This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Über dieses Buch

Dies ist ein digitales Exemplar eines Buches, das seit Generationen in den Regalen der Bibliotheken aufbewahrt wurde, bevor es von Google im Rahmen eines Projekts, mit dem die Bücher dieser Welt online verfügbar gemacht werden sollen, sorgfältig gescannt wurde.

Das Buch hat das Urheberrecht überdauert und kann nun öffentlich zugänglich gemacht werden. Ein öffentlich zugängliches Buch ist ein Buch, das niemals Urheberrechten unterlag oder bei dem die Schutzfrist des Urheberrechts abgelaufen ist. Ob ein Buch öffentlich zugänglich ist, kann von Land zu Land unterschiedlich sein. Öffentlich zugängliche Bücher sind unser Tor zur Vergangenheit und stellen ein geschichtliches, kulturelles und wissenschaftliches Vermögen dar, das häufig nur schwierig zu entdecken ist.

Gebrauchsspuren, Anmerkungen und andere Randbemerkungen, die im Originalband enthalten sind, finden sich auch in dieser Datei – eine Erinnerung an die lange Reise, die das Buch vom Verleger zu einer Bibliothek und weiter zu Ihnen hinter sich gebracht hat.

Nutzungsrichtlinien

Google ist stolz, mit Bibliotheken in partnerschaftlicher Zusammenarbeit öffentlich zugängliches Material zu digitalisieren und einer breiten Masse zugänglich zu machen. Öffentlich zugängliche Bücher gehören der Öffentlichkeit, und wir sind nur ihre Hüter. Nichtsdestotrotz ist diese Arbeit kostspielig. Um diese Ressource weiterhin zur Verfügung stellen zu können, haben wir Schritte unternommen, um den Missbrauch durch kommerzielle Parteien zu verhindern. Dazu gehören technische Einschränkungen für automatisierte Abfragen.

Wir bitten Sie um Einhaltung folgender Richtlinien:

+ *Nutzung der Dateien zu nichtkommerziellen Zwecken* Wir haben Google Buchsuche für Endanwender konzipiert und möchten, dass Sie diese Dateien nur für persönliche, nichtkommerzielle Zwecke verwenden.

+ *Keine automatisierten Abfragen* Senden Sie keine automatisierten Abfragen irgendwelcher Art an das Google-System. Wenn Sie Recherchen über maschinelle Übersetzung, optische Zeichenerkennung oder andere Bereiche durchführen, in denen der Zugang zu Text in großen Mengen nützlich ist, wenden Sie sich bitte an uns. Wir fördern die Nutzung des öffentlich zugänglichen Materials für diese Zwecke und können Ihnen unter Umständen helfen.

+ *Beibehaltung von Google-Markenelementen* Das "Wasserzeichen" von Google, das Sie in jeder Datei finden, ist wichtig zur Information über dieses Projekt und hilft den Anwendern weiteres Material über Google Buchsuche zu finden. Bitte entfernen Sie das Wasserzeichen nicht.

+ *Bewegen Sie sich innerhalb der Legalität* Unabhängig von Ihrem Verwendungszweck müssen Sie sich Ihrer Verantwortung bewusst sein, sicherzustellen, dass Ihre Nutzung legal ist. Gehen Sie nicht davon aus, dass ein Buch, das nach unserem Dafürhalten für Nutzer in den USA öffentlich zugänglich ist, auch für Nutzer in anderen Ländern öffentlich zugänglich ist. Ob ein Buch noch dem Urheberrecht unterliegt, ist von Land zu Land verschieden. Wir können keine Beratung leisten, ob eine bestimmte Nutzung eines bestimmten Buches gesetzlich zulässig ist. Gehen Sie nicht davon aus, dass das Erscheinen eines Buchs in Google Buchsuche bedeutet, dass es in jeder Form und überall auf der Welt verwendet werden kann. Eine Urheberrechtsverletzung kann schwerwiegende Folgen haben.

Über Google Buchsuche

Das Ziel von Google besteht darin, die weltweiten Informationen zu organisieren und allgemein nutzbar und zugänglich zu machen. Google Buchsuche hilft Lesern dabei, die Bücher dieser Welt zu entdecken, und unterstützt Autoren und Verleger dabei, neue Zielgruppen zu erreichen. Den gesamten Buchtext können Sie im Internet unter `http://books.google.com` durchsuchen.

ДРЖАВНО ИЗДАЊЕ ВУКОВИХ СПИСА

I. Српске народне пјесме:

Књига прва, у којој су различне женске пјесме, Биоград 1891, 8°, стр. LXXX, 662 и три стране пота; — цена у тврдим корицама 4, у меким 3 динара.

Књига друга, у којој су пјесме јуначке најстарије (друго државно издање), Биоград 1895, 8°, стр. VI и 648; — цена у тврдим корицама 4, у меким 3 динара.

Књига трећа, у којој су пјесме јуначке средњијех времена, Биоград 1894, 8°, стр. VI и 551; — цена у тврдим корицама 3, у меким 2 динара.

Књига четврта, у којој су пјесме јуначке новијих времена о војевању за слободу, Биоград 1896, 8°, XLVI, 512; — цена у тврдим корицама 3, у меким 2 динара.

Књига пета, у којој су различне женске пјесме, Биоград 1898, 8°, стр. XXXIV и 632; — цена у тврдим корицама 4, у меким 3 динара.

За овом ће књигом ући у штампу:

Књига шеста и *седма* (последња), у којима ће бити јуначке песме разних времена, из Вукових рукописа, и црногорске песме, штампане као V књига после смрти Вукове.

II. Српске народне приповиједтке, загонетке и пословице:

Књига прва, Српске народне приповиједтке и загонетке, Биоград 1897, 8°, стр. XVI и 423; — цена (у меким корицама) 2 динара.

Спремљена је и још ове године ће ући у штампу:

Књига друга, Српске нар. пословице, с допунама из Вукових рукописа и из „Срп. Рјечника."

III. Скупљени граматички и полемички списи:

Књига прва (год. 1814—1818), Београд 1894, 8°, XV, 224; — цена (у меким корицама) 3 дин.

Књига друга, свеска 1. (год. 1818—1822), Београд 1894, 8°, стр. 240; — цена 3 динара.

—— —— свеска 2. (год. 1824—1835), Београд 1895, 8°, стр. XI и 241—511; — цена 3 дин.

Књига трећа, свеска 1. (год. 1836—1847), Београд 1896, 8°, стр. 256; — цена 3 динара.

—— —— свеска 2. (год. 1847—1864), Београд 1896, 8°, стр. XI, 257—594, и једна таблица снимака; — цена 3 динара.

Спремљена је за штампу и изићи ће до краја ове године и последња:

Књига четврта, у којој ће бити допуне и регистар.

IV. Српски рјечник, истумачен њемачкијем и латинскијем ријечима. Треће (државно) издање, поправљено и умножено. Биоград 1898. Вел. (лекс.) 8°, стр. XLIV и 880.

V. Скупљени историјски и етнографски списи:

Књига прва, Грађа за српску историју нашега времена и живота најзнатнијих поглавица овога времена, Београд, 1898, вел. 8°.

Спремљена је и одмах ће се за овом књигом дати у штампу и:

Књига друга, у којој ће бити краћи историјски чланци и полемика; — за њом ће се штампати:

Књига трећа и *четврта* (последња): Етнографски и географски списи.

Као завршетак Вукових списа штампаће се:

VI. Вукова преписка с домаћим и туђим књижевницима.

ALPHABETI SERBICI

c u m

VICINIORUM POPULARIUM ET ALIIS CULTIORIS EUROPAE ALPHABETIS PARALLELISMUS.

Serbic.			Croat.	Bohem.	Polon.	Hungar.	German.	Ital.	Gall.	Angl.
А	а	*а*	a	a	a	á	a	a	a	—
Б	б	*б*	b	b	b	b	b	b	b	b
В	в	*в*	v	w	w	v	w	v	v	v
Г	г	*г*	g	ǧ	g	g	g	g: gara	g: gant	g: gold
Д	д	*д*	d	d	d	d	b	d	d	d
Ђ	ђ	*ђ*	dj [đ]	d'	—	gy	—	—	—	—
Е	е	*е*	e	e	e	e	e	e	e	e: bet
Ж	ж	*ж*	ž	ž	ź	zs	—	—	j	s: osier
З	з	*з*	z	z	z	z	ſ: leſen	s: rosa	z	z: razor
И	и	*и*	i	i	i	i	i	i	i	ee, y
Ј	ј	*ј*	j	j	j	j	j	j	i: mien	y: yes
К	к	*к*	k	k	k	k	t	c: caro	c: car	k
Л	л	*л*	l	l	—	l	l	l	l	l
Љ	љ	*љ*	lj [l]	—	l: li	ly	—	gl: gli	il: ail	—
М	м	*м*	m	m	m	m	m	m	m	m
Н	н	*н*	n	n	n	n	n	n	n	n
Њ	њ	*њ*	nj [ń]	ň	ń	ny	—	gn	gn	—
О	о	*о*	o	o	o	o	o	o	o	o: note
П	п	*п*	p	p	p	p	p	p	p	p
Р	р	*р*	r	r	r	r	r	r	r	r
С	с	*с*	s	s	s	sz	ſſ	s: sono	s: son	s: so
Т	т	*т*	t	t	t	t	t	t	t	t
Ћ	ћ	*ћ*	ć	t'	—	ty	—	—	—	—
У	у	*ў*	u	u	u	u	u	u	ou	oo
Ф	ф	*ф*	f	f	f	f	f	f	f	f
Х	х	*х*	h	ch	ch	h	ch	—	—	—
Ц	ц	*ц*	c	c	c	cz	ʒ	z: zio	—	—
Ч	ч	*ч*	č	č	cz	cs	tſch	c: ciò	—	ch: child
Џ	џ	*џ*	dž [ǵ]	—	—	—	—	ge	—	j
Ш	ш	*ш*	š	š	sz	s	ſch	sc: esce	ch: cher	sh
Ъ	ъ	*ъ**)	—	—	—	—	—	—	—	—

*) Nil sonat, sed *r* literae, quae Serbis, sicut Bohemis, vel sola absque ulla vocali, syllabam facit, apponitur, ne eadem *r* litera ad praecedentem aut sequentem syllabam trahatur, e. g. умръо lege u-mr-o. [Pro *ръ* in hac editione (III.) substituitur *р̈*.]

ДЛЯ РУССКИХЪ.

Буквы, употребляемыя Сербами, суть тѣже, какъ у Русскихъ, и имѣютъ тоже значеніе. О нѣкоторыхъ немногихъ особенностяхъ должно замѣтить слѣдующее:

1) Ђ (ђ, ђ) выражаетъ звукъ, котораго не существуетъ въ Русскомъ языкѣ. Онъ образуется изъ *д, жд* и иногда (въ чужестранныхъ словахъ) изъ *г*. Выговаривается еще мягче, чѣмъ по-русски *дъжь*; н. п. *дође* произноси какъ *додъжьэ*; такъ и: *међу, рођен* (Церковно-Славянски: **между, рожденъ**); *анђео* (отъ *ангелъ*).

2) Ћ (ћ, ћ) также не существуетъ въ Русскомъ языкѣ. Оно происходитъ отъ *т, шт* (щ) и иногда (въ чужестранныхъ словахъ) отъ *к*. Произносится еще мягче, нежели по-русски *тьчь*; н. п. *доћи* произноси какъ *дотьчьи*; такъ и: *ноћ, позлаћен* (ЦС. **ноць, позлащенъ**); *ћивот* (отъ *κιβωτός*).

3) Џ (џ, џ) и въ Сербскомъ языкѣ употребляется большею частію въ чужестранныхъ словахъ. Произносится почти какъ Русское *дж* или *чж*; н. п. *хоџа* произноси какъ *ходжа* или *хочжа*.

4) Љ составлено изъ *л* и ь. Такъ вездѣ и произносится; н. п. *земљом* произноси *земльомъ*.

5) Њ составлено изъ *н* и ь. Также и произносится; н. п. *њему, њом* произноси *ньэму, ньомъ*.

6) Ј (ј) выговаривается вездѣ какъ Русское *й*; н. п. *јој* произноси *йой, дјеца* произноси *дйеца, чују* произноси *чуйу*.

7) Е (е) вездѣ и во всякомъ положеніи выговаривается какъ Русское *э*; н. п. *ево* произноси *эво, идете* произноси *идэтэ*.

Всѣ прочія буквы выговариваются совершенно такъ, какъ у Русскихъ.

LEXICON

SERBICO-GERMANICO-LATINUM

EDIDIT

VUK STEPH. KARADSCHITSCH

EDITIO TERTIA (PUBLICA), EMENDATA ET AUCTA

BELGRADI
IN TIPHOGRAPHIA REGNI SERBIAE
1898

СРПСКИ РЈЕЧНИК

ИСТУМАЧЕН

ЊЕМАЧКИЈЕМ И ЛАТИНСКИЈЕМ РИЈЕЧИМА

СКУПИО ГА И НА СВИЈЕТ ИЗДАО

ВУК СТЕФ. КАРАЏИЋ

ТРЕЋЕ (ДРЖАВНО) ИЗДАЊЕ, ИСПРАВЉЕНО И УМНОЖЕНО

У БИОГРАДУ
У ШТАМПАРИЈИ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ
1898

ANL-394K

Tuto knihu věnuji p. profesoru mojích
synů v upomínku

Vladimír Krchov

Veliký Bečkerek 2 prosince 1929.

ПРЕДГОВОР

[ДРУГОМ ИЗДАЊУ]

Ево Српскога рјечника и по други пут наком тридесет и три године. Као што сам у огласу казао, ја сам оне ријечи што су наштампане прије донио амо у глави, пак сам их послије писао како сам их се могао опоминьати; ове пак што се сад додају купио сам одонда по различнијем крајевима народа нашега, и овога посла ради путовао сам којекуда, као н. п. у Хрватску, Далмацију, Дубровник, Боку и Црну гору. Да сам којом срећом могао отићи у Босну и у Херцеговину и у Косово и у Метохију, јамачно бих нашао још много знатнијех ријечи; али поред све моје жеље то се није могло. Међу овијем садашњијем ријечима има их много које су ми биле познате још од прије, али ми прије нијесу пале на ум; а има их много које сам послије којекуда први пут чуо. Код многијех које су ми се учиниле особите и свуда по народу непознате, назначивао сам гдје сам коју чуо или гдје се говори; али по томе не ће нико мислити да се оне *само* у онима мјестима говоре, н. п. ријечи које се говоре у Црној гори понајвише се говоре и онуда по свему приморју, а које се говоре у Херцеговини оне се највише говоре и по Црној гори и по другијем околинама њезинијем: ријеч *увала* ја сам најприје чуо у Црној гори, а госпођица Милица Стојадиновића из Врдника писала ми је да се она говори и ондје.

Нити мислим ја нити ваља да мисли ко други да су и у овој књизи све ријечи народа нашега и сва значења паштампанијех ријечи, него ја још мислим да се у живу језику све народне ријечи не могу ни покупити, јер гдјекоје постају једнако, а каштo и нова значења већ познатијем ријечима: ја сам се у Тршићу родио и до осамнаесте године своје ондје живљео, али ријечи *самотег* нијесам чуо до прије три године кад сам онамо био, и будући да је село било мало (као што је и сад) и кућа наша управо на води између двије воденице, то није могуће да је ова ријеч и онда ондје била па да је ја нијесам чуо, него је морала послије постати; оваковијех примјера могло би се овдје и више споменути; а код ријечи *голи син* и *рођо* споменуто је како ријечима постају нова значења. Док је ова књига штампана, мени је већ пало на ум неколико ријечи којијех у њој нема и које ћу додати овдје на крају овога предговора.

Код којијех ријечи овдје нема значења, оне кад сам први пут чуо нијесам га уза њих записао мислећи да га не ћу заборавити, а послије га се нијесам могао опоменути; али сам их опет наштампао мислећи да ће им послије бити лакше наћи значење него и њих саме. Сваки књижевник наш који дозна за значење које од овијех ријечи, учиниће добро ако га запише и мени јави, као и нове ријечи којијех овдје нема, па ако то не пристане у посао мени, пристаће по смрти мојој коме другоме, а народу свакојако.

Код којијех ријечи стоји да се говоре *у Барањи,* оне ми је дао Г. Адам Драгосављевић; код којијех стоји *у Сријему,* од онијех сам гдјекоје ја купио а гдјекоје ми је дао исти Г. Адам Драгосављевић и покојни Аврам Панић парод Шидски; код којијех пак стоји *у Боци* или *у Рисну* или *у Грбљу,* и од онијех сам гдјекоје ја купио, а гдјекоје ми је дао Г. поп Вук Поповић и Вук Врчевић, обадва Ришњани.

Као што је код гдјекојијех глагола назначено како имају гдјекоја времена, и код самоставнијех ријечи какав им је глас у гдјекојијем падежима, тако је ваљало назначити и код самоставнијех ријечи које у множини нарастају на *ови* или на *еви,* као н. п. што је казано код *кнез* да је у множини *кнѐзови* и *кнежеви*; ово би било вриједно назначити једно за то што сваки човјек, особито туђин, не може ласно знати које ријечи овако нарастају које ли не, а друго што се код многијех које нарастају и глас мијења, н. п. *гȁврȃн: гȁврȃни* и *гȁвранови,* овдје је што се гласа тиче са свијем по правилу; у ријечи *нȏж: нóжи* и *нóжеви*, овдје је глас у *ножеви* као и у *ножи;* али у ријечи *грȃд: грȃди* и *грȁдови* и т. д. глас је са свијем различан. Али ово из почетка не почех, па тако за сад и остаде.

Ако кад Срби у писању књига приме једно макар које од својијех нарјечија, онда у рјечницима не ће ни требати ријечи по свакоме нарјечију писати за себе, него само по ономе којијем се књиге успишу, макар назначивши код сваке ријечи како се говори по другијем нарјечијама, н. п. *дјед* (јужно *ђед,* источно *дед,* западно *дид*). Тако и оне ријечи у којима се успише *х* не ће бити потребе писати и без *х.* Али за сад док је још главна брига и потреба да познамо свој народни језик по свијем крајевима, мислим да је ваљало писати све овако као што сам у овој књизи писао.

Ријечи које једно значе може бити да би најбоље било код оне за коју се мисли да је најљепша (најобичнија и најприличнија) метнути све остале назначивши ако се која гдје у особитоме крају говори, па послије код сваке казати само vide, н. п. *раоник (лемеш,* у Црној гори *јемљеш),* па послије код *лемеш* и *јемљеш* само vide *раоник;* тако *чунак (чуњак, чун, лајдица)* и т. д.

Прил. имена која су постала на *ски* и *ки* од имена која значе ред каковијех људи или животиња говоре се и као нарјечија (adverbia), н. п. живи *господски,* обдарио га *царски,* брани се *јуначки,* говори *Турски,* једе *свињски;* али ја ово за то нијесам назначивао што се управо изговара онако као што су ова имена овдје у књизи наштампана.

Истина да би се могло за главно правило узети да се у свијем нашијем глаголима у првоме лицу садашњега времена оно самогласно слово пред *м* изговара са знаком ^, н. п. *ӣгра̂м*, *мо̀ли̂м*, *пе̏ре̂м*, али у глагола који се свршују на *јем*, а особито [на] *ијем*, изговара се *е* без и какога знака, н. п. *лӣјем*, *пӣјем*, *бӣјем* и т. д.; може бити да би ко рекао и *лӣјêм*, *пӣјêм*, *бӣјêм*, али ми се јамачно чини да је обичније оно прво. Тако би се рекло и *кӯјем*, *снӯјем*, *чӯјем*, али ми се чини да би се поред овога рекло прије и *кӯјêм*, *снӯјêм*, *чӯјêм*, него *лӣјêм*, *пӣјêм*, *бӣјêм*, и т. д.

Велика хвала Ђуру Даничићу, који се трудио око превођења ријечи на Њемачки и на Латински језик и око поправљања и надгледања у штампању. Ако се у превођењу ријечи нађе гдје кака погрјешка, то ће радо опростити сваки онај који зна како је овај посао тежак. Може бити да ће се најприје наћи погрјешака у превођењу ријечи које значе траве, дрвета и животиње, али у нас за сад док немамо само о томе књига и то од људи који се особито око тога посла труде, друкчије не може бити.

Гласове у ријечима старао сам се да назначим онако као што се највише говори у народу нашему не гледајући на разлике које се по гдјекојијем крајевима налазе. Још у предговору к првоме рјечнику ја сам казао како се гдјешто у Биоградској нахији говори н. п. *ло́нац* (мјесто *ло̀нац*), *ко́нац* (м. *ко̀нац*), *куку́руз* (м. *куку̀руз*), *се́ло* (м. *сѐло*) и т. д. Од овога је много знатније што се у Црној гори и по њезинијем околинама говори н. п. *дӣјете* (м. *дијѐте*), *млӣјеко* (м. *млијѐко*); *Мӣрко* (м. *Ми́рко*), *Ђо̂ко* (м. *Ђо́ко*); *о̀гњиште* (м. *о̀гњӣште*), *бр̀чиште* (м. *бр̀чӣште*), *ката̀риште* (м. *ката̀рӣште*); *зе̏ље* (м. *зе̂ље*), *ро̀бље* (м. *ро̂бље*), *гво̀жђе* (м. *гво̂жђе*) и т. д. Истина да ове разлике нијесу тако знатне као што се једне ствари по народу различно зову, али ће по времену ваљати и њих покупити и назначити.

Код ријечи *жвакалица* ја сам казао да се *приповиједа* да су је Турци некад искали, а Руски генерал Иван Петровић Липранди казивао ми је јесенас да су је Турци (својом ријечи *дишпа́раси*) и у наше вријеме у Бугарској искали, па још не само за себе него и за своје коње *(дишхаки)*; и да је године 1829 Кучук-Ахмет једноме Турчину од тевабије Караџанем-пашине повадио све зубе за то што је од свога домаћина (код кога је ноћио) ујутру на поласку искао *дишпараси* и *дишхаки*. По овоме може се мислити да и оно може бити истина што сам најпослије казао да се говори код ријечи *одрина*.

К ономе што је код ријечи *крајина* казано о Крајини Неготинској додаћу овдје још нешто што је на молбу моју Г. Илија М. Гарашанин од најстаријих људи у Крајини дознао и мени јавио, и то:

Људи у Крајини давали су од прије до Пасманџијна времена на годину: а) порезе на пореску главу 7 гроша, б) харача (на мушкиње као што се и по другијем мјестима плаћало) по 2 гр. и 20 пара, в) мртвине по 1 гр. и 22 паре, г) свадбарине по 1 гр., д) тулумине на 1000 чокота по 20

пара, ђ) на камен воденични по 2 гр., е) на овцу 5 пара, ж) на свињу 5 пара, з) на кошницу 5 пара, и) на 1000 главица купуса 5 пара, ј) десетак на оно жито које се жање. Осим тога за храну и за друге потребе које бегу и његовијем Турцима који су сједили у Кладову, које башкнезу и његовијем пандурима и кметовима који би народнијех послова ради долазили у Неготин или управо рећи башкнезу у конак, давала је свака пореска глава на годину: по једну литру масла, по један шиник (20 ока) јечма, по једна кола сијена и по једна дрва; свака бачија по 7 ока сира, и свако село по 6 ока лоја и по 6 ока граха. Све ове дације купио је од народа башкнез преко сеоскијех кметова; а колико је од тога он Турцима давао, колико ли је њему остајало, то се данас управо није могло дознати, него најстарији људи говоре само да су чули да је Крајински кесим био 50 кеса, а Кључки 30, а башкнезовима да је било одређено по 15 кеса (на годину).

Десетак од жита сасипао се у амбаре на Прахову, пак се је оданде по наредби Турској носио у градове, а каштo су башкнезови закупљивали десетак особито, пак су с њим чинили шта им је воља.

Башкнез је имао три буљубаше с пандурима; двојица су од овијех имали по 15 пандура, и један се од њих налазио поред Тимока, а други од Кључке стране, те су чували да не би каки рђави људи (Турци или хајдуци или лопови) откуда дошли и народ узнемиривали; а трећи је са 30—40 пандура био код њега те га је чувао и слушао (т. ј. заповијести му по селима разносио). Све три ове буљубаше са својијем пандурима били су Хришћани.

Кад су људи имали за што распру један с другијем, најприје су долазили башкнезу на тужбу, па које он не би могао намирити оне би водио к војводи и онамо би им њих двојица судили.

Бег и војвода нијесу се смјели ништа мијешати сами од себе у управљање народно; ако ли би се на силу стали у што мијешати, башкнез их је могао тужити и промијенити.

Кад би један башкнез умр̀о и други настао, новоме се свагда давао берат на његово име.

Ово је све овако било до времена Пасманцијна, а Пасманција поставши царски противник, није марио за Крајинске правице и берате, него у Неготину начини мали градић и у њему намјести Турке, који су по Крајини владали као и по осталоме његовом подручју, тако је и у њу поред харача уведена *сиенџа*: по 3 гроша на сваку харачку главу (ако ли би ко како дијете сакрио па би га Турци пронашли, онда је ваљало платити још један грош ономе који га је пронашао); за ово вријеме башкнез је био као Турски слуга. У томе и Срби устану на дахије (1804) и пошљедњи Крајински башкнез Перча Станковић Карапанџа са својијем братом Мишом пребјегне 1807 године у Пореч, и тако се сврше Крајинске правице.

Вриједно би било да се Српски капи-ћехаја у Цариграду потруди не би ли изнашао пријеписе од берата како онијех који су Крајини били дани тако и онијех који су се давали башкнезовима. Јамачно ће се ово ондје моћи наћи, јер су мени казивали наши посланици који су 1813 године били у Нишу и у Софији ради мира с Турцима, како је Челеби-ефендија, који је онда ради мира био из Цариграда одређен и послан, спомињао Крајину, и из некаке жуте свилене кесе вадио писма о различнијем правицама које су народу нашему од старине даване. Тако може бити да би се ондје могло што наћи и осим Крајине о другијем крајевима народа нашега, а и у ризници какијех нашијех ствари још од боја Косовскога; а то би све за историју нашу било од превелике цијене, јер је историја народа нашега нама много познатија под Немањићима него под владом Турском.

У Бечу о Божићу 1851.

Вук Стеф. Караџић.

ДОДАТАК

Познато је из нашијех народнијех пјесама да се по јужнијем крајевима народа нашега послије *ж*, *ч* и *ш* изоставља *ј* пред самогласнијем словом, н. п. *оруже* (м. *оружје*), *Божа* ти вјера (м. *Божја*), *наруче* (м. *наручје*), тако ваља да би се казало и *ораше* (м. *орашје*), *подуше* (м. *подушје*) и т. д. Овијех ријечи и овако ја овдје у књизи највише за то нијесам наштампао, што се и по онијем мјестима могу чути и онако као што се говоре и по осталоме народу.

СКРАЋЕНЕ РИЈЕЧИ

Бан. / Банат.	мјесто	Банату
банск. рег.	„	банској регементи
Бачк.	„	Бачкој
Биогр.	„	Биограду
Бјелоп.	„	Бјелопавлићима
Бранич.	„	Браничеву
војв.	„	војводству
Далм.	„	Далмацији
Дубр.	„	Дубровнику
зап.	„	западно
зап. кр. / западн. кр.	„	западнијем крајевима
Имоск.	„	Имоскоме
ист.	„	источно
ист. кр.	„	источнијем крајевима
итд. / и т. д.	„	и тако даље
југоз.	„	југозападно
југоз. кр.	„	југозападним крајевима
јуж.	„	јужно
Кот.	„	Котору
кр. Нег. / кр. Негот.	„	крајини Неготинској
Мађ.	„	Мађарској
н. п.	„	на примјер
Паштр.	„	Паштровићима
Пипер.	„	Пиперима
Подг.	„	Подгорици
прим. / примор.	„	приморју
Рудн. н.	„	Рудничкој нахији
сјеверн. кр.	„	сјевернијем крајевима
Слав. / Славон.	„	Славонији
Срб.	„	Србији
Сриј.	„	Сријему
(ст.)	„	стајаће
т. ј.	„	то јест
Уж. н.	„	Ужичкој нахији
Херц.	„	Херцеговини
Хрв.	„	Хрватској
Ц. г.	„	Црној гори
Црмн.	„	Црмници
Шум. / Шумад.	„	Шумадији

acc.	мјесто	accusativus
act.	„	activum
adj.	„	adjectivum
adv.	„	adverbium
augm.	„	augmentativum
cf.	„	confer
coll.	„	collectivum
comp.	„	comparativus
gen.	„	genitivus
dat.	„	dativus
dim.	„	diminutivum
f.	„	femininum
fig.	„	figürlich
fr. / franz.	„	franzöſiſch
hyp.	„	hypocoristicon
i. q.	„	id quod
imperat.	„	imperativus
indecl.	„	indeclinabile
instr.	„	instrumentalis
interj.	„	interjectio
ital.	„	italieniſch
loc.	„	localis
m.	„	masculinum
n.	„	neutrum
pl.	„	pluralis
öſterr.	„	öſterreichiſch
part.	„	participium
pass.	„	passivum
pl.	„	pluralis
pron.	„	pronomen
u. d. g. / u. dgl.	„	und dergleichen
u. ſ. w.	„	und ſo weiter
v.	„	von
verbal.	„	verbale
v. impf.	„	verbum imperfectivum
v. pf.	„	verbum perfectivum
v. r. impf.	„	verbum reciprocum imperfectivum
v. r. pf.	„	verbum reciprocum perfectivum
z. B.	„	zum Beiſpiel

* метана је код ријечи за које се мисли да су Турске.

[Још су запажене у II. издању скраћенице: *c. c.* м. *exempli causa*; *e. g.* м. *exempli gratia*; *i. e.* м. *id est*; *q. d.* м. *quod dicitur*. — Уз неке ријечи из I. издања скраћенице: *Ерц.*, *Рес.*, *Срем.* значе: *(х)ерцеговачки*, *ресавски*, *сремски* (дијалекат). — Скраћеница *s. v.* значи *sub voce* (под том и том ријечју).]

ПРЕДГОВОР ТРЕЋЕМ ИЗДАЊУ

Приређујући ново издање *Српскога Рјечника*, потписани су се старали да оно, и ако *исправљено и допуњено*, опет остане *Вуково*, тј. да у речнику исправе и допуне само оно што *би* и Вук учинио, да је одмах после свога другог спремао за штампу и ново, треће, издање речника. Тога ради, не уносећи у речник нових речи ни из других Вукових списа ни из народних умотворина које је Вук издао, потписани су се непрестано у свему држали II. издања Вукова (1852.) и сада, у овом новом издању, извршили само ове исправке и допуне:

I. Из Вукова *ручнога примерка* другога издања речника исписане су и у ово треће издање унесене, где им је место по азбучном реду, све оне *нове речи*, које је Вук у том примерку својом руком био додао; а да би се и споља могле разликовати и одмах од старих речи познати, све су оне (и главне речи и објашњења) у овом издању штампане друкчијим курсивним словима; види н. пр. речи: *бланда, 2 виноги, вишак 2, гребло, Далетина иећина* итд. Овако доданих речи, заједно с исправкама и допунама старим речима, има на 700. — Према исправкама у том примерку штампани су друкчијим словима и само поједини гласови у неким речима: *бȁдар, мȁмо, дрепак, Чȁјниче, лȁљак, лежȃј, кȗнтош* итд.

Сем исправака појединих слова и акцената у главним речима има и већих измена у тексту, које су сада учињене према исправкама Вуковим у поменутом ручном примерку његовом; тако су, нпр., у чланку *Дужи* под *1)* сада изостављене речи: *може бити да је сад и иуст*, јер их је Вук ту избрисао; тако је промењен и чланак *Јегар*, те сад има само једно значење (Stadt Erlau), док је у II. издању то било *2)*, а пред њим стајало: *1) (ст.) некако мјесто* (и ту били наведени стихови), па је то Вук исправио како је сада штампано; види и речи: *Бȑда, вȋтао 1* итд.

II. Друго је издање, даље, поређено и с *првим издањем* (1818. г.), те су и из овога сада унесене у треће издање како све оне речи којих случајном омашком нема у II. издању (не дирајући у verba obscoena), као што су речи: *доцњење, разгрејати, врајт, 2 скуп, трој, а, е* итд., тако и речи (или објашњења), записане на маргинама Вукова ручног примерка I. издања, као што су речи: *двоје 2, опармачити, опатрнути, пресвлачење* и објашњење речи *Вучитрн*, или додаци речима: *задушнице, крсно име* итд. Ови су додаци (и речи и објашњења) штампани у угластим заградама с напоменом да су из I. издања или с маргинâ тога издања. Тако је додат из тог издања и цео опис *женидбе* [1]) код те речи, који као да је Вук навлаш био изоставио у II. издању. — У овим додацима остављено је све како је било у I. издању (ту је друкчије него у II. издању и акцентовање, и обележавање дијалеката, и интер-

[1]) Из овога се додатка види и разлика у спољном распореду чланака: II. издање нигде нема засебних одељака, као што их је било у I.; овде је сада остављено све као у I. издању (стога и: доњијо, опраштасе и т. д.), само је *б* претворено у *и* у речима: Српски (сватови) и Српска (свадба) у последњем одељку овога чланка.

пункција, па, разуме се, и употреба јужнога дијалекта, а без *х*).

Сем уношења пропуштених речи наћи ће се и других исправака и допуна према тексту првог издања; тако је, нпр., s. v. *духовни* сада уз *cf. варење* додано (у угластој загради): *2 у I. издању,* јер је у I. издању s. v. *варење2* била штампана и приповетка (мало смешна), коју је Вук из II. издања навлаш изоставио; тако опет стихови, наведени уз реч *селиште,* додани су из текста I. издања; исто тако s. v. *шилераст* уз *н. и.* сада је стављена реч *вино* из I. издања, јер је случајно била испала из другог.

III. Највише је сада исправака, допуна и уношења нових речи из самога *другога издања.* Сав се пак овај рад може означити као исправљање оних недоследности и пропуштања, која су се Вуку у II. издању или нехотично омакла или постала од самога начина рада. Да би се и све ове исправке у III. издању јасно могле уочити и разликовати од Вукова рада, потписани су се помагали: а) *угластим заградама,* у које су стављани и цели чланци (нове речи и њихова објашњења), и врло многа упућивања на синониме и дублете, и разне исправке и допуне у тексту II. издања; — б) *истицањем* с помоћу дебљих или обичних а разређених слова (у угластим заградама и без њих); — в) *премештајем* неких речи у појединим чланцима и примицањем двеју или више речи које иду једна за другом.

Како је све то урађено, шта је измењено, додано и исправљено, најбоље би се могло видети, кад би ко тачно упоредио, реч по реч, Вуково II. издање с овим издањем речника. Али, да би сви ови додаци могли бити јасни и онима који не знају за II. издање, или да би се што боље могло видети у овом III. издању и само II. издање, овде ће бити изложено у главном све како је шта урађено.

1. И из другог је издања извађено и у ново, треће, уметнуто доста *нових речи,* које су, као и оне под II., стављене у азбучни ред, а ограђене угластим заградама и упућивањем на место одакле су узете; тако додане речи су двојаке:

а) *речи из текста* (из превода или објашњења, а тако и из цитата или прича, главној речи придевених); стављене где им је место, оне су и по могућству превођене или објашњиване начином како је и Вук радио у II. издању; додатак: *види s. v.* упућује на чланак из кога је таква нова реч узета и где је она, истицања ради, штампана размакнутим словима; тако је, нпр., у чланку *крсно име* реч ваша сада штампана размакнуто стога, што заменице *ваш, а, е* није било на њеном месту у II. издању, те је она сада стављена у ред (иза речи *ваход*) и за извор упућена на реч *крсно име;* тако је реч *драгоцјен, а, о* извађена из објашњења првога значења речи *заклад;* тако је реч *дошмитати* извађена из цитата под речју *шмитати;* тако је реч *Добринци* стављена на своје место, јер се помиње под речју *Дебрц* (како је она овде још у II. издању била истакнута курсивним словима — као и речи: *Дубоко, Купински кут* итд. у истом чланку — и сада је само тако штампана, јер је Вук готово редовно курсивним словима у тексту штампао оне речи које имају какве везе с главном речју); тако је стављена у ред и реч *2 вакља (факља),* јер се помиње s. v. *валка;* и реч је *Бока* додана, јер је има у тексту на више места (s. v. *брајо2, Котор* итд.); тако и речи: *Врбица3* и *Грабовица,* јер су поменуте s. v. *крајина2,* а *Загарач* и *Комани* s. v. *Будош,* итд.

Нису вађене из текста *речи књижевничке* (које се не говоре у народу); то су, покрај граматичких термина: *јединствени број, родитељни (падеж), самоставна имена* итд., још и оваке речи: *Априлија, Марта, Фебруарија* (s. v. бабини јарци), *Мајја* (s. v. полутак), *Јуниј* (s. v. липањ), *Августа, Септемврија* (s. v. међудневница); — *југоисток* (s. v. Бабин Дуб), *југоисточни* (s. v. Врања, Подлужје); — *билијар* (s. v. биљарда); — *гимназија, полугимназија, лицеум* (s. v. школа) итд.; — тако можда није требало унети у азбучни ред ни реч *полуострво,* извађену из чланка s. v. Трстеник.

Исто тако, нису вађена из текста ни стављана у азбучни ред ни *крштена имена људска* (види: Илча, Илчан s. v. *надимак;* Петро s. v. *2 е 1*).

б) речи означене код других речи (као њихови синоними или као њихове главне речи), па омашком изостале из реда у II. издању, сада су такође стављене на своје место (у угластим заградама) и, како је где било потребно, објашњене и везане знаком *cf.* или само упућене знаком *vide* на речи код којих је објашњење; тако је код речи *1.рашак2* у II. издању само било стављено *vide кромпир*, а код речи *кртола*, иза превода, додано: *cf. кромпир*, а *кромпира* није било на његову месту у азбучном реду; сада је само стављено: *кромпир, т. vide кртола;* тако је и реч *дебели сват* унесена у речник, јер је била наведена као синоним уз реч *крцан;* тако и: *заклањати се*, јер је на њу (као главну) упућена реч *заклоњати се;* тако *нагарити се* — због *измрчити се; шљепоћа* — због *слепоћа*, итд.

Стављене су у азбучни ред и речи: *логом, стадом, ципом* итд., које се у II. издању виде s. v. *лог, стад, ци*п итд. и које се, као *стајаће*, у том облику (инстр. једн.) само и говоре, те их није требало у номинативу ни уносити у азбучни ред, као што је и Вук оставио само облике: *крадом, кришом, виком* итд.

И ове и речи под а) сада су све исписане засебно (види стр. XXIX) и обележен им акценат како се изговарају, јер то у речнику није било учињено.

Треба напоменути да су унете у азбучни ред и све „Наново додане ријечи“ (види и напомену овде на стр. 880.), које је Вук накнадно штампао иза предговора другом издању, а испред самога речника; разуме се да оне сада ничим нису истицане, јер су још у другом издању чиниле саставни део речника.

2. После уношења нових и пропуштених речи највећи је посао био *везивање рéчи истога или сличнога значења.* У свом предговору (види овде спреда страна VIII) Вук вели: „Ријечи које једно значе може бити да би најбоље било код оне за коју се мисли да је најљепша (најобичнија и најприличнија) метнути све остале назначивши ако се која гдје у особитоме крају говори, па послије код сваке само казати vide, н. п. *раоник (лемеш*, у Црној гори *јемљеш)*, па послије код *лемеш* и *јемљеш* само vide *раоник;* тако *чунак (чуњак, чун, лајдица)* и т. д.“ Идући сада за тим, потписани су најпре кроз цео речник прегледали сва Вукова упућивања и с *vide* и с *cf.*, и на тај начин не само пронашли испуштене речи, о којима се говори пред овим у тачци *1.* под *б)*, него и извршили врло много недовршених везивања Вукових; затим је на исти начин пронађено и много речи истога или сличнога значења које у II. издању никако нису биле једна на другу упућиване, те су и оне сада знацима *vide* и *cf.* везане. Примера ради, колико је на овај начин синонима везано за главне речи, треба видети додатке (са *cf.* у угластим заграда) уз речи: *батина1, вијеће, иједак, један, клип1* (и *комушина, кукурузовина, окомак*), *лудак* (и *сулуд*), *парба* (и *свађа*), *расрдити се* (и *срдити се*) итд. Поврај све пажње да и прво и друго везивање буде што потпуније, опет се погдешто промакло, те остало невезано или нетачно везано: — сада је то све, у колико је накнадно опажено, унесено у нарочити списак речи који се даље штампа под натписом *Наново додане ријечи* и *Исправке и допуне* (стр. XXXVII).

3. При овом довршивању Вукових упућивања и при новом везивању сличних речи опажена је разлика коју треба имати на уму између *истих речи* (дублета) и *речи истога или сличнога значења* (синонима); међу речима које је мало час Вук навео *чуњак* је исто што и *чунак* (дакле његов дублет), а *чун* и *лајдица* су друге речи (синоними), које значе и оно што значи *чунак* (чуњак); тако би се *јемљеш* и *јемјеш* (и *лемеш*) могле сматрати као дублети *лемешу*, а све су четири синоними *раонику;* тако је *артија* иста реч што и *хартија*, дакле њен дублет, а речи: *књига4, карта2, књге* њени синоними; тако су речи: *метех, мете, метев, метеј* дублети једне исте речи, међу којима је први „најприличнији,“ а све су оне само један синоним речи *међа* (у првом јој значењу), која има још и синониме: *граница2, крајина1, кунфин1, мејаш, плотина2, покрајина, серат, синор, сумеђа.* Према том, да би се разликовали од синонима, дублети су

у овом новом издању додавани непосредно уз главне речи (испред знака за род или за врсту речи) у угластим заградама, и то: ако је главна реч обичнија, њен је дублет штампан обичним словима, а ако је дублет обичнији облик речи, онда је и он штампан дебљим словима, као и реч уз коју се додаје; такви су, нпр., дублети: *кухар* [кувар], *кућник* [кутњик], *мастан* [масан], *помња* [помља, појма], *разабрати* [разбрати] итд. и обрнуто: пољевши [*пољепши*], разасипати [*расипати*], расковчати [*раскопчати*], шенат [*сенат*], аљетина [*хаљетина*] итд. Ако је у другом издању већ био наведен (иза објашњења) који дублет, сад је и он стављен одмах уз главну реч, само, за знак да је то Вуково додавање, сада није стављен у угласту већ у обичну заграду са знаком *cf.*; такве су нпр. речи: *жбан* (cf. џбан), *захвала* (cf. зафала) и, њима противно: рапав (cf. *храпав*) итд. — Према томе, и кад се дублети у Вукову другом издању не преводе него само упућују знаком *vide* на обичнији или правилнији облик речи, овај се штампа такође дебљим словима; тако сада: *ватати* vide **хватати** значи да је *хватати* права реч (правилнији облик), код које се и стављају дублети *(ватати, фатати)*, и казује шта она значи *(fangen, capto)*, и наводе њени синоними [*cf. хитати (итати)3, фитати*]; тако је и: *аир* vide **хаир,** а са́мо *хаир* [*аир*], *m.* — *1) vide задужбина....*; упореди и облике: *ајат, вајат,* **хајат** и т. д.

Као дублети (варијанти) означивани су[1]) ови случаји:

а) *исти глаголи с наставком ну и без ну:* врћи — вргнути, клећи — клекнути; дјести — дјенути; стати — станути;

б) *уметање непостојаног а:* изабрати — избрати; изажденути — ижденути; обасути — опсути; саћерати — шћерати;

в) *јотовање почетних самогласника:* аспре — јаспре; еванђеље — јеванђеље, есер — јесер; уриш — јуриш; утро — јутро;

г) *отпадање и испадање неких сугласника* у групама: *(в)ј, (в)н; (г)њ, (г)ђ, (к)ћ; (п)т, (п)ш; (д)с, (т)ств; с(т); с(в)р*: вјеверица, крвник; јагње, игђе, кћи; птица, пшеница; одсјећи, надстрешница, богатство; врстан; сврбити итд.;

д) *губљење гласа х и његово замењивање другим гласовима* (сугласницима: *в, ф, ј, г, к*): хаша, хабер, нахеро, јахати (јаати, јати), охол (ол); дух, грухнути; плах (плав, пла); — грах (граг, гра), јаох (јаог, јао); — јоха (јова), духати (дувати); — дрхтати (дрктати); — хват (фат, ват), хитати (итати, фитати); — дихати (дијати); — грех (грej, грек); ододити (отходити), подватити се (потхватити се), исхранити (изранити) итд.;

ђ) *уметање* сугласника *д* и *т* у групама: *жл, жр; зр; ср:* ж(д)лијеб, ж(д)ребати; з(д)рака, нез(д)рео; с(т)рж, с(т)ријеш;

е) *замењивање једних гласова другима* (по аналогији, по гласовним законима и по дијалекатским разликама), и то:

аа) *сугласника̂ сугласницима:*

ђ = дј; ј: рођак (родјак); госпођа (госпоја); ђечерма (јечерма);

ћ = тј; ј: браћа (братја); ноћца (нојца), воћка (војка);

г = ђ, џ: леген (леђен); генерал (џенерал);

к = ћ: кеса (ћеса), кетрица (ћетрица), кириџија (ћириџија);

ч = ћ: бучка (бућка); чиле (ћиле), чулав (ћулав);

т = к: жватати (жвакати);

ћн = тњ: кућник (кутњик), синоћница (синотњица);

ф = в, п, к: фамилија (вамилија); Филип (Вилип, Пилип), навора (напора); јуфка (јупка); муфте (мукте);

ј = в: бријати (бривати);

л = љ; в: лиљан (љиљан), јелен (јељен); дилчик (дивчик);

н = л: нишан (лишан);

н = м: пјесна (пјесма); коншија (комшија), шенлук (шемлук);

н = њ: бабине (бабиње), унка (уњка), гној (гњој);

---

[1]) Треба нагласити да списак овде означених замена није потпун (изнет само примера ради) и да је и у речнику понеки дублет остао неозначен а гдешто, и ако означен, неистакнут један према другом као главни према споредном. Неки су од побројаних дублета само дијалекатске разлике, које Вук није означивао, а које је требало јаче истаћи.

вн = мн: са*вн*ути (сам*н*нути); та*мн*ина (тав*н*ина);

*шт = шћ: шт*ап (*шћ*ап), напу*шт*ати (напу*шћ*ати);

ст = шт: испу*ст*ити (испу*шт*ити), *ст*ројити (*шт*ројити);

*з = ж: з*глоб (*ж*глоб), *з*рака (*ж*рака); раз*љ*утити (ра*жљ*утити);

зг = ск: ма*зг*а (ма*ск*а);

*с = ш: сљ*ез (*шљ*ез), *сљ*убити (*шљ*убити); *скрб*ити (*шкрб*ити), *сп*ица (*шп*ица); *сен*ат (*шен*ат); — дублети као: *спуж-шпуг-пуж* нису означивани;

*жб = цб: жб*ун (*цб*ун); тако је и: *жа*цнути се (према *ца*снути се);

*шк = чк: шк*акљив (*чк*акљив), *шк*ола (*чк*ола);

чб = цб: нару*чб*ина (нару*цб*ина);

бб) *самогласника самогласницима:*

е = а: јемац (*ја*мац), *је*зик (*ја*зик);

о = а: голицати (*га*лицати), закло*њ*ати (закла*њ*ати);

и = е: *Ви*ровитица (*Ве*ровитица), *ши*пурика (*ше*пурика), испр*ик*ивати (испр*ек*ивати);

у = и: мјех*ур* (мјех*ир*), шеп*ур*ити се (шеп*ир*ити се);

о = у: а*п*остол (а*пу*стол), блав*ор* (блав*ур*);

вв) сугласника *л* самогласником *о*: властел*ски* (властеоски), сел*ски* (сеоски), анђе*л* (анђе*о*); тако је и: престо*л*, продо*л*; тако и: Ба*л*шова (Баошева и Башова), ба*л*ван (ба*в*ан);

гг) *замењивање* једних *наставака* другима:

ев = ов: возар*ев* (возар*ов*), писар*ев* (писар*ов*);

оро = еро: десет*оро* (десет*еро*), четв*оро* (четв*еро*);

ија = лија: ђувег*ија* (ђувег*лија*);

ција = чија: чибуг*ција* (чибукч*ија*), јекмекч*ија* (јекмеџ*ија*);

ж) *премештање* појединих гласова и целих слогова, као: *св*анути (*св*нути); а*лв*атан (а*вл*атан), ма*лв*ута (ма*вл*ута); на*ђв*е (на*вђ*е); *овд*је (*вод*је); *куц*ати (*цук*ати); *ст*(а)*кло* (*цкло*); *ђ*ердан (*ђен*дар); ве*л*иген (ве*лс*агењ) итд.: такво је премештање и: *јазик-заик*.

4. *Синоними*. (речи истога или сличнога значења) у другом издању били су недоследно и непотпуно везивани једни за друге знацима *vide* и *cf.* (ни између ових знакова не држи се потребна разлика при употреби); сада се тежило томе, да сви синоними буду упућени знаком *vide* на „најприличнију“ реч, а код те речи да се они, са знаком *cf.*, сви изређају (и они које је Вук како било везао и који се сада из речника на ту реч упућују). Стога је сада врло често било потребно, исправке ради: и у угластој загради додавати уз Вуково *cf.* ново *vide* (ретко кад обрнуто); и међу наведеним уз коју реч синонимима истицати један као главну реч и пред њу стављати (у угл. загр.) знак *vide*; и између Вукова *vide* и речи за њом уметати у угласту заграду другу реч, која се означује као главна и код које ће сви синоними бити изређани; и, најпосле, наново додавати (у угл. загради) и знак *vide* и главну реч или знак *cf.* и потребне синомиме; тако је, нпр., сада:

а) уз реч *красан* (у азбучном реду) штампано: *cf.* [*vide 2*] *лијеп*, што значи да ће уз *лијеп*, као најприличнију реч, бити изређани, са знаком *cf.*, сви њени синоними; од четрнаест сада уз *2 лијеп* доданих синонима у II. издању на том месту није био наведен ниједан, и ако се неки од њих *(убав, виђен 2, главит)* упућују на реч *лијеп*, а други преводе исто онако (или врло слично) као *лијеп*; — тако је сада и: *враг* — *cf.* [*vide*] *ђаво* зато, што је у II. издању већ било: *ђаво* — *cf. враг, нечастиви*; а зато, што су и речи: *мелун, шакленик, водац* већ биле везане (прве две с *vide*, а трећа знаком *т. ј.*) за реч *ђаво*, и оне су сада у угластој загради ту стављене, па додане и речи: *1 вран 3* (зато што је она објашњена речју *враг*) и *дабо* (зато што исто значи); исто тако сада је уз речи: *нечастиви, 1 вран 3, дабо 2* стављено у угл. загр. *vide ђаво*, јер оне нису биле ни за што везане; уз речи пак *водац* и *враг* стављено је у угл. загр. само *vide* испред речи *ђаво*; — тако је и у чланку *доиста* стављено (у угл. загр.) *vide* испред речи *заиста*, јер су s. v. *заиста* изређани и други његови синоними;

б) уз реч *самодошла* (објашњена заједно с речју *самодошлица*) сада је штампано: [*vide*] *добјеглица*, *cf. ускочница*, што значи

да је ту у II. издању било само: *cf. добјеглица, ускочница,* па је сада од ова два синонима први проглашен за главну реч, те истакнут разређеним словима и испред њега стављен нов знак *vide*, а старо *cf.* остављено иза њега, а испред другога синонима; реч пак *добјеглица* истакнута је сада као главна прво зато, што је њено објашњење најпотпуније и друго зато, што сем речи *самодошла* и *самодошлица* само на њу упућује (са знаком *vide*) реч *ускочкиња;* и тако је сада код речи *добјеглица* дошло у угласту заграду: *cf. самодошла, самодошлица, ускочкиња, ускочница;* — тако је сада штампано: *појач, т....* [*vide*] *ијевач, cf. појац,* јер је *појац* већ била везана знаком *cf.* за *ијевач,* те је ту сада само између *cf.* и *ијевач* стављено у угл. загр. *vide;* — тако је и код речи *пешкеш,* која је знаком *vide* упућена и на *дар* и на *поклон,* сада истакнута (размакнутим словима) реч *дар* и иза ње стављено у угл. загр. *1,* јер на прво значење те речи *(дар 1)* треба да упућују, сем наведеног код ње у другом издању *поклон* [*1*], још и синоними: *дарив, дарило, ириказ, ириказа, армагани, ормаган,* који су сада сви (и *пешкеш*) за њу и везани; тако су истакнуте, као главне, и речи: *биједа* s. v. *1 ал, дењак* s. v. *бала* итд.;

в) уз реч *набањати се* сада стоји: *vide* [*најести се*] *набалати се,* што значи да ће код *најести се,* као главне речи, бити и она преведена и сви синоними изређани; без овога уметка било би узалудно од *набањати се* ићи к *набалати се,* јер ни та реч у II. издању није преведена, него само упућена на *натоварити се;* овде је сад још потребније било ставити: *vide* [*најести се*] *натоварити се,* што би се и тамо узалуд тражило објашњење, јер речи *натоварити се* у II. издању на њеном месту у азбучном реду није никако ни било (него је сада унета, у угл. загр., одавде); тако исто, да се не би тек посредним путем дошло до речи *најести се,* она је додана (у угл. загради, са знаком *vide*) и уз синониме: *надекати се* и *налупати се2,* који су, са знаком *cf.*, били везани за *набокати се* и *набубати се,* а тако и уз речи: *набити се, наждерати се, накресати се, наслагати се, натући се1* и т. д. (које ни на што нису биле упућене, али преведене као и *најести се*); тако је и код *набубати се.... vide најести се, набити се, набокати се* први глагол сада штампан, истицања ради, размакнутим словима; сви су пак ови синоними, а уз то и: *напитати се, назобати се* и *накусати се,* сада изређани (у угл. загр. са *cf.*) уз главну реч *најести се,* јер их у II. издању није ту било ниједнога;

г) према свему довде наведеном лако је разумети и зашто је уз *крволија* сада додано у угл. загр. *vide крвопролитник,* а код ове речи, исто тако у угл. загр., *cf. крвопија:* и ако су те две речи у азбучном реду врло близу једна другој, и ако су обе једнако преведене, оне у другом издању никако нису биле везане; то исто видимо и код речи: *отачанство — отаџбина, откравити — раскравити, допасти се — свидјети се,* и т. д.; — исто тако, јасно је зашто, према: *заједрити.... cf. поједрити,* сада стоји (као додана реч): *поједрити.... vide заједрити;*

д) при свему овом и новом везивању и довршивању једностраног везивања у II. издању гледало се, колико је могућно, да буде што мање додавања, те ће се лако опазити и нека недоследност у том, што су међу појединим речима истога или сличнога значења за главне проглашиване (упућујући на њих знаком *vide*) час народне, час туђе речи; прве су увек узимане као главне, кад се томе нису много противила Вукова упућивања у II. издању; тако је исправљано: *амал — cf.* [vide] *носилац; бешика 2 — cf.* [vide] *мјехур; делија 2 — cf.* [vide] *јунак* [1], те је стављано и: *носилац* — [cf. носац 2, амал]; *мјехур* (мијур, миур) — cf. [мјехир (мјеир),] бешика [2]; *јунак 1* — [cf. витез 1, делија 2, дјетић 2], а према овоме и: *витез 1* — и *дјетић 2* сада: [vide јунак 1]; — али кад је у другом издању уз коју из туђих језика позајмљену реч већ био наведен који синоним, или више њих на ту реч као главну било упућено, и сада су те речи задржаване као главне; тако је остало (као и у II. издању): *ајгировит* — cf. пастушаст, а *пастушаст* — vide ајгировит; или (из рукописа): *сувачар* — vide сувајџија, а *сувајџија* — cf. сувачар; тако је сада и: *биљешка* — cf. *залога 2,* а уз ову додано: [vide биљешка]; тако и *чарапа* (чо-

рапа) — cf. бјечва [(бљечва) 1, клашња 1, хлача (лача)], јер су сва три ова синонима још у II. издању била упућена на реч *чарапа* (први и други знаком *cf.*, а трећи с *vide*); тако је сада штампано и: *брига* — [cf. грижа 2, 1 пека 2, скрб (шкрб), старост 2, дерт, кар 2], а ниједан од ових синонима није проглашен за главну реч, јер су *грижа 2*, *1 пека 2* и *скрб (шкрб)* знаком *cf.*, а *дерт* и *кар 2* знаком *vide* већ биле упућене на *бригу*, те је сада само још уз *старост 2* додано у угл. загр. *vide брига*; иначе би се и уз реч *брига* и уз првих јој пет синонима морало свуда додавати у угл. загр. *vide старост*, кад би се ова реч узела као „најприличнија;“ исто је то и код речи *чакшире 1*, на коју су у II. издању биле упућене и *хлаче (лаче) 1* и *беневреке* (и *беневрези*) и *гаће 2*, а само s. v. *свитиће* стоји *vide гаће*, те је сада, да би се избегло посредно везивање, стављена у угл. загр. испред речи *гаће* реч *чакшире 1* (и она истакнута размакнутим словима);

ђ) сем знакова *cf.* и *vide* има у II. издању за везивање ре́чи истога или сличнога значења и знак *т. ј.*, као нпр. код речи: *1 намаћи 3*.... намаћи ко́ња, *тј. набавити*; и ту је сада иза *т. ј.* стављено у угласту заграду *vide*, за знак да је реч за њом обичнија (као у наведеном примеру); — или је та друга реч само штампана размакнутим словима, што значи да је она синоним главној речи, као код речи: *батргати се*.... т. ј. бацати се [2]; *грбав 2* (грбаво).... т. ј. неправо; *просвијетлити 2*..... т. ј. умудри;

е) знак је за везивање речи (место *cf.* и *vide*) у другом издању био и то, што су неке речи у тексту (у објашњењу главне речи или у причању) биле штампане *положеним* (курсивним) *словима*; тако, нпр., s. v. *каца 2* речи: *буре, жбан, чобања* и т. д.; s. v. *клијет* речи: *вајат, ижина, стасина*; s. v. *краљице* речи: *краљ, барјактар, дворкиња*; сада је не само и код ових истакнутих речи упућивање, ако га није било, довршено, него су и друге такве речи у тексту истицане, ако их је требало везивати, само, за разлику од Вукова истицања, не положеним већ размакнутим словима; тога ради треба видети s. v. *баба 3, 4* и *5* речи: *дадиља, дојкиња, жена* и *пуница*; s. v. *1 бара 2* реч: *ливада*; s. v. *гегавац 1* реч *слијепац*; разуме се да су и речи тако истакнуте упућиване са својих места, знаком *cf.* или *vide*, куда их треба упутити; тако су размакнутим словима сада означене као синоними и везане и оне поједине речи, које долазе, место превода, уз главну реч ради објашњења, као: s. v. *бадањ 2* реч *каца 1*, s. v. *2 биља* реч *цјепаница*, s. v. *водични пост* реч *крстов дан* итд.; види и: *бањати се, вада 2* итд.;

ж) кад се уз коју главну реч иза превода ређа, са знаком *cf.* (у угластим заградама), више синонима, чија се значења или не подударају потпуно или се у разним приликама који од њих говори, често је међу неким од тих синонима стављана тачка и запета, да би се означила разлика; тога ради треба видети синониме, стављене уз речи: *1 бара 1; жбун; забран; задњица; најести се; напити се; просјак; свештеник*; тако је и s. v. *туђи 1* требало ставити: cf. бити *1*; воштити 2 итд.; тако и уз реч *босиљак*: cf. васлеђен, веслиген (феслиген), велсагеђ; меслиђен, мислођин; ситни босиљак.

з) као што је спреда речено, при овом довршивању Вукових упућивања са *cf.* и *vide* и при накнадном везивању речи истога или сличнога значења било је, разуме се, и нехотичног пропуштања; али намерно нису везиване ове две врсте речи, ако само у другом издању нису већ биле какогод везане: аа) *глаголске именице*, изведене од глагола који су један на други упућени; тако уз *бацакати се* стоји: *cf. прњати се, прњицати се*, јер су ова два глагола упућена на *бацакати се*, али уз *бацакање* није додано ни *прњање* ни *прњицање*, јер ни те две речи нису везане за *бацакање*; међутим је сада уз *врљање 1* додано *cf. главрљање*, зато што је још у II. издању код ове речи било: *cf. врљање*; — бб) *присвојни придеви*, кад су изведени наставком *ев (ов)* или *ин* од именица које су међу собом везане; тако је уз реч *господар* додано, покрај осталог, *cf. госа, газда 2* и *3*, *бан 2*, *ага*, *бег 2*, *чорбаџија*, али нити је уз реч *господарев (господаров)* додано *госин, газдин, банов, агин* итд., нити су ове речи упућене на *господарев*; тако је и — вв) остало недовршено упућивање неких *глагола имперфективних* на *перфективне*, те и

ако, нпр., уз *искалати* стоји: *cf.* [*1*] *калати*, уз *искобити.... cf. кобити*, сада уз *1 калати* и *кобити* није додано *искалати* и *искобити*, јер оно прво упућивање не значи додавање синонима, него само да се боље разуме значење тих глагола; — слично је томе и уз *родјак* у II. издању додано *cf. младјак* (само да се објасни група *дј* место гласа *ђ*), али ни у II., ни сада у III., издању *младјак* није упућен на *родјак;* тако је сада и уз *весак* стављено у угл. загр. *cf. веснути се*, али не и обрнуто; — није, најпосле, довршено ни једнострано везивање речи различнога значења, као: *брнђушка* vide *мразовац*, јер је *мразовац* упућен на *мразовник* и значи другу биљку, те сада s. v. *мразовник* није наведена као синоним и *брнђушка;*

и) држећи се правила да се дијалекатске разлике не везују, остављена су, као што ће даље бити показано, сва пропуштања и недоследности у обележавању разлика у речима са старим гласом *ѣ;* али како се у II. издању означују као дијалекатске разлике и *хипокористика* на *-о* и на *-а*, она су сада, противно предњем правилу, везивана, те кад је речено: *2. Андра* — vide *Андро; дуја* — vide *дујо; 1. зеља* и *2. зеља* vide *зељо*, сада је додано и: s. v. *Андро....* [cf. *2 Андра*]; *дујо....* [cf. *дуја*]; *зељо....* [cf. 1 зеља, 2 зеља], јер се ове разлике не подударају с дијалекатским границама гласа *ѣ*, те знаци *ист.* (иза хипокор. на *-а*) и *јуж.* (иза хипокор. на *-о*) не обележавају исте области које се иначе таким обележавањем замишљају;

ј) везивана су и сва једнолика *крштена имена људска* (узета из туђих језика), кад су, као нпр., и *Арсен* и *Арсенија* и *Арсеније*, и преведена једнако (Arsenius), или кад је, као *2. Андра* речено *vide Андријана*, те је сад и s. v. *Андријана* додано: [*cf. 2 Андра*]; тако је и *Васа* и *Васо, Василије* и *Васиљ* итд., али се ово, ако у II. издању није било означено (једнострано везано), сада није довршивало, те су остале невезане речи: *Алекса* и *Алексије, 1 Анета* и *Анка, Ана* и *Анушка, Коста* и *Костадин* итд., и ако су једнако преведене, јер су то ипак међу собом различне речи.

5. Од везивања синонимâ треба разликовати *издвајање и додавање нових значења* појединим речима или истицање тих других значења при ређању синонимâ уз главне речи или при њихову упућивању на главне речи; тако су:

а) *издвајана под 1) и 2) засебна значења* код оних речи, које у самом Вуковом објашњењу имају више, и ако неистакнутих, значења, као, нпр., код *боравити*, где се уз прво значење, под знаком *1)*, наводе примери: *како боравиш?* и *ђе боравиш сад?*, те је сада одмах иза првог примера Вуково прво значење (leben, ago, dego) упућено у угластој загради на *живљети 1*, а испред другога примера стављено као друго значење томе глаголу: *vide пребивати;* стога је, даље, Вуково друго (стајаће) значење *санак боравити* (ſchlafen, dormio) сада постало треће; тако је и треће значење речи *војска* сада растављено на: *3) [vide чељад 3]* и *4) cf. [vide] чељад[2]* према примерима наведеним под *3.*; — тако је и треће значење речи *крстенак* због додатака: *cf. жабљак* и *cf. царев цвијет* сада (према исправкама, означеним овде даље под *б.* *б*) растављено на: а) anthemis L. и — б) vide титрица; тако је и реч *маслачак* сада добила два значења; види и речи: *замјерити 1* (*а* и *б*), *Слатина* итд.; — тако су, најпосле, и у речи *клијет*, која се у II. издању преводи само речима: eine Kammer, cella (те би се рекло да има само једно значење), сада истакнута *четири значења* према оном што се даље у тексту (иза превода) казује и према оном како су преведене и шта значе речи ту наведене као њени синоними и друге опет речи код тих синонима наведене као даљи синоними њихови;

б) *додавана су нова значења* (под 1, 2 итд.) код главних речи према синонимима који на њу упућују; тако је *браник*, покрај: *1)* der Bügel, и *2) vide усиерица*, сада добио (у угл. загр.) и: *3) vide забран*, јер код ове речи, покрај синонимâ: *забрана* [*1*], *дубрава* [*2*], у II. издању стоји и: *cf. браник*, а према предњем то не може бити ни *браник 1*, ни *браник 2;* — тако је *бој* добио и: *3) vide 2 под 1*, јер упућивање *cf. бој* код речи *под 1* не може бити ни на *бој 1* (vide битка) ни на *бој 2* (Schläge, verbera); — тако је иза *врбица 1* и *2* дошло и: *3) (Врбица)*, јер се s. v. *крајина 2* помиње то село у Крајини неготинској; —

тако је од пет значења (пето је из Вукова рукописа) речи *како* сада постало девет, јер се друго и треће види из друкчијег немачког превода (ſo wie es iſt и wie es ſich trift), а седмо и осмо је истакнуто због упућивања код речи: *1 као 1* и *почем 1;* — тако је, најпосле, реч *тиква* још у II. издању имала четири значења и под 1) варијетете: а), б), в), г), д), па је сада добила и 5. значење (bryonia alba L.), а због речи *тиква* и њених синонима и због других речи наведених код тих синонима сада је и *бундева* добила четири значења (место само једнога у II. издању), која су сва потврђена упућивањем на синониме наведене у II. издању;

в) *истицање значења* појединих речи на које треба упутити реч о којој се говори, ако оно није било у II. издању означено цифром 1, 2 итд., сада је редовно додавано у угластим заградама, као што се могло видети и из примера до сада навођених и као што стоји код ре́чи̂: *граба* ... vide *робија* [*2*]; *додијевати*.... vide *досађивати* [*2*]; *дрљача*.... cf. *брана* [*2*]; *жећи 2*.... cf. [vide] *палити* [*2*]; *1. јаспра*.... cf. *газета* [*1*]; *јарчина 2*.... augm. v. [*1*] *јарак* [*1*]; *капула*.... cf. [vide *1*] *лук* [*2*] итд.; — из последња два примера види се и да је цифрама 1., 2., 3. итд. (у угластој загради) *испред речи* означивана разлика међу *омонимима*, јер су они на тај начин истицани и у *азбучном реду*, само што ту цифре нису стављане у угласте заграде: да је сваки такав додатак сада нов, јасно је кад се каже да у II. издању нигде није било цифара 1, 2 итд. испред речи у азбучном реду, те се разлика морала хватати или по акценту: *а̀к* и *а̂к*, *а̀ман* и *а̀ма̂н*, *ве́ће*, *ве̏ће* и *ве̏ћ̂е*, *бра̀ца* и *бра́ца*; *ва̀ла*, *ва́ла* и *ва̀ла̂*, *го̀спођица* и *госпо̀ђица*, *дѐсни̂* и *де̂сни*, *ђо́гин* и *ђо̀ги̂н*; *а̀да* и *ада*, *без* и *бе̏з*, *о̀ко*, *око* и *о̀ко̂* итд. или по другим облицима тих речи: *бр́ња*, *f.* и *бр́ња*, *m.*; *ва̂р*, *m.* и *ва̂р f.*; *Ви̏тор*, *m.* и *ви̏тор*, *а*, *о*; *довѐсти*, *вѐде̂м* и *довѐсти*, *вѐзе̂м*; *до̀ма̂шњи*, *m. pl.* и *до̀ма̂шњи̂*, *ња̂*, *ње̂*; *за̀бити* (*за̀бије̂м*) и *за̀бити* (*за̀буде̂м*) итд.;

г) многа упућивања (најчешће знаком vide) на речи с више значења остала су нејасна, јер ни у II. издању није било означено нити је потписанима познато да ли се упућена реч (из азбучног реда) потпуно по значењу поклапа с речју на коју се упућује, или одговара само једном од њених значења: у таквим случајима је упућена реч стављана (у угл. загр. са знаком *cf.*) испред свих значења наведене речи, као и кад се оне у свим значењима слажу; тако је, нпр., према *2 прија* vide *прије* код ове речи додатак *2 прија* стављен испред првог њеног значења, за знак да је *прија* = *прије 1, 2* и *3;* стога и *пјегаст* vide *пјегав* означава да и *пјегаст* значи: 1) fleckig и 2) ſommerfleckig, те је сада и стављено s. v. *пјегав*, *а*, *о*.... [*cf. пјегаст*] испред 1), па је тако ту одмах додана испред првог значења и реч *абрашљив*, јер се и она знаком *vide* упућује на *пјегав* (премда би тој речи можда било место *иза* првога значења, тј. да значи само fleckig); тако упућивање *правити се* vide *градити се* значи да и прва реч има оба значења ове друге, те је сада додатак (у угл. загр.) *cf. градити се* стављен испред *1*) ſich zu etwas machen, за знак да га треба везати и за *2*) ....него се гради, ſie ſchminkt ſich; али је још веће питање да ли се свим значењима подударају и речи: *бостан* и *1 трап 2*, и ако s. v. *1 трап 2* стоји *vide бостан*, јер може бити да *трап* у Конављу не значи и: *1)* Melonengarten и *2)* Melonen ſelbſt и *3) врт*, али је сада s. v. *бостан* додатак *cf. 1 трап 2* стављен одмах у почетку испред првога значења; тако је сада стављено: *кожа*, *f.* [*cf. кожина*, *чапра 1*] *1)* die Haut, *cutis*; *2)* das Fell, *pellis*; *3)* das Leder, *corium*, јер и s. v. *кожина* и s. v. *чапра 1* стоји само *vide кожа*.

6. Сем везивања синонима̂ и разгранавања нових значења било је потребно многим речима или *додати превод* (или објашњење) зато што га нису никако ни имале, или само *поправити* (или допунити) *објашњење* зато што је било нетачно или непотпуно. Али да не би одступање од II. издања било врло велико, и ту је урађено само што је било најпотребније: у преводе (немачке или латинске) обичних речи није дирано, и ако би се на више места могао наћи можда и тачнији и лепши израз немачки (особито место неких аустријацизама) и латински (особито место неких скованих речи латинских);

другда се није смео додавати нов превод ни зато, што у тумачењу често може одлучивати и субјективно разумевање преводиочево, те је гдешто можда или сам Вук реч баш онако схватио (или од другога записао) како је у речнику преведена, и ако би ко други исту реч друкчије схватио и превео.

Све исправке и допуне у превођењу и објашњивању, које су потписани код појединих речи у угл. загр. стављали, могу се свести на ове три тачке:

а) исправке и допуне објашњења *географским именима*, као што се може видети s. v. *Асан-пашина паланка, баба 6, бања 2* и *4, Баточина, Дробњаци, Карановац, Палеж* итд.; још су остале необјашњене речи (сем географских овде су и нека лична имена):

Варад 1
Васојев, а, о
1 Витор 2
Врбова
Вучево
Дервиш 2
Доци
3 Драга 2
3 Дуга 2
Завија
Заравање
Звијезда 3
Зечево
Јањ 2
Јањина планина
Јергече
Јероглавац
Кестена планина
Кија-Осјеклија
Клијенак
Ковачи
2 Крља 2
Крстаче
Крујанин
Кукуна
Кунара
Куновица
Кунор
Куши-Ђидија
Лазарић
Леђан
Љевишки, а, о
Малош
Међеђа греда
Мезево
Мишљен 2
Млијечно Брдо
Московит
Надбарје
Назлобрзовић
Нак (и Наци)
Нестополе
Ноздре Камене
Обљуба
Оћубар-планина
Оћунлија
Омлово
Осјеченица
Папуч
Пеак
Петка 3
Петрова
Петровица
Пишпек
Побјеник
Појезда
Прекорупље
Равна
Ракита 3
Ракитно
Раовина
Ребљаник
Рикавац 2
Рикочица
Росалија
Самош
Сеинска Гора
Сервана
Сиринић
2 Ситница 4
Скробутача
Солило 3
Сомош
Стреканица
Ступчаница
Сухара
Тељига 2
Тепелен
Тијана
Тиса 2
Топтан
Тратор 2
Удбари
Урвина 2
Уџбар
Уштипа
Хаџијћи (Аџијћи)
Челебијћ
Чобаница 2
Чулко
Шарац 3
Широке

Овамо иду и допуне објашњењима неких *мера* (ока, грош итд.), *туђих речи* (агалук, антрешељ, збалда итд.) и др. (проха 4) итд.

б) исправке превода или нов превод нетачно или непотпуно преведеним *именима природних тела*, особито ботаничких и зоолошких, па и именима *људских и сточних болести;* како је ту рађено, види се из примера: *2 ак, арнаџик, ахтапод, жива трава, жутокора, зановијест 1, зубача, 2 ива 1, локвањ а* и *б, лужњака, лутич 1* и *2, магиња, метвица 1 (а* и *б), орашак 1* и *2, памуклија, пасквица, пепељуга 1, прострео 2, рогач 1* и *2, чешља* итд.; *журица, зубатац, крагуј, мишар 3, млађа 2, паструга, сврачак, слијепи миш, улигањ, чигра 2* итд.; *бадље (бадљи), нузла, сакагија, трупац* итд.; тако су објашњене и речи: *илуг и волови, штапови (штапи, штапци)* као имена звезданим јатима; ипак је остао приличан број како имéнâ биљака и животиња, тако и имéнâ болести и др. непреведен; то су поименце речи:

2 багра
бањешка
бечa
бијело зеље
бимберово грожђе
бјелушина
блавор (блавур)
блор, блоруша
бодљика 2
братковина
1 буjан
видовача
волујара
2 волујарка 1
волак
врапчји ноктн
вратолом 2
гагула
гаштир
главобоља 3
глота 3
гонтунар
горска ружа
госпа 2
грабонос
грабоносац
грохотуша
гусомача
дебелкоса
делкушица
дивижљица мада
диякушица
дјетиња болест
дланце
дограм
докољена 2

драгана 3
дробњача
дрозгина
жавољ
ждралињак
желудара
живи огањ 1
жура 2
зборбиљ
звонич
зврот
здравињак
зеленика 3
зечја ступа
зимолист
златица 1
злотрбица
зубац 3
иван-цвијет
ивање зеље
јаиз
јалкуњић
2 јаспра
јежина
каврика
кадарум
карагуљ
кељавац
кнегиња 3
кобиљњача
кормош
корњачина трава
космура
коштањ
коштреба
коштрике
кравосица (краосица)
кратељ
2 крива
криваља
крилатица 2
крцлача
2 крка 2
крмегуша
крсташ 2
кумрино грожђе
кратошија
крот 3
кршијељ
курјачје јабучице
кучак 2
кучица 3
левун
1 лисица 2
лончарица 2
лужањ
лупар
љељак
љупчац
малвасија 1
маруља
мацаруша 2
2 месан
метаље, метаљка 2
2 мигавац
мирковача
мишина
мјесечник
2 млаква
модрице
мравич
мукавица
мурава
муселез
мучено зеље
мушкат
нарикла
2 натег 2
невесиљ
невид 2
нереца
нокатац
огњица 2
одумињен
осаљ
осипача
отодеве трава
пањастура
памрак
папоњак 2
пасје ухо
патицврк
пепељуга 3
пипа 1
2 пир
писка 2
пјегавица
плавка 2
плућњак
пљуца
пурјак
рањ 1
ранка (рањка)
росуља 1
свиларица
севдалија
скобој
скор
слани грах
содорина
срчаник 3
стокласа
стокожа
стрж
суторина 2
тамјаника
теслар
тичји нокти
тресавица
трпија
турчин-цвијет
ћукос
ћуртаук
укљата
употан, тна, тно
ушатка
ушивац
фрус, фрусин
христограње
црвен 3
цркавица 2
црнореп
чамак
чаровница
чесвиница
чкврљ
пура
шабањ
шаја
шап 2
шибан
шишуља
шкарамбеч
штрока 2

в) објашњења или преводи речима *никако непреведеним*: осем речи под а) и б) требало је превести и оне, код којих у II. издању само стоји знак (m., f. итд.) да обележи врсту, без икаквога превода или објашњења (гдешто чак нема ни тога знака); колико се и како успело да ни ове речи не остану необјашњене, видеће се у самом речнику, а да би и другима било лакше и видети сада предложено објашњење и пронаћи шта значе речи које су у речнику ипак остале необјашњене, све се оне овде исписују како иду по азбучном реду (с напоменом да су речи штампане *положеним* словима како тако преведене, а без икаква додатка остале само речи, овде исписане усправним словима):

аваница 1
агалли
ајташ
аламанка
албашча
алем драги камен
алћергелет
1 *амбар*
арли
бази
бакшиш
безистен
бели-бильур
бирлија
бисер-парта
битевија
близанка
блијун
боланца
брадајага
велен
велуд
воћарка
вража
вражање
вражати
врачевска молитва
вријесло
вукокас
вућалица
гарбин
гладибрк
гуриврећа
гурикало
двопетица
дил
дозулци
дугобрче
енџије
ерделије
ерћелије
1 жупан
жуборика
завјетрињије
заводница
заворница
завртаљка
закрајак
заподјенути
заподјести
заподријети
запус

заўраит
збалда
зврчина
зеленка
знаја
зулум-чалма
измудрити
илинча
јадиковина
јанкеса
Калаџинска вода
караконџула
кафазли(-Ружица)
керепљак
клубарак
коврцан
козодерац
коларина
коната
конопљак
косоглав
коштуница копље
крадимице
1 крива 2
кривац 2
крижна врата
кријеш
крстионица
2 куш
либра
листра
ловрање
ловрати
лунта
мави-пируз
мал-кадуна
мангура
манитуља
маукава
мартолоз
међашење
међашити
мемла
младокосан
мураја
муханат
муханет
2. *намаћи*
нападач
наратун
насиље
насуво
недоход
нећкати се
нестрпљивост
обашав
обрети
опажљив
опатрнути
опармачити
опучило
оружница
осоколити
паландара
палијер
парта
пелинхор
пенга
пендевиш
песта
пиљата
побоја
подбаран
подјенути
подјести
подлистати
подругљивица
посвећивање
посвећивати се
посмртни
посоколити
потег
потквасница
превртљивост
премизгивало
приошинути
припијевка
присци
пријерка
пругао
прч
раскућа
растељ
растрапити
растрвити се
рибарина
рокот
рукопомоћ
санџак-алајбег
сапуњав
сачмарица
свилница
сворница
сепетли сандук
сија-јелек
сијасет 2
ситнице
сјеничар
сјеничарка
скрижалина
скужа
сој-срмали
стења
страор
стражарити
стражарење
стрпљивост
суврљав, а, о
тамбуров
тамничарка
текелија
тећи се
тиндирик
топук
трескавац
трњан, а, о
трусовина
тумачење
тумачити
турмалија
ћиверица
ћивер-коза
ћиглићати
ћимлије
уводник
укалица
уливак
урши буши
(уши буши)
уџбашлије (павте)
фет
финофесак
фиђфирић
фруг, а, о
хаинство
харешли
харзлак
хероглав
хероглавац
царевица
цкрли-мерџан
црнојка
џамоглани
џеба
џуп
шаргизда
шапка
швања
шесторедица
шех (ше)
шибут
шикара
пишкање
шљемишље

7. У исправке се може уврстити и додано (ў угластој загради) *обележавање дијалеката*, које је на више места у другом издању било пропуштено, као што се може видети код ре́чи: *дјеверити, дољевак, ждеро, ждребећи, залијегати, замеравање, засвијетлити, мјеђењак, најприје, нега, неговање* и *неговати, објести се*, итд., али је и сада, особито у првим табацима, на више места изостао знак за дијалекат, поиајчешће да је реч по јужном или по југозападном дијалекту (тако је нпр. речима *исидвједити* и *исидвједити се* додан знак *јуж.*, а речи одмах за њима: *исидвједни* и *исидвједнйк* остале су неозначене).

Од овога мање знатног пропуштања треба разликовати *непотпуност*, која се у II. издању лако може опазити у том, што су неке речи наведене само по *једном*, а неке само по *два дијалекта*, и ако је као правило постављено да се речи наводе у сва три (управо сва четири) дијалекта према различном изговору старога гласа *ѣ* и према последицама у облику речи од таквога изговора. Најчешће недостаје облик речи по западном дијалекту, те је највећи број случајева само јужнога или само јужнога (rsp. југозападног) и источног дијалекта; много је мањи број само по источном, најмањи пак само по западном дијалекту; исто тако је врло

мало случајева само по јужном и западном дијалекту. Међу таквим речима многе су јамачно само у једном дијалекту стога, што се само у том крају говоре, али нема сумње да је било и случајних омашака. Ова пропуштања сада нису попуњивана, али се овде излаже (види стр. XXXII) све што је опажено као непотпуно (јамачно је која реч остала у речнику превиђена).

8. Већа је погрешка била у другом издању, што је често *врста глаголске радње* неправилно или непотпуно означена, те на много места место знака *v. impf.* стављен знак *v. pf.* и обрнуто, или код повратних глагола изостао знак *r.*; неке су од ових неправилности биле просте штампарске погрешке, о чем се човек може уверити кад упореди прво издање (1818.) с другим. Оваке су неправилности сада све исправљене у угластим заградама испред погрешке у II. издању, као што се види код ре́чи: *видјети се, запрековати, заитити, повјеровати, повлачити, подјарити, штенити се* (према *штенити*) итд.

При упућивању ре́чи на дублете или других дијалеката на јужни и југозападни није ни стављан никакав знак за трајање глаг. радње (*верити се, вирити се; делити, дилити* итд.); сада је то обележје додавано само у ретким случајима, где би могло бити сумње да ли је један глагол упућен на други истога трајања (као нпр. *поглејати* vide *погледати*, јер је *1 погледати* v. impf., а *2 погледати* v. pf.).

9. Покрај других недоследности лако је смотрити у II. издању неједнако поступање и у овим случајима:

а) *деминутиви и аугментативи* час се, као дублети, како и треба (и то је већином), само упућују на главне им речи (*амамџик* — vide *хамамџик*, а ово је *dim.* v. *хамам*), час се опет и они преводе и објашњују (*аљетина* — *augt.* v. *аљина; аљиница* — *dim.* v. *аљина*, и ако се то понавља и s. v. *халетина* и *халиница*);

б) *глаголске именице (verbalia)* тако се исто час преводе (*гицање* n. das unruhige Bewegen), час упућују на глаголе од којих постају (*главање*, n. verb. v. главати);

в) *придеви (описни)* такође су недоследно уношени у речник: неки (ређе) у оба облика (или сваки засебно или уз неодређени облик одмах и одређени, а често и компаратив), као нпр.: *злосрећан* (злосретан), *злосрећни* (злосретњи), а *драг* (драги; дражи); неки пак само у неодређеном облику (таквих је већина), као нпр. *јадан, дна, дно* итд.;

г) недоследно је гдешто и везивање *дијалекатских разлика:* док се по правилу све речи по источном и по западном дијалекту упућују на јужни или југозападни (и јужни се упућује на југозападни, кад се они међу собом разликују), дотле има и оваких случајева: *његовати* vide *неговати, задјевица* vide *зађевица* (и ако је: *зађева* vide *задјева*) итд.; — таква је недоследност и кад се неке речи ист. и зап. дијалекта упућују на речи јужног дијалекта (*лисетина* vide *лесетина; петлов* vide *пијетлов*), неке опет исте такве објашњују (*лесетина*, augm. v. *леса; петлић* dim. v. *петао*).

Све су ове неједнакости остављене и у овом трећем издању, јер нису много значајне, а уједначивање и исправљање заузело би доста места у књизи. Тако је, најпосле, остављено и:

д) недоследно везивање глагола на *-ћи* с глаголима на *-гнути, -кнути;* док су нпр. облици *врћи, стићи; клећи, маћи* били означени као правилнији, јер су на њих упућивани (знаком *vide*) облици: *вргнути, стигнути; клекнути, макнути* и само они превођени на немачки и латински, — дотле су опет облици *1 навикнути се* и *пропукнути* оглашени као главни, јер је код њих стављен превод и на њих упућени облици *навићи се* и *пропући;* глагол пак *2 улекнути се* и *2 улећи се* преведен је на оба места; дебља слова казују који се облик сада оглашује као главни.

10. Остали су без исправке (у угл. загр.) облици придевски: *каон, мисаон, насеон* и *осион*, премда би се с правом могли додати правилнији облици: *калан, мисалан, населан* и *осилан*, као што је уз реч *збаоч* сада додано: [*збалач?*].

11. У исправке у овом издању иде и ново *додавање (у угл. загр.) звездица* оним речима које су ушле у српски језик из турскога или

преко турскога из кога другог источног језика. Као што се из књиге може видети, број овако доданих знакова изишао је доста велики, а то је било прво стога што су у II. издању многе такве речи остале неопажене; друго стога, што су махом дублети таквих речи упућивани на приличније облике, те звездица стављана само код ових речи (види нпр. *атарџија* vide *хатарџија*, и *аџија* vide *хаџија*, али *аџилук** vide *хаџилук*); и треће стога, што је међу њима и доста изведених речи, чија се основа или никако у народу и не чује или није ушла у речник, те ни код њих није била стављана звездица, као што се по правилу не ставља ни код оних посрбљених турцизама, чије су основе ушле у речник и обележене као турске (кад је *абаџија* обележен звездицом, није било потребно обележавати и *абаџијин; абаџијнски, абаџијски;* тако ни *первазити* нема звездице, јер је *перваз* обележен као турска реч; према том су у II. издању биле штампане без звездица и речи: *испердашити, пореметити, похасити се, шалабазати*, премда у речнику нема њихових основа: *пердаш-, ремет-, хас-, шалабаз-* итд.).

Нека је поменуто да су овом приликом понеке речи и означене (звездицом у угл. загр.) као турске, и преведене, као нпр.: *аваница, алем, арамзада, бази, диба, хаинство, харешли* итд.

12. Исправкама се може назвати и то, што су *почетна слова речима у азбучном реду* сада штампана како је где требало (у II. издању сва су слова тим речима била велика, те се разлика није могла ни видети); стога је сада не само: *Дежева* и *дежмекаст*, него и: *1 будимлија* а *2 Будимлија*, или *Бугарин* и *Бугарија* а *бугарење* и *бугарити*, па је тако и у једном само чланку, нпр. s. v. *бјелица*, тако написан облик остао само за прво значење, а за друго (nom. propr.) додан у угласту заграду облик *Бјелица;* тако су и придеви изведени од имена мêстâ и нáрôдâ сада писани у азбучном реду првим словом малим, а у тексту је остављено непромењено све како је било у II. издању (да се види како је Вук писао те придеве), те нпр. s. v. *будљански* последњи стих гласи: „Што сам данас у коло *Будљанско —;*“ види још и s. v. *Арапка, арбанаски, вериге, дечански, дренопољски, крајина* итд.

13. Сем исправака или управо додатака и мањих промена, о којима је довде била реч под бр. 5.—8., 11. и 12. и које се све лако могу видети и по њима сазнати како је што било у II. издању, требало је исправити и друге, тако рећи очите, *штампарске погрешке*, чији је број (сем оних које је Вук у II. издању на страни XIII.—XIV. означио) много већи него што се читаоцу на први поглед може учинити. Ове исправке нису сада ничим истицане (премда се неке могу видети, кад је у угласту заграду стављена испуштена реч, обично знаци за род: *m.*, *f.* или скраћенице: *r.*, *v.* итд.), те је потребно и о њима рећи коју. Сем обичних исправака појединих слова (*н* м. *и*, *ш* м. *ж* итд., *солдато* s. v. *сјакарити*) исправљени су на више места:

а) знаци *за род*, као нпр. уз речи: *риђан, трап, траскало, Цвитоје, цвитоња* (било је *n.* место *m.*); *сјечка* (било *m.* место *f.*); *слушче, цриво* (било *m.* место *n.*) итд.;

б) очигледне погрешке у *акцентима*, којих је био такође доста велики број, као у речима: *дȕћâн* (било дýћâн), *задиркúвало* (зàдиркúвало), *заȕзêти* (заузêти), *заȕстављâње* (заȕстављâње), *мр̀кâљ* (мр́кâљ), *мȕва* (мýва), *нàлевати* (м. налевати), *Нȍви̂ Пàзâр* (м. Нȍви Пàзâр), *плѝвâч* (м. плѝвач), *Сáборнâ цр̂ква* (м. Сàборнâ), *сâмостâлан* (м. сâмостâлâн), *смјѐрнôст* (м. смјѐрност), *тѐмêљан* (м. тѐмéљан), *тȕра* (м. тýра), *ћȕрдија* (м. ћурдија), *удȕрêчи̂м се* (м. ȕдурêчи̂м се), *ȕмјестити* (м. умјестити) итд.

Сем енклитика (савеза и неких предлога) које су по правилу писане неакцентоване наћи ће се и других речи које су и у II. издању и сада остављене без акцента (неке случајном омашком, а неке можда и зато, што Вук није био поуздан какав им је акценат), као што су, нпр., речи (које би можда овако требало написати): *брâт-регѐмêнта, нàтупијерка; нѐго нѐ; нѐфаљ; нàдно, пòдно, ȕдно* итд.

У ред мањих измена правописних иде и то, што је место *ръ* у II. издању сада употребљен знак *р̈* (кад је самогласно *р* без

акцента а пред којим другим самогласником или иза њега), што је стављана запета испред петога падежа и иза њега, и што је на више места питање *јели, јел'* растављано у *је ли, је л'*.

14. Још треба нагласити да је сада, јасности ради, у чланку *школа* уз реч *сад* (стр. 871., в. 9. у II. ст.) додано у угластој загради *1850.*; према том и у чланцима: *војвода 4, 5* и *6, кмет 1, кнежина, кнез, поп* и др. — речи: *данас, сад, до сад* узиче време око г. 1850., кад је II. издање речника било рађено. Стога је и s. v. *претрести се* иза речи *преклани* стављено у угл. загр. *1848. г.* Тако је и s. v. *поднос* уз реч *сад* стављено у угласту заграду *пређе*, јер те речи сада нема ни код господе; а s. v. *рођо 2* сада је додано (у угл. загр.) *1850. г.*, за знак да је та реч само онда имала у Београду и то друго значење.

15. Гдешто је Вук по две или више речи истога значења, кад иду једна за другом, везивао *шареним заградама* (кламарама) у један чланак и све их од једном преводио или на коју другу реч упућивао; то се види, нпр., код ре́чи: *бабини јарци, баб. козлићи, баб. позајменици, баб. укови; воднкав, воднкаст; грмљава, грмљавина; доживети, доживити, доживјети, доживљети; којегде, којегди, којегдје, којегђе; несмелица, несмилица, несмјелица* итд. Држећи се тога начина, сада су потписани још на много места таква спајања извршили и онде, где их је Вук био пропустио, али, да би се разликовала од Вукових, за сва нова спајања употребљене су мало друкчије (јаче и мање извијене) шарене заграде, као што се може видети код ре́чи: *аждаа, аждава, аждаја, аждаха* (све су то управо дублети једне исте речи); *бреша, брешакиња, брешка; запрњати се, запрњицати се; издаждети се, издаждити се, издаждјети се, издажђети се; кру, крув; Мостаранин, Мостарац, Мостарлија; надјенути, надјести, надјети;* тако и: *побледети* итд., *понедељак* итд.; највеће је такво спајање ре́чи: *овде, овден, овдена, овди, овдје, овдјека, овдјен, овдјена, овђе, овђен, овђена, овђенак* (међу њима су опет начињене засебне групе: прве три, 5.—8. и 9.—12.).

16. И показаним спајањем неких речи и врло незнатним повећањем формата (сваки је стубац за по једно слово шири и за по једну врсту дужи) поможено је да се ово ново издање ни величином (бројем табака) много не разликује од другога издања, при свем том што је прилично велики и број нових речи (из Вукова рукописа унесених и из текста повађених) и број додатака, исправака и допуна, посталих спреда описаним накнадним објашњивањем и везивањем. Највећа се пак уштеда у простору могла постићи тиме, што су сада *сви стихови* који долазе у појединим чланцима штампани in continuo, док су у II. издању били сваки у засебној врсти. А да би се они ипак јасно могли познати, стављана је у реду на крају сваког стиха уздужна црта ради одвајања стиха од стиха (сваком је почетно слово опет остало велико, као и у II. издању), као што се то може видети код ре́чи: *бабине, болан 1* и *2, варица 1, вјера 1, 2* и *3, вјерити се, војвода 1* и *5, змајогњени, кудјеља 3, мезе, метати се 2* и *3, милост 2* и *3, мора*, итд. итд.

IV. Треба рећи коју и о том, зашто је сада наново приређен за штампу *цео* речник, кад је још г. 1892. издата на свет једна свеска (прва четвртина) његова под уредништвом пок. Јов. Бошковића. То се морало учинити прво стога, што су потписани били уверења да ново, треће, издање Вукова речника треба спремити овако, како је оно сада спремљено и у предњим тачкама објашњено, ако се хоће да Вуков речник и у овом *новом* издању остане *Вуков*; друго, још и стога, што пок. Бошковић, радећи друкчије од сада изложеног начина рада, није ни био пре штампања приредио цео речник, него, спремајући табак по табак за штампу, исправљао у њему и уносио у угласте заграде само оно што је у његову предговору („Из поговора," стр. XIII—XX) речено и онако како је у тој свесци урађено. Према томе, да су потписани и хтели, не би могли посао наставити онако како га је он био почео. Да су пак даље уређење наставили на свој начин одонде где је пок. Бошковић био стао, прва би свеска у најглавнијим тачкама остала без везе с даљим свескама; ове пак друге три

четвртине речника не би било могућно уредити овако како су сада уређене, после свега онога што је пропуштено у првој свесци издања Бошковићева. На тај би се начин имала два сасвим различна посла: један, мањи, непотпун, с неким друкчијим додацима (етимологије, уношење неких нових речи изван Вукова речника и навођење синонима, такође не Вукових и без везе с оним што је у самом речнику) и — други, већи, који се, сем прештампавања Вукова текста, готово ни у чем не би слагао с првим. Сем тога морао би се штампати нарочити додатак тој првој свесци, у који би биле унесене све речи из Вукова ручнога примерка (добивенога истом г. 1894.), из првога] издања, из текста другога издања и из пропуштених упућивања (види спреда одељак I. и II. и тачку 1., *а* и *б*. одељка III.).

Уштедама пак у простору, о којима је реч у т. 16. од. III., постигнуто је да цела књига сад изнесе готово онолико исто, колико би изнеле саме оне три остале четвртине, кад би и оне биле продужене на начин како је била технички опремљена прва четвртина Бошковићева, јер је сада цео речник, покрај свих додатака и допуна, само за тридесет страна постао већи него што је био у другом издању.

V. Потписани се користе приликом да и овде искажу особиту захвалност своју господи која их у раду, за минуле четири године, чим било помогоше. Та им је помоћ особито била потребна у тумачењу непреведених или непотпуно преведених речи у II. издању, те се највише осећају захвални г. *Живојину Јуришићу*, професору, који је превеликом броју српских речи за предмете из биљног и животињског света нашао данашње научне (латинске, а у врло много случајева и немачке) *ботаничке и зоолошке називе;* за тумачења неких зоолошких назива задужио је потписане и г. *Душан Стојићевић*, професор; исто тако, за објашњење неких народних речи из Далмације и Црне Горе хвала припада г. г. *Сими Матавуљу*, књижевнику и *Љ. Јовановићу*, професору и члану одбора за издавање Вукових списа. За објашњење неких географских имена дужни су захвалити и проф. д-ру *Ј. Цвијићу*, а била им је од помоћи и ваљана расправа арх. *Н. Дучића* „Црна Гора“ (у Скупљеним Списима књига II.); за научне пак термине људских и сточних болести збирка д-ра *Милана Јовановића-Батута* „Грађа за медицинску терминологију“ (у књ. 146.—149. „Летописа Српске Матице“ и засебно). За накнадно обележавање турских речи потписани су се помагали поглавито списима: „Rječnik hrv. ili srpskog jezika“ (Zagreb, dio I.—IV.), „Etymologisches Wörterbuch der slav. Sprachen“ од *Фр. Миклошића* (Беч, г. 1886.) и „Турске и друге источанске речи у српском језику“ од *Ђ. Поповића* (у 59. „Гласнику Срп. Уч. Друштва“ и засебно).

Када је друго потписани службеним послом био изван Београда (у зиму 1896.-7. и у пролеће 1897. г.), замењивао га је у раду при сређивању рукописа и при читању коректура г. *Сима Н. Томић*, професор, а сада и члан одбора за издавање Вукових списа. При читању коректура (особито у првим табацима) помагао је и млади, на жалост рано преминули, д-р *Ђ. С. Ђорђевић*, професор и такође, неко време, члан Вукова одбора.

За лепу и особито јаку хартију, на којој се ово издање штампа, као и за чисту израду штампарску, сва хвала припада садашњем издавачу свих Вукових списа, *управи српске краљевске државне штампарије.*

О Петрову дне 1898.
у Београду.

П. П. Ђорђевић
Љуб. Стојаковић

РИЈЕЧИ ИЗВАЂЕНЕ ИЗ ТЕКСТА

(Упитница у загради значи да акценат није поуздан)

ба́рутнâ тѝквица
баталѝјӯн
батр̀љица
ба̀тушка
бѐвâнда
бѝјелӣ лӯк
Бо̀ка
бо̀кêљскӣ
бра̀вљетина
бӯ! бӯ! бӯ!
бӯрши
бӯчâд
бӯши

ва̀јдисâње
ва̀кља
ва̀љâ да
ва̀љушак
ва̀сли
ва̀тренâ жа̏ба
1 ва̏ш
2. Вѐликâ
вѐликâ бо́ља
вѐликâ во̀дица
вједо̀вит
вјѐтар о̀д краја
вјѐтрӯшнâ
вјетру́шница
водѐнâ тѝква
вра̏јт
2 врг
всѐто
вӯра

гла̀вӯштâ
глӯвâ нѐдјеља
гљѝвица
гово̀рити се, го̀ворӣ се
го̀милица
го̀рјен
Гра̏бовица
грêх
гӯстијерна

да̀жђêње
дака̏ко
да̏љê
да̏љӣ
дѐбелӣ сва̏т
дѐдêр
2 ди́ва
дѝвљâ про́ха
дѝвљӣ пе́ршун
дѝмишкиња
дина́рн
ди́рнути, дӣрнêм
ди́те
дјевѐница
дјевѐрêње
До̀брӣнци
добрѝчанова тра́ва
дога́ђâње
доклего̀д
до̀лаз
до̀лаф
до̀тјерати се, рâм се
дошми́тати, до̀шмӣтâм
драго̀цјен
дра̏па
Дрѝњача
Дӯбокӣ по̀ток

ђулѝстâн
Ђу́ро

жа̏лосно
жӣвâ о̀бала

За̀гарач
за̀дјенути, нêм
за̀дјети се, дјенêм се
задоби́вâње
задоби́вати, до̀бӣвâм
за̀клањати се, њâм се
залу́ду
заљу́љати се, за̀љӯљâм се
замјењи́вати, мјѐњујêм
занијѐмити, мӣм
зао̀шиљâст
запа́лити се, за̀пâлӣм се
за́сêље
за̀требати, бâм
зацијѐпити, за̀цијепӣм
зашки́љити, љӣм
заштѝкало
згр̏чити, чӣм
зна̏тан, тна, тно

изво̀рчић
ѝздјети, дјенêм
ѝздобӣла
ѝзмршавити, вӣм
изнѐбушицê
ѝлик
ѝндје
ѝскрзати се, зâм се
искри́вити се, ѝскрӣвӣм се
испо̀кој
испр́дјети, дӣм
испрѐплетати, плећêм
испроби́јати, иро̀бӣјâм
Ѝсу Кр̏ст
исцвјѐтати, тâм

ја̏њица
ја̏ох
јѐленов,
јѐрбо
јѐфтин
јефтино̀ћа
јуна́чити, јӯнâчӣм

ка́лиж
канцелѝјер
ка̀ра-вра́нац
ка̀рдâш
ка̏са
ква́рити се, квâрӣм се
ке́рђа
2. ки́та
кӣтити се, тӣм се
кӣћен
клѐтвенâ бдѐнија
клѝпић
клѝсара
ко̀зе
Ко̀мâни
котрома́нац
Коцѐљева
кошѐница
кр̀внӣчкӣ
крӣти се, јêм се
кро̀мпӣр
кру́нити се, крӯнӣм се
крча̀жић
Кӯпӣнскӣ Кӯт

Ла́да
ла̀жица
ла̏коман
лѐтњӣ
лијѐвâње
лијѐвати, лӣјевâм
лӣјечник
лӣпшê
лӣстом
Ло̀врећ (?)
лôгом
лу́на

љепорјѐчив
љѐпшӣ
љѐшвӣ
Љу̏бинић (?)
љу̏љати се, љу̏љâм се

магарѐћӣ кâшаљ
мàђиона
мâкљêн
мâлâ вòдица
Мâлӣ Тѝмок
Мâљен
Мâрац
мàска
мéњати се, мêњâм се
мӣловати се, лујêм се
мимóћи се, мѝмôђêм се
мѝросâње
Михàило
Мѝхат
Молòвӣн (?)
Мòлунат Гôрњӣ
мр̏вити се, вӣм се
мр̏зити се, зӣм се
му̏ком
му̏ћ

набреки́вати се, брѐкујêм се
нâ вечêр
нàгарити се, рӣм се
наднòсити се, нàдносӣм се
наѝлазити, зӣм
нáја
нâјвољети, нâјволӣм
нâјпрвӣ
нâљешê
наљу̏тити, нàљу̏тӣм
нáметан
намјерéње
нáнин
наору̏жати, жâм
напàбӣрчити, чӣм
напàљетковати, кујêм
напрѐздан
натàкнути, нàтакнêм
натòварити се, рӣм се
нахлáдити се, нàхлâдӣм се
начетворонóжити се, рòнôжӣм се
нѐдјело
нêмâ
Нерàдӣн
нѐуглêдан
нȍвскӣ

Њѐгуш
њѐколико

обавјешћи́вâње
обавјешћи́вати, вјѐшћујêм
òборџенерао
обрашнáвити се, обрàшнâвӣм се
обређи́вати се, обрѐђујêм се
óвдјека
òглôбје
огу̏лити се, òгу̏лӣм се
òдјести се, дјенêм се
òдљевâње
òдљевати, вâм
ожѐћи се, жѐжêм се
òјадити се, дӣм се
олакшáње
òмеђити, ђӣм
Òмлово
òмршавити, вӣм
òмршати, шâм
òно
òпадник
òпâнци
òсилити се, лӣм се
осрамòтити се, осрàмотӣм се
Òстров Гȍл
òткрити се, ȍткријêм се
òтресан
отр̏чати, чӣм
Òџаков

пâње
Пáњевац
пâњега
пàрмак
пàсêрка
Пáсковац(?)
пàтрôл
пéнда
пѐтели
пѐтровскӣ, кâ, кȍ
Пѐтрôвци
пӣћан,
пјâт
плàмтјети, тӣм
Плâшкӣ
плéна
плӣскавица
плȍснâ тӣква
пȍбољê
побу̏рати се, пòбурâм се
пȍвишê
пòврг

погàњâш
пó године
погòрјелица
подáвати, пòдâјêм
Подàжêпље (?)
пȍдалеко
подгòнити, пòдгонӣм
пȍдебео
пȍдоста
пȍдубок
пȍдугачак
поду̏жити, пòду̏жӣм
позàбавити се, вӣм се
позàтворати, рâм
позлијѐдити, пòзлиједӣм
појѐдрити, рӣм
покази́вати се, кàзујêм се
пòквâрен
поквáрити се, пòквâрӣм се
пòквасити се, сӣм се
поку̏њити, пòку̏њӣм
полуòстрво
пȍљепшӣ
помàћи се, пòмакнêм се
помијѐшати се, пòмијешâм се
помјѐдити, пòмједӣм
помòћи се, пòмогнêм се
помр̏љати, пòмр̏љâм
пȍмучно
пȍниже
пòникнути, кнêм
пòнудити се, дӣм се
поодрáсти, стêм
пòпита
пòпливати, вâм
пȍполак
пȍполе
поприку̏чити се, прѝку̏чӣм се
пòпузнути се, нêм се
попуњáвати, пу̏њâвâм
посврáтити, пòсврâтӣм
пȍситан
посјѐдјети, дӣм
пȍсмијешно
пòтура
пòтхватити се, тӣм се
Пòчек
пòчитељскӣ
пȍширок
прâтор
прѐбијелӣ

прѐблеђан
прѐвеликӣ
превра́тити се, прѐврâтӣм се
прѐграда
прѐђашњӣ
презиђи́вати, зѝђујêм
прѐкрâсан
прѐксјутра
прѐкувâн
прѐлијеп
прѐмалеп
прѐмио
препи́лити, прѐпилӣм
прѐпун
прѐучен
прѝвидјети се, видӣ се
приви́ђати се, прѝвӣђâ се
пригњéчити се, прѝгњêчӣм се
прѝдести, денêм
прӣзренскӣ пӣштȍљ
пријѐплет
прикрáдати се, прѝкрâдâм се
прѝкрити се, прѝкријêм се
примирѝсати, примѝришêм
при́носи
при́пјев
припòјасница
приштýнути се, прѝшту̏нêм се
пр̏ње
прњѝцâње
провлáчити се, прòвлâчӣм се
промáхнути се, прòмâхнêм се
просу̏шити се, прòсу̏шӣм се
прохлађи́вâње
пр̏сине
пу̏рка

рàзвити се, рâзвијêм се
раздијѐлити се, рàздијелӣм се
разми́нути се, рàзмӣнêм се
разобàдати се, дâм се
рàскухати се, хâм се
рàспустити се, тӣм се
растањи́вати, тàњујêм
рàстурити се, рӣм се

ра̏сухе
Рвѐни̏к (?)
рêдом
ре́се
ри̏бља̂ тра́ва
рибо̀лов
ри̏те
рога́чи

свѐдба
свѐтô
сви̏јетла̂ нѐдјеља
сви̏јетли̏ понѐдјељник
Сви̏ла̂јница
сви̏лена̂ бу̏ба
сѐжањ
Сѐњскô Би̏ло
си̏јенски̏
си̏јенскô кôље
си̏ла̂х
си̏лно
си̏тни̏ бо̀сиљак
си̏тнô грôжђе
си̏тнô жи̏то
сјѐничâр
сјѐничâрка
Ска̏дарскô Јѐзеро
ска̀кала
ска̏ле
скврѝнити, скврѝни̏м
скврѝњêње
скѐле
скôпаљски̏
ско̀рашњица
ску́ти
сла̂п
сли̏јепа̂ сви̏рала
сли̏јепи̏ сјѐк
слу̏житељ
сма́трати се, сма̂тра̂м се
спôљашњи̏
срѐћно

ста̂дом
ста́ње
старо̀вирски̏
ста̏хор
сти̏шки̏
стр̀нô жи̏то
строва́лити се, стро̀ва̂ли̏м се
суо̀чити се, су̏очи̏м се
сурдо̀ма̂р
схо̀рити, схо̀ри̏м

та̀дêн
1 та́ко
та̀ми̏н
тамња̀ника
та̀ћи, та̏кнêм
ти̏гар
ти̏гла
ти̏тре
ти̏хо
ти̏чја̂ тра́ва
това̀рић
то̀ном
тра̏кули
тр̀бушаст
три̏нка
три̏ња
троплѐтен,
тр̀шићки̏
тр̀шљака
ту̏д
ту́жјети, жи̏м
Ту̏ре

ће
ћѐрдисати, шêм
ћѐтрица
2 ћи̏
ћôрда

убра̀дати, да̂м

уго̀јити се, у̏гоји̏м се
у̏дôван, вна, вно
ужѐљети се, ли̏м се
ужлијѐбити, у̏жлијеби̏м
у̏здице
у́ка̂ње
у̏кови
уљѐпшати се, а̂м се
умо̀рити се, у̏мори̏м се
уму́дрити, у̏му̏дри̏м
уобича́јити се, би̏ча̀ји̏м се
упа́рложити се, жи̏м се
упра́шити, у̏пра̂ши̏м
упре́за̂ње
упре́зати, у̏прêжêм
упре́ћи се, у̏прêгнêм се
упр́љати се, у̏пр̂ља̂м се
упу́тити се, у̏пу̏ти̏м се
у̏скочница
усмр́дјети се, ди̏м се
у̏сновак, ôвка
у̏спра̂во
ушчу̏пати, па̂м

фа̏јта
фа̏ља
фа̀шина
Фи̏лип
фило̀соф
фити̏љача

ха̀јва̂р
хêј
хѐм
Хе́рпн
хи̏тно

хôлба
1 хра̂бар
Хра̀нисав
Хр̀њетина Му́јо
хро́мо
хтѐти
ху̏њкав,
ху̏п

царо̀ста̂вне књи̏ге
цва̀нцика
Ци̏јевна
ци̏пом
ци̏ста
Цр̀вени̏ Брêг
цр̀вени̏ вјѐтар
цр̂ни̏ тр̂н
цу̏цнути се, нêм се

Ча́кавац
ча̀сни̏ пôст
ча̀стити се, ти̏м се
чвали́ка̂ње
чвали́кнути, чва̀ли̏кнêм
чѐжњêње
чепр́љити, чѐпр̂љи̏м
чи̏ста̂ нѐдјеља
чо̀ба̂нбаша
чу̏дно
чу́по

ша̀ра̂љка
шѐт
шеће́рац
шѐшаровина
шљѐзина
шљепо̀ћа
штра̂њка
Шу̏рице
шу̏ћурово

РИЈЕЧИ НЕОЗНАЧЕНЕ ПО СВИЈЕМ ДИЈАЛЕКТИМА

I. Само по јужном (или по југозападном) дијалекту:

бријеме
бијегати
Биједин град
бијежати
бијела бундева
Бијела Гора
бијела лоза
„ субота
„ уш
бијеле покладе
Бијели Граб
бијели лук
бијело зеље
Бијело Поље
Бијељина
Бијељинац
бијељински
бијељка
биљежје
биљешка
Бјеласица
Бјелашница
бјелег
бјелијанка
бјелојабука
Бјелопавлић
Бјелопавлићи
Бјелопољац
бјелоцрквански
Бјелош
бјелоша
бјелошљива
бјелошљивача
бјељег
бјечва (бљечва)
благовјештеније
блијеска
блијештити
бријеме

вијерати
вијерна
вијерница љуба
вијетати
висјелица
вјеверичић
вјерити
вјетар од краја
вјетриц
вјетрни млин
вјетрушна
вјетрушница
вјечна мука
водена недјеља
водје
вриједа
вриједност
вријес
вријесац
Вртијељка

голијемно (голијевно) благо
гороцвијет
гороцвијеће
грије
гријешан
грмјелица

даждјети -жђе-
дјеверење, ђев-
дједова, ђед- баба
дјеко (ђеко)
дјетенце, ђет-
дјетиње, ђет-
дољевање
дољевати
драгоцјен
дријезга водена

ђено

жељезо

задаждјети -жђе-
задаждјети се -жђе-
замијетити
замјењивати
зацијепити
зацмиљети
збјежати се
здјести, жђе-
зијехавица
зијехати
зијехнути

иван-цвијет
иванско цвијеће
избажђети
измијењати
испрдјети -рђе-
исцвјетати, ишће-

кољевчар
Корјенићи
корјенићки
корјенчић
кријеш
кријешва
кријештавац

лијев
Лијева Ријека
2. лијен
лијепо
лијер
лијечак
Лијешница

Љеворечанин
љевши
Љепава
2. љепота
љешви (љеши),
Љешница (итд.)

маловијећник
медвјеђа, међе- лијеска
медвјеђа ступа
Међеђа Греда
Међеђе
мијешни сир
Миљешевка
мјесечник
мјехир (мјеир)
мјехчић
мјешче
2. млијеч
млијечер
Млијечно Брдо
мљечара
Мријежница
мријештити се

нагријебање
нагријебати
надијелити
налијевање
налијевати
налијегање
налијегати
налијен
наљежба
наљеже
наљеше
намијеница
намјеран, рна
намјеста
намјестити се
насјеница
невиђелица
непромјенит,
неумјештина
нечовјество

обавјешћивање
обавјешћивати
обијесан
обијест
објед
обје двије

обједовање
обједовати
објеколити
објеколити се
објешеница
објешењак
објешењаковић
облијеколити се
обросјети
овудиље
одаврнјети
одасјећи
одјести се
одљегати
одолијевање
одолијевати
окрнјепити се
ољетити се
омијерка
опсијецање
опсијецати
опсјећи
осијевци
осијећелица
осјевине
осјека
осјекнути се
осјенач
осјенити
осјечевије
Осјеченица
осјечина

палијер
палијешће
пијехање
пијехати
пијехља
пјевак
пјесна
пјесница
пламтјети
плијевор
плијешће
Пљевља
пљети
побјећивање
побјећивати
повидјети
повједити
погорјелина
подажђети
подијевање
подијевати
подјенути
подјести
подрнјети
пожљећивање
пожљећивати
пожудјети
покољеник
покољенце
покољењак
покољење
пољевачина
пољевши
пољепши
пољепо
помијешати се
помједити
пољеговати
попрнјети
порнјевање
порнјевати
поружђети
посирочети
посједити
посједјети
посједник
посједница
посједници
посједовање
посједовати
посједовати се
посјека
послијед
послијен
посмијешно
поћерник
поужељети се
пошљедњи дан од поклада
прапрађед
првовјенчани
пре — ако је кратко, није обележен дијалекат, нити има и једне ријечи са при- пред основом
прегријебање
прегријебати
прелијеп
прељевати се
прељести
прељећи
премаљетни
премаљење
премјестити се
премљети
Пресијеч
пресјека
претијецати
Прибјегар
прибјегор
прнјебој
прнјеваран
прнјеворница
прнјеглавица
прнјед
прнједјевак
Прнједор
прнјек
прнјеклет
прнјекладник
прнјекор
прнјелог
прнјелом
прнјеплет
Прнјепољац
Прнјепоље
Прнјепољче
прнјесадница
прнјесјек
прнјеснац
прнјестоље
прнјет
прнјећер
прнјеход
прнјештак
прљевање
прљевати
прљепак
прљењивати се
примјер
прнпјев
присвијећети
притјецање
притјецати
провриједити се
провриједнити се
провријети
прољев
прољевање
прољевати
прољевати се
промљети
проповиједање
проповиједати
проповједник
просијеч
просјека
просјести се
прохтао

ражљевање
ражљевати
расјелина
расјести се
ријесло
ријечан
ријечање
ријечати се

савјетник
салијевање
салијевати
свијесан
свијетла недјеља
свијетли понедјељник
свијећати
свјетлика
свјетовни
сијевак
сиједе
сијелити
сијенски
сијенско коље
сијер
сијери
сијечење
сјеверни
сјеверина
сјеверљив
сједба
сједилац
сједник
сједок
сјек
сјекавац
сјекавица
сјекач
сјекириште
сјекнути
сјекотићи
сјем
сјеменити се
сјенит
сјенити се
Сјеничанин
сјенички, а
сјеновит
сјенокос
сјенокоша
сјењај
сјерчави
сјерчаница
скупоцјен
слијећење
слијепи миш
„ сјек
слијепо окб
смијешати се
смијешљиво
смјерно
снијевати се
снијежење
снијежити
снијежница
сњегопадан
сњежаница
совјело
средовијечан
Сријемка
сријетати
старјешински
старосјелац
Стијепо
стијеснити
стјецање

стјецати се
Стјепа
Стјепан (Шћепан)
Стјепанија
Стјепањ дан
сусједин

тијек
тијесак
Тијесно
тијест
тијештење
тијестити
тјена
тјеница
тјескота
тјескотан
тјеснац
тјесноћа
товјелица
Требијеш
Требјеса
триејс

тријесла
Тријест
тријешће
трјестански
тролијеска
Трубјела
тудијер
туђер
тундјела
тунијескање
тунијескати се

ћералица

увјерица
увјерник
увјет
углијев
углијен
удјелак
ужлијебити
узбијесити се
узобијестити се

улијегање
улијегати се
уљез
уљезина
уљепак
уљепшати се
уљетница
умјештина
умљети
умљети се
упријекрст
упријети се
усиђелица
усиђеличина
усједба
усједнути
усјека
усјекнути
усјести се
усмрдјети се
утјеха (уђеха)
утјешавање
утјешавати

уцјењивање
уцјењивати

хотјети

Цијевна
цијећ (цјећ)
цјелокуп (ћелокуп)
цјелцат
цјеноћа
цјепаник
цјепача
Црвени Бријег
црвени вјетар
Црна Ријека

чаплијез
човјештво

шакунђед
шљепарија
штогодијер

II. По јужном (или југозападном) и по источном :

биљега -еле-
биљежење -еле-
биљежити -еле-
Бјеловар -ел-
бљеђан -ле-
братијенци -тен-
брежина
бријешће -ре-

вредноћа
временит
времешан
вреће (итд.)
вријесло -ре-

дијевање, -де-
дијевати, -де-
дијелити, -де-
дијелити се, -де-
дијељење, -де-
дијетити се -де-
долијетање -ле-
долијетати -ле-
дријево -ре-
дуговјетан -ве-

жље (зле)

завијевање -ве-
завијевати -ве-
задјенути -де-
запјенити -пе-
запјенушити -пе-
запљеати -ле-

запљехати -ле-
звјездан -ве-

извјешати -ве-
искоријенити -ре-

2 Клијење -ле-
Клијештевица, -ле-
коријен -ре-
коријенак -ре-
коријење -ре-

Левач, Лије- итд.
лијевке, -лев-
лијевча -лев-
лијена -е-
лијеха -ле-

љебара, ле-
љепоречив, -ле-

Медведник -ђе-
мједењак, -ме-
мјехур -е-
младијенци -де-
млијеч -е-
мљекар -ле-

надстрешница
настрешница
намјерење -ме-
недјело -де-
некћети -те-
неумијеће -ме-

њега (нега)
његве (негве)

обавијестити -ве-
обамријети -ре-
обиљежити -еле-
обљевати -ле-
обиљежје -еле-
обриједак -ре-
огорјелиште -ре-
одјети -де-
одрешито
одрјешивање -ре-
одсједање -се-
одсједати -се-
оједање
оједати се
ојести се
окорео
окорети се
окријек -ре-
окријепити -ре-
омјерити -ме-
онијемљети (-је-) -не-
ме-
отребине
оцијенити -це-

пијехнути, -пе-
пјеванка, -пе-
Пљешевица -ле-
погорелац
погорелица
посијело -се-

пребјег, -бе-
пребјегнути, -бе-
пребјећи, -бе-
преблиједјети, -бле-
де-
пребљеђивање -ле-
пребљеђивати -ле-
преболијевање, -ле-
преболијевати, -ле-
пребољети -ле-
превјерити, ве-
превјеравање -е-
превјеравати -е-
превјесити, -ве-
превјешање, -ве-
превјешати, -ве-
превјера, -ве-
прегорјети, -ре-
предијевање, -де-
предијевати, -де-
предјенути, -де-
предјести, -де-
предјети, -де-
предријети, -де-
преиједање -еје-
преиједати се -еје-
прелетјети, -те-
прелијетање, -ле-
прелијетати, -ле-
прељевање -ле-
прељевати, -ле-
прељетити -ле-
прељетни -ле-
премјерити, -ме-

премјестити, -ме-
премјештање, -ме-
премјештати, -ме-
премјештати се, -ме-
пренијети, -не-
преодјенути, -де-
преодјести, -де-
преодјети, -де-
препјевати, -де-
препријечити, -ре-
пресијевање, -се-
пресијевати, -се-
пресијецање, -се-
пресијецати, -се-
пресједање, -се-
пресједати, -се-
пресједити, -се-
пресјести, -се-
пресјећи, -се-
престријелити. -ре-
претјерати, -те-
претјеривање, -те-
претјеривати, -те-
прецвјетати, -ве-
прециједити, -це-
прецијенити, -це-
прецјеђивање, -це-
прецјеђивати, -це-
прецјена, -це-
привјенчати, -ве-
привређивање
привређивати
привриједити, -ре-
придијевање, -де-
придијевати, -де-
придјевак, -де-
придјенути, -де-
придјести, -де-
прије, пре
пријевара, -ре-

пријевјес -еве-
пријевоз, -ре-
пријегон, -ре-
пријеки, -ре-
пријеклад, -ре-
пријекоран, -ре-
пријелаз, -ре-
пријемет, -ре-
пријенос, -ре-
пријепек, -ре-
пријепис, -ре-
пријеранак, -ре-
пријеров, -ре-
пријесад, -ре-
пријесан, -ре-
пријесјед -есе-
пријеслачци, -ре-
пријесто, -ре-
пријеступ, -ре-
пријетити, -ре-
пријетња, -ре-
пријетоп, -ре-
пријећење, -ре-
пријећи, -ре-
пријечање, -ре-
пријечати, -ре-
пријечати се, -ре-
пријечац, -ре-
пријечњак, -ре-
прилијегање, -ле-
прилијегати, -ле-
прилијепити, -ле-
прилијепити се, -ле-
прилијетање, -ле-
прилијетати, -ле-
приљепљивање -ле-
приљепљивати -ле-
примијенити, -ме-
принијети, -не-
приодјенути, -де-

приодјести, -де-
приодјети, -де-
припријетити, -ре-
притијеснити, -те-
притјерати, -те-
притјеривање, -те-
притјеривати, -те-
прицијепити, -це-
прицјепљивање, -це-
прицјепљивати, -це-

раздијелити се, -ре-
раздрешивање
раздрешивати

савјет, -ве-
савјетовање, -ве-
савјетовати, -ве-
савријети се, -ве-
сасјећи, -се-
свјеровати, -ве-
свјетлац, -ве-
свјетски -ве-
свјецбати, -ве-
свјештавање, -ве-
свјештавати, -ве-
свјештати, -ве-
сједиште, -се-
сјеђа, -се-
сјенара, -се-
сјеничарка, -се-
сјењак, -се-
смије -е-, -ej-
сњежаник, -не-
сцјешати, -пе-
средовијечан, -ве-
сријемуж, -ре-
сријемужа, -ре-
сријемуш, -ре-
сријемуша, -ре-

стијењак, -те-
стрелимке
стријеш, -ре-

тијеснити, -те-
тјескоба, -те-
тјеставан, -те-
треслов
тресловина
тријем, -ре-

увременити се
угорети се
уклијештити, -ле-
улијевање, -ле-
улијевати, -ле-
умијешан, -ме-
упљехати, -ле-
употријебити се
употријебити, -ре-
употреаљаване
употребљавати
усјекованије, -се-
усред
Утјешен, -те-

хљебара, -ле-

цвјетоносије, -ве-
цијена, -це-
цјелив, -це-
препара
цријепња, -це-
црноријечки, -ре-

шљезина, -сле-
шљепић, -сле-
шљепоћа, -сле-

III. По јужном (или југоз.) и по западном:

бијелка -ил-

вријећи -ић-

дотјецање -тиц-
дотјецати -тиц-

забиоградити се
затјецање -тиц-
затјецати -тиц-
затјецати се -тиц-
излијевање -лив-
излијевати -лив-
исјецати -сиц-
исповједити се -вид-
истјецање -тиц-

истјецати -тиц-
истјецати се -тиц-

Лијевно -ив-
лијепити се -ип-
лијера -ир-
лијерица -ир-

2 мљети -ли-

насјећи се -си-

објесити се -би-
објеснути -би-
облијевање -би-
облијевати -би-
овријећи -ри-

огријало сунце
огријано сунце
одљевање -ли-
одљевати -ли-
оптјецање -ти-
оптјецати -ти-
оријев (орих)
отјецање -ти-
отјецати -ти-

пјесковит -пи-
побјегнути -пи-
пољеваћи -ли-
поодгријати се
потјецање -ти-
потјецати -ти-
поутјецати -ти-

поцвиљети -ли-
поцмиљети -ли-
прецјецање -пи-
препјецати -пи-
претјецање -ти-
претјецати -ти-
просјећи -си-
протјецати -ти-
протјецање -ти-

разлијевање -ли-
разлијевати -ли-
растјецање -ти-
растјецати -ти-

свирјети -ри-
свјетломрцнути -ви-

сијерак -и-	снијевати -и-	усијати се	утјецати се -и-
сионица		утјецање -и-	
снијевање -и-	тјештан, а, о -ти-	утјецати -и-	цвјетић -и-

IV. Само по источном дијалекту:

белија	крсти куме дете	олењити се	разделити се
белопандара	кудељка	оседиличина	рекавица
бледица		отребине	севаљка
	лењ		седак
грејј (грек)	Лепа Вина	пегуша	сек
греовање	лепак	3 пети	слезовача
греовати	лепа ката	пешачење	уделати
	лепи човјек	пешачити	уколенчити
девојчетина	лепојка	подсмејавање	усетити се
дединство	лепушкаст	подсмејавати се	
делање	летњи	потремак	целивања икона
делати		преблеђан	цело
дремак	мехови (меови)	преседнути	Црвени Брег
заденути се	надев	пригревица	Црна Река
захтевање	надевач	проктети се	
захтевати	недело	пролетњи	чукундеда
захтети		процепак	
звездар	одседнути		

V. Само по западном дијалекту:

бабин витар	поневидити се	проврисло	свитац 1
Билај	послим	проливати се	Сикирић-Скела
	2 прија		србити
лисен	3 Прико	свитаљка	старовирски

VI. По источном и по западном:

млево -и-	некуд -и-	некуда -и-	неседнути -и-

НАНОВО ДОДАНЕ РИЈЕЧИ

[**бѝјелâ ȳш,** f. vide 1 уш 2.]
[**Бо̀јан,** m. некакво брдо; *види* s. v. поревати.]
[**бо̀кêскӣ,** кâ, кô, vide бокељски; *види* s. v. једогоња.]
[**Бо̀туша,** f. село у кнежини Реци (у Старој Србији); cf. 2 Река.]
[**Бра̏сина,** f. село у Рађевини (у Србији); *види* s. v. читлук.]

[**вѝцнути се,** вѝцнêм се, v. r. pf. sich werfen, prosilio; *види* s. v. качати.]
[**Во̏кш,** m. село у кнежини Реци (у Старој Србији); cf. 2 Река.]

[**гара̀нфио,** гара̀нфила, m. vide **каравиље**; *види* s. v. ишћетати *и* пропупчати.]
[**го̑рњâ по̀гача,** f. vide погача 2.]
[**гр̏гȳр мр̏гȳр,** у загонеци, cf. згргукљати се.]

[**да̀вран!*** (управо *давран'* мј. *даврана**) држ' се!, не дај се!; *види* s. v. кикило.]
[**дѝвљâ лобо̀да,** f. vide пепељуга 1.]
[2. **До̏брић,** m. село у Јадру (у Србији); *види* s. v. Жича 1.]
[**до̑њâ по̀гача,** f. vide погача 2.]
[**до̀садêр** (до садер), до сада; *види* s. v. тадер.]
[**дрȳгобратучед,** m. cf. братучед.]

[**Јѐзерскӣ Вр̏х,** m. vide Црквине.]

[**Капета́ново Јѐзеро,** n. језеро у Црној Гори; cf. Требијеш.]
[**Кни̑њ,** m. град у Далмацији; *види* s. v. спињатак.]
[**кумо̀вскӣ мо̀мак,** m. vide прикумак.]

[**лѐпо̑јка,** f. cf. пипавица.]
Ли́мљани, [m. pl.] *племе у Црмници.*
Ли́мљанин, [m. човјек из племена Лимљана.]
[**Ло̑вћен,** m. планина у Црној Гори; *види* s. v. Црквине.]

[**Ло̏ћâни,** m. pl. село у кнежини Реци (у Старој Србији); cf. 2 Река.]

мѐтев, [m.] *vide* [**метех**] *метеј.*
[**мљѐчара,** f. vide мљечар 1; *види* s. v. устумарати се.]
[**Мо̀рӣњ,** m. село у Боци; *види* s. v. Сутвара.]
[**Моро̀вић,** m. зидине од старога градића у Сријему; *види* s. v. Студба.]
мргѝњâш, [m.] *(у Ц. г.) који се с киме граничи.* [vide међаш.]
[**Мȳнара,** f. село у Банату; *види* s. v. намастир.]

[**нâјотрагу** (нај отрагу), *види* s. v. утворица.]
[**нѐхвâла,** f. Undank, ingratia; cf. хвала 3.]
начешћи́ва̑ње, [n. verbal. v. начешћивати].

[**о̀г!** vide **ох.**]
[**о̀дгријати,** јêм, v. pf. (зап. и јуж.) vide огријати 1; *види* s. v. пириватра.]
[**окривљѐнӣк,** m. der Angeklagte; *види* s. v. глоба.]

[**пѐћинскӣ,** кâ, кô, höhlen-, speluncarum; *види* s. v. 2 Пола.]
[**пјѐсница,** f. (јуж.) dim. v. пјесна; *види* s. v. почашница.]
[**по̏лош,** а, е, ziemlich schlecht, paulum miser; *види* s. v. лош.]
[**поо̀дгријати се,** јêм се, v. r. pf. (јуж. и зап.) sich ein wenig wärmen, paulum calefio; *види* s. v. пириватра.]
[**прѐдграђе,** n. vide подграђе 1; *види* s. v. справа 2.]
премо̀стити — *2) конопац, т. ј. прећи њиме (као што чине пеливани).*
темѐрутин, [m.] *(у Сријему) злопамтило.*
темѐрутка, [f.] *женско таково.*

[Ријечи: *Лимљани, Лимљанин* и *начешћивање* изостале су при штампању из главног ручног примјерка Вукова; ријечи пак: *метев, мргињаш, премостити, темерутин* и *темерутка*, као и допуне ријечима: *бој, брвљив* и *васкрсеније* (у *Исправкама* и *Допунама*), исписане су из другога ручног примјерка Вукова, који је доцније нађен међу хартијама Вукове посмртнине.]

ИСПРАВКЕ И ДОПУНЕ

Ба̂лшова — исправи (ријеч у загради): [Башова].
баро̀вит а, о, — још: [cf. подбаран].
2. **ба̏та** 1 — додај: [гријешком мј. **бат**, m.];
2. **ба̀цати** 1 — још: [cf. врљати 2, турати].
бѐву̂т — додај знак: [*].
бѐлија — додај: [ист.]
2. **Бѐрат** — додај: [cf. Барат?].
би̏јела̂ ло̀за — додај: [cf. паветина, павит, павитина, скробутина, скробут, скромут, скромутина].
бијѐсан 1 — још: [cf. горопадан, смушен].
би̏сер — додај: [cf. ђинђер].
2. **би̏ти** — исправи: jèсам.
бјѐл — исправи: sessiliflora.
бла̏во̂р — још: [cf. главор.]
бла̏то 1 — још: [cf. кланац 2.]
блебѐта̂ш — још: [cf. брбло, чегрташ.]
блитва — исправи: [*cf.*] цвекла.
богѐмољац — додај: [cf. молибог.]
богѐродичина тра̀ва — још: [cf. госпино зеље.]
бо̏жје̂ др̂вце — још: [cf. рутвица.]
бо̂ј, бо̏ја, m. — додај: *loc. бо̀ју.*
бо̏ле̂ст — још: [cf. немоћ.]
бо̏лестан — још: [cf. немоћан].
бо̏љи — исправи: **бо̏љи̂.**
бра̏њу̂г — исправи: [vide дрозак]. cf. бравењак.
бра̀вљи̂ — додај: [vide овчји.]
бра̀да 1 — додај: [cf. кесер 2.]
бра̀зда — додај: [cf. 1 разор.]
бр̀вљив, а, о, — додај (иза прве тачке): *Кажу да се у брвљивијех оваца налазе у глави некакви црви, који постају од многе прашине.*
бр̏до 1 — додај: [cf. дијел 2, страна 4].
брѐчити — додај: [cf. треснути 2].
бр̀зо 1 — још: [cf. листо, 1 листом].
бри̏јег 1 — још: [cf. главица 3].
бу̀мба̂р 2 — додај: [дјевеница напуњена брашном, а уз то често и сухијем грожђем.]
бу̀нац и **бу̀ница** — исправи: in der Redensart.
бу̂с 2 — исправи: [vide *жбун*].

ва̏ж — додај: [vide гус].
ва̀рница 1 — исправи: *cf.*
васкр̀сеније — [на крају овога чланка (послије тачке) биле су у II. издању штампане ријечи: cf. васкрсење, ускрс, вазам, велигдан. Те је ријечи Вук у једном свом ручном примјерку С. Рј. избрисао, па написао својом руком:] *Васкрсеније се у народу нашему зове и* **васкрсење** *и* **васкрс** *и* **ускрс**, *по источнијем крајевима и* **велигдан**, *а по западнијем (особито код кршћана)* **вазам**. *Ово је празник тако велики као и Божић.*
вѐ — исправи: **ве.**
вѐња 2 — исправи: (zum Räuchern).
вѐсти — још: [cf. штиковати].
вечѐри̂н — исправи: 1. **вечѐри̂н.**
Вечѐрин — исправи: 2. **Вечѐрин.**
вијѐћати — још: [cf. договарати се].
ви̏лина ко̀са — додај: [cf. преденце].
ви̏так, тка, тко — још: [cf. жидак 2].
ви̏тица 1 — још: [cf. ћапорак].
ви̏шт, m. — исправи: 1. **ви̏шт.**
ви̏шт, а, о — исправи: 2. **ви̏шт.**
вјѐтрења̂к — још: [cf. летија, оптрка].
вјѐтрењача 3 — додај: [cf. пушка 1].
вјетро̀вит, а, о — додај: [јуж.].
враго̀лић — додај: [cf. 1 рашак 1.]
1. **вра̂н** и 2. **вра̂н** — избаци угласте заграде около 1. и 2. испред овијех ријечи.
вр̀љати 1 — још: [cf. јурити 2].
вру̀ћица — још: [cf. пошалина].
1. **вр̀чати** 1 — додај: [cf. кврчати, прести 2].
вти̏ца — исправи: vide [**птица**] тица.
ву̀ћи се 2 — додај: [cf. шуњати се].

га̂дље — исправи: свирала 2.
га̏здински̂ — треба ставити испред **га̏здова̂ње.**
га̀јити — још: [cf. мраморити].
Гаревица — додај (иза ријечи *планина*); [у Босни].
га̀ри̂б — додај: [1) сиромашак, човјек без игдје икога и без игдје ичега; — 2) adv. (idecl.) чудновато].
га̀цати 2 — исправи: vide [1] грцати.

гла́ва 3 — додај: [cf. страна 5].
гла̀вица 3 — још: [cf. бријег 1].
гла̀воћ — исправи: **гла̀воч.**
гло̀ба — у првој реченици пошљедње тачке треба истаћи ријеч *окривљеника.*
1. **гми́за** — треба истаћи ријеч *ђинђухе.*
гњѐв — још: [cf. јед 3.]
гњѐван, вна, вно — исправи: [vide *иједак*].
го́вно — још: [cf. смоква 3].
го̀зба — још: [cf. собет].
го̀јити се — додај: [cf. 1 тити].
госпо̀да̂р — исправи: *δεσπότης.*
гра́беж — додај: [cf. отимачина].
гра́дац 2 — истакни ријеч *Шӯри̂ца̂.*
гр̂и 2 и **гр̂мѐн** — исправи: [vide *жбун*].
гро́туља — још: [cf. радиш 2].
гу́рати — још: [cf. поривати].

да 8 — исправи: omni*no.*
да̀лак 1 — додај: [cf. подраст].
да̂н 2 — још: [cf. плуг 2].
да̂р 1 — још: [cf. принос 1].
да̀финово зр̂но — још: [cf. орашац 2].
дво̀јак, а, о — исправи: **дво̀ја̂к,** а, о.
дѐмишкиња — додај: [**димишкиња**].
Дѐча̂ни — и додај: [— 2) село у кнежини Реци (у Старој Србији); cf. 2 Река].
дизда́ров — додај: [**диздарев**].
ди̂јел 1 — још: [cf. тал].
ди̂мишкиња — додај: [демишкиња].
дими̂шћија — још: [cf. шамлијанка].
[**дина́ри** — исправи: vide динар *4.*]
ди̂тиња̂ бо̀лѐст — додај: [зап.].
дја̂к — на крају чланка треба да стоји обла (а не угласта) заграда.
дјѐљка̂ње — исправи: **дјѐљка̂ње.**
до 4 — исправи: cf. за [8].
дого̀дити — исправи: [до̀го]ди̂м.
дожи̂вљети — исправи **дожи́вљети.**
до̀ма 2 — додај: [cf. себе 2].
до̀мислити се — исправи: v. r. [pf.] impf.
до̀ри до — исправи: cf. ћа [*3*].
досаћи́вати 2 — још: [cf. притуживати].
1. **до̀ста** — још: [cf. унатрч].
до̀цкан — још: [cf. позно].
дра̂г 1 — исправи: cf. [vide 2] скуп.
дријѐнак 3 — још: [cf. црквина 2],
дро̀бан, бна, бно — исправи: cf. [vide *1*] ситан [1].
дро́њак — још: [cf. траље 2, шукаре].
ду̀било — исправи: vide стублина [*1*].
ду́жан, жна, жно — додај: [cf. крив 3].
ду̀ха̂н — исправи: [cf. *2* табак].

ђа̀во̂ — исправи: cf. [вода*ц*, *1* вран 3].
ђи̂нђер — додај: [vide бисер].
ђи̂нђеров — додај: [vide бисеров].
Ђу̂р — додај: [cf. Јанок].

жа̀бља̂к 2 — исправи: прстенак [*3 а*].
жа̀цнути се — још: [cf. цаснути се].

ждрѐбад — исправи: **ждрѐба̂д.**
жи̂љер — исправи: [vide *укућанин* 1].
жи̂тница — исправи: *2* амбар *1.*
Жи̂ча 1 — истакни ријеч *До̀брића.*
жу́дити — исправи: (зап.).

забе́дити — додај: [ист.].
забра́нити — још: [cf. закратити].
за̀вадити се — још: [cf. свадити се].
за̀вича̂ј — још: [cf. 1 камен 2].
за́вјетовати се — додај: [cf. тобе].
завра́нити — додај (испред *зацрнити*): *vide.*
загоја́тити — исправи: закр*то*жити.
за̀грађе — додај: [vide подграђе 1].
загрепсти — додај: [vide стругнути 2].
загу́дјети 2 — исправи: ertönen.
за̀иста — још: [cf. 2 мутлак].
за̀клати 2 — додај: [cf. увалити 2].
за́клетва — исправи: [cf. ....*1* јемин].
за̀кри̂ч — још: [cf. запрека].
запара́вати — исправи: v. [im]pf.
за̀сијати — додај: [cf. насијати 2].
засу́кати 1 — додај: [vide узвратити 1].
за̀што 1 — још: [cf. јер 1]; — 2) исправи: cf. [vide] јер [*2*].
зба́цити — додај: [vide свр*ћ*и 1].
збо̂р — додај: [cf. сабор 1].
зѐлѐнка — додај: [лакши топ или пушка (босанска шиба)].
зѐлѐнко — додај [— 2) име топу; cf. Петраш].
зла̂тна̂ бу̀бица — додај: [die spanische Fliege, lytta vesicatoria L.], а избриши: свитац 1.
зли̂ћ 1 — додај: [cf. трут 2].
зло̀гу̂к — још: [cf. слутов].
зло̀па̂мтило — додај: [cf. темерутин].

и̂вѐрје — додај: [cf. скаље, тријешће].
и̂звадити 1 — додај: [cf. повадити 2].
издѐрати 1 — још: [cf. издријети 1, подријети 1].
и̂здисти — исправи: (зап.).
и̂здријети 1 — додај: [vide издерати 1].
и̂зиршавити — још: [cf. омршавити].
1. **и̂скати** 1 — додај: [cf. 2 питати 2].
и̂скрица 2 — исправи: прстенак [*3 а*].
и̂стина — додај: [cf. правда 2].
и̂ћи 1 — још: [cf. ходити 1].

ја́диковина — додај: [стрмогред].
ја̀ма — исправи: cf. рупа [*1 и* 2].
јамити се — додај: *(у Далм.).*
ја̀рѐб — исправи: perd. sax. [*p. rubra Briss.*].
ја́тка! — додај: [f. adj. von *ја́дак, тка, тко*].
јѐд 2 — додај: [cf. чемер].
јѐдинити̂ — истакни ријеч: т у ж ј е л а.
једо̀гоња — истакни ријеч: Б о к е с к и.
јерѐбица — додај: [cf. шкрга; јарек].
ју́рити 2 — исправи: *vide* [врљати 1] *ландати* 1.
Ју̀рук — додај: [cf. Помак?].

1. **ка̀мѐн** 1 — још: [cf. стијена 3].
ка̂нта̂р — исправи: **ка̀нта̂р.**

ка̏пати 1 — додај: [cf. 2 тајати].
ква̏сити 1 — додај: [cf. мочити].
кврчати — додај: [vide 1 врчати 1].
ки̏дати 1 — додај: [cf. тргати 1].
кира̀ција — исправи: [vide укућанин 1].
кириција — додај: [vide возач].
ки̂цош — још: [cf. фићфирић].
кли̇зав, а, о — још: [cf. склизав].
кло̏цалица — још: [cf. чороје].
Кобиљи До — додај: [на путу од Сарајева у планину Трескавицу].
ко̀љено 3 — додај: [vide прешљен 2].
ко̏мицê — исправи: vide [о к о м и ц е] накомице.
комо̀штре — исправи: **ко̀моштре.**
ко̀њу̂шница 1 — још: [cf. стаја 1, стајница, шталог].
ко̏пи̇ле — исправи: *п.*
ко̀ристовати — додај: [cf. прудити].
Косајница — додај: [ријека и крај у Србији, у топличком округу].
ко̀шара — још: [cf. појата 1].
кра̂сан — исправи: [vide *2* лијеп].
кра̏ставац — исправи: [cf. кукумар].
кри̏јешва — исправи: vide [*1*] трѐшња.
кришкара — додај: [(у Мачви) капа од исте тканине од које је и фес, само не од једног него од више комада који су ушивени један за круги као *кришке*. Кад момак тражи себи дјевојку, придјене за кришкару перо пауново, па тако хода по сабору].
Кр̀ново — додај: [висораван између Жупе Никшићке и Дробњака (у Црној Гори)].
кр̂њ, кр̀ња, е — истакни ријеч: н а ј п р в и.
Кр̏њево — исправи: *п.*
кр̀сме — исправи: vide [*мртвачина*] мртвина.
кр̏ст 2 — додај: [осам звијезда у јату „лабуд“].
кр̀стаче — исправи: **Кр̀стаче.**
Крф — исправи: ***Кр̏ф.***
Кр̀чава — истакни ријеч: С к о п а љ с к о м.
кр̀чале — исправи: *развалио....*
ку̀буре 2 — још: [cf. призрен 2].
ку̀крика — исправи: *vide* [*жбун*] *кукрика.*
куку̀ријек 1 — исправи: Nießwurz.
кукурузо̀вина — још: [cf. шашарика 1].
ку̀луковати — још: [cf. рабити].
кумо̀вски̂ — исправи: quod decet.
ку̏п — исправи: [vide] сабор [1 и 2].
ку̏хати 1 — још: [cf. пећи 4].

ли̇ја 2 — исправи: (јуж.) [и зап.].
ли̇јев — исправи: **ли̏јев.**
ли̏пица 2 — додај уз ријеч Kamille: [Bastard-Eibisch]; — исправи: [abut. *A*vicenae L.].
1. **ли̏ска** 2 — исправи: ful. chloropus....; додај: [cf. трћка].
ло̀вљêње 2 — додај: [vide 2 рибање].
ло̀врати — исправи: ***ло̂врати.***
ло̂гор — исправи: cf. [*vide 3*] ѐкô.
ло̀мача — исправи: одрина [*1*].

лопа̀тати — исправи: ***а̂м.***
лу̀да̂к — још: [cf. мућурла, сакалуда, 1 слута, сулудник, сулудњак, шупљак, шупљан, шупљина 2].

љѐто 2 — додај: [vide година 1].
љу̀ља̂шка — још: [cf. цуљка].
Љума — додај: [ријека и област у сјеверној Арбанији].
магацин — исправи: [*2*] амбар [1].
ма̀жа — додај: [vide цента].
ма̏лопрешњица — истакни с к о р а ш њ и ц а.
ма̏х 1 — још: [cf. 2 тир].
маца̀руша 1 — још: [cf. цјепача].
ма̀шљика — додај: [der Spindelbaum]; — још: [cf. попова муда].
мѐдвјеђа̂ лијѐска — додај: [Dicknuss (иза Baum) и: cf. шемишљика].
мѐдовина — још: [cf. шербе].
мѐђа 1 — још: [cf. метех (мете, метев, метеј), мргињ 4]; — 2) исправи: [vide *жбун*].
мѐђа̂ш — додај: [cf. мргињаш].
1. **мѐсти** — исправи: ***мѐтêм.***
мѐте — додај: [m.].
мѐтех — исправи: (cf. метеј [*метев*], мете).
мѐтнути 1 — исправи: cf. ....ставити [*1*].
меха̀на — додај: [меана].
мијѐшати се — још: [cf. уплетати се].
ми̏ш — додај: [cf. окамењак].
мједѐница — још: [cf. чактар, чактор].
мједѐња̂к — исправи: cf. медењак [1].
2. **мла̀дица** 3 — још: [cf. трута].
мљѐча̂р 1 — додај: [cf. мљечара].
мо̏дар, дра, дро — још: [cf. плаветан].
1. **модри̇на** и 2. **мо̏дрина** — избриши угласте заграде око 1. и 2.
мо̀рска̂ сви̇ња — још: [cf. свиња 2].
муа̀нат, а, о — исправи: cf. слаб.
му̀штва — исправи: **му̂штва.**

надијѐлити — додај: [јуж.].
наджи̇вјети — још: [cf. 2 престајати].
на̀летица — још: [cf. укољица].
1 **нами̇рити** 1 — још: [cf. средити 2].
на̀мјеран, рна, рно, — треба да дође испред **намјерење.**
[**намјеста** — исправи објашњење: (на мјеста)].
[**на̏памêт** — додај: (cf. памет 3)].
напи̇јати се — додај: [cf. сушити 3].
напо̀јити — још: [cf. отпојити].
на̏слада — додај: [cf. раскошје].
нѐвјеста — исправи: cf. снаха [1 и *3*].
нѐвоља — још: [cf. притуга].
нѐкада — још: [cf. њекадар].
нѐстати 1 — још: [cf. прибрати се 2, преминути 2].
ни̇шан 2 — још: [cf. очаник].
но̀силац — још: [cf. содат 2].
но̀сити 1 — додај: [cf. пртљати 3].

обзна́нити — додај: [cf. прогласити].
обра́тити 2 — исправи: cf. ударити [*4*].
о̀гријати 1 — додај: [cf. одгријати].
одга́јити — исправи: [cf. *1* подићи ....2].
одѐбљати 2 — још: [cf. утовити се].
о̀длазити 2 — додај: [cf. ходити 2].
одлѐћи се — исправи: cf. [*1*] разлећи се.
о̀дмор — додај: [vide почивак].
о̀дморак — исправи: vide [почивак] одмор.
одома́ћити се — додај: [cf. удомаћити се].
одр̀жати 4 — додај: [cf. садржати].
о̀зобина — додај: [cf. шепурина (шипурина) 1].
онѐњак, *m.* итд. — све треба да је штампано положеним словима (дебљим и тањим), јер је ријеч из Вукова рукописа (у његову ручном примјерку С. Рј.).
1. **око** 3 — исправи: *База̀гур.*
1. **о̏ко** 5 — још: [cf. пријесјек].
о̀комак — још: [cf. шапурина, шепурина (шипурина) 2]; — исправи: [cf. кочањ (чокањ) 2].
о̀купити 2 — исправи: vide скупити [*1*].
Омутић — додај: [село и развалине од тврђавице, у Црној Гори, код Никшића].
о̀правити 1 — додај: [cf. поградити 1].
опра́шити 2 — још: [cf. попршати].
о̀пупавити — додај: [cf. подрасти 2].
о̀пуцкати — још: [cf. смазати].
Орѐдић — исправи: ***Орѐбић***; и додај: [cf. Ребић].
о̀сјећати — још: [cf. чути 2].
о̀сјећи 1 — још: [cf. укинути 3].
о̏сôран, рна, рио — још: [cf. пршљив].
о̀твор — додај: [vide прољевање 2].
о̀тêти — додај: [cf. уграбити 2].
о̀тров — додај: [cf. чемер].

па̀вечера — додај: [cf. новечерак].
па̀лавра — додај: [vide стокућанин].
па̀лучак — додај: [cf. шикара].
па̀мêт 2 — додај: [cf. 1 ум 2].
па́нтљика — додај: [cf. 2 трак].
пѐгуша, *f.* итд. — све треба да је штампано положеним словима (дебљим и тањим), јер је ријеч из Вукова рукописа.
пѐскôвница — додај: [cf. прашионица].
Пêћ 3 — исправи: у Турској *Хрватској.*
пе́чити се — додај: [чепити се].
пи̏! — додај: [cf. 2 пу].
пи́љак — још: [cf. титра 1].
пирја́нити — додај: [cf. тушити].
Пиштети — додај: [извори: више Баица̂ у Црној Гори, и у Херцеговини у Дубравама].
2. **пла̏вити** 1 — додај: [cf. топити 2].
плани̏на — исправи: [*cf.* шума 1].
пла̀шљив — додај: [vide страшљив].
плѐме 1 — додај: [cf. стежер].
плѐдан — исправи и додај: cf. родан [*1*, родљив].
поби́скати — исправи: cf. [....*2*] поискати.
побјѐшњети — још: [cf. узбијесити се].
побо̏ја — додај: [побој, m.?].
повра́тити 1 — исправи: [cf. узвратити *2*].
погрђи́вати — исправи: cf. [vide] срамотити [*1*].
погу̀бити 1 — још: [cf. спригати].
по̀двезица — исправи: финдељ.
Подгор — додај: [село у Метохији].
по̀дграђе 1 — додај: [cf. заграђе, предграђе].
поду̀дарити се — још: [cf. ударити се 2].
по̀имати 1 — исправи: vide узимати [*1*].
по̀клати се — још: [cf. склати (саклати) се].
поку̀љати — додај: [cf. прокуљати].
по̀ледица — додај: [cf. разбигуз].
полу̀дјети — још: [cf. штукнути 2].
попи̏рача — исправи: *vide судопера* [*1*].
пора̀ђати се — додај: [cf. трудити се 2].
по̀суђе — још: [cf. суђе].
1. **поту̀цати се** — исправи: [cf. скитати се *1*].
по̀штова̂ње — исправи и додај: [cf. стимање (*штимање*), штовање].
пра̏с — још: [cf. пурјан].
пр̀доња 1 — исправи: прдизвек.
преби́вати — још: [cf. сједити 2, становати].
прѐјести се — још: [cf. претоварити се].
прекрета́ње̂ — исправи: **прекре́та̂ње.**
прету̀ка̂ч — исправи: cf. шкуљ [*1*].
прѐшљен 2 — додај: [cf. трешљен).
прѝлика 4 — додај: [cf. алалем].
прѝсијети 1 — додај: [cf. стасати, стићи 2].
при̂тка — исправи: cf. тркља [*1*, розга *1*].
пр̀кос — још: [cf. ускос].
про̀киснути 2 — још: [cf. узбучати, узвиштати].
проли́зати се — исправи: durchgerieben werden.
про̀метнути се 2 — још: [cf. створити се].
пропу̀стити 2 — још: [cf. 2 упуштати].
про̀пућкати — додај: [vide спискати 1].
протр̀чати — додај: [cf. пројурити 2].
про̀ћохати се — додај: [cf. ћохати се].
1. **пр̏снути** — додај: [cf. црћи (цркнути) 2].
пу̀то — исправи (мј. сапон 1): *спона 2.*

ра̂дни̂, а, о — још: [cf. тежатни].
разли́ча̂к — исправи: **разли̏чак.**
1. **ра́шак** 1 — још: [cf. шуљ 2].
Р̀ваштина — исправи: ***р̀ваштина*** и *хрваштина.*
ри́да — додај: [хрида].
Ругова — додај: [покрајина, западно од Пећи, у Старој Србији].
ру̀чица 3 — исправи: кутао.

са́пон 1 — исправи: [cf. путило, спона 2, путо].
са́са — још: [cf. шукундјед 2].
са̀тјерати — додај: [**стјерати**].
сатјери́вати — додај: [**стјеривати**].
свѐтлôст — исправи: **свѐтлôст.**
сви̏рала 1 — још: [cf. фрула].
сви̏тац 1 избриши ријеч: *златна бубица.*
сијѐвати 2 — додај: [cf. цијепати 3].
си̏ла 2 — додај: [cf. страхота (страота), страхоћа].
сила̀цати се — исправи: vide скитати се [*2*].
ско̀ба̂љ — додај: [шкобаљ] и: [cf. шљивар 2].

ску̀ла̂р — исправи: [vide *ученик*].
слобо̀дити — још: [cf. храбрити].
слу̀житељ — треба да стоји испред **слу̀жити.**
сљѐсти — исправи: vide **шљести.**
сми̏цати 3 — додај: [не зарађивати, губити].
со̏фра — исправи: cf. трпеза [*1*].
споречкати се — исправи: [ист, и јуж.].
ср̂ж — додај: [2 стрж].
стѐжѐр — још: [cf. хасаба].
сто̀кућанин — још: [cf. палавра].
стра̏торов — додај: [adj. v. стратор].
стрѐш — исправи: vide *сријеш.*
Суводол — додај: [село; cf. Биор].

тисућа — изостави: cf.
трескавац — додај: [m. 1) у Промини) онај што тресе новце у капи, кад се игра *трескавица;* — 2) (у Котарима) онај што лови сјенице: узме се мјехурић од бабине шумице или од Божјега дрвца, у мјехурић се стави неколино зрна проса, мјехурић се држи процијепом и треска се њим, те се чује глас налик на цвркутање сјеница које долијећу и хватају се на лијепак; *трескавац* је, разумије се, сакривен за граном или за жбуном].
трѐшљен — исправи: [vide прешљен *2*].
три̏јем — додај: [cf. шарапод].

у̀дика — још: [cf. фудљика (фуљика)].
уни̏ва̂ч, итд. — све треба да је штампано положеним словима (дебљим и тањим), јер је и та ријеч из Вукова рукописа.

хра́нити се 2 — додај: [vide чувати се].
хро̀м — још: [cf. шепав].

ца̏њав — исправи: *и* без невоље.
ци̏јел 1 — додај: [cf. читав].

черѐвиз — додај: [cf. 2 ак 2].

шу̂љ 2 — исправи: [vide 1 рашак 1].

[У првим табацима изостала је на више места тачка испред угласте заграде.]

СРПСКИ РЈЕЧНИК

А

а, 1) aber, at, vero: Ја га љубим, *а* он се отире; ја дођох, *а* он оде. [cf. 2 ја 3, ма 1, али 1, но 1]. — 2) und, et, ast: како он оком, *а* ја скоком; ја стојим, *а* ти сједиш; ја радим, *а* ти спаваш; *а* шта он вели? — 3) aber auch, aeque et: има хљеба, *а* и новаца (доста). — 4) *а* оно, indessen, sed: ја мислим да је код куће, *а* оно га нема. — 5) so, —: ако не ћеш, *а* ти пољуби, па остави. — 6) а? ah? ain'? itane? — 7) а! ah! ah! cf. [vide] **ах.** — 8) у пјесмама кашто не значи ништа, него се додаје само да се испуни врста: Вала теби Кулин-капетане,| *А* на робљу и на дару твоме —

а̀ар, m. vide **ахар.**

а̀ба,* f. das Aba-Tuch, panni crassissimi genus.

аба́ија, / **аба́ја,** (у Далм.) / **аба́јлија,*** } f. die Schabracke, stragulum, stratum, ephippium, cf. баја [2, хаша (аша) 1]: Па по седлу златну *абаију* —

а̏ба̂ње, n. vide **хабање.**

а̏бати, ба̂м, vide **хабати.**

а̏баџија,* m. der Aba-Tuch-Schneider, sartoris genus. [cf. сабов, сурсабов, сурдомар]. Абаџије граде највише гуњеве од гуњске крпе, а и друге различне хаљине од (простога) сукна и од шајка.

а̏баџијин, а, о, des абаџија, *τοῦ* абаџија.

а̏баџи̂јнски̂, / **а̏баџи̂јски̂,** } ка̂, ко̂, der абаџије, *τῶν* абаџије.

а̏баџилук,* m. das Handwerk des абаџија, sartoriae (vestificinae) genus.

а̏бен, а, о, 1) од абе, von Aba-Tuch, e panno аба dicto. — 2) то је абено, живи абено, т. ј. [2] з л о, р ђ а в о [1], schlecht, male (према добру, као што је аба према правој чоси).

абѐња̂к, абења́ка, m. капа од абе, eine Mütze von Aba-Tuch, galerus e panno аба dicto: Ћелавој глави *абењак* капа.

а̏бер[*], m. vide **хабер.**

абѐрда̂к, аберда́ка, m. vide **хабердак.**

абѐрда̂р, аберда́ра m. vide **хабердар.**

абѐрни̂к, аберни́ка, m. vide **хаберник.**

абѐрњача, f. vide **хаберњача.**

або̀нос, m. дрво што у води отврдне (уабоноси се) као камен [Ebenholz, ebenum].

а̀бравница, f. (у Ц. г.) колац или мотка на чему двојица што носе међу собом, die Tragstange, pertica portatoria. [vide обрамница 1]. cf. обравница.

а̀брашљив, а, о, vide пјегав (н. п. коњ испод репа).

абро̀ноша, m. vide **хаброноша.**

а̏ва̂з,* m. die Stimme, vox. cf. [vide] глас [1].

ава́из,* m. vide **ваиз.**

а̀ва̂ј! interj. vide [ј а о х] jaoj.

ава́јлија[*], f. (у Уж. н.) некака јабука, Art [Winter-] Apfel, mali genus [pirus malus L. var.].

А̏вала [(**Хавала**)*], f. 1) Gebirge südöstlich von Belgrad, mit Ruinen einer alten Burg des Ritters Порча од Авале, nomen montis: Покликнула пребијела вила| Са *Авале* изнад Биограда — 2) градић у Турској Хрватској на лијевом бријегу Уне према Острвици, eine Festung in Türkisch-Kroatien, nomen arcis.

а̀ван,* m. vide **хаван.**

ава̀ница[*], [1) m. Bösewicht, nequam, зликовац, нитков. — 2)] f. [Raubvogel, avis rapax, птица ловица]: Долетиће кобац *аваница*,| Одвести ће сјеницу ђевојку —

авгу̀та̂р, авгута́ра, m. сух рибљи [суха рибља] мријест, који [која] се (понајвише у Скадру) вади из рибе скакавице, Art Pökelrogen, ova piscium condita. Авгутар се једе и уз часни пост сваки дан, као и хајвар.

а̀вдес,* m. die Abwaschung (des Türken) vor dem Gebete, ablutio: узео *авдес*; Чисто Турски *авдес* узимаше —

а̀вдесни̂, на̂, но̂, н. п. махрама, Abwasch-, ablutionis.

авди̇то̂р, авдито́ра, m. der Auditor, cognitor causarum militarium.

авдито́ров, а, о, des Auditors, judicis militaris.

авдито́ровица, f. die Auditorsfrau, uxor judicis militaris.

авди̇то̂рски̂, ка̂, ко̂, Auditors-, judicum militarium.

авѐљача, f. vide **вељача.**

а̏вêт, } f. das Gespenst, spectrum. [vide утвара].
аве́тиња, }
а̀влатан[*], тна, тно, vide **алватан.**
а̀влија, f. 1) улица, der Hof, aula. [vide 2 двòриште]. cf. стобор. — 2)* vide **хавлија.**
а̀влӣјнскӣ, } kâ, kô, н. п. врата, Hof-, aulae. cf.
а̀влӣјскӣ, } [vide] стоборни.
а̀вли-марама[*], f. vide **хавли-махрама.**
а̏вра[*], f. (у Србији и у Босни) Јеврејска богомоља, Bethaus der Juden, synagoga: Узаврели као Чивути у *аври.*
1. **А̀врâм,** Авра́ма, m. Abraham, Abrahamus (cf. Бытїе XVII, 5).
2. **А̀врам,** m. Mannsname, nomen viri.
а̏вр̂љ ба̏вр̂љ, тамо амо, овамо онамо, [cf. трла врла;] н. п. кад ко казује како је тумарао којекуда, док је што нашао. cf. баврљати.
а̀вр̂ље, n. (у Сријему и у Барањи) abgefallenes und zum Theil verfaultes wildes Gras, herbae inutilis segmenta putrescentia.
а́вта, f. vide **апта.**
а̀втӣк, авти́ка, m. vide **аптик.**
а̀втика, f. vide **аптика.**
а̀втов, а, о, vide **аптов.**
а̀втовина, f. vide **аптовина.**
а̀га,* m. (voc. **а̏го,** gen. pl. **а́гâ**) der Aga (Herr), dominus. cf. [vide] господар.
ага̀зли,* adj. indecl. [vide црн]: И изведе *агазли* гаврана —
ага̀лук,* m. das Agathum, dignitas *τοῦ* ага [и: добро што припада аги]: *Агалуке* себи задобио —
а̀гин, а, о, des Aga, *τοῦ* ага.
а̀гиница, f. die Frau des Aga, uxor *τοῦ* ага.
агѝнскӣ, kâ, kô, Aga-, *τῶν* аге.
а́го, m. [1)] hyp. v. ага; — [2)] гдјекоје младе зову тако мужевљега брата. cf. златоје.
а̀гршак[*], шка, m. као мали колутић од кости, или од рога, што жене натичу на вретено (да је теже у руци), кад почињу прести, der Spinnwirbel, verticillus. Српкиње по селима одломе комад окомка, па натакну на вретено мјесто агршка. [vide пршљен]. cf. прешљен.
1. **а̀да,*** f. vide острво.
2. **ада** (а да)? ада ка̏ко? ja doch, freilich, wie anders? imo vero: ада нȍ?
1. **А̀дâм,** Ада́ма, m. Adam, Adam, Adamus.
2. **А̀дам,** m. Mannsname, nomen viri.
Ада́мов, а, о, Adams, Adami.
а̀дâмскô ко̀љено, n. (Adams Stamm) nennt man das Muster einer Ehefrau, plus quam Penelope.
адво̀кâт, адвока́та, m. (у војв. по варошима) der Advokat, causarum actor: *Адвокати* и млади јурати —
а́дет,* m. vide обичај.
адѝђâр[*], адиђа́ра, [одиђар] m. Gold- und Silbergeräthe, auch Schmuck, aurum et argentum caelatum, gemmae pretiosae. [vide накит].
а̀дица, f. dim. v. [1] а̀да.
а̏днађ, m. (у војв.) der Gendarme, lictor (?).
а̀драповац, а̀драпôвца, m. (gen. pl. а̀драповâцâ) подеран (одрпан) солдат (etwa sansculotte), Schimpfwort gegen einen schlecht gekleideten Soldaten, convicium in militem pannosum.
а̀драповачкӣ, kâ, kô, von адраповац, *τῶν* адраповци.
а̀дум[*], m. vide **хадум.**
а̀думац, мца, m. vide **хадумац.**
а̀думица, f. vide **хадумица.**
а̀е! interj. um das Rindvieh auszutreiben, vox agentis armenta.
аждàа, }
аждàва, (у Ц. г.) } f. der Drache, der Lindwurm,
аждàја, } draco (serpens fictus). cf.
аждàха [ождаха], } [2] а̏ла, змај.
аждàхин, а, о, des Drachen, draconis.
А̀зак, m. у пјесмама некакав град [Азов]: О мој бабо, од *Азака* краљу! —
а̀зачкӣ, kâ, kô, von Азак: У *Азачкој* тавници проклетој —
а̀здија,* f. (ст.) Art eines langen Oberkleides, togae genus: На њему је коласта *аздија* — У скут свилен коласте *аздије* —
а̀зна,* f. vide **хазна.**
азна̀дâр[*], азнада́ра, m. vide **хазнадар.**
азнада́рев, а, о, vide **хазнадарев.**
азнада́ров, а, о, vide **хазнадаров.**
азнада́рче, чета, n. vide **хазнадарче.**
а̀зна-о̀даја[*], f. vide **хазна-одаја.**
а́зур[*], vide **хазур.**
а́зуралâ![*], vide **хазурала.**
а̀ир[*], m. vide **хаир.**
а̀иралâ?[*], vide **хаирала.**
аи̏рли[*], vide **хаирли.**
аи̏рџија[*], m. vide **хаирџија.**
а̀ис [ајс]! interj. Zuruf an den pflügenden Ochsen, daß er sich seitwärts wende, vox vertentis boves aratores.
а̀искâње [ајскање], n. das аис-sagen, usus vocis аис.
а̀искати [ајскати], **кâм,** v. impf. т. ј. вола, аис-sagen, dico аис.
а̀иснути [ајснути], нêм, v. pf. т. ј. вола 1) аис-sagen, dico аис. — 2) ihm das аис mit der Peitsche beibringen, excito flagello ad vertendum.
âј [2 **хај**]! he! heus (als Ruf und Antwort): *Aj* нога за ногом, | Као риба за водом, | И девојка за момком —
âја (а̀ја)! ach nein, nicht doch, minime: *аја* богме! [vide не 1].
а́јам, а́јма, m. (у Лици) оно, као предњи крај од самара, што стоји упрегнуту коњу око врата, das Kummet, helcium.
а̏јâње, n. vide **хајање.**
а̀јâт[*], ајáта, m. vide **хајат.**
а̏јати, а̏јêм, vide **хајати.**
ај бо! (у Дубр.) nein, non. [vide не 1]. cf. аја.
а̀јвâн[*], ајва́на, m. vide **хајван.**
а̀јвар[*], ајва́ра, m. vide **хајвар.**
а̀јгӣр,* ајги́ра, m. der Hengst, admissarius. [vide] пастух, cf. ждријебац.
ајги̏рача, f. vide ајгируша.

ајгирòвит, а, о, т. ј. коњ, Hengſt, unverſchnitten, integer, non castratus. cf. пастушаст.

ајгѝруша, f. Freuenzimmer unbändigen Geſchlechtstriebes, mulier furens libidine. [cf. ајгирача].

ајдàмак[*], m. der Prügel, fustis. [vide] б а т и н а [1], cf. супруга, тојага.

Àјдар,* m. türkiſcher Mannsname, nomen turcicum viri: Добро ти је *Àјдару* у хладу!| Нит' га коњу мухе ни обади,| Само му је помучно од гладе.

àјдâц! vide **хајдац**.

àјде[*], vide **хајде**.

àјдȕк[*], ајду́ка, m. vide **хајдук** mit allen Ableitungen.

àјӈди! vide **хајӈди**.

àјка, f. vide **хајка**.

àјкâње, n. vide **хајкање**.

àјкати, кâм, vide **хајкати**.

àјкâч, ајка́ча, m. vide **хајкач**.

àјкача, f. vide **хајкача**.

àјкнути, нêм, vide **хајкнути**.

àјлук,* m. плата, особито што се даје војницима (бећарима) на мјесец, der Söldnerlohn, mercès. cf. [vide 1] плата.

ајлȕкчија,* m. војник који војује за плату, ein beſoldeter Krieger, miles mercenarius.

ајмàна[*], f. (у Бачк.) 1) vide [ж и в и н ч е] ајван: Иди, *ајмано* једна! — 2) vide [3 ј о в а] битанга.

àјош, ајòша, m. vide **хајош**.

àјошкӣ, кâ, кô, vide **хајошки**.

àјс! vide **анс**.

àјскâње, n. vide **аискање**.

àјскати, кâм, vide **аискати**.

àјснути, нêм, vide **аиснути**.

àјтâш, *ајта́ша, m. (у Сријему)* [витао у воденице; *види* и s. v. кереп 2].

ајтер[*], m. vide **хајтер**.

1. **àк**[*], m. vide [1] **хàк**.

2. **âк**, m. 1) (у Боци) vide [2] **хâк**: Пасји *ак* мора не мути. — 2) (у Дубр.) der Eppich, apium [graveolens L.; vide черевиз].

акâмоли (а камо ли), wie erſt, nedum [cf. анекмоли, атоли, толи]: не дам ни теби, *а камо ли* њему; Сиротињо, и селу си тешка,| *А камо ли* кући у којој си.

Àкица, f. (у Ц. г.) женски надимак.

акиàца,* f. [accipiter nisus L.?] тица као к о б а ц, коју Турци особито бегови, ухвате младу и припитоме, па је носе на руци, као сокола, и у јесен лове с њоме препелице. Кад настане зима, акиаца се пусти, јер кажу да више од једне јесени (пошто буде старија) не ће да слуша. cf. крагуј [1], журица.

ако, wenn, si. [cf. кад 4].

а́кӧв, а́кова, m. (gen. pl. а́кӧвâ) ein Eimer, amphora.

а́кӧвче, чета, n. ein Eimerſäßchen, vas amphorarium.

акòће, ништа за то, тешто, eś thut nichts, meinetwegen, quid tum? per me licet. [cf. 2 терак, тешто, тотњему].

акриӈàкон (акрȉӈакон) [архиђакон], m. der Archidiakon, archidiaconus.

акријéра, m. der Archijerej, Oberprieſter, archiereus: владике су *акријере* Ристове.

акримàндрит [архимандрит], m. der Archimandrit, archimandrita.

акримàндритов [архимандритов], а, о, des Archimandriten, archimandritae.

акримàндритскӣ [архимандритски], кâ, кô, archimandritiſch, archimandritarum.

àкшам,* m. das vierte Gebet der Türken, nach Sonnenuntergang, oratio quarta Turcarum, post solis occasum.

1. **âл**[*], ála, m. vide б и ј е д а, напаст: *ал* те нашао! Но да видиш *ала* и бѣлаја —

2. **àл**,* adj. indecl. vide ружичаст.

1. **а́ла**[*], f. (у Србији и у Босни по варошима) der Abtritt, secessus (latrina), [vide заход 3] cf. исход: Удовице у *али* поднице —

2. **àла**[*], f. vide аждаха. За алу се мисли да има од аждахе особиту духовну силу те лети и води облаке и град наводи на љетину. За змаја пак мисли се да је као огњевит јунак, од којега у лећењу огањ одскаче и свијетли. *Ало* несита! Бори се као *ала* с беријетом; А кад *ала алу* појахала —

3. **алà**, н. п. *ала* би лијепо било, аӈ! wie ſchön wäre es, bone deus; quam esset praeclarum; *ала* да хоће доћи! *ала* човјече, шта учини!

àлабâнда, (у Црногорским пјесмама) на страни, са стране, ſeitwärts, ex illa parte, cf. страна [1]: *Алабанда* заврже се кавга —

àлав, а, о, [cf. 2 ала] н. п. човјек, gefräßig, gierig, vorax. [vide прождрљив].

àлâј,* àлаја, m. (gen. pl. âлâјâ) ein Trupp Soldaten in Parade, acies instructa, pompa militaris: Туд' ће поћи војска па *алаје* — Нареди се *алај* за *алајем* —

àлâј-бàрјак,* m. (ст.) die Heerfahne, signum, vexillum: У десној му руци копље бојно,| А у л'јевој *алај-барјак* златан —

àлâјбег,* m. der Adelfürſt, dux nobilum. Кажу да су у Босни четири алајбега, под којима су онамо сви бегови и спахије.

àлâјбегов, а, о, des алајбег, *тоӣ* алајбег.

àлâјбеговица, f. die Frau des алајбег, ихог *тоӣ* алајбет.

àлàкаст, а, о, н. п. дјевојка, unbeſonnen, imprudens.

àлàкача, f. ein unbeſonnenes Frauenzimmer, mulier imprudens. cf. [арлакача,] алапача.

àлâл,* ала́ла, m. vide **халал**.

àлала,* f. vide наруквица 1.

ала́лем,* по свој прилици, allem Anſcheine nach, nisi me omnia fallunt [vide прилика 4]: *алалем* то ће бити сврака (у приповиједци).

àлàли[*], adj. indecl. vide [р у ж и ч а с т] **àл**: Још на Алки *алали* нашмаге —

ала́лити, àлâлӣм, vide **халалити**.

алаљи́вање, n. vide **халаљивање**.

алаљи́вати, алàљујēм, vide **халаљивати**.

алàман, m. 1) in der Redensart: као аламани (н. н. навалише, поједоше), gierig, avide. — 2) [*Аламан*] у Шајкашкоме баталијуну сад Цигане зову Аламанима.

алàмâнка, f. т. ј. сабља [њемачка?] (ст.): О појасу сабље *аламанке* —

[**Алан,** m. село у Хрватској; cf. Краљичина Врата.]

алàпача, f. vide алакача.

àлâс, алáса, m. (*ἁλιεύς*, der Fischer) vide рибар.

àлâски̂, кâ, кô, vide рибарски.

алáсов, а, о, vide [рибарев] рибаров.

ȁласт, а, о, vide ружичаст.

1. **àлâт,*** алáта, m. das Werkzeug, instrumenta: Без *алата* нема заната.

2. **ȁлат,*** m. црвен коњ, der Fuchs (Pferd), equus rufus [cf. алча]: На *алату* вас у чистом злату —

ȁлатаст, а, о, н. п. коњ, fuchsroth, rufus.

алàтљика, f. ein einzelnes Werkzeug, instrumentum.

ȁлатов, а, о, des Fuchses, rufi equi.

алàтуша, f. алатаста кобила, eine Fuchsstute, equa rufa.

алàтушин, а, о, der Fuchsstute, equae rufae.

алàужа [лаужа], f. vide лапавица.

ȁлбâшча,* f. у пјесми [cf. 2 ал]: Те отишла у нову *албашчу* —

ȁлва,* f. vide **халва.**

алвàлук,* m. vide **халвалук.**

àлватан[*] (cf. авлатан), тна, тно, weit, bequem (von Kleidern), amplus.

алвàџија* (ȁлваџија), m. vide **халваџија.**

àлдумâшче,* чета, n. vide [х]алвалук.

Âле, m. hyp. von Алил (и Алија): До подне Јуре, од подне *Але* (кажу Срби закона Турскога у Босни за Ђурђев дан, јер га и они светкују); А што брата не ожени *Ала* —

[**алеким,*** cf. селам.]

Àлекса, m. Alex, Alexius.

Алèксâндро, m. Alexander, Alexander.

Алèксије, m. Alex, Alexius.

Àлексинац, Àлекси̂нца, m. мала варошица између Ниша и Параћина [у срезу алексиначком округа нишкога]: А кад били испод *Алексинца* —

àлексиначки̂, кâ, кô, von Алексинац.

àлем драги камен, (ст.) [*алем** = знак, зламење, чудесно зламење; cf. алин драги камен]: Међ' камзама *алем драги камен* —

Алéмпија, / **Алéмпије,** m. (der heilige) Alypius, Alypius.

àлет,* m. eine Art Kleid, vestis genus: Ен' оно је Алил челебија| У *алету* у алћергелету,| Што се титра златним буздованом —

ȁли, 1) aber, verum [cf. а 1, ама, ема, ма 1, 2 но 1]. — 2) vide или [1]: Је ли свила међу свиларима?| *Али* злато међу златарима? — *Ал'* ћу рећи: здраво, моја драга!| *Ал'* ћу рећи: здраво, невјернице! —

áлија,* f. (у Србији) спахијнска земља која нити је насељена нити припада какоме селу. Алије дају спахије људима те раде и уживају како се погоде.

àлин драги камен, m. vide **алем драги камен.**

àлица, f. (у Мостару) прва трешња (ваља да је *ал*, црвена), Art Kirschen, cerasi genus [prunus avium L. var.].

àлка[*], f. vide **халка.**

алкỳрâн,* алкурáна, m. der Koran, Alcoranus [cf. коран, мусаф]: На ћитапу своме *алкурану* —

1. **áлôв,** áлова, m. велика пређа што се рибе хватају, das Fischernetz, rete.

2. **àлôв,** vide хајдац!

àлока, f. vide [провалија] јаруга. cf. алуга.

àлосâн, а, о, (у Сријему) полудио, узеле му *алс* памет или здравље, verrückt, mente captus. [vide сулуд].

àлћергелет,* m. (може бити да у Турскоме језику значи што и овако, а може бити да је изврнуто) [*ал-ћöрк-алет** = црвен ћурак] cf. алет: У алету у *алћергелету* —

àлуга, f. vide **халуга.**

âлча, m. vide [2] ȁлат: Те притеже на *алче* колане — Па увати *алчу* његовога —

áљак, áљка, m. vide **хаљак.**

аљéтак, тка, m. vide **хаљетак.**

аљèтина [**хаљетина**], f. augm. v. аљина.

àљина, f. vide **хаљина.**

аљи́нак, нка, m. vide **хаљинак.**

аљи́нац, нца, m. vide **хаљинац.**

àљине, ȁљи̂нâ, f. pl. vide **хаљине.**

àљиница [(**хаљиница**), f.] dim. v. аљина.

âљка, f. vide **хаљка.**

ȁљкав, а, о, schlaff, schlampig, laxus [cf. **атљав**]: *аљкаво* се обуо.

àљма, f. eine Art Zwiebel, cepae genus [allium ascalonicum L. var.; cf. љутика, шкалоња].

âм, áма, m. *1)* das Geschirr des Wagenpferdes, lora equi trahentis. — *2) у махуна оно као кончић што се скида одрезавши оба краја у махуне.*

ȁма[*], aber allein, sed. [vide али 1].

àмâз,* амáза, [**намаз**] m. (ст.) Art Gebets der Türken, precis genus apud Turcas: А у шанцу *амаз* проучише —

амáјлија[*], f. vide **хамајлија.**

амáјли̂јца [**хамајлијца**], f. dim. v. амајлија.

àмâл,* амáла, m. (у Србији и у Босни по варошима) der Träger, bajulus. cf. [vide] носилац.

àмâм,* [амáма,] m. vide **хамам.**

амàмџик,* m. vide **хамамџик.**

1. **àман**[*], т. ј. чини ми се: *аман* то ће бити.

2. **àмâн!*** Pardon! Gnade! noli me occidere, serva me [cf. хеман (еман)]: *Аман* мало, пашини џелате, —

амáнат[*], m. (у Ц. г.) 1) vide **аманет.** — 2) Црногорци се куну и заклињу аманатом: *аманата* ми Божјега! Кад другога кога заклињу онда се у говору често *та* изостави, па се говори н. п. *амана ти* (мјесто *аманата ти*).

амáнет* [аманат 1], m. anvertrautes Pfand, depositum: *аманет* ти Божји моја дјеца; оста-

вио код њега новце на *аманет*; изио туђ *аманет*; *Аманет* ти моја царевина| И *аманет* мој нејак Урошу —

Ȁмат, m. (у Боци): Анате мате врага и његова брата *Амата*! [vide анатема].

1. **ȁмбар,** бра, m. [vide амбер?]: Вас од *амбра* и сувога злата —

2. **ȁмбâр,*** m. 1) das Magazin, horreum. [cf. житница; магацин]. — 2) прва капа, што се дигне кад се игра прстена. cf. прстен [3].

амбàрâње, n. das Aufheben der ersten Mütze im Ringspiel (indem man амбар dazu ruft), levatio primi galeri in lusu annuli. cf. прстен [3].

амбàрати, рâм, v. impf. амбар sagen, dico амбар. cf. прстен [3].

амбáрнути, ȁмбâрнêм, v. pf. 1) дићи прву капу, кад се игра прстена, sagen амбар, dico амбар. cf. прстен [3]. — 2) запросити дјевојку гдјегод, или друго што заискати, einen um etwas ansprechen, appellare: ја сам *амбарнуо* на једном мјесту.

ȁмбâрски̂, кâ, кô, н. п. око, врата, des Magazins, horrei.

ȁмбер,* m. der Amber, ambra [cf. 1 амбар?]: А мој драги *амбер*-душом дише —

амбери́ја, f. [vide] розолија (која мирише на амбер?): Кад су мрку каву окинули,| Иза каве жуту *амберију* —

ȁмбис, m. (у Ц. г.) der Abgrund, abyssus. [vide бездана 1]. cf. пропаст, безданица, безадњица.

ȁмбисати се, ȁмбишêм се, v. r. pf. (у Ц. г.) bersten, dirumpi, [vide провалити се] cf. просјести се: Тако *се* не *амбисао*, као јама безадњица!

ȁмбуља, f. дугачка врећа, ein langer Sack, saccus longior.

áмељ, m. (у Сријему) 1) ђубре у житу, Unrath in Getreide, sordes. — 2) нечисто жито, unreines Getreide, frumentum sordidum.

áметимицê [recte: **ȁметицê**], adv. (у Сријему) gänzlich, total, penitus; помријеше људи *аметице* (кад је какав помор у селу); марва црквава *аметице*.

áми̂н, Amen! amen! *Амин* да Бог да!

áминâње, n. das Amensagen, adprecatio.

áминати, нâм, v. impf. Amen sagen, dico amen. Кад се на свадби напија, онда сватови, све два и два, *аминају*, т. ј. вичу: (н. п.) Стари сват чашу пије, Бога моли, амин!

âмо, hieher, huc. [cf. овамо].

ȁмрêл, амрéла, m. der Regenschirm (österr. das Amrell, nach dem lat. umbrella), umbrella (major). cf. [vide] штит [2].

âн,* m. vide **хан.**

Ȁна, / **Áна,** } f. Anna, Anna.

Ȁнадолија, f. Anatolien, Anatolia [cf. Аћонија?]: Од богате од *Анадолије* — И делије од *Анадолије* —

ȁнатема (анатемате), [анаћема] f. das Anathem, anathema: анате га мате било! анатемате ђавола и његова имена! [cf. Амат].

ȁнатемни̂к, m. der des Anatems würdig ist, dignus anathemate [cf. анатемњак]: *Анатемниче* један!

ȁнатемница, f. die des Anathems würdig ist, digna anathemate.

ȁнатемњâк, m. vide анатемник.

анàћема, f. (у Ц. г.) vide **анатема.**

Ȁнглија, f. 1) England, Anglia, Britannia. [cf. Енглеска]. — 2) englisches Tuch, pannus anglicus.

ȁнгли̂јски̂, кâ, кô, englisch, anglicus, britannicus. [cf. енглески, инглешки].

ȁндара мȁндара, Tadel gegen ein unnützes Gerede oder Geschäft, nugae. [cf. мандара].

âндио, âнђела, m. (у Дубр.) vide **анђео.**

âндиоски̂, кâ, кô, (у Дубр.) vide **анђелски.**

1. **Áндра,** m. (ист.) vide Андро.

2. **Ȁндра,** f. vide Андријана.

андравóљи, m. pl. vide [дроњак] прње: носи којекаке *андравоље*.

ȁндрâк, m. in der Redensart: не знам који му је *андрак* (у Сријему и у Бачк.), ich weiß nicht was ihm eingefallen ist. [cf. хандрача].

андрàми̂ље, n. као нешто љепше од андравоља. [vide дроњак].

Ȁндрија, m. Andreas, Andreas.

Андри̂јана, f. Frauenname, nomen feminae. [cf. 2 Андра].

Ȁндријâш, m. Andreas, Andreas.

Ȁндри̂јца, m. dim. v. Андрија.

ȁндрква, f. (у Дубр.) vide ротква.

Áндро, m. (јуж.) hyp. v. Андрија. [cf. 1 Андра].

Áнђа, f. hyp. v. Анђелија.

âнђел (cf. анђео) [андио], m. der Engel, angelus.

анђéлак, лка, m. hyp. v. анђео.

Анђèлија, f. Angelia, Angelia.

Анђèлијца, f. dim. v. Анђелија.

Анђели́на (Анђèлина), f. Frauenname, nomen feminae: *Анђелина* ружу брала —

âнђелов, а, о, des Engels, angeli.

анђèлски̂ [андиоски], кâ, кô, englisch, angelicus.

âнђео, ђела, m. vide **анђел.**

Áнђица, f. dim. v. Анђа.

Ȁнђуша, f. augm. v. Анђелија.

анèкмоли, vide акамоли: Имам блага колико ми драго,| Градио би десет манастира,| *Анекмоли* себе оженио —

1. **Ȁнета,** f. Annette, Annula.

2. **áнета,** áнêтâ, n. pl. (am Stutzen) die Schraubengänge, rugae. cf. олук [2].

ȁни, (у Ц. г.) vide ено: *ани* га!

ȁниж, m. (у Дубр.) vide онаиз.

Ȁница, f. dim. v. Ана.

Ȁничица, f. dim. v. Аница.

Âнка, f. Aennchen, Annula.

âнски̂, кâ, кô, vide **хански.**

1. **âнта,** m. (у Сријему) der Markhaufen, cumulus (terrae) terminalis.

2. **Áнта,** m. (ист.) vide Анто.

âнтâње, n. das Setzen der Markhaufen, cumulorum terminalium exactio.

а̂нтати, та̂м, v. impf. Markhaufen setzen, cumulos terminales exigo.
антѐрија* (а̂нтерија), f. ein Unterkleid mit Aermeln, tunicae genus.
антери̂лук,* m. Stück Zeug auf eine антерија, panni quantum sufficit ad vestem антерија dictam conficiendam.
А́нтица, m. dim. v. [2] Анта.
А́нто, m. (јуж.) hyp. v. Антоније. [cf. 2 Анта].
Антонија, / **А̀нтоније,** m. Anton, Antonius. [cf. Антун].
А̀нтони̂јца, m. dim. v. Антоније.
антрѐшељ, m. 1) [у самара на натоварену кљусету мјесто међу обје стране, а потом и] оно што се на натоварена коња метне одозго међу стране: С једне стране пређа некувана,| С друге стране пређа непредена,| У *антрешељ* бакина ужина — 2) (у Сријему) vide кртог.
А̀нту̂н, Анту́на, m. (voc. А̏нту̂не) (по зап. кр.) vide Антоније: О *Антуне*, мањак те у мајке —
А̀нушка, f. Anna, Anna.
А̂нчица, f. dim. v. Анка.
а̀нџа̂р[*], анџа́ра, m. vide **ханџар.**
а́нџија,* m. vide **ханџија.**
а́нџијин, a, o, vide **ханџијин.**
а́нџи̂јнски̂, ка̂, ко̂, vide **ханџијнски.**
а́нџи̂јски̂, ка̂, ко̂, vide **ханџијски.**
а̀њати, ња̂м, v. pf. vide [попустити 1] јењати.
а̀о! interj. sapperment! vah: *ао*, мој брајко!
ао̀но (а оно), so, dann, —, igitur, at: ако није тако, *а оно* је овако; ако не ћеш ти доћи мени, *а оно* ћу ја теби.
а̏ох! wehe! vae! cf. [vide] jaox: *Аох* јадан Муса побратиме —
а̏па, f. (у Ц. г.) Geruch, odor [vide задах]: Заудри ме *апа* од дувана —
а̏па дра̀па, Tadel gegen eine schlechte Arbeit, convicium in rem male confectam.
апате́ка, f. die Apotheke, apotheca, pharmacopolium.
апатѐка̂р, апатека́ра, m. der Apotheker, pharmacopola.
апатека́рев, / **апатека́ров,** a, o, des Apothekers, pharmacopolae.
апатѐка̂рски̂, ка̂, ко̂, Apotheker-, pharmaceuticus.
а̏пкало, n. (у Сријему) vide **епкало.**
а̏постол [апустол], m. 1) Apostel, apostolus. — 2) књига, Apostelbuch, liber apostolorum. — 3) [*Апостол*] Mannsname, nomen viri.
а̏постолски̂, ка̂, ко̂, apostolisch, apostolicus, adv. апостолски: отишао *апостолски*, т. ј. пјешке, zu Fuß, per pedes apostolorum.
а̏постолство, n. das Apostelamt, apostolatus.
а̏пс[*], m. vide **хапс.**
апса̀на[*], f. vide **хапсана.**
а̏псени̂к, m. vide **хапсеник.**
а̏псени̂чки̂, ка̂, ко̂, vide **хапсенички.**
а̏псити, си̂м, vide **хапсити.**
а́пта [авта], f. Attich, sambucus ebulus Linn. [cf. бурјан, хабат].
а̀пти̂к, аптика, [автик] m. der Attichstrauch, sambucetum ebuletum.
а̀птика [автика], f. ein Attichstengel, ebulum.
а̀птов [автов], a, o, н. п. лист, Attich-, ebuli.
а̀птовина [автовина], f. der Attichstrauch, sambuci ebuli.
а̏пустол, m. vide **апостол** mit allen Ableitungen.
а̏пшêње, n. vide **хапшење.**
а̂р,* m. vide **ахар.**
А̀рад, m. Stadt in Ungarn, urbs Ungariae.
а̀радски̂, ка̂, ко̂, von Арад.
А̀рађанин, m. (pl. А̀рађани) човјек из Арада.
а̀ра̂јство, n. (у Сријему) Lust, Vergnügen, gratia: Сад је копати *од арајства* (н. и. послије кише). cf. [vide] милина.
а̀ра̂м[*], ара́ма, m. vide **харам.**
а̀рамбаша[*], m. vide **харамбаша.**
а̀рамбашин, a, o, vide **харамбашин.**
а̀рамбашова̂ње, n. vide **харамбашовање.**
а̀рамбашовати, шујêм, vide **харамбашовати.**
арамза́да [*харам-заде** = копиле], m. Spitzbube (mehr im guten Sinne), nequam: А срете је момче *арамзада* —
ара̀мија,* m. vide **харамија.**
ара́мити, а̀ра̂ми̂м, vide **харамити**: *Арами* им погачу белију,| И *арами* од овна јанију —
арамљи̂ва̂ње, n. vide **харамљивање.**
арамљи̂вати, ара̀мљујêм, vide **харамљивати.**
а̀ра̂ндио, а̀ра̂нђела, (у Дубр.) / **а̀ра̂нђел,** (cf. аранђео) m. der Erzengel, archangelus: свети шестокрили *аранђеле*! закрили ме крилом твојим (кад се моле Богу).
а̀ра̂нђелов, a, o, н. п. дан, Erzengelstag (den 8. Nov.), festum S. archangeli.
а̀ра̂нђеловац, о̂вца, m. vide аранђеловштак.
а̀ра̂нђеловица, f. аранђелов пост, die Faste 8 Tage vor Erzengels-Tag, jejunium archangeli.
а̀ра̂нђеловшта̂к, m. човјек који слави аранђелов дан, der den Erzengel Michael zum Hauspatron hat, cliens archangeli. [cf. аранђеловац].
а̀ра̂нђео, а̀ра̂нђела, m. vide **аранђел.**
а̀рантос, (у Рисну) vide **аратос**: Тако ме *арантос* не било!
а̏ра̂ње, n. das Plündern, depopulatio.
А̀рап, m. vide Арапин.
Ара̀пија, f. (coll.) die Mohren, Mauri: Сад навали, љута *Арапијо*:| Нема оног страшнога јунака| На шарену коњу великоме —
А̀рапин, m. der Mohr, Aethiops, Maurus. [cf. Арап].
А̀рапинов, a, o, des Mohren, Aethiopis. [cf. Арапов].
А̀рапи̂нче, чета, n. у пјесми мјесто Арапче: Ал' процвили *Арапинче* црно —
А̀рапка, f. 1) die Mohrin, Maura. [cf. Арапкиња]. — 2) [*арапка*] eine Art harter, schwärzlicher Birnen, piri genus [pirus communis L. var.].
А̀рапкиња, f. vide Арапка 1.
А̀рапов, a, o, vide Арапинов.
а̀рапски̂, ка̂, ко̂, mohrisch, mauricus.
А̀рапча̂д, f. (coll.) Mohrenkinder, soboles maura.

Àрапче, чета, n. ein Mohrenkind, puer maurus. [cf. Арапинче].
àрāр[*], арáра, m. vide **харар**.
арàрина, f. vide **хararина**.
àрати, рâм, v. impf. plündern, expilo.
арàтос [арантос], (*ἀράτος*) verflucht, hol's der Teufel, in malam rem! *Аратос* га било! *Аратос* ти кирије, сиђи ми с кола. [cf. 2 куртала1].
аратосúљāње [ратосиљање], n. verbal. v. аратосиљати се.
аратосúљати се, аратòсúљâм се [ратосиљати се], v. r. impf. кога или чега, etwas zum Teufel wünſchen, detestor aliquid, exsecror.
1. **àрāч**[*], арáча, m. vide [1] **хàрāч**.
2. **ăрач**[*], ăрча, m. vide [2] **хăрач**.
арàчлија[*], m. vide **харачлија**.
арàчлијин, а, о, vide **харачлијин**.
арàчлијскй, кâ, кô, vide **харачлијски**.
арàчлијскй, кâ, кô, vide **харачлијски**.
арашлàма[*], f. (ст.) vide **аршлама**: *Арашламе* у меду кување —
Арбàнас, m. der Albaneſe, Albanus. cf. Арнаутин и *Гега*.
Арбàнаса, m. у пјесми мјесто *Арбанас*: Вино пије муса *Арбанаса* —
арбàнаскй, кâ, кô, albaneſiſch, albanicus: Латински му говори,| *Арбанаски* заноси —
Арбàнија, f. (по јуж. кр.) 1) Albanien, Albania. [cf. Арнаутлук]. — 2) (coll.) народ Арбанаски, Albaneſenvolk, Albani. Махмут-паша Бушатлија, који је погинуо на Црној гори 1796, у једноме писму Петру владици заклиње се: „тако ми моје љуте *Арбаније!*“
àрбија[*], f. vide **харбија**.
àрбун, арбýна, m. (у Дубр.) некаква морска риба, Seebarbe [rother Goldbraſſen], erythinus [pagellus erythrinus C. V.].
àргат[*], m. (у Ц. г.) јама на каквој згради, као пушкарница, die Scharte, foramen jaculatorium: Од *аргата* трче до *аргата*,| Те ми Турке бију проз *аргате* —
àргатāр, m. vide [надничар] аргатин: Три стотине ћеце *аргатара* —
аргàтија, f. (coll.) die Taglöhner, mercenarii: Сад навали, *аргатијо* моја —
àргатин, m. (*ἐργάτης*) der Taglöhner, mercenarius. cf. [vide] надничар.
аргàтлук, m. Geſchäft eines Taglöhners, opera mercenaria: Па нареди мене у *аргатлук* —
àргатовāње, n. das Arbeiten um Tagelohn, das Taglöhnern, operae diurnae locatio.
àргатовати, тујём, v. impf. taglöhnern, mercede conduci, laborare: И нареди мене у аргатлук,| *Аргатовах* три године дана —
àрдô, ардòва, m. das Faß, dolium. cf. буре. [*види* и каца 2].
ардòвић, m. dim. v. ардов.
àрênда, f. (у војв.) der Pacht, redemtio, conductio: узео под *аренду*. cf. [vide] закуп.
арèндâтор, m. der Pächter, redemtor. cf. [vide] закупник.
арèндâторов, а, о, des Pächters, redemtoris.
арèндâторскй, кâ, кô, Pächters-, redemtorum.
Àрйље, n. зидине од великога старога намастира у Србији у нахији Ужичкој на утоку Рзава у Моравицу [сада варошица, у ср. ариљском окр. ужичког; на старом манастиришту нова црква].
аришта̀нац, нца, m. (у војв.) der Arreſtant, qui in custodia est. cf. [vide] хапсеник.
àриште, n. (у војв.) Arreſt, custodia, [vide хапсана;] cf. хапс, затвор: метнули га у *ариште*; Нуде се као Грци у *ариште*.
àрка,* f. der Rücken, dorsum (im Kleide). cf. [vide] леђа.
арлàкача, f. ein lärmend luſtiges Frauenzimmer, femina tumultuosa. cf. алакача, алапача.
àрлāње, n. das Lärmen (der Kinder), tumultuatio.
àрлати, лâм, v. impf. lärmen, tumultuor. [vide лармати].
àрли[*], [силан, силовит, љут 2]: Јер се Вуче *арли* догодио —
армàгани,* m. pl. у пјесмама, vide дар [1]: Љубио сам у мајке једину,| Често сам јој слао *армагане*:| Двије дибе, четири кадифе,| И два ћурка куном постављена —
àрмија (cf. рмија), f. (у Црници) Армија те изјела! рече се масци, и значи: да би цркла.
Арнàутин, m. vide Арбанас. *cf. Гега*.
Арнàутинов, а, о, des Arnauten, Albani.
арнàутити, тйм, v. impf. zum Arnauten machen, facio esse Albanum.
арнàутити се, тйм се, v. r. impf. ein Arnaut werden, fio Albanus.
Арнàутка, f. 1) Arnautinn, Albana. — 2) [*арнаутка*] eine Arnautinn (Art langer Flinte), telum albanum
Арнаȕтлук,* m. Арнаутска земља, Albanien, Albania. cf. [vide] Арбанија [1].
арнàутовац, арнàутовца, m. Арнаутски пиштољ, albaneſiſche Piſtole, telum minus albanum.
арнàутскй, кâ, кô, albaneſer, albanus.
арнàучёње, n. Albaneſiren, mutatio in Albanum.
Арнàучâд, f. (coll.) junge Arnauten, soboles albana.
Арнàуче, чета, n. ein Albaneſer-Kind, puer albanus.
àрњеви, àрњевâ, m. pl. (у војв.) das Dach eines (ſonſt offenen) Bauernwagens, von Stäben und Rohrmatten darüber, tectum currus rustici.
арнакàша, f. јечмена каша, die Gerſtengrütze, ptisana. cf. [1] каша [1].
арпàџик,* m. eine Art Zwiebel zum Verſetzen, separum genus [лук са ситним лучицама, које изникну из сјемена црнога лука (allium cepa L.), кад се оно посије; cf. сијанац?].
Àрса, m. (ист.) vide Арсо.
Àрсен,
Àрсенија,
Àрсеније, } m. Arſenius, Arsenius.
Àрсица, m. dim. v. Арса.
àрслāн,* арсла̀на, m. vide лав: Па ти крени звијера *арслана* —
Àрсо, m. (јуж.) hyp. v. Арсеније. [cf. Арса].
àртија, f. vide **хартија**.

артијѐтина, f. vide **хартијетина**.
артијѐшина, f. vide **хартијешина**.
àртӣјца, f. vide **хартијца**.
àртовање, n. Berathen, Hofmeiſtern, consiliatio.
àртовати, тујêм, v. impf. кога, berathen, hofmeiſtern, consilior. [vide свјетовати].
âрфа, f. (у војв.) die Harfe, harfa: Једна носи златну *арфу*, оће да свира —
архиђàкон, m. (у књижевника) vide **акриђакон**.
архимàндрит, m. (у књижевника) [vide] **акримандрит**.
архимàндритов, a, o, vide **акримандритов**.
архимàндритскӣ, kâ, kô, vide **акримандритски**.
арчàлија[*], f. vide **харчалија**.
àрчење, n. vide **харчење**.
àрчити, чӣм, vide **харчити**.
àрчити се, чӣм се, vide **харчити се**.
àрчљив, a, o, vide **харчљив**.
àршӣн,* аршúна, m. die Elle, ulna. cf. [vide] лакат[2]. *У аравоме аршину....*
аршлàма* [арашлама, ршлама], f. 1) Art Frühkirſche [Herzkirſche], cerasi genus. [cf. раница, карашлама]. — 2) црни лук дугуљастијех главица, Art Zwiebel, cepae genus [allium fistulosum L.].
àршов, m. vide **ашов**.
Àс [Хас], m. као кнежина негдје око Лима: А слуга му цркву Шудикову| У лијепу *Асу* гиздавоме — У ономе *Асу* питомоме —
àса кàса лӣса,| **àса кàса лӣсице**! вичу дјеца трчући по снијегу.
Àсан-пàшина Пàлàнка, f. мала варошица на десном брijегу ријеке Јасенице (у Србији) [сада варошица *Паланка*, у срезу јасеничком округа подунавског].
àсли вàсли, vergeblich, irrito, cf. [vide] узалуд: отишао *асли васли*.
àсна[*], f. vide **хасна**.
àснити, нӣм, vide **хаснити**.
àснити се, нӣм се, vide **хаснити се**.
аснòвит, a, o, vide **хасновит**.
àспа, f. der Hautausſchlag, pustulae. cf. [осип, оспина,] оспа.
àспида, f. die Viper, Otter, [vipera] aspis [Merr.]: зла као *аспида* (реку злој жени).
àспидин, a, o, der Otter, viperae.
àспра, f. (у Ц. г.) vide **јаспра**.
àспре, f. pl. vide **јаспре**: Браћа ка' и браћа, ма сир за *асире*.
àсприца, f. dim. v. аспра: А надницу по једну *асприцу* —
àста,* adj. indecl. vide болестан: нешто сам *аста*; он је *аста*; Забун *аста*! мај ослади уста —
àстàл, астáла, m. (у војв.) der Tiſch, mensa. cf. [vide] сто[2].
астàлчић, m. dim. v. астал.
àстâр,* астáра, m. памучно платно, у које се обично мртви Турци завијају, а и хаљине се њиме постављају, baumwollener Zeug, pannus xylinus: Сад на теби свилена кошуља,| До до дан до два бијела *астара*! —
àсура,* f. vide рогожина.
асӯрџија[*], m. der Mattenflechter, qui tegetes plectit e scripo.
асӯрџијин, a, o, des Mattenmachers, tegetum confectoris.
àт,* m. das arabiſche Roß, equus arabs: С туђа *ата* усред блата; Два *ата* на једним јаслима не могу бити.
Атàнацко, m. Athanaſ, Athanasius.
àтâње, n. das Achten, attentio.
àтанот, m. vide **ахтанод**.
1. **àтâр**, m. vide [1]**хàтâр**.
2. **áтар**[*], m. vide [2]**хáтар**.
атàрџија[*], m. vide **хатарџија**.
àтати, тâм, v. impf. за чим, т. ј. марити или примањати за што, achten, attendere [vide пазити 2]: да ти *аташ* за тим, то би ти научио.
Áтеница, f. некако мјесто у Србији у Пожешкој нахији [село, у срезу трнавском округа рудничког]: У Баници и у *Атеници* —
áтер[*], m. vide **хатер**.
áтеров, a, o, vide **хатеров**.
àтмбӯр, m. кожа од црне овце, што се меће на седло кад се јаше.
àткиња, f. vide **бедевија**.
àтлија,* m. vide **коњик**.
àтљав, a, o, (у Барањи) vide **алкав**.
àтмејдан,* m. у Сарајеву некако мјесто (Roßmarkt): Сретосмо се насред *атмејдана* —
àто (а то), ſieh da! en [cf. кадли 1]: кад ја тамо, *а то* њега нема.
àтôли (а то ли), vide **акамоли**.
àтскӣ, kâ, kô, einem Edelroß gehörig, equi arabici.
àтула, f. das Geſims, cymatium. cf. **афтуља**.
Áћа, m. (ист.) vide **Аћо**.
Àћӣм, m. Joachim, Joachim.
Àћима, f. Joachima, Joachima.
Áћо, m. (јуж.) hyr. v. **Аћим**. [cf. Аћа].
Аћòнија, f. у пјесми некака земља [cf. Анадолија?]: *Аћоније* и Урумелије —
àф[*], m. vide [1]**рӯдница 2**: кад спадне у чохе аф, онда се виде жице.
афèрим!* bravo! macte! Турски *аферими* и калуђерски благослови.
афӣјӯн,* афијýна, m. das Opium, opium.
àфтуља, f. (у Ц. г.) греда крајем изнутра, на којој друге греде стоје. cf. атула.
àх! interj. ah! ah! cf. а[7].
àхар* [аар, ар] (cf. хар), m. 1) der Pferdeſtall, stabulum equorum, cf. [vide] коњушница[1]: Па силази у доње *ахаре* — Коње води у доње *ахаре* — 2) (у Ц. г.) као чардак или госпоска кућа, der Hof, palatium. [vide двор 1].
àхтанод [атапот], m. [Seepolyp, octapus vulgaris Lam.] vide ободница.
àц! interj. кад се коме што пружи, па се опет не да (као н. п. што дјеца драже једно друго).
Áца, m. (ист.) vide **Ацо**.
àцâл, ацáла, [оцал] m. (у Боци) der Stahl, chalybs: Удрила лима на *ацал*. [vide] н а д о [3], cf. челик.

Ацко, m. dim. v. Алекса.
А́цо, m. (јуж.) hyp. v. Алекса [cf. Аца].
а̂ч, f. иди, ачи! ein Närrchen, stulte!
а̏че, а̀чета, n. ein junger ат, arabisches Füllen, pullus equi arabis. [cf. бедевијче].
а́чêње, n. Art dehnenden Sprechens, prolatio vocum lenta et diducta.
а́чити се, а̂чи̂м се, v. r. impf. gedehnt sprechen, diduco voces.
аџа̀нија,* f. unerfahren (aus Jugend), inexpertus, rudis (auch vom Pferde). [vide дјететина].
[**аџи,*** vide **хаџи.**]
а̀џија[*], m. vide **хаџија.**
а̀џијин, а, о, vide **хаџијин.**
а̀џи̂јница, f. vide **хаџијница.**
а̀џи̂јски̂, ка̂, ко̂, vide **хаџијски.**
а̀џи̂јски̂, ка̂, ко̂, vide **хаџијски.**
Аџи̂јћи, m. pl. vide **Хаџијћи.**
аџѝлук,* m. vide **хаџилук.**
аџинедо̀мак, m. vide **хаџинедомак.**
а́џо, m. vide **хаџо.**
аџу̀ва̂н,* аџува́на, m. der Liebling, Ganymedes, scortum puer.
а̀ша,* vide **хаша.**
аша̀јда̂! у загонеци, cf. вићка.
а̀ша̂ње, n. vide **хашање.**
а̀ша̂њка, f. (у нах. Рудн.) женска капа налик на о в р љ и н у, Art Frauenmütze, vittae genus.
аша̀ријаст, а, о, vide несташан.
а̀шати, а̀ша̂м, vide **хашати.**
а̀ше̂ње, n. vide **хашење.**
ашѝгџија,* m. der gern caressirt (liebelt), qui puellis blanditur.
а̀шик,* verliebt, amore captus: Он се на њу *ашик* учинио —
а̀шикова̂ње [јашиковање], n. das Carressiren, amores, blanditiae: Остави се, Мујо, четовања,| Четовања и *ашиковања*! —
а̀шиковати [јашиковати], кујêм, v. impf. с ким, caressiren, blandiri alicui, amores habere.
а̀шити, а̀ши̂м, vide **хашити.**
а̀шлук,* m. die Unkosten, sumtus. cf. [vide] трошак.
а̀шлучêње, n. vide трошење [1].
а̀шлучити, чи̂м, v. impf. bestreiten, sumtum suppedito [vide трошити 1]: он мене *ашлучи*, т. ј. троши на ме.
а́шо̂в, а́шова, [аршов] m. (у војв.) гвоздена лопата, die eiserne Schaufel, pala ferrea.
а̀шта? } **а̀што?** } (по Херц.) was? quid? [vide што 1].
а̀шчија,* m. vide [к у х а р] кувар: Бог срећу дијели, а *ашчија* чорбу.
а̀шчијин, а, о, des Kochs, coqui.
а̀шчи̂јница, f. 1) vide [к у х а р и ц а] куварица. — 2) die Küche, culina. [vide кухарница].
ашчѝлук,* m. die Kochkunst, die Kocherei, ars (res) coquinaria.

Б

1. **ба̏ба,** f. (gen. pl. ба̂ба̂) 1) очина или материна мајка, die Großmutter, avia. [cf. стара 2]. — 2) стара жена, altes Weib, vetula. [cf. стара 1, старица]. — 3) у Дубровнику се свака д о ј к и њ а и д а д и љ а зове *баба*, макар била и дјевојка од 12 година, die Amme, Kindsfrau, nutrix, ancilla curans parvulos. — 4) многи муж зове своју ж е н у [2] *бабом*, ако и није стара. — 5) гдјекоји и за п у н и ц у [1] реку: моја *баба*, die Schwiegermutter, socrus. — 6) [*Баба*] планина у Србији између Ниша и Параћина [близу Мораве изнад села Лешја, у срезу параћинском округа моравског], ein Berg in Serbien, mons Serbiae. — 7) [*Баба*] ein Berg in der Herzegowina, mons Hercegovinae. — 8) превести *бабу*, кажу дјеца кад баце малу плочицу од камена преко воде, али је тако баце да одскаче поврх воде.
2. **ба́ба**[*], m. (ист.) vide бабо.
ба̀бајe, f. pl. (у Мостару) некаке трешње, које се зову и *рскавице*, Art Kirschen, cerasi genus. [vide рскавац]. cf. руштеви.
ба̀бајин, а, о, у пјесми, vide бабов: И изведе ђогу *бабајина* —
ба̀ба̂јко, m. (понајвише у пјесмама) [hyp. v. бабо; cf. бапко, тајко, тале 1, ћако, ћаћко;] vide бабо [1]: Мој *бабајко*, не слушам те стари — Камо, Раде, мој мили *бабајко* —
ба̀ба̂јков, а, о, vide бабов: Видиш, брате, токе *бабајкове* —
ба́бак, ба́пка, m. на косишту онај дршчић што се држи руком за њега кад се коси (у Сријему зове се *руцељ*), die Sensengriffe, capuli in manubrio falcis foenariae.
Ба̀бака̂ј, Ба̀бакаја, m. у Дунаву велика стијена више Голупца.
ба̏ба кли̇сара, f. баба што мијеси поскурице, die Frau, die das Communionbrod für die Kirche bäckt, diaconissa pani sacro pinsendo.
ба̏ба ко̀ризма, f. (у Рисну) на чисти понедјељник обуче се какав момак у женске хаљине и начини се као *ђедова баба*, па носећи на рамену седам штапова и за собом вукући комостре (вериге) иде по вароши и скаче испред кућа и виче: „б у! б у! б у!“ и ово се зове *баба коризма*, којом жене плаше дјецу да не ишту мрсна јела, говорећи им и послије онога дана кад би које заискало мрса: „ено бабе коризме са штаповима под т и г л а м а“ (на тавану)! Седам штапова бабе коризме значе седам недјеља часнога поста, за то кад једна недјеља прође говори се дјеци: „бацила баба коризма један штап,“

или: „испаде баби зуб.“ Тако и кад прође друга недјеља, и т. д. [cf. ђедови]. — Бабом коризмом плаше и мале преље и плетиље, као у Земуну *гвозден-зубом*. [cf. баба руга].

ба̏ба ру́га, f. (у Паштр.) њом плаше дјецу кад често ишту круха: немој искати круха, убиће те *баба руга*! [cf. гвозден-зуба, баба коризма].

ба́бац, ба́пца, m. (у Сријему) крупан орах, Art gröβter Nüſſe, nucis majoris genus [iuglans regia L. var.].

ба̏бо, f. (у Дубр.) der Sonnenkäfer, [rhizotrogus aestivus Ol.?]. cf. [vide] мара[2]. Дјевојке је узму на прст, па говоре: „вјери ме, бабе!“ као у Србији: „кажи, Маро, откуда ће сватови доћи.“

бабѐтина, f. augm. v. [1]ба́ба[2; cf. бабускара, бабурина 1].

1. **ба̏бин**, a, o, der [1]ба̏ба gehörig, τῆς ба̏ба.
2. **ба́бин**, a, o, (ист.) vide бабов.

ба̏бина ду̏шица, f. eine Pflanze, herbae genus. [vide мајкина душица].

ба̏бина жи̏ла, f. (у Паштр.) eine Pflanze [Storchſchnabel], herbae genus [geranium molle L.].

ба̏бина ру̏па, f. die Genickhöhle, cavum cervicis.

[**бабин витар**, m. (зап.) vide 1 вечерин.]

Ба̏бин Дро̀б, m. брдо у нахији Биоградској код Ресника [у срезу врачарском округа подунавског], Name eines Berges, nomen montis.

Ба̏бин Ду̏б, m. мјесто, и сад на њему крчма, у равноме Котару од Задра к југоистоку око једнога сахата далеко; кажу да је донде било Турско, док није Јанковић Стојан истјерао Турке из Котара.

ба̏бине, ба̏бињâ, f. pl. (у Сријему гдјекоји говоре *бабиње*) 1) das Wochenbett, puerperium. — 2) der Wochenbeſuch, salutatio puerperae. Код Срба трају бабине обично седам дана. За тијех седам дана долазе даћу *жене на бабине* (и доносе част — н. п. пите, уштипке, ракију, вино и т. д. — и дјетету дарове), те се часте и веселе; а ноћу дођу сусједи и сусједе, познаници и познанице, те *чувају бабине*, т. ј. сједе сву ноћ код породиље, и разговарају се и пјевају, а особито трећу и седму ноћ („Није седму ноћ дочуван“ — имају обичај рећи ономе који је мало сулудаст). Тада не смије ни једно заспати: јер други једва чекају да га огаре, или да му пришију штогод (какав дроњак, или читаво ћебе) за хаљине. На бабинама пјевају свакојаке пјесме, а неке имају које се само тада пјевају, н. п. Ој на делу на голему боб се зелени,| А ко га је посијао те се зелени?| Мирко[1]) га је посијао те се зелени,| Ружа[2]) га се назобала, срце је боли — Колалом лалом ко му отац беше?| Колалом лалом тај[3]) му отац беше.| Колалом лалом ко му деда беше? и т. д. — Нијесам му био на *бабинама* (да знам колико му је година).

ба̏бине ру̏би, f. pl. (у Ц. г.) vide тучин дан.

ба̏бини дни̏, m. pl. vide бабини укови.

ба̏бини зу̏би, m. pl. (у Дубр.) некака трава, eine Art Pflanze, herbae genus [tribulus terrestris L.].

ба̏бини ја̏рци, **ба̏бини ко̀злићи**, **ба̏бини по̀зајмени̏ци**, **ба̏бини ву̏кови**, m. pl. оно вријеме кад на свршетку Марта или у почетку Априлија удари снијег или цигани, etwa Märzſchnee, nix cadens mense martio. Приповиједају да је некаква баба истјерала јариће у планину, па дунуо сјевер и ударио снијег, а она рекла: „Прц, Марцу, не бојим те се: моји јарчићи петорошчићи.“ На то се расрди Март, па узајмивши у Фебруарија неколико дана, навали са снијегом и с мразом, те се смрзне и *окамени* и баба и њезини јарићи. Кажу да се и данас може видјети у некаквој планини (гдје се то догодило) оно камење што је постало од бабе и од јарића: баба стоји у сриједи и јарићи око ње. [cf. бабини дни, вељача 2].

ба̏бин ко̀ко̑т, m. (у Ц г.) некака тица колико кос (кукавичји коњиц?), Art Vogel, avis genus. [vide пупавац].

Ба̏бино Је̑зеро n. мало језеро на врх Велебита близу Влашког града.

ба̏бино љѐто, n. [јуж.] кад је топло у невријеме, особито у јесен, der alte Weiber-Sommer, aestas praeceps.

ба̏бино у̏хо, n. мало као гњивица црвено при коријену каква дрвета (трухла, мокра), eine Art Schwamm, fungi genus [peziza aurantia Pers.].

ба̏биње, f. pl. vide **бабине**.

ба̏бити, ба̏бим, v. impf. (у Рисну) кога, gebärenden Mutter Hilfe leiſten, obstetricem agere: жене *бабе* једна другу. cf. [vide] бабичити.

ба̏бица, f. 1) dim. v. [1]ба̏ба[2]. — 2) die Hebamme, obstetrix. [cf. примаља]. — 3) оно гвожђе (као мали наковањ) што косци на њему откивају косе, der Dengelſtock, incus fenisecis. — 4) (у Сријему) дрво о коме дјеца вјешају кавез кад хватају тице.

ба̏бичѐње, n. die Geburtshilfe, munus obstetricis.

ба̏бичити, чи̏м, v. impf. Geburtshilfe leiſten, obstetricem agere. cf. бабити.

ба̏бљѐње, n. die Geburtshilfe, τὸ obstetricem agere.

ба́бо[*], m. (јуж.) [cf. 2 баба: 1)] vide отац.[— 2) vide златоје.]

ба́бов, a, o, без бабо, patris [cf. 2 бабин, бабајин, бабајков, тајков]: Дај ми, мајко, комад љеба *бабов* —

ба̏бовâње, n. der Ammendienſt, nutricationis munus.

ба̏бовати, бујѐм, v. impf. (у Дубр.) дјетету, бити му баба, т. ј. дадиља или дојкиња, Jemands Amme ſein, nutricem esse.

ба́бовић, m. (у Боци) in der Rebenart: он је

1) Или како оцу дјетињему буде име.
2) Или како буде име матери.
3) Како му буде име.

бабовић, т. ј. он је као и отац му, er iſt wie ſein Vater, patri similimus.

бабо̀личан, чна, чно, у лицу као баба, alten Geſichtes, faciei senescentis. [cf. збабаст].

бабу̀лице, f. pl. у загонеци, cf. њуњерице.

Ба̀бур, m. Baier, Bavarus.

ба̀бура, f. eine Art irdenen Ofens (ohne Kacheln), fornax simplicissima.

бабу̀рача, f. велика крастава вугаста жаба, која не живи у води, него на суху по јамама, die [aſchgraue] Kröte, bufo [cinereus L.]. Гдјекоји кажу да ће ономе умријети мати који убије бабурачу; ако ли би је ко нехотице убио, он ваља да пљуне на њу рекавши: „пи! твоја мати прије умрла него моја!“ [vide губавица]. cf. ватрена жаба.

бабу̀рина, f. 1) augm. v. [1] ба̑ба [2; vide бабетина]. — 2) vide [губавица] бабурача.

Ба̀бу̀рскā, f. adj. Baiern, Bavaria.

ба̀бу̀рскӣ, кā, кō, baieriſch, bavarorum: На те иде сва сила *Бабурска* — Помоћи вам послати не могу | Од велики *Бабурски* топова — Што говоре *Бабурска* господа —

бабу̀скара, f. vide бабетина.

ба̀бушина [пабушина], f. das Weichfleiſch, caro inguinalis. [cf. побочина].

ба̀бушка, f. (у Боци) der Gallapfel, galla. cf. [vide] шешарка.

ба̀ван, m. (у Ц. г.) vide **балван**.

бавéрац, рца, m. (у Хрв.) Art Erdäpfel (die aus Baiern gebracht ſein ſollen), solana quaedam [solanum tuberosum L. var.].

ба̑вити се, ви̑м се, v. [r.] impf. ſich aufhalten, morari: гдје *се бави* он сад?

ба̑вљење, n. das Verweilen, moratio.

бавр̀ља̑ње, n. das Umherſchlendern, vagatio.

бавр̀љати, љā̑м, v. impf. umherſchlendern, vagor.

ба̀га, f. некака болест коњска, Art Pferdekrankheit [die Mauke], morbus quidam equorum [paronychia equi].

ба̀гав, а, о, (у Барањи) vide **бангав**: Нема ти горега од *багава* човјека, крњава лонца, и њораве редуше.

ба̀гаљ, гља, m. (у Сријему) vide [навиљак] **багљић**.

ба̀гана[*], f. кожица јагњећа, das Lammfell, pellis agnina. [cf. сијалук].

багáтела, f. (у војв.) die Kleinigkeit (bagatelle), res parva.

ба̀гā̑ш, багáша, m. (у Ц. г.) житна мјера од десет ока, Art Getreidemaß, modii genus. [vide шиник].

Багáшевац, Багáшевца, m. поток у Јадру у селу Тршићу.

Ба̀гда̑т, Багда́та, m. Bagdad, Bagdadum: Ако је далеко *Багдат*, близу је аршин.

багла̀ма[*], f. 1) (највише се говори pl. *багламе*) оно гвожђе што држи врата за довратник (cf. шарке), Angel und Band an der Thür, cardo et vinculum januae [vide шарка 4]. — 2) мала тамбурица од три жице, eine kleine Pandore von drei Saiten, trichordii genus.

ба̀гља, f. н. п. сијена или сламе, ein Büſchel Heu oder Stroh, fasciculus.

ба̀гља̑ње, n. das (Heu-) Büſchel-machen, fasciculorum confectio.

ба̀гљати, љā̑м, v. impf. (Heu-) Büſchel machen, fasciculos conficere.

ба̀гљив, а, о, н. п. коњ, mit Bag beſaſtet, morbo bag dicto laborans. [cf. бажљив].

ба̀гљић, багљића m. (у Сријему) vide навиљак.

ба̀гљица, f. dim. v. багља.

1. **ба̑гра**, f. (у војв.) н. п. он је твоје багре, deines Geſichters, tuae farinae. [cf. пасмина].
2. **ба̀гра**, f. (у Дубр.) некака морска риба, Art Meerfiſch, piscis marini genus.

Багрда̑н, m. мала варошица између Јагодине и Баточине [село, у срезу беличком окр. моравског], ein Städtchen in Serbien, nomen urbiculae.

ба̀грена, f. der Akazienbaum, robinia pseudoacacia Linn. [cf. капиника].

ба̀гӯн, багу́на, } m. (у Хрв.) свиња која има
багу́нац, нца, } коврчасту чекињу, ein krauſes Schwein, porcus crispus.

бадава̑* [бадјава], } 1) unentgeltlich, gratis.
бадава̑д [бадјавад], } [cf. мукте (муфте),
бадавáде [бадјаваде], } муктице]. — 2) umſonſt, vergeblich, frustra [vide узалуд]: бадава си дошао кад је већ све прошло. — 3) бадава (беспослен) сједити, müßig, otiosus.

бадавàџија,* m. 1) der alles umſonſt haben will, qui omnia vult sibi gratis dari. [vide муктаџија]. — 2) der Müßiggänger, homo deses. [vide беспослица 3].

ба̀дало, n. оно мјесто гдје ударају дјеца крајем од штапа кад се банају. cf. банати се.

1. **ба̑даљ**, дља, m. 1) (у Хрв., а у Боци [2] *бадељ*) некаква трава које је лист *бодљикав* а коријен се за невољу — у гладне године — куха и једе, eine Art Pflanze, herbae genus [carduus spec.]. У Хрватској се ова трава зове и *сјекавац* и (у Лици) *пасји стриц*. У Боци се приповиједа да у земљи под овом травом ко је срећан може наћи некакав драгоцјени прстен. — 2) (у Ц. г.) vide обад.
2. **ба̑даљ**, дља, m. (у Црмн.) оштро гвожђе усађено у остањ, те се њим волови тјерају, der Stachel zum Antreiben eines Thieres, stimulus. cf. [1] сладун [2; остан].

ба̀дањ, дња, m. 1) велика шупља клада што кроз њу тече вода, те обрће коло на каничари воденици, die Röhre, canalis. Бадањ се намјести на скок, па се доље у ужему крају удари уњ каблина, која се утврди дрвенијем клинима да не може ни испасти нити се ласно извадити, те тако бадањ постане доље још тјешњи, а да би био још тјешњи, у каблину се ударају туљци: кад има доста воде, већи, а на мањој води мањи (у који се ни рука не може увући), а кад воде има врло много, онда се избије и велики туљац, па *меље на каблину*. На великим сушама кад воденица не може *самотегом* (или *на*

самотег) да мође ни на мали туђац, онда мође *на уставу*, т. ј. горе се вода устави док је се много накупи, па се онда пушта у бадањ. [cf. стрмац 2]. — 2) (у Ц. г.) к а ц а [1], bie Kufe, labrum. — 3) (у Хрв.) каца у дну уска а горе шира (особито за грожђе и шљиве), Art Kufe, labri genus. [vide каца 2].

ба́да̑ње, n. 1) das Stecken, punctio. — 2) das Leiſe Gehen, suspensus gradus.

ба́дар, дра, дро, н. п. коњ, lebhaft, alacer. [cf. батрити].

ба́дати, ба̑да̑м, v. impf. 1) leiſe ſtechen, pungo leniter. — 2) leiſe gehen, incedo punctim.

1. **ба́дељ**, m. (у Сријему) нека риба, у које је глава као у змије; тешко се струже и не пори се, него јој се црijева извлаче на уши, Art Fiſch, piscis genus [Steinpeißger, cobitis taenia L.].

2. **ба̑дељ**, m. (у Боци) vide [1] ба̑даљ [1].

ба́дем,* m. Mandel, amygdalus [communis L.; cf. бајам, мендуо].

ба́демов, a, o, Mandel-, amygdali.

бадја̀ва̑, **бадја̀ва̑д**, **бадјава́де**, } (у Босни) vide **бадава**.

ба̑дље, f. pl. **ба́дљеви**, m. pl. **ба̑дљи**, m. pl. } некака болест у очима, која се у Рисну зове *зле длаке* [cf. длака 3], cilia inversa [distichiasis, tristichiasis и trichiasis]. Гдјекоји ваде бадље из очију.

ба̑дња̑к, m. *1)* сирова церова главња, што се по обичају уочи Божића ложи на ватру. Бадњака морају бити два или три, и морају се уочи Божића (на *бадњи* дан) и осјећи. Бадњаке многи сијеку прије сунца посувши их најприје житом и рекавши: „добро јутро и честит ти бадњи дан!“ Обично их сијеку само с једне стране, а с друге се стране удари сјекиром само један пут. По гдјекојијем мјестима овршком од бадњака служи се мјесто ватраља доклегод полажајник у кућу не дође, па онда домаћица свеже нањ повјесмо и баци га на стреху. Кад се у вече смркне, онда домаћин унесе бадњаке у кућу, и наложи на ватру; кад ступи с бадњаком у кућу, онда рече: „Добар вече и честит вам бадњи дан.“ А из куће га какав мушкарац поспе житом и одговори му: „Дао ти Бог добро, сретњи и честити.“ Кад се бадњак мође на ватру, трипут се помакне у напредак; а кад прегори, горњи крај ваља дочекати у руке с рукавицама, па га обнијети око кошница и по том угасивши га оставити на какву младу шљиву или на јабуку. У Рисну бадњаке паките лавориком; у Црмници онај који их унесе у кућу наздрави им милојком вина, и пошто се сам напије, *напоји* и њих (полије их). По Херцеговини гдје су велике куће довуку бадњаке на шест или на осам волова, па натјерају кроз кућу, те истјерају волове на друга врата, а бадњаке скину у кући. По Далмацији и по осталијем онамо крајевима и кршћани ложе бадњаке. cf. [бадњачица, блажена палица;] Божић, полажајник. — *2) у једној пјесми од коледе* бадњак *се сиомиње као некакав* човјек *или* бог *(као и* Божић): *На чем ћемо Бога молит'| За старога за* Бадњака,| *За младога за Божића.*

ба̀дња̑ра, f. (у Сријему) воденица поточара која има бадањ, eine Art Waſſermühle, molae aquariae genus.

бадња̀чица, f. (у Ц. г.) мали б а д њ а к [1], каковијех се пет наложи преко бадњака. cf. блажена палица.

ба̀дњев, a, o, (у Ц. г.) vide качни.

ба̀дњева̑ во̀да, f. (у Ц. г.) vide раco.

ба̀дњево̑ зе̑ље, n. кисео купус у главицама.

ба̑дњи ве̑че, **ба̑дњега ве̑чера**, m. (у Ц. г.) vide бадњи дан: Која ми је златоглава,| Оно ми је *бадњи вече* —

ба̑дњи да̑н, **ба̑дњега дне̑**, m. der Chriſtabend, dies ante festum Christi natale. На бадњи дан ујутру (како домаћин отиде по бадњаке) сакрије се ватраљ и ступа с тучком и све столице, и прва се столица изнесе на Божић ујутру под полажајника, испод којега је гдјекоји измакну те падне под губером, којијем га домаћица хоће да огрне. cf. [бадњи вече;] Божић.

ба̀дњић, m. dim. v. бадањ.

бадр̀љица, f. 1) онај струк у траве од земље до цвијета, der Stengel, caulis. cf. [vide] стабљика. — 2) у ситнога перја оно што остане кад се перје чија, der Federkiel, caulis pennae. [cf. батрљица, клица 2].

ба̀ер[*], m. (у Сријему) vide **баир**.

ба̀жда̑р[*], баждара̀, m. der Eicher, mensurarum ponderumque examinator.

баждарина, f. 1) (ст.) Zollgeld, portorium, cf. [vide] царина [1]: На водици вила б а ж д а р и ц а,| Те узима тешку *баждарину*:| Од јунака оба црна ока,| А од коња ноге све четири — 2) bie Eichgebühr, quod solvitor pro mensurarum ponderumque examinatione.

баждарица, f. (ст.) bie Zöllnerin, portitrix (?). cf. баждарина.

ба̀ждарскӣ, ка̑, ко̑, н. п. каитар, das Eichmaß, mensura publice probata.

ба̀жђе̑ње, n. das Stinken, foetor.

ба̀жђети, ба̀здӣм, v. impf. (у Бјелоп.) vide баздјети.

ба̀жљив, a, o, vide багљив.

ба́за, f. vide зова.

Базга̀гур, m. Цеклинско око у језеру Скадарскоме. [cf. 1 око 4].

ба̀здети, (ист.) **ба̀здити**, (зап.) **ба̀здјети**, (југоз.) } дӣм, v. impf. ſtinken, foeteo. cf. [vide] смрдјети.

ба̀здрк, m. (у Рисну) der Furz, crepitus ventris. cf. [vide] прдеж.

баздр̀кање, n. das Umhergehen, vagatio.

баздр̀кати, ба̀здрчӗм, v. impf. без посла ходати, müßig umhergehen, vagari. [vide беспосличити].

баздрљика, f. (у Барањи) vide [стабљика] стабадљика.

[**баздрљица**, f. vide стабљика; *види* s, v. стабаљка.]

базèрђâмбаша,* m. der mit dem Aus- und Einfuhr-Zolle Beleihnte, portitorio praefectus.

базèрђâмбашин, a, o, des базерђамбаша, portitorio praefecti.

базèрђâмбашлук, m. das Amt des базерђамбаша, dignitas τοῦ базерђамбаша.

базèрђân[*], базерђáна, m. vide трговац.

бâзи, бâзâ, m. pl. [од *баг** = веза, узица, верижица] у пјесми: златан сахат с *базима* ваља да је Repetiruhr (од Турскога *басма*-сахат).

Бâзјâш, m. мали намастирић на лијевом брijегу Дунава (у Банату), ein Kloſter im Banat, monasterii nomen.

бâмр* [баер], m. das Ufer, ripa. [vide] обала [1], cf. брijег.

1. **бâја**, f. 1) hyp. v. баук. — 2) (у Далм.) vide абајлија.

2. **Бâја**, f. Stadt in der Batſchka, nomen urbis.

бâјалица, f. die Zauberin, incantatrix. [cf. бахорица, врачара 2, врачарица, гатара 2]. Пјевају како се у сватовима (кад се женио *бунгур челебија тараном ђевојком*) разбољео купус на сланини, па му довели *проју бајалицу* да му баје: Проја баје, купуса нестаје.

бâјало, m. vide бајач.

бâјам, m. (у Ц. г.) vide бадем.

бâјање, n. das Zaubern, incantatio.

бâјат[*], a, o, } н. п. бајат хљеб, бајатно

бâјатан, тна, тно, } месо, altbacken, nicht friſch, vetus, non recens.

бâјати, јêм, v. impf. zaubern, incanto (morbum, dolorem). [cf. бахорити, врачати 2, гатати 2, чарати].

Бâјац, Бâјца, m. Einer von Баја.

бâјâч, бајáча, m. der Zauberer, incantator [cf. бајало, врач 2]: Носите га на *бајаче*, да га обају —

Бâјко, m. Mannsname, nomen viri.

Бâјнâ Лýка, f. [vide **Бања Лука**] град и варош у Босни на води Врбасу, eine Stadt in Bosnien, nomen urbis.

Бајнолýчанин, m. Einer von Бајна лука.

Бајнолýчка, f. Eine von Бајна лука.

бајнолýчкî, кâ, кô, von Бајна лука.

Бâјо, m. Mannsname, nomen viri.

бâјскî, кâ, кô, von [2] Бâја.

Бâјчета, m. Mannsname, nomen viri.

1. **бâк**, m. (понајвише се говори pl. *бâци*) тако жене тепајући зову зубе у мале дјеце, кад им почињу пицати (мјесто *бак* говори се и *баук*, и *баучак*, а у Боци *вучић*), Kinderwort für Zahn, dens sermone infantium.

2. **бâк**, m. (у Хрв.) vide бик [1].

1. **бáка**, f. hyp. v. [1] бâба [1 и 2].

2. **бâка!*** vide гле!

бàкâл,* бакáла, m. трговац што продаје сир, масло, мед и т. д., der Spezereihändler, condimentarius.

бакàлâј, бакалáја, m. (у Боци) некака морска риба, eine Art Meerfiſch [Stockfiſch], piscis marini genus [gadus morrhua L.]: Свака риба вода а *бакалај* војвода.

бакàлâк, бакалáка, m. (у Бачк.) vide ћифта (cf. бакал): *Бакалаћи* коло воде,| А паори гледе —

бàкâлка, f. die Spezereikrämerin, condimentaria.

бàкâлница, f. бакалски дућан, das Spezereigewölbe, taberna condimentarii.

бакáлов, a, o, des бакал, condimentarii.

бàкâлскî, кâ, кô, Gewürzkrämer-, condimentarii.

бàкар,* кра, m. 1) das Kupfer, cuprum. cf. [vide] мjед [1]. — 2) [*Бакар*] Stadt Buccari im kroatiſchen Küſtenlande.

бакáрлија,* f. vide [стремен] бакрачлија: Бије њега оштром *бакарлијом* —

бакàруша, f. (у Сријему) бакрено звоно што се веже н. п. на вола. cf. [vide] клепка.

бâкат, кта, (cf. бат, бахат) m. das Getrappe, incessus cum sonitu. [vide топот].

бâква, f. оно мjесто гдје се стаје *ногом* кад се мење камена, Standort der Steinwerfenden, statio jaculantium saxa.

бâквица, f. (у Шум.) дрвен водени суд, Art Waſſergefäß, modii genus. cf. жбан, чобања. [*види и* каца 2].

бâкета, f. (у Рисну) der Stock, baculus [vide батина 1]: Старом Јоку сребрну *бакету* —

бáкин, a, o, der [1] бака, vetulae.

баклáва,* f. eine Art пита, placentae genus.

бакòвит, a, o, (у Хрв.) vide биковит.

бáкоња, m. ein großer Herr, magnus dominus: он је велики бакоња.

[**бакра**, f. vide котлуша.]

бàкрâч,* бакрáча, m. vide котао [1].

бакрàчић, m. dim. v. бакрач.

бакрàчлија,* f. vide [стремен] узенђија.

бâкрен, a, o, kupfern, cupreus, aeneus.

бакрèњача, f. (у Котору) н. п. пушка, т. ј. окована рђавим сребром, као *бакром*, ein mit ſchlechtem Silber beſchlagenes Feuergewehr, sclopetum argento viliori munitum.

бàхтање, n. vide **бахтање**.

бàхтати, бâхћем, vide **бахтати**.

бàхтати се, бâхћем се, vide **бахтати се**.

бâкуља, f. на дрвету (особито растову и церову) до коре, од прилике с три прста дебело, der Splint, alburnum. cf. [1] бељ, бjелика. Бакуља је бjеља од правога дрвета и прије иструхли од њега.

бâкундрац, vide кундрац.

бàкшиш,* m. [напојница, дар]: *Даји бакшиш младим Сарајлијам'| Кад ти стану лова доносити* —

бâла, f. (у Ц. г.) дрва, пруња, жила. vide дењак, нарамак.

балàбан,* m. 1) назеба, кихавица, der Schnupfen, gravedo, pituita. [vide назеб]. — 2) in

einem Liede als Schimpfwort gegen den Hahn, convicium im gallum gallinaceum: Иш, кокоте *балабане*, —

бâлав, а, о, rotzig, mucosus.

бâлавац, бâлâвца, m. 1) der Rotzige, Rotzbube, puer mucosus. — 2) риба, der Stichling, gasterosteus aculeatus [mugil capito Cuv.?].

бâлавица, f. das Rotzmädchen, puella mucida.

балàнтић, m. der Klöppel, tudicula. [vide маљица].

Балàтин, Балатúна, m. Plattensee in Ungarn, lacus Balaton in Ungaria, cf. Гаваново језеро: На двору му створите *Балатино* језеро —

Бâлачко вöјвода, m. (ст.) Name eines Riesen, nomen propr.: Има један *Балачко војвода* —

бâлван [баван], m. велики дирек као греда, Balken, trabs.

бâле, бâлâ, f. pl. der Rotz, mucus. cf. [vide] слине.

бâлега, f. н. п. говеђа, коњска, овчја, der Unflath, Viehkoth, stercus. [cf. галебина].

балèгâње, n. das Misten, Kothmachen (vom Vieh), cacatio pecorum.

балèгати, râм, v. impf. misten, den Koth von sich geben, stercus facio.

бâлежница, f. dim. v. балега.

бâлија[*], f. (verächtlich) der Türke, Turca (per convicium): Алија и *балија* два брата; Не зна *балија* што је здрава Марија.

балијèтина, f. augm. v. балија.

бâлити, лûм, v. impf. 1) rotzen, muco maculo. — 2) rotzen, weinen, muco maculor flendo. [cf. слинити].

бâло, m. балав човјек, der Rotzige, mucosus.

бâлоња, [cf. слино].

бàлота, f. (по југоз. кр.) пушчано зрно, Flintenkugel, glans [vide зрно 2]: Мање од *балоте*, а теже од стара соли (угљен).

бàлсам, m. der Balsam, balsamum.

бâлта,* f. vide сјекира (али се ријетко говори, н. п. ја говорим, а он ни у *балту*).

бâлтâње, n. das Hacken, caesio.

бâлтати, тâм, v. impf. тући (балтом), hacken, caedere.

бâлук,* m. рибља трава, die Fischhörner, **бâлукат**, Tollhörner, cocculi indi [animitra cocculus W. A.].

бâлучка, f. wilder Lauch, allium vineale [L.]. Дјеца ову траву кашто и једу, али често и бљују од ње. На гдјекојим се мјестима ова трава зове и [1] *иуша* [2].

бâлча, f. [*] у сабље или у мача оно гдје се **бâлчак**, m. држи руком, der Griff am Säbel, capulus [vide крснице]: И на њима од челика *балче* — Крвава му сабља до *балчака* —.

Бâлшова [Баошева, Башева] **Грàдина**, f. зидине од Жабљака к истоку на главици више Блата, Ruine am Lago di Scutari, parietinae quaedam.

Бâљ, m. планина у Босни близу Приједора, ein Berg in Bosnien, montis nomen.

бâљав, бâљаст, а, о, црне главе, н. п. во, коза, schwarzköpfig, capite nigro.

бальèзгâње, n. vide блуђење.

бальèзгати, râм, v. impf. (у Рисну) vide блутити.

бальèмез[*], m. die gröbste Art Kanonen, grobes Geschütz, tormentum majus [cf. зељош]: Све *бальемез бальемеза* виче, | А лубарда *лубарду* дозива —

бâљење, n. das Rotzen, muci emissio.

бâљешка, f. (у Ц. г.) некака тица као мала патка, eine Art Vogel, avis genus.

бâљота, m. (у Грбљу) Ochsenname, nomen bovi indi solitum,

бâмбадàвâ[*], 1) ganz unentgeltlich, plane gratis. — 2) ganz umsonst, vergeblich, frustra, irrito. cf. бадава.

бâн, бâна (**бáна**), m. 1) der Ban, banus: Ће му је *бан*, ту и стан. — 2) у Дубр. и у Ц. г. реку у говору свакоме човјеку кад хоће да покажу да га поштују, der Herr, dominus, cf. [vide] господар: Када књиге *бани* разумјеше —

бáнак, нка, m. (у војв.) die Ofenbank, sedes fornacis: легао покрај пећи на *банак*.

бáнâње, n. 1) vide бенетање. — 2) das Banati-ce-spiel, ludi genus.

Бàнâт, Банáта, m. das (Temesvarer) Banat, Banatus.

бáнати, бáнâм, v. impf. vide бенетати: *бана* којешта.

бáнати се, бáнâм се, v. r. impf. Кад хоће дјеца да се банају, најприје се договоре до колике ће године *женити трљу*; онда узме свако свој штап по средини, па ударају окомице у земљу и тако редом бацају штапове с једнога мјеста; које најдаље баци оно је *цар*, а које најближе, оно је *трља*. По том трља покупи све штапове, па да свакоме које је чији, а свој метне попријеко пред цара тако близу, како га цар стојећи управо може дохватити својим штапом; онда цар баци жмурећи свој штап те удари трљин (ако ли *умаши*, онда он буде трља, а трља цар), па онда сједе; гдје се царев штап устави, ондје мора трља свој штап да *замјести* (т. ј. да га измакне), па онда сви редом бацају (не жмурећи) и погађају у трљин штап: сваки треба дотле да бије у трљин штап (и трља мора једнако свој штап да *замјешта*) докле не *умаши*; а кад умаши, онда му трља узме штап и баци у *суво грожђе* (т. ј. на страну), па онда остали сви бацају тако редом; а цар на пошљетку, и он бије док двапут не умаши. Онда трља покупи све штапове из сувога грожђа, па он погађа свим штаповима редом у свој штап; чијим штапом погоди, онај буде трља, а кад погоди царевим штапом, онда цар буде трља, а трља цар; ако ли свима штаповима умаши, онда покупи све штапове, па да свакоме које је чији, а свој метне пред цара као и најприје, па погађају опет на ново. Други пут (т. ј. друге године царовања) цар има три *маше* (т. ј. погађа у трљин штап док трипут не умаши), трећи

пут четири и т. д., а трља други пут сједе на *бадало* (т. ј. оно мјесто гдје ударају штаповима кад их бацају) кад погађа у свој штап; трећи пут се примакне колико може скочити, а четврти пут колико је дуг кад пружи руке. Кад изиграју онолико пута (или кад један цар онолико година царује), до колико су погодили да жене трљу, онда га жене, т. ј. стану сви у ред један за другијем, па се раскораче те трља прође четворошке између њиховијех ногу, а они га сваки удари по једном шаком, или дрветом (како погоде најприје) по задњици.

бàнâтскӣ, кâ, кô, Banater, banatus.

Банâћанин, m. der Banater, Banatus.

бâнгав [багав], а, о, н. п. коњ, lahm, hinkend, claudus. [vide хром].

бâнда, f. (по јужоз. кр.) die Seite, regio, cf. [vide] страна[1]: Да ни господин Бог поможе десну *банду* и лијеву! (кад се напија, показујући пуном чашом обадвије стране софре); Са *банде* им Брда ударише —

бàндâр,* бандâра, m. (у Сријему) некака риба (која се у Бачкој зове *буљеш*), Art Fiſch, piscis genus [Flußbarſch, perca fluviatilus L.; vide гргеч].

бàндижâн, m. (у Боци) vide банћен.

бàндијера, f. (у примор.) die Fahne, vexillum, cf. [vide 1]застава[3]: Једри ли ми драго моје,| Није ли му *бандијера* —

бандȕнати, нâм, v. pf. (у Паштр.) vide заборавити (ital. abbandonare): Ти не немој *бандунати* —

бâњен, а, о, (око Сиња) човјек који је што скривио па не ће суду да иде, него живи према власти као хајдук, само што не чини никоме ништа. Банћен човјек живи у своме селу и код своје куће ради своје домаће послове, него је једнако тако на опрезу да слабо кад смије и спавати у кући. Они кашто долазе и у варош, али само с краја и то једнако на опрезу. У прошеће године 1835, кад сам се ја десио у Будви, овакијех је људи много дошло близу Будве на један мост, пак оданде поручили у Будву да им се пошље тај и тај од чиновника на некакав разговор, и то им је учињено. Онамо људи сви живе једнако под оружјем, а банћени особито. У Далмацији и у Боци има овакијех људи много, гдјекоји су још од Француза остали. cf. бандижан.

[**бàниja**, f. vide бановина(?); *види* s. v. 2 крњача.]

бâнити се, бâнӣм се, v. r. impf. (у Ц. г.) ſich als ban oder баница betragen, affecto *τοῦ* ban aut *τῆς* баница dignitatem [cf. котобанити се]: Невјеста се *бани*| И веома фали —

бâница, f. 1) die Banin, bana, bani ихог. [cf. бановица]. — 2) (у Ц. г.) госпоћа, die Frau, domina, [vide госпоћа 1] cf. бан[2]: Ал' *баница* Васкова Даница,| Сама носи девет џефердара — [*Баница*] 3) планина у нахији Пожешкој [у срезу пожешком округа ужичког]: Под *Баницом* цркву Јежевицу — 4) вода у Лици, која извире иза Госпића к југу око три сахата и код Грачца понире.

Бàничина, f. планина у Шумадији између нахије Крагујевачке и Смедеревске [село, у срезу јасеничком округа подунавског, које се до прије 30 година звало Кошарња].

бâнка, f. (gen. pl. бâнâкâ) der Bankozettel, syngrapha mensae feneratoriae publicae.

бàнкрôт, банкрóта, m. (у војв.) der Bankerottirte, decoctor, impar solvendo. cf. [vide] пропалица.

банкротȉрâње, n. das Bankerottiren, decoctio.

банкротȉрати, банкрòтȉрâм, v. pf. und impf. bankerottiren, decoquo. cf. пропасти[2].

бâнов (бáнов), а, о, des ban, *τοῦ* ban.

бановâње, n. die Herrſchaft des ban, imperium *τοῦ* ban.

бановàти, бàнујēм, v. impf. ban ſein, sum ban: Да *банујеш* и да господујеш —

бâновина, f. Land wo ein ban herrſcht, das Bantham, banatus. [cf. банија?].

Бâновић, m. Banſohn, bani filius. У пјесмама и у приповијеткама о Бановићу Страхињи чуо сам гдје се изговара *Бáновић*.

бâновица (бáновица), f. vide баница[1].

[**Баново Поље**, n. село у срезу мачванском, округа подринског; *види* s. v. Батар.]

бâнскӣ, кâ, кô, Banſ-, banalis.

бáнство, n. die Würde des ban[1], dignitas *τοῦ* ban: А дању ти *банство* и војводство —

Бàнстол, m. брдо у Сријему (између Карловаца и Крушедола), ein Berg in Sirmien, mons Sirmii.

бàнути, бâнēм, vide бахнути.

бâнчēње, n. vide пијанчење.

бâнчити, чӣм, v. impf. vide пијанчити.

бâња, f. 1) das Bad, balneum (cf. ital. bagno). [cf. топлица 1, илица]. — [*Бања*] 2) варош у Србији (близу Ниша)[сад *Соко-Бања*, у срезу бањском округа нишког], Name einer Stadt, nomen urbis: Да би посл'о Вељка арамбашу,| Ко ће чуват' *Бању* на крајини — 3) намастир у Боци, Name eines Kloſters, nomen monasterii. — 4) вода, која извире из *шећине* у селу Петњици (у [срезу подгорском у] нахији Ваљевској) и утјече у Колубару с десне стране. На самом извору ове воде међу воденице по с два камена; али кашто у *један пут* пресуши са свијем, па по том опет, као што казују, иза некаке хуке и *црвенкаста* протече.

Бâња Лȕка, f. vide Бајна лука, mit allen Ableitungen.

Бањáнац, нца, m. vide Бањанин.

Бâњани (горњи и доњи), m. pl. Gegend in der Herzegowina an der Grenze von Montenegro, regio Hercegovinae Monti nigro contermina: Да отиде у *Бањане* равне —

Бâњанин, m. (pl. Бâњани) човјек из Бањана, Einer von Бањани, incola *τῶν* Бањани. [cf. Бањанац].

бâњање, n. vide купање.

ба̏њати се, ња̂м се, vide купати се.

ба̏њêње, n. (у Ц. г.) das Betragen wie ein бан oder eine баница, affectatio *τοῦ* бан aut *τῆς* баница dignitatis. [cf. котобањење].

ба̏њица, f. (у Дубр.) Badewanne, balneum.

Ба̏њска̂, f. adj. варош у Косову, eine Stadt in Косово, nomen urbis: Од малене *Бањске* крај Косова —

Ба̏ошева Гра̀дина, f. vide **Балшова Градина.**

ба̀пка, f. 1) (у Хрв.) начињено као соха (права одозго) те се на њу наслоне *два* шљемена. — 2) (у Имоск.) старински новац, alte Münze, antiquus numus.

ба́пко, m hyp. v. бабо [vide бабајко]: За *бапка* је ријеч говорио —

ба̏пски̂, ка̂, ко̂, altweibisch, anilis.

1. **Ба̏р,** m. die Stadt Antivari. У нахији Барској, која се одовуд почиње од Паштровића и држи поред мора само око четири сахата, највише се говори Српски, али људи има од три закона: Грчкога, Римскога и Турскога. Онамо од Барске нахије настаје језик Арнаутски: Земље твоје *Бара* и Улћина —

2. **ба̂р,** m. (по југоз. кр.) некакво врло ситно и жуто жито као просо (кажу да би се човјек у ово жито могао удавити као у воду), Art Hirsen, milii genus [setaria italica Beauv.; cf. мухар (муар)]: Сијала је баба *бар*, да је баби заувар.

3. **ба̂р**[*], wenigstens, saltem. cf. барем.

1. **ба̏ра,** f. 1) die Lache, Pfütze, lacus, lacuna. [cf. бареш, батун; брљага, калило, каљуга, каљужа; плошта, пљошта]. — 2) (у Хрв.) свака ливада у равни, die Wiese, pratum.

2. **ба́ра,** f. Ziegenname, nomen caprae indi solitum.

бара̀ба̂р,* in einer Linie, simul (it, non sequitur), parallele. [vide напоредо]. cf. упоредо.

бараба́рêње, n. das Gehen in gleicher Linie, das Messen, contentio.

бараба́рити се, бара̀ба̂ри̂м се, v. r. impf. с ким, sich in gleiche Linie stellen, comparor, contendo. cf. [vide] поредити се.

ба̀рак[*], m. eine Art langhaariger Hunde, canis [familiaris L. var.] pili longi: О шкрипову дне кад се *бараци* стригу.

Ба̏ранин, m. човјек из Бара, Einer von Бар, incola *τοῦ* Бар.

Ба̀рат, m. у пјесми nom. propr. einer Stadt, nomen urbis [cf. Берат?]: Ја сам јунак од *Барата* града,| Ја сам диздар у *Барату* граду —

бара̀та̂ње, n. das zu-thun-haben mit Jemand, negotia cum aliquo.

бара̀тати, та̂м, v. impf. (vom ital. barattare) с ким, mit wem zu thun (Geschäfte) haben, negotium habere cum aliquo.

ба̀рбежа, f. (у Рисну) женска капа (шамија, а под њом капа од црвене чохе, по том бијела махрама), eine Art Kopfbedeckung der Frauen, vittae genus.

барбу́ка̂ње [**брбукање**] n. das Hervorbringen eines sprudelnden Tones. [vide 2 брботање].

барбу́кати, ба̀рбу̂чêм, [**брбукати**] v. impf. (у Барањи) in eine ins Wasser gesteckte Röhre blasen und dadurch einen sprudelnden Schall hervorbringen [vide 1 брботати]: шта барбучеш по води.

ба̀рбу̂н, барбу́на, m. (у Дубр.) некака риба, Art Seefisch, piscis marini genus [Seebarbe, Rothbart, mullus barbatus L.]. cf. [тргља,] брадоватица.

барда̀гџија[*], m. der Kannentöpfer, cantharorum figulus.

ба̀рда̂к[*], барда́ка, m. 1) крчаг или стакло с носцем, (irdene oder gläserne) Kanne, cantharus fictilis aut vitreus. — 2) (у Рисну) бијел и шарен суд који се у Србији зове *бокар* и *милојка* (у Паштровићима *мајулика*). [vide бокар].

барда̀клија[*], f. (у Фрушкој гори) Art Pflaumen, pruni genus [prunus damascena L.].

барда̀чина, f. augm. v. бардак.

барда̀чић, m. dim. v. бардак.

[**Баре,** f. pl. село, *види* s. v. Ревеница.]

ба̏рело, n. (у Ц. г.) vide **барило** 2.

ба̂рем[*], vide [3] ба̂р.

ба̀рета, f. (у примор., ital. baretta) vide капа[1]: Било глава, биће *барета.*

барѐтина, f. augm. v. [1] бара. [cf. баруштина, пљоштара].

ба̏речина, f. (у Ц. г.) што год гамиже, н. п. глиста, црв и т. д., das Gewürm, vermes, serpentes.

ба̀реш, барѐша, m. der Sumpf, palus. [vide 1 бара 1].

ба̀рзило, m. Bocksname, nomen capro indi solitum.

ба̏рило, n. 1) некака мјера за пиће (ital. barile, franz. baril), etwa eine Tonne, orca, amphora: колико је Дунаво, има у њему сто *барила* воде (у приповијеци). — 2) (у Ц. г.) дугуљаста фучија (као у Лозници *бременица*) у којој се носи вода (у Лозници се бременица носи на рамену а барило се у Црној гори упрти на леђа попријеко, као бреме дрва), ein hölzernes Wassergefäß, vasis aquarii lignei genus. cf. барно, барјело, барело. [*види и* каца 2].

ба̏ри̂лче, чета, n. суд од једнога барила.

ба̏рно, ба̂рјела, m. (јуж.) vide барило [2].

ба̏рноце, n. dim. v. барило.

ба̏рица, f. dim. v. [1] бара.

ба̀рјак,* m. (gen. pl. ба̏рја̂ка̂) die Fahne, signum, vexilum. cf. [vide 1] застава [3].

барја̀кта̂р, барјакта́ра, m. [1)] der Fahnenträger, signifer [vide заставник. — 2) vide краљице].

барјакта́рев, / **барјакта́ров,** } a, o, des Fahnenträgers, signiferi.

барја̀кта̂рски̂, ка̂, ко̂, Fähnrichs-, signiferi.

ба̀рјам,* m. 1) das Bairamsfest, festum bairam apud Turcas. — 2) хаџијнски барјам, некакав други светац осим правога барјама (пред којим се пости), који особито празнују хаџије: Ево сада честит Петров данак,| Петров данак и *барјам аџијнски*,| Оће бити у граду грађани,| Да клањају и теверић дају —

бàрјамовâње, n. das Feiern des Bairams, celebratio diei bairam.

бàрјамовати, мујêм, v. impf. u. pf. das Bairamsfeſt begehen, ago diem festum bairam: Смиљанићу, дома дер се нађи,| Нека Турци с миром *барјамују*;| Јер ће тебе на зло Божић дочи —

бàрјачић, m. dim. v. барјак.

бâрјело, n. (по југовз. кр.) vide **барило** [2]: На нећељу лијепу ђевојку| И *барјело* вина из Видина —

бâрка, f. 1) (у прим.) ein Waſſerfahrzeug, navigii genus [vide лађа]: Не могу ти крају доћи,| Јер ми *барка* весла нема — 2) (у сјеверн. кр.) der Fiſchbehälter, Fiſchhälter, piscina lignea.

бàркати, кâм, v. impf. нијесам чуо до у овој загонеци: Пет браће све један другог у задњицу *барка*.

бàрна, m. (у војв.) der Gaul, caballus [vide мрков 1].

бàрнуља, f. име крави, ein Kuhname, nomen vaccae indi solitum.

бàровит, a, o, ſumpfig, paludosus, uliginosus.

бâрски, кâ, кô, von Бар.

бàрут,* m. пушчани прах, das Schießpulver, pulvis pyrius. cf. [vide] прах [3].

барутâна,* f. das Pulvermagazin, die Pulverfabrik, horreum pulveris pyrii, officina pulveris pyrii.

[**барутна тиквица**, f. vide тиква 1 a.]

бàрутни, нâ, нô, n. п. кеса, Pulver-(Beutel), pulveris pyrii.

барýштина, f. vide баретина.

басâмак,* m. die Treppenſtufe, gradus [cf. скалини].

бàсање, n. das Daherſchlendern, incessus inconsultus.

бàсати, сâм, v. impf. ићи не гледајући куда, daherſchlendern, incedo temere [vide трапати].

бàскија[*], f. vide жиока.

бàскијање, n. vide жиочење.

бàскијати, јâм, v. impf. vide жиочити.

1. **бâсма**, f. оне ријечи скупа што бајалица или бајач говори кад баје, der Zauberſpruch, carmen.

2. **бâсма**,* f. 1) gedruckte Leinwand, linteum pictum. — 2) Art Pulverbüchſe, genus pyxidis ad pulverem nitratum [cf. везма].

бâста [**бастати**], in der Redensart: то теби не *баста* учинити, т. ј. то ти не можеш учинити (von ital. basta? [bastare]), möglich, potes: Не *баста* им коња разиграти —

бàстисати,* ишêм, v. pf. zertreten, vernichten, perdo, [vide] покварити, cf. погазити: Лави би му чадор *бастисали* —

бàсуља, f. vide мангулица.

1. **бâт**,* m. vide [1] среħа.

2. **бâт**, m. vide **бахат**: За добрим се коњем *бат* чује; *Иде за батом (кад ко што говори само за то, што чује од другијех људи).*

1. **бâта**, m. (ист.) vide [брат о 1] бато.

2. **бâта**, f. (gen. pl. бâтâ) (у Ц. г., ital. batto) 1) vide батина [2]: Триста *бата* по туђим леђима не боли ништа. — 2) оно дрво којим се скоруп у стапу бије, der Butterſtempel, pistillum butyro faciendo: Ти не пијеш млаћеницу, *батом* бивену —

бâтâк, m. die Hüfte nebſt dem Fuße beim Geflügel, femur (volatilium).

бàтâл,* покварено, разваљено, запуштено, н. п. пушка, сахат, виноград и т. д., verdorben, verlaſſen, verwahrloſt, corruptus, desertus.

1. **бàталија**, f. штогод покварено, н. п. пушка, сахат, verdorbenes Zeug, res corrupta.

2. **бàтâлија**, f. vide битка.

[**баталијун**, m. Bataillon; *види* s. v. аламан 2.]

бàтáлити, бàтâлим, v. pf. н. п. пушку, сахат [vide покварити], виноград [vide запустити], verlaſſen, verwahrloſen, desero.

бàтáљак, љка, m. vide батаљица.

бàтаљúвање, n. das Verwahrloſen, neglectio.

бàтаљúвати, бàтаљујêм, v. impf. verlaſſen, negligo, desero.

бàтаљица, f. der Rumpf des Arms ohne Hand, brachium mutilum manu. cf. батаљак.

бàтâљка, f. in der Redensart: Хаљку на *батаљку*, der Stock, baculus. [vide] батина [1], cf. бата.

Бàтаљуше, Бàтаљушâ, f. pl. у Тршићкој планини једно брдо по коме су негда били виногради па *батаљени*, те сад гдјешто стоји само сухо чокоће.

Бàтар, тра, m. у Мачви поток који на неколика мјеста извире више Банова поља, а заљева каштo и из Дрине и утјече у Засавицу: Иза *Батра* са ссла Салаша — Тврде страже покрај *Батра* баца —

бàтати, бâтâм, v. impf. (ст.) (cf. ital. battere?) ſchlagen, klopfen, pulso [vide куцати]: Божић *бата* на обоја врата,| Да унесе три товара злата — пјева се у очи Божића.

бàтачић, m. dim. v. батак.

бàтина, f. (gen. pl. бâтинâ) 1) der Stock, fustis [cf. ајдамак, бакета, батаљка, буца 1, дурунга, кијак 1, кијача, мачуга, мотка 2, палица 1, паљиковача, сопа 1, супруга, тојага (тољага), ћула, уторник 2]. — 2) Stockſtreich, verbera: ударили му двадесет *батина* [cf. 2 бата 1, дегенек, дендерек]. — 3) сулудаст човјек, der Stock, stipes [vide лудак]. — 4) хоћеш батину! du kriegſt (thuſt) es gewiß nicht, nequaquam auferes (facies).

бàтињање, n. das Vorbringen von dummem Zeug, deliratio, nugae.

бàтињати, њâм, v. impf. говорити којешта, dummes Zeug daherſchwätzen, nugari [vide блутити].

бàтињица, f. 1) dim. v. батина [1]. — 2) оно на врху рога у говечета, док се рог не очисти.

бàтити се, тîм се, v. r. pf. (у Ц. г.) zurückſchlagen, recellere: *батила се* пушка, т. ј. тргла се.

бàтић, m. (у Барањи) 1) vide палацка [1]. — 2) одсјечен прст, пребијен кључ, ein Stümmel, truncus. [vide кусатак].

ба̀тли,* adj. indecl. vide [1]срећан.

ба̀тлија, m. der Glückliche, felix, cf. [1]срећан: Јер је Лазо у боју *батлија* —

ба̀тњача, f. (у Паштр.) погача што се даје полазнику.

ба́то, m. (јуж.) [cf. 1 бата] 1) hyp. v. брат [vide брато]. — 2) manchmal so viel als бабо (Vater), pater.

ба̀ток, m. (око Дунава доље од Пореча) gedörrtes Fischfleisch [Stockfisch], piscis [gadus morhua] arefactus.

Ба̀точина, f. мала варошица између Багрдана и [Крагујевца; у срезу лепеничком, округа крагујевачког] Асан-пашине паланке, Städtchen in Serbien, nomen urbis.

батр̀га̂ње, n. das Ausschlagen mit Füßen, calcitratio.

батр̀гати се, га̂м се, v. impf. у ходу, т. ј. бацати се [2; vide метати се 2], ausschlagen, calcitrare: *Батрга се* ногама као удовац у колу.

ба́трење, n. das Ermuntern, animatio.

ба́трити, ба̀трим, v. impf. (у Славонији) ermuntern, animare. cf. бадар.

[**батрљица,** f. vide бадрљица 2; *види* s. v. клица 2.]

ба̀тӯн, бату́на, m. (у Боци) вода која стоји на једном мјесту, мања од језера. vide [1]бара [1].

[**батушка,** vide бочка.]

ба̏ћа, m. hyp. v. брат. [vide брато 1].

ба̏ћ, m. 1) der Baubau, Wauwau, terriculum. — 2) vide [1]ба̏к.

ба̏ћа̂ње, n. das Baubauen, terrificatio.

ба̏ћати, ба̀ућем, v. impf. baubauen, terrifico.

ба̏ћнути, ба̀кнем, v. pf. baubauen, terrefacio.

ба̏љање, n. das Kriechen, reptatio.

ба̏љати, ља̂м, v. impf. (у Шумад.) ићи *побаучке*, највише се говори за малу дјецу, кад још не могу управо да иду, него тако пужу, kriechen, repere.

ба̀ура, f. (у Бачкој) 1) шута овца, ein Schaf ohne Hörner, ovis absque cornibus. — 2) у овој загонеци: Јаше тута на *баури*? т. ј. сврака на крмачи.

ба̏ућак, чка, m. vide [1]ба̏к.

ба̏х, m. (у Дубр.) 1) das Leugnen, infitiae: ударио у *бах*. cf. хаша [2, инћар, башити 2]. — 2) ударити кога *бахом*, т. ј. поплашити кога, особито виком и пријетњом, erschrecken, terrefacio: Удари га *бахом* и ршумом — Не би *бахом* из Клисуре тврде — [cf. башина, ршум 2].

ба̏хат (cf. ба̏т, бакат), m. das Getrappe, incessus cum sonitu [vide топот]: Зачу Раде *бахат* од јунака —

бахнути, ба̏хнем, [банути] v. pf. unverhofft kommen, ex insperato adesse. [cf. упити].

ба̏хорење, n. das Zaubern, incantatio (morbi, doloris).

ба̏хорити, рӣм, v. impf. (у Боци) zaubern, incanto (morbum, dolorem), cf. [vide] бајати: Нешто ме је забољела глава,| Нег' ми зови бахорицу, мајко,| Да би мене младу *бахорила* —

ба̏хорица, f. (у Боци) die Zauberin, incantatrix, [vide] бајалица, cf. врачара: Нешто ме је забољела глава,| Нег' ми зови *бахорицу*, мајко,| Да би мене младу бахорила — Дозвала је другу *бахорицу* — Нег' ми зови трећу *бахорицу* —

ба̀хта̂ње [бактање], n. 1) das Trappen, incessus cum sonitu. — 2) das Streiten, contentio.

ба̀хтати, ба̏шћем, [бактати] v. impf. trappen, sonitum edo incedens.

ба̀хтати се, ба̏шћем се, [бактати се] v. r. impf. око чега, као препирати се, гонити се, streiten, contendere: ми смо *се бахтали*; ја сам *се* с њим *бахтао*.

бацка̂ње, n. das Umherwerfen der Füße, z. B. von Rindern, jactatio pedum.

бацка̀ти се, ка̂м се, v. r. impf. н. п. ногама, mit den Füßen umherwerfen, jacto pedes. [cf. прњати се, прњицати се].

ба̀ца̂лька, f. [дио игре *шиљака*].

ба̀цањ, ња, m. кошар (као качица без и једнога дна) што се по води баца те се у њему риба хвата, eine Art Fischreuse, nassae genus.

1. **ба̀ца̂ње,** n. das leise Stechen, punctio lenis.

2. **ба̀ца̂ње,** n. das Werfen, jactatio [cf. трућање, фурање, хитање (итање) 1].

1. **ба̀цати,** ца̂м, v. impf. dim. v. бости, leise stechen, leniter pungo [vide боцати].

2. **ба̀цати,** ца̂м, v. impf. [cf. бачивати] 1) werfen, jacio. [cf. метати 3, потезати 2, трућати, фурати, хитати (итати) 1]. — 2) пушке, losschießen, emitto ictum. cf. метати [4].

ба̀цати се, ца̂м се, v. r. impf. 1) werfen, jacere: *бацају се* дјеца камењем. [cf. пометати се]. — 2) бацати се ногама, ausschlagen, calcitrare. [vide метати се 2].

ба́цити, ба̀цӣм, [бачити] v. pf. 1) werfen, jacio [cf. врљити, машити 1, трућити, турити 1, ринути 1, 2 хитити (итити)]. — 2) пушку, losschießen, emitto ictum (највише се говори *избацити пушку*, и за то кад ко рече: *баци* неко пушку, други му одговори у шали: а ти иди те је узми). — 3) око на што, seine Augen werfen auf etwas, es merken, oculos conjicio. cf. окомити [2].

ба̀цити се, ба̀цӣм се, v. r. pf. 1) чим, werfen, jacio [cf. метнути се 2, потегнути се 1, турити се 1]: Прости Боже и бијела цркво,| Да *се бацим* једном преко тебе — 2) сиф auf etwas hinwerfen, se conjicere: На *се баци* на рамена Шарцу —

ба̀цка̂ње, n. dim. v. [1]ба̀цање.

ба̀цкати, ка̂м, dim. v. [1]ба̀цати.

ба̀цнути, нем, v. pf. stechen, pungo [vide боцнути].

ба̂ч, ба́ча, m. vide станар.

ба́ча, m. (у војв.) тако жене зову свекра: Отиђи ће *бача*, остаће снаша. [cf. 2 баша].

ба̏чва, f. (gen. pl. ба̏ча̂ва̂) 1) велика каца задни-вена као буре, ein großes Faß, dolium: Попише ми из *бачава* пиво,| Поједоше из наћава мливо. — 2) (у Барањи) стабло у прорасла црнога лука, на којему је горе сјеме. [vide бик 2] cf. цволика.

Ба́чванин, m. Einer aus der Бачка, Serbus e Бачка.

Ба́чва̂нка, f. die Batscherin, femina baciensis.

ба́чванскӣ, ка̂, ко̂, Batscher, baciensis.

Ба́чва̂нче, чета, n. ein junger Batscher, puer baciensis.

Ба́чва̂нчица, dim. v. Бачванка.

ба̏чва̂р, m. који бачве гради. vide качар.

бачи́вати, ба̀чӣва̂м, v. impf. (у Ц. г.) vide [2] ба̀цати [1]: Немојте ме у јаму *бачиват'* —

ба̀чија, f. die Sennerei, locus et casa mulgendis aestate ovibus. cf. [бачина 1,] катун, [мандра,] стан[2, станарна].

ба̀чина, f. 1) vide бачија. — 2) augm. v. [2]ба̏к: Ђачина ка' и *бачина.*

ба́чити, ба̂чӣм, (у Ц. г.) vide **бацити**: И *бачи* их небу у висине — *Бачи* котле преко куће —

ба̀чица, f. vide станарица.

Ба̂чка̂, f. adj. die Batschka, regio baciensis.

ба̂чкӣ, ка̂, ко̂, Batscher, baciensis.

ба̀џа,* f. рупа на кући, куда излази дим, der Rauchfang, das Rauchloch, fumarium. [vide] д и м њ а к, cf. комин.

ба̏џа̂к,* m. 1) (слабо се говори) das Bein, der Schenkel, crus. — 2) vide ножањ.

баџа̀клија, f. der Holländer Dukaten (wegen der geharnischten Beine), aureus hollandicus [cf. мушебаклија].

баџо̀мет, m. (у Хрв.) der Rauchfangkehrer, purgator caminorum. cf. [vide] оџачар.

1. **ба̏ш,*** ба̀ша, m. предњи крај од лађе, der Vordertheil des Schiffes, prora.

2. **ба̏ш,** [1)] gerade, durchaus, ipsum, plane: *баш* не ћу; нема *баш* ништа; *баш* сад дође. — [2) vide тик].

1. **ба̀ша,*** m. 1) у Србији и у Босни зову свакога Турчина (који није бег или какав ага) башом (као у војводству што зову свакога варошанина господаром), н. п. *Усеин баша, Смаил баша* и т. д. — 2) баше, pl. (тако су се у Србији звали јањичари послије пошљедњега Њемачкога рата), eine Art Adeliger, nobilium genus: Осилише *баше* Биоградске —

2. **ба́ша,** m. тако снахе у Сријему зову с в е к р а. cf. бача.

баша̀лук,* m. die Würde eines баша, dignitas *τοῦ* баша.

1. **ба̀ше̂ње,** n. 1) das Baschen (баша zu einem sagen), appellatio *τοῦ* баша nomine. — 2) das sich-zum-баша-machen, *τὸ* facere se ipsum *τὸν* баша. — 3) das Leugnen, infitiatio. [cf. инћарење, хашање (ашање), хашење (ашење)].

2. **ба́ше̂ње,** n. das Betragen wie ein Bascha, affectatio dignitatis *τοῦ* баша.

ба̀шин, а, о, des Bascha, *τοῦ* баша.

ба̀шина, f. (у Ц. г.) [vide бах 2] cf. шарило.

баши́нскӣ, ка̂, ко̂, Bascha-, *τοῦ* баша, *τῶν* баше.

ба̀шити, шӣм, v. impf. 1) кога, zu einem баша! sagen, *τὸν* баша appello aliquem. — 2) што, leugnen, infitiari. cf. бах [1, хашати (ашати), хашити (ашити), инћарити].

1. **ба̀шити се,** шӣм се, v. r. impf. sich zum Bascha machen, facere se ipsum *τὸν* баша.

2. **ба́шити се,** ба̂шӣм се, v. r. impf. 1) sich als Bascha betragen, stolz thun, affecto *τοῦ* баша dignitatem et jus: шта се *башиш* туда? немојде се ти туда *башити*! — 2) vide оканити се.

ба̀шица, f. (у Сријему) der Vorlauf, vinum ustum primum. cf. [vide] ртница.

ба̀шка,* особито, н. п. он живи *башка* од свога оца, т. ј. не живи с оцем, abgesondert, separatim: *Башка* ће нам дворе поградити — [vide особито 2].

башка̀лучѐње, n. das Absondern, separatio.

башка̀лучити, чӣм, v. impf. absondern, separo. cf. [vide] дијелити [1].

ба̏ш-кне̂з, m. cf. [vide] кнез [2].

ба̀шлук,* m. 1) у варошке преслице оно горе на што се повјесмо навија (а сеоска је преслица самотвора, па је мјесто башлука горе као лопатица), der Rocken, colus. — 2) оглавар коњски, der Halfter, capistrum. [vide оглав].

Ба̂шова Гра̀дина, f. vide **Балшова Градина.**

ба̏штина, f. 1) очевина, или оно мјесто гдје се ко родио, der Grund und Boden wo einer geboren, solum natale. — 2) das Grundstück, fundus: Мука наша, а *баштина* твоја — Ни́ко нема куће ни *баштине*:| Кућа му је камена пећина,| А *баштина* зелена планина —

ба̂шча,* f. 1) градина, Garten, hortus [vide врт]. — 2) шљивик, или оно мјесто куд су посађене јабуке и крушке, Obstgarten, hortus. [cf. крушик, шљивик].

башчѐнӣ, на̂, но̂, Garten-, hortensis: Сретосмо се на *башчени* врати —

ба̀шчина, f. augm. v. башча.

ба̀шчица, f. dim. v. башча.

башчо̀ва̂н,* башчова́на, m. der Gärtner, hortulanus. cf. [vide] вртар.

башчо̀ва̂нка, f. die Gärtnerin, hortulana: Да су момци к'о румена ружа,| Све би фрајле *башчованке* биле —

башчова́нџија,* m. vide [в р т а р] башчован.

бдѐније, n. vide **деније.**

бѐ, interj. geh! abi: *Бе* не лудуј, моја снахо драга —

бе́ба, f. Kinderwort für ein kleines Kind, infans sermone infantium.

бе́бица, f. dim. v. беба.

[**беванда,** f. забијељено вино, eingewässerter Wein; *види* s. v. усјекнути 2.]

бѐву̂т, беву́та, m. (у Земуну) дошао у бевут, т. ј. обезнанио се. vide [2] нѐзна̂н [2].

1. **бѐг,** m. 1) Art Adel, dem Fürsten entsprechend,

nobiles quidam Turcarum: Живи као *бег* на Херцеговини. — 2) у Дубровнику реку свакоме човјеку кад хоће да покажу да га поштују, der Herr, dominus. [vide] господар, cf. бан. — 3) (у Хрв.) vide младожења.

2. **бе̑г**, m. (ист.) vide бијер.

бегà̀ница, f. (у Уж. н.) Art Birnen, piri genus [pirus communis L. var.].

бе̏гâње, n. (ист.) vide бјегање.

бе̏гати, гâм, (ист.) vide бјегати.

бе̏гац, бѐкца, m. (ист.) vide бјегац.

Бѐгеј, Бѐгеја, m. ein Fluß in Banat, fluvii nomen.

бегѐнисати,* ишēм, v. pf. н. п. дјевојку, јело какво, чоху, Gefallen finden, probo: Ко кога *бегенише*, с оним и јегленише.

бе̏гиња, f. (у Дубр.) vide госпођа [1]. cf. бе̑г.

бе̏глук,* m. 1) die Frohne, angaria, opera serva: отишли на беглук [vide кулук]. — 2) der Fiscus, das Aerarium, die Kammer, der fürſtliche Schatz, fiscus: војницима дају барут из *беглука*; узели му све у *беглук* (konfiszirt).

бе̏глучѐње, n. der Frohndienſt, operae servae praestatio.

бе̏глучити, чӣм, v. impf. frohnen, angariam praesto [vide кулуковати].

бе̏глучкӣ, ка̑, ко̑, н. п. чардак, амбар, herrſchaftlich, domini.

бе̏гнути, нēм, (ист.) vide бјегнути.

бе́го, m. hyp. v. [1] бе̑г.

бе̏гов, а, о, des Begs, *τοῦ* бе̑г.

бе̏говац, бе̏го̑вца, m. einer von des Begs Leuten, homo *τοῦ* бе̑г, miles, puer: *Беговац* је *беговац*, ако не ће имати ни новац, а магарац је магарац, ако ће имати и златан покровац.

бе̏говица, f. die Begin, ихог *τοῦ* бе̑г.

бе̏говскӣ, ка̑, ко̑, dem бе̑г gehörig, *τοῦ* бе̑г.

бегу̏нац, нца, m. (ист.) vide бјегунац.

бегу̏ница, f. (ист.) vide бјегуница.

бегу̏нче, чета, n. (ист.) vide бјегунче.

бе́да, f. (ист.) (voc. бе̑до) vide биједа: Иди, *бедо*, аратос те било —

бе̑дан, дна, дно, (ист.) vide биједан.

бедѐвија[*], f. arabiſche Stute, equa arabs. cf. аткиња.

бедѐвӣје, чета, n. ein arabiſches Stutenfüllen, equula arabs: Још је даље а че *бедевијче* —

бе̑дем[*], } m. vide зид.
бе̑ден[*], }

Бе́дин Гра̑д, m. (ист.) vide Биједин град.

бе́дити, бе̑дӣм, (ист.) vide биједити.

бе̑дӣк, m. (ист.) vide биједник.

бе̑дра, f. vide бедро: Сломио му *бедре* обадвије —

бе̏дренӣ пра̑г, m. (у Боци) vide довратник.

бе̏дреница, f. } говеђа болест, Milz-
бедрени̏ци, ни̏ка̑, m. pl. } brand [anthrax. cf. домуз].

бе̏дрика, f. eine Gattung Apfel, mali species [pirus malus L. var.].

бе̏дрина, f. у пјесми сабља што уз бедру стоји: Повадише сабље *бедрине* —

бе̏дрица, f. (ст.) vide бедро: Па потрже мача од *бедрице* —

бе̏дро, n. (pl. бе̑дра, gen. бе̑да̑ра̑) Schenkel, crus. *cf. бут* [бедра, бедрица, стегно].

бе́ђе̑ње, n. (ист.) vide бијеђење.

1. **бе̏жа̑н**, f. (ист.) vide [1] бје̏жа̑н.

2. **бе̏жан**, m. (ист.) vide [2] бје̏жан.

бе̏жа̑ње, n. (ист.) vide бјежање.

бе̏жати, жӣм, (ист.) vide бјежати.

бежу̏на̑р, бежуна́ра, m. (ист.) vide бјежунар.

1. **без**, ohne, sine. cf. брез.

2. **бе̑з**,* m. vide платно 1.

бе̏задњӣ, ња̑, ње̑, (у Ц. г.) н. п. јама (која нема *дна*), bodenlos, fundo carens.

бе̏задњица (јама), f. (у Ц. г.) vide бездана [1]: Тако се не амбисао, као јама *безадњица*!

безà̀лен, а, о, ohne Arg, argloš, unſchuldig, innocens [cf. безилен].

безà̀ленӧ̑ст, f. die Unſchuld, innocentia.

безáконӣк, m. ein Menſch ohne Religion, carens religione (поиајвише калуђери говоре) [cf. безакоњак].

безáконица, f. Frauenzimmer ohne Religion, mulier carens religione.

безáконја̑к, m. (у Ц. г.) vide безаконик.

безáконье, n. (ст.) die Irreligion, impietas [cf. незаконство]: У Инђији тешко *безакоње*: Не поштује млађи старијега —

бе̏зâр, m. vide платнар.

бе̏збожан, жна, жно, gottlos, atheus.

бе̏збожнӣк, m. ein Gottloſer, atheus [cf. безбожњак].

бе̏збожница, f. die Gottloſe, athea.

бе̏збожнӣчкӣ, ка̑, ко̑, der Gottloſen, atheorum.

бе̏збожнӧ̑ст, f. die Gottloſigkeit, impietas.

бе̏збожња̑к, m. (у Ц. г.) vide безбожник.

бе̏збратница, f. die Bruderloſe, quae caret fratre: Па што те ти сестре *безбратнице* —

бе̏збрижан, жна, жно, ſorglos, ſorgenfrei, solutus cura, securus.

бе̏звернӣк, m. (ист.) } који нема вје-
бе̏звирнӣк, m. (зап.) } ре, der Treuloſe,
бе̏звјернӣк, m. [јуж.] (у Ц. г.) } der Ungetreue, infidelis: Од Турчина стара *безвјерника* —

бе̏звођан, дна, дно, н. п. земља, мјесто, waſſerlos, carens aquis.

бе̏звӧ̑нӣк, m. (у Грбљу) човјек који нема *вола*, der keinen Ochſen hat, bobus carens. Ја ове ријечи у Србији нијесам чуо, али се опомињем да су они који имају своје волове орали од своје воље без и каке плате онима који их немају; а тако кажу да се отприје и у Грбљу чинило, али већ готово да је престао тај обичај.

бе̏зглâван, вна, вно, 1) н. п. кућа, ohne Oberhaupt, z. B. eine Familie, deren ſtarjeſchina geſtorben, carens principe, patre familias capite. — 2) жена безглавна, која нема мужа, gattenlos, carens marito.

бе̏згласан, сна, сно, ſtimmlos, voce carens.

бе̏згрешан, шна, шно, (ист.) vide безгрјешан.

бѐзгрешно̂ст, f. (ист.) vide безгрјешност.
бѐзгрешан, шна, шно, (зап.) vide безгрјешан.
бѐзгрешно̂ст, f. (зап.) vide безгрјешност.
бѐзгрјешан, шна, шно, (јуж.) ſündloſ, sine noxa, sine peccato.
бѐзгрјешно̂ст, f. (јуж.) die Sündloſigkeit, Unſchuld, innocentia.
бѐздан, m. (у Ц. г.) vide бездана [1].
бѐздана, f. 1) der Abgrund, abyssus, cf. безданица, бездан, безданица [пропаст 1, амбис, џомбос]: Цар намаче два џелата млада,| Откида их једног по једнога,| Те их баца доле у *бездану* — 2) [*Бездана*] код града Голупца јама с водом, nom. pr.
бѐзданица (јама), f. (у Ц. г.) vide бездана 1: А то није ледена тавница,| Но некака јама *безданица* —
Бѐздӣн, Бездӣна, m. намастир у Банату, Name eines Kloſters, monasterii nomen.
Бездӣнац, нца, m. Einer von Бездин.
бѐздӣнскӣ, кā, кō, von Бездин.
бѐздрван, вна, вно, (у Ц. г.) н. п. земља, т. ј. гдје нема дрва, holzloſ, carens ligni.
бѐздушан, шна, шно, herzloſ, fühlloſ, expers cordis, sensus.
бѐздушнӣк, m. човјек, који не мари за душу (као да је и нема), der Herzloſe, Fühlloſe, expers cordis, sensus: Хајт' отоле, Божи *бездушници*!| Ђаволи вам понијели душу! —
бѐздушница, f. женско, које не мари за душу, die Herzloſe, Fühlloſe, mulier expers cordis, sensus.
бѐзӣман, лна, лно, aufrichtig, sincerus. cf. безазлен.
бѐзимена̀ нѐдјеља, f. heißt die dritte Woche der großen Faſte, hebdomas tertia jejunii magni. Прва се недјеља зове *чиста*, друга *пачиста*, трећа *безимена*, четврта *средопосна*, пета [глуха] *глува* [глухна, глушница], шеста *цвјетна*, седма *велика*.
бѐзимени̂, нā, нō, namenloſ, ohne Namen, anonymus.
бѐзӣстен,* m. [место и зграда, гдје се продаје платно]: Асан гради нове *безистене* — Да идемо нову *безистену* —
бѐзја̏к, m. Tölpel, stolidus [vide лудак]: нди, *безјаче* један, ſagt z. B. der Vater zum Sohne, der etwas dummes gethan oder geſagt hat (cf. Безјак in den Truberiſchen Vorreden um A. 1560).
бѐзматак, тка, m. košnica u kojoj nema matice, weiſerloſer Bienenſtock, apes sine regina.
бѐзмӣтни врā̏чи, m. pl. који нијесу примали мита, unbeſtechliche Aerzte, incorrupti medici (der heil. Kosmas und Damian). cf. врачи [бесребрни врачи: 1. новембра].
бѐзмлӣвица, f. у приповијеци, како је нека најмлађа жена жалећи туђега мужа говорила: „Ја сам јадна *безмливица*, ја сам јадна бесолница“ (т. ј. која нема млива и соли), die Mehlloſe, die kein Mehl hat, quae caret farina.
безобзӣрке̂, т. ј. *без обзира*, ohne umzuſehen, **безобзӣрцӗ,** sine respectu: оде безобзирке, т. ј. тако брзо да се није имао кад обазрети.
безо̀бразан, зна, зно, ſchamloſ, impudens. cf. безочан.
безобра̀лук, m. vide безобраштина.
безо̀бразнӣк, m. der Schamloſe, impudens. cf. безочник [безочњак].
безо̀бразница, f. die Schamloſe, impudens femina. cf. безочница.
безо̀браштина, f. (у Ц. г.) die Unverſchämtheit, Schamloſigkeit, impudentia. cf. безочанство [безобразлук].
бѐзо̂рје, n. некако мјесто (?) [доба прије зоре]: Са *безорја* Турци кенисаше —
бѐзочан, чна, чно, (у Дубр.) vide безобразан.
безоча̀нство, n. (у Дубр.) vide безобраштина.
бѐзочнӣк, m. (у Дубр.) vide безобразник.
бѐзочница, f. (у Дубр.) vide безобразница.
бѐзочња̏к, m. vide [безобразник] безочник.
бѐзрибица, f. der Neſtling, Neſterl, cyprinus alburnus minor [gobio vulgaris Cuv.]
бѐзродан, дна, дно, unfruchtbar, infecundus.
бѐзродница, f. која нема рода, ein Frauenzim-
бѐзроткиња, mer das keine Anverwandtſchaft hat, mulier carens cognatis: Ја нијесам всето *безродница* — Анђе моја, ти си *безроткиња*:| Свак ми чедо честитује младо,| Од рода ти ниђе нико нема —
бѐзуман, мна, мно, unvernünftig, demens: Све Брђане *безумне* јунаке — Дробњаци су *безумни* јунаци —
бѐзумити, мӣм, v. impf. bethören, hinter das Licht führen, decipere, cf. варати [1], заваравати: Да отиде у село Млетичак,| Да *безуми* Ченгић-Смаил-агу,| Док окупим младе Морачане —
бѐзу̏мље, n. Unvernunft, dementia: Мој ујаче, од Сибиња Јанко!| Немој дати умље за *безумље* — [cf. беспамет].
бѐзумљӗње, n. das Bethören, deceptio.
бѐзумнӣк, m. der Unſinnige, demens.
бе̂ка, f. (у Грбљу) име овци, Schafsname, nomen ovi indi solitum.
бѐкавица, f. 1) срицање у буквару, das Buchſtabiren, syllabarum prolatio: учи *бекавицу*; изучио *бекавицу*. — 2) die Blökerin (z. B. Schaf), balatrix: најох село манитијех људи, и напросих сто векавица и триста *бекавица* (у приповијеци).
бѐкарица, f. (у Грбљу) име кози, Ziegenname, nomen caprae indi solitum.
Бе̂ке, f. (у Ц. г.) надимак женски.
бекѐљење, n. das Maulfletſchen, rictio.
бекѐљити се, бѐкѐљӣм се, v. r. impf. на кога, das Maul fletſchen, ringor.
бе̂кица, f. Kinderwort für Schaf, ovis sermone infantium.
Бѐкна, f. (у Ц. г.) надимак женски.
бѐкнути, бе̂кнӗм, v. pf. 1) blöken, ballare. — 2) не зна ни *бекнути*, т. ј. не зна ништа, ни проговорити.

бѐкута, f. Schimpfwort für ein schlechtes Taschenmesser, convicium in cultrum plicatilem obtusum, pravum.
бѐл, бѐла, m. (ист.) vide бјел.
1. **бе́ла**, f. (ист.) само у овој загонеци: *Бела белу* зове: дај ми, *бело*, бела леба испод бела скута (т. ј. овца и јагње) [cf. бјела].
2. **Бѐла**, f. Frauenname, nomen feminae: И пред њима *Белу* Станишића —
3. **бе̂ла̂**, f. adj. (ист.) vide бијела.
бела̀исати, а̀ишêм, v. pf. ударити на белај, vide [н а г р а б у с и т и] ограисати.
бѐла̂ј,* бела́ја, m. der Unfall, das Unglück, malum, [vide] б и ј е д а, cf. зло: *белај*! ударио сам на *белај*; Но да видиш ала и *белаја* —
бе̂ла̂ нѐдеља, f. (ист.) vide бијела недјеља.
бела̀ица, f. (ист.) vide бјелаица.
бела̀нце, n. (ист.) vide бјеланце.
бела̀са̂ње, n. (ист.) vide бјеласање.
бела̀сати се, са̂ се, (ист.) vide бјеласати се.
бе́лац, лца, m. (ист.) vide бијелац.
Бе̂ла̂ Цр̂ква, f. (ист.) vide Бијела црква.
бѐлача, f. (ист.) vide бјелача.
бѐла̂ш, m. (ист.) vide бјелаш.
бѐлега, f. (ист.) vide биљега.
белѐгија,* f. vide гладилица.
бѐлежêње, n. (ист.) vide биљежење.
бѐлежити, жи̂м, (ист.) vide биљежити.
белѐнзуке,* зу̂ка̂, f. pl. vide наруквица[1].
бе́лети, бе́ли̂м, (ист.) vide бијељети.
бе́лети се, ли̂м се, (ист.) vide бијељети се.
бѐлидба, f. (ист.) vide бјелидба.
бѐлија, f. т. ј. погача *бијела*, die Weiße, alba: Арами им погачу *белију* —
бѐлило, n. (ист.) vide бјелило.
бѐли̂ља, f. (ист.) vide бјелиља.
белѝна, f. (ист.) vide бјелина.
бе́лити, бе̂ли̂м, (ист.) vide бијелити.
бе́лити се, бе̂ли̂м се, (ист.) vide бијелити се.
бѐлица, f. (ист.) vide бјелица.
белѝчаст, а, о, (ист.) vide бјеличаст.
бѐлнук* [бенлук], m. ein langes weibliches Unterkleid mit Aermeln, tunicae muliebris genus: Ој ђевојко дилберчићу!| У бијелу белнучићу,| Ко ти среза бијел *белнук*,| Отишло му све у беглук —
бѐлнучић, m. dim. v. белнук.
бѐлобр̂к, m. (ист.) vide бјелобрк.
1. **бѐло̂в**, бело̀ва, m. (ист.) vide [1] бјѐло̂в.
2. **бѐлов**, а, о, (ист.) vide [2] бјѐлов.
Бело̀ва̂р, Белова́ра, m. (ист.) vide Бјеловар, mit allen Ableitungen.
бѐловина, f. (ист.) vide бјеловина.
бело̀вљев, а, о, (ист.) vide бјеловљев.
бело̀граб, m. (ист.) vide бјелограб.
бело̀грли̂, ла̂, ло̂, (ист.) vide бјелогрли.
бѐлогу̂з, m. (ист.) vide бјелогуз.
бело̀гуза, f. (ист.) vide бјелогуза.
бело̀дано, (ист.) vide бјелодано.
бело̀југ, m. (ист.) vide бјелојуг.
бело̀корац, о̀ко̂рца, m. (ист.) vide бјелокорац.
бело̀лик, а, о, (ист.) vide бјелолик.
бело̀нога, f. (ист.) vide бјелонога.
бе́лоња, m. (ист.) vide бијелоња.
белопа̀ндара, f. (у Рудн. н.) бијела крупна шљива. cf. [vide] јајара.
бѐлћим,* [vide бојсе] cf. ваља да, може бити: *белћим* ће и он доћи.
бѐлу̂г, m. (ист.) vide бјелуг.
бѐлуга, f. (ист.) vide бјелуга.
бѐлу̂гов, а, о, (ист.) vide бјелугов.
белу́так, тка, m. (ист.) vide бјелутак.
белу̀шаст, а, о, (ист.) vide бјелушаст.
белу̀шина, f. (ист.) vide бјелушина.
1. **бѐљ**, m. (у Славонији) vide [б а к у љ а] бјелика.
2. **бе̂љ**, m. (ист.) vide бијељ.
Бѐља, m. (ист.) vide Бјеља.
бѐља̂р, беља́ра, m. (ист.) vide бјељар.
бѐљара, f. (ист.) vide бјељара: Платно беле *бељаре* девојке —
беља̀рица, f. (ист.) vide бјељарица: Гледале је с брега *бељарице*,| *Бељарице*, њене другарице —
бе́љêње, n. (ист.) vide бијељење.
бѐљина, f. (ист.) vide бјељина.
Бѐмбаша, f. некако мјесто у Сарајеву [дио вароши]: Колика је на *Бембаши* трава —
бе̂мбељ, m. (у Дубр.) [чељаде с маском]. Излазио је 1. Маија (као турица на сретеније); имао је хаљину сву искићену зеленијем лишћем и свакојакијем цвијећем; око њега су се вили блавори, и једнога је у руци носио и с њиме се играо. Ишао је онај дан и к намастиру св. Јакова (око ½ сахата од града) [cf. машкаре].
бе̂н,* m. das Muttermal, naevus. cf. [vide 2] мла̂дêж. Туркиње а и наше гдјекоје жене по варошима мисле да је лијепо имати бене по лицу, и за то их црном бојом граде и које немају: До̂сто моја и два *бена* твоја,| И два *бена* међу обрвама —
бѐна[*], m. (у Херц. и у Хрв.) vide [л у д а к] будала: иди, *бено* једна; иди, *бено* бенаста.
бѐнав, а, о, vide [с у л у д] бенаст.
бена́вити се, бѐна̂ви̂м се, v. r. impf. чинити се *бенав*, sich närrisch stellen, stultitiam simulare.
бена́вљêње, n. das sich-närrisch-stellen, simulatio stultitiae.
бѐнаст, а, о, (у Хрв.) vide [с у л у д] будаласт: иди, бено *бенаста*.
бѐнберин, m. (у Ц. г.) vide **берберин**: Те доведи Петра *бенберина* —
бѐндеш, m. у загонеци: подигле се рогољаче, сусрете их рендисало, хоћаше их рендисати, не да *бендеш* ни гледати (овце, курјак и пас).
бенђѐлук,* m. трава, што се меће у вино и у ракију да се човјек опије и да заспи као мртав, das Schlafkraut, herba soporifera.
бенѐвреке, f. pl. } (у Хрв.) die Beinkleider, caligae.
бенѐвреци, бенѐврêка̂, m. pl. } [vide] ч а к ш и р е[1], cf. лаче.

бенѐврке, f. pl. (scherzhaft) vide пеленгаће.
бенéтало, m. der langweilige Schwätzer, fabulator longus, taedium ciens.
бенéтâње, n. das langweilige Schwatzen, fabulatio longa [cf. банање 1].
бенéтати, бѐнêћêм, v. impf. говорити којешта, langweilig schwatzen, fabulari taediose. [cf. банати].
Бéнковац, кôвца, m. варошица у Котару између Задра и Скрадина са зидинама од старога градића.
бѐнлук, m. (у Барањи) vide **белнук.**
бéно [бéна?] m. Hundsname, nomen canis; daher sprichw.: Оба, бêно! — па ни једнога (vom Jäger, dem sein бено beide Hasen fangen sollte). Ја сам ово у овоме смислу слушао у Тршићу; али бих сад (1850) рекао да је овдје *бéно* мјесто *бêно* од *бêна,* па гдје ова ријеч није позната, онамо јој промијењен глас.
бѐнт[*], m. (у Хрв.) vide брана 1.
бѐо, бéла, ло, (бêлӣ, лâ, лô, comp. бѐљӣ), (ист.) vide бијел.
Беòград, m. (ист.) mit allen Ableitungen, vide Биоград.
беòна, f. (ист.) vide биона.
Беòчӣн, Беочи́на, m. 1) намастир у Фрушкој гори. — 2) село код тог намастира.
Беочи́нац, нца, m. човјек из Беочина.
беòчӣнскӣ, кâ, кô, von Беочин.
беòчуг, m. (ист.) vide биочуг.
бêпка, f. die Puppe, pupa. cf. [vide] лутка.
бêпче, чета, n. das Püppchen, pupula.
бèрак, рка, m. (у Сријему) der Hein, nemus. cf. [vide 1] луг [1].
1. **бèрâт,*** берáта, m. ein Diplom. diploma: Док се лисици проуче *берати,* оде кожа на пазар.
2. **Бèрат,** m. град у Арбанији.
берáтлија, m. der ein Diplom besitzt, diplomate ornatus. Бератлије су се звали и наши кнезови који су берате имали, а у Цариграду се бератлије разликују од остале раје и по одијелу (чини ми се да смију носити жуте местве и црвене јеменије), те их по сокацима не смију устављати и питати јесу ли платили харач и имају ли тескеру.
бèрâч, берáча, m. der (Wein-, Kukuruz-) Leser, lector (vindemiator, messor). cf. [јемач,] тргалац.
берáчев, а, о, des Lesers, legentis (metentis).
берáчица, f. die (Wein-) Leserin, vindemiatrix [cf. јемачица].
бèрâчкӣ, кâ, кô, н. п. плата, Leser-, vindemiatorius [cf. јемачки].
бéрба, f. (у војв., а у Србији би се рекло *виноградско брање,* а у Боци *јемање* [јамање]) die Weinlese, vindemia. [cf. брање, јаматва (јематва), тргање 2, винобер].
бèрбер [*], m. vive берберин.
бèрберêње, n. vide бријање.
бèрберин [бенберин], m. der Barbier, tonsor. [cf. бербер].
бèрберина, f. (у Рисну) vide љекарина.
бèрберити, рӣм, v. impf. vide бријати: Но ти зови два бербера млада,| *Берберимо* главу на хајдучку —
бербèрлук,* m. die Barbiererei, ars tonsoria.
бèрбêрница, f. die Barbierbude, tonstrina.
бèрберскӣ, кâ, кô, barbierisch, tonsorius.
бèрдô? патрол повр̀бâј! (wer da? Patroll' vorbei) der Ruf der Schildwache, vox excubiarum apud Germanos, recepta et in Serbia: под старост *бердо* (рече се кад ко што у невријеме почиње, као да под старост отиде у солдате).
бердóкâње, n. das бердо-rufen, dico бердо.
бердóкати, бèрдôчêм, v. impf. бердо-rufen, clamo бердо.
бердóкнути, бèрдôкнêм, v. pf. бердо aufrufen, exclamo бердо.
Бêри, f. pl. поље (и Турско и Црногорско) [село у Црној Гори у љешанској нахији].
Бèрисав, m. Mannsname, nomen viri.
бери̏ћет,* m. 1) vide љетина: Бије се као ала с *берићетом.* — 2) das Gedeihen, incrementum, successus, [vide] напредак, cf. срећа: Да Бог наспори и *берићет* учини!
бери̏ћетан, тна, тно, н. п. година, gedeihlich, fruchtbar, glücklich, optatus.
Бèркасово, n. село у Сријему, ein Dorf in Syrmien, nomen pagi: Трчи брже мјесту *Беркасову* —
бèрмет, m. Wermuthwein, vinum absinthiatum. [vide пеленаш].
бêс, m. (ист.) vide бијес.
бéсан, сна, сно, (бêснӣ, нâ, нô, adv. бêсно, comp. бѐшњӣ) (ист.) vide бијесан.
Бѐсац, сца, m. у Црмници градина на кршу: кажу да су ондје негда Чивути сједили.
бèседа, f. (ист.) vide бесједа.
бèседити, дӣм, (ист.) vide бесједити.
бèсеђêње, n. (ист.) vide бесјеђење.
бèсида, f. (зап.) vide бесједа.
бèсидити, дӣм, (зап.) vide бесједити.
бèсиђêње, n. (зап.) vide бесјеђење.
бèсједа, f. (јуж.) die Rede, sermo. [vide говор; cf. разговор 1].
бèсједити, дӣм, (јуж.) v. impf. sprechen, sermocinor [vide говорити].
бèсјеђêње, n. das Sprechen, sermocinatio.
бèскôрка, f. 1) н. п. бритва, ohne Heft, Schale, sine cortice, sine manubrio. — 2) бијела бундева. vide [бундева 2] мисирача.
бèскућанӣк, m. Mensch ohne Haus und Hof, cui nec ara nec focus: Купи, побро, под барјак јунаке:| Све крвнике и *бескућанике* —
бèсмртан, тна, тно, unsterblich, immortalis.
бèсмртнôст, f. die Unsterblichkeit, immortalitas.
бèснило, n. (ист.) vide бјеснило.
бèснети, нӣм, (ист.) vide бјешњети.
беснòћа, f. (ист.) vide бјесноћа.
бèсолица, f. Mangel an Salz, inopia salis.
бèсôлница, f. која је без соли, die Salzlose,

Frauenzimmer das Mangel an Salz leidet, quae caret sale. cf. безмливница.

бесо̀мучан, чна, чно, (ист.) vide бјесомучан.

бе̏спаме̂т, *f. (у Кучима): Шта учини, беспамети! Особито реку дјевојци која пође за удовца. vide безумље.*

бе̏спара[*], f. vide [судопера 1] опирњача.

беспо̀слен, а, о, geschäftslos, otiosus: *Беспослен* поп и јариће крсти [cf. доколан (докон), ластан].

бѐспослица, f. 1) die Muße, otium: отићи ћу гдјегод на *беспослици* [cf. доколица]. — 2) die Tändelei, nugae: прођи се *беспослице*; то је *беспослица* [cf. опрдица]. — 3) der Müssiggänger, Tändler, otiator, homo nugax: иди, *беспослицо* једна! [cf. бадаваџија 2].

бѐспосличе̂ње, n. das Müßiggehen, otiatio (?).

бѐспосличити, чи̂м, v. impf. müßiggehen, otiari [cf. баздркати, ластовати, левентовати].

бѐспутан, тна, тно, ungeziemend, unanständig, indecorus.

бѐспутно, nicht auf rechtem Wege, ungerecht, inique.

бѐспуће, n. (у Ц. г.) без пута, die Ungereimtheit, ineptiae: говори у *беспуће*; ти си обрнуо у *беспуће*; Обрнуше у *беспуће* Турке —

бесрѐбрни̂ вра̀чи, m. pl. vide безмитни врачи.

бе̂ст, f. (ист.) vide бијест.

бѐстија, f. (у војв. *бештија*) die Bestie, bestia (als Schimpfwort). [vide лудак] cf. будала, бена.

бести̂ја̂ње, n. vide лудовање.

бести̂јати, ја̂м, v. impf. (у Ц. г.) vide лудовати: Не *бестија* Комнен барјактару —

бѐсти̂јнски̂, ка̂, ко̂, (у Боци) thöricht, stultus. [vide сулуд] cf. будаласт.

бѐсти̂јнство, n. (у Ц. г.) } die Thorheit, stultitia.
бести̂лук, m. } [vide лудост 1] cf. будалаштина.

бѐсти̂љ[*], бести̂ља, m. (у Босни) као густ пекмез од шљива, Pflaumen-Syrup, syrupus prunorum.

бѐстужан, жна, жно, (у Дубр.) fahrläßig, negligens. cf. [vide] немарљив.

бѐсуђе, n. кад гдје нема суда, Gerichtslosigkeit, defectus judicum.

бѐсцен, а, о, (ист.) vide бесцјен: И у свакој *бесцен* камен драги —

бѐсцење, n. (ист.) vide бесцјење.

бѐсцин, а, о, (зап.) vide бесцјен.

бѐсциње, n. (зап.) vide бесцјење.

бѐсцјен, а, о, (јуж.) unschätzbar, inaestimabilis.

бѐсцјење, n. (јуж.) in der Redensart: продао у *бесцјење*, Spottgeld, pretium vilissimum [cf. буд' за што].

бѐћа̂р[*], бећа́ра, m. 1) човјек неожењен, Junggeselle, coelebs: У *бећара* свакога шићара, Понајвише буха и ушију. — 2) У Србији за Карађорђијева времена звали су се бећари војници који су онамо били дошли из другијех земаља, и тако нијесу војевали за своје *куће*, него за плату. cf. [vide] голи син. — 3) (у војв.) fremder Taglöhner ohne Haus und beständigen Aufenthalt.

бећа̀рина, f. 1) augm. v. бећар. — 2) Junggesellschaft, coelibatus.

бећаро̀ва̂ње, n. das Junggesellenleben, vita coelebs.

бећаро̀вати, бећа̀рујем, v. impf. Junggeselle sein, als solcher leben, coelibem vitam agere.

бѐћа̂рски̂, ка̂, ко̂, junggesellisch, coelibis aut coelibum.

Бе̏ћко, m. (у Ц. г.) мушки надимак: Те кажује *Бећку* Бајовићу —

бѐха̂р,* беха́ра, m. (у Босни по варошима) die Blüthe, flos, cf. [vide] цвијет [1]: Снијег паде на *бехар* на воће — Да сашијем јорган од *бехара* — Да навезем јорган од *бехара* —

Бе̂ч, Бе́ча, m. Wien, Vienna.

бе̏ча, f. (у Ц. г.) некака велика змија, за коју се говори да има на себи крељушт као риба, али се само приповиједа да има ова змија, а слабо ко може доказати да ју је видио, као ни *скора* и *грабоноса*, Art Schlangen, serpentis genus.

Бе́чанин, m. der Wiener, Viennensis. cf. Бечлија.

Бѐче̂ј, Бѐчеја, m. Стари Бечеј (или Српски) у Бачкој, и Нови (или Турски) у Банату.

Бече́јац, јца, m. Einer von Бечеј.

бѐче̂јски̂, ка̂, ко̂, von Бечеј.

бе́че̂ње, n. das schief-Ansehen, torvus aspectus.

бе́чити, бе̂чи̂м, v. impf. т. ј. очи, die Augen stier richten, stieren, rigidos figo oculos.

бе́чити се, бе̂чи̂м се, v. r. impf. schief ansehen, torve tueri: Бечу граде, не *бечи се* на ме —

бе̏чка, f. пиварско буре, das Bierfaß, dolium cerevisiarum: Тумба као пивар *бечку*.

Бечкѐрек, m. Stadt im Banat.

Бечкѐречанин, m. човјек из Бечкерека.

бечкѐречки̂, ка̂, ко̂, von Бечкерек.

бе̂чки̂, ка̂, ко̂, Wiener, wienerisch, Viennensis.

Бе̂чкиња, f. die Wienerin, femina Viennensis.

Бѐчлија, m. der Wiener, Viennensis. cf. [vide] Бечанин.

Бешѐново, n. 1) намастир у Фрушкој гори. — 2) село близу тог намастира.

бешѐновачки̂, ка̂, ко̂, von Бешеново.

бѐшика,* f. 1) vide колијевка. — 2) die Blase, vesica. cf. [vide] мјехур.

бе̏шкот, m. (ст.) некакав хљеб (Biscott?), panis delicatior [der Zwieback]: И *бешкота* љеба бијелога —

бѐштија, f. (у војв.) vide **бестија**.

бе̏шча̂ст, f. (у Паштр.) Ehrlosigkeit, infamia.

Би̏ћаћ, Би̂шћа, m. vide **Бихаћ**.

би̏бер[*], m. Pfeffer, piper. cf. папар.

би̏бере̂ње, n. das Pfeffern, piperatio.

би̏берити, ри̂м, v. impf. pfeffern, pipero, pipere condio.

бибе́рњача, f. Pfefferbüchse, pyxis piperis.

би̏берни̂, на̂, но̂, } н. п. зрно, Pfeffer-, piperis.
би̏беров, а, о, }

би̏ва̂ње, n. das oftmalige Sein, *τὸ* frequenter esse.

би̏вати, би̂ва̂м, v. impf. sein, esse: не бива, es geht nicht.

би̏во̂, би̏вола, m. der Büffel, bubalus.

бѝволица, f. die Büffelkuh, bubala.
бѝволскӣ, кā, кō, н. п. кожа, Büffel-, bubalinus.
бѝволче, чета, n. das Büffelkalb, bubalus vitulus.
бѝволља чa (кожа), f. Büffel-Fell, pellis bubalina: У буџаку кожа *бивољача* —
бѝг, m. (зап.) vide бијег.
бѝгање, n. (зап.) vide бјегање.
бѝгати, гâм, (зап.) vide бјегати.
бѝгац, бѝгца, m. (зап.) vide бјегац.
бѝгнути, нêм, (зап.) vide бјегнути.
бигу̏нац, нца, m. (зап.) vide бјегунац.
бигу̏ница, f. (зап.) vide бјегуница.
бигу̏нче, чета, n. (зап.) vide бјегунче.
бѝда, f. (зап.) vide биједа.
бѝдан, дна, дно, (зап.) vide биједан.
бѝдзӣн, бидзѝна, m. (у Ц. г.) vide **бизин**.
Бѝдин Гра̑д, m. (зап.) vide Биједин град.
бѝдити, бѝдӣм, (зап.) vide биједити.
бѝдњӣк, m. (зап.) vide биједник.
бѝђење, n. (зап.) vide бијеђење.
1. **бѝжа̑н**, f. (зап.) vide [1] бјѐжа̑н.
2. **бѝжан**, m. (зап.) vide [2] бјѐжан.
бѝжа̑ње, n. (зап.) vide бјежање.
бѝжати, жӣм, (зап.) vide бјежати.
бижу̏на̑р, бижуна́ра, m. (зап.) vide бјежунар.
бѝза[*], f. (у Ц. г.) vide кер: **бизѝн**, бизѝна, [бидзин] m. Кад ето ли *биза* Секулова —
бѝјег, m. (јуж.) die Flucht, fuga: *Бијези* су срамни, ал' су пробитачни.
бијѐгати, у пјесми мјесто *бјегати*, да би се врста испунила: Плећи даше, *бијегати* сташе —
бијѐда, f. (јуж.) (voc. бѝједо) unverdiente Beſchuldigung, calumnia [cf. 1 зло 2, напаст 1, опаст, побједа 1, потвора, 1 ал, белај, мусеведа, сијасет 1]: Сачувај ме, Боже, *биједе* невидовне; Нашла га *биједа* на суву путу; У старца млада жена *биједа* готова.
бѝједан, дна, дно, (у Дубр.) erbärmlich, miser. [vide јадан] cf. жалостан, тужан, несрећан.
Бијѐдин Гра̑д, m. (јуж.) у приповијеци.
бијѐдити, бѝједӣм, v. impf. (јуж.) кога, ungerecht beſchuldigen, inique accuso. cf. [мусеведити, наплетати 2, облагивати, опадати 3, пањкати, придизати 2,] потворати.
бѝједњӣк, m. (јуж.) који кога биједи, ein falſcher Ankläger, calumniator. cf. [мусеведија,] напасник, [опадач,] опадник.
бијѐђење, n. (јуж.) das ungerechte Beſchuldigen, accusatio iniqua [cf. наплетање 2, потворање, придизање 2].
бијѐжати, у пјесми мјесто *бјежати*, да би се врста испунила: *Бијежаћеш*, но побјећи не ћеш —
бѝјел [био], бијѐла, ло, (бѝјелӣ, ла̑, ло̑, comp. бје̑лӣ) (јуж.) weiß, albus.
бѝјела̑, f. 1) (у Ц. г.) на оку, der (graue) Staar, glaucoma. cf. [vide] биона. — 2) in der anekdotiſchen Redensart: зашао као *бијела* [псето] по пазару, er geht nach der Reihe alle ab.
[**бијела бундева**, f. vide бундева 2; *види* s. v. бескорка 2.]
Бѝјела̑ Го̀ра, f. планина између Грахова, Кривошија, Корјенића и Требиња. Од Бијеле горе више Требиња почиње се *Вукова међа* па иде до Кома (око три добра дана хода).
бѝјела̑ ло̀за, f. die Waldrebe, clematis vitalba L.
бѝјела̑ нѐдјеља, f. (јуроз.)| (die weiße Woche) die
бѝјела̑ нѐђеља, f. (јуж.) ſ Woche vor der großen Faſte, Vorfaſte, hebdomas ante jejunium magnum, qua carnibus tantum abstinetur, at non caseo, nec piscibus etc.
бѝјела̑ су̀бота, f. у нас би то значило субота у очи бијелијех поклада, али у Дубровнику тако се зове велика субота (у очи васкрсенија), а недјеља читава и ондје се зове *велика недјеља*.
Бѝјела̑ Цр̀ква, f. (јуж.) Weißkirchen, Städtchen im Banat.
бијѐлац, лца, m. (јуж.) 1) der Schimmel, equus albus [cf. бјелаш, ђогат, 2 ђогин]. — 2) gen. биоца, (у горњ. прим.) vide [бјеланце] биоце. — 3) Prämonſtratenſer, praemonstratensis.
бѝјелē по̀кладе, f. pl. letzter Faſchingsſonntag, dies solis ante jejunium magnum.
Бѝјелӣ гро̀б, *Бијелога гро̀ба, т. брдо код Ужица.*[1]
[**бијели лук**, m. vide [1] лук 1; *види* s. v. чесан 1.]
бијѐлити, бѝјелӣм, v. impf. (јуж.) н. п. платно, bleichen, insolare.
бијѐлити се, бѝјелӣм се, v. r. im pf. Weiß auflegen, fucare se.
бѝјелка, f. (јуж.) бијела кокош, Name für eine weiße Henne, alba (gallina).
бѝјелō зѐље, n. (у Дубр.) Art Kraut, herbae genus.
бијѐлоња, m. ein weißer Ochs, albus (bos).
Бѝјелō По̀ље, n. (јуж.) варош у [новопазарском санџаку] Херцеговини (код воде Лима).
бѝјељ, m. (у Дубр.) die Kotze, ſchafwollene Decke, gausape, amphitapa. cf. губер, ћебе, [поњава, бјељина,] биљац.
бијѐљење, n. (јуж.) 1) das Bleichen, insolatio. — 2) das Glänzen, Weißſein, albitudo. — 3) das Weißſchminken, fucatio.
бијѐљети, бијѐлӣм, v. impf. (јуж.) weiß werden, albesco.
бијѐљети се, бијѐлӣм се, v. r. impf. weiß glänzen, albeo: *бијели се* снијег.
Бѝјељина, f. Stadt in der нахија von Зворник.
Бѝјељинац, ӣнца, m. човјек из Бијељине.
бѝјељинскӣ, кā, кō, von Бијељина.
бијѐљка, f. (у Хрв.) некака риба (може бити *иеги*), eine Art Fiſch, piscis genus. cf. кострeш[2].
бѝјес, m. (јуж.) 1) die Wuth, rabies: *бијес* те сколио (говоре псетету) [cf. бијест, бјеснило, бјесноћа]. — 2) или је отишао у хајдуке од *бијеса* (Wuthwille, Uebermuth), или од невоље? [cf. бијест, бјеснило]. — 3) Alter der

[1 У Вукову рукопису је *Бијели брдо*, али ће бити погрешно, јер таквога брда нема, већ *Бијели гроб*, на коме је — сада старо — гробље.]

jugendlichen Blüthe, aetas florescens: До кад бијах на *бијес* ђевојка —

бијѐсан, сна, сно, (бѝјесни̑, на̑, но̑, comp. бје̏шњи̑, adv. бѝјесно) (јуж.) 1) wüthend, rabiosus [cf. махнит (манит) 2]. — 2) übermüthig, superbus, insolens: силан и бијесан. [vide охол].

бѝјест, f. (у Хрв.) бијес, бјесноћа, Uebermuth, insolentia [vide бијес 1 и 2].

бѝк, бѝка (бѝка), m. [cf. 1 бика] 1) der Stier, taurus [cf. 2 бак]. — 2) (у Сријему) лукова прорашљика, der Saamenſtengel (bei Zwiebel), germen serae. cf. бачва [2, вретено 3, цволика, цима].

1. **бѝка**, m. vide бик.

2. **бѝка**, f. (у Босни особито по варошима) vide [м а ј к а] нена.

бѝкнути се, нѐ се, v. r. impf. (у Дубр.) како ти се бикне? wie geht's dir? wie befindeſt du dich? quomodo vales? [vide како 1].

биковâње, n. das Betragen als ein Stier, vita tauri.

биковâти, бѝкујѐм, v. impf. ſich als ein Stier betragen, taurum imito.

биковит, а, о, н. п. во, Stier-Ochs, bos taurus [cf. баковит].

бѝкуље, бѝкӯља̑, f. pl. vide витица [1].

бѝл, m. (зап.) vide бје̏л.

1. **бѝла**, f. (зап.) vide бје́ла.

2. **бѝла**, f. (у Шумад.) vide коса 4 (cf. *било*).

билâница, f. (зап.) vide бјелаица.

Бѝлāј, Билáја, m. зидине од старога града на главици више Госпића у Лици.

бѝла нѐдиља, f. (зап.) vide бијела недјеља.

билâнце, n. (зап.) vide бјеланце.

билâсâње, n. (зап.) vide бјеласање.

билâсати се, сâ се, (зап.) vide бјеласати се.

бѝлац, лца, m. (зап.) vide бијелац.

Бѝла Цр̑ква, f. (зап.) vide Бијела црква.

бѝлача, f. (зап.) vide бјелача.

бѝлаш, m. (зап.) vide бјелаш.

бѝли-бѝљӯр,* m. (ст.): Једна гора од *били-биљура* —

бѝлидба, f. (зап.) vide бјелидба.

бѝлило, n. (зап.) vide бјелило.

бѝлиња, f. (зап.) vide бјелиња.

билѝна, f. (зап.) vide бјелина.

1. **бѝлити**, бѝлӣм, (зап.) vide бијељети.

2. **бѝлити**, бѝлӣм, (зап.) vide бијелити.

1. **бѝлити се**, бѝлӣм се, (зап.) vide бијељети се.

2. **бѝлити се**, бѝлӣм се, (зап.) vide бијелити се.

бѝлица, f. (зап.) vide бјелица.

билѝчаст, а, о, (зап.) vide бјеличаст.

бѝлка, f. (зап.) vide бијелка.

бѝло, n. 1) као велика коса, из које су мање косањице отишле на страну, Art Bergkette, montes continui. [vide коса 4]. *Сењско било* зове се једна такова коса између Велебита и Вратника. — 2) у грабаља оно у чему зупци стоје, das Querholz eines Rechens, worin die Zähne befeſtigt ſind, pectinis foenarii pars dentata. — 3) der Puls, die Schlagader, arteria. — 4) vide клепало.

бѝлобр̑к, m. (зап.) vide бјелобрк.

1. **бѝлов̑**, билóва, m. (зап.) vide [1] бјѐлов̑.

2. **бѝлов**, а, о, (зап.) vide [2] бјѐлов.

бѝловина, f. (зап.) vide бјеловина.

билóвљев, а, о, (зап.) vide бјеловљев.

билóграб, m. (зап.) vide бјелограб.

билóгрлӣ, ла̑, ло̑, (зап.) vide бјелогрли.

бѝлогӯз, m. (зап.) vide бјелогуз.

билóгуза, f. (зап.) vide бјелогуза.

билóдано, (зап.) vide бјелодано.

билóјуг, m. (зап.) vide бјелојуг.

билóкорац, о̑рца, m. (зап.) vide бјелокорац.

билóлик, а, о, (зап.) vide бјелолик.

билóнога, f. (зап.) vide бјелонога.

бѝлоња, m. (зап.) vide бијелоња.

бѝлӯг, m. (зап.) vide бјелуг.

бѝлуга, f. (зап.) vide бјелуга.

бѝлӯгов, а, о, (зап.) vide бјелугов.

билӯтак, тка, m. (зап.) vide бјелутак.

билӯшаст, а, о, (зап.) vide бјелушаст.

билӯшина, f. (зап.) vide бјелушина.

бѝљ, m. (зап.) vide бијељ.

1. **бѝља**, f. Name für eine weiße Ziege, capra alba.

2. **бѝља**, f. (у Херц.) ц ј е п а н и ц а или онако дрво чворнато, које се не да цијепати, das Scheit, lignum fissum. cf. биљка.

3. **бѝља**, m. Name für einen weißen Ochſen, bos albus.

4. **Бѝља**, m. (зап.) vide Бјеља.

бѝљар, биљáра, m. (зап.) vide бјељар.

бѝљара, f. (зап.) vide бјељара.

бѝљарда, f. (у Ц. г.) соба гдје стоји *билијар*, Billardzimmer, sphaeristerium: Улеће на врело Цетиње| На *биљарду* славна господара —

биљáрица, 1) die Kräuterkennerin, herbaria: У мене је *биљарица* мајка,| Свакоме ме биљу научила — 2) (зап.) vide бјељарица.

бѝљац, љца, m. (у Хрв.) vide бијељ.

бѝљача, f. (око Сиња) сукнена женска хаљина (с рукавима), која је остраг смрскана, а спријед сашивена као сукња, низ прси је обично с десне стране накићена сребрнијем пуцима; цуре испрошене и које су за удају носе оваку хаљину плаветну, која се зове *мòдрина*. Art Frauenkleid, vestis muliebris genus [vide гуњ].

бѝље, n. Kräuter, herbae.

бѝљег, m. vide биљега: Мрке гаће, зли *биљези*.

бѝљега, f. (јуж.) [cf. биљег, бјелег, бјељег] 1) Kennzeichen, nota. — 2) Ziel, meta; Zielſcheibe, scopus.

бѝљежѐње, n. (јуж.) das Bezeichnen, notatio.

бѝљежити, жӣм, v. impf. (јуж.) bezeichnen, notare.

бѝљȇжје, n. Zeichen, signum: Зло *биљежје*, свуд мраморје, аох попе — [vide знак].

бѝљѐње, n. (зап.) vide бијељење.

бѝљетина, f. (у Хрв.) augm. v. **бѝљ**.

бѝљешка, f. (у Боци) ein Merkblatt im Buche, nota. cf. залога 2.

1. **бѝљин**, а, о, der weißen Ziege, caprae albae.
2. **бѝљин**, а, о, des weißen Ochſen, bovis albi.
бѝљина, f. (зап.) vide бјељина.
бѝљица, f. dim. v. [2] бѝља f.
бѝљка, m. der Halm, calamus; нема дрва ни једне *биљке*; сув као *биљка* [vide 2 биља].
бѝљо̑рка, f. (у Барањи) игла, којом се везе златом, Art Stickнadel, acus genus.
бѝљу̑р,* **биљу́ра**, m. 1) Brennglas, vitrum ustorium. — 2) Kryſtallglas, vitrum crystallinum.
бѝмбаша,* m. ein Kommandant von 1000 Mann, chiliarchus. cf. војвода.
бѝмбашин, а, о, des бимбаша, chiliarchi.
бѝмбер-грӑ̑жђе, n. у пјесми, vide бимберово грожђе: А лозица *бимбер*-грожђем —
бѝмберово грӑ̑жђе, n. eine Art Weintraube, uvae genus: Нити оће пића ни јестива,| Него ниште грожђа *бимберова*| Из царева нова винограда —
бѝна,* f. das Gebäude, aedificium. [vide] з г р а д а [1], cf. грађевина.
бѝнија,* f. der Balken an der Thür, in den der Riegel hineingeſtoßen wird, wenn man ſie ſchließt, trabs recipiens repagulum.
Бѝнча, f. тако се зове Морава код Љесковца: Чекај мене на Морави *Бинчи* —
бѝња̑к,* **бињáка**, m. Reitroß, equus equitatorius: Четрдесет коња доведоше,| Све Турскиње добрије *бињака* —
бѝњакташ,* m. vide биљташ.
бѝњација,* m. der gute Reiter, aptus eques: У Турака с' врло добри коњи| И на коњма Турци *бињације* —
бѝњашер-камен, m. vide [б и љ т а ш] биљакташ: И довати широка дорина,| Изведе га *бињашер*-камену —
бѝњашче,* tauſend, mille (хиљада), у овој пословици: Један је рекао *бињашче*, а други бирашче, па су се опет погодили, biete immerhin!
бѝњиш,* **бињи́ша**, m. ein Scharlachmantel, pallium purpureum.
бѝњташ,* m. *камен*, с којега се *узјахује* коњ, Steigſtein, um zu Pferde zu ſteigen, lapis ex quo equum ascendunt, cf. [бињашер-камен,] биљакташ: Под *биљташа*, где се коњи јашу —
бѝо, **би́ла**, **ло**, (**би́лӣ**, **лӑ̑**, **ло̑**, comp. **бѝљӣ**) (зап.) vide бијел.
бѝо, **бијѐла**, **бијѐло**, (јуж.) vide **бијел**.
Биоградъ, m. (јуж. и зап.) Belgrad, Belgradum.
Биоградац, **граца**, m. (јуж. и зап.) der Belgraber, Taurunensis [cf. Биограђанин]: То гледају Турци *Биограци* —
биоградскӣ, **кӑ̑**, **ко̑**, (јуж. и зап.) Belgraber, belgradinus.
Биограђанин, m. (јуж. и зап.) vide Биоградац.
Биоградка, f. (јуж. и зап.) 1) die Belgraderin, mulier belgradina. — 2) [*биоградка*] (у Уж. н.) Art Birnen, piri genus [pirus communis L. var.]
Биограче, **чета**, n. (јуж. и зап.) ein junger Belgraber, puer belgradensis: Што ће мени момче *Биограче*,| Кад ми може запаст' Сарајевче —
Бѝокова, f.| планина у Далмацији близу Оми-
Бѝоково, n.| ша, ein Berg in Dalmatien, mons Dalmatiae.
биóна, f. [јуж. и зап.] (у Барањи) бијело на оку, der (graue) Staar, glaucoma [pannus, leucoma corneae, cicatrix corneae, cataracta]. cf. бијела [1].
Бѝор, m. eine Gegend im ſüdlichen Serbien, regionis nomen [*Бихор*, крај у Полимљу између Бијелога Поља и Рожаја, у санџаку новопазарском]: Суводола и *Биора* равна —
биóце, n. (јуж. и зап.) vide бјеланце.
биóчуг, m. (јуж. и зап.) гвозден колут, ein eiſerner Ring, z. B. Thürring, Feſſel, annulus. cf. [vide] халка [1].
бѝпирузана [випирӯзана], f. у припјеву, vide Шипер-Пеана.
бѝр, m. оно жито, што дају људи попу сваке године (у Србији по селима по 10 ока од ожењене главе, а по варошима у новцу према томе), die Kollektur des Pfarrers, collecta parochi. [cf. бировина].
1. **бѝра̑ње**, n. das Klauben, Leſen, lectio.
2. **бѝра̑ње**, n. das Abrichten, condocefactio.
1. **бѝрати**, **бѝра̑м**, v. impf. klauben, legere.
2. **бѝрати**, **ра̑м**, v. impf. n. p. коња, abrichten, condocefacio.
бѝрати се, **бѝра̑мо се**, v. r. impf. ſich wählen, elligor: *Бирајте се* ком је вама драго —
Бѝрач, рча, m. Gegend in Bosnien, ober Зворник, regio Bosnae.
бирáчӗ̑ње, n. (у Хрв.) die Naſhleſe (im Weinberge), racematio. cf. [vide] пабирчење.
бирáчити, **бѝра̑чӣм**, v. impf. (у Хрв.) пољетковати по *винограду* (а за кукурузе кажу *пољетковати*) naſhleſen (im Weinberge), racemor. cf. [vide] пабирчити.
бѝра̑шче,* einen, unum (један). cf. бињашче.
бѝрвӑти, m. pl. (у Сријему) an dem Laſtwagen, zwei ſtarke, runde, der Länge nach auf den Achſen liegende, die Laſt des Wagens zwiſchen ſich haltende Bäume.
бѝрза, f. плијесан која се ухвати поврх вина, Schimmel, mucor.
бѝри, **бѝри**! Laut um die jungen Truthühner zu rufen, sonus vocandi pullos gallinae indicae.
бѝрка, f. (у Бачкој) Art Schafe, ovis genus.
бѝркање, n. [verb. von биркати].
бѝркати, *ам*, v. *impf. dim.* v. *бирати*.
бѝрлија, f. (ст.) [у загонеци]: *Бирлија* д о б р и ј а| У риту тонула,| Из рита говори:| Дарци, моји дарци,| Коме ми остасте? —
бѝрманац, **а̑нца**, m. (од *барошовац*? од барона Тренка?) [од *бирмати*, *бермати* = њем. werben; cf. врбовати] der Linienſoldat, miles justus, continuus: ухватили га у *бирманце*.
бѝро̑в, **бѝрова**, m. der Unter-knez im Dorfe, genus magistri vici. [cf. синатор].
бирóвина, f. (у Бару) што се год даје попу, die Pfarrgebühren, jura stolae. [vide бир].

би́ровљев, а, о, beз биров, sculteti.
би́рт, m. (у Банату) 1) vide [гостионица] крчма: Кад пијете вино по *биртови* — 2) vide крчмар[1]: На капији *бирта* Крепсибирта —
бирта́ш, бирта́ша, m. vide крчмар[1].
бирта́шев, а, о, beз Wirths, cauponis.
бирта́шење, n. baз Schenken, cauponatio.
бирта́шити, би́рта́шим, v. impf. Wirth ſein, cauponor.
бирта́шица, f. vide крчмарица.
би́рта́шкӣ, ка́, ко́, vide крчмарски.
би́рцауз, m. (Wirthshaus) vide [гостионица] крчма.
Би́рчанин, m. човјек из Бирча: Док погубим *Бирчанин*-Илију —
би́с, m. (зап.) vide бијес.
би́са́г, биса́га, m. (pl. биса́зи) (у Ц. г.) ber Quer-
би́саге, би́са́гā, f. pl. ſack, mantica [cf. ербе, ербета].
би́сан, сна, сно, (би́снӣ, нā, нō, comp. би́шњи) (зап.) vide бијесан.
би́сер, m. die Perle, margarita.
би́серни, нā, нō, n. п. зрно, Perlen-, margarita-
би́серов, а, о, rum.
би́сер-па́рта, f.: Зелен венац вије, *бисер-шарту* ниже —
би́сêрче, чета, n. (ст.) die liebe kleine Perle, margarita: Ја јој рекох: добар вече, дилберче! Она мене: дођ' довече, *бисерче* —
би́скање, n. baз Läuſeſuchen, Lauſen, pediculorum lectio [cf. 2 искање].
би́скати, би́штêм, v. impf. кога, einem Läuſe ſuchen, legere pediculos [cf. 2 искати].
би́скуп, m. (код кршћана) der Biſchof, episcopus. cf. [vide] владика 1.
би́скупов, а, о, beз Biſchofs, episcopi. cf. [vide] владичин [1].
би́скупскӣ, ка́, ко́, biſchöflich, episcopalis. cf. [vide] владичански.
би́снило, n. (зап.) vide бјеснило.
би́снити, ним, (зап.) vide бјешњети.
бисно́ћа, f. (зап.) vide бјесноћа.
бисо́мучан, чна, чно, (зап.) vide бјесомучан.
би́ст, f. (зап.) vide бијест.
би́стар, тра, тро, klar, limpidus: *бистра* вода као ракија; у њега је *бистра* глава. comp. би́стрӣји, ја́, је́.
би́стијерна, f. (у Ц. г.) eine Waſſergrube, ciſterna. [vide] студенац, cf. бунар, почуо.
Би́стра, f. (у Рисну) име женско, Frauenname, nomen feminae.
би́стрење, n. baз Klären, limpidatio(?).
бистри́на, f. die Klarheit, limpitudo [cf. бистроћа].
би́стрити, ри́м, v. impf. н. п. воду, klären, limpido: Рогом воду мућаше, А очима *бистраше* —
Би́стрица, f. 1) ријека, ein Fluß, fluvii nomen: Док начини високе Дечане У приморју код воде *Бистрице* — 2) [*бистрица*] ракија, die Klare, limpida: Ту их Јаков дочекао дивно, И дао им *бистрицу* ракију, Па сједоше трудни починути —
би́сун, m. у загонеци, cf. сисун.
бистро́ћа, f. vide бистрина.
би́тáнга, f. [gen. pl. би́тана́гā] (у војв.) 1) ленивац, скитница, der Faulenzer, qui nihil agit, otiator [vide скитач]. — 2) кљусе, које се нађе у селу или у пољу, а не зна се чије је, baз herrnloſe Pferd, equus domino carens. cf. [vide 3] јòва.
би́тáнжêње, n. baз Faulenzen, ceſſatio, otiatio.
би́тáнжити се, жи́м се, v. r. impf. faulenzen, ceſſare.
Би́тва, f. 1) у Мачви као бара која отјече из Засавице а извире у Дубљу и утјече у Саву на Дреновцу, гдје је и шанац био. — 2) [*битва*] (у Дубр.) некако питомо зеље, у којега је лист као *блитва* (и у Земуну се зове *пазјак*, а у Херцеговини *пазија*) [beta vulgaris L. var.].
би́твица, f. dim. v. битва [2, у Дубр.; *види* s. v. пазјак].
битéвија[*] (копље), f. (ст.) [самотворо, једноставно]: На он баца копље *битевију* —
1. **би́ти**, би́јēм, v. impf. (part. pass. би́јен, бијèна, но [*и* би́вен, бивèна, но; cf. бата 2]) 1) кога чим, ſchlagen, verberare [vide тући 1]. — 2) erlegen, dejicere, н. п. бије зецове, тице, и т. д. cf. убијати [1, тући 2 и 3]. — 3) бити бој, kämpfen, pugnare: Бојак *бије* три бијела дана — 4) н. п. гра̏д, beſchießen, tormentis urbem verberare: *Бије* Беча са четири стране: С једне стране из топова *бије*, С друге стране јуриш без престанка, С треће стране лагум поткопава, А с четврте кумбарама пали; Зло га *бије*, да га Бог убије! — 5) бије из пушке или пушком, из топа или топом, ſchießen, treffen, ferio. — 6) бију сахати, ſchlagen, pulsare. — 7) бије у тамбуру, ſchlagen, ſpielen, pulsare: Лулу пије, у тамбуру *бије* — 8) бије (сваке године) гра̏д, слана, пламењача, heimſuchen, affligere. — 9) бити воду у пушку, т. ј. забијајући воду у пушку огледати јели цијев добра, јер кажу кад се вода одозго силом потјера, да ће ударити ако гдје најмања одушка има. — 10) н. п. бије вода из камена, крв из ране, врућина из пећи, hervorſchießen, proſilire.
2. **би́ти**, бу́дēм (бу́днēм, би́днēм), јѐсā̀м, би́о, би́ла, v. ſein, esse: био раније дођи, du hätteſt ſollen früher kommen; *био бити (н. и.) миран*; не био га звати; не био му давати; жив био! du ſollſt leben! срећан био! нè би́ло те мајци! daß dich der Teufel! abi in malam rem!
би́тисати[*], ишēм, v. pf. vergehen, praeterlabor [vide проћи 2]: било и битисало, т. ј. било па и прошло.
би́ти се, би́јēм се, v. r. impf. 1) ſich ſchlagen, confligo [cf. тући се 1]: *Бије се* као ала с берићетом; бијем се с памећу, ringen, luctor. — 2) бију се рибе, von der Begattung der

Fische, coëunt pisces [cf. мријештити се, прпорити се].

би̏тка, f. die Schlacht, pugna. cf. бој[1, 2 баталија, џењак].

би̏ће, n. (у Дубр.) der Bestand, das Vermögen, Habe und Gut, substantia, facultates [vide 2 имање 1]: остао без *бића*.

Би̏хаћ [Биаћ], Би̏шћа, m. 1) између Трогира и Кастела на главици око $^1/_2$ сахата од мора зидине од старога града (за који се приповиједа да је био столица Хрватскијех краљева); сад је на њима црква [cf. Бишће]. — 2) Festung in Türkisch-Kroatien, nomen urbis.

би̏ч, би̏ча, m. die Peitsche, flagellum, scutica [cf. камџија (канџија), корбач].

бича̀ље, n. der Peitschenstiel, manubrium scuticae.

би̏че, чета, das Stierlein, taurulus.

би̏чиновац, ôвца, m. Art großes Messer (Handschar), cultri majoris genus.

би̏чић, m. dim. v. бик.

бичка̀ра̂ње, m. das Knallen mit der Peitsche, sonitus flagelli.

бичка̀рати, ра̂м, v. impf. (у Барањи) mit der Peitsche knallen, insonare flagello.

би̏чка̂ш, бичка́ша, m. (у војв.) ein liederlicher Mensch, dissolutus.

би̏чкија [*], f. чим чизмари [сарачи] сијеку кожу, der Schusterkneif, cultellus crepidarius.

Би̏шина, f. планина у Босни у Бирчу: Вино пије тридесет хајдука| У *Бишини* под Полом великом —

би̏шњêње, n. (зап.) vide бјешњење.

Би̏шћанин, m. Einer von Бихаћ: Побратиму *Бишћанин*-Алији —

би̏шћански̂, ка̂, ко̂, von Бихаћ und Бишће: У *Бишћанску* високу планину —

Би̏шће, n. Може бити да је к истоку даље од Хрватске *Бишће* постало од *Бихаћ* (особито по онијем падежима у којима се *х* претвора у *ш*, н. п. из *Бишћа*, у *Бишћу*): Ал' је *Бишће* тама попанула —

бје́га, f. (јуж.) само у овој загонеци: Чуча чучи, *бјега* бјежи, скочи чуча те увати *бјегу* (т. ј. мачка и миш).

бје̏га̂ње, n. (јуж.) vide бјежање.

бје̏гати, га̂м, v. impf. (јуж.) vide бјежати.

бјѐгац, бјѐкца, m. vide бјегунац: *Бјегац* се држи једног пута, а поћера сто.

бје̏гнути, не̂м, v. pf. vide побјећи: Ријеч рече, *бјегну* на трагове —

бјегу́нац, нца, m. (јуж.) der Flüchtling, fugitivus [cf. бјегац, бјежунар].

бјегу̀ница, f. die Flüchtige, profuga (у Боци се особито бјегуница зове жена која од мужа побјегне у род): Да не рече, е сте *бјегунице* —

бјегу́нче, чета, m. ein junger Flüchtling, puer fugitivus (у Боци се особито говори за жену која побјегне од мужа, као бјегуница).

1. **бје̏жа̂н,** f. (јуж.) 1) Fliehende, fugientes. — 2) die Flucht, fuga: родио се уз *бјежан*.

2. **бјѐжан,** m. (јуж.) der gern flieht, fugitor: *Бјежанова* мајка пјева, а Стојанова плаче.

бјѐжа̂ње, n. (јуж.) das Fliehen, fuga [cf. бјегање].

бјѐжати, жи̂м, v. impf. (јуж.) fliehen, fugio [cf. бјегати]: *бјеж'* одатле, geh weg! abi.

бјежу̀на̂р, бјежуна́ра, m. vide бјегунац.

бје̏л, бјѐла, m. (јуж.) eine Gattung Eiche, quercus genus [quercus sessilifora Saesb.].

бје́ла, f. (јуж.) само у овој загонеци: *бјела бјелу* зове: дај ми, *бјело*, б'јела љеба испод б'јела скута (т. ј. овца и јагње). cf. [1] бе́ла.

бјела̀ница, f. бијела чарапа, weißer Strumpf, tibiale album.

бјела̀нце, n. (јуж.) das Eiweiß, albumen [cf. бијелац 2, биоце].

бјела̀са̂ње, n. (јуж.) das Weißlich-sein, Blitzen, albicatio.

бјела̀сати се, са̂м се, v. r. impf. (јуж.) weißlich sein, albico.

Бјела̀сица, f. планина у Херцеговини.

бјѐлача, f. (по југоз. кр.) бијела сукнена мушка хаљина с рукавима, која се у Херцеговини и у Црној гори носи као у Србији гуњ, само што се по бјелачи опасују, а по гуњу не. Бјелача се у Црној гори зове и *гуњина*. Art weißen Männerkleides, vestis genus [vide гуњ]: Длака по длака, ето *бјелача*; зрно по зрно, ето погача; капља по капља, ето Морача.

бје̏ла̂ш, m. (јуж.) бијел коњ, der Schimmel, equus albus, [vide] бијелац[1], cf. ђогат: А најдаље паша на *бјелаша* —

Бјѐла̂шница, f. планина у Босни око 6 сахата од Сарајева.

бјѐлег, m. (у Ц. г.) vide [биљега] биљег: Зла *бјелега* на путаља твога —

бјѐлидба, f. кад се бијели, н. п. платно, пређа, das Bleichen, die Zeit da man Leinwand bleicht, tempus insolandis linteis.

бјели̏ја̂нка, f. (у Уж. н.) Art Birnen, piri genus [pirus communis L. var.].

бјѐлика, f. (у Ц. г.) der Splint, alburnum. [vide] бакуља, cf. бељ.

бјѐлило, n. (јуж.) 1) мјесто гдје се бијели платно, die Bleiche, der Bleichplatz, locus insolandis linteis: Јека б'јели на *бјелилу* платно — 2) die weiße Schminke, cerussa.

бјѐли̏ља, f. (јуж.) die Bleicherin, insolatrix [cf. бјељара, бјељарица].

бјели̏на, f. (јуж.) die Weiße, albedo.

бјѐлица, f. (јуж.) 1) н. п. шеница, јабука, трешња, шљива, die Weiße, alba (als Apposition). — 2) [*Бјелица*] ein Fluß in Serbien, fluvius Serbiae [у срезу драгачевском, округа рудничког]: Низ *Бјелицу* и низ Моравицу —

бјели̏част (бјѐличаст), а, о, (јуж.) weißlich, albidus [cf. бјелушаст, субјел].

бје̏лобр̂к, m. (јуж.) der einen blonden Schnurbart hat, ahenobarbus (?) [човјек бијелијех бркова].

1. **бјѐло̂в,** бјело̀ва, m. (јуж.) ein weißer Hund, canis albus.

2. **бјѐлов**, а, о, (јуж.) von der бјел-Eiche, quercinus.
Бјелова̀р, Бјеловара, m. (јуж.) Stadt in Kroatien, nomen urbis.
Бјеловарац, рца, m. човјек из Бјеловара.
бјелова̀рскӣ, ка̂, ко̀, von Бјеловар.
бјѐловина, f. (јуж.) Eichenholz, lignum quercinum.
бјѐловљев, а, о, bes weißen Hundes, canis albi.
бјѐлограб, m. (у Ц. г.) дрво некако, Art Baum, arboris genus [carpinus betulus L.].
бјѐлогрлӣ, ла̂, ло̀, (јуж. ст.) weißhalsig, colli albi: Град градила *бјелогрла* вила —
бјѐлогу̑з, m. Weißarsch, clunibus albis.
бјѐлогуза, f. (у Ц. г.) некака тица као плиска, Art Vogel, avis genus [der gemeine Steinschmätzer, saxicola oenanthe L.]. Кажу да ове тице зимују у земљи у реду туривши кљун једна другој у перје.
бјѐлодано, adv. (у Ц. г.) sichtbarlich, offenbar, clare, manifeste: *Бјелодано* да се обидемо — [vide јавно].
бјѐлојабука, f. (у Шумад.) Art Apfel, mali genus [pirus malus L. var.].
бјѐлоју̀г, m. (у Дубр.) јужни вјетар без кише, ein trockener Südwind, auster siccus.
бјѐлокорац, о̀рца, m. нож бијелијех кора (камзи), Messer mit weißem Hefte, culter manubrii albi.
бјѐлолик, а, о, (јуж.) weißbackig, facie alba.
бјѐлоно̀га, f. (јуж.) die Weißfüßige, femina pede albo.
Бјелопа̀влић, m. Einer von Бјелопавлићи.
Бјелопа̀влићи, m. pl. ein Stamm in Брда bei Montenegro: Црне горе и *Бјелопавлића* —
Бјелопо̀љац, о̀љца, m. човјек из Бијелог поља.
бјелоцрква̀нскӣ, ка̂, ко̀, von Бијела црква.
Бјѐлош, Бјело̀ша, m. планина у Цуцама: Да идемо у *Бјелош* планину —
бјѐлоша, f. у загонеци, cf. толаш.
бјѐлошљива, f. (у Рудн. н.) vide тургуња.
бјѐлошљивача, f. ракија од бјелошљиве.
бјѐлу̑г, m. (јуж.) das weiße (männliche) Schwein, porcus albus.
бјѐлуга, f. (јуж.) die weiße Sau, sus alba.
бјѐлу̑гов, а, о, (јуж.) des weißen Schweins, porci albi.
бјелу̑так, тка, m. (јуж.) der Quarz, quarzum Linn. [cf. соља 1].
бјелу̑шаст, а, о, weißlich, subalbus. [vide бјеличаст] cf. субјел.
бјелу̑шина, f. (у Лици) трава, налик на копитњак, Art Pflanze, herbae genus.
Бјѐља, m. ein Mannsname, nomen viri.
бјѐљар, бјеља̀ра, m. (у Дубр.) der Kotzenmacher, gausaparius. cf. ћебеција.
бјѐљара, **бјѐљарица**, f. (јуж.) die Bleicherin, insolatrix. cf. [vide] бјелиља.
бјѐљег, m. (у Ц. г.) vide [биљега] биљег: Сваки носи *бјељег* од Турчина —
бјѐљина, f. (als augm.) vide бијељ: Ко пружа ноге изван *бјељине*, озепшће му.
бјѐсило, n. (јуж.) vide [бијес 1 и 2] бјесноћа.
бјѐсити, и̂м, vide бјешњети.
бјесно̀ћа, f. (јуж.) die Wuth, furor, rabies. [vide бијес 1].
бјесо̀мучан, чна, чно, (јуж.) dämonisch, daemoniacus.
бјѐчва, f. 1) (у горњ. приморју) der Strumpf, tibiale. cf. [vide] чарапа. — 2) (у Хрв.) женске докољенице, Frauen-докољенице, mulierum докољенице. [cf. клашња 2].
бјѐшње̑ње, n. (јуж.) das Rasen, furor.
бјѐшњети, бјѐсни̑м, v. impf. (јуж.) [cf. бјесити]: 1) wüthend werden, rabiosus fio: нешто *бјесне* пси ове године. — 2) rasen, toben, furere.
бла̀во̑р, бла̀вора, [блаор, блавур] m. (у Ц. г.) велика змија зубата, за коју кажу да не коље људи, него змије које људе кољу, Art Schlange, serpentis genus. cf. блор.
блавору̀ша, f. (у Ц. г.) vide блавор. cf. блоруша.
бла̀ву̑р, m. (у Дубр.) vide **блавор.**
бла̂г, бла́га, го, (бла̂гӣ, гâ, го̀, comp. бла̂жӣ) n. p. млијеко, süß, gut, bonus, dulcis: Погибе им ода из Стамбола,| Који *благе* р'јечи говораше,| Ког је царе био опремио| Да по земљи *благе* збори р'јечи;| Не би л' како земљу умирио —
Бла̀гаj, Бла̀гаја, m. варошица и град у Херцеговини близу Мостара, столица Херцега Шћепана.
бла̀гаjскӣ, ка̂, ко̀, von Благај.
бла̂гдан, бла́га дне̑, m. 1) i. q. [vide] крсно име. — 2) großer Feiertag, dies festus.
бла̂го, n. 1) Schatz, Geld, pecunia [vide новац 3]: *благо* небројено; три товара *блага*; Није *благо* ни сребро ни злато| (Ни су *благо* гроши ни дукати),| Већ је *благо* што је коме драго — 2) (у Хрв.) жива стока [cf. божје благо, житак 3, имање 2, 1 стока 1]: *ситно благо*: козе и овце; а *крупно*: говеда, das Vieh, pecudes.
бла̂го мени! благо теби! благо њему, wohl mir! beatum me! [cf. благош, блашко, пуно 3]: *благо* ли си мени!
благова̀ти, бла̀гујем, v. impf. schmausen, epulor: Или ћемо враговати, или ћемо *благовати* (у приповиједи); Ајте сада пијте и *благујте* —
бла̂говест, f. (ист.) vide благовијест.
бла̂говијест (говори се и *благовијести* pl.), f. (јуж.) das Fest Mariä Verkündigung (den 25. März), annunciatio B. V. M. [cf. благовјештеније]: *Благовијест* приповијест (што се тиче зиме). Да човјек убије гују прије благовијести, па да усади у њезину главу чесно бијелога лука да никне до благовијести, па да га задјене за капу на благовијест кад пође к цркви, онда би познао све жене које су вјештице; све би се купиле око њега да му отму или украду оно чесно (тако приповиједају).
бла̂говӣст, f. (зап.) vide благовијест.

благовјѐштеније, n. (по манастирима) vide благовијест.

благовòње, n. (по зап. кр.) der Wohlgeruch, odor suavis. cf. [vide] мирис.

благòдат, } f. der Segen, favor, salus, incremen-
благòдет, } tum: *благодат* Божја пада на земљу (кад иде киша).

благòдетан, тна, тно, segensreich, salutaris, prosper.

Бла̏гоје, m. Mannsname, nomen viri.

благоси̏љâње [благосливљање], n. das Segnen, benedictio.

благоси̏љати, благòси̏љâм, [благосливљати] v. impf. segnen, benedicere: Краљ га куне, Урош *благосиља* —

благосли̏вљâње, n. vide **благосиљање.**

благосли̏вљати, благòсли̏вљâм, vide **благосиљати.**

бла̏гослôв, бла̏гослова, [благосов] m. Segen benedictio.

благослòвен, благословѐна, но, [благосовен] (благослòвени̂, нâ, нô) gesegnet, benedictus.

благослòвина, f. у приповијеци, како је некакав хотећи уставити таљиге ухватио за чатлов, па се чатлов скинуо и онај на таљигама побјегао, а он с чатловом пао натрашке: Ej тужан! где не увати за осовину и за *благословину*, него за оно што се смиче и намиче!

благослòвити, гòслови̂м, [благосовити] v. pf. [1)] segnen, benedico. [— 2) vide халалити].

благослòвити се, гòслови̂м се, v. r. pf. у кога, vide благосовити се.

бла̏гослôвно, у пјесми мјесто *благословено*: Од мене ти просто *благословно* —

бла̏госôв, бла̏госова, m. vide **благослов.**

благосòвен, совѐна, но, vide **благословен.**

благосòвити, гòсови̂м, vide **благословити.**

благосòвити се, гòсови̂м се [**благословити се**], v. r. pf. у кога, т. j. рећи свештенику: *благосови!* као што Србин говори свагда кад се с њим састане, а он му на то одговори: да си *благосовен*, или: Бог да *благосови!* sich segnen lassen, Segen nehmen: У оба *се* ајдук *благосови* —

бла̀гôст, бла̀гости, f. die Güte, Gutmüthigkeit, bonitas [vide доброта].

благочàстиви̂ Ри̂м, m. (nach ἐυσεβής) fromm, rechtgläubig, Gott recht verehrend, pius, orthodoxus. Срби кажу: први је Рим био *благочастиви*, па ће бити и пошљедњи.

бла̂гош! (у Ц. г.) vide бла̏го [мени]: *бла̂гош* мени!

Бла̂ж, m. Blasius, S. Blasius (3. fevr.): Канделора зима фора; вели *Блаж* да је лаж (или: за њом иде *Блаж*, који вели да је лаж). cf. Влахо [2 и 3].

бла̀жен, а, о, 1) selig, beatus: Трпљен спасен по готову *блажен.* — 2) (у Дубр.) као мјесто *проклет*, Euphemismus für verflucht, maledictus: до подне сам стајао у тој *блаженој* комарди док сам оку меса купио.

Бла̀женâ Мàрија, f. den 17. Juli alten ада у Раогњена Марија: Њим' долази *бла* се иде *Марија* — ници;

бла̀женâ па̏лица, f. (у Ц. г.) vide бадњачи одо- Наложише *блажене палице* — од-

бла̀жени̂ чка̂љ, m. die Kardobenedikte, centaurea benedicta [L.].

бла̀женство, n. die Seligkeit, beatitudo.

бла̀жêње, n. 1) das Essen von guten (d. i. Fleisch-) Speisen, im Gegensatze des Fastens, epulatio. — 2) das Besänftigen, mitigatio.

бла̀жити, бла̂жи̂м, v. impf. 1) доље преко Мораве) so viel als мрсити 1. — 2) кога, besänftigen, mitigo [cf. тетошити (?)].

бла̀жњêње, n. Liebkosen, Streicheln, blanditiae.

бла̀зина, f. (у Хрв.) vide перина.

бла̀зиња, f. (у Кастелима) vide узглавље, јастук.

бла̀знити, бла̂зни̂м, v. impf. (у прим.) миловати (н. п. руком кога), liebkosen, streicheln, blandior [vide миловати 1].

бла̏нда, *f. (у Бан. и у Бачк.) као шклопац, н. п. кад уједе комарац.*

бла̏ор, m. (у Ц. г.) vide **блавор.**

бла̏тан, тна, тно, kothig, morastig, lutosus.

бла̏тâнце, n. dim. v. блато.

Блатишта, *n. pl. у Ловћену ниже Ивановијех корита њиве или долине.*

1. **бла̏ти̂ште,** n. (у Боци) мјесто гдје је било *блато* (језеро), Ort wo einst ein See gewesen, locus ubi lacus fuit.

2. **бла̀тиште,** n. augm. v. блато.

бла̏то, n. 1) der Koth, lutum. cf. [2] као [(кал), глиб, тресет 3]. — 2) (у Ц. г.) der See, lacus. cf. [vide] језеро. [— 3) *Блато*, vide Скадарско Језеро; *види* s. v. Балшова Градина].

блатòвит, а, о, voll Koth, lutosus.

блату̀шина, f. Sumpfwasser, aqua palustris: Напише се воде *блатушине*,| Попадаше ка' и орлушине —

Бла̀шко, m. ein Mannsname, nomen viri.

бла̀шко ли си мени! hyp. v. бла̏го, wohl mir! beatum me! cf. [vide] бла̏го [мени]: Мене веле да ожене,| *Блашко* ли си мене!| Али жена љеба оће,| Тешко ли си мене! —

бла̀шце, n. hyp. v. бла̂го.

блебѐтало, m. vide блебеташ.

блебѐтâње, n. das Plappern, blateratio [cf. брблање 1 (брбљање), фрфљање, шандарање].

блебѐтати, блѐбећêм, v. impf. plappern, blaterare [cf. брблати 1 (брбљати), фрфљати, шандарати].

блебѐтâш, блебета̀ша, m. (у Рисну) који блебеће којешта, der Plauderer, blaterator [cf. блебетало].

блебѐтуша, f. das Plaudermaul, blaterator, blateratrix.

блêд, блѐда, до, (блêди̂, дâ, дô, comp. блѐђи̂) (ист.) vide блијед

блѐдети, ди̂м, (ист.) } vide блиједјети.
блѐдити, ди̂м, (у Сријему) }

2. **бјѐлов,** а, о, (јуж.) von der бјел-Eiche, quercinus.
Бјелòвâр, Бјеловáра, m. (јуж.) Stadt in Kroatien, nomen urbis.
Бјеловáрац, рца, m. човјек из Бјеловара.
бјелòвâрски̂, кâ, кô, von Бјеловар.
бјѐловина, f. (јуж.) Eichenholz, lignum quercinum.
бјелòвљев, а, о, des weißen Hundes, canis albi.
бјелòграб, m. (у Ц. г.) дрво некако, Art Baum, arboris genus [carpinus betulus L.].
бјелòгрли̂, лâ, лô, (јуж. ст.) weißhalsig, colli albi: Град градила *бјелогрла* вила —
бјѐлогу̂з, m. Weißarsch, clunibus albis.
бјѐлогуза, f. (у Ц. г.) некака тица као плиска, Art Vogel, avis genus [der gemeine Steinschmätzer, saxicola oenanthe L.]. Кажу да ове тице зимују у земљи у реду туривши кљун једна другој у перје.
бјелòдано, adv. (у Ц. г.) sichtbarlich, offenbar, clare, manifeste: *Бјелодано* да се обидемо — [vide јавно].
бјѐлојабука, f. (у Шумад.) Art Apfel, mali genus [pirus malus L. var.].
бјелòјуг, m. (у Дубр.) јужни вјетар без кише, ein trockener Südwind, auster siccus.
бјелòкорац, ôрца, m. нож бијелијех кора (камзи), Messer mit weißem Hefte, culter manubrii albi.
бјелòлик, а, о, (јуж.) weißbackig, facie alba.
бјелòнога, f. (јуж.) die Weißfüßige, femina pede albo.
Бјелòпâвлић, m. Einer von Бјелопавлићи.
Бјелòпâвлићи, m. pl. ein Stamm in Брда bei Montenegro: Црне горе и *Бјелопавлића* —
Бјелòпољац, ôљца, m. човјек из Бијелог поља.
бјелоцрквански̂, кâ, кô, von Бијела црква.
Бјѐлош, Бјелòша, m. планина у Цуцама: Да идемо у *Бјелош* планину —
бјѐлоша, f. у загонеци, cf. толаш.
бјелòшљива, f. (у Рудн. н.) vide тургуња.
бјелòшљивача, f. ракија од бјелошљиве.
бјѐлу̂г, m. (јуж.) das weiße (männliche) Schwein, porcus albus.
бјѐлуга, f. (јуж.) die weiße Sau, sus alba.
бјѐлу̂гов, а, о, (јуж.) des weißen Schweins, porci albi.
бјелу̂так, тка, m. (јуж.) der Quarz, quarzum Linn. [cf. соља 1].
бјелу̂шаст, а, о, weißlich, subalbus. [vide бјеличаст] cf. субјел.
бјелу̂шина, f. (у Лици) трава, налик на копитњак, Art Pflanze, herbae genus.
Бјѐља, m. ein Mannsname, nomen viri.
бјѐљâр, бјељáра, m. (у Дубр.) der Kotzenmacher, gausaparius. cf. ћебеџија.
бјѐљара, } f. (јуж.) die Bleicherin, insolatrix.
бјељàрица, } cf. [vide] бјелиља.
бјѐљег, m. (у Ц. г.) vide [биљега] биљег: Сваки носи *бјељег* од Турчина —
бјѐљина, f. (als augm.) vide бијељ: Ко пружа ноге изван *бјељине*, озепшће му.
бјѐснило, n. (јуж.) vide [бијес 1 и 2] бјесноћа.
бјѐснити, ни̂м, vide бјешњети.
бјеснòћа, f. (јуж.) die Wuth, furor, rabies. [vide бијес 1].
бјесòнучан, чна, чно, (јуж.) dämonisch, daemoniacus.
бјѐчва, f. 1) (у горњ. приморју) der Strumpf, tibiale. cf. [vide] чарапа. — 2) (у Хрв.) женске докољенице, Frauen-докољенице, mulierum докољенице. [cf. клашња 2].
бјѐшњêње, n. (јуж.) das Rasen, furor.
бјѐшњети, бјѐсни̂м, v. impf. (јуж.) [cf. бјеснити]: 1) wüthend werden, rabiosus fio: нешто *бјесне* пси ове године. — 2) rasen, toben, furere.
блàвôр, блàвора, [блаор, блавур] m. (у Ц. г.) велика змија зубата, за коју кажу да не коље људи, него змије које људе кољу, Art Schlange, serpentis genus. cf. блор.
блавòруша, f. (у Ц. г.) vide блавор. cf. блоруша.
блàву̂р, m. (у Дубр.) vide **блавор.**
блâг, блáга, го, (блâги̂, гâ, гô, comp. блàжи̂) н. п. млијеко, süß, gut, bonus, dulcis: Погибе им оца из Стамбола,| Који *благе* р'јечи говораше,| Ког је царе био опремио| Да по земљи *благе* збори р'јечи;| Не би л' како земљу умирио —
Блàгâј, Блàгаја, m. варошица и град у Херцеговини близу Мостара, столица Херцега Шћепана.
блàгâјски̂, кâ, кô, von Благај.
блâгдâн, блáга днê, m. 1) i. q. [vide] крсно име. — 2) großer Feiertag, dies festus.
блâго, n. 1) Schatz, Geld, pecunia [vide новац 3]: *благо* небројено; три товара *блага*; Није *благо* ни сребро ни злато| (Ни су *благо* гроши ни дукати),| Већ је *благо* што је коме драго — 2) (у Хрв.) жива стока [cf. божје благо, житак 3, имање 2, 1 стока 1]: *ситно благо*: козе и овце; а *крупно*: говеда, das Vieh, pecudes.
блàго мени! благо теби! благо њему, wohl mir! beatum me! [cf. благош, блашко, пуно 3]: *благо* ли си мени!
благòвати, блàгујêм, v. impf. schmausen, epulor: Или ћемо враговати, или ћемо *благовати* (у приповијеци); Ајте сада пијте и *благујте* —
блàговêст, f. (ист.) vide благовијест.
блàговијест (говори се и *благовијести* pl.), f. (јуж.) das Fest Mariä Verkündigung (den 25. März), annunciatio B. V. M. [cf. благовјештеније]: *Благовијест* приповијест (што се тиче зиме). Да човјек убије гују прије благовијести, па да усади у њезину главу чесно бијелога лука да никне до благовијести, па да га задјене за капу на благовијест кад пође к цркви, онда би познао све жене које су вјештице; све би се купиле око њега да му отму или украду оно чесно (тако приповиједају).
блàговѝст, f. (зап.) vide благовијест.

благовјѐштеније, n. (по манастирима) vide **благовијест**.

благово̀ње, n. (по зап. кр.) der Wohlgeruch, odor suavis. cf. [vide] мирис.

благо̀дат, **благо̀дет**, f. der Segen, favor, salus, incrementum: *благодат* Божја пада на земљу (кад иде киша).

благо̀детан, тна, тно, ſegenreich, salutaris, prosper.

Бла̑гоје, m. Mannsname, nomen viri.

благосиљање [благословљање], n. das Segnen, benedictio.

благосѝљати, благо̀сиљам, [благословљати] v. impf. ſegnen, benedicere: Краљ га куне, Урош *благосиља* —

благосло̀вљање, n. vide **благосиљање**.

благосло̀вљати, благо̀сло̀вљам, vide **благосиљати**.

бла̑гослов, бла̑гослова, [благосов] m. Segen benedictio.

благослòвен, благословѐна, но, [благосовен] (благослòвенӣ, нâ, нô) geſegnet, benedictus.

благослòвина, f. у приповијеци, како је некакав хотећи уставити тањиге ухватио за чатлов, па се чатлов скинуо и онај на тањигама побјегао, а он с чатловом пао натрашке: Ej тужан! где не увати за осовину и за *благословину*, него за оно што се смиче и намиче!

благослòвити, гòсловӣм, [благосовити] v. pf. [1)] ſegnen, benedico. [— 2) vide халалити].

благослòвити се, гòсловӣм се, v. r. pf. у кога, vide благосовити се.

бла̑гослòвно, у пјесми мјесто *благословено*: Од мене ти просто *благословно* —

бла̑госло̑в, бла̑гослова, m. vide **благослов**.

благосо̀вен, совѐна, но, vide **благословен**.

благосо̀вити, гòсовӣм, vide **благословити**.

благосо̀вити се, гòсовӣм се [**благословити се**], v. r. pf. у кога, т. ј. рећи свештенику: *благосови*! као што Србин говори свагда кад се с њим састане, а он му на то одговори: да си *благосовен*, или: Бог да *благосови*! ſich ſegnen laſſen, Segen nehmen: У оба *се* ајдук *благосови* —

бла̑гост, бла̑гости, f. die Güte, Gutmüthigkeit, bonitas [vide доброта].

благоча̑стивӣ Рӣм, m. (наſ ἐυσεβής) fromm, rechtgläubig, Gott recht verehrend, pius, orthodoxus. Срби кажу: први је Рим био *благочастиви*, па ће бити и пошљедњи.

бла̑гош! (у Ц. г.) vide бла̑го [мени]: *бла̑гош* мени!

Бла̑ж, m. Blaſius, S. Blasius (3. fevr.): Канделора зима фора; вели *Блаж* да је лаж (или: за њом иде *Блаж*, који вели да је лаж). cf. Влахо [2 и 3].

бла̑жен, а, о, 1) ſelig, beatus: Трпљен спасен по готову *блажен*. — 2) (у Дубр.) као мјесто *проклет*, Euphemismus für verflucht, maledictus: до подне сам стајао у тој *блаженој* комарди док сам оку меса купио.

[illegible] брда у Ра-
[illegible] ад се иде
[illegible] Лозници;
[illegible] м годо-
[illegible] се од-
[illegible] ише
[illegible] a.
[illegible]
[illegible]
[illegible]

2. **бјѐда**, *f.* (*у Србији*) Bleichsucht [chlorosis].
Бјелоћа, f. (ист.) vide бљедоћа.
Бјеђан, a, o, dim. v. блед: Трећа је мана на Бјеби,| Што си ми *блеђан* преблеђан —
блéјање, n. 1) das Blöken, balatus. — 2) das Gaffen, hiatus.
блéјати, ји̂м, v. impf. 1) blöken, balo. — 2) gaffen, Maulaffen feil haben, hio [vide зијати 1].
блêк, m. der Blöklaut des Schafes, balatus: макар *блек* не остао, т. ј. да би ни једна овца не остала.
1. **блѐка**, f. 1) das Blöken, balatio: стоји *блека* оваца. — 2) (у Боци) будала, der Dummbart, stultus. [vide лудак] cf. блесан.
2. **блéка**, f. (у Боци) vide [лудак, 1] блѐка 2.
блéкнути, блêкнêм, v. pf. blöken, balare.
блѐсан, m. Dummbart, stultus [vide лудак].
блѐсаст, a, o, dumm, stultus [vide сулуд].
блѐска, f. (у Боци) vide [лудак] блесан.
блêшњâк, n. (ист.) vide блијешњак.
бли̂д, бли́да, до, (бли̂ди̂, да̂, до̂, comp. бли̂ђи̂) (зап.) vide блијед.
бли́дити, ди̂м, (зап.) vide блиједјети.
блидо̀ћа, f. (зап.) vide бљедоћа.
ближња̀ив [близнаив], a, o, н. п. платно, т. ј. по којему су близни.
бли́жњêње, n. die Geburt von Zwillingen, partus geminorum.
близа̀нак, нка,| m. Zwilling, geminus [cf. близнак 1, близне, двоњак 1]: Причувај ми два *близанка* сина —
близа̀нац, нца,|
близа̀ница, f. die Zwillingsschwester, gemella.
бли̂за̂нка, f. [име овци]: Свака овца двоје јагањаца,| А *близанка* троје ојагњила —
бли̂зна, f. (у Сријему) cf. [vide] близни.
бли̂зна̂д, f. (coll.) vide близнови.
близна̀ив, a, o, vide **ближњаив**.
бли̂зна̂к, близна́ка, m. (у Ц. г.) [1)] vide близанац [— 2)] (у пјесми мјесто синџирлије): Уњ сам врга' два брата *близнака* —
бли̂зне, бли̂знета, n. der Zwilling, geminus (sine discrimine sexus) [vide близанац].
бли̂зни̂, f. pl. прије је било наштампано (колико сам се ја опомињао из Тршића) да се близни зову оно кад се у брдо уведу двије жице мјесто једне и тако остане у платну; у Сријему пак *бли̂зни* или *бли̂зне* и једно *бли̂зна* зове се оно кад се у ткању прекине једна жица (било од потке или од основе) и тако се оче те се у платну познаје; жене послије увлаче иглом конце у близне да се не би познавале. cf. [поредници,] попуњавати.
бли̂знити се, бли̂зни̂м се, v. impf. Zwillinge gebären, geminos pario.
бли̂знови, близно́ва̂, m. pl. (dat. близно̀вима) Zwillinge, gemini [cf. близнад].
бли́зу, (comp. ближе) nahe, prope [cf. наблизу, ублизу].
бли́ја̂ње, n. der Durchfall, profusio alvi [cf. лијавица, литање 1].
бли́јати, бли̂ја̂м, v. impf. dünn misten, den Durchfall haben, fluit alvus (pecori) [cf. 1 литати].
бли̂јед, блијѐда, до, (бли̂једи̂, да̂, до̂, comp. бљѐђи̂) (јуж.) bleich, pallidus.
блијѐдити, [југоз.]| блијѐди̂м, v. impf. bleich werden, pallesco.
блијѐдјети, (југоз.)|
блијѐђети, (јуж.)|
блијѐска, f. (у Рисну)| свјетлица испред очију (н. п. од ударца),
бли̂јешњâк, m. (у Ц. г.)| das Blinken vor den Augen, scintillatio oculorum: полећеше му блијешњаци. cf. свијетњак [2, свјетлац].
блијѐштити, шти̂м, v. impf. блијеште му очи, geblendet werden, praestringuntur oculi splendore.
бли̂ју̂н, a, o, [hyp. v. близанац]: Те му закла два *блијуна* сина —
бли̂ста̂ње, n. das Glänzen, fulgor [vide 2 сијање].
бли̂стати, та̂м, v. impf.| glänzen, fulgeo
бли̂стати се, та̂м се, v. r. impf.| [vide 2 сијати]: *блиста* злато на њему.
бли̂тва, f. [vide] цвекла, die rothe Rübe, beta.
блитвѐни̂, на̂, но̂, н. п. лист, сјеме, von der rothen Rübe, betae.
бли̂шњâк, m. (зап.) vide блијешњак.
бло̀р, m. (у Ц. г.) велика шарена змија плосне главе, за коју се приповиједа да може до 15 стопа бити дугачка и говече удавити. Овакијех блорова кажу да је било до скора у језеру Скадарскоме, а сад се слабо који налази, и то мали, као и друге змије по нашијем земљама. Кажу, кад велики блор опази човјека на чамцу, он дигнувши главу изнад воде са звиздом иде управо нањ. Црногорци приповиједају да се за времена Махмут-паше Бушатлије (који је погинуо 1796 г.) између Хотскога хума и језера Скадарскога појавио тако велики блор, да је друмом, који је онуда ишао, карван прекинут док се није некакав Турчин зарекао и отишао те га убио; али ни он кажу да га на ату није смио шчекати, него кад му се поприкучи, опали нањ двије пушке мале, у којима су биле синџирлије, па окрене ата и побјегне без обзира не знајући јели га погодио или није; по том опет нико није смио онамо отићи док нијесу чобани из планина по смраду познали да је убијен. cf. [блавор,] блаор.
бло̀руша, f. (у Ц. г.) некака змија, Art Schlange, serpentis genus. Она је дуља и тања од блаора [cf. блаворуша].
блу́дити, блу̂ди̂м, v. impf. (у Дубр.) н. п. дијете, т. ј. [vide] мазити, hätscheln, corrumpo nimia indulgentia.
блу́дити се, блу̂ди̂м се, v. r. impf. (у Дубр.) sich verhätschelt betragen, nimie sibi indulgere: *блуди се* дијете. [vide] мазити се, cf. печити се.
блу̂дни̂к, m. (по зап. кр.) der Vagabund, erro. [vide скитач] cf. скитница.

блу̂дни̂ си̂н, m. der verlorne Sohn, filius prodigus (Лук. XV, 11).

блу̂ђêње, n. 1) das Hätscheln, corruptio per nimiam indulgentiam. — 2) das verhätschelte Betragen, nimia indulgentia.

блу̂на, f. (у Хрв.) eine einfältige Person, simplex frater.

блу̂тити, блу̂ти̂м, v. impf. (у Рисну) говорити којешта без прилике, ungereimt, unpassend sprechen, ineptire. cf. будалити [будалисати, махнитати (манитати), батинати, баљезгати].

блу̂ти̂ш, блути̂ша, m. (у Рисну) који много говори којешта, der ungereimt, unpassend spricht, qui ineptit.

блу̂ђêње, n. das ungereimte Reden, ineptia. [cf. баљезгање].

бљедо̀ћа, f. (јуж.) die bleiche Farbe, Blässe, pallor.

бљѐђан, а, о, dim. v. блијед.

бљѐснути, *нем, v. pf. (у Боци), cf. синути.*

бљѐчве [-чва], f. (по југоз. кр.) vide **бјечва.**

бљѐчкавица, f. (у Дубр.) vide брчкавица.

бљѐчкâње, n. das Quatschen, strepitus.

бљѐчкати се, бљѐчкâ се, v. r. impf. quatschen (vom Kothe u. dergl.), strepere.

бљува̂њак, њка, m. vide бљувотина.

бљу̀вâње, n. das Brechen, vomitus.

бљу̀вати, бљу̀јêм, v. impf. brechen, vomo.

бљу̀вотина, f. das Weggebrochene, vomitus (auch fig.). [cf. бљувањак].

бљу̀да, f. } (у Паштровићима) земљан суд за
бљу̀до, n. } јело, irdene Schüssel, patina. cf. чинија, каленица [паница, поралија, ћаса].

бљу̀нути, нêм, v. pf. brechen, evomo.

бљу̀тав, а, о, } abgeschmackt (von Speisen), fa-
бљу̀так, тка, тко, } stidii plenus, nullius saporis [cf. лутав, млакав 2].

бљу̀шт, m. некака трава, која горе расте као лоза, а коријен јој је као ротква, Art Gewächs, herbae genus [tamus communis L.].

бљу̀штити, ти̂м, v. impf. sich eckeln, fastidio: бљушти ми срце (н. п. кад човјек једе много грожђа).

бо, (у Дубр.) denn, enim, cf. [vide] јер [2]: он *бо* је знао; а особито се говори послије *за што* (за што *бо* је знао), као и у војводству по варошима што се додаје послије *јер*, те се говори *јербо*.

бо̀б, бо̀ба, m. die Bohne, [vicia] faba [L.].

бо̀ба, f. т. ј. рачја, Krebsroggen, ova cancri.

Бо̀бани, Бо̀бâнâ, m. pl. кнежина у нахији Требињској.

бо̀бâње, n. verb. v. бобати се.

бо̀бара, f. } der Roggenkrebs, cancer femina, ova gestans.
бобáрац, рца, m. }
бобàрица, f. }

бо̀бати се, бо̀бâм се, v. r. impf. бобају се ћурићи, junge Truthühner bekommen ihnen eingenthümliche rothe und bläuliche Fleischlappen am Kopfe. Многи ћурићи поцркају кад се бобају.

бо̀бац, бо̀пца, m. у пјесми als ћур. v. боб: Навади се пипац врабац у *бобац* —

Бо̀бија, f. 1) *мала* и *велика,* два брда у Рађевини. Мала је Бобија на путу кад се иде од намастира Троноше к Дрини и Лозници; и ту се свраћају црквари о великим годовима (љети кад је лијепо вријеме), те се одмарају, пију и играју. — 2) два брда више Жабљака зову се *мала* и *велика Бобија.* — 3) и у нахији Рудничкој има *Бобија.*

1. **бо̀бица,** f. (у Дубр.) ситни боб, Art Bohne, fabae genus [vicia faba L. var. equina].

2. **бо̀бица,** f. (највише се говори pl. бо̀бице) као мале красте које излазе у ћурића по глави кад се бобају, Fleischlappen der Truthühner.

бо̀блија, f. (у Сријему) eine Menge, copia: читаву *боблију* меса поједе.

бо̀бња, f. (у Биогр.) као зелена паприка, и кува се за јело, Art Gemüse, oleris genus [зелен плод од hibuscus esculentus L.].

бо̀бов, а, о, Bohnen-, fabaginus: Боља је и *бобова* слама него празне јасли.

бо̀бова ку̀га, f. (у Дубр.) Sommerwurz, orobanche [spec.].

бо̀бовина, f. das Bohnenstroh, culmi fabae.

бобо̀вни̂к, бобовни̂ка, m. (у Дубр.) Art Kraut, herbae genus [sedum maximum Sut.].

бо̀бовњâк, m. трава, fette Henne, sedum [maximum Sut.] telephium.

бо̀болицê, adv. vide [изобила] бозболице.

бо̀бота, f. у загонеци, cf. ћућерица.

бобо̀тâње, n. vide цокотање.

бобо̀тати, бо̀боћêм, v. impf. (у Боци) vide цокотати.

бо̀бу̀к, m. клобук на води, die Wasserblase, bulla [vide 1 клобук].

бо̀бут, m. (у Дубр.) Art Pflanze, herbae genus [viburnum opulus L.].

Бôг, Бо̀га, m. Gott, Deus. [cf. халах]. 1) На права (правцита) Бога, за права Бога, на правди Бога, umsonst, unschuldigerweise, innocens. — 2) Дај за Бога! Удијели за Бога! Немој за Бога! um Gotteswillen! per deum. — 3) Бога ми, bei Gott, medius: Бога ти; у пјесмама и: *Богу ти: Богу тебе,* Краљевићу Марко — Ој *Богу ти,* мили синко Марко — Ој *Богу ти,* наша арамбашо — Ој *Богу ви,* кићени сватови — Мјесто овога гдјекоји побожни људи (као да имена Божијега не помињу узалуд) говоре: *бо̀ра ми,* и *бро̀да ми,* и *ѐло̀га ми!* — 4) На Бога (н. п. не удари киша, дође он)! zum Glück! — 5) Јао мени до Бога милога! тешко мени до Бога милога! — 6) Ако Бôг дâ, wenn's Gott will, si deo placuerit. Ово Срби говоре кад год што уговарају да раде или се чему надају или што желе: ако Бог да, ићи ћемо на прољеће тамо и тамо; биће кише, ако Бог да; не ће тако бити, ако Бог да; И то, пашо, Сријем не расели, | А ти ћеш га, пашо, раселити, | Али не ћеш, пашо, *ако Бог да* — 7) *Ако̀ Бôг дâ,* каже се мјесто: *куда*

ћеш? куд си пошао? куд си наумио? јер веле да са ријечи *куд* не ваља запитати; ако ли би ко заборавивши се или навалице запитао кога са *куд*, онај му кашто одговори: Идем у *кудиљево* да те *скудим*; wohin? quorsum? — 8) Тешко до зла Бога, скупо до зла Бога, verteufelt schwer, theuer, nimie. — 9) Ништа под (јаким) Богом, н. п. нема, не зна, gar nichts, prorsus nihil.

Бо́га, m. hyp. v. Бог: кара се *Бога* (кажу дјеци кад грми); мили Бо̂го!

бо̀газ,* m. (gen. pl. бо̀га̂за̂) 1) der Engpaß, fauces, [vide] ждријело, cf. кланац: Друштва мало, а и то невјешто,| Не познаје стаза ни *богаза* — 2) (у војв.) пређа у коју се риба хвата, Art Fischernetz, retis genus.

бо̏газлук,* m. у лисице оно бијело испод грла, der Theil des Fuchsbalges unter dem Halse, faux pellis vulpis.

бо̏га̂љ, m. der Krüppel, saucius, mutilus. [cf. богац 1].

бога̀љаст, a, o, krüppelhaft, mutilatus. [cf. сакат].

бо̀гаство [богатаство, богатство], m. der Reichthum, divitiae. [cf. зенђилук].

бо̀гат, a, o, reich, dives. [cf. зенђил].

богата̀ство, *n. (у Ц. г.) vide* [богаство] *богатство.*

бога̀та̂ш, богата́ша, m. (у Боци) vide богатун.

бо̀гатити, ти̂м, v. impf. bereichern, ditare: то нас *богати*; стока људе *богати* овдје.

бо̀гатити се, ти̂м се, v. r. impf. reich werden, ditesco.

бо̀га̂тош, m. (у војв.) vide богатун.

бо̀гатство, n. vide **богаство.**

бога̀ту̂н, богату́на, m. (у Ц. г.) богат човјек, der Reiche, dives. cf. богаташ [богатош, газда 2, иматник, госа, господар, чорбаџија].

бо̀гаће̂ње, n. 1) das Bereichern, *τὸ* ditare. — 2) das reich-werden, *τὸ* ditescere.

бо̀гац, бо́кца, m. (у Хрв.) 1) der Krüppel, saucius, mutilus. cf. [vide] богаљ. — 2) der Bettler, mendicus, [vide] просјак, cf. божјак: Нема већег *бокца* од попа удовца.

Бо̀гда̂н, Богда́на, m. (voc. Бо̀гда̂не) Mannsname, nomen viri.

Бо̀гдана, f. ein Frauenname, nomen feminae.

Богда̀нић, m. у Лици брдо са зидинама.

бо̂гдице̂! daß doch! hätte Gott gegeben! utinam! да је *богдице* он дошао! да сам ја *богдице* то онда знао!

Бо̀гељ, m. ein Mannsname, nomen viri.

боги̂њав, a, o, vide оспичав.

бо̀гиње, бо̀ги̂њâ, f. pl. vide оспице.

бо̀гиша, f. (у Дубр.) die Schwertlilie, iris germanica Linn. cf. [vide] перуника [1].

Бо̀гић, m. ein Mannsname, nomen viri.

бо̀гма̂ње, n. das Бог ме! sagen, testatio deorum, juratio per deos.

бо̀гмати се, ма̂м се, v. r. impf. mit Богме betheuern, deum testor: шта *се богмаш*! немој *се богмати.*

бо̀гме! [боме, борме] bei Gott! (etwas weniger als Бога ми) me dius fidius! [cf. неборе].

богобо̀ја̂зан, зна, зно, gottesfürchtig, pius [vide побожан].

Бо̀гов, a, o, (у Грбљу) Gottes-, dei: Тако ми *Богова* дома!

Бого̀ваћа, f. намастир у Ваљевској нахији.

бого̀ва̂ње, n. das Gott-sein, *τὸ* deum esse.

бого̀вати, бо̀гујêм, v. impf. Gott sein, deum esse: Бог *богује* (т. ј. Бог све чини и уређује, а људи су ништа).

бого̀ветни̂, на̂, но̂, in der Redensart: сваки *боговетни* дан, jeden Tag, den der liebe Gott gegeben, omnis omnino.

бо̀года̂ван, вна, вно, (у Славонији) andächtig, pius. cf. [vide] побожан.

бо̀года̂н, a, o, што је од Бога дано, von Gott gegeben, a deo datus.

бого̀душан, шна, шно, (у Рисну) који често иде у цркву и Богу се моли, andächtig, pius. [vide] побожан, cf. душеван.

Богоја́вљеније, vide **Богојављење.**

богоја́вљенска̂ во̀дица, f. ein Weihwasser, das am Feste der h. drei Könige (auf ein Jahr lang) geweihet wird, aquae lustralis genus. [cf. водица 2, велика водица].

Богоја́вљење [Богојављеније], n. (das Fest der h. drei Könige) epiphania domini. [cf. водокршће]. Срби приповиједају да се ноћу уочи Богојављења сваке године отвора небо, и да ће онда Бог дати свакоме који што заиште (само да не иште више него једно). Гдјекоји стоје на пољу по цијелу ноћ не би ли видјели кад се небо отвори, али то сваки не може видјети. Тако се некакав догодио у соби кад се небо отворило, и не имајући кад изићи на поље (да се у том не би затворило), промоли главу кроз прозор да рече: дај ми, Боже, осмак блага; па у ономе страху и у хитњи мјесто тога рече: „дај ми Боже од осмак главу.“ У тај час постане му глава колико осмак, тако да је није могао кроз онај прозор увући у собу док нијесу људи дошли са сјекирама и начинили прозор већи. Многи се на Богојављење ујутру прије сунца купају у потоку или у ријеци (ако је вода смрзла, а они пробију лед).

Бо̀гоје, m. ein Mannsname, nomen viri.

Бо̀го̂јно, n. варош у Херцеговини близу Дувна.

Бого̀љуб (Бо̀гољу̂б), m. Mannsname nomen viri.

богомо̀јство, n. vide **богомољство**: Који нигђе *богомојства* немаш| До џамије од камена градиш,| И оне ти само празне трубе —

бого̀моља, f. 1) црква, Gotteshaus, Bethaus, Kirche, templum. [cf. мољница, намастир (манастир)]. — 2) молитве што уче дјеца у школи, das Gebet, preces.

бого̀мољац, бого̀мо̂љца (богомо́љац, љца), m. der Beter (z. B. vom Mönche), precator.

бого̀мо̂ље, n. das Beten, preces: Страшно твоје *богомоље*, апостоле! —

богомо́љство [богомојство], n. die Andacht, pietas.

богòносац, сца, m. (nach dem griech. θεοφόρος) н. п. Игњат богоносац, Ignatius theophorus (den 20. Dezemb. alten Styls).

богòносни̂, нâ, нô, (θεοφόρος) н. п. оци: Помозите триста и осамдесет *богоносни* отаца (приповиједа се да је рекао некакав пијан пошавши да узјаше на коња, а кад се превали преко коња на другу страну, онда рече: Одступите неколико, много вас је).

богòрадни̂к, m. (у Боци) Bettler, mendicus [vide просјак].

богорáдити, богòрâди̂м, v. impf. искати Бога ради, betteln, mendicare [vide просити 2].

богорáђêње, n. das Betteln, mendicatio.

Богòродица, f. (θεοτόκος) Gottesgebärerin, dei genitrix.

богòродичин, а, о, der Gottesgebärerin, genitricis dei.

богòродичина трáва, f. (у Сријему) das Hartheu, hypericum perforatum. cf. пљускавица.

богòродичин лȁн, m. Leinkraut, linaria vulgaris. cf. дивљи лан.

богòродичино кȍло, n. пред олтаром у гдјекојијем црквама извишено коло, а у гдјекојијем од мермера различите боје начињено, гдје се чита јеванђелије, апостол и т. д. У једној пјесми (може бити само стиха ради) зове се и *коло црквено*: Спушта чедо на *коло црквено* —

богòродичино цвȉјеће, n. die Lilie, lilium. cf. [крин, лијер,] лиљан.

Бòгосав, m. Mannsname, nomen viri.

богослóвац, вца, m. (у војв.) der Theolog, theologus: Ил' трговца, или *богословца* —

Бòг-помôћ, у пјесми мјесто: *Божја помоћ*: Капу скида *Бог-помоћ* назива —

бôд, m. ein Stich [punctus].

бôдаљ, бôдља, m. (у Ц. г.) некака трава бодљикава, Art Kraut, herbae genus [carduus L.?, cirsium L.?].

бòдац, бòца, m. н. п. во, Ochs, der im Stoßen Sieger bleibt, bos victor.

бòдâч, бодáча, m. 1) н. п. во, ein stößiger Ochs, bos petulcus. — 2) (у Ц. г.) мрежа у коју се укљеве веће хватају, Art Fischnetz, retis genus.

бòдачки̂ вез, *m.* Art Stickerei [genus picturae ope acus].

бȍдва, f. (у Славонији) der Dreizack (der Fischer), tridens. cf. [vide] остве.

бòдеж, f. (у Сријему) das Seitenstechen, pleuritis. cf. [vide] протисли.

бȍдêње, n. das Stechen, punctio.

бȍдимицê, adv. н. п. ударити кога, stichweise, auf den Stich, punctim.

бòдитељ, m. у загонеци, cf. ходитељ.

бóдља, f. der Stachel an Gewächsen, spina. [cf. 2 драча 2].

бòдљача, f. (у Ц. г.) stacheliges Gewächs, herba spinosa. cf. [2] драча [1].

бòдљив, а, о, н. п. трава, stechend, pungens: *Бодљиву* корову није Бог дао рогове. [cf. бодљикав].

бòдљика, f. 1) једна бодља, ein Stachel, spina. — 2) некака бодљива трава у винограду, Art Stachelgewächs, herba quaedam spinata.

бòдљикав, а, о, stachelig, spinosus. [vide бодљив].

бȍднути, нêм, vide боцнути.

бòдрêње, n. vide оштрење.

бòдрити, ри̂м, v. impf. (око Ријеке) schleifen, acuere. cf. [vide] оштрити.

бôдуо, бôдула, m. *Као што у Далмацији грађани и варошани и острвљани зову сељака са сухе земље* морлаком, *тако сељаци* (морлаци *или* власи) *острвљанина зову* бодулом, *а острвљанку* бодулицом. cf. морлак.

бодýлица, f. *cf. бодуо.*

Бȍђâни, m. pl. намастир у Бачкој.

бȍђански̂, кâ, кô, von Бођани.

Бóжа, m. (ист.) vide Божо.

Бòжана, f. Frauenname, nomen feminae.

божàнство, n. die Gottheit, divinitas: има ли у тој књизи штогођ од *божанства?*

бòжања, f. (у Дубр.) махуна од боба (а од граха зове се *мохуна*), die Bohnenschote, siliqua fabacea.

Бòжидâр, m. Mannsname, nomen viri.

бòжити, жи̂м, v. impf. (ст.) кога, т. ј. називати му Бога или Божју помоћ, nach der Volkssitte der Serben mit помози Бог! oder Божја помоћ! grüßen, deum praefari: *Божио* је Јанковић Стојане:| Божја помоћ, сиротице стара —

бòжитњи, њâ, њê, vide **божићни.**

Божић, m. (dim. v. Бог) Weihnachten, festum nativitatis Christi: Боље је *Божић* кужан него јужан; Јужну *Божићу* и пријатељском колачу не ваља се радовати. У очи Божића, пошто се бадњаци унесу у кућу и наложе на ватру, узме домаћица сламе и квочући (а за њом дјеца пијучући) простре по соби, или по кући, ако нема собе. По том узму неколика ораха и баце по слами. Послије вечере пјевају и веселе се. Кад ујутру устану, најприје отиде једно те донесе воде, али понесе жита те поспе воду (као полази је) кад к њој дође. Том водом умијесе чесницу и налију ручак те приставе. Кад се поодјутри, пошто намире стоку, онда сједу за ручак. Али прије него сједу за ручак, избаце по неколике пушке (тако и ујутру рано кад устану), па се онда скупе сви око софре те се моле Богу (држећи свако по једну воштану свијећу у рукама) и *мир-божају се*, т. ј. изљубе се сви редом говорећи: „Мир Божји! Ристос се роди, ва истину роди, поклањамо се Ристу и Ристову рожанству.“ По том домаћин покупи све оне свијеће у једну руковет и усади у жито, које стоји на софри у каквој карлици, или у чанку (свакојако жито помијешано заједно; у том житу стоје и колачи којекакви), те ондје мало погоре, па их угасе оним житом. Оно жито дају послије жене кокошима да носе јаја. Кад почну ручати, неки најприје

окусе сира, неки печенице, а неки (као по Сријему и по Бачкој) прије свега срчу *вареник*, али ракије многи не пију први дан због врућице. Око пола ручка устану у славу и ломе колач какогод и о крсном имену, само што нема кољива. На Божић се обично руча с вреће (простре се празна врећа мјесто чаршава, или по чаршаву), и софра се не диже (нити се кућа чисти) за три дана. Први дан Божића нико никоме не иде у кућу, осим *полажајника*. О Божићу се објести и побљувати није никакове срамоте („ако сам се опила, Божић ми је дошао"). Од сламе, с којом се на бадњи дан квоче и пијуче, остави домаћица по нешто, па кад насађује кокоши под сваку метне по мало. Оно уже у којему се слама донесе, не раздријеши се, него се само распусти, па се на Божић ујутру пред кућом баци по њему жита, те кокоши зобљу, а домаћица рекне: „како ми у скупу зобале, тако ми у скупу и носиле!" На неким мјестима (као по Босни и по Херцеговини) *сјачу* на Божић, т. ј. домаћин рано ујутру виче: *сјај, Боже и Божићу, нашему* или *нашој* (по имену свијем кућанима редом). Приповиједају да је отишао некакав Србин свом бегу у Скочић (ниже Зворника) да иште шенице за чесницу, а бег му казао: „даћу ти шенице, али ако ћеш један пут и мени *сјакнути*." Србин казао да хоће, узео шеницу и *сјакнуо* му на Божић: *сјај, Боже и Божићу, и нашему бегу на Скочићу*. У Рисну се у цркви послије јутрење љубе на Божић ујутру сви један с другим, и тако се онда помире многи који су дуго времена били у завади. Који се у цркви не изљубе, они се љубе послије пред црквом. Ко има коња, на Божић послије ручка ваља да га пројаше. У Бачкој момчад посједају на коње па по пољу *вијају Божић*. Гдјекоји кажу да се на Божић не могу вериге угријати. У Грбљу гледају на Божић с које ће им стране пињата наврети, па коме наври од истока, онај се нада срећи оне године. У Боци многи људи пред Божић начине сламницу те с ње као с трпезе једу од бадњега дне до малога Божића. Од божитње сламе гдјекоји носе на њиве да би боље родиле. Гдјекоји ударају рогом од божитњега пецива воћку нероткињу по жилама говорећи: „ја тебе рогом, а ти мене родом!" Гдјекоји опет узму на Божић сјекиру и замахну као да посијеку воћку нероткињу, а други му ко рече: „не сијеци, родиће," и кад се то учини трипута засопце, кажу да ће воћка послије родити. Пепелом с чеснице посипају свилене бубе, да их буде доста као и прашака у пепелу. Гдјекоји угљеном од бадњака мажу губаве смокве. До малог Божића говори се, кад се двојица срету на путу, или кад који ком дође у кућу, *Ристос се роди* (мјесто *добро јутро, помоз' Бог* и *добар вече*), и одговара се: *ва истину роди*; тако и кад се пије, мјесто *спасуј се* и *на здравље*. [cf. бадњи дан].

Бо̀жићко, m. Mannsname, nomen viri.

бо̀жићни̂, нâ, нô, [божитњи] н. п. ражањ, свијећа, Weihnachts-, festi natalis Christi.

бо̀жићова̂ње, n. das Feiern der Weihnachten, celebratio festi natalis Christi.

бо̀жићовати, ћујêм, v. impf. die Weihnachts-Feiertage zubringen, agere diem festum natalitiorum Christi.

Бо̏жица, f. Frauenname, nomen feminae.

бо̏жјâк, m. 1) der Bettler, mendicus, [vide] просјак, cf. богац: Ето вама, *божјаци* — И беседе *божјаци* — Па га даде *божјаку* — 2) (у Дубр.) der Wiedehopf, upupa. cf. [vide] пупавац.

бо̏жјâ пла̀хтица, f. (у Хрв.) некака трава, Art Pflanze, herbae genus [vide божје дрвце].

бо̏жјê бла̂го, n. (у зап. пр.) vide мазга. cf. благо 2.

бо̏жјê др̂вце, n. Schlafkräutl, die Stabwurz, artemisia abrotanum Linn. [cf. божја плахтица].

бо̏жји̂, жјâ, жјê, göttlich, divinus. [cf. тожји].

бо̏жји̂ дан, m. први дан по Божићу (први је дан Божић, други божји дан, а трећи Стјепањ дан), der Tag nach Weihnachten, dies primus post nativitatem Christi.

Бо́жо, m. (јуж.) Mannsname, nomen viri. [cf. Божа].

божо̀гробац, гропца, m. калуђер из Јерусалима, ein Mönch vom h. Grabe, monachus sancti sepulcri. [cf. Јерусалимац].

бо̏жоле! (ст.) у додолској пјесми: Удри, удри ситна киша,| Ој додоле!| Мој *божоле!*

бо̀жу̂р, божу́ра, m. 1) die Päonie, Gichtrose, paeonia officinalis Linn. [cf. божурак, брозгва]. — 2) [*Божур*] планина у Херцеговини близу Јелеча.

бо̀жура, f. (у Грбљу) прасица што се коље за Божић. cf. [vide] печеница [1].

божу́рак, рка, m. vide божур 1.

божу̀рица, f. (у Грбљу) прасица што се коље за Божић. cf. [vide] печеница [1].

бо̏зболе,* } adv. н. п. има, viel, überflüßig, mul-
бо̏зболицê, } tum, abunde. [vide] изобила, cf. болболице, доста.

бо̂ј, бо̏ја, m. 1) vide битка: погинуо у *боју*; на *бој* на Косово. — 2) Schläge, verbera: умр̏о од *боја*. [— 3) vide 2 по̏д 1].

1. **бо̀ја,*** f. (pl. gen. бо́јâ) die Farbe, color. [vide 1 маст 3].

2. **Бо́ја,** f. 1) hyp. v. Богдана. — 2) hyp. v. Бојана.

3. **Бо́ја,** m. (ист.) vide Бојо.

боја̀ги [*], (као, рекао би), etva, fortasse: он мисли *бојаги* да ми то не знамо. [vide тобоже].

боја̀дисâње, n. vide [машћење 2] бојење.

боја̀дисати, ишем, v. impf. vide [мастити 2] бојити.

бојàжљив, а, о, } furchtsam, timidus.
бо̀ја̂зан, зна, зно, }
бојàзљив, а, о, }

бо̀јак, бо̀јка, m. hyp. v. бој: *Бојак* бише и помирише се —

Бо̀јана, f. 1) ein Frauenname, nomen feminae. — 2) ријека што тече поред Скадра, ein Fluß, nomen fluvii: У бијелу Скадру на *Бојани* — 3) vide укљева. — 4) у припјеву: шиком-бојана: Пошетало је пет ђевојака,| Шипер-пеана| *Шиком-бојана* —

бо̀јати се, ји̂м се, v. r. impf. 1) fürchten, timeo: Не *боји се* свака шуша Бога, него батине; *Бојиш ли се* још кога до Бога? — 2) nachstehen, nihil cedere; Чудно Симо књигу изучио,| Не *боји се* ђака ниједнога,| Ни својега старца игумана — 3) н. п. бојим се доћи ће, т. ј. чини ми се, ich vermuthe, opinor. [cf. бој се].

бо̀јац, бо́јца, m. 1) der Kämpfer, pugnator acer, cf. [бојник 1, бојаџија 2,] убојица: *Бојца* Вука рођена нећака — 2) die Nuß, mit der man (im Spiele) wirft, nux quae mittitur (missilis). cf. [vide] ојнак.

бо̀јаџија,* m. 1) der Färber, tinctor. cf. [vide] мастилац. — 2) der Streiter, pugnator. cf. [vide] бојац [1].

бо̀јêње, n. das Färben, tinctio. [vide машћење 2].

Бо̀јин, m. ein Mannsname, nomen viri.

бо̀јити, ји̂м, v. impf. färben, tingo. cf. [vide] мастити [2].

Бо̀јица, m. Mannsname, nomen viri.

бо̂јни̂, на̂, но̂, н. п. копље, седло, Schlacht-, Krieges-, bellicus (понајвише у пјесмама): Из *бојна* га седла избацио —

бо̀јни̂к, бојни́ка, m. (у Ц. г.) 1) der Krieger, pugnator, cf. [vide] бојац [1]: И јунаку ваљатну *бојнику* — Ђегођ бјеше лакца и *бојника* — 2) der Raufer, Schläger, homo pugnax: затворили су два *бојника*, т. ј. двојицу што су се тукли.

бо̂јница, f. н. п. пушка, лубарда, галија, Schlacht-, Kriegs-, bellicus: Те припали *бојницу* лубарду — Пуче пушка *бојница* јуначка — Још даћу ти *бојницу* галију —

бо̀јни̂чки̂, ка̂, ко̂, (у Ц. г.) Kämpfer-, pugnatorum: И *бојничке* пушке дохватише —

бо̂јнокòпљани̂к, m. Schlachtlanzenträger, hastatus acer: Седамдесет *бојнокопљаника* —

Бо́јо, m. (јуж.) hyp. v. Богић. [cf. 3 Боја].

бо̂јсе, } ваља да, може бити, vielleicht, kann
бо̂јске, } sein, opinor. cf. [можда, може да, белћим,] бојати се 3.

Бо̂јчета, m. Mannsname, nomen viri.

бо̂к, бо̀ка, m. (loc. бо̀ку) die Seite, latus: Не гледај ме избијена ока, већ пуна *бока* (казао некакав, коме су за ручак око извадили, што није имао чим платити); и̂з ока, и̂з бока, woher nur immer (z. B. muß man zusammenbringen, undecunque (praestandum).

[**Бока,** f. Земља око свега великога залива морскога код Котора зове се *Бока* и *Бока Которска; види* s. v. брајо 2, Котор и др.]

бо̀ка̂л, бока́ла, m. (ital. il boccale). 1) Becher, poculum. [cf. врч]. — 2) (у прим.) der Nachttopf, matula. [vide врчина] cf. нокшир.

бо̀ка̂р, бока́ра, m. } eine Kanne von Feyance, vas
бо̀кара, f. } faventinum. cf. милојка [2, мајолика (мајулика), бардак 2].

бока̀рић, m. dim. v. бокар.

бока̀рица, f. dim. v. бокара.

бо̀ква, f. (у Дубр.) vide боквица 1.

бо̀квица, f. 1) der Wegerich, plantago [L.]: боквица мала [plant. minor L.], боквица подводна [alisma plant. L.?], боквица средња [plant. media L.] (у Дубр.). [cf. боква, трипутац]. — 2) у сваке зелени срце, које се види усред лишћа: у које расаде боквице нема, или ако је килава боквица, од ње главица бити не може.

бокѐљица, } f. (у Дубр.) ружа која цвати и
бо̀кêљка, } љети и зими, али нема мириса, Art Monatsrose, rosae menstruae genus [rosa indica L. var. semperflorens Ser.].

[**бокељски,** ка, ко, што припада Бокељима и Боци; *види* s. v. вериге 2.]

бо̀киле, m. (у Грбљу) име јарцу, Bocksname, nomen capro indi solitum.

бо̀ки̂н, боки́на, m. (у Боци) das Mundstück, prostomis: А у руке чибук Цариградски,| У чибуку *бокин* од Мисира —

бо́коњ, m. (у Барањи) у лађе ребра изнутра, die Schiffswand, costa navis.

бо̀ко̂р, бо̀кора, m. (loc. бокòру) das Büschel, die Staude, fasciculus caulium ejusdem herbae.

бокòрêње, n. die Bestaudung, fruticatio.

бокòрити се, ри̂м се, v. r. impf. н. п. шеница, sich bestauden, fruticare.

бокòрић, m. dim. v. бокор.

бо̀ку̂н, боку́на, m. (по приморју) vide комад.

боку̀нић, m. dim. v. бокун.

бокча̀лук,* m. vide **бошчалук**: Три јаглука, танка *бокчалука* —

бо̂л, m. der Schmerz, dolor.

бо̀лан, бо̀лана (и бо́на), бо̀лано (и бо́но) 1) krank, aegrotus [vide болестан]: Па бесједи *болани* Дојчине — О мој брате, *болани* Дојчине — Господару, *болани* Дојчине — А стиже га *болани* Дојчине — Ману сабљом *болани* Дојчине — Ана ј' моја од горице *бона* — 2) unglücklich, miser, cf. [vide] јадан: шта ти учини, *болан*, брате! Што је, *болан*, слуго Милутине!| Зар издаде цара на Косову? —

бо̀ла̂нџа, f. [vide мјерила]: Па измјери плочу на *боланџу* —

бо̀лболицê, adv. (у Барањи) vide [изобила] бозболице.

болѐжљив, а, о, (у Лици) vide болешљив.

болѐзања, f. (ст.) vide болест: А Бог пусти тешку *болезању*,| *Болезању*, страшну срдобољу —

бо̀лесан, сна, сно, vide **болестан.**

болѐсни̂к, болесни́ка, m. der Kranke, aegrotus [cf. боник (болник), немоћник (немотњик)]: *Болесник* мало једе, али много троши.

болѐсница, f. die Kranke, aegrota. [cf. немоћница (немотьица)].

бо̀лѐст, бо̀лести, f. (loc. болѐсти [pl. gen. болѐстӣ]) die Krankheit, morbus. [cf. болезања, болијест].

бо̀лестан [болесан], сна, сно, krank, aegrotus. [cf. болан 1, аста].

бо̀лети, бо̀лӣ, (ист.) vide бољети.

бо̀лѐћӣ, ћа̂, ћѐ, mitleidig, gefühlvoll, theilnehmend, qui movetur alterius malo. Das Sprichwort *нема болећега* hat folgende Erzählung zum Grunde: Разбољела се жена усред зиме, па јој пало на ум на букову мезгру; муж јој каже: „Бог с тобом жено! откуда сад букова мезгра? Сад букве пуцају од мраза.“ А она му одговори: „Е! мој човјече! нема *болећега*, а он би наложно ватру око букве, па би се буква откравила и било би мезгре.“

болѐћица, f. (у Рисну) vide бољетица.

болѐшљив, a, o, kränklich, valetudinarius. [cf. болежљив, љохав, налош, рђав 2, слаб].

болѐштина, } f. augm. v. болест.
болѐшчина, }

бо̀лијест, f. (у Ц. г.) vide болест.

боли́нак, нка, m. (као *болест*?) der Schmerz, dolor: И Воина за *болинак* пита —

бо̀лити, бо̀лӣ, (зап.) vide бољети.

бо̂лнӣк, m. vide **бонник**: Дадоте ми тог *болника* да лечим —

болова̂ње, n. das Kranksein, aegrotatio. [cf. бортање].

болова̀ти, бо̀лујѐм, v. impf. krank sein, aegrotare. [cf. бољети 2, бортати].

болова̀н, m. vide лађа: Иду л' Саном водом *болозани* —

бо̂лта, f. велики дућан, das Gewölbe, der Laden, taberna.

бо̂лтација,* m. der ein Gewölbe hält, Kaufmann, mercator.

бо́ља, f. 1) hyp. v. бол. — 2) велика боља, die fallende Sucht, epilepsia. [vide падавица] cf. гора.

бо̀љар, боља́ра, m. der Bojar (Große), magnas, optimas, in den ungarischen Chroniken bojerones. [vide властелин].

бо̀љарка, } f. die Bojarin, uxor τοῦ бољар.
бо̀љаркиња, } [vide владика 2].

бо̀љарскӣ, ка̂, ко̂, bojarisch, optimatum.

бо̀ље, adv. geschwind, lauf! propera: *Боље*, сестро, ако Бога знадеш —

Бо̀љевићи, [m. pl.] *племе у Црмници.*

бо̀љети, бо̀лӣ, v. impf. (јуж.) 1) schmerzen, doleo.— 2) (у Далм.) боли ме, т. ј. болестан сам, бољело ме и т. д., krank sein, aegroto. [vide боловати].

бољѐтица, f. рана каква на тијелу која сама од себе изиђе, die Wunde, vulnus. [cf. болећица].

бо̀љи, ља̂, ље̂, besser, melior. adv. бо̀ље.

боља́к, нка, m. die Besserung, melior rerum conditio.

бо̀љма, besser, melius.

бо́ме, vide богме: Не ћу, *боме*, моја мила мајко —

бо́на, но, cf. [vide] **болан** [1].

бо́нӣк, m. vide болесник.

бо́нца, f. (у Бачк.) 1) vide [хрт] рт: као *бонца*, каже се слабој жени. — 2) мршава крава, magere Kuh, vacca macra.

бо́р, бо́ра, m. (pl. бо́рови) 1) die Föhre (Kiefer), pinus silvestris Linn. [cf. 2 бора, борика 1]. — 2) у заклињању говори се мјесто *Бог: бора* ми! Не умри, синко, за *бора*! — Теби *бору*, дите Николица — О *бора* ти, драги господару —

1. **бо́ра,** f. 1) die Falte, plica. — 2) die Runzel, ruga. [cf. мрежотина, мрска].

2. **бо́ра,** f. у пјесми мјесто *бор* [1]: Паде момче за *бору* зелену —

бо̀равити, ви̂м, v. impf. 1) leben, ago, dego: како *боравиш*? [vide живљети 1. — 2) vide пребивати:] ће *боравиш* сад? — 3) (ст.) санак боравити, schlafen, dormio: И под јелом санак *боравио* — Леже јунак санак *боравити* —

бо̀равље̂ње, n. 1) das Leben, sich Befinden, vita. — 2) das Schlafen, somnus.

бо̀ра̂жђе, n. } (у прим.) (ital. borago) Frühlings-
бо̀ра̂жина, f. } gemüse, olus vernum [borrago officinalis L.]. cf. паколеч.

бо̀ра̂жница, f. dim. v. боражина.

Бо̀рак, рка, m. планина близу Омиша. cf. Висућ.

боранија[*], f. die noch grünen Fisolen, phaseoli virides, immaturi. [cf. грах рогачић, рогачић].

Бо̀рања, f. планина у Рађевини, Name eines Berges in Serbien, nomen montis.

Бо̀рач, Бо́рча, m. зидине од старога града у нахији Крагујевачкој у Гружи.

бо̀рба, f. der Streit, pugna, certamen: Многе доби у *борби* мегдане —

бо̀рење, n. das Kämpfen, certatio.

бо̀рије[*], бо̀рија̂, f. pl. (ст.) ein musik. Instrument: Ударише зиле и *борије* —

бо̀рӣк, бори́ка, m. Kiefernwald, pinetum. [cf. борје].

бо̀рика, f. 1) vide [cf.] бор [1, abies pectinata De Cand.]: Из Омере зелена *борика* — 2) [*Борика*] Frauenname, nomen feminae.

бо̀рити се, ри̂м се, v. r. impf. kämpfen, certare, auch: бори се с душом, er liegt im Todeskampfe, agonizat: То говори, а с душом *се бори* —

бо̀рје, n. (coll.) Kiefernwald, pinetum. [cf. борик].

Бо̀рковић, (voc. v. Борковић) cf. Иргитанче.

бо̀рме, vide богме: Хоћу, *борме*, Ешко Мехо! —

бо̀рна сӯкња, f. (ст.) faltenreich, plicarum plenus, cf. [разборит 2,] саборит: Ко ти реза *борну* сукњу? —

бо̀ров, а, о, Föhren-, pineus, e pino silvestri: Ој на брду на *борову* бор се зелени —

бо̀ровина, f. Kiefernholz, lignum pini silvestris.

бо̀ровић, m. (у Славонији) некаке врло ситне бундевице, Art kleiner Kürbiße, cucurbitae genus [cucurbita pepo L. var. moschata. vide бундева 2].

бо̀ровица, } f. Wachholder, juniperus communis
боро́вница, } Linn. [vaccinium myrthyllus L.].

Боро̀вӣк, Боровӣка, m. врх насред Лукавице.

Бо̏рогово, n. планина у Босни: И Папрађу близу *Борогова* —

Бо̏роје, m. Mannsname, nomen viri.

бо̀ртâње, n. vide боловање.

бо̀ртати, тâм, v. impf. (у Бачкој) vide боловати.

Бо̏рча, f. 1) Дунавска отока, која се одваја према Биограду и утјече у Тамиш. — 2) село на десној страни те отоке.

бо̑с, бо̀са, со, barfuß, nudipes: *Бос* као пас.

Босâнац, нца, m. vide Бошњак: Јер *Босанци* Турци млидијаху —

Бо̀сâнка, f. 1) die Bosnierin, femina Bosnensis [cf. Бошњакиња, Бошњакуша]. — 2) [*босанка*] т. ј. [vide] чутура, Art чутура, vasis vinarii genus. Босанка чутура није плосна као плоска, него је округла и дугуљаста. — 3) брдо више Дубровника.

Босâнлија,* m. vide Бошњак: Да не уд'ре Турци *Босанлије* —

бо̀санскӣ, кâ, кô, bosnisch, bosnicus.

бо̀сиљак, йка, m. (једни говоре и *босиок*)

бо̀сӣље, n. Baſilienkraut, ocimum basilicum Linn.: То је сиље и *босиље*. [cf. васлеђен, велсаген, веслиген (феслиген), меслиђен, мислоћин, ситни босиљак].

Бо̀сӣљка, f. ein Frauenname, nomen feminae.

бо̀сӣљков, а, о, н. п. кита, Baſilikum-, basilici.

бо̀сиок, m. vide босиљак.

Бо̏сна, 1) der Fluß Bosna. — 2) das Land Bosnien: Те је шаље на *Босну* поносну — И честиту *Босну* полазити — Од честите *Босне* камените — 3) (у Ц. г.) надимак женски.

босо̀ног, а, о, у једну ногу обувен а у другу бос, nur auf einem Fuße bekleidet, altero pede nudus.

босо̀тиња, f. Barfüßigkeit, pedum nuditas.

бо̀стан,* m. [cf. 1 трап 2] 1) Melonengarten, hortus peponum. — 2) Melonen ſelbſt, pepones et anguriae, fig.: како ради обраће зелен бостан, т. ј. пропаће. [cf. врежа 2]. — 3) (у Црни.) vide врт.

бо̀станӣште, n. Ort, wo ein Melonengarten geweſen, locus ubi olim pepones sati erant.

бо̀станов, а, о, н. п. сјеме, Melonen-, peponum.

бостâнчић, m. dim. v. бостан 3.

бостâнџија,* m. der Melonengärtner, hortulanus: *Бостанџији* краставце продавати.

бо̀стањ, m. (у примор.) vide [врт] бостан 3: Ђевојке су *бостањ* посадиле — У *бостању* да поспе цвијеће —

бо̀сти, бо̀дём, v. impf. ſtechen, pungo.

бо̀сти се, бо̀дём се, v. r. impf. 1) н. п. боде се крава, ſie iſt ſtößig, cornu petit. — 2) боду се волови, ſtößt einer den andern, cornibus se invicem petunt.

Бо̏сут, m. 1) вода у Сријему (утјече у Саву ниже Раче). — 2) село на утоку те воде у Саву.

бо̀туља, f. (у прим.) eine Flaſche, Bouteille,

1. **бо̀ца**, f. (pl. gen. бо̀ца) lagena. cf. [срче,] гостара, боцун.

2. **бо̀ца**, f. eine ſtechende Pflanze, plantae pungentis genus [xanthium spinosum L.].

бо̀цâње, n. dim. v. бодење.

бо̀цати, цâм, dim. v. бости. [cf. 1 бацати].

бо̀цкâње, n. dim. v. боцање.

бо̀цкати, кâм, dim. v. боцати. [cf. бацкати].

бо̀цман, m. das Raſchbrot, Kleienbrot, panis furfureus. У Лозници јечмечије имале су отприје (а сад не знам како је) прво обичне *сомúне*, или *сúмите*, по том *нàтренúке* (који су понајвише били као два сомуна састављена један на другоме), па онда *боцмане*.

бо̀цнути, нêм, v. pf. einen Stich geben, pungo. [cf. боднути, бацнути].

бо̀цӯн, боцӯна, m. (у Ц. г.) vide [1] боца.

бо̀чêње, n. das Streiten (mit Worten), rixatio.

бо̀чина, f. augm. v. бок: ударио га у бочину.

бо̀чити се, чӣм се, v. r. impf. ſtreiten (mit Worten), rixo: он *се бочи* с њиме, и они *се боче* (mit und ohne међу собом и. између себе).

бо̏чка (игла), f. (у Ц. г.) die Stecknadel, acus genus. cf. батушка, чиода [шпиода, бумбача].

бо̏чњâк, m. (у Ц. г.) das Flaſchenfutter, theca ampularum. [cf. канаве].

бо̏ш,* празно, leer, vacuus (im Ringſpiel). cf. прстен [3].

бо̏шарија,* f. vide исјечак.

бо̏шкâње, n.
бо̏шкати, кâм, v. impf. } cf. прстен [3].

бо̏шкӣ, adv. (у Бачк.) људски, лијепо, као што *Бог* милује, Gott gefällig, ut deo placet.

Бо̏шко, m. Mannsname, nomen viri.

бо̏шнути, нêм, v. pf., cf. прстен [3].

Бо̀шњâк, Бошња́ка, m. der Bosnier, Bosnus homo. cf. [Бошњанин,] Босанац, Босанлија.

Бошњâкиња,
Бошњâкуша, } f. vide Босанка 1.

Бо̏шњанин, m. der Bosnier, Bosnius [vide Бошњак]: Јанко гледа Рељу *Бошњанина* —

бо̀шњâчкӣ, кâ, кô, der Bosnier, bosnorum.

Бо̀шњо, m. hyp. v. Бошњак.

бо̏шча,* 1) Wickeltuch, involucrum. — 2) Schürze der Frauen (Fürtuch), praecinctorium [vide прегача]; опрежина је од саме вунене преље различнијех боја, а бошча је од платна, па у ткању ишарана вуненом или памучном прељом. — 3) der feinſte türkiſche Tabak, nicotianae genus optimum [nicotiana macrophylla Spr. var. cardata].

бошчâлук* [бокчалук], m. ein Geſchenk von Hemd, Hoſen, Strümpfen, donum amictus: А ђевојка седам *бошчалука*,| Нит' су ткани нити су предени,| Ни у ситно брдо увођени,| Већ од чиста злата сађевани —

брâбоњак, о̑њка, m. ein Kügelchen Ziegenkoth, globulus stercoris caprini: Стара баба у *брабоњке* гата:| Жив' ми синци, све су гола г...а —

брабо̀њâње, n. das Miſten der Ziege, caprae cacatio.

брабо̀њати, њâм, v. impf. misten (von der Ziege), caco (de capra).
бра̏бо̂њчêње, n. dummes Gerede, sermo insulsus.
бра̏бо̂њчити, чи̂м, v. impf. говорити којешта, dummes Zeug reden, ineptire: не *брабоњчи!*
бра̂в, m. 1) Schafvieh, ohne Rücksicht aufs Geschlecht, oder Alter, pecus, oves. — 2) (у војв.) уштројен вепар, ein verschnittenes Schwein, porcus castratus. [vide вепар] cf. бравац.
бра̀ва, f. das Schloß, serra.
бра̀ва̂ње, n. der Schafsgang, incessus ut ovis est.
брава̀рица, f. крух, који се у Кастелима мијеси о Божићу (као у нас ч е с н и ц а); тако се за то зове, што су по њему начињени различни *брави* (овце, волови) а и дијете у бешици и т. д.
бра̀вати, ва̂м, v. impf. ићи без памети као овца, gehen wie ein Schaf, ut ovis incedo.
бра́вац, вца, m. 1) vide вепар. — 2) [*Бравац*] Mannsname, nomen viri.
бравѐња̂к, бравења́ка, m. der Krammetsvogel, turdus pilaris Linn. cf. брањуг [vide дрозак].
1. **бравѐтина,** f. augm. v. брава.
2. **бра̀ветина** [**брављетина**], f. бравље месо, das Schafsfleisch, caro ovilla. [vide овчевина].
бра̏вица, f. dim. v. брава.
[**брављетина** (браветина), f. vide овчевина.]
бра̀вљи̂, љâ, љê, Schaf-, ovillus.
бра́вче, чета, n. ein Stück Schaf, ovicula.
бра́да, f. (acc. бра́ду и бра̂ду) 1) der Bart, barba: Ако лаже, *брада* му не смета. — 2) das Kinn, mentum. — 3) кукурузна, der Bart am Kukuruz, barba zeae. [cf. свила 3].
бра̀давица, f. 1) die Warze, verruca. — 2) на сиси, die Brustwarze, papilla mammae.
бра̀давичица, f. dim. v. брадавица.
брада̀јага[*], m. [ага што иде за војском те даје дарове добријем јунацима] у пјесми: А најпотље *брадајаге* Турци,| Што не носе ништа од оружја,| До на руке златне перјанице,| А да њима бегенишу главе —
бра̀да̂ње, n. das Bekommen des Bartes (von Kukuruz), τὸ aristis muniri. [cf. свилање].
бра̀дат, а, о, bärtig, barbatus.
бра̀дати, да̂м, v. impf. т. ј. кукурузи, Bart bekommen (von Kukuruz), spica aristarum vallo munitur. [cf. свилати].
бра̀да̂ш, брада́ша, m. лонац највећи од једнога уха, па има усну као браду отобољену, Art Topf, ollae genus.
бра̏два, f. Zimmeraxt, ascia: Зачудио се, као да је видио лијеву *брадву*. cf. ванцага.
брадвѐни̂, нâ, нô, von Zimmeraxt, asciae.
брадвѐтина, f. augm. v. брадва. [cf. брадвурина].
бра̏двити, ви̂м, v. impf. mit der Axt behauen, dedolare.
брадву̀рина, f. augm. v. брадва. [vide брадветина].
брадѐтина, f. augm. v. брада. [cf. брадурина].
бра́дићи, m. pl. 1) само у овој загонеци: Нађох тиће *брадиће*, виш' *брадића* усточиће, виш' усточића носочиће, виш' носочића гледочиће, виш' гледочића челочиће, виш' челочића Гојко крике враћа (т. ј. брада, уста, нос, очи, чело и чешаљ у коси). — 2) [*Брадићи*] село у Јадру.
бра̀дица, f. dim. v. брада, Bärtlein, barbula.
брадо̀ватица, f. (у Дубр.) vide барбун.
браду̀рина, f. vide брадетина.
бра́жђêње, n. das Furchen, τὸ sulcare. [cf. браздичање].
бра́зда, f. die Furche, lira: овај во вози *из бразде*, т. ј. с десне стране, куд бразда пада, а онај други *од човјека*.
бра̀зда̂ш, бразда́ша, m. (у Сријему) 1) во који оре из бразде (с десне стране), der Pflugochs der auf der rechten Seite vor dem Pfluge geht, bos arator dexter. — 2) der Furchgenosse, Furchnachbar, confinis: ми смо *браздаши* с виноградом, т. ј. *бразда* нам дијели винограде.
бра́здити, бра̂зди̂м, v. impf. градити бразду, furchen, sulcare, cf. браздичати: Бразду *бразди*, воду мами —
бразди̇чање, n. vide бражђење.
бразди̇чати, чâм, vide браздити.
Бра̏ићи, Бра̏йћâ, m. [pl.] племе у Аустријскоме приморју више Будве, на граници Црногорској.
бра́ја, m. (ист.) vide брајо: Сви су болесни, осим килавога *браје*.
бра̀јан, m. 1) Bruder (vertraulich zu einem Freunde), fraterculus. [cf. брајен, браја, брајко, брајо 1]. — 2) [*Брајен*] Mannsname, nomen viri.
бра̀јен, m. vide брајан [1]: Каранфиле, мој мили *брајене* —
бра́јин, а, о, des браја, τοῦ браја: Чисто, као *брајине* гаће.
Бра̏јица, m. Mannsname, nomen viri.
бра̂јко, m. als hyp. v. брат, Bruder! frater! [vide брајан 1].
бра́јо, m. (јуж.) [cf. браја] 1) vide брајан [1]. — 2) (у Б о ц и) мужевљи рођак жени.
бра́јов, а, о, des брајо, τοῦ брајо: Ово ми је *брајов* дудук —
бра̂ле! Bruder! frater! [vide брато 1].
бра́на, f. 1) das Wehr, Mühlwehr, moles. [cf. напер, бент]. — 2) eine Art Egge, occae genus: Боље се и на *брани* возити, него пјешице ходити; Превуци *брану*, па хајде у Босну на храну. cf. [vide] дрљача.
бра̀на̂ње, n. das Eggen, occatio.
бра̀нати, на̂м, v. impf. (у Хрв.) брану вући преко орања, eggen, occare. cf. [vide] дрљати [1].
бра̀ндла, f. die Lunte, funiculus incendiarius (Brändl?). [vide витиљ 1].
Бра́неговићи, m. pl. у нахији Ваљевској на десној страни ријеке Граца наврх једне литице зидине од старога градића. Према овијем зидинама, на лијевој страци Граца, има

у по литице велика пећина, за коју се приповиједа, да су уз различне ратове људи са женама и с дјецом у њу бјежали, јер је у такој врлети, да је мало људи може *бранити* од читаве војске.

бра̀ник, браника, m) 1) у пушке одоздо што покрива обарачу, der Bügel. cf. стража[3]. — 2) vide усперица. [— 3) vide забран.]

бра̀нити, бра̀ним, v. impf. 1) wehren, defendo. — 2) hindern, impedire: ко ти *брани*? ја не *браним*, ich bin nicht dagegen, non repugno.

бра̀ница, f. т. ј. јабука, или крушка, gepflückte, nicht herabgeschüttelte Obst, poma decerpta, non decussa.

бра̀нич, m. (у Ц. г.) der Beschützer, defensor.

Бра̀ничевац, ѐвца, m. Einer von Браничево.

Бра̀ничѐвка, f. 1) Eine von Браничево. [cf. Браничевкиња]. — 2) браничевка муха, Gollubatzer Mücke, simulium reptas Gollubatzense. cf. [vide] Голубачка муха.

Бра̀ничѐвкиња, f. Eine von Браничево [vide Браничевка 1]: Кучевкиње и *Браничевкиње* —

Бра̀ничево, n. тако се зове пожаревачка нахија (т. ј. од Мораве на доље до Поречке ријеке и до Омољскијех планина).

бра̀ничевски, кā, кō, von Браничево.

Бра̀нко, m. Mannsname, nomen viri.

бра̀ње, n. и. и. кукурузно, виноградско, das Lesen (Sichen, Ernten), messis zeae, vindemiae. [vide берба].

бра̀њевина, f. } vide забран.

бра̀њѐница, f. (у Хра.) }

бра̀њѐње, n. das Wehren, defensio.

бра̀њур, m. der Steinmerl, turdus pilaris Linn. cf. [vide] *бравењак*.

бра̀ство, n. vide **братство**.

бра̀т, m. der Bruder, frater [cf. брадер]: Оно ни је *брат* ко ни је добру рад: — А. Ко ти је оно нашао? Б. *Брат*. А. За то је тако дубоко. — Нема љета без Ђурђева дана. Нити *брата* док не роди мајка — Имам ја дом или девет *брата* —

бра̀та, m. (acc. I vide брато 1). — 2) [*Брата*] Mannsname, nomen viri.

бра̀танац, m. у Бихаћу братов син сестрић, der Brudersohn, fratris filius, sororii [vide брат̀ић 1].

бра̀таница, f. у Бихаћу братова кћи сестрић, die Brudertochter, fratris filia, sororii.

бра̀тац, **бра̀та**, m. (pl. -ови) brat, [vide брато 1].

бра̀тачић, брата̀чића m. (pl. -ићи) vide брат̀ић 1: Мој мили *братачићу* —

бра̀тац, брата̀ца, m. (pl. -ци) [illegible] —

бра̀тац, брата̀ца m. (pl. -ци) [illegible]

бра̀ћа, m. (pl. -ћа) [illegible]

бра̀ћа, m. (pl. -ћа) [illegible]

бра̀ћа, m. (pl. -ћа

бра̀тство [браство], n. 1) vide братимство. — 2) (у Ц. г.) нахије се дијеле на племена, а племена на братства, Familie, familia; људи од једнога братства имају једно презиме и славе једно крсно име, и тако су сви као од једнога рода: Јако *братство* брзо за́плеће.

бра̀тучед, m. брат од стрица, Geſchwiſterkind, patruelis [cf. братинац, првобратучед, стричевић]: првобратучеди, то су од два брата дјеца; а другобратучеди, то су дјеца првобратучеда. Он је мени *братучед* и ја сам њему *братучед*.

бра̀тучеда, f. сестра од стрица, Geſchwiſterkind, soror patruelis. [cf. првобратучеда].

бра̀тучедов, a, o, dem Geſchwiſterkind gehörig, quod patruelis est.

бра̀ћа [братја], f. (coll.) die Brüder, fratres.

бра̀ћи̏нци, бра̀ћинâцâ, m. pl. (ст.) Brüder, fratres [cf. братенци, братијенци]: Ти имадеш девет мили брата,| Ти поведи девет *браћинаца* —

бра̀ћица, f. dim. v. браћа.

1. **бра̀ца**, m. hyp. v. брат. [vide брато 1].

2. **бра́ца**, m. (ист.) vide [брато 1] брацо.

1. **бра̀цин**, a, o,
2. **бра̀цин**, a, o, } beз брата, fraterculi.

бра́цо, m. (јуж.) hyp. v. брат. [vide брато 1].

Бра̀ч, Бра́ча, m. die Inſel Brazza.

Бра́чанин, m. Einer von Брач.

бра̀че, бра̀чâ, f. pl. (у Боци) винова комина, die Weintreber, vinacea. cf. [vide] комина [1].

Бра̀чинац, Бра̀чи̏нца, m. брдо у Јадру (готово на међи нахије Ваљевске, Шабачке и Зворничке).

бра̀чкӣ, кâ, кô, von Брач.

бра̀шаница, f. (у Херц.) vide братњеница: И у торбу мене *брашаницу* —

бра̀шанце, n. dim. v. брашно: дај ми мало *брашанца*.

Бра̀шанчево, n. das Frohnleichnamsfeſt (der Katholiken), festum corporis Christi.

бра̀шнав, a, o, 1) mit Mehl beſtreuet, farina conspersus. — 2) јабука, кромпир, мехлицht, farinaceus.

бра̀шнâр, брашна́ра, m. der Mehlhändler, qui farinam vendit.

бра̀шнара, f. 1) Mehlkammer, penus farinaria. — 2) (у Сријему) die Arreſtkammer der Geiſtlichen, carcer sacerdotalis (weil es ehemal eine Mehlkammer war).

бра̀шнâрка, f. die Mehlhändlerin, quae farinam vendit.

брашнѐнӣ (бра̀шненӣ), нâ, нô, n. п. торба, Mehl-(Sack), farinae (servandae).

бра̀шненӣк, m. vide брашњеница: Мијеси ми лаке *брашнике* —

бра̀шно, n. 1) das Mehl, farina. [cf. мливо, 2 мука]. — 2) (у Црмн.) пуна кућа брашна, кућа од брашна, т. ј. гдје се даје јести свакоме ко дође, wo ein jeder reichlich bewirthet wird, farina abundans, hospitalis.

брашњѐнӣк, брашњени́ка, m. (у Ц. г.) vide [брашњеница] брашненик: Сигурај ми лака *брашњеника* —

бра̀шњеница, f. јело што се носи на пут, Reiſezehrung, viaticum, cf. брашаница, брашненик, брашњеник: А. Што ти је у торби?| Б. *Брашњеница*. — Па спремиште лаке *брашњенице* —

бр̏бла̂ње [брбљање], n. 1) vide блебетање. — 2) das Schnoppern, crepitus. [cf. 1 брботање].

бр̏блати, ла̂м, [брбљати, v. impf.] 1) vide блебетати. — 2) ſchnoppern, mit dem Rüſſel durchſuchen, crepare. [cf. 2 брботати].

бр̏бло, m. der Plapperer, blatero.

бр̏бљав, a, o, који много брбља, plapperhaft, garrulus.

бр̏бљање, n. vide **брблање**.

бр̏бљати, љâм, vide **брблати**.

бр̏бољѐње, n. das Schnalzen, labrorum crepitus.

бр̏бољити, љӣм, v. impf. кад свиња по води тражи што и као једе, ſchnalzen (vom Schweine wenn es im Waſſer durchſucht und friſst), labris crepare.

бр̏босати, бр̏бошѐм, v. pf. (у Рисну) weinend ſagen, dico flens.

1. **брбо̀та̂ње**, n. vide брблање 2.

2. **брбо́та̂ње**, n. verb. v. брбо́тати. [cf. брбукање (барбукање)].

1. **брбо́тати**, бр̏бо̀ћем, v. impf. ſprudelnden Schall hervorbringen, crepare: водени бик брбоће кад виче, и патка и гуска кад се загњури те по води доље што тражи. [cf. брбукати (барбукати)].

2. **брбо̀тати**, бр̏боћем, v. impf. vide брблати 2.

брбу́ка̂ње [барбукање], n. vide [2] брбо́та̂ње.

брбу́кати, бр̏бу̏ћем, [барбукати] vide [1] брбо́тати.

брбу́чити, бр̏бу̏ћӣм, v pf. тумарити у што руком или главом, ſchnell hinein fahren, immito manum.

бр̏в, f. vide брвина.

Бр̏вени̏к, m. зидине од старога града [у срезу студеничком, округа рудничког], близу Новога пазара: Студеницу испод *Брвеника* —

бр̏вина, f. даска, или греда, што се метне преко воде, да само људи могу прелазити, der Steg, ponticulus. [cf. брв, моштаница 1].

бр̏вљив, a, o, н. п. овца, т. ј. болесна, па све остаје од осталијех оваца и понајвише се обрће у наоколо, и тако врлуда док не пукне. Говори се да никаква звјерка не ће на брвљиву овцу (ни на живу ни на мртву).

бр̏внâње, n. das Aufbalken, tignorum, trabium superpositio.

бр̏внара, *f. кућа од брвана.*

бр̏внати, нâм, v. impf. aufbalken, trabes trabibus superponere.

бр̏внаш, брвна́ша, m. (у Хрв.) коњ, који је као плосан. cf. дашчак.

бр̏вно, n. (gen. pl. бр̏вâнâ) der Balken, tignum, trabs (ein Brett an drei Finger dick).

бр̏гљало, m. човјек који брглја, der ſchnell und unverſtändlich ſpricht, blatero.

бр̏гљање, n. das ſchnelle unverſtändliche Sprechen, blateratio.

бр̏гљати, љ̂ам, v. impf. говорити брзо да се не може разумјети, ſchnell und unverſtändlich ſprechen, blatero: *Брглја* као јаре на лупатку.

бр̏го, (по источним крајевима Србије) vide брзо: *Брго* другом за бијела уста — Право оде у потеру *брго* —

Бр̏да, n. pl. *(gen. Бр̀дâ)* Gegend an der Grenze gegen Montenegro, regio Monti nigro contermina: Када Турци *Брда* поараше —

бр̏дâр, m. Weberblattmacher, qui pectines textorios conficit.

бр̏дâрев, a, o, des Weberblattmachers, ejus qui
бр̏дâров, pectines textorios conficit.

бр̏дâшце, n.
брдȅљак, љка, m. } dim. v. брдо.

бр̏дила, n. pl. am Weberſtuhle das, worin das брдо 2 ſteht. cf. [оглобље] оглобје.

бр̏дина, f. augm. v. брдо: По *брдина* и долина| И слепачки торбетина —

бр̏дни̑, нâ, нô, Gebirgs-, montanus.

бр̏до, n. 1) (pl. бр̏да, gen. бр̏дâ) der Berg, mons: у̏з брдо, bergauf, sursum; ни̏з брдо, bergab, deorsum. — 2) женско (pl. бр̏да, gen. бр̏дâ), Weberblatt, pecten textorium.

брдо̀вит, a, o, bergig, montosus.

бр̏дски̑, кâ, кô, von Брда: О Илија, *Брдској* земљи главо —

бр̏ду̑н, брду̑на, m. (у Боци) два грозда на једној лози осјечена.

Брђа̑нија, f. coll. v. Брђанин: Поведи ми *Брђанију* листом —

Бр̏ђанин, m. (pl. Бр̏ђа̑ни̑) човјек из Брда: Све *Брђане,* безумне јунаке —

Бр̏ђа̑нка, f. жена из Брда: Послаћу ти другу и преслицу,| Па ти преди како и *Брђанка* —

бр̏ђански̑, кâ, кô, der Брђани: Себи зове *Брђанске* кнезове —

бр̏ѐ! interj. imperandi: дај *бре*! камо *бре*! ајде *бре*!

брѐберина, f. Art Pflanze, herbae genus [anemona nemorosa L.].

брѐг, m. (ист.) vide бријег.

Брѐгава, f. вода која извире под планином Хргудом (у Херцеговини) и протјечући испод града Стоца око четири сахата од свога врела у Габели утјече у Неретву, ein Fluß in Herzegowina, fluvius Hercegovinae.

бреговѝт, a, o, (ист. и јуж.) hügelig, clivosus.

Брѐгово, n. 1) Dorf am linken [jetzt am rechten] Ufer des Timok [у Бугарској]. — 2) Ruinen einer Stadt am rechten Ufer des Timok, dem Dorfe gegenüber.

брѐговски̑, кâ, кô, von Брегово.

брегу̑ница, f. die Mauerſchwalbe, hirundo [clivicola riparia L.] muraria.

бре̏ђ, a, e, (по зап. кр.) 1) (у приморју) ſchwanger, gravidus, cf. [vide] трудан [2]: Све бити може, до *бређ* чоек. — 2) У Хрватској највише се говори само за краву, trächtig (von der Kuh), praegnans (vacca). cf. [vide] стеон.

брѐжина, f. [ист. и јуж.] augm. v. бријег.

брѐжњача, f. (ист.) vide бријежњача.

брежу̑љак, љка, m. [ист. и јуж.] dim. v. бријег. [cf. брешчић, избрежак].

бреа, vide [1] без (in allen Zuſammenſetzungen).

брѐза, f. die Birke, betula alba Linn.

брѐзи̑к, брези̑ка, m. der Birkenwald, betuletum.

брѐзић, m. eine junge Birke, betula alba.

брѐзица, f. dim. v. бреза.

брѐзов, a, o, birken, betulinus.

брѐзовац, о̑вца, m. Birkenſtock, baculus betulinus.

брѐзовача, f. der Birkenſtab, fustis betulinus.

брѐзовина, f. Birkenholz, lignum betulae.

брѐка, f. Geſchrei, clamor. cf. [vide] вика [1].

брѐка̑ње, n. das бре ſagen, imperatio per vocem бре! [cf. брецање].

брѐкати се, ка̑м се, v. r. impf. zu jemanden бре ſagen, imperiose dico, dico бре! [cf. бректати 2, брецати се].

брѐкиња, f. 1) der Sperberbaum, sorbus torminalis Linn. — 2) die Frucht davon, sorbum.

брѐкињов, a, o, n. p. дрво, лист, vom Sperberbaum, sorbi torminalis Linn.

брѐктање, n. das Schnauben, anhelatio.

брѐктати, брѐкћѐм, v. impf. 1) ſchnauben, anhelo, cf. [vide] дахтати. — 2) *са бре комe говорити.* [vide брекати се] *cf. набрекивати.*

брѐма, f. (око Книња) као плоска за воду (од дужица), Art platte hölzerne Flaſche, vasis lignei genus. [vide каца 2].

брѐме, мена, n. 1) die Bürde, onus. — 2) (у Боци) жена с бременом, т. ј. трудна, ſchwangere Frau, gravida.

брѐменит, a, o, n. p. жена, ſchwangere Frau, gravida. cf. [vide] трудан [2].

брѐменица, f. уска а дугачка вучија, тако да се може ласно носити на рамену или двије натоварити на коња, Tragfaß, dolium portatile. [vide каца 2].

брѐменоша, f. (у Ц. г.) ко носи бреме, der Lastträger, bajulus. Брѐменоше носе највише сухе укљеве с Ријеке у Котор.

брѐнце, цета (ца), n. (у Гружи) der Glockenſchwengel, pistillum campanae. [vide] звечак, cf. клатно.

брѐсква, f. (pl. gen. брѐсâкâ) cf. прасква [(праска 1), шевтелија (шептелија 1)] 1) Pfirſichbaum, amygdalus persica Linn. — 2) die Frucht davon, malum persicum.

брѐскви̑ца, f. dim. v. бресква.

Брѐсни̑к, Брѐсни̑ка, m. брдо на лијевој страни Ибра близу Ђакова.

брѐст, брѐста, m. (ист.) vide бријест.

брѐстов, a, o, (ист. и јуж.) ulmen, ulmeus. [cf. везов].

брѐстовац, о̑вца, m. (ист. и јуж.) Ulmſtab, baculus ulmeus.

брѐстовача, f. (ист. и јуж.) Ulmſtock, fustis ulmeus.

брѐстовина, f. (ист. и јуж.) Ulmenholz, lignum ulmeum. [cf. везовина].

бретѐно, n. (у Имоск. а и на Корчули) vide вретено [1].

брѐцање, n. vide брекање.

брѐцати се, цам се, vide брекати се.

бре́чање, n. das Hallen, sonitus.

бре́чати, чим, v. impf. (у Ц. г.) hallen, hallen, sono: Пушке *брече*, а јунаци јече —

брѐчити, чим, v. impf. о земљу лупити, zu Boden werfen, projicio.

брѐша, **брешàкиња,** (у Ц. г.) **брѐшка,** } f. eine Art Flinte (von Brescia), sclopi species: Пуна ми је *бреша* о рамену — А у руке држи *брешакињу* — Танку *брешку* држи преко крила — А довати *брешку* по сриједи —

брѐшће, n. (ист.) vide бријешће.

брѐшчић, m. [ист. и јуж.] vide брежуљак.

бр̏жај! pl. бр̏жајте! кад се ко зове куд на брзу руку, komm ſchnell, propera: *Бржај* к мене ако Бога знадеш —

бр̏же, adv. vide брзо.

бр̏же бо̀ље, ſo ſchnell als möglich, quam citissime: како га угледах, а он се *брже боље* сакри.

бр̏жѐње, n. das Spornen, incitatio.

бр̏з, бр̀за, зо, (бр̏зӣ, зā, зō, comp. бр̏жӣ) ſchnell, citus. [cf. брзоват, 2 лист].

бр̀зак, брза́ка, m. 1) (у Ресави) vide брзица: Раскречио се као рак на *брзаку*. — 2) пасуљ или грашак, који рано доспијева. — 3) (у Славон.) некакав ситан кукуруз, који се сије око Видова дне (пошто Сава опадне и плоштине се присуше), па будући да *брзо* расте, опет приспије на вријеме, Art türkiſchen Weizen, zeae genus [zea precox Pers., cinquantino].

бр̀зање, n. das Eilen, festinatio.

Бр̀зā Па̀ланка, f. Städtchen an der Donau zwiſchen Кладово und Праово [у округу и срезу крајинском].

бр̀зати, зā̂м, v. impf. eilen, festinare in opere faciendo. [vide хитати 2].

бр̀зац, бр̀сца, m. (у Ц. г.) der Schnelle, homo velox [cf. брзић]: Но све *брсца* и љута бојника —

брздѝца, f. vide брзица.

бр̀звељ, m. (у Славонији) тица плава а по трбуху чађаста, највише у јесен цврчи, Art Vogel, avis genus [tichodroma muraria L.].

брзи́на, f. die Schnelligkeit, velocitas. [cf. брзоћа].

бр̀зити, бр̀зим, v. impf. т. ј. коња, ſpornen, incitare.

бр̀зић, брзи́ћа, m. der Schnelle, homo velox, cf. [vide] брзац: *брзи́ћа* и млади́ћа! (кад се напија).

брзи́ца, f. вода, гдје тече *брзо* преко камења, Stelle im Bache, wo er ſchnell über Kieſel dahin rinnt, locus ubi flumen per silices deproperat. cf. брзак, брздица, брскут, слап.

бр̀зо (бр̀зо) [брго, бр̏же], adv. 1) ſchnell, cito. [cf. живо, хитно (итно), хитимице (итимице)2, спрешно, вришко]. — 2) bald, brevi: доћи *бр̀зо; бр̀зо* ће он доћи. comp. бр̏жē.

бр̀зоват, а, о, у пјесми мјесто *брз:* У њега су коњи *брзовати* —

брзо̀лов, а, о. auf der Jagd ſchnell eine Beute machend, citus venator (canis): Пред њима су рти *брзолови* —

брзолова́ц, вца, m. der ſchnell eine Beute macht, citus venator: У њега су рти *брзоловци* —

брзопа̀ланачкӣ, кā, кō, von Брза паланка.

Брзопала́нчанин, m. човјек из Брзе паланке.

брзо̀плет, m. 1) eine Art in Eile geflechtenen Zaun, sepis species tumultuariae. — 2) човјек који не пази шта ради, него све на пречац, unüberlegender Menſch, homo praeceps.

брзо̀рек, а, о, (у Ц. г.) који брзо говори не мислећи шта, па рекне што рђаво, der ſich im Reden übereilt, linguae praecipitis: *брзорека* пун гријеха *(брзорека* мјесто *брзореки* ваља да је према *гријеха)*.

брзо̀ћа, f. vide брзина.

Брѝбӣр, Брибӣра, m. зидине (у селу тога имена) у Далмацији између Бенковца и Скрадина: говори се да су ту сједили *Зу̏бићи* или *Су̏бићи*, потоњи *Зрињски*.

брѝвање, n. [vide] **бријање.**

брѝвати, вā̂м, v. impf. (у Ц. г.) vide **бријати.**

брѝг, m. (зап.) vide бријег.

брѝга, f. Sorge, cura. [cf. грижа 2, 1 пека 2, скрб (шкрб), старост 2, дерт, кар 2].

бриго̀вит, а, о, (зап.) vide бреговит.

бри́дети, (ист.) **бри́дити,** (зап.) **бри́дјети,** (југоз.) **бри́ђети,** (јуж.) } **бри́дӣм,** v. impf. jucken, prurio: *бриди* ми нога.

бри́жан, жна, жно, beſorgt, sollicitus. [cf. дертли, карли].

бри́ждити, дӣм, v. impf. (у Сријему) laut weinen, plärren, plorare. [vide дерати се 1].

бри́жљење, n. das Plärren, ploratio.

бри́жење, n. das Sorgen, curae.

бри́жити се, жӣм се, v. r. impf. (у Ц. г.) vide бринути се: Немој *се* за то *брижити* —

бри́жљив, а, о, ſorgfältig, sollicitus.

бри́жњача, f. (зап.) vide бријежњача.

брижу́љак, љка, m. (зап.) vide брежуљак.

брѝзгање, n. das Anhäufen der Milch, im Euter oder auch in der Bruſt, lactis in mammis affluentia.

брѝзгати, гā̂м, v. impf. н. п. крава, овца, коза, Milch abſondern, lactare.

брѝзнути, брӣзнēм, v. pf. hervorſtürzen (?), prorumpo in lacrimas: бризну плакати, т. ј. у један пут заплака.

бри́јање [бривање], n. das Barbieren, tonsio. [cf. бричење, берберење].

бри́јати, бри́јēм (cf. бривати), v. impf. barbieren, tondere. cf. [берберити,] бричити.

бри́јаћӣ, ћā, ћē, n. п. бритва, Barbier-, tondendo.

бри̏јач, бријача, m. / **бријача** бритва, das Barbiermeſſer, novacula. cf. [бритва 2,] устра.

бри̏јач, бријача, m. / **бријачица**, f. — [cf. хум 1, чот]. — 2) das Ufer, der Rein, ripa [vide обала 1].

бри̏јег, m. (pl. бре̏гови, брегова̀, бре̏говима) (јуж.) 1) Hügel, collis. [cf. хум 1, чот]. — 2) das Ufer, der Rein, ripa [vide обала 1].

бријежњача, f. (јуж.) ископана у *бријѐгу* пећ за хљеб, ein Bergofen, furnus subterraneus.

бријеме, бре̏мена, n. (у Дубр. и по околини) vide **вријеме**: Ајд' из двора, првијенче, *бријеме* ти је —

бри̏јест, бријѐста, m. (јуж.) der Ulmbaum, ulmus campestris. [cf. вез 2].

бри̏јешће, n. [јуж.] coll. v. бријест, die Ulmbäume, ulmi campestres.

бри̏на, f. *(у Далм.) vide* [1] *стрмен.*

бринѐтина, *f. augt. v. брина.*

бри̏нути се, нѐм се, v. r. impf. Sorge haben, sollicitum esse: не *брини се* ти ништа за то, laß dir dafür keine grauen Haare wachſen. cf. брижити се [скрбити (шкрбити), скрбити (шкрбити) се, старати се, трсити се].

бри̏ст, бри̏ста, m. (зап.) vide бријест.

бри̏стов, а, о, (зап.) vide брестов.

бри̏стовац, о̀вца, m. (зап.) vide брестовац.

бри̏стовача, f. (зап.) vide брестовача.

бри̏стовина, f. (зап.) vide брестовина.

бри̏тва, f. 1) ein Taſchenmeſſer, culter plicatilis. — 2) бријача бритва. vide бријач.

бритвѐни, на̀, но̀, n. p. коре, bes Taſchenmeſſers, cultelli plicatilis.

бритвѐтина, f. augm. v. бритва. [cf. бритвурина].

бри̏твица, f. dim. v. бритва. [cf. брица 1].

Бри̏твиљи, ви̏ља̀, m. pl. поље у Брдима. cf. Лужани.

бритву̏рина, f. vide бритветина.

бри̏тка са̀бља, f. (ст.) ſcharfſchneidend wie ein Barbiermeſſer, acutus [cf. брицкиња]: На десницу и на *бритку* сабљу —

бри̏ца, f. (у Бачкој) 1) vide бритвица. — 2) verächtlich für einen Barbierer, tonsor (per contemptum).

бри̏цкиња, f. (у пјесми) бритка сабља, Benennung für einen ſcharfen Säbel, acutus gladius: Тад' *бричкиње* ђорде повадише —

бри̏чѐње, n. vide бријање.

бри̏чити, бри̏чи̏м, vide бријати.

бри̏шчић, m. (зап.) vide брешчић.

бр̏к, m. (loc. бр̏ку, pl. бр̏ци и бр̏кови, бр̏ка̀ и бркова̀) 1) Knebelbart, cincinnus barbae. [cf. мустаћ]. — 2) (у Вуковару) оно земље што се увукло у воду.

бр̏ка̀ње, n. die Verwirrung, confusio.

бр̏каоница, f. кад се какав посао побрка, das Wirrſal, der Wirrwar, tricae.

бр̏кат, а, о, ſchnurbärtig, barbatus.

бр̏кати, бр̏ка̀м, v. impf. in Unordnung bringen, miscere et turbare.

бр̏кица, f. eine Art ſehr kleiner Fiſche, pisciculi genus [cobitis barbatula L. cf. говедар 2].

бр̏кља, f. (gen. pl. бр̏ка̀ља̀) der Sturmpfahl, palus obliquus: ударили *бркље* по шанцу. cf. бркљача [1].

бр̏кљача, f. 1) vide бркља. — 2) (у Боци) од дрвета као мало муљало на крају од три или четири рога, чим се мијеша прга, каша, цицвара и скоруп. [cf. мећавица (мећаница)].

бр̏ко, / **бр̏конља**, m. der einen großen Schnurbart hat, batus.

бр̏лог, m. Lager der Schweine, cubile suis.

бр̏ложѐње, n. das Lager der Schweine, cubatio (porcorum).

бр̏ложити, жѝм, v. impf. t. j. свиње, lagern (die Schweine), colloco sues, sterno, facio ut decumbant.

бр̏ложити се, жѝм се, v. r. impf. ſich lagern (von Schweinen), sternor, procumbo.

бр̏љав, а, о, (може бити од *брбљав*) unklug, ſtumpfſinnig, stupidus, vaesanus: свака је баба *брљава* (кад се не ће да рече: *луда*).

бр̏љага, f. (у Ц. г.) die Lache, palus. [vide 1] бара [1], cf. каљужа.

бр̏љак, бр̏ља̀ка, m. (у Хрв.) der Star, sturnus. cf. [vide] чворак.

бр̏љање, n. das Stöbern, perturbatio.

бр̏љати, бр̏ља̀м, v. impf. по чанку прстима или кашиком преметати, ſtöbern, turbo. [vide бурљати 1].

бр̏њушка, f. (у Барањ.) [crocus vernus L.] vide [?] мразовац.

бр̏нистра, f. (у горњ. прим.) vide жука.

бр̏ока, f. (у Банату) der Rothlauf, eryssipelas. [vide црвени вјетар] cf. пламеник.

1. **бр̏ња**, f. брњаста коза, Ziege die auf der Naſe eine Bläſſe hat, capra maculam habens in naso.

2. **бр̏ња**, m. (ист.) vide брњо.

бр̏њаст, а, о, н. п. коњ, коза, mit einer Bläſſe auf der Naſe, maculam albam habens in naso.

бр̏њаш, m. (у Ц. г.) брњаст коњ, ein Pferd das auf der Naſe eine Bläſſe hat, equus maculam albam habens in naso. [cf. брњо 1, 2 брња]. Такови је био и тако се звао коњ којега је пошљедњи патријар Српски Василије Бркић послао у Црну гору маломе Шћепану на поклон.

бр̏њеша, f. (у Грбљу) име кози, Ziegenname, nomen caprae indi solitum.

Бр̏њи̏к, Брњи̏ка, m. врх Ровачки до Требијеша.

бр̏њица, f. 1) колутић гвозден, н. п. што метну медведу на усну кад га воде, das Naſeiſen, die Kluppe, annulus ferreus. — 2) (у Боци) Ohrring, inauris. [vide обоци] cf. ободац и минђуша. — 3) (у Далм.) сукња пртена, која се у Боци зове *брхан*. — 4) (око Сиња) од платна женска дугачка хаљина без рукава, управо као у Котарима *фуштан*.

бр̏њо, m. (јуж.) [cf. 2. брња] 1) брњаст коњ. vide брњаш. — 2) (у Грбљу) име јарцу, Bocksname, nomen capro indi solitum.

бро̀д, бро̀да, m. (pl. бро̀дови) 1) на води оно мјесто гдје се прелази преко ње, die Furth,

vadum [cf. газ 1]: Лудим се *брод* куша; Ој Цетињо, водо поносита!| Ти се синоћ криво кунијаше| Да на теби ниђе *брода* нема — 2) (у Ц. г.) у блату (језеру) мјесто гдје се риба хвата. — 3) (у приморју) Schiff, navis. cf. [vide] лађа. — 4) [*Брод*] die Stadt Brod in Slavonien, nomen urbis. — [5) у заклињању говори се мјесто *Бог:* брода ми!].

бродàрина, f. 1) das Ueberfahrtgeld, portorium. [cf. скеларина]. — 2) плата што се вози на барци или на *броду,* Schiffgeld, naulum.

бродѝти, дȉм, v. impf. waten, vado transire.

бродѝћење, n. das Waten, vadatio.

бро̀за, f. (у Дубр.) vide [б о ж у р 1] божурак.

бро̀ј, бро̀ја, m. die Zahl, numerus.

бројàнице, f. pl. vide бројенице.

бро̀јач, броја́ча, m. (у Сријему) који винограде десеткује (бројећи бразде), der Zähler, numerator.

бројѐнице, f. pl. der Rosenkranz, rosarium. cf. бројанице, [кралијеш, 1крлијеши, круница 2,] оченаши.

бројѐње, n. das Zählen, numeratio.

бро̀јити, јȉм, v. impf. zählen, numerare.

бро̀куле, f. pl. (у Дубр.) vide **прокуле.**

бро̀нза, f. 1) Bronze, aes. — 2) kleine Glocke von Bronze z. B. am Halse der Kühe, tintinnabulum [vide мједеница].

бро̀сква, f. die Kohlrübe unter der Erde (Erdrübe, österr. Krautrübe), brassica oleracea [brass. napus] napobrassica Linn.

бро̀тњак, m. 1) der Hügel worauf Färberroth gesetzt wird, clivus rubia consitus. — 2) Garten dazu, hortus rubia consitus.

Бро̀тњо, n. vide **Броћно.**

бро̀ћ, бро̀ћа, m. die Färberröthe, rubia tinctorum Linn. На путу му *броћ* (и глогово трње).

Бро̀ћанац, Бро̀ћа̑нца, m. [име селу у Црној Гори, у катунској нахији]: Ал' Бањани припазише Вука,| Па се за њим поточ отиснула,| Стигоше га на *Броћанац* равни —

бро̀ћаст, а, о, von der Farbe der Färberröthe, rubiaceus.

бро̀ћѐње, n. das Färberrothfärben, τὸ rubia tingere.

бро̀ћити, ћȉм, v. impf. färberrothfärben, rubia tingere.

Бро̀ћно [Бротњо], n. књежина у Љубочкоме кадилуку у Херцеговини.

бр̀скȕт, брскȕта, m. (у Брдима) vide брзица.

бр̀снат, а, о, н. п. грана, дрво, laubig, reich belaubt, frondosus.

бр̀ст, m. junge Sprossen, frondes.

бр̀стина, f. 1) augm. v. брст. — 2) (у Дубр.) брсната грана, das Laub, der Laubzweig, frons.

бр̀стити, тȉм, v. impf. befressen, depasco: коза брсти н. п. шуму, и говеда брсте, а свиња не брсти, него пасе.

бру̏же, бру̏жа̑, f. pl. (у Риспу) дјетињa игра с новцима у којој се баца новац у таван пак се гледа чији је даље или ближе пао

од одређеног мјеста, Art Kinderspiel, ludi genus.

бру̏јање, n. das Summen, susurrus.

бру̏јати, јȉм, v. impf. summen, susurrare: чеде *брује* у кошници.

бру̏ка, f. Schande und Spott, homo aut res ridenda: шути, *бруко* манита, шути!

бру̏кање, n. das Auslachen, derisio, risus de re aut homine.

бру̏кати се, кȁм се, v. r. impf. коме, auslachen, rideo: мучи да ти *се* људи не *брукају.*

бру̏с, m. (loc. бру́су) 1) der Wetzstein, cos, lapis politorius. Брусом се оштри руком, а тоциљ се обрће и на њему се држи оно што се оштри, гладилицом се обично оштре косе, али не као брусом н. п. нож, него с обје стране, а бријача се бритва оштри *на* гладилици (али не на оној којом се косе оштре него на другој која је за њу). [cf. гладилица, гладило, тоциљ, тоцило, белегија]. — 2) vocabulo puro, sensu obscoeno: хоћеш *брус,* es wird dir nicht gelingen, non proficies: даћу му *брус;* Добио као чела на *брусу.*

бру̏сало, n. *(у Шум.)* vide водијер.

бру̏сина, f. augm. v. брус.

бру̏сити, бру̏сȉм, v. impf. wetzen, exacuo. [cf. точити 2].

бру̏сић, m. dim. v. брус.

бру̏шење, n. das Wetzen, exacutio.

бру̏шкет, m. (у Ц. г.) der Würfel, talus. cf. [vide] ждријеб.

бру̏шњача, f. (око Ибра) vide водијер.

бр̀хан, m. (у Боци) сукња пртена, leinener Unterrock der Frauen, vestis genus. cf. брњица [3].

бр̀цнути, нȇм, v. pf. (у Боци) мало само дохватити, anrühren, attingere. cf. лабрцнути.

бр̀ч, бр̀ча, m. (у Боци) као множина, eine

бр̀ча, f. } große Menge, copia: колика је *брча* војске! у највећи *брч* од грожђа, од смокава. cf. [vide] јек [2].

бр̀чак, чка, m. das Geräusch des Watenden, sonus aquae cum quis transit [мали вал?]: Воду газим, за њим *брчка* нема —

Бр̀челе, [Бр̀чȅла̑, f. pl. два села у Црној Гори у Црмници].

бр̀ченова трáва, f. Art Pflanze, herbae genus [vinca minor L.?].

бр̀чѐње, n. das Speichen, radiatio.

бр̀чина, f. augm. v. брк: Па обоји те *брчине* —

бр̀чити, бр̀чȉм, v. impf. speichen, radiare.

бр̀чић, m. dim. v. брк.

бр̀чи̏ште, n. (у Ц. г.) горња уснa гдје расту *бркови,* Oberlippe wo Schnurbart wächst, regio mystacis (labium superius): *Брчиште* му је као пета од превеле.

бр̀чјȇ пѐро, n. eine der äußersten (harten) Schwungfeder, penna nutans, inutilis scribendo. cf. брчни [1].

бр̀чкавица, f. Weg, der vom vielen Regen oder geschmolzenen Schnee plätschert, viae lubricitas et udor. cf. бљечкавица.

бр̏чкање, n. Plätſchern im Waſſer, agitatio aquae.
бр̏чкати, кâм, v. impf. plätſchern, sonitum facio aqua agitata.
бр̏чкати се, кâм се, v. r. impf. plätſchern, aquam circumjicio, agito: *брчка се* у води.
Бр̏чкō, кōга, n. мала варошица на десном брijегу Саве (ниже Градишке): Да би ишли *Брчко* поробити,| Далеко је бjежат' пиза Саву —
бр̏чнӣ, нâ, нō, 1) н. п. брчно перо, vide брчје перо: Како тице јадолико грачу,| Са крила им *брчно* перје скаче — 2) (у Боци) бр̏чнӣ ручак, gering, tenuis.
бр̏чнути, нêм, v. pf. einmal plätſchern, sonitum edo aqua turbanda.
бр̏шљан, (у Дубр.)| m. der Epheu, hedera [he-
бр̏штан, | lix L. cf. шљушт].
бр̏шкōње, n. das Beſreſſen, depastio.
[**бу! бу! бу!** cf. баба коризма].
бӯа, f. vide **буха**.
бӯав, а, о, vide **бухав**.
бӯâван, вна, вно, vide **бухаван**.
бӯавац, âвца, m. vide **бухавац**.
бӯара, f. vide **бухара**.
бӯâч, буáча, m. vide **бухач**.
бӯба, f. 1) das Ungeziefer, bestiolae molestae. — 2) der Krebs (Krankheit) cancer, carcinoma. cf. [vide] **живина** [1]. — 3) (у Рисну) vide ojaђелица.
бӯбалица, f. (у војв.) дjетиња игра, у којој се *буба* у леђа, Art Spieles, lusi genus.
1. **бӯбало**, m. vide **бубњар**.
2. **бӯбало**, n. vide **бубрег**.
бӯбањ, бња, m. (pl. бӯбњи и бӯбњеви) 1) die große türkiſche Trommel, tympanum turcicum [cf. **гоч**]: Пристао као *шишка* уз бубањ. — 2) (по зап. кр.) die Trommel, tympanum. cf. [vide] **добош**. — 3) (у војв.) кош од пруħа, којим се риба хвата, Art Fiſchreuſe, nassae genus.
бӯбање, n. das Trommeln, tympani pulsatio.
бӯбар, m. који тргује свиленијем бубама, der mit Seidenraupen Handel treibt, qui bombyces vendit.
бӯбати, бӯбâм, v. impf. ударати у бубањ, trommeln, pulsare tympanum. [vide **бубњати** 1].
бӯбина, f. augm. v. **буба**.
бӯбица, f. 1) dim. v. **буба**. — 2) (у Рисну) свилена буба, Seidenwurm, bombix.
бӯбла, f. (у Далм.) као гука, der Klumpen, massa: *Бублу* масла, стрико наша —
бӯбнути, нêм, v. pf. mit Gebäſe ſchlagen, pulso. [vide **ударити** 1].
бӯбњар, бубња́ра, m. der Trommelſchläger, tympanista. [cf. 1 **бубало**, **гочобија**].
бӯбњáров,| a, o, des Trommelſchlägers, tympani-
бӯбњáров,| stae.
бӯбњање, n. das Trommeln, tympani pulsatio.
бӯбњати, њâм, v. impf. ударати у бубањ, trommeln, pulsare tympanum. cf. [**бубати**,] **добовати**. — 2) бубњају људи, т. ј. говоре којешта јавно, öffentlich reden über etwas, rumitare, percrebrescit fama.
бӯбота, f. субота ђачка бубота, Sprichw. b. i. Samſtags wird auf den Studenten herumgetrommelt. Samſtag iſt der Studenten-Prügeltag, sabbato caeduntur studiosi. Кад сам ја у Лозници ишао у школу, био је обичај да ђаке у суботу послије подне учитељ бије без икаке кривице, само за то што је субота: ако је ко онај дан прије подне или макар и послије подне био бијен за каку кривицу, то му се ништа није бројило.
бӯботак, тка, m. der Fauſtſchlag, pugnus.
бӯбрег, m. (gen. pl. бӯбрēâ)| die Niere, ren:
бӯбрежак, решка, m. | Живи као *бубрег* у лоју. cf. [2] **бубало**.
бӯбрежњâци, бӯбрежњâкā, m. pl. das Nierenſtück, caro renum. cf. [vide] **исjечак**.
бӯбрешчић, m. dim. v. **бубрег**.
бӯбӯљ, бубдӯља, m. (око Будве) vide **облутак**.
бубӯљица, f. die Puſtel, pustula. cf. [**гнојавица**, **гнојаница**, **пуха** (**пува**), **пухица** (**пувица**, **пуица**),] **чибуљица**.
Бӯгар, m. 1) (ст.) vide Бугарин: Стаде свата дванаест иљада| Те гледају коња у *Бугара* —| Повали се међу ђевојкама| Ђе с' отео коња од *Бугара* — 2) [*бугар*] (у Боци) vide свињче: убио сам *бугара*.
бӯгарēње, n. 1) das Bulgariſiren, mutatio in Bulgarum. — 2) (у Хрв.) vide **запијевање**.
Бугàрија, f. т. ј. земља, Bulgaren-Land, Bulgaria: И умири земљу *Бугарију* —
Бӯгарин, m. der Bulgare, Bulgarus. [cf. **Бугар** 1].
бӯгарити, рӣм, v. impf. 1) zum Bulgaren machen, facio esse Bulgarum. — 2) (у Хрв.) vide **запијевати**.
бӯгарити се, рӣм се, v. r. impf. ein Bulgar werden, fio Bulgarus.
Бӯгâрка, f. [1)] die Bulgarin, Bulgara. [— 2) (*бугарка*) vide **бундева** 2; *види* s. v. **пеца**].
бӯгар-кабàница, f. (ст.) ein Bulgarenmantel, pallium bulgaricum: А сву њега *бугар-кабаницу* — Скиде с леђа *бугар-кабаницу* —
бӯгарскӣ, кâ, кō, 1) bulgariſch, bulgaricus. — 2) (у прим.) vide **свињски**, н. п. **месо**.
Бӯгарчâд, f. (coll.) junge Bulgaren, juventus bulgarica.
Бӯгâрче, чета, n. ein junger Bulgar, Bulgarus puer.
Бӯгâрчица, (Бугàрчица), f. dim. v. **Бугарка**.
бӯгиња, f. [*буг** = пара] ſtarke Ausdünſtung, exhalatio major.
бӯд [буди], wenn auch, quamquam (eigentlich ſo viel als буди, es ſei, esto): *Буд* си, море, чоу укопао,| Ти нијеси сребро укопао — cf. [хем (ем),] **туд**.
бӯда, f. (у војв.) Holzwaaren-Gewölb, taberna vasorum ligneorum.
бӯдâк,* m. vide **трнокоп**.
будàла[*], f. (voc. бӯдало), der Thor, stultus. [vide **лудак**].

будàласт, а, о, thöricht, stultus. [vide сулуд].
будàлāш, будалáша, m. thörichter Menſch, homo stultus. [vide лудак].
будалáштина, f. Thorheit, stultitia. [vide лудост 1].
будàлина, f. augm. v. будала.
будàлисâње, n. das dumme Reden oder Thun, ineptia, sermo stultus. [cf. будаљење, махнитање (манитање)].
будàлисати, лишêм, } v. impf. thöricht ſprechen,
будàлити, лîм, } stulte loqui. [vide блутити].
будàљênje, n. vide будалисање.
бу̏дан, дна, дно, (бу̏дни, нâ, нô), wach, vigil.
бу̏дац, бу̏ца, m. der Truthahn, gallopavo. cf. [1] њурак, [њуран, индијот, интуљ, морац, пуњак,] тукац, пуран.
Бу̏два, f. градић и варошица на мору, иза Грбља к југу.
бу̏д' за што, n. n. купио или продао што, um Spottgeld, pretio vilissimo. cf. бесцјење.
бу̏ди, у пјесми мјесто **буд**: *Буди* ли идеш на војску,| Коме ме младу остављаш —
бу̏диља, f. die Truthenne, gallina indica. cf. њура, њурка, [пујка, пуњка, индијота, интуша, 1] тука, мисирка [2, 1] пура, пурка.
Бу̏дим, m. (loc. Будúму) Stadt Ofen in Ungarn, Buda.
Будúмац, мца, m. der Ofner, Budensis, Budanus. cf. [2] Будимлија.
Бу̏димир, m. Mannsname, nomen viri.
Бу̏димка, f. 1) die Ofnerin, Budana. — [*будимка*] 2) (у Босни) бијела бундева. vide [бундева 2] пеца. — 3) (у Уж. н.) Art Apfel, pomi genus [pirus malus L. var.]. cf. [1] будúмлија.
1. **будúмлија**, f. eine Art Aepfel, pomi species [vide будимка 3].
2. **Будúмлија**, m. vide Будимац.
Бу̏димље, n. село близу Сјенице код воде Вапе.
бу̏димскӣ (будúмскӣ), кâ, кô, Ofner-, Budanus.
бу̏дињӣ, њâ, њê, n. n. јаје, болест, bem Truthahn gehörig, gallopavonis. [cf. њурји].
бу̏дионӣк, m. по намастирима она даска што у њу лупају ујутру да се буде калуђери, der Wecker, expergefactor.
Бу̏дисав, m. Mannsname, nomen viri.
бу̏дити, бу̏дим, v. impf. wecken, excito.
бу̏дити се, бу̏дим се, v. r. impf. erwachen, evigilo.
Бу̏дљанин, m. Einer von Будва.
Бу̏дљâнка, f. Eine von Будва: Питале га *Будљанке* ђевојке —
бу̏дљанскӣ, кâ, кô, von Будва: Од кад сам се родио од мајке,| Н'јесам љепше ђевојке видио,| Што сам данас у коло *Будљанско* —
Бу̏дош, m. планина [у Црној Гори, изнад Никшићког поља, између Броћанца и Стубице] више Загарача и Комана [у катунској нахији]: А све бјеже уз *Будош* планину —
буду̏ћи да, (у војв.) inbem, cum (ital. essendo che —).
бу̏ђ, } f. der Beſchlag, mucor. cf. [vide] плијесан (може бити да је буђ од плијесни мало мање).
бу̏ђа, }
бу̏ђав, а, о, beſchlagen, mucosus. cf. [vide] пљеснив.
бу̏ђавина, f. augm. v. буђа.
бу̏ђара, f. (у Сријему) vide жабић.
бу̏ђênje, n. das Wecken, excitatio.
бу̏за,* f. 1) ein Getränk aus Kukuruzbrot und Waſſer, potio e pane zeae et aqua; Срби по селима граде бузу особито уз часне посте од кукурузна хљеба и од воде, а Турци је граде од брашна (чини ми се од просена) па је носе те продају по варошима. — 2) н. п. брезова, der Birkenſaft, succus betulae. — 3) вино на дну у бурету, или други мутеж од чега, der Bodenſatz, sedimentum. cf. [vide] талог.
бузàџија,* m. der буза-ђанбler, qui vendit potionem e pane zeae.
буздòван (cf. **буздохан**) (буздòвān), буздòвана (буздовáна), m. eine Art Keule, clavae genus. [cf. салма 1, топуз].
буздòхан, m. vide буздован: Уз *буздохан* гвожђе попијева —
бу̏ӣн, буúна, m. ein großes Fuhrmannspferd, Mecklenburger (ein Kärntner), equus vecturarius, jumentum.
бу̏њӣ, њâ, њê, vide **бухњи**.
бу̏ђâд, f. vide папрат.
буђàдина, f. augm. v. буђад.
буђáдњача, f. vide папратњача.
1. **бу̏ђân**, m. (у Хрв.) некака риба, Art Fiſch, piscis genus.
2. **бу̏ђан**, ђна, ђно, heftig, ſtürmiſch, praeceps, n. n. буђна киша, Platzregen.
1. **бу̏ђâње**, n. vide бучање [2].
2. **бу̏ђâње**, n. das Anſchwellen, τὸ intumescere.
1. **бу̏ђати**, ђâм, vide бучати [2].
2. **бу̏ђати**, ђâм, v. impf. anſchwellen, intumesco. cf. набујати.
бу̏ђатка, f. vide папратка.
бу̏ђити, ђîм, v. impf. cf. пајити.
буђúца, f. Regenbach, torrens. [cf. поплав].
бу̏ђур,* nimm, lange zu, accipe et manduca: Баба: *Буђур*, Муса, купуса. — Турчин: Нека, бако, и меса.
бу̏к, m. (loc. бу̏ку, pl. бу̏кови) der Ort des Waſſerfalls, wo das Waſſer im Fallen toſet, locus cataractae strepitosus: оњe у *буку* има пастрме; Ништа није горе од дебела *бука* из рђава трупа.
бу̏ка, f. das Gebrülle, mugitus.
бу̏кавац, бу̏кавца, m. 1) **водени бик**, die Rohrdommel, ardea stellaris Linn. [cf. воденбика]. — 2) der Aufwiegler, concitator. cf. [букач 2, бунтовник, ребелијант, ребелијаш,] бунџија. — *3) (у Сријему) Нешто иде ноћу те дави људе, као вукодлак. cf. дрекавац.*

букàгије,* f. pl. vide путо.

бу̀калѝште, n. мјесто гдје говеда *бучу*, Ort wo die Ochsen brüllen, locus ubi mugiunt boves.

бу̀кало, *m. човјек који буче.*

Бу̀кања, f. у Лици једна главица и наврх ње зидине од некаквога градића.

бу̀кâње, n. 1) das Brüllen, mugitus. — 2) das Auseinanderwerfen, disjectio.

бу̀кара, f. у Сријему је обичај да се уз месојеђе свако вече скупе дјевојке (мале и велике) и младе (а и од мушкиња дође гдјекоје) насред села, па наложе ватру (понајвише од ђубрета или од сметлишта) и око ње играју и пјевају; и то се зове *букара* или *ватриште* (ајдемо на *букару*, пјевају дјеца на *букари*).

бу̀карêње, n. das Brähnen, subatio. [cf. цвелање].

бу̀карити се, рѝм се, v. r. impf. brähnen, subo (von Schweinen): букари се крмача. [cf. цвелати се].

бу̀кати, бу̂чêм, v. impf. 1) brüllen, mugio. — 2) говеда бучу сијено, mit Hörnern auseinanderwerfen, disjicio: Штогођ воко *буче*, себи за роге вуче.

бу̀кâч, букáча, m. 1) der Brüller, mugitor (vom Ochsen). — 2) *vide букавац* 2.

бу̏ква, f. (gen. pl. бу̏кâвâ) 1) die Buche, fagus [silvatica L.] — 2) (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefisch [Gelbstriemen], piscis quidam marinus [box vulgaris C. V.]. — 3) der Dummkopf, stultus, stulta [vide лудак].

бу̀кван, m. луд или сулудаст човјек, der Dummkopf, stultus [vide лудак].

бу̏квâр, m. das ABC-Buch, abecedarium.

буквáрац, рца, m. der ABC-Schüler, puer elementa discens.

буквѐтина, f. augm. v. буква. [cf. буквина].

бу̀квѝк, буквѝка, m. der Buchenwald, fagetum: Хајдук чешља кику у *буквику* —

бу̏квина, f. augm. v. буква. [vide букветина].

бу̏квић, m. junge Buche, fagus parva.

бу̏квица, f. 1) dim. v. буква. — 2) буков жир, die Buchecker, glans fagina. — 3) das ABC, elementa.

бу̏кила, f. четврт стара: Више ваља стар но *букила*. [cf. багаш].

бу̀клија,* f. vide [чутура] плоска (понајвише она што носе просци): Не смијем ти прстен приватити,| Ни попити просачку *буклију* —

бу̀кнути, бу̂кнêм, v. pf. 1) aufmuen, mugitum edo: *букну* во, крава. — 2) auflodern, exardesco: букну ватра. — 3) они ће сви *букнути* на тебе, т. ј. скочити, устати, sich entgegen setzen, opponere se. — 4) (у Дубр.) букнула дјевојка, т. ј. узрасла, heranwachsen, adolesco.

бу̀књâње, n. das Lodern, ardor.

бу̀књати, њâм, v. impf. lodern, ardeo: букња ватра. cf. [vide] буктјети.

бу̏ков, a, o, buchen, faginus.

Бу̏ковâ, f. adj. мали намастир код Неготина.

бу̏ковац, бу̏кôвца, m. 1) Buchenstab, baculus faginus. [cf. буковача.] — [*Буковац*] 2) извор у Јадру у Тршићком пољу. — 3) село у Сријему (близу Варадина).

бу̏ковача, f. der Buchenstock, baculus faginus. [vide буковац 1].

Бу̏кови, m. pl. [gen. Букóвâ, dat. instr. loc. Букòвима] планина у Србији између нахије Ваљевске и Ужичке: Већ ајдемо у *Букове* тврде —

бу̏ковина, f. das Buchenholz, lignum faginum.

Бу̏ковица, f. 1) источни крај Далмације, између Босне, Хрватске, равнога Котара и Отреса планине. — 2) планина у Херцеговини: *Буковица* и Ораовица — 3) ријека у Дробњацима.

Бу̏ковичанин, m. Einer von Буковица.

Бу̀креш, m. Bukarest, Bucarestinum urbs Valachiae.

бу̀ктети, (ист.) } тѝм, v. impf. lodern, ardeo:
бу̀ктити, (зап.) } букти ватра. cf. букњати.
бу̀ктјети, (југоз.) }

бу̀кћêње, n. das Lodern, ardor.

бу̀кћети, бу̀ктѝм, (јуж.) vide буктјети.

Бу̀куља, f. брдо више села и киселе воде *Буковика* (у Крагујевачкој нахији [у срезу јасеничком]).

бу̏ла, f. 1) vide Туркиња [1]. — 2) (у Паштр.) der Siegel, sigillum (bulla): Црна књига а у доба црно,| Црном *булом* бјеше забулана —

булáжњêње, n. vide бунцање.

булáзнити, бу̀лâзнѝм, vide бунцати.

булѐтина, f. augm. v. була.

булу̀мâћ, булумáћа, m. некакво јело од брашна: А. Шта си јео? — Б. Сатримачка и *булумаћа*.

булу̀мêнта, f. (у Ц. г.) много људи, Schaar, turba. [cf. гомила].

бу̀љêње, n. das Hervorrecken der Augen, exsertio oculorum.

бу̀љеш, m. (у Барањи) vide [гргеч] бандар.

бу̀љина, f. vide сова.

бу̀љиока, f. (ст.) die die Augen hervorreckt, quae exserit oculos: Курвина *буљиоко* — schilt der Krebs den Frosch.

бу̀љоок, } а, о, у кога су очи избуљене (ве-
бу̀љоокаст, } лике испале), mit hervorreckten Augen, oculis exsertis.

бу̀љубаша* [буљугбаша, буљумбаша], m. Anführer eines буљук, dux turmae, centurio.

бу̀љубашин, a, o, des буљубаша, centurionis.

бу̀љубашиница, f. die Hauptmannsfrau, uxor centurionis.

бу̀љубашица, m. dim. v. буљубаша.

бу̀љубашовâње, n. das буљубаша-Sein, centuriatus gestio.

бу̀љубашовати, шујêм, v. impf. ich bin буљубаша, sum centurio.

бу̀љугбаша, m. vide **буљубаша** mit allen Ableitungen.

бу̏љук,* die Schaar, Trupp, turba, turma, [vide] к р д, cf. гомила: буљук говеда.

бу̏љумбаша, m. (у Ц. г.) vide **буљубаша**: Подиже се *буљумбаша* Мујо —

бу̏мба, f. (у Дубр.) Kinderwort für Waſſer, aqua sermone infantium. cf. [vide] воша.

бу̏мбӑк, бумба́ка, m. (у Рисну) } 1) die Hummel,
бу̏мбӑр, m. } apis terrestris Linn. — 2) *(у Рисну).*

бумба̀ра̑ње, n. das dumpfe Sprechen, nach Art des Hummelgemurrs, murmur.

бумба̀рати, ра̑м, v. impf. dumpf ſprechen, wie die Hummel ſummt, murmuro.

бу̏мбача, f. (у Славонији) vide [б о ч к а] шипода.

бу̏мбити, би́м, v. impf. (у Дубр.) Kinderwort für trinken, bibo sermone infantium.

бу̏мбул,* m. vide славуј [1]: Два *бумбула* сву ноћ пређеваше —

бу̏н, бу́на, m. (у Хрв.) vide буника: као да се *буна* назобао.

бу́на, f. Aufruhr, seditio. [cf. побуна, узбуна (ужбуна); ларма].

Бу̏на и Бу̏ница, f. двије воде у Херцеговини: И *Буну* ти воду прегазила —

бу̏нар,* буна́ра (бу̏на̑ра), m. der Brunnen, puteus, cf. [vide] студенац: Није у бунар вео крај бунара.

бу̏на̑рскӣ, (буна̀рскӣ), ка̑, ко̑, н. п. вода, Brunnen-Waſſer, aqua putealis.

бу́нац и бу́ница, der Rebenſaft: обишао је бунца и буницу, von einem Vagabunden, undique est vagatus. cf. Буна и Буница.

бу̏нгур, m. (кукурузан или пшеничан) die Grütze, alica (?).

бунгу̏ра̑ње, n. das Grützemahlen, alicatio (?).

бунгу̏рати, ра̑м, v. impf. Grütze mahlen, crassius molo: не може воденица да меље, него *бунгура.*

бу̏нгурац, бу̏нгурца, m. dim. v. бунгур.

бу̏нда, f. (у војв.) Pelz, vestis pellicea. cf. [vide 2] ћу̏рак.

бу̏ндева, f. (pl. gen. бу̏ндева̑) der Kürbis, cucurbita melo Linn. [cf. тиква 2, мортубака: 1) cucurbita pepo L. cf. варењака, лудаја, лудара 1, мекокорка, тврдокорка 2. — 2) cuc. pepo L. var 1. cf. бијела бундева, бугарка 2, будимка 2, бескорка 2, дулек, мачванка 2, мисирача, пеца. — 3) cuc. pepo L. var. 2. cf. јургета. — 4) vide т у т л и ћ, cuc. ovifera L.].

бу̏ндевица, f. dim. v. бундева.

бу̏ндевскӣ, ка̑, ко̑, н. п. цвијет, Kürbis-Blüthe, cucurbitarum.

Бу̏нијевац, е̑вца, m. (у Хрв.) vide **Буњевац.**

Бу̏нијева̑ка, f. (у Хрв.) vide **Буњевка.**

бу̏ника, f. das Bilſenkraut, hyoscyamus [niger] Linn.: Као да се *буника* најио. [cf. бун].

бу̏нина, f. der Dünger, stercus. [vide сметлиште].

бу̏нити, бу̏ним, v. impf. aufwiegeln, concito. [cf. бургијати, 1 бушити figürl.].

бу̏нити се, бу̏ним се, v. r. impf. ſich empören, imperium frango.

Бу̏ник, m. градић на дно Крбаве (од Удбине к сјеверу) под планином Козјаном.

бу̏ништа̑р, m. (у Ц. г.) који по буништима краде, Schimpfwort für einen Dieb, convicium, in furem.

бу̏ни̑ште, n. (у Ц. г.) vide **буњиште**: врана о *буништу,* а соко о месу, па обоје на Ђурђев дан излете. Од *буништа* до *буништа* Докле сунце не зађе —

бу̏ну̑ван, вна, вно, aus dem Schlafe aufgeſtaumelnd, e somno excitatus, exturbatus. cf. траповијесан.

бу̏нто̑вник, m. der Aufrührer, homo seditiosus. Може бити да је ова ријеч постала у наша времена. [vide букавац 2].

бу̏нцање, n. das Reden wie aus dem Schlafe, somniatio. [cf. булажњење, петљање 3, трабуњање, трабуњење, чаваријање].

бу̏нцати, ца̑м, v. impf. говорити којешта, као у сну, wie aus dem Schlafe reden, faſeln, loqui quasi e somno, alucinari: *Бунца* као баба у болести. cf. трабунити [трабуњати, булазнити, петљати 3, чаваријати].

бу̏нција, m. der Aufwiegler, concitator. [vide букавац 2].

бу̏њак, буња́ка, m. das Auskehricht, quisquiliae. [vide сметлиште] cf. буњиште.

Бу̏њевац [Бунијевац], е̑вца, m. у Бачкој Србин закона Римскога. cf. Крањац.

бу̏њевачкӣ, ка̑, ко̑, bem Buњевац gehörig.

Бу̏њева̑ка [Бунијевка], f. Serbin katholiſcher Religion.

Бу̏њева̑чина, f. augm. v. Буњевац, auch von Буњевка.

бу̏њи̑ште [буниште], n. 1) der Ort wohin das Auskehricht geworfen wird, locus quisquiliarum, fimetum. — 2) das Auskehricht ſelbſt, quisquiliae. [vide сметлиште].

бу́па̑ње, n. vide лупање.

бу́пати, бу́па̑м, v. impf. (у Перасту) vide лупати.

бу̏пило, n. Приповиједа се и пјева да је цару Лазару, кад је први пут дошао напомол Рваници, зазрео коњ од ње и збацио га са себе и да се је то мјесто од онда прозвало *Царево бупило*: Ту се зове Царево *бупило* —

бу̏пити, пи̑м, v. pf. (у Перасту) vide [у д а р и т и 1] лупити.

1. **бу̏ра,** f. der Sturmwind, procella (ital. bora). Бура се по приморју гдјешто зове и *вјетар од краја* (т. ј. са земље): *Бура* гони, враг се жени. [cf. граховкиња.]

2. **бу́ра,** m. (ист.) vide буро.

бу̏рав, а, о, klein und großbäuchig, pusillus et ventrosus.

бу̏ра̑г, бура́га, m. der (Thier-) Magen, venter. [cf. лапатке, шкембе, прдењак 2, говњак].

бу̏ра̑д, f. (coll.) Fäſſer, dolia.

бураѕер,* m. (у Босни) vide брат.
бу̏ран, рна, рно, (у Боци) vide кишовит.
Бу̏рā̂ђ, Бура́ђа, m. Mannsname, nomen viri.
бу̏рача, f. (у Хрв. и у Далм.) као чутура од коже, Art leberne Flaſche, lagenae genus.
бу̏ргија,* f. 1) мали свр̀длић, die kleinſte Art Bohrer, terebra minima. [vide свр̀дао 1]. — 2) (у Ц. г.) она дугачка што се чибуци врте (а мала се зове *свр̀дао*), Röhrenbohrer, terebra perforandis fistulis.
бургѝјā̂ње, n. das Aufwiegeln, concitatio.
бургѝјати, јā̂м, v. impf. aufwiegeln, concitare. [vide бунити] cf. бушити.
бургѝјā̂ш, бургија́ша, m. 1) ein Menſch der überall herumkommt, homo circumforaneus. — 2) Schweinmäkler (in Serbien), proxeneta suarius. cf. [vide] калауз [2].
бу̏ргѝјца, f. dim. v. бургија.
бу̏ре, ета, n. das Faß. dolium. cf. [vide] кад̑а [2].
буре́нце, цета, n. dim. v. буре.
бу̏рѐње, n. 1) vide пиштање. — 2) vide срѣње.
бу̏рити, рӣм, v. impf. (у Дубр.) vide пиштати.
бу̏рити се, бу̏рӣм се, v. r. impf. vide срдити се.
бу̏рјан, m. (у Браничеву) vide апта.
бу̏рлав, a, o, н. п. у образу (надувен), bauſbackig, bucculentus.
бурли́кā̂ње, n. eine Art heulenden Weinens, fletus genus.
бурли́кати, бу̏рлӣчēм, v. impf. heulend weinen, plorare.
бу̏рљā̂ње, n. das Herumwühlen in flüſſigen Dingen, scrutatio in jusculo.
бу̏рљати, љā̂м, v. impf. 1) herumwühlen in Flüßigkeiten, scrutari in jusculo. cf. брљати. — 2) бурљају ми пријева, der Bauch knurrt, crepant intestina. cf. карати се [1].
бу̏рма,* f. 1) ein glatter Fingerring, annulus: Просу по њој *бурме* и прстење — [cf. 1 вера 2, витица 2]. — 2) Schraube, cochlea: отвора се на *бурму*; А што му је пуце под гр̏оцем,| Оно му је од три литре злата,| И оно се на *бурму* отвора —
бу̏рмут,* m. der Schnupftabak, nicotiana sternutatoria. [cf. духан 3].
бу̏рмутница, f. die Tabakdoſe, capsula nicotianae.
бурмӯџија,* m. der Schnupftabakfabrikant, venditor nicotianae.
бу̏рнӣк, (у Ц. г.)
бу̏рњак, } m. vide дуждевњак.
бу̏ро, m. [јуж.] [cf. 2 бура] 1) der Dickwanſt, abdominosus, ventrosus. — 2) vide срдитко: што си се, *буро*, набурио?
бу̏рса, f. (у Дубр. у граду, а у околини *ћеса*) die Börſe, der Beutel, crumena. [vide кеса 1] cf. тоболац.
бурӯнтија,* f. Befehlsbrief, edictum veziri: А кад ситну *бурунтију* приниш —
бурӯнџук, m. танко бијело свилено платно, Seidenleinwand (zu Hemden), byssi sericeae genus.
бурунџӯкли,* adj. indecl. von бурунџук: По гаћама *бурунџукли* кошуља —
[**бу̏рши,** cf. урши бурши.]
бу̏с, m. 1) као бокор са земљом заједно, der Raſen, das Raſenſtück, caespes, cf. [vide] бусен: Назимац кус копа *бус* под котлокрповом кућом. — 2) (у Далм.) као шеварић, das Gebüſch, frutex [vide честа]: Нема *буса* ђе не има трупа,| Нити траве ђе не има главе — 3) (у Дубр.) vide шимшир (ital. bosso).
1. **бу̏сā̂ње,** n. 1) das Bedecken mit Raſen, τὸ caespite obducere. — 2) das buſchicht-werden, fruticatio.
2. **бу̏сā̂ње,** n. das Schlagen auf die Bruſt, planctus.
бу̏сати, сā̂м, v. impf. mit Raſen bedecken, caespitem congero.
1. **бу̏сати се,** бу̏сā̂м се, v. r. impf. ſich auf die Bruſt ſchlagen, plangere: *буса се* рукама у прси.
2. **бу̏сати се,** сā̂м се, v. r. impf. buſchicht werden, ſich beſtauden, fruticare: У дну му *се бусало*, у сриједи трсало! (кад се напија).
бу̏сēн, бу̏сена, m. (loc. бусѐну) der Raſen, caespes. cf. [бус 1,] бусеница.
бусѐнит, a, o, н. п. земља, орање, raſenreich, caespitosus.
бусѐница, f. vide бусен.
бу̏сѐње, n. (coll.) der Raſenhaufe, caespites.
бу̏сиља,* f. der Hinterhalt, insidiae. cf. [vide] засједа.
бу̏сје, n. (у Далм.) coll. v. бус.
бу̏снути се, нēм се, v. r. pf. ſich auf die Bruſt ſchlagen, plangere: *Бусну* ми *се* Амза капетане:| Ала мене не родила мајка,| До кобила која ђога мога —
Бу̏совача, f. варошица у Босни између Фојнице и Травника, ein Städtchen in Bosnien.
Бу̏сōвӣк, m. брдо у нахији Љешанској (у Црној гори), ein Berg in Montenegro.
бу̏т, бу̏та, m. der Oberſchenkel, femur. *cf. бедро* [кукотрес?].
бу̏тина, f. augm. v. бут.
бу̏тић, m. dim. v. бут.
бу̏тӯрница, f. vide [х а п с а н а] хапс: стрпали га у *бутурницу*.
бу̏ћēње, n. vide срѣње.
бу̏ћи, бу̏ћā, m. pl. (у Рисну) Art Spiel, ludi genus: играти на буће.
бу̏ћити се, бу̏ћӣм се, v. r. impf. vide срдити се.
бу̏ћка [бучка], f. (у Срб.) die Butterrolle, vas ligneum butyro conficiendo. cf. [vide 1] стан.
бу̏ћкало, n. дрво којим рибари бућкају по води, те маме сомове на удицу, die Plumpkeule, der Plumpſtock, pertica piscibus excitandis.
бу̏ћкā̂ње, f. das Plumpen, crepitus.
бу̏ћкати, кā̂м, v. impf. (ins Waſſer) plumpen, crepitum dare: шта *бућкаш* по тој води?
бу̏ћнути, нēм, v. pf. einen Plump thun, crepitum dare.
бућо̀глав, a, o, (ст.) vom Kopfe der Eule, epi-

thetum capitis bubonis: Ид' одатле, сово *буҳоглава* —

бу̏ха [буа], f. (pl. бу̏хе, бу́ха̂) der Floh, pulex.

бу̏хав [буав], а, о, (у Бачк.) т. ј. хљеб,

бу̏ха̂ван [буаван], вна, вно, ſchwammicht, locker, tener.

бу̏хавац [буавац], âвца, m. бухав хљеб, ſchwammichter Laib Brot, panis tener.

Бу̏хавице, f. pl. [планина у Црној Гори близу планине Острога]: У планину насред *Бухавица* —

бу̏хара [буара], f. der Arreſt, carceres. [vide хапсана] cf. хапс.

бу̏ха̂ч, бухача, [буач] m. бубина (налик на буху), што једе расад купусни, der Blattfloh, chermes Linn. [haltica oleracea L.].

бу̏хињи̂ [буињи], њâ, њê, н. п. трава, dem Floh gehörig, pulicis.

бухо̀бер, m. Приповиједа се да је казао Србин Турчину да се тако зове *рак*, па му га дао, да му *куши бухе* по соби и ноћу по постељи и т. д. Flohſammler (Benennung des Krebſes in der Anekdote).

бу̏ца̂ње, n. vide дерање 1.

бу̏цати, бу̏ца̂м, vide дерати 1.

бу̏цмаст, а, о, voll im Geſicht, facie obesa.

бу̏цов, m. eine Art kleinen Flußfiſches, pisciculi genus [alburnus mento Ag.].

бу̏цо̂ван, вна, вно, н. п. нераст (кад се букаре крмаче), brunſtig, subans. [cf. цвилован].

бу̏ча, f. (у Дубр.) стаклен округао суд са грлићем горе (ако је овај суд оплетен унаоколо сламом или прућицем, онда се зове *дамижана*).

[**бучад**, f. (coll.) vide бучићи; *види* s. v. ћурад.]

Бу̏ча̂к, Бучака, m. вода у Грбљу.

бу̏ча̂нна, *f. некака пушчана цијев.*

бу̏ча̂ње, n. 1) н. п. главе, das Dummſein des Kopfes, g. B. vom vorhergegangenen Rauſche, torpor capitis (a crapula). — 2) das Toben, saevitio. [cf. 1 бујање].

бу̏чати, чи̂м, v. impf. 1) dumm ſein, turbatus sum, ferveo: и сад ми *бучи* глава од јучерањег пића; *буче* уста (н. п. од паприке). — 2) toben, saevire: *бучи* море; Људи кад *буче*, жене нек муче. [cf. 1 бујати].

бу̏че, чета, n. пиле од будије, das Truthuhn, pullus gallinae indicae. cf. [туче,] ћуре.

бу̏чевина, f. Art ſaure Milch, oxygala.

бу̏чићи, бу̏чи̂ћа̂, m. pl. (coll.) junge Truthühner, pulli indici. cf. [бучад, ћурад,] ћурићи.

бу̏чка, f. (у Србији) vide **бућка**.

Бу̏чница, f. Eigenname eines Waſſerfalls im Gebiete Јадар, Dorf Тршић, Вас Жеравија, nomen proprium cataractae.

бу̏чок, m. (на Корчули) vide сова.

бу̏ца, f. (у војв.) 1) vide [батина 1] кијача. — 2) (у Шумад.) vide крмача 2. cf. гуца.

бу̏ца̂к,* буца́ка, m. vide [кут] угао.

бу̏ца̂ње, n. verb. v. буцати се. [cf. гуцање].

бу̏цати се, бу̏ца̂м се, v. r. impf. играти се буце или крмаче [2. cf. гуцати се].

буца̀чић, m. dim. v. буцак.

бу̏цуља, f. Kühe mit kleinen Hörnern, ſie ſelbſt nicht groß, aber gut, vaccarum genus.

бу̏ша, f. (понајвише се говори pl. *бу́ше*) момчад која се (пред бијеле покладе) обуку у свакојаке рите и метну на образ образину од дрвета, па по селу играју (у Мухачу). cf. уши *буши*.

бу̏шав, а, о, vide трбушаст.

1. **бу̏ша̂к**, буша́ка, m. во омален и чврст, као што су по брдима, ein kleiner feſter Ochs, boum genus.

2. **бу̏шак**, шка, m. (у Сријему) љешник пробушен, кад га црв изједе, wurmſtichige Haſelnuß, nux juglans vermiculosa.

бу̏шат, m. коњско име, ein Pferdename, nomen equo indi solitum: Дај ти мене дорина твојега,| Ја ћу тебе *бушата* мојега —

Бушàтли, **Бушàтлија**, } презиме једне породице Турског закона у Скадру, од које су бивали ондје везири, за коју се пјева и приповиједа да је од рода Ивана Црнојевића: Пошиље је Скадру на Бојану| Ка ономе *Бушатли* везиру —

бушѐница, *f. (у Вршцу), комад меса на печеници близу бута.*

бу̏шѐње, n. das Bohren, terebratio.

[**бу̏ши**, cf. уши буши.]

бу̏шина, f. 1) ein Schimpfwort für Schafe, convicium in oves. — 2) (у Дубр.) некака трава, Art Pflanze, herbae genus [inula conyza DC.?].

1. **бу̏шити**, бу̏ши̂м, v. impf. bohren, terebrare; figürl. wühlen, aufrühren, concito. [vide бунити] cf. бургијати.

2. **бу̏шити**, ши̂м, v. pf. кад штогод падне на лупи, ſtürzen, mit Gepolter fallen, corruere.

бу̏шотина, f. јама на дасци, или на дрвету, das Bohrloch, foramen.

В

Ва, in, in (ријетко се говори, н. п.) *ва* име оца и сина и светога духа; *ва* истину Божју (говоре попови и калуђери); *ва* вијек; *ва* славу и част (кад чате славу, cf. слава). cf. [vide] у [1].

ва̂б, m. das Locken, allectatio: научио свиње, или псе, на *ваб*, па док се јави, дођу му.

ва́бац, ва́пца, m. тица која се метне да вабн друге тице, кад се хватају, der Lockvogel, qui allicit.

ва́бити, ва́бим, v. impf. кога, locken (die Thiere), allicio.

ва́бљење, n. das Locken, allectio.

Ваведе́није, n. das Feſt Mariä Reinigung, purificatio B. V. M. (den 21. November).

ва̀вежњи̂ци, њи̂ка̂, m. pl. (у Барањи) Art Mehlſpeiſe, cibi e farina parati genus. Неколико листова поспу се сиром, па пошто се савију, онда се испресијецају и кувају.

ва̀ве̂к, т. ј. ва век, (ист.) vide вавијек.

ва̀ве̂ст, f. (ист.) vide вавијест.

ва̀вијек, т. ј. ва вијек, (јуж.) ewig, aeternum: *Ва вијек* вијека.

ва̀вијест, f. (у Барањ.) der Begriff, intellectus.

ва̀ви̂к, (зап.) vide вавијек.

ва̀ви̂ст, f. (зап.) vide вавијест.

ва̀вољак, ва̀во̂љка, m. оно што се сваља међу прстима или у устима, ein Kügelchen (von Brot u. d. gl.), das man zwiſchen den Fingern dreht, globulus convolutus.

ва̀вољење, n. das Drehen eines Kügelchens zwiſchen den Fingern, conglobulatio.

ва̀вољити, љи̂м, v. impf. ваљати штогод међу прстима, или у устима, ein Kügelchen zwiſchen den Fingern drehen, conglobulo.

ва̀г, m. (у Јадру) мотка или греда којом се што подиже, der Hebel, vectis. [vide озиб] cf. стријела.

ва̀ган, m. 1) мјера житна, ein Getreidemaß, mensura. — 2) (у Херц.) чанак, eine hölzerne Schüſſel, scutra lignea, cf. [vide] здјела: Ће се свекри котлом бију,| А свекрве *ваганима* —

ва̀га̂ш, вага́ша, m. das Geleiſe, orbita. [vide коловоз 1].

вага̀шљив, а, о, н. п. пут, voller Wagengeleiſe, orbitosus.

ва́гнути, ва̂гне̂м, v. pf. 1) (у војв.) abwägen, ponderare [vide измјерити 2]: *вагни* де ми то. — 2) wiegen, pondo valere: во *вагнуо* пет центи. [vide 1 тежити 2].

ва́го̂в, ва́гова, m. (у Сријему) eine Art großen Winzermeſſers, zum Schilfſchneiden, scalprum arundini secandae. cf. косијер.

ва́да, f. 1) [*] vide рок. — 2) [*] (у Дубр.) жена је на *ваду*, т. ј. на том доба; тако се каже и: дијете је на *ваду*, т. ј. већ му је вријеме да се роди. — 3) (у Спљету) vide мора.

ва̀диве̂к, m. (у Бачк.) какав тежак посао или зао пут, гдје човјек свој живот губи, eine mit großer Anſtrengung verbundene Arbeit, nimius labor.

1. **ва̀дити**, ди̂м, v. impf. herausnehmen, promo: Не жали ми мно̀га пуста блага,| Но ме, брате, *вади* из тамнице —

2. **ва́дити**, ва̂ди̂м, v. impf. (у Спљету) ходити полако и помњиво, langſam und bedächtig gehen, incedere caute.

ва̀ђевина, f. (у Ц. г.) das Vorausnehmen, anticipatio (?): ударио у вађевину (кад се узима жито на вересију до друге године).

1. **ва̀ђе̂ње**, n. das Herausnehmen, promtio (?).

2. **ва́ђе̂ње**, n. das langſame, bedächtige Gehen, incessus cautus.

ва̀ж! ein Wort Gänſe zu treiben, vox agentis anseres.

ва̀зам, зма, m. (у Хрв. и Далм. највише у кршћ.) vide васкрсеније.

ва̀зда, vide свагда.

ваздà̀кадањ, њâ, ње̂, vide [свагдашњи] ваздашњи.

ва̀здâн, (вас дан) den ganzen Tag, totum diem.

ва̀зданак, ва̀здâнка, m. у напијању: Срећна уранка, а бољег *вазданка*! der ganze Tag, totus dies.

ва̀здашњи̂, њâ, ње̂, (у Ц. г.) vide свагдашњи.

ва̀здȗх, m. (у Котору) die Luft, aër.

ва̀зли-тра̂ве, у загонеци: Ја пођох по сопоту, а стадох на грехоту, позвах мрдеђаче: донес'те ми тулеоде, е су дошле *вазли-траве*.

вазмѐна̂ свѐдба, f. (у Хрв.) das Oſterlamm, victima paschalis.

вазмѐнац, нца, m. (у Хрв.) свијетли понедјељник, der Oſtermontag, prima dies lunae post pascha. [cf. вазмени понеђељник].

вазмѐни̂, на̂, но̂, Oſter-, paschalis. cf. [vide] ускршњи.

вазмѐни̂ понѐђељни̂к, m. (у Хрв.) vide вазменац.

Ва̀зȕђа, f. намастир у Босни (може бити да је сад и пуст): И *Вазуђу* крај воде Криваје —

ва̀из* [аваиз], m. Prediger, praedicator [vide проповједник]: К нама брже, оце и *ваизи* —.

Ва̀истина, m. Mannsname, nomen viri: На дозива слугу *Ваистину*:| *Ваистино*, моје чедо драго —

ва̀ј! у овој загонеци: *Ваj*, *ваj*, ђе је мору крај?

Ва́ја, f. hyp. v. Василија.

ва̀ја̂т, ваја́та, [**хајат**] m. vide клијет. cf. спрема.

ваја̀тина, f. augm. v. ваjат.

ваја̀тић, m. dim. v. ваjат.

ва̀ја̂тски̂, ка̂, ко̂, н. п. врата, Kammer-, Kemnat-, cellarius, ad cellam pertinens.

ва̀јда* [фајда], f. Nutzen, utilitas. cf. [vide] корист.

[**ваjдисање** (фајдисање), n. verbal. v. ваjдисати; *види* s. v. фајдисање.]

ва̀јдисати [фајдисати], ишѐм, v. pf. 1) nützen, prodesse: то ти не ће *ваjдисати*. cf. [vide] помоћи. — 2) не ћѐш *ваjдисати*, Nutzen haben, lucror. [vide помоћи се].

ва̀јдисати се, ишѐм се, v. pf. vide [помоћи се] ваjдисати 2: скупо је купио, не ће *се ваjдисати* кад прода.

ва̀јдица, f. dim. v. ваjда. cf. [2] гла̀вница [2].

ва̂јкада, adv. ſchon lange, jam diu: то је *ваjкада* било.

ва̂јка̂ње, n. 1) das Entſchuldigen, jemand nicht nach ſeinem Wunſch bewirthet zu haben, excusatio de coena minus lauta. — 2) vide кајање [2].

ва̂јкати се, ка̂м се, v. r. impf. 1) ſich entſchuldigen, daß man Jemand nicht nach ſeinem Wunſch

bewirthet, excusare se de coena minus lauta. — 2) vide кајати се: *вајка се* што није узео дјевојку коју су му давали.

Ва́ка, m. (ист.) vide [1] Вако.

ва̀кавица, f. кад се игра лопте, Art Ballenſpiels, ludi genus.

1. **ва́кља,** f. (у Барањи) од грабовине као иверје које се пали мјесто луча, Art Lichte, luminis genus.

[2. **ва̀кља** (факља), f. vide валка.]

1. **Ва́ко,** m. hyp. v. Василије. [cf. Вака].

2. **ва̀ко** у пјесмама, vide **овако**: Како не би зелено| *'Вако* полегло — *'Вако* било свакој друзи| Која мајке не слушала! —

3. **ва̀ко,** (у Ц. г. и онуда по прим.) vide [в е ћ 3] већ ако.

Ва̀кун, m. 1) у Турској Хрватској варош на Уни око 4 сахата од Удбине: Од *Вакупа* два Кулиновића — 2) [*вакуп*]* Kirchengut, bonum ecclesiasticum. Приповиједа се како су питали некакога хоџу који је управљао вакупом: „Камо, хоџа, вакуп?“ а он ухвативши се шаком испод носа, и повукавши је преко уста доље низ браду одговорио: „Вакуп х у п!“ (т. ј. појео га).

ва̑л, m. (pl. *ва́ли* и *ва́лови*) bie Welle, unda, cf. талас: На брегове вода устанула,| А удара вода на *валове*,| Она носи јеле од планине —| И угледа свога господара| Ће га *вали* там' и амо вуку —| Ал' не могах приступити,| Од мириса жуте дуње,| Од *валова* жубер-воде —

1. **ва̀ла** f. (у Конављу) као *увала* или [vide] *дубодолина*.

2. **ва̀ла** [фала], f. vide **хвала**.

3. **ва̀ла̑** (ва̀ла̑)!* bei Gott! hercle! [cf. валаа, валај].

ва̀лаа! у пјесми мјесто [3] *вала* bei Gott! hercle: Ал' *валаа*! сиротоват' не ћу —

ва̀ла̑ј, *(ио југоз. кр.) vide* [3] *вала*.

ва̀лаке,* **ва̀ла̑ка̑,** (cf. фалаге) [фалаке] f. pl. baß Werkzeug um die Füße zuſammen zu winden, bei der Pabogenſtrafe, instrumentum pedibus ligandis ad feriendas soleas. Којега бију онај легне на леђа, а двојица држе међу собом валаке у које су ноге увијене, а трећи бије по табанима.

валата̑ње, n. verbal. v. валатати.

валата̑ти, та̑м, v. impf. оштро говорити.

ва̀ли̑нка [фалинка], f. (у војв.) der Fehler, Mangel, vitium, defectus.

1. **ва́лити,** ва̀ли̑м, [фа́лити] vide **хвалити**.

2. **ва̀лити,** ли̑м, [фа̀лити] v. pf. (у војв.) fehlen, labor, desum.

ва́лити се, ва̀ли̑м се, vide **хвалити се**.

ва̀лица, f. dim. v. [1] ва̀ла.

ва̀лка, f. у пјесми, ваља да је оно што и *вакља* или *факља*: А на главу калпак и челенке,| А покрај њих *валку* позлаћену —

ва́ло̑в, ва́лова, m. der Schweinstrog, alveus. cf. корито.

валови́т, а, о, wellenreich, undosus: *Валовиту* Дрину пребродише —

ва̀ло̑вље, n. (у Ц. г.) гдје су велики крши, bie Felſen, rupes [vide 1 каменак 1]: Тамо даље у црно *валовље* —

Ва̑лпово, n. мала варошица у Славонији.

Валпо́вштина, f. земља око Валпова, das Gebiet von Валпово, territorium *τοῦ* Валпово.

***ва̀луга,** f. vide* [провалија] *халуга*.

ва̀лу̑т, m. (у Далм.) обал камен, као песница велики, kleiner, runder Stein, lapillus teres. [cf. валутица].

валу̑тица, f. (у Далм.) један валут, ein kleiner runder Stein, lapillus teres: удри га *валутицом*. [cf. валут].

ва́лџија, m. vide **хвалџија**.

ва̑љ, ва́ља, m. (у Хрв.) велики ваљак који се попријеко на коњма или на воловима вуче преко посијана жита да се бусење сатре, bie Aderwalze, cylindrus aequando arvo.

ва̑ља [*], f. (cf. фаља) das Zündloch (an der Flinte, Kanone), foramen incendiarum. [cf. копањица 2].

[**ваља да,** vide бојсе.]

ва́љак, љка, m. die Walze, cylindrus, scutula. cf. ваљуга.

ва̀љалица, f. vide ваљарица.

ва̀ља̑н, ваља́на, но, wacker, tüchtig, probus, bonus. cf. ваљаст, ваљатан [опран, отресан, свијетао 2].

ваља́нице, f. pl. (у Ц. г.) дрва што се ваљају низ планину, das Holz, ſo vom Berge herabgewälzt wird, ligna.

ва́љање, n. das Wälzen, volutio. [cf. кобељање, коврљање, котрљање, котурање].

ва̀љаоница, f. (у Сријему) vide ваљарица.

ва̀љарица, f. die Walkmühle, fullonica. cf. ваљаоница, ваљалица, ступа [2].

ва̀љаст, а, о, \ (у Ц. г.) vide ваљан: *Ва-*

ва̀љатан, тна, тно,/ *љатну* му главу откинуо —

1. **ва̀љати,** ва̀ља̑м, v. impf. 1) wälzen, voluto. [cf. кобељати, коврљати, котрљати, котурати]. — 2) сукно walken, subigo. — 3) (у Хрв.) орање, walzen, cylindro aequare. [vide дрљати 1].

2. **ва̀љати,** љам, v. impf. 1) werth ſein, valere: *ваља* сто дуката, *ваља* царева града. cf. [vide] вриједити. — 2) ваља ићи, man muß, oportet; *коњ* ваља, *хљеб* ваља, Pferd vonnöthen, Brod vonnöthen, *ваљаће* то мени, das werde (kann) ich brauchen, поведи га, *ваљаће* ти гдје; *ваљао* ми је много, von Nutzen ſein, prodesse.

ва̀љати се, ва̀ља̑м се, v. r. impf. ſich wälzen, volutare se. [cf. котрљати се].

ва̀ље, (у Хрв.) vide одмах.

Ва̑љевац, Ва̑ље̑вца, m. Einer von Ваљево.

ваљѐвица, f. (у Ц. г.) vide упртњача.

Ва̑ље̑вка, f. Eine von Ваљево.

Ва̑љево, n. nom. propr. einer Stadt in Serbien: Полећела два бијела голуба| Од онога ваљенога *Ваљева* —

ва̏љевскӣ, ка̂, ко̂, von Ваљево.
ва̏љӗње, n. vide **хваљење**.
ваљко̀васт, } а, о, као ваљак, walzenförmig, cy-
ваљко̀вит, } lindratus.
ва̀љуга, f. (у Ц. г.) vide ваљак.
[**ва̀љушак**, шка, m. vide ваљушка; *види* s. v. голубињ 2.]
ва̀љушка, f. (österr. der Knödel), Kloß, globulus e farina, pastillus. [cf. ваљушак].
ва̀љушка̂ње, n. dim. v. ваљање.
ва̀љушкати, ка̂м, dim. v. ва̏љати.
ва̀љушкати се, ка̂м се, dim. v. ва̏љати се.
ва̀мӣлија, f. vide **фамилија**.
ва̀мпӣр, вампи́ра, m. vide вукодлак.
ва̂н, 1) praep. außer, extra: *ван* памети. cf. изван. — 2) hinaus, foras: отишао *ван*, т. ј. на поље. [cf. поље 2.] — 3) draußen, foris, cf. [поље 2,] ванка: он је *ван*, т. ј. на пољу. — 4) als, außer, praeter, [vide] о с и м, cf. него, до: Ништа љепше и красније| *Ван* чарапа и опанак — *Ван* стајала те гледала — 5) ван да, außer wenn, nisi. [vide већ 3] cf. већ ако.
ва̀нгец, m. у овој загонеци: Црно, мало, зове се *вангец* (буха).
ва̀ндрша, f. vide ваша.
ва̂нка, draußen, foris. cf. [vide] ван [3].
ва̀нцага, f. (у Сријему и у Слав.) vide брадва.
ва̀нцика, f. (у Ц. г.) vide **цванцика**.
Ва̏па, f. вода у [Старој] Србији близу Сјенице, ein Fluß in Serbien, fluvius Serbiae.
ва̀пити, ва̀пијем, (у Ц. г.) vide **упити**.
ва̏пно [јапио], n. (по зап. кр.) der Kalk, calx. cf. [клак,] креч.
1. **ва̂р**, m. (у Србији) н. п. *из вара* клепати што, т. ј. врло угријати па исклепати, die Gluth, die Glühhitze, ardor.
2. **ва̂р**, f. (у Хрв.) die Hitze, fervor: прошла ју је *вар* (рече се за жену која је у годинама већ превалила).
Ва̀ра, f. 1) (у Боци) света Вара, т. ј. мученица Варвара, која пада 24. Децембрија, St. Barbara, S. Barbara. [cf. Варвара, Варварица]. — [*вара*] 2) (у Боци) vide варица [1]. — 3) у приповијеци: наврела *вара* од Дундулова дола. cf. варица [1].
ва̀раговање, n. das Abſleiſchen, τὸ scabere.
ва̀раговати, гујем, v. impf. стругати излужену кожу (код опанчара), abſleiſchen, scabere.
Ва̀рад, m. 1) у пјесми некакав град: До *Варада* украј мора града — 2) велики Варад, Großwardein in Ungarn.
Варади́н, Варади́на, m. Peterwardein, Petrovaradinum.
Варади́нац, нца, m. der Peterwardeiner, Petrovaradinensis.
Варади́нка, f. die Peterwardeinerin, Petrovaradinensis femina: Платно бели *Варадинка* Мара| На Дунаву према Београда —
варади́нскӣ, ка̂, ко̂, Peterwardeiner-, Petrovaradinensis.
Вараждӣн, Вараждина, m. Warasdin, Varasdinum.
Вараждинац, нца, m. 1) човјек из Вараждина. — 2) Вараждински бурмут, Warasdiner Schnupftabak.
вараждинскӣ, ка̂, ко̂, von Вараждин.
1. **ва̀рак**,* n. das Rauſchgold, Flittergold, bractea aurichalci. cf. козар [2], клободан, телеј, [жик, 1] шик.
2. **ва̏рак**, рка, рко, (у Дубр.) што се ласно *свари*, н. п. сочиво, грах, leicht kochbar, coquibilis.
варака̂ње, n. das Ausweichen, declinatio.
ва̀ракати, ка̂м, } v. impf. einem auszuwei-
ва̀ракати се, ка̂м се, } chen ſuchen, declino aliquem. [vide чувати].
вараклѐнса̂ње, n. das Bekleben mit Flittergold, inductio bracteae aurichalci.
вараклѐнсати, лѐнше̂м, v. pf. u. impf. mit Flittergold bekleben, bractea aurichalci induco.
ва̀ракли,* adj. mit варак überzogen, bractea aurichalci inductus: И дај мени *варакли* преслицу —
ва̀ракнути, ва̀ракне̂м, v. pf. } ausweichen,
ва̀ракнути се, ва̀ракне̂м се, v. r. pf. } declino.
ва̏ралица, f. Betrüger, fraudator (als Appoſition) [cf. калаш 2]: Латини су старе *варалице* —
варѐнција (ва̀рѐнција), f. der Betrug, fraus. cf. [vide] пријевара [1].
ва̏рѐње, n. das Betrügen, deceptio.
ва̏рати, ре̂м, v. impf. 1) betriegen, decipio. [cf. безумити, калашити]. — 2) [варакати, vide чувати]: *Ова цупа лијевке,*| Варај *дупе, дијете.*
ва̏рати се, ре̂м се, v. r. impf. ſich täuſchen, decipior.
Ва̀рвара, f. Barbara, Barbara. [vide Вара 1] cf. варица.
Варва̀ри́н, Варвари́на, m. Ebene an der Morawa bei Stalać. [Сад село у срезу темнићком округа моравског].
Ва̀рварица, f. dim. v. Варвара (Barbara) само у овој пјесми: *Варварица* вари,| А Савица лади,| Николица куса. cf. [Вара 1,] варица.
ва̀ргањ, варга́ња, m. (у Сријему) eine Art ebbare trockene Schwämme, fungi eduli siccati genus [boletus edulis Bull.].
ва̀рдања, f. (у Ц. г.) Geſchrei, clamor. [vide вика 1].
1. **ва̀рда̂ње**, n. 1) Achtgeben, attentio. — 2) vide тумарање.
2. **ва̀рда̂ње**, n. das Lärmen, clamatio.
Ва̀рда̂р, Варда́ра, m. вода у старој Србији: До Велеза и воде *Вардара* —
1. **ва̏рдати**, да̂м, v. impf. 1) Acht geben, attendo [vide пазити 2]. Турски су стражари на Дрини за времена Црнога Ђорђија викали: *вардај!* а други му одговарао: *вардам, вардам!* — 2) (у Грбљу) vide тумарати: све нешто кроз ћелију *варда* и којешта премеће.

2. **ва̀рдати,** да̂м, v. impf. (у Ц. г.) lärmen, clamare [vide лармати].

ва̀ревина, f. (у Ц. г.) vide вареника.

варѐни̂к, варени̂ка, m. вруће замеђено и забиберено вино, што се по обичају пије на Божић прије јела (у Сријему и у Бачкој), eine Art Weinsuppe mit Honig und Pfeffer, besonders auf Weihnachten üblich, potionis genus.

варѐника, f. [cf. варевина] 1) warme Milch, lac calefactum. — 2) (у Хрв.) свако млијеко које није кисело, süße (ungesäuerte) Milch, lac.

варѐњака, f. (у Рисну) тиква која се вари за јело, ein Kochkürbiß, cucurbita quam coquunt, (im Gegentheil v. водењака). [vide бундева 1] cf. тиква, јургет.

ва̀рêње, n. 1) das Kochen, coctio. — 2) варе́ње, (у приповијеци) пече ли се печење и вари ли се *варе́ње*, das Gekochte, coctum.

ва̀рзило, n. die Brasilie (Färbemittel von Brasilienholz), color ligni brasiliani; варзило се купује о ускрсу, те се њим боје јаја.

ва̏ри̂во, n. Hülsenfrüchte, legumina. [cf. сочиво 2].

ва̀римêсо, m. (у Сријему) vide [крцан] сукало, крцкало.

Ва̏рин да̂н, на дне, m. St. Barbara-Tag, dies festus S. Barbarae.

ва̀рити, ва̂ри̂м, v. impf. kochen, coquo. [cf. кухати 1].

ва̀рити се, ва̂ри̂м се, v. r. impf. kochen, sieden, coqui.

ва̀рића̂к, m. 1) eine Art Getreidemaß (in Herzegowina), mensurae parvae genus: од шиника варићак (у приповијеци). — 2) [*Варићак*] мушки надимак: Ти позови старца *Варићака*,| Нек поведе своју породицу,| Породицу Варићаковиће —

ва̏рица, f. 1) (dim. v. Вара?) жито што се по обичају кува на Варин дан: метне се у један лонац, или у котао од свакога жита и варива, те се скува заједно, па се једе послије, други и трећи дан, по што се охлади; и за то се пјева: Варварица вари,| А Савица лади,| Николица куса.| Варица се обично, готово свуда, пристави још у вече (уочи Варина дне), па се ујутру гледа с које је стране наврела, те на оној страни сију жита оне године: јер кажу да ће онамо најбоље родити. „Наврела вара од Дундулова дола“ (приповијетка Херцеговачка). У Боци наставе варицу по вечери само да се мало смлачи, па ујутру (на Варин дан) гледају каква је одозго: ако нађу по њој гуке и брегове онда веле да слути на богаство, ако ли буду путови и пукотине, онда веле да слути на смрт и на гробове. У Боци варицу носе и на воду не говорећи ништа путем и њоме посипају воду говорећи: „Добро јутро, ладна водо! ми тебе варице а ти нама водице и јарице, јањице и мушке главице и сваке срећице.“ Вративши се с воде, поспу њоме по кући говорећи: „Оволико људи, волова, бродова, коња, улишта, пила, коша, да се плоди плод и род.“ По том иду те посипљу њоме уљанике говорећи: „Урочници и урочнице низ улицу; — ненавидници и ненавидници низ улицу; — бјегунци и бјегунице низ улицу; — море и вјештице низ улицу; — а моје челе пут истока уз улицу. Ни на мору моста, ни на псу рога, ни на длану длака ни на моје челе урока.“ Вару међу у со и дају стоци, а гдјекоји мажу њоме и воловима вратове да им се не набија оруђи. Кад се варица вари, дјеца пјевају: Вара вари варице,| Да се рађу јарице,| И бијеле јагњице| И ђетићи и јунчићи.| Gericht, so auf Barbara üblich ist, ferculum solemne die festo S. Barbarae: Поручује *варица* Божићу:| Пошљи мене од прасца ножицу,| Да зачиним *варицу* шеницу (пјева се Божићу послије Варина дне). [cf. вара 2 и 3, мјешанија, Варвара, Варварица]. — 2) у пјесми кад носе вучину, мјесто: шеница: Подај вуку *варице*| Да не коље јарице —

ва̀рјача, f. der Kochlöffel, ligula. cf. варњача [кутлача].

ва̂рка, f. 1) das Schwanzstück vom Fische, cauda: *Варка* пред Марка. — 2) (im Scherze) der Hintere, besonders bei dem Frauenzimmer, podex, praesertim feminarum. [vide задњица. — 3) vide фара.]

ва̂рмеђа, f. (у војв.) die Gespannschaft, comitatus: Мог швалера у *вармеђи* нема —

ва̀рница, f. 1) der Funke, scintilla. cf. [vide] *искра*. [— 2) (у Ц. г.) „оно што одскаче од врућа гвожђа кад се кује;“ *види* s. v. искра.] — 3) каца укопана у земљу, у којој опанчари коже залужују, Gerbergrube, fovea macerando corio.

ва̀рничав, а, о, н. п. барут, funkig, viel Funken sprühend, scintillosus (?).

ва̀рњача, f. (у Ц. г.) vide варјача.

ва̀рош,* f. die Stadt, urbs. [cf. мјесто 2, шехер (шеер, шер)].

ва̀рошанин, m. (pl. ва̀рошâни) der Städter, urbanus. [cf. мјештанин 2].

ва̀рошâнче, ета, n. у пјесми мјесто *варошче*: Кује коња Туре *варошанче* —

варо̀шица, f. dim. v. варош. [cf. касаба, паланка 1].

ва̀рошка, f. die Städterin, urbana. [cf. мјештанка 2].

ва̀рошки̂, ка̂, ко̂, städtisch, urbanus. [cf. мјештански].

ва̀рошча̂д, f. (coll.) die Stadtkinder, juventus urbana.

ва̀рошче, чета, n. das Stadtkind, juvenis urbanus. [cf. варошанче].

ва̀рошчица, f. dim. v. варошка.

ва̀рчица, cf. пипавица [2].

ва̏с, vide сав: На алату *вас* у чистом злату — *Вас* му коњиц у крв огрезнуо —

Ва̀са, m. (ист.) vide Васо.

Васи̂лија, f. Basilia, Basilia.

Ва̏силије, m. Basilius, Basilius. [cf. Васиљ].
Ва̀си̂љ, Васи́ља, m. (voc. Ва̏си̂љу) vide Василије.
васи̏љени̂, на̂, но̂, (у Грбљу) vide васиони: Тако ми силе *васиљене*!
васи̏љица, f. колач што се по обичају мијеси на мали Божић, eine Art Schmalzbrot auf den Basilitag, panis S. Basilii.
васи̏они̂ сви̏јет, m. die ganze Welt, orbis terrarum. (cf. slav. вселенная, das der griechischen *οἰκουμένη* wörtlich entspricht). [cf. васиљени].
Ва̏ско, m. Mannsname, nomen viri (v. Василије).
ва̏сколик, a, o, ganz, totus quantus. [vide савколик].
ва̀скрс, m. } Ostern, pascha.
васкр̀сеније, n. } cf. вазам, велигдан, ускрс
васкр̀се̂ње, n. (у горњ. прим.) } [ускрсење, ускрснуће]: Радује се светом *васкрсењу* — На васкрсеније треба свако да узме навору: за то у Србији зађу пред васкрсеније по селима намастирски ђаци с котарицама те дају навору за јаја. О васкрсенију се туку шареним и црвеним јајима, т. ј. ударају врховима јаје о јаје, па које се разбије оно узме онај који је разбио. То чине код намастира и код цркве и непознати људи, али треба најприје да виде јаје један другоме: јер неки пробију јаје од оздо те исциједе жујце и бјеланце, па налију воска да је тврђе. Други дан васкрсенија (у понедјељник) ко не оде у цркву на јутрењу, онога (н. п. у Сријему и у Бачкој) хоће да полију водом или да баце у воду; за то се каже онда: данас иду годишњаци у цркву (т. ј. они који иду само од године до године). Од васкрсенија до Спасова дне говори се, кад се двојица срету на путу, или кад који коме дође у кућу: *Ристос васкрс* (мјесто *добро јутро, помоз' Бог* и *добар вече*), и одговара се *ва истину васкрс*; тако и кад се пије, мјесто *спасуј се* и *на здравље*.
ва̀скрснути, не̂м, v. pf. [cf. ускрснути] 1) (vom Tode) auferstehen, resurgo. — 2) кога, auferwecken, excitare ab inferis: васкрсао га Бог.
ва̀скрсова̂ње, n. das Feiern der Ostern, celebratio paschatis. [cf. ускрсовање].
ва̀скрсовати, сује̂м, v. impf. und pf. die Ostern zubringen, celebro pascha. [cf. ускрсовати].
ва̀слава, f. (по јужн. кр.) она молитва што се чита кад се устаје у славу, и у којој се често говори: *„ва славу* и част“ тога и тога светога; Тако ми славе и *ваславе* мога крснога имена! Кад *ваславу* заче да говори —
васлѐђен, m. (по југоз. кр.) [vide босиљак]: Један таван *васлеђена* цвећа —
[**васли,** cf. асли.]
Ва́со, m. (јуж.) hyp. v. Василије. [cf. Васа].
Ва̏соје, m. Mannsname, nomen viri.
Ва̏сојев, a, o, [*τοῦ* Васоје]: Ђе се пови један прамен магле| Од проклете земље *Васојеве* —
Ва̏сојевић, m. Einer von Васојевићи.
Ва̏сојевићи, Ва̏сојеви̂ћа̂, m. pl. Gegend und Stamm zwischen Montenegro und Лим. Васојевићи који су преко планина к Црној гори они се држе с Црногорцима, и Турцима не плаћају ништа, а остали, који су преко планина к Лиму, они су под пашом Скадарским: Пред њу метни Мутапа Лазара:| Јер је Лазо од *Васојевића* —
ва̂т, m. vide **хват.**
ватàнија, f. vide **хватанија.**
ва̏та̂ње, n. vide **хватање.**
ва̏тати, та̂м, vide **хватати.**
ва̏тати се, та̂м се, vide **хватататати се.**
ва̏тити, ти̂м, vide **хватити.**
ва̏тити се, ти̂м се, vide **хватити се.**
ва̀тљика, f. vide **хватљика.**
Ва̀тољ, m. Mannsname, nomen viri.
ва̏тра, f. das Feuer, ignis. cf. [vide] огањ [1].
ва̀тра̂љ, ватра́ља, m. die Feuerschaufel, batillum. [cf. 1 маша, ожег 1, посипка].
ва̏трен, a, o, feurig, igneus, н. п. коњ, човјек, очи. [cf. жесток, огњан, огњанити, огњен, огњевит].
[**ватрена жаба,** vide жаба 3.]
ва̏трењача, f. (око Мухача) das Dampfschiff, navis vaporaria.
ва̏трица, f. dim. v. ватра.
ва̏три̂ште, n. Feuerstätte, ustrina: Тражити ватре на лањском *ватришту*.
ватру̀штина, f. die hitzige Krankheit, morbus acutus. [vide] врућица, cf. огањ.
ва́ћел, } m. vide убрадач.
ва́ћов, }
ва̀ход, m. (у Грбљу) vide пријенос.
[1. **ваш,** a, e, euer, vester; *види* s. v. крсно име и др.]
2. **ва̂ш,** ва̏ши, f. (gen. pl. ва̀ши̂, ва̀шију̂) vide [1] уш.
ва̀ша, f. (acc. ва̀шу u. ва̂шу) комад коже што се одадре с тијела, ein Stück abgeschundene Haut, frustum cutis detractae, cf. вандрша: Који се расрди да му одадремо *вашу* (у приповијеци); Репну му је *вашу* садерао| Од тртице до врх ртенице —
ва́шар, m. (у војв.) der Markt, die Messe, nundinae: Коме *вашар* капу купује, он гологлав иде. [vide] сајам [2], cf. панађур.
ва́шаре̂ње, n. das Markten, nundinatio.
ва́шарити, ри̂м, v. impf. Markt, Messe halten, nundinor.
ваша̀ри̂ште, n. der Ort wo Markt (Messe) gehalten wird, locus nundinarum [vide сајмиште].
ва́шарни̂, на̂, но̂, н. п. доба, Markt-, Meß-, nundinalis.
ваша̀рџија, m. der den Markt, die Messe besucht, nundinarius.
ва̀шац, шца, m. (у Сријему) vide вашица.

ва̀шина (cf. фашина), f. грање сирово, Faſchinen, fascis virgultorum.

ва̀шица, f. као мала чибуљица што изиђе на нози одоздо (на табану) под кожом па сврби. Вашицу притискују угријањем лучем и кажу да од тога прође или барем да престане свrбљети. cf. вашац, ваштица, рујба.

ва̀шка, f. vide псето.

ва̀шљив, a, o, vide ушљив.

ва̀шљивац, **ва̀шљивца**, m. vide ушљивац.

ва̀шљивица, f. vide ушљивица.

ва̀штица, f. (у Сарајеву) vide вашица.

вѐ, (по југоист. кр.) acc. von ви (мјесто *вас*): Што *ве* раним тридесет година —

вѐверица, f. (ист.) vide вјеверица.

вѐгд, a, o, (**вѐгдӣ**, **дâ**, **дô**,) vide **вет**.

вѐдар, дра, дро, heiter, serenus: Облак се вије по *ведром* небу —

ведѐни̏к, **ведени̏ка**, m. eine Art Piſtole (von Venedig), teli minoris genus.

ведѐни̏чкӣ, **кâ**, **кô**, n. п. пиштољ, злато, чоха, Venetianer-, Venetus: У црвеној чои *ведени̏чкој* —

вѐднути, **нѐм**, [v. pf.] (у Ресави и у Лијевчу) видјети.

вѐдрац, **ведра̀ца**, m. 1) vide врућац. — 2) чист лед, на коме одозго нема снијега или чега другога, klares Eis, glacies limpidissima. cf. vide ведрењак.

ведрѐња̀к, **ведрења̀ка**, m. (у Ц. г.) vide ведрац 2.

ведрѝк, **ведри̏ка**, m. у риту гдје нема трске, него вода, das Lichte im einem Röhrig, locus lucidus.

ведри̏на, f. die Heiterkeit, serenitas: Дај ми, Боже, од Дрине *ведрине*, | Југовине од Херцеговине —

вѐдрити се, рӣ се, v. r. impf. es wird heiter, serenatur coelum.

вѐдрица, f. 1) vide ведро 1. — 2) vide [музлица] крављача.

вѐдричица, *f. dim. v.* **ведрица**.

вѐдро, n. (cf. вједро [виједро]) 1) дрвен суд водени, der Waſſereimer, situla. [cf. ведрица 1, видра 2, кабао, каблић, каблица, пуњерица]. — 2) на бунару, der Waſſereimer, situla. — 3) (у крајини Неготинској) мјера од 12 ока, Eimer von zwölf Maß, amphora: по што је *ведро* вина?

вѐђа, f. (ист.) vide [вјеђа] обрва.

вѐз, m. 1) die Stickerei, pictum per acum. [cf. везитак]. — 2) gen. вѐза, (у Барањи) die Ulme, ulmus [pedunculata, Foug.]. cf. бријест.

вѐза, *f. cf.* [vide] *свеза*.

ве́зак, **ве́ска**, m. hyp. v. вез: *Везак* везла сеја тефтедара —

веза̀нија, f. (у Барањи) die Rekrutirung, delectus [cf. хватанија (ватанија)]: Кад је била *везанија*, т. ј. кад су хватали у солдате, јер су се до скора људи на силу хватали у солдате.

ве́зање, n. das Binden, ligatio.

ве́зати, **вѐжӗм**, v. impf. binden, ligo.

ве́зати се, **вѐжӗм се**, v. r. impf. ſich wie gebunden verhalten, ligor: веж' се! ruft der Räuber beim Eintritt ins Haus.

вѐзач, **везача**, m. vide везилац.

Вѐзѐнта, f. у пјесмама некака планина: Примише се горе уз *Везенту* —

ве́зење, n. das Sticken, pictura per acum.

вѐзидба, f. das Anbinden der Weinſtöcke, capistratio vitium.

вѐзилац, зиоца, m. т. ј. који веже виноград, der Rebenbinder, qui capistrat vites. cf. везач.

вѐзилица, **вѐзиља**, f. die Stickerin, quae acu pingit: У *везиље* свилу куповати.

вѐзи̏р[*], **вези̏ра**, m. (pl. *вези̏ри*, а у пјесмама има и *вези̏рови*) der Veſir, vezirus: Не боји се цара ни *везира* — Браћо моја осам *вези̏рбва̄* —

вези̏рев, a, o, vide везиров.

вези̏ревица, f. vide везировица.

вези̏ров [**везиревъ**], a, o, des Veſirs, veziri.

вези̏ровица [**везиревица**], f. die Frau des Veſirs, veziri uxor.

вѐзи̏рскӣ, **кâ**, **кô**, Veſir-, vezirorum.

вези̏рство, n. das Veſirthum, veziratus: Дао би му на Босни *везирство* —

вези̏так, тка, m. у пјесми мјесто *вез* 1: Ка' од вуне конац у *везитку* —

вѐзма, f. (у Хрв.) као мала рожана тиквица којом се пушке потпрашују. cf. [1] басма [2].

вѐзов, a, o, п. п. дрво, vide брестов.

вѐзовина, f. (у Барањи) vide брестовина.

вѐјавица, f. (ист.) vide вијавица.

вѐјање, n. (ист.) vide [2] ви̏јање.

вѐјати, јѐм, (ист.) vide [2] ви̏јати.

вѐјача, f. (ист.) vide вијача.

вѐк, m. (ист.) vide вијек.

вѐк, m. | **вѐка**, f. } козји глас, das Meckern, mutitio.

ве́кавица, f. коза, die Meckerin (als Appoſition von der Ziege), mutitrix. cf. бекавица [2].

векѐтање, n. das Meckern, mutitio.

векѐтати, **вѐкећӗм**, v. impf. meckern, mutio.

ве́кнути, **вѐкнӗм**, v. pf. meckern, mutio.

векова̀ње, n. (ист.) vide вјековање.

векова̀ти, **вѐкујӗм**, (ист.) vide вјековати.

векова̀вит, a, o, (ист.) vide вјековит.

векшињо̀м, (у Хрв.) größtentheils, potiori ex parte. cf. [vide] понајвише.

ве́ла [фела], f. (у војв.) die Art, Gattung, genus [vide струка 3].

вѐле, 1) (по југоз. кр.) [vide] много, viel, multum: *веле* иште; *веле* једе; Теле *веле*, кока мало, јагње жао, те зету јаје на таву. — 2) (ст.) groß, magnum [vide велики]: О мој вране, *веле* добро моје —

Велѐбит, m. планина између Хрватске и Далмације.

Вѐлез, m. Турски Кјупрели (Ћуприлија) Name

einer Stadt, nomen urbis: До *Велеза* и воде Вардара —

вѐлен, (ст.): Оj дeвojкo, селен *велен*!| Не узвиjај обрвама —

вѐленац, вѐлѐнца, m. (у Сриjему) vide шареница.

велѐсрдно, (у Боци) herzensgern, lubentissime. [vide свесрдно].

вѐлета, f. (у Дубр.) vide вео: *Велету* сам на лицe раздрла —

вѐлигдâн (велики дан), m. (доље преко Мораве) vide васкрсење.

вѐлиjа, *f. (у Браничеву) кришка сира* [vide кришка].

1. **Вѐлика,** f. Frauenname, nomen feminae.

[2. **Велика,** f. ријека; *види* s. v. Лепенац.]

вѐликâ бо̀лѐст, f. vide [п а д а в и ц а] горска болест.

[**велика боља,** f. vide падавица; *види* s. v. боља 2.]

[**велика водица,** f. vide богojављенска водица; *види* s. v. водица 2*a*].

вѐликâ нèдjеља, f. die Charwoche, hebdomas antepaschalis. [cf. безимена недjеља].

вѐликâ стрâжа, f. (у Сриjему и у Бан.) Hauptwache, praetorium.

вѐликâчак, чка, чко, augm. v. велики, sehr groß, valde magnus, vastus.

велѝкâш, великáша, m. Magnat, magnas.

вѐлики, кâ, кô, 1) groß, magnus. cf. [голем, голjемно (голиjевно), веле 2,] вељи. — 2) у велике, recht mitten drin, magnopere: има зрела грожђа *у велике*; раде људи *у велике*.

вѐлѝм, (davon nur impf. вèљâх) vide вељу.

Вѐлимѝр, m. Mannsname, nomen viri.

Вѐлѝмље, n. равнина у Бањанима: Од *Велимља* уз равне Бањане —

величáнство, n. (у Хрв.) Majestät, majestas.

велѝчâње, n. das Großthun, ostentatio.

велѝчати, чâм, v. impf. erheben, magnifico.

велѝчати се, чâм се, v. r. impf. großthun, ostentare se.

величѝна, f. die Größe, magnitudo, altitudo.

Вѐличко, m. Mannsname, nomen viri.

велсàгењ, m. [vide босиљак]: Убрах киту гаравиља,| Убрах другу *велсагења* —

вèљѐр, m. (у војв.) (österr. der Feldscherer), der Chirurgus, chirurgus. cf. видар.

вèљѐров, a, o, des Chirurgus, chirurgi.

вèљѐровица, f. die Frau des Chirurgus, uxor chirurgi.

вèљѐрскӣ, кâ, кô, chirurgisch, chirurgicus.

вèлӯд, m. [vide кадива 1]: На њоjзи су гаће од *велуда* —

вељàдина, *f. (у Боци) вуна, што се стрижe љети (до Петрова дневи) с оваца, (а с jагањаца зове се* jарина, *а што се с коже брије, оно jе* тушица).

вèльâ пӯшка, f. (у Ц. г.) vide дуга пушка.

вèљача, f. (jедни говоре и *авељача* и *овељача*) 1) (у запад. прим.) Monat Februar, Februarius: *вељача* превртача; Кад *вељача* не дажди, Марач добра не мисли. — 2) (у Србиjи) vide бабини укови.

вèље, m. (у Боци) hyr. v. вељача, у овоj пословици: Кад *вèље* не вељуje, маре опакуje.

вèљê зѐље, n. (у Ц. г.) некаква трава, од коje би се човjек могао опити, Art Pflanze, herbae genus [ligustum Seguieri Koch.].

вèљӣ, љâ, љê, (по jугоз. кр.) vide велики[1]: Ако те срећа не причека, на *вељега* jе хата стиħ' не можеш; Ге си, бане, упутио?| Зар у б'jелу манастиру| Ге су наша *вељa* добра? — Учинио *вèље* jаде — Што учиње *вèље* jаде| Младоj твоjоj кукавици — И на *вељу* своjту твоjу —

Вѐљко, (Вѐљко), m. Mannsname, nomen viri.

вељòвати, вèљујêм, v. impf. (у Боци), вèље jein, sum вèље, у овоj пословици: Кад вèље не *вељуje,* маре опакуje, т. j. ако у вељачи ниje зима, биħе у Марту.

вèљу, (jуж.) в е л и м, jagen, ajo, dico.

вѐнац, нца, m. (ист.) vide вијенац.

вѐнêње, [*вењење*] n. das Welken, marcor.

вѐнт, m. (у војв.) in der Redensart: вента ради, der Vorwand, praetextus.

вѐнути, вѐнêм, v. impf. welken, marceo.

венчáвâње, n. (ист.) vide вjенчавање.

венчáвати, вèнчâвâм, (ист.) vide вjенчавати.

венчáвати се, вèнчâвâм се, (ист.) vide вjенчавати се.

вèнчâнӣ, нâ, нô, (ист.) vide вjенчани.

вèнчаница, f. (ист.) vide вjенчаница.

вèнчâње, n. (ист.) vide вjенчање.

вèнчати, чâм, (ист.) vide вjенчати.

вèнчати се, чâм се, (ист.) vide вjенчати се.

вѐња, f. (у војв.) [vide смрека] (cf. клека) 1) die Wachholderstaude, juniperus communis. — 2) die Wachholderbeeren, (zum Räuchern), baccae juniperi. [cf. пупољица, смрекиња].

вѐо, вѐла, m. (у Паштр.) бијела махрама што дjевери држе изнад дjевоjке, коja клечи држећи оружjе на рукама, кад joj засjеде даjу добру молитву: И три лакта *вела* од Млетака — [cf. велета, дувак, 2 перда, прекривало, пријевjес 1].

веòма, jeħr, valde. cf. врло [ешкиле, здраво 2, зорли, зорно, 2 jако, пуно 4, сасма, силно, тешко 2].

вèпар, пра m. (pl. вèпрови, вèпрôвâ) [cf.] крмак, бравац [1, брав 2], назимац, das Schwein (Männchen), porcus. [cf. нераст].

1. **вѐра,** f. 1) (ист.) vide вjера. — 2) (око Сиња) vide [б у р м а 1] витица 2.

2. **Вѐра,** f. вода у П л а ш к о м е, коja извире из Капеле и утjече у Дретуљу.

вѐран, (вèран), рна, рно, (ист.) vide вjеран.

вѐрâње, n. 1) das heimliche Umhergehen, clandestina circuitio. — 2) das Verstecken, absconditio.

вèрати, рêм, v. impf. [cf.] завлачити, крити, verstecken, abscondo: У три главе не *верала* —

вѐрати се, рêм се, v. r. impf. крити се, провлачити се, heimlich umhergehen, clam circuire: Не чудим се лији ни ђердану,| Већ се чудим зецу и гаћама:| Куд се *вере* како не издере —

вѐргија,* f. vide пореза.

вергѝјâш, вергијáша, m. der der пореза unterworfen ist, vectigalis: А Турака Јањи донесоше,| Пет стотина онђе укопаше,| *Вергијаша* ни носили ни'су —

вѐренѝк, m. (ист.) vide вјереник.

вѐреница, f. (ист.) vide вјѐреница.

верѐница љу́ба, f. (ст. ист.) vide вјерѐница [љуба].

верѐсија, f. Kredit, fides [vide вјера 4]: узео на *вересију*; отишао да кӯпи̂ *вересију*; *Вересија* гола шија.

вѐреџа* [фереџа], f. 1) Oberkleid der türkischen Frauen, vestis mulierum turcicarum genus. — 2) (у војв.) ein altes Kleid, vestis antiqua: натукао некаку *вереџу*.

вѐрига, f. (у Боци) die Kette, catena. cf. ланац [1, вериге 1, синџир].

вѐриге, вѐри̂гâ, f. pl. 1) pl. v. верига [vide верига]: Па поведе вранца за *вериге* — 2) die Kesselkette, catena e qua pendet aenum. [cf. комостре (комоштре)]. У Грбљу кажу да вериге не ваља оставити да се љуљају кад се пињата или котао скине с ње, јер веле да су лађе на мору за оно вријеме у муци и невољи док се вериге љуљају. — 3) [*Вериге*] једно уско мјесто у заливу Бокељскоме, гдје су горе с обје стране залив стијесниле. Приповиједа се да су се на ономе мјесту негда запињале вериге, да бродови непријатељски не би горе проћи могли, и зидине од стражара са обје стране још се виде.

вѐридба, f. (ист.) vide вјеридба.

вѐрижица, f. dim. v. верига (н. п. на сахату).

вѐрижице, вѐрижи̂цâ, f. pl. dim. v. вериге.

вѐрижњача, f. die Stange an der die Kesselkette befestigt ist, trabs e qua pendet catena aeni.

вѐрити се, ри̂м се, (ист.) vide вјерити се.

вѐрица, f. dim. v. вера.

вѐркâње, n. dim. v. верање.

вѐркати се, кâм се, dim. v. верати се.

вѐрмâн[*], вермáна, m. vide **ферман.**

вѐрмати[*], мâм, v. impf. achten, fürchten, curo: он њега не *верма* ни у што.

вѐрмâш, m. (ст.) der Feldmarschall, summus dux exercitus: *Вермаш* оде Нишу и Видину;| Узе Ниша, не може Видина —

вѐрнôст, f. (ист.) vide вјерност.

вѐровâње, n. (ист.) vide вјеровање.

вѐровати, рујêм, (ист.) vide вјеровати.

Верòвитица, f. vide **Вировитица.**

вѐрта, f. (у Сријему) 1) das Fürtuch, praecinctorium [vide прегача]. — 2) die Fürtuchlein, wand, linteum praecinctoriis conficiendis: дај ми *верте* за кецељу.

вѐртен, m. die Krippe (der Geburt Christi), die die Schulknaben um Weihnachten umherführen, praesepe Christi.

веру̀гâње, n. das Schlängeln, sinuatio.

веру̀гати се, гâм се, v. impf. sich schlängeln, sinuari. [vide вијугати се].

Вѐруша, f. ријека у Кучима, Name eines Flusses, nomen fluvii.

вѐс, вѐса, [фес] m. das rothe türkische Käppchen, galericulum turcicum.

Вéса, m. (ист.) vide Веco.

вêсак, ска, m. (и *вéсак, ска,* као hyp. v. *вêс,* које може бити да се гдје и говори) глас, особито који се чује из далека, тако да се не може разабрати шта је и ода шта је, eine dumpfe Stimme, vox abtusa [cf. веснути се]: Оде *весак* од брда до брда —

вѐсаоце, n. dim. v. весло.

Вѐсела, f. Frauenname, nomen feminae.

вѐсели̂к, m. *веселиче* један! кад кога жалећи карају, мјесто: јадниче, несретниче! као што мати дјетету рече: (н. п. шта си то учинио) *весео* мајци био! мјесто: жалосна ти мајка! ein mitleidendes Scheltwort, convicium. [cf. веселица 1, весео 2].

Весѐлин, n. Mannsname, nomen viri.

весѐлити, ли̂м, v. impf. freuen, gaudio afficio.

весѐлити се, ли̂м се, v. r. impf. sich freuen, gaudeo.

весѐлица, f. 1) cf. веселик. — 2) (у Грбљу) Ziegenname, nomen caprae indi solitum. — 3) у загонеци, cf. цуцнути се. — 4) (у Грбљу) vide чесница.

весѐљâк, весељáка, m. lustiger Kunde, hilarator.

весéље, n. 1) Lustigkeit, hilaritas. [cf. шенлук (шемлук, шамлак)]. — 2) Hochzeit, nuptiae, cf. [vide] свадба.

весѐљêње, n. das Freuen, hilaratio.

вѐсео, села, ло, 1) lustig, hilaris [cf. шеман, шем]: *Весело* срце куђељу преде. — 2) као *веселик,* говори се мјесто: јадни, жалосни, *весели* miser: камо тај мој *весели* брат? [vide јадан] cf. веселик.

вѐсина, f. augm. v. вес.

вѐсић [фесић], m. dim. v. вес.

вѐслање, n. das Rudern, remigatio.

вѐслати, лâм, v. impf. rudern, remigo. [cf. возити 2].

весли̂ген [феслиген], m. (по југоз. кр.) некакав цвијет, Art Blume, floris genus. [vide босиљак] cf. васлеђен.

вѐсло, n. (gen. pl. весáлâ) das Ruder, remus. У пјесмама пјева се in. pl. и *веслета* (мјесто *весла*): Дај ти мене ораову лађу| И *веслета* дрва шимширова —

вѐснути се, нêм се, v. r. pf. 1) (у Лици) као јавнути се, sich melden, adparere. — 2) (у Ц. г.) осветити се коме, sich rächen, vindictam sumo. — 3) (у Ц. г.) шенути собом, sich bewegen, movere se. [vide маћи се].

Вéсо, m. (јуж.) hyp. v. Веселин. [cf. Веса].

вести, вéзêм, v. impf. sticken, pingere acu. [cf. шлинговати].
вѐт, (Херцеговци говоре и *вегд*), а, о, alt, vetus. cf. [vide 1] стар [2].
вѐтар, тра, m. (ист.) vide вјетар.
вѐтма,* f. das Fetwa (Brief des Mufti), res judicata a Muftio.
вѐтрењâк, m. (ист.) vide вјетрењак.
вѐтрењача, f. (ист.) vide вјетрењача.
вѐтрêње, n. (ист.) vide вјетрење.
вѐтрина, f. augm. v. ветар.
вѐтрити, рîм, (ист.) vide вјетрити.
вѐтрић, m. dim. v. ветар.
ветрòвит, а, о, (ист.) vide вјетровит.
ветрòгоња, m. (ист.) vide вјетрогоња.
ветрòмет, m. (ист.) vide вјетромет.
вѐћ, (cf. [2] вѐће) 1) schon, jam. [cf. јур]. — 2) sondern, sed: није тако, *већ* овако. [cf. дали 2, него 1]. — 3) већ ако, außer wenn, nisi si. [cf. 3 вако, ван 5, нако]. — 4) (у горњ. прим.) [vide] ј о ш, noch, adhuc.
вéћа, f. (ист.) vide вијећа.
вéћати, вêћâм, (ист.) vide вијећати.
1. **вéће,** n. (ист.) vide вијеће.
2. **вѐће,** vide већ: *Веће* сам се сестре зажелио — Не болује, *веће* ашикује — имаш ли *веће* коју ружицу?
3. **вѐћê,** 1) neutr. v. већи. — 2) adv. mehr, plus. cf. [vide 2] више [2]: Купи свата штогоћ више можеш,| Што је *веће* то је боље за те —
вѐћи̂, ћâ, ћê, comp. v. велики, größer, major.
вѐћи̂л,* већи́ла, m. der Stellvertreter, vicarius [cf. ћаја 1]: Мустај-пашу царева *већила* —
већѝна, f. die Mehrheit, majoritas.
вѐћма, mehr, magis.
вêћни̂к, m. (ист.) vide вијећник.
1. **вêчан,** чна, чно, (ист.) vide вијечан.
2. **вѐчан,** чна, чно, (ист.) vide вјечан.
вéчâње, n. das Meckern, mutitio.
вéчати, чи̂м, v. impf. meckern, mutio.
вѐчê, вѐчера, n. } 1) der Abend, vesper, vespera; auch m. in: добàр вече! — 2) (у Боци) *на вечер* н. п. Ивања дне, Ђурђева дне. vide уочи.
вѐчêр, вѐчери, f. }
вѐчера, f. das Abendessen, coena (in Serbien das Hauptessen, also ganz eigentlich die klassische coena).
вечерáвâње, n. das Essen zu Abend, coenatio. [cf. вечеривање].
вечерáвати, вечѐрâвâм, v. impf. nachtmalen, coenor. cf. вечеривати.
вѐчерâње, n. das Abendmalen, coenatio.
вечѐрас, } diesen Abend, hac vespera.
вечѐраске, }
вѐчерати, рâм, v. impf. und pf. abendmalen, coeno.
вечѐрашњи, њâ, њê, von diesem Abend, hujus vesperae.
вечери́вâње, n. vide вечеравање.
вечери́вати, вечѐри̂вâм, v. impf. (у Дубр.) vide вечеравати.
вечѐри̂н, вечери́на, m. (у Имоск.) западни вјетар, једни веле *бабин* в и т а р, Westwind, venies ab occidente ventus.
Вечѐрин, m. Mannsname, nomen viri.
вѐчерица, f. dim. von вечера: Робињице носе *вечерицу* —
вѐчêрња, f. die Vesper, sacra pomeridiana. [cf. вечерње].
вечéрњача, f. т. ј. звијезда, Abendstern, Hesperus. [vide даница 1].
вѐчêрње, n. vide вечерња: Остојимо то свето *вечерње* —
вѐчêрњи̂, њâ, њê, Abend-, z. B. Abendstern u. s. w., vespertinus.
вѐчером, abends, vespere: Досади ми јутром и *вечером* —
вѐчит, а, о, (ист.) vide вјечит.
вѐшала, n. pl. (ист.) vide вјешала.
вѐшалица, f. (ист.) vide вјешалица.
вѐшâње, n. (ист.) vide вјешање.
вѐшати, шâм, (ист.) vide вјешати.
вѐшт, а, о, (ист.) vide вјешт.
вѐштâк, вештáка, m. (ист.) vide вјештак.
вéштац, вéшца, m. (ист.) vide вјештац.
вешти̂на, f. (ист.) vide вјештина.
вѐштица, f. (ист.) vide вјештица.
вештичѐтина, } f. augm. v. вештица.
вѐштичина, }
ви̂вак, вка, m. der Kibitz, gavia.
ви̂вâње, n. das Putzen (der Vögel), lectio pediculorum.
ви̂вати се, ви̂вâм се, v. r. impf. 1) голуб се вива, sich putzen (von den Vögeln), purgare se. — 2) човјек се вива, кад често забада прсте у главу, или кад раменима коси као да је ушљив, auch vom Menschen, wenn er häufig mit den Fingern in die Haare fährt.
ви̂ва црљена, f. (у Дубр.) vide [2] ива [1].
ви̂верица, f. (зап.) vide вјеверица.
1. **ви̂гâњ,** вигáња, [фигањ] m. (у Сријему) das Frauenkleid, vestis feminae.
2. **ви̂гањ,** гња, m. vide ковачница.
ви́гови, ви́гôвâ, m. pl. (у војв.) vide о м ч е, ошице.
1. **ви̂д,** m. 1) das Sehen, Augenlicht, visus: тако ми *вида* очињега. — 2) дошао за *вида*, das Tageslicht, lux. [cf. свијет 4].
2. **Ви̂д,** m. Mannsname, nomen viri.
1. **Ви́да,** f. Frauenname, nomen feminae.
2. **ви̂да,** f. (у Ц. г.) vide чивија.
Ви̂дâк, m. Mannsname, nomen viri.
ви̂дан, дна, дно, hell, licht, lucidus: *видна* соба; *Видна* ноћца као дан —
ви́дâње, n. vide лијечење
ви̂дâр, видáра, m. vide љекар. [cf. велћер].
видàрина, f. vide љекарина.
видàрица, f. vide љекарица.
ви́дати, ви̂дâм, vide лијечити.
ви̂дац, ви̂ца, m. (у Дубр.) Art Pflanze, herbae genus [vide видовита трава].
Ви̂дâч, Видáча, m. Mannsname, nomen viri.

ви̏де, m. hyp. v. ви̏д: Јелесије просо сије,| Иде *Виде*, да обиде (и то значи, да се просо сије око Видова дне; јер је свети Јелесије 14. а Видов дан 15. Јунија).

ви̏дело, n. (ист.) vide видјело.

ви̏дети, ви̏дим, (ист.) vide видјети.

ви̏дети се, ви̏дим се, (ист.) vide видјети се.

ви̏дик, ви̏дика, m. der Anblick, conspectus. [cf. поглед 2]: У по поља св'јету на *видику* —

ви̏дило, n. (зап.) vide видјело.

Ви̏дин, Ви̏дина, Stadt Widin, Vidinum.

Ви̏динац, нца,
Ви̏динлија,* } m. човјек из Видина.

ви̏дински, ка, ко, von Видин.

ви̏дити, ви̏дим, (зап.) vide видјети.

ви̏дити се, ви̏дим се, (зап.) vide видјети се.

ви̏дичак, чка, m. vide видовита трава.

ви̏дјело, n. (југоз.) das Licht, lumen: Изнеи ће дјело на *видјело*. [cf. посвјет].

ви̏дјети, ви̏дим, (и *ви̏ђу*, imperat. *види* и *ви̏ђи*, impf. ви̏ђа̑х) v. pf. [cf. веднути] u. impf. (југоз.) 1) ſehen, video (као v. act. овај је глагол impf. само у *ви̏дим*, *ви̏ђах* и *ви̏дје̑ни*, али као v. neutr. и у осталоме је свему, н. п. могло би се рећи: читаву сам годину добро *видио*; пери очи овом водом пак ћеш опет *видјети*). — 2) *да видиш* како нема, *да видиш* не ће, *сад да те* видим! и т. д.

ви̏дјети се, ви̏дим се, v. r. pf. [u. impf.] (јуж.) 1) ſich ſehen, convenio: кад ћемо *се* опет *видјети*? У здрављу ла *се видимо*! — 2) како ми се види, ſcheint, videtur. — 3) види ли се? ſieht man, nonne est obscurum? — 4) видјела сам се, т. ј. добила сам цвијет или вријеме [vide вријеме 3].

Ви̏дна, f. Frauenname, nomen feminae.

ви̏довача, f. (у Уж. н.) јабука и крушка која доспијева о *Видову* дне, Art Aepfel, und Birnen, piri et pomi genus.

Ви̏дов да̑н, ва дне, m. 15. Јунија, кад су Срби изгубили царство на Косову, St. Veits Tag, zugl. Anſpielung auf ви̏д: доћи ће Видов дан!

видо̀вит, а, о, дијете које се роди у кошуљици зове се видовито; и такови послије човјек (приповиједају), или жена, иде са вилама, и зна више него други људи, ein Sonntagskind, albae gallinae filius(?). [vide једогоња] cf. вједогоња, здуха.

видо̀вита̑ трава, f. некаква трава, која се суха сипа, а сирова заљечује у очи, једни је зову и *ви̏до̀вчевица*, а једни *ви̏дичак*, Art Pflanze, herbae genus [euphrasia officinalis L. cf. видац].

ви̏до̀вка, f. ein Art Kirſche, cerasi genus [prunus avium L. одлика с руменим плодом, која доспијева о Видову дне].

ви̏до̀вчевица, f. vide видовита трава.

Ви̏доје, m. Mannsname, nomen viri.

Ви̏дојевица, f. Berg ober Љешница, mit Ruinen auf ſeinem Gipfel. Од сјеверне стране има под Видојевицом (готово под самим врхом) мали изворчић (управо и не извире вода, него као пиштя), о коме људи онуда приповиједају да је некад био тако велики да су воденице по девет витлова на њему мљеле, па га Нијемци некад, кад су ону земљу остављали, затиснули ћебетима и сланинама и уставили воду. cf. Ковиљача.

Ви̏до̀јка, f. Frauenname, nomen feminae.

Видо̀јко, m. Mannsname, nomen viri.

Ви̏досава, f. Frauenname, nomen feminae.

ви̏дра, f. 1) (Fiſch-) Otter, lutra. — 2) vide [ведро 1] вједро: Кад би када до воде дорасла,| Сребрну би *видру* куповала —

Ви̏дра̑к, m. извор на планини између Паштровића и Црнице.

1. **ви̏дрица**, f. (зап.) vide ведрица.

2. ***ви̏дрица***, *f. dim.* v. *видра*.

ви̏дричица, *f. dim.* v. [1] *видрица*.

ви̏дро, n. (зап.) vide ведро: Дај ми *видро*, да ти додам воде —

ви̏ђа, f. (зап.) vide вјеђа.

ви̏ђа̑ње, n. 1) das Oftſehen, visio. — 2) die Aufſicht über die Küche, z. B. bei Hochzeiten, ministerium culinarium. — 3) das ſich-ſehen, Zuſammenkommen, conventus.

ви̏ђати, ви̏ђа̑м, v. impf. 1) oft ſehen, video. — 2) готовити јело, die Küchenaufſicht führen, procuro culinam.

ви̏ђати се, ви̏ђа̑м се, v. r. impf. ſich ſehen, zuſammenkommen, convenio.

ви̏ђело, n. (јуж.) vide видјело.

ви̏ђен, а, о, 1) part. pass. v. видјети. — 2) виђен човјек, т. ј. наочит, угледан, [vide] лијеп: Кад си тако *виђен* међу браћом —

ви̏ђење, n. (јуж.) das Sehen, visio: Сретно *виђење*, дугу љубав, од Бога живот и здравље (напија се уз чашу).

ви̏ђети, ви̏дим, (јуж.) vide видјети.

ви̏ђети се, ви̏дим се, (јуж.) vide видјети се.

ви̏ђу, praes. v. видјети: Да ја *виђу* чија гине војска —

ви̏жао, жла, m. vide вижле.

ви̏жла̑д, f. coll. v. вижле.

ви̏жласт, а, о, з. В. дјевојка, die viel umhergafft, puella impudentior. [vide вижлица 2].

ви̏жле, лета, der Wachtelhund, canis avicularius Linn. [cf. вижао, фижлин].

ви̏жлин, вижли̏на, m. Турски новац од 60 пара, eine türkiſche Münze von 60 Para, numi turcici genus. [vide пуља 2].

ви̏жлити, ли̏м, v. impf. umhergaffen, oculos circumferre: шта *вижлиш* којекуда, а не гледаш овамо. cf. вижласт.

ви̏жлица, f. женско вижле, Weibchen von Wachtelhund, canis avicularia. — 2) вижласта дјевојка [cf. вијоглава], die viel umhergafft, puella impudentior.

ви̏жљење, n. Umhergaffen, τὸ circumferre oculos.

ви̏зир, визи̏ра, m. (у војв.) Viſirſtab, Eichſtab, mensura vinaria publice probata.

визи́рина, f. die Eichgebühr, quod solvitur pro mensurarum examinatione.

визи́рција, m. der Eicher, mensurae vinariae examinator.

ви̏јавица, f. (јуж. и зап.) Schneesturm, imber nivium (?). cf. [vide] мећава.

ви̏јалиште, n. Ort wo die Wölfe heulen, locus ubi ululant lupi: Шатор пење Угрин Јанко| Украј Саве воде ладне| На вилино игралиште,| На јуначко разбојиште| И на вучје *вијалиште* —

1. **ви̏јање**, n. 1) тјерање, das Jagen, agitatio. — 2) das Winden, volutio, versatio.

2. **ви̏јање**, n. 1) (јуж. и зап.) das Worfeln, ventilatio. — 2) (јуж. и зап.) das Schneien, tempestas nivalis. — 3) das Heulen, ululatus. [cf. завијање 3, урлање, урликање, урлакање].

ви̏јар, m. vide **вихар**: Да га *вијар* вјетар не однесе —

1. **ви̏јати**, ви̏јâм, v. impf. 1) тјерати, jagen, agito [vide гонити 1]. — 2) н. п. главом, drehen, torquere.

2. **ви̏јати**, јêм, v. impf. 1) (јуж. и зап.) worfeln, ventilare: *људи вију жито*. — 2) (јуж. и зап.) *вије* сниjег, schneien, nives decidunt. — 3) heulen, ululo [cf. урлакати, урлати, урликати]: Не *виј*, вуче, не гракћи, гавране,| Не плаш'те ми по гори дружине — Неко двије, неко празан *вије* —

ви̏јати се, ви̏јâм се, v. r. impf. 1) jagen, agito alius alium. — 2) flattern, volitare, fluitare: *вија се* барјак; *вија се* орао. cf. вити се [2, вијорити се].

ви̏јача, f. (зап. и јуж.) der Windbreiter, vanni genus. cf. [vide] вјетрењача [2].

ви̏једро, n. (у Ц. г.) vide ведро: По *виједро* једанак пијаху — И *виједро* у рукама ће воде носи —

ви̏јек, m. (јуж.) 1) Lebenszeit, vita: у мом *вијеку*; човјек кратка *вијека*. — 2) никад (ни) до *вијека*, in meinem Leben nie, ewig nie, nunquam; ва вијек; од свијета и вијека; докле је вијека и свијета; како је вијека и свијета; Од *вијека* до суда Божјега —

ви̏јенац, нца, m. (јуж.) 1) der Kranz, corona. У нас је у овоме смислу вијенац само од цвијећа. — 2) вијенац лука, смокава, паприка, Kranz, corona: родила трешња као вијенац. — 3) (у Ц. г.) langes Kopfhaar, crines longi [vide кика]: А просуше до паса *вијенце* —

ви̏јење, n. das Winden, τὸ viere.

ви̏јерати, ви̏јерâм, v. impf. vide [просити 1] вјерити: Ал' у коло међ' ђевојке, мој дељо,| Да их бираш и *вијераш*, мој младићу.

ви̏јерна, (ст.) мјесто *вјерна*: Те ме узми за *вијерну* љубу —

ви̏јерница љуба, f. у пјесмама мјесто вјерна љуба [vide вјереница љуба]: Одма виче *вијерницу* љубу —

ви̏јетати, ви̏јетâм, v. pf. (у Ц. г.) verfrechen, promitto [vide обрећи]: *Вијетај* му три товара блага — *Вијета* му Богом посестримство — Од невоље *вијетај* му кумство —

ви̏јећа, f. (јуж.) Konferenz (Berathſchlagung), deliberatio. cf. [vide] вијеће.

ви̏јећање, n. (јуж.) das Berathſchlagen, deliberatio. [cf. лонцање].

ви̏јећати, ви̏јећâм, v. impf. (јуж.) berathſchlagen, delibero. [cf. лонцати].

ви̏јеће, n. (у Дубр.) сабор гдје су се господа Дубровачка састајала да суде: они су имали *мало вијеће* и *велико вијеће*, Rath, consilium. [cf. вијећа, 2 диван 1, лонца 2, сабор 1, савјет 2, сенат (шенат 1)].

ви̏јећник, m. (у Дубр.) Rath, senator. [vide савјетник].

ви̏јечан, чна, чно, (јуж.) dauerhaft, firmus [cf. вјековит]: та је хаљина баш *вијечна*.

ви̏јоглав, m. vide вијоглава 1.

ви̏јоглава, f. 1) (у Сријему) некаква мала тица, која једнако изврће главу час на једну час на другу страну (т. ј. *вија главом*), der Wendehals, Drehhals, jynx torquilla. [cf. вијоглав 1; вртоглавац 2 ?]. — 2) дјевојка која не гледа преда се, него наокодо којекуда. cf. [vide] вижлица [2].

ви̏јогор, *m. (у Рабевини) наврх вијогора, т. ј. наврх планине или брда.*

ви̏јока, f. (у Сријему) младица осјечена за навртање, das Pfropfreis, surculus.

ви̏јола [виојла], f. (у горњ. прим.) vide љубичица: Пољенша је ружа од *вијоле* —

ви̏јор, m. vide вихар: *Вијор* долом дује,| Градом пољуљује — Вије колом како *вијор* гором — Дај ми, Боже, *вијоре* ветрове —

ви̏јорêц, m. (у Шајк. бат.) Art Spiels, ludi genus.

ви̏јорити се, рȋ се, v. r. impf. flattern, fluitare: *вијори се* барјак. [vide вијати се 2].

ви̏јўгање, n. das Schlängeln, sinuatio.

ви̏јўгати се, гâм се, v. r. impf. ſich ſchlängeln, sinuor. [cf. веругати се, кривудати 1].

ви̏јўкнути, ви̏јўкнêм, v. pf. heulen, exululo.

ви̏јўцнути, ви̏јўцнêм, v. pf. dim. v. вијукнути.

ви̏к, m. (зап.) vide вијек.

ви́ка, f. 1) das Geſchrei, clamor: стоји га *вика*; На курјака *вика*, а лисице месо једу. [cf. брека, вардања, врдања, дрека, хука (ука)]. — 2) ein Getreidemaß von 20 Oka (½ Preßburger Metze), mensurae genus (in Batſchka).

ви́кало, m. der Schreihals, clamosus. cf. [vide] викач.

ви́кање, n. 1) das Schreien, clamor. [cf. гракање 2]. — 2) das Rufen, vocatio. — 3) vide карање. — 4) das Murren, fremitus.

ви́кати, ви̏чêм, v. impf. 1) ſchreien, clamo [cf. гракати 2, дерати се 2, дријети се, зијати 2, упијати]: не *вичи*, говори лакше. — 2) rufen, voco. cf. [vide] звати: *вичи* га амо. — 3) (у Дубр.) vide карати: *виче* ме мати. — 4) murren, fremere; *вичу* на њега, *вичу* на то, *виче* народ.

ви̏кач, вика́ча, m. der Schreier, clamator. [cf. викало].

ви̏кнути, ви̏кнем, v. pf. 1) aufſchreien, exclamo [vide ушити]. — 2) aufrufen, voco. cf. [vide] зовнути.

вико̀ва̑ње, n. (зап.) vide вјековање.

вико̀вати, ви̏кујем, (зап.) vide вјековати.

вико̀вит, a, o, (зап.) vide вјековит.

ви̏ком, instr. von dem nicht gebräuchlichen ви̏к, rufend, clamans: *Виком* виче Старина Новаче —

ви̏ла, f. (pl. ви̏ле, gen. ви̏ла̄) 1) die Vile (eine Art Nymphe), Vila (nympha). Виле живе по великим планинама и по камењацима око вода. Вила је свака млада, лијепа, у бијелу танку хаљину обучена, и дугачке, низ леђа и прси распуштене косе. Виле ником не ће зла учинити докле их ко не увриједи (нагазивши на њихово коло, или на вечеру, или друкчије како), а кад их ко увриједи, онда га различно наказе: устријеле га у ногу или руку, у обје ноге или у обје руке, или у срце, те одмах умре. — 2) на куле на *виле* (v. n. разби какав посао), durch verſchiedene treffende Gründe (etwas vereiteln), conturbare. Казујући Српски другијем ријечима како је ко разбио на куле на виле, рекло би се како је говорио: Ово било, оно се свило, и т. д. [— 3) cf. чороје.]

вила̀ет,* m. 1) земља, das Land, terra: отишао на *вилает*. [vide] з а в и ч а ј, cf. постојбина. — 2) Leute, homines: чуј(те), *вилете*! [vide пук 1] cf. свијет.

вилаѐтлија, m. vide земљак.

вила̀етски, ка̑, ко̑, Landes-, z. B. Geld. Richter, publicus.

ви̏ла̑н, вила́на, m. (у Дубр.) vide сељак [2]: Боље зна папа и *вилан* него папа сам.

ви̏лдиш* (cf. филдиш), m. das Elfenbein, ebur. [cf. виљев (фиљев)].

ви̏ље, ви̏ла, f. pl. Heugabel, furca foenaria. [cf. расове 2, расухе].

Вилѐндара, f. vide Вилиндар: *Вилендари* пребијелој цркви —

ви̏лени̑, на̑, но̑, vide вилован: На ћогату коњу *виленоме* —

вилѐни̑к, вилени́ка, m. (у Боци) човјек којега је вила била устријелила па га она сама и извидала и својијем му скутом ране завијала; по том је он посестрио и она му даровала биље да га не може нико преварити и да му жена рађа добре јунаке и лијепе шћери.

вилѐнски, ка̑, ко̑, der ви̏ле, *тῶν* ви̏ле: *Виленски* у њој станови,! Свеђ' виле танце изводе —

вилѐнски ко̀њ, m. (у Барањи) eine Art Schmetterlinge, papilionis genus [libellula depressa L.]. cf. коњиц [2].

вили̏ма̑н, вилима́на, [филиман, илиман, лиман] m. велики вир, ein großer Wirbel, vortex major. [cf. вир].

ви̏лин, a, o, der вила gehörig, *τῆς* вила.

ви̏лина во̀дица, f. има више извора који се тако зову, Name verſchiedener Quellen.

ви̏лина ко̀са, f. Flachsſeide, cuscuta europaea Linn.

Вили̏ндар, Вилинда́ра, m. намастир у Светој гори (Chilendar). [cf. Вилендара].

Вилиндара̑ц, рца, m. Einer von Вилиндар.

вили̏ндарски, ка̑, ко̑, von Вилиндар.

ви̏лин ла̑ук, m. ſchopfblüthiger Muskari, hyacinthus (muscari) comosus [muscari comosum L.].

ви̏лино сѝто, n. некаква трава, која кад се носи уза се, не могу човјеку наудити непријатељи, особито лагањем и опадањем. Art Pflanze, herbae genus [carlina acanthifolia All. cf. пупа 2].

Ви̏лип [Пилип, Филип], m. Philipp, Philippus.

Вили̏пац, пца, m. dim. v. Вилип.

Ви̏лић, m. неколико села као кнежина око Оточца.

Ви̏лићанин, m. Einer von Вилић.

Ви̏лићки, ка̑, ко̑, von Вилић.

ви̏лича, f. die Kinnlade, maxilla. [cf. чељуст 1].

ви̏личѐње, n. das Halſtern, capistratio.

ви̏личити, чи̑м, v. impf. halſtern, capistro. cf. завиличити.

1. **ви̏ло**, n. само у овој загонеци: спријед шило, страга *вило*, оздол хартија, озгор мантија (ласта).

2. **ви̏ло**, само у овој загонеци: Мотовило *вило*, по гори се вило, кући долазило, соли не лизало (чеље).

ви̏ло̑ван, вна, вно, } vilenhaft, lymphaticus (?).

вило̀вит, a, o, } cf. вилени, виловски: На ћогату коњу *виловноме* —

вило̀вња̑к, виловња́ка, m. бијесан човјек као да су *виле* у њему, übermüthiger Menſch, Uebermüthler (als von ви̏ле beſeſſen), homo insolens.

вило̀вњача, f. велика печурка, за какове се говори да расту на *вилину* колу, eine Art Schwamm, fungi genus [boletus L.]. cf. рудњача.

вило̀вски, ка̑, ко̑, vide виловит.

Вило̀тије, m. Philotheus, Philotheus.

Ви̏лу̑с, m. село у Никшићима: У *Вилусу* селу маленоме —

ви̏љев [фиљев], a, o, von Elephant, elephantis. cf. вилдиш: А у зубе два *виљева* зуба —

ви̏љушке, ви̏љушка̄, f. pl. die Eſſgabel, furca. cf. пирун.

ви̏ме, мена, n das Euter, uber.

ви̏мешце, n. dim. v. виме.

ви̏на̑ ло̀за, f. (ст.) vide винова: *Вина* лоза озобана — Од родине *вине* лозе —

вина̀рина, f. новци што се дају спахији мјесто десетка виноградскога, Weingeld, vectigal vinarium.

вина̀рица, f. (у приморју) лађа што се на њој носи вино, ein Weinſchiff, navis portando vino.

ви̏нац, нца, m. (зап.) vide вијенац.

ви̂ни̂ [фини], на̂, но̂, (у војв.) fein, elegans, excellens.

Ви̏нишће, n. зидине од старе куле више Спљета с источне стране Клиса.

Ви̂нко Ло́зић, m. eine komische Personifizirung des Weins (etwa Weinhold Rebmann), Bacchus: ударио га *Винко Лозић* у главу, т. ј. опио се.

Ви̂нковачки̂, ка̂, ко̂, von Винковци.

Ви̂нко̂вци, ова̂ца, m. pl. Städtchen in Sirmien.

Ви̂нко̂вчанин, m. Einer von Винковци.

ви̏нкот, m. (у Хрв.) der Weinmost, mustum. [vide] шира, cf. ма̂ст.

ви́но, n. der Wein, vinum. [cf. лозовина].

вино̀бер, m. in dem Sprichworte: Баба старца звала уз врбопуц, а старац јој се одазвао уз *винобер*, die Weinlese, vindemia. cf. [vide] берба.

ви̏нобо̂ј, ви̏нобоја, m. Alkermes, phytolacca decandra Linn.

ви̏нов, а, о, з. В. лоза, Wein-, з. В. Rebe, vitis. [cf. вина лоза].

ви̏но̂ван, вна, вно, (у Сријему) н. п. кљук, грожђе, weinreich, vini ferax.

ви̏новес, m. feinere Feßmütze (q. d. fino fes?), mitrae genus.

ви̏новѐсак [финофесак], m. hyp. v. виновес: На глави јој весак *виновесак* —

ви̏ногра̂д, m. Weinberg, vinea. cf. [лозје 2,] трсје.

виногра̀да̂р, виногра́да́ра, m. der Weingärtner, vinitor.

виногра́дац, виногра́ца, m. hyp. v. виноград.

виногра̀дски̂, (ви̏ноградски̂), ка̂, ко̂, zum Weinberg gehörig, vineae.

вино̀пија, f. Weinsaufer, vini potor.

1. **Ви̏нош** (планина), m. (ст.): Па ти ајде на *Винош* планину —

2. ***ви̏нош,*** *m. (у Нег.) пошто се вино оточи, успе се вода на комину те постоји неколико дана, пак се онда оточи и пије се у кући готово као и вода.* [cf. шилер (шиљер)].

ви̂нски̂, ка̂, ко̂, н. п. суд, Wein-(geschirr), vini.

ви́нути, ви̂не̂м, v. pf. wedeln, agito (caudam): Док кучка репом не *вине*, не ће пас за њом потрчати.

ви́нути се, ви̂не̂м се, v. r. pf. sich schwingen, se vertere: Пак *се вину* преко поља| Као звезда преко неба —

вину̀шина, f. augm. v. вино.

ви́нце, n. Weinchen, vinulum (?): *Винце* кисело, срце весело.

винча́ва̂ње, n. (зап.) vide вјенчавање.

винча́вати, ви̏нча̂ва̂м, (зап.) vide вјенчавати.

винча́вати се, ви̏нча̂ва̂м се, (зап.) vide вјенчавати се.

ви̏нча̂ни̂, на̂, но̂, (зап.) vide вјенчани.

ви̏нчаница, f. (зап.) vide вјенчаница.

ви̏нча̂ње, n. (зап.) vide вјенчање.

ви̏нчати, ча̂м, (зап.) vide вјенчати.

ви̏нчати се, ча̂м се, (зап.) vide вјенчати се.

ви̏нчић, m. (зап.) vide вјенчић.

ви̏њага, f. (cf. [грешика,] лозница) 1) wilder Weinstock, vitis silvestris. — 2) die Frucht davon, uva silvestris.

ви̏њичица, f. у загонеци, cf. тињичица.

ви̏ојла, f. (у прим.) vide **вијола**: Поред расла ружа и *виојла* —

ви̏ока, *f. (у Фрушк. гори) она гранчица којом се воћке калеме.*

випиру̀зана [би̏пирузана], у припјеву: Пошетало је пет ђевојака,| Шипер-пеана,| Шиком-бојана,| И ђузелана,| Мимопросава,| Пета ђевојка| *Випирузана* —

ви̂р, ви́ра, m. (pl. ви̂рови) die Tiefe in einem Flusse, der Wirbel, locus fluminis profundior, gurges: стала вода у вирове (кад на суши престане тећи, него само стоји у вировима; тако у равни стану у вирове и оне воде које у планинама нигда не пресишу. [cf. вилиман].

ви̏ра, f. (зап.) vide вјера.

ви̏ран, рна, рно, (зап.) vide вјеран.

ви̏рени̂к, m. (зап.) vide вјереник.

ви̏реница, f. (зап.) vide вјѐреница.

вирѐница [љуба], f. (зап.) vide вјерѐница [љуба].

ви́ре̂ње, n. das Spähen, speculatio.

ви̏ридба, f. (зап.) vide вјеридба.

ви̏ри̂з, m. (у војв.) Art Kinderspiels, ludi genus. Свињари узму заоштрен клипић (вириз) па га једни шорају штапом у висину, а други штаповима у висини кече (згађају). [cf. 1 клис 2].

вири̏за̂ње, n. das вириз-Spielen, ludi genus.

вири̏зати се, за̂м се, v. impf. играти се вириза, вириз-spielen, ludere вириз.

ви́рити, ри̂м, v. impf. gucken, speculor: *вири* кроз прозор, *вири* иза врата; *вири* миш из рупе.

ви̏рити се, ри̂м се, (зап.) vide вјерити се.

ви̏рић, m. dim. v. вир.

ви̏рица, f. (зап.) dim. v. вира.

ви̏рке̂, adv. вирећи.

ви́рно̂ст, f. (зап.) vide вјерност.

ви̏рова̂ње, n. (зап.) vide вјеровање.

ви̏ровати, рује̂м, (зап.) vide вјеровати.

виро̀вит, а, о, н. п. вода, voll Tiefen (von einem Fluße), per plura loca profundiora decurrens.

Виро̀витица [Веровитица], f. мала варошица у Славонији.

ви̂с, m. (loc. ви́су) 1) die Höhe, altitudo: дигнути што у *вис*. cf. [vide] висина. — 2) die Bergspitze, cacumen montis: на *ви́су*; Када будеш *ви̂су* на планину — 3) [*Вис*] Insel Lissa.

ви̂сак, ска, m. vide виска [1].

Ви̏се̂ћ, m. планина близу Омиша. [cf. Висућ].

ви̏сибаба, f. das Schneeglöckchen, galanthus nivalis Linn.

виси̏на, f. (acc. ви̏сину) die Höhe, altitudo. [cf. вис, вишина].

ви̏сити, си̂м, v. impf. hängen, pendeo, cf. висјети: Што *виси* нек' отпада.

ви̏сјелица, f. у загонеци: Висјела је *висјелица*, под њом сједи косматица, Бога моли косматица да јој падне висјелица (дјевеница и мачка).

ви̏сјети, сӣм, v. impf. (по југоз. кр.) vide висити.

ви̏ска, f. 1) das Wiehern, hinnitus, cf. висак: *Виска* коња, а јаук јунака — 2) (у Ц. г.) vide вриска: Стаде *виска* младијех момака —

ви̏снути, ви̏снӗм, v. pf. (у Ц. г.) vide вриснути: Она јасно од радости *висну* —

ви̏сок, висо̀ка, висо̀ко, (ви̏сокӣ, ка̂, ко̄, adv. висо̀ко, comp. ви̏шӣ) hoch, altus.

Ви̏сока̂, f. adj. планина у Далмацији више Сиња.

Ви̏сокӣ Сте̏фа̑н, m. Тако се у народу зове син кнеза Лазара, који је послије Косовскога боја у Србији владао и који је зидао намастир Манасију. У народу се нашему приповиједа да је Високи Стефан по смрти оца својега побјегао у Московску па послије неколико година одонуда с војском преко Мађарске дошао у Србију и с Турцима се био и надвладавши их и претјеравши преко мора бацио за њима свој буздован у море говорећи: „Кад овај буздован изишао на сухо, онда се и Турци вратили амо!“ а буздован одмах сам изиђе на бријег; у том му се анђео јави говорећи: „И ти можеш и коњ ти може, али ти Бог не да.“ cf. Сибињанин Јанко: Гради, кнеже, биће ти за душу,| И за здравље *Високом Стевану* —

Ви̏соко̄, n. adj. ein Städtchen in Bosnien, nomen urbis: Од *Високог* паша Асан-паша —

1. **Висо̀чица**, f. највиши бријег у Велебиту више Госпића.

2. **Ви̏со̀чица**, f. главица између Мартинића и Спужа: Под зелену гору *Височицу* —

вису̀љак, љка, m. само у овој загонеци: Виси виси *висуљак*, Бога моли трчуљак да отпадне *висуљак*? (т. ј. жир и свињче).

Ви̏сӯћ, m. планина на лијевој страни Цетине близу Омиша. У тој планини имају зидине од градића, за који се приповиједа да га је зидао Херцег Стјепан, и да је у њему најпослије сједио и од Турака се бранио. Између Висућа и Борка планина је Динара. [cf. Висеħ].

ви̏т, а, о, vide витак: *Вита* јело, дигни горе гране —

ви̏т, ви̏т!) interj. Laut, um die Taube zu locken,
ви̏та, ви̏та!) sonus alliciendi columbas.

ви̏так, тка, тко, biegsam, flexilis. [cf. ви̏т].

ви̏талац, ви̏таоца, m. (у Дубр.) обје џигерице и цријева и махрамица, das Eingeweide, viscera.

ви̏тао, тла, m. 1) der Garnhaspel, rhombus. *cf. витњак, навитњак, сноватник.* — 2) der Haspel, rhombus. — 3) воденица н. п. од три витла, т. ј. кола, које свако обрће по један камен (за то би се мјесто *три витла* рекло и *воденица од три камена*), das Mühlrad, rota molaris. — 4) vide [вршај] насад 2.

ви̏тар, тра, m. (зап.) vide вјетар.

ви̏те̑з, m. (pl. ви̏тезови) 1) der Held, vir fortis, heros [vide јунак 1]: Јесу л' здраво Српски *витезови* — у пјесмама говори се и *коњу*: На ливади три коња *витеза* — На *витезу* коњу шареноме — [*Витез*] 2) планина у Босни близу Сарајева. — 3) село у Босни близу Травника.

ви̏те̑шкӣ, ка̂, ко̄, Helden-, heroicus: *витешка* невоља (у Ц. г.), т. ј. велика (у којој човјек ваља да се бије као *витез*).

ви̏ти, ви̏јем (ви̏јӗм), (part. pass. ви̏т, и. ви̏јен) v. impf. н. п. вијенац, тица *вије* гнијездо, winden, vieo.

ви̏тико̑с, m. у загонеци, cf. *тињичица*.

ви̏ти̑љ, вити̑ља, [фитиљ] m. 1) die Lunte, funiculus incendiarius. [cf. брандла, 3 миња]. — 2) der Docht, ellychnium. cf. [2 стијење, стјењак,] свјештило. — 3) што се у рану меће (савије се од свилца, пак се намаже мелемом).

ви̏тиљача [фитиљача], f. У Хрватској на Турској граници па великој моћи види се као кошница, изнутра од ствари које могу горјети, па кад би ударили Турци, оно се запали, да људи издалека могу видјети и да трче у помоћ, Lärmſtange. cf. [панос,] смоленица.

ви̏ти се, ви̏јем се, v. r. impf. [1)] ſich winden, ambio: На се *вије* ружа око бора,| Као свила око ките смиља — [2) vide вијати се 2].

ви̏тица, f. 1) понајвише се говори pl. витице, die Haarlocke, cirrus. [cf. бикуље]. — 2) (око Сиња) прстен без камена и без главе, који се зове и *ве̏ра*, ein glatter Fingerring, annulus. cf. [vide] бурма.

ви̏тка, f. на лијевчи оно гвожђе што се набије на рукавац.

Ви̏тко, m. Mannsname, nomen viri.

ви̏тко̑ст, f. die Biegſamkeit, flexibilitas.

ви̏тла̑ње, n. 1) das Schwingen, vibratio. — 2) das heftige Treiben, actio vehemens. — 3) das Herumlaufen, discursus.

ви̏тлати, ла̑м, v. impf. 1) ſchwingen, vibro. — 2) n. п. говеда, heftig jagen, vehementer agito.

ви̏тлати се, ла̑м се, v. r. impf. herumlaufen, discurrere.

ви̏тлија, m. vide [вјетрењак] летипас.

ви̏тлић, m. 1) dim. v. витао. — 2) н. п. клободана, или злата, der Strähn. cf. свртак [сврчак 2]. — 3) (у Љешкопољу код Подгорице) vide [дубак 1] сталац.

ви̏тло̑в, витло̀ва, m. vide [вјетрењак] летипас.

ви̏тња̑к, *m. (у Боци) vide* витао 1.

Ви̏томи̑р, m. Mannsname, nomen viri.

витòперити се, рӣм се, v. r. impf. ſich werfen, pandare.

1. **Вӣтор**, m. 1) Mannsname, nomen viri. — 2) у пјесми некака планина: Ја се, царе, потурчити не ћу,| Док доведеш воду из *Витора* —

2. **вӣтор**, а, о, (у горњ. прим.) у овој загонеци: *Витора* крава из висока пала, сва се крава распрша а теле се уздржа [т. ј. орах].

вӣтрић, m. (зап.) dim. v. витар.

вӣтрит, а, о, (зап.) vide вјетровит.

вӣтрити, рӣм, (зап.) vide вјетрити.

вӣтровит, а, о, (зап.) vide вјетровит.

витрòгоња, m. (зап.) vide вјетрогоња.

витрòмет, m. (зап.) vide вјетромет.

1. **Вӣћа**, m. (ист.) vide Вићо.

2. **вӣћа**, f. (зап.) vide вијећа.

Вӣћан, m. Mannsname, nomen viri.

вӣћање, n. (зап.) vide вијећање.

вӣћати, вӣћам, (зап.) vide вијећати.

вӣће, n. (зап.) vide вијеће.

Вӣћéнтија, } m. Vinzenz, Vincentius.
Вӣћéнтије, }

вӣћка, f. у овој загонеци: *Вићка* виси, *вићка* зја, скочи *вићка* пак у *вићку* ашајда!

вӣћник, m. (зап.) vide вијећник.

Вӣћо, m. (јуж.) [cf. 1 Вића] 1) hyp. v. Вилим. — 2) hyp. v. Вићентије.

вӣхар [вијар, вијор], m. der Wirbelwind, turbo. [cf. вртуна].

вӣхо̀ље, n. (у Дубр.) трава која има црвен цвијет, Art Pflanze, herbae genus [mathiola incana R. Br.].

Вӣце, f. (у Ц. г.) надимак женски.

вӣцкаст, а, о, (dim. v. витак) н. п. човјек, ſchlank, gracilis.

1. **вӣчан**, чна, чно, 1) bewandert, versatus: није он вичан томе послу. [cf. вјешт, учан]. — 2) (зап.) vide вјечан.

2. **вӣчан**, чна, чно, (зап.) vide вијечан.

вӣчит, а, о, (зап.) vide вјечит.

вӣш, m. (у Ц. г.) eine Art Pflanze, herbae genus [lasiagrostis calamagrostis Link.].

вӣшак, шка, m. *1)* das Mehr, Ueberfluß, plus. [cf. претек, сувишак]. — *2) кад иде човјек на вишак т. ј. у напредак (напредује, н. п. у снази, у имању).*

вӣшала, n. pl. (зап.) vide вјешала.

вӣшалица, f. (зап.) vide вјешалица.

вӣшањ, шња, m. (pl. вӣшњеви) Art wilde Weichſel [Zwergkirſche], cerasi austerae genus [prunus chamaecerasus Ehrh.]. Вишњева има у Сријему гдјешто по међама око винограда.

вӣшање, n. (зап.) vide вјешање.

вӣшати, шӣм, (зап.) vide вјешати.

1. **вӣше̂**, adv. 1) (comp. v. високо) höher, altius. — 2) (comp. v. много) mehr, plus. [cf. веће 2].

2. **више**, praep. gen. über, supra.

***Вӣшевица**, f. планина између Бјелопавлића и Жупе никшићке.*

Вӣшеград, m. Ort an der Drina, ſüdlich von Zvornik, berühmt (im Sprüchworte) durch ſeine Brücke: Остаде као ћуприја на *Вишеграду*.

вӣшек, m. vide **фишек**.

вишèклије, f. pl. ћесе, vide **фишеклије**.

вишèклук, m. vide **фишеклук**.

вӣшек-ћесе, f. pl. vide **фишек-ћесе**.

вӣшење, n. das Hangen, suspensio.

вишӣна, f. die Höhe, altitudo. cf. [vide] висина.

вӣшња, f. 1) die Weichſelkirſche [Sauerkirſche], cerasum apronianum [prunus cerasus] Linn. — 2) [*Вишња*] Frauenname, nomen feminae.

***вӣшњак**, вишња̀ка, m. (у Сријему) грах вишњица [2], који се онамо зове и шећерац.*

вишњèви, adj. indecl. vide вишњикаст.

вӣшњӣ, њӣ, њӗ, höchſter, summus: *Вишњи* Боже, на свему ти фала — *Вишњим* Богом и светим Јованом — Њима Вучко *вишња* Бога назва —

вӣшњикаст, а, о, weichſelfarb, colorem habens cerasi aproniani. [cf. вишњеви].

вӣшњица, f. 1) dim. v. вишња. — 2) eine Art Fiſolen, phaseoli genus [phaseolus multiflorus W. cf. вишњак, мерџанац, шећерац]. — 3) [*Вишњица*] село ниже Биограда.

вӣшњичица, f. dim. v. вишњица: *Вишњичица* род родила —

вӣшњов, а, о, der Weichſelkirſche gehörig, cerasi aproniani.

вӣшњовац, вӣшњо̀вца, m. ein Stab von Weichſelholz, baculus e ligno cerasi aproniani.

вӣшњовача, f. Weichſelſtock, fustis e ligno aproniano.

вӣшњовӣк, m. der Weichſelwein, vinum e ceraso aproniano Linn.

вӣшњовина, f. das Weichſelholz, lignum cerasi aproniani.

вӣшт, m. (у Сријему) eine Art Säure, acidum quoddam: кисело као *вишт*.

вӣшт, а, о, (зап.) vide вјешт.

вӣштак, виштáка, m. (зап.) vide вјештак.

вӣштање, n. vide вриштање.

вӣштати, штӣм, v. impf. (у Ц. г.) vide вришштати: Ће му пусти у планину *вишти* —

вӣштац, вӣшца, m. (зап.) vide вјештац.

виштӣна, f. (зап.) vide вјештина.

вӣштица, f. (зап.) vide вјештица.

виштичѐтина, } f. augm. v. **виштица**.
вӣштичина, }

вјéверица, f. (јуж.) das Eichhörnchen, sciurus. cf. јеверица.

вјéверичић, m. ein junges Eichhorn, sciuri pullus, sciuri catulus. [cf. јеверичић].

[**вједовит**, а, о, vide видовит; *види* s. v. здухач.]

вједо̀гоња, m. (у Боци) vide једогоња: Лети као *вједогоња*; Јак као *вједогоња*.

вјѐдро, n. (у Пераству) vide ведро: Сретох ђевојку с *вједром* на воду —

вјѐђа [вьеђа], f. (у Ц. г.) vide обрва.

вјекова̀ње, n. (јуж.) das Durchleben ſeiner Zeit, vita.

вјекова̀ти, вјѐкујѐм, v. impf. (јуж.) ſein Leben durchleben, vitam vivo: Да заједно вијек *вјекујемо* —

вјекова̀вит, a, o, (јуж.) dauerhaft, diuturnus. cf. [vide] вијечан.

вјенчава̂ње, n. (јуж.) das Trauen (von Eheleuten), copulatio conjugialis.

вјенча̀вати, вјѐнчава̂м, v. impf. (јуж.) trauen, jungere connubio.

вјенча̀вати се, вјѐнчава̂м се, v. impf. (јуж.) ſich trauen laſſen, jungi connubio.

вјѐнчани̂ћ, на̂, но̂, (јуж.) n. p. прстен, кошуља, кум, Trau-(Ring), copulatorius.

вјѐнчаница, f. (јуж.) 1) новци што се дају попу (а поп владици) за вјенчање, die Traugebühr, pecuniae debitae pro copulatione. — 2) вјенчана кошуља, Trauhemd, tunica copulatoria: На то стери моју *вјенчаницу*,| Коју но су три везиље везле — 3) die Dachlatte, asser. cf. [vide] жиока.

вјѐнча̂ње, n. (јуж.) die Trauung, copulatio conjugialis. [cf. ниже]. На вјенчању се много којешта врача, особито да млада првијех година не би дјеце рађала, или да би више рађала синова него кћери, или да не би дјеце никако имала. Прво и друго врача млада сама себи, а треће врачају јој непријатељи, и кажу да се њој или њезину мужу на чемугод од хаљина завеже узао на вјенчању, да не би нигда дјеце имала.

вјѐнчати, ча̂м, v. pf. (јуж.) trauen, conjugio jungo.

вјѐнчати се, ча̂м се, v. r. pf. (јуж.) getraut werden, ſich trauen laſſen, connubio jungi. [cf. позаконити се].

вјѐнчић, m. dim. v. вијенац.

вјѐра, f. (pl. gen. вјѐра̂) (јуж.) 1) der Glaube, fides [cf. закон 1, дин, иман]: које си *вјере*? *вјере* ми! *вјера* моја! Турска *вјера* поднијет' не море| Да каурин Туркињу обљуби — 2) Treue und Glaube, fides: задати коме *вјеру*; јели тврда *вјера*? ухватити *вјеру* (с ким); убио га на *вјери*; преврнути *вјером*; Не трун' јадан у тамници, Марко!| Већ дај мене твоју *вјеру* тврду| Да ћеш мене узет' за љубовцу — *Тврда вјера*! оставит' те не ћу,| *Тврда вјера*! преварит' те не ћу;| И сунце је *вјером* преврнуло,| Те не гријe зими к'о и љети,| А ја *вјером* преврнути не ћу — Заклиње се и *вјеру* залаже| Да га она преварити не ће — 3) (ст.) Mann von Treue und Glauben, homo, amicus fidus: Здрав, Милошу, *вјеро* и невјеро:| Прва *вјеро*, потоња невјеро — 4) дати коме што на *вјеру*, Krebit, fides: он нема *вјере* у чаршији. cf. почек, [причек 1,] вересија. — 5) (по југо̀з. кр.) vide просидба: под *вјером* стајала дјевојка три године. — 6) на *вјеру* добро је, es iſt gut, на *вјеру* ухватићу ја тебе, wart du!

вјѐран, рна, рно, (јуж.) treu, fidelis.

вјѐренѝк, m. (по југо̀з. кр.) vide заручник: Тај ти је цв'јетак од *вјереника* — Једнога ми брату вије,| Други Петру *вјеренику* — Да ја видим Петра *вјереника* —

вјѐреница, f. (по југо̀з. кр.) vide заручница.

вјерѐница љу́ба, f. (ст. јуж.) т. ј. вјерна љуба [cf. вијерница љуба]: Вели њему љуба *вјереница* —

вјѐридба, f. (по југо̀з. кр.) кад се вјери дјевојка, vide просидба.

вјѐрити, рѝм, v. pf. (по југо̀з. кр.) вјерити дјевојку (за се или за другога), vide испросити[2]: Јеси л' ђегођ *вјерио* ђевојку| За Комнена јали за Андрију —

вјѐрити се, рѝм се, v. pf. (по југо̀з. кр.) ſich verloben, sponsalia facere [cf. овјерити]: он *се вјерио* с њоме, или она с њим, или вјерили су се; Је ли ти *се* господар *вјерио*?| Ал' *вјерио*, али оженио? — У свем' путу не сретох никога,| Него једну *вјерену* ђевојку — Јер сам ђевојка *вјерена*,| *Вјерена*, неповедена,| Пак ми се хоће дарови — То зачуло младо момче скоро *вјерено* —

вјѐрица, f. dim. v. вјера.

вјѐрно̀ст, вјѐрности, f. (јуж.) Treue, fidelitas.

вјѐровање, n. (јуж.) das Glauben, fides.

вјѐровати, рујѐм, v. impf. und pf. (јуж.) glauben, credo: Волим (лакше је) *вјеровати* него ићи те питати.

вјѐтар, тра, m. (јуж.) der Wind, ventus.

[**вјетар од краја**, vide 1 бура.]

вјѐтрења̂к, m. (јуж.) der Windbeutel, vanus, gloriosus. cf. [витлија, витлов, голоигра, летипас, пролијет,] вјетрогоња.

вјѐтрењача, f. (јуж.) 1) Windmühle, mola ventilis. [vide млин] cf. вјетрни млин. — 2) die Getreideſchwinge, vannus. [cf. вијача]. — 3) пушка, Windbüchſe, telum pneumaticum.

вјѐтрење, n. (јуж.) 1) das Ausrauchen, evaporatio. — 2) das ſcheue Umherblicken, pavidus circumspectus.

вјѐтрина, f. augm. v. вјетар.

вјѐтрити, рѝм, v. impf. (јуж.) 1) dunſten, evanescere. — 2) вјетрити очима којекуда, т. ј. као уплашен гледати, ſcheu umherblicken, pavide circumspicere [vide звјерати].

вјѐтрић, **вјетри́ћ**, **вјетри́ца**, (у Рисну) m. dim. v. вјетар: Од горе *вјетрић* пувао —

вјѐтрни млин, m. 1) (у Ц. г.) die Windmühle, mola ventilis. [vide млин] cf. вјетрењача[1]. — 2) [*Вј. Млин*] ждријело наврх Ловћена, за које се приповиједа да је на њему негда био вјетрни млин.

вјетрòвит, а, о, windig, ventosus.
вјетрогоња, m. (јуж.) vide вјетрењак.
вјетрòмет, m. (јуж.) der Windſtrom, flumen venti.
[**вјетрушан**, шна, шно, *види* s. v. мора.]
[**вјетрушница**, f. *види* s. v. мора.]
вјéчан, чна, чно, (вјéчнӣ, нâ, нô, adv. вјéчно) ewig, aeternus. cf. вјечит.
вјéчит, а, о, (јуж.) ewig, aeternus. cf. [vide] вјечан.
вјéчнā мȕка, f. die Hölle, infernus christianorum [vide пакао 1].
вјéшала, вјéшāлā, n. pl. (јуж.) der Galgen, patibulum.
вјéшалица, f. т. ј. меса, ein Stück geräuchertes Fleiſch, segmentum carnis fumo duratae. [cf. удо].
вјéшāње, n. (јуж.) das Hängen, suspensio.
вјéшати, шâм, v. impf. (јуж.) hängen, suspendo.
вјéшт, а, о, (јуж.) чему, или у чему, der es verſteht, geſchickt, peritus [vide 1 вичан 1].
вјéштāк, вјештáка, m. (јуж.) der Geſchickte, peritus. [cf. мајстор 2].
вјéштац, вјéшца, m. (јуж.) der Hexenmeiſter, veneficus.
вјештѝна, f. (јуж.) die Geſchicklichkeit, Meiſterſchaft, scientia. [cf. мајсторија].
вјéштица, f. (јуж.) die Hexe, venefica. [cf. каменица 5, крстача 2, рогуља 2, цопрница]. Вјештица се зове жена која (по приповијеткама народним) има у себи некакав ђаволски дух, који у сну из ње изиђе и створи се у лепира, у кокош или у ћурку, па лети по кућама и једе људе, а особито малу дјецу: кад нађе човјека гдје спава, а она га удари некаквом шипком преко лијеве сисе те му се отворе прси док извади срце и изједе, па се онда прси опет срасту. Неки тако изједени људи одмах умру, а неки живе више времена: колико је она одсудила кад је срце јела; и онаковом смрти умру, на какову она буде намијенила. Вјештице не једу бијелога лука, и за то се многи о бијелим и божићњим покладама намажу бијелим луком по прсима, по табанима и испод пазуха: јер кажу да оне на покладе највише једу људе. — Ни једној младој и лијепој жени не кажу да је вјештица, него све бабама. Кад се вјештица један пут исповједи и ода, онда више не може јести људи, него постане љекарица и даје траву изједенима. Кад вјештица лети ноћу, она се сија као ватра; и највише се скупљају на гумну; за то кажу да она, кад хоће да полети од куће, намаже се некаквом масти испод пазуха па рече: „ни о три ни о грм, већ на пометно гумно.“ Приповиједа се да је некака жена, која није била вјештица, намазавши се оном масти, мјесто *ни о трн, ни о грм*, нехотице рекла: *и о трн и о грм*, и полетјевши сва се испребијала које о шта. У Сријему се приповиједа да се онамо вјештице највише скупљају више села Моловина на некакоме ораху, а у Хрватској се опет приповиједа да се онамо скупљају на Клеку више Огулина. Приповиједа се у Сријему како је некакав човјек видјевши из постеље како му је из куће вјештица одлетјела, нашао њезин лонац с масти, пак се њоме намазао и рекавши онако као и она, прометнуо се и он у нешто и одлетио за њом и долетјевши на орах више Моловина нашао онђе много вјештица гдје се часте за златнијем столом и пију из златнијех чаша. Кад их све сагледа и многе међу њима позна, онда се, као од чуда, прекрсти, говорећи: „анате вас мате било!“ У онај исти мах оне све прсну куд која, а он спадне под орах човјек као и прије што је био. Златна стола нестане као и вјештица, а њихове златне чаше претворе се све у папке којекакијех стрвина. Жена која је вјештица, кад из ње изиђе онај дух, лежи као мртва, и да јој човјек окрене главу гдје су јој ноге биле, не би се више ни пробудила. Кад виде у вече какога лепира гдје лети по кући, понајвише мисле да је вјештица, па ако се може ухвате га, те га мало напале на свијећи или на ватри, па га пусте говорећи: „дођи сјутра да ти дам соли.“ Ако би се догодило да сјутридан дође кака жена да иште соли или какијем другијем послом, па још ако буде гдје нагорјела, онда се за цијело мисли да је оно она синоћ била. Кад у каквом селу помре много дјеце или људи, и кад сви повичу на коју жену да је вјештица, и да их је она појела: онда је вежу и баце у воду да виде може ли потонути (јер кажу да вјештица не може потонути); ако жена потоне, а они је извуку на поље и пусте, ако ли не могбуде потонути, а они је убију, јер је вјештица. Овако су истраживали вјештице и за Карађорђијева времена у Србији. Гдјекоји на бијеле покладе изврћу вериге наопако од вјештица. Гдјекоји у попрет метну какав рог, јер кажу да вјештица особито бјежи од смрада овога. Гдјекоји мрве јајиње љуске да се не би вјештице у њима могле возити преко вода. Куд ће вјештица до у свој род?
вјештичѐтина, **вјéштичина**, f. augm. v. вјештица.
Влā, Влâа (Влâ), m. vide **Влах**.
влàга, f. die Feuchtigkeit, humor. [cf. мемла].
влáда, f. 1) die Herrſchaft, dominatus. — 2) [*Влада*] Тако ми Ладе и *Владе* и девет сјемена! cf. Лада.
влáдалац, влáдаоца, m. der Herrſcher, regnans.
влáдāње, n. 1) das Herrſchen, dominatio. — 2) das Betragen, gestio.
влáдати, влāдâм, v. impf. herrſchen, dominor.
влáдати се, влāдâм се, v. r. impf. ſich betragen, se gerere. cf. [поносити се 2,] подносити се.
Влáдета, m. Mannsname, nomen viri.

влàдика, (pl. gen. **влàдикâ**) 1) m. der Biſchof, episcopus. [cf. **бискуп**]. — 2) f. (у Дубр.) властеоска жена или одрасла кћи, die Frau oder erwachſene Tochter eines властелин, uxor vel filia adulta *τοῦ* властелин. [cf. **бољарка, бољаркиња**]. — 3) (у Дубр.) eine Art Seefiſch [Eulenfiſche], piscis marini genus [myliobatis noctula Bp.]

влàдиковâње, n. das владика ſein, esse **владика**.

влàдиковати, **кујêм**, v. impf. владика ſein, Владика-Amt verrichten, sum **владика**, munus episcopale obire.

Влàдисав, m. Mannsname, nomen viri.

владичàнскӣ, а, о, biſchöflich, episcopalis. [cf. **бискупски**].

владичàнство, n. biſchöfliche Würde, dignitas episcopalis.

влàдичêње, n. das Einweihen zum Biſchof, consecratio episcopi.

влàдичин, а, о, 1) des Biſchofs, episcopi. [cf. **бискупов**]. — 2) (у Дубр.) der Frau eines властелин, uxoris nobilis.

влàдичити, **чîм**, v. impf. zum Biſchof weihen, consecrare episcopum.

влàдичити се, **чîм се**, v. r. impf. zum Biſchof geweiht werden, consecror episcopus.

влàдичица, f. kleine Tochter eines властелин, filia *τοῦ* властелин parvula.

Влàдоје, m. Mannsname, nomen viri.

Влàдӯн, m. Mannsname, nomen viri.

влâжан, жна, жно, feucht, humidus.

влâжêње, n. das Befeuchten, humectatio.

влâжити, **жîм**, v. impf. befeuchten, humecto.

Влâиња, f. vide **Влахиња**.

Влâињица, f. dim. v. Влаиња.

Влâисав, m. Mannsname, nomen viri.

Влâјко, m. Mannsname, nomen viri.

влâк, m. Art Fiſchernetz, retis genus.

1. **влâка**, f. (у Ц. г.) vide [2] **лâка**.

2. **влáка**, f. (у Хрв.) велико дрво које је тешко натоварити на кола, него се *вуче*, ein großer Baum welcher geſchleppt wird, tignum longius.

влáкала, **влáкâлâ**, n. pl. vide влачале.

влакàнце, n. dim. v. влакно: Те настављај све *влаканце*,| Све *влаканце* по *влаканце* —

влáкно, n. der Flachs (das Flachshaar), linum.

Влáо, m. vide **Влахо**.

влâс, m. 1) (у Дубр.) ein einzelnes Haar, pilus. [vide] **длака** [1], cf. коса. — 2) велики и мали, die zweite Gattung Flachs, lini genus minus longi. cf. редити [1], повјесмо.

влâсан, сна, сно, vide **властан**.

Влàсанице, **Влàсаницâ**, f. pl.: До Зворника па до *Власаница* —

влáсат, а, о, н. п. глава, вуна, haarig, pilosus. cf. власнат.

влáсац, сца, m. први (као длаке) што се у ранама заметну. cf. власи 2.

влâси, m. pl. (v. влас) 1) (у Дубр.) [vide] коса [3], die Haare, crines. — 2) vide власац: вадити *власе* из ране.

Влâсићи, m. pl. (у Дубр.) тако ондје зову људе закона Грчкога. cf. [vide] Влах [2].

влâснат, а, о, н. п. ћебе, vide власат.

влâсникӣ, **власникà**, m. der Eigenthümer, dominus, proprietarius.

влâст, f. (loc. **влáсти**) die Macht, potestas.

влâстан [власан], сна, сно, der Macht hat, berechtigt, jus habens.

властèла, f. coll. v. властелин.

властèлин, m. (pl. властèла) (у Дубр.) der Edelmann, nobilis. cf. бољар.

влâстелскӣ, **кâ**, **кô**, vide **властеоски**.

влâстељ, m. der Machthaber, potens: Овде нама кажу| Старога *властеља* —

влâстеоскӣ [властелски], **кâ**, **кô**, adelig, nobilis.

влâстеоство, n. Adel, nobilitas: Боље је моје пучанство него твоје *властеоство* (рече у Дубровнику имућна пучанка сиромашној владици кад се сваде).

влàсуља, f. der Ganſehafer, avena sterilis [bromus tectorum L.].

влâт [лат], m. vide **клас** [1].

влáтак, тка, m. hyp. v. влат.

влàтâње, n. vide **класање**.

влàтати, **тâм**, vide **класати**.

Влàтко, m. Mannsname, nomen viri.

Влâх, m. Mannsname, nomen viri.

влâље, n. (coll.) die Aehren, aristae [vide **класје**].

Влâх, **Влâха**, [Вла] m. [cf. Ласи] 1) (по сјевероист. кр.) der Walach, Valachus; ове Влахе народ даље к југу и западу зове *Караулаши*, а земљу њихову *Караулашка*. — 2) Срби закона Турскога у Босни и у Херцеговини, а тако и они закона Римскога, како у Босни и у Херцеговини, тако и у царству Аустријскоме изван Далмације зову, и то као за поругу, *Власима* браћу своју закона Грчкога: Ни у тикви суда ни у *Влаху* друга. [cf. Власићи, Турковлах]. — 3) [cf. Турковлах] у Далмацији грађани и варошани и острвљани зову *Влахом* сваког сељака са суха земље, које му драго вјере, а што се нашијем језиком онамо зове Влах, оно се Талијанскијем и по овоме Њемачкијем зове Морлак (Morlacco). Ријеч ова Влах онамо није никака поруга, јер и сами Власи за себе реку, н. п. кад се какав правда да каквога господина није дочекао и угостио као што треба: „опростите, господине, ми смо *Власи*; у влашкијем кућама овако се живи.“ *А као што грађани и варошани и острвљани овога Влаха зову* Морлаком, *тако Власи острвљанина зову, и то поруге ради, бодулом а острвљанку* бодулицом.

Влâхиња [Вланња], f. die Walachin, Valacha, cf. Влах: Него ћу се оженит' *Влахињом*| Из Поцерја главитом ђевојком — *Влахињу* ћу младу обљубити| На срамоту Лазаревић-Луки| И Чупићу, који Дрине чува —

Влâхињица, f. dim. v. Влахиња.

Влáхо [Влао], m. 1) vertraulich ſtatt Влах. — 2) (у Дубр.) свети Влахо, der heil. Blaſius, St. Blasius. [cf. Блаж]. — 3) (у Дубр.) Mannsname, nomen viri. cf. Блаж.

влâча, f. (у Славонији) vide дрљача.

влâчале, влâчâлâ, f. pl. козе од дрвета на којима се плуг вози од куће на њиву и с њиве кући. [cf. влакала].

влáчење, n. 1) das Eggen, occatio. — 2) das Krämpeln, carminatio.

влáчити, влâчим, v. impf. 1) орање (т. ј. дрљати), eggen, occo [vide дрљати 1]. — 2) кудјељу или лан (т. ј. гребенати), krämpeln, carmino. [vide гребенати] cf. редити.

влáчуга, f. (у Барањи) vide паочаница.

Влâшâд, f. coll. v. Влах.

влâшац, шца, m. Schalottenlauch, allium ascalonicum [L.]. cf. влашик.

Влâше, шета, n. der junge Влах, puer valachus. [cf. Влашче].

влâшење, n. das Walachiſiren, mutatio in Valachum.

влâшик, m. vide влашац.

Влâшина, m. augm. v. Влах.

влâшити, шîм, v. impf. zum Walachen machen, facio esse valachum.

влâшити се, шîм се, v. r. impf. ſich zum Walachen machen, facere se valachum.

Влâшић, m. 1) dim. v. Влах: За *Влашићем* Петром Мркоњићем — 2) планина у Србији између нахије Ваљевске и Рађевине (а амо к Дрини између нахије Шабачке и Јадра зове се *Цер*).

влâшићи, влâшићâ, m. pl. das Siebengeſtirn, plejades.

Влâшкâ, f. adj. die Walachei, Valachia. cf. Караулашка.

влâшкî kâ, kô, walachiſch, valachicus.

Влâшкî Грâд, m. у Велебиту некако мјесто.

Влâшко, m. Mannsname, nomen viri.

Влâшче, чета, n. vide Влаше: Што је младо *Влашче* уз кочије —

влîнта, f. (pl. gen. влîнâтâ) die Flinte, flinta (telum majus), cf. [vide] дуга пушка: Пуне *влинте* у плећ' окренули —

вљéђа, f. (у Подгорици) vide вјеђа.

вљéшî, шâ, шê, (у Боци) мјесто *љешти* [comp. v. лијеп]: А извади посјеклицу ћорду,| А каква је, стара моја мајко,| Таква може а *вљеша* не може —

вô, вòла, m. 1) der Ochs, bos. — 2) во морски, (у Дубр.) das Meerkalb, phoca vitulina Linn.

вòда, f. (dat. вòди, acc. вòду, pl. вòде, gen. вóдâ) 1) das Waſſer, aqua. — 2) der Strom, fluvius [cf. ријека 1]: Преко три *воде* студене,| Преко три горе зелене — 3) das Eiwaſſer, liquor amnios. — 4) пустити воду, Waſſer abſchlagen, mingere; стала му вода.

вóдâње, n. das Herumführen, z. B. des Pferdes, circumductio.

водàрица, *f. женско које носи воду.*

вóдати, вôдâм, v. r. impf. н. п. коња, führen, circumduco.

вóдати се, вôдâм се, v. r. impf. mit jemand Hand in Hand ſpazieren gehen, deambulo cum aliquo.

вòдац, in der Redensart: води га (његов) водац, т. ј. [vide] ђаво.

вòден, а, о, н. п. крушка, јабука, вино, wäſſerig, aquosus.

водèнâ нèдјеља, f. die erſte Woche nach Oſtern, die weiße Woche, hebdomas prima a paschate. cf. свијетла недјеља.

[**водена тиква**, f. vide тиква 1a.]

водèнбика, m. vide [букавац 1] водени бик.

водèнî, нâ, нô, н. п. суд, тиква, Waſſer-, aquaticus.

водèнî бîк, m. (у Сријему) die Rohrdommel, ardea stellaris [vide букавац 1].

водèнî кôс, m. Art Waſſervogel [Waſſeramſel], avis aquaticae genus [cinclus cinclus L.].

водèнî цвîјет, m. die Eintagsfliege, das Uferaas, ephemera vulgata [L.].

водèница, f. Waſſermühle, mola aquaria [vide млин]: По двапут се у *воденици* говори.

водèничâр, m. der Müller, molitor. [cf. млинар].

водèничâрев, а, о, vide воденичаров.

водèничâрка, f. die Müllerin, molae domina, molitoris uxor. [cf. млинарица].

водèничâров [**воденичарев**], а, о, des Müllers, molitoris.

водèничица, f. dim. v. воденица.

водèничîште, n. der Ort wo eine Mühle geſtanden, locus ubi mola fuit.

водèничнî, нâ, нô, н. п. камен, коло, Mühl- (ſtein,-rad), molaris.

водèњâк, водењáка, m. Eihaut, membrana ovarii. cf. кошуљица [2, крвава кошуљица].

водèњака, f. (у Рисну) тиква у којој се носи вода, ein Kürbis, Waſſer darin zu tragen, cucurbita aquae ferendae. [vide тиква 1 a] cf. водњака.

водèњача, f. Art wäßeriger Birnen, piris genus [pirus communis L. var.; одлика крушке са сивом покорицом, а врло воденим месом]. cf. пљускача [1; јерибасма].

вòдијер, водијèра, (јуж.)| m. die Weſtkiſte, vas **вòдîр, водúра**, | foenisecae. cf. [брусало,] брушњача, [кузолица,] тобалица.

вòдити, вòдîм, v. impf. 1) führen, duco. — 2) воду, leiten, duco. — 3) чеље *воде* саће (у кошници), einbauen, fingere favos. — 4) *води* крава; кад је *водила* ова крава? rindern, lascivire in Venerem (de vaccis). [cf. водити се 2].

вòдити се, вòдîм се, v. r. impf. 1) einander führen, duci. — 2) (у Боци) *води се* крава, vide водити 4.

вòдица, f. 1) dim. v. вода. — 2) Weihwaſſer,

aqua lustralis; [а)] у Боци *велика водица* зове се Богојављенска, а [б)] друга *мала* или *закрштена* [vide зламење 1].

во̀дичâр, m. der Weihwaſſerträger, camillus (?): Зашао од куће до куће као *водичар*. Кад водичар отпоје *Спаси Господи*, и покропи водицом по кући, онда обично рече: „Што је попово да је готово: чанак граха и повјесма два, удо меса и чанак ораха и пару на крст.“

во̀дичнӣ пôст, m. крстов дан, уочи Богојављенија.

во́дје, vide **овдје**.

во̀дница, f. (у Ц. г.) некаква плава змија као и блоруша, Art Schlange, serpentis genus [tropidonotus natrix Gesn.].

во̀дњака, f. ([у] Рисну) vide [тиквала] воденјака.

во̀дњика, f. Waſſer, das im Winter über Holzäpfel geſtanden und ſo angeſäuert getrunken wird, aqua acida.

во̀дњикав, } a, o, н. п. вино, јабука, крушка,
во̀дњикаст,} wäßerig, aquosus.

во̀дњица (cf. **вођница**), f. (у горњ. прим.) у рала оно дрво наврх којега је јарам (од прилике као у кола што је ое).

водо̀ваља, f. (у Ц. г.) vide одоваља.

водо̀дерина, f. куд је вода одрла, der Waſſerriß.

водо̀јажа, f. као мали јаз или јаружица, куд тече вода, особито од кише и од снијега, Waſſergang, iter, per quod aqua currit.

водо̀кр̄шће, n. (по зап. кр. највише говоре Кршћани, али сад уза њих и Хришћани) vide [богојављење] богојављеније.

водо̀ноша, m. u. f. der Waſſerträger, Waſſerträgerin, aquator, et mulier aquam ferens.

водо̀пија, f. } der Wegwart, die Wegewarte, cicho-
во̀доплâв, m.} rium intybus Linn.

во̀доплâван, вна, вно, der Ueberſchwemmung ausgeſetzt, diluviei obnoxius. [cf. подводан].

водо̀по̄ј, водо̀поја, m. мјесто гдје се стока поји, die Tränke, locus aquandis pecoribus, cf. [vide] појило: На *водопоју* овце дојавише —

водӯрина, f. augm. v. вода.

вӧђ, } m. der Führer eines Blinden, dux
во̀ђа, (у војв.)} coeci.

во̀ђârка, f.

во́ђе, vide **овђе**.

во̀ђев, a, o, des Führers, ductoris.

во̀ђевина, f. оно што доведу сватови, т. ј. невјеста [cf. млада], н. п. камо та наша *воћевина*?

во̀ђêње, n. das Führen, ductio.

во̀ђица, f. 1) у везу као прутак, ein Streif in der Stickerei, virga acu picta. — 2) pl. вођице, der Zügel, habena, cf. [обоће, дизгин, ђиздин,] дизген: Већ ухвати Шарца за *воћице* — Десном руком за *воћице* Шарца —

во̀ђница, f. (у горњ. прим.) vide водњица.

во́ђо, m. vertraulich v. *вођ*: Бјеж' у село, *вођо*! cf. паведрина.

во̀жêње, n. das Führen (zu Land und zu Waſſer), vectio, vectura.

во̀жња, f. die Fahrt, das Fahren, vectura: сваки коњи нијесу добри на *вожњи*.

во̄з, m. товар на колима или на саонима, н. п. воз дрва, сијена, ein Wagenvoll, currus (?).

во̀зак, вòска, вòско, gut ziehend, bene vehens: ови коњи нијесу дебели, али су *воски*.

возâкâње, n. dim. v. возање.

возâкати се, вòзâкâм се, v. r. impf. dim. v. возати се.

вòзâљка, f. дрво (понајвише рачвасто) што се метне на њега пређа кад се навија.

во̀зâње, n. das Führen, vectio, vectura.

во̀зâр, возâра, m. der Ruderer, remex, cf. возац: Дај ти мене тридесет *возара*,| И пред њима *возара* Лазара —

возâрев, a, o, vide возаров.

возâрина, f. der Fuhrlohn, vectura: *Возарине* пет стотин' дуката —

возâров [**возарев**], a, o, des Ruderers, remigis.

во̀зати, вòзâм, v. impf. führen, veho.

во̀зати се, вòзâм се, v. r. impf. fahren, vehor.

вòзац, вòсца, m. (у Боци) vide возар.

вòзâч, возâча, m. који што вози на колима, der Fuhrmann, qui vecturam facit. [cf. кириција, рабација, салтација].

вòзидба, f. das Führen, vectio.

вòзионица, f. буре у којему се *вози* што (н. п. кљук), das Fuhrfaß, Führling, vas vectorium.

вòзити, вòзîм, v. impf. 1) führen, veho. — 2) на лађи, rudern, remigare. cf. [vide] веслати.

вòзити се, вòзîм се, v. r. impf. fahren, vehor.

Вòиловица, f. намастир код Дунава близу Панчева.

вòиловичкӣ, кâ, кô, von Воиловица.

Вòин, m. Mannsname, nomen viri.

Вòица, m. Mannsname, nomen viri.

вōј, вòја, m. ред у плетењу плота и осталих ствари од прућа, die Schicht, stratura: довршти тај *вој*, па ходи да ручамо.

вòјâк, војáка, m. (у војв. од Словака) vide војник: Млад *војак* стар просјак.

вòјвода, m. 1) der Herzog, dux: Пораниле три Српске *војводе*| Од Косова уз кршно приморје:| Једно бјеше од Прилипа Марко,| Друго бјеше Реља од Пазара,| Треће бјеше Милош од Поцерја — Мудар бјеше *војвода* Момчило — Град градила три брата рођена,| До три брата три Мрњавчевића:| Једно бјеше Вукашине краље,| Друго бјеше Угљеша *војвода*,| Треће бјеше Мрњавчевић Гојко — 2) у Херцеговини и у Црној гори старјешине од кнежина или племена зову се и данас *војводе*. — 3) за Карађорђијева времена кнежинске старјешине и управитељи звали су се *војводе*: овакi је војвода био н. п. Стојан Чупић у Мачви, Милош Стоићевић у Поцерини, Антоније Богићевић у

Јадру, Хајдук Вељко у крајини Неготинској и т. д. — 4) и данас у Београду *Турци* својега старјешину зову *војвода*; овај војвода Турке затвора и за мање им ствари суди, а за веће, гдје се тиче чистога суда, шаље их кадији, и кога нађе за право може избити. Првијех година Милошева владања ваки је војвода овако судно и Србима, али сад суди само Турцима. — 5) војвода у сватовима, које понајвише бива ујак младожењин: Кума куми Дебелић-Новака,| А прикумка Новаковић-Грујa,| Старог свата Сибињанин-Јанка,| А ђевера Краљевића Марка,| А чауша Рељу Крилатицу,| А *војводу* Обилић-Милоша — Овога обичаја у Сријему и у Бачкој и у Банату као и многијех другијех сад нема, а и у Србији слабо, али у Херцеговини и у Црној гори и онамо по приморју има једнако. — 6) у Хрватској војвода се данас зове шумар који иде на коњу.

во̀јвод-баша, m. војвода у сватовима: *Војвод-баше, браћо наша* —

во̀јводин, а, о, без војвода, *τοῦ* војвода.

во̀јводиница, f. die Frau без војвода, ихог *τοῦ* војвода.

во̀јводити, дӣм, v. impf. zum војвода machen, appello *τὸν* војвода.

во̀јводити се, дӣм се, v. r. impf. ſich für einen војвода ausgeben, pro војвода se gerere.

во̀јводић, m. Sohn без војвода, filius *τοῦ* војвода: Ђе војвода обједује,| *Војводић* му коња држи —

во̀јводица, m. dim. v. војвода.

во̀јводовање, n. das војвода ſein, *τὸ* esse војвода.

во̀јводовати, дујём, v. impf. војвода ſein, sum војвода.

во̀јводски, ка̄, ко̄, den војводе gehörig, *τῶν* војводе.

во̀јводство, n. 1) die Würde eines војвода, dignitas *τοῦ* војвода. — 2) deſſen Gebiet, Herzogthum, terra *τοῦ* војвода, ducatus: А ти, стриче, војевода Гојко!| Мало л' ти је *војводства* твојега?| Мало л' ти је? Остало ти пусто!| Већ с' о туђе отимате царство —

во̀јвођење, n. das Ernennen zum војвода, *τοῦ* војвода appellatio.

Во̀јдраг, m. Mannsname, nomen viri.

војева̀ње, n. das Kriegen, belligeratio.

војева̀ти, во̀јујём, v. impf. kriegen, bellare. [cf. војштити 1, крајинити, ратовати].

во̀јевода, m. у пјесмама мјесто *војвода*: А ти, стриче, *војевода* Гојко —

во̀јно, у пјесмама налази се мјесто *војно*.

во̀јка, f. (у примор.) vide **воњка**: О наранџо, *војко* племенита —

во̀јник, војника, m. der Krieger, miles. [cf. војак].

1. **во̀јница**, f. der Krieg, die Kriegszeit, belli tempus.

2. **Во̀јница**, f. варош у Босни, eine Stadt in Bosnien, urbs Bosnae.

1. **во̀јничкӣ**, ка̄, ко̄, ſoldatiſch, militaris.

2. **Во̀јничкӣ**, ка̄, ко̄, von Војница.

во̀јне, m. (ст.) муж, Gemahl, maritus [cf. јунак 2, храбар [рабар], робар; муж]: Како не ћу бледа бити?| *Војно* ми је пијаница —

во̀јнов, а, о, (ст.) без Gemahls, mariti: Весели се, *војнова* мајко —

во̀јска, f. (dat. во̀јсци, acc. во̀јску) 1) das Kriegsheer, exercitus. — 2) отишао на̄ во̀јску, ins Feld, zu Felde, in bellum. — 3) (у Боци) die Leute, homines: на овом броду нема много *војске*; у овоме је мјесту обична (gefällig) *војска*; [vide чељад 3. — 4)] колико имаш *војске* у кући; има много *војске* у кући. cf. [vide] чељад [2].

војсково̀ђа, m. (у Ц. г.) Heerführer, bellidux: *Војсковође* војску поведоше —

во̀јта, f. (у војв.) eine Art Kartenſpiel, lusus quidam paginarum.

во̀јштина, f. augm. v. војска.

во̀јштити, во̀јштӣм, v. impf. 1) на кога, kriegen, belligero [vide војевати]. — 2) (у Дубр.) с дјецом, т. ј. имати посла с њима, мучити се око њих, zu thun haben, fatigari.

во̀јшћење, n. das Kriegen, belligeratio.

во̀ко, m. hyp. v. во, особито кад вабе теоце: пос, *воко*, пос! ма, *воко*, ма! — Што гођ *воко* буче, себи за врат баца.

во̀лак, во̀ка, m. (pl. во̀ци, gen. волā̀ка̄) 1) hyp. v. во: Ожени се, стаће ти *волак* на ногу; Отисни, потисни, *воци* ти корисни (кад се што тешко у друштву ваља или тура пред собом); Молићу вам молитвицу| За све куће добре среће| За тежака и *волака* — 2) (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefiſch, piscis quidam marinus.

во̀лање, n. игра у којој се баца штап по земљи да се премеће, ein Hirtenſpiel, ludi genus.

во̀ла̄р, волā̀ра, m. који чува волове, Ochſenhirt, bubulcus.

***Во̀лач**, m. владичино око у језеру Скадарскоме.*

во̀ла̄рски, a, o, Ochſenhirten-, bubulcorum.

во̀лати се, во̀ла̄м се, v. r. impf. т. ј. штаповима, eine Art Hirtenſpiel, ludi genus.

во̀ла̄ш, m. Ochſenname, nomen bovi indi solitum.

во̀лети, во̀ла̄м, (ист.) vide вољети.

во̀лиј, ја, је, (по јуроз. кр.) lieber wollend, malens: Ја сам *волиј* изгубити главу| Него цару поклонити пару —

во̀ликац, кца, m. (у Дубр.) Art Pflanze, tribulus [L.?].

во̀лити, во̀ла̄м, (зап.) vide вољети.

воло̀вод, m. (у Дубр.) eine Art Pflanze, herbae genus [orobanche L.].

воло̀водница, f. волови што иду за кравом кад води крава, die Freier der läufigen Kuh, vaccae proci.

во̀ловски, ка̄, ко̄, n. п. месо, Ochſen-(Fleiſch), caro bubula. cf. волујски.

во̀ловски јѐзик, m. die Ochſenzunge, anchusa officinalis Linn.

во̀ловскō о̀ко, n. das Ochſenauge, chrysanthemum leucanthemum Linn.

Воло̀дер, m. 1) брдо између Гроцке и села Колара. — 2) гдјекоја се брда тако зову и по другијем мјестима, н. п. у Хрватској.

воло̀паша, f. мјесто за пашу орањим воловима, Ochſenweide, pascuum bovillum.

Во̀лујāк, m. планина у Херцеговини.

волу̀̄јāр, волујāра, m. vide волујарка 1.

волу̀̄јара, f. некаква звијезда, коју ратари познају, и кад она изиђе онда већ иду тражити волове. [cf. волујарка 2].

волу̀̄јāрка, f. 1) некако крупно црно и бијело грожђе, Büffelaugen, uvae genus. cf. волујар. — 2) vide волујара.

Во̀лујац, *Во̀лу̀̄јца, m. брдо* [село] *код Ужица.*

во̀лу̀̄јскӣ, кā, кō, vide воловски.

во̀ља, f. 1) der Wille, voluntas: Другоме на *вољу*, а себи невољу; *до миле* воље н. и. *наиграли смо се.* — 2) у говору се каткад узима као мјесто *или*, н. п. *воља* ти доћи, *воља* ти не доћи; *Вољ'* ти пити, *вољ'* капу купити. — 3) гуша у кокоши или у тице, der Kropf der Henne, des Vogels, guttur.

Во̀љāвча, f. намастир у Србији.

во̀љāн, љна, љно, (во̀љнӣ, нā, нō) 1) frei, sui juris: вољан си, du kannſt es thun, per te stat; Тако имао од куда давати и *вољноме* и невољноме! За здравље свакога јунака брата Ришћанина *вољнога* и невољнога (кад се напија). — 2) guter Laune, guter Dinge, laetus: *Вољан* буди, царе господине —

во̀љанӣ Боже! (verwunderнd) guter mächtiger Gott! bone Deus!

во̀љети, во̀лӣм (во̀љу), v. impf. (још.) lieber wollen, malo: *Волим* мастан капати него гладан плакати. Говори се и *највољети*, am liebſten wollen: Ја би бурму *највољела* — Ја би Јанка *највољела* —

во̀љица, f. dim. v. воља.

во̀нтāње, n. vide вотање.

во̀нтати, тāм, v. impf. vide вотати.

во̀њ, во̀ња, m. (по зап. кр.) der Geruch, odor.

во̀ња, f. [vide] задах, cf. мирис.

во̀њāње, n. 1) das Riechen, odor. — 2) das Riechen, odoratio.

во̀њати, њāм, v. impf. (по запад. кр.). (cf. [vide] мирисати) 1) воњам ружу, riechen, odoror. — 2) ружа воња, riecht, oleo: Ни лук јео, ни луком *воњао* —

ворӣнта (cf. форинта), f. der Gulden, florenus.

во̀ртāње, n. vide вотање.

во̀ртати, тāм, vide вотати.

во̀сак, ска, m. (loc. во̀ску) das Wachs, cera: као у во̀ску, ſicher, tutus.

воскова̀рина, f. (у Србији) die Wachsſtrebern, recrementa cerearia. cf. [vide] воштина [1].

воскова̀рџија, m. који восковарину купује, der die Wachsſtrebern kauft, qui emit recrementa cerearia. [cf. туричар].

во̀та, f. (у војв.) (cf. фота) некака игра, Art Spiels, ludi genus.

во̀тāње, n. das Narren, ductatio. [cf. вонтање, вортање].

во̀тати, во̀тāм, v. impf. (у војв.) кога, narren, bei der Naſe herumführen, ducto. [cf. вонтати, вортати].

во̀тњāк [воћњак], m. 1) der Obſtgarten, pomarium. — [*Вотњак*] 2) село у Рађевини (близу Лознице). — 3) зидине од намастира (у селу Вотњаку, на лијевом бријегу ријеке Штире). cf. затроношити.

вотња̀чић, m. dim. v. вотњак.

во̀ћāр, m. 1) der Obſtliebhaber, amans pomorum. — 2) der Obſthändler, Debſtler, qui poma venditat.

во̀ће, n. das Obſt, poma [cf. мива]: У своје *воће* кад ко хоће.

во̀ћка [војка], f. der Obſtbaum, pomus.

во̀ћкāње, n. das Herumführen, ductatio.

во̀ћкати, кāм, v. impf. herumführen, ductare: квочка *воћка* пилиће, а не ће на једном мјесту да се смири.

во̀ћкоша, f. (у Бан.) овца која *води* друге овце, ein Schaf das andern vorausgeht und ſie führt, dux (gregis).

во̀ћњāк, m. vide вотњак.

во̀ч! interj. Laut um ein Rind davon zu jagen, sonus abigendi bovem. cf. ћеја, вочке.

во̀чић, m. dim. v. во.

во̀чке! vide воч.

во̀ша, f. Kinderwort für вода, aqua sermone infantium. [cf. бумба].

во̀штан, а, о, wächſern, cereus: Држи као да су му руке *воштане.*

воштāница, f. die Wachsleinwand, ceratum. [cf. мушема].

во̀штара, } f. das Wachshaus, wo das Wachs
во̀штāрница, } gepreßt wird, cella ceraria(?).

1. **во̀штац!** interj. (у Сријему) vide пис!

2. **во̀штац!** удри га, ſchlage! percute! cf. воштити [2].

во̀штēње, n. vide вошћење.

во̀штина, f. (augm. v. восак) 1) die Wachsſtrebern, recrementa ceraria. cf. восковарина [турича 3]. — 2) саће у коме нема меда.

во̀штити, тāм, v. impf. 1) wichſen, cero. — 2) prügeln, verberare, [vide] тући [1], cf. бити: воштили су га.

во̀шће, n. (у Славонији) das Kannenkraut (öſter. Zinnkraut), equisetum [L.].

во̀шћēње [воштење], n. 1) das Wichſen, ceratio. — 2) das Prügeln, verberatio.

1. **вр̄**, вр̄а, m. vide [1] врх.

2. **вр**, praep. vide [2] врх.

врāбац, врāпца, m. (pl. gen. врāба̄ца) [1)] der Sperling, passer [cf. 2 пара 3, срабац]: Ко се боји *врабаца*, нек не сије проје. [— 2) vide попик].

врāбица, f. das Weibchen des Sperlings, passer femina.

врâг, m. der Teufel, diabolus, cf. [vide] ђаво: Ко с *врагом* тикве сије, све му се о главу лупају; Не да му *враг* мировати; Не лези, *враже* (кад се приповиједа да је ко што зло једно за другим радио); Није му ни *врага*; не ће му бити ни *врага*, es fehlt ihm gar nichts.

врагàђу̂р, врагађу́ра, m. Питали бабу кад је ишла на панађур куда ће, а она пуна радости одговорила: „идем на *панађур ђур*." А кад се вратила с панађура, онда је запитали: „ђе си била, бако?" „На панађуру и на *врагађуру*" (одговорила љутита, пошто је видјела да на панађуру не да нико ништа без новаца).

врагòвâње, m. der Muthwille, petulantia. [cf. враголисање, враголство, врагољење, ђаволисање, ђаволство].

врагòвати, врàгујêм, v. impf. Muthwillen treiben, petulantem esse. cf. враголисати [враголити, ђаволисати, ђаволити].

врагòлâн, враголáна, m. der Muthwillige, petulans. cf. [ђаволан,] врагулин.

врагòласт, а, о, muthwillig, petulans. *cf. врагометан* [врагометаст], *ђаволаст*.

врагòлије, врагòлӣјâ, f. pl. die Teufeleien, nequitiae.

врагòлисâње, n. vide враговање.

врагòлисати, лишêм, vide враговати.

врагòлити, лӣм, vide враговати.

врагòлић, m. (у Дубр.) die Wassernuß, trapa natans Linn.(?)

врагòлица, f. vide ђаволица.

врагóлство, n. vide враговање.

врагòљêње, n. vide враговање.

врагòметан, *тна, о,* } (*по југоз. кр.*) *vide враголаст.*
врагòметаст, *а, о.* }

врагу̀лӣн, врагулӣна, m. (у Боци) vide враголан: Пошљите ми малу ђецу да ме превезу;| Ма су ђеца *врагулини*, утопиће те —

врâжа, [f. vide врацбина?].

врâжâње, [n. vide врачање?].

врâжати, жâм, [v. impf. vide врачати?].

врàжда, f. (у Грбљу) vide крвно коло.

врáжјӣ, жјâ, жјê, teuflisch, diabolicus. [cf. 1 ђавољи].

Вражòгр̂нци, Вражòгрнâцâ, m. pl. село на лијевом бријегу Тимока у Црној ријеци (онуда се говори и *грнац* и *лонац*).

врàјкôр, врајкóра, [фрајкор] m. das Freicorps, manus volonum.

врајкóрац [фрајкорац], рца, m. der Freicorist, volo.

врајкòрија [фрајкорија], f. die Freicorps, volonum copiae.

врàјкôрскӣ [фрајкорски], кâ, кô, Freicorps-, volonum.

[**врајт** (фрајт), m. (у Сријему, у Бачк. и у Бан.) der Gefreite, miles gregarius immunis statione. (*Види* прво издање). cf. драживашка].

[1] **врâн**, m. 1) vide гавран [1]: Ја два *врана*, два по Богу брата — 2) vide вранац: Поткова му *врана* дебелога — 3) враг [vide ђаво], кад му не ће име да спомену: Мање више, свак има свог *врана*.

[2] **врâн**, врáна, но, (врâнӣ, нâ, нô) schwarz, ater. [vide црн].

врàна, f. (pl. gen. врâнâ) die Krähe, cornix: *Врана врани* очију не вади; Викнуше (гракнуше) као на бијелу *врану*.

врáнац, нца, m. 1) der Rappe (schwarzes Pferd), equus ater. [cf. 1 вран 2, галин]. — 2) (у Ц. г.) (pl. вранчеви) црна тица водена, мало мања од гуске, Art Wasservogel, avis genus [phalacrocorax carbo L. или pygmaeus].

вранèтина, f. augm. v. врана.

Врàнеш, m. Mannsname, nomen viri.

врàнеша, f. (у Грбљу) име кози, Ziegenname, nomen caprae.

врàнило, n. Schwärze, atramentum.

врàнилова трáва, f. der Dosten, origanum vulgare Linn.

врàнин, а, о, der Krähe, cornicis.

врàнино ȍко, n. (у Сријему) die Einbeere (Sauauge), paris quadrifolia [majanthemum bifolium L.].

врáнити, врâнӣм, v. impf. schwärzen, atro.

врàнић, m. 1) das Küchlein der Krähe, pullus cornicis. — 2) [*Враниħ*] планина у Херцеговини више Мостара, ein Berg in Herzegowina, mons Hercegovinae.

врàнôка, f. име овци (врàноока?) Schafsname, nomen ovi indi solitum.

врàнота, m. во црн без биљеге, ein schwarzer Ochs, bos ater.

врàнц, m. die Franzosen (Krankheit) [die Lustseuche], lues venerea [syphilis. vide врењак].

врàнцав, а, о, venerisch, morbo gallico corruptus. [cf. вранцљив].

врàнцâње, n. das Anstecken mit Franzosen, infectio venerea.

врàнцати, цâм, v. impf. mit Franzosen anstecken, inficio morbo gallico.

врàнцати се, цâм се, v. r. impf. venerisch werden, infici morbo gallico.

врàнцљив, а, о, vide вранцав.

врáнче, врáнчета, n. мали вран коњ, ein kleiner Rappe, equulus ater: Док ето ти једног Латинина| На *вранчету* коњу пеливану —

врáнчев, а, о, dem Rappen gehörig, equi atri.

врàнчина, m. augm. v. вранац: Па он узја бијесну *вранчину* —

врàнчић, m. dim. v. вранац.

врâњ, врáња, m. 1) der Spund, obturamentum. — 2) (у Сријему) некака тица као голуб гривњаш, Art Vogel, avis genus [phalacrocorax pygmaeus Tem.].

Врàња, f. 1) варошица у југоисточној Србији: Опреми је *Врањи* на Мораву — 2) у Црној гори брдо код Царева Лаза.

врáњак, врáњка, m. (у Дубр.) Art Pflanze [Nackt-

brüſenſtändel], herbae genus [gymnadenia conopsea R. Br.].

Врâњача, f. брдо у Велебиту к Далмацији.

врâњêње, n. das Schwärzen, atratio.

врâњй, њâ, њê, Kräh-, ž. V. Neſt, cornicis.

врâњй лу̏к, m. eine Art (wilden) Lauch [Milchſtern], porri genus [ornithogalum L.].

Врâњина, f. острво у блату Скадарском (око 50 пушака).

врâпчев, a, o, des Sperlings, passeris.

врâпчић, m. dim. v. врабац, passerculus. [cf. 1 парић].

врâпчjê сjêме, n. Name einer Pflanze [Steinſame], plantae genus [lithospermum officinale L. cf. дивља проха].

врâпчjй, (врâпчjй), чjâ, чjê, den Sperlingen gehörig, passerinus.

врâпчjй нòкти, m. pl. Name einer Pflanze, plantae genus.

врâс [фрас], m. (у војв.) die Fraiß (österr. die Фрас), epilepsia. cf. [vide] дjетиње.

врâт, m. (loc. врáту) 1) der Hals, collum. [cf. шија]. У Рисну кажу да не ваља дјецу за *врат* љубити, да не буду зла. Узео га на свој *врат*; Има жену и ђецу на *врату*; На врат на нос! ſchnell, eilend, propere. — 2) (у Ц. г.) vide *љуљ*.

врáта, n. pl. 1) die Thüre, fores. — 2) das Thor, porta [cf. капија; вратнице 1]: Граду *врата* рано затворајте —

врàтàоца, n. pl. dim. v. врата. [cf. враташца].

врàтâр, врàтáра, m. der Thorwärter, janitor. [cf. вратарџија, капиција].

врàтáрев, врàтáров, a, o, des Thorwärters, janitoris.

врàтàрица, f. die Thorwärterin, janitrix.

врàтàрџија, m. vide вратар: *Вратарџија* од Барата града —

врàтàшца, n. pl. vide врataоца.

врàтило, n. вратила су два: *иредње* (или *шуиље*), на које се навија платно, der Bruſtbaum, jugum textorium, и *стражње*, на које је навијена пређа, Garnbaum, jugum: Доведи ми дугонокту другу| Да прокопа на *вратилу* трубу —

врàтина, f. augm. v. врат.

врàтити, врâтим, v. pf. [cf. вратити] 1) umkehren machen, converto (reice capellas, Virg.) — 2) zurückgeben, restituo: Зла жена зајма не *врати*.

врàтити се, врâтим се, v. r. pf. umkehren, revertor. [cf. вратити се].

врàтић, m. dim. v. врат.

врàтич, m. vide повратич.

врàтиша, f. der Zurückgeber, redditor: Ни *вратиша* ни платиша.

Врáтла, Врàтáлâ, n. pl. планина у Херцеговини.

врàтло, n. (у Воци) као *врата*, н. п. ено брода на *вратло* (кад улази из мора у залив), die Mündung, ostium.

Врàтнâ, f. adj. намастир у крајини Неготинској.

врàтнâ кôст, f. [das Zungenbein], os hyoideum.

врàтнй, нâ, нô, н. п. кост, жиле, Hals-, colli.

1. **Врâтнйк**, m. у Велебиту место, с којега се из Хрватске у Сењ идући море угледа.

2. **врâтнйк**, m. *1)* (у Ц. г.) довратник од камена. [vide довратник] cf. вратница. — *2)* [*Вратник*] *код Сарајева брдо на коме је град.*

врâтница, f. (у Ц. г.) vide довратник.

врâтнице, f. pl. 1) врата од прућа исплетена, или од дрвета начињена, das Gatterthor, porta clathrata. Вратнице понајвише стоје на путу, и затварају се да не иде марва у поље; или на тору. — 2) (у Рисну) vide [довратник] прагови.

Врâтнô, n. adj. брдо у Ловћену.

врàтôван, вна, вно, (у Ц. г.) н. п. жито у коме има врата, па од хљеба таковога жита *заврата* човјек, т. ј. опије се, mit Lolch vermiſcht, lolium continens.

врàтòлом, m. 1) (Scheltwort) du Halsbrecher! audax. — 2) у пјесми, Name einer Zauberpflanze, herba ficta: Кад набрала костолома,| Костолома *вратолома* —

Врàтолòмиje, m. Bartholomäus, Bartholomaeus.

врâтор (cf. пратор [фратор]), m. der Frater (Mönch, Kloſterbruder), monachus latinus.

врâторов [фраторов], a, o, des Fraters, monachi latini.

врâторскй [фраторски], кâ, кô, fratriſch, monachalis.

врâћа, f. (у Ц. г.) die Rückgabe, restitutio [cf. враћам]: без плаће и без *враће*.

врâћам, ћма, m. (у приморју) у пословици: Зајам *враћам*, vide враћа.

врâћâње, [cf. вртање 1] 1) das Umkehren, conversio. — 2) das Wiedererſtatten, restitutio.

врâћати, v. impf. [cf. вртати 1] 1) umkehren machen, converto, rejicio. — 2) wiedergeben, restituo.

врâћати се, ћâм се, v. r. impf. umkehren, saepe revertor. [cf. вртати се].

врâч, врáча, m. 1) Wahrſager, divinus, cf. [врачар 1,] погађач, гатар: Ако није *врач*, а он је погађач. — 2) Hexenmeiſter, magus. [cf. бајач, бајало].

врáчâње [врâжâње?], n. [cf. гатање] 1) das Wahrſagen, divinatio. — 2) das Hexen, incantatio.

врàчâр, врачáра, m. 1) vide врач[1]. — 2) [*Врачар*] die Umgegend von Belgrad, die zwar in den Liedern поље heißt, aber hügelig iſt: Док ми гледа Крњо на Земуна,| А Маргета на *Врачар* на поље —

врàчара, f. [cf. врачарица] 1) die Wahrſagerin, divina. cf. гатара. — 2) die Zauberin, maga [vide бајалица].

врачáрев, a, o, vide врачаров.

врачàрина, f. die Wahrſagergebühr, quod divino datur. [cf. гатарина].

врача̀рица, f. vide врачара.

врача́ров [врачарев], а, о, des Wahrsagers, Hexenmeisters, divini, magi. [cf. врачев, гатарев (гатаров)].

вра̀ча̂рски̂, ка̂, ко̂, Wahrsager-, divinorum, magorum.

вра́чати, вра̂ча̂м [вра̂жати, жа̂м?], v. impf. [cf. гатати] 1) wahrsagen, divinare. — 2) hexen, incanto [vide бајати].

вра́чев, а, о, vide врачаров.

вра́чевска̂ мо̀литва, f. (у Боци) некака молитва која се чита болесницима.

Вра́чи (Вра́чеви), m. pl. die heiligen Aerzte (Kosmas und Damian), medici (Cosmas et Damianus) [vide безмитни врачи].

вра̏џбина, f. (понајвише се говори pl. *вра̏џбине*) die Hexerei, Zauberei, artes magicae. [cf. вража?].

вра̀шки̂, ка̂, ко̂, teuflisch, diabolicus. [cf. ђаволски].

вр̀ба, f. die Weide (Baum), salix: То је на *врби* свирала (d. i. nichts); Кад *врба* грожђем роди (nie).

Вр̏ба̂с, m. 1) вода у Босни. — 2) село у Бачкој.

вр̀бица (врби́ца), f. 1) dim. v. врба. — 2) врбове гранчице које свештеник на Цвијети ујутру послије миросања раздаје, die Palmzweige, rami palmarum. [— 3) (*Врбица*) f. nom. pr. село у Крајини неготинској; *види* s. v. Крајина 2.]

вр̀бља̂к, врбља́ка, m. die Weidengegend, das Weidengebüsch, salictum.

вр̀бов, а, о, Weiden-, z. B. Laub, salicis. Поуздати се у кога као у *врбов* клин.

Вр̀бова̂, f. adj.: Кад су били на воду *Врбову* — Па објеси агу код *Врбове* —

врбо̀вати, вр̀бујêм, v. pf. u. impf. (у војв.) werben (zum Kriegsdienste), perducere (ad militiam).

врбо̀вати се, вр̀бујêм се, v. r. impf. sich anwerben lassen, do me (ad militiam).

вр̀бовина, f. Weidenholz, lignum salignum.

вр̀бо̂вка, f. Werbung, comparatio (delectus) militum: отишао у врбовку (говорило се и у Србији за времена Карађорђијева кад ко отиде да изгони на војску људе који су остали код кућа или с допуштењем отишли кућама, па се још не повратили).

вр̏бопу̂ц, m. die Zeit da die Weide ausschlägt (mit satyrischem Nebenbegriff), tempus quo salix frondescit. cf. винобер.

вр̀вети, (ист.) }
вр̀вити, (зап.) } **ви̂м,** vide врвљети.
вр̀вјети, (југоз.) }

вр̀вље̂ње, n. das Gedränge von hinströmenden Menschen, turba properantium.

вр̀вљети, ви̂м, v. impf. (јуж.) wohinströmen, wimmeln (von Menschen), confluo [cf. камтити]: *врве* људи; *врви* свијет; Која *врви* да поврви као овце на солило (реку они који хватају раке или рибу као пљунувши у оно што први пут ухвате).

вр̂вца, f. die Schnur, funiculus [cf. дретва, канап, тенеф, гајтан, уже 3, узица]: Вуку му се за ногама *врвце* —

1. **вр̂г,** m. крбањ, ein Schöpfgefäß von Kürbis, haustrum e cucurbita. [vide тиква 1б].

[2. **врг,** m. vide 1 **врх.**]

вр̏гнути, нêм, vide [1] **вр̏ћи.**

вр̏гнути се, нêм се, vide **врћи се.**

Вр̀горац, Вр̀го̂рца, m. Stadt im Küstenlande unweit Неретва, nomen urbis: Ти отиди ка *Вргорцу* граду, Те савежи Жарића Асана —

вр̀дања, f. (у Ц. г.) vide [вика 1] вардања.

вр̏да̂ње, n. das Ausweichen, declinatio. [cf. шевељење].

вр̏дати, да̂м, v. impf. auszuweichen suchen, declinare. [cf. варакати, варакати се; шевељити].

Вр̀дни̂к, Врдни́ка, m. 1) село у Фрушкој гори. — 2) намастир код тога села (тај се намастир зове и Раваница[3]).

Врдни́чанин, m. Einer von Врдник.

Вр̀дни̂чка̂ Ку́ла, f. старе зидине на брду више Врдника: Док је *Врдничке куле* (н. п. тако ће бити, или не ћу ни ја живљети и т. д.), ewig, in aeternum.

вр̀дни̂чки̂, ка̂, ко̂, von Врдник.

вр̏днути, нêм, v. pf. ausweichen, declinare [cf. варакнути, варакнути се; мрднути].

вре́ба̂ње, n. das Lauern, insidiae. [cf. врзање 1, прежање, прежење].

вре́бати, врêба̂м, v. impf. lauern, insidior. [cf. врзати, кебати, прежати, прежити].

врѐба̂ч, вреба́ча, m. der Laurer, insidiator.

врѐва, f. Gewimmel, der Tumult, tumultus.

вре́дан, дна, дно, (ист.) vide вриједан.

вре́дити, ди̂м, (ист.) vide вриједити: Обрвице *вреде* Каменице —

вредно̀ћа, f. (ист. и јуж.) der Werth, die Würdigkeit, dignitas.

вре́довац, о̂вца, m. (у Сријему) gelbe Wiesenraute, thalictrum flavum [L.].

вре́ђа̂ње, n. (ист.) vide вријеђање.

вре́ђати, врêђа̂м, (ист.) vide вријеђати: Дика смеђа у срце ме *вређа* —

вре́жа, f. (ист.) 1) vide вријежа. — 2) (у Бачк.) лубенице и диње, die Melonen, pepones. cf. [vide] бостан[2].

врѐзнути, нêм, v. pf. einen Streich versetzen, baculo percutio (onomatop.) [vide ударити 1]: *врезнуо* га батином по глави.

врѐло, n. die Quelle, der Ursprung des Flußes, fons. [vide] извор, cf. врутак.

вре́ме, врѐмена, n. (ист.) vide вријеме.

врѐменит, а, о, (ист. и јуж.) } betagt, pro-
врѐме̂шан, шма, шно, (у Барањи) } vectae aetatis.

врѐњак, њка, m. eine Art Hautkrankheit, genus morbi cutanei. Болести ове највише има по нахији Пожаревачкој и ондје се зове *френга* и *френка*. [cf. вранц, врењга, шкрљево].

врѐњга, f. vide [врењак] френга.
врéње, n. das Sieden, aestuatio.
врѐо, врѐла, ло, heiß, fervidus. [cf. жежак].
врѐоце, n. dim. v. врело.
врêсак, ска, m. (ист.) vide вријесак.
врéсло, n. (ист.) vide вријесло.
вретѐнâр, вретенáра, m. der Spindelmacher, qui fusos conficit.
вретѐнара, f. н. п. мјерица, котарица, der Korb, worin die Spindeln gethan werden, sporta fusis asservandis.
вретенáрев, } a, o, des Spindelmachers, ejus qui
вретенáров, } conficit fusos.
врѐтêнка, f. (у воденици) Drilling (Triebrad), tympanon.
вретѐно, n. 1) die Spindel, fusus. cf. бретено, вртено. — 2) вретено у кола воденичнога, die Achse am Mühlrade, axis. — 3) (у Дубр.) прорашљика у црнога лука, Samenstengel, germen cepae. [vide бик 2] cf. бачва.
вретéнце, n. dim. v. вретено.
врѐти, врйм, v. impf. [ист. и јуж.] 1) sieden, aestuo. — 2) ври тамо нешто, es ist ein Getöse, Tumult, tumultuantur. — 3) ври комина, вино, gähren, fermentare. — 4) ври вода, vide извирати.
врѐћа, f. (ист. и јуж.) der Sack, saccus (права је врећа од вуне, ако је од прштишта онда се зове *цак*[1], ако ли од костријети онда је *арар* [харар]; арар и врећа једнаке су величине, а цак је узак и дугачак. Све ово разликује се од торбе по томе што је она мања и што има повраз или упрте).
врећѐтина, } f. augm. v. врећа [cf. врећурина]:
врѐћина, } Двије бабе за *врећину* сламе,| А два старца за печена јарца —
врѐћица, f. dim. v. врећа.
врећу̀рина, f. vide врећетина.
вр̏ж, m. (по зап. кр.) у дрвету [vide] чвор [1] (од гране), der Knoten, nodus.
вржнòвит, a, o, vide чворновит.
вр̀зâње, n. 1) vide вребање. — 2) vide врзење.
вр̀зати, вр̂зâм, v. impf. vide вребати: Да он *врза* утке златокриле —
вр̀зати се, вр̂зâм се, v. r. impf. vide врсти се: *врза се* око куће.
вр̀зêње, n. Kleben an einem Orte, τὸ haerescere. [cf. врзање 2, вртљање].
вр̏зимицê, adv. (у Ц. г.) schleudernd, jactu. cf. [изручке,] хитимице [1 (итимице)], пустимичке.
вр̏зина, f. (у Шумад.) vide обала 2.
вр̀зино кòло, n. Срби приповиједају да неки ђаци, кад изуче дванаест школа, отиду (њих 12 мора бити) на *врзино коло* (да доврше са свијем и да се закуну. А гдје је то врзино коло, и шта је, Бог би га знао), и ондје некакву особиту књигу чатећи нестане једнога између њих дванаест (однесу га ђаволи или виле), али они не могу познати кога је нестало. Људи из Хрватске приповиједали су ми да под Велебитом има село *Врзићи*, и више њега наврх Велебига мјесто које се зове *Врзино коло*, на коме виле играју. (Тај је био и на врзину колу — говори се за човјека, који је много учио —). Такови ђаци послије зову се *грабанцијаши*, и иду са ђаволима и са вилама, и воде облаке у вријеме грмљаве, олује и туче. Грабанцијаши су сви издрпани („какав је издрпан, као грабанцијаш").
Вр̀зићи, m. pl. село у Хрватској под Велебитом.
ври̏дан, дна, дно, (зап.) vide вриједан.
ври̏дити, дйм, (зап.) vide вриједити.
ври̏ђâње, n. (зап.) vide вријеђање.
ври̏ђати, врйђâм, (зап.) vide вријеђати.
ври̏ђати се, врйђâм се, (зап.) vide вријеђати се.
ври̏жа, f. (зап.) vide вријежа.
врйјед, m. (у Дубр.) vide [пришт] непоменик.
вријѐдан, (дна, дно, (јуж.) würdig, dignus. [cf. врстан 2, достојан].
вријѐдити, дйм, v. impf. (јуж.) werth sein, valeo: *вриједи* царева града. [cf. 2 ваљати 1, долазити 3, 1 стајати 3].
вријѐднôст, вријѐдности, f. der Werth, valor.
вријѐђâње, n. (јуж.) das Anstoßen, Aufreißen der Wunde, divulsio, offensio.
вријѐђати, врйјеђâм, v. impf. (јуж.) aufreißen (die Wunde), rumpo, offendo.
вријѐђати се, врйјеђâм се, v. r. impf. (јуж.) seine Wunde aufreißen, divello ipse vulnus meum, offendere se.
вријѐжа, f. (јуж.) 1) der Stengel (z. B. des Kürbisses, der Melone), scapus. — 2) пасја вријежо! Scheltwort gegen Kinder, convicium in pueros. [vide кот 1] cf. врежа.
вријѐме, врѐмена, [бријеме] n. (јуж.) 1) die Zeit, tempus [cf. доба]; на вријеме, zu rechter Zeit, tempore: дошао на вријеме; Вријеме град гради, па га и разгради. *Вр'јеме* гради низ Котаре куле,| *Вр'јеме* гради, *вр'јеме* разграђује — 2) Wetter, tempestas [cf. година 2]: рђаво вријеме, лијепо вријеме; Киша, снијег, и још једно вријеме; А покрај ње крило оковано,| Што јунака брани од *времена*,| Од *времена* и од вјетра љута — 3) женско вријеме, die monatliche Reinigung, menstruum. cf. прање[2], праница [1], мјесечина [2, цвијет 4, видјети се 4].
врйјес, m. (у Ц. г. говори се и *фријес*) vide вријесак.
врйјесак, ска, m. (у Лици) трава која по врх Велебита мирише, а по Лици не, и зове се *вриштина* [Besenheide, calluna vulgaris Salisb.]. cf. вријес [(фријес), вријесац].
вријѐсац, сца, m. (у Дубр.) vide [вријесак] вријес.
вријѐсло, *n. (јуж.)* [vide повраз].
вријѐћи, вр̀шêм, v. impf. (вр̏хао, вр̀хла, ло, *у Ц. г. вр̀сијâх)* (јуж.) [cf. 2 врћи] 1) Getreide

austreten (mit Pferden), tero frumentum. — 2) (у Боци) кукурузе, vide крунити.

вре́ме, вре́мена, n. (зап.) vide вријеме.

вре́сак, ска, m. 1) vide вриска: напао ми на дијете некакав *врисак*, т. ј. плаче, вриштi; А за Ђурђем мушко чедо| *Вриском* вриштећи — 2) (зап.) vide вријесак.

вре́ска, f. ein durchdringendes Geſchrei, z. B. von Rindern, wiehernden Pferden, sonus acer [cf. виска 2, врисак 1]: стоји *вриска* дјеце; Стаде *вриска* бијесних атова —

вре́снути, вре́сне́м, v. pf. ausſchreien, exclamo. [cf. виснути].

вре́ти, вре́м, (зап.) vide врети.

вре́ћи, вре́шем, (зап.) vide вријећи.

вре́шак [фришак], шка, шко, (у војв.) 1) friſch, recens. [vide] пријесан, cf. тазе. — 2) friſch, celer. [vide] хитар, cf. окретан.

вре́шко, (у војв.) geſchwind, cito, cf. [vide] брзо[1]: Оде *вришко* двору господскоме —

вре́штање, n. das durchdringende Schreien, clamor vehemens. [cf. виштање].

вре́штати, ти́м, v. impf. durchdringend ſchreien, clamo acriter. [cf. виштати (фиштати)].

вре́штика, (у Лици)| f. augm. v. вријесак. cf.

вре́штина, | црњушина.

вр̏ка, f. das Knurren, z. B. der Katze, murmur.

вр̏кати, ка́м, v. impf. aufheßen, irritare. cf. подбуњивати.

вр̏ке̑т, m. (у Ц. г.) мала лађица, ein kleines Schiff, navicula.

вр̏кѐтић, m. dim. v. вркет.

вр̏кнути, вр̏кне́м, v. pf. wegſchmettern, cum strepitu avolo.

вр̏коч, вр̏ко̀ча, m. као кицош, der Stutzer, homo elegans.

вр̏ко́чење, n. das ſich-Zieren, mollior incessus.

вр̏ко́чити се, вр̏ко̑чим се, v. r. impf. као носити се, или кицошити се, ſich zieren, mollius incedere.

вр̏ле́сина, f. (у Кривошијама) некака болест у којој се кашље, Art Huſten, tussis genus. [vide рорина].

вр̏ле̑т, f. *(loc. врле́ти)* die Steile, declivitas.

вр̏ле̑тан, тна, тно, ſteil, praeceps.

вр̏ли, cf. [vide] вријо: *врли* човјек. cf. хрли.

вр̏лина, f. die Tüchtigkeit, probitas. [cf. врлоћа.]

вр̏ли́чина, m. vide добричина.

вр̏ло, ſehr, valde. cf. [vide] веома.

вр̏ло̀ћа, f. vide врлина.

вр̏лу́дање, n. das Gehen (und Thun) eines, der ſich nicht wohl befindet, incessus hominis aut bestiae minus bene valentis. [cf. ерлудање].

вр̏лу́дати, вр̏лу́да́м, v. impf. ich gehe (oder ſehe aus), wie einer, der ſich nicht wohl befindet, incedo ut minus bene valens. [cf. ерлудати].

вр̏ља́н, а, о, am Auge beſchädigt, laesus oculo. cf. врљоок [врљоокаст].

вр̏ља́ње, n. 1) das Schlendern, ambulatio. [cf. главрњање, лутање, шалабазање]. — 2) das Werfen, jactatio.

вр̏ља́ти, вр̏ља́м, v. impf. 1) ſchlendern, ambulo. [cf. главрњати, ландати, лутати, шалабазати]. — 2) werfen, jactare [vide 2 бацати 1].

вр̏ља́ча, вр̏ља́ка, f. die Stange zum Einzäunen, tignum (pertica) sepiendo horto.

вр̏ља́шак, вр̏ља́ка́ша, m. (у Хрв.) коњ који је танак а дугачак, ein ſchlankes Pferd, equus gracilis.

вр̏ља́ти, вр̏ља́м, v. pf. werfen, wegwerfen, jacio. [vide] бацити[1], cf. турити.

вр̏ља́чица, f. dim. v. вр̏ља́ка.

вр̏ља́ч, вр̏ља́ча, m. der an einem Auge beſchädigt, saucius altero oculo.

вр̏ља̀ок, вр̏ља̀ока, вр̏ља̀око, a, o, vide вр̏ља̀ав: Има једно око, па и оно *вр̏ља̀ооко*.

Вр̏моша, f. ријека, која тече из Кома, и кад се састане с Перуђицом у Хасу, одande се зове Лим.

вр̏ндање, n. 1) das grobe Spinnen, netio crassioris lini. — 2) das Dahinplaudern, garritus.

вр̏ндати, да́м, v. impf. 1) прести на велико вретено, grob ſpinnen, nere crassius linum. — 2) dahin plaudern, nugas profero.

вр̏ндӯљ, вр̏нду́ља, m. највише се говори pl. *вр̏нду́љи*, и dim. *вр̏нду̑љић* (самотвори точкови као воденично камење, или кола од таковијех точкова. На таковијем точковима стоје понајвише Турски топови), eine Art Rades, aus einem Stücke, rotae genus.

вр̏нӯт, вр̏нӯта, m. (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefiſch [gemeine Makrele], piscis quidam marinus [scomber scomber L. vide младица 3].

вр̏нути, вр̏не́м, vide вратити.

вр̏нути се, вр̏не́м се, vide вратити се.

вр̏нчаница, f. einer der Riemen, die am опанак ſtatt des Oberleders ſind, lorum crepidae. cf. [врчманица, рчманица,] горњица.

вр̏нча́ње, n. 1) das Anmachen der Oberriemen des опанак, aptatio lororum superiorum crepidae. [cf. врчмање, рчмање]. — 2) das undeutliche Reden eines Mißvergnügten, mussitatio. [vide 1 врчање 2].

вр̏нчати, ча́м, v. impf. 1) опанке, die Oberriemen anmachen, lora superiora apto. [cf. врчмати, рчмати]. — 2) zornig reden, mussito [vide 1 врчати 2].

Вр̏ња́ка, f. вода у Хрватској, која извире из Канеле, и у Плашкоме утјече у Дретуљу.

вр̏о, вр̏ла, вр̏ло, tüchtig, probus. cf. хр̏о [хрли], врли.

вр̏о̀вит, а, о, vide врховит.

вр̏о̑вни, на́, но́, vide врховни.

вр̏нољење, n. unruhiges Stehen, oder Sitzen, impatientia.

вр̏нољити се, љи́м се, v. r. impf. als dim. v. вртјети се, unruhig ſtehen oder ſitzen, impatiens sedeo vel incedo.

вр̏сан, сна, сно, vide **врстан**.

вр̏сни́к, вр̏сни́ка, m. der mit mir gleichen Alters iſt, aequalis. cf. [суврсник, парњак,] вршњак.

вр̏сница, f. die mit mir gleichen Alters iſt, aequa-

lis, cf. вршњакиња: Врсници се твоји поженише,| А *врснице* твоје поудаше —

врсно̀ћа, f. die Ordentlichkeit, die Bravheit, frux (?).

вр̀ста, f. 1) die Reihe, series [vide ред 1]. — 2) његова врста, seines gleichen, par. [cf. суврст]. — 3) (у Дубр.) од сваке врсте и. п. има рибе, т. ј. свакојаке, Art, genus. [vide струка 3].

вр̀стан [врсан], сна, сно, (вр̂сни̂, на̂, но̂) 1) ordentlich, frugi: *вр̀стан* човјек. — 2) werth, valet, cf. [vide] вриједан: Лице јој је *врсно* Цариграда —

вр̀ста̂ње, n. das Stellen in Reih und Glied, collatio in ordine.

вр̀стати се, та̂м се, v. r. impf. sich in Reih und Glied stellen, in ordine colloco: А. *Врстајте се,* ето цара Мутапа.| Б.. Врстао се не врстао, нема нас више —

врстѐлези (т. ј. врзи те лези), (komisch als) Feiertagsname, dies festus fictus joci causa: А. Какав је данас светац?| Б. *Врстелези!*

вр̀сти се, вр̀зе̂м се, v. r. impf. an einem Orte kleben bleiben, adhaeresco. [cf. врзати се, вртљати се].

вр̏т, m. (по зап. кр.) der Garten, hortus. cf. градина [2], башча [1, бостан 3, бостањ, вртао, 2 долац, пеливој, перивој, цардин].

вр̀та̂љ, врта́ља, [фртаљ] m. (у војв.) das Viertheil, vide четврт [1].

врта́љче [фртаљче], чета, n. буре од четврти акова.

вр̏та̂ње, n. 1) vide враћање: Погинуло је *вртање,* али није зајам. — 2) das Aufbrechen der Nüße mit dem Messer, effractura nucis ope cultri.

вр̏тао, тла, m. vide врт.

вр̏та̂р, m. der Gärtner, hortulanus. cf. башчован [башчованџија].

вр̏тати, вр̏ће̂м, v. impf. 1) vide враћати. — 2) орахе, die Nüße aufbrechen, effringo nucem cultro.

вр̏тати се, вр̏ће̂м се, vide враћати се.

вр̀тача, f. 1) vide долина [1]: Уродиле боровнице| Према Прачи у *вртачи* — 2) (у Сријему) der Wasserwirbel, vortex. [vide] вртлог, cf. коловрат.

вртѐно, n. (око Сиња) vide вретено [1].

вр̀тети, ти̂м, (ист.) vide вртјети.

вр̀тети се, ти̂м се, (ист.) vide вртјети се.

вр̀те̂шка, f. (у Шумад.) vide обртаљка [1].

вр̀тигу̂з, m. некака тица, Art Vogel [weiße Bachstelze], avis quaedam [motacilla alba L.(?)].

Вр̀тијељка, f. главица у Црној гори: Побјегоше Турци низ нахију,| Црногорци сташе на *Врт'јељку* —

вр̀тити, ти̂м, (зап.) vide вртјети.

вр̀тити се, ти̂м се, (зап.) vide вртјети се.

вр̏ти̂ште, n. (у јужној Србији) vide купусиште.

вр̀тјети, ти̂м, v. impf. (југо з.) 1) bohren, terebro. — 2) н. п. главом, drehen, vertere.

вр̀тјети се, ти̂м се, v. r. impf. (јуж.) sich drehen, vertor: *врти ми се* мозак, es schwindelt mir, vertigine corripior.

вр̀тлог, m. der Wasserwirbel, vortex. cf. коловрат, вртача [2].

вр̀тља̂ње, n. vide врзење.

вр̀тљати се, ља̂м се, (als dim. v. вртјети се) vide врсти се: *вртља се* око куће.

вр̀тња, f. (у Дубр.) бол у костима, der Rheumatismus, rheumatismus.

врто̀глав, а, о, schwindelig, vertiginosus.

врто̀главац, а̂вца, m. 1) човјек вртоглав, der Schwindelkopf, homo temerarius. — 2) тица налик на швраку, Art Vogel, avis quaedam. [vide вијоглава (?)].

врто̀главица, f. der Schwindel, vergito. [cf. замавица].

врту́на, f. der Sturm, procella. [vide] олуја, cf. вијор.

Врћени̂к, Врћени́ка, m. брдо између Његуша и Цетиња.

вр̀ће̂ње, n. 1) das Bohren, terebratio. — 2) das Drehen, volutio.

вр̀ћети, вр̀ти̂м, (јуж.) vide вртјети.

вр̀ћети се, вр̀ти̂м се, (јуж.) vide вртјети се.

1. **вр̏ћи** [вргнути], вр̏гне̂м, v. impf. [pf.] 1) thun (stellen, legen), pono, cf. метнути [7]: Немој, пашо, изгубит' владику,| Немој Зету земљу отровати,| Е ти родит' нигда ништа не ће;| Но ходи га *врзи* на откупе — 2) (у Ц. г.) vide махнути: Ножем *врже* Николић Томашу —

2. **вр̀ћи,** вр̀ше̂м, (вр̏ао, вр̀ла, вр̀ло) (у Бачкој) vide вријећи.

вр̏ћи [вргнути] **се,** вр̏гне̂м се, v. r. pf. на кога, wem nacharten, nachgerathen, imitor. cf. [метнути се 1, уметнути се 2,] турити се [2].

вр̏ћка̂ње, n. dim. v. врћење.

вр̏ћкати, ка̂м, v. impf. als dim. v. вртјети.

Вру̏ља, f. поток у Херцеговачком приморју између Омиша и Макарске.

вру́так, тка, m. 1) (у Хрв.) die Quelle, fons, [vide] извор, cf. врело. — 2) [*Врутак*] село у Бјелопавлићима.

вру̂ћ, вру́ћа, ће, (вру̂ћи̂, ћа̂, ће̂, comp. вру̏ћи̂) heiß, fervidus.

вру̀ћац, ћца, m. у води оно мјесто гдје се не може да смрзне, in einem Fluße der Ort wo es nicht friert, locus fluminis non congelans. [cf. ведрац 1].

вру̂ћи̂, е̂га, m. (ваља да се мисли *огањ*) (у Сарајеву) vide врућица. cf. огањ.

врући̂на, f. die Hitze, aestus.

вру̀ћица, f. hitziges Fieber, febris ardens. [cf. ватруштина, врући, огањ 2, огњуштина].

вру̀ћичина, } f. augm. v. врућица.
врућу̀штина, }

Вру̏шка̂ Го̀ра, f. vide Фрушка — mit allen Ableitungen.

вру̏шкиња, f. eine Art Kirschen, cerasi genus [vide рскавац].

1. **вр̂х,** вр̀ха, [1 вр] m. (у Херц. и *врг*), das

Oberſte einer Sache, die Spitze, der Gipfel, summitas, cacumen.

2. **врх** [2 вр], praep. auf, über, supra: обукао двије доламе једну *врх* друге; убио га *врх* себе, т. ј. на себи; Он облачи од свиле кошуљу,| Пола злата, пола б'јела платна,| *Врх* кошуље зелену доламу —

врхо́вит [вр̏овит], а, о, н. п. гора, ein Berg mit vielen Spitzen, cacuminosus (?).

вр̏хо́вни [вр̏овни], на́, но́, oberſt, summus: Све *врховни* ага и спанџа —

вр̏ц, cf. трц врц.

вр̏ца́ње, n. 1) das ſchnelle Hin- und Herbewegen, micatio. — 2) das Spritzen, emicatio.

вр̏цати, ца́м, v. impf. ſpritzen, emico: Црна крвца кроз кошуљу *врца* —

вр̏цати се, ца́м се, v. r. impf. ſich ſchnell hin- und herbewegen (z. B. wenn ein Mann ein Frauenzimmer naſchäffen will), mico: Која *се врца* она и врше (мисли се за кобилу, али се говори за жене, и значи: која је љута она је и за посао).

вр̏цка́ње, n. dim. v. врцање.

вр̏цка́ти се, ка́м се, dim. v. врцати се.

вр̏ч, вр̏ча, m. (у Хрв.) vide бокал [1].

вр̏чак, чка, m. vide мачак 1.

вр̏ча́нци, вр̏ча́наца, m. pl. (у Барањи) опанци који немају врнчаница, него су само набрани унаоколо, па се одозго вежу каишима. У Бачкој се овакн опанци највише носе. Art Fußbebeckung, calceamenti genus.

1. **вр̏ча́ње**, n. 1) das Knurren, murmur. — 2) das Unzufriedenſein, murmur. cf. врнчање [2].

2. **вр̏ча́ње**, n. vide перјање [1].

1. **вр̏чати, ча́м**, v. impf. 1) као мачка, или као празно вретено кад се обрће, knurren, murmuro. — 2) врчи на њега, hat etwas gegen ihn, murmurat. cf. врнчати [2].

2. **вр̏чати, ча́м**, v. impf. (у Сријему) vide перјати [1] (на гвоздену пераницу). Повјесма се *врчају*.

вр̏чина, f. (у Хрв.) der Naſttopf, matula. cf. бокал [2], ноћшир.

вр̏чица, f. (у Сријему) vide [пераница 1] гвоздена перанца.

вр̏чманица, f. (у Ц. г.) vide врнчаница.

вр̏чма́ње, n. (у Ц. г.) vide врнчање [1].

вр̏чмати, ма́м, v. impf. (у Ц. г.) vide врнчати [1].

1. **вр̏ша**, (у Паштр.)
2. **вр̏ша**, (у Имоск.) f. vide вршка.

Вр̏шава, f. Warſchau, Varsovia.

вр̏ша́ј, m. (loc. вршају) eine Schicht Garben, die auf einmal ausgetreten wird, stratum. [cf. витао 4, насад 2].

вр̏шак, шка, m. vide вршчић 1.

Вр̏шац, шца, m. die Stadt Werſchetz (im Banat).

вр̏шачки́, ка́, ко́, von Вршац.

вр̏шва, f. (по јуроз. кр.) vide вршка.

вр̏ше́ње, 1) das Austreten, trituratio. — 2) die Erfüllung, perfectio.

вр̏шидба, f. das Austreten, trituratio.

вр̏шика, f. 1) на лози као кончићи који су највише на крају рачвасти, Rebenzinke, das Rebengabelchen, clavicula. — 2) у јаја врх заошиљаст, die Spitze am Ei, acumen ovi.

вр̏шити се, вр̏ши́ се, v. r. impf. in Erfüllung gehen, perficior [cf. навршивати се]: *врши се* воља Божја.

вр̏шка, f. die Fiſchreuſe, nassa. cf. [1 и 2] врша, вршва.

вр̏шља́ње, n. das Treten, calcatio.

вр̏шљати, ља́м, v. impf. кога, као газити кога, досађивати му, treten, calcare.

вр̏шни́к, m. vide црепуља.

вр̏шња́к, вршња́ка, m. vide врсник.

вршња́киња, f. vide врсница: Отвор' врата, седмакињо,| Материна *вршњакињо* —

Вр̏шчанин, m. Einer von Вршац.

вр̏шчић, m. 1) dim. v. врх. [cf. вршак]. — 2) dim. v. врг.

[**всето**, n. vide цело; *види* s. v. безродница.]

втѝца, f. (у Херц.) vide тица.

вуга, f. (у Црној гори *фуга*) die Beutelmeiſe, parus pendulinus [L.]. Вуга гнијездо своје објеси о гранама. У Србији се каже: „Смрди као вуга;“ а у Црној гори и онуда по приморју вуге се једу, и кажу да им је месо врло слатко.

вуга́ст, а, о, aſchfarbig, coloris cinerei.

Вуга́раг (Вукдраг), m. Mannsname, nomen viri.

Вуза́ман, m. Mannsname, nomen viri.

Вуи́ло, m. Mannsname, nomen viri.

Вуи́н, m. Mannsname, nomen viri.

Вуи́ца, m. Mannsname, nomen viri.

Вуја, m. (ист.) vide Вујо.

Вуја́дин, m. Mannsname, nomen viri.

Вуја́к, m. Mannsname, nomen viri.

1. **Вуја́н**, m. Mannsname, nomen viri.

2. **Вуја́н**, јна, m. манастир у Србији у нахији Рудничкој.

Вуја́на, f. Frauenname, nomen feminae.

Вуја́ш, m. Mannsname, nomen viri. Приповиједа се да је некакав Вујаш имао кућу негдје између Мучња и Јавора, па га све Турци биједили које за што и глобљавали, а кад му се већ досади онда рече: Јаох Мучњу, мучан ти си!| О Јаворе, јадан ти си!| Да падну кускуни с неба,| Вујашу би се о врату објесили. [cf. јадаш].

Вује́та, m. Mannsname, nomen viri.

Вуја́, m. Mannsname, nomen viri.

Вуја́, m. (јуж.) [cf. Вуја] 1) hyp. v. Вук [2]. — 2) hyp. v. Вуица. [— 3) (*вујо*) hyp. v. вук 1; *види* s. v. вучић.]

Вуја́чета, m. Mannsname, nomen viri.

Вуја́чин, m. Mannsname, nomen viri.

вук, m. 1) der Wolf, lupus. [cf. звијерац, 2 каменак, курјак]. — 2) [*Вук*] Mannsname, nomen viri. Кад се каквој жени не даду дјеца онда надјене дјетету име Вук, јер мисле да им дјецу вјештице једу, а на *вука* да не ће смјети ударити (за то су и мени овако име надјели). — 3) (у Ц. г.) у пушке оно

гдје стоји кремен. vide [чељуска 1] чељусти, чељуске.

Вȕка, f. Fluß bei Вуковар.

Вука̀дин, m. Mannsname, nomen viri.

Вȕка̂јло, m. Mannsname, nomen viri.

Вȕкал, m. Mannsname, nomen viri.

Вȕка̂љ, m. Mannsname, nomen viri.

Вȕкан, m. Mannsname, nomen viri.

Вȕкана, f. Frauenname, nomen feminae.

Вȕкановац, Вȕканôвца, m. поток у Тршићу.

Вȕкас, m. Mannsname, nomen viri.

Вȕкац, кца, m. Mannsname, nomen viri.

Вȕка̂ч, Вука́ча, m. Mannsname, nomen viri.

Вука̀шин, m. Mannsname, nomen viri.

Вȕкеља, m. Mannsname, nomen viri.

Вȕкић, m. Mannsname, nomen viri.

Вȕкман, m. Mannsname, nomen viri.

Вȕкми̂љ, m. Mannsname, nomen viri.

Вȕкми̂р, m. Mannsname, nomen viri.

Вȕкмира, f. Frauenname, nomen feminae.

Вȕкова Мѐђа, f. знаци од зида без креча и земље, који је ишао од Бијеле горе (више Грахова — преко Цуца, Кчевске планине, поврх Пљешиваца, преко Острога, планине Бјелопавлићске и Мораче доње) до Кучкога Кома. Од једнога краја до другога ове међе пријекијем путем има око четири дана хода; а кад би се ишло преко гудура и литица поред ње, било би много више. Од онога по којега се имену ова међа зове, ништа се више у народу данас не чује, осим што гдјекоји додају: међа *Вука махнитога*; него се приповиједа да је она овако постала: Била три брата и једна сестра, па сваки од браће хтио сестру да узме за се, и не могући се у томе између себе друкчије погодити, уговоре: један да *презиђује планине*, други да гради цркву на Дуке, а трећи да саставља ријеку Цијевну с Морачом, па који свој посао најприје сврши, онај да је узме. Трећи брат сврши свој посао најприје и узме сестру за се, од првога остане ова међа мало недовршена, а од другога у Бјелопавлићском пољу камење, које је вађено у Винићскоме хуму, па гдје стигне глас оне који су га вукли да је Цијевна с Морачом састављена, ондје га и оставе.

Вуко̀вар, Вукова́ра, m. Stadt in Sirmien, nomen urbis.

Вукова́рац, рца, m. Einer von Вуковар.

вуко̀ва̂рски̂, ка̂, ко̂, von Вуковар.

Вȕковац, Вȕко̂вца, m. 1) Anhänger eines Вук, assecla τοῦ Вук. — 2) [*вуковац*] (у Боци) Art Schwerte die man für die besten hält, gladii genus optimum: Мач *вуковац*, чарак ђурковац и сабља димишкиња (ваља); О бедрици два мача *вуковца* — И да имаш два мача *вуковца* —

Вȕковоје, m. Mannsname, nomen viri.

вуко̀длак, m. вампир, der Vampyr, vampyrus (das Vulcolacsae im Adelung a. v. Vampyr). [cf. ва̀мпир, тенац (тењац)]. Вукодлак се зове човјек у кога (по приповијеткама народнијем) послије смрти 40 дана уђе некакав ђаволски дух, и оживи га (повампири се). По том вукодлак излази ноћу из гроба и дави људе по кућама и пије крв њихову. Поштен се човјек не може повампирити, већ ако да преко њега мртва прелети каква тица, или друго какво живинче пријеђе: за то свагда чувају мрца да преко њега што не пријеђе. Вукодлаци се највише појављују зими (од Божића тако до Спасова дне). Како почну људи много умирати по селу, онда почну говорити да је вукодлак у гробљу (а гдјекоји почну казивати да су га гдје ноћу видјели с покровом на рамену), и стану погађати ко се повампирио. Кашто узму врана ждријепца без биљеге, па га одведу на гробље и преводе преко гробова у којима се боје да није вукодлак: јер кажу да такови ждријебац не ће, нити смије, пријећи преко вукодлака. Ако се о ком увјере и догоди се да га ископавају, онда се скупе сви сељаци с глоговијем кољем (јер се он само глогова коца боји: за то говоре кад га спомену у кући: „на путу му броћ и глогово трње“ — јер су и бротњаци покривени глоговим трњем —), па раскопају гроб, и ако у њему нађу човјека да се није распао, а они га избоду онијем кољем, па га баце на ватру те изгори. Кажу да таковога вукодлака нађу у гробу а он се угојио, надуо и поцрвењео од људске крви („црвен као вампир“). Вукодлак долази кашто и својој жени (а особито ако му је лијепа и млада) те спава с њоме; и кажу да оно дијете нема костију које се роди с вукодлаком. А у вријеме глади често га привиђају око воденица, око амбара жигнијех и око чардака и кошева кукурузнијех. Кажу да све иде са својијем покровом преко рамена. Он се може провући и кроз најмању рупицу, за то не помаже од њега врата затворати као ни од вјештица. cf. [једогоња,] вједогоња.

Вȕкодра̂ж, f. вода у нахији Ваљевској, која утјече у Саву код села Ушћа.

вуко̀држица, f. (у Паштр.) дрво на коме је врло често и ситно трње; по имену мисли се да *вук* крозањ не би могао проћи, него да би га *задржало*; и заиста је доста тешко крозањ ићи, јер ово трње није све на једну страну обрнуто, већ неко напријед неко натраг, неко упријеко, и тако кад би човјек повукао, с једнога се свлачи, а на друго навлачи. Вукодржица се сади по међи мјесто ограде. Art Dornstrauch [gemeiner Stechdorn], sentis genus [paliurus aculeatus Lam.(?)].

Вȕкоје, m. Mannsname, nomen viri.

вуко̀једина, f. der Wolfbiß, admorsum lupi: (приповиједају) кад жена трудна једе меса од овце, или од козе, коју је *вук јео*, онда по

њезином дјетету, кад се роди, изиђу некакве ране, које се зову *вукоједина*. Вукоједина се кади измечетом и тијем се лијечи.

вукона̂с, *m.*

Ву̏кола, m. Mannsname, nomen viri.

Вуко̀ман, m. Mannsname, nomen viri.

Вуко̀сав, m. Mannsname, nomen viri.

Ву̏косава, f. Frauenname, nomen feminae.

Ву̏кота, m. Mannsname, nomen viri.

ву̀котићи, m. pl. cf. сјекутићи (само у оној загонеци).

Ву̀ксан, m. Mannsname, nomen viri.

Ву̏кша, m. Mannsname, nomen viri.

Ву̂ле, m. Mannsname, nomen viri.

Ву̏лета, m. Mannsname, nomen viri.

Ву̀лић, m. Mannsname, nomen viri.

ву̏на, f. die Wolle, lana: сијено као *вуна* (т. ј. лијено и меко).

ву̀нара, f. гдје се *вуна* пере и пребира, die Wollfabrik, lanaria.

ву̏нат, a, o, wollig, lanosus: *вуната* овца.

ву̏нен, a, o, wollen, laneus: У Бога су *вунене* ноге, а гвоздене руке (т. ј. не чује се кад долази, али се добро осјећа кад удари).

ву̏ница, f. 1). dim. v. вуна. — 2) вунени конци, Wollzwirn, filum laneum duplicatum.

Ву̀нко, m. Mannsname, nomen viri.

ву̂нта, f. (у војв.) vide фунта (mit allen Ableitungen).

ву̀нтошица (струка), f. Art струка: Преметнуше струке *вунтошице* —

ву̀нцут, m. (у војв.) der Hundsfott (österr. Hundsfutt), nebulo.

вунцута̀рија, f. (у војв.) die Hundsfötterei, res scelesta.

[**вура**, cf. тута 1.]

вурдѐљати, **љâм**, v. impf. у загонеци, cf. климен.

ву̀руна (вуру̀на) [фуруна], f. vide пећ [1].

ву̀руница (вуру̀ница) [фуруница], f. dim. v. вуруна.

ву̀рунски̂ [фурунски], кâ, кô, н. п. лончић, Ofen-, fornacalis.

вуру̀нџија* [фурунџија], m. 1) der Ofenmacher, fornacarius. — 2) der Bäcker, pistor. [vide хљебар].

ву̀ћалица, f.

ву̀ћи, ву̀чêм, v. impf. ziehen, schleppen, traho. [cf. потезати 1, теглити 1].

ву̀ћи се, ву̀чêм се, v. r. impf. 1) sich ziehen, trahi: *Вуку* му *се* за ногама врвце — 2) schleichen, serpere: Већ *се вуче* од јеле до јеле — 3) вуци се одатле, раће dich von dannen, appage; вуци се кући. [— 4) vide теглити се.]

ву̀цибатина, f. 1) der mit dem Stocke herumspaziert, otiosus cum baculo. — 2) der offenbar Sträfliche, baculo dignus, quem sequitur baculus expectans illum qui verberet.

вуцѝњâње, n. das Schleichen, incessus occultus.

вуцѝњати се, **њâм** се, v. r. impf. (у Ц. г.) (als dim. v. вући се) sich schleichen, clam incedere.

Ву̀циње, n. некако мјесто у јужном приморју [Улћин?].

Ву̏ча, m. (ст.) Mannsname, nomen viri: Шенлук чини *Вуча* џенерале —

ву̏чâд, f. (coll.) junge Wölfe, pulli lupi: Све момчади ка' мрке *вучади* —

Ву̀чан, m. Mannsname, nomen viri.

ву̀чац, чца, m. der Brand, gangraena: подишао вучац. cf. учац.

Ву̏чево, n.: Од Крнова, до малог *Вучева* —

Ву̏чен, m. Mannsname, nomen viri.

ву̀чêње, n. das Schleppen, Ziehen, tractio (?).

Ву̀чета, m. Mannsname, nomen viri.

ву̀четина, f. 1) вучја кожа, die Wolfshaut, pellis lupi [vide вучина 1]. — 2) капа од вучје коже, eine Mütze von Wolfshaut, galerus e pelle lupi [cf. вучи-капа]: А на главу капу *вучетину* —

ву̀чија [фучија]*, f. ein aufrechtstehendes Faß, Wanne, cadi genus. [vide каца 2].

ву̀чи̂јца, f. dim. v. вучија.

ву̀чи-капа, f. вучја капа, Mütze von Wolfspelz, galerus e pelle lupi [vide вучетина 2]: Пак накриве *вучи-капе* —

ву̀чина, f. 1) die Wolfshaut, pellis lupi [cf. вучетина 1, курјачина]. — 2) augm. v. вук. [cf. курјачина]. — 3) [*Вучина*] Mannsname, nomen viri.

Ву̀читр̂н, m. варош у Косову код воде Ситнице: Од Звечана те до *Вучитрна* — И бијела града *Вучитрна* — [Приповиједају да је некакав војвода *Вук* из Ерцеговине ишао с војском на Косово, у помоћ кнезу Лазару, па га ту срели војници и казали му, да је војска разбијена и кнез Лазар погинуо, онда он извали свој мач, па оно ђе се држи руком пабијо на некакав *трн*, а оштрице опре себи у трбу те се тако прободе и убије, и од тога се назове *Вучитрн*. — Маргиналија код ове речи у I. издању.]

ву̀читр̂нски̂, кâ, кô, von Вучитрн.

ву̀чић, m. 1) das Junge vom Wolf, pullus lupi: Наврани се вујо с *вучићима* — 2) [*Вучић*] Mannsname, nomen viri. — 3) (у Рисну) vide [1] бак.

ву̀чица, f. 1) die Wölfin, lupa. [cf. курјачица]. — 2) [*Вучица*] Frauenname, nomen feminae.

Ву̏чјâк, m. Брдо у Велебиту. Приповиједа се да је у Вучјаку погинуо Смиљанић Илија: заробивши у Удбини некаку Турску дјевојку, и доведавши је донде, ондје сједне да се одмори, па га Турска потјера сустигне и убије.

ву̀чји̂, чјâ, чјê, Wolfs-, lupinus. [cf. курјачји, курјачки].

ву̂чкê, } adv. wie ein Wolf, more lupino: Он је
ву̂чки̂, } гору прегазио мучке, А поље је прекасао *вучке* —

Ву̏чко, m. Mannsname, nomen viri.

ву̀шкија, f. коњска мокраћа, Pferde-Urin, urina equi.

ву̏шта, f. vide ушта.

вшѐница, f. (у Херц.) vide шеница.

Г

га, 1) ihn, eum. — 2) es, id (im Accuſ.) — 3) pleonaſtiſch: Тешко си *га* мени! Није ми *га* ондје само један човјек; није ми *га* она једна; шта *га* је оваца; зло *га*! Чарне очи ви *га* не гледале — Жље *га* сјеле три Српске војводе —

Гàбела, f. 1) као кнежина у Почитељском кадилуку. У Габели се у некаком језеру хвата многа јегуља, која се суха а у јесен и сирова разноси по свој Херцеговини и Босни и Србији. — 2) у Рисну чаршија, ein Marktplatz, forum: Другу војску морем оправно,| Да с' извезе Рисну на *Габелу* —

Гàвàн, m. У манастиру Троноши, у Јадру, био је с десне стране код двери намолован го старац, којега су гује опасале, те га кољу и пију му сисе. Као што обично родитељи различне иконе по црквама и по намастирима дјеци тумаче, тако је и мени мој отац казивао да се онај старац звао *Богати Гаван*, и да је поред свега превеликога богаства био врло тврд и немилостив, па га за то Бог онако осудио. (И ово се доста слаже с онијем што се о Гавану пјева и приповиједа по западнијем крајевима народа нашега). Кад сам 1846 године (готово послије четрдесет година) био у Троноши и отишао у цркву, одмах сам очима тражио Богатога Гавана, али њега ондје више нема, него као што је црква за времена Карађорђијева арана и паљена, на његовом мјесту исписан некакав светац. — Ако нијесам *Гаван*, нијесам ни сиромах. cf. Гавраново језеро.

Гàвàново jèзеро, n. Тако се у Лици зове Balaton See у Мађарској. Онамо се *приповиједа* да су, мјесто два анђела, Христос и свети Петар дошли пред дворе Гаванове. Кад је слуга казао да би им дао јагње, али је у планини у овцама, они му рекли: „Ако ти је на срцу помишљење као што је говорење, сад ће јагње ту бити.“ И у тај се мах јагње ондје обри. — Пошто они рекну слузи да бјежи оданде у планину, ударе муње и громови, те дворе Гаванове сажегу и ондје постане језеро, у коме, веле, да и сад пијетли пољу и звона звоне. cf. Гаван, Балатин, Балатино језеро.

гàвèз, m. die Wallwurz, symphytum officinale Linn. Жиле од црнога гавеза кухане у млијеку привија народ кад хоће да се што расте, и говори се да ова трава такову силу има да би два прста кад би се четрдесет дана овако њоме завијала, прирасла један за други.

Гáвра, m. (ист.) vide Гавро.

гàврàн, m. [1)] der Rabe, corvus. [cf. 1 вран 1, галић, галовран, головран 1]. У народнијем пјесмама гаврани највише носе жалосне књиге и гласове о бојевима, и за то се многе пјесме почињу: Полећела два врана *гаврана* — [2) име коњу; *види* s. v. агазли.]

гàврàнов, a, o, des Raben, corvi.

гàврàње, n. игра у којој један баци свој штап у висину а други га својим штапом погађа, Art Hirtenſpiels, ludi genus.

гáврати се, гâврâм се, v. r. impf. (у Бачкој) eine Art Hirtenſpiel, ludi genus.

Гàврило, m. Gabriel, Gabriel: Погледај му на рило,| Па му реци *Гаврило* —

Гáврo, m. (јуж.) hyr. v. Гаврило. [cf. Гавра].

гàвўн, m. (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefiſch [Ährenfiſch], piscis quidam marinus [atherina hespetus L.].

Гáга, m. (у Сријему и у Бачк.) Циганско име, ein Zigeuner-Name, nomen zingarum.

гàгалица, f. у пјесми ваља да је мјесто *врана* (од *гакати*): На бокору тица *гагалица* —

гàгрица, f. 1) ein Wurm, der ungegärbte Häute frißt, tineae genus [лавра од dermestes lardarius (?)]. — 2) Schimpfwort für einen Geizhals, convicium in hominem avarum. [cf. тврдица].

гàгричав, a, o, н. п. кожа, wurmſtichig, von Würmern zerfreſſen, exesus a tineis.

гàгула, f. (у Сријему) некака црна водена тица, Art Waſſervogel, avis aquaticae genus.

гàд, m. der Ekel, nausea.

гàдан, дна, дно, ekelhaft, creans fastidium. [cf. гнусан 2].

гàдâр [*], гадáра, m. (понајвише у пјесмама) сабља што се носи под коланом, Art Säbel, gladii genus, cf. гадара, гадарија: А *гадаре* с обадвије стране —

гадáра, f. vide гадар.

гадàрија, f. (у Ц. г.) vide [гадар] гадара: А о бедри дуга *гадарија* —

гàдити, дîм, v. impf. ekelhaft machen, verekeln, fastidium creo alicui alicujus rei. [cf. гнусити 2].

гàдити се, дîм се, v. r. impf. Ekel haben, fastidio: ја *се гадим* на то; нешто ми *се гади* [cf. грстити се].

гàдљâње, n. das Dudelſackpfeifen, musica utriculi.

гàдљâр, гадљáра, m. der Dudelſackpfeifer, utricularius. [cf. гајдаш, свирац].

гадљáрев, **гадљáров,** a, o, des Dudelſackpfeifers, utricularii.

гàдљârскй, kâ, kô, dudelſackpfeiferiſch, utricularium.

гàдљати, љâм, v. impf. den Dudelſack ſpielen, sonare utriculo.

гâдље, **гâдљи,** f. pl. der Dudelſack, utriculus musicus. [cf. гајде, свирале 2].

гàдљив, a, o, ekel-, fastidiosus: није *гадљив*.

гáђâње, n. das Zielen, collineatio.

гáђати, гâђам, v. impf. (у Шумад.) zielen, col-

lineo [cf. жмирати 2, нишанити (лишанити), смјерати; шибати 2]: Ђе очи *гађају* ту и памет.

гàђâч, *гађáча, m. (у Ц. г.) који добро гађа из пушке. cf. пушкар* [1, нишанџија].

гȁђêње, n. 1) das Anekeln, taedium. — 2) das Verekeln, taedii creatio.

гȁжêње, n. 1) das Waten, vadatio. — 2) das Betreten, calcatio.

гâз, m. 1) vide брод 1. — 2) стала вода на газове, т. ј. опала те се може газити: Тара вода стала на *газове* —

гȁзда, m. 1) vide домаћин. — 2) ein reicher Mann, dives. [vide] господар, cf. богатун. — 3) за времена Турскога тако су у Србији звали свињске трговце са села (јер су *господари* били само Турци, а *господин* владике и архимандрити), и то им је име онамо остало још и до данас. [vide господар.]

газдàлук, m. das Vermögen (eines газда), facultates. [cf. газдашаг].

гȁздарица, f. vide домаћица.

гȁздаричин, a, o, der газдарица gehörig, *τῆς* газдарица.

газдàшâг, газдашáга, m. (у војв.) vide газдалук: Код толика *газдашага* мога| Нисам кадар ни девојке наћи —

гȁздин, a, o, dem газда gehörig, *τοῦ* газда.

гȁздовâње, n. das Wirthschaften, cura rei familiaris. cf. [vide] кућење.

гȁздовати, дујêм, v. impf. wirthschaften, curare rem familiarem. cf. [vide] кућити.

гȁздински̂, кâ, кô, den газде gehörig, dominorum, lautus.

гàзета, f. (pl. gen. гȁзêтâ) 1) eine kupferne Münze, wovon 3 auf einen Para gehen, numi genus. — 2) (у Рисну) по крајцаре, österreichisches Halbkreuzer-Stück [vide 1 јаспра].

гáзи[*], vide газија, слаже се с именима, н. п.: Кад му *гази* Рустан-беже дође —

гàзиблато, m. komische Benennung eines geringen Beamten, der sich wichtig macht, (q. d. Watekoth). [cf. калогажа].

гáзија*, m. [siegreich] у Турака јунак (који је каурску главу осјекао), ein Held bei den Türken, heros [cf. гази]: Хај на ноге, крвава *газијо* — То су богме три *газије* царске —

гàзими̂р, m. (у војв. по варошима, од скора), englisches Halbtuch, Casimir, panni nobilioris genus: Маца носи сукњу од паргала,| И мараму жута *газимира* —

гȁзити, зи̂м, v. impf. 1) waten, vadare [cf. гацати 1]: Ђевојчица воду *гази*,| Ноге јој се беле — Воду *гази*, за њим брчка нема — 2) treten, calcare: Волиј сам да ми *газиш* по гробу но по трбуху; газити купус, грожђе.

гàип*, учинити се *гаип*, verschwinden (wie ein Geist), evanesco.

гâј, гáја, m. der Hain, nemus [vide 1 луг 1].

Гáја, m. (ист.) vide Гајо.

гàјдâш, гајдáша, m. vide гадљар.

гâјде[*], f. pl. (у војв.) vide гадље.

гáјêње, n. das Pflegen, curatio, cultura.

Гàјин, m. Mannsname, nomen viri.

гáјити, гâји̂м, v. impf. pflegen, curo [cf. гојити 1, неговати (његовати), њивити; тетошити].

Гáјо, m. (јуж.) hyp. v. Гаврило. [cf. Гаја].

гâјски̂, кâ, кô, н. п. дрозак, Wald-(drossel), silvestris.

гáјтан*, m. die Schnur, funiculus. [cf. врвца].

гáјтанити, ни̂м, v. impf. н. п. хаљину, Schnüre annähen (ans Kleid), clavum adsuere vesti.

гáјтањêње, n. das Beschnüren, adsutio clavi.

гȁка, f. das Gekrähe, cornicatio (?): стоји *гака* врана.

гáкâње, n. das Geschrei der Krähe, clamor cornicis.

гáкати, гâчêм, v. impf. } krähen (von der Krähe),
гáкнути, гâкнêм, v. pf. } cornicor.

гàкуша, f. каже се врани, ein Beisatz für die Krähe, appositio cornicis.

галáма, f. (у Сријему) eine Menge, turba: у њиховој је кући свагда *галама*.

гȁлêб, m. (у Ц. г.) бијела тица водена, колико голуб, Art Wasservogel, avis quaedam aquatica [larus (ridibundus) L.].

гàлебина, f. (у Имоск.) vide балега.

гàлиба, }
гàлидба, } f. (у војв.) Ungelegenheit, molestia.

гàлија, f. die Galeje (großes Seeschiff), navis.

гали̇̀јâш, галијáша, m. der Schiffsknecht, nauta: У галији дван'ест *галијаша* —

гàли̂јца, f. dim. v. галија.

гàли̂н, гали́на, m. (у Сријему) коњ вран (*галичаст*). vide вранац [1].

гáлити, гâли̂м, v. impf. (у Сријему) vide чезнути.

гàлић, m. (у Ц. г.) vide гавран [1]: Полећела два *галића* врана —

гâлица, f. der Vitriol, vitriolum.

гали̇̀цâње [голицање], n. vide чкакљање.

гали̇̀цати [голицати], цâм (гȁличêм), vide чкакљати.

гȁличаст, a, o, schwarz, ater. [vide црн] cf. вран.

галòбела, m. (у Грбљу) име овну, ein Widdername, nomen arieti indi solitum.

галòвран, m. врана црна као гавран, eine schwarze Krähe, cornix atra. [cf. гавран].

гáлоња, m. ein schwarzer Ochs, bos ater.

гáлоњин, a, o, des schwarzen Ochsen, bovis atri.

гâлош, m. црна пантљика што се уплеће у косу (у Србији), vide уплетњак.

гȁлу̂н, m. vide шерит. Опомињем се још из дјетињства у некакој пјесми: *Галун* до *галуна* — cf. *галош*.

гáљêње, n. vide чежњење.

гàљух, a, o, vide облапоран.

гàмбâње, n. das Watscheln, vacillans gradus.

гàмбати, бâм, v. impf. watscheln, ire vacillanti gradu.

гàмжêње, n. vide гамизање.

Гàмзиградâ, m. у Црној ријеци зидине од старога града. Онуда се приповиједа да у овијем зидинама има много свакојакијех змија.

гàмизити, зîм, vide гамизати.

гàмизâње [гмизање], n. das Kriechen, reptatio. [cf. гамжење].

гàмизати, мижêм, [гмизати] v. impf. kriechen, repo. [cf. гамзити, гмизити].

гàнач, гâнча, m. (у Рисну) [cf. ганџа, канџа] 1) die Kralle (des Adlers), unguis. [vide канџа 1]. — 2) der Haken (auf Schiffen), harpago. [vide чакља 2].

гàнути, гâнем, vide уганути.

гâнџа, f. (у Ц. г.) vide **канџа**.

гáњâње, n. das Verfolgen, persecutio.

гáњати, гâњâм, v. impf. verfolgen, persequi. cf. гонити [1].

гáњати се, гâњâм се, v. r. impf. ſich verfolgen, persequi se invicem.

гáњеви, m. pl. (у Бачкој) Гањеви су од говеђе балеге, и праве се овако: накупи се доста говеђе балеге и проспе се по гумну, за тим поспе се слама, па се онда натјерају коњи као кад се врше, те оно угазе; пак онда док је још влажна све оштријем гвожђем на гумну исијече се као на дугачке даске, по том се опет исијече попријеко те се начине као ћерпичи; ово пошто се осуши, ложи се на ватру мјесто дрва.

гâовица, f. некака мала риба, leucos adspersus Heckel.: Нема ни *гаовице* (кажу рибари кад нема рибе).

гâр, f. 1) die rußige Farbe (Schmutz), color fuligineus. [cf. гаревина, чађ, чађа]. — 2) пепео од сламе. [cf. гаревина]. — 3) (у Ц. г.) оно што отпада од гвожђа кад се кује, der Hammerſchlag, ferri ramenta.

гáра, f. rußbrauneš Schaf, ovis atra, fuliginosa.

гâрав, a, o, rußig, fuliginosus.

гаравúље, m. vide **каравиље**: Убрах киту *гаравиља* —

Гàрач, рча, m. планина [у Црној Гори, између Чева и Бјелопавлића]: Пуче пушка од *Гирча* планине —

гàрбúн, гарбúна, m. (у Дубр.) некакав вјетар, ein Wind, ventus quidam: *Гарбин* љути, који до дна море мути.

гàргâње, m. das Krämpeln, carminatio. [cf. гаргашање].

гàргати, гâм, v. impf. (у Дубр.) вуну, krämpeln, carminare. cf. огребати, гаргашати.

гàргача, **гàргаша**, (у Далм.) f. die Krämpel, carmen. [vide пераница 1] cf. гвозденка, огребло.

гаргàшâње, n. vide гаргање.

гаргàшати, шâм, (у Далм.) vide гаргати.

гàргýз, гаргýза, m. (у Шајк. бат.) Шијаци тако зову онога који не говори (као они) *мијепо*, него *лепо*.

гâрда, f. заграда у Дунаву гдје се моруне хватају (од Пореча доље), ein Zaunwerk in der Donau zum Hauſenfange, sepimentum capiendo husoni (Linn). [cf. дањан, суп].

гàрдýн, гардýна, m. (у Дубр.) carduus sativus [cynara cardunculus L.].

гàревина, f. (augm.?) vide гар 1., 2.

Гàревица, f. планина: Кад дођоше гори *Гаревици* —

гàрênье, n. das Rußigmachen, denigratio.

гàрúб, гарúба, m. (у Сарајеву).

гáрин, a, o, des ſchwarzen Schafes, ovis atrae.

гàрити, рîм, v. impf. 1) rußig machen, fuligine denigrare. — 2) у пјесми: *Гарила* га мрка наусница — machte ihn ſchwarz, nigrabat.

гàрúште, n. die Brandſtätte, area domus deflagratae, cf. [огарина,] огорелиште: А ја кукам, сине, на *гаришту* —

гàрнути, нêм, v. pf. vide ударити [1]: Кад то зачу Краљевићу Марко,| *Гарну* Шарца сјајном бакрачлијом —

гàрôв, гарòва, m. ein ſchwarzer Hund, canis ater. [cf. мрков 2].

гарòвљев, a, o, des rußfarbenen Hundes, canis fuliginosi.

гарòфâн, гарофáна, m. (у прим.) vide [каравиље] каранфил: Поврх поља рана *гарофана* — Не лети ми уз прозоре,| Не ломи ми *гарофане* —

гарòфúље, n. (у Боци) vide [каравиље] каранфил: Једну софу црвен' *гарофиља* —

гàруша, f. име овци, Schafsname, nomen ovi indi solitum.

гáсити, гâсîм, v. impf. 1) löſchen, restinguo: гасити ватру, свијећу, жеђу. — 2) гасити буну, ſtillen, sedare. — 3) гасити угљевље: кад се за кога мисли да је уречен, онда му бајалица *гаси угљевље*, т. ј. живо угљевље баца у неначету воду намјењујући на оне за које се мисли да су га урекли, па код чијега имена угљен потоне, за онога се мисли да га је урекао; по том болесник од оне воде у трипут сркне и умије се њоме.

гáсити се, гâсîм се, v. r. impf. auslöſchen, extinguor: гаси се свијећа, ватра.

гâт, m. 1) vide јаз [1]. — 2) (у Барањи) vide лагум 2.

гáталица, f. т. ј. књига у којој су којекакве приповијетке, или гатње, ein Unterhaltungsbuch, liber venustior (als Gegenſatz von Kirchenbuch).

гáтало, m. der Fabelhans, fabulator. [cf. нарадало, приклапало].

гàтâње, n. vide врачање.

гàтâр, гатáра, m. vide [врач 1] врачар 1.

гàтара, f. [1)] vide врачара. [— 2) vide бајалица].

гатáрев, a, o, vide гатаров.

гатàрина, f. vide врачарина.

гатáров [**гатарев**], a, o, vide врачаров.

гáтати, гâтâм, [1)] vide врачати [1. — 2) vide бајати]: *Гатала* баба да није мраза, па освануо снијег до г...це; Стара баба у брабоњке *гата*: Жив' ми синци све су гола г..на —

га̀тачкӣ, кâ, кô, von Гацко: Од широка поља *Гатачкога* —

га̑тка, f. [1)] das Gegenſtück einer Begebenheit oder Handlung, res respondens: то је његова *гатка*. [— 2) vide приповијетка].

га̀тња, f. Erzählung, narratio. [vide приповијетка].

га̑тњӣк (cf. **гаћник**), m. das Hoſenband, fascia braccalis. [cf. 2 свитњак, учкур].

гаћа̑н, гаћа́на, m. голуб у којега је перје доље по ногама, као *гаће*, gehoſ'te Taube, der Federfuß, Latſchtaube, columbus pedibus pennatis.

гаћа̑нка, f. жена или дјевојка која носи гаће, ein gehoſ'tes Frauenzimmer, mulier caligata.

гаћа̑нчица, f. dim. v. гаћанка.

га̑ће, га̑ћа̄, f. pl. 1) leinene lange Hoſen, caligae linteae: Ако имаш *гаће*, т. ј. ако си човјек, а нијеси жена, ти смијеш; Колики си (велики), а *гаћа* немаш, т. ј. матор си човјек, а немаш памети. Дјеца по селима обично не облаче гаћа до 6 до 7 година (док их не могу сами дријешити и свезати), па кад их обуку, више их не остављају. Често људи по том рачуне године кад је који гаће обукао, н. п. кад је то и то било, ја још нијесам био гаћа обукао, или: тек сам био гаће обукао. — 2) (у Хрв., Далм., Дубр. и Ц. г.) vide чакшире[1] (јер онамо нашијех (пртенијех) гаћа слабо ко и носи).

гаћѐтине, f. pl. augm. v. гаће. [cf. гаћурине].

га̑ћице, f. pl. dim. v. гаће.

га̑ћӣк, m. vide гатњик.

гаћу̀рине, f. pl. vide гаћетине.

га̀ђа̑ње, n. 1) das Waten, vadatio. — 2) vide грцање.

га̀ђати, ђа̑м, v. impf. 1) waten, vadare, cf. [vide] газити[1]: Драги трчи на броде,| Па он *гаца* у воду — 2) vide грцати.

Га̀ђко, n. Gegend in Herzegowina, nomen regionis: Пјева кроз Гацко (кад ко што казује ономе који оно зна боље од њега, јер се говори да су Гачани на гласу пјевачи).

Га́ћа, m. Mannsname, nomen viri (v. Гаврило).

Га̀ћанин, *m. човјек из Гацка.*

га̀ћац, ћца, m. црна врана, која је мало мања од праве вране, а већа од чавке, Art Krähe, cornicis genus [corvus frugilegus L.].

га́шӣње, n. 1) das Löſchen, restinctio. — 2) das Stillen, *τὸ* sopire.

га̀шљико̑в, а, о, н. п. дрво, т. ј. које се гаси, не може ватру да држи, као н. п. врбовина, јововина, липовина. [cf. горогашљив].

га̀штир, m. (у Паштр.) некаква трава, Art Pflanze, herbae genus.

Га̀штица, Га̀шчица, f. вода која извире у Синцу и у Отоцу се раздјељује на троје, па се двије лијеве отоке иза вароши састају и по том не далеко пониру и испод земље иду у море, а трећа иде око брда подалеко и код села Брлога понире. Нијемци ову воду зову *Га̀цка*-Fluß, и око ње поље *Га̀цко*-Feld.

гва̑рдити, дӣм, v. impf. (у Рисну) bewahren, servare, [vide] чувати, cf. гледати: Кад се што има, не говори се: *гварди* ме, него: мањи ме.

гвӣра̑ње, n. vide гвирење.

гвӣрати, гвӣра̑м, vide гвирити.

гвӣре̑ње, n. das Schauen mit gehefteten Augen, intuitus oculis defixis. [cf. гвирање, гњирење, њирење].

гвӣрити, ри̑м, v. impf. die Augen worauf feſt heften, oculos defigere: читав дан *гвири* у књигу. [cf. гвирати, гњирити, њирити].

гво̀жђа, гво́жђа̑, n. pl. 1) die Falle, laquei [vide кљуса]. — 2) гвожђа пушчана, das Schloß am Feuergewehr, claustrum. cf. [vide] табанце.

гво̀жђа̑р, гвожђа́ра, m. der Eiſenhändler, mercator ferrarius.

гво̀жђара, гво̀жђа̑рница, f. der Eiſenladen, taberna ferraria.

гво̀жђа̑рскӣ, кâ, кô, eiſenhändleriſch, ferrariorum.

гво̑жђе, n. das Eiſen, ferrum [cf. жељезо, демир 1]: метнули га у *гвожђе*, mit Eiſen beſchlagen, ferratus est.

гвожђу̀шина, f. augm. v. гвожђе.

гво̀зд, m. (у Ц. г.) у планини камен израстао у висину, aus der Erde hervorragender Stein, saxum. cf. [vide] станац.

гво̀здац, гво̀сца, m. (у Лици) die Schnalle, fibula. cf. [vide] пређица 2.

гво̀зден, а, о, eiſern, ferreus. [cf. демир, димирли].

гвоздѐнзуба, f. у Сријему гвоздензубом плаше дјецу, а особито младе преље, говорећи да она носи у лонцу жара и да ће спалити прсте онима које добро не преду. cf. баба коризма, баба руга.

гво̀здена̑ча, f. (у Сријему) vide пераница[1] гвоздена.

гво̀зденӣ (гвоздѐнӣ), нâ, нô, н. п. мајдан, руда, Eiſen-, ferri.

гвоздѐња̑к, гвоздења́ка, m. 1) котао од гвожђа, eiſerner Keſſel, crater ferreus. [cf. котлача]. — 2) гвозден буздован: узе кадија *гвоздењак*. cf. оклицнути.

гдѐ [де 4], (ист.) **гдӣ** [ди], (зап.) vide гдје (mit allen Ableitungen).

гдје [cf. ге], (југоз.) 1) wo, ubi [cf. камо 1, гдјено]: *гдје* си био? — 2) daß, quod: ej *гдје* не знадох —; Тад се Дмитар бјеше осјетио| *Ђе* ће љуба брата отровати — Леле мене до Бога једнога,| *Ђе* ћ' погубит' свога сина Марка — 3) wie, ber, qui (aut per participium praesentis): Ал' ето ти Асан-паше с војском| *Ђе* он води дван'ест хиљад' војске —

гдјѐгдје, (југоз.) hie und da, passim.

гдјѐгод (гдјѐгод) [cf. ђегођ, ђегођи], (јуж.) 1) wo immer, ubicumque. — 2) irgend wann, aliquando, quandoque: доћи ћу ти *гдјегод*, кад узнимам кад.

гдјѐкоји̂, којâ, којê, (југоз.) mancher, aliquis.
гдјѐмудрâго, (југоз.) wo immer, ubivis.
гдјѐно, wo, ubi, cf. [vide] гдје[1]: *Гдјено* синоћ на конаку бјесмо —
гдјѐшто, (југоз.) hier und da, irgend, passim, alicubi. [cf. намјеста].
гђê, (јуж.) vide гдје (mit allen Ableitungen).
гѐ, (у Паштр., у Црмници и око Бара) vide гдје (mit allen Ableitungen): *Ге* си, бане, упутио? — *Ге* би сјела, да не сједе —
гѐâк, m. ein gemeiner ungebildeter Mensch, homo de plebe. cf. [простак,] ципор.
геàкуша, f. ein gemeines ungebildetes Frauenzimmer, mulier de plebe. cf. [простакиња,] ципорка.
геáчêње, n. das Machen zum геак, das Betragen eines геак, appellatio aut simulatio rustici.
геàчина, f. augm. v. геак.
геáчити, гѐâчи̂м, v. impf. zum геак machen, facio rusticum: немој ти њега *геачити*, није он геак.
геáчити се, гѐâчи̂м се, v. r. impf. sich als ein геак betragen, simulo rusticum: шта *се геачиш*.
гѐâчки̂, кâ, кô, bäurisch, plebejus. [cf. простачки, ципорски].
Гѐга, m. Арнаутин из сјеверозападнијех крајева, с десне стране ријеке Шкумбије, а они с лијеве стране зову се *Тоске*. Геге и Тоске разликују се мало и по говору, а и по одијелу и по оружју: Тоске носе широке кошуље, кратке антерије, бијеле џоке и на глави фесове: а Геге чакшире, доламе (сељаци и бјелаче као и Црногорци) и око главе саруке; а и дуге су им пушке другојачије: у Гега су пушке *арнаутке*, какове су и у Црној гори и у Херцеговини; а она дуга пушка, какове носе Тоске, зове се у Србији *тоска*, и она је од арнаутке мало краћа, а у јалману шира и правија. Геге су закона Турскога и Римскога, а међу Тоскама има их и закона Грчкога.
гéгавац, âвца, m. 1) особито у Славонији зове се слијепац[1]. — 2) ein träger Gänger, qui segni gradu incedit. [cf. швагало].
гéгавачки̂, кâ, кô, vide шљепачки. Слијепци говоре кашто између себе да их други људи не могу разумјети, и то се зове *гегавачки језик*, или: *говори гегавачки*. Ја сам прије неколико година у Вуковару питао једнога младога слијепца за подоста ријечи како се зову гегавачки, па ми многе није знао казати, а које ми је казао, ево их овдје назначујем: Бог се зове *ѐриħ*, а тако исто и небо, киша *прòшлица*, а тако исто и вода и зима, трава *јâрба* (Влашки, по Латинскоме herba), дрво *баштýњац*, а тако исто и штап, хљеб *пàља*, со *зр̀нија*, месо *мѝшкра*, сир *мȕри̂во*, лук *лàул*, грах (пасуљ) *пàљкȕш*, купус *тѐжњâк*, вино *ȕрви̂з* (по Маџарски било би госпоска вода), ракија *готѝвица*, ђаво *гȁгул*, глава *вáнта*, а тако исто и чело, око *зрȁкавица*, нога *гљàвица*, јаје *муцвáњак*, гусле *рѐдавице* (а просити *рѐдати*), торба *сáгља*, коњ *рàшкôв*, кобила *рашкòвица*, кола *трѐскавице*, кућа *ȕнџа*, соба *ȕнџица*, ватра *пȁверица*, лонац *паверњâк*, псето *ýнта*, говече *рѝсôвче*, крава *рѝсуља*, овца *рѝсȕљка*, риба *зȕнија*, човјек *лѐвâт* (*ȕтêнто леват* умр̏о човјек), жена *лѐвâтка*, син *клѝндôв*, дјевојка *клѝндôвка*, дијете *клѝнче*, брат *вр̀годни̂к*, сестра *вр̀годница*, отац *кéвац*, мати *кѐва*, мали *мискѝњав*, говорити *разреди̂вати*, иди брзо *гљâј гȍти̂вно*, плакати *пли̂нчити*, молити *гȍти̂вно рѐдати*. Кажу да слијепци овијем језиком особито говоре у Славонији и у Турској посавини.
гéгâње, n. das träge Gehen, incessus segnis.
гéгати се, гêгâм се, v. impf. träge gehen, segni gradu incedo. cf. [швагати се] гегавац[2].
гѐнка[*], f. (у Хрв.) vide кошута[1].
гêм, m. der Pelikan, pelicanus [onocrotalus Pell.]: смрди као *гем*.
генѐрâл, генерáла, m. vide [џенерал] џенерао (mit allen Ableitungen).
гѐнути, нêм, v. pf. кога einen Schlag versetzen, percutere [vide ударити 1]: ако те *генем*.
гѐра, f. (у Дубр.) некака мала риба, Art kleinen Fisches, pisciculus quidam [може бити *гира*, т. ј. Laxirfisch, maena vulgaris C. V.]: У репу од *гере* није вечере,
гéрга, f. гомила [vide] поворка[2], н. п. љýди̂, eine Reihe, z. B. Menschen hinter einander, turba: читава *герга*.
Гѐрзелез, m. брдо у Будиму. Србљи приповиједају да је некакав Турчин из Босне *Герзелез Алија* (који се пјева и у пјесмама) скочио на коњу с тога брда у Дунаво за царево здравље кад су Турци освојили Будим.
гѐри̂н, гери́на, m. некака звјерка и кожа њена, Art Wild und das Fell davon, fera quaedam ejusque pellis [можда felis lynx. L.].
гѐџав, а, о, zwergartig, pusillus.
ги, у једној пјесми коју сам ја чуо од једнога Турчина, који је по Црној Ријеци бивао субаша, мјесто *их*: Ја *ги* имам до тројицу —
ги̂бак, ги̂пка, пко, biegsam, flexilis. [cf. 2 прутак].
ги̂бан, бна, бно, (у Ц. г.) на што, т. ј. који *гине* или чезне за чим (cf. киван?), lüstern, gierig, avidus: Рустен Бег је *гибан* на јунаштво — Е је Туре *гибно* на кауре —
ги̂баница, f. eine Art Kuchen, placentae genus. У Херцеговини се гради и посна уочи Божића од ораха. cf. пита.
ги̂бâње, n. das Bewegen, Wiegen, agitatio, motus.
ги̂бати, ги̂бâм (ги̂бљêм), v. impf. bewegen, schwenken, wiegen, agito: Да има сира и масла, и моја би мати знала *гибати* гибаницу.
ги̂бати се, ги̂бâм (ги̂бљêм) се, v. r. impf. sich bewegen, moveor, agitor.

гӣг, m. (у Босни) велики пијетао [жутијех ногу] (говори се и *гигов*), Art größter Hähne, galli gallinacei majoris genus.

гӣгаље, гӣга̑ља̑, f. pl. die Stelzen, grallae. cf. [ходуље (одуље),] штула.

гӣго̑в, гӣгова, m. vide гиг.

гӣгуља, } f. (у Босни) кокош као што је гиг,
гӣгуша, } Art größter Hennen, gallinae majoris genus.

гӣзда, f. 1) das Schmücken, comtio: Зима *гизде* не гледа; *Гизда* ломи а глад мори. — 2) ſchön geſleidetes und geſchmücktes Frauenzimmer, femina comta. [vide кићенка 2].

гӣздав, a, o, geſchmückt, comtus.

гӣзда̑ње, n. das Schmücken, comtio.

гӣздати, гӣзда̑м, v. impf. китити кога, ſchmücken, como. [vide китити].

гӣздати се, гӣзда̑м се, v. r. impf. ſich ſchmücken, comere se. [vide китити се].

гӣнгав, a, o, (у Барањи) träge, segnis. cf. [vide 1] лијен.

гӣнути, нӗм, v. impf. 1) umkommen, intereo: Да ја виђу чија *гине* војска — 2) за ким, или за чим, ſchmachten, desiderio enecor [vide чезнути 2]. — 3) то ми не гине ни послије, das wird mir nicht entkommen, non deficiet.

гӣцка̑ње, n. das Zittern, tremor.

гӣцкати се, ка̑ се, v. r. impf. zittern, contremisco.

гӣта, f. у овој загонеци: Сама *гита гита*, сама кућу чува, док самача дође (кључаница).

гӣц, interj. das Lockwort für Schweine, vox alliciendis suibus.

гӣца, f. Kinderwort für Schwein, sus sermone infantium.

гӣца̑ње, n. das unruhige Bewegen der Beine beim Sitzen, Liegen ꝛc., irrequies pedum.

гӣцати се, ца̑м се, v. r. impf. die Beine umherwerfen beim Liegen, Sitzen ꝛc., micare pedibus(?).

гӣцка̑ње, n. das гиц-rufen, vocatio suum voce гиц.

гӣцкати, ка̑м, v. impf. свиње, гиц rufen, advocare sues voce гиц.

гӣцнути, нӗм, v. pf. свиње, гиц rufen, advocare sues voce гиц.

гла̏ба̑ње, n. das Nagen (verächtl.), rosio.

гла̏бати, ба̑м, v. impf. nagen, rodo.

гла̀ва, f. (dat. гла̑ви, acc. гла̑ву, pl. nom. гла̑ве) 1) der Kopf, caput: Ману сабљом, осјече му *главу* — радити коме о глави, nach dem Leben trachten, vitae insidiari; доћи коме главе, ums Leben bringen, vitam adimere. — 2) он главом, er und kein anderer, ipsissimus ille [cf. сам 2]: Ја сам *главом* од Барата Мујо — 3) мушка глава, Mannsperſon, vir, женска глава, Weibsperſon, mulier: Кад би знала *мушка глава*| Што је ником воде с' напит',| Нигда не би ником пила — Да зна *женска глава*| Што ј' одољан трава — 4) das Oberhaupt [vide поглавар]: Кнеже Јањо, од Срнјема *главо* — 5) глава каке воде, der Urſprung eines Fluſſes, fons. [vide извор] cf. врело. — 6) (у Ц. г.) у дуге пушке грлић, das Ende des Flintenlaufs, extremum canalis ignivomi. — 7) (у Хрв.) глава круха, ein Laib Brod [vide хљеб 2]. — 8) глава шећера, Hut Zucker, meta sacchari.

гла̑ван, вна, вно, 1) Haupt-, primarius: С Леком да смо *главни* пријатељи — 2) vide [лијеп] главит: *Главан* јунак војвода Милошу —

гла̏ва̑ње, n. verb. v. главати.

гла̏ва̑р, глава́ра, m. (у Ц. г.) das Oberhaupt, caput. Онамо је први старјешина у нахији сердар, за сердарима иду војводе, за војводама кнезови, за кнезовима барјактари; сви ови и остали знатнији, као н. п. у Србији што су од прије били кметови и свештеници зову се главари. cf. [vide] поглавар.

гла̏ва̀рина, f. (у Далм.) као главница што се држави плаћа од куће (од 25 крајцара до 6 форинти и 15 кр. — по имању), die Kopfſteuer, tributum in singula capita impositum. cf. [1] гла̑вница [1 харач (арач), царевина 3]. Приповиједали су ми у Далмацији да је у селу Бенковцу кад је ондје 1817. године дошао ћесар Фрањо, некакав сиромах старац викао пристајући за њим: „ћесаре, осијеци ми главу!“ Ћесареви су га млађи изнајприје гонили, а кад га ћесар опази он рече: „шта виче онај човјек? пустите га амо.“ Кад ћесар дозна шта старац виче, запита га за што да му осијече главу, а он му одговори: „јер не могу плаћати *главарине*.“ Онда га ћесар опрости да не плаћа главарине док је год жив.

гла̏ва̑т, a, o, großköpfig, capito.

гла̏вати, ва̑м, v. impf. (у Боци) кад риба скакавица (циполи) у пољеће и у љето у плиткој води помоли главу из воде, каже се: *главају* циполи, den Kopf hervorſtreckend (von einem Fiſche), protendere caput (de pisce).

гла̏ватица, f. (у Мостару) [salmo hucho L.] vide [2] младица 3.

главе̏тина, f. augm. v. глава. [cf. главура, главурда, главурина, главуча].

гла̏вина, f. (у Ц. г.) 1) vide главчина. — 2) предњи крај од самара (а стражњи се зове *крстина*, главину и крстину састављају *штрице*, а под овим свијем је *стења*, која управо стоји на коњу), Vordertheil des Saumſattels, pars anterior clitellarum.

гла̏вит, a, o, [vide] лијеп, н. п. човјек, или жена, ſchön (von Perſonen), pulcher. cf. главан, прикладан.

гла̏вити, гла̑ви̏м, v. impf. 1) feſtſetzen, beſchließen, statuo [vide углављивати 2]: ја сам главио с њиме, ми смо главили; О чемгод *главили* и радили, добро сатворили! (кад се наздравља). — 2) (у Дубр.) [vide] накрични-

вати коме што, bringenb empfeĥlen, commendare.

гла̀вица, f. (pl. gen. гла̑вицâ) 1) dim. v. глава. — 2) главица купуса, лука, Haupt beš Kohlš, Lauchš u. bgl., caput brassicae, porri. — 3) ein Hügel, cumulus, collis, cf. оглавак [чот]: Боље је гледати из *главице* него из тамнице; На *главици* више Бијељине —

гла̀вице, гла̑вицâ, f. pl. vide главичине.

главѝчâње, n. baš Häupteln (beš Kohlš), capitatio brassicae. [cf. главичење].

главѝчати се, чâм се, v. r. impf. n. p. главича се купус, t. j. увија се у главицу, ſich ĥäupteln, capitari (de brassica). cf. главичити се.

гла̀вичење, n. vide главичање.

гла̀вичине, f. pl. сјеме од конопаља пошто се осијече с ручица а још се није омлатило, die Hanfkörner, grana cannabina. [cf. главице]. Конопље се у нас чупају двапут: прве (чини ми се да) се зову мале конопље, које сјемена или немају или још није зрело, за то се и не гледа нањ, а друге кад се почупају и у ручице повежу, онда се од ручица на каквоме дрвету главичине осијеку, по том се на сунцу суше, па се онда млати конопљано сјеме.

гла̀вичити се, чѝ се, v. r. impf. vide главичати се.

гла̀вичица, f. 1) dim. v. главица. — 2) лањено сјеме у љусци, Leinſame, semen lini. С лана се сјеме не осијеца као с конопаља, него се на нешто огребље, али не знам како се послије вади из својијех округлијех љусака.

гла̀вљење, n. 1) baš Feſtſetzen, Beſchließen, statutio. — 2) vide накривичивање.

гла̀внӣ, нâ, нô, n. p. новци, baš Kapital. sors [vide 2 главница 2].

гла̑внина, f. (у Ц. г.) baš Kapital, sors [vide 2 главница 2]. cf. гла̀внô.

1. **гла̑вница**, f. (у Србији за Турскога владања) ĥerrſchaftliche Kopfſteuer von verĥeirateten Perſonen, census capitum maritorum domino solvendus [vide главарина]. cf. спахија.

2. **гла̀вница**, f. 1) der Brand im Weizen, uredo [cf. снијет]. — 2) baš Kapital, sors, cf. [главни, 1] главно, главнина: Каштo је и *главница* лијепа в а ј д и ц а, manchmal iſts Gewinn, wenn auch nur baš Kapital zurückgewonnen wird, interdum et sors (sine fenore recepta) lucrum est.

гла̀вничав, а, о, n. p. пшеница, brandig, robigine corruptus. [cf. сњетљив].

гла̑вничâр, m. који купи главницу, Kopfſteuereinnehmer, exactor *τῆς* гла̑вница.

1. **гла̑внô**, нôга, n. adj. baš Kapital, sors. [vide 2 главница 2].

2. **гла̀вно**, adv. (у Срнјему) n. p. има *главно* свиња, говеда, оваца и т. д., т. ј. [vide] много.

гла̀вња [гламња], f. (acc. гла̑вњу, pl. гла̑вње, главâња, гла̀вњама) велико дрво што се ложи на ватру, ein großer Balken Brennĥolz. lignum; auch ein großes Scheit: Кратке *главње*, готови угарци;| Позна ђеца, готове сироте.

гла̀вњица, f. dim. v. главња.

главòбоља, f. 1) baš Kopfweh, dolor capitis. — 2) die Sorge, cura: Већа глава, више *главобоље*. — 3) некака трава, Art Pflanze, herbae genus.

главòбољан, бôљна, бôљно, Kopfweh verurſachend, dolores capitis creans: Бунар-вода свака *главобољна* —

главòббље, n. ода шта глава боли, was baš Kopfweh verurſacht, quod dolores capitis creat.

гла̀воња, m. der Großkopf, capito.

гла̑вôр, m. (у Рисну) vide блаор. Приповиједа се да сваки главор закоље 12 змија, а тринаеста њега, за то веле да га не ваља убити, а ко га убије осам му је дана назатка.

гла̀воч, m. (у Дубр.) некака морска риба, Grundel [ſchwarzer Meergrundel], gobius [niger L.].

Гла̀воча, f. брдо између Црмнице и Паштровића, ein Berg in Montenegro, nomen montis.

главр̀њање, n. baš Umĥerſchlendern ohne Vorſatz, ambulatio. cf. [vide] врљање [1].

главр̀њати, њâм, v. impf. ohne Vorſatz umĥerſchlendern, ambulo. [vide врљати 1].

гла̀вура,
гла̀вӯрда,
главӯрина,
гла̀вуча,
} f. vide главетина.

[**главушта**, f. cf. погледушта].

гла̀вчина, f. die Nabe, modiolus rotae. [cf. главина 1, трупина 3].

Гла̑гово, n. брдо у Велебиту, Name eines Berges, montis nomen.

глагòљâш, глагоља́ша, m. у Далмацији *се глагољаши* зову кршћански попови који Славенски мису говоре (службу служе), katholiſcher Prieſter der ſlawiſche Meſſe lieſt, sacerdos slavice *λειτουργῶν*.

гла̑д, f. u. (у Дубр.) m. der Hunger, fames: Једе као да је из *глади* утекао; Није *глада* до Ђурђева дана. cf. глађа.

гла̑да, f. (у Ц. г.) чобанска колиба од дрвета и покривена лубом, eine Schäferĥütte, tugurii genus, cf. кућер[1]: Изишли су Никшићки овчари| И попели *гладе* на ливаде —

гла̑дак, гла̑тка, тко, (гла̀ткӣ, кâ, кô, comp. глâђӣ) glatt, laevis.

гла̑дан, дна, дно, (гла̑днӣ, нâ, нô) 1) ĥungrig, famelicus: *Гладан* пас о комаљу сања. Кад коме испадне залогај из уста или га заборави, рече: Неко ми је *гладан* (од рода или од пријатеља). — 2) гла́дна година, theures Jaĥr, annus inopiae: У зло доба у *гладну* годину — 3) п. п. зрно за пушку, клин за каку јаму, zu klein, zu dünn, tenuis.

гла̑дац, гла̀ца, m. [vide кицош] мјесто *гладе*-

оница у овој пословици: Споља *гладац* а изнутра јарац [јадац. *Вук*, Пословице].

гла̀дибр̂к, m. [човјек који глади брке].

гла̀дилица, f. } брус што се оштри
гла̀дило, n. (у Црмн.) } коса или бритва бријаћа, der Wetzſtein, Senſenſtein, cos politoria. cf. [vide] брус[1].

гла̀дуница, f. (у Ц. г.) који се кити, ein Zierling, homo putidus. [vide кицош] cf. гладун.

гла̀дити, да̂м, v. impf. 1) ſtreicheln, mulceo. — 2) glätten, laevigare.

гла̀дити се, да̂м се, v. r. impf. ſich glätten und putzen, como me.

гла̀дӣш, гладӣша, m. 1) (у Дубр.) vide гладишка. — 2) (у Ц. г.) некакав плаветан гуштер, Art Eidechſe, lacertae genus [lacerta agilis L.]. — 3) (у Лици) vide гладник: рђа и *гладиш*.

гладӣшка, f. (у Имоск.) некака трава по пољу, која има црвен цвијет, а жиле јој, као што се говори, могу уставити плуг од 8 волова, die Hauhechel, ononis Linn. cf. гладиш[1].

гла̀днети, нӣм, (ист.) vide гладњети.

гла̀дни̂к, гладни́ка, m. der Hungrige (als Schimpfwort), famelicus. cf. гладиш[3], гладница.

гла̀днити, нӣм, (зап.) vide гладњети.

гла̀дница, f. der Hungrige (als Schimpfwort), famelicus [vide гладник]: Најела се *гладница*, па се назвала баница.

гла̀дњети, гла̀днӣм, v. impf. (јуж.) hungern, esurio: послије ове воде *гладни* човјек; што је мање хљеба, више човјек *гладни*.

гладо̀ва̂ње, n. das Hungern, esuritio.

гладо̀вати, гла̀дујем̂, v. impf. Hunger leiden, fame laborare.

гла̀ду̂н, гладу́на, m. (у Ц. г.) који се *глади* (н. п. кити, често чешља), ein Zierling, homo putidus. [vide кицош] cf. гладуница.

гла̂ђа, f. vide глад: Но јунаци тврђи од камена,| Трпе жеђу и јуначку *глађу* — Али ти је додијала *глађа* —

гла̂ђан, a, o, dim. v. гладан: Боса ћу га каменом водити,| А *глађана* преко земље сите —

гла̂ђе̂ње, n. 1) das Glätten, laevigatio. — 2) das Streicheln, *τὸ* mulcere.

гла́мња, f. vide **глазња**: Бит' ми брата и жељети, на *гламње* му не сјећети.

Гла̀моч, Гламо̀ча, m. [град у Босни]: Под *Гламочем* под бијелим градом —

гла̂с, m. (loc. гла́су, pl. гла̂си, гла̂сови) 1) die Stimme, vox [cf. грло 3, аваз]: има лијеп *глас*; познајем га по *гласу*. — 2) die Nachricht, nuncius [cf. погласје, хабер 1 (абер)]: Ради бисмо добре казат' *гласе*,| Не можемо, веће каконо је. — 3) der Ruf, fama: човјек на *гласу*; јунак на *гласу*; Бољи је добар *глас* него златан пас; И Мерјема на *гласу* дјевојка —

гла́сак, ска, m. 1) dim. v. глас. — 2) као мала шупљика на гаћама, или на кошуљи, durchlöcherte Stickarbeit, opus perforatum (acu). [vide шупљика].

гла̂сан, сна, сно, berühmt, famosus, cf. знатан: Што угаси *гласну* кућу —

гла̀сање, n. 1) das Verlauten, fama. — 2) vide ћесмање.

гла̀сати, câм, v. impf. правити гласак 2. vide ћесмати.

гла̀сати се, câ се, v. r. impf. verlauten, inaudior. [cf. гласити се 1, говорити се, ћукати се].

гла̀сина, f. augm. v. глас: *Гласина* лети као вјетар.

Гла̀синац, ӣнца, m. Ebene, ſüdlich von Зворник: Од *Гласинца* два Шаин-Паша ћа — Кад изиђе на *Гласинац* равни.

гла̀сит, a, o, ruchbar, clarus: На далеко *гласито*! (кад се напија). [cf. гласовит].

гла́сити, гла̂сӣм, v. impf. 1) melden, ſagen, nuncio. — 2) (у Боци) rufen, voco. cf. [vide] звати[1]. — 3) (у Боци) heißen, voco: како га *гласе*? cf. [vide] звати [се]. — 4) (у Боци) н. п. како то *гласи* Талијански? wie heißt es? quomodo dicitur?

гла́сити се, гла̂сӣм се, v. r. impf. 1) verlauten, inaudior. [vide гласати се]. — 2) (у Боци) [vide] звати се, н. п. како се *гласи* он? wie heißt er? quomodo vocatur?

гла̀сни̂к, гласни́ка, m. 1) der die Nachricht bringt, Bote, nuncius [cf. гласоноша, огласник]: Чупић ради да *гласник* не оде — 2) Lärmkanone, tormentum tumultum nuncians, cf. хаберник [(аберник), хабердак (абердак), хабердар (абердар), хаберњача (аберњача)]: Па припали четири *гласника* —

1. **гла́сница**, f. рупица на карабљама испријека. Гласница је дугуљаста и на горњем крају има на њој воска, те је гадљар ноктом од каке велике тице, који му виси о рогу, може начинити већу или мању.

2. **гла̀сница**, f. die die Nachricht bringt, nuncia.

гла̀снути, нӗм, v. pf. (у Боци) rufen, voco. cf. [vide] зовнути.

гла̀снути се, нӗм се, v. r. pf. ſich melden, ostendere se [vide јавити се 1]: *Гласни* ми *се*, Бог те не убио —

гласо̀вит, a, o, што има добар глас 1, laut, clarus [cf. гласит]: Та му пушка бјеше *гласовита* —

гласо̀вито, hellaut, clara voce: Па подвикну танко *гласовито* —

гласо̀ноша, m. der die Nachricht trägt, Courier, nuncius. cf. [vide] гласник[1].

гла̂ти, ла̂м, vide **гледати**.

гла̂цнути се, нӗм се, v. r. pf. ein glattes Ausſehen bekommen, restauror.

глачи́на, f. die Glätte, laevitas.

гла̀ше̂ње, n. 1) das Melden, nunciatio. — 2) das Rufen, vocatio. — 3) das Heißen, vocatio. — 4) das Heißen, significatio.

гле̏! (pl. **гле̏те!**) interj. ſieh! ſehet! [cf. 2 бака, нуто, нути].

гле̏да̑ње, n. das Schauen, spectatio.

гле̏дати, да̑м (**гле́да̑м**), [глати] v. impf. кога, у кога, 1) ſchauen, specto: И мачка је краља *гледала*, ама га се није бојала;| Не *гледај* ме гола боса — 2) Sorge für etwas tragen, curare [vide чувати]: *гледај* ми кућу; *Гледај* мене пребијеле дворе — *Гледај* нашу славну задужбину| Под Баницом цркву Јежевицу. — 3) на кога, Beiſpiel nehmen an einem, exemplum capio: не *гледај* ти на њега. — 4) н. п. он и не гледа нањега, т. ј. не мари, verachtet ihn, contemnit: Залуд њојзи сва љепота њена,| Кад Алага и не *гледа* на њу — 5) erwarten, exſpecto: Ја од тебе и не *гледам* блага — 6) trachten, operam dare: *гледај* да ми дођеш; *гледај* не би ли како то учинио.

гле̏де̏ће̑, ће̑га, n. vide зјеница.

гле̏днути, не̑м, v. pf. einen Blick thun, aspicio.

гле̏до̑чи̑ћи, m. pl. cf. брадићи (само у оној загонеци).

гле̏ђа, f. 1) die Silberglätte, argenti ſpuma. cf. глета. — 2) Glaſur, cruſta.

гле̏ђе̏са̑ње, n. das Glaſiren, incruſtatio.

гле̏ђе̏сати, ишē̑м, v. pf. u. impf. н. п. земљану чинију, тестију, glaſiren, incruſtare.

гле̏жањ, жња, m. der Knöchel, talus. cf. [vide] чланак.

гле̏та, f. (у Дубр.) die Silberglätte, argenti ſpuma. cf. [vide] гле̏ђа[1].

гле́то, n. (ист.) vide глијето.

гле́це, n. dim. v. глето.

гли̏б, m. der Koth, coenum. [vide] б л а т о[1], cf. као.

гли̏бав, a, o, kothig, lutoſus.

гли̏боња, m. (у Будви) vide [м л а к о њ а] млитоња.

Гли̏ва, f. планина у Херцеговини близу Требиња.

Гли̏горије, m. Gregor, Gregorius.

глијѐто (cf. **дијето**), n. (јуж.) das Stemmeiſen, die Meißel, coelum.

глијѐце, n. dim. v. глијето.

гли̏нцав, a, o, lang und träg (von einem Menſchen), longus et piger.

гли̏нцо, m. ein langer, träger Menſch, homo longus et piger.

гли́ста, f. der Spulwurm, Regenwurm, lumbricus. [cf. гуја 2, гујавица, гујана].

гли́то, n. (зап.) vide глијето.

гли́це, n. dim. v. глито.

Гли́ша, m. (ист.)\
Гли́шо, m. (јуж.)/ hyp. v. Глигорије.

гло̀ба, f. (acc. гло̀бу, pl. гло̀бе, гло́ба̑) die Geldſtrafe, mulcta. Судије и управитељи у Турскоме царству до јако су живљели највише од глоба: кад је ко убио човјека, слабо се је тражио крвник, него се искала глоба (крвнина): од прије само од онога мјеста гдје је крв учињена, а послије, да би више изнијело, и од другијех околнијех мјеста; крвнина је ова била најмање хиљаду гроша; па се она није плаћала само кад је ко убио кога, него и кад је човјек пао с дрвета или с коња те се убио, или се утопио у воду или умр̀о од зиме, или му макар шта било само кад се мртав нашао. Од крвнине није била мања глоба кад би се догодило да дјевојка роди дијете (по свој прилици ова је глоба постала што су се така дјеца највише мртва налазила; али се послије није питало је ли дијете мртво или живо). Ово су биле као одређене глобе које су се плаћале у друштву, али мањима, које су многи људи плаћали за себе, није било ни броја, н. п. кад ко што скриви или га обиједе да је скривио или што зло за Турке рекао, а оваке су се биједе често износиле на људе за које су Турци знали или мислили да имају новаца. Кад оваковога окривљеника ухвате и затворе, они одмах или му кажу да ће га погубити или му толико и толико штапа ударити, ако не да толико и толико, или му кажу само да ће га погубити, па он послије сам преко својијех ваља да се откупљује, или га само баце у тамницу и метну синџир на врат а ноге у кладе, па још кашто и воду подљевају подањ, па кад му се то већ досади трпљети, он преко својијех обриче откуп и гледа да се избави.

гло̀ба̑р, глоба́ра, m. који глобљава: нема правога судије, него све *глобари*, der Erpreſſer, extortor.

глоби́ва̑ње, n. vide глобљавање.

глоби́вати, гло̀би́ва̑м, v. impf. (у Ц. г.) vide глобљавати.

гло̀бити, би́м, v. impf. um Geld ſtrafen, mulcto: глобили су га Турци сто гроша. [cf. гулити 6, дерати 4, смудити 2, штетовати 1].

глобља́ва̑ње, n. das Erpreſſen von Geldſtrafen, mulctatio. [cf. глобивање].

глобља́вати, гло̀бља̑ва̑м, v. impf. кога, Geldſtrafen erpreſſen, mulcto. [cf. глобивати].

гло̀г, гло̀га, m. [1)] der Weißdorn, crataegus Linn. [cf. три 1. — 2) у заклињању говори се мјесто *Бог*: глога ми!].

гло̀гиња, f. die Frucht des Weißdorns, fructus crataegi.

гло̀гов, a, o, н. п. колац, лист, Weißdorn-, crataegi: Не ће му ништа бити без *глогова* коца; На путу му број и *глогово* трње.

гло̀говац, гло̀го̑вца, m. т. ј. колац или штап, ein Stab oder Pfahl von Weißdorn, baculus aut palus crataeginus.

гло̀говача, f. ein Stock von Weißdorn, baculus crataeginus.

гло̀говина, f. Weißdornholz, lignum crataegi.

гло̀ди̑ње, n. das Nagen, rosio.

гло̀дати, гло̀ђе̑м, v. impf. nagen, rodo.

гло̀ъва, f. (у Сријему) бресква која се не може расцијепити, да отпадне од коштице. cf. [лупија,] глоца.

гло̀жење, n. das Zanken, litigatio.
гло̀жити се, жи̑м се, v. r. impf. ſich zanken, jurgo [cf. свађати се]: они *се гложе*; он *се гложи* с њим; *гложе се* међу собом.
гло̀жја̑к, гложја́ка, m. der Weißdornwald, crataegetum.
гло̀жје, n. (coll.) das Weißdornicht, crataegetum(?).
гло̀ка̑т, m. Geräuſch, strepitus.
гло̀та, f. 1) (у Ц. г.) die Armen, pauperes. [vide сиромаш]. — 2) [vide] чељад[2], т. ј. жена и дјеца, die Familie i. e. Weib und Kinder, familia: ће је твоја *глота*? (питају војници (на крајини кад се боје Турака да их не поробе) један другога); Не мари *глота* за једнога скота. — 3) некако ђубре [коров] у житу, Art Unkraut, herbae inutilis genus.
гло̀тан, тна, тно, н. п. хљеб, die Glota 3. enthaltend.
гло̀тина, f. (у Дубр.) помијешано и нечисто жито, das glota 3. enthaltende Korn, frumentum glota mixtum.
гло́ца, f. (у Барањи) шљива и бресква која се расцијепити не да. cf. [vide] глоћва.
гло̀цка̑ње, n. dim. v. глодање.
гло̀цкати, ка̑м, dim. v. глодати.
гло̀цкати се, ка̑м се, v. r. impf. ſich (ſcherzend) beißen, von Pferden, morsicare se: глоцкају се коњи.
гло̀цнути, нѐм, v. pf. einmal anbeißen (als dim. v. глодати u. pf. v. глоцкати), admordere.
гло̀шчић, m. dim. v. глог. [cf. чобанчица].
глу̑в, глу́ва, во, (глу̑вӣ, ва̑, во̑, comp. глу̑вљӣ) vide **глух**.
[**глува недјеља**, f. vide **глуха недјеља**; *види* s. v. безимена недјеља].
глу̑ва̑к, глува́ка, m. vide **глухак**.
глу̑ва̑ц, вца, m. vide **глухац**.
глу̑вара, f. vide **глухара**.
глу̑ва̑ћ, глува́ћа, m. vide **глухаћ**.
глу́во, m. vide **глухо**.
глу̑вопр̄ља, f. vide **глухопрља**.
глувò̀та, f. vide **глухота**.
глувò̀ћа, f. vide **глухоћа**.
глу́мац, мца, m. (у Дубр.) Schauſpieler, histrio. Познавао сам једнога официра, чини ми се из Славоније, којему је презиме било *Глумац*, а у Тршићу је једноме човјеку тако био надимак. По томе се види да је та ријеч и по другијем крајевима народа нашега позната, само што јој је значење заборављено.
глу̑нути, нѐм, vide **глухнути**.
глу̑х, глу́ха, хо, [глув] (глу̑хӣ, ха̑, хо̑, comp. глу̑шӣ) taub, surdus.
глу̑ха̑к, глуха́ка, [глувак] m. der Taube, surdus. cf. глухаћ, глухац, глухо [глуво].
глу̑ха̑ [глува] **нѐдјеља**, f. die Woche von der Palmwoche, hebdomas quae praecedit hebdomada palmarum. cf. безимена недјеља, [глухна недјеља,] глушница.
глу̑хара [глувара], f. [глива, Täubling, russula Pers.]
глу̑ха̑рка, f. (у Сријему) некака дивља патка, Art wilde Ente, anatis genus [anas boschas L.].
глу̑ха̑ћ, глуха́ћа, [глуваћ] } m. vide глухак.
глу̑хац, хца, [глувац] }
Глу̑хӣ До̀, *m. племе у Црмници* [у Црној Гори].
глу̑хна̑ нѐдјеља, f. vide глуха недјеља.
глу̑хнути [глунути], нѐм, v. impf. taub werden, surdesco.
глу̑хо, m. vide глухак.
глу̑хо̀ до̀ба, n. die Zeit gegen Mitternacht, da alles ſtill iſt, tempus mediae noctis, cum silent omnia. Говори се да у глухо доба највише излазе вјештице и остале којекаке аветн.
глухо̀долскӣ, а̑, о̑, [von Глухи До].
Глухо̀дољанин, *m. (pl. Глухо̀дољани)* [човјек из Глухога Дола].
глу̑хопр̄ља [глувопрља], f. und m. Schimpfwort für einen der nicht hört oder hören will, convicium in hominem non audientem aut audire nolentem.
глухо̀та [глувота], } f. die Taubheit, surditas.
глухо̀ћа [глувоћа], }
глу̑шница, f. (у Славонији) vide глухна [глухна] недјеља.
гљи́ва, f. (pl. gen. гљи́ва̑) der Schwamm, fungus [L.].
гљивѐтина, f. augm. v. гљива. cf. гљивурина.
[**гљивица**, f. dim. v. гљива: *види* s. v. бабино ухо].
гљиву̑рина, f. vide гљиветина.
гмеђе́нӣк, гмеђени́ка, [међеник] m. vide папула.
гме́ђити, гме́ђӣм, v. impf. n. п. грах, vide гњечити.
гме́жђе́ње, n. vide гњечење.
1. **гми́за**, f. највише се говори pl. *гми́зе*, и значи мале ђинђухе, die Glasperlen, margaritae vitreae.
2. **Гми́за**, f. (у Ц. г.) женски надимак.
гми́за̑ње, n. vide **гамизање**.
гми́зати, гми́жем, } vide **гамизати**.
гми́зити, зӣм, }
гми́ље́ње, n. vide миљење.
гми́љети, гми́лӣм, v. impf. vide ми́љети.
гна̑ти, же́нем (гна̑м), v. impf. vide гонити[1]: Отле *гнаше* на трагове Турке —
гне́жђе́ње, n. (ист.) vide гнијежђење.
гне́здити, гне́здӣм, (ист.) vide гнијездити.
гне́здити се, гне́здӣм се, (ист.) vide гнијездити се.
гне́здо, n. (ист.) vide гнијездо.
гни́жђе́ње, n. (зап.) vide гнијежђење.
гни́здити, гни́здӣм, (зап.) vide гнијездити.
гни́здити се, гни́здӣм се, (зап.) vide гнијездити се.
гни́здо, n. (зап.) vide гнијездо.
гнијѐжђе́ње, n. (јуж.) das Niſten, nidificatio.
гнијѐздити, гнијездӣм, v. impf. (јуж.) n. п. кокош, der Henne ein Neſt machen, nidum facio, impono nido.

гнијѐздити се, гнӣјездӣм се, v. r. impf. (јуж.) niſten, nidulor: *гнијезди се* кокош.

гнијѐздо, n. (јуж.) das Neſt, nidus. [cf. гњиздо].

гно̀ј, гно̀ја, [гњој] m. (loc. гно̀ју) 1) der Eiter, pus. — 2) der Dünger, Miſt, fimus, stercus. [vide сметлиште].

гно̀јав, a, o, eiterig, ulcerosus.

гно̀јавица, } f. die Puſtel, pustula. [vide бубу-
гнојàница, } љица] cf. пуха.

гно̀јѐње, n. 1) das Eitern, purulentatio. — 2) das Düngen, stercoratio. [cf. ђубрење].

гно̀јити, јӣм, v. imp. н. п. њиву, düngen, stercoro. [cf. ђубрити].

гно̀јити се, јӣм се, v. r. impf. eitern, in pus abeo: *гноји се* рана.

гнӯсан, сна, сно, (у Дубр.) 1) unrein, ſchmutzig, immundus. [vide прљав]. — 2) ekelhaft, fastidium creans. cf. [vide] гадан.

гнӯсити, гнӯсӣм, v. impf. (у Дубр.) 1) ſchmutzen, ſchmutzig machen, inquinare [vide 1 прљати]. — 2) garſtig machen, foedare [vide гадити].

гнӯсник, гнусни́ка, m. (у Дубр.) 1) der Schmutzige, immundus. — 2) der Häßliche, foedus.

гнӯсница, f. (у Дубр.) 1) die Schmutzige, mulier immunda. — 2) die Häßliche, mulier foeda.

гнусни́чина, f. augm. v. гнусник и. гнусница.

гнусо̀ба, f. (у Дубр.) 1) Schmutzigkeit, immundities. — 2) die Garſtigkeit, foeditas.

гњáвити, гњâвӣм, v. impf. drücken, collido: *гњави* мачиће (кад ко ружно свира у гадље).

гњáвљење, n. das Drücken, pressio.

гњâт, m. 1) vide голијен: Носи *гњате*, побољува се на те — 2) [*Гњат*] планина у Далмацији.

гњѐв, m. der Zorn, ira. [cf. јарост].

гњѐван, вна, вно, zornig. iratus [vide љутит], adv. гњѐвно: Не гњевте нам гиздаве дјевојке,| Дјевојка је и од себе *гњевна* —

гњевѐтало, m. der langſam und unbeutlich ſpricht, qui tarde et minus clare loquitur.

гњевѐтање, n. das langſame und unbeutliche Sprechen, sermo tardus et minus clarus.

гњевѐтати, гњèвѐћем (гњèвѐтам), v. impf. langſam und unbeutlich ſprechen, tarde et minus clare loqui.

гњéвити, гњéвӣм, v. impf. zürnen, irito.

гњéвити се, гњéвӣм се, v. r. impf. zürnen, irascor. [vide љутити се 1].

гњéвљење, n. das Zürnen, ira, irritatio.

гњèвљив, a, o, gähzornig, iracundus. [vide осорљив].

гњèцав, a, o, н. п. хљеб, vide гњецован.

гњèцање, n. vide гњечење.

гњèцати, цӣм, v. impf. vide гњечити, н. п. грожђе у чабру.

гњèцован, вна, вно, н. п. хљеб, talkig (vom Brot), klebrig, male pinsitus (pistus). [cf. гњецав].

гњéчење, n. das Kneten, subactio. [cf. гмежење, гњецање, мечење].

гњéчити, гњéчӣм, v. impf. kneten, depso, subigo, н. п. папулу. [cf. гмеждити, гњецати, мечити].

гњѝда, f. (pl. gen. гњӣдâ) die Niſſe, lens (gen. lendis).

гњѝдица, f. dim. v. гњида.

гњѝздо, n. (у Сријему) vide гнијездо.

гњѝла, f. die Töpfererde, terra figlina, creta figlina. cf. Грнчара.

гњилѝна, f. 1) das Faule, die faulen Theile, putramen. cf. [vide] трухлина. — 2) das Milde, die milden Theile (vom Obſt), pars mitis. cf. гњило [2].

гњѝлити, лӣм, v. impf. 1) faulen, putresco. [vide трухлити] cf. трухнути. — 2) weich werden (vom Obſt), mitesco.

гњѝло, гњѝла, ло, (гњѝлӣ, лâ, лӧ) 1) faul, putridus. cf. [vide] труо [1]. — 2) mild (vom Obſt), mitis. [cf. гњилина 2].

гњѝрење, n. vide гвирење.

гњѝрити, рӣм, v. impf. vide гвирити, н. п. у књигу.

гњо̀ј, m. (по зап. кр.) vide гној (mit allen Ableitungen).

гњу́рац, рца, m. 1) der Taucher, urinator. cf. [норац 1,] ронац [1]. — 2) die Taucherente, mergus [L.]. cf. ронац [2, медведак], сарка.

го̀ (го̀о), го̀ла, ло, (го̀лӣ, лâ, лӧ) 1) nackt, nudus [cf. голишав, наг]: Ако је и *го*, али је соко. — 2) bloß, merus: *гола* вода; од гола влаха *гола* пара; оглобио га до *голе* душе.

го̀ба, f. (у Боци) vide грба: С мојом *гобом* не могу вас свијет исправити.

го̀бела, f. [vide наплатак] (ст.) in der Anekdote vom Salomon: једна *гобела* у као, а друга из кала — казао Соломун гледајући у точкове кад су га на колима водили да га погубе.

го̀бељa, *f. (у Далм.) vide наплатак. У Далмацији точкови, који су много мањи и јачи од нашијех, имају само четири спице, које се онамо зову* крст, *и четири* гобеље.

говàнце, цета, n. dim. v. говно.

го̀веда, го̀вéдâ, n. pl. (coll.) das Rindvieh, armenta, boves. cf. говедо.

говѐдâр, говедáра, m. 1) der Rinderhirt, bubulcus. — 2) (у Јасеници) vide бркица.

говедáрев, a, o, vide говедаров.

говедáрина, f. das Rindgeld (die Bezahlung des Rinderhirten), merces bubulci.

говедáрица, f. die Rinderhirtin, bubulca [cf. говедарка 1, говедаруша]: Ја не могу тебе оженити| Свињарицом ни *говедарицом* —

говѐдâрка, f. 1) vide говедарица. — 2) die weiße Bachſtelze, motacilla alba. cf. [vide] плиска.

говедáров [**говедарев**], a, o, des Rinderhirten, bubulci.

говѐдâрскӣ, кâ, кӧ, der Rinderhirten, bubulcorum.

говедáруша, f. vide [говедарица] говедарка.

говедáрче, чета, n. ein junger Rinderhirt, bubulcus juvenis.
гóведина, f. vide говеђина.
гóведо, n. (ријетко се говори) vide говече.
гóвеђи, ђâ, ђê, vom Rinde, bubulus.
гóвеђина, f. das Rindfleiſch, caro bubula. cf. говедина.
говечáда, f. (coll.) dim. v. говеда (говече): има двоје, троје *говечаце*.
гóвече, чета, n. ein Rind (im weiteſten Sinne), bos, vacca, vitulus. [cf. говедо, говеда].
гóвнав, a, o, dreckig, coenosus. cf. говнен.
гóвнâње, n. das läſtige und unberechtigte Einreden, contradictio molesta et iniqua. [cf. говногризање].
гóвнара, f. vide говноваљ.
говнàрије, f. pl. die Dreckerei, nugae.
гóвнати, нâм, v. impf. läſtig und ohne Grund widerſprechen, objurgare inique et moleste: иди не *говнај* ту (отац рече сину, н. п. кад син виче што на очину уредбу). cf. говногризати.
гóвнен, a, o, dreckig, merdosus. [vide говнав].
говнèница, f. eine dreckige (ſchlechte) Sache, nugae.
гóвнеш, m. Schimpfwort für einen Menſchen, convicium in hominem [cf. говноњић]: Гóвнешу један!
гóвнити, гóвнîм, v. impf. ſtänkern, rixam movere.
гóвнити се, гóвнîм се, v. r. impf. ſich beſchmutzen, merdo inquinari.
гóвно, n. (pl. гóвна, gen. гóвâнâ) der Dreck, stercus [cf. 1 нечист, 1 поган]: Без *говна* нема ни *говна* (Düngen iſt nöthig).
гóвноваљ, m. die Stinkkäfer, scarabaeus stercorarius Linn. cf. говнара [зујак, зунзак].
гóвноњић, m. ein komiſcher Name (von говно, q. d. Stercutus) [cf. говнеш]: јест он неки *говноњић*, јест!
говногри́зâње, n. vide говнање.
говногри́зати, говногри́зâм, vide говнати: не говногризај!
говноно́ша, m. der Dreckträger, qui portat stercus: водоноша *говноноша*, in der Anekdote vom geſoppten Waſſerträger.
гóвњак, говња́ка, m. ein komiſcher Name ſtatt [vide] бураг: сто *говњака* масла (у приповиједци).
гóвор, m. (loc. говóру) die Rede, Sprache, sermo [cf. бесједа, 1 грађа]: познајем га по *говору*; чује се некакав *говор*.
говóрење, n. das Reden, loquela, sermo. [cf. 1 грајање, дивањење 2].
говóрити, гóворîм, v. impf. ſprechen, loquor [cf. бесједити, 1 грајати, диванити 2, зборити]: говори се, man ſagt, dicitur.
[**говорити се**, говори се, v. r. impf. vide гласати се; *види* s. v. њукати се].
гóворкање, n. dim. v. говорење.
гóворкати, кâм, dim. v. говорити.
говóрљив, a, o, der gerne ſpricht, loquax. [cf. лапатљив].
говóрљивац, говóрљивца, m. der Redſelige, homo loquax. cf. говорџија.
говóрљивица, } f. die Redſelige, mulier loquax.
говóруша, }
говóрџија, m. vide говорљивац.
гóгра, m. der Maurer, faber murarius (meiſt ſinds Zingaren).
гóгрин, a, o, des гога, fabri murarii.
1. **гóд**, гóда, m. 1) велики празник (у Србији), der Feſttag, dies festus. — 2) in der Redensart: од год до год (има хране), das Jahr, annus. cf. [vide] година [1]. — 3) der Jahreswuchs eines Baumes. — 4) н. п. пет грота *у год*, т. ј. равно (као угођено), gerade, ipse. [vide 1 равно].
2. **гóд**, (als Anhängeſylbe) immer, irgend, -cunque ali-, (cf. гођ [гоће], годијер [године, годи, годер, годир],) штогод, којигод, чијгод, кадгод, гдјегод.
гóде, (ист.) vide [2] гóд: Гди се *године* крајина узбија —
гóдер, (ист.) vide годијер.
гóдет, f. das Gefallen, gaudium, [vide милина] cf. годименат: Знаде мајка *годет* своме сину —
Гóдеч, m. Mannsname, nomen viri.
гóди, (зап.) } vide [2] гóд.
гóдијер, [јуж.] }
годúменат, нта, m. (по јуроз. кр.) die Freude, gaudium (gaudimonium), [vide] милина, cf. радост: Стару чоеку млада жена *годименат*; а младу чоеку стара жена погибља.
гóдина, f. (pl. gen. гóдúнâ) 1) das Jahr, annus, cf. [1 год 2, љето 2,] годиште: Дуга ноћ, или дан, (као) царева *година*. Сад је његова *година*, или у шали: његова и пасја *година*, т. ј. сад је као што он хоће. — 2) (у Дубр.) вријеме, das Wetter, tempestas [vide вријеме 2]: данас је лијепа *година*; не смета му рђава *година*. — 3) (у Хрв.) [vide] дажд, der Regen, pluvia. [— 4) vide годишњица; *види* s. v. 1 даћа].
гóдиница, f. dim. v. година.
гóдиновање, n. das Zubringen eines Jahres, τὸ annum transigere.
гóдиновати, нујêм, v. pf. und impf. ein Jahr zubringen, annum transigere: не ћеш годиновати тамо (н. п. што се спремаш тако).
годúњак, њка, m. als hyp. v. година: има један *годињак*, како је то било.
гóдûр, (зап.) vide годијер: Што је *годир* у Прологу снига —
гóдити, дîм, v. impf. beſchließen, decerno: Бог *годио* и Бог догодио| На тебе се таки санак збио — 2) гóди ми, thut mir wohl, prodesse.
гóдити се, гóди се, v. r. impf. (у Боци) 1) коме што, т. ј. чини се, јест, ſcheinen, videtur [vidi чинити се 2]: Подај, синко, мене

коња твога,| Да ја први на воду нагазим,| Да сватима ја учиним пута,| Тад се д'јете на невољи нађе:| Да му даде, *годи* му *се* стидно,| Да угази, страх га обузео — 2) у пјесми, као погађати се: Два *се годе* да се роде —

го̀дишница, f. (у Дубр.) слушкиња која се на годину најми, eine Magd, die sich auf ein Jahr bei einem Herrn verdungen hat, ancilla annualis.

го̀дишњâк, m. 1) н. п. назимац, Jährling, ein Jahr alt (vom Vieh), anniculus. — 2) н. п. данас иду *годишњаци* у цркву (н. п. други дан Ускрса) Jahresgast, hospes annuus.

го̀дишњи̂, њâ, њê, jährlich, annuus.

го̀дишњица, f. das Todtenmal (ein Jahr nach dem Tode), convivium funebre post annum elapsum. cf. [година 4, 1] даћа.

го̀диште, n. (по зап. кр.) das Jahr, annus, cf. [vide] година [1]: Зло *годиште* рода иште, а невоља пријатеља.

годо̀вање, n. vide светковање.

годо̀вати, го̀дујêм, v. impf. vide светковати [1].

годо̀внô, ôга, n. (у Слав. и Хрв.) der Namenstag, dies lustricus.

Го̏до̂мин, m. поље ниже Смедерева: И ето их у *Годомин*, Ђоко!| *Годомин* су поље напунили — Кад је био насред *Годомина* —

го̏доми̂нски̂, кâ, кô, von Годомин: Низ широко поље *Годоминско* —

Го̏доми̂р, m. Mannsname, nomen viri.

го̏ђ, } vide [2] го̏д: Куд сам *гође* на коњу
го̏ђе, } одно —

го̀ђêње, n. 1) das Beschließen, decretio. — 2) vide погађање [3].

го̏ета, f. (у Боци) мала барка без катарке, Art Wasserfahrzeug, naviculae genus: Л'јепо ли је погледати| Морске бродове,| Спрема њима дв'је *гоете*,| У њих сватове —

го̀зба, f. част, die Gasterei, convivium. [cf. гозбина, част 2, чазбина, зијафет].

го̀збина, f. vide гозба: Ој госпођо, Јеличина мајко!| Тебе Кружић у *гозбину* зове,| У Јеле се мушко чедо нашло —

гозбо̀вâње, n. das Gastiren, convivatio.

гозбо̀вати, го̀збујêм, v. impf. bei einer Gasterei sein, convivor [vide гостити се]: Отишла је да гозбу *гозбује* —

гоја̀жљив, *а, о, н. а. човјек, коњ, vide гојазан.*

го̏ја̂зан, зна, зно, марвинче које се ласно угоји, leicht zu mästen, facile pinguescens. [cf. гојажљив].

гоја́јли,* adj. indecl. одгојен, gepflegt, cultus: Црна брка, *гојајли* перчина —

го̂јан, јна, јно, gepflegt, cultus, cf. гојани: И бијеле руке Анетине| Око *гојна* грла Јованова —

го̀јани̂, нâ, нô, gepflegt, cultus, cf. [vide] гојан: А за њима *гојани* Алиле —

го̀јêње, n. 1) das Pflegen, Aufziehen, cultura. — 2) das Mästen, saginatio.

го̀јити, ји̂м, v. impf. 1) pflegen, aufziehen, colere [vide гајити]: Порасла је у Нови наранџа,| *Гојила* је Новкиња ђевојка — 2) mästen, sagino. [cf. товити].

го̀јити се, ји̂м се, v. r. impf. sich mästen, fett werden, saginor, opimus fio.

го̂јка, f. (у Грбљу) име овци, ein Schafsname, nomen ovi indi solitum.

Го̂јко (Го́јко), m. Mannsname, nomen viri.

го̀лâћ, голáћа, m. vide голи син.

го̀лем, голѐма, мо, (го̀лемӣ, мâ, мô) groß, magnus (comp. каже се *вѐћӣ*). cf. [vide] велики [1].

го̏лêн, f. (ист.) vide голијен.

голѐница, f. (у Сријему) vide голијен.

го̏лêт, f. (loc. голéти) kahle Gebirgsgegend, mons arboribus destitutus.

го̏лêтан, тна, тно, kahl (ohne Bäume), calvus.

Го̀леч, Голѐча, } m. у пјесми, некака пла-
Го̀леш, Голѐша, } нина: На *Голечу* високој планини — Живо пређи у *Голеш* планину — На ономе *Голешу* планини —

Го̀лија, f. 1) планина у Србији. — 2) планина у Херцеговини: Под *Голију* у Дугу крваву — Здраво пређе Равну и *Голију* —

Го̀лијанин, m. човјек испод Голије: Ти покупи младе *Голијане* —

го̏лијевно блâго, } n. (ст.) so viel als големо,
го̏лијемно блâго, } groß, ingens [vide велики]: И проносе *голијевно* благо — Ал' т' је мало *голијемна* блага —

го̏лијен, f. (loc. голијѐни, pl. gen. голијѐни̂) (јуж.) das Schienbein, tibia [cf. гњат 1, голеница, цијев 3, цјеваница]: Зачудио се пребијеној *голијени*! (рече се ономе који се чему зачуди, као да не би урекао).

го̏ли̂н, f. (зап.) vide голијен.

го̏ли̂ си̂н, m. голаћ, т. ј. војник који сам од своје воље за плату иде на војску и бије се, (Nackter Sohn) Name jener Krieger, die, da sie ohne Haus und Hof sind, nicht verbunden wären mit in's Feld zu ziehen, es aber von freien Stücken um Sold und Kleidung thun, miles ultroneus. Ову је ријеч Ћурчија арамбаша 1804 године донио с Врачара на Дрину; а он може бити да је примио од некога Турчина из Градишта, који је тада био са Србима, и назван *голим сином* за то што је уза сваку ријеч говорио: *голи сине*! Голи су синови само на Дрини били, а од Биограда доље звали су *бећарима* [2] такове војнике. Њихов је славни капетан био *Зеко*, који је славно погинуо на Равњу (1813).

го̀ли̂ћ, голи́ћа, m. гољо, der Nackte, nudus: Удри пиће на *голиће*.

голи̂цâње, n. vide **галицање.**

голи̂цати, цâм, vide **галицати.**

Го̀ли̂ш, Голи́ша, m. брдо у Ловћену.

голи̂шав, а, о, nackt, nudus. cf. [vide] го [1].

голо̀брад, а, о, } unbärtig, imberbis: И то мла-
голо̀брадаст, а, о, } до још *голобрадасто* —

голо̀брадица, m. der Unbärtige, imberbis.

го̀лôв, голо̀ва, m. (у Ц. г.) der Habenichts, omnium rerum inops. [vide гологузан] cf. празнов.

голо̀вран, m. 1) ваља да је *гавран* [1]: И пред њима тица *головране* — 2) [*Головран*] у пјесмама презиме некакога четовође: Побратиме, Луко *Головране* —

голо̀врат, a, o, mit bloßem Halse, collo nudo.

голо̀глав, a, o, mit entblößtem Haupte, capite nudo.

гологла̀вкê, adv. (у Рисну) н. п. стоји, т. ј. гологлав, mit enblößtem Haupte, capite nudo.

голо̀гуз, a, o, nackt am Hintern, ano nudo: „*Гологуза* сијевала, голо масло слијевала, а Радичу троп" некаква узјахала гола на вратило, па врачала да јој се хвата дебео скоруп.

гологу̀зâн, гологуза́на, m. човјек који нема ништа, der Habenichts, omnium rerum inops. cf. празнов, пангалоз, голов [1 празник 2; сиромах].

голо̀игра, f. und m. (у Сријему) као вјетрењак, der Windbeutel, vanus, gloriosus [vide вјетрењак].

голо̀каница, f. (око Сиња) капа без и каке шаре, као што носе мале дјевојчице, Art Mütze, vittae genus.

голо̀крак, a, o, голијех голијени, mit nackten Beinen, cruribus nudis.

голо̀куд, m. (у Дубр. и у Босни) vide кукуруз.

голо̀кудина, f. vide кукурузовина.

голо̀кудни̂, нâ, нô, н. п. му́ка, vide кукурузни.

голо̀кудница, f. vide кукурузница.

голо̀мразица, f. вријеме кад је мраз, а нема кише ни снијега, der Frost, gelu.

голо̀тиња, f. die Nacktheit, Mangel an Kleidung, nuditas.

голо̀трб, a, o, mit entblößtem Bauche, ventre nudato; daher Голо̀трб, nom. propr.: Њега зову *Голотрбе* Иво —

го̏лу̑б, m. die Taube, columba. Дивљи су голубови двојаки: једни су већи и зову се *гривњаши* [и *грљаши*], и ови се легу у гнијезду на дрвету као и грлице, а други су мањи, који се зову *дупљаши*, јер се легу у дупљама. Они се и по гукању разликују; кад гривњаш гуче људи кажу да говори: Шта ти̂ ту̂ чи̏ни̂ш, про̀клêти̂ по̀пе, код ту̂ђê жѐнê, код ту̂ђê ђѐцê, а дупљаш кажу да говори: Си̂ј лу̑к, си̂ј лу̑к, си̂ј лу̑к, т. ј. да је већ вријеме сијати лук кад он у прољеће долети и стане гукати.

голу̑бак, голу́пка, m. hyp. v. голуб.

Голу̑бан, m. Mannsname, nomen viri: *Голубане*, моја вјерна слуго —

голу̑баст, a, o, taubenfärbig, colore palumbis, columbinus.

Голу̑бац, Голу́пца, m. 1) у Пожаревачкој нахији један стари град на Дунаву (Срби приповиједају да га је зидала Ђурђева Јерина ради *голубова* — као голубињак —). — 2) село код тога града. Од Голупца се већ доље почињу планине поред Дунава и из српске стране.

голу̑бачкâ му̑ха, f. die Gollubatzer Mücke, simulium reptans Gollubatzense. Голубачке се мухе у Шумадији зову и *Браничевке* [2]. Народ у нахији Пожаревачкој приповиједа да се ове мухе роје из пећине према Голупцу, излазећи у гомилама колико казан, па се послије растављају и по вјетру лете; она стоци тако досађује да кашто и цркава од ње, особито коњи и говеда. Кажу да се она роји више пута, али први рој да је најљући и за стоку најгори, а потоњи све да су слабији. Једни приповиједају да је неко од некуда из Србије тјерао некаку алу па је *стигао* у *Стигу* (и од тада остало име *Стиг*) и ранио је, али се она опет отела и рањена утекла у ону пећину и ондје од ране липсала, па од ње оне мухе да постају. Приповиједа се да су Нијемци ону пећину зазиђивали, али кад дође вријеме да се мухе роје, зид се провали сам од себе.

голу̑бинац, голу̑би̂нца, m. некака морска велика риба (ital. colombo), Art Seefisch [Meeradler], piscis quidam marinus [myliobatis aquila Cuv.].

голу̑бињâк, m. der Taubenschlag, columbarium.

голу̑бињи, њâ, њê, Tauben-, columbarum.

голу̑бић, m. 1) die junge Taube, pullus columbae. [cf. голупче]. — 2) (у Сријему) pl. голубићи, мали ваљушци, који се уз пост кухају у расолу, Art Mehlklöße, globuli farinae.

голу̑бица, f. 1) die Taube (Weibchen), columba. — 2) [*Голубица*] ein Frauenname, nomen feminae. — 3) cf. [vide] златоје. — 4) име кози, Ziegenname, nomen caprae indi solitum.

голу̑бичица, f. dim. v. голубица, das Täubchen, columbula.

го̀лу̑бље, n. (coll.) die Tauben, columbae: По њој попало сиво *голубље* —

голу̑бњâк гра̏х, голубња́ка гра̏ха, m. (у Далм.) Art Erbsen, pisi genus [phaseolus vulgaris L. var. vide грах 1]. Кажу да људи охрону кад много једу овога граха; од њега се и хљеб мијеси.

голу̑бњача, f. (у Далм.) јама у земљи, eine Grube, fovea.

го̏лу̑бов, a, o, der Taube, columbae.

голу̑ждрав, a, o, vide голушав.

голу̑пче, чета, n. vide голубић 1.

голу̑шав, a, o, ungefiedert, glaber. [cf. голуждрав, гољуждрав].

го̏лцâт, a, o, in der Redensart: го голцат, fadennackt, mutternackt, plane nudus. [cf. опуцан].

го̀љо, m. vide голић.

гољу̑ждрав, a, o, vide [голушав] голуждрав.

гољу̑ждрêње, n. das Schreien, clamor. cf. [vide] дерање [3].

гољу́ждрити се, го̀љу̂ждри̂м се, v. r. impf. schreien, clamo. cf. [vide] дерати се [1].

го̏мба̂р, m. (у војв.) der Knopfmacher, textor globulorum fibulatorium. [cf. казаз].

го̏мба̂рев, } a, o, des Knopfmachers, textoris glo-
го̏мба̂ров, } bulorum fibulatoriorum.

Го̀меља, f. намастир у Босни (може бити да је сад и пуст?): И *Гомељу* на граници сувој —

го̀мила, f. (pl. gen. го̏ми̂ла̂) der Haufe, cumulus. cf. громила, рпа, камара [1], рњага [; буљук; дундар, трумпа, руља, булумента].

гоми̇ла̂ње, n. [cf. громилање] 1) das Aufhäufen, cumulatio. — 2) das Gepolter, wenn etwas aufgehäuftes einstürzt, strepitus.

гоми̇лати, ла̂м, v. impf. aufhäufen, cumulo. [cf. громилати].

гоми̇лати се, ла̂ се, v. r. impf. poltern, strepo. [cf. громилати се].

[**гомилица,** f. dim. v. гомила. cf. ћума 2.]

Го̀мионица, f. 1) ријека у Босни, ein Fluß in Bosnien, fluvius Bosnae. — 2) намастир код те ријеке.

Го̀ми̂рје, n. ein Kloster in Kroatien, nomen monasterii.

го̏н, m. vide потркалиште: Три га *гона* земље понијела —

го́на̂ње, n. das Verfolgen, persecutio.

го́нати, го̂на̂м, v. impf. verfolgen, persequi.

гоне́нути, го̀не̂не̂м, v. pf. (у Рисну) vide загоненути.

го̀не̂та, f. (у Рисну) vide загонетка.

гоне́талица, f. (у Ц. г.) 1) vide загонетка. — 2) игра у којој се прстен крије у руке; а игра *прстен* [3] игра се у Црној гори овако: Пошто један сакрије прстен свима у руке, запита једнога гдје је прстен, а онај пруживши руку на онога у кога мисли да је прстен, рекне му: удри ме за тога (по имену). Ако прстен буде у онога, погађач га узме, те га он крије; ако ли не буде, онај га удари ту̏ром по руци, па тако пита даље другога редом, док се прстен не нађе.

гоне́та̂ње, n. vide загонетање.

гоне́тати, го̀не̂ће̂м, (у Рисну) [vide] загонетати.

го̀нити, го̏ни̂м, v. impf. treiben, jagen, agito. [cf. 1 вијати 1, гнати, гањати, јурити 1, пудити 2, тјерати]. — 2) н. п. по колико (ока ракије) гониш? т. ј. по колико ока из једнога казана хваташ; што се мање гони, то је боља ракија.

го̀нити се, го̏ни̂м се, v. r. impf. [cf. тјерати се] 1) sich verfolgen, persequi se invicem. — 2) гоне се зецови, die Hasen rammeln, coëunt lepores.

гонту̀на̂р, гонтуна́ра, m. (у Грбљу) кила или гука која се коме на тијелу испење па се од ње умре, за то има и клетва: *Гонтунар* те предр̏о! Art bösartige Beule, tuberis genus.

го̀нчин, m. (у Лици) који гони трговачку стоку, der Treiber des Viehes, pecoris actor.

го̀нџе,* џета, n. (у Србији и у Босни по варошима) ружа која се још није расцвјетала, него тек напупила, eine Rose, die so eben die Knospe geöffnet, rosa recens.

го̀ње̂ње, n. 1) das Treiben, agitatio. — 2) das Rammeln der Hasen, coitus leporum.

го̀ра, f. (dat. го̏ри, acc. го̏ру, pl. го̏ре, го́ра̂) 1) das Gebirge, mons. [cf. планина]. — 2) (око Имоск.) der Wald, silva. cf. [планина; vide] шума [1]: Биокова је пуна *горе*. — 3) die Fallsucht, epilepsia: пада од *горе*. [vide падавица] cf. горица, горска болест.

Го̀ражде, n. варош у Херцеговини: Док је мени соко Синан-паша| У *Горажду* на Херцеговини —

го́рак, рка, рко, (го̂рки̂, ка̂, ко̂, comp. го̏рчи̂) bitter, amarus. cf. [vide 2] гр̂к.

го̀ракнути, не̂, vide гркнути.

го̀ран, m. (у Ц. г.) 1) vide [горштак] горанин: трчи као горан. — 2) [*Горан*] мушки надимак.

го̀ранин, m. Gebirgsbewohner, monticola, [vide горштак] cf. горјаник: Ајд' отоле, *горанине* вуче —

Го̀ра̂нско̂, n. adj. село у Пиви: Док изађе на равно *Горанско*| А под кулу Николице кпеза — Како ми је пао на *Горанско* —

Го̀ра̂нџа, f. (ст.) Oranien, Arausio: Ето на те војске небројене:| Седам краља од седам земаља,| И ђевојка Англијска краљица| С Дуком зетом од земље *Горанџе* —

Го̏ра̂ш, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

Го̀рдана, f. (у Ц. г.) Frauenname, nomen feminae.

Го̂рде, f. (у Ц. г.) hyp. v. Гордана.

Горди̇јана, f. Frauenname, nomen feminae.

Го̀рдица, f. (у Ц. г.) hyp. v. Горде.

Го̀рдуља, f. (у Ц. г.) женски надимак.

1. **го̏ре,** (у Херц. говори се *горје* [и *горјен*]) 1) oben, supra. — 2) hinauf, sursum.

2. **го̏ре̂,** adv. comp. v. зло: schlechter, pejus: није с горега, не ће бити с горега, wird nicht schaden.

го̀ре̂ње, n. das Brennen, ardor.

го̏рети, ри̂м, [ист.] vide горјети.

го̏ри̂, ра̂, ре̂, comp. v. зао, schlechter, pejor: Бог зна, јеси у голему јаду.| Кириција, ти си у *горему* —

го̀рити, ри̂м, (зап.) vide горјети.

го̀рица, f. 1) dim. v. гора. — 2) [*Горица*] *више Сарајева брдо на коме је Кара Махмут-паша (нашега времена) био сазидао градић, али је послије развањен и сад војска љети излази ондје у логор.* — 3) die Fallsucht, epilepsia, [vide падавица] cf. гора: Ана ј' моја од *горице* бона —

го̀рјани̂к, m. Gebirgsbewohner, monticola, montanus: вуче *горјаниче*! [vide] горштак, cf. горанин.

гòрје, (у Херц.) vide [1] гòре.
[**горјен**, vide 1 горе; *види* s. v. титирин-гуске.]
гòрјети, рӣм, v. impf. (јуж.) brennen, ardeo.
гòрко, adv. v. горак, bitter, ſchmerzlich, acerbe: *Горко* цвили девет годиница —
гòрнат, a, o, (у Ц. г.) vide горовит.
гòрњâк, горња́ка, m. 1) вјетар, der Weſtwind, Favonius. — 2) камен воденични, der Läufer, catillus. — 3) у картама, der Obere.
гòрњē чèло, n. vide зачеље.
гòрњӣ, њâ, њē, ober, superior.
гòрњица, f. (у Црмн.) vide врничаница.
горњòземац, горњòзēмца, m. der Oberländer, incola terrae superioris.
горњòземскӣ, кâ, кō, oberländiſch, e parte superiori.
Гòро, m. vertraulich, v. Горчиле.
горòвит, a, o, gebirgig, montuosus. cf. горнат.
горогàшљив, a, o, н. п. дрво, vide гашљиков.
Гòроје, m. (у Ц. г.) мушки надимак.
гòропâд, f. die Raſerei (perſonifizirt), furor: Устај, мати, устај *горопади*! —
горòпадан, дна, дно, raſend, ungeſtüm, furiosus. [cf. бијесан, смушен].
горопа́дити се, горòпāдӣм се, v. impf. raſen, furere.
горòпадњӣк, m. der Raſende, furiosus. [cf. смушеник].
горòпадница, f. die Raſende, furiosa.
горопа́ђēње, n. das Raſen, furor.
горòстасан, сна, сно, (у Боци) ſehr groß, ingens. [cf. громорадан, громоран].
гòроцвијет, m. } Frühlingsadonis, adonis vernalis
гòроцвијеће, n. } [L.]. cf. зечиј мак. cf. саса?
гòрскâ бо̀лēст, f. die Fallſucht, epilepsia. [vide падавица] cf. гора.
гòрскâ рӯжа, f. (у Ц. г.) бијел планински цвијет, који се зове и [vide] *докољена* [2] и *Турчин-цвијет*, eine Art Pflanze, herbae genus.
гòрскӣ, кâ, кō, Gebirgs-, montanus.
гòруждa, f. (у Ц. г.) 1) vide кутао. — 2) als Schimpfwort für einen ſchlechten Menſchen, convicium in hominem.
горӯшица, f. der Senf, sinapis [arvensis L.]. cf. слачица.
горӯшичнӣ, нâ, нō, n. п. зрно, Senf-, sinapinus.
гòрчика, f. (у Славон.) die Milchdiſtel, sonchus oleraceus Linn.
Гòрчиле, m. мушки надимак (тако највише прозову онога који се роди у планини код стоке).
горчи́на, f. die Bitterkeit, amaritudo. [vide 2 грчина].
гòрштāк, горшта́ка, m. (у Ц. г.) Gebirgsbewohner, monticola, montanus, cf. [планинац, горан 1, горанин,] горјаник: Све *горштаке*, безумне јунаке —
го́са, m. (у војв.) der Herr (als Eigenthümer), dominus, [vide] господар [*и* богатун], cf. газда: знаћеш ти за *госу* (т. ј. зло ће ти бити); лети као пас без *госе*.
го́син, a, o, без госа, domini: госи́но му тане! (ein Scheltwort der Batſcher).
го́синица, f. die Frau einеs госа, hera.
го́спа, f. 1) hyp. v. госпођа, die Frau, Dame, domina. — 2) eine Gattung Schwamm, der Heilkräfte zugeſchrieben werden, ſonſt к и е г и њ а [3], fungi genus. [— 3) vide златоје].
Го̀спава, f. Frauenname, nomen feminae.
го̀спāр, госпа́ра, m. (у Дубр.) vide господар: Тешко кући ће није *госпара*,| А баштини ће није пудара.
го́спин, a, o, der Frau, dominae.
го́спин влāс, m. Frauenhaar, adiantum capillus veneris Linn.
го́спино бӣље, n. Süßholz, glycyrrhiza glabra Linn.
го́спино зēље, n. (у Дубр.) die Feldcypreſſe, hypericon [hypericum perforatum. vide богородичина трава].
Го̀спо̀д (Бог), Го̀спода, m. (само се каже Богу) der Herr, Dominus [cf. господини Бог]: Помог'о га *Господ* Бог — Тако ти га *Госиод* сачувао| Бритке сабље Анђелијна Вука —
госпо̀да, f. (voc. го̀сподо) (coll.) die Herren, domini.
госпо̀дāр, господа́ра, m. Herr (Eigenthümer), dominus, δεσπότης: ја сам *господар* од тога; ти нијеси нада мном *господар*. [cf. госпар, госа, газда 2, газда 3, бан 2, пан, ага, бег 2, сахибија (саибија), чорбаџија.] У Србији до 1804 године само су Турке (и то бегове и спахије) звали господарима (као и сад по Босни и по Херцеговини); а од онда су звали господаром Црнога Ђорђија, и остале поглаваре и војводе, који су власт у рукама имали. Тако се ова ријеч говорила у Србији и за владања Милоша Обреновића првијех година, али послије он заповједи да се господар не зове нико осим њега, и тако на остале старјешине прије̇ње име господин. По томе се у Србији и данас само Александар Карађорђијевић зове господар. У Сријему пак и у осталијем Њемачкијем државама зову и најмањега трговчића господаром. У Србији су отприје знатније Србе, као свињарске трговце, звали *газдама*.
господа́рев, a, o, vide господаров.
господа́рēње, n. das Befehlen, Herrſchen, dominatio.
господа́ров [**господарев**], a, o, des Herrn, domini.
господа́рити, господа̀рӣм, v. impf. befehlen, herrſchen, dominari [vide заповиједати]. Ријетко умије добро *господарити*, који нигда није служио.
господа̀рица, f. die Frau, Herrin, domina. cf. [vide] госпођа [1].
господа̀рскӣ, кâ, кō, des господари gehörig, dominorum.
госпо̀дин, m. der Herr, dominus. У Србији само цара и краља (у пјесмама), пашу (у пјесмама, а у говору му кажу: „честити

пашо!"), владику, архимандрита, игумна (у пјесмама, а у говору: „оче игумне!"), проту и учитеља (и жене гдјекога дјетића у кући: свекра или дјевера [vide златоје]) зову господином; а у Сријему и у осталијем Њемачкијем државама господин значи оно што је у Србији за времена Карађорђијева значио господар.

госпо̀дини Бог, Herr Gott, deus. cf. Господ Бог.

госпо̀динов, а, о, des Herrn, domini.

госпо̀дичић, m. der junge Herr, domicellus(?), filius domini (herilis filius).

госпо̀дњача, *f. крушка која доспијева о Госпођину дне* [pirus malus L. var.].

господо̀ва̂ње, n. das Leben wie eines господин, vita splendida.

господо̀вати, о̀дујêм, v. impf. leben wie ein Herr, splendidam vita dego: Све да сједиш и да *господујеш* —

го̏сподски̂, ка̂, ко̂, den Herrn gehörig, dominorum. adv. го̏сподски.

госпо̀дство, f. vide **госпоство.**

го̏спођа, (у Дубр. *госпо̀ђа*), f. 1) [госпоја] die Frau, Dame, domina. [cf. баница 2, бегиња, господарица]. — 2) велика и мала госпођа, der kleine und große Frauentag, festum assumptionis, et natale B. M. V. [cf. госпођин дан, госпојина. — 3) cf. госпожда].

го̏спођин [госпојин], а, о, der Frau, dominae.

госпо̀ђин дан, m. vide госпођа 2.

1. **го̏спођица,** f. dim. v. госпођа.

2. **госпо̀ђица,** f. cf. [vide] златоје.

госпо́жда, f. (ст.) помози *госпождо* жива Богородице! (кад се моле Богу). vide госпођа [3].

го̏споја, f. (у војв.) vide **госпођа** [1].

го̏спојин, а, о, vide **госпођин.**

госпо̀јина, f. (у војв.) велика и мала, vide госпођа 2.

го̏спојица, f. dim. v. госпоја.

госпо̀ство [господство], n. } das Herrenthum, do-
госпо̀штина, f. } minatus.

го̏спр, m. scherzweise verkürzt von господар.

го̂ст, го̀ста, m. der Gast, hospes: отишао у *госте*; Незвану *госту* мјесто за вратима; Ако не буду *гости* бијесни, не ће бити кућа тијесна; *Гост* мрзи на *госта,* а домаћин на обадва.

го̀стара, f. (у Дубр.) стакло што се у њему држи вино или ракија, што се сад понајвише зове ботуља, die Flasche, lagena. cf. [vide 1] боца.

го̀старица, f. dim. v. гостара.

Гости̇ва̂р, Гостива́ра, m. варошица у нахији Тетовској на Вардару. Турци у Гостивару говоре Турски и Арнаутски, а Хришћани Српски, и то мало боље него у Крчави.

го̀стиница, f. Zufluß von Gästen, hospites frequentes: Седам кућа једну козу музе,| Још се вале да се добро ране:| Да им није млоге *гостинице,*| Од сира би ћуприје зидали,| На суруци б' воденице мљеле.

го̀стински̂, ка̂, ко̂, den Gästen gehörig, hospitum.

го̀стионица, f. das Gasthaus, deversorium (по намастирима тако се зове она соба гдје гости спавају). cf. [бирт 1, бирцауз, коноба 2, крчма 1, механа (меана), хан (ан),] страња.

го̀стити, ти̂м, v. impf. bewirthen, convivium praebeo.

го̀стити се, ти̂м се, v. r. impf. gastmalen, convivor. [cf. гозбовати, гостовати, пировати 2, частити се].

го̏стов, а, о, dem Gaste gehörig, hospitis.

го̏стова̂н, а, о, bewirthet, convivio exceptus: Зван *гостован.*

госто̀ва̂ње, n. das Gastmalen, convivatio.

госто̀вати, го̀стујêм, v. impf. gastmalen, convivor. [vide] гостити се, cf. частити се.

го̀тов, а, о, 1) bereit, paratus [vide спреман]. — 2) baar (Geld), praesens, paratus: точи пуно за *готово.*

го̀товина, f. die Baarschaft, pecunia numerata. [cf. готовост].

го̀товити, ви̂м, v. impf. н. п. вечеру, ручак, bereiten, paro. [vide спремати].

го̀товити се, ви̂м се, v. impf. sich bereiten, parare se. cf. [vide] спремати се.

го̀товљêње, n. das Bereiten, praeparatio.

го̀тово, beinahe, fast, fere: нема *готово* ни једнога; *готово* не зна ништа.

гото́во̂ст, f. vide готовина: има ли што готовости?

го̏ч, го̀ча, m. (по јуж. кр. Србије) vide бубањ [1].

гочо̀бија, m. vide бубњар: Ако био торбоноша, био мајци жив!| Ако био *гочобија,* не био јој жив!

го́ца, f. vide цога.

го̀цура, f. augm. v. гоца.

Го̏шна, f. надимак женски.

Го́шо, m. надимак мушки.

Го̀штац, Го̀шца, m. планина између Херцеговине и Црне горе: Оде с њима низ Рудине равне,| Док изађе уз *Гоштац* планину,| Баш у *Гоштац* наврх гомилице —

го̏шћа, f. der weibliche Gast, hospes, hospita.

го̀шћêње, n. das Gastiren, convivatio.

го̏шћин, а, о, der гошћа, hospitae.

гр̏, (у Ц. г.) vide [одмах] фрк: Не кте Туре ни чашу ни вино,| Но Јелену за бијелу руку,| *Гр* је баци за собом на врана —

гра̏, гра̏а (гра̂), m. vide **грах.**

гра̏б, ***гра̀ба,*** m. die Weißbuche, carpinus betulus Linn. [cf. грабар].

гра̏ба, f. (у Хрв.) vide робија [2]: умр̏о на *граби.*

грабанци̇ја̂ш, грабанцијáша, m. cf. врзино коло.

грабанци̇ја̂шки̂, ка̂, ко̂, hexenmeisterisch, veneficorum: узео оно своје *грабанцијашко* јапунце.

гра̀бар, гра̀бара (гра̀бра), m. (у Славон.) vide граб.

гра́бац, гра́пца, m. н. п. данас је на дрвима *грабац* (т. ј. грабе се људи око њих), baß Raffen, Reißen, rapina. cf. грабило, грабус.

гра́беж, m. der Raub, rapina.

грабе́жљив, a, o, Raub-, rapax. [vide грабљив].

гра́бик, граби́ка, m. der Weißbuchenwald, carpinetum (?) Linn. [cf. грабрик].

гра́бикана, f. (у Ц. г.) игра која се у Лици зове *ћулање*, Art Spiel, ludi genus.

гра́било, n. у овоме врачању: „Ове године на вратило а до године на *грабило*“ (говори дјевојка узјахавши на вратило да би се удала), baß Raffen, Reißen, rapina. cf. грабац.

гра́бити, бӣм, v. impf. 1) greifen, raffen, rapio. [cf. граштити]. — 2) н. п. сијено, rechen, pectine colligo foenum. — 3) ſchöpfen, haurio [vide црпсти]: Ми ранимо те воду *грабимо* —

гра́бити се, бӣм се, v. r. impf. око чега, um etwaß raffen, arripere.

гра́бић, m. eine junge Weißbuche, carpinus betulus Linn.

1. **гра́бље**, гра́бӑља, f. pl. der Rechen, pecten foenarius. Све су *грабље*, нема вила, еß ſind lauter Egoiſten, nonnisi sibi favent. cf. грабуље, [гребуља, гребуље].

2. **гра́бље**, n. coll. v. граб, die Weißbuchen, carpini betuli: Највиши Ловћен планина;| У њој је трње и *грабље* —

гра́бљење, n. 1) baß Raffen, raptus. [cf. граштење]. — 2) baß Rechen, collectio ope pectinis foenarii. — 3) baß Schöpfen, haustus.

гра́бљив, a, o, reißend, Raub-, rapax. [cf. грабежљив].

гра́бљиште, n. држак у грабаља, der Rechenſtiel, manubrium pectinis foenarii.

гра́бов, a, o, weißbuchen, carpini betuli. [cf. грабров].

гра́бовина, f. Weißbuchenholz, lignum carpini betuli.

[**Грабовица**, f. село у Крајини Неготинској; *види* s. v. Крајина 2.]

грабо́нос, } m. (у Ц. г.) некака дебела
грабо́носац, сца, } змија за коју се говори да јој коже пушка не може пробити, Art Schlange, serpentis genus. cf. беча.

гра́брик, граби́ка, m. (у Славон.) vide грабик.

гра́бров, a, o, vide грабов.

гра́буље, гра́бӯља, f. pl. vide [1] гра́бље.

гра́бӯс, (у Ц. г.) учиниште *грабус*; а они онда *грабус*! т. ј. пограбиште, разграбиште, baß Raffen, rapina. [vide грабац].

гра́вања, f. (у Боци) велика тигла што се меће по шљемену и по осталијем мјестима, гдје су тигле онако састављене, eine Art größerer Dachziegel, tegulae majoris genus.

1. **гра́д**, m. (loc. гра́ду, pl. гра́ди, гра́дови, гра́дова) 1) die Feſtung, arx: У *град* кад хоћеш, а из *града* кад пусте. [cf. тврђава, фортеца; мјесто 2]. — 2) (у Ц. г.) играти се града, т. ј. лопте која се умијеси од говеђе длаке.

2. **гра́д**, m. туча, der Hagel, grando. [cf. лед 2, туча]. Кад пада град, многи изнесу пред кућу синију с кашикама, гдјекоји и столицу извртнуту, *и сапак, и метлу и сјекиру и ватраљ*, гдјекоји (у Грбљу) запаљену грану ловорике или лопату жеравице баце на поље, а гдјекоји и пушку избаце, и то се све чини да би град престао.

гра́дац, гра́ца, m. 1) hyp. v. гра́д: И ако је мој мали *градац*, али сам ја у њему диздарац. — 2) у Јадру више села Цикота зидине наврх једне главице, и то се ондје зове *велики градац*, а *мали* је главица више села Шӯрӣца, на којој кажу сад да има ливада.

Гради́ачац, чца (Гради́шца), m. град и варош у Босни: Утече им од *Градачца* Дедо — Од *Градашца* два Градашчевића —

гра́дачкӣ, ка́, ко́, von Gradačac.

Гради́шчевић, m. von Gradačac, тако се зове капетан Градачки: Од Градашца два *Градашчевића* —

гра́дина, f. 1) der Zaun, sepes. [vide ограда]. — 2) der Garten, hortus. cf. [vide] врт. — 3) augm. v. [1] гра́д.

гра́диница, f. dim. v. градина.

гра́дити, гра́дӣм, v. impf. machen, verfertigen, condo [cf. правити], н. п. опанке, кућу, цркву, мост, гусле, гадље, седло, и т. д.

гра́дити се, гра́дӣм се, v. r. impf. [cf. правити се] 1) ſich an etwaß machen, eß ſpielen, simulare: *гради се* да је учен. — 2) није лијепа, него *се гради*, т. ј. бијели се и румени се, ſie ſchminkt ſich, colorem fuco mentitur.

гра́дић, } m. dim. v. гра́д.
гра́дӣћ, гради́ћа, }

Гра́дишка, f. (нова и стара) Stadt in der ſlawoniſchen Grenze, nomen urbis.

Гра́диште, n. ein Städtchen an der Donau [in Serbien], zwiſchen Ram und Голубац, mit Ruinen.

гра́дљика, f. један комад од грађе, ein Stück, vom Baumaterial, materia: од тога дрвета не може бити никаква *градљика*.

градо́битина, f. оно што је тукао гра́д, baß von Hagel beſchädigte, calamitas.

гра́дски, ка́, ко́, n. п. врата, Feſtungs-, arcis.

гра́ђа, f. 1) (coll.) das Baumaterial, materia. [cf. јапија]. — 2) у пјесми мјесто грађевина [vide зграда 1]: *Грађу* гради три године дана,| Б'јелу кулу и танку авлију — 3) човјек слабе грађе, die Leibesbeſchaffenheit, corporis constitutio. — 4) (у Далм.) vide ограда. — 5) (у Лици) шара на зубунима у наоколо. — 6) опута на опанцима.

гра́ђанин, m. (pl. гра́ђани) der Feſtungsbewohner, incola arcis. У Црној гори сви Турци Никшићани зову се грађани: Те ми Сливље од *грађана* чувај —

гра́ђанка, f. Einwohnerin der Feſtung, femina ex arce.

гра̏ђански̂, ка̂, ко̂, Festungs-, arcis.
гра̏ђа̂нче, чета, n. ein junger Festungsbewohner, juvenis ex arce: Оно је момче *грађанче* —
гра̀ђевина, f. 1) das Gebäu, aedificium. cf. [vide] зграда[1]. — 2) вунена пређа обојена.
грађѐница, *f. (у Херц.)* [vide] *караула.*
гра́ђе̂ње, n. das Machen, confectio. [cf. прав-љење].
1. **гра́ја,** f. у крајини Неготинској и у Црној ријеци) vide говор: Стаде *граја* иза гаја —
2. **гра̀ја,** f. (у Ц. г.) das Gekrächze, crocitus.
1. **гра́ја̂ње,** n. vide говорење.
2. **гра̀ја̂ње,** n. (у Ц. г.) vide грактање.
1. **гра́јати,** ји̂м, v. impf. vide говорити.
2. **гра̀јати,** је̂м, v. impf. (у Ц. г.) vide грактати: Један *граје,* други проговара — *Граје* вране, вије мрки вуче —
гра́ка̂ње, n. 1) vide грактање. — 2) (у Ц. г.) das Schreien, clamor. cf. [vide] викање[1].
гра́кати, гра̂че̂м, v. impf. 1) vide грактати: Кад то чуле двије тице црне,| Једна *граче,* у облаке скаче — 2) (у Ц. г.) schreien, clamo, cf. [vide] викати[1]: *Грачу* момчад како соколови —
гра́кнути, гра̂кне̂м, v. pf. 1) aufkrächzen, crocito: Први *гракну,* други проговара — 2) [vide] повикати на кога, losschreien, conclamo: *Гракнуше* као на бијелу врану. — 3) гракну му срце од радости (н. п. кад га угледа), er erfreuete sich, gaudere.
гра̀ктâње, n. das Krächzen, crocitatio. [cf. 2 грајање, гракање 1, гроктање 1].
гра̀ктати, гра̀кће̂м, v. impf. krächzen, crocito [cf. 2 грајати, гракати 1, гроктати 1]: Не виј вуче, не *гракћи* гавране:| Не плаши ми по гори јунака —
Грама̀да, f. некако мјесто у Србији иза Параћина [вис у срезу сврљишком округа тимочкога, преко кога је ишла стара граница и гдје је била караула].
гра̀мжêње, n. das Lechzen, sitis cujus rei ardens.
гра̀мзити, зи̂м, v. impf. (у Сријему) за чим, lechzen, cupere.
гра́на, f. 1) der Zweig, frons [cf. хвоја]: метнути дјевојци *грану* на пут, т. ј. смести је чим да се не може удати. — 2) у ноге: оздо је табан, а озго грана, obere Fläche des Fußes, pars pedis superior: боли га нога баш на *грани.* [vide сплет 3] *cf. љесица.* — 3) (у Боци) der Arm eines Flußes, cornu [vide отока 1]: Ту се ладна вода уставила,| Пушти *гране* на четири стране — Што су воде распуштиле *гране,*| Моја љубо, на четири стране —
грана́јлија (пушка), f. (у Ц. г.) по којој су гране извезене: *Гранајлије* пушке дохватише —
1. **гра̀на̂т,** грана́та, m. der Granat (Stein), lapis granatus.
2. **гра̀нат,** а, о, ästig, ramosus.
грана̀ти̂р, ати́ра, m. (у војводству) der Grenadier, miles nomen gerens grenadier: За путника и војника,| За пастира, *гранатира* — За орача и копача,| За пастира, *гранатира* —
гра̀нина, f. augm. v. грана: као *гранином* помлаћено (кад гдје болује много чељади).
гра̀ница, f. 1) eine Art Eiche, quercus genus [qu. conferta Kit. cf. 2 сладун]. — 2) Grenze, finis, limes. [vide међа 1]. cf. крајина. — 3) [*Граница*] брдо у Црној гори код Цетиња.
гра̀ничâр, m. (у Сријему и у Банату) der Grenzer, miles limitaneus. cf. [vide] крајишник.
гра̀ничаст, а, о, (у Боци) [може бити да значи црвен]: За појасом од злата куђеља,| При куђељи свила *граничаста* —
гра̀ничев, а, о, н. п. дрво, жир, von der граница-Eiche, certae quercus.
гра̀ничевина, f. das Holz, von der граница-Eiche, lignum certae quercus.
гра̀ничêње, n. vide међење[1 и 2].
гра̀ничити, чи̂м, v. impf. grenzen, finitimus sum. cf. [vide] међити.
гра̀нути, гра̂не̂м, v. pf. 1) hervorstrahlen (von der Sonne), effulgeo [cf. ждракнути]: *Грани,* сунце, да огријем руке — Ни свануло ни сунце *грануло* — 2) сад ми је мало грануло, ist mir leichter geworden, levatus sum.
гра̀нчица, f. dim. v. грана.
гра̂ње, n. (coll.) die Zweige, frondes.
гра̏ов, а, о, vide **грахов.**
гра̏овица, f. vide **граховица.**
гра̏ови̂ште, n. vide **граховиште.**
гра̏овниња, *f. vide* ***граховниња.***
Гра̏ово, n. vide **Грахово.**
гра̏ораст, а, о, н. п. кокош, очи, buntscheckig, varius.
гра̏орица, f. vide **грахорица.**
граоровина, f. vide **грахоровина.**
гра̀су̂љ, грасу́ља, m. in der Anekdote vom Zigeuner, der auf die Frage, ob er граха oder пасуља essen wolle, antwortete: грасуља (d. i. beides, грах und пасуљ).
гра̏х, m. ([гра] у Херц. и *граг*), 1) die Fasole, faseolus vulgaris Linn. cf. [голубњак грах,] пасуљ. — 2) (по југоз. кр.) vide грашак.
гра̏х ло̀знац, гра̏ха лозна̀ца, m. (у Дубр.) vide грашак.
гра̏хов [граов], а, о, н. п. лист, чорба, Fasolen-, faseolinus (?).
гра̏ховина, f. [vide грахорица] cf. граховица: Око мора никад ништа нејма,| После једна трава *граховина* —
гра̏ховица [граовица] f. (у Барањи) vide грахорица.
гра̏хови̂ште [граовиште], n. Acker auf dem Fasolen gebaut gewesen, ager olim faseolo consitus.
гра̏ховниња [граовкиња], *f. (у Далм.) вјетар који се зове и* [1] бура.
Гра̏хово [Граово], n. 1) комад земље (као кнежина) између Херцеговине и Црне горе на

западној страни. У наша су се времена око Грахова били Црногорци са пашом Херцеговачким, и послије тога је Грахово као и Турско и Црногорско, али је више Црногорско. — 2) некако мјесто тако се зове и у Босни код Лијевна.

гра̀ховскӣ, ска̄, ско̄, von Грахово: Па отоле уз *Граховске* стране —

гра̀хор, m. } (у Ц. г.) [Platterbſe, lathyrus
гра̀хорина, f. } L.] vide грахорица.

гра̀хорица [граорица], f. die Wicke, vicia [sativa L.]. cf. граховина, [граховица (граовица); грахорина,] грахор.

грахо̀ровина [граоровина], f. das Faſolenſtroh, stramen faseoli.

гра̀х рога̀чић, m. (у Дубр.) грах (насуљ) у махунама, Faſolenſchotte, siliqua faseoli. cf. [vide] боранија.

гра̀цнути, нӗм, v. pf. мало огрепсти, ankratzen, radere: док се гдје мало *грацнем* одмах се да на зло.

Гра̀чанин, m. Einer von Грачац: С побратимом *Грачанином* Марком — *Грачани* су бољи од Сењана —

Гра̀чаница, f. 1) варош у Босни: И касабу равну *Грачаницу* — 2) вода која тече кроз жупу Никшићку, од чега се зове и жупа Грачаница: Докле води *Грачаници* доће — 3) *вода која тече испод града Сокола и утјече у Дрину.* — 4) у пјесмама некака црква [на Косову]: Збор зборила господа Рашћанска| Код бијеле цркве *Грачанице* —

Гра̀чац, чца, m. ein Städtchen in Kroatien: Да идемо под *Грачац* у гору — Вучко сједи *Грачцу* на капији —

гра́ша, f. hyp. v. грах: да ти да мајка *граше* (жене говоре дјеци).

гра̀шак, шка, m. die Erbſe, pisum [sativum L.]. cf. грах[2, грах лознац, зечак], облић.

гра̀шара, f. (комиſћ) die Bohnenflinte, d. i. der Hintere, telum fabis plenum, i. e. podex crepitum edens. [vide задњица 1].

гра̀шац, шца, m. 1) dim. v. грах: дај ми мало *грашца.* — 2) (у Сријему) некако грожђе: ſchwarze Raiſler, бијели, Jungferntraube.

гра̀шина, f. augm. v. грах.

гра̀шка, f. ein Faſolenkorn, granum faseoli.

гра̀штӗње, n. vide грабљење 1.

гра̀штити, тӣм, v. impf. vide грабити 1.

гра̀шчица, f. dim. v. грашка.

гр̏ба, f. der Höcker, gibbus. [cf. гоба, гура].

гр̏бав, а, о, 1) höckerig, gibbosus. [cf. гурав]. — 2) *грбаво* ће бити за мене, н. п. ако ти толико платим, т. ј. неправо, unrecht, injuste.

Гр̏баљ, бља, m. комад земље између Котора и Будве, ein Landſtrich zwiſchen Cattaro und Budua, ital. Zupa genannt: А од *Грбља* Грбљичића Зана —

гр̏баљскӣ, ка̄, ко̄, von Грбаљ.

гр̏бање, n. das Bücken, demissio.

гр̏бати се, гр̏ба̄м се, v. r. impf. ſich bücken, se demittere, cf. клањати се: Капу скида, по земљи *се грба* —

гр̏бача, } f. vide леђа.
гр̏бина, }

Гр̏бљанин, m. (pl. Гр̏бља̄ни) Einer von Грбаљ.

Гр̏бља̄нка, f. Eine von Грбаљ.

Гр̏бовица, f. Дунавска отока која се одваја према Биограду и утјече у Тамиш, ein Donau-Arm bei Belgrad.

гр̏боша, f. у загонеци, cf. тољаш.

гр̏гања, n. das Stochern, fossio. cf. [vide] чачкање.

гр̏гати, га̄м, v. impf. (у Будви) зубе, ſtochern, fodio. cf. [vide] чачкати.

гр̏геч (гр̀гӗч), гргѐча (гргéча), m. der Flußbärſ, perca fluviatilis [L. cf. бандар, буљеш]: Кесеге му коло воде, а *гргечи* гледе —

Гр̏гӯр, m. Gregor, Gregorius.

гргу́та̄ње, n. das Girren, gemitus.

гргу́тати, гр̀гӯћӗм, v. impf. } girren, gemo [vide
гргу́тнути, гр̀гӯтнӗм, v. pf. } гукати 1]: Гричица *гргутала*| Према луци на јабуци —

1. **Гр̏дан**, m. Mannsname, nomen viri.

2. **гр̏дан** (гр̏дан), дна, дно, (гр̏дњӣ, на̄, но̄, adv. гр̏дно, comp. гр̏ђӣ), häßlich, deformis, foedus, auch beſtändiges Epitheton der Wunden: Ако није у меани вино,| На *грдне* му ране излазило — Тад се Турци *грдно* препадоше —

гр̏де, f. (у Ц. г.) Schimpfwort für Frauenzimmer, convicium in mulierem: *грде* једна.

гр̏дило, n. (у Ц. г.) der Gräuel, res atrox: Немам ти шта до *грдила* казат' — А тако јој јада и *грдила* —

гр̏диња, f. све што је пагрђено, das Scheuſal, abominamentum. Кад се човјек не очешља и не оснажи, рече му се: *грдињо* једна. cf. грдоба.

гр̏дити, гр̏дӣм, v. impf. 1) што, garſtig machen, verunſtalten, foedare: Лице *грди*, а лице израста — Он лице *грди*, сокола рани;| Он сузе рони, сокола пои — 2) кога, ſchimpfen, convicium facere. cf. ружити, псовати.

гр̏дити се, гр̏дӣм се, v. r. impf. 1) ſich häßlich machen, verunſtalten, foedare se. — 2) einander ſchimpfen, conviciari se invicem: грди се с њиме; њих се двоје грде.

гр̏дња, f. der Schimpf, convicium.

грдо̀ба, f. die Häßlichkeit, turpitudo. cf. грдиња.

грдо̀ма̄јчић, m. (у Ц. г.) као укор или поруга, и ваља да значи: којему је *мајка* била *грдна*, ein Schimpfwort, convicium.

грдо́сија, f. што велико, etwas ungeheuer Großes, häßlich groß, ingens.

гр̏дуља, f. (у Ц. г.) ein häßliches Frauenzimmer, (beſonders als Schimpfwort), convicium in mulierem.

гр̏дуљина, f. augm. v. грдуља.

гр̀ђевић, m. (у Ц. г.) Sohn eines Schlechtern, filius pejoris. Најсиромашнији Црногорац до сад је могао свакоме главару и највећему

богатуну казати: Нит' сам грђи ни *грђевић* од тебе.

грђе̂ње, n. 1) das Häßlichmachen, foedatio. — 2) das Schimpfen, convicium.

грђи̂, ђа̂, ђе̂, comp. v. грдан, ſchlechter, ſchlimmer, pejor, adv. грђе̂: Нит' сам *грђи* ни грђевић од тебе; Ал' ј' Анђелко *грђи* од Синана — Тад јунаку *грђе* жао било — Но се ватра сламом *грђе* пали — Но га можеш *грђе* ражљутити —

грѐб, m. (у Дубр. и по приморју) vide гроб: Кад см' овуда јучер проодили,| Овог *греба* овди није било — Ово је *греб* побратима мога — Оста Иве на *гребу* Јелине —

грѐбак, грѐпка, m. hyp. v. греб: Ту му липи *гребак* ископаше —

грѐбаница, f. (у Ц. г.) vide [остружине] огребине.

грѐбача, f. vide [огребница] огреб.

грѐбе̑н, грѐбена, m. (loc. грѐбену и гребе̑ну) 1) die Krämpel, carmen. — 2) die Schultern des Pferdes, humeri equini: Попео му се на гребен. — [*Гребен*] 3) der hervorragende Theil eines ſteilen Felſen, promontorium, wie bei Пореч. — 4) зидина од старе куле више Спљета са западне стране Клиса.

гребѐна̑ља, f. die Krämplerin, carminatrix.

гребѐна̑ње, n. das Krämpeln, carminatio. [cf. гребење 2].

гребѐна̑р, гребена́ра, m. der Krämpelmacher, confector carminum.

гребѐнати, на̑м, v. impf. krämpeln, carmino. cf. редити [1, грепсти 2, влачити 2].

гребе́нац, нца, m. (у Сријему) vide [огребница] огреб.

Гребѐни́к, Гребени́ка, m. каменита страна између Бјелопавлића и Ровца.

гребѐни́ште, n. (pl. гребени́шта) дрво на које је гребен насађен или приковаи, der Krämpelſtiel, manubrium carminis. Приповиједа се како је некакав цар запријетио својој трудној царици да ће је отјерати или убити ако му не роди сина, па она родивши дјевојку промијени је с Циганком за мушко дијете. Кад ово Циганче у цареву двору одрасте и као царевић стане с господом ићи по лову, често је у шуми говорио: Лијепијех дрва за *гребеништа*!

грѐбе̑ње, n. 1) das Kratzen, rasura. — 2) vide гребенање.

грѐбешко гво̀жђе, n. (ст.) cf. гребештак: Све у љуто у *гребешко* гвожђе —

гребѐшта̑к, гребешта́ка, m. т. ј. мач, (ст.) [cf. гребешко гвожђе]: Сијевају мачи *Гребештаци* —

грѐбице, f. pl. 1) vide оструживе. — 2) [*Гребице*] мјесто у Рудинама: На *Гребице* војска починула — У *Гребице* да се гробу мајке —

грѐбиште, n. (у Дубр.) vide гробље.

грѐбло, n. *(у Морачи) од даске насађено на дугачко дрво као грабље, те се разгрће или рови снијег, да могу овце пасти или ровити.*

грѐбље, n. (coll.) (у примор.) vide гробље.

гребо̀дер, m. (у Дубр.) који носи мртве људе у гробље, der Leichenträger, vespillo.

грѐбуља, f. } (у Ц. г.) vide [1] гра-
грѐбуље, грѐбу̑ља̑, f. pl. } бље.

гре́да, f. (acc. грѐду, pl. грѐде, гре́да̑) 1) der Balken, trabs. — 2) (у Сријему) у води или риту дуж сухе земље, die Sandbank, syrtis. cf. [vide] пруд. — 3) (у Ц. г.) велика стијена, или коса од камена: Скаче б'јесно од *греде* до *греде* — Неколика живе уфатише,| А остало низ *греде* сломише —

гре́дељ, m. 1) der Pflugbalken (der Grendel), temo. [cf. задавача]. — 2) [*Гредељ*] планина у Херцеговини.

грѐдица, f. dim. v. греда.

гредо̀вит, a, o, uneben, holperig, salebrosus.

грѐдом, im Vorbeigehen, in transitu. cf. мимогред, узгред.

гредӯрина, f. augm. v. греда.

грѐз, a, o, (у Боци) grob, crassus. cf. [vide] груб [1].

грѐзнути, нѐм, v. pf. (у Бјелопавл.) грезнула вода по пољу, т. ј. поплавила, überſchwemmen, inundo. [cf. нагрезнути 2].

грѐј, гре́ја, m. vide грех.

грѐја̑ње, n. (ист.) vide гријање.

грѐјати, јѐм, (ист.) vide гријати.

грѐк, гре́ка, m. (у Сријему) vide грех: Те је цару *греке* опростио —

греова̑ње, n. vide **греховање**.

греова̑ти, грѐујѐм, vide **греховати**.

греота, f. vide **грехота**.

грепсти, грѐбѐм, v. impf. 1) kratzen, krallen, scabo. — 2) лан, кудјељу, krämpeln, carminare, cf. [vide] гребенати: Баба баби *гребла* лан,| Да јој заман проће дан — 3) н. п. котао, пошто се у њему млијеко узвари, ſchaben, radere. Највише жене дају дјеци те гребу котао; гдјекоји кажу да ће ономе који гребе котао или други какав суд у оваком догађају, ићи киша кад се стане женити или (ако је женско) удавати.

грепсти се, грѐбѐм се, v. impf. 1) ſich kratzen, se scabere: У Гребице да *се гребу* мајке — 2) einander kratzen, scabere invicem. — 3) krallen, scabo: гребе се мачка, die Katze krallt.

грѐсти, грѐдѐм (гдјешто и *грѐм*), v. impf. (по југоз. кр.) gehen, ire, cf. [vide] ићи: куда *грѐш*? нека *гре*; Често гласи *гредијаху* —

[грех (греј, грек), m. (ист.) vide гријех; *види* s. v. греј.]

грехова̑ње [греовање], n. das Sündigen, peccatum: Ево ћу се тебе исповиједет'| Да ти свако *грехованье* кажем —

грехова̀ти, грѐхујѐм, [греовати] v. impf. 1) радити на празник, einen Feiertag nicht feiern, diem festum non celebrare. — 2) ſündigen, peccare [vide гријешити 1].

грехо̀та [греота], f. (ист.) vide грјехота.
грѐш, грѐша, m. грожђе које уцвати доцније од осталога грожђа и за то готово нигда не може сазрети, а што би тобоже и сазрело, свагда је ситније од осталога грожђа, der Herling, uva immatura acerba [cf. грешика 1, грешљика 2]: зелено грожђе као *греш*.
грѐшан, шна, шно, (ист.) vide грјешан.
грѐшêње, n. (ист.) vide гријешење.
грѐшика, f. 1) (у Хр.) vide греш. — 2) (у Лици) vide вињага.
грѐшити, грêшим, (ист.) vide гријешити.
грѐшити се, грêшим се, (ист.) vide гријешити се.
грêшка, f. (ист.) vide гријешка.
грêшкôм, [ист.] vide гријешком.
грѐшљика, f. 1) das Gröschel (der Dreier), numulli genus. — 2) (у Хрв.) vide [греш] грешика.
грѐшни̂к, m. (ист.) vide грјешник.
грѐшница, f. (ист.) vide грјешница.
грѐшна, f. (у Ц. г.) vide шупљика, ћесма, пријеплет.
гри̂б, m. (у Ц. г.) велика мрежа, којом се по блату Скадарскоме хвата риба, Art Fischnetz, retis genus.
гри̂бити, гри̂бим, v. impf. (у Ц. г.) грибом хватати рибу, mit гриб fischen, piscari ope гриб.
гри̂бљêње, n. das Fischen mit гриб, piscatio ope гриб.
гри̏ва, f. die Mähne, juba: Ој дорате *гриве* позлаћене —
гри̏васт, а, о, н. п. пас, weiß um den Hals, collo albo. [cf. грљат].
гри̂вна, f. 1) гвоздена карика што држи косу за косиште, der Sensenring, orbis falcis. — 2) [vide] наруквица [1] (сребрна, златна или од пиринча), das Armband, armilla. — 3) (у Ц. г.) на пушци, der Ring der den Flintenlauf an den Schaft fest hält, orbis. [vide] карика, cf. павта. — 4) (у Херц.) ни̂з н. п. ораха, љешника, оскоруша и т. д., der Kranz (z. B. Nüsse), corona. [vide] гротуља, cf. гриња.
гри̏вњâш, гривњáша, m. т. j. голуб, die größere Art der Holztauben, palumbes. cf. [грљаш,] голуб.
гри̂во, m. ein Hund mit einem weißen Kranze am Hals, canis collo albo. [cf. гривов].
гри̏вôв, гривòва, m. (у Грбљу) vide гриво.
гри̏жа, f. 1) das Bauchgrimmen, tormina. — 2) Ни муже, ни *грижe*, ни добре вечере. cf. [vide] брига.
гри̂з, m. 1) das halbverdaute Futter im Magen, z. B. des Ochsen, pabulum indigestum. — 2) што отпада кад се дрво тестерише, Sägespäne, scorbs.
гри̏зало, n. у пословици: Ако што не би у кусало, не би у *гризало*, das Nagen, morsus.
гри̂зêње, n. das Beißen, Essen, morsus.
гри̏зина, f. augm. v. гриз.
гри̏зица, **гри̏злица**, **гри̏зница**, f. (у Дубр.) vide мољац.
Гри̏јâк, m. Mannsname, nomen viri.
гри̏јалица, f. у задружнијех људи поред куће особита зграда, гдје се дјеца зими *грију*, и гдје се суше сланине (да их у кући Турци не би видјели) и т. д.
гри̏јâње, n. (јуж. и зап.) das Wärmen, calefactio.
гри̏јати, jêм, v. impf. (јуж. и зап.) 1) wärmen, calefacio. — 2) сунце грије, scheint, sol lucet.
гри̏јати се, jêм се, v. r. impf. 1) sich wärmen, corpus calefacere. — 2) како се гријеш? т. j. како се дрвариш?
гријàчина, f. новци што се плаћају за *гријање* код ватре (н. п. у Турској по хановима), was man für das Wärmen (z. B. in Gasthöfen) entrichtet, quod pro calefactione datur.
гри̏је, гри̂ја, **гри̏јех**, гријèха, m. (јуж.) 1) die Sünde, peccatum. [cf. грјехота]. — 2) (у Боци) кад како чељаде побјесни, каже се: гријех је у њему, т. j. ђаво, die Raserei, furor.
гри̏јешан, шна, шно, (јуж.) vide грјешан.
гријèшêње, n. (јуж.) das Sündigen, τὸ peccare.
гријèшити, гри̏јешим, v. impf. (јуж.) 1) sündigen, peccare. [cf. греховати 2]. — 2) гријешити душу, die Seele mit Sünden belasten, peccare: није тако, брате, не *гријеши* душе (кад се мисли да ко говори што криво).
гријèшити се, гри̏јешим се, v. r. impf. (јуж.) 1) sündigen, peccare. — 2) о кога, gegen Jemand sündigen, peccare erga aliquem.
гри̏јешка, f. (јуж.) кад се уводећи у брдо прескочи један зубац.
гри̏јешкôм, f. (јуж.) vide нехотице.
гријòта, f. (јуж.) vide **грјехота**.
гри̏мица, f. (на Корч.) vide [мољац] гризница.
гри̂нта, f. (у Рисну) vide **живина** 1. (болест): Тако ме *гринта* не јела!
гри̏нути, нêм, v. pf. losstürzen, irruere, cf. полетјети: Таде *грину* чекме Хасан-ага,| Милована да уфати жива —
1. **гри̏ња**, f. (у Ц. г.) vide мољац.
2. **гри̂ња**, f. (у Боци) 1) die Schnur (z. B. Perlen), linea (margaritarum). cf. [vide 1] ни̂з. — 2) н. п. смокава, ораха, ein Kranz (z. B. Nüsse), corona (nucum). [vide] гротуља, cf. гривна.
гри̂њица, f. (у горњ. прим.) dim. v. [2] гри̂ња: Пак ми се хоће дарови:| Свакоме свату *грињица* — Сваким добром испуњена,| И ружицом од прољећа,| И *грињицом* од бисера —
гри̏ска, f. (у Славонији) vide [мршталица] рскавица.
гри̏скâње, n. das Beizen, mordicatio.
гри̏скати, кâм, v. impf. (dim. v. гристи) beizen, mordico.
гри̏сти, гри̂зêм, v. impf. beißen, mordeo.

грѝх, грѝха, m. (зап.) vide гријех.
грѝч, m. (у Хрв.) велика врлет, die Steile, declivitas.
грѝшан, шна, шно, (зап.) vide грјешан.
грѝшѐње, n. (зап.) vide грјешење.
грѝшити, грѝшӣм, (зап.) vide грјешити.
грѝшити се, грѝшӣм се, (зап.) vide грјешити се.
грѝшка, f. (зап.) vide грјешка.
грѝшкӧм, (зап.) vide грјешком.
грѝшница, f. (зап.) vide грјешница.
грихо̀та, f. (зап.) vide грјехота.
грјехо̀та [гријота], f. (јуж.) vide гријех[1].
грјѐшан, шна, шно, (јуж.) [cf. гријешан] 1) ſündig, peccatorius, improbus. — 2) грјешно дијете, unſchuldig, innocens.
грјѐшник, m. (јуж.) der Sünder, peccator.
грјѐшница, f. (јуж.) 1) die Sünderin, peccatrix. — 2) (у Дубр.) која затрудни без мужа, die außer der Ehe ſchwanger wird, quae extra matrimonium ingravidatur. [vide копилача]. Дубровчанин се у какој великој невољи завјетује да ће највећу *грјешницу* узети за жену ако га Бог избави, и то учини послије.
1. **Грк**, m. 1) der Grieche, Graecus. — 2) (у Бачкој по селима зове се *грк* сваки човјек који држи дућан, der Kaufmann, mercator: гле, у овом селу Чивутин *грк*!
2. **гр̑к**, гр̀ка, гр̀ко, (гр̑кӣ, ка̑, ко̑, comp. гр̑чӣ) bitter, amarus. [cf. горак].
Гр̑киња, f. 1) die Griechin, Graeca. — 2) у Бачкој по селима жена која држи дућан: У Врбасу *гркиња* на гласу:| Чам дувана, лула окована —
гр̑кљан, m. die Luftröhre, arteria aspera. [cf. душњаци].
гр̑кнути, нӗм, v. impf. etwas bitter ſein, subamarus sum: гркне мало. [cf. горакнути].
гр̑лат, a, o, der Schreihals, clamosus.
гр̑лашце, (гр̑ла̑шце), n. vide гр̑оце.
гр̑лӣн, грли́на, m. (у Ц. г.) н. п. у тикве, der Hals der Flaſche, collum lagenae. [vide] г р л и ћ, cf. грло.
гр̑лити, лӣм, v. impf. umarmen, amplector.
гр̑лити се, лӣм се, v. r. impf. ſich umarmen, invicem se amplecti.
гр̑лӣћ, грли́ћа, m. н. п. у пушке, или у стакла [cf. грлин] 1) der Hals der Flaſche, collum lagenae. — 2) das Ende des Flintenlaufs, extremum canalis ignivomi [cf. грло 6]. — 3) (у Далм.) грло у чарапе, die Röhre vom Strumpf, fistula, canalis tibialis. [cf. грло 5, назубак 2].
гр̑лица, f. die Turteltaube, [columba] turtur [L.].
гр̑личић, m. das Junge der Turteltaube, pullus turturis.
гр̑личица, f. dim. v. грлица: *Гр̑личица* гргутала —
гр̑личји, чја̑, чје̑, der Turteltauben, turturum.
гр̑ло, n. 1) der Hals, collum [cf. 1 гуша 3]: Десном га је руком уватио| За десницу и за бритку сабљу,| А лијевом за *грло* бијело — Оће мене да објесе| О злу дрву о дријену,| О твом *грлу* о бијелу — 2) die Gurgel, guttur: нешто ме боли у *грлу*. — 3) die Stimme, vox [vide глас]: има лијепо *грло*. — 4) ein Stück, caput: има десет *грла* говеда. — 5) грло у чарапе, die Röhre vom Strumpf, fistula, canalis tibialis. [vide грлић 3]. — 6) грло у пушке, die Mündung, ostium [vide грлић 2]: Од два *грла*, од зрна четири — Стрмо *грло* окренуто — 7) (у Ц. г.) око гдје се риба хвата [vide око 4]: А кад био на *грлу* Пеака —
гр̑ља, f. hyp. v. грлица. [cf. гр̑ље].
гр̑љат, a, o, vide гриваст.
гр̑љаш, гр̑ља́ша, m. vide гривњаш.
гр̑ље, f. (по зап. кр.) vide гр̑ља: К њој доходи друга *гр̑ље* —
гр̑љѐње, n. das Umarmen, amplexus.
гр̑м, гр̀ма, m. (pl. гр̀мови) 1) eine Art Eiche, quercus genus [qu. pedunculata L.]. — 2) (по југо. кр.) das Gebüſch, fruticetum, [vide честа] cf. грмен: У *грм* главе не верала —
гр̑мѐн, гр̑мена, m. (у Ц. г.) das Gebüſch, fruticetum, [vide] ч е с т а, cf. грм: Није ту *грмена* из којега ће вук изићи.
гр̑мети, мӣ, (ист.) vide грмљети.
гр̑мӣк, грми́ка, m. der Eichenwald, quercetum. [cf. грмљак].
гр̑мина, f. augm. v. грм.
гр̑мити, мӣ, (зап.) vide грмљети.
гр̑мић, m. dim. v. грм.
гр̑мјелица, f. (у Дубр.) мала њ и њ у х а, kleine Glasperle, margarita vitrea minor.
гр̑мјети, мӣ, (југо.) vide грмљети.
гр̑мља̀ва, } f. das Donnern, tonitru.
гр̑мља̀вина, }
гр̑мља̑к, грмља́ка, m. Eichenwald, quercetum. cf. [vide] грмик.
гр̑мљети, мӣ, v. impf. (јуж.) donnern, tono: Кад *грми*, свак се себе боји; Кад највише *грми*, најмање кише пада. У народу се нашему мисли и говори да свети Илија грми (гдјекоји још кажу да трчи по небу на колима, па од оне лупе постаје грмљава); за то се он и зове у народнијем пјесмама *громовник Илија*. Кад гром удара, онда кажу да свети Илија, по заповијести Божијој, гађа ђавола („узврдао се као ђаво испред грома“); за то говоре да се не ваља крстити кад гром пуца, да не би ђаво у невољи побјегао под крст, у који гром не ће ударити. Што је у пушке и у топа тане, оно је у грома *стрјелица*: кад гром гдје удари, она отиде у земљу, а послије неколико година изиђе на земљу, па је онда многи нађу (камен бјелутак колико велики орах, глатко затесан са многијех страна, те су на њему постали многи углови), и оставе је или носе уза се, као какву амајлију (ваља да од грома?).

На колико недјеља прије Ђурђева дне загрми први пут од године, по онолико гроша, кажу гдјекоји (у Србији) да ће оне године бити сто ока жита (али како су сад грошеви спали, ваљало би мјесто недјеља узети дане, или мјесто гроша паре, па мјесто сто ока рећи једна ока, или још како друкчије). — Многи, особито дјеца, кад чују први пут од године да загрми, ваљају се по земљи, да их оне године леђа не боле. — Кад грми на Илији дан, кажу да ће се онога љета уцрвљати или онако покварити и опасти ораси и љешници..

гр̀мов, а, о, der Eiche, Eichen-, quercinus.

гр̀мовина, f. das Eichenholz, lignum quercinum.

гр̀муша, f. (у Ц. г.) нека мала тица, die Feigenschnepfe, motacilla ficedula Linn.: Није то шуша ни *грмуша*.

гр̀нало, n. даска насађена на дрво, као грабље, те се жито грће на гумну (у Бачкој), eine Art Rechen, rastri genus.

гр̏нац, гр̑нца, m. } (доље преко Мораве) der
гр̏не, нета, n. dim. } Topf, olla. cf. [vide] лонац.

гр̀нути, гр̑нêм, v. pf. 1) zusammenscharren, corrado. — 2) strömen, effundi: грнуше људи; грнуше свиње чопором.

Гр̀нчара, f. (доња и горња) два села у Јадру. Више тијех села на једном брду (које се зове *Гњила* — „Срео сам га код *Гњиле*" —) копа се лончарска земља, а лонци се сад граде у другом селу (у Коренити) више Грнчаре. У тој околини сад не зна нико што је *грнац*, него сви говоре *лонац*.

гро̏б, гро̀ба, m. [cf. греб] 1) das Grab, sepulcrum. — 2) гроб неопојан (рече се за стара човјека који је већ готово умр̏о), dem Tode nahe, morti proximus.

гро̀бак, гро̀пка, m. dim. v. гроб.

гро̑бље, n. der Gottesacker, coemeterium. [cf. гребиште, гребље, гробовље].

гро̀бни̑, нâ, нô, Grab-, sepulcri: Тако ми *гробне* земље!

гро̀бница, f. die Grabhöhle, sepulcrum. cf. [поклопница 2,] рака.

гро̀бо̑вље, n. (у Црмн.) vide гробље.

гро̑жђе, n. (coll.) [cf. грозје] 1) die Trauben, uvae. — 2) сухо (морско) грожђе (крупно и ситно) Rosine, Zibeben (Zweben), rosina. — 3) опремио га у суво грожђе, hat ihn zu Grund gerichtet, ad internecionem adduxit.

гро̀жêње, n. 1) das Schaudern, horror. — 2) das Drohen, minae. cf. [vide] пријећење.

гро̀жња, f. (у Хрв.) die Drohung, minae. cf. [vide] пријетња.

гро̀за, f. der Schauder, horror. cf. [vide] језа [2].

гро̑зан, зна, зно, (ст.) 1) traubenreich, uvifer [cf. гроздан]: Па он ломи *грозна* винограда — 2) грозне сузе, beständiges Epitheton der Thränen: *Грознијем* се сузам' упрљао —| — — *грозне* сузе ваља — 3) грозна киша, т. ј. крупна, heftig, vehemens: Ведро небо, *грозна* киша пада —

гро̑зд, m. (pl. гро̀здови) die Traube, uva.

Гро̀зда, f. hyp. v. Гроздана.

гро̀здак, гро̀ска, m. hyp. v. грозд: Свака ти лоза *гроздак* родила —

гро̑здан, зна, зно, cf. [vide] грозан 1.

Гро̀здана, f. Frauenname, nomen feminae. [cf. Гроздијанка].

Гроздѝјâнка, f. vide Гроздана: Момир љуби сестру *Гроздијанку* —

гро̀здић, m. dim. v. грозд.

гро̀зити се, зи̑м се, v. r. impf. 1) schaudern, horreo. [vide јежити се]. — 2) (у Хрв.) коме, drohen, minari, cf. [vide] пријетити: *грозе се* људи да туже.

гро̑зје, n. (на Корч.) vide грожђе.

гро̀зница, f. Fieber, febris. cf. огањ [2], огњица [1].

гро̀зничав, а, о, 1) fieberhaft, febriculosus. — 2) Fieber verursachend, febrifer, z. B. вода: Бунар-вода свака *грозничава* —

гро̀итâње, n. vide **грохитање.**

гро̀итати, гро̀и̑ћêм, vide **грохитати.**

гро̀ја, f. hyp. v. грозница: Љута би те уфатила *гроја* —

гро̀ктâње, n. 1) vide грактање. — 2) das Trillern, vox vibrans.

гро̀ктати, гро̀кћêм, v. impf. 1) vide грактати. — 2) trillern, vibrisso. cf. [vide] потресати [2].

гро̑м, гро̀ма, m. der Donner, tonitru. cf. [тријес, тријесак;] грмљети.

гро̀мила, f. vide гомила.

громѝлâње, n. vide гомилање.

громѝлати, лâм, vide гомилати.

громѝлати се, лâ се, vide гомилати се.

гро̀мо̑вни̑, (гро̀мовни̑), нâ, нô, н. п. стријела, der Donnerkeil, fulmen.

Гро̀мовни̑к Илија, m. der Donnerer Elias, Elias tonans (cui tonitrua obtigere in coelis), cf. грмљети: Њу ми пита *громовник* Илија —

громо̀радан, дна, дно, (у Ц. г.) } велики, не-
гро̀мо̑ран, рна, рно, } зграпан, sehr groß, ingens. cf. [vide] горостасан.

гро̀мо̑тан, тна, тно, schallend, sonorus: *громотно* говори.

грому̀ла, m. громорадан човјек, sehr großer Mensch, ingens homo.

гро̀ни̑к, грони̑ка, m. (понајвише се говори pl. *грони̑ци*) у свињчета месо испод грла, das Halsstück, collare. cf. нараслица.

гро̑ница, f. (v. грло) die Bräune (bei Schweinen), angina.

гро̑ничав, а, о, kehlsüchtig, angina laborans.

гро̀нтуља, f. vide **гротуља.**

гро̀нути, гро̀нêм, [**грохнути**] v. pf. herabstürzen (vom Regen, Thränen, herabgeschütteltem Obst), defluo.

гро̀ња, f. ein Fruchtzweig der Kirsche, ramulus cerasi plenus fructu.

гро̀њица, f. dim. v. гроња.

гро̏от, m. vide **грохот.**

гро̑т, m. 1) vide **грохот**: Ал' се Иво у *грот* насмејао — 2) (у Хрв.) у воденица кош гдје се жито засипа. [vide кош 5].

гро́тло (гро̀тло), n. 1) der Schlund, fauces. — 2) der Eingang, fauces. [vide] ждријело, cf. кланац, богаз.

гро́туља [гронтуља], f. као бројенице од ораха, или од љешника, ein Kranz Nüſſe, corona nucum. [cf. гривна 4, 2 гриња 2].

грохи́та̑ње [гроитање], n. das Raſſeln ausgeſchütteter Nüſſe, strepitus nucum projectarum.

грохи́тати, гро̀хи̑ћем, [гроитати] v. impf. грохићу ораси, raſſeln, concrepito. [vide грохотати].

гро̏хот [гроот, грот 1], m. 1) lautes Lachen, cachinnus: насмија се *грохотом,* или: у сав *грохот*; Ђавојчица воду гази,| Ноге јој се б'јеле;| За њом момче коња јаше,| *Грохотом* се смије — *Грохотом* се Иво насмијао — 2) (у Боци) vide [1] каменьак [1], стијена: Просуо се бисер по *грохоту* —

грохо̀тање, n. 1) das Raſſeln, crepitus. — 2) helles Lachen, cachinnus.

грохо̀тати, гро̀хоћем, v. impf. (у Дубр.) грохоћу кости, ораси у врећи, raſſeln, concrepo. [cf. грохитати (гроитати)].

грохо̀тати се, гро̀хоћем се, v. r. impf. laut lachen, cachinno: Калуђер *се грохоће,*| Јад г' убио, што хоће? —

грохо̀тљика, f. пјесковита земља, die Sanderde, terra sabulosa.

грохо̀туша, f. (у Дубр.) некака трава, Art Pflanze, herbae genus.

гро̏це, n. dim. v. грло. [cf. грлашце].

Гро̀цка̑, f. adj. 1) Städtchen an der Donau, zwiſchen Belgrad und Smederevo. — 2) Bach der es durchfließt, fluvii nomen. [cf. Грочица].

Гро̀чанин, m. Einer von Grocka.

гро̀чанскӣ, ка̑, ко̑, von Grocka.

Гро̀чица, f. рјечица која тече кроз Гроцку и ниже ње утјече у Дунаво. [vide Гроцка 2].

гро̏ш, гро̀ша, m. (gen. pl. гро́ша̑) der Piaſter (von 40 Para [0,20 дин.]), monetae turcicae genus. Уз пошљедњи Турски и Њемачки рат грош и форинта сребрна били су све једно (тако је Турска пара била потура или крајцара и по); на свршетку XVIII вијека био је грош двије цванцике (дакле пара и крајцара све једно); но том Турски новци стану све рђавији бивати, и мало по̨ мало тако спадну, да данашњи грош не вриједи више од пет сребрнијех крајцара. — 2) грош! рече се кад коме слаже пушка.

гро̏шаст, a, o, n. п. коњ, т. ј. шарен на грошеве, Apfelſchimmel, equus scutulatus. cf. пуљат.

гро̏шић, m. 1) der (deutſche) Groſchen, grossus (monetae germanicae genus). — 2) (у Хрв. у Оточк. рег.) pl. гро̀шићи, новци на уплетњаку у дјевојака.

гро̏шића̑р, m. који ради што на грошић (н. п. купује трговцима жито па му се плаћа од вагана грошић), Unterhändler der Kaufleute, Mäkler, pararius.

грошићарење, n. das Mäkeln, vita τοῦ грошићар.

грошићарити, грошићара̑м, v. impf. mäkeln, sum pararius.

гро̑ст, f. (у Боци) die hohle Hand (zum Faſſen hingehalten), manus concava. [vide шака 2] cf. прегрштн.

гро̑сти, f. pl. (у Ц. г.) vide прегрштн.

гро̑стити се, гро̑стӣ ми се, [грштити се] v. r. impf. ekeln, nauseare: грсти ми се, хоћу да бљујем. [vide стуживати се] cf. [гадити се,] гувити се, згрштити се.

гро̑та̑ње, n. das Zuſammenſcharren, corrasio.

гро̑тати, гро̑ћем, v. impf. zuſammenſcharren, corrado.

грӯб, гру́ба, бо, (грӯби̑, ба̑, бо̑) 1) grob, crassus. [cf. грез]. — 2) (у Дубр.) vide ружан: није груба.

Грӯбан, m. Mannsname, nomen viri.

грубаха̑н, хна, хно, (у Дубр.) dim. v. груб, особито се говори за жене, garſtig, ungeſtaltet, turpiculus.

Грӯбац, Грӯпца, m. Mannsname, nomen viri.

Грӯбач, Грубача, m. Mannsname, nomen viri.

Грӯбета, m. Mannsname, nomen viri.

Грӯбеша, m. Mannsname, nomen viri.

грубӣја̑н, грубија́на, m. (у војв.) der Grobian, homo moribus rusticis.

грубијанство, n. die Grobheit, rusticitas.

Грӯбиша, m. Mannsname, nomen viri.

грубо̀ћа, f. die Grobheit, crassitudo.

гру́ва̑ње, n. vide **грухање.**

гру́вати, гру́ва̑м, vide **грухати.**

грӯда (cf. грудва), f. 1) груда сира (одмах кад се извади из сурутке док се не исиječe и посоли), der Klumpen, gleba. [cf. сирац 1]. — 2) груда снијега, der Schneeball, glebula nivis.

грӯда̑ње, n. das Werfen mit Schneeballen, lusus pilis niveis. [cf. 2 гукање].

грӯдати се, да̑м се, v. r. impf. ſich mit Schneeballen werfen, ludo pilis niveis. [cf. гукати се],

грӯдва, f. vide груда.

Грӯде, Грӯда̑, f. pl. Arnautsko pleme blizu Crne gore, ein Albaneſiſcher Stamm bei Montenegro.

грӯди, гру́ди̑, f. pl. vide прси: Донио бих ја и плећку и *груди,* али не даду људи (у приповиједи).

грӯдница, f. dim. v. груда.

грӯдњача, f. оно плетено цједило у које се сир из сурутке вади, те се *груда* начини, der Käſeſack, saccus excipiendo caseo. cf. цједило.

грӯдскӣ, ка̑, ко̑, von Gruda: Шабан Бека *Грудски* војевода —

Грӯж, Гру́жа, m. мала варошица и пристани-

ште из̏а Дубровника к сјеверу, Италијански Gravosa.

Гру̏жа, f. 1) вода у Србији у нахији Крагујевачкој. — 2) кнежина око те воде.

Гру̏жанин, m. (pl. Гру̏жани) Einer von Гружа.

гру̏жанскӣ, ка̂, ко̀, von Гружа.

гру̏ј, m. (у Дубр.) некака морска риба, der Meeraal, conger [vulgaris Cuv.].

Гру̏ја, m. (ист.) vide Грујо.

Гру̏јица, m. Mannsname, nomen viri.

Гру̏јо, m. (јуж.) hyp. v. Грујица. [cf. Груја].

гру̏мӣн, **гру̏мена**, m. н. п. соли, земље, der Klumpen, gleba.

гру̏менчић, m. dim. v. грумен. [cf. груминчак].

гру̏мӣње, n. (coll.) Klumpen, glebae.

гру̏минчак, чка, m. vide груменчић.

гру̏нути, нӣм, vide грухнути.

гру̏хӣње [грување], n. 1) das Krachen, z. B. der Kanone, sonus tormenti. — 2) das Schlagen mit Krachen, verberatio. — 3) Abschlagen der Maiskörner, decussio granorum zeae mais. — 4) das Enthülsen der Gerste, *τὸ* spoliare siliqua hordeum.

гру̏хати, гру̏хӣм, [грувати] v. impf. 1) krachen wie die Kanone, tono: *грухају* топови. — 2) schlagen mit Krachen, percutio cum sonitu: шта *грухаш* то дијете. — 3) грухати кукурузе, т. ј. у чардаку на љеси туђи клипове мањем, да зрневље пропада кроз љесу, а окомци остају горе, abschlagen, decutio. cf. [vide] обијати[2]. — 4) грухати јечам, кад хоће да се меље, т. ј. туђи га да би се очистио од осја, enthülsen (die Gerste vor dem Mahlen), spoliare siliqua hordeum molendum. cf. [vide] грушити[2].

гру̏хнути [грунути], нӣм, v. impf. [pf.] 1) erkrachen, concrepo. — 2) mit Krachen schlagen, cum strepitu percutio: *грухнуо* га у леђа.

гру̏шавина, 1) (у Дубр.) vide грушевина. — 2) (у Грбљу) јело од јаја и млијека, Art Eierspeise mit Milch, cibi ex ovis genus.

гру̏шалине, f. pl. (у Херц.) вријеме на измаку бабина: дошао на *грушалине*, рече се као подсмијеха ради. cf. грушевина.

гру̏шӣње, n. das Käsen der Milch, coagulatio lactis.

гру̏шати се, шӣ се, v. r. impf. т. ј. млијеко, gerinnen, coagulari.

гру̏шевина, f. угрушано слатко млијеко, које се особито прави првијех дана кад се крава отели, geronnene Milch, lac coagulatum. [cf. грушавина 1, урда; грушалине].

гру̏шӣње, n. 1) das Stoßen z. B. des Salzes, tusio. — 2) das Enthülsen, *τὸ* spoliare siliqua.

гру̏шити, гру̏шӣм, v. impf. 1) н. п. со, т. ј. утуђи је, али да не буде врло ситна, stoßen, tundo. — 2) јечам, кад хоће да се меље, enthülsen (durch Schlagen), tundendo siliqua spoliare. cf. грухати[4].

гру̏шкӣње, n. das Stoßen, tusio.

гру̏шкати, кӣм, v. impf. н. п. кошуљу, перући је држећи један крај у рукама лупати доље о камен или о даску на чему се пере, stoßen, tundere.

гр̏цӣње, n. das Waten (z. B. im hohen Schnee), incessus ut per altas nives. [cf. гацање 2].

1. **гр̏цати**, цӣм, v. impf. waten (im hohen Schnee), incedo ut per altas nives: *гриа* по снијеру. cf. гацати[2].

2. **гр̏цати**, цӣм, m. кад се човјек загрцне: грцаћеш што си поио; грца му се, хоће да бљује.

гр̏ч, гр̏ча, m. (pl. гр̏чеви) der Krampf, spasmus: ухватио ми *гр̏ч* ногу.

Гр̏ча̂д, f. (coll.) junge Griechen, graeca juventus.

Гр̏ча̀дија, f. (coll.) die Griechen, das Griechenvolk, Graeci.

Гр̏че, чета, das Griechlein, Graeculus.

гр̏чӣње, n. 1) das Zusammenrunden, contractio. — 2) das Vergriechen, mutatio in Graecum.

1. **Гр̏чина**, f. augm. v. Грк.

2. **гр̏чина**, f. die Bitterkeit, amaritudo. [cf. горчина].

гр̏чити, чӣм, v. impf. 1) н. п. ноге, einziehen, contraho, corrugo. — 2) gräcisiren, facio Graecum.

гр̏чити се, чӣм се, v. r. impf. 1) zusammenschrumpfen, corrugor. [cf. гурити се]. — 2) sich zum Griechen machen, simulo Graecum.

гр̏чица, f. (у Дубр.) некака трава, Art Pflanze, herbae genus [menyanthus trifoliata L.].

гр̏чкӣ, ка̂, ко̀, griechisch, graecus.

гр̏ша, f. als hyp. v. грло oder грклан: Већ ми је до *гр̏ше* дошло његово зло; докопао га за *гр̏шу*.

гр̏шак, шка, m. као решетка у крчага куд вода улази и излази, durchlöcherte Oeffnung eines Kruges, orificium.

гр̏штӣње, n. das Ekeln, nausea.

гр̏штити се [гретити се], тӣ ми се, v. r. impf. anekeln, nauseare.

гу̏ба, f. der Ausschlag, die Raude, lepra: *губа* га разгубала! *губа* вас поморила! (клетва козама); родило као губа (н. п. шљива, крушка, јабука), т. ј. врло.

гу̏бав, а, о, aussätzig, leprosus.

гу̏бавац, а̂вца, m. ein Raudiger, Aussätziger, leprosus. [cf. губо].

гу̏бавица, f. 1) eine Aussätzige, leprosa: Ја мљах да је *губавица* — 2) (по јуроз. кр.) жаба губавица, die Kröte, bufo [cinereus Schr. cf. жаба 2, крастава жаба]. — 3) Schimpfwort für Ziege, convicium in capram. — 4) [*Губавица*] Name für drei Wasserfälle in Dalmatien: једна је Губавица у Крци више Книња, а у Цетини су ниже Задварја двије: *велика* и *мала Губавица*.

гу̏бӣљ, m. die Grindmähre, equus porriginosus.

гу̏бӣње, n. 1) das Aussätzig werden, lepra, contagium leprae. — 2) das Kratzen, frictio.

гу̏бати, бӣм, v. impf. н. п. губа га губала! soll über ihn kommen, corripiat ipsum!

гу̏бати се, бӣм се, v. r. impf. 1) aussätzig wer-

ben, lepra corripi. — 2) ſich kratzen (ſchimpflich, als wenn man ausſätzig wäre), fricari [cf. дранати се]: што се губаш?

гу̏бац, гу̏пца, m. die äußerſte Spitze des Vordertheiles des Schiffs, extrema pars prorae. cf. губица.

гу̏бер, m. покривач од вуне, као ћебе, eine große Bettdecke, stragulum. Губере жене саме чу код куће. [vide бијељ].

губе̏рњача, f. Art Kopfbedeckung der Frauen, vittae genus: Бевојкама капе *губерњаче* —

губи́так, тка, n. der Verluſt, jactura.

гу̏бити, би́м, v. impf. 1) verlieren, perdo [cf. зарарívати, тратити]. — 2) hinrichten laſſen, interficio.

гу̏бити се, би́м се, v. r. impf. 1) ſich verlieren, perdi. — 2) mager werden, macresco: губи се човјек у лицу.

гу̏бица, f. der Theil des Thiergeſichtes, an dem die Naſe und der Mund befindlich, os animalium, nempe bovis, equi, ovis, caprae, canis: Погледај му на *губицу*, па га води на музлицу. [cf. 2 киша, њушка (шушка), рило, рилица 2, сурла, турин, њуша; губац].

гу̏бичина, f. augm. v. губица.

гу̏бљење, n. 1) das Verlieren, perditio. [cf. зарарívање, трaћење]. — 2) das Hinrichten, trucidatio.

гу̏бо, m. vide губавац.

губо̀душница, f. каже се као у шали за дукат, ſcherzhafte Benennung eines Dukaten, aureus (q. d. animam perdens).

гувернадȕр, гувернаду́ра, m. (у примор.) der Gouverneur, gubernator: Тад се диже *гувернадур* Вуко —

гу̏вити се, ви̏м ми се, v. impf. ekeln, nauseare: гуви ми се, хоћу да бљујем. [vide] стужи вати се, cf. грстити се.

гу̏вно, m. vide гумно.

гу̏гу̏т, m. das Girren, gemitus (columbarum) [cf. гук, гука 1]: Од *гугута* твоји голубова —

гугу̏та, f. (у Барањи) vide кукута.

гугу̏тање, n. das Girren, gemitus (columbarum).

гугу̏тати, гу̏гу̏ћем, v. impf. girren, gemo. cf. [vide] гукати [1].

гу̏гутка, f. *(у Србији) vide кумрија 1.*

гу̏да, f. (у Дубр.) vide крмача [1].

гу̏дало, n. der Fidelbogen, plectrum (?) [cf. гудило]: Ни гуди ни *гудала* вади! ſei ſtill (ſange nichts an); — — гусле јаворове, | И *гудало* од јадиковине —

гу̏дач, гудача, m. der Geiger, citharoedus. [cf. егедуш].

гу̏дети, ди́м, (нст.) vide гудјети.

гу̏дило, n. (у Сријему) vide гудало.

гу̏дин, гудина, m. (у Дубр.) vide прасе.

гу̏динић, m. dim. v. гудин.

гу̏дити, (зап.) / **гу̏дјети**, (јуж.) гу̏дим, v. impf. 1) geigen, fidibus cano: Ни *гуди*, ни гудала вади; Како који слијепи, све горе *гуди*. — 2) dumpfſchallen, resono, murmuro, н. п. кад се из далека чује пуцњава топова.

гу̏дњава, f. 1) der Ton der (ſerbiſchen) roßhärenen Geige, sonus fidium. — 2) ein dumpfer Schall z. B. entfernter Kanonen: стоји *гудњава* топова.

гу̏дура, f. ein enges und tiefes Thal, vallis angusta.

гу̏ђење, n. das Geigen, cantus fidium.

гу̏ђети, гу̏ди̏м, (јуж.) vide гудјети.

гу̏жва, f. 1) Flechte aus ſchlanken Reiſern, vimen. — 2) гужва орачица. cf. [vide] орачица.

гу̏жвање, n. das Zerknicken (des Kleides), complicatio. [cf. гужвељање].

гу̏жвара, f. vide гужвача.

гу̏жвати, ва̑м, v. impf. Falten bringen in ein Kleid, es zerknicken, plicas inferre vesti. [cf. гужвељати].

гу̏жвача, f. т. ј. пита, der Strudel (eine Speiſe von gewickeltem Teig), cibi genus. [cf. гужвара, повитица, савијача 1].

гужвѐља̑ње, n. vide гужвање.

гужвѐљати, ља̑м, vide гужвати.

гу̏жвица, f. dim. v. гужва.

гу̏жење, n. das Kriechen, z. B. der Kinder, ſo daß der Hintere oben erſcheint, reptatio, ut podex appareat.

гу̏з, m. der Hinterbacken, clunis [cf. месна]: премеће се с *гуза* на *гуз* (кад се хоће за кога да каже да не ради ништа, него да живи сједећи беспослен).

гу̏за, f. hyp. v. гузица. cf. језа [1].

гу̏зат, a, o, mit großen Hinterbacken, clunibus magnis praeditus. [cf. пркнаст].

гу̏зити се, гу̏зи̏м се, v. r. impf. ſich bücken, das der Hintere oben erſcheint, monstrare clunes.

гу̏зица, f. [1)] der After, podex [vide задњица 1. — 2) vide тушика].

гузичѐтина, / **гу̏зичина**, / **гу̏зичица**, f. augm. v. гузица.

гу̏зни̏, на̑, но̑, н. п. кост, was zu den Hinterbacken gehört, clunium.

гу̏зно̑ цри̏јево, n. der Maſtdarm, intestinum rectum. [cf. чмар].

гузо̀боља, f. н. п. да ја дангубим (или плаћам) за туђу *гузобољу*, т. ј. у чему ја ни мало нијесам крив нити ме се тиче.

гу̏зоња, m. Großarſch, ampli podicis.

гу̏ја, f. 1) die Schlange, serpens. cf. [vide] змија. Срби приповиједају да се гуја звала *краса* и да је имала ноге док није Јеву била преварила (а једни кажу: први пут човјека ујела), па је онда Бог проклео, те јој нестало ногу и стала се вући на трбуху. Једни пак мисле да она и сад има ноге, па их крије, и да би их показала кад би се жива у процијепу припекла к ватри, али ко би их видио, одмах би умро. Која се гуја види послије јесењега Крстова дне, за ону се каже да је ујела какво чељаде, па је земља не

прима у се. — Крије као *гуја* ноге; Пишти као *гуја* у процијепу; *Гују* за реп не би извукао (тако је густа честа или трњак); Превари се, уједе га *гуја* — 2) (по зап. кр.) vide глиста.

гу̏јавица, f. der Spulwurm, Regenwurm, lumbricus. cf. [vide] глиста.

гу̏јана, f. (у Лици) vide гујавица (глиста).

гу̏јина, f. augm. v. гуја.

гу̏јињи̂, ња̂, ње̂, Schlangen-, serpentum.

гу̏јић, m. eine kleine Schlange, parvus serpens.

гу̂к, m. vide гугут: Сви голуби *гуком* гукаху —

гу̏ка, f. 1) das Girren der Taube, gemitus columbae [vide гугут]. — 2) Auswuchs am Leibe, gibbus. [cf. гута 1, чврљуга, чворуга, чвор 3]. — 3) гука труда, злата, der Klumpen, massa.

гу̏ка̂ње, n. 1) das Girren, gemitus. — 2) das Raunen, murmuratio.

гу̏ка̂ње, n. vide грудање.

гу̏кати, гу̂че̂м, v. impf. 1) girren, gemo. [cf. гргутати, гугутати]. — 2) raunen (einander in die Ohren), in aurem dico, murmuro: нешто *људи гучу*.

гу̏кати се, ка̂м се, v. r. impf. (у Ц. г.) vide грудати се.

гу̏кнути, гу̂кне̂м, v. pf. 1) girren, ingemo. — 2) ins Ohr raunen, murmuro in aurem.

гу̏лидба, f. die Ausschälung (des Kukurutz), decorticatio. cf. [vide] комидба.

гу̏лити, гу̂ли̂м, v. impf. 1) schinden, pellem detrahere. [cf. дерати 2]. — 2) ausschälen (den Kukurutz), decortico [vide комити 1]. — 3) abrinden (den Baum), decortico. — 4) (у Дубр.) н. п. траву, vide чупати: *Гулс* браде, а о јаду раде,| Е не знаду што ће и како ће — 5) saufen, poto: шта *гулиш* толику водурину? [— 6) vide глобити; *види* s. v. смудити 2].

гу̏лити се, гу̂ли̂м се, v. r. impf. plärren, plorare [vide дерати се 1]: шта се гулиш? (каже мати дјетету кад много плаче).

гу̏ло̂зан, зна, зно, (у прим.) gefräßig, gulosus [cf. прождрљив]: *гулозан* као бређа жена.

гу̏љêње, n. 1) das Schinden, detractio pellis. — 2) Ausschälen, Abrinden, decorticatio. — 3) vide чупање. — 4) das Plärren, ploratio [vide дерање 3].

гу̏ма̂ње, n. gieriges Fressen, voratio.

гу̏мати, ма̂м, v. impf. јести нагло, gierig fressen, voro.

гу̏мно [гувно], n. die Dreschtenne, area. У Црној гори и онуда по приморју гумна су постављена и околомаћена каменом. Онамо се понајвише на гумнима и игра (јер су многе куће по таковој врлети, да ваља тражити мјесто гдје се може играти), а и људи по коломату њиховоме сједе и договарају се за различне ствари. Међу оне ствари које дјевојци не могу припасти броји се онамо и гумно. Играх се златном јабуком| По пољу по мједеноме,| По *гумну* по сребрноме —

гунгу̏ла [*], f. der Tumult, das Getöse, vociferatio.

гу̏ндељ, m. (у Херц.) der Maikäfer, scarabaeus melolonta [melolontha vulgaris L.]. cf. [гундо, поп зук,] поп златар, златни поп, кокица [3].

гу̏ндо, m. (у Херц.) vide гундељ: Пани, *гу̂ндо*, падоше ти гаће —

гу̏ндорêње, n. das undeutliche Dahersummen, cantillatio. [cf. дундорење].

гу̏ндорити, ри̂м, v. impf. unverständlich dahersummen, cantillo. [cf. дундорити].

гунту̏ра̂ћ, гунтура́ћа, m. болест у коња кад им иде гној на нос [die Rotzkrankheit, maleus, maliasmus. cf. сакагија].

гу̏нути, не̂м, v. pf. einen Schluck thun, devoro.

гу̂њ, гу̏ња, m. eine Art Oberkleid, pallii genus. У Србији је гуњ од *црна* сукна или (*куповни*) од *крпе*, која се доноси из Пазарџика, и понајвише је *с рукавима* и дугачак до ниже кољена; а има, особито по варошима, и краткијех гуњева до појаса; а има их *без рукава* и дугачкијех (као н. п. у нахији Рудничкој) и краткијех (особито у Босни доље поред Дрине на женама и дјевојкама). У Црној гори зове се *гу̏њ* и *бјелача* тијесна и дуга до више кољена сукнена бијела хаљина с рукавима, која се у Брдима зове *гуњина* [2], а у Србији *хаљина* [(аљина)1]. У Србији се гуњ облачи сврх свијех осталијех хаљина, и за то се по њему не опасује, а у Црној гори и по осталијем онамо крајевима највише се облачи сврх кошуље, и по њему се опасује. За то су у гуњева у Србији рукави много пространији. [cf. биљача, бјелача, гуњац, 2 модрина, хаљак (аљак), хаљинац (аљинац), хаљка (аљка)].

гу̏ња, f. die Quitte, malum cydonium [cydonia vulgaris Pers.]. cf. дуња [1, мркатуња], туња.

гу̏њац, њца, m. vide гуњ.

гу̏нђа̂ње, n. das Murren, murmuratio. [vide мрмлање].

гу̏нђати, ђа̂м, v. impf. murren, murmuro. cf. [vide] мрмлати.

гу̏њина, f. 1) augm. v. гуњ. — 2) (у Бјелопавл.) сукнена бијела хаљина с рукавима (и женска и мушка). [vide] гуњ, cf. хаљина.

гу̏њић, m. dim. v. гуњ. [cf. гуњче].

гуњи̏ца, f. некака трава [снизак шиб, расте по високим брдима], Art Pflanze, herbae genus [cotoneaster L.].

гу̏њски̂, ка̂, ко̂, н. п. крпа, ein гуњ-zeug, pallio conficiendo.

гу̏њче, чета, n. vide гуњић.

гу̏ра, f. vide грба.

гура́бија,* f. мали колачић од меда и брашна, који се обично и на пут носе, Art Honigkuchen, placentulae genus: Шећер с мора, смокве из Мостара,| *Гурабије* на сунцу печене —

гу̏рав, а, о, höckerig, gekrümmt, gibbosus, incurvus [vide грбав 1]: *Гураво* прасе све поље опасе (срп).

гу́рâње, n. das Stoßen, trusio.

гу́рати, гу̂рâм, v. impf. stoßen, trudo. [cf. ривати, тискати 2, турати 2].

гу́рати се, гу̂рâм се, v. r. impf. stoßen, trudo: не гурај се.

Гу̀рбет,* / **Гурбѐтâш,** гурбета́ша / **Гу̀рбетин,** m. der nomadische Zigeuner, Zingarus nomadicus.

Гу̀рбетка, f. nomadische Zigeunerin, Zingara nomadica.

гу̀рбетски̂, кâ, кô, nomadisch, wie die Zigeuner, vagus more Zingarorum.

Гу̀рбечâд, f. (coll.) junge nomadische Zigeuner, juventus zingarica nomas.

Гу̀рбече, чета, n. ein junger Nomade, zingarus vagus juvenis.

гу̏рêње, n. das Zusammenziehen, z. B. vor Kälte, contractio prae frigore.

гу̀ривреħа, f.

гури́кало, m. [онај што гуриче, прасац?].

гури́кâње, n. vide гуритање.

гури́кати, гу̀ри̂чêм, vide гуритати.

гу̏римицê, н. п. ударио га *гуримице,* т. ј. гурнувши, gab ihm einen Stoß, trudendo.

гу̏ри̂т, m. глас прасећи, das Grunzen, grunnitus.

гурѝтâње, n. das Grunzen, grunnitus. [cf. гурикање].

гурѝтати, гу̀ричêм [-ħêм?], v. impf. grunzen, grunnio, cf. гурикати: *гуричу* прасци.

гу̏рити се, ри̂м се, v. r. impf. sich zusammenziehen (z. B. vor Kälte), contrahi. [cf. грчити се 1].

гури́тнути, гу̀ри̂тнêм, v. pf. grunzen, grunnio.

гу̏ркâње, n. dim. v. гурање.

гу̏ркати, кâм, dim. v. гурати.

гу̏ркати се, кâм се, dim. v. гурати се.

гу̏рнути, нêм, v. pf. anstoßen, offendo.

гу́ро, m. (verächtlich) т. ј. који је гурав, der Höckerige, gibbosus.

гу̏с! ein Laut die Gänse wegzujagen, sonus abigendis anseribus. [cf. важ, 2 кот].

1. **гу́са,** f. hyp. v. гуска (особито кад вабе гуске: гуса, гуса, гуса!).

2. **гу̏са,** f. vide [хајдук 1] гусар: Устан' се, Маре душице,| Овудар *гуса* пролази.

гу́сак, ска, m. der Ganser, anser mas. [cf. гусан].

гу̀сâн, гуса́на, m. (у Славонији) vide гусак.

гу̏сâр [усар, усарин], m. (у Боци) [cf. 2 гуса] 1) der Räuber, latro, cf. [vide] хајдук [1]: Соколу долазе из горе *гусари* — Коња водим да ти га напојим,| А сокола да ме разговара,| Бритку сабљу, бојим се *гусара,*| А *гусара* око воде ладне — 2) *гусари од мора,* die Seeräuber, pirata.

гуса̀рина, f. (у Боци) die Seeräuberei, piratica: отишао у гусарину.

гуса̀рљив, а, о, н. п. гора, wo sich die Räuber aufhalten, latronum: Да је ово гора *гусарљива* —

гу̀сêн, cf. пипавица.

гу̀сеница, f. (ист.) vide гусјеница.

гу̀сеничав, а, о, (ист.) vide гусјеничав.

гу̀синица, f. (зап.) vide гусјеница.

гу̀синичав, а, о, (зап.) vide гусјеничав.

Гу̀сињанин, m. (pl. Гу̏сињâни) човјек из Гусиња.

Гу̀сиње, m. мјесто у јужној [Старој] Србији: Од *Гусиња* града бијелога —

гу̀сињски̂, кâ, кô, von Гусиње.

гу̀сјеница, f. (јуж.) die Raupe, eruca.

гу̀сјеничав, а, о, н. п. воће, voll Raupen, erucis plenus.

гу̏ска, f. (pl. gen. гу̏сâкâ) 1) die Gans, anser femina. — 2) eine große längliche Semmel, panis genus.

гу̀слâње, n. das Geigen, cantus fidium.

гу̀слати, лâм, v. impf. geigen, fidibus cano.

гу̏сле, гу̏сâлâ, f. pl. die (serbische) Geige, fides: Гуд'те, *гусле,* Милошу за душу! — Што су моје *гусле* одвугнуле —

гу̏слице, f. pl. dim. v. гусле: Садељајте *гуслице*| Од сувога јавора —

гу̀сомача, f. (у Ц. г.) некака трава, која расте по барама, и једе се уз гладне године, Art Pflanze, herbae genus.

1. **гу̂ст,** гу́ста, то, (гу̂сти̂, тâ, тô, comp. гу̏шħи̂) 1) н. п. јело, dick (von Flüssigkeiten), densus. [cf. тврд 4]. — 2) н. п. шума, т. ј. честа, dicht, densus [vide 2 чест]. — 3) (у Далм.) vide [2] чест (н. п. густо платно). — 4) кад дође *до̀ гу̂ста,* т. ј. кад дође до невоље, aufs äußerste, ubi res agitur.

2. **гу̏ст,** m. (у Дубр.) der Gusto, Geschmack, gustus [vide 2 кус 2]: Когоħ има *густа* има и дизгуста.

[**густијерна,** f. vide студенац; *види* s. v. почуо].

густи̂на, f. die Dicke, die Dichtheit, densitas, soliditas.

гу̀стица, f. у загонеци.

гу̀сти̂ш, густи́ша, m. ein dichtes Ding, res (cibus) densa, solida.

гу̏та, f. 1) ein [höckeriger] Auswuchs am Leibe, gibbus. cf. [vide] гука [2]. — 2) (у Дубр.) болест у којој отеку зглавци у ногу и у руку, Art Krankheit [der Gelenkrheumathismus], morbus quidam [rheumatismus articulorum].

гу̏тав, а, о, mit Auswüchsen behaftet, excrescentiis affectus: Тешко капи на ħелавој глави!| А долами на плећи грбаве!| И копчама на ноге *гутаве* —

гу̀тâње, n. das Schlucken, devoratio.

гу̀тати, тâм, v. impf. schlingen, devoro. [cf. ждерати 1].

гу̏тљâј, m. der Schluck, haustus.

гу́то, m. Einer der mit Auswüchsen behaftet ist, excrescentiis affectus.

гу̏тољêње, n. das Verbergen unter dem Kleide, absconsio. [cf. гучење].

гу̏тољити, љи̂м, v. impf. савијати што у гуку, или под скут, an seinem Leibe etwas verbergen, so daß dadurch eine гука entsteht, in sinum condo. cf. гучити.

гу̏цâње, n. das Hinunterschlingen, devoratio, deglutitio.

гу̏цати, цâм, v. impf. hinunterschlingen, devoro: да се овђе *гуцало*, не би се овђе пуцало, sagte die Zigeunerin, als man ihr verwies, daß sie die Butter, die man ihr, um die gesprungenen Lippen zu heilen, gegeben, hinunter geschlungen.

гу̏цнути, нêм, v. pf. hinunterschlingen, devoro.

Гу̏чево, n. ein Gebirge am rechten Ufer der Дрина, ober Лозница.

гу̏чêње, n. vide гутољење.

гу̏чити, чи̂м, vide гутољити.

гу̏ца, f. (у Шумад.) vide к р м а ч а [2], cf. буца 2.

гу̏цање, n. vide буцање.

гу̏цати се, гу̏цâм се, vide буцати се.

1. **гу̏ша,** f. 1) der Kropf der Vögel, guttur. — 2) der Kropf der Menschen, struma. — 3) die Kehle, jugulum: ухватио га за гушу. cf. [vide] грло[1].

2. **гу̏ша,** f. 1) гушава жена, die Kropfige, strumosa. — 2) (ист.) vide гушо.

гу̏шав, a, o, kropfig, strumosus.

Гу̏шавац, âвца, m. извор код Лознице (на лијевом бријегу ријеке Штире).

гу̏шавица, f. aufgeblasener Taubenkropf, cucubalus behen? [cucub. baccifer L.]. cf. од урока т р а в а [4].

гу̀шâн, гушáна, m. т. j. голуб, die Kropftaube, der Kröpfer, columba gutturosa Linn.

гу̀шêње, n. das Ersticken, suffocatio.

гу̀шити, гу̏ши̂м, v. impf. ersticken, suffocor. [vide давити].

гу̏шица, f. dim. v. [1] гу̏ша.

гу̀шо, m. (јуж.) der Kropfige, strumosus. [cf. 2 гуша 2].

гу̏шта,
гу̀штара, (у Сријему) } f. vide честа.

гу̏штêр, гу̏штера, m. (gen. pl. гуштéрâ) 1) die Eidexe, lacerta [L. cf. гуштерица]: Кога су гује клале и *гуштера* се боји. — 2) (у Ц. г.) vide зелембаћ. — 3) (у Ц. г.) die Muskel, musculus [vide рибић 2]. — 4) (у Ц. г.) гвожђе у ножа међу камзама.

гу̏штерица, f. (у Ц. г.) die Eidexe, lacerta, cf. [vide] гуштер [1]: Кога је змија клала и од *гуштерица* га је страх.

гу̀шчâк, гушчáка, m. (у Сријему) der Gänsestall, cella anserum. [vide кочина 2] cf. кочак.

гу̏шчâр, m. 1) der Gänsehirt, custos anserum. — 2) тако се у шали зове (у Сријему) муж док му жени не прође четрдесет дана послије порођаја.

гу̏шче, чета, n. das Gänslein, anserculus.

гу̏шчевина, f. Gänsekoth, stercus anserum.

гушчѐтина, f. augm. v. гуска.

гу̏шчићи, гу̏шчи̂ћâ, m. pl. junge Gänse, anserculi.

гу̏шчица, f. dim. v. гуска.

гу̏шчји̂, чја, чјê, Gänsen-, anserinus.

Д

да, 1) daß, ut [cf. јере 2, нека 2]: казао сам му *да* дође и *да* донесе. — 2) [а)] wenn, si: *да* сам знао да ће тако бити; *Да* змија окуси од мене, отровала би се; *Да* је вина, и стрина би пила; *Да* је мене ћело добро бити, не би Лазо на Косову погинуо: *Да* бих знао и на кози орати; *Да* зна мушка глава| Што ј' одољан трава — [б) vide 2 е 2.] — 3) wünschend, optative: *Да* си жив и здрав! du mögest leben und gesund sein! vivas et valeas! *Да* Бог наспори! *Да* Бог не украти! *да* си поштен! *да* ви чујем здравље! — 4) gebietend und verbietend: одмах *да* идеш кући; сад *да* платиш човјеку што си му дужан; *да* се нијеси макао одатле. — 5) fragend, interrog.: *да* нијеси што изгубио? *Да* није Турчин под капом? — 6) denn, ergo: *да* ко си? *да* како је кад није тако? *да* шта је кад није то? — 7) да ако, ja, wenn —, ita si — [cf. хелбетена (елбетена). шат]: *да ако* удари киша, es wird vielleicht doch regnen (man wünscht daß es regne), *да ако* не удари киша, es wird vielleicht doch nicht regnen (man wünscht daß es nicht regne). — 8) ja, ita, cf. [2] ja [1, 2 еја]: *да да; да* како; *да* Богме, allerdings, freilich, omnimo, utique. — 9) als Ausruf der Verwunderung: *да* чудно ти га превари! *да* лијепа ти је, јади је убили!

да̏бар, бра, m. der Biber, castor [fiber L.].

Да̀бижив, m. Mannsname, nomen viri.

Да̀бо, m. 1) Mannsname, nomen viri. — 2) хроми дабо, der hinkende Teufel, diabolus claudus. [cf. ђаво].

Да̀брина, f. у Хрватској с Турске стране село и у њему зидине.

да̀ва,* f. vide тужба.

да̀валац, ваоца, m. der Geber, dator, cf. [1 даша, давало;] давач: Бог је стари *давалац*.

да̀вало, m. der Geber, dator [cf. давалац]. Кад које дијете да што другоме, па опет узме натраг, онда му дјеца говоре или пјевају: *Давало* узимало,| С кокошима спавало,| Кокоши га литале —

да̀вâње, n. das Geben, datio.

да̀вати, дâјêм (да̀јêм, по југоз. кр. и *дâвâм*), v. impf. geben, do.

да̀вач, дава́ча, m. der Geber, dator: ја знам каки смо ми *давачи*. cf. [vide] давалац.

Да̀вид, m. David, David.

да̀вија,* f. vide дава (тужба): С том *давијом* у цара пођоше —

давија̀ње, n. (у Ц. г.) das Rechten, contentio. cf. [vide] правдање[2].

давија̀ти се, ја̂м се, v. r. impf. (у Ц. г.) rechten, contendere: давијамо се, давијам се с њим. [vide] претн се, cf. судити се, правдати се.

да̀вина, f. vide дафина.

да̀виново зр̂но, n. vide **дафиново зрно**.

да̀вити, да̂вим, v. impf. würgen, jugulo. [cf. гушити, душити].

да̀вити се, да̂вим се, v. r. impf. erſtiden, suffocor: полако, немој се давити (кад ко нагло једе).

да̀вљење, n. [cf. душење] 1) das Würgen, jugulatio. — 2) das Erſtiden, suffocatio.

да̀внашњи, њâ, њê, von lange her, vetus.

давнѝна, f. (у Дубр.) früher, ehemalige Zeit, antiquitas: од давнѝна, vor Alters, ehemals, von alten Zeiten her, antiquitus. [cf. старина 1].

да̀вно [дамно], lange her, diu.

давòри! interj. 1) ej! н. п. давори старости, давори! давори пуста црна горице! доста ти сам по теби војевао! Ој *давори*, ти Косово равно — *Давор*' лице! *давор*' бриго моја — *Давор*' Шаро, *давор*' добро моје — 2) почекај! н. п. давори, Божо, давори! ухватићу ја тебе (мати говори дјетету, кад што скриви па утече): Ал' *давори*, Јанково копиле —

давòрије, f. pl. allerlei Muſik zuſammen, concentus: Удариште ситне *даворије* —

давўџија,* m. der Kläger, accusator. [vide парац].

да́да, f. Mama! mater. [vide мајка].

да̀дија[*], f. das Kindsmädchen, die Kindsfrau, andа̀дѝља, cilla curans parvulos. cf. баба[3].

да̂жд, да̂жда, m. (по јуроз. кр.) der Regen, pluvia, cf. [година 3, 1] киша, дажда: *Дажд* находи, тебе кор'јен расте — Од куд вама љетни *дажд* находи —

да̀жда, f. (ст.) vide дажд: Три *дажде*, три љетне кише (у приповијеци); Да не падне *дажда* из облака,| Плаа *дажда* нити роса тија —

да̀ждевница, f. (у Сарајеву) кишна вода, Regenwaſſer, aqua pluvialis. cf. диждевица, кишница.

да̀ждив, a, o, (у Дубр.) regneriſch, pluviosus. cf. [vide] кишовит.

да̀ждић, дажди́ца, m. dim. v. дажд: Није, побро, *даждић* Косовијем —

да̀ждјети, дӣ, v. impf. (у Дубр.) regnen, pluere. cf. [кишити, кишјети, шишуљати,] шишити.

[**дажђење**, n. verbal. v. даждјети; *види* s. v. шишење. cf. шишуљање].

да̀жђети, да̀ждӣ, [јуж.] vide даждјети.

да̀ија,* m. vide **дахија**.

да̀ијски, ка̂, ко̂, vide **дахијски**.

да̀ијски, ка̂, ко̂, vide **дахијски**.

даи́лук, m. vide **дахилук**.

даи́ре,* f. pl. } Art Tamburins, Caſtagnette, tym-
даи́рета,* n. pl. } pani genus.

да̀ица,* m. vide ујак: Но *даица*, Рьетина Мујо —

дајàна,* adv. држи се! не дај! halte dich! sis forti animo: *Дајана*, Мујо, *дајана!*

да̂јка, f. у Сријему гдјекоји зову матер тако.

да́јко, } m. hyp. v. даица: На *дајка* се напу-
да́јо, } нио свога — Но се мислим оженити, *дајо* —

Да́ка, f. 1) hyp. v. Дамјанка: Онда Јова *Даки* говорио — 2) (ист.) vide Дако.

[**дакако**, vide него не.]

да̀клê, } alſo, daher, ergo. [cf. инди].
да̀клêм, }

Да́ко, m. hyp. v. Давид или Дамјан. [cf. Дака 2].

да̀ктање, n. vide **дахтање**.

да̀ктати, да̀кћем, vide **дахтати**.

да̀лак,* да̀лка, m. die Milzverhärtung, splenis induratio.

далèко, weit, longe, comp. да̀ље.

Да̀летина пећина, *f. више Доброте пећина у коју кажу да је ишло много људи али јој до краја нико није долазио: гдјекоји приповиједају да је некад утекло у њу свињче па изишло негдје чак у Херцеговини.*

да̀ли? 1) ob, num? [cf. оли 2]: *дали* ће доћи? *дали* је тако? — 2) (по запад. кр.) ſondern, verum. [vide већ 2] cf. него.

Да̀лмација, f. Dalmatien, Dalmatia.

Далмати́нац, нца, m. Dalmatiner, Dalmata.

Далмати́нка, f. Dalmatinerin, Dalmata.

далмати́нски, ка̂, ко̂, balmatiniſch, dalmaticus.

да̂љ, f. die Ferne, longinquitas. [cf. даљина].

да̀љан, m. (у Ц. г.) преграда какве воде дирецима, између којијех се намјесте мреже те се хвата риба. Такови су даљани код Скадра гдје Бојана истјече из језера. Art Zaun zum Fiſchfange, sepimentum capiendis piscibus. cf. суп, гарда.

[**даље**, comp. v. далеко. cf. диље.]

[**даљи**, a, e, comp. v. далек, weiterer, entfernterer, longior; *види* s. v. кошић.]

даљи́на, f. die Weite, Entfernung, longitudo. [cf. даљ].

да̂љни, ња̂, ньо̂, entfernt, remotus.

дамбулха̀на,* f. türkiſche Muſik: Чауш вече, *дамбулхана* риче —

дамѝжана, f. (у Дубр.) буча оплетена прућицем, Art größerer mit Ruthen umgeflochtener Flaſche, lagena major virgulis implexa.

Да̀мјан [Дамьан], m. Damian, Damianus.

Да̀мја̂нка [Дамьанка], f. Frauenname, nomen feminae.

Да̀мьан, m. vide **Дамјан**.

Да̀мьа̂нка, f. vide **Дамјанка**.

да́мно, adv. vide **давно** (mit allen Ableitungen): Златка би се *дамно* преудала —

да̂н, m. 1) der Tag, dies (pl. да̂ни u. дни̂, z. B. пропадоше ми толики *да̂ни* oder *дни̂*; изгубио сам толике *дане* или *дне*; тако се каже и: *два̂ да̂на* и *два́ дни̂*, *три̂ да̂на* и *три́ дни̂*, а и поред *чѐтири да̂на* могло би се рећи и *четирѝ дни̂*, а даље само *да́на̂*; а поред овога обога говори се (по јужнијем крајевима) и *дне̏ви*, н. п. пропадоше ми толики *дне̏ви*; изгубио сам толике *дне̏ви*; кад се пак говори о празницима, онда се у јед. бр. поред *дана* говори и *дне̂* и *дне̏ви*, н. п. уочи Ђурђева *дана*, уочи Ђурђева *дне*, и уочи Ђурђева *дневи*; надам се Ђурђеву *дану*, надам се Ђурђеву *дне*, надам се Ђурђеву *дневи*; о Ђурђеву *дану*, о Ђурђеву *дне*, о Ђурђеву *дневи*). — 2) дан орања, ein Morgen Landes, jugerum. cf. јутро [2, днина, ланац 2, рало 2].

1. **да̏нак**, да̂нка, m. hyp. v. дан.

2. **да́нак**, нка, m. die Abgabe, tributum. [vide пореза].

да̀нас (говоре и *данаске*), heute, hodie.

да̀нашњи̂, њâ, њê, 1) heutig, hodiernus. [cf. дањи]. — 2) данашњи дан, н. п. данас је недјеља, кад по данас дође прва недјеља, онда ће бити *данашњи дан*: данас ти дођи мени, а ја ћу у *данашњи дан* теби.

да̀нгуба, f. der Zeitverlust, jactura temporis. [cf. дангубица].

да̀нгубан, бна, бно, н. п. посао, was viel Zeit verlieren macht, temporis jacturam adferens.

да̀нгубити, би̂м, v. impf. Zeit verlieren, facio jacturam temporis: Ђе си била, ђе си *дангубила*,| *Дангубила* три бијела дана —

да̀нгубица, f. (dim.) vide дангуба: Тамбурице, моја *дангубице* —

да̀нгубљêње, n. das Zeitverlieren, jactura temporis.

да̀ни̂к, дани́ка, m. vide даниште.

да̂н и̂ но̂ћ, das Stiefmütterchen, viola tricolor Linn.

да́нити, да̂ни̂м, v. pf. [u. impf.] den Tag über wo bleiben, transigere diem. cf. дановати.

да̀ница, f. 1) der Morgenstern, lucifer. [cf. вечерњача, зорњача]. — 2) [*Даница*] Frauenname, nomen feminae.

да̀ницка, f. die (Flinten-) Röhre vom Danziger Meister, tubus teli dantiscanus.

да̀ницкиња, f. die Danziger-Pistole, telum Dantisci factum, cf. даничкиња: И за појас двије *даницкиње* —

да̀ничин, а, о, dem Morgensterne gehörig, luciferi: *Даничину* Богом посестриму —

да̀ничкиња, f. vide даницкиња: Па узима пушку *даничкињу* — Кад пукоше двије *даничкиње* —

да̀ни̂ште, n. Ort wo man den Tag über bleibt, locus morae per diem, cf. [даник,] дановиште: Црнобарац арамбаша Станко| На *даништу* бјеше крај Салаша —

дано̀ва̂ње, n. das Zubringen des Tages, mora per diem.

дано̀вати, да̀нујêм, v. pf. u. impf. den Tag über wo bleiben, transigere diem, cf. данити: Да идемо у Тису планину,| И ту ћемо данас *дановати* —

дано̀ви̂ште, n. vide даниште.

дану̏, (у Дубр.) vide [дела] нудер.

да̀нути, да̂нêм, vide **дахнути**.

да́нце, n. *1)* dim. v. дно: Не испијај свакој чаши *данце* — *2) (у Шум.) писак у слијепе свирале.*

Да̂нчул, m. Mannsname, nomen viri.

да̂њи̂, in der Redensart: и дан дањи, т. j. још и данашњи [1] дан, noch heutiges Tages, hodie quoque.

дањи́ва̂ње, n. das Zubringen eines Tages, mora per diem.

дањи́вати, да̀њујêм, v. impf. den Tag zubringen, morari per diem.

да̀њôм, } bei Tage, diu. [cf. дневи 1, обдан, пре-
да̀њу, } одан].

да̂р, m. (pl. да̂ри, да̂рови, даро́ва̂) 1) die Gabe, donum. cf. поклон [1, дарив, дарило, приказ, приказа, армагани, ормаган, пешкеш]. Између дара и поклона у нас је та разлика што се дар највише даје као од милости, и за то онај који га даје изгледа *уздарје*. — 2) понајвише pl. дари и дарови, Geschenke mit welchen die Braut Hochzeitsgäste beschenkt, dona nuptialia [cf. чеиз]: мајка спрема кћери *дарове*; дјевојка спрема *дарове*.

да̏ра[*], f. 1) die Tara (beim Wägen), das Gewicht des Gefäßes, pondus vasis. — 2) fig. одбити коме што *на̀ дару*, durch die Finger sehen, nachsehen, do, indulgeo.

да́рак, рка, m. 1) hyp. v. дар. — 2) у цркви оно троје чим се покрива а) дискос (первый покровецъ), б) путир (вторый покровецъ), в) и дискос и путир заједно (покровъ или воздухъ).

да̏ри̂в, m. у пјесми мјесто *дар*: Јесу ли то гаће од продаје,| Или су то гаће од *дарива* —

дари́ва̂ње, n. das Schenken, datio, donatio.

дари́вати, да̀рујêм, v. impf. 1) коме што, darbringen, offero. — 2) кога, beschenken, dono.

дари́вати се, да̀рујêмо се, v. r. impf. sich beschenken, donare se invicem: Оди, брате, да се пољубимо;| Стани, сестро, док *се дарујемо* —

Да̀рије, *m. (у Ст. влаху)* Mannsname, *nomen viri*.

да̀рило, n. die Gabe, donum, cf. [vide] дар [1]: *дарило* Божје.

да̏р ма̏р[*], durcheinander, Wirrwarr, sus deque: починио (н. н. по кући, по земљи) дар мар.

да̀рнути, да̂рнêм, v. pf. у кога, у што, etwas berühren, tango. [cf. дирнути, задјести 4, таћи (такнути), текнути 2, тикнути].

даро̀вати, да̀рујêм, v. pf. 1) коме што, darbringen, dono. [cf. поклонити, приказати 1, цабаисати, шенковати]. — 2) кога, beschenken, dono [vide обдарити].

да̀ровина, f. новци што млада о свадби скупи од даривања. cf. даровнина.

да̏ро̂вни̂, вна̂, вно̂, (у Ц. г.) geschenkt, donatus: *Даровноме* коњу зуби се не гледају.

даро̀вни̂к, даровни́ка, m. der Geschenkte, donatus: А Комнену младу ђувеглији| Њему даде коња *даровника* —

даровни̇на, f. das Geschenkte, donum [cf. даровина]: Узе мача у десницу руку,| У лијеву *даровнину* куму —

даро́вница, f. н. п. сабља, т. ј. даровна, geschenkter Säbel, gladius donatus: И ево ти *даровница* ћорда — А све гледам *даровницу* ћорду,| Мила ми је како десна рука —

да̀ска, f. (acc. да̏ску, pl. да̏ске, даса́ка̂) das Brett, assis. cf. [1] штица [1, платица]. Нема четврте *даске* у глави, т. ј. сулуд је.

да̏ти, да̂м (да́де̂м), v. pf. 1) geben, do [cf. подати]: *дај*, нај; *Дај* де море, од Будима краљу! — *Даде* краљу, ријеч не учини — 2) (особито са *не*) коме што, zugeben, zulaßen, erlauben, admitto [vide допустити]: не *да* му мати да иде на војску; Не *даде* јој Мијат побјегнути — 3) не дати кога, in Schutz nehmen, defendere: не *дај* ме! Не *дај* мене твоме друштву тући — 4) н. п. *дај* да се одморимо, *дај* да сједнемо мало, *дај* да му не дамо, lasset uns —, fac —. — 5) плећи дати, retiriren, terga dare: *Плећи даде*, бијегати стаде —

да̏ти се, да̂м (да́де̂м) се, v. r. pf. 1) на што, за чим, sich auf etwas verlegen, incumbo in aliquid: *дао се* на науку, на трговину; *дао се* за науком. — 2) не дај се, laße dich nicht, halte dich, sis forti animo. — 3) дала се рана на зло (у пјесмама из јуж. кр. и: по злу), üble Wendung nehmen, verti in malum. — 4) не да ми се, es gibt sich nicht, es geht nicht von Statten, geräth nicht, non succedit: не даду ми се коњи; не даду ми се челе; не даду ми се дјеца (кад умиру). — 5) у једној пјесми: *Даде* му *се* нешто погледати —

1. **да̂ћа,** f. das Todtenmal, convivium funebre. Даће се обично дају три (и то у суботу вече и у недјељу ујутру): *четрдесница* [1] (послије четрдесет дана), *полугодишњица* и *годишњица*. На даћу зову све сељаке редом од куће до куће, и обично овако почињу: „Дођите довече да споменемо мртве.“ Ту треба да дође и поп да очати кољиво. На даћи напијају: „За испокој душе брата (како му буде име; ако ли је женско а оно сестре) Бог да му душу прости!“ А остали сви у глас повичу: „Бог да му душу прости.“ На крсно име не иде из једне куће нигда више од једнога, а на даћу их може поћи и више. По варошима шаље се и хапсеницима јела и пића и свијећа (лојанијех). Годишњица се зове и *година* [4], а полугодишњица и *по године*. cf. трпеза [2, кармина, седмина 3].

2. **да̏ћа,** f. (im Scherze als Gegentheil von недаћа) gegeben, datum: Да је срећа и од Бога *даћа*,| Не би жене ни носиле гаћа,| Већ кошуљу докле гаће вежу.

да̀фина [давина], f. 1) der wilde Oehlbaum, oleaster [elaeagnus angustifolius L.]: У градини о сувој *давини* — *Давина* се сува помладила| И зеленим улистала листом — 2) [*Дафина*] Frauenname, nomen feminae.

да̀финово [давиново] **зр̏но,** n. (у Ц. г. и онуда по приморју) Muskatnuß, nux muscata [сјеме од myristica fragrans Houtt.]. cf. орашчић [2, орашак 1]. Овијем се у онијем земљама лијече од различнијех болести.

да̀хија* [даија], m. der Prätendent, Vertriebene, Emigrant, exul (redux et ultor): То гледају Турци Биограци| И из града сви седам *даија* —

да̀хи̂јнски̂ [даијнски], } **да̀хи̂јски̂** [даијски], } ка̂, ко̂, Dai-, exulum.

дахи̇лук* [даилук], m. das Daithum, dominatus (jus) dahiarum: Он се нада добру *даилуку* —

да̀хнути, да̏хне̂м, [данути] v. pf. athmen, spiro: не да му *дахнути*; једва сам *дахнуо* душом.

да̀хта̂ње [дактање], n. das Schnaufen, anhelatio.

да̀хтати, да̏шће̂м, [дактати] v. impf. schnaufen, anhelo. [cf. бректати].

да́ција, f. vide [пореза] да́нак.

да̀цијер, дацијѐра, m. (у Боци) који купи дацију, der Einnehmer der Abgaben, vectigalium collector. cf. [vide] порешчија.

1. **да̀ша,** m. у пословици мјесто *давалац* der Geber, dator: Сваки *даша* добар *даша* а недаша ђидибаша.

2. **Да́ша,** f. Frauenname, nomen feminae (hyp. v. Дафина 2).

да̏ што ми ти да што, (у војв.) vide што ми ти је за што.

да̀шча̂к, дашча́ка, m. (у Хрв.) vide брвнаш.

да̏шчан, а, о, brettern, assinus (?).

да̀шчара, f. eine Bretterhütte, casula assina.

да̀шчица, f. dim. v. даска. [cf. 1 шти̇ца 1, 2 шти́ца].

два̂, дви̇је (јуж., а ист. *две̂*, зап. *дви̂*), два̂, zwei, duo: *Два* љешника ораху војска; Она поји по путу путнике,| А за здравље *двају* браће своје —

дваа, у пјесми да би се испунила врста мјесто *два*: *Дваа* коња, два самара —

два́десет [двадест, дваест], zwanzig, viginti.

два́десети̂ [двадести, дваести], та̂, то̂, der zwanzigste, vigesimus.

два́дест, vide **двадесет.**

два́дестеро, vide **двадесторо.**

два́дести̂, та̂, то̂, vide **двадесети.**

двадѐстина, f. vide дваестина: И уграби *двадестину* глава —

два́десторо [двадестеро, дваесторо, дваестеро], ein Zwanzig, viginti.

два̀ест, vide **двадесет.**

два̀естеро, vide **дваесторо.**

двàестӣ, тâ, тô, vide **двадесети**.
двàестина [**двадестина**], f. ein Zwanzig, viginti.
двàесторо, vide **двадесторо**.
двâжде, (у Ц. г.) zweimal, bis. [vide двапут]. cf. дваш.
двáнаест, zwölf, duodecim. [cf. двојенаест].
двáнаестеро, vide **дванаесторо**.
двáнаестӣ, тâ, тô, der Zwölfte, duodecimus.
двáнаесторо [дванаестеро], ein Zwölf (ein Dutzend), duodecim. [cf. двојенаесторо].
двáпут (два пута), zweimal, bis. cf. дважде, дваш.
двâш, (у Ц. г.) vide [двапут] дважде: *Дваш ћу ти га измјерит' са златом* —
двéка, f. (у Хрв.) од брезове лиле као густ катран, чим се кола мажу, Art Wagenſchmiere, axungia.
двéри, f. pl. врата на олтару (у цркви), die Altarthüre, porta adyti. cf. задварје.
двéста, (ист.) vide двјеста.
двȉзак, двизáка, m. zweijähriger Widder, aries bimus. cf. двизац.
двȉзац, двȉсца, m. (у Ц. г.) vide двизак.
двȉзе, двȉзета, n. (у Ц. г.) ein zweijähriges Schaf (ohne Unterſchied des Geſchlechtes), ovis bima. [cf. козле].
двȉзица, f. ein zweijähriges weibliches Schaf, ovis bima. cf. [козле; двизорка,] двиска, увотка [ухотка].
двȉзóрка, f. (у Сријему) } vide двизица.
двȉска, f. (pl. gen. двȉзâкâ) }
двȉста, (зап.) vide двјеста.
двјéста, (јуж.) zweihundert, ducenti.
двогóче, чета, n. н. п. ждријебе, или теле, zwei Jahr alt (von Füllen oder Kalb), bimus taurus aut equus: Рђаво говече све *двогоче*.
двогрошац, шца, m. türkiſche ſilberne zwei-Piaſter-Münze, nummi genus.
двогрошка, f. öſterreichiſche kupferne zwei-Groſchen-Münze, nummi genus.
двогуб, а, о, zweifach, duplex. [cf. двострук, дупли, дуплован].
двòжничӣ стòлац, ôга стóца, m. (у Ц. г.) Lehnſtuhl, cathedra.
двòјак, а, о, zweierlei, duplex.
двојáчēње, n. das Wenden, Wendefahrt, iteratio. [vide преоравање].
двојáчити, двòјâчӣм, v. impf. њиву, т. ј. по други пут орати, wende fahren, wenden, iterare. cf. [vide] преоравати.
двòјба, f. (по зап. кр.) der Zweifel, dubium. cf. [vide] сумња.
двòје, двóга, (dat. loc. двóма, и двóме, instr. двóма)[1)] zwei, duo. Овијем се показује број живијех ствари средњега рода, које стоје у род. мн., н. п. двоје пȉлӣћâ, двоје чељâдӣ, двоје прâсâдӣ, дјèцē. Овако се самоставнијем именима оваке ствари броје и даље, н. п. троје, четворо, петоро, шесторо и т. д. Мјесто *двоје, троје* и *четворо*, може се казати и *два, три, четири*, с род. јед., н. п. *два пилета, три пилета, четири пилета*, а даље не. У Сријему се говори и *двоје јâја* мјесто *два јајета*, а у Црној гори и *двоје дȕанâкâ*, и *двоје тôкâ* и т. д., а по осталоме народу казало би се: *двоји опанци*, и *двоје токе*. За човјека и жену, и за човјека и дијете, и за жену и дијете казало би се *двоје*, тако ако их је више и *троје, четворо* и т. д.; *а тако и* двоје коња, [— 2) у двоје, zu zwei, fr. à deux; маргиналија I. издања, код ове ријечи].
двојènаест, (у Ц. г.) vide дванаест.
двојènаесторо, (у Ц. г.) vide дванаесторо.
двòјêње, n. das Trennen in Zwei, separatio.
двòјн, је, ја, zwei, duo: двòји јâди, двòје тôке, двòја врáта. [cf. двоје 1].
двојнòм, з. В. више, zweimal hoher, bis.
двòјити, јȉм, v. impf. trennen, entzweien, divido.
двòјица, f. zwei (Paar), duo (за људе, са род. мн., н. п. *двојица јунáкâ, двојици јунáкâ, двојицу јунáкâ* и т. д.).
двòјице, f. pl. (у Хрв.) vide двојнице.
двòјка, f. 1) ein zweieimeriges Faß, dolium continens duas amphoras. — 2) vide двоцијевка.
двójнице, двójнйцâ, f. pl. die Doppelpfeife der ſerbiſchen Hirten, fistula duplex. [cf. двојнице, дипле 2, свирала 2].
двòкатан, тна, тно, н. п. кућа, zweiſtockig, tabulationes duas habens.
двòкатница, f. т. ј. кућа, zweiſtockiges Haus (das Erdgeſchoß mitgerechnet), domus tabulationes duas habens.
двòколица, двòколйцâ, f. pl. ein zweirädriger Wagen, rheda birota. [cf. чезе].
двòкоска, f. (pl. gen. двòкозâкâ) (у Ц. г.) коза која се други пут *кози*, eine Ziege die zum zweiten Mal wirft, capra secundum pariens.
двòкрилнӣ, нâ, нô, н. п. врата, Doppelthür, valvae.
двòличан, чна, чно, 1) н. п. човјек, zweizüngig, duplex. [cf. двоплатан 1]. — 2) н. п. свила, т. ј. од два лица (која нема наличја, него с обје стране једнака), doppelſeitig, utrasque partes aequales habens.
двòличēње, n. das Doppelreden, duplicitas.
двòличити, чȉм, v. impf. doppelzüngig ſein, duplicem esse.
двòлучан, чна, чно, н. п. гвожђа, т. ј. од два лука, zweifederig (z. B. von einer Falle), duplici elatere.
двòножац, ношца, m. der Sterbliche, mortalis [cf. човјек 1]: не боји се *двоношца*.
двóњак, њка, m. (у Сријему) 1) vide [близанац] близне (у Барањи се *двоњци* каже само за дјецу, а *близнови* код стоке). — 2) vide сраслица.
двòпетица, f. (у Лици) некакав новац, Art Münze, numus quidam.

двòплатан, тна, тно, 1) н. п. човјек, vide дволичан[1]. — 2) сјекира, коса.

двòр, двóра, m. 1) der Hof, der Hofpallaſt, aula, palatium: у двору; код двора. У пјесмама се свака *кућа* зове *двор* или *кула*. [cf. двóри, ахар (аар, ар) 2, хар 2, конак 1, 2 одак]. — 2) der Hauśhof, aula. cf. [vide 2] двòриште. — 3) на двору, draußen, foris [vide поље 2]: у двору и *на двору* (кисне); шта чиниш *на двору* те не идеш у кућу? — 4) на двор: α) hinaus, foras [vide поље 2]; β) um Nothdurft zu verrichten [vide поље 3]. — 5) с двора, von draußen, foris [vide поље 2]: дошао с двора; улијепио кућу с двора, an der Außenſeite, extrinsecus.

двòрани, двòрâнâ, m. pl. (ст.) die Hofleute, aulici: Викну Стојан слуге и *дворане* —

двòрба, f. die Aufwartung, ministerium: Зла ви *дворба*, оба моја сина! — Свему ми је роду омиљела:| Моме бабу *дворбом* и угодбом —

двòрêње, n. das Aufwarten (Dienen) bei Hofe, ministerium.

двóри, m. pl. (ст.) vide двор 1: Стоје ли му *двори* отворени,| И у двору коњи оседлани —

двòрити, рîм, v. impf. кога, служити кога, а особито стајати пред њим (кад руча или пије) метнувши руке на појас, aufwarten, ministro adpareo: Ево има девет годиница| Како *дворим* цара у Стамболу —

1. **двòрîште**, n. Ort, wo einſt ein Hof geweſen (die Ruinen), ruinae palatii. У Поцерини, у Шабачкој нахији, има село *Двориште* и код њега близу зидине које се зову *Милошева коњушница*. Срби онуда приповиједају да су ондје били двори Милоша Обилића. Они то потврђују и другијем свједоџбама да је Милош из Поцерине, н. п. у Дворишту има један стари гроб с великијем каменом чело главе: онуда Срби говоре да је то гроб Милошеве сестре, и приповиједају да је ондје плијевила шеницу, па је убио Милош с Тројанова града (то је готово као с Герзелеза у Шорокшар, или с Банстола у намастир Ковиље) буздованом, јер је мислио да је кошута. — У Поцерини има једна ријека која се зове *Нèчаја*, и близу ње поље које се зове *Пустòполе*. Сад они доказују да је послије Косовске битке дошао гласоноша с Косова и нашао Милошеву мајку на тој ријеци код оваца, па јој рекао: *Не чај* више, Милошева мајко!| Одбиј овце у то *пусто поље*:| Милош ти је јуче погинуо. — И од тада је остало Пустополе и ријека Нечаја.

2. **двòриште**, n. (у Хрв.) der Hauśhof, aula. cf. двор 2, [обор 2, стобор, улица 1,] авлија[1].

двòркиња, f. [1)] die Aufwärterin, ministra: А белој *дворкињи*| Бурму позлаћену — Пред њом иду *дворкиње* — [— 2) cf. краљице.]

двòркињица, f. dim. von дворкиња: Он заклиње младе *дворкињице* —

двòрог, а, о, (у Кривошијама) н. п. јама, т. ј. која има два уласка, duplex orificium habens. [cf. дворогаст].

двòрогаст, а, о, vide дворог.

двòрскî, кâ, кô, (н. п. у Карловцима кола, башча) Hof-, aulicus.

двòструк, а, о, zweifach, doppel-, duplex. [vide двогуб].

двòумити, мîм, v. impf. што, zweifeln, Anſtand haben, dubito. [vide сумњати].

двòумљêње, n. das Zweifeln, dubitatio.

двòцêвка, f. (ист.) vide двоцијевка.

двòцепан, пна, пно, (ист.) vide двоцјепан.

двòцîвка, f. (зап.) vide двоцијевка.

двòцијевка, f. (јуж.) т. ј. пушка од двије цијеви, die Doppelflinte, telum jaculatorium duplicem canalem habens. [cf. двојка 2].

двòципан, пна, пно, (зап.) vide двоцјепан.

двòцјепан, пна, пно, [јуж.] н. п. пантљика, т. ј. у два нита ткана, zweifädig, zweibräthig, bilix. ***Двр̀снô***, *n. поље* [у Херцеговини].

дȅ, interj. 1) Laut um das Saumpferd anzutreiben, vox excitantis jumentum ad progrediendum. — 2) [vide] дела! wohlan, age. — 3) де, или дер, als Aufmunterung, wohlan, age sodes: зовни *де* га, нађи *де* то, подај *де* му, и т. д., разбери*дете*, реци*дете* му, кажи*дете* му. Додаје се понајвише глаголима у наклоп. запов., али се може и раставити од глагола, н. п. Смиљанићу, дома *дер* се нађи — 4) vide *где* (mit allen Ableitungen).

дȅбе[*], бета, n. ein cylindriſches hölzernes Geſchirr, aus einem Stücke, mit Deckel, zum Honig u. dgl., vas ligneum: Из *дебета* пекмез појеоше —

дèбелâ, f. adj. т. ј. болест, die Waſſerſucht, hydrops. [vide проказа].

дèбелâ тȉква, f. die Stickwurz, bryonia alba L. [vide тиква 4].

дебèлгуза, f. die einen dicken Hintern hat, amplis clunibus praedita.

Дèбелî Брȇјег, m. некако мјесто између Новога и Дубровачке државе.

[дебели сват, m. vide крцан.]

дебелкóса, f. некаква трава, Art Pflanze, herbae genus.

Дебèљâк, Дебељáка, m. зидине од старога градиња близу Задра [Скадра?].

дебéљко, m. дебео човјек, der Dickbauch, adeps.

дèбео, дебèла, ло, (дèбелî, лâ, лô, comp. дȅбљî) 1) dick, crassus. — 2) fett, pinguis. [vide туст]. cf. претио.

дéбло, m. der Stamm (des Baumes), stirps. [cf. стабло, стабар, хрек]: *Дебло*, али узебло.

дèбљâње, n. das Dick-, Fettwerden, τὸ crassescere, pinguescere.

дèбљати, љâм, v. impf. 1) dick werden, crassesco. — 2) fett werden, pinguesco.

дебљи́на, f. 1) die Dicke, crassitudo. — 2) die Fette, pinguedo. [vide тустина] cf. претилина.

Дѐбрц, m. село у Шабачкој посавини од Саве код малога Дубокога мало унутра у земљу. Око двјеста корака од моста гдје је сриједа малога Дубокога пошав низа Саву познају се остаци од великога шанца из Саве па у земљу око једне четврти сахата до у *Дубоки поток* (од којега се и зове *Дубоко*). Према овоме је мјесту из Сријема *Купински кут*. Овдје Сава своју десну обалу (из Српске стране) једнако рони, а лијеву (на Купинскоме куту) наставља. Гдје се обала рони, виде се у земљи многе људске кости, а у самоме шанцу, кад је прије неколико година грађен пут преко њега, налазили су различне старинске новце, комаде од земљанијех суда и друге ствари које се налазе по градиштима. Народ онуда приповиједа да је ондје (између шанца и Дубокога) био негда велики *Грчки* град. Јамачно је ово и онај *Дабрац* у коме је сједио краљ Драгутин, и којега мјесто Раић у својој историји (у књизи VIII глави IX § 7) тражи у Сријему испод Карловаца и око *Добринаца*. Кад видимо како Сава сад рони своју десну обалу, онда се мора узети да је у стара времена она са градом Дебрцем била најближе гдје јој је сад лијева, а може бити још и даље онамо у Купинскоме куту.

1. **дѐва**,* f. vide камила.

2. **дѐва**, f. 1) (ст. ист.) vide дјева: Ој *дево* девојко! | Много девовавала — 2) [*Дева*] Frauenname, nomen feminae.

дѐвање, n. (ист.) vide дијевање.

дѐвати, дѐвам, v. impf. (ист.) vide дијевати.

деведѐсе̑т, neunzig, nonaginta.

деведѐсе̑терo, vide деведесеторо.

деведѐсе̑тӣ, tâ, tô, der neunzigſte, nonagesimus.

деведѐсе̑торо [деведесетеро], Ninzahl von neunzig, nonaginta.

девѐндука кра̑љ, m. у загонеци: Ја ударих гвозденим мађем у камен град, из њега скочи *девендука краљ* и прими се уз мекиш град (кресиво, варница и труд).

девѐница, f. (ист.) vide дјевеница.

дѐвер, дѐвера, m. (ист.) vide дјевер.

девѐрак, рка, m. hyp. v. девер. cf. ђеверак.

дѐвер-ба̏ша, m. (ист.) vide дјевер-баша.

девери́ва̑ње, n. (ист.) vide дјеверивање.

девери́вати, девѐрујēм, (ист.) vide дјеверивати.

девѐрика, f. der Brachſen, cyprinus brama [abramis brama Cuv.].

девѐрити, ри̏м, (ист.) vide дјеверити.

девѐричић, m. (ист.) vide дјеверичић.

девѐрична, f. (ист.) vide дјеверична.

дѐвермавиш, m. vide [ковртач] мавишњак.

дѐверов, а, о, (ист.) vide дјеверов.

девѐрскӣ, ка̑, ко̑, (ист.) vide дјеверски.

девѐруша, f. (ист.) vide дјеверуша.

девѐрушин, а, о, (ист.) vide дјеверушин.

девѐсиљ, m. } (у Ц. г.) некаква трава, од које
девѐсиље, n. } кажу да стока у прољеће проточи крвљу, Art Kraut, herbae genus [seseli rigidum W. K.].

дѐвет (дѐвет), neun, novem.

1. **девѐта̑к**, девета́ка, m. ein Thier (Pferd, Ochs) von neun Jahren, novennis.

2. **девѐта̑к**, тка, m. das Neuntel, nonae. cf. [девето;] читлук.

девѐта̑ње, n. das Abprügeln, dolatio(?).

девѐтати, та̑м, v. impf. abbreſchen (abprügeln), fuste dolo. [vide туђи 1].

дѐветеро, vide деветоро.

дѐвето̑, та̑, то̑, der neunte, nonus. *Девети* у плугу, (der neunte im Pfluge, d. i.) das fünfte Rad am Wagen, plane superfluus.

девѐтина, f. der neunte Theil, nona pars.

девѐтица, f. 1) die Neun (im Kartenſpiel), novem puncta. — 2) крстина од девет снопова.

девѐтнаест, neunzehn, novemdecim. [cf. деветоронаест].

девѐтнаестеро, vide деветнаесторо.

девѐтнаестӣ, та̑, то̑, der neunzehnte, undevicesimus.

девѐтнаесторо [деветнаестеро], ein Neunzehn, novemdecim. cf. [деветоронаестеро;] двоје.

дѐвето̑, о̑га, n. adj. vide [2] девета́к.

деветорица, f. Anzahl von neun, novem; *cf. двојица*.

дѐветоро [деветеро], neun, novem. cf. двоје.

деветоро̀наест, (у Ц. г.) vide деветнаест.

деветоро̀наестеро, (у Ц. г.) vide деветнаесторо.

девѐчанӣ, на̑, но̑, n. p. брдо (женско), auf neun eingerichtet, novenarius.

девѐча̑р, девеча́ра, m. der das Neuntel nimmt, cui nona pars frugum debetur, nonarius.

дѐвица, f. (ист.) vide дјевица.

Дѐвич, m. манастир негдје у [Старој] Србији (може бити да је сада и пуст): У Дреници бијела *Девича* —

девова̑ње, n. (ист.) vide дјевовање.

девова̑ти, дѐвујēм, (ист.) vide дјевовати.

дѐвојачкӣ, ка̑, ко̑, (ист.) vide дјевојачки.

дѐвојаштво, n. (ист.) vide дјевојаштво.

дѐвојка, f. (ист.) vide дјевојка.

дѐвојче, чета, n. (ист.) vide дјевојче.

дѐвојчѐ̑ње, n. (ист.) vide дјевојчење.

девојчѐтина, f. augm. v. девојка [vide девојчина].

дѐвојчин, а, о, (ист.) vide дјевојчин.

девојчина, f. augm. v. Девојка. [cf. девојчетина; девојчура, девојчурина].

дѐвојчити, чӣм, (ист.) vide дјевојчити.

дѐвојчити се, чӣм се, (ист.) vide дјевојчити се.

девојчица, f. dim. v. девојка.

дèвојчура, } f. augm. v. девојка. [vide де-
дèвојчȕрина, } војчина].

дегѐнек,* m. (pl. gen. дегѐнēкā) der Prügel (meiſtens auf die Fußſohlen), verber [vide батина 2]: ударили му педесет *дегенека.*

дȅд, m. (ист.) } vide дјед.
дȅда, m. (у војв.) }

дȅдāк, m. (у војв. по варошима) ein dummer Kerl, Dummkopf, stolidus. [cf. тетак 2; лудак].

дȅдē, маф, маф, age [vide дела]: *деде* га зовни; *деде* ти то узми. cf. де.

[дедер, vide дела; *види* s. v. дер 2].

дедѐтина, } m. augm. v. дед.
дèдина, }

дȅдинство, n. (у Сријему) vide дедовина.

дèдов, a, o, (ист.) vide дједов.

дȅдовина, f. (ист.) vide дједовина.

Дéжева, f. Berg und Rücken bei Нови пазар: Код *Дежеве* старије дворова —

дèжмекаст, a, o, unterſetzt, quadratus.

Дȅјāн, m. Mannsname, nomen viri.

дȅјанија, *f. (у Боци)* *н. п. без стоке и сваке дејаније, т. ј. нема ништа.*

1. **дéкāње,** n. das de-ſagen, excitatio jumenti ad progrediendum voce de.

2. **дèкāње,** у загонеци, vide [cf.] чаре.

дéкати, дȅчēм, v. impf. mit dem Worte де das Saumpferd antreiben, excito jumentum ad progrediendum voce de: шта га *дечеш,* удри га батином.

дȅкла, f. vide дикла [2].

дȅклић, m. vide момчић.

дéкнути, дȅкнēм, v. pf. einmal де ſagen, inclamo de.

дȅла, wohlan, age. cf. де [2], деде [дедер, дер 2, дану, ела, нуде, нудер].

дȅлāње, n. das Thun, opus.

дȅлати, лāм, v. impf. (у Хрв.) thun, facere. cf. [vide] чинити [1].

делàција, m. (ист.) vide дјелација.

деленгало, у овој загонеци: Дај ми, мати, *деленгало,* да се проделенгам, да изидем на двор, да се побурам (врата и кључ).

Дȅлеуша, f. село у Херцеговини: И до њи је село *Делеуша* —

дèли,* kühn, audax: Онда рече *дели* Радивоје —

дèлибаша,* m. Oberſter der Leibwache, praefectus praetorianorum.

дèлибашин, a, o, des делибаша, *τοῦ* делибаша.

Дȅлиградāд, m. (Narrenſtadt) ſeit 1806 eine Schanze der Serben (близу [Алексинца] Ниша) gegen die Türken.

дèлија,* m. (pl. gen. дȅлијā) 1) der Leibſoldat des везир, miles praetorianus. Делије су све коњици, и имају високе црне капе коврџаке. — 2) Krieger überhaupt, miles, cf. [vide] јунак [1]: Све *делије* у демије, а у коше жита није; Ој Бога ти, незнана *делијо* —

дèлијин, a, o, des делија, *τοῦ* делија.

дèлијскī [делијски], кā, кō, n. п. калпак, der делије, *τῶν* делије: *на делијску,* т. ј. као што је у делија, паф Art der делије, more *τῶν* делије: *На делијску* перчин оставила — Овако се каже и: *на хајдучку.* cf. братска.

дèлијство, n. vide јунаштво: Ти не купи свате по хаинству, | Но покупи свате по *делијству* —

дèлијскī, кā, кō, vide делијски.

дèликанлија,* m. vide момак [1].

делȉлук,* m. Hoffart, superbia [vide охолост].

дéлити, дȅлīм, (ист.) vide дијелити.

дéлити се, дȅлīм се, (ист.) vide дијелити се.

дèлиустāвци, вāкā, m. pl. (у Ц. г.) трећи дан по крсном имену, dritter Tag nach dem Tage des Hausſpatrones, post diem patroni coelitis sacrum dies tertius. cf. уставци [2].

дèлкушица [*] (тица), f. у пјесми некака тица (чини ми се да се папагај Турски зове *дилкуш*) [cf. дилкушица]: На гранчици тица *делкушица* —

дȅло, n. (ист.) vide дјело.

дȅлāње, n. (ист.) vide дјељање.

дèљаоница, f. (ист.) vide дјељаоница.

дȅљати, љāм, (ист.) vide дјељати.

дèљача, f. (ист.) vide дјељача.

дéљење, n. (ист.) vide дијељење.

дèљкāње, n. dim. v. дељање.

дèљкати, кāм, dim. v. дељати.

дèмбел,* m. ленивац, који од лијености ништа не може радити, der Faulenzer, homo deses [cf. дербеденица?]. Кажу да Турски цар дембеле храни и одијева, али најприје свакога огледају је ли управо за дембеле: да не би могао што радити. Тако су под двојицом што су били дошли да их узму у дембеле, запалили рогожину (да виде шта ће радити), онда један од њих рече ономе другом: „устани да сиђемо с ове рогожине, изгорећемо.“ А онај му одговори: „њути, Бога ти! како те не мрзи говорити?“ Онда овога узму у дембеле, а онога што је рекао да устану, отјерају и кажу му да он није за дембеле.

дембȅлисāње, n. das Faulenzen, desidia.

дембȅлисати, ишēм, v. impf. faulenzen, segne otium terere. cf. дембел.

дȅме [*], мета, n. vide [д е њ а к] нарамак.

Демéрења, f. брдо на лијевој страни Ибра, близу Маглича, ein Berg in Serbien, mons Serbiae.

дèмешкиња, f. т. ј. ђорда, vide димишћија: И припаши ђорду *демешкињу* —

дèмије, дȅмијā, f. pl. (у Ц. г.) [vide] димије: Све делије у *демије* —

дèмир,* 1) vide гвожђе. — 2) vide гвозден: На *демир* се пенцер наслонио —

Дèмир-капија,* f. (у пјесмама) das eiſerne Thor (in der Donau), porta ferrea (in Istro) [vide

Ђердап]: Донеси ми вина из Видина| И ракије од *Демир-капије* —

дѐмишкиња, f. т. ј. сабља, vide димишћија: Он узима *демишкињу* сабљу — О појасу сабљу *демишкињу* —

дендѐрек, m. (pl. gen. дендѐрêкâ) у пјесми мјесто дегенек [vide батина 2]: Да му даде триста *дендерека* —

дѐније (бденије), n. die Vigilien, vigiliae (ein Kirchenwort): И држаше велика *денија* —

1. **дѐнути**, дѐнêм, vide [1] дѐсти.

2. **дѐнути**, дѐнêм, vide [2] дѐсти.

дѐњак, њка, m. ein Bündel, fascis; auch ein Sack Baumwolle. [cf. бала, деме, нарамак, свежањ].

дѐо, дêла, n. (ист.) vide дијел: Ој на *делу* на голему боб се зелени — Момак иде уз *део* —

деòба, f. (ист.) vide диоба.

деòница, f. (ист.) vide дионица.

дѐпити, пи̂м, v. pf. кога, einem einen Schlag versetzen, percutio. [vide ударити 1]. cf. лупити, бубнути.

дѐпна, f. (у Дубр.) здрава и дебела дјевојчина или жентурина, ein starkes dickes Frauenzimmer, mulier obesa. cf. цунцупа.

дѐпнути, нêм, v. pf. vide [ударити 1] депити.

дѐр, 1) vide де 3: Донес' *дер* ми диван-кабаницу — Навез' *дер* ми, војно ле! десно крило — 2) у пјесми мјесто *дедер* [vide дела]: Љиљан горо љиљанова:| *Дер* подигни љиљан листак —

дéра, f. (у Бачк.) vide струга[1]: Па за *деру* привезала керу —

дѐран, m. (у војв.) ein junger Bursche (verächtlich), puer.

дѐрâње, n. 1) das Reißen, laceratio. [cf. буцање]. — 2) das Schinden, excoriatio. — 3) das Plärren, ploratus. [cf. голуждрење, гуљење 4, дерњава]. — 4) das Losschlagen, verberatio.

дѐрати, дѐрêм, v. impf. [cf. дријети] 1) reißen, lacero: нити има што јести ни *дерати*. [cf. буцати, цијепати 2]. — 2) schinden, excorio [vide гулити 1]. — 3) losschlagen, verbero [vide тући 1. — 4) vide глобити; *види* s. v. смудити 2].

дѐрати се, дѐрêм се, v. r. impf. [cf. дријети се. 1)] plärren, ploro [cf. бриждити, гољуждрити се, гулити се; дречати]: немој *се дерати*; шта *се дереш*? [— 2) vide викати 1].

дѐрâч, дерáча, m. der Aufreißer (von einem Ochsen der den Zaun einreißt), destructor. cf. проваљивач.

дерáчина, f. (у Ц. г.) што се узме кад кога *одеру*, die Beute, spolia. [vide плијен 1]. cf. одора.

дербéденица, f. (као лијенштина — cf. *дембел*?) der Faulenzer, homo deses: Пијаница и *дербеденица* —

Дѐрвêнта, f. град у Босни.

дѐрвêнтски̂, кâ, кô, von Дервента: Погибе ти *Дервентски* капетан —

дервéчêње, n. das steif-sein, die Abneigung, rigor.

дервéчити се, дѐрвêчи̂м се, v. r. impf. од кога, sich seitwärts neigen, steif sein, inclinor, extra seriem existo, rigeo.

дѐрви̂ш,* дерви́ша, m. (voc. дѐрви̂шу) 1) Турски калуђер, der Derwisch, monachus turcicus: Богом брате, старишу *дервишу* — 2) [*Дервиш*] у пјесми некака планина: Док бијела покликнула вила| Из *Дервиша* зелене планине — 3) од гвожђа као шиљак у чизмара, опанчара и ћурчија, die Pfrieme, fistula sutoria. [vide праљак].

дерви́шев, а, о, des Derwisch, monachi turcici.

дерви̂шина, f. augm. v. дервиш: Ид' одатле, гола *дервишино* —

дѐрви̂шки̂, кâ, кô, derwischisch, monachorum turcicorum.

Дердѐмези, m. pl. некако мјесто у Црној гори.

дѐреглија, f. Art kleineres Wasserfahrzeug, naviculae genus. [vide лађа].

дѐреж, m. (у Сријему) die Prügelbank, scamnum cui illigatur verberandus. cf. мацко[1].

дѐригуша, f. (in der Anekdote) Halskratzer, gulam radens: оскоруша *деригуша*: да не би *пиш у шаку*, оде га моја душа (рекао Циганин кад је приповиједао како је хтио да изједе тврду оскорушу).

дѐриште, тета, n. (schimpflich) Kind, puer. [cf. дерле, дерче].

дѐрлâд, f. (coll.) (у Бачк.) vide дерчад.

дéрле, лета, n. (у Бачк.) vide [дериште] дерче.

дѐрнек,* m. (око Дубровника) vide [сабор 2] сајам.

дêрни̂, нâ, нô, unselig, infelix miser [vide јадан]: камо тај мој *дерни* брат?

дѐрнути, нêм, v. pf. кога, auf etwas schlagen, percutio [vide ударити 1]; дернуо, er hat ins Gras gebissen, ist verreckt (vom Türken).

дѐрњава, f. das Plärren, ploratus: стоји га дерњава. [vide дерање 3].

дѐрт,* m. vide брига: Од *дерта* ме забољела глава —

дѐртли,* adj. indecl. (comp. дертлији, ја, је), vide брижан, жалостан: Откуд не ћу *дертли* бити — *Дертлија* сам него паша —

дѐрчâд, f. coll. (schimpflich) die Kinder, pueri. [cf. дерлад, чедија].

дéрче, чета, n. (у Бачк.) vide дериште.

дѐсêт (дѐсет), zehn, decem.

1. **десéтак**, тка, m. 1) десето што се даје спахији, der Zehend, decimae. [cf. десетина 2, десето]. — 2) dim. v. десет: дај ми *десетак* пара. [cf. десетина 3].

2. **десѐтâк**, десетáка, m. 1) der Zehner, numus. — 2) н. п. коњ, zehnjährig, decennis.

десетàкиња, } f. ein Faß von zehn Eimern, dolium de-
десѐтâчка, } cem amphorarum. cf. десеторка.

дѐсетеро, vide **десеторо**.

дѐсêти̂, тâ, тô, der zehnte, decimus.
десѐтина, f. 1) der zehnte Theil, pars decima. — 2) (у Далм.) der Zehend, decimae. cf. [vide 1] десéтак [1]. — 3) ein Zehen, decem (franz. une dixaine): десетина људи [vide 1 десетак 2].
десѐтица, f. н. п. банка, или карта, ein Zehner (Papiergeldes oder im Kartenspiel), decenarius, valens decem.
дѐсетковâње, n. das Zehend-einsammeln, collectio decimarum.
дѐсетковати, кујêм, v. impf. u. pf. н. п. виноград, den Zehend einsammeln, colligo decimas.
дѐсêтô, ôга, n. adj. der Zehent, decimae. cf. [vide 1] десéтак [1].
десетòрица, f. Anzahl von zehn, decem, decuria.
десѐтôрка, f. vide десетачка.
дѐсеторо [десетеро], zehn, decem. cf. двоје.
десѐчани̂, нâ, нô, н. п. брдо (женско), auf zehen eingerichtet, denarius.
десѐчâр, десечáра, m. der Zehentsammler, decimator [vide преписник].
Дѐсими̂р, m. Mannsname, nomen viri: Он дозива слугу *Десимира* —
дѐсити, дѐси̂м, v. pf. кога, treffen, offendo. [cf. задесити, надесити, удесити 2, забушити 2, задјести (задјенути) 6, застати (застанути), затећи 1, нагодити 2, угодити 3, намјерити 3, наћи 3].
дѐсити се, дѐси̂м се, v. r. pf. 1) гдје, sich wobei befinden, adsum: ја сам се онда ондје десио. [cf. затећи се 1, застати (застанути) се, нагнати се 2, нагонити се 2, намјерити се 2, наћи се 1, придесити се]. — 2) sich begegnen, occurro [vide срести се]: ја сам се с њим десио, ми смо се десили. — 3) bei der Hand sein, praesto esse [cf. придесити се]: удијели ако ти *се десило*! У ситно *се* не *десило*, а у крупно немам (каже се у шали кад би требало кога даривати).
1. **дѐсни̂**, нâ, нô, recht, dexter; држати што у *десној* руци, für sicher.
2. **дêсни**, дéсни̂, f. pl. das Fleisch um die Stockzähne, gingivae pars quae est circa dentes molares. [cf. дешли].
дѐсница, f. die Rechte, dextra.
дѐсно, rechts, dextra.
Дéспа, f. hyp. v. Деспина.
дѐспет, m. 1) нешто ми би за деспет, т. ј. учини ми се криво, као да ми је неправда учињена, Unrecht, injuria. — 2) vide пркос: *Деспет* баби душу губи.
Дѐспина, } f. Frauenname, nomen feminae, *Δέ-*
Дѐспиња, } *σποινα*.
дѐспот, m. 1) der Despot, despota (Titel einiger serbischer Regenten): Друго табор *деспота* Угљеша — 2) [*Деспот*] Mannsname, nomen viri. — 3) (у Сријему) снахе зову дјевера. cf. [vide] златоје.
дѐспотов, а, о, des Despoten, despotae.
дѐспотовина, f. 1) das Despotat, despotatus [vide деспотство]. — 2) Despotenstift, monasterium a despota fundatum ut Крушедол.
Дѐспотовић, m. Despoten-Sohn (als Zuname), filius despotae: Разбоље се *Деспотовић* Јово —
дѐспотовица, f. 1) die Frau eines Despoten, uxor despotae. — 2) [*Деспотовица*] Fluß aus dem Рудник-Gebirge in Serbien.
дѐспотски̂, кâ, кô, Despoten-, despotarum.
дѐспотство, n. das Despotat, despotatus, cf. деспотовина [1]: Мало л' ти је *деспотства* твојега —
1. **дѐсти**, дѐдêм (дѐнêм), [1 денути] (ист.) vide [1] дјѐсти.
2. **дѐсти**, дѐдêм (дѐнêм), [2 денути] (ист.) vide [2] дјѐсти.
дѐтао, тла, m. (ист.) vide дјетао.
дéте, дѐтета, n. (ист.) vide дијете.
дѐтелина, f. (ист.) vide дјетелина.
детéнце (дѐтêнце), цета, n. hyp. v. дете. [cf. детешце].
дѐтетина, f. (ист.) vide дјететина.
дѐтешце, цета, n. vide детенце.
дѐти[*], (у Ц. г.) [vide] слободно [2], erlaubt, licet: Јел' *дет'* лећи според ње —
дѐти̂нци, дѐтинâцâ, m. pl. (ист.) vide дјетинци.
дѐтињ, ња, ње, (ист.) vide дјетињ.
дѐтињâ бôлêст, f. (ист.) vide дјетиња болест.
дѐтињêње, n. (ист.) vide дјетињење.
дѐтињи̂, њâ, њê, (ист.) vide дјетињи.
дѐтињити, њи̂м, (ист.) vide дјетињити.
дѐтињски̂, кâ, кô, (ист.) vide дјетињски.
дѐти̂њство, n. (ист.) vide дјетињство.
дéтити се, дêти̂м се, (ист.) vide дијетити се.
дѐтић, m. (ист.) vide дјетић.
дѐтлић, m. (ист.) vide дјетлић.
дѐца, f. (ист.) vide дјеца.
дѐчâк, дечáка, m. (у војв.) der Knabe, puer. [cf. дечко, фркун, шипар 2].
Дечáнац, нца, m. калуђер из Дечана.
Дѐчâни, m. pl. намастир у Метохији (код Призрена). Срби приповиједају да је Дечански краљ (пошто му је отац извадио очи и објесио на концу више градскијех врата) изишао слијеп у шетњу иза града (Призрена), па га опазио свети Аранђел и сажалило му се, па се створио у орла и долетио те украо његове очи изнад врата и *даровао* му их, и рекао: „*одéчи* очи.“ Онда краљ прогледао, и на оном мјесту начинио *Дечане*: Да видите високе *Дечане* —
дѐчански̂ (Дечàнски̂), кâ, кô, von Дечани.
дѐчин, а, о, (ист.) vide дјечин.
дѐчина, f. vide дечурлија.
дѐчица, f. dim. v. деца.
дѐчко, m. vide дечак.
дечýрлија, f. augm. v. деца. [cf. дечина].
дéша, m. (ист.) vide дјешо.
дêшли, дéшли̂, f. pl. (у Ц. г.) vide [2] дѐсни.
дѐшњâк, дешњáка, m. марјаш, или петак, на којему Богородица држи Христа на десној

руци, ein Siebenzehnerſtück worauf unſere Liebefrau mit dem Chriſtus Kinde im rechten Arme vorkommt. Solche werden den Kindern um den Hals gebunden, wie die bullae bei den Römern, numus B. M. V.

дӣ, vide гди (mit allen Ableitungen).

дӣба[*], f. [скупа свилена тканина, у коју је злато уткано, брокат] vide [cf. 2] дива: Двије *дибе*, четири кадифе —

Дӣбра, f. *1) варош у Арбанији.* — *2) околина те вароши.* Ја сам на Цетињу видио два човјека из Дибре, који су доста добро говорили Српски, само што су у гдјекојијем ријечима заносили на Бугарски, и казивали су ми да онамо има много села по којима људи говоре онако као и они и зову се *Срби*, као и они што су говорили да су.

дӣв[*], m. (pl. дӣви, дӣвови, дӣвâ, дӣвôвâ) der Rieſe, gigas [cf. дивљан, 1 дил, џин]: Али у њу седамдесет *дива* —

1. **дӣва**, f. (зап.) vide дјева: *Диво* дивојко, ти се не удала —

[2. **дива**, f. vide диба.]

1. **дӣван**, вна, вно, 1) wunderbar, mirabilis. — 2) wunder ſchön, perpulcer.

2. **дӣвӑн**,* дива́на, m. 1) der Rath, die Rathsverſammlung, senatus(?), consilium, [vide] вијеће, cf. сабор: Под оружјем на *диван* изиђе — Родитељи пород погазили,| Црн им био образ на *дивану*| Пред самијем Богом истинијем — 2) die Unterredung, colloquium. cf. [vide] разговор[1].

дивана́на,* f. die Altane, der Altan, podium [vide доксат].

дива́нија,* f. ein halber Narr, semicaptus mente. [vide лудак].

дива́нити, дӣва̑нӣм, v. impf. 1) vide разговарати се. — 2) (особито у Хрв. и Далм.) vide говорити.

дӣва̑н-кабани́ца, f. (ст.) der Rathsmantel, pallium: Ком је кућа *диван-кабаница*,| Мач и пушка и отац и мајка — Огрнуо *диван-кабаницу* —

дӣва̑нскӣ, (у Ц. г.) н. п. свршити што, т. ј. на збору, у договору, in der Verſammlung, Berathung, coram senatu.

дива́њӗње, n. 1) vide разговарање[1]. — 2) vide говорење.

дивӗ́ница, f. (зап.) vide дјевеница.

дӣвӗр, дӣвера, m. (зап.) vide дјевер.

дивӗ́рак, рка, m. hyp. v. дивер. cf. ђеверак.

дӣвер-баша, m. (зап.) vide дјевер-баша.

дивери́ва̑ње, n. (зап.) vide дјеверивање,

дивери́вати, дивӗ́рујӗм, (зап.) vide дјеверивати.

дивӗ́рити, рӣм, (зап.) vide дјеверити.

дивӗ́ричић, m. (зап.) vide дјеверичић.

дивӗ́рична, f. (зап.) vide дјеверична.

дӣверов, а, о, (зап.) vide дјеверов.

дивӗ́рскӣ, кӑ, кӧ, (зап.) vide дјеверски.

дивӗ́рство, n. (зап.) vide дјеверство.

дивӗ́руша, f. (зап.) vide дјеверуша.

дивӗ́рушин, а, о, (зап.) [vide] дјеверушин.

дӣвизмљица мала, f. (у Дубр.) Art Pflanze, herbae genus.

дӣвизма, f. Königskerze, verbascum thapsus L. [verbascum L.].

дивӣ́на, f. (у Ц. г.) Wildheit, feritas [cf. дивљина, дивљач 1]: задаје месо (н. п. од дивокозе) *дивином*.

дӣвит,* m. das Schreibzeug, supellex scriptoria.

дӣвити се, дӣвӣм се, v. r. impf. коме или чему, ſich wundern, miror.

дӣвица, f. (зап.) vide дјевица.

дӣвка, f. Art Feuergewehr, teli jaculatorii genus, cf. диљка: Преко крила *дивка* позлаћена —

дӣвлија, f. eine Art langer, enger Flinte, flintae genus.

дӣвља̑к, дивља́ка, m. н. п. човјек или вепар, 1) der Wilde, homo ferus. — 2) das Wildſchwein, aper.

дӣвљака, f. т. ј. јабука, крушка, der Holzapfel, die Holzbirn, pomum silvestre, pomus silvestris [pirus malus L. и pirus communis L.] (Baum und Frucht). cf. дивљакиња.

дӣвља̑ ка̏фа, f. die Feigbohne, lupinus hirsutus [и lup. albus L.].

дивља́киња, f. vide дивљака: За јабуку *дивљакињу* —

дӣвљан, m. у приповијеци велики човјек с једнијем оком наврх главе. cf. див.

дӣвља̑ње, n. das Wildſein, ferocitas. [cf. дивљачење].

дӣвља̑ перу́ника, f. Waſſerſchwertlilie, iris pseudacorus [iris L.].

[**дивља проха**, f. vide врапчје сјеме; *види* s. v. проха 2].

дӣвљати, љӑм, v. impf. wild ſein, ferus sum, ferocio. [cf. дивљачити се].

дӣвља̑ тӣ̏ква, f. (у Дубр.) die Giftrübe, bryonia [dioica L. vide тиква 3].

дӣвља̑ч, f. 1) die Wildheit, feritas [vide дивина]. — 2) das Wildpret, ferae, caro ferina.

дӣвља̑чан, чна, чно, н. п. земља, wild, wüſt, terra inculta, barbara.

дивља́чӗње, n. vide дивљање.

дивља́чина, f. augm. v. дивљач.

дивља́чити се, дӣвља̑чим се, v. r. impf. vide дивљати.

дӣвља̑ шафра̀њика, f. Sommerflockenblume, centaurea solstitialis [L.].

дӣвљӗње, n. die Bewunderung, miratio.

дӣвљетина, f. das Wildfell, pellis ferina: Постављене морском *дивљетином* —

дӣвљӣ, љӑ, љӗ, wild, ferus, silvestris.

дӣвљӣ карӑ́нфил, m. die Büſchelnelke, dianthus armeria [L.].

дӣвљӣ ла̑н, m. vide Богородичин лан.

дивљи́на, f. (у Ц. г.) vide дивина.

[**дивљи першун**, m. vide першун 2].

ди̏вљи̂ со̀мић, m. (у Сријему) der Froschwurm. cf. [vide] жабић.
Ди̂вна, f. Frauenname, nomen feminae.
диво̀ва̂ње, n. (зап.) vide дјевовање.
диво̀вати, ди̏вујêм, (зап.) vide дјевовати.
ди̏војачки̂, ка̂, ко̂, (зап.) vide дјевојачки.
ди̏војаштво, n. (зап.) vide дјевојаштво.
ди̏во̂јка, f. (зап.) vide дјевојка.
ди̏во̂јче, чета, n. (зап.) vide дјевојче.
ди̏во̂јчêње, n. (зап.) vide дјевојчење.
ди̏во̂јчин, а, о, (зап.) vide дјевојчин.
диво̀јчина, f. augm. v. дивојка. [cf. дивојчура, дивојчурина].
ди̏во̂јчити, чи̏м, (зап.) vide дјевојчити.
ди̏во̂јчити се, чи̂м се, (зап.) vide дјевојчити се.
диво̀јчица, f. dim. v. дивојка.
диво̀јчура, f. augm. v. дивојка [vide дивојчина].
дивојчу̀рина, f. vide дивојчина.
ди̏вокоза, f. die Gemse, capra rupicapra Linn. [capella rupicapra Pall.].
ди̏во̂р, m. (ст. у Ц. г.) ваља да је мјесто *диван* (разговор, скупштина): Узраса' је зелен бор| Уз Алагин био двор,| Ту је кмество и *дивор* — Овдје би рекао човјек да је *дивор* (мјесто *диван?*) за то узето да се сложи са *двор*; али сам ја још као дијете у Лозници слушао гдје се пјева: Мађисторе, моја медна уста!| Остала ти твоја школа пуста!| Пуштај ђаке на *ди̏вор* сокаке —
ди̏ворог, а, о, у загонеци: *Диворога* крава из висока пала, сва се распрашила, а теле сачувала [орах].
диво̀та, f. die Wunderschönheit, mira pulchritudo.
Ди̏вош, Диво̀ша, m. село у Сријему: Кокша из *Дивоша*.
ди̏вски̂, ка̂, ко̂, Riesen-, τῶν диви: Док дођоше у *дивску* планину —
Ди̏вчи-баре, f. pl. некакво мјесто у Маљену [планина у ужичком округу].
ди̏вчик,* m. vide дилчик.
ди̏гнути, нêм, vide дићи.
ди̏гнути се, нêм се, vide дићи се.
ди̏д, m. (зап.) vide дјед.
дидѐтина, m. (зап.) vide дједетина.
ди̏дина, m. augm. v. дид.
ди̏дов, а, о, (зап.) vide дједов.
ди̏довина, f. (зап.) vide дједовина.
ди̏жва, f. (у Хрв. у кршћ.) vide [музлица] крављача.
ди̏ждевица, f. (у Сарајеву) vide даждевица.
ди̏зало, m. der Heber, qui levat: Спремо за *дизала* (јемац, т. ј. зао за горега или за једнака: један спрема с пута, а други *дижe*, т. ј. обојица краду).
ди̏за̂ње, n. das Heben, levatio.
ди̏зати, ди̏жêм, v. impf. 1) heben, levo. — 2) звијерје, auftreiben, excitare, cf. кретати [2]: И одоше у лов у планину,| Они *дижу* тице јаребице —
ди̏зати се, ди̏жêм се, v. r. pf. sich erheben, consurgo, existo.
ди̏зга*, f. vide крајац.
ди̏зген,* } m. од узде они кајиши што се држе
ди̏згин,* } у рукама кад се јаше, die Zügel (des Reitpferdes), frena, i. e. die Riemen am Zügel, [vide вођица 2] cf. вођице: Па он шњима из *дизгина* иде —
ди̏згуст, m. (у прим.) der Widerwille, taedium: Когођ има густа, има и *дизгуста*.
ди̏здар [*], дизда́ра, m. der Thorwärter einer Festung, janitor arcis.
дизда́рац, рца, m. hyp. v. диздар: И ако је мој мали градац, али сам ја у њему *диздарац*.
дизда́рев, а, о, vide диздаров.
1. **дизда́ревица**, f. vide диздаровица.
2. **Ди̏зда̂ревица**, f. извор у Рудничкој планини.
дизда́ров, а, о, des диздар, janitoris.
дизда́ровица [1 **диздаревица**], f. die Pförtnerin, janitrix, janitoris uxor.
ди̏зда̂рски̂, ка̂, ко̂, Pförtner-, janitorum.
ди̏зија[*], f. vide [1] ни̂з: Дај ми, Боже, *дизију* дуката,| Да ја купим иглу од биљура —
ди̏злуке, ди̏злу̂ка̂, f. } pl. vide [докољеница] тозлуке.
ди̏злуци, ди̏злу̂ка̂, m. }
ди̏ја̂ње, n. vide **дихање**.
ди̏јати, ди̏шêм (гдјекоји говоре и *ди̏ја̂м*), vide **дихати**.
дијѐва̂ње, n. (јуж.) das Thun, Hinthun, Hinlegen, positio.
дијѐвати, ди̏јева̂м, v. impf. (јуж.) thun, pono, colloco: Куда *дијеваш* ти толике новце?
дијѐво̂јка, f. у пјесми (да се испуни врста) мјесто *дјевојка*: Онога ћу бити *дијевојка* — Кад видила Мара *дијевојка* —
ди̏јел, m. (јуж.) (pl. дијѐлови) 1) der Theil, portio: Кога нема на *дијелу*, нема му ни дијела. [cf. исе]. — 2) der Berg, mons [vide брдо 1]: уз дијел, bergan, на Дугом дијелу (у Церу зове се једно брдо *Дуги дијел*). cf. део.
дијѐлити, ди̏јели̂м, v. impf. (јуж.) 1) theilen, divido. [cf. башкалучити]. — 2) просјаку, (dem Armen) Almosen geben, austheilen, largiri stipem: ко проси не *дијели*.
дијѐлити се, ди̏јели̂м се, v. r. impf. (јуж.) sich theilen (in etwas), divido.
дијѐљêње, n. (јуж.) 1) das Theilen, divisio. — 2) das Austheilen des Almosens, largitio stipis.
дијѐте, дјѐтета (југоз., а јуж. *ђѐтета*), n. das Kind, filius aut filia. [cf. дјетић 4, чедо].
дијѐтити се, ди̏јети̂м се, v. r. impf. (јуж.) kindisch sein, pueriliter facio. [vide дјетињити].
ди̏ка, f. (voc. ди̏ко) 1) der Stolz, gloria. — 2) (у Бачк.) vide [1] дра̂го: — — — нађикала трава,| Нека ђика, покосиће *дика* — *Дика* плава, ал' је срцу драга —
ди̏ка̂ње, n. vide дичење.
ди̏кати се, ди̏ка̂м се, v. impf. (у Ц. г.) vide дичити се.
1. **ди̏кица**, f. dim. v. дика [2]. Слабо се чује у говору, него се припијева у пјесмама по Земуну и по Новом саду, н. п.: Купићу ти,

дикице, сукњу од паргала,| И кецељу, *дикице*, дебелога веза —

2. **дикица**, f. (у Сријему) dornige Spitzklette, xanthium spinosum [L.].

Дикла, (Дикла), f. 1) Frauenname, nomen feminae. — 2) [*дикла*] (по зап. кр. особито у Кршћана) vide дјевојка[1]: Што *дикла* навикла то невјеста не одвиче.

дико, m. (зап.) hyp. v. дид.

Дикосава, f. Frauenname, nomen feminae.

1. **дил**, m. (да ли није мјесто *див*?): Каква *дила* водим од планинах —

2. **дил**, m. (зап.) vide дијел.

дилаџија, m. (зап.) vide дјелаџија.

дилбер,* m. der Schöne, die Schöne, pulcher, pulchra: Сви *дилбери*, мог *дилбера* нема —

дилберче, чета, n.} (ст.) dim. v. дилбер: Ја јој
дилберчић, m. } реко: добар вече, *дилберче* — Ој ђевојко *дилберчићу*! У бијелу белнучићу —

дилкушица, f. vide делкушица.

дило, n. (зап.) vide дјело: Какво рило, такво *дило*. У овој пословици говори се овако и по осталијем крајевима према *рило*.

дилчик* [дивчик], m. die Stange (bei der Kunkel und der Schnellwage), pertica (на дилчику горе стоји башлук, око којега се навија повјесмо, а доље се дилчик забоде у коло, и то је све у варошке преслице): Мобарице, моје другарице!| Удрите га колом и *дилчиком* —

дељање, n. (зап.) vide дјељање.

дељаоница, f. (зап.) vide дјељаоница.

дељати, љам, (зап.) vide дјељати.

дељача, f. (зап.) vide дјељача.

дељe, vide даље: Што пас дуже на репу то овце све *диље*.

дељка, f. (ст.) дуга пушка, ein langes Feuergewehr, telum jaculatorium longius [cf. дивка]: Држе дуге преко крила *диљке* —

дељкање, n. dim. v. диљање.

дељкати, кам, dim. v. диљати.

дим, m. der Rauch, fumus.

димарина, f. (у Босни) vide димница (онамо се и други некакав данак који се даје Турцима, зове димарина).

димање, n. vide духање.

димати, димам (димљем), v. impf. vide духати.

димије, димија, f. pl. lange und weite Hosen vom leichten gefärbten Zeug, braccae. cf. [демије,] димлије. Димије су од плаветна платна или од свиле, а кад би биле од чохе онда би се звале шалваре.

димирли,* adj. indecl. vide гвозден: На авлију *димирли* капију —

димискија, f. т. ј. сабља, vide димишћија: О бедрици сабља *димискија* —

димит, m. (у нах. Рудн.) потпунити димитом (у везењу) [врста шарања ткањем].

димити, мим, v. impf. rauch machen, fumo. [cf. курњавити].

димити се, ми се, v. r. impf. rauchen, fumo [vide пушити се].

Димитрија,} m. Demeter, Demetrius. [cf. Дми-
Димитрије,} тар, Митар].

димишкија, f. vide димишћија: И да пашеш сабљу *димишкију* —

[**димишкиња**, f. vide димишћија; *види* s. v. вуковац 2].

димишћија, f. т. ј. сабља, Damascener-Säbel, acinaces Damascenus, cf. димишкија, димискија, демешкиња, демишкиња [димишкиња]: Трже Турчин сабљу *димишћију* —

димлијаш, димлијаша, m. der димлије trägt (im Gegensatze von dem Landbewohner), bracatus.

димлије, димлија, f. pl. vide димије.

димљак, m. vide **димњак**: А погледа на *димљак* на кулу —

димљење, n. [cf. курњављење] 1) das Rauchmachen, fumatio. — 2) das Rauchen, fumatio.

димљив, а, о, н. п. ракија, räucherig, fumosus.

димница, f. die Rauchfangsteuer (an den Bischof), vectigal pro fumario. [cf. димарина].

димњак [димљак], m. der Rauchfang, Schornstein, fumarium. cf. комин[2, 1 оџак 1, баџа].

димњача, f. Erdrauch, fumaria officinalis [L. cf. росница].

дин,* m. der Glaube, fides, [vide] в ј е р а[1], cf. закон: А тако ми *дина* и имана —

динар, m. 1) Art kleine Münze, numi genus; динар је колико највећа пређашња пара, али је у броју од прије био мањи од паре: динар није новац Турски, него некакав Хришћански (Дубровачки или Млетачки, чији ли је) и за то га је од паре ласно било распознати. Кад су у женскога мала лијепа уста, рече се: *као да су динаром прорезана*. У врачању кажу да би динаром ваљало заклати змију или друго што; — За два плава не би гроша дала,| За млинара не би ни *динара* — За брата би црне очи дала,| А за драгог не би ни *динара* — 2) (у Рисну) садашња Аустријска крајцара, der österr. Kreuzer. — [3) сада у Србији сребрн новац = 1 fr.] — 4) (по југоз. кр.) pl. д и н а́ р и, das Geld, pecunia, [vide н о в а ц 3] cf. новци, јаспри: нема динара.

Динара, f. планина у Далмацији (на Турској међи близу Книња), ein Berg in Dalmatien, mons Dalmatiae: Газе Турци *Динару* планину —

[**динари**, m. pl. vide динар 3].

динарић, m. dim. v. динар.

динигла, f. (у Далм.) vide подланица 2.

1. **динути**, динем, vide **дихнути**.

2. **динути**, динем, vide 1 дисти.

3. **динути**, нем, vide 2 дисти.

диња, f. (pl. gen. диња) 1) die Melone [Zuckermelone], pepo [cucumis melo L.] (cf. пипун). — 2) (у Боци) vide лубеница.

дињица, f. dim. v. диња.

дињка, f. некако црвено грожђе, rother Traminer, vitis apiana. [cf. разаклија.]

дйо, дйјела, (јуж.) } m. vide дијел.
дйо, дйла, (зап.) }
диòба, f. (јуж. и зап.) die Theilung, distributio.
диòница, f. (јуж. и зап.) der Antheil, portio: дионица земље.
дйпле, дйпâлâ, f. pl. *1)* налик на гадље, али нема прдаљке, eine Art Dudelsack, utriculi musici genus. Дипле су особито по Хрватској и по Далмацији. [vide мјешница] *cf. мијешнице.* — *2) (око Спљета) vide двојнице.*
дйплити, лйм, v. impf. die дипле spielen, cano utriculo дипле dicto.
дйпљêње, n. das Spielen der дипле, utriculi дипле dicti cantus.
1. **дйра** (дйра), f. (у Херц., а у Дубр. *дйра*) рупа н. п. на хаљини каквој (што је *раздрто*), das Loch, foramen.
2. **дйра,** f. (у Шум.) пут куд војска прође или иде, Durchzug eines Heeres, transitus exercitus.
дйрâње, n. das Berühren, tactio. [cf. задијевање 2].
дйрати, дйрâм, v. impf. у кога, у што, etwas berühren, tango. [cf. задијевати 2, тицати].
дйрек,* m. der Balken, Pflock, trabis genus. [cf. ступац 2; 2 так].
дирèкâч, дирекáча, m. (у Рисну) vide ледењача.
дирèклија,* f. der spanische Thaler, numus hispanus [vide ледењача].
дйречић, m. dim. v. дирек.
дйрйнцêње, n. das Faulenzen, ociatio [?].
дйрйнцити, цйм, v. impf. (особито у војв.) faulenzen, ociari [? — cf. издирати 1?].
дйркало, m. vide задиркивало.
дйркâње, n. dim. v. дирање.
дйркати, кâм, dim. v. дирати.
[**дирнути,** нем, vide дарнути; *види* s. v. задјести 4].
дйсâње, n. das Athmen, spiratio.
дйсати, дйшêм, v. impf. athmen, spiro. [vide] дихати, cf. дијати, дихтати.
1. **дйсти,** дйдêм (дйнêм), [2 динути] (зап.) vide [1] дјèсти.
2. **дйсти,** дйдêм (дйнêм), [3 динути] (зап.) vide [2] дјèсти.
дйтао, тла, m. (зап.) vide дјетао.
[**дите,** n. (зап.) vide дијете; *види* s. v. дитенце.]
дйтелина, f. (зап.) vide дјетелина.
дитéнце (дйтêнце) n. dim. v. дите.
дйтетина, m. augm. v. дите.
дйтешце, n. vide дитенце.
дйтйнци, дйтинâцâ, m. pl. (зап.) vide дјетинци.
дйтињ, а, е, (зап.) vide дјетињ.
дйтињâ бòлêст, f. vide дјетиња болест.
дйтињêње, n. (зап.) vide дјетињење.
дйтињи, њâ, њê, (зап.) vide дјетињи.
дйтињити, њйм, (зап.) vide дјетињити.
дйтињски, кâ, кô, (зап.) vide дјетињски.
дйтйњство, n. (зап.) vide дјетињство.
дйтић, m. (зап.) vide дјетић.
дйтлић, m. (зап.) vide дјетлић.
дйћи, дйгнêм, (cf. дигнути) v. pf. heben, levo.
дйћи [дигнути] **се,** дйгнêм се, v. r. pf. sich erheben, aufstehen, consurgo. [cf. устати 1].
дйхâње [дијање], n. das Athmen, spiratio.
дйхати, дйшêм, [дијати] v. impf. athmen, spiro, cf. [дихтати,] дисати: Ђе двоје *дише,* треће се пише.
дйхнути, дйхнêм, [динути] v. pf. einen Athemzug thun, spiritum duco.
дйхтати, дйшћêм, v. impf. (по југоз. кр.) vide дихати: Нити миче ни душицом *дишће* —
дйца, f. (зап.) vide дјеца.
Дйцмо, n. између Спљета и Сиња лијепо поље и у њему седам села (једна нурија хришћанска и једна кршћанска).
дйчан, чна, чно, rühmlich, schön, gloriosus.
дйчêње, n. das Stolzsein, das Stolzmachen, superbia, gloria. [cf. дикање].
дйчин, а, о, (зап.) vide дјечин.
1. **дйчина,** f. augm. v. дица. [cf. дичурлија].
2. **Дйчина,** f. вода у нахији Рудничкој. cf. Савинац.
дйчити, дйчйм, v. impf. кога, stolz machen, Ehre machen, gloria (nostra) est: Што је дичан, то га име *дичи* —
дйчити се, дйчйм се, v. r. impf. ким, чим, sich rühmen (mit Recht), stolz sein, superbio (jure). [cf. дикати се].
дйчица, f. dim. v. дица.
дичýрлија, f. vide [1] дйчина.
Дйша, m. (ист.) vide Дишо 1.
дйшер,* на поље! hinaus, foras.
дишèрисати, ришêм, v. pf. кога, einen hinausschaffen (zu ihm sagen дишер), expello foras.
Дйшо, m. 1) (јуж.) hyp. v. Димитрије. [cf. Диша]. — 2) [*дишо*] (зап.) hyp. v. дивер.
дјâк, дјáка, m. (у Дубр.) vide ђак (ондје се дјак зове само онај који је обучен у поповске хаљине; а остали се зову скулари].
дјéва, f. у пјесми, vide дјевојка [1]: Носиоце момке нежењене,| Пратиоце *дјеве* неудате —
[**дјевеница,** f. заједничко име за *кобасицу* 1, *крвавицу* 2, *куљен,* 1 *кулин, кулен, куленицу, суџук* 1; *види* s. v. девеница.]
дјèвêр, дјèвера, m. (југоз.) 1) der Schwager (des Ehemannes Bruder), levir. — 2) ручни дјевер, der Brautführer, paranymphus. — 3) der Sekundant (im Duell), amicus, adjutor: Па *ђевери* од њи одступише,| А они се ударат' стадоше — [— 4) vide златоје].
дјевéрак, рка, hyp. v. дјевер. cf. ђеверак.
дјèвер-баша, m. [југоз.] cf. [vide] ђевер-баша.
[**дјеверење,** n. verbal. v. дјеверити; cf. ђеверење.]
дјеверйвâње, n. [југоз.] der Brautführer sein, officium paranymphi.
дјеверйвати, дјевèрујêм, v. impf. u. pf. (југоз.) Brautführer sein, sum paranymphus.

дјевѐрити, рӣм, v. impf. [јуроз.] zu Brautführer bitten, advocare pro paranympho: *Дјеверићу* и Петра и Павла —

дјевѐричић, m. (у Боци) дјеверов син снаси.

дјевѐрична, f. (у Боци) дјеверова кћи снаси.

дјѐверов, а, о, (јуроз.) 1) des Schwagers, leviri. — 2) des Brautführers, paranymphi. — 3) des Sekundanten, amici.

дјевѐрскӣ, кӑ, кӧ, des дјевер, *τοῦ* дјевер.

дјевѐрство, n. (јуроз.) die Brautführerſchaft, paranymphatus: зове ме у *дјеверство*.

дјевѐруша, f. (јуроз.) des Brautführers Frau, uxor paranymphi.

дјевѐрушин, а, о, (јуроз.) der Frau des Brautführers, uxoris paranymphi.

дјѐвица, f. (јуроз.) vide дјевојка[1]: Пјевала тица пјевица:| Што ће старцу *ђевица*,| А младићу бабица —

дјевòвâње (дјѐвовâње), n. (јуроз.) das Mädchenthum, der Mädchenſtand, virginitas: *Девовање* моје царовање —

дјевòвати, дјѐвујēм, v. impf. (јуроз.) Jungfrau ſein, virgo sum.

дјѐвојачкӣ, кӑ, кӧ, (јуроз.) mädchenhaft, puellaris.

дјѐвојаштво, n. die Jungfräulichkeit, der jungfräuliche Stand, virginitas: За ким ћемо оставити мајку| И лијепо царство *дјевојаштво* —

дјѐвòјка, f. (voc. дјѐвòјко, pl. gen. дјѐвојāкӑ) (јуроз.) 1) das Mädchen, puella. [cf. декла, дикла 2, 2 дјева, дјевица, мома 1, момица 2, цура]. — 2) (у Дубр.) свака слушкиња, била ӯдата или неудата, удовица или баба од шездесет година, die Magd, ancilla. [vide слушкиња 1].

дјѐвòјче, чета, n. kleines Mädchen, puella parva.

дјѐвòјчēње, n. (јуроз.) 1) das Anſtellen als ob man ein Mädchen wäre, simulatio aetatis aut status puellaris. — 2) das Begrüßen als ob ſie ein Mädchen wäre, salutatio puellae nomine.

дјевòјчин, а, о, (јуж.) des Mädchens, puellae.

дјевòјчина, f. augm. v. дјевојка. [cf. дјевојчура, дјевојчурина, девојчетина].

дјѐвòјчити, чӣм, v. impf. (јуроз.) als Mädchen begrüßen, saluto pro puella.

дјѐвòјчити се, чӣм се, v. r. impf. (јуж. [јуроз.]) ſich als Mädchen anſtellen, puellam se ostentare.

дјевòјчица, f. 1) dim. v. дјевојка, das Mägdlein, puellula. — 2) (у Дубр.) дјевојка која се није удавала и која није слушкиња, па макар била и усиђелица од педесет година.

дјевòјчура, f. augm. v. дјевојка. [vide дјевојчина].

дјевојчӯрина, f. augm. v. дјевојчура.

дјѐд, m. (јуроз.) 1) der Großvater, avus. — 2) у Рисну кад се казује колико има маломе дјетету, веле да не ваља рећи: три или четири *мјесеца*, него мјесто мјесеца реку *ђеда*.

дједѐтина, m. (јуроз.) vide ђедетина.

дјѐдина, m. augm. von дјед [cf. дједетина]: То зачуо стар *дједина* —

дјѐдов, а, о, (јуроз.) des Großvaters, avi.

дјѐдови, m. pl. cf. [vide] ђедови.

дјѐдова бāба, f. cf. [vide] ђедова баба.

дјѐдовина, f. (јуроз.) das Erbe vom Großvater, hereditas avita, patrimonium avitum. [cf. дединство].

дјéко, m. (јуроз.) hyp. v. дјед.

дјелàција, m. (јуроз.) der Theiler, divisor. cf. ђелација.

дјѐло, n. (pl. gen. дјēлā) (јуроз.) die That, facinus: Изиђи ће *ђело* на виђело.

дјѐљāње, n. (јуроз.) das Schnitzeln, sectio minuta.

дјѐљаоница, f. (јуроз.) die Schnitzbank, sella sectoria. [cf. дјељача].

дјѐљати, љāм, v. impf. (јуроз.) ſchnitzeln, seco minutatim.

дјѐљача, f. vide дјељаоница.

дјѐљкāње, n. dim. v. дјељање.

дјѐљкати, кāм, dim. v. дјељати.

1. **дјѐнути**, дјѐнēм, vide [1] дјѐсти.

2. **дјѐнути**, нēм, vide [2] дјѐсти.

1. **дјѐсти**, дјѐдēм (дјѐнēм), [1 дјенути] v. impf. (јуроз.) т. ј. сијено, aufſchobern, in acervum colligo.

2. **дјѐсти**, дјѐдēм (дјѐнēм), [2 дјенути] v. pf. (јуроз.) thun, ſtellen, legen, pono: куд си *дио* новце?

дјѐстро [ђестро], *n. (у Дубр.) vide* заход[3], *проход, серница,*

дјѐтао, тла, m. (јуроз.) der Buntſpecht, picus varius [picus L.]: Шарен као *дјетао*.

дјѐтелина, f. (јуроз.) der Klee, trifolium [L.]: Под главом јој снопак *дјетелине* —

дјетéнце (дјѐтēнце), n. (јуроз.) vide дјетешце.

дјѐтетина, f. (у Дубр.) augm. v. дијете (особито за луда човјека. cf. адамија), ein Mann, unerfahren wie ein Kind, homo imperitus.

дјѐтехце, n. (у горњ. прим.) vide дјетешце.

дјѐтешце, цета, n. dim. v. дијете. [cf. дјетенце, дјетехце].

дјѐтӣнци, дјѐтинāцā, m. pl. (јуроз.) vide ђетинци.

дјѐтињ, а, е, (јуроз.) ſchwanger, gravidus. [vide] трудан[2], cf. здјетан, брећ.

дјѐтињā бòлēст, f. (у Рисну) некака болест, од које дјеца умиру (кажу да се у дробу зачне), Art Kinderkrankheit, morbus quidam infantium.

дјѐтињē, f. pl. (у Сарајеву) die Freiß, epilepsia, [eclampsia (neonatorum s. infantium), convulsiones. cf. врас (фрас)].

дјѐтињēње, n. (јуроз.) das Kindiſchſein, puerilitas.

дјѐтињӣ, њā, њē, (јуроз.) Kinder-, puerilis. [cf. дјетињски].

дјѐтињити, њӣм, v. impf. (јуроз.) kindiſch ſein, pueriliter facio. [cf. дијетити се].

дјѐтињскӣ, кā, кӧ, (јуроз.) vide дјетињи.

дјѐтињство, n. (јуроз.) die Kindheit, infantia, pueritia.

дјѐтић, m. (gen. pl. дјѐтӣћā) (јуроз.) 1) das Mannsbild, (verheirateter) Mann, vir (ово се

највише говори pl.) н. п. нема *ђетића* код куће (кажу жене кад нема људи код куће). — 2) der Mann, Held, vir, vir fortis [vide јунак 1]: Намјери се *ђетић* на *ђетића* — 3) (по југоз. кр.) der Jüngling, juvenis, cf. [vide] момак [1]: У ђевојке играју| У *ђетића* не знају (за сватове). — 4) [vide] дијете, das Kind, puer: За њом трче Ђурови *ђетићи* — 5) (у Котору) [vide] слуга [1], макар и стар био, der Diener, famulus. cf. момак.

дјѐтлић, m. (југоз.) der junge Specht, pullus pici [picus spec.].

дјѐца, f. (dat. дјѐци, acc. дјѐцу, voc. дјѐцо) (coll. југоз.) die Kinder, pueri, liberi, proles.

дјѐчин, а, о, (југоз.) Kinder-, puerorum, liberorum.

дјѐчина, f. augm. v. дјеца. [cf. дјечурлија].

дјѐчица, f. dim. v. дјеца.

дјечу́рлија, f. vide дјечина.

дје́шо, m. hyp v. дјевер.

длȁка, f. (pl. gen. длâкâ) 1) ein Stück Haar, pilus [cf. влас 1]: гдје је твоја *длака,* ту је моја (наша) глава; *Длака* ме држи (да не учиним то и то). — 2) das Haar der Kuh, des Pferdes, pili: коњ лијепе *длаке.* — 3) з л е д л а к е (у Рисну), vide бадљи. — 4) у рибе длака, т. ј. ситне кости, које су као длаке, die Gräte, spina piscis.

длȁкав, а, о, 1) haarig, pilosus. — 2) риба длакава, grätig, spinosus.

длȁкавити, ви̂м, v. impf. voll Haare machen. pilis conspergo.

длȁкавити се, ви̂м се, v. r. impf. voll Haare werden, pilis conspergor.

длȁкавица, f. т. ј. риба, Grätenfisch, piscis spinosus. [cf. пљуцавица].

длȁкављêње, n. das Beschmutzen mit Haare, adspersio pilorum.

длȁн, m. (pl. gen. длâнâ) die flache Hand, vola: Док би *длан* о *длан* ударио.

длȁнић, m. dim. v. длан.

длȁнце, n. (у Дубр.) Art Pflanze, herbae genus.

длȁчица, f. dim. v. длака.

дле́то, n. (ист.) vide длијето.

дле́це, n. dim. v. длето.

длијѐто (cf. глијето), n. (јуж.) das Stemmeisen, der Meißel, coelum.

длијѐце, n. dim. v. длијето.

дли́то, n. (зап.) vide длијето.

дли́це, n. dim. v. длито.

Дми̏тар, тра, m. vide Димитрије.

Дми́тра, f. Frauenname, nomen feminae. cf. [vide 2] Ми́тра.

Дми̏тров дâн, m. vide Митров дан: О јесени о *Дмитрову* данку —

Дми̏тровица, f. vide Митровица: И покупи *Дмитровицу* равну —

днê, cf. дан.

днѐви, 1) vide дању: *Дневи* леже, а ноћи путују — 2) cf. дан.

днѐвицê, *(н. п. на божић, на ускрс — у Хрв.).*

дни̏на (ȍрâња), f. (у Србији) дан орања, das Joch, der Morgen Landes, jugerum. [vide дан 2].

днȍ, n. 1) der Boden, Grund, z. B. eines Gefäßes, fundus. [cf. задно]. — 2) н. п. на дно села, на дно поља, на дно трпезе, unten am Ende, in inferiore urbe, in extremo campo, in ima mensa. [*По дну* софре Петка и Нећеља — Маргиналија I. издања].

1. **дô,** дȍла, m. (loc. дȍлу) vide долина [1].

2. **до,** (mit gen.) 1) bis, ad, usque: *до* сад; *до* данас; *до* јуче; *до* сјутра; зашао од куће *до* (zu) куће; — казаћу ти све од ријечи *до* (für) ријечи; — ја бих дао за то *до* (gegen) сто талијера; — дођи *до* (zu) мене. cf. [vide] к; — тешко *до* зла Бога; Јао мени *до* Бога! Од тог мора *до* зелена Лима — Благо мени *до* Бога милога! — 2) neben, bei, pone: стани *до* мене; намјести *до* зида. — 3) außer, praeter, cf. [vide] осим: немам више *до* двије паре; то не зна нико *до* Бога; Бојиш ли се још кога *до* Бога — 4) н. п. то стоји *до* тебе, hängt von dir ab, in te situm est. cf. за. — 5) н. п. шта је теби *до* тога? was ist dir daran gelegen? quid tua id refert? — 6) н. п. није ми *до* пјевања, него *до* плача, um, прођи ме се, није ми сад *до* тога. — 7) до душе, wohl, allerdings, equidem: *до душе* ја не могу рећи да није тако. — 8) до Бога и до моје душе, bei Gott und meiner Seele, me hercle.

дȍакати, кâм, v. pf. коме, т. ј. доћи му ака главе, zu Grunde richten, verderben, perdo.

дȍб, дȍби, f. das Alter, aetas: сваке *доби* људи; ми смо једне *доби.*

дȍба, n. indecl. die Zeit, tempus [vide вријеме 1]: глухо *доба*; послено *доба*; вечерње *доба*; у ово *доба* године; жена на том *доба* [cf. вада 2] (т. ј. готова се породити); Које ли је *доба* ноћи?| Рекла ми је драга доћи — Роди мајка два нејака сина,| У зло *доба* у гладну годину —

дȍбавити, ви̂м, v. pf. што, verschaffen, procuro [vide набавити].

дȍбавити се, ви̂м се, v. r. pf. чега, etwas erlangen, consequor: Пења коња крај зелена луга,| Не би ли *се добавио* друга —

дȍбављâње, n. 1) das Verschaffen, comparatio. — 2) das Bekommen, consecutio.

дȍбављати, љâм, v. impf. што, verschaffen, procuro.

дȍбављати се, љâм се, v. r. impf. чега, erlangen, consequi.

добавр̀љати, љâм, v. pf. geschlendert kommen, advenio lente et negligenter: Када врља једва *добаврља* —

дȍбар, дȍбра, ро, (дȍбри̂, рâ, рô, adv. дȍбро, comp. бȍљи̂) 1) gut, bonus. — 2) (у Дубр.) нијесам веле *добар,* т. ј. слаб сам, мало сам болестан, nicht ganz wohl.

добàтати, тâм, v. pf. mühsam herbeikommen.

добаци́вâње, n. [cf. дотурање] 1) das Herbeiwerfen, adjectio. — 2) das Treffen (Erreichen) im

Steinwurf, adsecutio in lapidum jactu. [cf. дометање 2].

добацивати, добацујем, v. impf. [cf. дотурати 1] 1) herbeiwerfen, adjicio. — 2) genug weit werfen (im Steinwurfe), assequi metam lapide. [cf. дометати 2].

добацити, добацим, v. pf. [cf. доврћи (доврнути), дотурити] 1) herbeiwerfen, adjicio: *добаци* де ми то амо. — 2) genug weit werfen, assequor [cf. дометнути 2]: није ми ни *добацио*, а камо ли одбацио.

добегалац, гаоца, m. (ист.) vide добјегалац.

добеглица, f. (ист.) vide добјеглица.

добежати, жим, (ист.) vide добјежати.

добећи, бегнем, (ист.) vide добјећи.

добивалац, ваоца, m. (у Боци) der Gewinner, qui lucratur: Кад би трговац свагда добивао, не би се звао трговац, него *добивалац*.

добивање, n. 1) das Gewinnen, Siegen, victoria. — 2) das Gewinnen im Handel, lucrum. — 3) das Bekommen, acceptio.

добивати, добивам, v. impf. 1) gewinnen, vinco. — 2) gewinnen, lucror. — 3) bekommen, accipio.

добигалац, гаоца, m. (зап.) vide добјегалац.

добиглица, f. (зап.) vide добјеглица.

добижати, жим, (зап.) vide добјежати.

добићи, бигнем, (зап.) vide добјећи.

добит, f. 1) der Gewinn, lucrum. [cf. интерес 2, шићар]. — 2) das Interesse, interusuriae [vide камата 1]: дао новце на *добит*.

добити, добијем, v. [pf.] 1) gewinnen, vinco: Ко *добије* нека води обје — 2) gewinnen, lucror: *добио* на кукурузима, на свињама. — 3) bekommen, accipio.

добјегалац, гаоца, m. [јуж.] der Ueberläufer, transfuga: Већ дошљаци и *добјегаоци* —

добјеглица, f. (јуж.) дјевојка која добјегне (т. ј. сама дође) за момка; то се догоди кад родитељи не даду дјевојци поћи за кога она хоће, а она не ће за кога је они дају. То су понајвише рђаве дјевојке: јер поштена дјевојка, и од поштена рода, не ће своје родитеље и браћу осрамотити. У Србији добјеглица дође управо момку у кућу, па је онда одведу у какву кућу момачком роду, те тамо стоји док се не вјенчају, а у Сријему и у Бачкој дође поповој кући и оидје стоји док се не вјенчају. [cf. самодошла, самодошлица, ускочкиња, ускочница].

добјежати, жим, } v. pf. (јуж.) zufliehen, con-
добјећи, бјегнем, } fugio.

добоњање, n. das Trommeln, tympani cantus.

добоњати, добујем, v. impf. trommeln, tympano cano. [cf. бубњати 1].

дободолина, f. vide дубодолина.

доболети, (ист.) } доболи, v. pf. den Schmerz
доболити, (зап.) } nicht mehr ertragen können, do-
доболјети, (јуж.) } lore vinci(?): Кад јунака *доболело* бјеше —

добости, *дободем*, *v. pf. (у Босни) с муком што учинити.*

добош, m. die Trommel, tympanum militare. cf. бубањ [2].

добошар, добошара, m. der Tambour (Trommelschläger), tympanista. cf. бубњар.

добошарев, а, о, vide добошаров.

добошаревица, f. vide добошаровица.

добошаров [**добошарев**], а, о, des Trommelschlägers, tympanistae.

добошаровица [**добошаревица**], f. die Tambourfrau, uxor tympanistae.

добошарски, ка, ко, Tambour-, tympanistarum.

Добра, m. (ист.) vide [2] Добро.

Добрава, f. Fluß in der Шабачка нахија: Купи војску до воде *Добраве* —

Добра Вода, f. чесма и црквица код Вуковара, која слави свету Петку; к њој иде свијет и носи боне сваке младе недјеље и петка. Има и више извора који се тако зову.

добраклија, f. in dem Sprüchworte: Није ово опаклија, већ *добраклија*.

добра молитва, f. Кад сватови с дјевојком већ хоће да полазе, онда, у Рисну, брат и један од дјевера изведу дјевојку *на молитву*, држећи је брат за десну, и дјевер за лијеву руку: сватови сазову дјевојачке родитеље (или оне од кућана који су јој мјесто њих) и осталу родбину да јој даду *добру молитву*, па узевши велики колач, или, као што ондје кажу, *самун* и на њему на мјесту у мијешењу за то начињеноме сребрну чашицу вина, даду га најприје оцу, који сједавши на столицу зовне дјевере и запита их: „Шта иштете од мене грјешника?“ А они му одговоре: „Ми иштемо од такога бана да речеш своме дјетету добру ријеч, тако и тебе Бог дао сваку добру срећу!“ Онда он држећи у руци колач с чашом рече овако: „Шћерце! да ти Бог да сваку добру срећу и свако добро, како бих и сам себе рад!“ Изговоривши ово срче мало вина из чаше, а пјевачи онда запјевају: Добар чоече!| Добро ти рече!| Добро ти рече!| Брзо се стече!| У добре часе,| Под пуне чаше| Свему роду и племену на велику част,| А нашијем млад'јенцима у најбољи час!| А сваки реци и помисли: да је добар час!| Тако вама и Бог дао вазда добри час! По том се од прилике с онакијем ријечима даде колач матери, која је благослови од прилике овако: „Шћерце! Боже ти дај добру срећу! колико шкрока поступила од свога рода до свога дома, толико ти Бог дао добријех и сретнијех часа!“ А тако од прилике и браћа и остала родбина. Пјевачи послије сваког припијевају као и горе послије оца, само што се имена мијењају, н. п. мјесто: *добар чоече*, матери се рече: *добра мајчице*, стрини: *добра баницe*, а брату: *добар брате*. Невјеста се уза сваки принјев по-

клања, само уз онај *а нашијем млад'јенцима* не, него са стидом гледа преда се. Пошто се сврши добра молитва, дјевер пусти дјевојку те остане опет у брата, а муштулугџија узме *молитвени самун* и понесе га на вјенчање, а онамо га послије да попу. Тако дјевер узме и остави чашу; а пошто се из ње на вјенчању младијенци запоје вином, да се невјести те је остави за спомен. [cf. молитва 3, молитвена чаша]. И у Црној се гори од прилике овако даје дјевојци добра молитва, осим што је онамо не даје само родбина него и сватови. Али се у Паштровићима добра молитва даје друкчије. Онамо дјевојка, док сватови још сједе за трпезом, клекне на прострте струке насред куће, па пружи од себе руке, на које јој натрпају малијех пушака и ножева, колико год држати може, а два засједе (или заставе) узму јој вео с главе, и држећи га раширена изнад ње један од њих говори: „Помози, Боже, и намјери се велики добри час! Моја сестрице! Бог ти дао мјесто порода девет синовах и десету кћерцу за милост: два ка' и два засједе; два ка' и два првијенца; два ка' и два ђевера; један добар и поштен ка' и твој отац; а кћерца била добра и поштена као и твоја мајка!“ Уза сваки овај благослов сватови вичу: „Амин!“ Кад сватови већ устаиу да пођу, онда опет на кућноме прагу простру струке, и дјевојка клекнувши на њих, отац јој држећи у рукама бокару вина овако даје добру молитву: „Помози, Боже, и намјери се велики добри час! Ајде с Богом, моја кћерце! Из овога дома изђегла у добри час! а у други дом уђегла у бољи час! Да Бог да, моја кћерце! да ти креши и реуши (т. ј. расте и напредује) свака твоја работа, како вода о Божићу, а лист и трава о Ђурђеву дне! И да ти сваки твој брат и пријатељ завиди на добро! И да ти у ови дом повратка више не буде, већ ако гостом кад дођеш!“ А тако је од прилике благослови и мати, а и свекар кад онамо с њом дођу.

Дòбрана, f. Frauenname, nomen feminae.

добра́но, (у Лици) vide [1] дòбре 1.

Дòбрања, f. планина близу Имоскога.

дòбра̑ сре̏ћа, f. У Црној гори кад се коме назове: Добро јутро! или: Помози Бог! или: Добар вече! он одговори: *Дòбра̑* ти срећа! А кад се казује како се ко није сачувао од каква зла, каже се: Не даде му *зла̑* срећа. По овоме се може рећи да у народу нашему има мисао о доброј и злој срећи (fortuna secunda et adversa): Разминуше се ка' и Вукац и *добра срећа*. cf. добри час.

Добра̀шин, m. Mannsname, nomen viri.

1. **дòбре,** 1) (особито у Лици и Херц.) н. п. има нас *добре*, т. ј. подоста, genug, satis; дòбре пута, т. ј. доста пута, mehrmals, saepius [cf. добрано, подоста]. — 2) у пјесми: По с три копља у висине скаче,| По с четири *добре* у напредак —

2. **Дòбре,** f. (у Ц. г.) hyp. v. Добрана.

Дòбрија, f. [1)] Frauenname, nomen feminae. [— 2) (*добрија*), у загонеци; cf. бирлија].

добри́ковић, m. у разговору рече се: добриковићу! добриковићу мој! mein Lieber, sage!

Дòбрило, m. Mannsname, nomen viri.

Дòбриловина, f. намастир у Херцеговини (може бити да је сад и пуст).

добри́на, f. Güte, bonitas (wird nur als Euphemismus gebraucht, z. B. не знам која му је добрина — was ihm fehlt, dem Kranken).

[**Добринци,** Добринаца, m. pl. село у Сријему; *види* s. v. Дебрц.]

Дòбриња, f. 1) село у нахији [ужичкој] Рудничкој (гдје се родио Милош Обреновић). — 2) [*Добрње,* n.] село у нахији Пожаревачкој (одакле је био Петар *Добрињац* [Добрњац]: Љута гуја Петар од *Добриње* —

дòбри́ћ, добри́ћа, m. (у Боци) vide [пришт] злић 1.

Дòбрићево, n. намастир у Херцеговини: Опреми је славну манастиру| *Добрићеву* и Косијереву —

Дòбрица, m. Mannsname, nomen viri.

добри́чава трáва, f. Gundelrübe, hedera terrestris Linn. [cf. добричанова трава, добрчанова трава].

[**добричанова трава,** f. vide добричава трава; *види* s. v. добрчанова трава].

дòбри́ час, m. Као што се у народу нашему мисли за *добру* и *злу* срећу, тако се може казати и за *добри* и *зли* час (па што се почне у *добри* час оно добро буде, а што се почне у *зли* оно буде зло). По гдјекојијем се мјестима ово већ заборавило, јер н. п. у Србији кад ко на поласку рече: „с Богом остај!“ одговори му се или: „с Богом пошао!“ или: „у *добри́* час пошао!“ као и кад се што зло догоди, што се каже: „у *зао* час!“ или: „у *з'о* час!“ Али у Црној гори и по њезинијем околинама управо се каже (н. п. кад се напија, или кад се дјевојци даје добра молитва) *дòбри́* час, као што се и у противнијем догађајима говори *зли́* час. cf. добра срећа.

добри́чина, m. (augm. v. добар?) ein lieber Mann, lepidum caput. [cf. врличина].

1. **дòбро,** n. [1)] das Gut, bonum: — — до три *добра* моја — Давор Шаро, давор *добро* моје — [2)] које добро? Anrede eines Unfuchenden, cf. хаирала [аирала].

2. **Дòбро,** m. (јуж.) hyp. v. Добросав. [cf. Добра].

3. **дòбро,** gut, bene.

Дòбровоје, m. Mannsname, nomen viri.

дòбровòљан, (добрòвољан), љна, љно, guter Laune, hilaris.

Дòбровȕк, m. Mannsname, nomen viri.

добродéва, f. (у Сријему) pfirſichblättrige Glockenblume, campanula persicifolia [L.].

добрòдошлица, f. 1) die Willkommene, exoptata: Наша снашице *добродошлице* — 2) vide добродошница: Ожђелдију и *добродошлицу* —

добрòдошна, f. vide добродошница: Па му дају *добродошну* вина —

добрòдошница, f. чаша вина или ракије што се даје ономе који дође, *за добро дошао*: „добро си ми дошао!“ (тако се рече кад му се пружи чаша), der Willkommbecher, poculum salutatorium. cf. добродошлица [2, добродошна, ожђелдија].

Дòбросав, m. Mannsname, nomen viri.

добрòсретњи̂, ња̂, ње̂, [**добросрећни**] glücklich, felix: Скин' се с коња, *добросретња* снашо —

добрòсретњи̂к [**добросрећник**], m. Glückskind! (als Euphemismus, wenn die Mutter ein Kind ausſchilt), albae gallinae filius.

добрòсретњица [**добросрећница**], f. das Weibliche von добросретњик.

добрòсрећни̂, на̂, но̂, vide добросретњи.

добрòсрећни̂к, m. vide добросретњик.

добрòсрећница, f. vide добросретњица.

1. **добрòта,** f. die Güte, bonitas: Молим твоју *доброту* (рече се у приморју кад се ко коме моли). [cf. доброћа, благост].

2. **Дȍброта,** f. као варош од Котора доље поред канала. Доброћани су сви закона Римскога и до сад нијесу ни допуштали хришћанима никако сједити међу собом. А језик им се од Црногорскога највише разликује по томе, што на онијем мјестима гдје је у староме Славенскоме језику ъ, у Рускоме *е* или *о*, а у Српскоме *а*, не говоре никакога чистога самогласна слова, него као пола њега (да се не може разликовати које је) н. п. *мъч, къд, чъст, почъст* и т. д. Слушао сам гдје ријечи овако говоре људи и из Бара. Доброћани готово сви живе од мора (т. ј. од путовања и трговања по мору); и међу њима има много богатијех људи, а од прије их је било и више; куће су им све од камена и многе као прави двори; пред многима кашто стоје морске лађе.

дòбротвор, m. der Gutthäter, benefactor. [cf. доброчинац].

дȍбротски̂, ка̂, ко̂, von Доброта.

добрòћа, f. vide [1] добрòта.

Дȍброћанин, m. човјек из Доброте.

Дȍброћа̂нка, f. женско из Доброте.

добрòћуд, а, о, vom guten Naturell, bonae indolis.

доброчи́нац (добрòчинац), доброчи́нца (добрòчи̂нца), m. der Gutthäter, benefactor [vide добротвор].

доброчи́нство, n. das Wohlthun, beneficentia.

дȍбруља, *f. у пословици: не дају добруље, него многуље.* [cf. рогуља 1].

добр̀чанова тра́ва, f. vide [добричава трава] добричанова трава.

Дòбрштица, f. планина више Новога (између Боке и Херцеговине).

Дòбу̂ј, Дòбуја, m. [град у Босни]: Ја сам јунак из *Добуја* града —

дòва,* f. Art gebet der Türken, certa Turcarum prex [vide молитва 1].

дова́бити, дòва̂би̂м, v. pf. erlocken, allicio, pellicio.

дова́љати, дòва̂ља̂м, v. pf. heranwälzen, advolvo.

дòварати, ра̂м, v. impf. [pf.] mit Betrug herführen, deceptum adduco: Ак' узможеш *доварати* Турке —

дȍва̂т, m. vide **дохват.**

дòвата̂ње, n. vide **дохватање.**

дòватати, та̂м, vide **дохватати.**

дòватити, ти̂м, vide **дохватити.**

дòватити се, ти̂м се, vide **дохватити се.**

дȍвде̂ (т. ј. до овде), adv. loci, bis hieher, hactenus. [cf. довле, довлен].

1. **довѐсти,** вѐде̂м, v. pf. herführen, adduco.

2. **довéсти,** вéзе̂м, v. pf. fertig ſticken, absolvo acu: ја сам навезла, али нијесам *довезла.*

3. **довѐсти,** вѐзе̂м, v. pf. herführen, adveho.

довѐсти се, вѐзе̂м се, v. r. pf. gefahren kommen, advehor.

дȍвече̂, } **дȍвече̂р,** } auf den Abend, in vesperum.

дòвија, f. (по манастирима) vide мађупница.

дови̂ја̂р, довија́ра, m. der Küchenaufſeher, qui curat culinam.

довија̀рица, f. die Küchenaufſeherin, quae curat culinam.

дови̂ја̂рка, f. (у нах. Рудн.) планинчина помотњица. А кад сиђу с планине, онда довијарка надгледа и служи сву дјецу у гријалици, die Helferin der Sennerin, adjutrix curatricis ovium.

дови̂ја̂ње, n. das Erſinnen, excogitatio.

дови̂јати, дòви̂ја̂м, v. pf. herbeijagen, adpellere. cf. [vide] дотјерати [1 и 2].

дови̂јати се, дòви̂ја̂м се, v. r. impf. ſinnen, meditor: *довија се* како ће живљети; *довија се* од сваке руке.

дови́кати, дòви̂че̂м, v. pf. errufen, adsequor vocando.

довики́ва̂ње, n. das Errufen, appellatio, vocitatio.

довики́ва̂ти, ви̂кује̂м, v. impf. errufen, adclamo.

дòвити се, дȍвије̂м се, v. [r.] pf. чему, домислити се чему, erſinnen, excogito.

дови̂тлати, ла̂м, v. pf. herantreiben, cogo (oves).

довла́че̂ње, n. 1) das Herbeiſchleppen, attractio. — 2) das Herbeiführen, advectio.

довла́чити, дòвла̂чи̂м, v. impf. 1) herbeiſchleppen, attraho. — 2) herbeiführen, adveho: што довлачиш те људе амо?

довла́чити се, дòвла̂чи̂м се, v. r. impf. ſich herbeiſchleppen, ventito lente.

дȍвле̂, } **дȍвле̂н,** } bis hieher, hucusque. cf. [vide] довде.

дȍвод, } m. (у Ц. г.) што господар
дȍводак, дȍвотка, } узима од сељака на својој земљу. vide [доходак 2] доход.
дȍводац, дȍвоца, m. мушко дијете које жена доведе мужу или муж жени (кад јој уђе у кућу). cf. пасторак.
довȍдити, дȍводȉм, v. impf. herführen, adduco.
довȍђење, n. das Herbeiführen, adductio.
довȍжење, n. 1) das Herbeiführen, advectio. — 2) das Herbeifahren, advectio.
довȍзити, дȍвозȉм, v. impf. herbeiführen, adveho.
довȍзити се, дȍвозȉм се, v. r. impf. herbeifahren, advehor.
довојȅвати, вȍјујȅм, v. pf. den Krieg beendigen, belli finem facere, ab armis discedere.
Дȍвоља, f. намастир у Херцеговини (може бити да је сад и пуст): И *Довољу* близу горе Црне —
дȍвȏљан, љна, љно, zufrieden, contentus. [vide задовољан].
довољȁне, (у Бачкој) } genug, satis [vide 1 доста].
дȍвȏљно, }
дȍвоткиња, *f. која је доведена: Чувај оца домороца и мајку* довоткињу.
дȍноче, чета, n. дијете које доведе жена мужу или муж жени. cf. пасторче.
дȍвратак, тка, } m. дирек до врата, die Pfoste,
дȍвратњȉк, } postis. [cf. бедрени праг, 2 вратник 1, вратница, вратнице 2, праг 2].
дȍвргнути, нȇм, vide **довући.**
довре́бати, дȍврȇбам, v. pf. erlauern, aucupando deprehendo. [cf. доврзати, допрежати].
дȍврети, дȍврȋ, v. pf. im höchsten Grade verdrießen, summe taedet: његова ми је сила *довела* до костију.
довр̏зати, дȍвр̏зȃм, v. pf. vide довребати.
дȍврћи [довргнути], вргнȇм, vide добацити.
довршȇтак, тка, m. die Vollendung, absolutio.
довршȉвање, n. das Vollenden, perfectio.
довршȉвати, вр̏шујȅм, v. impf. vollenden, perficio.
довр̏шити, дȍвр̏шȉм, v. pf. vollenden, absolvo [vide свршити].
довȕћи, вȕчȇм, v. pf. 1) herbeiziehen, adtraho. — 2) herbeiführen, adveho.
довȕћи се, вȕчȇм се, v. r. pf. sich herbeischleppen, se trahere, trahi.
дȍгађāј, m. die Begebenheit, eventus. [cf. згода 2, нагодба 1, случај, сутнка].
[**догађање,** n. verbal. v. догађати се; cf. зграђање 2, пригађање, сучедавање.]
догађати, дȍгађȃм, v. impf. treffen, incido in casum [vide нагађати]: он догађа да ће тако бити, т. ј. нагађа, погађа.
догађати се, дȍгађȃм се, v. r. impf. sich ereignen, accido. cf. [зграђати се, пригађати се, случавати се,] сучедавати се.
дȍгазити, зȋм, v. pf. herbeiwaten, advenio per flumen, nives etc.
догȁмбати, бȃм, v. pf. dahergewatschelt kommen, advenio vacillanti gradu.
дȍгања, f. (ст.) der Kaufmannsladen, taberna [cf. дућан]: Од *догање* једне те до друге — На *догању* терзибаше Мује —
дȍглāвнӣ, нā, нō, der erste nach einem (z. B. Oberhaupte), secundus a principe.
дȍглāвнӣк, m. die zweite Person (nach dem Oberhaupte), secundus a principe.
дȍгледати, дȃм, v. pf. 1) mit Augen erreichen, videre qua visus est: далеко је, не могу *догледати*. — 2) zu schauen aufhören, videre desino: хоћеш *догледати*.
дȍгнати, дȍженȇм (дȍгнāм), v. pf. vide дотјерати [1 и 2]: Ти *дожени* коња до бедема —
дȍгнати се, дȍженȇм (дȍгнāм) се, v. r. pf. vide дотјерати се.
догова́рање, n. die Berathung, deliberatio.
договара́ти се, гȍварȃм се, v. r. impf. sich berathen, delibero. [cf. вијећати].
дȍговȏр, m. (loc. договȍру) der Rathschluß, consilium: *Договор* куће не обара.
договȍрити, гȍворȋм, v. pf. коме, einreden, durch Reden zu etwas bewegen, persuadeo: не можеш му договорити, или: не може му се договорити.
договȍрити се, гȍворȋм се, v. r. pf. sich verabreden, consillium capio. [cf. макул].
дȍговȏрнā, f. adj. т. ј. ријеч, бесједа, на што ће пристати они који се договарају, das Wort des Verständnisses: *Договорна* селу одговара. Неки вели тако, а неки овако, пак све ништа, јер им ниједна *договорна* зрна боба ваљала није.
дȍговȏрно, einstimmig, unanimi consilio: *Договорно* књиге направише —
дȍгод, vide доклегод.
догȍдити, дȋм, v. pf. treffen, errathen, offendo: Бог годио и Бог *догодио,* На тебе се таки санак збио —
догȍдити се, дȍгодȋ се, v. r. pf. sich ereignen, accido. cf. [додесити се, згодити се 1, пригодити се, прикојасити се, припетити се, случити се,] сучедити се.
догȍђ, vide [доклегод] догод.
догȍнити, дȍгонȋм, vide дотјеривати.
догȍњење, n. vide дотјеривање.
догȍрети, (ист.) } рȋм, v. pf. brennen bis —,
догȍрити, (зап.) } ardeo usque —: Кад *догори*
догȍрјети, (јуж.) } луч до ноката.
догради́ти, дȍградȋм, v. pf. 1) zu Ende bauen, extruere. — 2) bauen bis —, struere usque —: докле си *доградио*? *доградио* сам до пенџера. — 3) anbauen, hinzubauen, adstruere. cf. [доправити,] приградити.
дограђи́вање, n. 1) das zu-Ende-bauen, extructio. — 2) das Hinzubauen, adstructio. [cf. доправљање].
дограђи́вати, гра̏ђујȅм, v. impf. 1) zu Ende bauen, extruo. — 2) hinzubauen, adstruo. [cf. доправљати, приграђивати].
дȍграм, m. (у Ц. г.) Art Rauchtabak, nicotianae genus.

дòгр̀дети, (ист.) **дòгр̀дити**, (зап.) **дòгр̀ђети**, (јуж.) дòгр̀дим, v. pf. unerträglich werden, ferri jam non posse [cf. додијати, дозлогрдити, дојадити, досадити, досмрдјети, дотужати, дотужити, притужити]: кад човјеку *догрди*; већ ми је *догрдјело*; *догрдио* ми је и мој живот.

дòгр̀цати, цȃм, v. pf. waten, ankommen, vadans advenio.

дòгу́стити, дòгу́стӣм, v. pf. коме, in Verlegenheit, in die Klemme bringen, urgeo, ad angustias deduco, circumvenio: Кад човјеку догусти; догустило му, т. ј. дошло му до густа.

дòда, f. hyp. v. додола: Наша *дода* Бога моли,| Ој *додо*, ој додоле —

дода́вање, n. das Herbei-, Hinzugeben, porrectio, additio.

дода́вати, дòдājēм, v. impf. 1) коме што, zulangen, zureichen, promere: Вино служи Цетињка ђевојка,| Како коме чашу *додаваше* — 2) hinzugeben, addo.

дода́так, тка, m. die Zugabe, additamentum. [cf. заљуштак, надодадба, придавак].

дòдати, дȃм, v. pf. [cf. придодати] 1) zulangen, zureichen, promere: *додај* де ми ту пушку; У руке је бану *додадоше* — Дај ми видро да ти *додам* воде — 2) hinzugeben, addo. cf. [приставити 2,] придати.

додво́рити се, дòдворӣм се, v. r. pf. 1) vide удворити се: И тешко *се* кнеже *додворио*,| За свашто се умолит' могаше — 2) чега, durch Dienen erlangen, servitio assequor: Једно младо јучерање дете,| Како *с'* лепа добра *додворило* —

доде́вање, n. (ист.) vide додијевање.

доде́вати се, дòдȇвām се, (ист.) vide додијевати се.

дòденути се, нȇм се, (ист.) vide додјенути се.

додèсити се, дòдесӣм се, v. r. pf. vide догодити се: А тако *се додеси*| Баш у свету недељу —

дòдести се, денȇм се, (ист.) vide додјести се.

доди́вање, n. (зап.) vide додијевање.

доди́вати се, дòдӣвām се, (зап.) vide додијевати се.

додијáвање, n. der Ueberdruß, taedium.

додијáвати, дӣјāвām, v. impf. verdrießen, taedet.

дòдијати, јȃм, v. pf. verdrießen, taedet [vide догрдјети]: додијало ми је; Тавница ми није *додијала*,| *Додија* ми Арапка ђевојка| Долазећи јутром и вечером — *Додиј'о* је цару и ћесару,| У Латинској краљу Латинскоме —

додијèвање, n. (јуж.) 1) das Anrühren, attactus. — 2) (у Дубр.) vide досађивање [2].

додијèвати, дòдијевām, v. impf. (у Дубр.) vide досађивати [2].

додијèвати се, дòдијевām се, v. r. impf. (јуж.) чега, anrühren, attingere: Би рекао и би се заклео| Да *се* зеко земље не *дод'јева* —

дòдинути се, нȇм се, (зап.) vide додјенути се.

додирки́вање, n. das Berühren, contactio.

додирки́вати, дӣркујēм, v. impf. berühren, contingo.

доди́рнути, дòдӣрнēм, v. pf. berühren, attingo.

доди́рнути се, дòдӣрнēм се, v. r. pf. кога или чега, berühren, attingo. [cf. дотаћи (дотаknути) се].

дòдисти се, динȇм се, (зап.) vide додјести се.

дòдјенути се, нȇм се, **дòдјести се**, дједȇм (дјенȇм) се, [југоз.] v. r. pf. кога, до чега, anrühren, attingo: нијесам је ни додио.

дòдола, f. **дòдоле**, f. pl. неколико дјевојака кад је суша иду по селу од куће до куће, те пјевају и слуте да удари киша. Једна се дјевојка свуче до кошуље са свијем, па се онако гола увеже и обложи различном травом и цвијећем тако, да *јој* се *кожа* нигдје не види ни мало, и то се зове *додола* (начинила се као додола — реку дјевојци, или жени, која се много накитила по глави): па онда зађу од куће до куће. Кад дођу пред кућу, онда додола игра сама, а оне друге дјевојке стану у ред и пјевају различне пјесме; по том домаћица, или друго какво чељаде, узме пун котао или кабао воде, те излије на додолу, а она једнако игра и окреће се. У додолскијем се пјесмама припијева на крају уза сваку врсту: *ој додо! ој додоле*, и п. Наша дода Бога моли, *ој додо! ој додоле!*| Да удари росна киша, *ој додо! ој додоле!* У Србији су од прије у додоле ишле по селима наше кућевне дјевојке, а сад понајвише иду Циганке, да би што испросиле. У војводству нови свештеници забрањивали су додоле, као и краљице, али се опет могу још гдјешто видјети. cf. [чароице 1,] пропруше.

дòдолскӣ, кā, кō, n. п. пјесма. cf. додола.

додржати, жӣм, v. pf. halten bis —, teneo usque —: Кад си брацу коња *додржала* —

дòђенути се, нȇм се, (јуж.) vide додјенути се.

дòђести се, ђедȇм (ђенȇм) се, (јуж.) vide додјести се.

дòжалити се, лӣ ми се, v. r. pf. so viel Leid sein daß man nicht mehr aushalten kann, misereri, cf. сажалити се: *Дожали се* Туркињи ђевојци —

дòжети, жањēм, vide дожњети.

доживети, (ист.) **доживити**, (зап.) **доживјети**, (југоз.) **доживљети**, (јуж.) вӣм, v. pf. erleben, video. [cf. доживети].

доживети, вēм, (по зап. кр.) vide доживјети.

дòживљање, n. vide дожњевање.

дòживљати, њēм, vide дожњевати.

дожњевање, n. das Zu-Ende-Ernten, messis finitio. [cf. дожињање].

дожњевати, дòжњевām, v. impf. zu Ende ernten, meto (absolvo messem). [cf. дожињати].

дожњети, жањēм, v. f. zu Ende ernten, meto (absolvo messem). [cf. дожети].

до̀звати, дозо̀вêм, v. pf. 1) errufen, advoco: звао сам га, па га нијесам могао *дозвати*, т. ј. није могао чути, да ми се одзове. — 2) herbeirufen, advoco: *дозвао* сам га к себи.

до̀звати се, дозо̀вêм се, v. r. pf. in ſich gehen, beſſer werden, ad frugem redeo: *дозвао се* мало; нигда *се* он не ће *дозвати*.

дози́ва̂ње, n. 1) das Errufen, das Berufen, advocatio. — 2) das Beſſerwerden, *то* redire ad fruges.

дози́вати, до̀зи̂ва̂м (до̀зи̂вљêм), v. impf. 1) errufen, advoco. — 2) herbeirufen, berufen, advoco.

дози́вати се, до̀зи̂ва̂м (до̀зи̂вљêм) се, v. r. impf. in ſich gehen, beſſer werden, ad fruges redeo.

дозлогр̀дити, дозло̀гр̂ди̂м, v. pf. vide догрдити: дозлогрдио ми је већ.

до̀зу̂лци, *до̀зула̂ца̂*, *m. pl.* (*у шајкашком баталиону?*).

дозна́ва̂ње, n. das Erfahren, exploratio.

дозна́вати, до̀зна̂јêм, v. impf. erfahren, rescio.

до̀знати, на̂м, v. pf. erfahren, rescio. [cf. обазнати, сазнати, узнати].

до̀зрети, ри̂м, v. pf. reifen, maturor.

доигра́ва̂ње, n. das Geſprungen-Kommen, adsaltatio (?).

доигра́вати, ѝгра̂ва̂м, v. impf. geſprungen kommen, advento saltans.

дои̇грати, до̀игра̂м, v. pf. 1) geſprungen kommen, advenio saltans. — 2) н. п. доиграо је већ, ſein Tanzen iſt ſchon aus, saltare jam non potest.

до̀иста, [vide] заиста, wirklich, certe.

дои̇сти, до̂ђêм, vide доћи.

до̀итâње, n. vide **дохитање**.

до̀итати, та̂м, vide **дохитати**.

до̀итити, ти̂м, vide **дохитити**.

до̀јаати, до̀јашêм, vide **дојахати**.

доја́вити, до̀ја̂ви̂м, v. pf. н. п. овце, т. ј. довести овце (идући пред њима) кући, herbeibringen, adduco (vom Hirten), der vor den Schafen hergeht, die ihm folgen): Док *дојави* на торине овце —

до̀јадити, ди̂м, v. pf. überläſtig werden, permolestus sum, коме ко или што, [vide] догрдјети, cf. досадити: Мени твоји просци *дојадише* — Е Турћији земљи *дојадише* —

до̀јадити се, ди̂ се, v. pf. коме што, vide досадити се: Те чекају Турке у Сутјеску,| Докле им *се* било *дојадило* —

дојаи́ва̂ње, n. vide **дојахивање**.

дојаи́вати, ја̀ујêм, vide **дојахивати**.

доја̀кошњи̂, њâ, њê, vide досадашњи.

до̀ја̂ти, до̀јашêм, vide **дојахати**.

до̀јахати [дојаати, дојати], до̀јашêм, v. pf. 1) hergeritten kommen, adequito, advenio equo vectus [cf. дојездити]. — 2) н. п. дојахао је већ, mit ſeinem Reiten iſt ſchon aus, equitare jam non potest.

дојахи́ва̂ње [дојаивање], n. das Herbeireiten, adequitatio.

дојахи́вати ја̀хујêм, [дојаивати], v. impf. geritten kommen, adequito.

дојѐдрити, ри̂м, v. pf. (у примор.) heranſegeln, navi advehi.

дојѐздити, ди̂м, v. pf. heranreiten, advehi equo [vide дојахати 1]: У том свати под град *дојездише* —

до̀јêње, n. 1) das Säugen, nutritio. — 2) das Saugen, lactatio.

до̀јести, једêм, [ист. и јуж.] v. r. pf. 1) zu Ende eſſen, coenam finire. — 2) већ си дојео, du wirſt nie mehr eſſen, non amplius comedes.

до̀јести се, једêм се, [ист. и јуж.] v. pf. већ ми се дојело месо, ich bin ſchon deſſen überdrüſſig, satietas ejus me tenet.

до̀јилица, } f. vide дојкиња: Не шће дават'
до̀ји̂ља, } чедо на *дојиље* —

до̀ји̂ље, n. die Ammenpflege, nutricatio: Три године била на *дојиљу* —

до̀јисти, (зап.) vide дојести.

до̀јисти се, (зап.) vide дојести се.

до̀јити, ји̂м, v. impf. 1) кога, ſäugen, uberibus alere, mammam praebere: Лијепо блеји, али зло *доји*. — 2) (an der Bruſt) ſaugen, lactare, cf. [vide] сисати: закуми га мајчиним млијеком, ког сте из једних прси *дојили*.

до̂јка, f. (ст.) vide сиса: Узрастоше *дојке* у њедрима — *Дојке* расту, прслуци пуцају —

до̏јкиња, f. Amme, nutrix. cf. [баба 3,] дојиља, [дојилица,] дојница.

до̀јмити се, до̂јми̂м се, v. r. pf. кога, чега, mit Worten berühren, attingere, mentionem facere.

до̂јница, f. (у Имоск.) vide дојкиња.

До̀јчин, m. Mannsname, nomen viri.

до̏к, bis (in der Zeit), usque ad [cf. 1 дока, доке, докле 1 и 2, докале, доклен, што 7]: док дође; док приспије; *Док* се једном не смркне, другом не мож' сванути; *Док* се гора преођене листом —

1. **до̏ка**, у пјесмама, vide док: Да играмо, да пјевамо,| *Дока* војна не имамо —

2. **До́ка**, f. Frauenname, nomen feminae (hyp. v. Докна?).

дока́зати, до̀ка̂жêм, v. pf. 1) begreiflich machen, facere perspicuum. — 2) heimlich ſagen, hinterbringen, defero, denuncio.

доказива̂ње, n. 1) das Erſagen (Begreiflichmachen), curatio ut quis rem norit. — 2) das heimliche Angeben, delatio.

доказивати, ка̀зујêм, v. impf. 1) begreiflich machen, facio perspicuum. — 2) hinterbringen, heimlich ſagen, defero: *доказује* Турцима. [— 3) vide тврдити 2.]

до̀ка̂лê, vide докле: А полако, незнани јуначе,| *Докале* те ја упитам само| Од кога си краја из свијета —

до̀касати, са̂м, v. pf. getrappt kommen, tolutim advenio.

докаси́ва̂ње, n. das Herantrappen, adventatio (equitantis).

докаси́вати, ка̀сујêм, v. impf. herantrappen, advento equo vectus.
докаски́ва̂ње, n. dim. v. докасивање.
докаски́вати, ка̀скујêм, dim. v. докасивати.
дȍке, у пјесмама, vide док: *Доке* једном у чету не одем —
дȍклањати, ња̂м, v. pf. 1) н. п. подне, bis zu Ende beten (von den türkiſchen Serben), orationem finio: чекај док *докланьа*. — 2) докланьао си, du wirſt nicht mehr beten, non amplius orabis: Нека клања, већ је *докланьао* —
дȍклати, кољêм, v. pf. zu Ende ſchlachten, penitus jugulo: Он га закла, али га не *докла* —
дȍклē, [cf. докале, доклен] 1) ſo weit als, quousque: *докле* се може очима видјети [vide док]. — 2) ſo lange als, quousque: чека *докле* киша престане. cf. [vide] док. — 3) wie weit, quousque: *докле* си ишао? — 4) wie lange, quousque: *докле* ће овако бити?
[**доклегод**, ſo weit immer, quousque. cf. д о г о д, догођ.]
дȍклēн, vide докле: *Доклен* љубе, дотлен вјеру дају —
Дȍкна, f. Frauenname, nomen feminae.
Дȍко, m. Mannsname, nomen viri.
дȍколан, лна (дȍкȏна), но, [докон (докоон), a, o] Zeit wozu habend, cui tempus est: нијесам *доколан*. [vide беспослен].
дȍколена, f. (ист.) vide докољена.
дȍколеница, f. (ист.) vide докољеница.
дȍколети, ли̂м, (ист.) vide докољети.
дȍколина, f. (зап.) vide докољена.
дȍколиница, f. (зап.) vide докољеница.
дȍколити, ли̂м, (зап.) vide докољети.
дȍколица, f. die Muße, tempus otii: отиђи ћу гдјегод на *доколици*. [vide беспослица 1]. cf. доколан.
дȍкољена, f. (у Ц. г.) 1) vide докољеница. — 2) цвијет планински, који се зове и *горска ружа* и *Турчин-цвијет*.
дȍкољеница, f. (pl. gen. дȍкољенӣцā) (јуж.) Art tüchener Knopf-Strümpfe ohne Fuß, tibialium genus. cf. [докољена 1, дизлуке, дизлуци, тозлуке,] тозлуци.
дȍкољети, кȍли̂м, v. pf. Muße haben, otium est. cf. [vide] доспјети [3].
дȍкȏн (дȍкоон), a, o, vide **доколан**.
докȏнати, на̂м, v. pf. (у Славонији) vide свршити.
доконȏбати, ба̂м, v. pf. mühſelig durchbringen, aegre transigere: једва ћу годину *доконобати*.
докȏнчати, ча̂м, v. pf. beendigen, finire. [vide свршити] cf. докрајчити.
докȏпати, па̂м, v. pf. 1) zu Ende graben, perfodio. — 2) ergreifen, apprehendo. [vide шчепати] cf. докопати се.
докȏпати се, па̂м се, v. r. pf. чега, etwas erwiſchen, apprehendo [vide дочепати се]: *Докопао се* као ћелав кане.
докотȕрати, ра̂м, v. pf. vide дотетурати.
докра́ђа̂ње, n. das heimliche Heranſchleichen, τὸ arrepere.
докра́ђати се, дȍкра́ђа̂м се, v. impf. heimlich ſich herbeiſchleichen, clam arrepo. cf. красти се, п р и к р а д а т и с е.
дȍкра̀јчити, чӣм, v. pf. zu Ende bringen, finire [vide свршити]: *докрајчио* је већ.
дȍкрасти се, докра́ђе̂м се, v. r. pf. vide прикрасти се.
докрȍчити, дȍкрочӣм, v. pf. mit einem Schritte erreichen, uno gradu assequi: Ко краче више него може *докрочити*, пребиће гњатове; Једном крочи до коња *докрочи* —
дȍксат, m. die Altane, der Altan, solarium, subdiale, moenianum. [cf. диванана, трабозан, 1 ћошак].
докусури́ва̂ње, n. das Salbiren, solutio residui.
докусури́вати, сȕрујêм, v. impf. ſalbiren, solvere residuum. cf. [vide] измиривати.
докусу́рити, докȕсȕрӣм, v. pf. ſalbiren, vollends bezahlen, solvere residuum. [vide 1] и з м и р и т и. cf. намирити.
докучи́ва̂ње, n. vide дохватање.
докучи́вати, кȕчујêм, vide дохватати.
докȕчити, дȍкȕчӣм, v. pf. 1) vide дохватити. — 2) што памећу докучити, begreifen, capio.
докȕчљив, a, o, vide досјетљив.
до́ла, f. vide долина [1].
долā̀гати, дȍлажêм, v. pf. 1) коме што, lügenhafte Nachricht hinterbringen, defero mendacium. — 2) ſich auslügen, satis esse mentitum.
долагива̂ње, n. das lügenhafte Hinterbringen, delatio mendax.
долагѝвати, лā̀гујêм, v. impf. lügenhaft hinterbringen, defero mendacium.
дȍлажење, n. das Kommen, ventitatio. [cf. дохођење (доођење)].
[**долаз**, m. vide долазак; *види* s. v. доход 1.]
дȍлазак, ска, m. die Ankunft, adventus. cf. доход [(дооод) 1, доходак (доодак) 1, долаз].
дȍлазити, зӣм, v. impf. 1) kommen, venio [cf., доходити (дооодити)]. — 2) долази вода, ſchwillt, crescit flumen. — 3) koſten, costare, [vide] в р и ј е д и т и, cf. стајати: Даде њему лака цевердара,| Он *долази* пет стотину гроша —
дȍлајати, јêм, v. pf. 1) herbeibellen, advenio latrans. — 2) долајаће и он, mit ſeinen Nachreden wird es aus ſein, desinet incusare: долајао је већ.
дȍлама,* f. das ſerbiſche lange Unterkleid, worüber der Gürtel kommt, tunica (?).
доламе́тина, f. augm. v. долама.
дȍламица, f. dim. v. долама.
дȍлāп, дола́па, (cf. долаф) m. (у Србији и у Босни по варошима) ein Kaſten, cistae genus. [cf. орман].
[**долаф**, m. vide долап.]
1. **дȍлац**, до́ца, m. dim. v. дȏ.
2. **до́лац**, до́ца, m. (у Дубр.) vide врт.

до̀ле, (ист.) vide доље.
до̀левак, до̀лёвка, m. (ист.) vide дољевак.
доле́ва̂ње, n. (ист.) vide долијевање.
доле́вати, до̀лёва̂м, (ист.) vide долијевати.
доле́та̂ње, n. (ист.) vide долијетање.
доле́тати, до̀лёћêм, (ист.) vide долијетати.
долѐтети, (ист.) } **ти̂м,** v. pf. angeflogen kommen, advolo.
долѐтити, (зап.) }
долѐтјети, (југоз.) }
долѐтнути, до̀летнêм, v. pf. dim. v. долетјети: Полетни ми, *долетни* ми, сиви соколе — Окле сте ми јутрос *долетнуле* —
долѐћети, лѐти̂м, (јуж.) vide долетјети.
до̀ли, 1) (зап.) vide доље. — 2) (до ли) adv. außer, praeter. [vide осим]. cf. до.
до̀либаша,* m. онај који сједи у горњему челу, der den ersten Sitz an der Tafel einnimmt, qui primum locum occupat in triclinio.
до̀либашин, a, o, des долибаша, illius qui primum locum occupat.
до̀ливак, до̀ли̂вка, m. (зап.) vide дољевак.
доли́ва̂ње, n (зап.) vide долијевање.
доли́вати, до̀ли̂ва̂м, (зап.) vide долијевати.
до̀лија, f. чаша којом се напија, Zutrinkbecher, poculum quod propinant: Савила се долибаши око *долије* —
доли́јати, до̀ли̂ја̂м, v. pf. ausfuchsen (von лија), d. i. zu Ende sein mit seinen Fuchskünsten, deprehendor: Е лијо! сад си *долијала* —
долијѐва̂ње, n. vide дољевање.
долијѐвати, до̀лијева̂м, v. impf. vide дољевати.
долијѐта̂ње, n. (јуж.) das Zufliegen, advolatio.
долијѐтати, до̀лијећêм, v. impf. (јуж.) herbeifliegen, advolito.
до̀ликовати, кујê, v. impf. коме шта, anstehen, decet. [cf. 1 личити, одликовати, подносити 5, понијети 5, приликовати, уисати, шиковати се; пристојати се].
до̀лина, f. 1) das Thal, vallis. [cf. вртача 1, 1 до, дола, 3 драга 1]. — 2) пало на долину, т. ј. доље, на земљу, auf den Boden, in terram: Скочише му очи на *долину* —
до̀линица, f. dim. v. долина.
до̀лити, до̀лијêм, v. pf. 1) чашу, буре, voll gießen, impleo. — 2) nachgießen, affundo: долиј још мало.
до́лица, f. dim. v. дола.
до̀лма[*], f. 1) das Füllsel, impensa [vide надев]. cf. надјев. — 2) (у Бан.) vide насап[1].
До̀љани, m. pl. 1) варош у Маћедонији (или у Бугарској?). Приповиједају да су од прије бивали велики панађури на Дољанима: Плави зумбул оде на *Дољане* — Радоване, кад ћеш на *Дољане*? — 2) некако мјесто у Зети: — — паде на *Дољане*| Крај Златице више Подгорице —
до̀ље, (јуж.) [cf. дољена] 1) unten, infra. — 2) hinunter, infra.
до̀љевак, до̀лијевка, m. [јуж.] оно вино којијем се буре дољева (као што се старо вино сваке године дољева), der Füllwein, vinum quod affunditur.
до̀љева̂ње, n. (јуж.) [cf. долијевање] 1) das Vollgießen, impletio. — 2) das Nachgießen, affusio.
до̀љевати, ва̂м, v. impf. (јуж.) [cf. долијевати] 1) vollgießen, impleo. — 2) nachgießen, affundo.
до̀љена̂, vide доље: Ево ти га низ коња *дољена* —
до̂љни̂, a, o, vide доњи.
до̂м, до̀ма, m. (loc. до̀му, pl. до̀мови, до̀мо̂ва̂) 1) das Haus (meist im moralischen Sinne, sonst кућа[1]), domus (familia): како сте на дому? — 2) vornehme Familie, familia nobilis, cf. кућа[3]: Ожени се сирома Узе мому од *дома* —
до̀ма, 1) zu Hause, domi: Смиљанићу, *дома* дер се нађи — 2) nach Hause, domum: Ајде, мома, да идемо *дома* —
дома̀да̂р, домада́ра, m. vide домаћин. cf. напијање.
дома̀зет, } m. (у Ц. г.) vide уљез.
дома̀зетовић, }
дома̀зетство, n. (у Ц. г.) пошао на домазетство, т. ј. ушао жени у кућу, постао домазет, er ist домазет geworden, nupsit uxori suae.
дома̀злук, m. was bei Hause bleibt, nicht feil ist, quod domi servatur (de grege): оставио за *домазлук*. cf. [vide] припаша.
домаи́ва̂ње, n. vide домахивање.
домаи́вати, ма̀ујêм, vide домахивати.
дома́ја, f. (у Барањи) die Heimath, solum natale: потегло марвинче на своју *домају*. [vide] завичај, cf. постојбина.
до̀мак, мка, m. hyp. v. дом: На љубицу, мајко, У свој *домак*, мајко — (кад се челе зову у кошницу).
дома́мити, до̀ма̂ми̂м, v. pf. herbeilocken, pellicio.
домамљи́ва̂ње, n. das Anlocken, allectatio.
домамљи́вати, ма̀мљујêм, v. impf. anlocken, allecto.
1. **до̀ма̂ћи̂,** m. pl. adj. die Hausgenossen, domestici. [vide кућани].
2. **до̀ма̂ћи̂, ћа̂, ћê,** н. п. хљеб, Haus-, domesticus. cf. [2] домашњи, кућевни.
3. **дома̀ћи, до̀макнêм,** v. pf. gelangen, pervenire: Сви су лепи, не *домакли* дома — Петар црче, мало не *домаче*,| Мртав Нико дивојци у крило —
дома̀ћин, m. der Hausvater, paterfamilias. [cf. домадар, газда 1, стопанин]. Кад путник дође пред каку кућу, а не зна чија је, он виче: „о *домаћине*!“ За здравље нашега брата *домаћина* (кад се напија); Весели се, кућни *домаћине* —
дома̀ћинов, a, o, des Hausvaters, patrisfamilias.
дома̀ћица, f. die Hausfrau, materfamilias. [cf. газдарица, скуба, стопаница].
дома̀ћичин, a, o, der Hausfrau, matrisfamilias.

дома́хивање [домахивање], n. das Winken mit der Hand, τὸ manu vocare.

дома́хивати, ма̀хујем, [домахивати] v. impf. n. n. руком, einem mit der Hand winken, damit er herbeikomme, manu quem vocare: Грлом вичe, руком *домахује* —

до̀машћање, n. das Erreichen, contactio.

до̀машати, ша̀м, v. impf. erreichen, attingo. [cf. дохватати].

дома́шити (до̀машити), до̀ма̂шим (до̀машим), v. pf. erreichen, attingo. [cf. дохватити].

1. **до̀ма̂шњи**, m. pl. adj. vide [кућани] до̀ма̂ћи.

2. **до̀ма̂шњи**, ња̂, ње̂, vide [2] до̀ма̂ћи.

до̀медежа, m. у приповијеци: Ја сам јарац *домедежа*, — казао јарац курјаку.

до̀мет, m. Wurfweite, teli jactus: убити (из пушке) на домет; И на *домет* танком пушком убит' —

до̀метак, тка, m. der Zusatz, additamentum.

домѐта̂ње, n. 1) das Zusetzen, additio. — 2) das Eben-so-weit-werfen, aequalis jactus [vide добацивање 2].

домѐтати, до̀мећем, v. impf. 1) hinzusetzen, addo. [cf. надометати]. — 2) eben so weit werfen (im Steinwurf), aequali distantia jacio. cf. [vide] добацивати [2].

до̀метнути, не̂м, v. pf. 1) hinzusetzen, addo. [cf. надометнути, приврћи]. — 2) eben so weit werfen, aeque longe jacio. [vide] добацити [2], cf. доврћи.

домири́ва̂ње, n. das Voll-machen durch einen Zusatz, τὸ explere additione.

домири́вати, мѝрујем, v. impf. durch einen Zusatz voll machen, explere additione.

домири́ти, до̀мѝрим, v. pf. durch Zusatz voll machen, explere additione: немам десет гроша пунијех, домири ми (да бих имао толико).

до̀мислити се, ли̂м се, v. r. impf. чему, Rath schaffen, expedio. [cf. довити се].

домишља́ва̂ње, n. das Nachsinnen, cogitatio. [cf. домишљање].

домишља́вати се, мѝшљава̂м се, v. r. impf. nachsinnen, Rath schaffen, cogito. [cf. домишљати се].

домишља́н, n. (scherzhaft) der Schafferath, plenus consilii.

домишља́нка, f. Schafferath (ein Frauenzimmer), mulier consilii plena: Јер је моја мајка *домишљанка* —

домишља́нов, a, o, des Schafferaths, pleni consilii.

домишља́ње, n. vide домишљавање.

домишља́т, a, o, leicht Rath schaffend, plenus consilii [vide досјетљив]: Јер је моја *домишљата* мајка: Свему би се чему домислила —

домишља́ти се, до̀мѝшља̂м се, vide домишљавати се.

до̀мовина, f. Haus und Hof, das Besitzthum, armenta et praedia.

домо̀лити се, до̀молим се, vide умолити се.

домо̀родац, родца, m. ein Eingeborner, Inländer, indigena. [cf. отаџбеник].

до̀муз[*], m. (у Сријему) некакав оток на коњу [der Milzbrand, anthrax. vide бедреница].

до̀мчати се, ча̂м се, v. r. pf. чега, (у Дубр.) vide [дочепати се] докопати се.

дона́ша̂ње, n. vide доношење.

дона́шати, до̀на̂ша̂м, v. impf. vide доносити.

до̀ндȅ (до онде), **до̀ндоле̂**, (у Рисну) bis dorthin, usque illuc [cf. донле].

до̀некле̂, bis auf eine gewisse Strecke, usque aliquo. [cf. доникле].

до̀нѐти (доне́ти), до̀несе̂м (донѐсе̂м), (ист.) vide донијети.

до̀нијети, до̀несе̂м (донѐсе̂м), (до̀нио, до̀нијела, ло), v. pf. (јуж.) bringen, adfero.

до̀никле̂, (у Сријему и у Бачк.) vide донекле, до̀нле̂, (у Барањи) bis dahin, eo usque. cf. [vide] донде.

до̀нос, m. нема *доноса* ни дохода (рече се за самохраницу), Zutrag, quod affertur.

до̀носац, сца, m. der Bringer, qui adfert: Мој стечниче и *доношче*, пунан доме! —

доно̀сити, до̀носи̂м, v. impf. [cf. донашати] 1) bringen, adfero. — 2) ertragen, erlauben, fero, permitto [vide допуштати]: доноси ми вјера, mein Glaube erlaubt mirs.

доно̀шење, n. das Bringen, adlatio. [cf. донашање].

до̀њак, доња́ка, m. 1) камен воденични, der Bodenstein, meta. — 2) у картама, der Untere (im Kartenspiel).

до̀њи, ња̂, ње̂, [доњни] der untere, inferior.

доњо̀земац, зе̂мца, m. der Unterländer, homo terrae inferioris.

доњо̀зе̂мка, f. die Unterländerin, mulier terrae inferioris.

доњо̀земски, ка̂, ко̂, unterländisch, terrae inferioris.

доњо̀селац, сеоца, m. Einer aus dem untern Dorfe, inferioris pagi incola: Да се биje с *доњосеоцима* —

до̀од, m. vide доход. cf. донос.

до̀одак, до̀отка, m. vide доходак.

до̀одац, до̀оца, m. vide доходац.

доо̀дити, до̀одим, vide доходити.

доо̀ђење, n. vide дохођење.

до̀падање, n. 1) das Herbeieilen, adcursus. — 2) das Fallen ins Unglück, u. s. w., acceptio mali, vulnerum. — 3) das Gefallen, probatio.

до̀падати, да̂м, v. impf. 1) herbeilaufen, adcurro. — 2) fallen ins Unglück, adfligor: допадати рана, муке. — 3) zu Theil werden, obtingo, in manus venio.

до̀падати се, да̂м се, v. r. impf. gefallen, placeo, probor: то ми се допада.

допарки́ва̂ње, n. das Herlaufen, adcursus.

допарки́вати, па̀ркујем, v. impf. herlaufen, adcurso (?).

до̀пасти, паднем, v. pf. 1) herbeilaufen, accurro:

глас допаде; Дамьан паде, а љуба *допаде* — У то доба и Богдан *допаде* — 2) fallen (ins Unglück), accipere: допасти рана, муке. — 3) zu Theil werden, obtingo [vide припасти 2]: ово ми је допало.

дòпасти се, паднêм се, v. r. pf. (у војв.) gefallen, placeo, probor. [vide свидјети се].

дòпевати, вâм, (ист.) vide допјевати.

допéћи, пèчêм, v. pf. ausbacken, pinso: овај хљеб није *допечен*.

дòпивати, вâм, (зап.) vide допјевати.

дòпирâње, n. das Reichen, ſich Hinſtrecken, τὸ attingere.

дòпирати, рêм, v. impf. до чега, gelangen, reichen, ſich erſtrecken, attingo.

допи́рити, дòпи́рим, v. pf. ſchnaufend herankommen, anhelans advenio.

допи́рлати, лâм, v. pf. heranjagen, adigo. cf. дотјерати.

допи́сати, дòпи̏шêм, v. pf. ausſchreiben, zu Ende ſchreiben, perscribo.

допи́сивâње, n. das Ausſchreiben (zu Ende ſchreiben), perscriptio.

допи́сивати, пи̏сујêм, v. impf. zu Ende ſchreiben, perscriptito.

дòпјевати, вâм, v. pf. (јуж.) 1) ſingend herbeikommen, advento cantans. — 2) zu Ende ſein mit ſeinem Singen, cantare desino.

дòплакати, плачêм, v. pf. weinend herankommen, advenio flens.

доплаки́вâње, n. das Herankommen mit Weinen, adventus flentis.

доплаки́вати, плàкујêм, v. impf. плачући долазити, weinend herankommen, advenio flens.

дòплата, f. н. п. кад се пазари ствар рђавија за бољу па се уз рђавију још што доплати, или кад је мени ко што дужан па ми да или учини што што вриједи више од дуга, те ја њему ваља да доплатим, der Zuſchuß, additamentum. cf. прид.

доплáтити, дòплâтîм, v. pf. zuzahlen, aufzahlen, addere.

доплаћи́вâње, n. das darauf-zahlen, solutio.

доплаћи́вати, плâћујêм, v. impf. daraufzahlen, solvo.

доплèсти, плèтêм, v. [pf.] 1) zu Ende flechten, pertexo. — 2) једва сам доплео, mit Mühe herbeikommen (z. B. von einem Kranken), aegre advenio.

дòплетâње, n. das zu-Ende-flechten, pertextio (?).

дòплетати, дòплећêм, v. impf. zu Ende flechten, pertexo.

дòпливати, вâм, } v. pf. ſchwimmen bis —, herzu-
дòплòвити, вîм, } ſchwimmen, adnato: Плови, плови, мој зелени венче!| Те *доплови* до Бурђева двора —

дòпљéскати, дòпљéскâм, v. pf. daher geplatſcht kommen, advenio per viam luto et aquis inviam.

дòправити, вîм, v. pf. vide доградити [3]: А себе си горе *доправила* —

дòправљâње, n. vide дограђивање [2].

дòправљати, љâм, v. impf. vide дограђивати [2].

дòпре́жати, дòпрêжâм, vide довребати.

дòпрêти, (ист.) } дòпрêм, (дòпрò, дòпрла, ло)
дòпријети, (јуж.) } v. pf. gelangen, reichen, attingere.
дòпрîти, (зап.) }

дòпунити, нîм, v. pf. anfüllen, nachfüllen, expleo.

дòпуњáвање, n. das Anfüllen, expletio. [cf. допуњање].

дòпуњáвати, дòпу̏њâвâм, v. impf. anfüllen, nachfüllen, expleo. cf. допуњати.

дòпу̏њање, n. vide допуњавање.

дòпу̏њати, дòпу̏њâм, vide допуњавати.

дòпу̏стити, дòпустîм, v. pf. erlauben, permitto. [cf. дати 2].

дòпу̏штање [допушћање], n. das Erlauben, permissio.

дòпу̏штати, дòпу̏штâм (cf. допушћати) v. impf. erlauben, permitto. [cf. доносити 2].

дòпуште́ње [допушћење], n. die Erlaubniß, permissio. [cf. изун, тестир 2].

дòпу̏шћање, n. vide **допуштање**.

дòпу̏шћати, дòпу̏шћâм, vide **допуштати**.

дòпушће́ње, n. vide **допуштење**.

Дóра, f. Frauenname, nomen feminae: Љубиш, *Доро*, Мартина?

дòрамак, дòрâмка, m. (у Бранич.) женски зубун (без рукава само *до рамена*), Art Frauenrock ohne Aermel, vestis genus.

1. **дòранити**, нîм, v. pf. früh kommen, mane venio.

2. **дорáнити**, дòрâнîм, vide **дохранити**.

дорањи́вâње, n. vide **дохрањивање**.

дорањи́вати, рàњујêм, vide **дохрањивати**.

дòраст, а, о, vide доратаст: Ево јунак на коња *дораста* —

дорáсти, рáстêм, v. pf. heranwachſen, adolesco.

дòрат,* m. der Braune, equus fuscus, spadix. [cf. дорин].

дòратаст, а, о, н. п. коњ, ждријебе, кобила, bräunlich, fuscus. [cf. дораст].

дòратов, а, о, des Braunen (Pferdes), equi fusci.

дорàчић, m. dim. v. дорат.

дорènути, дòренêм, v. pf. (у Лици) vide [дотјерати 1. и 2.] догнати.

дòри до, (по ист. кр.) bis, usque ad, cf. ha: Узидаше *дори* до појаса —

дòрић, дорúна, m. vide дорат: Друга гаћа пашу на *дорина* —

дóро, m. hyp. v. дорат.

дòрóц, дорóца, m. (у Сријему и у Бачк.) Art Oberkleid, pallii genus: У девојке сукња од паргала,| А у оца нема ни *дороца* —

дòручак, чка, m. das Frühſtück, jentaculum. [cf. предручак, ручак 2].

дору̏чати, дòру̏чâм, v. pf. bis zu Ende ſpeiſen, coenam finire.

дòручковâње, n. das Frühſtücken, jentatio.

дòручковати, кујêм, v. impf. und pf. frühſtücken, jentare. [cf. ручати 2].

дѐруша, f. дорастаста кобила, die Braunſtutte, equa fusca.

дȍсада, f. der Ueberdruß, die Beläſtigung, taedium, molestia. [cf. потега 2].

дȍсâдан, дна, дно, läſtig, molestus.

досàдашњи, њâ, њē, der bisherige, qui adhuc fuit. [cf. дојакошњи].

досáдити, дȍсâдим, v. pf. n. p. 1) виноград, купусну лијеху, vollends ſetzen, insero. — 2) коме, ſchaden, nocere: он мени не може ништа *досадити*. — 3) досадило ми је то, Es verdrießt mich ſchon, ich bin es überdrießig, taedet me [vide догрдјети]: досадно ми је, molestum esse. cf. додијати.

досáдити се, дȍсâди се, v. r. pf. läſtig werden, taedet [cf. дојадити се, укахнути се]: досадило ми се —

досађívање, n. 1) das Vollends-ſetzen, insitio. — 2) das Läſtig-werden, molestia. [cf. додијевање, дањање]. — 3) das Schaden, noxa.

досађívати, сâђујēм, v. impf. 1) vollends ſetzen, insero. — 2) läſtig werden, molestus sum. [cf. додијевати, дањати]. — 3) ſchaden, nocere.

досађívати се, сâђујē се, v. r. impf. läſtig werden, taedet.

досе́гнути, дȍсēгнēм, vide **досећи**.

досе́зање, n. das Erreichen, τὸ attingere.

досе́зати, дȍсēжēм, v. impf. erreichen, attingere.

досѐлити, дȍселим, v. pf. anſiedeln, facio ut quis huc migret et hic considat.

досѐлити се, дȍселим се, v. r. pf. ſich anſiedeln, commigro huc.

досељáвање, n. das Heranſiedeln, admigratio.

досељáвати, досѐљâвам, v. impf. heranſiedeln, colloco.

дȍсетан, тна, тно, (ист.) vide досјетан: Ја сам млада, али сам *досетна*,| Многом сам се досетила санку —

дȍсетити се, тȋм се, (ист.) vide досјетити се.

досѐтљив, а, о, (ист.) vide досјетљив.

дȍсећање, n. (ист.) vide досјећање.

дȍсећати се, ћâм се, (ист.) vide досјећати се.

досе́ћи [досегнути], дȍсēгнēм, v. f. erreichen, attingo: дохвати де ми ту књигу; — не могу је *досећи* (далеко је, или високо); *досегао* бијаше својијех двадесет и пет година. cf. достићи [3]; *досећи што памећу*.

досѝнути се, дȍсѝнēм се, v. r. pf. ſich bemächtigen, potiri, [vide] дочепати се, cf. докопати се: *досине ли се* он чега, то већ није више моје.

дȍситан, тна, тно, (зап.) vide досјетан.

дȍситити се, тȋм се, (зап.) vide досјетити се.

дȍситљив, а, о, (зап.) vide досјетљив.

дȍсићање, n. (зап.) vide досјећање.

дȍсићати се, ћâм се, (зап.) vide досјећати се.

дȍсјетан, тна, тно, (јуж.) vide досјетљив. cf. досетан.

дȍсјетити се, тȋм се, v. r. pf. (јуж.) чему, merken, gewahr werden, animadverto (ital. accorgersi). [cf. присјетити се].

досјѐтљив (дȍсјетљив), а, о, (јуж.) der ſich anfindet, consilii plenus [cf. докучљив, домишљат, досјетан]: досјетљив као Шијак (говори се у Срнјему).

дȍсјећање, n. (јуж.) das Gewahrwerden, animadversio.

дȍсјећати се, ћâм се, v. r. impf. (јуж.) gewahrwerden, animadvertere coepi.

доскáкање, n. Erſpringen, assecutio per saltum. [cf. доскакивање 2].

доскáкати, дȍскâчēм, 1) v. pf. herbeiſpringen, adsilio. — 2) v. impf. коме, ſo weit ſpringen als ein anderer, erſpringen, saltu assequor.

доскакívање, n. 1) das Heranſpringen, adsultus. — 2) vide доскакање. — 3) das nicht betrogen ſein, assecutio.

доскакívати, скâкујēм, v. impf. 1) скачући долазити, heranſpringen, ſpringend herankommen, adsilio. — 2) коме, ſo weit ſpringen als ein anderer, saltu assequor. — 3) nicht der Betrogene ſein, assequor.

дȍскора (до скора), bis vor kurzem (iſt er da geweſen), haud ita pridem.

дȍскочити, дȍскочим, v. pf. 1) до чега, до кога, herbeiſpringen, adsilio. — 2) коме, ſo weit ſpringen als ein anderer, erſpringen, saltu assequor. — 3) коме, erreichen, einholen, fig. nicht der Betrogene ſein, assequor: *доскочићу* ја њему! добро му је *доскочио*.

дȍскочица, f. cf. доскочити 3.

дȍсле, (ист.) } bisher, adhuc (у времену).
дȍсли, (зап.) }
дȍслије, (јуж.) }

дослужívање, n. das zu-Ende-dienen, finis servitutis.

дослужívати, слȕжујēм, v. impf. 1) zu Ende dienen, ausdienen, absolvo servitutem. — 2) н. п. чашу, т. ј. дотакати пуну, anfüllen, impleo: Сваком Грујо чашу *дослужује* —

дослȕжити, дȍслȕжим, v. pf. bis zu Ende dienen, serviisse usque ad finem [cf. послужити 1, наслужити 2]: није године *дослужио*.

дȍслух,* m. vide пријатељство [1]: С поповима у *дослуку* буд'те —

дослȕтити, дȍслȕтим, v. pf. erahnden, omine assequi.

дослуђívање, n. das Erahnden, assecutio omine.

дослуђívати, слȕђујēм, v. impf. erahnden, assequi omine.

досмр̏дети, (ист.) } досмр̏дим, v. pf. vide догрдјети: то ми је већ *досмрдјело*; он ми је већ *досмрдио*.
досмр̏дити, (зап.) }
досмр̏дјети, (југоз.) }
досмр̏ћети, (јуж.) }

досно́вати, дȍснујēм, v. pf. anzetteln, ordior (telam): мало имам пређе, не ћу моћи оснутка *досновати*.

доспе́вање, n. (ист.) vide доспијевање.

доспе́вати, дȍспēвам, (ист.) vide доспијевати.

доспе́так (дȍспетак), тка, (ист.) vide доспијетак.

дȍспети, пēм, (ист.) vide доспјети.

доспѝвање, n. (зап.) vide доспијевање.
доспѝвати, дòспѝвам, (зап.) vide доспијевати.
доспијѐвање, n. (јуж.) 1) das Reifen, maturitas. — 2) die Muße, otium.
доспијѐвати, дòспијевам, v. impf. (јуж.) 1) reifen, maturare: ове године воће рано *доспијева*. — 2) Muße haben, otium est mihi.
доспијѐтак, тка, m. (јуж.) vide [свршетак] доспјетак.
доспѝтак, (дòспитак), тка, m. (зап.) vide доспијетак.
дòспити, пӣм, (зап.) vide доспјети.
дòспјетак, тка, m. (у Боци) vide свршетак.
дòспјети, пијем, v. pf. (јуж.) 1) reifen, pervenio ad maturitatem: *доспјеле* трешње. — 2) zu Recht kommen, venio: гледај да *доспијеш* на ручак. — 3) Muße haben, otium est [cf. докољети]: доћи ћу ти кад *доспијем*. — 4) (по југоз. кр.) vide свршити: Што се не почне, то се не *доспије*.
дӧст,* дӧста, m. vide пријатељ.
1. **дӧста**, genug, satis [cf. довољане, довољно]: *доста* је твога; *доста* је његова; *доста* ка' и Балатина.
2. **Дӧста**, f. hyp. v. Достана.
дòстајање, n. 1) das Hinreichen, sufficientia. — 2) der Anſtand, decor.
дòстајати, jê, v. impf. hinreichen, sufficere.
дòстајати се, òjӣм се, v. r. 1) pf. (у пјесми има и без *се*) ſich würdig machen, dignum se praebere [cf. достојати се]: Ниси раја *достајала*,| Већ си пакла заслужила — 2) impf. достоји се коме што, ſich geziemen, decet: дјевојци *се* (или жени) не *достоји* у олтар ући; њему *се достоји*.
Дòстана, f. Frauenname, nomen feminae.
дòстанути, нê, | v. pf. 1) hinreichen, sufficio:
дòстати, станê,| Биће тебе вина изобила,| Ако цару не ће ни *достати* — 2) den Boden (im Waſſer) mit Füßen erreichen, fundum attingere: је ли дубоко? може ли *достати*?
дӧстӣг, *т. н. и. извио га на* достиг.
дòстигнути, нêм, vide достићи.
дӧстӣжан, жна, жно, који може достићи, der erreicht, einholet, qui assequitur: Бог је спор, али је *достижан*.
дòстизање, n. 1) das Einholen, consecutio. — 2) vide дотјецање.
дòстизати, стижêм, v. impf. 1) einholen, consequor. — 2) vide дотјецати.
дòстићи [достигнути], стигнêм, v. pf. 1) einholen, consequor. — 2) vide дотећи [1. — 3) vide досећи].
дӧстӧјан, јна, јно, (у Дубр.) würdig, dignus. [vide вриједан].
достојáнство, n. (по зап. кр.) die Würde, Würdigkeit, dignitas: Ваше *достојанство* (реку владици). По *достојанству* треба му судити (реку у Славонији) nach Würden, nach Verdienſt, pro dignitate, pro merito.
достојáње, n. das Erdgut, hereditas [cf. постојање]: И у двору моје *достојање* —
достòјати се, достòјӣм се, v. r. pf. ſich würdig machen, dignum se praebere [vide достајати се 1]: Небеског *се* царства *достојати* —
дотáкање, n. das Vollſchenken, impletio.
дотáкати, дòтâчêм, v. impf. vollſchenken, impleo.
дотàкнути се, дòтакнêм се, vide **дотаћи се**.
дотамáнити се, тàмâнӣм се, v. r. pf. nach einander völlig aufgehen, bis aufs letzte Stück verloren gehen, funditus pereo, [vide] **затрти се**, cf. ископати се: Са свијем *се* свијет *дотамани* —
дотаћи [дотакнути] **се**, дòтакнêм се, v. r. pf. чега или до шта, etwas anrühren, tango [vide додирнути се].
дотéгнути, дòтêгнê, v. pf. vide дотећи [1].
дотèжати, жӣм, v. pf. vide дотешчати.
дòтерати, рâм, (ист.) vide дотјерати.
дотерúвање, n. (ист.) vide дотјеривање.
дотерúвати, тèрујêм, (ист.) vide дотјеривати.
дотетýрати, рâм, v. pf. mühſam herbeikommen, aegre advenio [cf. докотурати]: једва сам дотетурао.
дотèћи, тèчê, v. pf. 1) hinreichen, sufficio. [cf. достићи 2, дотегнути]. — 2) већ је дотекло, т. ј. нестало, престало дотјецати, ausgehen, deficio.
дотèштати, тâм,| v. pf. ſchwer, läſtig werden, de-
дотèшчати, чâм,| gravo [cf. дотежати, стештати се]: Мене ј' твоја *дотешчала* мајка, — Још му није рана *дотешчала* —
дòтирати, рâм, (зап.) vide дотјерати.
дотирúвање, n. (зап.) vide дотјеривање.
дотирúвати, тèрујêм, (зап.) vide дотјеривати.
1. **дотúцање**, n. das Berühren, tactio.
2. **дòтицање**, n. das Hinreichen, in hinlänglicher Menge daſein, sufficientia.
1. **дòтицати**, тичê, vide дотјецати.
2. **дотúцати**, дòтúчêм, v. impf. 1) кога чим, berühren, attrecto. — 2) до чега, reichen, attingere: горе до мјесеца *дотичу*.
дотúцати се, дòтúчêм се, v. r. impf. чега, или до шта, berühren, contingo. [vide дохватати се].
дòтјерати, рâм, v. pf. (југоз.) 1) herbeitreiben, adigo: дотјерај га мени. [cf. довијати, догнати, доренути]. — 2) treiben bis —, ago usque ad —: дотјерај га до воде. [cf. довијати, догнати, доренути]. — 3) н. п. дијете, коња, abrichten, condocefacio: добро га је дотјерао. — 4) докле си дотјерао (какав посао), wie weit biſt vorgeſchritten, quousque profecisti? далеко је дотјерао, er hat es weit gebracht. — 5) дотјерао до торбе, до прошње, kommen auf —, venire.
[**дотјерати се**, v. r. pf. кад тјера један другога. cf. догнати се].
дотјерúвање, n. (југоз.) [cf. догоњење] 1) das Herbeitreiben, adactio. — 2) das Abrichten, τὸ condocefacere.
дотјерúвати, тјèрујêм, v. impf. (југоз.) [cf. до-

гонити] 1) herbeitreiben, adagito (?). — 2) treiben bis —, ago usque ad —. — 3) abrichten, condocefacio.

дòтјецâње, n. [јуж.] das Hinreichen, sufficientia. [cf. достизање 2].

дòтјецати, тјечê, v. impf. (јуж.) kleben, sufficit. [cf. достизати 2, 1 дотицати].

дòткати, дòчêм, v. pf. bis zu Ende weben, pertexo.

дòткúвâње, n. das zu-Ende-werden, *τὸ* pertexere.

дòткúвати, дòткúвâм, v. impf. zu Ende weben, pertexo.

дòтлê, **дòтлêн**, **дòтлêн**, bis dahin, usque eo: Доклен љубе, *дотлен* вјеру дају —

дотòчити, дòточîм, v. pf. vollschenken, impleo.

дòтрајати, јê, v. pf. 1) чега, dauern bis —, durare usque: не ће сијена дотрајати до Божића. — 2) што, aufhören zu dauern, durare jam non posse: већ нам је жито дотрајало.

дотрúати, дòтрчêм, v. pf. herbeilaufen, adcurro. [cf. дотрчати, прибјећи 2].

дотркúвâње, n. das Herzulaufen, adcursus. [cf. дотрчавање].

дотркúвати, тркујêм, v. impf. herzulaufen, adcurso. [cf. дотрчавати].

дотрчáвâње, n. vide дотркивање.

дотрчáвати, трчáвâм, vide дотркивати.

дотрчати, чîм, vide дотрчати.

дòтуга, f. (у Боци) Eile, festinatio: није ми *дотуга* ниједна. cf. [vide] хитња.

дотýжати, **дотýжити**, жîм, v. pf. коме шта, lange Weile machen, zuwider werden, taedet: већ ми је дотужало, [vide] догрдјети, cf. досадити: Не пуца му без невоље љуте,| Бесни су му *дотужили* Турци —

дòтупâван, вна, вно, n. n. није дотупаван, nicht vollkommen gefunden Verstandes, non sanae mentis. cf. недотупаван.

дотýрâње, n. vide добацивање.

дотýрати, дòтýрâм, 1) v. impf. vide добацивати. — 2) v. pf. herbeiwälzen, advolvo.

дòтурити, рîм, vide добацити.

дòтуркати, кâм, v. pf. (dim. v. дотурати 2) herbeiwälzen, advolvo.

дотýћи, тýчêм, v. pf. vollends schlagen, percutio satis: Ал' га добро Милош не *дотуче* —

дòћерати, рâм, (јуж.) vide дотјерати.

дòћерúвâње, n. (јуж.) vide дотјеривање.

дòћерúвати, ћèрујêм, (јуж.) vide дотјеривати.

дòћи, дòђêм, v. pf. [cf. доћи] 1) kommen, venio. — 2) доћи коме главе, einen um den Kopf bringen, aus dem Wege räumen, e medio tollo. — 3) дошло ми је да бјежим од куће, es ist mir dahin gekommen —, eo deveni ut —. — 4) дошла вода, b. i. angeschwollen, crevit. — 5) werden, existo: *Доће* лице као рујно вино — Крвав коњиц до ушију *доће* — 6) дошао хљеб за руком, т. ј. ускисло тијесто у наћвама, може се размјешивати, in Gährung gekommen, ferveo.

дòфâт, vide дохват, mit allen Ableitungen.

дòхвâт [дохват, дофат], m. (loc. дохвáту) der Erreich, ut assequi potui: ударио га *на дохвât*;| Према себи ударио Меу| На *дохвату* по бијелу врату —

дòхватâње [дохватање], n. [cf. дохитање (дохитање), докучивање] 1) das Herlangen, porrectio. — 2) das Erreichen, assecutio. — 3) das Greifen, Berühren, attactio.

дòхватати [дохватати], тâм, v. impf. (cf. дохитати [дохтати, домашати, докучивати]) 1) herlangen, porrigo. — 2) erreichen, berühren, assequor, attingo.

дòхватати се, тâм се, v. r. impf. чега, до чега, greifen, berühren, attingere [cf. прихватати се, дотицати се]: не *дохватај* ме *се*.

дòхватити [дохватити], тîм, v. pf. (cf. [докучити 1, домашити], дохитити [дохтити]) 1) herlangen, porrigo: *дохвати* де ми то. — 2) erreichen, attingo: високо је не могу *дохватити*; *Дохватио* би с неба таране.

дòхватити [дохватити] се, тîм се, v. r. pf. 1) чега, до чега, greifen, berühren, attingere [cf. машити се, прихватити се]: нијесам га *се* ни *дохватио*; и у пјесми: Свакога *се* збора *дохватише* — 2) erreichen, assequor: Већ *се* Комнен горе *дохватио* — *Дохвати се* снаге и памети — 3) n. p. на ноге, fich ſtützen, se excipere: Јунак бјеше Фазли-арачлија,| На ноге *се* с коња *дохватио* —

дòхитâње [дохтање], n. vide дохватање.

дòхитати [дохтати], тâм, vide дохватати: На потече преко поља равна,| Ко виђаше Богом се куњаше| Да му ћогат земље не *дохита* —

дòхитити [дохтити], тîм, vide дохватити.

дòход [доод], m. 1) die Ankunft, adventus [vide долазак]. cf. долаз. — 2) кућа му је у селу одмах с дохода, т. ј. одовуд идући, der Zugang, aditus [vide доходак 3]. — 3) (у Ц. г.) vide доходак 2. cf. довод.

дòходак, хотка, [доодак] m. 1) die Ankunft, adventus, [vide долазак] cf. доход: Фала тебе, Туре, на *доходак* — 2) (по југоз. кр.) што господар узима од сељака на своју земљу (у Црмници даје се трећи дио, или половина од онога што земља донесе), die Einkünfte, reditus, cf. довод [доход 3, доводак, ограђак]: Не дају ми паре ни *дохотка* — 3) der Zugang, aditus: с' дохотка, т. ј. овуда идући. cf. доход [2].

дòходац, дòхоца, [доодац] m. vide уљез.

дòходити, дòходîм, [доодити] vide долазити [1].

дòхођênье [доођење], n. vide долажење.

дохрáнити, дòхрâнîм, [2 доранити] v. pf. 1) bis zu Ende ernähren, alere: Ко л' ће бабу хљебом *дохранити* — 2) aufbehalten, servare. cf. [vide] дочувати.

дохрањúвâње [дорањивање], n. 1) das Ernähren, altus. — 2) das Aufbehalten, servatio.

дохрањи́вати, хра̀њујêм, [дорањивати] v. impf. 1) ernähren bis —, alere. — 2) aufbehalten, servo.

До́ца, f. (у Бачк.) Frauenname, nomen feminae: Где ћеш бити, баба *Доцо,*| Да довече дођем —

До̂ци, Дола́цâ, m. pl. некако мјесто: На Крстаче на дебеле *Доце* —

до̀цкан, } **до̀цне,** } spät, sero. [cf. касно].

до̀цнити, ни̂м, v. impf. säumen, sero venio, moror. [cf. каснити].

доцнолѐгалац, гаоца, m. (у Боци) der spät zu Bette geht, qui multa nocte cubitum it: Раноранилац и *доцнолегалац* кућу тече.

[**до̀цњêње,** n. das Versäumen, serior adventus, mora. — Из I. издања. — (cf. кашњење).]

до̀чек, m. } der Empfang, exceptio (hospitis)
до̀чекâње, n. } [cf. дочекиште, причек 2]: хвала, брате, на *дочеку.* А и лепа, брате, *дочекања* — Видио сам твоје *дочекање* —

до̀чекати, кâм, v. pf. 1) erwarten, exspecto: не могу да *дочекам*; једва сам *дочекао*; у здрављу да *дочекаш* божић. — 2) auffangen, erhaschen, excipio: *дочекали* га хајдуци; *дочекао* Турке на Дрини;| *Дочекаће* залци у Мојанци,| Отеће ти коња и оружје — Момчил паде граду низ бедене,| Краљеве га *дочекаше* слуге| На мачеве и на копља бојна,| На нацаке и на буздоване — 3) н. п. госте, aufnehmen, empfangen, excipere [cf. причекати 2]: добро су га *дочекали.*

до̀чекати се, кâм се, v. r. pf. 1) н. п. на ногу, на руку, sich stützen, erhalten, excipere se: Погоди га у ногу лијеву,| На десну *се* хајдук *дочекао* — 2) дочекала се пушка на доњи зуб, т. ј кад се запета пушка прстом обори, па не скреше, него се дочека на доњи зуб, као што је било док није запета.

дочѐкâч, дочека́ча, m. на довратнику оно за што се замиче скакавица.

дочеки́вâње, n. das Empfangen, exceptio. [cf. причекивање 2].

дочеки́вати, чѐкујêм, v. impf. 1) empfangen, excipio. [cf. причекивати 2]. — 2) erwarten, exspecto, excipio: *Дочекујем* Сарајлије младе,| Те отимам и сребро и злато —

дочеки́вати се, чѐкујêм се, v. r. impf. 1) sich stützen, se excipere. — 2) дочекује се пушка на доњи зуб. cf. дочекати се 2.

до̀чеки̂ште, *n. (у Боци) vide дочек.*

до̀чекљив, а, о, који радо госте дочекује, gastfrei, hospitalis.

дочѐпати, пâм, v. pf. што, hastig ergreifen, arripio. [vide] шчепати, cf. докопати.

дочѐпати се, пâм се, v. r. pf. чега, sich bemächtigen, potiri. [cf. докопати се, домчати се, досинути се].

до̀чêти, до̀чнêм, v. pf. beendigen, finire, [vide свршити] cf. довршити: Фришко поче, фришко и *доче*; Боље је не почети него не *дочети.*

до̀чић, m. dim. v. дô.

дочу́вати, до̀чу̂вâм, v. pf. bis zu Ende hüten, custodire usque finem [cf. дохранити 2]: Није трећу ноћ *дочуван.* cf. бабине.

до̀чудити се, ди̂м се, v. [r.] pf. sich genug wundern, satis mirari: Не могу *се* чуду *дочудити* —

до̀чути, чујêм, v. pf. 1) vernehmen, inaudio. — 2) aus der Ferne her vernehmen, exaudio: он нешто рече, али ја не *дочу.*

до̏ше, у пјесми мјесто *дођоше*: Здраво *доше* у Бјелопавлиће —

доше́тати, до̀шêтâм (до̀шêћêм), v. pf. herbeispazieren, advento ambulans.

до̀шљâк, дошља́ка, m. Ankömmling, advena. [cf. придошлица, пришиђелдија].

[**дошмитати,** v. pf. schlendern, gradi lente; *види* s. v. шмитати.]

Дра́ва, f. die Drave, Dravus.

дрâвка, f. велика шајка која само по Драви може пловити, ein Drave-Schiff, navis.

дрâг, дра́га, го, (дрâги̂, гâ, гô, adv. дрâго, comp. дрâжи̂) 1) (по југоз. кр.) theuer (hoch im Preise), carus. cf. [2] скуп. — 2) theuer (lieb), carus, cf. [vide] мио: *драги* брате мој; Мајка ми је *дра́га*| Сису ми је дала,| Другу рекла дати| Кад пођемо спати. — Није благо ни сребро ни злато| Већ је благо што је коме *дрâго* — 3) *дра́гê* во̀љê, bereitwillig, gern, mit Vergnügen, animo lubenti [vide драговољно]. — 4) Ил' је сила ил' је *дра́га* воља? freier Wille, libera voluntas. — 5) драго ми је, mir beliebt es, so will ich, sic volo: што му *драго.*

1. **дрâгâ,** f. adj. 1) (ст.) adj. Geliebte, amata [cf. драгана 1, 1 драго]: *Драга* моја, јеси л' се удала? — Драг се *драгој* на водици вали — 2) [*Драга*] hyp. v. Драгиња.

2. **Дра́га,** m. (ист.) vide [2] Драго [1].

3. **дра̀га,** f. 1) (у Хрв.) vide долина [1]. — 2) [*Драга*] некако мјесто у јужној Србији: И покупи *Драгу* и Рожаја —

Дра̀гâљ, Драга́ља, m. мјесто више Кривошија, гдје се састају три границе: Аустријска, Турска и Црногорска.

дра̀ган, m. (ст.) vide [1 драго] драги: Чуј, *драгане,* одо за другога —

дра̀гана, f. 1) (ст.) vide [1] дрâгâ [1]: Цуп цуп, цуп цуп, *драгана,*| Што ми ниси казала — 2) [*Драгана*] Frauenname, nomen feminae. — 3) (у Дубр.) некака морска риба, Art Fisch, piscis genus.

дра̀гац, дра̀кца, m. т. ј. камен, у пјесми мјесто драги камен: А у њојзи *драгац* камен сјаје —

Драга́чево, n. кнежина у нахији Пожешкој [срез драгачевски у округу рудничком].

Дра̀гâш, Драга́ша, m. Mannsname, nomen viri.

дрâги̂, гôга (и дрâга), m. (ст.) der Geliebte, amatus [vide 1 драго]: Ој ђевојко, имаш ли *драгога?*| Имала сам брата и *драгога* —

Дра̀гија, 1) m. Mannsname, nomen viri. — 2) f. Frauenname, nomen feminae.
дра̑ги̂ ка̏ме̂н, m. Edelstein, gemma. [cf. драгац].
Дра̀гиња, f. Frauenname, nomen feminae.
Дра̀гић, m. 1) Mannsname, nomen viri. — 2) [*драгић*] (ст.) als dim. v. драги: Драг *драгићу*, Јово Кујунџијћу!| Јал' ме проси, јал' ћу сама доћи —
Дра̀гиша, m. Mannsname, nomen viri.
1. **дра̑го,** n. adj. (ст.) das Lieb, amatus aut amata, cf. драги [1], драга [1, драган, дика 2]: Јарко сунце, на високо ти си!| *Драго* моје, на далеко ти си —
2. **Дра́го,** m. (јуж.) 1) hyp. v. Драгић und Драгутин. [cf. 2 Драга]. — 2) (у Ц. г.) који чинећи свашто говори: „дра̑го ми је“: *Драго* је сам себи најприђе врат сломио.
Дра̀гобрат, m. Mannsname, nomen viri.
1. **Драго̀вић,** m. манастир у Далмацији око два добра пушкомета од ријеке Цетине (с лијеве стране) више извора ријеке Драговића, која ондје одмах утјече у Цетину. Ондје се приповиједа да су Драговић запалили Турци 1694 године, па се послије с допуштењем Млетачкијем поновио. Он има сад многу земљу, коју су му понајвише Млечићи поклонили; и осим тога има четири парохије: Плавно, Имоски, Врљику и Драговић.
2. **дра́говић,** m. in der Redensart: брате *драговићу*! (als ein liebes Surrogat jedes andern Namens, den man weiß oder auch nicht weiß).
дра̏говôљно, adv. gern, mit Vergnügen, bereitwillig, libenter. cf. драг [3] (драге воље).
Дра̏гоје, m. Mannsname, nomen viri.
Дра̀го̂јла, f. Frauenname, nomen feminae.
Дра̀го̂јло, m. Mannsname, nomen viri.
дра̏гокŷп, m. (ст.) der theuer Erkaufte, caro emtus: Була води роба *драгокупа* —
1. **дра̏гољŷб,** m. der Kapuziner Kreß, tropaeolum minus. [trop. majus L. cf. драгомиље, љубидраг].
2. **Дра̏гољуб,** m. Mannsname, nomen viri.
дра̏гоми̂ље, n. некако цвијеће [vide 1 драгољуб]: А ружице милијем заовам',| А виоле милим јетрвама,| *Драгомиља* ко ми буде суђен —
Дра̏гоми̂р, m. Mannsname, nomen viri.
Драго̀мира, f. Frauenname, nomen feminae.
дра̏гореса, f. (у Грбљу) име кози, ein Ziegenname, nomen caprae indi solitum.
Дра̏госав, m. Mannsname, nomen viri.
дра́го̂ст, дра́гости, f. (по југоз. кр.) theures Wesen, caritas: О радости, велика *драгости*!| Душо моја, млад Јакшићу Митре! — .
драго̀ћа, f. (у Дубр.) vide скупоћа.
[**драгоцјен,** a, o, vide скупоцјен; *види* s. v. заклад.]
Дра̀гоч, Драго̀ча, m. планина у Цуцама: Из *Драгоча* високе планине —
Дра̀гош, m. Mannsname, nomen viri.
Драгу̀тин, m. Mannsname, nomen viri.
Дра́жа, m. Mannsname, nomen viri.
дра̀жа̂ње, n. das theurer-werden, *το* constare majori pretio.
дра̀жати, жа̂м, v. impf. (у Дубр.) im Preise steigen, theuerer werden, fio carior, consto majori pretio.
Дра́жев вр̏т, m. од Пераста око по сахата идући ка Котору према Маркову врту неколико кућа, међу којима на самој води има стара зидина, за коју се приповиједа да је била кула Лима арамбаше.
дра́же̂ње, n. das Necken, Reizen, irritatio.
Дра̏жета, m. Mannsname, nomen viri.
дражѐтина, f. augm. v. [3] дра̑га [1].
дра̀живашка, m. ein Spitzname der Dorfschulzen (gleichsam Störehund), turbans canes. У војводству зову драживашке по милицији врајтове, а по паорији бирове и пандуре, који иду по селу од куће до куће, те зову људе на робију и на заповијести (и *драже вашке*).
дра́жити, дра̑жи̂м, v. impf. reizen, zergen, irrito.
дра̏жица, f. dim. von [3] дра̑га [1].
Дра̀нло, m. Mannsname, nomen viri.
Дра̏кша, m. Mannsname, nomen viri.
дра̏м, m. $^1/_{400}$ од оке [2,5 грама], или онолико колико је тежак један дукат, ein Gewicht (von Dukaten Schwere), Drachme, drachma.
драмо̀сер, m. 1) овако (у Србији) сељаци зову трговце варошане (који од тврђе на драмове све чине), ein Spitzname für Kaufleute, convicium in mercatorem. — 2) у пјесми: Када види женске нити:| Какви с' ово *драмосери* —
драмо̀сере̂ње, n. das Knickern, illiberalitas.
драмо̀серити, ри̂м, v. impf. knickern, illiberalem esse: шта си узео *драмосерити*?
дра̀млија,* f. (pl. gen. дра̑млиjа̂) ein Schrott von der Schwere eines драм, globulus plumbeus drachmae pondere. cf. драмуша.
дра̀муша, f. (pl. gen. дра̑мŷша̂) vide драмлија: Седамдесет и седам *драмуша* —
дра̑нче̂ње, n. vide дрљанчење —
дра̑нчити, чи̂м, v. impf. vide дрљанчити.
[**драпа,** cf. апа драпа.]
дра̏пав, a, o, vide [ритав] рапав.
дра́па̂ње, n. das Kratzen, frictio.
дра́пати, дра̑па̂м, v. impf. kratzen, frico.
дра́пати се, дра̑па̂м се, v. r. impf. sich kratzen, se fricare. [cf. губати се 2].
Дра̑ч, Дра́ча, m. Stadt Durrazzo.
1. **Дра̑ча,** f. намастир у Србији више Крагујевца.
2. **дра̏ча,** f. 1) (по југоз. кр.) свако трње, jeder Dornstrauch, sentis [vide бодљача]: С десна плоча, а с лијева *драча* — 2) (у Ц. г.) у трња оно што боде, der Dorn (der Stachel), spina [vide бодља]: Из *драче* се ружа рађа.
Дра̏чевац, че̂вца, m. зидине од старе куле близу Задра.

драчѐвиле, f. pl. (у Имоск.) вйле на којима се носи *драча*, eine Gabel Dornen zu tragen, furca sentibus ferendis.

Дра́нко, m. Mannsname, nomen viri.

дрва̑р, дрва́ра, m. који дрва носи или продаје, der Holzer, lignarius.

дрва̀ра, f. Holzkammer, coella lignaria.

дрва́рење, n. das Holzen, lignatio.

дрва̀рина, f. 1) das Holzgeld, die Ausgabe auf Holz, pecunia pro lignis. — 2) Holzabgabe, portorium lignarium.

дрва́рити, дрва̑рӣм, v. impf. кога, mit Holz versehen, providere lignis: како се дрвариш? он ме *дрвари*.

дрва́рити се, дрва̑рӣм се, v. r. impf. сѝ mit Holz versehen, providere lignis [cf. грijати се 2]: како *се дрварии*?

дрвен, а, о, hölzern, ligneus. [cf. лисен].

дрвенарија, f. die Holzwaaren, merces ligneae.

дрвенаст, а, о, hölzern (unempfindlich), ligneus.

дрвендупа, f. дрвенасто женско.

дрвѐница, f. на самару оно што је од дрвета, осим стење, das hölzerne Gerüste bei Saumsatteln, clitellae.

дрвенити се, нӣм се, v. r. impf. hölzern werden, lignesco (?): ја *се* каменим и *дрвеним* (н. п. од чуда).

дрвѐња̄ча, f. н. п. чаша, hölzernes Trinkgeschirr, poculum ligneum.

дрвењѐње, n. das Verhölzern, lignefactio.

дрвѐтина, f. у загонеци, cf. њиглињати.

дрвѐће, n. (coll.) die Bäume, arbores.

дрвља̑д, f. (coll.) Scheiter Holz, segmenta ligni (?).

дрвља̀ник, дрвља̀ника, m. гомила дрва пред кућом, der Holzhaufen, strues.

дрвље, n. (coll.) Holz, lignum: Оборише *дрвље* и камење — На путу му *дрвље* и камење —

дрво, вета, n. [cf. древо, дријево 1] 1) (pl. дрвѐта, дрвéта̄) der Baum, arbor. [cf. коријен 3]. — 2) (pl. дрва, дрва̄) das Holz, lignum.

дрвòдеља, (ист.) | **дрвòдиља**, (зап.) | **дрвòдјеља**, (југоз.) | **дрвòђеља**, (јуж.) | m. der Zimmermann, faber lignarius. [cf. дунђер, дуњерин.]

дрвце, цета, n. dim. v. дрво.

дрвѐно, n. т. ј. часно, das Kreuzes-Holz, lignum crucis, i. e. crux qua Christus supplicium obiit, cf. дријево [1, дрво]: И крстове од часнога *древа* —

дрéждање, n. das Stehen und Warten, exspectatio. [cf. ждронцање].

дрéждати, дӣм, v. impf. stehen und warten, exspecto [cf. ждронцати]: *Дрежди* као коњ за празним јаслима.

Дрѐзга, f. поље у Пиперима: И од *Дрезге* поља широкога —

дрѐка, f. das Geschrei, clamor [cf. вика 1]: стоји *дрека* коза; стоји *дрека* дјеце.

дрéкавац, кâвца, m. der Schreier, ein (vermeintliches) Thier, das in der Nacht schreit, wie eine Ziege die vom Wolfe weggetragen wird, animal nocturnum, quadrupes, clamosum. [cf. букавац 3].

Дрèкаловић, m. Einer von Дрекаловићи.

Дрèкаловићи, вића̑, m. pl. племе у Кучима код Црне горе [у Црној Гори]: А четврту у *Дрекаловиће* —

дрекѐњāње, n. vide [dim. v.] дречање.

дрекѐњати се, њӣм се, v. r. impf. каже се за јарца, vide дречати (als dim.).

дрѐм, дрéма, m. (ист.) vide дријем.

дрéмак, мка, m. [erythronium dens canis L.] vide дремовац.

дрéмало, m. (ист.) vide дријемало.

дрéмāње, n. (ист.) vide дријемање.

дрéмати, дрѐмӣм (дрѐмљем), (ист.) vide дријемати.

дрéмеж, m. (ист.) vide дријемеж.

дрèмљив, а, о, [ист. и јуж.] коме се често дријема, sclāfrig, dem Schlaf ergeben, somniculosus, somno deditus: Који вели сањива *дремљива*,| Не имао у болести санка —

дрѐмовац, мо̑вца, m. (у Славонији) [lychnis viscaria L.] vide кукунак.

1. **дрѐн**, дрѐна, m. vide дријен.

2. **дрѐн**, m. (ист.) vide дријен.

дрéнак, нка, m. (ист.) [vide] дријенак.

дрèњӣк, дрењи́ка, m. (ист. и јуж.) Wald von Kornelkirschen, cornetum. [cf. дрењак].

дрèњӣк, m. (ист. и јуж.) eine junge Kornelkirsche, cornus parva.

Дрèница, f. *1) вода у Метохији, која утиче у Дрим.* — *2) кнежина око те воде:* У *Дреници* бијела Девича — И *Дреницу* испод Чичавице —

Дрѐнка, f. Frauenname, nomen feminae.

дрѐнов, а, о, (ист. и јуж.) der Kornelkirsche, corneus.

дрèновац, но̑вца, m. (ист. и јуж.) 1) ein Stab von Kornelholz, baculus corneus. — [*Дреновац*] 2) село у Мачви. — 3) у пјесмама некакав поток: Девојка се крај *Дреновца* купа —

дрèновача, f. (ист. и јуж.) ein Stock von Kornelholz, fustis corneus. — 2) (у Сријему) Art Kirsche, cerasi genus [prunus avium L.]. Дреновача је најпознија трешња, тврда је као и рушт, али је од њега ситнија.

дрèновина, f. (ист. и јуж.) Kornelholz, lignum corni masculae Linn.

Дренòпољац, по̑ља, m. Einer von Дренополье: Ето иду Турци *Дренополци* —

Дренòпоље, n. vide Једрене: Два Турчина отиш *Дренополу* —

дренòпољски, ка̑, ко̑, von Дренополье: Кад су дошли паши *Дренопољском* —

дрèњāк, дрењā́ка, m. [ист. и јуж.] vide дрењик.

дрèњина, f. (ист. и јуж.) die Kornelkirsche, cornum.

дрèњо, m. (у Боци) ein träger Mensch, segnis. cf. тром.

дрèтва, f. der Bindfaden (Spagat), funiculus. [vide] врвца, cf. канап.

дрѐтвица, f. dim. v. дретва.
дрѐтеза, f. (у Паштр.) vide јагода [1].
дрѐти, дѐрēм, (ист.) vide дријети.
дрѐти се, дѐрēм се, (ист.) vide дријети се.
Дрѐтуља, f. вода у Хрватској, која извире из Капеле и послије једнога сахата понире.
дрѐха, f. (у крајин. Негот.) понајвише pl. *дрѐхе*, das Gewand, vestis. cf. [vide] хаљина [2].
дрѐча, f. das Dickicht, densi frutices. [vide] честа, cf. шиб.
дрѐчāње, n. das Plärren, ploratio.
дрѐчати, чӣм, v. impf. plärren, ploro [cf. дерати се 1]: дречи коза, дречи и дијете кад се дере.
дрѐшēње, n. (ист.) vide дријешење.
дрѐшити, дрѐшӣм, (ист.) vide дријешити.
држа̀ва, f. 1) der Beſitz, possessio [cf. државина]: Хоћу тебе, слуго, поклонити| У *државу* земљу Босну славну — Што сам тебе, бане, поклонио| Земљу Босну у твоју *државу* — 2) der Staat, civitas.
држа̀вина, f. das Beſitzthum, possessio. cf. [vide] држава [1].
држа̀вица, f. dim. v. држава.
држа̀вӣ, нā, нō, Staats-, civitatis.
држа̀ица, f. (у Боци) vide држалица, н. п. у мотике, у чаше.
држа̀к, дрш̀ка, m. die Handhabe, ansa. [cf. рукуница 1, ручица 3].
држа̀лица, f. } der Stiel, manubrium. [cf. др-
држа̀ло, n. } жаица, сап, сапиште; сјекири-
држа̀ље, n. } ште].
држа̀ње, n. das Halten, tentio.
држа̀ти, жӣм, v. impf. 1) halten, teneo. — 2) halten, z. B. für wahr, habeo (pro vero): ја то *држим* за истину.
држа̀ти се, жӣм се, v. r. impf. 1) н. п. коња, ſich auf dem Pferde halten, sustinere se in equo: Па *се* коња *држат'* не могаше — 2) држи се на високо, er trägt ſich hoch, elate se gerit. [— 3)] *не држе ме се таке слуге.*
држе̑ћ, држе̑ћа, ће, н. п. човјек, geſund, ſtark (gut erhalten), firmus. [cf. дурашан].
дрӣјево, n. (у Ц. г. и у Дубр.) 1) vide дрво. [cf. древо]. — 2) das Schiff, navis, cf. [vide] лађа: Ал' се вози низ воду *дријево* — У Дубровнику се данас говори *дрво*, али кад ко у шали приповиједа како је какав ондашњи властелин говорио, онда се и ондје може чути *дријево*.
дрӣјева̄ водена̑, f. (у Дубр.) некака трава, Art Pflanze, herbae genus [sium latifolium L.].
дрӣјем, дријѐма, m. (јуж.) der Schlummer (Schlafluſt), dormitatio. [cf. дријемеж].
дријѐмало, m. (јуж.) der Schläfrige, die Schlafmütze, dormitator.
дријѐмāње, n. (јуж.) das Schlummern, dormitatio.
дријѐмати, дрӣјемӣм (дрӣјемљēм), v. impf. (јуж.) Schlafluſt haben, somno capior.
дријѐмеж, m. (јуж.) vide дријем.
дрӣјен, дријѐна, m. (јуж.) die Kornelkirſche, cornus mascula [L.].
дријѐнак, нка, m. (јуж.) 1) eine kleine Kornelkirſche, cornus parva. — 2) eine Art Traube, Geiztute, uvae genus. — 3) (у Црни.) некака трава, за коју кажу да је од очију добра [parietaria officinalis L. cf. прилип 2. — 4) lythrum salicaria L. cf. 2 ружа 2].
дријѐти, дѐрēм, (др̄о, др̄ла, ло, part. pass. др̄т) (јуж.) vide дерати: Немој *дријет'* ти то јање живо —
дријѐти се, дѐрēм се, v. r. impf. (јуж.) ſchreien, clamare. [vide] викати [1], cf. дерати се.
дријѐшēње, n. (јуж.) das Auflöſen, solutio.
дријѐшити, дрӣјешӣм, v. impf. (јуж.) auflöſen, losbinden, solvo.
Дрӣм, Дрӣма, m. 1) вода [Црни и Бијели Дрим у Старој Србији]. — 2) [*дрим*] (зап.) vide дријем.
дрӣмало, m. (зап.) vide дријемало.
дрӣмāње, n. (зап.) vide дријемање.
дрӣмати, дрӣмӣм (мљēм), (зап.) vide дријемати.
дрӣмеж, m. (зап.) vide дријемеж.
дрӣмљив, а, о, (зап.) vide дремљив.
дрӣмōван, вна, вно, (зап.) vide дремован.
дрӣмовац, мōвца (у Славонији) vide дремовац.
дрӣн, дрӣна, m. (зап.) vide дријен.
Дрӣна, f. 1) Drina, der Grenzfluß zwiſchen Bosnien und Serbien. — 2) die ſerbiſche Gegend an der Drina, Зворник gegenüber: отишао у Дрину.
дрӣнак, нка, m. (зап.) vide дријенак.
дрӣник, дрӣника, m. (зап.) vide дреник.
дрӣнић, m. (зап.) vide дренић.
Дрӣница, f. ein Seitenarm der Drina, unter Ловница.
дрӣнка, f. т. ј. воденица, Waſſermühle auf der Drina, mola ad Drinam.
дрӣнов, а, о, (зап.) vide дренов.
дрӣновац, нōвца, m. (зап.) vide дреновац.
дрӣновача, f. (зап.) vide дреновача.
дрӣновина, f. (зап.) vide дреновина.
дрӣнскӣ, кā, кō, Driner-, Drinae: *Дрински* вуче, што си обрђао?| Невоља је мене обрђати:| Око Дрине не има оваца:| Једна овца а три чобанина:| Један спава, други овцу чува,| Трећи иде кући по ужину —
дрӣњāк, дрињā́ка, m. (зап.) vide дрењак.
Дрӣњанин, m. Einer von Drina: браћа *Дрињани* (т. ј. један ка' и други).
[**Дрињача**, f. ријека у Босни; *види* s. v. 2 Ловница 1.]
дрӣњина, f. (зап.) vide дрењина.
дрӣти, дѐрēм, (зап.) vide дријети.
дрӣти се, дѐрēм се, (зап.) vide дријети се.
дрӣћкāње, n. das Laxiren mit Geräuſch, dejectio alvi.
дрӣћкати, дрӣћкӣм, v. impf. laxiren mit Geräuſch, dejicio alvum cum strepitu.
дрӣћнути, нēм, v. pf. laxiren mit Geräuſch, alvum dejicio cum strepitu.
дрӣшēње, n. (зап.) vide дријешење.
дрӣшити, дрӣшӣм, (зап.) vide дријешити.

др̏кат, др̂кта, m. vide **дрхат.**
др̀кталице, f. pl. vide **дрхталице.**
др̀ктâње, n. vide **дрхтање.**
др̀ктати, др̏кћêм, vide **дрхтати.**
др̀ља, f. (ист.) vide дрљо.
др̏љав, a, o, triefäugig, lippiens. cf. врљав [2].
др̏љавац, др̏љâвца, m. vide дрљо.
др̀љâнчење, n. das beharrliche Betteln, mendicatio indefessa. [cf. дранчење].
др̀љâнчити, чи̂м, v. impf. beharrlich betteln, non desino mendicare. [cf. дранчити].
др̀љâње, n. 1) das Eggen, occatio: данас је лијепо вријеме за *дрљање.* — 2) der geeggte Acker, ager occatus: пале вране по *дрљању.* — 3) das Kritzeln, conscribillatio: то није писање, него *дрљање.*
др̀љати, др̂љâм, v. impf. 1) eggen, occo: Ори, ори, али кад станеш *дрљати* (знаћеш). [cf. бранати, ваљати 3, влачити 1, зубати 2, зубити 2]. — 2) kritzeln, conscribillo.
др̀љача, f. die Egge, occa. cf. брана [2, влача, зубача 2, злокоп].
др̀љêње, n. das Entblößen, nudatio.
др̀љити, др̂љи̂м, v. impf. т. j. прси, entblößen, nudo.
др̀љо, m. (јуж.) der Triefäugige, homo lippiens. [cf. дрља, дрљавац].
Др̏мâљ, m. (у Ц. г.) мушки надимак.
Др̀мановина, f. планина (или брдо?) [планина и заселак у срезу црногорском округа ужичког] у Србији: Завијала три зелена вука:| Један вије навр Маковишта,| Други вије на Повлен' планини,| Трећи вије на *Дрмановини* —
др̏мâње, n. das Schütteln, Erschüttern, quassatio.
др̏мати, мâм, v. impf. schütteln, quasso. [cf. цимати; трести].
др̀мити, ми̂м, v. impf. (у Сријему) као намргођен куњати, trübe, finster, mürrisch sein, tristem esse: *дрми* човјек; *дрми* вријеме, биће кише; зуб ми нешто *дрми* (кад хоће да почне бољети).
др̀мљêње, n. das trübe-, finster-, mürrisch-Sein, *τὸ* tristem esse.
др̏мнути, нêм, v. pf. [cf. дрцнути, цимнути] 1) erschüttern, concutio. — 2) erbeben lassen: Па он *дрмну* на граду топове —
др̂нда, f. } der Fachbogen, instrumentum car-
др̀ндало, n. } pendae lanae. У Србији је дрнда дугачка готово три аршина и права је, па је уза њу распета тетива, у коју дрндар објесивши дрнду више вуне удара маљицом, те захвата и разбија вуну. С овакијем дрндама иду дрндари и од куће до куће те разбијају вуну. У Сријему је дрнда (н. п. у шеширџија) као пругло.
др̏ндâње, n. das Fachen, carptio.
др̏ндâр, m. човјек што разбија вуну, der Facher, qui lanam carpit. [cf. пуцар, тресач].
др̏ндâрев, } a, o, des Fachers, ejus qui lanam
др̏ндâров, } carpit. [cf. пуцарев (пуцаров)].
др̏ндâрски̂, кâ, кô, Facher-, eorum qui lanam carpunt: До проклето *дрндарско* тетиво —
др̏ндати, дâм, v. impf. 1) разбијати јàрину, fachen, carpere lanam. [cf. разбијати 2]. — 2) говорити којешта, schwatzen, garrio. [cf. прдлати].
др̀нôв, дрнòва, m. der tolle Schreier, clamosus, furiosus.
др̏нôван, вна, вно, } wüthend, furiosus. [cf. ду-
дрнòвит, a. o, } ран, дурљив, дурновит].
др̀нути, др̂нêм, v. pf. einen Bissen essen (um dann sogleich z. B. an die Arbeit zu gehen), paullulum comedo: дрнуло га псето, т. j. ујело га мало.
др̀нути се, др̂нêм се, v. r. pf. [cf.] помамити се, toll werden, insanio.
дрњи̂вâње, n. das Toll-werden, insania.
дрњи̂вати се, др̀њујêм се, v. r. impf. toll werden, insanio.
др̏њкâње, n. das Anschlagen gegen etwas, offensio.
др̏њкати, кâм, v. impf. anschlagen gegen etwas, offendo.
дрôб, дрòба, m. (loc. дрòбу) 1) das Eingeweide, intestina. [cf. каурма]. — 2) сврћи дроб (у Боци), vide струнити се [1].
дрòбан, бна, бно, dicht und klein an einander, minutus: дробна дјеца, cf. [vide] ситан [1]: Поднизати *дробнијем* бисером — Једно грло, три *дробна* ђердана —
дрòбац, дрòпца, m. 1) који дроби (уби дробац кусца). cf. кусац. — 2) dim. v. дроб.
дрòбина, f. augm. v. дроб.
дрòбити, би̂м, v. impf. bröckeln, intero: Нит' се зна ко *дроби,* ни ко куса.
дрòбљêн, дрòбљена, m. der Brocken, mica, frustum.
дрòбљêње, n. 1) das Bröckeln, intritio. — 2) coll. die Brocken, micae, frusta intrita.
Дрòбњâк, Дробњáка, m. } 1) Gegend in der
Дробњáци, Дробњáкâ, m. pl. } Herzegowina, in der Nähe von Пива [сада у Црној Гори]. — 2) Einer von dieser Gegend: *Дробњаци* су безумни јунаци —
дрòбњача, f. (у Далм.) Art Oliven, olivarum genus (које се зову и *мале* и држе се за најбоље).
дрòбњâчки̂, кâ, кô, von Дробњак.
дрòжда, } f. од масти и од другог којечега
дрòждина, } оно што остане на дну као гад, der Bodensatz, faex. cf. троп [1, туска].
дрôзак, зга, m. die Drossel, turdus [L. cf. дрозд, дроздаљ; бравењак, брањуг; имелаш (мелаш)]. Дрозга у нас познају два: један је мањи а један већи, и један се од њих зове *гајски.*
дрòзгав, a, o, н. п. ово је гвожђе дрозгаво, schält sich [vide љускав].
дрòзгина, f. (у Ц. г.) некака трава, Art Pflanze, herbae genus.
дрозгòвић, m. die junge Drossel, pullus turdi.
дрозгòвљи̂, љâ, љê, н. п. гнијездо, Drossel-, turdi.

дро̂зд, m. vide дрозак.
дро̀здâљ, дроздáља, m. (у Боци) vide дрозак.
дро̀ља, f. (у војв.) Schimpfwort für ein schmutziges Frauenzimmer, convicium in mulierem squalidam.
дро̀мбуља, f. vide дромбуље.
дромбу̀љâње, n. das Maultrommeln, cantus crembali.
дромбу̀љати, љâм, v. impf. maultrommeln, cano crembalo.
дро̀мбуље, дро̀мбу̂љâ, f. pl. die Maultrommel, crembalum. [cf. дромбуља].
дро̀њав, a, o, lumpig, pannosus. cf. [vide] ритав.
дро̀њак, њка, m. der Lumpen, Lappe, lacinia. [cf. андравољи, андрамиље, канавац, 1 крпа 1, одрпина, прња, рита 2, рутина, труља].
дро̀њо, m. der Lumpenkerl, homo pannosus. cf. [прњавац, ритинар, рито, одрпаница,] одрлија.
дро̀п, дро̀па, m. (у Рисну) винова комина, die Weintreber, vinacea. [vide комина 1] cf. троп.
дро̀пити, пи̂м, v. pf. sich niederlassen (ohne zu sehen ob der Ort sauber ꝛc.), humi consido.
дро̀пља, f. der Trappe, otis tarda Linn.
др̀пâње, n. das Reißen, laceratio.
др̀пати, др̂пâм, v. impf. reißen, lacero.
др̏пити, пи̂м, } v. pf. reißen, lacero.
др̏пнути, нêм, }
др̂т, a, o, part. pass. von дријети: Ја сам јарац живодерац, жив *дрт*, не одрт; жив печен, не испечен (у приповијеци).
др̀тина, f. (у Сријему) vide [курада] кљуверина.
дру̂г, m. (pl. дру̂зи, дру̏гови, дру́гâ, друго́вâ) 1) der Gefährte, socius [cf. другар, другарић, дружбеник, јаран, јараник, јолдаш, пајташ]: Дуг је зао *друг*. — 2) der Gemahl, der Gatte (für beide Geschlechter), conjux. — 3) нема друга, нема му друга, ihm gewachsen, gleich, par.
1. **дру́га,** f. (pl. дру̂ге) 1) die Gefährtin, socia [cf. другарица, дружбеница, пајташица]: Празна рука, мртвој *друга*. Жене у разговору реку једна другој: немој, друго! јадна друго! (људи би у оваком догађају казали један другоме: брате!) — 2) нема друге, нема јој друге, ihr gewachsen, gleich, par: Ни вила јој белћи *друга* није —
2. **дру̏га,** f. дрво, као велико вретено, што жене конце препредају на њега и плетиво преду, die Zwirnspindel, fusus duplicandis filis. Вретено се обрне доље кад се преде, а друга се обрне упријеко од себе. cf. [махаљка (маљка) 2, маханица (мааница), штиља,] штиљега.
дру̀гâр, друга́ра, } m. vide друг 1.
друга̀рић, (у Доброти) }
друга̀рица, f. vide [1] дру́га 1: Мобарице, моје *другарице* —
дру̏гда, } dann und wann, quandoque. cf. [vide] каткад.
дру̏гдâш, }
дру̏где, (ист.) } adv. на другом мјесту, anderswo, alibi. cf. [индје] инђе, друговђе, друже.
дру̏гди, (зап.) }
дру̏гдје, (југоз.) }
дру̏гђе, (јуж.) }
дру̏ги̂, гâ, гô, 1) der andere, alius, alter. [cf. ињи, прочи]. — 2) der zweite, secundus.
друго̀вâње, n. der Umgang mit Jemand, als seinem друг, consuetudo, necessitas.
друго̀вати, дру̏гујêм, v. impf. mit einem häufig umgehen, sein, друг sein, sodalis sum, utor aliquo familiariter: он другује с њим, они другују.
другова̀чији, jâ, jê, (у Далм.) vide **другојачији.**
дру̏го̂вђе, (у Дубр.) vide другђе.
друго̀јагњеница, f. овца која се по други пут јагњи, ein Schaf das zum zweiten Mal wirft, ovis secundum pariens.
дру̏гојâко, (у Ц. г.) } anders, aliter. cf. [ино;]
другоја̀чијê, } друкчије.
другоја̀чији [друговачији], jâ, jê, anders, verschieden, alius. [cf. друкчији].
дру̏го̂м, zum zweiten Mal, altera vice: Љубну је једном и *другом* —
дру̀жба, f. 1) die Kameradschaft, sodalitas: Служба није *дружба*. — 2) die Gefährten, socii, cf. [vide] дружина: Бог му дао у рају насеље, Нама, *дружбо*, здравље и весеље —
дру̀жбени̂к, m. (у Дубр.) vide друг [1].
дру̀жбеница, f. (у Дубр.) vide [1 друга 1] другарица.
дру̀жбина, f. vide дружина.
дру̀жбиница, f. dim. v. дружбина: Кажи, ујко, нашој *дружбиници* —
дру̏же, (у Ц. г.) на другом мјесту, anderswo, alibi. [vide] другдје, cf. индје.
дру̏жêван, вна, вно, gesellig, socialis. [cf. заједничан].
дружѐвски̂, кâ, кô, der Gefährten, sociorum: И *дружевске* пушке запуцале —
дру̀жêње, n. das Gesellen, sociatio.
дру̀жина, f. (coll.) die Gefährten, socii. [cf. дружба 2, дружбина; друштво]: Моја браћо и моја *дружино* —
дру̀жиница, f. dim. v. дружина.
дру̀жити се, дру̂жи̂м се, v. r. impf. sich gesellen, sociare se: он се дружи с њим, они се друже.
1. **дру̀жица,** f. dim. v. [1] дру́га [1].
2. **дру̏жица,** f. dim. v. [2] дру̏га.
дружи̂чало, n. (у Сријему говоре *ружичало*, а у Банату *побушени понедељник*) der zweite Montag nach Ostern, dies lunae secundus a paschate. На дружичало иду људи (а особито жене) прије подне на гробље те побушавају гробове од оне године, дијеле за душу, и попови чате молитву и спомињу мртве. На некијем мјестима (као н. п. у Неготину и у Ршави) скупе се момчад и дјевојке послије подне на једно мјесто, па играју и *дружичају се* (понајвише мушко с мушкијем, а женско са женскијем), т. ј. оплету

вијенце од врбовијех младица, па се кроза њих љубе и мијењају јаја (шарена и црвена), па послије промијене и вијенце (метнувши их једно другом на главу) и закуну се да ће бити мушкарци *побратими*, а женскиње *друге* (Власи кажу *кумача*) до оно доба године. Такови се побратими и друге по том пазе ону сву годину као браћа и сестре, и у различнијем играма и збиљскијем свађама помажу једно другоме. Кад опет дође дружичало, онда се гдјекоји понове, а гдјекоји оставе.

дружи̏чâње, n. das Küſſen, und Beſreunden der Mädchen am zweiten Montage nach Oſtern, amicitiae initio die lunae a paschate secundo. cf. дружичало.

дружи̏чати се, чâм се, v. r. impf. cf. дружичало.

дрȕкуд, } (у Ц. г.) на друго мјесто, anderswo-
дрȕкуда, } hin, alio.

дрȕкчијē, vide другојачије.

дрȕкчији, чијâ, чијē, vide другојачији.

дрȕм, дрȕма, m. (*δρόμος*) велики пут, die Heerſtraße, via regia. [cf. цеста].

дрȕсто, n. (по источнијем крајевима Србије) vide друштво: Па беседи међу свога *друста* —

дрȕштво [друсто], n. die Geſellſchaft, societas. [cf. дружина].

др̑хат, др̑хта, [дркат] m. das Zittern, der Schauder, horror: ухитио ме дрхат (у Дубр.); Ухвати га *дрхат* и грозница —

др̑хталице [дрктaлице], f. pl. die Gallerte, die Sulze, coagulum. cf. [дрче, ладетина, ладнетине, лучење 2, 2] паче, питије.

др̑хтâње [дрктање], n. das Zittern, tremor.

др̑хтати, др̑шћēм, [дрктати] v. impf. (у Босни) zittern, ſchaudern, horreo, tremo: дршће од зиме; дршће као прут.

др̑цâње, n. vide дрмање (als dim.).

др̑цати, цâм, v. impf. vide дрмати (als dim.).

др̑цнути, нēм, v. pf. vide дрмнути.

др̑че, др̑чâ, f. pl. vide дрхталице.

др̑шкâње, n. das Hetzen (des Hundes), instigatio. [cf. пујкање].

др̑шкати, кâм, v. impf. н. п. псето на свиње, hetzen, instigo. [cf. пујкати, тутkати 1].

др̑шчић, m. dim. v. држак.

дȕ, дȕа, m. vide [1] дух.

дȕâње, n. vide духање.

дȕати, дȕâм, v. impf. vide духати: Да л' *дуају* приморски вјетрови —

дȕб, m. (особито по југоз. кр.) die Eiche, quercus, [vide 2] раст; cf. цер, граница: Од једнога удара *дуб* не пада.

дȕбâјка, f. (у Рисну) vide дубак 1.

дȕбак, дȕпка, m. 1) der Gängelwagen, machina qua stare et incedere discunt parvuli. cf. [дубац, витлић 3, стојача, стојница 2, столац 1,] сталац, дубајка. — 2) eine Art Kirſchen, cerasi genus [prunus avium L. var.].

дȕбац, дȕпца, m. (у Далм.) vide дубак 1.

дȕбâч, дубáча, m. der Hohlmeißel, das Hohleiſen, scalprum excavatorium.

дȕбачац, чца, m. (велики и мали) (у Дубр.) некака трава, Art Pflanze, herbae genus [teucrium chamaedrys L.].

дубȅница, f. (у Дубр.) кошница издубена у дрвету, Bienenhaus von einem ausgehöhlten Baume, alvearium in ligno effossum.

дȕбило, n. (у Славонији) vide стублина [2] (на бунару).

дубȉна, f. (acc. дȕбину, pl. дȕбине, дубúнā) die Tiefe, profunditas. [cf. дубљина].

дȕбити, бȉм, v. impf. стајати управо, aufrechtſtehen, sto erectus.

Дȕбица, f. 1) Stadt in österr. Kroatien. — 2) Stadt in türk. Kroatien.

дȕблијер, дублијȅра, m. (у Ц. г.) велика воштана свијећа, eine große Wachskerze, cereus major. cf. дуплир.

дȕбље, n. 1) (coll. v. дуб.) die Eichen, quercus. — 2) [*Дубље*] село у Мачви.

дȕбљȅње, n. das Aufrechtſtehen, statio erecta.

дубљȉна, f. vide дубина.

дȕбов, а, о, Eichen, quercinus. cf. [vide] растов.

дубȍвалина, f. (у Паштр.) vide дубодолина.

Дȕбовица, f. планина између Паштровића и Арбаније, удара у море.

дубȍдолина [дободолина], f. (у Ц. г.) das Thal, vallis. [cf. 1 вала, увала, дубовалина, пресјека 1].

дȕбок, дубȍка, ко, (дȕбокй, кâ, кȏ, comp. дȕбљй) tief, profundus.

[**Дубоки поток**, m. *види* s. v. Дебрц.]

Дȕбокȏ, n. adj. (мало и велико) Schluchten zwiſchen Šabac und Belgrad. Велико је Дубоко између Београда и Палежа, а мало између Палежа и Шанца, cf. Дебрц: Друга пуче украј *Дубокога*, | Даде гласе уза воду Саву —

дȕбрава, f. 1) vide шума [1]: Проведоше Дундару | Кроз зелену *дубраву* — 2) (око Имоск.) шума за коју се зна чија је. vide забран.

Дȕбравац, рâвца, m. Mannsname, nomen viri.

дȕбровачкй, кâ, кȏ, ragusaniſch, ragusanus.

Дȕбрȏвка, } f. Raguſanerin, Ragusana.
Дȕбрȏвкиња, }

Дȕбрȏвник, m. Raguſa, Ragusium.

Дȕбрȏвчанин, m. ein Raguſaner, ragusanus.

дȕван,* m. Brautſchleier, velum nuptiale. cf. [vide] вео. Дувак се у Београду сад зове пријевјес, понајвише свилен, који обично дјевер доноси и од којега млада послије начини себи хаљину, особито ћурче.

дȕвало, n. vide духало.

дȕвâн, дувáна, (cf. духан) m. 1) der Tabak, Tabakpflanze, herba nicotiana [nicot. tabacum L.]. — 2) der Rauchtabak, nicotiana fumaria.

дувáнити, дȕвâнйм, (cf. духанити) v. impf. 1) mit Rauchtabak verſehen, providere herbam fumariam. — 2) (око Сиња) пушити дуван,

Tabak rauchen, fumum herbae nicotianae haurio: дуваните ли?

дува́нити се, ду̏ва̂ни̂м се, [**духанити се**] v. r. impf. sich mit Rauchtabak versehen, comparare sibi nicotianam fumariam.

дува̀ница [**духаница**], f. (у Сријему) лађа на којој се носи дуван, Tabakschiff, navis portandae nicotianae.

дува̀ни̂ште, n. мјесто гдје је био дуван посијан, Acker wo früher Tabak gebaut war, ager, in quo herba nicotiana fuit sata.

дува̀нкеса [**духанкеса**], f. т. ј. дуванска кеса, der Tabakbeutel, saculus herbae nicotianae. [cf. тутункеса].

ду̏ва̂нски̂ [**духански**], ка̂, ко̂, н. п. кеса, Tabaks-, nicotianae.

дува́нџија [**духанџија**], m. der Tabakraucher, ducens ore nicotianam.

ду́ва̂ње, n. vide **духање.**

дува̂ње̂ње, n. 1) das Versehen mit Rauchtabak, τὸ providere herbae fumariae. — 2) das Rauchen (des Tabaks), fumatio nicotianae.

ду̏ва̂р[*], m. vide **зид.**

ду́вати, ду̂ва̂м (ду̂ше̂м), vide **духати.**

ду̂вна, f. die Geistliche (Nonne), monialis.

Ду́вно, n. Stadt in Bosnien. cf. [vide] **Думно.**

дувова̂ње, n. vide **духовање.**

дувова̀ти, ду̏вујем, vide **духовати.**

1. **ду̏г,** a, o, (ду̏ги̂, га̂, го̂, comp. ду̏жи̂, u. ду̏љи̂, по зан. кр. и ду̏гљи̂) lang, longus. [cf. дугачак, дудачак; пруг].

2. **ду̏г,** m. (loc. ду́гу) die Geld-Schuld, debitum.

1. **ду́га,** f. der Regenbogen, iris. Срби кажу: да мушко прође испод дуге, постало би женско, а женско да прође, постало би мушко. Кад се покаже дуга, кашто дјеца пјевају: Ко не види *дуге*,| Не вид'ла га мајка| До Петрова данка.

2. **ду̏га,** f. (gen. pl. ду̂га̂) die Daube, tabula.

3. **Ду̏га̂,** f. adj. 1) манастир у Кучима. — 2) некака планина у Херцеговини: Прелећеше *Дугу* и Голију —

4. **Ду̏га̂ кр̏ва̂ва̂,** f. adj. долина у Херцеговини: Спустише се у *Дугу крваву* — Чекај њега у *Дугој крвавој* —

дуга́јлија, m. vide **дугоња.**

Ду̏га̂ Поља̀на, f. у Турској Хрватској: Хоћу с војском на *Дугу* пољану —

ду̏га̂ пу̏шка, f. die Flinte, sclopetum. [cf. веља пушка, влинта].

дуга̀чак (ду̏гачак), чка, чко, (ду̏гачки̂, ка̂, ко̂) vide [1] ду̏г.

дугма̀ли, adj. indecl. с дугметима, mit Knöpfen versehen, globulis ornatus: С њега скида *дугмали* малвуту —

ду̀гме, мета, n. der Knopf, globulus fibulatorius. cf. [vide] пуце [2].

дугме́нце, } n. dim. v. дугме.
ду̀гмешце, }

Ду̏гобра̂ђић, m. ein Zuname, cognomen (Langbart).

дуго̀брче, n. [voc. v. **дугобрк**? m. човјек дугијех брка] у пјесми како је жаба ружила рака: Један *дугобрче*!

дуго̀ва̂ње, n. das Schulden, debitum.

дуго̀вати, ду̏гујем, v. impf. schulden, debeo.

дуго̀ветни̂, на̂, но̂, in der Redensart (н. п. колики је) дуги дуговетни дан, ein langer Tag, longus dies.

дуго̀вечан, чна, чно, (ист.) } vide дуговјечан.
дуго̀вичан, чна, чно, (зап.) }

дуго̀вјетан, тна, тно, у пјесми, vide дуговјечан: Све ти твоје *дуговјетно* било —

дуго̀вјечан, чна, чно, (јуж.) dauernd, diuturnus. [cf. дуговјетан].

дуго̀кос, a, o, langhaarig, comatus: Краткоумна *дугокоса* била —

дуго̀коса, f. die Langhaarige, camata.

дуго̀покат, кта, кто, langnägelig, unguium longorum: Доведи ми *дугонокту* другу,| Да прокопа на вратилу трубу —

ду̏гоња, [m.] ein großer, langer Mann. longus homo, Longinus. [cf. дугајлија].

дуго̀реп, a, o, langgeschwänzt, caudatus, caudae longae: за виторогијех волова и *дугорепијех* крава (кад се наздравља).

дуго̀репица, f. у овој загонеци: Преплива тица *дугорепица* и преплива море, а крила не скваси (барка).

ду̏гу̂љ, m. in der Redensart: на̂ дугу̂љ, н. п. стоји (нов) мјесец, nach der Länge, in longitudinem.

дугу̀љаст, } a, o, länglich, oblongus.
дугу̀љат, }

ду̏д[*], ду̀да, m. [cf. мурва] 1) der Maulbeerbaum, morus [L.]: Сиђи с *дуда*, луче моловано. — 2) die Maulbeere, morum, н. п. да једемо *дудова*. cf. дудиња.

ду́да, } f. eine hohle Röhre, für die Kinder als
ду̀да̂љка, } Pfeife, fistula.

ду̀да̂ње, n. das langsame, träge Gehen, itio segnis.

ду̀да̂р, дуда́ра, m. der die Maulbeerbäume pflegt, qui moros colit.

ду̀дара, f. гдје су дудови посађени, die Maulbeerpflanzung, seminarium mori.

ду́дати, ду̂да̂м, v. impf. (auch mit се): ко остраг дуда, langsam, träge gehen, segni gradu incedo.

дуда̀чак, чка, чко, (у Рисну) vide дугачак.

ду̀диња, f. (pl. gen. ду̏ди̂ња̂) Maulbeere, morum [vide дуд 2].

ду̀дов, a, o, н. п. лист, vom Maulbeerbaum, mori, morinus.

ду̀довина, f. Maulbeerholz, lignum morinum.

ду̀дук[*], m. (по јуж. кр.) свирала без писка (а она што има писак, зове се Србији *слијепа свирала*), die Flöte, fistula: Ово ми је брајов *дудук*,| Чим дудуче за овцама —

дуду́ка̂ње, n. das Flöten, cantus tibiae.

дуду́кати, ду̏ду̂че̂м, v. impf. свирати у дудук, flöten, tibia canere: Ово ми је брајов дудук, Чим *дудуче* за овцама —

дȳж, f. (loc. дýжи) die Länge, longitudo [cf. дуљ; дужина, дуљина]: и уз *дуж*, и попријеко; дȳж њи̂ва̂.

дýжан, жна, жно, schuldig, qui debet: дужан сам стотину гроша; Дужан кесе не веже; Дужан и косом на глави.

дȳжд, m. (ст.) der Doge, dux Venetiarum: У онога *дужда* Млетачкога —

дȳждев, а, о, des Dogen, ducis Veneti: Сад ће изић' те *дуждеве* слуге —

дȳждевић, m. der junge Doge, filius ducis Venetiarum: Ајде, селе, оседлај ми коња,| *Дуждевић* ме у сватове зове —

дȳждевица, f. die Gemahlin des Dogen, uxor ducis Veneti: Те му уби *дуждевицу* младу —

дȳждевња̂к, m. Salamander [Feuersalamander], salamandra [sal. maculata L.]. cf. [бурник,] бурњак. Кад је (или кад хоће да удари) киша, онда дуждевњак бјежи од воде уз брдо: а кад је суша, онда иде низ брдо к води.

дýжêње, n. 1) die Behauptung daß jemand einem etwas schulde, assertio debiti. — 2) (у Дубр.) das Verschulden, obaeratio. [cf. задуживање].

Дȳжи, Дýжи̂, f. pl. 1) намастир у Херцеговини. — 2) некако мјесто ондје: А ти ајде у широке *Дужи*| Билој кули Ђока Маловића —

дужи̇на, f. (acc. дȳжину) die Länge, longitudo. [cf. дуљина; дуж, дуљ].

дýжити, дȳжи̂м, v. impf. кога, behaupten daß Einer schulde, dico mihi deberi: *дужи* ме стотину гроша.

дýжити се, дȳжи̂м се, v. r. impf. (у Дубр.) sich verschulden, obaeror. cf. [vide] задуживати се.

1. **дȳжица**, f. dim. v. [2] дȳга.

2. **дȳжица**, f. (у Котору) смоква дугуљаста, Art Feigen, ficus genus [ficus carica L. var.].

дȳжни̂к, дужни́ка, m. 1) der Schuldner, debitor: Од зла *дужника* и козу без јарета. — 2) der Gläubiger, creditor, [vide рукодавник] cf. рукодавалац: не смије од *дужни́ка̂* да дође кући.

дýжнôст, дýжности, f. (у војв.) die Pflicht, officium: Обећање је *дужност*.

дýја, m. (ист.) vide дујо.

Дȳја̂к, m. Mannsname, nomen viri.

Дȳја̂н, m. Mannsname, nomen viri.

дýјо, m. (јуж.) hyp. v. духовник. [cf. дуја].

Дȳка, m. Mannsname, nomen viri.

Дука̀дин, m. Mannsname, nomen viri.

Дука̀ђи̂н, Дукађи́на, m. vide Метохија [1]: На ономе равном *Дукађину*,| Онђе бјеше Лека капетане —

Дукађи́нац, нца, m. Einer von Дукађин: И жутога рта *Дукађинца* —

дȳкат, m. (pl. gen. дȳка̂та̂) der Dukaten, numus ducatus, aureus. [cf. жутица 2, жућак 2; губодушница].

дȳкатић, m. dim. v. дукат.

дȳкати̂, на̂, но̂, н. п. злато, терезије, Dukaten-, ducatinus (?).

Дȳке, f. pl. зидине у куту између Зете и Мораче (гдје се ове двије воде састају) од старога града Диоклеје, Ruinen von Dioklea. [cf. Дукљан 2].

Дȳкица, m. (у Ц. г.) надимак.

Дукли̇ја̂н, Дуклија́на, m. (voc. Дȳклија̂не) Diokletianus, Diocletianus, cf. Дукљан [1]: Вино пију до два побратима| На пржину, накрај мора слана,| Једно јесте *царе Дуклијане*,| А друго је крститељ Јоване —

Дȳкљан, m. 1) Diokletian, Diocletianus. cf. [vide] Дуклијан. У Црној гори и онуда по околини приповиједа се да је *цар Дукљан* у виру под Везировијем мостом свезан у синџир, који једнако глође, и уочи Божића таман да га преглође и свијет да ужди, а Циганин сваки по једном удари *маљем* (великијем чекићем) у наковањ те притврде. — 2) vide Дуке.

дȳлац, дȳлца, m. цијев што се душе на њу у гадљарску мјешину, die Dudelsackröhre, calamus utriculi musici.

дулвѐдȳ, in der Redensart: ја говорим, а он ни у *дулведу*, er achtet gar nicht darauf, non audit.

дȳлек, *m. vide бундева* [2].

дȳлечња̂к, *m. (у Драгачеву) пита од дулека.*

дȳљ, f. die Länge, longitudo. cf. [vide] дуж.

дȳља̂ње, n. das Länger-werden (z. B. des Tages im Sommer), prolongatio.

дȳљати, ља̂м, v. impf. н. п. дан дуља, länger werden (vom Tage), longior fio.

дýљêње, n. das Verlängern, prolongatio.

дуљи̇на, f. vide дужина.

дýљити, дȳљи̂м, v. impf. verlängern, prolongare: А шта ћу ти *дуљит'* лакрдију —

дȳмача, f. 1) дубока долина, ein tiefes Thal, vallis profunda. — 2) [*Думача*] поток ниже Шапца у Србији, идући Мишару.

дȳмен,* m. das Steuerruder, gubernaculum. cf. [vide] крма [2].

думѐниса̂ње, n. das Steuern, guberno navim.

думѐнисати, нишêм, v. impf. steuern, guberno. [vide крмити 2] cf. корманити.

думѐнџија,* m. der Steuermann, gubernator (navis). [vide крмар] cf. корманош.

Дȳмица, f. (у Ц. г.) женски надимак.

дȳмлек, m. Art Zuckermelone, cucurbitae (Linn.) genus [cucumis melo L. var.].

Дýмно, n. (говори се и *Дувно*) варош у Босни близу Далматинске границе.

Дȳнав, m. (у војв.) vide Дунаво.

Дуна́вац, вца, m. ein Donauarm (auch als nom. pr. z. B. bei Нови сад), ramus Danubii.

дȳна̂вка, f. дунавска воденица, Donau-Mühle, mola ad Danubium.

Дȳнаво, n. die Donau, Danubius. cf. [Дунав,] Дунај.

дȳна̂вски̂ (Дуна̀вски̂), ка̂, ко̂, н. п. вода, Donau-, Danubii.

Дȕнâј, Дȕнаја, m. (у Боци) vide Дунаво: Оружан јунак *Дунај* преплива —

дýнда, f. hyp. v. Дундара: Проведоше Дундару| Кроз зелену дубраву,| Питали је сватови:| „Кам' ти, *Дундо*, дарови?“ —

дýндар,* m. гомила људи, ein Haufen Leute, multitudo. [cf. гомила].

дýндара, } f. ein Spitzname (für ein großes, träges
дýндача, } Frauenzimmer), nomen feminae joculare: Проведоше *Дундару*| Кроз зелену дубраву —

дȕндо, m. (у прим.) vide стриц: Неве зове *дунда* свога —

дȕндорêње, n. vide гундорење.

дȕндорити, рȉм, v. impf. (у Ц. г.) vide гундорити: За њим Латко нешто *дундораше* —

Дȕндулов дô, m. у приповијеци: Наврела вара од *Дундулова* дола.

дýнђер,* } m. der Zimmermann, faber tignarius.
дýнђерин,* } cf. [vide] дрводјеља.

дунђѐрисâње, n. das Zimmern, fabricatio.

дунђѐрисати, ришêм, v. impf. zimmern, fabricor.

дунђѐрлук,* m. das Zimmermannshandwerk, Zimmerhandwerk, ars tignaria.

дýнђеров, а, о, des Zimmermanns, fabri tignarii.

дýнђерскȉ, кâ, кô, Zimmermanns-, tignarius.

дýнути, дȕнêм, v. pf. blasen, flo, spiro. [cf. пирнути, пухнути (пунути) 2].

дȕња, f. 1) vide гуња. — 2) [*Дуња*] Frauenname, nomen feminae. — 3) (у војв.) перина, што се њом покрива, das Obertuchet, culcita plumea.

дýњац, њца, m. (у Ресави) некаке врло велике дуње, Art Quitte [Birnquitte], mali cydonii genus [cydonia vulgaris L. var.].

дȕњица, f. dim. v. дуња: Ал' су *дуњице*, ал' су јабуке —

дуòвâње, n. vide **духовање**.

дуòвати, дȕвујêм, vide **духовати**.

дȕови, дуóвâ, m. pl. vide **духови**.

дуòвнȉ, нâ, нô, vide **духовни**.

дуòвнȉк, m. vide **духовник**.

дȕпа! дȕпа, дȕпа, дȕпа! кад се казује како су се били из пушака.

дȕпац, пца, m. (у Ц. г.) vide ударац [1].

дȕпе, пета, n. (pl. дупѐта, gen. дупéтâ) vide [задњица 1] гузица.

дупéнце, цета, n. dim. v. дупе. [cf. дупешце].

дȕпешка, f. ein Frauenzimmer mit dickem Hintern, mulier podice amplo.

дȕпешце, n. dim. v. дупе. [vide дупенце].

Дȕпило, n. племе у Црмници, ein Stamm in Montenegro.

Дȕпиљанин, m. Einer von Дупило.

дȕпиоскȉ, кâ, кô, von Дупило.

дȕпити, пȉм, v. pf. (у Ц. г.) vide ударити [1], бубнути.

дýпкê, aufrecht, erecte [cf. усправо]: дијете стоји *дупке*; намјестио врећу *дупке*; *Дупке* јеле из горице ваља —

дýпком, adv. пуно дупком (н. п. соба људи), so voll daß einer neben dem andern aufrecht stehen muß.

дýплâш, дуплáша, m. (у Хрв.) коњ омален чврст, eine Art Pferde, equi genus.

дȕплȉ, лâ, лô, } (у војв.) 1) doppelt, duplus,
дȕпловâн, а, о, } [vide двогуб] cf. двојак: имам дупловану плату. — 2) н. п. он је *дупли* газда, има сваки дан дуплован ручак, reich, dives.

дýплȉр, дуплúра, m. (у Сријему) vide дублијер.

дýпља, f. рупа у дрвету, гдје се могу лећи тице или челе, eine Baumhöhle, cava arbor: Каква је *дупља*, онаке и челе излијећу (или: каква *дупља*, добре челе излијећу).

дýпљâш, дупљáша, m. т. ј. голуб, die Holztaube, Locktaube, columba lignorum Linn. cf. голуб.

дýпоре, у загонеци, cf. чаре.

дýпсти, дýбêм, v. impf. aushöhlen, cavo.

дýпчићи, m. pl. у овијем ријечима: „Около двора *дупчићи*, а у кућу синчићи,“ које у Грбљу у себи рече дјевојка кад је сватови уводе у кућу, да би рађала мушку дјецу.

дȕр,* } стани! halt! siste gradum.
дȕра, }

дȕран, рна, рно, vide [дрновит *и*] дурљив.

дȕрâње, n. das Ausdauern, patientia, duratio. cf. трпљење.

дȕрати, рâм, v. impf. ausdauern, duro. cf. [трајати 1;] трпљети.

дýрача, f. (у Ц. г.) што дуго траје, н. п. раша, dauerhaft, firmus.

дȕрâшан, шна, шно, (у Сријему) н. п. коњ, марвинче, ausdauernd, durans. cf. држећ.

дýрбак,* m. ein Foppwort (wörtlich steh und sieh), wenn man auf die Frage: was ist das? nicht das Rechte antworten will, nomen fictum rei, quam non vis dicere: А. Шта је то?| Б. *Дурбак*. Auch sagt die Mutter dem Kinde: хоћеш *дурбака*?

дýрбȉн,* дурбúна, m. das Fernrohr, telescopium, cf. очалин: Па извади *дурбин* од биљура —

дýрêње, n. das Aufbrausen, τὸ excandescere [vide срђење].

дýрити се, дȕрȉм се, v. r. impf. aufbrausen, excandescere. [vide срдити се] cf. бурити се.

дýрљив, а, о, aufbrausend, fervidus. cf. дурноновит, дуран [*и* дрнован, дрновит].

дýрма,* unaufhörlich, continuo. [vide непрестано] cf. једнако.

Дурмѝтор, m. Gebirge in der Herzegowina. Гдјекоји приповиједају да се у Херцеговини говори за Дурмитор да је *небеска соха*, т. ј. да је тако висок да небо држи: Пирлитору према *Дурмитору* — Већ бијело брдо *Дурмитора*| Окићено ледом и снијегом| Усред љета како усред зиме —

дурнòвит, а, о, vide дрновит [*и* дурљив].

дýрнути се, дȕрнêм се, vide дрнути се.

дýрȕнга, f. vide батина [1], мотка.

дȕти, дȕјêм, (ст.) vide духати: Вијор долом *дује*,| Градом пољуљује —

дȕти се, дȕјêм се, v. r. impf. sich aufblasen, intumescere (superbia).

дȕтлити, лӣм, v. impf. recht wacker saugen, sugo fortiter (besonders von Ferkeln).
дȕтљêње, n. das starke Saugen, mammillarum attractio, suctio fortior.
дȕћ и пàрадућ, у приповијеци.
дȕћâн,* дућáна, m. der Laden, taberna. [cf. догања].
дућáнац, нца, } m. dim. v. дућан.
дућàнић, }
дȕћâнскӣ, кâ, кô, Laden-, tabernae.
дућàнчић, m. dim. v. дућанац.
дућáнџија,* m. ein Kaufmann, der einen Laden hält, tabernarius.
1. **дȕх,** дȕха, [ду] m. der Geist, spiritus.
2. **дȕх,** m. (у Дубр.) 1) der Hauch, spiritus: Нема вјетра ни *духа*. cf. ћух [ћу]. — 2) у *дýху* поћи, т. ј. полагано, leise, suspenso gradu.
дȕхало [дувало], n. der Blasebalg, follis. cf. [vide] мијех [2].
дȕхâн[*], духáна, [дуван] m. (у Дубр.) 1) der Tabak, Tabakpflanze, herba nicotiana [nic. tabacum L.]. — 2) der Rauchtabak, nicotiana fumaria. [cf. табак, тутун]. — 3) духан од носа, der Schnupftabak, nicotiana sternutatoria. cf. [vide] бурмут.
духáнити, дȕхâнӣм, vide дуванити.
духáнити се, дȕхâнӣм се, vide дуванити се.
духàница, f. vide дуваница.
духàнкеса, f. vide дуванкеса.
дȕхâнски, кâ, кô, vide дувански.
духáнџија, m. vide дуванџија.
дȕхâње [дуање, дување], n. das Wehen, spiratio, flatus. [cf. димање].
дȕхат, а, о, (у Боци) н. п. жље духат, т. ј. мало жив, beseelt, animatus.
дýхати, дȕхâм (дȕшêм), [дуати, дувати] v. impf. 1) blasen, flo: душе вјетар. [cf. дути, димати, пухати (пуати, пувати) 1]. — 2) на кога, böse sein, succenseo.
духòвâње [дувовање, дуовање], n. das Beichtvatersein, status confessarii.
духòвати, дȕхујêм, [дувовати, дуовати] v. impf. u. pf. коме, коме што, Beichte hören und von Sünden frei sprechen, ausculto confitentem eique peccatorum veniam et impunitatem promitto Dei nomine: И да гријех игуману каже,| Не би ли му гријех *духовао* — Јутрос ћу те богме причестити| И вас гријех тебе *духовати* —
дȕхови, духóвâ, [дуови] m. pl. *(о духòвима)* (у војв.) Pfingsten, pentecoste. cf. [русаље, русаљи, тројичин дан,] тројице.
дȕховнӣ [дуовни], нâ, нô, geistlich, spiritualis: оче *духовни*! — cf. варење [2. у I. издању].
дȕховнӣк [дуовник], m. der Beichtvater, confessarius. [cf. исповједник 2].
дȕчêње, n. vide злопаћење.
дȕчити се, чӣм се, v. r. impf. (у Сријему) vide злопатити.
дýша, f. (dat. дȕши, acc. дȕшу, voc. дȕшо, pl. nom. дȕше) die Seele, anima: Два без *душе*, трећи без главе. И *душо*, ту ли си! (т. ј. радо и драговољно што учинити, н. п. А. Би ли она пошла за њега?| Б. Би, и *душо*, ту ли си!).
дýшак, шка, m. н. п. попио оку вина на (један) душак, auf einem Zuge, uno impetu. cf. предушак.
Дȕшан, m. Mannsname, nomen viri.
Душàнија, f. Duschansgebiet, Duschani imperium: Расла јела на Косову равну| У висину до неба ведрога| У ширину по свој *Душанији*,| Под њом седи славни кнез Лазаре —
дȕшêван, вна, вно, н. п. човјек, gottesfürchtig, religiös, pius, religiosus. [vide побожан].
дȕшек,* m. eine Matratze, stragulum.
душèклук,* m. der Bettkasten, armarium stragulorum.
дýшêње, n. vide дављење.
дȕшина, f. augm. v душа: Онај (текао) с *душином*, а овај (једе) с дружином.
дýшити, дȕшӣм, v. impf. (по југоз. кр.) ersticken, suffoco. cf. [vide] давити.
дȕшица, 1) f. das Seelchen, animula. — 2) m. [*Душица*] Mannsname, nomen viri.
дýшко, m. (ст.) hyp. v. душа, animula, animulus (voc. дȕшко): Болан *душко*, покваси ми уста —
дȕшмâн[*], душмáна, } m. vide непријатељ.
дȕшманин, }
душмàнлук,* [m.] vide непријатељство.
дȕшмâнскӣ, кâ, кô, vide непријатељски.
дȕшнӣк, душнӣка, m. Speiseröhre, oesophagus. [vide једњак].
душњáци, њáкâ, m. pl. vide гркљан.
душòгубац, гупца, m. der Seelenverderber, perditor animae: Новац *душогубац*.

Ђ

ђȁ, ђȁ, 1) Lockungswort für's Pferd, sonus alliciendi equum. — 2) ђа тамо, ђа амо, bald hin bald her, modo — modo.
ђâвле, у пјесми vocat. v. ђавао (које може бити да се и говори гдје): Павле, *ђавле*, не гледај ме,| Не смиј се на ме —
ђȁвô, ђȁвола, m. (pl. gen. ђавóлâ) der Teufel, diabolus, cf. [водац 1, вран 3, дабо 2, мелун, пакленик,] враг, нечастиви: Не да му *ђаво* мира (кад ко не ће да мирује).
ђавóлак, лка, m. hyp. v. ђаво. Узео калуђер Светогорац мало дијете мушко (док још није знало за се), па га однио у Свету гору и онамо га отхранио и научио књизи. Кад му

је било већ око осамнаест година, онда га поведе уза се као ђака, и пође амо у свијет да пише. Кад дођу у прво село, а то дјевојке ухватиле коло па играју (ваља да је била недјеља или какво весеље). Кад угледа ђак дјевојке, зачуди се каква су то створења, па онако мало као весео и зачуђен упита калуђера: „Шта је оно, духовниче! шта је оно?“ А калуђер, као намргођен, одговори му: „Не гледај онамо, синко, нити питај шта је: оно је ђаво.“ Онда ђак најумиљатијим гласом рече: „Дела, духовниче, Бога ти! да купимо онога једног *ђаволка*, па да га поведемо намастиру.“

ђавòлâн, ђаволáна, m. vide враголан.

ђавòласт, а, о, vide враголаст.

ђавòлисâње, n. vide [враговање] враголисање.

ђавòлисати, лишêм, vide [враговати] враголисати.

ђавòлити, лѝм, vide [враговати] враголити.

ђавòлица, f. жена, или дјевојка, која ђаволи, die Teufelin (muthwilliges Frauenzimmer), femina petulantior, cf. враголица: Већ девојке *ђаволице* —

ђа̏волов, а, о, des Teufels, diaboli.

ђавòлскѝ, кâ, кô, vide врашки.

ђавóлство, n. vide [враговање] враголство.

ђавóлче, чета, n. das Teufelein, parvus diabolus.

ђавòлчић, m. dim. v. ђаволак: Са прапорчићи, са *ђаволчићи* —

ђавòљâк, *ђавољáка, m. ђаче ђâвољаче!*

1. **ђавòљѝ**, љâ, љê, vide вражји.

2. **ђа̏вољѝ**, љâ, љê, (особито у Херц. и у Ц. г.) kein einziger, ne unus quidem: Сви су бези на Херцеговину| Док не дође бего Љубовићу;| А кад дође бего Љубовићу,| Али нема бега *ђавољега* —

ђа̏вр̂к, m. (у Сријему) велики комад хљеба, ein großes Stück Brot, frustum panis.

ђа̏ђа[*], } zuweilen, interdum. [vide каткад]. cf.
ђа̏ђâш, } кашто.

ђâк, ђáка, m. (pl. *ђáци*, али у пјесмама и *ђáкови*) der Student, literarum studiosus (von diaconus, wie im Ungrischen) [cf. дјак; скулар; ученик]: Мани бјеху *ђаци* манастирски — И мојијех тридесет *ђакова* —

ђàкела, f. augm. v. ђак. [cf. ђачина].

ђáков, а, о, des Studenten, studiosi.

Ђаковâр, Ђаковáра, m. Städtchen in Slawonien, cf. [1] Ђа̏ково.

Ђаковáрац, рца, m. Einer von Ђаковар.

Ђаковâрка, f. Eine von Ђаковар.

ђаковâрскѝ, кâ, кô, von Ђаковар.

Ђа̏ковица, f. варош у Метохији.

Ђа̏ковичанин, m. (pl. Ђа̏ковичâни) човјек из Ђаковице.

ђа̏ковичкѝ, кâ, кô, von Ђаковица.

Ђакóвштина, f. das Gebiet von [1] Ђа̏ково, territorium τοῦ [1] Ђа̏ково.

1. **Ђа̏ково**, n. vide Ђаковар.

2. **Ђâково**, n. брдо у Србији близу Студенице.

ђа̏кон, m. der Diakon, diaconus.

ђакòнија, f. die Bewirthung, lautitia: Донесоше вино и ракију,| И лијепу сваку *ђаконију* —

ђакòнисâње, n. das Wohlleben, vita luxuriosa.

ђакòнисати, нишêм, v. impf. јести, частити се, wohlleben, vitam jucundam duco: или ћемо *ђаконисати*, или ћемо враголисати (у приповијеци).

ђа̏конити, нѝм, v. impf. zum Diakon weihen, consecro diaconum.

ђа̏конити се, нѝм се, v. r. impf. zum Diakon geweiht werden, consecror diaconus.

ђа̏конов, а, о, des Diakons, diaconi.

ђа̏коновица, f. des Diakons Frau, uxor diaconi.

ђа̏конскѝ, кâ, кô, diakonisch, diaconicus.

ђа̏кончâд, f. (coll.) junge Diakonen, diaconi juvenes: Поробићу тридест *ђакончади* —

ђа̏коњêње, n. das Weihen zum Diakon, consecratio diaconi.

ђàкȳштѝ, cf. варење [2. у I. издању: ђаче *ђакушти*!]

ђа̏м, m. (у Србији) као дебела даска одоздо преко дна у велике каце (да се не би дно проломило), ein Querholz über den Boden großer Wannen, tignum transverso fundo labri majoris suppositum.

ђàур,* } m. der Ungläubige, infidelis (non Turca)
ђàурин, } [cf. каурин]: Нек' се диже туђи *ђаурина*: *Ђаури* нам тешко додијаше —

ђáче, чета, n. ein Studentchen, parvulus literarum studiosus: Протужило самоуче *ђаче* —

ђáчêње, n. das Student-werden, frequentatio scholarum.

ђàчина, f. vide ђакела.

ђáчити се, ђâчѝм се, v. r. impf. ein Student werden, studere literis.

ђàчић, m. dim. v. ђак.

ђâчкѝ, кâ, кô, studentisch, studiosorum.

ђѐ, (јуж.) vide гђе mit allen Ableitungen.

ђѐбра,* f. ein Beutel (von Ziegenhaar), um Pferde oder auch Badende zu reiben, strigilis genus.

ђѐвђѝр,* ђевђѝра, m. 1) der durchlöcherte metallene Deckel des Waschbeckens, operculum pelvis perforatum. — 2) ein ähnliches Werkzeug in der Küche, cribri genus. cf. цетка.

ђевѐница, f. (у горњ. прим.) vide кобасица. cf. дјевеница.

ђѐвêр, ђѐвера, m. (јуж.) vide дјевер.

ђевéрак, рка, m. hyp v. ђевер: Пијаној снашици мили *ђеверци*.

ђѐвер-баша, m. [јуж.] Haupt-brautführer, paranymphus supremus: *Ђевер-баша*, Краљевићу Марко,| Дај дарове из Будима града —

ђевѐрêње, n. (јуж.) vide дјеверење.

ђеверѝвâње, n. (јуж.) vide дјеверивање.

ђеверѝвати, вѐрујêм, (јуж.) vide дјеверивати.

ђевѐрити, рѝм, v. impf. [јуж.] vide дјеверити: А *ђевери* Мандушића Вука —

ђевѐричић, m. (у Боци) vide дјеверичић.

ђевѐрична, f. (јуж.) vide дјеверична.

ђѐверов, а, о, (јуж.) vide дјеверов.
ђевѐрски̂, ка̂, ко̂, (јуж.) vide дјеверски.
ђевѐрство, n. (јуж.) vide дјеверство.
ђевѐруша, f. (јуж.) vide дјеверуша.
ђевѐрушин, а, о, (јуж.) vide дјеверушин.
ђѐвица, f. (јуж.) vide дјевица.
ђевòва̂ње, n. (јуж.) vide дјевовање: *Ђѐвова̂ње,* моје царовање! —
ђевòвати, ђѐвујêм, (јуж.) vide дјевовати.
ђѐвојачки̂, ка̂, ко̂, (јуж.) vide дјевојачки.
ђѐвојаштво, n. (јуж.) vide дјевојаштво.
ђѐво̂јка, f. (јуж.) vide дјевојка.
ђѐво̂јче, чета, n. [јуж.] vide дјевојче.
ђѐво̂јчêње, n. (јуж.) vide дјевојчење.
ђѐво̂јчин, а, о, (јуж.) vide дјевојчин: Ја ћу тебе весла дати| Б'јеле руке *ђевојчине* —
ђевòјчина, f. augm. v. ђевојка. [cf. ђевојчура, ђевојчурина].
ђѐво̂јчити, чи̂м, (јуж.) vide дјевојчити.
ђѐво̂јчити се, чи̂м се, (јуж.) vide дјевојчити се.
ђевòјчица, f. dim. v. ђевојка.
ђевòјчура, } f. vide ђевојчина.
ђевојчу̀рина, }
ђѐгођ, (јуж.) vide гдјегод.
ђѐгођи, у пјесми мјесто *ђегођ*: Да *ђегођи* боље службе тражим —
ђѐд, m. (јуж.) vide дјед.
ђедѐтина, f. augm. v. ђед: пред њим сједи једна *ђедетина* —
ђѐдов, а, о, (јуж.) vide дједов.
ђѐдова ба̏ба, f. } (у Рисну). На бијеле покладе
ђѐдови, m. pl. } обуку се неколико момака у кожне хаљине изврнувши длаку напоље, наките се различнијем реповима и дроњцима, и објесе низа се звона; једнога обуку у женске хаљине и даду му у наручје као повијено дијете; ови се момци зову *ђедови,* а онај у женскијем хаљинама *ђедова баба.* Они иду по вароши читав онај дан скачући, грлећи бабу и љубећи њу и дијете и тако збијајући смијех; за њима пристане сила дјеце, која вичу: „бу ђеде! бу баба!“ [cf. баба коризма].
ђѐдовина, f. (јуж.) vide дједовина.
ђѐђе, (јуж.) vide гдјегдје.
ђеи̂сија,* f. (ст.) vide одијело: На њему је ђузел *ђеисија* —
ђѐко, m. (јуж.) hyp. v. ђед.
ђела̀џија, m. (јуж.) vide дјелаџија: Донесоше благо и оружје,| Па договор згодни учинише:| За оружје, што је ко узео,| А у благо вргли *ђелаџије,*| Не дијеле бројем ни есапом,| Но калпаком Роснића Стефана —
ђѐло, n. (јуж.) vide дјело.
ђелса̀ми̂н, ђелсами̂на, m. (у примор.) некакав цвијет, Art Pflanze, herbae genus [jasminum officinale L. cf. чемин]: Потргах јој *ђелсамин* —
ђѐља̂ње, n. (јуж.) vide дјељање.
ђѐљаоница, f. (јуж.) vide дјељаоница.
ђѐљати, ља̂м, (јуж.) vide дјељати.
ђѐљача, f. (јуж.) vide дјељача.
ђѐљка̂ње, n. dim. v. ђељање.
ђѐљкати, ка̂м, dim. v. ђељати.
ђѐм,* m. оно гвожђе на узди што стоји коњу у зубима и око уста, das Gebiß am Zaume, oreae. cf. [vide] жвале[1].
ђѐмелија, f. (око Сиња) vide [шамија] јеменија.
ђѐмија,* f. (pl. gen. ђѐми̂ја̂) vide лађа.
ђѐнда̂р, ђенда́ра, m. (у Лици) vide ђердан.
ђѐнђер, m. (у Ц. г.) vide [путо] ћустек.
ђѐне,* ziemlich, fere, sic satis.
ђѐно, (јуж.) vide гдјено (cf. но[4]): *Ђено* лежи вода до кољена —
1. **ђѐпути,** ђѐнêм, (јуж.) vide [1]дјѐнути.
2. **ђѐнути,** нêм, (јуж.) vide [2]дјѐнути.
Ђѐо̂рђије, m. у пјесми мјесто *Ђорђије*: Крсно име свети *Ђеорђије* —
ђѐрам,* рма, m. [cf. ђерма] 1) Brunnenschwengel, tolleno. — 2) Schlagbaum, vectis.
ђѐрда̂н,* ђерда́на, [ђендар] m. das Halsband, monile [vide огрлица 1]. Ђердане носе жене и дјевојке о врату; они су од различнијех новаца или од бисера, или од ђинђуха и т. д.
ђерда̀нић, m. dim. v. ђердан.
Ђѐрда̂п,* Ђерда́па, m. eine Gegend in der Donau (eine Klippe), scopulus (in Danubio). Срби познају два Ђердапа у Дунаву, т. ј. *доњи* и *горњи.* Доњи је између Кладова и Ршаве, а горњи код Пореча. Горњи је страшнији, али мање држи, а доњи више држи, али је мање страшан. На горњему Ђердапу слабо се кад види камење посред воде, него само кључеви и клобукови; али се на доњему преко цијелога Дунава, како вода мало опадне, тако види да се приповиједа да је некакав хајдук скачући с камена на камен утекао из Србије на ону страну. Онуда лађари одозго идући узимају обично корманоше из ондашњијех места (Срби преко горњега Ђердапа из Добре, а преко доњега из Текије, а Нијемци из Љупкове и из Ршаве); а одоздо лађе обично вуку волови. Али кад вода врло опадне онда на Ђердапима лађе особито натоварене не могу пријећи никако. cf. Демир-капија.
ђѐрдек,* m. vide ложница: Кад *ђердеку* отворила врата —
ђѐрђеф,* m. der Stickrahmen, jugum: На *ђерђефу* ситан везак везе —
ђѐрз[*], m. (у Далм.) као момак, der Bursch, adolescentulus: Све би *ђерзе* за два *ђерза* дала —
ђѐрма, f. (у Сријему) vide ђерам.
ђѐрмин, а, о, н. п. претега, von ђерма, τῆς ђерма.
ђѐрчек,* eben recht (a propos), quoniam de hac re loquimur. cf. [vide] збиља[2].
ђѐ си ја̀? (у Ц. г.) виче муж жену, а и она њега тако.

1. ђѐсти, ђѐдēм (ђѐнēм), [1 ђенути] (јуж.) vide [1] дјѐсти: Како ћемо куми име *ђести*?| *Бени*: Јања, ђаво је однио —
2. ђѐсти, ђѐдēм (ђѐнēм), [2 ђенути] (јуж.) vide [2]дјѐсти.

ђѐстро, *n. (у Дубр.) vide дјестро.*

ђѐтао, тла, m. (јуж.) vide дјетао.

ђѐтелина, } f. (јуж.) vide дјетелина: Ак' удара
ђѐтељина, } *ђетељином* травом,| То је, вуче, од љељена крвца —

ђетѐнце (ђѐтēнце), n. (јуж.) vide дјетенце.

ђѐтетина, m. (јуж.) vide дјететина.

ђѐтехце, n. (у Боци)
ђѐтешце, n. (јуж.) } vide дјетешце.

ђѐтӣници, ђѐтинāцā, m. pl. (у Херц.) недјеља пред материцама, britter Sonntag vor Weihnachten, dies solis tertius ante diem nativitatis Christi.

ђѐтић, a, e, (јуж.) vide дјетић.

Ђѐтиња, f. [јуж.] ријека што тече кроз Ужице.

ђѐтињā бо̄лē̄ст, f. (у Рисну) vide дјетиња болест.

ђѐтињē, f. pl. (јуж.) vide дјетиње.

ђѐтињēње, n. (јуж.) vide дјетињење.

ђѐтињӣ, њā, њē, (јуж.) vide дјетињи.

ђѐтињити, њӣм, (јуж.) vide дјетињити.

ђѐтињскӣ, кā, кō, (јуж.) vide дјетињски.

ђѐтӣњство, n. (јуж.) vide дјетињство.

ђѐтић, m. (јуж.) vide дјетић.

ђѐтићак, ћка, m. hyp. v. ђетић.

ђѐтлић, m. (јуж.) vide дјетлић.

ђѐца, f. (јуж.) vide дјеца.

ђечѐрма[*], f. eine Art Weſte (ohne Aermel), tunicae genus. cf. јечерма[1, јелек].

ђѐчин, a, o, (јуж.) vide дјечин: Наће бане *ђечине* хаљине —

ђѐчина, f. augm. v. ђеца. [cf. ђечурлија].

ђѐчица, f. dim. v. ђеца.

ђечу́рлија, f. vide ђечина.

ђе́ко, m. hyp. v. ђевер.

Ђӣвша, f. намастир у Фрушкој гори.

ђи́да, f. hyp. v. ђидија: Море *ђидо*, Раде каурине! —

ђи́ди,* in der Redensart: aj ђиди! ſchön, trefflich, pulcer: aj *ђиди* коњ! aj *ђиди* момак! aj *ђиди* дјевојка! aj *ђиди* купус! aj *ђиди* месо! и т. д. [cf. хајђиди].

ђи́дибаша, m. Oberſpitzbube, homuncio: Сваки даша добар даша а недаша *ђидибаша*.

ђи́дија,* f. der Spitzbube, homuncio (in üblem Sinne): састала се курва и *ђидија*; Нуто *ђидије* ће намигује — Нека *ђидија* зубима чупа — У Илије, у *ђидије*, лијепа је шћи —

ђи́адин, m. vide [вођица 2] дизген: Уватила за *ђиздине* ђога —

ђи́јотӑ́лка,} f. (у Бачкој) велики бич, којим
ђи́јотка, } се четири коња тјерају (у којему се тјерању често вичe: *ђијо*!) eine Fuhrmanns-Peitſche, flagrum. [cf. ђувиталка].

Ђи́кан, m. (у Ц. г.) мушки надимак: А на име *Ђикана* сердара —

ђи́кӑ́ње, n. das Wachſen in die Höhe, to crescere in altitudinem.

ђи́кати, ђи́кӑ̄м, v. impf. in die Höhe wachſen, in altitudinem crescere: На тавану наћикала трава;| Нека *ђика*, покосиће дика —

1. **ђи́кнути,** нēм, v. pf. (у Сријему) 1) [vide 1] пасти, fallen, cado. — 2) ſpringen, salio. [vide скочити 1].
2. **ђи́кнути,** ђи́кнēм, v. pf. (у Сријему) што, т. ј. [vide] украсти, ſtehlen, furor.

Ђи́ко, m. (у Ц. г.) hyp. von Ђикан.

Ђи́лӑ́с, m. 1) име некаквога хајдука: Позвекују токе на *Ђиласу* — 2) (у војв.) поп ђилас, von einem ausgelaſſenen Geiſtlichen, sacerdos dissolutus.

ђила́снути, ђи́лӑ́снēм, v. pf. скочити и у један мах побјећи, entfliehen, aufugere.

ђи́ми́ћир, у игри прстену. [cf. прстен 3].

ђи́нђер, m. у пјесмама: Калуђере *ђинђере*!| Не ђинђери браде:| Не дамо ти Маре,| Ни у колу Саре. — *Ђинђер* була изгубила,| Калуђера потворила:| Ти ми, кале, *ђинђер* наће —

ђи́нђерити, рӣм, v. impf. cf. ђинђер.

ђи́нђеров, a, o, (ст.): Ови двори паунови| А пенцери *ђинђерови* —

ђи́нђува, f. vide ђинђуха.

ђи́нђувица, f. dim. v. ђинђува.

ђи́нђуха* [ђинђува], f. (pl. gen. ђи́нђу́хā) die Glasperle überhaupt, margarita vitrea. cf. мрђела [(мрнђела); гмиза, грмјелица].

ђи́нђушица, f. dim. v. ђинђуха.

ђи́ш, m. das Bartgras, andropogon gryllus [L.].

ђи́пан, m. amaranthus blitum Linn. [?] cf. штир.

ђи́па́ње, n. das Springen, saltatio.

ђи́пати, ђи́пӑ̄м, v. impf. ſpringen, salto. cf. [vide] скакати[1].

ђи́пел, m. (у Сријему) in der Redensart: вози коњ с ђипела, т. ј. с лијеве стране уз руду, von der linken Seite, ad laevum.

ђи́пимице́, adv. in einem Sprunge, saltu: Из постеље *ђипимице* скаче —

ђи́пити, пӣм, v. pf. ſpringen, salio. cf. [vide] скочити[1].

ђо́га, m. (ист.) vide ђого.

ђо̀гат,* m. der Schimmel, equus albus, [vide] бијелац[1], cf. ђогин.

ђо̀гатаст, a, o, н. п. коњ, Schimmel-, equus albus.

ђо̀гатов, a, o, des Schimmels, equi albi.

1. **ђо̀гин,** a, o, des ђога, equi albi.
2. **ђо̀гӣн,** ђогѝна, m. vide ђогат: Па посједе својега *ђогина* —

ђо́го, m. (јуж.) hyp. v. ђогат. [cf. ђога].

ђо̀гуша, f. ђогатаста кобила, die Schimmelſtutte, equa alba.

ђо̀гушин, a, o, der Schimmelſtutte, equae albae.

ђо̀ја̄, als adv. mein' ich, etwa, opinor: и он се *ђоја* опрема; он *ђоја* мисли да ми то не знамо. [vide тобоже] cf. као, бојаги.

Ђо́ка, m. (ист.)
Ђо́ко, m. (јуж.) } hyp. v. Ђорђије.

Ђо̀н, Ђо̀на, m. die Sohle, corium soleis efficiendis.

Ђо̀нија, f. (ст.) Eugen, Eugenius, (z. B. in dem Liede vom Patriarchen Чарнојевић): Поред мога *Ђонлије* принципа —

Ђо̀рда[*], f. (ст.) vide сабља[1], cf. Ђорда: О бедри му она оштра *ђорда* —

Ђо̀рђе,
Ђо̀рђија,
Ђо̀рђије, } m. Georg, Georgius.

Ђо̀рђо̀рић[*], (у Бачкој) vide једва.

Ђо̀рнути се, нём се, v. r. pf. ђориуо се мало, т. ј. опио се, sich einem Rausch trinken, crapulam potare. [vide понапити се].

Ђо̀тлук,* m. der hintere Theil der Hosen, der den Hintern bedt, pars bracarum nates tegens. cf. [vide] тур.

Ђу̏бре,* рета, n. der Dünger, stercus. [vide сметлиште] cf. гној. Кола *ђубрета* (каже се за крупна а лијена човјека).

Ђубрѐвит, а, о, gut gedüngt, bene stercoratus.

Ђу̏брѐње, n. das Düngen, stercoratio. cf. [vide] гнојење[2].

Ђу̏брити, рӣм, v. impf. н. п. њиву, виноград, düngen, stercoro. cf. [vide] гнојити.

Ђу̏брӣш, Ђубри́ша, m. der Mist, stercus. [vide сметлиште].

Ђувѐгија* [Ђувеглија], m. vide младожења.

Ђувѐгијин, а, о, des Bräutigams, sponsi.

Ђувѐглија, m. vide Ђувегија: Сина мога итра *ђувеглију* —

Ђу̏вез,* adj. indecl. rosenfarben, roseus. cf. [vide] ружичаст.

Ђувѐзлија,* f. т. ј. свила, Art rosenfarbige Seide, serici rosei genus [cf. Ђулвезија, Ђулвезлија]: Увезла сам три дуката злата| И четири свиле *ђувезлије* —

Ђувѐндија,* f. die Sklavin eines крџалија, latronis turcici serva.

Ђувѐндӣјскӣ,
Ђувѐндӣјскӣ, } *τῶν* Ђувендије.

Ђу̏вече,* чета, n. 1) земљан суд (као здјела), што се у њему пече месо у пећи, Art Bratpfanne, sartaginis genus. — 2) оно месо, barin gebratenes Fleisch.

Ђувѝтâљка, f. vide Ђијоталька.

Ђу̏гум,* m. ein großer kupferner Wasserkrug, vas aquarium aeneum: Ко донесе воде у *ђугуму*,| Да се њему по жут дукат даде —

Ђу̏зел,* indecl. (ст.) ϕῦσα, pulcer [vide лијеп]: На њему је *ђузел* ћеисија —

Ђузелàна, f. cf. шипер-пеана.

Ђу̏ка, 1) f. Frauenname, nomen feminae. — 2) m. (ист.) vide Ђуко.

Ђу̏кан, m. Mannsname, nomen viri.

Ђукáнчић, m. dim. v. Ђукан.

Ђу̏кна, f. Frauenname, nomen feminae.

Ђу̏ко, m. (јуж.) Mannsname, nomen viri (hyp. v. Ђукан?) [cf. Ђука 2].

Ђу̏л,* m. 1) vide [1]ружа[1]. — 2) artemisia annua Linn. — 3) vide Ђуле: Слијеваће у топе *ђулове* —

Ђулáбија,* f. eine Art rother süsser Aepfel, mali genus [pirus malus L. var.].

Ђулàшик,
Ђулàшин, } m. brennende Liebe, lychnis chalcedonica [L.].

Ђу̏л-баклàва, f. Art Kuchen, placentae genus: *Ђул-баклаву* у златној тепсији —

Ђулвѐзија,*
Ђулвѐзлија,* } f. vide Ђувезлија.

Ђу̏ле, лета, n. Kanonenkugel, globulus tormentarius. [cf. Ђул 3, Ђунле].

[**Ђулистан**, cf. липавица.]

Ђу̏лс,* m.
Ђу̏лса, f. } das Rosenwasser, aqua rosarum: Златом везен у *ђулсу* уб'јељен —

Ђу̏мбӣр, Ђумбӣра, m. Ingwer, amomum zingiber [L.].

Ђумӣшли,* adj. indecl. vide сребрн: Они међу *ђумишли* пиштоље —

Ђу̏мрук,* m. vide царина[1 и 2].

Ђумрукàна, f. Zollhaus, telonium. cf. [vide] царина[2].

Ђумрȕкчија, m. vide цариник.

Ђумрȕкчӣјскӣ,
Ђумрȕкчӣјскӣ, } kâ, kô, vide царинички.

Ђумрȕчкӣ, kâ, kô, Zoll-, vectigalium.

Ђу̏нија,* f. das Winkeleisen, norma: дотјерати (што) на своју *ђунију*, т. ј. по својој вољи.

Ђу̏нле, лета, n. vide Ђуле.

Ђȳр, Ђу́ра, m. die Stadt Raab, Jaurinum.

Ђу́ра, m. (ист.) vide Ђуро.

Ђу́рађ, Ђу́рђа, m.
Ђу́рац, Ђу́рца, m. (у Ц. г.) } Georg, Georgius.

Ђурàшин, m. Mannsname, nomen viri.

Ђу́рђа, f. Frauenname, nomen feminae.

Ђу́рђев дâн, m. der Georgi-Tag, festus dies S. Georgii. На Ђурђев дан у јутру, прије сунца, почињу се први пут купати. Мушкарци се понајвише купају у потоку, а жене и дјевојке донесу у вече кући *омаје* (да се од њих свако зло и невољштина отресе и отпадне, као омаја од кола), и метну у њу свакојака биља, а особито селена, те преноћи, па се у јутру њом купају у градини код селена и код осталог цвијећа. Прије Ђурђева дне не ваља селена брати нити мирисати, а на Ђурђев дан свако узме по један стручак те омирише и задјене за појас, или (дјевојке и младе) за ђердан. Гдјекоји се на Ђурђев дан љуљају о дријену, да би били здрави као дријен. А гдјекоји се ваљају по зеленој шеници. Многи Срби, особито к истоку, прије Ђурђева дне не једу јагњећега меса, а на Ђурђев дан сваки гледа да закоље јагње. Приповиједа се да овај обичај и Турци држе. Око Тимока сваки домаћин дотјера на Ђурђев дан к цркви по мушко јагње, и онде му на сваки рог прилијепи по воштану свјећицу, па поп послије летурђије изиђе међу јагањце, којима се онда свијеће на розима запале, те им чати

молитву и благослови их (да се кољу и једу); други дан зађе поп с ђаком од куће до куће, те купи коже од онијех јагањаца, које њему припадају као плата за молитву и за благослов. Тако онамо и кад је завјетина у коме селу, сваки испече по јагње, и донесе га на оно мјесто гдје ће ручати, по том зађе поп те од свакога јагњета одсијече плећку, и метне је у врећу, која се за њим носи; што од онијех плећака он код куће са женом и с дјецом не може појести, оно продаје. Гдјекоји на Ђурђев дан избаце пушку преко стоке, да би им стока напредовала. У Боци се састану по три дјевојке које су већ за удају, па на Ђурђев дан рано отиду на воду, носећи једна у руци проса, а друга у њедрима грабову гранчицу, па једна од ове двије запита ону трећу: „куда ћеш?“ А она одговори: „Идем на *воду*, да *воде* и мене и тебе и ту што гледа про тебе.“ Онда она запита ону што носи просо: „Шта ти је у руци?“ А она јој одговори: „*Просо*, да *просе* и мене и тебе и ту што гледа про тебе.“ По том упита ону што има грабову гранчицу шта јој је у њедрима, а она јој одговори: „*Граб*, да *грабе* и мене и тебе и ту што гледа про тебе.“ На Ђурђев дан не ваља спавати (да не боли глава); ако ли ко спава, а он треба на Марков дан (25. Априла) да одспава на ономе истом мјесту. Колико недјеља прије Ђурђева дне загрми, по онолико гроша кажу да ће бити товар жита оне године; cf. грмљети. *Ђурђев данак* ајдучки састанак.

Ђу̂рђевац, ђу̂рђе̂вца, m. vide ђурђевштак.

Ђу̂рђевина, f. (ст.) оно што је Ђурђево (било, т. ј. Ђурђа Смедеревца), das Gebiet des Ђурађ Смедеревац, imperium *τοῦ* Ђурађ Смедеревац: Који ми је све моје узео:| *Ђурђевину* и Смедеревину —

Ђу̂рђеви Сту́бови (сту́пови), m. pl. 1) намастир у Васојевићима на лијевој страни Лима: Да видите *Ђурђеве ступове* — 2) зидине од намастира близу Новога Пазара: Да видите Лавру Студеничку| Не далеко од Новог Пазара;| Да видите *Ђурђеве Ступове*| Код Дежеве старијех дворова,| Задужбине цара Симеуна —

Ђу̂рђево, n. 1) Stadt an der Donau in der Wallachei, urbs Vallachiae ad Danubium sita. — 2) у пјесми на овоме мјесту као Ђурђевина: Све јој млада у прћију дала:| Све *Ђурђево* и све Смедерево —

ђу̂рђево цви̂јеће, n. vide ђурђица: Набрала је смиља и босиља| А највише *ђурђева цвијећа* —

ђурђѐвски̂, ка̂, ко̂, н. п. мјесец, киша, Georgi-, S. Georgii.

ђу̏рђевшта̂к, m. der den h. Georg feiert, cliens S. Georgii. [cf. ђурђевац].

Ђу̀рђија, f. Frauenname, nomen feminae.

Ђу̀рђи̂ц, Ђурђи́ца, m. 1) Klein-Georgi (den 3. Nov.). — 2) [*ђурђиц*] vide ђурђица.

ђурђи́ца, f. Maiblume, convallaria majalis Linn. [cf. ђурђево цвијеће, ђурђиц 2].

Ђу́рин пе́так, m. о Ђурину петку, т. ј. никад, den 30. Februar, ad calendas graecas.

Ђу̀рисав, m. Mannsname, nomen viri.

Ђу̀рисава, f. Frauenname, nomen feminae.

Ђу̏рица, m. Mannsname, nomen viri.

Ђу̏рко, m. Mannsname, nomen viri.

ђу̏рковац чарак, ко̂вца чарка, m. Art Schloß an Feuergewehren, igniarium quoddam, cf. вуковац: На њима су два *чарка ђурковца* —

[**Ђуро**, m. (јуж.) hyp. v. Ђурађ; cf. Ђура.]

ђу́ровача, f. велика чаша дрвена, großer hölzerner Becher, poculum ligneum majus (Пјан Ђуро ка и сјекира).

ђу́ска̂ње, n. schwere Arbeit, labor.

ђу́скати, ђу̂ска̂м, v. impf. радити што са свом снагом, н. п. копати, сјећи, schwere Arbeit verrichten, laborare.

ђу̏туре[*], једно на друго, с једнога на друго, осјеком, in Bausch und Bogen, per aversionem. [cf. ђутурице; осјек 2].

ђу̏турица, f. die Bauschbarkeit, opera per aversionem.

ђу̏турице̂, vide ђутуре.

ђу̏турича̂р, m. der Bauschpächter, redemtor per aversionem. Многи Карловчани имају ђутуричаре, који им у виноградима сједе и винограде ђутурице раде.

ђу̏турича̂рев, а, о, [vide] ђутуричаров.

ђу̏турича̂рка, f. die Bauschpächterin, redemtoris uxor, redemtrix.

ђу̏турича̂ров [**ђутуричарев**], а, о, des Bauschpächters, redemtoris per aversionem.

Е

1. **ê**, he, he: *е*! брате мој, шта ћемо сад? *е*! то је што друго! *ê* да̂! so? sic? *ê* да̂, warum nicht gar?

2. **ѐ**, (по југоист. кр.) 1) vide јер[2]: Петро проси, Ана се поноси,| *Е* је Петра влахиња родила — *Е* се сердар добро осветио — *Е* су њему двори опанули — 2) daß, quod, cf. да[2б]: Не бих те трпљео да бих знао *е* ћу сокола извести из тебе; Збори млада *е* их дома нема —

ева̀нђелије, } n. vide **јеванђелије**.
ева̀нђе̂ље, }

ѐве̂, (у Ресави и у Лијевчу) vide ево.

ѐведра, f. (у војв.) ограда од трске, der Rohr-

ſaun, sepimentum arundineum: До поноћи под *еведром* преду —

èвêњка[*], f. ein Strauß von Weinreiſern, mit Trauben, fasciculus sarmentorum.

èвлâд,* **евлáда**, m. (у Босни) vide пород: Који вele: нељупка је рода,| Не љубили од срца *евлада*! —

èво, ſieh da, en: *ево* ме, *ево* га, *ево* новаца; ево ме o! Antwort auf's Rufen, responsum vocati. cf. [еве;] ено.

èгав, a, o, krumm, fehlerhaft, pravus, cf. [vide] крив[1]: Нат'че калпак на ћелаву главу,| Мор доламу на грбава леђа,| Жуте чизме на *егаве* ноге —

èгбе,* f. pl. у пјесми мјесто *егбета*: Донесоше *егбе* са ћогата,| Пуне пусте жутије дуката —

èгбета,* n. pl. vide бисаге.

èгеде, **èгêдâ**, f. pl. die deutſche Geige, fides germanicae. [cf. ћимане].

èгедȳш, m. (у војв.) Violinſpieler, fidicen [vide гудач]: Кад *егедуш* правду свира, гудило га по носу бије.

èгиje[*], **èгîjâ**, f. pl. ребра у лађе, Seitenwand des Schiffes, transtrum.

егȳцало, m. der langſam und träge geht, qui lente incedit.

егȳцâње, n. das langſame, träge Gehen, incessus lentus.

егȳцати, **èгȳцâм**, v. impf. langſam, träge gehen, lento pede incedo.

èда, [cf. 3 eja] 1) fragende (mit Wünſchen verbundene) Partikel: *еда* га нађе? ћаſт bu ihn gefunden? invenisti eum? еда што? — 2) wünſchend: *еда* Бог да те не доће; *еда* Бога и среће; *еда* Бог да вода га однијела!

Едрèне [**Једрене**], нета, n. Adrianopel, Adrianopolis: Пуче пушка, пуче друга, у *Едренету* —

êj, ei, hei, heus: ej ти, љубавниче! ej старости! cf. хеј.

1. **éja**, f. vide сова (cf. јенна).

2. **éja**, (у Јадру), ja, ita. cf. [vide] да[8].

3. **èja**, (у Ц. г.) vide еда: *Еја* би ни хајтер учинио — *Еја* знадеш ће л'јепе ћевојке —

èjвалâ[!*], gehorſamer Diener! salve servo tuo! Свакој шуши *ејвала*, оста глава ћелава; *Ејвала* ти мени (говоре дјеца као у шали кад се послије свађе мире, мјесто: ејвала ја теби).

éкâње, n. das Eh! ſagen, responsio voce E!

éкати, êчêм, v. impf. } **éкнути**, êкнêм, [v. pf.] } eh! ſagen, dico he!

èксер,* m. гвозден клин, Nagel, clavus. [vide клин 1] cf. чавао.

èксик,* мање, weniger, minus: двије оке педесет драма *ексик* (т. ј. мање); овај је дукат *ексик* (nicht vollwichtig).

ексèклук,* m. 1) der Abgang, z. B. an Gewichte: да одбијемо ексиклук. — 2) ſchlechte Wendung unſrer Sachen (als Strafe des Himmels wegen einer Sünde): убио га ексиклук. cf. [vide] назадак.

èксичан, чна, чно, n. p. дукат, мјера, nicht voll, deminutus.

ел, (по јуж. кр.) vide јер[2], cf. e: *Ел* од друста ништа ваљде нема — *Ел* погуби стара Кејван-агу — *Ел* он знаде Вуковић Анђèлка — *Ел* те чуо доброга јунака —

èла, (pl. èлате, èламо) vide дела: *ела* Бога ти; *Ела* поћи, драги господару — Сви рекоше: *ела*, капетане —

èлбетенâ* (cf. хелбетена), vide да[7] ако.

èле, 1) ſalt einmal, quid multa? ja не знам куд је отишао, *еле* га између нас нестаде; *Еле* Турци Мачву прегазише — 2) ei, ei? ſchau, ſchau? interjectio increduli: en hominem! n. p. А. Јеси ли био данас код њега?| Б. Нијесам.| А. Èле, èле?

елèфант, m. (у војв.) der Elefant, elefas: Од мухе прави елефанта.

èли, vide [јер2] ел: *Ели* су ми ране одолеле —

èлиен,* m. das Segel, velum. cf. [vide] једро.

èлчија,* m. der Geſandte, legatus, orator. [vide посланик] cf. поклисар.

éља, f. hyp. v. ељда, n. p. у приповиједци: Херо: Што велиш, *ело*?| Ељда: Плети кош, Херо —

êљда, f. (cf. хељда) der Buchweizen, polygonum fagopirum Linn.

êљдôван, вна, вно, n. p. хљеб, Buchweizen-: polygoni fagopiri: Понијећеш прилог капетану:| Црно бравче, *ељдове* колаче —

èм[*] (vide хем), ſowohl — als auch, ꝛc., et — et: *ем* је скупо, *ем* невољало. cf. [vide] буд, туд.

èма[*] (по југоз. кр.) vide [али1] ама: *Ема* плијен отети не могу —

èмân,* **емáна**, m. vide **хеман**.

èмшерија,* m. vide **хемшерија**.

èмшеријин, a, o, vide **хемшеријин**.

émшо, m. vide **хемшо**.

èнгеча,* f. (pl. gen. **êнгêчâ**) (у војв.) vide скоба.

Èнглês, **Енглéза**, m. der Engländer, Anglus.

Èнглêскâ, f. adj. vide Англија 1.

èнглêскî, **кâ**, **кô**, vide Англијски.

èнделе, **бèнделе**, n. p. иде, т. ј. хоће ли не ће ли, zaudern, cunctans.

èнê, (у Ресави и у Лијевчу) vide ено.

ендèзе,* зета, n. vide [лакат2] аршин: У дубину триста *ендезета* —

èндек[*], m. vide **хендек**.

èни, (у Ц. г.) vide ено: *ени* га!

èно, ſieh da! en! ево мени, ето теби, а *ено* њему. [cf. ани, ене, ени].

èнџије,* (*енџе* Турски значи *биссер*, тако ваља да је пјевач мислио: *енџе* и дукате): Све на њима *енџије* дукате —

èњати, њâм, [јèњати] v. pf. (у Сријему) vide [попустити1] сустати.

епàрхија, f. die Eparchie, Diöceſe, dioecesis.

ѐпкало [апкало], n. (у равноме Сријему) залистак на дулцу, die Klappe, valva. [vide залистак].
Е́ра, m. (ист.) vide Еро.
Ѐра̂к, m. vide **Херак.**
ергѐла,* f. vide **хергела.**
ердѐлије, f. pl.: Ев' обуче гаће *ерделије* —
Ѐрдељ, Ердѐља, m. Siebenbürgen, Transilvania.
ѐрдѐљски̂ (Ѐрдељски̂), ка̂, ко̂, siebenbürgisch, transilvanus.
ерѐза,* f. der Hacken über den ein Hängeschloß angebracht wird, obex serae. [cf. реза, резена].
ерѐнде,* дета, n. 1) das Reibeisen, radula serviens tritui. cf. [vide] треница [1]. — 2) der Hobel, runcina. cf. [vide] струг.
ерѐндисâње, n. das Hobeln, *τὸ* runcinare. [cf. рендеисање, рендисање].
ерѐндисати, дишêм, v. impf. н. п. даску, hobeln, runcinare. cf. стругати [2, рендеисати, рендисати].
Е́рин, а, о, vide **Херин.**
ѐри̂р,* ери́ра, m. платно од домаће свиле, weißes Seidenzeug, serica: По гаћама од *ерира* кошуља —
Ѐркиња, f. vide **Херкиња.**
ѐрлав, а, о, krumm, curvus, [vide] крив [1], cf. егав: Жуте чизме на *ерлаве* ноге —
ерлу́дâње, n. vide врлудање.
ерлу́дати, ѐрлу̂дâм, v. impf. vide врлудати.
Е́ро, m. vide **Херо.** [cf. Ера].
ерòглав, *а, о, vide* ***хероглав.***
ѐрски̂, ка̂, ко̂, vide **херски.**
ерћѐлије, f. pl.: Врх доламе токе *ерћелије* —
Ѐрцеговац, го̂вца, m. vide **Херцеговац.**
ѐрцеговачки̂, ка̂, ко̂, vide **херцеговачки.**
Ѐрцеговина, f. vide **Херцеговина.**
Ѐрцего̂вка, f. vide **Херцеговка.**
Ѐрцего̂вче, чета, n. vide **Херцеговче.**
Ѐрцег Стјѐпâн, m. vide **Херцег Стјепан.**
еса́бити, ѐса̂би̂м, vide **есапити:** Ја се млада преварила,| *Есабила,* његова је —
еса́бљêње, n. vide **есапљење.**
ѐса̂п,* еса́па, m. vide **хесап.**
еса́пити, ѐса̂пим, vide **хесапити.**
еса́пити се, ѐса̂пи̂м се, vide **хесанити се.**
еса́пљêње, n. vide **хесапљење.**
ѐсер[,* јесер] (у Ц. г.) in der Redensart: *на есер,* н. п. све паре што си ми дао, *на есер* су, т. ј. нијесу потрошене ни пропале, него стоје готове.
ѐспâн, еспа́па, m. vide хеспап.
ѐтê, (у Ресави и у Лијевчу) vide ето.
ѐто, sieh da, en! cf. [ете;] ено.
ѐтоти, (ето ти), sieh da, en tibi.
ѐћим,* m. vide **хећим:** Да тражимо лагахне *ећиме* —
ећи̂млук,* m. vide **хећимлук.**
ѐћимов, а, о, vide **хећимов.**
ѐћимски̂, ка̂, ко̂, vide **хећимски.**
ѐћи̂мштина [**хећимштина**], f. vide **љекарина:** Медизима *ећимштину* плати —
Ећо̀лија, f. (ст.) Aetolien, Aetolia.
ефѐндија,* m. Titel eines türkischen Gelehrten (Kadi oder Chodscha), Dominus.
ефѐндијин, а, о, des ефендија, Domini.
ефѐнди̂јница, f. die Frau des ефендија, uxor Domini.
ефѐнди̂јнски̂, } ка̂, ко̂, der ефендије, Doctorum.
ефѐнди̂ски̂, }
ефѐнди-ка̀дија, m. Herr Richter, Doktor Richter, judex: Суди право, *ефенди-кадија,*| Суди право, тако био здраво —
ѐшак[*], шка, m. das Außersichsein, sei es vor Entzückung, oder Schmerz, exstasis: Кад то чуо Чупићу Стојане,| Од *ешка* му задрктала рука —
Ѐшиковац, ко̂вца, m. извор код Карловаца (у Сријему). cf. Магарчево брдо.
ѐшкерица[*], f. (у Сријему) свака мала животиња, der Zwerg, pumilio.
ѐшки̂ле,* adv. (особито се говори у Сентандрији) tüchtig, stark, valde. [vide веома] cf. здраво, подобро.
ѐшкут, m. (у војв.) der Dorfschulz, judex pagi.
ѐшкутов, а, о, des ешкут, judicis pagani.
ешку̀ција, f. (у војв.) die Exekution, executio violenta.

Ж

жа̏ба, f. (pl. gen. жа̂ба̂) 1) der Frosch, rana [L.] Код мале дјеце не ваља жабу спомињати; ако ли би је ко нехотице споменуо, онда дијете потегну за ухо цвокнувши уснама (које се не може исписати), а ономе који је споменуо рекне се: „Одгризла ти уши!" cf. жабице. — 2) жаба губавица, или крастава жаба. vide губавица [2]. — 3) ватрена жаба [bombinator igneus Mer.], по барама мала жаба, која има по трбуху шаре врло жуте. Говори се да ове жабе не ваља убијати, јер веле да би кућа изгорјела ономе који би је убио. [cf. бабурача, бабурина 2].
жа́бац, жа́пца, m. Männchen von Frosch, rana mas.
жабѐтина, f. augm. v. жаба. [cf. жабурина].
жа̏бић, m. der junge Frosch (Froschwurm) [Kaulquappe], ranula [larva ranae. cf. буђара, дивљи сомић, пуноглавац, црноглавак].
жа̏бица, f. 1) dim. Fröschlein, ranula. — 2) eine Verzierung am obern Theile des Pistolenschaftes, pars ornatus pistolae. — 3) (у Сријему) vide зевалица. — 4) она ракетла што скачући пуца.

— 5) на капији оно гвожђе, гдје се осовина од капије окреће.

жа̏бице, f. pl. жлијезде око врата, и за то мало дијете повуку за ухо, кад се пред њим спомене жаба, Art Halsdrüsen, glandulae cervicis.

Жа̏бља̂к, m. 1) град у Зети више утока Мораче у Скадарско блато: Гром удари тебе у *Жабљака*| Баш у твога поносита града — 2) [*жабљак*] die Kamille, matricaria chamomilla Linn. cf. [vide] прстенак [3].

жа̏бља̂ тра́ва, f. Hundskamille, anthemis cotula [senecio vulgaris L.].

жа̏бљи̂, ља̂, ље̂, Frosch-, ranae et ranarum.

жа̏бња̂к, m. жабља јаја, што се у прољеће налазе по води око камења, das Froschleich (die Froscheier), ova ranarum.

жабо̀кречина, f. као (зелен) кајмак, који се ухвати по водама које не отјечу, die Sumpfzannichelli [Wasserfaden], zannichellia palustris [conferva Link.]. cf. окријек.

жабу̀рина, f. vide жабетина.

жа̏вка, f. (у Ц. г.) vide чапра.

жа̂вољ, m. (у Барањи) Art Pflanze, herbae genus.

жа̏грêње, n. das Sengen, ambustio.

жа̏грити, ри̂м, v. impf. н. п. зелен кукуруз, sengen, amburere.

жа̏жалица, f. (komisch) vide копље [1].

жа̏лац, жа̂лца, m. der Stachel (der Biene), aculeus. cf. жаока.

жа̀лба, f. die Beschwerde, querimonia, cf. [жаловање, пожала;] тужба: Те пред пашом *жалбу* учинише —

жа̀лијê, comp. v. жао (auch superl. најжалије).

жа̏лити, ли̂м, v. impf. 1) кога, betrauern, lugeo [cf. коротовати]: *Жали* ме жива, а немој мртва; Тешко ономе кога жале; Марка *жали* и отац и мајка,| А Андрију ни отац ни мајка,| Него једна из села ђевојка — 2) bedauern, miseror [cf. мио 2]: *жалим* га што је тако несрећан. — 3) кога, што, schonen, parcere: удри га, што га *жалиш*? не *жали* труда; не *жали* новаца. — 4) на кога, wem gram sein, succenseo [cf. жао 2]: Човјек не *жали* толико на непријатеља колико на пријатеља (кад му се што неправо учини). — 5) на кога, Verdacht haben, suspicor [cf. жао 3]: нестало ми је сјекире, и жалим на тога и тога.

жа̏лити се, ли̂м се, v. r. impf. на кога, sich beklagen über jemand, accuso aliquem.

жа̀лица, f. (у Ц. г.) vide рит.

жа̏лова̂ње, n. vide жалба: И ја да ти *жаловање* кажем —

жало̀вито, jammervoll, miserandum in modum: *Жаловито*, како и робиње —

жа̏лосан, сна, сно, vide **жалостан**.

[**жалосно**, vide јадолико.]

жа̏ло̂ст, жа̏лости, f. (loc. жало̀сти) die Traurigkeit, Schmerz, dolor, luctus. [cf. каритад, корот, корота; сјета].

жа̏лостан [жалосан], сна, сно, betrübt, tristis. [vide јадан].

жа̏лостив, а, о, mitleidig, miserens.

жа́лфија, f. die Salbei, salvia officinalis [L. cf. кадуља, пелин].

жа̂мор, m. (у Будви) das Gelispel, susurrus. cf. [vide] жубор.

жа̏о, 1) [а)] leid: жао ми је, doleo, es ist mir leid, es thut mir leid. [— б) vide мио 2]. — 2) на кога, ich bin ihm gram, succenseo illi [cf. жалити 4]: Равно поље, *жао* ми је на те:| Јер мој драги отиде низа те — На Марка је врло *жао* краљу — 3) жао ми је на њега, ich habe Verdacht auf ihn, suspicor de illo. cf. жалити [5].

жа̏ока, f. vide жалац.

жа́па, f. Art gêne, sui coërcitio.

жа́па̂ње, n. das Geniren, sui coëcritio.

жа́пати се, жа̂па̂м се, v. r. impf. као стидјети се или [vide] устручавати се, sich geniren, se coërcere.

жа̏пнути се, нêм се, v. r. pf. као застидјети се, sich geniren, se coërcere.

жа̂р, m. 1) glühende Kohlen (die Gluth), pruna. [cf. жерава, жеравица, жератак]. — 2) (ст.) Name eines Pferdes, nomen equi: Два коњица, *жара* и жерава — 3) (у Ц. г.) некака трава као оштрика. cf. тршљака.

жа́ра, f. vide коприва [1].

жа̀ра̂ч, жара́ча, m. die Ofenstange, pertica fornacalis. cf. [ожег 2,] жарило.

жа́рêње, n. 1) das Glühend-machen, candefactio. — 2) das Brennen der Brennnesseln, ustio urticae.

жа̀рило, n. vide жарач: *жарилом* га извијали; Девете пећке *жарило*.

жа́рити, жа̂ри̂м, v. impf. 1) н. п. пећ, glühend machen, candefacio. — 2) погачу, посути је врућијем пепелом, па одмах по том врућијем ожегом потрљати. — 3) коприве жаре, brennen, uro: Трње боде, а коприве *жаре* —

жа̏ркаст, а, о, glühend roth, flammeolus: увијек је румена и *жаркаста*.

Жа́рко, m. Mannsname, nomen viri.

жа̂рко су̂нце, n. (ст.) heiße Sonne, sol calidus: *Жарко* га је огријало сунце —

жарко̀вито су̂нце, n. (ст.) vide жарко сунце: Као с неба *жарковито* сунце —

жа̏ца̂ње, n. 1) das Stechen, punctio. — 2) das Zurückschaudern, horror.

жа̏цати, ца̂м, v. impf. stechen, pungo.

жа̏цати се, ца̂м се, v. r. impf. zurückschaudern, horrere: Он би дошао, али *се жаца* од њега.

жа̏цнути, нêм, v. pf. stechen, pungo, wie die Biene.

жа̏цнути се, нêм се, v. r. impf. zurückschaudern, exhorrescere. cf. препасти се.

жба̏н, (cf. цбан) } m. eine hölzerne Kanne, vas
жба̏њ, (у Рисну) } aquarium ligneum. Жбан је од малијех дуга и стоји у с п р а в о; одозго има двије јаме: једну на дну, на коју се

вода сипа уњ, а другу на маломе носцу, на коју се вода пије из њега. У жбана су дна дугуљаста, и за то је сваки жбан мало плосан. С једне стране неколике су дуге горе дуже, гдје су пробушене двије јаме, у које се намјести узица за коју се жбан носи. [vide каца 2].

жба̏њић, жбањи́ца, m. (у горњ. примор.) dim. v. **жбањ**: Направио мали *жбањић* од тисовине —

жбӣр, m. (у примор.) vide ухода.

жбӣца, f. die Speiche (am Rade), radius. cf. [vide] спица [1].

жбу̏гара, f. (у Боци) ein kleines Loch, wodurch man kaum ſehen kann, foramen. [cf. жумба].

жбу̏н (cf. џбун), m. die Staude, frutex. [cf. бус 2, грм 2, грмен, кукрика, међа 2, шевар 2; шеварик, шиб, шибљак, шибље, шикара, шипраг; честа].

жва̀калица, f. приповиједа се да су некаки Турци, зликовци, пошто их људи почасте искали још да им плате и *жвакалицу*, т. ј. што су се трудили и жватали. И сад кад ко којешта иште много, рече му се: још да ти платим и жвакалицу. cf. озубина, одрина [2, одриња].

жва̀кање, n. vide **жватање**.

жва̀кати, жва̂ћем, (особито у Сријему) vide **жватати**.

жва̏лав, а, о, кад се у кога у угловима накрај усана као оједе. Гдјекоји говоре да такове људе ђаволи у сну уздају или зачевиљују.

жва̏ле, жва̏ла, f. pl. 1) das Gebiß am Zaume, orea. cf. ђем. — 2) (у Боци) vide **уста** [1], чељусти: те пуну ожицу врућега варива у *жвале*.

жва̏ленце, n. (у Црмн.) vide жваоце.

жва̏лити, лӣм, v. impf. (у Славон.) zäumen, eigentl. das Gebiß (dem Pferde) anlegen, frenare, propr. oream ori (equi) inserere, cf. [vide] зауздавати: хајде *жвали* (коње).

жва̏лице, f. pl. (у Ц. г.) vide уста [1]. cf. жвале.

жва̏ло, n. (у Ц. г.) 1) н. п. вучје жвало, der Rachen, fauces. [vide чељуст 1], — 2) der Engpaß, fauces, [vide] **ждријело**. cf. кланац.

жва̏ље̑ње, n. das Zäumen, frenatio.

жва̏оце, n. dim. v. жвало. [cf. жваленце].

жва̀та̑ње [жвакање], n. das Kauen, manducatio. [cf. зубање 1].

жва̀тати [жвакати], жва̂ћем, v. impf. kauen, mando. [cf. зубати 1].

жво́кно, n. vide жвркно.

жврк, m. 1) das Rädchen an den Sporen, rotula calcarium. — 2) [vide зврчак] cf. радиш.

жврки́но, n. (im Scherze) podicis fissura. [cf. жвокно].

жга̀ница, f. (у Славонији) vide препеченица.

жга̀нци, жга̑на̑ца, m. pl. (österr. der Sterz) eine Art Polenta, polentae genus.

жга̀рица, f. (у Лици) vide јежгарица, н. п. од ораха, љешника, шљива и т. д.

жгло̑б, жгло̀ба, [жлоб] m. (у Ц. г.) vide **зглоб**.

Жда̏љ, m. планина у Далмацији између Врљике и Дриниша, ein Berg in Dalmatien, mons Dalmatiae.

ждѐра, m. (ист.) vide ждеро.

ждѐралица, m. (у Боци) eine gefräßige Perſon, vorax homo aut femina. [cf. ждерања].

ждѐра̑ње, n. 1) das Schlucken, glutitio (?). — 2) das Freſſen, voratio.

ждѐрати, ждѐрӣм, v. impf. 1) ſchlingen, glutio. cf. [vide] гутати. — 2) freſſen, voro.

ждѐро, [јуж.] m. der Vielfraß, vorax homo. [cf. ждеронља, ждера, ждералица, прождрлица, изјелица].

ждѝти, *ӣм*, v. *impf. имао је пушке које је умакао у воду пак су му ждиле, т. ј. палиле.* [vide палити 2].

ждлѐб, m. vide **жлеб**.

ждли̏б, m. vide **жлиб**.

ждли̏јеб, m. vide **жлијеб**.

ждра̑к, m. vide **зрак**: од *ждрака* до мрака.

ждра̑ка, f. vide **зрака**: Од њег' *ждрака* по авлији бије — Твоја се срећа родила,| Сунчаном *ждраком* повила —

ждра̀кнути, нӣм, v. pf. hervorſtrahlen, effulgeo, cf. [vide) гранути [1]: Сунце *ждракну* од истока —

ждра̀куле, у загонеци, cf. шајко.

ждра̑л, ждра̑ла, m. (pl. **ждра̑лови, ждрало́ва̑**) 1) der Kranich, grus. cf. [жерав 1, ждраљ,] ждрао. — 2) приповиједа се да се тако звао коњ Милоша Обилића.

ждра̀линља̑к, m. Art Pflanze, herbae genus.

Ждра̀лица [*Ждраљица*], f. поток у нахији Крагујевачкој, који више Крагујевца утјече у [Лепеницу] Јасеницу.

ждра̑љ, m. (pl. **ждра́љеви**) (у Ц. г. и у Бачк.) vide [**ждрал 1**] ждрао.

ждра̀љика, f. der Steinklee, trifolium melilotus [mel. officinalis L.].

ждрѐо, ждра̑ла, m vide **ждрал** [1].

ждрѐб, m. (ист.) vide ждријеб.

ждрѐбад, f. (coll.) (ист. и јуж.) die Füllen, pulli equini.

ждрѐбан, бна, бно, (у Сријему [и јуж.]) vide суждребан.

Ждребања̀к, бања́ка, m. поље у Црној гори и Брдима.

ждрѐба̑ње [жребање], n. (ист. и јуж.) das Loſen, sortitio.

ждрѐбати [жребати], бӣм, v. impf. (ист. и јуж.) loſen, sortiri.

ждребац, ждре́пца, m. (ист.) vide ждријебац.

ждрѐбе, дрѐбета, n. (ист.) vide ждријебе.

ждребе́нце (ждрѐбе̑нце), цета, n. dim. v. ждребе und ждријебе. [cf. ждребешце].

ждребѐћа̑к, бећа́ка, m. т. ј. зуб, (ист. и јуж.) der Füllenzahn, dens pulli equini.

ждребѐћӣ, ћа̑, ће̑, [ист. и јуж.] Füllen-, pullorum equinorum.

ждрѐбешце, цета, n. vide ждребенце.

ждре́бити, ждрѐбӣм, (ист.) vide ждријебити.

ждре́бити се, ждрѐбӣм се, (ист.) vide ждријебити се.

ждрѐбица, f. (ист. и јуж.) ein weibliches Füllen, ein Stutenfüllen, equula.
ждрѐбичица, f. dim. v. ждребица.
ждрѐбљѐње, n. (ист.) vide ждријебљење.
ждрѐло, n. (ист.) vide ждријело.
ждренчàнӣк, чани́ка, m. (ист. и јуж.) das Ortſcheit, cf. јармак.
ждрѐпчић, m. dim. v. ждријебац und ждребац.
ждрӣб, m. (зап.) vide ждријеб.
ждрӣбàд, f. (зап.) vide ждребад.
ждрӣбан, бна, бно, (зап.) vide ждребан.
ждрӣбање, n. (зап.) vide ждребање.
ждрӣбати, бâм, (зап.) vide ждребати.
ждрӣбац, ждри́пца, m. (зап.) vide ждријебац.
ждрӣбе, ждрӣбета, n. (зап.) vide ждријебе.
ждрибе́нце (**ждрӣбе́нце**), цета, n. dim. v. ждрибе [cf. ждрибешце].
ждрибе́ћâк, бећа́ка, m. (зап.) vide ждребећак.
ждрибе́ћӣ, ћâ, ћê, (зап.) vide ждребећи.
ждрӣбешце, цета, n. vide ждрибенце.
ждри́бити, ждрӣбӣм, (зап.) vide ждријебити.
ждри́бити се, ждрӣбӣм се, (зап.) vide ждријебити се.
ждрӣбица, f. (зап.) vide ждребица.
ждрӣбичица, f. dim. v. ждрибица.
ждри́бље́ње, n. (зап.) vide ждријебљење.
ждрӣјеб, m. das Loos, sors. cf. [брушкет, коцка,] шорак.
ждријѐбац, ждријѐпца, m. (јуж.) ein junger Hengſt, admissarius juvenis. [cf. пастух].
ждрӣјебе, ждрѐбета, n. (јуж.) das Füllen, pullus equi.
ждријѐбити, ждрӣјебӣм, v. impf. (јуж.) ein Füllen werfen (gebären), pario: ова кобила *ждријеби* све мушку ждребад.
ждријѐбити се, ждрӣјебӣм се, v. r. impf. (јуж.) ein Füllen werfen (gebären), pario: ова *се* кобила *ждријеби* сваке године.
ждријѐбљење, n. (јуж.) das Füllenwerfen, partus equae.
ждријѐло, n. (у Херц.) der Engpaß, fauces: ко
ждри́ло, n. (зап.) је витез, потеци на *ждријело* (кад се зове у помоћ или у потјеру). cf. ждрло, богаз[1], кланац[1], жвало[2], гротло[2, тјеснац].
ждрипчàнӣк, чани́ка, m. (зап.) vide ждрепчаник.
ждрӣпчић, m. dim. v. ждрибац.
ждр̀кљâј, m. што се у један пут прождере (*ждркне*), der Schluck, haustus.
ждр̀кнути, нêм, v. pf. gemein für прождријети.
ждр̀ло, n. (у Далм.) vide ждријело.
ждр̀мењи, ждр̀мâња, m. pl. (у Ц. г.) vide жрвањ: Кад се кучка научи на *ждрмње*, или кучку убиј, или *ждрмње* сломи.
ждро̀нцâње, n. vide дреждање.
ждро̀нцати, цâм, v. impf. (у Сријему) vide дреждати.
жђѐла, f. (јуж.) vide здјела.
жђѐлица, f. dim. von жђела: Тисова *жђелица*, у њу дванаест јабука, у сваку јабуку по четири шапице? (година).
жђѐсти, жђѐнêм (**жђѐдêм**), (јуж.) vide здјести.
жђѐтан, тна, тно, (јуж.) vide здјетан.
жѐвкâње, **жевка́рење**, n. das Beißen, latratus lenis.
жевка́рити, жѐвкāрӣм, v. impf. vide [dim. v.] жевкати.
жѐвкати, кâм, v. impf. beißen, latro leniter. [cf. њевкати].
жѐга, f. vide припека.
Жѐгара, f. некако мјесто на Тромеђи: Поклониште кулу на *Жегари* —
жѐдан, дна, дно, (жѐдни́, нâ, нô) durſtig, sitibundus. [cf. жудан].
жѐднети, (ист.) **жѐднити**, (зап.) **жѐдњети**, (јуж.) жѐднӣм, v. impf. durſtig werden, sitio.
жѐђ, **жѐђа**, f. der Durſt, sitis: Ни јуначка *жеђа* дијала —
жѐђан, а, о, dim. v. жедан: Боса ћу га каменом водити, | А глађана преко земље сите, | А *жеђана* преко воде ладне —
жѐђца, f. dim. v. жеђ. cf. жеца.
жѐжак, жѐшка, шко, n. p. вода, млијеко, ђеиђ, fervens. [vide врео].
жѐжељ, m. ein Anbindſtock für die Schafhunde, baculus alligando molosso. Жежељ је као подугачак и подебео штап; један се крај од њега свеже псетету за огрљак, а други за колац (да не би псето прегризло узицу — кад нема ланца). — Љутит као пас у *жежељу*.
жѐжен, жежѐна, но, (жѐжени́, нâ, нô) (part. pass. v. жећи) gebrannt, ustus: Него пити *жежену* ракију —
жѐжѐње, n. das Brennen, ustio.
жѐљети, лӣм, (ист.) vide жељети.
Жѐљија, f. (у Ц. г.) женски надимак.
жѐлити, лӣм, (зап.) vide жељети.
жѐлӯд, m. (у Ц. г.) жир растов и церов, die Eichel, glans. [cf. жељуд].
желӯдара, f. (у Ресави) некака трава, која се једе кад спадне желудац, Art Pflanze, herbae genus.
жѐлудац, жѐлуца, m. 1) der Magen, stomachus. — 2) спао му желудац, vide струнити се[1].
жѐља, f. (acc. жѐљу, pl. жѐље) der Wunſch, desiderium. [cf. жудња; пожуда].
Жѐљава, f. планина у Хрватској, ein Berg in Kroatien, mons Croatiae.
жѐљан, љна, љно, begierig, cupidus. [cf. пожудан].
Жѐљезни́к, m. село близу Биограда [*Железник*, у срезу врачарском округа подунавског]. Туда сад слабо ко зна што је *жељезо*, него сви говоре *гвожђе*.
жѐљезо, n. (око Тимока) das Eiſen, ferrum. cf. [vide] гвожђе.
жѐљети, жѐлӣм, v. impf. (јуж.) wünſchen, cupio. cf. жудјети.
Жѐљӣн, **Жељи́на**, m. планина у Србији [у округу крушевачком], ein Berg in Serbien, mons Serbiae.
жѐљковâње, n. das Sehnen, desiderium.

жѐљковати, кујѐм, v. impf. (alš dim. v. жељети) кога, ſich ſehnen, desidero: Тазбина ме та *жељкује* моја — Којега сам млого *жељковала* —

жѐљуд, m. (око Имоскога) vide желуд.

жѐна, f. (voc. жѐно, pl. gen. жѐнâ) [1)] das Weib, femina. У Дубровнику рече се свакој непознатој: *жѐно!* — 2) die Frau, uxor [cf. баба 3]: Не стоји кућа на земљи, него на *жени*.

жѐнâр, женáра, m. човјек који жене врло милује и с њима радо говори, der Frauenfreund, amicus feminis.

жѐнба, f. (по зап. кр.) vide женидба.

женѐтина, f. vide жентурина.

жѐнидба, f. die Heirath, matrimonium [cf. женба, оженба, женидбина]: има сина на *женидбу*. [— У Србији и данас доста пута испросе и доведу ђевојку, а нити је момак виђео њу, ни она момка, него се родитељи гледају и договарају. Кад отац жени сина, он не гледа толико на ђевојку, колико на људе од какови је; нити ђевојка смије казати оцу, или брату, да не ће поћи за онога, за кога је он даје. Тамо се још не траже новци уз ђевојку, него се за њу дају, н. п. брату чизме, или ђечерму, матери какву аљину, тако сестри, и свима осталим по нешто, а особито новаца у *кућу*. У Србији су прије неколико година тако млого искали за ђевојке, да се сирома човек није могао оженити: зато је *Црни Ђорђије* био издао заповијест, да није слободно искати (ни узети) за ђевојку више од једнога дуката.

На два, или на три, дана прије, него ће поћи по ђевојку, заће по селу *чауш*, или *ђевер*, с чутуром накићеном цвијећем и новцима сребрним (по варошима и златним), те зове у сватове; кад дође коме у кућу, а он пружи чутуру и каже: „Поздравио је (како му буде име), да му дођеш сјутра (или преко сјутра) у сватове.“ Онај му каже да ће доћи, или да не може, па узме чутуру те се напије, и привеже на њу пару или грошић, или други какав новац. Ако ономе понестане ракије у чутури, а он заиште, ће зна да има лијепе ракије, те доточи.

У сватовима мора бити *кум, ђевер, стари сват, прикумак, војвода, чауш*, и *гадљар*; а остали сви се зову *иустосватице*, или (као у шали) *набигузице*. Кума треба да зовне жеников отац или брат, или сам женик. Који се гођ зовне на кумство, он треба да пође: ако је стари (крштени) кум, он већ зна да му ваља ићи; ако ли кога наново куме, он треба да *прими Бога и светога Јована*, и да пође; али крштенога кума није слободно мијењати, или га морају питати и опроштење искати: зашто он може уклети у таковом догађају. *Ђевер* (ручни) понајвише бива когођ од рода (брат или братучед) женикова; ако ли није од рода, а оно је какав познаник његов, с којим се он пази. Ђевер може бити и дијете од 10 година, но обично бивају велики момци, а кашто и људи ожењени. Ђевер иде кашто и на просидбу. Он прими ђевојку од брата (обично је да брат, или братучед, ако не ма брата, изведе ђевојку и да преда ђеверу) и доведе је те пољуби у руку кума и старог свата, и остале сватове и све људе који се онђе нађу; он путем држи под њом коња, и чува је да не би пала; код женикове куће, доклегођ траје свадба, двори с њом кума и старог свата, срета и испраћа људе, који долазе на свадбу, и спава с њоме и прије вјенчања (у Србији воде невјенчану ђевојку, па је вјенчају код женикове куће), и послије доклегођ не *сведу* момка и ђевојку. Стари је сват као старјешина у сватовима. Прикумак дође с кумом, и он носи барјак (у Србији и данас иду сватови с барјаком и под оружјем, као војници). Чауш виче да се сватови опремају, збија шалу (говори све што му на уста дође), *приказује* част и дијели дарове; он треба да је врло шаљив и смијешан: у рукама има нацак, или буздован, те лупа које у што, за капом има по неколика лисичја, или вучја, репа прибодена, а кашто и по неколике кашике зађевене. Г'адљар свира у гадље. По неким мјестима (као у Србији и у Босни по варошима, а у Сријему и у Бачкој по селима) иду и *јенђибуле* (т. ј. жене, да није ђевојка сама) са сватовима. Женик има за капом прибодену бијелу мараму (кад иду по ђевојку једну, а кад иду с ђевојком има и и више: прибоде му пуница и којекакве нове пријатељице), те му виси низ леђа; а ђевер има за капом ружу (праву или начињену).

Кад дођу ђевојачкој кући, женик сједе ниже кума (кум сједи у горњем челу), но тај од стида нити смије шта прогоȣорити, нити може јести, него све гледа преда се, а пунице и пријатељице прибадају му мараме за капу; међутим ђевојку облаче у ваијату, и она једнако плаче и опраштасе с другарицама; прије него је изведу, завјесе је великом бијелом марамом (авлијом, авлимарамом) тако, да је нико не може видјети каква је у лицу, и тако завјешена стоји докле је гођ не сведу с момком.

Когагођ сватови срету на путу (ишли с ђевојком или по ђевојку), они га часте вином и ракијом; а ђешто изиђу и сељаци пред њи, кад иду кроз село с ђевојком, и изнесу част (љеба, печена меса, уштипака, пите, ракије и вина) те и понуде и часте. Кад доведу ђевојку пред женикову кућу, онда изиђе јетрва носећи у десном наручју мушко дијете (*наконче*), а под лијевим пазуом трубу платна: дијете дода ђевојци, те га она опаше црвеним концем, или пантљиком, а платно простре за собом из куће до ђевојке; потом јој додаду решето са свакојаким житом, те

заграби неколико пута руком и баци преко себе; кад је скину с коња, а она оним платном уђе у кућу. На неким мјестима унесе ђевојка и наконче у кућу; а у Бачкој узме прикумак ђевојку с кола и унесе у кућу; у кући јој даду преслицу с куђељом и с вретеном, те њом удари у сва четири зида кућна; по том јој метну под свако пазуо по један љеб, а у уста мало шећера, па јој даду у једну руку стакло вина а у другу воде, те унесе у собу и метне на сто.

Ђевојка се једнако (још од како је изведу) поклања до земље, кад оће кога да пољуби у руку, и пошто га пољуби; кад сватови пију и кад напијају; путем кад иду кроз село; и послије свадбе годину дана (или док не затрудни) морасе тако поклањати и љубити у руку свакога, који дође кући.

Прије сватова дођу муштулугџије (двојица, и то понајвише зетови) на муштулук, и избаце по неколике пушке (у Србији пуцају пушке у сватовима и дан и ноћ, а особито кад сведу момка и ђевојку), и кажу, да иду сватови и воде ђевојку. Муштулугџијама треба дати муштулук: по лијепу мараму, или по кошуљу.

Сјутрадан, пошто доведу ђевојку, зађу на коњма сви сватови (осим кума, ђевера и старог свата) по селу од куће до куће, те зову на свадбу, и обично овако почињу: „Поздравио је кум и стари сват, да дођете на весеље, али да понесете шта ћете јести и на што ћете сјести.“ Код сваке куће дају им по повјесмо, или по какву мараму, и то привезују за узду коњма око главе (то је ђевојачко). Потом дођу сви сељаци на свадбу и сваки донесе част (н. п. јагње живо или печено, прасе печено или опаљено и испорено, ћурку, кокош, питу, или шта буде; али колач и чутуру вина, или ракије, треба сваки да донесе). Кад већ буде око пола ручка, онда чауш *приказује* част, т. ј. оно што је који донијо; но он то чини врло смијешно и шаљиво, н. п. ако је који донијо прасе, а он каже: „Ево овај (како му буде име) живи близу воде, па уватио воденога миша.“ Ако ли је кокош, а он каже да је врана, или друга каква тица; ако ли је жив ован с роговима, а он, као плашећисе од њега, пита, шта је то, или је јелен или во, или друго што, и т. д. а уза сваку на посљетку мора казати: „Себи на глас, а свој браћи на част (т. ј. донијо).“ Послије тога изнесу дарове, и то обично два момка међу собом на копљачи, или на другој каквој моци, па нарамују као да од теже не могу да иду. Свака ђевојка треба да донесе по кошуљу куму, ђеверу и старом свату, а осталим сватовима што коме допадне (ком мараму, ком пешкир, ком чарапе и т. д.). Дарове чауш дијели тако смијешно, као и част што приказује, н. п. „Ево наша снаша донијела куму кошуљу, каква је танка кроз прстен би прошла, да је прстен гужва орачица, па да два туку а четири вуку.“ Ђевојка међу тим стоји једнако па се поклања. Чауш свој дар свеже на наџак или на буздован, а гадљар свој на прдаљку.

Други дан у јутру узме млада воде и пешкир, те пољева сватовима редом, те се умивају над леђеном, или над каквом карлицом, а они (пошто се који умије) бацају новце у ону воду (ти се новци зову *пољевачина*). Сваки, који дође на свадбу, треба да дарује младу кад га срете и пољуби у руку; осим тога и сватови измишљавају свакојаке игре те купе новце млади, н. п. једни оће да закољу псето ако га не откупе; једни увате прасе па га метну под пазуо, мјесто гâдљи, те га стоји цика; једни оседлају вола па га уведу у кућу те га дарују; једни се начине као калуђери па ишту милостињу; једни као ђевојке па љубе редом у образ да се дарују и т. д.

Сватови су тако немирни и безобразни, да већ има ријеч: „Као Српски сватови.“ Побију кокоши и прасце, покољу ћурке, гуске, патке; полупају судове; покраду (код ђевојачке куће) кашике и друго што се гођ може понијети; пећ собну (ако им повлади кум) оборе па изнесу на поље; ђешто (као у Бачкој) извуку кола навр куће; сами точе, сами пију; вичу, лупају (шта вичеш — шта лупаш — ти овђе? нијеси ти ђевојку довео) и т. д. Српска свадба траје готово неђељу дана: на два дана прије, него што ће поћи по ђевојку, почне се пити, па једнако док не оде кум. cf. отмица. — Из I. издања.]

жѐнидбени̂, нâ, нô, Ehe-, nuptialis.

жѐнидбина, f. у пјесми мјесто *женидба*: Али уда моја *женидбина* —

жѐни̂к, m. der Bräutigam, sponsus. [vide младожења].

жѐни̂ков, a, o, des Bräutigams, sponsi.

жѐнин, a, o, 1) des Weibes, feminae. — 2) der Frau, uxoris: Зар ми је он *женин* брат (да му дам то)?

жѐни̂нство, n. Heiratsgut, dos. [cf. прћија 1, мираз].

жѐнити, жѐни̂м, v. impf. verheiraten, colloco: *жени* сина.

жѐнити се, жѐни̂м се, v. r. impf. heiraten, duco uxorem.

жѐница, f. dim. das Weibchen, muliercula.

жêнка, f. das Weibchen (von Thieren), femina. [cf. женскара].

жѐнскâ, f. adj. (у војв.) das Frauenzimmer, femina. cf. женско; женскиње.

жѐнскара, f. vide женка.

жѐнскâ цр̂ква, f. (у војв.) vide препрата.

жѐнски̂, кâ, кô, 1) weiblich, muliebris. — 2) од удате жене, weiblich (im Gegensatze von Mäd-

chen), muliebris: Чија рука има на пенџеру:| Ил' је *женска*, ил' је ђевојачка — Није *женска*, већ је ђевојачка —

жѐнскӣње, n. (coll.) Weibspersonen, feminae. [cf. женска, женско].

жѐнскӣћ, женски́ћа, m. (у Лици) женско дијете, das Mädchen (ein Kind), puella.

жѐнско, ога, n. adj. ein Frauenzimmer, mulier. cf. женска; женскиње.

жѐнскô вријѐме, n. die Zeit der Frauen, menstrua. [vide вријеме 3]. cf. прање, праница.

жѐнство, n. (у Рисну) die Weibheit, muliebritas: Нема *женства* без чоества.

жентỳрина, f. augm. v. жена. [cf. женетина].

жѐњêње, n. das Heiraten, cum quaeritur uxor.

жѐрâв, m. 1) vide [ждрал 1] ждрао. — 2) ein großer grauer Ochs, auch ein Schimmelpferd, bos aut equus canus.

жѐрава, f. (у Грбљу) die glühende Kohle, pruna, [vide жар 1] cf. жеравица: Тако ми ове *жераве* и тако је манит не зобао! — Испећ' ће вас оба на *жерави* —

Жера́вија, } f. Fluß in der Зворничка нахија (у
Жера́виња, } Јадру [у округу подринском]). Жеравија извире у Тршићкој планини и тече кроз Тршић (у којему се једна махала зове Жеравија, или Жеравињска махала), па онда између Руњана и Клубаца, и утјече у Дрину између Лознице и Липнице (а кад је љети велика суша, онда испод Клубаца и Руњана стане у вирове и доље пресуши са свијем).

жера́вињскӣ, кâ, кô, н. п. врело, von Жеравија.

жѐравица, f. } vide жар [1].
жера́так, тка, m. }

Жѐрија, f. (у Ц. г.) женски надимак.

жѐста, } f. tatarischer Ahorn, acer tataricum
жѐстика, } Linn.

жѐстиков, а, о, von tatarischem Ahorn, aceris tatarici.

жѐстиковина, f. Holz von tatarischem Ahorn, lignum aceris tatarici.

жестѝна, f. das Feuer (Lebhaftigkeit), Heftigkeit, ardor, ignis.

жѐстити се, жêстӣм се, v. r. impf. entbrennen z. B. vor Zorn, excandesco ira.

жѐсток, а, о, (comp. жѐшћӣ) feurig, ardens, н. п. коњ, човјек, ракија [cf. љут 3; vide ватрен]: Оно су ти под каменом гује| Који *жешћи* у приморју нема —

жѐтва, f. die Ernte, messis. [cf. жњетва].

жѐтвенӣ, нâ, нô, н. п. доба, Ernte-, messis.

жѐтелац, теоца, m. (pl. gen. жѐтелâцâ) der Schnitter, messor. cf. [рисар,] жњетвар.

жѐтелачкӣ, кâ, кô, Schnitter-, messorum [cf. жњетварски], adv. жѐтелачкӣ: сједи жетелачки (кад не могу сјести сви око софре лијепо, него сваки сједне косо).

жѐтелица, f. die Schnitterin, messor: Те одводи наше *жетелице* —

1. **жѐти**, жâњêм, (у Далм. жѐњêм), v. impf. ernten, meto. [cf. жнијевати, жњети, брати 4].

2. **жѐти**, жмêм, (part. pass. жêт, а, о,) v. impf. (у Дубр.) drücken, zusammendrücken, constringo. cf. циједити.

жѐћи, жѐжêм, v. impf. 1) brennen, uro. — 2) (у Ц. г.) пушку, abfeuern, incendo, cf. [vide] палити [2]: Како који Турке сустизаше,| Од образа пушку *жежијаше* —

жéца, f. vide жеђца.

жéшћêње, n. das Entbrennen vor Zorn, excandescentia.

жӣв, жи́ва, во, (жӣвӣ, вâ, вô, comp. жӣвљӣ) 1) lebend, vivus: *Жӣви* Бога хвале. *Жив* био (кад ко пољуби кога у руку). Кад се коме (особито дјеци) честита нова кошуља или друга кака хаљина, рече се: *Жив* и здрав дерао! на бољу промијенио! под њом те глава не забољела! колико у њој жичица, толико ти годиница! У овоме је смислу и Јован бећар казао Хајки Атлагића: *Жива* била, Хајко Атлагића,| *Жива* била и гаће дерала! — 2) жӣвâ жељо! lieber, erwünschter, exoptate! гдје си (камо те), *жива* жељо? *Жива* жељо, кукурузна пројо (или подгријана чорбо)! — 3) жӣвâ мука (т. ј. велика), groß, ingens. — 4) жӣвâ згода, trefflich, egregius. — 5) свашта жи́ва, allerlei, omnimodo; не зна ништа жи́ва, gar nichts, plane nihil; нема жи́ва мира, gar keine Ruhe. [— 6) vide живахан.]

жӣва, f. 1) das Quecksilber, hydrargyrum; као *жива* каже се за оштро немирно дијете. cf. живо сребро. — 2) [*Жива*] некаква бара ниже Осијека.

жӣвâд, f. das Geflügel, alites domesticae. cf. [vide] живина [3].

Живàдин, m. Mannsname, nomen viri.

Жӣвâн, m. Mannsname, nomen viri.

Жи́вана, f. Frauenname, nomen feminae.

Жи́ваница, f. dim. v. Живана.

Живàнчић, m. dim. v. Живан.

[**жива обала**, f. vide живица 3; *види* s. v. обала 3.]

жӣвâр, m. који на Живи рибу хвата или суши.

жӣвâ рâна, f. (у Херц.) vide живина 1.

живáрêње, n. das Pfuscherleben, vita misera. [cf. животарење, живуцање].

живáрити, жӣвâрӣм, v. impf. nicht so recht leben, vivo misere. cf. животарити, живуцати.

жӣвâ трáва, f. der Reiherschnabel, erodium ciconium [erodium L.].

жи́вахан, хна, хно, (у Дубр.) lebhaft, vividus, alacer. cf. жив [6].

жи́вац, вца, m. 1) das lebendige Fleisch (Nerv), vivum (nervus): осјекао нокте до *живца*; дарнуо му је у *живац* [cf. зјеница]. — 2) живац камен, т. ј. који је из земље као изникао, па се не може помаћи. cf. [vide] станац.

жи́вети, вӣм, (ист.) vide живљети.

жи́вети се, ви́м се, (ист.) vide **живљети се**.
живи́на, f. 1) der Krebs (Krankheit), cancer, carcinoma [cf. буба 2, гринта, жива рана]: *живина* га расточила! — 2) мноштво људи, Menge Volks, multitudo. — 3) (у војв.) кокоши, патке, гуске и ћурке, das Geflügel, Federvieh, alites domesticae. [cf. живад]. — 4) (у Дубр.) vide животиња.
живи́ница, f. dim. v. живина.
живи́нче, n. ein Hausthier, pecus. [cf. хајван (ајван), ајмана 1.]
жи́вӣ о̀гањ, m. 1) (у Грбљу) некакве красте по глави, Art Ausschlag am Kopfe, porrigo quaedam. — 2) огањ који се вади тарући двоје липово дрвљади једно о друго докле се не упале, па кажу да пепелом од овога огња ваља посути оне красте, и проћи ће. cf. извити огањ.
жи́вити, ви́м, (зап.) vide живљети.
жи́вити се, ви́м се, (зап.) vide живљети се.
жи́вић, m. изданак од млада дрвета, der Sprosz aus den Wurzeln eines jungen Baumes, surculus. cf. [vide 2] младица [1].
живи́ца, f. 1) у кућељи некаки од онијех струкова на којима расте сјеме, и који се послије не даду добро набити, него се у рећењу ваде и бацају напоље. — 2) vide лединa. — 3) жива обала (cf. наживичити), lebendiger Zaun, viva sepes. [cf. редина, обала 3, жива обала].
живи́чав, а, о, н. п. кућеља, живица 1 enthaltend.
жи́вичење, n. das Ziehen eines lebendigen Zaunes, τὸ viva sepe munire.
жи́вичити, чи́м, v. impf. (у Сријему) н. п. обалу, einen lebendigen Zaun ziehen, viva sepe munire.
жи́вјети, ви́м, (југоз.) vide живљети.
жи́вјети се, ви́м се, (југоз.) vide живљети се.
Жи́вка, f. Frauenname, nomen feminae.
Жи́вко, m. Mannsname, nomen viri. Многи ово име дјеци за то надијевају, да би дјеца живљела. Гдјекоје жене кад питају кога за здравље мушкога дјетета, макар му како име било, кажу: „како ти је *Живко?*“
жи́вљење, n. das Leben, vita. [cf. живовање].
жи́вљети [живјети], ви́м, v. impf. (уж.) (cf. [живовати,] живсти) [1)] leben, vivo. [cf. боравити 2. — 2) vide пребивати].
жи́вљети се, ви́м се, v. r. impf. (уж.) leben, vivo: како *се живи* он? wie geht es ihm? они *се* између себе зло *живе*; добро *се* они *живе*.
жи́внути, не́м, v. pf. aufleben, zu Kräften kommen, revivisco: сад је мало живнуо.
жи́во, adv. schnell, velociter. [vide брзо 1].
живо̀ва́ње, n. vide живљење.
живо̀вати, жи́вујем, v. impf. vide живљети: Ја ћу с драгим *живовати* — И после су време *живовали* — Колико си *живовала* Инси раја достајала —
живо̀дерац, де́рца, m. der lebendig geschunden wird, qui excoriatur vivus: „ја сам јарац *живодерац*, жив дрт не одрт, жив печен не испечен“ и т. д. (у приповијеци).
Живо̀ин, m. Mannsname, nomen viri.
живонача́лни, на́, но́, н. п. Богородица: у име Бога и свете Тројице, *живоначелне* Богородице (у напијању).
жи́во̄ сре́бро, n. (у Дубр.) das Quecksilber, argentum vivum. cf. [vide] **жива** [1].
жи́вот, живо̀та, m. 1) das Leben, vita. cf. [1] **житак** [1], **жиће**. — 2) ударио га у живот, vide мошње.
Жи́вота, m. Mannsname, nomen viri.
жи́вотан, тна, тно, wohlbeleibt, obesus, н. п. животно јагње, може се испећи.
живота́рење, n. vide живарење.
животари́ти, живо̀та́рӣм, v. impf. vide живарити.
живо̀тина, f. (у Дубр.) das Thier, animal. [cf. **живо̀тиња**, f. } **живина** 4].
жи́вести, ве́м, v. impf. (по зап. кр.) vide живљети.
живу́цање, n. vide [живарење] животарење.
живу́цати, жѝву́цам, v. impf. vide [живарити] животарити.
жи́г, m. (loc. жи́гу) 1) Werkzeug zum Einbrennen eines Brandmals, cauterium. — 2) das Brandmal, stigma. — 3) ein glühendes Stänglein (um z. B. das hölzerne Mundstück der gemeinen Tabakpfeife zu bohren), virgula ferrea candefacta.
жи́гавица, f. (у Паштр.) као мали набој на табану, eine Wunde an der Sohle von Barfußgehen, solea vulnerata eundo.
жи́гање, n. das Stechen, dolor acutus.
жи́гати, жи́гā (ме), v. impf. stechen (in der Seite, auf der Brust), pungo.
жи́гнути, жи́гнē, v. pf. einen Stich geben, pungo.
жигова́ње, n. vide жигосање.
жигова́ти, жѝгујем, v. impf. [u. pf.] (у Барањи) vide жигосати.
жи́госање, n. das Brandmarken, inustio notae. [cf. жиговање].
жи́госати, гошем, v. impf. u. pf. n. п. вола, brandmarken, notam inuro. cf. жиговати.
Жи́д, m. der Jude, Judaeus. cf. [1 Жидов, Жудио, Јуда; Јеврејин;] Чивутин.
жи́дак [2 житак], жи́тка, тко, (жи́ткӣ, ка́, ко́, comp. жи́ђӣ) 1) dünn (von Flüssigkeiten), rarus, dilutus. — 2) прут, biegsam, flexilis. [cf. витак].
жи́дина, f. die Dünne (z. B. der Suppe, Milch), raritas. cf. жичина.
1. **Жи́дов**, Жидо̀ва, m. vide Жид.
2. **Жи́дов**, a, o, des Juden, Judaei.
жидо̀вски, ка́, ко́, jüdisch, judaicus.
жи́жа, f. das Brennende, urens [cf. пец]: жижа! жижа! (кажу дјетету кад хоће да прихвати руком за ватру, или за свијећу).
жи́жак, жи́шка, m. 1) die einfachste Art Lampen, lampadis genus simplicissimum. — 2) оно што се метне у кандило па се усред њега

метне стијење. — 3) der Kornwurm, curculio [granarius L.].

жи̏жљив, а, о̀, н. п. шеница, voll Kornwürmer, curculionibus corruptus.

жи̏жоле, f. pl. (у Боци) Art kleine Fisolen [phaseolus vulgaris L. var.]. cf. [чичинке,] кинкавица.

жи̑к, m. (у Рисну) vide [1 варак] шик: Двори су му *жиком* пожикани —

Жи́ка, 1) f. hyp. v. Живана. — 2) m. (ист.) vide Жико.

Жи́ко, m. (јуж.) hyp. v. Живан. [cf. Жика 2].

жи̏ла, f. (pl. gen. жи̑ла̂) 1) die Ader, vena. — 2) die Wurzel, radix. — 3) волујска или овнујска, der (Ochsen-) Ziemer, nervus. — 4) (у Ц. г.) vide жиока.

жи̏лав, а, о, 1) aderig, venosus. — 2) н. п. ротква, репа, holzicht, lignosus.

жи̏лити, ли̑м, v. impf. н. п. крме, т. ј. везати му стражњу ногу изнад кољена, да не може бјежати, das Kniegelenk unterbinden (z. B. dem Schweine am hintern Fuße, daß es nicht davon laufen könne), interligo pedem (sui fugitivae).

жи̏лица, f. dim. 1) Aederchen, venula. — 2) kleine Wurzel, radicula.

жи́ло, m. ein Magerer (dem man die Adern sieht), macer.

жи̑љ, m. оно што пукне на леду или на стаклу као жица, der Riß, rima. cf. [1 паја, пруга, стрека,] стријека.

жи̏љêње, n. das Unterbinden, interligatio. cf. жилити.

жи̏љер, m. (у Барањи) der Häusler, inquilinus. [vide кирација].

жи́ни, н. п. иди ти *жими* кући, не бој се ти *жими* ништа, т. ј. жив ми.

жи̏ока, f. као мала гредица, што се њих више прибија по роговима у кућа и у другијех зграда, die Latte, asser. cf. паузница? [баскија, вјенчаница 3, жила 3, летва, пајанта (пајванта, панта)].

жи̏очêње, n. das Latten (des Dachs), asserum affixio. [cf. баскијање].

жи̏очити, чи̑м, v. impf. прибијати жиоке за рогове, latten, affigo asseres. [cf. баскијати].

жи̑р, m. (loc. жи́ру) die Eicheln, glandes: крупно брашно као *жир* (а ситно као пјена).

жи́рêње, n. das Mästen mit Eicheln, Fehmen, sagina glandaria.

жи́рити, жи̑ри̑м, v. impf. mit Eicheln mästen, fehmen, glandibus sagino.

жи̑рка, f. (pl. gen. жи̑ра̂ка̂) die Eichel, glans.

жи̏рôван, вна, вно, 1) н. п. жировне свиње, mit Eicheln gemästet, glandibus saginatus. — 2) година, ein Eicheljahr (fruchtbar an Eicheln), annus glandibus felix.

жиро̀вина, } f. плата за свиње што једу жир,
жиро́вница, } das Eichelgeld, Fehmgeld, pecunia glandaria. Нешто су жировнице сељаци плаћали (у Србији) и својијем спахијама (гдје му осјеком нијесу плаћали у име свега), а који жире свиње у шумама другијех села, они и сад плаћају жировницу којијех су планине.

жиро̀вња̂к, жировња́ка, m. крмак ухрањен жиром, ein mit Eicheln gemästetes Schwein, Fehmschwein, porcus glandibus saginatus.

жиро̀паћа, f. die Zeit da die Eicheln abfallen, cum decidunt glandes.

жи̑рчица, f. dim. v. жирка.

1. **жи́так,** тка, m. 1) vide живот [1]: Нека је нама напитак, а њима какав им драго *житак*! (кажу да говоре или мисле сватови); Срећице се наносили,| Лепа *житка* наживили — 2) Lebensmittel, victualia. — 3) cf. [vide] благо [2], vide стока.

2. **жи́так,** тка, тко, vide **жидак.**

жи̏тан, тна, тно, reich an Getreide, z. B. das Jahr, annus frumento felix: На ти, снахо, жита, да си *житна*,| На ти, снахо, меда, да си медна —

жи̏та̂р, m. der Getreidehändler, frumentarius.

жи̏тара, } f. н. п. лађа, ein Getreideschiff, na-
жи̏тарица, } vis frumentaria: Украј Саве, украј воде ладне| Куд пролазе *житарице* лађе —

жи̏тни̑, на̂, но̂, 1) Getreide-, frumentarius: *Житни* купац и ђевојачки отац не могу срећни бити. — 2) житни као, scherzhaft für Menschenkoth, stercus.

жи̏тница, f. die Scheune, horreum [cf. амбар, магацин]: Стаде збијат' жито у *житнице* —

жи̏то, m. 1) Getreide, frumentum. — 2) (у војв.) Weizen, triticum. — 3) (у Хрв.) vide просо. — У Србији, у Босни и у Херцеговини жито се зове сваки усјев од којега се обично брашно меље и хљеб мијеси (н. п. шеница, јечам, кукуруз, овас, раж, ељда, просо, крупник и т. д.); а у војводству (особито по варошима) само шеницу зову житом, у Хрватској пак само просо (чим се онуда људи највише хране). cf. стрни. — 4) испод жи́та (т. ј. отишао) heimlich, auf einem Schleichwege, clam.

Жито̀нишљић, m. намастир у Херцеговини.

жито̀род, m. н. п. код нас је ове године добар житород, das Getreide steht schön.

жи́ће, n. (у Ц. г.) das Leben, vita [vide живот 1].

жи̏ца, f. (pl. gen. жи̑ца̂) 1) der Faden, filum; платно расјећи по жици, fadengerade. — 2) der Draht, filum metallicum (ferreum, aureum). — 3) (у Дубр.) vide срдачка (која је ондје понајвише од гвожђа). — 4) vide тетива [2], н. п. на дрнди, на егедама.

жи̏цнути, нêм, v. pf. einen Streich versetzen (mit einem ruthenartigen Körper), virga percutio.

Жи̑ча, f. 1) поток који тече од Јадранскога Дôбрића и доље дијелећи нахију Шабачку од Зворничке (сад Подринске) утјече у Дрину више Љешнице. — 2) зидине од старога манастира на десној страни Ибра близу Карановца [Краљева]. Приповиједа се да су се у Жичи

вјенчавали на краљевство краљеви Српски: Да видите *Жичу* на Морави| И на Ибру више Карановца —

жи̏чина, f. vide жидина.

жи̏чица, f. dim. v. жица.

Жи̏чко̄ По̏ље, n. Ebene von Жича [1] (код Љешнице).

жи̏шка, f. eine glühende Kohle, prunа.

жи̏шчица, f. dim. v. жишка.

жлѐб [ждлеб], m. (ист.) vide жлијеб.

жле́бити, жле́бӣм, (ист.) vide жлијебити.

жле́бљѐње, n. (ист.) vide жлијебљење.

жле́зда, f. (ист.) vide жлијезда.

жли̏б [ждлиб], m. (зап.) vide жлијеб.

жли̏бити, жли̏бӣм, (зап.) vide жлијебити.

жли̏бљѐње, n. (зап.) vide жлијебљење.

жли̏зда, f. (зап.) vide жлијезда.

жли̏јеб (cf. ждлијеб), m. (loc. жлијѐбу) (јуж.) дрво ископано, као корито, те вода иде њим, die Rinne, canalis.

жлијѐбити, жли̏јебӣм, v. impf. (јуж.) zu einer Rinne aushöhlen, excavo.

жлијѐбљѐње, n. (јуж.) Aushöhlen, excavatio.

жлијѐзда, f. (јуж.) die Drüse, glandula.

жли̏ца, f. (pl. gen. жли̏цā) (у Херц.) der Löffel, cochlear. cf. [кашика, ложица,] лажица, ожица.

жли̏чица, f. dim. v. жлица.

жло̀б, жло̀ба, [жглоб] m. (у Ц. г.) vide жлоб: Гони, брате, по *жлобу*!

жљѐ, (у Херцег.) arg, übel, male [cf. зле]: Докле некоме не буде *жље*, не може некоме да буде добро; *Жље* га сјели, три Српске војводе!| *Жље* га сјели и вино попили! —

жљѐ̆дно, ſchlecht, elend, misere. [cf. злеудно].

жми̏рав, a, o, blinzelnd, nictans.

жми̏ра̂ње, n. 1) das Blinzeln, nictatio. — 2) (у Дубр.) vide нишањење.

жми̏рати, ра̂м, v. impf. 1) blinzeln, nictor, conniveo. [cf. жмирити]. — 2) (у Дубр.) vide [гађати] нишанити.

жми̏ре, жми̏ра̂, f. pl. 1) чварци, vide чварак. — 2) од масти и од брашна, као житка цицвара, eine Art Mehlſpeiſe, cibi farinacei genus.

жми̏ре̂ње, n. das Sehen mit halb verſchloſſenen Augen, nictatio.

жми̏рити, ри̂м, v. impf. као жмурећи гледати, blinzen, mit halb verſchloſſenen Augen ſehen, connivere. [cf. жмирати 1, шкиљити].

жму̏л,
жму̏љ,
жму̏о, жму̏ла, } m. (по зап. кр.) vide чаша.

жму̏ра, f. das Blindekuhſpiel, das Blinzelmäuſchen, myinda. cf. слијепи миш [2, тутумиш].

жму̏ре̂ње, n. das Zuhalten der Augen, conclusio oculorum.

жмурѐћкē, mit verbundenen Augen, oculis clausis. [cf. зажмурке].

жму̏рити, ри̂м, v. impf. die Augen zuhalten, clausos teneo oculos.

жнијѐвати, жни̏јева̂м, v. impf. у пјесми мјесто жњети [vide 1 жети]: *Жнијева* је Копчића робиња| Десном руком, сребрнијем српом —

жњѐтва, f. (у Ц. г.) vide жетва.

жњѐтвар, m. vide жетелац: *Жњетвари* су наопака војска —

жњетва̀рица, f. (у Ц. г.) vide жетелица.

жњѐтварскӣ, ка̂, ко̄, vide жетелачки.

жњѐти, ње̂м, (у Ц. г. *жнијѐвēм*), vide [1] жети: Да *жнијеву* просо и шеницу —

жра̏к (cf. ждрак), m. (по југо. кр.) vide зрак: Лов ловио од *жрака* до мрака —

жра̏ка (cf. ждрака), f. vide зрака.

жрва̏њ, вња, m. (pl. жрвњи и жрвњеви) die Handmühle, mola trusatilis. [cf. ждрмањ].

жрвња̂ње, n. das Mahlen an der Handmühle, molitio mola trusatili.

жрвња̀ти, ња̂м, v. impf. an der Handmühle mahlen, molo mola trusatili.

жрѐба̂ње, n. vide ждребање.

жрѐбати, ба̂м, v. impf. (у Сријему по варошима) vide ждребати.

Жрнóвница, f. ријека од Сиња к југу.

жу̏бер, m. vide жубор: Кад под мостом *жубер* стоји| Од младијех ђевојака —

жу̏бер-вода, f. (ст.) liſpelndes Waſſer, aqua susurrans: А наврну *жубер-воду* — Од брзине *жубер-воде* —

жу̏бор (жу̏бор), m. das Geliſpel, susurrus [cf. жубер, жамор, 1 забун]: На води је *жубор* отворила — Стоји *жубор* жутијех дуката —

жу̏борē̂ње, n. das Liſpeln, susurrus.

жубо̀рика, f. (ст.): Жубори му брада| Као *жуборика* —

жу̏борити (жубо̀рити), ри̂м, v. impf. zwitſchern, liſpeln, ſäuſeln, rieſeln, susurro: жубори поток, жуборе тице. Без је тако опреден и откан да чисто *жубори* (жене веле).

жу̏боркā̂ње, n. das Liſpeln, susurrus.

жу̏боркати, ка̂м, v. impf. [dim. v. жуборити] liſpeln, susurro: Мила му је, па с' на њу обзире,| Драга му је, па с њоме *жуборка* —

жува̀нце, ца (цета), n. der Dotter (im Ei), vitellus (ovi). cf. жуце, жуманце, жуманац, жуманак, жутац.

жу̏дан, дна, дно, durſtig, sitiens [cf. жедан]: *жудан* и гладан.

жу̏дети, ди̂м, (ист.) vide жудјети.

Жу̏дно, Жу̏ђела, m. (у Боци) vide [Жид] Чивутин.

жу̏дити, ди̂м, (ист.) vide жудјети.

жу̏дјети, ди̂м, (југо.) verlangen, ſich nach etwas ſehnen, desidero. cf. жељети.

жу̏дња, f. vide жеља.

жу̏ђе̂ње, n. 1) das Verlangen, desideratio. — 2) das, was man verlangt, wonach man ſich ſehnt, desiderium: Постави трга свакога,| Највише свиле зелене,| Ту ће ти доћи *жуђење*,| Вози је двору своју —

жу̏ђети, жу̏ди̂м, v. impf. (јуж.) vide жудјети.

1. **жу̏ја**, f. 1) (у Сријему) die Goldamſel, Gold-

broſſel, oriolus galbula [L.]. — 2) (у Бачк.) vide жуња. — 3) m. (ист.) vide жујо.

2. **жу̏ја**, f. ein gelbeš Schwein (Sau), porca flava.

жу̏ја̑н, m. ein falber Ochs, bos flavus.

Жу̏јино По̏ље, n. планина у Велебиту близу Лике.

жу̏јица, f. vide стопица 2.

жу̏јо, m. hyp. v. жујан. [cf. 1 жуја 3].

жу̏јце, n. vide жуванце.

жу̏ка, (у примор.) f. der Genſter, spartium jun-

жу̏ква, (у Дубр.) ſ ceum Linn. Онамо се од жуке преде и пређа: она се најприје метне у море те се кисели неколике недјеље дана, по том се метне те преноћи у слаткој води да *се ослачи*, по том умачући је у слатку воду трља се о камен, те се оно што је као дрво изломи и поиспада, и остане само влакно као у лана. cf. бринстра.

жу̏ков, a, o, Genſter-, spartii juncei: Ужуђела као *жуков* цвијет —

жу̏лити, жу̏ли̑м, v. impf. (у Ц. г.) vide [чупати] гулити.

жу̏љ, m. die Schwiele, callus.

жу̏љав, а, о, (у Сријему) н. п. очи, као **жуља̑в**, мало отекле, etwaš geſchwollen, turgidulus.

1. **жу̏ља̑ње**, n. vide жуљење[1].

2. **жу̏ља̑ње**, n. daš Beђaћen, sarritio. [vide чупање].

1. **жу̏љати**, жу̏ља̑м, [v. impf.] vide жуљити.

2. **жу̏љати**, љам, v. impf. (у Сријему) н. п. гумно, т. ј. мотиком кресати траву по њему, beђaћen, sarrire. [vide чупати] cf. жулити.

жу̏ље̑ње, n. 1) daš Drücken deš Schuheš, pressio calcei. [cf. 1 жуљање]. — 2) (у Ц. г.) vide [чупање] гуљење.

жу̏љити, жу̏љи̑м, v. impf. [cf. 1 жуљати] 1) Schwielen maћen, callum facio: жуље ме чизме. — 2) жуљи га да плати, т. ј. ради како ће на њега пасти да плати, ако и не би хтио (као да би га новци жуљили, на гледа како ће их се опростити).

жума̑нац, нца, m. (у горњ. прим.) vide жуванце.

жума̑нце (жума̑нце), ца, (цета), n. vide жуванце.

жума̑њак, њка, m. vide жуванце.

жу̏мба, f. (у Боци) vide жбугара.

жу̏њa, f. [cf. 1 жуја 2] 1) црна, der Schwarzſpecht, picus martius Linn. — 2) зелена, der Grünſpecht, picus viridis [L.].

жу̏њин, a, o, der жуња geђörig, pici.

жу̏њић, m. ein Junges von жуња, pullus pici.

жу̏па, f. 1) ein ſonniges Land, wo entweder kein Schnee fällt, oder der gefallene gleich wieder ſchmilzt, z. B. die Küſte deš adriatiſchen Meereš, terra aprica: отишао к мору у жупу; у питомој жупи. cf. [умина,] присоје. — 2) nom. propr. meђrerer Gegenden, н. п. Жупа Никшићка, Жупа у Крушевачкој нахији; Нијемци и Талијани зову и Грбаљ Жупа. — 3) (у Славонији) нурија (докле један поп држи), die Pfarre, paroecia [vide нурија]. — 4) (у Далмацији) домаћа чељад, н. п. тај човјек има много жупе у кући, die Hausgenoſſen, domestici. [vide чељад 2]. cf. војска.

Жу̏па Гра̀чаница, f. тако се зове жупа Никшићка од воде Грачанице, која тече кроза њу.

1. **жу̏па̑н**, жупа́на, m. (ст.): Задужбину Вукана *жупана* —

2. **жу̑пан**, пна, пно, н. п. земља, ſonnig, apricus.

жупа̀нија, f. (у Слав.) die Pfarre, paroecia. [vide нурија]. cf. жупа.

Жу̏пина, f. мјесто у Пиперима: И *Жупину* гору уминуше —

Жу̏пљанин, m. човјек из Жупе.

Жу̏пља̑нка, f. женско из Жупе.

жу̏пни̑к, m. (у Слав. у кршћана) der Pfarrer, parochus. [vide свештеник].

жу̑ра, f. 1) ein kleiner und dürrer Menſch, homo parvus et macer: приповиједа се да је краљ Вукашин такови био: Књигу пише *жура* Вукашине, Те је шаље на Херцеговину — 2) (у Сријему) некака коњска болест, Art Pferdekrankheit, morbi equini genus. Кад коњ има журу, он је као бијесан (као човјек кад се згране).

жу̑рав, a, o, klein und dürr, parvus et macer.

жу̑рба, f. daš Gedränge, daš Richten (der Soldaten, wenn der General kommt), turba, concursuš: Много *журба* горе у конаку — Тешка *журба* на воде студене —

жу̏ре̑ње, n. daš Sputen, festinatio.

жу̏рити се, жу̏ри̑м се, v. r. impf. (у војв.) ſich ſputen, eilen, accelero. [vide хитати 2] cf. хитјети.

жу̑рица, f. [falco aesalon Gm.] ваља да је крагуј: Мујо пусти сивога сокола, А Алија питому *журицу* —

жу̏стар, тра, тро, vide [1] срчан, [cf. хитар,] окретан.

жу̑т, жу́та, то, (жу̑тӣ, та̑, то̑, comp. жу̑ђӣ) 1) gelb, flavus, gilvus. — 2) жут посао, (ſchwierig-haft) ſchlecht, vilis.

жу̑тарица, f. 1) (у Ц. г.) vide жутоводка. — 2) (у Грбљу) име кози, Ziegenname, nomen caprae indi solitum. — 3) (у Грбљу) име жутој кокоши, Hennenname, nomen gallinae indi solitum.

жу̏тац, жу́ца, m. (у Ц. г.) vide жуванце.

жутѐљи, m. pl. (у Дубр.) [calendula arvensis L.] vide [cf.] невен.

жу̏тети, тӣм, (ист.) vide жутјети.

жу̏тети се, тӣм се, (ист.) vide жутјети се.

жу̏тилица, f. (у Шумадији) трава (налик на зановијет) жутога цвијета, којом жене жуте платно и вуницу [genista tinctoria L.]. cf. жутилова трава.

жу̏тило, n. die gelbe Farbe, pigmentum flavum (luteum).

жу̏тилова тра́ва, f. vide [жутилица] зановијет.

жутѝна, f. die Gelbe, flavedo.

1. жу́тити, жу́тӣм, (зап.) vide жутјети.
2. жу́тити, жу́тӣм, v. impf. gelben, flavum reddo.
жу́тити се, тӣм се, (зап.) vide жутјети се.
жу́тица, f. 1) die Gelbſucht, icterus. cf. жуħаница [2]. — 2) der Dukaten, numus aureus [vide дукат]. — 3) н. п. жутица наранча, die Gelbe, flava: Моли Бога Новкиња ħевојка| Да јој роди *жутица* наранча — У авлији *жутица* наранча — 4) (у Уж. н.) Art Birnen, piri genus [pirus communis L. var.] — 5) (у Котору) платно мало чаħаво, nicht gut gebleichte Leinwand, linteum non ut decet insolatum.
жу́тјети, тӣм, v. impf. (јуроз.) gelb werden, fio flavus.
жу́тјети се, тӣм се, v. r. impf. (јуроз.) gelb ausſeħen, flavum esse aspectu.
жутòбо̑ља, f. die Goldammer, der Gelbling, emberiza citrinella Linn. [cf. жутарица 1].
жу́то̑ка (жу́тоока?), f. име овци, Schafsname, nomen ovi indi solitum.
жу́токора, f. (у Ц. г.) дрво, које раħа грозднье, којијех су зрна као шеница, црвена и кисела [berberis vulgaris L.]. У Кривошијама се дрветом, које се овако зове, боји као рујевином.
жу́точак, чка, m. (у Грбљу) име овну, Widdername, nomen arieti indi solitum.
жу́ħа̑к, жуħа́ка, m. 1) Dantes, lamina lusoria. — 2) Dukaten, aureus [vide дукат].
жу́ħаница, f. 1) дивља салата, која се зове и *змијина трава*, Cichorie, cichorium [intybus L.]. — 2) vide жутица [1] (болест).
жу́ħе̑ње, n. 1) das Gelben, *τὸ* flavum reddere. — 2) das Gelbwerden, *τὸ* flavescere.
жу́ħети, жу́тӣм, (јуж.) vide жутјети.
жу́ħети се, жу́тӣм се, (јуж.) vide жутјети се.
жу́ħкараст, а, о, (у Сријему) vide жуħкаст.
жу́ħкаст, а, о, gelblich, subflavus. [cf. нажут, жуħкараст].
жу̑ч, жу́чи, f. die Galle, fel.
жу́чица, f. (у Дубр.) vide зановијет.

З

за, 1) (mit acc.) für, um, pro: не брини се ти *за* њега; ко ће бити јемац *за* те? *за* новце свашта доста; Ђе ја нађем *за* мене ħевојку| Онђе нема *за* те пријатеља — [cf. об]. — 2) (mit acc. u. instr.) hinter, nach, post: заклони се *за* ме; иде *за* мном; отиде *за* кућу; сједи *за* кућом; Сунце зађе *за* гору — Јасно пјева *за* гором ħевојка — Хоћеш, брате, незван *за* ујаком| У сватове поћи назорице? — 3) (mit acc.) zu, ad: сијече грађу *за* кућу; купио чохе *за* хаљину; није ни *за* што (ни *за* какву потребу); ништа *за* то (das thut nichts); за што? warum? cur? за то, darum, ideo. — 4) (mit acc.) ухватити за руку, bei der Hand faſſen, apprehendit manum illius: Десном га је руком уватио| *За* десницу и *за* бритку сабљу,| А лијевом *за* грло бијело — 5) (mit acc.) пошла *за* старца, hat einen alten Mann geheirathet, nupsit seni; удао кћер *за* тога и тога; Лепа Паво, хоћеш поћи *за* ме? — Поћи, кћери, *за* козара, добро ће ти бити;| Не ћу, мајко, *за* козара, не ће добро бити — 6) (mit acc.) von, über, de: не казуј никоме *за* новце; не казуј *за* ме гдје сам. — 7) (mit acc.) не казуј никоме *за* главу, не смије он то учинити *за* живот, um keinen Preis, nullo modo? — 8) (mit acc.) *за* триста, an breiħundert, ad tercentos, cf. до [4, около 1, 2] око: И изиђе једна чета мала| *За* тридесет и четири друга — 9) (mit gen.) während, tempore: *за* Лазара; *за* Лазарева владања; *за* живота мога; дошао *за* вида (поф bei Tage); Зашт' се, синко, не шће оженити| *За* љепоте и младости твоје — *За* рана нам снаху доведите — 10) *за* два дана, duobus diebus; *за* годину дана, ein Jahr, ein Jahr hindurch, uno anno: Тако стаде *за* годину дана —
за̀а̑јкати (за̀ајкати), ка̑м, v. pf. vide **захајкати**.
за́бава, f. 1) die Unterħaltung, der Zeitvertreib, oblectamentum. — 2) није му забаве, das Aufſetzen, vituperatio.
за̀бавити, ви́м, v. impf. 1) кога, unterħalten, oblecto, н. п. дијете, да не плаче. — 2) aufħalten, distineo: *забави* ме он, те не дођох одмах. — 3) коме или чему, aufſtellen, Tadel finden, ausſchlagen, reprehendo, recuso: Тебе ће ми *забавит'* ħевојка —
за̀бавити се, ви́м се, v. r. pf. ſich verweilen, detineor. [cf. затрајати, затрајати се, остати (останути) 1].
за̀бавља̑ње [забаљање], n. 1) das Unterħalten, oblectatio. — 2) der Aufenthalt, mora. — 3) das Tadeln, reprehensio.
за̀бављати (cf. забаљати), ља̑м, v. impf. 1) unterħalten, oblecto. — 2) aufħalten, detento. — 3) auszuſtellen finden, reprehenso.
за̀бављати [забаљати] **се**, ља̑м се, v. r. impf. 1) ſich unterħalten, oblector, occupor. — 2) ſich aufħalten, moror.
забà̀глати, гла̑м, v. pf. н. п. прст у уста, den (ganzen) Finger in den Mund ſtecken, insero digitum ori.
забадà̀ва̑ (за бадава), 1) umſonſt, unentgeltlich, gratis. — 2) umſonſt, vergebens, frustra. [vide узалуд]. cf. залуду, заман.
забà́дање, n. das Hineinſtecken, insertio.
забà́дати, за̀бà́да̑м, v. impf. hineinſtecken, insero, immitto: *Забада* трн у здраву ногу, prov. Verdruß und Schaden ſuchen.

забáжђети, (јуж.) **забáздети**, (ист.) **забáздити**, (зап.) **забáздјети**, (југоз.) } бàздîм, v. pf. ſtinken, foeteo: Да ти псином не *забазде* руке —

зàбалити, лîм, v. pf. rotzen (Rotz und Waſſer weinen), mucum emittere per nasum et ore.

зàбаљâње, n. vide **забављање**.

зàбаљати, љâм, v. impf. vide **забављати**.

зàбаљати се, љâм се, vide **забављати се**.

зàбаљкâње, n. dim. v. забављање.

зàбаљкати, кâм, v. impf. dim. v. забављати.

забáнати, зàбâнам, v. pf. t. j. штап (у Бачкој), den Stock ſo werfen daß er aufprallt, jacio ita ut repercutiatus: *забанао* штап па ме ударио.

забàнтати, тâм, } v. pf. ſich verirren, itinere de-
забàсати, сâм, } errare. [cf. заглаврњати, залутати].

зáбат, m. (у војв.) der Giebel, fastigium: Кућа бела, ал' *забата* нема —

забатáлити, бàтâлîм, v. pf. н. п. виноград, кућу, verwahrloſen, negligo. [vide запустити].

забаталúвање, n. das Verwahrloſen, neglectio.

забаталúвати, баталúјем, v. impf. verwahrloſen, negligo.

забацúвање, n. 1) das Hinein-, das Hinter- etwas werfen, conjectio. — 2) das Verlegen, τὸ ponere in alieno loco.

забацúвати, бàцујем, v. impf. 1) hinter etwas werfen, conjicio post —. — 2) verlegen, in alieno loco ponere.

забацúвати се, бàцујем се, v. impf. 1) ſich in etwas werfen, immitto me in aliquid. — 2) verlegt (verworfen) werden, nescio ubi reliquerim.

забáцити, зàбâцîм, v. pf. 1) hinter etwas werfen, jacio post —. — 2) verlegen, ponere in alieno loco.

забáцити се, зàбâцîм се, v. r. pf. 1) ſich in etwas werfen, conjicere se aliquo: *забацио се* у свијет. — 2) забацило се негдје, es iſt verlegt (verworfen), nescio ubi reliquerim.

забáшити, зàбашîм, v. pf. (у Ц. г.) ударити у *бах*, verneinen, nego.

забашурúвање, n. das Vertuſchen, occultatio, dissimulatio.

забашурúвати, шȕрујем, v. impf. vertuſchen, occulto.

забашýрити, бàшȕрîм, v. pf. vertuſchen, dissimulo [vide забушити 1].

забéдити, зàбêдîм, v. pf. vide [обиједити] обедити.

забèзекнути се, нêм се, v. pf. in Gedanken vertieft ſtehen, immersus sto cogitationibus. cf. [убезекнути се;] безјак.

забèлежити, жêм, (ист.) vide забиљежити.

забéлети, лîм, (ист.) vide забијељети. [cf. 1 забелити].

забéлети се, лîм се, (ист.) vide забијељети се. [cf. забелити се].

1. **забéлити**, лîм, (у Сријему) vide забелети.

2. **забéлити**, зàбêлîм, v. pf. (ист.) vide забијелити.

забéлити се, лîм се, (у Сријему) vide забелети се.

забелòглавити се, вîм се, v. r. pf. (ист.) vide забјелоглавити се.

забестúјати, јâм, v. pf. (у Ц. г.) thöricht zu ſprechen oder zu thun anfangen, ineptio.

зàбећи, бегнêм, v. pf. (ист.) vide забјећи: Ја *забего* у гору зелену —

забúберити, рîм, v. pf. pfeffern, pipero, pipere condio.

забúјање, n. das Hineinſchlagen, immissio.

забúјати, зàбúјам, v. impf. hineinſchlagen, immitto.

забијèлити, зàбијелîм, v. pf. [1)] weiß machen, deablo: Саво, Саво, себе не *забијели*, а мене зацрни. — 2) н. п. дрво, т. ј. подгулити му, кору, durch Abrinden einen Baum bezeichnen, signo arborem demto cortice.

забијèљети, бијèлîм, v. pf. (јуж.) н. п. зора, erglänzen, affulgeo [cf. праснути 2]: Још зорица не *забијељела*, | Ни даница лица помолила —

забијèљети се, бијèлîм се. v. r. pf. (јуж.) erglänzen, affulgeo: *забијељела се* зора.

забúлижити, жîм, (зап.) vide забиљежити.

1. **забúлити**, лîм, (зап.) vide забијељети.

2. **забúлити**, зàбúлîм, (зап.) [vide] забијелити.

забúлити се, лîм се, (зап.) vide забијељети се.

забилòглавити се, вîм се, (зап.) vide забјелоглавити се.

забúљежити, жîм, v. pf. (јуж.) bezeichnen, merken, noto. [cf. обиљежити].

забиòградити се, дîм се, v. r. pf. (ст.) Belgrad werden, fio Belgradum: Биограде, мој велики јаде! | У з'о час *се забиоградио* —

1. **зàбити**, зàбијем, v. pf. hineinſchlagen, immitto [cf. закрхати (закрàти), залупати, затући].

2. **зàбити**, зàбудем, v. pf. (у Боци) vergeſſen, obliviscor, cf. [vide] заборавити: не *забуди* на којој си (кад ко хоће ријеч коме да пресијече).

зàбити се, зàбијем се, v. r. pf. ſich verſchlagen, se immittere. [cf. закрхати (закрàти) се, затући се].

зàбићи, бигнêм, (зап.) vide забјећи.

забјелòглавити се, вîм се, v. r. pf. (јуж.) den Kopf weiß bedecken (verächtich für heirathen, weil in Sirmien, wo dieſes Wort geſprochen wird, die Mädchen keine Kopfbedeckung haben), caput tegere, i. e. nubere: удала се само да *се забјелоглави*. [cf. покрити 1].

зàбјећи, бјегнêм, v. pf. hinter etwas fliehen, fugio post —: Препаде се од мјесеца, | И *забјеже* за горицу —

заблáжити, зàблâжîм, v. pf. ſtillen, lenire: Док Милошу ране *заблажила* —

заблéјати се, јîм се, vide заблехнути се.

зàбленȕт, а, о, vide **заблехнут**.

зàбленути се, нêм се, vide **заблехнути се**.

за̀блехну̂т [забленут], а, о, (eigentl. part. [pass.] v. заблехнути се) vergafft, oculis intentis.
за̀блехнути [забленути] **се**, нêм се, v. r. pf. (у Ц. г.) ſich vergaffen, stupide aspicio. cf. [заблејати се,] заблешити се.
заблéшити се, за̀блêши̂м се, v. r. pf. (у Боци) vide заблехнути се.
забо̀лети, (ист.) } бо̀ли̂, v. pf. кога што, ſchmer-
забо̀лити, (зап.) } zen, indolesco: Пјевала би,
забо̀љети, (јуж.) } ал' не могу сама,| Драгог ми је *забољела* глава —
за̏бора̂в, m. die Vergeſſenheit, oblivio.
забо̀равак, забо̀ра̂вка, m. das Vergeſſene, res neglecta per oblivionem.
за̏бора̂ван, вна, вно, vergeßlich, obliviosus.
забо̀равити, ви̂м, v. pf. vergeſſen, obliviscor. [cf. 2 забити, бандунати.]
забора́вља̂ње, n. das Vergeſſen, oblivio crebra.
забора́вљати, бо̀ра̂вља̂м, v. impf. vergeſſen, obliviscor.
забо̀сти, бо̀дêм, v. pf. hineinſtechen, immitto.
за̀брабо̂њчити, чи̂м, v. pf. пиће.
забра̀вати, v. pf. ſich verirren (wie ein Schaf), aberro.
за̀бравити, ви̂м, v. pf. verſchließen, sera claudo.
за̀бравља̂ње, n. das Verſchließen, praeclusio.
за̀брављати, ља̂м, v. impf. verſchließen, sera claudo.
забражђи́ва̂ње, n. das (zu weite) Eingreifen in etwas, aratio quasi agri alieni.
забражђи́вати, бра̀жђујêм, v. impf. (zu weit) um ſich greifen, aro agrum alienum.
забра́здити, за̀бра̂зди̂м, v. pf. (zu weit) um ſich greifen, agrum alienum aro: далеко си *забраздио*.
забра́ја̂ње, n. das Verzählen, lapsus in numerando.
забра́јати, за̀бра̂ја̂м, v. impf. verzählen, labor in numerando.
забра́јати се, за̀бра̂ја̂м се, v. r. impf. ſich verzählen, fallor in numerando.
за́бран, m. ein gehegter oder auch offener Wald, in dem der Holzſchlag verboten iſt, silva septa. cf. забрана [1], браник [3, брањевина, брањеница], дубрава [2]; шума [1].
за̏брана, f. [1)] vide забран. [— 2) vide закрич; *види* s. v. јасак].
забра́нити, за̀бра̂ни̂м, v. pf. verbieten, prohibeo. [cf. запрековати, запријечити 2].
забрањи́ва̂ње, n. das Verbieten, prohibio.
забрањи́вати, бра̀њујêм, v. impf. verbieten, prohibeo.
забр̀блати, ла̂м, } v. pf. daherplappern, obblatero.
забр̀бљати, ља̂м, } [cf. замрмлати, замрмљати].
за̀брдњача (за́брдњача), f. на разбоју као мала гредица што стоји одозго преко стативица, те о њој висе шипила и брдила.
за̀бр̂ђе, n. Gegend hinter dem Berge, transmontana regio.
забрѐђати, ђа̂м, v. pf. (у Боци) ſchwanger werden, praegnantem fieri. cf. [vide] затрудњети.
За̂брежје, n. Dorf und Schanze an der Save unweit Палеж [Обреновац]: Вино пију Српски капетани| На *Забрежју* украј воде Саве —
забре́кнути, } за̀брêкнêм, (забре́кох, за̀брêкао,
забре́ћи, } забре́кла) v. pf. anziehen (vom ausgetrokneten Gefäße, das man ins Waſſer ſtellt), irrigari: кад се кабао расахне на сунцу, па не може да држи воду, онда се метне у воду да забрекне.
за̀бринути, нêм, v. pf. кога, in Sorge verſetzen, curam injicio.
за̀бринути се, нêм се, v. r. pf. die Beſorgniß bekommen, in curam incido [cf. застарати се, раздертити се, раскарити се, убринути се, узбрижити се]: *Забринуо се* као јемин о Марту.
забр́кати, за̀бр̂ка̂м, v. pf. 1) н. п. како житко јело од брашна, т. ј. рђаво га зготовити, vermengen, misceo. — 2) какав посао, verwirren, misceo. [cf. збркати, побркати].
забро̀јити, за̀броји̂м, v. pf. verzählen, fallo (aut fallor) in numerando.
забро̀јити се, за̀броји̂м се, v. r. pf. ſich verzählen, fallor in numerando.
забру́јати, ји̂м, v. pf. н. п. забрујаше челе, ſummen, susurro.
забу̀лати, ла̂м, v. pf. (у Паштр.) запечатити *булом*, verſiegeln, obsignare [vide запечатити]: Црном бјеше булом *забулана* —
1. **за́бун**, m. vide жубор: Они *забун* чине планинама —
2. **за́бун**[*], adj. indecl. verblüfft, perturbatus: *Забун* аста, ма ослади уста —
за́буна, f. die Verwirrung, perturbatio.
забу́нити, за̀бу̂ни̂м, [збунити] v. pf. verwirren, verblüffen, perturbo.
забуњи́ва̂ње [збуњивање], n. das Verblüffen, perturbatio.
забуњи́вати [збуњивати], бу̀њујêм, v. impf. verblüffen, perturbo.
забу̀сати, са̂м, v. pf. ударити у земљу (cf. бусен), einſchlagen, figo: Пред дворе је копље *забусала* —
За̂бучје, *n. брдо код Ужица.*
за̀бушити, ши̂м, v. pf. 1) etwas unterdrücken, supprimere. cf. забашурити. — 2) јад га забушио, treffen, ferio, [vide десити] cf. обушица [2]: Љути су га јади *забушили* —
за̂ва, f. (у војв.) vide **заова**.
зава́бити, за̀ва̂би̂м, v. pf. anlocken, allicio: *заваби* те свиње куда тамо; Сам је јунак тора отворио| И бијеле овце *завабио*,| Бјежи шњима преко Зете равне —
за́вада, f. der Zank, Groll, discordia [cf. свађа; распра]: ми смо у *завади*; он је са мном у *завади*.
за̀вадити, ди̂м, v. pf. zertragen, in Zwietracht bringen, amicitiam turbo.
за̀вадити се, ди̂м се, v. r. pf. ſich zertragen, rumpo amicitiam cum aliquo [cf. задјести се 3, заујести се, посвадити се, посвађати се, увјести се]: ја сам *се завадио* с њим; ми смо *се завадили*.

за̀вађање, n. das Zertragen, Verfeinden, inimicitiarum motio aut susceptio.
за̀вађати, ђа̑м, v. impf. н. п. људе, verfeinden, inimicitias moveo.
за̀вађати се, ђа̑м се, v. impf. ſich verfeinden, inimicitias suscipio.
За̀вала, f. манастир у Херцеговини *у Попову*, ein Kloſter in der Herzegowina, monasterium Hercegovinae.
зава́лити, за̀ва̑ли̑м, v. pf. 1) zu Boden wälzen, humi volvo. — 2) durch etwas Hingewälztes verzäunen, consepio [cf. заваљати]: завали градину. — 3) vide **захвалити**.
зава́лити се, за̀ва̑ли̑м се, v. r. pf. 1) ſich darniederwälzen, convolvere se: *завалио се* у дуг; *завалио се* коњ у блато. — 2) vide **захвалити се**: *Завали се* жути лимун на мору:| Данас нема ништа љепше од мене —
зава́љати, за̀ва̑ља̑м, v. pf. vide **завалити** 2.
завальѐни̑к, завальени́ка, m. који се већ готово *завалио* (тако у Црној гори зову Турке који живе даље од границе, јер нијесу јунаци, као н. п. Никшићани), der Feige, imbecillus timidusque. [vide мртван].
заваљи́ва̑ње, n. 1) das Wälzen, volutatio. — 2) das Verwälzen, conseptio. — 3) vide **захваљивање**.
заваљи́вати, ва̀љујѐм, v. impf. 1) niederwälzen, voluto. — 2) verzäunen, consepio. — 3) vide **захваљивати**.
заваљи́вати се, ва̀љујѐм се, v. r. impf. ſich umherwälzen, volutor. Има говеда и кљусади која се *заваљују* кад омршаве и ослабе, т. ј. кад легну не могу да устану докле их људи не дигну.
зава́ра̑ње, n. die Täuſchung, delusio.
зава́ра̑ти, ва̀ра̑ва̑м, v. impf. täuſchen, deludo [vide безумити].
за̀варати, ра̑м, v. pf. кога, или коме очи, Einen Augen täuſchen, fallo oculos alicujus.
зава́ри̑ва̑ње, n. (у Дубр.) das Beizen, maceratio liquore.
зава́ри̑вати, ва̀ружѐм, v. impf. [1)] (у Дубр.) beizen, liquore macero. [— 2) vide припојавати].
зава́рити, за̀ва̑ри̑м, v. pf. [1)] (у Дубр.) н. п. сирћетом дивљач, beizen, liquore macero. [— 2) vide припојити].
зава́рки̑ва̑ње, n. dim. v. заваравање.
зава́рки̑вати, ва̀ркујѐм, v. impf. dim. v. заваравати.
за̀ва̑рчити, чи̑м, v. pf. den Fortgang (z. B. einer Wunde) verwehren, cohibeo progressum, н. п. заварчити (травама или бајањем) какву болетицу да не иде у напредак, него да удари натраг. Крадљивца у почетку заварче батином или из пушке да не краде више.
за̀вата, f. vide **захвата**.
за̀ва̀та̑ње, n. vide **захватање**.
за̀ва̀тати, та̑м, vide **захватати**.
за̀ва̀тити, ти̑м, vide **захватити**.
заве́ва̑ње, n. (ист.) vide завијевање.
заве́вати, за̀ве̑ва̑м, v. impf. (ист.) vide завијевати.
за̀вежља̑ј, } m. 1) etwas Eingebundenes, z. B. Geld im Tüchel. — 2) der Merkknoten im Tüchel ſelbſt, nota. cf. [vide] узао.
за̀везак, веска, }
заве́зати, за̀ве̑жѐм, v. pf. 1) verbinden, colligo. — 2) дању ти те ћеш *завезати*, т. ј. не ћу ти дати (новце да их завежеш у што).
завезѝва̑ње, n. das Verbinden, colligatio.
завезѝвати, вѐзујѐм, v. impf. verbinden, colligo.
за̀везице, за̀везѝца̑, f. pl. Art Handfeſſel, manicae genus [cf. лисице]: И на руке троје *завезице* —
за̀вејати, јѐм, (ист.) vide [2]завијати[2].
завера́ва̑ње, n. (ист.) vide завјеравање.
завера́вати се, вѐра̑ва̑м се, (ист.) vide завјеравати се.
за̀верак, за̀ве̑рка, m. (ист.) vide завјерак.
за̀верити се, ри̑м се, (ист.) vide завјерити се.
за́вес, m. (ист.) vide завјес.
за̀весити, си̑м, (ист.) vide завјесити.
1. **завѐсти**, вѐдѐм, v. pf. 1) hinter etwas führen, duco post —. — 2) verführen, irreführen, seduco: завео га у шуму. — 3) коло, wenden, breћen, torqueo.
2. **завѐсти**, вѐзѐм, v. pf. лађу, das Schiff bei der Ueberfahrt ſtromaufwärts lenken, adverso flumine dirigo navem.
завѐсти се, вѐзѐм се, v. r. pf. 1) у море, in die See ſtechen, solvo. — 2) у мисли, у сан, ſich vertiefen, se defigere.
за́вет, m. (ист.) vide завјет.
за́ветан, тна, тно, (ист.) vide завјетан.
за́ветина, f. (ист.) vide завјетина.
за́ветни̑, на̑, но̑, (ист.) vide завјетни.
за́ветовати се, тујѐм се, (ист.) vide завјетовати се.
за́ветрина, f. (ист.) vide завјетрина.
за́ветрно, (ист.) vide завјетрно.
за́видети, (ист.) }
за́видити, (зап.) } ди̑м, v. impf. коме, einen beneiden, invideo.
за́видјети, (југоз.) }
за́видљив, a, o, neidiſch, invidus.
за́виђети, види̑м, (јуж.) vide завидјети.
За̀вија, f. некако мјесто: И довести на *Завију* Турке —
зави́јање, n. 1) das Verbinden, obligatio. — 2) н. п. у трбуху, на срцу, das Grimmen, corrasio, tormina. [cf. завијевање]. — 3) das Heulen, ululatus [vide 2 вијање 3]: По гракању и по *завијању* —
1. **зави́јати**, за̀ви̑ја̑м, v. impf. 1) verbinden, obligo. — 2) завија ме у трбуху, на срцу, es grimmt mich im Bauche, torminibus afficior. cf. завијевати.
2. **за̀вијати**, јѐм, v. pf. 1) heulen, exululo, cf. завити[2]: *Завијала* три зелена вука — 2) [јуж. и зап.] завијао сниједг пут, verwehen, obruere.

завијâч, завијача, m. 1) vide завој[1]. — 2) (у Ц. г.) vide [назувак] назубак.

завијача, f. 1) (у Славонији) на глави, Art Kopfbedeckung der Frauen, vittae genus. — 2) (у Сријему) Poſſeſen, cibi genus.

завијèвање, n. (јуж.) das Grimmen, tormina.

завијèвати, завијевâм, v. impf. (јуж.) н. п. завијева ме на срцу, т. ј. завија, es grimmt mich im Bauche, torminibus afficior. [vide 1 завијати 2].

завúкати, завúчēм, v. pf. aufſchreien, exclamo: *Завикаше* по гори ајкачи —

завилнчити, чîм, v. pf. н. п. коња, halftern, den Halfterſtrick ſtatt des Gebiſſes anlegen, capistro. [cf. зачевиљити 2, зажвалити, зачељустити].

завилúшити, *завúлúшим*, *v. pf. бркове, т. ј. засукати их да стоје уз брдо (као виле).*

завúн, а, о, (у војв.) vide **заовин**.

завирáвање, n. (зап.) vide завјеравање.

завирáвати се, вúрāвам се, (зап.) vide завјеравати се.

завúрак, завúрка, m. (зап.) vide завјерак.

завирање, n. das Verbergen, Verkriechen, abditio.

завирати, рēм, v. impf. н. п. главу у што, verbergen, abdere. [cf. крити].

завирати се, рēм се, v. r. impf. ſich wohin einziehen, abdere se aliquo.

завирúвање, n. das Hineinſehen, introspectio.

завирúвати, вúруjēм, v. impf. hineinſehen, introspecto.

завúрити, рîм, v. pf. hineinblicken, introspicio.

завирити се, рîм се, (зап.) vide завјерити се.

завиркúвање, n. dim. v. завиривање.

завиркúвати, вúркуjēм, v. impf. dim. v. завиривати.

завúрнути, завúрнēм, v. pf. dim. v. завирити: Пак на врата *завирнуо* Иво —

завúс, m. (зап.) vide завјес.

зависнти, сîм, (зап.) vide завјесити.

завúст, f. der Neid, invidia.

завúт, m. (зап.) vide завјет.

завúтак, тка, m. [1)] etwas eingewickeltes, res involuta. [— 2) cf. прстен 3].

завитан, тна, тно, (зап.) vide завјетан.

завити, завијēм, v. pf. 1) verbinden, obligo, einwickeln, obvolvo. — 2) (у Ц. г.) heulen, exulo, cf. [vide 2] завијати [1]: *Зави* Томо како горски вуче —

завитина, f. (зап.) vide завјетина.

завúтлати, лâм, v. pf. ſchwingen (um
завитлити, лîм, (у Бачк.) zu ſchleudern), vibro.

завúтни, нâ, нô, (зап.) vide завјетни.

завитовати се, туjēм се, (зап.) vide завјетовати се.

завитрина, f. (зап.) vide завјетрина.

завитрно, (зап.) vide завјетрно.

завица, f. dim. v. зава.

завичâj, m. мјесто гдје се ко родио и навикао, Ort wo man geboren worden, und woran man ſich gewöhnt hat, die Heimath, solum natale [cf. вилает 1, домаја, постојбина, сент]: И кљусе и говече тежи на свој *завичај*; С Богом, земљо, с Богом, *завичају* — Већ сам жељан *завичаја* свога —

Завиша, m. Mannsname, nomen viri.

завjерáвање, n. (јуж.) die Gelobung, sponsio.

завjерáвати се, вjèрāвам се, v. r. impf. (јуж.) geloben, spondeo.

завjерак, завjêрка, m. (јуж.) in den Fluche: триста му завјерака!

завjерити се, рîм се, v. r. pf. (јуж.) коме, geloben, spondeo.

завjес, m. (јуж.) der Vorhang, velum.

завjесити, сîм, v. pf. (јуж.) н. п. дјевојку (кад се удаје), verhängen, velo. [vide превјесити].

завjет, m. (јуж.) das Gelübde, votum: *завјет* учинити, или завјетовати се.

завjетан, тна, тно, (јуж.) durch ein Gelübde gebunden, voto obstrictus.

завjетина, f. (јуж.) [1)] das Gelübdemal, convivium voto soluto. cf. завjетовати се. [— 2) У Србији свако село има по један дан који слави и светкује (и то обично бива љети: од васкрсенија до Петрова поста): скупе се сви сељаци (женско и мушко) на какво брдо, или на друго лијепо мјесто у селу: ту изведу своје пријатеље који им дођу из другијех села, и дозову попове и калуђере те чате молитву, свјештају масла и свете водицу, па се онда дигну сви с крстовима и с иконама по пољу (по житима и по ливадама) а гдјешто и од куће до куће; по том дођу опет на оно мјесто, па ондје ручају и читав се дан часте, играју и пјевају. Таково се весеље по Браничеву зове *заветина* (ајдемо на заветину; сутра је заветина у том селу), а у Јадру говоре: *носити* [1] *крста* [2] (крсте?), или *крстоноше* (они што иду с крстовима и с иконама по пољу и по селу). У Тршићу, гдје сам се ја родио, носе крста други дан Тројичина дне. — Изнесено из чланка *завjетовати се.* — cf. прослава, спасовати].

завjетни, нâ, нô, н. п. пост, Gelöbniß-, sponsionis.

завjетовати се, туjēм се, v. r. pf. (јуж.) ſich verloben, voto se obstringere. Неки се завјетују (у болести или у другој какој невољи) да не једу рибе никад у петак и у сриједу, неки да посте понедјељник, или читаву недјељу дана каком свецу (као н. п. св. Сави, св. Аранђелу, св. Петки Параскевији, Богородичину покрову) или да светкују какав дан: Колико *се* ја заклиња и *завјстова*| Да не пијем рујна вина прије ракије,| Да не љубим удовице прије ђевојке,| Да не јашем врана коња прије нејана —

завjетрина, f. (јуж.) ein Ort, der gegen den Wind geſichert iſt, locus a vento tutus. [cf. завjетрно].

завjетрúнијē, [adv. comp. гдје је већа завјетрина].

за́вјетрно, (у Доброти) гдје је завјетрина, vide завјетрина.

завла́дати, за̀вла̂да̂м, v. pf. erobern, in suam potestatem redigere. [cf. овладати (обладати)].

завла̀дичити, чи̂м, v. pf. zum Bischof weihen, consecro episcopum.

завла̀дичити се, чи̂м се, v. r. pf. zum Bischof geweiht werden, consecror episcopus.

завла́чêње, n. das Hineiziehen, Hineinstecken, immissio.

завла́чити, за̀вла̂чи̂м, v. impf. hineinstecken, immito. [vide верати].

завла́чити се, за̀вла̂чи̂м се, v. r. impf. sich hineinziehen, immitto me.

заво̀дити, за̀води̂м, v. impf. 1) hinter etwas führen, duco post —. — 2) verführen, seduco. — 3) коло, wenden, drehen, torqueo.

за́водница, f.: Одведи га у ту *заводницу* —

заво̀ђêње, n. das Hinterführen, das Verführen, seductio.

заво̀жêње, n. das Lenken (des Schiffs) stromaufwärts, rectio navis flumine adverso.

заво̀зити, за̀вози̂м, v. impf. das Schiff etwas stromaufwärts lenken, rego navem adverso flumine.

за́вôј, за́воја, m. 1) на рани, der Verband, alligatura, fascia. [cf. завијач 1]. — 2) (у Сријему) у сврдла, die Schneckenlinie, spira.

за́војак, за́вôјка. m. vide увојак: Како расте трава на *завојке*,| Како дојке у добре девојке —

за̀војводити, ди̂м, v. impf. zum војвода machen, *τὸν* војвода creo.

за́војит, а, о, schneckenförmig, intortus, н. п. сврдао, der Schneckenbohrer; дрво, verdrehet, gewunden.

за́војица, f. н. п. пут на завојицу, Schneckenweg, Schneckengang, via tortuosa.

заво́јштити, за̀вôјшти̂м, v. pf. Krieg beginnen, bellum infero [cf. закрајинити]: завојштили Турци на Нијемце.

заво̀њати, ња̂м, v. pf. (у Дубр.) einen Geruch von sich geben, olere. cf. замирисати.

за̀вôрањ, рња, m. der Bolzen an der Pflugdeichsel (an der 6—8 Ochsen vorgespannt sind), repagulum aratri.

за̀вôрница, f. [vide пријеворница ?].

завра́нити, *за̀вра̂ни̂м, v. pf. зацрнити:* заврани *ми образ, т. ј. осрамоти ме.*

заврањи́ва̂ње, n. das Zuspünden, *τὸ* obturare.

заврањи́вати, вра̀њујêм, v. impf. zuspünden, obturo.

завра́њити, за̀вра̂њи̂м, v. pf. (ein Faß) zuspünden, obturo.

за́врат, m. (у Боци) vide повратак: На путу ви добра срећа била,| На *заврату* боље повраћење —

завра̀тати, та̂м, v. pf. (у Боци) опити се или полудјети, као кад се наједе *врата,* sich mit Lolch berauschen, lolio inebriari.

завра́тити, за̀вра̂ти̂м, v. pf. 1) zurückziehen, retraho: Црногорци *завратише* овце — 2) н. п. рукаве, aufschlagen, aufschürzen, retorqueo, succingo. — 3) [vide замлатити 1] н. п. сјекиру, т. ј. угријану чекићем у оштрице ударати да оштрице постане дебело; пошто се сјекира заврати онда се угријана на ново исклепље и послије наоштри, abstumpfen, retundo.

за̀враћа̂ње, n. 1) das Zurückziehen, retractio. — 2) das Aufschlagen, Aufschürzen, retorsio, succinctio. — 3) das Abstumpfen, retusio.

за̀враћати, ћа̂м, v. impf. 1) zurückziehen, retracto. — 2) н. п. рукаве, aufschlagen aufschürzen, retorqueo, recingo [cf. посвртати]: Он *завраћа* скуте и рукаве — 3) сјекиру, abstumpfen, retundo. cf. завратити.

за̀вргнути, нêм, vide **заврћи.**

за̀вргнути се, нêм се, vide **заврћи се.**

за̀врêти, за̏врêм, (за̏вр̈о, за̏вр̂ла, ло) (ист.) vide завријети.

за̀врêти се, за̏врêм се, (ист.) vide завријети се.

завр̀зало, m. vide заврзан: Какву сте нам снау дали!| Свекра зове *заврзалом* —

завр̀зан, m. ein Schimpfwort für einen großen ungeschickten Menschen, convicium in hominem. cf. [клипан,] заврзало.

завр̀зача, f. Schimpfwort gegen ein großes ungeschicktes Frauenzimmer, convicium in mulierem: Свекра зове заврзалом,| А свекрву *заврзачом* —

заврзи́ва̂ње, n. der Vorwand, praetextus.

заврзи́вати, вр̀зујêм, v. impf. заврзује којешта, стао којешта заврзивати, Vorwände machen, praetexo.

за̀вријети, за̏врêм, (за̏вр̈о, за̏вр̂ла, ло) v. pf. (јуж.) verbergen, abdere [cf. сакрити]: Једне стране дома понијесмо,| А у гору друге *завријесмо* —

за̀вријети се, за̏врêм се, (за̏вр̈о се, за̏вр̂ла се, ло се) v. r. pf. (јуж.) sich wohin einziehen, abdere se aliquo.

за̀ври̂ти, за̏врêм, (за̏вр̈о, за̏вр̂ла, ло) (зап.) vide завријети.

за̀ври̂ти се, за̏врêм се, (зап.) vide завријети се.

заври́штати, шти̂м, v. pf. aufschreien, exclamo: У једној је коњиц *завриштао* —

заврљи́ва̂ње, n. das Bemäkeln, exquisitio vitiorum nimia.

заврљи́вати, вр̀љујêм, v. impf. bemäkeln, exquirere vitia.

завр̀нути, за̀вр̂нêм, v. pf. 1) н. п. славину, zudrehen, claudo. — 2) zurückschicken, remitto, cf. [vide] повратити [1]: А четири грдна *заврнуо* — 3) vide обрнути: Наопако барјак *заврнуше* — 4) aufschlagen, retorqueo, cf. узгрнути: Када зачу лијепа ђевојка,| Пак *заврну* од злата мараму| И угледа свога господара — 5) у пјесми, verwirren, conturbo, [vide замрсити] cf. помрсити: Ко је твоју косу помрсио?| Вјетар ми је косу *заврнуо* — 6) (у Ц. г.) wegführen, abigo, [vide по-

тјерати] cf. зајмити, отјерати: И удрише на бијеле овце,| И бијеле овце *заврнуше* —

завр́сти, вр́зêм, v. pf. binden (mit der Halfter den Ochsen), obligo.

завр́сти се, вр́зêм се, v. r. pf. sich verwickeln, impedio me: заврзао се коњ, wenn es an dem Seile weidet, und sich darin nach und nach verwickelt.

завр̀тâљка, f. (у Бачкој) [Dreher].

за̀вртâње, n. das Zudrehen, obtorsio.

за̀вртати, врћêм, v. impf. 1) zudrehen, torquendo claudo. — 2) колом у игри, wenden, torqueo. — 3) aufschlagen, retorqueo, cf. узгртати: И *заврће* руке до лаката — cf. заврнути.

завр́тети, тӣм, (ист.) vide завртјети.

завр́тети се, тӣм се, (ист.) vide завртјети се.

завр́тити, тӣм, (зап.) vide завртјети.

завр́тити се, тӣм се, (зап.) vide завртјети се.

завр́тјети, вр́тӣм, v. pf. (југо з.) hineinbohren, terebram adigo.

завр́тјети се, тӣм се, v. r. pf. (југо з.) завртио ми се мозак, den Schwindel bekommen, vertigine corripi.

завр́ћети, вр́тӣм, (јуж.) vide завртјети.

завр́ћети се, вр́тӣм се, (јуж.) vide завртјети се.

за̀врћи, вргнêм, (за̀вргох, за̀вргао, гла) (cf. завргнути) v. pf. 1) aufladen (auf die Schulter), tollo. [cf. заметнути 2]. — 2) nach und nach erzielen, sensim accipio [vide запатити]: *завргао* коза, оваца, марве. — 3) н. п. бој, кавгу, anstiften, moveo. [vide заметнути 3].

за̀врћи [завргнути] **се,** вргнêм се, v. r. pf. [vide заметнути се] 1) entstehen, existo, exorior: завргла се кавга. — 2) aufladen, sibi imponere: Туре иде гредицом, *завргло се* седлицом (т. ј. пуж); *Заврг'о се* дреновом батином —

заврћи́вâње, n. das Hineinbohren, terebrae adactio.

заврћи́вати, вр̀ћујêм, v. impf. hineinbohren, terebram adigo.

завр̀ћкола, f. die Person die das Kolo schließt, im Gegentheil der коловођа, die es anführt, postremus aut postrema chori serbici. [cf. прикуцало, притуцало].

за̀вршак, шка, } m. der Schluß, finis: дошао на
завршéтак, тка, } *завршетак.*

заврши́вâње, n. das Vollenden, perfectio.

заврши́вати, вр̀шујêм, v. impf. 1) vollenden, perficio. — 2) сијено, das Heu aufschobern, accumulo foenum.

завр́шити, за̀вр̂шӣм, v. pf. 1) vollenden, schließen, perficio. [vide свршити]. — 2) сијено, aufschobern, accumulo foenum.

за̀вршњê по̀кладе, f. pl. (у Дубр.) уторник у очи пепељаве сриједе.

заву́ћи, ву́чêм, v. pf. 1) hineinziehen, hineinstecken, immitto. — 2) hinterziehen, duco post —: Кад човјек пса убије ваља да га и за плот *завуче.*

заву́ћи се, ву́чêм се, v. r. pf. sich wohin einziehen, abdere se.

за́гажња, f. ein Fischernetz, das zwei watende Fischer gespannt halten, retis genus.

за̀газити, зӣм, v. pf. у што, hineinwaten, vadum ingredior: *загазио* сам већ у трошак, морам трошити.

загала́мити, зага̀лâмӣм, v. pf. vide [запремити] закрчити.

зага̀лаћити, ћӣм, } v. pf. entblößen, nudo [cf. за-
за̀галити, лӣм, } грнути 2]: *Загали* руке, засучи брке —

за̀галити се, лӣм се, v. [r. pf.] impf. sich entblößen, nudor. [cf. загрнути се, открити се, оцапарити се].

за̀галица, f. cf. цицибан (само у оној загонеци).

за̀гар[*], m. vide огар: Поведите рте и *загаре* — *Загари* те Удбински познају —

[**Загарач,** рча, m. поље и капетанија (племе) у Црној Гори; *види* s. v. Будош.]

за̀гарија, f. Art Zeug zu гуњ, panni genus.

за̀гарити се, рӣм се, v. r. pf. (у пјесми) die oberen Lippen vom Schnurrbart schwarz bekommen, den Schnurrbart bekommen, pubescere: *Загарио с'* мрком наусницом —

за̀гасит, а, о, vide угасит.

зага́сити, за̀гâсӣм, v. pf. н. п. креч, жеђ, löschen, exstinguo, macero calcem.

зага́тити, за̀гâтӣм, v. pf. vide зајазити [1].

загаћи́вâње, n. das Verdämmen, objectio molis.

загаћи́вати, га̀ћујêм, v. impf. verdämmen, moles objicio.

загаши́вâње, n. das Löschen, exstinctio, maceratio.

загаши́вати, га̀шујêм, v. impf. н. п. креч, жеђ, löschen, exstinguo.

За̀гвозд, m. село и око њега планина са источне стране Биокове. Близу ондашње цркве али изван порте, има неколико великијех стећака, за које ми ондашњи сељаци, који су сви кршћани, на моје питање какво је оно камење? одговорише да је *„старовирско."*

заги̇цати се, цâм се, v. r. pf. aufspringen, exsilio, cf. [vide] заскакати се: *Загица се* доље низ планину —

за́главак, за́глâвка, m. der Zwickel (womit die Axt verkeilt wird), cuneus.

загла́вити, за̀глâвӣм, v. pf. 1) н. п. сјекиру, мотику, verkeilen, cuneis firmo. — 2) verkommen, pereo: заглавио негдје. — 3) топ, die Kanone vernageln, tormenta clavis adactis inutilia reddere.

заглављи́вâње, n. 1) das Verkeilen, cuneatio. — 2) das Verkommen, interitus. — 3) das Vernageln (von Kanonen).

заглављи́вати, гла̀вљујêм, v. impf. 1) verkeilen, cuneo. — 2) verkommen, periturus sum, non me expediam. — 3) vernageln (die Kanonen), tormenta clavis adactis inutilia reddere.

заглавр̀њати, њâм, v. impf. sich verirren, deerrare [cf. забантати, забасати, залутати].

за̀гладити, дӣм, v. pf. verglätten, laevitatem reddo (eig. und fig.).

заглéдâње, n. das Sehen auf etwas, intuitus.

1. **заглéдати**, зàглéдâм, v. impf. што, у што, ſehen auf etwas, intueor.

2. **зàгледати**, дâм, v. pf. 1) einen Blick thun, introspicio. — 2) дјевојку, erblicken und ſich in ſie verlieben, adamo [vide замјерити 1б]: Ја усади вишњу на игриште,| И *загледа* у селу ђевојку —

зàгледати се, дâм се, v. r. pf. 1) ſich verſchauen in etwas, attente intueor: *загледао се* као теле у шарена врата. — 2) ſich verlieben, adamo. [cf. задражити се].

заглéдач, загледáча, m. (у Лици) онај који иде да *гледа* дјевојку, на послије да је проси (ако му буде по вољи), der Beſchauer, qui oculis collustrat.

загледáчина, f. (у Хрв.) кад загледач иде да гледа дјевојку, das Beſchauen, conspectus.

загли́бити се, зàглúбим се, v. r. pf. verſinken (in Koth), immergor.

загли́бљивање, n. das Verſinken (in Koth), immersio.

загли́бљивати се, глúбљујем се, v. r. impf. verſinken (in Koth), immergor.

зàглунути, нêм, vide **заглухнути**.

зàглȗх, m. die Betäubung, obtunsio: Хвала вама, браћо, на послуху! Опростите мене на *заглуху* — (рекне пјевајући као пјевач на свршетку пјесме).

зàглухнути [заглунути], нêм, v. pf. заглухнуше ми уши (н. п. кад на близу пукне топ), betäubt werden, obtundi.

заглу́шâње, n. das Betäuben (durch Geräuſch), strepitus.

заглу́шати, зàглȗшâм, v. impf. betäuben, obtundo: иди, не заглушај (ми).

заглу́шити, зàглȗшим, v. pf. коме, betäuben, obtundo.

зàгнати, нâм (зàженêм и. зàжденêм), v. pf. 1) hineintreiben (den Keil), adigo. — 2) hinter etwas treiben, ago post —, н. п. говеда за брдо.

зàгнати се, нâм (зàженêм) се, v. r. pf. losſtürzen auf etwas, ruo in aliquem [vide затјерати се], н. п. *загнао се* у (или међу) Турке; *загнао се* кобац да ухвати кокош.

загњури́вање, n. das Untertauchen, mersio.

загњури́вати се, гњȕрујем се, v. r. impf. untertauchen, mergi.

загњу́рити се, зàгњȕрим се, v. r. pf. untertauchen, mergi. cf. [vide] заронити [1].

заговáрање, n. das Aufhalten durch Reden, detentio per allocutionem.

заговáрати, гòвáрâм, v. impf. кога, einen durch Geſprâche aufhalten, alloquio detineo.

загóвнити, зàгôвнîм, v. pf. verſäuen, male rem gero.

заговòрити, гòворîм, v. pf. кога, aufhalten durch Geſprâche, alloquio detineo.

заговòрити се, гòворîм се, v. r. pf. ſich durch Geſprâche verweilen, alloquio distineo.

зàгоће, n. in der Redensart: из загоћа, bei der Gelegenheit, data occasione.

загојáтити, гòјâтîм, v. pf. н. п. собу, т. ј. закотржити, Schmutz und Unordnung machen im Zimmer, sordes spargere per cubiculum. [vide запрзнити 1].

загојаћи́вање, n. das Schmutz- und Unordnungmachen im Zimmer, *τὸ* spargere sordes per cubiculum.

загојаћи́вати, јàћујêм, v. impf. Schmutz und Unordnung machen im Zimmer, sordes spargere per cubiculum.

зáгон, m. (у Ц. г.) 1) Angriff, impetus [cf. ударац 2, удорац]: Па на Турке *загон* учинише — 2) за краву која се не да мусти, Gerüſt eine Kuh zu bändigen.

зáгоначкē, (у Ц. г.) н. п. скочити, т. ј. из **зáгоначкӣ**, затрке, mit Anlauf, incursim.

загонéнути, гòнêнēм, v. pf. ein Räthſel aufgeben, aenigma propono. [cf. гоненути].

загонéтање, n. das Räthſel-aufgeben, aenigmatum propositio. [cf. гонетање].

загонéтати, гòнêћēм, v. impf. Räthſel aufgeben, aenigmata propono. [cf. гонетати].

загонéтати се, гòнêћēм се, v. [r.] impf. einander Räthſel aufgeben, aenigmata invicem proponere.

загòнêтка, f. das Räthſel, aenigma. [cf. гонета, гонеталица 1].

зàгонит, а, о, у загонеци: Пуна јама *загонита* јада (пушка).

загóнити, зàгонîм, v. impf. 1) hineintreiben (den Keil), adigo. — 2) hinter etwas treiben, ago post —.

загóнити се, зàгонîм се, v. r. impf. ſich ſtürzen (z. B. auf die Beute, in die Feinde), ruo, impetum facio.

загòњење, n. 1) das Hineintreiben, adactio. — 2) das Treiben hinter etwas, *τὸ* agere post. — 3) der Anfall, Anlauf, impetus.

зàгорац, зàгôрца, m. der Mann von jenſeit der Berge, transmontanus.

загорéвање, n. (ист.) vide загоријевање.

загорéвати, гòрêвâм, (ист.) vide загоријевати.

зàгорêл, f. (ист.) vide загоријел.

загòрелица, f. (ист. и. јуж.) н. п. ракија, angebrannter Branntwein, adustus: дајде оне *загорелице*.

загòрети, рȋм, v. pf. (ист. и. јуж.) anbrennen, aduror. [cf. загорјети, закадити 2, прикотњети].

загорúвање, n. (зап.) vide загоријевање.

загорúвати, гòрȋвâм, (зап.) vide загоријевати.

загоријèвање, n. das Anbrennen, adustio.

загоријèвати, гòријевâм, v. impf. anbrennen, aduror.

зàгоријел, f. (јуж.) das Anbrennen, adustio: удара на *загоријел* (н. п. ракија, млијеко).

зàгорȋл, f. (зап.) vide загоријел.

загòрилица, f. (зап.) vide загорелица.

загòрити, рȋм, (зап.) vide загорети.

Зàгôрје, n. das Land hinter den Bergen, z. B. als nomen propr. des Landes jenſeits des Timok;

auch in der Herzegowina, terra transmontana: Долећеше до равна *Загорја* — Од Ченгијћа паше са *Загорја* —

загòрјелица, f. (јуж.) vide загорелица.

загòрјети, рӣм, (јуж.) vide загорети.

зàгôрка, f. 1) das Weib (Mädchen) von jenseit der Berge, transmontana. cf. загоркиња. — 2) [*Загорка*] Frauenname, nomen feminae: Цар *Загорку* проси за нећака:| Пођ', *Загорка*, за нећака мога —

зàгоркиња, f. vide загорка 1.

зàграбити, бӣм, v. pf. eine Hand voll nehmen, manibus haurio, capio.

зáград, m. vide [ограда] заграда: Од *заграда* винов' лозе,| Од мириса босиока —

зȁграда, f. der Zaun, sepes. [vide] ограда, cf. заград, заграђа.

загрáдити, зàгрâдӣм, v. pf. verzäunen, sepio.

зàградница, f. pl. (у Ц. г.) дрва што се носе у град, das Holz, das in die Stadt auf den Markt gebracht wird, ligna in urbe veno ponenda.

зȁграђа, f. (у Ц. г.) vide [ограда] заграда: Не мога ми ни коњ прећи| Од *заграђе* босиока — Од *заграђе* зелене наранче —

зàграђе, n. (у Спљету) die Vorstadt, suburbium.

заграђи́вâње, n. das Einzäunen, septio.

заграђи́вати, грàђујêм, v. impf. verzäunen, sepio.

1. **зàграјати,** јêм, v. pf. (у Ц. г.) 1) vide заграктати: Како пале, упут *заграјале* — Вран *заграја* у јелове гране — 2) aufschreien, exclamo: *Заграјаше* момчад Црногорска —

2. **загрáјати,** јӣм, v. pf. н. п. заграјаше људи, т. ј. стадоше говорити, in Menge rufen, conclamo.

загрàктати, зàгракћêм, v. pf. aufkrächzen, crocito. [cf. 1 заграјати 1, загроктати].

зàгранак, зàгрâнка, m. (у Дубр.) каулин од загранака, т. ј. који нема глава, него се разграна, Zweig, folium.

загргýтати, гр̀гӯћêм, v. pf. anfangen zu girren, ingemo.

загр̀дити, зàгр̂дӣм, v. pf. verderben, Schaden machen, corrumpo.

Зáгреб, m. Agram, Zagrabia.

зàгрејати се, јêм се (ист.) vide загријати се.

загрèпсти, грèбêм, v. pf. 1) einen Griff thun (mit dem Löffel), capio. — 2) Reißaus nehmen, fugio.

загри́бити, зàгрӣбӣм, v. pf. (у Ц. г.) грибом захватити по води, den гриб ins Wasser senken, *τὸν* гриб in aquam mergere.

зàгризак, зàгриска, m. vide угризак.

загри́зâње, n. 1) das Anbeißen, admorsus. — 2) das Quälen, Reizen, irritatio.

загри́зати, зàгрӣзâм, v. impf. 1) што, anbeißen, admordeo. — 2) н. п. у дијете, reizen, irrito [vide заједати].

зàгријати се, јêм се, v. r. pf. (јуж. и зап.) warm werden, calefio: не може соба да се загрије (кад се из почетка стане ложити).

зàгристи, загри́зêм, v. pf. 1) anbeißen, admordeo. — 2) у кога, reizen, irrito.

зàгрлити, лӣм, v. pf. umarmen (eig. umhalsen), amplector.

зàгрлити се, лӣм се, v. r. pf. einander umarmen, amplecti se invicem: ми смо се загрлили, ја сам се с њим загрлио: С Ружицом *се загрлио* Раде —

зàгрљача, *f. (у Фрушк. г.)* водена тиква *(у које је као* грло *гдје се може везати* [vide тиква 1a].

загр̀мети, (ист.)
загр̀мити, (зап.)
загр̀мјети, (југоз.)
загр̀мљети, (јуж.)
} мӣ, v. pf. erdonnern, intono.

загр̀нути, зàгр̂нêм, v. pf. 1) н. п. виноград, бротњак, bedecken, zudecken, consterno. [cf. закрити]. — 2) н. п. кошуљу, г....у, entblößen, nudo [vide загалити]: Па *загрте* кафтанима скуте —

загр̀нути се, зàгр̂нêм се, v. r. pf. sich entblößen, nudo me. [vide загалити се].

загрòктати, зàгрокћêм, vide заграктати.

зàгртâње, n. 1) das Zudecken, constratio. [cf. закривање]. — 2) das Entblößen, nudatio.

зàгртáти, грћêм, v. impf. 1) zudecken, consterno. [cf. закривати]. — 2) entblößen, nudo.

зàгртати се, грћêм се, v. r. impf. sich entblößen. nudo me.

зàгрцнути се, нêм се, v. r. pf. verschießen (vom Getränke), ingurgitari; кад се дијете загрцне, обично му се рече: миш! миш! миш! показујући прстом у висину да би горе погледало.

загрчи́вâње, n. das Verbitteru, *τὸ* amarare.

загрчи́вати, гр̀чујêм, v. impf. verbittern, amaro.

загр̀чити, зàгр̂чӣм, v. pf. verbittern, bitter machen, amaro.

загýбити, зàгубӣм, v. impf. [pf.] што, verlieren, perdo [vide изгубити].

загýбити се, зàгубӣ се, v. r. pf. verkommen, perdor [vide изгубити се].

загýдети, (ист.)
загýдити, (зап.)
загýдјети, (југоз.)
загýђети, (јуж.)
} гýдӣм, v. pf. 1) einen Strich auf der Geige machen, incipio fidibus canere: *Загудио* слијепи Гргуре — 2) ertrönen, intono: кад *загуде* топови.

загýзити, зàгӯзӣм, v. pf. заклонити што као гузицом: загузила ова кућа, vide заклонити.

загýлити, зàгӯлӣм, v. pf. ein wenig schälen, excortico leviter, н. п. дрво, нокат. [cf. заљуштити].

загуљи́вâње, n. Abschälen, excorticatio.

загуљи́вати, гӯљујêм, v. impf. schälen, excortico.

загуши́вати, гӯшујêм, v. impf. ersticken, suffoco.

загуши́вати се, гӯшујêм се, v. r. impf. 1) ersticken, suffocor. — 2) im Fortfließen gehemmt werden (von einer Menge Wasser), praecludi.

загýшити, зàгӯшӣм, v. pf. ersticken, suffoco. [cf. задушити, угушити, удушити].

загýшити се, зàгӯшӣм се, v. r. pf. 1) ersticken, suffocor. — 2) *загушила се* вода, кад не

може да отјече колико би требало, im Fortfließen gehemmt werden (von einer Menge Wasser), praecludi.

за́гушљив, a, o, engbrüstig, keichend, asthmaticus.

за̂д, m. (у Ц. г.) vide зид: Њу удрио камену од *зада* —

зада́ва̂ње, n. das Verursachen, Beibringen, effectio, illatio.

зада́вати, за̀да̂јêм, v. impf. beibringen, verursachen, infero [cf. 1 залагати 2]: Па се ђешто из пушака туку,| Један другом ране не *задаје* — Како дође помама га нађе:| Вјерној љуби јаде *задаваше* —

зада̀вача, f. (у Херц.) као оје у плуга од кола до првијех крпела. cf. [vide] гредељ [1].

зада́вити, за̀да̂ви̂м, v. pf. erwürgen, strangulo [vide удавити].

зада̀ждјети, ди̂, v. pf. (југоз.) anfangen zu regnen, pluere.

зада̀ждјети се, ди̂ се, v. r. pf. (југоз.) задаждјело се отуда, т. ј. иде дажд, regnen, pluere.

зада̀жђети, да̀жди̂, (јуж.) vide задаждјети.

зада̀жђети се, да̀жди̂ се, (јуж.) vide задаждјети се.

за̏да̂ј, m. vide **задах.**

за̏даја, f. vide **задаха.**

1. **зада́ја̂ње,** n. das Säugen, nutritio.

2. **за̀даја̂ње,** n. das Riechen nach etwas, odor.

1. **зада́јати,** за̀да̂ја̂м, v. impf. säugen, mammam praebere. cf. задојити.

2. **за̀дајати,** јêм, v. impf. riechen nach etwas (übel), oleo [vide задисати 2]: *задаје* месо дивином.

зада́нити, за̀да̂ни̂м, v. pf. vom Tage überfallen werden, und denselben über wo bleiben, luce superveniente commorari alicubi, н. п. хајдуци заданили у селу.

зада̀нути, за̀данêм, vide **задахнути.**

За̏дар, дра, m. Zara, Jadera.

За̏да̂рка, f. Eine von Задар.

за̏дарски̂, ка̂, ко̂, Zara-, Jadertinus.

за̀дати, да̂м, v. pf. beibringen, infero, do: *задао* му рану; Ниједна му ране не *зададе* —

за̏да̂х [задај], m. } ein übler Geruch, malus odor.
за̏даха [задаја], f. } [cf. апа, воњ, воња; задух].

зада̀хнути, за̀дахнêм, [заданути] v. pf. кога, anhauchen, adspiro.

За̀два̂рје, n. више Омиша на свршетку планине Биокова зидине од старога градића и око њега двије куле. Од Задварја се силази к Цетини низ велику камениту врлет и стрмен, и може се рећи да је оно за владања Млетачкога било као кључ или врата (cf. *двери* мјесто *двари*) од свега онога краја низ Цетину до Омиша.

за́дева, f. (ист.) vide задјева.

заде́ва̂ње, n. (ист.) vide задијевање.

заде́вати, за̀дêва̂м, (ист.) vide задијевати: Немој више мене да *задеваш* —

заде́вати се, за̀дêва̂м се, (ист.) vide задијевати се.

задеве́тити, дѐвêти̂м, v. pf. у загонеци, cf. закукуљити.

за́девица, f. (ист.) vide задјевица.

задѐво̂јчити се, чи̂м се, (ист.) vide задјевојчити се.

задѐјати се, ја̂м се, [ист.] vide [2] зади̏јати се.

за̀денути, нêм, vide **задести.**

за̀денути се, нêм се, vide **задести се.**

задѐрати, за̀дерêм, vide задријети.

задесе́тити, задѐсêти̂м, v. pf. у загонеци, cf. закукуљити.

задѐсити, за̀деси̂м, v. pf. treffen (Unglück), attingo, ferio [vide десити]: јади га задесили!

за̀дести, денêм (дедêм), [заденути] (ист.) vide задјести.

за̀дести се, денêм (дедêм) се, [заденути се] (ист.) vide задјести се.

задѐтињити, њи̂м, (ист.) vide задјетињити.

за́дива, f. (зап.) vide задјева.

зади́ва̂ње, n. (зап.) vide задијевање.

зади́вати, за̀ди̂ва̂м, (зап.) vide задијевати.

зади́вати се, за̀ди̂ва̂м се, (зап.) vide задијевати се.

зади́вити се, за̀ди̂ви̂м се, v. r. pf. (ријетко се говори) vide зачудити се, удивити се.

за́дивица, f. (зап.) vide задјевица.

зади̏во̂јчити се, чи̂м се, (зап.) vide задјевојчити се.

1. **зади́јати се,** за̀ди̂ја̂м се, vide **задихати се.**

2. **зади̏јати се,** ја̂м се, v. r. pf. [јуж. и зап.] задијало се дијете, т. ј. заметнуло се, entstehen, oriri, concipi. cf. задејати се.

задијѐва̂ње, n. (јуж.) 1) das Hineinstecken, immissio. — 2) vide дирање.

задијѐвати, за̀дијева̂м, v. impf. (јуж.) 1) hineinstecken, immito, н. п. нож за појас, цвијеће за капу. — 2) кога или у кога, vide дирати. cf. задевати.

задијѐвати се, за̀дијева̂м се, v. r. impf. (јуж.) kleben, stecken bleiben, adhaeresco.

за̀димити, ми̂м, v. pf. Rauch machen, fumum facio, infumo. [cf. закурњавити, запушити 3].

за̀димити се, ми̂ се, v. r. pf. rauchen, fumo.

за̀дира̂ње, n. das Streifen, strictio.

за̀дирати, рêм, v. impf. streifen, stringo.

задири́ва̂ње, n. vide задиркивање.

задири́вати, зади̏рујêм, v. impf. vide задиркивати.

задирки́вало, m. der Necker, petulans. [cf. диркало].

задирки́ва̂ње, n. das Necken, cavillatio. [cf. задиривање].

задирки́вати, ди̏ркујêм, v. impf. кога, necken, cavillor. [cf. задиривати].

за̀диса̂ње, n. das Anhauchen, adspiratio.

за̀дисати, дишêм, v. impf. 1) anhauchen, adspiro. — 2) задише месо, т. ј. смрди, übel riechen, male oleo. cf. [2 задајати, тукнути 2,] ударати [4], заударати, пашити.

за̀дисти, динêм (дидêм), (зап.) vide задјести.

за̀дисти се, динêм (дидêм) се, (зап.) vide задјести се.

задѝтињити, њи̂м, (зап.) vide задјетињити.

задѝхати [задијати] **се,** за̀ди̂шêм се, v. r. pf. ins Keuchen kommen, z. B. von Laufen, anhelo. cf. [vide] задухати се.

за́дјева, f. (југоз.) das Hinderniß, impedimentum. cf. [vide] сметња.

за́дјевица, f. (југоз.) vide зађевица.

задјѐвôјчити се, чи̂м се, v. r. pf. (југоз.) zum Mädchen heranwachsen, in puellam adolesco.

[**задјенути,** задјенем, (југоз.) vide **задјести.**]

за̀дјести, дјенêм (дједêм), (cf. задјенути) v. pf. (југоз.) 1) н. п. нож за појас, цвијет за капу, stecken, pono. — 2) кавгу, говор, бој, т. ј. започети, anfangen, moveo. — 3) кога за појас, übertreffen, supero. — 4) дирнути, anrühren, angreifen, attingo [vide дарнути]: ти си најприје њега *задио.* — 5) berühren, attingo: прошло му тане кроз хаљине, али му меса није *задјело,* cf. захватити [(заватити) 3, затаћи (затакнути) 2]: Погоди му пуце од доламе,| Тере Раду не *зађеде* меса — 6) treffen, attingo, ferio, [vide десити] cf. задесити: Тако ме ненадно чудо не *зађело!*

за̀дјести се, дјенêм (дједêм) се, [зађенути се, задјети се] v. r. pf. (југоз.) 1) за што, kleben, hangen bleiben, adhaeresco: *Зађе* јој *се* купина| За свилену кошуљу — 2) збора, збором (понајвише у пјесмама), berühren, attingo: Свакога *се* збора *зађедоше* — Свакијем *се* збором *зађедоше,*| И у томе вјеру ухватише — 3) vide завадити се: *Зађешће се* за бијеле овце —

[**задјети се,** задјенем се, v. r. pf. vide задјести се; *види* s. v. задјести се 1: *Зађе* јој се купина —]

задјѐтињити, њи̂м, (југоз.) vide затрудњети.

задни́ва̂ње, n. das Bödmen, fundi adjectio.

задни́вати, за̀дни̂ва̂м, v. impf. bödmen, fundo instruo.

за̀днити, за̀дни̂м (за̏днијêм), (part. pass. задни̂вен) v. pf. bödmen, fundo instruo.

за́дно, n. der Boden (z. B. am Faße), fundus dolii. cf. [vide] дно [1].

за̏дњи̂, њâ, њê, der, die, das hintere, posterior.

за̏дњица, f. *1)* der Hintere, podex. cf. стражњица; [варка 2, грашара, прдало, прдењак 1, прца 2; гузица, дупе, пркно, шупак]. — *2) (у Бачк.) задња половина од саре или усмине.*

[**задобивање,** n. vide задобијање.]

[**задобивати,** задобивам, v. impf. vide задобијати.]

задоби́јâње (задобивање?), n. das Erbeuten, captura.

задоби́јати (задоби́вати?) до̀би̂јâм, v. impf. erbeuten, capto.

задо̀бити, за̏добијêм, v. pf. gewinnen (Beute), erbeuten, capio: Вољео б' се с њиме удесити| Нег' царево благо *задобити* — А Чупића стоји без динара:| Јера га је Чупић *задобио*| Од Турчина Пејзе Мемед-аге —

за̏довôљан, љна, љно, zufrieden, contentus. [cf. довољан].

задо̀вољити, љи̂м, v. pf. befriedigen, satisfacio. [cf. издовољити, надовољити, контентати].

задо̀вољити се, љи̂м се, v. r. pf. genug haben, habeo satis, sum contentus.

задово́љнôст, задово́љности, f. } die Zufriedenheit,
задово́љство, n. } animi tranquillitas.

задо̀јити, за̀доји̂м, v. pf. zu saugen geben, mammam praebere: задојити јагње (н. п. кад нема мајке или кад му не да сисати, него је ваља држати), дијете.

за́дорица, f. (по југоз. кр.) der Zwist, rixa. [vide] свађа, cf. зађевица, кавга.

задо̀цнити, за̀доцни̂м, v. pf. verspäten, retardo, moror, zu spät kommen. [vide одоцнити].

задо̀цнити се, за̀доцни̂м се, v. r. pf. sich verspäten, tardius venio. [cf. опознити].

задра́жити се, за̀дрâжи̂м се, v. r. pf. (у Далм.) sich verlieben, amore capior. cf. [vide] загледати се [2].

За̏дранин, m. (pl. За̏дрâни) Einer von Zara, Jadertinus: У тавници бана *Задранина* —

задре́мати, за̀дрêмâм (мљêм), (ист.) vide задријемати.

за̀дрêти, за̏дрêм, (за̏др̏о, за̏др̂ла, ло) (ист.) vide задријети.

задржа́ва̂ње, n. das Aufhalten, retentio.

задржа́вати, др̀жâвâм, v. impf. aufhalten, retardo.

задржа́вати се, др̀жâвâм се, v. r. impf. sich aufhalten, moror.

задр̀жати, жи̂м, v. pf. [1)] aufhalten, moror. [— 2) vide уздржати 2.]

задр̀жати се, жи̂м се, v. r. pf. sich aufhalten, moror. [cf. здржати се].

за̀дригао, гла, гло, каже се пуну и здраву чељадету (а у осталоме ваља да би било: *задригнути* или *задрићи, задригнем*), start, kernfest, robustus. cf. *задризгати.*

за̀дризгати, гâм, v. pf. in der Redensart: задризгао, задризгала [cf. задригао], kernfest, stark geworden, robustum esse.

за̀дријака, m. ein gesunder, starker Mann, homo robustus.

задријѐмати, за̀дријемâм (мљêм), v. pf. (јуж.) einschlummern, obdormisco.

за̀дријети, за̏дрêм, (за̏др̏о, за̏др̂ла, ло) v. pf. (јуж.) streifen, stringo. [cf. задерати].

задри́мати, за̀дри̂мâм (мљêм), (зап.) vide задријемати.

за̀дри̂ти, за̏дрêм, (за̏др̏о, за̏др̂ла, ло) (зап.) vide задријети.

задр̀ктати, за̀дркћêм, vide **задрхтати.**

задр̀ктати се, за̀дркћêм се, vide **задрхтати се:** Бијеле *се задркташе* куле —

за̀дрмати, мâм, v. pf. erschüttern, concutio.

задрмати се, мâм се, v. r. pf. erbeben, contremisco.

задро̀бити, зàдробӣм, v. pf. einbröckeln, intero.

задромбу̏љати, љâм, v. pf. das Brummeiſen (die Maultrommel) ertönen laſſen, impello crembalum.

за̀друга, f. Hausgenoſſenſchaft (im Gegenſatze der einzelnen Familie), plures familiae in eadem domo (more Serbico) [cf. заједин]. По тријестеро чељади слушао сам у Србији да се налази у једној кући; али су ми у Далмацији у Косову показивали човјека из села Рињана, по презимену Трифуновића, који има шездесет и двоје чељади, међу којом је тринаест жена с мужевима и двије удовице. О божићу и о крсном имену и кад кога жене састану се сви у кући, а онако живе по планини и по пољу, а старјешина понајвише у млину. Ова кућа има око хиљаду и четири стотине коза и оваца, до педесет говеда и четрнаест коња, и плаћа на годину двадесет и један талијер траварине и око тридесет талијера у име десетка.

за̀дружан, жна, жно, nicht einzeln im Hauſe, magna suorum societate pollens.

задр̀хтати, зàдршћем, [задрктати] v. pf. ſchauern, cohorresco.

задр̀хтати се, зàдршћем се, (cf. задрктати се) v. r. pf. erzittern, contremisco.

заду̏вати се, зàду̏вам се, vide **задухати се**.

зàдуго (за дуго), lange, diu. [cf. позадуго].

зàдужбина, f. die fromme Stiftung, monimetum (?). [cf. хаир (аир)1, севап]. Највећа је задужбина начинити намастир или цркву, као што су Српски цареви и краљеви градили; по том је задужбина начинити ћуприју на којој води или преко баре, калдрму по рђаву путу, воду довести и начинити близу пута (и то се каже *градити* и *начинити* — себи — задужбину), усадити или накаламити воћку близу пута, гладног нахранити, жедног напојити, голог одјести (и ово се каже *чинити* и *учинити* задужбину) и т. д. Турци и данашњи дан граде и чине све таке задужбине. Док су Турци у Србији владали, многи су бегови Босански по њој надгледали и оправљали чесме и ћуприје, које су њихови стари прије стотине година градили, као н. п. Рустанбеговић из Зворника Дугу чесму у Тршићком пољу, и други некакав (Босански бег) Јадранску ћуприју између Љешнице и Липнице. Такове задужбине други не смије ни по што оправљати, него онај чије су од старине: Да ви знате наше намастире| Славни наши цара *задужбине* — Да видите дивну Студеницу,| Не далеко од Новог пазара,| *Задужбину* цара Симеуна — Прву бабо саградио цркву,| Красну славну себи *задужбину* —

задужи̏вање, n. das Verſchulden, obaeratio. [cf. дужење 2].

задужи̏вати, дȕжујēм, v. impf. verſchulden, obaero.

задужи̏вати се, дȕжујēм се, v. r. impf. ſich verſchulden, obaeror. [cf. дужити се].

заду̏жити, зàду̏жӣм, v. pf. кога, verſchulden, obaero. [cf. удужити, увересијати].

заду̏жити се, зàду̏жӣм се, v. r. pf. ſich verſchulden, obaeror. [cf. удужити се].

заду̏нути, зàду̏нēм, v. pf. anhauchen, afflare.

заду̏пити се, заду̏бēм се, v. r. pf. ſich eingraben, vertiefen, defodior.

зàду̏х, m. (у Боци) der Anhauch, Geruch, odor, cf. задах, мирис: Не могу ти пута наћи, ни двору доћи| Од висине вите јеле, од *задуха* милодуха —

зàдуха, f. (у Боци) vide сипња.

заду̏хати се, зàду̏хам (зàду̏шēм) се, [задувати се] v. r. pf. keuchen, anhelo. cf. задихати се [задијати се, засопити се].

заду̏шити, зàду̏шӣм, v. pf. (у Дубр.) erſticken, suffoco. [vide] загушити, cf. удавити, угушити.

зàдушнӣ, нâ, нō, n. p. недјеља, понедјељник, die armen Seelen angehend, defunctorum. cf. задушнице.

зàдушнице, зàдушнӣцā, f. pl. der Armen-Seelen Tag, commemoratio defunctorum. Задушнице имају двоје: уочи месинјех поклада, и у недјељу по Тројицама (на Петрове покладе); али су праве задушнице оне прве (и она се сва недјеља, између бијеле и себичне, зове *задушна недјеља*). Онда обично сваки човјек свима мртвима својијем, које он памти, или има записане у читули, начини по свијећу воштану, па све те свијеће састави у једну руковет и запали те изгоре мртвима за душу (али најприје ваља свакоме да намијени: ова оцу, ова матери, ова дједу, ова баби и т. д.). Ако ли је близу намастир или црква, онда се те свијеће однесу онамо, и сваки своју читулу да свештенику те све мртве спомене на служби; и ту онда сваки своје свијеће запали кад свештеник стане спомињати. По том, кад свештеник све мртве спомене, зађу ђаци с леђеном воде и с котарицама, те свијеће погасе и покупе (послије калуђери или попови граде од њих друге свијеће и пале у цркви). На некијем мјестима иду на задушнице и на гробље с попом, те и онде спомињу мртве, чате им молитве, пале свијеће и дијеле за душу. [Најео се, као сироче на задушнице. — Маргиналија у I. изданју.]

за̀ђева, f. (јуж.) vide задјева.

за̀ђевица, f. (у Ц. г.) [cf. зачепица] 1) узрок за који се кавга *зађене*, der Anſtoß, offendiculum: од мале *зађевице* мало се људи не поклаше; Јер је прва Турска *зађевица* — 2) [vide] свађа или кавга сама, der Zank, certamen: око тога је често бивала *зађевица*.

зађевōјчити се, чӣм се, (јуж.) vide задјевојчити се.

за̀ђенути, нêм, vide **зађести.**

за̀ђенути се, нêм се, vide **зађести се**: У вино *се зађенули* били,| Који јунак бољи од којега —

за̀ђести, ђенêм (ђедêм), [зађенути] (јуж.) vide задјести.

за̀ђести се, ђенêм (ђедêм) се, (cf. зађенути се) (јуж.) vide задјести се.

зађѐтињити, зађѐтињи̂м, v. pf. (у Ц. г.) vide затрудњети.

зађили̇ктати, зађи̇ликћêм, v. pf. у пјесми мјесто *закликтати*: О соколе, мој соколе!| *Зађиликћи* кол'ко можеш,| Пробуди ми младу мому —

заерѐзити, ѐрези̂м, v. pf. наметнути ерезу, zuhäkeln, den Thürhaken zuwerfen, obdo serae repagulum.

За̏ечâр, m. eine Stadt mit alten Ruinen am Zusammenfluß der beiden Timok [главно мјесто у округу црноречком].

за̀жагрити, ри̂м, v. pf. т. ј. очима, Feuer sprühen aus den Augen, ignem jaculor ex oculis.

за̀жалити, ли̂м, v. pf. Leid empfinden, aegre fero: Пјевала би, ал' не могу сама,| Драгог ми је забољела глава,| Пак ће чути па ће *зажалити* —

за́жањ, жња, m. граница докле жетеоци узму једну постат, Grenze der постат beim Ernten: која ће вас стати у зажањ? како то гониш зажањ наеро?

зажа́рити, за̀жâри̂м, v. pf. пећ, т. ј. пошто се хљеб метне у пећ наложити што да гори пред њом на жару, да се унутра боље види и да се хљеб брже пече.

за̀жвалити, ли̂м, v. pf. dem Pferde das Unterkinn mit der Halfter verbinden, capistro mentum obligo equi. [vide завиличити].

за̀ждити, ди̂м, v. pf. 1) anzünden, accendo [vide ужећи]. — 2) пушку, или из пушке, Feuer geben, accendo, cf. [vide] опалити[3]: Од образа *зажди* џевердана —

зажѐлети, ли̂м, (ист.) vide зажељети.

зажѐлети се, ли̂м се, (ист.) vide зажељети се.

зажѐлити, ли̂м, (зап.) vide зажељети.

зажѐлити се, ли̂м се, (зап.) vide зажељети се: Веће сам *се* сестре *зажелио* —

зажѐљети, жѐли̂м, v. pf. (јуж.) што, verlangen, concupisco. [cf. похлепити].

зажѐљети се, жѐли̂м се, v. r. pf. (јуж.) 1) чега, sich nach etwas sehnen, desiderium me cepit. — 2) зажељело ми се, ich habe Lust bekommen dazu, concupisco.

за̀жêти, за̏жмêм, v. pf. (по југоз кр.) zudrücken, constringo: Тада *зажех* очи обадвије —

зажѐћи, жѐжêм, v. pf. anzünden, incendo. [vide ужећи].

за̀жизâње, n. das Anzünden, incensio.

за̀жизати, жижêм, v. impf. anzünden, incendo.

за̀жимâње, n. das Zudrücken, constrictio.

за̀жимати, мâм (мљêм), v. impf. zudrücken, constringo: Пак је оба ока *зажимао*,| Па се спушта низ пенџер од куле —

за̀жињâње, n. verbal. v. зажињати.

за̀жињати, њêм, v. impf. у туђу њиву, cf. закосити.

зажми́рити, ри̂м, v. pf. (у Дубр.) шта си ме зажмирио? т. ј. шта си се загледао у мене? mit starren Augen anschauen, rigidis oculis intueri.

зажму́рити, ри̂м, v. pf. die Augen zudrücken, comprimere oculos: Очима је *зажмурио*| Док је бабу пољубио —

зажму̀ркê, (у Грбљу) vide жмурећке.

зажубо̀рити, ри̂м, v. pf. säuseln, rieseln, lispeln, susurro.

зажу́тети, ти̂м, (ист.) vide зажутјети.

зажу́тети се, ти̂м се, (ист.) vide зажутјети се.

1. **зажу́тити,** ти̂м, (зап.) vide зажутјети.

2. **зажу́тити,** за̀жу̂ти̂м, v. pf. н. п. воду, gelb machen, flavum reddo.

зажу́тити се, ти̂м се, (зап.) vide зажутјети се.

зажу́тјети, ти̂м, v. pf. (југоз.) gelb werden, flavesco: кукурузи су већ *зажутјели.*

зажу́тјети се, ти̂м се, v. r. pf. (југоз.) gelb erglänzen, adgilvesco (z. B. von hingeschütteten Dukaten).

за̀жутнути, нêм, v. pf. gelblich werden, flavesco.

зажу́ћети, жу́ти̂м, (јуж.) vide зажутјети.

зажу́ћети се, жу́ти̂м се, (јуж.) vide зажутјети се.

за̀звати, зазо̀вêм, v. pf. rufen, laden, auffordern, voco, provoco.

зазвекѐтати, звѐкећêм, } v. pf. erklingen, resono.
зазве́чати, чи̂м, }

зазви̇ждати, ди̂м, v. pf. einen Pfiff thun, sibilo.

зазвижду́кати, зви̇жду̂чêм, v. pf. dim. v. зазвиждати.

зазво̀нити, ни̂м (за̀звони̂м), v. pf. läuten, resono.

за̀здрети, за̏здрêм, v. pf. (у Боци) vide угледати, опазити.

зазеи̇тинити, ни̂м, v. pf. einölen, oleo perfundo. cf. обуљити.

зази́вâње, n. das Auffordern, provocatio.

зази́вати, за̀зи̂вâм (вљêм), v. impf. auffordern, provoco; на част, zum Gastmal einladen, voco ad coenam: Љубовић ме на мејдан *зазива* —

зази́дати, за̀зи̂дâм (за̀зи̂ђêм), v. pf. vermauern, muro claudo.

зазиђи́вâње, n. das Vermauern, inclusio opere lateritio.

зазиђи́вати, зи̇ђујêм, v. impf. vermauern, claudo muro: *Зазиђују* у бедем од града —

зази́мити, за̀зи̂ми̂м, v. pf. vom Winter wo überfallen werden, und deswegen dort bleiben, hieme impedior.

за̀зирâње, n. das Scheusehen (des Pferdes), aspectus pavidus, pavor, consternatio.

за̀зирати, рêм, v. impf. scheu sehen, pavide aspicio: зазире коњ, а и човјеку би се рекло: зазире од њега, кад се кога клони бојећи га се, Scheu tragen.

зазја́вâње, n. das Herumgaffen, hiatus.

зазја́вати, за̀зјâвâм, v. impf. herumgaffen, hiare, oculos circumferre.

за̀зјати, ја̂м, v. pf. sich vergaffen, hiare.
за̀знати, на̂м, v. pf. за што, bewußt werden, erkennen, conscius sum, agnosco, novi: од како сам *зазнао* за се.
зазно̀јити, за̀знојӣм, v. pf. vide ознојити: Што си тако ђога *зазнојио* —
за́зор, m. das Uebelansehen einer Handlung, reprehensio: Од Бога је велика гриота,| А од људи *зазор* и срамота — Тад се прође срама и *зазора* —
за́зоран, рна, рно, übel angesehen, infamis.
за́зорљив, а, о, н. п. коњ, који зазире, das oft scheu wird, pavidus.
за̀зрети, за̏зрêм, v. pf. scheu blicken, pavide aspicio.
за̀зубица, f. 1) Geschwür im Zahnfleische, ulceratio gingivarum: скидају коњу зазубице (кад му некако месо нарасте око зуба па га режу ножем). — 2) расту му зазубице, der Mund wässert ihm, salivam ei movet quid.
за́зубно, н. п. то је њему зазубно, er kann es nicht leiden, quod tolerari non potest.
зазу́јати, јӣм, } v. pf. anfangen zu summen,
зазу́кати, за̀зу̂чêм, } insusurro, immurmuro: зазукаше челе.
заигра́ва̂ње, n. Anlaufen, Ertanzen, exsultatio.
заигра́вати, ѝгра̂ва̂м, v. [im]pf. 1) anfangen zu tanzen, exsulto. — 2) н. п. коња, das Pferd tummeln, equum agito: Млади Васо коња *заиграва*| Око двора таста и пунице —
заигра́вати се, ѝгра̂ва̂м се, v. r. [im]pf. auf und davon rennen, avolo, z. B. коњ; као јелен.
заи̇грати, за̀игра̂м, v. pf. 1) anfangen zu tanzen, exsulto. — 2) кога, tanzen machen: Б'јелим ће те зубом насмијати,| А црнијем оком *заиграти* —
заи̇грати се, за̀игра̂м се, v. r. pf. 1) auf und davon tanzen, avolo: заигра се низ брдо. — 2) у игри заборавити на што, im Tanzen vergessen auf etwas, saltans obliviscor.
заи̇гуманити, нӣм, v. pf. zum игуман machen, creo τὸν игуман.
заи̇гуманити се, нӣм се, v. r. pf. zum игуман geweiht werden, consecror игуман.
за̀ик, m. (у Хрв. прим.) vide језик [1].
заи̇лажêње, n. vide залажење.
заи̇лазити, зӣм, v. impf. vide залазити.
заи̇љити, љӣм, vide **захиљити.**
заима́ва̂ње, n. vide заимање.
заима́вати, ѝма̂ва̂м, v. impf. (у Дубр.) vide заимати.
за̀има̂ње, n. das Borgen, Borgnehmen, mutuatio. [cf. заимавање].
за̀имати, ма̂м (мљêм), v. impf. [cf. заимавати, позаимати, узаимати] 1) у кога што, borgen, mutuor. — 2) коме што, borgen, mutuum do.
заина́тити се, ѝна̂тӣм се, v. r. pf. sich in den Kopf setzen, trotzen, renitor: заинатио се па не ће —.
заи̇нтачити, чӣм, v. pf. etwas immer wiederholen, semper idem vociferor [cf. заопуцати]: *заинтачио* те иште; шта си ти *заинтачио*!
заи̇ра,* f. vide храна [1].
заи̇скати, за̀иштêм (у Босни, особито по варошима, *заишћем*), v. pf. verlangen, begehren, peto. [cf. запитати 2].
заи̇скати се, за̀иштêм се, v. r. pf. die Erlaubniß verlangen, peto.
заиспо̀кој [за испокој] **ду́шê,** auf die Ruhe der Seele, ut requiescat in pace (ein Trinkspruch bei der да̂ћа). cf. [1] да̂ћа.
за̀иста, } wahrhaft, vere; gewiß, certe. [cf. доиста,
за̀исто, } занаго, исто 2, јамачно, јурве, мајде, неборе, обиста, одиста].
за̀ита̂ње, n. vide **захитање.**
за̀итати, та̂м, vide **захитати.**
за̀итити, тӣм, vide **захитити.**
заи̇ћи, за̀и̇дêм (за̀и̇ђêм), v. pf. vide заћи: Он *заиђе* у Удбини граду —
заишта́лити се, ѝшта̂лӣм се, v. r. pf. Lust zu etwas, z. B. zu Essen, bekommen, concupisco.
за̀јадњӣ, ња̂, њê, (у Ц. г.) vide [ј а д а н] јадни.
зајáзити, за̀ја̂зӣм, v. pf. 1) verwehren, verdämmen, mole cohibeo. [cf. загатити, прејазити]. — 2) ersättigen, saturare: не може га човјек зајазити.
зајáзити се, за̀ја̂зӣм се, v. r. pf. sich ersättigen, saturari: подај му (н. п. доста јела) не би ли се зајазио.
за́јам, за́јма, m. Borg, mutuum: у зајам дати, leihen, mutuum dare; у зајам узети, borgen, mutuum sumere; вратити зајам; Зла жена *зајма* не врати (т. ј. когод учини зло вратиће му се). [cf. рукодаће].
за̀јаприти се, рӣм се, v. r. pf. roth werden, z. B. vom Feuer, ab igne rubeo.
зајау̀кати, ја̀учêм, v. pf. aufklagen, lamentor: Од ајдука један *зајаука* —
за̀јац, m. (у крајини Неготинској) vide зец [1].
зајéда̂ње, n. das Necken, cavillatio.
зајéдати, за̀јêда̂м, v. impf. necken, cavillari. cf. загризати [2].
за̏једӣн, f. (у Сријему) н. п. живе у заједини, т. ј. заједно, Gemeinschaft, communio. cf. задруга.
за̏једница, f. das Gemeingut, was Zweien oder mehreren zugleich gehört, bonum commune.
за̏једничан, чна, чно, н. п. човјек, gesellig, socialis. [vide дружеван].
за̏једничкӣ, ка̂, ко̂, gemeinschaftlich, communis.
за̏једно, zugleich, zusammen, una. [cf. узаједно, скупа].
зајѐдрати, ра̂м, v. pf. voll, dicht werden, denseor.
зајѐдрити, за̀једрӣм, v. pf. (у прим.) zu segeln anfangen, vela facere, cf. поједрити: *Заједрише* морем дебелијем — *Заједрила* по кршу галија,| Коња игра на мору делија —
за̀јести, једêм (за̀ијем), v. pf. (јуж. и. ист.) beleidigen, offendo.
зајéчати, чӣм, v. pf. 1) erhallen, ertrönen, insono [cf. појечати]: Око Беча сва земља

зајеча — 2) aufächzen, ingemisco: *зајечаше* рањеници.

за̀јисти, (зап.) vide зајести.

за̀јмити, за̂јми̂м, v. pf. 1) окупити, потјерати кога, или што, vor sich hertreiben, cogo [vide потјерати]. — 2) vide узајмити.

зајула́рити, ју̀ла̂ри̂м, vide **зауларити.**

закади̇̀јати се, ја̂м се, v. r. pf. (etwas komisch) sich einkadien, Kadia werden, fio judex: А. Ђе ти је син?| Б. Отишао у Зворник да *се закадија.*| А. Па шта ради сад онамо?| Б. Тимари коње код Али-бега.

зака́дити, за̀ка̂ди̂м, v. pf. 1) н. ц. буре, кошницу, anrauchen, infumo. — 2) ракију, anbrennen, aduro: ова је ракија закађена, т. ј. димљива. cf. [vide] загорети.

закађи̇̀ва̂ње, n. das Anrauchen, infumatio.

закађи̇̀вати, ка̀ђујêм, v. impf. anrauchen, infumo.

зака́зати, за̀ка̂жêм, v. pf. 1) sagen, dico, jubeo: Сваки својој *заказаше* војсци — 2) име (у пјесми), Namen geben, nominare, cf. [vide] надјести [2]: И лепо му име *заказаше* —

заказѝва̂ње, n. das Sagen, edictum.

заказѝвати, ка̀зујêм, v. impf. sagen, dico.

за̀каменити се, ни̂м се, v. r. pf. (у Ц. г.) vide окаменити се: Тако ми *се* не *закаменило* дијете у жени! теле у крави! јагње у овци! свако сјеме у баштини, и дух у костима!

Зака̀мêње, *n. планина између Бјелопавлића и Жупе Никшићке.*

зака́нити се, за̀ка̂ни̂м се, v. r. pf. sich entschließen, statuo. [vide наканити се].

зака̀нути, за̀канêм, v. pf. betropfen, guttatim perfundo.

закањи̇̀ва̂ње, n. das sich Entschließen, statutio.

закањи̇̀вати се, ка̀њујêм се, v. r. impf. sich entschließen, statuo.

за̀каснити, ни̂м, (у Сријему и у Бачкој) vide [одоцнити] задоцнити.

за̀качити [заквачити], чи̂м, v. pf. anhaken, unco prehendo.

за̀качка [заквачка], f. der Schneiderhaken, uncus sartorius.

за̀квачити, *и̂м, v. pf. vide* ***закачити.***

за̀квачка, *f. vide* ***закачка.***

заке́рало, m. који закера, ein häkeliger Mensch, difficilis et morosus.

заке́ра̂ње, n. das häkelig-sein, morositas.

заке́рати, за̀кêра̂м, v. impf. (у Сријему) häkelig sein, morosum esse: закера којешта.

закѐсерити, ри̂м, v. pf. т. ј. браду, (komisch) in die Höhe heben, levo barbam.

заки̇̀ва̂ње, n. das Anschmieden, adcusio.

заки̇̀вати, за̀ки̂ва̂м, v. impf. anschmieden, adcudo.

заки̇̀да̂ње, n. 1) das Abreißen, abruptio. — 2) das Bevortheilen, fraudatio.

заки̇̀дати, за̀ки̂да̂м, v. impf. 1) н п. конац, abreißen, abrumpere, cf. [vide] откидати: Косу брију, нокте *закидају* — 2) bevortheilen, fraudo. [cf. закучивати].

закиди̇̀ва̂ње, n. vide запредање.

закиди̇̀вати, ки̇̀дујêм, v. impf. (у Боци) vide запредати.

за̀кинути, нêм, v. pf. 1) н. п. конац (у шву), abreißen, abrumpo. — 2) закинуо ме десет гроша, bevortheilen, defraudo. cf. занијети [3, закучити 2].

за̀киселити, ли̂м, v. pf. 1) н. п. чорбу, säuern, acidum reddo. — 2) н. п. кацу, да забрекне, einwässern (ein ausgetrocknetes Faß, damit es anziehe), irrigare.

закиси̇̀ва̂ње, n. das Naßwerden, humectatio a pluvia.

закиси̇̀вати, ки̇̀сује, v. impf. н. п. пушка, naß werden (vom Regen), humector pluvia (киша).

за̀киснути, нê, v. pf. н. п. пушка, vom Regen naß werden, madefio a pluvia.

за̀китити, ти̂м, v. pf. vide накитити.

за́кићêвка, f. (у Карловцима) рана црвена трешња, Art Kirschen, cerassi species [prunus avium L. var.].

заки̇̀шати, ша̂м, v. pf. (у Дубр.) н. п. кошуље, т. ј. потопити у воду, einweichen, aqua perfundere. cf. [vide] покиселити.

за́клад, m. (по јужн. кр.) 1) лијепе хаљине, оружје, и остале драгоцјене ствари, das Kleinod, ornamentum. [cf. заклада]. — 2) das Pfand, pignus [vide залог]. cf. залога.

за̀клада, f. (у Ц. г.) vide заклад 1: А у цркве црковне *закладе* — .

за̀клањâње [заклоњање], n. das Schützen, defensio. [cf. заслањање (заслоњање), застиљање].

за̀клањати [заклоњати], њâм, v. impf. schützen, defendo [cf. заслањати (заслоњати), застиљати]: Дора ће те собом *заклањати* —

[**заклањати се** (заклоњати се), v. r. impf. v. заклањати.]

закла́ње, n. das Schlachten, mactatio [cf. закољ 1]: Је ли веће јање за *заклање?* —

закла́па̂ње, n. 1) das Zudecken, operitio (?). — 2) das Verschließen, occlusio.

закла́пати, за̀кла̂па̂м, v. impf. 1) н. п. лонац, zudecken, operio. — 2) н. п. кућу, собу, verschließen, claudo.

за̀клапити, пи̂м, v. pf. Schaum bekommen, spumesco.

за̀клати, кољêм, v. pf. 1) schlachten, macto. — 2) fig. н. п. закла ме и удави ме; закла ме без ножа; закла по заклану, verderben, perdo: *Заклала* га пушка Црногорска —

за̀клати се, кољêм се, v. r. pf. 1) sich den Hals abschneiden, mactare se. — 2) (у Ц. г.) vide поклати се: А удари сваки на својега,| *Заклаше се* с три четири стране —

закла́тити, за̀кла̂ти̂м, v. pf. hineinschlagen, infigo.

за̀клепак, пка, m. vide приушак.

за́клетва (за̀клêтва), f. der Schwur, jusjurandum. [cf. клетва 2, јемин].

зàклéти, закýнêм, v. pf. 1) einen beſchwören, obtestor. — 2) den Fluch anheben, coepi maledicere, execrari: Кад *закуну*, сва се земља тресе —

зàклéти се, закýнêм се, v. r. pf. ſchwören, den Eid ablegen, juro. [cf. присећи се].

заклúктати, зàкликнêм, v. pf. den Laut des Specht hören laſſen, sonum pici edo [cf. зађиликтати]: закликта жуња, вила.

зàклúнчити, чîм, v. pf. (у Црни.) заковати *клинцем*, vernageln, clavum adigo.

зàклињâње, n. das Beſchwören, obtestatio, adjuratio. [cf. рођење].

зàклињати, њêм, v. impf. 1) кога, beſchwören, obtestor. — 2) заклињати ђаволе, да кажу гдје је благо закопано, beſchwören, adjuro. Приповиједа се да гдјекоји попови и калуђери ноћу читајући некаке *молитве од заклињања* заклињу ђаволе да им кажу благо закопано, или да им изваде из мора новаца.

зàклињати се, њêм се, v. r. impf. ſchwören, juro. [cf. ротити се].

заклúпити, зàклúпîм, v. pf. verriegeln, obsero: немојте врата *заклипити* док ја не дођем.

зáклон, m. Zufluchtsort, vor Wind und Regen (franz. abris), perfugium. [cf. заслон 1].

зàклонит, a, o, Schutz bietend, tutus: Да идемо месту *заклониту* —

заклòнити, зàклонîм, v. pf. ſchirmen vor Wind, Regen, Sonne, defendo. [cf. заслонити, загунити].

заклòнити се, зàклонîм се, v. r. pf. ſich ſchützen, retten, defendo me.

зàклоњâње, n. vide **заклањање**.

зàклоњати, њâм, vide **заклањати**.

зàклоњати се, њâм се, vide **заклањати се**.

зáклоп, m. 1) Schloß und Riegel, sera. — 2) (у Рисну) vide заклопац.

зàклопац, пца, m. der Deckel, operculum. cf. заклоп [2, капак 1, поклопац, покрив 1].

заклòпити, зàклопîм, v. pf. 1) н. п. лонац, bedecken, contego. cf. [vide] поклопити. — 2) н. п. кућу, собу, вајат, verſchließen, claudo. cf. [vide] закључати.

закључáвање, n. das Verſchließen, occlusio.

закључáвати, кључâвам, v. impf. verſchließen, occludo.

зàкључак, чка, m. (у Боци) у плетиње игле оно на врху, der Widerhaken an der Häkelnadel, uncus.

зàкључати, чâм, v. pf. verſchließen, occludo. [cf. заклопити 2].

зàкметити, тîм, v. pf. zum кмет machen, creo *τὸν* кмет.

зàкметити се, тîм се, v. r. pf. кмет werden, fio кмет.

Зáко, m. hyp. v. Зарија.

заковáница, f. штап с краја закован, ein beſchlagener Stock, baculus ferratus.

заковáти, зàкујêм, v. pf. verſchmieden, concudo.

заковрнути, коврнêм, v. pf. у један пут занемоћи, plötzlich erkranken, repentino morbo corripior.

заковрчити, чîм, v. pf. н. п. реп (vom Löwen, Hunde, Schweine) den Schwanz in einen Kranz ſchlagen, retorqueo caudam.

заковчáвање [**закопчавање**], n. das Zuhäkeln, fibulatio.

заковчáвати, ковчâвам, [**закопчавати**] v. impf. zuhäkeln, fibulo.

заковчати, чâм, (cf. **закопчати**) v. pf. zuhäkeln, fibulo. [vide запучити].

зàкозлúк, m. vide [козалац 2] козлац.

заколúти, зàколîм, v. pf. 1) [vide] обићи [1], umgehen, circumeo, circumvenio: Три дана су пута заминули| Док су пусту воду *заколили* — 2) (у Грбљу) н. п. лозу, т. ј. притаћи [1] (ударити *колац* уза њу), pflöcken, paxillo figere.

зáкољ, m. (у Ц. г.) 1) [vide] заклање, das Schlachten, mactatio: на *закољ*, погледај како је претило. — 2) [vide] покољ, das Gemetzel, caedes. — 3) das Verderben, pernicies: то је *закољ* и убијство. cf. заклати.

зàкољак, зàкôљка, m. у бравчета на грлу оно мјесто гдје је *заклано*, der Einſchnitt am Halſe geſchlachteten Viehes, cicatrix bestiae mactatae.

зáкон, m. 1) die Religion, der Glaube, religio [vide вјера 1]: кога си ти *закона*? по нашем *закону* то не може бити; не доноси *закон*. — 2) das heilige Abendmal, eucharistia [vide причешће]: хајдемо на *закон*; данас сам узео *закон*. — 3) die Sitte, das Geſetz, mos, lex: Остави нам колу дара, *закон* ти је — Сарајево, огњем изгорјело!| Што у тебе зли *закон* постаде:| Да се љубе буле удовице,| Остављају лијепе ђевојке — Наша невјесто, зла ти вечера!| Тога *закона* нема овђенак —

закòноша, m. (у Босни) човјек од закона, н. п. поп или калуђер (особито Турци зову тако наше свештенике), der Pfleger der Religion, cultor religionis.

зáкон, m. das Begräbniß, sepultura. cf. [vide] погреб.

закопáвање, n. das Begraben, sepultura.

закопáвати, копâвам, v. impf. begraben, sepelio.

закопáвати се, копâвам се, v. r. impf. ſich verſchanzen, vallo munior. [vide опкопавати се].

закòпати, пâм, v. pf. 1) begraben, sepelio [vide погрепсти]. — 2) ſcharren (mit dem Fuße), rado.

закòпати се, пâм се, v. r. pf. ſich verſchanzen, vallo munior. [vide опкопати се].

зàкопина, f. der Anbruch, Neubruch, ubi ego primus coepi laborare: то је моја *закопина*, т. ј. то је моје од старине, ја сам први то почео.

закòпитити, тîм, v. pf. н. п. новаца, стоке, erwerben, acquiro.

закопчáвање, n. vide заковчавање.

закопчáвати, копчâвам, vide заковчавати.

закòпчати, чâм, vide заковчати.

закорачи́ва̂ње, n. die falſche Tritte, impeditio. cf. закорачити.

закорачи́вати, ра̀чујêм, v. impf. falſche Tritte thun, impedire se: овај коњ све *закорачује*. cf. закорачити.

закора́чити, ко̀ра̂чи̂м, v. pf. einen falſchen Tritt thun (ſich verwickeln wie das Pferd das ſich in die Stränge verwickelt), impedire se: коњ закорачи, кад ногом прекорачи преко штранге, те му штранга дође међу ноге.

за̀кос, m. у планини мјесто гдје се може косити, das Mähbland, locus metendus.

зако̀сити, за̀коси̂м, v. pf. закосио у моју ливаду, beim Mähen ſich in Nachbars Wieſe vergreifen, ein Stück Nachbars Wieſe abmähen, pratum vicini caedo. [cf. укосити 2].

за̀кошак, шка, m. die Schoßkelle. [cf. кош 4, кошак].

за̀крајак, за̀кра̂јка, m. [крај (мјеста)?]: Кад погледа на *закрајак* доњи —

за̀крајинити, ни̂м, v. pf. Krieg beginnen, bellum infero [vide завојштити]: кад су Нијемци закрајинили.

за̀крајинити се, ни̂ се, v. r. pf. закрајинило се, es iſt Krieg entſtanden, exortum est bellum.

закр̀ати, а̂м, vide **закрхати**.

закр̀ати се, а̂м се, vide **закрхати се**.

закра́тити, за̀кра̂ти̂м, v. pf. коме штогод, einem etwas verwehren, prohibeo aliqua re. [cf. прекратити, забранити].

закрањи́ва̂ње, n. das Verwehren, prohibitio.

закрањи́вати, кра̀њујêм, v. impf. verwehren, prohibeo.

закрвави́ти, кр̀ва̂ви̂м, v. pf. т. ј. очима, mit blutdürſtigen Augen anſehen, oculum quasi cruentum defigo in aliquem.

закре́нути, за̀крênêм, v. pf. ſeitwärts lenken, flecto.

за̀кретање, n. das Lenken ſeitwärts, flexio.

за̀кретати, крећêм, v. impf. ſeitwärts lenken, flecto.

за̀кржавити, **за̀кржљавити**, ви̂м, vide закржљавити.

за̀кржљати, жа̂м, vide закржљати.

закри́ва̂ње, n. das Zudecken, constratio. cf. [vide] загртање [1].

закри́вати, за̀крѝва̂м, v. impf. н. п. виноград, zudecken, bedecken, consterno. cf. [vide] загртати [1].

закри́вити, за̀крѝви̂м, v. pf. у пјесми, мјесто *скривити*: Јер је цару млого *закривила* —

закри́лити, за̀кри̏ли̂м, v. pf. 1) unter ſeine Flügel nehmen, beſchützen, alis tego et defendo: свети шестокрили аранђеле! *закрили* ме крилом својим; Кад је Ђорђе Србијом завлад'о, | И Србију крстом прекрстио, И својијем крилом *закрилио* | Од Видина па до воде Дрине — 2) н. п. закрилила војска сву земљу, bedecken, opprimo. [vide] прекрилити, cf. притиснути.

за̀крити, за̀крѝјêм, v. pf. (у Слав.) н. п. виноград, bedecken, zudecken, consterno. cf. [vide] загрнути [1].

за̀кри̏ч, f. (у Ц. г.) Verbot, interdictum [cf. забрана 2, јасак]: Па је *закрич* Сефер учинио —

закри́чати, чи̂м, v. pf. (у Ц. г.) verbieten, interdico. cf. [vide] запријетити.

за̀кркнути, нêм, v. pf. verſtopft werden, obturor: закркла цијев од казана.

закр̀кутати, за̀кркућêм, v. pf. aufſtrâchzen, crocito: А *закркта* тица злогласница —

закрљéштити, кр̀љéшти̂м, v. pf. т. ј. очима, von einem Betrunkenen. [cf. уклијештити].

за̀крмељити, љи̂м, v. pf. Augenbutter bekommen, gramiosum esse.

***закр̀мити, за̀кр̀жи̂м**, v. pf. (у Ц. г.) навалити куд без памети (као крме).*

закро̀чити, за̀крочи̂м, v. pf. (у Ц. г.) vide [опкрочити 2] окрочити: Па *закрочи* дебелога Шарца —

закр̀стити, за̀крсти̂м, v. pf. 1) н. п. чеље, bekreuzen, signare cruce. Код Срба је и сад обичај у Србији, кад који нађе чеље у шуми, а он изреже сјекиром крст на кори онога дрвета у којему су чеље, па други послије ако и нађе оне чеље, не смије их исјећи. — 2) (у горњ. прим.) водицу, т. ј. осветити, weihen, consecro.

закр̀тожити, жи̂м, v. pf. н. п. собу, у соби, Schmutz und Unordnung machen im Zimmer, spargere sordes per cubiculum [vide запрзнити 1].

закружи́ва̂ње, n. das Umkreiſen, comprehensio.

закружи́вати, кру̀жујêм, v. impf. umkreiſen, in die Runde ſich zueignen, comprehendo.

закру̀жити, за̀кру̀жи̂м, v. pf. umkreiſen, in die Runde umfaſſen, complector circum circa.

закр̀хати, хâм, [закр̀ати] vide [1] забити.

закр̀хати се, хâм се, [закр̀ати се] vide забити се.

за̀крцка, f. (у Новом саду) комадић чохе што сурдомари између шва умеђу, der Einſatz, insertum.

закрчи́ва̂ње, n. das Verrammeln, obstructio.

закрчи́вати, кр̀чујêм, v. impf. verrammeln, obstruo.

закр̀чити, за̀кр̀чи̂м, v. pf. н. п. сва му је авлија дрвима закрчена, verrammen, unzugänglich machen, obstruo. [vide запремити].

за̀кршљавити (cf. **закржљавити**), ви̂м, v. pf. **за̀кршљати** [**закржљати**], љâм, verbutten, verkümmern, im Wachsthum zurückbleiben, marcesco. cf. [закушљати,] закушљавити.

за̀кршћена̀ во̀дица, f. (у горњ. прим.) Weihwaſſer, aqua lustralis. [vide зламење 1]. cf. водица.

закршћава̀ње, n. [cf. закршћање] 1) das Bekreuzen, crucis incisio. — 2) das Weihen des Waſſers, consecratio.

закршћа́вати, кр̀шћа̀ва̂м, v. impf. 1) bekreuzen (z. B. einen Baum mit Bienen), crucem incido.

— 2) (у горњ. прим.) водицу, weihen, consecro. cf. светити[1], закршћати.
закр̏шћа̂ње, n. vide закршћавање.
закр̏шћати, зàкр̏шћа̂м, vide закршћавати.
закува́ва̂ње, n. vide **закухавање**.
закува́вати, кȕва̂м, vide **закухавати**.
закува́вати се, кȕва̂м се, vide **закухавати се**.
зàкуати, а̂м, vide **закухати**.
зàкуати се, а̂м се, vide **закухати се**.
закува́ва̂ње, n. vide **закухавање**.
закува́вати, кȕва̂м, vide **закухавати**.
закува́вати се, кȕва̂м се, vide **закухавати се**.
зàкувати, ва̂м, vide **закухати**.
зàкувати се, ва̂м се, vide **закухати се**.
зàкука, f. vide окука: А отоле мору на *закуку* —
зàкукати, ка̂м, v. pf. den Kuckuck von ſich geben, edo sonum cuculi: *Закукала* синља кукавица —
закукȕљити, закȕкȕља̂м, v. pf. у овој загонеци: *закукуљено*, замумуљено, задевељено, задесељено; нико га не може раскукуљити, размумуљити, раздеветити, раздесетити, него онај који га је *закукуљио*, замумуљно, задеветно, задесетио (кључ и брава).
закȕмити, зàкȕми̂м, v. pf. (у Ц. г.) кога, т. ј. рећи коме: *кумим* те Богом и светијем Јованом! anflehen, obtestor, cf. кумити: *Закуми* га Богом великијем — *Закуми* га и два и три пута —
закȕњати, зàкȕња̂м, v. pf. 1) ſchimpflich für einſchlummern, obdormio (per contemptum). — 2) zu ſchwinden anfangen durch eine Krankheit, tabesco.
зàкун, m. der Pacht, conductio: дао под закун. [cf. аренда; најам].
закȕпити, зàкȕпи̂м, v. pf. pachten, conduco.
закупљи́ва̂ње, n. das Pachten, conductio.
закупљи́вати, кȕпљујем, v. pf. pachten, conduco.
зàкупни̏к, m. (у Далм.) који што закупљује, der Pächter, conductor. [cf. арендатор].
зàкупштина, f. (у Далм.) das Pachtgut, conductum.
закȕрњавити, ви̂м, v. pf. (у Ц. г.) vide задимити (н. п. пушећи).
закуси́ва̂ње, n. verbal. v. закусивати.
закуси́вати, кȕсујем, v. impf. 1) ein wenig in ſich nehmen, paululum sumo. — 2) кога, Einem Speiſe in Mund geben, cibum in os ingero. [Кусалом га *закусује*, а дршком му очи вади. — Из I. издања.]
закȕсити, зàкȕси̂м, v. pf. 1) ein wenig in ſich nehmen, paululum sumo: закуси мало; дај да закуснмо што. — 2) кога, Einem Speiſe in den Mund geben, cibum in os ingero.
закȕскунити, ни̂м, v. impf. н. п. коња, метнути му кускуне испод репа.
зàкућити, ћи̂м, v. pf. коме кућу, einen mit Hauſe verſehen, domum providere: ја сам ти кућу *закућио* (укор).
закуха́ва̂ње [закуавање, закувавање], n. 1) vide замјешивање. — 2) die Gährung zu einem Kriege, Aufruhr u. ſ. w., fermentatio.
закуха́вати, закȕха̂ва̂м, [закуавати, закувавати] v. impf. 1) хљеб, vide замјешивати. — 2) рат, кавгу, gähren, machen, fermento.
закуха́вати се, кȕха̂ва̂м се, [закуавати се, закувавати се] v. r. pf. gähren, ferveo, paror.
зàкухати, ха̂м, [закуати, закувати] v. pf. 1) н. п. хљеб, vide замијесити: Остављале дјецу неповиту,| Остављале т'јесто *закухато* — 2) кавгу, entſtehen machen, anzetteln, exordior. [vide заметнути 3.]
зàкухати се, ха̂м се, [закуати се, закувати се] v. r. pf. entſtehen, existo: *закухала* се кавга.
закуца́ва̂ње, n. das Hineinſchlagen, immissio.
закуца́вати, кȕца̂ва̂м, v. impf. hineinſchlagen, immitto.
зàкуцати, ца̂м, [зацукати] v. pf. 1) hineinſchlagen, immitto, н. п. клин. — 2) klopfen (an die Thüre), pulso fores: На *закуца* алком на вратима —
закучи́ва̂ње, n. 1) das Hangenbleiben, τὸ adhaerescere. — 2) die Bevortheilung, fraudatio.
закучи́вати, кȕчујем, v. impf. 1) hangen bleiben, adhaeresco: И с иогу им папуче оскачу| А за гору раће *закучују* — 2) кога, bevortheilen, fraudo. cf. [vide] закидати[2].
закȕчити, зàкȕчи̂м, v. pf. 1) hangen bleiben, adhaeresco. cf. запети[2]. — 2) bevortheilen, fraudo. cf. [vide] закинути[2].
зàкушљавити, ви̂м, } v. pf. vide закршљавити.
зàкушљати, ља̂м, }
за̀лагај, m. vide **залогај**.
зала́га̂ње, n. 1) das Verpfänden, oppigneratio. — 2) das Einſetzen, oblatio. — 3) das Füttern (Eines der nicht ſelbſt mit der Hand zum Munde kann), pabulatio. — 4) das Eſſen, manducatio.
1. **зала́гати**, зàлажем, v. impf. 1) verpfänden, oppignero. [cf. застављати]. — 2) н. п. вјеру, einſetzen, dare, cf. [vide] задавати: Заклиње се и вјеру *залаже* — 3) кога чим, Einem Speiſe in Mund geben (z. B. der nicht ſelbſt mit der Hand zum Munde kann), cibum in os ingero: Ког јунака у животу наће,| *Залаже* га љебом бијелијем — 4) eſſen, comedo, cf. заложити[4]: Да *залаже* месо од синова —
2. **зала́гати**, зàлажем, v. pf. кога, durch Lügen hinhalten, mendacio inhibeo.
залага́ва̂ње, n. das Vorlügen (und Schmeicheln), mendacia adulatoris.
залага́вати, лàгујем, v. impf. око кога, vorlügen und ſchmeicheln, mendaciis et adulatione uti.
зала́дити, зàла̂ди̂, vide **захладити**.
зала̀днети, дни̂, vide **захладнети**.
зала̀днити, дни̂, vide **захладнити**.
зала̀дњети, дни̂, vide **захладњети**.
зàлаће, n. vide **захлаће**.
залаћи́ва̂ње, n. vide **захлаћивање**.
залаћи́вати, лàћујем, vide **захлаћивати**.
зàлажење, n. [cf. занлажење, захођење (зао-

ђење)] 1) das Hintergehen, τὸ ire post —. — 2) das Umgehen, τὸ circumvenire. - 3) das Gehen nach der Reihe, τὸ ire ex ordine.

за̀лаз, m. (у Ц. г.) Umweg, circuitus. cf. [vide] заход [2].

за̀лазити, зи̂м, v. impf. [заилазити, заходити (заодити) 2] 1) за што, hinter — gehen, eo post —. — 2) коме, н. п. с леђа или испријека, umgehen, circumvenio: Већ *залази* њему испријека — 3) sich verirren, aberro. — 4) nach der Reihe gehen (z. B. von Haus zu Haus), ex ordine eo. — 5) кад ми год руке озебу, све ми *залази за нокте*. cf. заћи [5].

за̀лајати, јêм, v. pf. anbellen, allatro.

зала́ма̂ње, n. 1) das Abranken, pampinatio. — 2) das Anbrechen, anfractio.

зала́мати, за̀ла̂ма̂м, v. impf. 1) н. п. виноград, abranken, pampino. [cf. скрњивати]. — 2) н. п. чеп, anbrechen, anfringo.

за̀лапити (зала́пити), за̀лапи̂м (за̀ла̂пи̂м), vide **захлапити.**

за̀латити, ти̂м, v. pf. vide захватити.

за́лац, лца, m. зао човјек, хајдук, der Böse, homo malus: Дочекаће *залци* у Мојанци,| Отеће ти коња и оружје —

за̏лева, f. (ист.) vide заљева.

зале́га̂ње, n. (ист.) vide залијегање.

зале́гати, за̀ле̂жê, (ист.) vide залијегати.

залѐдити, за̀леди̂м, v. pf. zu Eis machen, congelo: овај ће вјетар *заледити* Дунаво.

залѐдити се, за̀леди̂ се, v. r. pf. zufrieren, congelari.

залѐђати, ђа̂м, v. pf. (komisch) den Schmerz im Rücken bekommen (z. B. durch Verkühlung), dorsi dolores contraho. Приповиједа се како је некакав Турчин код Србина на конаку казао да га *пићанијем* гуњем покрију да не би *залеђао*, па би га послије морали петнаест дана ондје понуђати.

за̏лежа̂ј, m. (у Далм.) vide парлог.

залѐжати се, жи̂м се, v. r. pf. 1) sich verliegen (versitzen), verderben, situ corrumpi. — 2) (у Далм.) н. п. виноград се залежао, vide упарложити се.

залелѐкати, лѐлечêм, v. pf. aufheulen, exululo: Да не јекне нити *залелече* —

зале́пити, за̀лêпи̂м, (ист.) vide залијепити.

залепљи́ва̂ње, n. (ист.) vide заљепљивање.

залепљи́вати, лѐпљујêм, (ист.) vide заљепљивати.

за̀лести, лезêм, (ист.) vide заљести.

за́лет, m. der Ort wohin die Bienen zu fliegen sich angewöhnen, der Flug, quo apes volare solent.

зале́та̂ње, n. (ист.) vide залијетање.

зале́тати, за̀лêћêм, (ист.) vide залијетати.

зале́тати се, за̀лêћêм се, (ист.) vide залијетати се.

залѐтети, ти̂м, (ист.) vide залетјети.

залѐтети се, ти̂м се, (ист.) vide залетјети се.

1. **залѐтити,** ти̂м, (зап.) vide залетјети.

2. **за̀летити,** ти̂м, (ист.) vide заљетити.

залѐтити се, ти̂м се, (зап.) vide залетјети се.

залѐтјети, ти̂м, v. pf. (југо з.) 1) hinter etwas fliegen, volo post —: залетјеше голубови за кућу. — 2) irrefliegen, sevolo: нема голуба, ваља да је негдје *залетио*. — 3) н. п. коња, laufen lassen, currere sino: А лабуда коња *залећела* —

залѐтјети се, ти̂м се, v. r. pf. (југо з.) anlaufen, aggredior.

залѐћети, лѐти̂м, v. pf. (јуж.) vide залетјети.

залѐћети се, лѐти̂м се, v. r. pf. (јуж.) vide залетјети се.

1. **зале́ћи,** ле́жêм, v. pf. einnisten lassen, sino ut nidulentur: ако се често не чешљаш, залећи ћеш вашију у глави.

2. **залѐћи,** за̀лежê (за̀легнê), v. pf. hinreichen, decken (die Schuld), sufficio: једва би му кућа за дуг *залегла*.

зале́ћи се, зале́жêм се, v. r. pf. sich einnisten, nidulor: није хтио да се чешља, па му *се залегле* ваши у глави.

зале́чити, за̀лêчи̂м, (ист.) vide залијечити.

за́ли, vide **залих.**

за́лив, m. die Bei (im Fluße oder im Meere), sinus.

за̏лива, f. (зап.) vide заљева.

за̀лива̂ње, (зап.) vide заљевање.

за̀ливати, ва̂м, (зап.) vide заљевати.

зали́га̂ње, n. (зап.) vide залијегање.

зали́гати, за̀ли̂жê, (зап.) vide залијегати.

залиги́ва̂ње, n. das Herumschmeicheln, blanditio.

залиги́вати, ли̂гујêм, v. impf. око кога, herumschmeicheln, blandior: залигује дијете око матере, или мати око дјетета.

за̀лизак, лиска, m. комад соли што су говеда зализала, ein angelecktes Stück, res adlambita (?).

зали́зати, за̀ли̂жêм, v. pf. anlecken, adlambo.

зализи́ва̂ње, n. das Anlecken, adlambitio (?).

зализи́вати, ли̂зујêм, v. impf. anlecken, adlambo.

залијѐва̂ње, n. vide заљевање.

залијѐвати, за̀лијева̂м, vide заљевати.

залијѐга̂ње, n. [јуж.] das Hinreichen zur Deckung der Schuld, τὸ sufficere.

залијѐгати, за̀лијежê, [јуж.] v. impf. hinreichen, decken (die Schuld), sufficio: једва залијеже за оно.

залијѐпити, за̀лијепи̂м, v. pf. (јуж.) 1) што, verkleben, oblino. — 2) (у Рисну) кога, ohrfeigen, colaphum impingo. cf. [vide] ћушити.

залијѐта̂ње, n. (јуж.) 1) das Fliegen hinter etwas, τὸ volare post —. — 2) das Irrefliegen, τὸ sevolare. — 3) Der Anlauf, impetus.

залијѐтати, за̀лијећêм, v. impf. (јуж.) hinter etwas fliegen, volo post —. — 2) irrefliegen, sevolo.

залијѐтати се, за̀лијећêм се, v. r. impf. (јуж.) anlaufen, impetus facio.

залијѐчити, за̀лијечи̂м, v. pf. (јуж.) zuheilen, claudo vulnus sanando.

зали́пити, за̀ли̂пи̂м, (зап.) vide залијепити.

залипљи́ва̂ње, n. (зап.) vide заљепљивање.

зали̏пљивати, ли̏пљујем, (зап.) vide заљепљивати.

зали̏ставац, а̑вца, m. везен (а кашто и накићен н. п. којекакијем ђинђухама и малијем шкољчицама и т. д.) комад сукна или платна који жене, а особито дјевојке, по остривима око Задра привежу одозго уз прси (преко сиса).

за̀листак, ска, m. н. п. на дулцу (cf. [апкало,] епкало), на чакширама, на ципелама, die Klappe, valva.

за̀лизати, лизе̑м, (зап.) vide заљети.

за̀лисци, за̀лизака̑, m. pl. (у Земуну) der Backenbart, genae pilosae.

зали̏тање, n. (зап.) vide залијетање.

зали̏тати, за̀ли̑ћем, (зап.) vide залијетати.

зали̏тати се, за̀ли̑ћем се, (зап.) vide залијетати се.

за̀лити, за̀лијем, v. pf. 1) н. п. цвијеће, begießen, irrigo: Ти помузи разблудницу овцу,| *Залиј* цвијет кроз танку свиралу — (пјева се како је некака сеја Тодорова с овчаром родила дијете, па га негдје сакрили и крију̏ни хранили, па једном кад је дјевојка у моби жела, запита је овчар из брда од оваца свирају̏ћи у свиралу: је ли цвијет облазила и заљевала, да не би увенуо, а она му пјева̏јући ово одговорила). — 2) човјека, н. п. сребром, т. ј. растопити сребро па му сасути у уста (у Србији се приповиједа да су у стара времена, особито Нијемци, овако заљевали издајнике и митнике). — 3) vide затопити. — 4) залила вода у што, ſich ergießen, redundo: залила вода у кућу.

за̀литити, ти̑м, (зап.) vide заљетити.

за̀лих (cf. зали), müſſig, ohne Arbeit, unbeſchäftigt, otiose: воденица стоји *залих* (ſonſt онако); имате ли још коју столицу *залих* (überflüſſig). cf. залишан.

зали̏чити, за̀ли̑ћим, (зап.) vide залијечити.

за̀лишан, шна, шно, überflüſſig, superfluus. cf. залих.

за̀лог, m. das Pfand, pignus. [cf. заклад 2, залога 1].

за̀лога, f. 1) Verpfändung, oppigneratio: дао у залогу. [cf. залог]. — 2) ein Merkblatt im Buche, signum. [vide биљешка]. — 3) (у Барањи) vide подлога[1] (у опанку).

за̀логра̑ј (cf. залагај), m. der Biſſen Brot, bolus (*βῶλος*): нема хљеба ни *залогаја*.

залогра̀јак, јка, m. hyp. v. залогај.

залòжити, за̀ложи̑м, v. pf. 1) што, verpfänden, oppignero: *заложио* је кућу за сто дуката. [cf. заставити]. — 2) н. п. вјеру, einſetzen, dare: Ми смо Божју вјеру *заложили* — 3) кога чим, Einem Speiſe in Mund geben (z. B. der nicht ſelbſt zu Munde kann), cibum in os ingero. — 4) eſſen, comedo: ходи да *заложимо*; *заложи* мало хљеба; Да по кору хљеба *заложимо* —

за̀лонак, за̀ло̑нка, m. 1) оно што остане унутра кад се што заломи, der Stummel, truncus. — 2) заломци од лозе, die Rebenſpitze.

залòмити, за̀ломи̑м, v. pf. 1) виноград, abranken, pampino. — 2) н. п. чеп, anbrechen, anfringo.

за̀луд, vide узалуд: Јер су моје *залуд* некад биле —

за̀лудан, дна, дно, müſſig, inutis, otiosus.

залу̏дети, ди̑м, (ист.) vide залудјети.

залу̏дити, 1) за̀лу̏ди̑м, v. pf. кога, betrügen, decipio. — 2) залу̏ди̑м, (зап.) vide залудјети.

залу̏дјети, лу̏ди̑м, v. pf. (југоз.) irre werden, mentis errore afficior. [cf. замахнитати (замаштати) 2; обестијати].

за̀лудњак, m. (у Ц. г.) који залудан стоји, ein müſſiger, unbeſchäftigter Menſch, homo otiosus.

за̀лудница, f. eine Sache die die Mühe verſchaft, res otium suppeditans: Тамбурице, моја дангубице!| А лулице, моја *залудњице*! —

за̀лудњи, њâ, њê, vergeblich, nichtig, eitel, inanis: Ма то тебе, *залудња* радости — [**залуду**, vide узалуд; *види* s. v. забадава 2.]

залу̏ђети, лу̏ди̑м, (јуж.) vide залудјети.

залуђи̏вање, n. 1) das irre-werden, erratio. — 2) das Betrügen, deceptio.

залуђи̏вати, лу̏ђујем, v. impf. 1) irre werden, mentis errore afficior. — 2) кога, betrügen, decipio: луд је и онако, немој га ти још већма *залуђивати*.

залужи̏вање, n. das Beizen, maceratio.

залужи̏вати, лу̏жујем, v. impf. beizen (von Gerbern), liquore macero. Коже опанчари залужују у варници.

залу̏жити, за̀лу̏жи̑м, v. pf. коже (код опанчара), beizen, liquore macero.

залу̏нати, за̀лу̏па̑м, vide [1]забити.

залу̏тати, за̀лу̏та̑м, v. pf. заћи с пута, den Weg verlieren, ſich verirren, aberro [cf. заћи 3; заглавриати]: Ил' је ђегођ с пута *залутала* — Ако буде с пута *залутала*,| Да Бог даде да ме скоро нађе —

залучи̏вање, n. das Abſondern, das Entwöhnen (Abſetzen) der Lämmer, Kälber, Ferkel ablactatio.

залучи̏вати, лу̏чујем, v. impf. н. п. јагањце од оваца, abſetzen, ablacto.

1. **залу̏чити**, за̀лу̏чи̑м, v. pf. entwöhnen, abſetzen, ablacto [cf. одлучити 1] (von Rindern ſagt man одбити).

2. **за̀лучити**, чи̑м, v. pf. утући бијелога лука, па залучити каково јело (помијешати га с јелом), као н. п. комбост, папулу, блитву, питије, кокотиње месо, и т. д., mit Knoblauch würzen, allio sativo condio.

за̀љф,* m. vide **зарф**: Кафеџији *залфе* и филџане —

за̀љева, f. (у Хрв.) кад се усне јомужа на киселу сурутку на оно што се дигне на врх, Art ſaure Milch, oxygalae genus. [cf. замлаз]. Заљева је врло добра за јело.

за̀љевање, n. (јуж.) verbal. v. заљевати.

зàљевати, вâм, v. impf. (јуж.) [cf. заливати] 1) н. п. цвијеће, begießen, irrigo. — 2) човјека, cf. залити[2]. — 3) vide затапати. — 4) заљева вода, ſich ergießen, redundo. — 5) заљева чокоће, weinen, lacrymo.

заљепљи́вâње, n. (јуж.) 1) das Verkleben, oblitio. — 2) (у Рисну) vide ћушање.

заљепљи́вати, ља̀пљујēм, v. impf. (јуж.) 1) verkleben, oblino. — 2) (у Рисну) vide ћушати.

зàљести, љезēм, v. pf. (јуж.) vide заћи. cf. заљећи.

зàљетити, тӣм, v. pf. (јуж.) vom Sommer überfallen irgendwo bleiben, überſommern, aestatem ago (transigo), aestivo.

зàљећи, зàљежēм (зàљегнēм), v. pf. 1) vide заћи. cf. заљести. — 2) vorbei ſein, transire, cf. [vide] проћи[2]: Док *заљеже* десета година —

зàљу́љати, зàљу́љām, v. pf. [cf. зацуљати] 1) in Bewegung ſetzen, commoveo: вјетар *заљуљао* лађу. — 2) zu wiegen anfangen, cunas moveo: Што колевка *заљуљала*, то мотика закопала.

[**зàљу́љати се**, љам се, v. r. pf. v. зàљу́љати; cf. зацуљати се.]

зàљу́штак, тка, m. (у Боци) [vide додатак]. cf. придавак.

зàљу́штити, зàљу́штӣм, v. pf. n. п. нокат, vide загулити.

зàмавица, f. (у Рисну) der Schwindel, vertigo. [vide вртоглавица].

зàмàглити, лӣм, v. pf. Rauch machen, einen Rauchnebel um ſich her verbreiten, fumum facio ex fistula.

зàмàглити се, лӣм се, v. r. pf. nebelig werden, obnubilor: Новљанско се поље *замаглило* —

зàмаћи́јати, јâм, v. pf. (у Ц. г.) кога, vide опчинити. cf. маћије.

зàмазати, мажēм, v. pf. 1) zuſchmieren, verſchmieren, oblino. — 2) код господе новцима какову кривицу, durch Beſtechung gut machen.

замази́вâње, n. das Verſchmieren, oblitio.

замази́вати, мàзујēм, v. impf. verſchmieren, oblino.

замаѝвâње, n. vide **замахивање**.

замаѝвати, àујēм, vide **замахивати**.

замáкâње, n. das Einweichen, Eintunken, immersio.

замáкати, зàмâчēм, v. impf. eintunken, immergo.

зàмàкнути, зàмакнēм, vide **замаћи**.

зàмàкнути се, зàмакнēм се, vide **замаћи се**.

зàмама, f. die Lockſpeiſe, esca (um Schweine, Hunde an ſich zu locken).

замáмити, зàмâмӣм, v. pf. anlocken, allicio: *замами* псето, да не иде у планину за чобанима; Док нас хајдук у гору *замами* —

замамљи́вâње, n. das Locken, allectio, adescatio.

замамљи́вати, мàмљујēм, v. impf. locken, allecto.

зàман, umſonſt, frustra, incassum, [vide] узалуд, cf. забадава, заманице: Баба баби гребла лан,| Да јој *заман* прође дан —

замàндалити, лӣм, v. pf. превући мандал преко врата, das Thor mit einem Balken verriegeln, obice claudo: Ал' капија пуста затворена,| Затворена и *замандаљена* —

замани́тати, мàнӣтâм, vide **замахнитати**.

зàманица, f. помоћ коју лађари на какијем мјестима узимају к обичнијем коњма или људма који лађе вуку: чинили смо *заманицу*; био сам на *заманици*.

зàманицē, adv. vide [узалуд] заман.

замáнути, зàмâнēм, vide **замахнути**.

замáстити, зàмâстӣм, v. pf. einſchmalzen, pinguedine condio.

зàматорити, рӣм, v. pf. veralten, senesco.

зàмаћи, зàмакнēм, (cf. замакнути) v. pf. 1) ſich dem Blicke entziehen (entrücken), subduco me oculis: замаче (замче) за брдо; Кад *замаже* у Нови с ћевојком — 2) омчу волу на рог, или уже на врат, um Hals einen Strick legen, injicio: И *замаче* синџир око врата — 3) (у Ц. г.) кога, aufhüpfen, suspendo. cf. [vide] објесити.

зàмаћи се, зàмакнēм се, (cf. замакнути се) v. r. pf. (у Ц. г.) ſich aufhüpfen, se suspendere: Ал ће ти *се замакнути* љуба —

замáхати, зàмâшēм (зàмâхām), v. pf. замахао коњ воду, т. ј. не може да мокри; Ти проходај коња каравранца,| Можда ти је воду *замахао* —

замахи́вâње [замаивање], n. das Ausholen, adductio brachii.

замахи́вати, мàхујēм, [замаивати] v. impf. ausholen, adduco brachium.

замахни́тати, мàхнӣтâм, [заманитати] [v. pf.] 1) (у Дубр.) vide полудјети. — 2) auf dumme Art ſich verirren, aberro stultus. cf. [vide] залудјети.

замáхнути, зàмâхнēм, [заманути] v. pf. 1) ausholen um zu ſchlagen, brachium adduco. [cf. измахнути (изманути)]. — 2) н. п. замахни те мрве (или ћубре) мало, wegkehren, averro. — 3) н. п. замахнули коњи некуд, па их не могу да нађем, davon gehen, abire.

зàмашај, m. ein Hieb, ictus. [cf. мах 1].

зàмâшан, шна, шно, ſchwingbar (ſo ſchwer, daß man es, um es zu heben, ſchwingen muß), ponderosus, н. п. мач, нож, дрво, сабља, cf. замашит.

зàмашит, а, о, vide замашан: Лијева је *замашита* рука —

зàмаштати, тâм, v. pf. (у Ц. г.) vide опчинити.

замашћи́вâње, n. das Einſchmalzen, τὸ condire pinguedine.

замашћи́вати, мàшћујēм, v. impf. einſchmalzen, pinguedine condio.

замèдити, зàмедӣм, v. pf. n. п. ракију, mit Honig würzen, melle condio.

зàмена, f. (ист.) vide замјена.

зàменӣк, m. (ист.) vide замјеник.

заменити, зàменӣм, (ист.) vide замијенити.

заме́нити се, зàмéнӣм се, (ист.) vide замијенити се.
зàменица, f. (ист.) vide замјеница.
зáмера, f. (ист.) vide замјера.
замерáвање, n. [ист.] vide замјеравање. [cf. замерање].
замерáвати, мèрâвâм, (ист.) vide замјеравати. [cf. замерати].
замерáвати се, мèрâвâм се, (ист.) vide замјеравати се. [cf. замерати се].
заме́рање, n. vide замеравање.
заме́рати, зàмêрâм, vide замеравати.
заме́рати се, зàмêрâм се, vide замеравати се.
зàмерити, рӣм, (ист.) vide замјерити.
зàмерити се, рӣм се, [ист.] vide замјерити се.
заме́сити, зàмêсӣм, (ист.) vide замијесити.
1. **заме́сти**, мèтêм, v. pf. 1) fehren (das Ausfehricht in den Winkel), converro. — 2) verwehen (mit Schnee), замео снијег; замео вјетар пут.
2. **заме́сти**, ме́тêм, v. pf. umrühren (miſchen) mit dem Kochlöffel, misceo [cf. умести], н. п. замео као свињама (кад се што рђаво зготови).
зàместити, тӣм, v. pf. (ист.) vide замјестити.
зáмет,* m. die Ungelegenheit, der Zeitverluſt, molestia: уврати се к мени ако ти није *замет*; *замет* ти је, дохвати ми то.
зàметак, тка, m. der erſte Anfang einer Frucht, foetus, embryo.
зáметан, тна, тно, н. п. посао, langſam, tarde procedens. cf. заметљив.
зàмèтање, n. 1) das Anlegen, injectio. — 2) das Heben in die Höhe, das Nehmen auf die Schultern, sublatio. — 3) das Anzetteln, excitatio. — 4) das Erwerben, acquisitio.
зàмèтати, зàмећêм, v. impf. 1) н. п. жицу (на вретено), уже (на колац), wie eine Schlinge binden, anlegen, injicio: Прасе репом вазда *замеће*, али нигда узла не завеже. — 2) на раме, auf die Schultern laden, tollo in humeros. — 3) anzetteln, excito, н. п. крајину, кавгу. — 4) erwerben, acquiro [vide запаћати], н. п. коза, оваца.
зàмèтати се, зàмећêм се, v. r. impf. entſtehen, exorior.
зáметљив, а, о, што чини замет, vide заметан.
зàметнути, нêм, v. pf. 1) жицу (на вретено); уже (на колац), wie eine Schlinge binden, anlegen, injicio. — 2) auf die Schultern laden, tollo. [cf. завр̀ћи 1]. — 3) anzetteln, excito. [cf. завр̀ћи 3, закухати 2, затурити 2, извадити 3]. — 4) erwerben, acquiro [vide запатити]. cf. завр̀ћи.
зàметнути се, нêм се, v. r. pf. (cf. завр̀ћи се) 1) entſtehen, exorior, н. п. заметнула се кавга, дијете. — 2) чим, aufladen, sibi imponere.
замешáвање, n. (ист.) vide замјешивање.
замешáвати, мèшујêм, (ист.) vide замјешивати.
зàмештање, n. (ист.) vide замјештање.
зàмештати, тâм, (ист.) [vide] замјештати.
замијèнити, зàмијенӣм, v. pf. (јуж.) 1) кога у каку послу, erſetzen, suppleo. — 2) erſetzen, compenso: замијенити своју главу, т. ј. кад човјек убије непријатеља прије него погине. Срби кажу да је штета и срамота (једни веле и грјехота) погинути не замијенивши своје главе.
замȉјèнити се, зàмијенӣм се, v. r. pf. (јуж.) 1) abgelöſt werden, a statione recedo, recreor: Што се, синко, не шће оженити Да *се* стара *замијени* мајка — 2) ſein Leben theuer verkaufen (ſeinen Feind umbringen, ehe man auch ſelbſt ſtirbt), hostem occido antequam ipse moriar.
замијèсити, зàмијесӣм, v. pf. (јуж.) einteigen, das Brot anmachen, misceo aquam farinae. [cf. закухати (закуати, закувати) 1].
замијѐтити, зàмијетӣм, v. pf. (у Дубр.) bemerken, animadverto. [vide опазити].
зàмиловати, лујêм, v. pf. lieb gewinnen, adamo.
зàмина, f. (зап.) vide замјена.
зàминик, m. (зап.) vide замјеник.
замѝнити, зàмѝнӣм, (зап.) vide замијенити.
замѝнити се, зàмѝнӣм се, (зап.) vide замијенити се.
зàминица, f. (зап.) vide замјеница.
замѝнути, зàмѝнêм, v. pf. 1) н. п. за брдо, за кућу, hinter — gehen, eo post —. cf. заћи [1]. — 2) кога, vorbei gehen, praetereo [vide проћи 1]: А сватови гору *заминуше* — Још озад га неки *заминуше* — 3) vorbeifein (von der Zeit), praetereo, cf. [vide] проћи [2]: Кад десета *замину* година —
зáмира, f. (зап.) vide замјера.
замирáвање, n. (зап.) vide замјеравање. [cf. замирање].
замирáвати, мȉрâвâм, (зап.) vide замјеравати. [cf. замирати].
замирáвати се, мȉрâвâм се, (зап.) vide замјеравати се. [cf. замирати се].
замѝрање, n. vide замиравање.
замѝрати, зàмѝрâм, vide замиравати.
замѝрати се, зàмѝрâм се, vide замиравати се.
замирѝвање, n. 1) das Stillen, sedatio. — 2) das Zuwachſen, τὸ ducere cicatricem.
замирѝвати, мȉрујêм, v. impf. ſtillen, sedo.
замирѝвати се, мȉрујêм се, v. r. impf. zuwachſen, cicatricem ducere. cf. [vide] зарастати.
замирѝсати, мȉришêм, v. pf. anfangen zu riechen, olere coepi. [cf. завоњати].
1. **замѝрити**, зàмѝрӣм, v. pf. ſtillen, sedo: Кира иде те кавгу *замири* —
2. **зàмирити**, рӣм, (зап.) vide замјерити.
1. **замѝрити се**, зàмѝрӣм се, v. r. pf. н. п. замирила се рана, т. ј. зарасла, zuwachſen, cicatricem ducere. [vide замладити се].
2. **зàмирити се**, рӣм се, (зап.) vide замјерити се.
замѝсити, зàмѝсӣм, (зап.) vide замијесити.
зàмислити, лӣм, v. pf. denken, animo concipio: Више ум *замисли* него море понесе.
зàмислити се, лӣм се, v. r. pf. ſich in Gedanken vertiefen, immergi meditatione.

зàмистити, тӣм, (зап.) vide замјестити.

зàмицâње, n. 1) die Entrückung, subductio. — 2) das Anlegen (z. B. eines Strickes dem Ochsen um den Hals), injectio. — 3) das Aufknüpfen, suspensio.

зàмицати, мичêм, v. impf. 1) entrücken, submoveo. — 2) anlegen (z. B. dem Ochsen einen Strick um den Hals), injicio. — 3) (у Ц. г.) aufknüpfen, suspendo. — 4) замичу му очи за дјевојком, sieht sie gerne.

замишѝвање, n. (зап.) vide замјешивање.

замишѝвати, мѝшујēм, (зап.) vide замјешивати.

зàмиштâње, n. (зап.) vide замјештање.

зàмиштати, тâм, (зап.) vide замјештати.

зàмјена, f. (јуж.) der Ersatz, die Vertretung, vicarius [cf. одмјена]: мајка је себи родила *замјену*; Ожени се, мој премилп сине,| Да *замјену* стечем за живота — Каква је то царева *замјена* — Већ ја жалим ће ћу погинути| Погинути данас без *замјене* — cf. замијенити се.

зàмјенӣк, m. (јуж.) der Vertreter, vicarius: Јали за се наћи *замјеника* —

зàмјеница, f. die Vertreterin, vicaria: Себе љубу, мајци *замјеницу* —

[**замјењивати**, замјењујем, v. impf. (јуж.) vide одмјењивати.]

зáмјера, f. (јуж.) (мени се чини да се ова ријеч не говори у Србији ни у Херцеговини, него само по војводству и то понајвише по варошима) das Uebelnehmen, die Beleidigung, offensio.

замјерáвање, n. (јуж. cf. замјера) das Uebelnehmen, acceptio in malam partem. [cf. замјерање].

замјерáвати, мјèрâвам, v. impf. (јуж. cf. замјера) коме, übel nehmen, succenseo. [cf. замјерати].

замјерáвати се, мјèрâвам се, v. r. [im]pf. (јуж. cf. замјера) коме, или код кога, übel ankommen bei einem, gratia excido. [cf. замјерати се].

замјéрање, n. vide замјеравање.

замјéрати, зàмјêрам, vide замјеравати.

замјéрати се, зàмјêрам се, vide замјеравати се.

зàмјерити, рӣм, v. pf. 1) што или гдје (оком), einen Blick werfen, conjicio oculos quo: [a)] гдје замјери убиће из пушке; [cf. смјерити 2; — б)] замјерити дјевојку. cf. загледати [2]. — 2) немој ми замјерити, übel nehmen, accipio in malam partem (cf. замјера).

зàмјерити се, рӣм се, v. r. pf. (јуж. cf. замјера) aus der Gunst kommen, displiceo.

зàмјестити, тӣм, v. pf. (јуж.) т. ј. штап. cf. банати се.

замјешѝвање, n. (јуж.) das Anmachen des Brotes, panis mixtio. [cf. закухавање (закуавање, закувавање) 1].

замјешѝвати, мјèшујēм, v. impf. (јуж.) das Brot anmachen, farinam misceo aquae. [cf. закухавати (закуавати, закувавати) 1].

зàмјештâње, n. (јуж.) [verbal. v. замјештати] cf. банати се.

зàмјештати, тâм, v. impf. (јуж.) т. ј. штап, cf. банати се.

зâмка, f. 1) die Schlinge, laqueus. — 2) свезати на замку, т. ј. кад се повуче за крај да се одријеши, die Masche, macula. [cf. шепут, машлија]. Кад није на замку свезано онда је мртвоузице.

зàмкнути, зàмкнēм, v. pf. vide **замћи**.

замлáдити се, зàмлâдӣ се, v. r. pf. н. п. рана, sich schließen, vernarben, clauditur vulnus ibique caro quasi juvenescit (млад). cf. [зарасти, 1] замирити се.

замлаћѝвање, n. das Vernarben der Wunde, clausio vulneris.

замлаћѝвати се, млàћујē се, v. r. impf. zuheilen, clauditur vulnus. [vide зарастати].

замлáжење, n. das Anmelken, admulsio.

зáмлаз, m. (у Херц. и у Ц. г.) кисело млијеко које се овако прави: успе се у какав суд киселе сурутке, пак се у њу *умузе* слатко млијеко, докле се сурутка не згусне, по том ко хоће сурутку исциједи, а ко не ће, он замлаз скида кашиком те једе, а сурутка остане на дну. Art saure Milch, oxygala quaedam. cf. заљева.

замлáзити, зàмлâзӣм, v. impf. [pf.] anmelken (z. B. in Mund eines jungen Thieres, das nicht selbst saugen kann), admulgeo: замлазити јагње нејако, — млијека коме у око.

замлáтити, зàмлâтӣм, v. pf. 1) (das Beil) abstumpfen, um es dann zu schärfen (повратити), retundo, daher von einem Dummen: замлатио га Бог, па не повратно. cf. завратити [3]. — 2) (у Боци) vide њушити.

зàмлатница, f. (у Боци) vide приушак.

замлаћѝвање, n. 1) das Abstumpfen, retunsio. — 2) (у Боци) vide њушање.

замлаћѝвати, млàћујēм, v. impf. 1) abstumpfen, retundo. cf. замлатити. — 2) (у Боци) vide њушати.

замлечѝвање, n. (ист.) vide замљечивање.

замлечѝвати, млèчујēм, (ист.) vide замљечивати.

замлéчити, зàмлêчӣм, (ист.) vide замлијечити.

замлијèчити, зàмлијечӣм, v. pf. (у Ц. г.) какав вир или крај у језеру, т. ј. утући много *млијеча*, да се риба потрује и изиђе наврх воде. Тако у Србији рибу трују дивизмом и зеленијем орасима, него се то и забрањује чинити, јер се потрују и мале рибе које нијесу за јело, и тако се риба затире. Риба се тако може тровати само на оним мјестима гдје вода не отјече.

замличѝвање, n. (зап.) vide замљечивање.

замличѝвати, млйчујēм, (зап.) vide замљечивати.

замлйчити, зàмлйчӣм, (зап.) vide замлијечити.

замљечѝвање, n. verbal. v. замљечивати.

замљечи́вати, мљèчујêм, v. impf. (јуж.) cf. замлијечити.

За̀мна, f. ријека [*Змна*] у крајини Неготинској (утјече у Дунаво ниже Брзе Паланке).

замо̀лити, за̀молѝм, v. pf. кога, eine Bitte thun an wen, rogo quem.

замо̀лити се, за̀молѝм се, v. r. pf. коме, eine Bitte thun an wen, rogo quem.

замо̀рити, за̀морѝм, v. pf. ermüden, lasso, cf. [vide] уморити [2]: Ја сам мога *заморио* дору —

замота̀вање, n. das Einwickeln, involutio.

замота̀вати, мо̀тāвам, v. impf. einwickeln, involvo.

замо̀тати, тâм, v. pf. einwickeln, involvo.

замо̀трити, за̀мотрѝм, v. pf. erſehen, erblicken, aspicio. [vide угледати].

замоту́љак, љка, m. das Bündel, sarcina. [cf. смотуљак].

замоту́љати, љâм, v. pf. einwickeln, involvo.

замо̀чити, за̀мочѝм, v. pf. eintunken, mergo.

замра́чити, за̀мрāчѝм, v. pf. verdunkeln, obscuro.

замра́чити се, за̀мрāчѝ се, v. r. pf. dunkel werden, obscuror. [cf. смрачити се].

за̀мрежити, жѝм, v. pf. 1) wie mit einem Netze überziehen, irretio: да нема вјетра пауци би небо *замрежили*. — 2) n. p. замрежило поље, wie mit einem Netze überzogen werden (z. B. von einem großen Heere), irretior: Каково је поље *замрежило* —

за̀мрети, за̀мрēм, (за̀мрēо, за̀мр̄ла, ло) (ист.) vide замријети.

замрзава̀ње, n. das Zufrieren, congelatio.

замрзава̀ти, мр̀зāвам, v. impf. gefrieren machen, congelo.

замрзава̀ти се, мр̀зāвам се, v. r. impf. zufrieren, congelor.

замр́знути, зѝм, v. pf. на кога, beginnen zu haſſen, feind werden, coepi odisse.

за̀мрзнути, нēм, v. pf. gefrieren machen, congelo [cf. смрзнути]: овај ће вјетар *замрзнути* Дунаво.

за̀мрзнути се, нēм се, v. r. pf. zufrieren, congelor. [cf. смрзнути се].

за̀мријети, за̀мрēм, (за̀мрēо, за̀мр̄ла, ло) v. pf. (јуж.) aussterben, exstinguor, intereo [cf. изумријети]: замрла кућа, село.

за̀мрѣти, за̀мрēм, (за̀мрēо, за̀мр̄ла, ло) (зап.) vide замријети.

за̀мркнути, нēм, vide **замрћи**.

замр́љати, за̀мр̄љам, v. pf. übertünchen, überſtreichen, obduco.

замр́млати, лâм, } vide забрблати.
замр́љати, љâм, }

за̀мреак, ска, m. etwas verwickeltes (z. B. Zwirn), impeditum quid, tricae?

замр́сити, за̀мр̄сѝм, v. pf. verwickeln, intrico. [cf. помрсити 1, спутити 2, завртнути 5, 2 запутити].

за̀мрћи (cf. замркнути), за̀мркнēм, v. pf. vom Dunkel überfallen werden, invenior a crepusculo; dafür замркао, а не освануо, von einem Verſchwundenen. [cf. омрћи (омркнути)].

за̀мрћање, n. das vom Dunkel überfallen werden, *to* inveniri a crepusculo. [cf. омрцање, примрцање].

за̀мрцати, мрчēм, v. impf. vom Dunkel überfallen werden, invenior a crepusculo. [cf. омрцати, примрцати].

за̀мрчити, чѝм, v. pf. (ſcherzweiſe) aufſchreiben, adnoto, in chartam conjicio.

замрши́ва̀ње, n. das Verwirren, perturbatio, perplexio.

замрши́вати, мр̀шујêм, v. impf. verwirren, turbo.

за̀мћи [замкнути], за̀мкнēм, (за̀мкох, замче; замкао, кла), vide замаћи: И далеко *замкли* у планину —

за́мука, f. der Verdienſt, lucrum, meritum. cf. замучити [2].

замуки́ва̀ње, n. der Verſtummen, silentium.

замуки́вати, мȕкујêм, v. impf. verſtummen, obmutesco: *Замукује* Мамут-Беговићу —

за̀мукнути, нēм, (cf. **замући**) v. pf. verſtummen, obmutesco. [cf. затутјети].

за̀мукнути се, кнēм се, (cf. **замући се**) v. r. pf. verſtummen, obmutesco: Мучи, вило, муком *се замукла* — Мучи, мајко, *замукла се* —

замуљи́ти, замȕљѝм, v. pf. у загонеци, cf. закукуљити.

за̀мусти, замȕзēм, v. pf. теле кад не може да се, anmelken (z. B. in Mund einem jungen Thiere das nicht ſelbſt ſaugen kann), admulgeo.

замȕтити, за̀мȕтѝм, v. pf. trüb machen, turbo.

за̀мући, мукнēм, vide замукнути.

за̀мући се, мукнēм се, vide замукнути се.

замȕчање, n. das Verdienen, meritum.

замȕчати, за̀мȕчам, v. impf. verdienen, mereo. [vide зарађивати].

за̀мучити, чѝм, v. pf. 1) кога, bemühen, molestiam cui exhibeo. [vide потрудити]. — 2) што, verdienen, mereo. cf. [vide] зарадити.

за̀мучити се, чѝм се, v. r. pf. коме, куда, ſich zu Jemand bemühen, convenio: Већ у име Бога истинога| И светога краља Дечанскога,| Коме сам *се* данас *замучио* — А што сам *се* стара *замучила*| Од мојега до твојега двора —

за̀мчица, f. (у Рисну) Schimpfwort für ein ſchlimmes Kind, convicium in puerum petulantem. cf. замаћи [3].

зана́вљање, n. das Erneuern, innovatio.

зана́вљати, за̀нāвљам, v. impf. (у Сријему) н. п. виноград, т. ј. носити *нову* земљу, те засипати око чокоћа, erneuern, innovo. [vide младити].

за̀нāго, (у Ц. г.) vide заиста: Да се оће потурчит' *занаго* — Али ћу га оженит' *занаго* —

за̀надити, дѝм, v. pf. н. п. сјекиру, мотику, verſtählen, chalybe denuo induco. [vide поварити 2]. cf. надо [3].

за̀нāт,* зана́та, m. das Handwerk, ars.

зана́так, тка, m. dim. v. занат.
зана̀тлија,* } m. der Handwerker, opifex.
зана̀џија,* }
зане́мети, ми̂м, (ист.) vide занијемљети.
занемо̀ћи, нѐмогнêм, v. pf. [vide] разбољети се, erkranken, morbo corripior.
занеобрива́нити, бри̏ва̂ни̂м, (у Дубр.) } v. pf.
занеобрија́нити, бри̏ја̂ни̂м, } längere Zeit sich nicht rasiren, diu non radi.
за̀нêти, занѐсêм, (за̏нео, за̏нêла, ло) (ист.) vide занијети.
за̀нêти се, занѐсêм се, (ист.) vide занијети се.
зане́ћати, за̀нêћа̂м, v. pf. кога, einen zum Ausschlagen bestimmen, indem man auf Antrag eines Dritten, wie ein Bevollmächtigter statt seiner sagt daß er etwas nicht wolle (да не ће), dico quem nolle.
занећи́ва̂ње, n. das Bestimmen Eines zum Ausschlagen, *τὸ* dicere quem nolle.
занећи́вати, нѐћујêм, v. impf. Einen zum Ausschlagen bestimmen, dico quem nolle.
[**занијемити,** мим, vide занијемљети; *види* s. v. занимити.]
занијѐмјети, ми̂м, (занијѐмио, занијѐмјела, [ло]) (југоз.) vide занијемљети.
занијѐмљети, ми̂м, (јуж.) v. pf. verstummen, obmutesco. cf. занимити.
за̀нијети, занѐсêм, (за̏нио, за̏нијела, ло) v. pf. (јуж.) 1) н. п. што за кућу, hinter etwas tragen, fero post —. — 2) vertragen, aufero: занијела га вода, коњ, младост: Ако сам ти брата погубио,| Мене јесте младост *занијела,*| И ја сам се давно покајао — 3) irre führen, überhalten, in rationibus fallo [vide закинути 2], н. п. занио ме десет гроша.
за̀нијети се, занѐсêм се, (за̏нио се, за̏нијела се, ло се), v. r. pf. (јуж.) н. п. у болести, außer sich kommen, perturbor.
зани́мити, ми̂м, (зап.) vide занијемити: Мисли мајка да је *занимила,*| Ал' се Јела с душом раздилила —
за̀ни̂ти, занѐсêм, (за̏нио, за̏ни̂ла, ло) (зап.) vide занијети.
за̀ни̂ти се, занѐсêм се, (зап.) vide занијети се.
за̏новêт, f. (ист.) vide зановијет.
занове́тало, n. (ист.) vide зановијетало.
занове́та̂ње, n. [ист.] vide зановијетање.
занове́тати, нòвêта̂м, (ист.) vide зановијетати.
зановѐта̂ш, зановета́ша, m. (ист.) vide зановјеташ.
за̏новијет, f. (јуж.) (*loc. зановијѐти*) 1) Geißklee, cytisus [capitatus, cyt. austriacus, cyt. nigricans Jacq.]. — 2) (у Далм.) као сметња, или досада. cf. зановијетати.
зановијѐтало, m. vide зановјеташ.
зановијѐта̂ње, n. (јуж.) das Plappern, blateratio.
зановијѐтати, нòвијета̂м, v. impf. (јуж.) plappern, blatero. [cf. куретати, онодити 2].
за̏нови̂т, f. (зап.) vide зановијет.
занови́тало, m. (зап.) vide зановијетало.
занови́та̂ње, n. (зап.) vide зановијетање.
занови́тати, нòви̂та̂м, (зап.) vide зановијетати.
занови̂та̂ш, зановита́ша, m. (зап.) vide зановјеташ.
зановјѐта̂ш, зановјета́ша, m. [јуж.] који зановијета којешта, das Plappermaul, blatero. [cf. зановијетало, куретало].
за̀ноктице, за̀ноктица̂, f. pl. die Nagelwurzel, paronychia. cf. [нокиљ, нокиља, ноктиља,] накојеђа.
зано̀рити, за̀нори̂м, v. pf. (у Ц. г.) vide **заронити.**
за́нос, m. 1) кад се човјек занесе н. п. у болести, die Fantasie (von Kranken), perturbatio mentis. — 2) der unterschiedliche Akzent, accentus proprius.
зано̀сити, за̀носи̂м, v. impf. 1) vertragen, defero, aufero. — 2) mit einem verschiedenen Akzente sprechen, diverso accentu loquor: Латински му говори,| Арбанаски *заноси* —
зано̀ћити, за̀ноћи̂м, v. pf. von der Nacht überfallen irgendwo bleiben, pernocto.
зано̀шêње, n. 1) das Vertragen, delatio. — 2) der verschiedene Akzent, accentus proprius.
за̂њ (т. j. за њега), für ihn, hinter ihn, post illum, pro illo.
зањи́јати, за̀њи̂ја̂м, vide **зањихати.**
зањи́јати се, за̀њи̂ја̂м се, vide **зањихати се:** Ил' *се* сиње море *зањијало* —
зањи́хати, за̀њи̂ха̂м (за̀њи̂шêм), [зањијати] v. pf. in Bewegung setzen, commoveo.
зањи́хати се, за̀њи̂ха̂м (за̀њи̂шêм) се, [зањијати се] v. r. pf. in Bewegung gerathen, commoveor: *Зањиха се* из темеља кула —
за̏о, зла̏, зло̏, (зли̂, зла̂, зло̂, comp. го̀ри̂), böse, schlimm, malus. [cf. зловаран, злопак, опак 1].
за̀облица, f. (по југоз. кр.) бравче цијело с главом испечено или само одрто за таково печење, ein ganzes gebratenes Schaf oder Ziege, animal integrum assum: одр̏о на *заоблицу*; У божића три ножића:| Једним реже чесницу,| Другим реже *заоблицу,*| Трећим реже кобасицу —
за̏ова (cf. зава), f. мужевља сестра, die Schwägerin (des Mannes Schwester), glos: Сна' *заову* папучицом чепа —
за̏овин [завин], а, о, der Schwägerin, gloris.
за̏овица, f. dim. v. заова.
заогр̏нути, òгр̂нêм, v. pf. vide огрнути.
заòгртâње, n. vide огртање.
заòгртати, грћêм, v. impf. vide огртати.
заòгу̂мчити се, чи̂м се, v. r. pf. н. п. брада, buschicht werden, fruticem imito. cf. огумак.
за́од, m. vide **заход.**
заòденути, нêм, vide **заодести.**
заòденути се, нêм се, vide **заодести се.**
заòдести, денêм (дедêм) [заоденути] (ист.) vide заодјести.
заòдести се, денêм (дедêм) се, [заоденути се] (ист.) vide заодјести се.
заòдети, денêм, (ист.) vide заодјети.

заòдети се, денêм се, (ист.) vide заодјети се.
заòдинути, нêм, vide **заодисти**.
заòдинути се, нêм се, vide **заодисти се**.
заòдисти, динêм (дидêм), [заодинути] (зап.) vide заодјести.
заòдисти се, динêм (дидêм) се, [заодинути се] (зап.) vide заодјести се.
1. **заòдити**, заòдим, vide **заходити**.
2. **заòдити**, динêм, (зап.) vide заодјети.
заòдити се, динêм се, (зап.) vide заодјети се.
заòдјенути, нêм, vide **заодјести**.
заòдјенути се, нêм се, vide **заодјести се**.
заòдјести, дјенêм (дједêм), [заодјенути] v. pf. (југоз.) beſleiben, vestio. [cf. заодјети].
заòдјести се, дјенêм (дједêм) се, [заодјенути се] v. r. pf. ſich beſleiben, vestior [cf. заодјети се]: Док *се* гора *заодјене* листом,| Црна земља травом и цвијетом —
заòдјети, дјенêм, (југоз.) vide заодјести.
заòдјети се, дјенêм се, (југоз.) vide заодјести се.
зàодно, vide **заходно**.
заòђенути, нêм, vide **заођести**.
заòђенути се, нêм се, vide **заођести се**.
заòђêње, n. vide **захођење**.
заòђести, ђенêм (ђедêм), [заођенути] (јуж.) vide заодјести.
заòђести се, ђенêм (ђедêм) се, [заођенути се] (јуж.) vide заодјести се.
заòђети, ђенêм, (јуж.) vide заодјети: Трговачку робу прифатаћу,| *Заођећу* себе и дружину —
заòђети се, ђенêм се, (јуж.) vide заодјети се.
заокре́нути, òкрênêм, v. pf. кола, umwenden, verto, flecto.
заòкретâње, n. das Wenden, versio.
заòкретати, крећêм, v. impf. umwenden, verto, flecto.
заòкупити, пîм, v. pf. [cf. окупити 1] 1) zuſammentreiben, vor ſich her treiben, cogo, ago. — 2) vide [салетјети 1] обрлатити. [— 3) vide почети (cf. стати 6).]
заòпуцати, цâм, v. pf. vide заинтачити.
заòрати, заòрêм, v. pf. 1) н. п. кукуруз, т. ј. посијати га по неузораној земљи па онда узорати, unterpflügen, inaro. — 2) у туђу њиву, туђе њиве, überackern, agrum alienum aro.
заòрити се, рîм се, v. r. pf. widerhallen, widerſchallen, resono.
заòстајâње, n. das Zurückbleiben, remoratio, remansio.
заòстајати, јêм, v. impf. zurückbleiben, remoror.
заòстати, òстанêм, v. pf. zurückbleiben, remoror.
заошéнути, òшênêм, v. pf. auf die Seite ſchieben, retrudo: заошени мало тај крај греде.
заошúјати, јâм, v. pf. auf die Seite richten, flecto
[**заошúљаст**, а, о, vide шиљаст; *види* s. v. вршика 2.]
заошúљити, òшîљîм, v. pf. vide зашиљити.
заошúнути, òшúнêм, v. pf. н. п. дијете око себе, umſchwenken, circumago.
заоштрâвање, n. das Zuſpitzen, cacuminatio.
заоштрáвати, òштрâвâм, v. impf. zuſpitzen, cacumino.
заòштрити, заòштрîм, v. pf. zuſpitzen, acuo.
заоштрљат, а, о, zugeſpitzt, acuminatus.
1. **зâпад**, m. der Weſten, occidens.
2. **зáпад** (зâпад), f. ein ſchattiger Ort, locus opacus: овај виноград лежи у *запади*. cf. [vide] јапад.
зàпадâње, n. das Fallen hinter oder in etwas, casus post vel in aliquid.
зàпадати, дâм, v. impf. 1) fallen hinter etwas oder in etwas, cado post aut in quid. — 2) gerathen (z. B. in Gefangenſchaft), cado.
зâпадни, нâ, нô, weſtlich, occidentalis. [cf. западњи].
зàпаднути, днêм, vide **запасти**.
зâпадњи, њâ, њê, vide западни.
запазáрити се, пàзâрîм се, v. [r.] pf. забунити се пазарујући, ins Handeln ſich vertiefen: кад се запазари, ласно је од трговца украсти.
зàпазити, зîм, v. pf. 1) liebgewinnen, adamo. — 2) bemerken, observo, conspicio [vide опазити]. — 3) vide упамтити: Знате л', ђерке, јесте л' *запазиле* —
запаи́вање, n. vide **запахивање**.
запаи́вати, пàујêм, vide **запахивати**.
запáјање, n. das Tränken, τὸ potum praebere.
запáјати, зàпâјâм, v. impf. tränken, potum praebeo: Те *запаја* рањене јунаке —
запалàнгати, гâм, v. pf. verriegeln, obsero: Ал' су врата од челика љута;| Затворена и *запалангата* —
запáлити, зàпâлîм, v. pf. 1) anzünden, incendo: запалио лулу, те пуши. [vide ужећи]. — 2) запалио из пушке, из топа, abfeuern, incendo. — 3) запалио пјешице (чак) у —, wohin eilen, petere coepit celeri gradu. [cf. припалити 2, узаждити].
[**заналити се**, v. r. pf. v. запалити; cf. уждити се.]
запаљúвање, n. das Anzünden, Sengen, incensio. [cf. нажизање].
запаљивати, пâљујêм, v. impf. anzünden, incendo. [cf. нажизати].
зàпâмтити, тîм, v. pf. gedenken, im Gedächtniß haben, memini.
запàнути, зàпанêм, vide **запахнути**.
зàпаприти, рîм, v. pf. pfeffern (mit indianiſchem Pfeffer), condio capsico annuo Linn.
зáпара, f. 1) die Schwüle, tempestas fervida [vide припека]. — 2) нашао се у запари, Verlegenheit, angustiae.
запарáвање, n. das Reinigen mittelſt heißen Waſſers, purgatio ope aquae fervidae.
запарáвати, пàрâвâм, v. pf. н. п. буре, mit heißem Waſſer reinigen, purgo aqua fervida.
запáрати, зàпârâм, v. pf. почети парати (н. п. ножем по чему), aufritzen, strio, rimam facio.
зàпарити, рîм, v. pf. н. п. буре, т. ј. налити ућ врућe воде па га затиснути, да вода

извуче ако у њему има какав рђав воњ, mit heißem Wasser reinigen, purgo aqua fervida.

за̀пасати, пашêм, v. pf. in Haufen ziehen, agmine incedo: запасале козе преко стране; запасала војска око села, umzingeln, circumdo.

за̀пасти [западнути], паднêм, v. pf. 1) fallen hinter oder in etwas, cado. — 2) н. п. у тамницу, gerathen (in Gefangenschaft), cado. — 3) запао снијег до кољена, ist in Menge gefallen. — 4) коме што, anfallen, zu Theil werden, obtingo: *запало* му да чини што хоће; *Запало* Циганину царство, па објесио свога оца; Што ће мени момче Биограче,| Кад ми може *запаст'* Сарајевче — *Запало* ти у вијеку твоме| Да обираш три Српске војводе —

за̀патак, тка, m. das Erworbene (an Vieh), acquisitum.

за̀патити, тӣм, v. pf. што, н. п. свиња, коза, оваца, kommen zu etwas, aufbringen, acquiro, comparo. cf. [заврћи 2,] заметнути 4.

за̀паћâње, n. das Aufbringen, Erwerben, comparatio, acquisitio.

за̀паћати, ћâм, v. impf. aufbringen, erwerben, comparo, acquiro. cf. заметати [4].

за̏паха, f. (у Рисну) кад чељаде пожути у образу па се мисли да га је *запахнула* змија или жаба губавица или псето, der Anhauch, afflatus.

за̀пахати, хâм, v. pf. vide запахнути.

запахи́вање [запаивање], n. das Andampfen, advaporatio.

запахи́вати, па̀хујêм, [запаивати] v. impf. andampfen, advaporo.

запа̀хнути, за̀пахнêм, [запанути] v. pf. anblasen, anhauchen, adflo. [cf. запахати].

запа̀шити, шӣм, v. pf. zum паша machen, creo *τὸν* паша: Ћах на Босну тебе *запашити*,| А да купиш по раји араче — Онђе ћемо њега *запашити* —

запа́шњача, f. (у Далм.) vide пашњача.

запе́вâља, f. (у Сријему) Klageweib, praefica. cf. [vide] нарикача.

запе́вâње, n. (ист.) vide запијевање.

1. **запе́вати,** за̀пêвâм, (ист.) vide запијевати.

2. **за̀певати,** за̀певâм, (ист.) vide запјевати.

1. **за́певка,** f. (ист.) vide запјевка.

2. **за̀пêвка,** f. (ист.) vide запијевка.

за̀пенити, нӣм, (ист.) vide запјенити.

запену́шити, пѐнӯшӣм, (ист.) vide запјенушити.

за́перак, за́пêрка, m. н. п. у кукуруза, у дувана, der Geiz, stolo.

за̀пêти, за̏пнêм, v. pf. 1) anspannen, intendo, н. п. пушку, стријелу, гвожђа, пругло. [cf. заратити 2, зачевиљити 1]. — 2) за што, stecken bleiben, impedior, offendo [vide закучити 1]: запео својим колима за туђа. — 3) hoffärtig werden, elatus fio. cf. [vide] понијети се [1]. — 4) запети плуг у земљу, кад хоће да се оре.

запетља́вâње, n. das Zuflechten, Zuknöpfen, conclusio per nexum.

запетља́вати, пѐтљâвâм, v. impf. zuknüpfen, claudo.

запѐтљати, љâм, v. pf. zuknüpfen, claudo per nexum.

за̀петница, f. (у Ц. г.) стражњи крај од опанка, der hintere Theil des опанак, pars posterior *τοῦ* опанак.

за̀пећак, ћка, m. die Helle, spatium inter fornacem et parietem.

занѐћи се, пѐчêм се, v. [г.] pf. 1) запекла се душа у њему, каже се кад ко дуго живи, па се мисли као да душа из њега већ не може да изиђе. — 2) запекао се човјек, кад за дуго не може на поље да изиде.

запѐчатити, тӣм, v. pf. versiegeln, obsigno. [cf. забулати, мурлеисати].

запечаћа́вâње, n. das Versiegeln, obsignatio.

запечаћа́вати, ча̀ћâвâм, v. impf. versiegeln, obsigno.

запи́вâње, n. (зап.) vide запијевање.

1. **запи́вати,** за̀пӣвâм, (зап.) vide запијевати.

2. **за̀пивати,** за̀пивâм, (зап.) vide запјевати.

1. **за́пивка,** f. (зап.) vide запјевка.

2. **за̀пӣвка,** f. (зап.) vide запијевка.

запијѐвâње, n. (јуж.) das Anheben des Klaggesangs, naenia. [cf. бугарење 2].

запијѐвати, за̀пијевâм, v. impf. (јуж.) den Klaggesang anheben, naeniam dico. [cf. бугарити 2].

за̀пијевка, f. (јуж.) der Klaggesang, naenia. [cf. запјевка].

за̀пињâње, n. 1) das Anspannen, intensio. — 2) das Steckenbleiben an einem Hinderniß, impeditio. — 3) das Hochfahren, superbia.

за̀пињати, њêм, v. impf. 1) н. п. стријелу, пушку, spannen, intendo. — 2) за што, stecken bleiben, impedior. — 3) hoffärtig werden, efferor.

запи̏њâч, запиња́ча, m. (у Сињу) vide запињача.

запи̏њача, f. дрво (као штапић), што жене запињу вратило (код разбоја), ein Sperrstab, Hemmstab, Hemmholz (z. B. beim Weberstuhl), retinaculum. cf. запињач.

1. **за̀пирâње,** n. das Zusperren, occlusio.

2. **запи́рâње,** n. das Auswaschen, Abwaschen, ablutio.

1. **за̀пирати,** рêм, v. impf. versperren, occludo.

2. **запи́рати,** за̀пӣрâм, v. impf. н. п. дијете, abwaschen, abluo.

за́пис, m. 1) ein Talisman, carmen (signum) magicum. cf. хамајлија [(амајлија), тилисум]. Записе од различнијех болести, а и од другијех зала, записују гдјешто и наши људи, али највише Турске хоџе. Гдјекојим се записима кади, али их се највише носи уза се као хамајлија; а гдјекоји се и једу, н. п. од бијесна псетета запише се запис на горњој кори од куповнога хљеба (сомуна) па се она кора осијече и да болеснику те

једе, а хљеб остане ономе који је записивао. — 2) (у Шум.) у дрвету изрезан крст. Кад се носе крста, обиђе се трипут око оног дрвета (*записа*) и (*под записом*) поп чита молитве, по том се крст понови ножем, па се од свијеће откине мало воска, те се од њега начини крстић и прилијепи у онај поновљени крст. На чијој је земљи крст, онај донесе вина и меса те почасти крстоноше. На коме је дрвету овакі крст, с онога род не смије се млатити нити нањ пети, јер вели да је грјехота.

запи́сати, за̀пи̏шēм, v. pf. 1) aufſchreiben, consigno. — 2) н. п. од грознице, од главе, од бјесноће и т. д., einen Talisman ſchreiben, exaro carmen magicum.

запи́сати се, за̀пи̏шēм се, v. r. pf. ſich aufſchreiben laſſen, z. B. zum Militär, do nomen.

записи́вање, n. 1) das Aufſchreiben, consignatio. — 2) das Aufſchreiben von Talismanen, conscriptio schedulae magicae.

записи́вати, пѝсујēм, v. impf. 1) aufſchreiben, consigno. — 2) н. п. од грознице, од главе, einen Talisman ſchreiben, scribo schedam magicam.

записи́вати се, пѝсујēм се, v. r. impf. ſich einſchreiben laſſen, do nomen.

запи́тати, за̀пи̏тāм, v. pf. 1) anfragen, interrogo, quaero. — 2) (по југоз. кр.) [vide] заискати, verlangen, peto, quaero: Што *запита* силни Ахмет паша| То му царе драге воље даје — Пак *запита* пива и јестива —

запити́вање, n. 1) die Anfrage, interrogatio. — 2) das Verlangen, petitio.

запити́вати, пѝтујēм, v. impf. 1) anfragen, interrogo, quaero. — 2) verlangen, peto, quaero.

за̀пити се, за̀пијēм се, v. r. pf. ſich verlieren zum Trinken, abeo bibitum.

запитки́вање, n. dim. v. запитивање.

запитки́вати, пѝткујēм, v. impf. dim. v. запитивати: Плачући га *запиткује* мајка —

запишта́вање, n. das Hineinpiſſen, imminctio.

запишта́вати, пѝшта̀вам, v. impf. hineinpiſſen, immingo.

запи̏шати, шā̀м, v. pf. hineinpiſſen, immingo.

запи̏штати, тā̀м, v. pf. 1) н. п. запишта пиле, zu pipen anfangen, pipio: Загракташе црни гавранови,| *Запишташе* сиви соколови — 2) jammervoll aufſchreien, querulus exclamo: А *запишта* љуба Драгињина —

за̀пјевати, вā̀м, v. pf. (јуж.) anfangen zu ſingen, coepi canere. [cf. запојати].

за̀пјевка, f. (јуж.) die Todtenklage, naenia. cf. запијевка.

за̀пјенити, нī̀м, } v. pf. (јуж.) ſchäumen,
запјену̏шити, пјѐну̏шīм, } spumo.

запла́вети, (ист.)} вī̀м, vide заплављети.
запла́вити, (зап.)}

за̀плавити, вī̀м, v. pf. austreten, überſchwemmen, inundo.

запла́вјети, (југоз.)} вī̀м, v. pf. blau werden, li-
запла́вљети, (јуж.)} vesco.

заплављи́вање, n. das Blauwerden, livor incipiens.

заплављи́вати, пла̀вљујēм, v. impf. blau werden, livesco (z. B. Trauben, Pflaumen).

за̀плакати, плачēм, v. pf. aufweinen, coepi plorare.

запла̀мтети се, (ист.)
запла̀мтити се, (зап.)
запла̀нтјети се, (југоз.)
запла̀мћети се, (јуж.) } пла̀мтīм се, v. r. pf. aufflammen, exardesco.

за̀плашити, шī̀м, v. pf. erſchrecken, conterreo: Мушкет виче а кобила риче,| Пустога му коња *заплашише*,| Он побјеже пољем зеленијем —

запле́ати, за̀плēā̀м, vide **заплехати**.

запле́нити, за̀плēнī̀м, (ист.) vide заплијенити.

заплѐсти, плѐтēм, v. pf. zuflechten, replecto.

заплѐсти се, плѐтēм се, v. r. pf. ſich verwickeln, impedior: *Заплео се* као пиле у кучине.

за̀плетање, n. 1) das Zuflechten, plexio. — 2) das Verwickeln, impeditio.

за̀плетати, плећēм, v. impf. 1) zuflechten, plecto. — 2) заплеће језиком, ſtottern, haesito lingua.

за̀плетати се, плећēм се, v. r. impf. ſich verwickeln, impedior.

за́плеће, n. (у Ц. г.) der Rückhalt, Beiſtand, subsidium: Јако браство брзо *заплеће*.

запле́хати, за̀плēхā̀м, [заплеати] [ист.] vide запљехати.

за̀пливати, вā̀м, v. pf. hineinſchwimmen, insilio in aquam.

заплијѐнити, за̀плијенī̀м, v. pf. (јуж.) zuſammenplündern, populando congero. [cf. запљачкати, упљачкати].

заплѝнити, за̀плīнī̀м, (зап.) vide заплијенити.

за̀пљачкати, кā̀м, vide заплијенити.

запље́ати, за̀пљēā̀м, vide **запљехати**.

за̀пљескати, за̀пљескā̀м (за̀пљештēм, за̀пљештѐм), v. pf. рукама, aufklatſchen, applaudo.

запље́хати, за̀пљēхā̀м, [запљеати] v. pf. (јуж.) hineinſchlagen, immitto.

запљу́вање, n. das Hineinſpeien, insputio.

1. **запљу́вати**, за̀пљу̏вā̀м, v. impf. hineinſpucken, insputo.

2. **за̀пљувати**, за̀пљујēм, v. pf. hineinſpucken, inspuo.

за̀пљунути, нēм, v. pf. hineinſpucken, inspuo: запљуни ме, т. ј. попљуј ме, н. п. ако то није истина.

запљуски́вање, n. das Hineinſpritzen, inspersio.

запљуски́вати, пљу̏скујēм, v. impf. hineinſpritzen, inspergo: запљускује вода у лађу, н. п. кад је лађа препуна, а душе вјетар.

за̀пљуснути, нēм, v. pf. hineinſpritzen, inspergo.

за̀повēд, f. (ист.) vide заповијед.

заповѐда̀ње, n. (ист.) vide заповиједање.

заповѐдати, по̀вēдā̀м, (ист.) vide заповиједати.

заповѐдити, дī̀м, (ист.) vide заповиједити.

заповѐдни́к, ведни́ка, m. (ист.) vide заповиједник.

заповѐдница, f. (ист.) vide заповједница.
за̏повêст, f. (ист.) vide заповијест.
за̏пови̑д, f. (зап.) vide заповијед.
запови́дâње, n. (зап.) vide заповиједање.
запови́дати, пòви̑дâм, (зап.) vide заповиједати.
запòвидити, ди̑м, (зап.) vide заповједити.
запови̑дни̑к, видни́ка, m. (зап.) vide заповједник.
запови̑дница, f. (зап.) vide заповједница.
запòвиђети, запòвједи̑м, v. pf. (јуж.) vide заповједити.
за̏повијед, f. vide заповијест: Ако буде царска *заповијед* —
заповијѐдâње, n. (јуж.) das Befehlen, jussus.
заповијѐдати, запòвиједâм, v. impf. (јуж.) befehlen, jubeo. [cf. господарити].
за̏повијест, f. (loc. заповијѐсти) (јуж.) der Befehl, jussus. cf. заповијед.
за̏пови̑ст, f. (зап.) vide заповијест.
запòвједити, ди̑м, (јуж.) befehlen, jubeo. [cf. заповиђети].
заповјѐдни̑к, вједни́ка, m. (јуж.) der zu befehlen hat, der Befehlshaber, cujus est imperium.
заповјѐдница, f. (јуж.) die zu befehlen hat, domina.
заповр̏нути, пòвр̂нêм, v. pf. immer wieder zurückkommen auf etwas, repeto.
запòденути се, нê се, } (ист.) vide за-
запòдести се, дедê (денê) се, } подјести се.
заподијѐвати, *запòдијевâм, v. impf.* [v. заподјести, cf. заподирати].
запòдинути се, нê се, vide заподисти се.
запòдирâње [n. verbal. v. заподирати].
запòдирати, *рêм, v. impf.* [vide заподијевати].
запòдисти се, дидê (динê) се, [заподинути се] (зап.) vide заподјести се.
запòдјенути, [заподјенем, vide **заподјести**].
запòдјенути се, нê се, vide **заподјести се.**
запòдјести [заподјенути], *запòдјенêм, v. pf.* [(југоз.) hervorrufen, excito; cf. заподријети].
запòдјести се, дједê (дјенê) се, [заподјенути се] [југоз.] v. r. pf. sich erheben, entstehen, exorior, cf. заподјенути се: Док се прамен *запођеде* таме —
запòдријети, *за̀подрêм, (за̀подр̏о, за̀подр̂ла) v. pf.* [(јуж.) vide заподјести].
запòђенути се, нê се, } (јуж.) vide за-
запòђести се, ђедê (ђенê) се, } подјести се.
запожа́рити, пòжâри̑м, v. pf. abbrennen (z. B. den Wald), ignem immitto (silvae). [cf. пожарити].
запòзнати се, знâм се, v. r. pf. (ст.) erkannt werden, appareo, agnoscor: Док *се* бијел данак *запознаде* —
за́пôј, за́поја, m. der Trank, potio.
запòјати, јêм, v. pf. vide запјевати: И *запоје* тица шеврљуга, У питомој покрај Саве драчи —
запòјити, за̀пoји̑м, v. pf. tränken, potum praebeo: Трипут су ме у цркву водили, И трипут ме вином *запојили* —
запома́гати, помâжêм, v. pf. повикати: помагајте! zu Hilfe! rufen, auxilium imploro.
за́пон, m. die Hoffart, fastidium [vide охолост].
за́понац, за́пôнца, m. (у Ц. г.) vide [спица 1] зубац 2.
за́пôнка, f. vide [спона 1] спонка.
за́пôнци, за́понâцâ, m. pl. Art Hemdärmelverzierung.
за́поњач, пôњча, m. (у Боци) vide пријечњак.
запòпасти, паднêм, v. pf. nicht loslassen mit Geschwätz, non dimitto (non missura cutem nisi plena cruoris hirudo).
запòпити, за̀попи̑м, v. pf. 1) zum Priester weihen (einpopen), consecro sacerdotem. — 2) daher (komisch): einen bei den Haaren kriegen (wie der Bischof den Kandidaten): *запопићу* ја тебе! чувај се да те не *запопи.*
запòпити се, за̀попи̑м се, v. r. pf. sich zum Priester weihen lassen, geweiht werden, consecror sacerdos.
за̏пôрањ, рња, m. (у Дубр.) од гвожђа или од дрвета као клин који виси поред врата у зиду, те се задјене у друго шупље гвожђе које се промоли кад се врата затворе, да се врата не би могла отворити.
за́пост, m. (у Ц. г.) кад се запости, Anfang des Fastens, initium jejunii.
за̏постâт, m. (у Дубр.) der Meier, villicus. [cf. мајурџија].
запòтити, за̀поти̑м, v. pf. (по југоз. кр.) н. п. коња, vide озноjити.
запòтити се, за̀поти̑м се, v. r. pf. (по југоз. кр.) vide ознојити се: Ал' *се* момче игром *запотило* —
започе́так, тка, m. der Anfang, initium [vide почетак]: Ал' да видиш јаду *започетка* —
запòчêти (започе́ти), за̀почнêм, v. pf. beginnen, coepi, incipio. [vide почети].
запòчêти се (започе́ти се), за̀почнêм се, v. r. pf. beginnen, coepi, incipior.
запòчињâње, n. das Beginnen, initium. [cf. 1 зачињање 1].
запòчињати, њêм, v. impf. beginnen, molior. [cf. 1 зачињати 1].
запòчињати се, њêм се, v. r. impf. beginnen, agor.
запра̀гнути, за̀прагнêм, vide **запраћи.**
за̀пражити, жи̑м, v. pf. vide запржити.
за̀пратити, ти̑м, v. pf. verschicken, amando.
за̀праћâње, n. das Verschicken, amandatio.
за̀праћати, ћâм, v. impf. verschicken, amando.
запра̀ћи [запрагнути], за̀прагнêм, v. pf. (у Ц. г.) *запрагла* (или *запрагнула*) стока, т. ј. престала давати млијеко. cf. засушити.
запра́шити, за̀прâши̑м, v. pf. Staub erregen, pulverem excito. [cf. запушити 2].
за̏прашка, f. vide запршка.
запр̏дети, ди̑м, (ист.) vide запрдјети.
запрди́вâње, n. das lästige Dareinfragen, interpellatio molesta.
запрди́вати, пр̀дујêм, v. impf. (scherzhaft) lästige Fragen thun, moleste quaero.

запр́дити, ди̂м, (зап.) vide запрдјети.
за̀прдица, f. läſtige Frage, molesta interrogatio.
запр́дјети, ди̂м, v. pf. (јуж.) [јуros.] (ſcherzhaft) hinterſtecken, hineinſtecken, insero post [cf. припрдјети]: запрдио некаку кустуру за појас.
за̀прдну̂т, а, о, (ſchimpflich) vergeßlich, obliviosus.
запр́ђети, пр́ди̂м, (јуж.) vide запрдјети.
запре́гнути, за̀прêгнêм, vide **запрећи.**
запре́гнути се, за̀прêгнêм се, vide **запрећи се.**
запре́да̂ње, n. läſtiges Fordern, petitio. [cf. закидивање].
запре́дати, за̀прêда̂м, v. impf. läſtig fordern, posco: много *запреда.* [cf. закидивати].
запре́за̂ње, n. das Gürten, Schürzen, Aufſchürzen, cinctio, accinctio.
запре́зати, за̀прêжêм, v. impf. gürten, vorſchürzen, praecingo.
за́прека, f. (у Дубр.) das Verbot, interdictum. [vide закрич].
за́прековати, кујêм, v. pf. [impf.?] (у Дубр.) verbieten, interdico. cf. [vide] забранити.
запре́ма̂ње, n. das Einnehmen, occupatio.
запре́мати, за̀прêма̂м, v. impf. einnehmen, occupo. [vide заузимати 2].
запре́мити, за̀прêми̂м, v. pf. н. п. мјесто, einnehmen, occupo. cf. [загаламити, заузети 2,] закрчити.
за́прет, m. mit Aſche bedecktes Feuer, ignis cinere contectus.
запрѐтати, за̀прећêм, v. pf. н. п. ватру, mit Aſche zudecken, contego cinere [cf. попретати, упретати]: запрећи јаје у ватру, нека се испече.
за̀прêти, за̏прêм, за̏пр̈о, (ист.) vide запријети.
запре́тити, за̀прêти̂м, (ист.) vide запријетити.
запре́ћи (cf. запрегнути), за̀прêгнêм, v. pf. н. п. скуте, рукаве, ſchürzen, aufſchürzen, succingo.
запре́ћи се (cf. запрегнути се), за̀прêгнêм се, v. r. pf. ſich aufſchürzen, succingor.
запре́чати, за̀прêча̂м, (ист.) vide запријечати.
запре́чити, за̀прêчи̂м, (ист.) vide запријечити.
за̀прешити, ши̂м, v. pf. (у Боци) eilen, propero. cf. навалити [2].
за̀пржити, жи̂м, v. pf. einbrennen, incoquo farinam. cf. запригати, запражити.
запр́знити, за̀пр̂зни̂м, v. pf. 1) н. п. собу, beſchmutzen, inquino. cf. загојатити, [зацрвољчити,] закртожити. — 2) н. п. у друштву, ſtänkern, jurgium excito.
за̀пригати, га̂м, v. pf. (у Дубр.) vide запржити.
за̀пријети, за̏прêм, (за̏пр̈о, за̏пр̂ла, ло), v. pf. (јуж.) 1) zuſperren, claudo. — 2) ſtecken bleiben, adhaereo: запр̈о, н. п. кад ко сустане на путу, па не може да иде даље.
запријѐтити, за̀пријети̂м, v. pf. (јуж.) mit Drohung verbieten, interdico. [cf. закричати].
запријѐчати, за̀пријеча̂м, v. pf. (јуж.) н. п. опанак, verflechten, transverso flecto.
запријѐчити, за̀пријечи̂м, v. pf. (јуж.) 1) verriegeln, pessulum obdo. — 2) (у Боци) [vide] забранити, verbieten, interdico.
запри́личити, чи̂м, v. pf. постати прилика, н. п. заприличило је, да ће тако бити, den Anſchein nehmen, speciem induo, videor.
за̀при̂ти, за̏прêм, за̏пр̈о, (зап.) vide запријети.
запри́тити, за̀при̂ти̂м, (зап.) vide запријетити.
запри́чати, за̀при̂ча̂м, (зап.) vide запријечати.
запри́чити, за̀при̂чи̂м, (зап.) vide запријечити.
запркѐњати се, ња̂м се, v. r. pf. као потрчати на кога, загнати се, losſtürzen, se immittere.
запр̀њати се, ња̂м се, } v. r. pf. (у Ц. г.)
запрњи̂цати се, ца̂м се, } in Wuth gerathen (z. B. von einem Mauleſel), furore incendi.
запро̀сити, за̀проси̂м, v. pf. т. ј. дјевојку, freien, werben um ein Mädchen, peto, ambio, procor puellam: *Запросио* лијепу ђевојку —
запро́тити, за̀прôти̂м, v. pf. zum прота machen, consecro protopresbyterum. [cf. запротопопити].
запро́тити се, за̀прôти̂м се, v. r. pf. zum прота ſich weihen laſſen, geweihet werden, consecror protopresbyter. [cf. запротопопити се].
запро̀топопити, пи̂м, v. pf. vide запротити.
запро̀топопити се, пи̂м се, vide запротити се.
запр́чити, за̀пр̂чи̂м, v. pf. како је запрчио нос, ſich aufblaſen, sufflare se.
За́пруђе, n. село код Дрине (под Лозницом), gleichſam Dünkirchen.
за̏пршка, f. die Einbrenne (?), quod incoquitur cibo (farina et butyrum). cf. [потириг,] запрашка.
запси́ва̂ње, n. das ſchimpfliche Reden, praefatio obscoena.
запси́вати, за̀пси̂ва̂м, v. impf. ſchimpflich reden, obscoena praefari.
запсо̀вати, за̀псујêм, v. pf. ſchimpflich reden, obscoena praefari.
за̏пт,* m. die Zucht, disciplina.
запти́ва̂ње, n. vide запушавање.
запти́вати, за̀пти̂ва̂м, vide запушавати.
запти̂ва̂ч, заптива́ча, m. vide запушач.
1. **за̀птити,** за̏птијêм, v. pf. (part. pass. запти̂вен) vide затиснути, запушити.
2. **за̏птити,** ти̂м, v. [im]pf. in Zucht halten, coërceo: Кад ја *заптих* све моје војводе —
запу́вати, за̀пу̂ва̂м (за̀пу̂шêм), vide **запухати.**
запу́пати, за̀пу̂па̂м, v. pf. пупавац *запу́па,* т. ј. стаде пјевати својијем гласом, ſchreien (von Wiedehopf), clamat upupa: На здравље *запупао* снашици у воденици (у приповијеци).
запу́рити се, за̀пу̂ри̂м се, v. pf. vide зацрвењети се.
за́пус: И то Влаше *запус* учинило —
запу̀стити, за̀пусти̂м, [запуштити] v. pf. verlaſſen, verwahrloſen, desero, negligo. [cf. забаталити, баталити].
запу̀стити се, за̀пусти̂м се, v. r. pf. ſich verwahrloſen, negligo me.
1. **запу́тити,** за̀пу̂ти̂м, v. pf. (у Дубр.) den Weg einſchlagen, viam ingredi: ако Бог да си запутио? Оклен тако јеси *запутио?*

2. **за̀путити**, тӣм, v. pf. (у Дубр.) vide [замрсити] спутити.
запу́хати, за̀пу̂шêм, [запувати] v. pf. (у Дубр.) blasen, sufflo: вјетар запуха; Запишташе сиви соколови,| *Запухаше* из перчина гује —
за̀пуцати, ца̂м, v. pf. knallen, fragorem do: Теке двије пушке издушише| Докле двије друге *запуцаше* —
за̀пучак, чка, m. der Theil des Kleides wo es zugeknüpft wird, ligamen: На *запучак* ђе гаће запуча —
запу́ча̂ње, n. das Zuknüpfen, colligatio.
запу́чати, за̀пу̂ча̂м, v. impf. zuknüpfen, colligo: На запучак ђе гаће *запуча* —
за̀пучити, чӣм, v. pf. (у Црној гори и онуда по приморју) zuknüpfen, colligo, cf. закопчати [заковчати], спучити [1]: Звијездама *запучена* — Низ прси је токе *запучио* — Па се сагну, ђердан дофатила,| Под грло га млада *запучила* —
запуша́ва̂ње, n. das Verstopfen, obturatio. [cf. заптивање].
запуша́вати, пу̀ша̂ва̂м, v. impf. verstopfen, obturo. [cf. заптивати].
запу̀ша̂ч, запуша́ча, m. der Stöpsel, obturaculum. [cf. заптивач, затисак, зачепак].
за̀пушити, шӣм, v. pf. 1) зачепити, verstopfen, obturo. [vide затиснути]. — 2) [vide] запрашити, Staub erregen, excito pulverem. — 3) vide задимити.
запу́шта̂ње, n. das Verwahrlosen, desertio.
запу́штати, за̀пу̂шта̂м, v. impf. verwahrlosen, desero, negligo.
запу̀штити, за̀пуштӣм, vide **запустити**.
за̀пчија,* m. der Zuchthalter, qui disciplinam severe regit.
за̂р, 1) eine Partikel, um zu fragen: etwa, nonne? an? num? ne? *зар* ти не знаш? *зар* ће и он доћи? *зар* има? — 2) etwa, vielleicht, ni falor, ut puto: доћи ће *зар* и он; има *зар*.
за̏раванак, за̏рава̂нка, } m. kleiner ebner Platz im
за̏равањак, ва̂њка, } Gebirge, locus planus in monte, cf. затаванак: Један лијеп, царе, *заравањак* —
За̏рава̂ње, n.: Туна има село *Заравање* —
за̏ра̂ди (за ради), um — willen, ob, propter, per [vide ради]: заради Бога.
зара́дити, за̀ра̂дӣм, v. pf. verdienen (durch Arbeit), promereo. [cf. замучити 2, измучити 2].
за̀радовати [зарајдовати] **се**, дујêм се, v. r. pf. vide обрадовати се.
зарађи́ва̂ње, n. das Verdienen, quaestus. [cf. измучање].
зарађи́вати, ра̀ђујêм, v. impf. verdienen, quaestu lucror. [cf. замучати, измучати, мучити 3].
за̀рајдовати се, дујêм се, v. r. pf. (у Дубр.) vide **зарадовати се**.
за̀рана (за рана), früh, zeitlich, mature: *Зарана* нам снаху доведите —
за̀ранак, за̀ра̂нка, m. vide заранци: У *заранку* сигура вечеру —
зара́нити, за̀ра̂нӣм, vide **захранити**.
зара́нити се, за̀ра̂нӣм се, vide **захранити се**.
за̀ра̂нци, за̀рана̂ка̂, m. pl. die Zeit vor der Abenddämmerung, tempus ante crepusculum [cf. заранак, повраци]: дошао око *заранака*.
зарањи́ва̂ње, n. vide **захрањивање**.
зарањи́вати, ра̀њујêм, vide **захрањивати**.
зарањи́вати се, ра̀њујêм се, vide **захрањивати се**.
за̀ра̂р,* зара́ра, m. vide штета: продао сам на *зарар*.
зарари́ва̂ње, n. vide губљење 1.
зарари́вати, ра̀рујêм, v. impf. vide губити 1.
зара́рити, за̀ра̂рӣм, v. pf. штетовати на каквој трговини, verlieren, Schaden haben (im Handel), damnum facio. cf. [vide] изгубити [1].
зара́ста̂ње, n. das Verwachsen, exolitio.
зара́стати, за̀ра̂ста̂м, v. impf. verwachsen, exolesco. [cf. замиривати се, замлађивати се].
зара́сти, ра́стêм, v. pf. verwachsen, exolesco: *зарасло* жито у траву; *зарастао* пут; *зарасло* село у шуму; — *зарасла* рана [vide замладити се].
за̀ратити, тӣм, v. pf. 1) den Krieg anfangen, bellum inchoare. — 2) (у Ц. г.) (ст.) пушку, anspannen, intendo, cf. [vide] запети [1]: Пред очима пушку *заратио* —
за̏ра̂шта, warum, cur [vide зашто 1]: Сјевер гору обломи.| А *зарашта* обломи?| Зарад' ваши дјевојак' —
зар̀ђати, ђа̂м, v. pf. verrosten, rubigine inducor.
заре́дити, за̀рêдӣм, v. pf. nach der Reihe gehen, ex ordine progredior: *заредила* болест по селу; *заредио* од куће до куће; Пак *зареди* Арапове слуге —
заређи́ва̂ње, n. das Gehen nach der Reihe, progressio ex ordine.
заређи́вати, рѐђујêм, v. impf. nach der Reihe gehen, ex ordine progredior, grassor.
заре́жати, жӣм, v. pf. die Zähne fletschend murren (vom Hunde), murmuro, ringor.
за́рез, m. н. п. у обруча, der Einschnitt, incisura. [cf. зарезотина].
за̀резати, режêм, v. pf. 1) einen Einschnitt machen, incido [cf. урезати 1]: зарезати у рабош. — 2) перо, schneiden.
зарези́ва̂ње, n. das Einschneiden, incisio.
зарези́вати, рѐзујêм, v. impf. einschneiden, incido.
зарѐзотина, f. der Einschnitt, incisura [vide зарез].
заремѐтли, у загонеци, cf. зовути-бати.
зарѐћи се, рѐчêм се, v. r. pf. 1) etwas verreden, serio nego: *зарекао се* да не пије вина. — 2) sich verreden, erro, labor in loquendo.
за̀р̈зати, за̀р̈жêм, v. pf. aufwiehern, hinnitum edo.
за̀ридати, да̂м, v. pf. anfangen zu wehklagen, exululo.
За́рија, m. Zacharias, Zacharias.
зари́кати, за̀рӣчêм, v. pf. aufbrüllen, mugitum edo: зарикаше краве.
зари́љати, ља̂м, v. pf. (у Паштр.) vide зарити.

зàринути, нêм, v. pf. (у Ц. г.) н. п. јаму, verſchütten, obruo. cf. зарити.

зàрити, зàријêм, v. pf. [cf. зарињати, заринути, заровити] 1) wühlend zudecken, ruendo obtego. — 2) zerwühlen, ruendo corrumpo.

зарѝцање, n. das Verreden, lapsus in loquendo, seria negatio.

зарѝцати се, зàрѝчēм се, v. r. impf. 1) verreden, serio nego. — 2) ſich verreden, labor in loquendo.

зарѝкати, зàрчēм, v. pf. anfangen zu ſchnarchen, incipio stertere.

Зàро, m. hyp. v. Зарија.

зарòбити, зàробѝм, v. pf. zum Sklaven machen, capio.

зарòбити се, зàробѝм се, v. r. pf. in Gefangenſchaft gerathen, capior [cf. осужањити се]: није се удала већ *се заробила* (каже се за дјевојку која се зло уда).

зарòвити, зàровѝм, v. pf. vide зарити.

зарòдити се, зàродѝм се, v. r. pf. Kinder bekommen, liberos nanciscor: кад се жена *зароди* онда је мужу теже пустити је.

зарóжити, зàрбжѝм, *v. pf. (у Сријему): метнуо сам лозу у растило да зарожи, па ћу на прољеће почестити.*

зарòзати, зàрòзāм, v. pf. n. п. тијесне раће, рукаве, hinaufrollen, succingo.

зàрок, m. (у Ц. г.) vide опклада.

зарòктати, зàрокћēм, v. pf. zu grunzen beginnen, grunnitum edo: зарокташе свиње.

зарòнити, зàронѝм, [занорити] v. pf. 1) n. п. у воду, untertauchen, mergor. [cf. загњурити се, уњловити]. — 2) кога, überſchütten, verſchaffen, vergraben, obruo: Сине Гајо, брег се одронио!| Мајко моја, тебе *зарони*о! —

зарòсити се, зàросѝм се, v. r. pf. (у Дубр.) н. п. прозори, кад од зиме избије *роса* изнутра, mit Thau überzogen werden, roscidum fieri.

зàрубаст, a, o, flach, aequatus.

зарýбити, зàрýбѝм, v. pf. zuflächen (з. В. дaš obere Ende eineš Stabeš), aequo.

зарубљѝвање, n. das Zuflächen. aequatio.

зарубљѝвати, рýбљујēм, v. impf. zuflächen, aequo.

зàрудак, зàрутка, m. der Anfang der Reife (з. В. der Röthe), rubescentia (?).

зарýдети, (ист.) **зарýдити,** (зап.) **зарýдjети,** (јуроз.) **зарýђети,** (јуж.) } зарýдѝм, v. pf. erröthen, der Zeitung nahe kommen, rubesco, ad maturitatem accedo, maturesco.

заруђѝвање, n. das Erröthen, Reifwerden, rubedo accedens ad maturitatem.

заруђѝвати, рýђујēм, v. impf. erröthen, der Reife nahen, rubesco, maturesco.

зàрукàвље, n. die Stickerei am Aermel, manicae ornatus: Сеја брату *зарукавље* везе —

зарýкати, зàрýчēм, v. pf. erbrüllen, mugitum edo.

зарумènити се, нѝм се, v. r. pf. roth werden, erubesco.

зарýрет,* unentbehrlich, summe necessarius.

зàручан, чна, чно, n. п. заручне му руке, кад држи што у рукама, eingenommen. occupatus.

заручѝвање, n. 1) das Verwenden (Anfüllen), applicatio. — 2) das Verloben, sponsio.

заручивати, рýчујēм, v. impf. 1) verwenden (anfüllen), applico. — 2) verloben, spondeo.

зарýчити, зàрýчѝм, v. pf. 1) verwenden (anfüllen), applico, impleo (з. В. буре, врећу, торбу, лонац). — 2) (у Боци) дјевојку, т. ј. даривати, ſich mit Einer verloben, despondere sibi: Зано скида бурме позлаћене,| И *заручи* љепоту ђевојку — Од како сам тебе *заручио,*| Свака ми је добра срећа била — 3) кћер своју, verloben, spondeo: Марина се узбрижила мајка,| Е је скоро Мару *заручила* —

зàручник, m. der Verlobte, sponsus, desponsatus [cf. вјереник]: Ил' ђевојка свога *заручника* —

зàручница, f. die Verlobte, sponsa, desponsata. [cf. вјереница, јауклија].

зàрф* [залф], m. Art kleine Taſſe, зарф је као мала чашица од сребра или од мједи, а у некога може бити и од злата, у коју се мећу филџани кад се кафа пије (да не би врућина сметала филџан држати). У Турској се по варошима и прстен крије (кад се игра) под зарфове и под филџане: Според њега млада Мара| И с њоме су два ђевера,| С ђеверима на *зарф* игра,| Пануо јој *зарф* у њедра —

Зàсавица, f. вода у Мачви која тече из потока Батра а заљева каштo и из Саве више Равња на мјесту које се зове Зàтрка. Засавица се код Равња (више Митровице) врло прикучује Сави, пак се ондај опет од ње удаљује и према Митровици у њу утјече. На Равњу је између Саве и Засавице за времена Карађорђијева 1813 године био шанац.

засáдити, зàсāдѝм, v. pf. 1) n. п. њиву чиме, bepflanzen, consero. — 2) што по њиви, einſetzen, deplanto.

засађѝвање, n. 1) das Bepflanzen, consitio. — 2) das Einſetzen, plantatio.

засађивати, сàђујēм, v. impf. 1) bepflanzen, consero. — 2) einſetzen, deplanto: Млада Мара рано подранила| У бостању да сади цвијеће,| Како које цв'јеће *засађује*| Тако њега млада намјењује —

зàсалити, лѝм, v. pf. [ſett werden, pinguesco:] Овако ти *засалили* волови! (кад полазник честита).

засведòчити, свèдочѝм, (ист.) vide засвједочити.

засвéтлити, лѝм, v. pf. (ист.) vide засвијетлити.

засвéтлити се, лѝм се, (ист.) vide засвијетлити се.

засвидòчити, свѝдочѝм, (зап.) vide засвједочити.

засвијѐтлити, лѝм, v. pf. [јуж.] beleuchten, lumen

admoveo. Кажу да лисица кад дође под сједало кокошиње одоздо *засвијетли очима* те кокоши одозго попадају и она их похвата.

засвијѐтлити се, лӣм се, v. r. pf. [јуж.] erglänzen, effulgeo. cf. [vide] засијати се.

засви́рати, зàсвӣрâм, vide засвирјети.

засви́рети, (ист.) **засви́рити**, (зап.) **засви́рјети**, (јуж.) свӣрӣм, v. pf. anfangen zu pfeifen (auf der Pfeife, Dudelsack), incipio canere (fistula, utriculo). [cf. засвирати].

засви́тлити, лӣм, (зап.) vide засвијетлити.

засви́тлити се, лӣм се, (зап.) vide засвијетлити се.

засвједо́чити, свјѐдочӣм, v. pf. (јуж.) bezeugen, testor. cf. [vide] посвједочити.

засвр́бети, (ист.) **засвр́бити**, (зап.) **засвр́бјети**, (југоз.) **засвр́бљети**, (јуж.) засвр́бӣм, v. pf. jucken, prurio.

засе́вати, зàсе̑вам, (ист.) vide засијевати.

зàседа, f. (ист.) vide засједа.

зàседа̑ње, n. (ист.) vide засједање.

зàседати, да̑м, (ист.) vide засједати.

засе́да̑ч, заседа́ча, m. (ист.) vide засједач.

зàседнути, не̑м, vide **засести**.

зàсејати, је̑м, (ист.) vide зàсијати.

зàсека, f. (ист.) vide засјека.

за́селак, за́сеока, m. ein Dorf das zu einem andern gehört. [cf. поселица].

[**засеље**, n. cf. заселак? *види* s. v. озими.]

зàсена, f. (ист.) vide засјена.

за́сенак, за́се̑нка, m. (ист.) vide засјенак.

зàсенац, зàсе̑нца, m. (ист.) vide засјенац.

зàсенити, нӣм, (ист.) vide засјенити.

зàсести, седе̑м (седнѐм), [заседнути] (ист.) vide засјести.

зàсећи, засе́че̑м, (ист.) vide засјећи.

зàсећи се, засе́че̑м се, (ист.) vide засјећи се.

засе́ца̑ње, n. (ист.) vide засијецање.

засе́цати, зàсе̑ца̑м, (ист.) vide засијецати.

засѝвати, зàсӣва̑м, (зап.) vide засијевати.

зàсида, f. (зап.) vide засједа.

зàсида̑ње, n. (зап.) vide засједање.

зàсидати, да̑м, (зап.) vide засједати.

засѝда̑ч, засида́ча, m. (зап.) vide засједач.

зàсиднути, не̑м, (зап.) vide **засести**.

зàсмјати, зàсијѐм, v. pf. (јуж. и зап.) н. п. њиву чим, besäen, consero.

засӣјати се, ја̑м се, v. r. pf. erglänzen, effulgeo, cf. [засвијетлити се,] засјајати се, засјати се: *Засија се* скерлет и кадифа —

засијѐвати, зàсијевам, v. pf. [јуж.] erblitzen, effulgeo: кад засијевају муње.

засијѐца̑ње, n. [јуж.] 1) das Anhauen, accisio. — 2) das Verhauen, τὸ arboribus stratis impedire.

засијѐцати, зàсијецам, v. impf. [јуж.] 1) н. п. дрво, anhauen, accido. — 2) пут, verhauen, arboris stratis impedio.

зàсика, f. (зап.) vide засјека.

зàсмлити, лӣм, v. pf. gewaltig werden, vim nanciscor et potentiam [cf. зачилити]: Рука ми је десна *засилила*, Сабља бритка крви зажељела —

зàсина, f. (зап.) vide засјена.

за́синак, за́сӣнка, m. (зап.) vide засјенак.

зàсинац, зàсӣнца, m. (зап.) vide засјенац.

зàсинити, нӣм, (зап.) vide засјенити.

зàсипа̑ње, n. 1) das Ueberschütten, Verschütten, obrutio. — 2) das Hineinschütten, infusio.

зàсипати, па̑м (пљѐм), v. impf. 1) verschütten, überschütten, obruo. — 2) жито у кош (кад се меље), hineinschütten, infundo. — 3) камењем, steinigen, lapido.

засӣпа̑ч, засипа́ча, m. (у Бачкој) у воденици мјера (од десет ока) којом се жито *засипа* у кош, Getreidemaß, modius quidam.

засӣра̑ње, n. das Beschießen, concacatio.

засӣрати, зàсӣра̑м, v. impf. beschießen, concaco.

зàсирити, рӣм, v. pf. н. п. млијеко, anlaben, das Lab in die Milch schütten, coagulum injicio.

зàсисати, са̑м, v. pf. кад жена на ново затрудни, а још дијете није одбила, онда се каже: *засисало дијете*.

зàсисти, сидѐм (сиднѐм), [засиднути] (зап.) vide засјести.

зàситити, ти̑м, v. pf. 1) кога, sättigen, satio. — 2) satt bekommen, satior, н. п. кад се храни свиња, па засити, и послије мало једе.

зàсићи, засӣчем, (зап.) vide засјећи.

зàсићи се, сӣчем се, (зап.) vide засјећи се.

засӣца̑ње, n. (зап.) vide засијецање.

засӣцати, зàсӣца̑м, (зап.) vide засијецати.

засја́јати се, ја̑м се, **зàсјати се**, сја̑м се, vide засијати се: *Засјаше се* токе на прсима — Од ватре *се* сва црква *засјаја* —

зàсједа, f. (јуж.) 1) der Hinterhalt, insidiae. [cf. бусија, метериз 2, 2 застава]. — 2) (по југоз. кр., које се говори и *зâсједа*) мјесто надпо стола, према горњему челу, особито на свадбама, der Platz unten am Tische, dem Vorsitzer gegenüber, triclinii pars. [vide 1 застава 1]. — 3) (особито у Паштровићима) одређени сватови који сједе у застави. Кад дјевојци дају добру молитву, двије *засједе* држе вео изнад ње. cf. [1] застава [2].

зàсједа̑ње, n. (јуж.) 1) das Lauern, insidiatio. — 2) das Versitzen, mora.

зàсједати, да̑м, v. impf. (јуж.) 1) lauern, insidior. — 2) sich versitzen, sedendo morari.

засједа̑ч, сједа́ча, m. [јуж.] који засједне, н. п. у лову, der im Hinterhalt Liegende, insidiator: кад се хајкачи приближе засједачима.

зàсједнути, не̑м, v. pf. vide **засјести**: У госпоцке столе *засједнула* —

зàсјека, f. (јуж.) der Verhau, arbores stratae pro munimento.

зàсјена, f. (јуж.) das Blendwerk, praestigiae.

за́сјенак, за́сијенка, n. (јуж.) у засијенку, in dem Mondesschatten, in umbra lunari. [cf. засјенац].

зàсјенац, зàсијенца, m. (у Боци) der Schatten, umbra, cf. засјенак: Тражи Васо *засијенца* да се заклони —

зàсјенити, нӣм, v. pf. [јуж.] 1) т. ј. очи, blenden, praestigior. — 2) (у Ц г.) [überſchatten, obumbro, vide осјенити?]: Док Морачу сунце огријало,| Огријало па је *засјенило* —

зàсјести, сједӗм (сједнӗм), [засједнути] v. pf. [јуж.] н. п. за софру, ſich ſetzen, consido: *Засједоше* за софру јунаци — 2) кога, ſetzen, einen Sitz anweiſen, colloco, locum assigno [vide посадити 2]: *Засједе* их за софре господске — 3) засјело сунце, untergehen, occido. [vide сјести 3]. — 4) ſich in Hinterhalt legen, insidior: *засјели* у планини да чекају Турке. — 5) ſich verſitzen, sedendo moror: хајде, шта си *засјео*; нема га, *засјео* негдје. — 6) засјео залогај у грлу, ſtecken bleiben, adhaereo.

зàсјећи, зàсијӗчӗм, v. pf. (јуж.) 1) н. п. дрво, anhauen, accido. — 2) н. п. пут, verhauen, arboribus stratis impedio: људи *засјекли* збјег у планини. cf. засјећи се.

зàсјећи се, зàсијӗчӗм се, v. r. pf. (јуж.) ſich verhauen, muniri arboribus. [cf. засјећи 2]. Уз ратове људи се скупе у планини у велики збјег па се *засијеку* да би се могли бранити.

зàскàкање, n. das Umzingeln, circumventio.

зàскàкати, зàскàчӗм, v. impf. (у Ц. г.) umzingeln, circumvenio.

зàскàкати се, зàскàчӗм се, v. r. pf. aufſpringen, exsilio. [cf. загицати се].

зàскочити, зàскочӣм, v. pf. (у Ц. г.) umzingeln, circumvenio, [vide] опколити, cf. оптећи: *Заскочише* Гуњанске козаре —

зàскробити, зàскробӣм, [зашкробити] v. pf. ſtärken, amylo, corroboro (lintea). cf. уштиркати.

зàслада, f. der Nachtiſch, das Deſſert, mensa secunda, bellaria.

заслàдити, зàслàдӣм, v. pf. 1) verſüßen, reddo dulce, dulcoro. — 2) Nachtiſch halten, mensam secundam habeo: дај млијека или куханијех шљива да *заладимо* мало.

заслађивање, n. das Verſüßen, dulcoratio.

заслађивати, слàђујӗм, v. impf. verſüßen, dulcoro.

зàслањање [заслоњање], n. vide заклањање.

зàслањати [заслоњати], њàм, vide заклањати.

заслèпети, пӣм, (ист.) vide заслијепљети.

заслèпити, зàслѐпӣм, (ист.) vide заслијепити.

заслијèпити, зàслијепӣм, v. pf. (јуж.) коме очи, verblenden, occaeco.

заслијèпјети, (југоз.)| пӣм, v. pf. erblinden, oc-
заслијèпљети, (јуж.) | lis capior (fig.).

зàслинити, нӣм, v. pf. rotzen, muco obducor: шта си *заслинио* (кажу дјетету кад плаче).

заслѝпити, (зап.) 1) зàслѝпӣм, vide заслијепити. — 2) заслѝпӣм, vide заслијепљети.

зàслон, m. 1) vide заклон. — 2) (у Лици) бијела или шарена *пртена* кецеља, што носе кршћанке (а хришћанке носе *вунене* опрегаче).

заслòнити, зàслонӣм, vide заклонити.

зàслоњање, n. vide **заслањање**.

зàслоњати, њàм, vide **заслањати**.

зàслуга, f. (у војв.) das Verdienſt, meritum.

зàслужан, жна, жно, verdienſtvoll, bene meritus.

заслужѝвање, n. das Verdienen, promeritio.

заслужѝвати, слȕжујӗм, v. impf. verdienen, promereor.

заслȕжити, зàслȕжӣм, v. pf. verdienen, promereor.

зàслушати, шàм, v. pf. vide зачути: Ал' из горе говор *заслушаше* —

засмàкање, n. das Würzen, conditio.

засмàкати, зàсмàчӗм, v. impf. würzen (öſterr. vermachen), condio.

засмѐјати се, јӗм се, (ист.) vide засмијати се.

засмѝјати се, јӗм се, v. r. pf. (јуж. и зап.) auflachen, rideo.

засмòлити, зàсмолӣм, v. pf. verpichen, pico.

зàсмочак, чка, m. vide зачина.

засмòчити, зàсмочӣм, v. pf. vide зачинити [1].

зàсмрадити, дӣм, v. pf. anſtänken, foetore impleo.

засмрдѐти, (ист.)
засмрдѝти, (зап.)
засмрдјѐти, (југоз.)
засмрдѣти, (јуж.)
} засмрдӣм, Geſtank von ſich geben, foeteo.

заснòвати, зàснујӗм, v. pf. anlegen, den Bau beginnen, instituo [cf. основати 2]: Кулу гради црни Арапине| Наинканат крајем мора слана,| Колику је кулу *засновао* —

зàсоб, (у Дубр.)| паф einander, continuo, cf.
зàсобице, | [vide] засопце: Који т' коњиц може прелетити| *Засобице* и по два бедема —

зàсòвница, f. (око Ибра) као мала греда што се из дувара превуче преко затворенијех врата (н. п. на градовима), der Thorriegel, portae obex. cf. [привеворница?] мандал.

засòпити се, зàсопӣм се, v. r. pf. vide задухати се.

засòпце, паф einander, continuo: три пут *засопце*. cf. засоб, засобице, [узаманце, узасебице, узасопце].

зàспати, зàспӣм, v. pf. einſchlafen, obdormio. [cf. уснути].

засрàмити, зàсрàмӣм, v. pf. beſchämen, pudefacio, pudorem injicio.

засрàмити се, зàсрàмӣм се, v. r. pf. ſich beſchämen, pudore afficior.

зàсрати, зàсерӗм, v. pf. beſcheißen, concaco.

1. **зàстава**, f. 1) мјесто на дно стола, према горњему челу, der Platz unten am Tiſche, dem Vorſitzer gegenüber, triclinii pars: У *заставу* војводу Милоша — У Срба је по Херцеговини и сад обичај да у заставу (кад је каква част) посаде једнакога с онијем који сједи у горњему челу. cf. засједа [2]. — 2) vide засједа 3. — 3) (у Хрв.) die Fahne, vexillum. cf. [бандијера, стијег,] барјак.

2. **зàстава**, f. (у Ц. г.) који остану као у за-

сједи, те чекају док удорџије мимо њих стоку не догнају, па се онда они бију с поточју, а удорџије тјерају стоку даље, der Hinterhalt, insidiae. [vide засједа 1].

за̀ставе (мале и велике), f. (у нах. Рудн.) вез на чарапама, као вођице, Art Stickerei, pictum quoddam per acum.

за̀ставити, ви̂м, v. pf. (у Боци) verpfänden, oppignero. cf. [vide] заложити 1.

за̀ставља̂ње, n. die Verpfändung, oppigneratio.

за̀стављати, ља̂м, v. impf. (у Боци) verpfänden, oppignero. cf. [vide 1] залагати [1].

за̏ставни̂к, m. (у Хрв.) der Fahnenträger, signifer. cf. барјактар.

за̏ста̂вница, f. крајна даска у кревета (простога).

за̀стаја̂ње, n. das Treffen, Finden, inventio, offensio.

1. **заста̀јати**, застòји̂м, v. pf. vide застајати се.
2. **за̀стајати**, јêм, v. impf. treffen, finden, invenio, offendo.

заста̀јати се, стòји̂м се, v. r. pf. verweilen, commoror [cf. 1 застајати]: Немој ми *се* много *застајати* —

за̀станути, нêм, vide **застати**.

за̀станути се, нêм се, vide **застати се**.

за̀старати се, ра̂м се, vide забринути се.

за̀стати (cf. застанути), станêм, v. pf. treffen, finden, offendo [vide десити]: *застао* га код куће; *застао* га у постељи.

за̀стати [застанути] **се**, станêм се, v. r. pf. sich befinden, sein, sum, existo. [vide десити се 1].

засти́дети, ди̂м, (ист.) vide застидјети.

засти́дети се, ди̂м се, (ист.) vide застидјети се

засти́дити, ди̂м, (зап.) vide застидјети.

засти́дити се, ди̂м се, (зап.) vide застидјети се.

засти́дјети, ди̂м, v. pf. (југоз.) beschämen, pudore afficio. [cf. постидјети].

засти́дјети се, ди̂м се, v. r. pf. (југоз.) sich schämen, pudore afficior [cf. постидјети се, полибити се]: Запали *се* образ од образа А *застиди* јунак од јунака —

засти́ђети, сти́ди̂м, (јуж.) vide застидјети.

засти́ђети се, сти́ди̂м се, (јуж.) vide застидјети се.

за̀стиља̂ње, n. vide заклањање.

за̀стиљати, ља̂м, (у Сријему) vide заклањати.

за̀стирак, за̀сти̂рка, m. vide застирач: Све јоргане јоргована гране;| А *застирке* цвеће каранфиље —

за̀стира̂ње, n. das Bebreiten (des Zimmerbodens mit Teppichen), constratio.

за̀стирати, рêм, v. impf. н. п. собу, bebreiten, consterno.

засти̂ра̂ч, застира́ча, m. das, womit z. B. das Zimmer bebreitet wird, stragulum. [cf. застирак].

за̏сторак, за̏сто̂рка, m. das, womit ein voller Sack oben bebreitet wird, um ihn zumachen zu können, stragulum sacci: Нашла врећа *засторак*.

застра́нити, за̀стра̂ни̂м, v. pf. 1) im Ansteigen nicht gerade aus, sondern nach der Seite gehen, oblique ascendo aut descendo. — 2) fig. abweichen, deflecto, aberro.

застрањи́ва̂ње, n. das Abweichen, deflectio, ascensus aut descensus obliquus.

застрањи́вати, стра̀њујêм, v. impf. [1)] schief bergan oder bergab steigen, descendo vel ascendo oblique. — 2) vom rechten Pfade abweichen, aberro, deflecto.

застре́лити, за̀стрêли̂м, v. pf. (ист.) vide застријелити: Да *застрелиш* орла крстатога —

за̀стрêти, за̏стрêм, (за̏стр̈о, за̏стр̂ла; за̏стр̂т) (ист.) vide застријети.

застријѐлити, за̀стријели̂м, v. pf. (јуж.) 1) vide устријелити. — 2) пустити стријелу, den Pfeil abschießen, sagittam expello arcu.

за̀стријети, за̏стрêм, (за̏стр̈о, за̏стр̂ла; за̏стр̂т) v. pf. (јуж.) bebreiten, consterno: *застријети* врећу да се жито не проспе; Ал' он *застрт* свилом и кадивом —

застри́лити, за̀стри̂ли̂м, (зап.) vide застријејелити.

за̀стри̂ти, за̏стрêм, (за̏стр̈о, за̏стр̂ла; за̏стр̂т) (зап.) vide застријети.

за́струг, m. } од дрвета као чанак са заклопцем, који се унутра заврне, eine hölzerne Schüssel mit Deckel (auf Reisen, für Käse, Kaviar u. dgl.), vas ligneum cum operculo.
за̏струга, f. }

застру́гати, за̀стру̂жêм, v. pf. schaben, rado.

за̀стружити, жи̂м, v. pf. (у Ц. г.) vide затворити [1], н. п. браве у торину, затворивши *стругу*.

засту́дети, (ист.) }
засту́дити, (зап.) } засту́ди̂, v. pf. kühl, kalt werden, frigesco.
засту́дјети, (југоз.) }
засту́ђети, (јуж.) }

засту́па̂ње, n. das im Wege sein, impeditio.

1. **засту́пати**, за̀сту̂па̂м, v. impf. im Wege sein, obsto: уклони се с видјела, не *заступај* ми.
2. **за̀ступати**, па̂м, v. pf. (у Ц. г.) н. п. пушку (т. ј. сабити сукију у њу), laden, impleo. cf. ступа. cf. [vide] засукијати.

засту́пити, за̀сту̂пи̂м, v. pf. in den Weg treten, obsisto: Златни ступци воду *заступили*,| Отуд ловци зеца наћераше,| Зец утече, ловци изгинуше — (ово је народна загонетка, и одгонетљај јој је: кад је Мојсије бјежећи од Фараона прешао преко мора, а Фараон с војском пропао у мору).

за̀сужњити, њи̂м, v. pf. у пјесми мјесто *осужњити се*: Ал' је Марко тешко *засужњио* —

засу́кати, за̀су̂чêм, v. pf. 1) zurückschlagen, zurückschürzen, recingo. — 2) н. п. бркове, drehen, torqueo.

засуки́ва̂ње, n. 1) das Zurückschlagen, recinctio. — 2) das Drehen, contorsio.

засуки́вати, су̀кујêм, v. impf. 1) zurückschlagen, recingo. — 2) н. п. бркове, zudrehen, torqueo.

засуки̂јати, ја̂м, v. pf. н. п. пушку, т. ј. сабити сукију у њу, laden, impleo. cf. [2] за̀ступати.

зàсȗти, зàспēм, (part. pass. зàсȗт) v. pf. 1) verſchütten, überſchütten, obruo. — 2) hineinſchütten, infundo: засуо да меље.

зàсучак, чка, m. der Wickel (z. B. von Teig), glomus.

засуши́вање, n. das Vertrocknen, exsiccatio.

засуши́вати, сȗшујēм, v. impf. vertrocknen, exsiccor. [cf. пресушивати 2].

засȗшити, зàсȗшīм, v. pf. vertrocknen, exaresco; and засушила крава, коза, овца и т. д., т. ј. не даје више млијека. cf. запраћи [(запрагнути), пресушити 2].

зàтаванак, зàтавàнка, m. kleiner ebener Platz im Gebirge, locus planus in monte. cf. [vide] заравнак.

зата́јати, јīм, v. pf. ableugnen, abnego; verheimlichen, reticeo. [cf. утајати 1, потајсати].

затàкнути, зàтакнēм, vide **затаћи**.

затама́нити, тàмàнīм, v. pf. vertilgen, ausrotten, exstirpo. [vide] затрти, cf. ископати.

затама́нити се, тàмàнīм се, v. r. pf. völlig zu Grunde gehen, internecione deleor. [vide затрти се]. cf. дотаманити се.

зата́пање, n. das Zuſchmelzen, obductio, inductio.

зата́пати, зàтàпām (зàтàпљēм), v. impf. von oben zuſchmelzen, obduco cera cet. [cf. заљевати 3].

зàтапкати, кām, v. pf. zutreten, zuſtampfen, conculco.

зàтаћи [затакнути], зàтакнēм, v. pf. 1) n. p. нож за појас, цвијет за капу, hinter —, auf etwas ſtecken, praefigo: И *затаче* свијетло оружје — 2) berühren, attingo, cf. [vide] задјести[5]: Пресјече му на грло синџира, А б'јела му не *затаче* меса — 3) (у Ц. г.) beleidigen, offendo: Су чим нас је Ђуро *затакао* — 4) (у Ц. г.) кога, zazвати на међдан, aufforbern, provoco: затакао га је.

за́твор, m. 1) gefängliche Haft, der Arreſt, custodia [cf. хапс (апс) 1]: он је у затвору, er iſt (im Gefängniß) eingeſperrt. — 2) (у Боци) Verhärtung des Unterleibes, durities alvi.

зàтворање, n. 1) das Einſperren, custodia. — 2) das Zumachen, occlusio.

зàтворати, pām, v. impf. 1) einſperren, gefangen ſetzen, includo, in custodiam conjicio. — 2) zumachen, occludo.

затво́рити, зàтворīм, v. pf. 1) einſperren, includo. [cf. застружити]. — 2) n. p. врата, zumachen, claudo.

зàтēг, m. (loc. затéгу) die Spannung, intensio: држи једек у *затегу*.

затегнути, зàтēгнēм, v. pf. 1) anziehen, ſpannen, tendo. — 2) затегла суша, па не може да се ope, anhalten, tenere.

за́тежљив, а, о, n. p. во који неће да вуче, него се *затеже*, ſich ſträubend, renitens.

зате́зање, n. 1) das Spannen, tensio. — 2) das Sträuben, reluctatio.

затéзати, зàтēжēм, v. impf. ſpannen, tendo.

затéзати се, зàтēжēм се, v. r. impf. ſich ſträuben, obluctor.

зàтерати, pām, (ист.) vide затјерати.

зàтерати се, pām се, (ист.) vide затјерати се.

затери́вање, n. (ист.) vide затјеривање.

затери́вати, тèрујēм, (ист.) vide затјеривати.

затери́вати се, тèрујēм се, (ист.) vide затјеривати се.

затèћати, зàтешēм, v. pf. anhauen (wie es der Zimmermann macht), accido.

затесѝвање, n. das Anhauen, *τὸ* accidere.

затесѝвати, тèсујēм, v. impf. anhauen, accido.

затећи, тèчēм, v. pf. 1) treffen, offendo [vide десити]: *Затекоше* цара у животу — 2) den Weg abſchneiden, intercludo. — 3) затекле му ноге, anlaufen, intumesco.

затећи се, тèчēм се, v. r. pf. 1) ſich befinden, ſein, sum [vide десити се 1]. — 2) коме, geloben, ſich anheiſchig machen, ſich verpflichten, obligo me [cf. утећи се 2]: Јер сам *се* ја кнезу *затекао*| Да закољем Турског цар' Мурата —

затèшчати, чām, v. pf. ſchwanger werden, ingravidari. [vide затрудњети].

зàтилак, зàтилка, m. (у Г'рбљу) vide потиљак: Тако ми се уста на *затилак* не обратила!

зàтиљак, зàтиљка, m. vide потиљак: На *затиљак* очи искочише —

зàтирање, n. das Ausrotten, exstirpatio.

1. **зàтирати**, pēм, v. impf. ausrotten, exstirpo.

2. **зàтирати**, pām, (зап.) vide затјерати.

зàтирати се, pām се, (зап.) vide затјерати се.

затири́вање, n. (зап.) vide затјеривање.

затири́вати, тѝрујēм, (зап.) vide затјеривати.

затири́вати се, тѝрујēм се, (зап.) vide затјеривати се.

зàтисак, ска, m. vide запушач.

затѝскање, n. vide затискивање.

затѝскати, зàтīскām, vide затискивати: Он им каткад уста *затискаше* —

затиски́вање, n. das Verſtopfen, obturatio. [cf. затискање].

затиски́вати, тѝскујēм, v. impf. verſtopfen, obturo. [cf. затискати].

зàтиснути, нēм, v. pf. verſtopfen, obturo. cf. запушити[1, 1 заптити, зачепити].

зàтицање, n. (зап.) vide затјецање.

зàтицати, тичēм, v. impf. 1) (зап.) vide затјецати. — 2) n. p. цвијет за капу, aufſtecken, impono: Гарофиље за клобук *затиче* — 3) hineinſtecken, figo.

зàтицати се, тичēм се, (зап.) vide затјецати се.

зàтјерати, pām, v. pf. (јуж.) 1) hineinſchlagen, immitto. — 2) hinter — treiben, ago post —: затјерати овце за брдо.

зàтјерати се, pām се, v. r. pf. (јуж.) losſtürzen, impetum facio. cf. загнати се.

затјери́вање, n. (јуж.) 1) das Hineinſchlagen, immissio. — 2) das Treiben hinter —, actio post —. 3) das Losſtürzen, impetus.

затјери́вати, тјèрујēм, v. impf. (јуж.) 1) hin-

eintreiben, immitto. — 2) hinter — treiben, ago post —.

затјерѝвати се, тјѐрујём се, v. r. impf. (јуж.) losſtürzen, impetum facio.

зàтјецање, n. (јуж.) 1) das Betreten (auf einer That), deprehensio. — 2) das Vertreten des Weges, *τὸ* obsistere.

зàтјецати, тјечём, v. impf. (јуж.) 1) betreten, deprehendo. — 2) den Weg vertreten, obsisto.

зàтјецати се, тјечём се, v. r. impf. (јуж.) 1) ſich befinden, sum. — 2) geloben, ſich anheiſchig machen, serio negare aut pertendere. [cf. утјецати се].

зàтка, f. (у Ц. г.) Aufforderung (zum Kampfe), provocatio: учини се затка.

зàтљати, љâм, v. pf. пола заспати, einſchlummern wollen, obdormisco.

зàтō (за то), darum, ideo.

затòмити, зàтомīм, v. pf. (ст.) unterdrücken, unterſchlagen, interverto, supprimo [cf. сакрити]: — царево благо *затомиш*| И у црну земљу закопаше — Од Бога је велика гријота,| А од људи зазор и срамота| Бевојачку срећу *затомити* —

зàтон, m. (у приморју) Meerbuſen, maris sinus. [cf. затоњ].

зàтоњ, m. чини ми се да се негдје испод Осијека овако зове некако мјесто у Дунаву гдје се риба хвата. cf. [vide] затон.

зàтор, m. (у Ц. г.) кухан и ситно исјецан дроб од каква живинчета, који се послије попржи, пак се остави у каквој чабрици, па преко зиме кад хоће да се једе, извади се мало у таву те се погрије. Овако се и у Србији оставља дроб од свиња кад се у јесен бију за зимнину. cf. [подробак, подробац2, прчор;] цквара.

затòпити, зàтопīм, v. pf. zuſchmelzen, liquando claudo (das Sahnfaß mit Schmalz) [cf. залити 3]: А крв иде из врућа јунака| Те *затопи* злаћена кубура —

зàторе, f. pl. (у Барањи) виме свињеће, das Euter der Sau, uber suis.

зàточ, m. (по југовз. кр.) vide опклада. cf. затећи се.

зàточник, m. (ст.) der Verpflichtete (der ſich zu etwas anheiſchig gemacht), obligatus (beſonders der Kampfheld, pugnator): Изиш'о је краљев *заточниче* — Весели се, краљев *заточниче* —

затра́вити, зàтрāвīм, v. pf. 1) н. п. болесна коња, т. ј. пробости му на врату кожу, па између ње и меса завући сламку и онако оставити неко вријеме. — 2) (у Боци) кога, т. ј. опчинити га давши му некаку траву да попије.

затрављи́ва̑ње, n. [verbale v. затрављивати] cf. затравити.

затрављи́вати, тра̀вљујём, v. impf. cf. затравити.

затра́жити, зàтрāжīм, v. pf. тражити траг, Spuren ſuchen, vestigia scrutari: Па *затражи* око воде ладне,| Ничем трага наћи не мо̀гаше —

зàтрајати, јêм, v. pf. (у Ц. г.) vide [забавити се] затрајати се: Ће си, побро, што си *затрајао* —

зàтрајати се, јêм се, v. r. pf. verweilen, ausbleiben, moror, non venio, [vide] забавити се, cf. затрајати, остати: Што си ми *се* тако *затрајао* — *Затраја се* за девет година —

[**затребати**, бам, v. pf. nöthig werden, opus est; *види* s. v. поп.]

затрепѐтати, трèпећêм, v. pf. erzittern, intremo: Нешто *затрепета*,| Нешто зазвекета —

затрèптати, зàтрепћêм, v. pf. очима, erzittern (mit den Augen), blinzeln, mico oculis.

затрèптети, (ист.) | **затрèптити**, (зап.) | **затрèптјети**, (југовз.) | **затрèпћети**, (јуж.) трèптīм, v. pf. erzittern (vom Laube), aufrauſchen, aufflattern, inhorresco, evolo cum strepitu.

зàтријети, зàтрēм, (зàтрӣо, зàтрла) (у Ц. г.) vide **затрти**: Е ће ти се *затрије̄т'* кољено —

зàтрка, f. 1) der Anlauf (zum Hinüberſpringen), incursus: скочити (или прескочити штогођ) из затрке. — 2) [*Затрка*, мјесто више Равња у Мачви] cf. Засавица.

затркати се, зàтр̄чēм се, vide **затрчати се** 1.

затркѝва̑ње, n. vide **затрчавање**.

затркѝвати се, тр̀кујём се, vide **затрчавати се** 1.

затркљати, љâм, v. pf. vide **притаћи**[1]: И сребрном тркљом *затркља̄о*,| И злаћеном жицом повезао —

затрнити, зàтр̄нīм, v. pf. н. п. трешњу, т. ј. метнути јој трња наврх дебла гдје се гране раздвајају да се на њу не може попети, verdornen (z. B. die Kirſche, damit die Rinder nicht dazu können), spinis munio: Испред куће *затрње̄не*, ух ми вазда! —

затрњѝва̑ње, n. das Verdornen, sepimentum spinosum.

затрњѝвати, тр̀њујём, v. impf. verdornen, spinis defendo.

затро́вати, зàтрујём, v. pf. т. ј. рибу у води, betäubenden Köder ſtreuen, escas venenatas projicio.

затро́ношити, шīм, v. pf. т. ј. цркву, die Kirche einweihen, consecro ecclesiam (von *Θρόνος*?). У Јадру имају два намастира: *Троноша* и *Вотњак*. Онуда приповиједају да су их градиле двије сестре (Лазареве кћери), па једна другу запитала (кад су се састале) колико је која начинила; онда она што је градила Троношу рекла: „Ја сам тек *затроношила*.“ И од тога се назове *Троноша*. А друга рекла: „Ја сам нешто начинила као мали *вотњачић*“ (т. ј. као за воће). И од тога остане *Вотњак*. Троноша служи и сад, а Вотњак је пуст Бог зна од кад, пак су му сад у наше вријеме Срби и зидине развалили и камење одвукли у Лозницу те цркву зидали од њега!

затрпа́ва̑ње, n. das Uebereinanderwerfen, superinjectio.

затрпáвати, тр̀пâвâм, v. impf. übereinanderwerfen, everto.
затр̀пати, пâм, v. pf. durch Uebereinanderwerfen vermachen, zubecken, obruo.
зàтрти [затријети], зàтрêм, (зàтро, зàтрла) v. pf. ausrotten, exstirpo. [cf. затаманити, ископати 3, истражити, истријебити, утаманити].
зàтрти се, зàтрêм се, (зàтро се, зàтрла се) v. r. pf. zu Grunde gehen, pereo. [cf. дотаманити се, затаманити се, ископати се].
затр̏убити, бȉм, v. pf. blasen ins Horn (in die Trompete), buccinor.
затр̏удити, зàтр̏ȕдȉм, v. pf. bemühen, ermüden, fatigo. [vide утрудити].
затр̏уднети, (ист.) **затр̏уднити**, (зап.) **затр̏уднjети**, (јуж.) тр̏ȕднȉм, v. pf. schwanger werden, ingravidor. [cf. забрeђати, задjетињити, затешчати, заходити (заодити) 4, осjетити се 2, понијети 4].
затруђи́вање, n. das Bemühen, defatigatio.
затруђи́вати, тр̏ȕђујêм, v. impf. bemühen, fatigo.
затрчáвање, n. das Anlaufen (zum Sprunge), incursio. [cf. затркивање].
затрчáвати се, тр̏чâвâм се, v. r. impf. 1) anlaufen, Anlauf nehmen, incurro [cf. затркивати се]. — 2) затрчава се, entfährt ihm (was er sonst eben nicht gesagt hätte), elabitur ei quandoque, quod mallet non dixisse.
затр̏чати се, чȉм се, v. r. pf. 1) anlaufen, incurro. [cf. затркати се]. — 2) зàтрчао се, es ist ihm (die Rede) entfahren, excidit ei inter loquendum.
зàтубаст, a, o, abgestumpft, obtusus.
затуљи́вање, n. verbal. v. затуљивати.
затуљи́вати, тȕљујêм, v. impf. die Falle tuljac genannt vor das Fuchsloch stellen, laqueos pono.
затȕљити, зàтȕљȉм, v. pf. n. p. рупу какву, т. j. метнути на њу туљац да се ухвати лисица или јазавац, eine eigene Art Falle, туљац, vor das Fuchsloch stellen, laqueos pono. cf. туљац [2].
затȕпити, зàтȕпȉм, v. pf. abstumpfen, obtundo, retundo.
затупљи́вање, n. das Abstumpfen, obtusio.
затупљи́вати, тȕпљујêм, v. impf. abstumpfen, obtundo, retundo.
затȕрање, n. das Werfen hinter etwas, jactus post —.
затȕрати, зàтȕрâм, v. impf. hinter etwas werfen, jacio post —.
затȕрати се, зàтȕрâм се, v. r. impf. sich (in die Welt) hineinwerfen, abiisse peregre.
зàтурити, рȉм, v. pf. 1) hinter etwas werfen, rejicio: *Затури* му дизгин за умкапа — А за собом *затурио* руке — 2) (у Ц. г.) кавгу, anzetteln, excito, [vide] заметнути[3], cf. заврћи: Ће стигосмо, кавгу *затурисмо* — И с Турцима кавгу *затурише* —
зàтурити се, рȉм се, v. r. pf. у свијет, sich in die Welt hineinwerfen, abiise peregre.
затȕрчати, чâм, v. pf. anfangen türkisch zu reden, zu singen, turcice proloquor, accino.
затȕтњити, њȉм, v. pf. erbröhnen, constrepo.
затȕћи, тȕчêм, vide [1] забити.
затȕћи се, тȕчêм се, vide забити се.
зàтȕцани, нâ, нô, verstockt, obstinatus. [cf. зацопани].
заћељак, зáтијељка, m. (у Паштр.) vide [потиљак] затиљак.
заћерати, рâм, (јуж.) vide затjерати.
заћерати се, рâм се, (јуж.) vide затjерати се.
заћери́ње, n. (јуж.) vide затjеривање.
заћери́вати, ћèрујêм, (јуж.) vide затjеривати.
заћери́вати се, ћèрујêм се, (јуж.) vide затjеривати се.
зáћи, зâђêм, (зàшао, зàшла) v. pf. [cf. заићи, заљести, заљећи 1] 1) [а)] hinter — gehen, eo post — [cf. заминути]: заће за брдо; за кућу; [— б) vide сjести 3:] Сунце *зашло* за гору, Дај ми, попе, навору. — 2) коме н. п. за леђа, или испријека, umgehen, circumvenio: Док он њему испријека *зашло* — 3) sich verirren, aberro [vide залутати]. — 4) nach der Reihe gehen (z. B. von Haus zu Haus), ex ordine eo: *зашао* од куће до куће као водичар. — 5) *зашло ми за нокте*, кад руке врло озебу па пошто се дође у топлину под ноктима стане здраво болети. [cf. залазити 5].
заћо́пати, зàћо̂пâм, **заћо́пити**, зàћо̂пȉм, v. pf. mit Koth verschmieren, luto oblino.
зàувâр (за увар), **зàувâрно**, n. п. заувар је, биће заувар, von Nutzen, prodest [cf. ухар (увар)]: С туђе њиве и чанак прге *заувар* је.
заȕдарâње, n. das Riechen nach etwas, odor.
заȕдарати, рâм, v. impf. riechen nach etwas, oleo [vide задисати 2]: заудара месо, — вино на буре, и т. д.
заȕдарити, рȉм, v. pf. einen Geruch bekommen, adoleo.
заузби́jање, n. das Zurücktreiben, repulsio.
заузби́jати, ȕзбијâм, v. impf. zurücktreiben, repello: И ту нађе лијену ћевојку| Ће бијеле *заузбија* овце —
заȕзбити, зàузбијêм, v. pf. n. п. овце, zurücktreiben, repello.
заузда́вање, n. das Zäumen, infrenatio.
заузда́вати, ȕздâвâм, v. impf. zäumen, infreno. [cf. уздати, жвалити].
заȕздати [зафуздати], дâм, v. pf. zäumen, infreno. [cf. обуздати].
заȕзети, зàузмêм, v. pf. 1) што, nehmen, capio: И ту добар шићар *заузеше* — 2) н. п. то ми је заузело много мjеста у соби, einnehmen, occupo. cf. [vide] запремити.
заȕзети се, зàузмêм се, v. r. pf. 1) с ким, sich zusammenthun mit einem, socior: заузео се с њим, на отпшао у свијет. — 2) *за што, или за кога* [sich um etwas annehmen, tueri].
зâȕзи (Христови, први и други), m. pl. (у Рисну) покладе месне и бијеле. Ришњани

се заузима и заклињу, н. п. Тако ми овијех *зауза* Христовијех! Тако ме не смели и не помамили *заузи* Христови! А и у напијању спомињу их, н. п. Здрав си ми, брате, данашњи *заузи* Христови да нам на добро завежу а на боље раздријете!

заȕзимање, n. 1) das Nehmen, τὸ capere. — 2) das Einnehmen, occupatio.

заȕзимати, мâм (мљêм), v. impf. 1) nehmen (z. B. Beute), capio. — 2) einnehmen, occupo. cf. запремати.

заȕзимати се, мâм (мљêм) се, v. r. [im]pf. c ким, ſich zuſammennehmen mit einem, socior.

заȕјати, јȋм, v. pf. hu! machen (vom Winde, Meere), strideo.

заȕјати се, јȋм се, v. r. pf. losfahren (vom Schiffe), cum stridore procurro, feror.

заȕјести се, једêм се, v. r. pf. c ким, или између себе: заујели се људи. vide завадити се.

заȕкати, зàȕчêм, v. pf. 1) hu! ſchreien, inclamo io ut audiat, ubi sim, absens sodalis. — 2) hu! machen in die Finger vor Froſt, foveo digitos anhelitu.

заулáрити, ȕлâрȋм, [зајуларити] v. pf. коња, halftern, capistro.

заȕпити, пијêм, v. pf. aufrufen, exclamo. [vide повикати].

заȕрлати, лâм, v. pf. aufheulen, exululo.

заȕставити, вȋм, v. pf. aufhalten, detineo: кола, воденицу, кога на ручак.

заȕставити се, вȋм се, v. r. pf. ſtillſtehen, subsisto.

заȕстављање, n. das Aufhalten, Stillſtehen, detentio.

заȕстављати, љâм, v. impf. aufhalten, detineo.

заȕстављати се, љâм се, v. r. impf. ſtillſtehen, subsisto.

заустéгнути, ȕстêгнêм, v. pf. zurückhalten, zurückziehen, retraho, retineo.

заустéзање, n. das Zurückhalten, retractio.

заустéзати, ȕстêжêм, v. impf. н. п. коња уздом, узду коњу, zurückhalten, zurückziehen, retraho, retineo.

заȕстити, зàȕстȋм, v. pf. den Mund öffnen zum ſprechen, aperio os ad proloquendum: *заусти* да рече, па опет не хтје.

заȕцâјтити, тȋм, v. pf. у загонеци, cf. уништити.

заȕчати, чȋм, v. pf. zu heulen anfangen (vom Winde, den Wogen des Meeres), strideo.

заȕчити, зàȕчȋм, v. pf. н. п. подне, акшам, ињиндију, и т. д., anfangen zu ſingen (von den türkiſchen Sängern an der Moſchee), cantare incipio: На кад оца *заучи* јацију -- У петак му *заучило* подне — Ињиндија Турска *заучила*,| А Латинче билу Задру доље —

зàȕш, m. das Umſchwemmen (Umdrehen) des Schiffs, das Strom aufwärts fährt, retorsio navis: отишла лађа на *зауш*; ухватио *зауш* лађу.

зàушак, шка, m. vide приушак.

зàушити се, шȋ се, v. r. pf. n. п. лађа, ſich umdrehen, umgedreht werden, retorqueor (vom Schiffe das Strom aufwärts fährt).

зàушница, f. (у Дубр.) vide приушак.

зàушнице, f. pl. (у Грбљу) vide заушници.

зàушнȉци, нȉкā, } m. pl. die Ohrdrüſen, glandu-
зàушњâци, њâкā, } lae parotides. cf. заушнице, подушнице.

зафáит,* m. [die Einkünfte]: Да господи *зафаита* нема — [т. ј. све је понијела, нема више ништа да тражи].

зâфала, f. vide **захвала**: На *зафалу* Златија ђевојка —

зафáлити, зàфâлȋм, vide **захвалити**: И истином Богу *зафалио* —

зафáлити се, зàфâлȋм се, vide **захвалити се**: На *се* Ајке тврдо *зафалио* —

зафáљање, n. vide зафаљивање.

зафáљати, зàфâљâм, (по југоз. кр.) vide зафаљивати: Теке њима Ново не *зафаља* —

зафаљȉвање, n. vide **захваљивање**.

зафаљȉвати, фàљујêм, v. impf. vide **захваљивати**: Они њему на том *зафаљују* —

зафȕздати, дâм, v. pf. (у Грбљу) vide **заздати**: А *зафузда* једном жицом златном —

зàхајкати [заајкати], кâм, v. pf. auftreiben (auf der Treibjagd), excito: *Захајкаше* и планиште дивље —

зâхвала (cf. зафала), f. das Lob, laus.

зâхвâлан, лна, лно, dankbar, gratus. [vide 2 харан].

захвáлити, зàхвâлȋм, [завалити 3, зафалити] v. pf. danken, gratias ago.

захвáлити се, зàхвâлȋм се, [завалити се 2, зафалити се] v. r. pf. ſich rühmen, glorior: *Захвали се* жути лимун на мору:| Данас нема ништа љепше од мене — А знате ли, моја браћо драга,| Да *се* Арап цару *захвалио*| Да ће моју изгубити главу —

захвáлнōст, захвáлности, f. die Dankbarkeit, gratus animus. [vide харност].

захвáљање [зафаљање], n. vide захваљивање.

захвáљати, зàхвâљâм, [зафаљати] vide захваљивати.

захваљȉвање [завађивање 3, зафаљивање], n. das Danken, gratiarum actio. [cf. захваљање (зафаљање)].

захваљȉвати, хвàљујêм, [завађивати 3, зафаљивати] v. impf. danken, gratias ago. [cf. захваљати (зафаљати)].

зâхвата [завата], f. земља што комшија од комшије *захвати*, ein Stück, welches einer von des Nachbars Felde zu dem ſeinigen einſchließt. [cf. захватина].

зàхватање [заватање], n. 1) das Schöpfen, haustus. [cf. захитање (заитање)]. — 2) das Faſſen, apprehensio. — 3) das Streifen, τὸ perstringere.

зàхватати [заватати], тâм, v. impf. 1) н. п. воду, кашиком јело, ſchöpfen, haurio. [cf. црпсти]. — 2) н. п. чанком жито, каши-

ком со, faſſen, apprehendo. — 3) ſtreifen, perſtringo.

за̀хватина, f. vide захвата.

за̀хватити [заватити], тӣм, v. pf. (cf. захитити [заитити, залатити]) 1) ſchöpfen, haurio: воде, кашиком јела — 2) н. п. чанком жита, ожицом соли, faſſen, capio. — 3) ſtreifen, perſtringo [vide задјести 5], н. п. *захватио* га мало ножем; тане није кости *захватило*; Удари га по десном рамену,| Раздвоји га на седлу бојноме,| Бојно седло на коњу дорату,| А дората на земљици црној,| И још мало земље *захватио* —

захи́љити [заиљити], љӣм, v. pf. vide зашкиљити.

за̀хитање [заитање], n. vide захватање [1].

за̀хитати [заитати], тӣм, vide захватати [1].

за̀хитити [заитити], тӣм, vide захватити: Још ћу мало коже *захитити* —

захла́дити, за̀хлӣдӣ, [заладити] v. pf. Schatten werden, umbra fit: пред ноћ кад захлади, unb кад захлади сунце.

захла̀днети [заладнети], (ист.) } дӣнӣ, v. pf.
захла̀днити [заладнити], (зап.) } kalt werden,
захла̀ђети [заладјети], (јуж.) } frigesco.

за̀хлађе [залађе], n. (ст.) ſchattiger Ort, umbrae: Бураћ коси по побрђу, ладоле миле!| Коња пење по *залабу*, ој ладо! ој! —

захлађи́вање [залађивање], n. das Nachlaſſen der Sonnenhitze, remissio aestus solaris.

захлађи́вати, хлӣђујӗ, [залађивати] v. impf. kühler werden (wenn die Sonnenhitze nachläßt), remittit aestus.

за̀хлапити (захла́пити), за̀хлапӣм (за̀хла̀пӣм), [залапити] v. pf. umfingeln und vor ſich hertreiben, cogo. [vide потјерати]. cf. зајмити.

за́ход [заод], m. 1) der Niedergang, occasus: Када буде мјесец на *заоду*,| А даница зв'језда на истоку — 2) то ми је на *заход*, das iſt außer meinem Wege, extra viam, de via. [cf. облазак 2, залаз 3]. — 3) der Abtritt, secessus (latrina). [cf. исход (изод), походница, проход 2, сернца, 1 ала, дјестро (ђестро)].

заходи́ти, за̀ходӣм, [заодити] v. impf. 1) niedergehen, occido. — 2) umhergehen, aberro. cf. [vide] залазити. — 3) vide затрудњети: Не би л' љуба трудна *заходила* —

за̀ходно [заодно], aus dem Wege, devium est: то ми је *заходно*.

захо̀ђе́ње [заођење], n. das Gehen hinter —, recessus post —. cf. залажење.

захра́нити, за̀хра̀нӣм, [заранити] v. pf. ernähren, vor dem Verhungern ſchützen, a fame prohibeo.

захра́нити се, за̀хра̀нӣм се, [заранити се] v. r. pf. ſich des Hungertodes erwehren, famem depello.

захрањи́вање [зарањивање], n. das Ernähren, sustentatio.

захрањи́вати, хра̀њујӗм, [зарањивати] v. impf. ernähren, sustento: *Зарањује* своју стару мајку — ′

захрањи́вати се, хра̀њујӗм се, [зарањивати се] v. r. impf. ſich ernähren, sustentor.

захте́вање, n. (у војв.) das Begehren, desiderium.

захте́вати, за̀хтӗва̀м, v. impf. [ист.] begehren, cupio.

за̀хтети, тӗм, v. pf. (у војв.) begehren, concupisco: једи шта ти срце *захте*.

заху̀ктати се, за̀хукћӗм се,} v. r. pf. rennen,
заху̀ктити се, тӣм се, } ruo.

за̀царити, рӣм, v. pf. zum Kaiſer machen, creo imperatorem.

за̀царити се, рӣм се, v. r. pf. ſich zum Kaiſer machen, Kaiſer werden, fio imperator.

зацвили́ти, (ист.) } цвӣлӣм, (cf. зацмиљети) v.
зацвили́ти, (зап.) } pf. Klagegeſchrei erheben, strido,
зацвиљети, (јуж.) } ejulo.

зацени́ти, за̀цӗнӣм, (ист.) vide зацијенити.

зацени́ти се, за̀цӗнӗм се, v. r. pf. den Athem verlieren vor heftigem Weinen, ſchluchzen, spiritum intercludo plorando, singaltio.

зацијѐнити, за̀цијенӣм, v. pf. (јуж.) ſchätzen, einen Preis ſetzen auf die Waare, pretium constituo: ако много *зацијени*, не купуј; подај му штагод *зацијени*.

[**зацијепити**, зацијепим, v. pf. anſpalten. infindo; *види* s. v. писник.]

зацѝнити, за̀цӣнӣм, (зап.) vide зацијенити.

зацмиљети, цмӣлӣм, v. pf. (по југоз. кр.) vide **зацвиљети**: *Зацмиљеше* два Мећикукића —

за̀цӧпани, на̀, но̀, (у сјев. Хрв.) vide затуцани.

зацрвѐнети се, нӣм се, (ист.) vide зацрвењети се.

зацрвѐнити, нӣм, v. pf. (eine Flüßigkeit) roth machen, rubefacio.

зацрвѐнити се, нӣм се, (зап.) vide зацрвењети се.

зацрвѐњети се, вѐнӣм се, v. r. pf. [јуж.] erröthen, erubesco. cf. [запурити се,] зацрљенити се.

за̀црвӧљчити, чӣм, vide запрзнити [1].

за̀црепнути, нӗм, v. pf. (у Дубр.) ſchöpfen, haurio.

зацрљѐнити се, нӣм се, v. r. pf. vide зацрвењети се: Боље *се* једанпут *зацрљенити*, него сто пута блијеђети.

зацрнити, за̀цр̀нӣм, v. pf. [cf. завранити] 1) ſchwarz machen (eine Flüßigkeit), nigro (liquorem). — 2) fig.: Саво! Саво! себе не забијели, а мене *зацрни*.

за̀цртњак, m. (у Сријему) онај заглавак у плуга што се њим цртало одозго заглављује.

за̀цукати, кӣм, v. pf. (у Ц. г.) vide **закуцати**: На *зацука* зеђиром у врата —

зацу́љати, за̀цу́љӣм, (у Дубр.) vide заљуљати.

зацу́љати се, за̀цу́љӣм се, (у Дубр.) [vide] заљуљати се.

зацу́рити, рӣм, v. pf. anfangen zu rinnen, mano: кад зацури.

зацу̀цукати, ка̂м, v. pf. hineinschaukeln, intrudo oscillando.

за̀чамати, ма̂м, [v. pf.] 1) verweilen, lange ausbleiben, morari diu: Тамо ћемо, бане, *зачамати* — 2) (у Ц. г.) sich verspäten, sero venio. cf. [vide] одоцнити.

зача̀тмити, *за̀чатми̂м, v. pf. ударити чатму између дирека или зида.*

зачеви́љити, чѐви̂љи̂м, v. pf. 1) (die Flinte) spannen, intendo telum (flintam) [vide запети 1]. — 2) vide завиличити.

зачѐлити, за̀чели̂м, v. pf. schließen, concludo: Кајицом је совру *зачелио* —

за̀чеље, n. горње чело, т. ј. мјесто наврх стола гдје обично старјешина сједи кад се руча или вечера, der oberste Platz am Tische, triclinii pars. [cf. горње чело, прочеље, чело 2].

зачељи́вати, чѐљујêм, v. impf. mit der Rückseite grenzen, parte aversa finitimum esse: ко с тобом из онога сокака зачељује башчом?

зачељу́стити, чѐљу̂сти̂м, vide завиличити.

за̀ченак, пка, m. vide запушач.

зачѐпити, за̀чепи̂м, v. pf. verstopfen, zuspünden, epistomio obturo. [vide затиснути].

за̀чепица, f. (у Ц. г.) vide зађевица: С мале *зачепице* веља бива.

зачепр̀кати, ка̂м, v. pf. 1) anfangen zu scharren (wie die Henne), rado ut gallina. — 2) verscharren, radendo obruo.

зачѐстити, за̀чêсти̂м, v. pf. vide учестати.

зачѐтак, тка, m. der Anfang, initium. cf. [vide] почетак [1].

за̀чêти, за̂чнêм, v. pf. 1) vide [почети] започети. — 2) empfangen, concipio (von der Kuh, Stute, dem Schafe): *зачела* крава, т. ј. почело јој расти виме, скоро ће се отелити.

за̀чêти се, за̂чнêм се, v. r. pf. н. п. зачела се кавга, enstanden, exorta est rixa.

за̀чилити, ли̂м, v. pf. vide засилити.

за̀чина, f. die Würze, condimentum: Тешко лонцу из села *зачине* чекајући. cf. засмочак.

зачи̇нити, за̀чини̂м, v. pf. 1) würzen, condio. [cf. засмочити]. — 2) fig.: Све је коло главом надмашила,| А господским лицем *зачинила* —

1. **за̀чињâње,** n. 1) vide започињање. — 2) die Empfängniß, conceptio.

2. **зачи́њâње,** n. das Würzen (österr. Vermachen), conditio.

1. **за̀чињати,** њêм, v. impf. 1) vide започињати: Све ђевојке редом поп'јевају,| А *зачиње* Фатима ђевојка — 2) empfangen, concipio.

2. **зачи́њати,** за̀чи̂њâм, v. impf. würzen (vermachen), condio. У нас се јело највише зачиња скорупом или маслом, а кад овога нема и лојем, уз пост уљем.

за̀чкати, ка̂м, v. pf. н. п. пукла врата памуком, (eine Ritze) verstopfen, obturo, obstruo.

за̂чкољина, f. Schlupfwinkel, latebra.

за̀чудити се, ди̂м се, v. r. pf. sich verwundern, miror [cf. задивити се, удивити се]: *Зачудио се* пребијеној голијени (кажу, особито жене, ономе који се чему зачуди, да не би оно урекао чему се чуди; а дјетету и другоме млађем кажу: ето ти говна на носу, утри се).

за̀чути, чујêм, v. pf. hören, exaudio [cf. заслушати]: Глас *зачула* ђевојчина мајка —

за̀цакати, ка̂м, v. pf. lärmen, tumultum cieo.

за̀шачити, чи̂м, v. pf. vide ћушити.

зашѐћерити, ри̂м, v. pf. zuckern, saccharo condio.

заши́вâње, n. das Vernähen, obsutio.

заши́вати, за̀ши̂вâм, v. impf. vernähen, obsuo.

заши̇гли, у загонеци, cf. зовути-бати.

зашиљи́вâње, n. das Zuspitzen, acuminatio.

зашиљи́вати, заши̇љујêм, v. impf. zuspitzen, acumino.

заши́љити, за̀ши̂љи̂м, v. pf. zuspitzen, acumino. [cf. заошиљити].

за̀шити, за̂шијêм, v. pf. zunähen, obsuo.

[**зашкиљити,** љим, v. pf. blinzeln, conniveo. cf. зажмирити, захиљити (заиљити).]

зашкри́пати, за̀шкри̂пâм (пљêм), } v. pf. knarren,
зашкри́пити, пи̂м. } strideo.

зашкро̀бити, за̀шкроби̂м, vide **заскробити.**

заштéдети, (ист.) }
заштéдити, (зап.) } штéди̂м, v. pf. ersparen,
заштéдјети, (југоз.) } comparco. [vide уштедјети].
заштéђети, (јуж.) }

[**заштикало,** n. cf. мора.]

заштипи́вâње, n. das Kneifen, vellicatio.

заштипи́вати, штѝпујêм, v. impf. kneifen, vellico: А ту нађе рањена јунака,| Па га пође *заштипиват'* вране| Са дно нога таман до врх главе —

заштѝтити, за̀шти̂ти̂м, v. pf. beschirmen, protego.

заштѝтити се, за̀шти̂ти̂м се, v. r. pf. sich schirmen, defendo me: Од сунца *се* штитом *заштитио,*| А од вјетра свиленом марамом —

заштићи́вâње, n. das Beschirmen, protectio.

заштићи́вати, штѝћујêм, v. impf. beschirmen, protego.

за̂што (за што), 1) warum? quare? [cf. зарашта, крошто, порашта, рашта, чему, што 2]. — 2) weil, quoniam. cf. [vide] јер.

зашу́тети, (ист.) }
зашу́тити, (зап.) } шу́ти̂м, v. pf. verstummen,
зашу́тјети, (југоз.) } obmutesco. cf. замукнути
зашу́ћети, (јуж.) } [(замући), умући (умукнути), ушутјети, ућутјети].

за̀шушкати, ка̂м, v. pf. 1) rauschen (wie die fliehende Eidexe), constrepo, inhorreo. cf. [vide] зашуштати. — 2) leicht bedecken (z. B. etwas mit Laub), contego leviter.

зашу́штати, ти̂м, v. pf. rauschen, constrepo. cf. зашушкати [1].

збâбан, бна, бно, (у Далм.) збабна жена, schwanger, gravida. cf. [vide] трудан [2].

збâбаст, а, о, vide баболичан.

збâбати се, ба̂м се, v. r. pf. sich runzeln wie bei einem alten Weibe, consenesco (als Replik auf

die Begrüßung mit баба): А. Баба!| Б. Иди, ноге ти *се збабале*! нијесам ја баба.

збàгљати, љâм, v. pf. zuſammenbinden, colligo. cf. багља, багљати.

збâлда, f. [тал. smalto? = емаљ]: Један ђердан од сувога злата,| Други ђердан *збалде* и камења —

збâоч [збалач?], m. vide крснице, балчак: Опери ми сабљу до *збаоча* —

збацúвање, n. das Herunterwerfen, dejectio.

збацúвати, збàцујêм, v. pf. herabwerfen, dejecto.

збáцити, збâцим, v. pf. herabwerfen, dejicio.

збéг, m. (ист.) vide збјег.

збéћи се, збéгнêм се, (ист.) vide збјећи се.

збúвање, n. das Geſchehen, die Erfüllung, effectus.

збúвати се, збúвâ се, v. r. impf. in Erfüllung gehen, geſchehen, fio, abeo in effectum.

збúг, m. (зап.) vide збјег.

збúјање, n. vide **сабијање**.

збúјати, збúјâм, (cf. **сабијати**) v. impf. 1) ſtopfen, dicht machen, denso. — 2) н. п. свиње, zuſammentreiben, cogo. Трговац најприје свиње погоди и капарише, па кад хоће да их тјера на скелу онда их *збија* на једно мјесто. Ово се у Шумадији зове и *лучити* [2] свиње. — 3) збијати шалу, treiben, moveo.

збúјати се, збúјâм се, v. r. impf. vide **сабијати се**.

1. **збúља**, f. 1) die Wirklichkeit, der Ernſt, veritas, serium [cf. 2 збиља]: Говориш ли ти то од *збиље*? У доста шале има мало и *збиље*. — 2) збиља! a propos! noch eins! audi, heus, quid ais. [cf. ђерчек].

2. **збúља**, f. (у Хрв.) vide [1] збиља [1].

збúљскú, adv. im Ernſte, serio.

збúрање, n. vide **сабирање**.

збúрати, збúрâм, v. impf. vide **сабирати**.

збúрштина, f. das Angeſammelte, collecta.

збúти, збúјêм, vide **сабити**.

1. **збúти се**, збúјêм се, vide **сабити се**.

2. **збúти се**, збýдê се, v. r. pf. in Erfüllung gehen, exeo, fio.

збúћи се, збúгнêм се, (зап.) vide збјећи се.

збјèг, збјèга, m. (јуж.) der Zuſammenlauf der Flüchtlinge, confugium: уз ратове *збјегови* су по планинама.

збјèжати се, жúм се, v. r. pf. [јуж.] ſich zuſammenflüchten (von einer Menge), confugio. [cf. збјећи се 1].

збјéћи се, збјéгнêм се, (збјéгао се, гла се, гло се; збјéгох се, бјéже се) v. r. pf. (јуж.) 1) vide збјежати се. — 2) хаљина, eingehen, einlaufen, ſich zuſammenziehen (vom Tuch), contrahor. [cf. покупити се].

збóг, (у војв.) wegen, ob. cf. [vide] с [3].

збóј, збóја, m. 1) (у Ц. г.) ein zuſammengedrängter Haufe, caterva: А ћерају овце на *збојеве* — 2) на плугу, ein Theil des Pfluges, aratri pars.

збóјак, збóјка, m. ein kleiner feſter Ochs, bos robustus.

збóњати се, њâм се, v. [r.] pf. (mehr verächtlich). vide измршавити.

збóр, збóра, m. die Verſammlung, Geſellſchaft, Unterhaltung, Geſpräch, concio: *Збор* зборила господа Ришћанска — *Збор* зборише младе Земункиње,| *Збор* зборише, па су говориле —

збóрбúљ, зборбúља, m. (у Шумад.) у овце кад отврдне оно што прежива, и нађе се као орах око слезине. Кажу да се така овца познаје по стењању или као јечању кад прежива. Гдјекоји остављају зборбиљ лијека ради.

збóрење, n. das Sprechen, confabulatio.

збóрити, рúм, v. impf. ſprechen, loqui, confabulari, [vide] говорити, cf. бесједити: Добро *збори* краљу Мијáило —

збóрúште, n. Platz wo man ſich verſammelt, Sammelplatz, locus conventus.

збóрнú, нâ, нó, (у Ц. г.) Sammel-, conventus, н. п. зборна главица, Hügel wo man ſich verſammelt, cumulus conventus. У Црној гори готово у сваком селу има *зборна главица*, гдје се сељаци *збирају*: Вино пију млади Црногорци| Насред Чева на *зборну* главицу —

збóсти, збóдêм, v. pf. in der Rebenzart: *зброде* па оде, ging davon, evasit.

збрáти, збéрêм, v. pf. vide **сабрати**.

збрáтити се, тúм се, v. r. pf. ſich verbrüdern, fratres existimus: они су се збратили.

збрúјати, збрúјêм, v. pf. abraſiren, derado.

збркати, збркâм, v. pf. vermiſchen, verwirren, confundo. [vide забркати 2].

збýбати, збýбâм, v. pf. ohne gehörigen Geſchmack etwas verfertigen, inepte conficere. [vide здепати].

збýкати се, збýчý се, v. r. pf. н. п. говеда, nach dem Brüllen zuſammenlaufen, concurrere ad mugitum.

збýнити, збýним, v. pf. vide забунити.

збуњúвање, n. vide забуњивање.

збуњúвати, збýњујêм, vide забуњивати.

звáник, m. (у Ц. г.) ein geladener Gaſt, conviva vocatus. cf. [vide] званица.

звáница, f. највише се говори у мн. броју *званице*, т. ј. они који се *зову* на крсно име, geladene Gäſte (zum krsno ime, welches ſ.), convivae vocati [cf. званик, узавница]: Почастио госте и *званице* — У пјесмама се налази и *узавнице*, н. п. У Марка је много *узавница*: Двјеста попа триста калуђера —

звáње, n. das Rufen, vocatio.

звáти, зовêм, v. impf. [1)] rufen, voco. [cf. викати 2, гласити 2, кликовати, ушијати. — 2) vide звати се; *види* s. v. гласити 3].

звáти се, зовêм се, v. r. impf. heißen, vocor [cf. звати 2, гласити 3, гласити се 2, позивати се]: како *се зове*? А. Како *се зове* у вас курјак?| Б. Не *зову* га никако, него сам доље.

звéзда, f. (ист.) vide звијезда.

звѐздан, m. (у Сриј.) vide [звјездан] гуњица. cf. звиждан.

Звѐздана, f. (ист.) vide Звјездана.

звѐздāр, звездáра, m. (у Сријему) некака риба, Art Fiſch, piscis genus.

звѐздаст, a, o, (ист.) vide звјездаст.

звѐздица, f. dim. v. звезда.

звѐк, m. (у Дубр.)| der Klang, sonus: ово звоно
звѐка, f. | има лијеп *звек*.

звѐкан, m. der Dummbart, stultus. [vide лудак].

звѐкēт, m. das Geklimper, tinnitus: Ја ћу бити на чардаку,| дукате бројити,| Дукати ће звекетати,| по *звекету* доћи —

звекѐтāње, n. das Klimpern, tinnitus.

звекѐтати, звѐкећēм, v. impf. klimpern, tinnio.

звѐкӣр, звекúра, m. (ст.) 1) der Thürring, annulus, cf. [vide] халка[1]: Ударише звекиром на врата — 2) на сваком прсту по прстен, а на малом *звекир* (у приповијеци), ваља да прстен? [cf. зећир].

1. **звéкнути**, звѐкнēм, v. pf. erklingen, resono.
2. **звѐкнути**, нēм, v. pf. auf den Kopf ſchlagen (daß es erklingt), ferio caput alicui ut resonet: *звекнуо* га по глави; *звекнуло* му у главу, ишт ihm auf einmal eingefallen.

звекѐтāње, n. das Klingen, resonatio.

звекѐтати, звѐкећēм, v. impf. klingen, resono: На руку јој прстен *звекће* — Ђердан *звекће*, срце јекће —

звēр, f. (ист.) vide звијер.

звѐрāд, f. (ист.) vide звјерад.

звѐрāње, n. (ист.) vide звјерање.

звѐрати, рāм, (ист.) vide звјерати.

звéре, звèрета, n. (ист.) vide звијере.

звēрин, a, o, (ист.) vide звијерин.

звѐринац, звèрúница, m. (ист.) vide звјеринац.

звèрињāк, m. (ист.) vide звјерињак.

звèрúње, n. (ист.) vide звјериње.

звēрје, n. (ист.) vide звијерје: Еда би те намерило *зверје* —

звѐрка, f. (ист.) vide звјерка.

звѐцкāње, n. dim. v. звечање.

звѐцкати, кāм, v. impf. dim. v. звечати.

звѐцкāц, cf. пипавица.

звѐцнути, нēм, v. impf. dim. v. [1]звéкнути.

звéчак, чка, m. der Glocken|ſchwengel, pistillum campanae. cf. [бренце, језичац 4,] клатно.

Звéчан, m. град у Косову близу Митровице на некаком бријегу, сад пуст: Од *Звечана* те до Вучитрна —

звéчанскӣ, кā, кō, von Звечан.

звéчāње, n. das Klingen, sonus.

звéчати, чӣм, v. impf. klingen, sono.

звéчка, f. eine eiſerne Platte, die in den Klöſtern, beſonders in der Türkei, ſtatt der Glocke dient, campanae ferreae genus simplicissimum (tabula ferrea). Звечка пред црквом виси попријеко па се гвожђенијем чекићима у њу удара.

Звúжд, m. (loc. Звúжду) eine Gegend der нахија Пожаревачка. Кажу да у Звижду има извор који љети кашто *звижди*.

звúждан, m. (у Славонији) vide [звјездан] звездан.

звúждāње, n. das Pfeifen, sibilatio.

звúждати, дӣм, v. impf. pfeifen, sibilo.

звúжденāк, m. у приповијеци казала некаква баба мјесто *свјештеник*, in der Anekdote, für свјештеник.

звúждӯк, m. das Gepfeife, sibilus. [cf. звијук].

звúждӯкāње, n. dim. v. звиждање.

звúждӯкати, звúждӯћēм, dim. v. звиждати.

звúзга, f. das Gepfeife, sibilus, cf. звúзда: Стоји *звизга* сивога сокола —

звúзгац! како то рече, а он њега *звизгац* по ушима.

1. **звúзда**, f. vide звизга: Стоји *звизда* сивога сокола —
2. **звúзда**, f. (зап.) vide звијезда.

Звúздана, f. (зап.) vide Звјездана.

звúздаст, a, o, (зап.) vide звјездаст.

звúздица, f. dim. v. звúзда.

1. **звúзнути**, звúзнēм, v. pf. einen Pfiff thun, sibilum edo [cf. звијукнути]: Како копље на планини *звизну* —
2. **звúзнути**, нēм, v. pf. n. p. по ушима, einen Hieb geben (daß es pfeift), alapam cui do (ut sibilet). [cf. фиснути].

звијѐзда, f. (pl. dat. loc. instr. звјèздама) (јуж.) 1) der Stern, stella: ковати или подизати кога у звијезде. — 2) ударио га по звијезди, т. ј. по челу. — 3) (ст.) град некаков: О Иване од *Звијезде* града —

звúјер, f. (у пјесмама има и m.) 1) das wilde Thier, fera [cf. звијере]: И кренуше *звијера* арслана — 2) coll. das Pelzwerk, pelles [cf. звјериње 2]: изишли трговци па купе *звијер*.

звијѐрац, рца, m. (у Ц. г.) vide вук[1], курјак.

звијѐре, звјèрета, n. vide звијер[1]: Зло је *звијере* међед [у приповијеци].

звúјерин, a, o, des Thiers, bestiae.

звúјерје, n. (јуж.) у пјесмама, vide звјериње.

звúјӯк, m. (у Ц. г.) der Pfiff, sibilus [cf. звиждук]: На *звијук* га сердар намамио —

звијӯкнути, звúјӯкнēм, v. pf. (у Ц. г.) einen Pfiff thun, sibilum edo, cf. [vide 1]звúзнути: Сердар хукну, а Турчин *звијукну* —

звúр, f. (зап.) vide звијер.

звúрāд, f. (зап.) vide звјерад.

звúрāње, n. (зап.) vide звјерање.

звúрати, рāм, (зап.) vide звјерати.

звúре, звúрета, n. (зап.) vide звијере.

звúрин, a, o, (зап.) vide звијерин.

звúринац, звúрúнца, m. (зап.) vide звјеринац.

звúрињāк, m. (зап.) vide звјерињак.

звúрúње, n. (зап.) vide звјериње.

звúрје, n. (зап.) vide звијерје.

звúрка, f. (зап.) vide звјерка.

звјѐздан, m. (у Ц. г.) некаква трава, у које

је цвијет као у дјетелине, само што је жут, Art Kraut, herbae genus [lotus corniculatus L.; cf. звездан, звиждан].

Звјѐздана, f. Frauenname, nomen feminae.

звје̏здаст, а, о, н. п. коњ, који има на челу као звијезду, geſtirnt, stellatus.

звјѐздица, f. dim. v. звијезда.

звје̏рâд, f. coll. (јуж.) die Thiere des Waldes, ferae: Па му хајкни *звјерад* у планину —

звје̏рâње, n. (јуж.) das ſcheue Umherblicken, circumspectio formidolosa.

звје̏рати, рâм, v. impf. (јуж.) ſcheu umherblicken, pavide circumspicio. [cf. вјетрити 2].

звјѐринац, звјѐрињца, m. der Zittrich, herpes. cf. [vide] лишај. Кажу да звјеринац прође кад се намаже машћу од курјака (*звијерца*).

звјѐриња̑к, m. der Thiergarten, vivarium.

звјѐрињe, n. coll. (јуж.) 1) die Thiere des Waldes, ferae. [cf. звијерје]. — 2) vide звијер 2.

звјѐрка, f. (јуж.) ein Waldthier, Stück Wild, fera.

звòнāр, звонāра, m. 1) der Glockengießer, fusor campanarum. — 2) der Glöckner, Glockenläuter, Küſter, pulsator campanarum. — 3) (у Грбљу) ован на коме је звоно, der Glockenträger (Widder), aries tintinnabulum gestans.

звòнара, n. der Glockenthurm, turris campanaria. cf. звоник.

звонāрев, а, о, vide звонаров.

звонāрица, f. бравче које носи звоно (чактар).

звòнāрка, f. die Frau eines Glockengießers oder Glockenläuters, campanarum fusoris aut pulsatoris uxor.

звонāров [**звонарев**], а, о, без звонар, fusoris aut pulsatoris campanae.

звòнāрскӣ, кā, кō, der звонари, fusorum aut pulsatorum campanarum.

Звòнимӣр, m. зидине од градиња у Хрватској на десној страни ријеке Зрмање, Name einer Ruine, parietinae quaedam.

звòни̏к, звони̏ка, m. (у Дубр.) vide звонара.

Звòнимир, *Звòнимӣра*, *m. Око Зворника се приповиједа: Доње Звонимир незнабожац и начини град Зворник на води Дрини прије Христа на осам стотина година!*

звòнити, нӣм, v. impf. läuten, pulso campanam [cf. славити 2]: звони на јутрењу, на летурђију, на вечерњу, на мртваца, на ватру.

звòнич, m. (у Шаштр.) некака трава, Art Pflanze, herbae genus.

звòно, n. (pl. звòна, звóнā) die Glocke, campana.

звôнцāње, n. vide звоцање.

звôнцати, цāм, v. impf. vide звоцати.

звóнце, ца (цета), n. 1) dim. v. звоно, das Glöckchen, campanula. — 2) цвијет некаки, die Glockenblume, campanula Linn.

звòњēње, n. das Läuten, sonus aut pulsatio campanae.

Звòрни̏к, Зворни̏ка, m. Stadt und Feſtung am linken Ufer der Drina, eine Tagreiſe von der Save. Срби (око Зворника) приповиједају да је Зворник зидао некакав *Звонимир незнабожац* прије Христа на 800 година. *cf. Звонимир.*

зворни̏кља, f. (у Ужичк. н.) некаква трешња, Art Kirſche, cerasi genus [prunus avium L. var.].

Зворни̏чанин, m. човјек из Зворника.

звòрни̏чкӣ, кā, кō, von Зворник.

звôцāње, n. das Schnappen mit den Zähnen, captatio, frendor. [cf. звонцање].

звôцати, цāм, v. impf. mit den Zähnen ſchnappen, capto dentibus. [cf. звонцати].

звôцнути, нēм, v. pf. ſchnappen, klappen (wie der Hund, Storch), capto dentibus, strepo.

1. **звр̏ка**, f. (у Сарајеву) vide чекрклија.

2. **звр̏ка**, f. das Geſchnurre, fremitus.

звркéтнути, звркéтнēм, v. pf. auf den Kopf ſchlagen (daß es knurrt), ferio caput alicui (ut resonet).

звр̏кнути, звр̏кнē, v. pf. ſchnurren, fremo.

Звр̑снō, n. adj. поље на граници Аустријској близу Грахова, Name eines Feldes, nomen campi.

звр̑ст, m. (у Ц. г.) мекан камен, од кога се кад се стуче мијесе пријепње, Art Stein, lapis quidam.

звр̏цāње, n. das Schnippchen-ſchlagen, talitratio.

звр̏цати, цāм, v. pf. einem ein Schnippchen ſchlagen, talitro percutio.

звр̏цкало, m. der gern Schnippchen ſchlägt, qui talitro percutere solet.

звр̏цнути, нēм, v. pf. кога, einem ein Schnippchen geben, talitro percutio.

звр̏чак, чка, m. die Schnurre, crepitaculum. cf. радиш [1, жврк 2, 2 зврчка, зујалица, зујача, зук].

звр̏чāње, n. das Schnurren, fremitus.

звр̏чати, чӣм, v. impf. ſchnurren, fremere: *Зврчи* као мува по празну лонцу.

звр̏чина, f. [vide звекан?].

1. **звр̏чка**, f. der Naſenſtüber, Schneller, talitrum: нијесам га ни *зврчком* ударио. [cf. фрњоока (фрњока)].

2. **звр̏чка**, f. (у Ц. г.) der Brummkreiſel, trochus [vide зврчак]. cf. зујалица.

згā̏д, f. ein ekelhaftes Ding, taedium: иди, *згади* једна!

згā̏дити, дӣм, v. pf. ekelhaft machen, fastidium creo: Не *згади* ти псу стрвине.

згā̏дити се, дӣм се (и згàдӣ ми се), (cf. сагадити се) v. r. pf. Ekel bekommen, taedet: згадио сам се на —; згадило ми се. [cf. згрштити се].

згāђāње, n. 1) das Treffen, collineatio. — 2) vide догађање.

згāђати, згāђām, v. impf. 1) treffen, collineo: добро згађа из пушке. — 2) treffen, finden, invenio, cf. погађати [4]: Који *згађа* у планину кланце —

згāђати се, згāђā се, vide догађати се.

згàзити, зӣм, v. pf. zertreten, conculco.

згѐба, f. der Knirps, homo pusillus.

згѐргетити, тӣм, v. pf. кога, свезати, zuſammenbinden, colligo.

згѐњати се, њӣм се, v. pf. (у Сријему) zwergeln, ausmagern, emacresco.

згӣб, m. (у Ц. г.) (pl. згӣбови) vide прегибао.

згла̏вак, глàвка, m. das Gelenk, articulus: ухватио *зглавак* месо. cf. зглоб [(жглоб), жлоб].

згла̏вац, вца, m. (у Хрв. у кршћана) vide приjеклад.

згла́вити, глàвӣм, v. pf. н. п. што новаца, т. j. саставити, zuſammenbringen, conficio.

згле́да̏ње, n. das gegenſeitige Anblicken, aspectio.

згле̏дати, да̏м, v. pf. erblicken, conſpicor. cf. [vide] **сагледати**.

1. **згле̏дати се**, згле̏да̏мо се, v. r. pf. ſich ge-
2. **згле́дати се**, згле̏да̏мо се, v. r. impf. genſeitig anblicken, invicem se aspicere.

зглòб, згло̀ба, [(жглоб), жлоб] m. 1) (у Далм.) vide зглавак: види му се сваки *зглоб* (кад је ко у тијесне хаљине обучен). — 2) (у Паштров.) муж и жена, Ehepaar, conjuges: лијеп зглоб; да ружна зглоба!

зглòби, f. pl. (у Ц. г.) vide ковче.

зглòбити, зглòбӣм, v. pf. н. п. лијес, (das Zerſtreute, Zerlegte) zuſammenlegen, das Geſchirr zuſammenbringen, compono, colligo.

зглобља́ва̄ње, n. das Zuſammenfügen, conſertio.

зглобља́вати, зглòбља̄вам, v. impf. zuſammenfügen, conſero. [cf. шипилити].

згна̏ти, згна̄м, vide **сагнати**.

згње́чити, згње̄чӣм, v. pf. zuſammenkneten, subigo, depso. [cf. спапуљати].

згòда, f. 1) die Gelegenheit, Bequemlichkeit, opportunitas [cf. пригода]: жива *згода*, брате! *Згода* дуг наплаћује. — 2) (по јуроз. кр.) der Fall, casus. cf. догађај.

згòдан, дна, дно, ganz recht, bequem, opportunus: згодна пушка, пут.

згòдити, згòдӣм, v. pf. 1) treffen, ferio, collineo. [cf. сагодити]. — 2) (у пјесми) учинити да се догоди, geſchehen laſſen, esse jubeo: Бог *згодио* и Богородица —

згòдити се, згòдӣм се, 1) vide догодити се. — 2) vide погодити се.

згòдно, adv. bequem, opportune.

згòља, (у Цетини) са свијем, durchaus, prorsus [cf. сасвијем]: *згоља* црна вуна; *згоља* бијела.

згòн, згòна, m. (у Далм.) онај комад земље између два мргиња.

згòнити, згòнӣм, v. impf. vide **сагонити**.

згòнчић, m. dim. v. згон.

згòнцати се, ца̄м се, v. r. pf. vide [измршавити] збонцати се.

згòрети, рӣм, v. pf. (ист. и јуж.) [cf. згорјети] 1) zuſammenbrennen, conflo: Тако *згоре* кучка Иконија — 2) verbrennen, comburo. cf. [vide] спалити.

згòрети се, рӣ се, v. r. pf. (ист. и јуж.) [cf. згорјети се] т. j. ватра, zu Glut zuſammenbrennen, ardore conficior.

згòрити, рӣм, (зап.) vide згорети.

згòрити се, рӣ се, (зап.) vide згорети се.

згòрјети, рӣм, (јуж.) vide згорети.

згòрјети се, рӣ се, (јуж.) vide згорети се.

згоропа́дити се, згоро̀па̄дӣм се, v. r. pf. vide [помамити се] згранути се.

згòтовити, вӣм, v. pf. н. п. ручак, јело, bereiten, adparo. [cf. уготовити, узготовити, увиђати, упариђати].

згра̏бити, бӣм, v. pf. ergreifen, corripio. [vide шчепати].

згра̏да, f. 1) das Gebäude, aedificium. [cf. грађевина 1, грађа 2, стаја 2, бина]. — 2) (у Ц. г.) der Zaun, sepes. [vide] ограда, cf. градина.

згра́дити, згра̏дӣм, vide **сагра̏дити**.

згра̏дница, f. dim. v. града.

згра̀нӧв, згранòва, m. бијесан човјек, ein ungeſtümer Menſch, homo importunus.

згра́нути се, згра̄нӗм се, v. r. pf. raſend werden, in furorem verti. [vide помамити се].

зграњи́ва̄ње, n. das Raſendwerden, furor.

зграњи́вати се, згра̀њујӗм се, v. r. impf. raſend werden, in furorem verti.

згргу́љати се, љӣм се, v. r. pf. у загонеци: Гргур, мргур, *згргуљала* ти *се* цријева докле не угонеташ (вериге).

згрѐјати, јӗм, (ист.) vide згријати.

згре́шити, згрӗша̄м, (ист.) vide згријешити.

згри́за̄ње, n. Abfreſſen, Abweiden, depastio.

згри́зати, згри̏за̄м, v. impf. abfreſſen, depasco.

згри̏јати, јӗм, v. pf. (јуж. и зап.) erwärmen, calefacio: нигдје мјеста *згријати* не може.

згрија̀ти, згри̏јеша̄м, v. pf. (јуж.) vide **сагрија̀ти**.

згри́сти, згри́зӗм, v. pf. abfreſſen, depasco.

згри́шити, згри̏ша̄м, (зап.) vide згријешити.

згр̏нути, згр̏нӗм, v. pf. 1) zuſammenſcharren, corrado, colligo. — 2) wegſcharren, derado: *згрни* пљеву са жита.

згр̏нути се, згр̏нӗм се, v. r. pf. zuſammenlaufen, confluo, cf. [vide] слећи се [2]: Вас се серат и крајина *згрну* —

згро̀зити се, згро̀зӣм се, v. r. pf. zuſammenſchaudern, cohorreo.

згр̏та̄ње, n. 1) das Zuſammenſcharren, collectio. — 2) das Wegſcharren, derasio.

згр̏тати, згр̏ћӗм, v. impf. 1) zuſammenſcharren, corrado, colligo. — 2) auseinanderſcharren, derado, dispergo.

згру́вати, згру̏ва̄м, vide **згрухати**.

згру́вати се, згру̏ва̄м се, vide **згрухати се**.

згру́хати, згру̏ха̄м, [згрувати] v. pf. zerſtoßen, contundo.

згру́хати се, згру̏ха̄м се, [згрувати се] v. r. pf. н. п. низа стијене, с тавана, zuſammenſtürzen, corruo.

згру̏шати се, ша̄м се, vide [прогрушати се 1] угрушати се.

згру́шити, згру̏ша̄м, v. pf. zerſtoßen, contundo [vide угрушити]: *згруши* мало соли, т. j. иструци макар и покрупно.

[**згрчити**, чим, v. pf. einziehen, zusammenziehen, contraho. cf. скврчити.]

згр̏штити се, згр̏шти̂ ми се, v. r. pf. Art Ekels, wenn man z. B. Fettes ißt, oder ein Stein im Brot ist, horret palatum. [vide згадити се].

згу̏бити, згу̏би̂м, (ст.) vide **сагубити**: Милош *згуби* Турског цар' Мурата,| И Турака дванаест хиљада —

згу̏жвати, ва̂м, } v. pf. verdrücken, confringo.
згужвѐљати, ља̂м, } [vide изгужвати].

згу̏лити, згу̏ли̂м, v. pf. abreißen, schinden, deripio, excorio [cf. здерати]: хаљину, кожу.

згуљи̂ва̂ње, n. das Entblößen, denudatio.

згуљи̂вати, згу̏љујѐм, v. impf. entblößen, denudo.

згу̏рити се, ри̂м се, v. r. pf. sich zusammenziehen (vor Kälte), contrahi. [cf. згучити се].

згу̏снути се, згу̏снѐ се, v. r. pf. dick, dicht werden, condensor.

згу̏чити [сагучити], чи̂м, v. pf. савити што у гуку, zusammmenballen, conglobo.

згу̏чити се, чи̂м се, v. r. pf. савити се у гуку, vide згурити се.

здѐла, f. (ист.) vide здјела.

здѐлица, f. dim. v. здела.

здѐндаст, а, о, (у Боци) vide трснат.

здѐпаст, а, о, н. п. човјек, понизак а крут, untersetzt, plump, habitu corporis brevis et obesus, vastus. [cf. здепнаст].

здѐпати, здѐпа̂м, v. pf. etwas plump machen, rem informem facio. cf. збубати.

здѐпати се, здѐпа̂м се, v. r. pf. здепао се, т. ј. угојио се и одебљао, dick, und dadurch plump werden, crassesco, vastus fio.

здѐпнаст, а, о, vide здепаст.

здѐрати, здѐрѐм, [v. pf.] vide згулити.

здѐтан, тна, тно, (ист.) vide здјетан.

зди̏ла, f. (зап.) vide здјела.

зди̏лица, f. dim. v. здила.

зди̏мити, ми̂м, v. pf. опалити из пушке, Feuer geben incendo.

зди̏тан, тна, тно, (зап.) vide здјетан.

здјѐла, f. (југоз.) eine hölzerne Schüssel, scutella. Здјела се од чанка разликује по томе што је чанак струган (на струг прављен) и више је округао, а здјела је копана теслом и у врху је много шира него у дну. [cf. ваган 2, копања, чанак; чинија].

здјѐлица, f. dim. v. здјела.

здјѐсти, здјѐнѐм (здјѐдѐм), (јуж.) н. п. сијено, vide **садјести**.

здјѐтан, тна, тно, (југоз.) schwanger, gravidus. cf. [vide] трудан [2].

здра̏в, а, о, 1) gesund, sanus, validus. — 2) н. п. лонац, чаша, ganz, unverletzt, integer, incolumis, daher дјевојка. — 3) здрав з д р а в ц и т, здрава здравцита, здраво здравцито, kerngesund, sanissimus.

здра̂ва̂ Ма̀рија, f. (у кршћана) ave Maria! das Läuten der Glocken am Abend, vespertina campanarum pulsatio: кад зазвони (на) здраву Марију; Што зна Балија што је *здрава Марија*.

здра̏вац, здра̂вца, m. eine Gebirgspflanze, die die Mönche, wenn sie in's Dorf kommen, den Hausherrn und den Frauen darbieten (у крајини Неготинској и у Кључу), herbae genus [geranium macrorrhizum L.].

здра̀виња̂к, m. некака трава, која расте по пољу, Art Pflanze, herbae genus.

здра̏вити, ви̂м, v. impf. 1) gesund werden, genesen, convalesco. — 2) Gesundheit zutrinken, propino [vide напијати]: Чашом *здрави* Ришњанин Иване,| А Мијајло књигом из њедара —

здра̏вити се, ви̂м се, v. r. pf. с ким, sich gegenseitig grüßen, inter se consalutari.

1. **здра̏вица**, f. 1) чаша што се пије у здравље, der Gesundheitstrunk, propinatio. [cf. наздравица, напивка]. — 2) чутура или други какав суд пића, с којим се какви гости позивају н. п. у сватове, на крсно име: Сву господу зове на светога| Са књигама и са *здравицама* — 3) пиће које се с јелом путем износи пред сватове куд пролазе: Сватовима изнијели *здравицу* —

2. **здра̀вица**, f. земља која је доље под овом земљом која се одозго ради.

Здра̀вко, m. Mannsname, nomen viri.

здра̏вља̂к, m. Epitheton des Neumondes (као да би нам био на здравље): Здрав, *здрављаче*! нов новљаче! (реку гдјекоји младу мјесецу кад га први пут угледају. Гдјекоји уз то још поскоче према мјесецу, а гдјекоји и новчану кесу ако у њој доста новаца имају, тресну према њему).

здра̂вље, n. die Gesundheit, valetudo.

здра̏вљѐње, n. 1) das Genesen, recuperatio valetudinis. — 2) vide наздрављање.

здра̂вљице, n. dim. v. здравље.

здра̏во, 1) gesund, integra valetudine. — 2) tüchtig, stark, valide [vide веома]: *здраво* га је ударио; немој *здраво* стезати.

здра̏вци̂т, а, о, cf. здрав [3].

здра̏ка, f. vide [**зрака**] жрака.

здрѐо, здрѐла, ло, (особито по западн. кр.) vide **зрео**.

здрѐти, здри̂м, (по западн. кр.) vide **зрети**: У њедра јој дуња *здри* —

здр̀жати се, жи̂м се, v. [r.] pf. sich aufhalten, se continere [vide задржати се]: Па *се* ниђе *здржати* не мого —

здријѐва̂ње, n. [у Боци?] das Reifen, maturitas.

здријѐвати, здри̂јева̂м, v. impf. (у Боци) reifen, maturesco. cf. [vide] зрети.

здро̀бити, здро̀би̂м, v. pf. zerbröckeln, perfrio.

здро̀згати, здро̀зга̂м, v. pf. zerschmettern, comminuo. cf. здрузгати.

здр̏пити се, пи̂м се, v. r. pf. sich überwerfen, inimicitias suscipio: здрпише се (mit und ohne између себе); он се с њим здрпио.

здру̏жити, здру̏жи̂м, [садружити] v. pf. кога с ким, gesellen, socio.

здру́жити се, здру́жи̂м се, [садружити се] v. r. pf. с ким, ſich geſellen zu Jemand, socium se adjungere.

здру́згати, здру́зга̂м, v. pf. vide здрозгати.

здȗр, m. (у Дубр. за времена републике) онај који што личи, der Ausrufer, praeco. [vide телал]. cf. [2] личити [2].

здȗха, f. vide здухач 1.

здȗха̂ч, здуха́ча, m. (у Ц. г.) 1) вједовит [видовит] човјек [vide једогоња]. — 2) каже се бијесну волу, ein unruhiger Ochs, bos insolens.

зѐба, f. der Fink, fringilla [L.].

зѐбица, f. dim. v. зеба.

зе̂в, m. (ист.) vide зијев.

зѐвак,* вка, m. die Bequemlichkeit, commoditas, [vide] мир [2], cf. згода: Цару нема *зевка* ни узура| Док Морача сједи у каура —

зе́валица, f. (у Сријему) das Löwenmaul, antirrhinum [majus] Linn. [cf. жабица 3].

зе́ва̂ње, n. (ист.) vide зијевање.

зе́вати, зе̂ва̂м, (ист.) vide зијевати.

зевка́рење, n. das bequeme Leben, vita commoda.

зевка́рити, зѐвка̂рȋм, v. impf. bequem leben, vitam ago commodam. cf. узурити.

зе́внути, зе̂внȇм, [зенути] (ист.) vide зијевнути.

зѐйтин,* m. das Oel (Baumöl), oleum. cf. [vide] уље.

зѐйтинити, ни̂м, v. impf. mit Oel würzen, oleo condio. cf. обуљити.

зѐйтиница, f. суд што се у њему држи зејтин, das Oelflaſchchen, ampulla olearia. cf. [vide] уљарица.

зѐйтин-та́не,* n. vide маслинка.

зѐйтињење, n. Oelen (würzen mit Oel), oleatio.

зѐнтуни,* adj. olivengrün, oleaginus.

зе́јо, m. hyp. v. зец: мени, *зе̂јо*! мени, *зе̂јо*! (вичу дјеца кад се играју зеца).

зе́ка, m. (ист.) vide зеко: Добра *зеку* у подруму раним —

зѐка̂љ, m. vide [зеленко] зеко.

зѐкан, m. vide зеленко: Када Рајко дођера *зекана* —

зѐкаст, a, o, н. п. во, свињче, у којега је длака као у зеца, haſenfarbig, pilis leporinis.

зе́ко, m. (јуж.) vide зеленко. [cf. зека].

зе́конја, m. во, који има длаку као у зеца, ein haſenfarbiger Ochs, bos pilis leporinis.

зѐкȗн, m. коњ, vide [зеленко] зекан: На *зекуна* коња големога —

зелѐмба̂ћ (зелѐнбаћ), зелембаћа, m. die grüne Eidechſe, lacerta viridis [Daud.; cf. гуштер 2].

зѐлен, f. 1) die Grüne, das Grüne, viriditas. — 2) (у војв.) vide поврће.

зѐлен, зелѐна, o, (зѐлени̇, на̂, но̂) 1) grün, viridis. — 2) grün, d. i. unreif, immaturus: млад и *зелен*, der Gelbſchnabel, imberbis: Не дајте ме, ако Бога знате!| Не дајте ме младу и *зелену* — 3) (у Дубр.) зелено дрво, т. ј. сирово.

зѐлена ка́да, f. narcissus pseudonarcissus Linn. [cf. зеленкада]: Два цвијета у бостану расла:| Плави зумбул и *зелена када* —

зелѐнац, нца, m. (у Ц. г.) у води дубљина, die Tiefe eines Fluſſes, profundum. cf. зеленик.

зелѐнети, ни̂м, (ист.) vide зеленети.

зелѐнети се, ни̂м се, (ист.) vide зеленети се.

зелѐни̇к, зелени̇ка, m. у Крагујевцу дубок вир у Лепеници. [cf. зеленац].

зелѐника, f. 1) т. ј. јабука, die Grüne, viridis: О јабуко *зеленико*!| Што с' толики род родила — 2) (по југовз. кр.) der Buxbaum, buxus sempervirens [Stechhülſe, ilex aquifolium L.]. cf. шимшир. — 3) (у Слав.) некако грожђе, grünſchwarze Traube, uvae genus.

зелѐнило, n. die grüne Farbe, grünes Färbemittel, pigmentum viride.

зелѐнити, ни̂м, v. impf. 1) grün färben, colorem viridem induco, colore viridi inficio. — 2) (зап.) vide зеленети.

зелѐнити се, ни̂м се, (зап.) vide зеленети се.

зелѐнка, f.: Он уведе у Удбињу војску,| И дофати тридест *зеленаках*,| Наређене што су за кавуре,| Намјести их на врата од града —

зеленка́да, f. vide зелена када.

зѐленкаст, a, o, grünlich, subviridis.

зѐлѐнко, m. зелен коњ, der Apfelſchimmel, equi albi genus, cf. [зека,] зеко, зекаљ, зекан, зекун: Коњ *зеленко* росну траву пасе —

зелѐноша, f. (у Грбљу) име козн, ein Ziegenname, nomen caprae indi solitum.

зелѐњак, њка, m. зелен кукуруз, grüner (unzeitiger) Kukuruz (Mais): већ има зеленьака, т. ј. има кукуруза, који се могу пурити и јести. cf. [vide] пурењак.

зелѐњети, зелѐни̂м, v. impf. (јуж.) grünen, viresco: трава *зелени*.

зелѐњети се, зелѐни̂м се, v. r. impf. (јуж.) grünen, vireo.

1. **зе́ља**, m. (ист.) vide зељо.

2. **зе̂ља**, m. vide зељо.

зе̂љан, a, o, (зељани̇, на̂, но̂) н. п. пита, von wilden Gemüſe, ex olere silvestri.

зељани̇н *(зељани̇ка), m. (у Драгачеву) vide* ***зељаница.***

зељани̇ца, f. пита од зеља, Art Kraut-Kuchen, placentae genus [cf. зељаник]: И јагњета прије премаљетја,| *Зељанице* прије кукавице —

зе̂ље, n. 1) atriplex viridis Linn. [Ampfer, rumex patientia L. и r. pulcher L.] — 2) wildes Gemüſe, olus silvestre. — 3) in der Redensart: тога *зеља* има доста, gewöhnliche Sache, res trita.

зе̂ље главато, n. (у Ц. г.) Kopfkohl, brassica [oleracea L. var.] capitata. cf. [vide] купус.

зе́љин (зе̂љин), a, o, без зеља, bovis cani.

зе́љо, m. (јуж.) ein Schimmelochſe, bos canus. [cf. 1 зеља, 2 зеља].

зѐљо̂в, зељо́ва, m. зелен пас, graulicher Hund. canis canus.

зељо̀вљев, a, o, des зељов, canis cani.
зѐљош, зељо̀ша, m. ein Name für große Kanonen, nomen tormentis indi solitum (cf. баљемез): А све *зељош зељоша* дозива —
зѐљу̂г, m. зелен вепар, graues Schwein, porcus canus.
зѐљуга, f. зелена крмача, graue Sau, porca cana.
зѐљу̂гов, a, o, des зељуг, porci cani.
зема̀љски̂, ка̂, ко̂, 1) irdisch, terrester (im Gegensatze des Himmlischen): Или волиш царству небескоме,| Или волиш царству *земаљскоме* — 2) Landes-, publicus.
зѐмби̂л [*], зембила, m. (у војв.) der Zecker (Art Korb), fisci genus. Зембили су од рогоза, и највише се носе о рамену.
зѐмичка, f. vide земљичка.
зѐмља, f. (dat. зѐмљи, acc. зѐмљу, voc. зѐмљо, pl. nom. зѐмље, gen. зема́ља̂) 1) die Erde, terra. — 2) das Land, terra, regio.
зѐмља̂к, земља́ка, m. der Landsmann, popularis. [cf. вилаетлија, хемшерија (емшерија)].
земља̀киња, f. die Landsmännin, popularis femina.
зѐмљан, a, o, irden, terreus, fictilis. [cf. 2 камен 2].
земља̀ница, f. чинија или чаша од земље, ein irdenes Geschirr, vas fictile.
земља̀рина, *f. (у Далм.)* Grundsteuer.
зѐмљица, f. dim. v. земља, das Ländchen, Erdlein, regiuncula.
зѐмљичка [земичка], f. die Semmel, simila.
земљу̀рина, f. augm. v. земља.
Зѐму̂н, m. (loc. Зему́ну) Semlin, Zemlinum.
Зему́нац, нца, m. Semliner, Zemlinensis.
зему̀ница, f. die Erdhütte, antrum.
Зѐму̂нкиња (Зему̀нкиња), f. die Semlienerin, Zemlinensis femina: Збор збориле младе *Земункиње* —
зему̀нски̂, ка̂, ко̂, Semliner-, Zemlinensis.
зѐнђил,* a, o, vide богат.
зенђи̂лук,* m. vide богаство.
Зѐница, f. 1) варошица у Босни близу Травника. — 2) [*зеница*] (ист.) vide зјеница.
зе́нути, зе̂не̂м, v. pf. vide **зевнути.**
зе́пети, зе́бе̂м, (зе̂бао, зе́бла) v. impf. 1) frieren, frigeo: читав сам дан *зебао*; *зебу* ми руке, ноге. — 2) ја од тога зебем, т. ј. бојим се да се то не догоди, fürchten, timeo.
зѐрда̂в[*], m. 1) der Zobel, [mustela] zibelina [L.; vide самур]. — 2) das Zobelfell, pellis zibellinica.
зѐрде,* дета, n. eine Art kalter Mehlspeise, mit Honig, cibi genus: Жуто *зерде* у сребрну сану —
зердѐлија,* f. 1) (у Босни) vide кајсија. — 2) (у Винковцима) Art Pflaumen, pruni genus.
зѐт, m. 1) der Schwiegersohn, gener. — 2) сестрин муж, Schwestermann, sororis vir. У нас је зет свој породици од које се ко ожени, а у шали и читавоме селу и још и већему мјесту (ако он и жена нијесу из једнога мјеста).
Зѐта, f. 1) ријека која се тако зове пошто се у Бјелопавлићима састану Перућица и Обоштица. Зета по том утјече у Морачу више Подгорице. — 2) земља око те воде (између Херцеговине, Арбаније, Црне горе и језера Скадарскога). Осим вароши Подгорице у Зети су још и два градића: Спуж и Жабљак.
зѐтов, a, o, des зет, *τοῦ* зет.
зѐтовски̂, ка̂, ко̂, der зети, *τῶν* зети.
зѐтски̂, ка̂, ко̂, von Зета.
Зѐћанин, m. Einer von Зета: Овце чува *Зећанине* Павле| По широку пољу Ћемовскоме —
Зѐћа̂нка, f. Eine von Зета.
зе́ћир, m. Art Fingerring, anuli genus [cf. звекир 2]: На закуца *зећиром* у врата — *Зећир* прстен вас од сува злата —
зе̂ц, m. 1) der Hase, lepus [timidus L.; cf. зајац]: Плашив као *зец*. — 2) игра, Art Spiel, ludi genus. — 3) [*Зец*] планина у Босни.
зе́чак, чка, m. (у Хрв.) vide грашак.
зѐчевина, f. зечје месо, Hasenfleisch, caro leporina.
Зѐчево, n. у пјесми некако поље: Да сам шљегла у *Зечево* равно — Него да си брже у *Зечево* —
зе́че̂ у̂хо, n. (у Паштр.) некака трава, Art Pflanze, herbae genus [lychnis coronaria L.].
зѐчина, f. 1) augm. v. зец. — 2) das Hasenfell, pellis leporina.
зѐчић, m. dim. v. зец, das Häschen, lepusculus.
зѐчица, f. das Weibchen vom Hasen, lepus femina.
зе́чја̂ сту̂па, f. (у Дубр.) Art Pflanze, herbae genus.
зе́чји̂, ја̂, је̂, Hasen-, leporinus.
зе́чји̂ ма̂к, m. vide гороцвијет.
зе́чји̂ тр̂н, m. die Hauhechel, ononis spinosa Linn.
зе̂чки̂, wie ein Hase, more leporino: Све му доро *зечки* поиграва —
зи, додаје се (особито у Црној гори) иза многијех ријечи, н. п. једни *зи* људи; ја сам *зи* видио ту земљу; Који *зи* су лакомни на благо — У јадној *зи* Црној гори ломној — Овамо иде и *њојзи*, које се говори по свему народу.
зи̂ба̂ње, n. vide љуљање.
зи̂бати, ба̂м (бљѐм), (у Банату) vide љуљати [1].
зи̂бнути, не̂м, vide љуљнути.
зи̂в, m. (зап.) vide зијев.
зи́валица, f. (зап.) vide зијевалица.
зи́ва̂ње, n. (зап.) vide зијевање.
зи́вати, зи̂ва̂м, (зап.) vide зијевати.
зи̂вка̂ње, n. dim. v. звање.
зи̂вкати, ка̂м, dim. v. звати.
1. **зи̂внути,** не̂м, v. pf. (у Ц. г.) vide зовнути: *Зивну* царе крвава џелата — Како дође одмах кавгу *зивну* —
2. **зи́внути,** зи̂вне̂м, (зап.) vide зијевнути.

зи́д, m. (loc. зи́ду) die Mauer, murus. cf. зад, [мир 5, платно 2, бедем (беден), дувар].

зи́дање, n. das Mauern, operis latericii molitio.

зи́дар, зида́ра, m. der Maurer, faber murarius. [cf. 2 каменар].

зида́рев, / **зида́ров,** } a, o, des Maurers, murarii.

зи́дарски, ка́, ко́, Maurer-, murariorum.

зи́дати, зи́да́м (зи́ђе́м), v. impf. mauern, opus latericium molior.

зи́дина, f. augm. v. зид.

зи́дине, зи́дина́, f. pl. das Gemäuer, Mauerwerk, die Trümmer, ruinae, rudera, parietinae.

зијамет,* m. Art Lehen, feudi genus, cf. [vide] тимар[4]: Осјећи ћу бегом *зијамете* —

зи́јан,* зија́на, m. vide штета.

зијани́ти, зи́ја́ни́м, vide штетовати[4].

зи́ја́ње, n. 1) das Maulaffen-feil-haben, hiatio. [cf. зјање, зурење]. — 2) das Schreien, clamor.

зи́јати, ја́м, v. impf. 1) Maulaffen feil haben, hio. (cf. [блејати, зурити,] зјати). — 2) ſchreien, clamo: шта *зијаш*? [vide викати 1].

зијафе́т,* m. (у Србији и у Босни по варошима) vide г о з б а, част.

зи́јев, m. (јуж.) 1) die Oeffnung des Mundes, hiatus. — 2) das Gähnen, hiatus [cf. зијехавица]: Зашао као *зијев* по чељадма. Приповиједа се како се некакав човјек у друштву договарао с туђом женом зијевањем. Муж женин то опази, па жену послије поведе у шуму да је објеси, али јој не каже да ће је објесити, него је поведе као да се шетају. Кад он у шуми тражећи згодно дрво стане загледати од дрвета до дрвета, жена се осјети шта је и како је, па му рече: „Шта си ти, Бога ти, човјече, зашао туда као зијев по чељадма?“ Кад човјек то чује он је запита: „Како залази зијев по чељадма?“ А она му одговори: „Зар и то не знаш? Кад једно зијевне, онда и другима дође те зијевају.“ И тако мужа превари те помисли да је и она зијевнула само за то, што је онај човјек зијевнуо; и не учини јој ништа. — 3) bei den Webern, die Oeffnung der Kette, der Sprung, das Fach, das Geleſe, hiatus staminis: оволики ти *зијев*! (дигнувши ногу каже се жени кад је нађе ко гдје спује прећу).

зијева́лица, f. (јуж.) vide зевалица.

зијева́ње [зијехање], n. (јуж.) 1) das Gähnen, oscitatio. — 2) der letzte Athem, halitus extremus.

зијева́ти, зи́јева́м, (cf. **зијехати**) v. impf. (јуж.) 1) gähnen, oscitor. — 2) den letzten Athem ziehen, efflare extremum halitum: већ *зијева*.

зијевну́ти, зи́јевне́м, (cf. **зијехнути**) v. pf. (јуж.) 1) einmal gähnen, hio. — 2) den letzten Athem holen, efflare extremum halitum.

зијехави́ца, f. (у Дубр.) das Gähnen, oscitatio: дошла му *зијехавица*. cf. [vide] зијев[2].

зијеха́ње, n. (у Дубр.) vide зијевање.

зијехати, зи́јеха́м, v. impf. (у Дубр.) [vide] зијевати.

зијехну́ти, зи́јехне́м, v. pf. (у Дубр.) vide зијевнути.

зи́ле,* зи́ла́, f. pl. (ст.) die Teller, bei der türkiſchen Muſik, die Cymbeln, cymbala: Уставите *зиле* и борије — Стаде јека *зила* и борија —

зи́ма, f. (acc. зи́му, pl. зи́ме) 1) der Winter, hiems: Три сам *зиме* код њега зимио,| И ову ћу *зиму* зимовати — 2) die Kälte, frigus: зима ми је.

зи́мзелен, f. vide зимозелен.

зи́ми, im Winter, hieme.

зимњи́на, f. Schwein oder Rind, das für den Winterhaushalt geſchlachtet wird, carnes pecudis mactatae pro hieme [cf. опања 1, посјек]: храни свињче за *зимину*; убио *зимину*; још нијесам *зимине* набавио.

зи́мити, зи́мим, vide зимовати: Три сам зиме код њега *зимио*,| И ову ћу зиму зимовати —

зимњи́ца (зи́мица), f. (у Боци) у пословици: Није зиме ни *зимице* до Которске трипуњице, die Kälte, frigus.

зи́мни, a, o, Winter-, hibernus.

зи́мно, (comp. зи́мније) kalt, friget: јуче је било *зимно*; данас је *зимније* него јуче.

зи́мња́ча, f. n. p. jabuka, Winter-Apfel, pomum hibernum [pirus malus L. var.].

зимо̀ва́ње, n. das Ueberwintern, hibernatio.

зимо̀вати, зи́мујем, v. impf. u. pf. überwintern, hiberno. [cf. зимити].

зимо̀ви́ште, n. (у Ц. г.) vide зимовник.

зимо̀вни́к, зимовни́ка, m. der Winteraufenthalt, Winterquartier (der Räuber), hiberna praedonum, cf. зимовиште: Снијег паде, друми западоше,' Планине се снијегом завише,| Но гори се одити не може:| Да тражимо себи *зимовника*,' Ће ће који зиму презимити —

зимогри́жљив, a, o, (у Сријему)| vide зимомо-

зи́могро̀зан, зна, зно, (у Далм.)| ран.

зи́мозелен, f. das Immergrün, Wintergrün, vinca minor Linn. [cf. зимзелен].

зи́мољу́бац, m. некаки цвијет, Art Pflanze, herbae genus.

зи́момо̀ран, рна, рно, слаб од зиме, empfindlich gegen die Kälte, impatiens frigoris. cf. зимогрозан, зимогрижљив, муанат, слаб.

зимомо̀рница, f. човјек који је слаб од зиме, der gegen die Kälte empfindlich iſt, impatiens frigoris. [vide смрзлица].

зи́мски, a, o, *vide* *зимни*.

зи́мўс, / **зи́мўске,** } dieſen Winter, hac hieme.

зи́мўшњи, њâ, њê, von dieſem Winter, hujus hiemis.

зи́нзо̀в, зинзо̀ва, m. erwachſener Burſche (als Schelt-wort), juvenis adultus: велики зинзов.

зи́ница, f. (зап.) vide зјеница.

зи́нути, не́м, v. pf. Mund aufmachen, aperio os.

зи́па, f. (у Ц. г.) vide [1] камѐница.

зипа̀ра̂ње, n. das grundloſe Reden und Schreien, vociferatio.

зипа̀рати, па̂м, v. impf. ohne Grund ſchreien, vociferor.

зӣпка, *f. vide колијевка.*

Зӣр, m. ein Hügel am Fluße Lika in Kroatien, collis quidam: Да је млика колика је Лика,| Био би сир, колико *Зир*.

зӣфт,* m. der Ruß in der Tabakröhre, fuligo nicotianae: црно као *зифт*.

зја̀ло, n. in der Rebensart: продаје *зјала*, das Gaffen, hiatus.

зја̀ње, n. vide зијање[1].

зја̀ти, зја̂м, vide зијати[1]: Није нешки на што *зја*, већ што јој се да.

зјѐница, f. (јуж.) der Augapfel, pupilla, cf. гледење: дарнути коме у *зјеницу*, auf empfindlichſte Art beleidigen. cf. живац[1].

зла̂, [f. adj.] (у Дубр.) vide [сува болест] рђава.

зла̀менује, n. (ст.) vide аламење 2: То је, браћо, ваше *зламенује* —

зла̀меновање, n. das Beſprengen mit Weihwaſſer, lustratio puerperae.

зла̀меновати, нујем̂, v. impf. u. pf. mit Weihwaſſer beſprengen, lustro puerperam.

зла̀мење (зла̀мење), n. 1) das Weihwaſſer für eine Wöchnerin, aqua lustralis: отишао по зламење. cf. водица[2, мала водица, закрштена водица]. — 2) das Anzeichen, die Vorbedeutung, omen. cf. зламење.

зла̀радице̂, mit böſer Abſicht, mala mente [cf. позлопце]: Ја нијесам доша' *зларадице* —

зла̂ срѐћа, f. Unglück, fortuna adversa. cf. добра срећа.

Зла́та, f. Frauenname, nomen feminae.

злата́јлија, f. mit Gold geſchmückt, auratus: На њега су двије *златајлије* —

злата̀ли, adj. indecl. vide [1]златан, позлаћен: Па га покри *златали* кошуљом —

1. **зла́тан**, тна, тно, (зла̀тнӣ, на̂, но̂) golden, aureus. [cf. златали, злаћен].

2. **зла̀тан**, m. die gelbwürzlige Lilie, lilium candidum [lil. martagon L.].

Зла̀тана, f. Frauenname, nomen feminae.

зла̀та̂р, злата́ра, m. der Goldſchmid, aurifex [cf. кујунџија, кулунџија]: *Златари* ће доћи,| Прстен саковати,| Бурму позлатити. —

зла̀тара, f. vide златница.

злата́ров, а, о, vide златаров.

Злата̀рица, f. у Руднику брдо, под којијем извире Јасеница, Name eines Berges in Serbien, nomen montis.

зла̀та̂рка, f. vide златница.

злата́ров [**златарев**], а, о, des Goldſchmids. aurificis.

зла̀та̂рскӣ, ка̂, ко̂, Goldſchmid-. aurificum.

зла́тити, зла̀тӣм, v. impf. vergolden, inauro.

зла̀тица, f. 1) трава, којој је лист с наличја жут као злато и рутав, а озго зелен и гладак. Кажу да је добра од живине. — [*Златица*] 2) вода у Зети, ein Fluß in Zeta: Крај *Златице* више Подгорице — 3) у Банату поток и код њега намастир. Још ће и више бити вода и мјеста која се овако зову.

Зла̀тка, f. 1) Frauenname, nomen feminae. — 2) [*златка*] (у Босни) vide купа.

Зла̀тко, m. Mannsname, nomen viri.

зла̀тна̂ бӯбица, f. (у Ц. г.) vide [свитац 1] свијетњак 2.

зла̀тна̂ ӣјена, f. Art ſchlechterer Vergoldung, vilioris inaurationis genus. Кад се што *метне у златну ијену* не буде тако добро позлаћено као управо кад се позлати: И у *златну ијену* умочене —

зла̀тнӣ по̀п, m. (у Ц. г.) vide гу̀ндељ. cf. поп златар.

зла́тнити се, нӣм се, v. r. impf. wie Gold glänzen, auro fulgeo: *Златне* му *се* крила до рамена —

зла́тница, f. т. ј. муха, die Fleiſchfliege, musca cadaverina Linn. cf. златара, златарка.

златно̀крилӣ, ла̂, ло̂, vide златокрили: На зелено у гори језеро,| По ком плове утве *златнокриле* —

златно̀рог, а, о, mit goldenen Hörnern, cornibus aureis: Нек улови *златнорога* јелена —

златно̀рук, а, о, vide златорук.

зла̀то, n. 1) das Gold, aurum. — 2) (ст.) злато материно, т. ј. дјевојка: Ој ђевојко, *злато* материно — Пјевни, пјевни, *злато* материно — Остаде му *злато* испрошено —

злато̀бров, m. (у Дубр.) vide комарча.

злато̀глав, m. (у Дубр.) Aſphodill, asphodelus ramosus [asph. microcarpus Viv.].

злато̀глав, а, о, н. п. тица, goldköpfig, aureo capite: Која ми је *златоглава*,| Оно ми је бадњи вече —

зла̀тоје, m. Нова млада не смије (од стида) никога у кући звати по имену: за то је обичај да она, пошто се доведе, свима кућанима (мушкоме и женском) надјене нова имена (само за себе); тако н. п. некога зове (старије дјетиће) [1]*таком*[1], неког *ба́бом*[2], неког *господином*[2] (је ли отишао *господин* да доћера свиње?), неког *дје́вером*[4; cf. аго 2, деспот 3, тато]; — а млађе *бра́том*[2], *златојем*, *соколом*[5], *милоштом*[2, милошћом 2], *милојицом* [cf. красни, храна 3], и т. д.; — жене *госпом*[3, 1]*мамом*[2], *мајом*[3], *нашом*, *снашом*[3], *невом*[2]; — а дјевојке *убавицом*, *лепотицом*[2, 1]*секом*[2, 1]*госпођицом*, *голубицом*[3] и т. д.

златно̀кос, а, о, goldhaarig, auricomus: Уловно Сосу *златокосу* —

златно̀крилӣ, ла̂, ло̂, (ст.) goldgeflügelt, aureis alis, cf. златнокрили: У језеру утва *златокрила* —

златно̀пе̂рнӣ, (златно̀пернӣ), на̂, но̂, mit goldenen пера, q. v.: Буздоване *златопернн* —

златно̀рук, а, о, goldhändig, aureis manibus, cf. златнорук: Она има *златорука* сина —

злâћен, а, о, (ст.) golden, aureus, auratus, cf. [vide 1] златан: А ђевере, мој *злаћен* прстене — Међу се се оће да поморе,| *Злаћенима* да пободу ножи —

злâћење, n. das Vergolden, inauratio.

злӗ, (ист.) vide жље.

злӗ длâке, f. pl. (у Ц. г.) у очима некаке длаке које ваља чупати на поље. vide бадље.

злéдити, злéдӣм, (ист.) vide злиједити.

злӗ дȗше, f. pl. vide уроци: од злијех душа.

злéђење, n. (ист.) vide злијеђење.

злéȗдно, (ист.) vide жљеудно.

злӣдити, злӣдӣм, (зап.) vide злиједити.

злӣђење, n. (зап.) vide злијеђење.

злијéдити, злӣједӣм, v. impf. (луж.) aufreißen (die Wunde), anſtoßen, divello, rumpo, offendo (vulnus).

злијéђење, n. (луж.) das Anſtoßen, Aufreißen der Wunde, divulsio, offensio.

злӣко, m. (у Боци) vide зликовац.

злӣковац, злӣкȏвца, m. der Böſewicht, homo nequam, improbus. cf. злица, злико, злић [2, назлија].

злӣћ, злӣћа, m. (у Дубр.) 1) зли пришт, vide [пришт] непоменик. — 2) vide зликовац.

злӣће, n. (ст.) Uebel, calamitas: И ту виђе Лопушина Вуче| На Крново да бит' ништа не ће| А до *злића* и крвопролића —

злӣца, f. (по југоз. кр.) vide зликовац: Све биране *злице* и крвавци —

злӣ ча̑с, m. cf. добри час.

злӣчина, f. (у Дубр.) augm. v. злица: *Зличино* невољала! (особито се дјеци говори).

злӣчица, f. vide лажичица: Кад му видим руку у мишици,| Пане мени мука на *зличици* —

1. **зло̑**, n. [1)] das Uebel, malum. [— 2) vide биједа].

2. **зло̑**, (comp. гӧрӗ) übel, male. [vide рђав 1].

зло̀ба, f. die Bosheit, malitia. cf. [1 зломе, худоба 1,] пакост.

зло̀бан, бна, бно, übelwollend, malevolus: *Злобно* сјеме, Турско племе, да нестане! —

зло̀бити, бӣм, v. impf. коме, einer Beleidigung gedenken, einem übel wollen, omnia mala alicui cupere.

зло̀бљење, n. das Uebelwollen, malevolentia.

зло̀вȃран, рна, рно, (у Рисну) vide зао, опак, н. п. зловарно дијете.

Зло̀воља, m. мушки надимак: Поп *Зловоља* чати крусовоља —

зло̀вȏљан, љна, љно, unmuthig, tristis: Јер је Марко иза сна *зловољан* —

зло̀гласница, f. Unheilverkündigerin, praenuncia magnarum calamitatum: Код ње стави тицу *злогласницу* —

зло̀годница, f. vide чавка [1]. Које се године виде у каком мјесту многе чавке, значи да ће она година бити потребна и за то овако зову чавке.

зло̀гȗк, m. злослут, т. ј. онај који све зло слути и говори, der Unglücksprophet, vates mali. [cf. злослут, злослутник]. Некакав Босански спахија, који је имао у своме селу таковог злогука, спреми се на ћабу, али прије него пође, дозове злогука к себи, па му рече: „Злогуче! ја полазим у име Бога на ајлук, него ти да не говориш за мном ништа зло, док не дођем кући, па ћу ти онда поклонити шиник проса.“ — „Добро, господару,“ одговори злогук, „али ако ти *не дођеш*, ко ће мени дати просо?“

зло̀кера, m. у овој пословици: Коме име *Злокера*, свуд га зло ћера (т. ј. ко је несрећан, свако зло иде нањ).

зло̀кон, m. vide [дрљача] зубача.

зломӣшљенӣк, m. der Uebelgeſinnte, malevolens.

зло̀очнӣк, m. (у Боци) човјек *злијех очију*, који (као што се приповиједа) само погледом својијем другоме може наудити.

зло̀пȃк, а, о, vide зао, опак.

зло̀пȃмтило, m. der eine Beleidigung nicht vergißt, der nachträgt, rachſüchtig iſt, memor mali, injuriae.

зло̀пата, f. das Elend, miseria. [cf. сиротиња 1].

зло̀патити, тӣм, v. impf. darben, Noth leiden, egeo, patior. [cf. дучити].

зло̀патнӣк, m. der Leidende, malle affectus.

зло̀паћење, n. das Leiden, miseria. [cf. дучење].

Зло̀по̀глеђа, m. (ст.) der erbößt Blickende, iratum tuens: Оно јесте Срђа *Злопоглеђа* —

зло̀прȇља, f. ſchlechte Spinnerin, netrix mala: *Злопреља* се јаду досјетила —

зло̀рад, m. der Schadenfroh, laetus damno aliorum.

зло̀ран, а, о, vide **злохран**.

зло̀слȗт, m. vide злогук.

зло̀слутан, тна, тно, Unheil prophezeiend, mala vaticinans: Богом браћо, два *злослутна* врана —

зло̀слутнӣк, m. vide злогук.

зло̀слутница, f. die Unglücksprophetin, vates mali: Од' отоле, тицо *злослутницо* —

зло̀сретан, тна, тно, vide **злосрећан**.

зло̀сретӣ, њȃ, њȇ, [**злосрећни**] unſelig, infelix [vide један]: Обје тице два *злосретња* врана — Богом браћом, два *злосретња* врана —

зло̀сретњӣк [**злосрећник**], m. Unglücklicher, infelix.

зло̀сретњица [**злосрећница**], f. die Unglückliche, infelix.

зло̀срећа, f. Unglückskind, infelix: иди, *злосрећо* једна.

зло̀срећан, ћна, ћно, [злосретан] unſelig, infelix. [vide један].

зло̀срећӣ, нȃ, нȏ, [злосретњи]

зло̀срећнӣк, m. vide злосретњик.

зло̀срећница, f. vide злосретњица.

злоста̑вити, злòстȃвӣм, v. impf. u. pf. 1) unglücklich machen (eine Jungfrau), ihr Gewalt anthun, vim inferre virgini. cf. силовати. — 2) mißhandeln, aspere tractare.

злоста̑вљење, n. 1) das Unglücklich-machen, violatio virginis. — 2) Mißhandeln, aspera tractatio.

Злòта прòтопопа, m. У Земуну у крчми код Краљевића Марка видио сам намоловано како је *Змајогњени Вук под Сиљетом на међдану погубио Злоту иротопопу*; ја сам о том и пјесму слушао, али се нијесам могао намјерити на пјевача који би ми је лијепо по реду казао.

злòтвор, m. der Feind, Verfolger, inimicus [cf. непријатељ]: он је мој злотвор.

злòтворскӣ, кâ, кô, feindlich, inimicus.

злòткâља, f. ſchlechte Weberin, textrix mala: *Злоткаља* се јаду домишљаше:| Стражње скуте спријед обрташе —

злòтрбица, f. некака мала риба. која је изнутра црна, Art Fiſch, piscis quidam.

1. **злòћа**, f. die Bosheit, malitia. [vide злоба]. cf. пакост.

2. **злòћа**, m. (ист.) vide злоћо.

злòћо, m. (јуж.) ein ſchlimmes Kind, puer malitiosus. [cf. 2 злоћа].

злòћуд, a, o, **злòћудан**, дна, дно, } bösartig, pravae indolis.

злòћудно̀ст, злòћудности, f. die Bösartigkeit, malignitas.

злòхран [злоран], a, o, ſchecht verdauend, digestionis malae: дијете злохрано.

злòчест, a, o, ſchlecht, malus. [vide рђав 1].

злочи́нац, нца, m. der Uebelthäter, sons, malefactor.

злочи́нство, n. die Uebelthat, maleficium.

змâј, змâја, m. der Drache, Lindwurm, draco. [vide] аждаха, cf. ала.

Змâј-дèспот Вȗк, m. vide змајогњени: Са унуком *Змај-деспотом Вуком* —

змâјев, a, o, des Drachen, draconis.

Змâјевац, јèвца, m. извор у Клупцима.

змâјеве òтресине, f. pl. der Glimmer (den die Zigeunerin für etwas ausgibt, das der Lindwurm abgeſchüttelt habe), exuviae draconis. [cf. мацино злато].

змајèвит, a, o, gewaltig wie ein Drache (Lindwurm), draconis vim habens.

змајèвскӣ, кâ, кô, Drachen-, draconum.

Змајòгњанин Вȗк, vide змајогњени: Прибојаван *змајогњанин*-Вука —

змајòгњенӣ, нâ, нô, (ст.) н. п. Вук, Feuerdrache, draco igneus, ein Beiname des Despoten Vuk aus Königs Mathias Zeit [cf. Змај-Деспот Вук, Змајогњанин Вук] (пјева се како је Ђурђева Јерина казивала Турцима кад се родио змајогњени Вук: У мог сина, слијепца Гргура,| У њега се мушко чедо нађе;| Није чедо чеда каквано су:| Вучја шапа и орлово крило,| И змајево коло под пазуом,| Из уста му модар пламен бије,' Матери се не да задојити —): Моме брату *змајогњеном* Вуку —

змајòгòрчев òган, m. Гдјекоји прости људи приповиједају да земља стоји на води, вода на огњу, а оган на *змајогорчеву огњу* (Гдјекоји пак у шали кажу да земља стоји на волу, па кад во макне ухом, онда се земља затресе).

змȉја, f. (pl. змȉје, змȉjâ) die Schlange, serpens. cf. гуја [1, краса, непоменица, окаменица, поганица 1]. *Змији* па реп стати (т. ј. доћи близу зла). *Змију* у њедрима носити (кад онај коме се чини добро човјеку зло мисли). *Змијо* шарепа! (рече мати дјетету кад га жалећи кара); може бити да је на ово налик и оно што је Бановић Страхиња казао своме сужњу: Ропче моје, *змијо* од Турака — А обадвоје може бити да је сродно с онијем што се пјева и приповиједа како је нека жена змију родила, од чега је по свој прилици постала и она пословица: Ако је и *змија*, од срца је. — Која се змија по јесењему крстову дне нађе, за ону се мисли да је ујела како чељаде, па је земља у се не ће да прими. Жесток као *змија* између господа.

Змȉјан, m. у пјесми некако мјесто: А нема нам са *Змијања* Рајка —

змȉјањскӣ, кâ, кô, von Змијан: Пуна му је *Змијањске* ракије —

змȉјињâ трâва, f. многе се траве тако зову [veronica chamaedrys L., veronica teucrium L.]. cf. жућаница.

змȉјињӣ, њâ, њê, Schlangen-, serpentis.

змȉјица, f. dim. v. змија.

змȉјић, m. junge Schlange, serpens juvenis. [cf. змијче].

змијòглав, a, o, н. п. кокош, mit einem Schlangenkopfe, capite serpentino.

змȉјче, чета, n. vide змијић.

знáвâње, n. vide знање.

знáвати, знâвâм, v. impf. (у Ц. г.) vide знати: Е ја њима добру згоду *знавам* —

знâја, f. (у Ц. г.): Не знало ти се *знаје*, колико попу Почеку!

знâк, m. das Zeichen, signum. [cf. биљежје, обиљежје 1, срок].

знâменит, a, o, ausgezeichnet, insignis.

знâн, a, o, bekannt, notus: Од *знана* зеља глава не боли, ſagt man wenn einer unter Bekannten heirathet.

знâнац, нца, m. Bekannter, familiaris, cognitus.

знâница, f. die Bekannte, femina familiaris.

знáње, n. das Wiſſen, scientia [cf. знавање]: даје се *на знање*.

[**знатан**, тна, тно, vide гласан.]

знâти, знâм (знáдêм), v. impf. wiſſen, scio. [cf. знавати].

знáчење, n. die Bedeutung, notio.

знáчити, знâчȉм, v. impf. bedeuten, significo.

знòј, знòја, m. (loc. знòју) der Schweiß, sudor. cf. пот.

знòјав, a, o, im Schweiße, sudans. cf. [потан,] знојан.

знòјак, знòјка, m. hyp. v. зној: Јесте. њега *знојак* пропануо —

знòјан, a, o, vide знојав.

знòјêње, n. das Schwitzen, sudatio.
знòјити се, ји̂м се, v. r. impf. schwitzen, sudo.
зôб, зȍби, f. *(loc. зȍби)* 1) der Haber, avena [sativa L.]. cf. овас, зобови. — 2) свако друго жито које се коњма даје мјесто праве зоби или овса. Турци своје коње зобе највише јечмом (и у нас се мисли да је то за коње најбоља зоб, као што се и говори: *Јечам* трче а ракија виче), а сељаци кукурузима. Подајте коњма *зоб*; јесу ли коњи *зоб* позобали?
зóба, f. (у Хрв.) vide боба.
зòбâње, n. das Essen von Körnern, manducatio granorum.
зòбати, зȍбљêм, v. impf. (Körner) fressen, manduco fruges: *зобље* коњ, кокош; *људи зобљу* трешње, грожђе.
зобèни̂, нâ, нô, н. п. крух, Hafer-, avenaceus.
зобèница, f. хљеб од зоби, Haferbrot, panis avenaceus. cf. [vide] овсеница.
зòбити, би̂м, v. impf. т. ј. коња, füttern mit Körnern, sagino frugibus.
зòби̂ште, n. Acker, wo ehe Hafer gebaut war, Haferacker, ager in quo avena fuit sata.
зòбљêње, n. das Füttern mit Körnern, pabulatio.
зòбница, f. der Hafersack, aus dem das Pferd frißt, saccus avenae, saccus pabularis. [cf. коњозобица]. Зобнице су у нас све од костријети.
зòбови, зȍбôвâ, m. pl. зобени усјеви, Habersaaten, sementes avenaceae [vide зоб 1]: ове су године добри *зобови*.
зȍбовина, f. vide зовина.
зóва, f. die Holunderstaude, sambucus nigra Linn. [cf. база].
зóвина, f. Holunderholz, lignum sambuci. [cf. зобовина, овзовина].
зȍвнути, нêм, v. pf. rufen, inclamo. [cf. викнути 2, гласнути, 1 зивнути, поклићи (покликнути), упити (вапити)].
зòвути бȁти, у загонеци: Зовути бати, зашигли мигли, заремет'ли петели, за свему селу пергаторија.
зôг, *m. (у Далм.) vide* [2] *сȍк* [1].
зȍлота, f. eine Münze, oder auch nur Rechnungsmünze von dreißig Paren, numus quidam: Ишћерао грош *золоту* (кад се изгуби на какој трговини); Нема ћара ни шићара,| Док не дође Каро из Мостара:| Гроше даје, а *золоте* прима.
зóља, f. die Wespe, vespa vulgaris [L.], cf. [vide] ос [1]: лети у очи као *зоља*.
зóпца, f. dim. v. зоб: Сви су коњи *зопцу* позобали,| А мој доро ни такнуо није —
зôр,* зóра, m. die Heftigkeit, vehementia, impetus. cf. сила [1].
зòра, f. (acc. зȍру) 1) die Morgenröthe, aurora. — 2) [*Зора*] Frauenname, nomen feminae.
зôран, рна, рно, (у Ц. г) gewaltig, violentus, [vide] силан [1], cf. осион: Оно слуша једно Туре *зорно* — Да изгуби *зорна* каурина —
Зòрана, f. Frauenname, nomen feminae.
зóрац, рца, m. [cf. зорњак]: „Устани, снахо, зора је" (звао свекар снаху), — „Зора ли је, *зорац* ли је: нешто напело реп, па трчи око куће" (одговорила снаха; а оно се обадала говеда око куће).
зȍрен, а, о, vide зрео: *Зорене* вишње тргали,| *Зорене* и презорене —
зóрêње, n. vide јуначење.
зòрити, ри̂м, v. impf. (ст.) roth sein (von der Morgenröthe), rubeo: Зора *зори*, петли поју —
зóрити се, зôри̂м се, v. r. impf. vide јуначити се.
зòрица, f. 1) dim. v. зора: Још *зорица* не забијељела,| Ни даница лица помолила — 2) [*Зорица*] Frauenname, nomen feminae.
Зôрка, f. Frauenname, nomen feminae.
зóрли,* heftig, vehementer. [vide веома] cf. јако, силно, здраво.
зóрница, f. (у кршћана) Frühmesse, sacra antelucana.
зôрнô, gewaltig, heftig, violente, vehementer, [vide веома] cf. јако, силно: Ма Никшићи *зорно* кидисаше —
зôрњâк, m.: зора ли је, *зорњак* ли је: нешто напело реп, па трчи око куће. cf. зорац.
зóрњача, f. vide даница [1].
зòрôм, adv. ganz früh, primo mane. [cf. сабаиле].
зрâк [жрак, ждрак], m. } der Sonnenstrahl,
зрȁка [здрака, жрака] (cf. ждрака) f. } radius solis. [cf. луча].
зрȁкав, а, о, (у Сријему) vide разрок.
зрȁчица, f. dim. v. зрака.
зрели̇на, f. die Reife, maturitas.
зрȅнути, нêм, v. impf. (у Ц. г.) vide зрети: С временом и са сламом и мушмуле *зрену*.
зрȅо, зрȅла, ло, (cf. здрео) reif, maturus. cf. зорен.
зрȅти, зрêм (зри̂м), [здрети] v. impf. reifen, maturor [cf. зренути, здријевати]: *зру* јабуке; *зри* грожђе.
зри̇јавац, јâвца, m. (у Славонији) vide зрикавац.
зри̇кавац, кâвца, m. der Baumhüpfer [Laubheuschrecke], gryllus viridissimus [locusta viridissima Fisch.; cf. зријавац]; зрикавац пред јесен виче ноћу: *зри*!
Зр̀мања, f. у Далмацији вода, *која* извире испод Велебита близу манастира Крупе и ниже Обровца утјече у море. [Она] *понире код села* Рвеника *и послије једнога сахата хода извире код села Жегара*. cf. Баница.
Зр̀на, f. Frauenname, nomen feminae.
зр̀нêвље, n. (coll.) die Körner, grana. cf. зрње.
Зр̀нка, f. Frauenname, nomen feminae. [cf. Зрњка].
зр̏но, n. (pl. gen. зр̂нâ) 1) das Korn, granum. — 2) (пушчано) die Flintenkugel, glans plumbea. [cf. балота, јединак 2, пурак 1, тане].
зр̀нце, n. dim. v. зрно, ein Körnchen, granulum.
зр̀ње, n. (coll.) die Körner, grana. cf. зрневље.
Зр̀њка, f. vide Зрнка.

зр̏њкâње, n. das Auffreſſen der (z. B. Kukuruz-) Körner, die den Schweinen vorgeſchüttet werden, manducatio granorum.

зр̏њкати, кâм, v. impf. купити зрна (н. п. крме кад једе окомљене кукурузе), die Körner nach einander auffreſſen, grana depascor.

зр̏ок, m. (у Хрв.) vide узрок.

зр̏цало, n. (у Дубр.) vide огледало.

зȕб, m. (loc. зȕбу, pl. зȕби, зȕбā) 1) der Zahn, dens; он има *зуб* на њега, er hat einen Zahn (Biß) auf ihn, malum meditatur in illum. Кад малом дјетету изваде који зуб, ваља да га пребаци преко куће говорећи: На ти, врана, коштан зуб,| Дај ти мене гвозден зуб. А гдјекоји кад изваде болестан зуб, пребаце га преко куће рекавши: „Све зло с тобом“! — 2) [vide нокат 3] у пушке (доњи и горњи, pl. зубови), кад пушка није запета, она је на доњему зубу, а кад се запне, онда је на горњему.

зȕбак, зȕпка, m. hyp. v. зуб: Зеленкаду *зубак* боли,| Зеленкада мајку зове:| Мајко мила, зуб ме боли —

зȕбâње, n. 1) vide жватање. — 2) das Eggen, occatio. — 3) vide свађање.

зȕбат, a, o, 1) gezähnt, mit Zähnen verſehen, dentatus. — 2) der Haare auf den Zähnen hat, acer, cui non impune illudas: зубат човјек. — 3) зубато сунце (у зиму), које сија а не гриje, него је опет зима.

зȕбатац, зȕбаца, m. (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefiſch [Zahnbraſſen], piscis quidam marinus [dentex vulgaris C. V.].

зȕбати, зȕбâм, v. impf. 1) (у Рисну) kauen, manduco. cf. [vide] жватати. — 2) (у Славон.) eggen, occo. cf. [vide] дрљати[1].

зȕбати се, бâм се, v. r. impf. vide свађати се: зубају се; он се зуба с њим.

зȕбатка, f. од сијена оно што би (н. п. коњ) у један пут узео у уста да *зуба*, der Biß, morsus: Нема сијена ни *зубатке*.

зȕбац, зȕпца, m. 1) der Zahn z. B. eines Kamms, Rechens u. ſ. w., dens pectinis. — 2) (у Ц. г.) vide [спица 1] палац. — 3) (у Рисну) Корчуланski камен који се меће око прозора.

зȕбача, f. 1) der Fingerfench [Hundszahn], panicum dactylon [cynodon dact.] Linn. — 2) (у Хрв. и Славон.) vide дрљача.

зȕбити, зȕбîм, v. impf. 1) н. п. тестере, die Zähne (der Säge) ſchärfen, acuo dentes serae, limae. — 2) (у Хрв.) vide дрљати[1], cf. зубати.

зȕбић, m. dim. v. зуб, das Zähnchen, dentulus.

зȕбља, f. н. п. зубља луча, т. ј. цјепчица луча, die Schleiße, assula, ramentum. У Црној гори зубља се зове усукано дрво љесково или дубово, које се сухо пали мјесто луча. cf. [луч, лучка, свјетлика,] паља.

зȕбљење, n. 1) das Schärfen der Sägezähne, acutio serae. — 2) das Eggen, occatio.

зȕбљица, f. dim. v. зубља.

зȕбнӣ, нâ, нō, Zahn-, dentium: то ми је *зубна* болест радити, т. ј. мрзи ме.

зȕбӯн, зубу́на, m. eine Art Jacke (jupon), tunicae genus. Зубуне у Србији носе и жене и људи, а у војводству само жене. Зубуни што се носе у Србији, они су бијели (од домаћега сукна) и без рукава; женски су дугачки, готово до земље, а мушки су кратки, мало дужи од појаса; а што носе жене по војводству они су од картуна, па су постављени платном и наложени памуком, имају рукаве и мало су дужи него у Србији мушки.

зубӯнић, m. dim. v. зубун.

зубӯнчина, f. augm. v. зубун.

зȕђур,* adj. indecl. vide сиромашан: Или си *зуђур* кесом или туткун собом.

зȕјāк, m. (у Ц. г.) vide говноваљ.

зȕјалица, f. Art Brummkreiſel, trochi genus. [vide зврчак]. cf. радиш, зујача.

зȕјање, n. das Summen, susurrus (apis). cf. зучање.

зȕјати, јӣм, v. impf. ſummen, ſumſen, susurro, cf. зучати: *зује* чеље; *зују* беспослен (müſſig ſein).

зȕјача, f. vide [зврчак] зујалица.

зȕк, m. (у Барањи) Art Brummkreiſel, trochi genus. [vide зврчак] cf. зујалица.

зȕка, f. das Summen, susurrus apium.

зȕква, f. eine Art große ſauere Aepfel, mali acidi majoris genus [pirus malus L. var.]. cf. зуквара, зуквача[1; зукваја].

зȕкваја, f. (у Шумад.) некака јабука слатка, у којој сјеме звечи кад се тресне њоме, [pirus malus L. var.]. cf. [зуквача 2;] зуква.

зȕкван, m. као сулудаст човјек, vide [лудак] звекан.

зȕквара, f. vide зуква.

зȕквача, f. 1) vide зуква. — 2) (у Шумад.) vide зукваја.

зȕкнути, зȕкнēм, v. pf. [cf. зуцнути] 1) ſummen, insusurro. — 2) ein Wort fallen laſſen, ins Ohr ſagen, in aurem insusurro: он ми нешто зукну.

зȕлови,* m. pl. die Locken, cincinni. cf. [солуфе, кркмета,] витица.

зȕлум,* m. die Gewaltthätigkeit, violentia, cf. насиље, неправда: Ал' је рада сиротиња раја,| Која глоба давати не може| Ни трпљети Турскога *зулума* —

зулȕмћâр,* зулумћара, m. der Tyrann, Unterdrücker, tyrannus.

зȕлум-чâлма, f.: Бежи царе низа своје дворе,| За њиме се *зулум-чалма* суче —

зȕмба,* f. ein Durchſchlageiſen, um runde Löcher damit ins Leder zu ſtechen, z. B. zu einem Siebe, ferrum efficiendis foraminibus in corio. cf. пробојац.

зу̀мбул,* f. die Hyacinthe, hyacinthus orientalis [Linn.; cf. царевић 2].
зунда̀рача, f. некака велика муха, Art Fliege [Schmeißfliege], muscae genus [musca vomitoria L.].
зу̀нза̂к, зунза́ка, m. (у Подг.) vide говноваљ.
Зу̀пци, Зу̂ба̂ца̂, m. pl. кнежина у Требињском кадилуку, Name einer Gegend, regionis nomen.
зу̀рêње, n. vide [зијање 1] зјање.
зу̀рити, ри̂м, v. impf. vide [зијати 1] зјати: шта *зуриш* туда, те не идеш кући?
зу̂рла, f. онај који зури, der Gaffer, qui hiat.
зу̀рна, f. die Pfeife bei der türkischen Musik, fistula turcica.
зу̂ц! Stimme der Biene, susurrus apis.
зу̂цнути, нêм, vide зукнути.
зу̀ча̂ње, n. vide зујање.
зу̀чати, чи̂м, vide зујати.

И

1. **и,** und, et: *и* ја, *и* ти, sowohl ich als du, et ego, et tu; *и* тамо *и* амо; то *и* зна.
2. **и̂,** 1) vide **их.** — 2) vide ин.
И̇бар, бра, m. Fluß in Serbien. Ибар утјече у Мораву ниже Карановца.
и̇брет,* m. vide чудо: Од њега је *ибрет* заузела —
и̇бретити се, ти̂м се, v. r. impf. vide чудити се.
и̇брећêње, n. vide чуђење.
и̇бри̂к,* ибри́ка, m. eine kupferne Waschkanne, vas cupreum, aeneum.
ибри̇чић, m. 1) dim. v. ибрик. — 2) kleine metallene Kaffeekanne, hirnea cofeae metallica.
ибри̇шим,* m. свилени конци, Seidenzwirn, ein Faden Seide, filum sericum.
ибри̇шим-тка̀ница, f. (ст.) т. ј. тканица од ибришима: Притеже му четири колана,| А и пету *ибришим-тканицу* —
1. **И̇ва,** m. (ист.) vide Иво.
2. **и̇ва,** f. 1) die Bachweide, salix helix Linn. [salix caprea L., s. cinerea L., s. aurita L.; cf. вика црљена]. — 2) [*Ива*] планина у Србији.
И̇ван, m. 1) у кршћана (као и у Руса) *Иван* значи *Јован.* — 2) У хришћана *Иван* и *Јован* два су различна имена, као и *Ивана* и *Јована* (у Тршићу су биле у једнога човјека, Јована Старчевића, двије кћери *Ивана* и *Јована*); тако се у њих разликује и *Јовањ дан* (7 јан.) од *Ивања дне* (24 јун.).
И̇вана, f. Johanna (Frauennamen), nomen feminae. cf. Иван.
ива̀нђêље, n. vide **јеванђелије**: На узима књигу *иванђеље* —
И̇ваница, f. dim. v. Ивана.
И̇ваниш, m. Mannsname, nomen viri.
И̇ванова Ко̀рита, *n. pl. у Ловћену извор, на коме је ваља да појена стока Иван-бегова.*
и̇ван-цви̇јет, m. (у Паштр.) некака трава, Art Pflanze, herbae genus.
Ива̀нчић, m. dim. v. Иван.
И̇вањ да̂н, Ивања дне, m. Fest des h. Johann des Täufers, den 24. Juni, dies festus St. Joanni Baptistae. Срби приповиједају да је Ивањ дан тако велики светац да на њега сунце на небу трипут од страха стане. Уочи Ивања дне је обично на некијем мјестима (као н. п. у Јадру) палити лилу око тора: нагуле чобани лиле (брезове или трешњове) и метну у процјепове, те начине као велике ките, па уочи Ивања дне, пошто се смркне, запале оне процјепове и обнесу око торова, по том неке задјену у тор те изгоре, а неке узму чобани и изнесу на какво брдо, гдје дође и више чобана, те се играју. Тако се пали лила и уочи Петрова дне. На некијем мјестима (као по Сријему) беру дјевојке (уочи Ивања дне) Ивањско цвијеће те вију вијенце и мећу испред куће по стреси или по плоту. Берући дјевојке цвијеће пјевају различне пјесме, а особито ову: Ивањско цвеће Петровско,| Иван га бере те бере:| Мајци га баца у крило,| А мајка с крила на земљу — Гдјешто дјевојке метну на Ивањ дан у ловац земље и у њу посију неколико зрна шенице, па на Петров дан гледају како је никла или уклијала: ако су клице савијене као прстен, онда веле да ће се оне године удати. Уочи Ивања дне гдјекоје дјевојке метну бјеланце од јајета у чашу воде те преноћи под стрехом, па на Ивањ дан ујутру по њему некако погађају хоће ли се скоро удати.
И̇вања, f. зидине од манастира у Шабачкој нахији накрај Цера под Видојевицом.
и̇вањача, f. јабука, која о Ивању дне доспијева, Johannis-Apfel, pomum circa diem festum St. Joanni maturans.
и̇ва̂ње зêље, n. (у Дубр.) Art Kraut, herbae genus.
И̇вањица, f. варошица у Србији иза Ужица.
и̇ва̂њско̂ цви̇јеће, n. (жуто и бијело), das [echte] Labkraut (Waldstroh, Unser [lieben] Frauen Bettstroh), galium verum Linn.
и̇вêр, и̇вера, m. der Holzspann beim Zimmermann, sarmentum [cf. одљусак, треска 1, трештина]: Куд ће *ивер* од кладе?
1. **ивêрак,** рка, m. hyp. v. ивер.
2. **И̇верак,** Ивêрка, m. Gebirge zwischen dem Fluße Јадар und dem Berge Цер.
и̇вêрје, n. coll. die Spänne, Holzabfälle, sarmenta.
ивêрчић, m. dim. v. ивер.
и̇ви̂к, иви́ка, m. ein Bachweidenwald, salicetum. cf. **ивљак.**

ѝвица, f. 1) dim. v. [2] ѝва. — 2) das Ende (am Tuch, an der Leinwand), latus panni. [vide крајац].

Ѝвка, f. Frauenname, nomen feminae. cf. Ивана.

Ѝвко, m. Mannsname, nomen viri.

ѝвљâк, ивљáка, m. Bachweidenwald, salicetum. cf. ивик.

Ѝвница, f. планина у Херцеговини (у Дробњацима): Сан уснила љуба војводина,| Анђелија Стоја Караџића,| Ђе вас Дробњак магла притиснула| Са *Ивнице* високе планине —

Ѝво, m. (јуж.) hyp. v. Иван. [cf. 1 Ива].

ѝвов, a, o, von Bachweiden, salicis helicis.

ѝвовина, f. das Bachweidenholz, lignum salicis helicis.

ѝгало, n. (у примор.) Meerufer, littus: Пошетале ђевојчице| По *игалу* слана мора —

ѝгда (и гда), je, aliquando, cf. [vide] икад: потрчи колико *игда* можеш; ударио га колико *игда* може.

ѝгде (и где), (ист.)
ѝгди (и гди), (зап.)
ѝгдје (и гдје), (југоз.)
ѝгђе (и гђе), [иђе (и ђе)] (јуж.)
} irgendwo, usquam.

ѝгла, f. (ѝглу, pl. ѝгле, игáлâ) die Nadel, acus. Кад ко да коме иглу у наруч, ваља да га њом прије мало боцне, као да се не би свадили.

ѝглâр, иглáра, m. der Nadler, opifex acuarius.

иглѐни̂, нâ, нô, н. п. уши, das Nadel-Oehr, foramen acus.

иглѐница, f. die Nadelbüchse, pix acuaria.

ѝглица, f. 1) dim. v. игла, das Nädelchen, acula, acicula. — 2) (понајвише pl. *иглице*) die Sproße, gradus. [vide пречага 2]. cf. карва. — 3) (у Дубр.) некака риба морска, Art Seefisch, piscis marini genus [histiophorus belone Günth.].

Ѝгман, m. планина под којом извире Босна, Name eines Berges, nomen montis.

Ѝгња, m. (ист.) vide Игњо.

Ѝгњат,
Игњàтија,
Игњàтије,
} m. Ignatius (ein Mannsname), Ignatius.

Ѝгњо, m. (јуж.) hyp. v. Игњат. [cf. Игња].

ѝгра, f. (acc. ѝгру) 1) das Spiel, lusus, ludus: клис, прстен, крмача, вино, зец, скакање, метаљка, обртаљка, рвање, нишан. — 2) der Tanz, chorea.

ѝгралица, f. у пјесми мјесто *играчица* [2]: А ђевојке *игралице*,| Надиграће ме —

ѝгралѝште, n. der Spiel-, Tanzplatz, locus saltatorius [cf. игриште]: Шатор пење Угрин Јанко| Украј Саве воде ладне| На вилино *игралиште*| На јуначко разбојиште| И на вучје вијалиште —

ѝграло, n. у приповијеци, das Spielzeug, instrumentum lusorium.

ѝгрâње, n. 1) das Tanzen, saltatio. — 2) das Spielen, lusus.

ѝграти, ѝгрâм, v. impf. 1) tanzen, salto. — 2) spielen, ludo: да *играмо* карте. cf. [vide] играти се [1]. — 3) коња играти, das Pferd tummeln, equum agito: *Игра* коња комар момче младо —

ѝграти се, ѝгрâм се, v. r. impf. 1) spielen, ludo [cf. сиграти се, играти 2]: прстена, клиса, зеца и т. д.; Играше се игре *свакојаке* — 2) не *играј се* главом, damit ist kein Spaß zu machen.

игрáција, f. (angeeignet und serbisirt statt р е г р а ц и ј а, Rekreation, von играти се, spielen) das Ei, das am Donnerstag dem Schullehrer dargebracht wird, damit er die Knaben, statt des Lernens, spielen läßt, munusculum ovi datum ludimagistro die Jovis, quo pueri lusum dimittuntur. Који не донесе играције, онога (кашто) затвори учитељ у школу, те учи сам читав дан (тако је било до нашега времена).

ѝгрâч, игрáча, m. 1) der Spieler, lusor. — 2) der Tänzer, saltator.

игрáчица, f. 1) Spielerin, femina ludens. — 2) die Tänzerin, saltatrix. [cf. игралица].

ѝгрâчка, f. (у војв.) die Spielerei (für Kinder), crepundia.

ѝгри̂ште, n. (ст.) vide игралиште: Ја усади вишњу на *игришту* — Дол' по *игришту*, по девојачком —

ѝгуман, мна (игумана), m. (ἡγούμενος) der Igumen eines Klosters, hegumenos coenobii: Путуј ти, оче *игумане*, не брини се за намастир (рекао некакав ђак или калуђер из прикрајка, кад је игуман умирући говорио што ће намастир без њега).

игумàнија, f. (ἡγουμένη) die Oberin in einem Kloster, hegumena monasterii.

ѝгуманов, a, o, des Guardians, hegumeni. cf. игумнов.

ѝгумански̂, кâ, кô, hegumenisch, hegumenicus.

ѝгуманство, n. die Hegumenschaft, munus et dignitas hegumeni.

ѝгумнов, a, o, vide игуманов.

идиди̂! als interj. auf und davon, avolat.

ѝђе (и ђе), vide **игђе.**

ѝђирот, m. der Kalmus, acorus calamus [L.].

ѝжденути [изажденути], нêм, v. pf. vide изагнати.

иждрáчити, ѝждрâчи̂м, v. pf. н. п. очи, vide избечити.

иждрéбити, ѝждрêби̂м, (ист.) vide иждријебити.

иждрéбити се, ѝждрêбê се, (ист.) vide иждријебити се.

иждри́бити, ѝждри̂би̂м, (зап.) vide иждријебити.

иждри́бити се, ѝждри̂бê се, (зап.) vide иждријебити се.

иждријѐбити, ѝждријеби̂м, v. pf. (јуж.) werfen (von Stuten), enitor: ова је кобила *иждријебила* те све коње.

иждријѐбити се, ѝждријебê се, v. r. pf. (јуж.)

т. j. кобиле, insgeſammt werfen, enititur alia ex alia: све су *се* кобиле *ождријебиле*.

ѝжђенути, нêм, (јуж.) vide издјенути.

ѝжђести, ѝжђенêм (ђедêм), (јуж.) vide издјести.

ижѐнити, ѝженѝм, v. pf. паф einander verheirathen, colloco filios [cf. поженити]: све је синове *ижењио*.

ижѐнити се, ѝженѝмо се, v. r. pf. ſich паф einander verheirathen, uxores ducere alius ex alio [cf. поженити се]: сви су *се ижењили*.

ѝжѐти, ѝжмêм, vide **изажети**.

ижѝвање, n. vide **ижимање**.

ижѝвати, ѝжѝвам, v. impf. (у Барањи) vide **ижимати**.

ижѝмање [ижи вање], n. das Ausdrücken (des Waſſers), expressio. [vide изажимање].

ижѝмати, ѝжѝмам, [ижи вати] v. impf. ausdrücken, exprimo. [vide изажимати].

ѝжина, f. vide **хижина**.

ѝжљевање, n. (јуж.) vide **изљевање**.

ѝжљевати, вам, (јуж.) vide **изљевати**.

ѝжљести, љезêм, v. pf. (ѝжљезох, ижљезао, зла), vide [изиђи 1] изљести: Циле пишти у љусци:| Ја не смијем *ижљести*,| Шале ће ме изјести.

ѝжљећи, љегнêм, vide [изиђи 1] ижљести: *Ижљећи* ће Ваљевац Филипе — *Ижљегоше* пред бијелу цркву — И *ижљегне* јагње за заклање —

ижљу́бити, ѝжљу́бим, vide **изљубити**.

ижљу́бити се, ѝжљу́бимо се, vide **изљубити се**.

ижљу́тити се, ѝжљу́тим се, vide **изљутити се**.

из, (mit gen.) 1) aus, ex [cf. иза 3]: *из* воде, *из* горе, *из* куће; украшће *из* очију; *из* ока *из* бока (наћи што), von wo immer; *из* дан у дан, т. j. сваки дан. — 2) (у Ц. г. и по Зети) vide [2]од[1]: донеси *из* Јована сјекиру.

иза, (mit gen.) 1) von der hintern Seite, von jenſeits, a parte postica: дође *иза* куће; Ласно је *иза* града стријељати. — 2) паф, post (in der Zeit) [vide послије 1]: *иза* тога; *иза* зиме топло; *иза* кише сунце; дођоше један *иза* другога. — 3) vide из[1]: виче *иза* гласа.

изàбрати [избрати], бêрем, v. pf. erwählen, eligo. [cf. обрати 2].

изàврети, врѝ, v. pf. hervorſprudeln, scaturio.

изàгнати [изгнати], гнâм (изàженêм), v. pf. austreiben, ejicio, exturbo. [cf. ижденути (изажденути), изренути].

изàгњити, њѝм, v. pf. (по југоз. кр.) verfaulen, putrefio. cf. [vide] иструхлити.

изàдести, депêм, (ист.) vide изадјести.

изàдети, денêм, (ист.) vide изадјети.

изàдирање, n. 1) das Ausreißen, evulsio. — 2) Flucht, fuga.

изàдирати, рêм, v. impf. 1) ausreißen, evello. — 2) Reißaus nehmen, fugio.

изàдисти, дѝнêм, (зап.) vide изадјести.

изàдити, динêм, (зап.) vide изадјети.

изàдјести, дјенêм, vide **издјести**.

изàдјети, дјенêм, vide **издјети**: Лијепо јој име *изадио* —

изàдрѐти, (ист.) **изàдријети**, (јуж.) **изàдрѝти**, (зап.) } ѝзадрêм (изàдерêм), ѝзадрѐо, ѝзадрла, v. pf. 1) herausreißen, evello. — 2) Reißaus nehmen, aufugio [vide издријети 2]: једва је *изадрѐо*.

изàжденути [ижденути], нêм, vide **изагнати**.

изàжѐти, ѝзажмêм, (cf. ижети) v. pf. (у Дубр.) ausdreſſen, exprimo. cf. [vide] исциједити.

изàжимање, n. das Herausdreſſen, expressio. [cf. ижимање (ижи вање)].

изàжимати, мâм, v. impf. (у Дубр.) ausdreſſen, exprimo. cf. ижимати [ижи вати], изви јати [3].

изàзвати, изазòвêм, v. pf. herausrufen, evoco.

изазѝвање, n. das Herausrufen, evocatio.

изазѝвати, изàзивам (вљêм), v. impf. herausrufen, evoco.

изàлажење, n. vide **излажење**.

изàлазити, зѝм, v. impf. vide **излазити**.

изàњати, ња́м, v. pf. ſich verliegen, jacendo corrumpor (de panno).

изàпрати, перêм, vide **испрати**.

изàсипање, n. 1) das Ausſchütten, effusio. — 2) das Ausſchlagen, eruptio.

изàсипати, пâм (пљêм), v. impf. ausſchütten, effundo.

изàсипати се, пâм (пљêм) се, v. r. impf. ausſchlagen, erumpo: *изасипају се* већ красте по њему.

изàсрати, серêм, v. pf. herausſcheißen, procaco. Који његову иглу изједе, онај треба чувалдуз да изасере, wer ſeine (des böſen Mächtigen) Nähnadel frißt, muß dafür wenigſtens eine Packnadel ſch**.

изàсрати се, серêм се, v. r. pf. laxieren, evacuari.

изàсу́ти, ѝзаспêм, v. pf. ausſchütten effundo.

изàсу́ти се, ѝзаспêм се, v. r. pf. ausſchlagen (aus der Haut), erumpo, prodeo: већ су *се изасуле* красте.

изàткати, ѝзачêм (изàткам), v. pf. fertig weben, pertexo.

изàтога, b. i. иза тога, darauf, exin. [vide послије 1] cf. иза.

изàћи, ѝзађêм, vide **изићи**.

ѝзба, f. (по Херцеговини и по Србији око Новог пазара) vide [клијет 1] соба.

ѝзбавити, вâм, v. pf. befreien, libero. [cf. куртализати, литросити, опростити 2].

ѝзбављање, n. das Befreien, liberatio.

ѝзбављати, љâм, v. impf. befreien, libero.

изба́да́ње, n. das Ausſtechen, effossio, excisio.

изба́дати, ѝзбâдам, v. impf. ausſtechen, effodio, exido.

избàжђети, бàздим, v. pf. (у Ц. г.) vide **испрдјети**.

ѝзбалити, лѝм, v. pf. rotzig machen, muco maculo.

избацѝвање, n. 1) das Herauswerfen, ejectio. — 2) das Ausſchießen. rejectio. — 3) das Abfeuern der Flinte, ejaculatio.

избацѝвати, бâцујēм, v. impf. 1) herauswerfen, ejicio. — 2) ausſchießen, rejicio. — 3) losſchießen, abfeuern, ejaculor.

избâцити, ѝзбâцим, v. pf. 1) herauswerfen, ejicio. — 2) ausſchießen, rejicio: *избацио* му десеторо свиња (трговац који их купује — нашао да ово десеторо није добро као што су остали, и за то их није хтио у реду с осталима да купи; тако се избацују и говеда, и коже и остале овакe ствари у трговини). — 3) пушку, топ, abfeuern (die Flinte), ejaculor (glandes). [vide испалити].

ѝзбегнути, нēм, vide **избећи**.

избéжати, жѝм, (ист.) vide избјежати.

избéзумити, мѝм, v. pf. кога, vide обезумити.

избéзумити се, мѝм се, v. r. pf. vide обезумити се.

избéлети, лѝм, (ист.) } vide **избијељети**.
избéлити, лѝм, (у Сријему) }

ѝзбећи [избегнути], бегнēм, (ист.) vide избјећи.

избéчити, ѝзбéчѝм, v. pf. т. ј. очи, ſtiere Augen machen, oculis regidis tueor. [cf. иждрачити, разрогачити].

избѝвати, ѝзбѝвâм, v. impf. in der Redensart *не избива*, er iſt nie abweſend, iſt immer daheim, semper ibi moratur: *Не избива* као куга из Сарајева.

ѝзбигнути, нēм, vide **избићи**.

избѝжати, жѝм, (зап.) vide избјежати.

избѝјање, n. das Herausſchlagen, extusio.

избѝјати, ѝзбѝјāм, v. impf. 1) herausſchlagen, extundo. — 2) избијају сахати, ſchlagen, pulso. — 3) избија кључ (у води, н. п. кад извире), hervorſchießen, hervorſprudeln, scateo, prosilio.

избијèлити, } избијèлим, v. pf. (јуж.) weiß wer-
избијèљети, } den, albesco: *избијељела* чоха.

избѝлити, лѝм, (зап.) vide избијељети.

ѝзбирак, ѝзбѝрка, m. das Ueberbleibſel, der Reſt, residuum, reliquiae. [cf. одбирак, обирак].

избѝрање, n. das Auskſauben, Wählen, electio. [cf. обирање, пробирање].

избѝрати, ѝзбѝрâм, v. impf. ausleſen, wählen, eligo. [cf. обирати, одбирати, слуцати].

избѝрач, избирáча, m. der Wähler, der viel ausklaubt, difficilis [cf. обирач, пробирач]: *Избирач* нађе отирач (кад се који жени).

избѝстрити се, ѝзбистрѝм се, v. r. pf. klar, hell werden (von Flüßigkeiten), claror, limpidus fio.

избити, ѝзбијēм, v. pf. 1) herausſchlagen, elido, extundo. — 2) zerſchlagen, zerblâuen, contundo [cf. истући 1; излијемати]: избили га на суду. — 3) (у Боци) избила дијете, т. ј. побацила. [vide побацити 2]. — 4) ſchlagen, pulsare: сад су избила два сахата.

ѝзбићи [избигнути], бигнēм, (зап.) vide избјећи.

ѝзбјегнути, нēм, vide **избјећи**.

избјèжати, жѝм, v. pf. (јуж.) vide избјећи: Те *избјежа* из бијеле куле —

ѝзбјећи, бјегнēм, (ѝзбјегох, ѝзбјеже; ѝзбјегао, гла) (cf. избјегнути) v. pf. (јуж.) hinausfliehen, zerfliehen, diffugio. [cf. избјежати].

избла́бити се, јѝм се, v. r. pf. изговорити што лудо, ausſchwatzen, effutio.

ѝзблѝза (изблѝза, из близа), von nahe, cominus.

ѝзбљувак, ѝзбљȕвка, m. оно што се у један пут избљује, der Auswurf, sputum, ejectamentum.

избљȕвати, ѝзбљујēм, v. pf. ausſpeien, expuo.

избљȕвати се, ѝзбљујēм се, v. r. pf. ſich ausſpeien, satis spuisse.

избòлети, лѝм, (ист.) }
избòлити, лѝм, (зап.) } v. pf. abmagern (durch
изболòвати, бòлујēм, } Krankheit), morbo ma-
избòљети, бòлѝм, (јуж.) } cresco.

ѝзбор, m. die Auswahl, delectus [cf. пробир]: По *изboру* бољи од бољега —

избòсти, бòдēм, v. pf. 1) ausſtechen, expungo, н. п. коме очи. — 2) zerſtechen, compungo, н. п. избости кожу.

ѝзбрати, берēм, vide **изабрати**.

ѝзбрежак, ѝзбрешка, m. [ист. и јуж.] die Anhöhe, clivus. cf. [vide] брежуљак.

избријáвање, n. das Nachraſiren, erasio.

избријáвати, бријāвâм, v. impf. nachraſiren, erado. [cf. побријавати].

избрѝјати, ѝзбријēм, v. pf. nachraſiren, erado. [cf. побријати].

ѝзбрисати, бришēм, v. pf. verwiſchen, deleo.

избрљáти, ѝзбрљâм, v. pf. п. п. по чанку, verwirren, conturbo.

изброjѝти, ѝзбројѝм, v. pf. auszählen, enumero.

ѝзброћине, f. pl. der Nachkrapp, rubia tinctorum secunda (der Satz der Färberröthe, nachdem ſie einmal gebraucht worden). Man braucht ihn z. B. zum Färben der Oſtereier, wie das варзило.

избýбати, ѝзбýбâм, v. pf. (onomatop.) zerblâuen, contundo. [vide излијемати; cf. изгрухати].

избýдити, ѝзбýдѝм, v. pf. nach der Reihe wecken, excito alium ex alio.

избýљити, ѝзбýљѝм, } v. pf. очи, die Augen her-
избýћити, ѝзбýћим, } vorſtrecken, exsero oculos: *Избуљио* очи као варен зец.

избýшити, ѝзбýшѝм, v. pf. zerlöchern, perforo, pertundo.

ѝзвадити, дѝм, v. pf. 1) herausnehmen, hervorholen, promo. — 2) пјесму, erfinden, dichten, carmen condere. [vide 1 извести 5]. — 3) (ст.) кавгу, anzetteln, excito, cf. [vide] заметнути [3]: Шћаше Милош да *извади* кавгу — 4) у пјесми, erwirken, impetro: Ја ћу њему мјесто *извадити* Код ћесара код цара нашега —

извáлити, ѝзвáлѝм, v. pf. 1) umwerfen, everto, prosterno: Те је магла пањ *извалила*. — 2) очи, ſcharfen Blick werfen, rigidis oculis intueor: извалио на њега своје велике очи.

изва́лити се, ѝзва̑лӣм се, v. r. pf. ſich hinwerfen, procumbo.

изва́љати, ѝзва̑љам, v. pf. herauswälzen, provolvo.

изва́љати се, ѝзва̑љам се, v. r. pf. 1) ſich herauswälzen, provolvor. — 2) ſich ſatt wälzen, satior volutando.

изваљи́ва̏ње, n. das Umwerfen, Hinwerfen, prostratio.

изваљи́вати, ва̏љујēм, v. impf. umwerfen, prosterno.

изваљи́вати се, ва̏љујēм се, v. r. impf. ſich hinwerfen, prosternor.

ѝзван, (по Херц.) (mit. gen.) außer, extra [vide ван 1]: он је *изван* себе.

ѝзванка, draußen, foris. cf. споља.

ѝзвањ, њā, њē, (у Паштр.) äußerlich, externus. cf. [надворни,] спољашњи.

ѝзварати, ра̑м, v. pf. 1) ausſlügen, ementior: *изварао* у њега десет гроша. cf. излукавити[2]. — 2) кога, mehrmals betrügen, decipio.

изве̏дрити, ѝзведрӣм, v. pf. heiter machen, aufheitern, sereno: овај ће̏ вјетар ноћас *извдрити*.

изве̏дрити се, ѝзведрӣ се, v. r. pf. heiter werden, serenor.

извеја́ва̑ње, n. (ист.) vide извијавање.

извеја́вати, вѐја̑ва̑м, (ист.) vide извијавати.

ѝзвејати, јēм, (ист.) vide [3] ѝзвијати.

извекòвати, вѐкујēм, (ист.) vide извјековати.

изверу́гати, га̑м, v. pf. ſchlängelicht machen, sinuo.

1. **изве̏сти,** вѐдēм, v. pf. 1) hinausführen, educo: извео га из куће. — 2) hinaufführen, educo. — 3) воду на каку висину, hinaufleiten, educo. — 4) сјеме н. п. од лука, купуса, репе и т. д., erzeugen (Samen einer Pflanze), produco. cf. извода. — 5) пјесму, ausführen (ein Lied), concino. cf. извадити[2].

2. **изве́сти,** ве́зēм, v. pf. ſtiden, acu perscribo.

3. **изве̏сти,** вѐзēм, v. pf. 1) herausführen, eveho. — 2) hinaufführen auf dem Wagen, eveho: да те *извезем* уз ово брдо.

изве̏сти се, вѐзēм се, v. r. pf. 1) landen, in terram exire: Другу војску морем оправио, Да *с' извезе* Рисну на Габелу — 2) ausfahren, evehor.

ѝзветрити, рӣм, (ист.) vide извјетрити.

ѝзвешати, ша̑м, (ист.) vide извјешати.

изве̏штати, та̑м, v. pf. veralten, obsolesco. cf. оветшати.

ѝзвештити се, тӣм се, (ист.) vide извјештити се.

изви́дати, ѝзвӣда̑м, v. pf. heilen, auskuriren, medeor. cf. излијечити.

ѝзвидети, (ист.)
ѝзвидити, (зап.)
ѝзвидјети, (југо з.)
ѝзвиђети, (јуж.) } ѝзвидӣм, v. pf. in Augenſchein nehmen, beaugenſcheinigen, coram inspicio.

извијава̏ње, n. (јуж. и зап.) das Worfeln, τὸ evannere.

извијава̏ти, ви̏ја̑ва̑м, v. impf. (јуж. и зап.) worfeln, evanno.

изви́ја̑ње, n. 1) das Erſinnen, Ausſpintiſiren, excogitatio. — 2) das Hervortreiben, Herausbringen, τὸ elicere, evolvere.

1. **изви́јати,** ѝзвӣја̑м, v. impf. 1) erſinnen, ausſpintiſiren, excogito: извија којекаква јела [cf. измишљавати]. — 2) auswinden, hervorziehen, protraho, n. п. чивију. — 3) ausdrehen, exprimo, [vide изажимати] cf. ижимати: Из пелена б' воду *извијала* — 4) (у Ц. г.) огањ, herausbringen, evolvo. cf. извити огањ.

2. **изви́јати,** ѝзвӣја̑м, v. pf. hinausjagen, expello: Кад то баба опазила| Жарилом га *извијала* —

3. **ѝзвијати,** јēм, v. pf. (јуж. и зап.) worfeln, evanno. cf. овијати.

изви́јати се, ѝзвӣја̑м се, v. r. pf. ſich winden, evehor, sublimis feror: *извијао се* орао под облаке.

изви́кати, ѝзвӣчēм, v. pf. 1) durch Geſchrei etwas bewirken, clamore assequor: толико си викао, па нијеси ништа *извикао*. — 2) (у Дубр.) ausſchelten, objurgo, [vide] искарати, cf. испсовати: *извикао* ме. — 3) (у војн.) кога, in üblen Ruf bringen, verrufen, infamo.

извиковàти, ви̏кујēм, (зап.) vide извјековати.

ѝзвир, m. (ст.) vide извор: *Извир* вода извирала,| Б'јелу пјену изметала — У планини *извир* воде ладне —

ѝзвира̑ње, n. das Hervorſprudeln, scaturitio.

ѝзвирати, ѝзвирē, v. impf. т. j. вода, entſpringen, scaturio. [cf. врети 4].

извири́ва̑ње, n. das Späh en, speculatio.

извири́вати, ви̏ру јēм, v. impf. herausſpähen, speculor ex —.

изви́рити, рӣм, v. pf. hinausſpähen, prospicio.

извирки́ва̑ње, n. dim. v. извиривање.

извирки́вати, ви̏ркујēм, dim. v. извиривати.

ѝзвискати, ка̑м, v. pf. ausſpeitſchen, flagris caedere. cf. [vide] ишибати.

ѝзвити, ѝзвијēм, v. pf. [1)] fertig winden, necto: *Извила* је три зелена венца — 2) auswinden, hervorziehen, protraho, elicio: Он извади дурбин од биљура| Па га *изви* на дванаест ката — 3) воду из шта, ausdrehen, exprimo. [vide исциједити]. cf. изажети. — 4) (у Ц. г.) огањ, herausbringen, evolvo.

ѝзвитӣ о̀гањ, m. (у Ц. г.) *огањ* који се *извије* из липова дрвета. Таки се огањ онамо употребљава и у бајању од различнијех болести. cf. [vide] живи огањ[2].

ѝзвити се, ѝзвијēм се, v. r. pf. ſich entwinden, ſich emporwinden, evehor: *извио се* орао небу под облаке.

изви̏топе́рити се, рӣм се, v. r. pf. ſich werfen (vom Holze), resilio, cf. изврћи [изврнути] се[1. изметнути се 2, исперити се, исхитити (изитити) се]: даска се *извитоперила*.

ѝзвитрити, рӣм, (зап.) vide извјетрити.

ѝзвиштити се, тӣм се, (зап.) vide извјештити се.

извјекòвати, вјèкујêм, v. pf. (јуж.) ausleben, satis superque vixisse: ја сам већ *извјековао*, т. ј. провео сам свој вијек.

ѝзвјетрити, рӣм, v. pf. (јуж.) ausrauchen, evaporor. [cf. издушити 2, излапити 1, ишћућати].

ѝзвјешати, шâм, v. pf. (јуж.) nach der Reihe henken, suspendo alium ex alio.

ѝзвјештити се, тӣм се, v. r. pf. (јуж.) durch Versuche und Erfahrungen zu Kenntnißen kommen, peritum esse.

извлáчêње, n. 1) das Herausziehen, extractio. — 2) das Hinaufziehen, extractio.

извлáчити, ѝзвлâчӣм, v. impf. 1) herausziehen, extraho. — 2) hinaufziehen, extraho.

ѝзвода, f. главица купуса, или другога каквог поврћа, што се остави за сјеме. [cf. пријеранак].

извóдати, ѝзвôдâм, v. pf. н. п. коња, überführen (das Pferd), circum duco equum sudantem: Добре коње Турци *изводаше* —

извòдити, ѝзводӣм, v. impf. 1) herausführen, educo. — 2) hinaufführen, educo. — 3) воду на каку висину, hinaufleiten, educo. — 4) сјеме ода шта, erzeugen, produco. Од кога поврћа ниједан струк првога љета не прорасте и не уцвати, од онога се у јесен оставе *изводе* или *пријеранци*, пак се на прољеће наново посаде те прорасту и уцвате, и тако се *изведе* сјеме. cf. извода. — 5) ausführen (ein Lied), concino: Она им пјесме *изводи*, У свакој мене прип'јева —

ѝзводњâ, f. adj. (у Ц. г.) 1) пошљедња летурђија што се мртвоме за душу служи, letzte Todtenmesse, ultimum sacrum piaculare. — 2) ручак који се онда поповима даје, das Mahl das bei dieser Gelegenheit den Priestern gegeben wird, epulum hac occasione sacerdotibus praeberi solitum.

извòђêње, n. 1) das Herausführen, eductio. — 2) Hinaufführen, eductio. — 3) Hinaufleiten, eductio. — 4) das Erzeugen, productio. — 5) das Ausführen, Exequiren eines Gesanges, concinatio.

извòжêње, n. 1) das Herausführen, evectura, evectio. — 2) Hinaufführen (auf dem Wagen), evectio.

ѝзвоз, m. 1) das Führen, vectura. — 2) die Ausfuhr, exportatio, н. п. на Ђердану.

извòзити, ѝзвозӣм, v. impf. 1) herausführen, führen, veho. — 2) hinaufführen, eveho.

извóјштити, ѝзвôјштӣм, v. pf. (у Дубр.) наћи макар откуд, allerdings verschaffen, omnino comparare.

изволéвâње, n. (ист.) vide изволијевање.

изволéвати, вòлêвâм, [ист.] vide изволијевати.

извòлети, ѝзволӣм, (ист.) vide извољети.

изволи́вâње, n. (зап.) vide изволијевање.

изволи́вати, вòлӣвâм, (зап.) vide изволијевати.

изволијèвâње, n. (јуж.) das Ausklauben, Wählen, delectio.

изволијèвати, вòлијевâм, v. impf. (јуж.) ausklauben, deligo: немој ти мени ту *изволијевати* којешта, него једи што ти се донесе.

извòлити, ѝзволӣм, (зап.) } v. pf. belieben, sich
извòљети, ѝзволӣм, (јуж.) } würdigen (in den Klöstern, und in den Städten), placeat, dignetur (in Ungern).

ѝзвор, m. der Ursprung eines Flusses, die Quelle, scaturigo. [cf. извир, врело, врутак 1, глава 5, издан 2, 1 око 3; хладенац].

ѝзворац, ѝзвôрца, m. hyp. v. извор.

[**изворчић**, m. dim. v. изворац; *види* s. v. Видојевица.]

извòштити, ѝзвоштӣм, v. pf. auswichsen, ausprügeln, dedolo. [vide излијемати].

извр̏, vide **изврх**.

извра́тити, ѝзврâтӣм, v. pf. wenden (umwenden), everto, н. п. кола, хаљину. cf. [vide] изврнути.

ѝзвраћâње, n. das Wenden, versio.

ѝзвраћати, ћâм, v. impf. wenden, verto.

извра́чати, ѝзврâчâм, v. pf. erwahrsagen, aquiro vaticinando. [cf. изгатати].

извр̀вети, (ист.) }
извр̀вити, (зап.) } вӣм, v. pf. herausströmen,
извр̀вјети, (југоз.) } effundi, se effundere: из-
извр̀вљети, (јуж.) } врвљеше људи из града.

ѝзвргнути, нêм, vide **изврћи**.

ѝзвргнути се, нêм се, vide **изврћи се**.

извретѐнати, пâм, v. pf. (у Дубр.) извретенао лук, т. ј. прорастао, treiben (von Pflanzen), emitto germen. cf. [испрцати 1;] вретено [3].

извр́нути, ѝзвр̏нêм, v. pf. umwerfen, everto. [cf. извратити, искренути].

ѝзврстан, сна, сно, (у Дубр.) außerordentlich, ausgezeichnet, egregius, insignis.

извр́сти се, вр̀зêм се, v. r. pf. на кога, као напасти, омрзнути, почети викати на кога, anfeinden, infesto.

ѝзвртâње, n. 1) das Umwerfen, eversio. [cf. искретање]. — 2) das Verdrehen, detorsio.

ѝзвртати, врћêм, v. impf. 1) umwerfen, everto. [cf. искретати]. — 2) verdrehen, detorqueo.

извр́тети, (ист.) } извр̀тӣм, v. pf. 1) zerbohren,
извр́тити, (зап.) } perforo. — 2) herausziehen
извр́тјети, (југоз.) } (den Schuß aus der Flinte),
извр̀ћети, (јуж.) } evacuo telum.

ѝзврћи (cf. извргнути), вргнêм, v. pf. 1) н. п. пушку, entladen, losschießen, ejaculor. [vide испалити]. — 2) (у Дубр.) из руке, н. п. жмуо на тле, т. ј. испустити, fallen lassen, dimitto.

ѝзврћи [извргнути] **се**, вргнêм се, v. r. pf. 1) sich werfen, (vom Holze), rejicio, resilio. [vide извитоперити се]. — 2) ausarten, degenero. [vide изметнути се 3].

извр̏х [извр], von oben herab, desub: тече вода *изврх* брда.

изврши́вâње, n. das Vollenden, absolutio.

изврши́вати, вр̀шујêм, v. impf. vollenden, perficio.

изврши́вати се, вр̀шујê се, v. r. impf. vollendet

werden, in Erfüllung gehen, fit satis e. g. voluntati divinae.

изврши́ти, ѝзвр̏шӣм, v. pf. vollbringen, perficio.

изврши́ти се, ѝзвр̏шӣ се, v. r. pf. н. п. воља чија, vollbracht werden, exeo, perficior.

ѝзврштина, f. (у Далм.) der Vorzug, praestantia, primae partes, н. п. свакога отмичара осуде на пет година, а младожењу за *изврштину* на шест.

извӯ́ћи, вӯ́чӗм, v. pf. 1) herausziehen, extraho. — 2) hinausziehen, extraho: не могу коњи натоварена кола *извући* уз ово брдо.

извӯ́ћи се, вӯ́чӗм се, v. r. pf. 1) ſich herausziehen, se extrahere: *извуци се* из куће. — 2) ſich zurückziehen, se subtrahere. — 3) извукли се коњи, т. ј. малаксали, durch Ziehen ermatten, debilitari.

ѝзгазити, зӣм, v. pf. 1) кога, zertreten, conculco. — 2) auswaten, evado e luto: једва сам *изгазио* из овога блата. — 3) по блату, mehrmals in Koth oder Waſſer hineintreten, ingredi.

изга̀мизати [**изгмизати**], мижӗм, v. pf. herauskriechen, prorepo: рак, црв.

изга̀ргати, гӑм, } v. pf. auskrämpeln, carmino.
изгаргà̀шати, шӑм, (у Далм.) }

изга́тати, ѝзгâтӑм, vide извратати.

ѝзгинути, нӗм, v. pf. zu Grunde gehen (von mehreren), pereo, intereo. [cf. испогибати].

ѝзглабати, бӑм, v. pf. benagen, arrodo.

ѝзглабати се, бâ се, v. r. pf. ſich abwetzen, deradi. cf. [vide] изјести се [2].

изгла́вити, ѝзглâвӣм, v. pf. ausdrehen (z. B. eine Meſſerklinge), extorqueo.

изглављи́вање, n. das Ausdrehen, extorsio.

изглављи́вати, глàвљујӗм, v. impf. ausdrehen, extorqueo.

ѝзгладити, дӣм, v. pf. ausglätten, laevigo.

изгла̀днети, (ист.) }
изгла̀дњети, (зап.) } гла̀днӣм, v. pf. hungrig werden, fame corripior. [cf.
изгла̀дњети, (јуж.) } исташтити].

изгле́дање, n. das Hinausſehen, prospectio.

1. **изгле́дати**, ѝзглӗдӑм, v. impf. hinausſchauen, prospicio.

2. **ѝзгледати**, дӑм, v. pf. erſchauen, spectando acquiro.

изгло̀дати, ѝзглођӗм, v. pf. zernagen, corrodo.

изгло̀дати се, ѝзглођӗм се, v. r. pf. ſich abreiben, corradi. [vide изјести се 2].

ѝзгмизати, гмижӗм, vide изгамизати.

ѝзгнати, гнӑм (ѝженӗм, ѝжденӗм), [**изагнати**] v. pf. austreiben, exturbo.

изгну́сити, ѝзгнȳсӣм, v. pf. (у Дубр.) beſchmutzen, inquino.

изгњи́ечити, ѝзгњӗчӣм, v. pf. zerquetſchen, contero, elido. [cf. омечити].

изгова́рање, n. 1) das Ausſprechen, pronunciatio. — 2) das Entſchuldigen, excusatio.

изгова́рати, гòвӑрӑм, v. impf. 1) ausſprechen, pronuncio. — 2) entſchuldigen, excuso.

изгова́рати се, гòвӑрӑм се, v. r. impf. ſich entſchuldigen, excuso me. [cf. одговарати се, причати се].

ѝзговор, m. die Entſchuldigung, Ausrede, excusatio. [cf. отпор].

изгово̀рити, гòворӣм, v. pf. 1) ausreden, sermonem ad finem perduco. — 2) entſchuldigen, excuso. [cf. испричати 3, одговорити 2, оправдати].

изгово̀рити се, гòворӣм се, v. r. pf. 1) ſich ausreden, satis locutum esse. — 2) ſich entſchuldigen, excuso me. [cf. одговорити се].

изго̀нити, ѝзгонӣм, v. impf. 1) austreiben, expello: *изгони* грош золоту (т. ј. од гроша постала золота, штетовао). — 2) erpreſſen, exigo.

изго̀њење, n. das Austreiben, expulsio.

изго̀релина, f. (ист. и јуж.) ein Fluchwort für etwas, dem man Verbrennung wünſcht, convicii genus: Камо та *изгорелина*?

изго̀релица, f. (ист. и јуж.) vide погорелица.

изго̀рео, рела, рело, (ист. и јуж.) verbrannt, adustus, combustus.

изго̀рети, рӣм, (ист. и јуж.) vide изгорјети.

изго̀рилина, f. (зап.) vide изгорјелина.

изго̀рилица, f. (зап.) vide изгорјелица.

изго̀рио, рјела, рјело, (југоз.) }
изго̀рио, рила, рило, (зап.) } vide изгорео.

изго̀рити, рӣм, (зап.) vide изгорјети.

изго̀рјелина, f. (јуж.) vide изгорелина.

изго̀рјелица, f. [јуж.] vide погорјелица.

изго̀рјети, рӣм, (јуж.) v. pf. [cf. изгорети] 1) abbrennen, exuror. — 2) verbrennen, comburo.

изгр̏дити, ѝзгр̏дӣм, v. pf. 1) што, häßlich machen, deformo: За њевером лице *изгрдила* — 2) кога, beſchimpfen, ignominia afficio.

изгрѐнути, грѐбӗм, v. pf. 1) herausſchaben, herauskratzen, erado. — 2) zerkratzen, lacero unguibus.

изгристи, изгри́зӗм, v. pf. zerbeißen, zernagen, corrodo.

ѝзгрејати, јӗм, (ист.) } v. pf. mit Holz ausſ
ѝзгрнјати, јӗм, (јуж. и зап.) } halten, ligna suppeditare.

изгрлити, лӣм, v. pf. umarmen (mehrere), amplector alium ex alio.

ѝзгрлити се, грлӣмо се, v. r. pf. einander umarmen, amplecti se invicem: Да се жељно *изгрлимо*, } И од плача уљешимо —

изгр̏нути, ѝзгр̏нем, v. pf. 1) herausſcharren, erado, eruo, н. п. жар из пећи; жито из коша у воденици (изгрнуо ми је). — 2) виноград, räumen, ablaqueare.

ѝзгртање, n. 1) das Herausſcharren, erasio. — 2) das Räumen, ablaqueatio.

ѝзгртати, грћӗм, v. impf. 1) herausſcharren, eruo (z. B. das Feuer aus dem Ofen). — 2) виноград, räumen, ablaqueare.

изгрȕвати, ѝзгрȕвӑм, } v. pf. zerſchlagen, concu-
изгрȕхати, ѝзгрȕхӑм, } tio. cf. избубати.

ѝзгрушкати, кӑм, v. pf. н. п. кошуље. cf. грушкати.

изгȕбити, ѝзгубӣм, v. pf. 1) verlieren, amitto

[cf. загубити, сатарити; зарарити]: Боље ти је *изгубити* главу| Него своју огријешит' душу — 2) vide погубити [1]: Цар хоћаше *изгубити* љубу —

изгу́бити се, ѝзгубѝм се, v. r. pf. 1) verloren gehen, perdor. [cf. загубити се]. — 2) einfallen (im Gesichte abmagern), macesco.

изгу̀жвати, вâм, } v. pf. zerknicken, comprimo.
изгужвѐљати, љâм, } cf. згужвати, [згужвељати, узгужвељати].

изгу́лити, ѝзгу̂лѝм, v. pf. 1) durch Nagen entblößen, erodo: изгулити шуму; изгулиле козе шљиве. — 2) (по југоз. кр.) vide ишчупати [1]: *Изгули* комару ногу, и цријева су му на двору.

изгу́рати, ѝзгу̂рâм, v. pf. 1) hinausstoßen, extrudo. — 2) zerstoßen, zu Grunde richten, elido.

изда́вâње, n. 1) das Verrathen, proditio. — 2) das Geben vom Hause weg, Veruntreuen, interversio.

изда́вати, ѝздâјêм, v. impf. 1) weggeben, interverto: издаје из куће н. п. слуга или други ко од млађијех. — 2) verrathen, prodo.

ѝздâвна (из давна), von längst her, pridem.

изда̀ждети се, (ист.) }
изда̀ждити се, (зап.) } дѝ се, v. r. pf. genug
изда̀ждјети се, (у Дубр.) } regnen, satis pluisse.
изда̀жђети се, (јуж.) }

ѝздаја, f. der Verrath, proditio.

ѝздајица, } m. der Verräther, proditor. [cf. мур-
ѝздâјнѝк, } татин].

ѝздâјница, f. die Verrätherin, proditrix.

издалѐка (из далека), von weitem, eminus, e longinquo.

ѝздан, m. 1) мјесто гдје вода из земље пишти, Ort wo das Wasser aus der Erde hervorsprudelt, scatebra. — 2) (у Мачви) vide извор.

ѝзданак, ѝздâнка, m. ein Knüttel von einer Staude die am Boden abgehauen ist, fustis genus [cf. поданак, приданак]: ударио га изданком.

изда̀нгубити, бѝм, v. pf. an Zeit verlieren, pessumdo tempus: издангубио три дана.

изда̀нути, ѝзданêм, vide **издахнути.**

издану́ће, n. vide **издахнуће.**

ѝздати, дâм (изда́дêм), v. pf. 1) geben, do: Обојици *издао* за душу — 2) weggeben heimlich vom Hause, veruntreuen, interverto. — 3) verrathen, prodo: издале ме ноге, очи; издала снага, година; Ко те *изда, издало* га љето —

изда̀хнути, ѝздахнêм, [изданути] v. pf. ausathmen, exspiro. [cf. пијехнути (пијевнути)].

издахну́ће [изданућe], n. самртни час, das Sterben, obitus: тако ми мога *издахнућа*!

ѝздâшан, шна, што, freigebig, liberalis. [cf. податљив, подашан].

издво̀рити, ѝздворѝм, v. pf. durch das Aufwarten etwas erwerben, ministerio acquiro: Ево има девет годиница| Како дворим цара у Стамболу,| Ни *издворих* коња ни оружја| Ни доламе нове ни половне —

изде́вâње, n. (ист.) vide издијевање.

изде́вати, ѝздêвâм, (ист.) vide издијевати.

издевѐтати, тâм, v. pf. излупати кога, zerbläuen, contundo. [vide излијемати].

изде́лити, ѝздêлѝм, (ист.) vide издијелити.

изде́лити се, ѝздêлѝмо се, (ист.) vide издијелити се.

ѝзденути, нêм, vide **издести.**

ѝздер, m. н. п. добро платно, сукно за издер, Leinwand, Tuch, so Strapatze aushält, pannus aut linteum laboris patiens. [vide износ].

издѐрати, ѝздерêм, v. pf. 1) zerreißen, lacero. [cf. подерати, испарати 2]. — 2) durchprügeln, verberibus impleo [vide излијемати]: добро су га издерали.

издѐрилијеска, f. ein kerngesunder Kerl, homo robustus.

ѝздести [изденути], денêм, (ист.) vide издјести.

изди́вâње, n. (зап.) vide издијевање.

изди́вати, ѝздѝвâм, (зап.) vide издијевати.

ѝздигнути, нêм, vide **издићи.**

ѝздигнути се, нêм се, vide **издићи се.**

ѝздизâње, n. das Aufrichten, erectio.

ѝздизати, ѝздижêм, v. impf. 1) in die Höhe heben, tollo, erigo. — 2) (у Ц. г.) издижу с овцама у планину, т. ј. крећу се, sich begeben, exeo.

ѝздизати се, дижêм се, v. r. impf. sich erheben, aufrichten, erigor.

издијѐвâње, n. (јуж.) das Aufbringen eines Spitznamens, inditio nominis scommatici.

издијѐвати, ѝздијевâм, v. impf. (јуж.) н. п. име коме, aufbringen (einen Spitznamen), indere scomma.

издијѐлити, ѝздијелѝм, v. pf. (јуж.) austheilen, vertheilen, distribuo.

издијѐлити се, ѝздијелѝмо се, v. r. pf. (јуж.) sich zertheilen, auseinander kommen, distribui.

изди́лити, ѝздѝлѝм, (зап.) vide издијелити.

изди́лити се, ѝздѝлѝмо се, (зап.) vide издијелити се.

ѝздинути, нêм, (зап.) vide издјенути.

ѝздиралâ, als interj. auf und davon! aufugit [cf. макнаирала]: кад он то чу, а он онда *издирала*, т. ј. побјеже.

1. **ѝздирало,** m. који издире, der sich abmühet, qui laborat. cf. издирша.

2. **изди́рало,** n. труд онога који издире, die Bemühung, labor: Једнога називало, а другога *издирало*. Његово називало а другога *издирало*.

ѝздирâње, n. 1) die Bemühung, labor. — 2) Reißaus, fuga.

ѝздирати, рêм, v. impf. 1) sich abmühen, laboro. — 2) Reißaus nehmen, aufugio.

ѝздирати се, рêм се, v. r. impf. на кога, stark schreien, clamo.

изди́рша, m. vide [1] ѝздирало.

ѝздисâње, n. das Ausathmen (Sterben), exspirario. [cf. пијехање].

ѝздисати, дишêм, v. impf. ausathmen, exspiro. [cf. пијехати].

ѝздисти, динêм, (ист.) vide издјести.

ѝздићи (cf. издигнути), дигнêм, v. pf. 1) aufrichten, aufheben, erheben, erigo. [vide усправити]. — 2) (у Ц. г.) austreiben, expello, cf. издизати: *Издигнули* овце у Стоспуде — Мене б'јеле овце *издигоше* —

ѝздићи [издигнути] **се**, дигнêм се, v. r. pf. sich aufrichten, erigor.

ѝздјенути, **ѝздјести** } ѝздјенêм, v. pf. (југоз.) [cf. изадјести, издјети (изадјети): 1)] име, einen Spitznamen geben, aufbringen, impono nomen irrisorium. — 2) иглу, ausfädeln, filium ex acu eximere.

ѝздјенути се, нê се, v. r. pf. н. п. игла, sich ausfädeln, filum ex acu excidit.

[**издјети**, издјенем, (изадјети) vide издјести; *види* s. v. изадјети.]

[**издобила**, vide **изобила**.]

издо̀вољити, љи̂м, v. pf. н. п. своје срце, befriedigen, satisfacere. [vide задовољити].

ѝздравити, ви̂м, [v. pf.] vide оздравити [1].

ѝздрêти, дерêм, (ѝздр̈о, ѝздр̂ла) (ист.) vide издријети.

ѝздријети, дерêм, (ѝздр̈о, ѝздр̂ла) v. pf. (јуж.) 1) zerreißen, lacero. — 2) Reißaus nehmen, aufugio. [cf. изадријети 2].

ѝздри̂ти, ѝздерêм, (ѝздр̈о, ѝздр̂ла) (зап.) vide издријети.

издр̀љâнчити, чи̂м, v. pf. erschwätzen, abschwätzen, eblandior, emendico.

издр̀љати, ѝздр̂љâм, v. pf. bekritzeln, conscribillo.

ѝздрмати, мâм, v. pf. herausrütteln, excutio: Та ево га, мила нено,| гди дрма на врати,| *Издрмао*, мила нено,| пола кључанице —

ѝздр̂ндати, дâм, v. pf. abkrämpeln, carminare: још није сву вуну *издрндао*.

издро̀бити, ѝздроби̂м, v. pf. zerbröckeln, comminuo.

издр̀пати, ѝздр̂пâм, v. pf. zerfetzen, lacero, lanio.

изду̀псти, ду̀бêм, v. pf. aushöhlen, excavo.

изду̀шити, ѝзду̂ши̂м, v. pf. 1) ausblasen, exspiro: Теке двије пушке *издушише*| Докле друге пушке запуцаше — 2) (у Дубр.) [vide] извјетрити, verdunsten, evanesco.

ѝзêд, f. (ист.) vide изијед.

ѝзелица, f. (ист.) vide изјелица.

изѐрити се, ѝзêрим се, v. r. pf. vide искривити се.

ѝзести, ѝзедêм (ѝзêм), (ист.) vide изјести.

ѝзести се, ѝзедêм (ѝзêм) се, (ист.) vide изјести се.

ѝзеша, f. u. m. (ист.) vide изјеша.

ѝзêшан, шна, шно, (ист.) vide изијешан.

изигра̀вâње, n. 1) das Gewinnen durch Spiel, lucrum ex lusu. — 2) das Ausspielen, Vollenden des Spiels, absolutio ludi. — 3) das Austanzen, Vollenden des Tanzes, absolutio saltus.

изигра̀вати, ѝгрâвâм, v. impf. 1) erspielen, ludendo acquiro. — 2) zu Ende spielen, absolvo ludum. — 3) zu Ende tanzen, absolvo saltum.

изѝграти, ѝзигрâм, v. pf. 1) erspielen, ludendo lucror. — 2) zu Ende spielen, absolvo ludum. — 3) zu Ende tanzen, absolvo saltum.

изѝграти се, ѝзигрâм се, v. r. pf. 1) sich ausspielen, satis lusisse. — 2) sich austanzen, satis saltasse.

ѝзи̂д, f. (зап.) vide изијед.

изѝдати, ѝзи̂дâм (ђêм), v. pf. ausbauen, exaedificare: *Изидао* и справио дворе —

ѝзијед, f. кад кога изију вјештице; има некака трава *од изиједи*, у које је лист као у јагода а цвијет жут.

ѝзијешан, шна, шно, (јуж.) eßgierig, edax. [cf. јешан].

изѝлажêње, n. vide излажење.

изѝлазити, зи̂м, vide излазити.

ѝзилица, f. (зап.) vide изјелица.

изно̀дити, ѝоди̂м, у пјесми, vide изодити.

изѝскати, ѝзиштêм, v. pf. 1) erlangen, acquiro. — 2) (по југоз. кр.) vide изнаћи.

изѝскати се, ѝзиштêм се, v. r. pf. einer Bitte Gewährung erlangen, voti fio compos.

1. **изѝсти**, ѝзи̂ђêм (ѝзи̂дêм), vide изићи: Мујо *изист'* одиста хоћаше —

2. **ѝзисти**, ѝзијêм, (зап.) vide изјести.

ѝзисти се, ѝзијêм се, (зап.) vide изјести се.

ѝзитити се, ти̂м се, vide **исхитити се**.

изѝћи, ѝзи̂ђêм (ѝзи̂дêм), v. pf. [cf. изаћи, 1 изисти] 1) ausgehen, exeo, egredior. [cf. ижљести (изљести), ижљећи (изљећи)]. — 2) ausbrechen (von einem Exantheme), erumpo: *изишле* красте по њему. — 3) werden, existo: *изишао* човјек; *изиђе* лопов; ако *изиђе* кали; И на тефтер војску пребројио,| *Изиђе* му сто иљада војске — 4) н. п. из ноћи, из зиме, überleben, superstitem esse: једва је из ноћи жив *изишао*; Бог зна хоће ли из зиме *изићи*. — 5) изишао из свијести, ist wahnsinnig geworden, mente capi. [vide полудјети].

ѝзиша, f. u. m. (зап.) vide изјеша.

ѝзи̂шан, шна, шно, (зап.) vide изијешан.

ѝзјаати, јашêм, vide **изјахати**.

изја̀вити, ѝзјâви̂м, v. pf. н. п. овце, hinausleiten (die Heerde), educo: И *изјави* на планину стадо —

ѝзјагњити [изјањити], њи̂м, v. pf. werfen (von Schafen), lammen, pario, enitor: ова је овца *изјагњила* те све овце; јеси ли ти своје овце изјагњио (aufziehen).

ѝзјагњити се, ѝзјагњê се, [изјањити се] v. r. pf. т. ј. овце, werfen (von mehreren Schafen), pario.

ѝзјадати, дâм, v. pf. ausklagen, ausjammern, queror, cf. изјадити: Три је јада над њим *изјадала* —

ѝзјадити, ди̂м, v. pf. vide изјадати: Све ту Грујо јаде *изјадио* — Једна другој јаде *изјадише* —

ѝзјадити се, ди̂м се, v. r. pf. sich ausklagen, ausjammern, querelis levor, recreor.

ѝзјаловити, ви̂м, v. pf. um die Frucht bringen (durch Verletzung), eine Fehlgeburt verursachen (von Thieren), abortum creo.

ѝзјаловити се, вӣм се, v. r. pf. um die Frucht kommen, eine Fehlgeburt thun (von Thieren), abortum pati: изјаловила се крава, кобила, т. ј. побацила теле, ждријебе и т. д.

ѝзјањити, њӣм, vide **изјагњити**.

ѝзјањити се, њӗ се, vide **изјагњити се**.

изјáрмити, ѝзјāрмӣм, v. pf. abjochen, jugum demo.

ѝзјāти, ѝзјашӗм, vide **изјахати**.

изјаўкати, јàучӗм, v. pf. erklagen, erheulen, exululo, ululatu acquiro.

изјаўкати се, јàучӗм се, v. r. pf. ſich ausheulen, ululando defessus sum.

ѝзјахати [изјаати, изјати], јашӗм, v. pf. 1) из кака мјеста, ausreiten, evehor equo. — 2) коња, ein Pferd ausreiten, equum vehendo exerceo. cf. пројахати 2. — 3) за Schande reiten ein Pferd, equitando pessumdo: Када сташе коње дијелити, Мени даше старо *изјахано* —

изједи́нити, јѐдӣнӣм, v. pf. vide ујединити: Не *изједини*, халаху, крста.

ѝзједипо̀гача, m. (im Scherz) der Vogatſcha-Verzehrer, fruges consumere natus (?): ти си један изједипогача! један испичутура.

изједна́чити, јѐднāчӣм, v. pf. gleichſtellen, parem ponere: изједначио ме с њим.

ѝзјелица, f. (јуж.) [cf. изјета] 1) der Vielfraß, gulo. [cf. ждероња]. — 2) der Abfreſſer, devorator: Нит' су ради Турци *изјелице* —

ѝзјести, једӗм (ѝзијӗм), ѝзио (ѝзјео), ѝзјела, v. pf. (јуж.) aufeſſen, auffreſſen, devoro [cf. појести 1, опухати]: *изјео* би масно ћебе. — 2) nagen, crucio: *Изједе* га укор и срамота — 3) eſſen, comedo, cf. [vide] јести [1]: много сам *изио* (ich habe viel gegeſſen); ми смо синоћ *изјели* на смо онда легли.

ѝзјести се, једӗм (ѝзијӗм) се, v. r. pf. (јуж.) 1) ſich abfreſſen (vor Aerger, Kummer), devoror (ira): жив сам *се изио*. — 2) изјело се гвожђе, осовина, ſich abreiben, deteri. cf. [изглабати се,] изглодати се. — 3) н. п. изјело се сунце, verfinſtert werden, deficere. [vide] помрчати [1], cf. ухватити се.

ѝзјеша, m. u. f. (у Дубр.) (cf. [vide] изјелица) 1) Vielfraß, gulo: *Изјеши* ништа доста није. — 2) vide пропалица (који је другима новце *изио*).

изјўрити, ѝзјўрӣм, v. pf. herausjagen, expello.

ѝз кола кўчкӗ, н. п. да се играмо из кола кучке, Art Spieles, ludi genus. Играчи стану у коло и ухвате се за руке, а један који се зове кучка стане у средји, којега они из пријеваре бију понајвише туром (оплетеном марамом) говорећи му: „из кола, кучко!“ Кад кучку који удари, она навађује ондје да продре из кола гдје је рука пуштена те га ударила, пак гдје продре онда онај који је руку пустио ваља да иде у коло мјесто кучке.

изла́га̑ње, n. das Ausladen, Herauslegen, expositio.

1. **изла́гати**, ѝзла̑жӗм, v. impf. herauslegen, expono.

2. **изла̀гати**, ѝзлажӗм, v. pf. ablügen, ementior.

изла̀гати се, ѝзлажӗм се, v. r. pf. ſich auslügen, satis mentitum esse.

изла́дити, ѝзла̑дӣм, vide **исхладити**.

изла́дити се, ѝзла̑дӣм се, vide **исхладити се**.

ѝзлажӗње [изалажење], n. das Ausgehen, exitus. [cf. изилажење].

ѝзлаз, m. 1) Ausgang, exitus. [cf. излазак]. — 2) [*Излаз*] на горњему Бердану мјесто из Њемачке стране.

ѝзлазак, ласка, m. der Ausgang, exitus. cf. [vide] излаз [1].

ѝзлазити [изалазити], зӣм, v. impf. [cf. изилазити] 1) ausgehen, exeo. — 2) ausbrechen, erumpo: сад *излазе* красте по њему. cf. изићи.

ѝзлајати, јӗм, v. impf. durch Bellen (jägerl.) erlangen, elatro: једва сам ја то *излајао*.

ѝзлајати се, јӗм се, v. r. pf. ſich ausbellen, sat latrasse (auch fig.).

изла̀ндати, да̑м, v. pf. durchs Reden etwas erreichen, loquens adipiscor: Ако језиком не *изланда*, главом не исклима.

изла̀ндати се, да̑м се, v. r. pf. 1) ſich ſatt herumgehen, satis ivisse. — 2) ſich ſatt reden, satis locutum esse.

изла̀нути се, ѝзланӗм се, v. r. pf. ſich entſahren laſſen (ein Wort), sino mihi elabi.

изла́пити, пӣм, v. pf. 1) verriechen, fugere, cf. [vide] извјетрити: немојте да вам вино *излапи*. — 2) (у Србији) каже се за човјека, н. п. који у старости постане слаба разума, ſchwinden, evanesco.

излѐжати се, жӣм се, v. r. pf. ſich ſatt liegen, sat cubuisse.

изле́мати, ѝзлӗма̑м, (ист.) vide излијемати.

ѝзлести, лезӗм, (ист.) vide ижљести.

изле́та̑ње, n. (ист.) vide излијетање.

изле́тати, ѝзлӗћӗм, (ист.) vide излијетати.

изле́тети, (ист.) **излѐтити**, (зап.) **излѐтјети**, (јуроз.) **излѐћети**, (уж.) лѐтӣм, v. pf. ausfliegen, evolo.

1. **изле́ћи**, ле́жӗм, v. pf. ausbrüten, pullos excludo.

2. **ѝзлећи**, легнӗм, (ист.) vide ижљећи.

изле́ћи се, ле́жӗм се, v. r. pf. ausgebrütet werden, excludor.

изле́чити, ѝзлӗчӣм, (ист.) vide излијечити.

изле́чити се, ѝзлӗчӣм се, (ист.) vide излијечити се.

изли́ва̑ње, n. (зап.) vide излијевање.

изли́вати, ѝзлӣва̑м, (зап.) vide излијевати.

изли́зати се, ѝзлӣжӗм се, v. r. pf. ſich abreiben (vom Tiſche), deteror.

излијева̑ње, n. (јуж.) das Ausgießen, effusio. [cf. ижљевање].

излијѐвати, ѝзлијева̑м, v. impf. (јуж.) ausgießen, effundo. cf. ижљевати.

изли̏јемати, ѝзлијемâм, v. pf. (јуж.) zerblâuen, contundo. [cf. избубати, извоштити, издеветати, издерати 2, излупати 1, измлавити; избити 2].
изли̏јетање, n. (јуж.) das Ausfliegen, evolatio.
изли̏јетати, ѝзлијећêм, v. impf. (јуж.) ausfliegen, evolo.
изли̏јечити, ѝзлијечѝм, v. pf. (јуж.) heilen, sano, medeor. [vide извидати].
изли̏јечити се, ѝзлијечѝм се, v. r. pf. (јуж.) geheilt werden, sanor.
изли́мати, ѝзлѝмâм, (зап.) vide излијемати.
изли́њати се, њâм се, v. r. pf. (у Боци) vide ослабити [1].
изли̏стати, тâм, v. pf. ſich belauben, effrondeo.
ѝзлисти, лизêм, (зап.) vide ижљести.
изли́тање, n. (зап.) vide излијетање.
изли́тати, ѝзлѝћêм, (зап.) vide излијетати.
ѝзлити, ѝзлијêм, v. pf. ausgießen, effundo.
ѝзлићи, лигнêм, (зап.) vide ижљећи.
изли́чити, ѝзлѝчѝм, (зап.) vide излијечити.
изли́чити се, ѝзлѝчѝм се, (зап.) vide излијечити се.
изли́шити, ѝзлѝшӣ, v. pf. (у војв.) н. п. из овога комада чохе не могу чакшире *излишити*, т. ј. изићи, auskommen, sufficere. [cf. измоћи].
изло̀жити, ѝзложѝм, v. pf. 1) durch Legen verbrauchen, consumo imponendo (ligna super foco). — 2) herauslegen (die Waare), expono.
изло̀кати, ѝзлочêм, v. pf. н. п. вода пут, ausfreſſen, ausleđen, exedo.
изло̀мити, ѝзломѝм, v. pf. zerbrechen, frango.
изло̀мити се, ѝзломѝм се, v. r. pf. zerbrechen, frangor.
излу̏бардати, дâм, v. pf. (у приморју) пушку, т. ј. избацити је, abfeuern, ejaculor. [vide испалити].
излу̏дити, ѝзлу̏дѝм, v. pf. кога, т. ј. [vide 1] преварити, übertölpeln, circumvenio.
излу̏дити се, ѝзлу̏дѝм се, v. r. pf. ſich übertölpeln laſſen, circumvenior.
излу̏жити, ѝзлу̏жѝм, v. pf. н. п. кожу (у опанчара), beizen, macero.
излу̏кавити, вѝм, v. pf. 1) кога, bevortheilen, defraudo. cf. [vide 1] преварити. — 2) коме што, entloćen, elicio. [vide изварати 1].
излу̏кавити се, вѝм се, v. r. pf. излукавили се људи, liſtig werden, callidum fieri.
излу̏пати, ѝзлу̏пâм, v. pf. 1) vide [**излијемати**] издеветати. — 2) zerſchlagen (Geſchirr, Nüſſe), frango, effringo. — 3) ausklopfen (ein Kleid), excutere pulverem e veste.
ѝзљести, љезêм, v. pf. vide ижљести.
ѝзљећи, љегнêм, v. pf. vide ижљећи.
изљу̏бити, ѝзљу̏бѝм, v. pf. der Reihe nach abküſſen, exosculor aliam ex alia. cf. ижљубити.
изљу̏бити се, ѝзљу̏бѝм се, v. r. pf. ſich der Reihe nach abküſſen, exosculari se invicem. [cf. ижљубити се, исцјеливати се].
изљу̏тити се, ѝзљу̏тѝм се, v. r. pf. ſich ſatt zürnen, satis iratum esse. cf. ижљутити се.

ѝзмагао, in der Redensart: иде киша *измагаó*, das Nebelreißen, pluit ac si nebulae delabantur.
ѝзмаглица, f. киша која иде *измагао*, der Nebelregen, pluvia nebulae similis.
ѝзмак, m. in der Redensart: на измаку und на измак, am Ende (z. B. des Winters), decedente (v. c. hieme) [cf. наизмаку]: Кад су били *на измак* Корита —
изма̀кнути, ѝзмакнêм, vide **измаћи**.
изма̀кнути се, ѝзмакнêм се, vide **измаћи се**.
изма́лање, n. 1) das Hervorzeigen, promptio? — 2) das Hervorkommen (hinter dem Berge), apparitio.
изма́лати, ѝзмâлâм, v. impf. hervorzeigen, promo. [cf. измилати 1; помаљати].
изма́лати се, ѝзмâлâм се, v. r. impf. hervorkommen, ſich zeigen, appareo, promineo [cf. измилати се 1]: *измала се* иза брда.
ѝзмалена (из малена), von Kindheit an, a puero.
изма́мити, ѝзмâмѝм, v. pf. herausloćen, abloćen, elicio [cf. измаћи 2]: *измамити* псето (н. п. из куће, у планину); *измамио* му новце.
измамљѝвање, n. das Herausloćen, τὸ elicere.
измамљѝвати, мàмљујêм, v. impf. herausloćen, abloćen, elicio.
изма́нути, ѝзмâнêм, vide **измаћи**.
изма̀ћи (cf. измакнути), ѝзмакнêм, v. pf. 1) wegrüćen, removeo, н. п. лонац од ватре. — 2) abloćen, elicio, extorqueo. cf. [vide] измамити. — 3) vorausgehen, andere hinter ſich laſſen, praecurro: *измакао* пред њима, не би пушка дотурила. — 4) измаче, er läuft davon, aufugit.
изма̀ћи [измакнути] **се**, ѝзмакнêм се, v. r. pf. 1) н. п. од ватре, од софре, zurüćrüćen, recedo: измакни се мало. — 2) н. п. измаче се коњ из руке, entwindet ſich, extorquetur: Радојичин коњ *с' измаче*| Лепој Мари у босиљак —
измахни́тати, измàхнӣтâм, v. pf. (у Дубр.) vide палудовати се.
изма́хнути, ѝзмâхнêм, [изманути] v. pf. чим, ausholen um zu ſchlagen, brachium adduco. cf. [vide] замахнути [1].
изма́хнути се, ѝзмâхнêм се, v. r. pf. entfallen, excido: И носи му сабљу измашиву,| Како махне да му *се измахне* —
изма́цити, ѝзмâцӣ, v. pf. (eine Menge) werfen (von der Katze), pario.
изма́цити се, ѝзмâцê се, v. r. pf. т. ј. мачке, werfen (von mehreren Katzen), pario.
изма̀шив, а, о, у пјесми, das leicht entfällt, qui excidit: И носи му сабљу *измашиву*,| Како махне да му се измахне —
ѝзмашичкē, (у Паштр.) н. п. бацити камен, vide омашке.
између, (mit gen.) zwiſchen, von einem zum andern, inter: између нас.
изме́љати, ѝзмêљâм, [v. pf.] vide упрљати.
ѝзмена, f. (ист.) vide измјена.
изме́нити, ѝзмêнѝм, (ист.) vide измијенити.

изме́нити се, ѝзме́нӣм се, (ист.) vide измијенити се.

измењи́ва̑ње, n. (ист.) vide измјењивање.

измењи́вати, мѣ̀њујѣ̑м, (ист.) vide измјењивати.

ѝзмерити, рӣм, (ист.) vide измјерити.

1. **изме́сти**, мѐтѣ̑м, v. pf. hinauskehren, everro.

2. **изме́сти**, ме́тѣ̑м, v. pf. gut einrühren, immisceo.

ѝзмет, m. 1) der Ausſchuß (das Schlechteſte), rejiculum. [cf. изметак]. — 2)* die Bedienung, servitus: отишао на *изме́т*; чини му *изме́т*.

ѝзметак, тка, m. der Ausſchuß, rejiculum. cf. [vide] измет[1].

измѐта̑љка, f. (у војв.) дјевојачка игра, налик на Rotillon, Art Tanz, saltus quidam: играју се (дјевојке) изметаљке.

измѐта̑ње, n. 1) das Auswerfen, ejectio. — 2) das Ausſchießen, rejectio. — 3) das Einweben bunter Farben, τὸ intexere. [cf. пирлитање].

измѐтати, ѝзмећѣ̑м, v. impf. 1) auswerfen, ejicio: Извир вода извирала,| Б'јелу пјену *изметала* — *изметнуо* лој кости (као подсмијех мршаву марвинчету). — 2) ausſchießen, rejicio. — 3) einweben, intexo. [cf. пирлитати]. — 4) пушке, abfeuern, emitto (jaculum): Што *измећеш* пушке без невоље — Ни на Турке пушке *изметаше* — 5) (у горњ. прим.) н. п. маслине добро *измећу*, ſind ergiebig, copiam effundere.

измѐтати се, ѝзмећѣ̑ се, v. r. impf. 1) ſich werfen (vom Holze), rejici. cf. извитоперити се. — 2) ausarten, degenero.

ѝзметнути, нѣ̑м, v. pf. 1) auswerfen, ejicio. — 2) ausſchießen, rejicio. — 3) abfeuern, emitto (jaculum) e tormento. [vide испалити].

ѝзметнути се, нѣ̑м се, v. r. pf. 1) ſich hinauswerfen, se ejicere: Из бојног *се* седла *изметнуо* — 2) ſich werfen (vom Holze), rejici. cf. [vide] извитоперити се. — 3) ausarten, degenero. cf. изврћи се[2, изродити се2].

измѐћа̑р,* **измѐћа́ра**, m. vide слуга[1].

измѐћа̑рка,* f. vide слушкиња[1]: Те дозива младе *измећарке* —

ѝзмече, чета, n. јагње што се извади из овце кад је вук закоље (то жене остављају лијека ради), der Ausſchnittling (ein Lamm, das aus einem vom Wolfe tödtlich verwundeten Schafe geſchnitten worden), fetus oviculae exsectus. cf. вукоједина.

изме́шати, ѝзмѣ̑шам, (ист.) vide измијешати.

изми́ва̑ње, n. 1) das Waſchen des Kopfes, ablutio capitis. — 2) Auswaſchen, lotio.

изми́вати, ѝзмӣва̑м, v. impf. 1) den Kopf auswaſchen, lavare caput. — 2) auswaſchen, lavare: Ту уморне тице починуше,| И ладне се воде напојише,| И од крви крила *измиваше* —

изми́вати се, ѝзмӣва̑м се, v. r. impf. ſich den Kopf waſchen, lavare caput.

изми́голити се, ли̑м се, } v. r. pf. entſchlüpfen,
изми́гољити се, љи̑м се,} elabor.

измијѐнити, ѝзмијенӣм, v. pf. (јуж.) 1) што, wechſeln, muto. — 2) кога, ablöſen, subire. [vide одмијенити]. cf. изручити[2].

измијѐнити се, ѝзмијенӣм се, v. r. pf. (јуж.) 1) ſich ändern, mutor. — 2) abgelöſt werden, a statione recedo.

измијѐњати, ѝзмијењѣ̑м, v. pf. [јуж.] auswechſeln, muto.

измијѐшати, ѝзмијешѣ̑м, v. pf. (јуж.) [cf. узмијешати] 1) vermiſchen, commisceo. — 2) umrühren (den Topf), permisceo.

изми́ла̑ње, n. 1) das Hervorzeigen, adparitio. — 2) das zu Ende Mahlen, permolitio.

изми́лати, ѝзмӣла̑м, v. impf. 1) hervorzeigen, promo. cf. [vide] измалати. — 2) zu Ende mahlen, permolo.

изми́лати се, ѝзмӣла̑м се, v. r. impf. 1) ſich hervorzeigen, promineo, appareo. [vide измалати се]. — 2) zu Ende gemahlen werden, permolor.

изми́лети, (ист.) }
изми́лити, (зап.) } мӣли̑м, v. pf. herauskriechen,
изми́љети, (јуж.)} progero, n. п. раци из торбе.

ѝзмина, f. (зап.) vide измјена.

изми́нути, ѝзмӣнӣм, (зап.) vide измијенити.

изми́нути се, ѝзмӣнӣм се, (зап.) vide измијенити се.

изминьи́ва̑ње, n. (зап.) vide измјењивање.

изминьи́вати, мѝњујѣ̑м, (зап.) vide измјењивати.

измири́ва̑ње, n. die Auszahlung, solutio.

измири́вати, мѝрујѣ̑м, v. impf. auszahlen, persolvo. [cf. докусуривати].

1. **измири́ти**, ѝзмӣрӣм, v. pf. н. п. порезу, т. ј. исплатити све до краја, auszahlen, persolvo. [cf. докусурити, искусурити, исплатити, исцелити 2, 1 намирити 2].

2. **ѝзмирити**, рӣм, (зап.) vide измјерити.

ѝзмислити, ли̑м, v. pf. што, erdenken, excogito.

ѝзмити, ѝзмијѣ̑м, v. pf. 1) den Kopf waſchen, lavo caput: ходи да те измијем. — 2) auswaſchen, lavo. У народу се највише говори за главу *измити*, за руке и за образ каже се *умити*, а за ноге нити би се рекло *измити* ни *умити*, него само *опрати* (које би се и за руке и за образ могло рећи), за све тијело пак каже се *окупати*.

ѝзмити се, ѝзмијѣ̑м се, v. r. pf. ſich den Kopf waſchen, lavo mihi caput.

ѝзмицање, n. das Wegrücken, remotio.

ѝзмицати, мичѣ̑м, v. impf. (cf. одмицати) 1) wegrücken, removeo. — 2) vorausgehen, praecurro.

ѝзмицати се, ѝзмичѣ̑м се, v. r. impf. 1) zurücktreten, recedo. — 2) ſich entwinden, extorqueor: измиче се н. п. што глатко из руке. — 3) измиче се хљеба, geht zu Ende, deficit. cf. премаћи се.

изми́цај! interj. (ſcherzhaft, germaniſirend) auf und davon! fugam!

изми́шати, ѝзмӣша̑м, (зап.) vide измијешати.

измишља́ва̑ње, n. das Erdenken, excogitatio. [cf. измишљање].

измишљáвати, мȉшљâвам, v. impf. ausſinnen, excogito. cf. [1 извијати 1,] измишљати.
измúшљало, m. ein Spintiſirer, excogitator. [vide измишљач].
измúшљање, n. vide измишљавање.
измúшљати, ȉзмȕшљам, vide измишљавати.
измúшљач, измишљáча, m. der Ausſinner, excogitator. [cf. измишљало].
ȉзмјена, f. (јуж.) der Wechſel, die Ablöſung, vices.
измјењúвање, n. (јуж.) 1) die Abänderung, mutatio. — 2) das Ablöſen, vices.
измјењúвати, мјењујȇм, v. impf. (јуж.) 1) ändern, muto. — 2) ablöſen, subeo.
ȉзмјерити, рȉм, v. pf. (јуж.) [1)] ausmeſſen, [— 2)] abwägen, metior, pendo. [cf. вагнути 1, потегнути 6].
ȉзмлавити, вȉм, [v. pf.] vide излијемати: *измлавила* ме киша.
измлáтити, ȉзмлâтȉм, v. pf. zerdreſchen, contundo.
измóлити, ȉзмолȉм, v. pf. 1) erbitten, impetro. — 2) hervorzeigen, promo.
измóлити се, ȉзмолȉм се, v. r. pf. 1) ſich etwas erbitten, impetro. — 2) ſich hervorzeigen, hervorkommen, prodeo, promineo. [vide помолити се 1].
ȉзмоловати, лујȇм, v. pf. (у војв.) malen, depingo, н. п. човјека, собу, цркву. [vide исписати 4].
измóћи, ȉзмогнȇ, v. pf. (у Сријему) vide излишити.
ȉзмрвити, вȉм, v. pf. zerbröſeln, perfrio.
измрљати, ȉзмрљâм, v. pf. beſudeln, conſpurco.
измрсити, ȉзмрсȉм, v. pf. н. п. лонце, mit Fleiſchſpeiſen für die Faſttage verunreinigen, contaminare.
ȉзмрченица, f. (у Дубр.) vide пепељуша. cf. измрчити се.
ȉзмрчити, чȉм, (у Дубр.) vide нагарити.
ȉзмрчити се, чȉм се, v. r. pf. (у Дубр.) vide нагарити се.
[**измршавити**, вим, v. pf. mager werden, macesco, cf. збонцати се, згонцати се.]
измýдрити, *ȉзмȕдрȉм*, *v. pf.* кога, [vide надмудрити].
измýкнути, ȉзмȕкнȇм, (у Дубр.) vide **измући**.
ȉзмусти, измȕзȇм, v. pf. н. п. млијеко из вимена, ausmelken, emulgeo.
измýтити, ȉзмȕтȉм, v. pf. (по југоз. кр.) verwirren, perturbo: Ал' јој русе косе *измутио* — Већ како је коња залеђела,| И сватове била *измутила*,| Све сватове претекнула редом —
измýћи [измукнути], ȉзмȕкнȇм, v. pf. (у Дубр.) vide промући: *измукло* му грло; *измукао* му глас.
измýчање, n. vide зарађивање.
измýчати, ȉзмȕчам, v. impf. vide зарађивати.
ȉзмучити, чȉм, v. pf. 1) кога, abquälen, discrucio. — 2) што, mühſam verdienen, labore acquiro. cf. [vide] зарадити.
изнад, von oben herab, de: проће *изнад* куће; оде *изнад* града; пролетје тица *изнад* мене.
ȉзнајприје (из најприје), anfänglich, principio, primitus.
изнàлазити, зȉм, v. pf. auftreiben, invenio. [cf. изнаходити (изнаодити)].
изнамèтати, нàмећȇм, v. pf. nach einander aufbringen, obtrudo.
изнаòдити, нàодȉм, vide **изнаходити**.
изнаопáчити се, òпâчȉм се, v. r. pf. постати наопако, verkehrt werden, pervertor: све *се изнаопачило*.
изнáћи, ȉзнâђȇм, v. pf. ausfindig machen, invenio (omnia quae commisisti). [cf. изискати 2].
изнаходити, нàходȉм, [изнаодити] [v. pf.] vide изналазити.
изнèбити, ȉзнебијȇм, v. pf. (у Госпићу) н. п. изнебила жена дијете, т. ј. побацила, mißgebären, abortio. [vide побацити 2]. cf. избити.
изнèбуха (из небуха), vide изненада. cf. небух.
[**изнебушице** (из небушице), vide изнепада. cf. небушица.]
изнèверити, рȉм, (ист.) vide изневјерити.
ȉзневéст, (у Бан.) vide изненада.
изнèвирити, (зап.) рȉм, v. pf. кога, verrathen, **изнèвјерити**, (јуж.) treulos an einem handeln, prodo.
из нèдâј Бога, (у Рисну) vide изненада.
изнемóрити се, нèморȉм се, v. r. pf. (у Дубр.) vide [ослабити 1] изнемоћи.
изнемóћи, нèмогнȇм, v. pf. ſchwach werden, debilitor. [vide ослабити 1].
ȉзненâда, unverhofft, ex insperato. cf. изнебуха, [изнебушице, ненадно, из недај Бога,] изубаха [изубаа], изобушице, изневест.
ȉзнéти, изнèсȇм, (изнèсох, ȉзнесе; ȉзнео, ȉзнéла) (ист.) vide изнијети.
ȉзнéти се, изнèсȇм се, (ист.) vide изнијети се.
ȉзнијети, изнèсȇм, (изнèсох, ȉзнијех, ȉзнесе, изнèсосмо, ȉзнијесмо, изнèсосте, ȉзнијесте, изнèсоше, ȉзнијеше; ȉзнио, ȉзнијела, ло), v. pf. (јуж.) 1) hinaustragen, effero. — 2) hinauftragen, effero. — 3) austragen, aufbringen, unter die Leute bringen, effero in vulgus: на њега су *изнијели* да је украо коња, а није. [vide] обиједити, cf. потворити. — 4) изнијеће до десет форинти, betragen, efficere. — *5) (у II. г.) изнио је ногу (од свијех)* [т. ј. бољи је од свијех].
ȉзнијети се, изнèсȇм се, v. r. pf. (јуж.) н. п. кокош, ſich auslegen, alle Eier gelegt haben, edidisse ova omnia.
ȉзникао, кли, f. das Aufgeſproſſene, germen. cf. поникао.
ȉзникнути, нȇм, vide **изнићи**.
ȉзнúти, изнèсȇм, (зап.) vide изнијети.
ȉзнúти се, изнèсȇм се, (зап.) vide изнијети се.
ȉзнићи (cf. изникнути), никнȇм, v. pf. aufſprießen, germino.
ȉзницање, n. das Aufſprießen, germinatio.
ȉзницати, ничȇм, v. impf. aufſprießen, germino.
ȉзништавити, вȉм, v. pf. zu Nichte gemacht werden, ad nihilum venire.
ȉзништати, тâм,

ѝзнова (из нова)| von neuem (z. B. aufbauen), de-
ѝзновицѐ, adv. | nuo, ab integro.
ѝзнос, m. das Abtragen, detritio: добро сукно за *износ*, für die Strapaze. cf. издер.
ѝзносак, ска, m. мало јаје што кокош снесе на пошљетку, кад већ хоће да престане носити, das letzte Ei, ehe die Henne zu legen aufhört, ovum postremum gallinae. cf. изнијети се.
изно̀сити, ѝзносѝм, v. impf. 1) herausstragen, exporto, effero. — 2) hinaustragen, effero. — 3) aufbringen, unter die Leute bringen, effero in vulgus. — 4) износи десет гроша, betragen, efficere.
изно̀шење, n. 1) das Herausstragen, elatio, exportatio. — 2) Hinaustragen, elatio. — 3) das Aufbringen, elatio in vulgus.
изну́тра, inwendig, intus.
ѝзнутрица, f. die innerliche Krankheit, morbus internus.
изо̀бати, ѝзобљѐм, v. pf. vide позобати: А грожђе сам с тобом *изобала* —
ѝзобѝла (cf. издобила), überflüßig, im Ueberfluße, affatim. [cf. боболице, бозболе, бозболице, болболице].
ѝзобѝлан, лна, лно, überschwenglich, reichlich, abundans: Те је Бачка житом *изобилна* —
изо̀билова̑ње, n. die Fülle, abundantia.
изо̀биловати, лујѐм, v. impf. in Fülle haben, abundo.
изо̀бѝље, n. Fülle, ubertas.
изобича́јити се, бѝча̄јѝ се, v. r. pf. ући у обичај: изобичајило се, es ist Sitte geworden, invaluit consuetudo. cf. уобичајити се.
изо̀бушицѐ, (у Бачк.) vide изненада. cf. забушити.
ѝзод, m. vide **исход**.
ѝзодак, ѝзотка, m. vide **исходак**.
изо̀дати се, ѝзо̀да̑м се, vide **исходати се**.
изо̀денути, нѐм, vide **изодести**.
изо̀денути се, нѐм се, vide **изодести се**.
изо̀дести, дедѐм (денѐм), [изоденути] (ист.) vide изодјести. [cf. изодети].
изо̀дести се, денѐм (дедѐм) се, [изоденути се] (ист.) vide изодјести се. [cf. изодети се].
изо̀дети, денѐм, vide изодести.
изо̀дети се, денѐм се, vide изодести се.
изо̀динути, нѐм, vide **изодисти**.
изо̀динути се, нѐм се, vide **изодисти се**.
изо̀дисти, дидѐм (динѐм), [изодинути] (зап.) vide изодјести. [cf. 1 изодити].
изо̀дисти се, дидѐм (динѐм) се, [изодинути се] (зап.) vide изодјести се. [cf. изодити се].
1. **изо̀дити**, динѐм, vide изодисти.
2. **изо̀дити**, ѝзодѝм, vide **исходити**.
изо̀дити се, динѐм се, vide изодисти се.
изо̀дјенути, нѐм, vide **изодјести**.
изо̀дјенути се, нѐм се, vide **изодјести се**.
изо̀дјести, дједѐм (дјенѐм) [изодјенути] v. pf. (југоз.) vide [2]одјести [cf. изодјети]: А ја ћу вас *изоџести* дивно| Да будете љевши од свакога —
изо̀дјести се, дједѐм (дјенѐм) се, [изодјенути се] v. r. pf. (југоз.) vide одјести се [cf. изодјети се]: Кад *се* гора *изоџеде* листом — Када ми *се изоџеде* Вуко,| Добра ми је коња појахао —
изо̀дјети, дјенѐм, vide изодјести.
изо̀дјети се, дјенѐм се, vide изодјести се.
изо̀ђенути, нѐм, vide **изоћести**.
изо̀ђенути се, нѐм се, vide **изоћести се**.
изо̀ћести, ћедѐм (ћенѐм), [изоћенути] (јуж.) vide изодјести. [cf. изоћети].
изо̀ћести се, ћедѐм (ћенѐм) се, [изоћенути се] (јуж.) vide изодјести се. [cf. изоћети се].
изо̀ћети, ћенѐм, vide изоћести.
изо̀ћети се, ћенѐм се, vide изоћести се.
ѝзокола, rund herum, von der Seite, ex omni parte, ex parte.
изопа́чити се, изо̀па̄чѝм се, v. r. pf. verkehrt werden, pervertor.
изопи́рати, о̀пѝра̑м, v. pf. nach einander abwaschen, abluo.
ѝзор, m. das Ackergetreid, frumentum aratorium: дао волове под *изор*, или на *изор*, т. ј. дао другоме да њима ора па да му да за то жита колико уговоре. [cf. најам 2].
изо̀рати, ѝзорѐм, v. [pf.] impf. ausackern, exaro. Приповиједа се како је некакав човјек оруђи *изорао* шарана.
изо̀ставити, ва̑м, v. pf. auslassen, weglassen, omitto.
изо̀стављање, n. das Auslassen, omissio.
изо̀стављати, љам, v. impf. weglassen, omitto.
изо̀стајање, n. das Ausbleiben, absentia.
изо̀стајати, јѐм, v. impf. ausbleiben, absum.
изо̀станути, нѐм, | v. [pf.] impf. ausbleiben, ab-
изо̀стати, станѐм,| sum.
изо̀штрити, ѝзоштрѝм, v. pf. ausschleifen, ausschärfen, exacuo.
изо̀штрити се, ѝзоштрѝм се, v. r. pf. sich abschleifen, expolior, witziger werden, exacuor.
изра̀внати, нѝм, | v. pf. ausgleichen, ebnen,
изра̀внити, ѝзра̑внѝм,| complano, exaequo.
изра́дити, ѝзра̑дѝм, v. pf. erarbeiten, labore acquiro. [cf. испословати].
израђи́ва̑ње, n. das Erarbeiten, acquisitio per laborem.
израђи́вати, израђујѐм, v. impf. erarbeiten, laborando acquiro.
изра́кнути, ѝзра̑кнѐм, v. pf. ausräuspern, exscreo: *изракнуо* мало крви.
изра́кнути се, ѝзра̑кнѐм се, v. r. pf. sich ausräuspern, exscreo.
1. **и́зранити**, нѝм, v. pf. durch und durch verwunden, vulneribus conficio.
2. **изра́нити**, ѝзра̑нѝм, vide **исхранити**.
израњи́ва̑ње, n. vide **исхрањивање**.
израњи́вати, рањујѐм, vide **исхрањивати**.
изра́ста̑ње, n. verbal. v. израстати.
ѝзра̑стао, ѝзра̑сли, f. der Auswuchs, stolo, sarcoma.
изра́стати, ѝзра̑ста̑м, v. impf. 1) herauswachsen,

excresco. — 2) verwachſen (von einer Wunde), exolesco: Лице грди, а лице *израста* — 3) из хаљина, das Kleid verwachſen, ita crescere ut vestis non amplius apta sit ad corpus.

израсти, израстём, v. pf. 1) herauswachſen, excresco. — 2) verwachſen (von einer Wunde), exolesco. — 3) из хаљина, das Kleid verwachſen, ita crescere ut vestis non amplius apta sit ad corpus.

ѝзргати, гâм, v. pf. abreiben, abnutzen, detero.

ѝзрёбар, ѝзрёбра, von der Seite, a latere. [vide испријека].

изредити, ѝзрёдим, v. pf. nach der Reihe etwas verrichten, ordine conficio: Докле тако *изредили* били, Дуго било и вријеме прође — Сав је Солун порез *изредио* —

ѝзрёдом, adv. у пјесми мјесто *редом*, der Reihe nach, ordine: Све дарује *изредом* сватове —

изрёђати, ѝзрёђам, v. pf. ordnen, reihen, dispono.

ѝзрезак, ѝзреска, m. das Ausſchnitt, segmentum.

ѝзрезати, режём, v. pf. 1) herausſchneiden, exseco. — 2) verſchneiden, concido.

изрезивање, n. das Ausſchneiden, exsectio.

изрезивати, рèзујём, v. impf. ausſchneiden, exseco.

ѝзрёком, (ист.) vide изријеком.

изрёнути, ѝзренём, v. pf. (по југоз. кр.) vide изагнати.

ѝзрескати, кâм, v. pf. zerſchnitzeln, discindo.

изрећи, рèчём (ѝзрекнём), v. pf. ausſprechen, eloquor. [cf. изустити].

изрећи се, рèчём (ѝзрекнём) се, v. r. pf. ſich verreden, dico quod nolim dixisse.

изрешётати, тâм, v. pf. zerlöchern, perforo: сав барјак *изрешетала* тапета.

изрибати, ѝзрйбам, v. pf. (у Сријему) 1) н. п. собу, ausreiben, defrico. cf. опрати. — 2) купус, ſchneiden, disseco.

изригати, ѝзригнути, гâм, нём, v. pf. ausrülpſen, eructo.

ѝзријеком, (јуж.) bei ſeinem eigentlichen Namen, **ѝзрйком**, (зап.) z. B. von obſcönen Gegenſtänden, vocabulo proprio.

ѝзрити, ѝзријём, v. pf. 1) auswühlen, eruo. — 2) zerwühlen, ruendo corrumpo.

изрйкнути, ѝзрйкнём, v. pf. (из носа) ausſchnäuzen, emungo.

изрйкнути се, ѝзрйкнём се, v. r. pf. ſich ausſchnäuzen, se emungere.

ѝзрод, m. der Auswurf, das Ausgeartete, degener.

изродити, ѝзродим, v. pf. (in Menge) erzeugen, zur Welt bringen, gigno.

изродити се, ѝзродим се, v. r. pf. 1) (in Menge) geboren werden, nasci. — 2) ausarten, degenero [vide измётнути се 3]: Ја како *се*, браћо, *изродисмо*, Већ нестаде добријег јунака Ка иг, брате, што је у Турака —

изронити, ѝзронйм, v. pf. abrollen, devolvo: *изронила* вода земљу.

изросити, ѝзросйм, v. pf. bethauen, rore madefacio.

изросити се, ѝзросйм се, v. r. pf. ſich bethauen, rore humector.

изружити, ѝзружйм, v. pf. ausſchimpfen, convitiis obruo.

изруковедати, дâм, v. pf. (у Сријему) handvoll weiſe legen, in manipulos colligere: све смо жито *изруковедали*, али нијесмо повезали.

изручивање, n. das Ausleeren, vacuefactio.

изручивати, изрўчујём, v. impf. ausleeren, vacuefacio.

изрўчити, ѝзрўчйм, v. pf. 1) ausleeren, vacuefacio. — 2) (у Ц. г.) ablöſen, subeo, [vide одмијенити] cf. измијенити: Те Пипере добро *изручише* — Да *изручи* Пеја и Ахмета —

ѝзручкё, (у Сријему) n. p. ударио га батином *изручке*, vide врзимице.

ѝзўбаа, ѝзўбаха, (у Боци) vide изненада.

изўвање, n. das Ausziehen, Ausſchuhen, exculceatio.

изўвати, ѝзўвам, v. impf. кога, обући, ausſchuhen, excalceo.

изўвати се, ѝзўвам се, v. r. impf. ſich ausſchuhen, excalceor.

изўзёти се, ѝзузмём се, v. r. pf. на кога, feindlich verfolgen, insecto.

изўзимање, n. das feindliche Verfolgen, insectatio.

изўзимати се, мâм (мљём) се, v. r. impf. feindlich verfolgen, insecto.

изумáкати, ўмáчём, v. pf. н. п. читав хљеб, durchs Eintunken verzehren, immersum consumo.

изумéвање, n. (ист.) vide изумијевање.

изумéвати, ўмêвам, (ист.) vide изумијевати.

изўмети, мêм, (ист.) vide изумјети.

изумйвање, n. (зап.) vide изумијевање.

изумйвати, ўмйвам, (зап.) vide изумијевати.

изумијевање, n. das Erfinden, inventio.

изумијевати, ўмијевам, v. pf. erfinden, invenio.

1. **изўмити, мйм**, (зап.) vide изумјети.

2. **ѝзумити, мйм**, v. pf. (у Ц. г.) bethören, decipio, induco. cf. [vide] обезумити.

ѝзумити се, мйм се, [v. r. pf.] vide обезумити се.

изўмјети, ўмијем, (ўмио, ўмјела) v. pf. (јуж.) erfinden, invenio.

изўмрёти, (ист.) **изўмријети**, [јуж.] **изўмрйти**, (зап.) ѝзумрём, ausſterben, exstinguor. [cf. замријети].

ѝзун,* m. vide допуштење.

изўстити, ѝзўстим, v. pf. ausſprechen, eloquor [vide изрећи]: То *изусти*, а душу испусти —

ѝзути, ујём, v. pf. кога, обући, ausſchuhen, excalceo.

ѝзути се, ујём се, v. r. pf. ſich ausſchuhen, excalceor.

изўчити, ѝзучйм, v. pf. 1) auslernen, edisco. — 2) auslehren, edoceo.

ѝи! ei, ei! interj. mirantis. [cf. 2 и 2].

ѝјед, m. (јуж.) *(loc. ијёду)* vide јед: Од жалости и *иједа* Бачи котле преко куће —

ијѐдак (**ӣједак**), **ијѐтка** (**ӣјетка**), **тко**, (**ӣјеткӣ**, **кâ**, **кô**, adv. **ӣјетко**), (**јуж.**) zornig (giftig), iratus, cf. [**арли**, **гњеван**, **љут** 2, 2 **срчан**,] **срдит**, **љутит**, [**једак**, 2 **један**,] **иједан**: А **кад** **јаде** **разумно** **Вуче**, **Он** *иједак* **пред** **пећину** **пође** — *Ијетко* **је** **ђердан** **дофатила**, **И** **бачи** **га** **у** **зелену** **траву** — **Па** *ијетко* **апостола** **пита** — *Ијетко* **се** **Јане** **напућила** —

ӣједан, **дна**, **дно**, zornig (giftig), iratus. cf. [vide] **иједак**.

ијѐдити, **ӣједӣм**, v. impf. (**јуж.**) erzürnen (österr. giften), irrito. cf. **једити**.

ијѐдити се, **ӣједӣм се**, v. r. impf. (**јуж.**) **на** **кога**, zürnen, irascor [vide **срдити се**]: **Па** *се* **немој** **на** **ме** *иједити* —

ијѐђêње, n. (**јуж.**) das Zürnen, ira et irritatio. [vide **срђење**].

ӣју̀! **ијују!** **juchhe!** io! [cf. 1 **ју**].

Ӣка, 1) f. hyp. v. **Ивана**. — 2) m. (**ист.**) vide **Ико**.

ӣкâвка, f. der Rülps, ructus. cf. [vide] **штуцање**.

ӣкад (**и кад**), irgendwann, je, aliquando. cf. **игда**.

ӣкакав (**и какав**), **ква**, **кво**, } irgendwie beschaffen,
ӣкакӣ (**и каки**), **кâ**, **кô**, } qualiscumque.

ӣкâко (**и како**), auf irgend eine Art, ullo modo: **дођи** **ако** *икако* **узможеш**. cf. **икојако**.

1. **Ӣко**, m. (**јуж.**) hyp. v. **Илија**. [cf. **Ика** 2, **Иле**, **Иљо**].

2. **ӣко** (**и ко**), **ӣкога**, irgend wer, quisquam [cf. **итко** (**и тко**)]: **ако** *ико* **дође** (**доћи** **ћу** **и** **ја**), si quis.

ӣкојâко, (**у Ц. г.**) vide **икако**.

ӣкојӣ (**и који**), **jâ**, **jê**, irgend welcher, quisquam.

ӣколико (**и колико**), irgend eine Menge, nur etwas, aliquantum.

ӣкона, f. (pl. gen. **ӣкôнâ**) ein Heiligenbild, icon (*εἰκών*). [cf. **инкона**].

Икòнија, f. Frauenname, nomen feminae (Iconia).

ӣконица, f. dim. v. **икона**.

икòнос, m. die Leiste an der Wand, die dem Heiligenbilde zum Fußgestelle dient, iconophorus (?) [cf. **инконосац**].

ӣкра, f. der Fischrogen, ova piscium. cf. [vide] **мријест**.

ӣкрâш, **икрáша**, m. der Rogner, piscis ovis gravida.

ӣла* [**хила**], f. (**у Ц. г.**) Falscheit, Betrug, simulatio, cf. [vide] **пријевара**: **Мио** **ага**, **драги** **господаре**,| **Ни** **о** *или*, **ни** **невјери** **радим** —

ӣлав, **а**, **о**, (**у Ц. г.**) vide **лукав**.

ӣлâл,* **илáла**, m. der Ohrlöffel, auriscalpium.

Ӣле, m. hyp. v. **Илија** [vide 1 **Ико**]: **Већ** **до** *Ила* **догони** **дората** —

ӣли, (cf. **јали**, [**оли** 1, 1 **ол'**]) [1)] oder, aut (cf. **али** [2, **илити**]) [— 2)]: *или* **ја**, *или* **ти**, entweder ich, oder du, aut ego, aut tu. cf. [2] **ја** [2, **та** 2].

Ӣлија, m. Elias, Elias.

Ӣлӣјн дâн, m. das Fest des heil. Elias, dies festus St. Eliae (20 julii). **Кад** **на** **Илији** **дан** **грми**, **кажу** **да** **ће** **се** **оне** **године** **поцрвати** **ораси**, **љешници** **и** **жир**.

ӣлӣјнскӣ, **кâ**, **кô**, **н. п.** **мјесец** (der Juli). Elias-, Eliae.

ӣлӣјнштâк, m. 1) **који** **слави** **Илији** **дан**, der den h. Elias feuert, cliens St. Eliae. — 2) (**у** **Рисну**) **мјесец** **Илијнски**, Monat Juli, mensis Julius.

ӣлӣјњача, f. **јабука** **и** **крушка** **која** **доспијева** **о** **Илијну** **дне**, Apfel oder Birn, so gegen das Fest des heil. Elias reif wird, pomum aut pirum circa festum St. Eliae maturans.

Ӣлӣјца, m. dim. v. **Илија**.

[**илик**, m. vide **илика**; *види* s. v. **халка** 2].

ӣлика[*], f. (**у Лици**) **на** **ђечерми** **спријед** **као** **пуца** **од** **коситера** **кроз** **која** **су** **унакрст** **испровлачени** **гајтани** **те** **се** **чини** **као** **да** **су** **токе** **на** **прсима**, Art knopfartiger Platten die vorne an die Weste genähet werden, laminae vesti adsutae splendoris causa. [cf. **илик**].

илӣмâн, **илимáна**, m. vide **вилиман**.

Ӣлӣнка, f. Frauenname, nomen feminae (von Elias ins femininum movirt).

ӣлӣнча, f. (**ст.**): **Младом** **барјактару**| **Барјак** **од** *илинче* —

ӣлити, vide **или** [1].

Ӣличко, m. Mannsname, nomen viri.

ӣлица,* f. das warme Bad, thermae. [vide] **бања** [1], cf. **топлица**.

ӣлицâр, m. der Bader, balneator.

ӣлицâрев, } a, o, Baders-, balneatoris.
ӣлицâров, }

Ӣлка, f. der Frauenname (von Elias), nomen feminae.

ӣловача, f. der Letten, argilla.

Ӣлок, **Илòка**, m. Dorf und Schloß an der Donau in Sirmien, arcis nomen.

Ӣлочанин, m. Einer von **Илок**.

ӣлочкӣ, **кâ**, **кô**, von **Илок**.

ӣљав, **а**, **о**, vide **хиљав**.

ӣљада, f. vide **хиљада**.

ӣљадâр, m. vide **хиљадар**.

ӣљадити се, **дӣм се**, vide **хиљадити се**.

ӣљадица. f. dim. v. **иљада**.

ӣљађêње, n. vide **хиљађење**.

Ӣљо, m. hyp. v. **Илија** [vide 1 **Ико**]: **Овуд** *Иљо* **наћера** **дората** —

имáвâње, n. vide [2] **имање** [1].

имáвати, **ӣмâвâм**, (**у Ц. г.**) [v. impf.] vide **имати**: **Да** **нијесам** *имава'* **дружине** —

ӣмâм[*], **имáма**, m. **у** **камиша** **оно** **што** **се** **метне** **у** **зубе**, das Mundstück einer Tabakspfeife, prostomis.

ӣмâн,* **имáна**, m. der Glaube, fides [vide **вјера** 1]: **А** **тако** **ми** **дина** **и** *имана* — **Бог** **га** **с** **дином** **раставио**,| **А** **и** **с** **дином** **и** **с** *иманом*! —

1. **ӣмâње**, n. das Haben, *τὸ* habere.

2. **имáње**, n. 1) die Habe, habentia, facultates. cf. [**биће**, **имавање**, **имаће**,] **имовина** [**имутак**, **имуће**; **сермија**]. — 2) (**по** **Бачкој**) **овце**, die Schafe, oves. cf. [vide] **благо** [2].

и̏матан, тна, тно, (у Ц. г.) wohlhabend, dives, cf. [vide] имућ.

и̏мати, и̏мâм (има̏дем), (и̏мах, и̏мадох, и̏мâх, има̀дијах) v. impf. [cf. имавати] 1) haben, habeo. — 2) н. п. има ли у вас жира? gibt es? — 3) (у Ц. г.) н. п. имао сам ову ноћ пијехнути, bald wäre ich geſtorben, obeundum mihi erat.

и̏мати се, и̏мâм се, v. r. impf. 1) ſich ſtehen, reditus habeo (uberes aut tenues): добро *се има* он. — 2) [vide] родити се, geboren werden, nasci: Дође време бреме да *се има*,| *Немаде се* једно мушко чедо,| Но *с' имаде* једна змија љута —

и̏матњи̏к, m. (у Црмн.) der Wohlhabende, dives. cf. [vide] богатун.

имâ̏ће, n. die Habe, facultates. cf. [vide 2]има̏ње[1].

и̏машан (и̏мâшан), шна, шно, wohlhabend, dives. [vide имућ]. cf. иматан.

и̏мбрете[*], и̏мбрётâ, f. pl. die Heftel (am Hemde unter dem Hals), fibulae. cf. [чампраге,] манте. Имбрете су од мједи, а по варошима у богатијех људи од сребра (у некога може бити и од злата), а сиромаси мјесто имбрета имају *сионе*, т. ј. са сваке стране по један кончић којима се веже кошуља на замку.

и̏ме, и̏мена, n. 1) der Name, nomen. — 2) из било га на мртво име, tüchtig, vehementer.

и̏мела, f. vide мела.

имѐлâш, имела̏ша, [мелаш] m. (у Сријему) тица (колико кос, само што је краћега репа и пепељава перја), која се храни *имелом*, die Miſtelbroſſel, turdus viscivorus Linn. [vide дрозак].

и̏менова̏ње, n. das Nennen, nominatio. [cf. именовање].

и̏меновати, нујём, v. impf. u. pf. nennen, nomino. cf. именовати.

и̏ментова̏ње, n. vide именовање.

и̏ментовати, тујём, vide именовати.

имѐнцê, in der Redensart: [cf.] по именце, namentlich, nominatim, nomine tenus.

и̏мења̏к, n. der Namensbruder, ejusdem nominis homo.

имѐња̏ка, f. die Namensſchweſter, ejusdem nominis femina.

и̏мења̏ков, а, о, des Namensbruders, hominis ejusdem nominis.

и̏мовина, f. das Vermögen, opes, facultates. [vide 2]има́ње[1], cf. имуће, имутак.

И̏моски̏, m. adj. у Аустријској Херцеговини варошица и више ње пуст градић.

И̏моткиња, f. жена или дјевојка из Имоскога. [cf. Имоћанка].

И̏моћанин, m. човјек из Имоскога

И̏моћа̏нка, f. vide Имоткиња.

имȕтак, тка, m. (у Лици) vide [2имање1] имовина.

и̏мућ, имȕћа, ће, / vermöglich, dives. [cf. имаимућан, ћна, ћно,) тан].

имȕће, n. die Habe, das Vermögen, opes, facultates, cf. [vide 2]имање[1]: А ако ћеш, шћерце, по *имућу* — Што ли залуд велико *имуће* —

и̏нâд,* ина́да, m. vide инат: Међу свате *инад* заметну се —

и̏нâко, (ст.) anders, aliter [cf. иначе]: Је ли тако, да није *инако*? —

и̏нâт,* ина́та, [инад] m. 1) der (Wort-) Streit, contentio, cf. [vide] свађа: Од *ината* нема горега заната. — 2) der Trotz, contemtus: за *инат*, zum Trotze, cf. [vide] пркос.

ина́тити се, и̏нâтим се, v. r. impf. ſich zanken, zanken, contendo, litigo. [vide свађати се].

ина́ћềње, n. das Zanken, contentio.

и̏нâче, ſonſt, alias, sin minus. cf. инако.

ина́џија,* m. der Zänker, litigiosus.

и̏нглềшкӣ, ка̂, ко̀, (у Боци) vide Апглијски: Млетачкијем златом шикосане,| *Инглешкијем* сребром потковане —

и̏ндâт,* инда́та, m. die Hülfe (Hülfstruppen), auxilia, cf. [vide] помоћ: отишао му у *индат*; дошао му *индат*; Сад ће нама лијеп *индат* доћи,| Виђећете јада од Турака — Ваља дават' *индат* у Лозницу —

и̏нди,* alſo, demnach, igitur, itaque, ergo. cf. [vide] дакле.

индѝвин, m. (у Херц.) н. п. отишао на *индивин*, unſicher, incertum.

И̏ндија, f. Indien, India, cf. Инђија: Повешћу вас у земљу *Индију*,| Ће штир коњу расте до кољена,| Ћетелина трава до рамена,| Откле никад не залази сунце —

индѝјот, m. (у Дубр.) vide [будац] ћурак.

индѝјота, f. (у Дубр.) vide [будија] ћурка.

[**индје**, vide другдје; *види* s. v. друже.]

И̏ња, f. hyr. v. Инђија 3.

и̏ње, (у Боци) на другом мјесту, anderswo, alibi: ће *иње*. [vide другдје].

И̏ња (cf. Индија), f. 1) Indien, India: Из *Иње*, из земље проклете — 2) село у Сријему, ein Dorf in Sirmien, pagi nomen. — 3) Frauenname, nomen feminae.

ѝннона, *f. (у Боци) vide* ***икона.***

иннòносац, *инòносца, m. vide* ***иконос.***

и̏но, (ст.) anders, aliud: На *ино* се њему не могаше — auf eine andere Art, alio modo. cf. друкчије.

иновѐрац, инòвёрца, m. (ист.) vide иновјерац.

иновѐрка, f. (ист.) vide иновјерка.

иновѝрац, инòвѝрца, m. (зап.) vide иновјерац.

иновѝрка, f. (зап.) vide иновјерка.

иновјерац, инòвјёрца, m. (јуж.) ein Andersgläubiger, von einem andern Glauben, alius fidei.

иновјѐрка, f. eine Andersgläubige, alius fidei.

И̏ногор, m. раселье (гдје су Турци стајали) више Баница: На *Иногор* мало поље доше —

инòкосан, сна, сно, einzeln, einſam, d. i. ohne andere verwandte Familienhäupter, bloß mit ſeinem Weib und Kind im Hauſe, sine cognatis, cum sola uxore et liberis degens. cf. један[; јединац 2, једноглавац].

инòкоштина, f. der Zuſtand da man инокосан iſt, vita cognatis destituta.

инòкра̂јни̂, на̂, но̂, (у Ц. г.) из друге земље, ausländisch, peregrinus.
инòрија, f. (у Ц. г.) vide нурија.
иностра́нац, нца, m. ein Ausländer, Fremder, peregrinus.
и̏ноча, f. } (ст.) друга жена, die Nebenfrau,
и̏ночица, f. dim. } zweite Frau (neben der ersten), uxor altera: Нека буде сестри *иночица* —
и̏нса̂н,* инса́на, (cf. исан) m. Mensch ohne Unterschied des Geschlechtes und des Alters, homo.
и̂нтерес, m. (у војв., у Дубр. интѐрес) 1) das Interesse, d. i. Zinsen, fenus. cf. [vide] камата. — 2) Interesse, d. i. Nutzen, fructus, cf. [vide] добит[1]: *Интерес* душу губи.
и̏нто̂в, интòва, m. die Kutsche, pilentum. У пјесмама понајвише pl. интови [vide каруце]: Ватај, сине, коње у *интове* —
и̏нту̂љ, *m. (у Дубр.) vide* [будац] *ћу́рак.*
и̏нтуша, f. (у Дубр.) vide [будија] ћурка.
и̏нћа̂р,* инћа́ра, m. das Leugnen, negatio, cf. [vide] бах[1]: ударио у *инћар*; Од *инћара* нема бољег ћара.
инћа́рêње, n. das Leugnen, negatio. [vide 1 башење 3].
инћа́рити, и̏нћа̂ри̂м, v. impf. leugnen, nego. cf. [vide] башити[2].
и̏нџијел,* инџијѐла, } m. das Evangelium, evan-
и̏нџи̂л,* инџи́ла, } gelium (ist der Koran gemeint): К нама брже, оџе и ваизи! | Понесите књиге *инџијеле* — Ја сам глед'о у нашем *инџилу* —
инџи̏ни̂р, инџини́ра, m. der Geometer, Ingenieur, geometres.
инџи̏рица, f. (у Уж. н.) Art Birnen, piri genus [pirus communis L. var.].
и̂ње, n. der Rauchreif, pruina. *Иње* је зими смрзла *магла*, а *слана* је у прољеће и у јесен смрзла *роса*. cf. сјеверина, ћић.
и̂њи̂, њâ, њê, ein anderer, alter: *иња* вјера, [vide] други[1], cf. ино.
и̏оле (и оле), nur etwas, nur ein wenig, aliquantillum: *иоле*; да има *иоле* памети; да је *иоле* врућe.
и̏па̂к, dennoch, tamen: али ипак. cf. [vide] опет.
И̏порак, о̂рка, m. у пјесми: По имену *Ипорак* Перошу —
и̏ра (и̏ра), f. gegerbte Schafshaut, pellis ovilla depilis.
и̏с! } interj. Laut, um die Schafe vor sich zu trei-
и̏са! } ben, sonus agentis oves.
И̏саије, } m. Isaias, Isaias.
Иса̀ило, }
И̏са̂к, Иса́ка, m. Isaak, Isaacus.
и̏са̂н,* иса́на, m. vide **инсан**: Ал' је *исан*, али ђаво црни? —
исви̏лати, ла̂м, v. pf. (у Ц. г.) исвилали кукурузи, т. ј. убрадали, Bart bekommen, spica aristarum vallo munita est.
и́се [*], и̏сета, n. der Theil, der Antheil, portio. cf. [vide] дијел[1].
исе́ва̂ње, n. (ист.) vide исијевање.
исе́вати, и̏се̂ва̂м, (ист.) vide исијевати.
и̏се̂вци, и̏сева̂ка̂, m. pl. (ист.) vide исијевци.
и̏сејати, јêм, (ист.) vide исијати.
и̏сек, m. (ист.) vide исјек.
исѐлити, и̏сели̂м, v. pf. 1) übersiedeln, transfero. — 2) ausziehen, auswandern, emigro.
исѐлити се, и̏сели̂м се, v. r. pf. ausziehen, auswandern, emigro, sedem muto.
исељава̂ње, n. das Uebersiedeln, das Ausziehen, Auswandern, emigratio.
исеља́вати, исѐља̂ва̂м, v. impf. 1) übersiedeln, transfero. — 2) ausziehen, auswandern, emigro.
исеља́вати се, исѐља̂ва̂м се, v. r. impf. ausziehen, auswandern, emigro.
и̏сећи, исе́чêм, (ист.) vide исјећи.
исе́ца̂ње, n. (ист.) vide исијецање.
исе́цати, и̏се̂ца̂м, (ист.) vide исијецати.
и̏сечак, чка, m. (ист.) vide исјечак.
иси́ва̂ње, n. (зап.) vide исијевање.
иси́вати, и̏си̂ва̂м, (зап.) vide исијевати.
и̏си̂вци, и̏сива̂ка̂, m. pl. (зап.) vide исијевци.
и̏сијати, јêм, v. pf. (јуж. и зап.) aussieben, percribro.
исијѐва̂ње, n. (јуж.) das Durchsieben, percribratio.
исијѐвати, и̏сијева̂м, v. impf. (јуж.) aussieben, percribro.
и̏сијевци, и̏сјева̂ка̂, m. pl. (јуж.) 1) оно брашно што се по други пут исијева (на рјеђе сито) из мекиња, das Nachgesiebte, farina secunda. — 2) (у Босни) die Kleien, furfur. [vide мекиње] cf. осјевине.
исијѐца̂ње, n. (јуж.) das Aushauen, excisio.
исијѐцати, и̏сијеца̂м, v. impf. (јуж.) aushauen, excido.
и̏сик, m. (зап.) vide исјек.
и̏сиот, m. der Zittwer[wurzel], amomum zedoaria [curcuma cedoaria] Linn.
и̏сисати, са̂м (ишêм), v. pf. aussaugen, exsugo: Нијесам сам ја то из прста *исисао* (т. ј. нијесам измислио, него сам чуо од другијех људи).
иси̏тнити, и̏ситни̂м, v. pf. zerkleinen, comminuo.
и̏сићи, иси́чêм, (зап.) vide исјећи.
иси́ца̂ње, n. (зап.) vide исијецање.
1. **иси́цати,** и̏си̂ца̂м, (зап.) vide исијецати.
2. **и̏сицати,** ца̂м, (зап.) vide исјецати.
и̏сичак, чка, m. (зап.) vide исјечак.
и̏сјек, m. vide исјечак.
и̏сјећи, исијѐчêм, v. pf. (јуж.) 1) aushauen, excido, н. п. челе, тиће. — 2) zerhauen, disseco.
и̏сјецати, ца̂м, v. pf. (јуж.) zerhauen, disseco.
и̏сјечак, чка, m. (јуж.) од печена брава оно између бутова и ребара, das ausgehauene Stück eines gebratenen Lamms von der Hüfte bis zu den Rippen, pars exsecta agni assati [cf. бубрежњаци, исјек, бошарија; лубина]: тај се храни *исјечцима*.
иска́зати, и̏ска̂жêм, v. pf. ausreden, zu Ende sprechen, omnia dixisse.
и̏скајати се, јêм се, v. r. pf. genug bereuen, satis doleo: кајем се, не могу *се искајати*.

ѝскáкање, n. das Aufſpringen, exsultatio (?).
ѝскáкати, ѝскáчēм, v. impf. aufſpringen, exsilio: Од муке им очи *искакаху* —
ѝскáлати, ѝскáлāм, v. pf. т. ј. рибу, zerſchneiden, disseco. cf. [1] калати.
ѝскáлити, ѝскáлīм, v. pf. т. ј. срце на коме, abkühlen, den Muth kühlen, expleo animum.
ѝскáљати, ѝскáљам, v. pf. mit Koth beſchmutzen, luto foedo.
ѝскáмкати (ѝскамкати), кáм, } v. pf. abjammern,
ѝскáмчити, чīм, } elamentor.
ѝскáнтати, тáм, v. pf. vide [исукати] исновати.
1. **ѝскáње**, n. 1) das Begehren, Verlangen, petitio. — 2) das Suchen, quaestio. cf. [vide] тражење.
2. **и́скање**, n. vide бискање.
ѝскáп, cf. наискап.
ѝскапати, пљē, v. pf. austropfen, austräufeln, exstillo: очи ти *искапале*! Док су моје очи *искапале* Све плетуљи од злата кошуљу —
ѝскáпити, ѝскáпīм, v. pf. ausſchlürfen (bis zum letzten Tropfen), exsorbeo.
ѝскапљи́вање, n. das Ausſchlürfen, exsorptio.
ѝскапљи́вати, кáпљујēм, v. impf. bis auf den letzten Tropfen austrinken, exsorbeo.
ѝскáрати, ѝскáрāм, v. [pf.] impf. ausſchelten (öſterr. ausgreinen), objurgo. [cf. извикати 2, искорити 2, испсовати].
1. **ѝскати**, ѝштēм (у Босни по варошима *ѝшћēм*), v. impf. 1) verlangen, peto. — 2) (у Дубр.) ſuchen, quaero. cf. [vide] тражити.
2. **и́скати**, ѝштēм, v. impf. (у Сријему) vide бискати.
ѝскати се, ѝштēм се (у Босни по варошима *ѝшћēм се*), v. r. impf. um Erlaubniß bitten, ſich erbitten, peto.
ѝскáшљати, ѝскашљēм, v. pf. aushuſten, extussio.
ѝскáшљати се, ѝскашљēм се, v. r. pf. huſten, tussio.
ѝскварити, ѝскварīм, v. [pf.] impf. verderben, corrumpo.
ѝскéсити, ѝскēсīм, v. pf. т. ј. зубе, die Zähne weiſen, ringor: *Искесио* зубе, као лисица на шипак.
ѝскидати, дāм, v. pf. 1) entzwei reißen, rumpo. — 2) ћубре, шталу, ausеinander werfen, ausfegen, disjicio, everro.
ѝскидати се, дāм се, v. r. pf. berſten, disrumpor, н. п. од смијеха.
ѝскилáвити, кѝлāвīм, v. pf. einen Bruch (im Unterleibe) verurſachen, herniam adfero. [cf. ишчетити 2].
ѝскилáвити се, кѝлāвīм се, v. r. pf. einen Bruch bekommen, herniam accipio. [cf. ишчетити се, прекинути се, претргнути се 1, утргнути се].
ѝскинути, нēм, v. pf. vide ишчупати [1]: *Искиде* му из рамена главу — Петне му је жиле *искинула* —
ѝскúпети, (ист.) } кúпīм, v. pf. überlaufen (im Sieden), redundo, effluo.
ѝскúпити, (зап.) }
ѝскúпјети, (југоз.) }
ѝскúпљети, (јуж.) }
ѝскиселити се, лīм се, v. r. pf. eingeweicht werden, maceror: метни крух у воду нек *се* добро *искисели*. cf. искишати се.
ѝскитити, тīм, v. pf. aufputzen, exorno.
ѝскúшати се, шāм се, v. r. pf. (у Дубр.) vide искиселити се.
ѝскласáсати, сāм, v. pf. Aehren bekommen, spicor: *искласала* пшеница.
ѝсклати, кољēм, v. pf. zerbeißen, commordeo: *исклали* је пси.
ѝсклати се, ѝскољēмо се, v. r. pf. између себе, vide поклати се.
ѝсклéпати, ѝсклепљēм, v. pf. мотику, сјекиру, bengeln, pulsando exacuo.
ѝсклúјати, јāм, v. pf. hervorkeimen, progermino.
ѝсклимати, мāм, v. pf. durchs Wackeln (z. B. mit den Kopfe) etwas erreichen, vacillans (e. c. caput) adipiscor: Ако језиком не изланда, главом не *исклима*.
ѝскљýвати, ѝскљујēм, v. pf. picken, rostro tundo: А пилићи лебац *искљували* —
ѝскобéљати се, љāм се, v. r. pf. ſich hervorwälzen, expediri (auch fig.). [vide ископрцати се].
ѝскóбити, ѝскобīм, v. pf. erahnden, omine consequor. cf. кобити.
ѝскóзити, ѝскозī, v. pf. (eine Menge) werfen (von Ziegen), pario: ова је коза *искозила* све ове козе.
ѝскóзити се, ѝскозē се, v. r. pf. т. ј. козе, werfen (von mehreren Ziegen), pario.
ѝскóкати, ѝскōкāм, v. pf. кукуруз, Kukuruzkörner röſten, daß ſie aufſpringen, torreo.
ѝскóкати се, ѝскōкāм се, v. r. pf. aufſpringen (von gerösteten Kukuruzkörnern, auch von der Erde bei einer großen Dürre), rimas ago.
ѝскомáдати, дāм, v. pf. zerſtückeln, in Stücke ſchneiden, disseco.
ѝскóмрдити, дīм, v. pf. (у Дубр.) кога, т. ј. испребијати [1], zuſammen ſchlagen, contundo.
ѝскон, m. (у Ц. г.) der Anfang, initium: од искона [cf. одзаманде], von je her, inde ab omni tempore.
ѝсконскй, кā, кō, (у Ц. г.) von je her, inde ad omni tempore: Тако те *исконска* рђа не убила!
ѝскóнчати, чāм, v. pf. н. п. чарапе, mit Zwirn ausſticken, filo pingo.
ѝскон, m. (у Ц. г.) die Vernichtung, der Untergang, pernicies, interitus. cf. истрага.
ѝскопáвање, n. 1) das Ausgraben, effossio. — 2) das Vertilgen, interitus.
ѝскопáвати, ѝскопāвāм, v. impf. 1) ausgraben, effodio. — 2) (у Ц. г.) vertilgen, vernichten, perdo.
ѝскóпати, ѝскопāм, v. pf. 1) ausgraben, effodio. — 2) коме очи, ausſtechen, effodio. — 3) (у

Ц. г.) vertilgen, vernichten, perdo, [vide] затрти, cf. истражити: И *ископа* сву крајину Турску —

искòпати се, пâм се, v. r. pf. (у Ц. г.) zu Grunde gehen, vernichtet werden, intereo, cf. [vide] затрти се: Не ће *се* свијет *ископати* (н. п. ако се то и то догоди); Ка' *с' ископа* кућа војводина — Ако ми *се ископаше* овце —

искòпнети, (ист.)
искòпнити, (зап.) нӣм, vide ископњети.

ископњâк, m. (у Ц. г.) који кога ископа, der Vertilger, Vernichter, extinctor.

искòпњети, кòпнӣм, v. pf. [јуж.] н. п. лубеница, zergehen, zerſchmelzen, inwendig verdorren, exsiccor, dissolvor.

ископрцати се, цâм се, v. r. pf. einer Verlegenheit entkommen, evado. cf. искобељати се.

искорéнити, кòрênӣм, (ист.)
искоријèнити, кòријенӣм, (јуж.) v. pf. ausrotten, eradico.

искòрити, ѝскорӣм, v. pf. 1) ausheften (z. B. das Federmeſſer aus dem Hefte drehen). — 2) (у Ц. г.) ausſchelten, objurgo, cf. [vide] искарати: већ би у жене срце пукло, како га је *искорио*; Ви јуначка срца *искорите* —

искòсити, ѝскосӣм, v. pf. abreiben, attero.

искòсити се, ѝскосӣм се, v. r. pf. 1) ſich ausreiben (vom Kleide), deteror. — 2) чеде *се* међу собом *искосиле*, т. ј. потукле. — 3) на кога, ſich entgegen ſtemmen, obnitor.

искòчити, ѝскочӣм, v. pf. ausſpringen, exsilio. [cf. испасти 2].

ѝскра, f. (у Ц. г.) der Funke, scintilla, cf. варница [1] (а варница се у њих зове оно што одскаче од врућа гвожђа кад се кује): Па извади двије кубурлије,| И објема *искру* огња даје —

искрáђење, n. das Entſtehlen, clandestinus abitus.

искрáдати се, ѝскрâдам се, v. r. impf. ſich entſtehlen, clam abeo.

искрај, praep. mit gen. vom Rande, ex margine: Вика стража *искрај* поља —

ѝскрасти се, искрáдем се, v. r. pf. ſich entſtehlen, clam abeo: Како ћу *се искраст'* ћеци људој —

искрвáвити, кр̀вâвӣм, v. pf. bebluten, cruento.

искр̀вити се, ѝскрвӣмо се, v. r. pf. ſtreiten, ſo daß Blut fließt, rixas cieo cruentas.

искрéнути, ѝскрênêм, [v. pf.] vide изврнути.

искрèсати, ѝскрешêм, v. pf. н. п. ватру, anſchlagen (Feuer), excito ignem.

искрèсати се, ѝскрешêм се, v. r. pf. н. п. искресале се копуље (cf. кресови), abgewetzt werden, deteri.

ѝскретâње, n. vide извртање.

ѝскретати, крећêм, [v. impf.] vide извртати.

ѝскрзати, зâм, v. pf. abwetzen, abſchleifen, detero [cf. истрцати]: *искрзао* швигар на бичу.

[**искрзати се**, зам се, v. r. v. искрзати; cf. истрцати се.]

искрúвити, ѝскрȕвӣм, v. pf. krümmen, incurvo.

[**искривити се**, искривим се, v. r. v. искривити; cf. изерити се.]

искривљúвање, n. das Krümmen, incurvatio.

искривљúвати, кр̀вљујêм, v. impf. krümmen, incurvo.

искрúжати, ѝскрȕжâм, v. [pf.] impf. in Scheiben ſchneiden, disseco, н. п. јабуку, лубеницу, дињу.

ѝскрица, f. 1) dim. v. искра. — 2) (у Сријему) некакав цвијет као прстенак [3], Art Pflanze, herba quaedam.

искрмити, ѝскрмӣм, v. pf. кад онај који чамцем управља, воду испод њега веслом као изгрне и тако стражњи крај одбије даље а предњи обрне на ону страну, онда се каже *искрмити*; а кад воду као подгрне под чамац и тако стражњи крај привуче на ону страну, а предњи обрне на другу, онда се каже *прихватити*.

искрмљúвање, n. verbal. v. искрмљивати.

искрмљúвати, кр̀мљујêм, v. impf. cf. искрмити.

ѝскрњӣ, њâ, њê, (у Дубр.) nächſter, proximus.

искрòјити, ѝскројӣм, v. pf. н. п. кожу на опуту, die Haut zerſchneiden auf Schuhe u. dgl., discindo.

ѝскрпити, пӣм, v. pf. 1) ausflicken, consarcio: Каква му је зелена долама:| Да *искрпи*, нова би му била,| Да измјери, претегли би конци — 2) кога, ausſchelten, increpo.

ѝскрснути, нêм, v. pf. plötzlich da ſtehen, repente existo, adsto.

искр̀стити, ѝскрстӣм, v. pf. nach einander taufen, baptizo alium ex alio.

искр̀стити се, ѝскрстӣмо се, v. r. pf. ſich insgeſammt taufen laſſen, baptizor alius ex alio.

искр̀хати, хâм, v. pf. aushuſten (von Thieren), extussio.

искр̀цати, цâм, v. pf. ausladen (ein Schiff), exoneraro navem. cf. [vide] истоварити [2].

искр̀чити, ѝскрчӣм, v. pf. ausroden, agrum silvestrem extirpo.

искȕљати, љâм,
искȕљати, љâм, } v. pf. herausſwallen, prorumpo.
cf. куљати.

ѝскуп, m. die Verſammlung, conventus: Ту ћеш браћу на *искупу* наћи — Црногорце на *искупу* пита — Лакше би се зв'језде избројиле| Него Турска на *искупу* војска —

1. **искȕпити**, ѝскȕпӣм, v. pf. loskaufen, redimo: *Искуп'* ме, брате, из Турски руку —

2. **ѝскупити**, пӣм, v. pf. ſammeln, colligo.

искȕпљање, n. das Sammeln, congregatio.

искȕпљати, ѝскȕпљâм, v. impf. ſammeln, congrego.

искупљúвање, n. das Loskaufen, redimtio.

искупљúвати, кȕпљујêм, v. impf. loskaufen, redimo.

искȕпити, кȕбêм, v. pf. ausraufen, evello. cf. [vide] ишчупати [1].

искȕсити, ѝскȕсӣм, v. pf. 1) н. п. хљеб, исјећи га на комаде, zerſchneiden, concido. — 2) из кашике, eſſend einen Löffel ausleeren, plenum cochlear ori infundo.

искусу́рити, ку̀су́рӣм, v. pf. alle Rückſtände berichtigen, debita residua exsolvo. cf. [vide 1] измирити.

искуца́ва̂ње, n. das Losklopfen, Aufklopfen. emotio, quae fit pulsando.

искуца́вати, ку̀ца̂ва̂м, v. impf. aufklopfen, pulsando removeo.

ѝскуцати, ца̂м, v. pf. н. п. чеп, или врањ на бурету, ausklopfen, pulsando removeo.

ѝскуцкати, ка̂м, dim. v. искуцати.

искýчити, *ѝскýчӣм*, *v. pf. као измамити што у кога.*

искушава́ње, n. vide кушање.

искушава́ти, ку̀ша̂ва̂м, v. impf. verſuchen, tento. cf. [vide] кушати [1].

ѝскушати, ша̂м, v. pf. verſuchen, tento.

искушѐник, искуше́ница, m. der Novize, novitius, discipulus.

Ѝслам, Исла́ма, m. im Sprichworte: Како ти је име? — *Ислам.* — Тако сам ти и сам.

исли́ѐсати,* ислѝѐшӗ, v. impf. н. п. рана, fließen (von der Wunde), manat (virus e vulnere). cf. [vide] тећи [1].

исло́ужити, ѝсло́ужӣм, v. pf. 1) ausdienen, bis zu Ende einer gewiſſen Zeit dienen, servitio exire. [cf. дослужити, наслужити 2]. — 2) durchs Dienen etwas erwerben, servitio acquiro.

исно̀вати, ѝснујӗм, v. pf. н. п. цријева из заклана јагњета. vide исукати.

испа́вати, ѝспа̂ва̂м, v. pf. erſchlafen, dormiendo acquiro.

испа́вати се, ѝспа̂ва̂м се, v. r. pf. ſich ausſchlafen, satis dormivisse.

ѝспадање, n. das Herausfallen, elapsus.

ѝспадати, да̂м, v. impf. herausfallen, exido.

испа́лити, ѝспа̂лӣм, v. pf. (у Далм.) пушку, abfeuern, incendo. [cf. избацити 3, изврћи (извргнути) 1, излубардати, изметнути 3, истурити 3].

испаракли́сати, ра̀кли́са̂м, v. pf. zerfetzen, dilacero.

испа́рати, ѝспа̂ра̂м, v. pf. 1) auseinander ſchneiden, discindo. — 2) (у Хрв.) vide [издерати 1] подерати (н. п. књигу).

ѝспарити, ра̂м, v. pf. abbrühen, aqua fervida eluo.

ѝспарити се, ра̂м се, v. r. pf. ſich im Bade oder beim Feuer erwärmen, calefio.

ѝспасти, паднӗм, v. pf. 1) herausfallen, excido, elabor. — 2) на брдо, пред кулу, hinauslaufen, excurro. cf. [vide] искочити.

ѝспаша, f. vide [2] паша: оћерао овце на *испашу*.

ѝспаши́ште, n. (у Хрв.) мјесто ће стока пасе, die Weide (Weideplatz), pascuum.

испа́штање [испашћање], n. 1) das Büſſen, luitio. — 2) das Faſten, jejunium.

испа́штати, ѝспа̂шта̂м, (cf. испашћати) v. impf. што, für etwas büſſen, luo.

испа́штати се, ѝспа̂шта̂м се, [испашћати се] v. r. impf. ausfaſten, ſich zerfaſten, jejunio absumor.

испа́шћање, n. vide испаштање.

испа́шћати, ѝспа̂шћа̂м, vide испаштати.

испа́шћати се, ѝспа̂шћа̂м се, vide испаштати се.

ѝспевати, ва̂м, (ист.) vide испјевати.

ѝспевати се, ва̂м се, (ист.) vide испјевати се.

ѝспек, m. Keſſelzins (?), portio sicerae pro commodato lebete ad cremandam siceram. [cf. казанија; најам 2].

испердашити, пѐрда̂шӣм, v. pf. bei den Kürſchnern: ein Fell ausziehen, beћnen, extendo. [cf. опердашити].

испѐрити се, ѝспера̂м се, v. r. pf. vide извитоперити се.

испери́тати се, та̂м се, v. r. pf. н. п. кожа, лице (кад изиће по њему као перут што је по глави).

ѝспе̂ти, ѝспењӗм (ѝспнӗм), v. pf. in die Höће ћeben, elevo.

ѝспе̂ти се, ѝспењӗм (ѝспнӗм) се, v. r. pf. [vide попети се] 1) hinaufgeћen, klettern, ascendo. — 2) испео му се чир за вратом, испела му се јаштерица на језику, ausbrechen, erumpo.

испѐћи, пѐчӗм, v. pf. 1) backen, pinso, н. п. хљеб. [cf. упећати]. — 2) braten, asso, н. п. јагње, ћурку. — 3) ракију, brennen, cremo. — 4) занат, gründlich erlernen, condisco: *испеци* па реци, überlegen.

ѝспивати, ва̂м, (зап.) vide испјевати.

ѝспивати се, ва̂м се, (зап.) vide испјевати се.

ѝспизмити се, мӣм се, v. r. pf. на кога, anfangen Jemand feindlich zu verfolgen, insectari coepisse.

испи́јање, n. das Austrinken, ebibitio.

испи́јати, ѝспи́јам, v. [im]pf. austrinken, epoto: Ја нијесам дојахао овће| Да *испијам* по Удбини вина — Сташе свати вино *испијати* —

испи́рање, n. das Auswaſchen, Ausſpülen, ablutio.

испи́рати, ѝспи́ра̂м, v. impf. auswaſchen, lavo.

испи́рача, f. крпа што се њом испира што (н. п. пушка), der Wiſchfetzen, Wiſchћader, Wiſchlappen, lacinia ad abstergendum.

испи́рлати, ла̂м, [v. pf.] vide истрљерати [1].

испирли́тати, та̂м, v. pf. erћaben weben, texendo pingo. cf. изметати [3].

испи́сати, ѝспи́шӗм, v. pf. 1) herausſchreiben, exscribo. — 2) abſchreiben, wegſtreichen, deleo. — 3) verſchreiben, verbrauchen, consumo scribendo. — 4) abmalen, depingo. [cf. измоловати].

испи́сати се, ѝспи́шӗм се, v. r. pf. 1) machen daß man abgeſchrieben wird, deleor. — 2) ſich ſatt ſchreiben, sat scripsisse.

испису́ва̂ње, n. 1) das Herausſchreiben, exscriptio. — 2) das Abſchreiben, deletio.

испису́вати, пѝсујӗм, v. impf. 1) herausſchreiben, exscribo. — 2) abſchreiben, deleo.

испису́вати се, пѝсујӗм се, v. r. impf. ſich abſchreiben laſſen, deleor.

ѝписна̂, f. [adj.] die Abſchreibgebühr, pecunia deletoria, quae datur scribae, ut soluto tributo nomen tributarii deleat — in codice debentium. [Види приповијетку у I. издању].

ѝсписни̂к, *m. војник који је исписан из службе* [у исто вријеме кад и који други, н. п. он је мој *исписник*, т. ј. у исто доба смо се исписали из војске].

испи́тати, ѝспи̂та̂м, v. pf. erfragen, exquiro.

ѝспити, ѝспијêм, v. pf. austrinken, ebibo.

испити́ва̂ње, n. das Erforschen, exquisitio.

испити́вати, пѝтујêм, v. impf. erforschen, exquiro.

ѝспичутура, m. (im Scherze) der Tschutura-Austrinker, potor. cf. изједипогача.

испиша́ва̂ње, n. das Auspissen, eminctio.

испиша́вати, пѝша̂ва̂м, v. impf. auspissen, emingo.

испи́шати, ша̂м, v. pf. auspissen, emingo.

ѝспјевати, ва̂м, v. pf. (јуж.) 1) aussingen, absolvo cantum. — 2) ersingen, cantu acquiro.

ѝспјевати се, ва̂м се, v. r. pf. (јуж.) sich aussingen, sat cecinise.

ѝсплазити, зи̂м, v. pf. т. ј. језик, hervorrecken, zum Munde hinausstrecken (die Zunge), exsero, protendo linguam.

1. **испла́кати,** ѝспла̂чêм, v. pf. н. п. уста, ausspülen, eluo.

2. **ѝсплакати,** плачêм, v. pf. erweinen, flendo acquiro.

1. ***испла́кати се,*** *ѝспла̂чê се, v. r. pf. н. п.* исплакао се *(или као што се највише говори,* исплакан) *бермет, кад се дуго точи и дољева вином.*

2. **ѝсплакати се,** плачêм се, v. r. pf. sich ausweinen, flendi finem facio, sat flevi.

исплаки́ва̂ње, n. 1) das Erweinen, acquisitio per fletum. — 2) das Ausweinen, finis flendi.

исплаки́вати, пла̀кујêм, v. impf. erweinen, fletu acquiro.

исплаки́вати се, пла̀кујêм се, v. r. [im]pf. sich ausweinen, desino flere.

ѝсплата, f. die Auszahlung, solutio.

испла́тити, ѝспла̂ти̂м, v. pf. кога, коме, auszahlen, exsolvo. [vide 1 измирити].

исплаћи́ва̂ње, n. das Auszahlen, solutio.

исплаћи́вати, пла̀ћујêм, v. impf. auszahlen, solvo.

исплѐсти, плѐтêм, v. pf. flechten, plecto.

ѝспливати, ва̂м, } v. pf. herausschwimmen,
испло̀вити, ѝсплови̂м, } enato.

испљу́ва̂ње, n. das Ausspeien, exspuitio.

испљу́вати, ѝспљу̂ва̂м, v. impf. ausspeien, exspuo.

испљу̀вати, ѝспљујêм, } v. pf. ausspeien, exspuo.
ѝспљунути, нêм, }

ѝспљускати, ка̂м, v. pf. н. п. лађу, или воду из лађе исполцем, ausspritzen, emitto.

ѝспô, ѝспола, m. (у Црмн.) vide исполац.

ѝсповêд, f. (ист.) vide исповијед. [cf. исповест].

испове́да̂ње, n. (ист.) vide исповиједање.

испове́дати, по̀вêда̂м, (ист.) vide исповиједати.

испове́дати се, по̀вêда̂м се, (ист.) vide исповиједати се.

испо̀ведити, ди̂м, (ист.) vide исповједити.

испо̀ведни̂, на̂, нô, (ист.) vide исповједни.

исповѐдни̂к, исповедни́ка, m. (ист.) vide исповједник.

ѝсповêст, f. vide исповед.

ѝсповѝд, f. (зап.) vide исповијед. [cf. исповист].

испови́да̂ње, n. (зап.) vide исповиједање.

испови́дати, по̀ви̂да̂м, (зап.) vide исповиједати.

испови́дати се, по̀ви̂да̂м се, (зап.) vide исповиједати се.

испо̀видити, ди̂м, (зап.) vide исповједити.

испо̀видити се, ди̂м се, (зап.) vide исповједити се.

испо̀видни̂, на̂, нô, (зап.) vide исповједни.

испови̂дни̂к, исповидни́ка, m. (зап.) vide исповједник.

испо̀виђети, по̀вједи̂м, (јуж.) vide исповједити.

испо̀виђети се, по̀вједи̂м се, (јуж.) vide исповједити се.

испови́јати се, по̀ви̂ја̂м се, v. r. pf. sich winden, volvi: Ситна *се* трава *исповијала*| Дол' по игришту, по девојачком —

ѝсповијед, f. (јуж.) die Beichte, confessio. [cf. исповијест].

исповијѐда̂ње, n. (јуж.) [1)] das Beichten, confessio. — 2) das Beichtehören, auscultatio confessionis.

исповијѐдати, по̀виједа̂м, v. impf. (јуж.) Beichte hören, auscultor confessionem.

исповијѐдати се, по̀виједа̂м се, v. r. impf. (јуж.) beichten, confiteor.

ѝсповијест, f. (јуж.) vide исповијед.

ѝсповѝст, f. (зап.) vide исповијест.

испо̀вједити, ди̂м, v. pf. (јуж.) einmal Beichte hören, audio cofessionem. [cf. исповиђети].

испо̀вједити се, ди̂м се, v. r. pf. (јуж.) einmal beichten, confiteor. [cf. исповиђети се].

испо̀вједни̂, на̂, нô, н. п. чељаде, т. ј. које се већ исповиједа, das Beichtkind, qui peccata sua sacerdoti confitetur.

исповјѐдни̂к, исповједни́ка, m. 1) das Beichtkind, qui peccata sua sacerdoti confitetur. — 2) (у Дубр.) Beichtvater, sacerdos a confessionibus. cf. [vide] духовник.

испо̀ганити, ни̂м, v. pf. verunreinigen, polluo.

испо̀ганити се, ни̂м се, v. r. pf. sich besudeln (vom Kinde das sich bekackt), concacare se.

испоги́бати, испо̀ги̂ба̂мо, v. pf. (у Ц. г.) umkommen, fallen (von einer Menge), pereo. cf. [vide] изгинути.

испод, mit gen. von unten weg, ab imo, desub: А кад били *испод* Алексинца —

ѝспод му̂кла (испод мукла), heimtückisch, subdole: Ондар Вуко *испод мукла* пита —

исподсунча̀ни̂к, чани́ка, m. (у Хрв.) вјетар испод сунца (од истока), ein Ostwind, eurus. cf. [vide] устока.

[**испокој,** cf. заиспокој; *види* s. v. 1 даћа.]

испола̀каније, n. (komisch-satyrisch im Geiste der Mönchssprache von испла́кати) das Ausschwemmen, Ausspülen des Mundes, mit einem Glase Wein, bei großen Tafeln, nachdem man bereits aufgestan-

den, und sich die Hände gewaschen hat, elutio: нема вина ни за *исполаканије*; дајде још једну (чашу) за *исполаканије*.

ѝсполац, ѝспôлца, m. као издубена лопата којом се пљуска вода из лађе, Art Schöpflöffel (für den Schiffer, um das Wasser aus dem Schiffe auszuschöpfen), haustrum quoddam, cf. паљ [1, пала, испо]: Чунови му водом плове, а *исполци* звече —

испоразболе́вати се, бо̀лêвâмо се, (ист.) } vide
испоразболи́вати се, бо̀лйвâмо се, (зап.) } испоразболијевати се.

испоразболијѐвати се, бо̀лијевâмо се, [јуж.] v. r. pf. erkranken (von einer Menge), morbo corripior.

испо̀редити, дйм, v. pf. an die Seite stellen, comparo. [vide упоредити].

испо̀редити се, дйм се, v. r. pf. с ким, sich in eine Reihe stellen mit einem, comparo me.

испо̀рити, ѝспорйм, v. pf. ausweiden, exentero.

испо̀ручити, чйм, v. pf. (у Хрв.) бити *по̀рук* за што. vide подјемчити се.

испосло̀вати, по̀слујêм, v. pf. vide израдити.

ѝсносни́к, m. калуђер који отиде у испосницу те се само моли Богу и пости, ein Fastender, jejunator.

ѝспосница, f. ћелија у којој се испосник пости, Fastenstube, cubiculum jejunatoris. Код Студенице у великој врлети једна пећина зове се *испосница светога Саве*, за коју се приповиједа да је свети Сава у њој сједио и Богу се молио.

испо̀стити се, ѝспостйм се, v. r. pf. ausfasten, sich zerfasten, jejunio absumi.

ѝсправа, f. das Recht zu etwas, die Bewilligung der Regierung, jus scriptum rei faciendae: донио *исправу* из Цариграда да понови (или да начини изнова) намастир. cf. [оправа 3,] исправица.

ѝспрâвдати, дâм, v. pf. добити на суду распром, mittels eines Prozesses gewinnen, lite assequi. cf. правдати се.

ѝсправити, вйм, v. pf. gerade richten, corrigo: Не може се крива Дрина раменом *исправити*.

ѝсправица, f. vide исправа.

ѝсправљâње, n. das Geraderichten, correctio.

ѝсправљати, љâм, v. impf. gerade richten, corrigo.

ѝспрâвно, recht, recte.

испражњи́вâње, n. das Ausleeren, evacuatio.

испражњи́вати, пра̀жњујêм, v. impf. ausleeren, evacuo.

испра́знити, ѝспрâзнйм, v. pf. ausleeren, evacuo.

испра́сити, ѝспрâсй, v. pf. (eine Menge) werfen (von der Sau), pario.

испра́сити се, ѝспрâсê се, v. r. pf. т. ј. крмаче, werfen (von mehreren Säuen), pario.

ѝспрати [изапрати], перêм, v. pf. auswaschen, eluo.

ѝспратити, тйм, v. pf. hinaus begleiten, comitor. [cf. попратити].

ѝспратњâ, f. adj. der Abschied, das Geleite auf den Weg, salutatio (osculum, verbera) viatica.

ѝспраћâње, n. das Hinausbegleiten, comitatio discedentis.

ѝспраћати, ћâм, v. impf. hinausbegleiten, comitor discedentem.

испра́шити, ѝспрâшйм, v. pf. н. п. хаљину, bestäuben, pulvere adspergo. cf. упрашити.

ѝспрва, } anfänglich, primitus. [cf. спрва, спр-
ѝспрвицê, } вице].

ѝспрдак, ѝспртка, m. Erzeugniß des Furzers, crepitus(?): колишно је дијете, као *испрдак* (österr. Furzknödel).

испрдељу́скати, дѐљу̂скâм, v. pf. (у Дубр.) Einem mehrere Ohrfeigen geben, colaphis percutio.

испр́дети се, (ист.) } vide испрдјети се.
испр́дити се, (зап.) }

[**испрдјети**, дим, v. pf. ausfarzen. cf. избажђети.]

испр́дјети се, дим се, v. r. pf. (југоз.) sich ausfarzen, satis pepedisse.

ѝспрднути, нêм, v. pf. ausfarzen, expedo.

испр́ђети се, пр́дйм се, (јуж.) vide испрдјети се.

испреби́јати, прѐбйјâм, v. pf. 1) кога, шта, vielfach zerschlagen, contundo. [cf. искомардити]. — 2) једно за друго, gegen einander berechnen, compenso, cf. пребити: И да ова зла *испребијамо* —

испре́гнути, ѝспрêгнêм, vide испрећи.

испрегри́зати, прѐгрйзâм, v. pf. vielfach zerbeißen, dimordeo.

испред, vor — hinweg, e conspectu: иди *испред* мене; прође *испред* куће; *испред* Божића; Свак *испред* своје куће нека мете.

испреда, у пјесми мјесто *испред*: Често гледа *испреда* механе —

испреда́вати, прѐдâјêм, v. pf. nach einander ergeben, dedo unum ex alio.

испре́дâње, n. das Erspinnen, acquisitio nendo.

испре́дати, ѝспрêдâм, v. impf. erspinnen, nendo acquiro: није му мати језик *испредала* (да је мали и слаб, него је велики).

испре́зâње, n. das Ausspannen, solutio.

испре́зати, ѝспрêжêм, v. impf. ausspannen, solvo jugo.

ѝспрêка, (ист.) vide испријека.

испреки́вати, прѐкйвâм, v. pf. insgesammt überschmieden, recudo.

испреко, von jenseits, ex illa parte: *испреко* Саве, *испреко* Дунава, *испреко* мора.

испрекр́штати, прѐкр̂штâм, } v. pf. nach einan-
испрекр́шћати, прѐкр̂шћâм, } der ins Kreuz legen, decusso.

испрела́мати, прѐлâмâм, v. pf. nach einander zerbrechen, confrigo.

[**испреплетати**, испреплећем, v. pf. mit einander flechten, perplecto; *види* s. v. крошње.]

испресе́цати, прѐсêцâм, (ист.) vide испресијецати.

испресијѐцати, прѐсијецâм, v. pf. (јуж.) nach einander zerhauen, disseco unum ex alio.

испрескáкати, прѐскáчēм, v. pf. кога, einen (im Geſpräche) beſiegen, zu Schanden reden, überreden, supero sermone.

ѝспрести, испрéдēм, v. pf. erſpinnen, nendo acquiro.

испрестри́жати, прѐстрижâм, v. pf. (mit Scheeren) nacheinander zerſchneiden, disseco unum ex alio.

испре́ћи, ѝспрēгнēм, (испрéгох, прéже; ѝспрēгао, испрéгла) (cf. испрегнути) v. pf. ausſpannen, solvo equos.

испре́чати, ѝспрēчâм, (ист.) vide испријечати.

испре́чити, ѝспрēчīм, (ист.) vide испријечити.

испре́чити се, ѝспрēчīм се, (ист.) vide испријечити се.

испреши́вати, прѐшивâм, v. pf. nach einander zuſammen nähen, consuo aliud ex alio.

ѝспржити, жѝм, v. pf. brennen, röſten, frigo (каву, дијете).

ѝспржити се, жѝм се, v. r. pf. ſich verbrennen, aduror.

исприбáдати, прѝбадâм, v. pf. nach einander anſtecken, adfigo unum ex alio.

исприбијати, прѝбијâм, v. pf. nach einander anſchlagen, adfigo unum ex alio.

ѝспригати, грâм, v. pf. vide попригати: М'јесила му погачицу,| *Испригала* просуљицу,| Наточила бокарицу —

ѝспријека, (јуж.) von der Seite, a latere. cf. [избребар,] изребра.

испријѐчати, ѝспријечâм, v. pf. (јуж.) н. п. опанке, kreuzweiſe mit опута befeſtigen, decusso lora.

испријѐчити, ѝспријечīм, v. pf. (јуж.) н. п. пушку на вратима, ſchief anlehnen (das Gewehr z. B.), adclino.

испријѐчити се, ѝспријечīм се, v. r. pf. (јуж.) ſich aufſtemmen gegen Jemand, adnitor in aliquem. [vide разрогачити се].

ѝспри́ка, (зап.) vide испријека.

исприки́вати, прѝкивâм, v. pf. insgeſammt anſchmieden, accudo.

испри́чати, ѝспрйчâм, v. pf. 1) vorerzählen, enarro: *испричај* ми једну причу. — 2) auserzählen, enarro: чекај док *испричам* ову причу што сам почео. — 3) (по зап. кр.) entſchuldigen, excusso, [vide] изговорити[2], cf. оправдати. — 4) (зап.) vide испријечати.

испри́чати се, ѝспрйчâм се, v. r. pf. 1) ſich auserzählen, sat narrasse. — 2) ſich entſchuldigen, excuso me. [vide изговорити се 2].

испри́чити, ѝспрйчīм, (зап.) vide испријечити.

испри́чити се, ѝспрйчīм се, (зап.) vide испријечити се.

исприши́вати, прѝшивâм, v. pf. insgeſammt annähen, adsuo.

испробáдати, прòбадâм, v. pf. zerſtechen, compungo.

[**испробијати**, испробијам, v. pf. nacheinander durchbrechen, pertundo; *види* s. v. прогрушити.]

испровлáчити, прòвлачīм, v. pf. nach einander durchziehen (die Fäden, Riemen, Heftel), trajicio.

испроврћи́вати, врћујēм, v. pf. nach einander durchbohren, durchlöchern, perforo unum ex alio.

испродáвати, прòдајēм, v. pf. ganz verkaufen, divendo.

испрозéбати, прòзēбāмо, v. pf. ſich erkühlen (von einer Menge), refrigeror.

испрорези́вати, рèзујēм, v. pf. insgeſammt durchſchneiden, discindo.

ѝспрос, m. (у Ц. г.) *кад се испроси дјевојка.*

испросéцати, прòсēцâм, (ист.) vide испросијецати.

испросијѐцати, прòсијецâм, v. pf. (јуж.) nacheinander durchſchneiden, unum ex alio disseco.

испрòсити, ѝспросīм, v. pf. 1) erbetteln, emendico. — 2) дјевојку, erbitten, erfreien, impetro. [cf. вјерити].

испроси́цати, прòсйцâм, (зап.) vide испросијецати.

ѝспросни́, нā, нō, erbeten, precibus impetratus. Срби приповиједају да само четири патријара треба да буду на земљи, и да се Српски патријар звао *цети испросни*: јер су га Срби испросили од оне четворице.

ѝспрскати, кâм, v. pf. zerſpringen, zerbrechen, dirrumpor: Њему даје старо *испрскало* —

ѝспрцати, цâм, v. pf. (у Дубр.) испрцао лук, т. ј. извретенао, прорастао, vide извретенати.

испсовати, ѝспсујēм, v. pf. ausſchelten, objurgo. [vide искарати].

ѝспузати, пужēм, v. pf. 1) hinausſtriechen (wie die Kinder), erepo. — 2) hinaufklettern, enitor, erepo.

ѝспукнути, нēм, vide испући.

испу́љити, *ѝспу́љīм*, *v. pf. (у Сријему)* [vide помолити] *cf. пуљити.*

ѝспунити, нѝм, v. pf. 1) ausfüllen (z. B. die Stickerei nach innen zu), expleo. — 2) erfüllen (den Befehl), impleo, facio satis.

ѝспунити се, нѝм се, v. r. pf. voll werden, impleor (мјесец, човјек у образу).

испуњáвање, n. das Erfüllen, impletio. [cf. испуњање, испуњивање].

испуњáвати, пу̏њавâм, v. impf. erfüllen, impleo. cf. испуњати, испуњивати.

испу́њање, n. vide испуњавање.

испу̏њати, ѝспу̏њām, v. impf. vide испуњавати: И Римљанску вјеру да *испуњаш* — И Римљански закон *испуњајте* —

испуњи́вање, n. vide испуњавање.

испуњи́вати, пу̏њујēм, vide испуњавати.

испу́пити се, ѝспу̏пīм се, v. r. pf. cf. [1]пупа[2].

ѝспупчити се, чѝм се, v. r. pf. ſich ſo ſetzen oder legen, daß der Nabel zu oberſt kommt, umbilicum protendo.

ѝспуст, m. 1) марва нема *испуста*, hat keinen Platz, um dahin ausgelassen zu werden, pascuum. — 2) дао му испуст, Gelegenheit verschaffen zur Flucht, fugae copiam fecit.

испу̏стити, ѝспустӣм, [испуштити] v. pf. auslassen, dimitto.

испу̏стити се, ѝспустӣм се, [испуштити се] v. r. pf. 1) sich verwahrlosen, negligo rem meam. — 2) он се мало у лицу испустио, т. ј. измршавио.

ѝспуљи [испукнути], пукнӗм, v. pf. losknallen, sonum emitto: Топ *испуче* ка' да прогрмјело —

испу̏хати се, ѝспу̏шӗм се, v. r. pf. (у Дубр.) испухао се вјетар, sich ausblasen, satis flavisse.

ѝспуцати, цӑм, v. pf. bersten, aufspringen, rumpor: *испуцале* му руке, усне.

ѝспуцати се, ѝспуцајӯ се, v. r. pf. н. п. пушке, топови, sich satt schießen, satis sonuisse (de tormentis): Јуче су *се* пушке *испуцале* —

ѝспушити, шӣм, v. pf. н. п. луду, ausrauchen, fumando consumo. cf. [vide] попушити[2].

испу̏штање [испуштање], n. das Auslassen, emissio.

испу̏штати, ѝспу̏штам, (cf. испуштати) v. impf. auslassen, dimitto.

испу̏штати се, ѝспу̏штам се, [испуштати се] v. r. impf. 1) sich verwahrlosen, negligo me. — 2) у лицу, mager werden, macresco. cf. испустити се[2].

испу̏штити, ѝспуштӣм, vide **испустити.**

испу̏штити се, ѝспуштӣм се, vide **испустити се.**

испу̏штање, n. vide **испуштање.**

испу̏штати, ѝспу̏штам, vide **испуштати.**

испу̏штати се, ѝспу̏штам се, vide **испуштати се.**

испред (из сред), mitten aus, e medio: *испред* града, *испред* војске.

ѝстӑ̂, (ст.) durch poetische Licenz verkürzt, statt од истока, vom Aufgang, ab oriente sole: Сјало сунце *иста* до запада,| А не сјало ђе је моја мајка —

ѝставити, вӣм, v. pf. 1) н. п. лонац, wegstellen, removeo. — 2) врата, ausheben (die Thür), evello: Колико га лако ударила,| Из бојна га седла *ставила* —

ѝстављање, n. 1) das Wegstellen, remotio. — 2) das Ausheben, avulsio.

ѝстављати, љам, v. impf. 1) wegsetzen, removeo. — 2) ausheben, avello.

ѝставорити, рӣм, v. pf. н. п. зиму, из зиме, mühselig zubringen, misere transigo. cf. претаворити.

истáкање, n. das Ausschenken, effusio.

истáкати, ѝстáчӗм, v. impf. ausschenken, effundo.

истáкнути се, ѝстакнӗм се, vide **истаћи се.**

истáнчати, чам, v. pf. 1) dünn werden, extenuor. — 2) weniger werden, extenuor: има ли још колико ракије? — нема, већ је *истанчало.*

истањи́вање, n. das Verdünnen, extenuatio.

истањи́вати, тањујӗм, v. impf. dünn machen, verdünnen, extenuo.

истáњити, ѝстањӣм, v. pf. verdünnen, extenuo.

истáћи се (cf. истакнути се), ѝстакнӗм се, v. r. pf. sich hervorthun, erbieten zu einer Unternehmung, exsisto [cf. истиснути се, натаћи се]: *Истаче се* силна потурица —

ѝсташтити, тӣм, v. pf. vide изгладњети.

ѝстегнити, нӣм, } v. pf. ausziehen, dehnen,
истéгнути, ѝстӗгнӗм, } extendo, protraho: А довати срчали дурбина,| *Истеже* му четири каната —

истéзање, n. das Ausdehnen, extensio.

истéзати, ѝстӗжӗм, v. impf. ausdehnen, extendo.

ѝстекар, aufs neue, von vorne, denuo, cf. [vide] наново: Па *истекар* пушке подасуше —

истéлити, ѝстелӣ, v. pf. (eine Menge) [ab]kalben, pario.

истéлити се, ѝстелӗ се, v. r. pf. [ab]kalben (von mehrern Kühen), pario.

ѝстерати, рӑм, (ист.) vide истјерати.

истерúвање, n. (ист.) vide истјеривање.

истерúвати, тӗрујӗм, (ист.) vide истјеривати.

истéсати, ѝстешӗм, v. pf. aushauen, edolo: Из сваког пања не може се светац *истесати.*

истéћи, тӗчӗм, v. pf. auslaufen, effluo.

1. **ѝсти,** ѝдӗм, vide **ићи.**

2. **ѝстӣ,** тӑ, тӧ, selbst, ipse. [cf. истоветни, пуки 2, сушти, чити].

истúва (истúва) [*], f. meerschaumene Pfeife, fistula fumatoria e spuma marina.

ѝстија (из тија), vide **истиха.**

истијéштити, ѝстијештӣм, v. pf. (у Боци) н. п. маслине самљевене, ausdrehen, exprimo.

ѝстина, f. die Wahrheit, veritas: отишао на *истину* (ist gestorben).

ѝстинӣ, нӑ, нӧ, } wahrhaft, verax.
ѝстинитӣ, тӑ, тӧ, }

ѝстúнскӣ, кӑ, кӧ, n. p. истина, wahr, wahrhaft, verissimus, ipsissimus: то је *истинска* лаж (scherzhaft).

ѝстирати, рӑм, (зап.) vide истјерати.

истирúвање, n. (зап.) vide истјеривање.

истирúвати, тӣрујӗм, (зап.) vide истјеривати.

истискúвање, n. das Hinausdrücken, extrusio.

истискúвати, тӣскујӗм, v. impf. hinausdrücken, extrudo, urgeo foras.

ѝстиснути, нӗм, (ѝстиснух, ѝстисох, ѝстисну, ѝстиште; ѝстиснуо, ѝстискао, ѝстиснула, ѝстисла) v. pf. hinausdrücken, extrudo.

ѝстиснути се, нӗм се, [v. r. pf.] vide истаћи се.

истúфан,* истифáна, m. Art Kopfbedeckung der Frauen, vittae genus: А на главу *истифан* од злата —

ѝстиха (из тиха) [истија (из тија)], langsam, leise, lente: *Истиха* се печеница пече.

ѝстицање, n. vide истјецање.

ѝстицати се, ѝстичӗм се, vide истјецати се.

истúштати се, тӣм се, v. r. pf. оставидер је на пећ (н. п. гибаницу), neck *се истићи.*

ѝстјерати, рӑм, v. pf. (јуж.) [jyros.] 1) hinaus-

jagen, expello. [cf. испирлати]. — 2) чашу, ausſtrinken, ebibo: Једном наже Ришњанин Иване| А *ишћера* Облачићу Раде — 3) *Ишћерао* грош золоту, т. ј. донио (у трговини кад ко изгуби).

истјерѝвање, n. (јуроз.) 1) das Hinausjagen, expulsio. — 2) Ausſtrinken, τὸ ebibere.

истјерѝвати, тјѐрујēм, v. impf. (јуроз.) 1) hinausjagen, expulso. — 2) ausſtrinken, ebibo.

ѝстјецање, n. (јуж.) das Hervorthun zu einer That, adparitio, oblatio. [cf. истицање].

ѝстјецати се, тјечēм се, v. r. impf. (јуж.) ſich hervorthun zu etwas, exsisto. [cf. истицати се].

ѝсто, 1) н. п. тако *исто*, gerade ſo, eodem plane modo. — 2) vide заиста: *Исто* Јован утеће могаше — Ту ћемо их *исто* дочекати — *Исто* сестру свога оца Јанка —

истовáрāвање, n. das Abladen, deoneratio, exoneratio. [cf. истоваривање].

истовáрāвати, товàрāвāм, v. impf. abladen, deonero, exonero. [cf. истоваривати].

истовáривање, n. vide истоваравање.

истовáривати, товàрујēм, vide истоваравати.

истòварити, рѝм, v. pf. 1) abladen (die Waare), deonero. — 2) abladen (den Wagen), exonero. [cf. искрцати].

истòветнӣ, нā, нō, ganz derſelbe, ipsissimus [vide исти]: исти *истоветни* отац (за дијете које је налик на оца).

истòветнōст, истòветности, f. die Identität, eadem vis.

ѝсток, m. der Sonnenaufgang, sol oriens, ortus solis.

ѝстолковати, кујēм, v. pf. (по намастирима и у војводству по варошима) vide истумачити: Још сан Јела не *истолковала* —

ѝстом, 1) nur, nichts als, nonnisi [vide тек 2]: дошао сам *истом* да видим. — 2) erſt, primum, demum, cf. [vide] тек [1]: *Истом* они у бесједи бјеху — *Истом* ага за вечеру сио —

истòпити, ѝстопīм, v. pf. ſchmelzen, liquefacio.

ѝстоскати, кāм, v. pf. кола натрашке истурати, rücklings hinausſtoſſen, retrorsum extrudo. cf. *тоз*.

истòчити, ѝсточīм, v. pf. zu Ende ſchenken, effundo.

ѝсточнӣ, нā, нō, östlich, ab oriente sole.

ѝсточнӣк, m. (у Ц. г.) der Oſtwind, eurus, [vide] у с т о к а, cf. исподсунчаник.

ѝстрага, f. (у Ц. г.) vide ископ: ове ће године бити *истрага* свему; Боља је *истрага*, него рђава натрага.

истражѝвање, n. das Zuſammenſuchen, conquisitio.

истражѝвати, тражујēм, v. impf. zuſammenſuchen, conquiro.

истрáжити, ѝстражīм, v. pf. (у Ц. г.) ausrotten, extermino, [vide] з а т р т и, cf. истријебити, ископати: Црногорце *истражити* листом —

ѝстрајати, јēм, v. pf. verbringen, transigo, consumo: Камо моји љетни данци што ја *истрајa* —

ѝстргати, гāм, v. pf. entzwei reißen, rumpo.

ѝстргнути, нēм, v. pf. ausreißen, eripio: *Истрже* му главу из рамена —

истрéбити, ѝстрēбīм, (ист.) vide истријебити.

истрéсање, n. das Ausbeuteln, Ausſchütteln, excussio.

истрéсати, ѝстрēсāм, v. impf. ausbeuteln, excutio.

ѝстресине, f. pl. 1) оно што се најпослије истресе, н. п. брашно из вреће (кад већ брашна нестане), das letzte Ueberbleibſel, reliquum. — 2) пошљедњи снијег (особито мало смрзао као цигани) који у прољеће на пошљетку удара (као већ нестало снијега, па се *истреса* небо од њега).

истрéсти, трēсēм, v. pf. ausbeuteln, excutio.

истрѝбити, ѝстрѝбīм, (зап.) vide истријебити.

истријèбити, ѝстријебīм, v. pf. (јуж.) ausrotten, extermino. [vide затрти].

ѝстринити, нīм, v. pf. zerbröckeln, confrio. [cf. истрошити 1].

ѝстрићи, истрѝжēм, v. pf. zuſammenſchnitzeln (mit der Scheere), concido.

истрѝкати, ѝстрчēм, v. pf. 1) коња, laufen laſſen, currere jubeo (?). — 2) истрках пред кућу, hinauslaufen, excurro.

ѝстрнути, нēм, [v. pf.] vide [у г а с и т и] ућрнути.

истрòшити, ѝстрошим, v. pf. 1) vide истринити. — 2) nach einander verzehren, expendo unum ex alio.

ѝстрти, ѝстрēм, (ѝстрӣо, ѝстрла) v. pf. zerreiben, contero.

истрýгати, ѝстрýжēм, v. pf. ausſchaben, erado.

ѝструлити, лīм, vide **иструхлити**.

истрýнити, ѝстрýнīм, v. pf. н. п. уш из главе, herausſtöbern (mit dem Kamm), expurgo.

истрýнити се, ѝстрýнīм се, v. r. pf. verloren gehen, perdor (von kleinen Dingen, cf. трун).

ѝструнути, нēм, vide **иструхнути**.

ѝструхлити [иструлити], лīм, } v. pf. verfaulen,
ѝструхнути [иструнути], нēм, } putrefio. [cf. изгњити, обагњити].

истрцати, ѝстрцāм, v. pf. vide искрзати.

истрцати се, ѝстрцāм се, [v. r. pf.] vide искрзати се.

истрчáвање, n. das Hinauslaufen, excursatio.

истрчáвати, трчāвāм, v. impf. hinauslaufen, excurso.

истрчати, чīм, v. pf. hinauslaufen, excurro.

истумáчити, тумāчīм, v. pf. (по зап. кр.) auslegen, erklären, interpretor. [cf. истолковати].

истýпање, n. das Zurücktreten, recessus.

истýпати, ѝстýпāм, v. impf. zurücktreten, recedo.

истýпити, ѝстýпīм, v. pf. 1) нож, бритву, ſtumpf machen, obtundo. — 2) zurücktreten, recedo: *иступи* на страну.

истýрање, n. 1) das Hinausſtoßen, extrusio. — 2) das Ausſchießen, rejectio. — 3) das Los-

schießen, ejaculatio. — 4) das Ausschlagen, calcitratus.

истýрати, ѝстŷрâм, v. impf. 1) ausstoßen, extrudo. — 2) ausschießen, rejicio. — 3) losschießen, abfeuern (die Flinte), ejaculor (glandes). — 4) ausschlagen, calcitro: *Истура* ногама као кулашица у вршају.

ѝстурити, рӣм, v. pf. 1) ausstoßen, extrudo. — 2) ausschießen, rejicio. — 3) abfeuern, ejaculor (glandes). [vide испалити]. cf. избацити. — — 4) hinausthun, exsero: *Истури* ми моје б'јеле дојке —

ѝстурчити, чӣм, v. pf. nach einander türkisch machen, facio esse Turcam alium ex alio.

ѝстурчити се, чӣмо се, v. r. pf. insgesammt Türken werden, fidem turcicam amplector unus ex alio.

истýћи, тýчêм, v. pf. 1) zerschlagen, contundo. [vide избити 2]. — 2) zerstossen, contundo.

исýкати, ѝсŷчêм, v. pf. herauswinden, evolvo, extraho, н. п. цријева. cf. исновати, [откантати,] искантати.

[**Ису Крст,** m. Исус Христос; *види* s. v. кршћанин.]

Ѝсус, m. Jesus, Jesus.

Ѝсусов, a, o, Jesu, Jesu.

ѝсхитити [изитити] **се,** тӣм се, vide извитоперити се.

исхлáдити, ѝсхлâдӣм, [изладити] v. pf. auskühlen, refrigero: *исхладише* дјеца собу.

исхлáдити се, ѝсхлâдӣм се, [изладити се] v. r. pf. sich auskühlen, refrigeror: *исхладила се* соба; *исхладило се* јело.

ѝсход [изод], m. vide заход 3.

ѝсходак, ѝсхотка, [изодак] m. vide свршетак: Кад десета на *изотку* била —

исхóдати се, ѝсхôдâм се, [изодати се] v. r. pf. sich ausgehen, obambulo.

исхòдити, ѝсходӣм, [изодити] v. impf. ausgehen, exeo: На литре уходи, на драме *исходи* (болест); На ране вам вино *исходило* — Камо ли му на бој *исходили* —

исхрáнити, ѝсхрâнӣм, [изранити] v. pf. ernähren, alo.

исхрањивâње [израњивање], n. das Ernähren, sustentatio.

исхрањивати, исхрàњујêм, [израњивати] v. impf. ernähren, sustento.

[**исцвјетати,** исцвјетам, v. pf. (југоз.) erblühen, efloresco; cf. ишћетати.]

исцéдити, ѝсцêдӣм, (ист.) vide исциједити.

исцеђивâње, n. (ист.) vide исцјеђивање.

исцеђивати, цѐђујêм, (ист.) vide исцјеђивати.

исцелúвати се, цѐлујêм се, [ист.] vide исцјеливати се.

исцéлити, ѝсцêлӣм, (ист.) 1) vide исцијелити. — 2) (у Сријему) vide [1] измирити.

исцељивâње, n. (ист.) vide исцјељивање.

исцељивати, цѐљујêм, (ист.) vide исцјељивати.

исцéпати, ѝсцêпâм, (ист.) vide исцијепати.

исцéпати се, ѝсцêпâм се, (ист.) vide исцијепати се.

исцúдити, ѝсцӣдӣм, (зап.) vide исциједити.

исциђивâње, n. (зап.) vide исцјеђивање.

исциђивати, цѝђујêм, (зап.) vide исцјеђивати.

исцијèдити, ѝсциједӣм, v. pf. (јуж.) auspressen, exprimo. [cf. изажети (ижети), извити 3].

исцијèлити, ѝсцијелӣм, v. pf. [јуж.] ausheilen, percuro.

исцијèпати, ѝсцијепâм, v. pf. (јуж.) zerspalten, discindo, diffindo.

исцијèпати се, ѝсцијепâм се, v. r. pf. (јуж.) seine Kleider zerrissen haben, lacera veste sum.

исцилúвати се, цѝлујêм се, [зап.] vide исцјеливати се.

исцúлити, ѝсцӣлӣм, (зап.) vide исцијелити.

исциљивâње, n. (зап.) vide исцјељивање.

исциљивати, цѝљујêм, (зап.) vide исцјељивати.

исцúпати, ѝсцӣпâм, (зап.) vide исцијепати.

исцúпати се, ѝсцӣпâм се, (зап.) vide исцијепати се.

исцјеђивâње, n. (јуж.) das Auspressen, pressio.

исцјеђивати, цјѐђујêм, v. impf. (јуж.) auspressen, exprimo.

исцјелúвати се, исцјѐлујêм се, [v. r. pf. (јуж.)] vide ижљубити се: ја сам се с њима исцјеливао, исцјеливали смо се.

исцјељивâње, n. [јуж.] das Ausheilen, percuratio.

исцјељивати, цјѐљујêм, v. impf. [јуж.] ausheilen, percuro.

исцрèпати, ѝсцрепљêм (исцрèпâм), v. pf. (у Дубр.) vide исцрпсти.

исцр̀псти, пêм, v. pf. ausschöpfen, exhaurio. [cf. исцрепати].

ӣтан, тна, тно, vide **хитан.**

ӣтâње, n. vide **хитање.**

ӣтар, ӣтра, ӣтро, vide **хитар.**

ӣтати, тâм, vide **хитати.**

ӣтац, ӣца, m. vide **хитац.**

ӣтети, тӣм, vide **хитети.**

ӣти, ӣдêм, v. impf. vide **ићи.**

ӣтимицê, vide **хитимице.**

1. **ӣтити,** тӣм, vide **хитити.**

2. **ӣтити,** тӣм, vide **хитити.**

ӣтјети, ӣтӣм, vide **хитјети.**

ӣтко (и тко), ӣкога, vide [2] ико.

ӣтлен, a, o, vide **хитлен.**

ӣтња, f. vide **хитња.**

ӣтôст, ӣтости, f. vide **хитост.**

ӣтôшт, ӣтошти, f. vide **хитошт.**

ӣтрен, a, o, vide **хитрен.**

итрѝна, f. vide **хитрина.**

ӣтрôст, ӣтрости, f. vide **хитрост.**

ӣћêње, n. vide **хићење.**

ӣћети, ӣтӣм, vide **хићети.**

ӣћи, ӣдêм (по зап. кр. и: ӣђêм), (ӣдох; ӣдâх, ӣђâх; ӣшао, ӣшла) (cf. [1] исти, ити) v. impf. 1) gehen, eo. [cf. грести]. — 2) иду новци, coursiren, im Umlaufe sein, valere: како *иду* сад дукати; у Турској не *иду* банке (на ово се у шали рече: не *иду* ни у Њемачкој, него их носе људи). — 3) kommen,

venio: *иде* зима, љето, божић; *иде* време носи бреме; *иде* зима као оштра сабља. — 4) rinnen, manare: *иде* вино из бурета; *иде* крв из носа, die Naſe blutet ihm. — 5) *иде* киша, es regnet, pluit, *иде* снијег, es ſchneiet, ningit.

ићиндија,* f. das dritte Gebet der Mohamedaner, nach Mittag, oratio tertia Mohamedanorum: *Ићиндија* Турска заучила,| А Латинче билу Задру дође —

ићи-туглија [*] паша, f. од два туга: Осим мали паша *ић'-туглија* —

их [2 и 1], ſie, eos; ihrer, eorum: ја сам *их* видио; зовни *их*; ја *их* се не бојим.

ихтијар,* ихтијара, m. vide [1] старац [1]: Погледај дер оног *ихтијара*,| Штоно сједи као ефендија —

ица, f. (у војв.) vide холба: *Ица* трица, ока на момка.

ицање, n. vide штуцање.

ицати се, ичё ми се (а може бити да би ко рекао и: *ица* ми се), v. r. pf. vide штуцати се.

ичага,* m. Art türkiſchen Adels, nobilium Turcarum genus: Али Турци цареве *ичаге* — Млого Турак' царевих *ичага* —

ић, interj. der Laut um die Hühner zu vertreiben, sonus pellendis gallinis: Иш, туђа, иш!

ишарати, ѝшарам, v. pf. bunt machen, variego.

ишарет,* m. Wink, nutus: казао му *ишаретом*, т. ј. намигнуо на њега.

ѝше, у овој поскочици: *Ише, ише*, биће кише —

ишетати, ѝшетам (ѝшећем), v. pf. herausſpazieren, prodeo.

ѝшибати, бам, v. pf. mit Ruthen zerpeitſchen, virgis caedo. [cf. извискати].

ѝшкање, n. das иш rufen, vox иш, иш.

ѝшкати, кам, v. impf. иш! rufen, um Hühner zu vertreiben, pellere gallinas voce иш!

ѝшкрбати, бам, v. pf. Scharten anbringen, serratim scindere: нож ми сав *ишкрбан*.

ѝшнути, нем, v. pf. einmal иш rufen, dico иш!

ишокчити, ѝшокчим, v. pf. nach einander zum Шокац machen, facio esse τὸν Шокац unum ex alio.

ишокчити се, ѝшокчимо се, v. r. pf. nach einander Шокци werden, fio Шокац unus ex alio.

ѝшпан, ишпана, m. (у војв.) der Aufſeher der Arbeiter (der Span, жупан in Krain, ζουπᾶνος im Konſtantin), praefectus agrum colentium, aut aliorum servorum.

ишпанов, а, о, des ишпан, τοῦ ишпан.

ишпановица, f. des ишпан Frau, uxor τοῦ ишпан.

ишпартати, там, v. pf. liniren, lineas duco.

ѝшпиља, f. (у Сријему и у Бачк.) дрвен шиљак којим се прибоду два краја н. п. на шатри или у ћебету кад се уњ што завије, Art großer hölzerner Nagel, cunei genus.

ѝштал,* ишта́ла, m. der Appetit, cibi appetentia: ово отвора *ишта́л*.

ишта́лан,* adj. indecl. bei Appetit, appetens cibi.

иштенити, ѝштеним, v. pf. (eine Menge) werfen (von der Hündin), pario catulos.

иштенити се, ѝштене се, v. r. pf. ſämmtlich Junge werfen (von Hündinen), pario: *иштениле се* све кучке.

ѝштетити, там, [v. pf.] 1) beſchädigen, verderben, corrumpo, laedo, cf. [vide] покварити: Ти си бабу образ *иштетила*| Ашикујући' с Облачића Радом — 2) vide искилавити. — 3) (особито по јуж. кр.) кога, vide погубити [1]: Мо'ш ти мене данас кидисати,| И мо'ш пушком мене *ишетити* —

ѝштетити се, там се, v. r. pf. einen Bruch bekommen, ramicosum esse. cf. [vide] искилавити се.

ѝштећен, а, о, vide килав.

ишти́пати, ѝшти́пам, v. pf. zerkneipen, zerzwicken, convello.

ишту́вати, ва́м, v. pf. (у Боци) н. п. свијећу, auslöſchen, exstinguo. [vide угасити]. cf. ућешити, обеселити.

ѝшћерати, ра́м, (јуж.) vide истјерати.

ишћери́вање, n. (јуж.) vide истјеривање.

ишћери́вати, ишћѐрујем, v. impf. (јуж.) vide истјеривати.

ишћѐсмати, ма́м, v. pf. durchlöchern (Art Stickerei), opus perforatum facio.

ишћѐтати, та́м, v. pf. [јуж.] vide исцвјетати: Гаранфио на прозору,| Синоћ сам га усадила,| До поноћи пропупчао,| А до зоре *ишћетао* —

ѝшћил,* m. cf. прстен [3].

ишћу́ћати, ишћу́ћам, [ѝшћу́ћам?] v. pf. (у Ц. г.) vide извјетрити.

ѝшчашити, ша́м, v. pf. н. п. ногу, руку, ausrenken, luxo. [cf. учашити].

ѝшчезнути, нем, v. pf. (у војв.) verſchwinden, evanesco. cf. ишчиљети.

ѝшчекати, ка́м, v. pf. abwarten, exspecto: Ја ћу тебе, брате, *ишчекати* —

ѝшчекати се, ка́мо се, v. r. pf. einander erwarten, exspectare se loco dicto: овђе да *се ишчекамо*.

ишчекивање, n. das Sammeln an einem verabredeten Orte, exspectatio in loco certo.

ишчекивати, чѐкујем, v. impf. кога, ſammeln, erwarten bis alle beiſammen ſind, exspecto dum conveniant.

ишчекивати се, чѐкујемо се, v. r. impf. ſich ſammeln, exspectare se invicem loco certo.

ишченрка́ти, ка́м, v. pf. 1) ausſcharren (wie die Henne), erado. — 2) zerſcharren, radendo corrumpo.

ишчерупати, па́м, v. pf. zerrupfen, convello.

ишчешати, ѝшчешем, v. pf. 1) н. п. уш из

главе, herauskratzen, effrico. — 2) коња, striegeln, strigilii radere.

ишчѐшљати, ѝшчешљâм, v. pf. 1) auskämmen, pectino. cf. очешљати. — 2) durchhecheln, scharf tadeln, perstringo. — 3) н. п. вуну, rupfen, carpo.

ишчибу̀кати, кâм, v. pf. ausklopfen (z. B. ein Kleid), excutere pulverem e veste.

ишчи́лети, (ист.) } чи́лӣм, v. pf. ausgehen, sein
ишчи́лити, (зап.) } Ende erreichen (vom Wein u.
ишчи́љети, (јуж.) } dgl.), deficio, extabesco. [cf. ишчезнути].

ѝшчистити, тӣм, v. pf. reinigen, expurgo.

ишчу̀пати, пâм, v. pf. 1) ausraufen, evello. [cf. изгулити 2, искинути, искупсти]. — 2) zerraufen, divello, vellendo solvo.

J

1. **jâ**, pron. ich, ego.

2. **jȁ**, 1) ja, ita: А. Је ли тако?| Б. Јест *ја*. — *ја* богме. cf. [vide] да[8]. — 2) *jȁ* ja, *jȁ* ти, entweder ich, oder du, aut ego, aut tu. [vide или 2]. — 3) aber, at (ријетко се говори), cf. [vide] а[1]: оставио си отворена врата, *ја* да су дошли хајдуци; *Ја* да буде негде на мегдану — 4) у пјесмама на некијем мјестима готово не значи ништа, него се додаје само да изиђе пуна врста, н. п. *Ја* када се понапише вина — Када виђе Чупићу Стојане| *Ја* у боју Црнобарца Станка — *Ја* два врана, два по Богу брата —

jȁâње, n. vide **јахање**.

jȁати, jȁшêм, vide **јахати**.

jȁаћӣ, ћâ, ћê, vide **јахаћи**.

јабàна,* f. 1) die Fremde, terra extera: није ми *јабана* (т. ј. род ми је, своје ми је), er ist mir nicht fremd, er ist mir etwas verwandt, est propinquus mihi. — 2) не говори нȁ *јабану*, nicht ungereimt, nicht befremdend, non insolite.

јабáнац, нца, } m. der Fremde, alienus. cf. [vide]
јабàнлија,* } туђин.

jȁбâнскӣ, кâ, кô, fremd, alienus. cf. [vide] туђ.

jȁблâн, m. 1) italienische Pappel, populus pyramidalis [Mich.]. Јаблан, т о п о л а[1], јагњед и јасика, све је налик једно на друго, али се опет једно од другога разликује које мање које више: на јаблану гране расту уз дебло у висину и овога дрвета ја у Србији нијесам видио прије док нијесам дошао у Биоград; топола и јагњед може бити да је једно; јасике дебеле, као што су тополе и јагњеде ја нигда нијесам видио, премда их у Тршићкој планини има сила Божија. — 2) некакав цвијет, das Pappelkraut, malva [trollius europeus L.]: Планине се наките *јабланом* —

Jȁбланӣк, m. планина у Србији, Name eines Berges, montis nomen.

Jȁбланица, f. вода која се више Ваљева састаје с Обницом, и оданде се доље зове Колубара, Name eines Flußes, nomen fluvii.

jȁблâнов, а, о, Pappel-, populeus.

jȁбланскӣ, кâ, кô, von Pappel, populeus: Ја ћу теби понуде донети:| С јаблан' дрва *јабланскu* јабука,| Суви шљива са сирови грана —

jȁбука, f. (pl. gen. jȁбȳкâ) 1) der Apfelbaum, [pirus] malus [L.]. — 2) der Apfel, malum. [cf. јабуко]. — 3) отишли на *јабуку*. cf. колачи. — 4) н. п. твоја *јабука* не ће погинути, Geschenk, donum. [vide поклон 1]. — 5) на пиштољу накрај кундака. — 6) на седлу, Sattelknopf, umbo sellae, cf. [vide 2] облук[2]: Па се зави седлу на *јабуку* —

jȁбуко, n. (ст.) vide јабука[2]: Што ј' *јабуко* крвав' у њедрима? —

jȁбуков, Apfel-, mali: јабукова вода т. ј. јабуковача. Опила се и одрла стрина| Да ода шта не бих ни жалио,| Већ од поке *воде јабукове* —

jȁбуковац, jȁбукôвца, m. 1) ein Stab vom Apfelbaum, baculus e malo. — 2) [*Јабуковац*] брдо у Велебиту, Name eines Berges, montis nomen.

jȁбуковача, f. } 1) der Cider, cidrus. — 2) ра-
jȁбуковӣк, m. } кија од јабука, Apfelbranntwein, crematum e pomis: хоћеш пити јабуковаче?

jȁбуковина, f. Apfelholz, lignum mali.

jȁбучâр, m. 1) der Aepfelkrämer, pomarius, poma vendens. — 2) der Liebhaber von Aepfeln, qui amat mala. — *3) понајвише pl.* јабучари, *они што иду на јабуку*[3]. *cf. арстенција.*

jȁбучâрев, } а, о, des јабучар, *τοῦ* јабучар.
jȁбучâров, }

Јабу̀чило, m. име коњу Момчилову: Момчил има коња *Јабучила*,| *Јабучила* коња крилатога —

jȁбучић, m. ein junger Apfelbaum, malus parva.

jȁбучица, f. 1) dim. v. јабука. — 2) der Adamsapfel, pomum Adami. У нас се приповиједа да Адам ону јабуку што му је Јева дала да изије, није прождр̈о, него је сажватао па му стала у грлу, и отуда у људи да је постала *јабучица*, које жене немају. — 3) јабучица црљена, (у Дубр.) Paradiesapfel, solanum lycopersicum Linn. cf. патлиџан[2].

jâв, m. in der Redensart: ни стрва ни *јава*, etwa der Schein, das Zeichen, signum.

jâван, вна, но, öffentlich, offenbar, manifestus.

jáви, 1) gerade so, wie, plane ut: *jáви* као луд иде. — 2) cf. најави.

jáвити, jâвӣм, 1) v. pf. bekannt machen, publico,

manifesto. — 2) v. impf. овце, vor den Schafen hergehen und sie leiten, duco oviculas.

ја́вити се, ја̂ви̂м се, v. r. pf. 1) коме, sich melden, einsprechen, se ostendere [cf. гласнути се]: *јави* ми *се* кад пођеш. — 2) sich offenbaren, erscheinen, adpareo.

ја̏вкâње, n. dim. v. јављање.

ја̏вкати се, кâм се, dim. v. јављати се.

ја́вљâње, n. das Melden, significatio.

ја́вљати, ја̂вљâм, v. impf. melden, significo.

ја́вљати се, ја̂вљâм се, v. r. impf. sich melden, saluto, ingredior.

ја́вљêње, n. verbal. v. јавити 2.

ја̂вно, öffentlich, offenbar, manifeste. [cf. бјелодано].

ја̏внути се, нêм се, dim. v. јавити се.

ја̏вôр, ја̏вора, [**јахор**; тако и остале изведене ријечи] m. der [Wald-, Berg]Ahorn, acer platanoides [ac. pseudoplatanus] Linn.

1. **Јаво̀рина** (cf. [2 Јаворина 2,] **Јахорина** [Јаорина]) f. планина у Босни близу Бишине, Name eines Berges, montis nomen.

2. **ја̏ворина,** f. 1) augm. von јавор: Стар је војно трула *јаворина* — 2) планина, vide [1] **Јаво̀рина**: Колика је *Јаворина* планина —

ја̀вôрје, n. 1) coll. Ahornbäume, acera: седлом бије о *јаворје*| А копитом о мраморје — 2) [*Јаворје*] планина између Дробњака и Мораче: Од *Јаворја* зелене планине —

ја̏воров, а, о, von Ahorn, acernus. У пјесмама се све пјева да су *гусле јаворове*.

ја̏воровина, f. Ahornholz, lignum acernum.

ја̏гâњци, ја̏гањâцâ, m. pl. die Lämmer, agni. [cf. јагњад (јањад), јањци].

јага̀њчићи, m. pl. dim. v. јагањци.

ја́гла, f. ein durch Braten geborstenes Korn Kukuruz, granum zeae tostione diruptum. cf. [vide] кокица [4].

ја̀глак,* m. (у Ц. г.) vide јаглук: И *јаглаке* на њих омрчио —

ја̀глац, m. (у Барањи) vide [ј а г о ч е в и н а] јаговчина.

ја̀глика, f. 1) (у Ц. г.) vide јагочевина. — 2) [*Јаглика*] Frauenname, nomen feminae. — 3) у загонеци, cf. кукрица.

ја̀глук,* m. ein gesticktes Schweißtuch, sudarium (acu pictum). [cf. јаглак].

ја̀глучић, m. dim. v. јаглук.

ја̀гма,* f. (acc. ја̏гму) на̏ јагму, reißend (geht die Waare ab), raptim (vendidi).

ја̀гмити, ми̂м, v. impf. sich um etwas reißen, rapio.

ја̀гмити се, ми̂м се, v. r. impf. око шта, sich drängen, reißen um etwas, rapio, diripio, emo, distraho certatim.

ја̏гњâд [јањад], f. coll. junge Lämmer, vide јагањци.

ја̏гње (cf. [2] јање), њета, n. das Lamm, agnus. [cf. јагњић, јањац; ухотка].

ја̀гњêд, јагњéда, m. der Pappelbaum, die Pappel, populus [nigra L.]. cf. [јагњеда, 1 јањ, 1 јања 3;] јаблан.

ја̀гњеда, f. vide јагњед.

ја̏гњêње [јањење], n. das Lammen, partus. [cf. млађење 3].

ја̀гњетина [јањетина], f. 1) das Lämmerfleisch, caro agnina. — 2) das Lammfell, pellis agnina.

ја̀гњећи̂ (јагњѐћи̂) [јањећи], ћâ, ћê, Lamm-, agni.

ја̏гњешце [јањешце], n. dim. v. јагње.

ја̏гњи̂во [јањиво], n. (ст.) das Lammen, agnorum partus: „Да грдне цркве! а бијеснијех светаца! чудна мјеста за *јагњиво*! уставидете коње, да се пуста Бога намолимо“ (приповиједају да је рекао некакав Херцеговац кад је ударио поред некаква великог намастира). cf. јагњило.

ја̏гњило, n. мјесто гдје се јагње овце, Ort wo die Schafe lammen, locus ubi oves pariunt. cf. јагњиво.

ја̏гњити [јањити], њи̂м, v. impf. lammen, edo agnum, enitor: ова овца *јагњи* сваке године по двоје јагањаца.

ја̏гњити [јањити] **се,** њи̂м се, v. r. impf. lammen, pario (de ove) [cf. младити се 2]: овце *се јагње* већ.

ја̀гњић, m. (у Дубр.) vide јагње.

ја̀гњица [јањица], f. (у Ц. г.) женско јагње, ein weibliches Lamm, agna.

ја̀гњичица, f. dim. v. јагњица: Проврћ' ћу се *јагњичицом* —

ја̀гôвчина, f. (у Барањи) vide јагочевина.

ја̏года, f. 1) die Erdbeere, fragum [fragaria L.]. У Дубровнику се каже *јагода поземљуша*. [cf. дретеза]. — 2) [*Јагода*] Frauenname, nomen feminae.

Ја̏година, f. 1) варош (и зидине) у Србији близу Мораве.

Јагоди́нац, нца, m. Einer von Јагодина.

Јаго̀ди̂нка, f. Eine von Јагодина.

јаго̀ди̂нски̂, кâ, кô, von Јагодина.

ја̏годица, f. 1) dim. v. јагода. — 2) јагодице, pl. die Wangen, genae: У Милице дуге трепавице| Прекриле јој румен' *јагодице*,| *Јагодице* и бијело лице —

Ја̏годњâ, f. adj. брдо у Рађевини.

ја̏годњâк, m. мјесто гдје јагоде расту, Erdbeerenstrauch, fragetum?

ја̏годњача, f. т. ј. крушка, eine Art Frühbirnen, piri maturi genus [pirus communis L. var., која приспијева кад јагоде зру].

јаго́рчевина, f. (у Сријему) vide јагочевина.

јаго́чевина, f. Art Pflanze, herbae genus [primula acaulis Jacq.; cf. јагорчевина, јаговчина; јаглац, јаглика 1 = primula suaveolens Bertol.].

ја̀грз,* m. der Fuchsschimmel, equus variegatus.

ја̀грзаст, а, о, klein geschäckt, equus variegatus.

ја̀грзов, а, о, des Fuchsschimmels, equi variegati.

ја̏д, m. der Kummer, das Weh, aegritudo: иди, *јаде* и чемере! *јаде* несити! *јади* га убили! триста *јада* на кога, т. ј. искарао га; Од *јада* се Вуче преобуче — Ој ђевојко, мој

те *јад* убио — Нек су њему двоји, троји *јади*:| Једни *јади* ће се не виђесмо,| Други *јади* ће се не састасмо,| Трећи *јади* ће се не љубисмо —

јàдан, дна, дно, arm, unſelig, unglücklich, miser. [cf. биједан, болан 2, весео 2, дерни, жалостан (жалосан), зајадњи, злосрећан (злосрстан), злосрећни (злосретњи), јадињи, јадован, јадовит, кукав, кукавни, кужан 2, несрећан (несретан) 2, ојађели, тужан].

јàдâње, n. das Klagen, questus.

Јàдар, дра, m. 1) вода у Србији која извире у нахији Ваљевској и тече доље између Цера и Гучева, и утјече у Дрину *више* Љешнице. — 2) кнежина око те воде. — 3) Црни Јадар, вода у Босни (извире у Краљевој гори под Кушлатом).

јàдати, дâм, v. impf. klagen, queror [cf. јадити]: И он оде двору *јадајући* —

јàдâш, m. Тешко Вујашу и *јадашу*! cf. Вујаш.

јàдиков,.а, о, (ст.) Jammer-, questus: Под грлом јој пуце *јадиково*,| Кудгод ходи, нека јадикује —

јàдиковâње, n. das Wehklagen, lamentatio, ejulatio.

јàдиковати, кујêм, v. impf. wehklagen, lamentor: Кудгод ходи, нека *јадикује* —

јàдиковац, јàдикôвца, m. (ст.) Jammer-, questus: Загазићеш у кланце тијесне,| Бога ми су кланци *јадиковци*:| Јер не могу ни два напоредо,| Коњ за коњем, јунак за јунаком,| Онде многе *јадикују* мајке —

јàдиковина, f. (ст.) Trauerbaum (?): — — гусле јаворове| И гудало од *јадиковине* —

јàдињй, њâ, њê, vide јадан: Вино пије Сењанине Иво| Насред Сења града бијелога| На *јадиње* гувно Десанчића —

јàдити, дîм, v. impf. klagen, queror. [vide јадати].

јàдити се, дîм се, v. r. impf. коме, ſich beklagen, conqueri.

јàдни̏к, јадни̏ка, m. der Arme, miser! cf. ојађеник.

јàдница, f. die Arme, misera. [cf. ојађеница].

јадни̏че, чета, n. unglückliches Kind, miser!

јâдо! interj. припијева се гдјешто у пјесмама, н. п. Да ли ми је, *јадо*! једна литра злата,| Да позлатим, *јадо*! Богданова врата —

јàдôван, вна, вно, vide јадан, жалостан: Попе Јове, *јадовна* ти мајка —

јàдовâње, n. das kummervolle Leben, der Gram, aegritudo.

јàдовати, дујêм, v. impf. ſich grämen, ingemo: Јад *јадујем*, ником не казујем —

јадòвит, а, о, vide јадан: И у гори камен становити,| Под њим сједи Мујо *јадовити* — Кучко Фате, *јадовита* била —

Јàдовни̏к, m. планина у Србији, Name eines Berges, montis nomen (према Јадовнику има друго високо брдо које се зове *Кукавица*): И Павлицу испод *Јадовника* —

јадòлико, adv. traurig, triste, cf. жалосно: Како тице *јадолико* грачу,| Са крила им брчно перје скаче —

Јáдранин, m. Einer aus Jadar.

Јáдрâнка, f. Eine aus Jadar.

јàдрански̏, кâ, кô, von Jadar.

јâжа, f. (у Сријему) Ablauf-Kanal, das kleine Bächlein, das aus einer Quelle fließt, rivulus, ex scaturigine aquam deducens.

јáжêње, n. das Leiten des Waſſers, τὸ aquam ducere.

јâз, m. (loc. јázу) 1) (bei der Mühle) der Ableitkanal neben dem Wehr, canalis praeter molem, aqua mole reducta. [cf. гат 1, јаруга 2, сават]. — 2) *(у Бјелопавл.) преграда у води* [ради] *ловљења рибе, cf.* [суп]. — 3) der Bratfiſch, cyprinus ballerus [idus melanotus, Heck.].

јàзавац, јàзâвца, m. der Dachs, meles (ursus meles Linn.).

|àзавчjй, чjâ, чjê, n. p. траг, Dachs-, melis.

Јâзак, Јâска, m. (loc. Јáску) 1) намастир у Фрушкој гори. — 2) село код тог намастира.

јàзачкй̏, кâ, кô, von Jazak.

јâзбина, f. рупа у земљи, das Dachsloch, caverna melis.

јàзија,* f. vide писмо 1: И артије књиге без *јазије* —

јàзик, m. (у Сињету) vide језик.

јáзити, јâзим, v. impf. das Waſſer ableiten, duco aquam.

јазйџија,* m. vide писар: И дозивље млада *јазиџију* —

јàзук!* Schade! dolendum! cf. штета.

јàк, m. (у Хрв.) некаква водена тица, као чапља, али је одозго црна, и једе се, Art Waſſervogel, avis quaedam aquatica.

јàџа,* m. vide пјешак: Куп' *јацију*, царева пјешака —

јàњй̏, њâ, њê, n. p. љуска, Ei-, ovi.

јàјара,} f. т. ј. шљива, Art großer, weißer Pflau-
јàјача,} men, pruni genus [Eierpflaume, prunus domestica L. var.; cf. белопандара, мудача].

јàјачкй̏, а, о, von Јајце: Покрај Јајца пољем *Јајачкијем* — Ти се врати Јајцу бијеломе,| Те ти чувај *Јајачка* говеда —

јáје, јàјета (јája), n. 1) das Ei, ovum. — 2) die Hode, testiculus. — 3) кантарско.

јáјце, n. 1) dim. v. јаје. — 2) [*Јајце*] Feſtung in Bosnien, arx Bosnae: Ти се врати *Јајцу* бијеломе —

Јáјчанин, m. Einer von Јајце: Кулу гради беже *Јајчанине* —

јâк, јáка, о, (јâкй̏, кâ, кô, adv. јâко, comp. јâчй) ſtark, robustus, fortis, firmus, н. п. човјек, коњ, ракија, дуван, вино.

јàка,* f. 1) vide колијер. — 2) (у Ц. г.) н. п. нас је јака, т. ј. много, јаки смо, viel, multi. cf. јачина, јарка.

јàкача, f. у загонеци: У нас коза *јакача*, јака сина родила и унука манита.

јàкиња,* f. das Pflaſter (von Seife, Brantwein und

Eiern) auf die Stelle des Pferdrückens, die vom Sattel wund gerieben iſt, emplastrum in dorsum equi attritum a sella.

Јàкӣн, Јакúна, m. Ancona.

1.јàко, vide [2]сàд[1].

2.јâко, ſehr, valde, [vide веома] cf. здраво, врло: осрамотисмо се — те *јако, јако*!

Јàкôв, Јакòва, m. Jakob, Jacobus.

Јакòвљев, а, о, } des Jakob, Jacobi: Здраво сађе
Јакòвов, а, о, } *Јакововој* кули —

јâком, сад тек (н. п. стаће људи то говорити), од јако, erſt, vixdum. [vide] тек[1], cf. топрв.

јàкосан, сна, сно, vide **јакостан**.

јàкостан (јакосан), сна, сно, mächtig, ſtark, potens (meiſt von Gott): Бог је *јакостан*.

јакòта, f. die Stärke, fortitudo. cf. јачина.

јàкошњӣ, њâ, њê, itzig, qui nunc est. *cf.* [vide] *садашњи, садањи*.

јàкреи,* m. der Skorpion, scorpio, scorpius, [vide скорпија] cf. шпурак: Ђе пливају гује и *јакреци* —

Јàкша, m. Mannsname (v. Jakob?), nomen viri.

јала!* (ст.) ha! (beim Allah!), heus hercle: *Јала кардаш*! јуриш на душмана —

јàлак[*], m. der Graben, Kanal, fossa. [vide прокоп 1]. cf. јарак.

јалàкâње, n. das јала rufen, exclamatio јала!

јалàкати, јалàкâм (јàлачêм), v. impf. јала-rufen, exclamo јала.

јалàкнути, јàлâкнêм, v. pf. јала-rufen, exclamo јала: Кад ли болан Турци *јалакнуше* —

јâли, oder, aut. [vide] или, cf. али.

јàлија,* f. das Ufer, ripa, litus [vide обала 1]: Мртва Марка на свог коња врже,| Па га снесе мору на *јалију* — Не носи је сужњу на галију,| Већ је носи мору на *јалију* —

јâлица, f. vide **јахалица**.

јâлка, f. (у Шумад.) vide јахалица 2.

јàлкуњӣћи, m.: Ту се тиђи *јалкуњићи* легу —

јàлман,* m. der Flintenſchaft bis zum Schloß, scapus teli (*cf.* [vide] *столица*[2]): Којано је златом обљевена| Од *јалмана* до горњег вишана —

јâлов, а, о, 1) н. п. земља, unfruchtbar, sterilis. — 2) н. п. крава, овца, gelt, non praegnans.

јалóвац, вца, m. н. п. ован, unfruchtbar, verſchnitten, sterilis, castratus.

јâлова чóрба, f. eine Art Suppe, jusculi genus.

јалóвӣње, n. das gelte Vieh, pecus sterile.

јâловити, вӣ, v. impf. 1) овна, verſchneiden, castro, gelten, unfruchtbar machen, reddo sterilem. [cf. направљати; штројити]. — 2) краву, кобилу, овцу, durch Mißhandlung um die Frucht bringen, facio abortire.

јâловити се, вӣ се, v. r. impf. н. п. крава, кобила, kommt um die Frucht, abortit: сваке ми *се* године *јалови* по једна крава.

јâловица, f. 1) н. п. крава, овца, gelt, non praegnans, sterilis, cf. јаловка: А шенице из равна Сријема| И дебела с *јаловице* меса — 2) неузорана њива, unbebauter Acker, ager sterilis. — 3) (у Дубр.) мало теле које још само сиса.

јàлôвка, f. vide јаловица 1.

јâловљêње, n. 1) das Verſchneiden, castratio. — 2) das Mißwerfen, abortus.

јâма, f. die Grube, fovea. cf. рупа[2].

јàмак[*], m. der Vice-Fahnenträger, signiferi vicarius. Јамак иде за барјактарем, ако би њему што било, да он одмах барјак прими: Зелен га је барјак оклопио,| А *јамака* кита од барјака —

јâмâње, n. vide **јемање**.

јàматва, f. (око Спљета) vide **јематва**.

јâмати, мâм, v. impf. (у Спљету) vide **јемати**.

јâмац, мца, m. vide **јемац**.

јâмачно, verläßlich, gewiß, certo, certe. [vide заиста; cf. поуздан].

јамèтина, f. augm. v. јама. [cf. јамурина].

јâмити, мӣм, v. impf. 1) копати јамиње, Rebgruben machen im Weinberg, fodio vineam. — 2) wegräumen, tollo, aufero: *јами* то с пута; јами шалу. — 3) (у Дубр.) ergreifen, capio, [vide] шчепати, cf. спопасти: *јамио* га за врат.

јâмити се, *âм се*, *v. r. pf. vide* оканити се, *проћи се 2: јами ме се, молим те. cf. јамити* 2.

јâмић, m. im Weinberge die Rebgrube, fovea viti serendae.

јâница, f. dim. v. јама.

јамúчак, чка, m. (у Славонији) vide трнокоп.

јâмљêње, n. das Graben der Rebgruben im Weinberg, fossio vineae.

Јâмница, f. као мала кнежина у Хрватској (у другој Банској регементи) на Турској граници. cf. Црна краљица.

јамýрина, f. vide **јаметина**.

јâмчêње, n. vide **јемчење**.

јâмчити, чӣм, vide **јемчити**.

јâмчити се, чӣм се, vide **јемчити се**: Све *се јамчи* један за другога —

Јâна, f. vide [1]Јања[1].

јàндал,* adv. на страни, ſeitwärts, a latere: Што је момак *јандал* од сватова —

јàњија,* f. Art Fleiſchſpeiſe, cibi genus: И арами од овна *јањију* —

Јàница, f. dim. v. Јана: Уљезе с младом *Јаницом* —

јàнкеса[*], f. [торба што се носи са стране]: Метну главу у *јанкеси* пасу —

Јàнкӣћ, Јанкúћа, m. dim. v. Јанко.

Јâнко, m. Mannsname (von Јован?), nomen viri.

Јàнок, Јандка, [Јањок] m. *(понајвише у јесмама)* die Stadt Raab, *Jaurinum, cf.* [vide] *Бур:* Јеси л' чуо од *Јанока* Јанка —

јàночкӣ, кâ, кô, von Јанок: Он покупи *Јаночке* катане —

јàнцик[*], m. vide тарчуг.

1.јâњ, m. vide јагњед.

2.јâњ, m. (у Хрв.) vide јасен[1]. — 2) [*Јањ*]

у пјесми некакав град: Рани царе у *Јању* ђевојку —

1. **Ја́ња**, f. 1) Frauenname, nomen feminae. [cf. Јана]. — 2) црква: Цркву *Јању* у Староме Влау — 3) [*јања*] (у Хрв.) vide јагњед.

2. **Ја̏ња**, f. 1) Städtchen in der Зворничка нахија (на лијевом бријегу Дрине). — 2) Fluß der ſie durchfließt.

ја̏ња̑д, f. (coll.) vide **јагњад**.

ја́њац, њца, m. das Lamm, agnus (ријетко се говори). [vide јагње].

1. **ја̏ње**, n. vide **јахање**.

2. **ја̏ње**, њета, n. vide **јагње**.

Ја̏њево, n. *у Косову више Приштине варошица (око 300 кућа)*: И покупи све *Јањево* равно —

ја̏њење, n. vide **јагњење**.

ја̏њетина, f. vide **јагњетина**.

ја̏њећи, ћа̑, ће̑, vide **јагњећи**.

ја̏њешце [**јагњешце**], n. dim. v. **ја̏ње**.

ја̏њи̏во, n. vide **јагњиво**.

Ја́њина планина̀, f.: Кроз некакву *Јањину планину* —

ја̏њити, њи̏м, vide **јагњити**.

ја̏њити се, њи̏м се, vide **јагњити се**.

[**ја̏њица**, f. vide **јагњица**; *види* s. v. варица 1.]

ја̏њичар̑, m. vide јењичар.

Ја̏њок, Ја̏њока, m. *(у пјесмама) vide* ***Јанок***: Вино пије од *Јањока* краљу| У *Јањоку* граду бијеломе —

Ја̏њо̀клија, m. Einer von Јањок.

ја̏њци, ја̏њца̑, m. pl. vide јагањци.

ја̏њчевина, f. месо од јањца, Lammfleiſch, agnina.

ја̏њчићи, m. pl. dim. v. јањци.

ја̀о!
ја̀ор! (у Херц.)
ја̀ој!
} аф, weh! heu! cf. [vide] јаох.

ја̀о̀кнути, ја̀окне̑м, vide **јаукнути**: Кој' од ране *јаокнути* не ће,| Поред себе поплашити друга —

Ја̀ворина (**Ја̀ворина**) [**Јахорина**], f. планина у Босни: Колика је *Јаворина* планина, злато! —

[**јаох!** аф! weh! heu! cf. јао, јаор, јаој; аох, јој 1, јуј, авај.]

ја̏па, m, (у војв. по варошима). Papa, tata. [vide отац].

ја̏па̑д, f. (loc. јапа́ди) мјесто гдје сунце не допире, ſchattiger Ort, locus opacus. cf. [2] запад, осоје, [таложина].

ја̏па̑дно, гдје сунце не допире, ſchattig, opacus: овдје је *јападњо*.

ја̏пија,* f. vide грађа [1].

ја́пити, пи̏м, v. impf. я. п. јапе врата, т. ј. стоје отворена широм, klaffen, offen ſein, hiare.

ја̏пица, m. dim. v. јапа.

ја̏пиница, f. (у Хрв.) der Kalkofen, die Kalkhütte, calcaria. cf. [vide] кречана.

ја́пно, n. (у Ријеци) vide **вапно**.

јапу́нце [*], цета, n. der Mantel, pallium: Послије кише *јапуњце* (не треба). [vide плашт] cf. кабаница.

ја̑р, f. in der Redensart: посијао жито *на јар*, im Gegenſatze der Winterſaat, sementem feci vernam.

ја̑ра, f. 1) die Hitze (vom Ofen), calor (fornacis). — 2) (у Далм.) као наслон гдје стока зими стоји, Art Stallung, stabuli genus.

ја̏ра̑д, f. (coll.) junge Ziegen, capri et caprae juvenes. [cf. јарићи, козлићи].

1. **ја̏рак**, рка, m. 1) der Graben, Kanal, fossa. [vide прокоп 1]. cf. **јалак**. — 2) [*Јарак*] село у Сријему.

2. **ја̏рак** [*], m. (у Далм.) vide оружје: Под одором Стипуриновића,| Под *јараком* Диклића Јаноша,| На коњицу Бојадиновића —

ја́рам, рма, m. das Joch, jugum: *јарам* волова, т. ј. два вола; вуче на два *јарма*, т. ј. на четири вола.

ја̀ра̑н,* јара́на, m. der Freund, Vertraute, familiaris, (*у пјесмама каже се и дјевојци мјесто* јараница) cf. друг [1, јараник], пријатељ [1]: Ој ђевојко, мој стари *јаране*! — У ђевојке, у *јарана* мога — О *јаране*, боле ли те ране?| Да не боле, не б' се ране звале.

ја̀ра̀ни̑к, јарани́ка, m. der Vertraute, Freund, amicus, socius [vide јаран]: Што ти жалиш у широку Лику:| Да л' Турчина каква *јараника* —

ја̀ра̀ника, f. vide јараница: Те дарова триста *јараника* —

ја̀ра́нити се, ја̀ра̑ни̑м се, v. r. impf. (у Бан.) Liebſchaften haben, amare. cf. миловати се.

ја̀ра̀ница, f. die Vertraute, Freundin, amica, socia. [cf. јараника].

ја̀ра́ништво, n. die Geſellſchaft, Vertrautſchaft, societas, necessitudo.

ја̏рац, ја̏рца, m. (pl. ја̏рци, ја̏рчеви), der Bock, caper.

ја̏рачење, n. das Vorüben des Roſſes zum Wettrennen, equi exercitium ad cursum.

ја̏рачити,* чи̏м, v. impf. т. ј. коња за трку, das Roß zum Wettrennen vorüben, exercco equum ad cursum.

ја̏ргован, m. (у Барањи) vide [**јергован**] јоргован.

ја̏ре, рета, n. ein junges Stück Ziegenvieh, capella aut caper juvenis. [cf. козле].

ја̏ре̑б, m. (у Спљету) die Steinhenne, perdix saxatilis. [vide јеребица], cf. шкрга.

ја̏ребица, f. vide јеребица.

ја̏ребичји, чја̑, чје̑, vide јеребичји.

ја̏реница, f. die Lämmerwolle, lana agnina, cf. [vide 1] јарина: Уфатићу јагњичицу,| Просућу јој *јареницу* —

ја̏ренце, цета, n. vide јаретце.

ја̏ретина, f. 1) Fleiſch von jungen Ziegen, caro haedi. — 2) das Ziegenfell, pellis haedi.

ја̏рећи, ћа̑, ће̑, Bocks-, haedi.

ја̏решце, цета, n. dim. v. јаре. [cf. јаренце].

jâpи̂, pâ, pô, н. п. земља (гдје се сије на јар), der Boden wo das Sommergetreide gesäet wird, sementis trimestris; jâpô жито, Sommer-, aestivus. [cf. јарни].

Jâpи̂ Jȁсêн, m. мјесто готово на врх Капеле (од источне стране).

Jȁрида, f. Frauenname, nomen feminae.

jȁри̂к, јари́ка, m. н. п. јечам, лан, Sommer-, aestivus.

1. **jȁрина,** f. вуна од јагањаца, Wolle von Lämmern, lana agnina. cf. јареница.

2. **jари̂на,** f. die Sommerfrucht, fruges aestivae, vernae.

jáрити се, jâpи̂м се, v. r. [im]pf. in Hitze kommen, effervesco: Књигу чита, па се јаром *јари* —

jȁрићи, jȁри̂ћâ, m. pl. vide јарад.

1. **jȁрица,** f. т. ј. шеница, Sommerweizen, triticum aestivum.

2. **jȁрица,** f. eine junge Ziege, capella.

jȁрич, m. (у приморју) die Liebesgluth, aestus pectoris.

jȁричица, f. dim. v. [2]jȁрица.

jȁрка, f. (у Ц. г.) vide jȁка 2.

jâркô сȳнце, n. (ст.) lichte (und warme) Sonne, lucidus sol et calidus: О јуначе! моје *јарко сунце* — *Јарко сунце*, на високо ти си —

jȁрмак, } m. die Wage (am Wagen), jugum, woran
jȁрмац, } die ждрепчаници (Ortscheit, Schwengel, österr. Drittel). cf. [vide] прекоруђе.

јармѐница, f. (у Сријему) оно дрво што у лађара стоји преко прсију кад вуку лађу (као у вола *јарам*), Art Joch, jugum.

Jȁрмêнка, f. Frauenname, nomen feminae.

jȁрмењâк, m. т. ј. сврдао, der Jochbohrer, terebra jugo perforando.

jâрни̂, *â, ô, н. п. земља, жито.* [vide јари].

jáрôст, jáрости, f. (понајвише у војв. по варошима) vide гњев.

jȁруга, f. 1) die Bergriese, alveus de monte decurrens. [cf. провалија]. — 2) (у Хрв.) vide јаз[1].

jȁружица, f. dim. v. јаруга.

jâрчев, a, o, des Bocks, capri.

jȁрчевина, f. das Bocksfleisch, caro caprina.

jȁрчина, f. *1)* augm. v. јарац. — *2) augm.* v. [1]*јарак*[1]; *тако се зове у Сријему један велики и дугачки старински прокоп код села Добринаца и Петроваца.*

jȁрчић, m. dim. v. јарац.

jȁрчји̂, чјâ, чјê, н. п. кожа, Bocks-, hircinus.

jȁсак,* ска, m. das Verbot, interdictum, [vide закрич] cf. забрана: Цар Сулејман *јасак* учинио| Да с' не пије уз Рамазан вино —

jасȁкчија,* m. der türkische Geleitsmann, comes et defensor. Јасакчију воде у Турској владике и велики трговци.

jасȁкчијин, a, o, des Geleitsmanns, comitis.

jȁсан, сна, сно, hell, liquidus (de voce), adv. jȁсно: *Јасно* пјева за гором ђевојка —

jȁсêн, jȁсена, m. 1) die Esche, fraxinus [L.; cf. 2 јесен; 2 јањ 1]. — 2) (у Паштр.) јасен питоми, некака трава, Art Pflanze, herbae genus. [vide јасенак 2?].

jасéнак, нка, m. 1) hyp. v. јасен (које се слабо говори). — 2) (у Сријему) dictamnus albus Linn. [cf. јасен 2?]. Кажу да у очи Спасова дне ноћу виле откину врх јасенку; за то алосану чељад носе те оставе ону ноћ под јасенком метнувши код болесника колач хљеба и једну чашу воде а другу вина (као вечеру вили), па сјутридан у јутру копају под јасенком и шта нађу (н. п. црва или бубицу каку), оно даду болеснику те изије или у води попије (као лијек, који му је вила оставила). — Приповиједа се да у јасенку цвијета ноћу нестане кад се у вече узбере и остави гдје.

jасѐни̂к, јасени́ка, m. der Eschenwald, fraxinetum.

Jасѐница, f. 1) nom. propr. eines Flußes, der aus dem Rudnikergebirge kommt, und sich in die Морава ergießt, nomen fluvii: Виче вила с Рудничке планине| Изнад воде танке *Јасенице* — 2) кнежина око те воде, Gegend um den gleichnamigen Fluß, regio circa fluvium ejusdem nominis. [два су јасеничка среза: у округу крагујевачком и у подунавском].

jасѐнов (jȁсенов), a, o, eschen, fraxineus.

1. **jȁсеновац,** jȁсенôвца, m. ein Eschenstab, baculus fraxineus.

2. **Jасѐновац,** Jасѐнôвца, m. варош у Славонији, eine Stadt in Slavonien, urbs Slavoniae.

jасѐновача, f. der Eschenprügel, fustis fraxineus.

jасѐновина, f. Eschenholz, lignum fraxineum.

jȁсêње, n. coll. Eschenbäume, fraxini.

jȁси̂к, јаси́ка, m. der Aespenwald, populetum.

jȁсика, f. 1) die Aespe, populus tremula [L.]. cf. [трепетљика 2,] јаблан. — 2) [*Јасика*] Frauenname, nomen feminae.

jȁсиков, a, o, äspen, populeus.

jȁсиковац, jȁсикôвца, m. 1) Aespenstab, baculus populeus. — 2) [*Јасиковац*] Name einer Quelle in Лозница, fons quidam.

jȁсиковача, f. der Aespenstock, fustis populeus.

jȁсиковина, f. das Aespenholz, lignum populeum.

jȁсичић, m. eine junge Aespe, populus parva.

jȁсичица, f. dim. v. јасика.

jȁсле, } jȁсâлâ, f. pl. die Krippe, praesepe.
jȁсли, }

Jȁсна (Jáсна), f. ein Frauenname, nomen feminae (q. d. lucida).

јаснòта, f. die Helle, claritas.

1. **jȁспра** [аспра], f. der Asper, numi genus. Три јаспре иду у једну пару. cf. газета[1].

2. **jáспра,** f. некакав цвијет, Art Pflanze, herbae genus.

jȁспре jȁспри̂, [аспре], f. pl. Aspern, Geld, numi. [vide новац 3].

јаспрѐни̂, нâ, нô, н. п. кеса, Geld-, numarius.

jȁсприца, f. 1) dim. v. јаспра. — 2) (у Славон.) vide шљока.

jȁстог, m. (у примор.) морски велики рак, locusta marina [palinurus vulgaris Latr.].

jȁстрêб, m. (ист.) vide јастријеб.

јастрѐбаст, а, о, (ист. и јуж.) н. п. кокош, geierfarb, coloris vulturini.

Јастре́бац, ре́пца, m. планина у Србији иза Крушевца, ein Berg in Serbien, mons Serbiae.

јастрѐбуша, f. (ист. и јуж.) јастребаста кокош, eine geierfarbene Henne, gallina coloris vulturini.

јастрѝб, m. (зап.) vide јастријеб.

јастрѝбаст, а, о, (зап.) vide јастребаст.

јастрѝбуша, f. (зап.) vide јастребуша.

јастрѝјеб, m. (pl. јастребови) (јуж.) der (Hühner-) Geier, vultur. [cf. соколић 2].

јастрока, f. (у Грбљу) име овци, ein Schafsname, nomen ovi indi solitum.

јастук,* m. 1) das Kiſſen, der Polſter, pulvinum. [vide узглавље]. — 2) дрво што стоји по осовини (код кола). — 3) у Арнаутскијех пиштоља на табанцету као мали јастучић, да лук не бије у руку. — 4) (у војв. по варошима) das Kiſſen (eine Art коло-Tanz), choreae genus. Кад се игра јастука, играчи се ухвате у коло, а једно стане унутра с јастуком, па пред кога баци јастук, с оним се пољуби, па онда оно из кола узме јастук, а оно се ухвати на његово мјесто у коло и т. д.

јастучић, m. dim. v. јастук.

јатага̀н[*], m. велики нож, eine Art Hirſchfängers, culter major [cf. ханџар]: *Јатагане* међу на таване —

јата̀к[*], m. der (Diebs-) Hehler, receptator latronum aut furum: Казуј, курво, дружину осталу| И *јатаке*, куд сте доходили,| Доходили, зиме зимовали —

јâти, јâшēм, vide **јахати**.

јатисе́рка, f. vide тебисерка.

ја́тка! interj. der Arme! misellus, остао сиротан, *јатка!*

јâтињк, m. (у Ц. г.) човјек од братства у коме има преко педесет пушака — из *јата*, ein Mitglied des montenegriniſchen јато, membrum τοῦ јато nigrimontani.

јâто, n. 1) ein Trupp Vögel, agmen avium: У *јато*, голубе, да те кобац не однесе. — 2) (у Ц. г.) братство у коме има више од педесет пушака. cf. јатник.

јâтомцē, adv. ſchaarenweiſe, catervatim.

јато̀рнији, jâ, jē, ſtärker, firmior (за дјецу, и за остале младе животиње).

јâук, m. die Wehklage, lamentatio: стаде га јаук; Домаћине, донеси јабука,| Да не буде по кући *јаука* —

јаукав, а, о, (у Дубр.) н. п. мачка, т. ј. која много јауче, klagend, querulus.

јаукâње (јàукање), n. das Wehklagen, lamentatio.

јаукати (јàукати), јàучēм, v. impf. wehklagen, lamentor: Ој ђевојко, мој стари јаране,| Да ја умрем, би л' ти *јаукала* —

јауклѝја,* f. vide заручница: У селу је моја *јауклија*,| Куде ми је троји просиоци —

јаукнути, јàукнēм, [јаокнути] v. pf. wehrufen, ejulo.

јâхалица [јалица], f. 1) das Nebenpferd des Saumfuhrmanns, das ſein Gepäck trägt, und das er zuweilen ſelbſt reitet, equus jumentarii equitatorius. — 2) der Triumpfwurf im клис-Spiel, jactus victor in ludo клис, quem vide. [cf. јалка].

јâхâње [јаање, јање], n. das Reiten, equitatio.

јâхати [јаати, јати], јâшēм, v. impf. reiten, equito, vehor equo. [cf. јездити, јежђети].

јâхати се, јâшēм се, v. r. impf. 1) добро *се јаше* овај коњ, ſich reiten laſſen, equitari(?). — 2) *јашу се* дјеца, n. п. кад се играју клиса, einander reiten, equitat alius in alio.

јахаћѝ [јааћи], ћâ, ћē, n. п. коњ, Reit-, equitatorius. cf. јашаћи.

јâхо̀р, јâхора, m. (у Ц. г.) vide јавор mit allen Ableitungen.

Јâхорина [Јаорина], f. vide [1]Јаворина: Колика је *Јахорина* планина —

јâц јâцо! Laut um den Bock zu locken, vox allicientis caprum.

јâција,* f. die fünfte Betzeit der Türken, hora quinta orandi Turcarum. *У Новом саду кад звони у вече (зими у* [3?] *сахата а љети у* [5?]) *каже се: звони на јацију. Ондје има и особито звоно у које се тада звони.*

јâцијскō звоно, n. *(у Новом саду) у које се звони на јацију. cf.* јација.

јâчâње, n. das Erſtarken, virium firmatio.

јâчати, чâм, v. impf. ſtärker werden, vires assumo.

јâчати се, чâм се, v. r. impf. дјеца *се* међу собом *јачају*, т. ј. рву, ringen, luctor.

јачи̏на, f. die Stärke, fortitudo. [cf. јакота, крепост; јака 2].

јâчица, f. dim. v. јака (највише у кошуља) [cf. огрица].

јâчмен, **јачми̏чак**, чка, } m. (österr. die Gerſte) ein Augenübel, dolor quidam oculorum. cf. [јечмен, јечменик, јечмичак, чмичац,] чмичак.

Ја́ша, m. (ист.)* vide Јашо.

јâшаћи, ћâ, ћē, Reit-, equitatorius. cf. [vide] јахаћи.

јâшиковâње, n. vide **ашиковање**.

јâшиковати, кујēм, (у Боци) vide **ашиковати**.

јâшмак[*], m. (у Далм.) женска повезача, das Kopftuch der Frauen, vitta. [vide повезача].

јâшмачâр, m. (у Кот.) постав за јашмаке, Art Leinwand aus welcher jašmak verfertigt wird, panni genus.

Ја́шо, m. (јуж.) hyp. v. Јаков. [cf. Јаша].

јâштерица, f. eine Hitzpuſtel an der Zunge, im Munde, pustula in lingua, in ore. Кад јаштерица изиђе коме на језику, онда кажу да је неко налагао нешто на њега. Ако је јаштерица с десне стране, онда је мушко налагало; ако ли је с лијеве, онда је женско.

је, 1) iſt, est. — 2) ſie, eam: ја сам *је* видио. cf. ју.

1. **Јѐва**, f. Eva, Eva (Adams-Frau).

2. **Је́ва**, f. ein Frauenname, Euphemia, Euphemia.

јеванђелије [еванђелије], **јеванђеље** [еванђеље, иванђеље], n. das Evangelium, evangelium: На узима часно *јеванђеље* —

јеверица, f. vide вјеверица.

јеверичић, m. vide вјеверичић.

јеверичица, f. dim. v. јеверица.

јеверичји, чја, чје, Eichhorn-, sciurorum.

Јевра, f. Frauenname, nomen feminae (hyp. v. Јевросима?).

Јеврејин, m. ein Hebräer, Hebraeus [cf. Жид]: У проклета цара *Јевреjина* —

Јеврејка, f. die Hebräerin, Hebraea mulier: А приступа проклета *Јевреjка* —

јеврејски, ка, ко, hebräisch, hebraicus: О велики царе Костадине!| Наши с' крсти у земљи *Јевреjској* —

Јеврем, m. Ephrem, Ephrem.

Јевросима, f. vide Јеросима.

Јевта, m. (ист.) [vide] Јевто.

Јевтан, m. ein Mannsname, nomen viri (von Euthymius).

јевтин [јефтин], a, o, wohlfeil, vilis, [adv. јевтино] cf. [слахак,] цијене; Од *јевтина* меса чорба за плот.

јевтиноћа [јефтиноћа], f. (*εὐθυνότης*) die Wohlfeilheit, vilitas annonae. [cf. цјеноћа].

Јевтица, m. dim. v. Јевта.

Јевто (cf. [Јепто,] Јефто) m. (јуж.) Euthymius, Euthymius. [cf. Јевта].

Јегар, гра, m. Stadt Erlau in Ungern, Agria: Ти нијеси друма погодио,| То не иде *Јегру* бијеломе,| Већ Јањоку граду каурскоме —

јеге,* гета, n. die Feile, lima. cf. [vide] пила[2].

јеглен[*], m. vide разговор[1], јегленце, cf. бесjеда, говор: И велики *јеглен* отворише —

јегленисање, n. das Sprechen, Schwatzen, confabulatio. cf. [vide] разговарање[1].

јегленисати, нишем, v. impf. schwatzen, confabulatio. [vide] разговарати се, cf. говорити.

јегленце,* цета, n. der Discurs, confabulatio. [vide разговор 1]. cf. јеглен.

јегленција,* m. der Schwätzer, confabulator.

Јегрелија, m. (ст.) Einer von Јегар: Чисто злато, *Јегрелија* Мујо!| Ти нијеси друма погодио,| То не иде Јегру бијеломе,| Већ Јањоку граду каурскоме —

јегуба, f. *Јегуба* уз букву, *јегуба* низ букву, *јегуба* к земљи паде, јегубићи прионуше (ко може више пута засопце брзо изговорити да се не помете). [cf. кундрац].

јегубић, m. cf. јегуба.

јегуља, f. der Aal, anguilla. cf. угор.

jêд, m. (cf. иjед) 1) die Galle, fel: пун сам *jеда*. — 2) Gift, venenum: Док је нашла гуjу отровницу,| Заклала је злаћеним прстеном, Уточила по кондира *jеда*,| Оно друго вином доточила,| Па га дала свом брату роћеном| Те је свога брата отровала — 3) der Zorn, ira [cf. гњев]: пуче од *jеда*.

jêдак (jédак), jêтка (jétка), тко, (jêткй, ка, ко, adv. (jêтко), (ист.) vide иjедак.

1. jèдан, дна, дно, 1) einer, unus. — 2) ein, aliquis. — 3) једни кажу, einige (die einen) sagen, aliqui dicunt. — 4) *нсе* један! *Куби се вуци, ниткове* један! *Гдје си, кучко* једна!

2. jêдан, дна, дно, zornig (giftig), iratus. [vide иjедак].

једанаест, ест, еилф, undecim. [cf. једнонаест].

једанаестеро, vide једанаесторо.

једанаести, та, то, der elfte, undecimus.

једанаесторо, eine Zahl von elf, undecim. cf. двоје. [cf. једанаестеро, једнонаестеро].

једанак, (у Ц. г.) gleich, auf der Stelle, illico, [vide] одмах, cf. једнак: На *једанак* за софром сjедоше| И *једанак* пити започеше — На *једанак* свати приступише —

једанакак, у пjесми место *једанак*: *Једанакак* на ноге скочила —

једанпут (т. j. један пут), (cf. [једаред, једноћ, једноч, једнош, пут 3, ред 2,] једном) 1) einmal, semel. — 2) einmal, aliquando.

једар, дра, дро, bicht und fest, solidus: једну, али *једру*.

једаред (т. j. један ред), (у војв.) vide једанпут: Ви станите, да вам одударим| По *једаред* мојим буздованом —

једва, kaum, vix [cf. тешко 3, ћорћорице, уба]; једва једвице, kaum und kaum: То је Милош *једва* дочекао —

једвин, а, о, in der Redensart — једва на *једвине* jаде, mit großer Mühe, endlich einmal, tandem.

једвице, in der Redensart: једва једвице, mit großer Mühe, tandem.

једек,* m. 1) vide уже[1]. — 2) das Parabepferd, equus ad pompam: И он води цареве *једеке* — 3) n. p. лаћени, дућански, das Zubehör, instrumenta.

једење, n. 1) das Essen, esus. — 2) (у крајини Неготинскоj) die Speise, cibus. cf. [vide] јело.

једиво, n. vide јело: Имаjу ли пива и *једива* —

једин, a, o, n. p. човjек, die einzige Mannsperson in einer Haushaltung, solus in familia. [vide] инокосан, cf. јединац.

јединак, нка, m. 1) vide јединац[1]: Тако не остануо без *јединка*! Све милинке од мајке *јединке* — 2) пушчано зрно које се по једно меће у пушку, eine Flintenkugel, glans. [vide зрно 2].

јединац, нца, m. 1) der einzige Sohn, filius unicus. [cf. јединак 1]. — 2) der einzige in einer Haushaltung, unus paterfamilias, cf. [инокосан, један; самац,] једноглавац: кад буде до невоље, онда и *јединце* потjерају на војску.

једини, на, но, [cf. јединити, 1 једити] 1) einzig, unicus. — 2) *једина* руко Божjа! кад се што особито приповиjеда, n. p. удари киша, *једина* руко Божjа! и из неба и из земље.

јединити, а, о, у пjесми место *једини*: Тужjела је ћевоjка| *Јединита* краљева —

једи̏ница, f. 1) die einzige Tochter, filia unica. — 2) ријетко сукно, што се тка у *једну* жицу; неки га зову *клашње* (као што стоји и у Душановој дипломи даној манастиру Хилендару љ. 1348, која је сад у Карловцима у митрополитској архиви), eine Art Tuch das die serbischen Frauen zu Hause erzeugen, panni genus. [cf. једножичан]. — 3) комадић (узак као бразда) земље између двије њиве, Grenzlinie, limes.

једи̏нкало, m. у загонеци: Пошетало јато чеврљуга, а пред њима *јединкало*, а за њима пантош; *јединкало* јединкати шћаше, не да пантош ни гледати на се.

једи̏нкати, ка̂м, v. impf. у загонеци, cf. јединкало.

јединоду̏шно, einhellig, unanimi consensu.

једи̏нство, n. (у Боци) die Einigkeit, unanimitas: Мир и *јединство*! (кад се наздравља).

једи̏нче, чета, n. das einzige Kind, filius (filia) unicus (unica).

1. **јѐди̂ти̂,** â, ô, vide једини.

2. **је̏дити,** јêди̂м, v. impf. erzürnen (österr. giften), irrito. cf. [vide] иједити.

је̏дити се, јêди̂м се, v. r. impf. zürnen, irascor, stomachor. [vide срдити се].

јѐдљив, а, о, jähzornig, iracundus. [cf. осорљив].

1. **јѐдна̂к,** а, о, gleich, aequalis.

2. **јѐдна̂к,** (у Ц. г.) gleich, auf der Stelle, illico, [vide] одмах, cf. једанак: *Једнак* везир цара послушао — *Једнак* танке пушке изметаху —

јѐдна̂ко, 1) gleich, aequaliter. — 2) beständig, in einem fort, continuo. [vide непрестано].

једна̀ко̂ст, једна̀кости, f. die Gleichheit, aequalitas.

једна̀чêње, n. das Ausgleichen, aequatio.

једна̀чити, јѐдна̂чи̂м, v. impf. gleich machen, aequo.

једна̀чити се, јѐдна̂чи̂м се, v. r. impf. с ким, sich Jemanden gleichstellen, aequare se cum aliquo. cf. [vide] поредити се.

једно̀главац, једно̀гла̂вца, m. један човјек, који има у кући само једну (своју) главу, der Einzige in einer Haushaltung, unus paterfamilias. cf. [vide] јединац [2; инокосан].

једно̀гласице, adv. (у Боци) einstimmig, una voce. cf. једногрлице.

једного̀дишњи̂ци, и̂ка̂, m. pl. die in demselben Jahre geboren sind, eodem anno nati.

једно̀грлицê, adv. einstimmig, una voce. cf. [vide] једногласице.

једно̀жичан, чна, чно, (у Имоск.) н. п. сукно (које је уведено у једну жицу), Art Tuch, panni genus. cf. јединица [2].

једно̀јајац, једно̀ја̂јца, m. der Einhoder, qui uno tantum testiculo est praeditus.

једно̀леткиња, f. (ист.) vide једнољеткиња.

једно̀лик, а, о, gleichen Gesichtes, faciei aequalis: Три ђевојке, све три *једнолике* —

једно̀литкиња, f. (зап.) vide једнољеткиња.

једно̀личкê, zugleich, una: Препаде се и Милош и Марко,| *Једноличке* на ноге усташе —

једно̀љеткиња, f. (у Хрв.) н. п. младица (од *једнога љета* — године), ein einjähriger Sprößling eines Baumes, surculus unius anni.

јѐдно̂м, [vide једанпут] 1) einmal, semel. — 2) einmal, aliquando.

једномѐсечићи, (ист.) } m. pl. Geschwister deren
једноми̏сечићи, (зап.) } Geburtstag in den nämli-
једномјѐсечићи, (јуж.) } chen Monat fällt. Кад се једно од *једномјесечића* жени или удаје, онда друго не смије бити код куће (него га пошљу куд у друго село), нити смије јести од онијех јела што се готове за свадбу. Кад једно умре, онда метну у путо једну ногу мртвога а другу живога, па онда оно живо дозове каквога момка (с којим се пази) и рече му: „Да си ми по Богу брат, пусти ме (или одријеши ме).“ Онда онај отвори путо и пусти га, и то су послије *побратими* (ово само гдјешто чине жене које много гатају и гатању вјерују).

једному̀жатица, f. (у приповијеци) жена која је имала једног мужа, die nur Einen Mann gehabt hat, univira.

једно̀наест, (у Ц. г.) vide једанаест.

једно̀наестеро, (у Ц. г.) vide [једанаесторо] једанаестеро.

једно̀ничêње, n. vide једноуђење.

једно̀ничити, чи̂м, [v. impf.] vide једноудити.

једно̀ста̂ван, вна, вно, aus Einem Stück, ex una, continuus, cf. самотвор: И двострука ребра *једноставна* —

јѐдно̂ћ, vide [једанпут] једном.

једно̀удити, ди̂м, v. impf. nur einmal des Tages essen (an gewissen Fasttagen, oder sonst aus Andacht), nonnisi semel de die manduco. Кад одрасли људи и жене хоће да се причесте, свагда ваља недјељу дана да *једноуде*, или *држе седмицу*. cf. једноничити.

једно̀уђêње, n. das nur einmal des Tages Essen, manducatio unica de die. [cf. једноничење].

једно̀умац, у̂мца, m. (у Боци) човјек тврдоглав, који све ради по својему уму, ein eigensinniger Mensch, homo qui nimium sui juris sententiaeque est.

јѐдно̂ч, } vide [једанпут] једном.
јѐдно̂ш, }

јêдња̂к, m. (у Сријему) die Speiseröhre, oesophagus. cf. [јетњак, љетник,] душник.

једо̀вит, а, о, giftig, venenatus.

једо̀гоња (cf. вједогоња), m. [cf. здуха, здухач 1, видовит, стухаћ (стуаћ)] (у Рисну) човјек из којега у сну изиђе дух (од прилике као из вјештица). Оваки духови по планини изваљују дрвета те се њима бију између себе, н. п. Бокески с Неаполитанскима, па који надвладају они род од љетине привуку на своју земљу; они и онако ломе горе и ваљају велико камење. Кад умре човјек за којега се мисли да је једогоња, ударе му глогово трње под нокте и ножем црнијех кора испресијецају жиле испод кољена, да не би

могао излазити из гроба (као вампир). — Јак као *једогоња*. [cf. вукодлак].

јèдрâње, n. das Feſtwerden, consolidatio.

јèдрати, рâм, v. impf. feſt werden, consolidor, н. п. грожђе једра.

Једрèне [Едрене], нета, n. Adrianopel, Adrianopolis, cf. Дренопоље: Што *Једрене* држе кулу билу — Кад т' одведем граду *Једренету* —

јèдрење, n. (по прим.) das Segeln, navigatio.

једрѝна, f. die Feſtigkeit, Dichtheit, soliditas.

јèдрити, рѝм, v. impf. (по прим.) ſegeln, navigo.

јèдро, n. (у приморју) Segel, velum. [cf. елђен].

јèдрце, n. dim. v. једро (у горњ. прим., а у нас би казали *јèдâрце*): Возила се танана галија| Испод б'јела града Дубровника,| *Једрца* јој од свиле бијеле —

јèђа, f. (у Ц. г.) vide јело: Каква *јеђа* таква међа.

јèђење, n. das Zürnen, ira et irritatio. [vide срђење].

јèђи, (у горњ. прим.) imperativ v. јести (мјесто *једи*): *Јеђи* зеље из свога врта.

Јèђупак, пка, m. (у Ц. г. и по околини) vide Циганин.

јèђупачкӣ, кâ, кô, vide Цигански: Не може се платити колико *Јеђупачка* крв.

Јèђупка, **Јèђупкиња**, } f. vide Циганка: Нашли су га јутру на сокаку,| *Јеђупкиња* њега одојила —

Јèђупче, чета, n. vide Циганче.

јèж, m. 1) der Igel, erinaceus [europaeus L.]. — 2) (у Дубр.) јеж морски, некака морска риба, eine Art Seefiſch, piscis quidam marinus [diodon hystrix L.?].

јèжђети, јèздӣм, [по југовз. кр.] vide јездити: Плава је коња јежђела —

јéжев, а, о, von Igel, erinacei: Обула му *јежеве* опанке —

Јéжевица, f. [село и црква у срезу трнавском округа рудничког]: Под Баницом цркву *Јежевицу* —

јéжêње, n. das Schaudern, horror.

јèжина, f. (у Далм.) Art eßbare Seemuſchel, concha quaedam.

јéжити се, јèжӣм се, v. r. impf. das Haar ſträuben (wie јеж, z. B. vor Kälte), ſchaudern, erigo crines, horreo [cf. грозити се]: *јежи ми се* кожа; шта *се* ти *јежиш*?

јéжња, f. der Schauder, horror.

јежȍван, јежована, m. (ст.) der Jeſuite, Jesuita (z. B. in dem Liede vom Patriarchen Чарнојевић) [vide јежовит]: Поред мога Бонлије принципа,| Бено леже моји *јежовани* —

јежȍвӣт, јежовита, m. der Jeſuite, Jesuita, cf. јежован: Тамо има девет *јежовита* —

јéза, f. 1) hyp. v. језик: *Језа* парала, гуза плаћала (кад кога биjу за рђаве ријечи). — 2) хвата ме *језа*, der Schauder, horror. [cf. гроза].

Јèзава, f. отока Моравска која под Смедеревом утјече у Дунаво.

јèзâн,* језана, m. das Gebet, welches der türkiſche хоџа vom Minaret herunterruft, oratio quam docet sacerdos turcicus de turri [cf. молитва 1]: А мунаре попаст' паучина:| Не ће имат' ко *језан* учити —

јèзбина, f. (у Лици) vide јело.

језгàрица, f. der Kern, nucleus, granum. [cf. жгарица, језгра 1].

јéзгра, f. 1) der Kern, nucleus, granum. [vide језгарица]. — 2) fig. das Beſte, flos, robur.

Јéзда, m. (ист.) vide Јездо.

Јèздимӣр, m. Mannsname, nomen viri.

јèздити, дӣм, (ист. [?]) v. impf. reiten, equito, cf. [vide] јахати: Гором *језди* Краљевићу Марко —

Јéздо, m. (јуж.) hyp. v. Јездимир. [cf. Језда].

Језèра, n. pl. поље у Херцеговини (близу Дурмитора): Рано рани у лов на *Језера* — Изведи је на *Језера* равна — Синоћ паша на *Језера* паде —

Јèзêркиња, f. 1) жена или дјевојка из Језерца: У Језерцу *Језеркиња* Мара — 2) [*језеркиња*] Seebewohnerinn, quae lacum incolit: Изилази змија *језеркиња* —

јèзеро, n. der See, lacus. cf. блато [2].

језèрскӣ, кâ, кô, dem See gehörig, lacustris.

јèзêрце, n. 1) dim. v. језеро. — 2) [*Језерце*] у пјесмама некакав град: Једно Јајце а друго *Језерце*,| У *Језерцу* Језеркиња Мара —

јèзив, а, о, (у Имоск.) gefährlich, periculosus.

јèзивȏст, f. (у Далм.) die Gefahr, periculum.

јèзик [јазик], m. (pl. gen. јèзӣкâ) 1) die Zunge, lingua [cf. заик]: Једна глава, иљада *језика*; стоји ми на врх *језика*; *језик* за зубе! — 2) die Sprache, lingua.

јèзиковâње, n. das Verſprechen, promissio. [vide обећање].

јèзиковати, кујêм, v. impf. (у Дубр.) verſprechen, promitto. cf. [vide] обрећи.

језѝчак, чка, m. (у Славонији) vide реса 2.

јèзичан, чна, чно, geſchwätzig (viel redend), loquax (linguax) [cf. лајав]: Ој ти зрно шенично!| Ти не буди *језично*,| Ја ћеш бити честито;| Ако л' будеш *језично*,| Не ћеш бити честито| (пјевају дјевојци кад је убрађују).

јèзичац, чца, m. 1) пера у катанца, die Feder des Schloſſes, momentum serae. — 2) die Hirſchzunge, asplenum ceterach Linn. [cf. јељењи језик]. — 3) на пређици оно што се кроз каиш промоли, das Züngelchen (an der Schnalle), acus. — 4) (у Далм.) der Glockenſchwengel, campanae pistillum. [vide] звечак, cf. клатно.

јèзичина, f. augm. v. језик.

јèзичић, m. dim. v. језик.

јèзичнӣк, m. који је језичан, geſchwätziger Menſch, loquax (homo).

јèзичница, f. geſchwätziges Frauenzimmer, loquax (mulier).

јèзина, f. vide сова.

јèк, m. 1) der Hall, sonitus. cf. [1]јека. — 2) die wahreſte Zeit zu etwas, tempestivitas. [cf.

брч, брча]: А. Има ли и сад грожђа?| Б. Има, сад у највећи *јек*.

1. јѐка, f. der Hall, sonitus [vide јек 1]: Стаде *јека* коња око двора —

2. Јѐка, f. Frauenname, nomen feminae (von Јела, Јелена).

јекмѐкчија,* m. vide **јекмеџија** mit allen Ableitungen.

јекмѐџија* [јекмекчија], m. der Brotbäcker, pistor. [vide] **хљебар**, cf. пекар.

јекмѐџијин, a, o, des Bäckers, pistoris.

јекмѐџијница, f. der Bäckerladen, taberna pistoria.

јекмѐџијски, / **јекмѐџијскӣ,** } kâ, kô, Bäcker-, pistorius.

јекмѐџилук,* m. die Bäckerei, ars pistoria.

јѐкнути, јѐкнӗм, v. pf. 1) aufächzen, ingemisco. — 2) erschallen, intono.

јѐко, m. 1) који јечи, Einer der ächzet, qui ingemit: *Јеко* јечи, а здрав звечи (у Грбљу). — 2) [*Јеко*] ein Mannsname, nomen viri (von Јевто?).

јѐктање, n. das Hallen, sonitus.

јѐктати, јѐкћӗм, v. impf. hallen, sono.

јѐктика, f. (у војв.) die Hektik, hectica. cf. [vide] суха болест.

јѐктичав, a, o, hektisch, tabe laborans.

јѐл, vide јер [2]: *Јел* се ватра са сламом не гаси —

1. јѐла [јѐла (у Хрв.)] f. 1) (pl. јѐле) die Tanne, abies. *cf.* [јелика, 2] чам. — 2) [*Јела*] Frauenname, nomen feminae.

2. јѐла, f. (у Хрв.) vide јéла.

Јѐлача, f. Frauenname, nomen feminae.

јѐлāш, m. Ochsenname, nomen bovis.

Јелàшин, m. Mannsname, nomen viri.

јѐлāшје, n. (coll.) das Erlengebüsch, alni (cf. јелша) [vide јошје]: Заће јој се котуља| За зелено *јелашје* —

јѐлек,* m. vide ћечерма.

јѐлен [јељен, љељен], m. 1) der Hirsch, cervus [elaphus L.]. — 2) der Hirschkäfer, cervus volans [lucanus cervus] Linn.

Јѐлена [Љељена], f. Frauenname, nomen feminae.

јелéнак, нка, m. 1) hyp. v. јелен: *Јеленак* ми гору ломи, путак да му је — 2) vide јеленски језик.

Јѐлѐнка, f. Frauenname, nomen feminae.

[**Јеленов,** a, o, vide јелењи; *види* s. v. јеленрог.]

јѐлен-рôг, m. у пјесми мјесто *јеленов* или *јелењи рог: Јелен-рогом* шарца оседлала —

јѐленскӣ јѐзик, m. трава, die Hirschzunge, scolopendrium officinarum [scolop. vulgare Symons]. cf. јеленак [2].

јѐлѐнче, чета, n. das Hirschkalb, pullus cervinus.

јѐленьӣ, њâ, њê, Hirsch-, cervinus. [cf. јеленов].

Јелѐсије, m. h. Elisäus (den 14 Juni). St. Elisaeus: *Јелесије* просо сије,| Иде Виде, да обиде.

Јѐлеч, Јелѐча, m. варошица у Херцеговини близу Фоче.

Јѐлечанин, m. Einer von Јелеч.

јѐлечкӣ, kâ, kô, von Јелеч.

Јѐлечкиња, f. Eine von Јелеч.

јѐли? (је ли) gelt it's so? Nicht wahr? an? nonne?

јѐлӣк, јелúка, m. Tannenwald, silva abietum.

јѐлика, f. vide [1]јела 1: Расла танка *јелика*| На два брда велика;' То не била *јелика*,' Већ девојка велика —

Јѐлӣн, Јелúна, m. ein Hellene, Hellen. За многе се старе градове по нашијем земљама приповиједа да су их градили *Јелини*.

јѐлӣнскӣ, kâ, kô, hellenisch, hellenicus.

Јелисáвета, / **Јелѝсáвка,** } f. Elisabeth, Elisabeth: Књигу пише Московска царица| По имену госпа *Јелисавка* —

Јѐлица, f. 1) Frauenname, nomen feminae. — 2) [*јелица*] некака трава за коју се говори да жена од ње може дијете побацити, herbae genus [polycnemum arvense L.?].

Јѐлка, f. Frauenname, nomen feminae.

јѐло, n. (pl. gen. јѐлâ) die Speise, cibus. [cf. јеђење 2, једиво, јеђа, језбина, јествина, јецек, зјеша, манџа]: Није га (гријеха) у *јелу*, већ у злу ћелу.

јѐлов, a, o, Tannen-, abiegnus. [vide чамов].

јѐловина, f. Tannenholz, lignum abiegnum.

Јѐловица, f. планина у Бањанима: Да им не даш бјежат' *Јеловици* —

јéлоња, m. име волу, Ochsenname, nomen bovi indi solitum.

јѐлша, f. (у сјев. Хрв.) die Erle, alnus. [vide јоха]. cf. јóва.

јѐлшов, a, o, vide [јохов] јòвов.

јѐљен, m. (у Херц.) vide јелен.

јѐљеньӣ јѐзик, m. (у Дубр.) vide језичац 2.

јѐмâње [јамање], n. (у Дубр.) das Lesen, lectio. [vide берба]. cf. брање.

јѐматва [јаматва], f. (у Дубр.) die Lese, spicilegium, vindemiae. cf. [vide] берба.

јѐмати, јѐмâм (јѐмљêм), [јамати] v. impf. (у Дубр.) н. п. грожће, lesen, lego. cf. [vide] брати [1].

јѐмац, мца, [јамац] m. der Bürge, sponsor. [cf. порук].

јѐмâч, јемáча, m. (у Дубр.) vide берач.

јемàчица, f. (у Дубр.) vide берачица.

јѐмâчкӣ, kâ, kô, (у Дубр.) н. п. кош, vide берачки.

јемѐнија,* f. марама, [vide] шамија, eine Art Kopftuch, vittae genus: На глави му капа од курјака| Привез'о је мрком *јеменијом* —

јѐменије, / **јѐменлије,** } * f. pl. die Pantoffeln, sandalia, soleae. [cf. фирале].

1. јѐмӣн,* јемúна, m. vide заклетва: Јер сам Богу *јемин* учинио| Да т' у ока више просит' не ћу —

2. јѐмин,* m. управитељ онијех села која немају спахије, него десетак од њих припада цару, der Emin, magistratus turcici genus: Забринуо се као *јемин* о Марту (јер се о Марту мијењају јемини).

јемѝнлук,* m. села која су под јемином, das Eminthum, dignitas et munus τοῦ јèмин.

јѐминовац, јѐминôвца, m. einer von des Emins Leuten, homo τοῦ јèмин.

јѐминскӣ, kâ, kô, Emin-, τῶν јèмин.

јѐмјеш, (у Ц. г.) } m. vide [раоник] лемеш:
јѐмљеш, (у Грбљу) } Сиротињска суза *јемљеш* пробија.
јêмужа, f. vide јомужа.
јêмужан, жна, жно, vide јомужан.
јѐмчêње [јамчење], n. 1) das Auffordern zur Bürgschaft, *τὸ* vadari. — 2) das Verbürgen, fide jussio, sponsio. — 3) das Anschlagen, affixio.
јѐмчити [јамчити], чи̂м, v. impf. 1) zur Bürgschaft auffordern, vador, н. п. сељаке једнога за другога. — 2) кад хоће што да се шије, па се најприје ујемчи (т. ј. концем раздалеко прихвати), anschlagen, affigo.
јѐмчити [јамчити] **се,** чи̂м се, v. r. impf. sich verbürgen, spondeo.
јѐндек,* m. [1)] vide **хендек.** [— 2) у загонеци, cf. јендечица].
јендѐкати се, ка̂м се, v. r. impf. у загонеци, cf. јендечица.
јѐндечица, f. у овој загонеци: Јендек иде испод куће, *јендечица* изнад куће, ђе се сташе ту се *јендекаше.*
јéнђа,* } f. die Frau die mit den свати um die
јѐнђибула,* } Braut geht, damit diese auf dem Wege nicht allein unter den Männern sei, comes nuptae, cf. јенђија: Свате једнаке, *јенђе* девојке —
јѐнђија,* f. vide јенђибула: Ни ђевојке међу *јенђијама* —
јéњати, јêња̂м, v. pf. (у Хрв.) nachlassen, remitto: *јењала* киша, болест. [vide] попустити [1], cf. ењати.
јѐњича̂р* [јањичар], m. (понајвише pl. јѐњича̂ри) die Jenitscharen, praetoriani Turcarum: Исјекоше Турке *јењичаре,*| *Јењичаре* цареве синове —
јѐњичарски̂, ка̂, ко̂, Janitscharen, praetorianorum.
јѐоце, *n. dim. v. јело.*
Јéпто, m. vide [**Јевто**] Јефто.
јêр, } [cf. јере 1] 1) warum, cur [vide зашто 1]:
јêра, } Говориле другарице:| *Јер* га ниси разгледала? — 2) denn, weil, enim. cf. [бо, 2 е 1, ел, ели,] зашто [2, јел, јербо].
јѐрба̂н, m. у овој загонеци: Прође бан *Јербан* с мора на Дунаво коњском вриском, јуначком виком, мало га ко виђе, свак га чу.
[**јербо,** vide јер 2; *види* s. v. бо.]
Јѐргече, n.: На њим' седи Алај-бего *Јергече* —
јергòва̂н, јергова́на, m. spanischer Holunder, syringa vulgaris Linn. cf. [јаргован,] јоргован.
јêре, 1) vide јер. — 2) (у Ц. г.) daß, ut, cf. [vide] да [1]: Ја сам чуо, кажевали су ми| *Јере* имаш младу попадију| Која пије с делијама вино — А бијесни Турци поп'јевају,| Не би река' *јере* су тридесет| Но *јере* су стотина пунана —
јерѐбица, f. das Repphuhn, perdix [cinerea Briss.]. cf. јаребица.
јерѐбичица, f. dim. v. јеребица.
јерѐбичји̂, чја̂, чјê, Repphuhn-, perdicis et perdicum. [cf. јаребичји].
Јѐрез, m. у Китогу вода као бара, која иде из Сачкога потока од Љешнице, и утјече у Саву више Шапца.

Јерѐмија, } m. Jeremias, Jeremias.
Јерѐмије, }
Јерѐмијев да̂н, m. H. Jeremiasfest (9 Mai), dies St. Jeremia festus. У Грбљу онај који је рад да му онога љета змије не досађују, на Јеремијев дан ујутру лупајући око куће у просуљу говори: Јеремије у поље| А све змије у море.
јѐрибасма[*], f. т. ј. крушка, Art Birne, piri genus [pirus communis L. var., одлика са жутом покорицом; cf. водењача].
Јѐрина, f. Frauenname, nomen feminae (*Εἰρήνη*).
Јѐринин гра̂д, m. зидине од старога града у Србији у нахији Јагодинској на лијевом бријегу Мораве.
јѐри̂ште, n. Art Mehlmuß, pultis genus. cf. сатрица.
Јéрко, m. Mannsname, nomen viri.
Јѐрменин, m. der Armenier, Armenius.
Јѐрмêнка, f. die Armenierin, Armenia.
јѐрменски̂, ка̂, ко̂, armenisch, armenius.
Јерòглавац, гла̂вца, m. *(у пјесми) vide* ***Хероглавац:*** С' својим слугом *Јероглавац*-Марком,| Који јунак за Бога не знаде —
Јѐросим, m. Mannsname, nomen viri.
Јѐросима [**Јевросима**], f. Frauenname, nomen feminae.
Јѐрусалим, m. Jerusalem, Jerusalem.
Јерусали́мац, мца, m. vide божогробац.
јѐрусалимски̂ (Јерусàли̂мски̂), ка̂, ко̂, von Jerusalem, Jerusalemiticus.
јѐсам, ich bin, sum. cf. [vide 2] бити.
1. **јѐсêн,** f. *(loc. јесѐни)* der Herbst, auctumnus: до мртве *јесени.* cf. подзимак.
2. **јѐсêн,** јѐсена, m. (на Гробнику између Ријеке и Карловца) vide јасен [1] (а што се у нас зове *јесен* они кажу *подзимак*).
јесѐнас, } diesen Herbst, hoc auctumno.
јесѐнаске, }
јесѐнашњи̂, ња̂, њê, von diesem Herbste, hujus auctumni.
јесѐнити се, ни̂ се, v. r. impf. zum Herbste gehen, herbsten, auctumnus appropinquat.
јѐсêнски̂, ка̂, ко̂, herbstlich, auctumnalis [cf. јесењи]: Божић је *јесенски* светац.
јѐсêњача, f. (у Уж. н.) Art Birn, piri genus [pirus communis L. var.].
јѐсêњи̂, ња̂, њê, vide јесенски: Од *јесења* данка Митровога —
јѐсер, (у Боци) vide **есер.**
јѐсетра, f. der Stör, accipenser sturio [Dick acc. schypa Güldst.].
јѐствина, f. (у Далм.) vide јело.
јѐсти, јѐдем (јêм, и̂јем), (јѐдох, јех; јѐо, ји̂о, јѐла, по зап. кр. imper. и: јѐђи), v. impf. 1) essen, edo [cf. изјести 3]: Шећер *ију,* а ракију пију — *Јеђи,* краље, од твоји синова — 2) н. п. једу га бухе, ваши, beißen, mordeo.
јести́ва, n. pl. die Speisen, cibi.
јѐсти се, јѐдêм (јêм, и̂јем) се, v. r. impf. 1) eßbar sein, comedi: Не *једе се* месо од сваке тице. — 2) sich abgrämen, maceror.

Јѐстрāк, m. Mannsname, nomen viri.
јѐткāње, n. dim. v. једење.
јѐткати, кāм, v. impf. dim. v. јести.
јѐтњāн, *m. (y Рес.)* Speiſeröhre. [vide једњак].
јѐтра, f. (у Дубр.) die Leber, jecur. cf. џигерица црна; утробица.
јѐтрва, f. жене двојице браће *јетрве* су једна другој, die Schwägerin, leviri uxor.
јѐтрвин, a, o, der Schwägerin, uxoris leviri.
јѐтрвица, f. dim. v. јетрва.
јѐтрица, f. dim. v. јетра.
Јефѝмија, f. Frauenname, nomen feminae (Euphemia): Кад то зачу л'јепа *Јефимија* —
[**јефтин,** a, o, vide **јевтин**; *види* s. v. слахак.]
[**јефтиноћа,** f. vide **јевтиноћа**; *види* s. v. џеноћа.]
Јéфто, m. vide **Јевто** (mit allen Ableitungen).
Јéца, f. (у војв.) ein Frauenname, nomen feminae (Elisabeth).
јѐцав, a, o, н. п. дијете, т. ј. које тешко говори, ſtotternd, balbus. [vide муцав].
јѐцало, m. der Stotterer, balbus, cf. муцо: *Јецалу* језик смета, а мене не (у Грбљу).
јѐцāн, јецáна, m. eine Art Schweine (das Gegentheil von мангулац), die langſam fett zu maſten ſind, aber auch Mangel ertragen können, porci genus.
јѐцāње, n. das Schluchzen, singultus.
јѐцати, цāм, v. impf. ſchluchzen, singultio.
јѐцкāње, n. dim. v. јечање.
јѐцкати, кāм, v. impf. dim. v. јечати: Бердан звечи,| Срце јечи;| Бердан звецка,| Срце *јецка.*
јѐчам, чма, m. die Gerſte, hordeum [vulgare L.].
јéчāње, n. 1) das Hallen, sonitus. — 2) das Aechzen, gemitus.
јéчати, чи̏м, v. impf. 1) hallen, sono. — 2) ächzen, ingemo.
јечѐрма[*], f. 1) vide **ђечерма.** — 2) (око Сиња) женски плаветан зубун (без рукава).
јечѐрмица, f. dim. v. јечерма.
јѐчмача, f. т. ј. крушка, eine Art Birn, piri genus [pirus communis L. var.] (што доспијева кад и *јечам*). [cf. јечмењача].
јѐчмен, a, o, н. п. хљеб, слама, Gerſten-, hordeaceus.
јѐчмēн, јѐчмена, } m. vide [јачмен] ječ-
јечмѐнāк, јечменúка, } мичак.
јѐчменица, f. das Gerſtenbrot, panis hordeaceus.
јѐчменача, f. vide јечмача.
Јечмúчак, чка, m. vide јачмен.
јѐчмѝште, n. Ort auf dem einmal Gerſte gebauet worden, locus ubi hordeum fuit insitum.
јѐџек,* m. vide јело.
1. **Јéша,** f. Frauenname, nomen feminae.
2. **Јéша,** m. (ист.) vide Јешо.
3. **јѐша,** f. (у Дубр.) vide јело.
јѐшан, шна, шно, vide изијешан.
Јéшо, m. (јуж.) hyp. v. Јеврем или v. Јевто. [cf. 2 Јеша].
јӣд, m. (зап.) vide јед.
јӣдак (**јúдак**), **јӣтка** (**јúтка**), тко, (**јӣткӣ, кā, кō**, adv. **јӣтко**), (зап.) vide **иједак.**
јӣдан, дна, дно, (зап.) vide **иједан.**
јúдити, јӣдӣм, (зап.) vide **иједити.**
јúдити се, јӣдӣм се, (зап.) vide **иједити се.**
јӣдљив, a, o, (зап.) vide **једљив.**
јúђење, n. (зап.) vide **ијеђење.**
јӣсти, јӣдēм (јӣм), (зап.) vide јести.
јӣсти се, јӣдем (јӣм) се, (зап.) vide јести се.
јӣткāње, n. (зап.) vide јеткање.
јӣткати, кāм, (зап.) vide јеткати.
1. **Јóва,** f. die Erle, alnus. [vide] **јоха,** cf. јелша.
2. **Јóва,** m. (ист.) vide Јово.
3. **јòва**[*], f. у Србији значи *јова* што у Сријему *битанга* [2], т. ј. кљусе које се нађе у селу (или у пољу) без газде. [cf. ајмана 2, макуп]. vide битанга 2.
Јòван, m. Johann, Joannes. cf. Иван.
Јòвана, f. Johanna, Joanna. cf. [Јованка;] Ивана.
Јовáнац, нца, m. dim. v. Јован.
јòванимити, мӣм, v. impf. um des heiligen Johannes willen bitten, obsecro: Кумим тебе и *јованимим* те —
Јòвāнка, f. vide Јована.
Јовàнчић, m. dim. v. Јован.
Јòвањ дāн, ња дне, m. ein Feſt St. Johannis den 7. Jänner, dies festus S. Joanni Baptistae.
јòвāњскӣ, кā, кō, н. п. мраз, Johannis-, z. B. Kälte, frigus quod solet incidere circa diem festum S. Joanni.
јòвањштāк, m. човјек који слави Јовањ дан, Einer der den h. Johann als Hauspatron feiert, cliens S. Joannis.
Јòвица, m. Mannsname, nomen viri.
Јóвка, f. Frauenname, nomen feminae.
јòвљāк, јовљáка, m. der Erlenwald, alnetum [vide јошик].
Јóво, m. (јуж.) hyp. v. Јован. [cf. 2 Јова].
јòвов (cf. **јохов**), a, o, erlen, alneus.
јòвовина [**јоховина**], f. das Erlenholz, lignum alneum.
јòгунаст, a, o, eigenſinnig, hartnäckig, pervicax. cf. тврдоглав.
јòгуница, f. u. m. der oder die Eigenſinnige, pertinax.
јогýнлук,* m. der Eigenſinn, pertinacia.
јōј! 1) vide [јаох] јаој. — 2) ihr, illi (feminae): кажи *јој.*
јòк,* nein, non. [vide] не[1], cf. није.
Јóка, f. hyp. v. Јована.
1. **Јòкица,** m. dim. v. Јоко.
2. **Јóкица,** f. dim. v. Јока.
Јòкна, f. Frauenname, nomen feminae.
Јóко, m. hyp. v. Јован.
Јòксим, m. Mannsname, nomen viri.
јòктур,* ударио *јоктур* у кесу, nichts da! nihil est; vide нема.
јòлдаш,* m. vide друг[1].
јòлтава,* f. Art Reiſepfanne, vasis genus.
јóмужа, f. млијеко неварено, friſch gemolkene Milch, lac recens. [cf. јемужа].

јôмужан, жна, жно, н. п. сир, von frisch gemolkener Milch, de lacte recenti. [cf. јемужан].

јòрган,* m. eine Art Bettdecke, die gewöhnliche deutsche Bettdecke, straguli genus. cf. покривач. Јоргани су по варошима, а по селима се покрива губерима и поњавама које жене саме чу.

јоргàнлук,* m. лице од јоргана [лице од кога се прави јорган?], das obere Blatt der Bettdecke, straguli pars media et princeps.

јòрганчић, m. dim. v. јорган.

јоргòвâн, јоргова́на, m. vide јергован.

јòрдâм,* јорда́ма, m. stolzes Gepränge, fastus: Од њнова великог *јордама* —

јорда́мити, јòрдâми́м, v. impf. stolzieren, superbio. [vide таслаисати].

јорда́мљêње, n. das Stolzieren, superbia, fastus.

јорда́мџија,* m. der Stolze, Stolzierende, superbiens.

Јòрдâн, Јорда́на, m. der Fluß Jordan, flumen Jordan.

јóха (cf. [1]јова), f. (у Дубр.) die Erle, alnus [L.; cf. јелша].

јòхов [јовов], а, о, erlen, alneus. [cf. јелшов].

јòховина [јововина], f. das Erlenholz, lignum alneum.

Јóца, m. (ист.) vide Јоцо.

Јóцо, m. (јуж.) hyp. v. Јован. [cf. Јоца].

јȍш (cf. јошт, јоште) [јоштер], noch, etiam, adhuc. [cf. већ 4].

Јóшаница, f. 1) намастир у Србији (близу Јагодине). — 2) ријека [у крушевачком округу].

Јóшевица, f. у Ваљевској нахији вода, која извире у пољу Липовици уврх села Љубинића и утјече у Колубару с лијеве стране ниже Уба, ein Fluß, nomen fluvii.

јòши̂к, јоши́ка, m. ein Erlenwald, Erlenbusch, alnetum [cf. јовљак]: Не ће ли и у нашем *јошику* дренова батина нарасти.

јóшић, m. eine junge Erle, alnus parva.

јôшје, n. (coll.) ein Erlenbusch, alni. cf. јелашје.

јòшљâк, јошља́ка, m. ein Ort wo junge Erlen stehen, alnetum.

јȍшт, / **јȍште,** / **јȍштер,** } vide **још.**

1. **јȕ!** cf. ију.

[2. **ју,** vide је 2.]

ју́ва, f. vide **јуха.**

јȕг, m. 1) Südwind, auster, notus. — 2) Süd, meridies. — 3) Југ Богдан, отац девет Југовића.

јȕгов, а, о, н. п. снијег, des Südwinds, austri. [cf. јужан].

јȕговина, f. das Sirocco-Wetter, Thauwetter, tempestas solvens nivem et glaciem. [cf. јужина].

Јȕда, m. vide [Жид] Чивутин.

јȕжан, жна, жно, н. п. вријеме. vide југов.

јȕжêње, n. das Einfallen des Thauwetters, solutio nivium, glaciei.

јȕжина, f. vide југовина.

јȕжити се, жи̂ се, v. r. impf. н. п. вријеме, es thauet auf, solvitur nix et glacies.

јȕжни̂, нâ, нô, südlich, meridionalis.

јȕј! vide [јаох] јаој.

Ју́ла, f. (у војв.) Julchen, Juliola.

јȕлâр, јула́ра, m. vide **улар.**

Јулија́на, f. (у војв.) Juliana, Juliana.

Ју̂лка, f. (у војв.) Julchen, Juliola.

ју̀мак,* m. као мали мосурић на чему се злато и свила продаје, die Spule, tubulus: Млада Маре на пенџер' сјеђаше,| На пенџеру ситан везак везе,| Златом везе по бијелу платну,| Ал' је сиви соко долетнуо,| Односи јој на *јумаку* злато — Приви се Петру делији| Каконо свила к *јумаку* —

јȕнâд, f. (coll.) junge Ochsen oder Kühe, juvenci aut juvencae.

ју̀нâк, јуна́ка, m. (voc. јȕнâче) 1) der Held, heros. [cf. витез 1, делија 2, дјетић 2]. — 2) (у Старом влаху) vide [cf.] муж [1]. cf. [vide] војно. — 3) (у Пољицима) der Diener, servus. [vide слуга 1] cf. момак.

јуна́ков, а, о, 1) des Helden, herois: *Јунакова* мајка најприје заплаче. — 2) des Bräutigams, sponsi: Ма ве моли мајка *јунакова*| Да јој брзо снаху доведете — 3) des Dieners, servi.

ју́нац, нца, m. der junge Ochs, Stier, juvencus.

јуна́чêње, n. das Tapferthun, virtutis ostentatio. [cf. зорење].

јуна̀чина, f. augm. v. јунак.

[**јуначити,** јуначим, v. impf. vide слободити; *види* s. v. куражити.]

јуна́чити се, ју̀нâчи̂м се, v. r. impf. sich als Held stellen, virtutem ostendo. [cf. зорити се].

јуна̀чић, m. dim. v. јунак: *Јуначићу* црноочићу —

ју̀нâчки̂, кâ, кô, heldenmäßig, heroicus.

јуна̀чнији, а, е, tapferer.

ју̀нâштво, n. das Heldenthum, der Heroismus, virtus. [cf. делијнство].

ју́не, ју̀нета, n. ein junger Ochs oder Kuh, junges Rind, juvencus aut juvenca.

ју̀нећи̂, ћâ, ћê, vom јуне, juvenci aut juvencae.

Ју̀ник, m. Арнаутско село у Реци: И покупи Реку и *Јуника* —

ју̀ница, f. die junge Kuh, juvenca.

ју̀ничин, а, о, von der jungen Kuh, der Färse, juvencae.

ју̀ничица, f. dim. v. јуница.

ју̀нош, m. у пјесми, vide младић: Један *јунош* Краљевићу Марко —

ју̀нчић, m. dim. v. јунац.

ју̀нчји̂, чја, чје, von einem jungen Stier, Farr, juvenci.

ју̀њга,* f. н. п. масла, т. ј. ока и по у Србији и у Босни), ein Maß für Rindschmalz im Gewichte von $1\frac{1}{2}$ ока.

ју̀пка, f. (у Барањи) vide **јуфка.**

ју̏р, (по западн. кр. у кршћ.) schon, jam. cf. [vide] већ [1].

ју̀рâт, јура́та, m. (у војводству по варошима)

der Jurat, juratus: Мојим шором никад блата нема,| Све швалери на штикла разнели,| Адвокати и млади *јурати* —

ју̀рве, allerdings, omnino. [vide] заиста, cf. јамачно.

ју̀ргета, f. дугачка тиква, која се зелена куха и једе, Flaschen-Kürbiß, cucurbitae genus. [vide бундева 3]. cf. тиква.

Ју̀ре (Ју̑ре), m. (у Босни) hyp. v. Ђорђије: До подне *Јуре* од подне Але.

ју̀рêње, n. vide тјерање.

ју̀рити, ју̑ри̑м, *1)* vide [гонити 1] тјерати. — *2) vide ландати 1: вас дан јури које куда.*

ју̏ри̑ш* (cf. уриш), m. der Sturm, impetus.

Ју̀риша, m. Mannsname, nomen viri.

јури̇ша̂ње [уришање], n. das Stürmen, oppugnatio.

јури̇шати [уришати], ша̂м, v. impf. stürmen, impugno.

јури̇шити, ју̏ри̑ши̑м, v. pf. stürmen, impetum facio.

ју̀рнути, ју̑рнêм, v. impf. као ударити, навалити у један пут, angreifen, aggredior.

Ју̏рош, m. vide **Урош.**

Ју̀рук[*], m. *Турци или управо рећи потурчењаци, који говоре и Бугарски и Турски; кажу да су врло зли људи:* Све *Јуруке* и Бугаре младе —

ју̏тарњи̑, њâ, њê, (у Ц. г.) Morgen- matutinus, cf. јутрењи: И истекла *јутарња* даница —

ју̏та̂рце, n. dim. v. јутро.

Ју̏ткиња, f. Jüdin, Judaea. [vide Чивутка].

ју̏трења, f. } die Mette, sacra matutina (antelu-
ју̏трење, n. } cana): На *јутрењи* и на летурђији — Сва господа дошла на *јутрење* —

ју̏трењи̑, њâ, њê, vide јутарњи: Не боји се лисица вечерњега хвалиоца, него *јутрењега* раниоца.

ју̏тро, n. 1) Morgen, mane [cf. утро]; у јутру, morgen, cras: дођи *у јутру*; кад буде *у јутру.* — 2) (у војв.) der Morgen, das Juchart, jugerum (у Србији се каже *дан орања*). [vide дан 2].

ју̏троклêк, m. (in einem muthwilligen Scherze als Arzenei angerathen) der Menschenkoth, stercus, g. d. der Morgenhock: А. Боли ме зуб.| Б. Метни мало *јутроклека.*

ју̏трôс, } heute früh, hodie mane,
ју̏трôске, }

ју̏трошњи̑, њâ, њê, von diesem Morgen, hujus mane: Помози, Боже и *јутрошње* јутро (реку у Рисну прекрстивши се ујутру пут истока).

ју̏трошњица, f. Wasser von heute früh, aqua hausta hoc mane: А моја би мајка *јутрошњицу* пила —

ју̀фка* (cf. јупка [љупка 2]), f. der ausgewalkte Teig, massa farinacea distenta. cf. [кора 3,] обга. — 2) eine nudelartige Paste, die auch über den Winter aufbewahrt werden kann, macheroni(?) pastillorum genus.

ју̀ха [јува], f. (по зап. кр.) die Suppe, jus, cf. чорба, полијевка: Бадањ меса, а кашика *јухе.*

ју̀хат, a, o, (у Дубр.) suppig, jurulentus.

Ју̏хор, m. планина у Србији у нахији Јагодинској, Name eines Berges, montis nomen.

ју̀чê, }
ју̀чêр, } gestern, heri.
ју̀чêра, }

јучѐрањда̂н, den Tag vorher, pridie ejus diei.

јучѐрањи̑, } њâ, њê, gestrig, hesternus.
јучѐрашњи̑, }

ју̀шица, f. dim. v. јуха.

К

к, } (mit dat.) zu, ad [cf. 2 до 1]: *к* мени, *к*
ка, } вама (auch bloß мени, вама): *Ка* шатору нејака Уроша — Како паде ситну књигу пише| Те је шаље *ка* Крушевцу граду — Ти отиди *ка* Вргорцу граду —

ка', у пјесми мјесто *како* [5]: Ево има три године дана| *Ка'* је Јанко таме допаднуо —

ка̀ба-дахија [*], m. Unterdahia. Послије смрти Хаџи-Мустај-пашине у Биограду су биле четири велике дахије, које су сав Биоградски пашалук између себе биле подијелиле, а они су опет имали сваки своје *каба-дахије*, тако је н. п. Шаин-авдија (пређашњи Митар Терзијћ из Тршића) био каба-дахија Фочићев.

кабает,* m. vide кривица.

ка̀бан, m. (у Ц. г.) } [*] der Mantel, pallium,
каба̀ница (ка̀баница), f. } cf. [vide] плашт: *Кабаница* кућа без шљемена —

ка̀бао, бла, m. [1)] der Wassereimer (Kübel?), aqualis urna [vide ведро 1; cf. краљача. — 2) (у Далм.) vide музлица].

ка̀баре[*], f. pl. vide токе.

ка̏баст, a, o, von großem Umfang, late patens: није тешко, али је *кабасто* (н. п. врећа вуне или перја).

ка̀бла̂р, кабла́ра, m. 1) der Küfner, opifex urnarius. — 2) [*Каблар*] планина у Србији више Чачка на лијевој страни Мораве. Према Каблару је с ону стране Мораве Овчар.

кабла́рев, }
кабла́ров, } a, o, des Küfners, urnarii.

ка̀бла̂рски̑, ка̂, ко̂, der Küfner, urnariorum.

ка̀блина, f. 1) augm. v. кабао. — 2) im Mühlbau eine Einsatzröhre, tubus immissus canali. cf. бадањ [1].

ка̏блић, m. dim. v. кабао, das Eimerchen, urnula [vide ведро 1]: исјекао га на *каблиће* (испресијецао га на онаке комаде као што је каблић).

кàблица, f. eine Art кабао für Milch, Käſe, vasis genus lacti aut caseo adservando. [vide ведро 1].

кàбличица, f. dim. v. каблица.

кàва* [кафа], f. 1) der Kaffee, coffea: Уставља га госпођа краљица| На шећерли *каву* и ракију — 2) das Kaffeehaus, taberna coffearia, cf. [vide] кавана: Отшеташе у *каву* велику,| Па сједоше по *кави* великој —

кàвàд, m. eine Art weiblichen Oberkleids, tunicae muliebris genus.

кàвàз,* **кавáза,** m. кавази су најближи момци код Турскијех паша. Они имају у рукама по штап окован сребром, а гдјекоји горе савијен као штачица, и о њему сребрне синџире или прапорце, па кад какога великога господина сретну, они штапом тресну, те синџири или прапорци зазвече. За времена Црнога Ђорђија звали су се кавази момци који су у *„совјету“* стајали на вратима, те људе пријављивали и унутра пуштали.

Кàвàј, Кàваја, m. eine Feſtung [Kawaja, Kawala], in Albanien, urbs Albaniae: У *Кавају* покрај мора града —

кàвàјскӣ, кâ, кô, von Кавај: Прву шаље бегу *Кавајскоме* —

кàвал,* m. eine Art kurzer (ſtutzenartiger) Flinte, flintae genus. Кавал је споља као и шешана, само што изнутра нема анета.

кàвалија топ,* m. Art Kanonen, tormenti genus: И понесе топе *кавалије* —

кавàна,* f. das Kaffeehaus, taberna coffearia. cf. кава 2.

кâвга,* f. der Zank, rixa, cf. [vide] свађа: Цинцар Јанко од Орида града,| Који *кавге* по свијету тражи,| Ђе је *кавга* да се онђе нађе —

кàвгација,* m. der Stänker, rixator: У пићу су тешке пијанице,| А у кавзи љуте *кавгације* —

кàвез,* m. der Käfig, cavea. [vide кролетка]. У нашијем народнијем пјесмама и дјевојке се држе у кавезима: Већ он љуби Омерово злато| Којено је у *кавезу* расло —

кавèнӣ, нâ, нô, Kaffee-, coffeae inserviens (z. B. Löffel, Schale).

кавèција* [кафеција], m. der Kaffeeſieder, caupo coffearius.

кавèцијин, a, o, des Kaffeeſieders, thermopolae.

кавèцијница, f. die Kaffeeſiederin, thermopolae uxor.

кâвжењe, n. das Zanken, rixatio. [vide свађање].

кâвжити се, кâвжӣм се, v. r. impf. ſich zanken, rixari. cf. [vide] свађати се.

каврàисати[*], ишêм, v. pf. umnieten, replico.

кàврика, f. (у Лици) некака трава за сијено, Art Pflanze, herba quaedam.

кâд, m. das Räucherwerk, suffimentum.

кâд, } [cf. каде] 1) wann, quando? [cf. кадно].
кâда, } — 2) da, quando: *кад* тад; *кад* било да било; *кид* како, wie es ſich trifft. [cf. како 3]. — 3) немам *кад,* ich habe keine Zeit, non est mihi tempus: имаш ли *кад* да ми ово начиниш? ако сад немаш *кад,* а ти ми начини кад узимаш *кад.* cf. [2]кôље. — 4) vide ако, wenn, dum: *кад* си учио, ваља да знаш. — 5) *кад* брже (ти дође), ſo ſchnell.

кâда, f. 1) hyp. v. кадуна. — 2) зелена када, vide зелена када. — 3) die Wanne, labrum, lacus, vannus. [vide каца 1].

кàдагôд,
кàдагôђ, } vide **кадгод.**

кадàнџика,* f. vide кадунџика: Покрстише буле *каданџике* —

кáдар,* дра, дро, fähig, im Stande, potis. [cf. подобан].

кадàрум, m. (у Ц. г.) некако црно грожђе, Art Traube, uvae genus.

кàдашњӣ, њâ, њê, von wann, von welcher Zeit her, ex quo.

кâдгод [кадагод],
кâдгођ [кадагођ],} wann immer, quandocumque.

кâде, vide кâд.

кадêт, кадéта, m. (у војводству по варошима) der Cadet, juvenis ad militiam publice informandus: Већ је тета гледала *кадета* —

кадúва[*] (cf. [кадифа,] кадипа), f. 1) der Sammet, Sammt, panni bombycini genus. [cf. велуд]. — 2) (кадивица) die Sammetblume, tagetes [patula] Linn.

кадúвица [кадифица], f. dim. v. кадива 2.

кàдија,* m. der Kadi (Richter), judex. cf. муселим.

кàдијин, a, o, des Kadi, judicis.

кàдијница, f. кадијна жена, des Kadi Frau, uxor τοῦ кадија.

кàдијскӣ, кâ, кô, der Kadi, judicum.

кâд ӣ кад, dann und wann, interdum. cf. [vide] каткад.

кадúлук,* m. der Gerichtsbezirk, Gerichtsſprengel, dioecesis judicialis.

кадúнац, нца, m. der Gerichtsdiener, lictor, viator.

кàдионица, f. die Räucherpfanne, das Rauchfaß, turibulum.

кадúпа[*], f. vide **кадива.**

кáдити, кâдӣм, v. impf. räuchern, fumigo.

кадúфа[*], f. (по варошима) vide **кадива.**

кадифèли[*], adj. indecl. vide кадифли: Стаде скидат' *кадифели* руо —

кадúфица, f. vide **кадивица.**

кадúфли,* adj. indecl. Sammet-, holosericus [cf. кадифели]: По долами *кадифли* ћечерма —

кадúфлија, f. т. ј. капа, Art Sammtmütze, mitrae genus, cf. кићенка[1]: По глави им капе *кадифлије* —

кâдли, 1) [cf.] a то, ſieh da, ecce: И на Тису воду нагазише,| *Кадли* Тиса вода устанула — 2) a кад, da nun, cum: *Кадли,* болан, Турци алакнуше — *Кадли* Ана сретно дому дође,| Ал' истина што су говорили - -

кâдно, vide кâд[1].

кâдноκâд,
кâднокâда, } vide каткад.

кâдуља, f. (у Мостару) vide жалфија.

кадýмâнка, f. (у Уж. н.) 1) Art Aepfel, pomi genus [pirus malus L. var.] — 2) Art Birn, piri genus [pirus communis L. var.].

ка̀дуна,* f. die Dame, matrona (само се говори за Туркиње): У *кадуне* Омер-беговице,| Двије кћери на удају кажу —

ка̀дунин, a, o, der Dame, matronae.

ка̀дуница, } **кадӯнцика,** } f. dim. v. кадуна. [cf. каданџика].

ка́жа, f. die Sage, nuncium: хвала ти на *кажи* (т. ј. што си ми казао).

каже́вати, ка̀жујêм (ка̀жêвâм), мјесто *казивати* говори се у Црној гори, али се може чути и по свој Далмацији и Хрватској: Својој ујни санак *кажевао* —

кажи́вати, ка̀жујêм, vide **казивати**: Ја ћу тебе право *каживати* —

ка̀жипӯт, m. der Zeigefinger, digitus index.

ка̀зâз,* каза́за, m. der Posamentierer, Bortenwirker, limbolarius. [vide гомбар].

ка̀зâљка, f. 1) у дјеце, кад уче читати, der Zeiger der Kinder beim Syllabiren, index puerorum literas in syllabas colligentium. — 2) на сахату, der Zeiger an einer Uhr, index horarum.

ка̀зан[*], m. [1)] der Kessel zum Branntweinbrennen, ahenum [cf. котао 2]: наградио *казан*; пече *казан*; хајдемо на *казан*. Когод дође на казан (гдје казан пече) ваља га почастити ракијом; за то се рече за оне који мало комине имају: докле пече дотле и тече. [— 2) cf. крмача 2.]

каза̀нија, f. vide испек.

ка̀занскӣ, кâ, кô, н. п. капак, zum Branntweinkessel gehörig, ahenarius.

каза̀нџија,* m. der Kesselschmied, Keßler, ahenarius. [vide котлар].

ка̀занчић, m. dim. v. казан.

ка́зати, кâжêм, v. pf. (im praes. auch impf.) sagen, dico [cf. повидјети, повједити, рећи (ријети, ријећи)]: да ти *кажем* једну пјесму, приповијетку; кажу, man sagt, dicunt; кажи ми да ти кажем (кад ко пита кога за оно што онај не зна).

кази́вâње, n. das Sagen, dictio. [cf. повиједање].

кази́вати, ка̀зујêм, v. impf. sagen, dico. [cf. кажевати, каживати, повиједати].

кази́вâч, казива́ча, m. der Weiser, monstrator: Па опрема вранца *казивача*,| Кој' казује по ноћи друмове —

Ка̀зимӣр, m. Mannsname, nomen viri.

Ка̀зимира, f. Frauenname, nomen feminae.

ка̀зма[*], f. (у војв.) на мотку насађено округло гвожђе, којим се копају рупе на вашару за шатре.

ка̀зук,* m. vide колац.

ка̀зукâшче[*], чета, n. новци што лађари плаћају кад с лађом гдје у крају стану, das Ufergeld.

каи́гџија* [каикчија], m. der Fährmann, Schiffer, portitor. Каигџије у каицима превозе људе из Биограда у Земун.

ка̀ик,* m. ein Kahn, etwa 10 Leute fassend, scapha. cf. [vide] чун [1].

каи́кчија,* m. vide **каигџија.**

ка̀ил,* a, o, (cf. кано) zufrieden, bereit, paratus, contentus, cf. [vide 2] рад: Томе Раде врло *каил* био —

Ка̀ин и А́вељ. Гдјекоји приповиједају да су́ оно Каин и Авељ што се види у мјесецу као некака сјенка, и да их је Бог ондје назначио свијету за углед као превелики гријех што је брат брата убио.

[**кано,** vide **каил.**]

ка̏ица, 1) f. ein Kopfschmuck von Münzen, ornatus capitis numarius. cf. тарпош. — 2) [*Каица*] m. Mannsname, nomen viri: *Каицом* је софру̑ зачелио —

ка̀иш,* m. 1) der Riemen, lorum. cf. [vide] ремен. — 2) ein Bret zum Schiffbau, tabula. — *3) (у Вршцу, на козари) печеница од врата до бута. Каиши се ови тако изрежу да је на свакоме по један бут а горе су на врату обадва.*

каи́шâње, n. das Riemenschneiden, dissectio in lora, tabulas.

каи́шати, шâм, v. impf. резати на каише, н. п. сланину, in Riemen, Breter schneiden, disseco in lora, tabulas.

ка̀ишић, n. dim. v. каиш.

каи́шлије,* m. pl. т. ј. опанци, Art Opanken, hypodematis genus.

ка̏јâње, n. 1) das Rächen, ultio. — 2) das Bereuen, poenitentia. [cf. вајкање 2].

каја́рêње, n. das Eichen, ponderum (mensurarum) ad archetypum examinatio et signatio.

каја́рити[*], ка̀јâрӣм, v. impf. eichen, ad ponderis publice probati normam redigo.

ка̀јâс[*], каја́са, m.} **каја́са,*** f. } 1) der Gurtriemen, lorum cinguli equarii. — 2) der Säbelriemen, lorum acinacis: Три пута је опасао пасом,| А четвртом од сабље *кајасом* —

ка̏јати, јêм, v. impf. кога, rächen, ulciscor: Тешко оном кога цар *каје*.

ка̏јати се, јêм се, v. r. impf. bereuen, poenitet. [cf. вајкати се 2].

ка̏јгана,* f. eine Art Eierspeise, ferculum ovorum (?).

ка̀јда,* f. die Musiknote, modus musicus: Од те *кајде* нема вајде.

ка̀јмак,* m. vide скоруп.

ка̀јсер (кајсар),* m. Karmesinleder, corium coccineum.

ка̀јсерли (кајсарли),* adj. indecl. von Karmesinleder, coccineus: Да не праши *кајсарли* папуча —

ка́јсија,* f. 1) die Aprikose, prunus armeniaca Linn. — 2) die Frucht davon, prunum armeniacum, praecoquum. [cf. зерделија 1, шевтелија (шептелија) 2].

ка́ка, f. Kak (in der Kindersprache), stercus.

ка̀кав, ква, кво, was für ein, qualis [cf. каки, каков, чесов 2]: *какав* такав, so wie er ist, prout est, talis qualis.

кàкавгӧд, кàквагӧд, кàквогӧд, | was immer für
кàкавгӧђ, кàквагӧђ, кàквогӧђ, | einer, qualiscumque.

кàкӣ, кâ, кô, vide какав.

кáкило, m. каже се за човјека који растеже ријечи кад говори, einer der verdrießlich langsam ſpricht, qui lente ac moleste loquitur. cf. какити.

кáкити, кӣм, v. impf. tadeln, caco: *какићу* не ћу, т. ј. чини хоће *л'* не ће *л'*.

кàкнути, нêм, v. pf. tadeln, caco: А. Како је? | Б. *Какни* на лазни (па ћеш видјети како је).

кàко, 1) wie, quomodo: *како* је? wie geht's, quomodo vales. [cf. бикнути се. — 2)] *како* тако, ſo wie es iſt, prout; [— 3)] како кад, wie es ſich trifft. cf. [кад 2,] кад како. — 4) ſobald, quamprimum [vide чим]: *Како* дође, помами га наће — 5) ſeit, ſeitdem, ex quo [cf. ка']: *Како* сам постао, није ми подробац остао. — 6) *како* је сад лијепо вријеме, могли бисмо што радити, da, dum; *како* сад идеш онамо, могао би отићи к њему; *Како* оваца немам, паса не чувам. [— 7) vide 1 као 1. — 8) vide почем 1. — 9)] *те* како како, und wie.

кàков, a, o, vide какав.

кàкогӧд, | *1)* wie immer, utcumque. — 2) [vide
кàкогӧђ, | 1] као [1] *(какогод да је штампа)*. [— 3) vide почем 1].

какодáкање, n. vide ракољење.

какодáкати, какòдâчēм, v. impf. vide ракодити се.

кàконо, vide [1 као 1] како (cf. но): Баш *каконо* мулу у мешћеми —

кàконоти, vide [1 као 1] како.

кáкотање, n. das Gakſen, clangor.

кáкотати, кокēм, v. impf. gakſen, clango.

кâл, m. vide [2] **као.**

калабàлук,* m. vide множина.

калабýрење, n. das Miſchmaſchen, confusio. [cf. каламућење].

калабýрити, калàбýрӣм, v. impf. miſchmaſchen, confundo. cf. каламутити.

калабýрња, f. der Miſchmaſch, res confusae, conturbatae.

калáвање, n. vide силажење.

кàлавâр, m. (у Сријему) у ћурчија клупа са двије косе на којој се сједећи струже коже, die Gerbebank, machina pellionum.

калàват, m. 1) [*] Kalfaterarbeit, densatio navis. — 2) [*Калават*] у Влашкој мјесто према Видину.

калáвати, кàлâвâм, v. impf. (у Боци) vide силазити. cf. створе.

калàватити, тӣм, v. impf. t. j. лађу, kalfatern, reficio, denso.

калàваћење, n. das Kalfatern, refectio, densatio navis.

кàлавре[*], f. pl. eine Art kurzer Hoſen. cf. [vide] пеленгаће.

кàлāj,* кàлаја, m. vide коситер.

калàјисање, n. das Verzinnen, inductio stanni.

калàјисати, јишēм, v. impf. u. pf. verzinnen, stano induco.

калáјлија,* f. ein zinnerner Teller, orbis stanneus.

кàлâјни, нâ, нô, zinnern, stanneus.

калáјџија,* m. 1) der Verzinner, qui obducit stanno. — 2) der Hauſierer, institutor. cf. [vide] торбичар. Калајџије су од прије у Србији носиле по селима рубу те продавале: гдјекоји су ишли на коњма и рубу носили у бисагама, а гдјекоји су ишли пјешице и рубу носили у торби на леђима. Ово су били трговци или њихови момци, који су по варошима дућане држали.

кàлам,* m. das Pfropfreis, Einſetzling, Pelzreis, Pelzer, surculus. [vide] наврт, cf. калем.

кàламити, мӣм, v. impf. 1) pfropfen, insero. [vide навртати 2]. cf. наврнути. — 2) oculiren, impfen, vaccino.

кàламљење, n. das Pfropfen, insitio. [cf. пресађивање 2].

каламýтити, калàмýтӣм, v. impf. vide калабурити.

каламýћење, n. vide калабурење.

кáлање, n. verbal. von калати.

1. **кáлати**[*], кâлâм, v. impf. t. j. рибу, den Fiſch aufſchneiden um ihn zu dörren, disseco piscem torrendum.

2. **кàлати**[*], лâм, v. pf. (у Сријему) ослабити, matt werden (z. B. von einer Krankheit), fatigari, artus fessos habere.

калàужење, n. das Wegweiſen, monstratio viae.

калàуз,* m. 1) der Wegweiſer, dux viae: Земља туђа, *калауза* нема — 2) der Unterhändler des Schweinhändlers, procurator suum. [cf. бургијаш].

калàузити, зӣм, v. impf. den Weg weiſen, monstro viam: А пред њима Пурко барјактару, | Барјак носи, војсци *калаузи* —

калàура, f. (у Хрв.) 1) vide караула. — 2) [*Калаура*] у Удбини један велики камен, код којега је била негда караула.

калàуштина, f. Geld, die Belohnung für den калауз, pecuniae debitae τῷ калауз.

калàушче, чета, n. der junge Wegweiſer, viae dux juvenis.

кàлац, лца, m. das junge Gras, herba recens: пустио коња на *калац*; und im Scherze von den Türken, wenn ſie im Negligé ſind: пустио гузицу на *калац*.

кàлаџија[*], m. човјек који кала рибу, einer der ſich mit Aufſchneiden und Dörren der Fiſche beſchäftiget, qui torrendos pisces dissecat.

кàлаџӣница, f. зграда (или мјесто) гдје се риба кала, die Stätte wo die Fiſche zum Dörren aufgeſchnitten werden, locus quo pisces torrendi dissecantur.

калàџӣнска вода, f. (ст.): Ја бих, синко, са букве јабука | Из велике воде *калаџинске* —

кàлāш[*], калáша, m. 1) der Taugenichts, Lump, homo nihili. — 2) (у Дубр.) vide варалица

(особито који узима у зајам не мислећи вратити).

кала́шење, n. (у Дубр.) das Betrügen, deceptio.

кала́шити, **ка̀ла̂шӣм**, v. impf. (у Дубр.) vide варати[1] (особито узимати у зајам не мислећи вратити).

кала́штура, f. ein Schimpfwort vom Hunde, convicium in canem. [vide дукела].

ка̀лва[*], m. vide **калфа**.

Ка̀лвӣн, Калви́на, m. der Kalviner, Calvini assecla: Кој' донесе језик од *Калвина* —

Ка̀лвӣнка, f. eine Kalvinerin, Calviniana.

ка̀лвӣнскӣ, ка̂, ко̂, kalviniſch, Calvinianus: Без никаква језика *Калвинског* —

ка̀лдрма,* f. die Heerſtraſſe, gepflaſterte Straſſe, auch Pflaſter, via strata, stratum. [cf. салиц, тарапа].

калдр̀мисâње, n. vide калдрмљење.

калдр̀мисати, **мишēм**, v. impf. pflaſtern, munio, **ка̀лдрмити**, **мӣм**, ſ sterno.

ка̀лдрмљēње, n. das Pflaſtern, munitio viae. [cf. калдрмисање].

калдр̀мџија[*], m. der Pflaſterer, qui vias lapide sternit.

ка̂ле, m. (zutraulich von калуђер) lieber Mönch, monachulus: хоће *кале*, Бога ми! Не тће *кале* зеља брати —

ка́леж, m. (у Слав. и у Ц. г.) vide путир.

ка̀лем,* m. 1) Rohrfeder, calamus. — 2) vide мосур. — 3) vide [наврт] калам.

калēница, f. (особито доље преко Мораве) eine irdene Schüſſel, lanx fictilis. [vide бљуда].

[**калиж**, m. vide путир, путијер.]

кали́жити се, **ка̀ли́жӣм** се, v. r. impf. (у Боци) ким, од кога, für eine Schande halten, probro habere, cf. стидјети се: Тако *се* од мене свијет не *калижио*! Њим *се* људи *калижили*!

ка̀лило, n. (у Сријему) vide кањужа. [cf. 1бара 1].

ка̀лина, f. 1) die Rheinweide, ligustrum vulgare Linn. — 2) [*Калина*] Frauenname, nomen feminae.

Ка̀липолье (Калӣполье), n. [Галиполь?]: На убаву *Калиполу* равном| Међу водом Тунцом и Марицом —

ка́лити, **ка̀лӣм**, v. impf. n. p. гвожђе, kühlen, refrigero (ferrum).

калӧгажа, f. vide газиблато.

калӧпер, m. das Frauenblatt'l, die Koſtwurz, balsamita vulgaris Linn. [1) tanacetum balsamita L.; — 2) balsamita major Desf.].

ка̀лотине, f. pl. (у Сријему) сухо воће (што је цијепано или сјечено), gedörrtes Obſt, poma tosta.

ка̀лп,* adj. indecl. falſch, unecht, falsus. cf. неваљао.

калпа̀гџија,* m. vide калпакчија.

ка̀лпак, m. die Mütze, galerus (wie die Pelzmütze der Ungern).

калпа̀кчија* [**калпагџија**], m. der Mützenmacher, galerarius.

ка̀лпачина, f. augm. v. калпак.

ка̀лпачић, m. dim. v. калпак.

калпӧзан[*], m. ein falſcher, betrügeriſcher Menſch, homo fallax. [cf. телбиз].

ка̀луђер, m. 1) der Mönch, monachus. — 2) (у Грбљу) ускршње само омашћено јаје (а које је и писано и омашћено, оно се зове *шарено*).

калуђе́рак, рка, m. hyp. v. калуђер.

ка̀луђерēње, n. das Einmönchen, immonachatio, consecratio monachi.

ка̀луђерити, рӣм, v. impf. einmönchen, consecro monachum.

ка̀луђерити се, рӣм се, v. r. impf. Mönch werden, consecror monachus.

ка̀луђерица, f. die Nonne, monialis. [cf. опатица].

ка̀луђеричин, a, o, der Nonne, monialis.

ка̀луђеров, a, o, des калуђер, monachi.

ка̀луђерскӣ, ка̂, ко̂, mönchiſch, monasticus.

ка̀луђēрство (**ка̀луђерство**), n. das Mönchthum, res monastica.

калуђе́рче, чета, n. das Mönchlein, monachiscus.

калуђе́рштина, m. augm. v. калуђер.

ка̀лужа, f. (у Рисну) мјесто гдје се баца смеће, Kehrichtplatz, locus projiciendis quisquiliis, fimetum. [cf. козалина].

ка̀луп[*], m. 1) n. p. за пушчана танета, за крстове што дјеца лију од коситера, das Modell, die Form, forma. [cf. творило; тереце]. — 2) n. p. у опанчара, der Leiſten, crepida: ударити на калуп. — 3) калуп дувана, ein Pack Rauchtabak, fasciculus nicotianae.

ка̀лупити, ӣм, v. impf. n. p. дуван, den Rauchtabak preſſen, compono.

ка̀лупљēње, n. das Preſſen des Rauchtabaks, compositio.

ка̂лфа [* калва], m. der Geſell, opifex: Ти се створи у дућану алва,| Ја ћу бити у дућану *калфа* —

ка̀лчине,* **ка̀лчӣна**, f. pl. од сукна као велике чарапе што се носе у чизмама (у Србији и у Босни), eine Art tüchener Strümpfe, tibialium genus.

ка̀љ, **ка̀ља**, m. (у војв.) die Kachel, testa fornacalis. cf. [vide] пећњак.

ка̀ља, f. eine Art Speiſe, cibi genus.

ка̂љав, a, o, mit Koth beſchmutzt, coeno inquinatus. cf. каон.

ка̀љак, љка, m. vide кањац.

ка́љање, n. das Beſudeln mit Koth, inquinatio coeni.

ка́љати, **ка̀љам**, v. impf. mit Koth beſudeln, coeno inquino.

ка̀љац, љца, m. зуб у коња по којему се познаје старост коњска. [cf. кањак].

ка́љēње, n. das Kühlen, refrigeratio.

ка̀љуга, } f. гдје се свиње кањужају, die Lache,
ка̀љужа, } Pfütze worin ſich die Schweine wälzen, volutabrum. [cf. калило; 1бара 1].

каљу̀жâње, n. das Wälzen der Schweine in der Lache, volutatio suum in palude.

каљу̀жати се, жâм се, v. r. impf. sich in der Pfütze wälzen, volutor in palude.

ка̀љу̂н, каљу́на, m. die Galione, navis genus: Уватише два *каљуна* златна —

ка̏м, ка̏мена, m. (по југоз. кр.) vide [1]камен[1]: *кам* из руке, а ријеч из уста; Ово рече, за *кам* запануо —

ка̀мара, f. 1) vide гомила, н. п. камара жита на гумну, камара сијена или сламе, камара жита у снопљу као што се садијева у Сријему (ова камара није округла, него је на четири угла, само што је дужа него шира). — 2) (у примор.) das Zimmer, die Kammer, cubile, [vide клијет 1] cf. соба, комора: Док свануло и сунце грануло,| Но се диже Ђерзелез-Алија,| Па погледа из златне *камаре* —

ка̀марица, f. dim. v. камара.

ка̏мата,* f. 1) die Zinse, Interesse, fenus [cf. добит 2, интерес 1]: дао новце на *камату*. — 2) (у Рисну) велики, неправедни интерес (а обични ондје се зове *добит*), Wucher, fenus iniquum.

ка̏матни̂к, m. који узима *велику* камату на новце, der Wucherer, fenerator: Каматник душу губи; *Каматника*, секо, и митника —

1. **ка̏мêн, ка̏мена,** m. (loc. камѐну) *1)* der Stein, lapis, cf. кам, ками [крш 2]: Од *камена* ништа до *камена*. — *2) (у Ц. г.) отишао* на свој камен, *т. ј. на своју* постојбину; *тако се каже и: Не ће да остави* својега камена, *и т. д.* [— 3) н. п. воденица од три *камена*. cf. витао 3].

2. **ка̏мен,** а, о, 1) steinern, lapideus: Па изиђе на *камену* кулу — 2) (у Рисну) н. п. пињата, irden, fictilis. cf. [vide] земљан.

1. **камѐнâр,** каменáра, m. der Steinmetz, lapicida.

2. **ка̏менâр,** m. (у Дубр.) vide зидар.

Камѐндара, f. некака планина: *Камендара* под Стамболом градом —

ка̏менит (камѐнит), а, о, steinig, petrosus: Па се маших Босне *камените* —

ка̏менити се, ни̂м се, v. r. impf. versteinern, stupefio, saxeus fio: ја *се* чудим и *каменим* —

1. **камѐница,** f. један камен, ein einzelner Stein, lapis, saxum. [cf. зипа].

2. **Ка̏меница,** f. 1) тако се зову многа села, као н. п. Каменица у Сријему, у Јадру, у Кључу (код Кладова, гдје данас нема ни једнога Србина, него Власи). — 2) ријека у Рудничкој нахији. — [*каменица*] 3) (у примор.) die Auster, ostrea [L.]. cf. ободница. — 4) (у примор.) (у камену ископано или само од себе издубено као суд какав. У Задру се тако зове житна мјера од камена, која се не носи, него стоји на мјесту гдје се жито продаје. — 5) каменица рече се и за вјештицу кад јој се право име не ће да спомене, и ваља да се мисли као да би се окаменила.

камѐнчић, m. dim. das Steinchen, lapillus. [cf. камечак, камичак 1].

1. **камѐњâк, камењáка,** m. 1) ein Ort, wo viel Felsen liegen, locus saxosus. [cf. валовље, грохот 2, крш 1, стјењак; скала 1, стијена 1, тимор]. — 2) (у Барањи) Art Topf, ollae genus.

2. **ка̏мењâк,** m. (у Боци) der Wolf, lupus. cf. [vide] вук[1] (као да би му се уста *окаменила*, да не закоље што).

ка̏мењача, f. (у Уж. н.) Art Birnen, piri genus [pirus malus L. var.].

ка̀мêње, n. (coll.) das Gestein, saxa.

ка̏мењêње, n. das Versteinern, stupor.

камéчак, чка, m. (у Сријему) vide [каменчић] камичак.

ка̀мзе,* f. pl. у ножа оно гдје се држи руком, das Messerheft, manubrium cultri [cf. коре 2]: Баш од ножа *камзе* саломио —

ка̏ми, (по југозап. кр.) vide [1]камен[1]: *ками* ти у срце! *Ками* мајци да утећи могу —

ка̀мивао, вâла, m. особито се говори instr. *ка̀мивâлом*, кад се показује каква граница, и значи врхом планине, одакле би се *камен* сам, само да га ко потисне, могао *одваљати* на обје стране, äußerste Spitze eines Gebirges, cacumen montis.

ками́кâње, n. vide камкање.

ками́кати, ка̀ми̂чêм, v. impf. vide камкати.

ка̀мила, f. Kameel, camelus (*κάμηλος*), cf. [1]дѐва: Не плаши се *камила* решетом.

камѝлâвка, } f. die Mönchskappe, cucu-
камѝлâјка, (у Ц. г.) } lus monachi: Па скидоше капе *камилајке* —

ками́чак, чка, m. 1) vide каменчић. — 2) [*Камичак*] у Мачви поток, који с горњу страну Шапца утјече у Саву.

ка̀миш,* m. das Pfeifenrohr, tubulus fistulae. cf. чибук[1].

Ка̀мишница, f. cf. [vide] Пролог.

ка̀мишовина, f. der Schlingbaum, viburnum [L.].

ка̂мкало, m. der immer jammert, qui continuo lamentatur.

ка̂мкâње, n. das Vorjammern, lamentatio. [cf. камикање, камчење].

ка̂мкати, ка̂м, v. impf. vorjammern, lamentor. [cf. камикати, камчити].

ка̏мо? 1) wo hin? quorsum? камо се ти? wo bist du? камо он? камо новци? *ка̏мо* те jä? (у Ц. г. виче муж жену, а и она њега). cf. [vide] гдје[1]. — 2) (особито по зап. кр.) vide куд[1].

ка̏мо ли, um so mehr, um so weniger, eo minus, eo magis [cf. некмоли]: Сила отме земљу и градове,| *Камо л'* мене коња отет' не ће — Братац браца познат' не могаше,| *Камо ли* ће Турчин каурина —

ка̀мтити, ти̂м, v. impf. wimmeln, scateo. cf. [vide] врвљети.

кàмљење, n. das Wimmeln, τὸ scatere.
кàмчење, n. vide камкање.
кàмчити, чӣм, v. impf. vide камкати.
кàмџија* [канџија], f. die Karbatſche, die Knute, der Kandſchu, scutica, flagellum. [vide бич].
кàмџијање [канџијање], n. das Peitſchen, flagellatio.
кàмџијати [канџијати], јӑм, v. impf. peitſchen, flagello.
кàнабе,* бета, n. vide **канапе.**
кàнава, f. (у Боци) vide [2] тежиња.
кàнавац, вца, m. (у Дубр.) vide [дроњак] крпа, рита.
кàнаве,* вета, n. der Flaſchenkeller, Flaſchenkorb, sporta ampullaria. cf. [vide] бочњак.
кàнап, канапа, m. der Hanfſaden, Spagat, funiculus cannabinus. [vide] дретва, cf. врпца.
кàнапе,* пета, (cf. канабе) n. der Sofa, das Kanapee, lectus.
кàнат[*], m. н. п. у амбару брвна између два дирека, das Feld, intertignium: оплео сам један *канат* у куће, т. ј. од дирека до дирека чатмом, cf. преграда, претин: Ја ће пàде горњи *канат* цркве —
кàнатити, тӣм, v. impf. faſchen, intertignium struere.
кàнаћење, n. das Faſchen, τὸ intertignium struere.
Кàнда (Кâнда), f. Frauenname, nomen feminae: *Канда* није, Санда није, на сриједу торбе није.
канделòра, у овој пословици: *Канделора* зима фора, (у Дубр.) и значи: кад прође *сретење* прошла је и зима. cf. Блаж.
кàндӣл, кандӣла, m. (ст.) vide кандило: Златан *кандил* од дванаест ока —
кàндило, n. die Hängelampe (vor der Mutter Gottes), lucerna (lampas) pensilis. [cf. кандил, канђело].
кàндиоце, *n. dim. v. кандило.* [cf. канђеоце].
кàнђело, n. (у Ц. г.) vide кандило.
кàнђеоце, *n. dim. v. канђело.* [vide кандиоце.]
кàнити се, кàнӣм се, v. r. impf. ſich anſchicken, paro me: *канио* сам *се* да ти дођем.
кàница, f. 1) vide **тканица.** — 2) (у Боци) од смокава (нанизаних на танко дрво) као љесница на четири угла.
кàничица, f. dim. v. каница: *Каничицом* опасана| А гајтаном потпасана —
кàнкӧр, канкòва, m. (у војв.) der Tripper, gonorrhoea.
кàно (каоно), wie, ut, quemadmodum. [vide 1 као 1].
Кàнӧвци, кàновâцâ, m. pl. (може се једноме рећи и *кàновац*). По неким селима у Биоградској нахији имају људи обичај те говоре готово уза сваку ријеч *каном, каном бато.* На врачару 1804 године прозвали су их (Биограђани и други бећари којекакви) за то *кановцима* и подсмијевали су им се којешта и толико пута мало се нијесу из пушака тукли за то.
кàном, cf. кановци.
кàнон, m. (ст.) Kanon (Kirchenſitte), canon: Ће Србиње јунак причешћује| Без *канона* и без испов'једи —
кàнта, f. Kandel, Art Waſſergefäſſes mit Handhabe, hydriae genus (e Germania adlatum).
кàнтање, n. das Herausziehen der Gedärme, τὸ educere intestina.
кàнтар,* m. 1) die Schnellwage, statera: *Кантар* кадија (мјера вјера), die Wage ſoll es entſcheiden. — 2) (у Дубр.) педесет и пет ока, n. п. један кантар дрва, ein Gewicht von 55 ока, ponderis genus.
кàнтара, f. (у Ц. г.) као лонац од бакра, Art kupfernen Topfes, ollae genus.
кантàрина, f. 1) das Wagegeld, pecunia pro pendendo. — 2) augm. v. кантар.
кàнтарић, m. (у Ц. г.) који се око лонаца налази, (als Schimpfwort) der Näſcher, cuppes.
кàнтарница, f. (у Ц. г.) die Wagſchale, lanx.
кàнтарскӣ, кâ, кӧ, н. п. кука, јаје, Wage-, librae.
кантàрџија,* m. der Wagemeiſter, zygostates.
кантàрџијин, а, о, des Wagemeiſters, zygostatae.
кàнтати, тâм, v. impf. (у Шумад.) вући ријева из праљице, herausziehen, educo.
кàнтор, m. (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefiſch, piscis quidam marinus [кантар? = cantharus lineatus White].
кантӯнача, f. (у Боци) vide шешана.
кàнура, f. ein Strähn (Bund) Baumwollengarn, fasciculus filorum gossypinorum. [cf. канчело].
кàнути, кàнӗм, v. pf. tropfen, decidit stilla.
[**канцелијер,** m. cf. Пољица.]
канчèло, n. ein Strähn (Bund) Zwirn, fasciculus filorum tortorum. [cf. канура].
кâнџа* [ганџа], f. 1) die Kralle (der Ablers), unguis. [cf. ганач 1, панча, чапорци, чапци]. — 2) der Haken, harpago (auf Schiffen). cf. [vide] чакља [2].
кàнџија,* f. vide **камџија.**
кàнџијање, n. vide **камџијање.**
кàнџијати, јӑм, vide **камџијати.**
кàњац, њца, m. (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefiſch [Schriftbarſch], piscis quidam marinus [serranus scriba; cf. шиjерка].
кâње, f. pl. (у Срijему) капци на очима, die Augenlieder, palpebrae. [vide капак 3].
кањèрисање, n. das Vorſingen, praecentus.
кањèрисати, ришӗм, v. impf. (по намастирима, особито у Србији) vorſingen, praecino (von Novizen, der in büchergarmen Kirchen den Octoich u. a. von einer Seite der Sänger auf die andere überträgt, und zugleich den Sängern vorſingt).
1. **кàо,** [1)] wie, quemadmodum. [cf. како 7, какогод (какогођ) 2, каконо, каконоти, каоно, каоноти, кано; — 2) vide тобоже; *види* s. v. ћоја].
2. **кâо** [кал], кâла, m. vide блато [1], глиб.
кâон, а, о, vide каљав.
кâоно, vide [1] као [1] (cf. но 4).
кâоноти, vide [1] као [1], каоно.

кâп, f. [cf. капља] 1) der Tropfen, stilla: паде као *кап*. — 2) (у Ц. г.) умрло од капи, der Schlagfluß, apoplexis.

кàпа, f. 1) die Kappe, Mütze, cappa(?), cuculus. [cf. барета, сковија (скувија)]. — 2) [*Капа*] планина у Херцеговини између Дробњака, Мораче и Колашина, ein Berg in Herzegowina, mons Hercegovinae. Чији чобани у прољеће с овцама наврх Капе утрабе, они пасу планину оно љето: Док од *Капе* пукоше громови —

кàпавица, f. (у Ц. г.) вода од кише што капље с куће, das vom Dache herabträufelnde Regenwasser, aqua pluvialis de tecto stillans.

кàпак,* пка, m. 1) н. п. од казана, од тенџере, Helm, Deckel, operculum. cf. [vide] заклопац. — 2) на прозору (које се највише говори pl. *капци*), der Fensterladen, foricula. — 3) на оку, das Augenlied, palperba. cf. кање. — 4) капци на рукавима, т. ј. оно доље што се може спучити око руке и што се узвраћа кад није спучено, der Umschlag, limbus.

кàпалица, f. суд што се у њега хвата ракија испод казана, ein Auffangegefäßchen in der Branntweinbrennerei, excipula quaedam. [vide постава 2].

кàпамаџија,* m. der Deckenmacher, opifex stragulorum.

кàпање, n. das Tröpfeln, stillatio.

кàпара, f. (ital. caparra) das Angeld, arrha.

капàрисати, ришêм, v. pf. verangelden, arrha firmo.

кàпати, пљêм, v. impf. 1) tröpfeln, stillo. — 2) над књигом, у тамници, schmachten, conficior: С тебе данас *капљем* у тамници — 3) рђом, im Fluche: Рђом *капа*' док му је колена —

Кàпела, f. планина у Хрватској, Name eines Berges, montis nomen.

капèтân, капетâна, m. der Hauptmann, Feldhauptmann, tribunus, dux. У Босни су капетани старјешине и управитељи од градова и од њиховијех околина, и ово капетанство до сад је у њих остајало од оца сину. Овакі је од прилике био и Лека у Призрену. За времена Карађорђијева, пошто се војска била мало уредила, велике буљубаше називу се капетанима, а подручје овакога капетана звало се срез, у коме је било неколико села и мањех буљубаша. За времена Милоша Обреновића капетанима се називу кнежински кнезови, а кнежине срезовима. cf. кнез.

капетàнија, f. das Kommando, imperium und manus: изгубио *капетанију*; дошао с *капетанијом*.

капетàница, f. die Frau des Feldhauptmannes, uxor ducis.

капетàничин, a, o, der капетаница, uxoris belliducis.

капетáнов, a, o, des Feldhauptmanns, ducis.

капетáновац, капетáновца, m. Einer von des Hauptmanns Leuten, homo ducis.

капèтâнски, кâ, кô, н. п. плата, Feldhauptmanns- (z. B. Sold), ducis et ducum.

капетáнство, n. die Feldhauptmannschaft, imperium.

капèтина, f. augm. v. капа. [cf. капурина].

кàпија,* f. das Thor, porta. cf. [vide] врата [2].

капúника, f. (у Дубр.) vide багрена.

кàпић, m. 1) der Theil des Kopfes, den die (türkische Fez-) Mütze bedeckt, pars capitis cui insidet mitra. — 2) у фуруне, der Hut.

кàпица, f. dim. v. капа: *Капица* ти, *капица* ми (т. ј. ни мало нијеси бољи од мене).

капúција[*], m. der Thorwächter, janitor. cf. [vide] вратар.

капúџик[*], m. мала врата између сусједних кућа, особито у Турака.

кàплâр, m. der Korporal, decurio.

капларија, f. die Korporalschaft, imperium und manus decurionis.

кàплâров, a, o, des Korporals, decurionis.

кàплâровица, f. die Korporalin, uxor decurionis.

капларчић, m. dim. v. каплар.

кàпља, f. vide кап: *Капља* те згодила!

кàпљица, f. dim. v. капља, das Tröpfchen, stilla: Киша пада *капљицама*,| Пак напада локвицама.

кàпораст, a, o, н. п. голуб, кокош, vide ћубаст.

кàпôрка, f. кокош која има на глави ћубу, као *капу*, die Schopfhenne, gallina cristata. cf. [vide 2] ћýба.

кàпот, m. (у Ц. г.) гуњ с кукуљицом. [cf. капут 2].

кàпотина, f. (у Ц. г.) augm. v. капот.

кàптâр, m. од луба као капа што се меће на кошнице да их чува од кише.

кàпула, f. (у Дубр.) die Zwiebel, caepa. cf. [vide 1] лук [2].

кàпура, f. (у Грбљу) vide [2 ћуба] капорка.

капýрина, f. augm. v. капа. [vide капетина].

кàпýт, капýта, m. 1) der Kaput (österr.), Kapot, genus togae. — 2) (у Ц. г.) vide капот.

кàпца, f. dim. v. кап.

кâр, *кара*, m. 1) das Anschelten, increpatio [cf. карба]: *Кар* је Божји дар, али је мука кад бију на не даду плакати; Од *кара* глава не боли. — 2)*, vide брига, Sorge, cura.

кàра,* adj. indecl. vide црн: И метни му расток на обрве,| *Кара* бољу на *кара* зулове — Синоћ мене *кара* хабер дође,| *Кара* хабер, а у *кара* доба —

кàрабе, кàрâба, f. pl. vide карабље.

кàрабице, f. pl. dim. v. карабе.

кàрабље, f. pl. [cf. карабе] 1) eine Art Hirtenflöte, fistulae genus. — 2) на гадљима, das Flötenstück am Dudelsack, fistula utriculi: гадљар у карабље удара прстима, а доље је на карабљама рог.

кàрабљице, f. pl. dim. v. карабље.

Кàрабóгдàнскà, f. adj. die Moldau, Moldavia: Дмитар узе земљу Каравлашку,| Каравлашку и *Карабогданску* —

Кара̀вида, f. ein Frauenname, nomen feminae.

карàвиље [гаравиље], n. die Nelke, dianthus caryophyllus Linn. [dianthus L.; cf. гарофан, гарофиље, каранфил 1].

Кàравла, влаа, m. vide **Каравлах.**

Кàравлања, f. vide **Каравлахиња.**

Кàравлах,* влаха, [Каравла] m. der Walache aus der Walachei, Valachus proprie e Valachia. [vide Влах 1].

Кàравлахиња [Каравлања], f. die Walachin, mulier Valacha.

Кàравлашкâ, f. adj. die Walachei, Valachia. [vide Влашка]. cf. Влах.

кàравлашкӣ, кâ, кô, walachiſch, valachus.

[**каравранац,** нца, m. црн вранац; *види* s. v. замахати.]

карàгӯљ, карагӯља, m. (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefiſch, piscis marini genus.

кàраконӯула[*], *f. (у Биограду)* [cf. некрштени дани].

кàракоса, f. die Schwarzhaarige, puella nigris capillis, cf. [vide] црнокоса: Оj девојко, *каракоса,* | Не гледај ме гола, боса —

карàмâнка, f. eine Art Birn, piri genus [pirus communis L. var.].

Карамàнлија, m. Турчин закона Хришћанскога.

Кàран, m. Mannsname, nomen viri.

Кàрановац, нôвца, m. варош [сада *Краљево*] на десном брijегу Ибра, који оданде доље недалеко утјече у Мораву (Карановац је између Ибра и Мораве), Stadt in Serbien, urbs Serbiae.

кàрановачкӣ, кâ, кô, von Карановац.

Кàранôвчанин, (Каранôвчанин), m. Einer von Карановац.

карàнтâн, карантâна, m. (у прим.) vide крајцара: Ко не чува *карантане,* не броји цекиње.

карàнфил,* m. [1)] vide каравиље. [— 2) vide каранфић.]

карàнфић, m. (у Сријему) die Gewürznelke, caryophyllus aromaticus Linn. cf. каранфил [2].

кàрâње, n. das Ausſchelten, objurgatio. [cf. викање 3].

кàрâр,* карâра, m. das Gleichgewicht, aequilibrium: Сам је Бог на *карару.*

1. **кàрати,** кàрâм, v. impf. ausſchelten, objurgo. [cf. викати 3].

2. **кàрати,** m. pl. (у Ц. г.) плата кметовима или судијама од онијех којима суде, die Prozeßkoſten, litis summa.

кàрати се, кàрâм се, v. r. impf. 1) einander ſchelten, objurgare se invicem. [cf. бурљати 2]. — 2) н. п. кара се отац, Бога, zürnen, irascor.

Карàтуна, f. вода у Ријечкој нахији у Црној гори, Name eines Fluſſes, fluvii nomen: *Карàтуну* воду пријеђоше -

карàула* [калаура 1], f. der Wachtthurm, specula, turris excubitoria. [cf. грађеница].

кàрâч, карâча, m. der Schelter, objurgator.

карàчица, f. она која се кара, die Schelterin, quae increpat, objurgat: А јетрве *карачице* —

кàрâш, карâша, m. die Karauſche, cyprinus carassius Linn. [carassius vulgaris Nilss].

Карàшица, f. вода у Славонији, Name eines Fluſſes, fluvii nomen.

Карàшичанин, m. човјек који живи покрај Карашице, Einer der an der Карашица wohnt.

карашлàма[*], f. некаке ране трешње, eine Art Kirſchen, cerasi genus [vide аршлама 1]: *Карашламе* у меду кухане —

карàшчић, m. dim. v. караш.

кàрба, f. (у Боци) das Ausſchelten, increpatio. cf. [vide] кар [1].

карбôнâр, карбонâра, m. (у војводству по варошима) Art Mantel, pallium: У швалера *карбонара* нема —

кàрва, f. (понајвише се говори pl. карве) пречаге у лотре, die Sproße, gradus. [vide пречага 2]. cf. иглица.

кàрвân,* карвâна, m. die Karawane, commeatus, comitatus.

[**кардаш,*** m. друг, пријатељ; *види* s. v. јала.]

кàрет,* m. die Strafe beim прстен-Spiel, mulcta (poena) in ludo annuli.

кàретити, тӣм, v. impf. im прстен-Spiel ſtrafen, multo in ludo annuli.

кàрећење, n. das Strafen im прстен-Spiel, multatio in ludo annuli.

кàрика, f. der Reif, Ring, der das Rohr der Flinte befeſtigt, orbis. cf. павта [папта, пафта 1], гривна [3, лама,] лима [2].

карӣкача, } f. eine Art runde Mütze der Herzegowi-
карӣклија, } ner, galerus hercegovinensium. Кариклија је од црвене абе или чохе, одозго је затубаста као фес, а са стране има црну поставу, за коју се одозго може што задјести (гдјекоји у бојевима позадијевају фишеке да су им наручнији него у кесама). cf. шишак [2].

карӣтâд, каритâда, m. (у Паштр.) vide жалост: Ајте на каритад! (зову кад ко умре).

карӣшик[*], m. измијешано којешта, das Gemengſel, mixtura. [cf. 2 пир].

Кàрӣшница, f. ријека у Далмацији између Велебита и равнога Котара, Name eines Fluſſes, fluvii nomen.

кàрли,* adj. indecl. bekümmert, sollicitus. vide брижан.

карлúсање, n. das öftere Aus- und Eingehen.

карлúсати, кàрлúсâм, v. impf. oft aus- und eingehen.

кâрлица, f. die Mulde, alveus. [cf. шкип 1].

карлúчица, f. dim. v. карлица.

Кâрловац, лôвца, m. 1) Karlſtadt, Carlostadium. cf. Карловци [2]. — 2) [*карловац*] некакав талијер, Art österr. Thaler, numi genus.

кâрловачкӣ, кâ, кô, 1) Karlowitzer, Carlovicensis. - 2) Karlſtädter, Carlostadiensis.

Кâрловкиња, f. 1) Karlowitzerin, Carlovicensis mulier: А што су ми *Карловкиње* беле румене — 2) Karlſtädterin, Carlostadiensis mulier.

Кâрлôвци, ловâцâ, m. pl. 1) Karlowitz (in Sirmien), Carlovicium. — 2) (горњи) vide Карловац [1].

Кâрловчанин, m. 1) Karlowitzer, Carlovicensis. — 2) Karlstädter, Carlostadiensis.

кâрмина (кармѝна), f. (по зап. кр.) vide [1] дâћа.

кàрпуза,* f. (у Боци, а и у Србији и Босни по варошима може се чути) vide лубеница.

кâрта, f. 1) die Spielkarte, charta lusoria. — 2) (по зап. кр.) vide хартија.

кâртâње, n. das Kartenspiel, lusus chartarum.

кàртâр, картáра, m. der Kartenspieler, lusor chartarius. [cf. карташ].

кàртара, f. die Kartenaufschlägerin, vetula e chartis lusoriis vaticinans. [cf. карташица].

кâртати се, тâм се, v. r. impf. Karten spielen, ludo chartis.

кàртâш, картáша, m. vide картар.

картàшица, f. vide картара.

кàртӯн, картýна, m. (у војв.) der Baumwollenzeug (Cattun, österr. gemein.: Karton), textum xylinum.

кàруце, f. pl. (v. ital. carozza) der Wagen, die Kutsche, rheda. cf. интов.

Кàрӯч, m. владичанско око у језеру Скадарскоме, Name eines Fischfanges in Lago die Scutari, piscina quaedam.

кàручице, f. pl. dim. v. каруце.

кàручни̂, нâ, нô, н. п. коњи, Kutsch-, rhedarius.

кâс, m. (loc. кáсу) der Trab, gradus tolutilis: ићи касом; ови су коњи добри на касу.

[**каса,** cf. аса.]

касàба,* f. мала варошица, ein Flecken, Marktflecken, oppidulum, vicus. [vide варошица].

кàсалица, *m. (у Земуну) онај што се с парлаторије шаље у варош те зове кога на разговор.*

кàсало, m. Traber, gradiens tolutim.

кàсалов, а, о, des касало, z. B. код касалове куће, schickt man jemand (in April), wenn man ihn durch vergebliche Gänge foppen will, tolutim gradientis.

кàсâње, n. das Traben, gradus tolutilis.

кàсапин,* m. vide месар [1]: Нови *касапи* под реп кољу.

кàсапити, пи̂м, v. impf. сјећи месо, Fleisch aushauen, lanius sum.

кàсапљêње, n. das Fleischhauen, ars lanii.

кàсапница, f. vide месарница.

кàсапски̂, кâ, кô, vide месарски.

кàсâрма, f. (у Ц. г.) die Kaserne, castra: А глас бегу на *касарму* дође —

кàсати, сâм, v. impf. traben, tolutim incedo.

кàсâч, касáча, m. н. п. коњ, који добро каса, der Traber, gradiens tolutim.

кàскâње, n. dim. v. касање.

кàскати, кâм, dim. v. касати.

кàснити, пи̂м, (у војв.) vide доцнити.

кàсно, (у војв.) vide доцкан.

кàсорања, f. (у Ц. г.) некака трава, која у води има род као кестење, који свиње једу, Art Sumpfkraut, herba quaedam palustris [trapa natans L.].

Кастèла, n. pl. осам села поред мора између Спљета и Трогира, и ово су им имена од Спљета идући: Сȳгурац, Гòмилица, Кàмбеловац, Лȳксић, Стâри̂, Нôви̂, Стàфилић, Нèај. Кастелани су сви закона Римскога и по одијелу и живљењу врло се разликују од Влаха или Морлака, н. п. сврх појаса носе дугачке плаветне *хаљине* с тијеснијем рукавима, брију бркове, имају лијепе куће и живе као варошани; али Српски доста добро говоре, јер се мијешају с Власима и док су Турци држали Клис били су под владом Турском; али опет имају у говору много ријечи које не иду у чисти Српски језик, н. п. патку зову *ýтак* (али знаду и што је патка), разбој *кросна*, језик *јазик* и *језик*, мјесто примити кажу *пријати* и т. д.

кàстен, **кàсти̂ле,** **кàстилицê,** * adv. gerade, eigens, proprie, directe: отишао му *кастиле* за то (не узгред или чега другога ради): Шаље Вуку књигу *кастилице* —

кастрóла, f. die Casserolle (Kastrolle), sartago manubriata.

кàт,* m. 1) das Stockwerk, contignatio: кућа на два *ката*. [vide под 1]. cf. бој, таван. — 2) eine Reihe Schnüre am Kleide: удри три *ката* гајтана.

кàтâн, cf. пипавица.

кàтана (кàтана),* m. ein Krieger zu Pferde, miles eques: Скидај руо, незнана *катано* —

кàтанац, кàтâнца, m. 1) das Anhängeschloß, sera apposita (franz. le cadenas). [cf. локот, ћилит]. — 2) das Gelbkraut, reseda luteola Linn.

катàнија, f. (coll.) die Krieger zu Pferde, milites equites: На узима триста *катаније* —

кàтански̂ (кàтански̂), кâ, кô, den Kriegern zu Pferde gehörig, militum equitum.

катàриште, n. (у Ц. г.) die Fahnenstange, hastile vexilli. cf. копљача [1].

кàтâрка,* f. der Mastbaum, malus.

катàрма,* f. као дијете слушао сам врсту из некаке пјесме: Сини, муњо, да *катарму* нађем — и мислим да значи *узда*.

кáтил,* m. vide крвник.

кàткад, dann und wann, subinde. [cf. другда, другдаш, ђађа, ђађаш, кад и кад, каднокад, каднокада, кашто, којекад, штокад].

кàтрам[*], m. (у Ц. г.) vide **катран**: Намазаше прахом и *катрамом* —

катрабȳнâћ, *m. (у Маинама) 7 свештеника обуку одежде извраћене и узму у руке по свијећу окренуту наопако, па проклињу онога који је што учинио (а не зна се ко је). У Бјелопавлићима ово се зове* клетвена бденија.

кàтран* [катрам], m. (franz. goudron, ital. catrame) das Schiffpech, Ther, pix liquida, axungia.

кàтраница, f. das Gefäß für die Wagenschmiere, vas in quo axungia asservatur.

ка̀тӯн, **катӯна**, m. (по јужн. кр.) die Sennerei, locus et casa mulcendis aestate ovibus [vide бачија], cf. стан: Разапеше Пипери *катуне* — На *катуне* Турске ударише —

Ка̀тӯнскā нахија, f. ein Bezirk in Montenegro, regionis nomen.

ка̀ћипера, } f. ein Frauenzimmer das ſich gern ziert,
ка̀ћипе̄рка, } mulier comta.

ка̀ћӯн, m. 1) (у Брд.) цвијет који у земљи има *каћунице* (колико пушчано зрно), које дјеца копају и једу, das Knabenkraut, orchis satyrium [orchis L. или: crocus L., colchicum L.; cf. каћунак, дремак, дремовац, подримунак]: Оћео се као *каћун*. — 2) име волу, који је врло лијеп, Oſſenname, nomen bovi indi solitum.

ка̀ћӯнак, нка, m. vide ка̀ћун 1.

ка̀ћӯнити се, ка̀ћӯним се, v. r. impf. (у Брдима) ſich ſchmücken, zieren, exornor. cf. [vide] китити се.

ка̀ћӯница, f. (у Брд.) Knabenwurz [Wurzelknolle], radix orchis [tuberidium].

ка̀ћӯње̂ње, n. (у Брд.) das Zieren, exornatio.

ка̀ӯк, m. 1) der Laut des Truthahns, galli indici sonus. — 2)* vide чалма [1].

ка̀ӯка̂ње, n. das Schreien der Truthenne, vox gallinae indicae.

ка̀ӯкати, ка̀ӯчӗм, v. impf.} den Laut des Truthahns
ка̀ӯкнути, ка̀ӯкнӗм, v. pf.} von ſich geben, edo sonum galli indici.

ка̀ӯлӣн, каули́на, m. (у Дубр.) der Blumenkohl, brassica [oleracea] botryitis Linn. [cf. прокуле (брокуле)].

ка̀ӯре̂ње, n. das zum каур-таћен, *τὸ* facere *τὸν* каурин.

ка̀ӯрин,* m. der Ungläubige, incredulus. [cf. ђаур, ђаурин].

ка̀ӯрити, рӣм, v. impf. zum каур таћен, facio *τὸν* каурин: Шта *кауриш* Турке без невоље —

ка̀ӯркиња,* f. die Ungläubige, incredula: Ужелио младе *кауркиње* —

ка̀ӯрма,* f. vide дроб [1].

Ка̀ӯрскā, f. adj. das Land der Ungläubigen, terra incredulorum (Ungern und Deutſchland).

ка̀ӯрскӣ, кā, кō, ungläubig, incredulorum.

ка̀ӯрскӣ ло̀нац, m. (у Србији) лонац што се допоси из Аустрије, за разлику од онијех лонаца што се праве у Србији, који су црни и много дебљи од онијех.

ка̀ӯрскӣ мӑ̀рја̂ш, m. (у Јадру) der Siebzehner (zum Unterſchiede von einem Zehner der auch марјаш heißt), numus 17 cruciferorum.

ка̀фа[*], f. (у војв. по варошима) vide **кава** mit allen Ableitungen.

кафа̀зли-Рӯ́жица, f.: Л'јепо име *кафазли-Ружица*.

кафѐција[*], m. vide **кавеција**: *Кафеџији* залфе и филџане —

ка̀фтан,* m. der Kaftan, tunicae seu togae genus: Босњак се за *кафтан* задева —

ка̀ца, f. 1) die Kufe, Wanne, labrum. [cf. бадањ 2, када 3]. — 2) (у Банату око Темишвара) свако буре, Faß, dolium. Каца је управо свака одозго без дна, и стоји усправо, и понајвише је у дну шира него у врху. *Буре* [*ардов*] је заднивено с обје стране, и стоји полошке, па одозго на сриједи има јаму на коју се пиће уњ љева и натегом из њега вади, и која се враћем завраћује; а са стране, на дну, има чеп на који се пиће из њега точи; оно је свако на сриједи дебље или шире него на крајевима. *Фучија* [*вучија*] је заднивена с обје стране као и буре, али не стоји полошке него усправо као каца, па одозго на дну има јаму на коју се пиће у њу љева и из ње натегом вади или точи (н. п. кад је фучија мала па остане на мало, па је изврну); оне су понајвише у дну шире него у врху као и каце. Али *бремснице* и *барили* [2, *барело, барио, барјело*] на крајевима су уже а на сриједи дебље, од прилике као дугачка бурад, па осим оне јаме одозго па дну имају јаму и са стране под врхом, те се на ону јаму што је на дну у њих пиће или вода сипа, а на ову другу истаче. И за *жбан* [*жбањ, џбан, баквица, брема*] може се рећи да је фучија по томе што је заднивен с обје стране и што стоји усправо, али он није округао, него је у ширини плосан, и осим оне јаме на коју се вода уњ сипа, има одозго на једноме крају као носац, на који се вода пије, а с једне му је стране једна поширока дуга, дуља од осталијех, и пробушена је, те се провуче узица, за коју се жбан носи. И *чобања* је водени суд од дуга, и стоји полошке као буре, али су јој према днима дуге врло кратке, те је плосна готово као велика плоска. cf. бадањ [2].

ка̀цида, f. (у Боци) der Helm, cassis: На глави му сребрна *кацида*,} На *кациди* триест перјаница —

ка̀цка̂ње, n. das Tröpfeln (Abfallen des Gewinns) beim Kleinhandel, lucelli adventus.

ка̀цкати, ка̂, v. impf. tröpfeln, lucellum venit: *кацка* пара.

качамак, m. der Kukuruzbrei, Polenta von Mais, polenta e zea mais Linn. cf. [макарун, мамаљуга, 2 пура 1,] куља.

Ка̀чанӣк, m. *варошица у старој Србији крај воде Перодимље. Од Качаника наниже поред воде настаје клисура и држи око четири сахата*: У Клисури испод *Качаника* — Оста Муса увр *Качаника* —

ка̀ча̂ње, n. verbal. v. качати.

ка̀ча̄р, m. der Faßbinder, victor. [cf. бачвар].

ка̀чара, f. зграда гдје стоје каце, die Hütte, wo die Fässer mit Pflaumen ſtehen, tugurium ad labra.

ка̀ча̂рев [качаров], а, о, des Faßbinders, vietoris.

ка̀ча̄рӣште, n. Ort wo einſt качара geſtanden, locus ubi качара fuit.

кàчâров, а, о, vide **качарев**.

кàчати, чâм, v. impf. (у Боци) кача риба (кад изађе наврх воде и вицне се), auf bes Waſſers Oberfläche ſich werfen (vom Fiſche), prosilio.

кàчица, f. dim. v. каца.

кàчка, f. (у Банату) 1) игра женске дјеце, ein Kinderſpiel, lusus quidam puellarum. — 2) кратко дрвце (као клис) заошиљено с обје стране које се по једноме крају удара палицом те одскаче у висину. cf. **пиљцика** 1.

кàчкавица, f. quatſchiges Wetter.

кàчкање, n. das Flüſſigtreten des Kothes, conculcatio luti.

кàчкати, кâм, v. impf. den Koth zertreten, conculco lutum: отјерај те свиње да не *качкају* испред куће.

кàчни, нâ, нô, н. п. обруч, Faß-, Wannen-, labrorum. [cf. бадњев].

кàш[*], m. vide [2 о б л у к 2] ункаш (cf. облук, облучје): На жераву о *каш* обесио —

1. **кáша**, f. 1) der Brei (öſterr. Prein), die Grütze, alica. cf. [2] **кáша** [1, арпакаша]. — 2) hyp. v. кашика: Кад понесем шимшир *кашу* ка грлу —

2. **кàша**, f. 1) (у Ц. г.) der Brei, die Grütze, alica: Кад је млијека није *каше*, а кад је *каше* није млијека. [cf. 1 каша 1]. — 2) кад се штогод врло раскува, или се измијеша тако да се не зна шта је, der Brei, puls: начинило се као *каша*.

кашàгија,* f. der Striegel, strigilis. [cf. чешагија].

кàшаљ, шља, m. der Huſten, tussis.

кàшика,* f. (pl. gen. кàшîкâ) der Löffel, cochlear, ligula. [vide] ж л и ц а, cf. ожица, лажица.

кàшилук,* m. der Stahl (an der Flinte), chalybs sclopi. cf. огњило [2, чарак, чекић (чекић) 2].

кàшичâр, m. 1) Löffelmacher, cochlearius. У Србији највише Цигани Влашки граде кашике (вретена, корита и карлице), и носе по селима, од куће до куће, те продају и дају за брашно. — 2) (у Сријему) die Löffelgans, platalea leucorodia [L.].

кашичàра, f. т. ј. воденица (поточара), што јој коло стоји усправо, а пера су таковог кола као кашике, eine Badmühle, mit aufrechtem Rade, molae parvae genus. [vide млин].

кàшичâрев, а, о, vide кашичаров.

кàшичâрка, f. (Влашка Циганка) Löffelmacherin, cochlearia.

кàшичâров [**кашичарев**], а, о, des Löffelers, cochlearii.

кàшичица, f. dim. v. кашика.

кàшични, нâ, нô, Löffel-, cochlearis.

кàшкēт, кашкéта, m. das Casquet, galeae genus: Код ћесара обрштери бише,| И ношше од злата *кашкете* —

кàшљâње, n. das Huſten, tussitio.

кàшљати, кâшљēм, v. impf. huſten, tussio.

кàшљив, а, о, den Huſten habend, tussi laborans.

кашљýцâње, n. dim. v. кашљање.

кашљýцати, кàшљýцām, v. impf. dim. v. кашљати.

кàшњēње, n. vide доцњење.

кàштар, тра, тро, н. п. вино, herb, ſauer, acerbus.

кàштига, f. (у војв.) die Strafe, poena. [cf. пријена].

кàштиговање, n. das Beſtrafen, punitio.

кàштиговати, гујēм, v. pf. u. impf. beſtrafen, punio, castigo.

кàшто, zuweilen, subinde. [vide каткад].

квàк, m. in der Redensart: ја њега ни у *квак*, ignoriren, ignoro.

квàка, f. 1) vide кука [1]. — 2) тегли[ти] се *кваче*, кад двојица закваче средње прсте од руке, па се вуку који ће бити јачи.

квàр, m. die Beſchädigung, damnum, cf. [vide] штета: Није *квара* да стотину дадеш —

квáран, рна, рно, (квáрнӣ, нâ, нô) 1) н. п. орах, љешник, жито, verdorben, corruptus. — 2) човјек, т. ј. [vide] килав. cf. штетан.

квáрат, рта, m. 1) (по примор.) vide четврт [1]: Од лакта није, од *кварта* није, од педи није, сву господу просвијетли. — 2) (у Боци) Аустријски сребрни новац од пет крајцара, öſterreichiſche ſilberne fünf Kreuzer Münze, numi genus.

квáрење, n. das Beſchädigen, Verderben, corruptio.

квáрити, квáрīм, v. impf. verderben, corrumpo. [cf. штетити, одрађивати 2].

[**кварити се**, кварим се, v. г. v. **кварити**; cf. штетити се.]

квàс, m. [cf. 1 маја 1] 1) der Sauerteig, **квáсац**, сца, m. fermentum. — 2) ſaure Milch womit man die friſche ſäuert, fermentum. — 3) пиварски квасац, die Bierhefen, fermentum. — У Грбљу кад жена метне крух у пећ, она узевши што са земље у руку рече: „Ово у руку а крух у квас,“ да би крух у пећи нарастао.

квàсилица, f. [cf. квасило] 1) наврх дрвета крпа што косци носе у водијеру, те квасе косу кад хоће гладилицом да је оштре, ein Werkzeug der Mäher die Senſe damit zu netzen, instrumentum fenisecae humectandae falci. — 2) у ковача чим ватру кропе, der Kühlwiſch, peniculus stramineus carbonibus refrigerandis. Ковачка је квасилица много већа од косачке и на дужему дршку, и стоји у води у кориту.

квàсило, n. vide квасилица: Надигао (или закесерио) квасило (ſchimpflich für Brauer).

квàсина, f. (особито у Далмацији) der Eſſig, acetum. cf. [остика,] сирће, оцат.

квàсити, сим, v. impf. 1) netzen, humecto. — 2) (у Дубр.) н. п. хљеб у каву, vide умакати.

квàшеница, f. Brotſchnitten in Eiern und Schmalz, cibi genus.

квàшење, n. [cf. мочење] 1) das Netzen, humectatio. — 2) (у Дубр.) vide умакање.

квѐка, f. das Wehgeſchrei (des jungen Haſen), gemitus (lepusculi).

квѐкнути, **квѐкнѐм**, v. pf. квек-ſchreien (wie ein junger Haſe), ingemisco ut lepusculus.

квѐчâње, n. das Wehſchreien (des jungen Haſen), gemitus lepusculi).

квѐчати, **чȋм**, v. impf. квек-ſchreien, gemo ut lepusculus.

квòцâње, n. das Glucken der (Gluck-) Henne, glocitio.

квòцати, **чȇм**, v. impf. glucken, glucken, glocio.

квòчка, f. 1) die Gluckhenne, gallina glociens. — 2) bei dem Doppel-Raboſch die Hälfte, die der Gläubiger behält (die andere heißt пиле, alſo Henne und Hühnlein), pars major bacilli, numeris notati, рабош dicti.

квочѐтина, f. augm. v. квочка.

квр̀га, f. 1) der Auswuchs, excrescens gibber. — 2) свезати кога у квргу, etwa in den Bock ſpannen. — 3) дизати се кврге, т. ј. човјека у квргу везана преко себе преметати (у игри).

квр̀ка, f. das Knurren, stridor (der Katze).

квр̀гаја, f. (у Шумад.) некака крушка по којој имају као мале кврге, Art Birne, piri genus [pirus communis L. var.].

квр̀кнути, **нȇм**, v. pf. knurren, immurmuro (sicut felis).

квр̀чâње, n. das Knurren der Katze, murmuratio.

квр̀чати, **чȋм**, v. impf. knurren, murmuro.

ке, додаје се гдјекојијем ријечима на крају, н. п. *данаске*, *ноћаске*, *јутроске*, *синоћке*, а може се чути и *васке*, *наске*, и: чини ми *ске* (мјесто: чини ми *се*); И *васке* ћу месом наранити — Чини ми *ске*, изнети је не ћеш —

кѐба, f. (понајвише у Бачкој) ein kleines Taſchenmeſſer, cultellus plicatilis: Потрже као *кебу* иза појаса.

кѐбâње, n. das Lauern, Abpaſſen, aucupium.

кѐбати, **кѐбâм**, v. impf. lauern, abpaſſen, aucupor, insidiis capio. cf. [vide] вребати.

кѐбица, f. dim. v. кеба.

Кѐва (Кѐва), f. Frauenname, nomen feminae.

кѐвтâње, n. das Beſzen der Jagdhunde, allatratio canis venatici. [cf. штектање (штехтање), штехта].

кѐвтати, **кѐвћȇм**, v. impf. beſzen wie ein Spürhund (klaffen), latro ut canis sagax, gannio. [cf. штектати (штехтати)].

Кѐвȕн, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

кѐка, f. (у Бан.) по ритовима некака трава као рогоз, од које се срце може јести за невољу, и кад се сажваће пусти из себе сок налик на млијеко, Art Pflanze, herba quaedam palustris [sagittaria sagittifolia L.].

Кѐкавац, **кâвца**, m. der Kroate (Windiſche), der *кај* (ſtatt шта) ſpricht, slavus Croata, qui *кај* dicit (pro шта). cf. Чакавац.

кекѐљен, у загонеци, cf. цигољин.

кѐљавац, **љâвца**, m. у Неретви некаква мала риба за коју се каже да је пуна костију као длака (длакава).

кѐњац, **њца**, m. (у Херц.) vide магарац[1].

кѐњача, f. 1) маст што се ухвати на главчини или на осовини, die Wagenſchmiere, die zwiſchen der Achſe und der Nabe ſichtbar wird, axungia apparens ex parte utraque rotae. — 2) (у Боци) vide магарица. cf. кењица.

кѐњица, f. (у Херц.) vide магарица.

кѐњкâње, n. vide књежење.

кѐњкати, **кâм**, v. impf. vide књезити се.

кѐњчев, a, o, vide магарчев.

кѐпѐц, m. der Zwerg, nanus. [vide] стармали, cf. мањо, маљеница.

кепѐчѐнчеле, у загонеци, cf. титирин-гуске[?].

кѐр, m. (pl. кѐрови) der Spürhund, canis sagax. [cf. биза, бизин (биздин), шљедник].

кѐра, f. hyp. v. кер.

керѐбечѐње, n. das Stolzieren, incessus magnificus.

керѐбечити се, **чȋм се**, v. r. impf. (у Бачкој) ſtolzieren, magnifice incedere [vide таслашсати]: Кад се дика у дворе ушика,| Па се бечи па *се керебечи* —

кѐреп, m. (у Хрв.) 1) скела од више лађа свезанијех (укерепљенијех), mehrere an einander gebundene Schiffe zur Ueberfuhr, plures naves colligatae. — 2) (у Сријему) дно или лађа на којој стоји воденица (на великоме керепу стоји кућа а на маломе ајтам), das Schiff, auf welchem die Waſſermühle ruhet, navis molae aquariae supposita.

кѐрепњâк, m. нешто око воденице.

[**керња**, f. cf. попик.]

кѐрица, f. dim. v. кера.

кѐров, a, o, der Spürhundes, sagacis canis.

керòвљи, **љâ**, **љȇ**, n. п. траг, der Spürhunde, canum sagacium.

кѐростац, кѐросца, m. (у Дубр.) der Leuchter, cantelabrum. [vide] свијетњак[1], cf. чирак.

кѐруша, f. die Spürhündin, canis sagax femina.

кѐрушин, a, o, der Spürhündin, canis sagacis feminae.

кѐрче, чета, n. das Spürhündchen, catulus sagax.

кѐса* [ћеса], f. 1) der Beutel, crumena, sacculus [cf. бурса, тоболац 2]: Ако смо ми браћа, нијесу нам *кесе* сестре. — 2) der Beutel als beſtimmte Zahl (500 Piaſter), crumena, sacculus continens 500 piastros. — 3) (понајвише се говори pl. *кесе*) die Patrontaſche, embolorum theca. cf. [vide] прнпојаснице.

кѐсега, f. der Weißfiſch, cyprinus alburnus [abramis ballerus Cuv.]: *Кесеге* му коло воде, а гргечи глеђе —

кѐсежâр, *m. који кесеге радо једе или њима тргује. У Сријему Карловчане у шали зову* кесежарима, *јер их они много суше и једу.*

кѐсежица, f. dim. v. кесега.

кѐсер,* m. 1) eine Art Zimmeraxt, asciae genus, dolabra. Кесером се не сијече као сјекиром и брадвом, него од прилике као мотиком, а с друге стране има као подугачке ушице, којима се клини забијају, кад се зграде дасом или шиндром покривају. — 2) (ſcherzhaft) der Bart, barba.

кесѐтина, f. augm. v. кеса. [cf. кесурина].
кёсеџија,* m. ein türkiſcher Straßenräuber zu Pferde, latro turcicus equo vectus. [cf. ћесерџија].
кёсизу̑б, m. (у Рисну) који се једнако смије, der Lachluſtige (ſchimpflich), risor. [cf. кестозуб, пестозуб].
кёсӣм,* m. 1) eine Bauſchſumme, aversio: Влашка плаћа Турскоме цару *кесим*, т. ј. о с ј е к о м. — 2) Miethe für den Fruchtgenuß, aversio pro usufructu, die meiſt in einem Theile der Frucht ſelbſt beſteht: дао краве под *кесӣм*. [cf. најам].
кесӣмача, f. овца која се даде под *кесим*, ein Schaf, das für den Fruchtgenuß abgegeben wird, ovis pro usufructu praestanda: И он купи Турске *кесимаче* —
ке́сити, кёсӣм, v. impf. т. ј. зубе, die Zähne weiſen, ostendo dentes, ringor. [cf. 2 кечити].
ке́сити се, кёсӣм се, v. r. impf. lachen und die Zähne weiſen, ringor.
кёсица, f. 1) dim. v. кеса, das Beutelchen, marsupiolum. — 2) *боли дијете кесица*, Hodenſack, scrotum.
кёстен, кёстена, m. (gen. pl. кестена̑) die Kaſtanie (österr. die Keſten), Baum und Frucht, castanea [vesca Gaertn.; cf. костањ].
Кёстена планина, f.: И *Кестена* висока плачина —
кестѐнар, кестена́ра, m. који кестене продаје, Kaſtanienverkäufer, qui castaneas verdit. [cf. кестенџија].
кестенѝрица, } f. Kaſtanienverkäuferin, mulier ca-
кестѐња̀ка, } staneas venditans.
кестѐњӣк, кестења́к, m. der Kaſtanienwald (Keſtenwald, castanetum.
кестѐњић, m. dim. v. кестен.
кестѐнџија, m. vide кестенар.
кёстење, n. coll.) die Kaſtanien, castaneae.
кестозу̑б, m. (у Ц. г.) који кеси зубе. vide [к е с и з у б] честозуб.
кесу̀рина, f. augm. v. кеса. [vide кесетина].
кётен[*], m. (у Срв.) vide ћетен.
ке́теуш, m. eine Art ſerbiſchen Tanzes, choreae serbicae genus.
кётрица, f. vide ћетрица.
кёхисати[*], хишём, v. pf. (у Ц. г.) vide кидисати: Бјелопавли. њима *кехисао* —
кёц, ке́ца, m. das As i. Karten, monas (chartarum lusoriarum).
кёц! } interj. Laut, um di Ziegen zu treiben, so-
кёца! } nus agentis capras: Волим рећи: не ћу, него ваздан: *кец! кец!*
кёцање, n. das кец rufen, vo кец!
кёцати, цӑм, v. impf. кец ru, dico кец!
кёцеља, f. die Schürze (das Vo uch) der Frauen, praecingulum. [vide] п р е г а ч, cf. бошча.
кёцељица, f. dim. v. кецеља.
кёцкање, n. dim. v. кецање.
кёцкати, кӑм, dim. v. кецати.
кёцнути, нём, v. pf. (die Ziege) mit de Ausdrucke кец vertreiben, fortlocken, abigo capell.
кёчење, n. das Aufpaſſen (z. B. im Ballſpiel), captatio.
кёчига, } f. Stierl, Sterlet, Stör, accipenser stel-
кёчика, } latus [acc. ruthenus L.]. cf. ноствица [(носвица), чига].
1. **кёчити,** чӣм, v. impf. aufpaſſen (im Ballſpiel), capto (pilam).
2. **ке́чити,** кёчӣм, у загонеци мјесто *кесити*: Пут тебе иде, очи бечи, а зубе *кечи*, а тебе све на мање живот долази.
кѐшке* [ћешке], кета, n. eine Speiſe von Weizen und Fleiſch, cibi genus (solemnioris). Најприје се шеница отријеби да у њој не буде ништа до самога зрна, по том се у ступи обије, те спадне љуска с ње, па се онда с кокошима или с овчијим месом тако укуха у котлу да се месо све распадне; онда се кости поваде напоље, а месо се лопатицом тако измијеша с оном раскуханом шеницом да се ни мало не познаје; но том кад хоће кешке да се једе, ваде се по неколике кашике у тигањ те се погрије.
кӣван, вна, вно, на кога, der etwas wider einen auf dem Herze hat, iratus alicui. [cf. гибан?].
кӣдање, n. 1) das Entzweireißen, ruptio. — 2) das Ausmiſten, purgatio stabuli.
кӣдаоница, f. (у Хрв.) рупа на кошари кроз коју се ђубре баца на поље (кад се копара *кида*), ein Loch, bei welchem der Miſt aus dem Stalle hinausgeworfen wird, hiatus ejiciendo e stabulo fimo.
кӣдати, дӑм, v. impf. 1) reißen, rumpo. — 2) н. п. кошару, ђубре, ausmiſten, purgo stabulum.
кӣдати се, дӑм се, v. r. impf. 1) reißen, rumpi: ови се конци кидају. — 2) кида се човјек н. п. од каке муке, од бриге или од великога посла, ſich in Beſchwerlichkeit befinden, laboro.
кӣдисати[*], дишём, v. [pf.] impf. gewaltſame Hand anlegen, vim infero [cf. кехисати]: хоће сам себи да *кидише*; Ко би мог'о брату *кидисати* —
кӣдљив, а, о, н. п. прећа, was gern reißt, quod facile rumpitur: Мушко ми чедо плачљиво,| Танка ми прећа *кидљива* —
Кӣја Ӧсјеклија, m. (ст.): Ценерао *Кија Осјеклија*| Он отиде шеер Бајној луци —
кӣјавица, f. vide кихавица.
кӣјак, m. 1) der Knüttel, fustis [vide батина 1]: Ја правим држалицу, а оно се начини *кијак*; ја *кијак* и волим. — 2) хоћеш кијак! du bekommſt es nicht, thuſt es nicht, non tibi succedet.
кијáмет,* m. der Sturm (eig. u. fig.), der Welt Ende, mundi interitus [vide смак]: куда ћеш ти на том *кијамету*? Као у очи *кијамета*.
кӣјање, n. vide **кихање.**
кӣјати, кӣјам, 1) vide **кихати.** — 2) *(у Далм.) киша спијег, т. ј. иде или находи.*
кӣјача, f. vide [б а т и н а 1] кијак.
кијàчић, m. dim. v. кијак.

ки̏јачица, f. dim. v. кијача.

ки̏ја̂чки̂, wie mit einem Knüttel, ceu fuste: ударио га пушком *кијачки* (mit dem Kolben).

ки̏ка,* f. der Zopf, cauda (capillorum) [cf. вијенац 3, курјук 2, пелеш, перчин, плетеница 1, цоф]: ријетко се чује у простом говору него у приповијеткама и у пјесмама, н. п. Спопаде га за *кику* — Чича се обрће, *кика* се омиче — Ајдук чешља *кику* у буквику,| Са својом се *киком* разговара:| *Кико* моја! ће ћеш опаднути? —

ки̏ка̂ње, n. das Ziehen beim Zopfe, τὸ capillis se invicem trahere.

ки̏кати се, ка̂м се, v. r. impf. вући се с ким за кику, sich bei dem Zopfe nehmen, capillis se invicem trahere.

ки̏кило, m. име јарцу, Bocksname, nomen capro indi solitum: Нег' узаврела казан ликсије,| На зове свекра да га измије:| Д а в р а н *кикило*! оли се мити? Оли се мити, оли чешљати?

Ки̏ки̂нда, f. Stadt im Banat, urbis nomen.

Кики̏нђанин, m. Einer von Кикинда.

ки̏ки̂ндски̂, ка̂, ко̂, von Кикинда.

ки̏коња, m. (у Грбљу) ein Ochsenname, nomen bovi indi solitum.

кико̀та̂ње, n. das laute Lachen, cachinnatio.

кико̀кати се, ки̏кође̂м се, v. r. impf. laut lachen, cachinnor.

ки̏ко̂ш, f. im Sprichworte: По што, Влаше, *кикош*? Некака се потурчила у суботу па то казала у недјељу својему оцу кад га је видјела гдје носи кокош да прода. *Кокош* није хтјела казати, јер би то било по Српски а она је хтјела да говори као Туркиња; а тако му је и *Влаше* рекла као да га и не познаје.

ки̏ла, f. 1) der Bruch im Unterleibe, hernia. [vide продер]. — 2) der Auswuchs an einem Baume, tuber: Намеће се као *кила* на грбаво дрво. — 3) (у Ц. г.) груда снијега, ein Schneeball, glebula nivis: бију се *килама*, или гукају се, т. ј. грудају се. — 4) ein Getreidemaß, modii genus.

ки̏лав, а, о, der einen Bruch hat, herniosus [cf. иштећен, кваран 2, просут, штетан 2]: Сви су болесни, осим *килавога* браје.

кила̀вити, ки̏ла̂ви̂м, v. impf. кога, einem (durch Anstrengung) einen Bruch verursachen, concilio herniam.

кила̀вљêње, n. das Verursachen eines Bruchs, conciliatio herniae.

ки̏љêр[*], киљéра, m. (у Сријему) vide **ћилер.**

киљéрац, киљéрца, m. dim. v. киљер.

ки̏мак, ки̂мка, m. (у примор.) vide стјеница.

ки̏мпија, f. (у Ц. г.) силно вријеме, н. п. киша, снијег, град, Regen-, Schnee-Wetter, tempestas pluvialis aut nivalis.

кинђу̀рêње, n. das Aufputzen, exornatio.

кинђу̀рити се, ки̏нђу̂ри̂м се, v. r. impf. sich putzen, comor. cf. [vide] к и т и т и с е.

ки̏пкавица, f. (у Паштр.) vide жижоле.

ки̏нути, ки̂нêм, vide **кихнути.**

ки̏нути се, нêм се, v. r. pf. sich fortpacken, amoliri sese: *кини* ми *се* с очију.

ки̏њба, f. die Plage, vexatio.

ки̏њêње, n. das Placken, excruciatio.

ки̏њити, ки̂њи̂м, v. impf. мучити кога, placken, excrucio.

ки̂п, ки̂па, m. (у војв.) die Bildsäule, signum, statua.

ки̏пети, (ист.)
ки̏пити, (зап.) } пи̂, vide кипљети.
ки̏пјети, (југоз.)

ки̏пљêње, n. das Ueberlaufen des siedenden Wassers, redundatio. [cf. превирање].

ки̏пљети, ки̂пи̂, v. impf. (јуж.) überlaufen, redundo. [cf. превирати].

кира̀џија (кира̀јџија),* f. der Miethwohner, Miethmann, inquilinus. [cf. жиљер].

ки̏рија[*], f. 1) die Miethe, merces conducti. [cf. најам]. — 2) die Fracht, vectura, merces vecturae: тражи кирије, er sucht was (Schläge), quaerit malum; аратос ти *кирије*, сиђи ми с кола.

кири̏џија* [ћириција], f. Fuhrmann, der Saumer vecturarius, vector clitellarius [cf. турмар]: *Кириција*, камо ти кирија?| У анџије и у меанџије —

кири̏џи̂јски̂,
кири̏џи̂јски̂, } ка̂, ко̂, н. п. коњ, соха, Fracht-, vecturarius.

кирицо̀ва̂ње, n. das Fuhrmannsgeschäft, vta vecturarii.

кирицо̀вати, ри̏џујêм, v. impf. Fuhrmannsgeschäft treiben, vecturarium agere.

ки̏са̂ње, n. das Anschicken zum Weinen, murmur ad fletum vergens.

ки̏сати, са̂м, v. impf. (österr. ranzen) sich zum Weinen anschicken, os ad fletum dicaco.

ки̏села̂ во̀да, f. 1) der Sauerbrunnen, fons aquae acidae: отишао на киселу воду. — 2) der Sauerbrunnen (Wasser), aquae acidae: није киселу воду; помогла му кисела вода. cf. кисељак [2].

1. **кисели̏на,** f. die Säure, acor, aciditas.

2. **ки̏селина,** f. (у Хрв.) кисело млијеко (као слатко вареника), saure Milch, oxygala.

ки̏селити, ли̂м, v. impf. 1) н. п. јело, млијеко, säuern, acidum redo. — 2) н. п. опанке, куђељу, einweichen, macero. [cf. кишати].

ки̏селица, f. 1) der Sauerampfer, rumex acetosa Linn. [cf. кисељак 1]. — 2) saure Suppe, jus acidum [cf. међњара]: киселица од расола или од оцта, или трична киселица, што обично у Сријему гр[illegible]е: Терај, куме, логова| Преко тога корова| Далеко је Митровица| Олади се *киселица* — 3) Weinhefen, faex, faeces: стоји вин[illegible] још на *киселици*; доброг је вина и *киселица* добра.

ки̏село̂ дрво, n. (у војв.) der Essigbaum [Hirschkolben-Schlach], rhus typhinum [rhus typhina L.].

кисѐљāк, кисељáка, m. 1) vide **киселица** 1. — 2) (у Босни) vide **кисела вода** [2].

кисѐљача, f. (у Уж. н.) 1) Art Aepfel, pomi genus [pirus malus L. var.]. — 2) (у Дубр.) Sauerklee, oxalis acetosella Linn.

кѝсељење, n. 1) das Säuern, fermentatio. — 2) das Einweichen, maceratio.

кѝсео, села, ло, (com. **кисѐлији**) *1)* ſauer, acidus. — *2)* zum Weinen geneigt.

кѝсити, сѝм, v. impf. ſäuerlich ſchmecken, subacidulus sum.

кѝскање, n. dim. v. **кисање**.

кѝскати, кâм, v. impf. dim. v. **кисати**.

кѝслица, f. (у Сријему) на сукњи постава одоздо изнутра (око једне подланице широка). cf. синџеф.

кѝснути, нѐм, v. impf. 1) ſauer werden, acesco: *Кисни*, не мисли, стигло ме до врата (закиселила жена у соби (или у мљечару) лонац млијека, па га покрила и повезала торбом да се (у топлини) прије укисели. Кад то све сврши, онда рече: „кисни, не мисли, стигло ме до врата“ (т. ј. да се млијеко укисели док она буде до врата), па се обрне к вратима, а лонац и млијеко (по земљи) за њом; јер је нехотице била запела ногом за упрту од торбе). — 2) vom Regen benetzt werden, pluvia madesco.

кѝт, m. (у Дубр.) der Wallfiſch, balaena mysticetus [L.].

кѝт, кѝт! interj. ruft man den Lämmern zu, indem man ſie von den Müttern abtreibt, vox separantis ad tempus agnos a matribus. [cf. кит луч].

1. **кѝта**, f. 1) der Strauß, Buſchen, sertum: *кита* цвијећа; По *киту* ружице| По другу љубице — 2) (ст.) *кита* и сватови, т. ј. *кићени* сватови, wie im Virgil: arma virumque — 3) die Quaſte, cirrus, fimbria: кита на фесу, на барјаку; Од крстова златне *ките* висе| Те куцају Бошка по плећима — 4) кѝта und кúта, das männliche Glied der Rinder. — [*Кита*] 5) Frauenname, nomen feminae. — 6) планина у Херцеговини, Name eines Berges, montis nomen: Доклен доље под *Киту* планину —

[2. **кúта**, f. hyp. v. 1 кита 4.]

кѝтан, тна, тно, 1) vide **китнаст**: Међу *китним* горицама — 2) **кићен**, geſchmückt, ornatus: Па ухвати *китну* Црногорку —

кѝтаст, а, о, vide **китнаст**.

китúна, f. die Schneebuſchen auf den Bäumen nach friſchgefallenem Schnee, nives in arboribus: *китина* у планини, не може се ништа сјећи.

кѝтити, тѝм, v. impf. zieren, ſchmücken, exorno. [cf. гиздати, ресити].

[**китити се**, v. r. impf. ſich ſchmücken, zieren, exornor. cf. гиздати се, кађунити се, **кинђурити се**, челебијати се.]

кѝтица, f. 1) dim. [von 1, 3 u. 4] кита. — 2) (ст.) die zierliche, ornata: Одовле ћу преселити, кадо,| У *китицу* варош Подгорицу — 3) vide **кичица** [1]: А зафузда једном жицом златном,| Окити му киту до *китицах* — Те јој љубе руке и кољена,| Шарца коња доље у *китице* — 4) (у Дубр.) das Tauſendgüldenkraut, gentiana centaurium Linn. cf. [vide] **кичица** [3].

кѝткање, n. das кит-rufen, actio voce **кит**!

кѝткати, кâм, v. impf. **кит кит** ſagen, dico **кит**!

кѝт лу̑ч, vide **кит кит**!

кѝтнаст, а, о, buſchig, densus [cf. китан 1, **китаст**], n. p. **босиљак**.

Кѝтог, Китòга, m. ein großer Wald in der Мачва, zwiſchen der Дрина und der Feſtung Шабац: Погуби га поне Смиљанићу| У *Китогу* лугу зеленоме — *Китог* прође и у Шабац дође —

кѝтоња, m. име волу, Ochſenname, nomen bovi indi solitum.

[**кићен**, а, о, vide китан 2.]

кѝћени сва̀тови (и чауши), m. pl. (ст.) das ſtehende Epitheton der Hochzeitgäſte, cf. [1 кита 2;] китити: „Дигоше се *кићени* сватови — Повикаше *кићени* чауши —

кѝћенка, f. 1) т. ј. капа, eine Art Mütze mit Quaſten (ките), tiarae genus, dergleichen beſonders die хајдуци tragen. [cf. кадифлија]. — 2) женско које се много кити, ein Zierling (von Frauen), quae mollius incedit. [cf. гизда 2].

кѝћење, n. das Schmücken, ornatio.

кѝћо, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

кѝхавица [кијавица], f. [1)] das Nießen, sternutatio. [— 2) vide назеб].

кѝхање [кијање], n. das Nießen, sternutatio.

кѝхати, кѝхам, [кијати], v. impf. nießen, sternuto.

кѝхнути, кѝхнем, [кинути] v. pf. nießen, sternuto.

кѝцош, m. ein Zierling (vom Manne), qui mollius incedit. [cf. вркоч, гладац, гладоница, гладун].

кѝцошење, n. das Zieren, mollior incessus.

кѝцошити се, шѝм се, v. r. impf. ſich zieren, mollius incedo. [cf. вркочити се].

кичѐљив, а, о, (по јуроз. кр.) hochmüthig, superbus. [vide] охол, cf. поносит.

кичѐљство, n. der Hochmuth, superbia. [vide охолост].

кѝчица, f. die Krone am Pferdefuß, corona. [cf. китица 3]. — 2) der Buſch, crista: Де се поиши јели на *кичицу* — 3) das Tauſendgüldenkraut, gentiana centaurium Linn. [erythraea centaurium Pers.] cf. китица [4]. — 4) (у Сријему) vide **писаљка**.

кѝчма[*], f. vide **леђа**.

кѝчменица, f. der Rückgrat, spina dorsi. [cf. **кичмењача**, ртеница, ртењача].

1. **кѝша**, f. der Regen, pluvia. cf. [vide] дажд.

2. **кúша**, f. der Rüſſel, rostrum suis. [vide губица]. cf. њуška, сурла, рило.

кѝшан, шна, шно, vide **кишовит**.

кúшање, n. (у Дубр.) das Einweichen, maceratio.

кúшати, шам, v. impf. (у Дубр.) [vide] **киселити** [2] што, n. p. **кошуље у води**, einweichen, macero.

кѝшати се, шâм се, v. [r.] impf. (у Дубр.) покиселити се, распасти се у води, eingeweicht werden, macerari: да видимо хоће ли *се* бешкот добро *кишати*.

кѝшити, шӣ, (у Боци) vide кишјети.

кѝшица, f. dim. v. киша.

кѝшјети, шӣ, v. impf. (у Боци) regen, pluere. cf. [vide] даждјети.

кѝшљив, а, о, (у Боци) vide кишовит.

кѝшнӣ, нâ, нô, n. п. вода, Regen- (z. B. Waſſer), pluvius.

кѝшница, f. (у Бачкој) vide даждевица.

кишо̀вит, а̀, о, п. п. година, regneriſch, pluviosus. [cf. буран, даждив, кишан, кишљив].

кѝшчица, f. vide [писаљка] шаралька.

кла̀да, f. der Klotz, Block, trabs, truncus.

кла̀дарица, f. на великијем водама воденица, која не стоји на лађи, него на издубеним *кладама*, Art Waſſermühle, molae aquariae genus. [vide млин].

кла̀де, f. der Block, codex, carcer [cf. томруци]: метнули га у *кладс*.

кла̀денац, кла̀дѐнца, m. (ст.) vide студенац: Моје чарне очи| Два бистра *кладенца* — Кад дођоше на воду *кладенац* —

кладѐтина, f. augm. v. клада. [cf. кладурина].

кла̀дити се, дӣм се, v. r. impf. wetten, pignore certo. [cf. облагати се 2].

кла̀дић, m.
кла̀дица, f. } dim. v. клада.

кла̀дња, f. ein Garbenſchober, meta mergitum. cf. [vide] крстина [2].

Кла̀дње, n. у Босни или у Херцеговини некако мјесто: А од *Кладња* Рамо барјактаре —

Кла̀дово, n. [варошица у срезу кључком округа крајинског] Stadt und Feſtung an der Donau, öſtlich von Orſchova. Einen Kanonenſchuß öſtlicher ſind die Ruinen der Brücke Trajans. cf. [Фетислам;] Кључ [5].

кла̀довскӣ, ка̂, ко̂, von Кладово.

кладу̀рина, f. vide кладетина.

Кладу̀ша, f. Stadt in Türkiſch-Kroatien: Сад сам пош'о у кршну *Кладушу*,| Да ја просим Мујину Хајкуну —

кла̀ђѐње, n. das Wetten, contentio (pignore).

кла̀к, m. (у Ц. г.) der Kalk, calx, [vide вапно] cf. креч: Биште града три године данах,| Не одбиште *клака* од камена —

кламѝтање, n. das Wackeln, nutatio, agitatio.

кламѝтати, кла̀мӣћем, v. impf. 1) wackeln, nuto. — 2) wackeln, agito.

кла̀нац, нца, m. 1) der Engpaß, angusta via [vide ждријело; cf. клисура]: Од куда су *кланци* попајтјешњи — Да уходи *кланце* и богазе — 2) Koth, lutum [vide блато 1]: *кланац* до кољена.

1. **кла̀ница,** f. (у Босни) vide котара.

2. **кла̀ница,** f. (у Дубр.) п. п. овца која ће да се коље, das Stechſchaf, ovis ad cultrum destinata.

кла̀нцање, n. das ſich müde gehen, fatigans incessus.

кла̀нцати, цӣм, v. impf. ſich müde gehen, fatigari eundo.

кла̀њалица, f. eine Art Lieder der Blinden, mit denen ſie auf der Erde ſitzen und Almoſen bitten, cantus quidam coecorum eclemosynam mendicantium.

кла̀њање, n. 1) das Verneigen, inclinatio. — 2) das Beten (von Türken), oratio.

кла̀њати, њӣм, v. impf. п. п. подне, акшам, њиндију, beten (von den türkiſchen Serben), oro: Турски *клањам*, Српски Бога молим —

кла̀њати се, њӣм се, v. r. impf. ſich verneigen, inclinor. [cf. грбати се].

кла̀ње, n. 1) das Schlachten, mactatio. — 2) Zwietracht, riха: у њиховој је кући до вијека *клање* међу женама.

кла̀па, f. der Wahn, vanitas [cf. тлапња]: Сан је *клапа*, а Бог је истина —

кла̀павица, f. (у Ц. г.) vide лапавица.

1. **кла̀пити,** пӣм, v. impf. 1) traben, eo aegre: цијели дан *клапио* пјешице. — 2) ова сви јења клапи, кад гори, т. ј. топи се много, rinnen, mano.

2. **кла̀пити,** пӣм, v. impf. vide тлапити.

1. **кла̀пити се,** пӣ се, v. r. impf. (у Имоск.) мени се клапи да ће тако бити, ſcheinen, videtur. cf. [vide] чинити се [2].

2. **кла̀пити се,** пӣ се, v. r. impf. [vide пјенити се] пјенушити се, ſchäumen, spumo: *Клапило се*, не клапило, јешћу те, платио сам те (сапун место сира).

клапр̀њање, n. das Plappern, blateratio.

клапр̀њати, њӣм, v. impf. plappern, blatero.

кла̂с, m. 1) die Aehre, spica. cf. влат [(лат)]. — 2) (по јуж. кр.) кукуруз са зрнима, die Maisähre, spica zeae. cf. [vide] клип [1]. — 3) (у Хрв.) vide окомак (cf. *окласина*). — 4) (у Хрв.) кукурузна реса, Kätzchen an der Maisähre, julus zeae. [vide овршина 1].

кла̀сак, ска, m. hyp. v. клас.

кла̀сање, n. das Aufſchießen der Aehren, spicarum emissio. [cf. влатање].

кла̀сати, са̂м, v. impf. in Aehren ſchießen, spicas emitto, spicor. [cf. влатати].

кла̀сина, f. (у Боци) vide овршина [1].

кла̀сић, m. dim. v. клас.

кла̂сје, n. (coll.) die Aehren, spicae. [cf. влање].

класо̀бер, [m.] der Aehrenleſer, Nachſtoppeler, spicilegus (?): Једна кита *класоберу*,| Друга кита постатнику — У нашега *класобера*| Свилен' кита над очима —

кла̀сти, кла̀дӗм, 1) v. pf. (у Хрв.) ſtellen, legen, pono. cf. [vide] метнути [1]. — 2) v. impf. п. п. кла̀де гној из ране, мозак из главе, langſam und dick fließen (wie Honig, Roth), lente fluere.

клата̀рење, n. das Umherſtreifen, vagatio.

клата̀рити се, кла̀та̀рӣм се, v. r. impf. (у Хрв.) клатари се по свијету, т. ј. вуче се, umherſtreifen, vagor. [vide 1] потуцати се, cf. скитати се.

клâти, кôљēм, v. impf. 1) abſtechen, ſchlachten, macto. У Србији и данас мушкарци кољу марву и живину, а жене ни по што: јер кажу да је оно мрцино што жена закоље; или ако се догоди да хоће какво живинче да се омрцини, а нема никакова мушкарца да га прикоље, онда жена (не ће свака, него гдјекоја мушкобана) узме сони тучак те метне себи међу ноге, па онако с тучком коље. — 2) ſtechen, pungo: кољу ме бухе.

клâти се, кôљēм се, v. r. impf. 1) beißen, bißig ſein, mordeo: коље се н. п. мачка, коњ; дијете, не кољи се! — 2) raufen, rixor.

клâтно, n. (у војв.) der Glockenſchwengel, campanae pistillum. cf. [vide] звечак.

клâто, n. (у Хрв.) троје дрвљади састављено крмету око врата, да се не може провући кроз ограду (једни говоре *огрлица* [4] крмења), Art Halsjoch, ſo dem Schweine angelegt wird, damit es durch die Zäune nicht durchſchleichen kann, jugi genus porco imponendum ne sepimenta pervadat. У Србији мјесто овога свеже се крмету под грло једно подугачко дрво попријеко.

клâчēње, n. vide кречење.

клâчина, f. (у Ц. г.) vide кречана.

клâчити, чим, v. impf. vide кречити.

клâчкаоница, f. vide кољужа. [cf. 1 бара 1].

клâшња, f. 1) (у Котару) дугачке бијеле чарапе, преко којих се обувају *чараце* (као у Лици натикаче преко *лаче*), Art Strumpf, tibialium genus. [vide чарапа]. cf. бјечва. — 2) (у Хрв.) дјевојачке шарене докољенице. [cf. бјечва 2]. — 3) (у Сријему) комадић чохе или друге каке крпе што се ћурки или гуски (н. п. купљеној) омота око ноге да би се могла познати ако би куд отишла. — 4) (око Винковаца) на аму оно од коже кроз које су провучене штрањке, да не би стругале коња по ребрима.

клâшњавица, f. (у Имоск.) рђава чоха, Schimpfwort für ein ſchlechtes Tuch, convicium in pannum. cf. [јединица 2,] клашње.

клâшње, n. vide [клашњавица] јединица 2.

клебēцан, m. (у Сријему и у Бачкој) vide [лудак] шмокљан, будала.

Клēк, Клèка, m. 1) каменито брдо у Хрватској више Огулина. Као што се у Сријему приповиједа да се вјештице скупљају више Моловина, тако се у Хрватској говори на Клеку. — 2) узак комад земље који раздваја Далмацију од Дубровачке државе, као што је одозго Суторина између Дубровачке државе и Боке.

клèка, f. vide [смрека] вења.

клèкнути, нēм, v. pf. vide клећи.

клèков, a, o, von Wachholderholz, junipereus.

клèковина, f. Wachholderholz, lignum junipereum.

Клèковица, f. планина у Староме Влаху.

клèкон, у овој загонеци: У дно ражањ, у град бадањ, у врх *клекон*.

клèмпав, a, o, mit hängenden Ohren, auribus pendentibus. [cf. кломпав (клопав), клопаст].

клèмпе, пета, n. ein Vieh mit einem Finger auf das Ohr. [cf. клепа].

клèмпо, m. der hängende Ohren hat, qui habet aures pendentes.

клēн, клèна, m. (cf. [кљен, 1] клијен) 1) der Feldahorn, acer campestre Linn. [cf. кун?]. — 2) некака риба, squalus dobula Heckel [squalius cephalus L., Döbel].

клèнāк, клениκа, m. der Ahornwald, aceretum.

клèнић, m. dim. v. клен.

клèнов, a, o, von Feldahorn, ex acere campestri.

клèновац, клèновца, m. кленов штап, ein Stab von Feldahorn, baculus ex acere campestri.

клèновача, f. кленова батина, ein Stock von Feldahorn, fustis ex acere campestri.

клèновина, f. Holz von Feldahorn, lignum aceris campestris.

клèнчић, m. dim. v. клен 2.

1. **клēње**, n. (ист.) vide клијење.

2. **Клēње**, n. (ист.) vide Клијење.

клèпа, f. (Хрв.) vide клемпе.

клèпало, n. das Läutebret, die Bretglocke (in den ſerbiſchen Klöſtern), tabula campanae loco. [cf. било 4].

клèпāње, n. 1) das Schlagen an das Läutebret, pulsatio tabulae. — 2) das Dengeln, acutio (quae fit pulsando).

клèпати, клēпљēм, v. impf. 1) ударати у клепало, an das клепало ſchlagen, pulsare tabulam. — 2) мотику, сјекиру, dengeln, pulsando exacuo.

клēпац, пца, m. (у Хрв.) косни чекић, der Dengelhammer, malleolus fenisecae tundendae falci.

клēпēт, m. 1) das Getön der Kuhglocken, crepitaculorum sonus. — 2) das Getös (der Pantoffel), sonitus: Стаде *клепет* места и папуча —

клепèтало, n. дашчица попријеко објешена пред кућом, у коју се по граници и по паорији гдје су војници каки намјештени, удара кад људи треба да иду на заповијест или војници да своје коње намирују. Клепетало се удари најприје пред стражом па онда пред осталијем кућама и то сваки удара дотле док његов сусјед не чује и не стане ударати.

клепèтāње, n. das Schallen der Kuhglocke, sonitus crepitaculi. [cf. клопотање].

клепèтāр, клепетáра, m. (у Ц. г.) vide клепка, [cf.] звоно: А угича, испод *клепетара* — До једнога овна с *клепетаром* —

клепèтати, клèпећēм, v. impf. [cf. клопотати] 1) ſchallen, sono. — 2) wackeln, quatio: Нек све даске *клепећу*, а шљеме нек мирује.

клепèтуша, f. die Kuhglocke, tintinnabulum. [cf. клепетар, бакаруша].

клēпнути, нēм, v. pf. klirrend ſchlagen, sonitum edo pulsando: *клепнути* се сабљама два трипут.

кле́пци, кле̑пâцâ, m. pl. (у Хрв.) коспи ков (бабица и клепац), das Dengelzeug, instrumenta fenisecae exacuendae falci.

кле̑пчица, f. dim. v. клепка.

кле̑т, та, то, 1) (ſcherzweiſe) der Schelm (österr. verflixt), albae gallinae filius: не ће, *клет*, ни за што да се прихвати; каква је, *клета*, не може је се човјек нагледати; На ногама гаће шаровите,| Какве су јој, *клете*, искићене — 2) vide проклет: Марко, сине, једини у мајке,| Не била ти моја рана *клета* —

кле́тав, f. (у Ц. г.) vide клетва[1].

кле́тва, f. 1) der Fluch, exsecratio. [cf. клетав, уклетва]. — 2) vide заклетва.

[**клетвена бденија**, n. pl. vide катрабунаћ.]

кле́твен, нâ, нô, n. п. књига, Fluch enthaltend, exsecratorius; daher ein Fluchbrief des Patriarchen, u. dgl. gegen ſuſpendirte Prieſter, und Interdikt an eine Gemeide.

кле́ти, ку̏нē̂м, v. impf. fluchen, exsecror.

кле́ти се, ку̏нē̂м се, v. r. impf. ſchwören, juro. У нас се људи куну онијем што им је најмилије или најсветије, н. п. сестра се куне братом (жив ми брат! или: тако ми жив брат!), мати сином, родитељи дјецом, дјеца родитељима; Богом (тако ми Бога, или Бога ми!), душом, животом, здрављем, вјером, самртном свијећом, причешћем, црквом, али и земљом и небом и ватром, а јунаци и коњем и оружјем: Десница ми не усала рука!| Добру коњу грива не опала!| И бритка ми сабља не рђала!

кле̑ћи (cf. клекнути), кле̑кнē̂м, v. pf. (кле̑као, кле̑кла) niederknien, in genua procido.

кле̑цало, n. као мала клупа, на коју се *клекне* (у кршћанским црквама у Славонији), Kniebank, scamnum.

кле̑цâње, n. das Wanken der Füße (vor Schwäche), vacillatio pedum.

кле̑цати, цâм, v. impf. wanken (von den Füßen), vacillo: клецају ми ноге.

кле̑чан, а, о, (у Сријему) н. п. кецеља, Art Webерei, intextus, intertextus: За свилене мараме,| За *клечане* кецеље —

кле́чâње, n. das Knien, flexio genuum.

кле́чати, чи̏м, v. impf. knien, nitor genibus.

кле̑чка, f. рачвасто и пробушено дрво, што се клином затвори говечету (у Сријему и кључету) око предње ноге, да не може далеко отићи, eine Art Fußfloß für weidendes Vieh, compedis genus pro armento.

кле́шта, n. pl. (ист.) vide клијешта.

кле́ште, f. pl. (ист.) vide клијеште.

Кле́штевица, f. (ист.) vide Клијештевица.

кли̏за, f. (у војв.) у дјеце кад се играју дугмета некако дугме. Двије клизе иду у једно *цијело*, али има клиза што вриједе два цијела. cf. полче.

кли̏зав, а, о, н. п. пут, ſchlüpfrig, lubricus. [cf. клизак].

кли̏завица, f. ſchlüpfrig zu gehen, lubrica via. [cf. склизавица].

кли̏зак, клѝска, ско, vide клизав.

кли̏зâње, n. das Gleiten, lubricus incessus.

кли̏зати се, зâм се, v. r. impf. gleiten, labor: клизају се ноге.

кли̏зити, зѝ, v. impf. gleiten, labor.

кли̏јâње, n. das Keimen, germinatio.

кли̏јати, јâм, v. impf. keimen, germino.

1. **кли̏јен**, m. (у Ц. г.) vide клен.

2. **кли̏јен**, а, о, vide [узет] клијенит.

Клијѐнак, нка, m.: Из *Клијенка* града бијелога —

кли̏јенит, а, о, (у Ц. г.) сакат, да се не може мањи, vide узет: Тако *клијенита* не сиђела!

1. **кли̏јење**, n. (coll.) (јуж.) der Ahornwald, aceretum.

2. **Клијѐње**, n. (јуж.) село у Мачви: У *Клијењу* село долећеше —

кли̏јет, f. [1)] (у Херц.) eine Kammer, cella. [cf. изба, одаја 2, соба, комора 1, камара 2, појата 3, појатак. — 2) одељење у кући за оставу, Vorrathskammer; cf. спрема, ћилер (киљер). — 3)] Клијет у Србији на некијем мјестима (као н. п. по Јадру и по Поцерини) зову *ајат* или *вајат*, а на некијем мјестима (као н. п. по Морави) *стасина* и *ижина*. У Србији коликогод има у кући ожењенијех људи, толико има око куће вајата, те сваки човјек у свом вајату спава (без ватре и љети и зими: јер се у вајатима не ложи ватра) са својом женом, и држи своје хаљине и остало којешта. [cf. хајат (ајат, вајат) 1, хижина (ижина) 1, стасина 1. — 4)] У гдјекојијем се вајатима држи вино, ракија, сир, масло, скоруп, мед, и остале домаће ствари. [cf. хајат (ајат, вајат) 2, хижина (ижина) 2, стасина 2, кућар 2, кућер 2, кућерак].

клијѐшта, n. pl. (јуж.) die Zange, forceps. [cf. клијеште 1].

клијѐште, f. pl. (јуж.) 1) vide клијешта. — 2) (у Дубр.) die Lichtſcheere, emunctorium. [vide усекач]. cf. мумаказе.

Клијѐштевица, f. (јуж.) Berg in Serbien in der Шумадија.

кли̏к, m. (у Ц. г.) der Ruf, clamor.

кли̏кнути, нē̂м, vide **кли̏кћи**.

кли̏ковâње, n. das Rufen, clamatio.

кли̏ковати, кујē̂м, v. impf. (у Ц. г.) rufen, voco, clamo, [vide звати 1] cf. викати: Стаде Марко брата *кликовати* — А *кликује* од Никшића Турке —

кли̏ктâње, n. das Hacken des Specht's, das Rufen der вила, sonus pici, vilae (dryadis).

кли̏ктати, кли̏кћē̂м, v. impf. викати као жуња: кли, кли, кли! den Ton des Specht's oder der вила von ſich geben, edo sonum pici, vel dryadis vocantis.

кли̏ло, n. ein (tragbares) Miſtbeet, zu Gurken, Melonen, areae stercorariae genus. Метне се у какво корито, или у што друго, ђубрета и

земље; у оно ђубре метне се сјеме (лубенично или од краставаца) те проклија и никне, па се послије (кад се већ не боје слане) расађује.

клѝмалица, f. кад у мјесецу Јулију коњи климају главом те се бране од муха, које им у нос навађују.

клѝмање, n. das Wackeln (z. B. mit dem Kopfe), nutatio capitis.

клѝмати, мâм, v. impf. wackeln (z. B. mit dem Kopfe), nuto.

клѝмен, m. у овој загонеци: *Климен* виси, пенда зја, *климен* пенду вурдеља.

Клѝмѐнта, f. der Clementiner (albanesische Ansiedler in Sirmien), Clementinus. cf. Цимирота.

Климентàшица, f. die Clementinerin, Clementina.

клѝмпеста, f. у загонеци, cf. клинков.

клѝн, m. 1) der Nagel, clavus. [cf. клинац, ексер, чавао]. Клѝнâ има и гвозденијех и дрвенијех. — 2) у предње осовине, који кроз срчаницу удара, der Reibnagel. — 3) der Keil, cuneus. Овијем се клинима цијепају дрва или прошће. — 4) клин у кошуље, der Einſatz bei den Achſterinen, cuneus indusii. [cf. латица]. — 5) клини, der Hodenbruch (bei den Rindern), oscheocele. Многа дјеца имају клине, па у гдјекојијех прођу, а у гдјекојијех остану и послије буду килави.

клѝнац, клѝнца, m. der Nagel, clavus, [vide клин 1] cf. чавао: Док се *клинац* испече (каже се у шали кад ко не може што да чека): Већ узмите двадесет *клинаца*,| Удрите и под ноктове Раду —

клѝнити, нѝм, v. impf. (у Срњему) кога, vide накривичивати.

клѝнков, а, о, у овој загонеци: Расло дрво *клинково*, на *клинково* клунково, на клунково климпеста.

клинòвит, а, о, н. п. дјеца, која имају клине, hodenbrüchig, herniosus. По гдјекојијем мјестима у Босни сакрију се брусови на бадњи дан, да не би дјеца бивала клиновита.

клинчàнѝк, клинчанѝка, m. т. ј. куд (клинцима) потковани коњи иду, der Weg für beſchlagene Pferde, via equorum calceatorum [cf. чавленик]: хајде управо клинчаником.

клѝнчѐње, n. das müßige Stehen, otium.

клѝнчити, чѝм, v. impf. müßig da ſtehen, otiosus sto. cf. [врзати се, свијати (савијати) се,] опстрзати се.

клѝнчић, m. dim. v. клинац.

клѝнчица, f. cf. пиштавица.

клѝнчóрба, f. die Nagelſuppe der Anekdote, jusculum claveum (?). [cf. чавленчорба]. Приповиједају да је дошао солдат баби у кућу, и искао да му да штогод да једе, а она му казала да нема ништа у кући за јело; онда солдат рече: „А ти ми дај барем тигањ и мало воде да начиним *клинчорбу*.“ Баба му то да, а он узме тигањ и метне у њега гвозден клин, па налије воде и метне над ватру; кад се вода угрије, а он заиште од бабе мало соли (и баба му да) те је посоли; кад вода узври, а он заиште мало брашна (баба му да и то: само да види од чуда каква ће то бити *клинчорба*) те саспе у ону воду и замете; по том заиште једно јаје, те и њега разбије у онај скроб; онда заиште још мало масти те оно замасти, па онда скине с ватре и клин извади на поље, а *клинчорбу* изједе.

клѝње, n. (зап.) vide клѝјење.

клѝп, клѝпа, m. 1) die Maisähre, spica zeae: дај ми једну врећу *клипова*; продао кукурузе у *клиповима*. cf. клас|2, мосур 2, турица 2, шашарика 2|. — 2) (у Далм.) комад дрвета, као пустимица: удри га *клипом*.

клѝпак, пка, m. 1) ein Holzprügel, fustis (minor); теглити се клипка (с ким), ein Spiel, lusus. Кад се људи теглe или вуку клипка, сједу двојица на земљу један према другоме одупрвши један другога табанима у табане, па онда узму обојица рукама за клипак, који стоји попријеко између њих, и вуку сваки на своју страну који ће кога надвући, т. ј. подигнути од земље. — 2) fig. вуку се клипка, ſtreiten, contendere.

клѝпан, m. vide заврзан.

клѝпаница, f. штогоћ као *клип* или *клипак*.

клѝпати, пâм, v. impf. (у Далм.) н. п. клипали кукурузи, т. ј. осјекли, истјерали клипови (ја сам чуо гдје се говори: клипао сијерак, т. ј. класао), fich ähren, spicam concipere. [vide осјећи 4).

клѝпити, пѝм, v. pf. (у Рисну) vide узјахати, н. п. клипи му на врат.

[**клѝпић**, m. dim. v. клип; *види* s. v. вириз.]

1. **клѝс**, m. 1) das Hölzchen, das in dem nach ihm benannten Spiel in die Ferne geſchlagen wird. [cf. вирпз, штичица 2]. — 2) das Spiel ſelbſt. [cf. вириз]. У овој игри има *коњ* (дрво као штап), *палица* (као пола штапа), *клис* (дрво мало краће од чеперка задјељано са све четири стране) и *трлица* (шумната грана). Играчи се подијеле на двије стране, па се хватају у штап која ће страна играти; онда ударе коња у земљу, па један, од стране онијех што играју, баца клис од коња и одбија палицом, а они други сви (од оне друге стране) чувају подалеко с трлицама и *трле* (т. ј. сметају клис да не иде далеко, и гледају не би ли га како ухватили прије него падне на земљу), па одонуд погађају клисом (с онога мјеста гдје падне клис) у коња; а онај што баца клис, чува палицом да не погоде у коња; кад који погоди у коња, или кад клис дотјера ближе коња него што је палица дугачка, или кад га *утрле* (т. ј. ухвате док није пао на земљу), онда они што су трлили, дођу те играју, а ови иду те трле; кад се не погоди у коња, него клис падне даље од коња него што је палица дугачка, онда онај мјери палицом од клиса до коња, и колико буде пàлйцâ онолико броји

ко́ња. Кад већ изиграју онолико коња у колико су се погодили да се играју, онда им (онима што трле) баци клис трипут с коња, па прислони палицу уз коња, те је они обарају клисом; ако у та три пута не утрле клис, или не погоде њим у коња и не оборе палицу, онда им баци пошљедњи пут (опет из руке) *јâлицу*: па онда гдје падне клис, узјашу сви оне што су надиграни, и јашу их до коња. — 3) eine Art Dachſchindel (für Kirchen), scitulae genus.

2. **Клѝс**, m. више Солина на главици мали градић и око њега неколико кућа. Клис (*κλεῖς*) Грчки значи кључ, и као што је Задварје било кључ од лијеве стране Цетине до Омиша, тако је Клис био од свега приморја около Спљета између Трогира и Омиша; како су Турци кад освојили Клис, одмах су им и Кастела и Пољица морала плаћати харач: Кад каури *Клис* град поробише —

клѝсâње, n. das клис-ſpielen, ludi genus.

[**клисара**, f. cf. баба клисара.]

клѝсати се, клѝсâм се, v. r. impf. играти се клиса, клис-ſpielen, ludo клис.

клѝсити, клѝсӣм, v. pf. daher ſpringen (wie ein клис), exsilio: *клиси* лисица испод кладе.

клѝсница, f. der Schmiß (z. B. des Wolfs, Fuchſes) vor Schrecken, quod cacatur prae metu: избацио клисницу (н. п. курјак у бјежању).

клѝсура, f. 1) der Bergpaß, die Kliſſura, fauces. [cf. кланац 1]. — 2) [*Клисура*] nom. prop. *у Старој Србији од Качаника поред воде Неродимље наниже, и држи око 4 сахата*: У *Клисури* испод Качаника —

клѝт, f. (зап.) vide клијет.

клѝћи (cf. кликнути), клѝкнӗм, v. pf. (клѝкао, кла) rufen wie die вила, clamo ut dryas: *Кличе* вила из горе зелене —

клѝца, f. 1) der Keim, cuma. — 2) у младијех тића оне батрљице из којијех послије перје израсте. [cf. бадрљица 2].

клѝчав, a, o, човјек, der anfängt graue Haare zu bekommen, incanescens.

клѝчак, чка, m. дјетиње говно.

Клѝчевац, чевца, m. 1) ein Berg bei Ваљево. — 2) брдо више Скочића на лијевој страни Дрине, ein Berg an der Drina: Покликнула пребијела вила Са *Кличевца* од града Костура,| Те дозивље камену Скочићу —

клѝчица, f. dim. v. клица.

клѝчо, m. човјек који је кличав, der grau wird, incanescens.

клѝшта, n. pl. (зап.) vide клијешта.

клѝште, f. pl. (зап.) vide клијеште.

клобо́дан, m. Kniſtergold, Rauſchgold, aurum tremulum. [vide 1 варак]. cf. шик, жик.

1. **кло̀бу̏к**, m. die Blaſe des ſiedenden Waſſers, bulla aquae bullientis: избијају *клобуци*. [cf. клопац, бобук].

2. **кло̀бу̏к**, клобу́ка, m. die Mütze (Hut ohne Krempe), galerus. — 2) (у Дубр.) der Hut, petasus. cf. [vide] шешир. — 3) (у Боци) ein Getreidemaß (од по буките, багаша), modii genus. — 4) [*Клобук*] град близу Црне горе: Љута гуја Шејовић Османе| Из *Клобука* града бијелога —

клобу̏ча̑р, клобучара, m. (у Дубр.) vide шеширџија.

клобу̏чина, f. 1) augm. v. клобук. — 2) der Filz, coactile.

клобу̏чић, m. 1) dim. v. клобук. — 2) (у Дубр.) некаква трава, Art Pflanze [Zimbelkraut], herbae genus [linaria cymbalaria L.].

кло̀ко̀т, m. das Geräuſch des hervorſprudelnden Waſſers, sonus aquae scaturientis.

кло̀ко̀та̑ње, n. das Hervorſprudeln des Waſſers, scaturitio cum strepitu.

кло̀ко̀тати, кло̀коћӗм, v. impf. hervorſprudeln, hervorrauſchen, scaturio cum strepitu.

кло̀ко́ч, m. (у Ц. г.)
клокочевина, f. (у Ц. г.)
клокочика, f.
} die Pimpernuß, staphylea pinnata Linn.

клокочиков, a, o, von Pimpernuß, e staphylea pinnata.

клокочиковина, f. das Holz der Pimpernuß, lignum staphyleae pinnatae.

клокочица, f. (у Сријему) грах ситан мрки, Art Bohne, phaseoli genus.

кло̀мпав [клопав], a, o, vide клемпав.

кло̀нити се, нӣм се, v. r. impf. кога, или чега, einen (etwas) meiden, vito.

кло̀нути, кло̀нӗм, v. pf. ſinken, labor, inclinor: *Клону* рука низ чошну доламу —

кло̀ња, f. eine Art Falle für die kleinen Vögel (z. B. Meiſen) meiſt aus einem Kürbis gemacht, decipula avicularum. [vide кљуса].

кло̀пав, a, o, vide **клопав**.

клопа̀ра̑ње, n. das Poltern, tumultuatio.

клопа̀рати, па̑м, v. impf. poltern, tumultuor.

кло̀паст, a, o, vide [клемпав] клопав.

кло̀пац, пца, m. (у Ц. г.) die Waſſerblaſe, bulla, cf. [1] кло̀бу̏к.

кло̀пка, f. vide кљуса.

клопо̀та̑ње, n. vide клепетање.

клопо̀тар, клопота́ра, m. (у Ц. г.) ован са звоном, der Glockenträger (z. B. Widder), aries tintinnabulum gestans: Ал' ево ти један крд оваца,| А пред њима добар јунак један,| Ће преда се гони *клопотарс* —

клопо̀тати, кло̀поћӗм, v. impf. vide клепетати: Иш, о коке, кокорајко!| Не кокоћи, не *клопоћи* —

кло̀цалица, f. eine hölzerne dem Pferdekopfe ähnliche Maſchine, deren Mund man nach Belieben auf und zumachen kann, machina lignea caput equinum praesentans. Оваку је главу имала у Дубровнику *турица*, а ја сам и у Пожаревцу 1807 године уз месојеђе у двору кнеза Милоша гледао гдје се момци играју с оваком клоцалицом (један се обуче од прилике као *турица* да му се људско ништа не види, па њом горе клоца и плаши жене и дјецу). cf. [мушкаре,] турица.

клоцање, n. das Schnappen, frendor. [cf. шклоцање].
клоцати, цам, v. impf. ſchnappen, dentibus crepare. [cf. шклоцати].
клоцнути, нем, v. pf. ſ
клоце, f. pl. (у Хрв.) vide шклоце.
клубарак, рка, m.: Жуте жабе платно сиују| О *клубарку* дреновоме —
клубашце, n. (у Дубр.) dim. v. клупко.
клувко, n. (у Грбљу) vide **клупко**: Тако се не згрчио као *клувко* у решето!
клуко, n. (у горњ. прим.) vide **клупко**.
клунков, a, o, у загонеци, cf. клинков.
клупа, f. (pl. клупе) 1) die Bank, scamnum. [cf. скамија]. — 2) (у Хрв. у кршћана) vide [статва] стативица.
клупица, f. dim. v. клупа.
клупко, клупка, (cf. клувко, клуко) n. (gen. pl. клубака), Knäuel (Knäuel), glomus. cf. клупче.
клупче, чета, n. vide клупко.
клупчић, m. dim. v. клупко.
кљакав, a, o, an der Hand verſtümmelt, manu mutilus. cf. кљаст.
кљако, m. ein an der Hand verſtümmelter, manu mutilus.
кљаст, a, o, vide кљакав.
кљен, кљена, m. (у Ц. г.) vide клен.
***кљенић**, ића, m. (у Бјелои.) дрво на мрежи за које се држи руком кад се мрежа баци у воду.*
кљепац, пца, m. (у Оточцу) vide сјечивица.
кљештице, f. pl. (у Боци) клијешта што се жица вије, die Drahtzange, forceps filis metallicis ducendis.
кљување, n. das Picken der Henne, morsus gallinae.
кљувати, кљујем, v. impf. picken, hacken, rostro tundo, mordeo.
кљуверина, f. рђаво кљусе, der Gaul, caballus, cf. [vide] курада.
кљуј дрво, m. (у Ц. г.) велики дјетао, Art Specht, pici genus.
кљук, m. 1) die zerdrückten Trauben, uvae compressae. [cf. масуљ, тркуљ]. — 2) мед с воском измијешан заједно.
кљука, f. (у Боци) vide кука[1].
кљукало, n. vide муљало.
кљукање, n. das Stopfen, fartura, saginatio.
кљукати, кам, v. impf. н. п. гуску, die Gans ſtopfen, farcio, sagino.
кљун, m. (loc. кљуну) 1) der Schnabel, rostrum. [cf. њун]. — 2) (у Ц. г.) врх од опанка, Spitze am Opanak.
кљуна, f. öſterr. der Krampen, harpaginis genus, [vide] кука[2], cf. чакља.
кљунат, a, o, beſchnäbelt, rostratus.
кљунић, m. dim. das Schnäbelchen, rostellum.
кљунути, нем, v. pf. picken, rostro peto, tundo.
кљуса, f. die Falle, laqueus: Упао у *кљусу*. cf. [гвожђа 1, ловка 2, мишоловка 1, клопка, ступица 2,] пастуља, клоња.
кљусад, f. (coll.) die Pferde (als Gattung), equi, jumenta.
кљусе, кљусета, n. das Pferd (die Gattung), equus.
кљусина, f. augm. v. кљусе.
кљуц, кљуц! кад се казује како је ко што сјекао рђаво, ein Wort, ungeſchickтes Hacken zu bezeichnen, sonus inepte tundentis.
кљуцало, m. der Hacker, Picker, qui cultro, securi tundit: стани ти, кљуцало, ſagt die Mutter zum Kinde, das mit dem Meſſer auf den Tiſch hackt.
кљуцање, n. dim. v. кљување. [cf. кљуцкање].
кљуцати, цам, dim. v. кљувати. [cf. кљуцкати].
кљуцкање, n. vide кљуцање.
кљуцкати, кам, vide кљуцати.
кљуцнути, нем, dim. v. кљунути.
кључ, кључа, m. 1) der Schlüſſel, clavis. — 2) der Hacken, zum Heraufen, uncus foeno extrahendo. — 3) (у Ц. г.) рог на кућама, der ſchiefe Dachbalken, trabs tecti obliqua. [vide рог 2]. — 4) das Hervorwallende des ſiedenden oder überhaupt ſprudelnden Waſſers, aqua bulliens: бије кључ. — 5) die Krümmung des Flußes, curvatura fluminis (као н. п. код Кладова). cf. Крајина Неготинска. — 6) [*Кључ*] град у Херцеговини.
кључаоница, ница, m. (у Ц. г.) vide кључаоница.
кључаоница, f. der Schlüſſelbart, pars clavis dentata.
кључаоница, f. der Schlüſſelbehälter, clavigera.
кључаоница, ница, m. (у Ц. г.) vide кључаоница

којекаке распре кад би их парци позвали, као н. п. кад се породице дијеле или кад стока једнога потре љетину другога. За владања кнеза Милоша Обреновића кметове стане постављати већа власт, и тако сад свака општина има око три кмета, међу којима је један најстарији, и који се састају у општинској кући, која се зове судница, и сељацима суде за којекаке ситнице, па које парце не могу намирити оне шаљу нахијнскоме суду. Осим тога они купе порезу и предају одређењем старјешинама; објављују сељацима уредбе и заповијести од веће власти и пазе да се оне извршују, и могу кривцима, особито немирнима и који не ће да раде него се скитају, ударити до десет батина; одређују људе на државни или општински посао и т. д. Они имају од пореске главе по 1 цванцику плате на годину (али свака пореска глава не даје то свакоме кмету, него по толико за сву тројицу). — 2) у Црној гори кметови се зову судије које парци изберу да им што пресуде; оваковијех кметова бива обично по 12 са сваке стране, и свака страна своје избира, па докле кметују дотле се и зову кметови. Schiedsrichter, arbiter. — 3) у Босни се зове кмет (pl. кме̏ти) сељак који сједи на туђој земљи и у туђој кући. Онамо врло мало има људи по селима који имају своју земљу и своје куће, него су оваки кмети. Од овијех кмета нијесу господари спахије, него читлуксахибије, које се онамо зову *аге*. Кмети плаћају агама како се погоде, н. п. ако су агини волови и он да сјеме, онда му кмет од љетине даје половину, а кад су волови кметови, трећину, и т. д. Прије свега спахија од љетине узме десетак, по том се извади сјеме, било агино или кметово, па онда кмет и ага дијеле остало по погодби. Кмет је дужан агинско однијети у варош агинској кући макар гдје било. Према погодби од жита кмет даје аги и од осталијех ситница, а нешто и у новцима. Готово сваки ага има у своме селу особиту кућу за себе, у коју излази љети, попајвише пред јесен, на теферич, и онда су га кмети дужни особито слушати, а и осим тога кад им што заповједи, не могу му одрећи. Који ага има много кмета онај има и по селима своје *субаше*, којима кмети ваља особито по нешто да дају. Ага може својега кмета са своје земље и из куће кренути кад му је воља, пошто сабере посијану љетину, а и кмет по правди могао би оставити агину земљу и кућу кад му је воља, али је то њему теже, јер н. п. ако је ага велики господар, не смије други да му кмета прими преко његове воље. У Босни има људи и Турскога закона који су оваки кмети. cf. кметић.

кме̏тић, m. (у Боци) који на туђој земљи сједи, der Lehenmann, feudatarius. cf. [vide] кмет [3].

кме̏тица, f. die Frau des кмет, ихог *τοῦ* кмет.

кме̏тов, а, о, des кмет, *τοῦ* кмет.

кме̏товање, n. 1) das Richten, *τὸ* jus dicere. — 2) das Befehlen, dominatio.

кме̏товати, тујем, v. impf. 1) н. п. потрвене кукурузе, или за другу какву распру, entſcheiden, abſchätzen, aestimo litem: Нема брата ни кићена свата,| Нема брата, томе да *кметује* — Ну *кметујте* мене и Милошу| За нашега дара из Латина — 2) befehlen, den Herrn ſpielen, dominare: немој ти мени ту *кметовати*.

кме̏товски, **кме̏тски**, kâ, kô, des кмети eigen, *τῶν* кмети: Љуцком снагом, мудром главом, *кметска* дико —

кме̏тство, n. vide **кметство**.

кна̑,* **къна**, f. Art Färbepulver für die Haare, fuci genus: Нашој Мејри *къну* поставише —

кне̏гиња, f. (cf. књегиња), 1) die Frau des кнез, ихог *τοῦ* кнез. — 2) [*Кнегиња*] Frauenname, nomen feminae. [— 3) vide госпа 2].

кне̏гињин, а, о, der кнегиња, uxoris *τοῦ* кнез.

кне́жев, а, о, des кнез, *τοῦ* кнез.

кне́жење, n. das кнез-ruſen, appellatio vocabulo кнез.

кне̏жина, f. das Gebiet eines кнез, provincia *τοῦ* кнез. [cf. племе 2]. У Србији је од прије свака нахија била раздијељена на неколике кнежине, н. п. Мачва је била једна кнежина Шабачке нахије, Поцерина друга, а Тавнава трећа; тако су кнежине Зворничке нахије на десној страни Дрине биле Јадар и Рађевина, а нахије Крагујевачке Гружа, Лепеница и Јасеница, и т. д. За владања Црнога Ђорђија био је по један *војвода* у свакој кнежини, тако је н. п. Стојан Чупић био војвода у Мачви, Милош Стоићевић у Поцерини и т. д. Кнежине су опет биле раздијељене на срезове, над којима су били капетани или велике *буљубаше*. Првијех година владања Милоша Обреновића над кнежинама су били кнезови од прилике као и за владања Турскога; али кад он, готово пред свршетком владе своје, кнезове назове капетанима, онда се и кнежине назову *срезовима*, и тако тога имена у Србији готово нестане; тако се н. п. сад онамо мјесто *кнежина Мачва* пише: *Мачвански срез*: Он Турчину не да у *кнежину*,| Кад Турчина у *кнежини* нађе —

кне̏жински, kâ, kô, von кнежина.

кне́жити, кне̑жим, v. impf. als кнез tituliren, apello *τὸν* кнез.

кне́жити се, кне̑жим се, v. r. impf. ſich zum кнез machen, ſich dieſen Namen anmaſſen, arrogare sibi *τοῦ* кнез dignitatem.

Кне̑ж-но̑ље, n. у Босни у нахији Бајнолучкој као кне́жина, у којој живе сами Срби закона Грчкога, eine Gegend in Bosnien, regio quaedam.

кне̑з, m. (pl. кне̑зови (по југоз. кр. и *кне̑жеви*), кнезо́ва, кнезо̀вима) 1) der Fürſt, princeps:

кнез Лазар. — 2) кнез од кнежине. Под владом Турском у Србији свака је кнежина имала свога кнеза, који се ради разлике од сеоскијех кнезова звао и *оборкнез, вилаетски кнез*, на некијем мјестима *башкнез* и *велики кнез*; гдјекоји од овакијех кнезова, особито по онијем мјестима куда се нијесу претресали због ратова, имали су и царске берате и звали су се *бератлије*. До нашијех времена највише су се налик на старе кнезове одржали Рашковићи у Староме Влаху и Карапанџићи у Крајини Неготинској. Кнештво Рашковића почело је пропадати како су два патријара наша из Пећи избјегла с народом у државу Аустријску, и по том мало по мало до данас је пропало са свијем. Карапанџићи су се одржали до времена Карађорђијева. Приповиједа се да су они имали такови ферман да на Крајину Неготинску не смије Турчин наступити с поткованијем коњем. Да речемо да је ово само народна приповијетка, али је истина да у Крајини Неготинској нијесу Турци судили ни управљали, него кнез, који је сједио у Неготину; он је купио и порезу и остале данке од народа, па новце колико је било одређено давао је бегу, који је долазио из Цариграда и сједио у Кладову, а бег их је слао у Цариград (cf. Крајина Неготинска). Овакови кнежински кнезови по Херцеговини се данас зову *војводе*. Кнештво је ово остајало од оца сину, као војводство у Херцеговини данас што остаје; и баш кад би Турци какога кнеза окривили и погубили, опет су му сина (или ако сина нема, брата) на његово мјесто постављали. Што је год везир хтио од народа да иште или народу што да јави, или је народ имао што од везира да иште, то је све бивало преко овијех кнезова; кад је долазио нови везир, ваљало је да га кнезови с кметовима дочекају с добро дошао (и у овакијем догађајима везири су им кашто поклањали бињише). Порезе је паша ударао на нахије, па су их кнезови између себе разрезивали на кнежине, а по том сваки кнез у својој кнежини с кметовима на села, а кметови са сељацима на људе. Кнезови су, понајвише с Турцима, порезу купили и паши предавали; кнез је имао уза се и по неколико пандура; он је кашто и судио људима за којекаке ситнице, али их није могао натјерати да пристану на његов суд; дужан је био кад је год затребало за људе из своје кнежине молити се код Турака, и за то је ваљало да је рјечит и слободан. Сви су оваки кнезови били сељаци и у домаћему животу слабо су се разликовали од осталијех сељака. Колико сам ја за времена Турскога виђао кнеза Јадранскога и гдјекоје из нахије Шабачке и испреко Дрине, носили су плаветне чохане чакшире, и од такове чохе ђечерме, гдјекоји са сребрнијем пуцима, за појасом по два пиштоља и нож, сврх свега тога куповни гуњ, на ногама црвене чизме и на глави фес одоздо од зноја мало улијепљен; само су Карапанџићи сједили у вароши и били прави варошани. Овакијех кнезова било је до скора и у Сријему и у Банату и у Бачкој, особито како су Срби с патријарима из Србије амо пребјегли: Вршачки оборкнез Арса умр̏о је нашега времена. И за времена Карађорђијева у свакој кнежини био је поред војводе оваки кнез, али је војвода био прави господар, и кнезовска је власт била готово још мања него под Турцима; али кад су се посланици слали у Цариград или на каке друге разговоре и договоре с великом Турском господом, свагда су се кнезови звали, и још с додатком из које су нахије. За времена Милоша Обреновића по кнежинама су били кнезови као и под Турцима, само што су не само порезе и остале данке купили, него и народу у свачему судили и заповиједали и народ им радио, и што им је мјесто паше Милош био господар, а и нахије су имале по главнога кнеза, који је био над свима кнежинским. Кад су се послије поставиле судије по нахијама, и они су се звали кнезови, н. п. кнезови суда Биоградскога, кнезови великога суда и т. д. И сам Милош првијех година својега владања звао се и потписивао *врховни кнез* докле га његови писари и друге удворице нијесу наговорили да се назове *књаз*. Милош готово на свршетку владе своје укине имена *кнез* и *кнежина* у Србији са свијем и кнежинске старјешине назове капетанима, нахијске сердарима или некако још друкчије, а кнежине срезовима, и тако овијех имена у народу онамо нестане са свијем. У Црној гори у свакоме племену има кнез, за којега се може рећи да је по госпоству у земљи трећи: први је сердар, иза сердара је војвода, а иза војводе кнез. И онамо ово кнештво остаје од оца сину као и сердарство и војводство. — 3) кнез сеоски. Осим кнеза од кнежине свако је село у Србији имало свога сеоскога кнеза, за којега се може рећи да је био од данас до сјутра, и осим гола имена да више ништа није имао: у многијем селима само су онда постављали кнеза кад је ваљало порезу купити, а послије га нико није кнезом ни звао. За времена Милошева укине се име и овијех кнезова и мјесто њих остану само кметови. У Сријему, у Бачкој и у Банату по паорији сеоски су кнезови још и данас; онамо обично села или општине (и по варошима, н. п. у Вуковару) избирају кнеза сваке године, па он у договору с кметовима управља сеоскијем пословима.

кнезо̀ва̂ње, n. das кнез-sein, imperium τοῦ кнез.

кнезо̀вати, кнѐзујем, v. impf. кнез-ſein, impero ut кнез.

кнезо̀вски, ка̂, ко, den кнезови gehörig, τῶν кнезови.

кне́штво, n. Würde eines кнез, τοῦ кнез dignitas.

кнѐшчић, m. dim. v. кнез.

књѐгња, f. vide **кнегиња.**

књѐжѐње, n. das Miene-machen zum Weinen (öſterr. das Raunzen). [cf. кењкање].

књѐзити се, зи̂м се, v. r. impf. Miene machen zum Weinen (öſterr. raunzen), os ad fletum diduco. [cf. кењкати, кмезити се].

књи̏га, f. (pl. gen. књи̂га̂) 1) der Brief, literae, epistola [vide писмо 2]: На кољену ситну *књигу* пише — Чашом здрави Ришњанин Иване| А Мијајло *књигом* из њедара — Кад се ситне *књиге* растурише| Од тог мора до зелена Лима — 2) das Buch, liber: Код цара је Марко писар био,| У њега су *књиге* староставне — Док извадим *књиге* старославне,| Да ја гледам, синци, у *књигама*| Је л' Милица Лазу суђеница — К нама брже, хоџе и ваизи!| Понесите *књиге* инџијеле,| Те гледајте што нам *књиге* кажу — 3) Studien, literae: дали дијете на *књигу*, zum Studieren; изучио књигу, hat ganz ausſtudiert; зна књигу (т. ј. читати и писати); Чудно Симо *књигу* изучио,| Не боји се ђака ниједнога — 4) das Papier, charta, cf. [vide] хартија: Пак довати лист *књиге* бијеле,| Искидаше *књигу* на комате,| На пустише по *књизи* јазију —

књиго̀ноша, m. der Briefträger, tabellarius. [cf. сахија (саија)].

књиго̀ношче, чета, n. ein junger Briefträger, taballerius juvenis: Завика му момче *књигоношче* —

књи̏жан, жна, жно, vide књижеван.

књи̏жа̂р, m. der Buchbinder und Buchhändler, librarius.

књи̏жа̂рев, а, о, vide књижаров.

књи̏жа̂рница, f. die Buchhandlung und die Buchbinderei, officina libraria.

књи̏жа̂ров [књижарев], а, о, des књижар, librarii.

књи̏жѐван, вна, вно, literariſch, gelehrt, eruditus. [cf. књижан].

књи̏жевни̂к, m. der Literator, der Gelehrte, eruditus, literatus.

књижѐтина, f. augm. v. књига. [cf. књижурина].

књи̏жица, f. dim. das Büchlein, libellus.

књижу̀рина, f. vide књижетина.

ко̏ [тко], ко̀га, 1) wer? quis? — 2) wer, qui: *ко* што ла̂, nach Belieben, ut lubet, utrum praeplacet (ſprichwörtlich, ſeit der Anekdote). Срби приповиједају како је некакав Турчин код Нијемаца у ропству хранио зими свиње, па усуо врућу мећу у корито; кад се свиње опржи и потрчи брже боље са сурлом у снијег он помисли да оно воли снијега него меће, па рече: *„Ко што ла.“ Ко* си да си.

ко̂б, f. 1) сусрет, die Begegnung, occursus: добра *коб*! (говоре по Крајини Неготинској кад се срету двојица). — 2) (у Лици) човјек лијепе *коби*.

1. **ко̀ба,** f. 1) hyp. v. кобила: Што *коба* више скаче, то боље врше. — 2) (у Сријему и у Бачкој) vide кобац.

2. **ко̏ба,** f. (у Лици) дугуљаста дна кабао, у којему се држи и носи масло, скоруп, мед и т. д., Art Kübel, urna quaedam.

коба̀сица, f. 1) die Wurſt, farcimen, botulus. [vide дјевеница]. — 2) од вашина настављени снопићи кад се бријег тврди да одбија воду. — 3) [*Кобасица*] планина у Србији у нахији Крушевачкој, ein Berg in Serbien, mons Serbiae.

коба̀сича̂р, m. 1) Wurſtmacher, fartor. — 2) Liebhaber von Würſten, amans farciminum.

коба̀сича̂рев, } а, о, des кобасичар, fartoris,
коба̀сича̂ров, } botularii.

ко̀бац, ко̀пца, m. der Sperber, nisus [accipiter Briss.; cf. 1 коба 2, пиљуга, шкањац]: Не буди свакој тици *кобац*; Свака тица има *копца*.

коба̀ца̂ње, n. das Scharren mit den Füſſen, strepitus pedum.

коба̀цати се, ца̂м се, v. r. impf. mit den Füſſen ſcharren, strepo pedibus.

ко̀бача, f. (у Хрв.) од дрвета као крлетка (кавез), гдје се држе кокоши или каква друга живад, der Hühnerſteig, gallinarium. Кобача се од крлетке разликује по томе што је крлетка *мала* за тице, а кобача *велика* за кокоши и другу живад.

ко̀бачѐње, n. das Reißen an ſich, raptus.

ко̀бачити, чи̂м, v. impf. (у Хрв.) an ſich reißen, rapio: Ко јачи онај и *кобачи*.

кобѐља̂ње, n. das Wälzen, Rollen, volutio. [vide ваљање].

кобѐљати, ља̂м, v. impf. rollen, volvo. cf. [vide 1] ваљати [1].

ко̀била, f. 1) die Stute, equa. — 2) у кашичаре воденице она гредица, што на њој стоји коло. [cf. магарац 3]. — 3) (у Боци) на тијеску она греда горе која саставља лозе и орасима се доље притискује кад се тијеште маслине. — 4) vide кобилица 2.

ко̀била̂р, m. 1) die Stutenhüter, Stutenhändler, custos equarum aut questum earum exercens. — 2) Schimpfwort für einen ungeſchückten Reiter, convicium in equitem.

кобилѐтина, f. augm. v. кобила.

ко̀билин, а, о, der Stute, equae.

ко̀билица, f. 1) dim. v. кобила. — 2) das Bruſtbein der Vögel, os sterni avium. cf. [кобила 4,] ломилица. — 3) (у Боци) грозд, кад се одсијече с лозом заједно, да се остави, Rebſchoß mit Trauben. [— 4) vide коњ 4].

Ко̀биља̂ Гла́ва, f. планина у Херцеговини: Ал' то гледа Бајо и Лимуне| Са стијене из *Кобиље главе* —

Ко̀биље, n. планина у Старом Влаху. cf. Ковиље [2].

ко̀биљи̂, ља̂, ље̂, der Stute, equae.

Ко̀биљи̂ До̂, m.: На широку *долу Кобиљему* —

ко̀биљњача, f. некака трава, Art Pflanze, herbae genus.

ко̀бити, би̂м, v. impf. 1) кога, т. ј. слутити коме да га нестане, н. п. кад би човјек имао троје дјеце, па двоме да купи капу, а трећему ништа, онда би се рекло: *коби* дијете, den Untergang ahnden, praesagio interitum: Сви су коњи зопцу позобали,| А мој доро ни такнуо није:| Ногам' бије а ушима стриже,| Често гледа на Коштац планину:| Или *коби* мене или себе — 2) begegnen, occurro [vide сретати]: Коб га *коби* Стеванова љуба —

ко̀бљêње, n. 1) das Ahnen, praesagitio. — 2) das Begegnen, occursus.

ко̂в, ко̂ва, m. 1) коњски, das Geräth zum Pferdebeschlagen, instrumenta calceandis equis. — 2) косни, das Dengelzeug, instrumenta fenisecae falci acuendae. [cf. отков]. — 3) женски, vide уковица. — 4) der Beschlag, ornamentum: Златни *кове* и сребрни,| Да л'јепо ти сјаш — 5) човјек старога кова (т. ј. јак и здрав као што су стари људи били), Schlag, constitutio.

ко̀ва[*], f. der Schöpfeimer, urceus.

Ко̀вана, f. Frauenname, nomen feminae.

ко̀ванлук, (кова̀нлук).* m. vide [челињак] уљаник.

кова̀нџија,* m. der Bienenwärter, apiarius.

кова̀нџијин, а, о, des Bienenwärters, apiarii.

кова̀нџи̂јнка, f. die Frau des Bienenwärters, uxor apiarii: Да субаше љубе *кованџијнке*,| А анџије младе станарице —

ко̀ва̂ње, n. das Schmieden, cusio.

ко̀ва̂ран, рна, рно, (у Ц. г.) falsch, astutus, cf. [vide] лукав: мудар и *коваран*.

кова́рство, n. die Schlauheit, astutio. cf. [vide] лукавство.

ко̀вати, кӱјêм (по ист. кр. може се чути и ко̀вêм), v. impf. 1) schmieden, cudo. — 2) новце, Geld prägen, cudo. — 3) коња, das Pferd beschlagen, munio pedes equi soleis ferreis: Ђе јунаци коње *кују* — 4) ковати кога у звијезде, т. ј. хвалити.

ко̀ва̂ч, кова́ча, m. 1) der Schmied, faber. — 2) (у Шумад.) [alcedo ispida L.] vide шљука [?]. — 3) (у Дубр.) некака морска риба [Heringskönig, zeus faber L.]. — 5) vide Ковачи: Покупи ми по равну *Ковачу* —

Кова́чанин, m. Einer von Ковачи: Покупи ми по равну Ковачу| Пет стотина силних *Ковачана* —

кова́чев, а, о, des Schmiedes, fabri.

Кова́чи, m. pl.: Те је шаље у *Коваче* равне —

кова̀чина, f. 1) die Eisenspäne, stricturae ferri. [cf. поспа]. — 2) augm. v. ковач. — 3) Ковачина Рамо: На Турчина *Ковачину Рама* —

кова̀чица, f. die Schmiedin, uxor fabri: Ковач кује, *ковачица* преде —

ко̀ва̂чки̂, ка̂, ко̂, der Schmiede, fabrorum.

ко̀ва̂чница, f. die Schmiede, fabrica ferraria. [cf. 2 вигањ].

Кови̂љача, f. село у Јадру (под Гучевом, близу Лознице), Name eines Dorfes, pagi nomen. На дну тога села, под самијем брдом, има један округао бријег, обрастао грабићима, и другом којекаквом шумом, и на врх њега налазе се некаке зидине у земљи, а ниже тога бријега извире у пољу *смрдљива бара* (cf. Смрдан [1]). Срби онуда приповиједају да су некад биле двије сестре: *Вида* и *Ковиљка*: па *Вида* градила *Видојевицу*, а *Ковиљка* тај град *Ковиљачу*; па послије кажу да су људи засули Ковиљачу у земљу, кад су полазили на некакву војску. Године 1804 био је наш логор баш под Ковиљачом, па једно јутро Ђорђије Ћурчија (који је онда заповиједао у Јадру) заповједи те сва војска стане у параду, па он изиђе пред њу и стане говорити: „Видите ли људи то брдо? — Ја сам чуо у Њемачкој да је то био већи град и од Шапца и од Зворника, па су људи, пред што ће Турци обладати овом земљом, натрпали у њега пушака и топова, и барута и олова, и сабаља и ножева, и осталога свакојака оружја, па га засули земљом, па тако и остало и грабићи по њему порасли; него сад и онако смо беспослени, донесите трнокопе и лопате, да га откопамо, па ћемо имати и град, и оружја и џебане; јер видите она бара за то удара на барут, што тече испод тог града, па ваља да је негдје залило у барут.“ По том буљубаше одмах пошљу у села, те се донесу трнокопи и мотике, и лопате и сјекире, и два три дана почну с врха крчити и откопавати; но у том ударе Турци, и логор се проспе и премјести, и Ковиљача остане као што је и била. Ја за цијело мислим да је Ћурчија ово само за то хтио копати да људи не би бјежали из логора кућама. [cf. Видојевица].

ко̀ви̂ље, n. 1) das Pfriemengras, stipa pennata Linn.: Лепа Пава у *ковиљу* спава,| Њој се Раде кроз *ковиље* краде — 2) [*Ковиље*] намастир у Староме Влаху под планином Кобиљем.

Ко̀ви̂љка, f. Frauenname, nomen feminae.

ко́вница, f. die Münze (das Münzhaus), moneta.

ковр̀ља̂к, коврља́ка, m. (у Петрову пољу) као гужва од црвена и црна, што жене носе на глави, а преко тога округу (јашмак-бошчу), Art Kopfbedeckung, vittae genus.

ковр̀ља̂ње, n. vide [ваљање] котрљање.

ковр̀љати, ља̂м, v. impf. (у Ц. г.) vide [1 ваљати 1] котрљати.

ко̀вр̂тањ, тња, m. савијено што у коло, н. п. коса на глави, die Runde, orbis.

ковр̀та̂ч, коврта́ча, m. онај колутић (од гвожђа или пиринча) што се њиме листови од тијеста сијеку, österr. Krapfenrad'l. cf. [мавишњак, мамуза 2,] девермавиш.

ковр̀цан, m.: Oj мацане *коврцане* (рече се мачку).
ко̀врчаст, a, o, kraus, crispus. [cf. крецав].
ко̀врчêње, n. das Kräuseln, τὸ crispare.
ко̀врчити, чи̂м, v. impf. kräuseln, crispo.
ко̀врчица, f. (у Сријему) понајвише се говори pl. *ко̀врчице*, das Haarlöckchen, cincinnulus.
ковр̀цак[*], m. die cylindrische Mütze der Männer in Bosnien, mitra cylindrica virorum. [cf. коврцик].
ковр̀цик[*], m. (у Сријему) vide коврцак.
ко̀вча[* копча], f. das Heftel (eingentlich das Oehr), fibula. [cf. спона 3, чупица].
ковча̀ли[*], adj. indecl. mit Hefteln geziert, fibulatus: На пијевцу *ковчали* чакшире.
ко̀вча̂р, ковча́ра, m. (у Ц. г.) мушка ковча, der Hacken (eines Heftels), fibula. [cf. кукац, мужјак 2].
ко̀вче[* копче], f. pl. die Heftel, fibulae. [cf. зглоби, чупице].
ко̀вчег, m. (у Херц.) die Kiste, Truhe, arca, cista [cf. сандук, скриња (шкриња)]: Па одоше у бијелу цркву| До *ковчега* више Петра светог,| Светог Петра *ковчег* целиваше —
ко̀вчежић, m. dim. v. ковчег.
ко̀вчица, f. dim. v. ковча.
ко̀говић, m. (у Лици) н. п. коговић си ти? коговић је он (она)? и т. д.; vide чеговић.
ко̀год [ткогод], когагӧд,
ко̀гођ [ткогођ], когагӧђ, } wer immer, quisquis.
код, 1) bei, apud: сједи *код* мене; остао *код* куће; *код* воде. — 2) *код* новаца гладује; *код* коња иде пјешице; *код* жене иде неопран и т. д.
ко̀дорошић [coda rossa = црвенорепка], m. (у Ц. г.) некака тица, колико кос, Art Vogel, avis quaedam [Rothschwänzchen, ruticilla phoenicurus L.].
ко̀жа, f. [cf. кожина, чапра 1] 1) die Haut, cutis. — 2) das Fell, pellis. — 3) das Leder, corium.
ко̀жан, жна (жана), но, von кожа, coriaceus.
ко̀жа̂р, m. der Gerber, coriarius. [cf. 1 табак 2].
ко̀жêње, n. das Werfen der Ziege, partus caprae.
кожѐтина, f. augm. v. кожа. [cf. кожурина].
ко̀жина, f. (у Крајини Неготинској) vide кожа.
ко̀жица, f. dim. v. кожа.
кожо̀дер, m. кад у прољеће удари мећава, те полипше стока, ein schlechtes dem Viehe schädliches Wetter, tempestas pecoribus perniciosa. [vide] козомор, cf. козодер.
ко̀жу, ко̀жуа, m. vide **кожух.**
ко̀жуа̂р, m. vide **кожухар.**
ко̀жуа̂рев, a, o, vide **кожухарев.**
ко̀жуа̂ров, a, o, vide **кожухаров.**
кожу̀рина, f. vide кожетина.
кожу̀рица, f. 1) die Schwarte, callum. — 2) (у Боци) die Puppe des Seidenwurms, nympha bombycis. cf. [vide] чаура [2].
ко̀жух [кожу], m. der Pelz, vestis pellicea, pellis villosa. [cf. кунтош 2].
ко̀жуха̂р [кожуар], m. der Kürschner (Pelzer), pellio. [cf. крзнар, ћурчија].
ко̀жуха̂рев [кожуарев],
ко̀жуха̂ров [кожуаров], } a, o, des Pelzers, pellionis.
кожу̀шак, шка, m. hyp. v. кожух.
ко̀жушина, f. augm. v. кожух.
ко̀жушчић, m. dim. v. кожух.
ко̀за, f. (gen. pl. ко́за̂) 1) die Ziege, capra. — 2) pl. козе, das Baugerüst, machina aedificationis. [vide скела 3].
коза̀лац, лца, m. 1) у плуга она гредица што саставља гредељ и плаз. — 2) некака трава, artemisia dracunculus Linn. [arum L.]. cf. козлац, закозлик.
ко̀залина, f. (у Рисну) vide калужа.
ко̀за̂р, коза́ра, m. 1) der Ziegenhirt, caprarius. [cf. козопаша]. — 2) (у Дубр.) крут варак, das Knistergold, aurum tremulum. [vide 1 варак]. — 3) [*Козар*] планина у Босни: И утече у *Козар* планину —
ко̀зара, f. 1) der Platz wo die Ziegen geschlachtet werden, macellum caprarium. — 2) [*Козара*] планина у Босни више Мотаице.
Коза́рац, рца, m. град у Босни под гором Козаром на ријеци Козаруши, која утјече у Гомионицу (Гомионица у Сану, а Сана у Уну).
коза́рев, a, o, vide козаров.
коза̀рина, f. das Ziegengeld (für den Hirten), pecunia pro capra pascenda.
коза̀рица, f. 1) der Ziegenstall, stabulum. — 2) die Ziegenhirtin, capraria.
коза́ров [**козарев**], a, o, des Ziegenhirten, caprarii.
ко̀за̂рски̂, ка̂, ко̂, 1) der Ziegenhirten, caprariorum. — 2) говори козарски, eine Art Rothwälsch: крдокрђи крмекрни, т. ј. дођи мени; крдокрнекрси крвокрде, т. ј. донеси воде, и т. д. [cf. пословица 1].
Коза̀руша, f. ријека у Босни, ein Fluß in Bosnien, nomen fluvii.
ко̀збаша, f. (у Лици) који напријед коси пред косцима, *козбаши* се обично за столом даје од бравчета реп, Mäher der den andern vorangehet, foeniseca primus.
[**козе,** f. pl. vide скела 3; *види* s. v. коза 2.]
ко̀зина, f. 1) die Ziegenwolle, lana caprina. [vide] кострије т, cf. кочет, козјевина. — 2) Ziegenfell, pellis caprina. [cf. козлина 2].
ко̀зити, ко̀зи̂м, v. impf. werfen (von der Ziege), pario.
ко̀зити се, ко̀зи̂м се, v. r. impf. werfen (von der Ziege), pario.
ко̀зица, f. 1) dim. v. коза. — 2) (у Хрв.) ein irdener Dreifuß, tripus fictilis.
ко̀зице, f. pl. (у Барањи) vide оспице.
ко̀зја̂ бра́да, f. der Bocksbart, tragopogon pratensis Linn.
Ко̀зја̂к, m. планина у Далмацији (у Косову близу Книња), Berg in Dalmatien, montis nomen.
Ко̀зјан, m. планина у Хрватској у Оточкој регементи, Name eines Berges, montis nomen.

ко̀зјевина, f. 1) das Ziegenfleiſch, caro caprina. — 2) die Ziegenwolle, lana caprina. [vide костријет]. cf. козина.

ко̀зји, зја̂, зје̂, Ziegen-, caprinus.

ко̀зји ро̀гови, m. pl. dreitheiliger Zweizahn, bidens tripartita.

козјо̀брад, m. ein Schimpfwort, convicium: Од кад ми је у дом дошла,| Свакоме је име нашла:| Свекра зове *козјобраде* —

ко̀злац, козла̀ца (коза̀лца), m. (у Сријему) vide козалац [2].

ко̀зле, лета, n. (по југоз. кр.) vide јаре (у Ц. г. док сиса донде је *козле*, а послије *јаре* до године, па онда *двизе*, па *трећак* а женско *ухотка, увотка*): Још (се) није коза окозила, а *козле* игра по пољу.

ко̀злетина, f. кожа од козлета, das Fell von einer jungen Ziege, pellis capellae aut capri juvenis.

ко̀злина, f. 1) vide костријет. — 2) (у Ц. г. козлѝна), козја кожа, Ziegenfell, pellis caprina. [vide козина 2].

ко̀злићи, m. pl. (по југоз. кр.) vide [јарад] јарићи.

Ко̀зни̂к, m. зидине од старога градића у нахији Крушевачкој на десној страни Расине. Приповиједа се да је овај градић зидала Ђурђева Јерина, па због велике висине и врлети није се камење могло носити друкчије до на *козама* и за то да се назвао *Козник*.

козо̀дер, m. (у Дубр.) vide козомор.

козо̀дерац, *козодёрца*, *m. (у Далм.) некакав вјетар од кога цркавају козе.*

козо̀мор, m. (у Дубр.) рђаво вријеме (особито у прољеће) кад козе цркавају. cf. [козодер,] кожодер.

козо̀паша, m. (у Боци) der Ziegenhirt, caprarius, cf. [vide] козар [1]: *Козопаше* надмонташе.

ко̀зош, m. матори козош! рече се стару човјеку, Schimpfwort, convicium.

Ко̀ја, m. (ист.) vide Којо.

која̀дико! припијева се гдјешто у пјесмама: н. п.: Ој! колико је уз море градова,| Ој! *која̀дико* уз море градова,| Ој! у сваки сам јунак долазио,| Ој! *која̀дико* јунак долазио —

ко̀јасити се, сим̂ се, vide којаснути се: Јутрос ни *се* Турци *којасили* —

ко̀јаснути се, нём̂ се, v. r. pf. ſich ſehen laſſen, grüßen, praeteriens saluto. cf. којасити се.

којегдѐ, (ист.)
којегдѝ, (зап.)
којегдјѐ, (југоз.)
којегђѐ, (још.)
} hie und da, hinc inde.

којека̀д, dann und wann, interdum. [vide каткад].

којека̀кав, ква, кво,
којека̀кӣ, ка̂, ко̂,
} wie immer beſchaffen, qualiscumque.

којека̀ко, wie immer, utcumque: како живиш? којекако (ſchlecht).

којекӯд,
којекӯда̂,
} hin und her, hinc inde.

којекӯде, говорио је Карађорђије често уз ријеч, за то се и сад додаје кад ко приповиједа како је он што говорио.

којѐшта, којечѐга (којешта), allerlei, was immer, varia, quidquid in buccam venerit: говори којешта.

ко̀јӣ, ко̀ја̂, ко̀је̂, 1) welcher, qui: *који* си да си. — 2) der wie vielſte, quotus. — 3) доћи ће *који* дан, *који* час, gleich, statim.

којигѐд, којагѐд [којагѐд?], којегѐд [којегѐд?], wer immer, quicumque, quisquis. [cf. којигодер, којигодир, којигоћ, којигоћер].

којигѐдер,
којигѐдир,
} (у Дубр.) vide којигод.

којигѐћ, којагѐћ, којегѐћ, vide којигод.

којигѐћер, (у Дубр.) vide којигод.

ко̀ји му дра̂го, којега му драго, wer immer, quisquis.

ко̀јино, vide **који** (cf. [2] но [4]): *Којено* су пет стотин' дуката — Ни осталу муку твоју,| *Којуно* си ти мучио — *Којано* је у кавезу расла —

Ко̀јо, m. (јуж.) hyp. v. Коста. [cf. Која].

Ко̀јчин, m. Mannsname, nomen viri.

1. **ко̀ка,** f. hyp. v. кокош: Види моја ока ће се пече *кока*. Нека је *кока* шарена, па макар и не снијела јајета (т. ј. нека је лијепа (жена или дјевојка), па макар ништа не знала).

2. **ко̀ка,** f. (у Сријему) der weibliche Schamtheil bei kleinen Kindern (wie bei den männlichen битица oder реса), muliebria infantis.

ко̀кало, m. der ko ſagt, qui protulit ko [cf. кокша]: А. Ко је то рекао?| Б. *Кокало* (du ſelbſt).

Ко̀кан, m. 1) пјева се и приповиједа како се некакав Кокан челебија погодио: У зле дане у године гладне| За три гроша и чакшире сукна| Да он двори седам газдарица| И да чува хиљаду оваца; како је газдарица Мара купила коло да би домамила Кокана од оваца; како је Кокан дошао, какав је био и како је у колу играо, и т. д. И од тога је остала ова пословица: Нема кола без *Кокана*. cf. чалабрцнути.

ко̀ка̂ње, n. das Braten (Röſten) des Kukuruz in Aſche, tostio fructus zeae mais Linn.

ко̀кати, ко̀ка̂м, v. impf. н. п. кукурузе, braten (den Kukuruz), torreo. cf. кокица [4].

ко̀кин, a, o, der Henne, gallinae: Већ сам *кокин* танцовоћа —

Ко̀кӣрна, f. брдо у Велебиту, Name eines Berges, montis nomen.

ко̀кица, f. 1) dim. v. кока. — 2) das Haſelhuhn, tetrao bonasia [L.; vide љештарка]. — 3) (у Фрушкој гори) der Maikäfer, scarabaeus melolontha. [vide гундељ]. — 4) geröſtete Kukuruzkörner, grana zeae mais tosta. [cf. јагла]. — *5) кад се из луле истресе ужарено дуван који још гори. Ову кокицу мећу дуванџије врло радо на лулу кад се напуни на ново.*

кокора̀в, а, о, (у Ц. г.) vide чупав.

кокора̀јка, f. у пјесми Epitheton für die Henne: О ти коко *кокорајко*! —

кокòруша, f. (у Барањи) vide пасерка.

кȍкôт, m. 1) (по југоз. кр.) der Hahn, gallus, cf. [vide] пијетао[1]: Ђегођ *кокот* попијева, онђе свашта има (т. ј. међу људима свашта бива); Куд с' не чује вашке ни *кокота* — У Грбљу кажу ако кокот доживи девет година, да га одмах ваља заклати, јер веле да би послије снио јаје из којега би се излегло некако чудо. — 2) das Gackern der Henne, garritus gallinae. — 3) (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefisch, piscis quidam marinus [trigla lineata L.: cf. ластовица 2].

кокòтâње, n. das Gackern, garritio.

кокòтати, кòкоћêм, v. impf. gackern, garrio.

кокòтац, кокòца, m. (у Дубр.) некака трава, Melilote, melilotus [officinalis L.].

кокòтиња, f. (у Дубр.) некака трава, Osterluzei, aristolochia [clematitis L.].

кокòтити се, кòкôтîм се, v. r. impf. stolzieren, wie ein Hahn, superbio ut gallus. [cf. копунити се],

кокòтић, m. (у Дубр.) dim. v. кокот.

кокòтуша, f. (у Грбљу) име кокоши која приликује више кокоту него кокоши, Hennenname, nomen gallinae indi solitum.

кокòћêње, n. das Stolzieren wie ein Hahn, superbia galli.

кȍкôш, кȍкоши, f. (gen. pl. кокòшӣ и кокòшијӯ) die Henne, gallina. [cf. кокошка 1].

кокòшâр, кокошáра, m. 1) der Hühnerstall, gallinarium. [cf. кокошињак 1, ћумез]. — 2) der Hühnermann, gallinarius.

кокòшињак, m. 1) der Hühnerstall, gallinarium. [vide кокошар 1]. — 2) der Hühnermist, stercus gallinaceum. — 3) болест на прсту у руке, Art Geschwür [der Nagelwurm], ulceris genus [panaritium].

кокòшињӣ, њâ, њê, Hühner-, gallinaceus. [cf. кокошји].

кокòшињӣ мрâк, m. као очиња болест, од које човјек у вече не види ништа, Art Augenkrankheit [die Nachtbliendheit], morbus quidam oculorum [hemeralopia].

кокòшица, f. dim. v. кокош. [vide пилица].

кокòшјӣ, шјâ, шјê, vide кокошињи.

кȍкôшка, f. 1) vide кокош. — 2) ein Knäuel rohes Garn, glomus filorum crudorum: мота пређу на *кокошку*; намотала велику *кокошку*. Ова кокошка није округла, као друго клупко, него је дугуљаста као лубеница, а у сриједи мало шупља; па кад се стане мотати на мотовило, онда се почне изнутра. — 3) читава језгра из ораха, der ganze Nußkern, nucleus integer.

кокòшкê, adv. кад се двојица рву, па падну обадва на ребра тако да се не зна који је кога оборио, онда се каже: пали су *кокошке*, gleich fallen (im Ringen), ohne Entscheidung, daher der Kampf von neuem angeht, aequaliter.

кокòшчина, f. augm. v. кокошка.

кòкулица, f. (у Дубр.) die Tonsur, tonsura.

кȍкша, m. vide кокало: А. Ко је то рекао?| Б. *Кокша* из Дивоша.

кȍл, m. (у Херц.) н. п. ми ћемо пристати у ваш кол (коло?) der Kreis, circulus.

1. **кȍла,** кôлâ, n. pl. 1) der Wagen, plaustrum: На њему се сломила *кола*, er hat für Alle gebüßt. — 2) кола на небу, ursa major et ursa minor.

2. **кóла,** f. 1) hyp. v. колач: да ти мајка умијеси *колу* (жене говоре дјеци). — 2) hyp. v. колијевка.

кòлâђер! као што се у Бару рекне радину: *Сирова ти*! тако се доље на лијевом бријегу Дрине, у Семберији, рекне: *Колађер*! Али сам заборавио шта се на то одговори.

колàина, f. (у приморју) vide колајна: Л'јепа су ми даровали дара:| Свекар бане *колаине* златне — Ни на грло златна *колаина* —

кòлâјна, f. das Medaillon, große Denkmünze, numus memorialis major. [cf. колаина, медуља 2].

Кòлак, m. ваљада је био некакав хајдук или кесеџија: Тешко *Колаку* на злу конаку.

колàлије[*], f. 1) токе савијене као колутови, као што се и сад носе у Далмацији: На прсима токе *колалије* — 2) гаће, ваља да шарене на кола, cf. коласт: За Анкине гаће *колалије* —

колâлом лȁлом! припијева се на бабинама, ein Refrain der Wochenbett-Lieder, vox accini solita in carminibus ad puerperas: *Колалом лалом*, ко му отац бјеше —

кòлан,* m. 1) der Sattelgurt, cingulum sellae equariae [cf. попруг 2]: Притеже му четири *колана* — 2) женски појас на пафтама, vide тканице.

кȍлâр, m. der Wagner, plaustrarius.

кȍлâрев, a, o, vide коларов.

колàрина, f.: Пак на главу капу *коларину*,| О којој су до три крила златна —

кȍлâрница, f. die Wagnerei, Werkstätte des Wagners, officina plaustraria.

кȍлâров [коларев], a, o, des Wagners, plaustrarii.

кȍласт, a, o, шарен на кола, rundgefleckt, maculosus: У скут свилен *коласте* аздије —

кòлац, кóца, m. (pl. *кóци*, а у Црногорскијем пјесмама има и *кóчеви*, gen. *колáцâ*) der Pflock, Pfahl, palus [cf. казук]: Сад ће твоје овце на трагове,| А Турачке главе на *кочеве* —

кòлâч, колáча, m. 1) eine Art radförmiges Brot, panis genus. Кад се иде у пријатеље (својти у госте) свагда у торби осим чутуре и још чега ваља понијети и колач (т. ј. шеничан хљеб), па кад се из пријатеља повраћа, опет одонуда такови колач ваља да му спреме; за то се каже: Јужну божићу и пријатељском колачу не ваља се радовати (јер пријатељ ако један колач донесе, он неколика поједе, и опет му један ваља спремити да понесе). Бољи је и црн колач него празна торба. Хвала му као и тетки без колача (т.

ј. нехвала му!). Увалио му прн комад [колач?] у торбу (кад ко учини коме каку штету). Ја му не спремам тамо колача, іф ратће іћм ніфт бort зu gеће; Да зла колача! Нијесам се надао томе колачу. — 2) ein kleiner Laib Brot, den die Mutter für das Kind, bei Gelegenheit des Backens mitbäckt. — 3) ein Laib Brot bei feierlichen Gelegenheiten, н. п. крсни колач. — 4) колач обруча, одређен број савијенијех обруча и свезаниjех заједно. — 5) у бунару, т. ј. дрвен темељ на коме се зид почиње. [vide круг 2]. — 6) (у Дубр.) госпоћин дар справљеници. cf. [справа 2;] справљеница.

колáчара, f. игла што има на глави као колачић (по Србији и по Босни посе жене такове игле за капама), eine Art Schmuckнadel, Haarnadel, acus.

колáчи, m. pl. кад отиду просци да прстенују дјевојку (већ испрошену) и да уговоре кад ће је водити, онда се каже (на неким мјестима, као н. п. у Јадру): *отишли на колче* (ићи ћемо на колаче; били смо на колачима и т. д.); на неким мјестима говоре: *отишли на прстен*; на неким: *на уговор*, а на неким: *на јабуку* (на неким мјестима, као н. п. у Бачкој, иду најприје на прстен, па на јабуку, па на уговор).

колáчина, f. augm. v. колач.

колáчић, m. 1) dim. v. колач. — 2) vide уштипак.

кòлачкӣ, adv. wie einen Pfahl [колач* = хват] (in die Höhe heben und niederpflanzen, im Ringen), ut palum defigo.

Колáшин, m. 1) град у Херцеговини. — 2) као кнежина између Новога пазара и Пећи.

Колáшињанин, m. Einer von Колашин: Гусињани и *Колашињани* —

колéбање, n. das Schwanken, fluctuatio.

колéбати се, бâм (кòлебљем) се, v. r. impf. ſchwanken, vacillo, fluctuo.

кòлéвка, f. (ист.) vide колијевка.

кóледа, f. од прије су ишла момчад уочи Божића од куће до куће те пјевала пјесме *од коледе*, у којима се уза сваку врсту припијева: *коледо*! Неколико овакијех пјесама наштампано је у првој књизи Српскијех народнијех пјесама 1841, а опомињем се да сам још у дјетињству слушао у овакој једној пјесми како желе да им краве буду млијечне, да намузу пун кабао млијека: Да окупам, *коледо*!| Малог Бога, *коледо*!| И Божића, *коледо*! Момчад она што играју и пјевају зову се *колеђани*. Овај се обичај међу људима нашега закона готово са свијем изгубио, али у кршћана још траје (cf. коленда, [календар,] календати). *Читава коледа*, рече се и сад кад иде много људи заједно.

кòлеђáни, m. pl. cf. [календар;] коледа.

колéнање, n. (ист.) vide кољенање.

колéнати, нâм, (ист.) vide кољенати.

колéнда, f. (у Дубр.) vide коледа.

колéндање, n. (у Дубр.) verbal. von календати.

колéндар, календáра, m. (попајвише се говори pl. *календáри*) (у Дубр.) vide колеђани.

колéндати, дâм, v. impf. (у Дубр.) am Chriſtabend oder um das neue Jahr von Haus zu Haus gehen und gewiſſe Lieder ſingen, vespere natalitii Jesu Christi aut calen. jan. certa carmina canere ante fores. [cf. коледа].

колéника, f. 1) таслак од вретена, eine noch nicht ausgearbeitete Spindel, fusus necdum confectus. — 2) с обадвије стране заошиљено дрво, као дружица, на које се суче пређа (као на мосур), кад хоће да се спује.

кòлено, n. (ист.) vide кољено.

кòленовић, m. (ист.) vide кољеновић.

кòлéнце, n. dim. v. колено.

кòлéр, колéра, m. (ист.) vide колијер.

колéтање, n. vide махање.

колéтати, тâм, v. impf. (у Ц. г.) као махати, ſchwingen, vibro.

колéчкаш, колечкáша, m. н. п. во, који је одмах до колечака упрегнут.

кòлéчке, f. pl. die Räder am Pfluge, rotulae aratri.

кòлиба, f. die Hütte, casa. [cf. кућерица].

колúбаш, колибáша, m. der Quarantänediener (eigentlich der einer колиба vorſteht, н. п. у Земуну), servus publicus qui pestis caussa separatos observat.

кòлибица, f. das Hüttchen, casula.

кòлúвка, f. (зап.) vide колијевка.

кòлијевка, f. (јуж.) die Wiege, cunae. cf. [зинка,] шика [2, бешика 1].

кòлијер, колијéра, m. (јуж.) der Kragen, limbus collaris (?), franz. le collier. cf. јака [1, огрлица 3, ождријеље 2].

кòлик, колúка, ко, 1) wie groß, quantus. — 2) als groß, quantus.

кòлико, 1) wie viel, quantum. — 2) ſoviel, quantum: колико нијесам с прага може скочити. — 3) н. п. доћи ће колико (је) данас, колико (је) сјутра, er kommt vielleicht heute noch, quam proxime.

колúкогòд, **колúкогòђ**, 1) ſoviel immer, quantumcumque demum. — 2) ſoviel immer, quantumvis.

колúнање, n. (зап.) vide кољенање.

колúнати, нâм, (зап.) vide кољенати.

кòлúно, n. (зап.) vide кољено.

кòлúновић, m. (зап.) vide кољеновић.

кòлúнце, n. (зап.) vide кољенце.

кòлúр, колúра, m. (зап.) vide колијер.

колúца, n. pl. 1) dim. v. кола. — 2) der Schiebkarren, pabo.

кòличак (колúчак), чка, чко, augm. v. колик.

кòлишан (колúшан), шна, шно, dim. v. колик.

кòло, n. 1) н. п. воденично, од кола, das Rad, rota. cf. [vide] точак [1]. — 2) der Kreis, orbis. — 3) Art Tanz, choreae genus [cf. хоро (оро)]: Ко се у *коло* вата, у ноге се

узда. — 4) шупље коло, das Quarré, orbis. — 5) die Reifungszeit, z. B. der Kürbisse, Melonen, н. п. прво *коло*, друго *коло*, и т. д.

Коло̀ви̂р, Колови́ра, m. брдо у Ловћену, Name eines Berges, montis nomen.

ко̏ловођа, [m.] 1) der Anführer im Kolotanz, choragus. — 2) fig. der Anführer überhaupt, dux, choragus.

коло̀вођица, f. која коло води, Anführerin im Kolotanz, choraga.

коло̀воз, m. 1) пут куда иду кола, das Geleise, orbita. [cf. вагаш, коломија, коник]. — 2) [*Коловоз*] пут између Спужа и Подгорице: Отидоше у *Коловоз* тврди — 3) (у Дубр.) мјесец Август, Monat August, mensis Augustus.

ко̏ловра̂т, m. der Wasserwirbel, vortex. [vide вртлог].

коло̀врта, f. чија реда по говеда, *коловрта* наврта, и т. д. sprechen die Hirten, indem sie, einander zählend, durch diese Art Los entscheiden, wer von ihnen z. B. das Vieh von da oder dort wegtreiben soll, formula pastorum, quis rejiciat pecus.

Коло̀жу̂н, Коложу́на, m. велико брдо између Црне горе и приморја (близу Будве), Name eines Berges, montis nomen.

ко̏лома̂з, m. die Wagenschmiere, axungia.

ко̏лома̂т, m. (у Ц. г.) н. п. на гумну, die Einfassung, margo. Онамо су гумна потавањена камењем и жито се на њима слабо врше, него се млати, а и коломат је унаоколо свуд од камена, те се на њему може сједити, а на њима се често и договара, а кашто и игра.

коло̀мија, f. вагаш у брду, das Wagengeleise, orbita. [vide коловоз 1].

коло̀плет, } m. das Drehrad, rota torquens.
ко̏лосу̂к, }

коло̀туре, f. pl. на разбоју оно о чему висе нити. cf. [колотурићи, колотурице, котурићи, скочки,] шкољци, шкокци.

колоту̀рићи, m. pl. (у Сријему) } vide колотуре.
коло̀турице, f. pl. (у Хрв.) }

Колу̀бара, f. Fluß in der Ваљевска нахија, fluvius Serbiae. cf. Обница и Јабланица.

ко̏лу̂т, m. [cf. котур 1] 1) die Scheibe, Wurfscheibe, discus (wird auch so gespielt, wie der *δίσκος*). — 2) der Reif, Ring, orbis, circulus.

колу̀та̂ње, n. das Spielen mit der Wurfscheibe, disci lusus.

колу̀тати се, та̂м се, v. r. impf. die Scheibe werfen, discum mitto. [cf. котурати се].

колу̀тић, m. dim. v. колут.

ко̀лчак [*], m. 1) (н. п. у Србији) на чакширама, т. ј. закрпа на кољенима кад се чакшире продру; али кад се *колчаци ударају* начине се једнаки, и по шву се пришију гајтани те се и не познаје да су чакшире закрпљене, него би се могло помислити да су шаране. Гдјекоји и нове чакшире с оваковијем колчацима граде. — 2) (у војв.) der Muff, manicae genus.

1. **ко̂ље,** n. (coll.) die Pfähle, das Pfahlwerk, pali.

2. **ко̏ље,** (у Ц. г.) Muße, Zeit, tempus vacuum [vide кад 3]: није ми *коље* (а може се чути и: није ми *коља*, als genit.), т. ј. немам кад; Коме је путовати, није му *коље* дријемати; Нека зове и призивље, сад немам *коље* — Ми немамо каде пити вино,| Данас ни је *коље* пћи тамо| Да јуначки мегдан дијелимо —

кољѐвча̂р, кољевча́ра, m. (у Ц. г.) Schimpfwort für einen Mann, convicium in virum, као није јунак, него чува жену и *колијевку*.

кољѐна̂ње, n. [јуж.] das Drücken mit Knien, *τὸ* genibus comprimere.

кољѐнати, на̂м, v. [im]pf. [јуж.] бити, гњечити кољенима, mit Knien drücken, comprimo genibus.

ко̀љено, n. (pl. gen. ко̀љêна̂) (јуж.) 1) das Knie, genu: бити коме до кољена, т. ј. први послије њега; Ти ћеш, Марко, први царовати,| А ја ћу ти бити до *кољена* — 2) das Gelenk, articulus: Па извади дурбин од биљура,| Развуче га на девет *кољена* — 3) н. п. у трске, Absatz, geniculum. — 4) die Generation (das Geschlecht), der Stamm, genus [cf. лоза 3, 2 пас 2, фамилија]: све до девет кољена; девето кољено може се узети; Проклето му племе и *кољено*.

ко̀љеновић, m. (у Херц.) ein Mensch von gutem alten Hause, von Familie (кољено), illustri loco natus. [vide] племић, cf. оџаковић, кућић.

ко̀љêнце, n. pl. (gen. ко̀љенâца̂) dim. v. кољено: И понеси дурбин од биљура,| На му пружи седам *кољенаца* —

кољи̂вни̂, на̂, но̂, (у Далм.) н. п. варићак (шенице), што се даје свештенику о крсном имену (у име кољива).

ко̏љи̂во, n. gekochter Weizen, der bei dem Todtenmale (на даћи) und am Patrontage (на слави) vom Priester gesegnet, und von den Gästen verkostet wird, (triticum) silicernium. cf. панаија [панахија].

ко̀љикоњевић, m. у пјесми, Pferdeschlachter, qui equos mactat: До сад смо се звали Краљевићи,| А по сада *кољикоњевићи* —

ко̏м, ко̀ма, m. 1) (у Сријему) vide комина [1]. — 2) [*Ком*] многа се брда тако зову, н. п. Ком у Васојевићима.

ко̀ма̂д, *комáда*. [комат] m. (*τὸ κομμάτιον*) das Stück, frustum. [cf. бокун, парче 1]. О свом *комаду* туђа говеда чувати. Дан и комад (н. п. има) i. e. das tägliche Brot (Auskommen).

кома̀да̂ње, n. 1) das Zerstücken, dissectio. — 2) das Erzürnen, iracundia.

кома̀дара, f. ракија од кукуруза или од другог каква жита, der Kornbranntwein, vinum ustum e frumentis. Србљи такову ракију овако пеку: намијесе доста хљеба и испеку, па *искомадају* у кацу и налију водом; кад то ускисне

и преврн, онда неку ракију. cf. хљебара [(љебара) 2].

комадати, дâм, v. impf. zerſtücfeln, disseco in frusta.

комадати се, дâм се, v. r. impf. 1) н. п. комада се камен, zerfallen (in Stücke), dilabi. — 2) ſich erzürnen, irascor.

комадêшка, f. augm. v. комад.

Комадија, f. ein Ort in Ungern: Од Пиншека и од *Комадије* —

комадина [коматина], f. augm. v. комад.

комадић, m. dim. v. комад, das Stücfchen, frustulum.

комâђе, n. (coll.) die Stücke, frusta: Гладан нас о *комађу* сања.

[**Комани**, m. pl. капетанија (племе) у Црној Гори; *види* s. v. Будош.]

комâње, n. das Stoßen mit der Hand, τὸ trudere manu.

комâр, комáра, m. (у Дубр. комâр, комâра) vide комарац: Игра коња *комар* момче младо| Покрај ћошка козје цигерице —

комáрац, рца, m. die Mücke, culex empis [cul. pipiens] Linn. cf. комар, комарица.

комâрда, f. (у Дубр.) vide [м е с а р н и ц а] касапница.

комардâр, m. (у Дубр.) vide м е с а р [1], касапин.

комáрица, f. vide комарац.

комâрњак, m. das Netz, oder der Vorhang gegen die Zudringlichkeit der Mücken, plaga ad arcendos culices.

комâрча, f. (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefiſch, piscis quidam marinus. [vide подлаиица 2].

комáрчев, a, o, der Mücke, culicis.

комâт, m. 1) vide **комад**: Откидује по *комат* и *комат*| Докле обје сабље нијекоше — 2) (у Ц. г.) мало, wenig, paululum: Од војске се *комат* одвојише —

комати, мâм, v. impf. кога руком дирати, гурати, mit der Hand ſtoßen, manu trudere: не комај се.

коматина [**комадина**], f. augm. v. комат: *Коматине* на земљу бацише —

комац, мца, m. vide [1] стрмén.

Комача, f. у Крбави једна главица, на којој кажу да су зидине од дворова Ивана Карловића. Ниже Комаче је село *Комић*. cf. Ком [2].

комбост, m. eine Speiſe von gefochtem Sauerkraut, cibi genus, e brassica acida: исијече се кисео купус на проколе па се скува; па се онда залучи бијелим луком (или посне сланицом), и тако се једе (уз пост).

комéндат, комендáта, m. der Kommandant, dux. Ова ријеч није била позната у Србији до године 1804, него је по том прешла онамо одовуд (из Срнјема и из Бачке), [vide] п о г л а в а р, cf. управитељ: Та Јакова Српског *комендата* —

комендáтов, a, o, des Kommandanten, imperantis.

комéндâтскй, кâ, кô, Kommendanten, imperantium.

комéндија, f. (mit dem Rheinesmus) die Komödie, comoedia.

комендијâш, комендијáша, m. der Komödiant, comoedus.

комендијâшев, a, o, des Komödianten, comoedi.

комендијâшица, f. die Komödiantin, comoeda (mima, mulier scenica).

комендијâшкй, кâ, кô, komödiantiſch, scenicus.

комендúрање, n. das Kommandiren, Commando, imperium.

комендúрати, комéндúрâм, v. impf. kommandiren (gebieten), impero, cf. [vide] управљати: Прво јесте Лазаревић Луко,| Који Шапцем *комендира* градом —

комéшâње, n. die Bewegung, commotio.

комéшати се, шâм се, v. r. impf. ſich in Bewegung ſetzen, commoveri.

комúдба, f. das Abblaten der Kukuruzkolben, wobei ein Nachbar dem andern hilft, demtio foliorum a fructu zeae. [cf. гулидба]. У Србији понајвише беру кукурузе с комушином, па послије иду *на комидбу*, као на мобу, један другоме те коме и пјевају и приповиједају.

комúлац, миоца, m. der (Kukuruz-) Schäler, excorticator.

комúн, комúна, m. 1) (у Дубр.) die Küche, culina. [vide кухарница]. cf. кужина. — 2) der Rauchfang, Schornſtein, fumarium (ital. cammino). cf. [vide] димњак.

комúна, f. 1) die Treber, recrementum, н. п. комина од грожђа или као што се у Боци говори од маслина по што се смељу и истијеште. [cf. ком 1, браче, дроп, мозга 2, троп 2, тропине, цибра]. — 2) од ораха, die grüne Schale der Nuß, cortex nucis.

комúнâње, n. vide [к о м љ е њ е 1] комињање.

комúнати, нâм, v. impf. (у Боци) vide [к о м и т и 1] комињати, н. п. орахе.

комúнача, f. (у Дубр.) vide пепељуша.

комúн (дивљи и питоми) m. (у Дубр.) трава, Art Pflanze, herbae genus [cuminum cyminum L.].

комúњâње, n. vide комљење [1].

комúњати, њâм, v. impf. (у Барањи) vide комити [1] (кукуруз).

комúти, мúм, v. impf. 1) ſchälen (den Kukuruz), solvo cortice. [cf. коминати, комињати, комишати, комушати, гулити 2, корубати, љуштити 1, сужбати, чифуњати]. — 2) aufbrechen, grana eximere. cf. [vide] крунити.

комúће, vide накомиће.

комúчење, n. verbal. v. комичити се.

комúчити се, комúчúм се, v. r. impf. (у Барањи) орах кад сазре да се може љуска с њега скинути, онда се комичи, ſich ſchälen laſſen.

комúшање, n. vide комљење 1.

комѝшати, шâм, v. impf. кукурузе, vide комити 1.
комѝшкâње, n. dim. v. комишање.
комѝшкати, кâм, (у Боци) dim. v. комишати.
кòмљêње, n. 1) das Abblatten, demtio foliorum. [cf. комипање, комињање, комишање, сужбање]. — 2) das Auskörnen, exemtio granorum.
Кȍмнен, m. Mannsname, nomen viri (vom griechischen *κομνηνός?*).
Комнѐнија, f. Frauenname, nomen feminae (Anna Comnena).
кȍмнути, нêм, v. pf. ударити чиме *окомице*, einen Stoß geben, offendo.
кòмов, а, о, von Trebern, e recrementis.
кòмовача, } f. der Treberbranntwein, lora usta.
кòмовица, }
комòдљика, f. (у Ц. г.) vide лопух.
комòмиља, f. (у Дубр.) die Kamille, [matricaria] chamomilla [L.?].
комòника, f. der Beifuß, artemisia vulgaris Linn. (wird in der Batschka als Feuerschwamm gebraucht). [cf. комотљика].
кòмора, f. 1) (у војв.) die Kammer, camera. [vide клијет 1]. cf. камара. — 2) (у Србији, Босни и Херцеговини) das Feldfuhrwesen, die Lebensmittel, commeatus: отишли да носе *коморе*; још нам нијесу *коморе* дошле.
кòморица, f. dim. v. комора 1.
комòрџија,* m. der Führer eines Packpferdes, der Packknecht, meatuum ductor, agaso: И погуби девет *коморџија* —
кòмостре, стâрâ, [комоштре] f. pl. (по западн. кр. особито у кршћ.) vide вериге 2.
комòтљика, f. vide комоника.
комòштре, тâрâ, m. [f. pl.] vide **комостре**.
кôмпа, f. (у Новом саду) die Fähre, ponto.
кòмрачêње, n. vide кубурење.
кòмрачити, чи̂м, v. impf. vide кубурити.
комунѝтâд, f. (у Паштр.) die Gemeinde, communitas, cf. [vide] општина: У здравље главарах наше *комунитади* (кад се наздравља).
комỳшâње, n. das Schälen (der Nüsse), excorticatio.
комỳшати, шâм, v. impf. н. п. орахе, schälen, excortico. [vide комити 1].
комỳшина, f. 1) die Blätter des Kukuruzkolbens nach der комидба, folia zeae rejecta. cf. [лабудина, љуштика, перушина 2, слама 2, сужбина, шаш 2, шашовина 2,] ољвина. — 2) (у Боци) vide окомак.
кòмỳшје, n. coll. (у Хрв.) vide комушина.
кòмушкина, f. (у Боци) vide окомак.
кòмша, m. (ист.) vide [коно] комшо.
кòмшија* [коншија], m. der Nachbar, vicinus. cf. [vide] сусјед.
кòмшијин [коншијин], а, о, des Nachbars, vicini.
кòмшијница [коншијница], f. die Nachbarin, vicina. cf. [vide] сусједа.
кòмшѝјнскѝ [коншијнски], } кâ, кô, nachbarlich,
кòмшѝјскѝ [коншијски], } vicinorum.
комшѝлук* [коншилук], m. die Nachbarschaft, vicinia. [vide сусједство].
кòмшо, m. (јуж.) vide коно.
кȍн, m. (у Сентандрији и у Славон.) in den Redensarten: од кона до кона, oder: од кон до кон, т. ј. од краја до конца, von Anfang bis Ende, ab initio usque ad finem.
1. **кòна**, f. die Nachbarin, vicina (hyp. v. коншијница): *Кона кону* преко плота звала —
2. **кòна**, m. (ист.) vide коно.
Конáвљанин, m. Einer von Конавље.
Кòнâвље, n. као кнежина у Дубровачкој држави, Name einer Gegend, regionis nomen.
Конáвôка, f. Eine von Конавље. [cf. Конаока].
конáвôскѝ, кâ, кô, von Конавље.
конàгџија* [конакчија], m. der Quartiermacher, designator hospitiorum.
кòнак,* m. 1) der Hof, aula, [vide] двор [1], cf. оџак: владичин конак, нови конак, стари конак, шарени конак (у Крагујевцу Милошев први двор). — 2) das Nachtlager, mansio [vide ноћиште]: примио нас на конак; отишао да готови конак; Гдјено синоћ на *конаку* бјесмо — На Загорју *конак* учинише| Код Ченгијћа двора бијелога — 3) die Tagreise, diei iter: један *конак* хода; од Биограда до Цариграда има десет *конака*; Далеко је Тијана планина:| Одавде је до мора сињега| Равних, Зуко, тридесет *конака*,| А уз море тридест и четири| До Тијане високе планине;| Уз планину кажу три *конака*,| Ђе је кула Кострeш-харамбаше — А далеко кости запијети| Браћи нашој преко мора сиња| Преко мора четрест *конака*| Ђе нам тамо своје вјере нема —
кòнаковâње, n. das Absteigen, Uebernachten, pernoctatio.
кòнаковати, кујêм, v. impf. übernachten, pernocto. [vide] ноћити, cf. коначити.
конáчкија[*], m. vide конагџија.
кòнао, конáла, m. (у Боци) der Kanal, canalis.
Кòнаока, f. vide Конавока.
кȍнат, m. (у примор.) vide рачун [1]: Домаћи *конат* на путу не ваља ништа.
кòната, f. (у примор.) некака винска мјера, Art Weinmaß, mensura quaedam vinaria: У њем' вина тридесет *коната* —
кòнац, кóнца, m. 1) ein Zwirnfaden, Zwirn, filum. cf. конци. — 2) das Ende, finis, али се ријетко говори, н. п. томе нема ни краја ни *конца*; Све му каза од краја до *конца* — 3) [*Конац*] у Херцеговини поље у коме је варошица Љубиње.
кòначêње, n. das Uebernachten, pernoctatio.
кòначити, чи̂м, v. impf. u. pf. übernachten, pernocto, cf. конаковати: На Чеву је војска *коначила* — Ђегођ свати конак *коначили* —
Кȍнда (Кóнда), f. Frauenname, nomen feminae.
Кòндија, f. Frauenname, nomen feminae.
кòндијер, кондијèра, m. vide кондир [1]: И *кондијер* жежене ракије —

ко̀ндӣр, конди́ра, m. 1) (ст.) der Becher, poculum [cf. кондијер]: *Кондир* вина од дванаест ока — Донеси ми *кондир* вина од три године — 2) (у Сријему) у резању винограда: кад се лоза на кондире одсијече, онда више роди.

ко́нђа, f. убрадач женски (особито по Шумадији), eine Art weibliche Kopfbedeckung, vittae genus. [cf. туњга, џега].

ко̂ни̂к, m. (у Ц. г.) пут за кола, Fahrweg, via. cf. коловоз [1].

ко̂ница, f. (у Барањи) Wagenschoppen, receptaculum curruum.

ко́но, m. (јуж.) hyp. v. коншија. [cf. 2 кона, комша, комшо].

ко̀ноба, f. 1) (по западн. кр.) [vide] подрум [2], Keller, cella. — 2) (у Хрв.) соба при земљи, гдје се није и јело готови, eine Art Schenke, caupona. [vide гостионица]. У Сењу пјевају људи иза гласа не само по *конобама,* него и по улицама у по подне.

коно̀ба̂ње, n. kümmerliches Leben, vita parca.

ко̀нобâр, m. 1) (по западн. кр.) vide кључар. — 2) (у Хрв.) који има конобу, ein Gastwirth, caupo. cf. [vide] крчмар [1].

ко̀нобарица, f. 1) (по западн. кр.) vide кључарица. — 2) (у Хрв.) жена која има конобу, die Gastwirthin, caupona. [vide крчмарица].

коно̀бати се, бâм се, v. r. impf. трудом отимати се од зла и од сиротиње, sich kümmerlich behelfen, parce ac duriter vitam agere: добро *се* овај човјек *коноба.*

ко̀нон, m. (по западн. кр.) vide [уже 1] конопац: Два пеливана не могу на једном *конопу* играти.

ко̀нопâр, m. (у Дубр.) der Seiler. restio.

ко̀нопац, пца, m. ein Strick von Hanf, funis cannabinus. [vide уже 1]. *Конопац* је од конопаља и добро је усукан, које само конопари граде; *узица* може бити и од конопаља и од вуне, али није усукана, него је оплетена и свака је жена себи плете; *личина* је усукана као и конопац, али је од лика и људи је сами праве.

Ко̀нопља, f. Frauenname, nomen feminae.

ко̀нопља̂к, m. [vide конопљиште?].

ко̀нопљан, а, о, Hanf-, cannabinus. [cf. кудјељни].

ко̀нопље, ко̀нопâљâ, f. pl. der Hanf, cannabis. cf. [vide] кудјеља [1].

коно̀пљика, f. die Hanfstaude, der Hanfstängel, cannabis: танка као *конопљика.*

коно̀пљичина, f. augm. v. конопљика.

ко̀нопљи̂ште, n. Ort, wo Hanf gestanden, ager, in quo cannabis fuit sata. [cf. кудјељиште; конопљак?].

ко̀нопчић, m. dim. v. конопац.

контѐнтати, тâм, v. pf. (у приморју) vide задовољити: Обећај а не дај, луду срце *контентај.*

ко̂нци, ко̀нâцâ, m. pl. der Zwirn, fila [vide конац 1]: преде конце; купио сам конаца.

ко̀нча̂ње, n. das Sticken mit Zwirn, pictura acus et fili.

ко̀нчати, чâм, v. impf. н. п. чарапе, mit Zwirn sticken, pingo acu filo munita.

ко́нчић, m. dim. v. конац.

ко̀ншија,* m. vide **комшија.**

ко̀ншијин, а, о, vide **комшијин.**

ко̀нши̂јница, f. vide **комшијница.**

ко̀нши̂јнски̂, } **ко̀нши̂јски̂,** } kâ, kô, vide **комшијски.**

конши̂лук,* m. vide **комшилук.**

ко̏њ, ко̀ња, m. (gen. pl. ко́њâ) 1) das Pferd, equus [cf. парип 2]: овчиј коњ, scherzhaft für магарац. — 2) der stehende Stab im клис-spiel. [cf. ћералица]. — 3) der Maßstab, im клис- und прстен-spiel: два коња, три коња. — 4) (auch коњиц) der Steg über гусле, ponticulus. cf. коњиц [3, кобилица 4]. (So auch krainisch кобилица).

ко̀њани̂к, } **ко̏њи̂к,** } m. der Reiter, eques. [cf. атлија].

ко̀њина, f. 1) augm. v. коњ. — 2) Roßhaut, pellis equina.

ко̀њи̂ћ, коњи́ћа, m. (у Рудничкој нахији) рачвасто мало дрво (понајвише шљивово), које се завуче одоздо у казанску лулу, те низ доњи и дуљи његов крак иде ракија у поставу. У Јадру је казанска лула на дну шупља с доње стране, па се мјесто коњића кроз ону јаму провуче као мала узичица од влакна, те низа њу иде ракија. [vide мамак].

ко̏њи̂ц, m. (voc. ко̏њи̂цу) 1) dim. v. коњ (ст.): Ја не гледам тавној ноћи доба,| Нит' мој *коњиц* мутној води брода — Или му *коњиц* орону? — Коњ јунака оставио| На злу мјесту у Косову;| Јунак коњу говорио:| Ој *коњицу,* добро моје! — 2) Name eines Insekts, insecti genus. [vide виленски коњ]. — 3) на гуслама, vide коњ 4. — 4) кочић на коме витао стоји. — [*Коњиц*] 5) град на Неретви између Босне и Херцеговине (пола га је Босанско а пола Херцеговачко): Већ Турчина Богом побратима| У *Коњицу* бега Али-бега — 6) манастир некакав: Манастиру бијелу *Коњицу* —

коњи́чак, чка, m. hyp. v. коњиц.

коњи́чић, m. dim. v. коњиц.

ко̏њи̂чки̂, kâ, kô, Reiter-, equitum: дванаест коњичких сахата од Биограда.

коњо̀ба̂рка, f. (у Сријему) најсилнија вјештица, која човјека с коња обара очима.

коњо̀зобица, f. (у Хрв.) vide зобница.

коњо̀крадица, f. der Pferdedieb, fur equorum.

коњо̀мора, f. u. m. велики бињаџија, који *мори коње,* ein heftiger Reiter, eques vehemens.

ко̏њски̂, kâ, kô, Pferde-, equinus.

ко̏њски̂ бо̀сиљак, m. die Waldmünze, mentha silvestris [1) mentha L.; — 2) mentha aquatica L.].

ко̏њскӣ ка̑мӗн, m. das Blauvitriol. [vide очни камен].
ко̏њскӣ рӗ̑н, m. (у Дубр.) некака трава, cauda equina [equisetum L.].
Ко̏њско̑, n. adj. планина близу Лукавице, Name eines Berges, montis nomen.
ко̏њско̑ ко̀пито, n. (у Дубр.) vide копитњак [1?].
ко̀њувача, f. (у Јадру) eine Art Aepfel, pomi genus [pirus malus L. var.].
коњу̏ша̑р, коњуша́ра, m. der Pferdehüter, custos equiorum.
коњуша̀рица, f. (у Лици) т. ј. змија, vide смук (кажу да их има дугачкијех преко дванаест стопа). cf. коњуштица.
ко̀њу̏шница, f. 1) Pferdestall, stabulum: Па украде кључе од ризнице, Од ризнице и од *коњушнице* — [cf. ахар, (аар, ар) 1, хар 1, штала.] — 2) [*Коњушница*] зидине у Поцерини. cf. [1] двориште.
коњу̏штица, f. (у Ц. г.) vide смук. cf. коњушарица.
ко̀ње, чета, n. ein Rößlein, equuleus.
ко̀њштӑ̑к, коњшта́ка, m. 1) изнутра, spina ventosa. — 2) с поља, taphus.
ко̏па, *f. (у Васојев.) vide стог* [1].
ко̀пан, пна, пно, schneelos, ubi solutae jam sunt nives.
ко̀пања, f. eine hölzerne Schüssel, scutula, scutra. cf. [vide] здјела.
ко̀пање, n. das Graben, fossio.
ко̀пањица, f. 1) dim. v. копања. — 2) (у Ц. г.) vide ваља.
Ко̏паонӣк, m. планина у Србији, Name eines Berges, montis nomen.
ко̏пар, пра, m. Dill, anethum graveolens Linn. [cf. мирођија].
копа̀ра̑ње, n. vide [чепркање] чепрљање.
копа̀рати, па̑м, v. impf. (у Рисну) vide [чепркати] чепрљати.
ко̀пати, па̑м, v. impf. graben, fodio: копати кукурузе, виноград, купус, и т. д.; копати трице, närrisches Zeug treiben, nugari.
ко̀па̑ч, копа́ча, m. der Gräber, fossor.
копа́чев, а, о, des Gräbers, fossoris.
копа̀чица, f. die Gräberin, quae fodit.
ко̏пилӑ̑д, f. (coll.) die Bastarde, spurii. [cf. мулад].
копи́лан, m. [cf. копиљан] 1) ein Sohn außer Ehe, filius spurius. [cf. копиле 1, курвић 1, спурјанин]. — 2) ein tüchtiger Kerl, nebulo. cf. [копиле 2,] курвић [2].
копи́лача, f. дјевојка која роди копиле, die außer Ehe schwanger wird, quae extra matrimonium gravida fit. cf. грјешница [2, копиљача].
копи́ле, ко̀пилета, m. 1) ein Kind außer der Ehe, spurius, spuria. [vide копилан 1]. — 2) ein tüchtiger Kerl, nebulo [vide копилан 2]: И одвести Косу Смиљанића! За *копиле* од Задра Тодора —
копи́лити се, ко̀пи́лӣм се, v. r. impf. trächtig werden in einem Alter von einem Jahre (vom Schafe, von der Ziege), ingravidari ante justam aetatem.
копи́лица, f. 1) ein vor der Zeit trächtiges Schaf, Ziege, ovicula gravida ante justam aetatem. — 2) Schimpfwort für ein Frauenzimmer, convicium in mulierem: А због једне грдне *копилице* —
копи́љан, m. vide копилан.
копи́љанскӣ, ка̑, ко̑, dem копиљан gehörig, filii spurii.
копи́љача, f. vide копилача.
Ко̀пиље, m. поље у Шиперима: Да изјавим на *Копиље* овце —
копи́љӗ̑ње, n. das frühe Tragen, ingravidatio ante aetatem.
копи́ра̑ње, n. das Wimmeln der Würmer, circumreptatio (scaturitio) vermium.
копи́рати, па̑м, v. impf. wimmeln, scaturio. Auch ein einziger Wurm, копира у рани.
ко̀питњӣк, m. (у Ц. г.) vide копитњак [1].
ко̀питњӑ̑к, m. 1) europäische Haselwurz, asarum europaeum Linn. [cf. копитник, коњско копито?]. — 2) (у прим.) као копито у мору а унутра као каменица (острига), Art Seemuschel, ostreae genus.
ко̀пито, n. 1) der Huf, ungula. — 2) [*Копито*] планина у Херцеговини, ein Berg in der Herzegowina, mons Hercegovinae.
ко̀пка̑ње, n. dim. v. копање.
ко̀пкати, ка̑м, v. impf. dim. v. копати.
ко̏пљанӣк, m. Lanzenträger (Lanzier), hastatus. [cf. копљеник, миздраклија].
ко̀пља̑ча, f. 1) die Fahnenlanze, lancea signifera. [cf. катариште]. — 2) (у Ц. г.) штап с нанганетом.
ко̀пље, n. 1) die Lanze, lancea, hasta. [cf. миздрак, џида; жажалица]. Послије боја *копљем* у трње. Одскочило (или искочило) сунце с *копља*. — 2) [*Копље*] планина у Херцеговини, ein Berg in der Herzegowina, mons Hercegovinae: Нека бјежи уз *Копље* планину —
Ко̏пљевић, m. зидине од намастира негдје у нахији Шабачкој.
ко̏пљенӣк, m. vide копљаник: Кучајинска бојна *копљеника* —
ко̀пнети, нӣм, (ист.) vide копњети.
копни́на, f. schneeloser Platz, locus nivibus vacuus.
ко̀пнити, нӣм, (зап.) vide копњети.
ко̀пња, f. das Umgraben, Umhauen des Weinbergs, des Kukuruzackers, fossio.
ко̀пњети, ко̀пни́м, v. impf. (јуж.) schmelzen, liquesco (vom Schnee, aber auch vom Abliegen der reifen Wassermelone).
копо̀ран,* m. eine Art Kleides mit Aermeln, vestis manicatae genus. У Србији по селима, н. п. у Јадру, копоран се зове од плаветне чохе хаљина с рукавима до ниже појаса, која се облачи врх ђечерме, по којој се опасује, а

у Биограду гдјекоји зову копоран велики гуњ који се и поставља кожом.

ко̀прена, f. 1) (по зап. кр.) vide махрама: Не удри јелу по грани,| Нèг' младу Јану по глави,| Мудра је Јана ђевојка,| *Копреном* рану покрила — И скиде јој *копрену* са главе — 2) (у Дубр.) der Flor, panni genus.

ко̀прива, f. (pl. gen. ко̀при̂ва̂) [1)] die Nessel, urtica [L.], cf. жара: Не ће гром у коприве (Unkraut verdirbt nicht); Трње боде, а *коприве* жаре — [2)] мртва коприва, die Taubnessel, lamium purpureum [L.].

ко̀привица, f. dim. das Nesselchen, urticela.

Ко̀привња̂к, m. извор у Јадру (између села Тршића и Пасковца); мислим да би се тако звало мјесто гдје расту коприве, али ја нијесам чуо: Коњ до коња, јунак до јунака,| Од Медњака те до *Копривњака* —

копр̀ца̂ње, n. das Zappeln, palpitatio.

копр̀цати се, ца̂м се, v. r. impf. zappeln, palpito, н. п. кад се што закоље оно се копрца док са свијем не издахне.

ко̀пу̂н, m. der Kapaun, capo.

копу́нити се, ко̀пу̂ни̂м се, v. r. impf. stolzieren, superbio, efferor. [cf. кокотити се].

копу́њêње, n. das Stolzieren, superbitio.

ко̀пца, f. dim. v. коб: Добра га је *копца* сукобила —

ко̀пча[*], f. vide ковча.

ко̀пче[*], f. pl. vide ковче.

ко̀нча̂ње, n. Art Kinderspieles mit Knöpfen, ludi genus.

ко̀пчати се, ча̂м се, v. r. impf. (у Хрв.) бацати пуце (дугме) или *копчу* у јамицу, Knöpfenspielen (ein Kinderspiel mit Knöpfen), nodulis ludere.

ко̀пчица, f. dim. v. копча.

ко̀ра, f. 1) н. п. на дрвету, die Rinde, cortex. — 2) н. п. хљеба, die Rinde, crusta. — 3) (у Ресави) vide јуфка [1].

ко̀ра̂б, } m. das Schiff, navis. cf. [vide]
ко̀ра̂баљ, *бља,* } лађа.

Ко̀рава, f. Name eines Flusses, fluvii nomen: На саставак Саве и *Кораве* —

ко̀равица, f. (у Сињу) squalius Turskyi Heckel.

Кора̀вљица, f. село у Херцеговини: Имам кмете села *Корављице* —

ко̀ра̂к, m. }
ко̀ракља̂ј, m. } der Schritt, passus. cf. шкрок.

ко̀ра̂н[*], кора́на, m. vide алкуран. [cf. ћитап, мусаф].

Ко̀рана, f. вода у Хрватској, Name eines Flußes, fluvii nomen.

ко̀ра̂ћ, кора́ћа, m. (у Ц. г.) чекић што се коњи кују, Art Hammer Pferde zu beschlagen, malleus calceando equo.

кора̀ћић, m. dim. v. кораћ.

кора̀ча̂ње, n. das Schreiten, gressus. [cf. кракање].

кора̀чати, ча̂м, v. impf. schreiten, gradior. [cf. кракати].

кора́чити, ко̀ра̂чим, v. pf. schreiten, gradior.

ко̀рба, f. Vorwurf, exprobratio, cf. [vide] укор: Није умрла баба од *корбе*, већ од празне торбе; Е је њојзи *корба* додијала| И од оца и од старе мајке —

ко̀рба̂ч, корба́ча, m. (по Хрватској и по Славонији) vide [бич] камџија.

ко̂рда, f. у пјесми, vide [сабља 1] ћорда: И дај мени *корду* зар̂ђалу —

корди̇ја̂л, кордија́ла, m. (ital. cordiale) љековито пиће што се особито даје ономе који падне у несвијест, да би дошао к себи, die Herzstärkung, laxamentum.

ко̀рдова̂н, m. das Corduan-Leder, aluta Cordubensis.

кордова́нџија, m. der Corduan-Fabrikant, alutarius.

ко̀ре, ко̂ра̂, f. pl. 1) н. п. од ножа, die Scheide, vagina. cf. [vide] ножнице. — 2) у бритве, das Heft des Taschenmessers. [cf. камзе]. — 3) у књиге, der Einband, tegumentum. [vide корица 2].

ко̀рêн, m. 1) (ист.) vide коријен. — 2) [*Корен*] брдо које раздваја Оточку регементу од Лике, ein Berg in Kroatien, mons Croatiae.

коре́нак, нка, m. hyp. v. корен [cf. коречак]: Заспала девојка дренку на *коренку* —

Корѐнита, f. Fluß und Dorf im Jadar (cf. Грнчара).

ко̀рêње, n. 1) (ист.) vide коријење. — 2) die Vorwürfe, exprobratio. [cf. прекоравање].

ко̀рет, m. (у Ц. г.) 1) зубун женски (био од чохе или од сукна), Art langes Frauenkleid ohne Aermel, vestis genus. — 2) као ћурче дугачкијех тијеснијех рукава с капцима, Art kurzes Kleid mit langen engen Aermeln, vestis quaedam manuleata.

коре́чак, чка, m. (у Сријему) hyp. v. корен. [vide коренак].

ко̀ризма, f. (у прим.) 1) die großen Fasten vor Ostern, jejunium quadragesimale. cf. [vide] часни пост. — 2) *баба коризма*: овијем именом у Црмници плаше малу дјецу кад уз пост заишту што мрсно. cf. покоризмић.

ко̀ријен, m. (јуж.) 1) die Wurzel, radix. — 2) у купуса, der Krautstrunk, stirps. — 3) (у Боци и по околини) vide дрво 1, н. п. десет коријена маслина.

коријѐнак, нка, m. hyp. v. коријен.

ко̀ријење, n. (јуж.) coll. 1) die Wurzeln, radices. — 2) Krautstrünke, stirpes: С кебом у коријење, т. ј. пропало све, нити се има чим другим хранити, него да се иде у купусиште, гдје је купус посјечен, да се тражи коријења.

ко̀рисан, сна, сно, vide **користан.**

ко̀ри̂ст, f. der Nutzen, das Gedeihen, utilitas: Мрзост на страну, а *корист* преда се. [cf. хасна (асна), вајда (фајда)].

ко̀ристан [корисан], сна, сно, gedeihlich, salvus:

Користан ти во, крава! [cf. хасновит (асновит)].

кòристовати, тујём, v. [im]pf. (по јужн. кр.) nutzen, prodesse.

кòристовати се, тујём се, v. r. [im]pf. (у Боци) Nutzen ziehen von etwas, fructum capere ex re: не ћеш се користовати.

Кòрита, Кòрîтā, n. pl. Wald in der Herzegowina, saltus in Hercegovina: Ударисмо кроз *Корита* равна,| Сва *Корита* притиснула тама ·

кòритаст, a, o, ausgehöhlt, trogartig, alveatus.

кòритâшце, n. das Tröglein, alveolus.

кòрити, рйм, v. impf. кога, einem Vorwürfe machen, exprobro. [cf. прекоравати].

кòрити се, рйм се, v. r. impf. einander Vorwürfe machen, exprobrare sibi invicem.

кòрито, n. (gen. pl. кòрîтā) der Trog, alveus. [cf. текне, валов].

кòрица, f. 1) dim. v. кора. — 2) од књиге, der Einband, tegumentum. cf. коре[3].

1. **кòрице,** f. pl. dim. v. коре.

2. **кòрице,** n. 1) dim. v. корито. — 2) (у Хрв.) надно грота, одакле жито пада у камен (грот у Србији се зове *кош*, а ово корице *чанак*[3]).

Корјéнићи, m. pl. у Херцеговини, у Никшићком кадилику, као књежина, у којој има и Хришћана и Турака. У Корјенићима је на стијени градић *Клобук*.

корjéнићкй, кâ, кô, von Корјенићи.

корjéнчић, m. dim. v. коријен.

кòрмâн, корма́на, m. das Steuerruder, gubernaculum. cf. [vide] крма[2].

корма́нити, кòрмâнйм, v. impf. steuern, guberno. cf. [vide] крмити[2].

кòрмâнош, m. der Steuermann, gubernator. cf. [vide] крмар.

кòрмâношев, a, o, des Steuermanns, gubernatoris.

корма́њêње, n. das Steuern, gubernatio.

кòрмош, m. (у Бачкој) некака буба, Art Insekt, insectum quoddam: Мути као *кормош* по сирку.

кóрњача, f. die Schildkröte, testudo. [cf. чанчара]. Срби приповиједају да је човјек (прије него је корњача на свијету била) умијесио погачу и испекао кокош, па сјео да једе, а у тај час руши кум његов на врата, а он онда брже боље метне кокош на погачу па поклопи чанком, и тако сакрије од кума. Кад кум отиде, а он устане опет да дохвати кокош и погачу да једе, али се оно све (кокош, погача и чанак) претворило у корњачу (што је сакрио од свога кума). И тако постане корњача.

кóрњачин, a, o, der Schildkröte, testudinis.

кóрњачина трáва, f. Art Pflanze, herbae genus.

кóрњачица, f. dim. v. корњача.

кóров, m. das Unkraut, herba inutilis [cf. травуљина, травурина, халуга (алуга) 2]: Нема га ни од корова (кад кога не могу да нађу. *Ни од корова*, ваља да као писето кад се ваби па изиђе откуд из корова).

Кòрона, f. уврх Овчара више намастира Сретења једна долина зове се *мала Корона*, а више ове долине један затаванак, на коме има и мали извор, *велика Корона*, а испод њих зове се *Корунски до*. Приповиједа се да су у стара времена, кад су овај намастир најприје хтјели градити, бацали *круну* у небо, да гледају на коме ће се мјесту уставити, на ондје да граде цркву; и од тога остало име *Корона*.

кóрот, m. (у Дубр.)| жалост за мртвим, die

кòрота, f. (у Ц. г.)| Trauer, luctus: у короти смо. cf. [vide] жалост.

кòротовâње, n. das Trauern, luctus.

кòротовати, тујём, v. impf. (по западн. кр.) trauern, lugere, cf. [vide] жалити[1]: Жена мужа *коротује* толико колико врн земљана њиња кад се с огња дигне.

кóрпа, f. (у војв. по варошима) vide котарица.

кòрсем, vide [тобоже] токорсе.

корýбање, n. das Ausschälen (von Kukuruz), excorticatio.

корýбати, бâм, v. impf. (по југоз. кр.) љуштити кукуруз, ausschälen (den Kukuruz), solvo cortice. [vide] комити[1], cf. сужбати.

кòруна, f. 1) vide [1] круна: На глави јој круна и *коруна* — Цар *коруну* врже под капицу — 2) [*Коруна*] Name eines Flusses, nomen fluvii: Да почува чардак на *Коруни*| Да не проће од Карловца бане —

Кòрунскй Дô, m. cf. Корона.

Кòрчула, f. die Insel Curzola, Corcyra.

корчýлâнскй, кâ, кô, von Корчула.

кòршôв, коршòва, m. (у војв.) vide крчаг.

кòс, m. (pl. кòсови, косóвâ) die Amsel, [turdus] merula [L.; cf. косовац 1, 2 косовица].

1. **Кóса,** f. hyp. v. Косана.

2. **кòса,** f. (acc. кòсу) 1) die Sense, falx foenaria. — 2) ћурчијска коса, das Abzieheisen. — 3) die Haare, capilli [cf. власи 1; перчин]; би ми уз косу, zuwider. — 4) eine Art Berge, montis genus: отишао уз *косу*, косом; Како вију по *косама* вуци — [cf. 2 била, било 1].

Кòсâјница, f.: А на оној равној *Косајници*,| Оње бјеше Косајчић Иване —

Кòсâјчић, m. cf. Косајница.

Кòсана, f. Frauenname, nomen feminae.

косâњица, f. dim. v. коса 4.

кòсат, a, o, langhaarig, comatus.

Кòсатица, *f. вода недалеко манастира Миљешеве.*

кòсац, сца, m. 1) der Mäher, Mäher, foeniseca. [cf. косач]. — 2) (у Сријему) оноликo ливаде колико један косац за дан може покосити, Mahd, falcastrum. — 3) eine Art Insekt, insecti genus [phalangium opilio L.].

кòсâч, коса́ча, m. vide косац 1.

кòсидба, f. die Mahd, foenisectio.

кòсијер, косијèра, m. [јуж.] das Rebenmeſſer, falx vinitoria. [cf. ваго̀в, косор, кучен].

Косијèрево, n. намастир у Херцеговини (може бити да је сад и пуст?) ein Kloſter in der Herzegowina, monasterium Hercegovinae.

кòсир, коси́ра, m. ([ист. и] зап.) vide косијер.

кòситер, m. (*κασσίτερος*) das Zinn, stannum. [cf. калај, цин].

кòситеран, рна, рно, zinnern, stanneus: Сакуј нама шајку *коситерну* —

кòсити, кòсӣм, v. impf. mähen, meto, foenum seco: Кадгођ *коси* рукавице носи —

кòсити се, кòсӣм се, v. r. impf. 1) н. п. сукно, ſich abreiben, deteri. — 2) косе се нерастови, чеде, rauſen (von Ebern und Bienen), rixari.

кòсица, f. 1) dim. v. коса. — 2) она узичица, којом је бич за држаље привезан, kleine Schnur mittelſt welcher die Peitſche an den Stiel angebunden wird, resticula scuticam cum manubrio conjungens.

кòсиште, n. der Senſenſtiel, manubrium falcis.

Кòсмāј, Кòсмаја, m. Berg in der Belgrader нахија: Нала магла но голом *Космају*,| Са *Космаја* на Јанкове дворе — Од *Космаја* ги'језда соколова —

кòсмат, a, o, haarig, pillosus [vide коснат]: Кроз *космате* горње трепавице —

кòсматица, f. у загонеци, cf. висјелица.

кòсмōн, космòва, m. име псету, ein Hundsname, nomen cani indi solitum.

кòсмура, f. (у Дубр.) некака трава, Art Pflanze, herbae genus.

кòснат, a, o, langhaarig, pilosus, cf. космат: И твојега *косната* мркова — Јаши брате, *косната* дората —

кòсни̂, нā, нō, n. п. ков, гладилица, Senſen-, falcis messoriae.

кòсни̂к, косни́ка, m. дирек (у куће од плетера), који у дувару косо стоји.

кòсо, ſchief, oblique.

кòсовац, кòсо̀вца, m. 1) (у Боци) vide кос. — 2) [*Косовац*] човјек из Косова.

косòвић, m. das Junge der Amſel, pullus merulae.

1. **Кòсовица**, f. ријека (или поток) у Далмацији, која извире под планином Козјаком и више Книња утјече у Крку.

2. **косòвица**, f. (у Хрватској) vide кос.

Кòсòвка, f. ein Frauenzimmer von Косово: Поранила *Косовка* ђевојка —

косòвљи, љā, љē, Amſel-, merulae.

Кòсово, n. 1) (mit und ohne поље) das Amſelfeld (berühmt durch die Schlacht, die anno 1389 на Видов дан (15. Juni) Serbiens Schickſal entſchied), Campus merularum. Zu einem Liede adjektiviſch: Није, побро, даждић *Косовијем* — 2) у Далмацији долина опкољена каменитијем планинама, у којој је девет села.

кòсовски, кā, кō, 1) von Косово, Cossovinus. — 2) alt, noch von den Zeiten der Koſſovo-Schlacht, Cossovinus (marathonius).

косòглав, a, o,: И два *косоглава* —

кòсор, m. (у Далм.) на великој моћи као косијер, чиме се драча сијече, Art Meſſer Dorn zu ſchneiden, culter secandis vepribus.

кòст, кòсти, f. (*loc. кòсти*, gen. pl. кòстијў и кòстӣ) 1) das Bein, os: то му је *кост* у грлу (т. ј. то га врло мрзи и мучи). — 2) ухватити се, или појвати се с киме *у кости*, т. ј. обухватити један другога рукама па гледати ко ће кога оборити, ringen, luctari. Рвачи се каштo, по погодби, не рву *у кости* него *у појас*, т. ј. не обухватају један другога рукама, него се ухвате за појас, па онако један **другога онахују и гледају да обале.** Рвући се овако и нејачи се може о вјештином дуго бранити, али кад се ухвате у кости слабо вјештина помаже, него снага: Од добријех коња одскочиште,| Шчепаше се *у кости* јуначке — 3) од рибе, die Gräte, spina piscis. — 4) (у Дубр.) vide кошчица[2] (н. п. од шљиве).

1. **Кòста**, m. (contr.) Konſtantin, Constantinus.

2. **Кóста**, m. (ист.) vide Косто.

Костàдин, m. Konſtantin, Constantinus. [cf. Костантин, Костатин].

Кòстājница, f. варош у Хрватској (код воде Уне).

Кòстājничанин, m. Einer von Костајница.

кòстājнички, кā, кō, von Костајница.

Костàнтин, m. vide Костадин.

кòстан, m. (у Боци) vide кестен.

Костáтин, m. н. п. цар Костáтин (у приповијеткама), vide Костадин.

кòстило, n. ein Werkzeug der Art, instrumentum. [vide шикало].

кòстиља, f. (у Боци) vide кошћела.

Кòсто, m. (јуж.) hyp. v. Коста. [cf. 2 Коста].

костòболја, f. ſkroniſche Gicht, arthritis.

Кòстово, m. некако мјесто у Косову: У планину на *Костово* равно —

Костóлац, Костóца, m. зидине од старога града на десној страни Млаве гдје она утјече у Дунаво.

костòлом, m. eine erdichtete Pflanze (wörtl. Beinbrecher), herba ficta (q. d. ossifragus): Кад набрала *костолома*,| *Костолома*, вратолома —

костòломити, мӣм, v. impf. plagen, maltraitiren, vexare. cf. [vide] мучити[1] (н. п. какијем послом).

костòломљење, n. das Plagen, vexatio.

кòстрēт, f. (ист.) vide костријет.

кострèтли[*], adj. indecl. од костријети, von Ziegenwolle, e lana caprina: О рамену *костретли* торбицу —

Кòстреш, m. 1) име некакога хајдука који се у пјесмама спомиње: Костреш харамбаша. — 2) [*костреш*] (у Хрв.) некака риба, може бити неш, Art Fiſch, piscis genus. [vide бијељка].

кострéшење, n. (ист.) vide костријешење.

кострéшити се, кòстрēшӣм се, (ист.) vide костријешити се.

кòстријет, f. (јуж.) Ziegenwolle, lana caprina.

cf. козина [1, козјевина 2, козлина 1, кочина 1], кочет.

кострије̂шêње, n. (јуж.) das struppige Aussehen, hirsutus aspectus. [cf. ремежење].

костријѐшити се, ко̀стријешӣм се, v. r. impf. (јуж.) das Haar sträuben, arrigo comam. [cf. ремежити се].

ко̀стрика, f. (у Ц. г.) некака трава, Art Pflanze, herba quaedam [ruscus aculeatus L.].

Ко̀стриковица, f. манастир у Ровцима, Name eines Klosters, nomen monasterii.

ко̏стри̂т, f. (зап.) vide кострије̂т

костри́шêње, n. (зап.) vide кострије̂шење.

костри́шити се, ко̀стри̂шӣм се, (зап.) vide кострије̂шити се.

Ко̀сту̂р, Косту́ра, m. nom. propr. 1) einer Stadt in Mazedonien: У завади с Мином од *Костура* — 2) Ruinen am Berge Кличевац (на лијевој страни Дрине ниже Зворника): Са Кличевца од града *Костура* —

ко̀сту̂рски̂, ка̂, ко̂, von Костур: Окаљао се да га ни *Костурско* језеро опрати не може.

1. **ко̂т,** ко̂та, m. 1) (у Ц. г.) die Brut, progenies. cf. скот [2], подсад, вријежа [2], *накот*. — 2) (у Осијеку) vide котац.

2. **ко̏т,** ein Wort Gänse zu treiben, vox pellentis anseres. [vide гус].

кота̀лац, лца (ко̀таоца), [**котлац**] m. 1) die Höhlung des Schlüßelbeins, jugulum. — 2) у нитима, т. ј. жица у сриједи за другу закончана што се око даске омота, и на чувалдузу намакне, и обрвка начини.

ко̀тали, m. pl. (у Боци) камене плоче које се међу поврх зида да би од њега одбијале воду која капље са стреха.

ко̀тао, тла, m. 1) der Kessel, cacabus. [cf. бакрач; котлача, гвоздењак 1]. — 2) (у Ц. г.) ракијски котао. vide казан [1].

1. **ко̏та̂р,** m. der Zaun um den Heuschober (um das Vieh abzuhalten), sepimentum circum metam foeni.

2. **Ко̀та̂р,** Кота́ра, m. vide Котари; у пјесмама се Котар узима и као град какав: Бјежи млада бијелу *Котару* — *Котару* се врата отворила,| Из *Котара* изишли сватови —

Кота́ранин, } m. човјек из Котара: Доке
Кота́рац, рца, } твоји *Котарани* дођу — Ал' не гледа *Котарац* Јоване —

кота̀рача, f. (у Грбљу) пут кроз који протјече вода из какве локве, der Abfluß, emissarium.

котарѐса, n. pl. у приповијеци: Седи, бако, у *котареса*, да те вучем на небеса.

Кота́ри, m. pl. eine Gegend in Dalmatien zwischen den Flüßen Зрмања und Крка, dem Meere und dem Gebiete Буковица. Котари од сјевера граниче Зрмањом, од југа Крком, од истока Буковицом а од запада морем, cf. [Равни Котар, 2] Котар: Је си л' чуо Латинско приморје,| Код приморја Ришћанске *Котаре* — Стојан оде у равне *Котаре* —

ко̏тарица, f. der Korb, corbis. [cf. корпа, кошничић, крошња, крто, 2 рудњак, сепет, сепетка, спртва].

ко̏таричица, f. dim. das Körbchen, corbula.

ко̀та̂рка, f. (у Банату) као амбар, Art Scheuer, horrei genus.

ко̀та̂рнина, f. (у Србији) новци што су се плаћали спахијама у име десетка од сијена, der Heuzehnte, decumae feni.

ко̀тац, ко̀ца, m. 1) ein kleiner Stall, z. B. für Lämmer, Zieglein u. dgl., stabulum parvum: Плети *котац*, као ти и отац. — 2) (у Сријему) у барама заграда у коју се риба хвата, Art Fischfang, piscina. [cf. 1 кот 2].

ко̀та̂ч, кота́ча, m. (у Хрв.) vide точак [1].

ко̀тило, n. мјесто гдје се ко окотио, Geburtsort (schimpflich), locus natalis.

ко̀тити, ти̂м, v. impf. werfen (von der Hündin, Katze), pario.

ко̀тити се, ти̂м се, v. r. impf. werfen, pario.

ко̏тла, f. (у горњ. прим.) као што је у плуга цимер, тако је у рала котла: само што је она од дрвета, и није одоздо провучена кроз лемеш, него кроз ралицу пред њим. [cf. котља].

ко̀тла̂р, котла́ра, m. der Kesselschmied, ahenarius. [cf. казанџија].

котла́рев, }
котла́ров, } a, o. des Keßlers, ahenarii.

ко̀тлац, m. vide коталац.

ко̏тлача, f. vide гвоздењак (**котао**).

Ко̀тлени̂к, m. планина у Србији [у округу крагујевачком], ein Berg in Serbien, nomen montis.

ко̀тлина, f. augm. v. котао.

ко̀тлић, m. dim. v. котао.

котло̀кри, m. der Kesselflicker, ahenorum refector.

котло̀крпов, а, о, Kesselflickers-, refectoris ahenorum: Назимац кус копа бус под *котлокрповом* кућом (ово је некаква загонетка, али не знам шта значи).

ко̀тло̀ноше, но̂ша̂, f. pl. прве оспице које се појаве у каквоме мјесту. Кажу да се котлоноше ласно преболијевају, и слабо ко умире од њих. cf. потрагуше [1].

ко̀тлуша, f. (у Имоск., а у Сињу *бакра*, у прим. *лопижа*) земљан суд који се наставља на ватру као *котао*, Art irdenes Geschirr, vas quoddam fictile. [cf. пињата].

ко̏тља, f. (у Хрв.) од дрвета што се пред цимером од оне даске на коју се натиче лемеш провуче горе кроз гредељ (као и цимер). cf. котла.

котоба́нити се, кото̀ба̂ни̂м се, v. r. impf. (у Ц. г.) vide банити се.

кото̀бања, f. 1) (у Србији) der Hühnerkorb, gallinarium (ad ova ponenda). Такове се котобање оплету од бијеле лозе, па се објесе испод стрехе. — 2) (у Сријему) кукурузни кош налик на чардак, eine Art чардак zum Kukuruz, horrei genus.

котоба́њêње, n. (у Ц. г.) vide бањење.

Ко̀тор, m. Cattaro, Cattaro. Ришњани припови-

једају да је у стара времена кад је Рисан био главно мјесто у Боци био тор ондје гдје је сад Котор, па пошто Рисан пропадне у море, почне се нови град зидати *код тора*, и назову га *Котор*. Више Котора у каменитој гори види се некака велика јама, као пећина: онуда се приповиједа да је ону пећину био почео копати силни цар Стефан, да ондје гради град Котор, па му казала вила да то не чини, јер му ондје у оној врлети нема ни *броду пристаништа*, ни *коњу поигришта*, већ нека га гради доље крај залива. Цар послуша вилу, и с помоћу њезином начини град Котор, и довршивши га са свијем позове на част многу господу и вилу. Кад се цар пред господом стане хвахити какав је лијеп град начинио, вила га прекори да он то без ње не би могао учинити; цару на тај укор буде тако жао да удари вилу шаком по образу, а она се на то расрди, те све изворе и студенце по Котору отрује и све госте цареве полуди. Кад цар ту освету види, он стане вилу молити и једва је којекако намоли те му госте поврати од лудила и очисти му од отрова само један извор иза јужнијех врата градскијех. И од тога кажу да је остало те су и сад, особито љети кад је суша, све воде по Котору мало *слане*, осим онога извора иза града на јужној страни. Казивали су ми у Котору да има и пјесма о овоме свему догађају, али ја нијесам могао никога наћи ко је зна. Овако се приповиједа и пјева да је Котор постао; али се мисли да су име ово онђе донијели некаки Бошњаци који су се доселили из мјеста које се звало *Котор*: Од *Котора* Сову провидура —

Ко̀торанин, m. Einer von Cattaro, Cattarensis.

Ко̀торка, f. Eine von Cattaro, Cattarensis mulier.

ко̀торски, ка̂, ко̂, von Cattaro, Cattarensis: Није зиме ни зимице| До *Которске* трипуњице.

котрља̀н, m. die Feldmannstreu, eryngium campestre Linn.

котрља̂ње, n. das Rollen, Rollern (ein Spiel), volutio. [vide ваљање].

котрља̀ти, љâм, v. impf. rollen, volvo. [vide 1 ваљати 1].

котрља̀ти се, љâм се, v. r. impf. rollen (spielen), volvo [vide ваљати се]: *Котрља се* Голотрбе Иво —

[**котроманац**, m. vide лазарет.]

ко̀тршкање, n. dim. v. котрљање.

ко̀тршкати се, кâм се, v. r. impf. dim. v. котрљати се. Дјеца се *котршкају* о васкрсењу полупаним јајима (у Сријему).

котӯљач, котуља́ча, m. (у Подгорици) vide спара.

ко̀тӯр, m. 1) vide колут. — 2) der Wachsstock, glomus.

котӯра̂ње, n. das Rollen, volutio. [vide ваљање].

котӯрати, рâм, v. impf. rollen, volvo. [vide 1 ваљати 1].

котӯрати се, рâм се, v. r. impf. vide колутати се.

ко̀тура̂шан, шна, шно, т. ј. точак кад се главчина изједе изнутра, па точак кламље и криво иде.

котӯрић, m. dim. v. котур.

котӯрићи, m. pl. vide колотуре.

ко̀цељ, m. (особито по јуж. кр. а и у Србији у нахији Шабачкој има село *Коцељева*) der Alaun, alumen. [vide] с т и п с а, cf. типса, шап.

[**Коцељева**, f. cf. **коцељ**.]

ко̀цка, f. der Würfel, tessera, talus. cf. [vide] ждријеб.

ко̀цка̂ње, n. Glücksspiel, alea.

ко̀цка̂р, m. Glücksspieler, aleator.

ко̀цкати се, ка̂м се, v. r. impf. Glücksspiel spielen, ludere alea.

Ко̀ча, m. (ист.) vide Кочо.

ко̀ча̂к, коча́ка, m. vide кочина 2.

ко̀ча̂н, коча́на, m. (у Доброти) vide кочањ 1.

кочанѝца, f. vide [к о ч а њ 1] кочан.

ко̀ча̂њ, коча́ња, m. 1) (у Ц. г.) н. п. у купуса, т. ј. оно од земље до главице, Stängel, Strunk, caulis. [cf. кочан, кочаница, чокањ 1]. — 2) (у Сријему) vide окомак.

ко̀чење, n. 1) das Hemmen des Rades, inhibitio. — 2) das Steifwerden, rigor.

ко̀чет, f. vide костријет.

кочѝја̂ш, кочија́ша, m. der Kutscher, auriga.

кочија́шев, а, о, des Kutschers, aurigae.

кочија́шење, n. das Kutschieren, aurigatio.

кочија́шити, кочѝја̂шӣм, v. impf. kutschieren, aurigor.

кочѝја̂шкӣ, ка̂, ко̂, Kutscher-, aurigarius.

ко̀чије, ко̀чија̂, f. pl. der Bauernwagen mit zwei Pferden, currus.

ко̀чина, f. 1) vide [к о с т р и ј е т] кочет. — 2) Verschlag (für Hühner, Hunde, Schweine), zootheca. [cf. кочак; гушчак].

Ко̀чина кра̀јина, f. } тако се у Србији, осо-
Ко̀чин ра̀т, m. } бито по доњим крајевима зове пошљедњи Турски рат (од године 1788 до 1891) по *Кочи* капетану, који је био родом из Лијевча из села П а́ њ е в ц а; он је изнајприје трговао свињама, па се на годину дана пред рат завади нешто с Турцима и утече у Банат; а у почетку рата прије̂ће крадом опет у Србију и побуни народ на Турке; и за то му Нијемци даду капетанство у Српскијем фрајкорима. Кад су Турци продрли у Банат, он је с неколико стотина својијех фрајкора чувао Дунаво више Пореча (из Њемачке стране према Доброј). Кад војска Турска дође у Пореч и види да је Коча (које су име добро познавали) ондје с фрајкорима и да не да проћи уз Дунаво, онда га Турци стану свјетовати да се уклони с пута, јер је војска Њемачка утекла к Темишвару, а он се сам не може упријети цар-

ској сили; али он то није хтио да вјерује, него се уздао у своју пређашњу срећу, и мислио је како стану пуцати пушке да ће му Њемачка војска доћи у помоћ (јер је знао да је Њемачке војске било негдје близу), и тако с неколико стотина Српскијех фрајкора дочека Турску силу; и док су се једни Турци с њим тукли, други зађу те га опколе, и с оне стране од куд је мислио да ће му доћи Њемачка војска у помоћ, ударе Турски пјешаци. И послије многога и страшнога боја и јуришања ухвате Турци Кочу жива и шездесет фрајкора (а остали сви изгину), и одведу их на Текију (према Ршави) те их ондје понабијају на коље.

ко̀чити, ко̂чи̂м, v. impf. кола, hemmen, inhibeo.

ко̀чити се, ко̂чи̂м се, v. r. impf. steif thun, fastum exerceo.

ко̀чић, m. 1) dim. v. колац. — 2) (у Сријему) некака риба, Art Fisch [Streber], piscis genus [aspro vulgaris L.].

Ко̀чо, m. (јуж.) hyp. v. Коста. [cf. Коча].

ко̀чопе̂ран, рна, рно, lebhaft, hurtig, strenuus. [cf. чеперан].

кочопе́рење, n. das Sträuben, fastus.

кочопе́рити се, кочо̀пе̂ри̂м се, v. r. impf. sich sträuben, insolentius se efferre.

ко̀цамити̂ чо̀вјек, н. п. нијеси ти дијете, него —, du bist kein Kind, sondern erwachsen, alt, gescheut (матор човјек), homo adultus.

ко̀ш, ко̀ша, m. 1) за кукурузе, Art Scheuer von Flechtwerk für Kukuruz, horrei genus. Оваки се кошеви плету од љескова прућа округли, и у дну су ужи него у врху, и високи су око два човјечија боја, одозго се покрију сијеном или папраћу; кад се кукурузи (у клиповима) из њих стану вадити, онда се доље просијеку. — 2) н. п. за пасуљ, за ељду или за обијене кукурузе, Art Korb, corbis genus. Оваки су кошеви понајвише од бијеле лозе или од ракитова прућица, пак се улијепе балегом говеђом, и могу се премјештати. — 3) за рибу, Art Korb Fische zu fangen, nassae genus. [cf. кошар]. И ови су кошеви од бијеле лозе или од ракитовине. — 4) у каруца остраг гдје се пртљаг спрема, die Schoßkelle. cf. [vide] закошак. — 5) (у Србији) оно гдје се жито засипа кад се меље. [cf. грот 2]. Овај је кош од дасака и горе је врло широк а доље узак. Одоздо је привезано или намјештено као мало корице, које се у Јадру зове чанак, па жито из коша само иде у чанак, а из чанка га чекало изгони у камен. — 6) (у Дубр.) дар справљеници од госпођина рода. cf. справа [2].

ко̀ша, f. [1)] hyp. v. кошуља. [— 2) hyp. v. кокош; *види* s. v. варица].

ко̀шава, f. у Србији око Дунава вјетар неки који одоздо уз Дунаво душе, ein Wind, ventus quidam.

ко̀шак, шка, m. (у Барањи) vide закошак.

ко̀ша̂р, m. ein кош zum Fischfange, nassae majoris genus. [vide кош 3].

ко̀шара, f. н. п. коњска, говеђа, овчија, Stall von Flechtwerk, stabulum vimineum. [cf. 1 кланица].

ко̀шевина, f. eine eben abgemähte Wiese, pratum recens desectum.

[**кошеница,** f. vide ливада; *види* s. v. подотавити се.]

ко̀ше̂ње, n. das Mähen, messio.

ко̀шија,* f. vide трка [2]: Огледати на твојој *кошији,*| Море ли ми узимат' *кошије* —

ко̀шина, f. augm. v. кош.

коши̂нчић, m. (у Дубр.) vide котарица.

ко̀шић, m. 1) dim. v. кош. — 2) (у Дубр.) мањи дар што донесе даљи род госпођин справљеници. cf. кош [6, справа 2].

ко̀ши̂ц, коши́ца, m. (у Боци) dim. v. кош (које онамо значи и *котарица).*

ко̀шка̂ње, n. der Wortwechsel, altercatio.

ко̀шкати се, ка̂м се, v. r. impf. sich zanken, wortwechseln, altercor.

ко̂шље, n. (у Рисну) vide плотина [3].

ко̀шљив, а, о, 1) н. п. риба, (у Херц.) у којој има костију осим ртенице, н. п. јегуља и пастрма нијесу кошљиве, а шарани су кошљиви. Кошљива се риба ондје дијели на кошљиву (у којој нема длака) и на длакаву. — 2) (у Дубр.) кошљиво вријеме, finster, trübe, nubilus.

ко̀шница, f. der Bienenkorb, alveare. Кошнице су у Србији и у Сријему оплетене од бијеле лозе, а с поља улијепљене говеђом балегом. cf. [2 суд 2, трмка, челац 2,] улиште.

1. **ко̀штан,** m. eine Pflanze, herbae genus [sorghum halepense Pers.; cf. чешљик].

2. **ко̀штан,** а, о, beinern, osseus.

ко̀штањ, m. (у Барањи) некаква трава, Art Pflanze, herba quaedam. Од жиле ове траве дјеца праве луле те пуше.

ко̀штац, 1) in der Redensart: ухватили се у коштац, т. ј. у кости (кад се рву). — 2) [*Коштац*] gen. Кошца, m. планина близу Црне горе: Често гледа на *Коштац* планину —

ко̀штица, f. vide кошчица 2.

ко̀штреба, f. (у Пожешкој нахији) некака риба (смуђ?), ein Fisch, piscis quidam.

ко̀штрике, f. pl. (у Кот.) некака трава што се једе као у Дубровнику куке, Art Pflanze, herba quaedam [asparagus L.?].

ко̀штуница копље, n. (ст.): Заиска му копље *коштуницу* —

ко̀штуњ (орах), m. (ст.) vide коштуњавац: Виш' куће ми *коштуњ* ора,| Те сам зубе поломила —

кошту̀њав, а, о, hart (z. B. die Nuß, aber auch der Mensch), durus.

кошту̀њавац, а̂вца, m. т. ј. орах, harte Nuß, nux dura. [cf. коштуњ, коштуњак].

кошту̀њак, њка, m. (орах) vide коштуњавац.

ко̀шту̂рница, f. das Beinhaus, ossarium.

ко̀шћела, f. (у Ц. г.) некако дрво и род, Art Baum und Frucht davon, arboris genus [celtis australis L.; cf. костиља].

ко̀шћелица, f. (у Ц. г.) 1) dim. v. кошћела. — 2) [*Кошћелица*] главица више Црнојевића ријеке, гдје су двије велике кошћеле, ein Berg in Montenegro, montis nomen: Не би знао наше *Кошћелице* —

ко̀шуља, f. (pl. gen. ко̀шу̏ља̂) 1) das Hemd, indusium. [cf. рубача, рубина]. — 2) pl. кошуље, die Wäsche, albae vestes [vide рубље]: јуче смо прали кошуље (т. ј. и кошуље и гаће, и скуте, и оплећке, прегаче, и пешкире, и чаршаве).

кошу̏љац, љца, m. (у Сријему) 1) женска кратка кошуља по којој се скути прикасују, Art kurzen Frauenhemdes, tunicae genus. [cf. оплећак 2, оплеће, скаблица]. — 2) мушка кратка кошуља, коју тежаци, н. п. кад жању, облаче сврх осталога одијела, der Kittel, amiculum linteum. Женски је кошуљац од љепшега платна него скути, а мушки је од дебелога.

кошуљѐтина, f. augm. v. кошуља.

ко̀шуљица, f. dim. 1) das Hemdchen, indusiolum. — 2) das Schafhäutchen (beim foetus), amnion. cf. [vide] водењак. Које се дијете роди у кошуљици, за оно се мисли да је видовито. cf. вједогоња.

ко̀шута, f. 1) die Hirschkuh, Hindin, cerva. [cf. геика]. — 2) [*Кошута*] Frauenname, nomen feminae. — 3) ein Kuhname, nomen vaccae.

ко̀шутина бра̀да, f. vide [с р ч е њ а к] срчаник 1.

ко̀шутица, f. 1) dim. v. кошута. — 2) eine Pflanzenart, genus plantae [fritillaria meleagris L.]. — 3) [*Кошутица*] планина у Далмацији с лијеве стране Цетине изнад манастира Драговића, ein Berg in Dalmatien, mons Dalmatiae: С *Кошутице* високе планине —

ко̀шутњâк, m. мјесто (заграђено) гдје *кошуте* и јелени стоје, der Hirschgarten, vivarium cervorum.

ко̀шчица, f. 1) dim. das Beinchen, ossiculum. — 2) der Kern (in der Pflaume u. dgl.), nucleus. [cf. кост 4, коштица, пица].

1. **кра̀ва**, f. (pl. gen. кра̀ва̂) die Kuh, vacca.

2. **кра̀ва**, f. hyp. v. кра̀ва.

кра̀ва̄јноша, f. (у Бачкој) она која кравај износи: Даруједете вашу *кравајношу* —

кра̀ва̄љ, крава̀ља, m. (у Сријему и у Бачк.) част што сватови и званице носе на свадбу.

кра̀ва̄р, m. који чува краве, der Kuhhirt, bubulcus.

кравàчац, чца, m. (у Дубр.) Art Pflanze, herba quaedam [carlina acaulis L.(?); cf. крављак(?)].

кравѐтина, f. augm. v. крава. [cf. кравурина].

кра̀вин, a, o, der Kuh, vaccae.

кра̀вина, f, die Kuhhaut, corium vaccae.

кра̀вити, кра̀вӣм, v. impf. aufthauen. regelo.

кра̀вити се, кра̀вӣм се, v. r. impf. aufthauen, regelari: крави се на пољу.

кра̀вица, f. dim. v. крава.

кра̀вљак, m. (у Дубр.) Eberwurz, chamaeleon [carlina acaulis L.; cf. кравачац(?), краљевац].

кра̀вљача, f. die Gelte, der Melkfübel, mulcta. cf. [vide] музлица.

кра̀вљење, n. das Aufthauen, regelatio.

кра̀вљӣ, љâ, љê, Kuh-, vaccarum.

кравòсица, f. (у Ц. г.) vide краосица.

кравӯрина, f. vide краветина.

кра̀гӯј, крагу́ја, m. 1) некака тица која се припитоми па хвата друге тице као соко [врста сокола, Würgfalk, falco feldeggi Schleg.], cf. акмаџа, журица: Сва господа соколе понела, А Драгија шарена *крагуја* — *Крагуј* птица утве не увати — 2) [*Крагуј*] Mannsname, nomen viri.

крагӯјак, јка, m. (voc. кра̀гӯјче) hyp. v. крагуј: О ти вуче, мој *крагујче* —

Кра̀гујевац, је̏вца, m. варош у Србији, eine Stadt in Serbien, urbs Serbiae.

кра̀гујевачкӣ, ка̂, ко̄, von Крагујевац.

Крагујѐвчанин, m. Einer von Крагујевац.

кра̀дикоза, m. (у Ц. г.) Ziegendieb, qui capras furatur.

кра̀димицѐ, [vide крипом].

кра̀дљив, a, o, diebisch, furax.

кра̀дљивац, ивца, m. diebischer Mensch, furax. [vide лупеж].

кра̀дљивица, f. die Stehlerin, diebisches Weib, fur, femina furax. [vide лупежица].

кра̀дом, heimlich, occulte. [vide] *крипом*, *cf. крадимице*.

кра̀ђа, f. der Diebstahl, furtum. [cf. лупештина, тадбина, рсузлук].

Кра̀исав, m. Mannsname, nomen viri.

Кра̀исава, f. Frauenname, nomen feminae.

1. **кра̀ј**, кра̀ја, m. (pl. кра̀јеви, крајѐва̂) 1) der Rand, das Ende, der Saum, finis, margo, limes [cf. ћенар 1]: *крај* од мараме; отишао на *крај* свијета; од *краја* до конца. — 2) die Gegend, regio: у нашему *крају* тога нема. — 3) из прва краја, т. ј. испрва, anfangs, initio.

2. **крај**, (mit. gen.) neben, bei, am, ad: Ђевојка сједи *крај* мора — Ђевојка је *крај* горе стајала —

Кра̀ја, f. Frauenname, nomen feminae.

кра̀јац, кра̀јца, m. das Ende (von Tuch), latus panni. cf. ивица [2, дизга, ћенар 2].

кра̀јина, f. 1) die Grenze, finis, cf. [vide] међа [1]: Којино је био десно крило Цјеле Босне и њене *крајине* — 2) Крајина Неготинска: један комад земље између Тимока, Дунава, Кључа и Поречкијех планина. У Крајини (опуда људи не кажу Крајина Неготинска, него само Крајина: јер они и не чују да има Крајина и у Босни, као ни Бошњаци што не чују за ову Крајину) има око педесет села, али нијесу сва Српска, него има и Влашкијех. Срби у Крајини говоре: *зајац*, *оцат*, *жељезо*, *грнац*, *дрсе* (хаљине), *грајати* (мјесто говорити), *кожина* (мјесто кожа), *ни* мјесто *нам*, н. п. да *ни* си ти жив, госпо-

дару (мјесто да си *нам* жив) и т. д. У Крајини је варош (и мали градић, што је зидао Пасманџија) *Неготин* (два сахата од Дунава и од Тимока), старе зидине *Праово* (на Дунаву), извор *Царичина* (од прилике сахат и по од Дунава, и мало мање од Неготина), ријека *Замна*, мала варошица (са старим зидинама) *Брза паланка* (на Дунаву, на међи Крајине и Кључа), и два намастира: *Вратна* и *Букова* (Букова је мали намастирић баш код Неготина). Од Царичине до Праова налазе се прокопи испод земље, куда је некад вођена вода на Праово; људи опуда приповиједају, да су до скора налазили и чункове од олова и растапали на танета пушчана. Ниже Царичине имају зидине од некакве старе цркве: онуда људи приповиједају да је ондје погинуо Краљевић Марко (кад су се Турци били с Власима), и да му је она црква била начињена на гробу. Од југозападне стране међи Крајина с Кључем (Кладовском нахијом). У Кључу има око тридесет села, али данас нема ни једнога Српског, него су сва Влашка, а имена села сва су Српска, н. п. *Грабовица, Каменица, Врбица, Остров гол* и т. д. У Кључу је варош и мали градић Кладово на Дунаву; с горњу страну Кладова знаду се до воде некакве старе зидине, а ниже Кладова (око по сахата далеко) знаду се на суху (особито из Влашке стране) зидине од Трајанова моста, о којему људи онуда још приповиједају којешта. Обадвије су ове кнежине биле султанијине, и за то су некако од старине остале те у њима нијесу судили Турци, него Српски кнезови (приповиједа се да су такови ферман од цара имали да не смије Турчин с поткованим коњем наступити на ту земљу). Крајински је кнез сједио у Неготину, а од Кључа у Кладову (нигдје у Србији, ни у Босни, ни у Херцеговини под владом Турском нијесу кнезовали варошани сељацима, до ту). Крајински је кнез бивао од кољена Карапанџића, а од Кључа се мијењао често. Ти су кнезови купили порезе и остале данке, па су новце (колико је било одређено да се даје султанији) давали бегу, који је долазио из Цариграда и сједио у Кладову, а бег је слао у Цариград. — 3) Крајина у Босни на Хрватској граници, Türkiſch-Kroatien. — 4) у Боци Новска Крајина. — 5) der Krieg, bellum [vide 1 рат]: Ој *крајино*! крвава аљино!| Крвав био, ко те завргао —

крàјинити, ним, v. impf. Krieg führen, bellum gero [vide војевати]: И краљеви с царем умирише,| Те се нема с киме *крајинити* —

крàјињење, n. die Kriegführung, τὸ bellum gerere.

крàјић, чка, m. dim. v. крај, äußerſtes Ende, pars extrema.

крàјичњак, (у Ц. г.)| m. der Angrenzer, confi-
крàјишњак, ſ nis [cf. граничар, сератлија]: Како бране *крајичњаке* Турке —

крàјишничкӣ, ка, ко, den (türkiſchen) Grenzern gehörig, confinis. [cf. сератлијнски (сератлијски)].

крàјњӣ, ња, ње, vide крајњи.

крàјњак, крајња́ка, m. у кошници крајни сат.

крајња́ци, ња́ка, m. pl. die Geſchwulſt der Ohrdrüſen, tumor parotidum.

крàјњӣ, ња, ње, äußerſt, extremus. [cf. крајни].

крајо́бер, m. der Schnitter am Rande, messor ab extremo latere.

крајо́бера, f. die Schnitterin am Rande, mulier metens ab extremo latere.

крàјцара, f. (gen. pl. крàјцāрā) ein Kreuzer (öſterreichiſche Münze), numi genus [cf. карантан]: Није паргал четрест *крајцара* —

крàјцарâш, m. који ради што на крајцару, ein Krämer der kreuzerweiſe handelt, caupo.

Крàјчин, m. Mannsname, nomen viri.

крâк, m. ein langes Bein (öſterr. die Hachſen), crus longum. Однијели је краци (у шали варају дијете кад запита гдје му је мати).

крàкало, n. (у Ц. г.) vide скакало[1].

крàкање, n. vide корачање.

крàкат, а, о, langbeinig, longis cruribus.

крàкати, крâчēм, v. impf. (у Ц. г.) vide корачати: Ко *краче* више него може докрочити, пребиће гњатове. Хитро *краче*, а очима сматра —

крàкāч, кракáча, m. (у Ц. г.) који добро краче, der gut ſchreiten kann, qui bene graditur: колик је он *кракач!*

крàљић, m. (у Дубр.) vide бројеница.

крâљ, крáља, m. [1)] der König, rex. [— 2) cf. краљице].

крàљача, *f. (у Далм.) дрвен суд (као наша крављача), којим се захвата и вади вода из бунара (а наша крављача и муслица онамо се зове* каба*).*

крáљев, а, о, des Königs, regis.

Крáљева Гòра, f. планина у Босни, ein Berg in Bosnien, montis nomen.

краљèвање, n. die Herrſchaft eines Königs, regimen.

краљèвати, крàљујēм, v. impf. König ſein, regno.

крàљевац, *љéвца, m. (у Дробњ.) трава* [carlina acaulis L.; cf. крављак] *у које је лист бодљикав па у средини израсте као мала главичица из које, кад се лист очене, удари млијеко; и ова је главичица добра за јело. Кад ова трава сазри, из главичице израсте као сунцокрет.*

крàљевина, f. des Königs Land, das Königreich, regnum.

крáљевић, m. der Königsſohn, filius regis. [cf. 1 краљић 2, 2 краљић].

Крáљевића Скàкала, n. pl. cf. Мрњавчева градина. [cf. скакало 2].

крáљевица, f. vide краљица 1: Ја ћу тебе *краљевицу* —

кра̀љевка, f. (у Шумадији) овца у које се нађу четири бубрега.

Кра̀љево, n. варош у Каравлашкој (Krajova).

кра̀љевскӣ, ка̑, ко̑, königlich, regius, regalis.

кра̀љевство, n. 1) das Königthum (Würde des Königs), regnum. — 2) das Königreich, regnum.

1. **кра̀љић**, m. 1) dim. v. краљ, Königlein, regulus. — 2) der Königssohn, regis filius, cf. [vide] краљевић: Краљица ти удовица,| А *краљићи* сирочићи —

2. **Кра̀љић** (Марко), m. (ст.) vide Краљевић: — — дели *Краљић* Марко —

кра̀љица, f. 1) die Königin, regina. [cf. краљевица]. — 2) (у Шумад.) у бравчета оно из чега се цријева извуку. cf. опорњак. — 3) (у Уж. н.) Art Apfel, pomi genus [pirus malus L. var. — 4) cf. краљице].

кра̀љице, кра̀љӣца̑, f. pl. Десет, до петнаест, лијепо обученијех и накићенијех дјевојака, које иду о Тројичину дне од куће до куће те играју и пјевају. Једна се дјевојка (која ваља да је лијепа и средњега раста) међу њима зове *краљица*, друга *краљ*, трећа *барјактар*, а четврта *дворкиња*. Краљица се покрије бијелим пешкиром по глави и по лицу; краљ има на глави клобук искићен цвијећем и у руци мач, а барјактар носи на копљу барјачић бијел и црвен. Кад дођу пред чију кућу, онда краљица сједе на малу столичицу (какове су обично по Србији и по Славонији) а дворкиња стане више ње, а остале дјевојке ухвате око ње коло као срп, па се окрећу на лијево ступајући по двије стопе у напредак и пјевајући. Краљ стоји на лијевом крају кола, а барјактар на десном, али се они не хватају за коло, него краљ сам за себе (с лицем окренутим колovођи) једнако игра узмахујући мачем и измичући се натрашке, а барјактар (с лицем окренутим заврћоли) с барјаком у руци игра пред колом. Поигравши тако мало, окрену се краљ и барјактар по једном сваки на своме мјесту, па онда оптрче око свега кола, и дођу опет сваки на своје мјесто и почну наново играти. Најприје започну од краљеве куће; и прва пјесма што пред сваком кућом пјевају, заповиједа домаћину или домаћици да изнесу краљици столицу, па онда започну пјевати редом свима (мушкоме и женском, маломе и великом) који се налазе у кући (ако ће их колико бити, оне ће свакоме особито и према њему прицјевати). Краљичке су пјесме све од шест слогова, и у пјевању се свака врста (осим прве и пошљедње) по трипут говори, и други се пут додаје на крају *лељо*! н. п. (дјевојци) Овде нама кажу, Овде нама кажу, лељо!| Мому не удату,| Мому не удату,| Мому не удату, лељо!| Јал' је ви удајте,| Јал' је ви удајте,| Јал' је ви удајте, лељо!| Јал' је нама дајте,| Јал' је нама дајте,| Јал' је нама дајте, лељо!| Да је. ми удамо и т. д. Будући да у сваком селу нема толико одабранијех дјевојака за то оне иду и из једнога села у друго; и да би им слободније било, прате их два или три оружана момка. Краљице играју у данашње вријеме по Србији од Цера и од Међедника до Тимока, и по Славонији код Срба Римскога закона; по Сријему, по Бачкој и по Банату играле су до скора, па су нови свештеници забранили и искоријенили (приповиједају жене које су ђевојкама биле у краљицама, да су их с батинама тјерали и разгонили по селу).

кра̀љичин, a, o, der Königin, reginae.

Кра̀љичина Вра́та, n. pl. на Велебиту између камења тијесно мјесто, кроз које се пролази из Хрватске у Далмацију и одакле се виде Котари и остало приморје. Идући од Алана к вратима Краљичинијем познаје се с лијеве стране пута некакав стари пут, за који ми кочијаш одговори да га је градила *црна краљица*.

кра̀љичкӣ, ка̑, ко̑, н. п. пјесме, der Königinen, reginarum.

кра̀љу̑шт, f. vide крљушт.

кра̀мā̑р, крама́ра, m. der Hauptfrachter, der die Fracht für sich und seine Gesellschafter bedingt, vecturarius primarius.

Кра̀њац, њца, m. der Krainer, Carniolanus.

кр̀а̑ње, n. vide **крхање**.

Кра̀њица, f. die Krainerin, Carniolana.

Кра̀њскā, f. adj. Krain, Krainland, Carniolia, Carnia.

кра̀њскӣ, ка̑, ко̑, krainisch, carniolanus.

кра̀осица [**кравосица**], f. у пјесми, Art Schlange, serpens quidam: Она има златорука сина,| А баница змију *краосицу* —

кр̀а̑н, m. (по југоз. кр.) vide шаран [1].

кра́са, f. Срби приповиједају да се змија звала *краса* док није била Јеву преварила. [vide змија].

кра́сан (**кр̀а̑сан**), сна, сно, (**кр̀а̑снӣ**, нā, нō) schön, pulcher. cf. [vide] лијеп.

кра́сити, **кр̀а̑сӣм**, v. impf. schmücken, orno.

кр̀а̑снӣ, m. adj. (у Котару) зову жене дјевера. cf. [vide] златоје.

кр̀а̑снӣк, красни́ка, m. лијеп човјек, ein schöner Mann, vir venustus: погибоше онака два *красника*.

Кр̀а̑соје, m. Mannsname, nomen viri.

красо̀та, f. die Schönheit, pulcritudo. cf. [vide 1] љепота.

кр̀а̑ста, f. (pl. gen. кр̀а̑стā) 1) die Blatter, pustula. [vide оспице]. cf. красте. — 2) der Grind, crusta.

кр̀а̑став, a, o, grindig, porriginosus.

кр̀а̑ставā жа̑ба, f. (у Сријему) die Kröte, rana bufo. cf. [vide] губавица [2].

кр̀а̑ставац, кр̀а̑ствца, m. die Gurke, cucumis [sativa L.; cf. краставица, кукмар]: Продаје бостанџији краставце.

кр̀а̑ставица, f. vide краставац.

кра̀стâње, n. den Grind bekommen, infectio crustarum.

кра̀стати, тâм, v. impf. mit Grind anſteckен, scabie inficio.

кра̀стати се, тâм се, v. r. impf. den Kopfgrind bekommen, porrigine corripi.

кра̀сте, кра̀стâ, f. pl. велике и мале, Pocken, Blattern, variole. [vide] о с п и ц е, cf. богиње.

кра̀сти, кра̀дȅм, v. impf. ſtehlen, furor.

кра̀сти се, кра̀дȅм се, v. r. impf. heranſchleichen, aggredo [vide докрадати се]: Лепа Пава у ковиљу снава,| Њој *се* Раде кроз ковиље *краде* — Те *се краде* од јеле до јеле —

кра̀стица, f. dim. v. краста.

кра̀стоња, m. der Grindige, porriginosus.

кра̀т,* m. Art arabiſchen Pferdes, equi arabis genus [зелен коњ]: Кудгоњ иде он *кр̏ата* јаше — И *кр̏ата* коња у копито —

кра̀так, тка, тко, (кра̀ткӣ, кâ, кȏ, comp. кра̀ћӣ) kurz, brevis.

кра̀тељ, m. некака болест, (nach der Tradition) eine Krankheit, ärger als die Peſt, die in einer Nacht tödtet. Der Todte hat einen Fuß kürzer als den andern (daher der Name, von кратак kurz). Како се колера сад у нашијем земљама појавила, многи је људи зову *кра̀тељ*.

кра̀ти, âм, vide **ркхати.**

кра̀тити, кра̀тӣм, v. impf. 1) kürzen, brevio. — 2) ја не кратим, ich habe nichts dawider, per me licet.

кра̀ткȏст, } f. die Kürze, brevitas.
кра̀тко̀ћа, }

кра̀тко̀уман, мна, мно, kurzſichtig (wenig Einſicht habend), stultus: *Кратко̀умна* дугокоса била —

Кра̀товац, то̀вца, m. Einer von Кратово: У Кратову мјесту питомоме,| Онђе бјеше *Кратовац* Радоња —

Кра̀тово, n. [варош у Старој Србији]: У *Кратово* града бијелога — У *Кратову* мјесту питомоме,| Онђе бјеше Кратовац Радоња —

кра̀тошња, f. (у Ц. г.) некакво прно грожђе, и од њега вино, Art Rebe und Wein, vitis et vini genus: Ти не пијеш млађеницу батом бивену,| Него вино *кратошњу* куком трапљену — Пијте вино, гости наши,| Није вода то, није вода то,| Него вино *кратошња* —

кра̀ћа̂ње, n. das Kürzerwerden, breviatio.

кра̀ћати, ћâм, v. impf. н. п. дан краћа, kürzer werden, breviari.

кра̀ћȇње, n. 1) das Kürzen, breviatio. — 2) das Hindern, impeditio.

кра̀ча̂ње, n. das Kurzwerden, τὸ brevem fieri.

кра̀чати, чâм, v. impf. kurz werden, brevior.

кра̀шан, а, о, (у Лици) dim. v. красан. [vide лијеп].

кра̀шȇње, n. das Schmücken, ornatio.

Кр̀бава, f. 1) вода која тече испод Удбине, љети врло ослаби, Name eines Flußes in Kroatien, fluvii nomen. — 2) земља од Лике к истоку, у којој је главно мјесто Удбина, die Korbawa, Corbavia: Те је шаље Лици и *Кр̀бави* —

кр̀ба̂њ[*], крба̀ња, m. vide [1] врг. cf. тиква [1б, крга 2, сусак, тукваљ].

крба̀њина, f. augm. v. крбањ.

крба̀њић, m. dim. v. крбањ.

кр̀буља, f. као котарица од сирове коре с млада дрвета (н. п. јовова, липова). [cf. лубура]. Крбуље понајвише граде дјеца за јагоде.

кр̀в, кр̀ви, f. 1) das Blut, sanguis, cruor: попити коме крв, т. ј. убити га. — 2) крв пустити, zur Ader laſſen, sanguinem mittere. — 3) род по крви, т. ј. по мушкој лози (а кад је по женској лози, онда се каже: *по мајчину*). — 4) Mord, caedes; учинио *крв; крв* платио на свом дому (Fluch in der Herzegowina); пала крв, т. ј. побили се.

кр̀ва̂в, а, о, blutig, cruentus.

кр̀ва̂ва ко̀шуљица, f. vide [в о д е њ а к] кошуљица 2.

крва̀вац, вца, m. (у Ц. г.) јунак, убојник, der Blutige, cruentus, sanguinolentus: Бегоњ нађем злицу и *крвавца* — Све бирани злице и *крвавци* —

кр̀ва̂вӣ за̀лога̂ј, m. 1) некака мала црвенкаста тичица, Art Vogel, avis quaedam [regulus ignicapillis Brehm.]. cf. [срачка,] срачак. — 2) спла сам крвавијех залогаја изио, т. ј. доста сам муке поднио.

крва̀вити, кр̀ва̂вӣм, v. impf. blutig machen, cruore maculo.

крва̀вити се, кр̀ва̂вӣм се, v. r. impf. blutig werden, cruore maculor: *Крвави се* сва вода Морава —

крва̀вица, f. 1) bei den Pferden eine Blutbeule, tuber cruentum. — 2) die Blutwurſt, botulus cruore farctus. [vide дјеверица].

крва̀вљȇње, n. das Blutigmachen, adspersio cruoris, cruentatio.

крва̀рина, f. vide крвнина.

кр̀вити се, вӣм се, v. r. impf. blutig zanken, cruentor.

кр̀вљȇње, n. das Blutigzanken, rixa cruenta.

кр̀вӣ, нâ, нȏ, blutig (blutvergießend), cruentus: учинио *крвно* ђело, hat einen Mord begangen.

кр̀вӣк, крвӣка, [крник] m. der Mordſchuldige, occisor. [cf. катил].

крвнѝна, f. das Blutgeld, pretium sanguinis. [cf. крварина]. У Турској је крв Турска 1000 гроша а Српска (и свакога другог хришћанина) 1001 грош (тако приповиједају). Крвнину не плаћа само онај који је учинио крв, него све оно село (а каштo и више оближњијех села заједно) гдје је крв учињена (кад се крв учини у варошн, онда и Турци морају плаћати крвнину). Крвнина се не плаћа само кад човјек убије човјека, него и кад човјек умре на путу од зиме, кад падне с дрвета, или с коња, те сломи врат, или ода шта му драго он умр̏о, само кад га нађу на путу или у пољу мртва (такови се човјек не смије прије сахранити, док не дођу Турци

да га *чине ћеш*). Турци слабо траже крвника, него ишту крвнину: за то крвник доста пута утече у другу нахију док људи плате крвнину и мало позабораве, па послије опет дође натраг, и нико му се не чини ни вјешт осим рода онога, кога је он убио (а с родом мора да се мири: јер ће убити и они њега).

кр̀вница, f. 1) die Mörderin, interfectrix. — 2) (у Ц. г.) пушка из које ко кога убије.

крвни́чење, n. die Beschuldigung des Mordes, *τὸ* caedis accusare.

крвни́чити, кр̀вни̂чи̂м, v. impf. (у Ц. г.) кога (т. ј. дужити кога за крв), einen des Mordes beschuldigen, caedis accusare.

[**крвнички** (крнички), a, o, Mörder-, occisoris.]

кр̀вно̂в, крвно̀ва, m. (у Ц. г.) als Schimpfwort für крвник.

кр̀вно ко̏ло, n. (у Ц. г.) кад се скупе кметови те суде за *крв* и мире крвника с родбином убијенога, das Blutgericht, judicium capitis. [cf. вражда].

крво̀лија, m. Blutvergießer, qui sanguinem facit. [vide крвопролитник].

крво̀лок, } m. blutdürstiger Mensch, sanguina-
крво̀лочни̂к, } rius. cf. [vide] крвопилац.

крво̀метница, f. (у Сријему) женско чељаде које људе у кући завађа (као *меће крв* међу њих), ein Frauenzimmer welches die Hausgenossen mit einander verfeindet, mulier inter domesticos inimicitias concitans.

крво̀пија, f. 1) (у Ц. г.) vide крвопилац: То су Турске вазда *крвопије* — 2) eine schwere Arbeit, ingens labor. [vide крвосалија].

крвопи́лац, лца, m. der Blutsauger, sanguisuga. cf. крволок, крволочник, крвопија [1].

крвопро̀литни̂к, m. Blutvergießer, qui sanguinem profundit. [cf. крволија].

крвопроли́ће, n. das Blutvergießen, caedes: И ту виђе Лопушина Вуче| На Крново да бит' ништа не ће| А до злића и *крвопролића* —

крвоса̀лија, f. тежак какав посао, eine schwierige Arbeit, labor immensus. cf. крвопија [2].

крво̀сер, m. Schimpfwort für einen schlechten und starken Rauchtabak, convicium in herbam nicotianam acrem.

крво̀точина, f. das Blutharnen, minctio cruenta.

кр̀вца, f. dim. v. крв: Јер је *крвца* из земље проврела —

кр̏га, f. 1) (у Подгорици) vide чокот (300 крга у једну мотику). — 2) (у Ц. г.) vide крбањ: Па заврже *кргу* и матару —

кр̏д (кр̑д), m. (у Ц. г.) die Heerde, grex [cf. буљук, стадо, чопор, чорда, џелеп; гомила]: Ту нађоше један *крд* оваца —

кр̀да̂р, крда́ра, m. Schweintreiber, subulcus.

кр̀дисати [*], дише̂м, v. pf. vernichten, perdo: Штоно моју *крдисаше* војску —

креве́љење, n. das Weinen mit verzogenem Munde, fletus genus.

креве́љити се, крѐве̂љи̂м се, v. r. impf. mit verzogenem Munde weinen, fleo ore obliquo.

крѐвет, m. 1) das Bett, lectulus (grabatus, *κράβατος*). [vide постеља]. cf. одар. — 2) око варнице поузвишено мјесто, на које чаругџије коже из варнице мећу.

крѐветић, m. dim. v. кревет.

кре́да, f. die Kreide, creta: пиши кредом на дувару (т. ј. нема од тога ништа).

кре́зо, m. zahnlückiger Mensch, edentulus homo.

крѐзуб, a, o, zahnlückig, edentulus.

крѐзубица, f. (der) die zahnlückige, edentula (-lus).

Крѐзу̂н, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

кре́ја, f. [Nußknacker, Nußheher; nucifraga caryocatactes L.] vide крештелица.

кре́јин, a, o, des Hähers, graculi.

крѐка, f. das Geschrei (кре кре!) der Hühner, Frösche, clamor gallinae, ranae.

крекѐта̂ње, n. das Quacken, coaxatio.

крекѐтати, крѐкеће̂м, v. impf. quacken, coaxo.

крекѐтуша, f. die Quackerin, coaxatrix (i. e. der Frosch).

кре́кнути, крêкне̂м, v. pf. kre schreien, clamo cre (ut gallina, graculus).

крѐља, f. понајвише pl. креље, die Fischohren, branchiae. cf. [vide] шкрге.

крѐљу̂шт, f. vide крљушт.

крѐм, крѐмена, m. (у Ц. г.) vide кремен [1].

крѐме̂н, крѐмена, m. 1) der Feuerstein, pyrites. [cf. крем. — (*Кремен*)] 2) планина у Крбави. — 3) брдо у Слуњској регементи, и на њему црква св. Николе.

кремѐнчић, m. dim. v. кремен. [cf. кремичак].

крѐме̂ње, n. (coll.) die Feuersteine, pyritae.

креме́чак, чка, m. (у Сријему) Katarrhzeltel.

креми́чак, чка, m. vide кременчић.

кре́нути, крêне̂м, v. pf. 1) н. п. дрво, камен, bewegen, von der Stelle bringen, moveo. cf. [vide] покренути. — 2) н. п. зеца, auftreiben, excito: *кренуо* сам данас три зеца, па ниједнога нијесам могао уловити; Завикаше по гори хајкачи| И *кренуше* звијера арслана — 3) н. п. војску, das Lager aufbrechen, castra movere: *Крену* везир силну многу војску — 4) н. п. на пут, aufbrechen, sich auf den Weg machen, proficisci, se dare in viam, [vide] кренути се, cf. поћи: Отлен *крену* горе уз планину — 5) (у Дубр.) главом, т. ј. [vide] полудјети. — *6) н. п.* кренуо *виноград т. ј. потјерао да листа.*

кре́нути се, крêне̂м се, v. r. pf. aufbrechen, proficisci, cf. кренути [4, поћи 1]: Па *се* везир из Косова *крену* —

крепа́ва̂ње, n. das Krepiren, interitus, mors.

крепа́вати, крѐпа̂ва̂м, v. impf. krepiren, umkommen, pereo.

крѐпак, пка, пко, kräftig, stark, firmus.

крѐпати, па̂м, v. pf. krepiren, pereo. [vide] црћи [1], cf. липсати.

крѐпо̂ст, крѐпости, f. die Stärke, firmitas, cf. снага, јачина: Ј'о Каица, моје чедо драго!|

Дико моја свагда на дивану!| Сабљо бритка свагда на мејдану!| А *крепости* међу војводама —

крêс, m. (ист.) vide кријес.

крèсâње, n. 1) das Feuerschlagen, excussio ignis. — 2) die Abästung, abscissio ramorum arboris.

крèсати, крèшêм, v. impf. 1) Feuer schlagen, excutio ignem. — 2) die Aeste abhauen, abscindo ramos.

крèсиво, n. das Feuerzeug, igniarium. [cf. сјецало].

крéсити се, крêсим се, v. r. impf. (у Барањи) in der Redensart: кресе се варнице, т. ј. лете у небо и разилазећи се једна од друге нестаје их. cf. кријес, кресови.

крèскâње, n. dim. v. кресање.

крèскати, кâм, dim. v. кресати.

крéсница, f. (ист.) vide кријесница.

крèснути, нêм, v. pf. einen Schlag führen, um Feuer aufzuschlagen, silicem tundo chalybe. [cf. сјекнути 4].

крèсови, m. pl. неколико дана око Илијна дне, die Zeit der Sonnenwende im Sommer, dies solstitiales. Овако се н. п. у Србији зову три дана прије и три послије Илијна дне, и жене овијех дана не ће кошуља да перу, јер кажу да би *се искресале*; али ће по свој прилици ово бити pl. од *кријес*.

Крèсоје, *m.* Mannsname, *nomen viri.*

крèста, f. vide обер.

крèста ћурáнова, f. vide траторак.

крéтâње, n. 1) das von der Stelle Bringen, motio. — 2) das Auftreiben, excitatio. — 3) das Aufbrechen, motio, profectus: Рекла ми је мајка на *кретању* — 4) das Närrisch-werden, *τὸ* mente capi.

крéтати, крêћêм, v. impf. 1) von der Stelle bewegen, moveo. — 2) auftreiben, excito [vide дизати 2]: Они *крећу* срне и кошуте — 3) н. п. војску, das Lager aufbrechen, castra movere. — 4) aufbrechen, proficisci. cf. [vide] полазити [1]. — 5) (у Дубр.) главом, närrisch werden, mente capi.

крèтâч, кретáча, m. коњ који добро креће кола.

крèцав, а, о, (у Вршцу) н. п. коса (cf. [vide] коврчаст), лист у кеља, kraus, crispus.

крèч,* крèча, m. der Kalk, calx. [vide] вапно, cf. клак.

кречáна,* f. der Kalkofen, die Kalkhütte, calcaria. cf. [јапненица,] клачина.

крéчâње, n. das Kre-Schreien der Henne, clangoris genus.

крèчâр, кречáра, m. који креч пече или продаје, der Kalkbrenner oder Verkäufer, calcarius.

крéчати, чим, v. impf. kre-schreien, clango.

крèчêње, n. das Weißen mit Kalk, illitus calcis, dealbatio. [cf. клачење].

крèчити, крèчим, v. impf. mit Kalk weißen, illino calcem, dealbo. [cf. клачити].

крèчни, нâ, нô, н. п. камен, der Kalkstein, calcarius.

крèшево, n. 1) das Gemetzel, magna caedes: читаво крешево. cf. ограшје. — 2) (*Крешево*) *кршћански манастир у Босни.*

1. **крéшêње,** n. verb. v. кресити се.

2. **крèшêње,** n. das Gedeihen, profectus.

крешúвâње, n. das Gedeihen, incrementum.

крешúвати, крèшивâм, v. impf. (у Боци) [vide] напредовати [2], расти, gedeihen, cresco.

крèшити, шим, v. impf. (у Паштр.) wachsen, gedeihen, crescere, proficere [vide напредовати 2]: Да ти *креши* и реуши свака твоја работа како вода о Божићу, а лист и трава о Ђурђеву дне! (кад дају добру молитву. У нашијем крајевима, амо к истоку и к сјеверу, воде се зими замрзну и ослабе, али онамо у жупноме приморју, гдје мјесто снијега пада киша, онда су нај јаче).

крéшталица, } f. der Häher [Eichelheher], gracu-
крéштелица, } lus [garrulus glandarius L.]. cf. [маруша, сојка;] креја.

крéштеличјй, чјâ, чјê, Häher-, graculorum.

кр̀жа, f. некака дивља патка, Art wilde Ente, anatis ferae genus. [vide] кржуља, cf. крџа.

кр̏жав, а, о, vide [кршљав] кржљав.

кр̀жâк, кржáка, m. Art gemeinen Rauchtabaks, herbae nicotiane vilioris genus [nicotiana rustica L.].

кр̀жица, f. dim. v. кржа.

кр̏жљав, а, о, vide кршљав.

кр̀жуља, f. (у Боци) мала дивља патка, eine Art wilder Ente [die Kriekenente], anatis ferae genus [querquedula crecca L.; cf. кржа, крџа].

кр̏зати, зâм, v. impf. abwetzen, detero.

кр̏зати се, зâм се, v. r. impf. 1) abgewetzt werden, deteror. — 2) крзају се око њега дјевојке, т. ј. отимају се, wetteifern, contendere.

кр̀злâрага,* m. Frauenhüter, Oberverschnittene, eunuchorum praefectus: И својега агу *крзлар-агу* —

кр̀знâр, крзнáра, m. (у Хрв.) der Kürschner, pellio. [vide] кожухар, cf. ћурчија.

кр̏зница, f. das Taufhemd, das Tauftuch, vestis baptismalis, linteum baptismale.

крúв, крúва, во, (крúви, вâ, вô, comp. крúвљй) 1) krumm, curvus. [cf. егав, ерлав]. — 2) schuldig (eines Verbrechens), reus. — 3) (може се чути гдјешто) schuldig (Geld), qui debet, debitor: ја сам теби нешто *крив.*

1. **крúва,** f. 1) крива сабља, ein Säbel, acinaces: Од бедре сам *криву* извадио — 2) (у Лици) некакав новац (чини ми се од 30 крајцара), Art Münze, numi genus.

2. **крúвâ,** f. adj. некака свињска болест, од које се свињче згури па се обрће.

кривáдак, вáтка, m. das gekrümmte Zeug (z. B. eine schlechte Flinte, Pistole).

Крúваја, f. 1) ријека у Поцерини. — 2) намастир на тој ријеци. — 3) село око те ријеке. — 4) у Босни некака вода. cf. Вазућа.

кри̏вак, крива́ка, m. ein Siebzehnerſtück, numus septemdecim cruciferorum.

кри̏ваља, f. (у Дубр.) грожђе, којега су пуца дугуљаста и *крива*, Art Weintraube, uvae genus.

кри̏ва̑ње, n. das Neigen auf eine Seite, incurvatio, inclinatio.

кри̏вати, кри̏ва̑м, v. impf. ſich neigen auf eine Seite, inclinor: Објеси га Шарцу с десне стране,| А с лијеве тешку топузину,| Да не *крива* ни тамо ни амо —

кри̏вац, вца, m. 1) der Schuldige, Verbrecher, reus: биједа на правога *кривца*. — 2) (у Хрв.) некакав вјетар, који се зове и *криви вјетар*.

кри̏вача, f. das Krummſtück (als ein Spottname für den Säbel), curvus acinaces.

кри̏вачки̑, н. п. ударио га пушком кривачки, т. ј. као батином или *кривачом*, wie mit einem Prügel, ut fusti.

кри̏ва̑ш, крива́ша, m. крив велики нож, ein langes krummes Meſſer, culter longior curvus: Он *криваша* вади иза паса,| На Турчина јуриш учинио —

кри̏вда, f. das Unrecht, injuria: ако правда не поможе, *кривда* не ће помоћи.

кри̏ви̑ вје̏тар, (у Хрв.) vide кривац 2.

кривина, f. die Krümme, curvitas.

кри̏вити, кри̏ви̑м, v. impf. 1) што, krümmen, curvo. — 2) кога, beſchuldigen, accuso, incuso.

кри̏вити се, кри̏ви̑м се, v. r. impf. brüllen (wie der Ochs), auch vom Kinde, clamo.

кри̏вица *(и кривӣца), f.* Schuld [culpa; cf. кабает].

кри̏вље̑ње, n. 1) das Krümmen, curvatio. — 2) das Beſchuldigen, accusatio. — 3) Brüllen, clamatio.

кри̏вљава, f. das Brüllen (des Rindviehes), mugitus: стоји га *кривљава*.

кри̏во, unrecht, injuria: Брате Мићо, није по те *криво* —

кривовра̀т, a, o, krummhalſig, incurvicervicus [cf. кривоглав; кривошија]: Сви би момци *кривоврати* били| Гледајући у звездице сјајне —

кривоглав, a, o, који главу на криво носи, Krummkopf, incurviceps. cf. кривоврат.

кривогуз, a, o, Krummarſch, curvi podicis.

криводр̏шка, f. некака крушка с кривијем дршком, Art Birnen, piri genus [pirus communis L. var.].

кривоклетни̏к, кривоклетни́ка, m. der Meineidige, perjurus.

кривоно̀г, a, o, krummbeinig, curvipes.

кривошија, m. der Krummhalſige, incurvicervicus [cf. кривоврат].

Кривошијанин, m. (pl. Кривошија̑ни) Einer von Кривошије: Да није Ришњана и *Кривошијана*, Бока би Турцима харач плаћала.

Кривошије, f. pl. више Рисна на планини као мала књижница (од 250 кућа и око 1200 душа).

кривуда̀ло, m. der nicht den rechten Weg folgt, exorbitator.

кривуда̀ње, n. 1) das Schlängeln, sinuatio. — 2) die Abweichung, exorbitatio.

кривуда̀ти, да̑м, v. impf. 1) ſich ſchlängeln, sinuor [vide вијугати се]: пут *кривуда* овамо онамо. — 2) nicht den rechten Weg verfolgen, exorbito.

кривуља̀ст, a, o, krumm, curvus.

кри̏димиче̑, (у Боци) vide кришом.

кри̏ж, кри́жа, m. тако зову кршћани *крст* [1] од дрвета или од чега другога, али крст који човјек прекрстивши се начини на себи, не зову *криж* него *крст*, као што говоре и *крстити се* и *прекрстити се* и т. д. Тако и хришћани, који не говоре *криж* него *крст*, говоре свуда *раскрижити*, *крижати* и *кришка*.

1. **кри̏жа̑к**, крижа́ка, m. (у Хрв.) vide крсташ 1.
2. **кри̏жак**, кри́шка, m. hyr. v. криж.

кри̏жа̑ње, n. das Schneiden, scissio.

кри̏жа̑р, крижа́ра, m. (у Далм.) vide крсташ [1] (талијер).

кри̏жати, кри̏жа̑м, v. impf. ſchneiden, disseco, n. п. лубеницу, јабуку, дуван.

Кри̏жевац, же̑вца, m. 1) поље у нахији Рудничкој (између Бруснице и села Луњевице). — 2) варош у Хрватској, Stadt Kreuz in Kroatien, nomen urbis.

кри̏жић, m. dim. v. криж.

кри̏жна̑ врата, n. pl. (у пјесми): *Крижна* врата отворај —

крижопуље, n. (у Хрв.) vide раскршће.

кри̏зма, f. (у Боци) Firmelung, confirmatio.

кри̏змање, n. das Firmeln, confirmatio.

кри̏змати, ма̑м, v. impf. (у кршћ.) firmeln, confirmo.

кри̏је̑ње, n. das Verbergen, occultatio.

кри̏јес, m. (pl. кре̑сови) 1) (у Хрв.) ватра што се ложи уочи Ивања дне, уочи Видова дне, Петрова дне и уочи Ђурђева дне, das Johannisfeuer. — 2) друга свака ватра, која се ложи по брдима о каквом весељу (н. п. уз бербу), jedes Beluſtigungsfeuer. cf. кресови.

кријѐсница, f. (у Хрв. а у Славонији *свитаљка*, у Дубровнику *свијетњак*) vide свитац 1. У Хрватској се приповиједа да су искре од кријеса оживљеле, и тако од њих постале ове бубице.

кри̏јеш, m. (у Дубр.)

кри̏јешва, f. (у Дубр.) vide трешња.

кријѐштавац, *кријѐштавца, m. (у Боци) vide* [1] *попак.*

крију̏мча̑р, *m.* [der Schmuggler, qui mercaturam vetitam facit].

крију̏мча̑ре̑ње, n. der Schleichhandel, die Schmuggelei, mercatura vetita.

крију̏мчари̏ти, крију̏мчари̑м, v. impf. (у приморју) трг какав проносити *крију̏ћи* без царине, Schleichhandel treiben, ſchmuggeln, mercaturam vetitam facere.

кри̏кнути, кри̏кне̑м, v. pf. (у Ц. г.) ausſchreien, exclamo: Савић викну ка' да соко ***крикну*** —

Кри̏лан, m. Mannsname, nomen viri.

кри̏ласт, а, о, н. п. свињче, говече, einen weißen Fleck (wie Fliegel) über den Bauch habend, notam (quasi alarum) habens.

кри̏лат, а, о, geflügelt, alatus.

кри̏латица, m. 1) der Geflügelte, alatus, Beiname des Helden Реља: Реља Крилатица. — 2) (у Ц. г.) некака змија; удрила те *крилатица*; Или дичи змија *крилатица* —

кри̏лача, f. (у Ц. г.) некака мала тица, Art Vogel, avis genus.

1. **кри̏ла̑ш**, крила́ша, m. 1) der Adlerthaler, thalerus cum aquila (loco crucis). — 2) Art Schiffe an der Donau von Belgrad abwärts, navis genus.

2. **кри̏ла̑ш**, m. vide крилоња.

крила̀шчић, m. ћесарски дукат, ein österreichischer Dukaten, aureus austriacus. [vide 1] мађарија, cf. крменција.

Кри̏ле, m. ћур. v. Крста.

1. **кри̏ло**, n. 1) der Flügel, ala. — 2) der Schoß, sinus: држи дијете у крилу; Г'осподар господи| На *крилу* заспао — 3) (у Ц. г.) од чадора, Vorhang (statt der Thüre), velum: Оћу њему под чадора доћи,| Од чадора осјећи му *крило* — А кад дође шатору на врата,| Подиже му *крило* џеферданом —

2. **кри̏ло**, m. [јуж.] ein криласт назимац, porcellus alarum notam gerens.

кри̏лоња, m. ein Ochs der am Bauche weiß ist (als hätte er ein Vortuch), bovis nomen. [cf. 2 криласт].

кри̏лоша, f. ein am Bauche weißes Schwein, sus alba circa alvum.

кри̏мицӗ, (у Цет.) vide кришом, кридимице.

кри̏н, m. (у војв. по варошима) [lilium candidum L.] vide богородичино цвијеће.

кри̏нчица, f. (у Дубр.) eine kleine Schale, scutella.

Кри̏њице, f. pl. мјесто каменито у нахији Рнјечкој, гдје је разбијен серашћер (1712 године око Тројичина дне) од када је постао *Царев .газ* (318 Црногораца погинуло, а међу рањеницима био је владика Данило; ту су Црногорци добили 86 барјака): Преко Синьца и преко *Кри̏њицах* —

кри̏о̀це, n. dim. v. крило.

1. **кри̏с**, m. (у војв.) der Gries, glarea frumenti.

2. **кри̏с**, m. (зап.) vide кријес.

кри̏сница, f. (зап.) vide кријесница.

кри̏ти, кри̏јӗм, v. impf. verbergen, occulto. [cf. верати, завирати].

[**крити се**, v. r. impf. vide верати се.]

кри̏ча̑ње, n. das Vorpredigen, admonitio molesta.

кри̏чати, чи̑м, v. impf. vorpredigen, admoneo ut caveat.

кри̏шка, f. н. п. јабуке, лубенице, сира, хљеба, eine Schnitte, segmentum. [cf. велија, скала 4, скришка].

кри̏шкара, f. eine Art Mütze, mitrae clavis distinctae genus.

кри̏шом, heimlich, occulte. [cf. крадом, крадимице, кридимице, кримице].

кри̏шчица, f. dim. ein Schnittchen, parvum segmentum.

1. **Кр̏ка**, f. 1) вода у Далмацији, која ниже Скрадина утјече у море. — 2) намастир код те воде.

2. **кр̏ка**, f. (у војв.) 1) чорба од слатка вина (док још није преврело), Art Moststuppe, jus e musto. — 2) болест на поодраслим гушчићима од које *крче* и липсују, eine Krankheit der jungen Gänse, morbus quidam anserum.

кр̏кац! Wort einen rauschenden Fall zu bezeichnen.

кр̏кача, f. н. п. носити дијете на кркаче, das Kind auf dem Rücken (huckepack) tragen, so daß es seine Hände um den Hals des Tragenden schlingt, gesto in dorso. [cf. кркачка].

кр̏качка, f. (у Ц. г.) vide кркача.

кркла̀ма[*], f. (у Сријему) она вуна коју ћурчије са шивенијех кожуха састругу. [vide острижине].

крклѐнсати[*], ишӗм, v. pf. састрићи вуну у кожуха око рукава и онаоколо, stutzen, abscindo.

кр̏кља̑ње, n. das Brausen des siedenden Wassers, fremitus. [cf. кртање].

кр̏кљати, љӑм, v. impf. н. п. лонац, кипус у лонцу, brausen (im siedenden Topfe), fremo. [cf. кртати].

кр̏кмета[*], кр̏кмѐта̄, n. pl. vide зулови.

кр̏кнути, кр̏кнӗм, v. pf. н. п. не смије од њега кркнути, er darf nicht mucksen, muttio.

кр̏корӗње, n. dim. v. кртање.

кр̏корити, рӣм, als dim. v. кртати.

Кр̏кота, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

кр̏та̑ње, n. vide кркљање.

кр̏тати, кр̏кӗм, v. impf. vide кркљати.

кр̏куша, f. eine Art Flußfisch [Gründling], piscis genus [gobio fluviatilis Flem.].

кр̏кушица, f. dim. v. кркуша.

кр̏лѐтка, f. (у Хрв.) der Käfig, cavea. cf. [шкрљетка,] кавез, кобача.

1. **кр̏лијѐши**, m. pl. (у Дубр.) vide бројенице.

2. **кр̏лијеши**, m. pl. (у Боци) Schlüsselbeine, jugulum.

кр̏љ, m. (у Сријему) die Saudistel, sonchus oleraceus L. [ricinus communis L.].

1. **кр̏ља**, f. vide крпељ [1].

2. **кр̏ља**, f. 1) ein Block Holz, caudex. cf. крљад. — 2) [*Кр̏ља*] Ево сам ти чету подигао:| До бијеле *Кр̏ље* винограда —

кр̏љад, m. ein Block Holz, caudex. [vide 2 кр̏ља].

кр̏ља̀дак, **кр̏ља́тка**, m. dim. v. кр̏љад.

кр̏ља̀дић, m. dim. v. кр̏љад.

кр̏љу̑шт, f. die Schuppe, squama. [cf. кра̏љушт, кре̏љушт].

Кр̏м, **Кр̀ма**, m. Stadt Krim: Сави књигу, посла Крму б'јелом —

кр̀ма, f. 1) (у Хрв.) храна за марву: сијено, слама и т. д. das (Winter-) Futter, pabulum. cf. [vide] пића. — 2) das Steuerruder, gubernaculum, cf. корман, думен: На галији сто-

тина Турака| Од стотина Турскије градова,| А на *крми* Кичић Усенне —

кр̀мад, f. (coll.) die Schweine, sues, porci.

кр̀мак, мка, m. (voc. кр̀мче) das (männliche) Schwein, porcus. [cf. вепар].

кр̀мар, крма́ра, m. der Steuermann, gubernator. cf. корманош, думенџија.

крмаўка̑ње, n. vide маукање.

крмаўкати, мàучēм, v. impf. vide маукати.

кр̀мача, f. (pl. gen. кр̀ма̑ча̑) 1) die Sau, porca. [cf. гуда, прасица 2]. — 2) ein Hirtenſpiel (traiuiſch auch свињка), ludi genus. У овој игри *крмача* се зове око три прста дугачко и подебело дрво (од прилике као пократак врањ). Играчи ископају у земљи повелику јаму, па око ње унаоколо (око два три корака од ње) толико мањијех јамица колико је њих [мање један]. Велика она јама у сриједи зове се *казан*, а оне мање унаоколо зову се *куће*. Кад се стану играти, сваки играч стане код једне куће (обрнувши се ка казану) и метне у њу крај од свога штапа; један споља крмачу тјера штапом и хоће да је сатјера у казан, а остали сви ваља то да бране и својијем штаповима да је одбијају. Онај који тјера крмачу зове се *крмачар*. Кад који дигне свој штап да одбије крмачу онда крмачар гледа не би ли прије њега метнуо свој штап у његову кућу, па ако то учини онда он остане на кући а онај који је остао без куће иде те гони крмачу. Ако крмача кад је крмачар удари штапом погоди кога од играча у ногу од колена доље, онда кажу да га је *опарио*, и у један пут сви повикавши: *опара мијена*, брже боље мијењају куће, у којему мијењању и крмачар гледа не би ли свој штап метнуо гдје у кућу прије другога, па који остане без куће онај гони крмачу. Ако би крмачар сатјерао крмачу у казан, и онда куће мијењају као и прије. У Шумадији гдјешто крмача се у овој игри зове и *бу̏ца* [2] а гдјешто и *гу̏ца*.

кр̀мачар, m. који гони крмачу кад се игра крмаче. cf. крмача [2].

крмачѐтина, f. augm. v. крмача. [vide крмачина].

кр̀мачин, a, o, der Sau, porcae.

кр̀мачина (крма̑чина), f. augm. v. крмача. [cf. крмачетина].

кр̀мачица, f. dim. v. крмача.

кр̀ме, мета, n. das Schwein, sus. [vide свињче].

крмѐгуша, f. (у Ц. г.) некаква тица, Art Vogel, avis quaedam.

кр̀мељ, f. 1) die Augenbutter, gramiae. — 2) у лозе. cf. [vide] око и крмељ.

крмѐљање, n. das Triefen, lippitudo oculorum.

крмѐљати, љам, v. impf. triefen, lippio.

крмѐљив, a, o, voll Augenbutter, gramiosus.

кр̀мѐнција (крмѐнција), f. vide [1] мађарија.

кр̀метина, f. das Schweinfleiſch, caro suilla.

крмећа̑ци, ћа́ка̑, m. pl. (ſcherghaft) опанци од крмеће коже.

кр̀мећи, ћа, ћē, Schweins-, suillus. [vide свињски].

кр̀мешце, цета, n. dim. das Schweinchen, sucula, suculus.

кр̀мити, кр̀мѝм, v. impf. 1) хранити стоку, füttern, pabulo. — 2) ſteuern, guberno. [cf. думенисати, кормапити]. — 3) чим, lenken, regieren, rego. cf. [vide] управљати.

кр̀мица, f. dim. v. крма.

кр̀мљење, n. 1) das Füttern, pabulatio. — 2) das Steuern, gubernatio. — 3) das Lenken, Regieren, Leiten, rectio.

кр̀мски, ка, ко, (у Ц. г.) vide свињски, крмећи: какав Влах, *крмска* потурице! — Нека бјежи *крмска* потурица —

кр̀мци, кр̀ма̑ка̑, m. pl. die Schweine, sues, porci.

кр̀мчић, m. dim. v. крмак.

кр̀ндија, f. 1) [*] велика гомила чега без реда, großer Haufen übereinander geworfener Gegenſtände, cumulus: цијела крндија по соби. — 2) [*Крндија*] планина између Нашица и Пожеге.

кр̀нак, крна́ка, m. (у Боци) vide **крвник**: На спаги ти главе није,| *Крнаци* је осјекоше —

кр̀начки, a, o, (у Боци) vide **крвнички**.

Кр̀ново, n.: Долазно у равно *Крново* —

кр̀нути, нѐм, v. pf. 1) ſchlagen, percutio. — 2) крнуо га о земљу, niederwerfen, projicio.

кр̀њ, кр̀ња, ње, (кр̀њи, ња̑, њē) vide крњав: Ђорава жена и *крњ* лонац, штета готова; Ко најпрви дође јели *крњој* —

1. **кр̀ња**, m. (ист.) vide крњо.

2. **кр̀ња**, f. (у Хрв.) коре од ножа или од сабље, die Scheide, vagina. [vide ножнице].

кр̀њав, a, o, n. п. лонац, ſplitterig, fissilis. [cf. крњ, крњаст].

кр̀њага, f. комад од чега разбијенога (тикве, суда), ein abgebrochenes Stück, fragmentum. cf. [vide] рбина.

крња̑дак, а́тка, m. (у Боци) комад од зуба који остане у вилици (н. п. кад се зуб вади па се сломи), der Stummel, mutilum.

кр̀њаст, a, o, vide крњав.

крњаўка̑ње, n. vide [маукање] крмаукање.

крњаўкати, крњàучēм, vide [маукати] крмаукати.

кр̀њача, f. (у банији) кукурузан хљеб у кисело, geſäuertes Kukuruzbrot, panis fermentatus e zea.

Кр̀њево, m. [село у округу подунавском?]: Док *Крњево* клето умипуше —

кр̀њење, n. das Zerſplittern, diffissio.

кр̀њити, кр̀њѝм, v. impf. zerſplittern, diffindo.

кр̀њо, m. (јуж.) [1)] н. п. човјек (без уха), во (без рога), суд (окрњен), ſplitterig, diffissus, nicht ganz, mutilus, z. B. Menſch mit abgeſchnittenem Ohr, u. dgl. Некакав Крњо арамбаша опколи ујутру са својијем друштвом кућу некакога човјека, да ударе на њу. У тај исти

мах човјек се у кући обувао не знајући ништа за хајдуке, и обувши једну ногу, рече: „пет свезах, још пет, па крња за уши“ (т. ј. пет је прста свезао, још да свеже пет, пак ће онда за крњави бардак да пије ракије). Крњо чувши то споља, помисли да је његово друштво од некуд ушло у кућу, и да их је домаћин пола повезао, поплаши се и побјегне. На ово налик у Црној гори приповиједа се да је човјек обувајући се рекао: „Да се не издамо“ (ваља да опанцима или обувачама) а они који су споља хтјели нањ ударити, помисле да он у кући има друштва и да њему то говори; и тако се поплаше и побјегну. [— 2) име топу; *види* s. v. Маргета *и* шиба 4].

кр̏њорог, a, o, horngestümmelt, mutilus cornu.

кр̏њорога, f. eine horngestümmelte Ziege, capra cornu mutila.

крôв, крȍва, m. (loc. крȍву) das Dach, tectum. [cf. покрив 2, покривац, уртија].

крȍвина, f. schlechtes, ungenießbares Heu (was zum Dachdecken nur zu gebrauchen wäre).

крȍвнат, a, o, н. п. кућа, mit Stroh, Heu bedeckt, tectus stramine.

крȍвњача, f. Stohhütte, casa.

кровȕљина, f. augm. v. кровина.

кроз, } (mit acc.) durch, per: *кроз* воду; *кроза*
кроза, } ме, *кроза* те, cf. [проз (проза);] крошто: *Кроза* те ће огријати сунце —

крȍзâњ, }
крȍзâњга, } т. ј. кроз њега.

крôј, крȍја, m. der Schnitt, sectum.

крȍјâч, кројáча, m. 1) der Schneider, sartor, vestificus. cf. терзија, шавац. — 2) у ћурчија кратак и широк нож којим кожу *кроје*, ein Schneidewerkzeug der Kürschner, culter quidam pellionum.

кројáчев, a, o, des Schneiders, sartoris.

крȍјâчки̂, кâ, кô, Schneider-, sartorum.

крȍјêње, n. das Zuschneiden des Kleids, sectio ad formulam.

крȍјити, ји̂м, v. impf. zuschneiden, seco ad formulam: Двапут мјери, трећом *крој*.

крȍмид, m. (у Подгорици) } црни лук, die Zwiebel,
крȍмити̂ лȕк, m. (у Боци) } сера. vide [1 лук 2].

[**кромпир,** m. vide кртола.]

крȍпити, пи̂м, v. impf. sprützen, aspergo. [cf. шкропити, штраптати].

крȍпљêње, n. das Sprützen, aspersio. [cf. шкропљење].

крȍсна, f. 1) (у Хрв. у кршћана) vide разбој 1.

кросрȅд, mitten durch —, per.

крȍтак, тка, тко, zahm, sanftmüthig, mansuetus: *кротак* као јагње.

крȍтко, sanft, mansuete: Ал' му Богдан *кротко* одговара —

крȍтôст, крȍтости, f. die Zahmheit, der Sanftmuth, mansuetudo.

крȍчити, крȍчи̂м, v. pf. einen Schritt thun, gradum facio: болестан је, не може *крочити*; Скочи Турчин ка' да се придрну,| Једном *крочи*, до коња докрочи,| Другом *крочи*, коња појахао —

крȍшња, f. (у Дубр. и даље к југу) vide котарица.

крȍшњаст, a, o, (у Сријему), } н. п. дрво, т.
крȍшњат, a, o, } ј. широко (горе у гранама), ästig, ramosus. [vide гранат].

крȍшње, f. pl. (у Сријему и у Бачк.) на два савијена дрвета испреплетано узицама, те се у њему поси слама (једни говоре *траље* [1, *сак*, *мрежаге*]), eine Art Heutrage, feretrum.

крȍшто, (кроз што) (у војв.) vide зашто [1; cf. кроз].

1. **кр̏па,** f. (pl. gen. кр̂пâ) 1) ein Fleck (Tuch, Leinwand), lacinia. [vide дроњак]. — 2) крпа платна, ein Stück Leinwand von 20 Ellen, massa lintea. — 3) крпа гуњска, Art wollener Zeug für гуњ, panni gennus: ова је крпа као домаће оврањено сукно, али изнутра има ресе, и топлија је од сукна. — 4) *(у Ц. г.) крпа сланине, т. ј. велики комад као н. п. половина или четвртина читаве сланине.*

2. **кр̀па,** m. der Flicker, sartor cerdo. [cf. крпеџија].

кр̀пеж, m. das Flickwerk, die Flickerei, consarcinatio [cf. окрп 2]: Трпеж и *крпеж* по свијета држе.

кр̀пеле, кр̏пêлâ, f. pl. das Verbindungswerk der Jochpaare Ochsen am Pfluge, jugi pars. [cf. крчале, крчеле].

кр̀пељ, крпѐља, m. 1) eine Schaflaus, [ixodes] ricinus [L.; cf. 1 крља, крпијел, крпуша]. — 2) vide крпигуз.

крпѐта, f. (у Доброти) шарена поњава, као ћилим, што стоји на столу (Талијански carpetta), der Tischteppich, tapetum in mensa ponendum. cf. [vide] трпежњак.

крпѐтина, f. augm. v. крпа. [cf. крпурина].

кр̀пеџија [*], m. vide [2] кр̀па.

кр̀пигȳз, m. quirlförmiger Fennich [Quirlblütige Borstenhirse, Borstengras], panicum verticillatum [setaria verticillata P. B.; cf. крпељ 2].

кр̀пијел, m. (у Ц. г.) vide крпељ [1].

кр̏пити, пи̂м, v. impf. 1) flicken, pannum adsuo. [cf. пешњати]. — 2) кога, schelten, increpo.

кр̏пица, f. dim. v. кр̏па.

крпљани̂к, крпљани̂ка, m. пут или пртина од крпаља, eine mittelst der крпље gemachte Schneebahn, via per nives instrumento крпље dicto facta.

кр̏пље, кр̏пâљâ, f. pl. (у Херц.) као обручи, што се испријечају *(искрпе)* дретвом или опутом, те чобани и ловци по Херцеговини обувају на ноге, да се може ићи поврх снијега, der Schneeschuh, calceatus quidam per nives vadantium: Ма да видиш Радовић Шћепана,| Врбове је *крпље* направио,| Па разгази снијег у планину —

кр̏пљêње, n. das Flicken, reparatio. [cf. пешњање].

крпȕрина, f. vide крпетина.

кр̀пуша, f. (у Боци) vide крпељ [1].

Кр̏сман, m. Mannsname, nomen viri.

кр̀сме,* мета, n. (у Србији) vide мртвина.

кр̏сни̂, нâ, нô, н. п. колач [vide кршњак 3], свијећа, zum Hauspatron gehörig, pertinens ad diem patrono coeliti sacrum, laralis (?).

кр̏снице, f. pl. у сабље или у мача оно гдје се држи руком, der Griff am Säbel, capus, cf. [балча, збаоч,] балчак: Докле им се сабље поломише| До *крсницах* и руках десницах —

кр̏снô и̏ме, n. Сваки Србин има по један дан у години кога он слави, и то се зове *крсно име, свѐти̂, свѐтô,* и *благ дан* [1, *кршњак* 2, *служба* 3]. Домаћин се стара и приправља за цијелу годину како ће и с чим ће прославити крсно име. Кад буде уочи крснога имена пред ноћ, онда зађе један из куће (обично млађи) по селу те зовне (на крсно име) све сељаке, који оно крсно име не славе; тај пред сваком кућом скине капу и обично овако почне: „Божја кућа и ваша! поздравио је отац (или брат) да дођете довече на чашу ракије; да се разговоримо и да мало ноћи поткратимо; што буде свети Никола (или који буде) донио, не ћемо сакрити: дођите, немојте да не дођете.“ Кад буде увече, онда неком отиде домаћин, неком пошље сина, неком најамника (жене увече слабо иду) или другога кога из куће. Кад званице долазе свечарима у кућу, обично овако говоре: „Добар вече и честито ти свето! славио га много љета и година у здрављу и у весељу!“ Гдјекоји понесу и јабуку, или (по варошима) лимун, те даду домаћину кад му назову добар вече. А пријатељи из другијех села дођу и незвани, па ту сви вечерају, пију, разговарају се и пјевају до неко доба ноћи; по том сељаци отиду сваки својој кући (домаћин каже свакоме на походу: „Дођите и сјутра на чашу ракије.“ И тако их сваки дан позива од вечере на доручак, а од доручка на ручак), а пријатељи већ ондје и остану. Сјутрадан дођу рано на доручак, па мало доцније на ручак. Прије ручка или на ручак, треба да дође и поп да *прекади* и да очати кољиво. Кад већ буде око пола ручка, онда запале воштану свијећу, донесу тамјана и вина, те устану *у славу* [cf. слава 2 и 3]: помоле се Богу, једу кољиво, обреде се вином (напијајући: „За славе небеске, која може да нам поможе“) и ломе (домаћин с попом или с ким другим кад нема попа) *крсни колач* (који мора бити од шенична брашна у кисело умијешен и нашаран поскурњаком; једну четвртину од тога колача даду попу, једну домаћици а двије они једу; пјевају (два и два) у славу: Ко пије вино за славе Божје,| Помоз' му, Боже и славо Божја!| А шта је љепше од славе Божје,| И од вечере с правдом стечене? По том сједу опет, и пијући и једући разговарају се и пјевају до мрака (домаћин не сједа за сто, него стоји гологлав и служи гостима вино и ракију). Тако славе три дана (само што не устају више у славу; други се дан крсног имена зове пojутарје, а трећи уставци), а пријатељи одлазе чак четврти дан. У Херцеговини по гдјекојијем мјестима гости сједе доклегод у домаћина има пића, а кад он пошљедње изнесе на софру, изнесе с њиме и празне савијене мјешине (у којима се пиће из другијех мјеста доноси). Кад то гости виде онда како попију оно што је на софри, узима сваки своју пушку и одлази. И најгори сиромах треба да прослави своје крсно име макар продао какво живинче, или друго што из куће, те купио ракије (ако своје нема) и остало што му ваља. Понајвише славе Никољ дан, Јовањ дан, Ђурђев дан, Аранђелов дан, и т. д. и то се не мијења, него остаје од кољена на кољено: за то се сматрају као рођаци сви који славе једнога свеца. [Маргиналија у I издању: Видајићи су Ђурђевштаци, Шаинпашићи Мратинштаци, Сијерчићи Клименштаци.] Жена слави мужевље крсно име (баш ако би јој муж и умр̏о): Помоз', Боже и свети Ђорђије! Крсно име господара мога — Бугари сви око Тимока славе Никољ дан, и осим крснога колача, који се сијече као и у Срба, сваки умијеси по један велики сомун, у који се метне по читав шаран. Кад поп дође да прекади, он сомун овај пресијече попола, па једну полу узме себи, а друга остане домаћину; и будући да поп гледа свагда да узме ону половину у којој је шаран, за то се домаћица стара, или сомун тако да умијеси, да се не познаје, гдје је шаран, већ поп нека га сијече на срећу, или на оној страни да га извиси, гдје шарана нема, и тако да би попа преварила, као што се често и догађа, и домаћица се оваком пријеваром поноси, а и поп јој се смије. cf. прислављати.

кр̏ст, кр̀ста, m. 1) das Kreuz, crux [cf. криж], н. п. крст од дрвета или од злата; крст што човјек начини на себи кад се прекрсти; крст што код својега потписанога имена начини онај који не зна писати. — 2) нема га у крсту, seines Gleichen gibt's nicht in der Christenheit, non invenies parem in christianis. — 3) крст на небу, ein Gestirn, astrum. — 4) гомила (у паорији, гдје се даје десетак) од 20 (а у крајини од 18) снопа жита; а *крстина* је мања од крста (у паорији од 10 снопа, у крајини може бити и од 18, и онда се каже да је у крстини читав крст): десет крста насадио на гувну. cf. крстина 2. — 5) *(у Далм.) четири спице у точка. cf. гобеља.*

1. **кр̀ста,** кр̀стâ, n. pl. [cf. крсти]. 1) das Kreuz, als ein Theil des Körpers, regio sacra, lumbus. — 2) носити крста или крсте, cf. [vide] завјетина [2]: Од тада су *крста* настанула —

2. **Кр̏ста,** m. Mannsname, nomen viri.

кр̏стат, а, о, 1) н. п. барјак, орао, Kreuz-Fahne, signatum cruce, vexillum cruciatum: Да застрелим орла *крстатога* — 2) крстат пут, vide раскршће: Када дође на *крстате* путе —

Кр̏стац, сца, m. 1) у Гацку караула с неколика топа: Од паланке *Крсца* крвавога — 2) брдо између Црнице и Паштровића, ein Berg, montis nomen.

кр̏стача, f. 1) Stamm, Stümmel eines Kreuzes, trunca crux. — 2) (у Рисну) рече се за вјештицу, као да јој се име пред дјецом не би споменуло. [vide вјештица]. cf. рогуља.

кр̏стаче, f. pl.: Ту Осману јадну запануше| На *Крстаче*, на дебеле доце —

кр̏стâш, крста̏ша, m. 1) крсташ талијер, der Kronthaler, thalerus. [cf. 1 крижак, крижар]. — 2) крсташ орао, der Kreuzadler (?), aquilae genus. — 3) крсташ барјак, die Kreuzfahne, vexillum cruciatum: *Крсташ* га је барјак поклопио —

кр̏ста̏шина, f. (у Ц. г.) augm. v. крсташ: Док долеће *крсташина* орле — То не бјеше *крсташина* орле| Но то бјеше Миконињу Марко —

кр̏ста̏шица, f. der halbe Kronthaler, auch der vierte Theil desselben, thaleri cruciati dimidia, et vel quarta pars.

кр̏сти, кр̏ста̑, m. pl. vide [1] кр̏ста.

кр̏сти кӯме де́те, (у Сријему) kriechender Klee, trifolium reptans [tr. repens] Linn.

кр̏стина, f. 1) augm. v. крст. — 2) etliche Garben, die auf dem Felde beisammen liegen, mergitum cumulus. cf. [кладња, складња, склад 1;] крст [4]. — 3) у самара стражњи крај који је горе *у накрст* састављен: Свака штица свата ударила,| А *крстина* кума по прсима — 4) [*Крстина*] Frauenname, nomen feminae.

Кр̏стиња, f. ein Frauenname, nomen feminae: Но *Крстиња* кнежева љубовца —

кр̏стионица, *f.* [Taufstein].

Кр̏ститељ Јо̀ван, m. Johann der Täufer, Joannes baptista: Једно јесте царе Дуклијане,| А друго је *крститељ* Јоване —

кр̏стити, тӣм, v. pf. u. impf. (part. pass. кр̏шћен u. кр̏штен) taufen, baptizo.

кр̏стити се, тӣм се, v. r. 1) impf. u. pf. getauft werden, baptizari. — 2) impf. Kreuz machen, digito crucis figuram imitor. Кажу да се не ваља крстити кад грми, јер веле да онда свети Илија бије ђаволе, па би ђаво могао побјећи под крст знајући да гром у крст не ће. — 3) [impf.] кога, чега, од кога, од чега, Kreuz machen vor etwas, abominari: крсти се ти њега, т. ј. бјежи од њега, чувај га се.

кр̏стић, m. dim. v. крст.

Кр̏сто, m. hyp. v. Крста.

Кр̏стов да̑н, ва дне, m. das Fest des Kreuzes, deren es zwei gibt, den 5. Jän. [cf. водични пост] u. den 14. Sept., festum St. crucis.

кр̏стоно̀ше, f. pl. cf. [vide] завјетина [2].

кр̏т, а, о, 1) крто месо, das Fleisch allein mit Ausschluß des Fettes, carnes excepto adipe. cf. кртина [1]. — 2) н. п. дрво, гвожђе, spröde, unbiegsam, durus. fragilis. [cf. љут 5].

кр̏тан, m. (у Сријему) vide [крцан] сукало.

кр̏тина, f. 1) (кр̏тина) das Fleisch, mit Ausschluß des Fettes, carnes, excepto adipe. [cf. крт 1]. — 2) vide кртица: *Кртина* испод земље иде па опет не може да се сакрије.

кр̏тица, f. der Maulwurf, talpa [europaea L.; cf. кртина 2].

кр̏тичња̑к, m. der Maulwurfshügel, Maulwurfshaufen, cumulus terrae a talpa aggeratus. cf. [мргињ 1,] крторовина.

кр̏тӯ, кр̏то̀ла, m. (у Хрв.) Art Korb, corbis genus. [vide котарица]. cf. [2] рӯдња̑к, cenet.

кр̏тор, m. der Unrath im Zimmer, sordes in cubili sparsae. [cf. антрешељ 2].

кр̏тожѐње, n. Unrath-machen im Zimmer, confusio supellectilis in cubili.

кр̏тожити, жӣм, v. impf. Unrath machen im Zimmer, sordes spargere per cubiculum. [cf. стрвити].

кр̏то̑ла, f. (у Ц. г.) Kartoffel, Erdapfel, solanum tuberosum [L.]. cf. [1 рашак 2,] кромпир.

Кр̏толе, f. pl. општина између Котора и мора.

кр̏толи́ште, n. (у Ц. г.) Ort wo Kartoffel gebaut worden, locus ubi solanum turebosum fuit insitum.

кр̏топрӣња, m. (у Сријему) vide [крцан] сукало.

крторо̀вина, f. (у Барањи) vide кртичњак.

кр̏ӯ, кр̏ӯа, } m. vide **крух.**
кр̏ӯв, (у Слав.) }

кр̏ӯг, m. 1) eine Scheibe, discus. — 2) онај темељ од дрвета што се па дно бунара метне, те се назида. cf. колач [5]. — 3) (у Далм.) округло мјесто, н. п. главица или њива. — 4) (у Ц. г.) кад се змија савије у круг: Сјекни ка' змија из круга.

кр̏ужа̑т, кружа́та, m. (у Рисну) чохана кратка хаљина без рукава, која се пресамити и по њој се опаше; многи имају на кружату спријед сребрна пуца с обје стране: Неки броји пуца на *кружату* —

кр̏ужић, m. dim. v. круг.

Кр̏ӯјанин, m.: Уз кољено паше *Крујанина* —

Кр̏ӯма, f. вода која тече кроз Дукаћин и утјече у Дрим. Украј ове воде близу Дрима стоје зидине од града за који се приповиједа да је у њему сједио *Лека капетан.*

1. **кр̏ӯна,** f. die Krone, corona. cf. коруна [1].

2. **Кр̏ӯна,** f. hyp. v. Крунија.

кр̏ӯнаст, а, о, н. п. кокош, gekrönt, coronatus. [vide њубаст]. cf. капораст.

Кр̏ӯнија, f. Frauenname, nomen feminae.

Кр̏ӯни̏ја, f. dim. v. Крунија.

кр̏ӯниса̑ње, n. die Krönung, coronatio.

кр̏ӯнисати, кр̏ӯнишӗм, v. impf. u. pf. (у војв.) krönen, coronare.

кр̏ӯнити, кр̏ӯнӣм, v. impf. brödeln, pflücken, cagro [cf. вријеђи 2, комити 2, рунити], н. п. ку-

курузе, сухо цвијеће (н. п. да се из њега сјеме извади): Ђул се *круни* те ђевојку буди — Да не *круним* бијела бедена —

[**крунити се**, v. r. v. крунити; cf. рунити се.]

кру̏ница, f. 1) dim. v. круна. — 2) (у Спљету) vide бројенице. — 3) (у Ц. г.) vide шева.

кру̏њење, n. Pflücken, carptio.

1. **кру̏на**, f. 1) der Hagel, Graupen, grando; крупа се разликује од града по томе што је ситнија и мекша и пада највише у зимно доба а град само љети; [vide] цигани, cf. суградица: Снијег паде около Мостара,| Ситна *крупа* около Клобука — 2) [*Крупа*] намастир у Далмацији.

2. **Кру̏па**, f. град у Турској Хрватској на Уни, од којега се у смијешнијем пословицама спомиње и *Крупа капетан*.

кру̏нан, пна, пно, (кру̏шнӣ, нâ, нӧ) 1) н. п. со, брашно, grob, crassus. — 2) човјек, риба, коњ, во, groß, wohlbeleibt, corpulentus. [cf. трснат, крут]. — 3) ў кру̏пно: У ситно се не десило, а *у крупно* немам, Gegentheil von kleinem Gelde.

Кру̏нац, пца, m. Stadt in der Rađevina.

крупа̏њскӣ, кâ, кӧ, von Крупањ.

кру̏патица, } f. Art Fisch [Gieben, Plattfisch], piscis
кру̏патка, } genus [blicca argyroleuca Heck.].

кру̏пица, f. т. ј. соли, die Graupe, das Stück, frustum, fragmentum.

кру̏пнӣк, m. eine Art Getreidepflanze, triticum polonicum [trit. dicoccum Schreb.; cf. 2 пир, пир нокташ].

крупни̏на, f. grobe, große Sachen, crassitudo.

кру̏пскӣ, кâ, кӧ, von Крупа.

крусо̀вољ, m. (у Ц. г.) Chrysobulle: Пош Зловоља чита *крусовоља* —

кру̏т, кру̏та, то, (кру̏тӣ, тâ, тӧ, comp. кру̏ћӣ), bicht, crassus [cf. трснат, крупан 2]: Вода мутна а дјевојка *крута*,| Те потону Филип и Анета —

крутӯљав, а, о, bichlich, subcrassus.

кру̏ћина, f. die Dicke, crassities.

кру̏х [кру, крув], m. (по зап. кр.) vide хљеб [1]: С трбухом за *крухом*; Што је руха на мени је, што је *круха* у мени је.

1. **кру̏шац**, шца, m. hyp. v. крух.

2. **кру̏шац**, шца, m. т. ј. соли, ein Brocken Salz, frustum salis.

Кру̏шевац, ê вца, m. Stadt (und Ruinen) in Serbien, urbs Serbiae.

кру̏шевачкӣ, кâ, кӧ, von Крушевац.

Кру̏шевица, f. кнежина у Требињском кадилуку.

Крушѐдол, m. 1) намастир у Фрушкој гори. — 2) село код тог намастира.

Крушедо̀лац, лца, m. Einer von Крушедол.

крушѐдолскӣ, кâ, кӧ, von Крушедол.

кру̏шење, n. das Brocken, carptio.

кру̏шӣк, крушѝка, m. Birngarten, locus in quo piri sunt consitae. [cf. башта 2].

кру̏шити, кру̏шӣм, v. impf. brocken, carpo, n. п. со.

Кру̏шица, f. у Лици ријека која утјече у Баницу, Name eines Flußes, fluvii nomen.

кру̏шка, f. (pl. gen. кру̏шâкâ) 1) der Birnbaum, die Birn, pirus [communis L.]. — 2) die Birn (Frucht), pirum.

кру̏шков, а, о, Birn-, piracius, e piro.

кру̏шковац, ôвца, m. Birnstab, baculus piracius.

кру̏шковача, f. der Birnstock, fustis piracius.

кру̏шковина, f. das Birnholz, lignum piri.

кру̏шковица, f. Birnbranntwein, vinum ustum e piris.

кру̏шнӣ, нâ, нӧ, n. п. леб, Brot-, panis. cf. [vide] хљебни.

1. **кру̏шчић**, m. dim. v. кру̏шац.

2. **кру̏шчић**, m. dim. ein kleiner Birnbaum, pirus parva.

кру̏шчица, f. dim. v. крушка.

Крф, m. [Corcyra, Corfu].

кр̏хање [кр̏ање], n. 1) das Zerbrechen, fractio. — 2) das Husten des Pferdes, tussitio equi.

кр̏хати, хâм, [кр̏ати] v. impf. 1) brechen, frango, z. B. врат. — 2) husten (vom Pferde), tussio.

Кр̑ца, m. (у Ц. г.) надимак.

кр̏цан, m. (у Сријему) сват који од младожење дјевојачкој кући носи уочи свадбе месо и друго којешта за јело. Он ваља да је шаљив и смијешан, и једва га чекају да се врати од дјевојачке куће да каже надају ли се сватовима, је ли здрава и весела дјевојка и т. д. cf. варимесо, кртан, кртопрља, крцкало, [2] сукало, [рани сват,] дебели сват.

1. **кр̏цање**, n. vide товарење.

2. **кр̏цање**, n. das Knacken (Aufknacken), fractio, elisio.

кр̏цат, а, о, 1) part. pass. von кр̏цати. — 2) (у Боци и у Сријему) пуно *крцато*, т. ј. увршно, набијено, vollauf, affatim; у Боци се каже и: *крцата* кућа жена.

1. **кр̏цати**, цâм, v. impf. (у приморју) н. п. лађу vide товарити (italien. caricare).

2. **кр̏цати**, цâм, v. impf. knacken (z. B. Nüsse), dentibus frango.

Кр̑цета, m. (у Ц. г.) надимак мушки.

кр̏цкало, m. (у Сријему) vide крцан.

Кр̑цӯн, m. (у Ц. г.) надимак мушки.

Кр̏чава, f. варош у Скопаљском пашалуку, у којој је око једне трећине Хришћана, а остали су Турскога закона, али сви говоре Српски, истина заносећи мало на Бугарски, али их прави Бугари опет не разумију.

кр̏чаг, крча́га, m. der Krug, urceus. [cf. коршов, тестија].

Кр̏чагово, n. поље код Ужица.

[**кр̏чажић**, m. dim. v. крчаг; vide чиулица.]

кр̏чале, f. pl. vide [крпеле] крчеле. *Развали вилице као крчале (кад ко много говори).*

кр̏чало, n. као палица или заворањ, за који се ухвати кад се плуг отискује или привлачи, am Pfluge ein hölzerner Verbindungsnagel, clavus ligneus aratri: Узе Марко рало за *крчало* —

крчàни̂к, крчани́ка, m. (у Србији) пут који је *крчењем* начињен, ein durch Rodung der Bäume u. s. w. gemachter Weg, der Rodeweg, via silvis liberata.

Кр̏чанин, m. човјек из манастира Крке.

кр́чâње, n. 1) das Geräusch einer sprechenden Menge, strepitus, susurrus loquentium. — 2) das Knurren (im Leibe), crepitus. — 3) das Röcheln, spiritus interclusus.

кр́чати, чи̂м, v. impf. 1) summen (von vielen Redenden), susurrare: *крчи* војска у пољу; пуна механа, *крчи*. — 2) н. п. крче му цријева од глади, knurren, crepo. [vide мрштати]. — 3) крчи н. п. прасе кад се добро не закоље, röcheln, spiritum interclusum ducere: Поломљени коњи и јунаци,| Но по пољу *крче* рањеници —

кр̀чевина, f. das Rodeland, terra silvis liberata, novale [cf. требежина]: Нема очевине без *крчевине*.

кр̀челе, f. pl. vide крпеле.

кр́чêње, n. das Roden, silvae caesio.

кр̀чидба, f. das Roden, erutio silvae: хајдемо на *крчидбу*.

кр̀чилац, чиоца, m. der Roder, qui silvam caedit. [cf. требежник].

кр́чити, кр̂чи̂м, v. impf. roden, eruo, caedo silvam.

кр̀чма, f. 1) die Schenke, caupona. [vide гостионица]. Крчме су се у Србији, у Босни и у Херцеговини до скора готово само у пјесмама спомињале, а онако их није било нигдје у земљи осим гдјешто по варошима (као н. п. у Сарајеву) и у Србији поред Саве и поред Дунава, или по планинама, куд нема села. Кад ко путује преко земље он иде на конак у село, гдје га застане мрак, пред најбољу кућу, па пита може ли ноћити, а домаћин му, или ко други из куће, каже: „Можеш, брате, с драге воље и добро дошао!“ или му каже да не може, јер нема сијена за коње, или друго што, него га упути гдје може ноћити. Кад иде много људи заједно, а они се раздијеле по кућама. Сваки ће домаћин примити радо на конак свакога путника, угостиће га као најбољег свога пријатеља и познаника, н. п. ако се догоди да домаћин нема у кући ракије или друго што, а он отиде своме сусједу, или чак у друго село, те узме у зајам и части госта. У гдјекојим газдинским кућама готово сваки дан има гостију, н. п. данас поп, сјутра калуђер, прексјутра Турчин или какав просјак и т. д. Гдје ко ноћи, оданде га у јутру не пуштају док не руча; а на ужину се свраћају путници опет тако по селима; доста пута се човјек сврати у какву кућу, да се напије воде, или да запали лулу, а жене га питају да није гладан, и нуде га да сједе мало, да му даду што да поужина. Многи бегови по Босни имају уз кућу особити конак гдје дочекују госте; у таковом конаку може човјек бити ако хоће мјесец дана, даваће му једнако јело и зањга и за коња (без динара, осим ако што поклони слугама кад пође). — 2) продаје на крчму (н. п. јабуке), kleinweise, en détail, venditio minuta. — 3) на њему је остала крчма, er hat das letzte Glas ausgetrunken und muß daher frischen Wein nachholen lassen.

кр̀чмâр, крчма́ра, m. 1) der Wirth, caupo. [cf. бирт 2, бирташ, конобар 2, механџија (меанџија)]. — 2) [*Крчмар*] брдо у Лици код Госпића више Смиљана; наврх њега су зидине од негдашњега градића.

крчма́рев, а, о, vide крчмаров.

крчмàрица, f. die Wirthin, uxor cauponis. [cf. бирташица, конобарица 2].

крчмàричин, а, о, der Wirthin, copae.

крчма́ров [**крчмарев**], а, о, des Wirths, cauponis. [cf. механџијин (меанџијин)].

кр̀чмâрски̂, кâ, кô, der Wirthe, cauponum. [cf. бирташки, механџијнски (меанџијнски), механџијски (меанџијски)].

кр̏чмити, ми̂м, v. impf. 1) ausschenken, singulalim vendo vinum. [cf. механисати (меанисати)]. — 2) н. п. јабуке, kleinweise verkaufen, minutim vendo poma.

кр̀чмљêње, n. 1) das Ausschenken, venditio vini. [cf. механисање (меанисање)]. — 2) das kleinweise Verkaufen, venditio minuta.

крчу̀мâње, n. das Sträuben, renisus.

крчу̀мати се, мâм се, v. r. impf. као отимати се ода шта, или чупати се с киме, sich sträuben, renitor.

кр́џа, f. (у Сријему) Art wilder Enten kleinster Gattung, minor quaedam anas fera. [vide кржуља]. cf. кржа.

кр̏џалија[*], m. крџалије су биле као Турски хајдуци, који су постали у Урумелији послије пошљедњега Њемачкога рата. Било их је много хиљада и с њима је Пасманџија разбио царску војску (1796). Они су били највише Турци, али су у своје друштво примали и Хришћане, јер су слабо марили и за какав закон. Они су ударали на вароши и уцјењивали их да их не пале и не харају, као што су похарали и раселили знатну Цинцарску варош Воскопоље, а послије су се наимали у па́шâ и у другијех Турскијех старјешина који су се били између себе, па кад им један не би могао плаћати, они би отишли к другоме. Тако је знатни њихов старјешина Гушанц-алија 1804 године чувши да се Срби бију с дахијама дошао у Биоград са једном хиљадом својијех храбријех другова, који су готово сви осим њега у Србији кости оставили. Које Српски рат, које Московски од године 1807 до 1812 потрошили су их готово све. Крџалије су ишле на коњма и сви су били одјевени у свилу и кадифу и оковани у сребро и у злато; гдјекоји су водили

уза се и робиње, које су им у мирно доба играле и пјевале, а у бојевима држале им коње кад би се они пјешице тукли.

кр̏џалӣјка, f. дуга пушка какове су крџалије носиле: Узе Луко пушку *крџалијку* —

кр̏џалӣјскӣ, кā, кō, den крџалије gehörig, *τῶν* крџалије.

кр̏ш, **кр̀ша**, m. 1) (у Ц. г.) der Felſen, saxum, [vide 1]**каменьак**[1], cf. стјењак: Месо при кости а земља при *кршу* (ваља). — 2) (у Ц. г.) der Stein, lapis, cf. [vide 1]**камен**[1]: ударио га *кршем*; диже *крш* да га удари. — 3) (у Србији) das durch ausgetretenes Waſſer Angeſchwemmte, adluvio(?) [cf. окршањ, олош]: Сниjела вода шушањ па начинила *крш* (кад ко каже да је с ким род, а не зна се по чему).

кр̏шак, шка, шко, vide **ломан**[2].

кр̏шан, шна, шно, 1) felſig, saxosus, cf. [vide] ломан[2]: У пунице у *кршно* приморје — Од Косова уз *кршно* приморје — 2) wacker, trefflich, bonus, praeclarus: *кршан* је то човjек.

кр̏шење, n. das Brechen, fractio, ruptio.

кр̏шиjељ, m. (у Боци) некакав мали крпељ, који се укоти псима у уши.

кр̏шина, f. augm. v. крш.

кр̏шити, шӣм, v. impf. brechen, frango. cf. [vide] ломити[1].

кр̏шкање, n. dim. v. кршење.

кр̏шкати, кā̄м, dim. v. кршити.

кр̏шљав, a, o, im Wachsthum zurückgeblieben, butt, verkümmert, qui non juste excrevit. cf. **кржав**, кржљав.

кр̏шњāк, m. 1) (у Ц. г. и у Лици) vide свечар. — 2) (у Хрв.) **крсно име** (т. j. светац којега ко слави), der Hauspatron, patronus caeles. — 3) (у Босни) **крсни колач**, ein Kuchen ſo am Tage des Hauspatrones üblich, placenta honoribus patroni coelitis dicata. — 4) велики лонац у коме се кува јело о *крсноме* имену, ein großer Topf in welchem am Tage des Hauspatrones gekocht wird, olla major in qua die patrono coeliti sacro coquunt.

кр̏штени̏, нā, нō, n. p. кум, Tauf-Pathe, baptismalis.

кр̏штѐница, f. (у Задру) } der Taufſchein, lite-
кр̏штено̄ пӣсмо, n. (у војв.) } rae baptismales.

1. **кр̏штѐње** [кршћење], n. das Taufen, baptizatio. [cf. крштавање].

2. **кр̏штёње** [кршћење], n. die Taufe, baptismus.

кршћа́ва̄ње, n. das Taufen, baptizatio. [cf. 1 крштење (кршћење)].

кршћа́вати, кр̏шћа̄ва̄м, v. impf. taufen, baptizo.

Кр̏шћанин, m. тако себе зову Срби закона Римскога (јер они мјесто Исус Христос кажу Ису *Крст*), а оне који су закона Грчкога зову хришћанима (јер ови говоре *Христос*), ein römiſch-katholiſcher Serbe, serbus romano-catholicus. [cf. шокац].

Кр̏шћа́нка, f. eine römiſch-katholiſche Serbin, serba romano-catholica.

кр̏шћа́нскӣ, кā, кō, römiſch-katholiſch, romano-catholicus.

1. **кр̏шћѐње**, n. vide **кр̏штѐње**.

2. **кршће́ње**, n. vide **кр̏штёње**.

кте̏ти, оћу, vide **хтети**.

Кћѐрана, f. Frauenname, nomen feminae.

кћѐри, и, о, der Tochter, filiae.

кће̏ти, оћу, (у Паштр.) vide **хтjети**: докле *кћела* воља Божа (кад се наздравља).

кћӣ, кћѐри, f. die Tochter, filia. cf. ћер, [ћи,] шћи.

ку̏ба[*], f. 1) vide [труло] **кубе**: И црковне кубе у висину — 2) (у Барањи) свод над огњиштем.

ку̏бас, у загонеци: Утече ми *кубас* уз брдашце низ брдашце, ко ми не ће казати, крваво му срдашце (зец).

ку̏бе[*], бета, n. (у Срjему) vide труло.

ку̏бруз[*], m. (у Срjему) vide [шупљика] ћесма.

ку̏брузање, n. vide ћесмање.

ку̏брузати, за̄м, v. impf. (у Срjему) vide ћесмати. cf. шупљика.

ку̏бӯз,* m. (у Србији) die Haubitze, tormenti bellici genus. cf. [vide] обица.

ку̏бӯр,* **кубу́ра**, m. пиштољ из кубура, cf. [vide] кубуре[2]: Он потрже злаћена *кубура* —

ку̏бура[*], f. der kümmerliche Zuſtand, angustiae.

кубу́ра̄ш, **кубура́ша**, m. највише се говори pl. кубураши, т. j. пиштољи што се носе у кубурама, die Sattelpiſtolen. [vide **кубуре** 2]. cf. кубур, кубурлија.

ку̏буре,* **ку̏бу́ра̄**, f. pl. 1) die Scheide im Sattel für die Piſtolen. — 2) dieſe Piſtolen ſelbſt. [cf. кубур, кубураш, кубурлија]. У Црној гори и онуда по околини кубуре се зову пиштољи који имају округле јабуке (а не шиљате као што су у Арнаутскиjех пиштоља); у Србији су ове прве пиштоље звали *Призренски пиштољи* а ове друге Арнаутски. И осим јабука ови се пиштољи разликују и по табанима: у Призренскиjех пиштоља табани су Њемачки (на којима су лукови и зубови изнутра), а у Арнаутскиjех су табани Арнаутски или Турски (у којиjех су лукови и зубови споља).

ку̏бурење, n. das kümmerliche Leben, vita angusta. [cf. комрачење].

ку̏бурити, рӣм, v. impf. kümmerlich leben (ſein Geſchäft treiben), anguste vivo, ago. [cf. комрачити].

кубу́рлија[*], f. vide [кубуре2] кубураш: Он потеже пушку *кубурлију* —

ку̏ва̄ње, n. vide **кухање**.

ку̏ва̄р, m. vide **кухар**.

ку̏ва̄рев, a, o, vide **кухарев**.

ку̏варица, f. vide **кухарица**.

ку̏варичин, a, o, vide **кухаричин**.

ку̏ва̄рка, f. vide **кухарка**.

ку̏ва̄ркин, a, o, vide **кухаркин**.

кȕваров, а, о, vide **кухаров**.
кȕвати, ва̑м, vide **кухати**.
кȕвати се, ва̑м се, vide **кухати се**.
кȕва̑ч, кува́ча, m. vide **кухач**.
Кувѐждӣн, Кувеждӣна, m. намастир у Фрушкој гори.
Кувеждӣнац, нца, m. Einer von Кувеждин.
кувеждӣнски, ка̑, ко̑, von Кувеждин.
кȕвео, ела, ело, (у Боци) [vide] презрео, н. п. смоква, грожђе, überreif, fracidus.
кȕга, f. die Peſt, pestis. Срби кажу да је куга жива као жена (то особито доказују они који су лежали од ње). Многи кажу да су је виђали гдје иде завјешена бијелом марамом; а гдјекоји приповиједају да су је и носили, т. ј. она нађе човјека у пољу, или срете гдје на путу, а гдјеком дође и у кућу, па му каже: „ја сам куга, већ хајде да ме носиш тамо и тамо“ (куд она хоће). Онај је упрти на кркаче драговољно (јер већ њему и његовој кући не ће ништа учинити) и однесе је без икаке муке (јер није тешка ни мало) куд му каже. Куге имају преко мора своју земљу (гдје само оне живе), па их Бог пошље амо (кад људи зло раде и много гријеше) и каже им колико ће људи поморити; али и њих много пропадне од паса: за то кажу да се врло боје злијех паса. Кад куга мори, онда јој слабо говоре куга, него *кума* [3] (као да би је с тим умилостивили) нити смију у вече оставити неопране судове; јер она дође ноћу у кућу те гледа јесу ли судови лијепо опрани, па ако не буду а она све кашике и чанке изгребе и отрује. (Кад куга мори гдјекоји на њезино име и краду, јер плашиви људи не смију да изађу из куће и да гледају ко је и шта, кад се што чује или пси кад залају): Купи као *куга* ђецу. — Не избива као *куга* из Сарајева. cf. чума, морија.
кȕгла, f. (у војв.) die Kugel, globus.
кугла̑на, f. der Kegelplatz, die Kegelbahn, der Kegelplan, area conorum lusui destinata.
кȕгла̑ње, n. der Kegelſchub, lusus conorum.
кȕглати се, кȕгла̑м се, v. r. impf. Kegel ſchieben, ludo conis.
кȕд, **кȕда̑**, [cf. кудар, куде, кудије, кудијен, куди-] jer, куђ, куђе, куј] 1) wohin, wo vorbei? quo? qua? cf. [камо 2;] ако. — 2) немам куд, ich kann nichts anders thun, alias agere non possum: Нема *куда* љуба Драгијина, Отворила деветора врата — 3) куд који, in alle Winde? quaqua versus? побјегоше куд који.
кудагȏд, vide [2] кудгод.
кудагȏђ, vide кудгођ.
кȕда̑ му дра̑го, wohin immer, quocunque, quo libuerit. [cf. куд му драго].
кȕда̑р, vide куд: Цуцу, цуцу, кобиле, *Кудар* сте ми ходиле? —
1. **кȕдгод**, wohin immer, quocunque demum. [cf. 1 кудгођ].
2. **кудгȏд**, н. п. кудгод пођеш требаће ти то, überall, ubique. [cf. кудагод, кудагођ, 2 кудгођ].
1. **кȕдгођ**, vide [1] кȕдгод.
2. **кудгȏђ**, vide [2] кудгȏд.
кȕде, vide куд.
кȕдеља, f. (ист.) vide кудјеља.
кȕдељица, f. dim. v. кудеља.
кȕдељиште, n. (ист.) vide кудјељиште.
кȕдȅљка, f. (ист.) vide кудјеља 2: Свака спрела по *кудељку* преља —
кȕдељӣ, ња̑, ње̑, (ист.) vide кудјељни.
кудȅћа̑ње, n. das Tadeln, titubatio.
кудȅћати, кȕдȅћа̑м, v. impf. tadeln, titubo: А ја старац роми јарац, *Кудећаћу* уз улицу —
кȕдије, **кȕдијен**, (у Ц. г.) vide куд: *Кудијен* сам закȕдијен, водио Турке —
кȕдијер, (јуж.) vide куд: Соко ће ти кажевати *Кудијер* ћеш путовати —
кȕдилац, диоца, m. der Tadler, calumniator: Куде ми је троји *кудиоци* —
кȕдиља, f. (зап.) vide кудјеља.
Кудӣљево, n. у овој пословици: Идем у *Кудиљево* да те скудим, das Tadelland, terra calumniatorum. cf. ако.
кȕдиљица, f. dim. v. кудиља.
кȕдиљиште, n. (зап.) vide кудјељиште.
кȕдиљӣ, ња̑, ње̑, (зап.) vide кудјељни.
кȕдити, ди̑м, v. impf. übel reden von einem, calumnior.
кȕдјеља, f. [јуж.] 1) vide конопље. — 2) die Rupfe (ſo viel Flachs, Hanf u. ſ. w., als man auf Einmal um den Rockenſtock bindet (oder wickelt), der Rocken, pensum [cf. кудеља]: дај ми једну *кудјељу* вуне. cf. редити. — 3) (по југоз. кр.) vide преслица [1]: Ће се свекри котлом бију| А свекрве ваганима,| А ђевери мотикама,| А заове *куђељама* —
кȕдјељица, f. dim. v. кудјеља.
кȕдјељиште, n. (југоз.) vide конопљиште.
кȕдјељӣ, ња̑, ње̑, (југоз.) vide конопљан.
кȕд му дра̑го, vide куда му драго.
кȕдрав, а, о, kraus, crispus. [cf. куждрав].
кȕдравац, а̑вца, m. (у Сријему) *кудрав* ћилим који се у два нита тка, Art Teppich, tapetum quoddam.
кȕдрȍв, кудрȍва, m. име псету, ein Hundename, nomen cani indi solitum.
кȕђ, (по јуж. кр.) vide куд: Окрену се *куђ* истјече сунце —
кȕђе, (у Ц. г.) vide куд.
кȕђеља, f. (јуж.) vide кудјеља.
кȕђељица, f. dim. v. кућеља.
кȕђељиште, n. (јуж.) vide кудјељиште.
кȕђељӣ, ња̑, ње̑, (јуж.) vide кудјељни.
кȕђȅни̑к, кȕђени́ка, m. der Tadler, vituperator, in dem Sprichworte: кад дође суђеник, нек изједе говно *куђсник*.
кȕђȇње, n. das Verleumden, calumniatio.
кȕжан, жна, жно, 1) von der Peſt angeſteckt, verpeſtet, pestilentus, pestifer. — 2) unglücklich.

miser, cf. [vide] јадан: Опет *кужна* Рада дозиваше —

кȕждрав, а, о, н. п. глава, vide кудрав.

кȕжина, f. (у Ц. г. и по приморју) die Küche, culina, [vide кухарница] cf. куина: Тешко оној *кужини* ђе госпа не улази.

кȕжица, f. dim. v. куга: Лијепа вас *кужица* поморила!

кȕжнӣк, m. der Peſtkranke, pestilentia correptus.

Кȕзман, m. Kosmaš, Cosmas.

кузо́лица, f. (у Хрв.) vide водијер.

кȕина, f. (у војв.) die Küche, culina. [vide] кухарница, cf. куђа, кужина.

кȕинскӣ, kâ, kô, Küchen-, culinarius.

кȕј, (у Ц. г.) vide [куд] куђ: *Куј* си дига' Пиперске просјаке —

кȕја, f. vide кучка.

кујȕнџија* [кулунџија], m. vide златар.

кујȕнџијин, а, о, des Gold- und Silberarbeiters, aurificis, argentarii.

кујȕнџӣјница, } f. die Goldſchmiedin, uxor argen-
кујȕнџӣјнка, } tarii: Оj ђевојке младе *кујунџијнке* —

кујȕнџӣјскӣ, kâ, kô, } Goldſchmied-, argentarii.
кујȕнџӣјскӣ, kâ, kô, }

кујунџи́лук,* m. die Goldſchmiedekunſt, aurificis ars.

кȕк, кȕка, m. 1) das Hüftbein, os sohae. — 2) (у Далм.) велики камен (стијена), der Felſen, saxum.

кȕка, f. 1) der Haken, uncus, [cf. квака 1, кљука] н. п. кука од дрвета, којом се дохватају гране од трешања; кука гвоздена на кантару и т. д. — 2) с једне стране као позак трнокоп, а с друге као велики кљун, öſterr. Krampe, harpaginis genus. Овакијем се кукама по каменитијем мјестима највише копа и ради; и може бити да се овака кука мисли у оној пословици: Кад устане *кука* и мотика; cf. кљуна, чакља[1, објетелица, пијук 3, трнокоп 2]: Ти не пијеш млађеницу батом бивену| Него вино кратошију *куком* трапљену — 3) (у Дубр.) понајвише pl. кȕке, Art Spargel, asparagi genus [asparagus officinalis L.?]. У Дубровнику се куке обаре па се хладне једу с уљем и с оцтом или лимуном.

кȕкав, а, о, (у Ц. г.) vide [јадан] кукавни: знам ја *кукава* кукавица! *Кукаве* биле!

кȕкавац, âвца, m. ein armer unglücklicher Menſch, miser: што ћу *кукавац* сињи!

кȕкавица, f. 1) der Guckguck, cuculus [canorus L.; cf. пјевачица]: подмеће као *кукавица* јаје. Срби приповиједају да је кукавица била жена и имала брата, па јој брат умро и она за њим тако много тужила и кукала, док се није претворила у тицу (једни кажу да се брату досадило њено кукање и јаукање, па је он проклео те се претворила у тицу, а једни опет кажу да се Бог на њу расрдио што је тако много тужила за братом, кога је он био узео, па је претворио у кукавицу да кука до вијека), за то готово свака Српкиња којој је брат умро, и данас оплаче кад чује кукавицу гдје кука. — А једни приповиједају да је кукавица овако постала: кад је први пут умро Лазар (у Витанији, Јован. гл. XI) сестре његове Марта и Марија завјетују се да ће кукати за њим док су живе, кад пак Христос Лазара васкрсне, он онда, да би њихов завјет остао, створи тицу, која ће мјесто њих кукати до вијека. — Кад кукавица изиђе рано те кука по црној шуми, онда кажу да ће бити зло (оне године) за хајдуке; али кад кукавица кука по зеленој шуми, онда су хајдуци весели: Листај, горо, кукај, *кукавицо*:| Нек' се чини ора за ајдуке — Ко први пут чује кукавицу да кука, ако је прије сунца, ваља три пута да рече: *за мојим злотвором*! т. ј. кукала! У нас се мисли да је кукавицу грјехота убити, али их у Дубровнику бију и једу, и кажу да су врло добре за јело. — 2) ein elender Menſch, homo nihili: иди, *кукавицо* једна! [— 3) (*Кукавица*) високо брдо (у округу крушевачком?); *види* s. v. Јадовник.]

кȕкавичић, m. der junge Guckguck, cuculi pullus.

кȕкавичица, f. dim. v. кукавица.

кȕкавичја сȕза, f. Eier des Ringelſpinnes (öſterr. Guckguckbrot), ova neustriae.

кȕкавичји, чјâ, чје, des Guckguck, cuculi.

кȕкавичји ко̏њић, } m. Wiedehopf, epops. [vide
кȕкавички ко̏њић, } пупавац].

кȕкавни, nâ, nô, traurig, moestus. cf. [vide] јадан.

кȕкање, n. das Guckgucksagen, ſowohl vom Guckguck, als auch von Wehklagenden, ululatus cuculi et moerentium.

кȕкара, f. кука што се њом вуку навиљци, vide ојиште.

кȕкаст, а, о, hakenförmig, uncinatus.

кȕкати, кâм, v. impf. 1) guck, guck ſchreien, clamo cu cu (vom Guckguck): Листај, горо, *кукај*, кукавицо — 2) wehklagen, ululo: Мучи, шћерце, у јаду *кукала*! — Она *кука* Мари чело главе — Но *кукајте* мене без престанка —

кȕкац, кца, m. (у Херц.) vide ковчар.

кȕкиња, f. (у Славон.) 1) vide трњина[1]. — 2) сачма налик на трњину, Art Schrott, grando plumbea quaedam.

кȕкињица, f. dim. v. кукиња.

кȕкица, f. dim. v. кука. cf. [vide] кучица[1].

кȕкљање, n. vide куљање.

кȕкљати, љâм, (у Сријему) vide куљати.

кȕкма[*], f. (у Славон.) vide ћуба.

кȕкмӑрка, f. тица у које је *кукма* на глави, gehaubter Vogel, avis cristata.

кȕкмаст, а, о, (у Сријему) vide ћубаст.

кȕкњава, f. das Jammergeſchrei (das куку — мене klagen), ejulatio.

кȕков дӑн, in dem Sprichworte: о кукову дне, на куково љето, nie, ad calendas graecas.

кȕковина, f. (у Дубр.) vitis nigra [bryonia alba L.].

кȕкољ, m. die Wicken [Kornrade], agrostemma githago Linn.: У сваком житу има *кукоља*.

кȕконосаст, a, o, habichtnasig, naso adunco.

кȕкотрȇс, m. vide бут(?): Оштети му суру бедевију| Од крај репа до врх *кукотреса*| Да не ваља седлу ни самару —

кȕкрика, *f. (у Далм.) vide* [честа] *шеварић, грм* 2.

кȕкрица, f. у овој загонетци: Мајка *кукрица*, отац јаглика, ћечица манита (чокот, грозд и вино или ракија).

кȕкричаст, a, o, (у Боци) воћка или друго како дрво, које се не чисти и не поткресује, него се запусти и закржља. *cf. кукрика.*

кȕку! н. п. куку мене! куку њему! weh mir, hei mihi, me miserum.

кȕкȕљ, m. (у Рисну) она гука што жене носе наврх главе испод мараме. cf. кукуљица [2].

кукȕљица, f. 1) eine Art Kappe, cucullus. — 2) (у Рисну) на глави плетеница од косе искићена иглама, Art Haarflechte, gradus. [cf. кукуљ].

кукȕмар, m. (у Дубр.) vide краставац.

Кȕкуна, f.: Вино пију у Косово равно| Под *Кукуном* зеленом планином| Код бијеле Ружарице цркве —

кукȕрȇк, кукурéка, m. (ист.) vide кукуријек.

кукурéкање, n. (ист.) vide кукуријекање.

кукурéкати, кукȕрéчēм, (ист.) vide кукуријекати.

кукурéкнути, кукȕрéкнēм, (ист.) vide кукуријекнути.

кукȕријек, кукуријéка, m. (јуж.) 1) ſchwarze Nießwurz, helleborus foetidus [helleborus L.; cf. кукурјак]: *Кукуријеку* с брда виче: ожените ме.| Љубичица из долине: поведите ме. — 2) (у Ц. г.) црвен цвијет као турчинак [paeonia L.?].

кукуријéкање, n. (јуж.) das Kikeriki-ſchreien, galli cantus.

кукуријéкати, кукȕријечēм, v. impf. (јуж.) kikeriki-krähen, cano kikeriki.

кукуријéкнути, кукȕријекнēм, v. pf. (јуж.) einmal kikeriki-ſchreien, dico kikeriki (e. g. in aurem).

кукȕрȉк, кукурúка, m. (зап.) vide кукурijек.

кукурúкање, n. (зап.) vide кукурijекање.

кукурúкати, кукȕрúчēм, (зап.) vide кукурijекати.

кукурúкнути, кукȕрúкнēм, v. pf. (зап.) vide кукурijекнути.

кукȕрјāк, кукурјáка, m. (у Хрв. Оточк. рег.) некаква трава (cf. кукурijек?), Art Pflanze, herba quaedam. [cf. титра 3; vide кукурijек 1].

кукурȕжњāк, ружњáка, m. 1) крмак који је ухрањен *кукурузима* (за разлику од жировњака), ein mit Kukuruz gemäſtetes Schwein, sus zea saginatus. — 2) (у Хрв.) vide [кукурузовина] шашаровина.

кукȕруз, m. 1) der Kukuruz, türkiſches Korn, zea mais Linn. [cf. голокуд, руметин (урметин), ферментун, фрметин, фурметин]. — 2) клас кукурузни са зрнима, Kukuruzkolben, spica zeae, н. п. ударио га кукурузом.

кукȕрузан, зна, зно, н. п. хљеб, брашно, Kukuruz-, e zea mais. [cf. голокудни].

кукȕрузина, f. (у Боци) vide окомак.

кукȕрузȉште, n. der Acker, wo ehe Kukuruz gebaut war, ager in quo zea mais fuit sata.

кукȕрузница, f. das Kukuruzbrot, panis e zea. [cf. голокудница, кукурузовница, проха (проа, проја) 3].

кукурузóвина (кукȕрузовина), f. das Kukuruzſtroh, stramen zeae mais. [cf. голокудина, кукуружњак 2, стркач, стрмуљика, стрњина, шашаровина, шашљика, шашовина 1].

кукурузóвница, f. (у Хрв.) vide кукурузница.

кукȕрушчић, m. dim. v. кукуруз.

кукȕта (кȕкута), f. [cf. гугута, трбуља, трбуљика] 1) велика, der Schierling, conium maculatum Linn. — 2) мала, aethusa cynapium Linn. [cf. дивљи першун].

кукȕтање, n. dim. v. кукање.

кукȕтати, кȕкућēм, dim. v. кукати: Кукавица *кукуће*| Радосаву виш' куће;| Радосав се обрће,| Тражи жени обуће —

кȕла,* f. (pl. кȕле) der Thurm, turris. У Херцеговини се свака кућа од камена зове кула, а у пјесмама и она која није од камена зове се кула или двор.

кȕлāб, кулáба, m. (у Сријему) у воденице Дунавке некака греда која држи камен воденични.

кȕлатаст[*], a, o, н. п. коњ, mausfarb, mausfarbig, colore murino. [cf. кулашаст].

кȕлача, f. т. ј. колиба, eine zeltartige Hütte, tentorii genus. cf. савршдак.

кȕлāш,* кулáша, m. 1) ein mausfahles Pferd, equus coloris murini [cf. 2 кулин]: тако се у пјесмама зове коњ знатнога четеције и јунака Тала од Орашца. — 2) [*Кулаш*] име некакога Кулаша арамбаше. cf. Куле [1].

кȕлашаст, a, o, vide кулатаст.

кулáшина, f. augm. v. кулаш: Не да Тале своје *кулашине*| Јал' без ране, јал' без мртве главе —

кулáшица, f. кулатаста млада кобила (а стара се зове *кулуша*), junge mausfahle Stute, equula coloris murini: Истура погама као *кулашица* у вршају.

Кȕле, 1) m. hyp. v. Кулаш 2: „Воли *Куле* на коцу чучати, него зао ручак ручати,“ казао с коца некакав Кулаш арамбаша кад су му Турци светсћи се говорили: „Ори, Куле! копај, Куле!“ Кулаш је арамбаша био у Босни. Још у дјетињству слушао сам пјесму како су га Турски сватови из Подажепља затекли негдје у кући рањена, па га ухватили и поклонили некакоме Топал-паши; али га Топал-паша није смио погубити од његова

друштва, од Кокора и од Јездимира, него га послао Босанском везиру, а он га набио на колац. — 2) на́ *ку́ле* на́ ви́ле, н. п. разби, т. ј. одврати га различнијем ријечима од онога што је хтио да чини.

ку́лен, m. vide [дјевеница] куљен.

кулѐница, f. (у Сињу) vide [дјевеница] кобасица.

ку́лете, f. pl. (у Ц. г.) bie Patrontaſche, embolorum theca. [vide] припојасниче, cf. фишек-ћесе.

ку́лијеш, кулијѐша, (у Ц. г.) као качамак од ситна бунгура, Art Gericht, cibi genus.

ку́лијешки́, ка́, ко́, н. п. тупањ, којијем се туче кукуруз за кулијеш.

1. **ку́лин**, m. vide [дјевеница] куљен: *Кулин* баба варила, *Кулином* се фалила —

2. **ку́ли́н**, кули́на, m. vide кулаш 1: Да му дамо Талова *кулина* —

ку́лина, f. зидине од куле, Ruinen einer kula.

Ку́лин ба́н, m. in der Redensart: почео приповиједати којешта од *Ку́лина ба́на*, oritur ab ovo, er holt weit aus.

Ку́лич, m. Ruinen einer Feſtung an der Mündung der Morawa, parietinae quaedam.

ку́лук,* m. die Frohne, angaria. cf. робија[1,] *беглук*[1, тлака].

ку́луковање, n. das Frönen, angariarum praestatio. [cf. кулучење].

ку́луковати, кујѐм, v. impf. frönen, angariam, operam servam praesto. [cf. кулучити, беглучити, тлачити 2].

кулу́нција[*], m. (у војв.) vide **куjунција**, mit allen Ableitungen.

ку́лучѐње, n. vide кулуковање.

ку́лучити, чи́м, v. pf. [impf.] vide кулуковати.

ку́луч-кеса[*], f. у катана што виси остраг (до испод кољена).

ку́луша, f. кулатаста кобила. cf. кулашица.

ку́ља, f. vide качамак.

ку́љав, а, о, 1) vide трбушат. — 2) (у Сријему) кућава жена (ſchimpflich) т. ј. трудна, ſchwanger, gravida [vide трудан 2].

ку́љање, n. das Hervorwallen (z. B. des Rauchs), provolutio. [cf. кукљање].

ку́љар, куља́ра, m. (у Ц. г.) кеса на *грибу*.

ку́љати, љам, v. impf. hervorwallen, provolvi [cf. кукљати], н. п. дим из пећи, чеље из кошнице, пријева, крв.

ку́ље, ку́ља́, f. pl. (у Ц. г.) (ſchimpflich) vide трбух.

ку́љен, m. (по југоз. кр.) као велика кобасица, die Magenwurſt, venter. [vide дјеневица]. У Рисну надјене се (бравље сриште) кукурузна брашна, лоја и сувица, па пошто се скува, једе се. cf. кулин.

ку́м, m. 1) крштени, der Taufpathe, sponsor baptismalis. Кум се зове и онај који први пут стриже косу дјетету; такови кумови бивају и Турци нашим људма, и наши људи Турцима (по Босни): Ој Турчине за невољу *куме*! Не кумим те што ја *кума* немам — 2) вјенчани, der Beiſtand bei der Trauung, testis conjugii: Образ ваља, *кум* ће доћи. Ни ти мени *кум*, ни ја теби стари сват. Кум се зове и сваки од родбине правога кума. — 3) пред кума, т. ј. штогођ тако добро да би се могло пред кума изнијети!

ку́ма, f. 1) die Pathin, Gevatterin, commater(?). — 2) die Pathin, puella cui sum commater. Кума се зове и свака женска глава од родбине праве куме. — 3) Erhetismus für kuga. cf. куга.

ку́мак, мка, m. hyp. v. кум.

ку́ма́н, m. vide кумашин.

Ку́маново, n. [варош у Старој Србији]: На ономе равном *Куманову*,| Оње бјеше Костадине бего —

ку́мање, n. das gegenſeitige Begrüßen als кум, salutatio *τῷ* кум vocabulo.

ку́мати се, ку́ма́м се, v. r. impf. с ким, ſich als Gevatter begrüßen, salutare se invicem *τῷ* кум vocabulo.

ку́мача, f. cf. дружичало.

ку́маш,* m. 1) der Atlas (eine Art Seidenzeug), sericus pannus densus et colustratus: И са ногу гаће од *кумаша* — 2) (у Сријему) црна пантлика од кадифе, што сеоске дјевојке носе на врату.

кума́шин, m. vertraulich für кум. [cf. куман].

кумба́ра[*], f. vide лубарда[1]: И *кумбаре*, чим градове прима,| И лубарде, чим градове пали —

кумбараџија,* m. der Bombardier, pyrobolarius.

ку́мин, а, о, der кума, commatris et pestis.

ку́мити, ку́ми́м, v. impf. 1) кога, zu Gevatter oder zu Beiſtand bitten, advocare pro teste baptismi aut conjugii: Кума *куми* Дебелић-Новака — 2) (по југоз. кр.) молити, bitten, rogo, н. п. и отац сину и син оцу може рећи: кумим те Богом, учини то. Овамо иде и оно што се говори и у Србији: *Кумићеш* кугу да те умори.

ку́мити се, ку́ми́м се, v. r. impf. с ким mit Jemand кум werden, cumatus necessitudinem ineo.

ку́мић, m. dim. v. кум.

ку́мица, f. dim. v. кума.

ку́мљење, n. verbal. v. кумити и. кумити се.

ку́мов, а, о, без кум, ad testem baptismi aut conjugii pertinens.

кумо́вање, n. verbal. v. кумовати.

кумо́вати, ку́мујем, v. impf. коме, zu Gevatter ſtehen, sum testis baptismi aut conjugii.

кумо́вска сла́ма, f. (на небу) die Milchſtraße, via lactea. Срби приповиједају да је кум у кума украо бреме сламе, па како га је носио слама испадала и просипала се путем, онако Бог оставио на небу за вјечни спомен.

кумо́вски, ка́, ко́, dem кум zuſtehend, quod docet testem baptismi aut conjugii.

Кȳмодра̑ж, f. [село у срезу врачарском округа подунавског].

кумпа̀нија, f. die Kompagnie, certa militum turba, centuria.

кумпа̀нијскӣ, ка̑, ко̑, Kompagnie-, quod est centuriae.

Кȳмра, f. hyp. v. Кумрија: Што је, *Кумро*, ујела те гуја —

кȳмрија,* f. 1) die Lachtaube, columba risoria [L.; cf. гугутка, кумрикуша]. — 2) [*Кумрија*] ein Frauenname, nomen feminae. Meiſtens gibt man ihn den Gefangenen: Кумрија робиња; Код колевке *Кумрија* робиња,| Она њија два банова сина —

кумрȉкуша,* f. (у Сарајеву) vide кумрија 1.

кȳмрино гро̑жђе, n. некаква трава, која расте по зидовима, eine Art Pflanze, herba quaedam.

кȳмсал,* m. vide пијесак.

кȳмство, n. die Gevatterſchaft, munus testis baptismi aut conjugii. Кумство је: 1) вјенчано, 2) крштено, 3) шишано, у коме кум дјетету већ поодраслу сијече косу. Ово кумство може бити да је за то постало да би Турчин Хришћанину а каштo и Хришћанин Турчину могао кумовати.

кȳмча̑д, f. coll. v. кумче, die Pathen (ohne Unterſchied des Geſchlechtes), filii (aut filiae) baptismales.

кȳмче, чета, n. der Pathe (das Kind), filius baptismalis: Умре *кумче*, раскиде се кумство, (das Kind iſt geſtorben, die Gevatterſchaft (alſo) hört auf).

кȳн, m. (у Ц. г.) некако дрво као макљен, Art Baum, arboris genus. [1) (у Ст. Вл.) vide 1 клен 1; — 2) (у Ц. г.) vide макљен].

кȕна, f. die Marder, mustela martes Linn. cf. златка [2].

кȳнадра, f. [cf. машина 2] 1) оно од пређе што се ухвати у нитима као памук, die Flocke, floccus. — 2) палацка од рогоза кад се ишчупа као перје, die Kätzchen vom Rietgras.

Кȳнара, f. планина, vide Кунор: Униђоше у *Кунару* Турци —

кунàторе̑ње, n. das mühſelige Leben, vita misera.

кунàторити, ри̑м, v. impf. mühſam leben, vitam miseram ago.

кȳнда, f. vide куса.

кȳндак[*], m. der Kolben (vom Feuergewehr), lignum tormenti bellici. cf. оклоп.

кȳндаст, а, о, vide [1] кус (за кокош).

кȳндаче̑ње, n. das Schäften, monitio tormenti bellici.

кȳндачити, чӣм, v. impf. н. п. пушку, (das Feuergewehr) ſchäften, munio ligno.

кȳндачић, m. dim. v. кундак.

кȳндра̑ц, m. Једном мачку име *кундрац*, другом макокундрац: шиц, *кундрац*! мац *кундрац*! обербац бакундрац (ко више пута засопце брзо може рећи да се не помете. cf. јегуба).

кȳндро̑в, кундро̀ва, m. име псету, које дугу длаку има, ein Hundename, nomen cani indi solitum.

кунѝна, f. (у Сријему) брада на трсци.

кȳница, f. 1) dim. v. куна. — 2) (у Сријему) некаква трава [achillea millefolium L.; vide папрац]. Дјеца метну један струк ове траве у нос, па држећи га једном руком под носом другом стиснутом бију у ону одоздо говорећи: „Пусти, баба, коњу крв и телету млека!“ И тако чине док не удари крв из носа.

кȳнов, а, о, (у Ц. г.) von кун.

кȳновина, (у Ц. г.) куново дрво.

Кȳновица, f.: *Куновицу* гору прејездише —

Кȳнор (планина), m. cf. Кунара: Оде беже у *Кунор* планину —

кȳнтош[*], m. 1) (у Ц. г.) vide [2] ћурак. — 2) (у Србији) vide кожух.

кȳнфӣн, кунфѝна, m. (у приморју) 1) die Grenze, confinium, [vide међа 1] cf. граница: Преко мора дуждевога| До *кунфина* Паштровскога — 2) у загонеци: Миш се пење уз *кунфин*.

кȳња̑ње, n. 1) das Schlummern, somnus lenis. — 2) das Kränkeln, valetudo tenuis.

кȳњати, кȳња̑м, v. impf. 1) (verächtlich) ſchlummern, dormio: шта куњаш ти ту те не идеш спавати (реку дјетету кад дријемље). — 2) kränkeln, infirma esse valetudine: он нешто куња.

кȳњӣ ре̑п, m. (у Дубр.) Tauſendblatt, millefolium [myriophyllum L.].

кȳп, m. [vide] сабор, die Verſammlung, conventus.

1. **кȳпа**, f. 1) vide чаша (понајвише у пјесмама): Дадоше му златну *купу* вина — 2) [*Купа*] вода у Хрватској. — 3) (у Дубр.) vide [ћеремида] ћерамида.

2. **кȳпа**, f. гомила од четири ораха. Такове гомиле намјесте дјеца (свако по једну) у ред према себи, па бију редом *ојнаком* с једнога мјеста, те их обарају (играју се купе). Кад који коју купу обори, он је и узме, ако један обори све у један пут, он их све узме; ако одовуд не оборе све купе, а они бију одонуд с онога мјеста гдје се кога ојнак уставио, ако и тада остане још која купа необорена, а они онда дометну опет сваки још по једну, па на ново бију. Ein Kinderſpiel mit Nüſſen, lusus nucum.

кȳпало, n. (у Далм.) мјесто гдје се купа, н. п. марва на сухој међи (Турској) der Badeort, balneum.

кȳпа̑ње, n. das Baden, lavatio. [cf. бањање].

кȳпати, кȳпа̑м (пље̑м), v. impf. baden, lavo.

кȳпати се, кȳпа̑м (пље̑м) се, v. r. impf. baden, ſich baden, lavor. [cf. бањати се].

1. **кȳпац**, пца, m. der Käufer, emtor [cf. муштерија 1]: А. По што је то?| Б. Ко је *купац*?| А. Ја сам.

2. **кȳпац**, пца, m. у воденицама од неколике оке мјера са дршком, ein Getreidemaß, modii genus.

кȕпивȏјска, m. (у Ц. г.) који купи војску: отиђоше купивојске, да дижу војску, Anwerber von Soldaten, conquisitor militum: О Савићу, наша *купивојско* —

кȕпикрастȁвчић, m. der ſich bloß mit Gurken abgibt, qui legit cucumes: Оцаковић је оцаковић, а *купикраставчић купикраставчић*.

кȕпилац, пиоца, m. (pl. gen. кȕпилāцā) der Leſer (Aufleſer, Klauber), lector, collector (v. g. foeni, prunorum, pomorum).

кȕпилица, f. која купи, n. p. сијено, шљиве, die Leſerin, lectrix.

1. **кȕпина**, f. (cf. купјена) 1) der Brombeerſtrauch, rubus fruticosus Linn. [cf. остругa 1]. — 2) die Stachelbeere, baccae grossulariae. — 3) [*Купина*] Frauenname, nomen feminae.

2. **кȕпина**, f. (у Дубр.) augm. v. кȕпа.

Кȕпиново, n. у Сријему на Сави село са зидинама: Разбоље се Деспотовић Јово| У Сријему у тој земљи равној| У лијепу селу *Купинову* —

[**Кȕпински Кут**, m. *види* s. v. Дебрц.]

1. **кȕпити**, кȕпȋм, v. pf. kaufen, emo [cf. узети 4]: Како сам *купио* онако и продајем, т. ј. како сам чуо онако и казујем.

2. **кȕпити**, пȋм, v. impf. 1) aufleſen, colligo, n. p. војску, порезу, шљиве, сијено, дрва, и т. д. [cf. брати 2]; **кȕпи да пусти**, er iſt in den letzten Zügen. — 2) n. p. свиње, коже, звијер, восак, aufkaufen, zuſammenkaufen, coëmere.

кȕпити се, пȋм се, v. r. impf. 1) ſich ſammeln, congregor. — 2) купи се n. p. чоха, опанци, einlaufen, ſich zuſammenziehen, contrahi.

Кȕпић, m. планина Пљешивачка: За *Купићем* зеленом планином —

кȕпица, f. 1) dim. v. [1] кȕпа. — 2) der Schröpfkopf, cucurbitula, cucurbita: метати купице.

кȕпјена, f. (у Дубр.) vide [1] купина.

кȕпљевина, f. (у Ц. г.) vide куповина.

кȕпљење, n. 1) das Leſen (Aufleſen), lectio, collectio. — 2) das Aufkaufen, coëmtio? — 3) das Verſammeln, congregatio. — 4) das Einlaufen, contractio.

кȕпња, f. (у Дубр.) der Kauf, emptio: ја ћу продавати према *купњи*.

купȍвāње, n. das Kaufen, emptio.

купȍвати, кȕпујēм, v. impf. kaufen, emo. [cf. узимати 2].

кȕповина, f. das Gekaufte, res empta [cf. купљевина]: Што не ручаш, *куповино* моја? —

кȕпȏвни, нā, нō, n. p. гуњ, хљеб, gekauft, emtus (Gegenſatz vom zu Hauſe Erzeugten).

Кȕпрез, m. као кнежина Љеванског кадилука. На Купрезу целепчије хране говеда у планинама.

кȕпус, m. der Kohl, brassica oleracea capitata Linn. [cf. зеље главато]. Доста је кȕпусā изјео, т. ј. доста му има година (er iſt ein alter Mann); све купус и дијете, т. ј. сваке године по дијете (рађа).

кȕпусара, f. 1) n. p. каца, das Sauerkraut-Geſchirr (der Krautbottich), vas in quo olus acidum adservatur. — 2) књига, ſchimpflich für ein altes zerfetztes Buch.

кȕпусина, f. augm. v. купус.

кȕпусȉште, n. Acker wo einſt Kohl gebaut worden iſt, ager olim olerarius. [cf. вртиште].

кȕпусни, нā, нō, n. p. лист, каца, Kraut-, Kohl-, olerarius, olitorius.

кȕпушњāк, m. купусна градина, der Kohlgarten, ager brassica consitus.

кура́да[*], f. рђаво кљусе, der Gaul, caballus. cf. [дртина, прдњава 2, рага,] кљуверина.

кȕрāж, f. (у војв.) die Courage, der Muth, animus, animus fortis. cf. [vide] слобода [1].

кȕрāжан, жна, жно, (у војв.) muthig, animosus. cf. [vide] слободан [1].

кура́жење, n. das Anfeuern, Muth machen, animi additio.

кура́жити, кȕрāжīм, v. impf. (у војв.) anfeuern, animum addo, facio. [vide] слободити, cf. соколити, јуначити.

кура́жити се, кȕрāжīм се, v. r. impf. ſich Muth machen, animum sibi addere.

кȕрбāн[*], курба́на, m. das Schlachtopfer, victima (bei den Türken).

кȕрва, f. 1) die Hure, impudica, meretrix. — 2) auch als Schimpfwort gegen Männer, mendax, perfidum scortum: *Курво* једна од Задра Тодоре — [3) курва у картама — дама. — Маргиналија код ове ријечи у I издању.]

1. **кȕрвāње**, n. das Huren, scortatio.

2. **кȕрвāње**, n. das hurenartige Benehmen, mores meretricii.

кȕрвār, курва́ра, m. der Hurer, scortator.

курва́рев, **курва́ров**, a, o, des Hurers, scortatoris.

кȕрва́рски, кā, кō, 1) Huren-, meretricius. — 2) adv. убио га *курварски*, т. ј. из пријеваре (meuchelmörderiſch).

курва́рство, n. Hurerei, scortatio.

кȕрвати, вāм, v. impf. wie eine Hure ſich betragen, lügen, meretricio more se gerere.

кȕрвати се, вāм се, v. r. impf. huren, scortor.

курвȅтина, f. augm. v. курва.

кȕрвић, m. 1) der Hurenſohn, spurius. [vide копилан 1]. — 2) ein tüchtiger Kerl, nebulo, [vide копилан 2] cf. копиле: О *курвићу*, Ђоко Петровићу — Јер је *курвић* Ватрица Стјепане —

кȕрвица, f. dim. v. курва (у Сријему *курвȉца*).

кȕрдељ, m. у плуга онај клин што је за њега запета гужва орачица. cf. курељ, [фур].

кȕрдеља, у овој загонеци: Старац *курдеља* а баба лекурда, а у сриједи дивно дијете сједи.

кȕрђелица, f. (у Дубр.) бијела пантљика од конопца, weißes Zwirnband, fascia alba e filis lineis duplicatis texta.

кȕрељ, m. (у Хрв.) vide курдељ.

куре́тало, m. das Plappermaul, blatero. [vide зановјеташ].
куре́тâње, n. das Plappern, blateratio.
куре́тати, кӯрêћêм, v. impf. plappern, blatero. [vide зановијетати].
кӯриков, a, o, von Spindelholz, ex evonymo europaeo. [cf. курков].
кӯриковина, f. der Spindelbaum, evonymus europaeus [L.; vide машљика]. cf. курковина.
кӯрја! interjectio vituperii: кад повичу људи на кога *курја*!
кӯрјâк, m. vide вук 1.
курјàкуше, f. pl. vide кӯрјаче.
кӯрјаче, f. pl. (у Сремскоме горњему посављу у Бродској регементи) мушкиње и женскиње, које пред бијеле покладе удари по селу у скитњу, да траже коме што треба (као *курјаци* кад се гоне): проводе *курјаче*; прођи их се, то су (праве) *курјаче*. [cf. курјакуше].
курјàчина, f. vide вучина[1 и 2].
курјàчица, f. vide вучица[1].
курјàчић, m. dim. v. курјак.
курјàчјê јàбучице, f. pl. некака трава, Art Pflanze, herbae genus.
курјàчјӣ, jâ, jê, Wolfs-, lupi. cf. [vide] вучји.
кӯрјâчкâ цре́ва, n. pl. (у Сријему) Wasserhornkraut [Wasser-Weichkraut], cerastium aquaticum [malachium aquaticum Fr.].
кӯрјâчкӣ, kâ, kô, vide вучји.
кӯрјук,* m. 1) der Schwanz, cauda. cf. [vide] реп. — 2) der Zopf, cauda capillorum. [vide] кика, cf. плетеница. — 3) (у пушке) der Boden des Flintenlaufs, fundus teli glandarii (sclopeti). [vide 2]огњиште, cf. торна, хазна.
кӯрјучêње, n. das Anschrauben des Flintenbodens.
кӯрјучити, чӣм, v. impf. т. ј. пушку, или цијев пушчану, den Boden des Flintenlaufs anschrauben, fundo instruere telum glandarium.
кӯрјучић, m. dim. v. курјук.
кӯрков, a, o, vide куриков.
кӯрковина, f. vide [машљика] куриковина.
кӯрњавити, вӣм, v. impf. (у Ц. г.) vide димити (н. п. пушећи).
кӯрњављêње, n. vide димљење.
1. **кӯртала,** f. кад се лађа вуче, онда онај који је *на куртали* иде поред једека, те гледа да не би гдје за што запео, и ако би запео да га одапне.
2. **кӯрталâ!** 1) кад се радује да је какав неповољан посао прошао. cf. [vide] аратос. — 2) кад који види прије онога који је на куртали да је једек гдје запео онда му вичу: *кӯрталâ!*
куртàлисати[*], лишêм, v. pf. кога, чега, befreien, libero. [vide] избавити, cf. опростити.
куртàлисати се, лишêм се, v. r. pf. кога, чега, los werden, liberor, cf. [vide] опростити се[3]: једва сам га се курталисао.
кӯрћела, f. (у Ц. г.) као прав (велики) нож на врху оштар с обје стране. У курћеле камзе немају ушију, као у ножева, него је онако затубасто и то понајвише од мједи а у гдјекојијех и од сребра. Кажу да су курћеле од прије носили многи, а сад их има врло мало.
Куршӯмлија[*], f. варошица у Србији иза Крушевца [у округу топличком]: У бијелу граду *Куршумлији*| Онђе бјеше Бановић Страиња —
1. **кӯс,** ку́са, ку́со, (кӯсӣ, câ, cô) gestutzt, cauda truncata [cf. кундаст, кусаст]: *Кус* пијетао пиле до вијека.
2. **кӯс,** m. 1) das Essen mit vollem Löffel: Ако се *кусом* не накуса, језиком се не нализа. — 2) н. п. изједе све у меден *кус*, Geschmack, gustus. [cf. 2 густ].
кӯса, f. куса кокош, gestutzte Henne, gallina cauda truncata. [cf. кунда].
ку́савац, câвца, m. vide кусац. cf. лизавац.
кӯсало, n. у кашике оно што се меће у уста, der vordere Theil des Löffels, pars cochlearis quae ori admovetur: *Кусалом* га закусује, а дршком му очи вади.
кӯсâљ, m. gestutztes Pferd, equus cauda curtata.
ку́сâње, n. das Essen mit vollem Löffel, τὸ cochlear plenum ori admovere.
кӯсаст, a, o, gestutzt, cauda truncata. cf. [vide 1] кус.
куса́так, тка, m. der Stümmel, truncus. [cf. батић 2].
ку́сати, кӯсâм, v. impf. mit vollem Löffel essen, cochlear plenum ori admoveo.
ку́сац, сца, m. који куса. cf. [кусавац;] дробац.
Кӯсида, f. Fluß an der Grenze gegen Montenegro, fluvii nomen: Код *Кусиде* студене водице —
кӯсидскӣ, kâ, kô, von Кусида: Хватише се крајем *Кусидскијем* —
ку́сити, кӯсӣм, v. pf. den Schwanz stutzen, caudam trunco.
кӯскун[*], m. } vide [подрепница 1] под-
кӯскуне, f. pl. } репина: Да падну *кускуни* с неба,| Вујашу би се о врату објесили.
ку́снути, кӯснêм, v. pf. einen vollen Löffel zum Munde tragen, cochlear plenum in os ingero.
кӯсôв, кусòва, m. кус пас, der Stutzhund, canis cauda truncata.
кусòвљев, a, o, des Stutzhundes, canis curti.
ку́соња, m. кус во, der Stutzochs, bos cauda truncata: Да пусте *кусоњу* под пласт (нарастао би му реп).
ку́соњин, a, o, des Stutzochsen, bovis cauda truncata.
кӯстура[*], f. Schimpfwort für ein Messer, convicium in cultrum.
кӯсуља, f. куса крава, die Stutzkuh, vacca cauda truncata.
кӯсуљин, a, o, der Stutzkuh, vaccae cauda truncata.
кӯсӯр[*], m. der Rückstand, residuum debiti. cf. [vide] остатак[1].

кȳт, кýта, m. der Winkel, die Ecke, angulus. [cf. угал, нугао, тук 1, буџак].

кȳтао, тла, m. [cf. горуждa] 1) ein großer Schöpflöffel (um Waſſer zu ſchöpfen), haustrum, cochlear haustorium. [cf. кутлача]. — 2) (у Ц. г. и у Лици) самотвор велики суд, као чаша или каблица.

кȳтиja,* f. die Schachtel, capsa. •

кȳтӣјца, f. dim. v. кутија.

кȳтлача, f. vide [варјача; cf.] кутао [1].

кȳтлачица, f. dim. v. кутлача.

кȳтлина, f. augm. v. кутао.

кȳтлић, m. dim. v. кутао.

Кȳтловац, лôвца, m. село у Косову: Од *Кутловца* села маленога —

кȳтњâк (кýтњак), m. der Stockzahn, dens molaris.

1. **кýтњӣ, њâ, њê**, n. п. зуб, der Stockzahn, dens molaris.

2. **кȳтњӣ, њâ, њê**, vide **куњни**.

кȳтњӣк, m. (у Ц. г.) vide **куњник**.

кȳтњица, f. (у Ц. г.) vide **куњница**.

кȳћа, f. (pl. gen. кȳћâ) 1) das Haus, domus. cf. [дом 1,] село. — 2) [vide дом 2; — 3) vide двор 1; — 4) cf. крмача 2. — 5)] die Küche, culina [vide кухарница]: А. Ће ти је *кућа?*| Б. Код собе.

кȳћâни, m. pl. die Hausgenoſſen, qui in eadem domo habitant, familia (?) [cf. 1 домаћи, 1 домашњи].

кȳћаӣк, m. der gute Haushälter, bonus pater familias. cf. куњник [кутњик].

кȳћаница, f. die häusliche Frau, bona mater familias. cf. куњница [кутњица].

кȳћâр, кућáра, m. 1) у задружнијем кућама у каквој згради преградак, где ожењени људи живе са женама, eine Abtheilung im Hauſe für das Ehepaar, cubiculum separatum conjugum. — 2) (у Славон.) Art Speiſekammer, cella promptuaria. [vide клијет 4].

кућàрина, f. (у Боци) Hausſteuer, tributum in singulas domos impositum.

кȳћевић, m. vide [племић] куњић.

кȳћêвнӣ, нâ, нô, dem Hauſe, der ganzen Familie gehörig, universae familiae. [vide 2 домаћи].

кȳћêње, n. das Haushalten, curatio rei familiaris. [cf. газдовање].

кȳћер, m. 1) чобанска колиба на колима, што се привлачи за тором, eine Art Hirtenhütte, tugurium pastorum. [cf. глада]. — 2) као коморица поред куине, где се суди држе и све што у куини треба. vide [клијет 4] кућерак.

кућéрак, рка, m. die Speiſekammer, cella promptuaria. [vide клијет 4].

кућèрина, f. (augm. v. кућа) unförmliches, verfallenes Haus, caduca domus, cf. [кућетина, кућурина,] куњиштина: Куња му се *кућерином* звала —

кућèрица, f. као колиба, Hütte, tugurium.

кућèтина, f. augm. v. кућа. [vide кућерина].

кȳћи, (у Далм.) zu Hauſe, domi (као и дома): *био сам* куњи *(т. ј. код куће), он је* куњи *и т. д.*

кȳћити, ћӣм, v. impf. т. ј. кућу, haushalten, rem familiarem curare, augere. [cf. газдовати].

кȳћић, m. (у Ц. г.) човјек од добре куће, von guter Familie, nobilis. [vide] племић, cf. оцаковић, коњеновић.

кȳћица, f. 1) das Häuschen, casa. [cf. 1 чула]. — 2) ein Häuschen für Faſolen, casula phaseolorum.

кȳћичêње, n. das Bereiten der кућице für die Faſolen, tumulorum phaseolis inserendis praeparatio.

кȳћичити, чӣм, v. impf. die кућице bereiten für die Faſolen, paro tumulos phaseolis inserendis.

кȳћӣште, n. Ort, wo einſt ein Haus geſtanden, locus ubi domus fuit.

кућӣштина, f. (у Грбљу) vide куњерина: Тако ми се куња не звала *кућиштином*!

кȳћнӣ [кутњи], нâ, нô, n. п. врата, Haus-, domesticus.

кȳћнӣк [кутњик], m. (у Ц. г.) vide куњаник.

кȳћница [кутњица], f. (у Ц. г.) vide куњаница.

кућýрина, f. vide [куњерина] куњетина.

кȳхâње [кување], n. das Kochen, coctio.

кȳхâр [кувар], m. der Koch, coquus. cf. кухач [(кувач), ашчија, мађупац].

кȳхâрев [куварев], а, о, vide кухаров.

кȳхарица [куварица], f. die Köchin, coqua. [cf. кухарка (куварка), ашчијница 1].

кȳхаричин [куваричин], а, о, der Köchin, coquae. [cf. кухаркин (куваркин)].

кȳхâрка [куварка], f. vide кухарица.

кȳхâркин [куваркин], а, о, vide кухаричин.

кȳхâрница, f. (у Грбљу) где се куха јело, die Küche, culina. [cf. комин 1, кужина, куина, куња 4, ашчијница 2].

кȳхâров [(куваров), **кухарев** (куварев)], а, о, des Koch, coqui.

кȳхати, хâм, [кувати] v. impf. 1) kochen, coquo. [cf. варити]. — 2) хљеб (у Србији), Brot antatſchen, pinso, coquo panem. cf. мијесити.

кȳхати се, хâм се, [кувати се] v. r. impf. 1) kochen, ſieden, coqui. — 2) figürl., нешто се куха, es gährt, fermentat.

кȳхач [кувач], **кухáча**, m. vide кухар.

кȳц, (von куцати, klopfen) што *куц* то муц (wie gearbeitet, ſo gegeſſen). Von einem kleinen Erwerbe, der kaum ſeinen Mann nährt.

кýца, f. hyp. v. кучка: Не лаје *куца* села ради, него себе ради.

1. **кȳцâње** [цукање], n. das Klopfen, pulsatio.

2. **кýцâње**, n. das Läufigſein der Hündin, catulitio.

кȳцати, цâм, [цукати, кам] v. impf. klopfen, pulso [cf. батати]: куца срце, куца душа; Ал' у њему још *куца* душа —.

кýцати се, кȳцâм се, v. r. impf. läufig ſein (von der Hündin), catulio.

кȳцкало, m. der Klopfer, pulsator (vom Rinde): стани ти, *куцкало*.

кȕцкâње, n. dim. v. [1] кȕцâње.
кȕцкати, кâм, dim. v. куцати. [cf. куцукати].
кȕцнути, нêм, v. pf. einmal klopfen, pulso semel.
кȕцôв, куцòва, m. vide [1] пас.
кȕцукâње (куцȕкâње), n. dim. v. [1] кȕцâње.
кȕцукати (куцȕкати), кâм, v. impf. dim. v. куцати. [vide куцкати].
Кȕч, m. највише се говори pl. vide Кучи: Ломна *Куча* и Братоножића —
кȕчâд, f. (coll.) vide штенад.
Кȕчаја (планина), f. nom. prop. eines Berges in Serbien, mons Serbiae. [cf. Кучај-планина].
кȕчајински̂, кâ, кô: *Кучајинска* бојна копљеника —
Кȕчâј-планина, f. у пјесмама, vide Кучаја.
кȕчак, чка, m. 1) особито по зап. кр.) vide [1] пâс. — 2) (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefisch, piscis quidam marinus.
кȕче, чета, n. das Hündchen, catulus. cf. [vide] штене [1].
Кȕчêвкиња, f. ein Frauenzimmer von Кучево: *Кучевкиње* бело платно беле —
Кȕчево, n. [сада варошица у округу пожаревачком]: Кад су били код *Кучева* града,| Код *Кучева* и код Браничева —
кȕчêн, m. (у Боци) vide косијер (наш, а у њих косијер има много дужи држак, и њиме се сијече драча и сасијеца се грање стоци).
кучѐтина, f. augm. v. кучка.
Кȕчи, Кȕчâ, m. pl. ein Stamm an der östlichen Grenze von Montenegro. cf. Куч.
кȕчине, кȕчи̂нâ, f. pl. das Werg, stuppa. cf. редити, [ступа 5,] повјесмо.
кȕчићи, m. pl. vide штенци 1.
кȕчица, f. 1) dim. v. кука. cf. кукица. — 2) dim. v. кучка. — 3) некака морска риба (или шкољка ?).
кȕчји̂, jâ, jê, vide псећи.
кȕчка, f. die Hündin, canis femina. [cf. куја].
1. *кȕчки̂,* a, o, von *Кучи.*
2. *кȕчки̂,* a, o, vide паски.

кучкòдер, m. Hundeschinder, excoriator canum: Кад се жени *кучкодере* Арсо —
кȕчница, f. der Haufe Hunde die einer läufigen Hündin folgen, turba canum persequentium catulientem.
1. **кȕш,** (у војв.) kusch! (österr. für halt's Maul), tace canis.
2. **кȕш,** m.* (у Хрв. око Перушића) некаква трава, бијела или жута цвијета, Art Pflanze, herba quaedam.
кȕшâк,* кушáка, m. das Querholz (z. B. bei dem Tische), lignum transversum.
кушàма,* f. (у Сарајеву и у осталим варошима по Босни) die Zunftgala, bei Empfang des Vesirs, pompa collegiorum.
кȕшâње, n. das Versuchen, periculum, experientia, tentatio. [cf. искушавање].
кȕшати, шâм, v. impf. 1) versuchen, tento. [cf. искушавати]. — 2) ко слуша, он и *куша,* т. ј. дају му те *једе.*
кȕшâч, кушáча, m. der Versucher, tentator.
Кȕши-ђи̂дија, f.: Сусрио их *Куши-ђидија* —
Кȕшлат, m. Burg zwischen Зворник und Сарајево: Ој ђевојко, у *Кушлату* граду!| Бог зна јеси у голему јаду.| Кириџија! ти си у горему,| Преносећи рану на самару| Преко Босне на Ерцеговину. Кушлат је у великој врлети и кажу да у њему нема више до само једна кућа, диздарева.
кȕшља, 1) f. н. п. жена која је кушљава, die das Haar verworren hat, mulier capillis perturbatis. — 2) m. (ист.) vide кушљо.
кȕшљав, a, o, verworren, zerrüttet, perturbatus.
кȕшљâње, n. das Verwirren, perturbatio.
кȕшљати, љâм, v. impf. (den Flachs) verwirren, perturbo.
кȕшљо, m. (јуж.) der das Haar verworren hat, capillis turbatis. [cf. кушља 2]. Кушљо је био коњ у Хајдук-Вељка Петровића.
кȕштрав, a, o, gekraust, crispus, н. п. кокош, која је најежена перја.

Л

лâ, in der Redensart: ко што *ла,* nach Belieben, placet. [cf. ко 2].
Лâб, Лāба, m. Fluß in [Alt-] Serbien, fluvius Serbiae: Уватио и *Лаб* и Ситницу —
Лабардѐни̂к, дени́ка, m. брдо у Велебиту, ein Berg, montis nomen.
Лàби̂н, Лаби́на, m. Albona (Stadt in Dalmatien).
лȁбрда, f. pl.} vide усна (schimpflich): сад ћу те
лȁбрња, f. } по лабрњи.
лàбрцнути, нêм (лабр̂цнути, лàбр̂цнêм), v. pf. vide чалабрцнути.
лȁбȳд, m. der Schwan, olor, cygnus [Bechst.], у пјесмама име коњу (ваља да који је бијел као лабуд): Ти одјаши од коња *лабуда* — Скочи Јован од земље на ноге| И *лабуда* свога узјахао — *Лабуд* бије јаму копитима —
лабȳдина, f. (у Бјелопавл.) vide комушина [1].
лабȳдић, m. dim. junger Schwan, pullus olorinus.
лабȳдица, f. das Weibchen vom Schwan, olor femina.
лȁбȳдов, a, o, des Schwans, cygni.
лȁв, m. der Löwe, [felis] leo [L.; cf. арслан].
лáвеж, m. das Gebelle, latratus: стоји *лавеж* паса.
лȁвић, m. ein junger Löwe, catulus leoninus.
лȁвица, f. Löwin, leaena.
лȁвов, a, o, des Löwen, leonis.
лавòрêње, n. das sanfte Wehen des Windes, ventus lenis et mitis.

лавòрити, рӣм, v. impf. (у Барањи) ſanft wehen, de vento leni et miti: вјетар помало *лавори*.

лâвра, f. тако се зову већи манастири, као н. п. лавра Студеничка.

лâвскӣ, кâ, кô, Löwen-, leoninus.

лâгаан, а, о, vide **лагахан**.

лàгала, лàгâлâ, n. pl. das Lügenwerkzeug, die Lügenmittel, instrumenta mendacii: Остала су ми *лагала* у селу, него дај ми кола и волове да их донесем, па ћу ти онда лагати колико ти драго (приповиједају да је некакав лажа одговорио цару, кад му је цар рекао: кад се тако људи туже да много лажеш, деде да видим можеш ли мени што слагати. И цар му дао, те тако и њега преварио).

лâган, а, о, leicht, levis. [vide **лагахан**].

лàгâно, leiſe, leniter.

лàгâње, n. das Lügen, τὸ mentiri, mendacia.

лагàрије, f. pl. die Lügen, mendacia.

лàгати, лâжӗм, v. impf. 1) lügen, mentior. — 2) на кога, einen verleumden, mentior in quem.

лàгахан, хна, хно, (cf. [лагаан,] лаган) (у Дубр. и у Босни) leicht, levis [vide лак 1]: Ако сам мален, премален,| Моме сам коњу *лагахан* — Да тражимо *лагахне* ећиме —

лàгачак, чка, чко, dim. v. лаган.

лàгити, гӣм, dim. v. лагати.

лâгљӗ, (у Хрв.) comp. v. лако, für лакше.

лâгум,* m. 1) die Mine, cuniculus: поткопати или подметнути лагум, eine Mine anlegen, cuniculum ago, cf. [vide] тавник [2]: Под Турке је *лагум* поткопала,| И на *лагум* Турке намамила,| Кад *лагуму* живу ватру даде — 2) (у Сријему) у брду ископан подрум за вино, Art Keller, cellae genus. [cf. гат 2].

лагӯмција,* m. der Minirer, cunicularius.

лàгӯн, а, о, (у Херц.) vide [лак 1] лагахан.

лагӯшан, шна, шно, dim. v. лагун.

лâд, m. vide **хлад**.

[**Лада**, f. nom. propr., cf. Влада 2.]

лàдавица, f. дјевојка која лада. cf. *ладати* 1.

лàдак, лàтка, vide **хладак**: На пенџеру на дебелом *латку* —

лàдан, дна, дно, vide **хладан**.

лàдâње, n. verbal. v. ладати.

лàдати, лâдâм, v. impf. 1) (у Хрв. око Карловца) дјевојке кршћанске накићене вијенцима иду по селима уочи Ђурђева дне, а у вароши на Ђурђев дан ујутру од куће до куће и пјевају. — 2) (у Ц. г.) vide владати.

лàдетина, f. (у Хрв.) die Sulze, gelatum, coagulum, [vide дрхталице] cf. ладнетине.

лàдити, лâдӣм, vide **хладити**.

лàднети, нӣм, vide **хладнети**.

лàднетине, f. pl. die Sulze, gelatum, coagulum. [vide дрхталице]. cf. паче, питије, лучење.

1. **лàднӣк**, ладнӣка, m. vide [1] **хлàднӣк**.

2. **лàднӣк**, m. vide [2] **хлàднӣк**.

лàднити, нӣм, vide **хладнити**.

ладнòков, m. vide **хладноков**.

ладнòћа, f. vide **хладноћа**.

лàдњача, f. vide **хладњача**.

лàдњети, дњӣм, vide **хладњети**.

Лâдо, само се у пјесмама припијева, н. п.: Гледа мому од малена *Ладо! Ладо!*| Од малена до голема *Ладо! Ладо!* —

ладòвâње, n. vide **хладовање**.

ладòвати, лàдујӗм, vide **хладовати**.

ладòвина, f. vide **хладовина**.

лâдо ле, припијева се у пјесмама: Ђурађ коси по побрђу, *Ладо ле* миле!| Ђурђу жеђца додијала, Ој Ладо! ој! —

лâдолеж, m. vide **хладолеж**.

лâђа, f. das Schiff, navis. [cf. барка 1, болозан, брод 3, дријево 2, кораб, корабаљ, дереглија, ћемија].

лâђан, а, о, vide **хлађан**.

лàђâр, лађàра, m. der Schiffer, nauta. [cf. хајош (ајош)].

лађàрев, }
лађàров, } а, о, des Schiffers, nautae.

лàђâрскӣ, кâ, кô, Schiffer-, nautarum.

лађѐнӣ, нâ, нô, n. п. трошак, једек, zum Schiffe gehörig, navalis.

лâђӗње, n. vide **хлађење**.

лâђица (лађѝца), f. das Schifflein, navicula.

лађӯрина, f. augm. v. лађа.

лâж, лâжи, f. (loc. лàжи) 1) die Lüge, mendacium: утјерати кога у *лаж*, einen Lügen ſtrafen, arguo mendacii. — 2) (у Дубр.) отишао у *лаж*, кад ко уђе жени у кућу (постане *уљез*), nubere uxori.

лàжа, m. der Lügner, mendax. [cf. лажац, лажљивац].

лâжан, а, о, (у Ц. г.) lügenhaft, mendax [vide лажљив]: Он је једна *лажава* будала —

лàжак, лàшка, m. (у Дубр.) der März, mensis Martius. cf. ожујак.

лâжан, жна, жно, falſch, falsus. [cf. пријеваран, химбен].

лàжац, лàшца, m. der Lügner, mendax [vide лажа]: *Лажац* и скупац ласно се погоде.

[**лажица**, f. vide **жлица**.]

лàжичица, f. die Bruſthöhle, cavum pectoris. cf. ложичица, зличица.

лàжљив, а, о, lügenhaft, mendax. [cf. лажав].

лàжљивац, лàжљивца, m. der Lügner, mendax.

лàжљивица, f. die Lügnerin, mendax femina. [vide лажа].

лâз, m. 1) као мала њива, особито између камења: Боље је наврх *лаза* него на дно *лаза*; Криво рало Лазарево,| Криве *лазе* разорало. — 2) (у Ц. г.) мјесто гдје је много шуме исјечено (н. п. крчења ради) и дрвета попадала једно на другоме, eine Menge übereinander gefällter Bäume, silva caesa. cf. [лазина 2,] царев лаз.

Лâза, m. (ист.) vide Лазо.

Лâзâр, m. Lazar, Lazarus.

Лȁзâрев дâн, m. } Lazarstag (der Samstag vor
Лȁзâрева сȕбота, f. } dem Palmsonntag), dies festus S. Lazaro. cf. лазарице.

лазȁрет, m. die Quarantäne, cf. котроманац.

лȁзарӣн, m. Art Flintenrohr, fistula quaedam jaculatoria.

Лȁзарић, m.: Ајде с војском *Лазарићу* равну —

Лȁзарица, f. тако зову слијепци ону велику пјесму од кнеза Лазара и од Косовског боја. Лазарица се почиње: Цар Мурате у Косово паде,| Како паде ситну књигу пише,| Те је шаље ка Крушевцу граду — А све су остале Косовске пјесме комади од Лазарице.

лȁзарице, f. pl. До скора је био обичај у Србији (а може бити да је гдјешто и сад), да иду лазарице (неколико дјевојака) уочи Лазареве суботе од куће до куће, те играју и пјевају пјесме од Лазара (онога што га је Христос васкрсао). По Сријему и данас скупе се дјевојке уочи Лазареве суботе и стану у коло а пруже руке од себе, па дигну мало дијете мушко те иде преко руку, а оне пјевају: Лази, лази, Лазаре!| Те долази до мене,| Приватај се за мене:| За свилене рукаве,| За свилене мараме,| За клечане кецеље.

лȁзâркиња, f. Art Pflanze. herbae genus [asperula odorata L.]. Ова трава понајвише расте у хладу, лозица јој је танка и мекана готово као у броћа, а цвијет ситан био као у змије око. Говори се да је ова трава љековита за рањава уста и десни.

лȁзила, n. pl. (у Ц. г.) скеле по којима се иде кад се што зида, das Baugerüst, machina aedificationis. [vide скела 3]. cf. козе.

лȁзина, f. 1) vide оплаза. — 2) vide лаз 2: Ту панула *лазина* Тураках —

лȁзити, зӣм, v. impf. (ст.) gehen, eo, gradior: *Лази, лази,* Лазаре,| Те долази до мене —

лȁзнути, лȁзнêм, v. pf. einmal lecken, lambo.

Лáзо, m. (јуж.) hyp. v. Лазар. [cf. Лаза, 1Лака, Лакета, Лако].

лȁјав, a, o, der eine böse Zunge hat, böszüngig, qui linguae acerbae et immodice liberae est, cf. језичан: *Лајавој* секи целиви ријетки.

лȁјавац, лȁјâвца, m. (у Боци) човјек зла језика, Mensch der eine böse Zunge hat, homo linguae acerbae et immodice liberae.

лȁјавица, f. женско зла језика, Frauenzimmer das eine böse Zunge hat, mulier linguae acerbae et immodice liberae.

лȁјâње, n. 1) das Bellen, latratus. — 2) schimpflich für Reden, gannitus.

лȁјати, jêм, v. impf. 1) bellen, latro. — 2) schimpflich für Reden, gannire: све *лаје* за њим којешта; шта *лајеш*; не *лај* (halt's Maul).

лȁјдица, f. (у Хрв. у кршћана) vide чунак [1].

лȁк, кâ, кô, (comp. лȁкшӣ) 1) leicht (zu tragen), levis [cf. лагахан (лагаан, лаган), лагун]: *лак* је испод капе, т. ј. слаба разума. — 2) leicht (zu thun), facilis. [vide 1 ласан].

1. **Лáка,** m. (ист.) vide Лако.

2. **лâка,** f. (у Ц. г.) као продо, која није врло угнута; говори се и [2] *влâка*: Томановић уз хајдучке *лаке* —

лâкат, кта, m. (pl. gen. лакáтâ) 1) der Ellbogen, cubitus: окренути коме лакат. — 2) die Elle, ulna [cf. аршин, ендезе, риф]: триста лаката (н. п. пропао у земљу); Неком дукат, неком свите *лакат* — 3) (у Ц. г.) [vide 1 машка 2]. cf. ћералица.

лȁкац, кца, m. (у Ц. г.) der Leichtfuß, homo velox, cf. лакић: Ђегођ бјеше *лакца* и бојника —

Лȁкета, m. hyp. v. Лазар. [vide Лазо].

лȁкӣћ, лакӣћа, m. vide лакац: Све *лакиће* момке нежењене,| Који могу стићи и утећи —

Лáко, m. (јуж.) hyp. v. Лазар. [vide Лазо].

1. **лȁком,** a, o, 1) habsüchtig, avarus [cf. лакоман, похлапан (поклапан, полапан), похлепан, попашан; пожудан]: *Лаком* ајдук бјеше на дукате — 2) сврдао, т. ј. оштар којим се ласно врти, као да сам иде.

2. **лȁком,** (у Боци) умало, beinahe, haud multum abfuit. [vide мало 2].

[**лакоман,** мна, мно, vide 1 лаком 1; *види* s. v. зи.]

лȁкомац, ôмца (лакóмац, мца), m. 1) der Habsüchtige, avarus: У *лакомца* три тобоца: Ни у *лакомца* мјере ни у пса вјере. — 2) (у ваљаоници од дрвета као велики лијевак, у који вода тече озго жлијебом (као лакомицом у бадањ) а из њега доље у кацу у којој су ћебета која се ваљају, Art Rinne in der Walkmühle, canalis genus. cf. лакомица [2].

лȁкомити се, мӣм се, v. r. impf. на што, habsüchtig sein, avaritia ducor.

лȁкомица, f. 1) die Habsüchtige, avara. — 2) ждлијеб, што њим тече вода у бадањ (у Јадру), die Rinne, canalis. [cf. лакомац 2]. — 3) (у Црмн.) vide лијевак. — 4) врх у раоника. cf. [vide] покат [2].

лȁкомичина, n. augm. v. лакомица.

лȁкомљêње, m. das Habsüchtigsein, die Habsucht, avaritia.

лакóмство, m. die Habsucht, avaritia.

лȁкôмчина, f. augm. v. лакомац.

лакòћа, f. 1) die Leichtigkeit, levitas. — 2) ћанут човјек, der Augenschossene, non sanissimae mentis. [vide лудак].

лакр̀дија[*], f. die Tändelei, nugae: А шта ћу ти дуљит' *лакрдију* —

лакрдӣјâш, дијáша, m. der Spaßvogel, jocosus. [vide шаљивац].

лакр̀дисâње, n. vide шаљење.

лакр̀дисати[*], ишêм, v. impf. vide шалити се.

лȁл,* adj. indecl. [vide ружичаст] cf. ал: Купићу ти *лал* папуче —

1. **лáле,*** n. Tulpe, tulipa [Tourn.; cf. тулипан].

2. **Лâле,** m. мушки надимак.

3. **лȁле,*** f. pl. понајвише у пјесмама: лале и везири: Турци браћо, *лале* и везири — *Лале*

шћау бити Бугарина — Буде њега *лале* и војводе —

ла̏ма, f. (у Ц. г.) vide [карика] павта, н. п. на пушци: Пушко моја, вјера ти је тврда,| Немој мене огњем преварити,| Како пођем Боци у Котору| Оћу тебе дивно оправити| А сребрне *ламе* ударити —

Ла̏мёнка, f. Frauenname, nomen feminae.

ла̏н, m. der Lein, linum [L.]. cf. ћетен [кетен].

ла̏над, f. (coll.) die Rehkälber, pulli capreae.

ла̏нац, нца, m. (pl. ла̏нци, ла̏нâца) (у војв.) 1) die Kette, catena. [vide верига]. cf. синџир, вериге. — 2) ланац земље, das Joch, jugerum. [vide] дан[2], cf. јутро.

ла̏ндав, a, o, који ланда језиком, klatſchhaft, garrulus.

ла̏ндање, n. 1) das Schlendern, obambulatio otiosa. — 2) das Klatſchen, garritus. [cf. ландарање, шандање].

ландара̏ње, n. das Klatſchen, garritus. [vide ландање 2].

ландара̏ти, ра̑м, v. impf. н. п. језиком, klatſchen, garrio. [vide ландати 2].

ла̏ндати, да̑м, v. impf. 1) umherſchlendern, obambulo. [vide врљати 1]. — 2) језиком, klatſchen, garrio. [cf. ландарати, шандати].

ла̏ндиште, n. (у Ц. г.) vide пландиште: Уљегле су овце у *ландишта* —

ла̏ндра, f. (у Сријему) она танка кожица на салу, die Schmerhaut, membrana adipis. У ландри се сало суши.

1. **ла̏не,** нета, n. das Rehkalb, vitulus capreae, hinnuleus. [cf. срнче].

2. **ла̏не,** (ист.) vide лани.

ла̏нен, a, o, Flachs-, lineus. [cf. ћетенов].

ла̏ни (ла̏ни), (још. [и зап.]) **ла̏ниx,** (у Ц. г.) } vorigen Jahr, anno elapso: како онда и *лањи*.

ла̏ниште, n. Acker auf dem einſt Flachs gebaut war, ager olim lino consitus. [cf. ћетениште].

1. **ла̏нути,** ла̏нêм, v. pf. einmal bellen, adlatro.

2. **ла̏нути,** ла̏нê, v. pf. leichter werden, lenius est: сад ми је *лануло* мало. cf. одлахнути.

ла̏нчић, m. dim. v. ланац.

ла̏њскӣ, ка̑, ко̑, vorjährig, anni superioris: Прошао као *лањски* снијег.

ла̏ћ, m. гипка земља у риту, wäſſeriger Boden, terra humida.

ла̏павица, f. Regen und Schnee durch einander, pluviae nivibus mixtae. cf. алаужа [лаужа, клапавица, l слота, сусњежица].

ла̏патке, f. pl. (у Дубр.) vide бураг.

лапа̏тљив, a, o, (у Сријему) vide говорљив.

ла̏пâцке, f. pl. у воденице прекаје оне даске на колу што ударају у воду. Лапацке су прибијене за моторуге.

ла̏пимуха, f. vide **хлапимуха.**

1. **ла̏пити,** пӣм, vide **хлапити.**

2. **ла̏пити,** пӣм, v. impf. verdunſten, evanesco.

ла̏пљење, n. das Verdunſten, τὸ evanescere.

ла̏пнути, нӗм, vide **хлапнути.**

ла̏птање, n. vide **хлаптање.**

ла̏птати, ла̏пћем, vide **хлаптати.**

ла̏рма, f. (у војв.) der Lärm, tumultus. cf. буна.

ла̏рмање, n. das Lärmen, tumultuatio. [cf. арлање].

ла̏рмати, ма̑м, v. impf. lärmen, tumultuor. [cf. арлати, 2 вардати, торокати, чалакати, џагорити, џакати].

ла̏рмаџија, m. der Lärmmacher, tumultuarius.

ла̏са, f. 1) hyp. v. ласица: Ла̑со ласичице, поздравили те наши миши, да ти одгризу уши (кажу да ваља рећи ласици, кад је човјек види, па ће онда све мише поклати и растјерати). — 2) ласаста коза, wieſelfarbige Ziege, capra mustelini coloris infra pectus. — 3) (ſcherzhaft) der Säbel, ancinaces. [vide сабља 1].

1. **ла̏сан,** сна, сно, (comp. ла̏шњӣ) leicht (zu thun), facilis. cf. лак[2].

2. **ла̏сан,** сна, сно, darauf ausſehend, geeignet, qui apparet posse, idoneus: Снахо наша, дилбер Софијано!| Јеси л' *ласна*, хоћеш пребољети —

ла̏саст, a, o, н. п. коза, wieſelfarbig, mustelini coloris.

Ла̏си, m. pl. ſtatt Власи (у Ц. г.) [vide Влах]: То су *Ласи* на Бога гледали —

ла̏сица, f. das (die) Wieſel, mustela [vulgaris]. cf. невјестица[2].

ла̏сичић, m. das junge Wieſel, catulus mustelinus.

ла̏сичица, f. dim. v. ласица.

ла̏сичјӣ, чја̑, чје̑, Wieſel-, mustelinus.

ла̏скање, n. das Schmeicheln, adulatio. [cf. ластисање, лацкање].

ла̏скати, ка̑м, v. impf. ſchmeicheln, adulor. [cf. ластисати, лацкати].

ла̏ст, f. die Leichtigkeit, facilitas [cf. ластац]: Прва *ласт* потоња мука.

ла̏ста, f. die Schwalbe, hirundo. cf. [vide] ластавица[1].

ла̏ставица, f. 1) (cf. ластовица[1]) die Schwalbe, hirundo [L.]. cf. ласта. — 2) у пјесмама име коњу (ваља да што је брз и лак као ластавица): Седлај, слуго, два коња витеза: Мене Вилу, тебе *Ластавицу* — 3) на главчини она јама у коју се углави спица.

ла̏ставичење, n. verbal. v. ластавичити.

ла̏ставичити, чӣм, v. impf. градити ластавице на главчини.

ла̏ставичић, m. die junge Schwalbe, pullus hirundinis.

ла̏ставичица, f. dim. v. ластавица.

ла̏ставичјӣ, чја̑, чје̑, Schwalben-, hirundininus.

ла̏ставичњак, m. сврдао којијем се врти кад се граде ластавице на главчини.

ла̏стан, ла̏сна, сно, (ла̑снӣ, на̑, но̑) (у Дубр.) vide беспослен. cf. ласт.

ла̏стање, n. verbal. von ластати.

ла̏стар, ласта̏ра, m. das junge Rebhuhn, pampinus.

ла̏стати, та̑м, v. impf. ſich belauben (vom Weinberge), frondesco. cf. ластар.

ла̏стац, сца, m. (у Бачк.) vide ласт.

ла̏ства, f. овако се зову многа мјеста у Црној гори и опуда по сусједству, н. п. *Ластви Озринићка*, планина од Никшића до Кчева, Цуца и Пјешиваца; *Кастел Ластва*, лазарет и неколико кућа у Паштровићима код мора.

ла̏стин, а, о, Schwalben-, hirundinis.

ла̀стисање, n. vide ласкање.

ла̀стисати, тишем, vide ласкати.

ластова̏ње, n. das Müſſiggehen, otiositas.

ластова̏ти, ла̀стујем, v. impf. (у Дубр.) бити беспослен, müſſig gehen, otior. cf. [vide] беспосличити.

ла̏стовица, f. 1) (по југоз. кр.) vide ластавица mit allen Ableitungen. — 2) (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefiſch, piscis quidam marinus. [vide кокот 3]. — 3) (у Ц. г.) састављени рогови у куће, на којима шљеме стоји, за то се каже: кућа начињена на *ластовицу*, у које са стране њезине дужине нема рогова него стоји осјечена, налик на ластавицу кад рашири крила: Бијелу му занијела кулу,| Однијела десну *ластовицу* —

ла̏стово, n. Inſel Lagoſta unweit von Ragusa.

ла̑т, m. (у Хрв.) vide **влат**.

Ла̀та, f. hyp. v. Латинка: Тебе ћ' *Лата* омразити с мајком.

Латѝнија, f. (coll.) die Lateiner, Latini: Нек се чуди мудра *Латинија* —

Латѝнин, m. 1) der Lateiner, Latinus. — 2) der Italiener, Italus. — 3) у Црној гори и онуда по околини зове се Латинин сваки човјек закона Римскога: Покрај мора све *Латине* љуте — 4) као што у Далмацији приморци и Бодули зову све људе са сухе земље изнутра *Власима* [cf. Влах 3], тако и Власи сваког који је обучен у Талијанско одијело, зову *Латинином*, макар био кога рода и закона.

Латѝнка, f. 1) die Lateinerin, Latina. — 2) die Italienerin, Itala. — 3) Frauenzimmer römiſcher Religion. — 4) Frauenname, nomen feminae.

латѝнски, ка̑, ко̑, lateiniſch, latinus.

Латинча̑д, (coll.) die jungen Lateiner, juventus latina.

Латѝнче, чета, n. das Lateinerchen, latinellus: А повнка са града *Латинче* —

ла̀тити, тӣм, v. pf. ſchnell ergreifen, arripio: *Лати*, није свако мати.

ла̀тити се, тӣм се, v. r. pf. н. п. посла, коња, ergreifen, adgredior.

ла̀тица, f. клинчић у кошуље под пазухом, der Armzwickel, cuneus tunicae. [vide клин 4].

ла̀тӧв, **ла̀това**, m. der Ueberreiter (Aufſeher bei der Mauth und bei der Ueberfuhr), portitoris genus.

ла̀товљев, а, о, des Ueberreiters, portitoris.

ла̀товљевица, f. die Ueberreitersfrau, uxor portitoris.

ла̀товски, ка̑, ко̑, Ueberreiter-, portitorum.

ла̏ћање, n. das Ergreifen, arreptio.

ла̏ћати, ћа̑м, v. impf. ergreifen, arripio.

ла̏ћати се, ла̏ћа̑м се, v. r. impf. übernehmen, ergreifen, aggredior.

ла̏ћи, (у Пштр.) vide узалуд.

ла̏ћман, m. der Lieutenant, subcenturio.

ла̏ћманов, а, о, Lieutenants, subcenturionis.

ла̏ћмановица, f. die Lieutenantsfrau, uxor subcenturionis.

ла̏ћмански, ка̑, ко̑, Lieutenants, subcenturionis.

ла̏ћӯх, ла̏ћу́ха, m. (у Рисну) одсјечена лоза са неколика грозда на њој, ein Weinreis mit Trauben, sarmentum cum uvis.

Ла̀уд, m. (ст. а кад што приповиједају о њему, онда кажу *Лаудан*) der General Loudon (lies Laudon): Међу њима *Лауд* ценерале —

Лаӯда̑н, Лауда́на, m. cf. Лауд.

Лауда́нов, а, о, н. п. шанац (на Врачару), des Generals Laudon.

ла̀ужа, f. vide [лапавица] алаужа.

лаӯра̑, у загонеци: Пендо виси пендо жја,| Пендо пендо *лаура*.

ла̏ф,* m. vide разговор[1]: Вино пиште а *лаф* проводиште — Да се мало *лафа* преметнемо —

ла̏цкање, n. vide ласкање.

ла̏цкати, ка̑м, vide ласкати.

ла̏цман, m. (у Ц. г.) etwas verächtliche Benennung eines Deutſchen und Italieners (von Landsmann?), quasi contemptum nomen Germani et Itali.

ла̏цма̑нка, f. (у Ц. г.) etwas verächtliche Benennung einer Deutſchen und Italienerin, quasi contemptum nomen Germanae et Italae.

ла̏цмански, ка̑, ко̑, einem лацман gehörig.

ла̏цманча̑д, f. coll. v. лацманче: Десетеро црно *лацманчади* —

ла̏цма̑нче, n. ein junger лацман, juvenis лацман.

ла̏ча, f. vide **хлача**.

ла̏чан, чна, чно, vide гладан[1] (највише се каже псетету).

ла̏че, ла̏ча̑, f. pl. vide **хлаче**.

Ла̏шва, f. ријека која тече кроз Травник и утјече у Босну, ein Fluß in Bosnien, fluvius Bosnae.

1. **ле**, 1) додаје се у пјесмама код гдјекојијех ријечи на крају н. п.: Паун шета војно *ле* на венчање,| С собом води војно *ле* пауницу — Пораниле девојке,| Јело *ле*, Јело, добра девојко — Ој! и два свата и два упросника,| *Ле̑* леља *ле̑*!| Куд ви одите, што ви тражите?| *Ле̑* леља *ле̑*! — Наша дода Бога моли| ој додо, ој додо *ле*! — Ђурађ коси по побрђу:| ладо *ле* миле — Невен вене *ле̑*, за горицом *ле̑*,| Леља *ле̑* —

2. **ле̑**, vide ље.

лёб, m. vide **хлеб**.

лёбан, бна, бно, vide **хлебан**.

лёба̑р, m. vide **хлебар**.

лёбара, f. vide **хлебара**.

лёба̑рев, **лёба̑ров**, } а, о, vide [**хлебарев**] **хлебаров**.

лёбац, лёпца, m. vide **хлебац**.

лёбдити, дӣм, v. impf. zärtlich pflegen, foveo, cum

amore curo: *лебди* око њега, као мати око ђетета.

лѐбнӣ, нâ, нô, vide **хлебни**.

лѐбница, f. vide **хлебница**.

лебо̀ждер, m. vide **хлебождер**.

лебрњӣ *пенцер, (у Сријему) који није са сокака него из авлије.*

1. **лѐвак**, вка, m. (ист.) vide **лијевак**.

2. **лѐвāк**, левáка, m. (ист.) vide **љевак**.

лѐвака, f. (ист.) vide **љевака**.

Лѐвâнта, f. (у пример.) Levante: И шкатулу грожђа од *Левантe* —

лéвâње, n. (ист.) vide **лијевање**.

лéвати, лѐвâм, v. impf. (ист.) vide **лијевати**.

Лéвач, вча, m. (ист.) ein Theil der Jagodinska nahija. cf. Лијевач.

Лѐвѐнта, m. (ст.): Под њим сједи *Левента*,| На крилу му Латинка —

лѐвѐнтовâње, n. das Müſſiggehen, otiatio.

лѐвѐнтовати, тујêм, v. impf. müßiggehen, otior. [vide беспосличити].

лѐвер,* m. (gen. pl. лѐвēрâ) војник који има царску плату, ein vom Landesfürſten beſoldeter Krieger, miles ab imperatore mercedem accipiens [cf. улева]: И четрèст од града *левера* — Дај ми тн, о Боже!| Свекрве кнегиње,| Девере *левере* —

лѐвӣ, вâ, вô, (ист.) vide **лијеви**.

лѐвкѐ, (ист.) vide **лијевке**.

лѐво, (ист.) vide **лијево**.

левòрук, m. (ист.) vide **љеворук**.

лѐвӯн, m. (у Боци): Води ли му мајка коло?| Зачињу ли сестре пјесме?| Поје ли му *левун* у двор? — И поје му *левун* у двор —

лéвча, f. (ист.) vide **лијевча**.

Лéвчанин, m. (ист.) Einer von Levač.

Лéвчâнка, f. (ист.) Eine von Levač.

лéвчић, m. dim. v. [1] **лéвак**.

лéгало, n. (у Сријему) vide **ложа**[1], н. п. зечје.

лéгâње, n. (ист.) vide **лијегање**.

лéгати, лѐжêм, (ист.) vide **лијегати**.

лéгбаба, f. риба, der Steinbeißer, cobitis taenia Linn.

лéген,* m. vide **леђен**.

лéгло, n. die Brut, fetus, progenies: пасје *легло*!

лѐд, лѐда, m. (loc. лѐду) 1) das Eis, glacies: навести бога на танак лед. — 2) der Hagel, grando, cf. [vide 2] грâд: побио *лед* винограде.

лѐдан, дна, дно, vide леден: Па изиђе из *ледне* тамнице —

лѐден, а, о, eiskalt, gelidus [cf. ледан]: ледено медено! ruft der Scherbetverkäufer.

леденӣк, леденúка, m. vide леденица 3.

леденица, f. 1) der Eiszapfen, stria. — 2) die Eisgrube, fovea glaciaria. — 3) (у Ц. г.) мала пушка окована сребром, eine mit Silber beſchlagene Piſtole, argento ornatum telum. [cf. леденик].

ледењāк, ледењáка, m. као гвоздена гужва, што се носи на нози да се не *леду* не клиза, Art Eiſenſchuh, soleae quaedam ferreae euntium per glaciem.

ледењача, f. (у Херцег.) Шпањолски талијер, који се по другијем мјестима зове *дирекач* и *диреклија*, ein ſpaniſcher Thaler, thalerus hispanicus.

лѐдина (ледúна), f. земља која скоро није орана, ungeackertes Land, solum incultum. [cf. живица, пријелог, цјелица].

ледúнак, нка, m. брежуљак на ледини, ein Hügel, collis.

ледúњāк, ледињáка, m. некака трава која има жут цвијет и округао лист, а коријен као зрно кукурузно, Art Pflanze, herba quaedam [ficaria ranunculoides Moench.].

лѐдити, дúм, v. impf. zu Eis machen, glacio.

лѐдити се, дúм се, v. r. impf. zu Eis werden, gefrieren, glacior.

Лѐдогӯз, m. главица у Церовцима, Name eines Hügels, collis nomen.

лѐдо̀јка, f. (bedauernd mit Anſpielung auf лед für) дјевојка.

лéђа, n. pl. der Rücken, dorsum [cf. грбача, грбина, кичма, арка]: За Божијим леђима, т. ј. у буџаку или на страни, гдје ни Бог не види.

Лѐђан, m. (ст.): У *Леђану* граду Латинскоме —

лѐђанскӣ, кâ, кô, (ст.) von Леђан: Па он оде низ поље *Леђанско* —

леђàшца, n. dim. v. леђа.

лѐђен* [леген], m. kupfernes Waſchbecken, pelvis, cf. сахан 2: Не пије га чим се вино пије,| Већ *леђеном* од дванаест ока —

лѐђенина, f. augm. v. леђен: Попи Марко *леђенину* вина —

лѐђине, лѐђинâ, f. pl. augm. v. леђа: Привали му уз *леђине* —

лèжâвкиња, f. die Faulenzerin, mulier deses: Ој Данице, лења *лежавкињо*!| Ти прележа од вечер' до света —

лѐжāј, n. (у Сријему) vide **ложа**[1]: на *лежáју* убили зеца.

лèжāк, лежáка, m. 1) der Faulenzer, segnitiosus. — 2) vide чучавац.

лèжâње, n. 1) das Liegen, cubatio. — 2) das Darniederliegen, Krankſein, aegrotatio.

лèжати, жúм, v. impf. 1) liegen, cubo, jaceo. — 2) darniederliegen, aegroto.

лежàчина, f. augm. v. лежак.

лéжѐње, n. das Brüten, incubatio.

лежèћи, а, о, (ст.) liegend, cubans: На Штитарца Турци долећеше,| *Лежећива* да га посијеку —

лежèћкē, adv. liegend, cubans.

лèжница, f (у Боци) die Lagerſtätte, cubile. [vide] ложница, cf. постеља.

лèњати, лèњāм, vide чамуњати.

лéја, f. vide **леха**.

лѐк, лéка, m. (ист.) vide **лијек**.

лèкāр, лекáра, m. (ист.) vide **љекар**.

лека́рев, а, о, [ист.] vide љекарев.
лека̀рије, f. pl. (ист.) vide љекарије.
лека̀рина, f. (ист.) vide љекарина.
лека̀рица, f. (ист.) vide љекарица.
лека́ров, а, о, [ист.] vide љекаров.
лѐка̂рски̂, ка̂, ко̂, (ист.) vide љекарски.
лѐкови, лѐко̂ва̂, m. pl. vide мице.
леко̀вит, а, о, (ист.) vide љековит.
лѐку̂рда, f. у загонеци. cf. курдеља.
лѐле! н. п. леле мене! weh mir, vae mihi! леле мени и до Бога! куку леле! *Леле* мене до Бога једнога —
лелѐја̂ње, n. das Wogen, fluctuatio.
лелѐјати се, ја̂м се, v. r. impf. (у Срб.) wogen, fluctuare: лелеја се жито. cf. лелијати се.
1. **лѐле̂к,** m. das Wehgeheul, ululatus (леле мене!).
2. **ле́лек,*** m. der Storch, ciconia. [vide] рода, cf. штрк.
лелѐка̂ње, n. das Wehklagen, ululatio.
лелѐкати (леле́кати), лѐлечѐм (лѐлѐчѐм), v. impf. викати: леле мене! wehklagen, ululo: И *лелече* јадан без престанка —
лели̇ја̂ње, n. das Wogen, fluctuatio.
лели̇јати се, ја̂м се, v. r. impf. љуљати се полако од вјетра, wogen fluctuare [vide лелејати се]: шаш *се* све *лелија*.
лѐља, } само се у пјесмама припијева, cf. кра-
лѐљо, } љице: Невен вене ле, за горицом, | *Леља* ле — Ој! и два свата и два упросника | Ле *леља* ле —
лѐм, m. der Kitt, maltha, ferrumen.
ле́ма̂ње, n. (ист.) vide лијемање.
ле́мати, лѐма̂м, (ист.) vide лијемати.
лѐмета, f. (може бити да је ово pl., a sing. *лѐме?*) ваља да је на врх мунаре она јабука: А *лемета* све од сувог злата —
лѐмеш, m. 1) vide раоник. — 2) [*Лемеш*] планина у Далмацији између Врљике и Дрниша, ein Berg in Dalmatien, mons Dalmatiae.
лѐмити, ми̂м, v. impf. kitten, ferrumino.
лѐмљѐње, n. das Kitten, ferruminatio.
лѐму̂н, m. vide лимун[1]: Је л' в' оваки стабар у *лемуна* —
лѐн, ле́на, ле́но, (лѐни̂, на̂, но̂) (ист.) vide лијен. cf. лењ.
лѐнгер,* m. der Anker, ancora. [vide] сидро, cf. мачка.
лѐнив, а, о, (ист.) vide љенив.
лѐнивац, лѐни̂вца, m. (ист.) vide љенивац.
лѐнивица, f. (ист.) vide љенивица.
ле́нити се, лѐни̂м се, (ист.) vide лијенити се.
лѐнка, f. (ист.) vide лијенка.
ле́но̂ст, ле́ности, f. (ист.) vide лијеност.
ле́нштина, f. (ист.) vide лијенштина.
лѐњ, ле́ња, ле́њо, (у Сријему и у Бачк.) vide лен (mit allen Ableitungen).
лѐњи̂р, лењи̂ра, m. das Lineal (österr. Lenier), regula.
лењи̂рисâње, n. das Linieren, ductus regulae.
лењи̂рисати, ришѐм, v. impf. linieren, regulam duco.
1. **лѐп,** m. (ист.) vide лијеп.
2. **лѐп,** ле́па, ле́по, (лѐпи̂, па̂, по̂, adv. лѐпо, comp. лѐпши̂) (ист.) vide лијеп.
Лѐпа̂ ви́на, f. намастир у Хрватској, Name eines Klosters in Kroatien, nomen monasterii.
лѐпа̂ ка́та, f. (у војв.) die Sternblume, aster chinensis Linn.
лѐпак, пка, m. die Mistel, viscum album Linn. [vide имела].
лѐпе! (у Србији и у Босни по варошима) Antwort auf einen Ruf, besonders einem vornehmen Herrn.
лепѐзе,* зета, n. der Fächer, flabellum. cf. [vide] махач.
Лѐпенац, Лѐпѐнца, m. вода која више Скопља утјече у Вардар, и од Скопља доље пошто се уњ улије *Велика*, зове се *велики Вардар*.
лѐпер, m. (у Ц. г.) vide лепир[1].
лѐперица, f. (у Ц. г.) vide лепирица[1].
лепѐта̂ње, n. das Flattern (des gefangenen Fisches, Vogels), agitatio alarum (corporis) avis aut piscis capti.
лепѐтати, лѐпеће̂м, v. impf. у овој загонеци: Лепирица *лепеће* кроз бијело плијешће, петиња је ћерају а петиња чекају.
лепѐтати се, лѐпеће̂м се, v. r. impf. flattern, agitor.
лѐпина, } f. (у војв.) eine Art Brots, schmal und
лѐпиња, } lang, panis genus: daher das Räthsel (што ми ти је за што): Док се отац роди, син по кући оди? т. ј. лепиња. cf. предњица[1].
лѐпи̂р [лептир], m. 1) der Schmetterling, papilio. [cf. лепер, лепирица (лептирица)2, метопир]. — 2) (на Корчули) vide придељ.
лепи̇рић [лептирић], m. dim. v. лепир.
лепи̇рица [лептирица], f. 1) das Weibchen vom Schmetterlinge, papilio femina. [cf. леперица]. — 2) (на Корчули) vide лепир 1.
ле́пити, лѐпи̂м, (ист.) vide лијепити.
лѐпи̂ чо̀вјек, m. (у војв.) die Balsamine, impatiens balsamina Linn.
ле́пљѐње, n. (ист.) vide лијепљење.
лепорѐчив, а, о, (ист.) vide љепорјечив.
лепо̀речица, f. (ист.) vide љепорјечица.
ле́по̂ст, ле́пости, f. (ист.) vide лијепост.
лепо̀та, f. (ист.) vide љепота.
лепо̀тица, f. (ист.) vide љепотица.
лѐпошета, f. (ист.) vide љепошета.
лепр̀ша̂ње, n. das Wälzen der Hühner im Sande, volutatio in arena (pulvere). [cf. прпушкање].
лепр̀шати се, ша̂м се, v. r. impf. sich im Sande wälzen, flattern, volutari in arena (pulvere). [cf. прпушкати се].
лѐпти̂р, m. (у војв.) vide лепир.
лепти̇рић [лепирић], m. dim. v. лептир.
лепти̇рица, f. vide лепирица.
лепу́нути, лѐпу̂нѐм, v. pf. (у Сријему) dahin sein, umkommen, perire: тај је већ *лепунуо* (прошао, умр̏о).
лѐпушкаст, а, о, (у војв.) dim. v. леп.
лѐпчић, m. dim. v. лебац.

лѐпшâње, n. (ист.) vide љепшање.
лѐпшати, шâм, (ист.) vide љепшати.
лêс, m. (ист.) vide лијес.
лѐса, f. [ист.] vide љеса.
лѐсâндра, f. die Pferdesilge [Pferde-Eppich], Smyrnium olus atrum L.
Лесàндрија, f. (у Боци) Alexandrien, Alexandria.
лесàндри̂јски̂, кâ, кô, von Alexandrien, Alexandrinus.
лесàндрина, f. (у Дубр.) Liebstöckel, ligusticum levisticum L. [?].
Лѐсêндро, n. у језеру Скадарскоме мало острво са зидинама између Врањине и Црмнице.
лесѐтина, f. augm. v. леса.
лѐсица, f. dim. v. леса.
лéска, f. (ист.) vide лијеска.
лѐсков, а, о, [ист.] vide љесков.
лѐскова мâст, f. (ист.) vide љескова маст.
лѐсковац, лѐскôвца, m. (ист.) vide љесковац.
лѐсковача, f. (ист.) vide љесковача.
лѐсковина, f. [ист.] vide љесковина.
Лéсо, m. (по југоз. кр.) hyp. v. Александро.
лѐстве, f. pl. (ист.) vide љестве.
лестѐдâј, m. die Schlüsselblume, primula veris (vocabulum serbicum est significationis obscoenae: decumbe et da).
лéтâње, n. (ист.) vide лијетање.
лéтати, лêћêм, (ист.) vide лијетати.
лѐтва, f. die Latte, asser. cf. [vide] жиока.
лѐтети, ти̂м, (ист.) vide летјети.
лѐти, (ист.) vide љети.
лѐтија, m. (у Бачк.) vide [вјетрењак] пролет.
лѐтина, f. (ист.) vide љетина.
лѐтинас, пса, m. der Windbeutel, homo ventosus. [vide вјетрењак].
лѐтити, ти̂м, (зап.) vide летјети.
лѐти̂ште, n. (ист.) vide љетиште.
лѐтјети, ти̂м, v. impf. (југоз.) fliegen, volo: тица лети; лети човјек на коњу; куд летиш тамо; лети вода низа страну.
лѐтка, f. на чекрку гвоздена шипка, што се на њу натакне цијев кад се суче.
лѐтни̂, нâ, нô, (једни говоре и *летњи*) (ист.) vide љетни.
лѐтнути, нêм, v. pf. auffliegen, provolo: Соко *летну*, а прапорац звекну —
лѐтњâк, m. (у Хрв.) der Haspel, rhombus. cf. [vide] чекрк [1].
[**летњи,** а, о, vide летни].
1. **лѐто,** n. die Oeffnung vorne am Bienenstocke, das Flugloch, ostium alvearis.
2. **лѐто,** n. (ист.) vide љето.
лѐтовâње, n. (ист.) vide љетовање.
лѐтовати, тујêм, (ист.) vide љетовати.
лѐтови̂ште, n. (ист.) vide љетовиште.
лѐтôс, (ист.) vide љетос.
лѐтôске, (ист.) vide љетоске.
лѐтошњи̂, њâ, њê, (ист.) vide љетошњи.
летỳргија, } f. vide **летурђија.**
летỳрдија, }
летỳрђија [летургија, летурдија], f. 1) die Liturgie (Messe), liturgia [cf. служба 2]: На јутрењи и на *летурђији* — У Грбљу сељаци редом сваке недјеље и празника плаћају попу по нешто за летурђију, па кад који плати, онај се дан каже да је он попу летурђију *предао* и она се летурђија зове његова, и онај дан поп с ђаком иде њему на ручак. — 2) (у Ц. г.) vide [поскура] поскурица: Кумим ти плочу на коју печеш *летурђију*; Да не роди вино ни шеница,| Ни за цркву часна *летурђија* — 3) пара која се да у цркву, das Kirchengeschenk, donarium.
лѐтỳшти̂, тâ, тê, in einer Sage: летуште животиње, т. ј. тице, fliegend, volatilis.
лéћа, f. (у Ц. г.) vide [сочиво 1] леће: Двије те воље, ка' и кадију *лећу* зобат'.
лећàив, а, о, (у Сријему) sommerfleckig, lentiginosus.
лéћак, ћка, m. (у Ц. г.) крупније и округлије од леће, eine Art Linse, lentis genus [ervum lens L. var.].
1. **лéће,** n. (у Херц.) vide сочиво [1].
2. **лѐће,** n. (у Сријему) der Sommerfleck, lenticula: има *леће* на образу. cf. лéће.
лѐћелица, f. у овој загонеци: Лећела је *лећелица*, свако јутро и вечер, петиња је ћерају, а петиња чекају (чунак и прсти).
лѐћêње, n. das Fliegen, volatus.
лѐћети, лѐти̂м, (јуж.) vide летјети.
1. **лѐћи,** лѐжêм (лѐгнêм), (лѐгох, лѐже, лѐгао, лѐгла) v. pf. 1) sich legen, decumbo. — 2) леже крв, т. ј. паде крв, погибе неко.
2. **лéћи,** лéжêм, (лéгох, лêже, лêгао, лéгла) v. impf. brüten, incubo.
Лѐутâр, m. брдо у планини Гливи више Требиња, Name eines Berges, montis nomen.
лéха [леја], f. (ист.) vide лијеха.
лéцâње, [n.] das Unpaßsein, die Unpäßlichkeit, invalitudo.
лéцати се, лêцâм се, v. impf. unpaß sein, minus bene valeo.
лечàни̂к, лечани́ка, m. (у Сријему) vide чекрк [1] (на чему се цијеви сучу).
лéчêње, n. (ист.) vide лијечење.
лéчити, лêчи̂м, (ист.) vide лијечити.
лѐчице, f. pl. (у Барањи) vide сочивица.
лѐш,* лѐша, m. vide стрвина; *каже се и за човјека мртва, особито кад лежи гдје на пољу, н. п. преко свега поља може се прећи с леша на леш (кад гдје изгине много људи).*
лѐшêње, n. vide чкрњање.
лѐшина, f. augm. v. леш: *Од Турака хоће бит' лешина* —
лѐшинâр, m. т. ј. орао, der Aasgeier, vulturis genus [neophron percnopterus Sav.].
лѐшити, ши̂м, vide чкрњати.
лѐшица, f. dim. v. леха.
лѐшкâње, n. dim. v. лежање 1.
лешкáрêње, n. dim. v. лешкање.
лешкáрити, лѐшкâри̂м, dim. v. лешкати.
лѐшкати, кâм, dim. v. лежати 1.

лѐшнӣк, m. (ист.) vide **љешник.**
лѐшнӣков, a, o, (ист.) vide **љешников.**
лѐштӑк, лештáка, m. (ист.) vide **љештак.**
лѐштӑрка, f. (ист.) vide **љештарка.**
лѐшће, n. (coll. ист.) vide **лијешће.**
ли, 1) Fragepartikel, ob? an? има *ли*? hat er? habet ne? хоће *ли* доћи, знаш *ли*? — 2) кад *ли* те ухватим! да *ли* ми је знати; кад *ли* ће доћи; Мили боже, на свему ти вала!| Често *ли* се војске ударају —
лӣб, m. vide **хлиб.**
лӣбан, бна, бно, vide **хлибан.**
лӣбање, n. 1) das Wogen, fluctuatio. — 2) das Schwanken, *τὸ* labare.
лӣбӑр, m. vide **хлибар.**
лӣбӑрев, a, o, vide **хлибарев.**
лӣбӑров, a, o, vide **хлибаров.**
лӣбати, бӑм, v. impf. (у Ц. г.) 1) либа вода, т. ј. љуља се, wogen, fluctuare. — 2) либа кад човјек стоји на земљи или на тавану па му се под ногама као љуља или угиба, wanken, finken, labo.
лӣбац, лӣпца, m. vide **хлибац.**
лӣбити се, лӣбӣм се, v. r. impf. vide **стидјети се.**
лӣбљење, n. vide **стиђење.**
лӣбнӣ, нӑ, нӧ, vide **хлибни.**
лӣбница, f. vide **хлибница.**
либòждер, m. vide **хлибождер.**
лӣбра, f. (у Далм.) некакав новац, eine Art Münze, numus quidam.
лӣбраст, a, o, н. п. свиње, т. ј. танко, које се не може ласно угојити, schwer zu mästen, saginatu difficilis.
лӣбрењӑк, m. (у Котару) постав, којега се лакат продаје по *либру*, eine Art Leinwand, lintei genus.
лӣвада, f. die Wiese, pratum, cf. [1 бара 2, кошеница,] сјенокос[1], сјенокоша: Два се драга на *ливади* љубе —
лӣвадӑр, m. der Wiesenbauer, qui pratum colit: Ој Лазаре, *ливадаре*!| Ко ти даде ту ливаду —
лӣвадица, f. dim. v. **ливада.**
1. **лӣвак,** вка, m. (зап.) vide **лијевак.**
2. **лӣвӑк,** ливáка, m. (зап.) vide **љевак.**
лӣвака, f. (зап.) vide **љевака.**
лӣвање, n. (зап.) vide **лијевање.**
лӣвати, лӣвӑм, (зап.) vide **лијевати.**
лӣвӣ, вӑ, вӧ, (зап.) vide **лијеви.**
лӣвница, f. die Gießerei, officina operum fusorum: У нас нема ни *ливнице* ни ковнице.
Лӣвно, n. vide Лијевно: Сеју смо ти у *Ливну* продали,| Те дружина у вину попила —
лӣво, (зап.) vide **лијево.**
ливòрук, m. (зап.) vide **љеворук.**
лӣвчић, m. dim. v. [1]**лӣвак.**
лӣгање, n. (зап.) vide **лијегање.**
лӣгати, лӣжӗм, (зап.) vide **лијегати.**
лӣжба, f. (у Дубр.) der Anstrich, pronunciatio (cf. **личити**[2]): Удари *лижбу* у граде,| И ту му доше ђевојке —
лӣзавац, зӑвца, m. der Lecker, qui lambit: Ја нијесам кусавац, него *лизавац.*
лӣзање, n. das Lecken, linctus, lambitus.
лӣзати, лӣжӗм, v. impf. 1) lecken, lambo. — 2) лиже пламен, lodern, lambo: Из ноздрва мавен пламен *лиже* —
лизѐкача, f. (у Боци) опрегача с дугијем ресама, eine Art Schürze der Frauen, praecinguli genus.
1. **лӣј,** m. vide [л и с 1] лисац.
2. **лӣј,** adv. vide **лих.**
лӣја, f. 1) hyp. v. лисица. — 2) (јуж.) vide **лијеха.**
лӣјавица, *f. (у Кастелима),* der Durchfall. [vide блијање].
лӣјање, n. 1) das Schleichen wie ein Fuchs, circumreptatio vulpina. — 2) vide **лихање.**
лӣјати, лӣјӑм, v. impf. umherschleichen wie ein Fuchs, vulpino more circumrepto.
лӣјати се, лӣјӑм се, v. r. impf. vide **лихати се.**
лӣјев, m. vide **лијевак.**
лӣјевак, вка, m. (pl. љѐвкови) (јуж.) der Trichter, infundibulum. [cf. лијев, лакомица 3, пирија, шпијерлица (шпирлица)].
[**лијевање,** n. verb. v. **лијевати**; *види* s. v. **левање.**]
[**лијевати,** вам, v. impf. (јуж.) vide **љевати.**]
Лӣјева Ријѐка, f. као мало племе или село уврх Васојевића између Мораче и Куча. *Јесворсчани* не дају Турцима харача и четују амо чак до Лима.
Лијѐвач, вча, m. (јуж.) vide Левач, mit allen Ableitungen.
лӣјевӣ, вӑ, вӧ, (јуж.) link, laevus. Не ваља пити вино или ракију кад ко пружа лијевом руком. У шали за пијана човјека реку: биће пио из *лијеве* руке.
лӣјевкӗ, adv. (јуж.) Art Spiel, ludi genus. Играчи се ухвате један другоме за појас остраг. Који је први онај има у руци штап и поскакујући подвикује: Опа цупа лијевке,| Варај дупе, дијете! па се кашто обзире час на једну час на другу страну, и штапом по ногама бије оне који за њим иду, а они се једнако увијају да их не би могао ударати; тако се ова поворка једнако вијуга и доста пута својега коловођу повлачи куд он не би хтио. *Варај* овдје значи чувај, уклањај, као што се говори и *варакнути.*
Лијѐвно, n. eine Stadt in der Herzegowina [cf. Ливно]: Турско момче по *Лијевну* ода,| А за собом добра дору вода —
лӣјево, (јуж.) links, laeva (parte).
лӣјевча, f. (јуж.) die Stemmleiste, fulcrum laterale vehiculi. cf. упора.
лијѐгање, n. (јуж.) 1) das Liegen, decubatio. — 2) das Legen, locatio.
лијѐгати, лӣјежӗм, v. impf. 1) liegen, cubo. — 2) кога, legen, loco: лијегао бих га свако веће код себе.

Ли̏језина, f. Insel Lessina im Dalmatien.

ли̏јек, лијѐка, m. (јуж.) die Arzenei, das Arzeneimittel, medicamentum, remedium. Прије био *лијек* него ти запитао (одговоре жене, кад носе (или траже) какову траву или друго што лијека ради, па ко запита: шта је то? или што ће ти то?). Нема ни од лијека (или: за лијек), т. ј. ни мало.

лијѐмâње, n. (јуж.) das Schlagen, verberatio, pertusio.

лијѐмати, ли̏јемâм, v. impf. (јуж.) schlagen, pertundo. [vide туђи 1].

1. **ли̏јен,** лијѐна, но, (ли̏јени̂, нâ, нô) (јуж.) träge, piger: Кад се *лијен* накани, сав свијет попали. [cf. гингав, љенив].

2. **ли̏јен,** m. мјесто лијеност (да би се сложило са *дријем* и *дријен*) у овијем ријечима: „Ја кад виђех зелен дријен, предадох му вас мој дријем и *лијен*," које угледавши у прољеће први дријен с цвијетом рекне (у Боци) онај који је рад да му се не дријемље онога љета.

лијѐнити се, ли̏јени̂м се, v. r. impf. (јуж.) sich der Trägheit ergeben, cesso.

ли̏јенка, f. (јуж.) die Aufhängestange für die Wäsche u. dgl., suspensorium. cf. [vide] срг.

лијѐнôст, лијѐности, f. (јуж.) die Trägheit, pigritia. [cf. 2 лијен].

лијѐнштина, f. (јуж.) der Bärenhäuter, desidiosus.

1. **ли̏јен,** m. (јуж.) der Anwurf (z. B. des Lehms auf das Flechtwerk), illitus.

2. **ли̏јеп,** лијѐпа, по, (ли̏јепи̂, пâ, пô, adv. ли̏јепо, comp. *љѐпши̂*, а говори се и *љѐвши̂*, а кашто и [*вљеши*,] *љѐшви̂* и *љѐши̂* на неким мјестима, као н. п. у Далмацији) (јуж.) schön, pulcher. [cf. виђен 2, главан 2, главит, ђузел, красан, крашан, наочит, обичан 2, 1 прикладан 1, пристао, пристануо, убав, угледан, узорит].

лијѐпити, ли̏јепи̂м, v. impf. (јуж.) н. п. кућу, кошницу, anwerfen, illino.

лијѐпити се, ли̏јепи̂м се, v. r. impf. (јуж.) kleben, adlinor, haereo.

лијѐпљêње, n. (јуж.) das Anwerfen, illitus.

ли̏јепо, adv. schön, pulchre.

лијѐпôст, лијѐпости, f. (јуж.) (у Далм.) die Schönheit, pulchritudo. cf. [vide 1] љепота.

ли̏јер, m. (у Рисну) die Lilie, lilium [L., vide] богородичино цвијеће, cf. љиљан: Отирала *лијером* цвијећем —

ли̏јера, f. (у Дубр.) vide лира.

ли̏јерица, f. dim. v. лијера.

ли̏јес, m. (јуж.) 1) (у Херц.) der Wald, silva. cf. [vide] шума [1]. — 2) (у Брдима) на кући шљеме, кључеви (рогови) и паузнице (жиоке). — 3) (у Јадру) das ganze Ackergeräthe (sammt dem Joche), aratrum et jugum: Нешто нешта изјело, па од нешта кости остале (приповиједа се у шали да је казао некакав Херцеговац кад је видио у пољу лијес па га неко запитао шта је то).

лијѐска, f. (јуж.) die Haselstaude [Haselnußstrauch], corylus [avellana L.; cf. љешник 2].

лијѐтâње, n. (јуж.) das Fliegen, volitatio.

лијѐтати, ли̏јећêм, v. impf. (јуж.) hin und herfliegen, volito.

лијѐха (cf. лија), f. (у Ц. г.) das Beet, lira. [cf. слог 2, софа].

лијѐчак, чка, m. hyp. v. лијек, и значи врло мало, као лијека ради, н. п. спавао сам лијечак.

лијѐчêње, n. (јуж.) das Heilen, medela, sanatio. [cf. видање].

лијѐчити, ли̏јечи̂м, v. impf. (јуж.) heilen, medeor. [cf. видати].

[**лијечник,** m. vide љекар; *види* s. v. медиг.]

Ли̏јешница, f. ријека која у Босанској посавини утјече у Босну с лијеве стране, ein Fluß in Bosnien, fluvius Bosnae.

ли̏јешће, n. (coll.) (јуж.) der Haselbusch, coryletum.

ли̏јо, vide **лихо.**

лијѐпер, а, о, н. п. даска, врата, т. ј. извргнута, geworfen (vom Holze), prosiliens.

1. **ли̏к,** m. (loc. ли́ку) 1) das Angesicht, vultus. cf. [прилика 2, слика;] лице. — 2) (у Ц. г.) *ликом* и паликом личим се. cf. личити се [2]. — 3) пушка на ли́кове.

2. **ли̏к,** ли́ка, m. (зап.) vide лијек.

3. **ли̏к,** m. der Bast, liber. Лик је у нас *тврди* и *меки*: тврди се лик љушти с коре одмах како се кора скине с (липова) дрвета, а ко хоће да има мекога лика, он кору метне најприје у воду те се кисели неколико дана, па онда с ње скида лик. cf. лико.

Ли́ка, f. 1) ein Fluß in Kroatien: Да је млика колика је *Лика*. — 2) die Gegend Lika, Lica regio.

ли̏кав, а, о, 1) н. п. кудјеља (кад није добро набијена или кад се гдјекоји струкови нијесу могли добро набити), bastig, corticosus. — 2) н. п. ротква, faserig, fasig, fibratus.

ли̏кâр, лика́ра, m. (зап.) vide љекар.

лика́рев, а, о, (зап.) vide љекарев.

лика̀рије, f. pl. (зап.) vide љекарије.

лика̀рина, f. (зап.) vide љекарина.

лика̀рица, f. (зап.) vide љекарица.

лика́ров, а, о, (зап.) vide љекаров.

ли̏кâрски̂, кâ, кô, (зап.) vide љекарски.

ли̏ко, n. vide [3] ли̏к: Веже *лико* на узицу, lebt knapp; опасати кога у *лико*, arm machen.

ликòвит, а, о, (зап.) vide љековит.

ли̏ксија, f. (у Дубр.) vide цијеђ: Нег узаврела казан *ликсије*| Па зове свекра да га измије —

ли́кце, n. (у Дубр.) vide **лихце**: Врни *ликце*, које пријед било —

ли̏кшан, m. (у Далм.) vide нишан.

ли́ла, f. (брезова или трешњова) оно што се огули с брезове или с трешњове коре као

хартија. Лила има у себи смоле и може горети као луч.

ли̏ле ми̏ле, Schmeicheln und Streicheln, blanditiae: све око њега *лиле миле.*

ли̏љак, љка, m. ein kleiner Heuhaufen, foeni acervus. [cf. љиљак 2]. Од откоса се купи сијено у љиљке, а од љиљака се граде навиљци.

ли̏љан [љиљан], m. (у Сријему) die Tagblume, hemerocallis fulva Linn.

Ли̏љана, f. ein Frauenname, nomen feminae.

ли̏љанов, a, o, von љиљан.

1. **Ли̏м,** Ли̏ма, m. ријека која тече из Херцеговине и утјече у Дрину (с десне стране) код Вишеграда. cf. Перућица [2].

2. **ли̏м,** m. Blech, lamina: црква покривена *лимом.*

ли̏ма, f. 1) (у Ц. г.) турпија за гвожђе, die Feile, lima: Ударила *лима* на ацал. — 2) (у Лици) vide [карика] навта, лама.

ли̏ма̑н, лима́на, (cf. **вилиман**) m. der Wirbel, vortex. cf. вир. *У Новом саду тако се зове једна бара.*

ли̏ма̑ње, n. (зап.) vide лијемање.

ли̏мати, ли̏ма̑м, (зап.) vide лијемати.

Ли̏мо, m. овако се звао знатни наш харамбаша и јунак који се пјева у народнијем пјесмама, а у Боци се о њему и приповиједа. Ја мислим да је *Лимо* и *Лимун* једно име и један човјек. Који пјевају *Лимо,* они мисле на *Лим,* т. ј. да је од *Лима (Лимљанин* или *Полимац),* и може бити да му је то право презиме, па *Лимуном* да су га прозвали послије у приморју. У Боци више Пераста (на јужној страни) и данас се приповиједа за једну кућу на заливу да је била кула Лима харамбаше: А не виде јаде испријека| Зла јунака арамбашу *Лима* —

Ли̏мов, a, o, bez Лимо: Сто двадесет друга *Лимовије* —

ли̏му̑н, m. 1) die Citrone, limone [citrus limonum Risso.], ital. il limo. [cf. лемун; четруна]. — 2) [*Лимун*] име нашега знатнога јунака и харамбаше, cf. Лимо: На *Лимуну* састави нишане —

лимуна́да, f. die Limonade, aqua limonata.

Ли̏му̑нов, a, o, dem Лимун gehörig: На он сложи пушку *Лимунову* —

ли̏н, ли̏на, но, (ли̏нӣ, на̑, но̑) (зап.) vide лијен.

ли̏нив, a, o, (зап.) vide љенив.

ли̏нивац, ли̏нӣвца, m. (зап.) vide љенивац.

ли̏нивица, f. (зап.) vide љенивица.

ли̏нити се, ли̏нӣм се, (зап.) vide лијенити се.

ли̏нка, f. (зап.) vide лијенка.

ли̏но̑ст, ли̏ности, f. (зап.) vide лијеност.

ли̏нути, ли̏не̑м, v. pf. (dim. v. лити) ein wenig gießen, einen Guß thun, infundo.

ли̏нцура, f. некаква трава што се једе од трбуха, Enzian, gentiana [lutea L.].

ли̏нштина, f. (зап.) vide лијенштина.

ли̏њ, m. (у Хрв.) некака риба (ваља да је *линьак*), eine Art Fisch, piscis quidam. [vide линьак].

ли̏ња̑к, m. die Schleihe, cyprinus tinca L. [tinca vulgaris Cuv.; cf. линь].

1. **ли̏ња̑ње,** n. 1) das Prügeln, verberatio. — 2) das Schwinden, τὸ tabescere. — 3) das Haaren, amissio pili.

2. ***ли̏ња̑ње,*** n. [verbale v. 2 линьати].

1. **ли̏њати,** њӣм, v. impf. 1) бити кога, дерати, prügeln, verbero. [vide тући]. — 2) (у Ц. г.) schwinden, tabesco.

2. ***ли̏њати,*** *ли̏њӣм, v. impf. (у Ц. г.)* schwinden. [cf. 1 линьати 2].

ли̏њати се, њӣм се, v. r. impf. sich haren, pilos amitto.

линьа̏чић, m. dim. v. линьак.

1. **ли̏п,** m. (зап.) vide [1] лијеп.

2. **ли̏п,** ли̏па, по, (ли̏пӣ, па̑, по̑, adv. ли̏по, comp. ли̏пшӣ) (зап.) vide [2] лијеп.

ли̏па, f. die Linde, tilia [L.]: Го као *липа* (ваља да кад јој огуле кору луба или лика ради).

ли̏пањ, пња, m. (у Дубр.) мјесец Јуниј, der Juni, mensis Junius.

Ли̏па̑р, Липа́ра, m. брдо између Јагодине и Багрдана.

липаљу̑р, липаљу́ра, m. die Fetzen (Lumpen), die vom Kleide herunter hangen, laciniae: висе липаљури.

ли̏пен, m. некака риба у Србији по јужним крајевима и у Херцеговини, eine Art Fisch, piscis quidam [липан = Asche, thymallus vulgaris Nilss.].

ли̏пик, липи́ка, m. der Lindenwald, silva tiliarum, tilietum (?).

Ли̏писка, f. 1) die Stadt Leipzig, Lipsia. — 2) [*липиска*] eine Art Tuch, panni genus.

ли̏пити, ли̏пӣм, (зап.) vide лијепити.

ли̏пити се, ли̏пӣм се, (зап.) vide лијепити се.

ли̏пица, f. 1) dim. das Lindchen, tiliola. — 2) (у Шумад.) die Kamille, chamaemelum vulgare [abutilon avicenae L.], cf. прстенак: Докле косих траву *липицу* —

Ли̏пљан, m. поље [село] у Косову, eine Ebene: У *Липљану* да се састанемо —

ли̏пљење, n. (зап.) vide лијепљење.

Ли̏пник, m. манастир у Турској Хрватској у нахији Крупској.

Ли̏пница, f. 1) (Турска) мала варошица између Лознице и Љешнице. [сада је нема]. — 2) (Влашка) Српско село (близу Турске Липнице).

Ли̏пничанин, m. човјек из Липнице.

ли̏пнички, ка̑, ко̑, von Липница.

ли̏пов, a, o, linden-, tiliagineus: *Липов* човјек, т. ј. млак, лијен.

Липо̀ва̑н, *Липова́на, m.* [тако се зову руски расколници који живе у Добруџи и на доњем Дунаву].

ли̏повац, ли̏по̑вца, m. 1) der Lindenhonig, mel tiliaceum. — 2) der Lindenstab, baculus tiliagineus.

ли̏повача, f. 1) der Lindenstock, baculus e ligno ti-

liaceo. — 2) [*Липовача*] у Јадру једно брдо и извор на том брду: А Ћускињу међу на засједу| На студену воду *Липовачу* —

ли̏повина, f. das Lindenholz, lignum tiliae.

Ли̏повица, f. у нахији Ваљевској код села Љубинића поље, Name eines Feldes in Serbien, campus quidam.

липо́ричица, f. (зап.) vide љепорјечица.

ли̏пост, f. (зап.) vide липост.

липо́та, f. (зап.) vide љепота.

липо́тица, f. (зап.) vide љепотица.

липо́точина, f. (око Сиња).

ли̏пошета, f. (зап.) vide љепошета.

1. **ли̏пса**, f. п. п. крава, која је готово липсала. [cf. липсаница].

2. **ли̏пса**, m. (ист.) vide липсо.

липса́ње, n. vide липсивање.

липса́ти, ли̏пшēм, v. pf. verrecken, morior [vide црћи 1]: Не *липши*, магарче, док трава нарасте.

липси́ва̏ње, n. das Verrecken, casus pecoris. [cf. липсавање].

липси́вати, ли̏псујēм, v. impf. verrecken, morior. cf. липсавати.

ли̏псо, m. (јуж.) п. п. во, који је готово липсао. [cf. 2 липса; липсаница].

ли̏пчић, m. vide **хлипчић**.

ли̏пшање, n. (зап.) vide љепшање.

ли̏пшати, шā̂м, (зап.) vide љепшати.

[**липше**, adv. comp. v. 2 лип; vide лишне.]

ли̏ра, f. (у Боци) Leier, lyra, cf. лијера: Стоји цилик *лира* и тамбура —

ли̏рица, f. dim. v. лира.

ли̏с, m. 1) der Fuchs (das Männchen), vulpes mas. cf. [1] лиј, [1] лисац. — 2) (зап.) vide лијес.

ли̏са, f. 1) eine Blāße am Kopfe der Thiere, macula alba. — 2) (зап.) vide љеса.

ли̏саст, a, o, z. B. Pferd, das eine Blāße hat, macula alba insignis.

1. **ли̏сац**, сца, m. vide лис [1].

2. **ли̏сац**, сца, m. 1) лисаст коњ, der Blaßhengst, equus nota alba insignis. — 2) [*Лисац*] планина у нахији Катунској: Наврх *Лисца* високе планине —

ли̏сен, a, o, (у Сињу) von Holz, ligneus, [vide дрвен] cf. лис, лијес: Начини јој *лиссна* носила —

лисе̏тина, f. (зап.) vide љесетина.

ли̏сибаба, f. (у Сињу) acanthopsis taenia Agassiz.

Ли̏сина, f. мјесто у Пиви: И Арнијћа кнеза из *Лисине* —

1. **ли̏сица**, f. (pl. gen. ли̏сицā) 1) der Fuchs, [canis] vulpes [L.]. — 2) (у Ц. г.) Art weiße Weintraube, uvae genus.

2. **ли̏сица**, f. (зап.) vide љесица.

ли̏сице, ли̏сицā, f. pl. die Handfesseln, das Handschellen, Handeisen, manicae. [cf. завезице].

ли̏сичēње, n. das Fuchsschwänzen, vulpini doli et mendacia.

ли̏сичина, f. 1) der Fuchsbalg, pellis vulpina. — 2) (у Паштр.) [echium italicum L.] vide боражина.

ли̏сичине, f. pl. augm. v. лисице: Ал на руку тешке *лисичине* —

ли̏сичити, чи̏м, v. [im]pf. fuchsschwänzen, vulpino more ago.

ли̏сичић, m. der junge Fuchs, catulus vulpinus.

ли̏сичица, f. dim. v. лисица.

ли̏сичје о̏ко, n. каже се као у шали за дукат, scherzhaft für einen Dukaten.

ли̏сичје у̏хо, n. (у Ц. г.) некака трава, Art Pflanze, herba quaedam [echium L.?].

ли̏сичји, чја̂, чје̂, Fuchs-, vulpinus.

ли̏сичји рēп, m. (у војв.) die Natterwurz, echium vulgare [L.].

ли̏сје, (по ист. кр. Србије) vide лишће: Све са јела *лисје* опадаше —

1. **ли̏ска**, f. 1) ein Blatt (Laub), folium. — 2) die Rohrhenne, fulica chlaropus [gallinula chloropus L.].

2. **ли̏ска**, f. (зап.) vide лијеска.

ли̏скање, n. dim. v. лизање.

ли̏скати, ка̂м, v. impf. dim. v. лизати.

ли̏сков, a, o, (зап.) vide љесков.

ли̏скова ма̏ст, f. (зап.) vide љескова маст.

ли̏сковац, ли̏ско̂вца, m. (зап.) vide љесковац.

ли̏сковача, f. (зап.) vide љесковача.

ли̏сковина, f. (зап.) vide љесковина.

ли̏снат, a, o, belaubt, frondosus.

ли̏сник, m. (von лист) ein Laubschober, acervus ramorum quercinorum cum foliis siccatis, depascendus hieme a capellis.

ли̏сов, лисо̀ва, m. лисаст пас, ein Hund mit einer Blāße, canis maculosus.

1. **ли̏ст**, m. (loc. ли̏сту) 1) das Blatt, folium arboris, et libri. — 2) лист јуфке, лист од тијеста, ein Stück ausgewalgten Teig, massa farinacea distenta. — 3) die Wabe, sura. — 4) одоше (сви) листом, alle insgesammt: Ајте *листом* у Љешницу б'јелу — 5) (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefisch, piscis genus [листови = Schollen, pleuronectidae].

2. **ли̏ст**, a, o, (у Ц. г.) schnell, celer, cf. [vide] брз: Лист као зец; Лист као рт.

ли̏стак, ли̏ска, m. hyp. das Blättchen, folium.

ли̏стање, n. das Blätter-bekommen, renovatio foliorum arboris.

ли̏стати, та̂м, v. impf. Blätter bekommen, sich belauben, redeunt arboribus comae, frondesco: *Листај*, горо, кукај, кукавицо,| Нек се чини ора за хајдуке —

ли̏стати се, та̂м се, v. r. impf. n. p. листа се пита, гужвача, sich blättern, in lamellas dissolvi.

ли̏ствe, f. pl. (зап.) vide љествe.

ли̏стина, f. augm. v. лист, n. p. од купуса: нема главица, него све сама листина.

ли̏стић, m. dim. v. лист.

ли̏сто,) (у Ц. г.) ſchnell, celeriter [vide брзо 1]:
ли̏стом, ſ *.Листо* пође тавници на врата — *.Листом* Никац у плужину дође —
[**листом,** adv. vide 1 лист 4.]
ли̏стопа̑д, m. 1) (у Рату ниже Дубр.) лишће са дрвећа, које се (онђе) купи и оставља, да се њиме гноје њиве и виногради, die von Bäumen abgefallenen Blätter, folia arborum delapsa. — 2) (по зап. кр.) der Oktober, mensis October.
ли̏стра, f.: А два мрка завијаше вука| А на десну *.листру* од истока - -
ли̏т, m. (у Ц. г.) vide литица.
ли̏та̑ње, n. 1) vide блијање. -- 2) (зап.) vide лијетање.
ли̏та̑р, m. 1) vide [уже 1] личина. -- 2) (у Далм.) око два прста широк и с пулијама од коситера нашаран каиш, којијем се жене опасују (што је који дужи, да се више пута њиме опасати може, то је љепше).
1. **ли̏тати,** ли̏та̑м, v. impf. vide блијати.
2. **ли̏тати,** ли̏ћем, (зап.) vide лијетати.
ли̏тере, у овој загонеци: *.Литере, литерс* низ камење висјеле, нит се пекле ни вариле, сав свијет одраниле.
1. **ли̏ти,** ли̏јем, v. impf. (part. pass. ли̏вен, љевен, а и ли̏т) gießen, fundo.
2. **ли̏ти,** (зап.) vide љети.
ли̏тија, f. (у војв.) die Prozeſſion, der Bittgang, Umgang, pompa: данас носе *литију*; иду с *литијом*.
ли̏тина, f. (зап.) vide љетина.
ли̏тица, f. ein ſteiler Felſen, praecipitium. cf. лит.
ли̏тиште, n. (зап.) vide љетиште.
ли̏тњи, ња̑, њо̑, (зап.) vide љетни.
ли̏тнути, не̑м, v. pf. einen weichen Schiß thun, caco molle.
ли̏то, n. (зап) vide љето.
ли̏товање, n. (зап.) vide љетовање.
ли̏товати, тујем̑, (зап.) vide љетовати.
ли̏товиште, n. (зап.) vide љетовиште.
ли̏тоња, m. das Rind, oder auch der Menſch, der einen Durchfall hat, dysentericus.
ли̏торе̑ст, f. (у Загвозду) марва од онога љета (н. п. јагањци, јарићи), das Erzeugniß der Hausthiere von einem Jahre, partus animalium unius anni.
ли̏то̑с, (зап.) vide љетос.
ли̏то̑ске, (зап.) vide љетоске.
ли̏тошњи, ња̑, ње̑, (зап.) vide љетошњи.
ли̏тра, f. (pl. gen. ли̏та̑ра̑) једна четвртина од оке, Gewicht und Maß, ponderis et mensurae genus.
ли̏трењача (литрењача), f. ein Gefaß das eine litra hält, amphora litra-m capiens.
ли̏трица, f. dim. v. литра.
ли̏тросити, си̏м, v. pf. кога, чега, (у Боци) befreien, libero, [vide избавити] cf. опростити: С'јеку Иву око нога гвожђе| Те га једва гвожђа *.литросише* —
ли̏ћимице̑, (у Рисну) n. p. ударити кога новжем *ли̏ћимице*, t. j. ни оштријем ни тељућем, него **пљоштимице**, mit dem flachen Meſſer, lamina (cultri percutere).
ли̏х [лиј], adv. (у Боци) vide лихо.
ли̏ха̑ње [лијање], n. das Paar oder Unpaar ſpielen.
ли̏хати се, ли̏ха̑м се, [лијати се] v. r. impf. Paar oder Unpaar ſpielen. cf. лихо.
ли̏хо [лијо], adv. ungerade, impariter: тако или лихо, gerade oder ungerade? par impar? cf. лих [лиј].
ли̏хце (cf. ликце, лишце), n. (у горњ. примор.) dim. von лице: Врни *лихце* које ј' пријед било — Велету сам на *лихце* раздрла —
ли̏це, n. 1) das Geſicht, facies. [cf. фаца; 1 лик 1]. — 2) die rechte Seite des Tuches u. ſ. w., facies adversa panni. cf. наличје. — 3) лицем на Божић, на Ђурђев дан и т. д., gerade, plane.
Ли̏чанин, m. човјек из Лике.
ли̏ча̑р, m. (у Ц. г.) на чему се ухваћена риба вуче за собом по води, eine Schnur woran die Fiſche gereiht werden, resticulus.
ли̏чење, n. 1) das Ausrufen, praeconium. — 2) das Toilettemachen, comtio. — 3) (зап.) vide лијечење.
ли̏чина, f. ein Baſtſtrick, funis e libro: вуче за собом *личину*. [vide уже 1]. cf. конопац.
ли̏чина̑р, m. 1) der Baſtſeiler, confector funium e libro arborum. — 2) који је заслужио личину, ein ſchlechter Menſch, nequam. [cf. личинаш].
ли̏чинаш, m. vide личинар 2.
ли̏чиница, f. dim. v. личина.
1. **ли̏чити,** чи̏, v. impf. коме што, vide доликовати.
2. **ли̏чити,** ли̏чи̏м, v. impf. 1) кога, einen Toilette machen, como. — 2) (у Дубр.) викати као телал, н. п. кад ко што изгуби или нађе, ausrufen, praedico, praeconium facio, evulgo. Ондје је обичај кад ко што изгуби или нађе, да да слијепцу коју крајцару те викне по свијем улицама шта је изгубљено или нађено, и ако је што нађено, каже се гдје је, него онај чије је да дође и да донесе биљегу (т. ј. докаже) и да узме; ако ли је изгубљено, да донесе и *да узме наљежбу*. За времена републике био је одређен човјек који је овако лично, и звао се *здур*. — 3) (у Ц. г.) крв на кога, т. ј. казати да ју је он учинио (т. ј. убио човјека), den Mordes beſchuldigen, caedis arguo. — 4) (зап.) vide лијечити.
ли̏чити се, ли̏чи̏м се, v. r. impf. 1) ſeine Toilette machen, comor. — 2) (у Ц. г.) чеса, од чеса, кога, од кога, т. ј. одрицати се (н. п. кад ко учини крв, па га се родбина личи да не ће зањ да зна, и тако остане на миру од родбине убијенога), verleugnen, nego, desero: .ликом и паликом *личим се*. cf. одлика.
ли̏чки, ка̑, ко̑, von .лика.

ли̏чњâк, m. (у Рисну) das Handtuch, mantile. [vide] убрус, cf. пешкир.
лишáвâње, n. das Verlieren, spoliatio.
лишáвати се, ли̏шâвâм се, v. r. impf. (у војв.) verlieren, beraubt werden, entbehren, spolior: због њега *лишавам се* здравља.
ли̏шâј, m. die Zitterflechte (Hautkrankheit), lichen (österr. der Zitterichт). [cf. звјеринац].
ли̏шајева трáва, f. die Krebsblume, heliotropium europaeum Linn.
лишàјив, а, о, mit der Flechte behaftet, lichene laborans.
лишàјивити се, ви̂м се, v. r. impf. Flechten bekommen, lichene laboro.
лишàјић, m. dim. v. лишај.
ли̏шан, m. (у Подг.) vide **нишан:** бити *лишан.*
ли̏шанити, ни̂м, v. impf. (у Подг.) vide **нишанити.**
ли̏шањêње, n. vide **нишањење.**
ли̏шити, ли̂ши̂м, v. pf. [cf. ментовати] 1) (у војв.) кога чега, berauben, spolio. — 2) не лишила те сабља, т. ј. не мимоишла те, не остао од ње, soll dich treffen, assequi: Лиши мене и моје душе! т. ј. далеко од мене било!
ли̏шити се, ли̂ши̂м се, v. r. pf. чега, кога, beraubt werden, verlieren, entbehren, privor, spolior.
ли̏шица, f. (зап.) vide љешица.
ли̏шма, besonders, imprimis. cf. [vide] особито [1].
ли̏шни̂к, m. (зап.) vide љешник.
ли̏шни̂ков, а, о, (зап.) vide љешников.
ли̏шнê, (у Имоск.) für *липше*, comp. v. лип.
ли̏штâк, лиштáка. m. (зап.) vide љештак.
ли̏штâрка, f. (зап.) vide љештарка.
ли̂шће, n. 1) [лисје] (coll.) das Laub, folia. [cf. перје 2; перо 3]. — 2) (зап.) vide лијешће.
ли̏шце [ликце, лихце], n. (у горњ. примор.) dim. v. лице: Умива се гиздава дивојка,| Сину *лишце* кано жарко сунце —
лобòда, f. die [Garten-] Melde, atriplex hortense Linn.
лôв, лòва, m. (loc. лòву) 1) die Jagd, venatio. — 2) das Wild, venatio.
лòвак, вка, m. dim. v. лов.
лòвац, лóвца, m. (gen. pl. ловáцâ) 1) der Jäger, venator. — 2) [*Ловац*] вода у Мојдежу у Боци. Приповиједају да је некакав ловац ондје сатјерао лисицу у пећину, и псето му отишло за њом унутра, а кад изишло натраг, било све мокро; по томе људи дознаду да је у пећини вода, и начине јој пут те изиђе на поље, и сад окреће петнаест млина и три ступе.
лòвачки̂, кâ, кô, jägerisch, Jäger-, venatorius.
лòвити, ви̂м, v. impf. 1) jagen, venor. — 2) рибу, fischen, pisco. cf. [vide 2] рибати.
лòвица, f. н. п. мачка, пушка, die Jägerin, venatrix (als Apposition von der Flinte, der Katze). cf. ловка [1, 1] ловница.
лòвиште, n. (у Ц. г.) мјесто гдје се риба *лови,* der Fischfang, piscina. cf. риболов.
лôвка, f. (у Сријему) 1) мачка, die Jägerin, venatrix. cf. [vide] ловица. — 2) vide [кљуса] мишоловка.
лòвљêње, n. 1) das Jagen, venatio. — 2) das Fischen, piscatio.
1. **лòвни̂,** нâ, нô, Jagd-, venaticus: Ни торни ни *ловни* (т. ј. пас, који нити је за *тор* (да чува овце), ни за *лов*).
2. **лȍвни̂,** а, о, (у Ц. г.) vide [ломан 2] ломни: И осталу *ловну* гору Црну —
1. **лòвница,** (у Ц. г.) н. п. пушка, мачка, vide ловица.
2. **Лȍвница,** f. 1) у Босни ријека која извире под Полом у планини Бишини и утјече у Дрињачу, ein Fluß in Bosnien, fluvii nomen: Кад су свати трудно починули| На *Ловници* на води студеној — 2) намастир код те воде (може бити да је сад и пуст).
3. **лóвница,** f. vide навиљак.
ловòрика, f. (у прим.) der Lorbeer, laurus [nobilis L.].
ловòриков, а, о, н. п. грана, Lorbeer-, laureus.
ловòрница, f. (по југоз. кр.) род од ловорике, die Lorbeere, baca lauri.
лôвра, *f. (у Слав.) косачка ужина.*
лôврâње, *n.* [verb. v. ловрати].
ловрати, *лôврâм,* [v. impf.; vide ловра].
[**Ловрећ,** m. (-ће, n.?) село; cf. Мрњавчева градина.]
лòвџија, m. ein Liebhaber von Jagd, amicus venationi.
лôг, лȍга, m. das Liegen, cubitus: лежи логом.
лóгôв, лóгова, m. (у војв.) 1) der Beispanner, equus additus solito uni, duobus: Терај, куме, *логова*| Преко тога корова — 2) на гату у воденице, das Freigerinne.
лóговски̂, кâ, кô, dem логов gehörig: Отоболио усну као *логовски* ам.
[**логом,** adv. vide лог.]
лôгор, m. das Lager, castra. cf. òкò.
лôгорêње, n. das Lagern, castrametatio.
лôгорити, ри̂м, v. impf. н. п. војску, lagern, castra pono.
лôгорити се, ри̂м се, v. r. impf. sich lagern, castra pono.
лôгошка, f. (у Бачкој, а у Барањи *лугошка*) vide чардаклија: Сваки чокот видру вина дао,| А *логошка* и четири дала —
лóжа, 1) f. das Lager (z. B. des Hasen), cubile [cf. легало, лежај]: убио зеца на *ложи.* — 2) [vide] пометина у животиње (а у жене зове се *постељица* [2]).
лòжêње, n. das Legen, positio.
лòжити, жи̂м, v. impf. legen (z. B. Holz aufs Feuer), pono: ватру или дрва на ватру.
лòжица, f. vide [жлица] ожица.
лòжичица, f. vide лажичица.
лȍжница, f. (ст.) die Lagerstätte, cubile [cf. лежница, ђердек]: Ако лежи с љубом у *ложници,*| Еда Бог да не дигао главе — Кад ја пођем у *ложницу* спавати,| Чини ми се та *ложница* тавница —

лòза, f. (acc. лòзу) 1) винова, die Weinrebe, vitis vinifera Linn. — 2) бијела, die Waldrebe, clematis vitalba Linn. [vide павитина]. — 3) der Stamm, das Geſchlecht, stirps: од *лозе* Немањића. Пасја *лозо*! cf. [vide] кољено [4]. — 4) (у Боци) па тијесту она два дирека или стуба са стране који су на завој изрезани.

Лòзан, m. Mannsname, nomen viri.

лòзйнка, f. die Loſung (im Kriege), signum, tessera.

лòзица, f. dim. das Rebchen, viticula.

лòзје, n. (coll.) 1) das Gerebe, vites. — 2) (у Крајини Неготинској) der Weinberg, vinea. [vide виноград].

лòзнац, лознàца, m. (у Дубр.) cf. [vide] грах [лознац].

лòзница, f. 1) (у Ц. г.) vide винјага. — [*Лозница*] 2) Städtchen im Jadar am Fuße des Гучево. — 3) село у нахији Пожешкој: У *Лозници* и у Шаковрању —

Лòзничанин, m. (pl. лòзничâни) Einer von лозница.

лòзничкӣ, кâ, кô, von лозница.

лòзовина, f. (ст.) vide вино: Па сједоше пити *лозовину* —

лòj, лòja, m. der Talg, das Inſelt (Unſchlitt), sebum.

лòjан, a, o, von Talg, sebaceus.

лòjâр, лојáра, m. (у Боци) који лој туче и топи, der den Talg zubereitet, qui parat sebum.

лојàрица, f. (у Боци) зграда гдје се лој туче и топи, die Stätte, wo der Talg bereitet wird, locus parando sebo.

лòjêње, n. das Ueberziehen mit Talg, sebatio.

лòjити, jим, v. impf. mit Talg überziehen, in Talg tauchen, sebo.

лòкање, n. das Schlürfen (wie der Hund trinkt), sorbitio.

лòкати, лòчêм, v. impf. ſchlürfen (wie der Hund), sorbeo.

лòква, f. 1) eine kleine Leiche, lacus, palus. — 2) (ст.) даj, аштија, једну *локву* меса, ein Stück, frustum (?). [vide локма].

лòквањ, локвáња, m. die Seeblume, nymphea, und zwar a) бијели [Seeroſe, nymphaea] alba [L.]; — b) жути, [Teichroſe, nuphar luteum Sm.] lutea. Два *локвања* око пања (у загонеци, т. j. уши око главе).

лòквèтина, f. augm. v. лòква.

лòквица, f. dim. v. лòква: Киша пада капљицама, Пак напада *локвицама*.

лòкма[*], f. (у Сријему) ein Stück gekochtes Fleiſch, frustum carnis coctae. cf. лòква 2.

лòкнути, нêм, v. pf. einen Schluck thun (vom Hunde), sorbeo semel.

лòкот, m. vide катанац 1.

лòкума,* f. eine Art harter Krapfen, cibi genus.

локýмић, m. dim. v. лòкума.

1. **лòла**, m. Schimpfname für einen langen, hagern Menſchen, longinus.

2. **лòла**, f. планина у Херцеговини, Name eines Berges, montis nomen: Изнђоше на *Лолу* планину —

лòлâње, n. vide скитање.

лòлати се, лòлâм се, vide скитати се.

лòм, m. (у Барањи) vide павитњак: хајдемо под *лом* у хлад.

лòман, мна, мно, 1) gebrochen, müde, fractus, lassus: нешто сам *ломан*. — 2) ſteinig, ſteil, saxosus, praeruptus, cf. [кршак,] кршан [1, 2 ловни]: Докле с' прими *ломна* Влаха старог — За араче од *ломније* Брда —

лòмача, f. 1) (у Славонији) винова лоза, која је пуштена уз дрво какво или уза зграду (у Србији *чардаклија*, а у приморју *одрина*). — 2) бреме трња или грања, ein Bündel Reiſer, fascis sarmentorum. [cf. оломача, полувача]. — 3) (у Срijему) суха грана која се носи из шуме кући на ватру.

лòмигора, m. Ziegenname, nomen caprae indi solitum: Свекра зове: „Козјобраде!“ А свекрву: „Чичоглава!“ А ђевере: *ломигоре* —

лòмилица, f. (у Дубр.) она рачваста кост у кокоши под гушом која се *ломи* за опкладу. [vide кобилица 2].

лòмина, f. (у Боци) драча и коров (н. п. по њиви), das Unkraut, herbae inutiles.

лòминица, f. (у Боци) vide честа: Пале су патке у слано море| А препелице у равно поље| А јаребице у рудинице| Мале тичице у *ломинице* —

лòмити, мйм, v. impf. 1) brechen, frango [cf. кршити, трошити 3], н. п. дрво, хљеб; ломи ме грозница; На несретном се кола ломе; Од игре које играху,| Сребрна седла *ломљаху*,| Злаћене узде кидаху| А бритке сабље *ломљаху* — 2) (у горњ. прим.) јаја на ускрс, vide [туђи се 2] тицати се. — 3) (у Црни.) први пут орати (а други пут каже се *мијешати*), brachen, vervago. — 4) ломити панцу. cf. погача.

лòмкање, n. dim. v. ломљење.

лòмкати, кâм, dim. v. ломити.

лòмљава, f. das Gebrechen, fragor.

лòмљење, n. das Brechen, fractio.

лòна, f. hyp. v. лонац.

лòнац, лòнца, m. (pl. лòнци, лòнâцâ), der Topf, olla, cf. [грне] грнац: Чувај *лонца* ка' и оца (кад је пун).

лòнџија, f. (у војв.) vide [скитач] скитница.

лонџòнера, f. слушкиња која пере лонце, die Magd, welche die Töpfe auswäſcht, ancilla quae ollas abluit. [vide судопера 2 и 3].

лончâр, лончáра, m. der Töpfer, figulus.

лончáрев, a, o, vide лончаров.

лончàрица, f. 1) н. п. лађа, das Topfſchiff, navis onusta ollis. — 2) (у Ц. г.) некака мала тица, eine Art Vogel, avis quaedam.

лончâрница, f. die Geſchirrhandlung, taberna figularia.

лончáров [**лончарев**], a, o, des Töpfers, figuli.

лòнчâрскӣ, кâ, кò, Töpfer-, figlinus, з. В. земља, Töpfererde, creta figlina.

лòнчина, f. augm. v. лонац.

лòнчић, m. 1) dim. v. лонац. — 2) Art Ofen-kachel, testa fornacalis. — 3) (у Сријему) дјетиња игра. Велике дјевојке посједају малу дјецу, па више свакога стане по једна, онда једна, која *нема лончића*, дође коме дјетету и метнувши му прст на главу пита: „По што вино виново?| По петак? по шестак?“| а кад она која стоји више дјетета, одговори: „По то ти га и не дам,“ онда потрчи једна на једну страну, друга на другу око дјеце, па која прије дотрчи к дјетету оне је лончић, а она га друга себи опет тако тражи даље.

лòнца,* f. 1) (у пјесмама) die Treppe (auf dem Dache): На *лонцу* је седамнаест ага — 2) vide [вијеће] вијећа: Међу њима од Удбиње Зуко — У поноћи учинио *лонцу* —

лòнцâње, n. vide вијећање.

лòнцати, ца̏м, v. impf. vide вијећати.

лòпâр, лопа́ра, m. 1) од дрвета као округла и равна лопата, н. п. на коју се меће хљеб па с ње у ватру или у пећ, der Schieber, pala. — 2) (у Осијеку) суха риба расјечена низ леђа, Art gedörrter Fisch, piscis tostus. [cf. лопарац].

лопа́рац, рца, m. (у Осијеку) vide лопар 2.

Лопа́ри, m. pl. планина у Босни више Зенице, ein Berg in Bosnien, mons Bosnae.

лопа́рић, m. dim. v. лопар.

лопа́рица, f. као мала лопатица н. п. чиме се чисти свињски валов, Art Schaufel, pala.

лòпата, f. (pl. gen. лопâтâ) 1) die Schaufel, pala. — 2) пекарска, Schieber, pala.

лопа̀тара, f. т. ј. воденица што има коло попријеко и на њему пера као лопате. [vide млин]. cf. прекаја.

лопа̀тати, ам, v. *impf. (у Далм.) кад пада крупан снијег каже се да* лопата.

лопа̀тâш, лопата́ша, m. који се крсти читавом шаком, као *лопатом*, eine scherzhafte Benennung für römisch-katholische Christen.

лòпатица, f. 1) dim. v. лопата. — 2) кост више задњице: И погуби другога Турчина| Погоди га између *лопатица*| Не даде му тора отворити — Погоди га међу *лопатице*,| Изгорје му црне утробице —

лòпижа, f. (у Грбљу) земљан суд који се вјеша изнад ватре као котао, те се у њему јело готови. [vide котлуша]. cf. пињата.

лòпити, пӣм, v. impf. in Menge fließen, profluo: крв му из ноге све *лопи* колико се посјекао. cf. [vide] шикљати.

лòпов, ло́пова, m. vide лупеж. У Србији су се од прије лопови звали они лупежи који обијају зграде те краду, или који ударају на људе у кућама или у пољу те их харају а нијесу прави хајдуци. тако н. п. онај који украде јаре или макар коња и вола није лопов, него само ресузин или крадљивац, као ни хајдук, који човјека на кући или гдје у пољу похара.

лòповскӣ, кâ, кô, vide лупешки.

лòпта, f. (у војв.) der Ball, pila.

лòптица, f. dim. v. лопта.

Лòпуд, m. Insel di Mezzo in Dalmatien.

лòпӯх, лопу́ха, m. (у Ц. г.) die Klette, lappa [petasites officinalis Much.]. cf. комодљика.

лòпушац, шца, m. (у Дубр.) некака трава, eine Art Pflanze, herba quaedam [petasites officinalis Much.(?)].

лопӯшина, f. (у Ц. г.) augm. v. лопух.

лòт, m. das Loth, semuncia.

лòтар, тра, тро, (у Дубр.) vide тром.

лòтиња, f. der Schmutz, die Liederlichkeit, ignavia, negligentia.

лòтра, f. (у војв.) die Leiter am Wagen, scala vehiculi. [vide страмица].

лòћа, f. (у војв.) eine liederliche Weibsperson, mulier ignava et immunda [cf. лоћка].

лòћика, f. (у Дубр.) der Kopfsalat, lactuca [sativa L.].

лòћка, f. (у војв.) vide лоћа.

лòћкав, а, о, welk, flaccidus, н. п. кад зелен лист дувана на сунцу постоји, онда постане лоћкав, док се не осуши.

лòш, а, е, unglücklich, schlecht, miser: Два лоша избише Милоша (ne Hercules quidem adversus duos), cf. [vide] рђав[1]: Добра коња а *лоша* јунака — Да је мени и *ло̀лоша* вина —

лӯб, m. 1) die Rinde der Bäume, cortex. — 2) у чизме око пете, das Ferſenleder, pars calcei posterior cortice muniri solita.

лӯбâрда, f. 1) die Bombe, globus ferreus, bomba. cf. кумбара. — 2) (у Ц. г.) vide топ: Несретнога *лубарда* бије.

лубѐница, f. die Waſſermelone, anguria [citrullus vulgaris L.], oder cucurbita citrullus Linn. [cf. диња 2, карпуза].

лубѐничâр, m. 1) der Waſſermelonengärtner und Händler, qui angurias serit aut vendit. — 2) der dergleichen gern ißt, amans anguriarum.

лубѐничица, f. dim. v. лубеница.

лубѐничӣште, n. ein ehemaliger Garten zu Waſſermelonen, hortus olim anguriis consitus.

лубѐничнӣ, нâ, нô, н. п. кора, der Waſſermelone, anguriae: подметнути коме лубеничну кору под ногу, т. ј. преварити га.

лӯбина, f. (als augm. v. луб) на тијелу људском или каке животиње оно гдје су ријева и цигерице, der Rumpf, truncus: ударио га батином уз лубину, т. ј. по леђима или по ребрима или по трбуху. У печена бравчета цијела лубина зове се *бошарија*.

лӯбњача, f. кућа, или колиба, покривена лубом, eine mit Baſt gedeckte Hütte, casa libro tecta.

лӯбура, f. ein Gefäß von Baumrinde (з. В. für

Kirſchen, Erdbeeren), vas e cortice. cf. [vide] кробуља.

1. **лу̏г**, m. 1) der Hain, lucus. [cf. гај, берак]. — 2) (у Ц. г.) vide рит (по блату).

2. **лу̏г**, лу́га, m. vide пепео.

лу̏га̑р, луга́ра, m. 1) (у Далм. и Хрв.) vide шумар. — 2) (у Шали) јарац (јер и он највише у лугу живи), ſchergſhaft für јарац.

лу̏гошка, f. (у Барањи) vide [чардаклија] логошка.

лу̏д, лу́да, до, (лу̏дӣ, да̑, до̑, adv. лу̏до, comp. лу̏ђӣ) 1) närriſch, demens. — 2) thöricht, stultus. [vide сулуд]. — 3) н. п. дијете, а у приморју и паприке, зеље, т. ј. младо, зелено (паприке и зеље за пресаду), unreif, immaturus. [cf. луден]. — 4) (у Дубр.) јело, крух, т. ј. неслано, ungeſalzen, insulsus. [vide неслан].

лу̏да, f. [1)] die Thörin, stupida, stulta. [cf. махнитица (манитица), махнитуља (манитуља). — 2) m. vide лудак].

лудањ̑а, m. у пјесми мјесто *луда* [vide лудак]: А некмоли ова *лудања* — Једно бјеше *лудаија* Живко —

лу̏даја, f. (у Сријему) vide бундева[1].

лу̏дак, луда́ка, m. der Thor, stultus. [cf. безјак, 1 блека 2, 2 блека, блесан, блеска, будала, будалаш, буква 3, букван, диванија, луда 2, луданја, луданца, лудњак, лудов, батина 3, бена, бестија (бештија), звекан, зукван, дедак, мамлаз, тетак 2, клебецан, лакоња 2, махнитац (манитац), махниташ (маниташ), норац 2, ћалов, шмокљан].

лу̏дан, а, о, als dim. v. луд [vide лудачак]: Жесток ли је *лудани* Јоване —

лу̏да̑нца, m. und f. vide лудак, лу̏да.

лу̏дара, f. (у Сријему) 1) vide [бундева 1] лудаја. — 2) некака гљива, Art Schwamm, fungi genus [boletus satanas Lenz.].

лу̏дачак, чка, чко, dim. v. луд. [cf. лудан]: Кад сам била *лудачка* код мајке —

луда̑чина, f. augm. v. лудак.

лу̏ден, а, о, vide луд[3]: А друго је *луден* Никола —

лу̏дило, n. die Narrheit (objektiv), dementia: ухватило га лудило, die Narrheit hat ihn ergriffen (z. B. nach einem intervallo lucido).

лу̏дити се, лу̏дӣм се, v. r. impf. ſich närriſch ſtellen, stultitiam simulo.

лу̏дњак, (*лудња́ка*) [m.] *vide лудак.*

лу̏до, adv. dumm, stulte: Иди мудро, не погини *лудо* — Јеси мудар, ал' бесједиш *лудо* —

лу̏до̑в, лудо̀ва, m. vide лудак.

лудо̀ва̑ње, [n.] die Narrentheidigung, nugae, ineptiae. [cf. бестијање].

лудо̀вати, лу̏дујем, v. impf. Narrentheidingen treiben, desipio. [cf. бестијати].

лу̏до̀рије, f. pl. die Dummheiten, nugae.

лу̏до̑ст, лу̏дости, f. (loc. лудо̀сти) 1) die Thorheit, stultitia. [cf. бестијство, бестилук, будалаштина]. — 2) die Narrheit, dementia.

лу̏ђе̑ње, n. das ſich närriſch-ſtellen, simulatio stultitiae.

лу̏жан, а, о, aſchig, cinerosus, cf. [vide] пепељав: Опрљио усну као *лужан* бубрег.

Лу̏жа̑ни, m. pl. приповиједа се у Брдима да су онамо у некакоме пољу, које се зове Бритвићи, негда сједили *Лужани*, који су се између себе поклали и затрли и расељили: Да ћемо се поклат' ка' *Лужани*. Ондје се и сад знају зидине од кућа, а мраморје гдје се год онуда нађе у планини, зове се *Лужанско̑ мраморје*. cf. Бритвићи.

Лу̏жанин, m. [Einer v. Лужани].

Лу̏жа̑нка, f. [Eine v. Лужани].

лу̏жанскӣ, ка̑, ко̑, cf. Лужани.

лу̏жањ, жња, m. (у Ц. г.) као дивљи лук, Art Lauch, allii genus.

лу̏же̑ње, n. das Laugen, lixivii infusio.

лу̏жина, f. augm. v. луг: Онда јунак у *лужини* викну:| Погибо ти данас у *лужини* — Ајде лети кроз јелове гране| И ти њуши кроз *лужине* крвцу —

лу̏жити, лу̏жӣм, v. impf. n. p. кошуље, прећу, laugen, auslaugen, lixivio imbuo.

1. **лу̏жница**, f. (у Сријему) vide парионица.

2. **лу̏жница**, f. (у Барањи и у Сријему) vide пијаница: он је велика *лужница*.

3. **Лу̏жница**, f. ријека у Србији која утјече у Мораву под Пожегом, ein Fluß in Serbien, fluvius Serbiae.

лу̏жница пепелу̏жница, f. Aſchenbrödel, puella favilla plena. cf. [vide] пепељуша.

лу̏жња, f. кад се луже кошуље, n. p. сваке лужње, das Laugen, lixivii infusio.

лу̏жњака, f. 1) eine Art Eiche, quercus genus [*лужњак* = quercus pedunculata Ehrh.]. — 2) (у Шапцу) дебела крпа што се меће наврх парионице.

Лу̏зи, m. pl. (v. луг) села у равни на десној страни Лима према Ђурђевијем ступовима, eine Gegend im ſüdlichen Serbien, regionis nomen.

1. **лу̏к**, m. der Lauch, allium: 1) бијели, der Knoblauch, [allium] sativum [L.]. — 2) црни, die Zwiebel, [allium] cepa [L.; cf. капула, кромид, кромити лук].

2. **лу̏к**, m. 1) bei der Piſtole und Flinte, die Feder, elater. [cf. тетик (тефтик)]. — 2) (у Дубр.) колач (као мјесец) који се о божићу даје служитељима и кад ко што донесе са села.

1. **лу̏ка**, f. 1) die Aue, pratum pone flumen. — 2) (у примор.) der Hafen, portus. *cf.* пристан и [vide] *пристаниште*.

2. **Лу̏ка**, m. Lukas, Lucas. [cf. Луко].

лу̏кав, а, о, liſtig, ſchlau, callidus [cf. илав, коваран]: *лукав* као лисица.

лу̏кавица, f. *1) лукав човјек (а и женско): он је подмукла лукавица. — 2)* [*Лукавица*] планина или управо равнина с брдељцима између Никшића и Бјелопавлића, Name einer Gegend, regionis nomen.

лу̏ка̂вство, n. } die Listigkeit, Schlauheit, dolo-
лу̏ка̂вштина, f. } sitas, calliditas. [cf. коварство].
лу̏карица, f. (у Ц. г.) пита с луком, Art Kuchen mit Lauch, placenta allio condita.
лу̏кац, кца, m. dim. v. лу̏к.
лукијѐрна̂р, јерна́ра, m. (у Дубр.) као свијетњак у којему мјесто свијеће гори зентин, die Oellampe, lucerna.
Лу̏ко, m. vide Лу̏ка.
лу̏ков, а, о, н. п. цвијет, перо, Lauch-, allii.
лу̏ковача, f. кукурузница умијешена хладном водом с перима од црнога лука (cf. хладњача [ладњача]), eine Art Kukuruzbrot mit Zwiebel, panis e zea allio conditi genus.
лу̏кови̂, ва̂, во̂, н. п. лијеха, градина, Lauch-, allii.
лу̏ковина, f. кад се скину главице с вијенца, па оно што остане.
лу̏ковица, f. ein hölzernes Gefäß um Lauch zu stoßen, mortarium ligneum comminuendo allio.
лу̏ла,* f. (pl. gen. лу́ла̂) 1) die Pfeife zum Rauchen, fistula fumatoria. [cf. симсија (синсија)]. — 2) казанска, die Röhre beim Branntweinbrennen, fistula vini ustorum. cf. лулић. — 3) као ћурчијински напрстак (који је шупаљ са свијем) само мало подебље и потеже: Већ потеже троструку канџију,| Три су на њој *луле* од тумбака —
лулѐтина, f. augm. v. лула.
лулѐџија,* m. der Verfertiger der луле, fistularius.
лу̏лић, лули́ћа, m. (у Сријему) vide лула 2.
лу̏лица, f. dim. v. лула.
лумба̀рда̂ње, n. das Schießen mit Feuergewehren, jaculatio.
лумба̀рдати, да̂м, v. impf. (у примор.) метати пушке, schießen mit Feuergewehren, jaculor: Па с' отоле подигосмо, мајко,| Пјевајући и *лумбардајући* —
[**луна,** f. cf. чаратан.]
лу̏нта, f. Art Kannonen, tormenti bellici genus: Отпуцују наоколо *лунте* —
лу̏нцупа, f. vide цопа.
лу̏ња, f. eine Art Vogel [die Gabelweih], avis genus [milvus milvus L.]: Дође *луња*, однесе га —
лу̏њав, а, о, mit vorhängendem Kopfe, demisso capite.
лу̏њало, m. који се луња.
лу̏ња̂ње, n. das Gehen mit vorhängendem Kopfe, *τὸ* incedere capite demisso.
лу̏њати, лу̏ња̂м, v. impf. } mit vorhän-
лу̏њати се, лу̏ња̂м се, v. r. impf. } gendem Kopfe gehen, incedo capite demisso.
лу̏па, f. das Schlagen, Klopfen, pulsatio.
лу̏па̂ње, n. das Klopfen, pulsatio. [cf. бупање].
лу̏па̂р, лупа́ра, m. (у Дубр.) Art Austern, ostreae genus.
лупа̀ра̂ње, n. vide [dim. v.] лупање.
лупа̀рати, ра̂м, vide [dim. v.] лупати. [vide лупкати].
лу̏патак, тка, m. ein Bret, ascia.
лу̏пати, лу̏па̂м, v. impf. klopfen, pulso [cf. бупати]: лупати којешта, т. ј. говорити, dreschen.
лу̏пеж, m. (особито по југоз. кр.) der Dieb, fur: Пригода чини *лупежа*. cf. крадљивац, лопов, [рсуз,] рсузин.
лу̏пежица, f. die Diebin, fur [cf. крадљивица]: А заове: *лупежице* —
лу̏пешки̂, ка̂, ко̂, diebisch, furum. [cf. лоповски].
лу̏пештина, f. (у Боци) Diebstahl, furtum. [vide крађа].
лу̏пија (бресква), f. (у Дубр.) бресква која се да расцијепити. cf. глођва.
лу̏пити, пи̂м, v. pf. auf etwas losschlagen, percutio. [vide ударити 1].
лу̏пка̂ње, n. dim. v. лупање.
лу̏пкати, ка̂м, dim. v. лупати. [cf. лупарати].
лу̏пнути, не̂м, vide [ударити 1] лупити.
Лу̏поглав, m. планина у Ластви Озринићкој: Кад дођоше у *Лупоглав* тврди —
лу̏тав, а, о, (у Боци) vide бљутав.
лу̏та̂ње, n. vide врљање [1].
лу̏тати, лу̏та̂м, vide врљати [1].
лу̏тка, f. die Puppe, pupa, pupula. [cf. бенка, 2 пу̏па].
Лу̏то, m. ein Mannsname, nomen viri: Млади *Луто* и млади Тодоре —
Лу̏тор, m. vide Луторан.
Луто̀ра̂н, Лутора́на, m. der Lutheraner, Lutheranus. [cf. Лутор].
Луто̀ра̂нка, f. die Lutheranerin, Lutherana.
луто̀ра̂нски̂, ка̂, ко̂, lutherisch, lutheranus.
лу̏трија, f. (у војв.) die Lotterie, alea sortium: узмидер се у памет, јер ћеш сад извући *лутрију*, т. ј. зло ћеш проћи, бићеш бијен.
лу̏ћум,* m. ein Bindemittel (Kitt) von Baumwolle, ungelöschtem Kalk und Oel bei Wasserleitungen u. dgl., maltha.
лу̏цкаст, а, о, vide сулудаст.
лу̏цпрда, f. ein dummes Frauenzimmer, mulier stulta.
лу̏ч, лу́ча, m. der Kienspann, taeda, cf. [vide] зубља: Ал ми волиш *лучем* свијетлити —
лу̏ча, f. vide зрак.
лу̏чан, а, о, mit Knoblauch gewürzt, conditus allio.
лу̏ча̂р, луча́ра, m. који луч сијече и продаје, der Kienspann sammelt und verkauft, qui taedas colligit ac venditat. [cf. лучарић].
луча̀рић, m. (у Ц. г.) vide лучар.
лу̏чац, чца, m. (у Сријему) на колијевци, der Wiegenspriegel, arcus. cf. [vide] облучац.
лу̏че, чета, m. dim. v. лутка (in Batschka Benennung der Geliebten): Сиђи с дуда, *луче* моловано —
лу̏чев, а, о, Kien-, Föhren-, pini silvestris.
1. **лу̏че̂ње,** n. 1) das Würzen mit Knoblauch, alliatio. — 2) (у Сријему) vide [дрхталице] паче (питије).

2. **лу̏чêње,** m. das Absondern, separatio.
лу̏чинац, чи̂нца, m. vide лучинштак.
Лу̏чин да̂н, m. der Tag des heil. Lukas (den 18. Oktober), dies S. Lucae festus. У Херцеговини на некијем мјестима на Лучин дан подрани домаћин у тор те гледа како му стока лежи: ако је подавила ноге пода се, онда веле да ће бити зла зима и година, ако ли је ноге опружила, онда веле да ће бити добра и зима и година.
лу̏чинштâк, m. der den h. Lukas zum Hauspatrone hat, cliens S. Lucae. [cf. лучинац].
1. **лу̏чити,** лу̂чи̂м, v. impf. [1)] н. п. јагањце од оваца, absondern, separo. [— 2) vide збијати 2].
2. **лу̏чити,** чи̂м, v. impf. mit Knoblauch würzen, alliare.
лу̏чић, m. dim. v. лу̂к.
лу̏чица, f. dim. v. [1] лу̂ка.
лу̏чка, f. (у Хрв.) цјепчица којом се свијетли као *лучем*, ein Spann um zu leuchten, taeda. [vide зубља]. cf. луч, *свјетлика*.
лу̏чни̂, нâ, нô, н. п. лијеха, Lauch-, allii.
лу̏чњâк, m. der Knoblauchgarten, hortus allio consitus.
лу̏шија, f. die Lauge, lixivium. [vide цијеђ].
лу̂шки̂, кâ, кô, (у Паштр.) н. п. дрво, т. ј. из луга, Wald-, silvestris.
Лу̂штица, f. општина између Котора и мора близу Кртола, eine Ortschaft in Бока.
Лу̂штичанин, m. Einer v. Луштица.

Љ

ља̏га, f. (у војв.) der Schandfleck, labes, macula.
ља́љак, љка, m. (у Ц. г.) некака трава, која је округла у земљи, *као повелики дугуљаст орах и једе се*, Art Pflanze, herba quaedam.
љѐ, eine Verstärkung der Verneinung, fortioris negationis vox. [cf. 2 ле].
љѐб, m. vide **хљеб.**
љѐбан, бна, бно, vide **хљебан.**
љѐба̂р, m. vide **хљебар.**
љѐбара, f. vide **хљебара.**
љѐба̂рев, а, о, vide **хљебарев.**
љѐба̂ров, а, о, vide **хљебаров.**
љѐбац, љѐпца, m. vide **хљебац.**
љѐбни̂, нâ, нô, vide **хљебни.**
љѐбница, f. vide **хљебница.**
љебо̀ждер, m. vide **хљебождер.**
љѐва̂к, љева́ка, m. (јуж.) der Linkler, homo laeva utens pro dextera. [vide љеворук].
љѐвака, f. (јуж.) 1) die Linklerin, laeva manu utens. — 2) die Linke Hand, die Linke, laeva manus. [cf. шувака].
љѐвански̂, кâ, кô, von Лијевно.
љѐва̂ње, m. (јуж.) das Gießen, fusio.
љѐвати, ва̂м, v. impf. (јуж.) gießen, fundo. cf. лијевати.
љѐвишки̂, а, о,: Уз *Љевишке* подагнаше стране —
Љево̀речанин, m. (*pl. Љево̀речани*) човјек из Лијеве ријеке.
љево̀рук, а, о, (у Грбљу) који лијевом руком ради, der Linkler, qui sinistra manu utitur pro dextra. cf. љевак, [шувак,] шуваклија. У Грбљу кажу да је оно свако чељаде које је љеворуко, мати први пут задојила лијевом сисом и за то се онамо жене врло чувају од тога.
љѐвчић, m. dim. v. лијевак.
љѐвши̂, ша̂, ше̂, (adv. љѐвше̂) мјесто **љепши** (comp. v. лијеп): Соколовићу, *најљевши* тићу — И они му *љевше* прифатише —
љѐка̂р, љека́ра, m. (јуж.) der Arzt, medicus. [cf. видар, лијечник, медиг, хећим (ећим)].
љека́рев, а, о, vide љекаров.
љека̀рије, f. pl. die Arzeneien, medicamina.
љека̀рина, f. (јуж.) das Heilgeld, die Gebühr des Arztes, pecuniae medico debitae, merces medici. cf. [видарина, берберина, мелемашче,] хећимштина [(ећимштина)].
љека̀рица, f. (јуж.) die Heilerin, medica (mulier). [cf. видарица].
љека́ров [**љекарев**], а, о, (јуж.) des Arztes, medici. [cf. хећимов (ећимов)].
љѐка̂рски̂, кâ, кô, (јуж.) ärztlich, medicus. [cf. хећимски].
љеко̀вит, а, о, (јуж.) heilsam, medicus.
љеља, *f. у староме молитвенику зове се тетка.*
љѐљен, m. (у Херц.) vide јелен: Ак' удара ђетељином травом,| То је, вуче, од *љељена* крвца —
Љѐљена, f. (у Херц.) vide Јелена.
љѐљѐнко, m. hyp. v. љељен: Ђе господа нију вино ладно,| *Љељенко* им уз кољено шета —
љѐмêз, m. vide притисак [1].
љѐмêзје, n. coll. v. љемез.
љѐмеш, m. (у Ц. г.) vide [раоник] јѐмјеш.
љѐнив, а, о, (јуж.) vide [1] лијен.
љѐнивац, љѐни̂вца, m. (јуж.) der Faulenzer, desidiosus, piger. [vide скитач].
љѐнивица, f. (јуж.) die Faulenzerin, pigra.
Љѐпава, f. Frauenname, nomen feminae.
[**љепорјечив,** а, о, (јуж.) ein beredter Mann, eloquens; *види* s. v. лепоречив.]
љепо̀рјечица, f. ein beredtes Frauenzimmer, eloquens: *Љепорјечица* ли је она, исукала би човјеку и цријева.
1. **љепо̀та,** f. (јуж.) die Schönheit, pulcritudo. [cf. красота, лијепост].
2. **љѐпота,** m. име волу, Ochsenname, nomen bovi indi solitum.
љепо̀тица, f. 1) eine Schöne und ein Schöner, pulchra, pulcher [cf. пембе]: Штогођ сунце

обасја земљице| Не виђесмо таке *љепотице* — Мртва не дам, нено,| *Љепотице* Мујa — 2) ein Mädchenname, den die Schwiegertochter z. B. ihrer ledigen Schwägerin gibt. cf. [vide] златоје. — 3) у једној пјесми мјесто *љепота*: На је посла на водицу од *љепотице* —

љѐпошета, f. (јуж.) ein Ziegenname, nomen caprae indi solitum.

љѐпчић, m. vide **хљепчић**.

љѐпшâње, n. (јуж.) das Verschönern, exornatio.

љѐпшати, шâм, v. impf. (јуж.) verschönern, reddo pulcrius.

[**љепши**, a, e, comp. v. лијеп; cf. љевши, љешви, вљеши, љеши.]

љѐса, f. (јуж.) die Pritsche, Flechte, crates.

љесѐтина, f. augm. v. љеса.

љѐсица, f. 1) dim. v. љеса. — 2) (у Паштр.) у ноге против табана а у руке против длана, die Oberhand, der Oberfuß, Oberrist, Spann, convexum pedis, dorsum pedis et manus. [vide сплет 3.] cf. грана.

љѐсков, a, o. (јуж.) von Haselholz, colurnus. [cf. љешников 2].

љѐскова мâст, f. die Haselsalbe (Prügel, Schläge), unguentum viteum (i. e. verbera): *љескова* је маст чудотворна.

љѐсковац, о̀вца, m. (јуж.) der Haselstab, baculus colurnus.

љѐсковача, f. (јуж.) der Haselstock, baculus colurnus.

љѐсковина, f. (јуж.) das Haselholz, lignum colurnum.

љѐствe, f. pl. (јуж.) (у Барањи) die Leiter, scalae. [vide] с т у б е, cf. мердивене.

љѐти, adv. (јуж.) im Sommer, aestate.

љѐтина, (јуж.) das Jahr (in Rücksicht auf Fruchtbarkeit), annona: кака је *љетина* ове године? дођи ћу кад саберем *љетину*. [cf. усјев, усједба, тег 3, берићет 1].

љѐтѝште, n. мјесто гдје се љетује (н. п. са стоком на планини), der Sommeraufenthalt, aestiva. cf. љетовиште.

љѐтнӣ, нâ, нô, (јуж.) Sommer-, aestivus.

љѐтнӣк, m. (у Ц. г.) vide [ј е д њ а к] душник.

љѐто, n. (pl. gen. љѐтâ) (јуж.) 1) der Sommer, aestas. — 2) (ст.) das Jahr, annus: Старац Фочо од стотине *љета* — Једно *љето* нико их не знаде,| Друго *љето* сватко их сазнаде —

љѐтовâње, n. (јуж.) das Ueberſommern, aestivatio.

љѐтовати, тујѐм, v. pf. u. impf. (јуж.) überſommern, aestivo.

љѐтовѝште, n. vide љетиште.

љѐтӧс, **љѐтӧске**, (јуж.) dieſen Sommer, hac aestate.

љѐтошњӣ, њâ, њѐ, (јуж.) von dieſem Sommer, hujus aestatis.

[**љешви**, a, e,] (по југоз. кр.) мјесто *љепши* **љѐшӣ**, шâ, шѐ, (comp. v. лијеп): Све по избор *љешу* од *љешије* —

љѐшица, f. dim. v. лијеха.

љѐшњӣк, m. (pl. gen. љешњâ) (јуж.) 1) die Haſelnuß, nux juglans: Два *љешника* ораху су војска. — 2) (у Боци) vide лијеска.

љѐшњӣков, a, o, 1) н. п. љуска, von Haſelnuß, nucis juglandis. — 2) (у Боци) vide љесков.

Љѐшница, f. 1) вода која утјече у Шибе́нац, Name eines Fluſſes, fluvii nomen. — 2) варошица наврх Мачве близу Јадра и Дрине, Name eines Städtchens, nomen oppidi. — 3) *Бегова* Љешница, село у Јадру, Name eines Dorfes, pagi nomen.

Љѐшничанин, m. (pl. Љѐшничâни) Einer von Љешница.

љѐшничкӣ, кâ, кô, von Љешница.

љѐштâк, љештáка, m. (јуж.) ein Haſelbuſch, coryletum.

љѐштâрка, f. (јуж.) das Haſelhuhn, tetrao bonasia Linn. [cf. кокица 2].

Љѝг, Љѝга, m. ријека у Србији (тече између нахије Ваљевске и Биоградске), ein Fluß in Serbien, fluvius Serbiae.

љѝљак, љка, m. 1) (у Дубр.) [vide] слијепи миш [1], die Fledermaus, vespertilio. — 2) (у Сријему) онолико сијена колико се може вилама у једном бацити, н. п. на пласт кад се сијено дјене. [cf. лиљак].

љѝљан, m. [vide **лиљан**] die Lilie, lilium, cf. богородичино цвијеће: *Љиљан* горо љиљанова,| Дер подигни *љиљан*-листак —

Љѝљана, f. Frauenname, nomen feminae.

љѝљан-го́ра, f. (ст.): *Љиљан-горо* љиљанова —

љѝљан-ли́стак, ска, m. (ст.): Љиљан-горо љиљанова| Дер подигни *љиљан-листак* —

љѝљанов, a, o, Lilien-, lilii: Љиљан-горо *љиљанова*!| Дер подигни љиљан-листак —

љо̀к! ſagt man zum Kalbe, indem man es abtreibt, vox separantis vitulum a vacca. [cf. љоке].

љо̀кâње, n. das љок ſagen (indem man das Kalb abtreibt).

љо̀кати, кâм, v. impf. das Kalb abtreiben, z. B. beim Melken, separo vitulum a matre.

љо̀кач, љокáча, m. 1) дрво што се теле љока, кад се крава музе, das (hölzerne) Werkzeug, um das Kalb abzutreiben, instrumentum abigendi vitulum. — 2) (у Хрв.) vide прељубак.

љо̀ке! vide љок.

љо̀кнути, нêм, v. pf. einmal љок ſagen u. ſ. w.

љо̀пити, пӣм, v. pf. као ударити здраво, ſchlagen, percutio: ако те љопим!

љо̀скац! n. п. кад ко падне, Wort einen Fall zu bezeichnen.

љо̀снути, нêм, v. pf. mit Krachen fallen, fragorem edo cadens. [cf. љуснути].

љо̀хав, a, o, (у Дубр.) kränklich, valetudinarius. [vide] б о л е ш љ и в, cf. слаб.

1. **љу́ба**, f. (voc. љу́бо) 1) (ст.) die Gattin, conjux [cf. љуби]: Чија с' *љуба*, чија ли си сеја?| Ја сам *љуба* Јове Поповића — Остаје му *љуба* нељубљена — Младога ме мајка оженила,| Вјерне сам се *љубе* нељубио — 2) [*Љуба*] hyp. v. Љубица.

2. **љу̏ба**, *f. она соха у коју се вата теле кад се крава музе.*

љу̏бав, f. die Liebe, amor [cf. љубов]: учини ми љубав (ſei ſo gut, thu mir den Gefallen, кад који што моли кога); дела, љубави ти (у Шумадији: *љубавс* ти), fac quaeso, fac sis.

љу̏ба̑ван, вна, вно, liebevoll, amans. [cf. љубован; љубежљив].

љу̏бавни̏ћ, m. ej љубавниче! ruft man einem Unbekannten zu, dem man etwas ſagen will. [cf. љубовник].

љу̏базан, зна, зно, (у Ц. г.) geliebt, lieb, carus. [cf. љубимни].

љу̏базни̏ћ, m. der geliebte Freund, amatus, dilectus.

љу̏базница, f. die Geliebte, amasia. [vide милосница].

љу̏базно̑ст, љу̏базности, f. die Lieblichkeit, suavitas.

љу̏бак, љу̏пка, пко, lieblich, amabilis.

љу̏бац, љу̏пца, m. (у Дубр.) vide пољубац: попљи ми *љубац*.

љубе̏жљив, а, о, (у Дубр.) liebevoll, suavis. [cf. љубаван].

Љу̏бен, m. Mannsname, nomen viri.

Љу̏бе̑нко, m. Mannsname, nomen viri.

љу̏би, f. indecl. (по југоз. кр.) vide [1] љуба [1]: Ал' дотрча *љуби* невијерна,| При руци јој гајтан пререзала —

Љу̏бивоје, m. Mannsname, nomen viri.

љу̏бидра̑г, m. (по југоз. кр.) vide [1] драгољуб: Око града цв'јеће *љубидрага* —

љу̏бимни̏ћ, a, o, lieb, geliebt, dilectus [vide љубазан]: Браћо моја *љубимна* дружино!| Немој који пушку опалити| На бијесна Аповић Ибра —

[**Љу̏бинић**, m. село у ваљевском округу; *види* s. v. Јошевица.]

Љу̏би̏нко, m. Mannsname, nomen viri.

Љу̏биње, n. у Херцеговини под Требињем варошица (од неко 150 Турскијех кућа) у пољу које се зове Конац. Казивали су ми да је у Љубињу права столица кадије Требињскога, ein Städchen in der Herzegowina, urbs Hercegovinae.

љу̏бињски̏, ка̑, ко̑, von Љубиње.

љу̏бити, **љу̏би̏м**, v. impf. 1) küſſen, osculor. cf. цјеливати. — 2) (ст.) küſſen, vocabulo puro sensu obscoeno, cf. обљубити: С такијем се Вилип не братими,| Већ такијех вјерне љубе *љуби* — 3) lieben, amo [cf. миловати 2, пазити 1, севдити]: Чудна чуда Пивљанина Баја,| Чудно ли га господари *љубс* — У њих, Мутто, ако Бога *љубиш* — Окани се, ако Бога *љубиш* —

Љу̏бић, **Љуби̏ћа**, m. брдо у нахији Рудничкој према Чачку —

Љу̏бица, f. 1) Frauenname, nomen feminae. — [*љубица*] 2) vide љубичица: *Љубица* је сама рекла| Да је први цв'јет од љета — По киту *љубице*,| По другу ружице — 3) (у Боци) трава маца, којом се кошнице мажу, melissa officinalis, cf. [vide] матичњак [2]: На *љубицу*, мајко,| У свој домак, мајко! (говори се роју).

љу̏бичаст, a, o, veilchenblau, violaceus. [cf. морменевиш].

љу̏бичица, f. (у Сријему и у Бачкој *љубичи̏ца*) das Veilchen, viola (viola odorata Linn). [cf. вијола (виојла), љубица 2].

Љу̏биша, m. Mannsname, nomen viri.

Љу̏бишња̑, f. adj. планина између Лима и Таре, Name eines Berges, montis nomen.

љу̏бљаj, **љу̏бљаја**, m. (у Далм.) морска риба, која се Талијански зове bancino [branzino], Art Seefiſch [Seebarſch], piscis quidam marinus [labrax lupus C. V.].

љу̏бљење, n. 1) das Küſſen, osculatio. — 2) das Lieben, amor.

љу̏бнути, нем, v. pf. dim. v. пољубити: *Љубну* је једном и другом —

Љу̏бобрат, m. Mannsname, nomen viri.

љу̏бов, f. vide љубав.

љу̏бо̑ван, вна, вно, vide љубаван.

Љубо̀виња, f. ријека у нахији Сокоској, утјече у Дрину.

љу̏бо̑вни̏ћ, m. (по Крајини Неготинској; а Власи онуда кажу *зубовник*) der Geliebte, amasius. cf. [vide] љубавник.

љу̏бо̑вница, f. (по Крајини Неготинској; а Власи онуда кажу *зубовница*) Geliebte, amasia. [vide милосница].

љу̏бо̑вца, f. (ст.) dim. [v.] љуба: Не ће Пуљо гроша ни дуката,| Веће иште љепоту ђевојку| Тавну ноћцу за вјерну *љубовцу* —

Љу̏боје, m. Mannsname, nomen viri.

Љу̏бомі̑р, m. 1) Mannsname, nomen viri. — 2) као кнежина у Херцеговини у Љубињском кадилуку.

љубо̀родан, дна, дно, (у Боци) љубазан (к другима), liebreich, zuvorkommend, humanus, comis.

Љу̏босав, m. Mannsname, nomen viri.

Љу̏босава, f. Frauenname, nomen feminae.

Љубо̀тињанин, m. (pl. Љубо̀тињани) човјек из Љуботиња.

Љу̏бочки̑, m. / **Љу̏бочко̑**, n. / **Љу̏бошки̑**, m. / **Љу̏бошко̑**, n. adj. град и кадилук у Херцеговини више Макарске (ту је све Римскога закона осим Турака), eine Stadt in der Herzegowina, urbs Hercegovinae.

љу̏да, f. (у Бачкој и у Банату) augm. von човјек. cf. људина, људескара.

људѐскара, f. augm. v. човјек. [vide људа].

љу̏ди, **љу̏дӣ**, m. pl. [cf. љуђи] 1) die Menſchen, homines. — 2) die Leute, homines.

љу̏дина, f. vide [људа] људескара.

љу̏диште, n. (у Ц. г.) der Unmenſch, moraliſches Ungeheuer von einem Menſchen, homo inhumanissimus, monstrum hominis: био чоек, па сад *људиште*.

људо̀мора, f. m. (у Сријему) каже се пандуру, који н. п. на спахијскоме послу не да људима одморити се, ein Schimpfwort für einen ſtrengen herrſchaftlichen Beamten, convicium in quaesitorem domini severum.

1. **љу̏дскӣ**, ка̄, ко̄, menſchlich, Menſchen-, humanus: *људски* човјек (у Дубр.) ein ordentlicher Menſch.
2. **љу̏дски**, adv. männlich, menſchlich, gehörig, humano more, ut vir: не зна *људски* (него паски или Цигански); хоћеш *људски!*

љу̏дскӧ̄ст, љу̏дскости, f. (у Паштр.) die Menſchlichkeit, humanitas. cf. људскота.

људско̀та, f. (у Паштр.) vide људскост.

љу̏дство, n. die Menge Leute, multitudo.

љу̏ђи, m. pl. (у Ц. г.) vide људи: Да је суда у овије *људи* — Ако буде како *људи* кажу —

љу̏љ, m. (у Далм.) у шеници некакав изрод налик на штур јечам, којега кад човјек више изије, кажу да се опије тако да се за три дана једва отријезни, der [Taumel-]Lolch, lolium [temulentum L.]. cf. врат[2]:

љу̏љӑ̄јка, f. (у Дубр.) vide љуљашка, цуљајка.

љу̏љӑ̄ње, n. das Wiegen (auch das Hutſchen), agitatio in cunis, aut in machina suspensa. [cf. зибање, цуљање].

љу̏љати, **љу̏љӑ̄м**, v. impf. 1) wiegen, agito cunas. [cf. зибати, цуљати]. — 2) (öſterr.) hutſchen, agito in machina suspensa.

[**љуљати се**, **љуљам се**, v. r. v. љуљати; cf. шикати се 2, њихати (њијати) се.]

љу̏љӑ̄шка, f. die Schaukel, (öſterr.) die Hutſche, machina suspensa, oscillum. [cf. љуљајка, цуљајка].

љу̏љнути, нӗм, v. pf. der Wiege einen Schwung geben, commoveo cunas. [cf. зибнути, шикнути 1].

љу̏ љу̏! ſingt man beim Wiegen der Kinder, ita accinunt infanti in cunis.

љу̏љушкӑ̄ње, n. dim. v. љуљање.

љу̏љушкати, кӑ̄м, dim. v. љуљати.

Љу̏ма, f. некако мјесто: И искупи *Љуму* и Тополу —

љу̏мање, n. das Vorwärtstreiben, Daherſchlendern, incessus modo defessi.

љу̏мати, мӑ̄м, v. impf. daherſchlendern, incedo more defessi.

љу̏пине, f. pl. (у Дубр.) љуске, н. п. од јаја, рибе, die Schalen, Schuppen, putamen, squamae. [vide љуска].

љу̏пка, f. *1)* die Zelle *(у сату, у кошници)*. — *2)* vide јуфка.

љу̏пкӧ̄ст, љу̏пкости, f. die Lieblichkeit, amoenitas.

Љу̏пча, f. планина у Хрватској близу Плашкога, ein Berg in Kroatien, mons Croatiae.

љу̏пчац, љупча̀ца, m. (у Дубр.) некака трава, eine Art Pflanze, herba quaedam.

љу̏ска, f. (pl. gen. љу̏сӑ̄кӑ̄) [cf. љупине] 1) die Schale, testa, putamen (н. п. од јајета). — 2) н. п. од рибе, die Schuppe, squama.

љу̏скав, а, о, н. п. гвожђе, које се љушти у ковању, blätterig, quod in lamellas dissolvitur. cf. дрозгав.

љу̏снути, нӗм, vide љоснути.

љу̏т, љу́та, то, (**љу̏тӣ**, тӑ̄, тӧ̄, adv. **љу̏то**, comp. **љу̏ӣ**) 1) н. п. сирће, ракија, шипак, рен, herb, acerbus. [cf. оштар 2, јескин]. — 2) erboßt, iratus, exacerbatus. [vide иједак]. cf. љутит, срдит. — 3) böſe, saevus, н. п. љута гуја. cf. жесток. — 4) н. п. љути сиромах, äußerſt arm, miserrimus: Топал паша *љута* страшивица — У пићу је *љута* пијаница — 5) љу́то гвожђе, ſpröde, durus. cf. [vide] крт[2].

Љу̏тӑ̄, f. adj. многе ријеке зову се овако, н. п. код Котора, у Конављу (ова ондје извире и понире), у жупи Дубровачкој, Name mehrerer Flüße, nomen fluviorum.

љу̏тӑ̄к, љутӑ́ка, m. (у приморју) љути шипак, wilder Granatapfel, [punica granatum L.].

љу̏тац, љу̏ца, m. т. ј. камен, harter Stein, saxum durum: Два *љуца* камена нигда добро брашна̄ мљети не могу.

Љу̏теза, f. мјесто каменито у Цуцама: Из торине у *Љутезу* љуту —

љу̏тика, f. (у Дубр.) vide аљма (лук).

љу̏тӣна, f. 1) die Herbe, acerbitas. — 2) мори ме љутина, Sodabrennen, soda, pyrosis. — 3) die Erboßtheit, irritatio.

љу̏тит, а, о, zornig, iratus. [cf. арли; vide иједак].

љу̏тити, **љу̏тӣм**, v. impf. böſe machen, erboßen, irrito, ad iram excito.

љу̏тити се, **љу̏тӣм се**, v. r. impf. 1) erboßen, excandesco. — 3) љути се зима (кад на великој зими промиче снијег, а од зиме не може добро да удари).

Љу̏тица, m. 1) з. В. Богдан, der böſe (ſchlimme) Bogdan. — 2) [*љутица*] (у Грбљу) змија љутица, die Böſe, acerbus: Тако се не вукао потрбушице као змија *љутица*.

љу̏тич, m. [љутић(?), m. 1) ranunculus L. — 2) ranunculus steveni Bess.]

љу̏тња, f. die Erboßung, excandescentia.

1. **љу̏то**, bitter, arg, acerbe: *љуто* ти га превари: *Љуто* Јанко коња удараше, А *љуће* му коњиц побјегао — *Љуто* гледа Рњу Мустафагу —

2. **Љу̏то**, m. hyp. v. Љутица: Оде *Љуто* двору бијеломе —

љу̏тӧ̄ гвӧ̄жђе, n. (у Ц. г.) der Stahl, chalybs. [vide] надо[3]. cf. челик.

љу̏ћавина, f. (у Боци) [vide] штуцање, das Schluchzen, eructatio. cf. ригавица, штукавица.

љу̏ћӗ̄ње, n. das Erboßen, exacerbatio.

љу̏штӗ̄ње, n. das Schälen, decorticatio.

љу̏штика, f. vide комушина[1] (од кукуруза).

љу̏штити, **љу̏штӣм**, v. impf. 1) ſchälen, decortico. [vide комити 1]. — 2) vide [чупати 2] гулити 4.

љу̏шчица, f. dim. v. љуска.

М

1. **ма,** 1) aber, at, [vide 1]али[1], cf. а: Све си добро учинио,| *Ма* си само сагрешио — 2) vide макар: *ма* шта било.
2. **ма̂!** 1) (у Боци) vide [2]на̂: *ма* ти ово. cf. мај. — 2) vide ма̂ ма̂.
3. **ма̏** (ма̂), ма̄а, m. vide **мах.**
ма̏ала,* f. vide **махала.**
ма̏алица, f. vide **махалица.**
ма̀аница, f. vide **маханица.**
ма̀а̂ње, n. vide **махање.**
1. **ма̀ати,** ма̂шем, vide **махати.**
2. **ма̏ати,** ма̄а̂м, vide **ма̏хати.**
ма̀а̂ч, маа́ча, } m. vide **махач.**
ма̀ва̂ч, мава́ча, }
ма́вез, m. (у Сријему) плави памук, blaues baumwollenes Garn, fila xilina. [cf. тифтик].
ма̀вен, мавѐна, но, (ма̀вени̂, на̂, но̂) vide [модар] плав.
ма́ви,* adj. indecl. vide [модар] мавен.
ма́ви-пи̂ру̂з[*]: Једна гора од били-биљура,| А друга је од *мави-пируза* —
ма̂виш[*], m. (у војв.) eine Art Mehlspeise, cibi farinacei genus (österr. Schneeballen, Krapfenteig in Schmalz gebacken).
ма̂вишња̂к, m. vide ковртач.
мавлу́та [* малвута], f. Art türkischen Mantels, pallii turcici genus.
Ма̏врен, m. Mannsname, nomen viri.
мага̀за,* f. das Magazin, horreum. [vide магацин]. У Биограду држе у магазама со, жито и брашно; а у Јадру (око Лознице) оплету магазу од прућа па насну у јесен јабука браница те стоје преко зиме.
магаза̀рина, *f. плата за какву робу што стоји у магази.*
магаза̀ција[*], m. der ein (wenn auch kleines) Magazin hält, und daraus verkauft, tabernarius.
мага̀зица, f. dim. v. магаза.
Ма̏гани̂к, m. високо брдо близу Планиника, ein Berg, nomen montis.
ма̀гањêње, n. das Verunreinigen, pollutio.
ма̀гањити, њи̂м, v. impf. verunreinigen, polluo: немој се поганити ни *магањити.*
мага̀ра̂н, магара́на, m. у пјесми мјесто *магарац*: А у боју цара Татарана| Погубише, као *магарана* —
ма̀гарац, ма̀га̂рца, m. 1) der Esel, [equus] asinus [L.]: Не зна (ни) колико *магарац* у кантару. *Магарца* одведи и на Јерусалим, он ће опет бити магарац. cf. товар[2], кењац. — 2) vide торбоноша 2. — 3) (у Бјелоп.) кобила[2] у воденици.
ма̀гаре, рета, n. der junge Esel, das Eselein, asellus. [cf. пулак, пуле, товарче].
магарѐћи̂, ћа̂, ћê, Esels-, asininus. [cf. ошљи, товарски].
[**магарећи кашаљ,** m. vide рикавац 1.]
мага̀рече, (zum Scherze als gereimte Antwort auf eine ungereimte Anrede): А. Добар вече. Б. Узјао на *магарече* (кад когод рекне добар вече у неврijеме, само шале ради).
ма̀гарица, f. die Eselin, asina. [cf. кењача 2, кењица, товарица].
ма̀гаричин, a, o, der Eselin, asinae.
ма̀гаричина, f, augm. v. магарица.
ма̀га̂рчев, a, o, des Esels, asini. [cf. кењчев].
Ма̀га̂рчево Бр̏до, n. брдо код Карловаца (близу Магарчева брда има онђе један извор, који се зове *Ешиковац* а *ешек* у Турском језику значи магарац; даклем је Ешиковац род с Магарчевим брдом!).
ма̀га̂рчêње, n. 1) das Esel-nennen, *τὸ* asinum appellare. — 2) das Handeln oder Reden wie ein Esel, *τὸ* dicere aut facere ut asinus.
ма̀га̂рчина (мага̀рчина), f. augm. v. магарац.
ма̀га̂рчити, чи̂м, v. impf. кога, zum Esel machen, Esel nennen, reddo asinum appello.
ма̀га̂рчити се, чи̂м се, v. r. impf. sich wie ein Esel betragen, dicere aut facere ut asinus.
мага̀рчић, m. dim. v. магарац. [cf. товарић, товарчић].
мага̀ци̂н, магаци́на, m. (у војв.) das Magazin, horreum. cf. [житница, магаза 2,] амбар[1].
ма̀гмња, f. (у Дубр.) die Meerkirsche [Weichselkirsche, Steinweichsel], arbutum [prunus mahaleb L.]: У ђевојке црне очи, како *магмња* —
маги̂стра̂т, магистра́та, m. vide **мађистрат.**
маги̂стра̂тски̂, ка̂, ко̂, vide **мађистратски.**
ма̀гла, f. (acc. ма̄глу) der Nebel, nebula [cf. тама 2]: Ђе је *магла* пањ извалила (рече се у шали као варајући онога коме се говори); Зађеде се један прамен *магле* —
Ма̀гла̂ј, Ма̀глаја, m. [град у Босни]: У *Маглаја* бијелога града —
ма̀глац, cf. пипавица.
ма̀глити, ли̂м, v. impf. einen Nebel um sich verbreiten (z. B. durch Tabakrauchen), nebulam offundo.
ма̀глица, f. dim. v. магла.
магло̀вит, a, o, neblicht, nebulosus.
маглу̀штина, f. augm. v. магла.
ма̀гљêње, n. das Umnebeln, obnubilatio.
ма̏деж, m. vide [2]младеж.
маду̀ница, f. (у Дубр.) име кози, ein Ziegenname, nomen caprae indi solitum.
ма̀ђије, ма̄ђи̂ја̂, f. pl. vide чини: Бацила је на себе *мађије* —
[**мађион,** a, o, hexenmeisterisch, magicus: *види* s. v. мора.]
ма̀ђиони̂к, m. (у Боци) der Hexenmeister, magus. Мађионик је мало налик на вјештицу, али се не може као она претворити у другу животињу, него носи уза се различне мађије, као н. п. игле без ушију, сиједе длаке из главе, осјечене нокте, пређу која је сагрињала, црну вуну и т. д.; па кад хоће коме

да науди, он зна које од овијех маџија ваља саставити и на каково зло намијенити (и за то игле без ушију нико не ће узети кад је гдје нађе). Приповиједа се да су гдјекоји овако замаџијани људи по молитвама свештеничкијем (испод петраља) избљували све оне маџије којима су замаџијани, па најпослије и само своје срце.

мађионица, f. жена која маџије саставља, eine Zauberin, maga.

мађистор, m. vide учитељ.

мађисторов, a, o, vide учитељев.

мађисторовица, f. vide учитељевица.

мађисторски, ка, ко, vide учитељски.

мађистрат, магистрата, [магистрат] m. (у војв.) der Magiſtrat, senatus.

мађистратски [магистратски], ка, ко, magiſtratiſch, senatorius.

Мађупак, пка, m. (у Бару) vide Циганин, Јеђупак.

мађупац, пца, m. (у Ц. г.) der Koch, coquus. [vide кухар.] cf. кувар, мађупница.

мађупачки, a, o, (у Бару) vide Циганский.

Мађупка, f. (у Бару) vide Циганка.

мађупница, f. Kloſterküche, culina monasterii. [cf. довија].

Мађупче, чета, n. (у Бару) vide Циганче.

Мајевица, f. (Мајевица?) Berg in Bosnien dem Цер und Гучево gegenüber.

мајцак, цка, цко,
мајчак, чка, чко, } dim. v. мали.

мажа, f. (у војв.) der Zentner (100 Pf.), pondus centenarium.

мажење, n. das Verhätſcheln, corruptio per nimiam indulgentiam. [cf. 3 печење, чепљење].

мажуће, цета, n. (у Ц. г.) vide **машће.**

маза, f. 1) das Hätſcheln, indulgentia: Од *мазе* је прси раздрљила — 2) das Mutterſöhnchen, ein verhätſchelтеš Kind, deliciae matris, puer (puella) corruptus nimia indulgentia: *маза* материна. cf. [2] пека.

мазалица, f. 1) die Oelbüchſe, pyxis olei. [vide уљарица]. Мазалицу носе људи који имају оружје; она је од жута танећета или од мједи и на каишу виси о појасу; у њој је масна крпа којом се маже оружје да не би заръало. — 2) оно чим поп мироноше. — 3) од дрвета чим зидари зид мажу. — 4) Schmeichler, adulator: ала је мазалица. cf. [vide] удворица. — 5) (у Ц. г.) das Schmeichelreden, blanditiae.

мазало, m. ein ſchlechter Maler (eigentlich der Anſtreicher), pictor imperitus.

мазан, зна, зно, n. п. дијете, verhätſchelt, indulgentia corruptus.

мазање, n. 1) das Salben, Schmieren, unctio. — 2) die Salbe, unguentum: Гребеном се очешљала, А *мазањем* намазала — 3) das Schmeicheln, adulatio.

мазати, мажем, v. impf. 1) ſchmieren, ſalben, ungo. — 2) око кога, ſtreicheln, ſchmeicheln, demulceo verbis. — 3) (љесковом масти) ſtark ſchlagen, fuste dolo. [vide тући 1].

мазга, f. die Maulieſelin, das Maulthier, [equus] mulus [L.], mula, cf. [мазгов, масак,] маска: Но товари *мазге* и сејсане — [cf. божје благо].

мазгал[*], m.,
мазгала[*], f. } 1) vide пушкарница. — 2) мазгале по њиви (празна мјеста куд ништа није поникло). — 3) развађена мјеста на огради или на шанцу, Breſche, munimentorum ruinae.

мазгалија, f. dummes Zeug, nugae, ineptiae: прави којекакве *мазгалије*.

Мазгит, m. поље у Косову између Лаба и Ситнице; ту кажу да је био чадор Муратов: Мурат пао на *Мазгит* на поље, Уватио и Лаб и Ситницу —

мазгов, мазгова, m. der Maulieſel, mulus (каже се и човјеку). [vide мазга]. cf. масак.

мазија, f. 1) vide [надо 3] челик. — 2) die Probe des glühenden Eiſens und heißen Waſſers, experimentum per ignem. У Србији су до скора кашто *вадили мазију*, т. ј. кад на каквога човјека реку да је што украо, а он се одговара да није, онда узваре пун казан (или велики котао) воде, па у ону врелу воду метну комад врућа усјала гвожђа (или камен), а онај, на кога веле да је украо, засуче рукаве, на објема рукама извади оно гвожђе из воде. Ако он не буде украо оно што на њега говоре, не ће се ожећи ни мало, ако ли буде украо, изгореће му руке (ја не знам ни једнога који је вадио мазију да се није ожегао, а знам двојицу што су им руке изгореле: Панту Стаменићу из Јадра, из села Тршића, и Митру Туфекчији из Рађевине, из села Мојковића).

мазити, мазим, v. impf. н. п. дијете, hätſcheln, corrumpo nimia indulgentia. cf. блудити, [1 печити].

мазити се, мазим се, v. r. impf. ſich verhätſchelt betragen, nimie sibi indulgere [cf. блудити се, печити се, чепити се]: немој се мазити.

мазно (мазно), (у Ц. г.) лијепијем рјечима, као *мажући*, ſchmeichelhaft, blande: Обећава му *мазно* на празно.

мазнути, нем, v. pf. 1) einmal ſchmieren, ungo. — 2) einen Hieb verſetzen mit dem Säbel, Stock, percutio.

мазушка, f. (у Шумад.) каурски лонац, ein öſterreichiſcher Topf, ollae genus.

мазушчица, f. dim. v. мазушка.

мајна, 1) f. die Windſtille (auf dem Fluße), silentium venti, malacia. — 2) [*Маина*] m. Einer von Maine.

Мајне, f. pl. као мала кнежина или племе у планини између Будве и Црне горе.

мајце, f. pl. (у Хрв.) ковче на прсима. cf. [vide] имбрете.

мај, (у Босни) vide [2 на] нај: Забун аста! *мај*, ослади уста —

1. **маја,*** f. 1) vide квасац. — 2): Немој који

пушку опалити,| Док не пукне мога џефердара,| Е сам њега добро напунио,| Седам *мајах* зеленога праха —

2. **ма́ја,** f. 1) hyp. v. мајка, највише снахе свекрву тако зову. — 2) vide станарица, редуша: Ђе је много *маја*, ту је мало јаја. [— 3) vide златоје].

Ма́јда, f. Frauenname, nomen feminae.

ма́јдан,* m. 1) die Erzgrube, fodina. — 2) der Fundort, domicilium: ту је *мајдан* од ђевојака, од добријех коња и т. д. cf. матица [3].

Ма́јдан-Пêк, m. [сада варошица] у Србији у Поречкијем планинама.

ма́јданскӣ, кâ, кô, Gruben-, fodinae.

ма̀јде (мâјде), (по југоз. кр.) [vide] заиста, gewiß, certe: *Мајде* Ченгић Смаил-ага не ћу — *Мајде* не ћеш, стари ђеде —

мајдо̀нос,* m. die Petersilie, petroselinum. [vide першун 1].

ма́јин, a, o, der ма́ја, τῆς маја.

мâјка (ма́јка), f. die Mutter, mater. [cf. мати; мале, 1 мама 1, нана 1, нена, бика, дада, дајка].

мȁјкато, у пјесми vide мајка: А дјевојко, кал'око!| Ид' упитај *мајкато* —

мâјкин (ма́јкин), a, o, der Mutter, matris. [cf. мајчин].

ма́јкина ду̀шица, f. der Quendel, thymus serpillum Linn. [cf. бабина душица, поповац].

мâјковић, m. (у Боци) н. п. деде мајковићу! као мајчин син, der Muttersohn, matris deliciae.

ма̀јмун,* m. der Affe, simius. [cf. шимија].

ма̀јмунаст, a, o, äffisch, simiae similis.

ма̀јмунов, a, o, des Affen, simii.

ма̀јмунскӣ, кâ, кô, Affen, äffisch, simiarum.

ма̀јмунчâд, f. (coll.) die jungen Affen, simiolae.

ма̀јмȳнче, чета, n. der junge Affe, simiola.

мајо̀лика [мајулика], f. (у прим.) Majolika-Krug, vasis fictilis genus. [vide] бокар, cf. бардак, милојка.

мâјстор, m. 1) der Meister, magister. [cf. мештар]. — 2) Meister, peritus. [cf. вјештак].

мајсто̀рија, f. die Kunst, artificium [cf. вјештина]: то није никаква *мајсторија* начинити; *Мајсторија* козе пасе: двије отјера а три дотјера.

мајсто̀рисâње, n. das Verfertigen einer Sache als Meister, artificium.

мајсто̀рисати, ришêм, v. impf. meistern, als Meister an etwas arbeiten, artificium exerceo in aliqua re.

мâјсторица (мајсто̀рица), f. die Meisterin, uxor magistri.

мâјсторичин (мајсто̀ричин), a, o, der Meisterin, magistrae.

мâјсторов, a, o, des Meisters, magistri.

мајсто̀рскӣ, кâ, кô, meisterlich, egregius.

мају̀лика, f. vide **мајолика.**

мȁјȳр, m. der Meierhof, villa. [vide салаш 1].

мају̀рица, f. die Meierin, villici uxor, villica. [cf. мајурџијница].

мају̀ричин, a, o, der Meierin, villicae.

мају̀рџија, m. der Meier, villicus. [vide запостат].

мају̀рџијин, a, o, des Meiers, villici.

мају̀рџи̂јница, f. vide мајурица.

мају̀шан, шна, шно, dim. v. мален.

мајчѐтина, f. augm. v. мајка. [cf. мајчина, мајчурина].

мâјчин, a, o, vide мајкин.

ма̀јчина, f. vide мајчетина.

мâјчићи, m. pl. (у Рисну) као да су од једне мајке, als Brüder, ut fratres.

мâјчица, f. dim. das Mütterchen, matercula.

мајчу̀рина, f. vide мајчетина.

мȁк, ма̀ка, m. der Mohn, papaver [somniferum L.]: тјера *мак* на конац (кад ко што хоће до најмањега да истјера на крај).

ма̀казâр, m. (у Сријему) der Rebensticher, curculio bacchus [lethrus cephalotes Fabr.]. cf. [рауш;] стричак.

ма̀казе,* мȁкâзâ, f. pl. vide ножице.

ма̀казице, f. dim. v. маказе.

мâкаљ, кља, m. (у Ц. г.) vide обарача.

ма̀кар, und sollte auch, wenn auch, etiamsi [cf. 1 ма 2]: *макар* како било; *макар* ни један не дошао. Макар где, макар кад, макар ко, макар како, макар куд, макар чији, макар по што, макар што.

ма̀каре[*], f. vide [скела 3] скеле, лазила.

Мȁкарије, m. 1) име, особито калуђерско. — 2) eine Gegend, regio quaedam [vide Макарска]: Докле дође *Макарију* тврдом —

Мȁкаријево, n. кад сам пјевача запитао гдје је то Макаријево и шта, он ми одговори да је *Макарска*: Право иде уз *Макаријево*,| Докле дође зеленој Габели —

Ма̀карскâ, f. adj. мала варошица у приморју између Цетине и Неретве. [cf. Макарије 2, Макаријево].

мака̀рȳн, макару́на, m. (у Барањи) vide качамак.

мâке, f. (у Грбљу) Ziegenname, nomen caprae indi solitum.

Маки̂вије, f. pl. некакав светац који чини ми се да пада први дан Госпођина поста.

ма̀киња, f. vide машута.

Мȁки̂ш, m. поље више Биограда поред Саве (између Топчидера и Остружнице).

[**мȁклêн,** m. (у Ц. г.) vide макљен.]

мȁкља, f. das Schabmesser, Schabeisen, Schabehobel, culter doliarii.

ма̀кљâње, n. 1) das Schaben, rasio. — 2) das Schlagen, verberatio. — 3) das viele Gehen.

ма̀кљати, љâм, v. impf. 1) schaben, scabo. — 2) fig. für: schlagen, dedolo. [vide тући 1]. — 3) viel gehen, incedo: има доста до куће пјешице *макљати*.

мȁкљен (мȁклêн), m. (у Ц. г.) некакво дрво, налик на кун [Französischer Ahorn, acer monspessulanum L.; cf. кун 2].

мȁкљêње, n. das Schaben, rasio.

мâкљити, љîм, v. impf. ſchaben, rado.
мâкљица, f. dim. v. **макља**.
макнâирâлâ im Scherze; auf und davon, abiit, excessit. cf. **издирала**.
мâкнути, **мâкнêм**, vide **маћи**.
мâко! (мâко!) ein charakteriſtiſches Interkalare, wenn ein Zigeuner redend eingeführt wird. [cf. шунте].
мâков, а, о, Mohn-, papavereus.
мâковача, f. пита од мака као гибаница, eine Art Mohnkuchen, placenta quaedam papavere condita.
мâковина, f. in der Redensart: танак без као маковина, Mohnzeug, e papavere.
мâковîште, n. 1) Ort, wo ehemals Mohn geſtanden, locus ubi papaver fuit. — 2) [*Маковиште*] планина (или брдо?) [село у ужичком округу] у Србији. cf. Дрмановина.
маковскî, кâ, кô, n. p. кец, das Treffle-Aß.
мâкокундрац, m. cf. кундрац.
Мâкра, f. hyp. v. **Макрена**.
Мâкрена, f. (у војв.) ein Frauenname, nomen feminae.
Мâкреница, f. dim. v. **Макрена**.
Мâкса, m. (ист.) vide **Максо**.
Мâксим, m. Maximus, Maximus.
Максимац, мца, m. dim. v. **Максим**.
Максимчић, m. dim. v. **Максимац**.
Мâксо, m. (јужн.) hyp. v. **Максим**. [cf. **Макса**].
мâкул,* adv. **макул учинити**, vide **договорити се**: И тако су *макул* учинили,| Да не смију њему ударити —
мâкуп[*], m. vide [**3 ј о в а**] **битанга 2**.
мâл,* **мâла**, m. 1) das Vermögen, facultas: Није речено да се вјерује *малу*, него Богу; Млада мома *мал* до века — 2) мал му је, es geſchieht ihm recht, habeat sibi.
1. **мâла**[*], f. vide **махала**.
2. **мâлâ**, f. [adj.] 1) (у Дубр.) женско дијете, die Kleine, parva. cf. [vide] **машута**.
[**мала водица**, vide **зламење 1**; *види* s. v. **водица 2б**.]
малаксâвâње, n. das Ermüden, defatigatio.
малаксâвати, **малâксâвâм**, v. impf. ermüden, defatigor.
малâксати, **мâлакшêм**, v. pf. ſchwach werden, debilitor. [vide **ослабити 1**]. cf. **изнемоћи**.
мâлâ пŭшка, f. die Piſtole, pistola (telum manuarium ignivomum).
мâлâ свâдбâ, f. (у Биогр.) она част кад род дјевојачки долази зету у походе; гдјекоји ово чине осми дан послије праве свадбе, а гдјекоји одмах други дан свадбе.
мâлахан, хна, хно, (по југоз. кр., а особито у Дубр.) vide [**1 м а л и**] **мален**: Ни *малахна* ни велика —
малвâсија, f. (у Дубр.) 1) некака лоза, Art Weinrebe, vitis genus. — 2) Wein davon, der Malvaſier, vinum Malvasense.
малвŭта[*], f. vide **мавлута**: С њега скида дугмали *малвуту* —
мâле! (особито у пјесмама) Mutter! mater! (wie брале, селе) [vide **мајка**]: Пође по путу, *мале!* по камениту,| Срето девојку, *мале!* из бање иде —
мâлен, малêна, но, (мâленî, нâ, нô) vide [1]**мали**: Гледах мому *из малена*,| *Из малена* до голема —
Мâлен, m. vide **Маљен**.
малêница, f. (у Дубр.) vide [**м л и н**] **млиница**.
Малêсија, f. Турска или Арнаутска Брда око Скадра: Он покупи *Малесију* љуту —
Мâлета, m. Mannsname, nomen viri.
Мâлеш, Малêша, m. Mannsname, nomen viri.
1. **мâлî**, лâ, лô, (adv. **мâло**, comp. **мâњî**) (cf. [малахан, 1]**мален**) 1) klein, parvus. — 2) из мала, von Kindheit an, a parvo: Два се драга *из мала* гледала —
2. **мâлî**, **мâлôга**, m. [adj.] (у Дубр.) мушко дијете, der Kleine, parvulus. [vide **малиш**].
Мâлî Бòжић, m. das neue Jahr, calendae Januariae (ново љето ист in Serbien unbekannt).
Мâлî Ђŭрђев дân, m. (у Лици) кад се навршни недјеља дана по Ђурђеву дне, der achte Tag nach dem Tage des heil. Georg, dies octavus a die S. Georgii.
мâлîм, умало, bald, beinahe, paene. [vide **мало 2**].
мâлîн, малúна, m. име коњу у овоме комадићу од некаке пјесме: Хајде, Вуче, да ћерамо Турке;| Ако да Бог, те их сустигнемо,| Бирај, Вуче, коња, ког ти драго:| Ил' вранчића Попрженовића,| Ил' *малина* Гојена Алила;| Не да Тале своје кулашине| Јал' без ране, јал' без мртве главе.
1. **малúна**, f. die kleine Anzahl, parva manus, paucitas: нас је малина (unſer ſind wenig).
2. **мâлина**, f. (pl. gen. **мâлîнâ**) 1) Wegedorn, Chriſtdorn, [Himbeere, rubus idaeus L.] paliurus. [cf. **суница**]. — 2) [*Малина*] Frauenname, nomen feminae.
Мâлîнка, f. Frauenname, nomen feminae.
Малúсор, m. човјек из Малесије: Дочека га тридест *Малисора* —
мâлити, мâлîм, v. impf. verringern, weniger machen, entziehen, minuo.
[**Мали Тимок**, m. vide **Црна Река 1**.]
мâлîш, малúша, m. (voc. **мâлîшу**) Kleiner, parvulus [cf. 2**мали**]: иди, малишу, донеси ми — (реку дјетету кад му не знаду имена).
Мâлиша, m. Mannsname, nomen viri.
мâл-кадуна[*], f. *Мал-кадуна*, вирна љубо моја —
мâлко, dim. v. **мало**. [cf. **малчице**].
мâло, (comp. **мâње**) [1)] wenig, parum: мало прије, unlängſt, vor einigen Minuten; мало кад, ſelten, raro; мало по мало, allmälig, sensim. Није жао на *мало* него на заборављено. [cf. **мрвице**]. — 2) мало не падох, мало ме не уби, мало није умрò, мало у око не удари, bald, brevi. [cf. 2**лаком**, **малим**, **умало**].
Мâловân, m. 1) планина у Босни *изнад Шуице*, ein Berg in Bosnien, mons Bosnae: У Шуице поврх *Малована* — 2) брдо у Хрватској близу Грачца, ein Berg in Kroatien, mons Croatiae.

малòвечан, чна, чно, (ист.) vide маловјечан.
малòвијећни̂к, m. (у Дубр.) који је за републике припадао у *мало вијеће,* Mitglied des Kleinen Rathes (zur Zeit der Republik in Ragusa), socius senatus minoris (rei publicae Ragusanae).
малòвичан, чна, чно, (зап.) vide маловјечан.
малòвјечан, чна, чно, [јуж.] von kurzer Dauer, non diu durans.
ма̏лопрешњи̂, њâ, њê, neu, frisch, recens.
ма̏лопрешњица, f. н. п. вода, т. ј. она која је мало прије донесена, као скорашњица, ein frisches Wasser, recens aqua.
Ма̀лош, Малòша, m. (ст.): Из *Малоша* града бијелога —
Ма̂лта, f. } Malta (?), Meleda (?), Melita: Кад
Ма̂лтија, f. } дођоше под проклету *Малту* — Господине од *Малтије* краљу —
ма̀лчицê, vide малко.
ма̂љ, ма̀ља, m. 1) die Ramme, fistuca. Маљеви су сви од дрвета, али су различно начињени: једни имају на сриједи држак за који човјек узме те маљем удара гдје хоће н. п. кад се како коље удара у земљу; други су тако тешки да их један човјек не може подићи и ови немају дршка, него се унаоколо утврде савијена дрвета која око њега од прилике стоје као пера на буздовану, па за ова дрвета узме по неколико људи те га подижу и њиме ударају; има маљева дугачкијех који нити имају на сриједи дршка ни унаоколо овијех дрвета, него су насађени на дрво од прилике као што се окомак натиче на вретено, па се за оно на што су насађени узимају и њима се н. п. набија земља од прилике онако као што се великијем тучком со или кава туче. — 2) (у Ц. г.) велики чекић, Hammer, malleus.
ма̏љав, а, о, mit Milchhaaren bewachsen, flaumig, lanuginosus.
ма̏ље, ма̂љâ, f. pl. Flaum, das Milchhaar, lanugo.
[**Маљен** (Мален), m. планина у ужичком округу у Србији.]
маљѐница, f. u. m. der Kleine, kleiner Statur, homo parvus. [cf. маљо, мањо; стармали].
ма̀љêње, n. das Verringern, deminutio.
ма̀љић, m. dim. v. маљ.
ма̀љи̂ц, маљи̂ца, m. (у Ц. г.) мали чекић, ein kleiner Hammer, malleolus.
ма̀љица, f. der (Binder-) Schlägel, tudicula. [cf. балантић].
ма̂љка (cf. [vide] **махаљка**), f. das Bret, auf dem der Hanf abgeklopft wird, frangibulum pro cannabi.
ма̀љо, m. vide [маљеница] мањо.
ма̀љуга, f. (у Ц. г.) 1) vide пратљача. — 2) као дрвени самотвор маљ, eine Art Ramme, fistucae genus.
ма̂, ма̏! Laut, um die Kuh herbeizulocken, sonus alliciendi vaccam. [cf. 2 ма 2].

1. **ма̀ма,** f. (voc. **ма̂мо**) [1)] hyp. v. мати. [vide мајка. — 2) vide златоје].
2. **ма̏ма,** f. die Wuth, furia, furor: Ој ђевојко, *мамо* и помамо —
3. **ма̂ма,** f. (у Ц. г.) vide мамац.
ма̀мак, мка, m. онај кончић надно казанске луле, низ који ракија тече у капалицу. cf. коњић.
мама̀љуга, f. vide качамак.
ма̀мац, мца, m. der Köder, esca. cf. [3 мама, 2] ме́ка.
ма̀мени̂, нâ, нô, vide помаман: На зеленку коњу *маменоме* —
ма̀мпаспра, f. ствар која је на продају а човјеку није од потребе да је купи, Geldlocker, pecuniam eliciens.
ма̀мин, а, о, der Mama, matris.
ма̀мити, ма̂ми̂м, v. impf. 1) locken, allicio. — 2) у пјесми, мамити коња, т. ј. љутити га и тркати, in Wuth bringen, in furorem ago: Неко пјева, неко коња *мами,* Неко пали бистра цевердана —
ма̏мица, f. dim. v. мама.
ма̏мичин, а, о, der мамица, matris.
ма̀млаз, m. (у војв.) vide [лудак] блесан.
ма̀мљêње, n. das Locken, allectio.
ма̀мљив, а, о, 1) који што мами у кога, der entlockt, qui elicit. — 2) (у Боци) мамљива пара, т. ј. која није с трудом и с правдом стечена, него измамљена, entlockt, allectus.
ма̀муза,* f. 1) Sporn, calcar. cf. оструга [2, острога]. — 2) (у Барањи) vide [ковртач] девермавиш.
маму̀за̂ње, n. das Spornen, incitatio.
маму̀зати, за̂м, v. impf. spornen, addo calcar.
ма̀муран[*], рна, рно, vom Rausche noch benebelt, qui crapulam nondum exhalavit.
маму̀рлук,* m. die Nachwehen des Rausches, dolor capitis cet. a crapula: разбити мамурлук, die Nachwehen des Rausches (wieder durch Trinken) vertreiben, crapulam discutio bibendo.
ма̀на [**махана**], f. Fehler, Tadel, vitium: нема *мане* на њему никакве, er ist ohne Fehler.
Мана̀сија, f. манастир у Ресави, задужбина Високог Стефана, ein Kloster, nomen monasterii.
ма̏настѝр, m. vide **намастир** (mit allen Ableitungen).
мангу̀лац, лца, m. eine Art leicht mästbarer Schweine, genus suis altilis.
мангу̀лица, f. das Weibliche von мангулац. [cf. басуља].
мангу̀лче, чета, n. прасе од мангулице, das Junge von мангулица, porcellus τῆς мангулица.
ма̀нгура,* f. eine Art Münze, numi genus: нема ни *мангуре.*
Ма̀нда, f. Frauenname, nomen feminae.
ма̀ндал,* m. велика кључаница преко цијелијех врата, der Tohrriegel, vectis portae. cf. [vide] засовница.
ма̏ндара, f. ein Gericht von Schmalz, Mehl und

Waſſer, cibi genus [cf. андара]: Тандара *мандара* (кад се што не уради као што треба).

мàндра, f. Sennerei, locus et casa mulgendis aestate ovibus. [vide бачија]. cf. катун, стан.

Мàндуша, f. Frauenname, nomen feminae.

мáни,* indecl. коме бити, neidig, invidiosus: нијесам му *мани*; Ко ти је *мани*, био ти у најму; *Мани* бјеу ђаци намастирски —

мáнисâње, n. bas Ausſetzen, reprehensio.

мáнисати[*], **нишêм**, v. impf. чему или коме, ausſetzen finden, reperio quod reprehendam.

мàнит, a, o, vide **махнит**.

маниτâње, n. vide **махнитање**.

маниτати, **мàниτâм**, vide **махнитати**.

мàнитац, **мàница**, m. vide **махнитац**.

маниτâш, **манитáша**, m. vide **махниташ**.

мàнитица, f. vide **махнитица**.

манùтуља, *f.* [vide **махнитуља**].

мàнић, m. Aalraupe, Rutte, gadus lota [lota vulgaris Cuv.].

Мàнôјло, m. Emanuel, Emanuel.

мàнтала, f. (у Боци) јело од брашненога цвијета и од слатка вина (маста), као качамак, Art Gericht, cibi genus.

мàнтија, f. } ber Mönchsmantel, pallium monachi.
мантòрос, m. }

мáнути, **мâнêм**, vide **махнути**.

мáнути се, **мâнêм се**, vide **махнути се**.

мàнца, f. vide јело.

мàњ, außer, ausgenommen, nisi, excepto quod, [vide] о с и м, cf. до, само: Ту ми седи младо момче| Накићено, нарећено,| *Мањ* што није ожењено —

мàња, f. (у Ц. г.) vide мањак: Муч', Алиле, *мања* те изјела! —

мáњак, **њка**, m. der Abgang, Mangel, defectus [cf. мања]: месец иде на мањак, ист im Abnehmen; О Антуне, *мањак* те у мајке! —

мáњêње, n. die Verminderung, minutio.

мáњити, **мâњим**, v. impf. vermindern, minuo: Кад се што има, не говори се: гварди ме, него: *мањи* ме.

мàњичав, a, o, (у Сријему) н. п. пасуљ, ſchabhaft, mancus. [vide чурук]. cf. шанатан.

мањкáвâње, n. bas Umſtehen (des Viehes), mors bestiae.

мањкáвати, **мàњкâвам**, v. impf. umſtehen (vom Viehe), mori (de bestia).

мàњкати, **кâм**, v. pf. 1) umſtehen, verrecken, mori. [vide црћи 1]. cf. липсати. — 2) *ђаволу пакла не* мањка.

мâњма, weniger, minus.

мáњо, m. vide **мањеница**.

мâови, m. pl. vide **маховц**.

мâовина, f. vide **маховина**.

мâом, vide **махом**.

мâр, m. die Bekümmerniß, sollicitudo: није му *мар* (т. ј. не *мари*); да му је *мар*, учинио би то.

Мáра, f. 1) hyp. v. Марија. [cf. Маца 2]. — 2) [*мара*] шарена бубица [coccinella, gen.] (öſterr. Frauenkäfer und Marienkäfer, krain. божји волек). [cf. бабе].

мàраз,* m. ž. V. мараз на срцу, er iſt innerlich krank (man ſieht äußerlich keine Urſache ſeines Uebelbefindens), malo intestino laborat.

мàрама,* f. vide **махрама**.

мàраница, f. vide **махрамица**.

марáничина, f. vide **махрамчина**.

[**Мараш**, рша, m. vide Март; *види* s. v. бабини укови.]

Мàрач, рча, m. (у прим.) vide Март: Од по *Марча* и пас у хлад бјежи; Кад Вељача не дажди,| *Марач* добра не мисли.

мâрва, f. (coll.) bas Vieh, pecudes, pecus.

мâрвен, a, o, н. п. земља, vide сточан 1.

марвèнî, нâ, нô, н. п. вашар, Vieh-, pecuarius.

марвúнче, чета, n. bas Vieh, pecus (pecudis), bestia.

Мàргета, m. (ст.) eigener Name einer Kanone, nomen proprium tormenti: Док ми гледа Крњо на Земуна,| А *Маргета* на Врачар на поље —

маргèтâн, **маргетáна**, m. (у војв.) der Marketender, lixa, nundinator castrensis.

маргетàница, f. die Marketenderin, nundinatrix castrensis.

маргèтâнскî, кâ, кô, Marketender-, lixae.

Мàргита, f. Frauenname, nomen feminae.

Мâре, m. hyp. v. Марач: Кад Вење не вељује, *Маре* опакује.

мáрêње, n. bas Kümmern um etwas, sollicitudo.

Мàрија, f. Marie, Maria.

Марúјана, f. Frauenname, nomen feminae: Што ђевојка дивна *Маријана* —

Марúјета, f. (у Сарајеву и даље к мору) Frauenname, nomen feminae.

Мàрúјца, f. dim. v. Марија. [vide Марица 1].

Мàрúнка, f. Frauenname, nomen feminae.

Марúнко, m. Mannsname, nomen viri.

мáрити, **мâрîм**, v. impf. за кога, за што, ſich kümmern um etwas, curo [cf. хајати (ајати)]: не мари за то.

Мàрица, f. 1) dim. v. Марија. cf. Маријца. — 2) вода (у Косову?) [у Румелији]: На *Марицу* бијелити платно —| Окреће се низ воду *Марицу* —

Мàрјâн, m. Mannsname, nomen viri.

мàрјâш, m. 1) (у Србији кажу *каурски*) der Siebzehner, numus 17 cruciferorum (M a r i a e imagine insignis). — 2) eine Münze und Rechnungsgeld von 10 Para's, numi turcici genus, н. п. три гроша и марјаш. У грош иду четири овака марјаша.

Мàркић, Маркúћа, m. dim. v. Марко.

Мàркиша, m. Mannsname, nomen viri.

Мâрко, m. Marx, Marcus (Турци Бошњаци говоре *Мàрко*).

Мâркова Кàпија, f. врло тијесан кланац иза Софије (к Цариграду).

Мâркова кýла, f. приповиједа се да се тако зове некаква кула у Цариграду у Галати.

Мâрко Кра́љевић, m. Никакога Србина нема који не зна за име Марка Краљевића. Ја ћу овдје назначити о њему оно што се слабо у пјесмама налази, него се приповиједа. Приповиједа се да је Марко био много јачи од осталијех садашњијех а јамачно и ондашњијех људи. У 71 пјесми друге књиге („Турци у Марка на слави") пјева се да је у његовом буздовану, којијем је он једном руком махао и њиме се бацао, било шездесет и шест ока; ја сам у дјетињству гледао у Сријему у крчми манастира Крушедола гдје је Марко намолован како једном руком маторога вола држи за реп преко рамена и носи на леђима идући управо; у пјесми 66 („Марко Краљевић и Муса Кесеџија") пјева се како је узео у руку суху дреновину „са тавана од девет година," па кад ју је стиснуо руком, она прсла на двоје на троје и двије капље воде искочиле из ње. Он без вина није могао никуд, и према јачини својој много га је могао попити да се не опије. За његова Шарца једни приповиједају да му га је поклонила некака вила, а једни опет да га је купио у некакијех кириџија: прије Шарца веле да је мијењао много коња, па га ниједан није могао носити; кад у некакијех кириџија види шарено губаво мушко ждријебе, учини му се да ће од њега добар коњ бити, и узме га за реп да омахне око себе као што је остале коње огледао, али се оно не дадне ни с мјеста помаћи; онда га купи у кириџија, излијечи га од губе и научи вино пити. За смрт Марка Краљевића различно се приповиједа: једни веле да га је негдје у селу Ровинама убио некакав Каравлашки војвода Мирчета златном стријелом у уста, кад су се Турци били с Каравласима; други казују да му се у таковоме боју заглибио Шарац у некакој бари код Дунава и да су ондје обојица пропали; у Крајини Неготинској приповиједа се да је то било у једној бари ондје близу Неготина испод извора Царичине; ондје има и сад бара и зидине од старе цркве, за коју говоре да је била начињена на гробу Маркову. Трећи кажу да је у такоме боју толико људи изгинуло да су по крви попливали коњи и људи, па Марко онда пружио руке к небу и рекао: „Боже, што ћу ја сад!" на то се Бог смиловао и некакијем чуднијем начином пренио и њега и Шарца у некаку пећину, у којој и сад обојица живе: он забодавши своју сабљу под греду или је ударивши у камен легао те заспао, па једнако спава, пред Шарцем стоји мало маховине од које помало једе, а сабља све помало излази испод греде или из камена, па кад Шарац маховину поједе и сабља испод греде или из камена испадне, онда ће се и он пробудити и опет на свијет изићи. Једни говоре да је он у ту пећину побјегао кад је први пут видио пушку и пошавши да је огледа (да ли је истина да је онака као што се приповиједа) пробио из ње сам себи длан, па онда рекао: „сад не помаже јунаштво, јер најгора рђа може убити најбољега јунака."

мàрљив, a, o, fleißig, diligens.

Мàрт, m. der März, mensis Martius [cf. Марац, Марач]: Замислио се као јемин о *Марту*.

Мâрта, f. Frauenname, nomen feminae.

Мàртин, m. 1) Mannsname, nomen viri: Љубиш, Доро, *Мартина*. — 2) [*мартин*] der gewöhnliche Name des Tanzbären, Martinus (ita vocant ursum saltare edoctum: дед' поиграј, мој *мартине!*

Мàртинићи, f. pl. племе у Брдима код Црне горе.

мартòлоз, m. [тако су се у прошлом вијеку звали аустријски погранични стражари према Турској; cf. мартоноша, мертоноша]: Мила сеја *мартолоз'* Николе —

мартòлоз-баша[*], m. das Haupt von мартолози, princeps τῶν мартолози: И Николу баш *Мартолоз-башу* —

мартòноша, m. cf. [vide] мартолоз: Пију вино тридест *мартоноша* —

мàруља, f. (у Дубр.) некака трава, која се меће на убоје, Art Pflanze, herba quaedam.

мàруша, f. (у Дубр.) vide крештелица.

мàрчанâ свијèћа, f. (у Боци) cf. чаратан.

мàрчанî, нâ, нô, (у Дубр.) März-, mensis Martii: Боље да те змија упекне, него да те *марчано* сунце огрије.

мáсак, мáска, m. (у Ц. г.) der Maulesel, mulus. [vide мазга; cf. мазгов].

мáсан, сна, сно, vide **мастан.**

мàсат,* m. vide огњило [1].

масèница, f. (у Имоск.) leuciscus mulicellus Bonaparte.

[**маска,** f. vide мазга.]

маскàра (**мâскара**)[*], f. (у Босни) verlachenswerthe Sache, ridicula res: Шала *мâскара* путем праскала. Приповиједа се како је некакав Бошњак (Турскога закона) доказујући нешто Нијемцу рекао: Тако ја не обријао бркова и не постао *маскàра* тако као ти."

мàсла, масáлâ, n. pl. das geweihte Oel, die letzte Oelung: unctio extrema: светили (свјештали) му *масла*.

маслàчак, чка, m. der Löwenzahn, leontodon taraxacum [1) taraxacum officinale; — 2) taraxacum Juss.]. cf. попино гумно, [трава 3,] од грознице трава.

мâслен, a, o, schmalzig, fett, pinguis, pinguedine imbutus, н. п. руке.

маслèнî, нâ, нô, н. п. лонац, Schmalz-, butyri.

маслèњâк, маслењáка, m. т. ј. лонац или ћуп, der Schmalztopf, olla butyro servando.

мàслина, f. (pl. gen. **мâслйнâ**) der Oelbaum. olea [europaea L.], cf. уљика: Све порасле смокве и *маслине* —

маслѝнка, f. die Olive, olea, oliva. [cf. зеитинтане].
маслић, m. (у Хрв.) четврт врча.
мâсло, n. 1) das Schmalz, butyrum liquatum: Не би ни пси с *маслом* изјели. — 2) vide цицвара. — 3) све је то његово *масло*, Veranlaſſung, ille autor est: и ту има његова *масла*; ни то није без његова *масла*.
мâсница, f. 1) eine Strieme, blauer Fleċken, vibex. [cf. пожиљак 1]. — 2) (у Лици) некака пита са свињском машћу, Art Kuchen, placentae genus.
1. **масно̀гуз**, m. der Gourmand, liguritor, homo delicatus.
2. **масно̀гуз**, a, o, leċkerhaft, delicatus.
мâсôница, f. (у Паштр.) погача изломљена и посута медом, што се даде сватовима кад доведу дјевојку; но том пустосвати иду сваки својој кући.
1. **мâст**, f. (loc. мáсти) 1) das Schmalz, geſchmolzenes Fett, pinguedo liquata. [cf. пријетоп, притоп]. — 2) Salbe, unguentum, adeps. — 3) (особито по јуроз. кр.) die Farbe, color, cf. [1] боја: човјек црне *масти* т. ј. црномањаст.
2. **мâст**, m. der Moſt, mustum. [vide шира]. cf. мастика.
мáстан [масан], сна, сно, fett, pinguis.
мâстика, f. (у Боци) Moſt, mustum. [vide шира]. cf. мâст.
мâстилац, ноца, m. (у Дубр.) der Färber, tinctor. cf. бојаџија [1].
мâстило, n. (у војв.) die Tinte, atramentum. [cf. мурећеп 1].
мáстити, мâстîм, v. impf. 1) mit Fett beſchmutzen, pinguedine imbuo. — 2) (у Дубр.) färben, tingo. cf. бојити [бојадисати].
мâсуљ, масýља, m. (у Сријему) vide [клук 1] тркуљ.
Мáта, m. (ист.) vide Мато.
мâтара[*], f. Art Tſchutura (Weingefäß), vasis vinarii genus: Додаје му чашу и *матару* —
мâтерêње, n. die Begrüßung als Mutter, salutatio pro matre.
матерèшина, f. augm. v. мати.
мâтерин, a, o, der Mutter, matris.
мâтерйнство, n. mütterliches Vermögen, opes maternae.
мâтерити, рîм, v. impf. zu einer ſagen: Mutter! saluto matrem.
мâтерица, f. die Mutter, Bärmutter, Mutterleib, matrix. cf. матица [5], матерница [1].
мâтерице, f. pl. празник који свагда пада у другу недјељу пред Божић (а у прву пред *оце*). Материце су као женско *крсно име*: за то је обичај уочи материца (или на материце у јутру) везати све жене, које су се мајке назвале: неке вежу за ноге без шале, а пред неке само донесу уже, или (по варошима) пантљику или гајтан, па већ оне знаду шта је то, и морају се откупљивати: орасима, сухијем шљивама, јабукама, ракијом, лијепом вечером, и сјутрадан ручком.
мâтêрница, f. 1) vide материца. — 2) као протисли у жена, die Hyſterie, hysteria.
мâтêрничав, a, o, н. п. жена, hyſteriſch, hystericus.
мâти, тере, f. vide мајка: жива ти је *мати*, (i. e. du biſt glücklich) begrüßt man den, der eben noch recht kommt um allenfalls, wenn er will, mitzuſpeiſen.
Мâтија, m. Mathias und Matthäus.
Мâтијâш, m. Mannsname (von Матија), nomen viri.
Мâтијица, m. dim. v. Матија.
мâтица, f. 1) die Bienenkönigin, apium dux, regina. — 2) der Thalweg, medius alveus fluminis: Узела га вода на *матицу* — 3) (у Паштр.) н. п. од маслина, т. ј. гдје их највише има, der Fundort, domicilium. cf. [vide] мајдан [2]. — 4) (у Дубр.) [vide] саборна црква, Domkirche, aedes cathedralis. — 5) (у Ц. г.) vide материца: *Матица* је невиђена болест, ма је тешка, јад је убио!
мâтичњâк, m. 1) die Zelle der Bienenkönigin, cellula reginae. — 2) melissa officinalis Linn. (ſonſt auch маца [3] genannt). [cf. љубица 3, челина љубица, чељена љубица].
Мáто, m. (јуж.) hyp. v. Матија. [cf. Мата].
Матòкит, m. планина у Херцеговини близу мора и Љубушкога, ein Berg in der Herzegowina, mons Hercegovinae.
мâтор, a, o, alt, senex (beſonders von den Thieren), cf. [vide 1] стар [1].
матóрац, рца, m. der alte (von Thieren), senex; auch vom Weinberge würde man es gebrauchen.
мâторêње, n. das Altern, senescentia (?).
маторйна, f. (österr. die Aelte) das Alter, senectus. cf. [vide] старина [1].
мâторити, рîм, v. impf. alt werden, altern, senesco.
мâторка, f. die Alte, z. B. beim Geflügel, senex. cf. маторац.
мâторњâк, m. стара вода, од које се одведе јаз, Hauptfluß von welchem Waſſer abgeleitet wird.
мâтузица, f. (у Ц. г.) узица којом је привезан шибак (цијеп) за стојало (стојак).
мâћâ, **мâћаа**, } f. vide [маћаха] маћеха.
мâћа, f. 1) (у Сријему) die Makel, macula. — 2) (у Дубр.) као пламењача или тоња што падне у малом дажду, ſtarke Sonnenhitze, sol nimius.
мâћав, a, o, fleċkig, maculosus. cf. [vide] мјестичав.
мâћаха [маћа, маћаа], f. vide маћеха: Нека буде сестри иночица, А *маћаха* младим сестрићима —
Маћедóнац, нца, m. der Macedonier, Macedo.
Маћедóнија, f. Macedonien, Macedonia.
Маћèдôнка, f. die Macedonierin, Macedonia mulier.

маћедôнски̂, ка̂, ко̂, macedonisch, macedonicus.
ма̏ћеха, f. (у Дубр.) die Stiefmutter, noverca: *Маћеха* зла ућеха. cf. маћаха [маћа, маћаа], маћија.
ма̀ћи [макнути], ма̂кнêм, v. pf. 1) rücken, moveo: *Маче* војску стари Југ Богдане — 2) н. п. болестан сам, не могу никуд маћи, sich rühren, bewegen, moveri. [cf. шенути 2].
ма̏ћија, f. (у Бачк.) vide маћеха.
ма̀ћи се, ма̂кнêм се, v. r. pf. sich rühren, rücken, fortbewegen, moveor [cf. шенути се, веснути 3]: *макни* се отоле; *макни се* брже; Док *се макне* снијег из планине —
ма̏ук, m. das Miau, vox felis.
маукава, (у Грбљу): У прољеће дође *маукава* и у цара.
маука̂ње, n. das Miauen, mutitio felis. [cf. крмаукање, крњаукање].
маукати, ма̀учêм, v. impf. miauen, mutio. [cf. крмаукати, крњаукати].
маукнути, ма̀укнêм, v. pf. ein Miau machen, mutio.
ма̀уна, f. vide **махуна**.
маунâње, n. vide **махунање**.
маунати се, нâм се, vide **махунати се**.
ма̀уница, f. vide **махуница**.
ма̏х (мâх), ма̂ха, [ма] m. 1) der Hieb, ictus [cf. замашај]: осјекао му главу на један *мах* (једним *махом*), т. ј. од једном, у један пут; Само једним од сабљице *махом* — 2) ôд маха, ôдмах, на̂мах, ма̂хом, sogleich, illico: Ту с' *одмаха* заметнула кавга — 3) (у Боци) der Schimmel, mucor, [vide] плијесан, cf. маховина, буђа: На коњма нам седла потрунуше,| Чадори нам *махом* попадоше —
ма̏хала* [маала, мала], f. das Viertel, das Quartier (in einer Stadt oder einem Dorfe), regio urbis: Ја усадих вишњу на игришту,| И загледах кону у *махали* —
ма́халица [маалица], f. (у Боци) vide махач.
ма̀ха̂љка [маљка], f. 1) das Bret auf dem der Hanf abgeklopft wird, frangibulum pro cannabi. Махаљка је на два дрвета као коца у висину према човјеку попријеко утврђена растова потанка и с обје стране оштра дашчица у ширину с добре шаке; ко маха он узме набијену ручицу конопље или лана, па стојећи удара њоме о махаљку, те испада поздер. cf. [1 машка 1,] махача. — 2) (по јуж. кр.) vide [2 друга] штиљега.
ма̀хана* (cf. мана), f. Fehler, Ausstellung, error, vitium: Кад устала невјеста,| Свему томе *махана* —
ма̀ханица [мааница], f. vide [2 друга] махаљка 2.
1. **ма́ха̂ње** [маање], n. das Schwingen, agitatio. [cf. колетање].
2. **ма̀ха̂ње**, n. das Abklopfen, decussio.
1. **ма́хати** [1 маати], ма̂шêм, v. impf. eine Bewegung machen (mit der Hand, dem Hute), agito [cf. колетати]: Махаћеш ти ватру у кани, (du wirst zu thun haben).
2. **ма̏хати**, ма̂ха̂м, v. impf. т. ј. кудјељу или лан, abklopfen, decutio.
ма̀ха̂ч, маха́ча, [маач, мавач] m. (у Боци) der Fächer, flabellum. cf. лепезе, махалица [маалица].
ма̀хача, f. (у Барањи) vide махаљка 1.
ма̀хијаст, а, о, (у Зети) vide [сулуд] ћанут.
ма̀хнит [манит], а, о, 1) vide [сулуд] будаласт: будало махнита! — 2) н. п. коњ, vide бијесан [1].
махни̂тâње [манитање], n. vide будалисање.
махни̂тати, ма̀хни̂тâм [манитати], v. impf. vide [блутити] будалисати: А Секула *махнитати* пође —
ма̀хнитац [манитац], ница, m. (у Дубр.) der Thor, stultus. [vide] лудак, cf. будала.
махни̂тâш махнита́ша, [маниташ] m. vide [лудак] махнитац: На кулашу коњу *маниташу* —
ма̀хнитица [манитица], f. (у Дубр.) die Thörin, stulta. cf. [vide] луда [1].
махни̂туља [манитуља,] *f. vide* [луда 1] *махнитица*.
ма́хнути, ма̂хнêм, [манути] v. pf. eine Bewegung machen, schwingen, vibro [cf. 1 врћи 2]: *Махну* сабљом, ос'јече му главу —
ма́хнути [манути] се, ма̂хнêм [манем] се, v. r. pf. 1) sich einer Sache begeben, desero rem: *махни се* ти тога посла. cf. [vide] оканити се. — 2) sich aufmachen, itineri se dare: Па *се ману* преко поља,| Као зв'језда преко неба —
ма̏хови [маови], m. pl. z. B. боли ме глава на махове, auf Augenblicke, stoßweise, punctim identidem. [cf. саганак].
ма̏ховина [маовина], f. [cf. машина] 1) das Moos, muscus [L.]. — 2) [vide плијесан; *види* s. v. мах 3. — 3)] (у Огулину) vide омаја.
махо̀вит, а, о, у пјесми мјесто *замашан*: У Марка је *маховита* рука —
ма̏хом [маом], sogleich, illico: Вранац му се *махом* помамио —
ма̀храма* [марама], f. (pl. gen. ма̂хра̂ма̂) das Tüchel, Tuch, sudarium. cf. [копрена 1, убрусац,] рубац.
ма̀храмица [марамица], f. dim. 1) das Tüchelchen, sudariolum. — 2) bei den Lämmern das Talg der Eingeweide, sebum intestinum bestiarum. — 3) у говеда под вратом што виси, die Wamme, palear.
махра̀мчина [марамчина], f. augm. v. махрама.
ма̀хуна [мауна], f. (pl. gen. ма̂ху̂на) die Schote, siliqua folliculus. [cf. меуна, мохуна (моуна)].
маху̀на̂ње [маунање], n. das Bekommen der Schoten, das Hülsen, siliquae apparitio.
маху̀нати [маунати] се, на̂м се, v. r. impf. н. п. грах, hülsen, Schoten bekommen, siliquor.
ма̀хуница [мауница], f. dim. v. махуна.
ма̀ц (ма̂ц)! Laut um die Katze zu rufen, sonus vocandi felem: ма̀ц, ма̂цо, ма̂ц!

ма́ца, f. (voc. ма̑цо) 1) hyp. v. мачка, baß Kätzchen. [cf. 2 цица]. — 2) [*Маца*] (у војв.) hyp. v. Марија. cf. [vide] Мара [1]. — 3) трава што се њом мажу кошнице кад се рој стреса. vide матичњак 2. — 4) кад се рој хвата, или сађерује у кошницу, онда се виче: сједʼ, мацо! сједʼ, мацо! сједʼ, мацо, сједох и ја. — 5) (die Floße der Weidenblüte) baß Kätzchen, (floccus iulus). — 6) повјесма, што се извлаче из великога власа. cf. пармак.

ма̀цан, m. vide [hyp. v.] мачак: Ал' беседи братац *мацан* — Што је теби, братац *мацан*? —

мацарýо, рула, m. (у Боци) дијете које умре некрштено, па послије (као што се приповиједа) у гробу оживи и из гроба кашто излази и малу дјецу мучи и дави. Кажу да мацарули ноћу иду у друштву, и свакоме наврх главе гори мала свјећица, а они пљешту рукама и подвикују. [cf. мацируо].

ма̀цаст, а, о, н. п. крава, katzenfarbig, coloris felini.

ма́цина трáва, f. der gemeine Baldrian, valeriana officinalis [L.].

ма́цино злâто, n. (у Вршцу) vide змајеве отресине.

мацúруо, ула, m. (у Боци) vide мацарyо.

ма́цити, ма̑ци̑м, v. impf. Junge werfen (von der Katze), pario.

ма́цити се, ма̑ци̑м се, v. r. impf. werfen (von der Katze), pario.

ма̀цко, m. 1) vide дереж. — 2) (у Грбљу) ein Bocksname, nomen carro indi solitum.

ма́цоња, m. во мацаст, ein katzenfarbiger Ochs, bos coloris felini.

ма̀цуља, f. крава мацаста, eine katzenfarbige Kuh, vacca coloris felini.

ма̑ч, ма̀ча, m. das Schwert, ensis. [cf. палош].

ма̑ча̑д, f. (coll.) vide мачићи.

ма́чак, чка, m. 1) der Kater, catus, felis mas. [cf. врчак]. — 2) (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefisch, piscis quidam marinus [мачка = scyllium Cuv.].

ма̀ча̑ре, у загонеци, cf. чаре.

Ма̑чва, f. једна кнежина Шабачке нахије (између планине Цера и вода Саве и Дрине). Мачва је сва равна као и Бачка, само што је зарасла у шуму. У Мачви могу бити добре свиње, говеда, коњи, а особито пшеница (нигдје се у Србији не једе пшеничан хљеб тако у себицу, као у Мачви); али нема текућијех вода, него људи пију све бунарску воду (осим онијех села која су поред Саве и поред Дрине). Приповиједају да је кнез Лазар питао Милоша Обилића (кад је дошао да иду па Косово): „Камо ти, Милошу, Мачвани?“ А он му одговорио: „Остали, честити кнеже, да крче и да сију пшеницу.“ Онда Лазар рекао: „Еда Бог да, све крчили, а све Мачва у трњу лежала; а штогод стекли, све Турцима у биједу дали!“ Мачва је била до 1804 године најбогатија кнежина у Србији, него је по том до године 1816 погажена и оплијењена, али се је сад опет опоравила: Равна *Мачва* бијела погача — У богатој и поносној *Мачви* —

Ма́чванин, m. Einer aus Mačva.

Ма́чва̑нка, f. 1) Eine aus Mačva. — 2) (у Јадру) бијела бундева. [vide бундева 2].

ма́чвански (Ма̀чвански), ка̑, ко̑, von Mačva.

ма̑че, чета, n. der junge Kater, catulus felinus.

мачѐтина, f. augm. v. мачка. [cf. мачурина].

ма̀чина, f. augm. v. мач.

ма̑чићи, m. pl. (coll.) die Jungen der Katze, catuli felini [cf. мачад]: гњави мачиће (кад ко у гадље ружно свира).

ма̀чи̑ц, мачи́ца, m. (у Ц. г.) vide перуника 1.

ма̑чица, f. dim. baß Kätzchen, felicula, felis parva.

ма̑чја̑к, m. der Katzendreck, Koth, stercus felinum.

ма̑чји̑, чја̑, чје̑, Katzen-, felinus.

ма̑чји̑ ре̑п, m. Katzenzahl, [Tannenwedel,] hippuris vulgaris [L.].

ма̑чка, f. 1) die Katze, felis [L.]. Кад мачка зачести крхати, ваља рећи: своју главу искрхала! јер мисле да то није добро за ону кућу. — 2) дрво криво, што стоји преко рудице (код плуга). — 3) рачвасто гвожђе насађено на дрво, које је приковано под колима те уз брдо кола уставља, н. п. да би се коњи могли одморити. — 4) vide [скоба] пијавица 2. — 5) Anker, ancora. [vide сидро]. cf. ленгер.

ма́чков бр̑к, m. Jungfer [im Grünen, Braut] in Haaren, nigella vulgaris [nig. damascenus L.].

ма́чково у̏хо, n. spinnenblumiges Knabenkraut [Spinnenblume,] ophrys arachnites [L.].

мачкòдер, m. der Katzenschinder, excoriator felium.

ма̀чуга, f. vide [батина 1] тојага: Са коња га удари *мачугом* —

мачу̏рина, f. vide мачетина.

Ма̀ђа̑р, Мађа́ра, m. 1) der Magyar (Unger), Ungarus. cf. [Угар,] Угрин. — 2) cf. Маџука.

маџа́рац, рца, m. ein ungrischer Tanz.

маџа́рење, f. das Ungrisiren, mutatio in Ungarum.

1. **ма̀ђарија,** f. der Kaiserdukaten, aureus ungaricus. cf. [маџарлија,] крилашчић, крменција.

2. **Маџа̀рија,** f. (coll.) (das Gemeger?) die Magyaren, Ungari: Загони се међу *Маџарију* —

Маџа̀рина, f. augm. v. Маџар.

маџа́рити, ма̀ђа̑ри̑м, v. impf. zum Magyar machen, facio esse Ungarum.

маџа́рити се, ма̀ђа̑ри̑м се, v. r. impf. sich ungern, abire in Ungarum.

Маџа̀рица, f. die Magyarin (Ungerin), Ungara. [cf. Маџарка 1].

Ма̀ђа̑рка, f. 1) vide Маџарица: Јашућ' оде

тананој *Маџари* — 2) (у Уж. н.) vide маџаруша[1].

мàџаркиња, f. н. п. сабља, der Ungerſäbel, acinaces ungaricus: И док ми је сабље *маџаркиње* —

мàџарлија, f. vide [1]мàџарија: Двије цркве харач предадоше Узеше му двије *маџарлије* —

Мàџарскâ, f. adj. das Magyarenland, Ungern, Ungaria.

мàџарскӣ, кâ, кô, ungriſch, ungaricus. [cf. угарски].

маџàруша, f. 1) т. ј. шљива, die gemeine blaue Zwetſchke, prunum (ungaricum) [prunus domestica L.]. cf. пожешкиња[2, маџарка 2]. — 2) грожђе бијело (тврдијех зрна), Art Weintraube, uvae genus.

Маџàрче, чета, n. der junge Unger, adolescens ungarus.

Мàџука, m. (понајвише се говори pl. *Маџуке*) тако се у Хрватској зову они људи Римскога закона који су се доселили из Босне. Маџуке се у Банији зову *Маџари*[2].

мàџун,* m. 1) die Latwerge, electuarium. — 2) ein dergleichen Gericht, cibus (electuarius).

маџýрана, f. vide мачурана: Подно поља рану *маџурану* — У гори је дробна ружа,| Дробна ружа *маџурана* —

1. **мàша**,* f. vide ватраљ.

2. **мâша**, f. (pl. gen. мâшâ,) 1) das Fehlen im банање-Spiel, error in ludo банање. — 2) (по зап. кр.) vide миса 1.

3. **Мàша**, m. (ист.) vide Машо.

мàшак, шка, m. (у Сријему) 1) vide паперје. — 2) н. п. на шљивама, на грожђу, das Stäubchen, pulvisculus. cf. [vide 1] пепељак.

машàла,* f. die Fackel, fax.

мâшање, n. das Greifen in etwas, immissio manus.

мâшати се, шâм се, v. r. impf. чега, за што, greifen, immitto manum, attingo: Он с' не *маша* за 'ну чашу вина,| Већ *се маша* руке и њедара —

мàше,* **мàшâ**, f. pl. die Feuerzange, forceps.

мàшêње, n. (у кршћ.) das Meſſe-leſen, missae celebratio.

мàшина, f. (у Барањи) 1) vide маховина. — 2) (по варошима) vide кунадра.

мàшити, шӣм, 1) v. pf. (у Црмн.) werfen, projicio. cf. [vide] бацити[1]. — 2) impf. (у Хрв.) служити машу, eine Meſſe leſen, missam celebro.

мàшити се, шӣм се, v. r. pf. greifen, manum immitto, attingo. cf. [vide] дохватити [се 1].

мàшице, f. pl. dim. v. маше.

1. **мàшка**, f. 1) vide махаљка[1]. — 2) (у Шумад.) палица којом се одбија клис или попик или лопта. cf. палица[4, лакат 3; cf. ћералица].

2. **мàшка**, f. кад се игра лопте па се не погоди, Fehlſchlag, ictus vanus.

мàшкаре, f. pl. (у Ц. г.) уз бијелу недјељу дјеца се нагаре и објесе о себи звона и свакојако друкчије нагрде се, па иду по селу од куће до куће, те ишту сира, масла, јаја и т. д., па јаја продаду те купе вина, а од осталога зготове јело, те се часте донесавши од куће сваки себи ожицу и хљеб. Гдје им се ништа не би дало ондје потегну јајетом у врата. [cf. бембељ, клоцалица, сватови с младом, чороје].

Мàшко, m. Mannsname, nomen viri.

мàшлија, f. (у војв.) die Maſche, macula, nodus. [vide] з а м к а[2], cf. шепут.

машља, у загонеци.

мàшљика, f. evonymus europaeus Linn. [cf. куриковина, курковина].

мàшљиковина, f. das Holz von evonymus europaeus Linn.

Мàшо, m. (јуж.) hyp. v. Марко und Машко. [cf. 3 Маша].

мàштаније, n. (у Ц. г.) vide сијери: *ђаволља маштанија!*

мàштрап[*], m. vide маштрафа: У руке му један *маштрап* златни —

мàштрафа[*], f. ein Glas mit Handhabe, poculum ansatum. [cf. маштрап].

мàшћêње, n. 1) das Beſchmieren mit Fett, unctio. — 2) das Färben, tinctio. cf. [бојадисање,] бојење.

мàшута, f. у Црној гори и онуда по приморју зову тако свако женско дијете од 5—6 година (мјесто *машута* говори се и *мàкиња* и *мâлâ*), Benennung eines Mädchens von 5—6 Jahren, puella.

мàшче, чета, (cf. мажде) n. (по југоз. кр.) мала мазга, ein junges Maulthier, pullus muli: Лукаво као *машче* (јер кажу да мазга мучке бије ногом).

мàшчина, **машчýрина**, } f. augm. v. мâст.

1. **мê**, **мèа**, m. vide **мех**.

2. **ме**, (acc. u. gen. v. ја) mich, me.

меàна, f. vide **механа**.

меàнисâње, n. vide **механисање**.

меàнисати, нишêм, vide **механисати**.

меàнџија, m. vide **механџија**.

меàнџијин, а, о, vide **механџијин**.

меàнџијскӣ, кâ, кô, vide **механџијски**.

мèгдân, **мегдàна**, m. vide **међан**.

мегдàнџија, m. vide **међанџија**.

1. **мêд**, **мèда**, m. (loc. **мèду**) der Honig, mel.

2. **мêд**, n. и. мед нама, vide **међу**.

3. **мêд**, f. (ист.) vide **мјед**.

Мêдâн, m. Mannsname, nomen viri.

мèдан, дна, дно, vide **меден**[1]: На ти, снахо, жита, да си **житна**;| На ти, снахо, меда, да си *медна* —

мèдâр, **медàра**, m. der Honighändler, mellarius.

мèдâрница, f. die Honigſtube, officina mellaria.

мèдвед, m. (ист.) vide **медвјед**.

медве́дак, ве́тка, m. (доље преко Мораве) vide [гњурац 2] ронац 2.
мѐдведина, f. (ист.) vide медвједина.
мѐдведица, f. (ист.) vide медвједица.
Мѐдведни̂к, m. (ист.) vide Међедник.
мѐдведов, a, o, [ист.] vide медвједов.
мѐдвеђи̂, ђâ, ђê, (ист.) vide медвјеђи.
мѐдвид, m. (зап.) vide медвјед.
мѐдвидина, f. (зап.) vide медвједина.
мѐдвидица, f. (зап.) vide медвједица.
мѐдвидов, a, o, (зап.) vide медвједов.
мѐдвиђи̂, ђâ, ђê, (зап.) vide медвјеђи.
мѐдвјед, m. (југоз.) der Bär, ursus [L.].
мѐдвједина, f. (југоз.) 1) die Bärenhaut, pellis ursina. — 2) augm. v. медвјед.
мѐдвједица, f. (југоз.) vide [1] мечка.
мѐдвједов, a, o, (југоз.) Bären-, ursi.
мѐдвјеђâ лијѐска, f. Art Baum, arboris genus [corylus colurna L.].
мѐдвјеђâ сту̏па, f. (у Дубр.) [echte] Bärenklau, acanthus mollis Linn.
мѐдвјеђи̂, ђâ, ђê, (југоз.) Bären-, ursinus.
меде́кâње, n. das Medet-Rufen, exclamatio medet.
меде́кати, мѐдêчêм, v. impf. medet-rufen, exclamo medet.
меде́кнути, мѐдêкнêм, v. pf. medet-rufen, exclamo medet.
мѐ̏ден, a, o, 1) Honig-, mellitus [cf. медан]: *Медена* уста гвоздена врата отворају. — 2) (ист.) vide мједен.
медѐница, f. 1) каца за мед, eine Wanne zu Honig, cadus contendo melli. — 2) (ист.) vide мједеница.
медѐњâк, медењáка, m. 1) (ист.) т. ј. прстен, ein gelber Ring von Bronze, anulus aeneus. cf. [vide] мједенјак. — 2) медењаци, Honigkuchen, placentae mellitae.
медѐњача, f. (у Ц. г.) 1) Art Birnen, piri gegus [pirus communis L. var.]. — 2) Art Aepfel, pomi genus [pirus malus L. var.]. — 3) (ист.) vide мједенјача.
мѐдêт!* Ausruf eines sterbenden Türken, exclamatio turcae morientis, cf. шербеташче: А бре *медет* на кулашу Тале —
мѐдиг, m. (по југоз. кр.) der Arzt, medicus, [vide] љекар, cf. лијечник: Хајд', ујаче, *медиге* да тражиш —
Меди́ја, f. Medina (?), Medina: Кад устане кука и мотика,| Биће Турком по *Медији* мука —
мѐдити, ди̂м, v. impf. mit Honig versüssen, condio melle, mellio. cf. медљати.
ме́дићи, m. pl. junge Bären, pulli ursini: Наврани се медо с *медићима* —
мѐдица, f. (у Сријему и Славонији) vide медовина.
мѐдљâње, n. das Versüssen mit Honig, mellitio. [cf. међење 3].
мѐдљати, љâм, vide медити.
мѐдљика, f. der Mehlthau, robigo. cf. омедити се.
мѐдни̂, нâ, нô, honigsüß, mellitus [vide медан]: Капетане, моја *медна* уста —
мѐдница, f. [1)] (у Ц. г.) Art Birnen, piri genus [pirus communis L. var. — 2) фучија за *мед*. — Маргиналија I. издања].
Медња́ци, ња́кâ, m. pl. поток и брдо у Јадру, између села Тршића и Клубаца: Од *Медњака* те до Копривњака —
ме́до, m. hyp. v. медвјед.
медо̀вина, f. der Meth, mulsum [cf. медица, шербет]: слатко као *медовина*: С вечера ме вином умивала,| У по ноћи слатком *медовином* —
ме́доња, m. Name für einen Ochsen, nomen bovis (an den медвјед denkend?).
мѐдуља, f. 1) Kuhname, nomen vaccae. — 2) (у Сињу) die Medaille, numus in honorem cujus cusus. cf. [vide] колајна.
мѐду̂н, меду́на, m. 1) шипак још слађи од сладуна, eine Art Granatäpfel, mali granati genus [punica granatum L. var.]. — 2) [*Медун*] у пјесмама некакав град [сад у Црној Гори]: Књигу пише ага од *Медуна* —
мѐђа, f. (dat. мѐђи, acc. мѐђу, pl. мѐђе) 1) die Grenze, terminus, limes. [cf. граница 2, крајина 1, кунфин 1, мејаш, метех (метеј, мете), плотина 2, покрајина, серат, синор, сумеђа]. — 2) das Gebüsch, fruticetum [vide честа]: Ето, мајко, из *међе* међеда — 3) (по југоз. кр.) ограда од камена, као зид, али без креча и земље: Тешко *међи* на туђој земљи; Каква јеђа, таква *међа*.
мѐђâш, међáша, m. који с ким међи (до њега стоји), der Angrenzende, confinis.
међáшêње, [n. verbal. v. међашити].
међáшити, *мѐђâши̂м,* v. *impf.* [vide међити].
мѐђед, m. (јуж.) vide медвјед.
мѐђедина, f. (јуж.) vide медвједина.
мѐђедица, f. (јуж.) vide медвједица.
Мѐђедни̂к, m. Berg in Serbien (између Ваљевске и Ужичке нахије).
мѐђедов, a, o, (јуж.) vide медвједов.
Мѐђеђâ Гре́да, f.: Сагнаше их под *Међеђу греду* —
мѐђеђâ лијѐска, f. (јуж.) vide медвјеђа лијеска.
Мѐђеђê, n. adj. сјенокоси Острошки: Уљегоше уз *Међеђе* равно —
мѐђеђи̂, ђâ, ђê, (јуж.) vide медвјеђи.
мѐђêње, n. 1) das Angrenzen, confinium. [cf. граничење]. — 2) das Begrenzen, limitatio. [cf. граничење]. — 3) vide медљање.
мѐђер[*], adv. folglich, also, igitur, ergo: *Међер* обила мајка родила обила јунака. (cf. обил).
мѐђити, ђи̂м, v. impf. [cf. међашити, граничити] 1) angrenzen, conterminus sum. — 2) begrenzen, limitem pono. [cf. синорити].
мѐђица, f. dim. v. међа.
међу, (mit acc. u. instr.) zwischen, inter. [cf. 2 мед].
мѐђудневица (међу̏дневица), f. оне три недјеље дана између Госпође мале и велике (од 15 Августа до 8 Септемврија), die Zeit zwischen

den beiden Frauentagen, temporis inter utrumque festum B. M. V. intervallum.

мѐђудневички̂ (**међу̀дневички̂**), **ка̂**, **ко̂**, н. п. јаја, јагоде (то жене остављају лијека ради).

междѐни̂к, **ждени́ка**, m. vide **гмежденик**.

ме́зга, f. 1) (у Ц. г.) vide **мезгра**. — 2) (у Боци) све оно што остане испод тијеска, и више не ваља ни за што, die Treber, recrementum. [vide комина 1]. cf. троп.

мѐзга̂ње, n. [vide] **мезграње**.

мѐзгати, **га̂м**, v. impf. vide **мезграти**.

ме́згра [мезга, мрезгра], f. der Baumsaft, succus arboris. cf. болећи.

мѐзгра̂ње [мезгање], n. verbal. v. мезграти.

мѐзграти, **ра̂м**, [мезгати] v. impf. кад се мезгра у дрвета покаже, den Saft bekommen (von den Bäumen im Frühjahre), succum nanciscor.

мѐзе,* зета, n. што људи залажу кад пију ракију не једући управо, der Zubiß, das Zubeissen, quod comeditur posteaquam biberis. Од Турске господе који су били почели пити ракију они су пред ручак и пред вечеру свагда *пили*, т. ј. сједну па по читав сахат или и више по мало пију, а мезета за сваком чашом ја који узме мало ја не узме: тако њих три четири могу попити неколике оке ракије н. п. уз једну јабуку. Па кад се овако добро напију или управо рећи опију, онда почињу јести. Ја сам ово гледао до године 1804. Истина да се мезе узима највише уз ракију, али се у нашијем народнијем пјесмама мезети и вино, и то још грожђем, н. п.: Скиде Марко мјешину са Шарца,| Пак сједоше пити рујно вино,| Мезете га грозним виноградом — Пије јунак црвенику вино,| Служи му га из горице вила| Десном руком и чашом од злата,| А лијевом *мезе* му додаје —

Мѐзево, n.: Па не иди бијелу Будиму,| Већ ти ајде на *Мезево* равно,| На Трутину на воду студену — Када дођеш у поље *Мезево*,| Живо пређи у Голеш планину —

мѐзетити, **ти̂м**, v. impf. zubeißen, simul comedo, cf. мезе: Пак сједоше пити рујно вино,| *Мезете* га грозним виноградом —

мѐзећêње, n. das Zubeißen, *τὸ* simul comedere.

ме́зил,* m. die reitende Post, tabellarius publicus equester. [cf. мезул].

мезила̀на[*], f. das Posthaus, domus cursus publici. [cf. мезулана].

ме́зилски̂, **ка̂**, **ко̂**, Post-, cursus publici. [cf. мезулски].

мезѝлџија,* m. vide мезулџија.

мѐзимац, **зи̂мца**, m. (у војв.) vide мљезинац.

мѐзимица, f. (у војв.) vide мљезиница.

ме́зул[*], m. vide мезил.

мезула̀на[*], f. vide мезилана.

ме́зулски̂, **ка̂**, **ко̂**, vide мезилски.

мезу̀лџија[*], m. der Posthalter, cursus publici curator. [cf. мезилџија].

ме́ит,* m. vide [мртац] мртвац: Не копај ме, нено,| Гдје се *меит* копа —

мêј, m. vide **мех**.

мѐја̂ш, **меја́ша**, m. (у Сињу) [vide] **међа**[1], die Grenze, finis, terminus.

мѐјда̂н,* **мејда́на**, [мегдан] m. мјесто, der Platz, forum; мејдан дијелити, duelliren, pugnam ineo: Изиди ми на *мејдан* јуначки —

мејда́нџија* [мегданџија], m. der Kämpfer, pugnator.

Ме́јра,* f. türkischer Frauenname, nomen feminae: Нашој *Мејри* кћну поставише —

Мѐјрема[*], f. vide **Мерјема**.

мѐјтеф,* m. die Kinderschule (der Türken), schola puerorum [vide школа]: И код двора бијеле *мејтефе* —

мѐк, а, о, (**мѐки̂**, **ка̂**, **ко̂**, compf. **мѐкши̂**) vide мекан.

1. **мѐка**, f. das Blöcken der Lämmer, balatio agnorum: Стоји *мека* јањац' за овцама —

2. **ме́ка**, f. (у Хрв.) vide **мамац**.

мѐкан, а, о, [cf. мек] 1) weich, mollis, н. п. хљеб, труд, крушка: меко као памук. — 2) н. п. човјек, zu gefällig, nimie facilis [cf. мекообразан]: С *мека* образа девето копиле. — 3) н. п. ракија, schwach, vilis.

мѐкача, f. (у Уж. н.) Art Aepfel, pomi genus [pirus malus L. var.].

мени̂њара, *f.* ([vide] *киселица* [2]).

мѐкиње, **мѐки̂њâ**, f. pl. die Kleien, furfur: Купио би га за мекиње. cf. трице [1, посије, исијевци 2], осјевине, паље.

мѐки̂ш гра̂д, у загонеци, cf. девендука краљ.

мѐкна, f. дебело женско, ein dickes Frauenzimmer, mulier crassa.

1. **мѐкнути**, **нêм**, v. impf. weich werden, mollesco.

2. **ме́кнути**, **мêкнêм**, v. pf. einmal blöcken, edo balatum.

мекоо̀бразан, зна, зно, zu gefällig, facilis: *Мекообразној* ђевојци трбух до зуба. cf. мекан [2].

мѐко жи̂то, n. (у Лици) vide [1 ситан 3] ситно жито.

мекòко̂рка, f. (у Јадру) бијела бундева (у које је *кора мека*). [vide бундева 1].

мекòпут, а, о, т. ј. коњ, који је тако слаб да му узда на глави или колан на трбуху одмах начини рану, ein zärtliches, weichliches Pferd, das keine Strapatze aushält, equus mollis delicatus.

мекòта, f. die Weichheit, mollities. [cf. мекшина].

мекòуст, а, о, т. ј. коњ, који се боји узде, weichmäulig, equus oris mollis.

мѐктербаша,* m. der Kapellmeister, magister concentus: Чала сада, наше *мектербаше*!| На срамоту Бају и Лимуну —

мѐктерин,* m. der Musikant, symphoniacus.

мѐкуша, f. јабука промрзла, или гњила крушка, weicher Apfel oder Birne, malum aut pirum mite (molle). А и за мекану траву (и пошто се покоси и осуши) каже се мекуша.

мекýшац, шца, m. рак кад се свуче у прољеће, der Krebs, der ſich gehäutet hat, cancer qui cutem posuit (ideoque tenerior est).

мѐкшâње, n. das Erweichen, mollitio.

мѐкшати, шâм, v. impf. erweichen, mollio.

мекшѝна, f. vide мекота.

мѐла [имела], f. die Miſtel, viscum [album, L.; cf. лепак]. На којој би се лијесци нашла мела, под оном лијеском има гуја с драгим каменом на глави, или још Бог зна каково друго благо поред ње (тако приповиједају: јер се мела ријетко налази на лијесци).

мѐлаш, мелáша, [имелаш] m. некака тица, која се мелом храни, die Miſteldroſſel, turdus viscivorus Linn. [cf. дрозак].

мѐлез,* m. 1) der Zwitter (Mulatte), hibrida, von Menſchen und Thieren. [cf. полутан, уметак 2]. — 2) платно у којега је основа пртена, а потка памучна. cf. сустримак.

мѐлем,* m. das Pflaſter, emplastrum.

мѐлемâшче, чета, n. vide љекарина: Плаћајте ми слуги *мелемашче* —

мѐлица, f. dim. v. мела.

мѐлўн[*], мелýна, m. (у Босни, Херц. и у Дубр.) vide ђаво.

мѐљ, мѐља, m. vide хмељ.

мељáва, n. was gemahlen wird, quod molitur [cf. мељиво]: нема мељаве (говоре у Срије му кад нема воденица шта да меље).

мељáвити, мѐљâвӣм, v. impf. (ст.) cf. помељавити.

мѐљâње, n. das Zuſammenbrücken zwiſchen den Fingern oder in Händen, convolutio.

мѐљати, мѐљâм, v. impf. zwiſchen den Fingern oder in Händen zuſammenbrücken, convolvo.

мѐљевина, f. vide **хмељевина.**

мѐљѝво, n. vide мељава.

Мѐљина, f. сеоце више Новога у Боци (у овоме селу има много бијеле лозе, која се ондје зове *скробутина*).

мѐмла[*], f. (ст.) [vide влага]: Убила га *мемла* од камена —

мéна, f. (ист.) vide мијена.

мѐнгеле, m. као пропијен у ком ћурчије иглу оштре. cf. [vide] **менђеле.**

мѐндуо, мѐндула, m. (у Дубр.) vide бадем.

мѐнђеле [мѐнгеле], f. pl. die Preſſe, prelum. cf. [vide] тијесак.

мѐне, 1) acc. v. ja, mich, me. — 2) gen. v. ja. — 3) (по народу) dat. v. ja, mir, mihi.

менèцâл, менецáла, m. (у Дубр.) vide сачма.

мéнити се, мѐним се, (ист.) vide мијенити се.

менòвати се, мѐнујēм се, v. r. pf. у пјесми мјесто *мењати се*: Ја њој дадо струк румене руже,| Она мене струк бела босиљка,| Те се, бабо, *меновасмо* цвећем —

мѐнтовати, тујēм, v. impf. vide лишити.

мéњање, n. (ист.) vide мијењање.

мéњати, мѐњâм, (ист.) vide мијењати.

[мењати се, мењам се, (ист.) vide мијењати се; . *види* s. v. меновати се.]

мéњач, мењáча, m. (ист.) vide мјењач.

мѐови, m. pl. (ист.) vide [**мехови**] мјехови.

Мѐоца, n. pl. сјенокоси Чевски у Ластви Озрињској: Док доћоше на Цуцка *Меоца* —

1. **мѐра,** f. (ист.) vide мјера.

2. **мéра,** f. 1) hyr. v. мерица. — 2) [*Мера*] hyr. v. Мерима: Моја *Мера* није тако лепа,| Ал' је *Мера* срцу моме драга —

мерáја[*], f. ein angenehmer kahler Ort, calvitium.

1. **мѐрâње,** n. das Wachsziehen, ductus cerae.

2. **мéрâње,** n. das Schlagen. contusio.

1. **мѐрати, рâм,** v. impf. кад хоће да се гради воштана свијећа, онда се *мера* восак, т. ј. комадић воска гриже се према ватри, па се прстима растањује, те се начини као танак колачић, који се по том читав (или најприје једна пола па онда друга) обавије око свјештила, које једно затегнуто држи за обадва краја, пак се међу длanима обрће и разгони док се не начини свијећа, Wachs ziehen, duco cerам. [cf. примарити].

2. **мéрати, мѐрâм,** v. impf. млатити н. п. прaћачом хаљине кад се перу, ſchlagen, contundo.

мерâч, мерáча, m. (ист.) vide мјерач.

мерáчина, f. (ист.) vide мјерачина.

мѐрдивен[*], m. vide мердивене: А он тајом иде уз *мердивен* —

мѐрдивене,* f. pl. die Leiter, scala. [vide] стубе, cf. љество, мердивен.

мѐрђуо, ђула, m. (у Рисну) златан шерит који се удара по долами са стране од врата до паса.

мередòв, мередòва, [**нередов**] m. (у Барањи) на дрвету мрежа, којом се риба вади из барке, der Fiſchhamen, retis genus (everriculum ?).

мѐрење, n. (ист.) vide мјерење.

мѐрила, n. pl. (ист.) vide мјерила.

Мѐрима[*], f. vide Мерјема: Двоје су се замилили млади:| Омер момче, *Мерима* девојка —

мѐрити, рӣм, (ист.) vide мјерити.

мѐрица, f. (ист.) vide мјерица.

мѐричица, f. dim. v. мерица.

Мѐрјема* [Мејрема], f. ein türkiſcher Frauenname, nomen feminae turcicum [cf. Мејрима]: И *Мерјема* на гласу дјевојка —

мѐркање, n. das Aufmerken, attentio.

мѐркати, кâм, v. impf. aufmerken, attendo.

мѐрмер[*], m. der Marmor, marmor. cf. [vide] мрамор.

мермèрли,* adj. indecl. од мермера, marmorn, marmoreus: Око куле *мермерли* авлију —

мéрōв, мéрова, m. (у војв.) ein Getreidemaß, modii genus. Пожунски меров узима 40 ока, а Пештански 60, а Банатски 80. cf. [пожунац 2,] шиник.

мѐртик, m. (по намастирима Фрушкогорским)

das Weinbeputat in den Klöſtern, vinum demensum monacho: А. Побила туча винограде. | Б. Мој *мертик* није убила; а два ми не даду, макар на сваком чокоту по аков родио.

мертòноша, m. (ст.) vide мартолоз: Згубио сам тридест *мертоноша* —

мèрцān[*], **мерцáна**, m. die Korallen, coralla.

мерцáнац, *мерцáнца*, *m. (у Босни) грах* [vide] *вишњица* [2].

мéса, f. hyp. v. месо, хоће гуза месе, ſagt man zum ertappten Fleiſchdiebe.

1. **мèсан**, a, o, von Fleiſch, fleiſchern, carneus [cf. месат]: *Месан* ражањ, гвоздено пециво (т. ј. прстен на прсту).

2. **мèсан**, m. (у Славон.) некако грожђе бијело и црно, Art Weinrebe, vitis genus.

мèсāр, **месáра**, m. 1) der Fleiſcher, carnarius, lanius, lanio. cf. [комардар,] касапин. — 2) der gerne Fleiſch ißt, carnium amans.

месáрев, a, o, vide месаров.

мèсāрница, f. die Fleiſchbank, macellum. cf. касапница, комарда.

месáров [**месарев**], a, o, des Fleiſchers, Fleiſcher-, lanionis.

мèсāрскӣ, ка, ко, Fleiſcher-, lanionum. [cf. касапски].

мèсат, a, o, (у горњ. прим. у загонеци) vide месан: *Месат* ражањ, гвоздено пециво.

мèсвијеђе, f. pl. (у Паштр.) vide месојеђе.

мéсељ, m. (у Мађарској) vide сатљик.

мèсēц, m. (ист.) vide мјесец.

мèсечāрка, f. [ист.] vide мјесечарка.

мèсēчев, a, o, (ист.) vide мјесечев.

мèсечина, f. (ист.) vide мјесечина.

месèчић, m. (ист.) у пјесми, Mondesſohn, filius lunae: Проси месец за свог *месечића* —

мèсечнӣ, нā, нō, (ист.) vide мјесечни.

мèсечњāк, m. (ист.) vide мјесечњак.

мèсина, f. augm. v. месо: наждерао се *месине*.

мéсити, **мêсīм**, (ист.) vide мијесити.

Мèсић, m. намастир у Банату.

мèсићкӣ, кā, кō, von Mesić.

мéска, f. (у Бачкој) коријење од рогоза, које свиње једу, Rietgraswurzel, radices typhae latifoliae.

меслúђен, m. (у Имоск.) *ситни босиљак*, Art Baſilikum, herbae genus. [vide босиљак].

мéсна, f. (у Рисну) vide гуз.

мéсни, нā, нō, н. п. покладе, der letzte Fleiſchtag vor der großen Faſte, dies praecedens jejunium magnum. cf. покладе [1].

мèснӣк, m. (ист.) vide мјесник.

мéсњача, f. vide **мешњача**.

мêсо, n. das Fleiſch, caro: спасти с меса, изгубити се у месу, т. ј. измршавити.

мèсојеђе, f. pl. der Faſching, die Karnevalszeit, bacchanalia (?), tempus ante jejunium quadragesimale quo carnibus vesci licet christianis. [cf. месвијеђе, месувеђе, покладе 2].

мèстав, a, o, (ист.) vide мјестав.

мèства[*], f. eine Art ledernen Strumpfes, tibialium e corio factorum genus: На ногама *мествс* и пацуче —

мèствица, f. dim. v. мества.

1. **мèсти**, мèтем, (мèтох, мèтијāх, мèо, мèла) v. impf. 1) kehren, verro. [cf. свијетлити 2, снажити, чистити 2]. — 2) мете снијег, мећава, ſtark wehen, nives plurimae cadunt.

2. **мéсти**, мéтēм, (мéтох, мéтијāх и мéтāх, мèо, мéла) v. impf. 1) einrühren, immiſceo: мете свињама. — 2) (у Ц. г.) масло у стапу, die Butter ſcheiden, facere butyrum. cf. прешúрати [2].

мèсти се, мèтēм се, v. [r.] impf. 1) ſich verwirren, conturbor: *мету се* ждралови. — 2) мете ми се по устима, кад човјек не може да погоди, а чини му се да зна.

мèстимице, (ист.) vide мјестимице.

мèстичав, a, o, (у Сријему) flećig, maculosus н. п. чоха, платно.

мèсто, n. (ист.) vide мјесто.

месȕвеђе (**мèсувеђе**), f. pl. vide месојеђе.

мèсце, n. dim. v. месо: хоћеш мало *месца*.

1. **мèт**, m. (у Осијеку) оно мјесто гдје се меће пређа кад се риба лови, der Ort wo das Netz beim Fiſchen ins Waſſer geworfen wird, jactus.

2. **мèт**, m. у загонеци, cf. шеремет.

мéта, f. (у војв.) кад се игра лопте, das Ziel, meta.

мèтало, n. оно сијена што се у један пут зими положи говечету, der Vorwurf (des Futtertheils vor das Vieh), portio pabuli.

мèтāље, n. (у Ц. г.) eine Art Augenkrankheit, morbus quidam oculorum [vide метаљка 2]: навукло му се *метаље* на око. Метаље се баје метлом, пером, бијелијем луком, сољу и хљебом.

мèтāљка, f. 1) мјесто гдје се момци мећу камена, die Wurfſtätte, jactus (?). — 2) (у Сарајеву) на оку као чибуљица, Art Augenübel, morbus quidam oculorum. cf. метаље, поганица [2].

мèтанија, f. (*μετάνοια*) die tiefe Verneigung und Bekreuzigung, proſtratio, adoratio: ударити десет, или сто метанија. Метаније су мале и велике: мале: кад се човјек прегне и дохвати рукама до земље, а велике: кад клекне на кољена и на руке, па дохвати главом до земље.

метàнисāње, n. das Niederfallen und Bekreuzigen in der Kirche, adorationis genus christianorum ecclesiae graecae.

метàнисати, нишēм, v. impf. ſich tief neigen (oder auch niederfallen aufs Angeſicht) und bekreuzen, adoro proſtratus.

мèтањ, тња, m. (у горњ. прим.) der Schuß, telum. [vide] *хитац* [2], cf. набој.

мèтāње, n. verbal. v. метати и. метати се.

мèтати, мèћēм, v. impf. 1) thun, legen, ſtellen, pono. cf. стављати [2]. — 2) говеднма, ов-

цама, Futter vorlegen, pabulum praebeo. — 3) werfen, projicio, cf. [vide 1] бацати [1]: Млад је Васо с града гледа,| клобук јој *меће*:| Узми, Маре, жути клобук,| пођи за мене — 4) пушке, топове, стријеле, ſchießen, mitto [vide 1 бацати 2]: Делибаша, хајде *мећи* стреле — 5) aufſtellen, pono, cf. постављати [1, устицати]: Кума *меће* крститеља Јована — 6) anlegen, anziehen, induo [cf. метнути 4]: На се *меће* токе Тадијине — 7) купус, краставце, Kraut, Gurken einlegen, condio. — 8) н. п. купуса, пасуља ручку или вечери, т. ј. пристављати да се куха, anſetzen, admoveo. [vide пристављати 1]. — 9) кога на муке, auf die Folter bringen, in tormenta dare.

мѐтати се, мѐћем се, v. r. impf. 1) камена, Steine werfen (ein Spiel), jacio saxum. [cf. уметати се 1]. Камена се мећу момци двојако: *с рамена* и *омашке*. — 2) ногама, ausſchlagen, herumſchlagen mit den Füßen, jacto pedes [cf. бацати се 2, батргати се]: Не *мећи се* ногама,| Није јорган пољава;| Веће моја долама — 3) ſich ſpreizen, se jactare: Кор-Спасоју по Тршића дају,| Кор *се меће*, ни гледати не ће,| Већ он иште Гњилу Корениħку,| Да узимље ђумрук од лонаца —

мѐтва, f. (у Дубр.) vide метвица [1].

мѐтвица, f. 1) [cf. метва; а) Mintze, Mentha L.; — б) Pfeffer-Mintze, mentha piperita L.; vide нана 2] die Münze (Pflanze), mentha. — 2) (у Далм.) vide чашица [2] (у нози).

мѐте, cf. метеј [vide **метех**]: Те силази у *мете* Удбиньске —

мѐтеж, m. der Tumult, tumultus: *метеж* и врева.

мѐтеј (cf. мете, **метех**), m. (у Србији) као завичај, крај, Gegend, regio.

метѐриња̀ча, f. т. ј. пушка, die Schanzflinte, teli majoris genus.

метѐриз,* m. 1) die Erdſchanze, aggeris genus. — 2) (у Ц. г.) vide **засједа** [1], бусија: На *метериз* Шуња Пешикана —

метѐризити, зѝм, v. impf. verſchanzen, vallare: Када будеш Бечу на погледу,| *Метеризи* твоју силну војску —

мѐтех (cf. метеј, мете), m. (у Ц. г.) као граница, die Grenze, limes. [vide међа 1].

мѐтӣљ, **метѝља**, m. der Egelwurm [Leberegel], distoma [distomum Retz.]. Срби кажу да од метиља нема лијека, и за то приповиједају да су Нијемци ухватили ђавола, па га питали шта је лијек од метиља, и он им казао: „Кад полишу све овце до једне, онда ону пошљедњу треба обнијети око тора, па више ни једна не ће липсати осим ње.“ Тада им је казао и од куге да је лијек: *кука и мотика*.

метѝљав, а, о, den метиљ habend, ovis morbo metil correpta.

метѝљâње, m. das Erkranken der Schafe an метиљ, метиљ morbi irruptio. [cf. метиљење].

метѝљати се, љâм се, v. r. impf. н. п. овце, den метиљ bekommen, метиљ morbo corripi. [cf. метиљити се].

метѝљење, n. vide метиљање.

метѝљити се, мѐтиљим се, vide метиљати се.

мѐтла, f. (acc. мѐтлу, pl. мѐтле, метáлā), der Beſen, scopae.

мѐтлâш, метлáша, m. (у Хрв.) vide сијерак.

мѐтлица, f. dim. v. метла.

мѐтловина, f. das Beſenkraut, scoparia Linn. [artemisia scoparia W. K.].

мѐтница, f. [vide] пређа [2], Art Fiſchnetz, retis genus.

мѐтнути, мѐтнēм, v. pf. 1) thun (legen, ſtellen), pono: *метни* које дрво на ватру; *метни* капу на главу; *метнути* новце у кесу, што у торбу, на земљу; cf. [класти 1, турити 2,] ставити. — 2) говедима, овцама, Futter vorlegen, pabulum praebeo: јеси ли *метнуо* говедима? cf. [vide] положити [2]. — 3) ſchießen, emitto: *Метну* Турчин прву белу стрелу — Стрелу *метну*, пак мере аршином — 4) anlegen, anziehen, induo. cf. метати [6]. — 5) купус, краставце, Kraut, Gurken einlegen, condio. — 6) ручак, вечеру, ручку купуса, граха, меса, т. ј. приставити да се куха, anſetzen, admoveo. [vide приставити 1]. — 7) кога на муке, auf die Folter bringen, in tormenta dare, ſo auch на шибе. cf. [vide 1] врћи [1].

мѐтнути се, мѐтнēм се, v. r. pf. 1) на кога, nachaffen, similem alicui fieri. cf. [vide] врћи се. — 2) чим, vide бацити се [1]: А Мара га с пенџера гледаше,| *Метну* му *се* дуњом и јабуком,| Дуња га је у пас ударила,| А јабука у њедра панула —

Метòнија, f. vide **Метохија**.

метòпир, m. (у Славонији) vide лепир [1].

Метòхија [Метоија], f. 1) der ſüdöſtliche Theil Serbiens, Metochia. У Метохији је Призрен, Пеħ и Ђаковица и манастир Дечани. [cf. Дукађин]. — 2) у Гацку некако мјесто са 30—40 кућа: Бијеломе граду *Метохији* —

мећа, f. das flüſſige Futter des Viehes, liquidum quod praebetur pecori. Мећа се мете од брашна или од мекиња и даје се псима и свињама.

мећава, f. der Schneeſturm, imber nivium procellosus [cf. вијавица, салауковина, ћорава Анђелија]: Једе као *мећава* (сијено и сламу?).

мећàвица, } f. (у Ц. г.) као мало муљало, чим
мећàница, } се каша *мете* (у ње су рогови натраг обрнути), Art Stange den Brei einzurühren, pertica pulti immiscendae. [vide бркљача 2].

мèуна, f. (у Банату) vide махуна.

мèўр, m. vide **мехур**.

мѐх, мѐха, [1 ме, меј] m. (ист.) vide мијех.

Мехàдија, f. мала варошица близу Ришаве, Mehadia.

мехàдијскӣ, кā, кō, von Мехадија.

мехàна,* f. vide [**гостионица**] крчма 1, страња: Два дућана и нова *механа* —

мехàнисâње [меанисање], n. vide крчмљење 1.

мехàнисати [меанисати], нишēм, vide крчмити 1.

механџија* [меанџија], m. vide крчмар[1].
механџијин [меанџијин], a, o, vide крчмаров.
механџијски [меанџијски], ка, ко, } vide крч-
механџијски [меанџијски], ка, ко, } марски.
мехови [меови], m. pl. (ист.) der Blaſebalg, follis. cf. [vide] мијех[2].
мехур [меур], m. (ист.) vide мјехур.
мецање, n. das Weichſchlagen, emollitio.
мецати, мецам, v. impf. н. п. јабуку, weichſchlagen (klopfen), emollio.
мечање, n. das Blöcken der Lämmer, balatio agnorum.
мечати, чим, v. impf. blöcken, balo.
мече, чета, n. das Junge vom Bären, pullus ursi: Бијело *мече* низ поље тече, за њим се мење јуначко плеће.
мечење, n. vide гњечење.
мечет, } [*]m. die Moſchee, templum turcicum,
мечит, } vide џамија: Оборио *мечет* и мунаре — Широкијем друмом низ Грахово А до Умца и *мечита* старог —
мечити, мечим, v. impf. н. п. грожђе, vide гњечити.
1. **мечка**, f. die Bärin, ursa. cf. медвједица.
2. **мечка**, f. (у Боци) vide муљало.
мешавина, f. (ист.) vide мјешавина.
мешај, m. (ист.) vide мјешај.
мешаја, m. (ист.) vide мјешаја.
мешајица, f. (ист.) vide мјешајица.
мешање, n. (ист.) vide мијешање.
мешаоница, f. (ист.) vide мјешаоница.
мешати, мешам, (ист.) vide мијешати.
мешење, n. (ист.) vide мијешење.
мешетина, f. augm. v. мешина.
мешина, f. (ист.) vide мјешина.
мешинница, f. dim. v. мешина.
мешкољење, n. vide мигољење.
мешкољити се, љим се, v. r. impf. (у Сријему и у Бачк.) vide мигољити се.
мешница, f. (ист.) vide мјешница.
мешнице, f. pl. (ист.) vide мијешнице.
мешња, f. (ист.) vide мијешња.
мешњача [месњача], f. кобасица с месом, die Fleiſchwurſt, Bratwurſt, farcinem comminutis carnibus inculcatum. cf. џигерњача.
мешовит, a, o, (ист.) vide мјешовит.
мештанин, m. (ист.) vide мјештанин.
мештанка, f. (ист.) vide мјештанка.
мештански, ка, ко, (ист.) vide мјештански.
мештанчица, f. dim. v. мештанка.
мештар, тра, m. (у Хрв.) Meiſter, magister. cf. [vide] мајстор[1].
меште, vide мјесто 3, n. п. меште мене.
мешћема* f. der Richterſtuhl, tribunal.
мешчић, m. dim. v. мех.
1. **ми**, mir, nos.
2. **ми**, 1) mir, mihi (mi). — 2) ingnaktiſch ſtatt мој: јеси ли *ми* виђео брата? украо *ми* коња.
мива* f. Obſt (in der weiteſten Bedeutung auch Erdbeeren, Nüſſe), poma (sensu latissimo): већ је доспјела свака *мива*. cf. [vide] воће.
мига, cf. шиго-миго: А ти патко, *шиго-миго* —
1. **мигавац**, гавца, m. (у Смедер.) округла шљива, која се у нахији Рудничкој зове [1] *пискор*, а у Јадру *џанарика* [џана, џенарика], Art Pflaume, pruni genus [prunus insititia L. var.]. cf. муцавац.
2. **мигавац**, гавца, m. црна малена тица, Art Vogel, avis genus.
мигли, m. у загонеци, cf. зовути бати.
мигољење (**мигољење**), n. dim. v. мицање. [cf. мешкољење].
мигољити (**мигољити**) се, љим се, v. r. impf. dim. v. мицати се. [cf. мешкољити се].
мид, f. (зап.) vide мјед.
мидан, a, o, (зап.) vide мједен.
миденица, f. (зап.) vide мједеница.
миденјача, f. (зап.) vide мједенјача.
мижање, n. (у Ц. г.) vide пишање.
мижати, жам, v. impf. (у Ц. г.) vide пишати.
Миза, f. (у Ц. г.) женски надимак.
миздрак* m. vide копље[1].
миздраклија* m. vide копљаник.
миздрачић, m. dim. v. миздрак.
мизинац, зинца, m. (зап.) vide мљезинац.
мизиница, f. (зап.) vide мљезиница.
мликар, мликара, m. (зап.) vide мљекар.
мић, m. vide **мих**.
Мија, m. (ист.) vide Мијо.
Мијаило, m. vide **Михаило**.
Мијајло, m. (ст.) vide Мијанло: А *Мијајло* књигом из њедара —
Мијан, m. Mannsname, nomen viri.
Мијан, m. Mannsname, nomen viri.
Мијана, f. Frauenname, nomen feminae.
Мијат, f. vide **Михат**.
мије, ја, m. vide **мијех**.
мијена, f. (јуж.) (der Mondwechſel und zwar) der Neumond, novilunium. О мијени жене не ће да перу кошуља, јер кажу да ће се онда свако пртиште у води (кад се покваси) *омијенити*, т. ј. постати као трухло и одмах се распасти и подерати. За то се рече у шали: „омијенио кошуље“ (кад је ко подеран).
мијенити се, мијени се, v. r. pf. [u. impf.] н. п. мијени се мјесец, der Neumond fängt an, inchoatur luna.
мијењање, n. (јуж.) das Wechſeln, das Tauſchen, mutatio, permutatio.
мијењати, мијењам, v. impf. (јуж.) tauſchen, commuto: *Мијења* као Циганин коње; Ајде, Анто, коње *мијењајмо* —
мијењати се, мијењам се, v. r. impf. (јуж.) untereinander tauſchen, permuto: хајде да *се мијењамо!*
мијење, n. das Kopfwaſchen, lavatio capitis.
мијесити, мијесим, v. impf. т. ј. хљеб, das Brot bereiten, paro panem. cf. [кухати 2] кувати.
мијех [мије], m. (pl. мијехови) [јуж.] 1) der Schlauch, uter. — 2) der Blasbalg, follis. [cf. мехови, духало (дувало)].

мијѐшање, n. (јуж.) das Miſchen, Umrühren, mixtio. — 2) das Wenden, iteratio. [vide преоравање]. cf. двојачење.

мијѐшати, мијешам, v. impf. (јуж.) 1) miſchen, misceo. — 2) umrühren, verso. — 3) (у Црни.) други пут орати, wenden, itero. [vide преоравати]. cf. двојачити.

мијѐшати се, мијешам се, v. r. impf. (јуж.) ſich abgeben mit einem, miscere se [cf. пачати се]: Не *мијешај се* више шњим.

мијѐшење, n. (јуж.) das Bereiten des Brotes, *τὸ* panem parare.

мијѐшнӣ сир, m. *(у Далм.) сир који се држи у мијеху.*

мијѐшнице, f. pl. (јуж.) vide мјешнице.

мијѐшња, f. (јуж.) 1) die Portion Mehl um einmal Brot darauß zu backen, portio farinae. [cf. мјешај]. — 2) на мијешње н. п. Никоља дне, т. ј. други дан до Никоља дне (кад се *мијеси* хљеб за славе?).

Мӣјо, m. (јуж.) hyp. v. Мијат. [cf. Мија].

мӣјољ, m. мајсторски тезјај, или код чизмара пањ, die Werkbank, mensa.

мӣјољача, f. vide **михољача**.

Мӣјољ дâн, m. vide **Михољ дан**.

мӣјољштâк, m. vide **михољштак**.

мӣјӯр, m. vide **мјехур**.

Мӣјушко, m. Mannsname, nomen viri: До лудога Нешка и *Мијушка* —

1. **Мӣла**, f. Frauenname, nomen feminae (cara).

2. **Мӣла**, m. 1) (ист.) vide [2] Мило. — 2) брдо у Велебиту, Name eines Berges, montis nomen.

Милâдин, m. Mannsname, nomen viri.

Мӣлâј, m. у шаљивој пјесми име некаквој планини које може бити да и нема. cf. прца [2].

Мӣлâк, m. Mannsname, nomen viri.

Мӣлан, m. Mannsname, nomen viri.

Мӣлана, f. vide Милена.

мӣлани̂, нâ, нӧ, vide [мио 1] мили: О ти бего, мој *милани* синко —

Милáнко, m. Mannsname, nomen viri.

мӣлâње, n. die Ceremonie von милати се.

Мӣлат, m. Mannsname, nomen viri.

мӣлати се, мӣлâм се, v. r. impf. Приповиједају да се у Херцеговини милају на Божић с чесницом, т. ј. узму двојица чесницу, па је окрећу међу собом и пита један другога: „Милам ли се“ (т. ј. помила ли се иза чеснице)? Онај му одговори: „Милаш мало.“ А онај први онда рече: „Сад мало, а до године ни мало“ (т. ј. да роди жито добро, и да тако велика буде чесница да се ни мало не помила иза ње).

мӣлаћ, лћа, m. vide миљак.

Мӣлâш, m. Mannsname, nomen viri.

Милâшин, m. Mannsname, nomen viri.

1. **мӣле**[*], лета, n. (у Ц. г.) vide **минле**.

2. **мӣле!** додаје се гдјешто у пјесмама на крај врсте, н. п.: Бурађ коси по побрђу,| Ладо ле *миле!* — Поцјевајте ми, тичице,| миле мој *миле!* —

Мӣлева, f. Frauenname, nomen feminae.

Мӣлен, m. Mannsname, nomen viri.

Мӣлена, f. Frauenname, nomen feminae. [cf. Милана].

мӣлени̂, нâ, нӧ, vide мио [1]: И Вукову *милену* љубовцу —

Мӣлéнко (Милéнко), m. Mannsname, nomen viri. [cf. Милинко].

мӣлет,* m. (у Рисну) много дјеце, eine Menge Kinder, suboles. cf. миле, минле.

Мӣлета, m. Mannsname, nomen viri.

мӣлети, лӣм, (ист.) vide миљети.

Милѐтӣн, летӣна, m. извор у Далмацији код Сиња.

Мӣлеш, m. Mannsname, nomen viri.

Мӣлешева (Милѐшева), f. vide Милошева.

Мӣливоје, m. Mannsname, nomen viri.

Мӣлиja, 1) m. Mannsname, nomen viri. — 2) f. Frauenname, nomen feminae.

Мӣлијâш, m. Mannsname, nomen viri.

Мӣлин, m. Mannsname, nomen viri.

милӣна, f. das Liebſein, gratia: не може од *милине* (н. п. да се нагледа кога). [cf. арајство, годет, годименат, милота, радост].

милӣнак, нка, m. der Liebe, carus: Све *милинке* од мајке јединке —

Милӣнко (Мӣлӣнко), m. vide Миленко.

Мӣлисав, m. Mannsname, nomen viri.

Мӣлисава, f. Frauenname, nomen feminae.

милѝтâр, милитáра, m. (у војв.) der aus der Militär-Grenze iſt, homo e regione militari.

милитáрац, рца,

милитáрија, f. vide милиција.

милѝтâрскӣ, кâ, кӧ, Militär-, militaris.

мӣлити се, лӣ се, v. r. impf. н. п. ништа ми се не мили, nichts freuet mich. arrideo.

мӣлити, лӣм, (зап.) vide миљети.

Мӣлић, m. Mannsname, nomen viri.

Мӣлица, f. Frauenname, nomen feminae.

мӣлӣција (милѝција), f. die Miliz (Gegend), terra militum. [cf. милитарија].

Мӣличица, f. dim. v. Милица.

1. **мӣло**, n. die Lauge zum Kopfwaſchen, lixivium ad lavandum caput. cf. [vide] цијеђ.

2. **Мӣло**, m. (јуж.) Mannsname, nomen viri. [cf. 2 Мила 1].

милóбрука, f.

милóбруковић, m. (у Боци) vide шаљивац.

Мӣловâн, m. Mannsname, nomen viri.

мӣловâње, n. 1) das Liebkoſen, blanditiae. — 2) das Lieben, amatio. — 3) das Geliebte, res cara: Не бој ми се, моје *миловање* —

мӣловати, лујем, v. impf. 1) liebkoſen, blandior. [cf. блазнити]. — 2) lieben, amo [vide љубити 3]: Ја сам Марка врло *миловао* —

[**миловати се, милујем се**, v. r. impf. vide јаранити се.]

милòду, } m. fremde Liebstöckel, ligusticum levi-
милòдух, } sticum Linn., cf. селен: *Милодуха,* да се милујемо — Не могу ти пута наћи ни двору доћи| Од висине вите јеле, од задуа *милодуа* —

Мѝлоје, m. Mannsname, nomen viri.

милòјица, m. cf. [vide] златоје.

Мѝлôјка, f. 1) Frauenname, nomen feminae. — 2) [*милојка*] das Majolika-Geschirr, vasis fictilis genus. [vide бокар]. cf. мајолика.

Милòјко, m. Mannsname, nomen viri.

мѝлокр̂ван, вна, вно, liebenswürdig, dem man gut sein muß, amabilis: није лијепа, али је *милокрвна.*

Мѝлорад, m. Mannsname, nomen viri.

Милòсав (Мѝлосав), m. Mannsname, nomen viri.

мѝлосан, сна, сно, vide **милостан.**

милòсни̂к, лосни́ка, m. (у војв.) der Liebhaber, amasius. cf. [швалер;] љубовник.

милòсница, f. (у војв.) die Geliebte, amasia. [cf. љубазница, љубовница, швалерка].

милòср̂ђе, n. (у Дубр.) die Barmherzigkeit, misericordia: Госпа од *милосрђа,* Kirche der barmherzigen Frau.

мѝлôст, мѝлости, f. (loc. милòсти) 1) die Gnade, gratia, favor: На *милости,* царе господине — 2) die Liebe, amor, cf. милошта [(милошћа) 1]: Нема лица без црвена винца,| Ни радости без зелена венца,| Ни *милости* без туђа јунака — 3) die Liebesgabe, munus: Браћа сеју врло миловала,| Сваку су јој *милост* доносила,| Најпослије ноже оковане —

мѝлостан [милосан], сна, сно, vide мио [1]: Ал' ти жалиш *милосна* ђевера — Докле нађе *милосног* кума — Све за славу Бога *милосног* —

мѝлостив, а, о, } gnädig, barmherzig, cle-
мѝлостиван, вна, вно, } mens: Боже *милостиви,* ти помози (говоре гдјекоји Срби кадгод уздахну и зијевају).

мѝлостиња, f. das Almosen, eleemosyna.

милòта, f. vide милина.

Мѝлош, m. Mannsname, nomen viri.

Мѝлошева, f. намастир у Херцеговини (чини ми се да је сад пуст), cf. Миљешевка, Милешева: Колика је *Милошева,* да је пуна поскурица!

Мѝлошева Скàкала, n. pl. тако се зове једно мјесто у Јадру код Гњиле гдје имају четири камена ударена у земљу: два одакле кажу да је Милош (Обилић) скочио, а два гдје је скочио, али је ово камење тако раздалеко да се не може вјеровати, него се само приповиједа као у Далмацији за Краљевића скакала.

мѝлошта, } f. 1) vide милост 2. — 2) cf. [vide]
мѝлошћа, } златоје.

Мѝлука, f. Frauenname, nomen feminae.

Мѝлу̂н, m. Mannsname, nomen viri.

Мѝлу̂нка, f. Frauenname, nomen feminae.

Милу̀тин, m. Mannsname, nomen viri.

Мѝлу̂ш, m. Mannsname, nomen viri.

Мѝлуша, f. Frauenname, nomen feminae.

мѝлче, n. у пјесми, vide миље: Зора виче, хајд' на воду, *милче* —

1. **Мѝљ,** m. Mannsname, nomen viri.

2. **мѝљ,** m. (у прим.) vide [2] *мѝља*: С једним се колачем може сто миља проћи, а су сто колача један *миљ.*

1. **Мѝља,** f. hyp. v. Миљана u. Милица.

2. **мѝља,** f. die Meile, miliare. cf. [2] **мѝљ.**

мѝљак[*], љка, m. das Grundstück, fundus. [cf. милаћ].

Мѝљана, f. Frauenname, nomen feminae.

мѝљâр, миљáра, m. (у Ц. г.) хиљада литара, Tausend, mile: Баба ђеда продавала| Кроз пазаре за *миљаре* —

Мѝљацка, f. вода што тече кроз Сарајево: Сарајево, што си потавњело?| Или те је куга поморила,| Ил' *Миљацка* вода поплавила —

мѝље, n. (ст.) das Lieb (was einem lieb ist), amor, deliciae [cf. милче]: Ој ђевојко, *миље* моје! —

Мѝљен, m. Mannsname, nomen viri.

мѝљêње [гмиљење], n. das Kriechen, reptatio.

мѝљети, мѝлѝм, [гмиљети] v. impf. (јуж.) kriechen, repo.

Миљèшêвка, f. (ст.) vide Милошева: Док начини цркву код Требиња| *Миљешевку* на Херцеговини —

Мѝљка, f. Frauenname, nomen feminae.

Мѝљко, m. Mannsname, nomen viri.

мѝмо, (mit acc.) vorbei, praeter: Ни убиј, Боже, *мимо* свијет, ни помози, Боже, *мимо* свијет; Минух моми *мимо* двор —

мѝмогрêд, im Vorbeigehen, obiter, in transitu. [vide гредом].

мимоѝлажêње, n. das Vorbeigehen, τὸ praeterire.

мимоѝлазити, зѝм, v. impf. vorbeigehen, praetereo.

мимоѝлазити се, зѝм се, v. r. impf. bei einander vorbeigehen ohne sich zu sehen, praetereo praeter amicum quin eum videam aut ille me.

мимоѝћи (мимоѝћи), мимòйдêм (мимòйђêм), [мимоћи] v. pf. кога, vorbeigehen, praetereo. [vide проћи 1].

мимоѝћи (мимоѝћи) **се,** мимòйдêм (мимòйђêм) се, (cf. мимоћи се) v. r. pf. с ким, bei einander vorbeigehen ohne sich zu sehen, praetereo praeter amicum quin eum videam, aut ille me. cf. разминути се.

мимòодац, оца, m. vide **мимоходац.**

мимòоци, мимòодâка, m. pl. vide **мимохоци.**

мимопросава, f. cf. шипер-пеана.

мимóћи, мѝмôђêм, vide **мимоићи.**

[**мимоћи се,** vide **мимоићи се.**]

мимòходац, хоца, [мимоодац] m. (око Сиња) ein Vorübergehender, praeteriens.

мимòхоци, мимòходâкâ, [мимооци] m. pl. (у Земуну) ein kurzer epileptischer Paroxysmus, paroxysmus epilepticus praeteriens.

мѝна, f. (зап.) vide мијена.

ми̏ндер,* m. die Matratze, stragulum: На *мин-деру* и свилном душеку —

ми̏ндрос, m. (у војв.) узети кога на миндрос, durchbeuteln, excutio.

ми̏ња̄уше,* **ми̏ња̄ушā**, f. pl. die Ohrgehänge, inaures. [vide] о б о ц и, cf. брњице.

ми̏ња̄ушице, f. pl. dim. v. **ми̏ња̄уше.**

ми̏неј, m. das Menäon (*Μηναῖον*), ein Kirchenbuch, menaeum.

ми̏нејскӣ, кā, кō, н. п. слова, cyrillische Druckлettern, zum Unterschied von der Handschrift.

ми̏нити се, **ми̏нӣм** се, (зап.) vide мијенити се.

ми̏ле* [миле], лета, n. Volk, gens [cf. **милет**]: пасје *миле*! Седамдесет и седам *ми̏лēтā*.

ми̏нӯт, мину́та, m. (у војв.) die Minute, minutum. cf. [vide] час.

ми̏нути, ми̏нēм, v. pf. 1) vorbeigehen (bei einem Orte), praetereo (locum), cf. [vide] проћи[1]: *Минух* моми мимо двор — Ко стар *мине*, нека Бога моли,| Ко млад *мине*, нека ружу бере — 2) vergehen, vorbeisein, transeo, abeo: Љето сине па и *мине*; Није зиме док Божић не *мине*. cf. [vide] проћи[2]. — 3) vide отићи[1]: Отлен Бајо у Заљути *мину* — 4) nicht treffen, praetervolo, cf. [vide] промашити: Опремао се човјек (који се био скоро оженио) на војску, а жена увразила конац у иглу да нешто зашије; али будући да није добро видјела, за то није могла одмах да уврзе, него промашала мимо ушице иглене говорећи: „*мини* га сабља, *мини* га пушка!“ као да муж рече да она њему врача; али он опази шта је па рече: „*минуло* је мене свако добро, кад сам ја тебе узео.“ — 5) entgehen, evado: И ти Турске не *минуо* руке —

ми̏ња̄ње, n. (зап.) vide мијењање.

ми̏њати, **ми̏њам,** (зап.) vide мијењати.

ми̏њати се, **ми̏њам** се, (зап.) vide мијењати се.

ми̏њач, **миња́ча,** m. (зап.) vide мјењач.

ми̏о, ми̏ла, ми̏ло, 1) lieb, carus. [cf. драг 2, милани, милени, милостан (милосан)]. — 2) (у Хрв.) мени га је *мило*, ich bedauere ihn (aber boch: он ми је мио, ich habe ihn gern), cf. жао[1б, жалити 2]. — 3) н. п. нема воћке (на дрвету) ни *дд мила*, gar nichts, nihil.

Ми̏обрат, m. Mannsname, nomen viri.

Ми̏одра̄г, m. Mannsname, nomen viri.

ми̏ољача, f. vide **михољача.**

Ми̏оль да̄н, m. vide **Михољ дан.**

ми̏ољшта̄к, m. vide **михољштак.**

ми̏павица, cf. пипавица.

ми̏р, ми́ра, m. 1) (instr. **ми́ром**) der Friede, pax. — 2) (instr. **ми̏ром**) Friede, Ruhe, pax [cf. зевак]: сједи с ми̏ром (док није било с чиром). — 3) (особито у пјесмама) vide мирис: *Миром* мириште — 4) (у Хрв.) с ми̏ром, vide свагда. — 5) (instr. **ми́ром**) (у приморју) vide зид: Двори *миром* сграђени — 6) (у Паштровићима кад се наздравља) vide свијет[1]: Да ни Господини *Бог* поможе духовнике и од осталијех домова, који поју по *миру* Ришћанскоме! — 7) чире *ми̏ре*, око тебе девет браће било (у шали мјесто бајања да би чира нестало).

1. Ми́ра, f. 1) Frauenname, nomen feminae. — 2) [*мира*] (gen. com.) ко се чини миран, и готово само у овој пословици: испод *мире* девет (т. ј. ђавола) вире.

2. ми̏ра, f. [зап.] vide мјера.

3. ми́ра, f. hyp. v. мирица.

ми̏ра̄с,* **мира́за,** m. die Erbschaft, hereditas: остало му од мираза. [vide женинство]. cf. прћија.

ми̏ран, рна, рно, friedfertig, ruhig, mansuetus.

ми̏ра̄ч, **мира́ча,** m. (зап.) vide мјерач.

мира́чина, f. (зап.) vide мјерачина.

мира́шчија,* m. der Erbe, heres.

ми̏рбожа̄ње, n. das gegenseitige Küssen zu Weihnachten, exosculatio die Christi natalitio.

ми̏рбожати се, **жа̄м** се, v. r. impf. sich küssen (und den Frieden Gottes wünschen) zu Weihnachten, invicem se exosculari die natali Domini. cf. Божић.

ми̏рбожити се, **жӣм** се, v. r. pf. [u. impf.] sich küssen auf Weihnachten, exosculari se die natali Domini.

Ми̏рен, m. Mannsname, nomen viri.

1. ми̏рење, n. 1) das Beruhigen, Friedemachen, pacificatio. — 2) das (angenehme) Riechen, odor.

2. ми̏рење, n. (зап.) vide мјерење.

Мири́дит, m. eine Gegend in dem Gebiete von Skutari: И покупи *Мириди́та* равна,| Покрај мора све Латине љуте —

ми̏рија,* f. die Abgabe, vectigal, [vide] п о р е з а, cf. данија, данак: Ни *мирија* царева да прође —

ми̏рила, n. pl. (зап.) vide мјерила.

ми̏рис [мирлис], m. der Wohlgeruch, odor. [cf. мир 3, благовоње, задух].

мирѝса̄вка, f. 1) die Muskateller-Traube, Muskat-Traube, uva muscata. [vide т а м ј а н и к а]. cf. тамњаника. — 2) (у Уж. н.) Art Birnen, piri genus [pirus communis L. var.].

мирѝса̄ње, n. das Riechen, odor et odoratio.

мирѝсати, **ми̏ришēм,** v. impf. riechen, oleo et odoror [cf. вoњати, 2 мирити]: мириште ружа; ја миришем ружу; Чим *миришу* њедра твоја:| Или смиљем ил' босиљем,| Или душом њевојачком? —

1. ми́рити, **ми̏рӣм,** v. impf. beruhigen, paco.

2. ми́рити, **рӣм,** v. impf. riechen, oleo, cf. [vide] мирисати: Врло *мири* цв'јеће карафиље —

3. ми̏рити, **рӣм,** (зап.) vide мјерити.

ми́рити се, **ми̏рӣм** се, v. r. impf. Friede machen, de pace ago.

ми̏рица, f. (зап.) vide мјерица.

ми̏ричица, f. dim. v. мирица.

мирѝшљив, а, о, wohlriechend, bene olens.

Ми̏рјана, f. Frauenname, nomen feminae.

Ми́рко, m. Mannsname, nomen viri.

ми́рковача, f. (у Сријему) некако бијело (?) грожђе, Rothwelschwänzel, vitis genus.

мѝрлић, m. (у Далм.) vide **мирис**.
мѝрнӧст, мѝрности, f. vide **мирноћа**.
мирнӧћа, f. die Friedfertigkeit, mansuetudo. [cf. **мирност, мирота**].
мирӧвање, n. das Ruhigſein, quies.
мирӧвати, мѝрујем, v. impf. ruhig ſein, sum quietus.
мирӧвна, f. (у Хрв.) etwa die Aussöhnung, placatio.
Мѝродар, m. Mannsname, nomen viri.
мирӧћија, f. vide **копар**: у свакој чорби *мирођија* (ко се мијеша у сваштa).
мирӧков, m. Friedensſtifter, pacificator: *Мирокове* у кметове, оштра сабљо! —
мирӧносница, f. која носи мир, die den Frieden bringt, quae pacem fert: Доведоше снае наше *мироносниче*,| Смири, снао, ови станак, смирио те Бог —
Мирӧсав (Мѝросав), m. Mannsname, nomen viri.
Мѝросава, f. Frauenname, nomen feminae.
[**миросање**, n. Salbung, confirmatio; *види* s. v. врбица 2.]
мирӧта, f. vide **мирноћа**: Нема љета што Ђурђева данка,| Ни *мироте* што невјесте младе —
Мѝроч, Мирӧча, m. Berg (an der Donau) zwiſchen Пореч und Брза паланка.
мирӯцање, n. dim. v. **умирање**.
мирӯцати, мѝрӯцам, v. impf. dim. v. **умирати**. Приповиједа се да је неко запитао попа: мру ли људи, а он одговорио: *„мируцају“* (премда су многи мрли као од помора неког); а кад му умре попадија, он на таково питање одговори: „помрије сав свијет.“
Мѝрчета, m. Mannsname, nomen viri.
мѝса, f. 1) (in dem Munde der röm. Serben) die Meſſe, missa. cf. [2] маша [2]. — 2) (in dem Munde der griechiſchen Serben) eine lateiniſche Kirche, templum Latinorum. У Зворнику има једна зидина, која се зове *Мађарска миса*.
мѝсао, сли, f. (loc. **мѝсли**, gen. pl. **мѝсли**, **мѝслима**) der Gedanke, cogitatio.
мѝсаон, a, o, bedächtig, consideratus: Она ј' стидна и *мис'она* —
мѝсец, m. (зап.) vide **мјесец**.
мѝсечарка, f. (зап.) vide **мјесечарка**.
мѝсечев, a, o, (зап.) vide **мјесечев**.
мѝсечина, f. (зап.) vide **мјесечина**.
мисѐчић, m. (зап.) vide **мјесечић**.
мѝсечни, **нā**, **нӧ**, (зап.) vide **мјесечни**.
мѝсечњак, m. (зап.) vide **мјесечњак**.
Мѝсир,* **Мисѝра**, m. Aegypten, Aegyptus, terra Mizraim.
Мисѝрац, **рца**, m. ein Aegyptier, Aegyptius. [cf. Мисирлија 1].
мисѝрача, f. бијела бундева, eine Art von Kürbiß, cucurbitae genus. cf. [vide] **бундева** [2].
Мѝсирка, f. 1) die Aegyptierin, Aegyptia [vide Мисиркиња]: Остави ми *Мисирку* ђевојку — 2) vide **будија**.
Мѝсиркиња, f. die Aegyptierin, Aegyptia. [cf. Мисирка 1].
Мисѝрлија,* m. 1) der Aegyptier, Aegyptius. cf. [vide] Мисирац. — 2) [*мисирлија*] мисирски дукат: Веће дај ти жутих *мисирлија* —
мисѝрски, кā, кӧ, n. p. повјесмо, ägyptiſch, aegyptiacus: Уз преслицу *Мисирско* повјесмо —
мѝсити, мѝсӣм, (зап.) vide **мијесити**.
мѝскал,* m. ein Goldgewicht, pondus: За брата би дала *мискал* злата —
мѝсли-гӯсле, у загонеци, cf. сендерика.
мѝслити, лӣм, v. impf. [cf. **мишљети, мнити (млити), теминити**: 1)] denken, cogito. [— 2) vide **цијенити** 3].
мислӧћин (**мислӧћӣн**), m. (по југоз. кр.) Art Blume, herba quaedam [vide **босиљак**]: Ибрик носи, *мислођин* залива —
мѝсник, m. 1) (зап.) vide **мјесник**. — 2) код кршћ.) der Prieſter, sacerdos. [vide **свештеник**]. cf. **редовник**.
мѝстав, a, o, (зап.) vide **мјестав**.
мѝстимице, (зап.) vide **мјестимице**.
мѝстичав, a, o, (зап.) vide **мјестичав**.
мѝсто, n. (зап.) vide **мјесто**.
мѝстрија, f. die Kelle, Maurer-Kelle, trulla.
мѝт, мѝта, m. die Beſtechung (das Geld), largitio: суди по *миту*; узима *мит*. cf. **мито** [1].
Мѝта, m. (ист.) vide Мито 2.
Мѝтар, тра, m. vide Димитрије.
митарѐње, n. das Federn, mutatio pennarum.
митарити се, мѝтарӣм се, v. r. impf. (у Дубр.) ſich federn, pennas mutare.
мѝти, мӣјем, v. impf. den Kopf waſchen, lavare caput. cf. **измити**.
мѝти се, мӣјем се, v. r. impf. ſeinen Kopf waſchen (d. i. den ganzen), lavo caput meum.
мѝтити, мѝтӣм, v. impf. beſtechen, pecunia corrumpo.
мѝтник, m. (у Ц. г.) који прима *мит*, ein beſtechlicher Menſch, homo venalis: Каматника, секо, и *митника* —
мѝтњак, m. (у Сријему) коњ, или во, који се добро држи (као да се *мити*), ein Pferd oder Ochs ſo gut gepflegt wird.
мѝто, 1) n. vide **мит**: И у кметство сиједали криво,| И проклето узимали *мито* — 2) [*Мито*] m. (јуж.) hyp. v. Митар. [cf. Мита].
1. **мѝтра**, f. die Biſchofsmütze, mitra episcopi.
2. **Мѝтра**, f. Frauenname, nomen feminae. [cf. Дмитра].
Мѝтрӣћ, Митрѝћа, m. dim. v. Митар.
Мѝтров дан, ва дне, m. das Feſt des heil. Demetrius, festum S. Demetrii, die 26. Octob. [cf. Дмитров дан]: *Митров данак* ајдучки растанак —
мѝтровачкӣ, кā, кӧ, von Mitrowitz.
Мѝтровица, f. [cf. Дмитровица] 1) варош у Сријему. — 2) варош у Косову.
Мѝтровкиња, f. die Mitrowitzerin: Митровица крај Саве столица,| На њој седи млада *Митровкиња* —

мѝтровскӣ, кâ, кô, у пјесми мјесто *Митровачки*: У лијепу шеру Митровици,| У некака *Митровска* диздара —

Мѝтровчанин, m. (pl. Мѝтровчâни) ein Mitrowitzer.

мѝтровштâк, m. der den heil. Demeter zum Hauspatron hat, Demetricola (?), cliens S. Demetrii.

митрополија, f. die Metropolie (Reſidenz des Metropoliten), sedes metropolitae.

митрополит, m. der Metropolit, metropolita.

митрополитов, a, o, des Metropoliten, metropolitae.

митрополитскӣ, кâ, кô, Metropoliten-, metropolitanus.

1. **Мѝћа**, m. (ист.) vide Миће.

2. **Мѝћа**, m. Mannsname, nomen viri.

3. **мѝћа**, f. (у Боци) die Lunte. [vide витиљ 1]. cf. фитиљ.

Мѝћан, m. Mannsname, nomen viri.

мѝћење, n. das Beſtechen, corruptio, largitio.

мићивòлдос, cf. толдос (само у оној загонеци).

Мѝће, m. (јуж.) hyp. v. Митар. [cf. 1 Миһа].

мѝ̑ур, m. (јуж. и зап.) vide мјехур.

мѝх [миј], m. (зап.) vide мијех.

[**Михаило** (Мијаило), m. Mannsname, nomen viri. cf. Мијајло.]

[**Михат** (Мијат), m. Mannsname, nomen viri.]

мѝхољача (мијољача, миољача], f. (у Ц. г.) воћка која доспијева о *Михољу* дне, ein Obſtbaum, deſſen Frucht gegen Michaelis (29. Sept.) reift, pomus circa festum Arch. Michaelis maturans [pirus communis L. var.].

Мѝхољ [Мијољ, Миољ] дâн, ља дне, m. das Feſt des Erzeng. Michael, festum Arch. Michaelis, die 29. Sept.

мѝхољштâк [мијољштак, миольштак], m. der Michael (den Erzengel) als Hauspatron verehrt, cliens Arch. Michaelis.

мѝца, f. hyp. v. мицина. Кад се баје од мицине бајалица на кућноме прагу прекрштајући брадвом по мицини говори: „У мице девет мужева, свијех девет отишло на војску, од девет дошло осам, од осам седам, од седам шест, од шест пет, од пет четири, од четири три, од три два, од два један, од једнога ниједан. Бјежи, мѝцо, посјеч' ћу те! — Не сијеци ме, побјећи ћу.“ Овако она изговори ово три пута и сваки пут на пошљетку удара брадвом у праг.

мицàнӣк, мицанѝка, m. (у Ц. г.) vide обарача.

мѝцâње, n. das Bewegen, motio.

мѝцати, мѝчēм, v. impf. 1) bewegen, moveo. — 2) wiegen, pondero, [vide 1 тежити 2] cf. теглити: Она пуца што су под гр̏оце,| Она *мичу* по по оке злата —

мѝцати се, мѝчēм се, v. r. impf. 1) ſich bewegen, moveor. — 2) fortgehen, abeo: нека *се мичу* с моје земље.

мѝцац! in der Erzählung ſtatt мичи, вуци.

мѝце, мѝцā, f. pl. die Mühle (als Spiel), mola lusoria. cf. млекови.

мицѝна (cf. ницина), f. die Beule, tuber.

мѝц пō мѝц, кад се казује како се ко полако *помицао*, н. п. пужући уз дрво, Laut, eine langſame Bewegung zu bezeichnen, vox exprimendo motui gravi ac lento.

Мѝцан, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

Мѝцор, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

мѝш, m. (pl. мѝши, мѝшеви, мѝшā, мѝшēвā) die Maus, mus [musculus L.].

Мѝша, m. (ист.) vide Мишо.

мѝшавина, f. (зап.) vide мјешавина.

мѝшāј, m. (зап.) vide мјешај.

мишàја, m. (зап.) vide мјешаја.

мишàјица, f. (зап.) vide мјешајица.

мѝшāње, n. (зап.) vide мијешање.

мѝшаоница, f. (зап.) vide мјешаоница.

Мѝшâр, m. 1) Ebene an der Save, eine Stunde weit von Шабац: Да разбијем табор на *Мишару* — Са *Мишара* поља широкога — У *Мишару* пољу широкоме — 2) ein Dorf daſelbſt. — 3) [*мишар*] der Mäuſefalk, buteo [vulgaris Bechst.]. cf. мишоловка [2, тресигаћа].

мѝшарскӣ, кâ, кô, н. п. поље, von Мишар.

мѝшати, мѝшāм, (зап.) vide мијешати.

мѝшати се, мѝшāм се, (зап.) vide мијешати се.

мѝшевина, f. vide мишјак.

мѝшēње, n. (зап.) vide мијешење.

мишѐтина, f. augm. v. [1] мишина.

1. **мѝшина**, f. (зап.) vide мјешина.

2. **мѝшина**, f. (у Паштр.) некаква трава у које је бијел цвијет као прстенак, Art Pflanze, herba quaedam.

мѝшиница, f. dim. v. [1] мѝшина.

мѝшић, m. das Mäuschen, die junge Maus, musculus.

мѝшица, f. 1) der Arm, brachium. [cf. мишка 1]. — 2) die Muskeln des Oberarms, lacertus. cf. мишка [1]. — 3) die Maus (das Weibchen), mus femina.

мѝшјāк, m. der Mäuſekoth, muscerda, stercus murinum. [cf. мишевина].

мѝшјакиња, f. der Hühnerdarm, alsine media L. [stellaria media L.].

мѝшјӣ, шјā, шјē, Maus-, murinus.

мѝшка, 1) der Arm, brachium, [vide] мишица [1 и 2], cf. рука: Ни којој се крајини рјечима не молили, благом откупљивали, ни са снагом покорили, но свакој обранили, и осветили: пријатељима језиком из уста, душманима оружјем из рука, оштром сабљом, јаком *мишком*, добром згодом, а све с помоћу Божјом (кад се напија). — 2) [*Мишка*] m. (ист.) vide Мишко.

мишкàки, adj. indecl. mäuſebraunfarben, coloris stercoris murini.

Мѝшко, m. (јуж.) vide Мишо. [cf. Мишка 2].

мѝшкулâш, m. коњ магареће длаке, mausfahles Pferd, equus coloris murini.

Мѝшљен, m. 1) Mannsname, nomen viri. — 2) (ст.) Кроз *Мишљен* гору на воду —

Мѝшљеновац, бвца, m. зидине од старога града у Крбави под гором Височицом на сухој

мећи, eine Ruine in Kroatien, parietinae quaedam.

мѝшљење, n. das Denken, cogitatio. [cf. темињење].

мѝшљети, мѝслѝм, (по југоз. кр.) vide мислити: Стаде *мишљет'* Сарајлија Мујо:| Ал' ће љубит' булу удовицу,| Али ону под прстен ђевојку — Стадох *мишљет'* и размишљат' —

мѝшница, f. (зап.) vide мјешница.

мѝшнице, f. pl. (зап.) vide мијешнице.

мѝшња, f. (зап.) vide мијешња.

Мѝшо, m. (јуж.) hyp. v. Михаило. [cf. Миша, Мишко, Митка].

мишо̀вит (мѝшовит), a, o, (зап.) vide мјешовит.

мишо̀ло̀вка, f. 1) die Mausfalle, decipula. [vide кљуса]. cf. ступица. — 2) der Mäusefalk (österr. Windwachel, krain. постовка), buteo. cf. [vide] мишар [3].

мишо̀мор, m. das Mäusegift, Mäusepulver, venenum adversus mures, arsenicum. [cf. сичан].

мѝштанин, m. (зап.) vide мјештанин.

мѝштâнка, f. (зап.) vide мјештанка.

мѝштански, кâ, кô, (зап.) vide мјештански.

мѝштâнчица, f. dim. v. мештанка.

мишћѐтѝнка, f. (у Уж. н.) Art Birnen, piri genus [pirus communis L. var.].

мѝшчић, m. dim. v. мих.

мјѐд, f. [јуж.] 1) das Kupfer, cuprum. cf. бакар [1]. — 2) (жута) Messing, orichalcum. cf. пиринач [2, тумбак].

мјѐдан, a, o, [јуж.] 1) kupfern, cupreus. — 2) messingen, ex orichalco factus.

мједѐница, f. (јуж.) мало звонце од мједи, ein Glöckchen von Bronze, campanula aenea. cf. бронза [2, мједенача 1, цингара].

мједѐњâк, мједенáка, m. [јуж.] т. ј. прстен, ein Ring von Bronze, anulus aeneus. cf. меденак.

мједѐња̂ча, f. 1) (јуж.) vide мједеница. — 2) (у Хрв.) eine kupferne Münze, numus cupreus.

мјѐһр, мјеһрá, m. (у Боци) vide мјехир.

мјѐња̂ч, мјењáча, m. der Wechsler, numularius.

1. **мјѐра**, f. (јуж.) 1) das Maß, mensura. — 2) das Gewicht, pondus: *Мјера* вјера.

2. **мјéра**, f. hyp. v. мјерница.

мјѐра̂ч, мјерáча, m. (у Хрв.) der Landmesser, geometres.

мјерàчина, f. (у Хрв.) die Meßkunst, ars metiendi.

мјѐрѐње, n. (јуж.) 1) das Meßen, mensio. — 2) das Wägen, pensio.

мјѐрила, n. pl. (у Дубр.) die Schalwage, libra. cf. [боланца, теразије 1,] терезије.

мјѐрити, рѝм, v. impf. (јуж.) 1) messen, metior. — 2) wägen, pendo. [cf. теглити 3, потезати 3].

мјѐрица, f. (јуж.) 1) ein Gefäß (Korb) von Bast, corbis genus. — 2) (у Хрв.) Art Maß (z. B. für Getreide), modii genus.

мјѐричица, f. dim. v. мјерица.

мјѐсец, m. (јуж.) (loc. мјесéцу) 1) der Mond, luna. — 2) der Monat, mensis. У Рисну кажу да није добро да дијете гледа у мјесец, јер кажу да га мјесец пије.

мјѐсечâрка, f. [јуж.] т. ј. ротква, der Monatrettig, raphani genus [raphanus sativus radicula L.; cf. ротквица 2].

мјѐсечев, a, o, [јуж.] dem Monde gehörig, lunae: *Мјесечеву* првобратучеду —

мјѐсечина, f. (јуж.) 1) der Mondschein, fulgor lunae. — 2) женско вријеме, das Monatliche, menstrua. [vide вријеме 3]. cf. прање.

мјесѐчић, m. (јуж.) Mondessohn, filius lunae. cf. месечић.

мјѐсечни, нâ, нô, (јуж.) monatlich, menstruus.

мјѐсечњѝк, m. (у Дубр.) eine Art Pflanze, herba quaedam.

мјѐсечњâк, m. [јуж.] der Mondsüchtige, lunaticus. [cf. ноћник (нотњик) 2].

мјѐснѝк, m. (у Скадру) човјек из каквога *мјеста*, Bewohner eines gewissen Ortes. [vide мјештанин 1].

мјѐстав, a, o, (јуж.) (у Далм.) на једном мјесту овако а на другом онако, н. п. ова је година мјестава, т. ј. није свуда једнако родила. cf. [vide] *мјестичав*.

мјѐстимицê, (јуж.) an Ort und Stelle, in loco ipso, in locum ipsum: знам мјестимице (н. п. гдје је то); показао му мјестимице; одвео га мјестимице.

мјѐстичав, a, o, [јуж.] fleckig, maculosus. [cf. маћав, мјестав].

мјѐсто, n. (pl. gen. мјêстâ) (јуж.) 1) der Ort, Platz, locus: скочити *с мјеста*, т. ј. не из затрке, aus dem Stand. — 2) (у Херц.) vide варош (анф [1] град [1]). — 3) мјесто мене, Statt, Stelle, locus. [cf. меште]. — 4) убити кога на мјесто, maustodt.

Мјѐт, m. vide **Мљет**.

мјѐхѝр, мјехúра, [мјеир], m. (у Боци) vide мјехур.

мјѐхȕр [мијур, миур], m. (јуж.) die Blase, vesica. cf. [мјехир (мјеир),] бешика [2].

мјѐхчић, m. (у Боци) dim. v. мијех, cf. [vide] **мјешчић**: Игра баба и *мјехчић*,| И ђевојка и ђетић:| Боље баба и *мјехчић*| Но ђевојка и ђетић.

мјѐшавина, f. (јуж.) 1) Gemengsel, mixtura. — 2) н. п. он нема у том никаке *мјешавине*, Antheil, pars.

мјѐшâј, m. (јуж.) vide мијешња [1].

мјешáја, m. (јуж.) der Mundbäcker, pistor domesticus.

мјешàјица, f. [јуж.] жена која мијеси хљеб, eine Frau welche das Brot bereitet, quae parat panem.

мјешàница, f. (у Дубр.) vide [варица 1] вара.

мјѐшаоница, f. (јуж.) das Zimmer (der Ort), wo Brot bereitet wird, Bäckerwerkstatt, pistrina.

мјешѐтина, f. augm. v. мјешина.

мјѐшина, f. (јуж.) [cf. тулум] 1) der Schlauch, uter. — 2) der Balg, pellis.

мјѐшкиница, f. dim. v. мјешина.

мјѐшница, f. (на Корчули и у Дубр.) као гадље

без прдаљке, eine Art Dudelsack, utriculus quidam musicus. cf. [дипле 1,] мијешнице.

мјешо̀вит (мјѐшовит), а, о, (јуж.) gemischt, mixtus.

мјѐштанин, m. (pl. мјѐштâни) (јуж.) 1) човјек из какога мјеста, Bewohner eines Orts, incola. [cf. мјесник]. — 2) (у Херц.) der Städter, urbanus. cf. [vide] варошанин.

мјѐштâнка, f. (јуж.) 1) die Bewohnerin eines Orts, incola. — 2) (у Херц.) die Städterin, urbana. [vide варошка].

мјѐштански̂, кâ, кô, (јуж.) (у Херц.) städtisch, urbanus. [vide варошки].

мјѐштâнчица, f. dim. v. мјештанка.

мјѐшче, n. } dim. v. мијех.
мјѐшчић, m. }

Млȁв, m. планина између Скопља и Качаника: *Млав* планино и планино Стара —

Млȁва, f. 1) вода у нахији Пожаревачкој која извире у Омољу и код Костóца утјече у Дунаво, Name eines Flußes in Serbien. — 2) Gegend an demselben Fluße.

млȁвити, ви̂м, v. impf. schlagen, verbero [vide туђи 1]: млави га киша; млавити кога батином.

млȁвљêње, n. das Schlagen, verberatio.

1. **млâд,** млáда, о, (млâди̂, дâ, дô, comp. млȁђи̂) jung, juvenis.

2. **млâд,** f. (coll) (у Ц. г.) јањци и јарићи, die Jungen, pulli.

млâда, f. die Braut, sponsa (ein volles Jahr nach der Hochzeit noch). [cf. невјеста 1; вођевина].

млâдâ нѐдјеља, f. der erste Sonntag nach dem Neumond, dominica novilunii prima. Многе жене врачају којешта у младу недјељу и у млади петак, особито болесници иду на гдјекоје изворе, те се купају и воду пију.

млȁдачна крȁва, f. Sommerkuh, vacca aestiva.

млȁде, дета, n. какво младо живинче, н. п. јагње или јаре, ein junges Thier, animal juvencum. cf. младýнче.

1. **млáдеж,** f. die Jugend, juventus, juvenes.

2. **млȁдеж,** m. das Muttermal, naevus. [cf. мадеж, бен].

Млȁден, m. Mannsname, nomen viri. [cf. 2 Млађен].

млȁдêнци, денâцâ, m. pl. 1) die Brautleute, junge Eheleute, sponsus et sponsa, juvenis maritus et marita. [cf. младијенци 2, млађенци]. — 2) четврти дан по Божићу, das Fest der unschuldigen Kinder (29. Dez.), dies festus occisorum ab Herode innocentium. cf. младијенци [1].

млȁдијенци, млȁдјенâцâ (млȁђенâцâ), m. pl. 1) (по југоз. кр.) vide младенци 2. У Рисну на младијенце рано у јутру бију дјецу каквом гранчицом шале ради, говорећи: „Пушти зло, узми добро!“ А дјеца опет између себе бију се вас дан говорећи то исто. — 2) vide младенци 1: *Младијенце* у ђердек сведоше —

млȁдика, f. (по југоз. кр.) vide [2] младица 1.

млȁдиков, а, о, младиково дрво, jung (vom Baume), tener.

млȁдиковина, f. junge Bäume, arbores tenerae: исјекао у шуми све саму младиковину.

млâдин, а, о, der Braut, sponsae.

млади̇на, f. (voc. млȁдино) 1) der Neumond, novilunium (ist mehr als die мијена, etwa das erste Viertel). — 2) jugendliches Alter, juventus: Моја млада *младино*! — Бразду бразди, воду мами,| Да намами на *младини* —

млади̇њâње, n. vide млађење 2.

млади̇њати се, њâм се, v. r. impf. vide младити се 1: шта *се младињаш*, кад си старији од мене.

млâди̂ пéтак, m. der Freitag der Neumondwoche, dies veneris novilunii. cf. млада недјеља.

млáдити, млâди̂м, v. impf. (у Далм.) н. п. виноград, т. ј. прашити [2], lockern, pulvero. cf. занављати.

млáдити се, млâди̂м се, v. r. impf. 1) sich jung machen, juventutem affecto. [cf. младињати се]. — 2) (у Ц. г.) vide јагњити се: Да изјавим на Копиље овце,| Да *се* оне на Копиљу *младе* —

млȁди̂ћ, млади̇ћа, m. der Jüngling, juvenis. [cf. јунош].

1. **млâдица,** f. dim. v. млада.

2. **млȁдица,** f. 1) die Sprosse, der Sprößling, surculus. [cf. младика, живић, финдика]. — 2) (у Дубр.) млада жена, eine junge Frau, juvenis. — 3) некака риба, die Makrele, scomber [sc. scomber L.; cf. врнут; главатица (?)].

млâди̂ ỳскрс, m. (у Сријему) прва недјеља по ускрсу, der erste Sontag nach Ostern, a paschate primus dies solis.

млȁдјâк, m. (у Хрв.) vide новљак.

младо̀вâње, n. der Brautstand, status sponsae.

младо̀вати, млȁдујêм, v. impf. Braut sein, sum sponsa.

младо̀вати се, млȁдујêм се, v. r. impf. у пјесми мјесто *намладовати се*, die Jugendjahre genug genießen, juvenilem vitam vivere: Здрављица се наносили,| Добре среће наодили,| Младости *се младовали*,| Лепа житка наживили! —

младо̀жења, m. der Bräutigam, sponsus. cf. женик, ђувегија [(ђувеглија), 1 бег 3].

младо̀жењин, а, о, des Bräutigams, sponsi.

младо̀жењски̂, кâ, кô, Bräutigams, sponsorum, nuptialis.

младо̀косан, сна, сно.

младо̀лик, а, о, jungen Gesichtes, faciei juvenescentis.

млáдоња, m. име волу, ein Ochsenname, nomen bovi indi solitum.

млȁдôст, млȁдости, f. (loc. младо̀сти) die Jugend, das Jugendalter, juventus, aetas juvenilis: Oj *младости* лудости!

младýнче, чета, n. што врло младо, н. п. јагње. vide млȁде.

млâђ, m. junger Weinberg, vinea recens. cf. [vide 1] сâд.

млáђа, f. (у Сријему) трава црвенога (а има

је и бијелога) цвијета, hohlwurzeliger Taubenkropf, [Lerchensporn,] fumaria bulvosa Linn. [corydalis cava Schweig. и coryd. solida Sm.].

млаѣан, а, о, dim. v. млад [cf. млаѣахан, 1 млаѣен]: Не удрите *млађано* Бугарче —

млаѣаниѣан, ѣна, ѣно, dim. v. млаѣан: Сусрете га *млађаниѣан* Јањин бранне.

млаѣахан, хна, хно, (у Дубр.) vide млаѣан.

1. **млаѣен**, а, о, vide млаѣан: А кад види *млађени* дивере —

2. **Млаѣен**, m. (јуж.) vide Младен.

млаѣенци, млаѣенâцâ, m. pl. (јуж.) vide [младенци 1] младијенци: И *млађенце* у ђердек сведоше —

млаѣење, n. 1) die Affectation, jung sein zu wollen, affectatio juventutis. — 2) (у Далм.) das Lockern, τὸ pulverare. [cf. младињање]. — 3) (у Ц. г.) vide јагњење.

млаѣешина, m. in der Redensart: он ти је и старјешина и млаѣешина, der Untergeordnete, inferior.

млаѣи, m. pl. adj. н. п. моји (његови) млаѣи, die Dienerschaft, famuli.

млâз, m. soviel auf einmal hervorschießt, wenn man melkt, daher три *млаза* крви ударише из њега, mulctus (?). [cf. музга].

млâк, млáка, о, (млâки, кâ, кô, comp. млâчи), lau, tepidus.

млâка, f. (у Сријему) као слатина, гдје вода пишти из земље. vide пишталина.

млâкав, а, о, (у Ц. г.) 1) vide млитав. — 2) млакаво јело, fade, insulsus. cf. [vide] бљутав.

млакâица, f. (у Дубр.) топло вријеме: сад су *млакаице*, große Hitze, aestus.

1. **млâква**, f. вода или бара, која се зими не смрзава, ein Fluß oder eine Lache so im Winter nicht friert, fluvius aut lacus non congelans hieme.

2. **млâква**, f. (у Лици) некаква трава за сијено, eine Art Pflanze, herba quaedam.

млáкоња, m. ein laber Mensch, socors. cf. [глибоња,] млитоња.

млàтâње, n. das Umherschlagen, jactatio e. g. caudae.

млàтати, тâм, v. impf. herumschlagen, jacto: млата руком као кобила репом, von einem der ungeschickt Kreuz schlägt.

млáтити, млâтим, v. impf. 1) н. п. грах, конопљано сјеме, dreschen, trituro. — 2) н. п. јабуке, крушке, орахе, herabbeuteln (батином), decutio poma ex arbore. — 3) dreschen, i. e. schlagen, contundo. [vide тући 1].

Млàтишума, m. пјевају и приповиједају да је прије сто и неколико година некакав Њемачки ценерао *Станиша Млатишума* (или у пјесмама *Обор-Млатишума* и *Млатишума обор-ценерао*) узео од Турака Нови пазар, и у њему сједио читаву зиму; и да су се с њим (кад се вратио натраг) доселиле Цимироте или Клименте у Сријем. У Црној се гори приповиједа да је овај Млатишума био родом из Куча и да је онда до у Куче долазио: А Станиша *Обор-Млатишума*, Он отиде шер' Новом пазару, Те растави Босну од Стамбола — *Млатишума* оборценерале! Шта ти радиш усред земље Турске? Бабури нам на Беч ударише — (кад га је звао ћесар натраг).

млàтнути, нêм, v. pf. einen Schlag versetzen, percutio.

млàћве, млаћáвâ, f. pl. vide наћве: Попише ми из бачава пиво, Изједоше из *млаћава* мливо —

млàћеница, f. 1) (у Србији) сир што се гради од тропа, који остане од скорупа кад се препира. Од таковога сира начине жене као колачиће, па спремају чобанима за ужину. — 2) (у Ц. г.) она вода што остане кад се препира скоруп, die Buttermilch, lac dilutius ex confecto butyro reliquum: Ти не пијеш *млаћеницу* батом бивену, Него вино кратошију, куком трапљену —

млáћêње, n. 1) das Dreschen, trituratio. — 2) das Herabschlagen, decussio. — 3) das Dreschen (Schlagen), contusio.

млáчêње, n. das Laumachen, calefactio modica.

млачи̂на, f. die Lauheit, tepiditas.

млáчити, млâчим, v. impf. lau machen, tepidum reddo.

млêво, n. (у Сријему) vide мливо (in der Redensart: сатро га у млево).

млêдан, дна, дно, (у Дубр.) н. п. човјек, т. ј. сух, mager, macer. [vide мршав].

млèкâр, млекáра, m. (ист.) vide мљекар.

млéко, n. (пст.) vide млијеко.

Млèтак, тка, m. (ст.) vide Млеци: У нашему *Млетку* бијеломе — У бијелу *Млетку* Латинскоме —

млèтачки [мнетачки], кâ, кô, venetianisch, venetus.

Млèтачкиња, f. die Venetianerin, Veneta. [vide Млеткиња 1].

Млèтичак, чка, m. поље у Дробњацима у Херцеговини: Ето аге сјутра Смаил-аге На *Млетичак* на поље широко —

Млèткиња, f. 1) Venetianerin, Veneta mulier [cf. Млетачкиња]: Писаћу му листак књиге танке, Да не д'јели љубав с *Млеткињама* — 2) [*млеткиња*] (у Боци) некаке бијелевел ике трешње, Art Kirschen, cerasi genus [prunus avium L. var.].

млèћак, ћка, ћко, н. п. чоха, schwach anzufühlen, debilis (de panno).

Млèци, Млетáкâ, m. pl. Venedig, Venetiae. [cf. Млетак, Млијетак, Мљетак].

млêч, m. (ист.) vide млијеч.

млêчан, чна, чно, (ист.) vide млијечан.

Млèчанин, m. 1) Venetianer, Venetus. cf. Млечић, [Мљечић]. — 2) [*млечанин*] ein venetianer Dukaten, aureus venetus: Све у ситно жута *Млечанина* —

млèчâр, млечáра, m. (ист.) vide мљечар.

млéчац, чца, m. (ист.) vide млијечац.

млèчика, f. (ист.) vide мљечика.

Млèчић, m. vide Млечанин.
млèчница, f. (ист.) vide млијечница.
мли̏во, n. (у Херц.) [cf. млево] vide брашно [1]: сатр̏о га у мливо.
млијèко, n. (јуж.) 1) die Milch, lac. — 2) род по мл̏јеку, т. ј. по женској лози (а кад је по мушкој лози, онда се каже *по крви*).
Млијèтак, тка, m. (ст.) vide [Млеци] Млетак: У *Млијетку* граду Латинскоме —
1. **мли̏јеч**, m. (јуж.) Spitzahorn, acer platanoides [L.].
2. **мли̏јеч**, f. (у Ц. г.) vide мљечика.
мли̏јечан, чна, чно, н. п. крава, milchreich, dives lacte.
млијèчац, чца, m. (јуж.) Fischmilch, lac piscis.
млијèчер, m. (у Ц. г.) vide мљечика.
млијèчница, f. (јуж.) eine Art ebbaren Schwammes (Milchschwamm, Pfefferschwamm) [lactarius piperatus Fr.; cf. папрењача].
Мли̏јечнӗ Бр̏до, n.: Кад дођоше брду *Млијечноме* —
мли̏ко, n. (зап.) vide млијеко.
мли̏н, m. die Mühle, mola. cf. [вјетрењача, вјетрни млин,] воденица, [кашичара, кладарица, лопатара, маленица, млиница, поточара, прекаја, рекавица, сувај, сувача].
мли̏нар, m. 1) der Müller, molitor [vide воденичар]: За *млинара* не би ни динара — 2) игра у Црној гори (један се обуче у рите, па на другога као натовари жито, па носи у воденицу и т. д.).
млинàрица, f. die Müllerin, molitoris uxor [vide воденичарка]: Ја сам, синко, *млинарица* —
мли̏нац, мли̏нца, m. (у Дубр.) кавена воденица, die Kaffeemühle, fistula serrata (?).
мли̏ница, f. vide млин, cf. маленица: Ко у *млиницу* униђе, брашнав изиђе.
мли̏тав, а, о, човјек, lau, ohne Kraft und Munterkeit, segnis. [cf. млакав 1].
1. **мли̏ти**, мл̏јм, vide мнити: *Млидијаше* у њему је благо — Јер Босанци Турци *млидијау* — Садих крушку украј пута, | Ја *мљах*, јабука је —
2. **мли̏ти**, мӗљӗм, (зап.) vide мљети.
мли̏тоња, m. ein mlitav човјек. [vide млакоња].
мли̏чан, чна, чно, (зап.) vide млијечан.
мли̏чар, мличàра, m. (зап.) vide мљечар.
мли̏чац, чца, m. (зап.) vide млијечац.
мли̏чика, f. (зап.) vide мљечика.
мли̏чница, f. (зап.) vide млијечница.
мло̀гӣ, гā, гō, vide **многи**, mit allen Ableitungen.
мљèзинац, зи̏нца, [по југовз. кр.] m. der Letztgeborne, filius postremus. cf. [поскупак, поскупац, мизинац,] мезимац.
мљèзиница, [по југовз. кр.] f. die Letztgeborne, filia postrema. [cf. мезимица, поскупица, мизиница].
мљèкар, мљекàра, m. (јуж.) vide мљечар.
мљèскање, n. das Schmatzen, sonitus manducantis porci.
мљèскати, мљèштӗм, v. impf. schmatzen, manducans labrorum crepitum edo.
Мљèт (cf. Мјет), m. острво у мору близу Дубровника, за које се онуда приповиједа да је на њега изишао свети апостол Павле, кад му се идући у Рим разбила лађа (дјела апост. XXVIII). За свједочбу тога приповиједа се да на томе острву данас нема никакве змије. На томе се острву говори: дај ми *шаку вина, шаку круха* (мјесто *мало*) и т. д.
Мљèтак, тка, m. vide [Млеци] Млетак: Неколико *Мљетка* заватити —
мљèти, мӗљӗм, v. impf. mahlen, molo.
мљèчар, мљечàра, m. [јуж.] (cf. мљекар) 1) die Milchkammer. — 2) der Milchhändler, lactarius. — 3) das Milchmaul, amans lactis.
мљèчика, f. (јуж.) die Wolfsmilch, euphorbia cyparissias Linn. [euphorbia L.; cf. 2 млијеч, млијечер].
Мљèчић, m. (по југовз. кр.) vide [Млечанин 1] Млечић.
мљèшина, f. (по југовз. кр.) vide мјешина: Да довати чашу и *мљешину*| Шњом да пође доље низ планину| Да донесе воде са језера —
мна̀да, f. (у Ц. г.) vide [2] на̀да.
мнѐтачкӣ, кā, кō, (по југовз. кр.) [vide] **Млетачки**: И љепа *Мнетачкога* злата —
мни̏ва̂ње, n. das Meinen, opinatio.
мни̏вати, мни̏ва̂м, v. impf. meinen, opinor [cf. мњавати]: Ја сам *мнива'* е си чоек мудар —
мни̏јење, n. die Meinung, opinio.
мни̏ти, мни̏м, (мни̏х, мња̂х мни̏дијāх) [млити], v. impf. meinen, opinor, cf. [vide] мислити: Кад сам тебе цуру поклонио, Ја сам *мнио* да си јунак бољи — Она *мњаше*, нико је не чује — *Мњаше* ага да је поток виша —
мно̀га̂шт, adv. (у Ц. г.) vielmals, saepenumero: Е сам *многашт* сједа' у кметове —
мно̀гӣ [млоги], гā, гō, mancher, complures.
мно̀го, (comp. ви̏ше) viel, multo. [cf. веле 1, 2 главно, пуно 2, сила 2, чудо 3].
много̀зналӣ, лā, лō, vielwisserisch, multiscius: ти многознали!
много̀зналица, f. der Vielwisser, multiscius.
мно̀гуља, f. in dem Sprichworte: не дају рогуље, него *многуље*, т. ј. боље је *много* и малијех крава него мало највећијех.
мно̀же̂ње, n. das Vermehren, Häufen, incrementum.
множи̏на, f. die Menge, multitudo (als Gegensatz von малина). cf. мнозина [мнозиња, мноштво, калабалук].
мно̀жити, жи̏м, v. impf. vermehren, augeo.
мно̀жити се, жи̏м се, v. r. impf. sich vermehren, augeor, succresco.
мно̀зӣ, (по зап. кр.) pl. v. многи: Чији су *мнози*, онога и Бози. На кога су *мнози*, на тога и Бози.
мнозѝна, f. } die Menge, multitudo. vide мно-
мнозѝња, f. } жина.
мно̀штво, n. }
мњà̂вање, n. das Meinen, opinatio.
мњà̂вати, мњâвам, v. impf. meinen, opinor [vide мнивати]: Ја сам *мњава'* да си, царе, мудар —

мо́ба, f. 1) die Bitte, preces: А кад виђе танана невјеста| Да јој више *моба* не помаже — 2) код Срба је обичај да иду љети у неке свеце, кад не смију себи радити, газдама на мобу, т. ј. без плате, само за јело и за пиће. Највише иду на мобу те жању (ријетко косе, копају кукурузе, купе сијено или шљиве — каштo се и преде на мобу) за то се жетелачке пјесме зову и *мобарске пјесме*. — На мобу највише иду млади момци, дјевојке и младе, и свако се обуче и накити, као на васкрсење, или на цвијети, кад иде црквн или намастиру, па цијели дан жањући пјевају, *чешају се*, шале се и веселе, а послије вечере играју и пјевају до неко доба ноћи. На неким мјестима (као у Срнјему) кад дожању њиву па пођу кући на вечеру, онда дјевојке начине од марама барјаке, па онако с барјацима иду пјевајући, као какви сватови или војници; кад дођу пред кућу, онда пободу барјаке у земљу. Моба се обично купи на мрску, и домаћин треба да је части као кад слави крсно име (за то свагда и зову газде на мобу, јер сиромаси немају чим да часте). На мобу дођу и пријатељи из другијех села, и сваки доведе са собом по неколико момчади, ђевојака и млађи. На мобу се отимају које ће поћи, cf. сламка: Жетву жела *моба* Тодорова — На крај, на крај, моја силна *мобо* — Бул-кадуна *мобу* сакупила —

мо́ба́р, моба́ра, m. der auf der моба arbeitet, operis adjutor gratuitus.

моба́рица, f. die Arbeiterin auf der моба, adjutrix gratuita: *Мобарице* моје другарице!| Удрите га колом и дилчиком —

мо́ба́рскӣ, ка́, ко́, n. п. пјесме, cf. моба.

мо́бити, мо́бӣм, v. impf. купити мобу.

мо́бљење, n. verbal. v. мобити.

мо́гу, cf. [2] моћи.

мо́гућ, могу́ћа, ће, (мо́гу́ћӣ, ћа́, ће́) vermögend, wohlhabend, potens, opulentus. cf. могућан.

могу́ћан, ћна, ћно, vide могућ.

могу́ћно́ст, могу́ћности, f. } die Möglich-
могу́ћство, n. (у војв. по варошима) } keit, potestas.

мо́дар, дра, дро, blau, lividus. [cf. мавен, мави, 2 мор, мораст, 1 плав 1].

мо́дрење, n. das Blaufarben, tinctio.

мо́дрикаст, а, о, bläulich, sublividus: модрикасто платно, ungebleichte Leinwand, linteum non insolatum.

[1] **модри́на**, f. die Bläue, das Blau, livor.

[2] **мо́дрина**, f. (у Далм.) Art Frauenrock, togae genus. [vide гуњ; cf. биљача].

мо́дрити, рӣм, v. impf. (у Далм.) blau färben, livido.

мо́дрити се, рӣм се, v. impf. blau sein, liveo.

мо́дрица, f. (pl. gen. мо́дрица́) der blaue Fleck, livor.

мо́дрице, f. pl. (у Дубр.) Art Blume, herbae genus.

мо́дроко́с, m. (у Паштр.) тица некака, Art Vogel [Amsel], avis quaedam [turdus cyanus L.].

Мо́дру́ш, m. зидине од старога града у Хрватској у Огулинској регементи.

мо́жда, (у војв.) скраћено мјесто: *може бити да*. [vide бојсе].

мо́ждани́, m. pl. (у Дубр.) das Hirn, cerebrum. cf. [vide] мозак[1].

мождани́к, мождани́ка, m. онај клин што држи наплатке један за други.

мо́ждина, f. (augm. v. мозак) мозак из костију, das Knochenmark, medulla ossis. cf. мозак[2].

мо́ждити, дӣм, v. impf. (у Хрв.) vide муљати (грожђе).

мо́жђе́ње, n. vide муљање.

[**може бити**, vide бојсе.]

може да, у пјесми скраћено мјесто *може бити да* [vide бојсе]: *Може да* си нашао девојку —

мо́зак (мо́зак), мо́зга, m. 1) das Hirn, cerebrum [cf. мождани]: Није му врана *мозак* попила. — 2) (у Дубр.) vide мождина.

Мо́згово, n. *брдо* [село] *код Делиграда*.

мо́ј, мо́ја, мо́је, 1) mein, meus. — 2) ſprichwörtlich als Gegentheil von немој: А. Немој.| Б. *Мој*, Бога ми.

Мо́ја, m. (ист.) vide Мојо.

Мо́ја́нка, f. долина између Дицма и Сиња. Приповиједа се да су негда хајдуци ондје дочекали и побили сватове, те остала само дјевојка *Анка*, и мати жалећи је викала: *„Моја Анка“* и тако се оно мјесто назвало *Мојанка*. За свједочанство овога узима се још и то што се у Мојанци једно мјесто и сад зове *Женски кланац;* а кажу да се и „гребље“ од сватова још познаје (али ја бих опет прије рекао да је *Мојанка* постала од некога *Мојана*, него од *Анке*). — Хајдуци су онуда до скора дочекивали путнике, за то се и сад виде двије стражаре крај пута око неко два пушкомета хода раздалеко. У Мојанци нема шуме, него је камење и ручаге: Дочекаће залци у *Мојанци*,| Отеће ти коња и оружје —

мојасӣн[*], мојаси́на, m. Art Aussatz, leprae genus [eczema chronicum].

Мо́ја́ш, m. (у Ц. г.) Mannsname, nomen viri.

[**Мојдеж**, m. cf. ловац 2.]

мо́јење, n. das Behaupten daß etwas mein ist, arrogatio.

мо́јити, јӣм, v. impf. ſagen das einer (etwas) mein iſt, meum dico esse; daher das Zweideutige: ја га и својим и мојим (а он се одриче).

Мо́јо, m. (јуж.) hyp. v. Мојсило. [cf. Моја].

Мо́јсије, m. Moſes, Moses. [cf. Мојсил, Мојсило].

Мо́јсил, m. Moſes (in den Volkserzählungen vom цар Мојсил), Moyses. [vide Мојсије].

Мо́јсило, m. vide Мојсије.

мо̑јскӣ, nach meiner Art, ut ego soleo.
мо̀кар, кра, кро, (мо̀крӣ, мо̑крӣ), ра̑, ро̑) naß, udus, madidus.
мо̀краћа, f. (in anſtändiger Rede) der Urin, urina. [vide пишаћа].
мо̀крење, n. 1) das Netzen, madefactio. — 2) das Harnen, τὸ mejere. [vide пишање].
мокрӣна, f. die Näße, mador, udor.
мо̀крити, рӣм, v. impf. 1) netzen, madefacio. — 2) harnen, mejo. [vide пишати].
мо̀крити се, рӣм се, v. r. impf. harnen, lotium reddo.
мокро̑ ку́мство, n. t. j. крштено, die Taufe, necessitas baptismi. [cf. кумство 2].
мо̀ленџе, n. (ст.) das Beten, Flehen, preces ad Deum: прими, Господе Боже, моје мало *моленије* за велико име твоје (кад се моле Богу).
мо̀лер, m. der Maler, pictor.
мо̀леров, a, o, des Malers, pictoris.
мо̀леровица, f. die Malerin, Malersfrau, uxor pictoris.
мо̀лерскӣ, ка̑, ко̑, Maler-, pictorum.
мо̀либо̑г, m. (komiſch, in der Anekdote von der Türkin, die den jerbiſchen Mönch ſo bezeichnet ſtatt богомољац).
мо̀литва, f. 1) das Gebet, preces. [cf. дова, језан, намаз (амаз)]. Код Срба кад се које разболи, слабо траже љекара, него попа или калуђера да му чати молитву *малу* или *велику*: мала се молитва чати од главе, од грознице и од другијех којекаквијех малијех болести; а велика кад човјек није при себи, него буница и плаши се. Мала је молитва до скора била у Србији за марјаш, а велика за грош, а сад ваља да су и оне поскупљеле. — 2) ићи на молитву, ſich vorſegnen laſſen (von den Wöchnerinen nach 40 Tagen), purificor. — 3) (у Конављу) бокарић напуњен вина и накићен вијенцем од цвијећа, који у сватовима дјевери носе пред дјевојком, и који се зове још и *невјестина чаша*, [vide добра молитва] cf. молитвена чаша: Извила се златна жица врхом из мора,| Савила се ђеверима око *молитве* —
молӣтва̑ње, n. das Beten, preces.
молӣтвати, ва̑м, v. impf. (komiſch ſtatt молити се[2] Богу) beten, precor.
мо̀литвена̑ чаша, f. cf. [vide] добра молитва: Те узима *чашу молитвену* —
мо̀литвенӣк, m. Gebetbuch.
мо̀лити, мо̀лӣм, v. impf. кога, bitten, rogo.
мо̀лити се, мо̀лӣм се, v. r. impf. 1) коме, bitten, rogo. — 2) Богу, beten, precor. Срби се обично моле Богу трипут на дан: ујутру кад устану, у вече кад хоће да вечерају и послије вечере кад хоће да спавају. Ујутру се моле Богу кад које устане, послије вечере кад које доспије да спава, а пред вечеру сви се моле заједно: мушкарци (по што се умију: јер се обично свагда пред јело умивају по рукама, а по варошима и послије јела, као и Турци) стану напријед, а жене и дјеца за њима: и ни једно не смије престати ни сјести док старјешина не сврши. Они се не моле Богу једнако, него што које зна оно и говори (шапћући; само старјешина може говорити мало побоље, да се чује), и што жели оно и иште (н. п. ја сам слушао како се моја мати моли Богу за мене и за мојега брата, да јој будемо живи и здрави и срећни. Тако сестра ако је спремила брата на војску моли се Богу да јој здраво дође и т. д.); многи овако почињу: „Да се са страхом помолимо и поклонимо Господу Богу и Богородици, благоме Ристу и часноме крсту.“ Уочи недјеље и уочи великијех празника запале воштану свијећу и прилијепе је за зид, па узме старјешина ватре и тамљана, те окади најприје свијећу (и икону ако имају), по том се окаде сви редом, и моле се Богу према свијећи. Осим тога Србин има обичај рећи: *„Боже помози“* и прекрстити се: кад сједе за трпезу да једе; кад хоће да устане из трпезе (али тадај каже: *Бог да поможе и да насиори*); кад хоће да се напије ракије или вина; кад хоће да леже спавати; кад хоће да узјаше на коња и кад кихне: кад што почиње радити, онда само рече: *„Боже, помози,“* а не крсти се, тако и кад хоће да се напије воде, кад зијевне и кад уздахне онда рече: *„Боже милостиви, ти помози,“* или *„жива Богородице, ти помози;“* а кад уговара што да ради, или да иде куда, онда рече: *„ако Бог да,“* или *„ако Бог да здравље,“* и т. д.
мо̀лова̑ње, n. das Malen, pictio.
мо̀ловати, лујӗм, v. impf. malen, pingo.
[**Моловин**, m. село у Сријему; *види* s. v. вјештица.]
[**Молунат** Горњи, m. cf. Озин.]
мо̀љак, љка, m. (у Дубр.) мољац [ларва] у сиру и пршуту и т. д., die [Käſefliege] Käſemade, vermis casearius [piophila casei Fll.].
моља́ка̑ње, n. das öftere Bitten, preces iteratae.
моља́кати, мо̀ља̑кам, v. impf. mehrmals bitten, interare preces.
мо̀љац, љца, m. die Motte, Schabe, tinea [L.; cf. гризица, гризлица, гризница, гримица, 1 гриња].
мо̀љење, n. 1) das Bitten, rogatus. — 2) das Beten, precatio.
мо̀љница, f. vide богомоља[1].
мо̀ма, f. (ст.) 1) vide дјевојка[1]: Удала се *мома* да је није дома; Ајде, *мома*, да идемо дома — Im Bulgariſcher überhaupt ſtatt дјевојка. — 2) [*Мома*] Frauenname, nomen feminae.
мо̀мак, мка, m. (voc. мо̀мче, pl. мо̀мци, мо̀мци, момáка̑) 1) der Jüngling, Burſche, juvenis. [cf. деликанлија, дјетић 3]. — 2) der Knappe,

Knecht, puer, miles [vide слуга 1]: кумовски *момак*; Кара-Ђорђијни *момци*.

мо̀мачкӣ, ка̑, ко̑, 1) Jünglings-, juvenilis. — 2) Burſchen-, Knappen-, puerorum. — 3) пливати момачки.

момàштво, n. der Burſchenſtand, famulatus, militia: отишао у *момаштво*.

Мо̀мӣр, m. Mannsname, nomen viri.

мо̀мица, f. 1) dim. v. мома. — 2) (у Ц. г.) vide дјевојка [1]. — 3) (у Црмн.) vide слушкиња [1].

мо̀мкиња, f. (у Имоскоме) vide слушкиња [1]. cf. мома.

мо̀мков, a. o, beš момак, juvenis, pueri.

момко̀ва̑ње, n. der Jünglingsſtand, adolescentia, status juvenilis.

момко̀вати, мо̀мкујӗм, v. impf. ein момак ſein, sum juvenis, puer, miles.

мо̀мча̑д, **момча̀дија**, f. (coll.) die Burſchen, pueri, juvenes.

мо̀мче, чета, n. das Bürſchlein, adolescentulus: *Момче* ми промче кроз село —

момчѐкања, f. augm. v. момак. [cf. момчина].

мо̀мчӗње, n. verbal. v. момчити се.

Мо̀мчил, **Мо̀мчило**, m. Mannsname, nomen viri: *Момчил има коња Јабучила* —

мо̀мчина, f. vide момчекања.

мо̀мчити се, чӣм се, v. r. impf. ſich als ein момак betragen, affecto statum τοῦ момак.

мо̀мчић, m. dim. v. момак. [cf. деклић].

момчу́љак, љка, m. dim. v. момче.

1. **мо̑р**, m. das Sterben, obitus: Ђе је тор, ту је *мор*.

2. **мо̑р**,* adj. indecl. dunkelblau, fuscocoeruleus, [vide модар] cf. плав: Који носи *мор* доламу — *Мор* доламу на грбава леђа —

мо̀ра, f. der Alp[brücken, die Hexe, asthma nocturnum,] ephialtes, incubus. (cf. вада [3]). Гдјекоји приповиједају да је мора вјештица која се покајала и зарекла да не ће више људи јести, него их само ноћу у спављању притискује и дисање им заустављ̑а. Гдјекоји опет мисле да је дјевојка која ће постати вјештица док се уда. У Црној гори они које мора притискује и дави, кад лијежу спавати, мећу пружен појас поврх покривача. У Грбљу има читава молитва коју онај којега мора дави ваља да очита прије него легне спавати. Ево те молитве: Мора бора! не прелази| Прек' овога б'јела двора,| Е су на њем тврди кључи| Од нашега Сиодора| Сиодора и Тодора| И Марије и Матије| И сестрице Левантије| Која нема приступишта| Прек' овога б'јела двора,| Ни камена каменица,| Ни вјетрушна вјетрушница| Ни наметна наметница| Ни удовна удовица,| Ни мађиона мађионица,| Докле не би пребројила На' небу звијезде| На гори листове| На мору пијесак| На кучки длаке| На кози руње| На овци вуне| На вуни длаке;| А кад би то пребројила,| Вратилом се опасала,| Заштикалом поштапила| Ушла у јајску луску| Утопила се у морску пучину| Тринка јој тракули| Врагу јој глава.| Све јој козе враг однио,| Млеко јој се не сирило,| Него рекла: јаох!| Јаох јој дала Лена, плена| И Марија Магдалена. Амин! Приповиједа се да је некаквога човјека тако морила мора да већ најпослије није могао заспати, и досади му се код куће живљети, него узјаше на свога бијела коња и побјегне у свијет не знајући ни куд ни камо; али му је и то било залуду, јер и на путу како би склопио очи, одмах мора нањ. Идући тако по свијету дође на конак некакоме терзији. Кад послије вечере терзија узме свој посао и стане шити, гост му се потужи како га мори мора, „него" вели „док ти још радиш, леђи ћу овдје крај тебе, не бих ли могао мало заспати." По том се покрије гуњем и легне. Како заспи, одмах га мора притисне, и кроз сан стане викати и као отимати се. Кад терзија то чује, он дигне свијећу да види како се гост мучи, кад тамо, а то по његовом гуњу којијем се био покрио миче се велика бијела длака тако брзо као змија кад трчи. Кад терзија то види, он својијем ножицама, које су му се у руци десиле, длаку пресијече, и како се она престане мицати, гост се одмах ућути. и тако је спавао мирно док ујутру сунце није огријало. Кад се пробуди, захвали Богу што је тако спавао и опоравио се, па одмах потрчи ка коњу да га види и намири, кад тамо, а то коњ у кошари лежи мртав. Пошто му терзија приповједи како га је мора давила и како му је он длаку на његову гуњу пресјекао, онда дознаду да му је коњ био мора која га је притискивала и морила. Кога притискује мора, треба да стави за врата од оне собе гдје ће спавати метлу наопако кад пође спавати.

Мо̀рава, f. 1) вода што тече кроз Србију и утјече у Дунаво код Кулича ниже Смедерева. — 2) die Umgegend der Morawa: Одвргоше Гружу и *Мораву* — 3) Frauenname, nomen feminae.

Мо̀равица, f. јужна Морава, која се ниже Карановца састаје с Ибром: Низ Бјелицу и низ *Моравицу* —

Мора̀вци, Мо̀ра̑ва̑ца̑, m. pl. намастир у Србији [окр. рудн.]: *Моравцима* цркви допадоше| И ту аџи-Ђеру погубише —

мора̀ње, n. (у војв.) das Müſſen, necessitas: ако не ће сам (од своје воље), а он хоће под *морање* (у Србији би казали: хоће ако му се и не ће).

мо̀раст, a, o, vide [модар] мор.

мо̀рати, мо̑ра̑м, v. impf. (у војв. а у Србији, у Босни и у Херц. говори се мјесто *мора* — *ваља, треба*, н. п. *ваља* ми ићи, треба ићи; треба да буде и т. д.) müſſen, oportet me, cogor.

мо̀рац, рца, m. (у Дубр.) vide [будак] ћу́рак.

мо̀ра̑ч, мора́ча, m. Fenchel, feniculum [officinale All.; cf. мотрика]. Ја сам у Србији морач чуо само у срамотнијем пословицама и приповијевкама, али у Паштровићима и у Црној гори расте и куха се с месом и са сланином.

Мо̀рача, f. 1) ријека која извире из планине Јаворја и код Жабљака утјече у Скадарско језеро. — 2) Морача горња и доња, Umgegend von Морача: Те је шаље у *Морачу* горњу — 3) намастир у доњој Морачи.

Мо̀рачанин, m. (pl. Мо̀рача̑ни) Einer von Морача.

мо̀рачки, ка̑, ко̑, von Морача: Па одоше уз *Морачке* стране —

1. **мо̀ре**, n. 1) das Meer, mare. — 2) (у Дубр.) das Meerwasser, aqua marina: донеси ми *мора* да се окупам; попиј једну чашу *мора*; *море* се не може пити.

2. **мо̀ре!** interj. [cf. мори] овом се ријечи показује као неко старјешинство (као мало мање него са *брс*). Кад рече једнак једнакоме *море*! онда гдјекоји (особито дјеца и момчад) одговори: „Море ти до кољена, а г...а до ушију.“ А кад рече млађи старијему *море*! онда онај пита: „ко је твој море?“ па хоће онога шаком за врат. *Море*, Марко! не ори друмова — *Море*, Турци! не газ'те орања —

морѐка̑ње, n. das море-jagen, usurpatio vocabuli море.

морѐкати се, ка̑м се, v. r. impf. море-jagen, usurpo vocabulum море.

мо̀рѐње, n. 1) das Tödten, trucidatio. — 2) das Ermüden, defatigatio.

мо̀рећ, мо̀ре, cf. [2] моћи.

мо̀решка, f. (у Грбљу) ein Ziegenname, nomen caprae indi solitum.

мо̀ри, приповијева се у пјесмама по источнијем крајевима, cf. [2] море: Иди реци, јадна, твојој мајци,| Иди реци, тужна, *мори*, твојој мајци — Славуј пиле, *мори*, не пој рано,| Ој Недељо, *мори*, дилберо —

мо̀рија, f. (ст.) vide куга: Кад *морија* Мостар поморила —

мо̀рина, f. (у Дубр.) augm. v. [1] море.

мо̀рити, ри̑м, v. impf. 1) tödten, interimo. — 2) ermüden, fatigo.

Мо̀ри̑ш, m. die Marosch, Marisus.

Мо̀рла̑к, Морла́ка, m. cf. [vide] Влах [3].

мо̀рмењевић[*], adj. indecl. violett, violaceus, cf. љубичаст: На њему је *мормењевић* долама —

моро̀кваша, f. (у војв.) у кола, der Deckel, munimentum axis.

моро̀клинац, клѝнца, m. клинац којим се шина прикива.

мо̀рска̑ ко̀ко̑ш, f. das Perlhuhn, numida meleagris [L.].

мо̀рска̑ рѐпа, f. Art Kartoffel-ähnliche Pflanze [helianthus tuberosus L.]. Морска репа расте у висину врло висока, а у земљи има као кромпире, који се једу некувани и врло су водени.

мо̀рска̑ сви́ња, f. (у Дубр.) der Delphin, Tummler, delphinus [delphis L.]. cf. плискавица.

мо̀рски, ка̑, ко̑, Meer-, See-, marinus.

мо̀рски во̑, m. } Meerkalb, [Robbe; Seehund], vi-
мо̀рско̑ тѐле, n. } tulus marinus [phoca vitulina L.].

мортȕбака, f. (у Грбљу) некака тиква, [vide] бундева, eine Art Kürbis, cucurbita quaedam: тиква *мортубака*.

мо̀руна, f. der Hausen, accipenser huso Linn.

мо̀руница, f. dim. v. моруна.

мо̀руњи, ња̑, ње̑, Hausen-, husonis.

Мо̀ска, f. (у Ц. г.) vide **Москва**: Па он дође надно *Моске* равне —

Мо̀ска̑л, Моска́ља, m. vide Москов.

Мо̀сква [Моска], f. Moskau, Moscovia.

Мо̀ско̑в, Моско̀ва, m. der Russe (Moskowiter), Russus. [cf. Москаљ, Рус].

Моско̀вија, f. vide Московска: Полећела два врана гаврана| Од Озиље преко *Московије* —

Моско̀вит, m.: Пријатељу *Московит'* Јовану —

моско̀вити, ви̑м, v. impf. russificiren, facio esse Russum.

моско̀вити се, ви̑м се, v. r. impf. russificiren, russizo.

Моско̀вљев, а, о, des Moskov, Russi.

моско̀вљѐње, n. das Russificiren.

Мо̀сковска̑, f. adj. Rußland, Russia. [cf. Московија, Русија].

мо̀сковски, ка̑, ко̑, russificirt, russicus. [cf. руски].

Мо̀славина, f. у Хрватској, на Славонској граници, неколико села и три градића, eine Gegend in Kroatien, regio quaedam.

Мо̀сна̑ Стијѐна, f. између Каблара и Овчара, под намастиром Благовјештењем усред Мораве велики станац (преко којега је по свој прилици негда *мост* био онђе).

Мо̀сор, m. велика каменита планина у Далматинском приморју између ријеке Жрновнице и Цетине.

мо̀ст, мо̀ста, m. (loc. мо̀сту) die Brücke, pons. cf. ћуприја [1].

Мо̀ста̑р, Моста́ра, m. Stadt in der Herzegowina.

Моста́ранин, } m. човјек из Мостара: *Мо-*
Моста́рац, рца, } *старане* до мора јунаке —
Моста́рлија, } На *Мостарце* до мора јунаке —

мо̀ста̑рски, ка̑, ко̑, von Мостар.

Мо̀стина, *f. у ријеци Црнојевића велика стијена, преко које је по свој прилици негда био мост (као на Морави преко* Мосне*), а мислим да је и сад опет начињен.*

мо̀сȕр, m. (loc. мосу́ру) 1) велика цијев дрвена, што жене на њу мотају прељу (кад хоће да снују). cf. калем [2]. — 2) (у Боци у Новоме) кукурузни клип, а обијен кукуруз зове се *фурметин*, *урметин*, *руметин*). [vide клип 1].

мосȕрина, f. (у Боци) vide овршина [1].

мосȕрић, m. dim. v. мосур.

Мотàница, f. планина на десном брнјегу Саве више Брода, Name eines Berges, montis nomen.
мòтâње, n. das Spinnen, ductio filorum in rhombum.
мòтати, тâм, v. impf. spinnen, duco fila in rhombum.
мòтика, f. (pl. gen. **мòтîкâ**) die Hacke, Haue, ligo. cf. цапа.
мòтиква, f. die Auflösung des Räthſels, **мотика** und тиква auf einmal zu ſagen: А. Реци ми у један пут тиква и мотика.| Б. Мотиква.
мòтичица, f. dim. v. мотика.
мòтичић, нâ, нô, n. п. уши, држалица, der Haue, ligonis.
мòтка, f. [1)] die Stange, pertica. [cf. дурунга. — 2) vide батина 1].
мотòвило, n. 1) der Haſpel, die Weiſe, rhombus. [cf. 2 рашак]. — 2) мотовило преће, т. ј. седам пасама, ein Stück Garn.
мотòвиоце, n. dim. v. мотовило.
мотòвуга, f. (у Сријему) на колу воденичноме оне мотке за које су прибијене лапатке.
мòтрење, n. die Aufſicht, das Sehen auf etwas, inspectio.
мòтрика, f. (у Дубр.) der Meerfenchel, feniculum. cf. [vide] морач.
мòтрити, рîм, v. impf. zuſehen, intueor.
мòћ, мòћи, f. 1) die Kraft, vires. — 2) Јами мртве прћије, већ држи за *моћ*, (у Сријему приповиједа се у шали да је казао Хрват своме другу, који је вукао за уздице кад им се поплашио коњ у таљигама, на којима су сједили) т. ј. за *реп*.
мòћан, ћна, ћно, kräftig, ſtark, fortis.
1. **мòћи**, мòћû, (cf. моштн) f. pl. (у приморју) die Reliquien (Gebeine) der Heiligen, sanctorum reliquiae (ossa): Дојчић има *моћи* од помоћи: Он имаде *моћи* на рамену,| Драги камен у жуту перчину —
2. **мòћи**, мòгу, (мòжеш (мòреш), мòже (мòре), мòжемо (мòремо), мòжете (мòрете), мòгў, мòгох, мòгâх, мòгао, мòгла) v. impf. vermögen, können, possum.
мòуна, f. vide **мохуна**.
мòхуна [моуна], f. (у Дубр.) vide махуна.
мóча, f. eingeweichtes Stück Brod, panis maceratus.
мòчалина, f. (у Ц. г.) као пиштàлина.
мòчâње, n. vide мокрење 2.
Мòчао, Мочáла, m. вода у Баошићима, Name eines Flußes, nomen fluvii.
мòчâр, f. (loc. мочáри) die Näſſe vom Regen, udor. cf. мочарина, мочина.
мòчâран, рна, рно, н. п. вријеме, паћ, udus a pluviis.
мочàрина, f. мочарно вријеме, vide мочар.
мòчати, чâм, v. impf. vide [пиштати] мокрити 2.
мòчêње, n. vide квашење.
Мòчивуна, m. име некакога Котарскога сердара за времена Стојана Јанковића.
мòчило, n. вир гдје се кисели куделља и лан, die tiefere Stelle eines Baches, um Flachs darin zu rösten, locus fluminis ad macerandum linum.
мòчина, f. vide мочар.
мòчионица, f. неколико ручица куделје или лана, што се свеже заједно (као сноп) кад се меће у мочило, ein Bund Hanf zum Rösten, fasciculus lini macerandi: мокар као *мочионица*.
мòчити, чîм, v. impf. (у Лици) vide квасити [1].
мòчица, f. dim. v. мотка.
мòшкет, m. (у Дубр.) Art Zwiebelgewächs, bulbus vomitum ciens [muscari moschatum Willd.].
мòшљîн, мошљúна, m. (око Книна) vide трнокоп.
мòшње, мòшâња, f. pl. der Hodenſack, scrotum. [cf. живот 2].
мòшњице, f. pl. dim. v. мошње.
Мòшон, m. die Stadt Wieſelburg in Ungern.
моштàница, f. 1) vide брвина. — 2) [*Моштаница*] манастир у Босни под планином Козаром: *Моштаницу* у крајини љутој —
мòшти, мòштû, f. pl. die Reliquien (Gebeine) der Heiligen, sanctorum reliquiae (ossa). cf. [vide 1] **мòћи**.
мрâв, m. (pl. gen. мрáвî) die Ameiſe, formica [L.].
мрáвак, вка, m. hyp. v. мрав.
мрàвâр, мравáра, m. зелена тица, као средњи голуб велика, која једе мраве, пруживши свој дуги језик у мравињак, па на њега накупивши пуно мрави, Art Vogel [Spechte], avis quaedam [picus spec.; — око Задра: Wendehals, jynx torquilla L.].
мрàвињâк, m. der Ameiſenhaufe, acervus formicinus. [cf. мргињ 2].
мрàвињî, њâ, њê, Ameiſen-, formicae.
мрàвић, m. dim. v. мрав.
мрàвич, m. некаква трава, eine Art Pflanze, herba quaedam: И бјежећи *мравич* траву нађе —
мрàжêње, n. das Verfeinden, inimicitiarum susceptio aut excitatio.
мрàжња, f. die Verfeindung, inimicitiae susceptae aut excitate.
мрàз, m. der Froſt, gelu: (како му то каза, или како га видје) паде му *мраз* на образ, т. ј. застидје се, поплаши се.
мрàзити, зîм, v. impf. кога с ким, коме што, verfeinden, inimicum reddo.
мрàзити се, зîм се, v. r. impf. с ким, ſich mit jemand verfeinden, cum aliquo inimicitias suscipio.
мрàзова сèстрица, f. (у Сријему) die Herbſtzeitloſe, colchicum autumnale Linn. [vide мразовник].
мрàзовац, ôвца, m. (у Барањи) vide мразовник.
мрàзовит, а, о, н. п. зима, kalt, frigidus, z. B. Winter.
мрàзовњак, m. (у Барањи) трава која цвати у јесен (пред мразовима) по ливадама; цвијет јој је као у лала или у љиљана, плаветни-

каст и црвенкаст, а коријен као главица лука, црном кором обрастао, а изнутра као пријесан кестен; гдјекоји овај коријен сух и утучен пију у црном вину од срдобоље [colchicum autumnale L.; cf. мразова сестрица, мразовац].

мра̂к, m. (loc. мра́ку) die Finsterniß, tenebrae. [cf. мрклица, помрчина].

мра̏ка, f. die kleinste Menge, drachma(?): нема ни мраке.

мра̏мо̂р, мра̏мора, m. камен ударен у земљу. cf. мермер.

мра̏морêње, n. das zu мрамор werden, τὸ marmoreum fieri.

мра̏морити, ри̂м, v. impf. (у пјесми) pflegen, curo [vide гајити]: *Мрамори* ми претила ђогина| И даји му бјелице шенице —

мра̏морити се, ри̂м се, v. r. impf. zu мрамор werden, marmoreus fio: Мрамором *се мраморила*| А каменом каменила! —

мра̀мо̂рје, n. coll. v. мрамор: Седлом бије о јаворје,| А копитом о *мраморје* — А око ње борје и *мраморје* — Да се бије море о *мраморје* —

мра̏сав, a, o, masig im Gesichte, maculosus verrucosus. [vide оспичав].

мра̏се, мра̂са̂, f. pl. Masen, maculae, verrucae. [vide оспице].

Мра́та, m. hyp. v. Мратин дан: Свети *Мрата* снијег за врата.

мра̀тинац, ти̂нца, m. vide мратинштак.

Мра̀тин да̂н, m. der Tag des h. Martinus (11. Novemb.), dies S. Martino festus.

мра̀тинскê по̀кладе, f. pl. (у Ц. г.) божићне покладе. [cf. покладе 1].

мра̀тински̂, ка̂, ко̂, н. п. мратинске дуге ноћи, gegen Мратин дан.

мра̀тинштâк, m. човјек који слави Мратин дан, der den h. Martinus zum Hauspatron hat, cliens St. Martini. [cf. мратинац].

мра́чак, чка, m. hyp. v. мрак.

мра́чан, чна, чно, (мра̂чни̂, чна̂, чно̂) finster, obscurus.

мра́чêње, n. das Finsterwerden, obscuratio.

мра́чити се, мра̂чи̂ се, v. [r.] impf. finster werden, obscuror, tenebrae ingruunt.

мр̏ва, f. (pl. gen. мр̂ва̂) 1) ein Brosamen, micula: замети те мрве да се не газе. cf. [троха,] трошица. — 2) н. п. нема ни *мрве*, gar nichts, kein Brosamen! (auch keinen Tropfen), ne mica quidem [cf. трина, шкрамица]: Какве су им шаинове обрве,| Занијеше моју памет до *мрве* —

Мр̏ва̂љ, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

Мр̏вета, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

мр̏вити, ви̂м, v. impf. bröseln, frio. [cf. трошити 2, тринити].

[**мрвити се**, вим се, vide трошити се 2.]

мр̏вица, f. dim. v. мрва: Ко не купи *мрвице*, не ће стећи пунице.

мр̏вицê, **мрви́чак**, **мрви́чку**, **мр̏вкê**, adv. ein kleinwenig, pauxillum, cf. [2 мало 1, трошице,] мрвце, мрво, мрва [2; трина, шкрамица]: Украј пута расле ситне врбице,| Помакни се, душо, к мене *мрвице* —

мр̏вљêње, n. das Bröseln, friatio.

мр̏во, vide мрвке: пођи *мрво* у напредак; почекај док *мрво* поспавам.

мр̏вцê, (у Дубр.) vide мрвице: чује се само *мрвце*.

мр̏вчицê, dim. v. мрвке.

мр̀гињ, мрги́ња, m. (у Сријему) 1) vide кртичњак. — 2) vide мравињак. — 3) мале умчице, начињене за биљежење границе по ливадама, Grenzhügel, collis terminalis. — 4) (у Ц. г. и у Далм.) оно земље што се између двије њиве остави неузорано као м е ђ а [1], die Grenze, limes.

мр̏годаст, a, o, düster, tetricus.

мр̏годити се, ди̂м се, v. [r.] impf. ein finsteres Gesicht machen, obscuro vultum.

мр̏гођêње, n. das Finstersehen, vultus obscurus.

Мр̏гу̂д, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

мр̏гу̂р, у загонеци, cf. гргур. [vide згргукљати се].

мр̏дало, m. који мрда, der ungeschickt arbeitet, inhabilis.

мр̂дан, дна, дно, н. п. мрдан је то посао, schwer, langsam, difficilis.

мр̏да̂ње, n. das ungeschickte Arbeiten, ineptia.

мр̏дати, да̂м, v. impf. ungeschickt arbeiten, inepte laboro. [cf. путити].

мрдѐљача, у загонеци, cf. вазли-траве.

мр̏днути, нêм, vide врднути.

Мр̏дуља, f. мало острвце од камена код Спљета крај Брача. Онуда се у шали приповиједа да су Брачани негда хтјели ово острвце да привуку крају, да начине пристаниште, па свезавши га великом дебелом личином дошли сви на бријег и стали га вући. Кад се личина стане отезати, они помисле да Мрдуља иде за њима, па повичу: „Гре Мрдуља, гре!“ А кад личина пукне, и они попадају, онда реку: „Ако смо и попадали, ми смо и тебе покренули.“

мр̏ђела, f. (у Далм.) vide **мриђела**.

Мр̏ђен, m. Mannsname, nomen viri.

мрѐжа, f. das Netz, rete. cf. [vide] пређа [2]. Мрежа од бисера, женски накит.

мрѐжаге, f. pl. испријечано као мрежа, те се у њему слама носи. vide крошње.

мрѐжица, f. dim. [v. мрежа] das Netzchen, reticulum.

мрѐжотина, f. (у Барањи) die Runzel, ruga. [vide 1] б о р а [2], cf. мрска.

мрѐзгра, *f.* vide ***мезгра***.

мрѐна, f. 1) die Flußbarbe, Barme, [gemeine Barbe,] cyprinus barbus [barb. fluviatilis Cuv.]. — 2) [*Мрена*] Frauenname, nomen feminae.

мрѐница, f. dim. v. мрена.

мрêст, f. (ист.) vide мријест.

мрéстити се, мрêсти̂м се, (ист.) vide мријестити се.

мре́ти, мре̂м, (мре̂х, мр̏о, мр́ла) (ист.) vide мријети.
мре́шћење, n. (ист.) vide мријешћење.
мр̏жење, n. das Hassen, odium.
мр̏жња, f. der Haß, odium.
мр̏зак, мр̏ска, ско, (comp. мр̏жи̂) zuwider, molestus. cf. мрзан.
мр̂зан, зна, зно, vide мрзак: то ми је најмрзније.
мр̀зе̂ћи̂, m. adj. in dem Sprichworte: на *мрзећему* кућа остаје, der Gehaßte, odiosus.
мр̀зити, зи̂м, v. impf. 1) на кога, einen hassen, odi. [cf. ненавидјети]. — 2) то ме мрзи, das ist mir zuwider: *Мрзи* га као слијепца пара.
[**мрзити се,** мрзим се, v. r. impf. vide ненавидјети се.]
мрзново̀љавац, мрзново̀љâвца, m. (у Ц. г.) ein übellauniger Mensch, morosus.
мрзново̀љâвчина, f. augm. v. мрзновољавац.
мр̏знути се, не̂м се, v. [r.] impf. frieren, congelor.
мрзо̀вољаст, а, о, (у Ц. г.) übellaunig, morosus. [cf. усован 1].
мр̀зо̂ст, мр̀зости, f. der Haß, odium [cf. ненавидост]: *Мрзост* на страну, а корист преда се.
Мријѐжница, f. вода у Хрватској која више Карловца утјече у Корану; на њој је мајор Кнежић градио мост изнад моста (у Огулинској регементи).
мри̏јест, f. (јуж.) der Rogen von kleinen Fischen, ova pisciculorum. cf. икра.
мријѐстити се, мри̏јести̂м се, v. r. impf. (јуж.) sich begatten, coëo (von Hühnern, Enten).
мријѐти, мре̂м, (мри̏јех, мр̏о, мр́ла) v. impf. (јуж.) sterben, morior: као да је *мр̏о* па оживљео (кад је ко рђав у лицу).
мријѐштити се, мри̏јешти̂м се, v. r. impf. (у Херц.) sich begatten (von Fischen), coëo. [vide бити се 2].
мријѐшћење, n. (јуж.) das Begatten (der Hühner), coitus.
мри̂ст, f. (зап.) vide мријест.
мри̂стити се, мри̂сти̂м се, (зап.) vide мријестити се.
мри̂ти, мре̂м, (мри̂х, мр̏о, мр́ла) (зап.) vide мријети.
мри̂шћење, n. (зап.) vide мријешћење.
1. **мр̂к,** m. das Begatten der Schafe, coitus ovium.
2. **мр̏к,** а, о, (мр̀ки̂, ка̂, ко̂, comp. мр̏чи̂) schwarz, ater. [vide] црн, cf. вран. Човјек *мрка* погледа, т. ј. страшан.
мр̀ка̂љ, мрка́ља, m. име овну, ein Widdername, nomen arieti indi solitum: На *мркаља* овна дебелога —
мр̀ка̂ње, n. das Begatten der Schafe, coitus ovium.
мр̀кати се, мр̏че̂ се, v. r. impf. т. ј. овца, sich begatten, coëo.
мрка̀туња, f. (у Дубр.) vide гуња, дуња.
мр̏ква, f. die gelbe Rübe, Möhrrübe, daucus [carota] Linn. [cf. мрквјела, шаргарепа].
мр̏квјела, f. (у Дубр.) vide мрква.
мр̏кли̂, ла̂, ло̂, schwarz, ater [vide црн]: мркли мрак.
мр̏клица, f. (у Боци) vide мрак, помрчина.
мр̏кнути [мрћи], мр̏кне̂, v. pf. 1) vide смрћи се: А кад *мрче* и тамна ноћ дође — 2) мрче ми пред очима, dunkel werden, obscurari: мрче ми свијест, ohnmächtig werden, animus me relinquit.
мр̀ко̂в, мрко̀ва, m. 1) der Braune, equus ater. [cf. барна]. — 2) (у Грбљу) име псету. cf. [vide] гаров.
Мр̏ковићи, m. pl. кнежина у нахији Барској, у којој живе Срби закона Турскога, али не само славе крсна имена, него и о Тројичну дне носе крсте на гору Румију.
мрко̀вљев, а, о, des мрков, equi atri.
мр̏коглеђа, m. finstern Gesichts, horridus.
мр̏коласт, а, о, schwärzlich, nigellus, subniger.
мр̏коња, m. der braune Ochs, bos ater.
мр̏коњин, а, о, des мркоња, bovis atri.
мр̀куља, f. eine braune Kuh, vacca nigra.
мр̀куљин, а, о, der braunen Kuh, vaccae atrae.
мр̀куша, f. braune Stute, equa nigra.
мр̀кушин, а, о, der мркуша, equae atrae.
Мр̏кша, m. Mannsname, nomen viri.
мрлѐдина, f. кожа од живинчета које липше, ein Fell von einem verreckten Viehe, pellis morticini animalis. [vide црканица 2].
мрлу̀тина, f. каже се слабу и болешљиву чељадету, и значи мало мање од стрвина (као да је већ *мрло* један пут?), eine schwächliche Person, invalidus.
мр̀љâње, n. das Durchstreichen, deletio, scripti inductio.
мр̀љати, мр̀љâм, v. impf. durchstreichen, deleo scriptum.
мр̀мак, мка, m. vide мрмољак.
мр̀млâње, n. das Murmeln, murmuratio. [cf. гунђање, мрмљање, мрњкање, мумлање, мумљање, мумоњење, њуњорење].
мр̀млати, лâм, v. impf. murmeln, murmuro. [cf. гуњђати, мрмљати, мрњкати, мумлати, мумљати, мумоњити, њуњорити].
мр̀мљâње, n. vide мрмлање.
мр̀мљати, љâм, vide мрмлати.
мр̏мољак, мр̏мо̂љка, m. (у Сријему и у Барањи) у води некака мала животиња [Wassereidechse, triton vulgaris L.; cf. мрмак].
мр̀нâр, мрна́ра, m. (у Боци) der Matrose, homo nauticus: За два плава не бих гроша дала, За *мрнара* не бих ни динара — На галији дванаест *мрнара* —
мрна̀рица, f. (у Котору) Art Tanz, choreae genus.
мр̀нђела (cf. мрђела), f. (у Далм.) die Glasperle, cf. [vide] ђинђуха.
мр̀нџâње, n. das unverständliche Plappern (z. B. des stammelden Kindes, des Sprachfremden), blateratio.
мр̀нџати, џâм, v. impf. unverständlich daherplappern, blatero.
Мр̏њâвчева Гра̀дина, f. зидине у Аустријској Херцеговини у селу Ловрећу (између Сиња и Имоскога). Онуда се приповиједа да се

ондје родио отац *Краљевића Марка*. Ја сам и у Тршићу слушао да је Вукашин дошао од некуда иза Мостара града из села „Опанака;“ а и код Мрњавчеве градине и сад има село *Опанци*. Мрњавчева је градина на лијевој страни пута идући из Сиња у Имоски, а Опанци су на десној; мало пред Опанцима, готово према Мрњавчевој градини, имају у равни доста по раздалеко неколике гомиле камења за које се онуда говори да су биљеге одакле је докле скакао *Марко Краљевић* и то се зову *Краљевића скакала* (као у Јадру код Гњиле *Милошево скакалиште*).

Мр̏њâвчевић, m. Familiennamen des Königs Wukaschin, cognomen regis Vukašini: Братијенца три *Мрњавчевића* —

Мр̏њâш, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

мр̏њкâње, n. vide мрмлање.

мр̏њкати, кâм, v. impf. vide мрмлати.

мр̂с, m. Fleischspeise (im Gegensatz der Fastenspeise), cibus carnarius (?): нема никака *мрса* у кући.

мр̀сак, ска, m. ein Fleischtag, dies carnarius (?).

мр̀сан, сна, сно, н. п. лонац, јело, zu Fleischspeisen gehörig, carnarius: Не жали мајка *мрсно*, него мртво.

Мр̀сйњ, Мрсйња, m. у Оточкој регементи (близу Удбине) планина и у њој зидине од старога града.

мр̀сипêтка, f. und m. der am Freitage Fleisch ißt, qui die Veneris non abstinet a carnibus.

мр̀сити, мр̂сйм, v. impf. 1) Fleischspeisen essen, vescor carnibus. [cf. блажити 1, трапити 2]. — 2) козе, овце, ihm Salz zu lecken geben, dare sal lambendum. — 3) конце, Zwirn verwickeln, verwirren, intrico.

мр̀сити се, мр̂сйм се, v. r. impf. Fleisch essen, vesci carnibus.

мр̏ска, f. (у Ц. г.) die Runzel, ruga: начинила се мрска, кад се н. п. сроза докољеница. [vide 1] б о р а [2], cf. мрежотина.

мр̀сни̂, нâ, нô, н. п. дан, Fleischtag (im Gegensatz von Fasttag), dies crassa (?).

мр̏т, cf. трт мрт.

мр̀тав, тва, тво, (мр̂твй, вâ, вô) todt, mortuus; каже се и за коприву кад увене, па не боде.

мр̀тâвштина, f. 1) као црне леће, што у болесника пред смрт изиђе по тијелу. cf. печа. — 2) удара на мртавштину, Todtengeruch, odor mortuorum.

мр̀тац, мр̀ца, (cf. мртвац) m. der Todte, die Leiche, funus. [cf. мент, самртник].

мр̀тачки̂, кâ, кô, vide мртвачки.

мр̂твâ јѐсêн, f. in der Redensart: до мртве јесени, Spätherbst, auctumnus praeceps.

мр̂твâ ко̀прива, f. die Taubnessel, lamium [purpureum L.; cf. коприва 2].

мр̂твâ кôст, f. Ueberbein, ganglion. Да мртву кост у почетку обзине посмрче, кажу да би прошла.

мр̀тван, m. (у Ц. г.) ein schlaffer Mensch, ohne Kraft und Leben, socors. cf. [мртвопухало (мртвопуало),] заваљеник, мртвик.

мр̀твац, мртвàца, m. vide мртац.

мртвàчина, f. (у Далм.) die Leichengebühr, merces funeris. cf. [2 мртвина, крсме;] опијело.

мр̀твачки̂ [мртачки], кâ, кô, Leichen-, Todten-, funebris.

мр̀твйк, мртвйка, m. vide мртван.

мр̀твило, n. Schlafsucht, lethargus.

1. **мр̀твина**, f. (у Далм.) данак што се плаћа кад умре домаћин (у манастиру Крци приповиједа се да се ондје плаћала мртвина Турцима за свакога калуђера), Abgabe für den Tod des Familienvaters. [cf. крсме].

2. **мр̂твина**, f. (у Лици) што се плаћа попу за *мртвога*, die Leichengebühr, merces funeris. cf. [vide] мртвачина.

Мр̀твица, f. (у Ц. г.) 1) вода у Ровцима. — 2) ријека у Црмници између С о т о н и ћ а и Бољевића. — 3) [*мртвица*] als Schimpfwort für ein Hausthier, convicium in pecudem. [cf. мртвуша].

мр̀твичâд, f. (у Ц. г.) (coll.) schlechte Hausthiere, convicium in pecora.

мр̀твиче, n. (у Ц. г.) рђаво живинче, ein schlechtes Hausthier, convicium in pecudem.

мр̀твичина, f. augm. v. мртвица, als Schimpfwort gegen ein Frauenzimmer, convicium in feminam.

мртвону̀ало, **мртвопу̀хало**, m. ein schlaffer Mensch, ohne Kraft und Leben, socors. [vide мртван].

мртво̀узачки̂, **мртво̀узицê**, **мртво̀ускê**, adv. н. п. свезати што, einen Knopf ohne Masche binden.

мр̀твуша, f. (у Ц. г.) vide мртвица 3.

мр̏ћи, мр̏чê, v. pf. vide мркнути: А кад *мрче* и почину сунце —

мр̀цин, а, о, von verrecktem Vieh, morticinus.

мр̀цина, f. das Aas, cadaver. [vide стрвина].

мр̀цинити, нйм, v. impf. zum Aase machen, reddo cadaver, н. п. немој мрцинити то живинче, него га људски закољи (кад ко што рђаво коље).

мр̀цинити се, нйм се, v. r. impf. zum Aase werden, fieri cadaver.

мр̏ча, f. (у Дубр.) die Myrte, myrtus [communis L.].

мр̀чава, f. (у Ц. г.) велика густа шума, гдје се не види сунца, das Dickicht, locus crebris condensus arboribus.

мр̏чан, чна, чно, vide [ц р н] мрк: Јекну Новак како *мрчни* вуче —

мр̀чâње, n. 1) ein kleines Kopfweh, dolor capitis. — 2) das Uebel-zu-sprechen-sein auf wen, der Groll, simultas.

мр̀чати, чйм, v. impf. 1) мрчи ми глава, mein Kopf ist nicht ganz wohl, dolet caput. — 2) мрчи на њега, er ist übel auf ihn zu sprechen, succenset illi.

Мр̏чево По̏ље, n. равнина у Грбљу.

мр̀чела, f. (у Паштр.) vide шимшир.

мр̏чêње, n. das Schwärzen, denigratio.

мр̏чина, f. (у Хрв.) женска црна хаљина, eine Art schwarzes Frauenkleid, vestis muliebris genus.

мр̏чити, чи̂м, 1) v. impf. schwärzen, nigrum reddo: или кuj, ил' не *мрчи* гаћа. — 2) v. pf. кога пушком, (у Ц. г.) т. j. убити га из пушке, erschießen, trajicio.

Мр̏џеп, m. у Боци на дно Маркова врта зидине гдје се говори да је сједио Бајо Пивљанин, Name einer Ruine, parietinae quaedam.

1. **мр̏ша,** f. 1) die Magerkeit, macies. — 2) (у Ц. г.) vide стрвина.

2. **мр̏ша,** 1) f. die Magere, macra. — 2) m. (ист.) vide мршо.

мр̏шав, а, о, mager, macer. [cf. мледан, џораст].

мр̏шавити, ви̂м, vide мршати.

мр̏шављêње, } **мр̏ша̂ње,** } n. das Abmagern, macies.

мр̏шати, ша̂м, v. impf. mager werden, macesco. [cf. мршавити].

мр̏шêње, n. 1) das Fleischessen, esus carnium. — 2) das Salz zu lecken geben, τὸ dare sal lambendum. — 3) das Verwirren (von Garn), intricatio.

Мр̏шко, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

мр̏шо, m. (јуж.) ein magerer Mensch, macer. [cf. 2 мрша 2].

мр̏шталица, f. н. п. у носу, der Knorpel, cartilago. [cf. гриска, рскавица, румеждавац].

мр̏штати, ти̂м, v. impf. (у Сријему) knurren, murmuro: нешто ми трбух *мршти*. cf. крчати [2].

мр̏штêње, n. das Runzeln der Stirne, τὸ frontem contrahere.

мр̏штити се, ти̂м се, v. r. impf. die Stirne runzeln, frontem contraho.

му̀а, f. vide **муха.**

Муа̀мед, m. vide **Мухамед.**

муамѐдлија, f. vide **мухамедлија.**

Муа̀медов, а, о, vide **Мухамедов.**

Муа̀медовац, до̂вца, m. vide **Мухамедовац.**

муа̀нат[*], а, о, н. п. од зиме, од врућине, zu empfindlich (gegen Kälte, Hitze), impatiens frigoris, caloris. cf. слаб [2].

му̏а̂ње, n. vide **мухање.**

му̏а̂р, f. vide **мухар.**

муа̀рика, f. vide **мухарика.**

муа̀ри̂ште, n. vide **мухариште.**

муасѐра[*], f. die Blokade, Belagerung, obsessio.

му̏ати се, а̂м се, vide **мухати се.**

му̀ва, f. vide **муха.**

му̏дар, дра, дро, (му̂дри̂, ра̂, ро̂, adv. му̂дро) weise, sapiens.

муда̀рац, рца, m. der Weise, Philosoph, sapiens.

му̀дат, а, о, 1) mit Hoden versehen, testiculatus. — 2) wohlbehodet, bene testiculatus.

му̀дача, f. vide jajapa.

муда̀шце, цета, m. dim. v. мудо.

му̀до, n. die Hode, testiculus.

му̀доња, m. der Wohlbehodete, bene testiculatus.

му̀дра̂ње, n. das Weisewerden, incrementum sapientiae.

му̀драти, ра̂м, v. impf. weiser werden, incipio sapere: мудра дијете.

мудрѝна, f. die Weisheit, sapientia. [cf. мудрост, мудрота].

му̀дрица, f. } **му̀дричина,** m. } ein gescheuter Kopf, callidus.

му̂дро, adv. weise, sapienter: Иди *мудро*, не погини лудо —

мудро̀ва̂ње, n. die Affektation der Weisheit, affectatio sapientiae.

мрдро̀вати, му̀друјêм, v. impf. den Weisen spielen, sapio, affecto sapientiam: шта ти мудрујеш, sagen die Gesellen zu dem, der nicht mitmachen will.

му̏дро̂ст, му̏дрости, f. vide мудрина.

мудро̀та, f. (ст.) vide мудрина: О твојој лепој лепоти,| О твојој мудрој *мудроти* —

му̂ж, m. (pl. му̏жеви) 1) der Ehemann, maritus. cf. човјек [2; војно]. — 2) pl. му̀жи (у Хрв.). [cf. мужача]. vide кекавац.

му̏жа, f. das Melken, mulctus: Ни *муже* ни гриже ни добре вечере.

му̀жатица, f. 1) (у Боци) das Eheweib, mulier: „Да Бог да ту била вазда два дијела удовица а трећи *мужатица*," кажу да је рекао св. Саво у Будви кад га је некаква жена видјела кад је хтио крадом да начини мост на мору између Будве и једног острвца ондје; Јал' ђевојке, јали *мужатице* — 2) (у вој.) дјевојка која се с туђијем човјеком држи, ein Mädchen das mit einem verheirateten Manne sich verstehet.

му̀жача, f. (у Хрв.) сеоска жена или дјевојка, die Bäuerin, rustica. cf. муж [2].

Му̏жева Пѐћина, f. у Рудинама, Name einer Höhle, spelunca quaedam: До проклете *Мужеве* пећине —

мужѐвљи̂, ља̂, ље̂, des Ehemanns, mariti.

му̀жић, m. dim. v. муж.

му̀жја̂к, мужја̀ка, m. 1) das Männchen (bei den Vögeln), mas avium. [cf. мушкарац 2]. — 2) das Heft, fibula. [vide ковчар]. cf. кукац.

му̀за, f. (у горњ. прим.) welche gemolken wird, mulctaria: Ој ти краво, *музо* моја —

му̀зара, f. т. j. крава, овца, коза, Melk-, mulctaria. [cf. музовна крава].

му̏зга, f. vide млаз: теку му *музге* зноја низ лице; падају *музге* кише из неба; саме му *музге* по хаљини.

му̀зêње, n. das Melken, mulctus, mulsura.

му̀зикрава, m. der Kuhmelker (als Schimpfname für einen Mann der sich mit Melken abgibt), qui mulget (тако се звао један човјек у Србији).

му̀зи̂ља, f. (у Хрв.) која музе, die Melkerin, quae mulget.

му̏злица, f. die Melkgelte, multra. cf. [ведрица 2, дижва, кабао 2,] крављача.

му̀зо̂вна̂ кра̏ва, f. cf. музара: Три хиљаде крава *музовнијех* —

мујѐзи̂н,* мујези̂на, m. der Rufer zum Gebet (bei den Türken).

му̂к, m. (ст.) das Verstummen, silentium: Мучи, вило, *муком* се замукла — Уђуташе бубњи и свирале,| *Муком* иду, *муком* јадикују —

Муком иду кићени сватови,| Ни пјевају нити пушкарају —

1. **му̏ка,** f. (pl. gen. му̑ка̂) 1) die Pein, cruciatus [cf. патња]: *Мука* душе не вади, но суђен дан. — 2) муке, die Folter, quaestio ac tormenta: ударили (или метнули) га на муке; умр̏о на мукама. — 3) (у Боци) што је на земљи посађено, начињено, das Werk, opus. cf. замучити.

2. **му́ка,** f. (по западн. кр. код кршћана, али *мучњак* говоре и хришћани и у Србији) das Mehl, farina. cf. [vide] брашно [1].

му́кавица, f. свињска болест, Art Krankheit der Schweine, morbus quidam suum.

мука̀дем[*] **по̏ја̂с,** m. Art vornehmen Gürtels, cinguli genus: Па припаса *мукадем* појаса —

мука̀ет[*], aufmeksam, attentus: буди *мукает*, не ћеш ли га гдје видјети, gib acht —, ob —: чему си ти *мукает*? was suchst du, begehrst du, cf. назор: Мени Јован ни *мукает* није,| Нит' ме кара, нити ме милује —

мукаѐтиса̂ње, n. das Merken, Suchen, attentio.

мукаѐтисати, ишêм, } v. impf. merken, Acht geben,
мука̀етити, ти̂м, } suchen, attendo, quaero, [vide] пазити [2], cf. тражити: Шта ти тражиш? шта ли *мукаетиш*? —

му́ка̂ње, n. das Brüllen, mugitus.

1. **му̑као,** кла, m. in der Redensart: йспод му̑кла, heimtückisch, subdole.

2. **му́као,** кла, кло, stillschweigend, taciturnus: Вино пити а *мукли* стајати —

му̑кло, adv. schweigend, tacite.

му́кати, му̑чêм, v. impf. brüllen (vom Rindviehe), mugio.

му̀кања, f. (у Хрв.) некакво дрво, на коме је род као дудиње [личи на глогиње] и једе се, Art Baum, arboris genus [sorbus aria L.].

му̀кљив, а, о, (по зап. кр.) н. п. дрво (влажно изнутра), naß, humidus.

му́кнути, му̑кнêм, v. pf. aufbrüllen, mugio.

[**муком,** adv. vide мук.]

му̏ктаџија [муфтаџија],* m. der alles umsonst haben will, qui omnia vult sibi gratis dari. cf. бадаваџија [1], изјелица [2].

му̏кте [(муфте)*], vide бадава [1].

му̀ктија,* m. vide **муфтија**: И аџије и редом *муктије* —

му̏ктицê, vide [бадава 1] мукте.

му̀ктопр̂ц, *m. (око Лијевна), vide пустосват,* набигузица.

му̀ла[*], m. 1) der Mollah, doctus Turcarum judex. — 2) Сарајевски, die oberste Regierungsperson, judex.

му̏ла̂д, f. coll. (у Грбљу) као копилад.

мула̀лук[*], m. das Gebiet des Mollah von Sarajewo, provincia τοῦ мула: По Зворнику и по *мулалуку* —

му̂ле, cf. пипавица.

му̀лија, f. 1) (понајвише pl. мулије) у гдјекојијех варошкијех хаљина, н. п. у џубета, са стране код џепова. — 2) (у казанџија) cf. наја.

му̀лин, а, о, des Mollah, mollae.

му̀линица, f. die Frau des Mollah, mollae uxor.

му̑љ, m. 1) (у Ц. г.) vide муљало. — 2) (у Лици) што нанесе вода гдје протјече кроз грање или каку решетку, alluvio (?). cf. [vide] *нанос*.

му̏љало, n. die Stange, um die Trauben im Bottich zu zerstampfen, pertica uvis contundensis. [cf. кљукало, 2 мечка, муљ 1].

Му̀љанин, m. Einer von [2] Муо: Док је Мула и док је *Муљана* —

му̏ља̂ње, n. das Stampfen der Trauben, tunsio uvarum. [cf. мождење].

му̏љати, ља̂м, v. impf. н. п. грожђе, Trauben stampfen, contundo, contero uvas. [cf. мождити].

му̏макаже[*], f. pl. die Lichtscheere, Lichtputze, Lichtschnäutze, emunctorium. [vide] усекач, cf. штипаљка.

му̀мла̂ње, n. vide мрмлање.

му̀млати, ла̂м, vide мрмлати.

му̀мља̂ње, n. vide [мрмлање] мумлање.

му̀мљати, ља̂м, vide [мрмлати] мумлати.

му̏моња, f. који мумоњи (мрмла), ein Murrer, murmurator.

му̏моњêње, n. vide [мрмлање] мумлање.

му̏моњити, њи̂м, v. impf. (у Боци) murren, murmuro. [vide мрмлати]. cf. мумлати.

муна̀ра[*], f. das Minaret, turricula templi turcici: А *мунаре* попаст' паучина —

му̀ни̂тва, f. (у прим.) vide пријевара [1].

му́нути, му̑нêм, v. pf. н. п. у кућу, из куће, hineinschießen (ins Haus), irruo, feror. [cf. шмукнути, шмурнути].

му́ња, f. (pl. му̑ње) der Blitz, fulgur. [cf. свјетлица].

му̏о, му̑ла, m. (у примор.) 1) ein Damm im Meere (ital. molo), pila. — 2) [*Муо*] ein Stadtviertel in Kattaro: Док је *Мула* и док је Муљана —

муо̀серина, f. vide **мухосерина.**

му̑р,* m. vide печат. cf. мухурли.

му́ра, f. 1) (у Бачкој) блато с водом угажено, der Lehm, lutum. — 2) [*Мура*] ein Fluß in Kroatien.

му̀рава, f. (у Рисну) некака трава у мору, Art Meerpflanze, herba quaedam marina.

мура́ја, f.

Мура́ковац, ко̂вца, m. брдо у Ловћену, Name eines Berges, montis nomen.

мура́села,* f. der Vorladebrief des Kadi, evocatoriae judicis. Кад ко тужи кога кадији, кадија пошаље поњ мураселу по кадинцу, те га кадинац доведе.

му̑рва, f. (по југоз. кр.) vide дуд.

му́рвац, вца, m. (у Рисну) дивљи дуд, eine Art wilder Maulbeerbaum, mori genus [morus L.].

му́рга, m. дудиње мургасте, olivenfarbige Maulbeere, mori genus.

мӯргаст, мӯрговаст, a, o, olivenfarbig, coloris amurcarii.

мӯрдар,* (у Србији и у Босни по варошима) liederlich, unreinlich, dissolutus, negligens.

мурѐћен[*], m. 1) Tinte (in feſter Geſtalt wie Tiſchlerleim), atramentum. [vide мастило]. — 2) Frucht einer Pflanze [gemeine Kermesbeere], womit die Frauen die Stickerei zeichnen, atramenti genus aliud [phytolacca decandra L.; cf. винобој].

мӯрка, f. мања шајка, која само по Мури иде, ein Mura-Schiff, navis minor.

мурлѐнсати[*], лѐнишēм, v. pf. u. impf. vide запечатити, печатити: Кудуз пише, Путник *мурленише* —

мӯртатин[*], m. der Verräther, proditor, cf. [vide] издајник: Султан царе, један *мурататине* —

мӯру, cf. шуру муру.

мӯруна, f. (у Дубр.) некака морска риба, eine Art Seefiſch, piscis quidam marinus [мурина(?) = muraena helena L.].

мӯса (мӯса), f. (у Лици и у Сријему) буза из дрвета (н. п. брезова, кленова и јаворова), der Baumſaft, succus.

мӯса̑ф,* *мусафа, m. vide алкуран* [коран] *и китаи:* [Цар окупи хоџе и кадије,| И дервише Турске књижевнике,| Те мусафа на руке узеше,| Бога моле Турци за три дана —]

мусевѐда,* f. vide биједа.

мусевѐдити, дӣм, vide биједити.

мусевѐџија[*], m. der Verleumder, calumniator. [vide биједник.] cf. опадач.

мусѐлез, m. у пјесмама некакво вино.

мусѐлим,* m. der Muſſelim (Art türkiſchen Oberprofoßen), praetoris turcici genus. Гдје је кадија ондје има и муселим (који се гдјешто особито к истоку зове и *војвода*), па кадија суди, а муселим затвора људе и извршује оно што кадија пресуди, а доста пута муселими чине и без кадијна суда што им је воља. Ни муселим ни кадија до нашега времена нијесу имали плате, него су своја господства још закупљивали, па им се ваљало старати од глоба и од мита да живе и за господства своја да плаћају.

мусѐлимов, a, o, beš Muſſelim, musselimi.

мусѐлимовац, мо̑вца, m. einer von beš Muſſelims Leuten, homo musselimi.

мусѐлимскӣ, ка̑, ко̑, Muſſelim-, musselimicus.

мӯсӣ, aus dem Slovakiſchen, in dieſem Sprichworte: Што пан проси, село *муси*, (у Бачкој) er muß, debet.

мӯсј! (у Ц. г.) 1) каже се магарцу кад га **мӯсјо!** маме или зову, Laut den Eſel zu locken, vox alliciendo asino. — 2) у пјесми: Седлах коња добра *мусја* —

муслӯман,* m. der Muſelmann, muselmanus (orthodoxus): На Бошњаке Турке *мусломане* —

мӯст, m. (у војв.) der Moſt, mustum. [vide] шира, cf. маст.

мӯста̑ћ, мустаћа, m. vide брк[1].

мӯсти, мӯзē̑м, v. impf. 1) melken, mulgeo. — 2) киша музе, vom ſtarken Regen, imber: Киша *музе,*| Ноге пузе —

мӯтав, a, o, vide муцав: *Мутав мутавог* најбоље разумије.

мутавџија[*], m. der Verarbeiter von Ziegenwolle, qui e lana caprina ephippia, saccos et cet. conficit. Мутавџије су од прије у Србији биле највише Бугари, који су у прољеће долазили те козе по селима стригли и преко љета у варошима ткали покровце, хараре и зобнице. cf. [vide] струнар.

мӯтан, тна, тно, (мӯтнӣ, нā, нō) trüb, turbidus: *Мутна* вода као орање.

мӯта̑ф,* **мутафа,** m. vide покровац: Два самара, два улара,| Два улара, два *мутафа* —

мӯтвица, f. (у Херц.) младица у лозе, der Rebenſproß, palmes.

мӯтеж, m. das Trübe, aqua turbida. [cf. мутљаг].

мӯтити, мӯтӣм, v. impf. 1) trüben, turbo. — 2) verwirren, turbo. [cf. мутљати].

мӯтити се, мӯтӣм се, v. r. impf. 1) ſich trüben, turbari: мути се вода, вријеме. — 2) ſich umhertreiben, circumcurso. [cf. мутљати се).

1. **мӯтлак,** m. (у 1. банск. рег.) крштани зову тако хришћанина, die Benennung der Serben griechiſcher Religion von Seite ihrer Brüder römiſcher Religion. [vide хришћанин 2].

2. **мӯтлак,*** vide јамачно, заиста.

мӯтља̑г, мутља́га, m. vide мутеж.

мӯтљага, m. који много говори и лаже, der Plapperer, blatero.

мӯтља̑ње, n. vide мућење.

мӯтљати, љā̑м, v. impf. vide мутити 2.

мӯтљати се, љā̑м се, v. r. impf. vide мутити се 2.

мӯтљив, a, o, који радо мути, буни, aufrührériſch, turbulentus.

мӯтљивац, мӯтљи̑вца, m. der Aufrührer, Verwirrer, turbator.

мӯтљивица, f. die Verwirrerin, quae turbat.

Мӯтница, f. ријека у Параћинској нахији [*Горња* и *Доња Мутница* — села у срезу параћинском округа моравског].

мӯтња, f. das Umhertreiben, vagatio.

[**мућ,** cf. шућ мућ.]

мӯћак, ћка, m. ein unbefruchtetes Ei, ovum sterile. Кад се пилићи излегу, по који мућак остане у гнијезду, па кад се разбије, у њему је помијешано жуманце и бјеланце; за то се каже и за какав посао од кога нема ништа: *мућак*!

мӯћē̑ње, n. das Trüben, Verwirren, turbatio. [cf. мутљање].

мӯћка̑ње, n. das Schütteln (z. B. einer dunkeln Flaſche), um zu ſehen ob ſie leer iſt, periculum vasis, an sit plenum nec ne.

мӯћкати, ка̑м, v. impf. ſchütteln. agito.

мӯћнути, нē̑м, v. pf. einmal ſchütteln, quatio.

мӯћӯрла, m. (поп мећр als будала) Tölpel, stolidus. [vide лудак].

мӯфтаџија[*], m. vide **муктаџија.**

мӯфте[*], vide **мукте.**

мӯфтија [(муктија)*], m. der Mufti, summus doctor: И *муфтије* наше књижевнике —

мȕха [муа, мува], f. (pl. **мȕхе**, **мȕхā**) Fliege, musca [L.]: Колико би *муха* на перу понијела, т. ј. врло мало; Као *муха* без главе, н. п. иде, лети (кад не гледа што ради).

Мухáмед [Муамед], m. Mohammed, Mohammedus.

мухамéдлија [(муамедлија)*], f. das Buch von Mohammed, liber de Muhammedo. Мухамедлија је написана Руским језиком, и налази се по намастирима у Србији и у Сријему.

Мухáмедов [Муамедов], a, o, Muhammeds, Mohammedis.

Мухáмедовац [Муамедовац], дóвца, m. der Mohammedaner, Mohammedanus.

мухáнат[*], m. [adj. тврдоглав, упоран?]: Ид' одатле, један *муханате*! —

мухáнет[*], m. [*мухнет* = бóља, жалост, брига, јед]: И од дерта и од *муханета* —

мȕхање [муање], n. das Stutzigsein, obstinatio.

мȕхар [муар], m. panicum miliaceum [setaria glauca P. B.]. cf. [мухарика, 2] бар.

мухáрика [муарика], f. der grüne Fennich [Borstenhirse, Borstengras], panicum viride [setaria glauca P. B. и setaria viridis P. B.; cf. мухар].

мухáриште [муариште], n. Acker wo einst muhar gebaut war, ager olim panico miliaceo consitus.

мȕхати се, хâм се, [муати се], v. r. impf. sich wehren vor den Fliegen, stutzen, stutzig sein, defendo me a muscis, contumax sum.

мухóсерина [муосерина], f. Fliegenunrath, muscae stercus.

мухȕрли,* adj. indecl. Siegels-, sigilli: Чинићу те *мухурли* везиром —

мȕц, 1) што куц, то *муц*, was einkommt, wird auch gleich verzehrt. — 2) cf. туц муц.

мȕца, 1) f. die Stottererin, femina balba. — 2) m. (ист.) vide муцо.

мȕцав, a, o, stotternd, balbus. cf. [јецав,] мутав.

мȕцавац, цáвца, m. (у Фрушкој гори) Art runde Zwetschken, pruni genus. [vide 1 мигавац].

мȕцање, n. das Stottern, balbutitio.

мȕцати, цáм, v. impf. stottern, balbutio.

мȕцо, m. (муж.) der Stotterer, balbus. [cf. муца 2, јецало].

мȕчан, чна, чно, peinlich, schwer, gravis: мучан човјек, unverträglich, difficilis. cf. непогодан.

Мȕчањ, чња, m. планина у Србији: Јаох, *Мучању*, мучан ти си!| О Јаворе, јадан ти си! —

мȕчање, n. das Schweigen, silentium.

мȕчати, чи́м, v. impf. (*imperat. мȕчи*) schweigen, sileo. [cf. ћутати, ћутјети 1].

мȕченик, m. der Märtyrer, martyr.

мȕченица, f. die Märtyrerin, martyr: тако ми ове *мученице*! у заклињању и ракија се зове мученица (вања да за то што онако у кухању постаје и кроз лулу пролази).

мȕченици, ни́ка, m. pl. das Fest der 40 Märtyrer den 9. März, festum 40 martyrum. Гдјекоји кажу да на мученике треба попити 40 чаша. Многи на мученике напаљују расаднике, т. ј. на једно мјесто нанесу дрва па запале те изгоре, по том оно мјесто ускопају и посију купусни расад.

мȕчено зȅље, n. (у Дубр.) Art Pflanze, herbae genus.

мȕчење, n. das Martern, cruciatus.

мȕчити, чи́м, v. impf. 1) кога, peinigen, crucio [cf. костоломити]: Што *мучи* то учи. — 2) мучити муку, ertragen, fero: Коју муку најволиш *мучити* — Ником муке миле *мучит'* нису — 3) vide зарађивати.

мȕчити се, чи́м се, v. r. impf. sich quälen, plagen, crucior. [cf. педепсати се].

мȕчкē, (понајвише се говори за псето) schweigen, tacite: Чувај се псетета које *мучке* коље. cf. ћутке.

мȕчница, f. (у Хрв.) vide мучњак.

мȕчно, adv. 1) мучно ми је, mir ist übel, nauseo. — 2) schwer, schlimm, dura: *Мучно* дође, а *мучније* каже —

мȕчњāк, m. у воденица онај сандук што у њега пада брашно испод камена, der Mehlkasten in der Mühle, arca farinaria. cf. мучница; [2] мȕка.

мушáба, f. (у Рисну) некака пушка (бреша), eine Art Flinte, telum quoddam jaculatorium.

мушéбак,* m. решетка на прозору (као што је обично у Турака, да жене кад су на прозору с поља нико не би могао видјети), das Fenstergitter, reticulum fenestrae insertum: Задје јој се сапбаг за *мушебак* —

мушебáклија[*], [f.] *(у Сарајеву) vide бацаклија.*

мушéма,* f. die Wachsleinwand, linteum ceratum. cf. [vide] воштаница.

Мȕшика, m. (муж.) ein Mannsname, nomen viri: Једно ви је Пуришин *Мушика* —

мȕшица, f. dim. v. муха.

мȕшкара, f. vide мушкобања.

мушкáрац, рца, m. 1) das Mannsbild, mas. [cf. мушкић, мушко]. — 2) das Männchen (bei Thieren), mas. cf. [vide] мужјак [1].

мȕшкат, m. некако Ластовско вино, eine Art Wein, vinum quoddam.

мȕшкет, m. (у Ц. г.) vide шоца.

мушкетáње, n. das Füsiliren, τὸ necare telorum conjectu.

мушкетáти, тâм, v. impf. (у Ц. г.) убити из пушке онога који је на смрт осуђен, füsiliren, telorum conjectu necare.

1. **мȕшкӣ**, кā, кō, männlich, masculus.

2. **мȕшки**, adv. männlich, viriliter.

мȕшкиње, n. (coll.) die Mannsbilder, mares.

мȕшкић, мушки́ћа, m. (у Лици) мушко дијете, der Kleine, parvulus. cf. [vide] мушкарац [1].

мȕшко, n. adj. das Mannsbild, mas [vide мушкарац 1]: као да нијеси *мушко* (кад ко што рђаво ради).

мушкóбања, f. ein Frauenzimmer, das sich wie ein Mann benimmt, flucht u. dgl., femina morum masculorum. [cf. мушкара].

мушкóбањост, a, o, sich wie ein Mann benehmend, morum masculorum.

мȕшмула, f. die Mispel, mespilus germanica Linn.

муштва[*], *f. (у Бачк.) од туча чиме чизмари туку ђон.*

муштѐрија,* f. [1)] die Kundschaft, der Kunde, der Käufer, emtor: А. По што је то?| Б. Ко је *муштерија?* — Ако си *муштерија*, ласно ћемо се погодити. cf. [vide 1] купац. — 2) der Werber, conquisitor: Којино је цури *муштерија* — Чему си муштерија? was möchtest du?

муштулу̀гџија [(муштулукчија)*], m. der den Bothenlohn anspricht, qui petit mercedem nuncii. cf. женидба.

мушту̀лук[*], m. der Bothenlohn, merces nuncii.

муштулу̀кчија[*], m. vide **муштулугџија.**

мушу̀ли̂н, мушули́на, m. (у војводству по варошима) Muslinet, panni genus: И кецељу бела *мушулина* —

Н

1. **на**, mit loc. u. acc. 1) н. п. носи *на* глави, јаше *на* коњу, стоји *на* брду, погинуо *на* Косову, auf, in. — 2) на небу, am Himmel. — 3) на главу, auf, in (cum acc.): метни *на* главу, узјаши *на* коња, попни се *на* брдо, отишао *на* Косово. — 4) на војску, in den Krieg, in bellum. — 5) прије божића на недјељу дана, auf eine Woche, ad. — 6) на моју срећу, zu meinem Glück, bona mea fortuna. — 7) узети што *на* душу, beschwören, juro. — 8) узети кога *на* вјеру да му ништа не ће бити; узети што *на* вјеру, т. ј. на вересију, auf Kredit. — 9) промијенити што на боље, auf, in: жив је и здрав дерао и *на* бољу промијенио!

2. **на̂**, interj. da! en tibi; нате, da habt ihr's, en vobis. cf. наj [1, 2 ма 1, мај].

наа̀зар,* m. ein türkischer Beamter: *Наазару* цареву већилу —

на̀бавити, ви̂м, v. pf. verschaffen, comparo. [cf. добавити, прибавити, прикрмити 2, намаћи 3].

на̀бавља̂ње, n. das Verschaffen, comparatio.

на̀бављати, ља̂м, v. impf. verschaffen, comparo.

наба̀вља̂ч, набавља́ча, m. der Lieferer, praebitor.

наба́да̂ње, n. 1) das Anstecken, Aufstecken, fixio. - 2) das Anstechen, compunctio.

наба́дати, на̀ба̂да̂м, v. impf. 1) aufstecken, figo, н. п. трешње на иглу. — 2) н. п. опанке, anstechen, compungo. Опанци пошто се остружу и покиселе, најприје се окруже, па се онда *набоду*, т. ј. врхом од ножа начине се свуд унаоколо јамице кроз које се провлачи опута кад се граде.

набаи́ва̂ње, n. vide **набахивање.**

набаи́вати, ба̀ујêм, vide **набахивати.**

наба̀лати се, ла̂м се, v. r. pf. (у Ц. г.) vide [н а ј е с т и с е] натоварити се: Свега чеса по залогај,| А зеља *се набалај.*

на̀банути, нêм, vide **набахнути.**

наба̀њати се, ња̂м се, v. r. pf. (у Ц. г.) vide [н а ј е с т и с е] набалати се.

наба̀сати, са̂м, v. pf. на што, unversehens worauf stoßen, offendo in aliquid. cf. [vide] нагазити [1].

набахи́ва̂ње [набаивање], n. das Anfahren, invectio.

набахи́вати, ба̀хујêм, [набаивати] v. impf. на кога, anfahren, invehor.

на̀бахнути [набанути], нêм, v. pf. на кога, anfahren, invehor.

наба̀цати, ца̂м, v. pf. in Menge anwerfen, conjicio abunde, porrigo. [cf. натурати 2].

набаци́ва̂ње, n. das Anwerfen (z. B. des Zaums), injectio. [cf. натурање].

набаци́вати, ба̀цујêм, v. impf. anwerfen, injicio. [cf. натурати 1].

наба́цити, на̀ба̂ци̂м, v. pf. н. п. замку коњу на врат који се не да ухватити, darauf werfen, injicio. [vide наметнути 1].

набе́лити, на̀бêли̂м, (ист.) vide набијелити.

набе́лити се, на̀бêли̂м се, (ист.) vide набијелити се.

на̀бигузица, f. u. m. der Schmarotzer, die Schmarotzerin, parasitus, parasita (proprie b. d. culi farctor). [cf. муктопрц, пустосват, пустосватица]. Сви сватови који немају службе у шали зову се набигузице или пустосватице.

наби́ја̂ње, n. 1) das Schlagen an etwas, fixio. — 2) das Spießen, adactio stipitis per medium hominem. — 3) das Stopfen, farctio. — 4) Stampfen, tunsio, tusio. — 5) das Laden, τὸ implere. — 6) das sich satt essen, τὸ ventrem implere. — 7) das Schlagen (des Flachses, Hanfs), tunsio. — 8) das Belästigen durch öftere Besuche, oder längeres Aufhalten.

наби́јати, на̀би̂ја̂м, v. impf. 1) н. п. обруч на кацу, hinaufschlagen, anschlagen, figo. — 2) кога на колац, spießen, adigere stipitem per medium hominem. [cf. намицати 2, натицати 1]. — 3) stopfen, farcio z. B. брашно, да више стане (у врећу или у чанак). — 4) stampfen, tundo. — 5) пушку, laden, impleo. cf. [vide] пунити [2]. — 6) набијати г....у, sich satt essen, ventrem impleo. — 7) кудјељу, schlagen, tundo. — 8) коме огњиште. cf. набити [8].

наби́јати се, на̀би̂ја̂м се, v. r. impf. sich voll anessen, ventrem impleo.

наби̂ја̂ч, набија́ча, m. који што набија.

наби̂јача, f. (у Боци) дрво којим се туче бакалај.

набијѐлити, на̀бијели̂м, v. pf. [јуж.] Einem Weiß auflegen, fuco.

набијѐлити се, на̀бијели̂м се, v. r. pf. [јуж.] Weiß auflegen, fucare se.

наби́лити, на̀би̂ли̂м, (зап.) vide **набијелити.**

набѝлити се, набѝлим се, (зап.) vide набијелити се.

набѝрање, n. 1) die Ernte (Fechſung), messis. — 2) das Falten, z. B. des Hembes, plicatio.

набѝрати, набѝрам, 1) v. impf. gewinnen, erfechſen, ernten, meto. cf. брати. — 2) falten, plico. — 3) v. pf. voll leſen, klauben, impleo legendo. cf. бирати.

набѝрати се, набѝрам се, v. r. pf. ſich ſatt klauben, satis legisse.

набирачити, бѝрачим, v. pf. (у Хрв.) напљеſен, racemor. cf. напабирчити, напаљетковати.

набити, набијем, v. pf. 1) н. п. обруч на буре, hinaufſchlagen, figo. — 2) кога на колац, ſpießen, adigere stipitem per medium hominem. [cf. намаћи 4]. — 3) ſtopfen, farcio [cf. нагњести], н. п. брашно да више стане у врећу или у чанак. — 4) кућу, ſtampfen, tundere. — 5) пушку, laden, impleo. cf. [vide] напунити [2]. — 6) набити г....у, т. ј. најести се. — 7) куд јекуд, ſchlagen, tundo. — 8) набити коме огњиште, т. ј. досадити му честим долажењем или дугијем код њега бављењем или чашћењем.

набити се, набијем се, v. r. pf. ſich voll aneſſen, satis comedisse. [vide најести се].

наблагòвати се, наблàгујем се, v. r. pf. ſich ſatt eſſen, satis comedisse. [vide најести се].

нàблизу (на близу), nahe, prope. [vide близу].

наблъ̀вати, нàбљујем, v. pf. voll brechen, vomitu impleo.

нàбодица, f. (у Хрв.) који налијеће на другога, der Stänker, homo litigiosus. [vide] налетица, cf. набрчко.

нàбôј, m. 1) Wunde an der Sohle, vom Barfußgehen, solea vulnerata eundo. — 2) Wand von Erde (die zwiſchen Bretern eingeſchloſſen werden, bis die Erde feſt trocknet), paries terreus. — 3) (у Хрв.) оно што се метне у пушку. vide хитац [2].

нàбојит, a, o, н. п. грожђе, пуно пуца, dicht, densus.

набóкати се, нàбôкам се, v. r. pf. [vide] најести се (напунити *бокове*), ſich voll eſſen, ventrem impleo.

нáбор, m. die Falte (z. B. im Hemde), plica, sinus.

набòсти, бòдем, v. pf. 1) anſpießen, figo. — 2) н. п. опанке, anſtechen, compungo. cf. набадати.

нàбоцати, цам, v. pf. н. п. хљеб, anſtechen, compungo.

набрàјање, n. das Aufzählen, adnumeratio.

набрàјати, нàбрајам, v. impf. aufzählen, numero.

нàбрати, берем, v. pf. 1) ernten, meto: набрао сам ове године пун кош кукуруза. — 2) anklauben, lego, colligo [cf. убрати 2]: набери јабука да једемо. — 4) falten (das Hemd, Kleid), plico.

набрекúвање, n. das Anfahren gegen einen, invectio. [cf. набрецивање, набусивање].

набрекúвати, брèкујем, v. impf. на кога, jemanden mit бре! anfahren, invehor in aliquem, exclamans бре! [cf. набусивати].

[**набрекивати се**, v. r. v. набрекивати; cf. набрецивати се.]

нàбрекнути, нêм, v. pf. einen mit бре! anfahren, excipere alliquem voce бре!

нàбрèндити, дим, v. pf. (у Сријему) anlaufen, intumesco, cf. [vide] отећи [1]: усне му набрендиле.

набрецúвање, n. vide набрекивање.

набрецúвати се, брèцујем се, v. r. impf. vide набрекивати се.

нàбрецит, a, o, anfahrend, vehemens.

нàбрзо (на брзо), bald, proxime.

нàбризгати, гâм, v. pf. nachgewinnen, erſetzen, sufficio: кад се крава ујутру помузе, па у вече нема млијека онда кажу: није *набризгала*.

набрòјити, нàбројим, v. pf. darauf zählen, adnumero: На слугина плећа *набројише*| Тридест и шест златни буздована —

набрòјити се, нàбројим се, v. r. pf. ſich ſatt zählen, satis numerasse.

нàбрстити, тим, v. pf. н. п. набрстило воће, т. ј. напупило, ausſchlagen, gemmas protrudo.

набрýсити, нàбрýсим, v. pf. wetzen, exacuo. cf. оштрити.

набрýсити се, нàбрýсим се, v. r. pf. vide расрдити се.

набрчати, чим, v. pf. anſtoßen auf etwas, offendo.

набрчити, нàбрчим, v. pf. т. ј. точак, т. ј. у главчину ударити спице, н. п. колар је точак набрчио, али још није обуо, т. ј. није му ударио наплатке, ſpeichen, radiare.

нàбрчица, (у Хрв.)| m. der Stänker, homo litigiosus. cf. [vide] налетица.
нàбрчко, |

набýбати се, нàбýбам се, v. r. pf. vide најести се, набити се, набокати се.

нàбубрити, рим, v. pf. aufſchwellen, intumesco, н. п. пасуљ у лонцу. [cf. нагрезнути 1].

набýјати, јам, v. pf. н. п. набујало тијесто, aufſchwellen, intumesco.

набýрити се, нàбýрим се, v. r. pf. zornig ſein auf Jemand, sufflare se alicui.

набусúвање, n. vide набрекивање.

набусúвати, бýсујем, v. impf. vide набрекивати.

нàбусит, a, o, zornig, gähzornig, iracundus. [vide осорљив].

набýћити се, нàбýћим се, v. r. pf. anbauſchen, intumesco.

нàбухнути, нêм, (нàбухао, хла) v. pf. (у Дубр.) anlaufen, aufſchwellen, intumesco [vide отећи 1]: *набухао* човјек у лицу; *набухле* руке од зиме.

нàбушити се, шим се, v. r. pf. н. п. набушила се перина, anbauſchen, inflor.

нáвада, f. die Angewöhnung, Gewohnheit, consuetudo, assuetudo.

нáвадан, дна, дно, н. п. во у кукурузе, angewöhnt, assuetus.

нàвадити, дим, v. pf. 1) angewöhnen, assuefacio.

cf. навранити [2, наврањити]. — 2) genug herausnehmen, satis prompsisse.

на̀вадити се, ди̂м се, v. r. pf. sich angewöhnen, assuesco. cf. научити се [2], навранити се [2, наврањити се, намамити се, намечити се].

на̀вађа̂ње, n. das Angewöhnen, assuefactio. [cf. наврањање, наврањивање].

на̀вађати, ђа̂м, v. impf. angewöhnen, assuefacio. cf. наврањати, наврањивати.

на̀вађати се, ђа̂м се, v. r. impf. sich angewöhnen, assuesco.

навађѐни̂к, навађени́ка, m. који се на што навадио, der etwas gekostet und sich daran gewöhnt hat, qui assuevit: *Навађеник* је гори него крвник.

на́вал, m. vide навала.

на̏вала (на́вала), f. [cf. навал] 1) der Zulauf, concursus (н. п. у дућану). cf. [тишма,] налога. — 2) Циганке продају ђевојкама *навалу* (биље или чини), да на њих навале просиоци. — 3) der Drang, impetus, proclivitas: То је његова *навала* била, да се тако учини.

нава́лити, на̀ва̂ли̂м, v. pf. 1) daraufwälzen, advolvo, н. п. пањ на јаму. — 2) навалио да иде, dringen, festino. [cf. запрешити]. — 3) stürmen, impetum facio [cf. нагнути 3, нагрнути 2, наклопити, овлаисати, поревати]: навалише људи на кућу, на њега. — 4) навалио на њега вино и ракију, hat ihn voll gemacht, obruo. — 5) навалио ватру, großes Feuer machen. — 6) навалило ми н. п. на поље, gedrungen werden zur Nothdurft. [cf. натужити].

нава́лити се, на̀ва̂ли̂м се, v. r. pf. sich anlehnen, innitor.

на̀валицѐ, mit Fleiß, de industria. cf. [2] наво, навлаш; [хотимице, хотимце].

нава́љати, на̀ва̂ља̂м, v. pf. hinanwälzen, advolvo.

наваљи́ва̂ње, n. verbal. v. наваљивати.

наваљи́вати, ва̀љујѐм, v. impf. 1) hinanwälzen, advolvo. — 2) dringen, festino. — 3) stürmen, impetum facio. [cf. натркивати, натрчавати; нападати]. — 4) вино на кога, voll machen, obruo. — 5) ватру, großes Feuer machen. — 6) наваљује ме сваки н. п. дан на поље, es nöthiget mich zum Stuhlgange, mihi voluntas desidendi est. cf. [натуживати;] навалити.

наваљи́вати се, ва̀љујѐм се, v. r. impf. sich anlehnen, innitor.

на̀ватати, та̂м, vide **нахватати.**

на̀ватати се, та̂м се, vide **нахватати се.**

на̀везак, веска, m. der Faden der an einen andern angebunden wird, filum adnexum.

наве́зати, на̀вѐжѐм, v. pf. daran binden, adligo. [cf. надвезати].

наве́зати се, на̀вѐжѐм се, v. r. pf. 1) vide обавезати се. — 2) навезала ме се болест, не могу да је се опростим, nicht nachlassen, adhaerere. [vide наврсти се].

навези́ва̂ње, n. das Daranbinden, adligatio. [cf. надовезивање].

навези́вати, вѐзујѐм, v. impf. daranbinden, adligo. [cf. надвезивати, надовезивати].

на̏вѐк, (ист.) vide навијек.

навесѐлити се, навѐселѝм се, v. r. pf. sich satt belustigen, satis se oblectasse: Нек *се* моја *навесели* мајка —

1. **навѐсти,** вѐдѐм, (на̀вео, навѐла) v. pf. 1) führen, anleiten, induco [cf. навратити 1, навући 3, наговорити, 1 надарити, натанчити, натентати, овести], н. п. просце на дјевојку (т. ј. навратити их да је просе); хајдуке на кога (т. ј. наговорити их да га похарају или убију). — 2) verleiten, induco; навести кога на танак лед, т. ј. преварити га. — 3) воду на воденицу, anleiten, derivo. — 4) платно. cf. наводити.

2. **наве́сти,** ве́зѐм, (на̀вѐзао, наве́зла) v. pf. sticken, acu pinxisse.

3. **навѐсти,** вѐзѐм, (на̀везао, навѐзла) v. pf. н. п. лађу на воду, abfahren (mit dem Schiffe), impello navim.

1. **навѐсти се,** вѐзѐм се, v. r. pf. abfahren, avehor [cf. увести се]: навезе се на море.

2. **навѐсти се,** вѐдѐм се, v. r. pf. wanken (vor dem Falle), labasco.

наве́стити, на̀вѐсти̂м, (ист.) vide навијестити. [**на вечер,** vide уочи; *види* s. v. вече 2.]

навѐчерати се, ра̂м се, v. r. pf. sich satt essen zu Abend, satiari coena.

на́вечје, n. der Vorabend eines Festes (z. B. des Hauspatrons), vespera proxima ante diem festum: Добар вече, и честито ти *навечје*! (кад се долази уочи крсног имена на вечеру).

навешћи́ва̂ње, n. (ист.) vide навјешћивање.

навешћи́вати, вѐшћујѐм, (ист.) vide навјешћивати.

на́видети се, ди̂м се, (ист.) } vide навидјети се.
на́видити се, ди̂м се, (зап.) }

на́видјети се, на́види̂м се, v. r. pf. (у Рисну) као слагати се, живљети у љубави, sich vertragen mit Jemand, cum quo concorditer vivere: Вук и лисица не могу се *навиђети*.

на́виђети се, види̂м се, (јуж.) vide навидјети се.

нави̏јало, n. (у Сињу) vide навијаљка.

нави̏јаљка, f. сохе, возаљка и оно мјесто гдје се навија пређа (пређа се метне на возаљку, а вратило на сохе, па се вратило окреће, те се возаљка примиче и навија се пређа). [cf. навијало].

нави́јање, n. 1) das Aufwickeln, Aufwinden, glomeratio. — 2) das Beugen, flexio. — 3) das Lenken, flexio. — 4) Aufziehen, intentio. — 5) das Schwanken, inflexio.

нави́јати, на̀ви̂ја̂м, v. impf. 1) aufwinden, glomero. — 2) beugen, flecto: Оде Туре *навијати* њиме, Завија му до долине главу — 3) anlenken, flecto: Па *навија* танка џевердана — 4) на своју руку, т. ј. говори оно што је поњ добро, zu eigenem Nutzen reden. — 4) сахат, aufziehen, intendo.

нави́јати се, на̀ви̂јâм се, v. [r.] impf. schwanken, vacillo, inflector.

на̏вијек (на вијек), (јуж.) ewig, auf immer, in perpetuum.

навијѐстити, на̀вијести̂м, v. pf. 1) (особито по зап. кр.) aufbieten (Brautleute), annuncio. — 2) (у горњ. прим.) [vide] упутити: *навијести* ме ђе ћу купити добру кућу, коња, и т. д.

навију́так, тка, m. vide навитак.

на̏ви̂к, (зап.) vide навијек.

на̀вика, f. die Gewohnheit, consuetudo [cf. навичај]: *Навика* је једна мука, а одвика двије муке.

нави́кати се, на̀ви̂чêм се, v. r. pf. sich satt schreien, clamando satiari.

1. **на̀викнути,** нêм, (cf. **навићи**) v. pf. gewöhnen, assuefacio.

2. **нави́кнути,** на̀ви̂кнêм, v. pf. у пјесми мјесто *назвати*: Божу му је помоћ *навикнуо* —

на̀викнути се, нêм се, [**навићи се**] v. r. pf. sich gewöhnen, assuesco.

на̀виљак, на̀ви̂љка, m. мали пластић, der Heuhaufen, foeni acervus. Сијено се најприје по њиви покупи у навиљке па се навиљци послије снесу на оно мјесто гдје ће се сијено садјести. Навиљци се сносе на сијенскоме кољу: два дугачка коца подвуку се одоздо под навиљак, па два човјека, један остраг а један напријед станувши међу коље и узевши сваком руком по за један колац носе навиљак међу собом. cf. [багаљ, багљић, 3 ловница;] пласт [2].

на̀ви̂љчêње, n. das Heuhaufen-machen, foeni in metas exstructio.

на̀ви̂љчити, чи̂м, v. impf. Heuhaufen machen, foenum in metas exstruere.

на̀вирâње, n. 1) das Aufschwellen durch Sieden, bullitus. — 2) das Durchwollen mit Gewalt, impetus.

на̀вирати, рêм, v. impf. 1) durch Sieden aufschwellen, intumesco coquendo. — 2) mit Gewalt durchwollen, impetu velle perrumpere aliquo.

нави́стити, на̀ви̂сти̂м, (зап.) vide навијестити.

нави́так, тка, m. пређа навијена на вратило, der Aufzug (bei den Webern), stamen. [cf. навијутак].

на̀вити, на̏вијêм, v. pf. 1) н. п. пређу, aufziehen, anscheren, stamen intendere. — 2) beugen, flecto. — 3) anlenken, flecto: Комнен *нави* танка цевердана,| *Нави* њега с десна на лијево — 4) сахат, aufziehen, intendere. — 5) (у Грбљу) као накнадити, ersetzen, compenso.

на̀вити се, на̏вијêм се, v. r. pf. sich beugen, schwanken, inflector.

на̀витњâк, *m. (у Боци) vide* [витао 1] *витњак.*

на̀вићи, викнêм, vide [1] навикнути.

на̀вићи се, викнêм се, vide навикнути се.

на̏вичâј, m. die Gewohnheit, Sitte, consuetudo, mos, cf. [vide] навика: Колико је села толико је *навичаја* (у Боци).

навишћи́вâње, n. (зап.) vide навјешћивање.

навишћи́вати, ви̂шћујêм, (зап.) vide навјешћивати.

на̀вјесити, си̂м, v. pf. (у Грбљу) н. п. котао на ватру, т. ј. објесити, [vide] наставити [2].

навјешћи́вâње, n. das Aufbieten (der Brautleute), annunciatio.

навјешћи́вати, навјѐшћујêм, v. impf. (јуж.) aufbieten (Brautleute), annuncio.

на̏влака (на̂влака), f. 1) der Ueberzug (eines Kissens), superindumentum. — 2) das Fell auf dem Auge, cataracta.

на́власт, (у Лици) besonders, praecipue. [cf. навластито (навлаштито), навластице].

навла̀стито (на̏властито), [навлаштито] (у Имоск.) vide навласт, навластице.

на̀властицê, vide [навласт] навластито.

на̏влачак, чка, m. vide [назувак] назувица.

навла́чêње, n. 1) das Anziehen, indutus. — 2) обрва, das Schminken der Augenbraunen, fucatio palpebrarum. — 3) das Verleiten, inductio.

навла́чити, на̀влâчи̂м, v. impf. 1) хаљине, чакшире, anziehen, induo. — 2) обрве, die Augenbraunen schminken, fuco. — 3) verleiten, induco.

навла́чити се, на̀влâчи̂ се, v. r. [im]pf. sich darüberziehen, inducor, з. В. облак, бијело на око, навлачи му се нешто на око.

навла̀чкапа, f. (у Сријему, понајвише се говори gen. pl. *навла̀чкâпâ*) ein Kinderspiel, ludi puerilis genus. Посврате дјеца капе једну на другу, па се онда око њих ухвате за руке и *навлаче* се, које ће их оборити; па које навуку, те их обори, оно се мора натрћити, а друго четворо узму најмање дијете за ноге и за руке па његовом задњицом бију у задњицу онога натрћенога (тако би се готово могло рећи да је теже ономе којим бију, него ономе кога бију).

на́влаш, vide навалице.

навла̀штито, (у Црмн.) vide **навластито.**

на̀влум,* m. (у Србији) vide [1] на̂во.

1. **на̂во**[*], на̂вла, m. кирија кад се што носи на лађи (у Србији *навлум*), der Schifflohn, naulum.

2. **на́вô,** vide навалице.

наво̀дити, на̀води̂м, v. impf. 1) hinführen, anleiten, induco. — 2) verleiten, induco. — 3) воду на воденицу, anleiten, derivo. — 4) (у Сријему) платно, т. ј. иглом увлачити пређу гдје се у ткању од основе жица прекинула па остало као ријетко. cf. навести.

наво̀дити се, на̀води̂м се, v. r. impf. schwanken, vacillo: наводи се да падне.

наво̀дљив, а, о, т. ј. точак којега су се паоци почели изглављивати.

на̀водница, f. жица која се у платну *наведе*, cf. наводити.

наво̀ђêње, n. 1) das Führen, Anleiten, inductio. — 2) das Verleiten, inductio. — 3) das Leiten (des Wassers), derivatio. — 4) das Wanken, vacillatio.

навòжêње, n. das Abfahren (vom Ufer), avectio, discessus.

навòзити, нàвозйм, v. impf. лађу, abfahren (vom Ufer), solvo navem a litore.

навòзити се, нàвозйм се, v. r. impf. abfahren, discedo, avehor a litore.

нȁвора [напора], f. die Anaphora der griechischen Kirche, anaphora, antidoron, cf. васкрсеније: Могао бих навору узети (кад ко хоће да рече да онај дан још ништа није јео); Сунце зађе за гору,| Дај ми, попе, *навору*.

навòштити, нàвоштйм, v. pf. mit Wachs überziehen, cero: *навоштити* конац.

навр, vide **наврх**.

наврáнити, нàврâнйм, v. pf. 1) schwarz machen, reddo atrum: Што си косу *навранила*,| То си мене намамила — 2) angewöhnen, assuefacio. cf. [vide] навадити [1].

наврáнити се, нàврâнйм се, v. r. pf. 1) sich schwarz färben, atrum se reddere. — 2) (по југоз. кр.) sich angewöhnen, assuesco, cf. [vide] навадити се: *Наврани се* момче нежењено,| Ђевојкама бостањ погазило —

нàврањâње, n. vide навађање 1.

нàврањати, њâм, v. impf. (у Сријему) angewöhnen, assuefacio. cf. [vide] навађати.

нàврањати се, њâм се, v. r. impf. sich angewöhnen, assuesco. cf. [vide] навађати се.

наврањи́вâње, n. vide навађање.

наврањи́вати, врàњујêм, vide [навађати] наврањати.

наврањи́вати се, врàњујêм се, vide [навађати се] наврањати се.

наврáњити, нàврâњйм, v. pf. angewöhnen, assuefacio. [vide] навадити [1], cf. навранити.

наврáњити се, нàврâњйм се, v. r. pf. sich angewöhnen, assuesco. [vide] навадити се, cf. навранити се.

наврáтити, нàврâтйм, v. pf. 1) bereden, verleiten, induco. [vide 1 навести 1]. — 2) das Wasser leiten, duco aquam.

наврáтити се, нàврâтйм се, vide увратити се.

нàвраћâње, n. 1) die Leitung, ductus. — 2) die Verleitung, inductio. [cf. тентање 2]. — 3) vide увраћање.

нàвраћати, ћâм, v. impf. 1) н. п. воду, leiten, duco, ducto. — 2) verleiten, induco. [cf. тентати 2].

нàвраћати се, ћâм се, vide увраћати се.

навр̀вети, (ист.) / **навр̀вити**, (зап.) / **навр̀вјети**, (југоз.) / **навр̀вљети**, (јуж.) — вйм, v. pf. zusammenströmen, (и за ствари, кад их се накупи много) sich anhäufen, confluere. cf. врвљети.

нàвргнути, нêм, vide **наврћи**.

нàвргнути се, нêм се, vide **наврћи се**.

1. **нàврêти**, нȁврêм, (нȁвр̈о, нȁвр̂ла) (ист.) vide навријети.

2. **нàврети**, врй, v. pf. durch Sieden aufschwellen, intumesco coquendo: *Наврела* вара од Дундулова дола. cf. вара.

нàвријети, нȁврêм, (нȁвр̈о, нȁвр̂ла) v. pf. (јуж.) mit Gewalt durchwollen, vi perrumpere velle.

нàврйти, нȁврêм, (нȁвр̈о, нȁвр̂ла) (зап.) vide навријети.

нàвркати, кâм, v. pf. anhetzen, incito. [vide надршкати].

навр̀љати, нàвр̂љâм, v. pf. н. п. наврљала много дјеце, т. ј. изродила, in Menge gebären, progigno.

нȁвр̂ље, adv. schief, oblique, cf. [vide] накриво: Она мучи, ништа не говори,| *Наврље* га млада погледива —

навр̀ндати, дâм, v. pf. (von den Spinnenden) in Menge fertig machen, conficio. Кад се рече *наврндала*, може се мислити да није све онако лијепо као што би требало. cf. напрести.

навр̀нути, нàвр̂нêм, v. pf. 1) anschrauben, befestigen, insero, figo. — 2) пециво на ражањ, aufspießen. [vide натаћи 1]. — 3) воћку, einpfropfen, surculum arbori insere. cf. прицијепити, накаламити [1, приврнути, преписати 3, пресадити 2 и 3]. — 4) воду, leiten, duco: А *наврнух* жубер воду — На гроб Мехов цркву оградио,| На срце му ружу усадио,| А на ноге воду *наврнуо* —

навр̀нути се, нàвр̂нêм се, vide увратити се.

навр̀нчати, чâм, v. pf. т. ј. опанак, anriemen (die Riemen anmachen), lora adnecto. cf. [наврчмати, нар̈чмати;] врнчаница.

навр̀сти се, навр̀зêм се, (нàвр̂зао се, навр̀зла се) v. r. pf. око кога, или на што, sich an jemand, an etwas machen und nicht nachlassen, intendo: наврзла ме се некака болест. cf. навезати се [2].

нáврт, m. das Pfropfreis, surculus. cf. [навртак 2, калам,] калем [3].

нáврта, f. cf. коловрта.

нáвртак, тка, m. 1) das Angeschraubte, quod cochlea adstringitur. — 2) vide наврт.

нàвртâње, n. 1) das Anschrauben, insitio. — 2) das Pfropfen, insitio. — 3) das Leiten, ductio.

нàвртати, врћêм, v. impf. 1) anschrauben, insero, adigo cochlea. — 2) воћке, pfropfen, insero. [cf. каламити 1, пресађивати 2, привртати, прицјепљивати]. — 3) воду, leiten, duco.

навр̀тети, (ист.) / **навр̀тити**, (зап.) / **навр̀тјети**, (југоз.) / **навр̀ћети**, (јуж.) — тйм, v. pf. 1) anbohren, terebrare: нијесам провртио, него сам само мало *навртио*. — 2) н. п. буре, пробушити га гдје ће се ударити чеп, anbohren, terebra dolum aperio. — 3) (у Ц. г.) пециво на ражањ, anspießen, figo. [vide] натаћи [1], cf. наврнути.

нàврћи (cf. навргнути), нàвргнêм, vide наметнути.

нàврћи [навргнути] **се**, нàвргнêм се, vide наметнути се.

наврх [навр], zu oberst, oben, in summo cacumine: *наврх* брда, *наврх* куће, *наврх* села и т. д.

навр̀чмати, мâм, v. pf. (у Ц. г.) vide навр-чати.

навршѝвање, n. das Vollmachen, Vollwerden, expletio.

навршѝвати, вр̀шујем, v. impf. vollmachen, erfüllen, expleo: Сваком Јуже хатар *навршује* —

навршѝвати се, навр̀шујем се, v. r. impf. in Erfüllung gehen, expleri, cf. вршити се: навршује се воља Божија.

навр̀шити, нàвр̀шим, v. pf. vollmachen, erfüllen, expleo: навршио у служби три године.

навр̀шити се, нàвр̀шим се, v. r. pf. voll werden, erfüllt werden, expleor: навршила му се година.

нàвће, f. pl. (у Дубр.) vide наћве 2.

навýћи, вýчем, v. pf. 1) anziehen, induo: навући чизме. — 2) hinaufziehen, educo: Док су међеда *навукли* на крушку, отргли му уши. — 3) verleiten, induco. [vide 1 навести 1]. — 4) нож (огњилом), брijаћу бритву (на каишу), abziehen, exacuo. cf. [vide] намасатити. — 5) обрве, ſchminken, fuco.

навýћи се, вýчē се, v. r. pf. ſich dazwiſchen ziehen, inducor, н. п. облак, бијело на око.

нâг, нáга, o, (нâгӣ, гâ, гô) nackt, nudus, [vide го 1], ријетко се говори, и то као у пословицама, н. п. го *наг*, као од мајке рођен (mutternackt), под *нагим* Богом (н. п. нема ништа).

нагáђање, n. das Rathen, Umherrathen, divinatio.

нагáђати, нàгâђам, v. [im]pf. umherrathen, divino. [cf. догађати, погађати 1, пригађати].

нàгазити, зим, v. pf. 1) на што, worauf ſtoßen, offendo [cf. набасати, нагамбати, насрљати, натрапати, 2 натрљати]: нагазио на чини, на сугреб, а и на ручак. — 2) ала сам нагазио, anrennen, übelankommen, infortunium invenire. [vide награбусити]. — 3) eintreten (z. B. Kraut ins Faß), inculco.

нагàмбати, бâм, vide нагазити 1.

нâгао, нáгла, гло, (нâглӣ, лâ, лô) eilig, eilfertig, praeceps.

нàгарити, рӣм, v. pf. mit Ruß beſchmieren, fuligine induco. [cf. измрчити].

[**нагарити се**, v. r. v. нагарити; cf. измрчити се.]

нагва́ждање (нагва́жђање?), n. die Ziererei (beim Eſſen, Reden), ineptiae.

нагва́ждати (нагва́жђати?), нàгва̀ждам, v. impf. ſich zieren, delicias facio, ineptio.

нагѝбање, n. das Neigen, inclinatio.

нагѝбати, нàгӣбам (нàгӣбљем), v. impf. neigen, inclino, н. п. буре или други какав суд. cf. [vide] нагињати.

нагѝбати се, нàгӣбам (бљем) се, v. r. impf. ſich neigen, inclinor. [vide нагињати се].

нагѝздати, нàгӣздам, v. pf. ſchmücken, orno, como. cf. [vide] накитити.

нагѝздати се, нàгӣздам се, v. r. pf. ſich ſchmücken, comor. [vide накитити се 1].

нàгињање, n. das Neigen, inclinatio.

нàгињати, њем, v. impf. neigen, inclino, cf. нагибати: *нагињали су* да му даду, т. ј. навaљивали су.

нàгињати се, њем се, v. r. impf. ſich neigen, inclinor. [cf. нагибати се].

нáглавак, глâвка, m. 1) die Vorſchuhung, calceamentum? (öſterr. der Stiefelvorſchuh). — 2) vide приглавак.

наглáвити, нàглâвим, v. pf. н. п. чизме, vorſchuhen, calceo.

наглављѝвање, n. das Vorſchuhen, calceatio.

наглављѝвати, глàвљујем, v. impf. vorſchuhen, calceo.

нàгледати се, дâм се, v. r. pf. ſich ſatt ſehen, sat vidisse: Гледах чуда и *нагледах* га се —

нáглити, лӣм, v. impf. eilen, festino. [vide хитати 2].

нâгло, eilig, ſchnell, velociter.

нáглост, нáглости, f. die Eile, praecipitantia [cf. хитња]: Од *наглости* у кошуљи танкој — Од *наглости* на гола коњица —

нáглув, **нáглух**, a, o, etwas taub, subsurdus.

нáгљење, n. das Eilen, festinatio.

нàгнати, нàгнâм (нàженем), v. pf. [cf. натјерати] 1) antreiben, adigo [cf. наренути]: *Нажени* му срне и јелене — 2) nöthigen, cogo. [cf. приморати, принудити, усиловати].

нàгнати се, нàгнâм (нàженем) се, v. r. pf. 1) на кога, ſich auf jemand werfen, irruo in aliquem. [cf. натјерати се]. — 2) (у Ц. г.) vide десити се [1], cf. нагон [4]: *нагнао се* дома; У колу *се нагнао* Новица —

нагнéздити, нàгнêздим, (ист.) vide нагнијездити.

нагнéздити се, нàгнêздим се, (ист.) vide нагнијездити се.

нагнѝздити, нàгнӣздим, (зап.) vide нагнијездити.

нагнѝздити се, нàгнӣздим се, (зап.) vide нагнијездити се.

нагнијѐздити, нàгнијездим, v. pf. (јуж.) кокош, der Henne ein Neſt machen, nidum paro gallinae.

нагнијѐздити се, нàгнијездим се, v. r. pf. (јуж.) ſich ein Neſt machen, nidum paro mihi: нагнијездила се кокош.

нагнòјити, нàгнојим, v. pf. düngen, stercoro. [cf. нађубрити].

нàгнути, нàгнêм, v. pf. 1) neigen, inclino. — 2) нагао дан, т. ј. превалило подне, neigt ſich dem Abend. — 3) mit Gewalt durch wollen, vi perrumpere velle, cf. [vide] навалити [3]: Куда си *нагао* као во у купус? Плећи даде а бјегати *наже* —

нàгнути се, нàгнêм се, v. r. pf. ſich neigen, inclinor.

нагњѐсти, њѐтēм, v. pf. н. п. врећу брашна, ſtopfen, farcio. cf. [vide] набити [3].

нагњéчити, нàгњêчим, v. pf. 1) н. п. граха, in Menge kneten, subigo. — 2) н. п. ногу, anquetſchen, contundo.

нагњѝздити, нàгњӣздим, (у војв.) vide нагнијездити.

нагњи́здити се, нàгњи̏здӣм се, (у војв.) vide нагнијездити се.

наговáрање, n. das Bereden zu etwas, suasio.

наговáрати, гòвáрӣм, v. impf. bereden, suadeo, impello.

наговéстити, гòвéстӣм, (нст.) vide наговијестити.

наговешћи́вање, n. (нст.) vide наговјештивање.

наговешћи́вати, вèшћујēм, (нст.) vide наговјештивати.

наговијéстити, гòвијестӣм, [јуж.] v. pf. erinnern, revoco in mentem, moneo.

наговúстити, гòвúстӣм, (зап.)

наговишћи́вање, n. (зап.) vide наговјештивање.

наговишћи́вати, вúшћујēм, (зап.) vide наговјештивати.

наговјешћи́вање, n. (јуж.) das Erinnern, Mahnen, monitio.

наговјешћи́вати, вјèшћујēм, v. impf. (јуж.) erinnern, moneo.

нагòвнати, нâм, v. pf. anmiſten, stercore impleo (z. B. лулу, im Scherze für füllen).

нâговор, m. die Beredung, inductio, impulsio.

наговòрити, гòворӣм, v. pf. bereden, induco, impello. [cf. 1 навести 1].

наговòрити се, гòворӣм се, v. r. pf. ſich ſatt ſprechen, satis locutum esse. [cf. назборити се].

нàгода (нáгода), f. (у Хрв.) 1) der Fall, casus. cf. [vide] догађај. — 2) (у Боци) Vergleich, compositio. cf. [vide] погодба[1].

нагòдити, нàгодӣм, v. pf. 1) treffen, errathen, ferio, attingo. cf. [vide] погодити[1 и 2]. — 2) (у Боци) finden, invenio. [vide] десити, cf. наћи.

нагòдити се, нàгодӣм се, v. r. pf. (у Боци) vide [1]намирити се: Боље се с дужником *нагодити* него судом потезати.

нагòјити, нàгојӣм, v. pf. pflegen, erziehen, curare: *Нагојила* лице за љубљење —

нагомúлати, лâм, v. pf. anhäufen, accumulo.

нáгон, m. 1) der Zwang, vis. — 2) der Antrieb (der Schweine der Save zu, um ſie nach Deutſchland zu überſetzen), compulsio suum ad trajectum. — 3) (у Ц. г.) колиба као чардак[2] на четири стуба, Art Hütte, tugurii genus. — 4) (у Ц. г.) н. п. то се учинило *нагоном*, zufällig, casu [cf. нагнати се 2]: без *нагона* не ће убити из пушке (рече се за рђава пушкара).

нагòнити, нàгонӣм, v. impf. antreiben, nöthigen, adigo, impello. [cf. натјеривати 1 и 2].

нагòнити се, нàгонӣм се, v. r. impf. 1) losſtürzen auf einen, irruo in aliquem: На јадну *се нагонише* рају — *Нагони се* јунак на јунака — 2) (у Ц. г.) vide десити се[1]: Ал' *се* добар јунак *нагонио* —

нáгоница, f. н. п. у жиру, кад многи људи дотјерају гдје свиње да жире, der Andrang, concursus.

нáгоничâр, m. einer derjenigen die die Schweine in einem Walde mit Eicheln mäſten.

нагòњēње, n. 1) das Antreiben, Zwingen, impulsus. — 2) das Treffen, casus.

нагòрети, (нст.)
нагòрити, (зап.) рӣм, vide нагорјети.

нàгорице, (у Рисну) vide највише.

нагòрјети, рӣм, v. pf. angebrannt werden, aduri: Ко је *нагорео* сирдн.

нàгòркиња (вúла), f. die Bergbewohnerin, monticola: Таде викну Богом посестриму, Посестриму *нагоркињу* вилу —

нàграбити, бӣм, v. pf. zuſammenraffen, satis rapio.

нàграбити се, бӣм се, v. r. pf. ſich reich raffen, satis rapuisse. [cf. нагрнати се].

нàграбýсити, грàбýсӣм, v. pf. auf ein Uebel ſtoßen, impingo. cf. [нагазити 2, надрљати 2, накаљати, налијепити 2, белансати, огрансати,] награнсати.

нагрáдити, нàгрâдӣм, v. pf. н. п. разбој, казан, vorrichten, instruo, adparo.

нагрàђача, f. vide награђуша.

награђи́вање, n. das Vorrichten, praeparatio.

награђи́вати, грàђујēм, v. impf. vorrichten, praeparo, paro.

нагрàђуша, f. комад платна, којега се један крај обавије око (предњега) вратила, а за други се веже основа, кад се почиње ткати. cf. [нагрђача,] узленача.

нагрàнсати, нишēм, v. pf. с ким, auf ein Uebel ſtoßen, impingo. [vide] награбусити, cf. огрансати, налијепити.

нáгрда, f. ein häßliches Ding, turpituro: нагрдо једна!

нагрдити, нàгрдӣм, v. pf. 1) häßlich machen, entſtellen, turpo. — 2) beſchimpfen, contumelior. cf. [vide] наружити.

нагрдити се, нàгрдӣм се, v. r. pf. 1) ſich häßlich zurichten, turpor. — 2) ſich ſatt beſchimpfen, satis contumeliatum esse: али сам га се нагрдио!

нàгрезнути, нēм, v. pf. (у Дубр.) 1) aufſaufen, aufſchwellen, intumesco, н. п. *нагрезнули* кукурузи у води (т. ј. набубрили), *нагрезнуо* крух (т. ј. нарастао). — 2) (у Бјелопавл.) überſchwemmen, inundo. cf. грезнути.

нàгрејати се, јēм се, (нст.) vide нагријати се.

нагрèпсти, грèбēм, v. pf. anſchaben, corrado.

нагрèпсти се, грèбēм се, v. r. pf. ſich ſatt anſchaben, satis corrasisse, cf. грепсти[3]: Ако се не накусасмо, не *нагребосмо се*.

нагрúзање, n. das Anbeißen, admorsio.

нагрúзати, нàгрúзам, v. impf. anbeißen, admordeo.

нàгријати се, јēм се, v. r. pf. (јуж. и зап.) ſich ſatt wärmen, sat calefieri: Док се човјек дима не надими, не може *се* ватре *нагријати*.

нагријèбање, n. (у Црни.) das Umgraben des Kukuruz, circumdatio humi.

нагријèбати, нàгријебам, v. impf. (у Црни.) огртати кукуруз, dem Kukuruz Erde umſchaufeln, circumdo humum.

нàгристи, нагри́зêм, v. pf. anbeißen, admordeo.
нáгрк, а, о, мало грк, etwas bitter, subamarus.
нагр̀нути, нàгр̂нêм, v. pf. 1) anscharren, corrado, congero. — 2) scharenweise andringen, irruo: нагрнуше људи на врата. cf. [vide] навалити [3].
нагр̀цати се, цâм се, v. r. pf. sich anhäufen (von einer Menge), accumulor: нагрцаше се толики људи у кућу; нагрцала се пуна соба људи.
нагу̀зити се, нàгу̂зи̂м се, v. r. pf. sich so neigen, daß der Hintere in die Höhe sieht, inclinari podice erecto. [cf. натрћити се].
нагу̀зљез, m. (јуж.) der Rückgänger (ein komischer Name des Krebses), cancri nomen comicum, retrogradus. [cf. рак].
нагу̀лити, нàгу̂ли̂м, v. pf. 1) н. п. лиле, луба, in Menge schälen (z. B. Rinde von Bäumen), delibro, decortico. — 2) н. п. дрво, anfritzen, scarifico.
нагу̀лити се, нàгу̂ли̂м се, v. r. pf. sich satt saufen, satis potasse [cf. надробити се; напити се]: нагулио се водурине, винушине.
нàгумати се, мâм се, v. [r.] pf. vide награбити се.
нàгу̂нтати се, тâм се, v. r. pf. in einer Menge kleben bleiben, sich anhängen, adhaeresco: нагунтало се блато на точак.
нагу̀скê, rücklings, retrorsum. cf. [vide] натрашке.
нагу̀тати се, тâм се, v. r. pf. н. п. дима, иједа, sich satt schlingen, satis devorasse.
1. **нâд (нâд),** m. (у Херц. и у Ц. г.) die Hoffnung, spes, cf. [1] нáда: Кад виђеше е им *нада* нема,| Добријех се коња дофатише —
2. **над,** } (mit acc. u. instr.) über, super: над во-
нада, } дом, нада мном, нада се; *Нада* те се не нашло јунака — Млада нева воду нела,| *Над* воду се надносила —
1. **нáда,** f. vide [1] нâд.
2. **нâда** [мнада], f. (у Ц. г.) оно што се додаје кад се што *нади*. cf. [vide] *надо* [3].
надáвâње, n. verbal. v. надавати 2 [и] 3.
надáвати, нàдâјêм, 1) v. pf. genug geben, satis dedisse: не можеш му доста *надавати*. — 2) v. impf. у воденици, у камен жито надавати, т. ј. руком помагати да би ишло више него што га само чекало нагони. — 3) н. п. руку, т. ј. заклањати се њоме подмећући је под сабљу или под нож, unterlegen, suppono. cf. [vide 1] подметати [1].
надалèко (на далеко),} ferne, longe: *Надалеко*
надалèку (на далеку),} запроси ђевојку —
нáдам, дма, m. die Blähung, inflatio: подузео ме некакав *надам*.
надàнути, нàданêм, vide **надахнути.**
нáдâње, n. das Hoffen, spes.
1. **нàдарити,** ри̂м, v. pf. verleiten, induco in animum: који те ђаво *надари* (на то)? [vide 1] навести [1], cf. навратити, навући, натентати.
2. **надáрити,** нàдâри̂м, v. pf. (у Дубр.) spenden, beschenken, largior, muneror: Бог надарио! (т. ј. дао, даровао).

нàдати, дâм, v. pf. ausreißen, fugam petere, н. п. нададе преко поља, уз поток и т. д.
1. **нáдати се,** нâдâм се, v. r. impf. hoffen, spero. [cf. уфати се].
2. **нàдати се,** нàдâ се, v. r. pf. коме што, es folgt nacheinander, succedit (bene aut male): надало се продало се (sagt der Kaufmann wenn ihm im Laden etwas herabfällt).
надáћи, нàдâђêм, (нàдашао) vide [1] нади́ћи.
надàхнути, нàдахнêм, [наданути] v. pf. кога т. ј. научити, einhauchen, inspiro.
надбáдâње, n. das Besiegen im Hörnerstoß (zwischen Ochsen, Kühen), victoria tauri.
надбáдати, нàдбâдâм, v. impf. im Stoße besiegen, cornibus vincere: наш је во *надбадао* вашега.
Пàдбâрје, n.: Примише се високу *Надбарју* —
надбаци́вâње, n. das Uebertreffen in Werfen, victoria jactus.
надбаци́вати, бàцујêм, v. impf. кога, im Werfen übertreffen, vinco jactu.
надбáцити, нàдбâци̂м, v. pf. кога, im Werfen übertreffen, vinco jactu: Он *надбаци* три стотин' Маџара —
надби́јâње, n. der Sieg im Gefechte, victoria.
надби́јати, нàдби̂јâм, v. impf. in der Schlacht besiegen, proelio vinco.
нàдбити, нâдбијêм, v. pf. кога, in der Schlacht besiegen, praelio vinco.
надбòсти, бòдêм, v. pf. im Stoß besiegen (von Stieren), cornibus vinco.
надвáлити, нàдвâли̂м, v. pf. überwältigen, vinco, [vide побиједити] cf. надвладати: Српска војска Турску *надвалила* —
нàдватити, ти̂м, vide **натхватити.**
надвéзати, нàдвêжêм, v. pf. anbinden, adligare: ходи брже! — чекај док *надвежем* уже, пукло је. cf. [vide] навезати.
надвези́вâње, n. das Anbinden, alligatio.
надвези́вати, вèзујêм, v. impf. н. п. пређу у ткању кад се кида, anbinden, alligo. [vide навезивати].
надвèсти, вèзêм, v. pf. н. п. лађу или скелу уз воду да пријеко возећи се не би дошла врло сниско на другу страну, Strom aufwärts lenken, contra aquam dirigere.
надвèсти се, вèдêм се, v. r. pf. 1) н. п. над воду, над јаму, sich darüber beugen, inclinor desuper. cf. [vide] наднијети се. — 2) н. п. надвео се облак, darüber kommen, superinduci.
надви́кати, нàдви̂чêм, v. pf. überschreien, im Schreien übertreffen, obstrepo, clamore vinco.
надвири́вâње, n. das Hinabgucken, despectus.
надвири́вати се, ви̂рујêм се, v. r. impf. darüber hinabgucken, despicio.
надви́рити се, ри̂м се. v. r. pf. hinabgucken, despicio.
надвиси́вâње, n. das Uebertreffen an Höhe, superatio altitudinis. [cf. надвишивање].

надвисѝвати, вѝсујем, v. impf. an Höhe übertreffen, altitudine supero. [cf. надвишивати].

надвѝсити, нàдвиснем, v. pf. an Höhe übertreffen, altitudine supero [cf. натхватити (надватити, натфатити)]: Сву су гору вр̀ом *надвисиле* —

нàдвити се, нàдвијем се, v. r. pf. ſich darüber winden, desuper se flectere: *Надви се* облак изнад дјевојак' —

надвишѝвање, n. vide надвисивање.

надвишѝвати, вѝшујем, vide надвисивати.

надвлáдати, нàдвлáдам, v. pf. überwinden, vinco. [vide побиједити].

надвлађѝвање, n. das Ueberwinden, victoria.

надвлађѝвати, влàђујем, v. impf. überwinden, vinco.

надвлáчење, n. das Uebertreffen im Ziehen, im Spiele клипак, victoria tractus.

надвлáчити се, нàдвлáчим се, v. [r.] impf. клипка, im Ziehen übertreffen, tractu vincere. cf. клипак.

надвòдити се, нàдводим се, v. r. impf. 1) ſich darüber hin beugen, inclinor desuper: Млада нева воду нела,| Над воду *се надводила* — 2) надводи се од свуда облак, herüber kommen, superinduci.

надвòжење, n. das Lenken Stromaufwärts, τὸ dirigere navem contra aquam.

надвòзити, нàдвозим, v. impf. Stromaufwärts lenken, contra aquam navem dirigo. cf. надвести.

нàдвòрни, на, но, (у Хрв.) äußerlich, externus. [vide извањи]. cf. спољашни.

надглéдање, n. die Aufſicht, cura. [cf. надзирање].

1. **надглéдати**, нàдглéдам, v. impf. } beſehen, in-
2. **нàдгледати**, дам, v. pf. } spicio, curo. [cf. надзирати].

надговáрање, n. das Ueberſprechen, victoria linguae.

надговáрати, гòвáрам, v. impf. überſprechen, zu Schanden reden, vinco lingua.

надговáрати се, гòвáрам се, v. r. impf. im Reden wetteifern, certo lingua.

надговòрити, гòворим, v. pf. zu Schanden reden, lingua vinco. Стојан је Чупић био врло рјечит и много је говорио на скупштинама у Биограду, за то приповиједају да је негдје рекао Карађорђије: ко ми *надговори* Чупића и натпише Молера, даћу му шта год хоће (војвода је Петар Молер имао обичај о свачему писати дуго и широко, тако да му је човјек морао све вјеровати).

надебéлити се, дèбелим се, v. r. pf. (у Далм.) vide одебљати[2] (угојити се).

нáдев, m. (у војв., по јуж. било би *нађев*, а по југоз. *надјев*) das Füllſel, impensa. [cf. долма 1].

надéвање, n. (ист.) vide надијевање.

надéвати, нàдéвам, (ист.) vide надијевати.

надéвач, надевáча, m. (у Сријему) који *надијева имена* (кад се дјеца играју), der den Namen gibt, qui nomen indit.

надевèтати се, тâм се, v. r. pf. einen genug prügeln, dedolo: баш сам га се надеветао.

надéкати се, нàдéкам се, v. [r.] pf. ſich anſchlampen, ventrem impleo. [vide најести се]. cf. набубати се.

нàдељати, љâм, v. pf. (ист.) vide надјељати.

нàденути, нêм, vide **надести**.

надèсити, нàдесим, v. pf. treffen, offendo [vide десити]: Јели мајка родила јунака,| А данас га срећа *надесила*| У Тушину ће пијемо вино —

нàдесно (на десно), rechts, dextra.

нàдести [наденути, надети], нàденем, (ист.) vide надјести.

нàдети, денêм, vide надести.

нàджети, жањем (нàджењем), v. pf. zu Schanden ſchneiden (als Schnitterin), messe vinco [cf. наджњети]: Ако те *наджањем*, љуба да си моја,| Ако ме *наджањеш*, даћу ти ја стадо —

наджѝвети, (ист.) } **жѝвим**, v. impf. überleben,
наджѝвити, (зап.) } supervivo [cf. надживсти]:
наджѝвјети, (југоз.) } Ко ће мајку *надживјети*|
наджѝвљети, (јуж.) } же да јој је —

наджѝвети, жѝвем, vide наджњвљети.

наджњéвање, n. der Wetteifer im Getreideſchnitt, certamen messorium.

наджњéвати, нàджњевам, v. impf. zu Schanden ſchneiden, messe vinco.

наджњéвати се, нàджњевам се, v. r. impf. eine Schnittwette eingehen, certamen messorium ineo: *Наджњева се* момак и девојка —

нàджњети, vide наджети.

нàдзирање, n. vide надгледање.

нàдзирати, рêм, v. impf. [vide 1] надгледати: *Надзиру* ми коње и волове —

нàдзирати се, рêм се, v. r. impf. darüberſchauen, despicio: На Дунав *се надзирала* —

нàдзрети се, нàдзрем се, v. r. pf. darüberblicken, despicio: *Надзрех* јој *се* на прозор —

надѝвање, n. (зап.) vide надијевање.

надѝвати, нàдѝвам, (зап.) vide надијевати.

нàдигнути, нêм, vide [2] **нàдићи**.

надигрáвање, n. der Sieg im Spielen, Tanzen, victoria lusus, saltus.

надигрáвати, ѝгрâвам, v. impf. überſpielen, tanzen, vinco lusu, saltu.

надѝграти, нàдиграм, v. pf. überſpielen, übertanzen, vinco lusu, saltu: А Мађари игру започеше,| Другу игру, која Мађарскога;| Кад заигра Каица Радоња,| Он *надигра* три стотин' Мађара — Ђе се муња с громом игра,| Мила сестра су два брата,| А невјеста с два ђевера,| Муња грома *надиграла* —

нàдизање, n. das Aufrichten (in die Höhe richten), arrectio.

нàдизати, дижем, v. impf. in die Höhe richten, arrigo, tollo.

надијèвање, n. (јуж.) 1) das Anmachen, Befeſtigen an etwas, adfixio. — 2) das Geben (eines Namens), inditio nominis. — 3) das Füllen (z. B. eines Bratens), farctio.

надијѐвати, нàдијевам, v. impf. (јуж.) 1) н. п. што на руку, на штап, anſtaſſen, befeſtigen, figo. — 2) geben (einen Namen), indo nomen. — 3) füllen, farcio (indo).

надијѐлити, *нàдијелим*, *v. pf. 1) кога, vide* **удијелити**, *подијелити; — 2) н. п. много просијака, не можеш им* **надијолити**.

надѝлажење, n. das Umgehen von oben, ambitus.

надѝлазити, зим, v. impf. von oben umgehen, ambio desuper.

нàдиљати, љам, (зап.) vide **надјељати**.

Нàдӣм, m. зидине од старога града близу Задра.

нàдимак, нàдимка, m. [cf. презиме]. У Херцеговини и у Црној гори много чељаде (и мушко и женско) има још по једно име осим крштенога, ћаково се име данас онамо зове *надимак*. Управо узевши може се рећи да су надимци *двојаки*: једни се надјену дјетету *у кући* као од милости (може бити још прије крштења), а други послије *изван куће*, понајвише подсмијеха ради. Овијех другијех надимака, који се Њемачки зову die Spitznamen, онамо слабо и има (јер нико не да да му се подсмијевају), а у Србији првијех готово нема никако. У Црној гори и у Херцеговини људи се овијем првијем надимцима зову и пјевају и пишу, тако да се многима крштено име слабо и зна изван куће и родбине његове: ја сам с једнијем Цетињанином, којему је надимак *Шуто*, путовао неколика пута из Котора на Цетиње, с Цетиња на Стањевиће и у Котор, на Цетињу се и у Котору много пута с њиме састајао и разговарао, и не само што му нигда нијесам чуо крштенога имена, него ми га нијесу знали казати ни његови знанци с Цетиња и из Котора. Овакови надимци нијесу начињени од имена крштенога, као н. п. *Машо, Машко* и *Машан* од *Марко; Лако* и *Лакета* од *Лазар; Ико, Илча* и *Илчан* од *Илија*; него са свијем од другога и често непознатога коријена. У Црној се Гори узимају и права *Турска имена* за надимке, а и само име *Турчин*, н. п. *Мустафа* Вуксановић, *Мурат* Вуковић, *Рамо* Лазаревић, *Хасан* Кезунов (а и *Кезун* је јамачно надимак), *Турчин* Перовић, *Осман* Турчинов, и т. д.

надӣмање, n. das Aufblaſen, inflatio.

надӣмати се, нàдӣмам (мљем) се, v. r. impf. ſich aufblaſen, inflor.

надѝмити се, мӣм се, v. r. pf. ſich anrauchern, Rauch ſchlucken, devoro fumum: Док *се* човјек дима не *надими*, не може се ватре нагријати.

нàдинàтити, нàтӣм, v. pf. überzanken, jurgio vinco.

нàднути, нêм, vide **надњети**.

нàдирање, n. 1) das Anreißen, delibatio, scissio. — 2) das Ausreißen, fuga.

нàдирати, рêм, v. impf. 1) anreißen, delibo, scindo primam partem. — 2) ausreißen, fugam peto.

нàдњети [надинути, 1 надити], днêм, (зап.) vide **надјети**.

1. **нàдити**, днêм, vide **надњети**.

2. **нàдити**, дӣм, v. impf. ſtählen, chalybe induco. Кад се нади н. п. сјекира, онда се на оштрице њезино настави *нада* (челика), па се послије истањи и изоштри.

1. **надѝћи**, нàдӣћем, v. pf. von oben umgehen, ambio desuper. [cf. надаћи].

2. **нàдићи** (cf. надигнути), дигнêм (нàдигао, гла) v. pf. heben, elevo.

надјачавање, n. das Ueberwinden, victoria.

надјачавати, јàчавам, v. impf. übermeiſtern, vinco.

надјàчати, чам, v. pf. überwinden, fortitudine supero.

нàдјељати, љам, v. pf. 1) држалицу на сјекиру, anpaſſen, adapto. — 2) viel aufſchnitzeln, conseco: шта си надјељао толико у соби?

нàдјенути, нêм, **нàдјести**, дјенêм, **нàдјети**, дјенêм, v. pf. (јуроз.) 1) anſtecken, figo, н. п. што на руку, на штап. — 2) име, geben, indo. [cf. заказати 2]. — 3) füllen (з. В. den Braten, Kürbiß), farcio, indo farturam.

надјунàчити, јӯначӣм, v. pf. an Heldenthum übertreffen (überhelden?), virtute supero: Надмудрисмо и *надјуначисмо* — Кад се виде на невољи Марко| Да ће њега дете *надјуначит'* —

надлàгати, нàдлажем, v. pf. im Lügen übertreffen, mendaciis vinco.

надлагѝвање, n. das Wetteifern im Lügen, certamen mendacii?

надлагѝвати, лàгујем, v. impf. im Lügen übertreffen, mendacio vinco.

надлагѝвати се, лàгујем се, v. r. impf. wetteifern im Lügen, mendacio vinco.

нàдлајати, јем, v. pf. überbellen, latrando vinco: не би га *надлајало* деветоро паса.

надмàшити, нàдмâшӣм, v. pf. übergreifen, altius extendo manum, altius deero: Високо га копље *надмашило* —

надмѐтање, n. 1) das Darüberſchießen, trajectus justo altior. — 2) das Darüberſetzen, super impositio (з. В. Punkt aufs i). — 3) das Mehrbieten (im Kaufe).

надмѐтати, нàдмећем, v. impf. 1) darüberſchießen, altius jaculor, н. п. ова пушка надмеће. — 2) darüberſetzen, superponere, н. п. над иже. — 3) mehr bieten (im Kaufe), н. п. Милован је давао за овога коња сто гроша, а Радован је надметнуо пет, па остао на њему (за 105 гроша).

надмѐтати се, нàдмећем се, v. r. impf. 1) wetteifern, aemulari, н. п. надмећу се ко ће прије то и то учинити. cf. отимати се[2]. — 2) bei der Lizitation mehr bieten.

нàдметнути, нêм, v. pf. 1) darüberſchießen, altius jacio. — 2) darüberſetzen, superpono. cf. надметати.

надмо̀нтати, тâм, v. pf. (у Боци) übertreffen, supero: козопаше *надмонташе*.

надмудри́ва̂ње, n. das Ueberweiſen, victoria sapientiae.

надмудри́вати, мȕдрујêм, v. impf. einen mit Weisheit ſchlagen, supero sapientia.

надмудри́вати се, мȕдрујêм се, v. r. impf. mit einander wetteifern, wer geſcheuter iſt, de sapientia certo.

надмȕдрити, нàдмȕдрîм, v. pf. an Witz und Weisheit übertreffen, sapientia vinco [cf. измудрити]: *Надмудрисмо* и надјуначисмо —

нàднѐти, наднѐсêм, (нâднео, нâднêла) (ист.) vide наднијети.

нàднѐти се, наднѐсêм се, (ист.) vide наднијети се.

нàднијети, наднѐсêм, (нâднио, нâднијела) v. pf. (јуж.) darübertragen, super fero.

нàднијети се, наднѐсêм се, v. r. pf. [јуж.] ſich darüberbeugen, inclinor desuper. cf. надвéсти се[1, наткучити се].

нàднѝти, наднѐсêм, (нâднио, нâднѝла) (зап.) vide наднијети.

нàднѝти се, наднѐсêм се, (зап.) vide наднијети се.

нâдница, f. das Taglohn, merces diurna.

нâдничâр, m. der Taglöhner, mercenarius. [cf. аргатар, аргатин].

нâдничâрев, a, o, vide надничаров.

нâдничâрка, f. die Taglöhnerin, mercenaria.

нâдничâров [**надничарев**], a, o, des Taglöhners, mercenarii.

нâдничâрскӣ, ка, ко, Taglöhner-, mercenarius.

нâдничêње, n. das Taglöhnern, labor mercenarius, opera.

нâдничити, чîм, v. impf. taglöhnern, operam diurnam praesto.

нàдно, unten, in ima parte: Боље се је наврх винограда договарати, него се *надно* њега карати; Један стани навр Малована,| Други стани *надно* Малована —

надно̀сити, нàдносîм, v. impf. darübertragen, porto desuper.

[**надносити се**, сим се, v. r. impf. vide накланати се.]

надно̀шêње, n. das Darübertragen, superlatio.

нâдо, n. 1) рупа, гдје пољски мишеви сносе жито, das Mäuſeloch, caverna murium. — 2) (у Сријему) све оно чим се свиње саме хране, das Futter, pabulum: добра су овдје *нада* за свиње. — 3) Stahl, chalybs. cf. [2]пада [(мнада), оцал (ацал), љуто гвожђе, мазија, челик].

надовезѝва̂ње, n. vide навезивање.

надовезѝвати, вèзујêм, v. impf. vide [навезивати] надвезивати.

надо̀вољити, љîм, v. pf. н. п. срце своје, befriedigen, satis facio. [vide задовољити].

надо̀вољити се, љîм се, v. r. pf. ſich befriedigen, ſatt haben, satis facere sibi.

надода́ва̂ње, n. das Unterlegen, suppositio.

надода́вати, дòдâјêм, v. impf. н. п. руку под сабљу, unterlegen, suppono, [vide 1]подметати[1], cf. подавати: А Луко му руке *надодаје* —

надо̀дадба, f. (у Ц. г.) die Zugabe, additamentum. cf. [vide] додатак.

надо̀јити, нàдојîм, v. pf. ſäugen, mammam dare: Да *надојим* нејаку сироту —

надо̀кнадити, дîм, v. pf. vide накнадити.

надо̀лети, (ист.)
надо̀лити, (зап.)
надо̀љети, (јуж.)
} нàдолîм, v. pf. vide одољети.

надо̀мак, n. п. Беча, Биограда, паљe, ad, prope: И Троицу *надомак* Таслиће —

надометâње, n. das Hinzuſetzen, additio.

надометâти, дòмећêм, v. impf. hinzuſetzen, addo. cf. [vide] дометати[1].

надо̀метнути, нêм, v. pf. hinzuſetzen, addo. cf. [vide] дометнути[1].

надо̀спати, пîм, v. pf. у пјесми мјесто *насипавати се*: Добро јутро, моје несуђење,| Јеси ли ми санка *надосипао*? —

надо̀ставити, вîм, v. pf. (у Дубр.) vide наставити[1].

надо̀ставља̂ње, n. vide настављање[1].

надо̀стављати, љâм, v. impf. (у Дубр.) vide настављати[1].

надо̀стачити, чîм, v. pf. (у Осијеку) genug herbeiſchaffen, satis conquiro: не може му надостачити (кад ко много троши или једе).

надражи́ва̂ње, n. vide подраживање.

надражи́вати, дрàжујêм, v. impf. vide подраживати.

надра́жити, нàдрâжîм, v. pf. anreitzen, incito, stimulo. cf. [vide] подражити.

надрѝвати, вêм, v. pf. кога, im Ringen übertreffen, luctatu vinco.

нàдрепак, пка, m.
нàдрепина, f.
} у приповиједи мјесто *крсти*.

нàдрѐти, нàдрêм (нàдерêм), (нâдро̀, нâдрла) (ист.) vide надријети.

нàдригȕз, m. eine Art Ballſpiel, pilae quidam lusus.

нàдријети, нàдрêм (нàдерêм), (нàдријех, нâдрије, нàдријесмо, нâдро̀, нâдрла) v. pf. (јуж.) 1) anreitzen, scindo ex parte, perrumpo. — 2) надрије у поток, anſtreitzen, fugam petere.

нàдрикњига, m. der Halbgelehrte, semidoctus (eig. Viertelbuch).

нàдрѝти, нàдрêм (нàдерêм), (нâдрîх, нâдро̀, нâдрла) (зап.) vide надријети.

надрљати, нàдрљâм, v. pf. 1) aufſtritzeln, conscribillo. — 2) übel ankommen. cf. [vide] награбусити.

надро̀бити, нàдробîм, v. pf. ein- oder anbröckeln, intero. [cf. натрошити 1].

надро̀бити се, нàдробîм се, v. r. pf. н. п. вина, ſich voll trinken, satis bibisse. [vide нагулити се; cf. напити се].

нàдршкати, кâм, v. pf. н. п. псето на свиње, anhetzen, incito. [cf. навркати, напујдати, натуткати].

надскаки́ва̂ње, n. 1) das Uebertreffen im Springen, victoria saltus. — 2) eine Springwette, contentio saltus.

надскаки́вати, скàкујêм, v. impf. im Springen übertreffen, vinco saltu.

надскаки́вати се, скàкујêм се, v. r. impf. eine Springwette eingehen, contendo saltu: хајде да се надскакујемо.

надскочи́ти, нàдскочи̂м, v. pf. im Springen übertreffen, vinco saltu: Он *надскочи* три стотин' Мацара —

надстре́лити, нàдстрêли̂м, (ист.) vide надстријелити: Те ти мене данасе *надстрелиш* —

надстрељи́ва̂ње, n. (ист.) vide надстрјељивање.

надстрељи́вати, стрèљујêм, (ист.) vide надстрјељивати.

надстрељи́вати се, стрèљујêм се, (ист.) vide надстрјељивати се: Ајд' на међан да с' *надстрељујемо* —

нàдстрешница [настрешница], f. (у Сријему) das Vordach, protectum.

надстрије́лити, нàдстријелѝм, [v. pf.] (јуж.) im Schießen mit Pfeilen übertreffen, sagittando vinco.

надстри́лити, нàдстрѝлим, (зап.) vide надстријелити.

надстриљи́ва̂ње, n. (зап.) vide надстрјељивање.

надстриљи́вати, стрѝљујêм, (зап.) vide надстрјељивати.

надстриљи́вати се, стрѝљујêм се, (зап.) vide надстрјељивати се.

надстрјељи́ва̂ње, n. (јуж.) 1) das Uebertreffen im Schießen mit Pfeilen, victoria sagittando. — 2) eine Schießwette, contentio quae fit sagittis.

надстрјељи́вати, стрјèљујêм, v. impf. (јуж.) im Schießen mit Pfeilen übertreffen, sagittando vinco.

надстрјељи́вати се, стрјèљујêм се, v. r. impf. eine Schießwette eingehen, contendo sagittis.

наду́вати, нàду́вам, vide **надухати**.

наду́вати се, нàду́вам се, vide **надухати се**.

нàдути се, нàдмêм се, (нàдух се, нàдуо се, part. надȕвен) v. r. impf. 1) надуо се вјетар, ist ins Blasen hineingekommen, coepit vehementer flare. — 2) aufschwellen, inflor, n. p. мртав човјек. — 3) sich stolz aufblasen, inflor. cf. [vide] надухати се.

наду́хати, нàду́хам, [надувати] v. pf. n. p. мјешину, aufblasen, inflo. [cf. напирити, напухати (напухати) 1].

наду́хати се, нàду́хам се, [надувати се] v. r. pf. sich stolz aufblasen, inflor. cf. надути се [3, напухати се 1, напети се].

наду́шити се, нàду́шим се, v. r. pf. auflachen, eine Lache aufschlagen, in risum solvi: надушио се смијати.

нàђељати, ља̂м, (јуж.) vide надјељати.

нàђенути, нêм, vide **наћести**.

нàђêње, n. das Stählen, inductio chalybis. cf. надити.

нàћести [наћенути], ћенêм, (јуж.) vide надјести.

нàћети, ћенêм, vide **наћести**.

нàћикати (наћи́кати), **нàћика̂м** (нàћи́ка̂м), v. pf. (у Бачк.) hoch aufwachsen, altus excresco, cf. [наћипати,] нарасти: Око двора *наћикала* трава,| Нека ћика, покосиће дика —

нàћи́пати, нàћи́па̂м, v. pf. vide наћикати: *Наћипала* ка' и кобила.

нàћубрити, рȉм, v. pf. vide нагнојити.

наéрити се, нàêрȉм се, vide **нахерити се**.

нàêро (на еро), vide **нахеро**.

наèрцê (на ерце), vide **нахерце**.

на́жањ, жња, m. ове године слаб је нажањ (мало је жита било снопом), али родно, Einſchnitt, messis.

нажа́рити, нàжа̂рȉм, vide нажирити 2. cf. ожарити.

наждèрати се, нàждерêм се, v. r. pf. ſich voll freſſen, satis vorasse. [vide најести се].

нажèлети, (ист.) } **нажèлити**, (зап.) } **нажељети**, (јуж.) } жèлѝм, v. pf. erwünſchen, exoptare: ако ти то и желиш, не можеш *нажељети*.

нàжети, жањêм (нàжњêм), v. pf. ererndten, einernten, meto, metendo nanciscor. [cf. нажњети].

нажи́вети се, (ист.) } **нажи́вити се**, (зап.) } вȉм се, vide наживљети се.

нàживичити, чȉм, v. pf. (у Сријему) 1) обалу, einen lebendigen Zaun ziehen, viva sepe munire. — 2) дрво, т. ј. тако га пресјећи да се не раздвоји, него само да се превали, и оно преваљено висећи о пању опет да остане живо и да листа; овако се ради кад се живиче обале (да би обала била гушћа).

нажи́вјети се, (југоз.) } **нажи́вљети се**, (јуж.) } вȉм се, v. r. pf. ſich ſatt leben, satis vixisse. [cf. наживети се].

нажи́вети се, жи́вêм се, (по зап. кр.) vide наживљети се.

нàжизâње, n. (у Ц. г.) vide запаљивање.

нàжизати, жижêм, v. impf. (у Ц. г.) vide запаљивати.

нажи́кати, нàжи́ка̂м, v. pf. tränken, imbuo [cf. напојити]: крвље јуначке крви *нажикане*.

нажики́ва̂ње, n. das Verzieren mit жик, ornatio ope auri tremuli.

нажики́вати, жѝкујêм, v. impf. mit жик verzieren, auro tremulo ornare: Кулу гради, о весељу ради,| *Нажикује* што може најеше —

нажи́рити, нàжи́рȉм, v. pf. 1) n. p. свиње, mit Eicheln ſatt füttern, sagino. — 2) дјетету гузицу, т. ј. избити га прутом, ſeßen. cf. нажарити.

нажи́рати, ра̂м, v. pf. (у Дубр.) пушку, т. ј. напуштити.

нàжњети, нàжњêм (нàжањêм), vide нажети: Момак *нажње* двадест и три снопа,| А дјевојка двадест и четири —

нажу́љати, нàжȕља̂м, } **нажу́љити**, нàжȕљȉм, } v. pf. Schwielen machen, calum facere: Каде шета, да је не *нажуља* —

на́жут, а, о, vide жућкаст.

на̀зâд, } 1) zurück, retro. cf. [vide] натраг. —
на̀зâда, } 2) (по зап. кр.) два дана (томе) назад, vor zwei Tagen, ante duos dies.

на̀задак, на̀затка, m. der Rückgang (ſchlechter Erfolg), successus adversus [cf. експклук 2]: бије га назадак.

на̀задан, дна, дно, trebsgängig, male succedens: Многи човјек није *назадан* Богом, већ собом.

на̀задачкē, n. u. поћи, rückwärts, retrorsum. cf. [vide] натрашке.

назадéвати, за̀дêвâм, (ист.) } v. pf. nach einander anſtecken,
назадúвати, за̀дúвâм, (зап.) } impono aliud ex alio.
назадијèвати, за̀дијевâм, [јуж.] }

на̀задовâње, n. der Rückgang, regressus.

на̀задовати, дујêм, v. impf. zurückgehen, regredi.

на̀залу̏д (на залуд), umſonſt, vergeblich, frustra, cf. [vide] узалуд: Коме пушка *назалуд* не пуца —

на̀зборити се, рîм се, v. r. pf. genug ſprechen, satis locutum esse, cf. [vide] наговорити се: Но када *се* понапије вина,| И јуначка збора *назборише* —

на̀звати, назо̀вêм, v. pf. 1) nennen, zurufen, voco: И Турскијем не *назвала* гласом — 2) назвати коме Бога, т. ј. назвати *добро јутро, помоз' Бог* или *добар вече*, deum praefari: Када сједе, онда Бога *назва*:| Добро јутро, беже Љубовићу —

на̀звати се, назо̀вêм се, v. r. pf. heißen, ſich nennen, appellor.

на̀здравити, вîм, v. pf. коме, zutrinken, propino. Кад који хоће да пије, онда *наздрави ономе* што ће да пије послије њега (јер у Србији, у Босни и у Херцеговини пију једном чашом), т. ј. рече му: *„спасуј се, спас' Бог“* (а онај одговори: „На спасеније Христово“), или *„здрав буди.“* — Здрав, Османе, ако ти остане. cf. напијати.

на̀здравица, f. vide [1] здравица [1]: Кружић за те *наздравицу* није —

на̀здрављâње, n. das Zutrinken, propinatio. [cf. здрављење 2].

на̀здрављати, љâм, v. impf. zutrinken, propino. [vide напијати].

на̀зêб, (у Ц. г.) } f. die Erkühlung, Erkältung, refrigeratio, pituita. cf. [кихавица (кијавица) 2, балабан 1, уњкавица,] нахлада, назима.
назéба,
на̀зêбао, бли,

назéпсти, зéбêм, v. pf. ſich erkälten, refrigeror. cf. нахладити се.

назúвало, n. etwa der Namen, nomen. cf. издирало.

назúвање, n. 1) das Nennen, Heißen, appellatio. — 2) das Grüßgott! salutatio.

назúвати, на̀зîвâм (на̀зîвљêм), v. impf. 1) nennen, appello. — 2) Бога, (ст.) ſagen помоз' Бог! Deum praefari: Војводама када оно дође,| Оно њима Бога не *назива*,| Већ овако њима проговара —

назúвати се, на̀зîвâм (љêм) се, v. r. impf. heißen, vocor.

назúдати, на̀зîдâм (на̀зîђêм), v. pf. 1) in Menge bauen, construere, n. p. назидао много куһа. — 2) daraufmauern, addere murum.

назиђúвâње, n. das Daraufmauern, impositio muri.

назиђúвати, зâђујêм, [v.] impf. daraufmauern, impono murum.

нáзима, f. vide назеба.

нâзимâд, f. (coll.) einjährige Schweine, sues anniculae.

на̀зимац, на̀зимца, m. vide вепар.

нáзиме, мета, n. einjährig es Schwein, porcus anniculus.

на̀зимица, f. einjährige Sau, porca annicula.

назúмчић, m. dim. v. назимац.

на̀зирâње, n. das undeutliche Sehen, visio indistincta.

на̀зирати, рêм, v. impf. undeutlich ſehen, video obscure: Видиш ли, баба, кулу? — Не видим? — А видиш ли старца? — *Назирем.*

на̀злија, [m.] *(у Хрв.) vide* зликовац.

на̀злобра, m. haſtig nach einer Uebelthat, mali cupidus.

На̀злобрзовић, m.: Са сватовим' *Назлобрзовића* —

назначúвање, n. das Bezeichnen, notatio.

назначúвати, знâчујêм, v. impf. bezeichnen, anmerken, noto.

назнáчити, на̀знâчîм, v. pf. bezeichnen, anmerken, noto.

назо̀бати се, на̀зобљêм се, v. [r.] pf. ſich aneſſen, satis comedisse (von Haber, Kirſchen, Trauben). [cf. наjести се].

назо̀бити, на̀зобîм, v. pf. кога, anfüttern (mit Haber), satis avenae praebeo.

назо̀ви (рôд), ſogenannt, vorgeblich, simulatus, dictus: назовибрат, назовисестра, и т. д.

нáзор, буди назор, не ћеш ли га гдје видјети, gib Acht, u. ſ. w., attende. [vide мукает].

на̀зорицē, von weitem, doch ſo, daß man den, dem man folgt, ſieht, e longinquo, ita ut videas [cf. назорце]: отишао за њим назорице; Двије слуге иду *назорице* —

нáзорљив, а, о, н. п. коњ који зазире, ſcheu, pavidus.

назо̀рцē, vide назорице.

на̀зочан, чна, чно, anweſend, praesens.

на̀зрети, нâзрêм, v. pf. undeutlich anblicken, obscure conspicor.

на̀зубак, на̀зу̏пка, m. 1) (у Ц. г.) vide назувак. — 2) (у Далм.) грло у чарапе, die Röhre vom Strumpf, fistula canalis tibiae. cf. [vide] грлић.

нáзубан, бна, бно, на кога, aufſäßig, infensus.

назу̏бити, на̀зу̏бîм, v. pf. 1) н. п. женско брдо, mit Zähnen verſehen, instruo dentibus. — 2) н. п. срп, тестеру, zähneln, dentire.

на̀зувак, на̀зу̏вка, m. [cf.] назувача, назувица, навлачак, назубак [1, завијач 2, напрстак 2, натикача], der wollene Ueberzug über den Strumpf, bis an den Rist herauf, calceamenti genus.

назу̀ва̂ње, n. das Anziehen der Schuhe, calceatio.
назу̀вати, на̀зу̂ва̂м, v. impf. die Schuhe anziehen, induco calceum.
назу̀вача, } f. vide назувак.
на̀зувица, }
на̀зути, на̏зујêм, v. pf. н. п. чарапу, anziehen (Schuhe), induo.
наи̏грати, на̀игра̂м, v. pf. durch Tanzen erwerben, saltu acquiro: Играј, играј, међеде, што *наиграш* то тебе.
наи̏грати се, на̀игра̂м се, v. r. pf. 1) sich satt spielen, satis lusisse. — 2) sich satt tanzen, satis saltasse.
наи̏змаку, cf. измак.
наизмѐнцê, (ист.) } abwechselnd, vicissim, н. п.
наизми̏нцê, (зап.) } чувају стражу наизмјенце,
наизмјѐнцê, (јуж.) } т. ј. један па други.
на̏изрêд, } der Reihe nach, ex ordine. cf. [по-
наи̏зредицê, } редом,] редом.
наи̏зуст, auswendig, memoriter. [cf. напамет].
на́ија, f. vide **нахија**.
наијѐда̂ње, n. (јуж.) das Anbeißen, admorsio.
наијѐдати, на̀иједа̂м, v. impf. (јуж.) anbeißen, admordeo.
наијѐдити, на̀иједи̂м, v. pf. (јуж.) erzürnen, irrito.
на̏ијест, f. [јуж.] die Sättigung, saturitas: у томе није *наијести*.
на́и̏јски, ка̂, ко̂, vide **нахијски**.
[**наилазити**, зим, v. impf. vide наступати 2].
наиљи̏ва̂ње, n. vide **нахиљивање**.
наиљи̏вати, и̏љујêм, vide **нахиљивати**.
на̀има̂ње, n. das Miethen, conductio.
на̀имати, ма̂м (мљêм), v. impf. aufnehmen, miethen, conduco.
на̀имати се, ма̂м (мљêм) се, v. r. impf. sich aufdingen lassen, conducor.
на̀име (**на име**), namentlich, nominatim.
на̀иска̂п, пити, bis auf die Hefen, ad ultimam usque guttam. [cf. искап].
наи̏сти, на̀идêм, (наи̏дох, наи̏шао) vide **наићи**.
наи̏ћи (наи̏ћи), на̀и̏ђêм (на̀и̏дêм, на̀идêм), (наи̏ђох, наи̏дох, наи̏шао, шла) v. pf. [cf. наисти] 1) worauf stossen, offendo. [cf. наљести]. — 2) наишла пуна копања вина, angelaufen (aus dem rinnenden Faße), confluxit. — 3) не може чизма да наиђе на ногу, ist zu eng.
на̂ј, 1) vide [2] на̂: дај нај. — 2) am (um den Superlativ zu bilden): најбољи, am besten, der Beste, maxime, super omnes: *Нај* острагу Крла капетане —
[**наја**, f. vide **мулија** 2.]
на̀јаати се, јашêм се, vide **најахати се**.
наја́ви (**на јави**) in wachendem Zustande, vigilans. [cf. јави 2].
наја́вити, на̀ја̂ви̂м, v. pf. (у Ц. г.) овце, zuführen, adduco: Од Ровинах овце *најавио* — Он пројави, други *најавио* —
најаи̏ва̂ње, n. vide **најахивање**.
најаи̏вати, ја̀ујêм, vide **најахивати**.
наја́зити, на̀ја̂зи̂м, v. pf. н. п. воду, herleiten, adduco. [cf. наперити 1].
на́јам, јма, m. 1) die Miethe (zwischen Personen), conductio: отишао у најам, бити у најму; Ко ти је мани, био ти у *најму*. — 2) der Miethlohn, merces: није му платио *најма*; одбиј му од *најма*; Не одби *најам* за сјекиру! (кад ко неправо хоће коме да одбије једну ствар за другу). Човјек се узме или стане у *најам* или се најми; кућа се узме или да под *кирију* [1]; а око чега треба што радити, оно се *закупљује* или узима под *закуп* (н. п. воденица, земља, кака бара гдје се риба хвата и т. д.); волови се дају на *изор*, краве и овце по̀д *кесим* [2]; на казан се даје *испек*.
на̀јамити, ми̂м, v. pf. aufbringen (in hinreichender Menge), herbeischaffen, comparo, cogo.
на̀јамли̂к, m. vide **најамник**.
на̀јамлица, f. vide **најамница**.
на̀јамни̂к [најамлик], m. der Miethknecht, servus conductus. cf. **најемник**, **најменик**.
на̀јамница [најамлица], f. das Miethweib, femina mercede conducta.
на̀јамни̂че, чета, n. ein junger Miethknecht, servus conductus juvenis: Но бесједи *најамниче* младо —
на̀ја̂ти, на̀јашêм, vide **најахати**.
на̀ја̂ти се, јашêм се, vide **најахати се**.
најау̀кати се, ја̀учêм се, v. r. pf. sich satt klagen, lamentis fatigari.
на̀јахати [најати], јашêм, v. pf. кога или на кога, anfallen, invehor.
на̀јахати [најаати, најати] **се**, јашêм се, v. r. pf. sich satt reiten, satior equitando.
најахи̏ва̂ње [најаивање], n. das Anfallen, invectio.
најахи̏вати, ја̀хујêм, [најаивати] v. impf. кога, на кога, anfallen, invehor.
на̂јвишê, superl. v. више. [cf. нагорице].
[**највољети**, лим, v. impf. vide вољети.]
најéда̂ње, n. (ист.) vide наиједање.
најéдати, на̀јêда̂м, (ист.) vide наиједати.
најéдити, на̀јêди̂м, (ист.) vide наиједити.
на̏једно (на једно), auf einmal, simul, eodem tempore.
најѐдрати, ра̂м, v. pf. voll werden, impleri: наједрало грожђе, кукурузи.
најéжити се, на̀јêжи̂м се, v. [r.] pf. н. п. од зиме, das Haar sträuben, erigo crines (wie der Igel, јеж), schaudern, horreo.
на̀јемни̂к, m. vide **најамник**: Јер ти добро *најемника* плаћаш —
на̏јêст, f. (ист.) vide наијест.
на̀јести, на̀једêм (јуж. и: на̀ијêм, ист. на̀јêм), v. pf. 1) anbeißen, admordeo [cf. наклати 2]: најело га псето. — 2) кога чега, sättigen, satio: Ко би га *наио*, душу би стекао; *Наједе* га пива и јестива —
на̀јести се, на̀једêм се, v. r. pf. sich satt essen, satior. [cf. напитати се; набалати се, набањати се, набити се, набокати се, набубати се, надекати се, наждерати се, назобати се,

накресати се, накусати се, налупати се 2, наслагати се, натући се 1]: Иси ти *се* меса *најели*!

нàјзàд, vide најпослије: *Најзад* зове паша Вучитрнски —

нàјѝдање, n. (зап.) vide наједање.

нàјѝдати, нàјѝдам, (зап.) vide наједати.

нàјѝдити, нàјѝдим, (зап.) vide наједити.

нàјѝст, f. (зап.) vide наијест.

нàјѝсти, нàјѝдем, (зап.) vide наjести.

нàјѝсти се, нàјѝдем се, (зап.) vide наjести се.

нàјлак, langſam, lente. [vide полагано]. cf. полако, понајлак.

нàјмењѝк, m. (у Далм.) vide најамник.

нàјмити, нàјмѝм, v. pf. кога, aufdingen, conduco. cf. најам.

нàјмити се, нàјмѝм се, v. r. pf. ſich aufdingen laſſen, conducor: Ако сам *се најмио*, нијесам се помамио; *Најмио се* зао у горега,| Жље га рани, а горе му ради —

нàјпосле, (ист.) **нàјпосли**, (зап.) **нàјпослије**, (јуж.) } zuletzt, postremo. [cf. најпотље, најпошље, најзад].

нàјпотље, vide најпослије: И *најпотље* злаћеном марамом — *Најпотље* се с Мујом уфатио —

нàјпошље, vide најпослије: Па *најпошље* ајку заметнуше —

[**најпрви**, a, e, allererſte; *види* s. v. крв.]

нàјпре, (ист.) **нàјпри**, (зап.) **нàјприје**, [јуж.] } zuerſt, primo: Ја сам *најпри* била за Милошем —

нàјти, нàјдем, vide наћи: Шта је, сестро, да од Бога *најдеш*! —

Нàк, m. vide Нацо: Покупи ми по *Наку* крваву —

нàка, f. cf. [vide] златоје.

накàдити, нàкàдим, v. pf. anräuchern, infumo.

накађѝвање, n. das Anräuchern, fumigatio.

накађѝвати, кàђујем, v. impf. anräuchern, fumigo.

нàказ, m.| Mißbegurt (als Schimpfwort), monstrum:

нàказа, f.| иди, *наказо* једна!

нàказан, зна, зно, von Gott gezeichnet, geſtraft, a deo signatus.

накàзити, нàкàзим, v. pf. наказио га Бог, gezeichnet (zur Strafe), signavit eum deus. [cf. покарати 2].

накàзити се, нàкàзим се, v. r. pf.: А. Казаћу —| Б. *Наказићеш се*, für das Sagen von Gott geſtraft werden.

нàкàјати, јем, v. pf. vide [осветити 2] покајати: Ево нам је таке запануло| Да ми јаде наше *накајемо*| На крвника Ченгијћ Смаил-агу —

нàкàламак, лâмка, m. vide наставак.

накàламити, мѝм, v. pf. 1) pfropfen, insero (surculum). [vide] наврнути [3], cf. прицијепити, приврнути, пресадити. — 2) н. п. осовину, т. ј. наставити [1].

накàлити, нàкàлим, v. pf. н. п. гвожђе, kühlen, refrigero (ferrum), cf. окалити: Јесу стреле пусте отроване,| На змијину једу *накаљене* —

накàљати, нàкàљам, v. pf. auf ein Uebel ſtoſſen, impingere. [vide награбусити], cf. огрмсати.

нàкан, a, o, био сам *накан* да ти дођем, entſchloſſen, ſchlüſſig, statueram. [vide намјеран].

накàнити се, нàкàним се, v. r. pf. ſich entſchließen, constituo, decerno [cf. заканити се, сканити се, уканити се]: Кад *се* лијен *накани*, сав свијет попали.

накањѝвање, n. das Vornehmen, consilii captio.

накањивати се, кàњујем се, v. [r.] impf. ſich anſchicken, capto consilium.

нàкањити се, њим се, v. r. pf. (cf. [vide] намрштити се) 1) die Stirne runzeln, rugo frontem: што си се накањио? — 2) (vom Wetter) ſich umwölken, obnubilor: накањило се вријеме.

нàкапати, пљем, v. pf. antropfen, stillando impleor: накапала пуна копања вина иђ накапало вина пуна копања.

нàкараде, f. pl. das Rüſten, die Vorrichtung, dispositio: каке су то накараде? некаке накараде.

накàрати, нàкàрам, v. pf. ein wenig ausſchelten, modice objurgo.

нàкастити, тим, v. pf. vide наумити. cf. кастиле.

нàквасити, сим, v. pf. wäſſern, einweichen, macero. [vide покиселити].

нàквасити се, сим се, v. r. pf. 1) ſich wäſſern, einweichen, macerari: накваси се, да те обријем. — 2) наквасно се вина, ſich einen Rauſch trinken, crapulam potare. [cf. напити се].

нàкидати, дам, v. pf. in Menge pflücken, reißen, carpo.

нàкидати се, дам се, v. r. pf. (у Ц. г.) ſich ſatt hauen, ſich anhauen, satiatus sum caedendo: Да *се* данас *накидамо* глава,| Шићаримо коња и оружја — Јесу ли *се* глава *накидали* — Ту *се* доста глава *накидасмо* —

накинђýрити се, кѝнђýрим се, v. [r.] pf. ſich ausſtaffiren, exornari inepte. cf. [vide] накитити се [1].

накѝњити, нàкѝњим, v. pf. quälen, ſtrapaziren, fatigo. cf. [vide] намучити.

[**накѝњити се**, им се, v. r. pf. ſich ſtrapaziren, fatigor. — Из I. издања.]

нàкиселити, лим, v. pf. 1) in Menge einweichen, macerare. — 2) in Menge ſäuern (z. B. Kraut), acidum facere.

нàкисео, села, село, ſäuerlich, acidulus.

накисѝвање, n. das öftere Regnen, pluviae frequentes.

накисѝвати, кàсујем, v. impf. н. п. ове године често накисује, т. ј. често даждн, regnen, pluere frequenter.

нàкиснути, нем, v. pf. 1) hineinregnen, impluo, н. п. накисло у кацу. — 2) anregnen, pluvia impleor: добро је *накисло*, могу се копати кукурузи.

нàкит, n. der Putz, ornatus; женски накит, т. ј. новци, сребро, злато, бисер и драго камење

што жене носе на глави или о врату. [cf. адиђар].

на̀китити, ти̂м, v. pf. schmücken, como. [cf. закитити, нагиздати, наресити, окитити, утиришити].

на̀китити се, ти̂м се, v. r. pf. 1) sich schmücken, comere se [cf. нагиздати се, накинђурити се, накрасити се, наресити се]; daher auch: — 2) (ст.) накитити се вина: А када *се* вина *накитише* —

наки̂шати, ша̂м, v. pf. (у Дубр.) н. п. боб, vide наквасити, покиселити.

на̏кјучê, трећи дан натраг (т. ј. уочи прекјуче), као *наксјутра* у напредак.

на̀клањати се, њâм се, v. r. [im]pf. на што, sich darüber beugen, inclinor. cf. [наткучивати се,] надносити се.

накла́пало, m. der Plauderer, loquax, fabulator.

накла́пâње, n. das Daherplaudern, confabulatio.

накла́пати, на̀клâпâм, v. impf. daherplaudern, fabulor [cf. ћапрдати, ћаскати]: *Наклапа* као баба у грозници.

на̀клати, кољêм, v. pf. 1) eine Menge abstechen, schlachten, satis mactasse. — 2) н. п. курјак двије овце удавио и једну *наклао*, anbeißen, admordeo. cf. [vide] најести [1].

наклòнити се, на̀клони̂м се, v. r. pf. sich beugen, inclinor: *Наклони се* одаји на врата| Па ћеш виђет' лијепу ђевојку —

наклòпити, на̀клопи̂м, v. pf. (у Ц. г.) [vide] навалити [3], losdrängen, losgehen, incumbo: А да хоца, куд си *наклопио*,| А нијеси друма угодио —

наклòпити се, на̀клопи̂м се, v. r. pf. 1) за ким, verfolgen, nachsetzen, persequor. — 2) н. п. на јело, на какав посао, sich darauf legen, incumbo.

на̂кља, f. vide окука.

накљу̀вати, на̀кљујêм, v. pf. anpicken, admordeo (ut gallina).

на̀кљукати, ка̂м, v. pf. н. п. гуску, vollstopfen, refercio.

на̏кнада, f. der Ersatz, compensatio.

на̀кнадити, ди̂м, v. pf. ersetzen, compenso. [cf. навити 5, надокнадити, накрмити, накрпити].

накнађа́ва̂ње, n. das Ersetzen, compensatio.

накнађа́вати, кна̀ђâвâм, v. impf. ersetzen, compenso.

на̂ко, (н'ако, но ако) (у Ц. г.) vide [већ 3] осим, већ ако: Не са жива, *нако* са мртвога —

на̂ко̂вањ, вња, m. der Ambos, incus.

нако̀вати, на̀кујêм, v. pf. 1) voll anschmieden, satis cudisse: новаца, prägen. — 2) Lügen schmieden, fabricor mendacia.

нако̀јеђа, f. (у Дубр.) die Nagelwurzel, paronychia. cf. [vide] заноктице.

накоко́тити се, ко̀ко̂ти̂м се, v. r. pf. sich in die Brust (wie ein Hahn) werfen, superbio ut gallus.

наком (cf. **након**), (mit gen.) hinter, post, [vide] послије [1], cf. иза: *Наком* боја копљем у трње; *Наком* себе спомен оставити —

нако̀мити, на̀ко̂ми̂м, v. pf. н. п. кукуруза, граха, anhülsen, genug anschälen, satis paro.

на̀комицê, vide окомице.

након, (у Дубр.) vide наком, н. п. након тога.

на̀ко̂нче (накоњче), чета, n. мушко дијете што се по обичају да дјевојци *на коња*, кад је сватови доведу пред младожењину кућу. По онијем мјестима гдје сватови *сад* не иду по дјевојку на коњма, већ на колима (као по Сријему, по Бачкој и по Банату), таково се дијете дода дјевојци на кола, али не вјерујем да се зове *наколче*, него опет *наконче* (као н. п. у Рисну што сватови у напијању говоре: „*коња* уздај, и више се у пиће не уздај," а коња нема ни један, него иду сви пјешице).

накопа́ва̂ње, n. verbal. v. накопавати.

накопа́вати, нако̀па̂ва̂м, v. impf. [v.] vide накопати.

накопа̀ни̂к, накопани́ка, m. пут накопан. [cf. накопати 2].

нако̀пати, па̂м, v. pf. 1) genug ausgraben, effodiendo paro. — 2) н. п. пут, гдје га је вода излокала, па се са стране мотикама наспе и мало рашири.

нако̀сити, на̀коси̂м, v. pf. anmähen, foenum paro. [cf. укосити 1].

накостре́шити се, ко̀стрêши̂м се, (ист.) vide накостријешити се.

накостријѐшити се, ко̀стријеши̂м се, v. r. pf. (јуж.) das Haar sträuben, arrigo pilos. [cf. наремежити се, настршити се].

накостри́шити се, ко̀стри̂ши̂м се, (зап.) vide накостријешити се.

на́кот, *m. (у Ц. г.) оно што се накоти: од зла кота много* накота. [vide 1 кот 1].

накрај, (mit gen.) 1) am Ende, in extremo: накрај села, накрај свијета, и т. д. — 2) накрај срца, н. п. човјек, т. ј. који се одмах расрди, gallsüchtig, billiosus.

накра̀јкућа, m. der das äußerste Haus hat (im Dorfe), cujus domus extrema est.

накра́сити се, на̀кра̂си̂м се, v. r. pf. vide накитити се [1]: Још *се* млада *накрасила* сама| Малом иглом и црвеном свилом —

на̀красти, накра́дêм, v. pf. zusammenstehlen, furto congero.

накре́нути, на̀крêнêм, v. pf. beugen, neigen, inclino.

накрѐсати, на̀крешêм, v. pf. н. п. купуснога лишћа, anpflücken, carpendo paro decerpo.

накрѐсати се, на̀крешêм се, v. r. pf. sich voll füttern, impleo ventrem. [vide најести се].

на̀кретâње, n. das Neigen auf eine Seite, inclinatio.

на̀кретати, крећêм, v. impf. neigen, inclino.

на́крив, а, о, etwas schief, subobliquus.

накри́вити, на̀кри̂ви̂м, v. pf. ankrümmen, schief anstecken, schief halten, obliquo: И да криве капе *накривимо* — Пак *накриве* вучи-капе —

накривљи́ва̂ње, n. das Krümmen, incurvatio.

накривљи́вати, кри̂вљујêм, v. impf. krümmen

(ſchief ins Geſicht drücken, z. B. die Mütze), incurvo.

нàкрȉво (на криво), ſchief, oblique [cf. наврљке, паоврљке, наоврљце, нахеро (наеро), нахерце (наерце)]: Ако је димњак *накриво*, управо дим излази.

накрȉжати, нàкрȉжам, v. pf. н. п. јабука, хљеба, духана, in Menge ſchneiden, concidere. cf. насјећи [2], нарезати [2].

накричȉвање, n. das Vollanſchreien der Ohren (bei einer Beſtellung), moleste repetita mandatio. [cf. глављење 2, прикричивање].

накричȉвати, крàчујем, v. impf. einem die Ohren vollſchreien, bei einem Auftrage, mandatis obtundere aures. [cf. главити 2, клинити, прикричивати].

накрȉчити, чȉм, v. pf. die Ohren bei einem Auftrage vollſchreien, aures obtundo mandatis. [cf. прикричити].

накрмȉти, нàкрмȉм, v. pf. vide накнадити: *накрмиће* Бог с друге стране.

накрȍјити, нàкројȉм, v. pf. voll anſchneiden, scindendo paro.

накрȍпити, нàкропȉм, v. pf. vide покропити: Из облака силна роса наће,| Па се црном крвљу прометнула,| Те свакога свата *накропила* —

нàкрпити, пȉм, vide [накнадити] накрмити: ја ћу то теби накрпити.

накрȕнити, нàкрȕнȉм, v. pf. ausſtörnen, grana eximere. cf. комити.

накрȍцати, цȃм, v. pf. (у примор.) н. п. лађу, vide натоварити.

нàксјутра,
нàксутра, послије прексјутра. [cf. ондан].

нàкувати, вȃм, vide **накухати**.

нà кȕле нà вȉле, Ausflüchte, Vorwände bei einer abſchlägigen Antwort: разби на куле на виле (кад који што одрече, или поквари с ријечима).

накȕпати се, нàкȕпȃм се, v. [r.] pf. ſich ſatt baden, satis lotum esse.

нàкупити, пȉм, v. pf. 1) н. п. јабука, крушака, шљива, камења, дрва, aufleſen, zuſammenleſen, colligo. — 2) свиња, волова, звјерињa, друштва, zuſammenbringen, conflo, conficio.

нàкупити се, пȉмо се, v. r. pf. zuſammenlaufen, concurro: накупили се људи као на чудо.

накупȍвати, кȕпујем, v. pf. voll aufkaufen, coëmo.

накȕсати се, нàкȕсам се, v. [r.] pf. ſich voll freſſen (mit vollem Löffel), sat vorasse [vide најести се]: Ако се не *накусасмо*, не нагребосмо се.

нàкухати, хȃм, [накувати] v. pf. 1) genug aufkochen, coquendo paro. — 2) genug bereiten (Brot), panem paro, compinso.

налàгање, n. das Unterlegen, Füttern, munitio, subsutio.

1. **налàгати**, нàлȃжем, v. impf. füttern, munio, z. B. самар, хаљину памуком.

2. **налàгати**, нàлажем, v. pf. на кога, anbichten, insimulo. [vide обиједити].

налàгати се, нàлажем се, v. [r.] pf. ſich voll lügen, mendaciis satior.

нàлажење, n. 1) das Finden, inventio. [cf. нахођење (наођење) 1]. — 2) das Kommen, adventus. — 3) das Schneien oder Regnen, pluviae aut nives. [vide нахођење (наођење) 2].

нàлазити, зȉм, v. impf. 1) finden, invenio. [cf. находити (наодити) 1]. — 2) daher kommen, advenio: Ту *налази* стар на коњу стара делија — 3) налази киша, es regnet, pluit, налази снијег, es ſchneiet, ningit. cf. [vide] находити [(наодити) 2].

нàлазити се, зȉм се, v. [r.] impf. 1) код куће, ſich auffinden, adesse. — 2) н. п. још се мало новаца налази, vorhanden ſein, praesto esse.

нàлбȃнта,* | m. ковач што поткива коње, Pfer-
нàлбȃнтин,* | debeſchlager, qui equos calceat. У Турској обично *само Турчин* може бити налбанта (т. ј. по варошима, а по селима тог заната и нема, него сваки сељак свог коња поткива): Куј ми коња, Осман-*налбантине* —

нàлевак, вка, (ист.) vide наљевак.

нàлевȃње, n. (ист.) vide наљевање.

нàлевати, вȃм, (ист.) vide наљевати.

налеђàшке, auf dem Rücken, supinus, n. п. пливати. [cf. налеђке].

налèжати се, жȉм се, v. r. pf. ſich ſatt liegen, satis cubuisse: До зоре *се* мртва *належала* —

налéпити, нàлȇпȉм, (ист.) vide налијепити.

нàлести, лезȇм, (ист.) vide наљести.

нáлет[*], ein Pumpſam! offendiculum (?), homo qui semper impingit: иди, *налете* један! [vide налетица].

налéтање, n. (ист.) vide налијетање.

налéтати, нàлȇћем, (ист.) vide налијетати.

налéтати се, нàлȇћем се, (ист.) vide налијетати се.

налѐтети, тȉм, (ист.) vide налетјети.

налѐтети се, тȉм се, (ист.) vide налетјети се.

налѐтити, тȉм, (зап.) vide налетјети.

налѐтити се, тȉм се, (зап.) vide налетјети се.

нàлетица, f. der Stänker, homo litigiosus, cf. [набодица, набрчко, набрчица, напасник, напашњак, напрженица, напржица, натркушица;] налет: Ти не купи свате *налетице*,| У вину ће заметнути кавгу —

налѐтјети, лѐтȉм, v. pf. (југоз.) 1) н. п. тица на пушку, anfliegen, advolo. — 2) vide налетјети се.

налѐтјети се, лѐтȉм се, v. r. pf. [југоз.] на кога, anlaufen, anfallen, invado. cf. налетјети [2].

налѐћети, лѐтȉм, (јуж.) vide налетјети.

налѐћети се, лѐтȉм се, (јуж.) vide налетјети се.

1. **налéћи**, лéжем, (налéгох, нàлȇже, налéгосмо, налéгосте, налéгоше, нàлȇгао, налéгла) v. pf. 1) н. п. кокош, anſetzen (die Henne, d. i. ihr Eier unterlegen, damit ſie brüte), nidum facio gallinae incubiturae. cf. [vide] насадити [1]. — 2) in Menge brüten, pullos excludo plures: ова је кокош *налегла* сила пилића.

2. **налѐћи**, нàлежем (нàлегнем), (налѐгох, нà-

легао, налѐгла) v. pf. 1) ſich ſammeln, anhäufen, concurro, congregor: налегоше људи, налегла свјетина. — 2) коњ на руду, ſich anlehnen, incumbo.

3. **нàлећи**, нàлегнêм, (ист.) vide наљећи.

налѐћкē, vide налеђашке.

нàливак, *лȉвка*, m. (зап.) vide наљевак.

нàливâње, n. (зап.) vide наљевање.

нàливати, вâм, (зап.) vide наљевати.

налúзати се, нàлúжēм се, v. r. pf. ſich ſatt lecken, lambendo satior: Ако се кусом не накуса, језиком *се* не *нализа*.

налијèвање, n. vide наљевање.

налијèвати, нàлијевâм, vide наљевати: Дава њима пива и јестива,| *Налијева* вино и ракију,| Приспије им шербет медовину —

налијèгање, n. [јуж.] das Gehören, *τὸ* pertinere.

налијèгати, нàлијежēм, v. impf. (у Ц. г.) gehören, pertineo.

нàлијен, m. (у Дубр.) некака отровна трава, eine Art Giftpflanze, herba quaedam venenata [налијен = aconitum napellus L.].

налијèпити, нàлијепȉм, v. pf. (јуж.) 1) н. п. блато на дувар, anwerfen, trullissare. — 2) erwiſchen (b. i. erwiſcht werden), capior, offendo: налијепио је негдје, der hat's erwiſcht. [vide награбусити.] cf. награисати.

налијèтање, n. (јуж.) 1) das Anfliegen, *τὸ* advolare. — 2) das Anfallen, aggressio.

налијèтати, нàлијећēм, v. impf. (јуж.) 1) на што, anfliegen, advolare. — 2) на кога, vide налијетати се.

налијèтати се, нàлијећēм се, v. r. impf. [јуж.] на кога, anfallen, invado. [cf. налијетати 2].

нàлик (на лик), ähnlich, similis [cf. попут; сличан 2]: сестра *налик* на брата.

нàликовати, кујēм, v. impf. ähneln, similis videor.

налúпити, нàлúпīм, (зап.) vide налијепити.

нàлисти, лизēм, (зап.) vide наљести.

налúтање, n. (зап.) vide налијетање.

налúтати, нàлȕћēм, (зап.) vide налијетати.

налúтати се, нàлȕћēм се, (зап.) vide налијетати се.

нàлити, нàлијēм, v. pf. 1) angießen, vollgießen, impleo. — 2) *налила крава* (у сисе), скоро ће се отелити, die Kuh kutert ſchon.

нàлићи, нàлигнêм, (зап.) vide наљећи.

нàличје, n. die ähnliche Seite, pars aversa. [cf. лице 2].

нàлог, m. (у војв.) der Auftrag, mandatum: *Налог* мајка извршује ћерке,| Све изврши што је наложила —

нàлога, f. das Gedränge (z. B. bei der Fleiſchbank), concursus, turba. [vide навала 1].

наложити, нàложȉм, v. pf. 1) дрво на ватру, или ватру, drauf legen, superpono, impono. [cf. сложити 4]. — 2) самар, хаљину, füttern, munio, subsuo. — 3) И на Турке огањ *наложише*. cf. уложити [4]. — 4) (у војв.) auftragen, mando: Налог мајка извршује ћерке,| Све изврши што је *наложила* —

налòкати, нàлочēм, v. pf. anſchlürfen sorbendo delibo: налокала мачка млијеко. Кад псето што налоче, оно људи у нас већ не једу, него ваља просути.

налòкати се, нàлочēм се, v. r. [pf.] impf. ſich ſatt ſchlürfen, sorbendo satior: Налокао се као пас.

налòмити, нàломȉм, v. pf. 1) н. п. грања, хљеба, voll anbrechen, frangendo paro. — 2) anbrechen, infringo, modice frango.

нàлош, a, e, н. п. нешто сам налош, nicht ganz gut (von Geſundheit). cf. слаб, рђав. [vide болешљив].

налýдити се, нàлýдīм се, } v. r. [pf.] impf.
налудòвати се, лýдујēм се,} genug Dummheiten treiben, sat desipuisse. [cf. измахнитати].

нàлуне [(нануле)*], f. pl. (у Србији и у Босни по варошима) Art Stelzſchuhe, calcei grallati: На ногама од седефа *налуне*,| По *налунам'* сандал-гаће пануле —

налýпати, нàлýпām, v. pf. voll anſchlagen (z. B. Eier), tundendo paro.

налýпати се, нàлýпām се, v. r. pf. 1) ſich ſatt ſchlagen, caedendo satior. — 2) ſich anſchlampen, vino et cibis impleri. [vide најести се]. cf. набубати се, набокати се.

нàљевак, нàлијевка, m. (јуж.) etwas voll Angegoſſenes, expletum quid infuso liquido: дебело прасе као *наљевак*.

нàљевање, n. (јуж.) das Angießen, fusio.

нàљевати, вâм, v. impf. (јуж.) 1) angießen, infundo. — 2) *наљева крава* (т. ј. млијеко у сисе), die Kuh kutert ſchon: крава ће се скоро отелити, јер већ *наљева*. cf. налијевати.

нàљежба, f. (у Дубр.) das Findelgeld, praemium quod datur illi qui rem cujus perditam invenit. Кад ко што изгуби, он плати *слијепцу* (који сједи на градскијем вратима и проси) неколике крајцаре, те *личи* по граду и около њега, т. ј. виче из гласа: „ко је то и то нашао, нека донесе и узме *наљежбу* с благословом.“ А често се догађа да и онај који што нађе, плати слијепцу, те личи, говорећи: „ко је тада и тада ту и ту што изгубио нека донесе обиљежје и доће узети.“ cf. личити [2].

нàљеже, n. (у Боци) vide соцбина.

нàљести, љезēм, (нàљезох, нàљезе, нàљезао, зла), v. pf. (јуж.) vorbeikommen, paſſiren, venio, praetereo. cf. [наљећи,] наићи [1].

нàљећи, љегнēм, (нàљегох, нàљеже, нàљегао, гла) vide наљести.

[**нàљеше**, adv. superl. v. лијепо (mj. *најљепше*); *види* s. v. наживикивати.]

нàљòскати се, нàљòскам се, v. r. pf. напити се много, ſich beſaufen, vino se obruere. cf. [vide] опити се.

чàљýбити се, нàљýбīм се, v. r. pf. ſich ſatt küſſen, sat osculatum esse, sat amasse: Бјерне сам *се* љубе *наљубио* —

[**нàљутити**, тим, v. pf. erzürnen, irasco; cf. напухати (напуати) 3, ужљутити (узљутити).]

наљу́тити се, на̀љу̂ти̂м се, v. r. pf. erzürnen, irascor. [vide расрдити се]. cf. ражљутити се.

нама̀га̂рчити, чи̂м, v. pf. Einen Esel nennen, appello asinum.

нама̀гнути [намаћи], на̀магне̂м, v. pf. на кога, einem winken, innuo. cf. [vide] намигнути.

на̀ма̂з,* нама́за, [амаз] m. ein Gebet der Türken, preces, cf. [vide] молитва[1]: Те клањају Турскога *намаза* —

на̀мазати, маже̂м, v. pf. anschmieren, beschmieren, illino.

намаи́ва̂ње, n. vide **намахивање.**

намаи́вати, ма̀ује̂м, vide **намахивати.**

на̀ма̂јсторити, ри̂м, v. pf. (у војв.) кога, meisterhaft erwiedern, reddo egregie (e. g. convicium acute dictum).

нама̀кнути, на̀макне̂м, vide [1] **намаћи.**

на́мама (на̂мама), f. die Lockspeise, esca

нама́мити, на̀ма̂ми̂м, v. pf. herbeilocken, inesco: Што си косу навранила,| То си мене *намамила* — *Намамићу* кога хоћу —

нама́мити се, на̀ма̂ми̂м се, v. r. pf. sich anlocken lassen, aufsitzen, inescor. cf. [vide] навадити се.

намамљи́ва̂ње, n. das Locken, inescatio.

намамљи́вати, ма̀мљује̂м, v. pf. locken. inesco.

нама́нути, на̀ма̂не̂м, vide **намахнути.**

нама́нути се, на̀ма̂не̂ се, vide **намахнути се.**

на̀марица, f. (у Ц. г.) vide сјекира: У њу Дерва *намарицу* нађе — Остави ми моју *намарицу*| Да уберем на огањ палицу —

нама̀сатити, ти̂м, v. pf. н. п. нож, т. ј. навући[4], streichen, exacuo. [cf. наоштрити 1].

на̂мастир (cf. манастир), m. das Kloster, monasterium. [vide богомоља]. У стара времена било је много више намастира у народу нашему, пак су послије под владом Турском опустјели и сад им још само зидине стоје. Будући да у Србији ни у десетом селу нема цркве, за то људи иду уз часне посте (сваке недјеље), а особито о *Мученицима*, о *Благовијестима*, о *Цвијетима*, и о *Васкрсенију* и о осталијем великијем годовима (н. п. о *Тројичину дне*, о *Петрову дне*, о *Преображењу*, о *Госпођи великој* и о *малој*, о *Ваведенију*, о *Богојављенију* и о *Задушницама*) намастирима, те се исповиједају и причешћују. Уз часне се посте обично причешћују, а о другијем годовима иду као на сајам. Код гдјекојијех намастира скупи се (кад је лијепо вријеме) о Благовијести, о Цвијетима, о Преображењу и о Госпођама, по неколике хиљаде *сабора*. Ту продају трговци различну рубу; крчмари крчме вино, ракију, и јабуковачу; месари пеку јагањце, овце, козе и свиње, те продају месо; ту гледају момци дјевојака (обично иду дјевојке највише о Цвијетима, а младе о Васкрсенију); ту се састају кумови, пријатељи и познаници, и договарају се о свачему. — Тако иду Бачвани о Тројичину дне по Сремскијем намастирима, али се они слабо баве код кога намастира, него само путују из намастира у намастир те цјелују, и гледају трпезарије (као н. п. у *Раваници*, гдје је измолована Косовска битка, и у *Јаску* смрт Цара Уроша), али у Србији дођу црквари из даљнијех села на конак (уочи празника), а из оближњијех дођу у јутру, па ту буду до послије подне. Кад људи иду намастиру, онда сви (и женско и мушко) обуку стајаће хаљине (штогод које љепше има). Гдјекојим намастирима иду људи, који су побогати, по десет дана хода далеко (као н. п. у Студеницу иду — чини ми се о Тројичину дне — из цијеле Србије, из Босне и из Херцеговине, и носе прилог. Тако би исто долазили и у Сремске намастире да нема лазарета и другијех сметњи). За владања Турскога у Србији владике се ништа нијесу мијешале у управљање намастирско: њима су намастири плаћали што је било одређено на годину и држали су их по неколико дана кад би ондје дошли, и више ништа. Кад је у намастиру коме умр̈о старјешина, игуман или архимандрит, новога је избирао околни народ, а владика му је само очитао оно што треба по закону. Околни се народ старао и за поправљање намастира, н. п. кад је требало намастир понављати или код њега што градити, једни су људи грађу сјекли, једни вукли, једни давали што за храну мајсторима, а сви заједно старали се да саставе новце што ће се мајсторима платити. У Аустријскијем пак државама, особито у Сријему и у Бачкој и Банату владике су прави господари од намастира: они им старјешине постављају, премјештају и збацују, њима намастири сваке године дају рачуне шта су ода шта добили и на што потрошили; о новоме љету шаљу по намастирима по неколика своја дворанина *у промјену*, те мијењају намјеснике, прегледају ризнице и остале намастирске ствари: овима сваки намастир ваља по нешто да плати, а често им се што и поклања. Који је старјешина у милости код владике, он чини од намастирскога имања шта му је драго а особито кад архимандрит постане владика па одлази из намастира; тако у овијем намастирима само старјешине живе госпоски, а калуђери осим јела управо сиромашки: кад се који закалуђери, намастир му начини хаљине, а кад постане свештеник онда му још поклони манторос, па у напредак у име хаљина и свега осталога трошка даје му се на годину од 25 до 40 форинти, у сребру (како је у коме намастиру одређено). Осим тога још дијеле између себе (гдјешто и са старјешинама заједно) што се скупи од нуријаша и од читања молитава, и то су им сви доходи. Ручак и вечеру имају у трпезарији сви заједно са ста-

рјешином, и сваки по сатљик вина на подне и у вече; ракије даје се свакоме по двије холбе на недјељу. Сви су наши већи намастири које од оних који су их зидали, које од другијех што су им придавали, имали од старине (који мање који више) села и земље, али им је то послије поодузимано, само су до нашијех времена задржали по једно село, које је као на њиховој земљи насељено и које се зове прњавор. У Србији су намастири плаћали спахијама осјеком и за себе и за прњавор, тако је н. п. намастир Троноша плаћао спахији (Рашчићима из Лознице) до почетка овога вијека по 30 гроша и по једну краву јаловицу и но које чарапе на годину; а кад су послије грошеви почели спадати, и ова је плата стала се подизати тако да је до 1832 године била изишла на 250 гроша. Троношки прњаворци нити су шта више плаћали спахији нити какога другога данка осим царева харача, а калуђерима су радили најмање по један пут у недјељи дана и то понајвише у петак, а давали им нијесу ништа. Намастирски је старјешина прњаворцима и судио за којекаке ситнице, а кашто их је и затварао и био. Сад како је у Србији спахија нестало, влада је Српска одредила да она сва земља на коју су калуђери осјеком спахијама плаћали у напредак остане намастирска, а прњаворци да држе од ње оно што су до сад држали, али прикрчивати да не смију ништа, и од онога што држе да не смију никоме ништа продавати, па кад која породица замре, да остане намастиру земља коју је она држала. У царству Аустријскоме намастири су праве спахије од прњавора као и друге спахије од осталијех села. Намастир Гргетег у Срнјему осим прњавора има и једно своје село Нерàђи̂н, а Вездин у Банату нема прњавора, него само село Мӯнару. Осим земље, винограда и шљивика, које им раде прњаворци, намастири у Србији имају и по неколико села своје нурије, која често позивају као на мобу, али поред свега тога намастири су од прије највише живјели од писаније и од прилога: гдјекоји су калуђери долазили намастиру готово као гости, него су све ишли по народу (по свој Турској докле се Српски језик говори), те *писали* (новце, стоку, жито, пиће, платно и т. д.), па што нијесу могли намастиру носити или гонити оно су на мјесту продавали и чинили у новце, а многи су људи и сами о празницима доносили намастирима милостињу. Гдјекоји већи намастири слали су калуђере ради милостиње и у Каравлашку и Карабогданску и у саму Русију, и онамо су им владаоци каштo одређивали милостињу на годину, која се и до данас даје ако намастири нијесу опустјели. Али је сад писанија и у Србији забрањена; први је Карађорђије то почео забрањивати, и приповиједали су онда како је одговорио некакоме намастирском старјешини (чини ми се Методију Лазаревићу архимандриту Троношкоме) кад му је молећи се за допуштење да може ићи или послати какога калуђера у писанију, рекао да би му дао *пут* у вилает: „одавде до твога намастира има 77 путова, којијем год пођеш, ја ти стојим добар да ћеш доћи у намастир, али у народ нигдје да се нијеси сврaтио у име писаније, јер људи сад немају ни сами шта да једу, а камо ли вама да дају, а ти кад дођеш човјеку на конак, домаћин ваља да тражи и теби и твоме коњу шта у кући нема: ти не можеш јести кукурузнице, него ти ваља тражити погаче, а твој коњ не ће да једе кукуруза, него хоће јечма; а ако ти досађује гостиница, ти начини поред манастира механу, па ко ти год дође покажи му прстом у њу, те ћеш тако и госте дочекивати и још̀те што добити.“ Намастири су се у Срнјему и у Бачкој и Банату с помоћу својијех спахилука одржали до сад прилично, али су у Србији врло посрнули једно што је забрањена писанија, а друго што слабо који ваљан човјек (као и у Срнјему и у Бачкој и Банату) хоће да иде у калуђере: од прије су једини калуђери били народна господа: госпоски се хранили, у ћуркове одијевали, на добријем коњма јахали и добро оружје носили, а сад ко је ваљан и што зна, отворен му је пут к различнијем службама и госпоствима. cf. школа, спахија.

[**намастѝрина,** f. augm. v. намастир. — Из I. издања.]

намастѝрић, m. dim. v. намастир.

намастѝрйште, n. Ort wo einſt ein Kloſter geweſen, locus ubi olim fuit monasterium.

намàстирскй, кâ, кô, klöſterlich, monasticum.

1. **намàћи** (cf. намакнути), нàмакнēм, v. pf. 1) капу на очи, admoveo: Самур-калпак на очи *намаче* Те састави самур и обрве — 2) anwerfen (z. B. dem Pferde den Zaum), injicio. — 3) kleinweiſe zuſammenbringen, minutim comparo: намаћи кóњâ, т. j. [vide] набавити, Једно смакао, а друго не *намакао*; Да је моје стадо оћерано, Ја би стадо лако *намакнуо* — 4) кога на колац, vide набити [2].

2. ***намàћи,*** *нàмагнēм, v. pf. (намàгох, намàже).* [vide намагнути].

намахѝвање [намаивање], n. das Winken mit der Hand, τὸ nutare manu.

намахѝвати, мàхујēм, [наманивати] v. impf. mit der Hand winken, manu nutare: На њу Ђуро *намахује* руком —

намàхнути, нàмâхнēм, [наманути] v. pf. einmal mit der Hand winken, nutare manu.

намàхнути се, нàмâхнē се, [наманути се] v. r. pf. (у Грбљу) н. п. кудијер га бијеш? — Ће ми се *намахне*, erteifen, assequi. cf. дохватити [1].

намежу́рати се, pâм се, v. r. pf. ſich runzeln, corrugari: намежурала се хаљина, крушка кад увене; прсти и рука, кад се по води шњима дуго шта ради.

намѐкшати, шâм, v. pf. weich machen, mollio: Добро слуги леђа *намежшаше* —

наме́нити, нàмѐнӣм, (ист.) vide намијенити.

наменьи́ва̂ње, n. (ист.) vide намјењивање.

наменьи́вати, мѐњујēм, (ист.) vide намјењивати.

на́мер, f. (ист.) vide намјер.

на́мера, f. (ист.) vide намјера.

намера́ва̂ње, n. (ист.) vide намјеравање.

намера́вати, мѐрâвâм, (ист.) vide намјеравати.

намере́ње, n. [ист.] vide намјерење.

нàмерити, рӣм, (ист.) vide намјерити.

нàмерити се, рӣм се, (ист.) vide намјерити се.

на́мерна̂, f. (ист.) vide намјерна.

наме́сити, нàмѐсӣм, (ист.) vide намијесити.

на́месни́к, m. (ист.) vide намјесник.

на́месни́ков, a, o, (ист.) vide намјесников.

нàместити, тӣм, (ист.) vide намјестити.

на́мет, m. 1) die Auflage, vectigal: Наметнуо *намет* на вилајет — 2) (у војв.) господско жито које се разда воденичарима да га самељу преко реда, Zwangarbeit, vis? — 3) као *намет* да је на њему; *намет* је на кућу (у Ц. г.) као чини или мађије. — 4) што наметне снијег. vide смет[1].

нàметак, тка, m. 1) die Aufgabe, Daraufgabe, das Aufgelb, collybus. cf. [vide] прид. — 2) што се коме наметне, was aufgedrungen wird, quod obtruditur.

[**наметан**, тна, тно, cf. мора.]

наме́та̂ње, n. 1) das Anwerfen, injectio. — 2) das Aufdringen, obtrusio. — 3) Dingen, subornatio. — 4) die Anleitung, doctio. — 5) vom Stappel laſſen, projectio (navis, molae) in aquam.

наме́тати, нàмећēм, v. impf. 1) werfen an —, injicio. — 2) aufbringen, obtrudo: Коју не ћу ону ми *намећу* — 3) anleiten (unterrichten), addoceo: намеће га на књигу. — 4) dingen, suborno: намеће хајдуке на људе. — 5) vom Stappel laſſen, projicio e terra in mare: Сију ли већ Турци лубенице,| *Намећу* ли Шокци воденице — 6) (v. pf.) voll auflegen, satis imposuisse.

наме́ти, (на мети?) bei der Hand, ad manum: дај ми ону књигу (што си ми обрекао), ако ти је *наметн*.

нàметкиња,| **нàметница**, } f. дјевојка или удовица, која се намеће коме да је узме, die Aufgedrungene, obtrusa: Коју не ћу они ми намећу,| А ја јунак *наметкиње* не ћу — Коју оћу ону ми не даду,| Коју не ћу ону ми намећу;| А ја јунак *наметнице* не ћу,| Да се не би никад оженио —

нàметнути, нēм, v. pf. [cf. наврћи, натурити] 1) werfen an —, injicio [cf. набацити]: н. п. уже волу на рогове, коњу на врат. — 2) aufbringen, obtrudo. — 3) anleiten, addoceo: наметнуо га на књигу. — 4) dingen, suborno [vide потпустити]: наметнуо хајдуке да га похарају. — 5) воденицу, vom Lande ins Waſſer, propello, projicio.

нàметнути се, нēм се, v. r. pf. [cf. наврћи се, натурити се] 1) за ким, ſich aufmachen, accingor. — 2) ſich aufdringen, obtrudi. — 3) ſich anſetzen (z. B. ein Uebel an Füße), adhaeresco: наметнуло му се нешто на ногу. — 4) ſich verlegen, auf etwas begeben, incumbo in aliquid: наметнуо се на књигу.

наме́цати, нàмѐцâм, v. pf. н. п. јабуку, weich klopfen, contundo, tundendo emollio.

наме́чити се, нàмѐчӣм се, v. r. pf. (у Хрв.) vide навадити се. cf. мека.

нàмештâј, m. (ист.) vide намјештај.

нàмештало, n. (ист.) vide намјештало.

нàмештâње [намешћање], n. (ист.) vide намјештање.

нàмештати [намешћати], тâм, (ист.) vide намјештати.

нàмешћâње, n. vide **намештање**.

нàмешћати, ћâм, vide **намештати**.

намигну́вало, m. der gerne zuwinkt, qui innuit.

намигну́ва̂ње, m. das Zuwinken, innutio.

намигну́вати, мѝгујēм, v. impf. на кога, zuwinken, innuo: Иди, орле, не *намигуј* на ме — Ђегођ чује поручује,| Ђегођ види *намигује* —

нàмигнути, нēм, v. pf. на кога, zuwinken, innuo. [cf. намаћи (намагнути)].

намѝгуша, f. жена која радо намигује на кога, die gerne zuwinkt, innutrix.

намијѐнити, нàмијенӣм, v. pf. (јуж.) anmeinen, zudenken, destino [cf. нарећи]: Свако слово у крв' окаљено,| На јуначко т'јело *нам'јењено* —

намијѐница, f. (у Грбљу) прасица што се намијени да се за Божић закоље.

намијѐсити, нàмијесӣм, v. pf. (јуж.) genug (Brot) anmachen, fermentando paro.

нами́лати се, нàмӣлâм се, v. r. impf. жито се намила, giebt viel aus, iſt ergiebig.

нами́нити, нàмӣнӣм, (зап.) vide намијенити.

наминьи́ва̂ње, n. (зап.) vide намјењивање.

наминьи́вати, мӣњујēм, (зап.) vide намјењивати.

на́мир, f. (зап.) vide намјер.

на́мира, f. (зап.) vide намјера.

намира́ва̂ње, n. (зап.) vide намјеравање.

намира́вати, мӣрâвâм, (зап.) vide намјеравати.

намири́ва̂ње, n. 1) das Befriedigen, satisfactio. — 2) Erfüllen, Vollmachen, expletio.

намири́вати, мӣрујēм, v. impf. befriedigen, facio satis.

намири́вати се, мӣрујēм се, v. r. impf. 1) ſich ausgleichen, pensare. — 2) voll werden, expleri: *намирује* му *се* година.

1. **нами́рити**, нàмӣрӣм, v. pf. [1)] befriedigen, facio satis. [cf. скужати; поравнати, посулити. — 2) vide 1 измирити].

2. **нàмирити**, рӣм, (зап.) vide намјерити.

1. **нами́рити се**, нàмӣрӣм се, v. r. pf. 1) ſich ausgleichen, pensare. [cf. нагодити се, наплатити

се 2, насулити се]: ми смо се намирили; ја сам се с њим намирио.

2. **нàмирити се**, рȉм се, (зап.) vide намјерити се.

нàмирнâ, f. (зап.) vide намјерна.

намѝсити, нàмѝсȉм, (зап.) vide намијесити.

нàмислити, лȉм, v. pf. beſchließen, decerno, statuo: куд си намислио? шта си намислио? cf. [vide] наумити.

нàмиснȉк, m. (зап.) vide намјесник.

нàмиснȉков, a, o, (зап.) vide намјесников.

нàмистити, тȉм, (зап.) vide намјестити.

нàмицâње, n. 1) das kleinweiſe zuſammenbringen, comparatio lenta et minuta. — 2) das Spießen, infixio. — 3) vide натезање [3].

нàмицати, мичȇм, v. impf. 1) kleinweiſe zuſammenbringen, lente et minutim comparo. — 2) на колац кога, vide набијати [2]: Те на копље Турке *намицаше* — 3) н. п. намиче као мати с једничетом, vide натезати [3].

нàмиштâј, m. (зап.) vide намјештај.

нàмиштало, m. (зап.) vide намјештало.

нàмиштâње [намишћање], n. (зап.) vide намјештање.

нàмиштати, тâм, [намишћати] (зап.) vide намјештати.

нàмишћâње, n. vide **намиштање**.

нàмишћати, ћâм, vide **намиштати**.

намјењѝвање, n. (јуж.) das Zudenken, destinatio.

намјењивати, мјењујȇм, v. impf. (јуж.) zudenken, destino.

нàмјер, f. (јуж.) Zufall, casus, cf. [vide] намјера [2]: Та га *намјер* бјеше наниjела —

нàмјера, f. (јуж.) 1) die Begegnung, obviatio. — 2) der Zufall, casus, cf. намјер: *Намјера* га намјерила била| На зелено у гори језеро — *Намјера* је старца наниjела,| Наће старац сандук од олова — 3) das Vorhaben, propositum. [cf. намјерење, нијет].

намјерâвање, n. (јуж.) das Vorhaben, propositum.

намјерàвати, мјèрâвам, v. impf. (јуж.) vorhaben, molior, cogito.

[**намјерење**, n. vide намјера 3; *види* s. v. нијет.]

нàмјерити, рȉм, v. pf. (јуж.) 1) beſchließen, vorhaben, decerno [vide наумити]: куд си намјерио? намјерио сам да отидем тамо. — 2) кога на што, einen wohin bringen (z. B. ins Unglück), induco: Намјера га *намјерила* била| На зелено у гори језеро — 3) treffen, finden, offendo [vide десити]: намјерио сам га дома.

нàмјерити се, рȉм се, v. r. pf. [јуж.] 1) fallen, kommen, incido: Намјерио се на злу жену. — 2) ſich treffen, adesse, cf. [vide] десити се: Којино *се* дома *намјерише* —

нàмјеран, рна, рно, n. п. ја нијесам био *намјеран*, Willens ſein, in animo habere. cf. [уман, науман,] накан.

нàмјернâ, f. [adj. (јуж.)] was ſich trifft, quod offenditur: што је Бог дао и *намјерна*, т. ј. што се десило, намјерило. *Намјерна* је најбоља (кад ко изненада дође коме на ручак или на вечеру).

нàмјеснȉк, m. (јуж.) (u вojв.) (in den Klöſtern) der Vikar, Unterguardian, Oekonom, vicarius archimandritae, oeconomus monasterii.

нàмјеснȉков, a, o, (јуж.) des намјесник, oeconomi.

нàмјеста [намјеста], *(јуж.) cf.* [vide] *гдјешто.*

нàмјестити, тȉм, v. pf. (јуж.) 1) unterbringen, colloco. — 2) трпезу, vide поставити [4]. — 3) постељу, das Bett aufſchlagen, sternere lectum. [— 4) vide уредити 1].

нàмјестити се, *ȉм се, v. r. pf.* [јуж.] *1)* [ſich unterbringen, collocor]. — *2) (у Јадру)* помирити се без суда, ſich ausgleichen.

нàмјештâј, m. (јуж.) das Hausgeräth, supellex. cf. [vide] покућство.

нàмјештало, n. [јуж.] који намјешта кад говори, der die Worte zuſammenſtellt.

нàмјештâње [намјешћање], n. (јуж.) das Unterbringen, collocatio.

нàмјештати, тâм, [намјешћати] v. impf. (јуж.) 1) unterbringen, colloco. — 2) у говору чисто намјешта, т. ј. слаже ријечи, zuſammenſtellen, ordino. — 3) трпезу, vide постављати [2]. — 4) постељу, das Bett aufſchlagen, sternere lectum.

нàмјешћâње, n. vide **намјештање**.

нàмјешћати, ћâм, vide **намјештати**.

намладòвати се, млàдујȇм се, v. r. pf. jugendliches Alter genug genießen, satis juvenem vitam egisse: Младости *се намладов'о* —

намлáтити, нàмлâтȉм, v. pf. 1) н. п. граха, конопљана сjемена, ausdreſchen, triturando paro. — 2) н. п. јабука, крушака, genug herunterſchlagen (Birnen, Aepfel), decutio.

намлáтити се, нàмлâтȉм се, v. r. pf. кога, ſich Einen ſatt prügeln, satis verberasse: баш сам га се намлатио.

намòжити, нàмложȉм, vide **намножити**.

нàмљети, мељȇм, v. pf. anmahlen, molendo paro.

нàмљечак, чка, m. (у Србији) во од двије године, ein zweijähriger Ochs, bos bimus. [cf. преходни].

намнòжити, нàмножȉм, [намложити] v. pf. vermehren, augeo: Да вам Бог наспори и *намножи*!

намнòжити се, нàмножȉм се, v. r. pf. ſich vermehren, cresco.

намòлити, нàмолȉм, v. pf. кога, einen erbitten, bewegen, rogando flecto: једва сам га намолио.

намòлити се, нàмолȉм се, v. r. pf. 1) ſich ſatt betten, satis superque precatus sum: да се пуста Бога намолимо (у приповиjеци, cf. пуст und јагњиво). — 2) ſich hervorzeigen, hervorkommen, prodeo, promineo, [vide] помолити се [1], cf. измолити се: *Намоли се* на пенџер од куле — Ал' *се* други буљук *намолио* —

нàмоловати, луjȇм, v. pf. malen, pingo.

намотáвање, n. das Anhaſpeln, inductio in rhombum.

намота́вати, мòта̂ва̂м, v. impf. anhaspeln, paro ducendo in rhombum.

намо̀тати, та̂м, v. pf. 1) anhaspeln, duco fila in rhombum: намотај ту пређу на ово клупко. — 2) voll anhaspeln, paro ducendo fila in rhombum: намотала сам данас десет клубака.

намо̀трити, на̀мотри̂м, v. pf. erblicken, video. [vide угледати]. cf. опазити, смотрити.

на̀мрвити, ви̂м, v. pf. viel bröseln, frio: намрви пилићима хљеба; шта си толико намрвио.

на̀мргодити се, ди̂м се, v. r. pf. die Stirne umwölken, frontem obnubilo [vide намрштити се]: *Намргодио се* као да ће му киша из чела ударити. cf. накањити се.

на̀мрштити се, ти̂м се, v. r. pf. (cf. [накањити се, натмурити се, натмушити се,] намргодити се) 1) die Stirne runzeln, rugo frontem. — 2) sich umwölken, obnubilor: Намрштило се вријеме.

нану́љити, на̀му̂љи̂м, v. pf. намуљила вода (земљу), т. j. нанијела, anschwemmen, aggero. cf. муљ.

на̀мусти, наму́зе̂м, v. pf. anmelken, mulgendo paro: на̀музао пуну крављачу млијека.

на̀мучити, чи̂м, v. pf. quälen, strapazieren, fatigo. [cf. накињити, напатити 1].

на̀мучити се, чи̂м се, v. r. pf. sich abquälen, se frangere laborando: ја сам се око тога много намучио.

на́на, f. 1) Mama, mater. [vide мајка]. — 2) [*] eine Art Kraut, um die Suppe zu würzen, condimenti genus [Pfeffer-Mintze, mentha piperita L.; cf. метва, метвица 1б].

на̀неговати, гује̂м, (ист.) vide нањеговати.

на̀не̂ти, нанѐсе̂м, (ист.) vide нанијети.

на̀ниговати, гује̂м, (зап.) vide нањеговати.

на́низ, m. нанизани новци или бисер, што се носи око врата или око главе, eine Schnur Perlen u. s. w., linea margaritarum. [vide 1 низ].

нани́зати, на̀ни̂же̂м, v. pf. н. п. бисер, новце, ђинђухе, aufreihen, infilo?

на̀низ брдо, (т. j. на низбрдо) bergab, deorsum. [cf. напод ногу].

на̀нијети, нанѐсе̂м (на̀нијех и нанѐсох, на̂несе, на̀нијесмо и нанѐсосмо, на̀нијесте и нанѐсосте, на̀нијеше и нанѐсоше, на̂нио, на̂нијела, ло) v. pf. (јуж.) 1) bringen, adfero: сам га ђаво *нанесе* на мене, или: те дође к мени. — 2) voll antragen, satis adportasse. — 3) (im Zielen, Schießen) um soviel seitwärts zielen, als die Flinte etwa abträgt, antragen, corrigo telum. [vide нанишанити]. — 4) није ни нанијело, et kommt nicht von weitem gleich, nec appropinquat.

[**нанин**, а, о, der Mama, τοῦ нана. cf. ненин.]

на̀ни̂ти, нанѐсе̂м, (зап.) vide нанијети.

на̀нитити, ти̂м, v. pf. т. j. нити, т. j. начинити их повезавши оне вунене конце за штапце као што треба.

нани̂шанити, ни̂м, v. pf. zielen, collineo, dirigo telum. [cf. нажмирати, нанијети 3, потиштати].

на̂ново (на ново), neuerdings, aufs neue, denuo. [cf. истекар, текар].

на́нос, m. што нанесе вода, alluvio. [cf. муљ 2, наплава, наплавак, насап 2, снос 1].

нано̀сити, на̀носи̂м, v. impf. 1) antragen (auf den Haufen), comporto. — 2) ähneln, simile est: *наноси* мало.

нано̀сити се, на̀носи̂м се, v. r. pf. sich satt tragen, gestando satior, н. п. лијепијех хаљина; не ћеш се своје главе наносити (т. j. изгубићеш живот).

нано̀шење, n. das Antragen, comportatio.

на̀нуле,* f. pl. vide **налуне**: Носи л' Сока од çедефа *нануле* — По *нанулам'* пурли гаће пануле —

на̂њ, т. j. на њ —, на њега.

на́њга, т. j. на њега. cf. нањ.

на̀његовати, гује̂м, [јуж.] v. pf. mit Pflege befriedigen, curare: Окупа га и *нањегова* га —

нањи́јати се, на̀њи̂ја̂м се, } v. r. pf. кога, чега,
нањи́хати се, на̀њи̂ха̂м се, } genug wiegen, satis agitasse (cunas): Чеда ћу *се нањихати* —

на̀њушити (нању́шити), на̀њуши̂м (на̀њу̂ши̂м), v. pf. aufspüren, aufstöbern, investigo. [cf. оњушити, обњушити; на̂птати, оптати, осјетити, оћутјети 3].

наоблу́чити се, о̀блу̂чи̂м се, v. r. pf. (око Сиња) кад дјевојка метне капу *с облуком* на главу, кажу: *наоблучила се*, den облук aufsetzen.

наобру̀чати, ча̂м, } v. pf. bereifen, dolium
наобру́чити, о̀бру̂чи̂м, } cingere circulis.

наовр̀љке̂, } (у Сријему) н. п. иде, schief, obli-
наовр̀љце̂, } que. [vide накриво].

на́од, m. vide **наход**.

нао́дати се, на̀о̂да̂м се, vide **находати** [се].

наода́ће, (d. i. на одаће) feil, venalis: ово није на *одаће*.

нао̀дити, на̀оди̂м, vide **находити**.

нао̀дити се, на̀оди̂м се, vide **находити се**.

на́одни̂к, m. vide **находник**.

нао̀ђе̂ње, n. vide **нахођење**.

на̂оклис, н. п. моја њива оде наоклис, am Ende schmäler.

на̂около, rund herum, circum circa. [cf. унаоколо].

на̂опа̂к, а, о, verkehrt, perversus: наопак је то човјек.

на̂опа̂ко, [cf. наопачке] 1) nach hinten gekehrt, retrorsum: свезали му руке наопако. — 2) н. п. изврнуо капу *наопако*, заметнуо пушку наопако, umkehren, revertere: Не нос', синко, копља *наопако*,| Већ окрени копље у напредак — 3) verkehrt, perverse: зло и *наопако! наопако* и у зао час!

на̂опа̂ран, рна, рно, (у Боци) што није зачињено, н. п. као обарено зеље: Боље је пригута *наопарна* него земља смочана. cf. [vide] сухопаран.

наопа̀чке̂, vide наопако.

наопо̀слен, (у Хрв.) (cf. наопослом) 1) у напредак, als Gegentheil von наопако, eine glückliche Wendung, glücklich von Statten gehen, prospere succedere. — 2) окренути што наопослен, т. ј. по сунцу, од истока к западу, као што сунце иде, nach dem Sonnenlaufe, ut sol currit.

наопо̀слом, vide наопослен.

наопу̀тити, тӣм, v. pf. 1) опанак, опутом га околоматити (онда још само да се наврича, па ће бити готов), umfassen, circumdo. — 2) он је по се на зло наопутио, er hat schlecht gethan, male egit.

наора̀ти, наорӗ̂м, v. pf. fertig ackern, peraro: наорали смо доста ове године.

[**наоружати**, наоружам, v. pf. bewaffnen, armo; cf. опусатити.]

наочâли, f. pl. die Brillen, vitra ocularia. cf.

наочâри, очали, наочник, очари.

наочѝ, (у Грбљу) vide уочи: *наочи* бадњега дневи.

наочиглӗ̂д, augenscheinlich, sichtbar, evidenter,

наочиглӗ̀цӗ̂, manifesto. cf. наочице.

наочѝт, а, о, schön zu sehen, aspectu pulcer, bonus. [vide лијеп].

наочѝце, vide наочиглеце: Наше *љу́бе наочице љу́бе* —

наочѝњак, m. (уз Ибар) највише се говори pl. наочњици, die Brillen, vitra ocularia. vide наочари.

наочњâци, **наочњâкā**, m. pl. (на оглаву) Augenblende, Augenleder, Scheuleder.

наоштѝрити, наоштрӣм, v. pf. 1) schärfen, acuo. [cf. намасатити]. — 2) fig. anspornen, acuo.

наоштѝрити се, наоштрӣм се, v. r. pf. sich bereit zu etwas (z. B. Streit, Zank) machen, se acuere.

[**напабирчити**, напабирчим, v. pf. vide набирачити.]

напада̀ње, n. das Anfallen, Anfahren, invectio.

напада̀ти, да̂м, 1) v. pf. darauf fallen, desuper incido, н. п. нападало доста крушака, јабука. — 2) v. impf. на кога, кога, anfallen, anfahren, invehi in quem. [cf. наваљивати 3].

напа̀да̂ч, *напада́ча*, *m.* [који напада (2), Angreifer].

напа́ја̂ње, n. das Tränken, potio.

напа́ја̂ти, напа̂ја̂м, v. impf. tränken, do bibere: А *напајат'* водом од Ситнице —

напа́лити, напа̀лӣм, v. pf. 1) лепира (кад мисле да је вјештица), anbrennen, aduro. — 2) н. п. расадник, anzünden, incendo. cf. мученици. — 3) н. п. буре, ausbrennen, ustulare.

[**напаљетковати**, напаљеткујем, v. pf. (јуж.) vide набирачити.]

напаљи́вати, па̀љујӗ̂м, v. impf. 1) anfeuchten, aduro. — 2) anzünden, incendo. cf. мученици. — 3) бурад, ausbrennen, aduro, ustulo.

[**напаме̂т** (на памет), auswendig, memoriter. — Из I. издања. — (vide наизуст).]

напањка̀ти, ка̂м, v. pf. на кога, vide [обиједити] налàгати.

напарѝти, рӣм, v. pf. 1) mit warmem Dunst einräuchen, infumo vapore calido. — 2) напарити очи, die Augen weiden, pasco oculos.

напа́са̂ње, n. das Weiden, pastus.

напа́сати, напа̂са̂м, v. impf. weiden, pasco: отишао је у поље да напаса коње.

напа́сни̂к, m. (у Грбљу) који кога напаствује, vide налетица: злотвор и напасник.

напа́ст, f. [1)] Unglück, Unfall, malum, casus adversus. [vide биједа]. — 2) (у Новоме завјету, као и у Славенском језику) die Versuchung, tentatio.

напа́ствова̂ње, n. das Anfallen und Anfahren, invectio.

напа́ствовати, ствујӗ̂м, v. impf. u. pf. кога, einen anfahren, invehor.

1. **напа̀сти**, паднӗ̂м, v. pf. anfallen und anfahren, invehor: шта си напао човјека? шта си напао ту викати?

2. **напа̀сти**, напа́сӗ̂м, v. pf. weiden, pasco.

напа̀сти се, напа́сӗ̂м се, v. r. pf. sich satt weiden, pascendo satior: напасли су се коњи.

напа̀тити, тӣм, v. pf. 1) кога, quälen, vexo. cf. [vide] намучити. — 2) н. п. оваца, свиња, viel aufbringen, verschaffen, conquiro: И *напатим* сиви голубова —

напа̀тити се, тӣм се, v. r. pf. sich abquälen, se frangere.

напа́шња̂к, m. vide [налетица] напасник.

напа́штâње, n. verbal. v. напаштати.

напа́штати, напа̂штам, v. impf. [v.] vide напостити.

напѐвати се, ва̂м се, (ист.) vide напијевати се.

напер, m. (у Лијевчу) vide брана 1.

напѐрак, пе̂рка, m. 1) онај танки конац који се настави на дебљи. cf. наперити [4]. — 2) свако наставак, Ansatz, adjunctum.

напѐрити, напѐрӣм, v. pf. 1) (у Лијевчу) vide најазити. — 2) richten (z. B. Gewehr gegen jemand), obverto. — 3) aufrichten, erigo: Па падоше око друма пута,| Па пред прси плоче *наперише*,| А на плоче пушке наслонише — 4) (у Барањи) конац, т. ј. на дебљи конац наставити тањи, који се уврзе у иглу, и тако се дебелијем везе, ansetzen, adjungo.

напѐти, напнӗ̂м, v. pf. in die Höhe richten, aufrichten, erigo: напео главу; напела коза реп и т. д.

напѐти се, напнӗ̂м се, v. r. pf. vide [надухати се] надути се.

напѐћи, пѐчӗ̂м, v. pf. 1) voll anbacken, satis pinsuisse: напекли смо доста хљеба. — 2) genug braten, assare multa. — 3) genug brennen (Branntwein), uro: напекли смо доста ракије.

напецати, ца̂м, v. pf. т. ј. рибе, in hinlänglicher Menge angeln, hamo capio.

напѝвати се, ва̂м се, (зап.) vide напијевати се.

напѝвка, f. (у Сињу) Trinkspruch. cf. [vide 1] здравица [1].

напи́ја̂ње, n. 1) das Zutrinken, propinatio. — 2) das Sich-volltrinken, τὸ enebriari saepe.

напи́јати, напи̂ја̂м, v. impf. zutrinken, propino. [cf. здравити 2, наздрављати; наздравити].

Срби напијају кадгод пију ракију или вино; а особито кад су у друштву, као н. п. на крсном имену, на свадби, на крштењу и т. д. У горње чело не смије (од срамоте) сјести који не зна напијати. Они напијају различно (како који зна); неки овако почињу: „Прва за помози Боже: Боже, помози, Боже, дај добар час и добру срећу; ко о чем, ми о добру, о лијепу разговору; дао нам се Бог радовати и веселити: пити а добро бити, зла никад не имати," и т. д. Ако ли је ујутру рано: „Срећан уранак, миран данак, од Бога живот и здравље." Кад је на каквом раду: „За сретна рада: који рад радили, радом се валили, као сретна и честита браћа." Кад се састану пријатељи или познаници: „Сретно виђеније, сретан састанак, дугу љубав, од Бога живот и здравље." Уз другу чашу: „Чашом другом, љубави дугом, да Бог подужи живот и здравље, срећу и напредак и свако добро" и т. д. Уз трећу: „Чашом трећом добром срећом (или: трећом а сретном) у име Бога и свете Тројице живоначелне Богородице, која може да нам поможе, сваком брату на свом занату, а и нас грешне да не заборави; гдје ми њу заборавили она нама најбоља помоћница била" и т. д. Уз вино: „Винце кисело, срце весело; веселио Бог и овај дом, и у дому домадара кућњег господара," и т. д. Кад пију коме у здравље, н. п. домаћину: „Домаћине! за твоје главе, твоје домаћице, твојијех старијех родитеља (ако их има), синова, кћери, браће, братучеда, кумова, и пријатеља и свега рода и порода: што ти Бог дао Бог ти и удржао (гдје који још наставе: За кућњега шљемена и конопљана сјемена, виторогијех волова и дугорепијех крава, трмака и крмака, тора и обора)" и т. д. Кад онај што напија, нагне чашу да пије, онда (каштo) други који метне прст у ухо, па запјева из гласа: У чије се здравље вино пије,| Све му здраво и весело било,| Домаћине! све у твоје здравље,| Бог ти дао, и срећу и здравље! Кад полазе на пут: „Ко ће на пут, срећан му пут, ко остаје у дому, остао у велику добру ако Бог да" (често се додаје: Ако Бог да). Кад хоће да устају: „Часно сјели, поштено устали." Кад у вече хоће већ да спавају или да се растају: „За лаке ноћи, од Бога помоћи" и т. д. Кад онај што држи чашу у руци, напија, остали кашто реку полако: „Амин, да Бог да (или: амин, Бог те чуо)!" Кад већ хоће да пије, онда рече ономе, коме наздрави (који ће да пије послије њега): „Здрав буди," или: „Спасуј се" или: „Спаси Бог!" а онај му одговори: „На спасеније Ристово!" Кад већ нагне чашу и пије онда остали подигну капе (ако не сједе гологлави), па полако говоре: „Ристе Боже наш! помилуј нас, амин." Кад већ престане пити и одујми чашу од уста, онда остали повичу: „На здравље!" А он одговори: „Бог вам здравље дао (или: од Бога вам здравље)!" cf. слава, крсно име.

напи̏јати се, нàпијâм се, v. r. impf. ſich voll trinken, inebrior saepe: И често *се* вина *напијао* —

напи̏јач, напијáча, m. који напија, der Zutrinker, qui propinat.

нàпињâње, n. 1) das Aufrichten, erectio. — 2) das Anſtrengen, intentio.

нàпињати, њêм, v. impf. 1) aufrichten, erigo. — 2) anſpannen, intendo.

нàпињати се, њêм се, v. r. impf. ſich anſtrengen, contendo.

нàпипати, пâм, v. pf. durch Tappen finden, invenio circumferendo manus.

напи̏рити, нàпи̏рим, v. pf. aufblaſen, inflo. cf. [vide] надухати.

напи̏сати, нàпи̏шêм, v. pf. zuſammenſchreiben, conscribo.

напи̏сати се, нàпи̏шêм се, v. r. pf. ſich ſatt ſchreiben, satis scripsisse: баш сам се написао овијех дана.

напи̏так, тка, m. der Trunk, potus: нема напитка, es iſt nichts zu trinken da; нека је нама *напитак*, а њима какав им драго житак (кажу да говоре или мисле сватови за младиће).

1. **нàпитати**, тâм, v. pf. 1) das Rind ſatt füttern, saturare infantem. — 2) vide нахранити: Црне ћу те крвце напојити,| А јуначка меса *напитати* — Сад сам сабљи Божју ријеч дао:| Когагоће сретем у сусрећи,| Црне ћу је крвце напојити,| А јуначка меса *напитати* — Нијеси ми коња напојила,| *Напитала* бјелицом шеницом — Ти изиђи мени на биљегу,| На широко на поље Зечево,| Да јуначки живот дијелимо,| Црне вране месом *напитамо*,| И долину крви натопимо —

2. **напи̏тати**, нàпи̏тâм, v. pf. erfragen, exquiro, exploro.

нàпитати се, тâм се, v. r. pf. ſich ſatt eſſen, satis comedisse [vide наjести се]: Нијеси ли што-год задобио,| Да *се* гладни меса *напитамо* —

нàпити, нàпијêм, v. pf. коме, zutrinken, propino. cf. напијати.

нàпити се, нàпијêм се, v. r. pf. н. п. вина, ракије, воде, ſich voll trinken, inebrior. [cf. напојити се; нагулити се, надробити се, наквасити се 2].

напишáвање, n. das Anharren.

напишáвати, пи̏шâвам, v. impf. } anharren, **напи̏шати**, шâм, v. pf. } jendo impleo.

нàпjевати се, вâм се, v. r. pf. ſich ſatt ſingen, satis cecinisse: И у колу пјесам' *напјевају* —

нáплава, f. } оно што вода гдје нанесе

нáплавак, âвка, m. } те како мјесто наплави, alluvio. cf. [vide] нанос.

нàплата (нáплата), f. die Betreibung, exactio: Стари дуг, нова *наплата*.

на̀платак, тка, m. die Radfelge, absis, curvatura rotae. [cf. гобела, гобеља].

наплáтити, на̀плâтӣм, v. pf. 1) eintreiben, exigo: дужан ми је нешто, па не могу никако да наплатим. — 2) voll ausʒahlen, exsolvo, cf. платити: Ал' ти потков *наплатити* не ћу —

наплáтити се, на̀плâтӣм се, v. r. pf. 1) ſich beʒahlen laſſen, exigo. — 2) ſich berechnen, invicem solvere debita. cf. [vide 1] намирити се.

наплаћивање, n. 1) das Eintreiben, exactio. — 2) das Vollends-ʒahlen, exsolutio.

наплаћивати, плâћујēм, v. impf. 1) eintreiben, exigo. — 2) beʒahlen, exsolvo.

наплаћивати се, плâћујēм се, v. r. impf. 1) ſich beʒahlen laſſen, exigo. — 2) ſich berechnen, exsolvere mutua debita.

наплѐсти, плѐтēм, v. pf. 1) anflechten, adplecto, attexo: наплети мало на тај кош. — 2) voll anflechten. contexo: наплео сам доста кошница. — 3) на кога што, т. ј. измислити, потворити. [vide обиједити].

на̀плет, m. das Angeflechte, supertextum.

на̀плетање, n. 1) das Anflechten, adnexio, contextura. — 2) das Verleumden, calumniae. [cf. бијеђење].

на̀плетати, плеħēм, v. impf. 1) anflechten, attexo. — 2) gegen einen etwas erdichten, calumnior. [vide биједити]. cf. налагати.

на̀пливати, вâм, } v. pf. anſchwimmen, na-
напло̀вити, на̀пловӣм, } tare coepi.

напљу̀вати, на̀пљујēм, v. pf. anſpeien, conspuo.

на̀пнигуша, f. die Kehlaufblaſerin, intentrix gutturis (batrachomyomachiſches Wort): *напнигушо* крекетушо! курвина магарицо (говорио рак жаби, кад су се псовали. cf. седмокрак).

на̀по (на по), auf halbem (Wege u. dgl.), dimidia (via): напо пута.

на̀под ногу, abwärts, deorsum. cf. наниз брдо.

на́пōј, на́поја, m. н. п. за свиње кад се хране, или за скоро отељене краве, das flüſſige Futter.

напо̀јити, на̀појӣм, v. pf. tränken, do bibere potionem. [cf. наживати].

напо̀јити се, на̀појӣм се, v. r. pf. ſich mit Trank laben, potione recreari, cf. [vide] напити се: Те *се* ладне воде *напојили* —

на̀појѣ̄ште, n. vide [п о ј и л о] појиште.

на́пōјница, f. der Trunk, das Trinkgeld, congiarium, munusculum.

на̀покōње, (у Србији) vide **напокоње**.

на̀покōн, } ʒuletzt, ʒum letzten Male, postremo [cf.
на̀покōњ, } напокоње (напокојне), покоњ]: *Напокоњ* ти оженила сина! И у з'о час снашицу добила! —

на̀покōње [напокојне], vide напокон: Зло ти вино *напокоње* било! —

на̀пола, }
на̀полак, } ʒur Hälfte, dimidia parte.
на̀поле, }

на̀полица, f. 1) кад се коме да што да ради на пола, н. п. каку земљу или каку стоку (да главно остâје ономе чије је, а добитак на полак), ein Geſchäft (Vertrag) ʒur Hälfte, opus dimidiatum. — 2) die Halbfrucht, жито у којему има пола ражи, а пола шенице. [vide суражица]. cf. половница, суржица.

на̀полицē, n. п. радити што наполице, т. ј. на поле, daß die Hälfte dem Eigenthümer und die Hälfte dem Arbeiter gehört, ad dimidium.

на̀поличâр, m. ein Kontrahent auf die Hälfte, qui dimidiam partem pactus est, partiarius (?). [cf. половник 1].

на̀поличѣ̄ње, n. das Miethen auf die Hälfte Ertrags, pactum dimidii.

на̀поличити, чӣм, v. impf. ʒur Hälfte miethen, pacisci dimidium lucri.

напоме́нути, пòмēнēм, v. pf. erinnern, moneo.

напо̀мињање, n. das Erinnern, admonitio.

напо̀мињати, њēм, v. impf. erinnern, moneo.

на̀помōл (на помол), im Angeſichte, in conspectu [cf. помол]: кад бисмо *напомол* Бечу.

на́пон, m. 1) die Blüte beʒ Alters, flos aetatis: сад је у највећем *напону* (н п. момак). — 2) die Anſtrengung, intentio, н. п. жена кад рађа, крава кад се тели, човјек кад иде напоље.

напо̀настити, паднēм, } v. pf. кога, anfallen,
напопа́стити, пòпâстӣм, } nicht auslaſſen, aggredior, teneo.

на̀пора, f. (у Ц. г.) vide **навора**.

на̀поредо, neben einander, una [cf. поредо, пореде(?), упоредо, барабар]: Паде мртва шњима *напоредо* —

напо́се, für ſich, abgeſondert, separatim. [vide посамце]. cf. појединце.

напо̀стити, на̀постӣм, v. pf. кад ко премрси, ваља други пут оно да напости (т. ј. на мрску да пости); ово особито чине Турци кад на путу уз рамазан не могу да посте.

на́права, f. 1) die Vorrichtung, apparatus. — 2) нијесам видио цијеви на ову направу, die Form, forma.

на̀правац, in gerader Linie, ohne Umweg, recta.

на̀правити, вӣм, 1) (у војв.) vide [с а г р а д и т и] начинити. — 2) (у Ц. г.) вола, овна, vide ујаловити.

на̀правити се, вӣм се, (у војв.) vide начинити се.

на̀правица, f. das Werk, opus: Да угледаш твоју *направицу*, } Коју си ми млада даровала —

на̀прављање, n. das Machen, factio.

на̀прављати, љâм, v. impf. 1) machen, facio: Ко бачву *направља* мене чап ће ође; Ону посла а другу *направља* — 2) (у Ц. г.) н. п. вола, овна, vide ј а л о в и т и [1], штројити.

на̀прâзно, 1) umſonſt, vergeblich, frustra [vide узалуд]: он је дошао, али *напразно*; учини ми то и то, не ће ти бити *напразно*; обећава му мазно *напразно*. — 2) сјутра ће бити покојном сину моме *напразно* 20 година, т. ј. да је жив било би му толико.

на́прасан, сна, сно, } gäh, praeceps, човјек,
на́прасит, а, о, } смрт.

напра́шити, на̀пра̂ши̂м, v. pf. bestäuben, pulvere conspergo: Ја сам, синко, млинарица,| Брашном главу *напрашила* —

напра̀шни̂к, напрашни́ка, m. (у Хрв.) vide потпрашљај.

на́прва, f. (у Далм.) вез у кошуље низ прси.

на̏пр̂во, (у Хрв.) vide напријед.

напр́дети, ди̂м, (ист.) vide напрдјети.

напрди́ва̂ње, n. das Schwatzen, nugae (narratae).

напрди́вати, пр̀дујêм, v. impf. daherschwatzen, fabulor: напрдује којешта.

напр́дити, ди̂м, (зап.) } v. pf. anfarzen, vollfarzen, crepitu impleo.
напр́дјети, ди̂м, (југоз.) }
напр́ђети, пр́ди̂м, (јуж.) }

напре́гнути се, на̀прêгнêм се, vide **напрећи се.**

на̀прêд, (ист.) vide напријед.

на̀предак, на̀претка, m. (ист. и јуж.) 1) у напредак, in Zukunft, in posterum. — 2) der Fortgang, progressus: срећу и напредак! [cf. берићет 2].

на̀предан, дна, дно, (ист. и јуж.) gute Fortschritte machend, bene succedens (labor).

напре́да̂ње, n. das Anspinnen, netio. [cf. упредање 2].

напре́дати, на̀прêда̂м, v. impf. anspinnen, nendo paro. [cf. упредати 2].

на̀предова̂ње, n. (ист. и јуж.) das Fortschreiten, progressus.

на̀предовати, дујêм, v. impf. (ист. и јуж.) [1)] fortschreiten, progredior. [— 2) gedeihen, proficio; cf. крешивати, крешити, придавати се, реушити].

напре́за̂ње, m. das Anstrengen, intentio.

напре́зати се, на̀прêжêм се, v. r. impf. sich anstrengen, innitor.

[**напрездан,** adv. vide прездан.]

напрела́мати, прѐла̂ма̂м, v. pf. anbrechen, in Menge brechen, frangendo paro.

на̏према̂се (на према се) gegenüber vor sich hin, e regione prae se: погледај де *напремасе*: не видиш ли ми ђе оваца.

напрерези́вати, рѐзујêм, v. pf. in Menge zerschneiden, dissecando paro.

на̀прести, напре́дêм, v. pf. in Menge anspinnen, nendo paro [cf. упрести 2]: *Напрела* сам, *напрела*| Седамдесет вретена —

напре́ћи [напрегнути] **се,** на̀прêгнêм се, (напре́гох се, напре́же се, на̀прêгао се, напре́гла се) v. r. pf. sich anstrengen, innitor: напрегао се од смијеха, sich außer Athem lachen, risu solvi.

напрѐчац, (ист. и јуж.) [cf. пречац] 1) in gerader Linie, recta: овуда је *напречац.* — 2) auf der Stelle, confestim: умр̏о *напречац.*

на̀прешит, а, о, (по југоз. кр.) eilig, velox: Ровчани су пушка *напрешита* —

на̀прженица, m. vide [налетица] напржица.

на̀пржит, а, о, hitzig, heftig, fervidus.

на̀пржити, жи̂м, v. pf. in Menge rösten (in Schmalz), frigendo paro.

на̀пржица, f. u. m. ein Hitzkopf, homo fervidioris animi cf. [vide] налетица.

на̀при̂д, (зап.) vide напријед.

на̀придак, притка, m. (зап.) vide напредак.

на̀придан, дна, дно, (зап.) vide напредан.

на̀придова̂ње, n. (зап.) vide напредовање.

на̀придовати, дујêм, (зап.) vide напредовати.

на̀пријед, } (јуж.) voraus, voran, prae [cf. на-
на̀приједа, } прво]: он иде *напријед*; ко ће *напријед?* узети *напријед* плату, in voraus nehmen, anticipare: Ни куд натраг, ни куд *наприједа* —

напри̂чац, (зап.) vide напречац.

напр́коњити се, њи̂м се, v. r. pf. vide [расрдити се] напрчити се.

напро̀сити, на̀проси̂м, v. pf. anbetteln, zusammenbetteln, emendico.

на̏проти̂в, (у војв.) im Gegentheil, contra.

на̀прстак, ска, m. 1) der Fingerhut, munimentum digiti. cf. напршњак. — 2) (у Ц. г.) vide [назувак] назувица.

на̀пртити, ти̂м, v. pf. aufladen, impono humeris. cf. [vide] упртити.

на̀пртити се, ти̂м се, v. [r.] pf. sich womit beladen, onero humeros.

напр́ћити, на̀пр̂ћи̂м, v. pf. т. ј. усне, die Lippen aufwerfen, protendo os.

напр́ћити се, на̀пр̂ћи̂м се, v. r. pf. die Lippen aufwerfen, labiis protentis flere aut irasci.

напр́чити се, на̀пр̂чи̂м се, v. r. pf. (у Боци) vide расрдити се.

на̀пршња̂к, m. (у Лици) vide напрстак [1].

на́пршче, чета, n. (у Бачк.) der Säugling (vom Kinde), lactens.

напсо̀вати се, на̀псујêм се, v. r. pf. кога, genug schimpfen, satis conviciatum esse: *Напсуј се* царице иза главице.

на̀птати, та̂м, v. pf. aufspüren, investigo. [vide] нањушити, cf. осјетити, оптати.

напу́ати, на̀пу̂а̂м (на̀пу̂шêм), vide **напухати.**

на̀пујдати, да̂м, v. pf. (у Сријему) vide надршкати.

на̀пукао, кла, кло, н. п. лонац, angeborsten, leck, rimosus.

на̀пукнути, нêм, vide **напући.**

на̀пунити, ни̂м, v. pf. 1) anfüllen, impleo. — 2) laden (die Flinte, Kanone), impleo. cf. набити [5].

на̀пунити се, ни̂м се, v. r. pf. voll werden, impleor.

напу́ња̂ње, n. vide пуњење.

напу́њати, на̀пу̂ња̂м, v. impf. vide пунити: Попи бардак па опет *напуња* —

напу́пио, пила, пило, н. п. ружа, Rosenknospe, calyx rosae: Млад је војно ружа *напупила* —

напу́пити, пи̂м, } v. pf. з. В. шума,
на̀пупчити, чи̂м, (у Дубр.) } Knospen bekommen, ausschlagen, gemmas protendo. [cf. набрстити].

напу̀стити, на̀пусти̂м, v. pf. 1) gehen lassen, permitto: напустио говеда, те разбукала сијено. — 2) псе, loslassen, worauf hetzen, immitto.

напу́тити, напу́тӣм, v. pf. кога, anweiſen, viam monstro. cf. [vide] упутити.

напу́ћи (cf. напукнути), пукнӗм, (напукох, напу́че, напукао, напукла) v. pf. leck werden, rimas duco.

напу́ћивање, n. das Anweiſen, Anleiten, inductio.

напу́ћивати, пу́ћујем, v. impf. anleiten, induco, monstro viam. cf. [vide] упућивати.

напу́ћити се, напу́ћӣм се, v. r. pf. ſchmollen, grollen, succenseo, iratus sileo.

напу́хати, напу́шӗм (напу́хам), [напуати] v. pf. 1) н. п. мијех, aufblaſen, inflo, cf. [vide] надухати. — 2) (anſeiſten) anfarzen, ohne Geräuſch, ventis impleo (cf. пухати). — 3) (у Ц. г.) vide наљутити.

напу́хати се, напу́шӗм (напу́хам) се, v. r. pf. 1) ſich aufblaſen, inflor, cf. [vide] надухати се: *Напухао се* као пискавица. — 2) (у Ц. г.) vide [расрдити се] наљутити се.

напу́чање, n. (у Ц. г.) vide срђење.

напу́чати се, напу́чам се, v. r. impf. (у Ц. г.) vide срдити се.

напу́чити се, чӣм се, v. r. pf. (у Ц. г.) vide расрдити се.

напу́штање [напушћање], n. das Loslaſſen, immissio.

напу́штати, напу́штам, [напушћати] v. impf. loslaſſen, immitto.

напу́шћање, n. vide **напуштање**.

напу́шћати, напу́шћам, vide **напуштати**.

на́рав, f. (у војв.) die Gemüthsart, das Naturell, indoles. cf. [vide] ћуд [1].

нара́дало, n. der Fabelhans, fabulator. cf. [vide] гатало.

нара́да́лка, f. die Schwätzerin, fabulatrix.

нара́да́ње, n. das Schwatzen, fabulatio.

нара́дати, нара́да́м, v. impf. (у Сријему) говорити којешта, као гатати, ſchwatzen, fabeln, fabulor.

нара́дити, нара́дӣм, v. pf. in Menge fertig machen, absolvo.

нара́ћати, нара́ћам, v. pf. voll angebären, gigno unum ex alio: нараћала доста синова —, цару војни́ка̂.

на́раман, нара́мка, m. ein Bündel, fasciculus, n. п. прућа, ein Bund Pflöcke (ſoviel man auf einmal na раме auflabet). [vide дењак].

нарами́вање, n. vide **нахрамивање**.

нарами́вати, ра́мујем, vide **нахрамивати**.

нара́нити, нара́нӣм, vide **нахранити**.

на́ра́нка, f. vide **нахранка**.

на́ра́нкиња, f. vide **нахранкиња**.

нара́нча[*], f. 1) (по југоз. кр.) vide неранча: Цв'јетак паде од *наранче* — И *наранчу* с листима — 2) (у Барањи) врло мала жута бундевица, Art kleinſter Kürbiß [Bitter-, Koloquinten-Gurke], cucurbitae genus [cucumis colocynthis L.]. cf. боровић.

нара́нчица, f. dim. v. наранча.

нара́нџа[*], f. vide неранча: У авлији жутица *наранџа* —

нара́нџица, f. dim. v. наранџа: Ђевојчице *наранџице*,| Чија ли си ти? —

нара́слица, f. (у Дубр.) drüſiges Fleiſch (z. B. unter dem Hals, oder am Gekröſe), caro glandulosa. cf. [vide] гроник.

на́раст, f. die Begattung des Hahns, coitus galli.

нара́сти, ра́стӗм, (нара́стао, нара́сла) v. pf. erwachſen, succresco. [cf. наћикати, наћипати].

нара́стити, нара́стӣм, v. pf. begatten (vom Geflügel), coëo (de avibus).

нара́ту́н, нарату́на, m.: Отидоше возом *нарату́ном* —

на́ра́штај, m. die Generation; садашњи, das lebende Zeitalter, qui nunc vivunt, aetas nostra.

нарѐвати, вӗм, v. pf. (у Грахову) heranſtrömen, heranſtürzen, se profundere: Док *нарева* на Никољску цркву,| У бијелу уревала цркву| И од цркве олтар однијела —

на́редан, дна, дно, (у Ц. г.) n. п. пушка, bereit, gehörig beſchaffen, paratus. cf. [vide] спреман, готов.

на́редба, f. 1) die Anordnung, mandatum. — 2) (у Дубр.) die Beſtellung. cf. [vide] наруџбина.

наре́дити, нарѐдӣм, v. pf. 1) anordnen, mando. — 2) (у Дубр.) beſtellen, vide наручити.

на́ре́дни́к, m. (у Сријему) који људе *наређује* на робију, der Beſteller, constitutor.

наре́ћати, нарѐћам, v. pf. in Reihe ſtellen, reihen, ex ordine pono.

наређи́вање, n. das Anordnen, mandatio.

наређивати, рѐћујем, v. impf. 1) anordnen, mando. — 2) (у Дубр.) vide наручивати [1].

на̀резати, режӗм, v. pf. 1) anſchneiden, scissuram facio: нарежи малко то дрво. — 2) anſchneiden, scindendo paro [cf. накрижати]: нарежи доста хљеба.

нарезивање, n. das Anſchneiden, ascissio.

нарезивати, рѐзујем, v. impf. anſchneiden, ascindo.

на́резница, f. (у Црни.) н. п. меса, der Schnitz, segmentum. cf. [vide] режањ.

наремежити се, ремѐжӣм се, v. r. pf. vide накостријешити се.

на̀ренути, нӗм, v. pf. (у Лици) vide нагнати [1].

наре́сити, нарѐсӣм, v. pf. (у примор.) vide накитити: Подај мене свјетлост твоју,| Да *наресим* младост моју —

наре́сити се, нарѐсӣм се, v. r. pf. (у прим.) vide накитити се [1]: Сватови *се наресише* —

на̀рескати, кам, dim. v. нарезати.

нарѐћи, рѐчӗм (нарекнӗм), v. pf. zudenken, anmeinen, destino. cf. [vide] намијенити.

нарѝкача, f. (у Кастелима) жена којој се плати за мртвацем да *нариче*, Klageweib, praefica. [cf. запевања, покајнице, тушкиња; 1 тужити]. Гдјекојим мртвацима и пријатељи пошаљу по *нарикачу*, и тако их се може над једнијем по више састати. Свака у почетку својега нарицања каже ко ју је послао, па онда почне хвалу мртвоме, а најпослије заврши

поздравом свима мртвима из оне куће од онога ко је њу послао.

нàрикла, f. (у Дубр.) некака морска риба, eine Art Seefiſch, piscis quidam marinus.

нàринути, нêм, v. pf. (у Ц. г.) ударити, losſtürzen, irruo: У то сила Турска *наринула* —

нарúцање, n. 1) das Zudenken, destinatio. — 2) das Beklagen eines Todten, naenia. cf. нарицати.

нарúцати, нàрúчêм, v. impf. 1) zudenken, beſtimmen, destino. — 2) einen Todten beklagen, queror de mortuo. cf. [1] тужити.

нàрнути, нàрнêм, v. pf. н. п. нàрнули пси, heftig bellen (wenn der Feind ganz nahe iſt), latro vehementer.

нарòбити, нàробúм, v. pf. in Menge gefangen nehmen, satis cepisse: Па се вале тридест капетана,| Што је који робља *наробио* — Доста, мајко, робља *наробисмо* —

нарòбити се, нàробúм се, v. r. pf. ſich genug Sklaven machen, satis cepisse: Ту ћемо *се* глава накидати| И живога робља *наробити* —

нарòгозити, зúм, v. pf. н. п. буре, verrohren, canna obturo.

нарогýшити, нàрогýшúм, v. pf. н. п. уши, die Ohren ſpitzen, aures arrigo.

нарогýшити се, нàрогýшúм се, v. r. pf. die Ohren ſpitzen, aures arrigo.

нáрод, m. das Volk, gens, populus, natio. [cf. пук 1].

нарòдити се, нàродú се, v. [r.] pf. in Menge geboren werden, anwachſen, nachwachſen, succresco. [cf. натрагати се].

нáродни, нâ, нô, (једни, особито сељаци, говоре *народьи, ња, ње*) Volks, populi, nationis.

нарóзати се, нàрóзâм се, v. r. pf. ſich runzeln, corrugari: нарозао се образ.

нáрок, m. (у Ц. г.) vide срећа: Тако ме зли *нарок* не ћерао! Да ни га је у *нарок* имати! —

нàрочито, } **нàрочно**, } ausdrücklich, plane, de industria.

нарýгати се, нàрýгâм се, v. [r.] pf. коме, ſpotten, illudo.

нарýжити, нàрýжúм, v. pf. beſchimpfen, ignominia adficio. [cf. нагрдити 2].

нáрука, f. die Beſtellung, opus mandatum. [vide порука].

нàруквица, f. 1) das Armband, armilla. [cf. гривна 2, алала, белензуке]. — 2) das Armband des Prieſters, armilla serica sacerdotis *λειτουργοῦντος*.

наруменити, нúм, v. pf. roth ſchminken, fuco.

наруменити се, нúм се, v. r. pf. ſich roth ſchminken, fucare se.

нáруч, f. das Leihen (zum Gebrauch, gegen Rückſtellung des nämlichen Gegenſtandes), commodatio: узео у *наруч*; не може човјек ни *наручи* наћи (н. п. у рђаву комшилуку). cf. посуда.

нàручâј, m. оно што се у један пут на рукама донесе, ſo viel man auf einmal auf beide Arme auflabet, quantum in brachiis ferri potest: донесе два *наручаја* дрва у кућу.

нáручан, чна, чно, није ми *наручно* твоје село, т. ј. није ми пут онуда, aus dem Wege, devius. cf. [vide 1] рука [5].

нарýчати се, нàрýчâм се, v. r. pf. ſich ſatt mittagmalen, coena saturari.

нàручбина, f. vide **нарудбина**.

наручúвање, m. das Beſtellen, constitutio.

наручúвати, рýчујêм, v. impf. 1) beſtellen, committo. [cf. наређивати 2]. — 2) (особито у пјесмама) empfehlen, curae committo: *наручио* сам му да каже томе и томе то и то; Он на љуби чедо *наручује* —

нарýчити, нàрýчúм, v. pf. beſtellen, committo. [cf. наредити 2, смарлаисати].

нáручје, n. der Schooß, sinus, z. B. у наручју, auf den Armen, in brachiis.

нарýчније, (comp. v. наручан) mehr an der Hand, bequemer, commodius.

нàрудбина [наручбина], f. Beſtellung, beſtellte Arbeit, res constituta de industria, non facta dubiae venditioni. cf. наредба [2, смарлама].

нàрушити, шúм, v. pf. [1)] verletzen, turbo. [— 2)] cf. [vide] натрунити [1]: Црепом покривену,| Праом *нарушену*;| А моја би мајка| Јутрошњицу пила,| Јутрос донесену,| Штитом покривену,| Цвећем *нарушену* —

нàрчмати, мâм, v. pf. (у Ц. г.) vide наврчати.

нáсад, m. 1) die Brüteier, die man der Henne unterlegt, ova supposita gallinae: За вуруном два *насада* јаја — 2) cf. [vide] вршај, Garbenſchicht, strues.

насáдити, нàсâдúм, v. pf. 1) кокош, der Henne Eier unterlegen, impono gallinam ovis. [cf. 1 налећи 1]. — 2) Garben zum ausdreſchen, praeparo frumentum triturationi. — 3) сјекиру, auf den Stiel anſtecken, insero manubrio. — 4) лађу, ſcheitern, in arenam impingo navim. — 5) воћа, шљива, in Menge pflanzen, sero.

насáдити се, нàсâдú се, v. r. pf. н. п. лађа, ſcheitern, impingo. [vide насјести 1].

насађúвање, n. 1) das Anſetzen der Henne, impositio. — 2) die Garbenſchicht, paratio. — 3) das Anſtecken der Hacke, insertio. — 4) das Scheitern, naufragium.

насађúвати, сàђујêм, v. impf. 1) die Henne anſetzen, impono. — 2) die Garbenſchicht, praeparo. — 3) anſtecken, insero. — 4) ſcheitern, frango, impingo navim.

насађúвати се, сàђујê се, v. r. impf. н. п. лађа, ſcheitern, impingo.

нàсâмо (на само) ſeitwärts ohne Zeugen, sine arbitris.

нáсап, спа, m. [cf. насип] 1) der Damm, agger [cf. долма 2, прнјебој 3]. — 2) што нанесе (или *насипе*) вода, die Anſchütt. [vide нанос].

насапýнити, сàпýнúм, v. pf. anſeifen, einſeifen, saponem illino.

нàсати се, нàсêм се, vide насисати се.

нàсатице, n. п. ударио га лопатом *насатице*, т. ј. није пљоштимице, него онако као што

се удара ножем кад се сијече, cf. тилутице: И бјеше га момак погодио| *Насатице* међу печенице —

нàсветовати, (ист.) } **нàсвитовати**, (зап.) } **нàсијетовати**, (јуж.) } туjêм, v. pf. кога, Rath geben, consilium dare.

нáсе (на се), (по југовз. кр.) vide натраг, н. п. пошао *насе*.

нàседâње, n. (ист.) vide насjедање.

нàседати, дâм, (ист.) vide насjедати.

нàседнути, нêм, vide **насести**.

нàсеjати, jêм, (ист.) vide насијати.

нàсèлити, нàселîм, v. pf. anſiedeln, colloco.

нàсèлити се, нàселîм се, v. r. pf. ſich anſiedeln, commigro.

нàсêље, n. 1) Wohnungsort, habitatio: Бог му дао у рају *насеље*! — 2) част што даје домаћин (по обичају), кад се пресели у нову кућу.

нáсеон, а, о, bevölkert, frequens.

нáсеоски, кâ, кô, n. п. човjек, који живи *на селу*, Dorf-, paganus.

нàсести, седêм (седнêм), [наседнути] (ист.) vide насjести.

нàсећи, насéчêм, (ист.) vide насjећи.

нàсéцање, n. (ист.) vide насијецање.

1. **нàсéцати**, нàсêцâм, (ист.) vide насијецати.

2. **нàсецати**, цâм, (ист.) vide насjецати.

нàсидâње, n. (зап.) vide насjедање.

нàсидати, дâм, (зап.) vide насjедати.

нàсиднути, нêм, vide **насести**.

нàсијати, jêм, v. pf. (зап. и јуж.) 1) н. п. насијао сам ове године доста жита, genug ſäen, satis serere. — 2) што чим, н. п. насијао сам њиву шеницом, vide зàсијати.

насијèцâње, n. (јуж.) das Anhauen, accisio.

насијèцати, нàсијецâм, v. impf. (јуж.) anhauen, accido.

нàсилити, лîм, v. pf. на кога, anbringen, peto: На ме jесу Власи *насилили* —

нàсилица, f. (у Ц. г.)| *нáсîље*, n. } Gewaltthat, vis, [cf. зулум, неправда].

нáсин, m. vide насан.

нàсипâње, n. das Anſchütten, affusio.

нàсипати, пâм (пљêм), v. impf. anſchütten, affundo.

насúрâње, n. das Vollſcheißen, concacatio.

насúрати, нàсúрâм, v. impf. vollſcheißen, concaco: Ејвала ти мени: ову ти скидам, ту ти *насирам*, ſagt der Geſpiele, der ſich höhniſch unterwirft (indem er die Kappe abnimmt).

нàсисати се, сисâм (сишêм) се, v. r. pf. ſich voll ſaugen, sugendo satior. [cf. насати се].

нàсисти, сидêм (сиднêм), [наседнути] (зап.) vide насjести.

нàситити, тîм. v. pf. ſättigen, saturo: Нијесам те крвце напојио,| Ни јуначка меса *наситио* —

нàсићи, насúчêм, (зап.) vide насjећи.

нàсећи се, насúчêм се, (зап.) vide насjећи се.

насúцâње, n. (зап.) vide насијецање.

1. **насúцати**, нàсúцâм, (зап.) vide насијецати.

2. **нàсицати**, цâм, (зап.) vide насjецати.

нàсjедâње, n. (јуж.) 1) das Sitzenbleiben (des Schiffs) auf einer Sandbank, adhaesio navis in syrte. — 2) das Anlaufen, Anſchwellen (eines gepreßten Muskels), circumpletio (?), inflatio.

нàсjедати, дâ, v. impf. 1) н. п. лађа, ſitzen bleiben (vom Schiffe), insidere arenae. — 2) rund herum anlaufen, inflor circumcirca.

нàсjеница, f. (у Ц. г.) греда крајем, на којој крајеви другијех греда стоје, der Seitenbalken, tignum laterarium.

нàсjести, сjедê (сjеднê), v. pf. (јуж.) 1) ſitzen bleiben (vom Schiffe), insidere arenae. [cf. насадити се, насукати се]. — 2) anlaufen, inflor, н. п. да отече коме чело, казало би се *насjео* оток на очи; тако и да ко обује тијесну цревљу, па да му до ње одозго нога отече, казало би се: *насjео* оток и т. д. — 3) насjела крв, unterlaufen, sanguine suffundi.

нàсjећи, насијèчêм, v. pf. (јуж.) 1) anhauen, accido. — 2) anhauen in Menge, caedendo paro. [cf. накрижати].

нàсjећи се, насијèчêм се, v. r. pf. (јуж.) ſich ſatt hauen, ſich anhauen, satiatus sum caedende: Турски сам *се* глава *насjекао* —

нàсjецати, цâм, v. pf. (јуж.) anhauen (voll), secando paro.

наскакúвање, n. das Anfallen, invectio.

наскакúвати, скàкујêм, v. impf. на кога, anfallen, invehor.

нàскварити, рîм, v. pf. (по југовз. кр.) наскварила косу, т. ј. намазала сквором mit сквара beſchmieren, unguento сквара dicto ungere.

нàскоро, (т. ј. на скоро) bald, eheſtens, brevi, propediem.

наслáгати, нàслâжêм, v. pf. anſchichten, sterno.

наслáгати се, нàслâжêм се, v. r. pf. ſich voll anſchichten (aneſſen), ventrem implere. [vide наjести се]. cf. оклизотине.

нàслада, f. die Ergötzlichkeit, deliciae (voluptas).

наслáдити, нàслâдîм, v. pf. ergötzen, oblecto: *наслâдио* сам руку на њему (т. ј. избио га по својој жељи).

наслáдити се, нàслâдîм се, v. r. pf. ſich ergötzen, oblector: Да *се* на њих *наслâде* душмани —

нàслањање, n. das Anlehnen, acclinatio. [cf. наслоњање].

нàслањати, њâм, v. impf. anlehnen, acclino. [cf. наслоњати].

нàслати, нâшљем (нàшаљêм), v. pf. 1) кога (на што), ausſchicken, mitto ad —: нашљи ми каква муштерију да продам свиње. — 2) genug ſchicken, mitto satis.

наслéдити, нàслêдîм, (ист.) vide наслиjедити.

наслéдити се, нàслêдîм се, (ист.) vide наслиjедити се.

нàследник, m. (ист.) vide нашљедник.

нàследовање, n. (ист.) vide нашљедовање.

нàследовати, дујêм, (ист.) vide нашљедовати.

нàследство, n. (ист.) vide нашљедство.

наслúдити, нàслîдîм, (зап.) vide наслиjедити.

наслѝдити се, нàслѝдим се, (зап.) vide наслиједити се.
нàслидник, m. (зап.) vide нашљедник.
нàслидовање, n. (зап.) vide нашљедовање.
нàслидовати, дујем, (зап.) vide нашљедовати.
нàслидство, n. (зап.) vide нашљедство.
наслиједити, нàслиједим, v. pf. (јуж.) (у Нов. завјету) erben, hereditate accipere.
наслиједити се, нàслиједим се, v. r. pf. aufkommen, existere: Те *се* опет свијет *наслиједи* —
нàслон, m. bedeckter Gang, Schoppen, tectum suffultum.
нàслонити, нàслоним, v. pf. anlehnen, inclino.
нàслоњање, n. vide наслањање.
нàслоњати, ам, vide наслањати.
наслужити, нàслужим, v. pf. 1) n. p. чашу вина, darreichen, trebenzen, ministro. — 2) годину (или погођено вријеме), voll dienen, finire servitia. [vide] дослужити, cf. послужити.
наслутити, нàслутим, v. pf. errathen, erahnen, ominando assequor: Слути, слуто, *наслутићеш*.
нàслушати се, шам се, v. [r.] pf. ſich ſatt hören, auscultando satior.
нàсљедник, m. vide **нашљедник**.
нàсљедство, n. vide **нашљедство**.
нàсљедовање, n. vide **нашљедовање**.
нàсљедовати, дујем, vide **нашљедовати**.
насмејвање, n. vide **насмехивање**.
насмејвати се, смèујем се, vide **насмехивати се**.
насмејàвање, n. (ист.) vide насмијавање.
насмејàвати, смèјавам, (ист.) vide насмијавати.
насмејàвати се, смèјавам се, (ист.) vide насмијавати се.
насмѐјати, јем, (ист.) vide насмијати.
насмѐјати се, јем се, (ист.) vide насмијати се.
нàсменути се, нем се, vide **насмехнути се**.
насмехивање [насмењивање], n. (ист.) vide насмијехивање.
насмехивати се, смèхујем се, [насмењивати се] (ист.) vide насмијехивати се.
нàсмехнути [насменути] **се**, нем се, (ист.) vide насмијехнути се.
насмијàвање, n. (јуж. и зап.) das Anlächeln, arrisio.
насмијàвати, смијàвам, v. [im]pf. (јуж. и зап.) zum Lachen bringen, risum movere.
насмијàвати се, смијàвам се, (јуж. и зап.) v. r. impf. на кога, anlächeln, adrideo [vide насмијехивати се]: Деснијем *се* брком *насмијава* —
насмѝјати, јем, v. pf. (јуж. и зап.) кога, zum Lachen bringen, risum movere.
насмѝјати се, јем се, v. r. pf. (јуж. и зап.) 1) anlachen, adrideo. — 2) ſich ſatt lachen, risu satiari.
нàсминути се, нем се, vide **насмихнути се**.
насмихивање, n. (зап.) vide насмијехивање.
насмихивати се, смìхујем се, (зап.) vide насмијехивати се.
нàсмихнути [насминути] **се**, нем се, (зап.) vide насмијехнути се.
нàсмијенути се, нем се, vide **насмијехнути се**.
насмијехивање, n. das Anlächeln, arrisio.
насмијехивати се, смијèхујем се, v. r. impf. anlächeln, subrideo [cf. насмијавати се]: А деснијем брком *насмијехује* —
нàсмијехнути [насмијенути] **се**, нем се, v. r. pf. (јуж.) lächeln, subrideo.
наснòвати, нàснујем, v. pf. in Menge aufziehen, (telas plures) ordior.
насòлити, нàсолим, v. pf. 1) einſalzen, salio, saliendo paro, n. p. доста рибе. — 2) ſalzen, salio, sale conspergo, n. p. сланину.
насòчити, нàсочим, v. pf. 1) einrathen (z. B. einem eine Braut), suadeo ducendam. — 2) (у Ц. г.) anzeigen, indico, cf. [vide] проказати: насочио брата. cf. сок.
наспàвати се, нàспàвам се, } v. r. pf. ſich ſatt
нàспати се, спим се, } ſchlafen, satis dormisse. [cf. надоспати].
нàспети, нàспе, (ист.) } v. pf. коме што, plötz-
нàспити, нàспи, (зап.) } lich zuſtoßen, praeter
нàспјети, нàспије, (јуж.) } spem accidit: нешто му наспје.
наспòрити, нàспорим, v. pf. gedeihen machen, ergiebig machen, prospero, diuturnum reddo: да Бог *наспори*!
наспрам, (у војв.) vide према[1]: А кад будеш *наспрам* двора мога —
Насрàдин (хоџа),* m. der Eulenſpiegel, nom. progr. hominis lepide ineptientis. Народ наш приповиједа много којешта смијешно од Насрадин-хоџе, а и у пословицама га спомиње, н. п. као Насрадин-хоџа (кад ко што ради наопако); Промеће се као хоџа кроз пољаву, и т. д. Приповиједа се заиста да је у Турака био некакав учен човјек који се звао Насрадин-хоџа.
нàсрати, серем, v. pf. vollſcheißen, concaco.
насрдити, нàсрдим, v. pf. vide расрдити: Па *насрди* себе и дорина —
насрдити се, нàсрдим се, v. r. pf. (у Боци) vide расрдити се: Но *се* Турчин *насрдио* љуто — А Јован *се* добро *насрдио* —
насрѐд, (ист. и јуж.) } mitten in —, in medio —
насрѝд, (зап.) } [cf. сред, среди, усред]: насред куће, насред села и т. д.
насркати се, нàсркћем се, v. r. pf. ſich anſchlürfen, sorbendo satior.
насрљати, љам, v. pf. vide нагазити 1.
насрнути, нàсрнем, v. pf. brüber herfallen, cum impetu impingo.
нàсртало, n. који насрће на другога, der gern über einen herfällt, qui in alios invehi amat. cf. насртач.
нàсртање, n. das Herfallen über etwas, impetus.
нàсртати, срћем, v. impf. на кога, über Einen herfallen, cum impetu aggredior. [cf. срљати].
насртàч, сртàча, m. vide насртало.

наср̀тача, f. ein Frauenzimmer das gern über andere herfällt, mulier in alios invehi amans.
на̀сртљив, а, о, gern über andere herfallend, in alios invehi amans.
наср̀чити се, на̀ср̂чи̂м се, v. r. pf. (по југоз.) кр.) vide [расрдити се] наљутити се: Јовану *се* дружба *насрчила* —
на́става, f. (у Паштр.) der Unterricht, institutio: Ни сиротну ђецу твоју| Без *наставе* и науке —
на́ставак, на́ста̂вка, m. der Ansatz, adjunctum. [cf. накаламак, наперак 2].
наста́ва̂ње, n. das Wohnen, habitatio.
наста́вати, на̀ста̂ва̂м, v. impf. wohnen, habito: гдје наставаш сад? [vide пребивати].
на̀ставити, ви̂м, v. pf. 1) ansetzen, hinzusetzen, adjungo. [cf. надоставити, накаламити 2]. — 2) н. п. казан, den Kessel über das Feuer setzen, impono, superpono. [cf. навјесити].
на̀ставити се, ви̂м се, v. r. pf. sich darauflegen, unternehmen, aggredi: на што се он настави, оно не ће остати несвршено.
на̀ставља̂ње, n. 1) Ansetzen, adjunctio. [cf. надостављање]. — 2) das Darübersetzen, superpositio.
на̀стављати, ља̂м, v. impf. 1) ansetzen, anstücken, adjungo. [cf. надостављати]. — 2) казан, übers Feuer setzen, superpono.
настаја́ва̂ње, n. die Aufsicht, inspectio, attentio. [cf. настојање].
настаја́вати, ста̀ја̂ва̂м, v. impf. die Aufsicht führen, attendo. cf. [2 настајати,] настојати.
на̀стаја̂ње, n. das Herankommen, adventus.
1. **на̀стајати,** је̂м, v. impf. anfangen, coepisse: настаје зима, љето, зло вријеме.
2. **наста̀јати,** сто̀ји̂м, v. impf. die Aufsicht führen, attendo, adsto [vide настојавати]: Сви *настоје* да тебе откупе —
наста́нити, на̀ста̂ни̂м, v. pf. unterbringen, colloco: Хоћу л' наћи стања у Костуру| Да *настаним* ову сиротињу —
на̀станути, не̂м, vide **настати.**
наста́ње, n. (у Боци) vide постање: Је ли гр'оте и је ли срамоте| Зачуло се од *настања* св'јета — Он је био брука од *настања* —
на̀стати (cf. настанути), стане̂м, v. pf. beginnen, herbeikommen, advenio [cf. обратити 2]: настала година, зима, љето, мјесец, дан; владање чије и т. д.
на́стоја̂ње, n. vide настајавање.
на́стојати, ји̂м, v. impf. (на Задварју) старати се око шта. vide настајавати.
на́сто̂јни̂к, m. der Aufseher (z. B. bei den Schweinen), qui attendit: Око њих су многи *настојници* —
на́стран, а, о, (у Ц. г.) осим осталијех људи, ein Sonderling, qui omnia alio modo facit.
на̀стре̂ти, (ист.) } на̀стре̂м, (на̀стр̏о, на̀стр̂ла)
на̀стријети, (јуж.) } v. pf. bestreuen, consternere:
на̀стри̂ти, (зап.) } Под њом света постеља,| Сваког цвећа *настрта* —
на̀стрешница, f. vide **надстрешница.**
настр̀шити се, на̀стр̂ши̂м се, v. [r.] pf. vide накостријешити се.
на́ступ, m. н. п. у глави, у трбуху, der Anfall (der Krankheit), impetus, tentatio.
насту́на̂ње, n. das Darauftreten, calcatio.
насту́пати, на̀сту̂па̂м, v. impf. 1) darauftreten, calco. — 2) Кудгод наш домаћин и његова дјеца из дома поступали, свуда на срећу *наступали*! (у здравици). vide [cf.] наилазити.
насту́пити, на̀сту̂пи̂м, v. pf. darauf treten, calco.
на̀су̂во [на суво], [umsonst, ohne Entgelt, frustra,] *н. п.* [платно,] *дужан.*
насу́кати, на̀су̂че̂м, v. pf. н. п. цијев (и много цијеви), anwinden, agglomero.
насу́кати се, на̀су̂че̂м се, v. r. pf. (у Дубр.) насукала се лађа, т. ј. насадила се, насјела, sitzen bleiben (vom Schiffe), insidere arenae. [vide насјести 1].
на̀сулити се, ли̂м се, v. r. pf. vide [1] намирити се.
на̀суморити се, ри̂ се, v. r. pf. sich umwölken, obnubilor: насуморило се (кад се дању као смркне). cf. [нахуморити се, стуштити се,] натуштити се.
насу̀мце̂, auf Gerathewohl, temere [cf. сумице]: погодио насумце.
насу̀прот, entgegen, contra.
насу́срет, (на сусрет) (cf. сусрет) 1) in entgegengesetzter Richtung, ex opposito, н. п. био га буздованом насусрет, т. ј. један пут у прси па онда у леђа. — 2) entgegen, obviam.
на̀су̂ти, на̀спе̂м, v. pf. anschütten, affundo.
насу́шити, на̀су̂ши̂м, v. pf. in Menge dörren, torreo.
ната́ка̂ње, n. das Einschenken, infusio.
ната́кати, на̀та̂че̂м, v. impf. einschenken, infundo.
[**натакнути,** нем, vide **натаћи**; *види* s. v. натнути.]
на̀та̂нчити, чи̂м, v. pf. (у Дубр.) vide [1 навести 1] натентати.
ната́на̂ње, n. 1) das Schmelzen in Menge, liquatio. — 2) das Tränken, *τὸ* imbuere.
ната́пати, на̀та̂па̂м (на̀та̂пље̂м), v. impf. 1) in Menge schmelzen, liquo. — 2) tränken, imbuere liquore, н. п. крпу лојем, кришку хљеба у масти и т. д.
ната̀ћи [натакнути], на̀такне̂м, (ната̀кох, ната̀че, на̀такао, ната̀кла) v. pf. [cf. натнути] 1) anspießen, figo. [cf. наврнути 2, навријети 3]. — 2) капу на главу, aufstecken, impono.
ната̀ћи се, на̀такне̂м се, v. r. pf. hervorkommen, existo, cf. [vide] истаћи се: *Натаче се* сватах шест стотина —
на̀таште, (у Сријему) vide наште [срца]. cf. ташт.
1. **на̂те̂г,** m. (поред Саве и поред Дунава). Кад излије вода, те коњи не могу лађе да вуку, онда се свеже ленгер накрај дугачка ужа, којега други крај остане на лађи па се однесе напријед и баци у воду, потом момци поврх лађе *тегле* уже и скупљају га у чамац

док лађу не дотјерају до ленгера; и то се каже: вући лађу *на натег*. Мјесто ленгера може се уже привезати и за какво дрво крај воде.

2. **нàтēг**, m. 1) (у Сријему) vide [2 н а т е г а] натегача. — 2) (у Барањи) некакав плав цвијет, Art Pflanze, herbae genus.

1. **нáтега**, f. н. п. с натегом, knapp, mit Mühe, kaum, vix, anguste.

2. **нàтега**, f. [cf. 2 натег 1, натегача] 1) der Heber, sipho. [cf. тиква 1в; теглица, хајдук 3]. — 2) од гвожђа или од гвожђа и од дрвета начињена справа, којом се обручи натежу на буре, die Reifziehe. [cf. натегач].

нàтēгāч, *нàтегáча*, *m. vide* [2] натега [2] и натегача.

нàтēгача, f. vide [2] натега.

нàтēгачица, dim. v. натегача.

нàтегљâј, m. ein Schluck, Trunk, potio semel hausta.

натéгнути, нàтēгнēм, v. pf. anziehen, attraho, adstringo: натегао бардак да цијe; натегао пушку нањ, т. ј. у један пут је и запео и обрнуо нањ.

нàтежница, f. dim. v. нàтега.

натéзавица, f. (у Боци) кад човјек тешко иде наполе, angeſtrengter Stuhlgang, alvus astricta.

натéзање, n. 1) das Anziehen, astrictio. — 2) das Anſtrengen, astrictio. — 3) das knappe Leben, vita indiga, misera. [cf. намицање 3].

натéзати, нàтēжēм, v. impf. 1) anziehen, adstringo, н. п. чизму, чарапу; пушку на кога. — 2) knapp auskommen, parvo (anguste) vivo: како живи? *натеже*. — 3) с ким, н. п. с рђавијем другом, мучити се, ſich abmühen, laborare. [cf. намицати 3].

натéзати се, нàтēжēм се, v. r. impf. 1) ſich anſtrengen, contendo. — 2) клипка. cf. клипак.

натенáни (на тенани), bequem, ungeſtört, commode.

натèнтати, тâм, v. pf. verleiten, tento, induco: који га ђаво *натента* на то! [vide 1] н а в е с т и [1], cf. навратити.

нàтерати, рâм, (ист.) vide натјерати.

нàтерати се, рâм се, (ист.) vide натјерати се.

натерúвање, n. (ист.) vide натјеривање.

натерúвати, тèрујēм, (ист.) vide натјеривати.

натерúвати се, тèрујēм се, (ист.) vide натјеривати се.

натèћи, тèчēм, v. pf. 1) genug erwerben, satis conquiro: Ако не начува, не *натече*. — 2) натекла му глава, anſchwellen, intumesco. cf. [vide] отећи [1].

натúкача, f. (у Лици) као приглавак, што се натиче на ногу мјесто навлачака. vide назувак.

1. **нàтирати**, рâм, (зап.) vide натјерати.

2. **нàтирати**, рēм, v. impf. [von] vide натрти.

нàтирати се, рâм се, (зап.) vide натјерати се.

натирúвање, n. (зап.) vide натјеривање.

натирúвати, тèрујēм, (зап.) vide натјеривати.

натирúвати се, тèрујēм се, (зап.) vide натјеривати се.

нàтискати, кâм, v. pf. anſtopfen, infarcio.

натискúвање, n. das Hinandrücken, protrusio.

натискúвати, тèскујēм, v. impf. hinandrücken, protrudo.

натискúвати се, тèскујēм се. v. r. impf. за ким, ſich aufmachen und einem nachſetzen, insequor.

нàтиснути, нēм, (нàтиснух, нàтисну и нàтисках, нàтиште, нàтисну, нàтиснула и нàтискао, нàтисла) v. pf. 1) н. п. лађу на воду, hinandrücken, protrudo. — 2) los laſſen um einen zu verfolgen, impello: За њом Мујо *натиште* ђогата —

нàтиснути се, нēм се, v. r. pf. за ким, einem nachſetzen, insequi aliquem.

нàтицање, n. 1) das Anſpießen, fixio. — 2) das Anſtecken, fixio.

нàтицати, тичēм, v. impf. 1) anſpießen, figo. [cf. набијати 2]. — 2) anſtecken, figo.

нàтјерати, рâм, v. pf. (cf. [vide] нагнати) 1) hinantreiben, adigo, н. п. говеда на воду. — 2) nöthigen, impello.

нàтјерати се, рâм се, v. r. pf. (јуроз.) на кога, anfahren, invehor. cf. [vide] нагнати се [1].

натјеривање, n. (јуроз.) 1) das Hinantreiben, adactio. — 2) das Nöthigen, adactio. — 3) das Anfahren, invectio (in aliquem).

натјерúвати, тјèрујēм, v. impf. (јуроз.) (cf. [vide] нагонити) 1) antreiben, adigo. — 2) nöthigen, adigo.

натјерúвати се, тјèрујēм се, v. r. [im]pf. (јуроз.) 1) anfahren, invehor. — 2) einander überbieten (bei der Lizitation), quo licente contra liceri.

нàткати, нâчēм (нàткāм), v. pf. eine Menge weben, texendo paro.

нàткачити, чīм, v. pf. као надмудрити, übertreffen, supero.

наткрúвање, n. das Zudecken, contectio.

наткрúвати, нàткрúвāм, v. impf. von oben zudecken, desuper contego.

нàткрити, нàткријēм, v. pf. von oben zudecken, contego desuper.

наткучúвање, n. das Darüber Beugen, inclinatio.

наткучúвати се, кȗчујēм се, v. r. impf. ſich darüber beugen, inclinare se desuper. [vide наклањати се]. cf. надносити се.

наткýчити се, нàткȳчīм се, v. r. pf. н. п. над рупу, над бунар, ſich darüber beugen, desuper se inclinare. cf. [vide] наднијети се.

нàтмурити се, (натмýрити се), нàтмурīм (нàтмȳрīм) се, v. r. pf. (у Ц. г.) vide [н а м р ш т и т и с е] намргодити се: *Натмурио се* као да су му краве посале.

нàтмушити се, шīм се, v. r. pf. (у Ц. г.) vide [н а м р ш т и т и с е] натмурити се.

нàтнути, нàтиēм, (нàтнух, нàтну и нàткох, нàче) v. pf. vide [н а т а ћ и] натаknути.

натòварити, рӣм, v. pf. beladen, onero. [cf. накрцати, укрцати].

[**натоварити се**, v. r. pf. ſich beladen, oneror; *види* s. v. набалати се.]

натòпити, нàтопӣм, v. pf. 1) in Menge ſchmelzen, liquo. — 2) tränken, imbuo liquore, н. п. крпу лојем, кришку хљеба у масти.

натопрчити се, тòпрчӣм се, v. r. pf. aulaufen, incurro: Ко трчи, он *се натопрчи*.

натòрити, нàторӣм, r. pf. anmiſten, stercus facio (vom Vieh). cf. тор.

нàтоскати, кӑм, v. pf. коња у тањиге, zurückſtoßen, retrudo.

натòчити, нàточӣм, v. pf. einſchenken, infundo.

натпéвање, n. (ист.) vide натпијевање.

1. **натпéвати**, нàтпêвам, (ист.) vide натпијевати.

2. **нàтпевати**, вӑм, (ист.) vide натпијевати.

натпéвати се, нàтпêвам се, (ист.) vide натпијевати се.

натпúвање, n. (зап.) vide натпијевање.

1. **натпúвати**, нàтпӣвам, (зап.) vide натпијевати.

2. **нàтпивати**, вӑм, (зап.) vide натпијевати.

натпúвати се, нàтпӣвам се, (зап.) vide натпијевати се.

натпúјање, n. die Trinkwette oder der Sieg im Trinken, sponsio aut victoria bibendi.

натпúјати, нàтпӣјам, v. impf. zu Schanden trinken, vinco bibendo.

натпúјати се, нàтпӣјам се, v. r. impf. eine Trinkwette eingehen, contendo bibendo.

натпијéвање, n. (јуж.) die Singwette, und der Sieg im Singen, sponsio aut victoria cantus.

натпијéвати, нàтпијевам, v. impf. (јуж.) im Singen übertreffen, vinco cantu.

натпијéвати се, нàтпијевам се, v. r. impf. [јуж.] eine Singwette eingehen, contendo cantu.

нàтпис, m. die Aufſchrift, inscriptio.

натпúсати, нàтпӣшем, v. pf. 1) darauf ſchreiben, inscribo. — 2) im Schreiben übertreffen, scribendo vinco.

натписúвање, n. 1) das Darüberſchreiben, inscriptio. — 2) die Schreibewette oder der Sieg im Schreiben, sponsio aut victoria scripturae.

натписúвати, пӣсујем, v. impf. 1) überſchreiben, inscribo. — 2) im Schreiben übertreffen, vinco scriptura.

натписúвати се, пӣсујем се, v. r. impf. eine Schreibewette eingehen, certo scriptura.

нàтпити, нàтпијем, v. pf. zu Schanden trinken, vinco bibendo.

нàтпјевати, вӑм, v. pf. (јуж.) überſingen, cantu vinco.

натпрéдање, n. die Spinnwette und der Sieg im Spinnen, sponsio aut victoria nendi.

натпрéдати, нàтпрêдам, v. impf. im Spinnen übertreffen, nendo vinco.

натпрéдати се, нàтпрêдам се, v. r. impf. eine Spinnwette eingehen, contendo nendo.

нàтпрести, натпрéдем, v. pf. im Spinnen übertreffen, nendo vinco: Која уме све *натпрести* преље —

натприповéдати, пòвêдам, (ист.) } v. pf. im
натприповúдати, пòвӣдам, (зап.) } Erzählen
натприповиједати, пòвиједам, (јуж.) } übertreffen, vinco narratione. [cf. натпричати].

натпричати, нàтпричам, vide натприповиједати.

нàтра, f. 1) vide разбој 1. — 2) оно што жене у један пут поврате с горњега вратила (откала сам једну натру, или двије).

нàтрâг, (на траг) zurück, retrorsum [cf. назад (назад) 1, насе, узнатраге, уназад, унатраг]: отишао *натраг; натраг!*

нàтрага, f. (у Ц. г.) der Abwuchs, suboles: Боља је истрага, него рђава *натрага*.

нàтрагати се, гâмо се, v. r. pf. (у Ц. г.) vide народити се.

натрàгоња, m. der rückwärts geht, retrometor (de cancro) [vide рак]: Курвин *натрагоња* —

нàтрапати, пӑм, v. pf. vide набасати, нагазити[1].

натрàшке, rücklings, retrorsum, rückwärts, retrorsum [cf. нагуске, назадачке]: Иде му посао *натрашке*, retrograde.

нàтргати, гâм, v. pf. in Menge pflücken, decerpo.

нàтренӣк, m. добро *натрвен* и чврст сомун (у Србији и у Босни по варошима), eine Art bichtes Brot, panis genus. cf. боцман.

натресúвати, трèсујем, v. impf. [v. натрести]: Бијелијем зубом *натресује* —

натрéсти, трéсем, v. pf. in Menge herabſchütteln, decutio, н. п. шљива, ораха.

нàтрица, f. dim. v. натра.

натркúвање, n. das Anlaufen, incursio. [cf. натрчавање 3].

натркúвати, тр̀кујем, v. impf. anfallen, incurro, [vide] наваљивати[3], cf. нападати: *Натркује* као зима на гола Турчина.

натр̀кушица, f. vide налетица.

1. **натр̀љати**, нàтр̀љам, v. pf. reiben, anreiben, affrico.

2. **натр̀љати**, љӑм, v. pf. vide [нагазити1] набасати.

натрóљати, нàтрôљам, v. pf. н. п. пун тур, onomatop. (ſchertzhaft) cum strepitu concaco.

натрòшити, нàтрошӣм, v. pf. 1) brocken, intero, н. п. натроши мало хљеба у млијеко. cf. надробити. — 2) genug trinken, potu satiare, cf. натрошити се[2]: Донеси ми још мало вина,| Да *натрошим* себе и Шарина —

натрòшити се, нàтрошӣм се, v. r. pf. чега, 1) genug verſchwenden, satis dissipasse. — 2) вина, ſich ſatt trinken, satis bibisse [cf. натрошити 2]: Када су *се натрошили* вина —

натр̀пати, пӑм, v. pf. anhäufen, accumulo.

нàтрти, нàтрêм, (нàтрх, нàтр, нàтр̀о, нàтрла) v. pf. in Menge anreiben, scindo, н. п. роткве. Натрти коме рена под нос. — 2) н. п. погачу, кад се мијеси, zuſammen kneten, condepso, subigo.

натр̀ћити се, нàтр̀ћӣм се, v. [r.] pf. vide нагузити се.

натру́нити, на̀тру́нӣм, v. pf. 1) Splitter hineinwerfen (z. B. ins Waſſer), assulis turbo. [cf. нарушити 2]. — 2) коме, т. j. учинити што неповољно: И цару је *натрунио* око —

на́труо, рула, ло, angefault, subputridus.

натрча́ва̑ње, n. 1) das Anlaufen, incursio. — 2) Uebereilen, praecipitatio. — 3) vide натркивање.

натрча́вати, тр̀ча̑ва̑м, v. impf. 1) anlaufen, incurro. — 2) ſich übereilen, praecipito. — 3) vide [навaљивати 3] натркивати.

натрчати, чӣм, v. pf. 1) anlaufen, incurro, n. п. на јаму, на мене. — 2) ſich übereilen, praecipito. — 3) im Laufen übertreffen, currendo supero: Он *натрча* три стотин' Мађара —

на̀трч на прч, (одговорио Циганин, или Циганка, кад су га питали, како ће му надјести име дјетету).

натужи́ва̑ње, n. das Drängen (zur Nothdurft), necessitas.

натужи́вати, тӯжујӗ, v. impf. drängen (zur Nothdurft), urgeo. [vide навaљивати 6].

натӯжити, жӣ, v. pf. коме, drängen, urgeo (zur Nothdurft). cf. [vide] навалити [6].

на̀тукнути, нӗм, v. pf. коме што, као наговијестити, гукнути, andeuten, indico.

натупи̑јерка, f. (у Дубр.) некакво дрво и род с њега, eine Art Baum und Frucht davon, arboris genus [prunus armeniaca L.?].

на̀тура, f. das Naturell, indoles: рђаве натуре човјек. cf. [vide] ћуд [1].

натӯра̑ње, n. vide набацивање.

натӯрати, на̀тӯра̑м, 1) v. impf. vide набацивати. — 2) v. pf. vide набацати.

на̀турити, ра̑м, v. pf. vide наметнути.

на̀турити се, ра̑м се, v. r. pf. ſich daran machen, accingi [vide наметнути се]: Одатле *се натури* хајдија — Пак *се* на њу просци *натурише* —

на̀туткати, ка̑м, [v. pf.] vide надршкати.

натӯћи, тӯчӗм, v. pf. 1) in Menge ſtoſſen, ſchlagen, macto, contundo. — 2) н. п. капу на главу, feſt anmachen, figo. — 3) mit Mühe herausbringen (etwas ſchlecht geſchriebenes), extundo: једва сам натукао. — 4) натучен је н. п. приповиједака, т. j. пун.

натӯћи се, тӯчӗм се, v. r. pf. [1)] ſich voll anfreſſen, impleo ventrem [vide најести се]: Привуци се, па *се натуци*. — 2) кога, ſich ſatt einen ſchlagen, contundere: гдје га се не натукох!

на̀туцак, цка, m. (у Сријему) тврдо јаје којијем се друга јаја разбијају (о ускрсу). cf. тучак [2].

натӯца̑ње, n. das Herausbringen, extricatio.

натӯцати, на̀тӯца̑м, v. impf. 1) mit Mühe herausbringen (z. B. etwas Geſchriebenes), vix eruo. — 2) н. п. натуца Њемачки помало, gebrochen ſprechen.

на̀туштити се, тӣм се, v. r. pf. vide насуморити се: натуштило се (mit und ohne, вријеме). cf. стуштити се.

на̀тфатити, тӣм, vide **натхватити**: Сав му Нови кула *натфатила* —

на̀тхватити [надватити, натфатити], тӣм, v. pf. überſteigen, supero. cf. [vide] надвисити.

на́ћа̑ње, n. vide ноћивање.

на́ћати, на́ћа̑м, vide ноћивати: Зна Кадрија ђе *наћа* галија —

на́ћве, наћва́, (cf. [млаћве,] навће) f. pl. 1) der Trottrog, Backtrog, alveus panarius: Попише нам из бачава пиво,| Појеоше из *наћава* мливо — 2) (у Дубр.) свако корито (наћве од круха; што се перу кошуље, и т. д.).

на́ћвеница, f. pl. das Geſtell eines Trottroges, sponda alvei panarii. [vide ногачи]. cf. ногари.

на́ћвице, f. pl. 1) dim. v. наћве. — 2) (у Сријему) половина обла расцијепљена дрвета, по коме су издубене долине, у које се меће хљеб кад се размјешује, и на коме се послије у пећ носи (у Биограду: пинокот).

на̀ћерати, ра̑м, (јуж.) vide натјерати.

на̀ћерати се, ра̑м се, (јуж.) vide натјерати се.

наћери́ва̑ње, n. (јуж.) vide натјеривање.

наћери́вати, ћѐрујӗм, (јуж.) vide натјеривати.

наћери́вати се, ћѐрујӗм се, (јуж.) vide натјеривати се.

на́ћи, на́ђӗм, (на́ђох, на̀шао, на̀шла) v. pf. [cf. наћи] 1) finden, invenio. — 2) (по југоз. кр.) паде снијег, киша, роса, т. j. паде (из неба на земљу), ſchneien, regnen, cadere: Из облака тија роса *нађе* — Бјеше ведро па се наоблачи,| Из облака тија киша *нађе*,| *Нађе* киша љетна поросица — 2) treffen, offendo, [vide десити] cf. задесити: *Нашла* га биједа на суху путу; Већ ево ме тешка болест *нашла* —

на́ћи се, на́ђӗм се, v. r. pf. 1) ſich finden, sum: нашао се у чуду; Смиљанићу! дома дер *се нађи* — 2) нашло се дијете, zur Welt kommen, nasci: У мог сина слијепца Ђурђа,| У њега *се* мушко чедо *нађе* — 3) ти си се нашао то да учиниш, hervortreten, existo.

наћо̀рдисати[*], дишӗм, v. pf. mit Säbel verſehen-gladio instruere: Оружани и *наћордисани* —

наћу́лити, на̀ћу́лӣм, v. pf. т. j. уши, ſpitzen, arrigo.

на̀удити, дӣм, v. pf. Böſes zufügen, malo afficio.

нау̀зе̑ти се, на̀узмӗм се, v. r. pf. н. п. зиме, т. j. врло озепсти, erfrieren, frigesco.

на̀узнати, ма̑м (мљӗм), v. pf. in Menge nehmen, sumo.

на̀узна̑к, **на̀узна̑ко**, **нау̀значицӗ**, rücklings, auf den Rücken, supinus: наопако и *наузнако!*

на́ук, m. 1) die Lehre, der Unterricht, disciplina.

на́ука, f. — 2) то је наука, das iſt (nicht natürliches Bedürfniß, ſondern) Angewohnheit, consuetudo, assuetudo.

на̀уман, мна, мно, vide [намјеран] накан.

на̀умити, **ми̂м**, v. pf. sich vornehmen, decerno. [cf. накастити, намислити, намјерити 1, смјерити 1].

на̏упр̂т, (на упрт) н. п. носити што, т. ј. свезавши и упртивши на леђа.

на̀усница, } f. der keimende Schnurbart, lanugo in
на̀устица, } labio superiori: тек му се тргла *наусница*; Гарила га мрка *наусница* —

на̀устицê, adv. mündlich, viva voce [cf. уствено]: Ситно пише сићана фермана,| Па још слуги *наустице* каже —

на̀учан, чна, чно, (у Дубр.) gelehrt, doctus.

нау̀чити, **на̀учи̂м**, v. pf. 1) lehren, doceo: научио га писати. — 2) lernen, disco: научио књигу; научио писати.

нау̀чити се, на̀учи̂м се, v. r. pf. 1) lernen, addisco. — 2) sich gewöhnen, assuesco. [vide навадити се].

на́фа,* f. потрбушина од лисичје коже (код ћурчија), die Bauchseite eines Fuchsbalgs, pellis vulpinae pars quae ventrem tegebat.

нафа̀ка,* f. оно што је човјеку одређено да поједе на овоме свијету. Кад болестан човјек дуго живи, рече се: „прибира (или купи) своју нафаку;“ Ни је срећа ни *нафака* стара —

на̀фатати, **та̂м**, vide **нахватати**.

на̀фатати се, **та̂м** се, vide **нахватати се**.

на̀хватати [наватати, нафатати], **та̂м**, v. pf. genug fangen, satis capere, н. п. рака.

на̀хватати [наватати, нафатати] **се**, **та̂м** се, v. r. pf. 1) н. п. нахватала се чађ на вериге, sich ansetzen, adhaeresco. — 2) sich satt fangen, satis cepisse.

нахе́рити се, **на̀хêри̂м** се, [наерити се] v. r. pf. накривити се на једну страну, sich schief beugen, obliquor.

на̏хêро [наеро], } schief, oblique, cf. [vide] на-
нахѐрцê [наерце], } криво: Што носи перо *нахеро* —

на́хија [наија],* f. Gebiet, territorium, ager, ditio.

на́хи̂јски̂, } **ка̂**, **ко̂**, der нахија, agri.
на́хи̂јски̂ [наијски], }

нахиљи́ва̂ње [наиљивање], n. das Schauen mit einem halbblinden Auge, visus oculi semicoeci.

нахиљи́вати, **хѝљујêм**, [наиљивати] v. impf. halbblind sein, semicoecus sum: На лијеву ногу нахрамује,| А на десно око *нахиљује* —

на́хлада, f. (у Боци) vide назеб.

[**нахладити се**, **ди̂м** се, v. r. pf. vide назепсти.]

на́ход [наод], m. (ст.) (der Fund) [vide находник]. Пјевају како је некакав игуман поранио на Дунав на воду да се умије, на пашао под обалом мало дијете у сандуку, те га донио у намастир и надио му име *Наход Симеун*: Лијепо му име нађенуо,| Нађенуо: *Наход* Симеуне —

нахо́дати [наодати] **се**, **на̀хôда̂м** [наодам] се, v. r. pf. sich satt gehen, ambulando fatigor.

нахо̀дити, **на̀ходи̂м**, [наодити] v. impf. 1) finden, invenio. [vide налазити 1]. — 2) (по југоз. кр.) mit und ohne дажд oder снијег, oder вријеме, regnen, schneien, pluere, ningere [cf. налазити 3]: Што више грми мање дажда *находи*.

нахо̀дити се, **на̀ходи̂м** се, [наодити се] v. r. [im]pf. sich befinden, reperio, sum.

на́ходни̂к [наодник], m. (ст.) der Findling, infans expositus et ab alio sublatus, cf. наход [наод]: Симеуне, један *находниче* —

нахо̀ђêње [наођење], n. 1) das Finden, inventio. cf. [vide] налажење [1]. — 2) das Regnen, Schneien, pluvia, nives. [cf. налажење 3].

нахрами́ва̂ње [нарамивање], n. das (ein wenig) Hinken, claudicatio.

нахрами́вати, **хра̀мујêм**, [нарамивати] v. impf. ein wenig hinken, claudico: На лијеву ногу *нахрамује*,| А на десно око нахиљује —

нахра́нити, **на̀хра̂ни̂м**, [наранити] v. pf. füttern, pasco, nutrio. [cf. 1 напитати 2].

на́хра̂нка [наранка], } f. (у Сријему) дје-
на́хра̂нкиња [наранкиња], } војка која се узме под своје, das Zuchtmädchen, die Ziehtochter, puella educata in domo mea. cf. [vide] храњеница.

на̀хуморити се, **ри̂м** се, v. r. pf. (у Дубр.) finster werden, obnubilor. cf. [vide] насуморити се.

На̏ци, **На̂ка̂**, m. pl. cf. Нак: Те је шаље у *Наке* крваве,| На Турчина Накић-Ибрахима —

нацма́кати, **на̀цма̂ка̂м**, v. pf. stark schmieren (z. B. das Haar).

нацрѐпати, **на̀црепљêм** (нацрѐпа̂м), v. pf. (у Дубр.) vide нацрпсти.

нацр́псти, **цр́пêм**, v. pf. in Menge schöpfen, satis haurio. [cf. нацрепати].

нача̀стити се, **на̀части̂м** се, v. r. pf. sich satt schmausen, satis epulatum esse: *Начастимо* сваке ђаконије —

на̀чекати се, **ка̂м** се, v. r. pf. sich satt warten, satis expectasse.

на́челни̂к, m. (у Ц. г.) der Vorsteher, antistes.

начѐстити, *на̀чêсти̂м, v. pf. (у Сријему) виноград, посадити лозе мјесто онијех које су се осушиле.*

начетверено́жити се, **ро̀но̂жи̂м** се, v. r. pf. auf alle Viere sich stellen, quadrupedem se sistere.

[**начетвороножити се**, роножим се, vide начетвероножити се; *види* s. v. ћу́лање.]

на̀чêти, **на̏чнêм**, v. pf. anschneiden (Brot), incido, anzapfen (Wein), aperio (beides österr. angänzen), delibo. [cf. окрљати 2, окрнути]. У нас се каже и за остале многе ствари, н. п. начео кацу с купусом, чабрицу са сиром или скорупом, карлицу с млијеком, тако и сланипу, и т. д.

на̀четити се, **ти̂мо** се, v. r. impf. sich drängen zu etwas, concurro (ad videndum quid): Сви *се* Турци онђе *начетили*,| Те гледају светитеља Саву —

начéчити се, нàчéчӣм се, v. r. pf. ſich herbeibrängen, concurro.

начéшљати, нàчешљâм, v. pf. н. п. вуне, перја, in Menge anzupfen, vellicando paro.

начешкúвати, *начéшкујēм*, v. *impf.* [v. начестити].

нáчин, m. 1) die Art und Weiſe, ratio: Залуду је зачина кад није *начина*. — 2) (у горњ. прим.): Што сам јадна дочекала| Да ја чиним *начин* сину своме — Да ти *начин* учинимо,| И мртва те наљубимо —

начúнити, нàчинӣм, v. pf. machen, facio. [vide саградити].

начúнити се, нàчинӣм се, v. r. pf. ſich zu etwas machen, ſich ſtellen, simulo. [cf. направити се].

1. **нàчињâње**, n. das Angänzen, delibatio.

2. **начúњâње**, n. das Machen, factio.

1. **нàчињати**, њēм, v. impf. angänzen, delibo.

2. **начúњати**, нàчӣњâм, v. impf. machen, facio: Ону шаље а трећу *начиња* —

нàчичкати, кâм, v. pf. dicht neben einander ſtellen, confercio, н. п. топове по бедему, или бедем топовима.

нàчкати, кâм, v. pf. anſtopfen, farcio, obturo, н. п. памука у каку пукотину.

начýвати, нàчӯвâм, v. pf. verſparen, reservo: Ако не *начува*, не натече.

нàчудити се, дӣм се, v. r. pf. ſich genug wundern, satis miror.

начўпати, пâм, v. pf. anpflücken, satis decerpo.

нàчути, чујēм, v. pf. etwas hören, Wind bekommen, inaudio.

начýчати се, чӣм се, v. r. pf. lange hocken, satis conquexisse: Ако сам *се начучала*, а оно сам ручала.

нàцагбаба, f. eine böſe Frau die gerne zankt, uxor rixosa.

нàцак,* m. Art Keule, clavae genus. Нацак је с једне стране као мала сјекирица, а с друге стране има дугачке уши.

нâш, ша, ше, unſer, noster.

нàшалити се, лӣм се, v. r. pf. 1) ein wenig ſcherzen, subjocor: Сад су *људи* свакојаке ћуди,| Сад *се* није ни *нашалит'* с миром — 2) ſich ſatt ſcherzen, satis jocatum esse.

нашéтати се, нàшētâм (нàшēћēм) се, v. r. pf. ſich anſpazieren, satis ambulasse.

нàшибати, бâм, v. pf. ein wenig mit Ruthen ſtreichen, virgis tento.

нашúвање, n. das Annähen, adsutio.

нашúвати, нàшӣвâм, v. impf. annähen, adsuo.

нâшинац, нâшинца, m. der Unſrige, nostras.

нâшинка, f. die Unſrige, nostras.

нâшински, vide нашки.

нâшинство, n. das Unſrige, quod nostrum est.

нàшити, нàшијēм, v. pf. 1) annähen, adsuo. — 2) annähen (in Menge), suendo paro.

нâшиш, нашúша, m. у овој пословици: *Нашишу* по пуниш, а туђишу по поњишу.

нâшки, in unſerer Sprache (q. d. unſriſch), nostra lingua. [cf. нашински].

нашкрóбити, нàшкрōбӣм, v. pf. anſchaffen, comparo.

нàшљедак, нàшљетка, m. (у Боци) Erbſchaft, hereditas. [vide нашљедство].

нàшљедник [насљедник], m. [јуж.] der Erbe, heres.

нàшљедовање [насљедовање], n. [јуж.] das Beſtreben, cura.

нàшљедовати [насљедовати], дујēм, v. impf. [јуж.] чему, коме, nachgehen, ſich beſtreben, curo: кад сам се назвао црквени начелник, ваља ми цркви *нашљедовати*.

нàшљедство [насљедство], m. [јуж.] die Erbſchaft, hereditas. [cf. нашљедак].

нашóземски, кâ, кō, von unſerem Lande, nostrae terrae.

нàштâмпати, пâм, v. pf. drucken, excudo (prelo).

нâште срца, auf den nüchternen Magen, jejunus. [cf. наташте; таштина 2, ташће].

нâштина, f. der Zuſtand, da man noch nichts gegeſſen noch getrunken hat, jejunitas.

не, 1) nicht [nein], non; [cf. јок, није 1, аја, ајбо, ханр (анр) 2. — 2] nicht, ne: *не* дирај у то; *не* на дијете; *не* дође и т. д. — 3) in der Zuſammenſetzung un-, in-, z. B. неопран, некухан, неслан, и т. д. — 4) н. п. гледај *не* ћеш ли га наћи, oder *не* би ли га нашао, man wünſcht es. — 5) ſtatt нас, uns, nos: Оба ће *не* у одају наћи —

нéâтан, тна, тно, nachläſſig (unachtſam), negligens.

неáтōст, неáтости, f. Nachläßigkeit, negligentia. cf. [vide] немар.

небéса, небéсā, n. pl. vide небо: Нек нам даде кључе од *небеса*,| Да затворим седмера *небеса* — По три копља у *небеса* скаче —

нéбески, кâ, кō, } himmliſch, coelestis.
нéбесни, нâ, нō, }

нéбесница, f. die Himmliſche, coelestis: Дарив'о вас цар небески| И царица *небесница* —

нéбо, n. (pl. небèса) 1) der Himmel, coelum: на небу, im Himmel; на небо, in den Himmel. — 2) der Himmel (Balbachin, Thronhimmel), coelum. — 3) der Gaumen, palatum. cf. непце.

нéбог, а, о, (у Хрв.) vide [сиромашан] убог.

нéбојâзан, зна, зно, z. B. дијете, ein Kind, das ſich nicht vor den Drohungen fürchtet, infans nil curans minas parentum.

нéбōјша, m. 1) einer, der vorgibt, nicht zu fürchten, der Furchtloſe, qui nil timere se simulat: *Небојшу* најприје пси уједу. — 2) Небојша кула у Биограду: Дмитар узе доњи крај од града| И *Небојшу* на Дунаву кулу —

нéборе, у Црној гори и по околини говори се у говору, као *заиста*, *богме*, н. п. ој море *неборе*! Умије, *неборе*, и Латинску, те да знаш како (рекао полажа кад је лажа казао за некога да умије књигу).

нéбрат, m. Unbruder, nonfrater.

нѐбраћа, f. die Unbrüder, nonfratres: А камо ве, *небраћо* Пипери —
нѐбрига, m. Hans ohne Sorge, homo nihil curans. [vide немариш].
нѐбријеме, нѐбремена, n. (у Боци и у Ц. г.) vide невријеме.
нѐбројени̂, нâ, нô, н. п. небројено благо, unzählbar, innumerabilis. [cf. неизбројени].
нѐбух, m. in der Redensart: из нѐбуха, т. ј. изненада (н. п. кад ко удари на кога), plötzlich, subito. cf. изнебуха.
нѐбуча, f. (у Боци) vide сестричина.
нѐбушица, f. in der Redensart: из небушице, т. ј. изненада, vide небух. [cf. изнебушице].
нéва, f. 1) hyp. v. невјеста: Млада *нева* воду нела,| Над воду се надводила — 2) cf. [vide] златоје.
невàљалац, љâлца, m. ein nichts würdiger Mensch, homo nequam.
невàљалица, f. ein nichtswürdiges Frauenzimmer, femina nequam.
невaљáљство, n. } die Nichtswürdigkeit, nequitia.
невaљáлштина, f. }
невàљао, љала, љало, nichtsnütze, schlecht, inutilis [cf. калп]: невaљао човјек.
нѐвен, m. die Todtenblume, calendula officinalis Linn. [cf. жутељи]: *Невен* вене у градини,| Ја га немам каде брати — И *невена* да му срце вене —
нѐвенов, а, о, н. п. лист, von der calendula officinalis Linn.
нѐвера, f. (ист.) vide невјера.
нѐверан, (нѐвêран) рна, рно, (ист.) vide невјеран.
невѐрија, f. (ист.) vide невјерија: Од Мaџарске млоге *неверије* —
нѐверни̂к, m. (ист.) vide невјерник.
нѐверница, f. (ист.) vide невјерница.
нѐверњâк, m. (ист.) vide невјерњак.
нѐвесео, села, село, unfroh, traurig, moestus.
невѐсиљ, m. (у Боци) некаква трава од које се метле граде, eine Art Pflanze, herba quaedam.
Невѐсиње, n. 1) поље у Херцеговини. — 2) село у том пољу: Књигу пише беже Љубовићу,| У лијепу селу *Невесињу* —
невѐсињски̂, кâ, кô, von Невесиње.
нѐвеста, f. (ист.) vide невјеста.
нѐвестачки̂, кâ, кô, (ист.) vide невјестачки.
нѐвестин, а, о, (ист.) vide невјестин.
нѐвестински̂, кâ, кô, (ист.) vide невјестински.
нѐвестица, f. dim. v. невеста.
нѐвешт, а, о, (ист.) vide невјешт.
нѐви̂д, m. 1) отишао невидом, т. ј. не зна се куда, пропао, er ist verschwunden, evanuit. — 2) (у Ц. г.) некаке мале крилате бубице, које само кољу, а *не виде се.*
невѝдиш, *m.* in der Redensart: *од невидиша.*
нѐвидовни̂, нâ, нô, н. п. бијeда, wovon man nicht einmal etwas gesehen, unvorhergesehen, invisus, non visus, improvisus: сачувај ме, Боже, биједе *невидовне!* —
нѐвиђелица, f. [vide] тмуша, das Dunkel, tenebrae: не може се ноћас ићи, *невиђелица* је.
нѐвиђен, а, о, von unbedeutendem Anschein, non conspicuus [vide негледан], н. п. *невиђен* човјек, а тако што може свршити.
нѐвиђени̂, нâ, нô, noch nie gesehen, non visus: Да видите чудо *невиђено*| Б'јел Вилиндар усред горе Свете —
нѐвира, f. (зап.) vide невјера.
нѐвиран (нѐви̂ран), рна, рно, (зап.) vide невјеран.
неви̂рија, f. coll. [зап.] vide невјерија.
нѐвирни̂к, m. (зап.) vide невјерник.
нѐвирница, f. (зап.) vide невјерница.
нѐвирњâк, m. (зап.) vide невјерњак.
нѐвиста, f. (зап.) vide невјеста.
нѐвистачки̂, кâ, кô, (зап.) vide невјестачки.
нѐвистин, а, о, (зап.) vide невјестин.
нѐвистински̂, кâ, кô, (зап.) vide невјестински.
нѐвистица, f. (зап.) vide невјестица.
нѐвишт, а, о, (зап.) vide невјешт.
нѐвјера, f. (јуж.) 1) die Treulosigkeit. perfidia: *Невјере* ти учинити не ћу — 2) der (die) Treulose, perfida, perfidus: *Невјера* ти уз кољено сједи —
нѐвјеран, (нѐвјêран) рна, рно, [јуж.] treulos, perfidus.
невјѐрија, f. coll. [јуж.] die Ungläubigen, infideles: Иде л' отуд многа *невјерија* —
нѐвјерни̂к, m. (јуж.) 1) der Treulose, perfidus. — 2) der Ungläubige, infidelis, cf. невјерњак: Крајишнике Турке *невјернике,*| Који драгог Бога не познају,| Не имају ни вјере ни душе —
нѐвјерница, f. (јуж.) die Treulose, perfida.
нѐвјерњâк, m. vide невјерник [2]: А не видиш Турке *невјерњаке* —
нѐвјеста, f. (јуж.) 1) vide млâда: На стидноћу као и *невјеста* — 2) (по југоз. кр.) братова жена, а и синовља, cf. снаха [1 и 2]: *Водила* сам невјесту,| Не би л' рано ранила —
нѐвјестачки̂, чкâ, чкô, vide невјестински.
нѐвјестин, а, о, (јуж.) der невјеста, sponsae.
нѐвјестински̂, кâ, кô, (јуж.) Braut-, bräutlich, nuptialis [cf. невјестачки]: Па с ње скида руо ђевојачко,| На њу меће руо *невјестинско* —
нѐвјестица, f. 1) dim. v. невјеста. — 2) (у Ц. г.) vide ласица.
нѐвјешт, а, о, (јуж.) 1) der es nicht versteht, unwissend, imperitus: Од *невјешта* и гора плаче. — 2) чинити се чему и *невјешт*, als wenn man nicht wüßte.
невòвâње, n. das Brautsein, status sponsae.
невòвати, нѐвујêм, v. impf. Braut sein, nubo, sponsa sum: Млого девовала, мало *невовала* —
нѐвојка, f. (ст.) als ein Schimpfwort für војка (воћка): Наранчо, војко, *невојко!* —
нѐвоља, f. die Noth, angustia. [cf. нужда].

нѐвôљан, љна, љно, bedrängt, sollicitus, anxius.

нѐвољнӣк, m. који је у невољи, der Bedrängte, Unglückliche, homo sollicitus, miser: Добро дође, сужањ *невољниче* — Даруј мене сужња *невољника* —

нѐвољница, f. die Bedrängte, Unglückliche, mulier sollicita, misera.

нѐврâт, m. eine Art viereckigen Schiffs das nur ſtromabwärts gleitet, navigium quadratum secundo flumine labens.

нѐврѐме, (ист.) **нѐвријеме**, (јуж.) **нѐврӣме**, (зап.) n. Unzeit, parum in tempore [cf. небријеме]: дошао у *невријеме*.

нѐга, f. [ист.] die Pflege, cura, cf. њега: Ој Милошу, *него* материна —

нѐгве (cf. његве), f. pl. (у Босни) vide путо: Чини ми се, *негве* су ми на ногу —

нѐгда, einſt, olim. [cf. некад, некада, нигда 2, његда].

нѐгдашњӣ, њâ, њê, einſtmalig, ehemalig, pristinus. [cf. некадашњи].

нѐгде, (ист.) **нѐгди**, (зап.) **нѐгдје**, (југоз.) **нѐгђе** [неће], (јуж.) 1) (у Сријему) an einem unbeſtimmten Ort, alicubi. — 2) (у времену) beiläufig, circa: *негдје* око божића.

нѐглê̄д, m. Nachläſſigkeit, incuria: Многи ти ту од *негледа* лежи (казао Циганин идући поред гробља).

нѐглê̄дан, дна, дно, (у Ц. г.) [cf.] невиђен, неугледан (није на очима), von keinem Anſehen, non conspicuus: Ала море *негледна* јунака —

нѐгледȗша, n. p. назарити, (у Сријему) т. ј. промијенити с ким једну ствар за другу не *гледајући*, ohne anzuſehen, quin videas. cf. њорпазар.

нѐго, [cf. 1 но, ного] 1) ſondern, verum: није тако, *него* овако. cf. [vide] већ [2]. — 2) als, quam: волим то *него* ово; боље је тако *него* овако. [cf. неголи. — 3) vide осим].

Нѐговâн, m. Mannsname, nomen viri.

нѐговâње, n. [ист.] das Pflegen, cultus. [cf. његовање].

нѐговати, гујȅм, v. impf. [ист.] pflegen, curo. [cf. његовати; vide гајити].

Нѐгода, 1) m. Mannsname, nomen viri. — 2) f. Frauenname, nomen feminae.

нѐголи (него ли), vide него [2].

него не! (у Дубр.) дакако, freilich, utique.

Нѐготӣн, m. Stadt an zwei Stunden von der Donau, und eben ſo weit vom Timok. За времена Карађорђијева у Неготину је био мали градић са неколике куле, који је зидао Пасманџија.

Неготӣнац, нца, m. Einer von Неготин.

Неготӣнка, f. Eine von Неготин.

неготӣнскӣ (Нѐготӣнскӣ), кâ, кô, von Неготин.

Нѐгош, Нѐгуш, m. Mannsname, nomen viri. cf. Његуш.

Нѐда, f. Frauenname, nomen feminae.

нѐдâрца, n. pl. dim. v. недра.

нѐдаћа, f. (als Scheltwort) Ungerathener! malus eventus: иди, *недаћо* једна!

нѐдаша, m. der Nichtgeber, qui non dat: Сваки даша добар даша, а *недаша* ђидибаша.

нѐдело, n. vide недјело.

нѐдеља, f. (ист.) vide недјеља.

недȅљак, љка, (ист.) vide недјељак.

нѐдељица, f. (ист.) vide недјељица.

Нѐдȅљка, f. (ист.) vide Недјељка.

Нѐдȅљко, m. (ист.) vide Недјељко.

нѐдељӣ, нâ, нô, (ист.) vide недјељни.

Нѐдијељко, m. (ст.) vide Недјељко: Па призива стара *Недијељка* —

нѐдиља, f. (зап.) vide недјеља.

недӣљак, љка, m. (зап.) vide недјељак.

нѐдиљица, f. dim. v. недиља.

Нѐдӣљка, f. (зап.) vide Недјељка.

Нѐдӣљко, m. (зап.) vide Недјељко.

нѐдиљӣ, нâ, нô, (зап.) vide недјељни.

[**недјело**, n. (југоз.) Unthat, maleficium; *види* s. v. недело.]

нѐдјеља, f. (pl. gen. нѐдјȅља) (југоз.) 1) der Sonntag, dies dominicus, dies solis: У *недјељу* која прва дође — Од *неђеље* једне те до друге — Свака се недјеља зове *света недјеља*, а пошто се мјесец мијени прва се недјеља зове *млада недјеља*, у коју жене много којешта врачају и иду на различне изворе те се купају; недјеља пак прва по Илијну дне зове се (у Боци) *царица недјеља над дванаест недјеља*. У народу се нашему мисли да је недјеља некака света жена, као што се и говори: *света Петка недјељина мајка*, а и на иконама се налазе гдјешто ове обадвије. — 2) die Zeit von einem Sonntag zum andern, die Woche (in der Zeitrechnung mit und ohne дâнâ), hebdomas, septimana: ове недјеље; друге недјеље; већ је прошла недјеља дана; до двије недјеље дана. [cf. седмица 2].

недȅљак, љка, m. dim. v. недјеља [2], die Woche, hebdomas: недјељак дана.

нѐдјељица, f. dim. v. недјеља.

Нѐдјȅљка, f. (југоз.) Frauenname, nomen feminae.

Нѐдјȅљко, m. (југоз.) Mannsname, nomen viri. cf. Недијељко.

нѐдјељнӣ, нâ, нô, (југоз.) 1) ſonntäglich, diei dominici. — 2) der Woche, hebdomadis.

недо̀ђија, f. (ſomiſch) das Land Nimmerkommen, terra unde negant rediri [cf. недођин]: отишао у *недођију*; нек иде у *недођију*!

недо̀ђӣн, недођина, m. (ſomiſch) Stadt Nimmerkommen, urbs unde negant rediri. cf. недођија.

недо̀зрео, рела, рело, unreif, immaturus.

недокȕчљив, а, о, unerreichbar, quod prehendi non potest.

недо̀ношче, чета, n. n. p. дијете, теле, nicht zu Ende getragen, vor der Zeit geboren, fetus praecox: Искривио ноге као теле *недоношче*.

недо̀скудица, недо̀скутица, f. der Mangel, die Dürftigkeit, penuria. cf. [vide] оскудица.

недо̀стајâње, n. das Mangeln, defectus.
недо̀стајати, стајê, v. impf. mangeln, deficio.
недоста́так, тка, m. der Mangel, defectus.
недо̀стати, станê, v. pf. ermangeln, deficio.
нѐдости̂ж, f. 1) што није достигло, н. п. у платну. — 2) у љетини, н. п. познији клас од жита, die spätern, im Reifen zurückgebliebenen Aehren, spicae aliis tardiores.
нѐдости̂жан, жна, жно, im Reifen zurückgeblieben, maturitatis retardatae, н. п. жито је недостижно, т. ј. једно високо а друго ниско нарасло, или једно зрело друго недозрело.
нѐдо̂тка, f. платно које на обје стране није једнако сабијено.
нѐдотупâван, вна, вно, unvollkommen, besonders an Vernunft, non integer, in primis ratione.
недо̀ход, а, о: Ти су пути *недоходи,*| То знам дивно —
нѐдра, нѐдâрâ, n. pl. (ист.) vide њедра.
нѐдрâга, f. eine ungeliebte Frau (oder auch Geliebte), amasia non cara.
нѐдрâги̂, m. adj. der Ungeliebte, Unliebe, non amatus: Не дај мене, мајко, за *недрага*:| Волим с драгим по гори одити,| Глог зобати, с листа воду пити,| Студен камен под главу метати,| Нег' с *недрагим* по двору шетати — Драга моја! јеси л' се удала?| Јесам драги, али за *недрага,*| Са *недрагим* и чедо родила — Од немила до *недрага* (н. п. пребија се).
нѐђе [негђе], (јуж.) vide негдје.
нѐђеља, f. (јуж.) vide недјеља.
нeђе́љак, љка, (јуж.) vide недјељак.
нѐђељица, f. dim. v. неђеља.
Нѐђêљка, f. (јуж.) vide Недјељка.
Нѐђêљко, m. (јуж.) vide Недјељко.
нѐђељни̂, нâ, нô, (јуж.) vide недјељни.
нѐжењен, а, о, unverheiratet, ledig, liber, caelebs.
незабо̀рављени̂, нâ, нô, unvergeßlich, unvergessen, immortalis.
неза́зоран, рна, рно, tadellos, non reprehendendus.
неза́кôнство, n. vide безакоње: Ђено бјеше Боже *незаконство* —
неза́ходни̂ гост, *m. рече се као у шали за онога који често долази, н. п. он је мој* незаходни гост: *ја сам твој* незаходни гост.
нѐзвâн, а, о, ungerufen, non vocatus: *Незвану* госту мјесто за вратима.
нѐзгода, f. die Unthunlichkeit, impossibilitas, difficultas.
нѐзгодан, дна, дно, unthunlich, impossibilis, beschwerlich, difficilis, z. B. пут, auch човјек.
нѐзгрâпан, пна, пно, ungezogen, ungehobelt, impolitus, rudis.
нѐздрав, а, о, ungesund, insaluber.
нѐздрео, рела, рело, (особито по запад. кр.) vide незрео: И три дуње *нездреле* —
нѐзет, m. Un-зет, non-зет: Код *незета* кнеза Иваниша —
незна̀божац, бошца, m. der (den wahren Christen-) Gott nicht kennt, der Abgötter, ignarus Dei. „Дође Звонимир *незнабожац,* и начини град Зворник на води Дрини, прије Риста на 800 година“ (приповиједају по Зворничкој нахији).
незна̀божачки̂, кâ, кô, heidnisch, gentilis.
незна̀боштво, n. das Heidenthum, gentilitas.
нѐзнадоша, m. који се чини да не зна ништа, der sich stellt, als ob er nichts wüße, qui inscitiam simulat: *Незнадоше* свијет поједоше.
нѐзнâјша, m. der Unwissende, inscitus: *Незнајшу* рђа бије.
нѐзналовић, m. vide никоговић.
1. **нѐзнан,** а, о, unbekannt, ignotus.
2. **нѐзнâн,** f. (loc. незна́ни) 1) Unwissenheit, inscitia, н. п. он је то учинио у незнани. — 2) лежи у незнани, Bewußtlosigkeit, animus sui non compos. [cf. бевут].
незна́ње, n. die Unwissenheit, ignorantia.
нѐзрелицê, *(у Боци) н. п. отићи, полетјети, т. ј. без обзира.*
нѐзрео [нездрео], рела, рело, unreif, immaturus.
неи̂збројени̂, нâ, нô, unzählbar, innumerabilis. [vide небројени].
неи̂малица, f. die etwas nicht hat, quae non habet: У *неималице* било гибанице, па није дала ником.
неи̂мâње (неима́ње), n. das Nichthaben, die Entbehrung, inopia [vide неимаштина]: *Неимање* немир од свијета.
неи̂мâр[*], неима́ра, m. (voc. нѐимâре) der Baumeister, der den Bau (die Mauerung) leitet, architectus [cf. 2 прото]: Слуго моја, Раде *неимаре* —
неима́ров, а, о, des Baumeisters, architecti.
неи̂мâрски̂, кâ, кô, Baumeister-, architectorum.
неи̂маштина, f. (у Ц. г.) die Dürftigkeit, inopia. cf. [немање,] неимање.
неи̂скâзани̂, нâ, нô, unsäglich, unaussprechlich, inenarrabilis, ineffabilis, incredibilis.
1. **нѐјâк,** m. (у Грбљу) der Schwache, debilis homo: К мећи, *нејаче!*
2. **нѐјâк,** а, о, 1) schwach, debilis. — 2) нејака жена, т. ј. трудна, schwanger, gravida. [vide трудан 2].
нејàкушица, *f. (у Ц. г.) нејак, инокосан човјек.*
нѐјâч, f. (coll.) die Schwachen (meistens von Kindern), debiles.
нејàчак, чка, чко, dim. v. нејак.
нѐјачица, f. die Schwachheit, imbecillitas: *Нејачица* правду губи.
нѐједнâк, а, о, ungleich, inaequalis.
нéјмати, нêјмâм, v. pf. vide [2] **немати** (не имати): Ал' на брату русе главе *нејма* —
нек, } 1) daß, auf daß, ut: подај му *нека* једе;
нека, } пошљи га *нека* иде. — 2) (у Дубр.) vide да [1]: чекај *нека* затворим врата. — 3) nur zu! immerzu, pergis pulcre: А. Одоше говеда у ливаду!| Б. *Нека* их!
нéка, f. hyp. v. невјеста: Већ он иде да погуби *неку* — Далеко га *нека* угледала —

нѐкад, } vide негда. [cf. никад (никада) 2, ње-
нѐкада, } кад].
нѐкадашњи̂, ња̂, ње̂, vide негдашњи.
нѐкакав, ква, кво, irgend einer, quidam. [cf. некаков, нечесов, њесечов].
нѐка̂ко, 1) irgend wie, quodammodo. — 2) um, herum, circa: то је било *некако* око божића; сад је *некако* година.
нѐкаков, а, о, vide некакав.
нѐкамо, (у Ц. г.) vide некуд.
нѐки, ка̂, ко̂, [cf. ники, њеки] 1) ein gewißer, certus quidam. — 2) einer, aliquis: *неки* плати, *неки* не плати. — 3) то без *неке* није, т. ј. није без особитога узрока.
нѐкмоли, vide камоли: Ја га не бих ни за слугу млада,| А *некмоли* за мог господара —
нѐко, нѐкога, jemand, aliquis [cf. нетко, 2 нико 2, њеко]: *неко* лупа на вратима.
нѐколика, т. ј. мање од пет, einige (für das männliche und sächliche Geschlecht, bis fünf ausschließlich) [cf. неколике]: *неколика* човјека, *неколика* повјесма; а од четири даље говори се *неколико* с род. мн. у сва три рода, н. п. *неколико људи, неколико повјесама, неколико оваца.*
нѐколике, т. ј. мање од пет, einige (bis fünf ausschließlich, für das weibliche Geschlecht), неколике жене, неколике паре, и т. д. cf. неколика.
нѐколико, einiges (mehr als vier), aliquantum: неколико људи. [cf. николико 2, њеколико].
нѐколицина, } f. Einige, aliquanti.
нѐколицињa, (у Боци) }
нѐкр̂ст, f. (coll.) (у Ц. г.) die Ungetauften, non baptizati.
нѐкрштени̂ да̂ни, *тако се зову они дани од Божића до Крстова дне. cf. караконџула.*
некрштѐни̂к, штени́ка, m. der nicht getauft ist, non baptizatus.
нѐктеша [нехтеша], f. (ист.) cf. [vide] нехтјеша.
нѐкћеша, f. (у Боци) vide нехтјеша: Немогоше поједоше,| А *некћеше* све попише.
нѐкува̂н, а, о, vide **некухан**: С једне стране пређа *некувана* —
нѐкуд, } irgendwohin, aliquo. [cf. никуд (ни-
нѐкуда̂, } куда) 2, некамо].
нѐку̂м, m. der Unpathe, non-кум.
нѐкуха̂н (cf. некуван), а, о, ungekocht, non coctus.
нѐлаго̂д, f. die Beschwerlichkeit, incommodum: кад човјек остари, онда дође на њега свака *нелагод* (н. п. кашаљ и шљепота).
нѐлагодан, дна, дно, matt, unpaß, languidus: нешто сам *нелагодан.*
нѐло̂вни̂, на̂, но̂, nicht zur Jagd gehörig, non venaticus: Пођи с Богом, мој соколе *неловни* —
нѐљубак, љупка, љупко, unlieblich, non amabilis: Једни веле: *нељупка* је рода —
нѐљу̂ди, m. pl. die Unmenschen, monstra hominum.
нѐм, не́ма, не́мо, (ист.) vide нијем.
[**нема,** impers. v. 2 немати; cf. јоктур.]

Нема̀дија, f. (ист.) vide Њемадија.
не́малац, маоца, m. der Dürftige, inops.
нѐмало, (не мало, мало не) beinahe, prope: ја сам *немало* као и ти велик.
не́ма̂ње, n. vide [немаштина] неимање.
нѐма̂р, m. } die Sorglosigkeit, Nichtachtung, Ver-
нема́рѐње, n. } nachlässigung, negligentia. [cf. неатост, немарљивост, немарност].
нѐмари̂ш, m. Hans ohne Sorge, negligens. cf. небрига.
нема̀рљив, а, о, fahrläßig, negligens. [cf. бестужан].
нема̀рљивац, и̂вца, m. ein fahrläßiger Mensch, homo negligens.
нема̀рљиво̂ст, нема̀рљивости, } f. vide немар.
нема́рно̂ст, нема́рности, }
1. **нѐмати,** f. die Unmutter, non-mater: Ви кажите *нематери* мојој —
2. **не́мати** [нејмати], нѐма̂м [нејмам], v. impf. 1) nicht haben, non habeo. — 2) нема вина, es ist kein Wein da, deest: нема га код куће; нема ништа. — 3) немам куд: *Нема куде* Комнен барјактаре —
не́мати се, нѐма̂ се, v. r. pf. cf. имати се [2], nicht auf die Welt kommen, non nasci: *Немаде се* једно мушко чедо,| Но с' имаде једна змија љута —
Не́мац, мца, m. (ист.) vide Нијемац.
Нѐмачка̂, f. adj. (ист.) vide Њемачка.
нѐмачки̂, ка̂, ко̂, [ист.] vide Њемачки.
не́мети, ми̂м, (ист.) vide нијемљети.
нѐмилицѐ, ohne Schonung, unbarmherzig, misere: ударио га *немилице,* троши новце *немилице.*
нѐмило, unlieb, ingrate: *Немило* је Петар дозиваше,| *Немило* се Јока одзиваше —
нѐмило̂ст, нѐмилости, f. die Ungnade, offensa.
нѐмилостив, а, о, unbarmherzig, immisericors.
нѐмио, ила, ило, unlieb, unangenehm, ingratus: од *немила* до недрага; А да видиш *немила* састанка — Јесу л', брате, ране од видања,| Ил' су, рече, од смрти *немиле* —
нѐми̂р, m. die Unruhe, inquies.
нѐми̂ран, рна, рно, unruhig, inquietus [cf. прњицав]: Мирно срце Бога моли,| А *немирно* сузе рони.
нѐми̂рко, m. der Un-мирко, cui nomen Мирко male convenit.
не́мити, ми̂м, (у Сријему) vide немети.
Нѐмица, f. (ист.) vide Њемица.
Нѐмичина, f. augm. v. Немица.
Нѐмичица, f. dim. v. Немица.
не́мљѐње, n. (ист.) vide нијемљење.
немо̀гоша, f. (у Боци) који (каже да) не може, der sich stellt als ob er nicht könne, qui se non posse dicit: *Немогоше* поједоше,| А некћеше све попише —
нѐмо̂ј, нѐмо̂јте, nicht doch, noli, nolite, cf. мој: Душе наше губити *немојмо* —
немо̀та, f. (ист.) vide њемота.
нѐмота̂н, а, о, ungehaspelt, non glomeratus: С друге стране конци *немотани* —

немо̀тњик, немотња́ка, m. vide **немоћник**.
немо̀тњица, f. vide **немоћница**.
нѐмоћ, нѐмоћи, f. die Krankheit, morbus. [vide болест].
нѐмоћан, ћна, ћно, krank, aegrotus. [vide болестан].
немо̀ћи, немо̀гу, v. impf. krank ſein, aegroto: нешто немогу.
немо̀ћник, немоћни́ка, [немотњик] m. der Kranke. aegrotus, cf. [vide] болесник: *Немоћник* мало једе, а много троши.
немо̀ћница [немотњица], f. vide болесница.
нѐмўштӣ јѐзик, m. (ист.) vide њемушти језик.
Немча̀дија, f. (ист.) vide Њемчадија.
нѐмча̑ње, n. (ист.) vide њемчање.
нѐмчати, ча̑м, (ист.) vide њемчати.
Нѐмче, чета, n. (ист.) vide Нијемче.
пѐмчѐње, n. (ист.) vide нијемчење.
Нѐмчина, f. augm. v. Немац.
нѐмчити, нѐмчӣм, (ист.) vide нијемчити.
нѐмчити се, нѐмчӣм се, (ист.) vide нијемчити се.
нѐна[*], f. vide мајка (по Босни, особито код Срба Турског закона): Ој старице, Османова *нено*!| Узми мене за Османа твога —
ненáвидети, дӣм, (ист.) vide ненавидјети.
ненáвидети се, дӣмо се, (ист.) vide ненавидјети се.
ненáвидити, дӣм, (зап.) vide ненавидјети.
ненáвидити се, дӣмо се, (зап.) vide ненавидјети се.
ненáвидјети, дӣм, v. impf. (југоз.) haſſen, odisse. cf. [vide] мрзити[1].
ненáвидјети се, дӣмо се, v. r. impf. (југоз.) einander haſſen, alius alium odit. cf. мрзити се.
ненáвидник, m. der Haſſer, osor. cf. варица[1].
ненáвидница, f. die Haſſerin, osor. cf. варица[1].
ненáвидо̀ст, ненáвидости, f. (у Боци) der Haß, odium. cf. [vide] мрзост.
ненáвиђе̑ње, n. das Haſſen, odium.
ненáвиђети, видӣм, (јуж.) (у Ц. г.) vide ненавидјети.
ненáвиђети се, видӣмо се, (јуж.) (у Ц. г.) vide ненавидјети се.
Нѐна̑д, m. Mannsname, nomen viri.
нѐна̑дан, дна, дно, (у Ц. г.) unverhofft, inperatus: *Ненадно* те грдило нашло! Откуд књига, огњем изгорјела!| Што је тако смртна и *ненадна* —
нѐна̑дно, (у Боци) vide изненада.
ненáсит, m. der Nimmerſatt, insatiabilis.
нѐначѐта вода, f. вода од које нити је ко пио ни за што друго узимао како је донесена у кућу. Неначету воду употребљавају бајалице у различнијем бајањима око болеснијех људи и за пиће и за умивање.
нѐнин, a, o, vide нанин.
нѐнути се, нѐнӗм се, v. r. pf. in der Redensart: што ми ти *се нену* гонену, beim Aufſtellen eines Räthſels; у Рисну, а по другијем мјестима говори се: што ми ти је за што?
нео̀бика, f. (у Дубр.) што је човјеку необично, die Ungewohnheit, insolentia.
нео̀бичан, чна, чно, ungewohnt, insuetus: Тавница је кућа *необична* — *Необична* ока и погледа —
нео̀пера, f. ſchmutziges Frauenzimmer, mulier squalida. [cf. неопраница].
нѐопра̑н, a, o, ungewaſchen, illotus: Седам кућа, девет бунарева,| И још су им жене *неопране* —
неопра̀ница, f. vide неопера.
неопра̀штина, f. der Schmutz, die Unreinlichkeit, immunditia: изједе га неопраштина (кад ко дуго кошуље не мијења).
нѐотеса̑н, a, o, ungehobelt, rudis (ſagt man einem Menſchen), horridus.
нѐотиц̑ē, vide **нехотице**.
нѐпе̑ло, n. (у Бачк.) отишао у *непело*, т. ј. гдје се не чује, без трага, пропао.
нѐпик! 1) cf. пик. — 2) непик не! wird nichts daraus, non me decipies.
нѐпик по̀вре! (у Бачк.) кад дијете у игри не погоди гдје би требало, па би хтјело по други пут да гађа, и значи да *по други пут није слободно*.
нѐпово̀љан, љна, љно, unwillkommen, ingratus.
непово̀љно̀ст, во̀љности, f. Mißvergnügen, molestia.
нѐповра̑т, m. у овој пословици: *Неповрат* кола ломи (т. ј. кад човјек не ће да се *повраћа*, него хоће све у један пут да понесе).
непо̀годан, дна, дно, unvertraglſam, importunus [cf. мучан]: Сватови се браћа погодише,| Но имаду *непогодна* друга,| А на коњу злосретну ђевојку —
непо̀доба, f. (у Хрв.) das Ungeheuer, monstrum: неподобо једна!
нѐпознат, a, o, unbekannt, ignotus.
нѐпокора̑н, рна, рно, ungehorſam, widerſpenſtig, dicto non audiens. [vide непослушан].
непокорно̀ст, ко̀рности, f. der Ungehorſam, inobedientia.
непомѐник, мени́ка, m. т. ј. [vide] пришт, Euphemismus für eine gefährliche Beule, tuberis genus (*εὐφημιστικῶς*).
непомѐница, f. (у Рисну) уз часне посте говори се мјесто з м и ј а, јер кажу: колико је год пута у вријеме часнога поста ко поименце спомене, толико ће је пута онога љета видјети.
непомѐнуше, f. pl. 1) некаке красте на дјеци, eine Art Kinderblattern, variolae quaedam. [vide оспице]. — 2) некаке бубине у дјеци [дјетиње глисте, der Spulwurm, ascaris lumbricoides].
нѐпослу̑шан, шна, шно, ungehorſam, dicto non audiens. cf. непокоран.
нѐпостојан, a, o, unbeſtändig, inconstans. *cf.* [vide] *превртљив*.
непо̀чин-по̀ље, у овој загонеци: Мртви живога носе прѐко *непочин-поља*.
нѐпра̑вда, f. das Unrecht, injuria. [cf. зулум].
нѐправедан, дна, дно, ungerecht, injustus.
нѐправедник, m. der Ungerechte, homo injustus.
нѐправо, unrecht, ungerecht, iniquum. [cf. грбаво 2].
непрѐстани, на̑, но̑, unaufhörlich, assiduus.

непрѐстано, unaufhörlich, continuo. [cf. дурмак, једнако 2].
нѐпријатељ, m. der Feind, inimicus. [cf. душман, душманин, злотвор].
непријатѐљски̂ (нѐпријатељски̂), ка̂, ко̂, feindlich, inimicus. [cf. душмански].
непријатѐљство, n. die Feindschaft, inimicitia. [cf. душманлук].
непри́лика, f. 1) das Ungleiche (z. B. alt und jung), inaequalis: Ја сам ти се јунак оженио,| Удовицом мојом *неприликом* — 2) Ungelegenheit, incommodum.
непромјѐнит, a, o, unveränderlich, constans, non mutabilis: дуговјечно *непромјенито*! (кад се што честита). cf. стасит.
нѐпце, n. vide небо 3.
Нѐра, f. hyp. v. Неранџа 3.
нѐра̂д, m. пропао с нерада, die Unthätigkeit, desidia. [cf. нерадња].
1. **нѐра̂дин,** m. der Faulenzer, Arbeitsscheue, piger.
[2. **Нера̀ди̂н,** m. село у Сријему; *види* s. v. намастир.]
нера́дња, f. vide нерад.
нѐрадосан, } сна, сно, freudenleer, voluptate carens:
нѐрадостан, } Код мојега *нерадосна* војна —
нѐрадо̂ст, нѐрадости, f. die Freudenleere, defectus voluptatum: Мени младост у *нерадост* прође —
нѐразу̂ман, мна, мно, unverständig, imperitus.
нѐра̂нча, } [*] f. [cf. наранча 1, наранџа] 1) die
нѐра̂нџа, } Pomeranze (der Baum), citrus aurantia Linn.: Заспала госпођа| Под жутом *неранџом* — 2) (die Frucht), malum aurantium. — [*Неранџа*] Frauenname, nomen feminae.
нѐра̂ст, m. der Eber, verres. cf. вепар.
нерастòвит, a, o, nicht verschnitten (von einem Schwein), non castratus.
нерѐдо̂в, нередòва, m. (у војв.) vide **мередов.**
Нѐрѐтва, f. 1) Fluß in der Herzegowina, fluvius Hercegovinae. — 2) Gegend an der Mündung des selben Flußes.
нѐреџа, f.: Пос'јече ми три *нереџе* златне —
нѐрод, m. у загонеткама: Ја сједим на *нероду* коњу; пуштите ми сина, материна мужа. — На *нероду* јаше, испорена води; дајте ми сина, материна мужа.
Нерòди̂мља, *f. вода и село око 5 сахата од Призрена к истоку.*
нѐродица, f. Unfruchtbarkeit, sterilitas: Обратиће за мном *неродица* —
нѐро̂јка, f. кошница (са челама) која се преко цијелога љета *не роји*, Bienenschwarm, welcher den ganzen Sommer nicht schwärmet, apes fetum non emittentes.
нѐроткиња, f. н. п. жена, јабука, крушка, die Unfruchtbare, sterilis. [cf. штиркиња].
1. **нѐру̂ка,** f. das Unglück, fortuna adversa [vide несрећа]: До подне је Турска рука била,| А од подне обрну *нерука* —
2. **неру́ка,** с неруке, unbequem, alienum.
нѐсам, (ист.) vide нијесам: Што толике нигда биле *несу* — Још се шњима ижљубили *несу* —
нѐсан, сна, m. die Schlaflosigkeit, insomnia: На *несан* се бјеше њему дало —
нѐсвѐст, f. (ист.) vide несвијест.
нѐсвестица, f. (ист.) vide несвјестица.
нѐсвијест, f. (јуж.) die Ohnmacht, deliquium animae, syncope [cf. несвјестица]: пао у несвијест.
нѐсви̂ст, f. (зап.) vide несвијест.
нѐсвистица, f. (зап.) vide несвјестица.
нѐсвјестица, f. (јуж.) die Ohnmacht, deliquium animae. cf. [vide] несвијест.
нѐсво̂јтљив, a, o, који не мари за *својту*, der kein Gefühl für die Seinigen hat, qui suos non curat.
1. **нѐси̂т,** f. Nimmersatt, insatiabilis.
2. **нѐсит,** a, o, unersättlich, insatiabilis: ало несита!
нѐситòст, нѐситости, f. die Unersättlichkeit, insatiabilitas.
нѐсквѐрнаја, ein Gebet welches mit diesem Worte anfängt: Колико му је чело, могао би *несквернаја* на њему написати.
нѐскладан, дна, дно, unverträglich, insociabilis.
нѐскла̂пан, пна, пно, н. п. говор, ungereimt, insulsus.
нѐскла̂пно, adv. 1) ungereimt, insulse. — 2) несклапно говори какав језик, т. ј. не зна га добро, gebrochen. cf. натуцати.
нѐсладак, слатка, слатко, unsüß, indulcis (?).
нѐсла̂н, a, o, ungesalzen, insulsus. [cf. луд 4].
нѐслога, f. die Zwietracht, discordia. [cf. раздор].
нѐсложан, жна, жно, uneinig, discors.
нѐсмелица, f. (ист.) } der nicht wagt, qui non audet.
нѐсмилица, f. (зап.) }
нѐсмјелица, f. (јуж.) }
нѐсна̂га, f. (у Хрв.) vide нечистота.
нѐсносан, сна, сно, unerträglich, intolerabilis.
неспа́ва̂ње, n. die Schlaflosigkeit, insomnia, vigilia: боли ме глава од неспавања.
нѐспор, a, o, н. п. хљеб (који се брзо троши), nicht lange dauernd, non durans.
нѐсретан, тна, тно, vide **несрећан.**
нѐсретњи̂к, m. vide **несрећник.**
нѐсретњић, m. (ст.) der Unglückssohn, adversae fortunae filius: Југовићи Божји *несретњићи*!| — царево благо затомише| И у црну земљу закопаше —
нѐсретњица, f. vide **несрећница.**
нѐсрећа, f. das Unglück, infortunium. [cf. 1 нерука, удес]: *несрећо* једна (als Schimpfwort).
нѐсрећан, ћна, ћно, [несретан, тна, тно, 1)] unglücklich), infelix. cf. удесан [2], узрочан. [— 2) vide јадан].
нѐсрећни̂к (cf. несретњик), m. der Unglückliche, infelix.
нѐсрећница [несретњица], f. die Unglückliche, infelix.
нѐстадак, нѐстатка, m. (у Ц. г.) der Abgang, das Nichtvorhandensein, defectus, absentia [cf. несташа, несташица]: На *нестадак* људи,| И Станиша суди.

нѐстајâње, n. das Ausgehen (z. B. des Weins, der Waare), defectus.

нѐстајати, стајê, v. impf. ausgehen, deficio.

нѐстати, нѐстанê, v. pf. чега (у Ц. г. mit dem Nominat.) 1) н. п. новаца, вина, брашна, добра, правде и т. д., ausgehen, zu mangeln anfangen, deficio [cf. помањкати 2, понестати, преманкати, прекинути 3, претргнути се 2, премаћи (премакнути) се]: *Неста* вина, *неста* разговора;| *Неста* блага, *неста* пријатéљâ — 2) н. п. нестало ми коња, овце, abhanden kommen, amitti. — 3) пола ме је нестало н. п. од страха, schwinden, tabesco.

нѐсташа, f. der Abgang, defectus, cf. [vide] нестадак: У *несташу* људи и Бећир суди.

нѐсташан, шна, шно, muthwillig, petulans; unruhig, irrequietus. [cf. ашаријаст].

нѐсташица, f. (у Боци) vide [нестадак] несташа: У *несташицу* људи и Станиша суди.

нѐсташко, m. несташно чељаде, der Unruhige, irrequietus.

нѐстера, *f. (у Далм.) vide нећака.*

нѐсти, нѐсêм, (ст.) vide носити, cf. нети: Млада нева воду *нела,*| Над воду се надводила —

Нестòпољац, пôљца, m. Einer von Нестопоље.

Нестòпоље, n.: У питому *Нестопољу* твоме —

нестр̀пљив, а, о, ungeduldig, impatiens.

нестр̀пљивôст *(нестр̀пљивости), f.* [Ungeduld, impatientia].

нѐсу̂ђени̂, нâ, нô, nicht bestimmt, non destinatus (connubio).

несуђѐни̂к, несуђени́ка, m. der Nichtbestimmte, non destinatus (sponsus): Вјерениче, мој *нѐсу̂ђени̂че* —

несуђѐница, f. die Nichtbestimmte, non destinata (sponsa).

несу̂ђêње, n. (ст.) das Nichtbestimmte, quod non erat destinatum: Ој ђевојко, моје *несуђење* —

нѐтељен, а, о, нетељена крава, eine Kuh die nicht gekalbt, vacca quae necdum peperit: И дебелу краву *нетељену* —

нéти, нѐсêм, (ст.) vide нести.

нѐтјâк, m. (у Хрв. и по оближњим крајевима Босне) vide **нећак.** cf. родјак.

нѐтко, нѐкога, vide неко. [cf. нитко 2, њетко].

нѐтом, (по зап. кр.) kaum, simul atque. [vide] тек [1], cf. истом, само.

нѐћâк [нетјак], m. der Schwestersohn, Neffe, ex sorore nepos. *Нећак* је само ујаку, а теци је само *сестрић*: Вргао се *нећак* на ујака —

нѐћака, f. die Tochter der Schwester, Nichte, ex sorore neptis. [cf. нестера]. *Нећака* је само ујаку, а теци је само *сестрична.*

нѐћакин, а, о, der Nichte, neptis.

нѐћâков, а, о, des Neffen, nepotis.

нéћâње, n. das Ausschlagen (für sich oder statt eines andern), repudiatio, rejectio (suo vel alius nomine).

нéћати, нêћâм, v. impf. ausschlagen in eines andern Namen, repudio pro altero: што га *нећаш?* (кад се ко понуди чиме па неко други рече да он то не ће).

нéћати се, нêћâм се, v. r. impf. ausschlagen für sich, repudio, recuso.

нећàчица, f. dim. v. нећака: Ал' говори ујна *нећачици*:| Пођи с Богом, моја *нећачице* —

нѐћкати се, *нѐћкâм се, v. r.* [im]*pf.* [dim. v. нећати се].

нéћо, m. der nicht will, qui non vult: Ако не ће *нећо,* а оно ће хоћо.

[**неугледан,** дна, дно, vide негледан.]

неу̀годан, дна, дно, nicht so, wie es sein sollte, nicht recht, minus recte constitutus.

нѐук, а, о, н. п. човјек, unerfahren, imperitus, коњ, nicht abgerichtet, equus non condocefactus.

неу̀људан, дна, дно, unartig, ineptus.

неумéће, n. (ист.) vide неумијеће.

неумивѐница, f. чаша ракије, која се попије у јутру још док се човјек није умио: *Неуљивеница* и уморница најбоље пристају.

неумијѐће, n. (јуж.) } die Unwissenheit, ig-
неу̀мјештина, f. (у Ц. г.) } norantia: Да ли је то суђење или је *неумијеће?*

неу̀редан, дна, дно, nicht ordentlich, male constitutus.

нѐучан, чна, чно, (у Боци) ungelehrt, indoctus.

нефаљ, (у Боци) in der Redensart: у нефаљ, vide нехотице.

Нѐхâј, m. Паштровски (сад пуст) град близу Жељезнице, сад под Турцима. cf. Хај.

нѐхâран, рна, рно, (у Дубр.) undankbar, ingratus.

нѐхотицê [неотице], ohne zu wollen, ingratiis. [cf. гријешком, нефаљ, уфал].

нѐхтеша, f. (ист.) } онај који (каже да) не
нѐхтиша, f. (зап.) } ће, der nicht zu wollen an-
нѐхтјеша, f. (југоз.) } gibt, qui se nolle dicit. cf. [нектеша,] некћеша.

Нѐчаја, f. Fluß in der Поцерина. cf. [1] двориште.

нечàстиви̂, вôга, m. каже се мјесто *ђаво* (да му се име не би споменуло), der Böse (Teufel), cacodaemon. [vide ђаво]. У Грбљу гдјекоји уз ову ријеч још пљуну на лијеву страну и реку: „тамо да га је анаћема!“ а и у осталијем крајевима често се послије *нечастиви* рекне: „анате га мате било!“ Не попусти, Боже, области *нечастивоме* и некрштеноме! (кад се моле Богу).

нѐчесов, а, о, (у Херц. и Ц. г.) vide некакав.

нѐчи̂ј, чијâ, чијê, irgend Jemands, alicujus.

1. **нѐчи̂ст,** f. der Unflath, stercus [vide говно]; нахранити кога нечисти (т. ј. рећи му да једе г....).

2. **нѐчист,** а, о, unrein, immundus. [cf. пексин].

нечистòта, } f. die Unreinlichkeit, immunditia, sor-
нечистòћа, } des. [cf. неснага].

нѐчовек, m. (ист.) vide нечовјек.

нечòвештво, n. (ист.) vide нечовјештво: И види ти до три *нечовештва* —

нѐчовик, m. (зап.) vide нечовјек.

нечо̀вништво, n. (зап.) vide нечовјештво.
нечо̀вјек, m. der Unmenſch, monstrum hominis.
нечо̀вјество, } n. (јуж.) die Unmenſchlichkeit, in-
нечо̀вјештво, } humanitas. cf. нечовештво.
Не́ша, m. (ист.) vide Нешо.
нѐшетан, а, о, (у пјесми) куда се није шетало: И два града *нешетане*| И два коња нејахане —
Нѐшко, m. Mannsname, nomen viri.
Не́шо, m. (јуж.) hyp. v. Неђељко und Нешко. [cf. Неша].
нѐштедић, ſchonungslos, quin parcat: троши нештедице.
нѐшто (кашто се може казати и *нешта* мјесто *нешто*), нѐшта (нѐчега и нѐчеса), 1) etwas, aliquid: *Нешто нешта* изјело, па од *нешта* кости остале (приповиједају да је казао Херцеговац кад је видио у пољу плуг и јармове). Нешта (или нешто) он мени рече. — 2) etwa, forte: да *нешто* сад он дође. — 3) n. p. *нешто* посрће, man weiß nicht warum.
ни, 1) weder — noch, nec, cf. [2] нити: *Ни* куд мајци, *ни* куд у ђевере. *Ни* лук јео, *ни* њим мирисао. — 2) auch nicht, nicht einmal, nec: нема *ни* једнога. — 3) ſtatt *нама* oder *нам* (dat. v. *ми*): Да *ни* си ти жив! Тамо су *ни* наши господари —
ни́ање, n. vide **нихање**.
ни́ати, нѝшем (нѝјам), vide **нихати**.
нѝгда, 1) nie, nunquam. [cf. никад (никада) 1]. — 2) (зап.) vide негда.
нѝгде, (ист.) } nirgends, nusquam.
нѝгди, (зап.) }
нѝгдје, (југоз.) }
нѝгђе [ниђе], (јуж.) }
нѝговање, n. (зап.) vide његовање.
нѝговати, гујем, (зап.) vide његовати.
нѝдарца, n. pl. dim. v. нидра.
нѝдра, n. pl. (зап.) vide њедра.
нѝдоклице, f. pl. (komiſch, ſtatt докољенице, q. d. die geſtümmelten Beinkleider).
нѝђе, vide **нигђе**.
1. **ниже**, (mit gen.) unter, unterhalb, infra: *ниже* мене, *ниже* града.
2. **нѝже**, adv. (comp. v. ниско) weiter unten, niedriger, inferius [cf. сниже]: Слово иже, али сирца *ниже*.
1. **нѝз**, m. n. p. бисера, дуката, јагода, eine Schnur (Perlen, Dukaten, Korallen), linea (margaritarum). [cf. низа, наниз, низија, дизија, 2 гриња 1].
2. **нѝз**, f. (loc. ни́зи) n. p. виногради му или кућа у низи, ein niedriger Ort, die Niedrigkeit, locus depressus.
низ, } (mit acc.) hinab, deorsum: *Низ* брдо,
низа, } den Berg hinab, de monte.
ни́за, f. die Schnur (Perlen, Dukaten u. ſ. w.), linea (margaritarum), cf. [vide 1] нѝз: На врату јој три низије дуката,| Једна *низа* по појасу панула,| Друга *низа* по белима дојкама —
нѝзак, ни́ска, ско, (comp. нѝжи) nieder, humilis. [cf. низок, снизак].
ни́зање, n. das Ziehen auf die Schnur, das Auffädeln in Perlen, insertio margaritarum.
ни́зати, нѝжем, v. impf. (z. B. Perlen) auf die Schnur ziehen, insero filum margaritae.
нѝзбрдит, а, о, bergabgehend, abhängig, declivis: овде је низбрдито.
нѝзбрдица, f. der Weg bergab, descensus: Колико је *низбрдица*, толико и узбрдица. cf. низгорица, низдолица.
нѝзбрдо (низ брдо), bergab, deorsum. [cf. низдоли].
нѝзгорица, f. vide низбрдица: Колико је узбрдица, толико и *низгорица*.
нѝздоли, (у Дубр.) vide низбрдо.
нѝздолица, f. vide низбрдица.
ни́зија, f. (ст.) vide [1] нѝз: На врату јој три *низије* дуката —
ни́зина, f. die Niedrigkeit, humilitas: Ти си Бог на висини, ми смо људи на *низини*!
ни́зић, m. dim. v. [1] нѝз.
нѝзак, низо̀ка, низо̀ко, (у Дубр.) vide низак.
ни́јање, n. vide **нихање**.
ни́јати, нѝјам (нѝшем), vide **нихати**.
нѝје, 1) iſt nicht, non est [vide не 1]: је ли тако? *није*. — 2) mit gen. es gibt nicht, non est: *Није* ту њука да улови вука. У репу од гере *није* вечере. — 3) није ли? etwa? vielleicht? nonne? *није ли* дошао? *није ли* нашао? *није ли* и он ту? (wünſchend).
нѝједнѝ, на̀, но̀, keiner, nullus: ниједна вјеро! Treuloſer! perfide! perfida!
нѝјек, m. das nie- oder nema-ſagen, negatio: *нијек* ђаволу! *нијеку* ками!
нијѐкање, n. das није-ſagen, negatio.
нијѐкати, нијечем, v. impf. ſagen није oder нема, nego.
нѝјем, нијѐма, нијѐмо, (нѝјемѝ, ма̀, мо̀) (јуж.) ſtumm, mutus.
нијѐмац, мца, m. (јуж.) 1) der Stumme, mutus. — 2) [*Нијемац*] der Deutſche, Germanus. [cf. Тудешак].
нијѐмјети, мѝм, (југоз.) vide нијемљети.
нијѐмљење, n. (јуж.) das Verſtummen, amissio vocis.
нијѐмљети, мѝм, v. impf. (јуж.) ſtumm werden, mutus fio.
Нијѐмче, чета, n. (јуж.) ein junger kleiner Deutſcher, juvenis germanus.
нијѐмчење, n. (јуж.) das Deutſchen (Deutſchwerden, Deutſchmachen), germanizatio.
нијѐмчити, нијемчѝм, v. impf. (јуж.) deutſch machen, facio esse germanum.
[**нијѐмчити се**, чѝм се, v. r. impf. (Ерц.) ſich zum Deutſchen machen, facio me esse germanum. — Из I. издања.]
нијѐсам, (нијѐси, нѝје, нијѐсмо, нијѐсте, нијѐсу) [јуж.] ich bin nicht, non sum.
ни́јет,* m. der Plan, das Vorhaben, propositum [vide намјера 3], cf. **намјерење**: А *нијет* сам био учинио,| Да се спустим до под твоју кулу —

ни̏к, m. (ст.) die geſenkte Stellung, inclinatio [cf. ником 2]: Сви јунаци *ником* поникоше,| И у прну земљу погледаше —

Ни̏ка, m. (ист.) vide [1] Нико.

ни̏кад, **ни̏када̂**, 1) vide нигда. — 2) (зап.) vide некад.

ни̏какав, **ква**, **кво**, **ни̏какӣ**, **ка̂**, **ко̂**, keinerlei, nullius generis, nullus. [cf. никаков, ничесов].

ни̏ка̂ко, auf keine Art, nullo modo. [cf. никојако].

ни̏каков, a, o, vide никакав.

Ника̀шин, m. Mannsname, nomen viri (von Никола).

ни̏кӣ, ка̂, ко̂, (зап.) vide [н е к и] њеки.

ни̏кнути, не̂м, vide **ни̏ћи**.

1. **Ни̏ко**, m. (јуж.) hyp. v. Никола. [cf. Ника].

2. **ни̏ко**, ни̏кога, 1) niemand, nemo [cf. нитко 1]: ником ништа, macht nichts: ако дође добро, ако не дође, ником ништа. — 2) (зап.) vide [н е к о] њеко.

ни̏когови̇ћ, **нѝкогоди̇ћ**, m. (у Ц. г.) Niemandsſohn (als Schimpfwort), neminis filius. [cf. незналовић].

Никѝдим, m. Mannsname, nomen viri: *Никодиме* попе Драговићу —

ни̏кој а̂ко, (у Ц. г.) vide никако.

Ни̏кола, m. Niklas, Nicolaus.

Никѝлија, f. Frauenname, nomen feminae.

ни̏колико, 1) gar nicht, nicht im mindeſten, plane non: није му мило николико. — 2) (зап.) vide [н е к о л и к о] њеколико.

Ни̏колица, m. dim. v. Никола.

ни̏кољац, **ни̏кољца**, m. vide **никољштак**.

Ни̏кољ да̂н, **ња дне**, m. St. Niklastag (der 6. December), festum St. Nicolai.

Ни̏коља, f. намастир у Србији на десној страни Мораве под Кабларом.

ни̏кољскӣ, ка̂, ко̂, н. п. мразови, Niklas-, sancti Nicolai.

ни̏кољшта̂к, m. човјек који слави Никољ дан, der den heil. Niklas als Hausſpatron verehrt, cliens St. Nicolai. [cf. никољац].

ни̏ком, 1) н и ч к е и л и н и ч и ц е, т. ј. сагнувши се главом на земљу: Кад би знала мушка глава| Што је *ником* воде с' напит',| Нигда не би *ником* пила — 2) у пјесмама *ником поникнути*, т. ј. сагнувши главу к земљи погледати преда се. cf. ник.

ни̏куд, **ни̏куда̂**, 1) nirgends, nusquam. — 2) (зап.) vide некуд.

Ни̏кша, m. Mannsname, nomen viri (von Никола).

Ни̏кшић, m. Einer von Никшићи.

Ни̏кшићи, m. pl. Gegend an der Grenze von Montenegro.

ни̏кшићкӣ, ка̂, ко̂, von Никшићи: А изнад нас све *Никшићке* овце — До Мостара и *Никшићког* града —

ни̏ мало, gar nichts, plane nihil.

ни̏м, **ни̏ма**, **ни̏мо**, (**ни̏мӣ**, **ма̂**, **мо̂**) (зап.) vide нијем.

Нимадија, f. (зап.) vide Њемадија.

Ни̏мац, **мца**, m. (зап.) vide Нијемац.

Ни̏мачка̂, f. adj. (зап.) vide Њемачка.

ни̏мачкӣ, ка̂, ко̂, (зап.) vide Њемачки.

ни̏мити, **ми̂м**, (зап.) vide нијемљети.

Ни̏мица, f. (зап.) vide Њемица.

Ни̏мичина, f. augm. v. Нимица.

Ни̏мичица, f. dim. v. Нимица.

ни̏мље̂ње, n. (зап.) vide нијемљење.

нимо̀та, f. (зап.) vide њемота.

ни̏му̂шти̇ јѐзик, m. (зап.) vide њемушти [језик].

Нимча̀дија, f. (зап.) vide Њемчадија.

ни̏мча̂ње, n. (зап.) vide њемчање.

ни̏мчати, **ча̂м**, (зап.) vide њемчати.

Ни̏мче, чета, n. (зап.) vide Нијемче.

ни̏мче̂ње, n. (зап.) vide нијемчење.

Ни̏мчина, f. augm. v. Нимац.

ни̏мчити, **ни̏мчи̂м**, (зап.) vide нијемчити.

ни̏мчити се, **ни̏мчи̂м се**, (зап.) vide нијемчити се.

Ни̏н, **Ни̏на**, m. у Далмацији мала варошица, Nona.

Ни̏на, m. Mannsname, nomen viri. [cf. Нино].

ни̏нати, **ни̏на̂м**, v. impf. (у Дубр.) Kinderwort für спавати: Санак иде уз улицу,| Води Љубу за ручицу,| Ходи, Љубо, да *нинамо!*| *Нинај, нинај*, злато моје!| Чуј ће ми те санак зове —

ни̏ни, **ни̏ни**! Wort das Kind einzuſchläfern, vox sopientis infantem: *Нини, нини*, Дамјанчице млада —

Ни̏нко, m. Mannsname, nomen viri.

Ни̏но, m. Mannsname, nomen viri. [vide Нина].

ни̏што (ни по што), um keinen Preis, auf keinen Fall, keineswegs, nullum in modum: *ништо* да не дираш у то.

ни̏сам, (зап.) vide нијесам.

ни̏т, m. (највише се говори pl. **ни̏ти** f., али се може чути и овако, н. п. (откано што) у два *нита*, у четири *нита*) vide [1] нити.

1. **ни̏ти**, **ни̏тӣ**, f. pl. [cf. нит] 1) das Webertrumm, licia: Навади се вино пити,| Па продадо жени *нити*.| Стаде мене жена бити;| Немој мене, жено, бити;| Купићу ти нове *нити*,| И помоћи уводити. — 2) увео у танке нити, bedrängt werden, affligi.

2. **ни̏ти**, weder — noch —, nec. cf. ни [1].

ни̏тити, **тӣм**, v. impf. т. ј. нити, das Webertrumm zurecht machen, praeparo licia.

ни̏тко, ни̏кога, 1) vide [2] нико [1]. — 2) (зап.) vide [н е к о] њетко.

ни̏тко̂в, **ниткова**, m. (als Scheltwort) der Niemand, homo nihili. [cf. пушт].

ни̏тковић, m. нитко и нитковић, Niemand, Niemandsſohn, nemo et neminis filius. Приповиједају да је некакав Јевто Витковић (који је сједио у Ваљеву; и ондје му се на утоку Г'рача у Колубару још познаје темељ од куле) погодио за двјеста дуката да викне преко

чаршије: „Чујте људи! ја сам до сад био Јевто Витковић, а од сад сам *ништо и витковић.*“ И тако је викнуо, само што је додао на крају: „Али опет људи ме знаду.“

ни́ће[*], n. (ст.) cf. [vide] вјенчање: За Ивана *ниће* учинише —

ни́ћење, n. das Antrummen, praeparatio liciorum.

ни́ћи (cf. никнути), ни́кнēм, (ни́кох, ни́че, ни́као, ни́кла) v. pf. hervorkommen, progermino.

ни́хање [нијање, нијање], n. vide њихање.

ни́хати, ни́хам (ни́шēм), [нијати, нијати] v. impf. vide њихати: Ветар душе, пак барјаком *нише* —

ни́цање, n. das Hervorkeimen, progerminatio.

ни́цати, ни́чēм, v. impf. hervorkeimen, progermino.

ницина, f. (у Ц. г.) vide **мицина**.

ни́чесов, a, o, (у Ц. г. и Херц.) vide никакав: Нити пије ни љуби ђевојку,| Ни о добру *ничесову* ради —

ни́чиј, ја, је, keines, Niemanden gehörig, nullius.

ни́чицē, adv. vorwärts, auf das Gesicht, pronus.

ни́чкē, [cf. ником 1].

Ни́ш, Ни́ша, m. die Stadt Nissa in Serbien, Naissus. Што *ближе к Нишу*, све горе пишу.

Ни́шава, f. 1) Fluß bei Ниш, nom. prop. fluminis. — 2) Frauenname, nomen feminae.

ни́шадор[*], m. Salmiak, sal Ammoniacus.

ни́шан [лишан],* m. [cf. дикшан] 1) das Ziel, scopus: бити нишан, и у нишан; Ђеца бију *нишан* око цркве — 2) доњи и горњи, das Ziel an der Flinte, Korn, bulla. cf. сјењај; очник, пуце [3].

ни́шанити [лишанити], ни́ши, v. impf. zielen, collineo. [vide гађати].

ни́шанџија,* m. vide [гађач] пушкар 1: Вешто курвић *нишанџија* беше —

ни́шањење [лишањење], n. das Zielen, collinatio. [cf. жмирење 2].

ни́шесте,* тета, n. das Stärkmehl, amylum. У нас кад се нишесте хоће да начини, најприје се шеница отријеби да не остане ништа до чиста зрна, па се онда метне у воду те одмекне и као распадне се, па се онда рукама растре, по том се брашно слегне на дно, а љуске се с водом проспу; кад се оно, што је остало, осуши, онда се опет растре те постане као брашно. Ја се опомињем да су Турска господа каштo звала наше жене да растиру нишесте, од којега су они послије градили пите и остала јела.

ни́шки, ка́, ко́, von Ниш.

Ни́шлија,* m. човјек из Ниша.

ни́шт, a, o, (по јуж. кр.) arm, pauper, [vide сиромашан] cf. убог, сиромах: Ниште и убоге (кад се наздравља); Разделите *ништу* и убогу — Трећа совра *ништи* и убоги —

ни́шта, ни́чега (ни́чеса, ни́шта), nichts, nihil.

ни́штав, a, o, (у Ц. г.) nichtswerth, turpis.

ни́штавац, та́вца, m. (у Ц. г.) човјек који је ништа, ein nichtswerther Mensch, nebulo. [cf. ништа-чоек].

ништа́вило, n. (у Ц. г.) die Nichtswürdigkeit, vanitas: људско ништавило.

ништа́рија, f. (у Слав.) die Nichtsnützigkeit, inutilitas, nugae.

ни́шта-чоек, m. (у Ц. г.) ein nichtswürdiger Mensch, homo nequam [vide ништавац]: Поцрнио му образ ка' *ништа-чоеку*.

ни́штење, n. die Erniedrigung, demissio.

ни́штити се, ти́м се, v. r. impf. sich erniedrigen, se demitere: Не *ниште* се потребни,| Не поносе богати —

1. **но́**, (особито у Ц. г.) vide него, cf. ного: Боље у гроб *но* бит' роб; Радија сам без једнога сина| *Но* без моје руке у рамену — Милиј' ми је свекар мој| *Но* рођени тата мој —

2. **но́**, 1) (у војв. по варошима) aber, at. cf. [vide] али [1]. — 2) (у Србији до времена Карађорђијева, als Parodie der germanisierenden Serben) nun, nu! age: *но* мој драги! — 3) у Црној гори као се узима место *али*, а у пјесмама на много мјеста не значи ништа. Ово је по свој прилици у обадва значења помијешано са *но* и са *ну*. — 4) додаје се гдјекојијем ријечима на крају без и каква особитога значења, н. п. *гдјено, кадно, којино, каоно* [*пано*, cf. ада]: *Ђено* лежи вода до кољена — *Пано* оде Шћепо низ Рудине — *Којено* су пет стотин' дуката —

но́в, a, o, neu, novus: нов новцат (новцит), ganz und gar neu, funkelnagelneu, plane novus.

но́вајлија, 1) m. der Neuling, novitius. — 2) [f.] die Neue, nova: Моја сабљо, моја *новајлијо* —

Но́ва́к, Нова́ка, m. (voc. Но́ва́че) 1) Mannsname, nomen viri. — [*новак*] 2) новак мјесец, Neumond, Neulicht, novilunium. cf. [vide] новљак. — 3) der Rekrut, miles tiro.

но́вац, но́вца, m. 1) eine Münze, moneta: какав је то *новац*? — 2) der fünfte Theil eines Groschen, grossi pars quinta. — 3) pl. **но́вци**, das Geld, pecuniae [cf. благо 1, јаспре (аспре), динар 3, динари, пенези, пинези, спењe, сиенза]: Пије вино ко има *новаца*,| А ко нема сједи код лонаца —

Нова́ци, ва́ка́, m. pl. namastir u Србији (доље преко Мораве) [прије манастир, сада црква у селу *Новацима*, близу Уба, у округу ваљевскōм].

Нова́чић, m. dim. v. Новак.

Но́вељa, m. Mannsname, nomen viri: Подранио Вујовић *Новеља* —

Но́ви́, Но́во́га, m. многа се мјеста тако зову н. п. Нови у Боци, Castelnuovo; у Далмацији ниже Обровца; у Лици код воде Ношнице и зидине на брду Калаури; у Турској Хрватској [cf. Новин]: Синоћ ага из *Новога* дође — У *Новоме* граду бијеломе — Кад замакне у *Нови* с ђевојком —

Но́ви́н, m. у пјесмама мјесто *Нови*: Колико је поље под *Новином* — Чини сенр бијела *Новина*,| Сав му *Нови* кула натфатила —

новина, f. die Erstlinge der neuen Ernte jeder Art,

primitiae pomorum aut annonae: Боже помози! нове *новине* од нове године (обичај је рећи кад који први пут хоће да окуси од какове миве).

нòвинâр, m. (по варошима) Zeitungsſchreiber, diurnorum scriptor.

нòвине, f. pl. 1) die Zeitung, diurna. — 2) die Neuigkeiten, res novae: има ли какијех *новина*.

Нòви Пàзâр, m. Stadt und Feſtung in [Alt-]Serbien.

Нòви Сâд, m. Neuſatz, Neoplanta.

1. **Нòвица**, m. Mannsname, nomen viri.

2. **нòвица**, f. нова лађа, neues Schiff, navis nova.

Нòвка, f. Frauenname, nomen feminae.

Нòвкиња, f. ein Frauenzimmer von Нови: Узрасла је у Нови наранча,| Гојила је *Новкиња* ђевојка —

Нòвко, m. Mannsname, nomen viri.

нòвљâк, новљáка, m. (voc. нòвљâче) кад се згледа нов мјесец, онда гдјекоји говоре: Здрав здрављаче! нов *новљаче*! [cf. новак 2, младјак].

Нòвљанин, m. Einer von Нови: Књигу пише *Новљанин* Алија| У Новоме граду бијеломе —

нòвљанскӣ, кâ, кô, von Нови: Ак' утече коњма *Новљанскијем*,| Заиста га продавати не ћу —

Нóво, m. (voc. Нôво) hyp. v. Новак: Јеси л', *Ново*, сабљу саковао —

Нòвô Бр̀до, n. Stadt in Косово: И покупи *Ново брдо* редом —

Новопазáрац, рца, } m. Einer von Нови пазар:
Новопазáрлија, } И Илија *Новопазарлија* —

новопàзарскӣ, кâ, кô, von Нови пазар.

новòрез, m. (у Сријему) бравац који је скоро уштројен, ein unlängſt verſchnittenes männliches Schwein, aper recentissime castratus.

новòрође, n. (у Кривош.) „Овако ти засалили волови, краве, јањци и теоци, и свако *новорође*!“ (кад полазник честита).

новòсадскӣ, кâ, кô, Neuſatzer, Neoplanantus.

Новòсађанин, m. (pl. Новòсађâни) der Neuſatzer, Neoplantanus, Neoplantensis.

Новòсаткиња, f. die Neuſatzerin, Neoplantana.

[**новски**, a, o, von Нови; *види* s. v. Крајина 4].

нòвцâт, a, o, cf. [новцит;] нов.

нòвци, нòвâцâ, m. pl. vide новац 3.

нòвцӣт, a, o, vide новцат.

нòвчан, a, o, н. п. човјек, geldreich, pecuniosus.

новчàнӣ, нâ, нô, н. п. кеса, der Geldbeutel, crumena.

нòвчине, нòвчи̂нâ, f. pl. augm. v. новци: тај има доста *новчина*.

нóвчић, m. 1) dim. v. новац 2. — 2) Hahnenfuß, ranunculus repens Linn. — 3) (у Осијеку) у бројењу пређе: новчић има шездесет жица, пасмо има шест новчића, а параџик шест пасама.

Нòвчица, f. вода која извире код Новога у мјесту Шедрвану, и тече кроз Госпић и ниже њега утјече у Лику, ein Fluß in Kroatien, fluvius Croatiae.

нòга, f. (acc. нòгу, pl. нòге, нóгâ u. нòгȳ) 1) der Fuß, das Bein, pes. [cf. полап]. — 2) доћи коме *на ноге*, ſelbſt zu ihm kommen. — 3) ићи коме пред ногу, Schritt vor Schritt, pedetentim. — 4) (у Ц. г.) н. п. из свега је Спужа ногу изнио, т. ј. бољи је од свију Спужана. — 5) (у Јадру) eine gewiße Anzahl, certus numerus, н. п. кад разрезују норезу, онда кажу: ово село има двије ноге, ово ногу и по, и т. д.

нòгавица, f. eine Hoſe (die Hälfte des Beinkleides), caliga.

ногáри, m. pl. (у Земуну) } vide ногачи.
нòгаче, f. pl. (у Барањи) }

ногáчи, m. pl. оне ноге што на њима стоји корито кад се пере, или наћве кад се хљеб мијеси, Geſtell, der Schragen, fulcrum. cf. наћвенице, ногари, ногаче.

нòго, (у Ц. г.) vide него, cf. но: *Ного* ево дана пет нећеља —

ногòбоља, f. die Fußgicht, podagra.

ногòступ, m. 1) куд људи пјешице иду н. п. поред великога пута, Fußſteig, semita. — 2) (у Слав.) пријелаз преко плота, гдје се само прекорачује. cf. [vide] пријелаз [2].

нóдје, vide **ондје**.

нòж, нóжа, m. 1) das Meſſer, culter: Крв и нож (кад се хоће да каже да је ко с ким у великој омрази или завади). — 2) pl. нóжеви, das Krauteiſen, der Krauthobel. cf. рибаоница, рибеж.

нóжак, нóшка, m. eine Art Spiels mit Meſſer, ludi genus: да се играмо *ношка*.

нòжањ, жња, } m. понајвише се говори pl.
ножàњац, ња, } *нòжњи*, (неначињени) опанци од коже с говеђијех *ногу*, eine Art Schuh, calceamentum quoddam. [cf. бацак 2].

нòжâр, ножáра, m. који ножеве кује, Meſſerſchmied, cultrarius.

нòжина, f. augm. v. нож.

нòжић, m. dim. v. нож, das Meſſerchen, cultellus.

нòжица, f. dim. v. нога.

нòжице, f. pl. die Scheere, forfex. cf. [шкаре,] маказе.

нòжница, f. (у Ц. г.) и од сабље и мача, die Scheide, vagina. [vide] ножнице, cf. коре.

нòжнице, f. pl. die Scheide, vagina, cf. нòжница [коре 1, 2 крња, цагрије]: Од мачева нашије *ножница* —

нòжȳрда, } f. augm. v. нога.
ножȳрина, }

нòздра, } f. das Naſenloch, die Nüſter, naris: Из
нòздрва, } *ноздара* зелен пламен суче —

Нòздре Кàмене, f. pl.: Док догнасмо у *Ноздре камене* —

нòј, нòја, m. (Vogel) Strauß, struthio [L.].

нòјев, a, o, н. п. јаје, des Straußes, struthionis.

нòјца, f. (у Ц. г.) vide **ноћца**: Ту заједно *нојцу* боравише —

нòкат, кта, m. 1) der Nagel (am Finger), unguis. Нокат у леђину (бјежи!). Кажу да у недјељу

не ваља сјећи нокте (а малој дјеци прије године никако), да не би дјеца била лупежи. — 2) врх у лемеша. cf. лакомица[4]. — 3) у пушке *доњи* и *горњи* нокат, cf. зуб[2]: Стоји као на *нокту*, т. ј. готов као запета пушка.

но̀катац, но̀каца, m. (у Дубр.) некака трава, eine Art Pflanze, herba quaedam.

но̀кӣљ, нокӣља, m. (у Ц. г.)\
но̀киља, f. (у Боци) } vide заноктице.

но̀ктāш, нокта́ша, m. der nicht leicht ein galanteš Abenteuer auslāßt (beſonders von Verheirateten), maritus alienarum uxorum appetens.

но̀ктиља, f. (у Ц. г.) vide [заноктице] нокиља.

но̀ктић, m. dim. v. нокат, das Nägelchen, unguiculus.

но̀кшӣр, нокши́ра, m. (у војв. по варошима) der Nachttopf (öſterr. das Nachtgeſchirr), matula. cf. [vide] врчина.

но́на, f. hyp. v. нога.

но̀рац, рца, m. 1) (у Ц. г.) vide [гњурац1] ронац. — 2) (у Хрв.) der Narr, stultus, [vide лудак] cf. будала: Прођох неколико села *нора́ца́*, и скупих три лонца новаца (у приповиједци).

но̀рӗње (cf. роњење[1, њорење]) n. (у Ц. г.) das Tauchen, urinatio.

но̀рити рӣм, (cf. ронити[1, њорити]) v. impf. (у Ц. г.) tauchen, urinor.

но̂с, но̀са, m. (loc. но̀су), die Naſe, nasus. Кад кога нос сврби, кажу да ће се онај дан опити или с ким свадити. „Ето ти г...а на носу, утри се“ (рече се ономе који се чему зачуди, као да не би урекао). На врат на нос, über Hals und Kopf.

но̀сак, ска, m. hyp. v. нос.

но́са̄ње, n. das Umhertragen, circumgestatio.

но́сат, a, o, langnaſig, nasutus.

но́сати, но̂са̄м, v. impf. umhertragen, gesto, z. B. дијете, барјак.

но̀сац, сца, m. 1) die Mündung, z. B. an der Kanne, orificium. [cf. сисак1]. — 2) Träger, portator [vide носилац]: Ловац да свагда улови, не би се знао ловац, већ *носац*.

но̀свица, f. (у Дубр.) vide **ноствица**.

но̀сећ, a, e, (у Хрв.) ſchwanger, gravidus. cf. [vide] трудан[2].

но̀сила, но̀сӣла̄, n. pl. die Bahre, feretrum [cf. одар4]: Дере се уз туђа *носила* (кад ко без узрока жали за туђом ствари).

но̀силац, но̀сиоца, m. der Träger, bajulator [cf. носац2, амал]: *Носиоцем* танане коштуље —

но̀сӣља, f. eine Henne die täglich legt, gallina quotidie ova ponens.

но̀сина, f. augm. v. нос.

но̀сити, но̀сӣм, v. impf. [cf. нести, нети] 1) tragen, gesto, porto. — 2) носи кокош (или друга каква тица), legen, pono ova.

но̀сити се, но̀сӣм се, v. r. impf. 1) с ким, ringen, luctor: они *се* нешто *носе*; Пак *се носе* по пољу широку. — 2) ſich tragen, Kleidertracht haben, vestior: како *се носе* код вас?

но̀сић, m. dim. v. нос.

но̀со̂чић, m. pl. cf. брадић (само у оној загонеци).

но̀ствица [носвица], f. der Stör, Sterlet, accipenser stellatus. cf. [vide] кечига.

но̀тњӣ, ња̂, ње̂, vide **ноћни**.

но̀тњӣк, нотњи́ка, m. vide **ноћник**.

но̀тњо [ноћно], (у Ц. г.) vide ноћу: Те он *нотњо* даде и продаде —

но̂ћ, но̂ћи, f. (loc. но̀ћи) die Nacht, nox.

но̀ћас, (говори се и ноћаске) dieſe Nacht, hac nocte: *ноћас* сам слабо спавао.

но̀ћашњӣ, ња̂, ње̂, dieſer Nacht, hujus noctis.

ноћи́ва̄ње, n. das Uebernachten, pernoctatio. [cf. наћање].

ноћи́вати, но̀ћујем, v. impf. übernachten, pernocto. cf. наћати.

но̀ћити, ћӣм, v. pf. übernachten, pernocto. [cf. конаковати, коначити].

но̀ћи́ште, n. мјесто гдје се ноћује, das Nachtlager, mansio. cf. конак[2].

но̀ћни, ња̂, но̂, (cf. нотњи) nächtlich, nocturnus.

но̀ћнӣк, ноћни́ка, (cf. нотњик) m. 1) вјетар, der Nachtwind, ventus nocturnus. — 2) der Mondſüchtige, lunaticus. cf. [vide] мјесечњак.

но̀ћница, f. као некака авет која човјеку *ноћу* кад спава чини пакост каку, н. п. кад су у какога мушкарца тврде сисе па га боле, каже се да га ноћнице сисају. cf. ноћничав.

но̀ћничав, a, o, н. п. чељаде које ноћу мокри пода се. [cf. ноћница].

но̀ћно [нотњо], (у Ц. г.) vide ноћу: *Ноћно* прошли Турске страже —

но̀ћу, bei Nacht, noctu. cf. [обноћ, преноћ,] ноћно [нотњо].

ноћу́рак, рка, m. (у Дубр.) некаки цвијет који се *ноћу* развија, као татула, али без бодље, Art Pflanze [langblumige Wunderblume], herbae genus [mirabilis longiflora L.].

но̀ћца [нојца], f. dim. v. ноћ.

но̂шāј, m. vide ношиво.

но̀шӗње, n. das Tragen, portatio, gestatio.

но̀шӣво, n.\
но̀шња, f. } die Tracht (der Kleider), vestitus. cf. ношај.

Но̀шчица, f. вода у Лици код Новога, ein Fluß in Kroatien. fluvius quidam Croatiae.

ну̀! додају Херцеговци у говору код гдјекојијех ријечи, н. п. *Ну* један човјече! *Ну* тако ти Бога! Да *ну* гледај те ми то учини; да *ну! ну* ходи! cf. [2]но.

ну̀гао, гла, m. (loc. ну́глу) vide [кут] угал.

ну̀глић, m. dim. v. нугао.

ну̀дӗ,\
ну̀дӗр, } (у Дубр.) vide [дела] дедер. cf. ну.

ну̀дити, дӣм, v. impf. кога чим, antragen, anbieten, offero: Кума *нуђена* као и чашћена. *Нуди* као Турчин вјером.

ну̀дити се, дӣмо се, v. r. impf. einander anbie-

ten, offero alius alio: *Нуде се* као Грци у ариште.

нӯђêње, n. das Anbieten, Antragen, oblatio.

нӯжда, f. (у војв. по варошима) vide невоља: *Нужда* закон замењује.

нуз, (у Бачк. и у Сријему) vide уз [1 и 2]: Тукелији *нуз* чашу поигра —

нӯзла[*], f. болест, кад боли месо око зуба, eine Art Krankheit [das Schwämmchen, das Mehlhund, Soor], morbus quidam [aphthae, stomatitis aphtosa].

нӯкâње, n. vide нуткање.

нӯкати, кâм, v. impf. vide нуткати: Много сам их *нука'* и корио| Да сијеку по крајини Турке —

нӯр,* } m. ein Feuerstrahl, welcher nach dem
нӯрак,* рка, } Volksglauben vom Himmel auf das Grab eines Heiligen herabfällt (bei den Türken): Над Емком је *нурак* прогорио,| Више главе *нурак* прогорио —

нӯрија, f. der Sprengel eines Pfarrers, die Pfarre, paroecia. [cf. жупа 3, жупанија, инорија, парокија, плованија, титорија].

нӯријâш, m. ein Pfarrkind, paroecianus.

нӯтарњи̂, њâ, њê, (у Хрв.) innerlich, internus. [vide унутрашњи].

нӯти, (у Перасту) vide [г л е] нуто: *Нути* ђидије, што не мирује! —

нӯткâње, n. dim. v. нуђење. [cf. нукање, понукивање].

нӯткати, кâм, dim. v. нудити. [cf. нукати, понукивати].

нӯто, siehe! en. [vide гле].

нӯтрак, m. коњ или брав који се уштроји, па опет је послије силован (нутраст), ein nicht gut verschnittenes Pferd u. s. w., equus non bene castratus. cf. [vide] попуштеник [1].

нӯтраст, a, o, nicht gut verschnitten, non bene castratus.

Њ

њâка, (у Рисну) vide шипак [4] (руком).

њáкâње, n. das Geschrei des Esels, clamor asini.

њáкати, њâчêм, v. impf. schreien (vom Esel), clamo (de asino): Као магарац *њаче*.

њёга, f. [јуж.] vide нега.

њёгве, f. pl. [јуж.] vide негве.

њёгда, (у Дубр.) vide негда.

њѐгов, a, o, sein, ejus.

њёговâње, n. [јуж.] vide неговање.

њёговати, гујêм, v. impf. (у Ц. г.) vide неговати: *Његује* га као мајка јединца: Но сам ћерца једина у мајке,| Пак ме мајка л'јепо *његовала* —

њѐговски̂, nach seiner Art, ut ille.

[**Његуш,** m. vide Негуш.]

њёдâрца, n. pl. dim. v. њедра.

њёдра, њёдâрâ, n. pl. (јуж.) der Busen, sinus.

њéзин, a, o, einem Frauenzimmer gehörig, ejus feminae. cf. њен.

њёкад, (у Дубр.) vide некад.

њёкадâр, (у Дубр.) vide некада.

њёки̂, кâ, кô, (у Дубр.) vide неки.

њёко, њёкога (у Дубр.) vide неко.

[**њеколико,** (јуж.) vide неколико; *види* s. v. николико 2].

Њемáдија, f. (јуж.) 1) vide Њемчадија. — 2) Њемачка земља [vide Њемачка]: Да поиграм преко *Њемадије* —

Њѐмачкâ, f. adj. (јуж.) Deutschland, Germania. [cf. Њемадија 2].

њѐмачки̂, кâ, кô, (јуж.) deutsch, germanicus. [cf. тудешки].

Њѐмица, f. (јуж.) die Deutsche, Germana. [cf. Тудешкиња].

Њѐмичина, f. augm. v. Њемица.

Њѐмичица, f. dim. v. Њемица.

њемòта, f. (јуж.) die Stummheit, infantia, inopia facultatis loquendi.

њѐмӯшти̂ јѐзик, m. (јуж.) у приповијеткама, die Sprache aller Thiere, sermo omnium animalium.

Њемчáдија, f. (јуж.) (coll.) die gesammte deutsche Jugend, omnis juventus germanica. [cf. Њемадија 1].

њѐмчâње, n. (јуж.) das Deutschreden, sermo germanicus.

њѐмчати, чâм, v. impf. deutsch reden, loquor germanice.

Њѐмчина, f. augm. v. Нијемац.

њêн, a, o, vide њезин.

њётко, њёкога, (у Ц. г.) vide нетко.

њёчесов, a, o, (у Црмн.) vide нечесов.

њи̂âње, n. vide њихање.

њи̂ати, њи̂шêм (њи̂âм), vide њихати.

њи̂ати се, њи̂шêм (њи̂âм) се, vide њихати се.

њи̂ва, f. (pl. gen. њи̂вâ) der Acker, ager.

њи̂вити, њи̂ви̂м, v. impf. (у горњ. прим.) pflegen, curare [vide гајити]: *Њиви* момче врана коња,| Врана коња и сокола,| Када их је подњивио,| Меће му се на рамена —

њи̂вица, f. dim. v. њива.

њи̂вљêње, n. das Pflegen, curatio.

њи̂вски̂, кâ, кô, н. п. сијено, Wiesen-, pratensis.

њи̂јâње, n. vide њихање.

њи̂јати, њи̂шêм (њи̂јâм), vide њихати.

њи̂јати се, њи̂шêм (њи̂јâм) се, vide њихати се.

њи̂н, a, o, vide њихан.

њи̂ов, a, o, vide њихов.

њи̂рêње, n. vide [г в и р е њ е] гњирење.

њи̂рити, ри̂м, v. pf. vide [г в и р и т и] гњирити.

њи̂сак, ска, m. } das Wiehern, hinnitus.
њи̂ска, f. }

њи̂снути, њи̂снêм, v. pf. aufwiehern, hinnio.

њи̂хан, хна, хно, (по југоз. кр.) [њин] ihr, eorum [vide њихов]: Да не љубим *њихно* б'јело лице —

њи́хâње [њиање, њијање], n. das Wiegen (z. B. des Baums, vom Winde), agitatio. [cf. нихање (ниање, нијање)].

њи́хати, **њи̂шêм** (**њи̂хâм**), [њиати, њијати] v. impf. wiegen, schwenken, agito. [cf. нихати (ниати, нијати)].

њи́хати се, **њи̂шêм** (**њи̂хâм**) се, [њиати се, њијати се] v. impf. schwanken, vacillo. [vide љуљати се].

њи̂хов [њиов], a, o, ihr, eorum. cf. њихан [њин].

њи́штâње, n. das Wiehern, hinnitus.

њи́штати, **шти̂м**, v. impf. wiehern, hinnio.

њо̀рêње, n. vide **роњење**.

њо̀рити, **ри̂м**, v. impf. (у Дубр.) tauchen, urinor. cf. [vide] **ромити**.

њу̏њорêње, n. vide **мрмлање**.

њу̏њорити, **ри̂м**, (у Боци) vide **мрмлати**.

њу̏шêње, n. das Schnuffeln (des Hundes), odoratio canis.

њу̏шити, **ши̂м**, v. impf. schnuffeln, spüren, olfacio.

њу̏шка (**њу́шка**), (cf. шуњка) f. der Schmecker (des Hundes), nasus canis. [vide губица].

њу̏шкâње, n. dim. v. њушење.

њу̏шкати, **кâм**, dim. v. њушити: кер *њушка* и нањуши траг зецу.

О

о, (mit loc. u. acc.) 1) von, über, de: говоре *о* њему; *о* томе не треба мислити; О клину виси, *о* злу мисли (пушка). — 2) an, in, ударио *о* камен; отрти се *о* што. — 3) an, in, ad: виси *о* клину; иде *о* штапу; *о* своме комаду туђа говеда чувати. — 4) *о* што је то теби! т. ј. немаш никаке невоље то чинити. — 5) zu, um, tempore: *о* Ђурђеву дне; *о* Божићу. — 5) vide за[8], um, nach, de: Већ с' *о* туђе отимате царство — Цареви се отимљу *о* царство —

оаве́стити, **а̀вêсти̂м**, (ист.)
оавијѐстити, **оа̀вијêстим**, (јуж.)
оави́стити, **а̀ви̂сти̂м**, (зап.)
} v. pf. vide **обавијестити**.

о̏ба, о̏бје, о̏ба, beide, uterque, utraque, utrumque. cf. [обадва, обедва, обје двије;] двоје.

обаби́њати се, **њâм** се, v. r. pf. vide породити се.

о̀бабити, **би̂м**, v. pf. (у Рисну) жену, т. ј. кад се породи, дјетету јој одрезати пупак, окупати га и повити, Hebammenhilfe leisten, obstetricem ago. cf. бабити.

обаве́зати се, **а̀вêжêм** се, v. r. pf. sich anhängen an einen (mit Bitten), adhaeresco alicui precibus. [cf. навезати се, објеколити се, облијеколити се].

обаве́стити, **оба̀вêсти̂м**, (ист.) vide обавијестити.

обави́јâње, n. das Umwickeln, circumligatio. [cf. обвијање].

обави́јати, **оба̀вијâм**, v. impf. umwickeln, circumligo. [cf. обвијати].

обавијѐстити, **оба̀вијести̂м**, [оавијестити] v. pf. (јуж.) кога, einem begreiflich machen, doceo, rem facio perspicuam [cf. оразумити, убавијестити]: Не би га *обавијестио* товар ораха.

о̏бави̂т, f. н. п. гдје се обавила вода око земље или пут око брда, die Krümmung, curvamen.

оба̀вити, **о̀бавијем**, v. pf. umwickeln, circumligo. [cf. обвити].

[**обавјешћивање**, n. verb. v. обавјешћивати; cf. оразумљивање.]

[**обавјешћивати**, обавјешћујем, v. impf. v. обавијестити; cf. оразумљивати.]

оба̀врети, **ри̂м**, v. pf. ansieden, paulum decoquo.

оба̀гњити, **њи̂м** (**њијêм**?), v. pf. verfaulen, putrefio, cf. [vide] иструхлити: Док су Емки косе *обагњиле* —

о̏бâд, m. die [Rinds-]Bremse, tabanus [bovinus L.] (Linn.) oestrus. cf. [1бадаљ 2, штрк 2,] штркаљ.

оба̀дâње, n. die Flucht (der Kuh) vor Bremsen, fuga vaccae furiatae ab oestro. [cf. штркљање].

оба̀дати се, **дâм** се, v. r. impf. vor Bremsen fliehen, fugere ab oestris: *обадају се* говеда. cf. [штркати се,] штркљати се.

о̏бадвâ, о̏бадвије, о̏бадвâ, vide оба.

обадвѐручкê, (ист.)
обадви̂ручкê, (зап.)
обадвјѐручкê, (јуж.)
} vide објеручке.

о̏бадвоје, beides, utrumque [vide обоје]: обадвоје дјеце, чељади, пилића и т. д.

обадво̀јица, f. beide, uterque. cf. [vide] обојица.

оба̀зирâње, n. vide обзирање.

оба̀зирати се, **рêм** се, vide обзирати се.

оба̀знати, **нâм**, v. pf. in Kenntniß bringen, erfahren, comperior, [vide] д о з н а т и, cf. сазнати: Е нијесу *обазнали* Турци —

оба̀зрети се, **о̀базрêм** се, v. r. pf. umblicken, sich umsehen, respicio. [cf. осврнути се].

о̀бајати, **јêм**, v. pf. behexen (z. B. die Wunde), medeor vulneri incantamentis. [cf. пребајати].

о̀бâјгора, f. vide опајгора.

оба̀крити се, **ри̂м** се, v. r. pf. н. п. обакрило се јело, kupferig werden (schmecken), cupro imbui.

о̏бал (cf. обао), о̏бла, о̏бло, walzenförmig, rund, cylindricus.

о̏бала, f. 1) das Ufer, ripa [cf. бријег 2, баир (баер), јалија]: Крај Мораве на *обали* — Истурила вода под *обалу* — 2) eine Art Zaun, das Gehege, sepis genus. Удари се коље (све два и два један према другом), па се између коља натрпа грања којекаква и трња. cf. врзина. — 3) (у Сријему) *жива* обала. [vide живица 3]. cf. наживичити.

1. **о̀балити**, **ли̂м**, v. pf. rotzig machen, muco maculo.

2. **оба́лити**, **о̀бâли̂м**, v. pf. niederwerfen, prosterno,

cf. [vide] оборити [1]: *Обаљене* твоје задужбине —

3. **обàлити**, òбалијем, v. pf. vide **облити**: Свега га је крвца *обалила* —

ȍбалица, f. dim. v. обала: Ој брегови, моји деверови!| *Обалице*, миле јетрвице! —

обаљи́ва̂ње, n. das Niederwerfen, prostratio.

обаљи́вати, обàљујêм, v. impf. niederwerfen, sterno. [vide обарати].

обàмира̂ње, n. [cf. обумирање] 1) das Fallen in Ohnmacht, subita animae defectio. — 2) (у Далм.) das Aussterben, extinctio.

обàмирати, рêм, v. impf. [cf. обумирати] 1) in Ohnmacht fallen, animo linquor, animus me deficit. — 2) (у Далм.) aussterben, extingui.

обàмрêти, òбамрêм, (ист.) vide обамријети.

обàмријети, òбамрêм, (òбамр̈о, ȍбамр̂ла) [cf. обумријети] v. pf. 1) in Ohnmacht fallen, alimo linquor, animus me relinquit. — 2) (у Далм.) aussterben, extingui: *обамрла* кућа, *обамрли* сви.

òбангавити, ви̂м, vide охронути. cf. бангав.

òбањати, њâм, v. pf. vide окупати: Она ће ме лепо *обањати* —

ȍбао, ȍбла, ȍбло, vide **обал**.

обàпêти, òбапнêм, v. pf. umspannen, cingere: *обапела се* хаљина око њега, не ваља кад се хаљина *обапне; обапета* хаљина.

обàпињâње, n. das Umspannen, cinctio.

обàпињати, њêм, v. impf. umspannen, cingo.

ȍбара, f. (у Рисну) свака зелен која се уз пост *обарена* једе с уљем, gebrühtes Gemüse, olus aqua ferventi perfusum.

обáра̂ње, n. das Niederwerfen, prostratio.

обáрати, òбâрâм, v. impf. niederwerfen, prosterno. [cf. обаљивати].

обàрача, f. Züngelchen (am Gewehr), der Schneller, lingula teli. cf. макаљ, [мицаник,] отпонац.

обари́ва̂ње, n. das Absieden, elixatura.

обари́вати, обàрујêм, v. impf. absieden, elixo.

обáрити, òбâри̂м, v. pf. absieden, elixo.

обàсипâње [опсипање], n. das Beschütten, circumfusio.

обàсипати, пâм (пљêм), [опсипати] v. impf. beschütten, circumfundo.

обасјáва̂ње, n. das Bescheinen, collustratio.

обасјáвати, обàсјâвâ, v. impf. bescheinen, collustro.

обàсјати, сјâ, v. pf. bescheinen, collustro.

ȍбасрâн, а, о, н. п. човјек, (scherzhaft) mit ihm ist nicht zu spassen, cui non impune illudas.

обàстрêти, (ист.) } òбастрêм, (òбастр̈о, ȍбастр̂ла) v. pf. umbreiten, consterno.
обàстријети, (јуж.) }
обàстри̂ти, (зап.) }

обàсу̂ти, òбаспêм, (ȍбасуо, ȍбасу̂ла) [опсути] v. pf. beschütten, perfundo.

обатáлити, обàтâли̂м, v. pf. verwüsten, depopulor. cf. [vide] опустошити.

обáћи, òбâђêм, v. pf. (у Дубр.) vide обићи.

òбашав, шва, m. некако мјесто на гаћама: На *обашву* млади барјактари —

ȍбашка, vide [особито 2] башка.

обвèсти, вèдêм, v. pf. rund herum führen, circumduco.

обви́јâње, n. vide обавијање.

обви́јати, òбви̂јâм, vide обавијати.

òбвити, òбвијêм, (òбвио, ȍбви̂ла) vide обавити.

обвòдити, òбводи̂м, v. impf. rund herum führen, circumducto.

обвòђêње, n. das Herumführen, circumductio.

ȍбга, f. (у Банат. и у Бранич.) vide јуфка [1].

òбгнати, нâм (òбженêм), v. pf. rund herum treiben, circumago.

обгòнити, òбгони̂м, v. impf. umtreiben, circumagito: Да ти знадеш чиј' су виногради,| Далеко би коња *обгонио* —

обгòњêње, n. das Umtreiben, circumactio.

обгрáдити, òбгрâди̂м, v. pf. rund umzäunen, circumsepio.

обграђи́ва̂ње, n. das Umzäunen, circumseptio.

обграђи́вати, грàђујêм, v. impf. rund umzäunen, circumsepio.

ȍбдâн, vide дању.

òбданица, f. innerhalb eines Tages, per diem: кувати пређу на *обданицу*, т. ј. у јутру почети, па онај дан свршити; ићи куда на *обданицу* (а не на конак).

обдари́ва̂ње, n. das Beschenken, donatio.

обдари́вати, дàрујêм, v. impf. beschenken, dono.

обдáрити, òбдâри̂м, v. pf. beschenken, dono. [cf. даровати 2].

обдржáва̂ње, n. vide одржавање.

обдржáвати, др̀жâвâм, vide одржавати.

обдр̀жати, жи̂м, v. pf. vide одржати: Тако ће се темељ *обдржати* —

òбдуља, f. (у прим., у Имоскоме *трка* [4]) оно што се да ономе који утече на трку, Wettlaufpreis, praemium curriculi.

ȍбе, (ист.) vide обје.

ȍбедва̂, ȍбедвије, ȍбедва̂, (у Дубр.) vide [оба] обадва.

обéдити, òбêди̂м, (ист.) vide обиједити.

обèзматичити се, чи̂м се, v. r. pf. кошница се обезматичила, т. ј. изгубила матицу, Bienenkönigin verlieren, duce privari (de apibus).

обезнáнити се, бèзнâни̂м се, v. r. pf. in Ohnmacht fallen, deficio. [cf. обнезнанити се].

обезòбразити, зи̂м, v. pf. } keine Scham mehr haben, pudorem posuisse. [cf. узбезочити се].
обезòбразити се, зи̂м се, v. r. pf. }
обèзочити, чи̂м, v. pf. }

обèзумити, ми̂м, v. pf. bethören, decipio, induco [cf. избезумити, 2 изумити]: Ја ћу аги на Млетичак поћи,| Ја ћу агу *обезумит'* онђен —

обèзумити се, ми̂м се, v. r. pf. sich bethören lassen, decipior. [cf. избезумити се, изумити се].

обèлежити, жи̂м, v. pf. (ист.) vide обиљежити.

обèлêжје, n. (ист.) vide обиљежје: Без твојега кака *обележја* —

обéлети, ли̂м, (ист.) vide обијељети.

обéлити, òбêли̂м, (ист.) vide обијелити.

обелода́нити, лòда̂ни̂м, (ист.) vide објелоданити.

обенђѐлучити, чи̂м, v. pf. berauschen (durch Schlafkräuter), ebrium facere (herbis sopiferis), cf. обенђити: Док је Иву *обенђелучио* —

о̀бенђити, ђи̂м, v. pf. vide обенђелучити: А у вино сваке бенђелуке,| *Обенђио* Љутицу Богдана —

о̏бе̂р, о̀бера, m. (loc. обѐру) der Kamm (des Hahns), crista. cf. ухор [увор], хобер [2, креста].

о̀бербац, cf. кундрац.

о̀бербаша, m. (у Хрв.) Anführer der Serežaner, dux τῶν шережани.

обѐрберити, ри̂м, v. pf. vide обријати: Он примаче млађахна бербера| Да му црну *обербери* браду —

обѐрја̂н, оберја́на, m. у загонеци, cf. петорона.

обѐручке̂, (ист.) vide објеручке.

обесѐлити, обѐсели̂м, v. pf. 1) vide обрадовати: Која ми си дијете нејако,| Послаћу те на трагове мајци,| Да старицу *обеселиш* мајку — 2) (у Боци) свијећу, т. ј. угасити је, auslöschen, extinguo. [vide угасити]. cf. утјешити. cf. слава.

обесѐлити се, обѐсели̂м се, v. r. pf. vide обрадовати се: Он *се* врло јунак *обесели* —

о̀бесити, си̂м, (ист.) vide објесити.

обести̂јати, ја̂м, v. pf. (у Рисну) постати као *бестија*, марвинче, залудјети, verrückt werden, mente capi. [vide полудјети].

обѐстрвити, обѐстрви̂м, v. pf. кога, zu Grunde richten, perdo.

обѐстрвити се, ви̂м се, v. r. pf. (у Ц. г.) пропасти *без стрва*, untergehen, umkommen (ohne Spur), pereo.

обеѣа́ва̂ње, n. vide обрицање.

обеѣа́вати, обѐѣа̂ва̂м, [v. impf.] vide обрицати.

обеѣа́ње, n. das Versprechen, promissum [cf. језиковање]: *Обеѣање* је лудоме радост.

обѐѣати, ѣа̂м, [v. pf.] vide обрећи.

обѐушити, ши̂м, v. pf. н. п. иглу, das Oehr an der Nadel beschädigen, obstruo aut destruo foramen acus.

обе́чити, о̀бе̂чи̂м, v. pf. vide распечити.

обзи́дати, о̀бзи̂да̂м (ђе̂м), v. pf. ummauern, muro cingere: Већ сестрицу *обзидаше* кулом —

о̀бзинути, не̂м, v. pf. begähnen, obhio (?), d. i. in den Mund nehmen (und wieder heraus). Кад кога заболи грло, кажу му жене да обзине трипут комад хљеба говорећи: „пса грло боли а не мене,“ па да га да псету, па ће га онда проћи грло. Кад у кога почне расти мртва кост, онда треба наћи дијете посмрче, да је обзине, па ће престати расти.

о̏бзи̂р, m. das Umblicken, respectus: оде *бѐз обзи̂ра*.

о̀бзира̂ње [обазирање], n. das Umhersehen, respectatio. [cf. освртање].

о̀бзирати [обазирати] **се**, ре̂м се, v. [r.] impf. sich umsehen, respecto. [cf. освртати се, обраћати се].

обзна́нити, о̀бзна̂ни̂м, v. pf. kundmachen, promulgo.

обзнањи́ва̂ње, n. die Kundmachung, promulgatio.

обзнањи́вати, зна̀њује̂м, v. impf. bekanntmachen, promulgo.

о̏би, (зап.) vide обје.

обигра́ва̂ње, n. das Umtanzen, circumsaltatio.

обигра́вати, ѝгра̂ва̂м, v. impf. rund umtanzen, circumsalto: Све сватове врсно *обиграва* —

оби̂грати, о̀бигра̂м, v. pf. rund umtanzen, circumsalto: Облајала па их *обиграла* —

обиди́вати, би̂дује̂м, (у Ц. г.) vide [походити 1] обилазити: *Обидује* војску по хоџака —

оби́дити, о̀би̂ди̂м, (зап.) vide обиједити.

обидо̀ва̂ње, n. (у Ц. г.) das Versuchen, tentatio, gustatio.

обидо̀вати, и̂дује̂м, v. impf. (у Боци) versuchen, kosten, tento, gusto. [vide] огледати [2], cf. обилазати.

оби́ја̂ње, n. 1) das Einbrechen der Thüre, effractio forium. — 2) das Abschlagen, decussio. — 3) das Suchen der Henne nach einem Orte zum Legen, posituritio (?), parturitio gallinae.

оби́јати, о̀би̂ја̂м, v. impf. 1) врата, einbrechen, effringo fores. — 2) н. п. кукурузе, rund umher abschlagen, decutio. cf. грухати [4, отући]. — 3) обија кокош да пронесе, sucht einen Ort zum Eierlegen, posituri t (?), parturit gallina.

о̏бије, (ст.) vide обје: Ко добије, нек води *обије* —

обијѐдити, о̀биједи̂м, v. pf. (јуж.) mit Unrecht beschuldigen, acuso injuria. [cf. забедити, изнијети 3, 2 налагати, напањкати, наплести 3, 2 облагати, опањкати, 1 опасти (опаднути) 3, потворити, придићи (придигнути) 2].

обијѐлити, о̀бијели̂м, v. pf. (јуж.) н. п. цркву, überweißen, dealbo.

обијѐљети, обијѐли̂м, v. pf. (јуж.) weiß werden, albesco: *обијељео* снијег по брдима; *обијељео* човјек као овца (graue Haare bekommen).

о̏бијесан, сна, сно, (у Рисну) н. п. човјек, muthwillig, lascivus. [cf. судрнут].

о̏бијест, f. in der Redensart: од обијести, т. ј. од силе, од бјесноће, der Muthwille, Ungestüm, lascivia, violentia: Без невоље, тек од *обијести* —

о̀бикнути се, не̂м се, vide **обићи се**.

о̀бил, а, о, reichlich, uber. [vide обилан]. Срби приповиједају да је Силни Стефан ловећи по Церу угледао на једном мјесту гдје се гране од дрвећа и доље савијају и горе узвијају. Кад дођу на оно мјесто, а то дијете код неколико оваца ударило своју сјекиру у кладу па легло на леђа те спава: кад дихне из себе онда се гране узвијају у висину, а кад повуче пару у се, онда се савијају к земљи. Кад то види цар, зачуди се, па пружи руку с коња да му узме сјекиру, али хоћеш! не може да је извади из кладе. Брже боље

сјашу слуге и војводе с коња, огледају сви редом објема рукама да изваде сјекиру из кладе, али је ниједан не може ни помаћи. Онда пробуде дијете и запита га цар: „Како ти је име?“ А оно одговори: „Милош.“ „Имаш ли оца и мајку?“ „Мајку имам, а отац ми је умр̏о.“ „А гдје ти је мајка?“ „Ено је тамо доље у селу код куће.“ „Ајде да нас водиш кући.“ „Не могу од оваца.“ — И тако га којекако намоле да потјера овце и да пође пред њима кући. Сад су они ради знати и видјети шта ће он радити са сјекиром, како ће је извадити из кладе; или ће је онако оставити. Кад Милош крене овце, а он узме сјекиру једном руком и заметне на рамо. Како дођу кући, Милош одмах остави овце и непознате госте, па замакне међу зграде да тражи мајку. Пошто цар сјаше с коња, пође и он за Милошем да гледа да му се гдје не сакрије, кад погледа кроз брвна у једну зграду, а то му мајка мијеси хљеб, а пребацила десну сису преко лијевога рамена, а лијеву преко деснога, те он остраг сиса. Онда цар рече: „Међер *обила* мајка, родила *обила* јунака.“ — Цар узме Милоша од мајке, и одведе га своме двору, и од тога се назове Обилић.

обила̑жење, n. [cf. облажење] 1) das Umgehen, circuitio. — 2) das Umgehen, circuitus. — 3) das Beſuchen, invisio. — 4) das Verſuchen, tentatio.

обила̑зити, зи̑м, v. impf. [cf. облазити] 1) umgehen, ambio. — 2) umgehen (durch einen Umweg), circumeo. — 3) beſuchen, inviso. [vide походити 1]. — 4) verſuchen, tento. cf. [vide] огледати.

о̀билан, лна, лно, } reichlich, in Fülle vorhanden,
оби́лат, а, о, } uber. cf. обил.

оби́лити, (зап.) 1) о̀бӣлӣм, vide обиљети. — 2) оби́ли̑м, vide обиљети.

оби́лно̑ст, оби́лности, f. (на Задварју) die Reichlichkeit, ubertas [vide обиље]: Од *обилности* свит не гине.

о̀биловање, n. die Reichlichkeit, exuberatio.

о̀биловати, лујем̑, v. impf. Ueberfluß haben, exubero: Ко има онај *обилује*; а ко нема онај животари.

обилода́нити, о̀да̑ни̑м, (зап.) vide објелоданити.

о̀би̑ље, n. die Fülle, ubertas. cf. обилност.

оби̑љежити, жи̑м, v. pf. (јуж.) vide забиљежити.

оби̑љежје, n. (јуж.) 1) das Zeichen, signum, cf. [vide] знак: На вама су чудна *обиљежја* — 2) оно што се да први пут дјевојци (прстен, или новац какав) да се зна као да је већ испрошена, das Heirathspfand, pignus datum puellae in signum futuri conjugii.

о̀бања, f. (у Сријему) in der Redensart: не зна никакве *обање*, т. ј. нема лукавства у себи, не зна *дружчије* казати него што јест, die Heuchelei, simulatio.

о̀бирак, о̀би̑рка, m. (pl. gen. о̀бира̑ка̑, der Ausſuch (nachdem das Beſte bereits ausgekauft worden), merces (res) rejiculae. [vide избирак].

оби́рање, n. vide избирање.

оби́рати, о̀би̑ра̑м, v. impf. vide избирати: Нек *обира* кога њојзи драго —

оби́ра̑ч, оби́ра́ча, m. vide избирач.

оби́рити се, о̀би̑ри̑м се, v. r. pf. den Bir bekommen, potiri collecta presbyterali: не ћеш *се обирити* ове године.

оби́ручке̑, (зап.) vide објеручке.

о̀бисити, си̑м, (зап.) vide објесити.

о̀бисити се, си̑м се, (зап.) vide објесити се.

оби́скати, о̀би̑ште̑м, vide побискати: обишти главу.

о̀биснути, не̑м, v. pf. (о̀биснух и о̀бискох) hangen bleiben, adhaeresco, cf. прионути [1, објеснути]: О скуту му *обискоше* младе — Кад виђеше о њем' *обиснуше* —

о̀биста, vide [з а н и с т а] одиста.

оби́сти, о̀би̑де̑м (о̀би̑ђе̑м), (у Ц. г.) vide обићи.

оби́тељ, f. (у Хрв. и Далм. код кршћана) n. п. моја обитељ, т. ј. жена и дјеца, die Familie, familia. [vide фамилија].

о̀бити, о̀бије̑м, v. pf. 1) врата, einſchlagen, effrigo. — 2) rund herum abſchlagen (н. п. лед с кола воденичнога), decutio.

оби́ћи, о̀би̑ђе̑м (о̀би̑де̑м), v. pf. [cf. обаћи, обистн] 1) umgehen, circumeo. — 2) beſuchen, inviso, н. п. човјека. — 3) verſuchen, tento, gusto, cf. [vide] огледати [2]: Не *обиде* црвенога вина — Излаз', курво, да се *обидемо* —

о̀бићи се (cf. обикнути се), о̀бикне̑м се, v. r. pf. (о̀бикох се, о̀биче се, о̀бикао се, кла се) ſich gewöhnen, adsuesco.

о̀бица, f. (у Хрв.) Haubitze, tormenti bellici genus. cf. кубуз.

о̀бицање, n. die Angewöhnung, assuetudo.

о̀бицати се, о̀бичем̑ се, v. r. impf. ſich angewöhnen, assuesco: Ће ко ниче ту *се* и *обиче*.

о̀бича̑j, m. (loc. обича́ју) der Brauch, mos, consuetudo. [cf. адет].

о̀бичан, чна, чно, 1) woran man ſich gewöhnen kann, cui facile assuescas. — 2) обичан човјек, обична дјевојка, vide [л и ј е п] прикладан.

о̀бичнӣ, нӑ, нӧ, gewöhnlich, gebräuchlich, usitatus, consuetus.

објáвити, о̀бја̑ви̑м, v. pf. eröffnen, bekannt machen, aperio, nuncio: Брже ајде и мени *објави* —

објављи́ва̑ње, n. das Bekanntmachen, nunciatio.

објављи́вати, објàвљујем̑, v. impf. bekannt machen, nuncio.

о̀бјагњити, њи̑м, (по југоз. кр.) vide ојагњити.

о̀бјагњити се, њи̑м се, v. r. pf. (по југоз. кр.) vide ојагњити се.

о̀бјахати, јашем̑, v. pf. aufſitzen (aufs Pferd), conscendo equum, cf. [vide] опкорачити [2]: И *објаха* вранца големога —

објàчати, ча̑м, v. pf. erſtarken, corroboror.

о̀бје, оби́ју̑, f. pl. (јуж.) die beiden, ambae. [cf. обије].

о̀бјед, m. (по јуroз. кр.) das Mittagmal, coena. cf. [vide] ручак[1].

о̀бје двије, vide [оба] обадвије: *Обје двије* трудне остануле —

о̀бједовâње, n. (по јуroз. кр.) das Speiſen, coena.

о̀бједовати, дујêм, v. impf. Mittagmal halten, coeno, cf. [vide] ручати[1]: Соко сједи, терно гледи| Ђе војвода *обједује* —

објѐколити, ли̂м, v. pf. (у Рисну) кога, vide салетјети[1]: *објеколио* ме да му узајмим то и то.

објѐколити се, ли̂м се, v. r. pf. (у Рисну) око кога, vide [обавезати се] навезати се.

објелода̀нити, лòда̀ни̂м, v. pf. (јуж.) anfangen es bei hellem Tage zu treiben (z. B. Diebſtahl), palam incipio facere (furtum).

објѐручкê, (јуж.) mit beiden Händen, ambabus manibus. [cf. обадвјеручке].

о̀бјесити, сȋм, v. pf. (јуж.) aufhängen, suspendo. [cf. замаћи (замакнути) 3].

о̀бјесити се, сȋм се, v. r. pf. (јуж.) ſich erhängen, suspendere se.

о̀бјеснути, нêм, v. pf. (јуж.) vide обиснути.

о̀бјести се, једêм се, v. r. pf. [ист. и јуж.] ſich übereſſen, nimio cibo obrui. cf. јести.

објѐтелица (о̀бјетелица), f. (у Дубр.) vide кљуна.

о̀бјешеница, f. die Niederträchtige, mulier deterrima.

о̀бјешењâк, m. der Hundsfott, homo deterrimus.

објешења̀ковић, m. ein ſchlechter Menſch, nebulo.

о̀бјести се, (зап.) vide објести се.

о̀бјужити, жȋм, v. pf. vide одвугнути (као зими кад дуне југ па се снијег почне топити): објужило је, т. ј. топло је; Што су моје гусле *објужиле* —

обла́га̂ње, n. 1) das Umſchlagen, Einſchlagen, circumdatio. — 2) das Wetten, sponsio.

1. **обла́гати**, о̀блâжêм, v. impf. einſchlagen (etwas in Papier), circumdo.

2. **обла̀гати**, о̀блажêм, v. pf. durch Lügen verleumden, mendacio calumnior. [vide обиједити].

обла́гати се, о̀блâжêм се, v. r. impf. 1) ſich einſchlagen (in den Mantel), circumdo (pallium). — 2) wetten, sponsionem facio. [vide кладити се].

облагива̂ње, n. das Verleumden, calumniatio.

облагѝвати, лàгујêм, v. impf. кога код кога, durch Lügen verleumden, mentiendo calumnior. [vide биједити]. cf. опадати.

обла̀дати, о̀блâдам, [овладати] v. pf. erobern, sub potestatem redigo. [cf. завладати].

о̀блажêње, n. vide обилажење.

о̀блазак, о̀бласка, m. 1) der Umgang, ambitio. — 2) der Umweg, ambages. [vide заход 2]. — 3) der Verſuch, periculum.

о̀блазити, зȋм, vide обилазити.

о̀блазити се, о̀блазȋм се, v. r. impf. ſich meſſen, experior, contendo, cf. [vide] огледати се[2]: Но на ноге да *се облазимо* — Него устај да *се облазимо*,| Једном ми је земан умријети —

о̀блазница, f. die Erfriſchung, potio qua corpus recreatur: А цар ћеци *облазницу* даје,| Он им даје вино и ракију —

обла̀знути, о̀блазнêм, v. pf. lecken, oblambo: облазни па опет, ſagt man einem dem die Flinte verſagt hat.

о̀блајати, јêм, v. pf. umbellen, oblatro, circumlatro: Опазила па их *облајала* —

о̀блâк, m. (loc. обла́ку) die Wolke, nubes.

о̀блака, f. (у Далм.) vide одијело.

облакша̀ва̂ње, n. das Erleichtern, levatio.

облакша̀вати, лàкшâвам, v. impf. erleichtern, levo.

обла̀кшати, шâм, v. pf. erleichtern, levo.

обла̀ма̂ње, n. das Abbrechen (rund herum), decerptio.

обла̀мати, о̀блâмам, v. impf. rund herum abbrechen, decerpo.

о̀блапôран, рна, рно, der gern ſchmauſet (Gourmand), Schmausbruder, amans epularum. cf. [ласух, 2] облогуз.

о̀бласкати, ка̂м, v. pf. кога, durch Schmeichelei Jemand für ſich gewinnen, blanditiis quem in suas partes ducere.

о̀бла̂ст, f. die Macht, potestas: не пусти, Господе Боже! *области* нечастивоме и некрштеноме (кад се моле Богу).

обла̀чак, чка, m. hyp. v. облак, das Wölkchen, nubecula.

о̀бла̂чан, чна, чно, wolkig, trüb, nubilus.

обла̀чê̂ње, n. das Anziehen (der Kleider), indutio. [cf. обукивање, обуковање].

обла̀чина, f. augm. v. облак.

обла̀чити, о̀бла̂чȋм, v. impf. 1) anziehen, induo. [cf. обукивати, обуковати, одијевати]. — 2) види онај, који ведри и *облачи*, der heitert und Regen macht, nubilo.

обла̀чити се, о̀бла̂чȋм се, v. r. impf. 1) ſich anziehen, induor. — 2) ſich überziehen, umwölken, obnubilor: *облачи се*, биће кише.

обла̀чић, m. dim. v. облак.

о̀блевâње, n. (ист.) vide обљевање.

о̀блевати, вâм, (ист.) vide обљевати.

облѐжати, жȋм, v. pf. кога, beſchlafen, concumbo cum aliqua. [vide обљубити].

облѐнити се, о̀блѐнȋм се, (ист.) vide облијенити се.

облѐпити, о̀блѐпȋм, (ист.) vide облијепити.

облепљѝва̂ње, n. (ист.) vide обљепљивање.

облепљѝвати, лѐпљујêм, (ист.) vide обљепљивати.

облѐта̂ње, n. (ист.) vide облијетање.

облѐтати, о̀блѐћêм, (ист.) vide облијетати.

облѐтети, (ист.) } **облѐтити**, (зап.) } **облѐтјети**, (јуroз.) } тȋм, v. pf. umfliegen, circumvolo.

о̀блетница, f. (ист.) vide обљетница.

облѐћети, лѐтȋм, (јуж.) vide облетјети.

облѝва̂ње, n. (зап.) vide облијевање.

облѝвати, о̀блѝвам, (зап.) vide облијевати.

о̏ближњи̂, њâ, њê, nahe gelegen, adjacens, vicinus.
обли́зати, о̀бли̂жêм, v. pf. ablecken, lambo, lingo.
облизи́ва̂ње, n. das Ablecken, lambitus. [cf. ослинкивање].
облизи́вати, ли̏зујêм, v. impf. ablecken, lambo.
облизи́вати се, ли̏зујêм се, v. r. impf. sich lecken (Eßlust zeigen), esurio (circumlingo) [cf. ослинкивати се]: шта *се* ти ту *облизујеш*.
обли́знити се, о̀бли̂зни̂м се, v. r. pf. Zwillinge gebären (auch von Thieren), geminos pario, geminum partum edo.
облијѐва̂ње, n. vide обљевање.
облијѐвати, о̀блијева̂м, vide обљевати.
облијѐколити се, ли̂м се, v. r. pf. око кога, vide [обавезати се] објеколити се.
облијѐнити се, о̀блијени̂м се, v. r. pf. vide улијенити се.
облијѐнити, о̀блијени̂м, v. pf. (јуж.) umkleben, bekleben, induco aliqua re.
облијѐта̂ње, n. (јуж.) das Umfliegen, circumvolatio.
облијѐтати, о̀блијећêм, v. impf. (јуж.) umfliegen, circumvolito.
о̏бли̂к, m. (loc. обли́ку) das Antlitz, das Angesicht, facies [cf. обличје]: познајем га по *облику*.
обли̂на, f. die walzenförmige Runde, rotunditas cylindrica.
обли́нити се, о̀бли̂ни̂м се, (зап.) vide облијенити се.
обли́пити, о̀бли̂пи̂м, (зап.) vide облијепити.
облипљи́ва̂ње, n. (зап.) vide обљепљивање.
облипљи́вати, ли̏пљујêм, (зап.) vide обљепљивати.
обли́та̂ње, n. (зап.) vide облијетање.
обли́тати, о̀бли̂ћêм, (зап.) vide облијетати.
о̀блити, о̀блијêм, v. pf. н. п. свиралу коситером, rund herum vergießen, circumfundo. [cf. 3 обалити].
о̀блитница, f. (зап.) vide обљетница.
о̀бли̂ћ, обли́ћа, m. (у Херц. и Ц. г.) vide грашак.
о̀блић, m. } ein cylindrischer Stab, baculus cylin-
о̀блица, f. } dricus.
обли́чити, о̀бли̂чи̂м, v. pf. (у Ц. г.) кога, überführen, zeihen, arguo.
о̀бли̂чје, n. vide облик.
о̏бличкê, (у Боци) н. п. попити што, т. ј. сасути у уста и прогутати у један пут (као да би било што тврдо и *обло* па да се у *један пут* прогута не жваћући), mit einem Schluck, uno haustu.
о̏бли̂ш, m. (у Дубр.) некака морска риба, der [Stein-]Butt, rhombus [maximus L.].
о̀блог, m. vide опклада.
1. **обло̀гуз**, m. (der Rundarsch, podicis obesi) der alles aufißt, was er eßbares findet, homo edax.
2. **обло̀гуз**, а, о, schlemmerhaft, edax. cf. [vide] облапоран.
обло̀жити, о̀бложи̂м, v. pf. einschlagen (z. B. den Fuß in —), überziehen, obvolvo.
обло̀жити се, о̀бложи̂м се, v. r. pf. 1) sich einschlagen, einhüllen, involvo. — 2) vide опкладити се.
обло̀мити, о̀бломи̂м, v. pf. rund herum abbrechen, decerpo.
1. **о̏блу̂к**, m. (око Сиња) као гужва од крпе што испрошена или на удају дјевојка метне уврх капе (*наоблучи се*). cf. по̀ћелица.
2. **о̀блук**, m. (у Ц. г.) 1) vide облучац. — 2) (може бити само у пјесмама) der vordere Sattelknopf, umbo sellae anterior, cf. [јабука 6, каш, ункаш,] облучје: С *облука* је топуз извадила — Пала му је по *облуку* брада —
облу́так, тка, m. обао камен, као што их се налази много око великијех вода. [cf. бубуљ].
о̀блу̂ће, n. coll. v. облутак.
о̀блучац, чца, m. дрво (као прут) савијено на колијевци више дјетиње главе, да не пада покривач дјетету на главу, Wiegenspriegel, arcus. cf. лучац, [2] о̀блук [1].
о̀блу̂чје, n. (ст.) der vordere Sattelknopf, umbo sellae anterior, cf. [vide 2] о̀блук [2]: Наслони се седлу на *облучје* —
О̀бља̂ј, О̀бљаја, m. планина у Херцеговини, ein Berg in der Herzegowina, nomen montis: У зелену у *Обљај* планину —
о̏бље, (у Ц. г.) vide обје: И Мораче *обље* поарати —
о̀бљева̂ње, n (јуж.) das Vergießen, plumbatio. [cf. облијевање].
о̀бљевати, ва̂м, v. impf. (јуж.) vergießen (mit Blei), plumbo. [cf. облијевати].
обљепљи́ва̂ње, n. (јуж.) das Bekleben, inductio, obductio.
обљепљи́вати, љѐпљујêм, v. impf. (јуж.) bekleben, induco.
о̀бљетница, f. (јуж.) Jahrestag, dies anniversarius.
О̏бљуба, f. име планини, у којој је по народнијем пјесмама цар Костантин нашао часне крсте (други пјевачи ову планину зову *Оћубар*): Право ид'те к *Обљуби* планини,| Сву *Обљубу* маом раскопајте —
обљу́бити, о̀бљу̂би̂м, v. pf. (ст.) abküßen, deosculor, cf. [љубити 2, обрусити,] облежати: Ја ћу твоје лице *обљубити*, — Вјерну ћу му љубу *обљубити* — Ваља теби ноћити с краљицом| И *обљубит'* Будимску краљицу — Руо скиде, леже са краљицом| Те краљици *обљубио* лице —
о̀бљутавити, ви̂м, v. pf. geschmacklos werden, saporem amitto.
обмота́ва̂ње, n. das Umwickeln, circumligatio. [cf. омотавање].
обмота́вати, мо̀та̂ва̂м, v. impf. umwinden, circumvolvo. [cf. омотавати].
обмо̀тати, та̂м, v. pf. umwinden, circumdo. [cf. омотати].
обна́вља̂ње, n. das Erneuern, renovatio.
обна́вљати, о̀бна̂вља̂м, v. impf. erneuern, renovo.

обнѐвидети, (ист.) **обнѐвидити**, (зап.) **обнѐвидјети**, (југоз.) **обнѐвиђети**, (јуж.) видѝм, v. pf. erblinden, obcoecor. [vide ослијепјети].

обнезна̀нити се, нèзна̀ним се, v. r. pf. vide обезнанити се.

обнѐмети, мѝм, (ист.) vide обнијемјети.

обнѐсвеснути, нѐм, (ист.) **обнѐсвиснути**, нѐм, (зап.) vide обнесвјеснути.

обнѐсвјеснути, нѐм, (јуж.) vide онесвјеснути.

обнѐстимати, мâм, v. pf. entehren, ignominia afficio, cf. [vide] осрамотити: Краљ је мене *обнестима*' дамво —

о̀бнети, обнѐсем, (ист.) vide обнијети.

обни̏зати, о̀бни̏жем, v. pf. н. п. капу или главу бисером, mit einer Reihe (Perlen) umgeben, circumdo lineam (margaritarum).

обнизи̏вање, n. das Behängen mit Perlenreihen, circumdatio lineae margaritarum.

обнизи̏вати, нѝзујем, v. impf. mit einer Perlenreihe umgeben, circumdare lineam margaritarum.

обнијѐмјети, мѝм, (југоз.) vide онијемјети.

обнијѐмљети, мѝм, (јуж.) vide онијемљети.

о̀бнијети, обнѐсем, (о̀бнио, о̀бнијела, ло) v. pf. (јуж.) umtragen, circumfero.

обни̏мити, мѝм, (зап.) vide обнијемјети.

о̀бнѝти, обнѐсем, (зап.) vide обнијети.

О̀бница, f. вода која се више Ваљева састаје с Јабланицом, и оданде се доље зове Колубара, ein Fluß in Serbien, fluvius Serbiae.

обно̀вити, о̀бновѝм, v. pf. erneuern, renovo (намастир, цркву).

обно̀сити, о̀бносѝм, v. impf. 1) umtragen, circumporto. — 2) unter die Leute bringen, circumfero: *Обноси* ме туђа мајка| Божјом неправдом —

о̀бноћ, vide ноћу.

обно̀шење, n. 1) das Umtragen, circumlatio. — 2) das unter die Leute bringen, τὸ circumferre.

обњу̏шити, о̀бњу̏шим, v. pf. umschnuffeln, circumodoro, cf. [vide] њањушити: Вран полеће гором кроз планину| Док *обњуши* рањена јунака —

обо̀гатити, тѝм, v. pf. 1) bereichern, dito. — 2) reich werden, ditesco. cf. [vide] обогатити се.

обо̀гатити се, тѝм се, v. r. pf. reich werden, ditesco. cf. обогатити[2].

о̀бо̀д, m. н. п. на ситу, на шетиру, der Rand, margo.

о̀бодац, о̀боца, m. (у Будиму и у Сентандрији) највише pl. обоци, vide обоци.

о̀бодница, f. (у примор.) die Auster, ostrea [edulis L.]. cf. каменица[3, тракатница;] ахтапод.

о̀бодња, f. (у Сријему) die Reihe, ordo. [vide опхођа; cf. ред 1]. Кад у селу сељаци иду редом на какав госпоски посао, па кад се сви изреде, онда је једна ободња изишла, а кад почну опет на ново, онда је настала друга.

о̀боље, f. pl. (у Славонији) vide воњица[2].

о̀бојак, о̀бо̀јка, m. (pl. gen. о̀бојака̀) das Fußtuch, pannus ad pedes involvendos. По Босни, по Херцеговини и по Србији (куда носе чарапе) подложе обојке у опанке; по Сријему, по Бачкој, по Банату и по Мачви завијају шареним обојцима (место чарапа) ноге и на њих обувају опанке; а по варошима носе обојке (од платна или, зими, од фланера) у чизмама.

о̀боје, обо́га (о̀бојега), n. beide, uterque [cf. обадвоје]: обоје дјеце, обога дјеце, и т. д.

обо̀јити, о̀бојѝм, v. pf. färben, coloro. cf. опастити[2].

обо̀јица, f. beide, uterque. cf. [обадвојица;] двојица.

обо̀јчина, f. augm. v. обојак.

обо̀јчић, m. dim. v. обојак.

оболѐстити се, тѝм се, v. r. pf. erkranken, morbo corripi. [vide] разболѣти се, cf. оболети.

обо̀лети, (ист.) **обо̀лити**, (зап.) **обо̀љети**, (јуж.) обо̀лѝм, v. pf. durch Krankheit geschwächt (entkräftet) werden, morbo infirmor. [vide разболѣти се].

о̀бор, m. 1) Einzäunung für die Schweine, Ochsen, sepimentum pro suibus. *Кад су бивали тефтиши Турци су и народ затварали у оборе.* — 2) место испред куће (било заграђено или не било), н. п. изиђе на обор, der Hof, aula, [vide 2 двориште] cf. авлија: Мети дворе, тријеби *оборе* — 3) in оборкнез, оборџенерао, ist es das deutsche Ober-, supremus.

обора̀вање, n. das Umackern, τὸ circumarare.

обора̀вати, о̀ра̀вам, v. impf. umackern, circum aro. cf. оборати.

обо̀рати, о̀борѐм, v. pf. umackern, circum aro. У гдјекојим мјестима (као н. п. у Сријему) људи уз кужно доба *обору* село (т. ј. повуку бразду око свега њега), да куга уњ не би дошла. У томе оборавању мјесто волова плуг вуку шест дјевојака мљезиница голијех нагијех, а најстарији човјек из онога села плужи, и то се ради ноћу у глухо доба.

о̀борбокман, m. ein aus dem deutschen ober und türkischen бок komisch zusammengesetztes Wort, stercus: И он је неки *оборбокман*; Он је велики *оборбокман*.

обо̀рити, о̀борѝм, v. pf. 1) niederwerfen, wälzen, sterno, cf. [превр̀ћи (превргнути) 2, сорити, обурвати, 2] обалити: сву кривицу на њега *оборише*. — 2) ватру на кога: На пашу је ватру *оборио* — Међу Турке ватру *оборише* —

о̀боркнѐз, m. cf. кнез.

о̀борни̏, на̀, но̀, n. п. врата, von обор[1].

о̀борлаћман, m. der Oberlieutenant, subcenturio.

о̀борлаћманов, а, о, des Oberlieutenants, subcenturionis.

о̀борлаћмановица, f. Oberlieutenantsfrau, uxor subcenturionis.

о̀борлаћманскӣ, кâ, кô, Oberleutenants-, subcenturionum.

[**оборџенерао,** рала, m. cf. обор 3.]

обо̀сити, о̀босӣм, v. pf. постати бос, barfuß werden, calceos amitto: оголио и *обосио; обосио* ми коњ.

обо̀сти, обо̀дêм, v. pf. spornen, calcari pungo, subdo calcar.

о̀боци, о̀бодâцâ, m. pl. (доље преко Мораве) die Ohrgehänge, inaures, cf. минђуше, брњица [2], ушњаци, ободац: Венце и *обоце* —

о̀бочић, m. dim. v. ободац.

О̀боштица, f. вода у Бјелопавлићима, која око једнога сахата од врела саставши се с Перућицом зове се Зета, Name eines Flußes, nomen fluvii.

обра́вљâње, n. verbal. v. обрављати.

обра́вљати, о̀брâвљâм, v. impf. cf. обровити.

о̀брâвница, f. vide **обрамница** [1].

обра̀вњача, f. vide **обрамњача.**

О̀брад, m. Mannsname, nomen viri.

обра̀датити, тӣм, v. pf. Bart bekommen, barbam nanciscor.

о̀брадвити, вӣм, v. pf. отесати брадвом, mit der Zimmeraxt behauen, exascio.

обра́дити, о̀брâдӣм, v. pf. bearbeiten, elaboro. cf. радити.

о̀брадовâње, n. die Freude, gaudium [cf. радост]: Омладину и *обрадовање* — С истока је добро јутро звала| Мушкарцима на *обрадовање,*| Ђевојкама да се поудају —

о̀брадовати, дујêм, v. pf. erfreuen, gaudio afficio [cf. обеселити 1, ограшити].

о̀брадовати се, дујêм се, v. r. pf. чему, коме, sich erfreuen, gaudio afficior. [cf. зарадовати (зарајдовати) се, обеселити се, ограшити се].

обраћи́вâње, n. das Bearbeiten, elaboratio.

обраћи́вати, ра̀ћујêм, v. impf. bearbeiten, elaboro.

ображћи́вâње, n. das Anfurchen, sulcatio.

ображћи́вати, бра̀жћујêм, v. impf. furchen, sulco.

о̀браз, m. (pl. gen. о̀брâзâ) 1) die Wange, gena. — 2) Scham und Ehre, pudor [cf. рз]: нема *образа*; ако ти може *образ* поднијети (т. ј. ако те није стид); не може ми *образ* поднијети; *Образ* ваља, кум ће доћи; Црн ти *образ*! У Циганке црн *образ,* али нуна торба. *Образа* више нема, него два прста (а г....е има два аршина). — 3) у књиге, die Seite, pagina.

о̀бразан, зна, зно, (у Ц. г.) н. п. човјек, који има образ, ehrenhaft, honestus.

обра́здити, о̀брâздӣм, v. pf. anfurchen, sulco.

о̀бразина, f. (у Ц. г.) die Maske, larva. cf. чувида [2].

о̀брамица, f. (у Шумад.) vide обрамница 1.

о̀брâмница, f. 1) das Querholz der Wasserträgerinen, jugum. cf. [абравница, обравница, (обравњача)] обрамњача, обрамица. — 2) (у Ц. г.) торба пртењача: Те упрти торбу *обрамницу* —

обра̀мњача [обравњача], f. vide обрамница 1.

о̀брана, [f.] der Schutz und Schirm, munimentum: храна и *обрана.*

1. **о̀бранити,** нӣм, v. pf. verwunden, vulnero, cf. [vide 1] рâнити [1]: И два њему *обранише* друга — И ја сам се, брате, *обранио,*| *Обранио* у десницу руку —

2. **обра́нити,** о̀брâнӣм, v. pf. bewahren, schützen, tueor: Што с' од смрти не отрже, кам да ми је!| Или сабљом не *обрани,* бритка сабљо!

обрањáвâње, n. das Verwunden, vulneratio.

обрањáвати, бра̀њâвâм, v. impf. verwunden, vulnero.

обра̀слица, f. (у Доброти) оно што на кочану од зеља преко зиме израсте наново, der Keim den der Stängel im Winter treibt, germen caulium hiemale.

обра́стâње, n. das Umwachsen, circumdatio, obductio.

обра́стати, о̀брâстâм, v. impf. umherwachsen, circumnascor.

обра́сти, ра́стêм, v. pf. umherwachsen, circumnascor: *обрасло* цвијеће у траву.

о̀брати, о̀берêм, v. pf. 1) pflücken, decerpo, lesen, lego: обрати виноград, јабуке, кукурузе; обраћеш зелен бостан (du wirst nicht gut fahren, male succedet tibi. — 2) wählen, eligo, seligo, cf. [vide] изабрати: Ти *обери* кога теби драго —

обра́тити, о̀брâтӣм, v. pf. 1) zu etwas verleiten, induco. — 2) herein brechen, ingruo, [vide] настати, cf. ударити, обрнути: Јер ће за мном *обратити* суша| Три године дана без престанка —

обра́тити се, о̀брâтӣм се, v. [r.] pf. sich umkehren, revertor: За собом *се обратио* Живко — Куда су *се* свати *обратили* —

о̀браћâње, n. das Verleiten, inductio.

о̀браћати, ћâм, v. impf. 1) verleiten, induco. — 2) kehren, verto.

о̀браћати се, ћâм се, v. impf. sich umkehren, revertor. [vide обзирати се]. cf. освртати се.

[**обрашнавити се,** обрашнавим се, v. r. pf. mit Mehl bestäubt werden; cf. омучити се.]

о̀брашчић, m. dim. v. образ.

о̏брва, f. (pl. gen. о̏брвâ) die Augenbraune, supercilium. cf. вјеђа.

обр̀вати, вâм (вêм?), v. pf. као обладати, н. п. обрвала ме болест, überwinden, niederwerfen, brechen, vinco, sterno, frango: Ну дај мени коња *обрвана* —

о̏брвица, f. dim. v. обрва.

о̏брвка, f. 1) двоструки конац на који се ните нити, т. ј. који се провуче кроз велику иглу па се преко ње нити. Ако обрвка пукне, онда се сав нит оспе. — 2) замка се начини око обрвке на коталцу, и та замка зове се обрвка на коталцу. — 3) онај конац којим се брда увезују.

обр̀вљивити се, вӣм се, v. r. pf. обрвљивила се овца, т. ј. постала брвљива, eine gewisse Krankheit bekommen (von Schafen), certo morbo corripi (de ovibus). cf. брвљив.

обр̀ђати, ђâм, v. pf. schlechtes Aussehen bekommen, tristem speciem accipio.

ȍбрêдак, ȍбрêтка, тко, (ист.) vide обриједак.

обре́дити, ȍбрêдӣм, v. pf. der Reihe nach geben, thun, ex ordine facio: Првом су се чашом *обредили* —

обређи́вâње, n. das Thun der Reihe nach, das Umreihen, τὸ ex ordine facere. [cf. ређање 2].

обређи́вати, рèђујêм, v. impf. umreihen, ex ordine facio.

[**обређивати се,** ређујем се, v. r. impf. nach der Reihe thun, ex ordine facio; cf. ређати се.]

ȍбрежак, *обрешка, т. као мали бријег.*

ȍбрезати, режêм, v. pf. beschneiden, circumcido. [vide опсјећи].

обрѐзâч, *обрезáча, т. у чизмара гвожђе којијем режу кожу.*

обрези́вâње, n. das Beschneiden, circumcisio.

обрези́вати, рèзујêм, v. impf. beschneiden, circumcido.

обрѐзотина, f. комад меса или сала, што се обрезује од удова свињскијех, Abschnitt, segmentum.

Ȍбрен, m. Mannsname, nomen viri.

Обрѐнија, f. Frauenname, nomen feminae (nach dem masc. Обрен).

Ȍбретен, m. Mannsname, nomen viri.

ȍбретеније, n. das Fest der Findung des Haupts Johannis (24. Febr.), inventio capitis St. Joannis.

ȍбрети, *обрѐтêм, v. pf.: Што* обрете, *то омете.*

ȍбрети се, рӣм се, v. r. pf. sich wo befinden, adesse.

обрѐћи, рѐчêм (ȍбрекнêм), v. pf. versprechen, promitto. [cf. вијетати, језиковати, обећати].

обрѐћи се, рѐчêм (ȍбрекнêм) се, v. r. pf. versprechen, polliceor.

обречéње, n. das Versprochene, promissum: Имам Имбра, *обречење* моје,| И он ми је на војску цареву — *Обречење* моје несуђење —

обри̏вати, вâм, (у Ц. г.) } v. pf. barbieren, (barbam) detondeo, cf.
ȍбријати, јêм, }
[оберберити,] обритвити, обричити: *Обривала* косу на хајдучку —

ȍбријати се, јêм се, v. [r.] pf. sich barbieren (lassen), tondeor.

ȍбриједак, ȍбријетка, тко, vide риједак.

ȍбрисати, бришêм, v. pf. abwischen, abstergo.

ȍбритвити, вӣм, v. pf. vide [обријати] обричити: Те је русу косу *обритвила* —

ȍбрити, ȍбријêм, v. pf. umwühlen, subruo.

обри́цâње, n. das Versprechen, pollicitatio. [cf. обећавање].

обри́цати, ȍбрӣчêм, v. impf. versprechen, pollicitor. [cf. обећавати].

обри́цати се, ȍбрӣчêм се, v. r. impf. versprechen, promitto.

обри́чити, ȍбрӣчӣм, vide обријати.

обр̀катити, тӣм, v. pf. einen Schnauzbart bekommen, mystacem (pilos in labio superiori) nancisci (protrudere).

обрла́тити, обр̀лâтӣм, v. [pf.] impf. umringen, nicht auslassen, circumsto, non dimitto: *Обрлатио* као ајгир ћору. cf. [vide] салетјети.

обр̀љати, ȍбр̂љâм, v. pf. (у Боци) [vide] упрљати, beschmutzen, inquino.

обр̀љати се, ȍбр̂љâм се, v. r. pf. sich beschmutzen, inquinor. cf. упрљати се.

обр̀љуга, f. (у Ц. г.) упрљана жена, ein schmutziges Frauenzimmer, mulier squalida.

обр̀нути, ȍбр̂нêм, v. pf. [1)] umkehren, verto. [vide повратити 1 *и* заврнути 3. — 2)] cf. обратити [2; vide настати].

обр̀нути се, ȍбр̂нêм се, v. r. pf. umkehren, revertor.

Ȍбро, m. hyp. v. Обрад.

Обро́вац, вца, m. неколико кућа, и више њих на главици зидине од старога градића на лијевом бријегу ријеке Зрмање у Далмацији близу мора.

обро̀вити, ȍбровӣм, v. pf. н. п. око куће да вода отјече, umgraben, ein Gerinne um das Haus graben, circumfodio.

ȍброк, m. 1) eine festgesetzte Zeit, tempus constitutum: једе на оброк oder оброком; дјеца једу без оброка. — 2) то је његов *оброк*, кажи ми шта је његов *оброк*, Portion, Antheil, portio. [cf. таин].

ȍбронак, рôнка, m. der Abhang, devexitas: Заспала девојка брегу на *обронку* —

обро̀нити се, ȍбронӣм се, v. [r.] pf. hinabrollen (von der Erde steilem Abhang), devolvor.

обро̀сјети, ȍбросӣм, v. pf. (у Рисну) vide уросити: Ту сам скуце *обросјела* — Скуце носе, да се не *обросе* —

обро̀ћити, ȍброћӣм, v. pf. обојити у броћу, mit Färberröthe färben, rubia tingere.

обр̀стити, тӣм, v. pf. die jungen Zweige abfressen (wie die Ziegen), depasco frondes.

обр̀тâљка, f. 1) der Querbalken, der in seiner Mitte um einen Pflock beweglich ist (in einem Knabenspiele), trabs transversa, in medio perpendiculari insidens et mobilis (von обртати). [cf. вртешка]. На обртаљку се наслони трбухом и ухвати рукама једно на један крај а друго на други, па се онако с помоћу ногу обрћу. То се особито чини уз бијелу недјељу. — 2) vide окретаљка.

ȍбр̂тан, тна, тно, (у Дубр.) vide [хитар] окретан.

ȍбр̂тањ, тња, m. 1) eine Art drehbaren Doppelrings, um die Pferde anzubinden, annuli genus. — 2) у кола оно на чему предњи крај лотара стоји; под њим је поличица, па онда осовина.

ȍбртâње, n. das Umdrehen, circumactio, conversio.

ȍбртати, ȍбрћêм, v. [im]pf. 1) umdrehen, circumago. — 2) wenden, verto: У Турску се војску загоњаше,| Турску војску под мач *обрташе* —

ȍбруб, m. der Saum, margo.

обру̀бити, о̀бру̂би̂м, v. pf. umsäumen, circumsuo.
обру̀жити, о̀бру̂жи̂м, v. pf. beschimpfen, contumeliam imponere.
о̀бруканац, о̀брука̂нца, m. (у Ц. г.) der Ehrlose, infamis.
о̀брукати, ка̂м, v. pf. vide осрамотити.
обру̀нити, о̀бру̂ни̂м, v. pf. (у Боци) abschütteln, decutio, cf. [vide 1] окрунити: Пухну ми вјетар с планине,| *Обруни* цв'јетак с наранче —
обру̀нити се, о̀бру̂ни̂м се, v. r. pf. (у Боци) abfallen, decido: *Обруне се* неколика љешника.
о̀брусити, си̂м, v. pf. у пјесми, vide обљубити: На се синоћ мене зарекао| Да ће поћас на конаке доћи,| Поклат' моје јањце од оваца,| Бијеле ми оподојчит' овце,| Моје би'ло *обрусити* лице —
о̏бру̂ч, m. (pl. gen. обру̀ча̂) der Reif (am Faße), orbis, circulus.
обру̀ча̂н, обруча́на, m. т. j. лонац, eine Art Topf mit einem (thönernen) Reif um die Mitte, olla orbiculata.
обру̀ча̂ње, n. das Bereifen, τὸ circumdare orbem (dolio).
обру̀чати, ча̂м, v. impf. bereifen, circumdo orbem (dolio).
о̀бручити, чи̂м, v. pf. (у Ц. г.) vide [осрамотити] обрукати.
обру̀чић, m. dim. v. обруч.
о̀бру̂чје, n. (coll.) die Reife, orbes, circuli.
обр̀шити, о̀бр̂ши̂м, v. pf. übel ankommen, male excipior: *обршио* као нико његов.
о̀брштер, m. der Obrist, Oberste, tribunus (militum), praefectus (equitum): На пенџеру младом *обрштеру* —
о̀брштеров, а, о, des Obersten, tribuni.
о̀брштеровица, f. die Oberstenfrau, des Obersten Frau, uxor tribuni.
о̀брштерски̂, ка̂, ко̂, Obersten-, tribunorum.
обу̀божати (обубо̀жати), жа̂м, v. pf. (у Хрв. и Далм.) vide осиромашити.
обу̀ва̂ње, n. das Anschuhen, calceatio.
обу̀ватâње, n. vide **обухватање.**
обу̀ватати, та̂м, vide **обухватати.**
обу̀вати, о̀бу̂ва̂м, v. impf. 1) кога, anschuhen, calceos induo alicui. — 2) Schuhe anziehen, calceos induo. cf. обути.
обу̀вати се, о̀бу̂ва̂м се, v. r. impf. sich die Schuhe anziehen, induo calceos.
обу̀ватити, ти̂м, vide **обухватити.**
обу̀ваћи̂ ка̀иш, m. der Schuhriemen, habena.
обу̀вача, f. das Schuhband, ligula (calcearia).
обудо̀вети, (ист.) / **обудо̀вити,** (зап.) / **обудо̀вјети,** (југоз.) / **обудо̀вљети,** (јуж.) — ви̂м, v. pf. Witwer (Witwe) werden, conjuge orbari.
обузби̂јâње, n. vide узбијање.
обузби̂јати, обу̀зби̂ја̂м, v. impf. vide узбијати.
обу̀збити, о̀бузбије̂м, v. pf. vide узбити: Не би л' ове *обузбили* Турке —
обу̀здати, да̂м, v. pf. vide зауздати.
обу̀зе̂ти, о̀бузме̂м, v. pf. rund umher ergreifen, umfassen, corripio: Мајко моја, ожени ме млада,| Док ме није *обузела* брада,| *Обузела* брада и бркови —
обу̀зима̂ње, n. das Umschlingen, Ergreifen, correptio.
обу̀зимати, ма̂м (мље̂м), v. impf. ergreifen, umfassen, corripio.
обу̀јмити, о̀бу̂јми̂м, v. pf. vide обухватити.
обуки̂ва̂ње, n. vide облачење [1].
обуки̂вати, обу̀кује̂м, v. [im]pf. vide облачити [1]: *Обукује* свилене кошуље.
обуко̀ва̂ње, n. vide облачење [1].
обуко̀вати, обу̀кује̂м, v. impf. (у Паштр.) vide облачити [1], одијевати.
о̀буљити, љи̂м, v. pf. (у приморју) полити што *уљем,* н. п. грах, салату, купус, einölen, olio perfundere. [vide зазентинити].
обу̀мера, (ист.) / **обу̀мира,** (зап.) — f. vide обумјера.
обу̀мира̂ње, n. vide обамирање.
обу̀мирати, ре̂м, v. impf. vide обамирати.
обу̀мјера, f. [јуж.] vide омјера.
обу̀мре̂ти, (ист.) / **обу̀мријети,** (јуж.) / **обу̀мри̂ти,** (зап.) — о̀бумре̂м, v. pf. vide обамријети: Под Богданом ноге *обумреше* —
о̀бурвати, ва̂м, v. pf. zerstören, umwerfen, diruo, [vide оборити 1] cf. обалити: И џамију Турску *обурваше* — *Обурвати* дубоки подруми —
о̀бурити, ри̂, v. pf. (у Котору) *обурило,* т. j. окренула бура, *обуриће,* die бура fängt an, kommt, ingruit бура.
обу̀ставити, ви̂м, v. pf. aufhalten, detineo.
обу̀ставља̂ње, n. das Aufhalten, detentio.
обу̀стављати, вља̂м, v. impf. aufhalten, detineo, moror.
о̀бути, о̀бује̂м, v. pf. (part. pass. обу̀вен) 1) кога, Schuhe anziehen, induo calceos alicui: обуј то дијете. — 2) Schuhe anziehen, calceos induco: обуј опанке. — 3) коло (точак), die Felgen am Rade anbringen, absidem circumdo rotae. — 4) (у Паштр.) коња, vide потковати.
о̀бути се, о̀бује̂м се, v. r. pf. sich die Schuhe anziehen, induo calceos: јеси ли се обуо?
о̀бућа, f. 1) die Beschuhung, calceamentum. — 2) н. п. на точку (т. j. наплаци скупа), die Felgen, absides: слаба ти је *обућа* на точку.
обу̀ћи, обу̀че̂м, v. pf. anziehen, induo: обуци то дијете, обуци кошуљу.
о̀бућина, f. augm. v. обућа.
обу̀ћи се, обу̀че̂м се, v. r. pf. sich anziehen, induor.
о̀бућица, f. dim. v. обућа.
обу̀хватâње [обуватање], n. das Umfassen, amplexatio.
обу̀хватати [обуватати], та̂м, v. impf. umfassen, amplexor.
обу̀хватити [обуватити], ти̂м, v. pf. umfassen, amplector. [cf. обујмити].
обуча̀ва̂ње, n. das Abrichten, condocefactio.

обучáвати, ỳчâвâм, v. impf. abrichten, condocefacio.
обýчити, òбучи̂м, v. pf. abrichten, condocefacio.
òбушити, ши̂м, v. pf. иглу, das Oehr sprengen, foramen corrumpo, rumpo.
òбушица, f. 1) обушена игла, vide обушка. — 2) in der Redensart: из òбушицê, unverhofft, ex insperato. [cf. забушити 2].
òбушка, f. игла без ушица, die Nadel mit gesprengtem Oehr, acus foramine rupto. [cf. обушица 1].
òвадâр, (у Ц. г.) vide овда.
òвâј, òвâ, òвô, dieser, hic. [cf. ови].
овàквица, f. vide таквица.
овàкви̂че! (у Ц. г.): оваквиче, онаквиче (кад се казује, како је ко кога ружио). [cf. оваковац].
овàки̂, кâ, кô, dieser Art, hujus modi, hoc genus. [cf. овакови].
овàкô ['вако], auf diese Art, hoc modo.
овàковац, овàкôвца, m. (у Ц. г.) cf. оваквиче.
овàкови̂, вâ, вô, vide оваки.
òвамо, vide амо.
òван (óван), óвна, m. (pl. òвнови, ȍвнôвâ) der Widder, [ovis] aries [L.].
овàрисати[*], ришêм, v. pf. (у Србији) што, т. ј. упутити се у чему, sich einüben, condisco. [cf. опоравити, упоравити, уварисати].
òвас, óвса, m. der Hafer (Haber), avena sativa Linn. [vide зоб 1].
ȍвдâ, z. B. овда онда, bald dies, bald das; bald itzt, bald wieder dann, multis et variis intervenientibus. [cf. овадар].
ȍвдашњи̂, њâ, њê, hiesig, hujas, hujus loci (urbis).
óвде, **óвден,** **óвденâ,** (ист.)
óвди, (зап.)
óвдје [водје], [**óвдјека,**] **óвдјен,** **óвдјенâ,** (југоз.)
óвђе [вође, ође], **óвђен,** **óвђенâ,** **óвђенâк,** (јуж.)
(гдјекоји говоре и *овдјека*) hier, hic [cf. одик]: Тога закона нема *овђенак* —
òвêјци, òвејâкâ, m. pl. (у Сријему) оно што не пада управо кад се жито вије, него што је штуро па га вјетар мало заноси за пљевом: даде ми саме *овејке*.
òвејати, јêм, (ист.) vide овијати.
овèљача, f. vide вељача.
овèњача, f. на гаћама оно гдје гатњик стоји. [cf. учкурлук].
овесèлити, овèсели̂м, v. pf. vide развеселити: Већ идемо *овеселит'* мајку —
овéсти, вéзêм, v. pf. (у Далм.) vide [1] навести [1].
овèтшати, шâм, v. pf. veralten (von Sachen), obsolesco. [vide извештати].
òвзовина, f. (у Ц. г.) vide зовина.
òви̂, вâ, вô, vide овај. cf. они.
Òвида, f. Frauenname, nomen feminae.
ови̂дати, òви̂дâм, v. pf. (у Сријему) н. п. што кума донијела, то и *овидала*, verzehren, consumo.
ови̂зати се, зâм се, (у пјесми) vide осјетити се [1]: Те *се* бјеше јаду *овизао* —
òвијâн, а, о, 1) part. pass. v. овијати. — 2) овијана жена, т. ј. чиста и уредна у свему, rein, ordentlich, mundus.
òвијати, јêм, v. pf. (јуж. и зап.) wurfeln, worfeln, ventilo. [vide 3 извијати].
ови̂ција, f. Offizierstelle, munus ducis (militum).
ови̂ци̂р, овици̂ра, [официр] m. der Offizier, dux militum.
овици̂ров, а, о, des Offiziers, ducis militum.
ови̂ци̂рски̂, кâ, кô, Offizier-, ducum.
òвјерити се, ри̂м се, v. r. pf. (јуж.) vide вјерити се: Јеси ли *се*, момче, оженило,| Оженило, јали *овјерило* —
овлáдати, òвлâдâм, vide обладати.
òвлажити, жи̂м, v. pf. feucht werden, humesco. [vide одвугнути].
овлàисати, ишêм, v. pf. н. п. на кога, angreifen, anfallen, irruo. [vide] навалити [3], cf. ударити.
ȍвлâш, полако, слабо, н. п. свезати или сашити што, laß, leviter.
òвнећи̂, ћâ, ћê, vide овнујски: И дебела меса *овнећега* —
òвнина, f. augm. v. ован.
òвнић, m. dim. v. ован.
óвнов, а, о, Widder-, arietis.
òвновина, f. das Schöpsenfleisch, vervecina.
òвнỳјски̂, кâ, кô, Widder-, arietinus. [cf. овнећи].
òвогодишњи̂ (овогòдишњи̂), њâ, њê, heurig, dießjährig, hornus. cf. овогодњи.
òвогодњи̂, њâ, њê, heurig, hornotinus. cf. [vide] овогодишњи.
оволи̂кâчки̂, кâ, кô, augm. v. оволики. [cf. оволички].
оволи̂ки̂, кâ, кô, so groß, tantus.
оволи̂кô (овòликô), so viel, tantum.
оволи̂хни̂, нâ, нô, (у Дубр.) vide оволишни.
оволи̂чки̂, кâ, кô, vide оволикачки.
оволи̂шни̂, нâ, нô, dim. v. оволики. [cf. оволихни].
оволи̂шнô, dim. v. оволико.
òвострански̂, кâ, кô, diesseitig, citerior.
овра́нити, òвра̂ни̂м, v. pf. schwarz machen, reddo nigrum: овранила оцу образ, т. ј. осрамотила га, cf. [vide] оцрнити: Стрина Јела сукњу *овранила*| За својијех све девет синова —
òвранцати, цâм, v. pf. mit Franzosen anstecken, inficere malo venereo.
òвранцати се, цâм се, v. r. pf. Franzosen bekommen, malo gallico inficior.
òвратница, f. (у Дубр.) некаква риба морска,

der Goldbraſſen, sparus aurata. cf. [vide] подланица [2].

оврнјѐћи, ȍвр̏шēм, (ȍврхао, ȍвр̏хла) v. pf. (јуж.) [cf. врћи] 1) austreten (das Getreide), trituro. — 2) (у Боци) кукурузе, т. ј. [vide 1] окрунити.

ȍвр̏ћи, ȍвр̏шēм, (зап.) vide оврнјећи.

ȍвр̀љ, m. (у Сријему) eine Art Kopfbedeckung der Frauen, vittae genus, cf. [ашањка,] оврљина: Гиздавој неви не можеш *оврљ* око главе обмотати, т. ј. не може јој се угодити.

ȍвр̀љина, f. (у нах. Рудн.) женска капа, која стоји наврх главе као коњско копито, eine Art Kopfbedeckung der Frauen, vittae genus. [cf. оврљ, ашањка].

ȍвр̏ћи, вр̏шēм, (ȍвр̏ао, ȍвр̏ла) vide оврнјећи.

ȍвршак, шка, m. das Oberſte einer Sache, summitas.

ȍвршина, f. 1) (у Боци) кукурузна реса, das Kätzchen, iulus. [cf. клас 4, класина, мосурина]. — 2) (у Бјелопавл.) струк од кукуруза, Maisſtängel, caulis zeae mais.

ȍвршине, f. pl. die Abfälle (beim Beſchneiden der Bäume), sarmenta.

ȍвсен, a, o, Hafer-, avenaceus.

ȍвсеница, f. Haferbrot, panis avenaceus [cf. зобеница]: Кад му станем сигурати ручак,| Умијесим седам *овсеница* —

ȍвсȉк, овсȉка, m. (у Сријему) дивља зоб, die Ackertreſpe [gemeine Treſpe], bromus [secalinus L.] arvensis.

ȍвсȉште, n. der Acker wo ehe Hafer gebaut war, ager in quo avena sativa fuit sata.

ȍвȕдâ (ȍвудâ), hier durch, hac. [cf. овудије].

ȍвȕдје (ȍвудије), (у Ц. г.) [vide] овуда: Није ласно сјећи наше Турке,| Па слободно одит' *овудије* —

ȍвца, f. (pl. ȏвце, ováцâ) das [Hausſchaf, zahme] Schaf, ovis [aries L.].

ȍвчâр, овчáра, m. 1) der Schäfer, opilio. [vide пастир]. — 2) [*Овчар*] планина у Србији у [окр. рудничком] нахији Пожешкој на десној страни Мораве, ein Berg in Serbien, montis nomen.

ȍвчара, f. (у Сријему) зграда гдје овце стоје, der Schafſtall, ovile. cf. овчарица [2].

овчáрев, a, o, vide овчаров.

овчáрица, f. 1) die Schäferin, femina (puella), pascens oves. [vide пастирка]. — 2) овчја кошара, der Schafſtall, ovile. cf. [vide] овчара. — 3) (у Ц. г.) [motacilla cinereicapilla Sav.] vide [cf.] плиска.

овчáров [**овчарев**], a, o, des Schafhirten, opilionis.

ȍвчâрскӣ, кâ, кȏ, Schäfer-, opilionum.

ȍвчас, (у Ц. г.) овај час, ſo eben, commode.

ȍвчевина (ȍвчјевина?), f. das Schaffleiſch, caro ovilla. cf. [браветина,] брављетина.

ȍвчина, f. 1) augm. v. овца: као *овчина* о Марчу. — 2) (у Ц. г.) овчја кожа, Schafsfell, pellis ovina.

ȍвчица, f. 1) das Schäfchen, ovicula. — 2) (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefiſch, piscis quidam marinus [pagellus mormyrus C. V.]. — 3) (у Сријему) [Sternblume,] rothrandige Narziſſe, narcissus poeticus [L.].

ȍвчје рȕно, n. Waldanemone [Wald-Windröschen], anemone silvestris [L.].

ȍвчјӣ, чјâ, чјȇ, Schafs-, ovillus, ovium. cf. брављи.

ȍгадити, дȋм, v. pf. коме шта, verleiden, molestum reddo.

ȍгадити се, дȋ ми се, v. r. pf. zuwider werden, molestus fio.

ȍгаздити се, дȋм се, v. r. pf. постати газда, reich werden, ditesco.

ȍгáјтанити, нȋм, v. pf. eine Schnur herumnähen, adsuo funiculum (clavum?).

ȍган̑, гња, m. 1) das Feuer, ignis. cf. ватра. Кад се сједи около огња, па што у огњу пукне и разбрка жерав, рече се: злотвору срце! т. ј. да пукне. — 2) (око Имоск.) vide врућица: ово је добро од *огња*; ужегао се *ога̑н* у њему; Од јада га заболела глава| А врх тога *ога̑н* и грозница — 3) (у Далм.) vide табанце.

ȍгар, m. (ст.) eine Art Jagdhund, canis venatici genus [cf. загар]: Да нараним рте и *огарс* — Ударише рти и *огари* —

ȍгаравити, вȋм, vide огарити.

ȍгарина, f. (у Ц. г.) vide [гариште] огорјелиште.

ȍгарити, рȋм, v. pf. mit Kohlen oder Ruß beſchmieren, illino fuligine aut carbone. [cf. огаравити].

ȍглâв, m. der Theil der Pferdrüſtung, der am Kopf beſſelben befindlich, lora capitis equi. cf. [башлук 2,] оглавар, оглавина [2], оглавник.

ȍглава, f. *1)* die опанци von Kopfhaut, socci ex pelle capitis, cf. оглавина [1]: дајте ми пар оглава. — *2) (у Бачк.) у чизме оно што стоји од озго до љесици.*

ȍглавак, ȍглâвка, m. der Hügel, collis. cf. [vide] главица.

ȍглàвâр, оглавáра, m. vide оглав.

ȍглавина (ȍглàвина), f. 1) die Kopfhaut der Thiere, pellis capitis bestiarum. [vide оглава 1]. — 2) (у Сријему) vide оглав.

ȍглàвнȉк, оглавни́ка, m. vide оглав.

ȍгладнети, (ист.) } **ȍглàднȋм**, v. pf. hungrig
ȍгладнити, (зап.) } werden, esurio: Да ти није
ȍглàдњети, (јуж.) } *огладњео* војно —

ȍгласȉвање, n. vide оглашивање.

ȍгласȉвати, глàсујēм, v. impf. vide оглашивати: *Огласује* да је соко сиви —

ȍгласити, ȍглâсȋм, v. pf. 1) verkünden, kundmachen, nuncio. — 2) мртваца звоном, eine Leiche beläuten.

ȍгласити се, ȍглâсȋ се, v. r. pf. kund werden, verlauten, nuncior.

ȍглàснȉк, огласни́ка, m. (ст.) der Bote, nuncius, cf. [vide] гласник [1]: Пуст' Турчина једног *огласника*,| Нека каже Босанском везиру —

ȍглâти, ȍглâм, vide огледати.

ȍглâти се, ȍглâм се, vide огледати се.

ȍглашȉвање, n. [cf. огласивање] 1) das Verkün-

den, Lautwerden, nunciatio. — 2) das Beläuten einer Leiche.

оглаши́вати, гла̀шујêм, v. impf. [cf. огласивати] 1) kund machen, nuncio. — 2) мртваца, beläuten.

оглѐдало, n. der Spiegel, speculum. cf. зрцало.

огле́да̂ње, n. 1) das Besehen, inspectio. — 2) das Nachsehen, inspectio. — 3) das Versuchen, experimentum, periculum.

огле́дати, о̀глêдам, v. impf. } [cf. оглати] 1)
о̀гледати, да̂м, v. pf. } sehen, nachsehen, besehen, video, experior. — 2) н. п. јело, kosten, gusto. cf. обићи [3], обилазити [(облазити) 4, обидовати, пробати (провати)].

огле́дати се, о̀глêда̂м се, v. r. impf. } [cf. оглати
о̀гледати се, да̂м се, v. r. pf. } се] 1) sich (im Spiegel) besehen, inspicio me. Кажу да се људима ноћу не ваља огледати на огледало, да им жене ружну дјецу не рађају. — 2) sich versuchen, sich messen, experior. [cf. облазити се].

огло̀бити, о̀глоби̂м, v. pf. durch Erpressungen schinden, exhaurio vexationibus et mulctis. [cf. осмудити 2, опулусити].

[**оглобје**, n. vide **оглобље**; *види* s. v. брдила.]

о̀глôбље [оглобје], n. (у Хрв. у кршћана) vide брдила.

огло̀дати, о̀глођêм, v. pf. abnagen, corrodo.

оглу́вити, ви̂м, }
оглу̀нути, о̀глунêм, } v. pf. taub werden, obsurdesco.
оглу̀хнути, о̀глухнêм, }

о̀глушак, шка, m. н. п. купи оглушке, т. ј. не ће да учини одмах како му се први пут рекне, него му ваља више пута говорити.

оглу́шити се, о̀глу̂ши̂м се, v. r. pf. кога, taube Ohren haben gegen Jemands Bitten, surdus sum ad preces.

огно̀јити се, о̀гнојим се, v. r. pf. eitern, suppuro.

о̀гнусити, си̂м, v. pf. (у Дубр.) beschmutzen, besudeln, inquino, polluo. [vide] упрљати, cf. опоганити.

1. **О̀гњан**, m. Mannsname, nomen viri. [cf. Огњен].

2. **о̀гњан**, а, о, vide огњен.

О̀гњана, f. Frauenname, nomee feminae.

О̀гњанин, m. der Feurige, igneus: Вино није Змај *Огњанин* Вуче| А са својом невјерном љубовцом —

о̀гњанит, а, о, vide огњевит: Но је ово *огњанити* змају — Скин' се с коња, *огњанити* Вуче —

огња̀рица, f. (у Ц. г.) чобанска колиба, гдје се *огањ* ложи, eine heizbare Hirtenhütte, casa pastorum in qua ignem excitant.

огњѐвит, а, о, } feurig, igneus [cf. 2 огњан, ог-
о̀гњен, а, о, } њанит, ватрен]: Да је оно бојак *огњевити* — И пошиље *огњена* чауша —

О̀гњен, m. vide [1] Огњан.

О̀гњена̂ Ма̀рија, f. vide Блажена Марија.

о̀гњило, n. 1) der Feuerstahl, chalybs ingniarius, cf. [масат,] оцило, чакмак. — 2) (у Ц. г.) vide кашилук.

о̀гњи̂ц, огњи́ца, m. dim. [v.] огањ 2.

о̀гњица, f. 1) (око Омиша) vide грозница (које и они знаду). — 2) свињска болест, која их нападне кад једу жир а немају доста воде, eine Art Krankheit der Schweine, morbus quidam suum.

1. **о̀гњи̂ште**, n. der Feuerherd, focus.

2. **о̀гњиште**, n. (у Ц. г.) der Boden des Flintenlaufs, fundus teli glandarii. cf. хазна [2], курјук [3], торна.

огњу̀штина, f. vide врућица.

огова́ра̂ње, n. das Entschuldigen, Vertheidigen, excusatio, defensatio. [cf. одговарање 2].

огова́рати, го̀ва̂ра̂м, v. impf. } zu eines Gunsten
огово̀рити, го̀вори̂м, v. pf. } sprechen, ihn entschuldigen, vertheidigen, excuso, defenso [cf. одговарати 2, одговорити 2]: Свекрва је кара,| Девер *оговара* —

о̀годан, дна, дно, (у Сријему) н. п. ове је године храна огодна, т. ј. слаба, да ће једва саставити с новом (а сувише (за продају) не ће бити ништа), kaum hinreichend, vix sufficiens: *огодно* ми је данас ручка.

о̀гоја, f. die Pflege, cura [vide одгоја]: ко држи коње на доброј *огоји* морају добри бити.

ого̀лети, ли̂м, (ист.) }
ого̀лити, ли̂м, (зап.) } vide огољети.

оголу̀знити, ого̀лу̂зни̂м, v. pf. кога, nackt ausplündern, spolio omnibus rebus.

ого̀љети, ого̀ли̂м, v. pf. (јуж.) nackt werden, seine Kleider zerrissen haben, nudor: Све је моје *огољело* т'јело —

ого̀рели̂ште, n. [ист.] vide огорјелиште.

ого̀рети, ри̂м, (ист.) }
ого̀рити, ри̂м, (зап.) } vide огорјети.

О̀го̂рје, n. cf. Сутина.

Ого̀рјелица, f. Berg in Dalmatien, mons Dalmatiae: Примише се у *Огорјелицу* —

ого̀рјели̂ште, n. (у Ц. г.) die Brandstätte, area domus deflagratae [vide гариште]: У Љевишта на *огорјелишта* —

ого̀рјети, ри̂м, v. pf. [јуж.] ringsumher anbrennen, aduri: *огорео* крај хљеба.

о̀гота, f. vide оготина.

о̀гота̂н, а, о, cf. оготина.

ого́тина, f. (у Грбљу) Schimpfwort für ein Frauenzimmer, convicium in feminam [cf. огота]: мучи, зла *оготино* оготана.

о̀гоче, чета, n. (у Паштр.) каже се дјевојци, као и жени *огота* или *оготина*, ein Schimpfwort für ein Mädchen, convicium in puellam.

о̀грабити, би̂м, v. pf. н. п. сијено, von allen Seiten abrechen (den Heuschober), rastro abstergere foeni metam.

о̀града, f. der Zaun, sepes; ограда око мјесеца, Hof, corona, area. cf. [заград,] заграда, [заграђа, зграда 2,] градина [1, грађа 4, ограђа].

огра́дак, огра́тка, m. (у Ц. г.) vide [доходак 2] довод.

огра́дити, о̀гра̑ди̑м, v. pf. 1) umzäunen, obsepio. — 2) vide [с а г р а д и т и] начинити (н. п. весеље): А све ради кавгу да *огради* —

о̀градица, f. dim. v. ограда.

о̀грађа, f. (у Ц. г.) vide ограда.

Ограђѐница, f. поље Подгоричко, eine Ebene. campus quidam: Под Златицу на *Ограђеницу* —

ограђи́ва̑ње, n. das Umzäunen, circumseptio.

ограђи́вати, гра̀ђујем, v. impf. umzäunen, obsepio.

огра̀нсати,* ишем, v. pf. übel ankommen. [vide награбусити]. cf. нагазити.

о̀гранак, а̑нка, m. 1) das Reis, frons (frondis). — 2) *(у Ц. г.) н. п. од овце, од козе, т. ј. доходак, н. п. кад је госиодар другоме да да је храни и чува, а њему да даје што како уговоре. — 3)* der Aufgang, ortus: Да сте брже до *огранка* сунца —

огра̀нути, о̀гране̑, v. pf. т. ј. сунце, ſich am Horizonte zeigen, exorior (de sole).

о̀грашити, шӣм, v. pf. (у Ц. г.) vide обрадовати. (cf. огранути, *ограхнути*?).

о̀грашити се, шӣм се, v. r. pf. (у Ц. г.) vide обрадовати се: Сва *се* војска њима *огра-шила* —

о̀гра̑ње, n. der Strauß (Kampf), certamen [vide крешево 1]: Божја помоћ, Косовко ђевојко! Ће си, сестро, на *огрању* била? Да ће ли си клобук задобила? — Д'о Бог добро, кнежева војводо! Ни'сам ниђе на *огрању* била, Нит' сам клобук на боју добила —

о̀грбавити, ви̑м, v. pf. buckelig werden, einen Höcker bekommen, gibbosus fio.

о̀греб, m. оно што остаје на огреблу кад се огребље кудеља или лан, vide огребница.

о̀гребак, о̀гребка, m. vide [о с т р у ж и н е] огребине.

о̀гребе̑ње, n. das Abziehen des Flachſes, purgatio lini.

о̀гребати, бљӗм, v. impf. abziehen (den Flachs), purgo trahendo. [vide гаргати].

огрѐбача, f. vide [п е р а и ц а 1] огребло.

о̀гребине, f. pl. vide остружине.

огрѐбло, n. die Flachsraufe, pecten linarius. [vide перанца 1].

о̀гребница, f. (у Сињету) као перајевина (што остане кад се огребље), Flachs ſo beim Raufen an der Raufe hangen bleibet, lini pectinati partes pectini adhaerentes. cf. [гребача, гребенац,] греб.

о̀грев, m. (ист.) vide огрјев.

о̀грезнути, нӗм, v. pf. untergehen (im Waſſer), mergi [cf. погрезнути 1]: Вас му коњиц у крв *огрезнуо* —

о̀грејати, јӗм, (ист.) vide огријати.

о̀грејати се, јӗм се, (ист.) vide огријати се.

огрѐнести, грѐбе̑м, v. pf. 1) kratzen, scabo. — 2) кудељу, abziehen, purgo trahendo per ferrum. — 3) н. п. котао, ſchaben, rado, cf. гребсти: Не дамо ти *огребсти* бакрача —

огре́шити, о̀грѐше̑м, (ист.) vide огријешити.

огре́шити се, о̀грѐше̑м се, (ист.) vide огријешити се.

о̀грив, m. (зап.) vide огрјев.

о̀гризине, о̀гризи̑на̑, f. pl. die Ueberbleibſel von Heu in der Krippe, residuum foeni.

о̀гријало̑ сӯнце,((ст.) erwärmend, calefaciens: **о̀гријано̑ сӯнце**,) Султан-царе, *огријало* сунце.

о̀гријати, јӗм, v. pf. (јуж. и зап.) 1) erwärmen, calefacio (hominem): Грани, сунце, да *огријем* руке. — 2) hervorkommen (von der Sonne), apparuit sol: огријало сунце —

о̀гријати се, јӗм се, v. r. pf. (јуж. и зап.) ſich wärmen, calefio.

огријѐшити, о̀гријешӣм, v. pf. (јуж.) душу, die Seele mit Sünden belaſten, peccatis onero animam.

огријѐшити се, о̀гријешӣм се, v. r. pf. (јуж.) ſich verſündigen, nefas admitto.

о̀грница, f. (у Шибен.) vide ј а ч и ц а, колијер.

огри́шити, о̀грѝшӣм, (зап.) vide огријешити.

огри́шити се, о̀грѝшӣм се, (зап.) vide огријешити се.

о̀грјев, m. (јуж.) die Heizung, calefactio: нема дрва за огрјев.

о̀гркнути, нӗм, v. pf. bitter werden, amarus fio.

огр̀лина, f. у ама оно што стоји коњу око врата. [cf. огрлица 2].

о̀грлица, f. 1) der Halsſchmuck, monile. [cf. ђердан (ђендар)]. — 2) (у Барањи) vide огрлина. — 3) (у Бачкој) vide колијер, der Kragen auf dem Hemde, limbus collaris. [— 4) крмеља, vide клато.]

огр̀ља̑к, огрља́ка, m. das Halsband (des Hundes, Kalbes), vinculum collare.

огр̀ња̑ч, огрња́ча, m. (у Дубр.) 1) Vortuch, subligaculum. — 2) vide огртач.

огр̀нути, о̀гр̀нӗм, v. pf. [cf. заогрнути] 1) н. п. јапунце, den Mantel umhängen, circumdo. — 2) кукурузе, umgraben, und mit Erde umhäufeln, circumdo humum.

огр̀ња̑ч, огрња́ча, m. (у Ц. г.) vide огртач.

огро̀зничавити, ви̑м, v. pf. Fieber bekommen, febribus corripi.

о̀гро̑нчати се, ча̑м се, v. r. pf. die Bräune bekommen, angina corripi.

о̀грта̑ње, n. [cf. заогртање] 1) das Umhängen, circumdatio. — 2) das Umgraben des Kukuruz, circumdatio humi.

о̀гртати, о̀гр̀ћӗм, v. impf. [cf. заогртати] 1) н. п. кабаницу, umhängen, circumdo. — 2) dem Kukuruz Erde umſchaufeln, circumdo humum.

огр̀та̑ч, огрта́ча, m. оно чим се огрће, Umhängfleid, pallium. [cf. огрнач 2, огрњач].

огру́бити, би̑м, v. pf. н. п. од краста, durch Blaternarben ein grobes Ausſehen bekommen, asperam faciem nancisci.

огру́вати, о̀гр̀у̑ва̑м,(v. pf. 1) н. п. кукурузе, **огру́хати**, о̀гр̀у̑хам,) abſchlagen, decutio. — 2) н. п. огрувао читаву пројy, т. ј. п о ј е о.

ȍгрушâн, а, о, (у Дубр.) н. п. jaje, vide ровит[о jaje].
огу̀глати, глâм, v. pf. што, ſich an etwas gewöhnen, assuefio: *Огуглао* као Цигански коњ бубањ.
огужа́вâње, n. vide оклијевање.
огужа́вати, гу̀жâвâм, v. impf. vide оклијевати.
огу̀жâње, n. vide [оклијевање] огужавање.
огу̀жати, ȍгу̀жâм, vide [оклијевати] огужавати.
ȍгузати се, зâм се, v. r. pf. ſich wund reiben (im Sommer durch Gehen), atteri. cf. [vide] ојести се.
Огу̀лйн, Огули́на, m. варош у Хрватској, Stadt in Kroatien, urbs Croatiae.
Огули́нац, нца, m. (pl. gen. Огу̀лйнâцâ) Einer von Ogulin.
Огу̀лйнка, f. Eine von Огулин.
огу̀лйнски̂, кâ, кô, von Огулин.
огу̀лити, ȍгу̀лйм, v. pf. 1) ſchinden, excorio: огулили га бијући; огули га бојем. — 2) кору у дрвета, entrinden, cortice privare. [cf. ожулити].
[**огулити се**, огулим се, v. r. pf. vide одерати се.]
ȍгумак, ȍгу̂мка, m. ein kleines Gebüſch, fruticetum.
ȍгушавити, вйм, v. pf. den Kropf bekommen, strumosum fieri.
1. **ȏд**, ȍда, m. vide **ход**.
2. **од**, mit gen. 1) von, a [cf. ода]: *Од* попа до ковача; *од* злата, *од* сребра, *од* земље; књига дошла *од* цара, *од* брата; грми *од* запада. — 2) бољи *од* мене, beſſer als ich, u. ſ. w., melior me. — 3) н. п. умр̏о *од* срдобоље (*од* грознице, *од* врућице), an der Ruhr geſtorben, periit dysenteria.
ода, vide [2] од [1]: *ода* шта је то? Те се рани и *ода* зла брани —
одабра́ње, n. (у Боци) као избор.
одàбрати, берêм, [v. pf. auswählen, elligo] vide одбрати: Којега ћу од њих *одабрати* —
ода́вâње, n. das Angeben, delatio.
ода́вати, ȍдâјêм, v. impf. angeben, defero.
ȍдâвдê (ода́вдê, ȍдавдê), } von hier, hinc. [cf.
ȍдâвлê (ода́влê, ȍдавлê), } одовле, одолен].
ȍдâвно (од давно), lange, längſt, diu.
одàвријети, *ȍдаврêм, (ȍдавр̏о, ȍдавр̂ла) v. pf. (у Далм.) извадити палицу из јарма (н. п. кад се хоће во да пусти) или из крпела.*
одàгнати, нâм (одàженêм), v. pf. wegtreiben, abigo. [cf. одренути].
одàгнути, ȍдагнêм, v. pf. (у Боци) abwenden (vom Munde, nachdem man getrunken hat), amovere: пошто се добро напије *одагне*. cf. нагнути.
одагȍнити, одàгонйм, v. impf. у пјесми мјесто *одгонити*: И од куле *одагони* Турке —
одàдирâње, n. 1) das Abreißen, *τὸ* vi detrahere. — 2) das Entreißen, Erpreſſen, expressio. — 3) das Schlagen, percussio. — 4) das ſtarke Farzen, crepitus ventris.
одàдирати, рêм, v. impf. 1) abreißen, vi detraho. — 2) erpreſſen, extorqueo. — 3) ſtark ſchlagen, percutio. — 4) ſtark farzen, vehementer pedo.
одàднити, ȍдаднйм (ȍдаднијêм), v. pf. den Boden ausſchlagen, fundum excutio dolio.
одàдрêти, (ист.) } ȍдадрêм (одàдерêм), ȍда-
одàдријети, (јуж.) } др̏о, ȍдадр̂ла) v. pf. 1) ab-
одàдрйти, (зап.) } reißen, detraho. [cf. одбуцити, одбучити]. — 2) erpreſſen, extorqueo. — 3) ſtark ſchlagen, percutio. [vide ударити 1]. — 4) ſtark farzen, vehementer pedo.
одàзвати, зовêм (одзȍвêм), [одзвати] v. pf. abrufen, avoco.
одàзвати се, зовêм (одзȍвêм) се, [одзвати се] v. r. pf. ſich melden, auf den Ruf antworten, respondeo vocanti.
одази́вâње, *n. vide одзивање.*
одази́вати се, *одàзйвâм (вљем) се, v. r. impf. vide одзивати се.*
ȍдаја, f. 1) die Angabe, delatio. — 2)* vide [клијет 1] соба.
ода́јâње, n. das Säugen zur Genüge (Abſäugen), nutritio sufficiens.
ода́јати, ȍдâјâм, v. impf. abſäugen, adlacto.
одàјачити, чйм, v. pf. (у Сријему) derb ſchlagen, percutio. [vide] ударити [1], cf. одадријети.
ȍдајица, f. dim. v. одаја 2.
ȍдаклê (ȍдâклê, ода́клê), woher, unde. cf. откле [отклен, окле, оклен, откале 1].
одàлачити, чйм, v. pf. vide [ударити 1] одајачити.
ода́лити, ȍдâлйм, v. pf. (у Ц. г.) отићи далеко, weit vorwärts gehen, vorrücken, procedere: Пред четом је Никац *одалио* —
ȍдаљê, weiter! perge: Ну *одаље*! да те Бог убије —
ȍдâндê (ȍдандê, ода́ндê), } von dort, illinc. [cf.
ȍдâнлê (ȍданле, ода́нлê), } одолен, ондале, ондоле, ондолен].
одàнути, ȍданêм, vide **одахнути**.
ȍдâње, n. vide **ходање**.
одàпêти, ȍдапнêм, v. pf. abſpannen, abjungo, retendo, remitto: одапео, т. ј. умр̏о (ſchimpflich).
одàпињâње, n. das Abſpannen, abjunctio, remissio.
одàпињати, њêм, v. impf. abſpannen, abjungo, remitto.
одàпирâње, n. 1) das Stützen, fulturae innisio. [cf. одупирање]. — 2) das Oeffnen der Thüre, apertio januae. [cf. 1 отпирање 1].
одàпирати, рêм, v. impf. 1) die Thüre öffnen, aperio. [cf. 1 отпирати]. — 2) ſtützen, fulcio, innitor. [cf. одупирати].
одàпирати се, рêм се, v. r. impf. 1) ſich ſetzen, (auf der Flucht), resisto, consisto. — 2) ſich ſtützen, innitor.
одàпрêти, ȍдапрêм, (ȍдапр̏о, ȍдапр̂ла) (ист.) vide одапријети.
одàпрêти се, ȍдапрêм се, (ист.) vide одапријети се.
одàпријети, ȍдапрêм, (ȍдапр̏о, ȍдапр̂ла) v. pf. (јуж.) [cf. одупријети] 1) врата, die Thür öf-

ſuen, apperio januam. — 2) ſtützen, fulcio, одапри руком.

одàпријети се, òдапрêм се, v. r. pf. (јуж.) [cf. одупријети се] 1) ſich ſetzen, consisto. — 2) ſich ſtützen, innitor: одапрìо се на штап.

одàпрйти, òдапрêм, (зап.) vide одапријети.

одàпрйти се, òдапрêм се, (зап.) vide одапријети се.

òдар, òдра, m. 1) (у Ц. г.) das Bettgeſtell, sponda. — 2) das Bett, lectus, cf. [одриште; vide] постеља: Једва утече модра под *одар* — 3) (у Хрв.) као висок одар, што се начини поред стога, кад се велика сијена дјену, па се сијено са земље баца на одар, а одànде горе на стог, das Gerüſt, tabulatum. — 4) (у Доброти) vide носила.

одàсвуд, von allen Seiten, undique.

одàсипâње [одсипање], n. das Wegſchütten, defusio.

одàсипати, пâм (пљêм), [одсипати] v. impf. wegſchütten, defundo.

одàсјећи, одасијèчêм, v. pf. у пјесми мјесто *одсјећи*: Трже царе мача од бедрице,| Тер му русу *одасј'ече* главу — Те им русе *одасјек'о* главе —

одàслати, òдашљêм, v. pf. vide послати: *Одасла* је граду Колашину| А на руке бегу Мушовићу — Ево мене паша *одаслао*| За некаква Задранин-Тодора — *Одасла* је војеводи Јанку —

одàстрêти, (ист.) **одàстријети,** (јуж.) **одàстрйти,** (зап.) } òдастрêм, v. pf. abdecken, retego, н. п. кола, врећу.

одàсўти, òдаспêм, [одсути] v. pf. wegſchütten, defundo.

1. **òдати,** òдâм, vide **ходати.**

2. **òдати,** òдâм, v. pf. кога, angeben, defero: *Одаће* те, изгубићеш главу —

òдатлē (òдâтлē, одáтлē), von da, instinc. [cf. отале, отле, отлен, отоле, отолем, отолен].

одáће, n. н. п. није на *одаће*, iſt nicht feil, non venum it, non est venale.

одàхнути, òдахнêм, [оданути] v. pf. ausſchnaufen, respiro.

òдац, òца, m. vide **ходац.**

òдација,* m. 1) der Zimmerkellner, a cubiculis cauponi. — 2) (у Новом саду) човјек који сједи на чијем салашу, der Schaffner, villicus.

одàшиљâње, n. das Schicken, missio.

одàшиљати, љêм, v. impf. vide слати: А њој дужде *одашиље* даре —

одбацйвâње, n. das Wegwerfen, abjectus.

одбацйвати, бàцујêм, v. impf. 1) wegwerfen, objicio. — 2) коме, einen im Werfen übertreffen, vinco jaculando. [cf. одметати 2].

одбацйвати се, бàцујêм се, v. [r.] impf. verläugnen, abfallen, desero, cf. [vide] одметати се: *одбацује се* свога рода.

одбàцити, òдбâцйм, v. pf. 1) wegwerfen, abjicio. — 2) коме, es einem zuvorthun im Wurf, jaculando vinco.

одбàцити се, òдбâцйм се, v. [r.] pf. verläugnen, desero: ти си *се* мене са свијем *одбацио*, т. ј. не ћеш да знаш за ме, не мариш.

òдбегнути, нêм, vide **одбећи.**

òдбећи [одбегнути], бегнêм, (ист.) vide одбјећи.

òдбигнути, нêм, vide **одбићи.**

одбúјâње, n. 1) das Wegſchlagen, decussio. — 2) das Abſpänen des Kindes, ablactatio. — 3) Hinwegtreiben, abactio. — 4) Abziehen (von der Summe), detractio.

одбúјати, òдбúјам, iſt das v. impf. von одбити in allen Bedeutungen.

òдбирак, бúрка, m. das Weggeklaubte, rejiculum. [vide избирак]. cf. обирак.

одбúрâње, n. das Wegklauben, selectio.

одбúрати, òдбúрам, v. impf. auseinanderklauben, seligo. [vide избирати].

òдбити, òдбијêм, v. pf. 1) abſchlagen, decutio: одбно волу рог. — 2) н. п. клис, лопту, wegſchlagen, propello. — 3) дијете од сисе, abſpänen, ablacto. — 4) говеда, овце, козе, wegtreiben, abigo. — 5) abziehen (von der Summe), detraho. — 6) куд на другу страну, н. п. воду, пут, трговину, abſchlagen, ablenken, eine andere Richtung geben, averto. — 7) коме што н. п. на младост, на лудост, nachſehen, indulgeo: одбити коме што нà дару.

òдбити се, òдбијêм се, v. r. pf. 1) ſich davon machen, abeo: *одбио се* у свијет. — 2) одбиј се, zurücktreten, recedo: *Одбијте се*, силни од силнијех — 3) нешто ми се јело одбило, ich habe den Appetit verloren, cibum fastidire.

òдбићи [одбигнути], бигнêм, (зап.) vide одбјећи.

òдбјегнути, нêм, vide **одбјећи.**

òдбјећи (cf. одбјегнути), бјегнêм, v. pf. (јуж.) davon fliehen, aufugio: Ако тужи, јест му за невољу,| Вјерна га је *одбјегнула* љуба — *Одбјегла* га мајка и љубовца —

одболòвати, бòлујêм, v. pf. durch Krankheit abbüſſen, morbo luo. [cf. одлежати 1].

òдбор, m. кад је пређа лијепо основана па се у навијању пред цијепцима одбира, онда се каже да је добар одбор.

одбòчити се, òдбочйм се, v. r. pf. vide подбочити се: На танку *се* брешу *одбочио* —

одбрàјâње, n. das Hinwegzählen, denumeratio.

одбрàјати, òдбрâјам, v. impf. abzählen, denumero.

одбрàнити, òдбрâнйм, v. pf. кога од чега, vertheidigen, vertheidigend bewahren, tueri.

òдбрати, берêм, vide **одабрати.**

одбрòјити, òдбројйм, v. pf. abzählen, denumero.

одбýцити, òдбýцйм, **одбýчити,** òдбýчйм, (у Ц. г.) v. pf. abreißen, avello. cf. [vide] одадријети [1].

одвàбити, òдвâбйм, v. pf. hinweglocken, ablicio.

òдвадити, дйм, v. pf. abnehmen, demo.

òдвађâње, n. das Abnehmen, demptio.

òдвађати, ђâм, v. impf. abnehmen, demo.

одвàјâње, n. das Trennen, disjunctio.

одвàјати, òдвâјам, v. impf. trennen, disjungo.

о̀двала, f. (у Дубр.) in dem Sprichworte: Гора је *одвала* него повала, der Rückfall, recidiva.

одва́лити, о̀двâлӣм, v. pf. 1) hinwegwälzen, removeo, amolior. — 2) н. п. плеће сјекиром, wegḥauen, praecido. [cf. одваракати, одвракати]. — 3) ein Glück machen, feliciter cessit illi: он одвали.

одва́лити се, о̀двâлӣм се, v. r. pf. н. п. одвалио се лежати (боловати), krank darniederliegen, lecto affixum esse.

одва́љати, о̀двâљâм, v. pf. wegwälzen, removeo, з. В. буре.

одваљи́ва̂ње, n. das Wegwälzen, remotio, avolutio.

одваљи́вати, ва̀љујём, v. impf. wegwälzen, amolior, avolvo.

одвара́кати, ка̂м, (у Бачкој) vide [одвалити 2] одвракати.

одвари́ва̂ње, n. das Abkochen, Absieden, decoctio.

одвари́вати, ва̀рујём, v. impf. abkochen, decoquo, н. п. прељу, кошуље (кад се перу), судове (кад се посте).

одва́рити, о̀двâрӣм, v. pf. abkochen, decoquo.

одве́зати, о̀двéжём, v. pf. losbinden, solvo.

одвезива̂ње, n. das Losbinden, solutio.

одвезива́ти, вèзујём, v. impf. losbinden, solvo.

о̀двејати, јём, (нст.) vide [2] о̀двијати.

1. **одвѐсти**, вèдём, v. pf. 1) davonführen, abduco. [cf. 1 повести 2, 1 увести 3]. — 2) воду, ableiten, derivo.

2. **одвѐсти**, вèзём, v. pf. davonführen (zu Wagen, zu Schiff), aveho.

одвѐсти се, вèзём се, v. r. pf. wegfahren, avehor.

о̀двеh, / gar zu viel, nimis, cf. [превеh, прем,]

о̀двеће,\ одвише: Нит' сам млада ни *одвеће* стара —

одви́ја̂ње, n. das Loswickeln, Losschrauben, expeditio, retorsio.

1. **одви́јати**, о̀двијам, v. impf. 1) loswickeln, loswinden, expedio, retorqueo. — 2) [v. pf.] н. п. човјека, говеда, fortjagen, abigo. cf. [отпирлати,] одвитлати.

2. **о̀двијати**, вијём, v. pf. (јуж. и зап.) abwerfeln, ventilo aliquid de acervo.

о̀двика, f. die Entwöhnung, desuetudo, cf. одука: Навика је једна мука, а *одвика* двије муке.

одви́кати, о̀двӣчём, v. pf. entgegenschreien, clamore respondere vocanti: Стојан виче, нико не *одвиче* —

о̀двикнути, нём, vide **одвићи**.

о̀двити, о̀двијём, v. pf. loswinden, losschrauben, retorqueo.

одви́тлати, ла̂м, vide [1] одви́јати 2.

о̀двићи [одвикнути], о̀двикнём, (о̀двикох, о̀двиче, о̀двикао, кла) v. pf. sich entwöhnen, desuesco: Што дикла навикла, то невјеста не *одвиче*.

о̀двише, zu, allzu (allzusehr, zu viel), nimis, cf. [vide] одвеh: Што си мени *одвише* лијепа,\ Да је Бог д'о да си ми слијепа —

одвла́че̂ње, n. das Wegschleppen, abstractio.

одвла́чити, о̀двлачӣм, v. impf. davonschleppen, abstraho.

о̀двода, f. der Ast, ramus. cf. [отока 2, подводница 2,] одводница.

одво́дити, о̀двођӣм, v. impf. 1) wegführen, abduco. — 2) воду, ableiten, derivo.

о̀дводница, f. (у Срнјему) vide одвода.

одво̀ђе̂ње, n. 1) das Wegführen, abductio. — 2) das Ableiten, derivatio.

о̀двојак, о̀двôјка, m. die Entwickelung, explicatio: Како трава расте па *одвојке*,\ Кано дојке у младе ђевојке —

одво̀јити, о̀двојӣм, v. pf. 1) trennen, disjungo. — 2) одвојио далеко од њега, übertreffen, supero: таj је *одвојио* од свијех.

о̀двракати, ка̂м, v. pf. осјећи што велико или великијем ударом, н. п. одвракао комадину хљеба, одвракао му главу, abḥauen, abscido. cf. [vide] одвалити [2].

одврањи́ва̂ње, n. das Aufspünden, apertio dolii.

одврањи́вати, врàњујём, v. impf. aufspünden, dolium aperio.

одвра́њити, о̀двра̂њӣм, v. pf. н. п. буре, aufspünden ein Faß, dolium aperire.

одвра́тити, о̀двра̂тӣм, v. pf. 1) воду, ableiten (Waſſer), deduco, derivo. — 2) abwenden, averto: Па па страну *одвратио* лице — 3) abreden, abrathen, abbringen, avoco, dissuadeo. — 4) (у Боци) н. п. зајам, као вратити, zurück erſtatten, restituo.

о̀двраћа̂ње, n. 1) die Ableitung, derivatio. — 2) das Abwenden, aversio. — 3) Abbringen, avocatio. — 4) das Zurückerſtatten, restitutio.

о̀двраћати, ћа̂м, v. impf. 1) ableiten, derivo. — 2) abwenden, averto. — 3) abbringen, dissuadeo, avoco. — 4) (у Боци) zurückerſtatten, restituo.

одврѐти, (нст.)
одврѝти, (зап.)
одврѐјети, (југоз.)
одврѐљети, (јуж.)
} одврѝм, v. pf. wegſtrömen (von einer Menge Menſchen), auferri.

о̀двргнути, нём, vide **одврћи**.

о̀двргнути се, нём се, vide **одврћи се**.

одвр́кнути, о̀двр̀кнём, v. pf. abſpringen, resilio.

одвр́љати, о̀двр̀љâм, v. pf. davonſchlendern, abeo otiose.

одвр́нути, о̀двр̀нём, v. pf. 1) wegbrechen (н. п. ногу од печена прасета), avello. — 2) wegſchrauben, detorqueo. — 3) одврну! crepitum edidit egregium.

одвр́сти, вр̀зём, v. pf. loswickeln (das Pferd), expedio.

о̀двртâње, n. 1) das Losbrechen, defractio. — 2) das Losſchrauben, detorsio.

о̀двртати, врћём, v. impf. 1) losbrechen, defringo. — 2) losſchrauben, detorqueo.

о̀двр̀ћи (cf. одвргнути), вргнём, v. pf. vide одметнути [1]: Од уста *одврзи* а на се врзи; *нит' ћу* одвр̀ћи *ни* привр̀ћи *(него ћу ти казати како јест)*.

о̀дврћи [одвргнути] **се**, вргнѐм се, v. r. pf. н. п. у хајдуке, abfallen, deficio. cf. одметнути се.
о̀двугнути, нѐм, v. pf. feucht werden, humorem contrahere. cf. [овлажити;] објужити.
одву́ћи, ву́чѐм, v. pf. wegſchleppen, abstraho.
одга́ђање, n. das Aufſchieben, dilatio.
одга́ђати, о̀дга̑ђа̑м, v. impf. aufſchieben, differo [vide развлачити 2]: *одгађа* од данас до сјутра.
одга́јање, n. das Aufziehen, die Erziehung. educatio.
одга́јати, о̀дга̑ја̑м, v. impf. aufziehen, groß ziehen, erziehen, educo.
одга́јити, о̀дга̑јӣм, v. pf. aufziehen, groß ziehen, educo. [cf. одгојити, одњихати (одњијати), одњивити, подгајити, подићи (подигнути) 2, подњивити].
одгова́ра̑ње, n. 1) das Antworten, responsio. [cf. цевањење]. — 2) vide оговарање.
одгова́рати, го̀ва̑ра̑м, v. impf. 1) antworten, responso. [cf. цевати]. — 2) vide оговарати. — 3) свирала му јасно одговара, entſprechen, gehorchen, respondeo.
одгова́рати се, го̀ва̑ра̑м се, v. r. impf. ſich entſchuldigen, excuso me. [vide изговарати се].
о̀дгово̑р, m. 1) die Antwort, responsum. [cf. цевање]. — 2) die Verantwortung, periculum: удри у мој *одговор*.
одгово̀рити, го̀вори̑м, v. pf. 1) antworten, respondeo. [cf. одрећи 2, отказати]. — 2) кога, einen entſchuldigen, excuso. [vide изговорити 2].
одгово̀рити се, го̀вори̑м се, v. r. pf. ſich entſchuldigen, excuso me. [vide изговорити се 2].
одгово̀рник, одговорни́ка, m. (у Дал.) der Verantwortliche. cui ratio reddenda est: ја за то не ћу бити *одговорник*.
одго̀дити, о̀дгоди̑м, v. pf. aufſchieben, differo. cf. [vide] одложити.
о̀дгоја, f. die Pflege, cultus: моја мамо, *одгојо* моја! (у Кастелима кад нариче за мртвијем). cf. огоја.
одго̀јити, о̀дгоји̑м, v. pf. groß ziehen, erziehen, educo, colo. cf. [vide] одгајити.
одгоне́нути, го̀нѐнѐм, v. pf. enträthſeln, solvo aenigma. [cf. угонетати, угонетати].
одгоне́та̑ње, n. das Enträthſeln, solutio aenigmatis.
одгоне́тати, го̀нѐ̑ѐм, v. impf. enträthſeln, explico, solvo aenigma.
о̀дгонетља̑ј, m. die Auflöſung des Räthſels, solutio aenigmatis.
одго̀нити, о̀дгони̑м, [одагонити] v. impf. wegtreiben, abigo: Па узима дрвље и камење| Те *одгони* двије тице вране —
одго̀њење, n. das Wegtreiben, abactio.
одгри́за̑ње, n. das Wegbeißen, Abbeißen, demorsio.
одгри́зати, о̀дгри́за̑м, v. impf.) abbeißen, demor-
о̀дгристи, одгри́зѐм, v. pf.) deo.
о̀дгрлити се, ли̑м се, v. r. pf. loslaſſen (von den Umarmten, remitto: А њима *се* мртва *одгрлила* —
одгр̀нути, о̀дгр̀нѐм, v. pf. 1) н. п. виноград, aufbecken, retego. — 2) wegrücken, wegſchieben, removeo, н. п. жито, снијег.
о̀дгрта̑ње, n. 1) das Aufdecken, retectio. — 2) das Wegrücken, remotio.
о̀дгртати, грћѐм, v. impf. 1) aufdecken, retego. — 2) wegrücken, removeo.
одгуши́ва̑ње, n. verbal. v. одгушивати.
одгуши́вати, одгу̑шујѐм, v. impf.) abſtechen, solvo.
одгу́шити, о̀дгу̑шӣм, v. pf.)
одѐбљати, љ̑а̑м, v. pf. 1) dick werden, crassesco. [vide окруњати]. — 2) fett werden, pinguesco. cf. утити, [надебељити се, опретилити,] опретљати, угојити се.
одѐва̑ње, n. (ист.) vide одијевање.
одѐвати, о̀дѐва̑м, (ист.) vide одијевати.
одевѐрити, одѐверӣм, (ист.) vide одјеверити.
о̀дежда, f. das Meßgewand, vestimenta sacerdotis.
о̀делит, а, о, (ист.) vide одјелит.
одѐлити, о̀дѐлӣм, (ист.) vide одијелити.
одѐло, n. (ист.) vide одијело.
о̀дељати, љ̑а̑м, (ист.) vide одјељати.
о̀денути [одети], о̀денѐм, vide одести.
одѐрати, о̀дерѐм, v. pf. ſchinden, excorio. [vide одријети].
одѐрати се, о̀дерѐм се, v. r. pf. ſich heiſer ſchreien, trinken, ad ravim usque clamo, poto cet. cf. огулити се, одријети се.
одервѐљити се, одѐрвѐљӣм се,) v. r. pf. ſich
одервѐчити се, одѐрвѐчӣм се,) ſeitwärts neigen, inclinor, extra seriem existo.
о̀дести, о̀денѐм (о̀дедѐм),) (ист.) vide [2] одје-
о̀дети [оденути], о̀денѐм,) сти.
одећа, f. (ист.) vide одјећа.
одѐчи о̀чи, cf. Дечани.
о̀дза̑да, vide остраг.
одзама̀нде, (од заманде?) von je her, ab omni tempore. cf. искон.
о̀дзвати, одзо̀вѐм, vide **одазвати**.
о̀дзвати се, одзо̀вѐм се, vide **одазвати се**.
о̀дздра̑в, m. der Gegengruß, resalutatio: Какав поздрав онаки и *одздрав*.
одзи́ва̑ње [**одазивање**], n. das Antworten auf das Rufen, responsatio vocanti.
одзи́вати се, о̀дзи́ва̑м (вљѐм) се, [**одазивати се**] v. r. impf. auf den Ruf antworten, responso vocanti.
о̀ди, о̀дите, vide **ходи**.
оди́ва (у Ц. г. о̀дива), f. удата је дјевојка одива кући и кућанима одакле се удала.
оди́ва̑ње, n. (зап.) vide одијевање.
оди́вати, о̀дива̑м, (зап.) vide одијевати.
одивѐрити, одѝверӣм, (зап.) vide одјеверити.
о̀дигнути, гнѐм, vide [1] **одићи**.
одигра́ва̑ње, n. 1) das Davontanzen, abitus saltantis. — 2) das Abtanzen, compensatio saltando.
одигра́вати, игра́ва̑м, v. impf. 1) davon tanzen, saltans abeo. — 2) abtanzen, saltando compenso.

одѝграти, òдигрâм, v. pf. 1) davon tanzen, saltans abeo. — 2) abtanzen, saltando compenso.

одѝђāр[*], одиђáра, m. vide **адиђар**: Да избави *одиђар* Ајкуну —

òдизање, n. das Aufheben, elevatio.

òдизати, дижêм, v. impf. aufheben, elevo.

одијèвање, n. (јуж.) das Bekleiden, vestitus.

одијèвати, òдијевâм, v. impf. (јуж.) bekleiden, vestio. [cf. облачити 1].

одијèлити, òдијелѝм, v. pf. (јуж.) trennen, separo.

одијèло, n. (јуж.) die Bekleidung, vestitus, vestimenta. cf. одело [(оћело), облака, ћенсија], одећа [(оћећа), (руво, руо)] рухо.

òдик, (у Дубр.) vide овдје.

одѝлажење, n. vide одлажење.

одѝлазити, зѝм, v. impf. 1) vide одлазити. — 2) н. п. вода, ablaufen, decurro.

òдилит, a, o, (зап.) vide одјелит.

одѝлити, òдѝлѝм, (зап.) vide одијелити.

òдилица, f. vide **ходилица.**

одѝло, n. (зап.) vide одијело.

òдиљати, љâм, (зап.) vide одјељати.

òдимити, мѝм, v. pf. vom Rauch Augenweh bekommen, oculi dolent a fumo.

òдинути, нêм, vide одисти.

òдир, m. (у Сријему) Plünderer, spoliator, depraedator: Дјевојка је *одир* у кући (т. ј. све однесе, поотима од куће). cf. одор; одора.

òдисање, n. das Aushauchen, spiratio, emissio aëris. [cf. одушивање].

òдисати, дишêм, v. impf. aushauchen, aërem emitto [cf. одушивати], н. п. пукла свирала *одише* на цукотину; кад н. п. на чутури има кака јамица, она *одише* на ону јамицу.

òдиста, vide заиста: *Одиста* се ударити шћау —

òдисти, динêм, (зап.) vide [2] одјести.

òдити, òдѝм, vide **ходити.**

òдиња, f. (зап.) vide одјећа.

1. **òдињи** [одигнути], òдигнêм, v. pf. aufheben, elevo.

2. **одѝњи,** òдѝђê (òдѝђê), v. pf. abfließen (z. B. vom Wein, Blut), defluo.

òдјаати, јашêм, vide **одјахати**: И они су коње *одјаали* —

одјáвити, òдјâвѝм, v. pf. н. п. овце, hinwegleiten. abduco (ipse praeiens).

одјáзити, òдјâзѝм, } v. pf. н. п. врата,

одјáпити, òдјâпѝм, [оћапити]} т. ј. отворити их широм, weit öffnen, aperio.

одјáпити се, òдјâпѝм се, v. r. pf. кад се женско открије, ſich aufhüllen durch Aufſchlagen des Rođeš (vom Frauenzimmer), levata veste se nudare.

òдјâти, òдјашêм, vide **одјахати.**

òдјахати [одјаати, одјати], јашêм, v. pf. 1) davon reiten, equo avehor. — 2) коња, с коња, од коња; abſteigen, descendo ex equo: И они су коње *одјахали* —

одјахѝвање, n. 1) das Davonreiten, *τὸ* equo avehi. — 2) das Abſteigen, *τὸ* ex equo descendere.

одјахѝвати, јàхујêм, v. impf. 1) davon reiten, equo avehor. — 2) abſteigen, descendo ex equo: Таде коња *одјахује* Вуче —

одјàчати, чâм, v. pf. erſtarken, firmor.

одјевèрити, одјèверѝм, v. pf. (југоз.) einen zum дјевер machen (bitten), rogo ut *τοῦ* дјевер munus obeat: *Одјевери* и Петра и Павла —

одјèдрити (òдједрити), одјèдрѝм (òдједрѝм), v. pf. (у прим.) abſegeln, solvere: одједрила лађа, одједрили људи.

одјèздити, дѝм, v. pf. (ст.) davon reiten, equo avehor.

одјèкнути, òдјêкнêм, v. pf. 1) äßen, ingemo. — 2) widerhallen, resono: Пуче пушка, запјева Милошу,| Оругџијју на жалост *одјекну* —

òдјелит, a, o, [јуж.] abgetheilt, distinctus.

òдјело, n. (југоз.) vide одијело.

òдјељати, љâм, v. pf. (југоз.) zuſchnitzen, obscindo.

òдјенути, нêм, vide [одјети] одјести.

1. **òдјести,** једêм, v. pf. 1) abeſſen (durch Eſſen ausgleichen, z. B. eine Schuldforderung), edendo compenso. — 2) н. п. од пуна суда, wegeſſen, edendo demo.

2. **òдјести,** òдјенêм (òдједêм), (cf. [одјенути,] **одјети**) (part. pass. одјèвен) v. pf. (југоз.) bekleiden, vestio. [cf. изодјести (изодјенути), изодјети].

[**одјести се,** одјенем се, v. r. v. одјести; cf. изодјести се.]

òдјети [одјенути], òдјенêм, vide [2] одјести.

òдјећа, f. (југоз.) vide одијело.

одјýрнути, òдјýрнêм, v. pf. 1) davon jagen, propello. — 2) davon laufen, profugio.

òдјутрити се, трѝ се, v. [r. pf.] impf. morgen, morgen werden, dilucescere.

одлáгање, n. 1) das Aufſchieben, dilatio. — 2) das Entheben (Ausruhen), levatio.

одлáгати, òдлâжêм, v. impf. 1) aufſchieben, differo. — 2) entheben, die Laſt abnehmen, levo: одлаже ногама (н. п. коњ).

одлáдити, òдлâдѝм, vide **отхладити.**

òдлажење, n. [cf. одлажење] 1) das Hingehen, itatio. — 2) das Weggehen, der Abzug, abitus.

òдлазак, ласка, m. das Weggehen, die Abreiſe, discessus.

òдлазити, зѝм, v. impf. [cf. одлазити 1, ододити, отходити] 1) hingehen zu Jemand, frequento aliquem. — 2) davon gehen, abeo, discedo.

òдлајати, јêм, v. pf. 1) abbellen, latrando extorqueo. — 2) davon bellen, abeo latrans.

одлáкнути, òдлâкнêм, v. pf. vide **одлахнути**: Докле Петру *одлакнула* рука —

одлакшáње, n. vide олакшање.

одлàкшати, шâм, v. pf. vide олакшати.

одлáмање, n. das Abbrechen, decerptio.

одлáмати, òдлâмам, v. impf. abbrechen, decerpo.

одлáнути, òдлâнêм, vide **одлахнути.**

одла́хнути, òдлâхнē, (cf. [одланути,] одлакнути) v. pf. leichter werden, levius fit. [cf. 2 ланути].

одле́га̂ње, n. (ист.) vide одлијегање.

одле́гати се, òдлēжē се, (ист.) vide одлијегати се.

одлежа́ва̂ње, n. das durch Liegen Büßen, τὸ jacendo luere.

одлежа́вати, лèжâвâм, v. impf. abliegen, d. i. durch Liegen büßen, jacendo luo.

одлèжати, жи́м, v. pf. 1) vide одболовати. — 2) n. p. у тамници, abliegen, durch Liegen büßen. jacendo luo.

одле́пити, òдлēпи́м, (ист.) vide одлијепити.

одлепљи́ва̂ње, n. (ист.) vide одљепљивање.

одлепљи́вати, лèпљујēм, (ист.) vide одљепљивати.

одле́та̂ње, n. (ист.) vide одлијетање.

одле́тати, òдлēћēм, (ист.) vide одлијетати.

одлѐтети, (ист.) | **одлѐтити**, (зап.) | **одлѐтјети**, (југоз.) | **одлѐћети**, (јуж.) } одлѐтӣм, v. pf. davon fliegen, avolo [cf. улетјети 2]: *Одлетиле* плоче све четири — Оће њему *одлећет'* копита —

одлѐћи се, òдлежē (легнē) се, v. r. pf. wiederhallen, resono. cf. разлећи се.

одли́бати, бâм, v. pf. (у Ц. г.) 1) [vide] одлити, abgießen, defundo. — 2) одлакшати, erleichtern, levo. [vide олакшати].

òдлива̂ње, n. (зап.) vide одљевање.

òдливати, ва̂м, (зап.) vide одљевати.

одли́га̂ње, n. [зап.] vide одлијегање.

одли́гати се, òдлиjēжē се, (зап.) vide одлијегати се.

одлијѐга̂ње, n. (јуж.) das Wiederhallen, resonantia.

одлијѐгати, òдлијежē, v. impf. [јуж.] zurückhallen, resono: Празан ардов *одлијеже* Марку —

одлијéгати се, òдлијежē се, v. r. impf. (јуж.) wiederhallen, resono: одлијеже се по брдима.

одлијѐпити, òдлијепи́м, v. pf. (јуж.) öffnen (was verkleibt war), aperio.

одлијѐта̂ње, n. (јуж.) das Davonfliegen, avolatio.

одлијѐтати, òдлијећēм, v. impf. davon fliegen, avolo, avolito. Рани тићи *одлијећу*.

òдлика, f. (у Ц. г.) новци (око педесет талијера) што плаћа родбина убијенога, па се они већ не боје освете, јер су се *личили* крвника (т. j. одрекли га се) и платили *одлику*, Versöhnungsgeld für einen verübten Mord, multa expiandae caedi.

òдликовати, кујē, v. impf. ſteht gut an, ſchickt ſich, decet. [vide доликовати].

одли́пити, òдлипи́м, (зап.) vide одлијепити.

одлипљи́ва̂ње, n. (зап.) vide одљепљивање.

одлипљи́вати, лѝпљујēм, (зап.) vide одљепљивати.

одли́та̂ње, n. (зап.) vide одлијетање.

одли́тати, òдлићēм, (зап.) vide одлијетати.

òдлити, òдлијēм, v. pf. davon, weggießen, delibo, effundo.

одли́чити се, òдличи́м се, v. r. pf. (у Ц. г.) losſagen ſich von Jemand, renunciare. cf. одлика.

одло́жити, òдложи́м, v. pf. aufſchieben, differo. cf. одгодити.

òдломак, лóмка, m. (pl. gen. òдломâкā) ein abgeriſſenes Stück, decerptum quid. [cf. оломак].

одло́мити, òдломи́м, v. pf. wegbrechen, decerpo.

òдло́мчина, f. augm. v. одломак: До балчака сабље догонише,| Побацише њине *одломчине* —

òдлука, f. (у Ц. г.) der Entſchluß, sententia.

одлу́њати, òдлу́њам, v. pf. mit hängendem Kopfe davon gehen, capite demisso abeo.

одлу́пати, òдлу́пам, v. pf. abſchlagen, detundo.

одлучи́ва̂ње, n. das Abſondern, separatio.

одлучи́вати, одлу́чујēм, v. impf. abſondern, separo.

одлу́чити, òдлу́чи́м, v. pf. 1) n. p. јагањце од оваца, abſondern, separo. [cf. 1 залучити]. — 2) (у Ц. г.) beſchließen, ſich entſchließen, decerno, consilium capio: И овако Турци *одлучили* —

[**одљевање**, n. (јуж.) verb. v. одљевати; cf. одливање.]

[**одљевати**, вам, v. impf. (јуж.) davon-, weggießen, delibo, effundo; cf. одливати.]

одљепљи́ва̂ње, n. (јуж.) das Abkleiben, delitio.

одљепљи́вати, одљèпљујēм, v. impf. (јуж.) abkleiben, delino.

òдљокати, ка̂м, | **òдљокнути**, нēм, } v. pf. mit dem Worte љок wegjagen, abigo voce љок.

òдљуд, m. ein Unmenſch, monstrum hominis, der ſich entmenſcht hat, qui humanitatem exuit.

òдљусак, ска, m. (у Ц. г.) vide ивер. cf. шкрбина.

òдљуснути се, нēм се, v. [г.] pf. n. p. òдљуснула се кора од хљеба, abſpringen, resilio.

одљу́тити се, òдљу́тӣм се, v. r. pf. vom Zorne nachlaſſen, defervescere. [cf. одсрдити се (осрдити се)].

òдмā, vide **одмах**.

одма́га̂ње, n. das Gegentheil von Hilfe, das Aergermachen, deterioratio.

одма́гати, òдмāжēм, v. pf. ſtatt zu helfen, eines Verlegenheit noch vermehren, deterioro: ако ми не можеш помоћи, немој ми *одмагати*.

одма́кнути, òдмакнēм, vide **одмаћи**.

одма́мити, òдмāмӣм, v. pf. hinweglocken, hinwegbereden, ablicio.

одма́нути, òдмāнēм, vide **одмахнути**.

одма́ра̂ње, n. das Laben, Erholen, refocillatio, refectio.

одма́рати, òдмāрāм, v. impf. n. p. коње, die Pferde laben, erholen laſſen, reficio.

одма́рати се, òдмāрāм се, v. r. impf. ſich erholen, reficior.

одма́стити, òдмāстӣм, v. pf. vergelten, refero: Бог му *одмастио*! cf. [vide] осветити[2].

одма̀ћи [одмакнути], òдмакнēм, v. pf. 1) wegrücken, removeo. — 2) одмакао је далеко, не ће га моћи стићи, fortrücken, ſich entfernen, procedo.

ȍдмâх [одма, омах], sogleich, continuo, confestim. [cf. ваље, гр, једанак, једанакак, 2 једнак, отпут, сад (сада) 2, 1 таки, умах (ума), упут, фрк].

одмáхнути, ȍдмâхнêм, [одманути] v. pf. н. п. руком, fahren lassen, nachgeben, remitto.

ȍдмекнути, кнêм, v. pf. erweichen, weicher werden, mollesco.

ȍдмена, f. (ист.) vide одмјена: Тебе љубу а мене *одмену* —

одмéнити, ȍдмêни̂м, (ист.) vide одмијенити.

одмењи́вâње, n. (ист.) vide одмјењивање.

одмењи́вати, мѐњујêм, (ист.) vide одмјењивати.

одмéрâње, n. (ист.) vide одмјерање.

одмéрати, ȍдмêрâм, (ист.) vide одмјерати.

ȍдмерити, ри̂м, (ист.) vide одмјерити.

ȍдмет, m. н. п. није то на одмет, zum Wegwerfen, non est res quam abjicias.

одмѐтâње, n. 1) das Weglegen, sepositio, rejectio. — 2) das Abtrünnigmachen, defectionis molitio. — 3) das Abtrünnigwerden, defectio. — 4) das Uebertreffen im Werfen, victoria jactus.

одмѐтати, ȍдмеħêм, v. impf. 1) weglegen, sepono. — 2) коме, einen im Werfen übertreffen, vinco jactu. [vide одбацивати 2]. — 3) abtrünnig machen, ad defectionem sollicito.

одмѐтати се, ȍдмеħêм се, v. r. impf. abtrünnig werden, abfallen, deficio. [cf. одбацивати се].

одметáчина, f. (у Хрв.) н. п. отишао у одметачину, т. ј. одметнуо се, der Abfall, defectio.

ȍдметни̂к, m. der Abtrünnige, defector.

ȍдметница, f. die Abtrünnige, mulier deficiens: Одметну се *одметница* Мара, Преко Бајне луке у ајдуке —

ȍдметнути, нêм, v. pf. 1) weglegen, sepono. [cf. одврħи (одвргнути)]. — 2) abtrünnig machen, ad defectionem perduco: Бањане ће твоје *одметнути*, И Грахово село населити, *Одметнути* рају од Турака —

ȍдметнути се, нêм се, v. r. pf. abfallen, deficio. [cf. одврħи (одвргнути) се; похасити (поасити) се].

одмијѐнити, ȍдмијени̂м, v. pf. (јуж.) einen ablösen, succedo in locum alicujus, sufficior [cf. измијенити 2, изручити 2]: Заш' се синко не шће оженити, За љепоте и младости твоје?, Да се стара *одмијени* мајка —

одми́лети, (ист.) } ми́ли̂м, v. pf. davon kriechen,
одми́лити, (зап.) } repens abeo: Једнак змија
одми́љети, (јуж.) } у дувар *одмиле* —

ȍдмина, f. (зап.) vide одмјена.

одми́нити, ȍдми̂ни̂м, (зап.) vide одмијенити.

одми́нути, ȍдми̂нê, (н. п. мука), vide уминути [1]: Није л' Бог д'о мука *одминула* —

одмињи́вâње, n. (зап.) vide одмјењивање.

одмињи́вати, ми̂њујêм, (зап.) vide одмјењивати.

1. **ȍдмирâње,** n. vide умирање.

2. **одми́рâње,** n. (зап.) vide одмјерање.

1. **ȍдмирати,** рêм, v. impf. vide умирати: Него устај да се облазимо, Једном ми је земан умријети, И потле ћу, Мујо, *одмирати* —

2. **одми́рати,** ȍдми̂рâм, (зап.) vide одмјерати.

ȍдмирити, ри̂м, (зап.) vide одмјерити.

ȍдмицâње, n. 1) das Wegrücken, remotio. — 2) das Fortrücken, processus.

ȍдмицати, мичêм, v. impf. [cf. измицати] 1) н. н. лонац од ватре, davon rücken, amoveo. — 2) fortrücken, procedo: Већ ми Шарац стаде *одмицати* —

ȍдмјена, f. (јуж.) vide замјена: Јал' с' опреми јал' *одмјену* нађи —

одмјењи́вâње, n. (јуж.) das Ablösen, successio (in locum alicujus).

одмјењи́вати, мјѐњујêм, v. impf. (јуж.) ablösen, succedo in locum alius. cf. замјењивати.

одмјéрâње, n. (јуж.) eine Geberde, um zu zeigen, daß man sich aus etwas nichts mache, es nicht fürchte, gestus minas contemnentis.

одмјéрати, ȍдмјêрâм, v. impf. (јуж.) eine Geberde (mit dem zurückgebogenen Arme) machen, um zu zeigen, daß man sich aus etwas nichts mache, gestum facio contemnentis minas.

ȍдмјерити, ри̂м, v. pf. (јуж.) 1) abmessen, abwägen, demetior, dependo. — 2) mit dem Ellbogen eine Geberde machen, daß man eines Drohung nicht fürchte, cubito ostendo, me alicujus minas contemnere: *одмјерио* му до лакта.

ȍдмладак, ȍдмлатка, m. vide омладак.

одмо̀лити, ȍдмоли̂м, v. pf. losbitten, precibus libero.

ȍдмор, m. die Erholung, recreatio [cf. одморак]: ради без одмора.

ȍдморак, ȍдмôрка, m. vide одмор: нема ту *одморка*, мој брате; Намјести му на *одморак* војску —

ȍдмôран, рна, рно, ausgerastet, erholt, frisch, refectus.

одмо̀рити, ȍдмори̂м, v. pf. н. п. коње, ноге, erquicken, ausrasten lassen, reficio.

одмо̀рити се, [ȍдмо]ри̂м се, v. r. pf. sich erholen, reficior.

одмотáвâње, n. das Abhaspeln, das Abwickeln, resolutio filorum de rhombo, expeditio.

одмотáвати, мȍтâвâм, v. impf. abhaspeln, abwinden, abwickeln, revolvo, expedio.

одмо̀тати, тâм, v. pf. abhaspeln, revolvo, abwickeln, expedio.

одмо̀ħи, ȍдмогнêм, v. pf. statt zu helfen, einen noch tiefer in Verlegenheit bringen, auxilii loco magis etiam impedio.

ȍдмрзнути се, нêм се, v. r. pf. aufthauen, glacie solvi, liberari.

одмр́сити, ȍдмр̂си̂м, v. pf. entwirren, expedio, cf. размрсити: Мало платно замршено било, Ал' сам б'јело *одмрсила* платно — Пак те зове да јој ти *одмрсиш* —

одму́чâње, n. vide одрађивање.

одму́чати, ȍдму̂чâм, v. impf. vide одрађивати [1].

ȍдмучити, чи̂м, v. pf. vide одрадити.

ȍднекуд (од некуд), } irgend woher, alicunde.
ȍднекуда, }

ȍднêти, однѐсêм, (ист.) vide однијети.

о̀днијети, однѐсêм, (о̀днио, о̀днијела) v. pf. [јуж.] davon tragen, aufero. [cf. понијети 2, унијети 2].
о̀дни̂ти, однѐсêм, (зап.) vide однијети.
о̀дниљи, о̀дникнêм, v. pf. sich abwenden, se amovere: Мртво т'јело на земљу спустише, Три је јада над њим изјадила,| Жива никла, а мртва *одникла* — Жив приниче, а мртав *одниче* —
одно̀сити, о̀дноси̂м, v. impf. 1) wegtragen, asporto. — 2) seitwärts neigen, declino, reclino: *односи* главу као свирац од прдаљке.
одно̀шêње, n. das Wegtragen, asportatio.
одњи́вити, о̀дњи̂ви̂м, v. pf. (по југоз. кр.) vide [одгајити] одњихати.
одњи́јати, о̀дњи̂јâм, vide **одњихати.**
одњи́хати, о̀дњи̂хâм (о̀дњи̂шêм), [одњијати] v. pf. groß ziehen, wiegen, educo, [vide одгајити] cf. одгојити: Или сестра брата *одњихала* —
одобра́вâње, n. das Gutheißen, approbatio.
одобра́вати, одо̀брâвâм, v. impf. (у војв.) gutheißen, approbo.
одо̀брити, о̀добри̂м, v. pf. (у војв. по варошима) gutheißen, approbo.
одобро̀вољити се, љи̂м се, v. r. pf. guter Laune werden, exhilarari.
одо̀ваља [водоваља], f. (у Ц. г.) Wasserrinne um das Haus, canalis.
о̀довлê, (у Дубр.) vide [одавде] одавле.
о̀довуд, } von hier, hinc, ex hac parte [cf. одуд]:
о̀довудâ, } Прођи, брате, отуд и *одовуд* —
одо̀дити, о̀доди̂м, v. pf. vide **отходити**: Срамотан је сваки *ододио* —
одо̀дољено, у прицјеву: Ђевојке су ружу брале| *ододољено,* одумиљено —
одо̀згô (од озго), von oben, desuper. [cf. озго].
одо̀здô (од оздо), von unten, ab imo. [cf. оздо].
одо̀јити, о̀доји̂м, v. pf. 1) säugen, lacto. cf. отхранити. — 2) ansaugen, tento uber: крава се не да помусти, док не *одоји* теле.
о̀дôјче, чета, n. мало прасе које је поодрасло да се може заклати и испећи, али још не зна ни за каку храну осим материна млијека, das Säugeschwein, Ferkel, nefrens.
о̏долêн, adv. vide оданде, одавде: Па с' *одолен* свати подигнули —
одо̀лети, ли̂м, (ист.) vide одољети.
одолијѐвâње, n. [јуж.] das Ueberwältigen, oppressio.
одолијѐвати, одо̀лијевâм, v. impf. [јуж.] Widerstand leisten, überwältigen, resisto, vinco: одолијева сунце у прољеће, (у Дубр.) überhand nehmen, ingravesco.
одо̀лити, ли̂м, (зап.) vide одољети.
одо̀љан, m. [vide одољен]: Да зна женска глава| Што ј' *одољан* трава,| Свагда би га брала,| У пас ушивала,| Уза се носила.
одо̀љен, m. (у Дубр.) некака трава, Art Pflanze [Baldrian, Hexenkraut], herbae genus [valeriana officinalis L.]. cf. одољан; [одумиљен].
одо̀љети, одо̀ли̂м, v. pf. (јуж.) коме, Wiederstand leisten, wehren, überwältigen, resisto. [cf. надољети].
одома́ћити се, одо̀мâћи̂м се, v. r. pf. sich einheimisch machen, fio familiaris.
одоми́нути, одо̀ми̂нêм, v. pf. vide уминути [1]: Докле мене плећа *одомину* —
о̀донда̂ (од онда), seitdem, ex eo tempore.
о̀донуд, } (од онуд), von dort, ex illa parte, il-
о̀донудâ, } linc.
о̀дор, m. (у Ц. г.) који *одире*, плијени, der Plünderer, spoliator [cf. одир]: А Которе, солдатски *одоре*! —
о̏дора, f. 1) оно што узму од човјека, кад га на путу оплијене (*одеру*), die Beute, spolia. [vide плијен 1]. — 2) (око Сиња) одијело, рухо, оправа (на човјеку и на коњу), das Gewand, die Kleider, die Rüstung, vestitus, arma: Под *одором* Стипуриновића — 3) (у нах. Рудн.) Art Chemisette.
одора́вâње, n. das Abackern, peraratio, solutio per arationem.
одора́вати, о̀рâвâм, v. impf. abackern, peraro, arando solvo.
одо̀рати, о̀дорêм, v. pf. abackern, peraro, arando solvo: да *одоремо* још неколико бразди, па ћемо онда ручати; био сам му нешто дужан пак сам му *одорао*; немам ти чим платити, него ћу ти *одорати.*
одо̀цнити, о̀доцни̂м, v. pf. sich verspäten, moror, sero venio [cf. задоцнити, закаснити, зачамати 2]: што си *одоцнио? одоцнио* с ручком.
одра́дити, о̀дрâди̂м, v. pf. abarbeiten, laborando (opera praestita) penso. [cf. одмучити].
одра́ђâње, n. das Läugnen der Verwandschaft, abnegatio generis (gentis).
одра́ђати се, о̀дрâђâм се, v. r. impf. die Verwandschaft abläugnen, abnego gentem.
одрађи́вâње, n. das Abarbeiten, pensatio per laborem. [cf. одмучање].
одрађи́вати, ра̀ђујêм, v. impf. 1) abarbeiten, opera penso debitum. [cf. одмучати]. — 2) н. п. једно ради, а друго *одрађује*, verderben, destruo. cf. [vide] кварити.
одра́мати, о̀дрâмљêм, vide **отхрамати.**
1. **одра́нити,** о̀дрâни̂м, vide **отхранити.**
2. **о̀дранити,** ни̂м, v. pf. sich früh aufmachen, mane discedo.
одра́њâње, n. das Abrollen, devolutio.
одра́њати, о̀дрâњâм, v. [im]pf. н. п. земљу, abrollen, devolvo.
одрањи́вâње, n. vide **отхрањивање.**
одрањи́вати, ра̀њујêм, vide **отхрањивати.**
одра́сти, ра́стêм, v. pf. groß wachsen, excresco, heranwachsen, adolesco.
о̀дрвенити, ни̂м, v. pf. verholzen, ligneus fio.
одре́дити, о̀дрêди̂м, v. pf. bestimmen, destino.
одређи́вâње, n. das Bestimmen, destinatio.
одређи́вати, рѐђујêм, v. impf. bestimmen, destino.
о̀дрезати, режêм, v. pf. 1) wegschneiden, abscindo. — 2) crepitum fortem edo.
одрези́вâње, n. das Hinwegschneiden, abscissio.
одрези́вати, рѐзујêм, v. impf. abschneiden, abscindo.

одрѐнӣ, нâ, нô, 1) (у Ц. г.) н. п. хаљине, Bett-, lecti. — 2) (у Хрв.) (аиф ὸдренӣ) н. п. стог, т. ј. велико сијено, које се без одра није могло садјести. cf. одар 3.

одрѐнути, ὸдренêм, v. pf. (у Лици) vide одагнати.

ὸдрēти, ὸдрēм (ὸдерēм), (ὸдрӯо, ὸдрла), (ист.) vide одријети.

ὸдрēти се, ὸдрēм (ὸдерēм) се, (ист.) vide одријети се.

одрѐћи, одрèчēм (ὸдрекнēм), v. pf. 1) abſagen, renuncio: Која уста рекла, она и *одрекла*. — 2) antworten, respondeo, cf. [vide] одговорити [1]: Она ми лудо *одрече* —

одрѐћи се, одрèчēм (ὸдрекнēм) се, v. r. pf. ſich losſagen, renuncio alicui.

одреши́ва̂ње, n. (ист.) vide одрјешивање.

одреши́вати, одрèшујēм, (ист.) vide одрјешивати.

одре́шити, ὸдрēшӣм, (ист.) vide одријешити.

ὸдрешито, н. п. говори, fertig, diserte.

одржа́ва̂ње, n. verbal. v. одржавати. [cf. обдржавање].

одржа́вати, дȑжа̂вам, v. impf. [v.] vide одржати. [cf. обдржавати].

одȑжати, жӣм, v. pf. [cf. обдржати] 1) ein Kind auf den Armen getragen haben, bis es ſelbſt gehen kann, manibus sustineo: ја сам га *одржала*; Ја сестрица брата *одржала* — 2) behaupten (z. B. den Wahlplatz), obtineo: *одржао* мејдан. — 3) erhalten, conservo. [cf. уздржати 1]. — 4) ријеч, halten, contineo.

ὸдријети, ὸдрēм (ὸдерēм), (ὸдрӯо, ὸдрла, part. pass. ὸдрт) v. pf. (јуж.) (cf. одерати) 1) ſchinden, excorio: одрли га бијући; одрли га бојем. — 2) (у Ц. г.) ausplündern, expolio, cf. [vide] оплијенити: Боље га је на путу *одријети* него на дому похарати.

ὸдријети се, ὸдрēм (ὸдерēм) се, v. r. pf. (јуж.) ſich heiſer ſchreien, trinken, u. ſ. w., ad ravim usque clamo, poto et cet. [vide одерати се]: Опила *се* и *одрла* стрина,| Да ода шта не би ни жалио,| Већ од поке воде јабукове —

одријѐшити, ὸдријешӣм, v. pf. (јуж.) losbinden, solvo.

ὸдрина, f. [cf. одриња] 1) (по југоз. кр.) винова лоза, која се пусти те нарасте уз каково дрво или онако уза што (у Србији се зове чардаклија), die Weinranke, rankender Weinſtock, pampinus. [cf. ломача 1]. — 2) приповиједа се да су ожењени људи у вријеме некакога зулума морали плаћати Турцима и *одрину*, т. ј. што спавају са својијем женама (а једни још веле што су Турци спавали с њиховијем женама, као и *жвакалицу*).

ὸдринути, нēм, v. pf. wegſtoßen, retrudere. cf. отурити [1].

ὸдриња, f. vide одрина.

ὸдрӣти, ὸдрēм (ὸдерēм), (зап.) vide одријети.

ὸдрӣти се, ὸдрēм (ὸдерēм) се, (зап.) vide одријети се.

одри́ца̂ње, n. das Abſagen, das Losſagen, renunciatio.

одри́цати, ὸдрӣчēм, v. impf. abſagen, widerrufen, renuncio, revoco.

одри́цати се, ὸдрӣчēм се, v. r. impf. ſich losſagen, renunciatio. [cf. личити се 2].

одри́шити, ὸдрӣшӣм, (зап.) vide одријешити.

ὸдрӣште, n. (у Паштров.) у овој пословици мјесто *одар* [2]: У огњиште посвадиште, у *одриште* помириште.

одрјѐши́ва̂ње, n. das Auflöſen, Losbinden, solutio.

одрјѐши́вати, одрјѐшујēм, v. impf. losbinden, solvo: Ко тврће веже, лакше *одрјешује*.

одрља, m. (у Дубр.) vide дроњо.

ὸдрод, m. који се одриче својега рода, der ſich von der Verwandſchaft losſagt, qui renunciavit genti.

одро̀дити се, ὸдродӣм се, v. r. pf. 1) ſich losſagen von der Verwandſchaft, renuncio genti. — 2) у пјесми мјесто *родити се*: Нит' *се* бољи јунак *одродио*| Од како је постала крајина —

одро̀нити, ὸдронӣм, v. pf. н. п. сузу, abrollen, devolvo.

одро̀нити се, ὸдронӣм се, v. r. pf. одрони се брijег, hinabrollen, delabor, одрони се суза.

ὸдрпавити, вӣм, v. pf. rauh werden, exasperor: Иза краста лице поцрњело,| Поцрњело и *одрпавило* —

одрпа́ница, f. u. m. човјек одрпан, ein zerriſſener Menſch, homo pannosus. cf. [vide] дроњо.

одрпати, ὸдрпа̂м, v. pf. abkrauen, scabo.

ὸдрпина, f. der Fetzen, pannus. [vide] дроњак, cf. рита.

одрпуља, f. одрпано и подерано што, н. п. кошуља, der Fetzen, pannus.

одр̀тина, f. die Schindmähre, equus strigosus, macilentus.

одру́бити, ὸдрȕбӣм, v. pf. abhauen, praecido, [vide осјећи 1] cf. одсјећи: Према себи *одруби* јој главу —

ὸдсвакле̂, ὸдсвакуд, ὸдсвакудâ, von allen Seiten, allenthalben, undique: Бегоҳ, шћери, на конаку буде ш,| *Одсвакле* ми ситну књигу врати —

ὸдседа̂ње [оседање], n. (ист.) vide одсједање.

ὸдседати [оседати], да̂м, (ист.) vide одсједати.

одседла́ва̂ње, n. das Abſatteln, τὸ stratum detrahere equo.

одседла́вати, седла̂ва̂м, v. impf. abſatteln, stratum detrahere equo.

одсѐдлати, ла̂м, v. pf. abſatteln, stratum detrahere equo.

[**ὸдседнути**, нем, vide **одсести**. — Из I. издања.]

ὸдсек, m. vide осек.

ὸдселе, vide оселе.

одсѐлити, ὸдселӣм, vide оселити.

одсѐлити се, ὸдселӣм се, vide оселити се.

ὸдсести [осести, одседнути], седе̂м (седнēм), (ист.) vide одсjести.

о̀дсести се, седêм се, (ист.) vide одсјести се.
о̀дсећи, одсéчêм, vide осећи.
о̀дсећи се, одсéчêм се, vide осећи се.
одсéцâње, n. vide осецање.
одсéцати, о̀дсêцâм, vide осецати.
одсéцати се, о̀дсêцâм се, vide осецати се.
о̀дсечак, чка, m. vide осечак.
одсијèвâње, n. [јуж.] der Widerschein, refulgentia. [cf. одсјаивање].
одсијèвати, о̀дсијевâ, v. impf. [јуж.] zurückblitzen, widerstrahlen, refulgeo, cf. одсјаивати: На дорату златна абаија,| Та какове ни у цара нема,| Удрио јој златне месецове,| Потпунио драгијем каменом,| Поткитио сићаним бисером,| Па од јарког *одсијева* сунца —
одсијèцâње, n. vide осијецање.
одсијèцати, о̀дсијецâм, vide осијецати.
одсијèцати се, о̀дсијецâм се, vide осијецати се.
о̀дсик, m. vide осик.
о̀дсипâње, n. vide **одасипање.**
о̀дсипати, пâм (пљêм), vide **одасипати.**
о̀дсисти [осисти], сидêм (сиднêм), (зап.) vide одсјести.
о̀дсисти се, сидêм се, (зап.) vide одсјести се.
о̀дсићи, одсúчêм, vide осићи.
о̀дсићи се, одсúчêм се, vide осићи се.
одсúцâње, n. vide осицање.
одсúцати, о̀дсúцâм, (зап.) vide осицати.
одсúцати се, о̀дсúцâм се, vide осицати се.
о̀дсичак, чка, [m.] vide осичак.
одсјаи́вâње, n. vide одсијевање.
одсјаи́вати, а̀ујêм, v. impf. vide одсијевати: *Одсјаује* девет челенака — Пак јаркоме *одсјаује* сунцу —
о̀дсједâње [осједање], n. [јуж.] das Absteigen, descensio.
о̀дсједати [осједати], дâм, v. impf. [јуж.] коња, од коња, absteigen, descendo: Немој добра коња *одсједати* —
о̀дсјек, m. vide осјек.
о̀дсјести [осјести], сједêм (сједнêм), v. pf. (јуж.) 1) коња, од коња, absteigen, descendo. — 2) одсјед' мене гр'јешној, присјед' баби б'јесној, sagen die Mädchen, wenn ihnen etwas in der Kehle stecken geblieben (also: hebe dich, abscede).
о̀дсјести се, сједêм се, v. [г.] pf. [јуж.] н. п. одсјело се брдо, stürzen, corruere.
о̀дсјећи, одсијèчêм, vide осјећи.
о̀дсјећи се, одсијèчêм се, vide осјећи се.
о̀дсјечак, чка, m. vide осјечак.
одскáкâње, n. vide оскакање.
одскáкати, о̀дскâчêм, vide оскакати.
одскаки́вâње, n. vide оскакивање.
одскаки́вати, ска̀кујêм, vide оскакивати.
о̀дскок, m. der Abprall, Absprung, repulsus: Играх се златном јабуком| По пољу по мједеноме,| По гувну по сребрноме,| *Одскоком* скочи јабука,| Удара Будви у врата,| Саломи врата на двоје —
одско̀ра (од скора), unlängst, nuper, non ita pridem.
одско̀чити, о̀дскочи̂м, vide оскочити: Па *одскочи* од коња чилаша —
о̀дскочкê, н. п. камен кад одскочи од чега па удари у што друго, abprallend, mit Abprall, resiliens.
о̀дслека, f. [vide осјека]. cf. слека.
одслужи́вâње, n. das Abdienen, compensatio per servitia. [cf. опслуживање].
одслужи́вати, слу̀жујêм, v. impf. abdienen, serviendo compenso. [cf. опслуживати].
одслу́жити, о̀дслу̂жи̂м, v. pf. abdienen, ministrando (serviendo) penso. [cf. опслужити].
одспáвати, о̀дспâвâм, v. pf. abschlafen, dedormio, dormiendo solvo, refringo: ко на Ђурђев дан спава, на Марков дан треба да *одспава.*
одсрдити се, о̀дсрди̂м се, [осрдити се] vide одљутити се.
одстàјати, сто̀ји̂м, v. pf. zu Ende stehen, perstare: одстајати летурђију.
о̀дстружити [остружити], жи̂м, v. pf. (у Ц. г.) отворити стругу да излазе овце напоље, bei струга hinauslassen, aperire, emittere: Да *одстружи* пребијеле овце —
одсту́пâње, n. vide оступање.
одсту́пати, о̀дсту̂пâм, vide [1] оступати.
одсту́пити, о̀дсту̂пи̂м, vide оступити.
о̏дсуда, f. das Urtheil, judicium, sententia. cf. [vide] пресуда.
одсу́дити, о̀дсу̂ди̂м, vide **осудити.**
одсуђи́вâње, n. cf. [vide] **осуђивање.**
одсуђи́вати, су̀ђујêм, vide **осуђивати.**
одсу́кати, о̀дсу̂чêм, vide осукати.
одсуки́вâње, n. vide осукивање.
одсуки́вати, су̀кујêм, vide осукивати.
о̀дсу̂ти, о̀дспêм, vide **одасути.**
оду́вати, о̀ду̂вâм, vide **одухати.**
о̏дуд, vide одовуд: Па он сави и *одуд* и отуд| Да б' Турчину главу укинуо —
оду̀дарити, ри̂м, v. pf. abschlagen, incutio: Ви станите да вам *одударим* —
одужи́вâње, n. das Abtragen der Schuld, debiti solutio.
одужи́вати, ду̀жујêм, v. impf. die Schuld abtragen, debitum solvo.
одужи́вати се, ду̀жујêм се, v. r. impf. seine Schuld abtragen, debito se liberare.
оду̀жити, о̀ду̂жи̂м, v. pf. die Schuld abtragen, debitum solvo: *Одужи* па онда тужи.
оду̀жити се, о̀ду̂жи̂м се, v. r. pf. die Schuld abtragen, debito me libero.
оду̀здати, дâм, v. pf. abzäumen, frenum detrahere equo.
оду̀зêти, о̀дузмêм, v. pf. wegnehmen, demo: Таде Турци земљу *одузеше* —
оду̀зимâње, n. das Wegnehmen, demptio.
оду̀зимати, мâм (мљêм), v. impf. wegnehmen, demo.
оду̀јмити, о̀ду̂јми̂м, v. pf. н. п. чашу од уста, den Becher von den Lippen entfernen, removeo.
о̏дука, f. die Entwöhnung, desuetudo, cf. [vide] одвика: Наука је једна мука,| А *одука* двије муке.

одȕљати, љȃ, v. pf. н. п. дан, ноћ, länger werden, cresco.
ὸдуље, f. pl. vide **ходуље**.
одȕљити, ὸдȕљȋм, v. pf. länger machen, longius facere.
одȕмиљен, m. (у Ц. г.) некака трава, Art Pflanze, herbae genus. Одољен кажу да је врло јак (кад се даје болесницима), те као што болести *одоли* на пречац, тако и болеснику може наудити, за то узањ дају помало и одумиљена. cf. одољан.
одȕмиљено, у приједеву, cf. ододољено.
одумȉнути, одȕмȉнȇ, v. pf. одуминуо бол, nachlassen, remitto. cf. [vide] уминути[1].
ὸдумити, мȋм, v. pf. den Vorsatz ändern, muto propositum: *Одумио* што је наумио —
одȕнути, ὸдȕнȇм, v. pf. (cf. [vide] одухати) 1) abblasen, deflo. — 2) durch Blasen sich erleichtern (z. B. Schmerz), flando levo.
одȕпирање, n vide одапирање[1].
одȕпирати, рȇм, vide одапирати[2].
одȕпрети, ὸдупрȇм, (ист.) vide одупријети.
одȕпрети се, ὸдупрȇм се, (ист.) vide одупријети се.
одȕпријети, ὸдупрȇм, (ὸдупро, ὸдупрла) v. pf. (јуж.) vide одапријети.
одȕпријети се, ὸдупрȇм се, v. r. pf. (јуж.) vide одапријети се.
одȕставити, вȋм, v. pf. кога, што, verlassen, desero. cf. одустати.
одȕстављање, n. das Verlassen, desertio, derelictio. [cf. одустајање].
одȕстављати, љȃм, v. impf. verlassen, desero. [cf. одустајати].
одȕстајање, n. vide одустављање.
одȕстајати, јȇм, vide одустављати.
одȕстати, станȇм, vide одуставити.
одȕхати, ὸдȕхȃм (ὸдȕшȇм), [одувати] v. pf. abblasen, deflo. [cf. одунути].
одучȁвање, n. das Abgewöhnen, desuefactio, dedoctio.
одучȁвати, ȕчȁвȃм, v. impf. abgewöhnen, dedoceo.
одȕчити, ὸдучȋм, v. pf. abgewöhnen, dedoceo.
ὸдушак, шка, m. das Aufathmen, respiratio: Гоне трагом без *одушка* Турке --
одушȉвање, n. vide одисање.
одушȉвати, дȕшујȇм, v. impf. vide одисати.
одȕшити, ὸдȕшȋм, v. pf. ausblasen, aërem emitto.
ὸдушка, f. das Luftloch, spiraculum.
ὸдшалити, лȋм, v. pf. шалу, den Spaß erwiedern, jocum referre: Ја би теби, Мађарице, *одшалио* шалу —
ὸдшалица, f. der Gegenspaß, jocus contra factus: Каква шала, опаква и *одшалица*.
одшѐгати, гȃм, v. pf. (у Ц. г.) vide [простругати] препилити.
одшéтати, ὸдшȇтȃм (шȇћȇм), v. pf. davon spazieren, ambulans discedo.
ὸдшити, ὸдшијȇм, v. pf. auftrennen, resuo.
ὸђа, f. vide **хођа**.
ођáнити, ὸђȃнȋм, vide **одјанити**.
óђе, vide **овђе**.
ођевѐрити, ођèверȋм, (јуж.) vide одјеверити.
ὸђело, n. (јуж.) vide одијело: И велико с Турака *ођело* —
ὸђељати, љȃм, (јуж.) vide одјељати.
ὸђенути, нȇм, vide [ођети] ођести.
ὸђење, n. vide **хођење**.
ὸђести, ὸђедȇм (ὸђенȇм), (јуж.) vide [2] одјести.
ὸђети [ођенути], ὸђенȇм, (јуж.) vide одјети.
ὸђећа, f. (јуж.) vide **одјећа**.
Ὸђубар[*]**-планина**, f. vide Обљуба: Видиш, царе, *Ођубар*-планину? —
Ођȕнлија[*], f. т. ј. земља (ст.): Двије њему земље освојише, *Ођунлију* и Маћедонију —
ὸжагрити, рȋм, v. pf. н. п. пурењак, anfeuchten, amburo.
ὸжалити, лȋм, } v. pf. betrauern, lugeo:
ὸжаловати, лујȇм, (ст.)} Укопа га и *ожалова* га —
ожàлостивити, вȋм, v. pf. (у Дубр.) vide ожалостити.
ожàлостивити се, вȋм се, vide ожалостити се.
ожалòстити, ожàлостȋм, v. pf. betrüben, dolore afficio, contristo. [cf. ожалостивити].
ожалòстити се, ожàлостȋм се, v. r. pf. sich betrüben, contristor, dolore angor. [cf. ожалостивити се, оневеселити се].
ожáрити, ὸжȃрȋм, v. pf. anbrennen (von Reisseln), aduro [cf. нажарити]: *ожарила* ме коприва.
ожáрити се, ὸжȃрȋм се, v. r. pf. sich anbrennen, aduror: ишао сам бос кроз коприве, те сам *се ожарио*.
ὸждаха, f. (у Ц. г.) vide **аждаха**.
ождре́бити, ὸждрȇбȋм, (ист.) vide ождријебити.
ождре́бити се, ὸждрȇбȋм се, (ист.) vide ождријебити се.
ὸждрѐље, n. (ист.) vide ождријеље: Довати га зубом за *ождреље* —
ождри́бити, ὸждрȉбȋм, (зап.) vide ождријебити.
ождри́бити се, ὸждрȉбȋм се, (зап.) vide ождријебити се.
ождријѐбити, ὸждријебȋм, v. pf. (јуж.) werfen (von der Stute), pario (de equa): *ождријебила* кобила коња.
ождријѐбити се, ὸждријебȋм се, v. r. pf. (јуж.) ein Füllen werfen, pario: *ождријебила се* кобила.
ὸждријеље, (јуж.)\ n. 1) постава на оплећку,
ὸждрȉље, (зап.) / das Unterfutter am Brustttheil bei Frauenhemdes, munimen interius indusii muliebris. — 2) vide колијер, јака. cf. ождреље.
ὸжђелдија,* f. vide добродошница: Дадоше му тридест *ожђелдија*,| *Ожђелдија* и добродошница —
ὸжег, m. 1) vide ватраљ. — 2) Schürhacke, pala carbonibus corradendis, [vide жарач] cf. жарило: Остаде ми *ожег* на огњишту — 3) (у Хрв.) vide препуља.

ожѐднети, (ист.)
ожѐднити, (зап.) } нӣм, vide ожедњети.

ожѐдњати, њâм, v. pf. vide ожедњети: Подај, бане, јер сам *ожеђњао* —

ожѐдњети, днӣм, v. pf. (јуж.) Durſt bekommen, sitim colligere. cf. [пожедњати,] ожедњати.

ожѐнба, f. (у Боци) vide женидба: А ја имам сина на *ожењу* —

ожѐнити, ожењӣм, v. pf. (einen Jüngling) verheirathen, verehlichen, marito, do uxorem. У Видину (а може бити и по свој Бугарској) кажу *оженити дјевојку*, т. ј. удати је: оженила сам ћерку.

ожѐнити се, ожењӣм се, v. r. pf. heirathen, eine Frau nehmen, duco uxorem.

ожѐти, ожмӣм, v. pf. (у Дубр.) исциједити рукама, н. п. лимун, чир, ausdreſſen, exprimo.

ожѐћи, ожѐжӣм, v. pf. anbrennen, aduro. [cf. опећи, опржити, опарити 1, опрљити].

[**ожећи се,** ожежем се, v. r. pf. vide опећи се.]

ожи́вети, вӣм, (ист.) vide оживјети.

ожи́вити, вӣм, v. pf. 1) lebendig machen, vivifico. — 2) (зап.) vide оживјети.

ожи́вјети, ожи́вӣм, v. pf. (југовз.) wieder aufleben, revivisco.

оживљава́ње, n. das Beleben, animatio. [cf. оживљивање].

оживљава́ти, ожѝвљава̂м, v. impf. beleben, animo, vivifico [cf. оживљивати]: Сунце нас грије и *оживљава*.

ожи́вљети, вӣм, (јуж.) vide оживјети.

оживљи́вање, n. vide оживљавање.

оживљи́вати, ожѝвљујӗм, v. impf. vide оживљавати.

ожи́љак, љка, m. (у Барањи) die Narbe, cicatrix. [cf. пожиљак 2].

ожмина́ње, n. das Ausdreſſen, expressio.

ожмати, мљӗм, v. impf. (у Дубр.) ausdreſſen, exprimo.

ожица, f. (pl. gen. ожӣцâ) (по југовз. кр.) der Löffel, cochlear, [vide] жлица, cf. лажица: На синију два од злата сана,| А у њима дванаест *ожица* —

ожичар, m. der Löffelmacher, confector cochlearium.

ожичња́к, m. (у Прмн.) гдје стоје ожице, das Löffelbleч, lamina servandis cochlearibus.

ожујак, ожу̏јка, m. (у Дубр.) vide лажак.

ожу́лити, ожу̏лӣм, v. pf. (у Ц. г.) vide огулити [2] (н. п. дрво).

ожу́љати, љâм, v. pf. (у Сријему) н. п. гумно, behacken, sarrio.

ожу́тити, ожу̏тӣм, v. pf. gelb färben, colore gilvo (luteo) imbuo.

ожучити, чӣм, v. pf. н. п. рибу, vergällen, fel rumpere.

о̀зад, } hinten, post, cf. [vide] остраг: *Озад* је
о̀зади, } Маре са сватовима.

о̀збиљскӣ, кâ, кô, ernſthaft, gravis.

о̀згар,
о̀згара,
о̀згō,
о̀згōр, } oben, superne, supra. [cf. од озго].

о̀здō, unten, infra. [cf. од оздо].

о̀здравити, вӣм, v. pf. 1) geneſen, convaleo. [cf. издравити]. — 2) geſund machen, sano: Одвешћу је Госпи на Омлово,| Мени ће је Госпа *оздравити* —

о̀зебао, озе́бла, бло, erfroren, frigore rigescens.

озе́бличина, m. (у Сријему) који је слаб од зиме, vide [смрзлица] зимоморница, смрзла.

озеле́нети, (ист.)
озеле́нити, (зап.) } нӣм, vide озелењети.

озеле́нити, озѐленӣм, v. pf. grün färben, viridi colore inficio.

озеле́њети, озелѐнӣм, v. pf. (јуж.) grün werden, viresco: *озелењела* шума.

озе́нути, озе́бӗм, v. pf. erfrieren, frigore rigesco.

о̀зиб, m. подигнути што на озиб, т. ј. вагом, mit dem Hebel, vectis ope. [cf. ваг, паланга, полуга, њускија; прекрет 1, стријела 3].

О̀зиња[*], f. vide Опаков: Полећела два врана гаврана,| Од *Озиње* испод Московије — Наћераше на *Озињу* Турке —

о̀зӣм, f. ž. В. посијао жито на *озим*, Winterſaat, sementis hiberna.

озӣмац, мца, m. н. п. лук, лан, јечам (или други какав усјев, што се сије пред зиму), die Winterſaat, Winterfrucht, sementis hiberna.

озӣмача, f. (у Уж. н.) Art Birnen, piri genus [pirus communis L. var.].

о̀зимачна кра̏ва, f. die Winterkuh, vacca hiberna. [cf. озимкуља].

о̀зӣмӣ, мâ, мō, n. п. жито, Winterſaat, sementis hiberna: Докле сађе на равно Крново,| А ту Вуче паде на даниште| У засеље у ражи *озимој* —

озӣмица, f. н. п. пшеница, die Winterfrucht, fruges hibernae.

озӣмкуља, f. vide озимачна крава.

о̀зӣмче, чета, n. das Winterkalb, vitulus hibernus.

О̀зӣн, m. (ст.) у Новоме у Боци приповиједају да се тако звао град онде крај мора готово на крају Дубровачке државе (од Суторине к југозападу преко брда), од којега сад стоје зидине код пристаништа, које се зове *горњи Мо̀лунат* (Molonta): Књигу пише од *Озина* краљу —

озловѐдити, злòвѐдӣм, (ист.) vide озловиједити.

озловѐдити се, злòвѐдӣм се, (ист.) vide озловиједити се.

озловѝдити, злòвѝдӣм, (зап.) vide озловиједити.

озловѝдити се, злòвѝдӣм се, (зап.) vide озловиједити се.

озловиједѝти, озлòвиједӣм, v. pf. (јуж.) кога, на кога, erboßen, erbittern, infestum reddo. [cf. озлоједити].

озловиједѝти се, озлòвиједӣм се, v. r. pf. (јуж.) на кога, ſich erboßen, feindlich verfolgen, infensum esse. [cf. озлоједити се].

озло̀вољити се, љи̂м се, v. r. pf. boser Laune werden, stomachor.

озлоје́дити, озло̀је̂ди̂м, vide озловиједити.

озлоје́дити се, озло̀је̂ди̂м се, vide озловиједити се.

озло̀трбити, би̂м, v. pf. } нешто сам *озло-*
озло̀трбити се, би̂м се, v. r. pf. } *трбио*; озлотрбио сам се, т. ј. тјера ме на поље (боли ме трбух), Bauchgrimmen bekommen, torminibus afficior.

озно̀јити, о̀знојим, v. pf. н. п. коња трчући га, in Schweiß bringen, suborem elicio. [cf. зазнојити, запотити].

озно̀јити се, о̀знојим се, v. r. pf. schwitzen, sudo. [cf. запотити се].

озо̀бати, о̀зобљêм, v. pf. н. п. грозд, rundum abpicken, depasco (de avibus).

о̀зобина, f. der Stiel woran die Beeren der Weintraube hangen, scopio.

О̀зрен, m. намастир у Босни (чини ми се да је сад пуст): *Озрен* цркву насред Босне славне — 2) врх од горе између Црмнице и Паштровића.

О̀зринићи, ни̂ћâ, m. pl. ein Stamm in Montenegro.

о̀зринићки, кâ, кô, von Озринићи: Кад виђеше Убле *Озринићке* —

о̀зрнити се, ни̂м се, v. [r.] pf. н. п. пасуљ се већ у махунама озрнио, Körner bekommen, grana concipio.

о̀зрница, f. кад се што мало остави, н. п. воћа на дрвету, die Kleinheit, minutia.

о̀зубина, f. (у Грбљу) vide жвакалица.

озу̀ђурити[*], ри̂м, v. pf. vide осиромашити.

о̀исти, идêм, v. pf. (у Ц. г.) vide **отисти**: *Оидоше* у Сибињу граду —

ôј! 1) was? als Antwort auf einen Ruf, z. B. О Божо! Antwort: Oj! — 2) O! in Liedern als Eingang, O! (initium solitum odarum).

о̀јагњити, њи̂м, v. pf. werfen (vom Schafe), pario agnum [cf. објагњити, ојањити]: *ојагњила* овца двоје јагањаца.

о̀јагњити се, њи̂м се, v. r. pf. werfen (vom Schafe), pario [cf. објагњити се, ојањити се, ошпурити се]: *ојагњила се* овца.

о̀јадити, ди̂м, v. pf. betrüben, in Kummer versetzen, affligo: Млогу ти си мајку *ојадио*,| Милу сеју у црно завио,| Вјерну љубу у род опремио —

[**ојадити се,** ојадим се, v. r. v. ојадити; cf. појадити се.]

о̀јађели, лâ, лô, (по југоз. кр.) vide **ј а д а н**, жалостан: Јадној мајци и браћи жалосној| И љубовци мојој *ојађелој* — Брани своје *ојађеле* овце —

о̀јађелица, f. (у Рисну) глиста која се заметне у дјетету, eine Art Darmwurm, taenia. [cf. буба 3].

о̀јађени̂к, m. vide јадник.

о̀јађеница, f. vide јадница.

о̀јањити, њи̂м, vide ојагњити.

о̀јањити се, њи̂м се, vide ојагњити се.

ојари̂чати се, чâм се, v. r. pf. eine Art Ausschlag um den Mund bekommen, pustulis obduci.

О̀јдана, f. женски надимак: Ој девојко *Ојдана*! Не мећи се ногама,| Није јорган поњава, Веће моја долама —

о̀јдара, f. vide опајгора.

о̀је, n. 1) die Deichsel (am Wagen, den Ochsen ziehen), temo. [cf. ојца]. [Отегни, као Церовљани оје. — Из I. издања.]

оје́дâње, n. das Sich-wund-reiben, attritio.

оје́дати се, о̀је̂дâм се, v. r. impf. sich wund reiben (z. B. im Sommer durch Gehen), atteri.

оједи̂нити, ојѐди̂ни̂м, v. pf. остати једин, н. п. кад помру кућани, verweisen, verlassen und einsam werden (z. B. durch den Tod der Hausgenossen), orbum fieri.*

о̀јести се, једêм се, v. r. pf. sich wund reiben, (z. B. im Sommer durch Gehen), atteri. cf. огузати се, утрти се [2, отрти се 2].

о̀ји̂ште, n. кука која је привезана за оје па се њоме закачи она грана што је под пластом, кад се плашће свлачи на једно мјесто. cf. кукара.

о̀јнâк,* ојна́ка, m. die Nuß mit der man (im Spiele) wirft, nux quae mittitur (missilis). cf. [бојац 2; 2] ку́па.

о̀јца, f. (у Црмн.) vide оје.

ôј чу̂ј! у Црмници одзивају се жене и дјевојке, а у приморју: *„што вељаше?“* а у осталој Црној гори: *„ево ме,“ „ево га!“* и *„ево ме о!“*

1. **о̀ка,*** f. (pl. gen. о́кâ) ein Maß und Gewicht von $2^1/_4$ (österr.) Pfund, mensura (cantharus) [$1,_{280}$ kg.]. У Србији се мјери на оку све, н. п. хљеб, месо, брашно, вино, ракија и т. д.; у оци злата има четири стотине дуката. Ока има четири литре, а у свакој литри сто драма.

2. **о̀ка,** f. hyp. v. [1] око [1]: Види моја *ока* ђе се пече кока.

ока̀гача, f. der Durchzug, Hauptbalken, Träger, trabs perpetua, tignum transversum. cf. тетива [3].

ока̀дити, о̀кâди̂м, v. pf. umräuchern, perfumo.

ока̀јмачити, чи̂м, v. pf. скинути кајмак, али се највише говори у каковоме добитку, узети оно прво што је најбоље, das Beste nehmen, sumere partem optimam.

ока̀лити, о̀кâли̂м, v. pf. н. п. сјекиру, kühlen, refrigero (ferrum candens). [vide накалити].

ока̀љати, о̀кâљâм, v. pf. mit Koth besudeln, luto maculo.

о̀каменити се, ни̂м се, v. r. pf. versteinern, lapis fio. [cf. закаменити се].

о̀каменица, f. у Грбљу рече се мјесто *змија*, Euphemismus für die Schlange.

о̀камењâк, m. у Грбљу каже се мјесто *миш*, Euphemismus für die Maus.

ока̀нити се, о̀кâни̂м се, v. r. pf. кога, чега, sich entschlagen, mitto. cf. [отканити се, 2 ба-

шити се 2, јамити се, махшути (мапути) се 1,] проћи [пројти] се [2].

о̀ка̑ница, f. суд од оке, ein Maß von einer oka, vas τῆν oka capiens. [cf. окењак].

о̀ка̑нчина, f. vide окрњак: Докле им се поломише ћорде| До балчака и десније рука,| *Оканчине* у траву турише —

о̀капати, пљем̑, v. pf. 1) abtropfen, destillo. — 2) окапао иштући, молећи, ſich müde bitten, rogando fatigor. — 3) окапао у тамници: Докле би ти кости *окапале* —

о̀капина, f. 1) (у Бачкој) наврх сијена оно што од кише поцрни, die oberſte Lage des Heuſchobers, die vom Regen verfault, acervi foeni superficies pluvia corrupta. [vide повлата]. — 2) die untergrabene Uferſtelle, ripa suffossa ab aqua.

ока́рати, о̀ка̑ра̑м, v. pf. verweiſen, objurgo: Ил' те нешто Јован *окарао* — Зао девер, да те не *окара* —

ока̀рјати, ја̑м, v. pf. (у Рисну) vide опоравити се, н. п. дијете (кад је слаба здравља) не може да *окарја*.

о̀кат, a, o, beaugt, oculatus.

о̀качити, чи̑м, v. pf. anſtreifen, perstringo: Мало сам га пером *окачио*| Од мојега перна буздована —

о̀ка̑ш, ока́ша, m. 1) кантар, die Wage die auf oka eingerichtet iſt, statera. — 2) лан, eine Art Flachs, der oka-weiſe verkauft wird, lini genus.

ока́шање, n. das Anfahren, invectio.

ока́шати се, о̀ка̑ша̑м се, v. r. impf. на кога, einen anfahren, invehi in aliquem. cf. [vide] осијецати се.

о̀кашљавити, ви̑м,| v. pf. Huſten bekommen, tus-
о̀нашљати, а̑м, | sim contrahere.

о̀наштрити, и̑м, *v. pf. (у Слав.)* [vide] *окресати* [1] *(дрво)*.

о̀квасити, си̑м, v. pf. 1) benetzen, humecto: Још никаква роса не *окваси* — 2) (у Дубр.) vide умочити.

о̀квир, оквира, m. der Fenſterrahm, margo ligneus fenestrae. cf. ћерчиво, оплата [1].

оквирити, о̀квири̑м, v. pf. das Fenſter berahmen, margine ligneo circumdo.

оке́кати се, о̀ке̑ка̑м се, v. r. pf. vide посрати се [1].

окѐња̑к, окења́ка, m. (у Херц.) vide оканица.

окѐњачити, чи̑м, v. pf. mit der Wagenſchmiere beſchmieren, beſchmutzen, inquino axungia.

оки́вање, n. das Beſchlagen (z. B. mit Silber), inductio argenti, ornatio.

оки́вати, о̀ки̑ва̑м, v. impf. beſchlagen, orno, induco argentum.

оки́дање, n. das Losſpannen (der Flinte), emissio.

1. **оки́дати,** о̀ки́да̑м, v. impf. losſpannen, emitto.

2. **о̀кидати,** да̑м, v. pf. 1) блато н. п. испред куће, wegräumen, wegmiſten, amoveo stercus. — 2) abpflücken, decerpo.

окилавити, ви̑м, v. pf. Bruch (im Unterleibe) bekommen, herniosum fieri.

о̀кинути, не̑м, v. pf. 1) losſpannen (z. B. die Flinte), emitto. — 2) [vide] откинути, [cf. осјећи 1] одсјећи, abreißen, abhauen, praecido: *Окиде* јој златнога ђердана — И Шарцу је главу *окинуо* — 3) (у Боци) прекинути, [vide] расјећи [1]: *окину* рибу у три комада. — 4) у пјесми, vide [1] попити [1]: Кад су мрку каву *окинули* — Теке сјели, кафу *окинули* —

о̀киснути, не̑м, v. pf. vom Regen naß werden, madefio pluvia.

о̀китити, ти̑м, vide накитити: *Окити* се један Српски соко —

О̀кић, m. планина између Загреба и Карловца, и на њој зидине од града који се исто тако зове.

о̀кишати се, ша̑ се,| v. [r.] pf. regneriſch werden,
о̀кишити се, ши̑ се,| pluviosa ingruit tempestas: окишало се.

окла̀гија,* f. das Rudelholz (öſterr. der Rudelwalger), lignum cylindratum turundarium. cf. [vide] тржница.

о̀клад, m, (у Боци)| vide **опклада.**
о̀клада, f. |

о̀кладити се, ди̑м се, v. r. pf. vide **опкладити се**: Дјевојка *се* с пашом *окладила* —

о̀клађање, n. vide **опклађање.**

о̀клађати се, ђа̑м се, vide **опклађати се.**

о̀клањати, ња̑м, v. pf. das Gebet verrichten (von Türken), preces finire: Онђе Турци *оклањаше* подне —

о̀клапити, пи̑м, v. pf. (durch Spekulation) gewinnen, lucror.

о̀класина, f. (у Ц. г.) vide окомак.

о̀клати, кољем̑, v. pf. zerbeißen, corrodo.

о̀клати се, кољем̑ се, v. r. pf. ſich herumbeißen (mit jemand), rixari cum aliquo.

о̀кле̑, vide одакле: *Окле* теби сабља моја — Кажи ми се ко си и *окле* си —

окле́вало, m. (ист.) vide оклијевало.

окле́вање, n. (ист.) vide оклијевање.

окле́вати, о̀кле̑ва̑м, (ист.) vide оклијевати.

о̀кле̑н, vide [одакле] окле: *Оклен* ти, л'јепа ђевојка? —

о̀кле̑пан, a, o, н. п. оклепан стар, т. ј. врло стар, ſehr alt (verächtlich), vetustissimus.

окле́пати се, о̀кле̑па̑м се, v. r. pf. ſich vollſaufen, inebrior. [vide опити се].

о̀клепине, f. pl. (у Ц. г.) ржана слама, која се изломи вршући (јер се читава бира за покривање зграда), gebrochenes Stroh, stramentum comminutum.

о̀клештѝна, f. (у Ц. г.) она плата што се даје онијема који се за другога куну. Онамо се људи не куну као у нас, него они који се заклињу посједају у цркви испред олтара обрнувши се амо у цркву, а они којима се заклињу стану преда њих, те један између њих, који овај посао најбоље зна, узме крст у руку, па онима што сједе стане говорити, или управо рећи проклињати их, н. п. „ако сте ви то учинили па нама кажете да ни-

јесте, да Бог да да вам се окамени у жени дијете, у крави теле, у овци јагње, у земљи сјеме," и т. д. а они што сједе све ваља да вичу: „амин! да Бог да!" Кад онај с крстом изговори све, онда је заклетва свршена. Овако се опамо не само куну људи за оно што управо не знаду, н. п. сељаци за какога свог сељака да није што учинио, него и они који ишту заклетву одређују поименце који да се закуне: кашто се одреди и то колико ће они који се заклињу довести мушке дјеце и посадити у цркви поред себе. Који се оваковом клетвом оправда од чега, онај ваља према имању своме да плати оклештину онима који су се зањ заклињали.

окли́вало, m. (зап.) vide оклијевало

окли́ва̂ње, n. (зап.) vide оклијевање.

окли́вати, о̀кли̂ва̂м, (зап.) vide оклијевати.

окли̇зати се, за̂м се, v. r. pf. ausglitschen, labor.

оклизи́ва̂ње, n. das Gleiten, lapsus.

оклизи́вати се, окли̇зујêм се, v. r. impf. gleiten, labor.

о̀клизнути се, нêм се, v. r. pf. ausgleiten, labor. [cf. опузнути се].

окли̇зотине, f. pl. die Leckerbissen (die glatt hinuntergleiten), scitamenta: чудно ти се наслагасмо овије *оклизотина*! (рекао Херо, кад су се њих двојица најели јела што је готовљено за пашу).

оклијѐвало, m. [јуж.] ein Zauderer, cunctator.

оклијѐва̂ње, n. (јуж.) das Zaudern, Unschlüssigsein, cunctatio. [cf. огужавање, огужање].

оклијѐвати, о̀клијева̂м, v. impf. (јуж.) zaudern, cunctor. [cf. огужавати, огужати, шервањити].

о̀клицнути, нêм, v. pf. ein wenig Unflath machen, paullum caco: Узе кадија гвоздењак, те удари нашега Муја над прдењак, и Мујо мало *оклицну*: једва нена и Алија у трипут на тезгерама изнијеше на поље (у приповијеци).

о̀клоп, m. 1) der Küraß, lorica, cataphracta, thorax. — 2) (у Далм.) vide кундак (у пушке).

1. **окло̀пити,** о̀клопи̂м, v. pf. 1) bedecken, contego, cf. [vide] поклопити: Зелен га је барјак *оклопио* — 2) коња, т. ј. узјахати нањ, besteigen, ascendo: Сви јунаци коње *оклопише*, И танани гајтан растегоше —

2. **окло̀пити,** о̀клôпи̂м, v. pf. н. п. обод у шешира, т. ј. спустити га на ниже, hangen lassen, demitto.

о̀клопни̂к, m. der Kürassier, eques gravis armaturae, loricatus, cataphractus.

окљу̀сити се, о̀кљу̂си̂м се, v. r. pf. од срамоте покуњити се (постати кљусе?), beschämt werden, dedecore affici.

О̀кнадница, f. планина на лијевој страни Цетине између Омиша и Задварја.

окне̂жити, о̀кнêжи̂м, v. pf. zum кнез machen, creo *τὸν* кнез.

о̀книти, о̀книјêм, v. pf. mit кна färben, fuco: До ђогата гриве *окнивене* —

о̀кно, n. 1) der Schacht, puteus. — 2) у амбару, vide [1] око 5. — 3) (у Сријему) у пенцеру, Fensterscheibe, vitrea quadrata. — 4) од јаже (у воденица).

1. **о̀ко,** n. 1) das Auge, oculus: *ока* на *око* нијесам метнуо (н. п. цијелу ноћ), т. ј. нијесам заспао; Пуно као *око*; Од *ока* н. п. дати што, т. ј. од прилике, не мјерећи. — 2) слијепо око, der Schlaf, tempus. — 3) извор гдје вода тихо извире, der Quell, fons. [cf. извор]. — 4) у језеру Скадарскоме крај бријега Црногорскога онако мјесто гдје се вода чини друкчија него у осталоме језеру. [cf. грло 7]. По свој прилици на онијем мјестима у дубини извире вода, за то у њих, као у млачу воду како настане јесен, навале укљеве те их Црногорци хватају у мреже, од којијех се највећа зове *гриб*, у који се у један пут може ухватити по двјеста хиљада ока укљеве. Овоме ће се човјек мало мање чудити кад чује да гдјекојијех година толико мноштво ове рибе навали у ока, да међу њом весло у води може стајати управо! Црногорци код овијех ока имају своје куће, у које излазе о крстову дне јесењему и ондје сједе хватајући и сушећи укљеву до часнога поста. Оваковијех је ока ондје познато пет, која се зову: *Во̀ла̂ч, Ка̀ру̂ч, Боза̀гур, Ра̂њ* и *Пло̀ча*; прва су два владичанска, а потоња три Цеклинска. — 5) амбарско око, die Abtheilung, das Fach (im Magazin), loculus. [cf. окно 2]. — 6) *на чокоту пупак. Кад се чокот ореже на једно око, онда буде велика лоза а мало грожђа, а кад се ореже на два, онда буде мала лоза а много грожђа; а кад би се орезао на три ока, онда би било грожђа још више, али би се чокот већ покварио и постао би парлог. cf.* око и крмељ. — 7) у моста, der Bogen, arcus.

2. **око,** praep. mit gen. um, herum, circum: *око* мене, *око* куће, *око* воде и т. д. [cf. около; за 8].

3. **о̀кô** [окол], о̀кола, m. (у Ц. г.) das Lager, castra [cf. логор]: Здраво Турчин на Језера дође, На Језерим' *око* учинио — Телал паши у *околу* виче —

о̀ков, m. das Beschläge, der Beschlag, integumentum, ornatus argenteus. cf. оковица.

око̀вати, о̀кујêм, v. pf. 1) н. п. човјека, schlagen (in Eisen und Bande), vincio: оковао се (кад се ко рђаво ожени). — 2) н. п. пушку, beschlagen, orno argento.

о̀ковица, f. (н. п. на пушци) vide оков.

око̀зити, о̀кози̂м, v. pf. werfen (von der Ziege), pario: окозила коза двоје јарића.

око̀зити се, о̀кози̂м се, v. r. pf. werfen (von der Ziege), pario: окозила се коза.

о̀ко и кр̏мељ, (у Ц. г.) на лози, кад се реже виноград, Rebenaugen, gemma vitis. [cf. око 6, крмељ 2].

о̀кол, о̀кола, m. vide [3] о̀кô.

о̀колина, f. die Umgegend, vicinia.

око̀лити, о̀колӣм, v. pf. vide **опколити**: Раздвојићеш на четворо војску,| Те *околи* цијеле Рудине — Да си кулу дивно *околио*,| *Околио* мермерли авлијом —

о̏колӣш, m. 1) der Kreis, Bezirk, circulus regio. — 2) оно брашно, што остане око камена воденичнога кад се устави воденица: покупио и *околиш*; изјели миши *околиш*.

околӣшêње, n. das Herumgehen, circuitio.

околӣшити, око̀лӣшӣм, v. impf. herumgehen, ambagibus utor.

око̀лӣшнӣ, нâ, нô, Kreis-, Bezirks-, circuli, regionis: За здравље нашега *околишног* капетана! (у напијању).

околӣшнице, f. pl. она дрвета што стоје око камена воденичнога, да се брашно не просипа кад се меље.

о̀колнӣ, нâ, нô, in der Umgegend befindlich, benachbart, qui circa est, vicinus. cf. окомни.

о̏коло, 1) praep. mit dem genit. um, circum. cf. [vide 2] око. — 2] adv. umher, circumcirca: около, море!

околома́тити, околòмâтӣм, v. pf. rund umher besetzen (z. B. ein Kleid mit Schnüren), distinguo, orno. cf. [vide] опточити.

околомаћи́вâње, n. das Besetzen z. B. eines Kleides mit Schnüren, distinctio.

околомаћи́вати, мàћујêм, v. impf. rund umher besetzen (z. B. ein Kleid mit Schnüren), distinguo, orno. cf. [vide] оптакати.

о̏колочеп, m. (ст.) ein (erdichtetes) Kraut, als Ingrediens eines Liebestranks, nomen herbae (fictae ad philtrum. Глигорије Лазић каже (у својој „наравној историји") да ова трава управо има и да се зове die Sterndistel, [distelartige Flockenblume,] centaurea calcitrapa [L.?]: Самдокаса и *околочепа* —

о̀комак, о̀кôмка, m. der ausgedroschene Kukuruzkolben, arista zeae semine privata. cf. окомиња, тулуз, [тулузина, клас 3, комушина 2, комушкина, кочањ 2, кукурузина, окласина, чоков, чукундрук, шашарица].

о̀комиња, f. (у Барањи) vide окомак.

око̀мити, о̀комӣм, v. pf. 1) ausschälen, decortico, н. п. кукуруз. [cf. окорубати, ољуштити, осужбати]. — 2) окомити око на што, seine Augen werfen auf etwas, oculor conjicio. [cf. бацити 3].

о̀комито, bergab, declivis.

о̀комицê, stoßweise, mit einem Stoße, pulsando [cf. комице, накомице]: ударио га пушком *окомице*.

о̀комнӣ, нâ, нô, (у Паштр.) vide околни: Да ни Господини Бог поможе племена, и ко је у племену, и наше *окомне* зборове! (кад се наздравља).

око̀њити се, о̀коњӣм се, v. r. pf. ein Pferd bekommen, equum nancisci: На пјешака тридесет дуката:| Не би ли *се* и он *окоњио* —

окопа́вâње, n. das Umgraben, oblaqueatio.

окопа́вати, ко̀пâвâм, v. impf. umgraben, oblaqueo, circumfodio.

око̀пати, пâм, v. pf. н. п. кукурузе, виноград, umgraben, oblaqueo.

окопи́лити се, око̀пӣлӣм се, v. r. pf. окопилила се овца, кад се прве године мрче и ојагњи, wenn ein einjähriges Schaf trächtig wird und wirft, annicula ovis agnum parit.

око̀пӣркати се, кâм се, v. r. pf. (у Боци) као [vide] опоравити се (и од болести и од рђе и сиротиње), sich erholen, reficior. cf. окрљати.

око̀пнети, (ист.) } око̀пнӣм, v. pf. aufthauen,
око̀пнити, (зап.) } wegschmelzen, liquesco: *окопњео* снијег.
око̀пњети, (јуж.) }

о̏кôран, рна, рно, vorwerfend, tadelnd, reprehendens: не смије му човјек *окорне* ријечи рећи.

око̀рео, рела, рело, steif, hart, durus, rigidus.

око̀рети се, рӣм се, v. r. pf. hart, steif werden, rigidus fio [cf. скорети се, укоријепити се]: *окорео се* хљеб (кад дуго стоји).

око̀ристити се, тӣм се, (у Боци) } v. r. pf. be-
око̀ристовати се, тујêм се, } nutzen, Nutzen ziehen von etwas, fructum capere ex re.

окору̀бати, бâм, v. pf. (по југоз. кр.) ausschälen (den Kukurnz), solvo cortice. [vide] окомити[1], cf. ољуштити.

о̀кос, m. (у Ц. г.) vide откос: Сташе купит' са *окоса* с'јено —

око̀сити се, о̀косӣм се, v. r. pf. 1) на кога, einen anfahren, invehi in aliquem. cf. [vide] осјећи се. — 2) (у Ц. г.) на пушку, das Gewehr richten um sich zu vertheidigen, sich zur Wehre stellen, sclopetum dirrigere ad se defendendum: окоси се на пушку, т. ј. одскочи на страну па потеже пушку да се брани или бије.

око̀тити, о̀котӣм, v. pf. werfen (von dem Hunde, der Katze), pario.

око̀тити се, о̀котӣм се, v. r. pf. werfen (von dem Hunde, der Katze), pario. У Цуцама кажу: *окотило се дијете*, а *родило се* веле да је грјехота рећи, јер кажу: „Бог се *родио*." cf. [поврћи се,] побачити се.

о̀кошт, a, o, stark von Knochen, ossosus, musculosus.

о̀коштац, *окошца, т. окошт човјек.*

1. **о̀крајак,** о̀крâјка, m. 1) ein Stück (Wiese), segmentum. — 2) (у Ц. г.) од њиве у крају оно што остане неузорато, cf. увратине: Играју се плојке на *окрајке* — 3) vide окрајика.

2. **окра́јак,** јка, m. (у Сријему) als dim. v. окрајика.

окра́јâње, n. (das Gehen, um etwas herum, statt daran zu gehen) das Zaudern, Zögern, tergiversatio. [cf. окрајчење].

окра́јати, о̀крâјâм, v. impf. zaudern, tergiversari. cf. окрајчити.

окра̀јика, f. der Rand (des Brotlaibs), margo panis. cf. [1 окрајак 3,] окрајина.

окра̀јина, f. (у Сријему) vide окрајика.

о̀кра̂јчêње, n. vide окрајање.

о̀кра̂јчити, чи̂м, vide окрајати.

о̀крастати, та̂м, v. pf. mit einem Ausschlag (красте) anstecken, pustulas communico.

о̀крастати се, та̂м се, v. r. pf. einen Ausschlag bekommen, pustulis obduci.

о̏кра̂так, тка, тко, (comp. о̀краћи̂) kurz, brevis: Сакрој мени зелено одело,| Све *ократко* с горицом једнако —

окр̀ати, а̂м, v. pf. vide **окрхати.**

окр̀ати се, а̂м се, vide **окрхати се.**

окра́тити, о̀кра̂ти̂м, v. pf. abkürzen, abbrevio: *Ократили* му рукаве (кад ко дође доцкан на ручак или на вечеру).

окра̀ћати, ћа̂м,| v. pf. 1) kurz werden, fio bre-
окра̀чати, ча̂м,| vis: Кумаш ми је сукња *окрачала* — 2) окрачале ми ноге, н. п. од умора, nicht weiter können (vor Müdigkeit): Док ћетету ноге *окрачале* —

окрва́вити, кр̀ва̂ви̂м, v. pf. mit Blut bespritzen, cruento. [cf. скрвавити].

о̀крезати се, за̂м се, v. r. pf. sich aushosen, filatim solvi. cf. [отрзати се;] крезав.

окрѐзубити, би̂м, v. pf. zahnlückig werden, edentulus fio.

о̏крêк, m. (ист.) vide окријек.

окре́нути, о̀крêнêм, v. pf. 1) wenden, verto. — 2) куд, т. ј. отићи, sich wenden, abeo. [— 3) vide почети (cf. стати 6); *види* s. v. отиснути 5].

окре́нути се, о̀крêнêм се, v. r. pf. sich wenden, verti.

окре́пити, о̀крêпи̂м, (ист.) vide окријепити.

окрѐсати, о̀крешêм, v. pf. 1) behauen, abästen, deseco frondes. [cf. окаштрити]. — 2) пушку, losdrücken, emitto telum. cf. скресати [3].

о̀кресине, f. pl. die Abfälle beim Abästen, frondes desectae. [vide плотина 3].

окрѐта̂ља, f. (у Сријему у свиларама) die Dreherin, quae torquet.

окрѐта̂љка, f. од гвожђа или од дрвета што је намјештено на довратнику крај врата, те се окрене пошто се врата затворе, да се не би могла отворити. [cf. обртаљка 2].

о̏крêтан, тна, тно, hurtig, promptus [vide хитар]: *Окретан* као доњи жрвањ (ironisch).

о̀кретâње, n. das Umwenden, conversatio.

о̀кретати, крећêм, v. impf. wenden, drehen, converto, н. п. печење.

о̀кретати се, о̀крећêм се, v. r. impf. sich drehen, verti.

окрѐчити, о̀кречи̂м, v. pf. mit Kalk anwerfen, weißen, calce dealbo.

о̀крзнути, нêм, v. pf. streifen, perstringo.

о̀кривати се, ва̂м се, v. r. pf. окривале се свиње, кад удари [2] крива у њих, mit крива behaftet werden, morbo крива dicto corripi.

окри́вити, о̀кри̂ви̂м, v. pf. beschuldigen, accuso, do crimini.

о̏кријек, m. (јуж.) das Wassermoos [Algen], conferva [alga, algae Roth.; cf. жабокречина].

окријѐпити, о̀кријепи̂м, v. pf. [јуж.] stärken, firmo.

окријѐпити се, о̀кријепи̂м се, v. [r.] pf. [јуж.] sich erholen, stärken, se firmare.

окрѝлатити, ти̂м, v. pf. 1) Flügel bekommen, alas nanciscor. — 2) у пјесми, beflügeln, alas addo: Изведе га из нова подрума| Оракћена и *окрилаћена,*| А притеже од боја оружје —

о̀кри̂ље, n. 1) Schirm, Schutz, praesidium: Под *окриље,* под Фрушку планину — 2) vide појутарје.

окр̀љати, ља̂м, v. pf. 1) sich behelfen, besser werden (nach einer Krankheit), convalesco. cf. [vide] опоравити се. — 2) што, т. ј. [vide] начети, vide окрнути.

о̀крнути, нêм, v. pf. (у Рисну) што, abnehmen, abbrechen, delibo. [vide] начети, cf. окрљати.

о̀крњак, о̀кр̂њка, m. н. п. трешња, јабука, грм, der Stümmel, truncus. [cf. оканчина].

окрњи́ва̂ње, n. das Verstümmeln, mutilatio.

окрњи́вати, окр̀њујêм, v. impf. verstümmeln (besonders ein Gefäß), mutilo.

окр̀њити, о̀кр̂њи̂м, v. pf. verstümmeln, mutilo, з. В. лонац, чашу; стотину, хиљаду. [cf. открњити].

о̀кр̂њчина, f. augm. v. окрњак.

окро̀јити, о̀кроји̂м, v. pf. 1) beschneiden, circumcido. — 2) umfassen, circumdo, cf. опасати [1]: *Окроји* га свиленом канџијом —

о̀кро̂јша, m. који је обрезан, н. п. Турчин или Чивутин, der Beschnittene, Einer aus der Beschneidung, circumcisus.

окром, (у војв.) vide осим.

окро̀пити, о̀кропи̂м, v. pf. vide покропити.

окро̀чити, о̀крочи̂м, v. pf. vide опкрочити [2]: И Шарчића коња *окрочио* —

о̏кр̂п, m. 1) eine Art Geschenks (um sich die Kleider flicken zu lassen), corollarium. Кад дијете још није дорасло за цијел харач, онда харачлија иште окрп, т. ј. пола харача, или штогођ. — 2) vide крпеж: *Окрп* кућу држи.

о̀крпити, пи̂м, v. pf. 1) flicken, resarcio. — 2) окрпио га један пут, einen kleinen Schlag versetzen, ferio leniter.

о̏круга, f. (око Сиња) у жена што се најпослије метне преко главе (у Котарима се ово зове *јашмак*), Art weiblichen Kopfputzes, vittae genus [vide повезача]: А свекрви чембер и *округу* —

о̀кру̂гао, окру́гла, гло, (о̀кру̂гли̂, гла̂, гло̂) rund, rotundus.

о̀кругласт, а, о, rundlich, rotundus.

округли̂на, f. die Runde, rotunditas. [cf. округлост].

окру̀глица, f. (у Уж. н.) Art Birnen, piri genus [pirus communis L. var.].

окру́гло̂ст, окру́глости, f. vide округлина.

окружи́вање, n. das Abründen, rotundatio.

окружи́вати, кру̏жујêм, v. impf. abründen, rotundo.

окру́жити, ȍкру̂жи̂м, v. pf. 1) ründen, rotundo. — 2) umringen, circumdo. cf. [vide] опколити.

1. **окру́нити**, ȍкру̂ни̂м, v. pf. bröckeln, abpflücken, decerpo, н. п. кукурузе, сухо цвијеће [cf. обрунити, овријећи 2, отрунити]: А рукаве да се не *окруне* -

2. **ȍкрунити**, ни̂м, v. pf. krönen, coronare: Кога ћемо *окрунити*, Јанко —

окруњи́ва̂ње, n. das Bröckeln, Pflücken, decerptio.

окруњи́вати, окру̏њујêм, v. impf. pflücken, carpo.

окру̏ћати, ћа̂м, v. pf. dick, stark werden, crassesco. cf. одебљати [1].

окр̏хати, ха̂м, [окр̈ати] v. pf. н. п. окрхао му мајку, vide опсовати.

окр̏хати се, ха̂м се, [окр̈ати се] v. r. pf. vide опередити се.

окр̏чити, ȍкр̂чи̂м, v. pf. urbar machen, colo, н. п. њиву.

ȍкр̂ш, } m. das Gemetzel, caedes, mactatio, tru-
ȍкршâј, } cidatio.

ȍкр̂шањ, шња, m. (у Барањи) vide крш 3: Снијела вода шушањ па начинила *окршањ*.

ȍкудити, ди̂м, v. pf. (у Ц. г.) vide покудити: *Окудиће* и мене и тебе —

ȍкужити, жи̂м, v. pf. verpesten, pestem infero.

ȍкука, f. die Windung (eines Flusses), ambages fluminis, maeandri, cf. [закука, накља,] окуч: Док пристиже њега на *окуци* —

ȍкукати, ка̂м, v. pf. н. п окукао иштући, sich müde bitten, rogando fatigor.

ȍкуљавити, ви̂м, v. pf. dickbäuchig werden, ventriosum fieri.

оку́мити, ȍку̂ми̂м, v. pf. кога, einen zum кум machen (bitten), rogo ad puerum baptizandum, aut ad nuptias celebrandas, ut praesit. [cf. покумити].

оку́мити се, ȍку̂ми̂м се, v. r. pf. с ким, mit jemand Kumschaft machen, cumatum (?) inire cum quo.

оку́пати, ȍку̂па̂м (пљêм), v. pf. abbaden, lavo. [cf. обањати].

оку́пати се, ȍку̂па̂м (пљêм) се, v. r. pf. sich baden, lavor.

ȍкупити, пи̂м, v. pf. 1) vide заокупити. — 2) vide скупити: Он *окупи* сватах пет стотина — *Окупимо* ми мало пешкеша —

оку́пља̂ње, n. das Versammeln, collectio.

оку́пљати, ȍку̂пља̂м, v. impf. (по југоз. кр.) sammeln, colligo, cf. [vide] скупљати: Но је оста' да *окупља* Турке — Књигу гледа, *окупља* сватове —

оку́пљати се, ȍку̂пља̂мо се, v. r. impf. vide скупљати се [1].

ȍкусак, ска, m. што се један пут окуси: вас дан сам радио без *окуска*, das Gekostete, der Biß, der Schluck, gustulus.

1. **окусити**, си̂м, v. pf. kosten, gusto.

2. **оку́сити**, ȍку̂си̂м, v. pf. verkürzen, verstümmeln, decurto.

ȍкућити се, ћи̂м се, v. r. pf. sich etabliren (heirathen, ein Haus machen), uxorem duco.

ȍку̂ч, f. (у Далм.) vide окука.

ȍкушати, ша̂м, v. pf. versuchen, experior: Да *окушам* срећу у дорату —

ȍкце, n. die Bienenzelle, cella.

1. **ȍл'**, vide **оли** 1: *Ол'* је наћи *ол'* никад не доћи —

2. **ȍл**, óла, óло, (у Сријему) vide **охол**.

ола́дити, ȍла̂ди̂м, vide **охладити**.

ола̀днети, ни̂м, vide **охладнети**.

ола̀днити, ни̂м, vide **охладнити**.

ола̀дњети, дни̂м, vide **охладњети**.

ȍла̂ј, ȍлаја, m. (у војв.) das Leinöl, oleum lineum. cf. [vide] уље.

[**олакшање**, n. verb. v. олакшати; cf. одлакшање.]

ола̀кшати, ша̂м, v. pf. erleichtern, levo. [cf. облакшати, одлакшати, одлибати 2].

олѐдити се, ȍледи̂м се, v. [r.] pf. кад се ко рђаво ожени, каже се: није се оженио, већ *се оледио*. cf. *ледојка*.

оле́нити се, ȍлêни̂м се, (ист.) vide олијенити се.

оле́њити се, ȍлêњи̂м се, (у Сријему) vide оленити се.

оле́пити, ȍлêпи̂м, (ист.) vide олијепити.

ȍлес а̀јнц, (у војв.) alles eins: *олес ајнц*, као Шваби тралала.

ȍли, 1) (по југоз. кр.) oder, aut, [vide] или, cf. [1 ȍл',] али, јали: Да ја имам ђердан од дуката,| *Оли* ћенар од сухога злата — О ђевојко душо моја,| Чим миришу њедра твоја?| *Оли* дуњом, *ол'* наранчом?| *Ол'* горскијем феслигеном?| *Оли* паром од јунака? — 2) ob, num, cf. [vide] дали [1]: *Оли* ме познат' не можеш. — 3) (у Ц. г.) мјесто *хоћеш ли* [vide **холи**]: *Оли* ми се, Саво, потурчити? —

Ȍливер, m. Mannsname, nomen viri (Oliverius?).

Оли̇вера (Ȍливера), f. Frauenname, nomen feminae.

оли̇га̂њ, олига́ња, m. (у Дубр.) der Blackfisch [Kalmar], sepia loligo L. [loligo vulgaris Lam.].

оли̇зати, ȍли̂жêм, v. pf. ablecken, circumlambo.

олијѐнити се, ȍлијени̂м се, v. r. pf. (јуж.) faul werden, pigresco.

олијѐпити, ȍлијепи̂м, v. pf. (јуж.) bekleiben, induco (luto, argilla).

оли́нити се, ȍли̂ни̂м се, (зап.) vide олијенити се.

оли́пити, ȍли̂пи̂м, (зап.) vide олијепити.

ȍло̂ван, вна, вно, bleiern, plumbeus: Братац лије *оловну* бешику —

оло́вница, } f. на пушци у што је кремен за-
оло́вњача, } вијен. cf. увијача.

ȍлово, n. das Blei, plumbum.

ȍловски̂, ка̂, ко̂, н. п. мајдан, Blei-, plumbi.

ȍломак, ȍло̂мка, m. vide одломак: *Оломке* су у траву бацили —

оло̀мача, f. vide [ломача 2] полувача: Врвце

му се за ногама вуку,| За сваком је *оломача* трња —

о̀лош, m. (у Сријему и у Бачкој) свакојако ђубре што вода снесе, vide крш 3: Снела вода шушањ, па начинила *олош*.

оло̀шати, ша̑м, v. pf. ſchlechtes Ausſehen bekommen, tristem faciem accipio: Али ти је коњиц *олошао* —

о̀лтар, олта́ра, (cf. отар) m. der Altar (in der Kirche), altare.

олу́ја, f. das Ungewitter, der Sturm, procella. [cf. вртуна].

о̀лук,* m. 1) die Waſſerrinne, colliciae. — 2) (у Ц. г.) у пушке, vide [2] анета.

о̀лупак, пка, m. ſ etwas Zerſchlagenes, Schlechtes (з.

олупа́ница, f. ſ B. Flinte, Sattel), res corrupta. cf. олупина.

олу́пати, о̀лу́па̑м, v. pf. zerſchlagen, contundo.

о̀лупина, f. vide олупак.

о̀љевина, f. die Stengelblätter am Kukurug, folia zeae. [vide] комушина[1], cf. сужбина.

о̀љетити се, ти̑ се, v. r. pf. (јуж.) es wird Sommer, ingruit aestas.

ољо́љати се, о̀љо̑ља̑м се, v. r. pf. (у Сријему) ſich voll ſaufen, potu impleri. [vide опити се]. cf. отријескати се.

о̀љуштине, f. pl. die abgelöſeten Schalen der Aepfel, Birnen, cortices desecti pomorum.

ољу́штити, о̀љу́шти̑м, v. pf. abſchälen, decortico [cf. окомити 1]: крушку, јабуку, јаје, репу.

омàгањити, њи̑м, [v. pf.] vide опоганити.

о̀мâд, f. (coll.) junge Pferde, die doch über ein Jahr alt ſind, equini pulli anniculi.

о̀маечак, чка, чко, nicht groß, staturae mediocris. [vide омален].

о̀мазати, мажѐм, v. pf. beſchmieren, oblino, n. p. крави сисе балегом, да не би теле сисало; Прекри кулу тешкијем оловом,| А *омаза* сребром бијелијем —

омазѝва̑ње, n. das Beſchmieren, τὸ oblinere.

омазѝвати, ма̀зујѐм, v. impf. beſchmieren, illino.

омаѝва̑ње, n. vide **омахивање**.

омаѝвати, ма̀ујѐм, vide **омахивати**.

о̀маја, f. вода што прска с кола воденичнога (особито код кашичаре воденице) кад се коло окреће. Ту воду хватају жене у очи Ђурђева дне, те се купају у њој. cf. [маховина (маовина) 2;] Ђурђев дан.

о̀мâк, ома́ка, m. ein junges, einjähriges Pferd, equus anniculus.

ома̀киња, f. eine junge einjährige Stute, equa annicula.

ома̀кљати, љи̑м, v. pf. beſchnitzen, scalpo.

[**ома̀кнути се**, нем се, vide **омаћи се**. — Из I. издања.]

о̀мален, а, о, nicht groß, haud ita magnus. [cf. омаечак].

ома́лити, о̀ма́ли̑м, v. pf. abbrechen, mindern, minuo.

омаљѝва̑ње, n. das Mindern, minutio.

омаљѝвати, ма̀љујем, v. impf. vermindern, minuo.

о̀ма̑м, m. комад хљеба или друго што што се да псетету кад га хоће да свежу (омам се баци код синџира или код жежеља, па кад се псето сагне да га узме, онда му свежу литар око врата), der Köder, esca.

ома́мити, о̀ма̑ми̑м, v. pf. verlocken, illecebris induco, n. p. псето, човјека.

омамљѝва̑ње, n. das Verlocken, illecebrae.

омамљивати, ома̀мљујѐм, v. impf. verlocken, allecto.

о̀ман, m. die Alantwurzel, [Helenenkraut,] der [wahrer] Alant, inula helenium Linn.

ома́нути, о̀ма̑нѐм, vide **омахнути**.

о̀мара, f. die Schwüle, tempestas fervida [vide припека]: *омара* је, биће кише. cf. запара.

ома̀рика, f. (у Ц. г.) vide оморика.

ома́стити, о̀ма̑сти̑м, v. pf. 1) mit Fett beſudeln, pinguedine maculo: *омастиће* он личину, т. ј. биће објешен. — 2) (у Дубр.) vide обојити: *омашћена* јаја (о ускрсу); И *омастит'* све ођело моје —

ома̀ћи, о̀ма̑кнѐм, v. pf. hinabgleiten laſſen, sino labi [cf. омћи]: омаче низ ноге, т. ј. поспа се.

ома̀ћи [омакнути] се, о̀ма̑кнѐм се, v. r. pf. ausgleiten. aberro: *ома̀че* му се пушка, т. ј. оборн се с нокта сама од себе и пуче. cf. омћи се.

о̀ма̑х, vide **одмах**: *Омах* поће, у тазбину дође —

омахѝвање [омањвање], n. das Wankenmachen, labefactatio.

омахѝвати, ма̀хујѐм, [омањвати] v. impf. 1) ſchwenken, labefacio. — 2) fig. anführen, decipio.

ома́хнути, о̀ма̑хнѐм, [оманути] v. impf. 1) im Ringen ſeinen Gegner ſchwenken, torqueo luctans, labefacio. — 2) fig. anführen, decipio: добро је понијело ако година не *омахне*, т. ј. превари.

ома́цити, о̀ма̑ци̑м, v. pf. werfen (von der Katze), pario catulum.

ома́цити се, о̀ма̑ци̑м се, v. r. pf. werfen (von der Katze), pario catulum.

о̀машит, а, о, (у војв.) vide риједак (н. п. жито по њиви, брдо на разбоју).

о̀машкѐ, н. п. бацити камен, mit Ausholung, vibrando. [cf. измашичке].

о̀ме, ета, n. ein Füllen (über ein Jahr alt), equuleus.

омѐдити се, о̀мѐди̑м се, v. r. pf. n. p. жир, verderben, corrumpi. cf. медљика.

о̀међак, о̀међка, m. (у Хрв.) као цбун, мала *међа* [2], das Gebüſch, fruticetum: као зец у *омеђку*.

о̀међина, f. (у Ц. г.) темељ од међе (зида), der Boden einer Mauer als Befriedigung, maceriae fundamenta.

[**омеђити**, ђи̑м, v. pf. vide осинорити.]

омѐло, n. vide умета.

о̀мера, f. (ист.) vide омјера.

о̀мерити, ри̑м, [ист.] vide омјерити.

омѐсити, о̀мѐси̑м, v. pf. (у Ц. г.) начинити меса тобдеп, occido: Цеклињани војску дочекаше| С живијем огњем из пушака,| Бог им даде срећа јуначка:| У први мах *омесише* добро

1. **омѐсти**, мѐтём, v. pf. abfehren, abbürſten, verro, purgo: Тако ме чума Цариградска не *омела!*
2. **омѐсти**, ме́тём, v. pf. 1) anführen, decipio, induco in erorrem. cf. [1] смести. — 2) (у Ц. г.) омео је ћотек добар, т. ј. избили су га.

омѐсти се, оме́тём се, v. r. pf. irren, erro.

о̀мет, m. (у Ц. г.)\
о̀мета, f. / од реса сукненијех с краја чим се мету наћве и жрвњи, eine Fege, scopulae.

оме́тати се, о̀мêтâм се, v. r. impf. ſich irren, erro.

оме́чити, о̀мêчӣм, v. pf. (у Дубр.) н. п. грожђе, zerquetſchen, elido. cf. [vide] изгњечити.

оме́чити се, о̀мêчӣм се, v. r. pf. (у Дубр.) ſich zerquetſchen, elidi, contundi. cf. пригњечити се, приштунути се.

омијѐнити, о̀мијенӣм, v. pf. кошуље, cf. мијена.

о̀мијерка, f. (у Боци) н. п. од хаљине, das Maß, mensura. cf. [vide] омјера.

оми́лâње, n. das ſtille Suchen (einer Gunſt) durch Geberden, gestus quaerentis aliquid tacite.

оми́лати се, о̀мӣлâм се, v. r. impf. durch ſtummes Aufſelzuchen etwas ſagen, quaero motitans: шта *се* ти *омилаш* ту?

о̀милети, *лӣм*, (ист.)\
о̀милити, *лӣм*, (зап.)/ vide омиљети.

о̀миловати, *лујём*, v. pf. liebkoſen, blanditiis afficio: А Марко их *омилова* руком —

о̀миљети, *милӣм*, v. pf. (јуж.) коме ко, или шта, lieb werden, carus, gratus fio [cf. смиљети се]: Што *омиље* не омрзну (alte Liebe roſtet nicht); Свему ми је роду *омиљела* —

о̀мира, f. (зап.) vide омјера.

омѝрисати (омирӣсати), омѝришêм, v. pf. што, an etwas riechen, odoror.

о̀мислити се, *лӣм* се, v. r. pf. [1)] ſich bedenken, perpendere. [vide промислити се. — 2)] ſich anders bedenken, mutare consilium. [vide премислити се].

омитáрити се, мӣтâрӣм се, v. r. pf. (у Дубр.) каже се за тице кад им опадне перје, као за марву олињати се, ſich federn, pennas mutare: *Омитарио се* као квочка.

о̀мити, о̀мијêм, vide [1]умити.

о̀мити се, о̀мијêм се, v. r. pf. vide умити се: Те *се оми* и косу обрија —

о̀мицâње, n. das Ausgleiten, aberratio, lapsus.

о̀мицати, о̀мичêм, v. impf. hinabgleiten laſſen, sino labi: омиче низ ноге.

о̀мицати се, мичêм се, v. r. impf. ausgleiten, aberro, elabor.

омицки́вâње, n. dim. v. омицање.

омицки́вати, мӣцкујём, dim. v. омицати.

О̀мӣш, Оми́ша, m. Stadt Almissa.

оми́шљâње, n. das Bedenken, perpensio, dubitatio.

оми́шљати се, о̀мӣшљâм се, v. r. impf. bedenken, das Bedenken tragen, perpendo, dubito.

о̀мјера, f. (у Ц. г.) н. п. конац или дрво, чиме се што *мјери*, das Maß, mensura. cf. [обућмјера,] омијерка.

о̀мјерити, рӣм, v. pf. (јуж.) 1) anmeſſen (z. B. ein Kleid), metior, designo: *омјери* о се. — 2) замјерити, загледати, zielen, collineo [vide смјерити 2]: Него само пушку шеншану,\ Те *омјери*, да не погријеши —

о̀младак, о̀млатка, m.\
о̀младина, f. / etwas junges (Kinder, Nachwuchs) im Hauſe, suboles [cf. одмладак, подмладак]: Зашт' обеси двоје деце наше,\ Нама, царе, нашу *омладину* —

омлáдити се, о̀млâдӣм се, v. r. pf. 1) Wurzel faſſen, heranwachſen, subolesco. — 2) (у Ц. г.) омладила се овца, коза, т. ј. ојагњила се, окозила се, werfen, pario.

омлађи́вâње, n. das Heranwachſen, das Wurzelfaſſen, radicum actio.

омлађи́вати се, омлâђујём се, v. r. impf. Wurzel faſſen, radices ago.

омлáтити, о̀млâтӣм, v. pf. 1) abdreſchen, trituro, z. B. proху, грах, конопље (кудјељу). — 2) herabſchlagen (vom Baume), decutio.

омлéдњети, дӣм, v. pf. (у Дубр.) vide [смледњети] омршавити.

о̀млитавити, вӣм, v. pf. matt, ſchlaff werden, erſchlaffen, languesco.

[**Омлово**, n. некакво мјесто, cf. оздравити 2.]

омо̀дрити, о̀модрӣм, v. pf. (у Котору) blau machen, livido. [cf. оморити, оцрвити].

омо̀јити, о̀мојӣм, v. pf. zu meinem machen, meum facio.

О̀мо̂ље, n. Theil der Пожаревачка нахија, wo die Млава entſpringt.

о̀мољскӣ (О̀мо̂љскӣ), ка̂, ко̂, von Омоље.

о̀мора, f. (у Ц. г.) [vide шума 1], cf. оморика: А пред њима букова *омора* —

омо̀рика, f. die Fichte, pinus [picea omorica Panč.; cf. омарика].

о̀морина, f. (у Дубр.) vide [шума 1] омора.

омо̀рити, о̀морӣм, v. pf. blau färben, livido [vide омодрити]: Како *оморила*, тако и носила.

о̀мо̂рје, n. coll. v. оморика.

омота́вâње, n. vide обмотавање.

омота́вати, мо̀тâвâм, vide обмотавати.

омо̀тати, тâм, vide обмотати.

о̀мофор, m. ein Stück der Biſchofskleidung, vestimenti episcopalis pars.

о̀мраза, f. die Entzweiung, Haß, odium.

о̀мразит, а, о, widerlich, odiosus: Умиљато јагње и двије мајке посе, а *омразито* не ће ни једне.

о̀мразити, зӣм, v. pf. кога с ким, коме што, verfeinden, entzweien, discordem reddo, odium concito. [cf. смразити].

о̀мразити се, зӣм се, v. r. pf. с ким, ſich mit jemand entzweien, odium concipio in aliquem.

омре́стити, о̀мрêстӣм, (ист.) vide омрјестити.

о̀мрзнути, нêм, *(омрзох и омрзнух, омрзао, омрзла и омрзнуо, омрзнула)* v. pf. einen Haß auf Einen bekommen, coepi odisse; es iſt mir zuwider, odi: омрзао сам на њега, он ми је омрзао; Турска ми је вјера *омрзнула* —

омријѐстити, о̀мријестӣм, (јуж.)\
омри́стити, о̀мрӣстӣм, (зап.) / v. pf. begatten (von den Vögeln), coëo.

о̀мрknути, нêм, vide **омрћи**.

о̀мрсак, ска, m. кад се човјек омрси, Genuß

der Fleiſchſpeiſen, usus carnium: многи се човјек на *омрску* озлотрби; *по* омрску.

омр̏сити, о̀мр̑сӣм, v. pf. 1) н. п. човјека, Fleiſchſpeiſen zu eſſen geben. — 2) лонце, суде, mit Fleiſchſpeiſen für die Faſttage verunreinigen, contamino. — 3) говеда, овце, свиње, Salz zu lecken geben, do sal lambendum.

омр̏сити се, о̀мр̑сӣм се, v. r. pf. Fleiſchſpeiſen eſſen, carnibus utor.

о̀мрћи [омркнути], мркнӗм, v. pf. vom Dunkel (der Nacht) überfallen werden, nocte intercipior, cf. [vide] замрћи: *Омркао*, а не освануо.

о̀мрцâње, n. vide замрцање.

о̀мрцати, о̀мрчӗм, v. impf. vide замрцати: *Колико му чедо омрцаше*,| Трипут веће јутром освиташе —

омр̀цинити, нӣм, v, pf. verrecken machen, facio ut moriatur bestia (inepte mactata).

омр̀цинити се, нӣм се, v. r. pf. verre'en, pereo, morior.

о̀мрчити, чӣм, v. pf. 1) ſchwarz machen, nigrum reddo. — 2) (у Ц. г.) омрчио га пушком, т. ј. убио га из пушке, erſchießen, trajicio.

о̀мрчити се, чӣм се, v. r. pf. ſich ſchwarz machen, nigrare se: Не може ковач бити, а не *омрчити се*.

[**омршавити**, вӣм, v. pf. vide смледњети; *види* s. v. омледњети.]

о̀мршâј, m. ein Stück Fleiſchſpeiſe, frustum carnis: нема никаква *омршаја*.

[**омршати**, ам, v. pf. vide смледњети.]

о̀мћи, о̀мкнӗм, vide омаћи.

о̀мћи се, о̀мкнӗм се, vide омаћи се: *Омче* јој се места по папучи,| А папуча по мермер-камену,| Паде Ана у воду Неретву —

омӯдрати, рâм,| v. pf. geſcheut werden, fio pru-
омӯдрити, рӣм,| dens.

о̀мӯт, m. vide **хомут**.

Омӯтић, m.: Град *Омутић* и Трубјела кула —

о̀мӯћ, m. (у Барањи) vide [х]омут.

омӯћак, ћка, m. hyp. v. омућ.

о̀мућине, f. pl. gerütteltes Ueberbleibſel von Wein, Arraf, reliquiae vini usti.

омӯчити се, о̀мӯчӣм се, v. r. pf. (по југоз. кр. у кршћ.) vide обрашнавити се: Ко иде у млин, тај *се* и *омучи*.

омӯшичавити се, вӣм се, v. r. pf. (у Дубр.) н. п. боб (зелен), кад некакве мале *мушице* на њему постану, од којијех усахне, Blattläuſe bekommen.

о̑мче, о̑мчӣ, f. pl. die Schlinge (з. В. von Roßhaar zum Vogelfang), laqueus. [cf. вигови, ошице].

о̀мчит, а, о, vide стрмен.

о̑н (о̑н), о̀на, о̀но, er, ſie, es, ille, illa, illud; is, ea, id.

о̀надâ,
о̀надâј,
о̀надâр,
о̀надӗ,
о̀надӗр,
о̀надијер, (у Ц. г.) vide онда.

о̀наиз, m. der Anis (öſterr. Aneis), pimpinella anisum Linn. [cf. аниж].

о̀нâј, о̀нâ, о̀нӧ, jener, jene, jenes, ille, illa, illud. [cf. они].

о̀нâјзовица, f. der Anisbranntwein, vinum ustum ex aniso.

о̀наквица, f. cf. оваквица.

о̀наквӣче! (у Ц. г.) cf. оваквиче.

о̀наки, кâ, кӧ, jener Art, ejus modi. [cf. онакови].

о̀накӧ, 1) auf jene Art, illo modo. — 2) ſo (unentgeltlich), gratis.

о̀наковац, **о̀накӧвца**, m. cf. оваковац.

о̀наковӣ, вâ, вӧ, vide онаки.

о̀намо, 1) dorthin, illuc. — 2) dort, illic.

о̀ндâ,
о̀ндâј,
о̀ндâјке,
о̀ндâк, damals, tum, eo tempore, *cf.* [онада, онадај, ондар, онаде, онадер, онадијер, ондар;] тада: *Ондај* су ти сеју заробили — Најпре сташе од Босне спаније,| Па *ондајке* од мора даније —

о̀ндâлӗ (о̀ндалӗ), vide оданде: *Ондале* се везир подигнуо —

о̀ндан, (у Ц. г.) vide прексјутра. Послије ондан иде *тӑ* (или *ћӑ*) *ондан*, за тијем *шалашӑ ондан*. [cf. паондан, шаондан; шалаша оном ланих].

о̀ндâр, vide онда: *Ондар* Стојан иза гласа виче —

о̀ндашњӣ, њâ, њӗ, der damalige, illius temporis.

о́нде, (ист.)
о́нди, (зап.)
о́ндје [нодје], (југоз.) dort, illic. [cf. оњен, оњен].

о̀ндолӗ, vide оданде.

о̀ндолӗн, (по југоз. кр.) vide оданде: *Ондолен* се подигоше слуге —

о́ње, (уж.) vide ондје: Ја њу аги на Мле-
о́њен, тичак пођи,| Ја њу агу обезумит' *оњен* —

оневесѐлити се, оневѐселӣм се, v. r. pf. vide ожалостити се: Младожењо, грано босиљкова,| Што си ми *се оневеселио?* —

оне́мети, мӣм, (ист.)
оне́мити, мӣм, (у Срнјему) vide онијемјети.

онемо̀ћати, ћâм, v. pf. ſchwach werden, debilitor: Остарила и *онемоћала* —

онере́дити се, онѐрӗдӣм се, v. r. pf. ſeine Nothdurft verrichten, alvum exonere. [cf. окрхати (окр̏ати) се].

онѐсвеснути, нӗм, (ист.) vide онесвјеснути.

онесве́стити, онѐсвӗстӣм, (ист.)
онесвијѐстити, онѐсвијѐстӣм, [уж.] v. pf. кога, in Ohnmacht bringen, facio ut animus quem relinquat.

онѐсвиснути, нӗм, (зап.) vide онесвјеснути.

онесви́стити, онѐсвӣстӣм, (зап.) vide онесвијестити.

онѐсвјеснути, нӗм, v. pf. (уж.) in Ohnmacht fallen, linquor animo. [cf. обнесвјеснути, свентрати].

о̀нӣ, о̀нâ, о̀нӧ, vide онај.

онијѐмјети, (југоз.)
онијѐмљети, (уж.) мӣм, v. pf. [cf. обнијемјети, обнијемљети] 1) ſtumm wer-

ben, mutus fio, obmutesco. — 2) verſtummen, obmutesco.

[**оно**, vide a 4.]

ònoвечери, vorgeſtern Abends, nudius tertius vesperi.

онóвчити се, ònôвчим се, v. r. pf. zu Geld kommen, ad numos pervenire.

Òногошт, m. тако се (особито у пјесмама) зове Никшићки град: Да ће посјеђ' Туровића Станка,| И донијет' на *Оногошт* главу — Око б'јела *Оногошта* града — Но све гледа *Оногошту* граду —

ònодити, дîм, v. impf. 1) (у Доброти) machen, facio: да *онодимо* то и то. — 2) (у Рисну) vide зановијетати.

онолúкâчкӣ, кâ, кô, augm. v. онолики.

онолúкӣ, кâ, кô, 1) ſo groß als —, tantus. — 2) ſo viel als —, tantum.

онолúшнӣ, нâ, нô, dim. v. онолики.

онòнадашњӣ, } нâ, нê, dieſer Tage, nuperus.
онòнаднашњӣ, }

ононáдне, dieſer Tage, nuper, superioribus diebus.

ònонлâни, vor zwei Jahren, annis abhinc duobus.

ònонлањскӣ, кâ, кô, was vor zwei Jahren war, quod ante duos annos erat.

ònострàнац, стрâнца, m. der jenſeitige Einwohner, ex ulteriori parte.

ònострâнка, f. die jenſeitige Einwohnerin, femina ex ulteriori parte.

ònостранскӣ, кâ, кô, jenſeitig, ex ulteriori parte fluminis.

ònуд, } dort vorbei, illac: А кудије Ви-
ònудâ (онȳдâ), } дак удараше| *Онудије* црна
ònудије, } крвца враше —

ònчас, т. ј. онај час, ſogleich, illico: *Ончас* они на ноге скочише —

óњен, (у Ц. г.) vide [ондје] онђен: *Оњен* њину браћу покопаше —

оњȳшити, ònьȳшîм, v. pf. vide нањушити.

оо! (verwundernd) oho! Деде комшија учини и мени један пут *оо*! (рекао Нијемац Србину, кад су пили заједно, па Србин све препуњао своју чашу и говорно *оо*!).

òп! } говори се кад се игра: *оца* цупа! *оп*
òпа! } цуп! ђорр! скочи, па онда реци: *оп*.

ònаати, паêм, vide **опахати**.

òпâд, m. и. п. воде, der Fall (z. B. des Waſſers), decessus.

ònадâње, n. 1) das Abfallen (des Waſſers, des Laubes), casus. — 2) das Verleumden, calumniatio.

ònадати, дâм, v. impf. 1) abfallen, cado: вода *опада*, fällt. — 2) magern, macesco. — 3) verleumden, calumnior. [vide] биједити, cf. пањкати, потворати.

опàдач, **опадáча**, m.] der Verleumder, calumni-
[**опадник**, m.] } ator. [vide биједник].

ònаднути, нêм, vide [1]**онасти**: Нетко нас је њему *опаднуо*,| С њега живо месо опадало —

ònажâње, n. das Bemerken, Wahrnehmen, observatio, animadversio.

ònажати, жâм, v. impf. wahrnehmen, gewahr werden, animadverto.

опàжљив, а, о, [der wahrnimmt, wahrnehmbar].

ònâз, m. (loc. опázу) die Hut, Acht, attentio [vide опрез]: буди на *опазу*, nimm dich in Acht, ſei auf der Hut.

ònазити, зîм, v. pf. wahrnehmen, animadverto. [cf. замијетити, запазити 2, приназити 1, спазити, оњутјети 2; загледати, намотрити].

ònајати, јêм, vide **опахати**.

ònâјгора, f. ein unverſchämtes freches Weib, femina impudens. cf. [ојдара,] обајгора.

опајéдити се, опàјêдӣ се, v. r. pf. н. п. рана, ſchlimmer werden, exasperari. cf. позлиједити се.

опајеђúвање, n. das Schlimmer-werden, exasperatio.

опајеђúвати се, јèђујê се, v. r. impf. ſchlimmer werden, exasperari.

ònâк, а, о, 1) verkehrt, ſchlimm, perversus [vide зао]: *опак* човјек; *опако* дијете (које много плаче). — 2) tüchtig, firmus, validus: *опако* ти га удари! да *опаке* ћевојке!

опакúвање, n. das Wüthen, τὸ saevire.

опакúвати, пàкујêм, v. impf. wüthen, saevio: Кад Вељe не вељује, Маре *опакује*.

онáклија, f. (у војв.) der Schafpelz, reno ovillus: Нема с њим ништа, као ветар с *опаклијом*. [cf. добраклија].

опàклити, ònаклîм, v. pf. (у Далм.) намазати паклином, mit Pech beſchmieren, verpichen, pico: Кошуљу јој бише *опаклио* —

ònала, f. als Scheltwort auf etwas, was entweder verbrannt iſt oder den Brand verdient: камо та *опала*?

опáлити, ònâлîм, v. pf. 1) крме, ein Schwein ſengen, aduro suem. — 2) у пјесми мјесто *попалити*: И Морачу *опалише* горњу — 3) ſchießen, Feuer geben, accendo [cf. заждити 2, уприти 2]: А *опали* двије пушке мале — 4) кога, einen ſchießen Streich verſetzen, uro verberando (verberibus). [vide опаучити].

опаљèница, *f. опаљена (изгорела) кућа или колиба.*

опамéтити, опàмêтîм, v. pf. geſcheut machen, reddo prudentem: опаметићу ја њега! ich werde ihm's ſchon lehren, decebo illum.

опамéтити се, опàмêтîм се, v. r. pf. wieder zu Verſtande kommen, resipisco.

опамећúвање, n. das Geſcheut-machen, τὸ reddere prudentem.

опамећúвати, мèћујêм, v. impf. geſcheut machen, reddo prudentem.

ònанак, ònâнка, m. eine Art Socke, socci genus: Ко ти вјеровао *опанке* ти изио.

опàнути, ònанêм, (cf. **опахнути**) v. pf. mit der Hand vorbeifahren (z. B. bei den Augen), ventum cieo: опануо ме по оку.

[**Опанци**, нака, m. pl. село, cf. Мрњавчева градина.]

опàнчар, опанчáра, m. 1) der Pantoffelmacher, sutor, soccarius. [cf. чаругција]. — 2) (у Ри-

сну) н. п. за цио *опанчар* замео снијег, т. ј. с опанка.

опанча́рев, } **опанча́ров,** } a, o, des Opankenmachers, sutoris.

опа̀нчина, f. augm. v. опанак.

опа̀нчић, m. dim. v. опанак.

о̀пањкати, ка̂м, v. pf. кога, anschwärzen, verdächtigen, criminor. [vide обиједити]. cf. опасти.

о̏пара, f. cf. крмача [2].

о̀парити, ри̂м, v. pf. 1) verbrennen, anbrennen, mit heißem Wasser beschütten, abbrühen, aduro, aqua ferventi perfundo. [vide ожећи]. — 2) cf. крмача [2].

[***опа̀рмачити,*** и̂м, v. pf. [cf. пармак?] — Маргиналија I. издања.]

о̀па̂рница, f. Art Kukuruzbrot, panis genus.

опа̀руша, f. (у Сријему) кључалом водом замијешена погача, Art Kuchen, panis genus.

о̀пасати, пашêм, v. pf. 1) umgürten, cingo. — 2) umzingeln, circumvenio, cf. [vide] опколити: Сви осмина *опасали* кулу —

о̀пасати се, о̀пашêм се, v. r. pf. sich umgürten, cingi; опасао се снагом, sagt man von einem Jüngling, der die Blüte seiner Mannskraft erreicht hat.

опаси́ва̂ње, n. 1) das Umgürten, cinctio. — 2) das Umzingeln, circumventio.

опаси́вати, па̀сујêм, v. impf. 1) umgürten, accingo. — 2) umzingeln, circumvenio.

о̏па̂ст, f. die Verleumdung, calumnia. [cf. биједа].

1. **о̀пасти** [опаднути], о̀паднêм, v. pf. 1) abfallen, cado, decido: *опало* воће, *опала* вода. — 2) н. п. у лицу, mager werden, emacesco. [cf. 1 спасти 3, сринути се]. — 3) кога, verleumden, calumnior. [vide обиједити]. cf. опаднути, опањкати, потворити.

2. **о̀пасти,** опа́сêм, v. pf. 1) abweiden, depasco. — 2) bespringen (von Pferden), coëo (de equo).

опасу́љити се, опа̀су̂љи̂м се, v. r. pf. н. п. опасуљиле се шљиве, кад у зелени још побијеле на опадају. cf. килав.

о̀патица, f. (у кршћ.) vide калуђерица.

[***опа̀трнути,*** нêм, v. pf. — Маргиналија I. издања.]

опа̀учити, чи̂м, v. pf. eins versetzen, percello [cf. опалити 4]: *опаучио* га један пут.

о̀пах, m. (у Боци) gerollte Gerste, alica.

опа́хати, о̀па̂шêм (о̀пахâм), [опаати, опајати] v. pf. н. п. хљеб, abstäuben, deflo, excutio pulverem: Не може ти дворе *опахати* —

опа̀хнути, о̀пахнêм, vide опанути.

опа́чêње, n. das Verkehrtwerden, perversio.

опа̀чило, *n. vide опачина.*

опа̀чина, f. (у Пољицима) сад је свака опачина од њих, die Bosheit, malitia. [cf. опачило].

опа́чити се, о̀па̂чи̂м се, v. r. impf. verkehrt werden, verderben, perverti.

Опа̀чица, f. ријека у Бјелопавлићима.

о̀паша, f. (у Сињу) vide зимина, н. п. убио јуницу за *опашу*. — 2) (у Омишу) млада млијечна крава.

о̏пека, f. (у Рату ниже Дубр.) gebrannter Ziegel, later coctilis. cf. цигла.

опе́ло, n. (ист.) vide опијело.

о̀пенити, ни̂м, (ист.) vide опјенити.

опепѐлити, опѐпели̂м, v. pf. не даде му (н. п. мачка мишу) ни *опепелити*, ohne Gnade, ohne Umstände, sine induciis.

опепѐлити се, опѐпели̂м се, v. [r.] pf. in der Redensart: не да *се* ни *опепелити*, läßt sich kein Wort sagen, nihil sibi dici vult. [vide осолити се 2].

опепѐљавити, ви̂м, v. pf. äschern, cinere conspergo.

о̀перак, о̀пêрка, m. dreieckiges Brett. У покривању зграда даском *оперци* требају по крајевима (око углова).

оперва́зити, опѐрва̂зи̂м, v. pf. verbrämen, praetexo.

оперда́шити, опѐрда̂ши̂м, v. pf. vide испердашити.

оперја́ити се, опѐрја̂и̂м се, v. r. impf. sich befiedern, pennis vestiri: *оперјаи се* коњ, као тица, и био је крилат и змајевит (у приповијеци). cf. опрнатити.

о̀пêт, wieder, iterum. [cf. опетена, пака 1, ипак].

о̀петак, тка, m (у Барањи) vide подлога [1] (у опанака).

о̀пêтена, vide опет: Оде натраг *опетена* Марко —

опѐћи, опѐчêм, v. pf. verbrennen, aduro, [vide] ожећи, cf. опржити: Једва јој се суза омакнула,| Тер је Вуку на образ панула,| *Опече* га као ватра жива —

опѐћи се, пѐчêм се, v. r. pf. 1) н. п. на сунцу, von der Sonne verbrannt werden, aduror sole. — 2) (у Боци) vide ожећи се.

опѐчêнчело, само у овој загонеци: полећеле гуске тиритингуске, сусрете их *опеченчело?* (т. ј. варнице и вериге).

о̀пизмити се, ми̂м се, v. r. pf. на кога, aus Rache feindselig werden, ulciscendi cupiditate incendi.

опи́ја̂ње, n. 1) das Betrinken, inebriatio. — 2) das Kleinmachen des Mundes, contractio oris.

опи́јати, о̀пи̂ја̂м, v. impf. 1) betrinken, inebrio. — 2) уснама, den Mund spitzen, fastigo. [cf. успијати].

опи́јати се, о̀пи̂ја̂м се, v. r. impf. sich betrinken, inebrior.

опијѐло, n. (јуж.) die Absingung (Ablesung) der Gebete bei einer Grablegung, quae canit sacerdos sepeliens mortuum. [cf. мртвачина].

опи́ло, n. (зап.) vide опијело.

о̀пи̂љци, о̀пи̂љâкâ, m. pl. das Feilicht, die Feilspäne, scobs.

о̀пинити, ни̂м, (зап.) vide опјенити.

1. **о̀пипати,** па̂м, v. pf. befühlen, contrecto.

2. **опи́пати,** о̀пи̂па̂м, v. pf. abklauben, carpo: *опипале* кокоши грожђе; *опипати* месо с кости.

о̀пира̂ње, n. das Stützen, innisio.

о̀пирати, рêм, v. impf. 1) an etwas stemmen, an-

ſtemmen, insisto. — 2) очи, ſeinen Blick auf etwas richten, oculos figo. cf. опријети.

о̀пирати се, рêм се, v. r. impf. 1) ſich anſtemmen, ſtützen, innitor: опире се на штап. — 2) ſich ſetzen (von der Armee), sisto, obsisto, renitor. cf. опријети се.

опи̏рњача, f. der Waſchlappen, lacinia serviens eluendo. [vide] судопера[1], cf. беспара.

опи́сати, о̀пишêм, v. pf. beſchreiben, describo.

описи́вање, n. das Beſchreiben, descriptio.

описи́вати, опи̏сујêм, v. impf. beſchreiben, describo.

о̀пити, о̀пијêм, v. pf. (у Ц. г.) опила га змија, т. ј. ујела га, beißen (von der Schlange), mordeo.

о̀пити се, о̀пијêм се, v. r. pf. ſich betrinken, inebrior. [cf. наљоскати се, оклепати се, ољољати се, опијанити се, отријескати се, ошокати се].

опи̏шати се, шâм се, vide попишати се[1].

о̀пијанити, нîм, v. pf. vide опојити: Докле стару мајку *опијанила* —

о̀пијанити се, нîм се, v. r. pf. vide опити се: Ал' ни ту се Пејо не разбира,| Колико *се опијанио* вином —

о̀пијен, m. (у Барањи) у кола на предњој осовини. Осовина се и опијен међу собом мажу, да је лакше с рудом окретати кола. cf. [vide] опљен.

о̀пијенити, нîм, v. pf. (јуж.) abſchäumen, despumo.

о̀пклада (cf. оклада), f. die Wette, sponsio. cf. [оклад, уклада, заточ,] зарок, облог.

о̀пкладити се, дîм се, (cf. окладити се) v. r. pf. wetten, sponsionem facio. [cf. обложити се, укладити се].

о̀пклађе̂ње [оклађање], n. das Wetten, sponsio.

о̀пклађати [оклађати] се, ђâм се, v. r. impf. wetten (mit einem), sponsionem facio: Да *се* ни с ким не *опклађаш*, момче —

опко̀лити, о̀пколîм, [околити] v. pf. umringen, circumvenio. [cf. заскочити, окружити 2, опасати 2, опскочити, оптећи, сколијерити, сколити 2, умуасерити].

опкољава̂ње, n. das Umringen, circumventio.

опкољава̂ти, ко̀љâвам, v. impf. umringen, circumvenio.

о̀пкоп, m. die Schanze, vallum.

опкопа̀вање, n. das Verſchanzen, obvallatio.

опкопа̀вати, ко̀пâвам, v. impf. verſchanzen, obvallo.

опкопа̀вати се, ко̀пâвам се, v. r. impf. ſich verſchanzen, circumvallor. [cf. закопавати се, укопавати се].

опко̀пати, пâм, v. pf. verſchanzen, circumvallo.

опко̀пати се, пâм се, v. r. pf. ſich verſchanzen, circumvallor. [cf. закопати се, ушанчити се].

опкорача̀вање, n. verbal. v. опкорачавати.

опкорача̀вати, опкора̀чавам, v. impf. beſchreiten, überſchreiten, mit einem Schritte beſpannen.

опко̀рачити, чîм, v. pf. beſchreiten, cf. опкрочити[1].

опкро̀чити, о̀пкрочîм, v. pf. 1) vide опкорачити. — 2) коња, т. ј. узјахати, das Pferd beſchreiten, ascendo equum, cf. [закрочити, објахати,] окрочити: Те *опкрочи* Шарца дебелога —

1. **о̀плавити**, вîм, v. pf. vide по̀плавити.

2. **опла̀вити**, о̀плâвîм, v. pf. blau färben, caeruleo colore imbuo.

о̀плаза, **о̀плазина**, f. оно што плуг прескочи, кад се оре, па остане цијела земља. [cf. лазина 1].

опла̀зити, о̀плазнêм, v. pf. кад плуг испадне из земље, па прескочи те остане мало цијеле земље. cf. оплаза.

1. **о̀плакати**, плачêм, v. pf. 1) beweinen, defleo. — 2) anfangen zu weinen, in fletum prorumpo: *оплакало* дијете од њега.

2. **опла́кати**, о̀плâчêм, vide [2] попла́кати.

оплакѝвање, n. 1) das Beweinen, defletio. — 2) das Aufweinen, effusio in fletum.

оплакѝвати, плâкујêм, v. impf. 1) beweinen, defleo. — 2) aufweinen (z. B. von einem Kinde), in fletum prorumpo.

о̀плата, f. 1) н. п. око вра́тâ, пенџера, die Verkleidung, margo (ligneus). [vide оквир]. — 2) оно гвожђе што је њиме постављен плуг у плазу с лијеве стране. — 3) платно од кучина.

опла́тити, о̀плâтîм, v. pf. н. п. врата, verſchallen, verkleiden, margine circumdo. cf. [опшити 2;] оплата.

оплаћѝвање, n. das Verſchallen, τὸ margine circumdare.

оплаћѝвати, оплâћујêм, v. impf. verſchallen, margine circumdo.

о̀плачина, f. vide сплачине.

опле́вити, вîм, (ист.) vide оплијевити.

о̀плен, m. (ист.) vide опљен.

опле́нити, о̀плênîм, (ист.) vide оплијенити.

оплѐсти, плèтêм, v. pf. 1) вијенац, кош, косу, flechten, plecto, texo. — 2) н. п. чарапе, рукавице, стриђен, texo acubus.

оплѐсти се, плèтêм се, v. r. pf. das Haar flechten, necto comam.

о̀плетање, n. das Flechten, textus.

о̀плетати, плећêм, v. impf. flechten, plecto: Ликом би га *оплетала* —

о̀плећак, ћка, m. 1) der (geſtickte) Vordertheil des weiblichen Hemdes, indusii muliebris pars anterior acu picta. — 2) (у Сријему и у Барањи) кратка женска кошуља, по којој се скути опасују. [vide] кошуљац[1], cf. оплеће.

о̀плеће, n. (у Далм.) женска кратка кошуља (до појаса, као што се гдјешто и у Сријему и у Бачкој носи) преко које се обуче фустан. [vide кошуљац 1]. cf. оплећак.

опли́вити, вîм, (зап.) **опли̏јевити**, вîм, (јуж.) v. pf. jäten, runco. cf. опљети.

опли̏јенити, о̀плијенîм, v. pf. (јуж.) ausplündern, spolio. [cf. одријети 2, опљачкати, поплијенити].

о̀плин, m. (зап.) vide опљен.

опли́нити, о̀плînîм, (зап.) vide оплијенити.

о̀пљачкати, ка̂м, v. pf. vide оплијенити.
о̀пљен, m. (јуж.) на саоницама она гредица, што одозго држи ступце или чешљеве.
о̀пљети, оплијѐвêм, (јуж.) vide оплијевити.
о̀пљунути, нêм, v. pf. in die Hände speien, spuo in manus.
опљуцки̂ва̂ње, n. vide отпљуцкивање.
опљуцки̂вати, опљу̀цкујêм, vide отпљуцкивати.
о̏пна, f. die Membrane, das Häutchen, membrana (ovi, cerebri). cf. опона, [тјена].
о̏пница, f. dim. v. опна. [cf. опоница].
опо̀видети, (ист.) / **опо̀видити,** (зап.) / **опо̀видјети,** (југоз.) / **опо̀виђети,** (јуж.) — опо̀видим, v. pf. (das Gericht) aufmerksam machen auf etwas nicht Beachtetes, admoneo (de crimine, male facto). [cf. освадити].
О̏пово, n. намастир у Фрушкој Гори.
о̏повски̂, ка̂, ко̂, von Опово.
опо̀ганити, ни̂м, v. [pf.] impf. verunreinigen, entweihen, polluo. [cf. огнусити, омагањити].
опо̀ганити се, ни̂м се, v. r. pf. 1) sich verunreinigen, contaminor. — 2) sich besudeln (vom Kinde, das die Wäsche verunreinigt), concacare se.
опо̀до̂јчити, чи̂м, v. pf. н. п. краву, овцу, козу, des Säuglings berauben, lactente privo (vom Vieh): Поклат' моје јањце од оваца,| Бијеле ми *опојдочит'* овце —
опо̀до̂јчити се, чи̂м се, v. r. pf. des Säuglings beraubt werden, privor lactente (vom Vieh): оподојчила се овца, и т. д.
опо̀знити, о̀позни̂м, v. pf. vide задоцнити се.
опоја̀ва̂ње, n. das Ablesen der Begräbnißgebete, decantatio precum funebrium.
опоја̀вати, по̀ја̂ва̂м, v. impf. / **опо̀јати,** ја̂м (јêм), v. pf. — einen besingen (d. h. die Grabgebete über ihn ablesen), preces funebres decanto.
опо̀јити, о̀поји̂м, v. pf. berauschen, inebrio. cf. [попјанити,] опјанити.
о̀помена, f. die Erinnerung, admonitio.
опомѐнути, о̀помêнêм, v. pf. erinnern, mahnen, admoneo.
опомѐнути се, опо̀мêнêм се, v. r. pf. sich erinnern, gedenken, memini, recordor.
опо̀миња̀ње, n. das Erinnern, commonefactio, memoria.
опо̀мињати, њêм, v. impf. erinnern, commonefacio.
опо̀мињати се, њêм се, v. r. impf. sich erinnern, gedenken, memini, recordor.
о̀пона, f. vide опна.
о̀поница, f. dim. v. опона. [vide опница].
опопла̀стити се, опо̀пла̂сти̂м се, v. r. pf. sich entgegenstemmen, widersetzen, renitor: *опопластио се* на ме; Док *се* Брдска војска *опопласти* —
о̀пор, а, о, vide опоран.
опо̀равити, ви̂м, v. pf. vide [оварисати] упутити се.
опо̀равити се, ви̂м се, v. r. pf. sich erholen, reficior, recreor. cf. оправити се [1, окарјати, окрљати 1, окопиркати се, поначинити се].
опо̀равља̂ње, n. die Erholung (z. B. nach einer Krankheit), refectio.
опо̀рављати се, ља̂м се, v. r. impf. sich erholen (z. B. nach einer Krankheit), reficior.
о̏по̂ран, рна, рно, herb, acerbus, austerus. cf. опор.
о̀порит, а, о, (у Ц. г.) vide усован.
опо̀рити, о̀пори̂м, v. pf. abtrennen, hinwegtrennen (z. B. eine Schnur), demo, separo.
о̀порња̂к, m. das Gekröse, mesenterium, оно, као дугуљаста марамица, око чега су цријева у наоколо прирасла; у Шумадији на гдјекојијем мјестима, као н. п. у Буковику, у јагањаца зову *краљица* [2], и највише се продаје с цигерицом.
опо̀стити, о̀пости̂м, v. pf. fastenmäßig richten (z. B. einen Topf, worin Fleischspeisen gewesen), purgo ollam, in qua carnes fuere.
о̀потребити, би̂м, v. pf. (у Боци) vide осиромашити.
опоштѐнити се, опо̀штени̂м се, v. r. pf. sich als Ehrenmann zeigen, fidem probare, ostendere se honestum.
опо̀штити, о̀пошти̂м, v. pf. (у Ц. г.) Ehre machen, honorem acquiro: Кад разбише пашу серашћера,| *Опоштише* сву крајину нашу — Те *опошти* и мене и себе —
о̏права, f. 1) die Zurechtrichtung, correctio. — 2) Bereitung, Fertigrichtung, paratio. — 3) die schriftliche Erlaubniß der Obrigkeit, jus scriptum faciendi aliquid: извадио *оправу* да понови намастир. cf. [vide] исправа. [— 4) vide такум].
о̏пра̂ван, вна, вно, richtig, in Ordnung, bene constitutus, z. B. пушка, гадље. [vide спреман].
о̀пра̂вдати, да̂м, v. pf. rechtfertigen, purgo, satisfacio. [vide изговорити 2].
о̀правити, ви̂м, v. pf. 1) zurecht richten, corrigo (пушку, воденицу). — 2) кога, abfertigen, expedio [vide послати]: Није мене царе *оправио*,| Да ја пијем по Леђану вино — Кожу ћу му цару *оправити* — *3) (по југоз. кр.) учинити што* [vide уредити 1].
о̀правити се, ви̂м се. v. r. pf. 1) sich bessern (nach einer Krankheit), melius esse [vide опоравити се], највише се говори за живинче, н. п. свињче. — 2) на пут, т. ј. спремити се, sich bereiten, parare se.
о̀правља̂ње, n. das Zurechtmachen, correctio, reparatio.
о̀прављати, вља̂м, v. impf. zurichten, reparo.
о̀прављати се, ља̂м се, v. r. impf. 1) sich bessern (mit der Gesundheit), convalesco. — 2) на пут, т. ј. [vide] спремати се, sich bereiten, parare se.
опра̀жњети, / **опра̀знити,** — опра̀зни̂м, v. pf. (у Ц. г.) vide осиромашити: А Шћепан је Бог зна *опразнио* —
о̏пра̂н, а, о, (у Херц.) (part. pass. v. опрати) [vide] ваљан, свијетао, отресан, glänzend, erlaucht, clarus: Да донесе воде са језера| Да напоји *опрану* дружину — Прођи ме се, *опрана* делијо —

опра́сити, о̀прасим, v. pf. werfen (von der Sau), pario.

опра́сити се, о̀прâсим се, v. r. pf. werfen (von der Sau), pario.

о̀прати, о̀перêм, v. pf. waschen, lavo. [cf. изрибати 1].

о̀прашак, шка, m. vide опрашица.

опра́шити, о̀прâшим, v. pf. 1) н. п. виноград, кукурузе, auflockern, pulvero. — 2) опрашио снијег, bestreuen, conspergo. [cf. опршати].

о̀прашица, f. кад опраши снијег, die Bestreuung (vom Schnee), conspersio. cf. опрашак, опрха [1].

опра́штâње, n. 1) das Abschiednehmen beim Auseinandergehen, salutatio discedentium. — 2) das Verzeihen, condonatio.

опра́штати, о̀прâштâм, v. impf. verzeihen, condono.

опра́штати се, о̀прâштâм се, v. r. impf. Abschied nehmen (und sagen: Nichts für ungut!), ante discessum salutare se invicem.

о̀праштити, тим, v. pf. entblößen, nudo: *Опраштио* старац м... према толиким људма (у загонеци, т. ј. грожђе).

опрди́вâње, n. verbal. v. опрдивати.

опрди́вати, пр̀дујêм, v. impf. (у Дубр.) н. п. опрдуј! опрд' отале! gehe! höre auf! apage.

о̀прдине, f. pl. (scherzhaft) schlechter Rest, reliquiae flocci.

о̀прдица, f. Tändelei, nugae. [vide] беспослица [2]; cf. шала.

опрѐгача, / **опрѐгљача,** (у Боци) / **опрѐжина,** } f. die Schürze (das Vortuch) der Frauen, praecingulum. vide прегача.

о̏прêз, m. (loc. опрéзу) die Umsicht, circumspectio: на опрезу као зец. cf. опаз.

опре́мâње, n. das Fertigmachen zur Abreise, paratio ad iter.

опре́мати, о̀прêмâм, v. impf. reisefertig machen, expedio.

опре́мати се, о̀прêмâм се, v. r. impf. sich reisefertig machen, parare se.

опре́мити, о̀прêмим, v. pf. reisefertig machen, expedio: Бог ти стару не убио мајку,| Која те је такога родила,| И у свате цару *опремила* —

опре́мити се, о̀прêмим се, v. r. pf. sich reisefertig machen, parare se.

о̀прести, опре́дêм, v. pf. spinnen, nendo paro.

о̀прêти, о̀прêм, (о̀пр̏о, о̀пр̑ла) (ист.) vide опријети.

опрѐтилити, лим, v. pf. (у приморју) vide [одебљати 2] угојити се.

о̀прêти се, о̀прêм се, (ист.) vide опријети се.

опрѐтљати, љâм, v. pf. (у Дубр.) vide [одебљати 2] опретилити.

о̀пржити, жим, [v. pf.] vide ожећи.

опр̀знити, о̀пр̑зним, v. pf. beim Ausweiden ein Eingeweide verletzen (einen Darm durchschneiden, daß die Exkremente herausfallen), laedo intestina ut excrementa appareant.

о̀пригати, гâм, v. pf. vide попригати: *Опригам* му шиник приганица —

опријатѐљити се, љим се, v. r. pf. с киме, sich befreunden, necessitudinem conjungo [cf. спријатељити се]: ја сам *се* с њим *опријатељио*; они су *се опријатељили.*

о̀пријети, о̀прêм, (о̀пр̏о, о̀пр̑ла) v. pf. (јуж.) 1) an etwas stemmen, anstemmen, insisto. — 2) очи, seinen Blick auf etwas richten, oculos figo.

о̀пријети се, о̀прêм се, v. r. pf. (јуж.) 1) sich stemmen, stützen, anlehnen, innitor. — 2) sich setzen (von der Armee), resisto, obsisto, obnitor.

о̀прити, о̀прêм, (зап.) vide опријети.

о̀прити се, о̀прêм се, (зап.) vide опријети се.

опри́штити се, о̀прйштим се, v. r. pf. Brandblasen bekommen, pustulas ab igne ducere.

опр̀љити, о̀пр̑љим, [v. pf.] vide ожећи, опарити.

опр̀љуша, f. мршава земља, die Sanderde, terra sabulosa. [cf. прљуша].

опр̀натити, тим, v. pf. sich befiedern, pennis vestiri [vide оперјаити се]: Како тићи *опрнате,* тако полијећу.

опр̀њати се, *âм се, v. r. pf. (у Боци) обући се у прње.*

опро̀сити, о̀просим, v. pf. durchbetteln, abbetteln, permendico, mendicans emetior: Какав је (издрпан), *опросио* би њим бијели свијег.

о̀проснâ мо̀литва, f. што се чита човјеку на самрти и послије исповијести, Absolutionsgebet, preces absolutoriae. [cf. опроштена молитва].

опро̀стити, о̀простим, v. pf. 1) коме што, verzeihen, ignosco. [cf. простити]. — 2) кога чега, frei machen, libero, solvo [vide избавити]: *Опрости* ме тамнице проклете — Те Штитарца с коњем *опростише* — [3) vide халалити].

опро̀стити се, о̀простим се, v. r. pf. 1) sich gegenseitig verzeihen, sibi condonare invicem. — 2) Abschied nehmen, saluto discedens. — 3) чега, sich befreien, se liberare [cf. остајати се, курталисати се]: Кад изишли кључи из Дунава,| Симеун *се* грија *опростио* —

о̏проштâј, m. Urlaub (beim Scheiden), venia: Ђевојка ти се удаје,| Од тебе иште *опроштај* —

о̀проштенâ мо̀литва, f. vide опросна молитва.

опроштéње, n. 1) die Erlaubniß, venia; с опроштењем. — 2) (у Хрв. код крштћ.) die Wallfahrt, peregrinatio sacra.

о̀прсити се, сим се, v. r. pf. опрсио се коњ, кад му ам начини рану на прсима, an der Brust sich wund reiben, attero pectus.

опр̀ћити, о̀пр̑ћим, v. pf. т. ј. усне, die Lippen aufwerfen, protendo os: *Опрћио* усну као лужан бубрег.

опру́жâње, n. das Ausstrecken, protensio.

опру́жати, о̀пру̑жâм, v. impf. / **о̀пружити,** жим, v. pf. } ausstrecken, extendo.

о̏прха, f. (у Ц. г.) 1) н. п. опрха сњежана, кад опрша снијег, vide опрашица. — 2) каква је то *опрха* на тој кози? каже се кад хоће

коза да се огуба па по губици гдјешто пробијели.

о̀прхнути, нӗм, (о̀прхао, хла, и опрхнуо, нула) v. pf. (у Дубр.) 1) кад опали мраз или пламењача што младо, н. п. ластар или усјев какав, те увене лист, verbrannt werden, aduri: *опрхло* зеље. — 2) на .вјетру, н. п. око усница, berſten, rumpi.

1. **онр̀цати**, о̀нр̀цӑм, v. pf. н. п. читаво јагње, ſich mit einem ganzen Lamm begraſen, ſich's wohl ſchmecken laſſen, cum deliciis comedo. cf. [vide] опуцкати.

2. **о̀нрцати**, цӑ, v. pf. т. ј. јарац козу, beſpringen, coëo (de capro). cf. [прцати се,] тећи се.

о̀нрчити се, чӣм се, v. r. pf. опрчио се према њему, vide осјећи се.

о̀нрчито, (у Боци) н. п. рече му *опрчито*, т. ј. као срдито, unwillig, indignanter.

онр̀шати, о̀нр̀шӑм, v. pf. (у Ц. г.) опршао сниjer, vide опрашити[2].

о̀нсек, m. (ист.) vide опсјек.

о̀нсена, f. (ист.) vide опсјена.

о̀нсенити, нӣм, (ист.) vide опсјенити.

о̀нршњӑк, m. комадић крпе што се малој дјеци меће испод браде, да се не би једући убрљала, der Bruſtfleck, cinctus pectoralis.

О̀нсеница, f. у Лици вода која утјече у Баницу, Name eines Fluſſes, nomen fluvii.

о̀нсетити се, тӣм се, v. r. pf. (ſchertzhaft, mit Anſpielung auf псето) ſtatt осјетити се[2] (gewahr werden).

онсијѐцӑње, n. [јуж.] das Umſchneiden, circumcisio.

онсијѐцати, о̀нсијецӑм, v. impf. [јуж.] ringsumher ſchneiden, beſchneiden, circumcido.

о̀нсик, m. (зап.) vide опсјек.

о̀нсина, f. (зап.) vide опсјена.

о̀нсинити, нӣм, (зап.) vide опсјенити.

о̀нсињӑње, n. vide **обасињање**.

о̀нсипати, пӑм (пљӗм), v. impf. vide **обасипати**.

о̀нсјек, m. 1) (у Барањи) на гробу (што се одозго сасијече од дасака па се насне земљом), die Lehne, tumulus. — 2) на бунару (које се у Бачкој зове *сек*), Lehne.

о̀нсјена, f. (јуж.) das Blendwerk, praestigiae. cf. [vide] сијери.

о̀нсјенити, нӣм, v. pf. (јуж.) verblenden, glaucoma qui ob oculos oblicio.

о̀нсјећи, онсијѐчӗм, v. pf. umſchneiden, beſchneiden, circumcido. cf. обрезати.

онскаки́вӑње, n. das Umſpringen, τὸ circumsilire.

онскаки́вати, скàкујем, v. impf. umſpringen, circumsilire: А око њи Алил *онскакује* —

онскѐчити, о̀нскочӣм, v. pf. umringen, circumvenire [vide опколити]: *Онскочише* су двије три стране —

онслужи́вӑње, n. vide одслуживање.

онслужи́вати, онслу̏жујем, vide одслуживати.

онслу̏жити, о̀нслу̏жӣм, vide одслужити: *Онслужи* пак се тужи.

онсѐвати, о̀нсујем, v. pf. кога, или коме што, beſchimpfen, contumelia adficio. [cf. окрхати (окр̏ати)].

о̀нстати, станем, v. pf. (у војв.) beſtehen, aushalten, permaneo, perduro, supero: не може човјек *опстати* од зиме.

онстр̀зӑње, n. das Zaudern im Davongehen, cunctatio et circumspectio discedentis.

онстр̀зати се, о̀нстр̀зӑм се, v. r. impf. n. п. око куће, zaudern im Weggehen, tergiversari in discessu. [vide клинчити].

о̀нсу̏ти, о̀нспӗм, v. pf. vide **обасути**.

онта́кӑње, n. das Einfaſſen, Beſetzen, τὸ praetexere.

онта́кати, о̀нтӑчӗм, v. impf. einfaſſen, beſetzen, praetexo. cf. [околомаћивати;] осирадити.

о̀нтати, тӑм, v. pf. као **нањушити**, aufwittern, odoror.

о̀нтерати, рӑм, (ист.) vide оптјерати.

онтѐретити, тӣм, v. pf. (у војв.) überladen, nimio pondere onerare. [cf. оптеретити].

онтереће́вӑње, n. das Ueberladen, oneratio. [cf. оптерешивање].

онтереће́вати, онтерѐћӑвӑм, v. impf. überladen, nimio pondere onerare. [cf. оптерешивати].

онтереши́вӑње, n. vide онтереће̏вање.

онтереши́вати, онтерѐшујем, v. impf. (у Срије̏му) vide онтереће̏вати.

онтѐрешити, шӣм, v. pf. (у Срије̏му) vide онтеретити.

онтери́вӑње, n. (ист.) vide оптјеривање.

онтери́вати, тѐрујем, (ист.) vide оптјеривати.

онтѐћи, тѐчӗм, v. pf. überfliegeln, circumvenio. [vide опколити].

онтињи́вӑње, n. das Füttern der Stallwände mit Stroh, Farrenkraut u. dgl. im Winter, munitio stabuli ab hieme. [cf. тињење].

онтињи́вати, тӣњујем, v. impf. den Stall mit Farrenkraut u. dgl. ausfüttern, munio stabulum ab hieme. [cf. тињити].

онти́њити, о̀нтӣњӣм, v. pf. umfüttern, rund herum füttern, munio stabulum foeno, н. п. кошару, свињац. Исплету се од прућа као два дувара један око другога, пак се онда између њих натрпа папрати или другога чега.

о̀нтирати, рӑм, (ист.) vide оптјерати.

онтири́вӑње, n. (зап.) vide оптјеривање.

онтири́вати, тӣрујем, (зап.) vide оптјеривати.

о̀нтицање, n. (зап.) vide оптјецање.

о̀нтицати, тичӗм, (зап.) vide оптјецати.

о̀нтјерати, рӑм, v. pf. (југо.) rund herumjagen, circumago.

онтјери́вӑње, n. das Umjagen, circumactio.

онтјери́вати, тјѐрујем, v. impf. (југо.) umherjagen, circumago.

о̀нтјецање, n. (јуж.) das Umzingeln, circumventio.

о̀нтјецати, тјечӗм, v. impf. (јуж.) umringen, circumdo.

о̀нток, m. оно чим је хаљина опточена, die Einfaſſung, limbus.

онто̀чити, о̀нточӣм, v. pf. н. п. хаљину сра-

дом, einfassen, circumdo, praetexo. [cf. околоматити, опервазити, осирадити].

оптра́жити, ȍптра̂жи̂м, v. pf. rund umher besuchen, pervisito: И *оптражи* Турске кованлуке,| Не би ли ђе десно Турака —

ȍптрка, f. који много којекуда беспослен трчи, der oft hin und her läuft, qui cursitat. [vide вјетрењак]. cf. летија, пролет.

оптр̀кати, ȍптр̂чêм, vide оптрчати.

оптрки́ва̂ње, n. vide оптрчавање.

оптрки́вати, тр̀кујêм, vide оптрчавати.

оптрча́ва̂ње, n. das Umlaufen, circumcursio. [cf. оптркивање].

оптрча́вати, оптр̀ча̂ва̂м, v. impf. umlaufen, circumcurso. [cf. оптркивати].

оптр̀чати, чи̂м, v. pf. umlaufen, circumcurro. [cf. оптркати].

оптужи́ва̂ње, n. das Anklagen vor Gericht, accusatio.

оптужи́вати, ту̀жујêм, v. impf. anklagen, accuso.

опту́жити, ȍптȳжи̂м, v. pf. anklagen, accuso.

ȍпћени̂, на̂, нô, (по зап. кр.) vide опћи.

ȍпћерати, ра̂м, (јуж.) vide оптјерати: Трипут га је *опћерао* Вуче —

опћери́ва̂ње, n. (јуж.) vide оптјеривање.

опћери́вати, опћѐрујêм, (јуж.) vide оптјеривати.

ȍпћешити, ши̂м, v. pf. beaugenscheinigen, video, perlustro (cf. ћеш) [vide оћешити]: Кад је ђорда иљаду дуката,| Додај ми је да је *опћешимо* —

ȍпћи̂, ћа̂, ћê, (у Дубр.) gemein, allgemein, communis. cf. [опћени,] општи.

ȍпћина, f. (у Славонији) 1) die Gemeinde, commune. cf. [vide] општина. — 2) [*Опћина*] код Трста брдо на којему је царина.

ȍпћински̂, ка̂, кô, Gemeinde-, publicus. cf. општински.

ȍпузнути, нêм, v. pf. (ȍпузнуо и ȍпузао) н. п. *Опузао* као миш (кад је мокар);| Хоће моја *опузнути* брада — (т. ј. опашће).

ȍпузнути се, нêм се, v. r. pf. опузне ми се нога, ausgleiten, vestigio falli, labi [vide оклизнути се]: Десни јој *се* пашмаг *опузнуо*,| Паде Ана у воду Неретву —

опу́љити, ȍпȳљи̂м, v. pf. einen im Spiele rupfen, spoliare.

ȍпупавити, ви̂м, v. pf. dickbäuchig werden, ventriosum fieri.

опу́сатити, ти̂м, v. pf. vide наоружати: Њему даше хата ђогатаста| Оседлана и *опусаћена* —

опу́стети, ти̂м, (ист.) vide опустјети.

опу́стити, v. pf. 1) опу́сти̂м, (зап.) vide опустјети. — 2) ȍпȳсти̂м, vide опустошити.

опу́стјети, пу́сти̂м, v. pf. [југоз.] wüste werden, deseror.

опустȍшити, опȳстоши̂м, v. pf. verwüsten, depopulor. [cf. обаталити, опустити 2].

ȍпута, f. der Riemen für die Opanken, lorum ad hypodemata. Опута се од ка̂йша̂ по томе разликује, што су каиши једнако окројени од подебеле учињене коже и купују се по дућанима, а опуту људи сами окроје од козје или од овчје коже, па пошто је остружу и покиселе, усучу је на шиљку, и по том њоме граде опанке, а гдјекоји се и обувају.

ȍпȳхано, (у Ц. г.) in der Redensart: доћи на *опухано*, т. ј. пошто други што изједу или покупе.

опу́хати, *ȍпȳха̂м, v. pf. (у Дубр. и у Ц. г.) vide изјести* [1].

ȍпуца̂н, а, о, in der Redensart: го опуцан, nackt, nudus. [cf. голцат].

ȍпуцати, ца̂м, v. pf. vide опуцкати.

ȍпуцкати, ка̂м, v. pf. dim. v. опуцати: сједне, па све *опуцка* до труна, aufessen, comedo. cf. [опуцати, офукати, 1] опр̀цати.

опу́ча̂ње, n. das Lösen, solutio.

опу́чати, ȍпȳча̂м, v. impf. auflösen, solvo.

ȍпучило, m.

ȍпучити, чи̂м, v. pf. 1) auflösen, abreißen, solvo: Под грлом је ђердан *опучио* — 2) (у Боци и у Ц. г.) [vide] сломити, пребити, н. п. кост, brechen, frango. — 3) (у Ц. г.) н. п. рану, т. ј. провалити, aufreißen, rumpo: Колико га ударио лако,| На троје му образ *опучио* —

ȍпучити се, чи̂м се, v. r. pf. (по југоз. кр.) н. п. опучила се рана, т. ј. провалила се (која је била зарасла), aufbrechen, rumpi. [vide провалити се].

опу́шћети, опу́сти̂м, (јуж.) vide опустјети.

ȍпхођа, f. (по зап. кр.) [cf.] ред [1], die Reihenfolge, ordo. cf. [vide] ободња.

опчи̂нити, ȍпчини̂м, v. pf. кога, einen behexen, es einem anthun, incanto. [cf. опчињети, замађијати, замаштати].

опчиња́ва̂ње, n. das Bezaubern, fascinatio.

опчиња́вати, опчѝња̂ва̂м, v. impf. einen behexen, bezaubern, incanto, fascino.

опчи̂њети, ȍпчини̂м, (по југоз. кр.) vide опчинити: Ваша ме је потворила мајка:| Да сам вашег *опчињела* брата —

опши́ва̂ње, n. das Umnähen, obsutio.

опши́вати, ȍпши̂ва̂м, v. impf. rund umnähen, obsuo.

ȍпшити, ȍпшијêм, (particip. опши̂вен) v. pf. 1) umnähen, circumsuo. — 2) врата, довратке, vide оплатити.

ȍпшти̂, та̂, тê, (у Сријему) allgemein, communis. cf. [vide] опћи.

ȍпштина, f. die Gemeinde, commune. cf. опћина [1, комунитад].

ȍпштина̂р, m. (у Бачк.) Gemeindeglied, civis.

ȍпштински̂, ка̂, кô, Gemeinde-, publicus. [vide опћински].

1. **ȍра,** ȍраа, m. vide **орах.**

2. **ȍра,** f. (ὥρα) die rechte Zeit, tempus opportunum [cf. ура 2]: *Ора* вино пије, а намјера дуг наплаћује; Листај горо, кукај кукавицо:| Нек се чини *ора* за ајдуке —

ора́брити, ȍра̂бри̂м, vide **охрабрити.**

Ȍравача, f. у Далмацији поток код манастира Крупе.

оразу́мити, ра̀зу̂ми̂м, v. pf. vide обавијестити.

оразумљи́ва̂ње, n. vide обавјешћивање.

оразумљи́вати, у̀мљујêм, v. impf. vide обавјешћивати.

о́рај, о́рла, m. (у Ц. г.) vide орао.

ȍрактити, ти̂м, v. pf. den Schmuck dem Pferde anlegen, phalerare (?): Па отоле ђипи на дорина| *Оракћена* и опусаћена —

ȍрало, n. (у Бачк.) vide [раоник] лемеш. cf. рало.

ȍран, рна, рно, bereit, aufgelegt zu etwas, paratus, promptus.

ора̀нија, f. ein großer unbedeckter Kessel, lebes magnus.

ȍранити, ни̂м, v. pf. verwunden, vulnero [vide 1]ранити[1], cf. обранити: Добро га је раном *оранио* —

1. **ора̀ница,** f. der Kahn, Nachen, cymba. cf. [vide] чун[1].

2. **ора́ница,** f. (у Хрв.) њива која се оре, das Ackerfeld, campus arabilis, ager arvus. cf. [vide] орница.

ȍра̂ње, n. 1) das Ackern, aratio. — 2) geackertes Land, terra: мутна вода као *орање*; пале вране по *орању*; Море Марко! не ори друмова — Море Турци! не газ'те *орања* —

ȍрао, о́рла, m. (voc. ȏрле, pl. о́рли и. ȍрлови, ȍрлôва̂) der Adler, aquila [Briss.; cf. орај].

ȍраов, а, о, vide **орахов.**

Ȍраово, n. село у Косову: *Ораову* селу маленоме —

ȍраовина, f. vide **ораховина.**

Ȍраоштица, f. (у Црмн.) вода која утјече у Мртвицу ниже моста, гдје сваке недјеље бива пазар.

ȍра̂р, ора́ра, m. Art geistliche Schärpe der Diakonen, horarium.

ȍрати, ȍрêм, v. impf. ackern, aro. [cf. ломити 3].

ȍраћи̂, ћа̂, ћê, н. п. земља, Acker- (Land), terra arabilis, arvum.

ора̀ћица, f. (у Боци) ораћа земља, das Ackerfeld, campus arabilis. [vide] орница, cf. ора́ница.

ȍрах [ора], m. (pl. gen. ȍра̂ха̂) 1) die Nuß [gemeiner Wallnußbaum], nux [iuglans regia L.; cf. орих]. — 2) (у Боци) на тијесту оно што је на лози те се обрће и доље притискује, Schraubenmutter.

ȍрахов [ораов]. а, о, Nuß-, nuceus. [cf. оријев].

Ȍраховац, Ȍрахôвца, m. кнежиница ниже Доброте.

ȍраховина [ораовина], f. das Nussholz, lignum nuceum.

Ȍраховица, f. ријека у Црници, Name eines Flusses, nomen fluvii.

ȍра̂ч, ора́ча, m. (voc. ȍра̂чу) der Ackersmann, arator.

ора́чев, а, о, des Ackerers, aratoris.

ора̀чица (гу̂жва), f. некака гужва на плугу. [cf. гужва 2].

ȍра̂чки̂, ка̂, кô, Ackerers-, aratorum.

ора́шак, шка, m. 1) die Muskatnuß, nux moschata. [vide дафиново зрно]. cf. орашчић. — 2) трава црвена цвијета, од које се коријен копа, те се даје болеснијем свињама, Art Pflanze [Erdnuß, knollentragende Platterbse], herbae genus [lathyrus tuberosus L.].

Ȍрашанин, m. (pl. Ȍраша̂ни) Einer von Орашац: И поведи тридест *Орашана* —

ȍраша̂р, m. 1) миш, eine Mausart, die Nüsse frißt (Billich?) [kleine Haselmaus], mus [myoxus avellanarius Wagn.]. — 2) einer der gern Nüsse ißt, homo amans nucum. — 3) einer der Nüsse verkauft, vendens nuces.

Ȍрашац, шца, m. 1) варош у Турској Хрватској ниже Вакупа. — 2) орашац москани, (у Дубр.) vide [дафиново зрно] орашак 1.

ȍрашêње, n. das Würzen mit Nüssen, nucum intritio in cibum.

ȍрашити, ши̂м, v. impf. mit Nüssen würzen, condio nucibus.

ȍра̂шје, n. (coll.) der Nusswald, nucetum.

ȍрашчић, m. 1) dim. v. орах. — 2) Muskatnuß, nux moschata. [vide дафиново зрно]. cf. орашак.

ȍрва̂ње, n. vide цуњање.

ȍрвати, ва̂м, v. impf. vide цуњати.

ȍрдија[*], f. die Armee, exercitus turcicus: И он уби у Турској *ордији*| Из Зворника Асанбарјактара —

ȍрдуља, f. (у војв.) alte Hexe (als Schimpfwort für ein altes, böses Weib), venefica.

Орѐдић, *m. главно мјесто у Пељешцу.*

ȍредине, f. pl. vide очинци.

ȍрезати, режêм, v. pf. н. п. виноград, beschneiden, abranken, amputo, praeseco, pampino.

орези́ва̂ње, n. das Beschneiden, amputatio.

орези́вати, орѐзујêм, v. impf. beschneiden, abranken, pampino.

ȍрепак, пка, m. das leichte (und schlechte) Getreide, welches beim Worfeln neben das schwere vertragen wird, grana leviora: осијеци тај орепак. cf. отражак.

ȍрепина, f. у лисичине од пола леђа доље к репу. cf. срт.

1. **Ȍрид,** m. Ochrida, Achrida: Цинцар-Јанка од *Орида* града —

2. **Ȍри̂д,** m. извор ниже Шапца.

ȍриз, m. (у Ц. г.) [gemeiner] Reis, oryza [sativa L.]. cf. пиринач[1].

ȍризов, а, о, Reis-, oryzae.

ȍријев, а, о, (у Далм.) vide орахов. cf. орих.

ȍритак, тка, m. (у војв.) vide орићак.

ȍрити се, ри̂ се, v. r. impf. 1) н. п. планина, шума, wiederhallen, resono. — 2) stürzen, corrio, cf. схорити: Ал' *се ори* Велебит у море —

ȍрићак, ћка, m. die Pflugreute, rallum. cf. [оритак,] отик, отикач.

ȍрих, m. (у Далм.) vide орах[1].

ȍрјатин (cf. **хорјатин**), m. (χῶριάτης Bauer) Halunke, Holunke, nebulo.

о̀рјатка [**хорјатка**], **о̀рјаткиња** [**хорјаткиња**], f. (Schimpfwort) das weibliche von орјатин.

орја̀тлук[*], m. die Schelmerei, nequitia.

о̀рјатски [**хорјатски**], **ка̑, ко̀**, Spitzbuben-, nebulonum.

о̀рлāш, орла́ша, m. н. п. талијер, der (Adler-) Thaler, thalerus duorum florenorum. [cf. хесаровац 2].

о̀рлина, f. augm. v. орао. [cf. орлушина].

о̀рлић, m. 1) der junge Adler, pullus aquilinus. cf. орлушић. — 2) der Hahn an der Flinte, retinaculum pyritae. cf. ороз[2], сврдао[2].

о̀рлов (о́рлов), a, o, Adlers-, aquilae, aquilinus.

о̀рлови но̀кти, m. pl. [1) Nachtrose,] das Geißblatt, lonicera caprifolium Linn. [— 2) fünfholzblätteriger Tragantb, astragalus glycyphyllus L.].

о̀рловићи, m. pl. (ст.) junge Adler, pulli aquilini: Вила орлу крила саломила,| Љуто цмиле тићи *орловићи* —

орлу̀шина, f. vide орлина.

орлу̀шић, m. der junge Adler, pullus aquilinus. [vide орлић 1].

орлу̀шица, f. das Weibchen vom Adler, aquila femina: Онде била моја *орлушица* —

О̀рљава, f. вода у Славонији код Пожеге.

орма̀ган,* m. vide дар[1]: Зет се справља у пунице,| Носи дивне *ормагане*:| Ћера јаре и магаре —

о̀рмāн, орма́на, m. (у војв.) der Kasten, armarium. cf. долап.

орма̀ница, f. (по зап. кр.) vide [чун 1] орàница.

о̀рнā, нâ, нô, (у Котару) n. p. во који оре, Pflug-, aratorius. Сви Котарани ору на шест или на осам волова, као и у Србији и по другијем источнијем мјестима.

о̀рница, f. Ackerland, Ackerfeld, campus arabilis. cf. [2 ораница,] орањица.

о̀ро [**хоро**], n. (у Ц. г.) vide коло 3: отишао на *оро*.

о̀рос[*], m. 1) (у Босни и Славонији) vide пијетао[1]. — 2) vide орлић[2].

орòнути, òронêм, vide **охронути**: Или му коњиц *орону* —

орòсити се, òросим се, v. r. pf. sich bethauen, irroror: оросили се прозори (beschlagen); Скуте држе да *се* не *оросе* —

о̀ртак,* m. der Gesellschafter (Compagnon) in einer Handelsunternehmung, socius negotii.

ортàклук[*], m. die Handlungsgesellschaft, societas.

о̀ртаков, a, o, des Compagnons, socii.

о̀ртаковā̀ње, n. das Handeln in Gesellschaft, societas.

о̀ртаковати, кујêм, v. impf. Compagnon sein, sum socius.

о̀ртаковица, f. die Frau des Compagnons, uxor socii.

о̀ртачêње, n. der Abschluß einer Handlungsgesellschaft, initio societatis, creatio socii.

о̀ртачина, f. augm. v. ортак: *ортачино* моја!

о̀ртачити, чîм, v. impf. кога с ким, zum ortak machen, facio socium.

о̀ртачити се, чîм се, v. r. impf. с ким, ортак werden, socius fio.

о̀ртачица, f. die Handlungsgesellschafterin, socia negotii.

о̀ртачкī, кā, кō, n. п. новци, Compagnie-, societatis.

орȕжāње, n. das Bewaffnen, armatio.

орȕжати, жâм, v. impf. bewaffnen, armo.

орȕжје, n. die Waffen, arma. [cf. 2 јарак, пусат 1].

о̀ружница, *f. (у Боци)* [der Waffengerüst, Wehrgestell; cf. острва; чукаљ 2].

орȕжњети, орȕжњим, v. pf. vide поружњети.

о̀рфана, *f. (у Ц. г.) vide робиња.*

оршèница, f. некака лађа, Art Schiff, navis genus: Захвали се Соколовић Иво| Из Пераста у мјесту Перасту:| Сагради̑њу *оршеницу* танку,| Сакупи̑њу браћу Пераштане,| Пак ћу поћи под Новијем градом —

о̑с, m. (pl. о̀сови, осо́вā) 1) die [gemeine] Wespe, vespa [vulgaris L.]. cf. [зоља,] оса. — 2) (у Ц. г.) vide осовина.

о̀са, f. vide о̑с 1.

осàвнути, òсавнêм, [осамнути] v. pf. (по југоисточнијем крајевима Србије) vide **осванути**: Кад ујутру јутро *осавнуло* — Онђе га је јутро *осавнуло* —

осàкатити, тîм, v. pf. 1) zum Krüppel machen, debilem reddo. — 2) zum Krüppel werden, debilis fio.

осàкатити се, тîм се, v. r. pf. zum Krüppel werden, debilitor.

о̀саљ, сља, m. (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefisch, piscis quidam marinus.

о̀сам, acht, octo.

о̀сама, f. (у Дубр.) Einsamkeit, solitudo. [vide самоћа].

осама̀рити, сàмāрîм, v. pf. Saumsattel auflegen (z. B. auf das Pferd), clitellas impono equo.

осамдèсēт, achtzig, octoginta.

осамдèсēтеро, vide **осамдесеторо**.

осамдèсēтī, тā, тō, der achtzigste, octogesimus.

осамдèсēторо [осамдесетеро], Anzahl von achtzig, octoginta.

оса̀мити, òсāмîм, v. pf. verōden, depopulor: Он не море Сријем *осамити* —

оса̀мити се, òсāмîм се, v. [r.] pf. allein bleiben, relinquor solus.

осàмнаест, achtzehn, octodecim. [cf. осморонаест].

осàмнаестеро, vide **осамнаесторо**.

осàмнаестī, тā, тō, der achtzehnte, duodevigesimus.

осàмнаесторо [осамнаестеро], eine Anzahl von achtzehn, octodecim (wie franz. une dixhuitaine).

осàмнути, òсамнêм, v. pf. vide **осавнути**: Је ли који мање *осамнуо* — Ал' је више један *осамнуо* —

осàпути, òсанêм, vide **осахнути**.

О̀сат, m. Gegend um Srebrnica in Bosnien, nomen regionis.

О̀саћанин, m. (pl. О̀саћани) Einer von Osat.

der Fleischspeisen, usus carnium: многи се човјек на *омрску* озлотрби; *по* омрску.

омр̏сити, ȍмр̑си̑м, v. pf. 1) н. п. човјека, Fleischspeisen zu essen geben. — 2) лонце, суде, mit Fleischspeisen für die Fasttage verunreinigen, contamino. — 3) говеда, овце, свиње, Salz zu lecken geben, do sal lambendum.

омр̏сити се, ȍмр̑си̑м се, v. r. pf. Fleischspeisen essen, carnibus utor.

ȍмрћи [омркнути], мркнêм, v. pf. vom Dunkel (der Nacht) überfallen werden, nocte intercipior, cf. [vide] замрћи: *Омркао,* а не освануо.

ȍмрцâње, n. vide замрцање.

ȍмрцати, ȍмрчêм, v. impf. vide замрцати: Колико му чедо *омрцаше,*| Трипут веће јутром освиташе —

омр̏цинити, ни̑м, v, pf. verrecken machen, facio ut moriatur bestia (inepte mactata).

омр̏цинити се, ни̑м се, v. r. pf. verre'en, pereo, morior.

ȍмрчити, чи̑м, v. pf. 1) schwarz machen, nigrum reddo. — 2) (у Ц. г.) омрчио га пушком, т. ј. убио га из пушке, erschießen, trajicio.

ȍмрчити се, чи̑м се, v. r. pf. sich schwarz machen, nigrare se: Не може ковач бити, а не *омрчити се.*

[**омршавити, вим,** v. pf. vide смледњети; *види* s. v. омледњети.]

ȍмршâј, m. ein Stück Fleischspeise, frustum carnis: нема никаква *омршаја.*

[**омршати, ам,** v. pf. vide смледњети.]

ȍмћи, ȍмкнêм, vide омаћи.

ȍмћи се, ȍмкнêм се, vide омаћи се: *Омче* јој се мества по папучи,| А папуча по мермеркамену,| Паде Ана у воду Неретву —

ому̏драти, рâм, } v. pf. gescheut werden, fio prudens.
ому̏дрити, ри̑м, }

ȍму̑т, m. vide хомут.

Ому̏тић, m.: Град *Омутић* и Трубјела кула —

ȍму̑ћ, m. (у Барањи) vide [х]омут.

ому̏ћак, ћка, m. hyp. v. омућ.

ȍмућине, f. pl. gerütteltes Ueberbleibsel von Wein, Arrak, reliquiae vini usti.

ому̏чити се, ȍму̑чи̑м се, v. r. pf. (по југоз. кр. у кршћ.) vide обрашнавити се: Ко иде у млин, тај *се* и *омучи.*

ому̏шичавити се, ви̑м се, v. r. pf. (у Дубр.) н. п. боб (зелен), кад некакве мале *мушице* на њему постану, од којијех усахне, Blattläuse bekommen.

ȍмче, ȍмчи̑, f. pl. die Schlinge (z. B. von Roßhaar zum Vogelfang), laqueus. [cf. вигови, ошице].

ȍмчит, а, о, vide стрмен.

ȍн (ȍн), ȍна, ȍно, er, sie, es, ille, illa, illud; is, ea, id.

ȍнадâ,
ȍнадâј,
ȍнадâр,
ȍнадê,
ȍнадêр,
ȍнадијер, } (у Ц. г.) vide онда.

ȍнаиз, m. der Anis (österr. Aneis), pimpinella anisum Linn. [cf. аниж].

ȍнâј, ȍнâ, ȍнô, jener, jene, jenes, ille, illa, illud. [cf. они].

ȍнâјзовица, f. der Anisbranntwein, vinum ustum ex aniso.

онàквица, f. cf. оваквица.

онàкви̑че! (у Ц. г.) cf. оваквиче.

онàки̑, кâ, кô, jener Art, ejus modi. [cf. онакови].

онàкô, 1) auf jene Art, illo modo. — 2) so (unentgeltlich), gratis.

онàковац, онàкôвца, m. cf. оваковац.

онàкови̑, вâ, вô, vide онаки.

ȍнамо, 1) dorthin, illuc. — 2) dort, illic.

ȍндâ,
ȍндâј,
ȍндâјке,
ȍндâк, } damals, tum, eo tempore, *cf.* [онада, онадај, ондар, онаде, онадер, онадијер, ондар;] *тада: Ондај* су ти сеју заробили — Најпре сташе од Босне спаије,| Па *ондајке* од мора даије —

ȍндâлê (ȍндалê), vide оданде: *Ондале* се везир подигнуо —

ȍндан, (у Ц. г.) vide прексјутра. Послије ондан иде *тâ* (или *ћâ*) *ондан,* за тијем *шалапà ондан.* [cf. паондан, шаондан; шалапа оном ланих].

ȍндâр, vide онда: *Ондар* Стојан иза гласа виче —

ȍндашњи̑, њâ, њê, der damalige, illius temporis.

óнде, (ист.)
óнди, (зап.)
óндје [нодје], (југоз.) } dort, illic. [cf. оњен, онђен].

ȍндолê, vide оданде.

ȍндолêн, (по југоз. кр.) vide оданде: *Ондолен* се подигоше слуге —

óнђе,
óнђен, } (јуж.) vide ондје: Ја ћу аги на Млетичак поћи,| Ја ћу агу обезумит' *онђен* —

оневесèлити се, оневèсели̑м се, v. r. pf. vide ожалостити се: Младожењо, грано босиљкова,| Што си ми *се оневеселио?* —

онéмети, ми̑м, (ист.)
онéмити, ми̑м, (у Сријему) } vide онијемјети.

онемòћати, ћâм, v. pf. schwach werden, debilitor: Остарила и *онемоћала* —

онерéдити се, онèрêди̑м се, v. r. pf. seine Nothdurft verrichten, alvum exonere. [cf. окрхати (окр̏ати) се].

онèсвеснути, нêм, (ист.) vide онесвјеснути.

онесвéстити, онèсвêсти̑м, (ист.)
онесвијèстити, онèсвијêсти̑м, [јуж.] } v. pf. кога, in Ohnmacht bringen, facio ut animus quem relinquat.

онèсвиснути, нêм, (зап.) vide онесвјеснути.

онесви̑стити, онèсви̑сти̑м, (зап.) vide онесвијестити.

онèсвјеснути, нêм, v. pf. (јуж.) in Ohnmacht fallen, linquor animo. [cf. обнесвјеснути, свентрати].

ȍни̑, ȍнâ, ȍнô, vide онај.

онијèмјети, (југоз.)
онијèмљети, (јуж.) } ми̑м, v. pf. [cf. обнијемјети, обнијемљети] 1) stumm wer-

ben, mutus fio, obmutesco. — 2) verſtummen, obmutesco.

[**оно**, vide a 4.]

о̀новечери, vorgeſtern Abends, nudius tertius vesperi.

оно́вчити се, о̀нôвчӣм се, v. r. pf. zu Geld kommen, ad numos pervenire.

О̀ногошт, m. тако се (особито у пјесмама) зове Никшићки град: Да ће посјеч' Туровића Станка,| И донијет' на *Оногошт* главу — Око б'јела *Оногошта* града — Но све гледа *Оногошту* граду —

о̀нодити, дӣм, v. impf. 1) (у Доброти) machen, facio: да *онодимо* то и то. — 2) (у Рисну) vide зановијетати.

оноли́ка́чкӣ, ка́, кô, augm. v. онолики.

оноли́кӣ, ка́, кô, 1) ſo groß als —, tantus. — 2) ſo viel als —, tantum.

оноли́шнӣ, на́, нô, dim. v. онолики.

оно̀надашњӣ, } **оно̀надна́шњӣ**, } ња́, ње́, dieſer Tage, nuperus.

ононо́дне, dieſer Tage, nuper, superioribus diebus.

о̀нолâни, vor zwei Jahren, annis abhinc duobus.

о̀нолањскӣ, ка́, кô, was vor zwei Jahren war, quod ante duos annos erat.

о̀нострана́ц, стра̀нца, m. der jenſeitige Einwohner, ex ulteriori parte.

о̀ностра̀нка, f. die jenſeitige Einwohnerin, femina ex ulteriori parte.

о̀ностра́нскӣ, ка́, кô, jenſeitig, ex ulteriori parte fluminis.

о̀нуд, } **о̀нудâ** (**оны́дâ**), } **о̀нудје**, } dort vorbei, illac: А кудије Видак удараше| *Онудије* црна крвца враше —

о̀нчас, т. ј. онај час, ſogleich, illico: *Ончас* они на ноге скочише —

о́њен, (у Ц. г.) vide [о н д ј е] онђен: *Оњен* њину браћу покопаше —

оњу́шити, о̀њу̂шӣм, v. pf. vide нањушити.

оо̀! (verwundernd) oho! Деде комшија учини и мени један пут *оо*! (рекао Нијемац Србину, кад су пили заједно, па Србин све препушао своју чашу и говорио *оо*!).

о̀п! } говори се кад се игра: *опа* цупа! *оп*
о̀па! } цуп! ђорр! скочи, па онда реци: *оп*.

о̀паати, паӣм, vide **опахати**.

о̀пâд, m. н. п. воде, der Fall (z. B. des Waſſers), decessus.

о̀падâње, n. 1) das Abfallen (des Waſſers, des Laubes), casus. — 2) das Verleumden, calumniatio.

о̀падати, да́м, v. impf. 1) abfallen, cado: вода *опада*, fällt. — 2) magern, macesco. — 3) verleumden, calumnior. [vide] б и ј е д и т и, cf. пањкати, потворати.

о̀пâдач, **опада́ча**, m.| [**опадник**, m.] } der Verleumder, calumniator. [vide биједник].

о̀падити, нӣм, vide [1]**опасти**: Нетко нас је њему *опадњо*,| С њега живо месо опадало —

о̀пажâње, n. das Bemerken, Wahrnehmen, observatio, animadversio.

о̀пажати, жа̂м, v. impf. wahrnehmen, gewahr werden, animadverto.

опа̀жљив, a, o, [der wahrnimmt, wahrnehmbar].

о̀пâз, m. (loc. опа́зу) die Hut, Acht, attentio [vide опрез]: буди на *опазу*, nimm dich in Acht, ſei auf der Hut.

о̀пазити, зӣм, v. pf. wahrnehmen, animadverto. [cf. замијетити, запазити 2, припазити 1, спазити, оћутјети 2; зазрети, намотрити].

о̀пајати, јӣм, vide **опахати**.

о̀пâјгора, f. ein unverſchämtes freches Weib, femina impudens. cf. [ојдара,] сбајгора.

опаје́дити се, опа̀јêдӣ се, v. r. pf. n. п. рана, ſchlimmer werden, exasperari. cf. позлиједити се.

опајеђи́ва̂ње, n. das Schlimmer-werden, exasperatio.

опајеђи́вати се, јеђујê се, v. r. impf. ſchlimmer werden, exasperari.

о̀пâк, a, o, 1) verkehrt, ſchlimm, perversus [vide зао]: *опак* човјек; *опако* дијете (које много плаче). — 2) tüchtig, firmus, validus: *опако* ти га удари! да *опаке* ћевојке!

опаки́ва̂ње, n. das Wüthen, τὸ saevire.

опаки́вати, па̀кујêм, v. impf. wüthen, saevio: Кад Веље не вељује, Маре *опакује*.

опа́клија, f. (у војв.) der Schafpelz, reno ovillus: Нема с њим ништа, као ветар с *опаклијом*. [cf. добраклија].

опа̀клити, о̀пàклӣм, v. pf. (у Далм.) namazati paklinom, mit Pech beſchmieren, verpichen, pico: Кошуљу јој бише *опаклио* —

о̀пала, f. als Scheltwort auf etwas, was entweder verbrannt iſt oder den Brand verdient: камо та *опала*?

опа́лити, о̀пâлӣм, v. pf. 1) krme, ein Schwein ſengen, aduro suem. — 2) у пјесми мјесто *попалити*: И Морачу *опалише* горњу — 3) ſchießen, Feuer geben, accendo [cf. заждити 2, уприти 2]: А *опали* двије пушке мале — 4) кога, einen ſchießen Streich verſetzen, uro verberando (verberibus). [vide опаучити].

опаљѐница, *f. опаљена (изгорела) кућа или кошара.*

опаме́тити, опа̀мêтӣм, v. pf. geſcheut machen, reddo prudentem: опаметњу ја њега! ich werde ihm's ſchon lehren, decebo illum.

опаме́тити се, опа̀мêтӣм се, v. r. pf. wieder zu Verſtande kommen, resipisco.

опамећи́ва̂ње, n. das Geſcheut-machen, τὸ reddere prudentem.

опамећи́вати, мѐћујêм, v. impf. geſcheut machen, reddo prudentem.

о̀панак, о̀пâнка, m. eine Art Socke, socci genus: Ко ти вјеровао *опанке* ти изио.

опа̀нути, о̀панêм, (cf. **опахнути**) v. pf. mit der Hand vorbeifahren (z. B. bei den Augen), ventum cieo: опануо ме по оку.

[**Опанци**, нака, m. pl. село, cf. Мрњавчева градина.]

опа̀нча́р, опанча́ра, m. 1) der Pantoffelmacher, sutor, soccarius. [cf. чаругџија]. — 2) (у Ри-

òсјек (cf. **одсјек**), m. (јуж.) 1) н. п. у води, der Abhang, locus declivis. — 2) осјеком, in Bauſch und Bogen, par aversionem [cf. ћутуре, кесим 1]: На Стамбола *осјек* осјекао —

òсјека, f. die Ebbe, marinorum aestuum recessus. cf. плима [2, слека, одслека;] ослед.

òсјекнути се, кнêм се, vide **осјећи се.**

òсјенач, òсијенча, m. (у Дубр.) Wermuth, absynthium. cf. [vide] пелен.

òсјенити, нîм, v. pf. [јуж.] überſchatten, obumbro. [cf. засјенити 2 ?].

òсјести, òсједêм (òсједнêм), v. pf. vide **одсјести**: Те *осједе* претила ћогина —

òсјетити, тîм, v. pf. (јуж.) empfinden, ſpüren, sentio. [cf. оћутјети 3; нањушити].

òсјетити се, тîм се, v. r. pf. (јуж.) 1) merken, sentio. [cf. опсетити се, овизати се, спазити се]. — 2) осјетила се жена, ſchwanger geworden, ingravidor. cf. [vide] затрудњети. — 3) (ст.) übel geſtimmt werden, contristor: Шта си ми *се*, снико, *осјетио* —

осјѐтљив, a, o, (јуж.) empfindlich, facile sentiens.

òсјећâње, n. (јуж.) 1) das Empfinden, sensus. [cf. оћуњивање]. — 2) das Merken, animadversio.

òсјећати, ћâм, v. impf. empfinden, sentio. [cf. оћуњивати, ћутјети 2].

òсјећати се, ћâм се, v. r. impf. (јуж.) merken, sentio. [cf. стављати се].

òсјећи, осијѐчём, [**одсјећи**, одасјећи] v. pf. (јуж.) 1) abhauen, deseco. [cf. одрубити, окинути 2]. — 2) beſtimmen, determino: тако ми памет *осијече*. — 3) abnehmen, minuere, н. п. осјекла вода. — 4) (von Kukuruz) den Fruchtſtengel anſetzen, facio spicam [cf. клипати]: још нијесу кукурузи *осјекли*.

òсјећи се, осијѐчём се, [**одсјећи** (осјекнути) **се**] v. r. pf. (јуж.) на кога, einen anfahren, invehor in aliquem. [cf. окосити се 1, опрчити се].

òсјечак (cf. **одсјечак**), чка, m. (јуж.) der Abſchnitt, segmentum.

Òсјечанин, m. (pl. Òсјечâни) (јуж.) der Eſſeker, Essekinensis.

осјѐчење, n. у пјесми мјесто *усјековање*: У нећељу на *осјечење* | Биће доста и посјечење —

Òсјеченица, f.: А утече уз Вилусе Вуче | Док изађе на *Осјеченицу* —

òсјечина, f. (у Хрв.) зграда од сјека непокривена, eine Art Gebäude, aedificii genus.

òсјечкӣ, кâ, кô, (јуж.) Eſſeker-, Essekinensis.

Òсјечкиња, f. (јуж.) die Eſſekerin, femina Essekinensis.

оскáкâње [**одскакање**], n. 1) das Ueberſpringen (Bezwingen in Sprunge), victoria saltus. [cf. оскакивање]. — 2) das Abſpringen, desultura.

оскáкати, òскâчём, (cf. **одскакати**) v. impf. 1) abſpringen, desilio, resilio. — 2) überſpringen (beſiegen im Sprunge), vinco saltu. [cf. оскакивати]. — 3) v. pf. davon ſpringen, abeo saltans.

оскакúвâње [**одскакивање**], n. vide оскакање 1.

оскакúвати [**одскакивати**], скàкујêм, vide оскакати 2.

оскврúнити, òскврȕнîм, v. pf. (у Ц. г.) verunreinigen, polluo [cf. оскрњавити]: Све их Турском крвљу *оскврнио* — Када си ме вјером *оскврнио* —

òскоруша, f. (pl. gen. òскорȕшâ) 1) der Sperberbaum [zahme oder Haus-Ebereſche], sorbus domestica Linn. — 3) die Frucht davon, die Arlesbeere, sorbum.

òскорушов, a, o, Speierlings-, sorbi.

òскорушовац, шо̀вца, m. оскорушов штап, ein Stock vom Sperberbaum, baculus sorbeus.

òскорушовача, f. 1) ein Stock von Sperberbaum, baculus sorbeus. — 2) Branntwein von Arlesbeere, vinum ustum e sorbo. cf. оскорушовица.

òскорушовина, f. Speierlingholz, lignum sorbeum.

òскорушовица, f. ракија од оскоруша, vide оскорушовача 2.

оскò̀чити, òскочȉм, [**одскочити**] v. pf. 1) abſpringen, desilio. — 2) überſpringen (weiter ſpringen als ein anderer), saltu vinco. — 3) hinwegſpringen, resilio: На *оскочи* од коња чилапа — 4) оскочило сунце, т. ј. изишло повисоко.

оскр̀бити, òскр̀бîм, v. pf. (по зап. кр.) verſorgen, prospicio.

оскрњáвити, оскр̀њâвîм, v. pf. vide оскврнити.

оскрò̀бити, òскробîм, v. pf. vide скробити.

òскудан, дна, дно, nothdürftig, parcus, tenuis: *оскудна* година.

òскудица, (особито у војв.) } f. der Mangel, die
òскудно̂ст, òскудности, } Dürftigkeit, penuria. [cf. недоскудица, недоскутица].

оскȕпети, пȉм, (ист.) }
оскȕпити, пȉм (зап.) } v. pf. vide поскупјети.
оскȕпљети, кȕпȉм, (југоз.) }
оскȕпљети, пȉм, (јуж.) }

оскȕпсти, скȕбêм, v. pf. ausrupfen, evello.

òслабити, бȉм, v. pf. 1) ſchwach werden, debilitor. [cf. излињати се, изнеморити се, изнемоћи, малаксати, спјетати]. — 2) н. п. клин, т. ј. отањити га према рупи у коју ће да се удари. — 3) н. п. ослабио ми појас, nachlaſſen, remitto.

ослáвити, òслâвîм, v. pf. н. п. снијег, кад западне, überhandnehmen, invalesco.

ослáдити се, òслâдȉ се, v. r. pf. коме шта, ſüß (angenehm, lieb, theuer) werden, dulcis fio.

ослáнити се, òслâнîм се, v. r. pf. (у Боци) ſalzig ſchmecken, salsi saporis esse: вода *се ослани*ла, т. ј. постала слана.

òслањање, n. das Vertrauen auf jemand, confisio, fiducia. [cf. ослоњање].

òслањати се, њâм се, v. impf. vertrauen auf einen, confido in aliquo. [cf. ослоњати се].

ослáчити се, òслâчȉм се, v. [r.] pf. (vom Meerwaſſer) ſüß werden, d. h. Salzigkeit verlieren, n.

п. жука пошто се покисели у мору, метне се те преноћи у слаткој води да *се ослачи*, т. ј. да се со извуче из ње.

ȍслēд, m. (у Боци) die Ebbe, recessus. cf. [vide] осјека.

ослéпети, пӣм, (ист.) vide ослијепљети. [cf. ослепити 2].

ослéпити, (ист.) 1) ȍслēпӣм, vide ослијепити 1. — 2) ослéпӣм, (у Сријему) vide ослепети.

ослијèпити, v. pf. (јуж.) 1) ȍслијепӣм, blind machen, blenden, caeco. — 2) ослијèпӣм, vide ослијепљети.

ослијèпјети, (југоз.) пӣм, v. pf. blind werden, **ослијèпљети**, (јуж.) coecus fio, oculis capior. [cf. обневидјети, ослијепити 2].

ослинкúвање, n. vide облизивање.

ослинкúвати се, ослȉнкујēм се, v. r. impf. (у Сријему) vide облизивати се: а шта *се* тај *ослинкује?*

ослúпити, (зап.) 1) ослúпӣм, vide ослијепљети. — 2) ȍслūпӣм, vide ослијепити 1.

ослобòдити, ослȍбодӣм, v. pf. 1) кога, einem Muth machen, animum addo. — 2) н. п. шегрта, losſprechen, in numerum opificum ascribere.

ослобòдити се, ослȍбодӣм се, v. r. pf. Muth bekommen, animum capio.

ослòнити се, ȍслонӣм се, v. r. pf. на кога, auf einen vertrauen, confido in aliquo.

ȍслоњање, n. vide ослањање.

ȍслоњати се, њȃм се, vide ослањати се.

ослухúвање, n. das Horchen, auscultatio.

ослухúвати, ослȕхујēм, v. impf. horchen, ausculto [cf. ослушкивати]: Сахат пасе, а два *ослухује* —

ослушкúвање, n. das Horchen, auscultatio.

ослушкúвати, ослȕшкујēм, v. impf. horchen, ausculto. [cf. ослухивати].

осмàгнути, ȍсмагнēм, v. pf. ſengen, amburo. cf. смагнути.

ȍсмāк, осмáка, m. 1) Art Maß, mensurae genus. — 2) ein Thier (Pferd) von acht Jahren, octennis equus. — 3) буре од осам акова, vide осмакиња 2.

осмáкање, n. verbal. v. осмакати се.

осмáкати се, ȍсмāчēм се, v. r. impf. cf. осмочити се.

осмàкиња, f. 1) н. п. кобила, од осам година, achtjährige Stute, equa octennis. — 2) буре од осам акова, achteimeriges Faß, dolium octo amphoras capiens. [cf. осмак 3, осмачка].

осмàнūк, османúка, m. (у Ц. г.) житна мјера, ein Getreidemaß, modii genus (на Цетињу по букиле а у Црмници $^1/_3$ багаша, т. ј. $3^1/_2$ оке).

ȍсмāчка, f. vide осмакиња 2.

осмéвање, n. (ист.) vide осмијевање.

осмéвати се, ȍсмēвām се, (ист.) vide осмијевати се.

ȍсменути се, нēм се, vide **осмехнути се.**

осмèрица, f. vide **осморица.**

ȍсмеро, vide **осморо.**

осмерòножица, f. (у Боци) die Filzlaus, morpio [phthirius pubis L.].

ȍсмехнути [осменути] **се**, нēм се, (ист.) vide осмјехнути се.

ȏсмӣ, мā, мō, der achte, octavus.

осмúвање, n. (зап.) vide осмијевање.

осмúвати се, ȍсмūвām се, (зап.) vide осмијевати се.

осмијèвање, n. (јуж.) das Zulächeln, arrisio.

осмијèвати се, ȍсмијевām се, v. r. impf. (јуж.) zulächeln, adrideo.

ȍсмина, f. 1) das Achtel, pars octava. — 2) eine Zahl von acht, octo.

ȍсминути се, нēм се, vide **осмихнути се.**

ȍсмихнути [осминути] **се**, нēм се, (зап.) vide осмјехнути се.

ȍсмица, f. die Achte (im Kartenſpiel), numerus octonarius, ogdoas.

ȍсмјенути се, нēм се, vide **осмјехнути се.**

ȍсмјехнути [осмјенути] **се**, нēм се, v. r. pf. (јуж.) (einmal) zulächeln, adrideo.

осмóљити, ȍсмōљӣм, v. pf. осмољено нос н. п. од жалости, hangen laſſen, demitto. cf. покуњити.

осмòрица [осмерица], f. eine Anzahl von acht, ogdoas, octo (fr. une huitaine). *cf. двојица.*

ȍсморо [осмеро], eine Zahl von acht, octo (fr. une huitaine). cf. двоје.

осморòнаест, (у Ц. г.) vide осамнаест.

осмòчити се, ȍсмочӣм се, v. r. pf. zum Brot eſſen (z. B. Fiſolen). nach deutſcher Art etwa: Gelochtes eſſen, obsonia edo.

ȍсмртити, тӣм, v. pf. (у Ц. г.) кога, tödten, occido, [vide убити 1] cf. усмртити: Обрани га, а не *осмрти* га —

ȍсмртити се, тӣм се, v. r. pf. (у Ц. г.) убити се на мјесто, ſich das Leben nehmen, manus sibi affere. [vide убити се 3].

осмȕдити, ȍсмȗдӣм, v. pf. 1) abſengen, amburo, (z. B. ein Schwein, die Haare verſengen. — 2) (у Ц. г.) vide оглобити.

осмȕдити се, ȍсмȗдӣм се, v. r. pf. ſich anſengen, aduror.

оснáжити, ȍснāжӣм, v. pf. 1) ſtärken, roboro: Пред њег' носи сваке ђаконије,| Стара вина, жежене ракије,| Не би л' браца *оснажила* млада — Кад је сеја браца *оснажила* — 2) (у Сријему и у Славонији) vide очистити [1], н. п. чизме.

оснéжити, ȍснēжӣ, (ист.) vide оснијежити.

оснúвање, n. das Gründen, jactio fundamentorum.

оснúвати, ȍснūвām, v. impf. gründen, Grund legen, jacio fundamenta. cf. основати.

оснúжити, ȍснūжӣ, (зап.) vide оснијежити.

оснијèжити, ȍснијежӣ, v. pf. (јуж.) ſchneien, es iſt Schnee gefallen, cecidere nives.

ȍснова, f. der Zettel (beim Weber), der Aufzug, Aufſchlag, die Werfte, stamen, trama.

основáти, ȍснујēм, v. pf. 1) aufzetteln (das Garn), ordior (telam). — 2) den Grund (zum Ge-

bäude) legen, fundamenta jacio. [cf. засновати].

оснýтак, тка, m. der Aufzug (bei den Webern) bevor er an den Weberstuhl kommt, stamen.

ȍсобина, f. besonderes Eigenthum (was nicht unter der gemeinschaftlichen Hausverwaltung steht), Sondergut, res propria, non communis familiae, peculium. Гдјекоја жена има краву или овцу, што јој је поклонио отац или други ко; а мушкарци држе кошнице, бротњаке; сију дуван и т. д. cf. осопштина, прћија [2].

ȍсобити̂, та̂, то̂, besonderer, singularis, proprius.

ȍсобито, 1) besonders, praesertim. [cf. лишма]. — 2) besonders, seorsum. [cf. башка, обашка].

ȍсобница, f. seine Eigene, propria: Синовицу, себе *особницу*| Меште шћери и меште синова —

осȍвина, f. die Achse (am Rade), axis. cf. ос [2].

осȍвљи̂, љâ, љê, Wespen-, vesparum.

ȍсȍвштив, а, о, (у Новоме) schattig, opacus. cf. осоје.

ȍсоје, n. schattiger Ort, locus opacus. cf. [vide] јапад.

ȍсока, f. eine Art Flüssigkeit, Saft, liquidi genus.

осокȍлити, *осȍколи̂м, v. pf. (у Ц. г.)* [ermannen; vide отворити 3].

осȍлити, ȍсоли̂м, v. pf. einsalzen, sallio.

осȍлити се, ȍсоли̂м се, v. r. pf. 1) etwas Gesalzenes essen, manduco sallitum: Немам чим да *се осолим.* — 2) не да се ни *осолити.* cf. [vide] опепелити [се].

ȍсопштина, f. (у Фрушкој гори по манастирима) оно што калуђер који има само своје осим манастирскога, н. п. виноград или кошнице. Отприје су многи калуђери имали осопштине, али је то укинуто под митрополитом Ненадовићем, и само је остало допуштено калуђеру имати своје салате или каквога другога поврћа. cf. особина, прћија [2].

ȍсȏран, рна, рно, } reizbar, gähzornig, iracundus.
ȍсȏрљив, а, о, } [cf. гњевљив, набусит; једљив].

ȍсочан, чна, чно, saftig, succosus.

ȍспа, }
ȍспина, (у Дубр.) } f. vide аспа.

ȍспице, f. pl. die Blattern, Pocken, variolae. cf. красте, [краста 1, богиње, козице, непоменуше 1, мрасе, шеше].

ȍспичав, а, о, blatternarbig, variolarum notis maculatus. cf. богињав, [мрасав, рохав, шорав].

осрамȍтити, осрàмотим, v. pf. in Schande bringen, dedecore adficio. [cf. обнестимати, обрукати, обручити, погрдити].

[**осрамотити се,** осрамотим се, v. r. v. осрамотити; cf. ошвањити се.]

ȍсрати, серêм, v. pf. daherscheißen, procaco.

ȍсрати се, серêм се, [v. r. pf.] vide посрати се [1].

осрдити се, ȍсрди̂м се, vide **одердити се.**

Ȍсредак, сретка, m. поток у Тршићу.

ȍсредњи̂, њâ, њê, mittelmäßig, mediocris: Кнезовима ате поклањајте,| Кметовима *осредње* парипе —

ȍстава, f. die Hinterlage (das Depot), depositum [cf. сахрана]: дао на *оставу; оставе* хајдучке.

ȍставити, ви̂м, v. pf. 1) aufheben, verwahren, custodio, repono. [cf. ставити 2]. — 2) lassen, mitto: Бог је шалу *оставио,* а ђаво цркву. — 3) daher браду —, den Bart wachsen lassen, promittere barbam.

ȍставити се, ви̂м се, [v. r. pf.] vide останути се.

ȍстављâње, n. 1) das Aufheben, custoditio. — 2) das Lassen, relictio. — 3) браде, der lange Bart, promissio barbae.

ȍстављати, љâм, v. impf. 1) verwahren, repono. — 2) lassen, mitto, relinquo. — 3) (das Haar, den Bart, den Schnurbart) wachsen lassen, promitto barbam.

[**ȍстајâње,** n. das Bleiben, permansio. — Из I. издања.]

1. **ȍстајати,** јêм, v. impf. 1) verbleiben, maneo. — 2) zurückbleiben, remaneo.

2. **остàјати,** остȍји̂м, (ȍстајао, ȍстајâла) v. pf. н. п. лазарет, на зими, aushalten, verbleiben, permaneo.

остàјати се, стȍји̂м се, v. r. pf. н. п. гријеха, befreiet werden, solvi, cf. [vide] опростити се [3]: Како би *се* грија *остајао* —

ȍстâли̂, лâ, лô, übrig, reliquus.

ȍстан, m. (око Спљета) орићак на којега је другоме крају гвозден шиљак, те се њиме волови гоне, der Stachel, stimulus. cf. остањ, [ошљача, 1 сладун 2, 2] бàдаљ.

ȍстанак, стâнка, m. das Verbleiben, mansio: срећан ти пут, а мени добар *останак.*

ȍстанути, нêм, vide **остати.**

ȍстанути се, нêм се, v. r. pf. чега, etwas bleiben lassen, mitto, non curo [cf. оставити се, парасити се]: *Остани се,* Мујо, четовања,| Четовања и ашиковања — Ал' *се* Турчин *останути* не ће —

остàнце, n. шиљак на колу воденичноме. cf. остан.

ȍстањ, m. vide остан.

ȍстарао, рала, ло, gealtert, senectute affectus [vide остарио]: А кажује *остаралој* мајци —

ȍстарети, ри̂м, (ист.) vide остарјети.

ȍстарио, ȍстарјела (ȍстарила), ло, gealtert, senectute affectus, cf. остарао: Вели Марко *остарилој* мајци —

ȍстарити, ри̂м. v. pf. 1) (зап.) vide остарјети. — 2) alt machen, invetero.

ȍстарјети, ри̂м, v. pf. (јуж.) altern, alt werden, consenesco.

остáтак, тка, m. 1) das Ueberbleibsel, reliquia, [cf. кусур]. — 2) die Uebriggebliebenen, relicti (post mortem): да Бог да *остатку* живот и здравље!

ȍстати (cf. останути), ȍстанêм, v. pf. 1) bleiben, maneo, permaneo. [vide забавити се].

— 2) од болести, genesen, servari e morbo. — 3) од кога, zurückbleiben, hinter wem: није остао од ђавола, relinqui, deterior sum.

ȍстве, ȍстâвâ, f. pl. der Dreizack (der Fischer), tridens. cf. ости [охћи (ошћи), ошће, бодва].

ȍствйште, n. der Stiel des Dreizacks, manubrium tridentis.

ȍсти, f. pl. (по југоз. кр.) vide остве: Довати *ости*, сломи јој кости —

ȍстика, f. (у Хрв.) vide [квасина] оцат.

ȍстипсати, сâм (ȍстипшêм), v. pf. in Alaun sieden, coquo in alumine, imbuo alumine. [cf. отипсати].

Ȍсто [Óсто?], m. hyp. v. Остоја.

ȍстȏжје, n. (у Ц. г.) 1) стожина око које се стог садијева, Stange um welche der Schober angelegt wird, cardo. — 2) [vide] стог [2], der Schober, meta: У кућиште огањ утурише,| Два *остожја* сламе запалише —

Ȍстоја, m. Mannsname, nomen viri.

ȍстрâг, } hinter, pone, cf. [страга, одзада, озади,]
остра́гу, } озад: Што ј' *острагу* јунак за сватов'ма —

ȍстрва, f. (у Ц. г.) као стуба ударена у земљу (пред колибама), те се вјешају пушке (а у кући се вјешају о *чу̑каљ* [2; cf. оружница]): Са *острве* пушку уграбио —

остр̏вити се, ȍстр̑вйм се, v. r. pf. ein Aas zu fressen bekommen (von Hunden), cadaver nancisci.

Ȍстрвица, f. варош у Хрватској на десном бријегу Уне према Турскоме градићу Авали, Stadt in Kroatien, Ostrovitia: А ђевојка Англијска краљица| С Дуком зетом од земље Горанце,| Она оде шеру *Острвици* —

ȍстрвљанин, m. (ȍстрвљâни) der Insulaner, insulanus. [cf. шкољар].

ȍстрвљâнка, f. die Inselbewohnerin, insulana.

ȍстрво, n. die Insel, das Eiland, der Wörd (Werder), insula. cf. [2] ȍток [1, 1 ада, шкољ]. Једно село украј Дрине (под Лозницом) зове се Острво.

ȍстрвски̑, кâ, кô, Insel-, insularis.

ȍстр̑вце, n. dim. v. острво.

ȍстрижине, f. pl. она вуна што ћурчије састригу с кожуха, Abschnitzel, segmenta. cf. крклама.

ȍстрићи, остри́жêм, (ȍстригао, ȍстригла) v. pf. scheren, tondeo. [cf. ошишати].

ȍстрица (сабља), f. die Scharfe, acutus: *Острицу* је сабљу извадио —

остри́це, n. vide **оштрице**: Од челика сабљу претопили,| У *острицу* сабљу угодили —

ȍстрмити, мйм, v. pf. (у Ц. г.) schräge legen, obliquo, н. п. струку кад се на њој хвата сњежаница за пиће.

[**Остров Гол,** m. село у Кључу; *види* s. v. крајина 2.]

Ȍстровица, f. 1) висока главица у нахији Рудничкој са зидинама на врху своме. — 2) у Далмацији под Отресом варошица и више ње зидине од старијех кула.

Ȍстрог, m. гора између Херцеговине и Црне горе. *Под Острогом је (у Брдима) намастир, више којега су у пећини мошти светога Василија, митрополита херцеговачкога.*

ȍстрога, f. 1) (у Ц. г.) под лозом подупорањ, der Rebenpfahl, palus. [vide розга 2]. — 2) (у Хрв.) der Sporn, calcar. [vide] мамуза [1], cf. остругa.

Острȍгон, m. Gran, Strigonium.

Острȍжац, рȍшца, m. град ниже Бишћа: Од *Острошица* два Беширевића —

ȍстрокати се, кâм се, v. r. pf. острокале се овце, т. ј. ударила у њих строка, mit der строка behaftet werden, morbo строка dicto corripi.

ȍстрошка, f. (у јужној Србији) vide стуба.

ȍструга, f. 1) vide [1] купина [1]. — 2) vide мамуза [1], cf. острога: Са чизмама и са *остругама* — Куцну коња чизмом и *остругом* —

остру́гати, ȍстру̑жêм, v. pf. abschaben, derado.

ȍстружине, f. pl. die Abschäbsel, quod abradi debet. [cf. гребаница, гребице 1, огребак, огребине].

ȍстружити, жйм, v. pf. vide **одстружити**: Овце му се *остружиле* саме —

остру̑чати, чâм, v. pf. (у Боци) грожђе у каци изгазити и исциједити, keltern, calco.

осту́пâње [**одступање**], n. das Hinwegtreten, recessio.

1. **осту́пати,** ȍсту̑пâм, [**одступати**] v. impf. abtreten recedo.

2. **ȍступати,** пâм, v. pf. н. п. јечам, stampfen, contundo, pinso.

осту́пити, ȍсту̑пйм, (cf. **одступити**) v. pf. abtreten, recedo.

ȍсудбина, f. (у Боци) das Urtheil, judicium. cf. [vide] пресуда.

осу́дити, ȍсу̑дйм, (cf. одсудити) v. pf. 1) aburtheilen, das Urtheil fällen, judicium fero, н. п. коме што. — 2) кога, verurtheilen, condemno.

осуђѐни̑к, осуђени́ка, m. der Verurtheilte, condemnatus.

осуђѐница, f. die Verurtheilte, condemnata.

осуђи́вâње [одсуђивање], n. 1) das Aburtheilen, judicii latio. — 2) das Verurtheilen, condemnatio.

осуђи́вати, су̑ђујêм, [одсуђивати] v. [im]pf. 1) verurtheilen, condemno. — 2) aburtheilen, judicium fero.

осу̑жбати, бâм, v. pf. (у Ц. г.) кукурузе, т. ј. ољуштити, (den Kukuruz) lösen, excortico. [vide окомити 1].

ȍсужњити се, њйм се, v. r. pf. ein Gefangener werden, ins Gefängniß kommen, in vincula conjici. [cf. засужњити; заробити се].

осу́кати, ȍсу̑чêм, (cf. **одсукати**) v. pf. abdrehen, abwinden, retorqueo, devolvo.

осу̏кива̂ње [одсукивање], n. das Abdrehen, retorsio, devolutio.

осу̏кивати, осу̏кујем, [одсукивати] v. impf. abdrehen, retorqueo.

осу̏рити, осу̏рим, v. pf. blaß färben, colore pallido imbuo.

о̀су̏ти, о̀сиплем, v. pf. auseinander fallen laſſen (z. B. den Strumpf), dissipo.

о̀су̏ти се, о̀сиплем се, v. r. pf. 1) auseinander rollen, dissipor, n. p. *осуло се* грожђе у цвијету; *осула се* чарапа. — 2) beſäet werden, conseri: *Осу се* небо звездама, | А равно поље овцама —

осу̏шити, о̀су̏шим, v. pf. trocknen, sicco.

осу̏шити се, о̀су̏шим се, v. r. pf. verdorren, austrocknen, siccor.

о̀тава, f. das Grummet, foenum chordum.

ота̏ка̂ње, n. das Abziehen (des Weins), deductio, derivatio.

ота̏кати, о̀та̂чем, v. impf. abziehen (den Wein), derivo.

о̀та̂ле, vide одатле.

отаљава̂ње, n. die Ausführung, perfectio.

отаљава̏ти, та̀љава̂м, v. impf. gut ausführen, perficio, bene.

ота̀љати, љам, v. pf. gut ausführen, bene perficio, vinco.

ота̀нчати, чам, v. pf. dünn werden, extenuor.

ота̏њити, о̀та̂њим, v. pf. dünn machen, extenuo. [cf. ослабити 2].

о̀та̂р, ота́ра, m. (у кршћана) vide **олтар**.

о̀тарак, о̀та̂рка, m. vide [у б р у с] отирач.

ота̀расити, сам, v. pf. abfertigen, expedio. [vide свршити]. cf. отрсити.

о̀тац, о̀ца, m. (pl. gen. ота́ца̂) der Vater, pater. [cf. бабо 1, 2 баба, јапа, тата, ћаћа].

отачанство, n. das Vaterland, patria. [vide отаџбина 2].

о̀тачки̂, ка̂, ко̂, väterlich, patrius.

о̀таџбени̂к, m. der Eingeborne, indigena. [vide домородац].

о̀таџбина, f. 1) (у Далм.) vide очевина: купује туђе баштине и *отаџбине*. — 2) das Vaterland, patria. [cf. отачанство].

о̀твор, m. (у Боци) die Oeffnung des Leibes, alvus soluta. cf. проточ.

о̀творе̂ње, n. 1) das Oeffnen, apertio. — 2) das Poliren, politio.

о̀творати, ра̂м, v. impf. 1) aufmachen, aperio. [cf. откретати]. — 2) poliren, polio.

о̀творен, а, о. 1) part. pass. v. отворити. — 2) отворен човјек, дијете, lebhaft, vegetus.

отво̀рити, о̀творим, v. pf. 1) aufmachen, aperio. — 2) poliren, polio, z. B. пушку, сребрно што и т. д. — 3) отворити јунаштво, т. ј. показати [cf. осоколити]: Што највеће *отвори* јунаштво —

о̀тврднути, нем, v. pf. hart werden, induresco.

отвр̀сти се, вр̀зем се, v. r. pf. ſich löſen, solvi: *отврзла* му *се* крв на нос (или из носа).

оте̂! Zuruf ans Pferd, um es zu entfernen, vox abigentis equum.

оте́гнути, о̀те̂гнем, v. pf. ſtrecken, ausziehen, extendo.

оте́гнути се, о̀те̂гнем се, v. r. pf. ſich hinſtrecken, extendor: Док *се* један не *отегне*, не може други да се протегне.

оте̏жати, жа̂м, v. pf. (cf. отечшати) 1) ſchwer werden, gravis fio: Па је Марко на коњу задрем'о, И бојно му копље *отежало* — 2) ſchwerfällig werden, gravis fio: отежао сам.

оте́за̂ње, n. das Ausziehen, Ausſtrecken, extensio.

оте́зати, о̀те̂жем, v. pf. ausſtrecken, extendo.

оте́зати се, о̀те̂жем се, v. r. impf. 1) ſich hinſtrecken, extendor. — 2) ſich ziehen, dehnen, educi, n. p. цицвара, paco.

отѐлити, о̀тели̂м, v. pf. kalben, ein Kalb werfen. pario (vitulum).

отѐлити се, о̀тели̂м се, v. r. pf. kalben, pario.

отемѐљити се, тѐмељим се, v. r. pf. ſich befeſtigen, fundari: Не може *се отемељит'* граћа —

о̀терати, ра̂м, (ист.) vide отјерати.

о̀тес, m. vide потес.

отѐсати, о̀тешем, v. pf. behauen, dolo, dedolo, exascio.

оте́снити, о̀те̂сним, (ист.) vide отиснити.

о̀те̂ти, о̀тмем, v. pf. nehmen, wegnehmen, capio, rapio.

о̀те̂ти се, о̀тмем се, v. r. pf. ſich befreien, liberor.

отѐћи, тѐчем, v. pf. 1) anlaufen, aufſchwellen, intumesco. [cf. набрендити, набухнути, натећи 2]. — 2) ablaufen, decurro, minuor.

отѐшњати, њам, (ист.) vide отјешњати.

отѐшчати, чам, [v. pf.] vide отежати.

отијѐснити, о̀тијесним, v. pf. (јуж.) knapp machen, facio angustum.

о̀тка, (у Никшићу и у Славонији) m. vide **отка̏ч**, отка́ча, (у Црни.) } рићак.

о̀тима̂ње, n. das Wegnehmen, Entreißen, ademptio.

отима̏ти, отѝма̂м, v. pf. ſtriegeln, strigili rado.

о̀тимати, ма̂м (мљем), v. impf. wegnehmen, adimo.

о̀тимати се, ма̂м (мљем) се, v. r. impf. 1) ſich frei machen, eximor, liberor. — 2) око шта, о шта, ſich reißen (um etwas), raptim emo, diripio. [cf. надметати се 1].

отѝма̂ч, отима́ча, m. који што отима, der Anſichreißer, raptor.

отимачина, *f. (у Далм.)* Raub, [rapina; cf. грабеж].

о̀типисати, сам (тишем), vide остиписати.

о̀тира̂ње, n. das Abwiſchen, abstersio.

1. **о̀тирати**, рем, v. impf. abwiſchen, abstergo.

2. **о̀тирати**, ра̂м, (зап.) vide отјерати.

о̀тирати се, рем се, v. r. impf. ſich abwiſchen, abstergor.

отѝра̂ч, отира́ча, m. das Handtuch, mantile, mappa: Избирач нађе *отирач* (кад се који жени). [vide убрус]. cf. отарак.

отиски̏ва̂ње, n. 1) das Wegrücken, remotio (per

pressionem). — 2) das Losstopfen, apertura per remotionem.

отиски́вати, отѝскујêм, v. impf. 1) hinwegdrücken, removeo (urgendo), з. В. лађу. — 2) losstopfen, aperio per remotionem.

отиски́вати се, отѝскујêм се, v. r. impf. н. п. у свијет, in die weite Welt hinaus sich werfen, abeo inter homines ignotos.

оти́снити, òтѝснѝм, (зап.) vide отијеснити.

òтиснути, нêм, v. pf. 1) hinwegdrücken, abstossen, removeo, н. п. чамац. — 2) aufstopfen, aperio. — 3) wegrücken, verto: Па одатле *отиште* дората — 4) sich wenden, se vertere: Па *отиште* право у приморје — 5) [vide] почети, cf. стати, окренути, отићи: Те *отиште* ситну књигу писат' —

òтиснути се, нêм се, v. r. [pf.] impf. 1) у свијет, sich in die weite Welt hineinwerfen, abeo inter homines ignotos. — 2) sich wenden, se vertere: *отиште се* за њим; *Отиште се* преко поља равна — 3) herabstürzen, ruo: *Отисла се* ст'јена од Будима,| Те побила свилоруне овце —

òти̂сти (оти́сти) òтѝдêм, [оисти], v. pf. vide **отићи**: А ни један *отисти* не смије —

оти́ти, òтѝдêм, v. pf. vide **отићи.**

оти́ћи (òтѝћи) [отисти (оисти), отити], òтѝдêм (ȍдêм), (òтишао, говори се у брзом изговору *ошао* и *очао*) v. pf. 1) fortgehen, abeo. [cf. минути 3, поћи 4]. — 2) vide почети (cf. стати 6): *Оде* бане ђецу миловати — Ако т' *одем* ударати њиме —

òтицâње, n. (зап.) vide отјецање.

òтицати, тичêм, (зап.) vide отјецати.

оти̂шњати, њâм, (зап.) vide отјешњати.

òтјерати, рâм, v. pf. (југоз.) hinwegtreiben, abigo.

òтјецâње, n. (јуж.) 1) das Aufschwellen, intumescentia. — 2) das Ablaufen, defluxus.

òтјецати, тјечêм, v. impf. (јуж.) 1) anlaufen, aufschwellen, intumesco. — 2) ablaufen, defluo: *отјече* вода.

отјèшњати, њâм, v. pf. (јуж.) eng werden, angustus fio: Кумаш ми је сукња окрачала,| А тканица моја *отјешњала* —

òткавити, вѝм, v. pf. (у Сријему) одужити свој ред (н. п. боловањем), aushalten, perpeti.

отка́зати, òткâжêм, v. pf. antworten, entgegnen, respondeo, cf. [vide] одговорити [1]: Не би ли се она досјетила,| Не би л' своме брату *отказала* —

отказѝвâње, n. das Antworten, responsatio.

отказѝвати, кàзујêм, v. impf. antworten, responso.

отка́котати, коћêм, v. pf. 1) кокош јаје, abgaksen, clango. — 2) жена посао, mit der Beendigung seiner Arbeit prahlen, opere soluto gloriari: Није ни онђе коке која снесе јаје, па га *откакоће.*

òткâлê, vide одакле.

отка́нити се, òткâнѝм се, [v. pf.] vide оканити се: *Откани се,* царе Сулемане —

откàнтати, тâм, v. pf. т. ј. цријева, vide искантати.

òткати, ȍчêм (òткâм), v. pf. fertig weben, pertexo. [cf. саткати].

отки́вâње, n. 1) das Losschmieden, defractio, solutio. — 2) das Dängeln (der Sense), cum quis tundendo acuit (falcem foenariam).

отки́вати, òткѝвâм, v. impf. 1) losschmieden, recudo i. e. cudendo defringo, solvo. — 2) косу, dängeln, tundendo acuo.

òткидак, китка, m. ein abgerissenes Stück, particula defracta, decerpta.

отки́дâње, n. das Abreißen, τὸ deripere.

отки́дати, òткѝдâм, v. impf. abreißen, deripio. [cf. закидати 1].

òткинути, нêм, v. pf. abreißen, deripio [cf. окинути 2, отргнути 2]: откинула се лађа.

òткитити, тѝм, v. pf. књигу, (ст.) vide отписати [1], cf. накитити: Ти ћеш мени књигу *откитити* —

откла́пâње, n. 1) das Abdecken, detectio. — 2) das Aufsperren, reclusio.

откла́пати, òтклапâм, v. impf. 1) abdecken, den Deckel abnehmen, detego. — 2) aufsperren, aufschließen, recludo, pando.

òтклати, кољêм, v. pf. abbrechen (am Preise), detraho: једва сам пасјим зубима отклао.

ȍтклê, } vide одакле: *Откле* никад не залази
ȍтклêн, } сунце — Подигла се једна чета мала| *Отклен* ми се вазда подизала —

отклòнити се, òтклонѝм се, v. r. pf. weichen, recedo: *Отклони се* од те силе Турске —

отклòпити, òтклопѝм, v. pf. 1) н. п. лонац, abdecken, detego. — 2) н. п. врата, собу, aufmachen, recludo. cf. [vide] откључати.

откључа́вâње, n. das Aufschließen, reclusio.

откључа́вати, кљу̀чâвâм, v. impf. } aufschließen, re-
откљу̀чати, чâм, v. pf. } cludo. [cf. отклопити 2].

ȍтко (тка́ње), webbar (leicht zu weben), facilis textu: ласно је ткати, кад је ткање *отко.*

òтков, m. vide ков (косни) 2.

откòвати, òткујêм, v. pf. 1) losschmieden, recudo, demo. — 2) косу, abdängeln, tundendo exacuo.

откопа́вâње, n. das Abgraben, sublatio (fodiendo).

откопа́вати, кòпâвâм, v. impf. abgraben, tollo fodiendo.

откòпати, пâм, v. pf. (ȍткопао, ȍткопâла) abgraben, tollo fodiendo.

òткос, m. das Gras welches mit einem Sensenstreiche abgemäht wird, der Schwaden, striga [cf. окос]: покисли *откоси*; покисло сијено у *откосима.*

откòсити, òткосѝм, v. pf. abmähen, demeto, deseco.

откра́вити, òткрâвѝм, v. pf. aufthauen, erwärmen, regelo [vide раскравити]: чекај док *откравим* ноге (смрзле од зиме).

откра́вити се, òткрâвѝм се, v. r. pf. aufthauen, erwärmt werden, regelor [vide раскравити се]: откравило се мало.

открављѝвâње, n. vide раскрављивање.

открављи́вати, откра̀вљујем, v. impf. vide раскрављивати.

открављи́вати се, откра̀вљујем се, v. r. impf. vide раскрављивати се.

откре́нути, о̀ткренем, v. pf. (у Ц. г.) н. п. врата, vide ошкринути.

о̀ткретање, n. (у Ц. г.) das Oeffnen, apertio.

о̀ткретати, о̀ткрећем, v. impf. (у Ц. г.) врата, öffnen, aperio. [vide отворати 1].

откри́вање, n. 1) das Abdecken (des Hauses), detectio. — 2) das Entblößen, nudatio, detectio.

откри́вати, о̀ткривам, v. [im]pf. abdecken, entdecken, entblößen, detego, retego.

о̀ткрити, о̀ткријем, v. pf. abdecken, entdecken, entblößen, detego, retego.

[**открити се,** откријем се, v. r. pf. vide загалити се; *види* s. v. оцапарити се.]

открњити, о̀ткрњим, v. pf. verstümmeln, mutilo. cf. окрњити.

о̀ткуд, **о̀ткуда,** } woher? unde?

о̀ткуп, m. der Loskauf, die Auslösung, redemptio: Ћеш ли ме пустит' на *откупе?* —

откупити, о̀ткупим, v. pf. loskaufen, redimo.

откупљѐник, купљеника, m. der Losgekaufte, redemptus.

откупљи́вање, n. das Loskaufen, Auslösen, redemptio.

откупљи́вати, о̀ткупљујем, v. impf. loskaufen, redimo.

о̀тле, **о̀тлен,** } vide одатле: Зборн бане, па порани *отлен* —

О̀тмановић, m. Otomaner, Otomanus: Треће проси цар *Отмановићу*| Од Стамбола града бијелога —

о̀тмица, f. der Mädchenraub, raptus puellae. У Србији су се отимале дјевојке до нашега времена. Млада су момчад врло радо ишла у отмицу, и често су нудили један другога: „Ајде, море, да ти отмемо ту или ону дјевојку.“ У отмицу се иде с оружјем какогод на војску. Кашто отмичари довребају дјевојку код стоке, или кад пође на воду, па је ухвате и одведу; а кашто ударе на кућу ноћу (као хајдуци), па обију кућу и свежу дјевојачкога оца и браћу, док нађу дјевојку и одведу. Кашто се побију дјевојачка браћа и рођаци с отмичарима и буде меса доста: као што је у Јадру (у селу Клупцима) године 1805 погинуо дјевојчин брат и један отмичар; и дјевојку опет нијесу могли отети. За то отмичари не смију ласно да ударе на кућу гдје знаду да има много рода у дјевојке, а особито гдје је село сложно: јер и сељаци, како стану пушке пуцати и учини се буна, спопадне сваки своју пушку па трчи у помоћ. Свему је селу срамота кад се из села отме дјевојка, а отмичарима још већа кад се врате *јалови.* Кад отмичари докопају дјевојку у руке, онда је већ не ће оставити, макар сви изгинули; ако ли се дјевојка стане затезати и не ће да иде, онда је вуку за косе и деру штапом као вола у купусу. Отмичари не смију ићи с дјевојком момачкој кући: јер пођу кашто сељаци с родом дјевојачкијем за њима у потјеру; него је одведу у шуму, и тамо је вјенчају у каквој колиби (пударској или пастирској), или гдје у шуми. Поп мора вјенчати ако му се и не ће, јер хоће да га бију. Кад дође потјера у село, онда ови откуд су отмичари, изиђу преда њих лијепим начином и граде мир. Ако се тако помире, добро: ако ли род дјевојачки оде кадији на тужбу, онда морају доћи и отмичари с дјевојком. Кад угледа мати дјевојку на мешћеми, а она се стане бусати рукама у прси, и јаукати: „Куку мене! ево роба мога.“ Кад се почну судити, кадија најприје пита дјевојку: „Или је сила, или драга воља?“ Ако рече дјевојка да је сила, и да она не ће с онијем момком живљети ни данас ни сјутра, макар је сву исјекли на комаде, онда зло по отмичаре: морају лежати у апсу и плаћати глобу. Ако ли дјевојка рече (као што понајвише бива): „Није сила, веће драга воља: ја ћу за њим и у гору и у воду,“ онда отмичари даду штогод кадији, па се помире с дјевојачкијем родом, и одведу дјевојку кући те чине свадбу. Кашто потјера не нашавши отмичара с дјевојком у селу попали ономе за кога је дјевојка отета и родбини његовој куће и остало све што изгорјети може, пак се најпослије опет помире. Највише се догоди те отимају дјевојке кад момак запроси дјевојку па му је не даду; а кашто је и не просе (кад знаду да је не ће дати), него управо отиду и отму, а момак је није ни видио. Дјевојке отимају понајвише момчад која немају родитеља, или ако их имају, а они их не слушају, него се скиђу којекуда; а за поштена момка и од поштена рода слабо ће кад отети дјевојку, нити ће такови момак отићи у отмицу. Црни је Ђорђије био забранио отимати дјевојке: издао је заповијест да ће сваког момка за кога отму дјевојку погубити; попа, који вјенча отету дјевојку, обријати (распопити); кума, дјевера и старог свата шибати, а осталијем отмичарима сваком по 50 батина ударити. Пошто Турци 1813 године обладају Србијом отмица се опет поврати, али је послије кнез Милош Обреновић судивши неколицини по закону Карађорђијеву истријеби са свијем у подручју својему, а под владом Турском јамачно је и сад у обичају.

о̀тмичар, m. der Mädchenräuber, raptor puellae. cf. отмица.

о̀то, о̀тога, vide то[1]: Још к *отоме* триста јањичара — С *отим* ћемо наше госте частити —

отобо̀лити, лим, v. pf. herabhangen lassen, de-

mitto: *отоболио* усне; *Отоболио* усну као логовски ам.

отòболити се, лим се, v. r. pf. an etwas herabhangen, dependeo.

отòварити, рим, v. pf. abladen, demo.

òтодеве трáва, eine Art Pflanze, herbae genus. Приповиједа се да је кошути у пороћају била испала утроба, па пасући ову траву повратила јој се натраг; а жене је сад једу кад која има одвише прање (вријеме).

отòич (òтоич),) jo eben, kurz vorher, paulo

отòичке (òтоичке),) ante. cf. [толич,] отолич.

1. **òтôк,** òтока, m. die Geſchwulſt, tumor.

2. **òток,** m. (по југоз. кр.) [1)] vide острво. [— 2)] cf. [vide] отока [1].

òтока, f. 1) ein Seitenarm eines Stromes, cornu fluminis. [cf. грана 3, 2 оток 2]. — 2) грана која из дебла израсте кроз друге гране сама управо. vide одвода.

òтолê,) (у Херц. и у Ц. г.) vide одатле: Ајд'
òтолêм, } *отоле*, пребијела вило! — *Отолем*
òтолêн,) они пођоше — *Отолен* те обрнути грдно — *Отолен* ми један Мујо пође —

отòлич, (у Далм.) vide отоич.

Òтôн, m. зидине од градиња у Далмацији близу Хрватске границе (не дошав к ријеци Зрмањи).

отòпити се, òтопîм се, v. r. pf. н. п. снијег, ſchmelzen, liquefio.

отòплити се, òтоплî се, v. r. pf. warm werden, tepesco.

ототáњити, отòтâњîм, v. pf. zuſetzen, nicht aufhören wollen, cessare nolle.

ототòлити, отòтолîм, v. pf. кад жуња у прољеће стане тотркати, кажу да говори преља која још није све опрела: *Ототòли* дебело, | Као моје кољено; | Ако ли ћеш и дебље, | Као моје и бедре. — Ово сам ја слушао као мало дијете у Тршићу, а послије више нигдје ове ријечи нијесам чуо.

Отòчац, чца, m. варош у Хрватској, eine Stadt in Kroatien, nomen urbis.

отòчити, òточîм, v. pf. 1) abziehen (den Wein), derivo (vinum). — 2) н. п. сјекиру, mit dem Wetzſteine abſchleifen, cote acuo.

òточкî, кâ, кô, von Оточац.

òтпâд, m. der Abfall, defectio.

òтпадâње, n. 1) das Abfallen, delapsus. — 2) das Abfallen, defectio.

òтпадати, дâм, v. impf. 1) abfallen, decido. — 2) fig. abfallen, deficio.

отпáдити, òтпâдîм, v. pf. abfällig machen, facio ut quis deficiat, ut non sit dicto audiens.

отпáдити се, òтпâдîм се, v. r. pf. abtrünnig werden, deficio; *отпадио се* од посла, (ſich entwöhnen).

òтпадник, m. der Abfällige, Abtrünnige, defector, apostata.

òтпадница, f. die Abtrünnige, defectrix: Врат' се натраг, Божја *отпаднице* —

отпаљívâње, n. 1) das Abtrünnig machen, die Verführung, seductio. — 2) der Abfall, defectio.

отпаљívати, отпâљујêм, v. impf. abfällig machen, defectorem reddo, seduco.

отпаљívати се, отпâљујêм се, v. r. impf. abfällig werden, abfallen, deficio, seducor.

отпáрати, òтпâрâм, v. pf. abtrennen, wegtrennen, solvo, separo. [cf. отпорити].

отпаркívâње, n. cf. допаркивање.

отпаркívати, пâркујêм, v. impf. [jeden Augenblick weglaufen.] cf. допаркивати.

òтпасати, пашêм, v. pf. losgürten, discingo.

отпасívâње, n. das Losgürten, discinctio, solutio.

отпасívати, пâсујêм, v. impf. losgürten, solvo.

òтпасти, паднêм, v. pf. 1) wegfallen, decido. — 2) vide отрчати: Пак *отпаде* горе уз чардаке — 3) *отпао од људи*, т. ј. постао зао и неваљао мимо све људе.

отпáштâње, n. das Abfaſten, Abbüßen durch Faſten, cum quis jejunio luit, jejunio redimit.

отпáштати, òтпâштâм, v. impf. abfaſten, durch Faſten abbüßen, jejunio redimo.

отпéвâње, n. (ист.) vide отпијевање.

1. **отпéвати,** òтпêвâм, (ист.) vide отпијевати.

2. **òтпевати,** вâм, (ист.) vide отпјевати.

отпéчатити, тîм, v. pf. entſiegeln, demo signum, resigno.

отпечаћívâње, n. das Entſiegeln, sigilli demtio.

отпечаћívати, отпечâћâвâм, v. impf. entſiegeln, resigno, demo sigillum.

отпúвâње, n. (зап.) vide отпијевање.

1. **отпúвати,** òтпîвâм, (зап.) vide отпијевати.

2. **òтпивати,** вâм, (зап.) vide отпјевати.

отпúјâње, n. 1) das Abtrinken, delibatio. — 2) das Abtrinken, pensatio per potum.

отпúјати, òтпîјâм, v. impf. 1) abtrinken, delibo bibendo. — 2) abtrinken, penso bibendo.

отпијèвâње, n. (јуж.) 1) das Entgegenſingen, wenn einer früher geſungen, responsatio cantanti. — 2) das Abſingen, die Auslöſung durch Geſang, liberatio per cantum.

отпијèвати, òтпијевâм, v. impf. (јуж.) 1) коме, einem der angeſungen entgegenſingen, respondeo cantanti, excipio cantantem. — 2) што, abſingen, cantu lucror (wie Orpheus ſeine Eurydice).

òтпињâње, n. das Losſchnallen, solutio.

òтпињати, њêм, v. impf. losſchnallen, solvo.

1. **òтпирâње,** n. 1) das Aufthun (der Thüre, durch Hinwegräumung des davor Geſtellten), apertio. [vide одапирање 2]. — 2) das Entſchuldigen auf einen andern, excusatio in alium.

2. **отпúрâње,** n. das Auswaſchen, elutio.

1. **òтпирати,** рêм, v. impf. врата, die Thür aufthun, aperio. [vide одапирати 1].

2. **отпúрати,** òтпîрâм, v. impf. н. п. кошуље, auswaſchen, eluo. cf. одапрати.

òтпирати се, рêм се, v. r. impf. на кога, ſich auf einen entſchuldigen, crimen rejicio in alium.

отпúрити, òтпîрîм, v. pf. ſich davon machen, abscedo (clam vel pulsus).

отпи̏рлати, лâм, v. pf. wegjagen, abigo. [vide 1 одвијати 2]. cf. одвитлати.

отпи́рнути, о̀тпи̂рнêм, v. pf. abblasen, deflo.

отпи́сати, о̀тпи̂шêм, v. pf. 1) коме, zurückschreiben, antworten, rescribo. [cf. откитити]. — 2) кога, einen schriftlich anklagen, accuso quem per litteras.

отписи́вâње, n. das Zurückschreiben, responsio, rescriptio.

отписи́вати, пи̏сујêм, v. impf. antworten, responso.

о̀тпити, о̀тпијêм, v. impf. 1) abtrinken, debibo, delibo. — 2) abtrinken, durch Trinken berichtigen (z. B. eine Schuldforderung), bibendo penso. — 3) den Toast erwiedern, propinanti respondeo: Како коме напијеш, онако ће ти и *отпити*; Тридест чаша *отпити* здравица —

о̀тпјевати, вâм, v. pf. (јуж.) 1) што, absingen, durch Singen abverdienen, tilgen, cantu penso. [cf. отпојати]. — 2) коме, einem, der angesungen, entgegen singen, respondeo cantanti, excipio cantantem: Пјевај, друже, да ти *отпјевамо* — 3) отићи пјевајући, singend davongehen, abeo cantans.

о̀тплакати, плачêм, v. pf. 1) durch Weinen abbüßen, abweinen, lacrimis luo. — 2) weinend davon gehen, abeo lacrimans.

о̀тпливати, вâм, } v. pf. davon schwimmen,
отпло̀вити, о̀тпловѝм, } abeo natans.

отпљу́вâње, n. das Ausspeien vor etwas, exsputatio.

отпљу́вати, о̀тпљу̂вâм, v. impf. ausspeien, respuo.

о̀тпљунути, нêм, v. pf. ausspeien, respuo.

о̀тпљуснути, нêм, v. pf. abschütten, effundo: По му чаше вина *отпљуснуо* —

отпљуцки́вâње, n. dim. v. отпљување. [cf. опљуцкивање].

отпљуцки́вати, отпљу̀цкујêм, dim. v. отпљу́вати. [cf. опљуцкивати].

отпо̀јати, јêм, v. pf. vide отпјевати [1]. cf. појати.

отпо̀јити, о̀тпојѝм, v. pf. у пјесми мјесто *напојити*: Но не знаш ли ђегођ воде ладне| Да *отпојим* себе и Шарина,| Па ћемо се ласно насулити —

о̀тпонац, по̂нца, m. vide обарача.

о̀тпор, m. (у Хрв.) као изговор, обрана, Entschuldigung, excusatio: *Отпор* баби гребени да су јој зупци мједени.

отпо̀рити, о̀тпорѝм, [v. pf.] vide отпарати.

о̀тпорука, f. das Zurückentbieten, responsio ad nuncium.

отпоручи́вâње, n. das Zurückentbieten, responsio ad nuncium.

отпоручи́вати, ру̀чујêм, v. impf. zurückentbieten, respondeo nuncio: А братац сестри *отпоручује* —

отпору́чити, по̀ру̂чѝм, v. pf. zurückentbieten, nuncium remitto.

отпо̀стити, о̀тпостѝм, v. pf. abfasten, durch Fasten abbüßen, jejunio luo.

отпо̀чêти, о̀тпочнêм, v. pf. anfangen, coepi. cf. [vide] почети.

отпочи́вâње, n. das Ausruhen, Ausrasten, requies.

отпочи́вати, по̀чи̂вâм, v. impf. ausrasten, ausruhen, requiesco.

отпо̀чинути, нêм, v. impf. ausrasten, requiesco.

отпо̀чињâње, n. das Anfangen, τὸ incipere.

отпо̀чињати, њêм, v. impf. anfangen, incipio.

о̀тпрати, перêм, v. pf. н. п. кошуље, auswaschen, eluo.

отпр̀во̂, unlängst, nuper, non ita pridem. [vide скоро]. cf. скорице.

отпр́дети, дѝм, (ист.) vide отпрдјети.

отпрди́вâње, n. das Herabfarzen, recrepitus (?).

отпрди́вати, пр̀дујêм, v. impf. herab-, hinwegfarzen, depedo: *отпрдују* му кесе низ гу...у.

отпр́дити, (зап.) } отпр́дѝм, v. pf. abfarzen, pe-
отпр́дјети, (југоз.) } dendo penso. cf. исписна
отпр́ђети, (јуж.) } [у I. издању].

о̀тпрê, (ист.) vide отприје.

о̀тпређе, (понајвише у Сријему, у Бачк. и у Бан.) vide отприје.

о̀тпри̂, (зап.) vide отприје.

о̀тприђе, (зап. [и јуж.]) vide [отприје] отпређе.

о̀тприје (од прије), (јуж.) vordem, ehemals, antea. [cf. отпређе, отприђе].

отпр̀косити, сѝм, v. pf. entgegentrotzen, contumaciam reddere: Би јој пркос ја *отпркосио* —

1. **о̀тпртити**, тѝм, v. pf. von sich abladen, onus depono.

2. **отпр̀тити**, тѝм, v. pf. отићи по снијегу правећи пртину, weggehen durch den Schnee, abire per nives.

отпр̀тљати, љâм, v. pf. fortgehen mit Sack und Pack, discedo cum impedimentis.

отпр́ћâње, n. das Abladen, depositio oneris.

отпр́ћати, о̀тпр̂ћâм, v. impf. von sich abladen, deponere onus.

о̀тпузати, пужêм, } v. pf. davonkriechen (von Kin-
отпу́зити, зѝм, } dern), abrepo.

о̀тпуст, m. die Entlassung, der Abschied, dimissio.

отпу̀стити, о̀тпустѝм, v. pf. 1) entlassen, dimitto. — 2) ablassen, remitto: Од арача раји *отпустите* —

о̀тпу̂т, (у Ц. г.) vide одмах.

о̀тпухнути, нêм, v. pf. (у Перасту) abblasen, deflo: *Отпухни* цв'јетак, напиј се винца —

отпуца́вâње, n. verbal. v. отпуцавати.

отпуца́вати, отпу̀цâвâм, v. impf. кад су у Хрватској 1812 године скупљали новце да купе барута да *пуцају* на весеље што су Французи ушли у Москву, заишту у шали од некака слијепца да и он што да, а он одговори: „Добро: ја ћу сад дати, али кад станете *отпуцавати*, онда да не иштете од мене.“

о̀тпуцати, цâм, v. pf. cf. отпуцавати.

отпуци́вâње, n. das Wiederkrachen, resonatio.

отпуци́вати, пу̀цујêм, v. impf. wiederkrachen, resono: *Отпуцују* наоколо лунте —

отпуча́ва̂ње, n. das Losknöpfen, discinctio. [cf. отпучање].
отпуча́вати, пу̂ча̂ва̂м, v. impf. losknöpfen, discingo. cf. отпучати.
отпу́ча̂ње, n. vide отпучавање.
отпу́чати, о̀тпу̂ча̂м, [v. impf.] vide отпучавати.
о̀тпучити, чи̂м, v. pf. losknöpfen, discingo: Господару Јакша капетане,| *Отпучи* ми пуца под гр̈оца —
отпу́шта̂ње [отпушћање], n. 1) das Entlassen, dimissio, exauctoratio. — 2) das Erlassen, Nachlassen, remissio.
отпу́штати, о̀тпу̂шта̂м, [отпушћати] v. impf. 1) entlassen, dimitto. — 2) nachlassen, erlassen, remitto.
отпу́штати се, о̀тпу̂шта̂м се, v. r. impf. н. п. вријеме се отпушта, nachlassen, remitto.
отпу́шћа̂ње, n. vide **отпуштање.**
отпу́шћати, о̀тпу̂шћа̂м, vide **отпуштати.**
отра́вити, о̀тра̂ви̂м, v. pf. коња, anfangen mit Gras zu füttern, gramine pasco.
о̀тражак, трашка, m. vide орепак.
о̀тражбине, f. pl. Ueberbleibsel, (н. п. послије части), reliquiae.
о̀тражина, *f. vide* [р о д 3] *траг 3.*
о̀тргнути, нêм, (о̀тргнух, о̀тргох) v. pf. 1) hervorreißen, proripio: А *отрже* мача зеленога — 2) vide откинути. — 3) отрже расти, отрже говорити, anfangen, incipio. [vide почети (cf. стати 6)].
о̀требине, f. (јуж. и ист.) оно што остане кад се што отријеби.
отре́бити, о̀трêби̂м, (ист.) vide отријебити.
отре́бити се, о̀трêби̂м се, [ист.] vide отријебити се.
отре́знити, о̀трêзни̂м, [ист.] vide отријезнити.
отрезнити се, о̀трêзни̂м се, (ист.) vide отријезнити се.
О̀трес, m. каменита страна у Далмацији близу Скрадина: Под *Отресом* високом планином —
[**отресан,** сна, сно, vide ваљан; *види* s. v. опран.]
отре́са̂ње, n. das Abschütteln, excussio.
отре́сати, о̀трêса̂м, v. impf. abschütteln, ausbeuteln, н. п. ноге од снијега und снијег с ногу, excutio.
отре́сати се, о̀трêса̂м се, v. r. impf. sich ausschütteln, excuti.
отре́сен, а, о, н. п. човјек, т. ј. разуман, паметан, бистар, gescheidt, scitus.
о̀тресине, f. pl. з. В. змајеве, der Glimmer (den die Zigeunerin für etwas ausgibt, das der Lindwurm abgeschüttelt habe), exuviae draconis. cf. мацино злато.
отре́скати се, о̀трêска̂м се, (ист.) vide отријескати се.
отре́сти, тре́сêм, v. pf. abschütteln, excutio. Отрести *руке од кога.*
отре́сти се, тре́сêм се, v. r. pf. *1)* sich ausschütteln, excuti. — *2) кога* [sich von Jemandem losmachen]: *нијесам могао да га се отресем.*
о̀тржито, н. п. говори, deutlich und bestimmt, clare et directe.
о̀трзати се, за̂м се, v. r. pf. н. п. швигар се о̀трзао, vide окрезати се.
отри́бити, о̀три̂би̂м, (зап.) vide отријебити.
отри́бити се, о̀три̂би̂м се, (зап.) vide отријебити се.
отри́знити, о̀три̂зни̂м, (зап.) vide отријезнити.
отри́знити се, о̀три̂зни̂м се, (зап.) vide отријезнити се.
отријѐбити, о̀тријеби̂м, v. pf. (јуж.) abklauben, expurgo.
отријѐбити се, о̀тријеби̂м се, v. r. pf. (јуж.) 1) sich abklauben, expurgor (e. g. pediculis). — 2) von dem Obst, wann es die Blüte abgeworfen, und die Frucht angesetzt, florem abjecisse, fructum edo. cf. очистити се.
отријѐзнити, о̀тријезни̂м, v. pf. (јуж.) кога, den Rausch austreiben, crapulam expello.
отријѐзнити се, о̀тријезни̂м се, v. r. pf. (јуж.) wieder nüchtern werden, den Rausch vertreiben, crapulam exhalo.
отријѐскати се, о̀тријеска̂м се, v. r. pf. (јуж.) sich voll saufen, potu impleri. [vide опити се].
отри́скати се, о̀три̂ска̂м се, (зап.) vide отријескати се.
отр̀кљати, ља̂м, v. pf. pfählen, statumino: јеси ли *отркљао* лозе? cf. [vide] притаћи [1].
о̀трлити, ли̂м, v. pf. (у горњ. прим.) н. п. лан, жуку, schlagen, tundo. cf. трлити.
о̀тров, m. (у Ц. г.) das Gift, venenum.
о̀тро̂ван, вна, вно, giftig, venenosus. [cf. отровит].
отро̀вати, о̀трујêм, v. pf. кога, vergiften, venenum do.
отро̀вит, а, о, vide отрован: Удовица свака самовољна| Ка' и бунар вода *отровита* —
о̀тро̂вни̂к, m. der Giftmischer, veneficus.
о̀тро̂вница, f. 1) гуја, giftig, veneficus: Те премеће дрвље и камење| Доке нађе гују *отровницу* — 2) die Giftmischerin, venefica: Ид' одатле, једна *отровнице*,| Кад си свога брата отровала,| Отроваћеш и мене јунака —
отр́пети, (ист.)
отр́пити, (зап.)
отр́пјети, (југоз.)
отр́пљети, (јуж.)
} отр́пи̂м, v. pf. erleiden, zu Ende leiden, perpetior.
о̀трсити, си̂м, v. pf. (у Ц. г.) 1) посао, fertig machen, expedio. [vide свршити]. cf. отарасити. — 2) кога, abfertigen, expedio.
о̀трти, о̀трем, (о̀трх, о̀тр, о̀тр̈о, о̀трла) v. pf. abwischen, detergo. [vide утрти 3].
о̀трти се, о̀трêм се, v. r. pf. [cf. утрти се] 1) sich abwischen, detergi. — 2) sich wund reiben, atteri. [vide ојести се]. cf. огузати се.
о̀трулити, ли̂м, vide **отрухлити.**
отру́нити, о̀тру̂ни̂м, v. pf. vide о к р у н и т и, обрунити: Скуце носе, да се не обросе,| А рукавце, да се не *отруне* —
о̀трунути, нêм, vide **отрухнути.**

о̀трухлити [отрулити], **ли̂м,** } v. pf. verfaulen,
о̀трухнути [отрунути], **не̂м,** } putresco: *отрухлио* у гвожђу (у тамници).

о̀трушница, f. (у Сријему) хљеб (од мекиња) за псе, Kleienbrot für Hunde, panis ex furfure canibus projiciendus. cf. трушница.

отр̀цати, о̀тр̂ца̂м, v. pf. abschleifen, attero: *отрцао* крај хаљине.

отр̀цати се, о̀тр̂ца̂м се, v. r. pf. sich abschleifen, atteri: part. pass. о̀тр̂ца̂н, zerlumpt, pannis obsitus; каже се и за кокош: отрцала се, кад јој опадне перје лежећи на јајима.

[**отрчати,** отрчим, v. pf. weglaufen; cf. отпасти 2.]

о̀туд, } von dort, istinc.
о̀туда̂, }

о̀тужан, жна, жно, н. п. јело, vide [усован 2] пријетран.

оту̀жити се, о̀ту̂жи̂м се, v. [r.] pf. des Kummers los werden, angore solvi (може бити само) у овој пословици: Ко се дуга не одужи, та *се* туге не *отужи* (у Грбљу).

о̀тужица, f. (у војв.)

оту̀ра̂ње, n. das Wegwerfen, abjectio. [cf. отуривање].

оту̀рати, о̀ту̂ра̂м, v. impf. wegwerfen, abjicio. [cf. отуривати].

отури̂ва̂ње, n. vide отурање.

отури̂вати, оту̀рујем, v. impf. vide отурати.

о̀турити, ри̂м, v. pf. 1) wegstoßen, detrudo [vide одринути]: Испред себе ђерђев *отурила* — 2) (у пјесми) књигу, т. ј. оправити [vide послати]: Свије ћу ти по имену казат'| Коју ти је коме *отурио* —

о̀турнути, не̂м, v. pf. wegstoßen, detrudo.

отурпѐнсати, пѐнше̂м, v. pf. abfeilen, lima polio.

оту̀ћи, ту̀че̂м, v. pf. н. п. кукурузе, abschlagen, decutio. cf. обијати [2].

отхла̀дити, о̀тхла̂ди̂м, [одладити] v. pf. sich aus dem Staube machen, aufugio. cf. охладити [(оладити) 2].

отхо̀дити, о̀тходи̂м, [ододити] v. impf. (у Дубр.) weggehen, decedo, cf. [vide] одлазити: доходи и *отходи*; Срамотан је сваки *отходио* —

отхо̀ђе̂ње, n. das Weggehen, abitus.

отхра̀мати, о̀тхра̂мље̂м, [одрамати] v. pf. hinweghinken, claudicans abeo.

отхра̀нити, о̀тхра̂ни̂м, [1 одранити] v. pf. auferziehen, educo. [cf. одојити 1].

отхрањи̂ва̂ње [одрањивање], n. das Großziehen, educatio.

отхрањи̂вати, хра̀њује̂м, [одрањивати] v. impf. groß ziehen, educo.

о̀ћак, ћка, ћко, vide **хоћак.**

о̀ћелавити, ви̂м, v. pf. kahl werden, calvus fio.

о̀ћерати, ра̂м, (јуж.) vide отјерати.

о̀ћешити, ши̂м, v. pf. besichtigen, beschauen, inspicio (einen Getödteten). cf. [ћеш;] опћешити.

о̀ћоравити, ви̂м, v. pf. einäugig werden, altero oculo capior.

о̀ћу, vide **хоћу.**

оћу̀тети, (ист.) } оћу̀ти̂м, v. pf. 1) verstummen,
оћу̀тити, (зап.) } obmutesco: Не би *оћутио*
оћу̀тјети, (југоз.) } да му сто узлова на језику свежеш. — 2) merken, animadverto, cf. [vide] опазити: А за њиме вашке ојађеле,| *Оћутише* Јаковљевић-Пиља — 3) (у Дубр.) fühlen, sentio. cf. [нањушити;] осјетити.

оћутки̂ва̂ње, n. verbal. v. оћуткивати.

оћутки̂вати, ћу̀ткује̂м, v. impf. verschweigen, tacere.

оћу̀ћети, ћу̀ти̂м, (јуж.) vide оћутјети.

оћући̂ва̂ње, n. vide осјећање [1].

оћући̂вати, оћу̀ћује̂м, v. impf. (у Ц. г.) vide осјећати.

оћу̀шити се, о̀ћу̂ши̂м се, v. r. pf. (scherzhaft) sich einüben, condisco.

офицѝја̂л, официја̀ла, m. (у прим.) der Beamte, officialis: И његове ђенерале и *официјале*, и његове војнике и бојнике (кад се наздравља).

офи̂ци̂р, офици̂ра, [**овицир**] m. (у војв.) der Offizier, praefectus militum: На шеширу младом *официру* —

офу̀кати, о̀фу̂ка̂м, v. pf. vide опуцкати: *Офукао* као Влах питу.

о̀х! (у Херц. *ог!*) interj. ach! oh! ah! vah!

охла̀дити, о̀хла̂ди̂м, [оладити] v. pf. 1) abkühlen, refrigero. — 2) sich heimlich davonmachen, clam abeo. cf. [vide] отхладити.

охла̀днети [оладнети] (ист.) } хла̀дни̂м, v. pf.
охла̀днити [оладнити] (зап.) } erkalten, refrige-
охла̀дњети [оладњети] (јуж.) } ror.

о̀хоћа, f. (у Ц. г.) (cf. охоће) 1) пут којијем се обилази н. п. с коњма, не могући ићи на пречац куд само људи иду, der Umweg, Seitenweg, ambages. — 2) пут на завојицу, der Schneckengang, via tortuosa.

о̀хоће, n. vide охоћа.

о̀хол [о̂л], а, о, hoffärtig, superbus. cf. [бијесан 2, кичељив, охолит, узношљив, поношљив, поносан,] поносит.

охо̀ла, f. vide охолост.

о̀холит, а, о, vide охол.

о̀холица, m. (у Хрв.) који се надима и радо хоће да се свади, der Hoffärtige, fastidiosus et litigiosus.

о̀холо̂ст, о̀холости, f. (у Боци) die Hoffart, superbia, cf. [охола, запон, кичељство, делилук;] понос [1]: Ал' *охолост* њега загубила —

охра̀брити, о̀хра̂бри̂м, v. pf. aufmuntern, cohortor.

охро̀нути, о̀хроне̂м, [оронути] v. pf. lahm werden, claudum fieri [cf. обангавити]: Добар коњ или ће *охронути* или оћоравити.

о̀хћи [ошћи], f. pl. (у Ц. г.) vide остве.

о̀ца̂л, оца̀ла, [ацал] m. (у Дубр.) der Stahl, chalybs. [vide надо 3]. cf. челик.

оца̀парити се, ри̂м се, v. r. pf. sich entblößen, nudare se. [vide загалити се]. cf. открити се.

о̀цат, о̀цта, m. (у Крајини Неготинској) der Essig, acetum. [vide] **квасина**, cf. сирће, остика.

о̀цеви, о̀цêвâ, m. pl. vide оци.

о̀цедине, f. pl. (ист.) vide оцједине.

о̀цедит, а, о, (ист.) vide оцједит.

оце́дити, о̀цêди̂м, (ист.) vide оцијeдити.

оце́нити, о̀цêни̂м, (ист.) vide оцијенити.

оце́пити, о̀цêпи̂м, (ист.) vide оцијепити.

оцепљи́ва̂ње, n. (ист.) vide оцјепљивање.

оцепљи́вати, цѐпљујêм, (ист.) vide оцјепљивати.

о̀ци, ота́цâ, m. pl. празник у недјељу између материца и божића. Какогођ што жене вежу о материцама, тако људе (који су дјецу имали) о оцима. cf. [оцеви,] очићи. cf. материце.

о̀цидине, f. pl. (зап.) vide оцједине.

о̀цидит, а, о, (зап.) vide оцједит.

оци́дити, о̀ци̂ди̂м, (зап.) vide оцијeдити.

оцијѐдити, о̀циједи̂м, v. pf. (јуж.) 1) ausdrücken, aquam exprimo. — 2) abseihen, aquam emitto.

оцијѐнити, о̀цијени̂м, v. pf. (јуж.) abschätzen, aestimo.

оцијѐпити, о̀цијепи̂м, v. pf. (јуж.) wegspalten, diffindo; fig. оцијепили му двадесет и пет батина.

о̀цило, n. vide огњило [1].

1. **о́цин,** а, о, н. п. грах, des оца, reverendi patris (monachi). Пребран грах у Србији зову сељаци (као у шали) *оцин грах* (јер га највише калуђери готове и једу онако са зеитином и с бибером и т. д.). [vide пребранац].

2. **О̀цин,** m. vide Улћин.

О̀цињаник, m. (pl. О̀цињâни) Einer von Оцин.

оци́пити, о̀ци̂пи̂м, (зап.) vide оцијепити.

оципљи́ва̂ње, n. (зап.) vide оцјепљивање.

оципљи́вати, ци̂пљујêм, (зап.) vide оцјепљивати.

о̀цједине, f. pl. вода или цијеђ што се из кошуља оциједи, aqua expressa.

о̀цједит, а, о, н. п. пут, abhängig, proclivis.

оцјепљи́ва̂ње, n. (јуж.) das Abspalten, diffissio.

оцјепљи́вати, цјѐпљујêм, v. impf. (јуж.) abspalten, diffindo.

о́цо, m. (hyp. von отац) von einem klösterlichen Vater, der Pater, pater (de monacho).

оцрвѐнити, ни̂м, v. pf. roth färben, rubefacio.

оцр̀вити, о̀цр̂ви̂м, v. pf. (у Котару) vide омодрити.

оцр̀нити, о̀цр̂ни̂м, v. pf. anschwärzen, denigro. [cf. овранити].

оцр̀нити се, о̀цр̂ни̂м се, v. r. pf. sich einen schlechten Namen machen, denigrare se ipsum.

оцрњи́ва̂ње, n. das Schwärzen, denigratio.

оцрњи́вати, оцр̀њујêм, v. impf. anschwärzen, denigro.

о̀цтени̂, нâ, нô, (у Котору) н. п. вода, т. ј. помијешана с мало оцта, Essig-, acidus.

очàјаник, *m. људско тијело које не може да се распадне.* [vide очајник].

очàјати, јâм, v. pf. verzweifeln, despero.

о̀чајати се, јêм се, v. r. pf. (у Ц. г.) остати, stehen bleiben, manere: Тако се нѐ *очајао* хиљаду година!

о̀ча̂јни̂к, m. нерастворено тијело у гробу, unverweseter Körper. *cf.* очајаник.

оча́ли, [m. pl.] (у Ц. г.) vide наочари.

очàли̂н, очали́на, m. (у Ц. г.) vide дурбин.

о̀чамати, мâм, v. pf. Langeweile bekommen, indem man wartet, moleste expecto.

очàни̂к, очани́ка, m. горњи нишан од пушке, Korn, bulla. [vide очник].

о̀чао, cf. отићи.

о̀ча̂ри, m. pl. (у Дубр.) [vide] наочари.

очàтити, ти̂м, v. pf. ablesen, legere: *Очати* му самртну молитву —

о̀чврснути, нêм, v. pf. fest werden, solidari.

о̀чев, а, о, (у Далм.) vide очин.

очеви̂дни̂, â, ô, augenscheinlich, manifestus. [vide очигледни].

о̀чевина, f. das väterliche Vermögen, patrimonium. [cf. отаџбина 1, очинство].

очеки́ва̂ње, n. das Erwarten, expectatio.

очеки́вати, чѐкујêм, v. impf. erwarten, expecto.

очемѐрити се, очѐмери̂м се, v. r. pf. sich vergällen (durch vieles Essen), cibo nimio se corrumpere.

очѐна̂ш, очена́ша, m. das Vaterunser, preces a Christo praeceptae: Наша снаша не зна *оченаша.*

очена́ши, m. pl. (у Хрв. и Далм. код кршћ.) vide бројенице.

очѐнути, о̀ченêм, v. pf. einen Ast am Stamme herabreißen, ramum avello.

1. **оче́пити,** о̀чêпи̂м, v. pf. кога, einem auf den Fuß treten, pono pedem meum in alterius pedem.

2. **очѐпити,** о̀чепи̂м, v. pf. што, aufstopfen, dempto embolo aperio.

очепља́ва̂ње, n. das Aufstopfen, demtio emboli.

очепља́вати, очѐпља̂ва̂м, v. impf. aufstopfen, embolum demo.

очепљи́ва̂ње, n. das Treten auf den Fuß.

очепљи́вати, чѐпљујêм, v. impf. auf den Fuß treten, pono pedem meum in alterius pedem: А лијевом ногом *очепљује* —

очеру̀пати, па̂м, v. pf. rupfen, vello.

о̀четкати, ка̂м, v. pf. (у Сријему) н. п. хаљину, чизме, abbürsten, peniculo detergere.

очѐшати, о̀чешêм, v. pf. krauen, refrico.

очѐшљати, о̀чешља̂м, v. pf. auskämmen, pecto. [vide ишчешљати 1].

о̀чи, о̀чи̂ (о̀чију̂) f. pl. 1) die Augen, oculi: на његове (моје) *очи*, in seiner Gegenwart; украшће из *очију;* казао му у *очи*, ins Gesicht. — 2) (у пјесми) сабља са очима: У Момчила *сабља са очима* —

очиглѐдни̂, нâ, нô, augenscheinlich, manifestus. cf. очевидни.

о̀чимкати, ка̑м, v. pf. н. п. месо од кости, abzupfen, decerpo.
о̀чин, а, о, des Vaters, patris. [cf. очев].
очи́нити, о̀чи́ним, v. pf. entzaubern, effascinatum praestigiis exsolvere: Не *би ли вам очинила* чини —
о̀чи́нство, п. (у Сријему) das väterliche Vermögen, patrimonium. cf. [vide] очевина.
о̀чи́нци, о̀чинака̑, m. pl. кад се жито чини, онда оно испод решета што остане. cf. оредине.
о̀чињи́, њâ, ње̑, н. п. вид, Augen-, oculorum: тако ми вида *очињега*! cf. [vide] очни.
о̀чистити, тӣм, v. pf. 1) reinigen, purgo. [cf. оснажити 2]. — 2) sich mit Sack und Pack davon machen, clam abeo.
о̀чистити се, тӣм се, v. r. pf. н. п. очистило се воће, vide отријебити се[2].
о̀чит, а, о, (у Дубр.) öffentlich, apertus.
о̀чито, (у Дубр.) offenbar, aperte.
о̀читовати, тујем̑, v. pf. (у Дуб.) eröffnen, offenbaren, äußern, manifesto.
о̀чињи, m. pl. (у Боци) vide оци.
о̀чице, f. pl. dim. v. очи.
очишћа́ва̑ње, n. vide очишћење.
очишћа́вати, очѝшћа̑ва̑м, vide очишћати.
очи́шћа̑ње, n. das Reinigen, purgatio. [cf. очишћавање].
очи́шћати, о̀чѝшћа̑м, v. impf. reinigen, purgo. [cf. очишћавати].
о̀чни, на̑, но̑, Augen-, oculorum, cf. очњи: Очи црне затворио, *очни* виде! —
о̀чни́к, очни́ка, m. (у Ц. г.) доњи нишан, das Korn am Schießgewehr, bulla. [cf. очаник; нишан 2].
о̀чни́ ка̑ме̑н, m. blauer Vitriol. cf. [плаветњак, плаветни камен,] коњски камен.
о̀чња̑к, очња́ка, m. т. j. зуб, der Augenzahn, dens caninus. *cf.* [vide] *пасјак*[2].
о̀чӯ, о̀чуа, m. vide **очух.**
очу́вати, о̀чӯва̑м, v. pf. bis zu einer gewissen Vollkommenheit hüten, verwahren (z. B. ein Kind, einen Baum), custodio.
о̀чуов, а, о, vide **очухов.**
очу̑пати, па̑м, v. pf. abzupfen, vello.
о̀чӯх, о̀чуха, [очу] m. der Stiefvater, vitricus.
о̀чухов [очуов], а, о, des Stiefvaters, vitrici.
о̀ша,* m. vide **хоша.**
1. **о̀ша̑к** (о̀шак)[*], оша́ка (о̀шака), m. 1) vide димњак. — 2) у сијању дна и лубеница као кућица у сијању пасуља; ошак је од кућице мало повећи.
2. **о̀шак**,* m. vide двор 1.
ошаклија,* 1) f. Zimmer mit Kamin, cubiculum in quo caminus. — 2) m. vide [племић] ошаковић: *Ошаклије* и ошаковиће —
[**Ошаков**, m. варош Очаков у херсонској губернији у Русији; cf. Озиља.]
о̀шаковић, m. (у Босни) von gutem Hause, illustri loco natus. [vide племић]. cf. кољеновић, кућић.
о̀шачар, m. der Rauchfangkehrer, purgator caminorum. [cf. баџомет].
о̀шачарев,) a, o, des Rauchfangkehrers, purgatoris
о̀шачаров,) caminorum.
о̀шан, а, о, vide **хошан.**
о̀шаница, f. vide **хошаница.**
о̀шанскӣ, ка̑, ко̑, vide **хошански.**
ошулу́ситн, ошу̀лу́сӣм, v. pf. vide оглобити.
о̀ш!) interj. Ruf um den Hund wegzutreiben, vox
о̀ша!) abigentis canem.
о̀шакнути, не́м, v. pf. т. j. псето, ош сагеп, abigo voce ош.
о̀шао, cf. отићи.
о̀шан,*) m. сухо воће, као н. п. шљиве, јабуке,
о̀шаф[*],) крушке и т. д., gedörrtes Obst, poma tosta: Бевојка се весели:| Удаћу се к јесени,| А мајка је кара:| Немаш, кујо, дара.| Имам врећу *ошапа*,| Сваком свату по шака —
ошва́њити се, о̀шва̑њӣм се, v. r. pf. vide осрамотити се.
о̀шве, о̀шва̑, f. pl. ein Theil am weiblichen Hemde, indusii pars. cf. ошвице.
о̀швице, f. pl. (у Рисну) златна плетења коју жене омотавају око врата, eine Art Halsband, monile. [cf. ошве].
ошеста́рити, ошѐста̑рӣм, v. pf. abzirkeln, demetior circino, н. п. дно, точак, шуму (т. j. забиљежити докле ће се сјећи оне године). cf. шестар.
ошéстати, о̀шѐста̑м, v. pf. cf. шестати.
ошиба́ва̑ње, n. vide шибање.
ошиба́вати, ошѝбујем̑, v. impf. vide шибати: У руци му Татарска канџија,| *Ошибује* седам мазги блага — За њим Бешо коње *ошибује* — *Ошибују* два коња товарна —
ошија́ва̑ње, n. das Umschwenken, conversio.
ошија́вати, ошѝја̑ва̑м, v. impf. umschwenken, converto.
ошија́вати се, шѝја̑ва̑м се, v. r. impf. sich umschwenken, se torquere.
ошијавица, f. (у Сријему) као искривљена притина, гдје се ошијавају саонице, die Krümmung, obliquitas. cf. пошевица.
ошѝјати, ја̑м, v. pf. чим, кога, што, umschwenken, converto, detorqueo.
ошѝјати се, ја̑м се, v. r. pf. sich umschwenken, retorqueri: ошијаше се кола.
о̀шинути, не́м, v. pf. einen Hieb (z. B. mit der Peitsche) geben, ico. [cf. пришинути].
о̀шице, f. pl. (у Барањи) vide [о м ч е] вигови.
ошѝпати, о̀шѝпа̑м, v. pf. vide острићи.
о̀шка̑ње, n. das ош-sagen, abactio voce ош.
о̀шкати, ка̑м, v. impf. ош sagen, abigo voce ош.
о̀шклопчати се, ча̑м се, v. r. pf. кад изиђу шклопци по коме.
ошкри́нути, о̀шкрӣне́м, v. pf. н. п. врата, die Thür ein wenig öffnen, paululum removere ianuam. [cf. откренути].
о̀шкрт, f. (у Ц. г.) чим се посијеца камен воденични, vide сјечивица.
о̀шљача, f. (у Боци) орачки штап наврх ко-

јега има и гвозден шиљак, којим се љенивији во кашто и бацне, der Stachel, stimulus. [vide] остан, cf. бадаљ.

ȍшљи̂, ља̂, ље̂, (у Дубр.) Esels-, asininus. cf. [vide] магарећи.

ȍшмр̂к, m. die Wasserhose, typhon.

ȍшнути, не̂м, v. pf. ош sagen, abigo voce ош.

ошо́кати се, ȍшо̂ка̂м се, v. [r.] pf. vide [опити се] отријескати се.

ошпу́рити се, ȍшпу̂ри̂м се, v. [r.] pf. (у Барањи) vide ојагњити се: шиљеже се данас ошпурило.

ȍштар, тра, тро, 1) scharf, acutus. — 2) scharf, acer. cf. [vide] љут[1].

оштѐнити, ȍштени̂м, v. pf. werfen (von der Hündin), pario.

оштѐнити се, ȍштени̂м се, v. r. pf. werfen, pario.

ȍштетити, ти̂м, v. pf. (по југоз. кр.) 1) beschädigen, violo: Три јој б'јела саломила зуба| И румени образ *оштетила* — 2) verderben, perdo: Да ми данас не *оштетиш* друга — *Оштети* им неколико друга — И тадај сам Турцим' додијао,| Додијао, све их *оштетио* —

ȍштрêње, n. das Schärfen, acutio. [cf. бодрење].

ȍштрика, f. eine Art Pflanze, herbae genus [carex L.; cf. жар 3, тршљака].

ȍштримицê, *н. п. ударио га сјекиром.* [vide сјечимице].

оштри̂на, f. die Schärfe, acies.

ȍштрити, ри̂м, v. impf. schärfen, acuo. [cf. бодрити].

оштри́це (cf. острице), n. н. п. у ножа, die Schneide, acies.

оштр̀љат, а, о, spitzig, acutus.

оштрȍко̂нђа, f. böses Frauenzimmer, mulier incommoda et importuna.

оштрȍуман, мна, мно, scharfsinnig, acutus.

ȍшће, f. pl. (у Ц. г.) vide остве.

ȍшћела, f. (у Дубр.) остружина од дрвета, н. п. кад столар струже, Hobelspäne, ramentorum crines.

ȍшћи [охћи], f. pl. (у Ц. г.) vide остве.

ошу́рити, ȍшу̂ри̂м, v. pf. н. п. прасе, т. ј. опарити га водом и очупати, abbrühen, aqua ferventi perfundere.

ȍшце, цета, n. (у Сријему) (dim. v. око?) окно од пенџера, Fensterscheibe, orbis vitreus.

П

па̂, aber, vero; und, et; hernach, dann, tum, post haec. cf. [пака 2, паке,] пак 1.

па́а̂ње, n. vide **пахање.**

па́ати, па̂ше̂м, vide [1] **пахати.**

па̏бирак, па̏би̂рка, m. die Nachlese (des Weins), racemus post vindemiam residuus, die Nachlese (des Kukuruz), spicae a messoribus relictae. cf. [палетак] паљетак.

па̏би̂рчêње, n. die Nachlese, das Nachlesen, racematio, spicilegium. [cf. бирачење, паљетковање (палетковање)].

па̏би̂рчити, чи̂м, v. impf. nachlesen, racemo, spicas lego. cf. паљетковати [(палетковати), бирачити].

па̀бушина, f. (у Сријему) vide бабушина.

Па́ва, f. (voc. Па̂во) Frauenname, nomen feminae: А њем' *Пава* књигу отписује —

Па̏вао, Па̂вла, m. Paul, Paulus. [cf. Павле 1].

па̏ведрина, f. кад је небо све облачно, па се гдјешто проведри. Кад вођ одговори слијепцу (на питање како је вријеме) да је облачно, он му каже: разведриће се; али кад му рече да је паведрина, он му каже: „Бјеж' у село, вôђо!"

па̀ветина, f. (у Хрв.) vide павитина.

па̏вечера, f. (у Доброти) кад се послије вечере опет једе, nachträgliches Abendmal, coena secundaria.

па̏ви̂т, } f. бијела лоза, die Waldrebe, clematis vitalba Linn. cf. [бијела лоза, лоза 2, скробут, скробутина, скромут, скромутина,] паветина.
пави̂тина, }

пави̂тња̂к, павитња́ка, m. Gebüsch von Waldreben, vitalbetum? [cf. лом].

Па̀вић, m. (у Ц. г.) Mannsname, nomen viri: Барјактаре Бајовић-*Павићу* —

Па̀вица, v. dim. v. Пава.

Па́вко, m. Mannsname (Paul), nomen viri.

Па̂вла, f. (у Дубр.) vide Павлија.

па̏влака, f. 1) (у Шумадији) vide повлака. — 2) (у војв.) у јастука оно у чему перје стоји, der Sack eines Polsters: Пак узима штаку и *павлаку* —

Па̂вле, 1) m. vide Павао. — 2) f. (у Дубр.) als dim. v. Павла.

Па̀влија, f. Frauenname, nomen feminae. [cf. Павла].

Па̀вли̂ћ, Павли́ћа, m. dim. v. Павао.

Павли̂ћа̂н, Павлића́на, m. (ја сам највише слушао pl. *Павлића́ни*: може бити да би се казало sing. и *Павлићанин?*) Бугарин закона Римскога (у Уруменлији), Pauliner, Paulinus. *У Бељини селу у Свиштовској нахији сједи им владика, а њих ће бити у Уруменлији и у Бугарској око 20.000 душа. — Летурђија им се служи Латински, а поучавају се Бугарски. Попови им из Рима долазе.*

1. **Па̀влица,** m. Mannsname, nomen viri: Сам побјеже дијете *Павлица* —

2. **Па̏влица,** f. име некаке цркве у пјесмама [код Рашке]: И *Павлицу* испод Јадовника —

Па̂влов да̂н, m. у црквенијем је књигама Павлов дан и Петров дан заједно, у један дан (29 Јунија), а у народу је Павлов дан први дан по Петрову дне.

Па́во, m. Mannsname, nomen viri.
па̀вта, f. (pl. па̀вте, павáтā) vide **пафта.**
павта̀лија, f. vide **пафталија.**
па̀вте, f. pl. vide **пафте.**
па̀втица, f. dim. v. павта.
па̀давица, f. (по југоз. кр.) die Fallſucht, epilepsia. cf. [боља 2, велика боља, велика болест,] гора [3, горица 3], горска болест.
па̀далица, f. (у Ц. г.) н. п. маслина, која сама *опадне*, die von ſelbſt abfallenden Obſtfrüchte (z. B. Oliven), fructus sponte decidentes.
па̀далиште, n. н. п. Циганско (гдје *падају* Цигани), Lagerſtätte, locus castrorum.
па̀дање, n. das Fallen, casus.
па̀дати, да̂м, v. impf. 1) fallen, cado. [cf. спадати 3]. — 2) пада киша, снијег, es regnet, ſchneiet, pluit, ningit (cadunt pluviae, nives). — 3) пада ми рођак, iſt (kommt heraus): А. Милан ми *пада* рођак.| Б. По чему (ка̂ко)?| А. Његова мати и моја мати од двије сестре дјеца.
Па̀дež, m. брдо у Ловћену, Name eines Berges, nomen montis.
па̀днути, не̂м, vide [1] **пасти** (надне̂м).
пађѐнија, f. (у војв.) die Frohne eines Kloſterbauers, angaria (ad monasterium praestanda).
пађени́ја̄ш, пађенија́ша, m. Kloſterroboter, operarius monasticus.
па̀жња, f. Achtung, Liebe (z. B. der Eltern gegen Kinder, und zwiſchen Eheleuten), amor.
па̀за̄р,* паза́ра, m. 1) der Markt, forum. [cf. пијаца, чаршија]. — 2) der Handel, mercatio: нема *пазара*; рђав *пазар*. — 3) наћерати пазар, einen Handel befördern, betreiben (durch Zureden), mercatus.
пазари́ва̄ње, n. das Handeln, mercatura.
пазари́вати, за̀рујем, v. impf. handeln, mercari (emere et vendere).
па̀зарија,* f. die Fabrikwaare (die nicht auf Beſtellung gemacht iſt), vendendum, merx nundinalis. cf. пазарлија.
пазáрити, па̀за̄рȋм, v. pf. handeln, kaufen und verkaufen, tauſchen, emo aut vendo.
па̀зарȉште, n. мјесто гдје бива пазар, Marktplatz, forum.
па̀зарлија,* f. vide пазарија.
па̀за̄рни, на̂, но̂, **па̀за̄рски,** ка̂, ко̂, } n. п. дан, Markt-, nundinalis.
па̀зија, f. (у Херц.) vide битва 2. cf. пазјак.
па̀зити, зȋм, v. impf. 1) кога, liebhaben, amo. cf. [vide] љубити [3]. — 2) на кога, на што, Acht haben, attendo. [cf. атати, 1 вардати 1, мукаетисати].
па̀зити се, зȋм се, v. r. impf. пази се с њим, und paze se, ſich haben einander lieb, amant se invicem.
па̀зјак, пазја́ка, m. (у Земуну) питомо зеље што има лишће као у блитве (у Дубровнику зове се *битвица*). vide [битва 2] пазија.
па̀змати, ма̂м, v. pf. пазмати памећу, vide спазмати.
па̀зуо, па̀зуа, } n. die Achſel, ala, axilla. [cf.
па̀зухо, } пауза].
1. **па́ја,** f. ein Streif, virga, linea. [vide жиљ]. cf. пруга.
2. **Па́ја,** m. (ист.) vide Пајо.
па̀ја̂нта (cf. пајванта, панта), f. vide жнока.
па̀јван,* m. der Strick (für weidende Pferde), funis, cf. [vide] уже [1]: И свежу се коњи у *пајване* —
па̀јва̂нта, f. vide **пајанта.**
пајéдница, f. кад се што *опаједи* па изиде као чирић.
па́јити, јȋм, dim. v. спавати, (zu Kindern) ſchlafen, dormio: *пајо*, буди, злато моје! (жене говоре, као пјевајући, кад успављују дјецу). [cf. буjити].
Па́јо, m. (јуж.) hyp. v. Павао. [cf. 2 Паја].
па̀јта̂ш, пајта́ша, m. (у Мач.) vide [другī] другар.
пајта̀шица, f. (у Мач.) vide [1 другā 1] другарица.
Па̀јӯн, m. (у Ц. г.) мушки надимак.
па̂к, 1) vide па. — 2) aber, vero: онда пак — 3) пак? dann, tum.
па̂ка, (у Дубр.) 1) vide опет, н. п. видјећемо се и *пака*. — 2) vide па: *Пака* joj је јунак говорио — Пак су липе свате сакупили,| *Пака* иду по младу дивојку — С ђордам' Павлу гребак ископаше,| *Пака* млада Павла закопаше —
па̀као, кла, m. 1) die Hölle, infernus christianorum. [cf. вјечна мука]. — 2) (по зап. кр.) vide смола.
па̂ке, vide [па] пак: Поарати, *паке* попалити — Она купи своје б'јело платно,| *Паке* бјежи Скадру бијеломе — Лако скочи, *паке* проговори —
па̀клени, на̂, но̂, hölliſch, infernalis.
па̀кленȉк, m. (у Дубр.) vide ђаво: Па га баци на дно пакла,| *Пакленици* дочекаше —
па̀клењача, f. 1) vide паклина. — 2) [*Паклењача*] вода у Велебиту од Далматинске стране, Name eines Fluſſes, fluvii nomen.
па̀клина, f. (у Лици) као катран, што се кола мажу, Art Wagenſchmiere, axungiae genus. [cf. паклењача 1].
Па̀к-Марија, f. брдо између Црнице и Паштровића, ein Berg, nomen montis.
па̀колȇч, f. (у примор.) свако пролетно зеље, што се једе, Frühlingsgemüſe, olus vernum [bunias erucago L.].
Па̀ковра̂ће, [село у срезу трнавском, округа рудничког] n.: У Лозници и у *Паковрађу* --
па̀косан, сна, сно, vide **пакостан.**
па̀ко̂ст, па̀кости, f. die Bosheit, malitia. [vide злоба].
па̀костан [пакосан], сна, сно, boshaft, malus, malitiosus.
па̀костити, тȋм, v. [им]pf. (у Грбљу) ſchaden, Schaden zufügen, noceo: Толико ми злотвор *пакостио!*

Па̏кра, f. nom. prop. Name eines Flusses und Klosters in Slawonien.

Па̏крац, m. варош у Славонији. cf. Пакрц.

па̏крачки̂, ка̂, ко̂, von Пакрац. [cf. пакрчки].

Па̏крц, m. vide Пакрац.

па̏крчки̂, ка̂, ко̂, vide Пакрачки.

па̀ла, f. (у Мостару) подубока лопата којом се баца вода на поврће (кад се заљева). cf. исполац.

па̀лавра, f. (у Сријему) чељаде које много говори и ријечи по селу разноси, die Schwätzerin, garrula.

па̏ламâр,* m. das Schifftau, rudens. cf. [vide] уже [1].

пала̀мида, f. Ackerkratzkraut, serratula arvensis [circium arvense L.]. cf. паламуда.

пала̀муда, f. (у Сријему) vide паламида.

па̀ланачки̂, ка̂, ко̂, von der паланка [1], palancae, oppidi.

па̀ла̂нга, f. (у Грбљу) vide [озиб] полуга: Кад ли доше на Леђанска врата,| Кад ли пуста бјеху затворена| Затворена гвозденом *палангом* —

пала̀ндара, f.: И ево му мрежа *паландара* —

па̀ла̂нка,* f. *1) (у Србији)* eine Palanke (Mittelding zwischen Dorf und Stadt), oppidum. [vide варошица]. — *2) (у Црн. гори и у Херц.)* пандурница *или стражара.*

пала̀нчанин, m. Einwohner einer паланка, oppidanus.

па̏лац, па̂лца, m. 1) der Daumen, pollex. — 2) (gen. *па̏оца,* понајвише се говори pl. *па̏оци* и *па̀лцеви*) die Speiche, radius. cf. [vide] спица [1].

пала̀ца̂ње, n. vide палуцање.

пала̀цати, ца̂м, v. pf. (у Сријему) vide палуцати.

па̀лацка, f. 1) оно што израсте на рогозу као кукурушчић. [cf. батић, палачник]. — 2) pl. палацке, Art Patrontasche, embolorum theca. cf. [vide] припојаснице.

па̀лачни̂к, m. (у Сријему) vide палацка 1.

Па̀леж [сад Обреновац], m. Städtchen am Einfluß der Колубара in die Сава, oppidum Serbiae.

Па̀лежанин, m. (pl. Па̀лежа̂ни) Einer von Палеж.

Палѐксија, f. vide Полексија.

па̏летак, тка, m. (у Хрв.) vide **паљетак.**

па̏летковâње, n. vide **паљетковање.**

па̏летковати, кујêм, (у Хрв.) vide **паљетковати.**

па̀лешки̂, ка̂, ко̂, von Палеж.

па̀лигôрка, f. (у војв.) каже се злој жени, Benennung für ein böses Frauenzimmer, mulier importuna.

Па̀ли-ђâк, m. приповиједа се да је био некакав арамбаша који се овако звао, и којега су Турци отјерали у хајдуке, те им је послије много зла чинио. Може бити да је Пали-ђак изнајприје био Студенички ђак, и да се послије кад је хајдуковао, од њега прозвало ондје велико брдо *Ђа̂ково.*

па̀лије, па̏ли̂ја̂, f. pl. као велике лотре, с помоћу којих се бурад на кола товаре и с кола скидају, Schrotleiter.

па̀лијер, палијѐра, m. некакав барут, Art Schießpulver, pulveris pyrii genus: А дофати сјајна џефердана,| Који прима литру *палијера* —

па̏лијешће, n. у овој загонеци: У лијешће *палијешће,* у лијешће вода стоји, а у води огањ гори.

па̏ли̂к, m. (у Ц. г.) cf. личити се.

па̀лионица, *f.* Zündmaschine.

пали̂па̂н, cf. пипавица.

па̀липушка, cf. пипавица.

па̏лиса̂д, m. die Palisade, vallus.

па̀лити, па̂ли̂м, v. impf. 1) anzünden, incendo. — 2) н. п. пушку, feuern, accendo [cf. ждити, жећи 2]: Неко *пали* бистра џевердана — 3) нешто ме пали по леђима, jucken, prurio. — 4) сир пали, кад се мало као ужеже. — 5) он пали он жари, schalten und walten, dominari.

па̏лица, f. 1) der Stock, Spazirstock, baculum. [vide батина 1]. — 2) der Stock (im Joche), baculus jugi. — 3) (у Ц. г.) ein Stück Holz, lignum: Једна *палица* ни пред царем не гори. [— 4) vide 1 машка 2].

па̏личица, f. dim. v. палица: Подај Петру *паличицу,*' Нек убије грличицу —

па̏личња̂к, m. т. ј. [vide] сврдао [1], што се па јармовима врте рупе за *палице,* der Bohrer, zu dem Stockloch im Joche, terebra major pro foramine jugi ad inserendum baculum.

па̀ли̂ште, n. гдје је што *паљено,* н. п. за купусни расад, die Brandstätte, ustrina.

па̀лок, m. (у Боци) in der Redensart: на палоку, т. ј. на руци (да се ласно може узети), bei der Hand, prae manibus. [vide рука 5].

па̀лош (па̂лош), m. der Pallasch, gladius militaris. cf. [vide] мач.

пало̀шина (па̂лошина), f. augm. v. палош.

палу̀ца̂ње, n. das Zucken, micatus. [cf. палацање].

палу̀цати, ца̂м, v. impf. палуца гуја језиком, zucken, mico. [cf. палацати].

палу̀цнути, па̀луцнêм, v. pf. zucken, mico.

па̏лучак, чка, m. eine kleine unregelmäßige Au, campus herbidus prope aquam.

па̏љ, m. 1) (у Боци) vide исполац. — 2) (у Хрв.) дрвен тучак којијем се збија сир, а и купус сјецавац, die Stampfe, tudicula, cf. сирзбијало: За пасом му *паљ* батина —

па̏ља, f. (у Далм.) vide зубља.

паља̀стура, f. (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefisch, piscis quidam marinus.

па̏ље, па̂ља̂, f. pl. (у Дубр.) vide мекиње: *паље* од шенице.

па̀љевина, f. was verbrannt oder angesengt wird, quod aduritur: удара на паљевину, es riecht nach Brand.

па̀љêње, n. 1) das Anzünden, incensio. — 3) das Sengen, adustio.

пàљетак [палетак], тка, m. vide набирак.
пàљетковање [палетковање], n. vide набирчење.
пàљетковати [палетковати], кујēм, vide набирчити.
пàљика, f. мјесто гдје је шума изгорела па остала чистина, die Brandſtätte (von einem Walde), area silvae combustae. [cf. парча].
пàљковача, f. der Prügel, baculus. cf. [vide] батина [1].
пàљка, f. (пàхаљка?) од дрвета као дугуљаста тепсија, чиме јекмекчије (у Србији) чине шеницу.
пàмēт, f. (loc. памéти) 1) der Verſtand, intelligentia, prudentia. cf. [vide] разум. — 2) das Gedächtniß, nur in den Phraſen: није му било на памети, mens, memoria; узми се у памет (vide, attende, quid agas). — 3) n. n. научити што нà памēт, auswendig, memoriter. [cf. напамет, наизуст].
пàметан, тна, тно, verſtändig, prudens, intelligens.
пàметовање, n. 1) die Erinnerung, memoria. — 2) das Vernunften, *τὸ* sapere.
пàметовати, тујēм, v. impf. (ст.) 1) gedenken, meminisse, cf. [vide] памтити: Мо'ш ли знати и *памеговати* — 2) vernunften, sapio: За нас није вика ни скакање,| Већ је за нас вино и ракија,| И господство, да господујемо,| Мудра памет, да *памеговујемо* —
памéца, f. dim. v. памет.
пàмрàк, m. (у Боци) црв који се у оваца и у коза у рогу налази.
пàмтивēк, m. (ист.) vide памтивијек.
пàмтивијек [пантивијек], m. (јуж.) in der Redensart: од памтивијека, ſeit Menſchengedenken, post hominum memoriam.
пàмтивĩк, m. (зап.) vide памтивијек.
пàмтило, m. der ein gutes Gedächtniß hat, qui valet memoria: слаб сам *памтило*.
пàмтити, тĩм, v. impf. gedenken, ſich erinnern, meminisse. [cf. памеговати 1, тубити, тувити].
пàмћење, n. Erinnerung, memoria, das Gedenken. [cf. тубљење, тувљење].
пàмук,* m. die Baumwolle, erioxylon [1] gossipium L.; — 2) goss. herbaceum L.]: меко као памук.
памўклија[*], f. 1) (у Уж. н.) јабука, Art Apfel, mali genus [pirus malus L. var.]. — 2) (у Србији) с рукавима кратка хаљина наложена памуком. Памуклије сад носе и сељаци, н. п. у Мачви и у Јадру.
пàмучан, чна, чно, baumwollen, bombycinus, xylinus.
пàмучàр, m. der Baumwollhändler, mercator bombycarius.
пàн, m. (Slowacismus) der Herr, dominus, cf. [vide] господар, in dem Sprichworte: Што *пан* проси, село муси.
пàнāда, f. (у Дубр.) говеђа јуха с крухом, die Panade, jusculi genus: Ко *панаду* често куса,| Образ му је као руса.
панàгија, f. d. i. *παναγία* (die allerheiligſte),
панàђија, eine Bilder-Diptycha, diptycha.
пàнађўр, m. (*πανήγυρις*) der Markt, die Meſſe, nundinae. [vide] сајам [2], cf. пазар, вашар.
панађўрĩште, n. der Marktplatz, forum.
панàја, f. vide **панахија**.
пànакамилàвка, f. vide паракамилавка.
панàхија [панаија], f. vide кољиво.
пàнац, нца, m. (у Ц. г.) некака бијела велика водена тица, Art Waſſervogel, avis quaedam palustris.
пангàлōз, пангалóза, m. (у Биограду) човјек који нема ни куће ни имања нити каква посла, der Landſtreicher, homo perditus. [vide гологузан].
пангàнēт, панганēта, m. Bajonet, pugio.
пàндара, f. (у Рум. н.) Art Pflaumen, pruni genus [prunus domestica L. var.].
пàндўр, пандўра, m. 1) (у Србији) der Wächter der öffentlichen Sicherheit, zur Aufſuchung der Räuber u. ſ. w., viator publicus. За владања Турског свака је кнежина имала по неколико пандура, који су са буљубашом ишли по кнежини те тјерали хајдуке и друге рђаве људе хватали. Ови су пандури највише били Срби, а било је и Турака међу њима; буљубаша пак свагда им је био Турчин. У Турској гдјешто чувају пандури и путове и прате трговце. И поред Црногорске границе Турци гдјешто имају пандура, који чувају границу од Црногорскијех чета. cf. пандурница. — 2) (у војводству а сад и у Србији) der Gerichtsdiener, apparitor [cf. хајдук (ајдук) 2]: Е, секо, Бог је *пандур* (одговорила некаква жена у Сријему, кад јој је друга рекла: Ласно је тебе, секо, твој је муж пандур).
пандўрēње, n. пандур-Dienſt, officium *τοῦ* пандур.
пандўрија, f. die Stelle, das Amt des пандур, munus *τοῦ* пандур: отишао у пандурију.
пандўрити, пàндўрĩм, v. impf. пандур-Dienſte verrichten, machen, пандур esse, custodire: Да *пандури* из ње од кавура —
пандўрица, f. vide пандурница: А на по ње *пандурицу* кулу —
пàндўрница, f. die Pandurenhütte, tugurium pandurorum. [cf. пандурица, паланка 2, стражара, стражница]. По Турској су гдјешто начињене пандурнице око пута (раздалеко једна од друге како се може чути кад пукне пушка), те у њима сједе пандури и чувају путове од хајдука; а кашто прате трговце од једне пандурнице до друге.
пандўров, а, о, des Panduren, *τοῦ* пандур.
пандурòвање, n. der Pandurendienſt, adparitio.
пандурòвати, дўрујēм, v. impf. Pandurendienſte thun, adparere.
пàндўрски, кā, кō, panduriſch, panduricus.
пàница, f. (у Шумад. и даље к истоку) земљан суд из којега се једе, eine irdene Speiſeſchüſſel, patina fictilis. [vide бљуда]. cf. чинија, ћаса, здјела.

пáнос, m. (у Хрв.) од сламе и од смоле начињено као машала, и стоји наврх мотке, која је ударена у земљу, те се ноћу запали кад се учини каква ларма, das Feuerſignal, ignium significatio. cf. [vide] витиљача.

1. **Пáнта,** m. (ист.) vide Панто.

2. **пáнта,** f. (у Барањи) vide **најанта.**

Пантèлија, m. Pantelcimon, Panteleemon.

пáнтивијек, m. vide **памтивијек.**

Пáнтица, m. dim. v. Панто.

пáнтљика, f. das Band (öſterr. das Pántel), fascia.

Пáнто, m. (јуж.) vide Пантелија. [cf. 1 Панта].

пáнтош, m. у загонеци, cf. јединкало.

пáнути, нêм, vide [1] **пасти** (падном).

пáнцијер, панцијèра, m. (јуж.) der Panzer, lorica. [cf. панцир].

пáнципер, m. у овој загонеци: Отуд иде тио оца и увати *панципера.*

пáнцир, панцúра, m. vide панцијер.

пáнча[*], f. die Kralle, unguis, cf. [vide] канџа[1]: Нокти су ми ка' у орла *панче* —

пањ, пáња, m. der Baumſtamm, truncus: као два осјечена *пања* (каже се за човјека и за жену који немају дјеце). [cf. хреб].

[**пање,** cf. чаре.]

[**Пáњевац,** вца, m. село у Лијевчу; *види* s. v. Кочина Крајина.]

[**пањега,** f. die Niſche; *види* s. v. сносити.]

пањина, f. augm. v. пањ.

пањић, m. dim. v. пањ.

пањкање, n. das Verleumden, calumniatio.

пањкати, кâм, v. impf. на кога, gegen jemand Lügen vorbringen, mentior de aliquo. [vide биједити]. cf. опадати.

пањуга, f. (у Ц. г.) augm. v. пањ.

паондâн, (у Ц. г.) cf. ондан.

паор, m. (у војв.) der Bauer, Landbauer, rusticus. cf. [vide] сељак[2].

паорија, f. das Provinziale (im Gegenſatz der Militärgrenze), provincia rusticorum.

паоркиња, f. die Bäuerin, rustica. [vide сељакуша].

паорскй, кâ, кô, bäueriſch, rusticus. [cf. параснички].

паочаница, f. оно чим се паочи точак, понајвише од гвожђа, а има и од дрвета, der Radſchuh, Hemmſchuh, sufflamen. [cf. влачуга, цокла].

паочење, n. das Anlegen des Hemmſchuhes an das Rad, τὸ sufflaminare rotam.

паочити, чîм, v. impf. den Hemmſchuh anlegen an das Rad, sufflaminare rotam.

1. **пáпа,** f. 1) der Papſt, papa. — 2) in der Kinderſprache, das Brot, sic panem vocant puelli; онда си ти звао хљеб *папом.*

2. **пáпа,** m. (у Дубр.) Kinderwort für отац.

пáпаз, m. verächtliche Benennung für chriſtlichen Geiſtlichen (ſeitens der Türken), nominatio sacerdotis christiani contumeliosa. [vide свештеник]. cf. поп.

пáпазина, f. augm. v. папаз: Игумане, један *папазино* —

пáпак, пка, m. (pf gen. пâпâкâ) die Klaue (der vierfüßigen Thiere), ungula. cf. папоњак[1], чапоњак.

пáпар, пра, m. vide бибер: А што су ми Карловкиње беле румене? | Вино пију, *папар* зобљу, те су румене —

пáпати, пâм, v. impf. (у Дубр.) у овијем пословицама мјесто *јести*: Боље је са старим *папати* него с младим плакати. Слатко је *папати*, ал' је горко плаћати.

пáпêрје, n. (coll.) die Flaumfedern, plumae. cf. **мáшак**[1].

пáпин, а, о, без Папſтез, papae.

пáпоњак, пôњка, m. 1) vide папак. — 2) (у Ц. г.) некака трава, Art Pflanze, herbae genus.

пâпош, m. eine Art größerer Fluſſkrebſe, cancri genus.

пáпрадњйк, m. die Mondraute, [botrychium Sw.] osmunda lunaria.

пáпрат, f. das Farrenkraut, filix [pteris aquilina L.; cf. буjад].

пáпратка, } f. ein Farrenſtängel, filix una. [cf.
папрáтљика, } буjатка].

папрáтљичица, f. dim. v. папратљика.

Пáпратња, f. 1) зидине од намастира (у Босни више Зворника). cf. Папраћа. — 2) [*папратња*] (у Грбљу) vide препрата.

папрáтњача, f. т. j. земља, Farrenboden, locus filicosus. [cf. буjадњача].

Пáпраћа, f. vide Папратња 1.

пáпрац, m. (у Сријему) die Schafgarbe, achillea millefolia [L.]. cf. [куница 2, хаjдучка трава, 2 спор,] спориш.

папráца, f. (у Дубр.) (dim. v. папрат) das Goldhaar, polytrichon [lynosiris vulgaris Cass.? — Goldfarn, gymnogramme chrysophilla Kaulf.?].

пáпрен, а, о, 1) mit capsicum annuum Linn. gewürzt. — 2) gepfeffert d. i. theuer, carus.

пáпрењача, f. т. j. глина, (у Сријему) vide млијечница.

пáпрêње, n. das Würzen mit паприка.

пáприка, f. (pl. gen. пáпрйкâ) [gemeine Beißbeere,] capsicum annuum Linn.

пáприкаш, m. Art Fleiſchſpeiſe mit паприка, carnes capsico annuo conditae.

пáприти, рîм, v. impf. mit паприка würzen, condio pipere indico.

пáприца, f. 1) у воденици оно гвожђе што стоји попријеко на сену и држи на себи камен и окреће. — 2) (у Грбљу) на жрвњу као шупља цијев, од дрвета или од кости, што стоји на гвоздену шиљку, те се њиме жрвањ окреће.

пáпричица, f. dim. v. паприка.

пáпрчак, чка, m. (у Сријему) vide пријечњак.

пáпрчина, f. (у Боци) vide стаблина.

пáпта, f. vide **пафта.**

пáпула, f. н. п. од граха, т. j. кад се куван грах угњечи без чорбе; тако и од сочива, ein Fiſolenmus, puls e phaseolis. [cf. гмежденик (**међденик**)].

Пáпуч, m. (да ли није ради стиха скраћено од

папуча f.?): Чету купи Лички Мустајбеже| По Удбини по Турској крајини,| Док искупи Удбињана тридест,| Шњима крену у *Папуч* планину —

па̀пуча,* f. (pl. gen. па̏пу̂ча̂) der Pantoffel, crepida. [cf. пашмаг, пашмага, штопела, штопелица].

па̀пучица, f. 1) dim. v. папуча. — 2) игра у којој се скаче на једној нози преко намјештенијех трсака, Art Spieles, ludi genus.

папу̀џија,* m. der Pantoffelmacher, crepidarius.

па̂р, m. 1) у овај пар, јетт, nunc. — 2) (у војв.) Paar, par, н. п. пар пилића, опанака.

1. **па̀ра,*** f. (pl. па̏ре, па̂ра̂) die Münze Para, numi genus. cf. грош.

2. **па̏ра,** f. 1) der Athem, halitus. — 2) der Dunst, vapor. — 3) (у Боци) vide врабац [1].

пара̀гу̂н[*], парагу́на, m. 1) Art Flintenlauf, tubus quidam sclopeti: А упали танка *парагуна* — 2) (ст.) Art Tuch, panni genus: Ил' лијепе чое *парагуна* — Умивала ђулсом од ружице,| Отирала сајом *парагуном* —

пара́да, f. die Parade, pompa militaris.

пара́дити, па̀ра̂ди̂м, v. impf. in Parade stellen, instruo aciem.

пара́ђење, n. das Stellen in Parade, instructio aciei.

паразла̀ма,* f. bei der Flinte der äußerste Ring an der Röhre, circulus flintae ultimus: *Паразлама* од тридест дуката —

па̀ракамила̂вка, f. der schwarze Flor den die Mönche über die Kamilauka tragen, paracamilauchium? [cf. панакамилавка].

пара̀ка̂ње, n. das Ritzen, scarificatio.

пара̀кати, ка̂м, v. impf. ritzen, scarifico. [cf. парати 3].

па̀ракли̂с, m. (*παράκλησις*) (in scherzhaftem Sinne, als hätte dies Wort mit dem клис etwas gemein) Gebet, welches über einen gelesen wird, paraclesis.

па̀ракли̂сара, m. der Kirchendiener, Küster, Glöckner in den Klöstern, aedituus.

пара̀кнути, па̀ракне̂м, v. pf. dim. v. парнути: Он *паракни*, а ја варакни (у приповијеци).

па̀ракува̂р, m. der Nebenkoch, coqui vicarius (in den Klöstern).

па̀ракува̂ров, a, o, des Nebenkoches, coqui vicarii.

па̀ралажа, f. u. m. der Zulügner, Lügengehülfe, Lügenbruder, mendacis adjutor, vicarius [vide полажа]: Састала се лажа и *паралажа*: један лаже а други полагује.

пара̀ме̂нта, f. ову сам ријеч ја чуо само у Тршићу и у ова неколика шаљива стиха: У нашега чиче *параменте*| Три ардова у подруму прде:| У једноме нигђе ништа нема,| У другоме (заборавио сам шта је),| А у трећи прни па заврни. Оваке сам стихове ја слушао и у Сријему, али се сад не могу опоменути како се почињу, само знам да су трећи и четврти овако: У једном се мачка омацила,| А у другом кучка оштенила.

па́ра̂ње, n. 1) das Lostrennen, divisio, disjunctio. — 2) das Ausweiden, τὸ exenterare. — 3) das Ritzen, scarificatio.

па̀расити, си̂м, v. impf. што, vide парасити се.

па̀расити се, си̂м се, v. r. pf. кога, чега, stehen lassen, omitto. cf. [vide] оставити се.

Параске́ва, } f. die heil. Paraskewe, S. Parasceve
Параскѐвија, } [cf. Петка 2]: Убила га света Петка *Параскевија* —

па̀расни̂к, m. (у војв.) der Bauersmann, rusticus. [vide сељак]. cf. паор.

па̀расни̂чки̂, ка̂, ко̂, bäuerisch, rusticus. [vide паорски].

пара̀стос, m. (у војв.) Art Gottesdienstes für Verstorbene, inferiarum genus.

па́рати, па̂ра̂м, v. impf. 1) lostrennen, divido: А. Дај *пара* (Geld).| Б. Не *парају* сад, већ на мијех гуле. — 2) н. п. свињче, ausweiden, exentero. [cf. распирати]. — 3) н. п. ножем по столу, ritzen, scarifico. cf. паракати.

1. **Па̏раћи̂н,** m. Stadt unweit Ћуприја.

2. **Пара̀ћи̂н,** m. у овој загонеци: Изађе вила из пећи,| Пуштила косе низ плећи,| Чека сина *Параћина*,| Док јој дође из Рудина,| И донесе купу вина.

Параћи́нац, нца, m. Einer von Параћин.

пара̀ћи̂нски̂, ка̂, ко̂, 1) von Параћин. — 2) (adv.) запалити лулу *параћински*, т. ј. напунити лулу, па захватити њом ватре и пепела.

па̀рац, рца, m. der Kläger, accusator: Нико не може судац и *парац* бити. cf. [давуџија,] прица.

па̏раџија, f. (у Сријему) мајстор који другим могућнијим мајсторима *на пар* ради, ein Meister der für andere Meister stückweise arbeitet, minuscularius.

пара̀џик,* m. пређе, т. ј. мотовило пређе. cf. парче 2;] новчић [3].

Па̀ра̂шница, f. Ort östlich am Einflusse der Drina in der Sawe. Парашница је од прије била пуста, и није за њу нико ни знао, док је нијесу за времена Карађорђијева населили *прекодринци* и *голи синови*, који су из Босне ускакали у Србију, и начинили од ње као малу варошицу; за то се у новим пјесмама пјева *шер Парашница*: Трећу пиш'те шеру *Парашници*,| Голом сину Зеки буљубаши —

па̀рба, f. der Streit, Prozeß, lis. cf. парница [2, правда 3, распра, теранка, теранција, терба].

па̀рбити, би̂м, v. impf. (у Барањи) vide прети.

па̀рбити се, би̂м се, v. r. impf. vide прети се.

па̀рбље̂ње, n. das Prozessiren, lis.

па̀рга̂л, парга́ла, m. (у војв.) Perkal (Bergan), pannus Barracanus: Купићу ти, дикице! сукњу од *паргала* — *Паргал* дере, јечменицу ждере —

па̏ре̂ње, n. 1) das Wärmen, calefactio. — 2) das Begießen mit heißem Wasser, τὸ calida perfundere.

па̂ри, f. pl. (у Ц. г.) на ужету ситне удице, које се у води распростру по дну, те се на

њих хватају јегуље, Art Angel (beim Aalfang), hami genus (capiendis anguillis).

пàризе, f. pl. у загонеци, cf. пуће.

пàрија (пáрија), f. 1) (у Сријему) [vide] пиле [2] од рабоша. — 2) Abſchrift, copia. cf. приједис [2].

пàрионица, f. das Gefäß, um die Wäſche zu laugen, vas lixiviarium. [cf. 1 лужница].

пàрип, m. 1) (у Србији) ein gewöhnliches Pferd im Gegenſatze des ат, equus vulgaris (*πάριππος*?): кнезовима ате поклањајте,| Кметовима осредње *парипе* — 2) (у Далм.) сваки коњ, das Pferd, equus. [vide коњ 1].

пàрипче, чета, n. ein junger парип, pullus equi parip dicti.

пàрити, пâм, v. impf. 1) н. п. ногу, руку, wärmen, calefacio. — 2) mit heißem Waſſer begießen, calida perfundo, н. п. кошуље, прећу. — 3) очи, weiden, pasco oculos (aspectu grato).

1. **пàрић,** m. (у Боци) vide врапчић.

2. **пàрић,** парúћа, m. н. п. нема ни парића, dim. v. [1] пàра. [vide парица].

парићàње, n. das Bereiten, paratio.

парићати, ћâм, v. impf. bereiten, paro, [vide] спремати, cf. готовити: Мало сам им *парићала* дара —

пàрица, f. dim. v. [1] пàра. [cf. 2 парић].

парлàторија, f. око Саве и око Дунава [мјесто, гдје се људи, растављени, разговарају с онима који су у карантину, да се не би каква заразна болест пренијела]. cf. табор 2.

пáрлог, m. ein verwahrloſter Weinberg, vinea neglecta. [cf. залежај].

пáрложêње, n. das Verwahrloſen des Weinbergs, neglectio vineae.

пáрложити, жîм, v. impf. den Weinberg vernachläſſigen, negligo vineam.

[**пармак,*** m. vide мада 6.]

пáрница, f. 1) ein Zug des aufſchneidenden Meſſers, cultri dividentis linea. [cf. паротина]. — 2) der Prozeß, lis. cf. [vide] парба.

пáрничâр, m. der Prozeſſirer, litium amans.

пàрнути, пâрнêм, v. pf. einen Zug thun mit dem Aufſchneidemeſſer, duco cultrum dividentem. cf. цртарнути.

пàрњâк, парњáка, m. (у војв.) он је његов парњак или: они су парњаци, т. ј. једнијех су година. cf. [vide] врсник.

пáрог, m. ein Stock mit einem Haken (um z. B. Farrenkraut damit nach Hauſe zu tragen), baculus uncinatus.

пàрожак, пàрошка, m. н. п. у вила, Заће, dens ramus.

пàројак, рôјка, m. кад се првенац (први рој) оне године роји, његов се онај рој зове *пројак*, der Nachſchwarm, examen secundum.

пàрôјчêње, n. das Schwärmen des првенац, examen horni examinis.

пàрôјчити се, чи̂ се, v. r. impf. ſchwärmen (wenn es der првенац thut), nachſchwärmen, emitto fetum (dicitur de examine horno).

пàрôк, парóка, m. (у војв.) der Pfarrer, parochus. [vide свештеник]. cf. поп.

пàрòкиња, f. vide нурија.

пàротина, f. н. п. на лицу, кад се човјек огребе, die Schrame, rima. cf. [vide] парница [1].

пàрошчић, m. 1) dim. v. парог. — 2) das Ende (Zacken, Aſt) am Hirſchengeweihe, ramus: Дај ми, Боже, златне роге| И сребрне *пароштиће* —

пàрта, f.: На плећи му *парте* изнијела —

парýсија (парýсија), f. die höchſte Gattung der пиcанија (Gabe von 50 Piaſter an ein Kloſter, damit es für uns bete), stipendii genus, monachis datum, ut pro me orent.

парусијâш, парусијáша, m. der Geber einer парусија, qui dat *παρουσίαν*.

пáрцôв, пáрцова, m. (у Сријему) vide **пацов.**

пàрча, f. (у Ваљеву) vide паљка.

пáрче,* пàрчета, n. 1) vide комад. — 2) парче пређе, vide параџик.

парчéнце, цета,* n. dim. v. парче.

1. **пâс,** псâ, m. (pl. gen. пáсâ) der Hund, canis. cf. кучак [1, куцов, шапов].

2. **пâс,** m. (loc. пáсу, pl. пâсови) 1) vide појас: А уз тебе од злата *пасове* — 2) (у Ц. г.) кољено у роду (први пас, други и т. д.), Grad der Verwandſchaft, gradus: он је један пас њему ближе. cf. [vide] кољено [4].

пасáвање, n. vide пролажење [1].

пасáвати, пàсâвам, v. impf. (по југоз. кр.) vide пролазити [1]: Не да путом *пасавати* с миром —

пàсâмце, n. dim. v. пасмо.

пàсâње, n. das Umgürten, cinctio.

пàсаст, а, о, н. п. јарац, свињче, т. ј. бијело преко сриједе, einen weißen Streif am Leibe (wie einen Gürtel) habend, notam (quasi zonae) habens. cf. [vide] појасаст.

1. **пàсати,** пâшêм, v. impf. umgürten, cingo: Него га *паши* стрелама —

2. **пàсати,** сâм, v. pf. (у Ц. г.) пасао овуда, пасало подне, vide проћи [1 и 2]: Тудар *паса* Мирко војевода —

пàсати се, сâм се, v. r. impf. беза шта, etwas entbehren können, (fr. se passer), renuncio.

пàсаћи, ћа, ће, 1) н. п. земља, поље, Weide-, pascuus. — 2) н. п. канш, т. ј. којим се опасује, der Gurtriemen, lorum ad cingendum.

пàсовица, f. vide **пасквица.**

пáсêње, n. das Weiden, pastio.

[**пасерка,** f. cf. кокоруша.]

пàсидреновина, f. vide пасјаковина.

пàсина, f. augm. v. [2] пâс 1.

пàсић, m. dim. v. [2] пâс 1.

пàсиште, n. (у Ц. г.) мјесто гдје стока *пасе*, der Weideplatz, locus pascuus. [vide пашник].

пàсјâк, m. *1)* der Hundsdreck, stercus caninum. — *2) један од она два зуба што су између предњâкâ и кýтњâкâ (с обје стране и од озго и од оздо),* der Augenzahn, *dens caninus. cf.* очњак.

пàсјаковина, f. die Kreuzbeere, rhamnus catharticus Linn. cf. пасидреновина.

пасја̀лук, m. Hündiſche Bosheit, canina malitia: то је његов *пасјалук*; не може од *пасјалука*; то је учинио од *пасјалука*.

пасја̑ не̏дјеља, f. што слуга служи газду пошто година изиђе (ваља да се за то тако зове што ради само оно што хоће). Некакав газда кад му се слузи наврши година, исплати га, па му рекне да иде, а кад слуга дода да му није пасје недјеље одслужио, он му рекне: „сва ти је година била пасја.“

пасјача, f. der Schädel, Hundskopf (als Schimpfwort), caput (odiose dictum).

пасје̑ ву̑хо, n. (на Његушима) Art Pflanze, herbae genus.

пасји̑, сја̑, сје̑, hündiſch, caninus.

пасји̑ стри̑ц, m. vide [1] ба̑даљ 1.

па̏сквица [пасвица], f. (у Дубр.) der Nachtſchatten [Bitterſüß, Alpranke], solanum [dulcamara L.; vide разводник].

па̏ски̑, wie ein Hund, more canis [cf. 2 кучки]: *Паски* живио, *паски* умро̀.

[**Пасковац**, вца, m. село у Јадру; *види* s. v. Копривњак.]

па̏сма, f. (у Сријему) vide пасмина.

па̏смарко, } m. дуван, који је врло љут,

па̏смарковац, о̀вца, } Schimpfwort für einen zu ſtarken Rauchtabak, convicium in nicotianam acrem. Може бити да је ово име постало од Турака у Босни, који радо пуше мек дуван. Кад Србин Србину рекне за љут дуван да је *пасмарко*, онај му каштo у шали одговори: „Није, већ *пасмо̀јо*.“

па̏смена, f. vide пасмина.

па̏смењача, f. das Fitzband, forago.

па̏смина, f. (у Славон.) die Race, genus, semen: добре *пасмине* овца. cf. сој, [1] багра, фајта, пасма, [пасмена, трага,] врста [3].

па̏смо, n. eine beſtimmte Anzahl Garnfäden, filorum numerus. Мало пасмо има 20 чисаоница (једна чисаоница има 3 жице), а велико 40. Ја се сад не опомињем гдје сам прије чуо да у пасму има по̀ оволико чисаоница; у Боци пасмо има 7 чисаоница, у Сријему у великом пасму има 100 чисаоница а у маломе 10. Још је мање одређено колико се пасама меће у мотовило или у парче пређе, премда у Сријему кажу да се меће највише 8 пасама. cf. новчић.

па̏сови̑ ши̏пак, m. (у Ц. г.) који је пола кисео, Art Granatapfel, mali granati genus [punica granatum L. var.].

па̑сом, n. п. иду говеда *пасо̀м*, weidend, pascendo.

па̏спа̑љ, паспа̀ља, m. der Mühlſtaub, pulvis molaris.

1. **па̏сти** [падпути, панути], па̏дне̑м, v. pf. fallen, cado. [cf. 1 ћикнути 1, сорцати се, строваљити се].

2. **па̏сти**, па́се̑м, v. impf. weiden, pasco.

па̏стијер, пастијѐра, m. (у Дубр.) vide пастир.

па̏стијерка, f. (у Дубр.) vide пастирка.

па̏стир, пастѝра, m. der Hirt, pastor. cf. пастијер, [чобан,] чобанин, овчар [1].

пастѝрина, f. Hirtenlohn, merces pastoris.

па̏стирка, f. die Hirtin, femina pascens (oves, vaccas, capras). cf. [овчарица 1, чобаница 1, пастијерка,] пастјерица.

па̏стирски̑, ка̑, ко̀, Hirten-, pastorum.

па̏стирча̑д, f. (coll.) die jungen Hirten, pastores juvenes.

пастѝрче, чета, n. der junge Hirt, pastor juvenis.

па̏сти се, па́се̑ се, v. r. impf. т. ј. кобила, in der Brunſt ſein, coitum appeto (de equa).

пастјѐрица, f. (у Дубр.) vide пастирка.

па̏сторак, то̀рка, m. der Stiefſohn, privignus. [cf. доводац].

па̏сто̀рка, f. die Stieftochter, privigna.

па̏сторча̑д, f. (coll.) Stiefkinder, privigni.

па̏сто̀рче, чета, n. das Stiefkind, privignus, privigna. [cf. довоче].

па̏стрва, f. (по југоз. кр.) vide пастрма 1.

па̏стрма, f. 1) die Forelle, fario, trutta [salmo fario L.; cf. пастрва, пастрмка]. — 2) [*] п. п. козја, овчја, geräucherte Ziege oder Schaf, sarga fumo durata.

па̏стрмица, f. dim. v. пастрма 1.

па̏стрмка, f. vide пастрма 1.

пастрња̑к, пастрња́ка, m. die Paſtinake, pastinaca [sativa L.].

па̏струга, f. ein Donaufiſch, [Scherg,] genus piscis [acipenser stellatus Pall.].

па̏стуља, f. die Mausfalle, Rattenfalle, decipula. [vide кљуса]. cf. ступица.

па̏стух, пасту́ха, m. (особито по југоз. кр.) der Hengſt, admissarius. cf. ајгир, ждријебац.

пастушаст, а, о, т. ј. коњ, vide ајгировит.

па̏суљ, пасу́ља, m. (у војв.) vide грах 1: Прођи га се, брате, видиш да му ни име није као у осталијех смокова: пас и уља! Окани га се, брате, тај је сву Босну истурчио (т. ј. истурчили се да не посте и да не једу пасуља. Тако реку каштo у шали ономе, који једе пасуљ, а има још каква јела).

пасу̑љина, f. augm. v. пасуљ.

пасу̑љица, f. некакав ситан грах чучавац, eine Art Fiſolen [Zwerg-, oder Krupbohne], phaseoli genus [phaseolus vulgaris L. var. nanus]. cf. рогач [1].

па̏та, f. hyr. v. патка.

па̏так, тка, m. der Enterich, anas mas.

па̏талица, f. (у Ц. г.) самарна птица. [vide патарица 1].

па̏тарица, *f. 1) (у Ц. г.) птица у самара.* [cf. паталица]. — *2) владичина штака.*

па̏тила, f. да нијесам *патила*, не би се у сриједу спратила (у приповиједи).

па̏тинути, не̑, v. pf. n. п. киша, aufhören, nachlaſſen, remitto. [cf. попустити 1, престати].

па̏тисак, ска, m. (у Ц. г.) vide престанак: без патиска.

па̏тисање, n. das Nachlaſſen, remissio.

па̏тисати, тише̑, v. impf. aufhören, nachlaſſen, remitto: иде киша, не *патише*.

па̏тити, ти̑м, v. impf. 1) leiden, patior [vide трпљети]: Ко много зна, много и *пати*. — 2) ziehen (österr. zügeln), duco, alo.

пàтити се, тӣм се, v. r. impf. 1) ſich quälen, crucior. — 2) ſich vermehren, anwachſen, augeor.

пàтиџврк, m. (у Сријему) некака жуњкаста тичица, Art kleiner Vogel, avis genus.

пàтка, f. (pl. gen. пàтâкâ). die Ente, anas [L.]: И *патка* на леду посрне. cf. шотка, раца, пловка.

пàткин, a, o, der Ente, anatis.

пàтков, a, o, des Enterichs, anatis maris.

патлиџàн,* патлиџáна, m. 1) модри, die Eierpflanze, solanum melongena Linn. — 2) црвени, der Liebesapfel [Paradiesapfel], solanum lycopersicum Linn. [lycopersicum esculentum Mill.]. cf. [vide] јабучица[3].

пàтња, f. die Qual, cruciatus. cf. [vide] мука[1].

пàтока, f. der Lauer beim Branntwein, lorea (lora) vini usti.

пàтос, m. (*πάτος*) der Fußboden, pavimentum. cf. тли.

пàтосâње, n. das Bödmen des Zimmers, tabularum per cubiculum dispositio.

пàтосати, тошêм, v. impf. u. pf. das Zimmer bödmen, tabulas dispono per solum cubiculi.

патрȍгâње, n. das Handeln, actio.

патрȍгати, гâм, v. impf. као радити (*трговати*), handeln, ago: ја тијем (н. п. чохом) не *патргам*; он с њиме нешто *патрга*.

пàтрêње, n. das Gehören. *τὸ* pertinere.

патрȉјâр, патријáра, **патрȉјара**, **патријáрак**, рка, } m. der Patriarch, patriarcha.

патријáрев, **патријáров**, } a, o, des Patriarchen, patriarchae.

патрȉјâрскӣ, кâ, кō, Patriarchen-, patriarchalis.

патријàршија, f. das Patriarchat, die Patriarchie, sedes patriarchae. cf. паћаршија.

пàтрити, рӣм, v. impf. (у прим. око Ријеке) gehören, pertinere [vide припадати 2]: коме то *патри* (чије је то)? То *патри* мени (то је моје).

пàтрљ, m. der Baumſtrunk, stipes.

[**патрол**, vide патрола; *види* s. v. бердо.]

патрóла, f. die Patrouille, circitores militares. [cf. патрол].

патрóлити, пàтрȏлӣм, v. impf. patrouilliren, circueo.

патрóлица, f. т. j. шајка или ораница, das Patrouille-Schiff, navis circitores portans.

патрóљêње, n. das Patrouilliren, circuitio.

пàтуца, f. (у Сријему) некака риба, у које је трбух изнутра црн, der Nasenfiſch, Schneiderfiſch. cyprinus nasus [chondostroma nasus L.].

пâћ, adj. indecl. rein, ſauber, purus. [vide] ч и с т, cf. паћи.

паћàршија, f. vide патријаршија: Саградише високе Дечане,| *Паћаршију* више Пећи равне —

паћел, m. **паћèло**, n. (у Сријему) **пáћео**, ела, m. (у Сријему) } Art Brautſchleier, veli genus [cf. убрадач]: Одреш'те ми свилене *паћеле* —

пáћи, vide [ч и с т] пâћ.

пáћиљер, m. у загонеци, cf. њиљер.

пàужина, f. das Vesperbrot, merenda (у Србији каже се *мала ужина*).

пàуза, f. (у Имоск.) vide пазухо.

паȕзница, f. (у Брдима) vide жнока.

пàȕк, m. die [Weber-]Spinne, aranea [araneida L.].

пàȕков, a, o, der Spinne, araneae.

пàȕљ, паȕља, m. der Grashalm, graminis herba: није укосио ни *пауља* једног сијена.

пàуља, f. Art Pflanze [Honiggras, wolliges Honiggras], *hordem urinum* [holcus lanata L.]. *Ова трава има као клас који је одоздо на више врло гладак или клизак а одозго на ниже кад би се погладио зашиље за кожу. cf. попино прасе.*

пàун, m. 1) der Pfau, pavo [cristatus L.]. — 2) [*Паун*] Mannsname, nomen viri.

Пàуна, f. Frauenname, nomen feminae.

пàуњић, m. pl. vide паунчад: Пасла Маре *пауниће*| И бијеле голубиће —

пàуница, f. 1) das Weibchen von Pfau, pavo femella. — 2) [*Пауница*] Frauenname, nomen feminae.

Пàȕнка, f. Frauenname, nomen feminae.

пàунов, a, o, des Pfauen, pavonis.

пàун-перо, n. (ст.) т. j. пауново перо: *Паунперо* прекривила —

пàунчâд, f. (coll.) die jungen Pfauen, pulli pavonum. [cf. паунић].

паȕнче, паȕнчета, n. ein junger Pfau, pullus pavonis.

пàучина, f. das Spinnengewebe, tela aranea.

пàучљив, a, o, н. п. хљеб, voll Spinngewebe, araneosus: На крај, мобо, на крају је торба,| И у торби *паучљива* проја —

Пàуша, f. Frauenname, nomen feminae.

пàфта* [павта, папта], f. (pl. пâфте) 1) vide карика. — 2) пафта женска, или што свештеници опасују кад служе. [vide тканице]. cf. пафте.

пафтàлија [павталија],* f. die Flinte mit vielen Ringen, telum anulatum: У крилу му лежи *пафталија* —

пâфте [павте], f. pl. vide тканице.

пàфтица, f. dim. v. пафта.

пáхâње [паање], n. das Abblaſen, Abſtäuben, excussio, deflatio.

1. **пáхати** [паати], пâшêм, v. impf. з. В. хљеб, wegblaſen, abſtäuben, deflo, excutio pulverem. cf. [2] пâхати [1].

2. **пâхати**, пâхâм, v. impf. 1) погачу перушком, пошто се извади из ватре, abſtäuben, abblaſen, excutio pulverem, deflo. — 2) (v. neutr.) flattern, fluitare [vide 1 пахати]: За клобуком паун-перо *паха* до земље —

пâцити, цӣм, v pf. küſſen, osculor (Rinderwort): *паци* Богу (ђаволе).

пáцов, пáцова, [парцов] m. (у војв.) die Ratte, rattus Linn. cf. стахор (стаор).

пачâње, n. das Einmiſchen in etwas, das Abgeben mit etwas, immixtio.

пачàриз[*], m. vide ш т е т а, квар.

пàчати се, чâм се, v. [r.] impf. у што, ſich in etwas miſchen (mengen), immiscere se. cf. [vide] мијешати се.

па̀чаура,* f. der Waschlappen, lacinia serviens eluendo. [vide] судопера[1], cf. беспара.
1. **па̏че,** чета, n. die junge Ente, pullus anatis. [cf. пловче, раче].
2. **па̏че**[*], па̂ча̂, f. pl. die Sulze, gelatum, coagulum. [vide дрхталице], cf. питије.
па́че (па̏че), } vielmehr, imo: е пачек!
па̏чек, (у Рисну) }
па́чêње, n. das Schaden, τὸ nocere.
па̏чињâк, m. кавез у ком се патке затворају, der Entenstall, anatum stabulum.
па̀чистâ нèдјеља, f. der Nach-чиста-Sontag (Woche), hebdomas altera quadragesimae. cf. безимена недјеља.
па́чити, чи̂, v. impf. (у Лици) коме што, schaden, nocco [vide шкодити]: *пачи* ми вино. cf. удити.
па̏чићи, m. pl. (coll.) die jungen Enten, pulli anatis. [cf. рачићи].
па̏чица, f. dim. v. патка.
па̏чјê гњи́здо, n. (у Сријему) некака трава, die [arzneiliche] Ochsenzunge, anchusa officinalis [L.].
па̏чји̂, чјâ, чјê, Enten-, anatinus. [cf. пловчји, рачји 2].
1. **па̀ша,*** m. (pl. gen. па́шâ) 1) од два туга (коњска репа), т. ј. заповједник и господар од једнога града и његове нахије, н. п. Зворнички паша, Шабачки и т. д. — 2) од три туга, т. ј. везир и господар од читавога једног пашалука, гдје има више градова и нахија, н. п. Босански (или Травнички) паша, Биоградски, и т. д.
2. **па̏ша,** f. die Weide, pastio, pabulum. [cf. испаша].
паша̀јлија,* } m. vide пашинац.
паша̀лија,* }
паша̀лук,* m. das Paschalik, das Paschathum, satrapia?
паша́нац, нца, m. } женине сестре муж, der
нашèног, m. } Mann der Schwägerin, maritus sororis uxoris meae. [cf. шогор 2].
па́шêње, n. der faule Geruch, odor.
па̏шин, а, о, des Pascha, satrapae.
па̀шинац, и̂нца, einer von den Leuten des Pascha, homo satrapae. cf. [пашалија,] пашајлија.
па̀шиница, f. die Frau des Pascha, uxor satrapae.
паши́нски̂, ка̂, ко̂, Pascha-, passarum.
па́шити, ши̂м, v. impf. (у Сријему) schlagen (dem Geruche nach), faul riechen, suboleo. [vide задисати 2]. cf. тукнути, заударати.
па̀шмаг[*], m. } eine Art Schuh, soleae genus, [vide]
па̀шмага,* f. } папуча, cf. превља: Десни јој се *пашмаг* опузнуо — Још јој нису ноге за *пашмаге* — С десне ноге *пашмагом* —
па̀шни̂к, пашни́ка, m. der Weideplatz, locus pascuus. cf. пасиште, пашњак.
па̀шњâк, пашња́ка, m. (у Хрв. и Слав.) vide пашник.
па́шњача, f. (на Тромеђи) од коже као појас спријед, гдје се задијевају мале пушке и нож, eine Art Waffenschärpe, zona armis condendis. cf. силај [силах, запашњача, потпасак, потпашај, припаша 2, припашај].
пашо̀ва̂ње, n. das Paschasein, Herrschen als Pascha, imperium satrapae.
пашо̀вати, па̀шујêм, v. impf. ich herrsche als Pascha, impero, sum satrapa.
па̏штêње, n. das Bemühen, attentio.
па̏штити се, ти̂м се, v. r. impf. sich Mühe geben, attendo.
Па̏штровић, m. Einer von Паштровићи.
Па̏штровићи, m. pl. као кнежина између мора и Црне горе, од Будве до нахије Барске. cf. Паштројевићи.
Па̏штрôвка, f. Eine von Паштровићи.
па̏штрôвски̂, ка̂, ко̂, von Паштровићи.
Па̏штројевићи, m. pl. vide Паштровићи.
па̏шча̂д, f. (coll.) die Hunde, canes.
пашча̀дија, f. (coll.) das Hundsgezüchte, canes.
па̀шче, чета, n. vide псето.
па̀шчи̂ње, n. coll. von пашче.
Пèа̂к, m.: А кад био на грлу *Пеака* —
пèана, cf. шипер-пеана.
пèа̂р, пеа́ра, m. vide **пехар**: Цар узима златан *пеар* вина —
пèвали̂ште, n. (ист.) vide пјевалиште.
пèвало, n. (ист.) vide пјевало.
пèва̂нка, f. (ист.) vide пјеванка.
пèва̂ње, n. (ист.) vide пјевање.
пèвати, ва̂м, (ист.) vide пјевати.
пéвац, вца, m. (ист.) vide пијевац.
пèва̂ч, пева́ча, m. (ист.) vide пјевач.
пева́чев, а, о, (ист.) vide пјевачев.
1. **пева̀чица,** f. (ист.) vide [1] пјева̀чица.
2. **пèвачица,** f. (ист.) vide [2] пјèвачица.
пèвидру̂г, m. (ист.) vide пјевидруг.
пèвица, f. (ист.) vide пјевица.
пéвница, f. (ист.) vide пијевница.
пèвнути, нêм, (ист.) vide пјевнути.
певу́шêње, n. dim. v. певање.
певу́шити, пèву̂ши̂м, dim. v. певати.
пèвчић, m. dim. v. певац.
пèга, f. (ист.) vide пјега.
пèгав, а, о, (ист.) vide пјегав.
пèгавица, f. (ист.) vide пјегавица.
пèгаст, а, о, (ист.) vide пјегаст.
пèгуша, f. (ист.) у Сријему некаква пегава крушка [pirus communis L. var.].
пêд, f. (pl. gen. пéди̂) die Spanne, spithama, cf. педа, педаљ: Од мушкијех пуно девет *педи* —
пêда, f. vide пед: Свака рана од *педе* јуначке —
пêдаљ, дља, m. vide пед: Седам рана од седам *педаља* —
педèвсија, f. само у овој пословици: Вересија *педевсија*.
пèдепсати се, пèдепшêм се, v. r. impf. (у Рисну) sich plagen, cruciari. cf. [vide] мучити се.
педèсêт, fünfzig, quinquaginta.
педèсêтеро, vide **педесеторо.**
педèсêти̂, тâ, тô, der fünfzigste, quinquagesimus.

педѐсêторо [педесетеро], Anzahl von fünfzig, quinquaginta.

пѐдица, f. (понајвише pl. пѐдице) као мале округле шаре н. п. по марами какој, der Tüpfel, punctum.

пѐик[*], m. der Eilbote, cursor; *у нас се мисли за* пеика *да је лијепа стаса и да стоји управо:* На наперци пашини *пеици — Три су пенге ћери Шаровљеве:*| Пеик-*Мара и везиља Манда*| *И пред њима харамбаша Ана —*

Пѐјâк, m. Mannsname, nomen viri.

Пејејеја, у прицјеву: Дваа Пеја и Пејака.| И два *Пејејеја*| И пет дјевојака —

Пéјо, m. Mannsname, nomen viri (von Петар verkürzt).

Пêк, m. 1) Fluß in der Пожаревачка нахија. — 2) die Gegend dieses Flusses.

1. **пѐка,** f. 1) од гвожђа као препуља, eine Schale von Eisen, die erhitzt über den Laib Kukuruzbrots gelegt wird, um ihn schneller zu verbacken, vas pistorium. cf. [сач 1,] саксија. — 2) (у Дубр.) die Sorge, cura. cf. [vide] брига.

2. **пéка,** f. распечено дијете, vide маза [2].

пѐкâр, m. der Bäcker, pistor. [vide хљебар].

пекàрина, f. Bäckerlohn, quod debetur pistori pro re pinsenda.

пѐкâрница, f. das Backhaus (der Bäckerladen), officina pistoria.

пѐкâров, a, o, des Bäckers, pistoris.

пѐкарски̂, кâ, кô, Bäcker-, pistorius.

пѐкмез,* m. der Syrup (von Birnen, Aepfeln u. a.), syrupus.

пѐкна, f. (у Грбљу) прасица што се коље за Божић. [vide печеница 1]. cf. божура.

пекси̇̀јâн, пексијáна, m. тако зову Хришћани у Србији и у Босни Турчина, и значи *поган*, der Unreine, paganus.

пекси̇̀јâнски [песијански], кâ, кô, heidnisch, paganicus.

пѐксимет,* m. der Zwieback, panis bis coctus, panis nauticus.

пѐксин,* indecl. der Unreine, paganus. cf. [2] поган, [2] нечист.

Пéла, f. hyp. }
Пелàгија, f. } Frauenname, nomen feminae.
Пелàдија, f. }

пѐлен, m. der Wermuth, artemisia absinthium Linn. [cf. осјенач].

пелѐна, f. (највише се говори pl. *пѐлене*) die Windeln, fasciae.

пелéнак, нка, m. hyp. v. пелен: Ој пелен *пеленче*! моје горко цвеће —

пелѐнâш, ленáша, m. der Wermuthwein, vinum absinthiatum. cf. бермет, пелунија.

пелѐнгаће, f. } pl. вунене подебеле гаће до
пеленги̇̀ри, m. } ниже кољена, које се особито носе по Херцеговини. Пеленгаће се носе и по јужнијем крајевима данашње Србије, н. п. у нахији Ужичкој. Од прије су и Црногорци носили пеленгаће, али сад мјесто њих носе плаветне куповне гаће од раше. [cf. беневрке, калавре].

пелѐнгрија, у загонеци, cf. пендуле.

пѐлеш, пелѐша, m. (у Сријему) vide [кика] перчин.

пели̇̀вâн,* ливáна, m. 1) der Seiltänzer, funambulus. — 2) у пјесмама додаје се коњу: И изводи *пеливан*-ђогина —

пели̇̀вâнски̂, кâ, кô, Seiltänzer-, funambulorum: Одно си вазда *пеливански* —

пѐли̇̂вја, f. (у прим.) vide пеливој: Што ми се крадом не краде| Кроз оне луге зелене| А кроз *пеливје* злаћене —

пѐливôј, m. (у примор.) der Garten, hortus, [vide врт] cf. [пеливја, пеливоје, пеловој,] перивој: Прођох драгој мимо двор| Проз зелени *пеливој* — Кад ђевојка руже бере| У свој *пеливој* —

пѐливоје, n. vide пеливој: Ма се снаа обзираше| На бабове б'јеле дворе,| На братино *пеливоје*,| На мајчино сјетовање —

пѐлин, m. (у Ц. г.) vide жалфија.

пѐлинов, a, o, Salbei-, salviae officinalis: У рудини *пелиновој* —

пѐлинхор, m. (у Ц. г.): Крож лијепи *пелинхор* —

пѐловôј, m. vide пеливој: Прођох драгој мимо двор| Проз зелени *пеловој* —

пелу̀нија, f. vide пеленаш.

Пѐљешац, шца, m. Halbinsel Sabioncello.

пѐмбе,* indecl. vide љепотица [1], лијепа: Протужила *пембе* Амша —

пѐна, f. (ист.) vide пјена.

пѐнга, *f. (у Далм.)* [cf. пеик].

[**пенда,** f. у загонеци, vide климен, cf. пендо.]

пендѐви̂ш, *пендевиша, m.* [cf. пенџевиш?].

пендѐљêње, n. das Einherschwanken, incessus vacillans.

пендѐљити, љи̂м, v. impf. einherwackeln, incedo gressu vacillante.

пендо, у овој загонеци [cf. пенда]: *Пендо* виси, *пендо* жја,| *Пендо пендо* лаура.

пѐндуле, у овој загонеци: *Пендуле* пеленгрија, пусто поље Романија.

пѐнêзи, f. pl. (у Рату ниже Дубр.) das Geld, pecunia. [vide новац 3]. cf. новци, динари.

пѐнити, ни̂м, (ист.) vide пјенити.

пѐнити се, ни̂м се, (ист.) vide пјенити се.

пѐнтрати се, рâм се, v. r. impf. vide пењати се [1] (schimpflich).

пéнути, пêнêм, (ист.) (у Сријему) vide пијехнути: не ћеш *пенути* кад те ударим.

пену̀шêње, n. dim. v. пењење.

пену̀шити се, пѐну̀ши̂м се, dim. v. пенити се.

пѐнџе[*], џета, n. (у војв.) der Einsatz der halben Sohle am Schuhe, calcei reparatio quaedam [vide поткрпа 2]: подај (чизме) чизмару, нека удари *пенџета*.

пенџѐви̂ш, пенџеви̂ша, m. eine erdichtete Speise, cibus fictus: Би ли мало *пенџевиша?*

пе̏нџер,* m. das Fenſter, fenestra. cf. [vide] прозор[1].

пенџѐра̑ш, пенџера́ша, m. (у Сријему) мени је пенџераш онај сусјед којега пенџери од куће гледе у моје пенџере, der gegenüber wohnende Nachbar, cujus domus e regione meae est.

пенџѐрић, m. dim. v. пенџер.

пе̏њање, n. verbal. v. пењати и, пењати се.

пе̏њати (cf. 2 **пети**), пе̏њем, v. impf. 1) кога, in die Höhe heben, elevo. — 2) коња, das Roß lang binden auf der Wieſe. — 3) чадор, aufſpannen, tendo.

пе̏њати се (cf. **пети се**), пе̏њем се, v. r. impf. 1) ſteigen, ascendo. [cf. пентрати се]. — 2) нешто му се пење за вратом, ausbrechen, erumpo. cf. испети се.

пе̏њача, f. (ист.) vide пењача.

пе̏њење, n. (ист.) vide пењење.

пепѐљав, a, o, mit Aſche beſtreut, cineribus conspersus. [cf. лужан].

пепѐљава̑ сриједа, f. Aſchermittwoch, dies cinerum sacrorum.

пепѐљавити, ви̏м, v. impf. äſchern, in cineribus voluto.

1. **пепе́љак,** љка, m. (у Сријему) онај прашак н. п. на шљивама и на грожђу, der Reif, pulvisculus. cf. машак[2].

2. **пепѐља̑к,** пепељака, m. (у Црмн.) озидано мјесто украј куће гдје се у пријепљи под сачем хљеб пече.

пепѐља̑р, пепељара, m. Aeſcherer, Aſchenbrenner (Pottaſchſieder).

пепѐљаст, a, o, aſchenfärbig, cinericius.

пе̏пељење, n. das Aeſchern, τὸ cineribus conspergi.

пепѐљиште̑к, m. мјесто гдје се пепео просипа, locus projiciendis cineribus.

пе̏пељити се, љи̏м се, v. r. impf. (у Дубр.) ſich äſchern, cineribus conspergi (на пепељаву срједу).

пепѐљуга, f. 1) дивља лобода (јер по лишћу има као пепео) [Gänſefuß, gemeiner Gänſefuß oder Melde; chenopodium L., chenop. album L.]. — 2) засторак на парионици, на који се метне пепео и сипа вода, Aſchentuch. — 3) (у Ц. г.) eine Art giftigſter Schlangen, serpentis genus.

пепѐљуха, | f. (у Дубр.) Aſchenbrödel, puella fa-
пепѐљуша,| villae plena. cf. [измрченица, кминача,] лужница пепелужница.

пе̏пео, ела, m. die Aſche, cinis. cf. [2] луг.

1. **Пе́ра,** m. 1) (ист.) vide [2] Перо. — 2) hyp. v. перчин.

2. **Пе̏ра,** f. (у Дубр.) vide Петрија. [cf. Пере].

перàевина, f. оно што остаје на перајици кад се перјају повјесма. cf. [перајница;] редити.

перàница [перајица], f. Flachskraute, pecten linarius: 1) велика од гвожђа. [cf. врчица, гргача, гргаша, гвозденка, огребача, огребло]. — 2) мала од свињске *пераје*.

перàја, f. die Rückgratborſten des Schweines, setae dorsi.

перàјица, f. vide перајица.

перàјница, f. (у Барањи и у Сријему) vide пераевина.

Пе̏раст, m. nom. propr. einer Stadt in Bocche di Cattaro: Те је шаље Рисну и *Пераству* —

пе̏рашки̑, ка̑, ко̑, von Пераст: То се зна, ка' и *Перашком* колачу.

Пе̏рашкиња, f. ein Frauenzimmer von Пераст. [cf. Пераштанка].

Пе̏раштанин, m. (pl. Пе̏раштани) Einer von Пераст.

Пе̏раштанка, f. vide Перашкиња.

перва́ње̑ње, n. das Verbrämen, τὸ praetexere.

пе̏рва̑а,* m. (од хаљине) die Brämе, limbus.

перва́ити, пе̏рва̑ам, v. impf. н. п. хаљину, verbrämen, praetexo. [cf. сирадити].

пергàто̑рија, f. у загонеци, cf. зовути бати.

1. **пе̏рда,** f. (у Рисну) vide п р и ј е б о ј, преграда.

1. **пе̑рда,** f. (у Ц. г.) der Schleier, velamen: Метнули му *перду* на очи. cf. [vide] вео.

перда́ње̑ње, n. das Aufziehen (des Fells), erugatio pellis.

перда́ити[*], пѐрда̑ам, v. impf. т. ј. кожу, aufziehen, erugo.

1. **пе̏рде,*** дета, n. (am Reſonanzboden).

2. **пе́рде**[*], f. pl. (у Новом саду) Bettvorhang (einer Wöchnerin), das Bettbehänge, plagula.

Пе̑ре, f. (у Дубр.) vide [2] Пе̏ра.

пе̏ривр̑ј, m. (у Дубр.) Garten, hortus. cf. [vide] пеливој.

пе̏рило, n. мјесто гдје се перу кошуље (на води), die Waſchſtätte, locus ubi lavant.

пе̏рӣља, f. vide праља.

перӣљац, љца, m. праљин муж (по намастирима и по пријаворима Фрушкогорским), der Waſchmann, Wäſcher, Mann der Wäſcherin, maritus lotricis.

пе̏рина, f. das Federbett, culcita plumea. [cf. блазина].

пе̏ринница, f. по великијем кућама она соба или зграда гдје се *перу* кошуље, das Waſchhaus, aedificium linteis lavandis.

Пе̏рица, m. dim. v. [2] Пе̏ро.

Пе̏рица, m. Mannsname, nomen viri.

перишàни[*], m. pl. Art weiblichen Kopfputzes, ornatus quidam capitis: Једна глава, девет *перишана* —

пе̏рјанӣк, m. (ст.) 1) der einen Federbuſch trägt, juvenis cristatus: Момче *перјанче*! | Не стој, не погледај — 2) сад се у Црној гори зову тако момци владике Црногорскога.

пе̏рјаница, f. der Federbuſch, crista.

пе̏рјанӣштво, n. (у Ц. г.) die Würde eines перјаник, munus τοῦ перјаник: А соколу Дамјановић Мирку | Њему дао дуго *перјанштво* —

пе̏рја̑ње, n. 1) das Raufen des Flachſes, pectinatio lini. [cf. 2 врчање]. — 2) die Flucht barhaupt, fuga nudo capite.

пе̏рјатан, тна, тно, (у пјесми) befiedert, pennatus: Крило златно и *перјатно* —

пѐрјати, jâм, v. impf. 1) den Flachs raufen, pectino linum. [cf. 2 врчати]. — 2) barhaupt fliehen, fugio nudo capite [cf. прамати]: *перја* преко поља.

пêрје, n. (coll.) 1) die Federn, pinnae, plumae. — 2) (у Боци) vide лишће [1], н. п. од зеља, купуса, траве, cf. [1] перо [3]: Просу се бисер по *перја* — Не куп'те бисер по *перја* —

пѐрнат, а, о, vide перни: Мој *пернати* од сунашца штите —

пêрни̂, нâ, нô, н. п. буздован, mit пера versehen, umbonibus (?) praeditus. [cf. пернат].

1. **пѐро**, n. (pl. gen. пéрâ) 1) die Feder, penna: Лако као *перо*. — 2) пера у рибе, die Flossen, Floßfedern, pinnae. — 3) (у Дубр. и у Боци) лист, н. п. од зеља, руже, Blatt, folium [cf. перје] (по овоме се и по другијем крајевима говори *перо лука*): Пак довати једно *перо* карте — 4) десна (оштра) страна у раоника. — 5) у путу, Feder, elater. cf. штенци [2, штене 2]. — 6) (pl. пѐра, пêрâ) на буздовану, die hervorragenden Bogen an der Keule, umbones clavae. [— 7) cf. тарпош].

2. **Пéро**, m. (јуж.) hyp. v. Петар. [cf. 1 Пера 1].

пéроња, m. ein Ochsenname, nomen bovi indi solitum.

перòњика, f. (у Дубр.) Cypergras, cyperus [L.].

пѐрпера, f. некакав мали новац, Art Münze, numi genus (*υπέρπυρον*).

персóна, f. (у војводству по варошима) die Person, persona: Обрвице вреде Каменице,| Чарне очи Пеште и Будима,| А *персона* града Варадина —

пѐрука, f. (у Дубр.) die Perrücke, capillamentum.

перу̀љâње, n. das Rupfen, vellicatio.

перу̀љати, љâм, v. impf. rupfen, evello, cf. [vide] перутати: Ласно ти је тице *перуљати*,| Но је мука орлушине старе —

перу̀ника, f. 1) die Schwertlilie, iris germanica Linn. cf. богиша, [сабља 3,] мачиц. — 2) [*Перуника*] ein Frauenname, nomen feminae.

пѐру̂т, f. (coll.) 1) das Gefieder, zerstreute Federn, pennae, plumae sparsae. cf. перушина [1]. — 2) у глави, Schuppen, furfures. cf. прхут.

перу̀тâње, n. das Ausraufen der Federn, evulsio pennarum. [cf. перушање, перуљање].

перу̀тати, тâм, v. impf. abraufen, pennas evello. cf. [перушати,] перуљати.

пѐрутац, руца, m. Art Ausschlag (Ekzema).

Перу̀ћица, f. 1) вода која извире под Повијом и око једнога сахата саставши се с Обоштицом (која оданде до свога врела нема ни колико Перућица) зове се *Зета*. Онамо се приповиједа да Перућица ова извире негдје у Никшићима, па у Сливњу понире и испод Повије онамо опет истјече, али нијесам могао дознати како се зове у Никшићима од извора до понора. У прољеће кад се топе сњегови, а кашто и љети кад удуготеже велике кише загуши јој се понор те у Сливњу постане велико језеро. — 2) ријека која тече из Кома, и саставши се у Хасу с Врмошом оданде се зове *Лим*.

перу̀шâње, n. vide перутање.

перу̀шати, шâм, vide перутати.

перу̀шина, f. 1) vide перут 1. — 2) (у Хрв.) vide [комушина 1] ољвина.

пѐрушиница, f. (у Дубр.) dim. v. перушина.

Пѐрушић, m. 1) зидине од старога градића и код њих село у равноме Котару између Задра и Скрадина. — 2) село са зидинама од старога градића у Хрватској у Оточкој регементи. Људи кршћани у овоме селу рекоше ми за ове зидине да је прије 600 година био „*Српски град*," по том Турски, а пошто су Турци (прије 170 година) истјерани, он опустио и опао; за владања Турскога у овоме је селу било људи и Турскога закона, од којијех гдјекоји нијесу хтјели с Турцима ићи, него остали на својијем баштинама и прешли у Римски закон.

пѐрушка, f. der Federwisch, Federlappen, ala abstersoria.

пѐрушчица, f. dim. v. перушка.

пéрце, n. dim. v. перо.

пѐрчи̂н[*], перчи́на, m. vide кика, коса 3.

перчѝнић, m. dim. v. перчин.

пéршун, m. 1) Petersilie, apium petroselinum Linn. [petroselinum sativum Hoffm.]. cf. [мајдонос,] петрусин. — 2) дивљи першун, Hundspetersilie, aethusa cynapium [L.; vide кукута 2].

пéсак, ска, m. (ист.) vide пијесак.

песи̂јâнски̂, кâ, кô, (у Ц. г.) vide **пексијански**: Од велике силе *песијанске* —

пѐскôвница, f. (у војв.) die Sandbüchse, theca arenaria.

пѐскуља, f. (ист.) vide пјескуља.

пѐскуша, f. (ист.) vide пјескуша.

пѐсма, f. (ист.) vide пјесма.

пѐсмица, f. dim. v. песма.

пéсница, f. die Faust, pugnus. cf. пест.

пѐст, f. (у Грбљу) vide песница: Ко што о чем, баба о *пести*.

пѐста, f. у загонеци.

Пѐстин грâд, *m. у кршу ждријело идући из Котора на Његуше с лијеве стране.* [vide Пештин град].

пѐсти̂ш, in dem Sprichworte: И једем и пијем, а *пестиш* ми је на уму. Ја сам ово слушао још у дјетињству, али не знам ни сад што је *пестиш*. Може бити да је и име какога Турчина коме је ко био дужан, или онако какога зла човјека. Димитрије Поповић, који је сад поп у Сомбору, писао ми је да је он мјесто *пестиш* слушао *постиш* са овом приповијетком: Некака жена пође својој удатој кћери у походе и понесе пуну торбу печења и колача. Кад дође близу села, гдје јој је кћи била удата, сустигне је некакав човјек на колима, којега она запита је ли из тога села и познаје ли јој кћер. Кад јој он одговори да јест и да јој кћер познаје, она

га замоли да би јој понио торбу, која јој је била дотежала, и да би је предао њезиној кћери и да би јој казао да ће и она скоро доћи. Пошто човјек торбу узме, жена га запита како му је име, а он јој одговори: „*Постиш*“ мислећи у себи да ће она *постити* по томе што је у торби. По том човјек отиде и однесе торбу својој кући. Кад жена приспије својој кћери и дозна да човјек торбе није донио, она се врло сневесели. Кад по том стану вечерати, зет видећи пуницу забринуту, стане је нуткати да једе и да пије, а она му одговори: И једем и пијем, а *Постиш* ми је на уму.

пѐстозу̂б, m. vide кесизуб.

пêт, fünf, quinque.

пéта, f. (pl. пêте) die Ferse, calx.

1. **пѐтâк,** петáка, m. der Fünfer, d. i. 1) ein Stück von fünf Para's (der österr. Siebner), numus quinarius. — 2) ein Pferd von fünf Jahren, equus quimus, quinquennis.

2. **Пѐтâк,** m. Mannsname, nomen viri. cf. Херак.

3. **пéтак,** тка, m. 1) der Freitag, dies Veneris. [cf. петка 1]. — 2) der Fasttag, im Gegensatz von мрсак, dies jejunii.

петàкиња, f. 1) vide петорка. — 2) eine Stute von fünf Jahren, equa quinquennis.

пéтао, тла, m. (ист.) vide пијетао.

1. **Пѐтар,** Пѐтра (Пѐтра), m. Peter, Petrus.

2. **пѐтар,** тра, m. (у Ц. г.) горе под кровом у сваке зграде, гдје нема тавана од дасака, него је н. п. од љесе (доље је под, више пода петар, а под подом коноба, а у Брдима изба): Ѣе је баба Руга? Ето је у кош на *петар*.

пѐте, f. pl. (у Спљету и по другијем онуда варошима) од косе као мали самарић, што жене и дјевојке носе остраг поврх врата. Гдјекоје ово оплету од своје косе, али их највише начини само за себе, па о пантљици која дође изнад чела објеси по врату. Наоколо се забоду сребрне игле, а у сриједи се види као крпа, од свиле или од чега другога, у млади црвена, а у дјевојака највише модра. Art Kopfputz, ornatus capitis.

[**петели,** у загонеци, cf. зовути бати.]

петѐљев, а, о, у загонеци: Подиже се *петељева* војска, те оћера по леду говеда, кад ми бјеше у киту вшеница (чини ми се прсти кад се њима задржава у карлици скоруп а млијеко се саљева у котао).

пѐтêљка, f. (pl. gen. пѐтељâкâ) н. п. од трешње, der Stiel, stilus pomi. [cf. трепељка].

пѐтеро, vide **петоро.**

петерòгуб, а, о, vide **петорогуб.**

петерòструк, а, о, vide **петорострук.**

1. **пêти̂,** тâ, тô, die fünfte, quintus.

2. **пéти,** пѐњêм, [v. impf.] vide пењати.

3. **пѐти,** пêм (или *појем?*), v. impf. (у пјесми) vide пјевати, појати: Петли *пеше*, клепала уд'рише

пѐтина, f. [cf. петиња] 1) das Fünftel, pars quinta. — 2) eine Anzahl von fünf, quinque (fr. une cinquaine): колико вас има? *петина*.

пѐтиња, f. (по југоз. кр.) vide петина.

пéти се, пѐњêм се, vide пењати се.

пѐтићи, m. pl. (у Боци) Art Ausschlag bei den Kindern, pustularum genus [1) die schwarzen Blattern, variola haemorrhagica (?); — 2) die Rötheln, purpura haemorrhagica (?); — cf. петици].

пѐтица, f. 1) dim. v. пета. — 2) Art unterer Thürangel, cardinis inferioris genus. [vide стопица 2]. cf. стежаица. — 3) die Fünf (im Kartenspiel), quinio, pentas. — 4) der Fünfer (Banknote von fünf Gulden), quinque florenorum tessera. — 5) у косе и у брадве доњи крај. — 6) (у Сријему) у чизме што је око пете, das Fersenleder.

пѐтици, петúкâ, m. pl. (у Паштр.) некаква аспа по тијелу, Art Ausschlag, pustularum genus. cf. [vide] петићи.

пêтка, f. 1) i. q. [3] пéтак [1]: наудила му млада петка (der Freitag nach dem Neumond). — 2) die heil. Petka. cf. [петков дан;] Параскевија. — 3) [*Петка*] некака црква: У Призрену цркву свету *Петку* —

Пѐткана, f. Frauenname, nomen feminae.

Пѐтко, m. Mannsname, nomen viri.

пéтковача, f. vide петковица 1.

пéтков дâн, *петкова днê (или дневи), m. vide петка* 2.

пéтковица, f. 1) die Faste zu Ehren der heil. Petka, jejunium S. Parascevae (dauert eine Woche). [cf. петковача]. — [*Петковица*] 2) намастир у Србији (под Цером), Name eines Klosters in Serbien, monasterium Serbiae. — 3) мали намастирић у Фрушкој гори (код Шишатовца).

Пéтковичанин, m. (pl. Пéтковичâни) калуђер из Петковице.

пéтковички̂, кâ, кô, von Петковица.

пѐтлић, m. dim. v. петао.

пéтлов, а, о, (ист.) vide пијетлов.

пéтлова крѐста, f. (у Сријему) der Hahnenkamm, rhinanthus crista galli Linn.

пѐтља, f. der Heftelring, fibulae orbis, in quem unculus inseritur [cf. пуњка]: не држи му *петља*, er wagt es nicht, non audet: тврде *петље*; слабе *петље*.

петљáнац, нца, m. (у Хрв.) као лажа, der Lügner, Ränkemacher, fallaciarum machinator. [vide плеткаш].

петљàнија, f. (у Рисну) 1) die Ränke, fallaciae. — 2) unnützes Geschwätz, nugae: *Петљанија* купус не зачиња.

петљàница, f. vide петљарица.

пѐтљâње, n. 1) das Hefteln, fibulatio. — 2) das Flicken und Pfuschen (im Leben), vita misera. — 3) vide бунцање.

петљáрац, рца, m. vide [плеткаш] петљанац.

петљàрија, f. ein Pfuscherleben, vita misera, inepta.

петљàрица, f. die Lügnerinn, Ränkemacherin, fallaciarum machinatrix. [cf. петљаница].

пѐтљати, љâм, v. impf. 1) hefteln, fibulo. — 2) pfuschen, misere vivo. — 3) (у Хрв.) faseln, alucinor. cf. [vide] бунцати.
пѐтљица, f. dim. v. петља.
пѐтнаест, fünfzehn, quindecim. [cf. петоронаест].
пѐтнаестеро, vide **петнаесторо.**
пѐтнаести̂, тâ, тô, der fünfzehnte, quindecimus, decimus quintus.
пѐтнаесторо [петнаестеро], eine Anzahl von 15, quindecim.
пе́тни̂, нâ, нô, н. п. жиле, Fersen-, calcaneus: трудити се око шта из *петних* жила.
пѐтњâк, m. (у Хрв.) vide **пећњак.**
Пѐтоје, m. Mannsname, nomen viri.
петòпрсница, f. 1) vide петопрстац. — 2) (у Грбљу) име кокоши која има пет прста, ein Hühnername, nomen gallinae indi solitum.
петòпрста (велика), f. (у Дубр.) Art Pflanze, herbae genus [potentilla L.?].
петòпрстац, петòпрсца, m. (у Дубр.) das Fünffingerkraut, quinquefolium [potentilla L.; cf. петопрсница 1].
петòрица, f. Anzahl von fünf, quinque (fr. la cinquaine; ital. la cinquina). *cf. двојица.*
пѐтôрка, f. буре од пет акова, fünfeimeriges Faß, dolium continens quinque amphoras. cf. петакиња [1].
пѐторо [петеро], Anzahl von fünf, quinque. cf. двоје.
петорòгуб [петерогуб], а, о, fünffach, quintuplex.
петòрона, f. у загонеци: Отуд иде *петорона* војска, уватише оберјана бана, њим удрише о смрдљива врата.
петорòнаест, (у Ц. г.) vide петнаест.
петорòструк [петерострук], а, о, fünffältig, quintuplex.
петорòшчићи, m. pl. (ст.) fünfhörnig, quinquecornis. cf. бабини укови.
Пѐтош, m. Mannsname, nomen viri.
Пе́тра, f. Frauenname, nomen feminae. [cf. Петруша].
петрàиљ, m. (*περιτραχήλιον*) die Stole, stola.
Пѐтрана, f. Frauenname, nomen feminae.
Пѐтрâш, Петра́ша, m. има у Зворнику један топ који се зове Петраш. Опуда Србљи приповиједају да је прије сто и неколико година (*Петрашкијех година*) некакав *Петраш капетан* (Њемачки) био узео Зворник од Турака, па кад је послије стигла Турска војска, а он побјегао из Зворника и онај топ оставио у путу те га Турци нашли и однијели у Зворник. Приповиједају да је тај капетан имао још један топ, који се звао *Зеленко*, али будући да је био врло голем, за то га је одмах под Зворником бацио у Дрину (и кажу да ондје и сад кашто буче у води као во), а овај је био повукао са собом, па кад је видио да ће га отети Турци, а он натрпао на њега дрва па запалио да би изгорео и растопио се: али дрва изгоре, а топу не буде ништа.
Петрàшин, m. Mannsname, nomen viri (von Петар).
пѐтрâшкê гòдине, cf. Петраш.
Пѐтрија, f. Frauenname, nomen feminae. [cf. 2 Пера, Пере].
Пѐтриња, f. Stadt in Kroatien.
Петри́њац, њца, m. Einer von Петриња.
пѐтрињски̂, кâ, кô, von Петриња.
Пѐтри̂ћ, Петри́ћа, m. dim. v. Петар.
Пѐтрова, f.: И *Петрову*, цркву под Пазаром —
Пѐтрова Гòра, f. код Глине.
Пѐтровац, ôвца, m. у Далмацији близу Дрниша на једној главици под планином Промином зидине од некаквога градића, за који се проповиједа да су били двори некаквога кнеза или бана *Петра*, од кога се и велика ондје долина зове *Петрово* поље.
Пѐтров дâн, m. St. Peterstag (den 29. Juni), festum St. Petri. cf. Павлов дан; Ивањ дан.
Пѐтровица, f. у пјесмама некака црква.
Пѐтрово Пòље, n. у Далмацији једна повелика равница, у којој има 16 села и варошица Дрниш. cf. Петровац.
Пѐтрово сȳнце, n. т. ј. Петровско, љетно: Бачили их на *Петрово сунце* —
[**петровски,** ка, ко, cf. Петрово сунце.]
[**Петровци,** Петроваца, m. pl. село у Сријему; *види* s. v. јарчина 2.]
Пѐтронија, / **Пѐтроније,** } m. Mannsname, nomen viri.
петрỳси̂н, петруси́на, m. (у Дубр.) Petersilie, apium petroselinum Linn., cf. [vide] першун [1]: Не зна товар што је *петрусин.*
Пѐтруша, f. vide Петра.
пêћ, пѐћи, f. (loc. пѐћи) 1) der Ofen, fornax. [cf. вуруна (фуруна), пећка]. — [*Пећ*] 2) die Stadt Ipek, in Alt-Serbien, Pekia? Ipekia? — 3) варошица, у Турској Србији близу Бишћа.
Пѐћанин, m. (pl. Пѐћâни) човјек из Пећи, Einer von Пећ.
пѐћâр, пећа́ра, m. (у Дубр.) који крух пече, der Bäcker, pistor. [vide хљебар].
пећàрица, f. која хљебе мијеси, die Bäckerin, pistrix.
пѐћâње, n. das Backen, coctura.
пѐћати, ћâм, v. impf. (у Грбљу) backen (Brot), coquo. [vide пећи 2]. Кад *се пећа* крух, кажу да не ваља споменути ни погачу ни приганицу, докле се год крух из пећи не извади, јер погача и приганица нијесу у квас, него у пријесно, па за то ни крух не би у квас дошао.
пѐћи, пѐчêм, (пѐцијâх, пѐкао, пѐкла) v. pf. 1) н. п. јагње, месо, рибу, braten, asso. — 2) хљеб, backen, pinso. [cf. пећати]. — 3) ракију, brennen, uro. — 4) каву, т. ј. кувати [кухати 1], sieden, coquo: Стаде Перо мрку каву *пећи* — 5) пече га сунце, brennen, uro.
пѐћина, f. die Höhle, spelunca. [cf. спила 1, спиља].
пѐћиница, f. dim. v. пећина.
пѐћка, f. vide пећ 1, понајвише у пословицама:

Девете *пећке* жарило; Није *пећки* на што зја, већ шта јој се да; Не буди свакој *пећки* жарило.

пѐћки̂, ка̂, ко̂, von Пећ.

пѐћњâк [петњак], m. (у Хрв.) die Ofenkachel, testa fornacalis. [cf. каљ].

пѐха̂р, пеха́ра, [пеар] m. (у Дубр.) der Becher. poculum: Кад ми даду златни *пехар* вина,| Да напијем срећу за удају —

пѐц! vide жижа.

пѐца, f. (у нах. Рудн.) бијела бундева (која се у Јадру зове *Мачванка*, у Босни *Будимка* [2], и по гдјекојијем мјестима *Мисирача*, у Сријему *Бугарка* [2]). [vide бундева 2].

пѐца̂ње, n. 1) das Stechen, punctio. — 2) das Angeln, piscatio ope hami.

пѐцара, f. (у Барањи) vide ракицијница.

пѐцати, ца̂м, v. impf. 1) stechen, pungo, н. п. пецају мухе. — 2) рибу, angeln, hamo capto.

пѐци̂во, n. 1) der Braten, quod assatur [cf. печенка, 1 печење]: Месан ражањ, гвоздено *пециво?* т. ј. прстен на прсту. — 2) (у Ц. г.) цио брав печен, ein ganzes gebratenes Schaf (auch eine Ziege), integra ovis assata. [cf. печак].

Пѐцирêп, m. Лазар Пециреп, о коме су и стари Тршићани приповиједали, био је родом од некуд из Херцеговине, па ускочио у Црну гору, од куда је послије излазио те хајдуковао по Херцеговини, докле га најпослије некакав јатак није издао те га Турци ухватили и набили на колац. Приповиједа се да му је некакав Црногорац на мејдану осјекао шаку у лијеве руке, али је он и послије опет хајдуковао: кажу да је у једне ноге на опанку имао два врха, па кад је хтио пуцати из дуге пушке, он је дизао ногу те наслањао пушку међу оне врхове као на сошицу. Кад су га Турци повели да га набију на колац, нијесу га били везали, мислећи да им с једном руком ништа не може учинити, него га онако потјерали међу собом, давши му по обичају да носи на рамену колац на који ће га набити; али он у један пут распали онијем коцем те убије једнога Турчина на мјесто, кад други навале да га ухвате, он убије још једнога ногом, докле га свладају и одведу те набију на колац.

пѐцкало, m. који пецка, der Stichler, cavillator.

пѐцка̂ње, n. das Necken, cavillatio.

пѐцкати, ка̂м, v. impf. dim. v. пецати, necken, sticheln, cavillor.

пѐцнути, нêм, v. pf. stechen, pungo, н. п. пецнула га гуја. cf. [2] пѐчити.

Пе́цо, m. dim. v. [1] Петар.

пѐча, f. (највише се говори pl. пѐче) као некаки шклопци за које кажу да по човјеку пред смрт излазе, па их опет нестаје, der Todtenfleck, mortis signum. [cf. мртавштина 1].

пѐча̂к, печа́ка, m. (у Ц. г.) vide пециво [2]: И отег им четрест јагњади,| Све *печака* на дрвену ражњу —

пѐчат, m. das Petschaft, signum, sigillum. [cf. була 2, мур].

пѐчатити, ти̂м, v. impf. petschiren, siegeln, obsigno. [cf. мурлеисати].

пѐчаћêње, n. das Petschiren. obsignatio.

печѐница, f. 1) der Weihnachtsbraten, sus assata die festo nativitatis Christi. [cf. божура, божурица, пекна]. Печеница обично бива читаво крме (прасе или назиме, а код газда, гдје много чељади има у кући, и назимац од двије године), а може бити и овца, код сиромаха и ћурка; гдјекоји испеку и крме и овцу. Печеницу јоште с јесени почну помало прихрањивати („не тражи се печеница уочи Божића“), а пред Божић на неколике недјеље дана затворе је у обор па хране кукурузима и мећом. Печеница се обично убије на Тучин дан, а гдјекоји и убију и испеку на Бадњи дан; па се послије онако хладна једе до малог Божића. — 2) Rückgratsmuskeln: Лоше гађа ма добро погађа| Више паса насред *печеница* —

пѐчêнка, f. (у војв.) der Braten, caro assa. [vide пециво 1]. cf. печење.

печѐња̂к, печења́ка, m. (у Грбљу) vide пурењак.

1. **печѐње,** n. (у војв.) vide пециво [1].

2. **пѐчêње,** n. das Verbale von пећи.

3. **пе́чêње,** n. vide мажење.

1. **пе́чити,** пêчи̂м, [v. impf.] vide мазити.

2. **пѐчити,** чи̂м, [v. pf.] vide пецнути: печила га змија.

пе́читисе, пêчи̂м се, [v. impf.] vide мазити се.

пêчки̂, ка̂, ко̂, von Пек.

пѐчу̂рка, f. der Champignon, agaricus campestris [L.; cf. рудњача].

пѐчу̂рчица, f. dim. v. печурка.

пѐш,* пѐша, m. 1) Art Fisch [Kaulkopf], piscis genus [cottus gobio L.]: Зинуо као *пеш*. — 2) у корита за што се рукама држи, кад се корито носи: држи за пешеве, да носимо то корито. — 3) предњи крај у хаљине. cf. скут [1].

Пе́ша, m. (ист.) vide Пешо.

пеша̀дија, f. (ист.) vide пјешадија.

пѐша̂к, пеша́ка, m. (ист.) vide пјешак.

пѐшац, шца, m. (ист.) vide пјешац.

пеша́чêње, n. (ист.) vide пјешачење.

пеша́чити, пѐша̂чи̂м, (ист.) vide пјешачити.

пѐша̂чки̂, ка̂, ко̂, (ист.) vide пјешачки.

пѐше, (ист.) vide пјеше.

пѐшицê, (ист.) vide пјешице.

пѐшкê, (ист.) vide пјешке.

пѐшкеш,* m. vide дар [1], поклон.

пѐшки̂р [*], пешки́ра, m. das Handtuch, mantele. [vide] убрус, cf. отирач, отарак.

пешки̂рина, f. augm. v. пешкир.

пешки̂рић, m. dim. v. пешкир.

пѐшњавина, f. (у Боци) das Flickwerk, cento: Боље је своја *пешњавина* поли туђа шартурина.

пѐшњâње, n. das Flicken, sartura. cf. крпљење.
пѐшњати, њâм, v. impf. (у Боци) рђаво што радити, особито шити, pfuschen, besonders im Nähen, inscienter facere. cf. крпити [1].
Пéшо, m. (јуж.) hyp. v. Петко. [cf. Пеша].
Пѐшта, f. die Stadt Pest, Pestinum (die Serben haben dieses ursprünglich slavische Wort nach der ungrischen Verhunzung wieder aufgenommen, gerade wie астал, парасника u. a. von стол, прост u. s. w.).
Пѐштанац, âнца, m. Einer von Пешта.
Пѐштâнка, } f. Eine von Пешта.
Пѐштâнкиња, }
пѐштански̂, кâ, кô, Pester, Pestinensis.
пештѐмâљ,* темáља, m. ein blaues Baumwollenes Badtuch, mantile majus balneare.
Пѐштер, *m. Српско племе као кнежина близу Рожаја. Кажу да у Пештеру имају велике пећине.*
Пѐштин-грâд, m. каменито брдо више Котора, Name eines Berges, nomen montis. [cf. Пестин град].
пѝ! pfui! phui (französisch fi!): пѝ кáка! sagt man zu den Kindern.
Пѝва, f. Fluß, Kloster und Gegend in der Herzegowina, fluvii, monasterii et regionis nomen.
пѝвали̂ште, n (зап.) vide пјевалиште.
пѝвало, n. (зап.) vide пјевало.
пѝвâње, n. (зап.) vide пјевање.
пѝвâр, пивáра, m. der Biebrauer, Bierwirth, cerevisiarius.
пѝвара, f. das Bierhaus, caupona cerevisiaria.
пивáрев, } a, o, des Bierwirths, cerevisiarii.
пивáров, }
пѝвâрски̂, кâ, кô, Bier-, cerevisiarius.
пѝвати, вâм, (зап.) vide пјевати.
пѝвац, вца, m. (зап.) vide пијевац.
пѝвâч, пивáча, m. (зап.) vide пјевач.
пивáчев, а, о, (зап.) vide пјевачев.
1. **пивàчица,** f. (зап.) vide [1] пјевàчица.
2. **пѝвачица,** f. (зап.) vide [2] пјѐвачица.
пѝвидрŷг, m. (зап.) vide пјевидруг.
пѝвица, f. (зап.) vide пјевица.
Пѝвљанин, m. (Пѝвљâни) Einer von Пива.
Пѝвљâнка, f. Eine von Пива: Он ми вата *Пивљанке* Српкиње —
пѝвљански̂, кâ, кô, von Пива: Ао Бајо, *Пивљанско* копиле —
пѝвница, f. 1) der Keller (im Weinberge selbst), cella vinaria in ipsa vinea. — 2) (зап.) vide пијевница.
пѝвнути, нêм, (зап.) vide пјевнути.
пи̂во, n. 1) (у Србији) vide пиће [1]. — 2) das Bier, cerevisia. — 3) кад буде од по пива, т. ј. кад ме натјера на то, кад се расрдим.
пивýшêње, n. dim. v. пивање.
пивýшити, пѝвŷшим, [v. impf.] dim. v. пивати.
пѝвчић, m. dim. v, пивац.
пѝга, f. (зап.) vide пјега.
пѝгав, а, о, (зап.) vide пјегав.
пѝгавица, f. (зап.) vide пјегавица.
пѝгаст, а, о, (зап.) vide пјегаст.
пи̂гôвна, f. ein erdichtetes Wort für einen Vogel, vocabulum fictum avis, q. d. bibe stercora.
пи̂ждра, f. ein Schimpfname für ein Frauenzimmer, convicium in mulierem.
пи̂ждрêње, n. vide **пиздрење.**
пи̂ждрити, ри̂м, (у Боци) vide **пиздрити.**
пи̂здрêње [пиждрење], n. vide пиљење.
пи̂здрити [пиждрити], ри̂м, v. impf. vide пиљити.
пѝзма,* f. die Rachefeindschaft, inimicitia: учинио из *пизме*; има *пизму* на њега.
пѝзмâтор, m. (у Ц. г.) који носи пизму, der Rachgierige, ulciscendi cupidus.
пѝзмен, а, о, на кога, einem aufsätzig, infensus.
пѝзмити се, ми̂м се, v. r. impf. на кога, der Rache nachgehen, exsequi quem.
пѝзмљêње, n. die Rache, ulciscendi cupido.
пѝјавица, f. 1) der Blutegel, sanguisuga [hirudo medicinalis L.]. — 2) vide пијаница: И зачуо *пијавица* Ђуро — И доведи *пијавицу* Ђура — 3) (што гдјекоји зову и *мачка*) die Klammer, fibula. cf. [vide] скоба.
пѝјавичâр, m. који тргује пијавицама, der Blutegelhändler, qui hirudines venditat.
пѝјан, а, о, betrunken, ebrius [cf. пјан]: *Пијаној* снаши мили ђевери.
пијáнац, нца, m. vide пијаница.
пијàндура, f. (у Славонији) vide [пијаница] пијанац.
пѝјаница, f. der Säufer, potator, ebriosus. [cf. 2 лужница, пијавица 2, пијанац, пијандура, пилац, пјанац, пјанаџија].
пѝјâнка, m. das Trinkgelage, compotatio: хајдемо на *пијанку*; отишао Јанку на *пијанку*. cf. пиће [2].
пијáнство, n. die Trunkenheit, ebriositas. [cf. пјанство].
пѝјâнчêње, n. das Zechen, perpotatio. [cf. пијанчовање, банчење].
пѝјâнчина, f. vide пјанчина.
пѝјâнчити, чи̂м, v. impf. umherzechen, perpoto. [cf. пијанчовати, банчити].
пѝјâнчовâње, n. vide пијанчење.
пѝјâнчовати, чујêм, v. impf. пити као пјанац или *пијаница*, vide пијанчити.
пѝјаца, f. (у војв.) der (Markt-) Platz, forum (ital. piazza. [vide] пазар [1], cf. чаршија.
пѝјачâр, m. (у Бачк.) који живи на пијаци.
пѝјачарски̂, кâ, кô, von пијаца: А што су ми *пијачарске* фрајле —
пијѐвац, вца, m. (јуж.) vide пијетао [1].
пијѐвница, f. (јуж.) у цркви са стране оно гдје стоје они који читају и поју.
пијѐвнути, пѝјевнêм, vide **пијехнути.**
пѝјена, f. (у Ц. г.) die Strafe, poena [vide каштига]: под *пијеном.*
пѝјêње, n. das Trinken, bibitio, potatio.
пѝјерка, f. (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefisch [Schriftbarsch], piscis quidam marinus [serranus scriba C. V.; cf. кањац].

пијѐсак, ска, m. (јуж.) der Sand, arena. [cf. кумсал, пржина 2].

пијѐтао, тла, m. (јуж.) 1) der Hahn, gallus gallinaceus [gall. domesticus Briss.; cf. кокот 1, ороз 1, пијевац]: Боље је (или волим) бити *пијетао* један дан, него кокош мјесец. Први, други пијетли, nächtliche Zeitbestimmung. — 2) да пустим пијетлу крв, harnen, mejo.

пијѐтлов, а, о, (јуж.) des Hahns, galli (gallinacei).

пијѐха̂ње, n. vide издисање.

пијѐхати, пи̏јеха̂м, v. impf. (у Ц. г.) vide издисати.

пијѐхнути, пи̏јехне̂м, [пијевнути] v. pf. (у Ц. г.) vide издахнути.

пијѐхња, f. (у Дубр.) schwerer Athem, anhelans spiritus. [vide] сипња, cf. хропња.

пи̏ју̂к, m. 1) das Pipen der Hühner, pipitus, pipatus. — 2) (у Боци) у кокоши болест на језику у љето, кад не једу зелени. cf. попита. — 3) vide кљуна.

пију̀ка̂ње, n. das Pipen, pipatio.

пију̀кати, јучêм, v. impf. pipen, pipio, pipilo.

пију̀кнути, пи̏јукне̂м, v. pf. pipen, pipio.

пију̀ца̂ње, n. dim. v. пијење.

пију̀цати, пи̏ју̂ца̂м, [v. impf.] dim. v. пити.

пију̀цка̂ње, n. dim. v. пијуцање.

пију̀цкати, пи̏ју̂цка̂м, dim. v. пијуцати.

пију̀чина, f. augm. v. пијук.

пи̏к, interj. 1) кад дјеца иду на какав извор да пију воде, онда једно рече: *„пик* моја жеђа!“ па већ друго не смије ни једно пити прије њега. — 2) кад се играју клиса, па кад онај који баца клис, удари га рђаво палицом те падне близу, онда брже боље рече: *„пик!“* па већ то значи да опет може узети клис и на ново бацати; ако ли онај који трли прије рече: *„непик!“* онда већ не помаже ништа.

пи̏каљ, кља, m. vide чукаљ [1]: Свака коза за свој *пикаљ* виси.

пи̏кат, m. (у Дубр.) обје пигерице.

пи̏кнути, не̂м, v. pf. пик sagen, dico пик.

пи̏ла, f. 1) hyp. v. пиле. — 2) die Feile, lima. [cf. јеге]. — 3) (у Ц. г.) тестере с конопцем. cf. шега.

пи̏ла̂в,* пила́ва, m. 1) vide свадба. — 2) gekochter, dichter Reis, oryza cocta spissa: У варен *пилав* не треба воде сипати.

пи̏ла̂д, f. (coll.) das Geflügel, pulli. [cf. пилићи, пиплићи].

пи̏лац, пи̏лца, m. (у Огул.) vide [пијаница] пјанац.

пи̏ле, лета, n. 1) das junge Huhn, pullus gallinae. cf. пипле. — 2) das Ergänzungsstück des Rabisch, complementum ligni computatorii, квочка и пиле. [cf. парија 1]. — 3) das Junge, pullus: О аферим, *пиле* од сокола, У те сам се богме и уздао —

пи̏леж, m. Menge kleiner Kinder, soboles frequens.

пиле́нце, цета, n. dim. v. пиле.

пи̏лећи̂ (пилѐћи̂), ћа̂, ћê, Hühner-, pullorum.

Пи̏лип, m. (у Лици) vide [Вилип] Филип.

пили̏пиљ, m. само у овој загонеци: *Пилипиљ* цара копа под липов пањ на Ђурђев дан.

пи̏лити, пи̏ли̂м, v. impf. feilen, limo. cf. шегати.

пи̏лићи, m. pl. (coll.) vide пилад.

пи̏лица, f. ein Hühnchen, gallinula. cf. кокошица, пиплица.

пи̏личица, f. dim. v. пилица.

пи̏личји̂, чја̂, чје̂, н. п. јаје, von пилица, gallinulae.

пи̏лични̂, на̂, но̂, н. п. нема ни пиличнога, т. ј. ниједнога, keiner, nullus. cf. пиличник.

пи̏лични̂к, m. сви изгинули, ни *пиличник* није утекао, т. ј. ниједан, kein Einziger, ne unus quidem, cf. пилични: Е *пиличник* од вас не утече —

пи̏ло, n. 1) (у Ресави) vide пиће [1]. — 2) (у Боци) за уље суд од камена, од прилике као ковчег, eine Art Oelgefäß, vasis olearii genus: Ако човјек не штеди сврх вреће и саврх *пила*, залуду штеди кад је у дно.

пи̏љак, љка, m. (pl. gen. пи̏љака̂) ein Stück gröbern Sandes, ein Steinchen, lapillus: Да се играмо на *пиљке*. cf. шкуљ [2].

пи̏ља̂р, пиља́ра, m. der Höker, institor.

пиља̀ре̂ње, n. das Höken, venditio minuta.

пиља̀рина, f. die Hökerei, ars institoria.

пиља̀рити, пи̏ља̂ри̂м, v. impf. höken, vendo minutatim.

пиља̀рица, f. die Hökerin, institrix. [vide препродавалица].

пи̏љêње, n. 1) das Feilen, limatio. [cf. шегање]. — 2) das Anstarren, intuitus fixus. [cf. пиздрење (пиждрење)].

пи̏љити, љи̂м, v. impf. unverwandt anblicken, oculis attentis intueor [cf. пиздрити (пиждрити)]: *Пиљи* као штрк у јаје.

пи̏љуга, f. (у Хрв.) vide кобац. cf. шкањац.

пи̏љцика, f. 1) ein Stück Holz zu einem Kinderspiel, lignum lusus pastoralis. [cf. качка 2]. — 2) dasselbe Spiel selbst, lusus ipse.

пи̏на, f. (зап.) vide пјена.

пи̏не̂зи, f. pl. (у Рату ниже Дубр.) das Geld. pecunia. [vide новац 3]. cf. пенези, динари, новци.

пи̏нити, ни̂м, (зап.) vide пјенити.

пи̏нити се, ни̂ се, (зап.) vide пјенити се.

пи̏нокот,* m. das Brotbret (der Türken). cf. [vide] наћвице.

пи̏нути, пи̏не̂м, v. pf. einen Trunk thun, semel bibo.

пину̀шêње, n. (зап.) vide пјенушење.

пину̀шити се, пи̏ну̂ши̂ се, (зап.) [vide] пјенушити се.

пи̏њав, а, о, (у Боци) vide цањав.

пи̏њата, f. *(по југозап. кр.)* [vide котлуша; *види* s. v. лопижа].

пи̏њача, f. (зап.) vide пјењача.

пи̏њêње, n. (зап.) vide пјењење.

пи̏па, f. *1) (у Сријему) некаква кокошиња болест.* — *2)* vide славина.

пи̏павица, f. 1) дјетиња игра: дјеца се хватају са два прста једно друго одозго за кожу па руци говорећи ово: „Пипавица пи̏па̂, на куле на виле, на медене колачиће, на свилене појасиће, коме ред коња пасти? Моме брацу Радованцу. Зовите га на вечеру. Он нит' може вечерати ни по кући погледати; зучи, бучи, скочи цар на војску. и доведе плаву плавојку, не ће плаве плавојке, веће оће црну црнојку, ајде шуга на војску.“ Ко најпослије буде ухваћен за руку, онај ваља да иде да донесе на кркаче онога којега је пипавица прије послала на војску, т. ј. који је стајао мало даље од њих. — 2) кад се дјеца у почетку каке игре погађају које ће најприје чинити оно што у игри ваља да чини онај који изгуби, н. п. ко ће најприје жмурити, онда једно као бројећи све редом говори: „Пипавице, мипавице, на куле на муле, на медене колачиће, коме ред коња пасти? Моме брацу Радовану. Зовите га на вечеру. Ја не могу вечерати, ни по кући погледати. Штаглац маглац, кућни рогљац. Теглица, тегли море на војску, па доведи девојку, лепу лепојку, црну црнојку, метните је под кола, нек је кола сатру, у мекиње саспу. И два коња врана, и четири плава, од мора до мора, до белога Дунава. Шијуц.“ На коме се рекне *шијуц*, онај ваља да жмури. Мјесто овога говори се кашто и овако: Од Дунава до Дунава,| До два цара царевина,| Гусен гусеница| Палипушка палипан| Држ' се секо за катан| Катан био ђулистан.| Клинчица, варчица, звецкац! Овдје жмури онај на коме дође *звецкац*.

пи̏пак, пка, m. (може бити да се говори само pl. пи̏пци, пи̏па̂ка̂) verächtlich für die Haarlocke, cirrus (per contemtum): извући ћу ти *пипке*.

1. **пи̏па̂ње,** n. das Betasten, contrectatio.
2. **пи̏па̂ње,** n. das Abklauben, degluptio.
1. **пи̏пати,** па̂м, v. impf. betasten, contrecto.
2. **пи̏пати,** пи̏па̂м, v. impf. abklauben, deglubo, decerpo.

пи̏пац, пца, m. у пјесми, ein Euphemismus für den Sperling: Навади се врабац *пипац* —

Пи̏пери, m. pl. племе у Брдима, ein Stamm in Брда bei Montenegro: Друго бјеше Лијеш од *Пипера* —

пи̏перски̂, ка̂, ко̂, von Пипери: Даше зањга све *Пиперске* овце —

пи̏пколити, ли̂м, v. impf. als dim. v. [2] пи̏пати.

пи̏пкољêње, n. dim. v. [2] пи̏па̂ње.

пи̏пле, ета, n. (у Дубр.) vide пиле [1].

пи̏плићи, m. pl. (у Дубр.) vide пилићи.

пи̏плица, f. (у Дубр.) vide пилица. Кад жена бређа належе кокош, кажу да ће бити све пиплице.

пи̏пнути, нêм, v. pf. betasten, anrühren, contrecto.

пи̏пу̂н, m. (у Боци) die Zuckermelone, pepo. cf. [vide] диња [1] (а *диња* и *карпуза* ондје се зове *лубеница*, којега имена они са свијем не познају): Не може се спавати и *пипуне* чувати.

1. **пи̏р,** m. (loc. пи̏ру) 1) der jährliche Festtag der Zunft, dies festus collegii cujuscunque artificum. Ратарски је пир велики четвртак, ћурчијски свети Илија, златарски цар Костантин, и т. д. — 2) (у Дубр. у граду, а у околини *свадба*) vide свадба.
2. **пи̏р,** m. (у Хрв.) некакво жито (чини ми се да се зове и *каришик*), eine Art Getreide, genus frumenti. cf. стрвно жито, пир покташ.

пи̏рак, рка, m. (у Сињу) ћур. v. [1] пи̏р: Свом диверу *пирак* справљајући,| Мени мало чедо рађајући —

пи̏ргита̂нче, у припјевима, као н. п. у овоме: Пиргито, *пиргитанче*, повратанче, зелен бор, Борковићу, зарукавље, ситни танче мој —

пи̏ргито, vide пиргитанче.

пирѐвина (пи̏ревина), f. (у Сријему) некака трава као зубача, der Queckenweitzen [Acker-Quecke], triticum repens [L.].

пи̏рêње, n. das Blasen, flatio.

пи̏риватра, m. Потјера један старац (у Тршићу гдје сам се ја родио) послије подне лисичји траг по снијегу. Кад одмакне далеко у планину и види да не може наћи лисице, а прикучи се ноћ, он се врати патраг и пође кући; али у том стегне мраз а смркне се (а он је и онако слабо видио), и тако познавши да не може доћи кући, сврати се у винограде у једну пударску колибу, и онако без ватре (ваља да није имао кресива, или већ није могао од зиме да искреше ватру и да наложи) похода мало по њој па легне и обумре од зиме. Сјутрадан рано пукне глас по селу да је старац отишао у лов и да је негдје у планини умр̏о од зиме; и сељаци се брже боље скупе и пођу трагом да га траже. Кад дођу у колибу и нађу га гдје лежи као мртав, одмах наложе ватру, па га изују и почну га истиха одгријевати. Кад се старац мало поодгрије и дође к себи, он повиче: „Који оно јунака најприје дође? однесе ми лисицу!“ (ваља да је ону ноћ снио да је ухватио лисицу). Пошто га добро одгрију и напоје ракијом, метну га на носила (кажу да је повикао, кад је видио гдје граде носила: шта ће то, људи, за Бога! још сам ја жив) и донесу у село; и од тадај га прозову *пириватра*.

пи̏рија, f. (у Ц. г.) vide лијевак. cf. шпијерлица.

пи̏ринач,* и̂нча, m. 1) der Reis, oryza. [vide ориз]. — 2) das Messing, orichalcum. [vide мјед 2].

пи̏рити, пи̏ри̂м, v. impf. blasen, flo.

Пири̏тор, m. vide Пирлитор.

пи̏рја̂н[*], пирја́на, m. gedämpftes Fleisch, carnes vapore suo mollitae.

пирја́нити, пи̏рја̂ни̂м, v. impf. schmoren, dämpfen, in olla clausa coquere: Јагње пеци а туку *пирјани* —

пирја́њêње, n. das Schmoren, τὸ coquere in olla clausa.

пи̏ркâње, n. 1) dim. v. прање. — 2) dim. v. пирење.

пи̏ркати, кâм, v. impf. 1) dim. v. прати: пиркам којешта. — 2) dim. v. пирити: пирка вјетар.

пирли̏тâње, n. (у Србији и у Босни по варошима) vide изметање 3.

пирли̏тати, тâм, vide изметати 3.

Пирли̏тор, m. у Херцеговини зидине од старога градића, за који се пјева и приповиједа да је у њему сједио војвода Момчило, ујак Марка Краљевића, и да га је ондје убио краљ Вукашин [cf. Пиритор]: Те је шаље на Херцеговину| Бијеломе граду *Пирлитору* — Кад Момчило под *Пирлитор* дође —

пи̏рни̂к, пирни́ка, m. 1) (у Дубр.) који иде на свадбу, der Hochzeitgast, qui in cujus nuptiis coenat: Ал' им веле сви *пирници* — 2) у Барањи пирници се зову они који изокола стоје и гледају (н. п. кроз плот) свадбу.

пи̏рница, f. 1) ein Frauenzimmer als Hochzeitgast, quae in cujus nuptiis coenat: Сви пирници и *пирнице* — 2) у Барањи жена која дође незвана те гледа сватове.

пи̏р но̀ктâш, m. (у Хрв.) vide крупник.

пи́рнути, пи̏рнêм, v. pf. einmal blasen, flo. [vide дунути].

пиро̀вâње, n. verbal. v. пировати.

пиро̀вати, пи̏рујêм, v. impf. 1) (око Дубр.) частити се на свадби, Jemands Hochzeitgast sein, in cujus nuptiis coenare. cf. свадбовати. — 2) vide гостити се: Очи *пирују*, а г..... гладује.

пиро̀вати се, пи̏рујêм се, v. r. pf. (у Хрв.) удати се или оженити се, heirathen, uxorem ducere, nubere.

пи̏рӯз[*], у пјесми, cf. мави-пируз.

пи̏рӯн, m. (у прим.) vide виљушке.

пи̏с! 1) Laut um die Katze zu verscheuchen, vocabulum quo felis abigitur. [cf. 1 воштац]. — 2) говори се малој дјеци кад кихну: *пис*, мацо, на кисело г.....

1. **пи̏сак,** ска, m. (beim Dudelsack) das Luftrohr, spiraculum. [cf. свичка 2].

2. **пи́сак,** ска, m. (зап.) vide пијесак.

писа̀љица, } f. ein blechernes Werkzeug, um auf die
пи̏сâљка, } Ostereier zu schreiben (писати), instrumenti scriptorii genus. [cf. кичица 4, кишчица, шараљка]. Од танка танећета начини се као мали лијевак, па се широки крај усади у врх дрвета са стране, па онда држећи руком за дрво уски се умаче у раскрављен восак и њиме се шара по бијелу јају, па пошто се јаје обоји, оно куд је био восак остане бијело. Јаја у нас шарају младе и дјевојке.

писа̀мце, n. dim. v. писмо.

писа̀нија, f. die Kollektur (der калуђери, weil sie die Gebenden aufschreiben, um ihrer dann namentlich im Gebete zu gedenken), quae dantur monachis pro commemoratione: отишао у *писанију*; отишао да купи *писанију*. cf. намастир.

пи́сâње, n. das Schreiben, scriptio.

пи̏сâр (пи̏сâр), пи̏сâра (писа́ра), m. der Schreiber, scriba. [cf. писац, ћата, ћато, јазиџија].

писа́рев, a, o, vide писаров.

писа̀рина, f. 1) augm. v. писар. — 2) die Schreiberei, ars scribae.

писа́ров [**писарев**], a, o, des Schreibers, scribae.

пи̏сâрски̂, кâ, кô, der Schreiber, scribarum.

пи́сати, пи̏шêм, v. impf. 1) schreiben, scribo: Што видиш, то и пиши, und Кад га (или ме) видиш, онда и пиши. — 2) dem Mönche verehren, damit er für einen bete, do monacho, ut oret pro me: Бог да прости старца из Буковца,| Који *писа* сирац и опанке,| Синоћ писа, а јутрос украде — „Село Рибарица, писала Ришћаница, трубу сира и чабар сукна" (приповиједају да се нашло у тефтеру некаквог калуђера).

пи́сати се, пи̏шêм се, v. r. [im]pf. sich enrolliren lassen, do nomen.

пи́сац, сца, m. vide писар.

пи̏ска, f. 1) das Pfeifen, Zischen, sibilus. — 2) (у Ц. г.) дрво некако, Art Baum, arboris genus.

пи̏скавица, f. (у прим.) морска риба, која пред кишу скаче из воде, Art Seefisch, piscis quidam marinus: Напухао се као *пискавица*.

пи̏скâње, n. das пис-sagen, usus vocis пис.

писка̀рâње, n. dim. v. писање.

писка̀рати, рâм, [v. impf.] dim. v. писати.

пи̏скати, кâм, v. impf. пис sagen, dico пис.

пи̏сковина, f. (у Ц. г.) Holz von писка 2.

писко̀вит, a, o, (зап.) vide пјесковит.

пи̏скôвница, f. (зап.) vide пјесковница.

1. **пи̏скор,** m. (у Рудн. н.) округла ситна и слатка црвена шљива, Art Pflaumen, pruni genus. [vide 1] мигавац, cf. џанарика.

2. **пи̏скор,** m. (у Дубр.) некака морска риба, Muräne [(?), Flußneunauge?], muraena [(?), petromyzon fluviatilis L.?].

пи̏скорац, ôрца, m. (у Дубр.) dim. v. [2] пи̏скор. [cf. пискорић].

писко̀рић, m. vide пискорац.

пи̏скуља, f. (зап.) vide пјескуља.

пи̏скуша, f. (зап.) vide пјескуша.

1. **пи̏сма,** f. (зап.) vide пјесма.

2. ***пи́сма,*** *f. vide писмо 2.*

пи̏смен, *a, o, н. п. човјек (који зна писати).*

пи̏смица, f. dim. v. [1] писма.

пи́смо, n. (pl. gen. пи̏сâмâ) 1) die Schrift, scriptura. [cf. јазија]. — 2) der Brief, epistola. cf. књига [1, 2 писма], посланица.

пи̏сни̂к, писни́ка, m. у писку оно што је зарезано и мало зацијепљено те пишти.

1. **пи́снути**, пи́снём, v. pf. einmal ziſchen, sibilum edo.
2. **пи́снути**, нём, v. pf. 1) пис-ſagen (um die Katze wegzujagen), dico пис abigens felem. — 2) не смије писнути, muđen, muttio. — 3) (у Ц. г.) н. п. писло ми јагње, козле, дијете, ſterben, morior. [vide прћи 1].

пи́та[*], f. (pl. gen. пи́тâ) ein Kuchen, placenta. Пита има различнијех, н. п. једне су савијене као гужвара [гужвача, новитица] и савијача[1], које су опет различне по ономе шта се у њих метне (н. п. месо или сир); друге су од простртијех по тепсији обги, по којима се или између којијех се што метне као и у оне прве, пак се одозго најпослије једном покрије; овака је пита и гибаница, у коју се између обги меће меки сир измијешан са скорупом, млијеком и јајима; и урмашица је пита, али није од обги, него од тијеста закухана маслом и чини ми се цијеђем, од којега се тијеста начине мали колачићи од прилике као *урме*, и пошто се на брду обрну те на њима постану прутасте шаре, наређају се по тепсији, те се пеку, пак се најпослије заљевају медом размућенијем водом. [cf. баклава, сабирача].

пи́так, тка, тко, н. п. вино, trinkbar, sat bonus (de vino).

1. **пи́тање**, n. das Füttern (des Kindes), nutritio infantis.
2. **пи́тање**, n. 1) das Fragen, interrogatio. — 2) das Begehren, petitio.

пи́тао, т.ла, m. (зап.) vide пијетао.

1. **пи́тати**, тâм, v. impf. дијете, dem Kinde zu eſſen geben, nutrio infantem, ingero in os cibum.
2. **пи́тати**, пи́тâм, v. impf. 1) fragen, interrogo, rogo. — 2) (особито по југоз. кр.) begehren, peto [vide 1 искати 1]: Стидније је украсти него *питати*; Очима проси, устима не *пита*;| *Питај* блага колико ти драго — Од свакуда просци долазише,| *Питају* је до седам краљева — *Пита* штогођ за очину дуту —

пи́тати се, пи́тâм се, v. r. [im]pf. за здравље, ſich begrüßen, salutare.

пи́тето, у припјеву: О ти пиле *питето* —

пи́ти, пи́јем, v. impf. 1) trinken, bibo: Нит' се зна ко *пије* ни ко плаћа. — 2) пити дуван, rauchen (ſüddeutſch Tabak trinken), fumum nicotianae duco [vide пушити 1]: *Лулу пије*, у тамбуру бије —

пи́тије, f. pl. vide [дрхталице] паче (f. pl.).

пи́тино дијете, n. као мали колачић од тијеста што остане иза пите.

пи́тица, f. dim. v. пита.

пи́тлић, m. dim. v. питао.

пи́тлов, а, о, (зап.) vide пијетлов.

1. **пи́том**, f. питома земља, angebautes Land, terra culta. cf. питомина.
2. **пи́том**, а, о, 1) zahm, cicur, domesticus, н. п. голуб. — 2) durch Kultur veredelt, im Gegenſatze des wilden, von Obſt, Roſen, u. ſ. w., cultus.

пито́мина (питомâна), f. vide [1] пи́том.

пито́мити, пи́томи́м, v. impf. zähmen, cicuro.

пито́мљење, n. das Zähmen, cicuratio.

питу́љица, f. (dim. v. пита) eine Art gefüllter Krapfen, placentarum farctarum genus.

пи́ћа, f. храна, особито за стоку (н. п. сијено, слама, и т. д.), das Futter, die Nahrung, pabulum: Ура *пићу* цијени. cf. крма[1].

[**пи́ћан**, а, о, adj. v. пића (futter-); *види* s. v. залеђати.]

пи́ће, n. 1) das Getränk, potio. [cf. пиво 1, пило 1]. — 2) das Trinkgelage, compotatio: хајдемо на *пиће*; *зао је у пићу* (т. ј. кад се напије или опије); *у пићу је љута пијаница* — *Рашта пијеш? Рашта се опијаш?*| *И у пићу грдно проговараш* — cf. [vide] пијанка.

пи́фљула[*], f. (у Бачк.) капа осим шешира, eine Kappe, gallerus.

пи́ца, f. (у Дубр.) vide кошчица[2] (н. п. од трешње, шљиве и т. д.).

пи́ш, m. der Urin, urina: За прешу се и *пиш* коњски пије. cf. [vide] пишаћа.

пишадија, f. (зап.) vide пјешадија.

пи́шак, пишáка, m. (зап.) vide пјешак.

пи́шало, n. das Werkzeug zum Harnen, minctorium (penis aut vulva).

пи́шаћак, ћка, m. vide пишаћа.

пи́шање, n. das Piſſen, minctio. [cf. бурење 1, мижање, мокрење 2, мочање, шорање 2].

пи́шати, шâм, v. impf. piſſen, mejo. cf. мокрити [2, бурити, мижати, мочати, пустити 4, шорати 2].

пи́шаћа, f. (eigentlich) der Urin, urina. cf. [пиш, пишаћак,] мокраћа.

пи́шац, шца, m. (зап.) vide пјешац.

пи́шачки, кâ, кô, (зап.) vide пјешачки.

пи́ше, (зап.) vide пјеше.

пи́шење, n. dim. v. пишање.

пишѐрџија[*], m. фурунџија (пећар) који и јело готови и продаје, ein Bäcker, der zugleich verſchiedene Speiſen bereitet und verkauft, furnarius qui cibos quoque parat venditque [vide хлебар]: Однесиде младом *пишерџији*,| Нек ми даде сана ћаконије —

пи́шити, шѝм, [v. impf.] dim. v. пишати.

пи́шицē, (зап.) vide пјешице.

пи́шкање, n. dim. v. пишање.

пи́шкати, кâм, dim. v. пишати.

пи́шкē, (зап.) vide пјешке.

пи́шман,* indecl. на кога, или на што, ergicht, studiosus.

пишмáнити се, пи́шмâним се, v. [r.] impf. bereuen (den Kauf), poenitet (emisse).

пишмáнлук,* m. das Reugeld, der Reukauf, mulcta poenitentiae.

пишмањење, n. das Bereuen des Kaufs, poenitentia emptionis.

пи́шнути, нём, v. pf. [ein wenig] piſſen, mejo semel.

пишóра, f. Schimpfwort für eine ſchlechte ракија,

convicium in vinum male ustum: дајде те *пишоре*.

Пи̏шпек, m.: Од *Пишпека* и од Комадије —

пи́шталина, f. ein wässeriger Boden, Wasserboden, terra aquosa (ubi aqua prosilit). [cf. млака, мочалина, плоштина, пљоштара].

пи́шталиница, f. (у Ц. г.) dim. v. пишталина.

пи́шта̂ње, n. das Zischen (des Falken, der Schlange), sibilus.

пи́штати, ти̂м, v. impf. 1) Zischen, sibilo. — 2) herauszischen (wie das Wasser aus nassem Holz auf dem Feuer), prosibilo: *пишти* вода из дрвета.

Пи̏штет, m. вода у Црној гори.

Пи̏штети, m. pl.: На најпрву приступи торину| У *Пиштете* на Мустафагића —

пишто̀лије, f. pl. vide [пиштољ] пиштољи: А да слије млоге *пиштолије* —

пи́што̂љ,* пишто́ља, m. мала пушка, die Pistole, telum pistola dictum. [cf. пиштолије].

пишто̀љина, f. augm. v. пиштољ.

пишто̀љић, m. dim. v. пиштољ.

пи́што̂љски̂, ка̂, ко̂, Pistolen-, pistolae (teli manuarii ignivomi).

пја̏н, a, o, vide пијан.

пја́нац, нца, m. vide пијаница.

пјана̀ција, m. vide пијаница: У вино су љуте *пјанаџије* —

пја̀ндура, f. рече се за пијану жену, Schimpfwort für ein betrunkenes Frauenzimmer, convicium in mulierem ebriam.

пја̏ница, f. die Säuferin, potrix.

пја̏но̂ст, пја̏ности, f. die Betrunkenheit, ebrietas: Од *пјаности* ћ' заметнути кавгу —

пја́нство, n. vide пијанство.

пја̀нчина, f. augm. v. пјанац. [cf. пијанчина].

[**пјат,** m. vide тањир; *види* s. v. сипија 2.]

пјашта̀ница, f. (у Паштр.) vide [слезина] шљезина.

пје̏вак, пје̏вка, m. (у Ц. г.) црв у сиру, die Käsemade, vermis casearius. cf. [vide] прегаљ.

пје̏вали̂ште, n. (јуж.) Ort, wo man gesungen hat, oder zu singen pflegt, locus ubi cantatum fuit, aut solet cantari: Ти не пењи бијела чадора| На мојему дивну игралишту| И на мојем дивну *пјевалишту* —

пје̏вало, n. (јуж.) (scherzhaft) das Werkzeug des Singens (die Kehle), guttur: ухватио га за *пјевало*.

пјѐва̂нка, f. (јуж.) das Singen, cantus.

пје̏ва̂ње, n. (јуж.) das Singen, cantatio. [cf. појање].

пје̏вати, ва̂м, v. impf. (јуж.) singen, canto. [cf. 3 пети, појати, 2 слагати 3].

пјѐва̂ч, пјева́ча, m. (јуж.) der Sänger, cantator. [cf. појац, појач].

пјева́чев, a, o, (јуж.) des Sängers, cantatoris.

1. **пјева̀чица,** f. (јуж.) die Sängerin, cantatrix. [cf. пјевица].

2. **пјѐвачица,** f. (јуж.) vide кукавица [1].

пјѐвидру̂г, m. (јуж.) der Singefreund, Mitsänger, qui simul cantat. cf. плачидруг.

пјѐвица, f. (јуж.) die Sängerin, cantatrix [vide 1 пјевачица]: Пјевала тица *пјевица*:| Што ће старцу ђевица| А младићу бабица? —

пје̏внути, не̂м, v. pf. (јуж.) ein wenig singen, ansingen, cantum incipio: *Пјевни, пјевни,* злато материно —

пјеву́ше̂ње, n. dim. v. пјевање.

пјеву́шити, пјѐву̂ши̂м, [v. impf.] dim. v. пјевати.

пје̏вчић, m. dim. v. пијевац. [vide пјетлић].

пје̏га, f. (јуж.) (pl. gen. пје̂га̂) 1) Fleck, macula. — 2) die Sommersprosse, lenticula.

пје̏гав, a, o, (јуж.) [cf. пјегаст, абрашљив] 1) fleckig, maculosus. — 2) sommerfleckig, lenticulosus.

пје̏гавица, f. (у Боци) Art Rebe und Traube, vitis et uvae genus.

пје̏гаст, a, o, vide пјегав.

пје̏на, f. (јуж.) der Schaum, spuma.

пје̏нити, ни̂м, v. impf. (јуж.) abschäumen, despumo.

пје̏нити се, ни̂ се, v. r. impf. (јуж.) schäumen, spumo. [cf. 2 клапити се].

пјену́ше̂ње, n. (јуж.) das Schäumen, spumatio.

пјену́шити се, пјѐну̂ши̂ се, dim. v. пјенити се.

пјѐњача, f. кашика што се њоме пјени, der Abschaumlöffel, cochlear despumandis e. c. carnibus.

пје̏ње̂ње, n. (јуж.) das Schäumen, spumatio.

пјеско̀вит, a, o, (јуж.) п. п. земља, sandig, arenosus.

пјѐско̂вница, f. (јуж.) vide песковница.

пјѐскуља, } f. пјесковита земља, die Sanderde,
пјѐскуша, } terra sabulosa.

пје̏сма (cf. пјесна), f. (јуж.) (pl. gen. пје̏са̂ма̂) das Lied, cantilena.

пје̏смица, f. dim. v. пјесма.

пје̏сна, f. (по југоз. кр.) das Lied, carmen, cf. [vide] **пјесма**: А да бих вас у *пјесну* пјевала,| *Пјесна* иде од уста до уста —

пјѐтлић, m. dim. v. пијетао. [cf. пјевчић].

пјеша̀дија, f. (coll.) (јуж.) die Soldaten zu Fuß, pedites: *Пјешадија* у пушке загледа —

пјѐша̂к, пјеша́ка, } m. (јуж.) der Fußgänger, pe-
пје̏шац, шца, } des. [cf. јаија].

пјѐша̂чки̂, ка̂, ко̂, (јуж.) fußgängerisch, pedestris.

пје̏ше, }
пје̏шице̂, } (јуж.) zu Fuß, pedes.
пјѐшке̂, }

пла̏, пла̏а, пла̏о, vide **плах.**

1. **пла̂в,** пла́ва, пла́во, (пла̂ви̂, ва̂, во̂) 1) blau, flavus, coeruleus. [cf. плаветан; vide модар]. — 2) blond, flavus: За два *плава* не би гроша дала —

2. **пла̏в,** a, o, vide **плах**: *Плава* је коња јежђела —

3. **Пла̏в,** m. 1) језеро близу Гусиња. — 2) варошица код тога језера —

пла̀вац (пла́вац), вца, m. 1) [*Плавац*] Mannsname, nomen viri. — [*плавац*] 2) ein Pferdename, nomen equo indi solitum. — 3) камен, (у Сријему) der Bimsstein, pumex.

плавѐтан, тна, тно, (плàветнӣ, тнâ, тнó) vide [модар] плâв 1.

плавѐтнӣк, плаветни́ка, m. (у Сријему) Waldſalbei, salvia silvestris [L.].

плàветнӣ кâмēн, m. (у војв.) vide очни камен.

плавѐтнкаст, a, o, bläulich, subcaeruleus.

плавѐтнило, n. vide плавило.

плавѐтнити се, нӣм се, v. r. impf. blau ſein, sum caeruleus. [cf. 2 плавити се].

плавѐтњāк, плаветња́ка, m. (у Сријему) vide очни камен.

плàвило, n. blaues Färbemittel, caeruleum. [cf. плаветнило].

1. **плáвити,** вӣм, v. impf. blau werden, fio caeruleus.

2. **плàвити,** вӣм, v. impf. 1) überſchwemmen, inundo: ову њиву *плави* вода сваке године. — 2) (млијеко) abſchöpfen, florem lactis carpo.

1. **плàвити се,** вӣм се, v. r. impf. н. п. лађа, ſchwimmen, mit dem Fluß fortſchwimmen, secundo flumine labi.

2. **плáвити се,** вӣм се, vide плаветнити се.

плâвка, f. (ст.) 1) die Blonde, Blondine, flava: Не њу *плавке*, не жељео мајке:| Што њу *плавки* боју куповати,| То њу црњки токе саковати — 2) (у Боци) Art Rebe und Traube, vitis et uvae genus.

1. **плàвљēње,** n. 1) das Schwimmen, natatio. — 2) das Ueberſchwemmen, inundatio. — 3) das Abſchöpfen, decerptio floris lactis.

2. **плáвљēње,** n. 1) das Blauwerden, τὸ flavum fieri. — 2) das Blauausſehen, aspectus caeruleus.

плàвōјка, f. cf. пипавица.

плàвоок, a, o, blauäugig, caeruleis oculis.

плàвуља, f. Kuhname, nomen vaccae indi solitum.

Плâвша, 1) m. Mannsname, nomen viri. — 2) f. планина у Турској Хрватској: Он ме јесте један пут гонио,| Преко *Плавше* високе планине —

Плàдин (грâд), m. у пјесми.

плàдинскӣ, кâ, кō, von Пладин: У онога краља *Пладинскога* —

плáднē, n. (у крајини Неготинској) vide подне.

плáжēње, n. das Herausſtrecken der Zunge, exsertio linguae.

плâз, m. (у Хрв.) у плуга лијева ручица на коју се доље натиче лèмеш.

плазàница, f. (код Костајнице) vide точило.

плáзāње, n. das Fahren (auf dem Hintern), z. B. auf dem Eiſe, lapsus in podice.

плáзати се, плâзам се, v. r. impf. gleiten (auf dem Hintern), labi: Девет баба по леду *се плаза* (т. ј. уштинци).

плàзина, f. бронза, што на њој стоји коло воденично, или останце.

плàзити, зӣм, v. impf. т. ј. језик, herausſtrecken, exsero.

плàзити се, зӣм се, v. r. impf. die Zunge herausſtrecken, exsero linguam.

плáӣр, плаи́ра, m. (у Сријему) во који се плаши, ein ſcheuer Ochs, bos pavidus.

плàјвāз, m. (öſterr. das Bleiweiß) das Reißblei, der Bleiſtift, plumbago.

плàкавица, f. (у Дубр.) 1) она која плаче, die Weinerin, quae flet. — 2) pl. по бијелу црно што се по дну рукава метне, као знак велике жалости, eine ſchwarze Einfaſſung der Aermel zum Zeichen der Trauer, nigri margines manicarum luctum significantes.

1. **плàкање,** n. das Weinen, fletio, ploratio. [cf. плачињање].

2. **плáкање,** n. das Ausſchwemmen, elutio.

1. **плàкати,** плâчēм, v. impf. weinen, ploro. [cf. плачињати].

2. **плáкати,** плâчēм, v. impf. н. п. судове, ausſchwemmen, eluo.

плáкати се, плâчēм се, v. r. impf. н. п. као патка, ſich ausbaden, wie eine Ente, perlavari.

плáкнути, плâкнēм, v. pf. ausſchwemmen, eluo.

плâм, m. (у Ц. г.) vide [1] пламен.

плàмâње, n. das Flammen, flagratio.

плàмати, мâм, v. impf. (у Ц. г.) flammen, flagro. cf. пламтјети.

1. **плàмēн,** плàмена, m. die Flamme, flamma. cf. плам.

2. **плàмен,** a, o, flammend, flammeus, ardens et micans ut flamma, cf. [vide] пламенит: И на њима три *пламена* мача —

пламѐнāк, пламења́ка, m. (у Сријему) Rothlauf, erysipelas. [vide црвени вјетар]. cf. брика.

плàменит, a. o, flammend, flammeus, cf. [2] плàмен: А покрај њи ножа *пламенита* —

пламѐнчић, m. dim. v. [1] пламен.

пламѐњача, f. die zu ſtarke Sonnenhitze, sol nimius: убила *пламењача* лубенице, грожђе и т. д.

пламúчак, чка, m. hyp. v. пламен.

[**пламтјети,** ти, v. impf. (југоз.) vide пламати.]

Плâна, f. Frauenname, nomen feminae: Цикну, писну Томашева *Плана* —

плàндúште, n. Ort, wo das Vieh über Mittag vor der Sonne geborgen iſt, locus ubi pecora a sole defensa requiescunt. [cf. ландиште].

плàндовāње, n. das Unterſtehen des Viehes während der Mittagshitze, requies pecoris in umbra.

плàндовати, дујēм, v. impf. (vom Viehe) während der Mittagshitze wo unterſtehen, in umbra esse a sole meridiano.

Плâне, f. hyp. v. Плана.

плàника, f. (у Боци) дрво на коме роди *магиња* (као велика суница, изнутра жуто кад је зрело, а зелено бијело), der Meerkirſche [Erdbeerbaum], arbutus unedo Linn.

планúна, f. (acc. плàнину, pl. плàнине, планúнā) der Bergwald, saltus, mons silvosus. cf. гора [1 и 2; vide шума 1].

планúнāр, планинàра, m. (у Ц. г.) који је на планини код стоке, der Sennhirt, pastor Alpinus. [cf. станар].

планúнац, нца, m. човјек из планине (тако се

у равноме Срнјему зову људи из оних села испод Фрушке), ein Bergbewohner, montium incola. [vide горштак].

Планѝнӣк, Цланинӣка, m. планина до Гребеника (к сјеверу) [у Црној Гори], Name eines Berges, nomen montis.

планѝница, f. dim. v. планина.

планѝнка, f. vide станарица.

планѝнски, кā, кō, n. p. тица, Waldvogel, avis silvestris.

плâнути, плâнēм, v. pf. ſchnell auflodern, aufflackern, emico, exardesco.

плâовит, a, o, vide **плаховит**: Морава је *плаовита*:| Синоћ момка занијела,| А јутрос га на брег баца —

плâса, f. n. p. леда, ein Stück Eis, glaciei frustum.

плâст, плáста, m. 1) der Heuſchober, meta foeni. cf. сијено [2]. — 2) као велики навиљак. Навиљке кад се дјену у сијено сноси по двоје међу собом на два сијенска коца, а под пласт се (кад се почиње пластити) подметне грана за коју се послије веже ужем, те га на воловима довуку на оно мјесто гдје ће се сијено дјести. cf. кукара.

плáстити, плâстīм, v. impf. т. ј. сијено, das Heu aufſchobern, metam foeni construo.

плâстић, m. dim. v. пласт.

1. **плáта,** f. der Lohn, Beſoldung, merces. [cf. плаћа, ајлук, 1 хак (ак) 1].

2. **плáта,** f. (у Хрв.) vide **плахта.**

плáтац, плáца, m. der Zahler, qui exsolvit, solutor: Јемац *платац.*

плáтина, f. ein Scheit Holz, eine Daube, segmentum ligni, tabula.

плáтити, плâтīм, v. pf. bezahlen, solvo.

плáтица, *f. (у Босни) vide даска.*

плáтиша, f. der Zahler, qui solvit: Ни вратиша, ни *платиша.*

плáтка, f (im Kartenſpiele) der gar keine Karte hat, und zahlen muß.

плáтнāр, платнáра, m. der Leinwandhändler, lintearius, linteo. [cf. безар].

плáтно, n. 1) Leinwand, linteum. [cf. постав, 2 без]. — 2) Mauer um eine Stadt, Feſtung, Kloſter, murus, moenia [vide зид]: Три је *платна* кули оборио,| На четвртом пенцер начинио — На њу цркви саградити *платна* —

плáћа, f. vide [1] плата.

плáћање, n. das Zahlen, solutio.

плáћати, плâћām, v. impf. zahlen, solvo.

плâх [пла, 2 плав], a, o, raſch, heftig, praeceps, n. p. коњ, човјек, киша, cf. плаховит [плаовит]: Ал' од мојих *плахијех* сватова — К њој долеће *плахи* змаје —

плâхо, raſch, praecipitanter [cf. плаховито]: Мара мајци *плахо* одговара — *Плахо* се млада пробуди,| Наранчу стаде проклињат' — И угледа Марицу| Ђено *плахо* мете двор —

плахòвање, n. muthwilliges Leben, vita lasciva.

плахòвати, плàхујēм, v. impf. (у Дубр.) Muthwillen treiben, lascivire: Жени човјека да не *плахује.*

плахòвит [плаовит], a, o, vide плах.

плахòвито, vide плахо.

плàхôст, плàхости, f. (у Дубр.) die Eilfertigkeit, properantia: Младост *плахост.*

плâхта [2 плата], f. (у Хрв.) 1) das Tiſchtuch, mappa. cf. [vide] трпежњак. — 2) das Bettuch, linteum. cf. чаршав.

плâхтица, f. dim. v. плахта.

плаџàрина, f. (у Лици) што се плаћа за ствари које се доносе на пазар, der Marktzoll, tributum quod pro rebus quae in urbe veneunt exigitur.

плâч, m. das Weinen, fletus.

плâчан, чна, чно, } weinend, flens: *Плачне*
плâчêван, вна, вно, } очи с Рада не мицаше —

плàчидрȕг, m. der Mitweiner, amicus qui cum flente flet: Дај ти мени *плачидруга*, а ијевидруга је ласно наћи.

плачѝњање, n. vide [1] плакање.

плачѝњати, њâм, v. impf. (у Дубр.) vide [1] плакати: ово дијете много *плачиња.*

плâчка, f. in der Redensart: Играчка *плачка,* das Weinen, lacrimae.

плâчкав, a, o, (у Грбљу) vide плачљив: *Плачкаву* дјетету чешће сисање.

плâчко, m. ein Kind das gern weint, ein Weiner, plorator: *Плачко* чува говеда| И бабину јуницу.| Закла баба јуницу,| Даде *Плачку* г....у (пјевају дјеца дјетету које плаче).

плàчљив, a, o, der gern weint, plorator [cf. плачкав]: Мушко ми чедо *плачљиво* —

плâшење, n. das Schrecken, terrefactio.

плàшив, a, o, vide плашљив.

плàшивица, f. der Furchtſame, pavidus, cf. страшивица: Стан', Алија, једна *плашивицо* —

плâшити, шīм, v. impf. ſchrecken, terreo. [cf. плашити 1, страшити].

плâшити се, шīм се, v. r. impf. erſchrecken, exterreor.

[**Плашки,** m. adj. мјесто у Хрватској; *види* s. v. 2 Вера.]

плàшљив, a, o, furchtſam, pavidus. [cf. плашив].

плàшња, f. der Schrecken, terror.

плáшњача, f. личина којом се веже плашње кад се вуче кукаром. cf. пласт.

плâшт, плáшта, m. (у Дубр.) der Mantel, pallium. cf. [кабан,] кабаница, јапунџе.

плâшће, n. coll. v. пласт.

плáшћење, n. das Aufſchobern des Heu's, constructio metae foeni.

плéва, f. (ист.) vide пљева.

плéвара, f. (ист.) vide пљевара.

плéвити, вīм, (ист.) vide плијевити.

плéвнӣ, нā, нō, (ист.) vide пљевни.

плéвњāк, m. (ист.) vide пљевњак.

плéме, мена, n. (pl. племéна, gen. племéнā) 1) der Stamm, stirps, prosapia. — 2) у Црној гори *племе* значи оно што је у Србији од

прије значила *кнежина* а сад што значи *срез*; тако су н. п. нахије Катунске племена: Цетиње, Његуши, Ћеклићи, Бјелице, Цуце, Озринићи, Комани, Загарач и Пљешивци.

плѐменӣк, m. (у Ц. г.) човјек из племена, ein племе-glied, membrum *τοῦ* племе.

плѐменит, a, o, 1) von gutem Stamm, guter Herkunft, adelig, nobili loco natus. — 2) (halb im Scherze) mit племе (Nachkommenschaft) reich: од крмаче куд ће *племенитије* шта бити, која по осморо опраси!

племенӣтâш, племенитáша, m. (у Хрв.) vide племић.

плѐменскӣ, скâ, скô, von племе: Све по реду племе до племена, А пред њима *племенске* главаре —

плѐмић, m. von guter Familie, nobili genere natus. cf. кућић, [кућевић, племениташ, оџаклија 2,] оџаковић, кољеновић.

плêн, m. (ист.) vide плијен.

[**плена,** cf. мора.]

плéнити, плêнӣм, (ист.) vide плијенити.

плéњêње, n. (ист.) vide плијењење.

плêсан, сни, f. (ист.) vide плијесан.

плѐсмо, n. поуска даска којом се што заграђује или гради (н. п. колиба, као врљикама), Latte, asser.

плѐснив, a, o, (ист.) vide пљеснив.

плѐснивити се, вӣм се, (ист.) vide пљеснивити се.

плѐсти, плѐтêм, v. impf. 1) flechten, plecto. — 2) stricken, plecto, texo.

плѐсти се, плѐтêм се, v. r. [im]pf. у што, sich hineinmischen, se immiscere.

плéта, f. каже се за цванцику: велика плета, т. ј. читава цванцика, а мала плета по цванцике. [vide цванцика].

плетѐница, f. 1) ein geflochtener Zopf, nexi capilli. [vide кика]. — 2) eine Flechte von Brot, craticula panis.

плѐтêње, n. 1) das Flechten, nexio. — 2) das Stricken, textio. — 3) die Strickerei, das Strickzeug, res reticularia.

плѐтер, m. das Flechtwerk, crates.

плетӣвача, f. der Strickbeutel, theca reticularia.

плѐтӣво, n. das Strickgarn, fila servientia texendo.

Плѐтикоса, m. пјева се у пјесмама и приповиједа некакав харамбаша *Плетикоса Павле*.

плѐтикотарица, m. der Korbflechter, Korbmacher, corbarius, sortarius [cf. плетикрошња]: Мајстор плетикотарица. У Срба се ово каже за подсмијех, јер они сваки себи котарице плету, па мисле да тога мајстора и заната и нема.

плѐтикрошња, f. vide плетикотарица: Мајстор плетикрошња. Крошње је још лакше оплести него котарицу, за то се ово говори као и плетикотарица.

плѐтӣља, f. die Strickerin, textrix acuaria.

плѐтиħâ ӣгла, f. die Stricknadel, acus reticularia.

плѐткâш, плеткáша, m. der Ränkeschmid, doli machinator. cf. [петљарац,] петљанац.

плѐтке, f. pl. Intriguen, artes.

плѐтњица, f. дрво, као уска дашчица, што стоји кроз крпеле (код плуга и код кола волујскијех).

плêħ, f. као страна[1], н. п. какве планине, der Rücken eines Berges, dorsum montis.

плѐħат, a, o, breitschulterig, humeris latis.

плѐħâш, плеħáша, m. (у Далм.) некакав грах, Art Erbse, pisi genus [phaseolus spec.].

плѐħе, n. das Schulterblatt, scapula [cf. плеħи]: гледати у плеħе. Многи људи у народу нашему проричу којешта из плеħа од печена брава: чашица она одозго кажу да је кућа, и ако није врло дубока, кажу да је пуна кућа; оне жиле од чашице зову се *јулар*, и по томе се гледа како су коњи у домаħина; горњи крај оне кости која је с једне стране из плеħа израсла, зове се *шљеме*, и што је више налик на соху, да се на њега може што наслонити, то кажу да је кућно шљеме тврђе; испод чашице с оне стране с које је плеħе равно, имају (ваља да на гдјеком плеħу) мале јамице, као да је иглом убодено, неке се од њих зову *рака*, а неке *колијевка*: ако су ове јамице тако сниско од чашице, да се не могу дохватити палцем, кад се пошљедњи његов глежањ намјести на крај, онда рака или колијевка није у кући него у родбини или у селу. Све ово што је до сад казано иде само ономе чије је бравче, т. ј. код кога се ојагњило и со лизало док није заклано. Доњи широки и танки крај зове се *поље*; ако је поље чисто кад се плеħе погледа према себи, онда кажу да је мир, ако ли је мутно, онда кажу да је војска, и који су вјешти у томе казују још које је Хришћанска које ли Турска и која ће јача бити, као и много друго којешта. И ово се највише гледа у десно плеħе, за то га одмах како се брав исијече даду ономе за којега се мисли да је највјештији у том послу. Месо с овакога плеħа не ваља глодати, него се очупа прстима. Кад хоħе још ко други у њега да гледа, не ваља му га дати у руку, него се метне на трпезу па га он узме. Чини ми се да и Арнаути гледају овако не само у плеħе, него и у кобилицу од кокоши. По овоме се може разумјети и оно што се каже кад кога одавно нема да се види: „*Нема га ни у плеħу.*“

плѐħи, f. pl. die Schultern, humeri, cf. плеħе: *Плеħи* даде, бијегати стаде — Даде *плеħи*, ħаше побјегнути —

плѐħка, f. der Vorderschinken, die Hamme, petaso.

Плѐшевица, f. тако се зову многа брда у Хрватској и у Далмацији. cf. Пљешевица.

Плӣва, f. 1) вода која код Јајца (у Босни) с велике висине *пада* у Врбас, ein Fluß in Bos-

nien, fluvius Bosnae: Паде *Плива* у Врбас,| И изгуби свој глас. — 2) [*плива*] (зап.) vide пљева.

пли̏ва̂ње, n. das Schwimmen, natatio. [cf. плијење].

пли̏вара, f. (зап.) vide пљевара.

пли̏вати, ва̂м, v. impf. ſchwimmen, nato. [cf. плити].

пли̏ва̀ч, пливача, m. der Schwimmer, natator.

пливачица, f. die Schwimmerin, natatrix.

пли̏вити, ви̂м, (зап.) vide плијевити.

пли̏вни, на̂, но̂, (зап.) vide пљевни.

пли̏вња̀к, m. (зап.) vide пљевњак.

плијѐвити, ви̂м, v. impf. (јуж.) jäten, runco. cf. пљети.

плијѐвор, m. (у Ц. г.) оно што се исплијеве, das ausgejätete Unkraut, steriles herbae eruncatae.

пли̏јен, m. (јуж.) 1) die Beute, praeda. [cf. дерачина, одора, пљачка, ћелепир, шиħар, шиħарина]. — 2) има као плијена (н. п. рака у̏ потоку, ушнју у главн), es iſt in Menge da, abundat. cf. пљева.

плијѐнити, пли̏јеним, v. impf. (јуж.) plündern, praedor. [cf. пљачкати].

пли̏јѐње̂, n. vide пливање.

плијѐњење, n. (јуж.) das Plündern, praedatio. [cf. пљачкање].

пли̏јесан, сни, f. (јуж.) der Schimmel, mucor, situs. [cf. буђ, буђа, мах 3, маховина 2, машина (?)].

пли̏јешће, m. у загонеци, cf. лепетати.

пли̏ма, f. 1) (у Ц. г.) велики потоп, кад дође вода, die Ueberſchwemmung, inundatio: *плима* водена (кад врло дође вода); на овој *плими*. — 2) (у Далм.) die Fluth, marinorum aestuum accessus: *плима* и осјека, Ebbe und Fluth. cf. ослед, слека, одслека.

пли̏н, m. (зап.) vide плијен.

пли̏нити, пли̏ним, (зап.) vide плијенити.

пли̏нути, пли̏нем, v. pf. überſchwemmen, inundo: *плинула* вода по пољу, т. ј. разлила се.

пли̏ње̂ње, n. (зап.) vide плијењење.

пли̏сан, сни, f. (зап.) vide плијесан.

пли̏ска, f. die Bachſtelze, [weiße Bachſtelze, Ackermännchen,] motacilla [alba L.; cf. говедарка 2; овчарица 3].

[**плискавица**, f. vide морска свиња.]

пли̏снѝв, а, о, (зап.) vide пљеснив.

пли̏снивити се, ви̂м се, (зап.) vide пљеснивити се.

пли̏так, тка, тко, (пли̏тки̏, ка̂, ко̂, compf. пли̏ђи̏) ſeicht, tenuis, non altus, non profundus.

плита̀рица, f. vide плитица.

Пли̏твица, f. село у Хрватској у малој Капели, код којега има осам језера од којијех шест падају једно у друго, а из седмога тече или управо пада ријека *Корана*.

пли̏ти, пли̏јем, v. impf. (у Рисну) vide пливати: Бијела свила по мору *плила* —

пли̏тица, f. (у Дубр.) плитка здјела, eine flache Schüſſel, patina. cf. [синија 2,] плитарица.

плѝчи̏на, f. die Seichtigkeit, vadositas, tenuitas.

пло̀ва̂ч, плова́на, m. (у Хрв. код крш.) vide свештеник.

пло̀ва̀ња, f. (у Хрв. код крш.) vide нурија.

пло̀ва̀ц, пло́вца, m. 1) (ријетко се говори) vide пливач. — 2) (највише се говори pl. пло́вци) од мљечике као обручић на три угла, што рибари вежу на мрежу метницу, те *плови* поврх воде, да мрежа не би са свијем потонула и да би се познало кад риба у њу дирне, die Flöſſe.

пло̀вити, ви̂м, v. impf. 1) ſchwimmen, nato: *Плови, плови*, мој зелени венче — 2) ſchwemmen z. B. das Pferd über einen Fluß, neben einem Steg, duco natantem.

пло̀вка, f. (у крајини Неготинској) vide патка.

пло̀вке, пло̀вка̂, f. pl. (у Дубр.) игра дјетиња, cf. [vide] плојка.

пло̀вљѐње, n. das Schwimmen, natatio.

пло̀вче, чета, n. vide [1] паче (пачета).

пло̀вчји̏, чја̂, чје̂, vide пачји.

пло̀д, пло̀да, m. (у Дубр., а може се каткад чути и по осталијем особито југозападнијем крајевима) die Frucht, fructus. cf. род [4].

пло̀дан, дна, дно, (у Дубр.) fruchtbar, fructuosus. cf. родан.

пло̀два, f. (по зап. кр.) Mutterkuchen, placenta. [vide пометина]. cf. ложа, плодница.

пло̀дити се, ди̂м се, v. r. impf. (у Дубр.) ſich vermehren, cresco, augeor.

пло̀дница, f. (meiſt von Thieren), vide [пометина] плодва.

пло̀ђѐње, n. (у Дубр.) das Vermehren, multiplicatio.

пло̀јка, f. (у Ц. г.) дјетиња игра. [cf. пловке]. Плојка се управо зове округла и глатка камена плочица, којом се у овој игри гађа у други исправљени камен, који се зове *циљ* [cf. 1 чиљ]; кад се почиње бацати, зове се *чи́њати*: који чиња, обично рекне: „чиљ и почиљ; који први чиња', вазда га добија'; који задњи чиња', пигда га не добија'!“ Која страна прије погоди 10 пута, она јаше ону другу од једнога до другога циља (који су око 50 стопа раздалеко, па се бије плојком и од овуд и од онуд): Но се игра *плојке* на окрајке —

пло̀сан [пљосан], сна, сно, platt, abgeplattet, compressus, planus. cf. плоснат.

пло̀ска [пљоска], f. eine platte Flaſche, vas ligneum vinarium planum. [vide] чутура, cf. цица.

[**плосна тиква**, f. vide тиква 1г.]

пло̀снат, а, о, vide плосан.

плоснѝна, f. die Abplattung, planities.

плоснòглав, m. der Plattkopf, homo capitis plani.

пло̀т, пло̀та, m. der Zaun, sepes.

пло̀тина, f. 1) augm. v. плот. — 2) vide међа [1]. — 3) (у Рисну) оно што се косијером с дрвета сасијече, die Abfälle beim Abäſten, frondes desectae. cf. [коштье,] окресине.

плòтић, f. dim. v. плот.
плòча, f. 1) eine Platte, lamina. — 2) vide потковица. — 3) ћурчијнска, на којој се коже тегле. — 4) [*Плоча*] Цеклинско око у језеру Скадарскоме, nom. prop. eines Fischfangs.
плòчаџија,* m. der Schmarotzer (besonders von Rauchtabak, Branntwein), parasitus contemtissimus.
плочèтина, f. augm. v. плоча: Што ће мени таке *плочетине* —
плòчица, f. 1) dim. v. плоча. — 2) (у Ц. г.) у табана пушчанога она дашчица на којој су лукови и остало којешта.
Плòчни̂к, m. брдо у Ловћену: Кад дођоше у *Плочник* планину —
плòшта, f. као бара, која се кашто присушује, der Pfuhl, palus. [cf. 1 бара 1].
плòштина, f. (у Славонији) подводна равнина, ein wässeriger Boden, solum aquosum. cf. [vide] пишталина.
плòшчица, f. dim. v. плоска.
плу̏г, m. 1) der Pflug, aratrum. — 2) плуг земље (pl. плу̏зи), т. ј. дан орања, Juchart, jugerum. [vide дан 2].
плу̏г и вòлови, (у Србији и у војв.) некаке звијезде, Name eines Sternbildes [der große Bär], sideris genus [ursa major].
плу̏жêње, n. das Halten des Pfluges, sustentio stivae.
плу̏жина, f. (у Ц. г.) колиба н. п. код тора, die Sennhütte, tugurium pastoris Alpini: На вечера с ђецом у *плужине* — И постави пушку у *плужину* —
плу̏жити, жи̂м, v. impf. den Pflug halten, sustineo stivam.
плу̏ндре, f. pl. (die Pluderhosen) die deutschen geknöpften Hosen, im Gegensatze der ungrischen, serbischen mit Riemen, braccae germanicae.
плу̂т, m. (на Корч.) vide плута.
плу̏та, f. der Kork, das Pantoffelholz, [Korkeiche,] cortex subereus [quercus suber L.; cf. плут, плуто].
плу̀тâње, n. das Schwimmen, natatio.
плу̀тати, тâм, v. impf. (у прим.) пливати поврх воде (као *плуто*, које не може потонути), schwimmen, nato: шта оно *плута* по мору? Некоме и плуто тоне, а некоме и олово *плута*.
плу̏то, n. (у Дубр.) der Kork, cortex subereus, cf. [vide] плута: Некоме и *плуто* тоне, а некоме и олово плута.
плу̂ћа, f. (у Дубр.) бијела џигерица [2], die Lunge, pulmo. cf. утробица.
плу̂ћица, f. dim. v. плућа.
плу̂ћњâк, m. (у Дубр.) некака трава, Art Pflanze, herbae genus.
пља̏снути, нêм, v. pf. vide пљеснути.
пља̏чка, f. (у Србији и Босни, особито од године 1804) vide плијен [1].
пља̏чкâње, n. vide плијењење.
пља̏чкати, кâм, [v. impf.] vide плијенити.
пља̏чкаџија [*], m. der Beutemacher, Plünderer, praedator.
пљѐва, f. (јуж.) die Spreu, gluma [cf. плијен 2]: има као *пљеве* (н. п. рака у води, ушију у глави).
пљѐваљски̂, кâ, кô, von Пљевља: И ђидију *Пљеваљског* кадију — И сокола *Пљеваљског* кадије —
пљѐвара, f. (јуж.) vide пљевњак.
Пљѐвља, n. *pl. (gen. Пљѐвâљâ)* варош у Херцеговини. cf. Таслиџа.
пљѐвни̂, нâ, нô, (у Херц.) н. п. љуска, Spreu-, palearis.
пљѐвњâк, m. гдје се пљева држи [cf. пљевара]: као да сам у *пљевњаку* спала.
пљѐнути, нêм, v. pf. einen Hieb geben, ictum infero. cf. пљеснути.
пљѐс! ein Schallwort, womit man den Knall eines Hiebes bezeichnet. [cf. пљескац].
пљêсак, ска, m. das Platschen, sonitus, genus plausus.
пљѐскâње, n. das Platschen, sonitus aquae, aut in aqua agitati.
пљѐскати, кâм (пљѐштêм), v. impf. plätschern, agito aquam, complodo.
пљѐскац! vide пљес.
пљѐснив, а, о, [јуж.] schimmlig, mucidus. [cf. буђав].
пљѐснивити се, ви̂м се, v. r. impf. schimmeln, mucesco.
пљѐснути, нêм, v. pf. platschen, complodo. [cf. пљаснути; пљенути].
пљѐтва, f. (у Ц. г.) кад се *плијеве*, das Gäten, runcatio.
пљѐтвâр, m. der Gäter, runcator.
пљетвàрица, f. die Gäterin, runcatrix.
пљѐти, плијѐвêм, v. impf. (јуж.) gäten, runco. cf. [vide] плијевити.
Пљѐшевица, f. планина у Хрватској на Босанској граници; а има на ономе крају и другијех планина које се тако зову. cf. Плешевица.
пљòсан, а, о, (у Сријему) vide **плосан.**
пљòска, f. vide **плоска.**
пљòшта, f. (у Бачкој) vide [1] бара [1].
пљòштара, f. (у Сријему) vide баретина, пишталина.
пљòштимице, н. п. ударити, mit der Fläche des Degens, secundum latitudinem (gladii). [cf. лићимице].
пљу̀вало, n. vide пљуваоница.
пљувáнак, нка, m. } der Speichelauswurf, ejectamentum. [cf. пљуваћка, пљувача, пљувачка].
пљу̀вâнка, f. }
пљу̀вâње, n. das Speien, sputatio.
пљу̀ваоница, f. der Spuckkasten, vas sputi. cf. пљувало, пљувачница.
пљу̀вати, пљу̏јêм, v. impf. 1) speien, spuo. — 2) кога, einen anspeien, conspuo.
пљу̀ваћка, (у војв.) }
пљу̀вача, (у Рисну) } f. vide пљувапка.
пљу̀вâчка, (у војв.) }
пљу̀вâчница, f. vide пљуваоница.
пљу̏нути, нêм, v. pf. ausspeien, expuo.

пљу̏сак, ска, m. der Platzregen, nimbus.
пљу̏скавица, f. (у Сријему) vide богородичина трава.
пљу̏скавице, f. pl. некаке красте, Art Ausſchlag [Windpocken], pustularum genus [varicella]. cf. [пљускача 2,] пљуске.
1. **пљу̏скање,** n. 1) das Plätſchern, aquae sonitus. — 2) das Spritzen, aspersio.
2. **пљу̏скање,** n. verbal. v. [2] пљу̏скати.
1. **пљу̏скати,** пљу̏скам, v. impf. 1) plätſchern, sonitum edo (de aqua). — 2) ſpritzen, aspergo.
2. **пљу̏скати,** ка̑м, v. impf. н. п. воду из лађе исполцем, ausſchütten, projicio (aquam).
пљу̏скац! н. п. водом кад ко кога полије.
пљу̏скача, f. 1) т. ј. крушка, Art wäſſeriger Birnen, piri genus. [vide воденача]. — 2) pl. пљускаче, некакве красте. cf. [vide] пљускавице.
пљу̏скс, f. pl. (у Ц. г.) vide пљускавице.
пљу̏снути, нѐм, v. pf. hinſchütten, effundo, projicio (aquam e vase).
пљу̏ца, f. (у Славон.) некакво бијело грожђе, Art Weinrebe, vitis genus.
пљу̏цавица, f. (ст.): „Ситна риба *пљуцавица*“ — q. d. Speiling, eine Benennung des Fiſches in ſofern man, wenn man ihn iſst, der Gräten wegen immer ausſpeien muß, piscis, quasi dicas, sputatilis ob ossa, quae manducans ejicere debet. cf. длакавица.
пљу̏цање, n. dim. v. пљување.
пљу̏цати, ца̑м, [v. impf.] dim. v. пљувати.
пљу̏цкање, n. vide пљуцање.
пљу̏цкати, ка̑м, vide пљуцати.
пљу̏цнути, нѐм, v. pf. dim. v. пљунути.
пљу̏шт, m. (у Сријему и у Бачкој) vide бршљан.
пљу̏штање, n. das plätſchernde Fallen (des Regens), casus pluviae cum sonitu.
пљу̏штати, шта̑м, n. п. киша, вода на уста, plätſchern (vom Regen), cum sonitu decido (de pluvia), affluo.
1. **по,** mit acc. u. loc. 1) um (holen), отишао *по* дјевојку, um das Mädchen, abiit ut adduceret puellam. — 2) ударио га *по* глави, auf dem Kopf, nach dem Kopfe. — 3) познајем га *по* говору, nach der Sprache. — 4) како је по Бечу, по Србији? wie iſt's in Wien? иде *по* соби. — 5) послао *по* њему, durch ihn. — 6) *по* томе може живјети сто година, deßwegen, per hoc, hoc non impedit: *по* мени можеш чинити што ти драго. — 7) није ми *по* ћуди, *по* вољи, nach Wunſche: суди *по* миту, *по* пријатељству, *по* хатеру: Немој, сине, говорити криво| Ни *по* бабу ни *по* стричевима,| Већ *по* правди Бога истинога — 8) *по* Богу брат, *по* жени род, in. — 9) *по* Божићу, nach, post; (по јужнијем крајевима говори се и) по данас, по сад: Мајка нема до тебе једнога,| А *по данас* ни тебе не било! — 10) *по* мене је тако најбоље; у зао час *по* се и *по* своју главу, für, pro: Не каже баба како је сан снила, већ како је *по* њу боље; Брате, Мићо, није *по* те криво — 11) *по* један, *по* два, zu einem: дао свакоме *по* товар жита; ударио им *по* двадесет и пет батина. — 12) *по* што је брашно, вино? wie theuer? quanti? *по* дванаест пара. — 13) *по* Турски, *по* Бечки, auf —, nach Art, more. — 14) подобро, повелики, побоље, понајвише, ziemlich, sic satis. — 15) mit den Zeitwörtern: поспавати, попјевати, посједјети, ein wenig, paululum. — 16) поскидати, побити, позатворати, eines nach dem andern, unum ex alio.
2. **по̑,** (die Hälfte) halb, dimidium [vide 1 пола 1]: *по* вола, der halbe Ochs; *по* хљеба, *по* паре, *по* бурета вина, *по* човјека и т. д.
по̀абати, ба̑м, v. pf. vide **похабати.**
поајду̏чити, а̀јду̏чи̑м, vide **похајдучити.**
поајду̏чити се, а̀јду̏чи̑м се, vide **похајдучити се.**
по̀ајманити се, ни̑м се, v. r. pf. (у Бачкој) ајмана werden, sum ajmana.
по̀аписити, си̑м, vide **похапсити.**
по̀ара (cf. **похара**), f. што је поарано, die Verheerung, depopulatio.
по̀арати [**похарати**], ра̑м, v. pf. verheeren, depopulor.
поарна̀утити, ти̑м, v. pf. zum Arnauten machen, reddo Albanum.
поарна̀утити се, ти̑м се, v. r. pf. ein Arnaut werden, fio Albanus.
по̀арчити, чи̑м, vide **похарчити.**
поа́сити се, по̀а́си̑м се, v. r. pf. [vide **похасити се**] осилити се.
по̀бабити се, би̑м се, v. r. pf. vide породити се.
побà̀ву̏чкē, adv. (у Ц. г.) vide **побаучке**: Но се Вуче *побавучке* вуче —
поба́дање, n. das Einſtecken in die Erde, fixio (signi).
поба́дати, по̀ба́да̑м, v. impf. in die Erde ſtecken, figo. [cf. побијати 3].
побалѐгати се, га̑м се, v. r. pf. (vom Vieh) den Koth von ſich geben, stercus facio.
побаскѝјати, ја̑м, v. pf. vide пожочити.
поба̀ву̏чкē [побавучке], n. п. ићи, т. ј. на ногама и на рукама (као баук), auf allen Vieren, quadrupes; највише се говори за малу дјецу кад још не могу управо да иду него тако пужу.
поба́цати, ца̑м, v. pf. nach einander werfen, jacio unum ex alio: *Побацаше* Турке у тавницу —
побаци́вање, n. 1) das Wegwerfen, abjectio. [cf. потурање 1]. — 2) das Verwerfen, das Mißgebären (von Menſchen und Thieren), das Kommen um die Frucht, editio partus immaturi, abortio.
побаци́вати, ба̀цујѐм, v. impf. 1) wegwerfen, abjicio. [cf. потурати 1]. — 2) um die Frucht kommen, verwerfen, mißgebären, abortio.
поба́цити, по̀ба́ци̑м, v. pf. 1) wegwerfen, abjicio. [cf. потурити 1]. — 2) verwerfen, mißgebären, abortio. [cf. избити 3, изнебити, пометнути 2].
поба́чити се, по̀ба́чи̑м се, v. r. pf. (у Ц. г.)

geboren werden, nasci: *побачило се* дијете, т. ј. родило се; cf. [vide] окотити се.

1. **побашити,** шим, v. pf. zum Bascha machen, facio bassam.

2. **побашити,** пòбашим, v. pf. што, in Abrede stellen, nego. cf. бах.

побашити се, шим се, v. r. pf. Bascha werden, fio bassa.

пòбашка [по башка], abgesondert, separatim.

пòбегљив, а, о, (ист.) vide побјегљив.

пòбеда, f. (ист.) vide побједа.

пòбедљив, а, о, (ист.) vide побједљив: Кратово је врло *победљиво* —

побéлети, / **побéлити,** бéлим, v. pf. (ист.) vide побије[ље]ти.

побèснети, ним, (ист.) / **побèснити,** ним, (у Сријему) vide побјешњети.

пòбећи, бегнêм, (ист.) vide побјећи.

пòбигљив, а, о, (зап.) vide побјегљив.

пòбигнути, нêм, vide **побићи.**

пòбида, f. (зап.) vide побједа.

пòбидљив, а, о, (зап.) vide побједљив.

побúјâње, n. 1) das Herabbringen des Preises, imminutio pretii. — 2) das Wiederaufschärfen des Mühlsteines, acutio lapidis molaris. — 3) das Hineinschlagen, infixio.

побúјати, пòбúјâм, v. impf. 1) den Preis herabsetzen, herabbringen, imminuo pretium. — 2) камен воденични, den Mühlstein aufschlagen. — 3) копље, hineinschlagen, infigo. cf. [vide] побадати. — 4) гумно, stampfen, solido (fistucationibus).

побúјати се, пòбúјâм се, v. r. impf. vide [1] потуцати се.

побијèдити, пòбиједи̂м, v. pf. (јуж.) besiegen, vinco, cf. [надвалити,] надвладати: Амо јесам Турке *поб'једио*| На нашему шанцу Делиграду —

побијèлити, / **побијèљети,** јèлим, v. pf. (јуж.) weiß werden, albesco.

побúлити, лим, (зап.) vide побијељети.

побúрати, пòбúрâм, v. pf. nach einander klauben, colligo.

побúскати, пòбúштêм, v. pf. кога, einem das Ungeziefer am Kopfe absuchen, perquiro caput de pediculis. cf. [обискати,] поискати.

побúскати се, пòбúштêм се, v. r. pf. sich unter einander die Läuse absuchen, purgare se invicem pediculis. [cf. поискати се].

побúснити, ним, (зап.) vide побјешњети.

побúтâнжити се, жим се, v. r. pf. ein Lump werden, fio vagus, nebulo.

1. **пòбити,** пòбијêм, v. pf. 1) nach einander tödten, mactare. — 2) п. п. побио град винограде, beschädigen, zusammenschlagen, affigo. — 3) цијену чему, den Preis einer Sache herabbringen, imminuo pretium. — 4) (у Бачкој) камен воденични, vide посјећи [3] воденицу. — 5) копље, einschlagen, figo. [cf. побости 3, побусати 2]. — 6) гумно (ухвате се коњи, па се потјерају најприје по неокресаном гумну, а послије и по окресаном и сламом посутом), stampfen, solido.

2. **пòбити,** пòбудêм, [v. pf.] (у Ц. г.) verweilen, commorari. cf. позабавити се.

пòбити се, пòбијêм се, v. r. pf. sich schlagen, confligo. [cf. полупати се, потући се 1].

пòбићи [побигнути], бигнêм, (зап.) vide побјећи.

пòбјегљив, а, о, gerne fliehend, fugax: Ти се мене не бој, ја ни[је]сам *побјегљива*, да ћу побјећи.

пòбјегнути, нêм, vide **побјећи.**

пòбједа, f. (јуж.) 1) vide биједа: меће на мене *побједу*. — 2) Sieg, victoria.

пòбједљив, а, о, verleumderisch, calumniosus: Јер је моја *побједљива* мајка,| На ће рећи да си м' уморила —

побјеђúвâње, n. (јуж.) das Besiegen, victio, devictio.

побјеђúвати, бјèђујêм, v. impf. (јуж.) besiegen, vinco.

Побјèни̂к, Побјени́ка, m.: Што ћу трчат' пољем *Побјеником* —

побјèснити, ним, vide побјешњети.

пòбјећи [побјегнути], бјегнêм, v. pf. (јуж.) fliehen, fugio, aufugio [cf. бјегнути]: Него бјеж'мо ноћас из сватова,| *Побјезимо* Грбљу питомоме —

побјèшњети [побјеснити], бјèсни̂м, v. pf. (јуж.) toll, rasend werden, in Wuth gerathen, furore corripi [cf. помамити се, струнити се 2]: *побјешњело* псето.

поблéдети, дим, (ист.) / **поблéдити,** дим, (у Сријему) / **поблúдити,** [дим,] (зап.) / **поблијèдити,** дим, [јуж.] / **поблијèдјети,** дим, (југоз.) / **поблијèђети,** јèдим, (јуж.) v. pf. bleich werden, erblassen, pallesco. [cf. поучати].

побљýвати, пòбљујêм, v. pf. anspeien (durch Brechen), convomo.

побљýвати се, пòбљујêм се, v. r. pf. 1) sich durch Brechen bespeien, se convomere. — 2) sich erbrechen, vomo. [cf. повратити 3].

пòбожан, жна, жно, fromm, pius, sanctus. [cf. богобојазан, богодаван, богодушан, душеван].

побòжићнâ чâст, f. (у Паштр.) Онамо је обичај да удата жена, особито док је млада, сваке године уз месојеђе иде с дјевером или с киме другијем из куће у род на *побожићну част*, и онамо проведе неколико дана.

пòбожнôст, пòбожности, f. die Frömmigkeit, pietas, probitas, sanctitas.

Пòбôј, Пòбоја, m. према Имоскоме, долазећи од мора, на брду мјесто са неколико *стећака*.

пòбоја, у божићној пјесми [cf. довратница?]: Божић божић бата,| Носи киту злата,| Да позлати врата,| И обоја *побоја*| И сву кућу до краја.

побојáвâње, n. die Furcht, metus.

побојáвати се, побòјâвâм се, v. r. impf. sich ein wenig fürchten, timeo.

побо̀јати се, јӣм се, v. r. pf. ſich fürchten, ſcheuen, timeo.

по̀бокӗ, vide побочке: узео га побоке.

поболе́ва̑ње, n. (ист.) vide поболијевање.

поболе́вати, бо̀ле́ва̑, (ист.) vide поболијевати.

побо̀лети се, лӣм се, (ист.) vide побољети се.

поболи́ва̑ње, n. (зап.) vide поболијевање.

поболи́вати, бо̀ли́ва̑, (зап.) vide поболијевати.

поболијѐва̑ње, n. (јуж.) das Schmerzen, Wehthun von Zeit zu Zeit, dolor subinde rediens.

поболијѐвати, бо̀лијева̑ ме, v. r. impf. (јуж.) н. п. поболијева ме нешто глава, thut mir von Zeit zu Zeit weh, dolet mihi caput subinde.

побо̀лити се, лӣм се, (зап.) vide побољети се.

[**по̀боље,** wenig beſſer; paululum melior; *види* s. v. 1 по 14.]

побо̀љети се, бо̀лӣм се, v. r. pf. (јуж.) erkranken, morbo corripi, cf. [vide] разбољети се: *По̀боље се* Српски цар Стјепане —

побо̀равити, вӣм, v. pf. vergeſſen, obliviscor.

побора́вља̑ње, n. das Vergeſſen, oblivio.

побора́вљати, побо̀ра̑вља̑м, v. impf. vergeſſen, obliviscor.

По̀боре, [f. pl. као мала кнежина или племе у планини између Будве и Црне Горе.]

побо̀сти, бо̀дӗм, v. pf. 1) die Ochſen dazu bringen, daß ſie ſtreiten, boves incitare ad certamen. — 2) zuſammen ſtoßen, cornu peto: побола говеда овце. — 3) in die Erde ſtoßen, pflanzen, figo humi (барјак, копље). [vide побити 5].

побо̀сти се, бо̀дӗм се, v. r. pf. 1) поболи се волови, haben ſich geſtoßen, cornibus se invicem petierunt. — 2) einander todtſtechen, trucidari invicem: Међу се се хоће да покољу,| Злаћенима да *пободу* ножи —

по̀бочина, f. (у Дубр.) у бравчета месо испод ребара, das Fleiſch zwiſchen der Hüfte und den Rippen. [vide бабушина].

по̀бочкӗ, nach der Seite, a latere [cf. побоке]: узео лонац *побочке.*

побрабо̀њати се, њӣм се, v. r. pf. (von der Ziege und dem Schafe) den Koth von ſich geben, stercus facio.

по̀бравица, f. (у Ц. г.) неколико бра́ва̑ што је мање од 50, eine kleine Herde, grex. [cf. скужаница].

побра́јати се, по̀бра̑ја̑м се, v. [r.] impf. (у њеcми) vide спомињати се: Та *се* кућа вазда *побрајала* —

побра̀нати, на̑м, v. pf. (у Хрв.) eggen, occo. [vide подрљати].

по̀брати, берӗм, v. pf. abklauben, abpflücken, decerpo, lego.

по̀братим, m. der Wahlbruder. У нашијем старијем требницима (Србуљама) има особита молитва која се чита кад се ко с ким побратими, и по томе би се могло рећи да је у стара времена побратим много више значно него данас. Црногорци се још *братиме* у цркви, и нешто им поп чита, и најпослије љубе крст. У Србији пак побратими постану на различне начине: 1) кад ко у сну у какој невољи рече коме: „да си ми по Богу брат!“ 2) кад ко на јави побрати кога у какој невољи. 3) кад ко побрати кога у цркви, и то највише чине жене и дјевојке: Кад се разболи жена или дјевојка, онда изберу каквога момка, и оде с њим намастиру, или цркви каквој, те јој онде *метне крст* (чини ми се на главу, па веже каквом марамом), и поп јој, или калуђер, очита молитву; по том ако она оздрави, онда онога момка зове братом и он њу сестром (мени се чини да је ово Бугарски обичај: јер сам ја то први пут видио у Биограду код Бугара). 4) cf. дружичало. 5) cf. једномјесечић. 6) многи се прозову побратими, а нијесу се побратили никако; тако Србин кад не зна имена коме, а он га зовне: ej! побратиме! — Какогод што се човјек у сну или на јави побрати (осим цркве), тако се може и *посинити* и *поочити,* а жена *посестрити* и *поматерити.*

по̀братимити, мӣм, vide побратити.

по̀братимити се, мӣм се, vide побратити се.

по̀братимов, a, o, bes побратим, fratris adoptivi.

по̀братимство, n. die побратим-ſchaft, fraternitas adoptiva [cf. побратство]: Оди тамо до Тушине поља| А до куле Церовић-Новице,| Од мене му Богом *побратимство* —

по̀братити, тӣм, v. pf. кога, einen zum Bruder wählen, fratrem appello aliquem. [cf. побратимити].

по̀братити се, тӣм се, v. r. pf. с ким, Wahlbruder mit jemand werden, fraternitatem ineo cum aliquo. [cf. побратимити се].

по̀братство, n. у пјесми мјесто *побратимство: Побратством* се поносио Циго —

побр̀внати, на̑м, v. pf. н. п. кућу или какву другу зграду, Seitenwand von брвна aufrichten, trabes trabibus superponere pro muro: рогове су подигли, али још нијесу *побрвнали.*

по̀бр̀ђе, n. (ст.) das Gebiet eines Gebirges, regio adjacens monti: Ђурађ коси по *побрђу* —

по̀бре, m. vide побро: Кад станемо дијелити благо| Све ти узмеш старјешинство, *побре* —

побрија́ва̑ње, n. das Raſiren, τὸ eradere.

побрија́вати, бр̀ија̑ва̑м, v. impf. raſiren, erado. cf. [vide] избријавати.

побр̀ијати, по̀бр̀ијӗм, v. pf. raſiren, erado. [vide избријати].

побр̀кати, по̀бр̀ка̑м, v. pf. verwirren, confundo. [vide забркати 2].

побр̀кати се, по̀бр̀ка̑м се, v. r. pf. 1) ſich irren, erro. cf. [vide 1] поме́сти се. — 2) нешто су се они побркали, т. ј. као мало свадили, ſich überwerfen, inimicitias suscipio.

побр̀љати, по̀бр̀ља̑м, v. pf. помрљати. [vide упрљати].

по̀бро, m. (voc. по̀бро) hyp. v. побратим. [cf. побре].

побро̀јити, по̀бројӣм, v. pf. abzählen, pernumero.
по̀бугарити, рӣм, v. pf. zum Bulgaren machen, facio aliquem esse Bulgarum.
по̀бугарити се, рӣм се, v. r. pf. ein Bulgar werden, fio Bulgarus.
побу̀далити, лӣм, v. pf. ein Narr werden, stultus fio. cf. [vide] полудјети.
по̀буђавити, вӣм, v. pf. vide попљеснивити.
по̀буна, f. der Aufruhr, tumultus. cf. [vide] буна.
побу́нити, по̀бу́нӣм, v. pf. aufwiegeln, concito. [cf. пожбунити, помутити 2, смутити 1].
побуњи́ва̂ње, n. das Aufwiegeln, concitatio.
побуњи́вати, бу́њујем, v. impf. aufwiegeln, concito.
[**побурати се**, побурам се, v. r. pf. cf. деленгало.]
побу́рити, рӣм, v. pf. (у Дубр.) vide попишати.
побу́рити се, рӣм се, v. r. pf. (у Дубр.) vide попишати се [1].
побу̀сати, са̂м, v. pf. 1) mit Rasen bedecken, cespite corono. — 2) einschlagen, figo, cf. [vide 1] побити [5]: На је бојно копље *побусао* —
побуша́ва̂ње, n. das Bedecken mit Rasen, τὸ caespite coronare.
побуша́вати, бу́ша̂ва̂м, v. impf. mit Rasen bedecken, caespite corono.
по̀бушени̇ понѐдје̂љӣк, m. cf. дружичало.
нова́бити, по̀ва̂бӣм, v. pf. n. p. псето, nachlocken, allicio ad sequendum.
по̀вадити, дӣм, v. pf. 1) herausnehmen, protraho, eximo. — 2) у пјесмама, n. p. сабљу, т. ј. извадити [1]: Ти *ивади* моју бритку сабљу — Пак нашину сабљу *повадио* —
нова́ђа̂ње, n. das läufig-sein der Kuh zum zweiten Mal.
нова́ђати, по̀ва̂ђа̂, v. impf. кад крава по други пут води, пошто је већ један пут водила, па није стеона остала, zum zweiten mal läufig sein (von der Kuh), rui in venerem [cf. новађати се].
нова́ђати се, по̀ва̂ђа̂ се, v. r. impf. vide новађати.
по̀ваздâн (по вас дан), n. p. спава поваздан, den ganzen Tag, in diem.
по̀вала, f. (у Дубр.) in dem Sprichworte: Гора је одвала него *ивала*, der erste Angriff, impetus.
нова́лити, по̀ва̂лӣм, v. pf. 1) niederwerfen, sterno. — 2) vide **похвалити**.
нова́лити се, по̀ва̂лӣм се, vide **похвалити се**.
нова́љати, по̀ва̂љам, v. pf. (у Хрв.) niederwerfen, prosterno.
новаљи́ва̂ње, n. das Niederwerfen, stratio.
новаљи́вати, ва̀љујем, v. impf. niederwerfen, sterno.
новампи́рити се, ва̀мпӣрӣм се, v. r. pf. ein Vampir werden, fio vampirus. cf. вукодлак.
новари́ва̂ње, n. 1) das Schärfen eines Werkzeugs im glühenden Zustande, acutio instrumenti candefacti. — 2) die Verkittung, ferruminatio.
новари́вати, ва̀рујем, v. impf. 1) glühend machen und schärfen, candefactum acuo. cf. новарити [1]. — 2) verkitten, ferrumino.
нова́рити, по̀ва̂рӣм, v. pf. 1) н. п. сјекиру, т. ј. затупити је, па онда угријавши је добро на ново исклепати, vide поклепати. — 2) гвожђе, т. ј. врло га угријати (да већ одмекне) и посути пијеском да се за друго тако угријано гвожђе може прилијепити, verkitten, ferrumino. cf. занадити.
по̀ватати, та̂м, vide **похватати**.
по̀ватати се, та̂мо се, vide **похватати се**.
по̀вез, m. (у Сријему) vide повез.
нове́зати, по̀ве̂жем, v. pf. 1) nach einander binden, ligo alium ex alio [cf. погергетити]. — 2) главу, einbinden (den Kopf), illigo.
нове́зати се, по̀ве̂жем се, v. r. pf. sich (den Kopf) einbinden, illigo caput.
повѐзача, f. марама, или крпа, што се жене повезују, das Kopftuch, Haupttuch, vitta. cf. [округа, покривача 2,] јашмак.
новезѝва̂ње, n. das Einbinden des Kopfes, vittatio capitis.
новезѝвати, вѐзујем, v. impf. den Kopf einbinden, vitto.
новезѝвати се, вѐзујем се, v. r. impf. sich einbinden, vittor.
по̀велик, a, o, so ziemlich groß, sic satis magnus.
по̀верити, рӣм, (ист.) vide повјерити.
по̀вероватн, рујем, (ист.) vide повјеровати.
по̀весма̂це, n. dim. v. повесмо.
по̀весмо, n. (ист.) vide повјесмо.
1. **повѐсти**, вѐдем, v. pf. 1) mitnehmen, mitführen, mitbringen, adduco. — 2) (по јуж. кр.) vide [1] одвести [1]: Од Медуна Туре Омер-ага| *Поведе* ти твоју вјерну љубу — Јер сам ђевојка вјерена,| Вјерена не *поведена* —
2. **повѐсти**, вѐзем, v. pf. fahren, führen, vehere, veho.
повѐсти се, вѐдем се, v. r. pf. sich nach einem richten, sequi aliquem.
по̀вечѐ, adv. mehr, haud parum (haud pauci), cf. повише: За ким пође *повеће* хајдука —
повѐчерак, повѐчѐрка, m. (у Рисну) кад се послије вечере опет једе, n. p. на игри, zweites Nachtmal, mensa vespertina secunda. [vide павечера].
повѐчерати, па̂м, v. pf. ein kleines Nachtmal einnehmen, coenam modicam sumo.
повѐштати, та̂м, v. pf. veralten (von Kleidern), obsolesco: Или ти је рухо *повештало* —
по̀ви, f. pl. (у Лици) на самару она узица, што стоји коњу испод репа (а на седлу и ондје се зове *кускун*).
по̀видјети, видӣм, (југоз.) } v. pf. erzählen, sa-
по̀вићети, по̀видӣм, (у Ц. г.)} gen, trado [vide казати]: Боље је *повидјети* него вићети; У нећељу другом' *повидјела* — Ја то хоћу *повидјети* Марку —
По̀вија, f. некака планина [у Црној Гори], Name eines Berges, nomen montis.
По̀вијанин, m. (pl. По̀вијани) Einer von Повија: И пред њима тридест *Повијана* —

повија̑ње, n. 1) das Wickeln, fascinatio. — 2) das Winden, Heraufziehen (der Wolke), advolutio nubium.

повија̀ти, пòвијâм, v. impf. 1) wickeln, fascio. — 2) (у Дубр.) vide рађати[1] (дјецу). cf. повити. — 3) v. pf. vide потјерати, погнати.

повија̀ти се, пòвијâм се, v. r. impf. ſich ſchmiegen, se applicare, n. u. повија се по коњу.

пòвије, f. pl. више носа гдје се обрве састављају, Zwiſchen-Augenbrauen-Gegend, regio inter supercilium utrumque: Пуче пушка, погоди Турчина| У *повије* међу очи двије —

повијѐдâње, n. vide казивање.

повијѐдати, пòвиједâм, v. impf. (у Рисну) ſagen, erzählen, dico, trado, narro. cf. [vide] казивати.

повија̀ча, f. 1) пушчана цијев у које се споља види како је савијена, Art Flintenlauf, tubus quidam sclopeti. — 2) (на Тромеђи) што се зими завије око главе (појас) као чалма, was um den Kopf gewunden wird, pannus quo caput redimitur.

повика̀ти, пòвичêм, v. pf. ſchreien, inclamo, exclamo. [cf. гракнути 2, заупити, повикнути, поупити].

повика̀вâње, n. das Ausrufen, exclamatio.

повика̀вати, вàкујêм, v. impf. ausrufen, exclamo: На из грла *повикује* — *Повикује* Комнене војвода —

повѝкнути, пòвикнêм, vide повикати: *Повикнула* са границе стража —

повѝлети, (пст.) } **повѝлити**, (зап.) } **повѝљети**, (јуж.) } вàлîм, v. pf. in Wuth gerathen, in furorem agor (vim τῆς вила nanciscor).

пòвирити, рîм, (зап.) vide повјерити.

пòвировати, рујêм, (зап.) vide повјеровати.

пòвисâмце, n. dim. v. повисмо.

повѝсити, пòвисîм, v. pf. erhöhen, effero, n. u. коме плаћу.

пòвисмо, f. (зап.) vide повјесмо.

повѝтак, тка, m. die Windeln zuſammengewickelt, fasciae: дијете у *повитку*.

пòвити, пòвијêм, v. pf. 1) дијете, einwickeln, (öſterr. fatſchen), fascio. — 2) (у Дубр.) vide родити[1] (дијете): она је *повила*, т. ј. родила; што ти је мајка *повила?*

пòвити се, пòвијêм се, v. r. pf. ſich winden, ſchlingen, emineo: *Повила се* бела лоза винова — *Повио се* по коњу дорату — Ја сам ноћас чудан сан уснио| Ће *се повити* један прамен магле —

повѝтица, f. (у Лици) vide [гужвача] гужвара.

[**повише**, adv. vide повеће.]

повишѝвâње, n. die Erhöhung, elatio.

повишѝвати, повѝшујêм, v. impf. erhöhen, effero.

пòвишица, f. оно што се *повиси*, н. п. пореза или плата каква, die Erhöhung, adjectio.

пòвједити, дîм, v. pf. [јуж.] ſagen, dico, trado. [vide] казати, cf. рећи, повиђети.

пòвјерити, рîм, v. pf. (јуж.) anvertrauen, concredo, committo.

пòвјеровати, рујêм, v. [pf.] impf. vertrauen (einem etwas), confido.

пòвјесâмце, n. dim. v. повјесмо.

пòвјесмо, n. (јуж.) der Bund Flachs, die Reiſte, fasciculus lini. cf. [тег 4;] редити.

повлâдити, пòвлâдîм, v. pf. коме шта, durch Beifall begünſtigen, Vorſchub geben, aufmuntern, laudo, hortor.

повлаћѝвâње, n. das Aufmuntern, hortatio.

повлаћѝвати, влâћујêм, v. impf. aufmuntern, hortor.

пòвлака, f. die Sahne, flos lactis. cf. павлака[1, сплав 2].

пòвлата, f. (у Барањи) у камаре (жита) озго је повлата, а одоздо подина, die oberſte Lage eines Schobers, superficies acervi. cf. окапина[1].

повлâчити, пòвлâчîм, v. [im]pf. 1) umherziehen, herumſchleppen, distraho. — 2) очи, hinkehren, converto (oculos): *Повлачи* очи као курјаче.

повлâчити се, пòвлâчîм се, v. r. impf. herum geſchleppt werden, disjici.

пòвлашити, шîм, v. pf. zum Vlax machen, facio esse τὸν Влах.

пòвлашити се, шîм се, v. r. pf. ein Vlax werden, fio Влах.

Пòвлен, m. планина у Србији [у округу ваљевском], cf. Дрмановина.

пòвод, m. der Strick an dem man die Pferde führt, funis capistri, cf. [јулар, улар,] поводац: Два поведи још'те у *поводу* —

пòводан, дна, дно, angeſchwollen (von einem Fluſſe), tumidus: Ал' Ситница мутна и *поводна* —

пòводањ, дња, m. (у Мачви) Ueberſchwemmung, inundatio [cf. потоп 1]: кад дође *поводањ*.

пòводац, воца, m. vide повод.

повòдити, пòводîм, v. impf. im Begriffe ſein zu führen, ducturus sum.

повòдити се, пòводîм се, v. r. impf. ſich aufmachen zu folgen, accingor ad sequendum.

повòдичан, чна, чно, (у Ц. г.) vide поводљив.

повòдљив, а, о, leicht zu bewegen, leicht nach andern zu richten, facilis ad sequendum. [cf. поводичан, преводичан, преводљив].

пòводњак, m. ein Nebenpferd, equus funalis: И два води коња *поводњика* —

повòђење, n. das Aufbrechen um zu führen, oder zu folgen.

пòвôј, пòвоја, m. die Binde (um das Kind zu wickeln), fascia.

пòвојница, f. Art Stickerei, picturae acu factae genus.

пòвôјница, f. част и дар (дјетету чарапице, капу или кошуљу), што се шаље породиљи послије порођаја, das Kindbettgeſchenk, donum puerperii.

пòвôљан, љна, љно, willkommen, angenehm, gratus. [cf. пољудан].

пòвољити, љîм, v. pf. (у Боци) коме, коме чим,

befriedigen, voluntati cujus satisfacere. [vide] угодити[1], cf. задовољити.

повòњати, **њâм**, v. pf. (у Дубр.) vide [привоњати] примирисати.

пòвôрка, f. 1) eine Reihe Fische an einer Schnur. — 2) eine Reihe Menschen hinter einander [cf. герга]: читава поворка (људи).

повр̏, vide **поврх**: *Повр* тога круна позлаћена —

повра́жêње, n. das Umstricken (z. B. des Topfes um ihn aufzuhängen), circumdatio funiculi, cujus opae ollae, cibis plenae, suspenduntur in baculo, portanturque in campum messoribus.

пòврâз, m. das Henkeleisen an einem Kessel, bacillus ferreus ex quo, per ansas applicito, suspenditur ahenum. cf. [вријесло,] ријесло, повријесло.

повра̀зача, f. узица, што се поврази лонац, н. п. кад се у њему носи јело у поље, der Umbindenstrick, funiculus circumligatus ollae suspendendae.

повра́зити, пòврâзи̂м, v. impf. (den Topf) umstricken, circumdo funiculum ollae.

повра́нити, пòврâни̂м, v. pf. schwärzen, denigro: Тетка Јела чоу *повранила* —

пòврâт, m. die Umkehr, reversio [cf. повратиште]: Али да је мени на *поврате* — т. ј. кад би се могло повратити натраг.

пòвратак, тка, m. das Kehrum, die Rückkehr, reversio, reditus. [cf. заврат].

повра̀тâнче, cf. пиргитанче.

повра́тити, пòврâти̂м, v. pf. 1) umkehren machen, facio ut quis redeat. [cf. заврнути 2, обрнути, поврнути, узвратити, узврнути]. — 2) zurückstellen, reddo, restituo. [cf. поврнути]. — 3) (јело) т. ј. [vide] побљувати се[2].

повра́тити се, пòврâти̂м се, v. r. pf. umkehren, revertor, н. п. од љутине. [cf. поврнути се].

повра̀тич, m. der Rheinfarn, tanacetum crispum [tan. vulgare] Linn. cf. [вратич,] уманика.

пòврати̂ште, n. (у Ц. г.) die Rückkehr, reversio, cf. поврат: Ни овамо нема *повратишта* —

пòвратљив, а, о, који се од срдње одмах поврати, versöhnlich, placabilis.

повра̀туша, f. (у Котору) жена која се *поврати* у род.

пòвраћâј, m. у ткању колико се пређе с вратила у један пут одмота или поврати.

пòвраћâње, n. 1) das Zurückstellen, restitutio. — 2) das Umkehren, reversio. [cf. повртање, узвраћање 2, узвртање].

пòвраћати, **ћâм**, v. impf. 1) umkehren machen, dazu bereden, facio ut quis revertatur. [cf. повртати, узвраћати 2, узвртати]. — 2) zurückstellen, reddo.

пòвраћати се, **ћâм** се, v. r. impf. umkehren, revertor. [cf. повртати се].

повраћéње, n. (у Боци) die Rückkehr, reversio: На путу ви добра срећа била,| На заврату боље *повраћење* —

пòвраци, пòвратâкâ, m. pl. (у Боци) око два сахата пред ноћ, кад се стока повраћа кући, Zeit vor Sonnenuntergang da man mit Vieh von der Weide nach Hause aufbricht, tempus ante solis occasum quo pecora pascentia domum revertuntur. cf. заранци.

повр̀бâј, cf. бердо.

повр̀вети, (ист.) } вр̀ви̂м, v. pf. dahinströmen
повр̀вити, (зап.) } (in Menge zusammenlaufen),
повр̀вјети, (југоз.) } confluo concurro: Сви отоле
повр̀вљети, (јуж.) } *поврвљеше* људи —

[**поврг**, vide **поврх**.]

пòвргнути, нêм, vide **поврћи**.

повре́дити, пòврêди̂м, (ист.) vide повриједити.

повређи́вâње, n. [ист. и јуж.] Wiederaufreißen (einer Wunde), renovatio vulneris, revolutio.

повређи́вати, врèђујêм, v. impf. [ист. и јуж.] (eine Wunde) aufreißen, denuo aperio vulnus, revello, rumpo.

повре́сло, n. (ист.) vide повријесло.

повр̀змати се, **мâм** се, v. r. pf. н. п. поврзмаше се људи, т. ј. пођоше један за другијем, те се начини поворка, einer nach dem andern bricht auf, alius alium sequitur.

поври́дити, пòври̂ди̂м, (зап.) vide повриједити.

повриђи́вâње, n. (зап.) vide повређивање.

повриђи́вати, врѝђујêм, (зап.) vide повређивати.

повриjèдити, пòвриjеди̂м, v. pf. (јуж.) eine Wunde aufreißen, revello vulnus.

повриjèсло, n. (јуж.) } vide повраз.
поври́сло, n. (зап.) }

повр̀нути, пòвр̂нêм, v. pf. [vide] повратити[1 и 2]: Још му ништа Ива не *поврну* — *Поврну* га у коре сребрне —

повр̀нути се, пòвр̂нêм се, v. [r.] pf. vide повратити се: А кад ли *се* натраг *поврнуше* —

повр̀сти, повр̀зêм, v. pf. (den Topf) umstricken, circumdo funiculum ollae.

пòвртâње, n. vide повраћање[2].

пòвртати, врћêм, v. impf. u. pf. vide повраћати[1]: Па за собом траву *поврташе* —

пòвртати се, врћêм се, v. r. impf. [vide] повраћати се.

пòврте, f. pl. (у Бачкој) као двије криве дашчице, што стоје одозго на јарму.

пòврће, n. das Gemüse, obsonium. [cf. 1 зелен 2].

пòврћи [повргнути], вргнêм, vide пометнути[3]: Све *поврзи*, а: Боже, помози! —

пòврћи се, вргнêм се, v. r. pf. (у Ц. г.) повргло се дијете, т. ј. родило се, geboren werden, nasci. cf. [vide] окотити се.

повр̏х [повр], (у Херц. поврг) ober, super: поврх главе, über den Kopf; поврх брда, am Gipfel des Berges; Анђелина ружу брала| *Поврх* града Дубровника —

повр̀шити, пòвр̂ши̂м, v. pf. кога, einen unter sich bringen, ihn von oben drücken, deprimo.

пову̀куша, f. (у Рисну) који се од кака посла повуче натраг, der sich zurückzieht, qui se subtrahit.

пову̀ћи, **ву̀чêм**, v. pf. 1) fortziehen, moveo trahendo. — 2) очи, hinkehren, converto.

повýћи се, вýчēм се, v. r. pf. ſich geben, gelinbere Saiten aufziehen, remitto.

погáђање, n. 1) das Errathen, conjectatio, divinatio. — 2) das Treffen (mit der Flinte, dem Pinſel), collineatio, expressio ad vivum. — 3) das Ausmachen, Akkordiren, Vergleichen, pactio. [cf. гођење 2].

погáђати, пòгâђâм, v. impf. 1) errathen, conjectura assequor. [vide нагађати]. — 2) treffen, ferio, ad vivum exprimo. — 3) vergleichen, paciscor. [— 4) vide згађати 2].

погáђати се, пòгâђâм се, v. r. impf. с ким, einś werden, es ausmachen, ſich vergleichen, paciscor.

погáђач, гађáча, m. der Errather, conjector, cf. [врач 1] врачар: Ако није врач, а он је *погађач*.

погађàчица, f. die Errätherin, conjectrix.

погађâчкӣ, кâ, кô, Wahrſager-, vaticinatoris.

пòгазити, зӣм, v. pf. mit Füßen treten, conculco [cf. потлачити, бастисати]: Краљ Вукашин вјеру *погазио* —

1. **пòгâн**, f. der Unflath, stercus [vide говно]: иди, *погани* једна!

2. **пòган**, а, о, unrein, pollutus, impurus. [cf. пексин, тужљив].

погáнац, нца, m. (у Ц. г.) зли чир, eine bösartige Beule, tumoris mali genus: *поганац* га шинуо! [vide] пришт, cf. злић.

погàнија, f. coll. das unreine Geſindel, impuri.

пòганити, нӣм, v. impf. verunreinigen, polluo.

пòганити се, нӣм се, v. r. impf. 1) ſich verunreinigen, polluor. — 2) vom Kinde, das ſich beſudelt, concacare se.

пòганица, f. 1) (у Ц. г.) Euphemismus für die Schlange [vide змија]: ујела ми овцу *поганица*. — 2) (у Дубр.) пришт на прсту, Art Beule, tumoris genus. [vide пришт]. cf. метаљка [2].

погàнлук *(погáнлук), m. vide поганштина.*

погáновић, m. (у Ц. г.) Schimpfwort für einen Menſchen, nebulo.

пòганскӣ, кâ, кô, ruchlos, nefarius: Но ок' једне *поганске* работе —

погáничина, f. (у Сријему, а у Србији *црвени вјетар*) Rothlauf, erysipelas. [vide црвени вјетар].

погáништина, *f.* die Unreinigkeit, [sordes; cf. поганлук].

[**погањаш**, m. vide погонаш; *види* s. v. шестиња.]

пòгањење, n. das Verunreinigen, pollutio.

погáсити, пòгâсӣм, v. pf. naſ einander auslöſchen, exstinguo aliud ex alio.

пòгача, f. (ital. fogaccia?) 1) ungeſäuertes Weizenbrot, panis non fermentatus. — 2) (у Боци) округло мјесто на дно тијеста, на које се мећу коши с маслинама самљевеницем зове се *доња погача*, а *горња*, онако дрво округло које се меће одозго врх коша испод кобиле.

пòгачица, f. dim. v. погача [1].

погèргетити, тӣм, v. pf. [vide] повезати [1].

пòгӣбао, бли, f. der Untergang, die Gefahr des Untergangs, discrimen [vide погибија]: не знам која му је *погибао?*

пòгибија, f. (у Ц. г.) Untergang, interitus, cf. погибао: Луда памет *погибија* готова; Ту је Турска *погибија* била —

пòгинути, нēм, (пòгинух и. пòгибох) v. pf. untergehen, fallen, intereo, unnatürlichen Tod ſterben, и то само од људи.

пòгињати се, њēм се, v. r. impf. ſich vorwärts neigen, promineo.

поглàвâр, главáра, m. das Oberhaupt, caput, ductor. cf. [глава 4, главар, комендат, серашћер,] поглавица.

поглавáрев, а, о, vide [по]главаров.

поглавàрица, f. die Frau eines Häuptlings, mulier ductoris, capitis.

поглавáров [**поглаварев**], а, о, des Oberhauptes, capitis, ductoris.

поглàвâрскӣ, кâ, кô, Oberhäupter-, ductorum. [cf. поглавички].

поглавáрство, n. die Obrigkeit, magistratus.

пòглавит, а, о, vornehm, hauptſächlich, principalis.

пòглавица, m. vide поглавар.

пòглавичкӣ, кâ, кô, vide поглаварски.

пòгладити, дӣм, v. pf. 1) ſtreicheln, demulceo. — 2) почистити, fegen, verro [vide 1 помести 1]: Млада Маре рано подранила,| Те је пером дворе *погладила*,| И господу свате дочекала —

пòглâсје, n. (ст.) die Nachricht, nuncius, cf. глас [2]: Нема од њих гласа ни *погласја* —

пòглâти, лâм, [v. pf.] vide [2] пògледати.

пòглēд, m. (loc. погléду) 1) der Blick, aspectus: страшна *погледа*. — 2) der Anblick, conspectus [cf. видик]; im Angeſichte, in conspectu: На *погледу* селу Невесињу — 3) [*Поглед*] брдо више намастира Ариља, с којега кажу да је краљ Симеун разгледао гдје ће Арињу поставити темељ.

погléдање, n. das Sehen nach einem, der kommen ſoll, expectatio adventantis aut venturi. [cf. погледивање].

1. **погléдати**, пòглēдâм, v. impf. nach einem ſehen, der kommen ſoll, ihn erwarten, expecto: *Погледа* као сека сватове. [cf. погледивати].

2. **пòгледати**, дâм, v. pf. einen Blick werfen, conjicio oculos aliquo. [cf. поглати, поглејати, погленути].

погледи́вање, n. vide погледање.

погледи́вати, глèдујēм, v. impf. vide [1] погléдати: *Погледује* девет своји шура — А на цара криво *погледује* —

погléдȕштâ, у приповиједци: Глава главуштa, попа *погледушта*.

пòглејати, јâм, (у Ц. г.) [v. pf.] vide [2] пògледати: Да је коме жалост *поглејати* —

пòгленути, нēм, v. pf. [vide 2] пògледати: Те у војску краље *погленуо* —

поглȕнути, пòглунēмо, vide **поглухнути**.

поглу̀хнути, по̀глухнêмо, [поглунути] v. pf. nach der Reihe taub werden, obsurdesco alius ex alio.

по̀гнати, нâм (по̀женêм), [v. pf.] vide потјерати.

по̀гнати се, нâм (по̀женêм) се, vide потјерати се.

по̀гнути се, по̀гнêм се, v. r. pf. sich vorwärts beugen (z. B. der Reiter), promineo.

погњéчити, по̀гњêчи̂м, v. pf. zerknicken, infringo.

погњу̀рцê, untertauchend, urinans.

погова́рâње, n. das Verlauten-lassen, ostensio (propositi alicujus).

погова́рати, го̀вâрâм, v. impf. sich verlauten lassen, significare verbis propositum.

по̏говôр, m. wiederholte Rede, sermo iteratus: Ни у мртва проговора, ни у мудра *поговора*.

погово̀рити, го̀ворӣм, v. pf. 1) ein wenig reden, proloquor. — 2) wiederholt sagen, iterum dico.

по̀годан, дна, дно, verträglich, tractabilis: Вала тебе, госпоско кољено,| Кад си виђен и кад си *погодан* —

по̀годба, f. 1) der Vertrag, pactio. [cf. нагодба 1]. — 2) (у пјесми) Verträglichkeit, mores commodi: Која кита мира и *погодбе*,| Метните је у селу вашему,| Да с' у селу мирни и погодни —

[**по године**, vide полугодишњица; *види* s. v. 1 даћа.]

пого̀дити, по̀годи̂м, v. pf. 1) errathen, conjectura assequor, divino. [cf. нагодити 1, уишћилити]. — 2) treffen (im Schusse), ferio. [cf. нагодити 1]. — 3) treffen (im Gemälde), ad vivum exprimo. — 4) akkordiren, verabreden, bereden, paciscor.

пого̀дити се, по̀годи̂м се, v. r. pf. sich vergleichen, akkordiren, eins werden, paciscor. [cf. згодити се 2].

по̏голем, а, о, ziemlich groß, sat magnus.

по̀гон, m. (у Ц. г.) das Wegtreiben, abactio: Нијесу ти овце Никшићима на *погон* (н. п. да не можеш поћи куд).

по̏гона, f. (у Сријему) кад се шест волова упрегну у плуг, онда два дођу под колечке, два на *погону*, а два напријед. cf. [погоња 1;] шестиња.

пого̀нâш, погона́ша, m. во који вози на погони. cf. [погањаш;] шестиња.

пого̀нити, по̀гони̂м, v. impf. versuchen zu treiben, coepi agere.

по̀гоња, f. 1) vide погона. — 2) vide потјера.

пого̀њêње, n. das Antreiben, der Versuch zu treiben, excitatio.

пого̀релац, реоца, m. [ист. и јуж.] (а може се чути и *погоре́лац*, *е́лца*) коме је кућа изгорела, der Abgebrannte, qui incendio omnia sua amisit.

пого̀релица, f. [ист. и јуж.] изгорелица, пожеглица, т. ј. она капа, или чарапа, у коју се прстен сакрије двапут засопце кад се игра прстена. cf. прстен [3].

пого̀рети, (ист.) } **пого̀рити**, (зап.) } ри̂м, v. pf. [vide погорјети].

пого̀рјелина, *f.* [јуж.] *оно што је изгорјело: отишли на своје погорјелине.*

[**погорјелица**, f. (јуж.) vide погорелица; *види* s. v. изгорјелица.]

пого̀рјети, ри̂м, v. pf. (јуж.) gänzlich abbrennen, deflagro.

погоропа́дити се, ро̀пâди̂м се, v. r. pf. unbändig, übermüthig werden, fio ferox. [vide помамити се]. cf. згранути се, дрнути се.

погоспо̀дити се, го̀споди̂м се, v. r. pf. ein Herr werden, fio dominus: *погосподио се*, па не ће да ради.

по̀грабити, би̂м, v. pf. raffen, rapio.

погра́дити, по̀грâди̂м, v. pf. 1) ausbessern, repariren, reparo, н. п. цркву, намастир. [vide оправити 1]. — 2) nach einander machen (z. B. bauen), facio, aedifico aliud ex alio. [cf. поправити 2].

пограђи́вâње, n. das Repariren, reparatio.

пограђи́вати, гра̀ђујêм, v. impf. repariren, reficio, reparo.

по̏грда, f. (у Сријему) der Schimpf, contumelia.

погр́дити, по̀гр̂ди̂м, v. pf. schänden, entehren, dedecoro, cf. [vide] осрамотити: Старца Петра *погрдити* не ћу —

погрђи́вâње, n. das Schänden, dedecoratio.

погрђи́вати, гр̀ђујêм, v. impf. schänden, dedecoro. cf. [vide] срамотити.

по̀греб, m. das Begräbniß, das Leichenbegräbniß, exequiae. cf. [закоп, покоп,] укоп.

по̀гребни̂, нâ, нô, Leichen-, funebris.

погре́вâње, n. (ист.) vide погријевање. [cf. подгревање].

погре́вати, по̀грêвâм, (ист.) vide погријевати. [cf. подгревати].

по̀грêвци, по̀гревâкâ, m. pl. (ист.) vide погријевци. [cf. подгревци].

по̀грезнути, нêм, v. pf. 1) vide огрезнути. — 2) у пјесми: Бацио се вранцу на рамена,| У гриву му био *погрезнуо* —

по̀грејати, јêм, (ист.) vide погријати. [cf. подгрејати].

погрѐпсти, грѐбêм, v. pf. begraben, sepelio, cf. [закопати 1,] укопати: Те Краљића *погребоше* Марка —

погреши́вâње, (ист.) vide погрјешивање.

погреши́вати, грѐшујêм, (ист.) vide погрјешивати.

погре́шити, по̀грêши̂м, (ист.) vide погријешити.

по̀грешка, f. (ист.) vide погрјешка.

погри́вâње, n. (зап.) vide погријевање. [cf. подгривање].

погри́вати, по̀гри̂вâм, (зап.) vide погријевати. [cf. подгривати].

по̀гри̂вци, по̀гривâкâ, m. pl. (зап.) vide погријевци. [cf. подгривци].

по̀гријати, јêм, v. pf. (јуж. и зап.) aufwärmen, recoquo. [cf. подгријати 1].

погријѐвâње, n. (јуж.) das Aufwärmen, recoctio, recalfactio. [vide подгријевање 1].

погријѐвати, по̀гријевâм, v. impf. (јуж.) auf-

wärmen, recoquo, recalfacio. [vide подгријевати 1].

пòгрија̀вци, пòгрија̀ка̂, m. pl. [јуж.] [cf. подгријевци] 1) оно што се погријева, н. п. какво јело, aufgewärmte Speiſe, cibus recoctus. — 2) посао какав, који се по други пут почиње: *Погријевци* нигда нијесу добри.

погрија̀шити, пòгријешӣм, v. pf. (јуж.) fehlen, labor.

погриша́ва̂ње, n. (зап.) vide погрјешивање.

погриша́вати, грӣшујӗм, (зап.) vide погрјешивати.

погри́шити, пòгрӣшӣм, (зап.) vide погријешити.

пòгришка, f. (зап.) vide погрјешка.

погрјеша́ва̂ње, n. [јуж.] das Fehlen, error.

погрјеша́вати, грјѐшујӗм, v. impf. [јуж.] fehlen, labor.

пòгрјешка, f. (јуж.) der Fehler, lapsus, error.

погрӯ́бети, (ист.) / **погрӯ́бити**, (зап.) / **погрӯ́бјети**, (југоз.) / **погрӯ́бљети**, (јуж.) грӯ́бӣм, v. pf. grob werden, crassesco.

погӯ́бити, пòгубӣм, v. pf. 1) кога, umbringen, interficio. [cf. згубити, сагубити, изгубити 2, иштетити 3, смаћи 2]. — 2) н. п. све новце, nach einander verlieren, amitto aliud ex alio.

погузна̀јӑш, знја́ша, m. der Schmarotzer, parasitus.

погузнја̀шица, f. die Schmarotzerin, parasita.

погузнјѐљи, m. pl. (у Шаштр.) vide похођани.

пòгузица, f. кожа изнад задњице.

пòгукати се, ка̂м се, v. r. pf. (у Ц. г.) побити се грудама, in Schneeballenſtreit gerathen, globulis nivis certo.

погӯ́лити, пòгӯлӣм, v. pf. 1) abnagen, corrodo. [cf. пожулити]. — 2) н. п. погулио сву воду, hineinſaufen, deglutiit. [cf. поцијепати 2].

пòгурити се, рӣм се, v. r. pf. ſich krümmen (vor Alter), incurvor.

погӯ́шити, пòгӯшӣм, v. pf. nach einander erſticken, suffoco. [cf. 1 подавити].

под, / **пода**, mit instr. u. acc. 1) unter, sub: *под* ногом, *пода* мном, *пода* ме, *под* ноге. — 2) gegen, um die Zeit: *под* старост, auf die alten Tage; *под* ноћ, gegen die Nacht hin, sub noctem; *под* пуно, voll; продао му коња *под* здраво, т. ј. да је здрав, ако ли не би био, онда је крив онај који га је продао.

по̏д, m. 1) (по јуж. кр.) das Stockwerk, tabulatum, cf. [1]таван[4], кат[1], бој[3], подина[3]: Турише је *поду* највишему — 2) (у Боци) оно дрво најдоње на коме стоји тијест. [— 3) vide тле].

пода́ва̂ње, n. das Ergeben, deditio.

[**подавати**, подајем, v. impf. vide 1 подметати 1; *види* s. v. надодавати.]

пода́вати се, пòда̂јӗм се, v. r. impf. ſich ergeben, dedo me.

1. **пода́вити**, пòда̂вӣм, v. pf. nach der Reihe erwürgen, suffoco, strangulo alium ex alio. [cf. подушити 1, погушити].

2. **пода̀вити**, пòдавијӗм, [**подвити**] v. pf. unter etwas wickeln, subvolvo.

пода́вити се, пòда̂вӣмо се, v. r. pf. nach der Reihe erſticken, suffocor alius ex alio.

по̏да̀вно, ziemlich lange her, sic sat pridem.

пода̀гнати, гна̂м (пода̀же̂нем, пода̀жде̂нем), [v. pf.] jagen unter —, subigo.

подагна̀ти, пода̀гонӣм, v. impf. vide **подгонити**: Стаде Мато *подагнит'* овце —

пода̀дира̂ње, n. vide **подирање**.

пода̀дирати, рӗм, v. impf. vide **подирати**.

пода̀дријети, пòдадрӗм, v. pf. etwas ausgemachtes wieder hervorziehen, repeto rem confectam. [cf. подријети 2, подјести (подјенути)].

пода̀дуо, *пода̀дула*, *ло*, [part. perf. act. v. подадути] *подбуо*. [vide подбунути].

пода̀жђети, да̀ждӣ, v. pf. (у Дубр.) ein wenig regnen, paulum pluere: подажђело мало.

[**Подажепље**, n. мјесто у Босни; *види* s. v. Куле 1.]

пòда̂ј му, gib ihm's hin, porrige, da ei. [cf. подати].

[**подалеко**, ziemlich weit; *види* s. v. ћулање.]

пòданак, да̂нка, m. (у Славонији) n. п. главчину направио од поданка, vide изданак.

по̏да̀њ, / **по̏да̀њга**, (под њега) darunter, sub eum (id): Већ су крила *подањ* подметнута —

пода̀пе̂ти, пòдапнӗм, v. pf. anſpannen, intendo, tendo.

пода̀пи̏ва̂ње, n. das Anſpannen, intensio.

пода̀пињати, њӗм, v. impf. anſpannen, intendo, tendo.

пода́рити, пòда̂рӣм, v. pf. beſchenken, dono.

пода́рова̀ти, да̀рујӗм, v. pf. beſchenken, dono: *подаруј*; *подарујте*, обрадујте (говоре просјаци).

пода̀сипа̂ње, n. das darunter-Schütten, subterfusio.

пода̀сипати, па̂м (пљӗм), v. impf. 1) darunter ſchütten, subterfundo. — 2) пушку, zuſchütten, cf. [vide] потпрашивати.

пода̀сӯти, пòдаспӗм, v. pf. 1) darunter ſchütten, supterfundo. — 2) пушку, zuſchütten, vide потпрашити: Па истекар пушке *подасуше* —

пòдати, да̂м, v. pf. (у пјесми) geben, do, cf. [vide] дати[1]: Да ми *подаш* благо од свијета —

пòдати се, да̂м се, v. r. pf. ſich ergeben, dedo me.

пòдатљив, а, о, freigebig, liberalis. [vide издашан].

пода́ћи, пòда̂ћӗм, v. pf. vide [2]**пода́ћи**.

пòда̂шан, шна, шно, freigebig, liberalis. [vide издашан]. cf. податљив.

пода́штра̂ње, n. vide подоштравање.

пода́штрати, пòда̂штра̂м, vide подоштравати.

подба́да̂ње, n. das Aufmuntern, das Aufhetzen, stimulatio.

подба́дати, пòдба̂да̂м, v. impf. aufmuntern, hetzen, stimulo.

подба̀да̂ч, бада́ча, m. der Aufhetzer, stimulator.

по̏дбаран, *рна*, *рно*, *н. и. земља* [под баром, ſumpfig, uliginosus; cf. баровит].

подбаца́ва̂ње, n. das Unterlegen, subjectio.

подбаца́вати, ба̀цујӗм, v. impf. unterlegen, unterſchieben, subjicio.

подба́цити, по̀дбâцӣм, v. pf. unterlegen, subjicio.
по̀дбел, m. (ист.) vide подбјел.
подбе́лити, по̀дбе̂лӣм, (ист.) vide подбијелити.
подби́јање, n. das Schlagen von unten auf, subtercussio.
подби́јати, по̀дбӣјâм, v. impf. 1) von unten wegschlagen, subtercutio. — 2) кров, да буде раван.
подби́јати се, по̀дбӣјâм се, v. [r.] impf. ſich die Füße wund gehen, subtersautio pedes.
подби́јач, бија́ча, m. (у Сријему) vide подметача.
подбије́лити, по̀дбијелӣм, v. pf. (јуж.) von unten weiß machen, dealbo a parte inferiori (z. B. in einem Walde einige Bäume abſchälen zum Zeichen der Beſitznahme, damit kein anderer davon Gebrauch mache, ſei's zum Ausroden oder ſonſt). [cf. подгулити].
по̀дбил, m. (зап.) vido подбјел.
подби́лити, по̀дбӣлӣм, (зап.) vide подбијелити.
по̀дбио, по̀дбјела, m. (у Дубр.) vide подбјел.
по̀дбити, по̀дбијêм, v. pf. 1) von unten wegſchlagen, decutio in inferiori parte. — 2) кров, да буде раван.
по̀дбити се, по̀дбијêм се, v. r. pf. ſich die Füße wund gehen, pedes adtero eundo. [cf. подлупити се 1].
по̀дбјел, m. [јуж.] der Huflattig, tussilago farfara Linn. [cf. подбио].
по̀дбо̑ј, по̀дбоја, m. патос у кошари коњској, der Boden, pavimentum.
по̀дбо̑јница (даска), f. (у Сријему) овако се зову оне даске од којијех је воденица (н. п. на Дунаву) са стране начињена, Seitenbret, tabula lateraria.
По̀дбо̀рје, n. мјесто у Славонији.
подбо̀сти, бо̀дêм, v. pf. aufſtechen, stimulo.
подбо̀сти се, бо̀дêм се, v. r. pf. подболе се красте (богиње), т. ј. на сриједи као улекле се мало.
подбо̀чити се, по̀дбочӣм се, v. r. pf. den Arm in die Seite (бок) ſtreifen, manum subdo lateri. [cf. одбочити се].
по̀дбрадак, братка, m. vide подвољак.
подбра́дити се, по̀дбрâдӣм се, v. [r.] pf. повезати се чиме оздо испод браде па горе преко ушију (као што се чини на великој зими), ſich den Kopf umbinden, redimio caput meum.
по̀дбрадњи̑к, m. ein Band mit Münzen, das an der Kopfbedeckung angehäckelt wird, und beim Kinn vorbeigeht, monilis genus, ad continendum in capite ornatum.
подбраћи́вање, n. das Umbinden des Kopfes, τὸ redimire.
подбраћи́вати се, бра̀ћујêм се, v. [r.] impf. ſich den Kopf umbinden, redimio caput meum.
подбректи́вање, n. das Klirren, crepitus, sonitus.
подбректи́вати, брèктујêм, v. impf. klirren, concrepo: Стала му је сабља *подбрекћиват'*, | Бректи Марку уз десно кољено —
подбрија́вање, n. das Abſcheren (unten weg), subterrasio, subtertonsio.
подбрија́вати, брѝјâвâм, v. impf. unten wegſcheren, subtertondeo.
по̀дбријати, јêм, v. pf. unten wegſcheren, subtertondeo.
подбу́нити, по̀дбӯнӣм, v. pf. 1) aufwiegeln, concito. — 2) (im guten Sinne) aufmuntern, excito.
по̀дбунути, нêм, (по̀дбуную и. по̀дбуо) v. pf. aufbunſen, subinflor [cf. подадуо]: *подбуле* му очи; *подбуо* у лицу.
подбуњи́вање, n. das Aufreizen, concitatio, excitatio.
подбуњи́вати, бӯњујêм, v. impf. aufreizen, concito, excito. [cf. вркати].
по̀двала, f. 1) untergeſchobene Sache, res supposita. — 2) vide пријевара [1].
по̀двалак, вâлка, m. die Unterlage, subiculum, z. B. beim Faſſe.
подва́лити, по̀двâлӣм, v. pf. 1) unterlegen (z. B. einen Pfahl unter das Faß), subterjicio. — 2) unterſchieben, suppono. — 3) vide [1] преварити: подвалио му.
подваљи́вање, n. das Unterlegen, subterjectio.
подваљи́вати, ва̀љујêм, v. impf. unterlegen, unterwälzen, subterjicio, subtervolvo.
подвари́вање, n. das Kochen, coctio.
подвари́вати, ва̀рујêм, v. impf. kochen, coquo.
подва́рити, по̀двâрӣм, v. [pf.] impf. н. п. млијеко: дај дрва да подваримо, kochen, coquo.
по̀дватити се, тӣм се, vide **потхватити се**.
по̀дваћање, n. vido **потхваћање**.
по̀дваћати се, ћâм се, vide **потхваћати се**.
по̀двеза, f. das Strumpf- oder Hoſenband, vinculum tibiale, periscelis. [cf. поткољеница]:
подве́зати, по̀двêжêм, v. pf. unterbinden (Strümpfe, Hoſen), subligo.
подвезива́ње, n. das Unterbinden, subligatio.
подвезива́ти, вèзујêм, v. impf. unterbinden, subligo.
по̀двезица, f. 1) dim. v. подвеза: Ките кити, *подвезице* плете — 2) (око Сиња) чим се подвезује фиделъ испод грла.
1. **подве́сти**, вèдêм, v. pf. 1) unterführen (z. B. Pferd zum Beſteigen), subterduco. — 2) kuppeln, lenocinor.
2. **подве́сти**, вèзêм, v. pf. unterführen (Wagen, Schiff), subterveho.
3. **подве́сти**, вèзêм, v. pf. unterſtichen, subterpingo acu.
подви́јање, n. das Unterwickeln, subterplicatio.
подви́јати, по̀двӣјâм, v. impf. unterwinden, subterplico: подвија језиком.
подвикива́ње, n. das Jauchzen, jubilatio.
подвикива́ти, вӣкујêм, v. impf. aufjauchzen, jubilo.
подви́кнути, по̀двӣкнêм, v. pf. aufjauchzen, inclamo.
по̀двити, по̀двијêм, vide [2] по̀дâвити.
по̀двлачак, чка, m. die Unterſchindel (bei den Dachdeckern), scindula supposita duabus aliis.

подвла́чêње, n. das Unterziehen, subtertractio.
подвла́чити, пòдвлâчи̂м, v. impf. unterziehen, subtertraho.
подвла́чити се, пòдвлâчи̂м се, v. r. impf. sich unter etwas ziehen, subtertrahor.
пòдводан, дна, дно, der Ueberschwemmung ausgesetzt, obnoxius inundationi. [vide водоплаван].
подвòдити, пòдводи̂м, v. impf. 1) unterführen, subterduco. — 2) kuppeln, lenocinor. [cf. сводити 4].
пòдводница, f. 1) die Kupplerin, lena. [cf. сводница, подложара]. — 2) vide [одвода] одводница.
подвòђêње, n. 1) das Unterführen, subterductio. — 2) das Kuppeln, lenocinium.
подвòжêње, n. das Unterfahren, subtervectio.
пòдвоз, m. Fuhre, vectura.
подвòзити, пòдвози̂м, v. impf. unterfahren, (mit dem Wagen, Schiff), subterveho.
пòдвољак, вôљка, m. das untere Kinn, regio sub mento [cf. подбрадак]: ухватити за подвољак, beim Kinn nehmen, das Kinn streicheln.
пòдворак, вôрка, m. мали извор под обалом украј веће воде.
пȍдворе, f. pl. два коца што се на њима носе навиљци (у Србији кажу *сијенско коље).*
подвòрити, ри̂м, v. pf. bedienen, ministro: Па је часно кнеза *подворио* —
пòдвôрница, f. 1) (у Далм.) vide поткутњица. — 2) (у Дубр.) vide [троскот] слак.
пòдвратни̂к, m. у марве оно дебело под вратом, die Wamme, palear.
пòдвргнути, нêм, vide **подврћи.**
подвр́нути, пòдвр̂нêм, v. pf. z. B. коњ самар, verrücken, perverto, e loco justo moveo.
пòдвртâње, n. das Verrücken der Saumlast, perversio sarcinae.
пòдвртати, врћêм, v. impf. verrücken, perverto.
пòдврћи [подвргнути], вргнêм, [v. pf.] vide подметнути 1.
подву́ћи, ву́чêм, v. pf. unterziehen, subtertraho.
подга́јити, пòдгâји̂м, v. pf. pflegen, ziehen, auferziehen, educo. cf. [vide] одгајити.
пòдглавак, глâвка, m. дрво које се на огњиште метне попријеко, па се остала дрва уздуж преко њега ложе.
подгова́рâње, n. das Anstiften, subornatio.
подгова́рати, гòвâрâм, v. impf. anstiften, suborno.
подговòрити, гòвори̂м, v. pf. anstiften, suborno.
[**подгонити,** подгоним, v. impf. jagen unter, subigo. cf. подагонити.]
Пȍдгôр, f.: И сву *Подгор* изнад Метоије —
Пòдгорица, f. варош у Зети.
Пòдгоричанин, m. (pl. Пòдгоричâни) Einer von Подгорица.
пòдгорички̂, кâ, кò, von Подгорица.
пòдгôрје, m. Gegend unter dem Berge, submontana regio, submontorium.
пòдграђе, n. 1) Vorstadt, suburbium: И *подграђе* испод Колашина — 2) [*Подграђе*] зидине од старога градића између Задра и Скрадина.
подгре́вâње, n. (ист.) vide подгријевање. [cf. погревање].
подгре́вати, пòдгрêвâм, (ист.) vide подгријевати. [cf. погревати].
пòдгрêвци, гревâкâ, m. pl. vide погревци.
пòдгрејати, грејêм, (ист.) vide подгријати. [cf. погрејати].
подгри́вâње, n. (зап.) vide подгријевање. [cf. погривање].
подгри́вати, пòдгри̂вâм, (зап.) vide подгријевати. [cf. погривати].
пòдгри̂вци, гривâкâ, m. pl. vide погривци.
подгри́зâње, n. das Unterbeißen, subtermorsio.
подгри́зати, пòдгри̂зâм, v. impf. unten abbeißen, subtermordeo.
пòдгријати, гријêм, v. pf. (јуж. и зап.) 1) vide погријати. — 2) подгријало сунце, von unten anscheinen, ab imo illustro (sicut sol occidens juga montium).
подгријèвâње, n. (јуж.) 1) das Erwärmen, recalefactio. [cf. погријевање]. — 2) das Anscheinen von unten her, illustratio e parte inferiori.
подгријèвати, пòдгријевâм, v. impf. (јуж.) 1) wieder aufwärmen, recalfacio. [cf. погријевати]. — 2) von unten anscheinen, ab imo illustro.
пòдгријевци, пòдгрјевâкâ, m. pl. vide погријевци.
пòдгристи, подгри́зêм, v. pf. unten abbeißen, subtermordeo, н. п. црв кад подгризе струк какога цвијећа или поврћа.
пòдгрљача, f. на јарму оно дрво што стоји волу испод *грла.* [cf. подјармица].
подгр́нути, пòдгр̂нêм, v. pf. unterschüren, (ignem) subjicio.
пòдгртâње, n. das Unterschüren, subjectio (ignis).
пòдгртати, грћêм, v. impf. unterschüren, subjicio (ignem).
подгу́лити, пòдгу̂ли̂м, [v. pf.] vide подбијелити.
подгуљи́вâње, n. das Entblößen von unten an, subternudatio.
подгуљи́вати, гу̀љујêм, v. impf. von unten entblößen, subternudo (z. B. einen Baum durch Abschälen oder Abnagen).
[**подебео,** ла, ло, ziemlich dick, crassusculus; cf. 1 по 14; *види* s. v. пеленгаће.]
пȍдела, f. (ист.) vide подјела: Нек је вама *подела* —
поде́лити, пòдêли̂м, (ист.) vide подијелити.
поде́лити се, пòдêли̂м се, (ист.) vide подијелити се.
пȍделица, f. dim. v. подела: Гдино стоје добра дела| И Ришћанске *поделице* —
подељи́вâње, n. (ист.) vide подјељивање.
подељи́вати, дèљујêм, (ист.) vide подјељивати.
подèрати, пòдерêм, [cf. подријети 1] vide издерати [1].
пòдерина, f. (у Боци) хаљина стара подерана, ein altes Kleid, der Lumpen, panni: И ођело

са себе скинула,| Па обукла старе *подерине* —

подéтити се, пòдêтӣм се, (ист.) vide подијетити се.

поджѐћи, жѐжêм, v. pf. unterzünden, subdo flammam, succendo.

пòджизâње, n. das Unterzünden, succensio.

пòджизати, жижêм, v. impf. unterzünden, succenso.

подзвéкнути, пòдзвêкнêм, v. pf. erhallen, resono: Како јекну, вас чардак *подзвекну* —

подзи́дати, пòдзӣдâм (пòдзӣђêм), v. pf. untermauern, substruo murum.

подзиђи́вâње, n. das Untermauern, substructio.

подзиђи́вати, зӣђујêм, v. impf. untermauern, substruo.

пòдзимак, зӣмка, m. (на Гробнику између Ријеке и Карловца) der Herbst, auctumnus. cf. [vide 1] јесен.

поди́вљати, љâм, v. pf. wild werden, efferor.

пòдигнути, нêм, vide [1] **пòдићи.**

пòдигнути се, нêм се, vide **подићи се.**

пòдизâње, n. 1) das Aufheben (in die Höhe), levatio, sublatio. — 2) das Großziehen, eductio.

пòдизати, дижêм, v. impf. 1) in die Höhe heben, tollo, levo. — 2) дјецу, коње, aufziehen, educo.

пòдизати се, дижêм се, v. r. impf. sich erheben, aufstehen, surgo.

подијѐвâње, *n.* [verb. v. подијевати].

подијѐвати, пòдијевâм, v. pf. [јуж.] *1)* eine Menge verthun, absumo: куд си *подијевао* толике новце? — *2) v. impf. кога, vide* [подирати] *заподијевати.*

подијѐвати се, пòдијевâм се, v. r. pf. [јуж.] verkommen, abire, tolli: куд *се подијеваше* толики људи?

подијѐлити, пòдијелӣм, v. pf. (јуж.) 1) theilen und theilen (unter einander), divido. — 2) vide удијелити.

подијѐлити се, пòдијелӣм се, v. r. pf. (јуж.) sich theilen, trennen, auseinander gehen, dividi.

подијѐтити се, пòдијетӣм се, v. r. pf. (јуж.) ein Kind werden, puer fio.

пòдила, f. (зап.) vide подјела.

поди́лажêње, n. das Unterlaufen, *τὸ* subire.

поди́лазити, зӣм, v. impf. н. п. под батину, unter etwas gehen, unterlaufen, subeo.

поди́лити, пòдӣлӣм, (зап.) vide подијелити.

поди́лити се, пòдӣлӣм се, (зап.) vide подијелити се.

пòдилица, f. dim. v. подила.

подиљи́вâње, n. (зап.) vide подјељивање.

подиљи́вати, дӣљујêм, (зап.) vide подјељивати.

пòдина, f. 1) die Fläche des Heuschobers, dessen Spitze verfüttert worden, quasi tabulatum metae foeni. — 2) (у Барањи) простирач (од какве кровине или сјенине), што се на земљу меће н. п. под кладњу или под сијено, die Unterlage, der Boden, basis. [— 3) vide под 1].

пòдирâње [подадирање], n. das Wiederhervorziehen einer abgemachten Sache, sollicitatio rei confectae, caussae peractae.

пòдирати (cf. подадирати), рêм, v. impf. etwas Ausgemachtes wieder hervorziehen, repeto rem confectam. [cf. подијевати 2].

поди́тити се, пòдӣтӣм се, (зап.) vide подијетити се.

1. **пòдићи** [подигнути], дигнêм, v. pf. н. п. 1) дрво, камен, буну, вику и т. д., heben, levo, tollo. — 2) н. п. дијете, коња, aufziehen, educo. [vide одгојити].

2. **поди́ћи,** пòдӣђêм, v. pf. н. п. под брдо, под батину, unterlaufen, subeo. cf. [потрчати 2,] подаћи.

пòдићи [подигнути] **се,** дигнêм се, v. r. pf. sich erheben, consurgo.

поди́чити, пòдӣчӣм, v. pf. zieren, orno: Колико је диван и угледан,| Све је коло диком *подичио* —

поди́чити се, пòдӣчӣм се, v. r. pf. sich rühmen (mit Recht), stolz sein, superbio (jure): Да ја видим лијену ђевојку,| Чим ће ми *се* двори *подичити*| И госпођа одмијенит' мајка —

пòдјабука, f. (у Дубр.) говеђе месо од бута испод препона.

пòдјâжје, n. мјесто између јаза и маторњака.

пòдјазница, f. њива у подјажју.

пòдјамчити се, чӣм се, vide подјемчити се.

подјáрити, пòдјâрӣм, v. [pf.] impf. 1) ватру, anfachen, excito (ignem). — 2) човјека, т. ј. подражити га, anregen, anreitzen, excito, instigo.

пòдјармица, f. (у Сријему) vide подгрљача.

пòдјела, f. [јуж.] (ст.) оно што се удијели просјаку, das Almosen, eleemosyna [cf. удјелак]: Те он проси шљепачку *подјелу* —

пòдјелица, f. dim. v. подјела.

подјељи́вâње, n. [јуж.] das Vertheilen, distributio.

подјељи́вати, подјѐљујêм, v. impf. [јуж.] vertheilen, distribuo.

пòдјемчити се, чӣм се, v. r. pf. за кога, sich verbürgen, spondeo. [cf. подјамчити се, испоручити, порећи се].

пòдјенути, *нêм,* } [v. pf. (јуж.) vide подадри-
пòдјести, *дјенêм,* } јети].

подлáгâње, n. 1) das Unterlegen, subjectio. — 2) das Unterschüren, subjectio, suppositio, lignorum igni augendo.

подлáгати, пòдлâжêм, v. impf. 1) unterlegen, subjicio. — 2) unterschüren, subjicio ligna ad augendum ignem.

пòдлâжањ, жња, m. vide подложањ.

пòдланица, f. 1) die flache Hand, palma: дебела сланина с подланице, lardum palmare, eine Hand breit. — 2) (у Далм.) некака морска риба, Art Seefisch [Gemeiner Goldbrassen], piscis quidam marinus [chrysophrys aurata C. V.; cf. динигла, златобров, комарча, овратница].

пòдлевâње, n. (ист.) vide подљевање.

пòдлевати, вâм, (ист.) vide подљевати.

подлѐтети, (ист.) **подлѐтити**, (зап.) **подлѐтјети**, (југоз.) **подлѐћети**, (јуж.) лѐтӣм, v. pf. н. п. под сабљу, unterlaufen, subeo: Баци мача у зелену траву,| Па Турчину под сабљу *подлеће* —

подлѐћи, пòдлежѐм (пòдлегнѐм), v. pf. wagen, auf ſich nehmen, recipio in me: ја не могу под то *подлећи*.

подли́вање, n. (зап.) vide подљевање.

подли́вати, пòдли́вам, (зап.) vide подљевати.

подлизи́вање, n. das Ablaufen einer Flüßigkeit am Gefäße herunter, defluxus per latus vasis.

подлизи́вати, .ли̏зујем, v. impf. am Gefäße herabfließen, defluo per latus vasis.

подлијѐвање, n. vide подљевање.

подлијѐвати, пòдлијевам, vide подљевати.

подли́мача, f. (у Боци) дрво што се преко једнога рамена подметне под бреме које се носи на другоме.

подли́стати, та̑м, v. pf.: Да бијелу направите цркву| Од бијела мермера камена,| *Подлисташ* је тешкијем оловом —

пòдлити, пòдлијем, v. pf. untergießen, subterfundo.

пòдлога, f. 1) кад се продере опанак, пак се на оно мјесто изнутра метне комадић коже, die Unterlage, res subjecta, subiculum (z. B. unter der Sohle). [cf. залога 3; опетак, подлологач]. — 2) (у Хрв.) vide подметача. — 3) бити туђа подлога, Fußſchämel. cf. [vide] подножје.

подло̀га̑ч, подлога́ча, m. (у Г'рбљу) vide подлога[1]: Ко тражи избирач наћи ће *подлогач*.

пòдложан, жна, жно, unterthan, subditus.

пòдло̀жањ, жња, m. (у Сријему) дрво као пречага које стоји попријеко под срчаницом, те држи стражњи крај руде да јој предњи крај не би падао к земљи, das Reibeſcheit. cf. подлажањ.

подло̀жара, f. vide подводница[1].

пòдложине, f. pf. (у Сињу) vide [подножници] подложници.

подло̀жити, пòдложӣм, v. pf. 1) unterlegen, subjicio. — 2) unterſchüren, subjicio ligna igni augendo.

пòдложица, f. dim. v. подлога.

пòдложи́к, m. (по зап. кр.) der Unterthan, subditus.

пòдложи́ци, ни́ка̑, m. pl. vide подножници.

пòдложња̑ци, ња̑ка̑, m. pl. (у Хрв. у кршћана) vide [подножници] подложници.

подло̀кати, пòдлочѐ, v. pf. т. ј. вода бријег, unterfreſſen, abſpülen von unten her, subterlambo, subluo.

подло̀мити, пòдломӣм, v. pf. unten abbrechen, suffringo: Испред себе ђерђев отурила,| Двије му је ноге *подломила* —

Пòдлу̏жје, n. тако се зове југоисточни крај Сријема поред Саве —

подлу́пити се, пòдлу̏пӣм се, v. r. pf. 1) ſich wund gehen, pedes attero eundo. cf. [vide] подбити се. — 2) подлупио се хљеб, кад му се у печењу горња кора одвоји од средине.

подлупљи́вање, n. verbal. v. подлупљивати се.

подлупљи́вати се, лу̏пљујем се, v. r. impf. vide подлупити се.

пòдљевање, n. (јуж.) das Untergießen, subterfusio. [cf. подлијевање].

пòдљевати, ва̑м, v. impf. [јуж.] untergießen, subterfundo. cf. подлијевати.

пòдмазати, мажѐм, v. pf. 1) unterſchmieren, subterlino. — 2) beſtechen, corrumpo (pecunia, donis). cf. [vide] подмитити.

подмази́вање, n. 1) das Unterſchmieren, sublitio. — 2) das Beſtechen, corruptio.

подмази́вати, мàзујем, v. impf. 1) unterſchmieren, sublino. — 2) beſtechen, corrumpo. [vide подмићивати].

подмаћи, пòдмакнӣм, v. pf. darunter rücken, subdo.

подмѐзгати, га̑м, v. pf. Saft bekommen (von Bäumen im Frühjahre), succum nanciscor: подмезгала гора.

подмера́вање, n. (ист.) vide подмјеравање.

подмера́вати, мѐра̑вам, (ист.) vide подмјеравати.

пòдмерити, рӣм, (ист.) vide подмјерити.

подме́сити, пòдмѐсӣм, (ист.) vide подмијесити.

подме́сити се, пòдмѐсӣм се, v. r. pf. н. п. подмесило се мало ово крме, Fleiſch bekommen, roboror.

подме́сти, ме́тем, v. pf. unterrühren, subtermisceo.

пòдметак, тка, m. das Unterlegeholz, quod subjicitur, *што се подмеће малој дјеци у повоју или у колијевци*.

1. **подмѐта̑ње**, n. 1) das Unterlegen, subjectio. [cf. потурање 2]. — 2) das Verſchneiden (des Pferdes), castratio.

2. **подме́та̑ње**, n, das Unterrühren, subtermixtio.

1. **подме́тати**, пòдмећем, v. impf. 1) unterlegen, subjicio. [cf. надавати 3, надодавати, подавати, потурати 2]. — 2) коња, das Pferd verſchneiden, castro equum. [vide штројити].

2. **подме́тати**, пòдмѐта̑м, v. impf. unterrühren (die Suppe mit Mehl), subtermisceo.

подмѐтача, f. (у Сријему) расцијепљено и с краја отањено дрво (од прилике као мали клин којијем се дрва цијепају), које је на гредељу горе подметнуто под чивију која држи димер, па кад се хоће да плуг дубље оре онда се подметача повуче натраг, а кад се хоће да оре плиће онда се потјера у напредак, те се лемеш подигне. cf. подбијач, подлога[2].

пòдметнути, нем, v. pf. 1) unterlegen, subjicio. [cf. подврћи (подвргнути), подставити, потурити 2]. — 2) коња, verſchneiden, castro equum. [vide почистити 2].

подмеху́рити се, мѐху́рӣм се, **подмехӯрити се**, мѐхӯрӣм се, (ист.) vide подмјехурити се.

подмеши́вање, n. (ист.) vide подмјешивање.

подмешѝвати, мѐшујēм, (ист.) vide подмјешивати.

подмѝгљив, а, о, hӧhniſch, cavillans.

подмијѐсити, пòдмијесѝм, v. pf. (јуж.) einſäuern (den Brotteig), fermento. [cf. поткухати (поткувати)].

подмијӯрити се, мѝјӯрӣм се, [зап. и јуж.] vide подмјехурити се.

подмѝнути, пòдмѝнēм, v. pf. заћи одоздо, н. п. кад се чете или војске бију у брдима, umgehen, circumvenio.

подмирáвање, n. (зап.) vide подмјеравање

подмирáвати, мѝрāвāм, (зап.) vide подмјеравати.

подмирѝвање, n. das Befriedigen, satisfactio.

подмирѝвати, мѝрујēм, v. impf. einen befriedigen, zufrieden ſtellen, satisfacio.

1. **подмѝрити**, пòдмѝрӣм, v. pf. befriedigen, ausgleichen, satisfacio: Али сада, али нгда дођи,| Да ми старе крви *подмиримо* —

2. **пòдмирити**, рӣм, (зап.) vide подмјерити.

подмѝсити, пòдмѝсӣм, (зап.) vide подмијесити.

пòдмита, f. die Beſtechung, corruptio.

подмѝтити, пòдмѝтӣм, v. pf. beſtechen, corrumpo pecunia. [cf. подмазати 2, 1 поткунити].

подмићѝвање, n. das Beſtechen, corruptio.

подмићивати, мѝћујēм, v. impf. beſtechen, corrumpo. [cf. подмазивати 2, поткупљивати].

подмихӯрити се, мѝхӯрӣм се, (зап.) vide подмјехурити се.

пòдмицање, n. das Unterlegen, subjectio.

пòдмицати, мичēм, v. impf. darunter rücken, submitto, subjicio.

подмишѝвање, n. (зап.) vide подмјешивање.

подмишѝвати, мѝшујēм, (зап.) vide подмјешивати.

подмјерáвање, n. (јуж.) 1) das Abmeſſen (wie viel ein Gefäß halte), emensio. — 2) das Probiren, ob ein Gefäß das gehörige Maß halte, exploratio mensurae.

подмјерáвати, мјѐрāвāм, v. impf. (јуж.) 1) abmeſſen, emetior. — 2) das Maß probiren, exploro mensuram.

пòдмјерити, рӣм, v. pf. (јуж.) 1) abmeſſen und abwägen, emetior und expendo. — 2) das Maß oder die Wage probiren (prüfen), exploro mensuram aut libram.

подмјехӯрити се, мјѐхӯрӣм се, v. r. pf. (јуж.) н. п. кад се човјек ожеже, Brandblaſen bekommen, pustulis obduci. [cf. подмијурити се, потклобучити се, потприштити се].

подмјешѝвање, n. (јуж.) das Einſäuern des Brotteigs, fermentatio. [cf. поткухавање (поткувавање)].

подмјешѝвати, мјѐшујēм, v. impf. (јуж.) einſäuern, fermento. [cf. поткухавати (поткувавати)].

пòдмладак, млатка, m. der Sprößling, die Nachkommenſchaft, suboles, cf. [vide] омладина: Како сам се с њоме састануо,| Не имадо чеда ни *подмлатка* —

подмлáдити се, пòдмлāдӣм се, v. r. pf. 1) wieder jung werden, ſich verjüngen, juvenesco. [cf. помладити се]. — 2) подмладило се небо, кад се на ведрини из окола покажу мали танки облаци, и онда се каже да ће бити кише. [cf. подмлађивати се 2].

подмлађѝвање, n. das Verjüngen, τὸ juvenescere.

подмлађивати се, млāђујēм се, v. r. impf. 1) ſich verjüngen, juvenesco. [cf. помлађивати се]. — 2) подмлађује се небо, биће кише. cf. подмладити се [2].

подмòстити, пòдмостӣм, v. pf. (у Славон.) vide потаванити.

подмошћáвање, n. vide тавањење.

подмошћавати, мòшћāвāм, (у Славон.) vide таванити.

подмýкалац, каоца, m. (у Рисну) који што испод мукла ради, ein tückiſcher Menſch, homo subdolus: *Подмукаоца* глава не боли.

пòдмýкао, подмýкла, кло, (пòдмýклӣ, клā, клō) heimtückiſch, malitiosus, subdolus: *Подмукло* исето најприје ће ујести.

подмýклица, f. подмукло чељаде.

подмýкличина, f. augm. v. подмуклица: велика је то *подмукличина*.

подмýклōст, подмýклости, f. die Tücke, animus subdolus.

подна̀пити се, пòднапијēм се, [v. pf.] (у војв.) vide понапити се.

пòдне, n. (indecl.) Mittag, meridies: од *подне* до мрака; у по *подне*; око *подне*. cf. пладне.

пòднѐти, поднѐсēм, (ист.) vide поднијети.

поднѝзати, пòднѝжēм, v. pf. unterſchnüren, lineam subterduco: *Поднизати* дробнијем бисером —

подниза̀вање, n. das Verbrämen mit einer Schnur (von Perlen, Dukaten), adjunctio lineae, limbi.

подниза̀вати, нѝзујēм, v. impf. eine (Perlen-, Dukaten-) Schnur unten anbringen, subtexo limbum.

пòднијети, поднѐсēм, (пòднио, пòднијела, ло) v. pf. (јуж.) 1) unter etwas bringen, praetendo, subtertendo. — 2) ertragen, tolero. — 3) ако ти може поднијети, wenn du es (um dieſen Preis) geben kannſt, si absque tuo detrimento potes; ако ти вјера може *поднијети*, wenn es dein Glaube erlaubt (duldet), si per fidem tuam licet: Турска вјера *поднијет'* не може| Да каурин обљуби Туркињу — 4) душом поднијети, т. ј. узети на душу: Вас четири душом *поднесите*,| А четири криво сведочите — 5) А. Је ли добро вино? Б. Може *поднијети*, geht an, paſſirt.

пòднијети се, поднѐсēм се, v. r. pf. vide понијети се: У добру *се* лако *поднијети*.

поднѝмити се, пòднимім се, v. r. pf. den Kopf auf den Arm ſtützen, suppono capiti brachium, innitor brachio [cf. подслонити се]: Те излази на пенџер од куле,| На десну *се поднѝмио* руку —

пòднѝти, поднѐсēм, (пòднио, пòднијела) (зап.) vide поднијети.

по̀дница, f. даска којом је што попођено: Удовице, у али *поднице*! —

подно, vide удно: Па заскочи *подно* баре војска — *Подно* поља рану мађурану,| Крајем поља румену ружицу —

по̀днӧжи, f. pl. vide подножници.

по̀днӧжје, n. das Fußgeſtell, der Fußſchämel, basis, scabellum [cf. подлога 3]: Нек' цјелује ногу и папучу,| Нек се знаде ће му је *подножје* — Ваше робље све Турско *подножје* —

по̀дножнӣци, m. pl. под нитима оне двије дашчице, гдје жене држе ноге те помичу њима нити кад чу (die Tritte). [cf. подложине, подложници, подложњаци, подножи].

по̀днос, m. (у Србији сад [пређе] код господе наше) vide служавник.

подно̀сити, по̀дносӣм, v. impf. 1) unter etwas tragen, praetendo (sub nares). — 2) ertragen, fero, tolero. [vide сносити 3]. — 3) не подноси ми вјера, erlauben, non fert, non patitur. — 4) подноси, paſſirt, ferri potest. — 5) vide [доликовати] приликовати: Ђердан црвен а грло бијело,| То ђевојку *подносило* дивно —

подно̀сити се, по̀дносӣм се, v. r. impf. (у Дубр.) ſich aufführen, betragen. se gerere [vide владати се]: добро *се подноси*.

подно̀шење, n. 1) das Tragen unter —, praetensio. — 2) das Ertragen, toleratio. — 3) das Erlauben, Geſchehenlaſſen, permissio. — 4) (у Дубр.) die Aufführung, mores.

подну (по дну), vide [удно] подно: *Подну* софре Петка и Неља —

подња́вити, по̀дња̑вӣм, v. pf. (у горњ. прим.) vide одгајити.

по̀добан, бна, бно, barnach ausſehend, fähig, tauglich, qui apparet posse [cf. кадар]: Има л' млого војске у Турака?| Је л' *подобна* да боја убије —

по̀добар, бра, бро, ſo ziemlich gut, sic satis bonus (und ſo vor allen Beiwörtern), cf. [1] по [14].

по̀добрано, т. ј. подобро, ziemlich gut, satis bene.

подо̀брити се, по̀добрӣм се, v. r. pf. einem gut werden, benignus fio in aliquem [cf. продобрити се]: Већ *се*, синко, *подобрите* раји —

по̀добро, ziemlich gut, haudi male. [cf. ешкиле].

подо̀јити, по̀дојӣм, v. pf. 1) н. п. дијете, die Bruſt reichen, praebeo mammam: да *подојимо* јагањце, т. ј. да их пустимо међу овце да сисају. — 2) (an der Bruſt) ſaugen, lacto: Каде дође, да *подоји* дојке —

по̀до̑јница, f. овца која се *ополојчила*, т. ј. остала без јагњета, des Säuglings beraubtes Schaf, ovis lactente privata: Заблејаше овце *подојнице* — Стаде блека тридест *подојница* —

по̀доље, weiter unten, inferius: У планине *подоље* од друма —

по̀доплата, f. vide потплата.

подора́ва̑ње, n. das Unterpflügen, subaratio.

подора́вати, ора̑ва̑м, v. impf. unterpflügen, subaro.

подо̀рати, по̀дорӗм, v. pf. н. п. ђубре, unterpflügen, subaro.

[**подоста,** vide 1 добре 1.]

подо̀тавити се, ви̑м се, v. r. pf. кад на ново нарасте трава по кошеници или по стрништу. cf. отава.

по̀доцне, ziemlich ſpät, serius: А ја јутрос и *подоцне* пођох —

подоштра́ва̑ње, n. das Zuſpitzen von unten, acuminatio ab imo. [cf. подаштрање].

подоштра́вати, о̀штра̑ва̑м, v. impf. н. п. коље, unten zuſpitzen, cacumino ab imo. cf. подаштрати.

подо̀штрити, по̀доштрӣм, v. pf. н. п. колац, von unten zuſpitzen, praeacuo ab imo.

подра̀жати, жа̑м, v. pf. (у Дубр.) vide поскупљети.

подража́ва̑ње, n. [cf. надраживање] 1) das Reizen, irritatio. — 2) das Necken, lacessitio.

подража́вати, дра̀жујӗм, v. impf. reizen, necken, irrito, lacesso. [cf. надраживати].

подра́жити, по̀дра̑жӣм, v. pf. н. п. псето, дијете, reizen, necken, irrito, lacesso. [cf. надражити, подјарити 2].

по̀дранак, ра̑нка, m. vide уранак.

1. **подра́нити,** по̀дра̑нӣм, vide **потхранити.**

2. **по̀дранити,** нӣм, (у војв.) vide [2] по̀ранити: Од петала они *подранише* —

подрања́ва̑ње, n. vide **потхрањивање.**

подрања́вати, ра̀њујӗм, vide **потхрањивати.**

подра́слица, f. (у Дубр.) дјевојче од 10—12 година, ein junges Mädchen, adolescentula.

по̀дра̑ст, f. некака болест, Art Krankheit, morbus quidam [1] die Milzanſchwellung, tumor lienis; cf. далак. — 2) тврд, велики трбух у дјеце, послије дугих грозница].

подра́сти, подра́стӗм, v. pf. 1) heranwachſen, succresco: *Подрасла* је у Нови наранџа,| Гојила је Новкиња ђевојка — 2) unterwachſen (eine Art Kinderkrankheit) [cf. опупавити]: подрасло дијете.

по̀дрезати, режӗм, v. pf. 1) unterſchneiden, subtercido. — 2) кошницу, die Bienen ſchneiden, zeideln, castrare alvos apum.

подреза́ва̑ње, n. das Unterſchneiden, subtercisio.

подреза́вати, рѐзујӗм, v. impf. unterſchneiden, subterscindo.

по̀дрепак, пка, m.

по̀дрепина, f. (у Лици) vide подрепница 1.

подре́пити се, по̀дрепӣ се, v. r. pf. кад се какав посао подрепи па не може више да иде у напредак, ſtocken, haereo.

подрепљи́ва̑ње, n. verbal. v. подрепљивати се.

подрепљи́вати се, рѐпљујӗ се, v. r. impf. vide подрепити се.

по̀дрепница, f. (у Ц. г.) 1) der Schweifriemen, postilena. cf. кускун, [кускуне,] подрепина. — 2) подрепнице неваљала! Schimpfwort gegen ein Frauenzimmer, convicium in mulierem.

подре́сити, по̀дрѐсӣм, v. pf. vide **поткитити**: *Подрѐшена* жутим дукатима —

подрѐћи, рѐчӗм, [v. pf.] vide урећи.

по̀држнӣк, m. (у Ц. г.) који на туђој земљи сједи, der Inſaſſe, Miethmann, inquilinus.

подри́ва̂ње, n. das Unterwühlen, suffossio.
подри́вати, пòдри̂ва̂м, v. impf. unterwühlen, suffodio.
пòдри̂г, m. (у Боци) der Rülps, ructus.
подриги́ва̂ње, n. das Aufstoßen, Rülpsen, ructatio.
подриги́вати се, гујê ми се, v. r. impf. aufstoßen, rülpsen, ructo.
пòдригнути се, нê ми се, v. r. pf. es stoßt mir auf, ich rülpse, ructo.
пòдријети, *рêм, (пòдр̏о, пòдр̂ла) v. pf. 1) vide* [издерати 1] *подерати. — 2) vide подадријети.*
подријѐтло, n. (јуж.) der Zuname, Familienname, cognomen. cf. [порекло;] презиме.
Пòдри̂ње, n. мјесто око Дрима: Те ти ајде у *Подримље* равно —
подриму́нак, нка, m. (у Славонији) vide [каћун 1] дремовац.
Пòдри̂ње, n. das Land längs der Drina, regio circumdrinana, ambidrinana: Да би посл'о Чупића Стојана,| Чупић чува Мачву и *Подриње* —
пòдрити, пòдријêм, v. pf. unterwühlen, suffodio.
подр̏љати, пòдр̂ља̂м, v. pf. eggen, occo. [cf. побранати, позубати, позубити].
пòдробак, дропка, m. (у Рисну) 1) куван дроб, затопљен лојем. [vide затоп]. cf. прчор. — 2) цријева или друго што кад се ситно исијече па метне и зашије у бравче кад се пече.
пòдробац, дропца, m. 1) das Eingebrockte, intrita: оставио *подробац* у чанку *(кад ко не поједе све јело што је усуо или што му је усуто). Тако се приповиједа да је некаква млада кад јој је гост поједавши све јело стао жђелу грепсти насула је наново говорећи: „Како сам доведена, није ми жђела огребена," а он на то рекао: „И ја како сам постао није ми подробац остао."* — 2) (у Рисну) vide [затоп] подробак.
подрòбити, пòдроби̂м, v. pf. einbrocken, intero. cf. удробити.
подрòпити, пòдрони̂м, v. pf. untertauchen, urinor: Таде Иван воду *подронио* —
пòдруб, m. (у Ц. г.) vide поруб.
пóдруг, m. anderthalb Mann groß, sesquihomo (tam magnus, ut sesquialterum aequet); so auch подруг ока, подруг стотина и т. д.
подру́гати се, пòдру̂га̂м се, v. r. pf. verhöhnen, derideo. [cf. подругнути се].
подруги́ва̂ње, n. das Spotten, derisio.
подруги́вати се, подру̀гујêм се, v. r. impf. ким, чим, коме, чему, spotten, cavillor: Погледа га Краљевићу Марко| Па *се* поче *подругиват'* њиме — Сватови *се подругују* Мирком —
подру̀гљив, а, о, höhnisch, cavillans.
подру̀гљивац, подру̀гљи̂вца, m. (у Грбљу) ein höhnischer Mensch, cavillator.
подру̀гљивица, *f.* [die Hohnspecherin, cavillatrix].
пòдругнути се, нêм се, vide подругати се.
пóдруговић, m. der Sohn eines подруг, filius sesquiviri.
пòдрум, m. 1) das Erdgeschoß, tabulatum infimum (q. d. по друму? franz. rez de chaussée). — 2) der Keller, cella. cf. коноба [2].
пòдрумски̂, ка̂, кô, Keller-, cellarius.
пòдру̂чје, n. Land und Leute, worüber man zu befehlen hat, quod sub potestate est: у његову подручју; „За свега *подручја* твога" (кад напијају коме у здравље).
пòдручни̂к, m. der Untergebene, subjectus.
пòдручница, f. die Untergebene, subjecta.
пòдсад, m. die Brut, progenies (meist als Scheltwort: пасји подсаде!). [vide 1 кот 1].
пòдсада, f. (у Сријему) оставити јаја за подсаду. cf. [vide] насад [1].
пòдседа̂ње, n. (ист.) vide подсједање.
пòдседати, да̂м, (ист.) vide подсједати.
пòдседлица [поседлица], f. die Decke unter dem Sattel, stragulum, stratum.
пòдсести, седнêм (седêм), (ист.) vide подсјести.
пòдсећи, подсéчêм, (ист.) vide подсјећи.
подсéца̂ње, n. (ист.) vide подсијецање.
подсéцати, пòдсêца̂м, (ист.) vide подсијецати.
пòдсида̂ње, n. (зап.) vide подсједање.
пòдсидати, да̂м, (зап.) vide подсједати.
подсијѐца̂ње, n. (јуж.) das Unterhauen, succisio.
подсијѐцати, пòдсијеца̂м, v. impf. (јуж.) unterhauen, succido.
пòдсирити, ри̂м, v. pf. т. ј. млијеко, laben, cogo (lac).
пòдсисти, сиднêм (сидêм), (зап.) vide подсјести.
пòдсићи, подси́чêм, (зап.) vide подсјећи.
подси́ца̂ње, n. (зап.) vide подсијецање.
подси́цати, пòдси̂ца̂м, (зап.) vide подсијецати.
пòдсједа̂ње, n. [јуж.] das Belagern, obsessio.
пòдсједати, да̂м, v. impf. (јуж.) belagern, obsideo.
пòдсјести, сједêм (днêм), v. pf. (јуж.) jemand in seiner Macht haben, beherrschen, obsideo: подсјео га (кад је ко све око кога и навраћа га на којешта); *Подсјео* ме као зао комшија.
пòдсјећи, подсијѐчêм, v. pf. (јуж.) unten abhauen, succido.
подслòнити се, пòдслони̂м се, v. r. [pf.] impf. на што, sich anlehnen, innitor [vide поднимити се]: На десну *се подслонио* руку —
пòдсмê, пòдсмêа, m. vide **подсмех.**
подсмéва̂ње, n. (ист.) vide подсмијевање.
подсмéвати се, пòдсмêва̀м се, (ист.) vide подсмијевати се.
пòдсмêј, m. vide **подсмех.**
подсмеја́ва̂ње, n. (у Сријему) vide подсмијевање.
подсмеја́вати се, смѐја̂ва̂м се, v. r. [im]pf. (у Сријему) vide подсмијевати се.
пòдсменути се, нêм се, vide **подсмехнути се.**
пòдсмêх [посме, подсмеј], m. (ист.) vide подсмијех.
пòдсмехнути се [подсменути се], нêм се, (ист.) vide подсмјехнути се.
подсми́ва̂ње, n. (зап.) vide подсмијевање.
подсми́вати се, пòдсми̂ва̂м се, (зап.) vide подсмијевати се.

по̀дсмије, по̀дсмија, m. vide **подсмијех.**
подсмијѐвање, n. [јуж.] das Auslachen, derisio. [cf. подсмејавање].
подсмијѐвати се, по̀дсмијевам се, v. r. impf. (јуж.) коме, чему, einen auslachen, worüber lachen, derideo, rideo. [cf. подсмејавати се].
по̀дсмијех [подсмије], m. (јуж.) das Lachen über etwas, risus, derisio.
по̀дсминути се, нём се, vide **подсмихнути се.**
по̀дсмѝх, m. (зап.) vide подсмијех.
по̀дсмихнути [подсминути] **се**, нём се, (зап.) vide подсмјехнути се.
по̀дсмјенути се, нём се, v. r. pf. [јуж.] auslachen, derideo.
по̀дсмјехнути се, нём се, v. r. pf. [зап.] auslachen, derideo.
по̀дставити, вӣм, v. pf. unterlegen, suppono, cf. [vide] подметнути [1]: *подставила* двоје мачића (у приповијеци).
по̀дстављање, n. das Unterlegen, suppositio.
по̀дстављати, вљам, v. impf. (у Ц. г.) unterlegen, suppono: Те *подставља* под овце јагањце —
по̀дстрешје, n. мјесто што је под стрехом: Да не плаче у *иострешја* туђа —
по̀дстрићи, подстри́жём, v. pf. unterſchneiden, verſcheren, forficibus subtus reseco.
по̀дстришци [постришци], *по̀дстрижа̀ка*, *m.* [pl.] *у вуне оно крамење осим руна.*
по̀дсунац, по̀дсу̑нца, m. (у Дубр.) die Sonnenwende (Pflanze), heliotropium [europaeum L.]. cf. сунцокрет [?].
подсунча̀ник, *подсунчаника*, *m. (у Дал.) западни вјетар.*
[**подубок**, а, о, ziemlich tief, paululum profundus; cf. 1 по 14; *види* s. v. пала.]
подува̀ње, n. vide **подухватање.**
подува̀тати, та̑м, vide **подухватати.**
подува̀ти, по̀дува̑м, vide **подухати.**
подува̀тити, ти̑м, vide **подухватити.**
подувађа̀ње, n. vide **подухваћање.**
подувађа̀ти, ћа̑м, vide **подухваћати.**
подувира̀ње, n. das Heraufſtoßen, sublevatio.
подувирати, рӣм, v. impf. von unten heraufſtoßen, sublevo.
подувр̀ети, (ист.) **подувр̀ијети**, (јуж.) **подувр̀ти**, (зап.) подувр̀ём, (по̀дувр̏о, по̀дувр̀ла) v. pf. н. п. кад се што диже полугом, von unten heraufſtoßen, sublevo.
[**подугачак**, чка, чко, ziemlich lang, paululum longus; *види* s. v. 1 *по* 14].
подуда̀рање, n. das Uebereinſtimmen, consensus.
подуда̀рати се, да̑м се, v. r. impf. **подуда̀рити се**, дӣм се, v. r. pf. übereinkommen, convenit mihi cum aliquo de re [cf. сударити се]: не може ћуд да нам *се иодудари.*
[**подужити**, подужим, v. pf. verlängern, produco, prolongo; *види* s. v. напијати].
по̀дужице, f. pl. kleine Schulden, pecuniola debita.
подузѐти, по̀дузмём, v. pf. подузела ме зима, т. ј. зима ми је изнутра; тако и: подузела ме ватра, дјеца, ergreifen, corripio. [cf. потпасти 2].
подузимање, n. das Ergreifen, correptio.
подузимати, ма̑м (мљём), v. [im]pf. ergreifen, corripio.
по̀дукра̑јно, мало не пуно (т. ј. до *под крај*) beinahe voll, paene plenum.
подумѐнта, (у Боци) **подумијента**, (по јуж. кр.) f. vide темељ: Б'јелу кулу, чудну грађевину: | *Подументу* од гвожђа жестока, | До покрива од мермер-камена —
Подунава̀ц, вца, m. Einer von Подунавље, circumistranus. [cf. Подунављанин].
Подуна̑вка, f. Eine von Подунавље, circumdanubiana.
Подунавља̀нин, m. vide Подунавац.
Подуна̑вље, n. das Land längs der Donau, regio circumistrana.
подуна̑вски, ка̑, ко̑, von Подунавље, circumistranus.
подупира̑ње, n. das Unterſtützen, fultura, suffultio.
подупирати, рӣм, v. impf. unterſtützen, suffulcio.
подупи̏ра̑ч, пира́ча, m. 1) der Unterſtützer, fultor. — 2) vide подупорањ.
по̀дуплата, f. vide потплата.
подупла̀тити, у̑пла̑тӣм, vide потплатити 1.
по̀дупо̑рањ, рња, m. die Stütze, fulcrum. cf. подупирач [2, потпирача, потпорањ].
подупрѐти, по̀дупрём, (по̀дупр̏о, по̀дупр̀ла) (ист.) vide подупријети.
подупрѐти се, по̀дупрём се, (ист.) vide подупријети се.
подупријети, по̀дупрём, (по̀дупр̏о, по̀дупр̀ла) v. pf. (јуж.) unterſtützen, suffulcio.
подупријети се, по̀дупрём се, v. r. pf. (јуж.) ſich ſtützen, innitor.
подупрѝти, по̀дупрём, (по̀дупр̏о, по̀дупр̀ла) (зап.) vide подупријети.
подупрѝти се, по̀дупрём се, (зап.) vide подупријети се.
подуста̑јање, n. das Unterlaufen, suffusio.
подуста̑јати, је̑, v. impf. unterlaufen, suffundi.
подуста̑ти, стане̑, v. pf. н. п. подустала крв (кад човјек отече на здраву мјесту), unterlaufen, suffundi.
подуфа̑тити се, ти̑м се, v. r. pf. vide потхватити се: Пак *се* један *подуфати* Видо| Да искочи на пенџер од куле —
подуха̑ти, по̀духа̑м, [подувати] v. pf. ein wenig blaſen, suffio.
подуха̑тање [подуватање], n. das Greifen von unten, apprehensio a parte inferiori.
подуха̑тати [подуватати], та̑м, v. impf. von unten angreifen, prehendo a parte inferiori. [cf. подухваћати].
подуха̑тити [подуватити], ти̑м, v. pf. von unten anfaſſen, subterprehendo.
подуха̑ћање [подуваћање], n. das Anfaſſen von unten, subterprehensio.
подуха̑ћати [подуваћати], ћа̑м, v. impf. von unten anfaſſen, subterprehenso. cf. подухватати.
подушити, по̀души̑м, v. pf. 1) vide [1] подавити, погушити. — 2) (у Рисну) dämpfen,

in olla clausa coquere, н. п. ориз маслом подушен, успе се врућа масла уњ па се заклопи.
пòдӯшје, n. Gabe um der Seele willen, Leichengeld, quod datur pro animae salute: Дадоше ми Шарца од *подушја* —
пòдушнице, f. (pl. (у Рисну) оток испод вилица, vide заушници.
пођáчити се, пòђâчӣм се, v. r. pf. ein Student werden. fio discipulus, scholasticus.
пòђести, [пођенем, v. pf. (јуж.) vide подјести].
пођи́пати, пòђӣпâмо, v. pf. aufspringen (von einer Menge), prosilio: *Пођипаше* премудри Латини —
пòжала, f. die Beschwerde, querela, cf. [vide] тужба: Ка Стојану на *пожалу* пође —
пòжалити, лӣм, v. pf. bedauern, sich leid sein lassen, poenitet me: Пака га је липо *пожалио* —
пòжалити се, лӣм се, v. r. pf. коме на кога или на што, sich beschweren, conqueri, cf. потужити се: Но *се* оцу дијете *пожали* —
пожàпкê (пòжапкê), н. п. ходити, т. ј. на рукама и на ногама, као жаба, vide четвороношке.
пòжâр, m. der Waldbrand, flagrantia, ardor silvae sponte aut forte fortuna incensae.
Пòжаревац, рêвца, m. Stadt in Serbien, am rechten Ufer der Morawa (verhunzt: das berühmte Passarowitz).
пòжаревачкӣ, кâ, кô, von Пожаревац.
Пожарéвчанин, m. Einer von Пожаревац.
пожáрити, пòжâрӣм, [v. pf.] vide запожарити.
пожбýнити, пòжбӯнӣм, v. pf. vide побунити.
пòждити, дӣм, v. pf. (у Ц. г.) vide попалити.
Пòжега, f. 1) Stadt in Serbien. — 2) in Slawonien: Стиже бане питомој *Пожези* —
пòжеглица, f. vide погорелица.
пожèдњати, њâм, v. pf. vide ожедњети: Докле бјеху *пожедњали* Турци —
Пòжежанин, m. (pl. Пòжежâни) Einer von Пожега.
пожèлети, (ист.) } жèлӣм, v. pf. begehren, sich
пожèлити, (зап.) } sehnen nach etwas, concupi-
пожèљети, (јуж.) } sco. [vide пожудјети].
пожèнити, пòженӣм, [v. pf.] vide иженити: По крстио пак и *поженио* —
пожèнити се, пòженӣмо се, v. r. pf. vide иженити се: Врсници *се* моји *поженише* —
пòжети, жањêм, v. pf. abschneiden (Getreide), demeto. [cf. пожњети].
пожèћи, жèжêм, v. pf. 1) verbrennen, in Brand stecken, incendo. — 2) пожегла ме риба, hat mir Durst verursacht, sitim movit.
пòжешкӣ, кâ, кô, von Пожега.
Пòжешкиња, f. 1) Eine von Пожега. — 2) [*пожешкиња*] т. ј. шљива, die gewöhnliche Zwetschke, woraus der Zwetschken-Branntwein gebrannt wird, prunum vulgare. cf. [vide] мацаруша [1].
пожи́вети, (ист.) } жи́вӣм, v. pf. (in Ruhe und
пожи́вити, (зап.) } Frieden) verleben, transigo
пожи́вјети, (југоз.) } (leniter) aevum.
пожи́вљети, (јуж.) }
пожи́кати, пòжӣкâм, v. pf. (у Рисну) vide шикосати: Двори су му жиком *пожикани* — А покрио тешкијем оловом,| *Пожикао* жицом од тетива —
пожи́љак, љка, m. 1) vide масница [1]. — 2) оно мјесто гдје је рана зарасла, die Narbe, cicatrix. [vide ожиљак].
пòжиочити, чӣм, v. pf. ударити жиоке, vide [cf.] побаскијати.
пожљеђи́вање, n. (јуж.) das Aufreißen, refricatio.
пожљеђи́вати, жљèђујêм, v. impf. [јуж.] aufreißen, refrico.
пòжњака, } f. воћка, н. п. трешња, која по-
пожњàкиња, } зно доспијева, das Spätobst, poma serotina. [cf. позница].
пòжњети, пòжањêм, vide пожети.
пòжуда, f. (по јуж. кр.) Begierde, desiderium. cf. [похлепа;] жеља.
пòжудан, дна, дно, (по јуж. кр.) gierig, cupidus. cf. [похлепан, лаком;] жељан.
пожýдјети, дӣм, v. pf. (по јуж. кр.) wünschen, desidero. cf. пожељети.
пожýлити, пòжӯлӣм, v. pf. vide погулити [1].
Пòжӯн, Пожýна, m. Preßburg, Posonium.
Пожýнац, нца, m. 1) човјек из Пожуна. — [*пожунац*] 2) житна мјера (Preßburgermetzen). cf. [vide] меров. — 3) (у Хрв.) и винска мјера од једне оке.
Пòжӯнкиња, f. жена или дјевојка из Пожуна.
пòжӯнскӣ, кâ, кô, von Пожун.
пожýрити се, пòжӯрӣм се, v. r. pf. (у војв.) sich tummeln, festino. cf. [vide] похитјети.
пожýтети, тӣм, (ист.) vide пожутјети.
пожýтити, пòжӯтӣм, v. pf. gelb färben, colore flavo imbuo: Једна ми је ноге *пожутила* —
пожýтити, (зап.) } жýтӣм, v. pf. gelb werden,
пожýтјети, (југоз.) } flavesco.
пожýћети, (јуж.) }
[**позабавити се,** вӣм се, v. r. pf. vide 2 побити.]
позабòравити, вӣм, v. pf. ein wenig vergessen, paululum obliviscor.
позаборáвљати, бòрâвљâм, v. pf. nach einander vergessen, obliviscor aliud ex alio.
позавези́вати, вèзујêм, v. pf. nach einander verbinden, colligare aliud ex alio.
позадрéмати, позàдрêмâм (мљêм), (ист.) vide позадријемати.
позадријèмати, зàдријемâм (мљêм), v. pf. (јуж.) nach einander einschlummern, obdormisco alius ex alio.
позадри́мати, зàдрӣмâм (мљêм), (зап.) vide позадријемати.
пòзадуго (по за дуго), vide задуго.
позàимâње, n. 1) vide узаимање. — 2) gegenseitige Hülfe im Feldbaue, auxilium mutuum.
позàимати, мâм (мљêм), vide [заимати] узаимати.
позàимати се, мâм (мљêм) се, v. r. impf. с

ким, ſich gegenſeitig im Feldbaue helfen, operam sibi invicem praebere.

позајмѐнӣк, менӣка, m. који у зајам један другоме иду те раде што, einer von denen die ſich gegenſeitig im Feldbaue helfen, adjutores mutui.

пòзајменӣци, нӣкā, m. pl. они дани за које се приповиједа да их је Март *позајмио* у Фебруарија. cf. [позајмници;] бабини дни.

позā̀јмити, пòзāјмӣм, [v. pf.] vide узајмити.

пòзајмицē, gegenſeitig, mutuo. cf. [vide] узајмице.

пòзајмнӣци, нӣкā, m. pl. vide позајменици.

позāконити се, нӣм се, v. r. pf. (у Хрв.) vide вјенчати се.

позāмрцати, позāмрчēмо, v. pf. nach einander vom Dunkel überfallen werden, crepusculo detineor alius ex alio.

пòзан, зна, зно, ſpät, tardus, serus: *Позна* ђеца готове сироте.

[**позатворати**, ам, v. pf. der Reihe nach ſchließen, claudo alium ex alio; *види* s. v. 1 по 16.]

позбāцати, цāм, v. pf. nach der Reihe hinabwerfen, dejicio alium ex alio.

пòзвати, позòвēм, v. pf. rufen, einladen, voco.

позвекӣвање, n. das Erklingen, sonitus, tinnitus.

позвекӣвати, звèкујēм, v. impf. erklingen, persono: *Позвекују* токе на Ђиласу —

Пòзвӣзд, m. град у Турској Хрватској близу Кладуше.

пòздер, m. die Scheven, festuculae lini: Као нас на *иоздеру*.

пòздēрка, f. die Scheve (ein Stück), festucula lini: упала му *иоздерка* у око.

поздѐрљив (пòздерљив), а, о, н. п. кудјеља, ſchevicht, festuculis plenus.

пòздрāв, m. der Gruß, salus, salutatio. [cf. поздравље].

пòздравити, вӣм, v. pf. grüßen, begrüßen, saluto.

пòздравити се, вӣм се, v. r. pf. с ким, ſich gegenſeitig grüßen, salutare se invicem: поздравио сам се с њим; нијесмо се ни поздравили.

пòздрављāње, n. das Grüßen, salutatio.

пòздрављати, љāм, v. impf. begrüßen, saluto.

пòздрављати се, љāм се, v. r. impf. ſich gegenſeitig grüßen, salutare se invicem.

пòздрāвље, n. vide поздрав.

позелѐнети, (ист.) **позелѐнити**, (зап.) **позелѐњети**, (јуж.) } зелѐнӣм, v. pf. grün werden, viresco.

позèмљуша, f. (у Боци) [1)] кућа која је озидана од самога камења без креча или земље и нема тавана. [— 2) vide јагода 1].

позèмљушица, m. (у Хрв.) мала кућица.

позēнети, зēбӯ, v. pf. н. п. шљиве, ораси, nach der Reihe erfrieren, gelu perire.

позӣвање, n. das Einladen, invitatio ad coenam.

позӣвати, пòзӣвām (вљēм), v. impf. einladen, voco ad coenam.

позӣвати се, пòзӣвām (вљēм) се, v. r. [im]pf. heißen, vocor, cf. [vide] звати се: И данас је кула на Жегари,| *Позива се* Вучка Љубичића —

пòзивица, *f. (у Јадру) оно што се пошаље коме да дође суду (судије и писари ово зову:* позивателни лист).

пòзлата, f. die Vergoldung, auratura.

позлā̀тити, пòзлāтӣм, v. pf. vergolden, inauro, deauro.

позлаћење, n. die Vergoldung, auratura: Биће тебе в'јенцу ресе| И прстену *позлаћење* — Брез *позлаћења*, брез јуначкога —

позлаћӣвање, n. das Vergolden, inauratio.

позлаћӣвати, злāћујēм, v. impf. vergolden, inauro.

позлēдити, пòзлēдӣм, (ист.) **позлӣдити**, пòзлӣдӣм, (зап.) **позлијèдити**, пòзлиједӣм, (јуж.) } v. pf. aufreißen (eine Wunde), refrico.

[**позлиједити се**, позлиједим се, v. r. pf. vide опаједити се.]

пòзлити, злӣ, v. pf. übel werden, in malis esse: нешто му позлило.

позлòпцē, vide зларадице.

познāвање, n. das Kennen, cognitio.

познāвати, пòзнāјēм, v. impf. kennen, novi.

Пòзнан, m. Mannsname. nomen viri.

Пòзнана, f. Frauenname. nomen feminae.

пòзнанӣк, m. der Bekannte, notus, familiaris.

пòзнаница, f. die Bekannte, nota, femina familiaris.

познā̀нство, n. die Bekanntſchaft, familiaritas, usus.

пòзнати, нāм, v. pf. kennen, nosse. [cf. спознати, супознати].

пòзнати се, нāм се, v. [r.] pf. einander kennen, familiares sumus.

пòзница, *f. иозна воћка, н. п. трешња, крушка.* [vide пожњака].

пòзно, ſpät, sero, tarde. [vide доцкан].

позòбати, пòзобљēм, v. pf. (Körner) aufeſſen, comedo [cf. изобати]: *позобале* тице грожђе, кокоши жито, коњи зоб: Сви су коњи зопцу *иозобали*,| А мој доро ниje ни такнуо —

пòзор, m. die Acht, Aufmerkſamkeit, attentio, cura: имај *иозор* на то; идем ја, а ти имај *иозор*.

позӯбати, бāм, v. pf. eggen, occo. cf. [vide] подрљати.

позӯбати се, бāм се, v. r. pf. vide свадити се.

позӯбити, пòзӯбӣм, v. pf. (у Хрв.) vide [подрљати] позубати.

поигрāвање, n. das Auftanzen, Hüpfen vor Freude, exultatio.

поигрāвати, ӣгрāвāм, v. impf. hüpfen, auftanzen, exulto, gestio.

поӣграти, пòӣграм, v. pf. ein wenig tanzen, exsulto paululum.

поӣграти се, пòӣграм се, v. r. pf. ein wenig ſpielen, ludo paulum.

поӣгрӣште, n. Tummelplatz, campus: И око ње коњско *поигрište* — Ту ти граду мјеста није| Ни коњицу *поигришта* —

поизваљӣвати, вāљујēм, v. pf. поизваљивао вјетар шуму, nach einander niederwerfen, prosterno unum ex alio.

по̏издерâн, а, о, ziemlich zerrissen, sic sat laceratus (auch поиздерâт): Боље злато и *поиздерато*| Него сребро изнова ковато.

поизодно̀сити, о̀дносим, v. pf. nach einander wegtragen, differo.

поизо̀стављати, љâм, v. pf. nach einander verlassen, omitto aliud ex alio.

поизразболијѐвати се, бо̀лијевâмо се, v. r. pf. nach einander erkranken, morbo corripior alius ex alio.

по̀имâње, n. verbal. v. поимати.

по̀имати, мâм (мљêм), v. impf. (у Сријему) 1) vide узимати: што ти мене *поимаш* у то. — 2) (код ћебеџија) извлачити (мјесто предења) вуну за поучицу. — 3) поима (хоће да умре), im Sterben liegen, animam ago.

по̀имати се, мâм (мљêм) се, v. r. impf. unternehmen, suscipio, cf. потхватати се: *поимао се* он неколико пута то да учини.

поимѐнцê, namentlich, nominatim. [cf. именце].

поимити, по̀имим, v. pf. unternehmen, suscipio: поимих да га ударим, т. ј. пођох.

1. **пои̏скати,** по̀иштêм, v. pf. verlangen, peto: На *поиска* да му потков плати —

2. **пои̏скати,** по̀иштêм, (у Сријему) vide побискати.

пои̏скати се, по̀иштêмо се, (у Сријему) vide побискати се.

поиспреваљи̏вати, ва̀љујêм, v. pf. nach einander umwerfen, everto aliud ex alio.

поиспреки̏дати, прѐки̏дâм, v. pf. nach einander brechen, rumpo aliud ex alio.

поиспрекр̏штати, прѐкр̏штâм, v. pf. nach einander in's Kreuz legen, decusso.

поиспрела̏мати, прѐлâмâм, v. pf. nach einander brechen, diffringo.

поиспремѐтати, прѐмећêм, v. pf. übereinander werfen, pervolvo.

пои̏тети, ти̏м, vide **похитети.**

пои̏тити, ти̏м, vide **похитити.**

пои̏тјети, ти̏м, vide **похитјети.**

пои̏ћети, и̏ти̏м, vide **похићети.**

по̀јаати, јашêм, vide **појахати.**

поја̏вити, по̀јâви̏м, v. pf. nachlocken, anführen (die Heerde), duco gregem, praeco gregi: Мајка Мару иза горе звала:| Ајде, Маро, и *појави* стадо — А ђевојка *појавила* овце,| Док дојави на торине овце —

поја̏вити се, по̀јâви̏м се, v. r. pf. sich offenbaren, sich zeigen, appareo: појавила се куга.

поја̀гмити, по̀јагми̏мо, v. pf. vide разграбити.

по̀јадити се, ди̏м се, v. r. pf. vide ојадити се.

по̏јâз, m. у Конављу пјева се мјесто *појас*, а у говору се каже *пас*: Првијенцу до *појаза* —

по̀јамчити, чи̏м, v. pf. nach der Reihe zur Bürgschaft auffordern, facio esse sponsorem alium ex alio.

по̀јана, f. (у Котору) уско платно, Art Leinwand, lintei genus.

по̀јâње, n. das Singen, cantus [vide пјевање]: Ђе ми чине шенлук и весеље| И велику игру и *појање* — Док ја коке понамештам| К тому време за *појање* —

по̏јâс [појаз], m. (loc. поја́су) der Gürtel, cingulum, zona. cf. [2] пâс [1].

поја̀саст, а, о, н. п. коза, Gürtel-, gestreift, lineam albam habens. [cf. пасаст].

поја̀сина, f. augm. } v. појас.
поја̀сић, m. dim. }

поја̀сица, f. појасаста коза, eine gestreifte Ziege, capella zonata.

по̀јаскê, ухватили се *појаске*, т. ј. у појас, као кад се рве, bei Gürtel, cingulo. cf. [попојаске;] рвати се.

по̏јата, f. (по Херц.) 1) der Stall, stabulum. [cf. кошара]. — 2) гдје сијено и слама стоји. [cf. шупа]. — 3) die Kammer, conclave [vide клијет 1]: Да од њега бијел двор мирише,| И *појата* ђе Омер-бег спава —

поја́так, ја́тка, m. у задружнијем кућама преградак у којему муж и жена спавају, das Schlafgemach, cubiculum dormitorium. [vide клијет 1]. cf. кућер.

1. **по̀јати,** јêм, v. impf. singen, canto. cf. [vide] пјевати.

2. **по̀јâти,** по̀јашêм, v. pf. vide **појахати**: *Поја* коња, оде у Крајину —

по̏јатица, f. dim. v. појата: А поред њих једна *појатица* —

по̀јахати [појаати, 2 појати], јашêм, v. pf. коња, aufsitzen (auf's Pferd), conscendere equum [cf. појахнути]: Кад *појашу* вране коње,| А припашу бритке сабље —

по̀јахнути, нêм, v. pf. vide појахати.

по̀јац, по̀јца, m. der treffliche Sänger, cantor egregius. cf. [vide] пјевач.

по̀јâч, поја́ча, m. (по југоз. кр.) der Sänger, cantor. [vide] пјевач, cf. појац.

по̀јевтинити [појефтинити], ни̏, v. pf. wohlfeil werden, viliori pretio vendi.

поједи̏нцê, einzeln, singulatim. [vide посамце]. cf. напосе.

појѐдљив, а, о, gefräßig, edax. [vide прождрљив].

појѐдљивац, и̏вца, m. ein gefräßiger Mensch, homo edax. [cf. покусалица].

[**поједрити,** поједрим, v. pf. vide заједрити.]

По̀језда, m.: И *Појезда* од Голунца града —

појѐздити, ди̏м, v. pf. (ст.) aufsitzen, daherreiten, equos conscendisse: *Појездише* иљада сватова —

по̀јêње, n. das Tränken, praebitio potus.

по̀јести, једêм, v. pf. 1) vide изјести. [cf. огрухати (огрувати) 2]. — 2) ein wenig essen, paululum manduco.

по̀јефтинити, ни̏м, vide **појевтинити.**

поје́чати, чи̏м, v. pf. vide зајечати [1]: Сад од Беча сва земља *појеча* —

по̀јило, n. мјесто гдје се стока поји, die Tränke, aquatio, cf. [водопој, напојиште,] појиште: На *појило*, гдје се поји стадо —

по̀јити, јӣм, v. impf. tränken, praebeo potum.
по̀јӣште, n. vide појило.
по̀јма, f. (у Дубр.) vide **помња**: имај *појму*; носи с *појмом*.
по̀јмити се, по̀јмӣм се, v. r. pf. vide сегнути се.
по̀ћи, по̀ђдӗм, v. pf. (особито у Босни) vide **ићи**: Доцне *пођо* из нове меане —
поју́рити, по̀јӯрӣм, v. pf. in die Flucht treiben, fugo, in fugam ago. [vide потјерати]. cf. погнати.
по̀јутâрје, n. први дан по крсном имену (други дан крсног имена), der zweite Tag bei̊ крсно име, dies secundus festus sancto familiari. cf. окриље [2, уставци 2].
пока́зати, по̀кâжӗм, v. pf. zeigen, monstro, ostendo.
пока́зати се, по̀кâжӗм се, v. r. pf. ſich blicken laſſen, ſich zeigen, ostendere se.
покази́вање, n. das Zeigen, ostensio. [cf. указивање].
показивати, ка̀зујӗм, v. impf. zeigen, ostendo. [cf. указивати].
[**показивати се**, показујем се, v. r. v. показивати; cf. указивати се.]
по̀кајање, m. (у Ц. г.) покајнице иду на *покајање*, cf. покајнице.
по̀кајати, јӗм, v. pf. кога, или што, einen rächen, ulcisci aliquem aut aliquid. [vide осветити 2].
по̀кајати се, јӗм се, v. r. pf. Buße thun, bereuen, poenitentiam ago.
по̀кâјӣн, *m. који се покаје* [cf. покорник]: *Покајника и Бог прима.*
по̀кâјнице, f. pl. (у Ц. г.) чељад која жале и нариче за мртвима. Осим кућана и оближње родбине покојникове покајнице се зову и његова даља родбина и пријатељи и познаници који из другијех села или први дан на погреб или и други и трећи иду кући његовој *на покајање*. Кад из другијех мјеста иду мушкарци на покајање, они се поређају један за другијем заметнувши пушке наопако, а једнога између себе изберу те нариче и јауче иза гласа; кад се прикуче близу гроба или куће покојникове, онда потрче сви без реда и зајаучу у глас сви како који може. Код куће покојникове изнесу хаљине и оружје те се над тијем тужи. Кад се покајнице врате с гробља, код куће покојникове *даје се трпеза* (као даћа). Треће јутро иду оближње покајнице на гроб, гдје се послије плача и јаукања такође пије и једе. cf. нарикача, тужити.
пока́лати, по̀кâлâм, v. pf. рибу, nach einander aufſchneiden (die Fiſche, um ſie zu dörren), disseco unum ex alio.
по̀калдрмити, мӣм, v. pf. pflaſtern, sterno (viam). [cf. посалицати].
пока́нити, по̀кâнӣм, v. pf. vide понудити.
пока́нити се, по̀кâнӣм се, v. r. pf. vide понудити се.
покањи́вање, n. vide понуђање.
покањивати, по̀кâњујӗм, v. impf. vide понуђати.
по̀капати, пљӗм, v. pf. 1) anträufeln, beträufeln, stillatim conspergo. — 2) beträufelt werden, conspergi stillatim: *покапала* хаљина крви. — 3) tröpfeln, stillo, cf. [vide] прокапати: Из дирека крвца *покапала* —
пока̀пљив, а, о, н. п. кућа, кроз коју капље, која прокапљује, den Regen durchlaſſend, wo es durchregnet, perpluens: У злу кућу *покапљиву* —
пока́рати, по̀кâрâм, v. pf. 1) ein wenig ausſchelten (ausgreinen), objurgare aliquantulum. — 2) покарао га Бог, Gott hat ihn geſtraft, reprehendit illum deus. cf. [vide] наказити.
пока́рати се, по̀кâрâм се, v. r. pf. ſich ausſchelten, ſich zertragen, jurgio invicem se excipere.
пока̀рљив, а, о, зänkiſch, rixosus [vide свадљив]: У злу кућу покапљиву,| И на чељад *покарљиву* —
по̀касати, сâм, v. pf. ein wenig traben, tolutim coepi incedere.
покаски́вање, n. das Antraben, incessus equi.
покаскивати, ка̀скујӗм, v. impf. anfangen zu traben, incipio incedere (de equo).
пока̀урити, рӣм, v. pf. zum каур machen, facio *τὸν* каур.
покашљи́вање, n. das Huſten, tussicula.
покашљивати, ка̀шљујӗм, v. impf. huſten (dann und wann), tussio.
[**покварен**, а, о, vide чурук.]
поква́рити, по̀квâрӣм, v. pf. verderben, beſchädigen, corrumpo, depravo. [cf. бастисати, баталити, иштетити 1, поштетити].
[**покварити се**, покварим се, v. r. v. покварити; cf. оштетити се.]
по̀квасити, сӣм, v. pf. benetzen, humecto. [cf. помочити].
[**покласити се**, покласим се, v. r. pf. vide смокрити се.]
поки́вање, n. das Beklopfen (z. B. Dengeln der Senſe), pulsatio.
поки́вати, по̀кӣвâм, v. impf. н. п. косу, т. ј. откивати, beklopfen, pulso (compungo).
по̀кидати, дâм, v. pf. 1) zerreißen, disrumpo. — 2) herabreißen, detraho. — 3) кошару, ausmiſten, expurgo (ejecto stercore). [cf. 1 помести 1].
по̀кидати се, дâмо се, v. r. pf. од смијеха, vor Lachen berſten, rumpimur risu.
поки́кати се, кâм се, v. r. pf. почупати се с ким за кику, ſich bei dem Zopfe nehmen, capillis se invicem trahere.
покила́вити, кӣлâвӣм, v. pf. nach der Reihe einen Bruch (Leibſchaden) verurſachen, hernias concilio.
покила́вити се, кӣлâвӣмо се, v. r. pf. nach der Reihe Brüche bekommen, hernias sibi conciliare.
поки́пети, (нст.) **поки́пити**, (зап.) **поки́пјети**, (југоз.) **поки́пљети**, (јуж.) кӣпӣм, v. pf. überlaufen, redundo (лонац und млијеко). [cf. пребујати, превретн2].

лйм, v. pf. einweichen, eintränken, [illegible] закишати, накишати, наквасити].
[illegible]ём, (пòкисао u. пòкиснуо) v. pf. [illegible]den, pluvia madefieri.
[illegible]се, љâм се, v. r. pf. vide пони-

пòкладе, пòклâдâ, f. pl. [cf. поклади] 1) н. п. Бијеле, Месне, Божитње [Мратинске], Петрове, Госпођине, Аранђелове и т. д., der Tag vor der Faste (die Fastnacht), bacchanalia? — 2) (у Дубр. у кршћ.) vide месојеђе (а што су хришћанима покладе, оно кршћани зову *пошљедњи дан од поклада*).

пòклади, m. pl. vide покладе.

пòкладница, f. (у Ц. г.) уз бијелу недјељу дјевојке се скупе у једну кућу и донесу *покладницу* (сира, скорупа и т. д.) те готове јело и часте се.

пòкладовâње, n. das покладе-Halten, actio bacchanalium.

пòкладовати, дујêм, v. impf. u. pf. Fastnacht halten, agere bacchanalia.

пòклањâње [поклоњање], n. 1) das Verbeugen, inclinatio. — 2) das Schenken, donatio. [cf. приказивање 3].

пòклањати [поклоњати], њâм, v. impf. коме што, schenken, dono. [cf. приказивати 2].

пòклањати [поклоњати] **се,** њâм се, v. r. impf. sich verbeugen, verneigen, inclinor.

пòклâпан, пна, пно, vide **похлапан.**

поклáпâње, n. das Zudecken, opertus, opertura.

поклáпати, пòклâпâм, v. impf. zudecken, operio.

поклàпуша, f. vide преглава.

пòклати, кољêм, v. pf. zusammenschlachten, macto unum ex alio.

пòклати се, кољêм се, v. r. pf. raufen, rixor. [cf. заклати се 2, исклати се].

поклáће, n. (у Ц. г.) das Blutbad, caedes. cf. [vide] покољ.

пòклекнути, нêм, (cf. **поклећи**) v. pf. niederknieen, in genua procumbo.

пòклем, nachdem, quum. [vide пошто 2].

пòклепак, пка, m. (у Боци) н. п. биће поклепака, т. ј. боја, die Schläge, verbera.

поклèпати, пòклепљêм, v. pf. н. п. сјекиру, мотику, glühend machen und schärfen, candefactum acuo. [cf. поварити 1].

пòклећи, клекнêм, vide поклекнути.

поклецúвâње, n. das Niederknieen, prolapsio in genua.

поклецúвати, клèцујêм, v. impf. niederknieen, procumbo in genua.

поклèчкê, н. п. ићи, т. ј. на кољенима, knieend, genibus nixus.

пòклизнути, нêм, v. pf. } ausgleiten, labi
пòклизнути се, нêм се, v. r. pf. } (loco lubrico).
[cf. попљужнути се, попузнути, попузнути се].

поклики́вâње, n. das Aufrufen, exclamatio.

поклики́вати, клйкујêм, v. impf. aufrufen, exclamo.

пòкликнути, нêм, (cf. **поклићи**) v. pf. ausrufen, kreischen, exclamo. [cf. зовнути].

поклúсâр, поклисáра, m. (по југоз. кр.) der Gesandte, legatus [vide посланик]: *Поклисару* се глава не сијече.

пòклићи, кликнêм, vide покликнути.

пòклйч, f. (у Ц. г.) der Ruf, clamor.

пòклôн, m. 1) das Geschenk, donum [vide дар 1]: *Поклону* се у очи не гледа (Поклоњеној се кобили у зубе не гледа). [cf. јабука 4]. — 2) die Verbeugung, inclinatio: вала брате, *поклон* имамо; поздрав и *поклон*; *поклон* до црне земље; Обрни се, поклони се,| *Поклон* домаћину —

поклòни́к, поклони́ка, m. (у Дубр.) der Pilger, peregrinus religionis ergo. cf. хаџија.

поклòнити, пòклони́м, v. pf. schenken, dono. [vide даровати 1].

поклòнити се, пòклони́м се, v. r. [pf.] impf. sich verbeugen, verneigen, inclinor.

пòклоњâње, n. vide **поклањање.**

пòклоњати, њâм, vide **поклањати.**

пòклоњати се, њâм се, vide **поклањати се.**

пòклопац, пца, m. vide заклопац.

поклòпити, пòклопи́м, v. pf. zudecken, operio. [cf. заклопити 1, 1 оклопити 1].

поклóпити се, пòклôпи́м се, v. r. pf. sich still hinducken, conquinisco, remitto membra. [cf. пошуњити се].

пòклопица, f. (у Србији по варошима) Art Kartenspiel um Gewinn, lusus paginarum genus: поклопивши по неколико карата на гомиле, меће одозго на њих ко што хоће, па кад се изврну у чијој гомили доња карта буде већа, онај добија.

пòклопница, f. (ст.) 1) der Deckel, operculum: Од копља ти градили носила,| А од штита гробу *поклопнице* — 2) (у Новом у Боци) vide гробница.

покљýнити се, пòкљýни́м се, v. r. pf. sinken, consternor, cado [cf. покуњити се]: нешто се покљунио; поклуњило се зеље (од мраза).

пòкњишки̂, adv. н. п. говорити, wie es in den Büchern ist (d. i. altslawisch), lingua librorum (ecclesiasticorum).

покòвати, пòкујêм, v. pf. 1) beklopfen, pulso, compungo, cf. покивати: *Покуј* њима криве косијере — 2) nach einander schmieden, cudo aliud ex alio.

пòковац, *пòкôвца, m. (у Далм.) ковачев муштерија.*

пòковина, *f. (у Далм.) што се ковачу даје (понајвише у житу) на годину.*

пòкôј, пòкоја, m. die Ruhe, requies: Бог да му души *покој* да! *Покој* ти оцу! Па Комнену *покој* душе даје —

пòкôјни̂, нâ, нô, der verstorbene, selige, defunctus.

пòкôјни̂к, m. der Verstorbene, defunctus.

пòкôјни̂ков, а, о, des Verstorbenen, defuncti.

пòкôјница, f. die Verstorbene, defuncta.

по̀ко̂јничин, а, о, der Verstorbenen, defunctae.
по̀кољ, m. (у Ц. г.) das Blutbad, caedes, cf. [закољ 2, посијек,] поклаће: *Покољ*, као на Косову; Ну ми штогођ од *покоља* причај —
поко̀љени̂к, m. (у Грбљу) дугачак убрус који се свијем гостима око триезе метне преко кољена, Art Serviette so eine allen Tischgenossen über die Knie bebreitet wird, mappae genus. [cf. покољењак].
покољѐнцѐ, *н. п. ићи, т. ј. на кољенима.*
поко̀љењâк, m. (у Грбљу) vide покољеник.
покољѐње, n. (јуж.) die Nachkommen, progenies.
поконди́рити се, ко̀нди̂ри̂м се, v. r. pf. Becher werden, fio poculum, in dem Sprichworte: Кад *се* тиква *покондири*, wenn der Geringe ein Herr wird.
покоњ, cf. [vide] напокоњ: На *покоњ* ти оженила сина!| И у з'о час снашицу добила! —
по̀коп, m. das Begräbniß, sepultura. cf. [vide] погреб.
поко̀пâње, n. (у Дубр.) das Begräbniß, sepultura: дајте што за *покопање* Бога (говоре калуђери пред ускрс кад просе).
поко̀пати, пâм, v. pf. 1) nach der Reihe begraben, composui omnes. — 2) nach der Reihe ausgraben, effodio unum ex alio, н. п. покопао сву репу, роткву. — 3) ein wenig graben, paululum fodio.
по̀копица, f. кад се у јесен не загрне виноград, онда се у прољеће прво копање зове *покопица* (или *себица*).
по̀кор, m. 1) der Tadel, gerechte Vorwürfe, opprobrium: Од Бога је велика гријота| А од људи *покор* и срамота — 2) ein Mensch, der zum Vorwurfe gereicht, opprobrium: мучи, *покоре* један!
по̏кора, f. (у зап. кр.) die Buße, piaculum: Тешку Саво *покору* чињаше —
покора́вâње, n. das Unterwerfen, Unterthänigmachen, subjectio.
покора́вати, ко̀рâвâм, v. impf. zu Paaren treiben, unterwerfen, sub potestatem redigo.
по̏ко̂ран, рна, рно, gehorsam, obediens [vide послушан]: *Покорну* главу сабља не сијече (so hört man es, mit dem accus.).
поко̀ризмић, m. (von quaresima?) оно вријеме између васкресенија и Ђурђева дне [cf. прикоризмић; коризма]: колико има ове године покоризмића?
поко̀рисâње, n. das Schänden, ignominia.
поко̀рисати, ришêм, v. impf. кога, Schande (im hohen Grade) bringen, ignominia afficere.
поко̀рисати се, ришêм се, v. r. impf. sich schänden (im hohen Grade), se dedecorare.
поко̀рити, по̀кори̂м, v. pf. unterwerfen, sub potestatem redigo. [cf. пособити, примити 2, узети 2].
по̀ко̂рни̂к, m. (по зап. кр.) који се каје, der Büßer, poenitens. [vide покајник].
по̀ко̂рница, f. die Büßerin, poenitens.
поко́рно̂ст, поко́рности, f. die Unterwürfigkeit, der Gehorsam, obedientia.
покору́шити се, ко̀ру̂ши̂м се, v. r. pf. смрзнути се мало (као да се по земљи ухвати *кора*), ein wenig zufrieren, wie mit einer Rinde überzogen werden, concrustari, paulo congelari.
поко̀сити, по̀коси̂м, v. pf. abmähen, demeto.
по̀кошкати се, кâм се, v. r. pf. vide спорнјечити се.
по̀крађа, f. Diebstahl, das Gestohlene, furtum. cf. одора [1, дерачина].
покрај, mit gen. neben, längs, juxta: прође *покрај* мене; *покрај* воде и т. д.
По̀крајац, крâјца, m. Mannsname, nomen viri.
по̀крајина, f. (ст.) vide [м е ђ а 1] крајина: Чадор пење Краљевићу Марко| На Аранској љутој *покрајини* —
по̀красти, покра́дêм, v. pf. 1) nach der Reihe stehlen, furor aliud ex alio. — 2) bestehlen, alicui furor: покрали га.
по̏крâтак, тка, тко, ziemlich kurz, breviusculus.
покра́тити, по̀крâти̂м, v. pf. kürzer machen, verkürzen, abkürzen, decurto.
покраћи́вâње, n. das Abkürzen, decurtatio.
покраћи́вати, кра̀ћујêм, v. impf. abkürzen, decurto, brevius reddo.
покре́нути, по̀крêнêм, v. pf. rücken, moveo. [cf. кренути 1, пошенути 1].
покре́тâње, n. das Bewegen, commotio. [cf. покрећивање].
покре́тати, по̀крêћêм, v. impf. bewegen, commoveo. [cf. покрећивати].
покрећи́вâње, n. vide покретање.
покрећи́вати, крѐћујêм, v. impf. vide покретати: Немој нама *покрећиват'* овце —
по̏кри̂в, m. 1) (у Дубр.) vide заклопац. — 2) (у Боци) vide кров. cf. покривац.
покри́вâње, n. das Bedecken, contectio.
покри́вати, по̀кри̂вâм, v. impf. bedecken, contego.
покри́вати се, по̀кри̂вâм се, v. r. impf. sich bedecken, contego me.
покри́вац, вца, m. vide [к р о в] покрив.
покри́вâч, покрива́ча, m. die Decke, Bettdecke, stragulum. [cf. јорган].
покри́вача, f. 1) поњава што се покрива њоме, eine Kotzendecke, stragulum rusticius. — 2) (у Далм.) vide повезача.
по̀крижак, кришка, m. (у Јадру) ein Fest um den Спасов дан, das aber nur dem Volke bekannt, nicht im Kalender steht, dies festus circa ascensionem domini.
по̀крити, по̏кријêм, v. pf. 1) bedecken, contego: удала се само да покрије главу, unter die Haube kommen. cf. забелоглавити се. — 2) nach der Reihe verstecken, abscondo.
по̀крити се, по̏кри̂јêм се, v. r. pf. sich bedecken, contego me.
по̀кркља, f. (у Рисну) јело од брављијех пријева, која се очишћена исплету у плетеницу на се онда кухају и једу.

по̀кров, m. die Leichendecke, das Leichentuch, pannus funebris. [cf. покроп].

покро̀вац (по̀кровац), **покро́вца** (по̀кро̑вца), m. eine Pferdedecke (von Ziegenhaar), stragulum ad operiendum equum. [cf. мутаф, чул, чултан].

покро̀вчина, f. augm. v. покровац.

покро̀вчић, m. dim. v. покровац.

покро̀јити, по̀кројим, v. pf. (Kleider) zuſchneiden und machen, conficio vestem.

по̀кроп, m. (у Паштр.) vide покров.

покро̀пити, по̀кропим, v. pf. beſprengen, conspergo, aspergo. [cf. накропити, окропити, пошкропити].

по̀крпити, пи̑м, v. pf. flicken, reparo, resarcio.

по̀крпити се, пи̑м се, v. r. pf. ſich zuſammenflicken, ſich behelfen, resarciri.

покр̀стити, по̀крстим, v. pf. zum Chriſten machen, Christianum reddo: *Покрсти* га у свом намастиру —

покр̀стити се, по̀крстим се, v. r. pf. ein Chriſt werden, fio Christianus.

по̀крстица, f. Art Stickerei, picturae acu factae genus.

покрчу́мати се, ма̑м се, v. r. pf. као почупати се с киме, in Streit gerathen, confligo.

покр̀шити, по̀кршим, v. pf. zuſammenbrechen, confringo. cf. поломити [1; полупати 1].

покрштѐни̑к, штени́ка, m. vide покрштењак.

покрштѐница, f. eine, die ſich taufen laſſen, proselyta Christiana.

покрштѐња̑к, штења́ка, m. der ſich hat taufen laſſen, prose ytus Christianus. [cf. покрштеник].

по̀кудити, ди̑м, v. pf. tadeln, vitupero. [cf. окудити, похулити (поулити)].

покуљати, ља̑м, v. pf. hervorſtürzen, se profundere: *покуљаше* чеде из кошнице; *покуљаше* му цријева (н. и. на рану).

поку́нити, по̀ку́мим, v. pf. (у Сријему) н. п. не ћу макар ме покумио, vide окумити.

поку́њати, по̀ку́њам, v. pf. eine Weile ſchlummern, tränkeln, lenem somnum capio, leviter aegroto.

[**покуњити,** покуњим, v. pf. vide осмољити.]

поку́њити се, по̀ку́њим се, v. r. pf. den Kopf hängen laſſen, demitto caput, auriculas. [cf. покљунити се].

по̀купити, пи̑м, v. pf. 1) aufſammeln, colligo, lego. — 2) коњу дизген, anziehen, attraho [cf. притегнути 1]: Он *покупи* дизгене кулашу —

по̀купити се, пи̑м се, v. r. pf. ſich zuſammenziehen, contrahi. [cf. збјећи се 2].

покупо̀вати, ку́пујем, v. pf. aufkaufen, coëmo.

покурја́чити, ку́рја̑чим, v. pf. zum Wolfe machen, facio esse lupum: покурјачили га.

покурја́чити се, ку́рја̑чим се, v. r. pf. zum Wolfe werden, fio lupus.

поку́салица, f. (у Ц. г.) који много једе, der Freſſer, edo. cf. [vide] појељивац.

поку́ћа̑р, покућа́ра, m. н. и. пас, нијетао, Haus- (hund), (canis) domesticus. [cf. похижац].

по̀куће, } n. das Hausgeräth, supellex. [cf. на-
по̀кућство, } мјештај].

покуца́ва̑ње, n. das Anſchlagen, Klopfen, pulsatio.

покуца́вати, ку́ца̑вам, v. impf. anſchlagen, klopfen, pulso.

по̀куцати, ца̑м, v. pf. 1) обруче, die Reife ein wenig feſter anſchlagen, pulsando firmo. — 2) ein wenig klopfen, pulso paululum.

покуцки́ва̑ње, n. dim. v. покуцавање.

покуцки́вати, ку́цкујем, dim. v. покуцавати.

покучи́ва̑ње, n. (у Дубр.) das Reichen, porrectio.

покучи́вати, ку́чујем, v. impf. (у Дубр.) darreichen, porrigo.

поку́чити, по̀ку́чим, v. pf. (у Дубр.) н. п. коме чибук, т. ј. пружити [1], darreichen, porrigo: *Покучи* (па) докучи.

1. **по̀ла,** f. *1)* (meiſt indecl.) die Hälfte, dimidium [cf. 2 по, полак; vide половина]: *пола* мени, *пола* теби, halb mir, halb dir; Да л' се хоћеш јунак потурчити,| Дала бих ти *пола* Сарајева — Кад је било око *пола* дана — *2) од једне поле (н. и. гаће), од двије поле.*

2. **По́ла,** f. у Бишини велика стрменита камена коса или греда и у њој пећина. Око пећинскијех врата познаје се да је негда зазиђивано, и приповиједа се да је ондје живљео Старина Новак са својијем друштвом. Под Полом извире ријека Ловница.

3. **По́ла,** f. hyp. v. Полексија.

пола̀га̑но, ſachte, leniter, paulatim. [cf. најлак, полако, понајлак, пополако; полагирано].

пола́га̑ње, n. 1) das Vorlegen (des Futters), praebitio (pabuli). — 2) das Legen, positio. — 3) das Speiſen mit einem einzigen Löffel, usus communis unius tantum cochlearis ad manducandum. — 4) das Ablegen, Abſenken, propagatio.

1. **пола́гати,** по̀ла̑жем, v. impf. 1) niederlegen, ponere in terra. — 2) dem Vieh Futter vorlegen, praebeo pabulum. — 3) лозу у винограду, einen Zweig ablegen, abſenken, propago.

2. **пола̀гати,** по̀лажем, v. pf. 1) ein wenig lügen, mentior paululum. — 2) nachlügen, mentior post (secundum) aliquem.

пола́гати се, по̀ла̑жем се, v. r. pf. c ким, mit einem Löffel eſſen, uno tantum cochleari manducant alius post alium.

полага́чицѐ, dim. v. полагано.

полаги́ва̑ње, n. das Nachlügen, mendacium post (secundum) alium.

полаги́вати, ла̀гујем, v. impf. nachlügen, juvo mentientem: један лаже, други *полагује*.

полагира́но, у приповијеци мјесто *полагано*.

по̀лажа, f. der Nachlügner, adjutor mendacis [cf. паралажа, полажица]: Састала се лажа и *полажа*.

по̀лажа̑ј, m. der Weihnachtsbeſuch, salutatio die natali Christi.

по̀лажа̑јни̑к, m. der erſte Beſucher zu Weihnachten, qui primus ad aliquem invisit die natali Christi. Полажајника обично избирају (јер неки гатају да с њега могу бити срећни или несрећни оне цијеле године) и зовну (прије

Божића на неколика дана), или држе једнога сваке године. Полажајник понесе у рукавици жита, па кад назове с врата *„Христос се роди,“* онда поспе из руке житом по кући (а из куће ко поспе њега, и одговори му: *„ва истину роди“*); па онда *скреше* бадњаке, т. ј. узме ватраљ, па удара њиме бадњаке гдје горе (да скачу варнице) говорећи: „оволико говеда, оволико коња, оволико коза, оволико оваца, оволико крмака, оволико кошница, оволико среће и напретка“ и т. д.; по том разгрне пепео накрај огњишта и метне ондје неколике паре или укрупно какав новац (како који може): гдјекоји донесе и повјесмо те превјеси преко врата. Кад хоће да сједе многи гледају да измакну испод њега столицу да би пао, а пошто сједе жене га огрну губером или поњавом, да им се хвата дебео скоруп. По што му даду те заложи што и напије се ракије, онда отиде својој кући, па дође опет послије ручка, те га часте до мрака; доста пута га опоје те се и побљује (и кажу да је то добро). Кад већ пође кући, онда га дарују марамом, или чарапама, или назувицама, и колачем. cf. полазник.

по̏лажа̂јни̂ков, а, о, des полажајник, primi salutatoris.

по̀лажêње, n. 1) das Besuchen, visitatio, salutatio domestica. — 2) das Abreisen, profectio.

по̀лажица, f. vide полажа.

по̀лазак, ласка, m. die Abreise, profectio.

по̀лазити, зи̂м, v. impf. 1) abreisen, proficiscor. [cf. кретати 4, походити 2]. — 2) кога, besuchen, inviso (понајвише на Божић). [vide походити 1].

по̀лазити се, зи̂м се, v. r. impf. с ким, einander besuchen, salutari invicem.

по̏лазни̂к, m. vide полажајник.

по̏лазни̂ков, а, о, des полазник, salutatoris.

по̏лак, (понајвише у војв.) vide [1]пола[1]: Даћу њему *полак* пашалука —

по̏лако, vide полагано.

по̀лакомити се, ми̂м се, v. r. pf. на што, heftige Begierde nach etwas bekommen, habsüchtig werden, concupisco (besonders nach Geld). [cf. слакомити се].

полакша́ње, n. (у Хрв.) die Erleichterung, levamen. cf. поластица.

пола́мати, по̀ла̂ма̂м, v. impf. brechen, frango: Да је јунак Пејо Никчевићу,| Не би сјека' браћу Стубичане,| Не би своја *поламао* крила —

по̏ла̂пан, пна, пно, vide похлапан.

по̀ластица, f. die Erleichterung, levamen, cf. [vide] полакшање: то је њему велика *поластица.*

пола̀тинити, ни̂м, v. pf. (у Боци) zum Латинин machen, facio latinum: Латинин је, *полатиниће* те —

пола̀тинити се, ни̂м се, v. r. pf. (у Дубр.) Латинин (d. h. römisch katholisch) werden, fio latinus.

по̀лача, f. (у Ц. г.) der Pallast, palatium: Боље је у појату фукати, но у *полачу* хукати.

по́ле, m. (у Лици) vide [1]попак.

по̀лева̂ње, n. (ист.) vide пољевање.

по̀левати, ва̂м, (ист.) vide пољевати.

поле́гати, по̀лêжêмо, (ист.) vide полијегати.

полегу̀шкê, н. п. вребати што, geduckt, capite obstipo.

полѐдити се, по̀леди̂ се, v. r. pf. glatteisen (eisig) werden, glacior, fit glacies lubrica.

по̀ледица, f. das Glatteis, glacies lubrica.

по̀леђина, f. das Rückenstück (vom Kleide, Thierbalge, im Gegensatze des Bauchstücks), pars dorsalis. [cf. похрптина (порптина)].

полѐжака, f. Kukuruzbrot das zu lange im Feuer gelegen, panis e zea nimis diu coctus.

полѐжати, жи̂м, v. pf. ein wenig liegen, paululum cubo.

Полѐксија, f. Frauenname, nomen feminae. [cf. Палексија].

поле́та̂ње, n. (ист.) vide полијетање.

полѐта̂р, лета́ра, m. 1) flücker (flüger) Vogel, avis ad volandum firmata, pennata. cf. полетарац. — 2) (у Боци) vide црквењак.

полета́рац, рца, m. vide полетар 1.

поле́тати, по̀лêћêм, (ист.) vide полијетати.

полѐтети, ти̂м, (ист.)
полѐтити, ти̂м, (зап.) } vide полетјети.

полѐти̂ш, полети́ша, m. (у Ц. г.) Art Kinderspiel, lusus genus. Метнувши руке на кољена говори се: *лет, лет,* у том старјешина рекне: полетје то или оно; ако рекне да је полетјело оно што може летјети, онда ваља сви да дигну руке, а ко погријеши, онај ваља да да залогу и т. д.

полѐтјети, ти̂м, v. pf. (југоз.) fliegen, volo. [cf. гринути].

полѐтнути, по̀летнêм, v. pf. dim. v. полетјети: *Полетни* ми, долетни ми, сиви соколе —

полѐћети, лѐти̂м, (јуж.) vide полетјети.

полѐћи, по̀лежêм (по̀легнêм), v. pf. 1) полегло жито, geht zu Lager, sterni, inclinari: Шеница му по долу *полегла* — 2) у пјесми мјесто *полијегати*:| *Полегоше* санак боравити —

полешки́ва̂ње, n. das oftmalige Niederlegen, intercubatio.

полешки́вати, лѐшкујêм, v. impf. sich oft niederlegen, intercumbo.

поли́бити се, по̀ли̂би̂м се, v. r. pf. vide застидјети се.

поли́ва̂ње, n. (зап.) vide пољевање.

поли́вати, по̀ли̂ва̂м, (зап.) vide пољевати.

поли̏ваћи̂ *пешкир, m. (у Сријему) пешкир који дјевојка понесе од мајке те се сватови оњ отиру кад им прво јутро пољева те се умивају. Кад дјевојка полази од мајке поливаћи пешкир метне се у сандук преко осталијех хаљина те крајеви испод заклопца висе с обадвије стране низа сандук.*

поли́гати, по̀ли̂жêм, (зап.) vide полијегати.

поли́зати, по̀ли̂жêм, v. pf. 1) ein wenig lecken,

aliquantum lambo. — 2) ganz ablecken, delambo: јесу ли овце *полизале* со?

по̀лијевка, f. (око Глине) vide јуха.

полијѐгати, по̀лијежêмо, v. pf. (јуж.) nach der Reihe sich legen, cubitum eo alius ex alio.

полијѐлеј, m. (*πολυέλαιον*) der Kronleuchter, lychnuchus, polyelaeum.

полијѐтâње, n. (јуж.) das Fliegen, volatio, volatus.

полијѐтати, по̀лијећêм, v. impf. (јуж.) fliegen, volito: И јуначке *полијећу* главе —

по̀липсати, пшêмо, v. pf. nach einander umkommen (von Thieren), intereo unus ex alio. [cf. помањкати 1].

поли́тâње, n. (зап.) vide полијетање.

1. **поли́тати,** по̀ли̂тâм, v. pf. dünn bescheißen, concaco tenui stercore.

2. **поли́тати,** по̀ли̂ћêм, (зап.) vide полијетати.

по̀лити, по̏лијêм, v. pf. 1) begießen, perfundo. — 2) (у Ц. г.) bescheißen, concaco. [vide посрати].

поли̂туља, *f. (у Ц. г.) политана жена или дјевојка (као псовка или поруга).*

по̏лић, m. 1) ein Maß (ein halbes Seidel haltend), hemina. — 2) (у Хрв.) по оке (холба двије мјерице).

1. **по̀лица,** f. die Wandleiste, taenia (in pariete) [cf. раф (рав) 1]; дјевојка на полици, т. ј. на удају; Да играмо, да пјевамо| Дока војна не имамо;| А када га узимамо,| Врзи пјесме на *полицу* —

2. **по̏лица,** f. 1) dim. v. [1] по̀ла [1]. — 2) der Wechselbrief, der Wechsel, syngrapha. — 3): Да му будем с десна у *полицу* — С десне стране њему у *полицу*| До рамена сердар Смиљанићу,| А с лијеве стране у *полицу*| До рамена Мандушићу Вуче —

по̀личâр, m. (у Ц. г.) који с полица краде, н. п. сир, млијеко и т. д.; ein Hausdieb, der von der Wandleiste stiehlt.

по̀личица, f. 1) dim. v. [1] по̀лица. — 2) das Haspelbretchen, Weifbretchen, asserculus rhombi.

по̏лôван, вна, вно, halb abgetragen, attritus: Ни издворих коња ни оружја,| Ни доламе нове ни *половне* —

полова́че, чета, n. ein Faß von einem halben Eimer (половину акова), cadus dimidiae amphorae.

поло̀вина, f. die Hälfte, dimidium, cf. [1] пола [1, половица, полутина, полутица]: Пребио га на три *половине* —

поло̀вити, по̀лови̂м, v. pf. 1) (von пола) halbiren, in zwei theilen, dimidiare. — 2) (von ловим) zusammenfangen (auf der Jagd), ad unum omnes capio.

поло̀вица, f. vide половина: Ком домаћину *половица* чељади не моли Бога за смрт а *половица* за живот, није добар домаћин.

поло̀вљêње, n. das Halbiren, dimidiatio.

поло̀вни̂к, половни́ка, m. (у Боци) 1) vide наполичар. — 2) кад се од винове комине не пече ракија, него се на њу успе вода па се послије некога времена оточи те се у кући пије, der Nachwein, Tresterwein, lora.

поло́вница, f. 1) die Halbfrucht (Weizen mit Roggen gemengt), triticum mixtum secali. [vide суражица]. cf. суржица. — 2) (у Бачк.) по крајцаре, österr. Halbkreuzerstück, numi genus.

поло̀вњâк, половња́ка, m. 1) житна мјера од 20 ока, Art Getreidemaß, modii genus. — 2) vide полутак.

по̀лог, m. 1) јаје што се оставља на гнијезду, да би кокош опет снијела ондје, das Unterlegte Ei, damit die Henne dort lege, ovum subjectum gallinae positurae. — 2) кад полегне жито, Lager: све сам *полог*; Нема жита без *полога*. — 3) [*Полог*] *(доњи и горњи) некако мјесто, као кнежина или и више у Старој Србији:* Он покупи *Полог* Метохију —

по̀ложâр, m. der Dieb der unterlegten Eier, ovorum suppositorum fur.

поло̀жара, f. die Diebin (z. B. Hündin) unterlegter Eier, (canis) quae furatur ova supposita.

по̀ложина, f. augm. v. полог 2.

поло̀жити, по̀ложи̂м, v. pf. 1) niederlegen, pono humi. — 2) Futter vorlegen, praebeo pabulum. [cf. метнути 2]. — 3) лозу, einen Zweig ablegen, senken, propago.

поло̀жити се, по̀ложи̂м се, v. r. pf. sich legen, inclinor, н. п. по коњу.

по̀ложница, f. der Ableger (von der Rebe), Senker, propago.

по̀лôј, по̀лоја, m. 1) мјесто плитко у води, die Untiefe, vadum. — 2) мјесто код воде које вода плави (*пољева*), der Ueberschwemmung ausgesetzter Ort, locus inundationi obnoxius.

по̀лојито, seicht, vadosus.

поло̀кати, по̀лочêм, v. pf. ausschlürfen, absorbeo (wie der Hund, die Katze).

по̀лом, m. (у Ц. г.) die Niederlage, strages: Па је јучер *полом* учинио:| Посјекао двадесет хајдука —

поло̀мити, по̀ломи̂м, v. pf. 1) zerbrechen, sterno, confringo [vide покршити]: *поломио* вјетар шуму; *поломили* копља и т. д. — 2) (у Ц. г.) eine Niederlage anrichten, stragem facere: Држ', Илија, кулу на крајину,| Чекај Турке, кад их *поломимо*,| Да не бјеже широкијем путом — Отале се *поломили* Турци — И уз поље *поломише* Турци — Но се Турска војска *поломила* —

по̀лôмка, f. Art Tanzes, saltationis genus.

По̀лôмље, m. eine Gegend am rechten Ufer der Donau (in Bulgarien): Који ми је у *Поломљу*,| *Поломље* га поломило —

поло̀шити се, по̀лоши̂м се, v. [r.] pf. erkranken, morbo corripior [vide разбољети се]: Како сам *се полошила* млада,| Негђе су се загубили кључи,| Ја ти кључе находит' не могу —

поло̀шкê, liegend, ut jaceat.

полу̀брат, m. 1) брат само по оцу или по ма-

тери. — 2) (у Боци) брат побратимов или посестримин.

полу̀вача, f. vide ломача [2].

по̀луга, f. die Stange (von Holz oder Metall), palanga, vectis. [vide озиб].

полуго̀дишњица, f. das Trauermahl, welches sechs Monate nach dem Tode des Verstorbenen gegeben wird, convivium funebre semiannuum. [cf. по године; 1] даћа.

полу̀грошница, f. Münze von einem halben Piaster (грош), monetae genus.

полу̀дети, (ист.) **полу̀дити,** (зап.) **полу̀дјети,** (југоз.) **полу̀ђети,** (јуж.) лу̀ди̂м, v. pf. närrisch, wahnsinnig werden, mente capi. [cf. замахнитати (заманитати) 1, изићи 5, кренути 5, обестијати, побудалити, помахнитати (поманитати), смахнути се, шенути 3].

полу̀жити, по̀лу̂жи̂м, v. pf. н. п. кошуље, пређу, laugen, lixivio lavo.

по̀лу̂жје, n. (у Ц. г.) Gegend an einem Röhricht, regio adjacens arundineto.

по̏лукав, a, o, ein wenig verschmitzt, callidulus: Ал' дјевојка *полукава* била —

По̀луми̂р, m. планина у Србији у нахији Крагујевачкој.

полу̀мотак, тка, m. пређе, Art Knäuel, rhombi genus.

полу̀њити се, по̀лу̂њи̂м се, v. r. pf. finster vor sich hinsehen, σκυθρός sum.

полу̀ока, f. ein Maß (eine halbe ока haltend), mensura dimidiae окае.

[**полуострво,** n. Halbinsel, peninsula; *види* s. v. Трстеник.]

полу̀пати, по̀лу̂па̂м, v. pf. 1) zerschlagen, contundo, confringo. [cf. покршити]. — 2) ein wenig schlagen, pulso paululum.

полу̀пати се, по̀лу̂па̂м се, v. r. pf. полупали се Срби с Турцима, haben sich geprügelt (im Gefechte), pulsarunt se invicem (in pugna). cf. [vide] побити се.

полусѐстра, f. 1) сестра само по оцу или по матери. — 2) (у Боци) сестра побратимова.

полу̀та̂к, лута́ка, m. (у Сријему) зец млад (око Маија), Märzhase, lepus vernus. [cf. половњак 2].

полу̀та̂н, лута́на, m. der nur halb einem Volksstamm angehört (weil Vater oder Mutter nicht davon ist), ein Mulatte, patre aut matre barbara natus. cf. [vide] мелез [1].

полу̀тина, f. vide половина: Милутину *полутину*.

полу̀тица, f. (у Боци) vide половина.

полу̀ткиња, f. (у Ц. г.) мјера од по конате, eine Art Weinmaß, mensurae vinariae genus.

полу̀ча̂к, получа́ка, m. (у Далм.) житна мјера од девет ока (пола четвртаља), Art Getreidemaß, modii genus.

полу̀чити, по̀лу̂чи̂м, v. pf. erlangen, impetro: Што молила то је *получила* —

по̀лушки̂, ка̂, ко̂, (у Ц. г.) von полужје: Од Жабљака *полушкога* града —

по̀лче, чета, n. четири полчета иду у једно цијело (дугме). cf. клиза.

по̀ља̂к, поља́ка, m. 1) Feldwächter, custos agrorum. cf. [vide] пољар. — 2) eine Art Krankheit, morbi genus [der Scharbock, scorbutus]. cf. пољачина. — 3) [*Пољак*] der Pole, Polonus.

поља̀на, f. 1) die Ebene, planities. — 2) [*Пољана*] nom. pr. у Дубровнику пијаца гдје се сад зелен продаје.

поља̀ница, f. dim. v. пољана [1].

Поља̀њице, f. pl. Ort in der Црна ријека.

по̀ља̂р, поља́ра, m. (у Херц.) који чува *поље* да стока не тре љетине, Feldwächter, custos agrorum. Онамо пољара поставља спахија, и то највише Турчина, па му људи дају двадесету оку од жита *пољарине*. cf. пољак [1], субаша [1].

поља̀рина, f. Feldwächterlohn, merces agrorum custodis.

поља̀чина, f. vide пољак 2.

по̏ље, n. (*pl. по̀ља, gen. по̀ља̂, dat. по̀љима и т. д.*) 1) das Feld, campus. — 2) на поље! hinaus, foras [cf. ван 2, двор 4α]; на пољу, draußen, foris [cf. ван 3, ванка, двор 3]; с поља, von draußen, foris [cf. двор 5]. — 3) тјера ме на поље, hinaus (um die Nothdurft zu verrichten); so auch mitten im Walde oder Felde: отишао на поље. [cf. двор 4β].

по̀љева̂ње, n. (јуж.) das Begießen, perfusio.

по̀љевати, ва̂м, v. impf. (јуж.) begießen, beschütten, perfundo.

пољѐваћи̂, ћа̂, ћê, [јуж.] н. п. пешкир (кад млада пољева сватовима). [cf. поливаћи пешкир].

пољева̀чина, f. [јуж.] они новци што дају сватови млади кад им *пољева* те се умивају.

пољѐвит, a, o, н. п. земља, т. ј. гдје има поља, reich an Feldern, dives campis.

по̏љевши̂ [**пољепши**], ша̂, ше̂, (у прим.) cf. љевши n. [1] по [14]: Пољевша је ружа од вијоле —

[**пољепши,** a, e, vide пољевши; cf. 1 по 14; *види* s. v. вијола.]

по̀љено, n. (у Ц. г.) подебела цјепаница или ваљак луча, ein Scheit Kien, taeda.

Пољи́ца, n. pl. у Далматинскоме приморју између ријеке Жрновнице и Цетине око камените планине Мосора десетак — дванаест села која су се од старине до нашега времена сама управљала. Пољичани су сви закона Римскога, али се не држе писма Латинскога, него Глагољскога, које је у рукопису мало дотјерано према нашему, особито као што се у Босни пише. Мени су приповиједали да их данас има свега око 7000 душа. Док су се сами владали, свако је село имало свога *кнеза*, пак су ови кнезови свакѐ године о Ђурђеву дне бирали *великога кнеза* и *војводу* и *канцелијера*.

пољи́це, n. 1) dim. v. поље. — 2) (у Ц. г.) сриједа од прегљаче.

По̏љкиња, f. die Polin, Polona.

По̏љска̂, f. adj. Polen, Polonia.

пòљскâ мѐтла, f. (у Сријему) die Spreublume, xeranthemum annuum [L.].

1. **пòљски̂,** кâ, кô, н. п. рад, миш, Feld-, campester, rusticus.

2. **пòљски̂,** кâ, кô, polnisch, polonicus.

пòљубац, пòљупца, m. der Kuß, osculum. cf. [љубац,] цјелив.

пољу̂бити, пòљу̂би̂м, v. pf. кога у руку, коме руку, einmal küssen, osculor. cf. [цукити;] цјеливати.

пољу̂бити се, пòљу̂би̂м се, v. r. pf. с ким, sich küssen, exosculari se invicem.

пољуљи̂ва̂ње, n. das Bewegen, agitatio.

пољуљи̂вати, љу̀љујêм, v. impf. bewegen, agito: Вијор долом дује,| Градом *пољуљује* —

пòмâгâјте, (мјесто *помáжите*!) ruft man, wenn große Noth ist, z. B. Räuber, Feuer, Ueberschwemmung, vox implorantis auxilium.

помàгања, f. das Rufen um Hülfe, auxilii imploratio: стоји га помагања.

помáгâње, n. 1) das Helfen, adjumentum — 2) das Rufen um Hülfe, das Hülfsgeschrei, auxilii imploratio.

помáгати, пòмâжêм (у Ц. г. пòмâгâм), v. impf. 1) helfen, auxilium fero. — 2) um Hülfe rufen (помагајте rufen), auxilium imploro.

помàгâч, помагáча, m. der Gehülfe, Helfer, adjutor.

пòмâз, m. 1) шенично брашно размућено у хладној води, којим се *помазује* кукурузан хљеб кад хоће да се метне у пећ. — 2) (у Барањи) vide скроб 2.

пòмазати, мажêм, v. pf. salben, ungo.

помази̂ва̂ње, n. das Salben, unctio.

помази̂вати, мàзујêм, v. impf. salben, ungo.

пòмâјка, f. die Wahlmutter, quae matris loco habetur. cf. побратим.

помàјкати, кâ, v. pf. (по зап.-кр.) vide **помањкати**: Јес' ли доста парићала дара| Да ти не би *помајкало* дара,| *Помајкало* дара за сватове —

Пòмâк, *m.* [vide Јурук?].

помàкнути, пòмакнêм, vide **помаћи.**

пòмало [по мало], allmälig, einzeln, stückweise, paulatim.

помáљâње, n. das Hervorstrecken, Hervorzeigen, protensio, exsertio.

помáљати, пòмâљâм, v. impf. hervorstrecken, hervorzeigen, protendo, exsero. [cf. измалати, пуљити].

помáљати се, пòмâљâм се, v. r. impf. sich hervorzeigen, hervorragen, promineo.

пòмама, f. die Wuth, furia, furor [cf. 2 мама, помамило]: Синоћ аго из Новога дође,| Како дође, *помама* га нађе:| Вјерној љуби јаде задаваше:| „Љубо моја, женићу се на те."| Жен' се, аго, и мени је драго,| Послаћу ти сина у ђеверство —

пòмâман, мна, мно, toll, wüthend, furiosus [cf. мамени]: Узја Милош *помамна* кулаша —

помàмило, n. vide помама.

помáмити, пòмâми̂м, v. pf. 1) wüthend, toll machen, in furorem ago, furiosum reddo: Ту ми Вуче ђогата *помами*| А потеже ћорду оковану — 2) nachlocken, allicio ad sequendum.

помáмити се, пòмâми̂м се, v. r. pf. toll, wüthend werden, coepi furere. [cf. дрнути се, згоропадити се, згранути се, погоропадити се, смушити се; побјешњети, побјеснити].

пòмамицê, н. п. оде *помамице*, т. ј. као да се помами, wüthend, furibundus.

помамљи̂ва̂ње, n. das Tollwerden, furiae. [cf. распомамљивање].

помамљи̂вати, мàмљујêм, v. impf. toll machen, in furorem ago.

помамљи̂вати се, мàмљујêм се, v. r. impf. toll werden, in furorem agor. [cf распомамљивати се].

помани̂тати, мàни̂тâм, vide **помахнитати.**

помàњкати, мањкáмо, [помајкати] v. pf. 1) vide полипсати. — 2) vide нестати [1]: Спенђе су му *помањкале* —

помàћи (cf. помакнути), пòмакнêм, v. pf. rücken, moveo.

[**помаћи се,** помакнем се, v. r. v. помаћи; cf. умаћи се.]

помахни̂тати, помàхни̂тâм, [поманитати] v. pf. (у Перасту) vide полудјети.

помаџáрити, мàџâри̂м, v. pf. zum Unger machen, facio esse Ungarum.

помаџáрити се, мàџâри̂м се, v. r. pf. ein Unger werden, fio Ungarus.

пòмашити, ши̂м, v. pf. gebären, pario [vide родити 1]: Скочи млада са коња витеза,| Уфати се за јелове гране,| Виком врисну, а *помаши* д'јете —

помѐђâш, помеђáша, m. der Angrenzer, Grenznachbar, finitimus, vicinus. cf. [vide] поредник.

помѐђâшки̂, кâ, кô, dem помеђаш gehörig.

помељáвити, помѐљâви̂м, v. pf. zerkauen, mandere: кашто кад хоће дјеца да забране једно другом говорити, онда једно рече: „Пун кош жаба, пун кош црви, пун кош гуја (и т. д.): ко се јави, све да *помељави*," па већ онда не смије ниједно проговорити.

помѐљâр, мељáра, } m. (у Сријему) vide поми-
помељáрац, рца, } лар.

пòмêн, m. 1) die Erwähnung, mentio. — 2) die Ahnung, cogitatus, cf. спомен [3]: А од дана ни *помена* нема —

пòменак, пòмêнка, m. dim. v. помен.

помéнути, пòмêнêм, v. pf. коме што, vor einem etwas erwähnen, mentionem facio.

помењи̂вати, помѐњујêм, v. impf. (у Ц. г.) vide помињати: Ко ти рече *помењиват'* бега —

помéрâње, n. (ист.) vide помијерање.

помéрати, пòмêрâм, (ист.) vide помијерати.

помéрати се, пòмêрâм се, (ист.) vide помијерати се (с мјеста).

пòмерити, ри̂м, (ист.) vide помјерити.

пòмерити се, ри̂м се, (ист.) vide помјерити се.

1. **помѐсти,** мѐтêм, v. pf. 1) kehren, verro. [cf.

освијетлити 2, погладити 2, покидати 3, почистити 1]. — 2) помео га снијег, verweht, obruere.

2. поне́сти, ме́тём, v. pf. verwirren, confundo.

1. поме́сти се, ме́тём се, v. r. pf. ſich verirren (z. B. im Zähſen), erro. [cf. побркати се].

2. помѐсти се, помѐтём се, v. r. pf. (у Ц. г.) имали смо се помести, т. ј. мало нас није снијег замео, verweht werden (mit Schnee), nivibus conturbari, obrui. Онамо људи често овако гину: кад кога на путу, особито у голети, ухвати мећава па ни могући од снијега и вјетра гледати ни познајући мјеста под снијегом изгуби пут и умре од зиме.

по̀местити, тӣм, (ист.) vide помјестити.

по̀мет, m. (у Ц. г.) кад на великој зими иде здраво снијег с вјетром, да путник не види путовати, das Schneegeſtöber, vis nivis creberrimae.

помѐтање, n. 1) das Wegwerfen, Fahren-laſſen, abjectio. — 2) das Mißgebären, abortio.

помѐтати, по̀мећём, v. impf. 1) weglegen, abjicio, dimitto. — 2) mißgebären aborior. — 3) (v. pf.) nach der Reihe hinlegen, pono aliud ex alio.

помѐтати се, по̀мећём се, v. r. impf. у пјесми мјесто *бацати се* [1]: Четруном *се пометала* —

Пометѐни̏к, Пометени́ка, m. планина у Далмацији близу Врљике на лијевој страни ријеке Цетине.

пометѝљати се, љајӯ се, v. r. pf. t. ј. овце, **метиљ** bekommen, morbo метиљ dicto corripi: Овце ти *се* све *пометиљале* —

по̀метина, f. die Nachgeburt, secundae partus. cf. ложа [2, плодница,] плодва.

по̀метно̀ гу́мно, n. ни о трн, ни о грм, већ на *пометно гумно*, cf. вјештица.

по̀метнути, нём, v. pf. 1) hinlegen, pono, dimitto. — 2) mißgebären, aborior. [vide побацити 2]. — 3) wegwerfen, projicio [cf. повргнути)]: Сиромашко рухо *пометнуо* —

поне́шати, по̀мешам, (ист.) vide помијешати.

по̀мештање, n. (ист.) vide помјештање.

по̀мештати, тӑм, (ист.) vide помјештати.

помѝжати, жӑм, v. pf. (у Ц. г.) vide попишати.

помѝјара, f. Spülfaß, labrum eluacrum.

по̀мије, f. pl. vide сплачине.

помијѐрање, n. (јуж.) vide помјештање.

помијѐрати, по̀мијерам, v. impf. (јуж.) vide помјештати.

помијѐрати се, по̀мијерам се, v. r. impf. [јуж.] ſich von der Stelle bewegen, moveri loco.

помијѐшати, по̀мијешам, v. pf. (јуж.) vermiſchen, commisceo. [vide смијешати].

[**помијешати се**, помијешам се, v. r. pf. (јуж.) vide смијешати се.]

помѝлање, n. das Hervorzeigen, protensio (ut quid promineat).

помѝлар, милара, m. (у Сријему) der zur Mühle bringt, qui molendum adfert frumentum. cf. помељар, [помељарац,] помлинар.

помѝлати, по̀мӣлам, v. pf. hervorzeigen, protendo, facio ut quid emineat.

помѝлати се, по̀мӣлам се, v. r. impf. hervorragen, protendi, prominere.

помѝлети, (ист.)
помѝлити, (зап.) } ми́лӣм, vide помиљети.

по̀миловати, лујем, v. pf. 1) liebkoſen, blandior, demulceo. [cf. поћутити 2]. — 2) Gospodi, помилуј! Herr, erbarme dich! (Kirchenſlawiſch, im Gebete).

помѝљети, ми́лӣм, v. pf. (јуж.) kriechen, coepi repere.

по̀мињање, n. das Erwähnen, mentio. [cf. спомињање].

по̀мињати, њем, v. impf. erwähnen, gedenken, mentionem facio. [cf. помењивати, спомињати, спомењивати].

помѝрање, n. (зап.) vide помијерање.

1. помѝрати, по̀мӣрам, (зап.) vide помијерати.

2. по̀мирати, рем, [v. impf.] vide умирати.

помѝрати се, по̀мӣрам се, (зап.) vide помијерати се.

1. помѝрити, по̀мӣрим, v. pf. ausſöhnen, reconcilio. [cf. утркмити].

2. по̀мирити, рӣм, (зап.) vide помјерити.

1. помѝрити се, по̀мӣрим се, v. r. pf. ſich verſöhnen, reconciliari.

2. по̀мирити се, рӣм се, (зап.) vide помјерити се.

по̀мирѝште, n. (у Паштровићима) die Verſöhnung, reconciliatio, in dem Sprichworte: У огњиште посвадиште, у одриште *помириште*.

по̀мѝсао, сли, f. der Gedanke, cogitatio [cf. помишљај]: знам његову *помисао*.

по̀мислити, лӣм, v. pf. auf den Gedanken kommen, venit mihi in mentem. [cf. поумити, поумити се].

по̀мистити, тӣм, (зап.) vide помјестити.

по̀мицање, n. das Rücken, promotio.

по̀мицати, мичем, v. impf. rücken, promoveo.

по̀мицати се, мичем се, v. r. impf. 1) ſich rücken, moveor. — 2) n. p. печење *се помиче* до малога Божића, bauern, duro.

помѝшати, по̀мӣшам, (зап.) vide помијешати.

по̀мишљај, m. der Gedanke, cogitatio. cf. [vide] помисао.

помѝшљање, n. das Bedenken, perpensio.

помѝшљати, по̀мӣшљам, v. impf. bedenken, anfangen zu denken, auf den Gedanken kommen, venit mihi in mentem.

помишљѐње, n. der Gedanke, cogitatio: Ако ти је на срцу *помишљење* као што је говорење. cf. Гаваново језеро.

по̀миштање, n. (зап.) vide помјештање.

по̀миштати, тӑм, (зап.) vide помјештати.

[**помједити**, помједим, v. pf. verkupfern, cupro obduco; *види* s. v. посребрити.]

по̀мјерити, рӣм, v. pf. (јуж.) 1) nach der Reihe abmeſſen (oder abwägen), emetior, expendo. — 2) von der Stelle rücken, moveo, cf. [vide] помјестити: Четири му *помјерила* зуба —

по̀мјерити се, рӣм се, v. r. pf. (јуж.) ſich von der Stelle bewegen, moveri loco.
по̀мјестити, тӣм, v. pf. (јуж.) verrücken, loco suo movere, perturbare. [cf. помјерити 2].
по̀мјештање, n. (јуж.) das Verrücken, perturbatio. [cf. помијерање].
по̀мјештати, та̑м, v. impf. (јуж.) verrücken, loco suo movere, perturbare. [cf. помијерати].
помла́дити, по̀мла̑дӣм, v. pf. verjüngen, juvenem reddo, renovo.
помла́дити се, по̀мла̑дӣм се, v. r. pf. ſich verjüngen, juvenesco.
помлађи́ва̑ње, n. das Verjüngen, renovatio, restitutio juventutis.
помлађи́вати, мла̀ђујӗм, v. impf. verjüngen, renovo, reddo juvenem.
помлађи́вати се, мла̀ђујӗм се, v. r. impf. ſich verjüngen, juvenesco.
помла́тити, по̀мла̑тӣм, v. pf. zerſchlagen, concido, contundo: *помлатила киша јагањце.*
помла́чити, по̀мла̑чӣм, v. pf. lau wärmen, tepidum reddo.
помли́на̑р, помлина́ра, m. који иде у млин да меље, vide помилар.
по̀мља, f. vide **помња.**
по̀мљив, a, o, vide **помњив.**
по̀мња [помља, појма], f. (у Дубр.) die Achtſamkeit, Umſicht, Aufmerkſamkeit, diligentia: ради с *помњом.*
по̀мњив [помљив], a, o, achtſam, umſichtig, diligens, cautus.
помо̀дрити, рӣм, v. pf. blàulich werden, livesco.
по̀мов Бо̑г, каже Србљин Србљину (и другом
помо̀зи Бо̑г, човјеку, који није Србљин) кад се састану око подне (као у јутру *добро јутро*, а у вече *добар вече*), а онај му одговори: *Бог ти помогао!* — Ни род, ни *помози Бог*, т. ј. нити знам ко је, ни од куда је.
по̀мо̑л, m. cf. напомол.
по̀молак, по̀мо̑лка, m. der Vorſchein, das Angeſicht, conspectus, cf. помол: Кад су били Млетку на *помолку* —
по̀молац, по̀мо̑лца, m. was zum Geben hervorgezogen wird, quod protenditur: *Помолац* баби теоце враћа.
помо̀лити, по̀молӣм, v. pf. hervorſtrecken, hervorzeigen, protendo, exsero. [cf. испуљити].
помо̀лити се, по̀молӣм се, v. r. pf. 1) ſich hervorzeigen, hervorragen, promineo. [cf. измолити се 2, намолити се 2]. — 2) ein wenig beten, paululum precari Deum.
по̀мор, m. die Seuche, lues, pestis.
Помора́вац, вца, m. der Anwohner der Morawa, accola Moravae fluminis. [cf. Поморављанин].
Помо̀ра̑вка, f. die Anwohnerin der Morawa, circummoravana.
Помо̀равља̑нин (Помора́вљанин), m. (pl. Помо̀равља̑ни, Помора́вљани) vide Поморавац.
Помо̀ра̑вље, n. die Gegend an der Morawa, regio circum Moravam flumen.
помо̀ра̑вски, ка̑, ко̑, an der Morawa gelegen, circummoravanus.
по̀морац, по̀мо̑рца, m. човјек који иде по мору, Seemann, maritimus: Да чекамо *помо̀рце* трговце —
помо̀рити, по̀морӣм, v. pf. 1) umbringen (паф der Reihe), interficio: *помори* толике људе. — 2) dahinraffen, abripio: *поморила* куга. — 3) ermüden, fatigo: *поморисмо* коње.
помо̀рити се, по̀морӣмо ·се, v. r. pf. (in Menge) müde werden, fatigati sumus.
Поморӣшац, шца, m. Einer vom Gebiete der Maroſch, circummarisinus.
Помо̀рӣшје, n. die Gegend an der Maroſch.
Помо̀рӣшка, } f. ein Frauenzimmer vom Maroſch-
Помо̀рӣшкиња, } gebiete, circummarisina.
по̀морски, ка̑, ко̑, See-, maritimus: И њевери *поморски* трговци —
помоскòвити, мòсковӣм, v. pf. zum Ruſſen (Moskauer) machen, reddo Mosquanum. [cf. порусити].
помоскòвити се, мòсковӣм се, v. r. pf. Ruſſe werden, fio Mosquanus.
помо̀тњӣк, мотњи́ка, m. vide **помоћник.**
помо̀тња̑ца, f. vide **помоћница.**
по̀моћ, по̀моћи, f. (loc. помо̀ћи) die Hülfe, auxilium. [cf. индат].
помо̀ћи, по̀можӗм (по̀могнӗм), (по̀могао, помо̀гла) v. pf. helfen, adjuvo, auxilior. [cf. хаснити (аснити), ваљдисати 1 (фаљдисати)].
[**помо̀ћи се,** v. r. pf. vide хаснити (аснити) се; cf. ваљдисати 2, ваљдисати се.]
помо̀ћнӣк, моћни́ка, (cf. помотњик) m. der Helfer, adjutor.
помо̀ћница (cf. помотњица), f. 1) die Helferin, adjutrix: света Тројица да буде *помотњица* (кад напијају). — 2) мотка којом се воз сијена одозго притисне па се свеже.
помо̀чати, ча̑м, v. pf. vide попишати.
помо̀чити, по̀мочӣм, v. pf. (у Лици) vide поквасити.
помра́чити се, по̀мра̑чӣ се, v. r. pf. н. п. сунце, verfinſtert werden, deficere. cf. [vide] помрчати [1].
по̀мрӗти, по̀мрӗмо, (по̀мр̀ли) (ист.) vide помријети.
по̀мр̀зао, зли, f. vide [1] смр̀зао.
помр̀зити, зӣм, v. pf. haſſen, odi [cf. помрзјети]: Што је царе *љубу помрзио* —
помр̀зјети, помр̀зӣм, (у Ц. г.) vide помрзити.
по̀мрзнути се, нӗ се, *(помрзе се и помрзну се, помрзло се и помрзнуло се)* v. r. pf. gefrieren, congelari: *помрзло се* мало.
по̀мријети, (јуж.)} v. pf. по̀мрӗмо, (по̀мр̀ли)
по̀мрӣти, (зап.) } dahin ſterben, emorior. [cf. самријети].
помрки́ва̑ње, n. das verbietende Winken mit Augen, nutus interdicens.
помрки́вати, мр̀кујӗм, v. impf. verbietend mit Augen winken, nutu interdicere.
по̀мркнути, нӗм, v. pf. 1) на кога, као прије-

тећи и мрштећи се намигнути на кога да што не чини, verbietend mit den Augen winken, nutu interdicere. — 2) vide помрчати [1].

[**помрљати,** помрљам, v. pf. vide упрљати; *види* s. v. побрљати.]

помр̏сити, пòмр̑сим, v. pf. 1) vide замрсити: Снујући је *помрсила* платно — 2) н. п. биљешку, verrücken, turbo.

помр̏чати, чи̂, v. pf. н. п. мјесец, сунце: 1) verfinstert werden, deficio. [cf. изјести се 2, помрачити се, помркнути 2, ухватити (уватити) се]. Кад сунце помрчи, народ наш каже: „изјело се сунце!“ за то многи кад то виде, пуцају из пушака обрнувши их к сунцу, као да га бране од пешта. — 2) помрчао мјесец, scheint nicht (wird erst nach Mitternacht aufgehen).

пòмрчина, f. die Finsterniß, tenebrae. [vide мрак].

пòмрчити, чи̂м, v. pf. 1) einschwärzen, nigro colore inficio: На себи је свилу *помрчила* — 2) н. п. све сам писмо помрчио, durchstreichen, induco.

пòмусти, помýзêм, v. pf. melken, mulgeo.

помýтити, пòмýти̂м, v. pf. 1) trüben, turbo [cf. смутити 2]: Сву су воду утве *помутиле* — 2) (у Ц. г.) verwirren, conturbo. [vide] побунити, cf. смутити. — 3) очи, verdunkeln (das Gesicht), visum hebetare.

помýтити се, пòмýти̂м се, v. r. pf. 1) sich trüben (vom Wetter), obscuror. — 2) (у Ц. г.) помутили се људи, т. ј. узбунили се, позаваћали се, sich entzweien, discordia orta est.

[**помучно,** ziemlich unbequem, incommode; cf. 1 по 14; *види* s. v. ајдар.]

понáвљâње, n. das Erneuern (eines Gebäudes), renovatio.

понáвљати, пòнâвљâм, v. impf. erneuern, renovo.

пòнâјвишê, meistentheils, größtentheils, maximam partem. [cf. векшињом].

пòнâјлак (понáјлак), adv. sachte, leniter, sensim. [vide полагано]. cf. полако.

понàквасити, си̂м, v. pf. ein wenig einweichen, paulum macero, н. п. кад се брије.

понàмештати, (ист.) } штâм, v. pf. unterbringen,
понàмиштати, (зап.) } colloco: Док ја коке
понàмјештати, (јуж.) } *понамештам*,| К тому време за појање —

понàпити се, пòнапијêм се, v. r. pf. sich einen kleinen Rausch antrinken, paululum inebriari. [cf. поднапити се, ђорнути се].

понàпријед, voran, prae: Бре који ће *понапријед* поћи —

понàтицати, тичêм, v. pf. nach der Reihe anspießen, figo alium ex alio.

понаýчити, нàучи̂м, v. pf. ein wenig erlernen, paululum addisco. — 2) ein wenig unterrichten, addoceo paululum.

поначи̂нити се, нàчини̂м се, v. r. pf. vide опоравити се: Док *се* Милош мало *поначини* —

понеáри, (es ist) vorbei, zu spät, non (est) integrum.

поневи̂дити се, нèви̂ди̂м се, v. r. pf. vide понијети се [1].

понèдељак, нèдêљка, (ист.) }
понèдељни̂к, (понèдêљни̂к), (ист.) }
понèдеони̂к, (ист.) } m. vide понедјељник.
понèдиљак, ди̂љка, (зап.) }
понèдиљни̂к, (понèди̂љни̂к), (зап.) }
понèдиони̂к, m. (зап. и јуж.) }

понèдионичâр, m. (зап. и јуж.) човјек који пости понедионик, der (aus Andacht oder der Buße wegen) am Montag fastet, qui jejunat die lunae.

понèдјељак, дијељка, (југоз.) } m. der Montag,
понèдјељни̂к, (југоз.) } dies lunae. [cf.
понèђељак, ђêљка, (јуж.) } понедеоник, по-
понèђељни̂к, (јуж.) } недионик].

понéмчити, пòнêмчи̂м, (ист.) vide понијемчити.

понéмчити се, пòнêмчи̂м се, (ист.) vide понијемчити се.

понèстати, станê, v. r. pf. ein wenig zu mangeln anfangen, coepit paululum deese, [vide нестати 1] cf. премаћи се: Ако л' тебе *понестане* блага —

понéти (пòнêти), понèсêм, (ист.) vide понијети.

понéти се (пòнêти се), понèсêм се, (ист.) vide понијети се.

[**пониже** (по ниже), vide попониже.]

понижéње, n. die Erniedrigung, humilitas.

пòни̂зан (пòнизан), зна, зно, unterthänig, humilis.

понизи̂вâње, n. das Demüthigen, demissio.

понизи̂вати се, ни̂зујêм се, v. r. impf. sich demüthigen, se demittere.

пони̂зити се, пòни̂зи̂м се, v. r. pf. sich herablassen, demittere se.

пòнизнôст (пони̂знôст), зности, f. die Demuth, humilitas.

понијèмчити, пòнијемчи̂м, (јуж.) zum Deutschen machen, reddo germanum.

понијèмчити се, пòнијемчи̂м се, v. r. pf. (јуж.) ein Deutscher werden, fio germanus.

пòнијети, понèсêм, (пòнио, пòнијела) v. pf. (јуж.) 1) tragen, mitnehmen, porto, fero. — 2) (у Ц. г.) davon tragen, aufero, cf. [vide] однијети: *Понесе* му коња и оружје — 3) понијела година, понијели виногради, понијеле трешње, gut stehen. — 4) [vide затрудњети] понијела жена, т. ј. затрудњела. — 5) у пјесми, vide доликовати: Одјело га *понијело* лепо —

пòнијети се, нèсêм се, v. r. pf. (јуж.) 1) sich hoch tragen, stolz werden, superbus fio. [cf. запети 3, покичељати се, поневидити се, посилити се 2, похолити се]. — 2) понијели се (понијети се с ким), sich zertragen, Händel, Processe bekommen, discordia nata est inter illos.

пòни̂као, кли, f. das Hervorgesprossene, quod progerminavit. [vide изникао].

Пòниква, f. вода у Хрватској код манастира Гомирја.

Пòникве, кâвâ, f. pl. 1) поље у Ужичкој нахији: *Поникве* су дуге и широке,| Сарајлије

силне и бијесне — 2) село у Хрватској. — 3) село у полуострву Рату ниже Дубровника —

по̀никвица, f. у планини међу шумом поље (у Бјелопавлићкој планини имају четири поникквице: Већа, Средња, Сува (нема воде) и Вражегрмачка). cf. пропланак.

[**поникнути,** поникнем, v. pf. vide **понићи.**]

пони́мчити, по̀ни́мчи́м, (зап.) vide понијемчити.

пони́мчити се, по̀ни́мчи́м се, (зап.) vide понијемчити се.

по̀нирâње, n. das Verſinken (des Fluſſes) unter die Erde, fluminis sub terram elapsus. [cf. увирање 2, униpање].

по̀нирати, pê, v. impf. т. ј. вода, ſich unter die Erde verlieren, sub terram abeo (de flumine) [cf. увирати 2, унирати]: *Знам откуд извире, али не знам куд* пониpе; Сви гледају од куд извире, а нико не гледа куд *пониpе* (новац).

по̀ни́ти, понѐсем, (по̀нио, по̀ни́ла) (зап.) vide понијети.

по̀ни́ти се, понѐсе́м се, (зап.) vide понијети се.

по̀нићи (cf. поникнути), никнếм, v. pf. 1) aufſproſſen, progermino. — 2) (ст.): Сви јунаци ником *поникоше*, т. ј. укочише се као да су из земље изникли (?) или оборише главе к земљи (?).

по̀ништити се, тӣм се, v. r. pf. den Muth ſinken laſſen, ſich demüthigen, herabwürdigen, se abjicere, cadere animo: У добру се не поносси,| А у злу *се* не *поништи* —

по̀новац, по̀вца, m. снијег који *наново* падне на други, те га *понови*, der Neuling (von friſchgefallenem Schnee), nives denuo cadentes.

поно̀вити, по̀новӣм, v. pf. erneuern, renovo.

поно̀вити се, по̀новӣм се, v. r. pf. ſich erneuern (d. i. neue Kleider anziehen), renovor, i. e. novas vestes induo.

по̀нор [порон], m. Ort wo ſich ein Fluß unter die Erde verliert, locus, ubi flumen sub terram absconditur [cf. понбос]: Од извора води до *понора* — И од цркве олтар однијела| И све златне крсте и иконе,| У *понорс* крсте унијела —

по̀нос, m. 1) der (edle, erlaubte) Stolz, superbia quaesita meritis. [cf. охолост]. — 2) (у Дубр.) Trägerlohn, merces geruli.

по̀носан, сна, сно, vide [охол] поносит.

поно́сати, по̀но́са̂м, v. pf. (das Kind) ein wenig auf dem Arme tragen, ulmis gestare infantem.

по̀носит, а, о, ſtolz, superbus. [vide охол]. cf. поносан.

поно̀сити, по̀носӣм, v. pf. ein wenig tragen (eine Kleid), gesto paululum.

поно̀сити се, по̀носӣм се, v. r. impf. 1) ким, чим, ſtolz ſein auf einen, etwas, jure gloriari aliquo; *поноси се* од њега, gegen einen. — 2) како се поноси? ſich aufführen, se gerere. [vide владати се]. cf. подносити се.

по̀но̀ћâ [gen. pl. v. поноће, n.], Mitternacht, media nox, cf. поноћи: Од *поноћи* наоблачило се —

по̀ноћи, т. ј. по ноћи, Mitternacht, media nox.

поно̀шѐње, n. das Stolzieren, superbia.

по̀ношљив, а, о, vide [охол] поносит: Ал' м' у тебе кажу| Мајку пресрдиту,| Брању огњевиту,| Сестре *поношљиве* —

по̀нудс, f. pl. was einem Kranken zum Eſſen angeboten wird, quod aegroto comedendum offertur.

по̀нудити, дӣм, v. pf. кога чим, einem etwas anbieten, offero cui quid. [cf. поканити].

[**понудити се,** понудим се, v. r. v. понудити; cf. поканити се.]

понуђа́ва̂ње, n. vide понуђање.

понуђа́вати, нӯђа̂ва̂м, vide понуђати.

понӯђа̂ње, n. das Anbieten z. B. von Speiſen (gegen einen Kranken), oblatio cibi. [cf. понуђавање, покањивање].

понӯђати, по̀нӯђа̂м, v. impf. (einem Kranken Speiſen) anbieten, offero cibum aegroto. [cf. понуђавати, покањивати].

по̀нукати, ка̂м, v. pf. vide понуткати.

понуки́ва̂ње, n. vide нуткање.

понуки́вати, понӯкујем, vide нуткати.

по̀нуткати, ка̂м, v. pf. [dim. v. понудити; cf. понукати] vide понудити.

По̀нције, m. Pontier, Pontius, in dem Spichworte: Од *Понција* до Пилата.

по̀њ, т. ј. по њега: Ако га Бог зна колико ја, зло *поњ*.

по̀њава, f. (pl. gen. по̀њâвâ) eine Kotze (zum Unterbreiten), gausapa, amphitapa. [vide бијељ].

поњàвача, *f. проста жена или дјевојка која се родила и спава у* поњавама *(а не под јорганом).*

поњавѐтина, f. vide поњавчина.

по̀њавица, f. dim. v. поњава.

по̀њавскӣ, ка̂, ко̀, n. п. брдо [2], Kotzen-, gausapinus.

поњà̀вчина, f. augm. v. поњава. [cf. поњаветина].

по̀његовати, гујем, v. pf. [јуж.] hegen, begünſtigen, foveo: А од Господа Бога помиловани и *поњеговани*! (у здравици).

поњи́шу, in dem Spruchworte: Нашишу по пуниш у а туђишу по *поњишу*, т. ј. нашему пуну, п. п. чашу вина, а туђину *по ње*.

по̀од, m. vide **поход.**

поо́дати, по̀о́да̂м, vide **походати.**

по̀оде, f. pl. vide **походе.**

поо́дити, по̀одӣм, vide **походити.**

поо́дјутрити се, рӣ се, v. r. pf. der Morgen rückt vor, provehitur, procedit matutina hora: док *се* мало *поодјутри*.

поодма̀ћи, одмакнếм, v. pf. 1) ein wenig wegrücken, removeo paululum. — 2) ſich ein wenig entfernen, removeri paululum.

[**поодрасти,** поодрастем, v. pf. ziemlich erwachſen; *види* s. v. кумство 3.]

по̀о̀ца̂ни, m. pl. vide **похоћани.**

по̀очим, m. der Wahlvater, quem patrem appello, cf. побратим.

по̀очимити, ми̂м, v. pf. zum поочим wählen, appello patrem. cf. поочити.

по̀очимов, а, о, des поочим, ejus quem patrem appello.

по̀очити, чи̂м, [v. pf.] vide поочимити.

по̏п, по̀па, m. der Weltgeistliche, sacerdos. [vide свештеник]. У Србији попови до сад нијесу имали једнакијех хаљина, него су се носили како је који хтио и могао (као и остали људи, осим црвенијех капа); браду понајвише су имали, а гдјекоји су је и бријали, особито док су још млади. Онамо један поп држи по неколико села, па кад су свечари у ком селу, онда иде онамо сам, и носи кашто водицу по селима, као око Богојављенија, Чисте недјеље и т. д., а у осталијем догађајима (н. п. кад је ко болестан, кад се роди дијете и т. д.) кад коме затреба поп, треба да му иде кући да га зове; ако ли га не нађе код куће, а он треба да иде за њим по нурији да га тражи (тако може кашто човјек ићи за њим три дана докле га нађе). Кад су попови код своје куће, они раде сваке послове домаће, н. п. ору, копају, крче, косе, цијепају прошће и т. д. као и остали сељаци; као што се приповиједа да је дијете казало попу кад га је видјело гдје враћа говеда: „Попо! зар и ти чуваш говеда?“ а он му одговорио: „Е мој синко! те још да су моја!“ Онамо су калуђери још старији од попова: јер су богатији и одјевенији, и боље разумију црквена правила: јер чешће чате у цркви и служе летурђију, а попови гдјекоји служе летурђију од године до године. У Црној гори никакав поп нема браде, а и капе су им као и у осталијех људи, и носе оружје као и остали људи, и тако се од осталога народа изван цркве ни по чему не разликују, а у цркви се и кад не служе разликују по томе што не скидају капа. Онамо и попови иду у чету и бију се с Турцима као и остали људи, и као главари ваља да предњаче, а гдјекоји су и народне старјешине, н. п. војводе (као што је и за времена Карађорђијева у Србији било војвода попова, н. п. прота Матије Ненадовић у нахији Ваљевској, поп Филип у нахији Студеничкој, Рачански архимандрит Мелентије у нахији Сокоској био је управитељ од цијеле нахије, који се звао *комендат*). Данашњи попови наши у војводству а по њима гдјекоји већ и у Србији стиде се овога имена *поп*, и ишту да им се мјесто њега рече *парох* или *свештеник*. cf. намастир, школа.

по́па, m. (ист.) vide попо.

по̀падати, да̂мо, v. pf. nach der Reihe fallen, cadimus alius ex alio: На чије ће дворе *попадати*,| Ђе л' уморне тице починути —

попа̀дија, f. Popenfrau, sacerdotis uxor.

попа̀дијин, а, о, der Popin gehörig, sacerdotis uxoris.

1. **по̀пак,** пка, m. die Hausgrille, gryllus domesticus [L.]. cf. [кријештавац, поле,] попац, [2]по̀пи̂ћ.

2. **по̏па̂к,** [vide] послије[2], hernach, postea: мало *попак*.

попа́лити, по̀па̂ли̂м, v. pf. sengen, uro, igne deleo. [cf. опалити 2, пождити].

по̏пара, f. eine Speise (altbacken Brot gesotten und dann abgeschmalzen), cibi genus: скувати коме попару, т. ј. досадити, доћи му хака главе. Питали некакво дијете: „Како се зове код вас хладна попара?“ А оно казало: „Ми јој се не дамо нигда охладити.“

по̀парити, ри̂м, v. pf. absieden, decoquo.

по̀пас, m. (у Ц. г.) vide попасак: прије *попаса* дошао је дома.

по̀пасак, ска, m. отјерао овце у *попасак*, oder кад дођу овце из *попаска*, das Austreiben des Viehs auf eine kleine Weide, von wo sie gegen 9 Uhr wieder nach Hause kommen (um gemolken zu werden) und dann erst wieder bis zum Abend auf die ordentliche Tagweide gehen, pastiuncula. [cf. попас].

по̀пасковâње, n. das Ausgehen auf den попасак, exitus pecorum ad попасак.

по̀пасковати, кујêм, v. impf. auf den попасак getrieben werden, agi in pascua matutina.

по̀пасно̂ до̏ба, n. од прилике око велике ручанице, кад стока долази из *попаска* да се музе, die Zeit da das Vieh nach попасак gemolken wird, tempus post попасак.

1. **по̀пасти,** попа́сêм, v. pf. 1) ein wenig weiden, paulum pasco: пусти овце нек мало *попасу*. — 2) abweiden, depascor, abweiden lassen, depasco: *попасла* говеда жито.

2. **по̀пасти,** паднêм, v. pf. н. п. попао прах по столу, fallen (auf der Oberfläche), cado; рђа га попала! (Fluch) möchte ihn Elend befallen! *Попала* их коса до појаса —

по̀пац, пца, m. vide [1]по̀пак.

по̀паша, f. плаћа што стока пасе, das Weidegeld, quod solvitur pro pastu.

по̏па̂шан, шна, шно, на што, lüstern, appetens. cf. [vide] лаком[1].

по̀паштити се, ти̂м се, v. r. pf. sich befleißigen, operam do [cf. припаштити се]: Скочи, коло, да скочимо| Да *се* дома *попаштимо*,| Дома ми је зла свекрва —

попе́вање, n. (ист.) vide попијевање.

1. **попе́вати,** по̀пêва̂м, (ист.) vide попијевати.

2. **по̀певати,** ва̂м, (ист.) vide попјевати.

по̀пêвка, f. (ист.) vide попијевка.

по̀педати се, да̂ се, v. r. pf. попедао се хљеб, кад се добро не умијеси па му у печењу изиду педице по кори, weiße Flecken bekommen.

попѐрити, по̀пери̂м, v. pf. (у Ц. г.) [vide] усправити, издићи, aufrichten, erigo: Уз авлију копље *поперио* — На граду им *поперише* главе — Ту је млада шатор *поперила* — И доста је потрошено блага| Док сам онак кулу *поперио* —

по̀пêти, по̀пењêм (по̀пнêм), v. pf. 1) hinauf he-

ben, tollo. — 2) (ст.) zuknöpfen, claudo: Па отвора *попете* сепете — 3) чадоре, aufspannen, figo tentorium [cf. пропети]: И *попели* бијеле чадоре —

по̀пе̂ти се, по̀пењêм (по̀пнêм) се, v. r. pf. (cf. испети се) 1) klimmen, steigen, ascendo. — 2) попело му се нешто за вратом.

попѐћи, пѐчêм, v. pf. nach der Reihe braten, assare unum ex alio. — 2) (у Дубр.) попржити н. п. крух, bähen, am Feuer dörren, frigo.

по̀печак, чка, m. т. j. меса, ein Stück Fleisch, um es zu braten, frustum assandum.

по̏п зла̀та̂р, m. (у Дубр.) } vide гундељ. cf. зла-
по̏п зу̂к, m. (у Ц. г.) } тни поп.

попи́ва̂ње, n. (зап.) vide попијевање.

1. **попи́вати,** по̀пи̂ва̂м, (зап.) vide попијевати.

2. **по̀пивати,** ва̂м, (зап.) vide попјевати.

по̀пи̂вка, f. (зап.) vide попијевка.

попијѐва̂ње, n. (јуж.) das Singen und wieder Singen, percantatio.

попијѐвати, по̀пијева̂м, v. impf. (јуж.) immer singen, canto, percanto: Ви пијете и *попијевате,*| А мој Гојко лежи у тавници —

по̀пијевка, f. (у Ц. г. и у примор.) пјесма која се уз гусле пјева, das Lied, cantilena.

по̏пи̂к, m. [cf.] чуг, врабац [2], eine Art Spiels, dem Ballschlag ähnlich, ludi genus. Попик се штапом пустимичке одбија или сагони с *керђе*, други који су у трлу, *кече* га или *трле*; кад га укече, онда они дођу из трла те га одбијају а они га други кече.

по̀пилица, m. der Trinker, potator: У пићу је тешка *попилица,*| А у кавзи љута кавгаџија —

по́пин, а, о, des попа, sacerdotis: Наметан као *попино* прасе.

1. **по̀пина,** f. augm. v. поп.

2. **По̏пина** (мала и велика), f. (највише се говори pl. *По̏пине*) поље у Хрватској: На *Попини* сниже Велебита — Приповиједа се да је негда у цијелој Далмацији био један поп а у Хрватској један, па ова двојица сретавши се на великој Попини и ондје свадивши се што један од другога није могао да живи, побију се, и Хрватски погине ондје, а Далматински вративши се умре на Малој, и од тога веле да су се та поља тако прозвала.

по́пина ка̏пица, f. некака трава, die Akelei, aquilegia vulgaris [L.].

по́пино гу́вно, n. (у Сријему) vide маслачак.

по́пино пра̂се, *n.* [Wiesen-Lieschgras, phleum pratense L.] *тако у Сријему гдјекоји зову траву пауљу, и то за то, што дјеца наговарају једно друго да метне клас од ње наврх језика окренувши оно гдје* [је] *одломљен к ресици па да рекне* «попино прасе.» *Које се дијете превари те то учини, клас му одлети одмах даље у уста и једва га израче натраг.*

по̀пипати, па̂м, v. pf. betasten, contrecto.

попи́ра̂ње, f. das Bleichen, insolatio (eig. das Eintauchen ins Wasser).

попи́рати, по̀пи̂ра̂м, v. impf. н. п. платно, eintauchen, aquae immergo, aquae imbuo insolandum.

попѝрача, *f. vide судопера.*

попи́сати, по̀пи̂ше̂м, v. pf. beschreiben, describo.

[**попита,** f. vide пијук 2.]

1. **по̀пити,** по̀пијêм, v. pf. 1) austrinken, ebibo, epoto. [cf. окинути 4]. — 2) vertrinken, bibendo absumo. — 3) н. п. попила земљичка воду, einsaugen, imbibo. — 4) (у Ц. г.) н. п. не ћу, *попио* ђаво! нема, *попио* ђаво! није, *попио* ђаво! cf. ђавољи.

2. **по̀пити,** пи̂м, v. impf. zum Popen weihen, consecro sacerdotem.

по̀пити се, пи̂м се, v. r. impf. sich zum Popen (Priester) weihen lassen, geweiht werden, consecror sacerdos.

1. **по́пић,** m. (у Ц. г.) vide [1] царић [2].

2. **по̀пи̂ћ,** попи́ћа, m. (у Лици) vide [1] по̀пак.

по́пица, m. dim. v. попа.

попиша́ница, f. die Bettbrunzerin (als Schimpfwort), minctrix. [cf. попишуља, попишуша].

попи̂шати, ша̂м, v. pf. bepissen, commejo. [cf. побурити, помижати, помочати, почкати, упишати].

попи̂шати се, ша̂м се, v. r. pf. 1) pissen, mejo. [cf. опишати се, побурити се, пошорати се]. — 2) sich bepissen, se ipsum commejere.

попи́шко, m. der Bettpisser, qui in lectum mingit.

попишма́нити се, попи̂шма̂ни̂м се, v. r. pf. bereuen (z. B. den Kauf), poenitet (emisse).

попи̂шуља, } f. vide попишаница.
попи̂шуша, }

по̀пјанити, ни̂м, v. pf. vide опојити: Они луду ђецу *попјанише* —

по̀пјевати, ва̂м, v. pf. (јуж.) ein wenig singen, paululum canto.

по̀плав (по̀пла̂в), m. (у Боци) vide бујица.

поплавѐтнети, (ист.) } тни̂м, v. pf. blau werden,
поплавѐтнити, (зап.) } livesco, caeruleus fio.
поплавѐтњети, (јуж.) } [cf. поплавјети].

попла́вети, (ист.) } ви̂м, vide поплављети.
попла́вити, (зап.) }

по̀плавити, ви̂м, v. pf. überschwemmen, inundo. [cf. 1 оплавити].

по̀плавица, f. барице послије кише, die Pfütze, palus.

попла́вјети, (југоз.) } пла́ви̂м, v. pf. vide попла-
попла́вљети, (јуж.) } ветњети.

1. **по̀плакати,** плачêм, v. pf. ein wenig weinen, paululum fleo.

2. **попла́кати,** по̀пла̂чêм, v. pf. ausschwemmen, eluo. [cf. 2 оплакати].

поплаки́ва̂ње, n. 1) das Weinen (der Anfang davon), solutio in fletum. — 2) das Ausschwemmen, elutio.

поплаки́вати, пла̀кујêм, v. impf. 1) anfangen zu weinen, in fletum solvi. — 2) ausspülen, eluo.

по̀плат, m. (у Грбљу) *табан* [1] у ноге (а табан онамо се зове ударац по нашему табану, н. п. сто табана по туђем поплату не боле), die Fußsohle, planta. У Рисну кажу да дјецу

не ваља бити по поплатима, јер онда не ће расти.

по̏плата, f. (у Ц. г.) прошња у коју иде човјек кад му се кака несрећа догоди, н. п. кад му кућа изгори, кад га ко похара (стоку му отјера), кад плаћа крв, (у Бјелопавлићима) и кад се одијели: отишао у *поплату*, das Betteln, mendicatio.

попла́тити, по̀пла̂тӣм, v. pf. кога 1) bezahlen, solvo: Што си мужа так' за мало дала?| Ја бих ти га боље *поплатила* — 2) (Almosen) geben, reichen, beschenken, praebeo, muneror, cf. поплата: Добро те те сестрићи *поплатит'* — *Поплатите* сужња невољнога —

попла́ћати, по̀пла̂ћа̂м, v. pf. auszahlen, solvo: Да *поплаћам* коње по Удбини —

по̀плашити, шӣм, v. pf. 1) erschrecken, terrefacio. — 2) abschrecken, deterreo.

по̀плашити се, шӣм се, v. [r.] pf. [cf. стравити се] 1) erschrecken, terrefio. — 2) sich abschrecken lassen, deterreor.

попле́нити, по̀плêнӣм, (ист.) vide поплијенити.

по̀плеснивити, вӣм, (ист.) vide попљеснивити.

поплѐсти, плѐтêм, v. pf. zuflechten, perplecto, absolvo plexionem.

по̀плет, m. 1) das Geflechte, Flechtwerk vom Zaune, crates. — 2) чарапе на поплет, geflochtene Strümpfe (die nicht gestrickt werden), tibialia nexa, non pingenda acu. Које чарапе нијесу *на поплет* оне су *на игле*.

по̀плета̂ње, n. das Ueberflechten, plexio.

по̀плетати, плећêм, v. impf. überflechten, plecto.

по̀плетица, f. Art Stickerei, picturae acu factae genus.

[**попливати,** вам, v. pf. anfangen zu schwimmen; *види* s. v. Марко Краљевић.]

поплијѐнити, по̀плијенӣм, v. pf. (јуж.) vide оплијенити.

попли́нити, по̀плӣнӣм, (зап.) vide поплијенити.

попли́нути, по̀плӣнêм, v. pf. н. п. поплинула вода по бријегу, überfluten, effundi.

по̀плиснивити, вӣм, (зап.) vide попљеснивити.

по̀пљêње, n. das Weihen zum Popen, ordinatio.

по̀пљескати, ка̂м (по̀пљештêм), v. pf. mit der flachen Hand schallend schlagen, cava vola percutio: *Попљешти* бијесна да је бјешњи.

по̀пљеснивити, вӣм, v. pf. [јуж.] verschimmeln, situ corrumpi. [cf. побуђавити].

попљу̀вати, по̀пљујêм, v. pf. bespeien, conspuo.

по̀пљужнути се, нêм се, v. r. pf. ausgleiten, aberro, [vide поклизнути се] cf. попузнути се: Нога јој *се попљужнула* —

по́по, m. (јуж.) hyp. v. поп. [cf. попа].

по̀пов, a, o, des Popen, sacerdotis: Што је *попово* да је готово. cf. водица.

по̀пова му̀да, n. pl. der Spindelbaum, evonymus [europaeus L.; vide машљика].

попо̀ва̂ње, n. der Priesterdienst, sacerdotium.

попо̀вати, по̀пујêм, v. impf. Pope sein, sum saserdos: што ти мени *попујеш* (willst mich belehren, moralisiren).

по̀повац, по̀по̂вца, m. (у Дубр.) vide мајкина душица.

по̀повина, f. das Einkommen vom Priesterthum, reditus sacerdotalis.

По̀ново, n. adj. као кнежина (око 30 села и око 500 кућа) у нахији Требињској.

по̀повскӣ, ка̂, ко̂, Popen-, priesterlich, sacerdotalis.

по̀по̂вство, n. das Priesterthum (die Würde), sacerdotium, dignitas sacerdotis.

попо̀дити, по̀подӣм, v. pf. Boden legen, pavimentum facere, coassare: И *поподим* листом јаворовим —

попоја̀скê, vide појаско.

по̏пола [по пола], (говори се и *по̏полак*, а и *по̏поле*) н. п. расјекао попола, entzweischneiden, disseco.

[**пополак** (по полак), vide попола.]

по̀полако, langsam, lente [vide полагано]: дудо, пополако!

[**пополе** (по поле), vide попола.]

по̀понац, по̀нца, m. (у Сријему) die Ackerwinde, convolvulus arvensis [L.; cf. слатковина].

по̏понижê, т. ј. пониже (cf. [1] по [14]): Посагни се доље *попониже* —

по̏права, f. 1) die Ausbesserung, reparatio. — 2) (у Сријему) die Aussöhnung, reconciliatio: отишли у суд на *поправу*.

по̀пра̂вдати се, да̂м се, v. r. pf. (у Хрв.) vide свадити се.

по̀правити, вӣм, v. pf. 1) verbessern, repariren, reparo. — 2) vide поградити 2.

по̀правити се, вӣм се, v. r. pf. sich bessern, emendari.

по̀правља̂ње, n. das Repariren, reparatio.

по̀прављати, ља̂м, v. impf. repariren, reparo.

по̀прављати се, ља̂м се, v. r. impf. sich bessern, emendor.

по̀прати, перêм, v. pf. платно, in Wasser tauchen (bei der Bleiche), aqua imbuo. cf. попирати.

по̀пратити, тӣм, v. pf. vide испратити: Сењани их дивно укопаше| А Сењанке тужбом *попратише* —

по̏пр̂д, m. Tand, unnütze Dinge, nugae: потрошио новце у *попрд*; Снаха у род а свекрва у *попрд*.

попр̀да̂н, попрда́на, m. vide прдоња 1.

попрди́ва̂ње, n. das abgebrochene Farzen, intercrepitatio.

попрди́вати, пр̀дујêм, v. impf. abgebrochen farzen, interpedo: Позвекују токе на Ђиласу,| *Попрдује* аднаћ у вуруни —

по̀прдица, f. (у Дубр.) у пређи онај вавољак, гдје је пређа дебља [vide упоћак]: опредено на *попрдице*.

попр̀дљив, a, o, immer (oft) farzend, qui semper pedit.

по̀прднути, нêм, v. pf. прде и попрде, noch einmal farzen, gleichsam zum Beschluße, repedo.

попр̀душа, f. попрдљиво женско.

попре́гнути (cf. **попрећи**), по̀прêгнêм, v. pf. anziehen, anspannen, intendo, adduco.

попре́за̂ње, n. das Anziehen (z. B. des Sattelgurts), intensio, adductio.
попре́зати, по̀прêжêм, v. pf. н. п. коњу колан, anziehen, adduco.
по̀прêко, (ист.) vide попријеко.
по̀прет, m. mit Asche bedeckte glühende Kohlen, cineres igni impositi [cf. супрет, упрет]: има ватре у *попрету*.
попрѐтати, по̀прећêм, [v. pf.] vide запретати.
по̀прети, по̀прêм, (по̀прео, по југоз. кр. и по̀пр̏о) v. pf. vernichten, perdo: Тако ме не *попрло* што си ми из твоје руке дао!
попре́тити, по̀прêтӣм, (ист.) vide попријетити.
попре́ћи, по̀прêгнêм, vide попрегнути.
попрећи́ва̂ње, n. [ист. и јуж.] das halblaute Drohen, das Bedrohen, subminatio.
попрећи́вати, прѐћујêм, v. impf. (јуж. и ист.) bedrohen, minor leviter, subminor.
по̀пречкê, (у Ц. г.) vide попријеко.
по̀пржити, жӣм, v. pf. rösten (im Schmalz), frigo. [cf. упржити; попригати].
по̀пригати, га̂м, v. pf. rösten, frigo. [cf. испригати, опригати, упригати; попржити].
по̀пријеко, (јуж.) quer, von der Seite, e transverso. [cf. попречке].
по̀пријети, по̀прêм, v. pf. (у Ц. г.) vide потиснути.
попријѐтити, по̀пријетӣм, v. pf. (јуж.) bedrohen, minor.
по̀прӣко, (зап.) vide попријеко.
[**поприкучити се,** v. r. pf. vide прикучити се, cf. 1 по 14; *види* s. v. блор.]
поприте́гнути, попри̏тêгнêм, v. pf. fester anziehen, attraho: Бегу боље *попритеже* руке —
попри́тити, по̀прӣтӣм, (зап.) vide попријетити.
поприћи́ва̂ње, n. (зап.) vide попрећивање.
поприћи́вати, при̏ћујêм, (зап.) vide попрећивати.
попри́чати, по̀прӣча̂м, v. pf. wenig erzählen, paulum narro.
попр̏љити, по̀пр̏љӣм, v. pf. absengen, aduro.
попро̀сити, по̀просӣм, v. pf. betteln, mendico: Да *попросим* и леба и вина —
попро̀ћи, по̀прôђêм, v. pf. ein wenig vorbeigehen, paululum praetereo.
попр̏скати, по̀пр̏ска̂м, } v. pf. bespritzen, aspergo:
попр̏снути, по̀пр̏снêм, } У руку је воде дофатила,| Те *попрсну* Бончића Ајку —
по̀пруг, m. 1) (у Лици) оно чим се самар веже за коња (а на седлу и ондје се зове *колан*), Saumsattelgurt, cingulum clitellarum. [vide потпруг]. — 2) (у Ц. г.) vide колан [1], потпруг: Бог т' убио, моја косо руса!| Што сам тебе гојила залуду,| За *попруге* коња Мирковога —
попр̏шати, по̀пр̏ша̂м, v. pf. (у Ц. г.) попршао снијег, т. ј. опрашио; попршати какво јело чиме, н. п. шећером, т. ј. потрунити, bestreuen, conspergo.
по̀прштити, тӣм, v. pf. zertreten, conculco, н. п. јаја, људе: *Попрштише* Турску сиротињу —
попузи́ва̂ње, n. das Weichen, recessio.
попузи́вати, пу̏зујêм, v. impf. von der Stelle weichen, cedo loco.
попу̀зљив, а, о, schlüpfrig, labidus: Бог те сачувао Османа диздара, и крива кантара, *попузљива* моста, подругљива госта, пртене вреће и зле среће (у шали кад се напија).
по̀пузнути, нêм, v. pf. von der Stelle weichen, recedo, loco cedo. [vide поклизнути].
[**попузнути се,** нем се, vide поклизнути се; *види* s. v. попљужнути се.]
по̀пунити, нӣм, v. pf. ausfüllen, expleo: А сувијем златом *попуњена* —
[**попуњавати,** попуњавам, v. impf. vide попуњати; *види* s. v. близни.]
попу̀ња̂ње, n. das Ausfüllen, expletio.
попу̀њати, по̀пу̏ња̂м, v. impf. ausfüllen, expleo [cf. попуњавати]: Три ђевојке три јаглука везле| На ђерђеву по бијелу платну,| Сваком свилом, боје свакојаке,| *Попуњају* златом и бисером — *Попуњати* драгијем камењем —
по̀пурити, рӣм, v. pf. н. п. кукуруз, am Feuer braten, rösten, torreo.
попу̀стити, по̀пустӣм, v. pf. 1) nachlassen, remitto: попустила зима, пиће. [cf. ањати, ењати, јењати, патинути, прејењати; сустати, посустати 2]. — 2) lassen, concedo: не *попусти*, Господе Боже, области нечастивоме и некрштеноме, heißt es in einem Volksgebete.
попу̀стити се, по̀пустӣм се, v. r. pf. sich nicht mehr wehren, der Zudringlichkeit nachgeben, concedo.
по̀пу̂т, (у Далм.) кога, т. ј. [vide] налик, ähnlich, similis [cf. сличан 2]: *попут* онога чељадета.
попу̀тати, та̂м, v. pf. Fußfessel anlegen (einer Menge), compede vincire alium ex alio.
по̀пу̂тнина, f. der Botenlohn, die Wegzehrung, viaticum. [vide путнина].
по̀пуцати, ца̂мо, v. pf. nach der Reihe bersten, rumpor, н. п. од смијеха.
попуци́ва̂ње, n. 1) das Springen, Zerspringen, diruptio. — 2) das Hallen der Flinten, sonitus telorum emissorum.
попуци́вати, пу̏цујê, v. impf. 1) anfangen zu zerspringen, rumpi: Дојке расту, токе *попуцују* — 2) hallen, erschallen (von den Flinten), sono: Започеше пушке *попуциват'* — Нешто пушке *попуцују* често —
по̀пушити, шӣм, v. pf. 1) ein wenig rauchen (Tabak), paululum nicotianae duco. — 2) н. п. лулу дувана, eine Pfeife ausrauchen, exhaurire fistulam. cf. испушити.
попушта́ва̂ње, n. vide попуштање.
попушта́вати, попу̏шта̂ва̂м, v. impf. vide [1] попуштати.
попу̀шта̂ње, n. [cf. попуштавање] 1) das Nachlassen, remissio. — 2) das Ueberlassen, concessio.
1. **попу̀штати,** по̀пу̏шта̂м, v. impf. [cf. попуштавати] 1) nachlassen, remitto. — 2) überlassen,

laſſen, relinquo, concedo. — 3) (у пјесми) косу, wachſen laſſen, promitto: За кога је дика лице убелила?| За кога је дика косу *попуштала* —

2. **по̀пуштати**, та̑м, v. pf. alle nach der Reihe entlaſſen, dimitto omnes (e carceribus).

попу́штати се, по̀пу̑шта̑м се, v. r. impf. ſich überlaſſen, nicht wehren, nicht ſträuben, dedere se.

попуштѐни̑к, пуштени́ка, m. 1) коњ који се добро не ујалови. [cf. нутрак]. — 2) во који се пусти те се не хвата у плуг, да би се утовио ради боље продаје.

по̀пче, чета, n. der junge Pope, junger Prieſter, sacerdos juvenis.

по̀р, m. (у Дубр. и у Сријему) vide прас.

по̀раба, f. (у Хрв.) der Gebrauch, usus: за коју *поpабу* требаш то?

пора̀внати, на̑м, v. pf. vergleichen, concilio, compono. [vide посулити].

пора̀внати се, на̑м се, v. r. pf. с ким, ſich vergleichen, componor, concilior.

пора́внити, по̀ра̑вни̑м, v. pf. ebnen, exaequo, complano. [cf. сравнити].

поравња́ва̑ње, n. das Ebnen, complanatio.

поравња́вати, ра̀вњујем, v. impf. ebnen, complano.

по̀рада, f. (у Мостару) од конопљанијех конаца као врша, те се риба у њу хвата, Art Fiſchergarn, retis genus.

по̀ра̑ди, vide ради.

пора́ђа̑ње, n. das Kreißen (das Gebären), parturitio.

пора́ђати се, по̀ра̑ђа̑м се, v. [r.] impf. kreißen (gebären), parturio.

пора́зити, по̀ра̑зи̑м, v. pf. човјека, zu Grunde richten, ſtrafen, perdo: *поразила* га мати Божја.

пора́лија, f. (у Боци) vide бљуда.

по̀рамак, ра̑мка, m. у кошуље оно по рамену од колијера до рукава. [vide потплата]. cf. подуплата.

по̀раменице, f. pl. (у Дубр.) Hoſenträger, fasciae bracis sustinendis.

по̀рана, f. vide **похрана**.

1. **пора́нити**, по̀ра̑ни̑м, vide **похранити**.

2. **по̀ранити**, ни̑м, v. pf. früh aufbrechen, mane moveri. У Србији гдјешто кад назове Србин Србину *добро јутро*, а он га онда запита: Јеси л' *поранио*? cf. [2] подранити, [1] ранити.

по̀ра̑ст, m. (у пјесми и f.) der Wuchs, habitus, cf. [vide 1] раст: Мали *пораст*, плећи широкије — Црне масти а дуге *пораcти* —

пора́сти, ра́стем, v. pf. wachſen, succresco, excresco. cf. узрасти [узрести].

по̀рат, рта, m. (у прим.) der Hafen, portus. cf. [vide] пристаниште.

пора́ша̑ње, n. das Thauen, roratio.

пора́шати, по̀ра̑ша̑м, v. impf. thauen, in zarten Tropfen regnen, roro: *пораша* киша.

по̀ра̑шта, (т. ј. поради шта) weßwegen, cur [vide зашто 1]: А нико се јаду не досјети| *Порашта* је коња повратио —

по̀рвати, бе̑м, v. pf. zum Ringen aufheben, committo, instigo ad luctam.

по̀рвати се, бе̑м се, v. r. pf. ringen, luctor.

по̀ргати, га̑м, } v. pf. durch den Gebrauch abnutzen,
по̀рдати, да̑м, } usu deterere.

по̀рђати, ђа̑м, v. pf. verroſten, rubigine induci.

пореба̀рац, рца, m. Scherzwort in einem Spiel, vox joci cassa efficta: мој отац *поребарац*, моја мати п о р е б р у ш а, поребри се поред ватре.

пореба̀рке̑, n. n. леђи, ſeitwärts, in latus.

поребри се, cf. поребарац.

порѐбрушa, f. Scherzwort in einem Spiel, vox jocosa. cf. поребарац.

порѐвати, бе̑м, v. pf. (у Грахову) hervorbrechen, prorumpo, cf. [vide] навалити [3]: Ће је ладна вода *поревала*,| Из планине из брда Б о ј а н а —

поревѐнити се, рèвенӣм се, v. r. pf. ſich zuſammenthun, eine Kollekte machen, contribuimus singuli.

пореги́ва̑ње, n. das Brummen des Hundes, immurmuratio.

пореги́вати, рèгујем, v. impf. von Zeit zu Zeit brummen (vom Hunde), immurmuro, admurmuro.

поред, mit gen. neben, penes. [cf. според].

по̀редан, дна, дно, (у Грбљу) gering, ſpärlich, kärglich, tenuis, parcus: Поп попу није крив с му је *пореданн* бир.

по̀реде, vide поредо (?): Пасла овце Шуичкиња Мара| У Шуици повр Малована,| Шњом *пореде* два чобана млада —

по̀редити, ди̑м, v. impf. кога с ким, an die Seite ſtellen, comparo.

по̀редити се, ди̑м се, v. r. impf. с ким, ſich in Reihe ſtellen mit einem, comparo me. [cf. барабарити се, једначити се].

порѐдњи̑к, поредни́ка, m. (у Ц. г.) који је са стоком *поред* кога, Weidegenoß, vicinus [cf. помеђаш, спорединк]: Од Ровина овце најавио,| А без друга и без *поредника* —

поредни́ци, ни́ка̑, m. pl. кад се уводећи у нити двије жице уведу у један коталац. cf. близни.

по̀редно, (у Грбљу) као мало, wenig, parum: не намјери се него *поредно* нешто вечери.

по̀редо, (ст.) vide напоредо: *Поредо* нам раке ископајте —

поредо̀вни̑к, довни́ка, m. der abwechſelnd das Recht hat zu mahlen (in einer gemeinſchaftlichen Mühle), qui ex ordine molae jus habet.

поредо̀вни̑чки̑, ка̑, ко̑, n. n. воденица, Reihe-, sociorum, societatis mola.

по̀ре̑дом, nach der Reihe, reihum, ex ordine [vide наизред]: *Поредом* се и у воденици меље. *Поредом* се и говеда лижу.

поре́ђати, по̀ре̑ђа̑м, v. pf. reihen, in Reihe aufſtellen, dispono: По бедену *поpеђа* барјаке —

по̀ређе̑ње, n. das Vergleichen, comparatio.

по̀рез, m. die Steuer, Abgabe, vectigal. [cf. вер-
по̀реза, f. } гија, 2 данак, дација, мирија, порција]. Порезе се у Србији обично дају двије: Ђурђевска и Митровска (у прољеће и у јесен). cf. кнез.

по̀резати, режѐм, v. pf. 1) ſchneiden, scindo, n. п. пореза ме по прсту. [vide посјећи 2]. — 2) порезу, die Steuer unter ſich vertheilen, vectigal impositum inter se distribuere (quantum quisque det ex proportione). — 3) хаљине, zuſchneiden, scindo uni et alteri ex ordine.

по̀резати се, режѐм се, v. r. pf. ſich (in den Finger) ſchneiden, cultro vulnerare se.

порезѝва̑ње, n. das Schneiden, scissio, sectio.

порезѝвати, пѐзујем, v. impf. vide резати.

поре́кло, n. (у војв.) vide подријетло.

поре́кнути, по̀рекнем, vide **порећи**: Што год реко, *порекнути* не ћу —

порѐметити[*], тѝм, v. pf. verrücken, in Unordnung bringen, perturbo.

порѐметити се[*], тѝм се, v. r. pf. in Unordnung kommen, perturbor. [cf. порогобатити се].

по̀ренути, нѐм, (у Далм.) v. pf. vide [по тје-рати] погнати.

по̀рѐње, n. das Aufſchneiden, discissio.

поре́пити, по̀рѐпӣм, v. pf. von Glauben abfallen machen, abduco a fide.

поре́пити се, по̀рѐпӣм се, v. r. pf. vom Glauben abfallen, a fide descisco, fio canis (вала да се мисли: постати *реиат* као исето).

порећѐни [порекнути], порѐчем (по̀рекнем), v. pf. widerrufen, revoco. [cf. разрећи].

порећѐни се, порѐчем се, v. r. pf. (у Ц. г.) ſich verbürgen, fidem interponere, cf. [vide] подјемчити се: Свак би река' и би *се порекá'* —

По̀реч, m. Inſel in der Donau, zu Serbien gehörig, insula Danubii. [cf. Порече].

По̀речанин, m. (pl. По̀речани) Einer von Пореч.

По̀речѐнка, f. vide Поречкиња.

По̀рече, n. vide Пореч.

По̀речкѐ Рѝјека, f. nom. prop. eines Fluſſes und Gegend in Serbien, nomen fluminis et regionis.

по̀речкѝ, кѐ, кѐ, von Пореч.

По̀речкиња, f. Eine von Пореч. [cf. Поречанка].

порѐшчија, m. der Einſammler der пореза, vectigalium collector, exactor. [cf. дацијер].

по̀ривање, n. vide турање [2].

по̀ривати, вам, v. impf. (у Хрв.) vide [гу-рати] турати.

поријѐва̑ње, n. das Drängen, τὸ urgere.

поријѐвати, по̀ријевам, v. impf. (у Ц. г.) као навaљивати, drängen, zuſetzen, urgeo, impello. cf. поревати.

по̀ринути, нѐм, v. pf. 1) wegſtoßen, impello. — 2) (у Дубр.) брод, т. ј. пустити га у воду, vom Stappel laufen laſſen, deduco.

по̀рити, рѝм, v. pf. aufſchneiden, discindo.

порѝца̑ње, n. das Widerrufen, revocatio.

порѝцати, по̀рѝчем, v. impf. widerrufen, revoco: Царска се (ријеч) не *ворице*.

порѝшћанити, нѝм, vide **похришћанити**.

по̀роб, m. (у Дубр.) Vollſtreckung eines richterlichen Urtheils, executio. [cf. рубачина].

поро̀бити, по̀робӣм, v. pf. н. п. поробили Турци село, haben die Einwohner des Dorfs als Sklaven davongeführt, captivos abduco.

поро̀бити се, по̀робӣм се, v. r. pf. in Sklaverei gerathen, captivus abducor.

порогоба́тити се, го̀ба̄ти се, v. r. pf. као по-ремети се, in Unordnung kommen, perturbor.

по̀род, m. die Nachkommenſchaft, proles, progenies [cf. евлад]: Од зла рода нек' није *порода* — Не имао од срца *порода* — И лијепи *пород* изродили —

поро̀ди̑ља, f. die Wöchnerin, Kindbetterin, puerpera. [cf. родилица, родиља].

поро̀дити, по̀родӣм, (ст.) [v. pf.] vide родити [1]: Није л' мати *породила* сина —

поро̀дити се, по̀родӣм се, v. r. pf. gebären, in das Kindbett kommen, pario. [cf. обабињати се, побабити се].

по̀родица, f. Nachkommenſchaft, Familie, familia [vide фамилија]: И позови старца Варићака| Нек поведе своју *породицу*| *Породицу* Варићаковиће —

по̀рођа̑ј, m. (loc. порођа́ју) die Niederkunft, partus: умрла жена у *порођају*.

порођа́чити се, ро̀ђа̑чӣм се, v. r. pf. Geſchlechtsverwandter, Vetter werden, fio consanguineus.

поро̀жити се, по̀рожӣм се, v. r. pf. (у Ц. г.) cf. рожац.

по̀рожје, n. оно чим се во веже за *роге*, Strick womit das Hornvieh bei den Hörnern gebunden wird, laqueus cornibus injiciendus.

по̀розгвати, ва̑м, v. pf. (у Барањи) cf. розгва, розгвати.

по̀рон, m. (у Ц. г.) vide **понор**.

поро̀нути, по̀ронем, v. pf. (у Боци) под воду, н. п. Рисан у море, untergehen, ſinken, aqua mergi.

поро̀сити, по̀росӣм, v. pf. поросила киша, es hat ein wenig geregnet, als wenn Thau gefallen wäre, irroro.

по̀росица, f. der Thauregen, pluvia roris instar, cf. поросница: Нађе киша, љетна *поросица* — Што ти иштеш љетне *поросице*,| То су твоје грозне сузе за ме —

по̀росница, f. (у Дубр.) vide поросица.

по̀ртина, f. vide **похртина**.

по̀рта, f. der Kirchhof (beſonders bei Kloſterkirchen), area circa aedem.

по̀руб, m. der Saum, limbus. cf. подруб.

пору́бити, по̀рӯбӣм, v. pf. einſäumen, limbo circumdo.

поруба́ва̑ње, n. das Säumen, limbatio, circumdatio limbi.

поруба́вати, рӯбљујем, v. impf. ſäumen, circumdo limbum.

по̀руга, f. der Hohn, ludibrium.

пору́га̑ње, n. der Hohn, ludibrium: Наша мајка наше *поругање* —

поружњети, жњим, v. pf. (по јуж. кр.) häßlich werden, deformis fio [cf. оружњети]: *Поружњела* млада мома —

по̀рук, m. vide јемац: Кад ја немам сад *порука* за се;| *Порук* ми је један Бог на небу — Бјеше *порук* пашин делибаша —

по̀рука, f. die Beſtellung, das Entbieten, mandatum [cf. нарука]: По *порукама* вуци меса не једу.

порумѐнети, (ист.) | **порумѐнити**, (зап.) | **порумѐњети**, (јуж.) | мѐним, v. pf. roth werden, erubesco.

по̀русити, сѝм, [v. pf.] vide помосковити.

по̀русити се, сѝм се, vide помосковити се.

поручати, по̀ручам, v. pf. 1) ein wenig mittagmalen, paululum prandeo: сједи мало да *поручамо*. — 2) ganz aufeſſen, consumo, comedo: *поручао* све.

поручѝвање, n. das Entbieten, Sagenlaſſen, mandatio.

поручивати, ру̀чујем, v. impf. ſagen laſſen, entbieten, mando.

поручити, по̀ручим, v. pf. ſagen laſſen, mando.

по̀рушити, шѝм, v. pf. 1) кога, in Trauer verſetzen, in squalorem luctumque conjicio. — 2) zerſtören, diruo: *Поруши* ми цркву Јежевицу — Како ти је *порушена* црква —

по̀рушити се, шѝм се, v. r. pf. in Trauer verſetzt werden, in squalorem et luctum conjici.

по̀рција, f. (у војв.) die Steuer (als der einzelnen auferlegte Theil, portio), tributum. cf. [vide] пореза.

порцијâш, цијáша, m. (у војв.) der Steuerpflichtige, tributarius.

порцијâшица, f. (у војв.) 1) das Steuerbuch, libri censuales. — 2) die Steuerpflichtige, tributaria.

По̀рча (од Âвалē), m. (ст.) nom. propr. eines Ritters, cf. Авала.

по̀с, по̀с! ſagt man zum Kalbe, oder Lamme, als Lockwort (v. посати), vox aliciendi vitulum: пос, воко, пос!

По̀савац, сâвца, m. der Anwohner der Save, Savi accola, circumsavanus.

посâветовати, (ист.) | **посâвитовати**, (зап.) | **посâвјетовати**, (јуж.) | тујем, v. pf. berathen, consilium dare: Научи ме и *посавјетуј* ме —

По̀сâвка, f. Eine von Посавље, circumsavana.

По̀сâвље, n. die Gegend längs der Save, circumsavana regio.

по̀сâвски, кā, кō, von Посавље, circumsavanus: Зелене л' се лугови *посавски* —

посâгнути, по̀сагнēм, v. pf. ein wenig niederbeugen, deflecto: Те ј' на ниже пушку *посагнуо* —

посâгнути се, по̀сагнēм се, v. r. pf. ſich ein wenig niederbeugen, se demittere: *Посагни се* доље по пониже —

по̀сад, von nun an, posthac, ex hoc tempore. [vide оселе (одселе)]. cf. [1] по [9].

посáдити, по̀сâдим, v. pf. 1) ſetzen, pflanzen, sero, planto, n. p. шљиве, виноград. — 2) ſetzen, einen Sitz anweiſen, colloco, locum assigno. [cf. сјести 4, засјести 2].

посáдити се, по̀сâдим се, v. r. pf. ſich ſetzen, assido, consido.

посађѝвање, n. das Setzen, collocatio.

посађивати, сâђујēм, v. impf. ſetzen, colloco. [cf. сађати].

посађивати се, сâђујēм се, v. r. impf. ſich ſetzen, consido.

посâлак, по̀саока,| m. hyp. v. посао: имам неки **посâлац**, по̀саоца,| мали *посалак*: боље је какавгод *посалац* радити него беспослен сједити; дај ми каквагод *посаоца* да не сједим беспослен.

посалúпати, пâм, v. pf. (у Рисну) pflaſtern, lapide sterno. cf. [vide] покалдрмити.

посâмцē, adv. einzeln, geſondert, seorsum. cf. [појединце,] напосе.

по̀сан, сна, сно, vide **постан**.

посâнути, по̀санē, vide **посахнути**.

по̀сао, сла, m. (pl. gen. посáлā u. по̀слова) [cf. работа] 1) das Geſchäft, negotium; не ваља ти *посао*, du hätteſt das nicht thun ſollen. — 2) Arbeit, labor: љетни посао, отишао на посао.

по̀сати, по̀сēм, v. pf. [cf. посисати] 1) ausſaugen, exsugo, lactor. — 2) посале овце, т. ј. без воље онога чије су састалe се с јагањцима и јагањци их посали те се већ не могу помусти, haben geſäugt, lactarunt; посале краве.

посáхнути, по̀сахнēм, [посанути] v. pf. (у Ц. г.) verdorren, exareo, cf. [vide] посушити се: Да Бог да свака ми срећа *посахнула*, не имала напретка, као ова сламка по јутрос (прекиувши сламку)! — О боре, мој зелен боре,| Све твоје гране *посахле* —

по̀свадити се, дим се, v. r. pf. vide свадити се [cf. завадити се]: Но је пошло Туре у Космачу,| Е му *се* је раја *посвадила* —

по̀свадúште, n. (у Пиштр.) die Entzweiung, dissidium, in dem Sprichworte: У огњиште *посвадиште*, у одриште помириште.

по̀свађати, ђам, v. pf. entzweien, committo homines inter se, discordes reddo, discordiam inter illos concilio.

по̀свађати се, ђамо се, v. r. pf. ſich entzweien, discordes fimus. [vide завадити се].

посвáјање, n. das Zueignen, arrogatio.

посвáјати, по̀свâјам, v. impf. ſich anmaßen, zueignen, sibi vindicare, arrogare.

посваљивати, свâљујēм, v. pf. nach der Reihe herab (hinab) wälzen, devolvo aliud ex alio.

по̀све, gänzlich, penitus, cf. [vide] сасвим: Боље је бити и избијену него *посве* убијену.

посведо̀чити, свèдочим, (ист.) vide посвједочити.

по̀свет, m. (ист.) vide посвјет.

посвéтити, по̀свêтим, v. pf. кога, heiligen, heilig

ſprechen, sanctifico: Справио их но не *посветио* —

посвéтити се, пòсвêтӣм се, v. r. pf. heilig werden, sacer fio, sacror: Десна ти *се посветила* рука —

посвéтлити, лӣм, (ист.) vide посвијетлити.

посвећивање, *n.* [verb. v. посвећивати се].

посвећивати се, *посвéћујēм се*, *v. r. impf.* [heilig werden, sacer fio, sacror]: *свети су се оци прије освећивали, пак су се* посвећивали.

посвидочити, свȉдочӣм, (зап.) vide посвједочити.

посвијéтлити, лӣм, v. pf. (јуж.) ein wenig leuchten, paululum admoveo lumen, lumen praefero.

посвињити се, пòсвињӣм се, v. r. pf. Schwein werden, fio sus. Какогод што се код Срба човјек *повампири*, тако Турци приповиједају да се код њих *посвиње*. Приповиједају да су некаква бега, који се посвињио, тражили по свињама, па га нијесу могли познати, док му нијесу опазили прстен на предњој нози.

посвúрати, пòсвȓām, v. pf. ein wenig pfeifen, paululum inflo fistulam: *Посвирај* па и за нас зађени.

пòсвит, m. (зап.) vide посвјет.

посвúтлити, лӣм, (зап.) vide посвијетлити.

посвједочити, свȉједочӣм, v. pf. (јуж.) bezeugen, testor. [cf. засвједочити, освједочити].

пòсвјет, m. Licht, Beleuchtung, lumen, cf. [vide] видјело: не могу спавати, да имам *посвјета* устала бих па бих што радила.

посвòјити, пòсвојӣм, v. pf. ſich zueignen, arrogare sibi.

[**посвратити**, посвратим, v. pf. umſchlagen, retorqueo; *види* s. v. навлачкапа.]

пòсвртâње, n. das Umſchlagen, retorsio.

пòсвртати, врħêм, v. impf. umſchlagen, retorqueo. [vide] завраћати [2], cf. завратити.

пòсебина, *f. (у Далм.) земља која сама собом управља*, Gemeinſtaat, *republica*: *Док су Пољица била* посебина.

пòсебицē, (у Рисну) научно *посебице*, т. ј. сам од себе, von ſelbſt, ipse, sine magistro.

пòсебнӣ, нâ, нō, einzeln, singulus.

посéгнути, пòсêгнēм, (у Ц. г.) vide [1] **посéћи**.

пòсед, m. (ист.) vide посјед.

пòседак, сетка, m. (ист.) vide посједак.

пòседâње, n. (ист.) vide посједање.

пòседати, дâм, (ист.) vide посједати.

пòседлица, f. vide **подседлица**.

пòсезâње, n. das Annehmen, susceptio.

пòсезати, сежēм, v. impf. (у Ц. г.) ſich annehmen, suscipere ac tueri.

пòсијати, јēм, (ист.) vide посијати.

пòсек, m. (ист.) vide посјек.

пòсеклица, f. (ист.) vide посјеклица.

пòселе, (у Ц. г.) von nun an, posthac. [vide оселе (одселе)]. cf. посад.

пòселица, f. (у Ц. г.) мало село, заселак: У Стублицу, малу *поселицу* —

посéло, n. (ист.) vide посијело: Ја сам јуче био на *поселу* —

посèрӣш, серúша, m. н. п. избили га до посериша (im Scherze, usque dum cacaret).

посéрко, m. (ein mütterliches Scheltwort) du kleiner Scheißer! cacator parvulus. [cf. посро].

пòсести, седēм (седнēм), (ист.) vide посјести.

пòсестрима, f. die Wahlſchweſter, quam sororem appello.

пòсестримити, мӣм, } v. pf. eine zur Schweſter
пòсестрити, рӣм, } wählen, sororem appello aliquam.

1. **посéћи** [посегнути], пòсêгнēм, v. pf. (у Ц. г.) за кога, ſich annehmen, suscipere et tueri: ја бих тако и за њега *посегао*.

2. **пòсећи**, посéчēм, (ист.) vide посјећи.

пòсећи се, посéчēм се, (ист.) vide посјећи се.

пòсид, m. (зап.) vide посјед.

пòсидак, ситка, m. (зап.) vide посједак.

пòсидâње, n. (зап.) vide посједање.

пòсидати, дâм, (зап.) vide посједати.

пòсијати, јēм, v. pf. (јуж. и зап.) ſäen, ſeẽen, ſero (пшеницу, лан, диње); посијати ријеч, т. ј. пустити је међу људе.

пòсије, пòсијâ, f. pl. vide мекиње.

пòсијек, m. (у Ц. г.) vide покољ: он је био на тај *посијек*.

посијèло, n. (у Ц. г.) vide сијело.

пòсик, m. (зап.) vide посјек.

пòсиклица, f. (зап.) vide посјеклица.

пòсилити се, лӣм се, v. r. pf. 1) vide осилити: Турци су *се посилили* љуто — 2) (у Ц. г.) hoffüthig werden, superbus fio, cf. [vide] понијети се [1]: *Посилио се* ка' и шогав капицом.

пòсинак, сúнка, m. (cf. посинко) 1) der Wahlſohn, quem filium appello. — 2) der angenommene Sohn, filius adoptivus.

пòсиначкӣ, кā, кō, dem посинак gehörig, *τοῦ* посинак.

посúнити, пòсȉнӣм, v. pf. [cf. присинити] 1) Sohn nennen, filium appello. — 2) an Sohnes Statt annehmen, filium adopto.

пòсȉнко! (als voc. v. *посинак*, и то највише се чује у пјесмама): Мој *посинко*, Краљевићу Марко! —

пòсипâње, m. 1) das Beſtreuen, conspersio. — 2) das Begießen, Beſchütten, perfusio.

пòсипати, пāм (плъēм), v. impf. 1) beſtreuen, conspergo. — 2) beſchütten, perfundo.

посúпач, посипача, m. (у Дубр.) пијесак што се њим писмо посипље, der Streuſand, pulvis scriptorius.

пòсипка, f. vide ватраљ.

посúпушта, у приповиједи: чорба чорбушта, попа *посипушта*.

посирòћети, посирòтӣм, v. pf. (у Грахову) vide осиротјети: Што ми сломи двије пушке мале! То ћу, љубо, *посироћет'* тешко —

по̀сисати, са̂м (по̀сишêм), vide посати.
по̀систи, сидêм (сиднêм), (зап.) vide посјести.
[**поситан,** тна, тно, kleinlich, minutiosus; cf. 1 по 14; *види* s. v. тама 3.]
по̀сићи, поси́чêм, (зап.) vide посјећи.
по̀сићи се, поси́чêм се, (зап.) vide посјећи се.
по̀сјед, m. (у Дубр.) vide сијело, посијело: идем на *посјед*; камара од *посједа* (Besuchzimmer).
по̀сједак, сјетка, m. (у Ц. г.) vide сијело.
по̀сједâње, n. (јуж.) das Aufsitzen, conscensus equi.
по̀сједати, да̂м, (јуж.) 1) v. pf. sich setzen, (einer nach dem andern), consido. — 2) (v. impf.) коња, aufs Pferd steigen, conscendo equum.
посјѐдити, ди̂м, v. pf. (јуж.) 1) ein wenig sitzen, paulum sedeo. — 2) посједићем, т. ј. почекаћем, warten, manere.
[**посједјети,** посједим, (југоз.) vide посједити; *види* s. v. 1 по 15.]
по̏сједни̂к, m. (у Ц. г.) } vide сијело.
по̀сједница, f. (у Боци) }
по̀сједовâње, n. das Besuchen, visitatio.
по̀сједовати, дујêм, v. impf. (у Дубр.) походити, besuchen, invisere, [vide] походити [1], cf. полазити, обилазити: *посједовао* сам њега, и *посједовао* сам данас.
по̀сједовати се, дујêм се, v. r. impf. (у Дубр.) с ким, т. ј. ићи један другоме, einander besuchen, invisere se invicem.
по̀сјек, m. (јуж.) vide зимина.
по̏сјека, f. das Niederhauen, caesio: Ја ћу имат' браћу од освете,| Ја ћу имат' сабљу од *посјеке* —
по̀сјеклица, f. (јуж.) die Niederhauerin (Epitheton des Säbels), quae caedit: Он пода ме увати Шарина| А извади *посјеклицу* ћорду —
по̀сјести, сједêм (сједнêм), v. pf. (јуж.) т. ј. коња, besteigen, conscendo equum.
по̀сјећи, посијѐчêм, v. pf. (јуж.) 1) кога, abhauen, niederhauen, caedo: посјекли га Турци. — 2) *посијеци* по једном прсту, боли, *посијеци* по другом, боли, schneiden, scindendo vulnero. [cf. порезати 1]. — 3) воденицу, die Mühlsteine aufklopfen, exacuo. [cf. 1 побити 4].
по̀сјећи се, посијѐчêм се, v. r. pf. (јуж.) 1) sich schneiden, hauen (in den Finger, Fuß), scindendo vulnero. — 2) (у Ц. г.) с ким, sich duelliren auf den Degen, ferro cum quo decernere.
поска́кати, по̀скâчêмо, v. pf. nach der Reihe aufspringen, omnes prosiliunt.
поскаки́вâње, n. das Hüpfen, Springen, exsultatio.
поскаки́вати, ска̀кујêм, v. impf. hüpfen, exsulto.
по̏скâње, n. das Herbeilocken des Kalbes, Lammes, das пос пос-sagen, cum allicio vitulum aut agnum voce пос, q. d. veni ad lactandum (посати).
по̀скапати, пљêмо, v. pf. nacheinander umkommen, pereo alius ex alio.
по̏скати, ка̂м, v. impf. das Kalb oder Lamm locken, dico пос, aliciens vitulum aut agnum.
поски́дати, по̀ски̂да̂м, v. pf. nach der Reihe herabthun, demitto, demoveo.
поскики́вâње, n. das Aufschreien, stridor.
поскики́вати, скѝкујêм, v. impf. aufschreien, strido.
поски́тати се, по̀ски̂та̂м (по̀ски̂ћêм) се, v. r. pf. ударити у скитњу: Црна се калуђерица по селу *поскитала*.
поскору́пити, поско̀ру̂пи̂м, v. pf. bestreuen, conspergo.
поско̀чити, по̀скочи̂м, v. pf. aufspringen, prosilio.
по̀скочица, f. die Tanzweise, das Kololied, cantus saltatorius. Највише се говори pl. *поскочице*, т. ј. као кратке пјесме, што момци говоре и подвикују у колу кад играју, н. п. Она цупа| Данас сутра.| Никад ништа| До издрти| Опанака. — Ај уј, не лудуј,| С туђом љубом не другуј:| Туђа љуба пасја вјера,| Намамиће, превариће. — Скочи коло, дупе голо.| Како радиш и горе ће. — Она цупа, чизме моје!| И код куће имам двоје,| Ал' ни ово нису моје. Поскочице су готово све тако срамотне да их осим кола не смије нико ни поменути, а у колу их нико за срамоту не прима. Младе и дјевојке, старци и бабе учине се као да и не чују што момци говоре. Ја сам слушао и гледао (у Јадру у Беговој Љешници) гдје Турци сједе, а Срби око њих играју и подвикују: Она цупа данас сјутра,| Наше ноге, Турска земља;| За то Турци и не маре;| *Силне баше говна једу*,| А субаше таслаишу.
по̀скупак, пка, (у Дубр.) } m. vide мљезинац.
по̀скупац, пца, (на Корчули) }
поску́пети, (ист.) } пи̂м, vide поскупљети.
поску́пити, (зап.) }
по̀скупица, f. (у Дубр.) vide мљезиница.
поску́пјети, (југоз.) } ску́пи̂м, v. pf. im Preise steigen, theurer werden, fio carior, consto majori pretio. [cf. оскупјети, подражати, уздражати].
поску́пљети, (јуж.) }
поску́псти, поску́бêм, v. pf. ausrupfen, evello [vide почупати]: Да му златна не *поскубу* перја —
по̏скура [проскура], f. (angeeignet aus *προσφορά*) die Hostie, panis liturgicus. [cf. летурђија 2].
поску́рица [проскурица], f. dim. v. поскура.
поску́ричара, f. баба што мијеси поскурице за цркву, die die Hostie bereitet, quae panem liturgicum parat.
по̀скурни̂, на̂, но̂, zur Hostie gehörig, panis liturgici: Не зна псето за *поскурно* братно.
поску́рњâк, поскурња́ка, [проскурњак] m. der Holzschnitt, um die поскурица zu zeichnen, annulus (ligneus) signandae hostiae (*ΙΣ. ΧΡ. ΝΙΚΑ*). [cf. словце 2].
поску́рњача, f. Art Apfel, pomi genus [pirus malus L. var.]. Она може бити врло велика,

накисела је и кад се устоји просипа се у устима као брашно.

послáгати, пòслâжēм, v. pf. zuſammenlegen (von einer Menge), componere.

пòслâник, m. der Geſandte, ablegatus. cf. [елчија,] поклисар.

послáница, f. т. ј. књига[1], das Sendſchreiben, epistola [vide писмо 2]: Тек што примиш ову *посланицу*,| Итај к мени одма у Стамбола —

пòластице, пòластúцā, f. pl. die Schleckerei, Leckerbiſſen, cupediae, scitamenta.

пòслати, пòшљēм (пòшаљēм), v. pf. ſenden, ſchicken, mitto. [cf. одаслати, оправити 2, отурити 2, пратити 2, справити 3].

пòсле, (ист.) vide послије.

пòследак, слетка, m. (ист.) vide пошљедак.

пòследњй, њā, њē, (ист.) vide пошљедњи.

пòслен, нā, нō, н. п. дан, доба, Arbeits-, Werk-, laborandi (tempus), (dies) profestus. [vide радни].

пòсленик, m. der Arbeiter, operarius. cf. [работник, пословач, 1] радник[1].

пòсленица, f. die Arbeiterin, operaria [cf. работница]: Да су цару девет *посленица* —

послéнети, (ист.) } пи̏мо, vide послиниjeти.

послéнити, [у војв.] (зап.)} јењети.

послéтати, пòслéћēмо, (ист.) vide послијетати.

пòсли, (зап.) vide послије.

пòслидак, слитка, m. (зап.) vide пошљедак.

пòслидњй, њā, њē, (зап.) vide пошљедњи.

пòслије, (јуж.) [cf. послијед, послијен, послим, потле, потље, пошље] 1) (praep. mit gen.) наф, post. [cf. иза 2, изатога, наком (након)]. — 2) нафђер, postea. [cf. 2 попак]. — 3) außer, praeter, [vide] осим, cf. до, само, потље: Јер не има од срца порода,| *После* једну ћерку јединицу —

пòслијед, (у Ц. г.) vide послије: Тек ти кажем жалост за *послијед* —

пòслијен, (по јуж. кр.) vide послије: или пријед или *послијен*.

послијèпити, пи̏мо, vide послијењети.

послијèцjети, (југоз.)} пи̏мо, v. pf. наф der Reihe

послијèњети, (јуж.)} blind werden, erblinden, oculis capior alius ex alio.

послијèтати, пòслијећēмо, v. pf. (јуж.) наф einander herabfliegen, devolo alius ex alio.

пòслим, (по зап. кр.) vide послије: Најприје си била за Милошем,| Пак си *послим* за војводом Јанком —

послúпити, пи̏мо, (зап.) vide послијењети.

послúтати, пòслúћēмо, (зап.) vide послијетати.

послòвâње, n. das Arbeiten, labor, opera.

послòвати, пòслујēм, v. impf. arbeiten, laboro. cf. [vide] радити[1].

послòвâч, словáча, m. vide посленик: Сви орачи и копачи,| И по кући *пословачи* —

пòсловица, f. [1)] eine Art Sillabirſprache, deren die Bauern zweierlei, die große und die kleine haben (Rothwälſch), linguae fictae genus, fictae ex lingua patria, interpolatis singulis syllabis, н. п. *добродонашенесловиси ведоводобреде*, т. ј. донеси воде; то се каже великом пословицом, а малом: *дијодонијенесиси вијоводиједе* и т. д. [cf. козарски. — 2) vide прекоречица].

пòсловичкй, rothwälſch, lingua ficta.

пòслуга, f. die Bedienung, ministratio.

пòслужбица, f. (у Ц. г.) vide [прислављати] прислужбица, прислављање. cf. крсно име.

послужúвâње, n. das Bedienen, ministratio.

послужúвати, слȕжујēм, v. impf. 1) кога, bedienen, ministro alicui. — 2) (у Ц. г.) н. п. славим Ђурђев дан, а *послужујем* Госпођин дан. cf. [vide] прислављати.

послȕжити, пòслȕжūм, v. pf. 1) bedienen, ministro. — 2) dienen, serviisse.

пòслȕх, m. 1) das Gehör, Anhören deſſen was ein Anderer vorträgt, audientia: у *послух* људи! Фала вама, браћо, на *послуху* — 2) der Gehorſam, obsequentia: Мир и *послух* свекру и свекрви —

пòслȕшан, шна, шно, gehorſam, dicto audiens. cf. покоран.

пòслушâње, n. der Gehorſam, obsequentia: Да дочекаш од мене весеља,| А од Фате сваког *послушања* —

пòслушати, шāм, v. r. pf. 1) кога, einem gehorchen, pareo cui, auscultor. — 2) ein wenig horchen, auscultor.

пòслушати се, шāм се, v. [r.] pf. 1) einander Gehör geben, audiri invicem: О'те, браћо, да *се послушамо* — 2) Gehör finden, si me audient: ако *се* ја *послушам*.

послȕшнйк, слушника, m. der Jemands Befehlen willig und gern gehorcht, qui obedienter imperata facit.

послȕшница, f. die Jemands Befehlen willig und gern gehorcht, quae obedienter imperata facit: Да ти будем мајци *послушница* —

пòсљедак, сљетка, m. vide **пошљедак.**

пòсљедњй, њā, њē, vide **пошљедњи.**

[посмијешно, cf. 1 по 14; *види* s. v. сирзбијало.]

пòсмицати, пòсмичēм, v. pf. н. п. људе, наф einander aus der Welt ſchaffen, interficio alium ex alio.

пòсмртнй, *а, б,* [наф Jemands Tode eintretend, posthumus.]

пòсмрче, чета, n. дијете које се роди послије очине смрти, der Nachgeborne, Spätling, postumus.

посмȕцати се, *пòсмȕцāм се, v. r. pf. vide потȕћи се* [3].

пòснй, нā, нō, н. п. дан, Faſten-, jejunii.

пòсник, m. der Faſter, jejunator.

пòсница, f. die Faſterin, jejunatrix.

пòснути, нēм, v. pf. пос пос-ſagen, dico pos pos, vitulum aut agnum alliciens.

пòсобак, пòсопка, m. vide пособац: Камо ли ми два *посопка* сина —

пòсобац, пòсопца, m. (pl. gen. пòсобāцā) einer

der Söhne, die nach einander, ohne durch Töchter unterbrochen zu werden, zur Welt kommen, filii ex ordine, quin filia intervenerit [cf. пособак]: Роди мајка девет *пособаца* —

пòсòбити, *пòсобѝм, v. pf. (у Ц. г.) vide* покорити, *узети, примити.*

посòнòлити, *посòнолѝм, v. pf. (у Ц. г.)* [aufmuntern, cohortor].

пòсобица, f. eine der Töchter nach der Reihe, filiae ex ordine, nullo interposito filio.

посòлити, пòсолѝм, v. pf. 1) einſalzen, sallio. — 2) mit Salz beſtreuen, salem adspergo.

пòсна, f. zerkleinte Eiſenſchlacken, die auf naſſe ſchwarz zu färbende Stoffe geſtreut werden, scoriae ferri comminutae quae adsperguntur pannis nigro colore imbuendis. cf. ковачина [1, пржина 1].

поспáвати, пòспáвам, v. pf. ein wenig ſchlafen, paululum dormio.

пòспати, поспѝмо, v. pf. 1) nach der Reihe einſchlafen, obdormit alius ex alio. — 2) (у Дубр.) јесте ли добро ноћас *поспали?* т. ј. поспавали, ſchlafen, dormio.

пòспјешити, шѝм, v. pf. (у Дубр.) vide похитјети.

поспрáмити, пòспрâмѝм, v. pf. beſchämen, pudorem injicio.

поспрáње, n. das Scheißen (perfective), cacatio: Не би с њим отишао ни на *поспрање.*

пòспрати, серѐм, v. pf. beſcheißen, concaco. [cf. полити 2].

пòспрати се, серѐм се, v. r. pf. 1) ſcheißen, caco. [cf. окекати се, осрати се]. — 2) ſich ſelbſt verunreinigen, concacat se ipsum infans. [— 3) cf. прстен 3].

пòсрбити, бѝм, v. pf. zum Serben machen, ſerbiſiren, verſerben, reddo serbum, serbicum.

пòсрбити се, бѝм се, v. r. pf. ein Serbe werden, fio serbus.

посрбљáвање, n. vide србљење.

посрбљáвати, србљâвам, vide [1] србити.

посрèбрити, пòсребрѝм, } v. pf. verſilbern, ar-
пòсребрити, нѝм, } gendo obduco: Да ти имаш гувно у авлији| Помјеђено па *посребрњено* — ¬

посрéд, [ист. и јуж.] (mit gen.) mitten durch, per medium —: *посред* главе; *посред* сриједе.

посрѝд, (зап.) vide посред.

посркати, пòсрчѐм, v. pf. gänzlich aufſchlürfen, absorbeo.

посрнути, пòсрнѐм, v. pf. das Gleichgewicht verlieren, inclinor in alteram partem, excido aequilibritate, aequilibrio: *посрнуо* пијан; И патка на леду *посрне*; И коњ од сто дуката *посрне.*

пóсро, m. vide посерко.

пòсртање, n. das Umſchwanken, Umfallen (eines Trunkenen), ruitio.

пòсртати, срћѐм, v. impf. umſchwanken, umfallen, ruo.

пòст, пòста, m. die Faſte, jejunium [cf. посте]: часни *пост*; данас је *пост.*

пòстав, m. vide платно 1.

пòстава, f. 1) das Futter (des Kleides), munimentum vestis, subsutura. — 2) (у Рудн. нах.) онај суд (понајвише фучија), у који иде ракија из казанске луле. cf. капалица.

пòставити, вѝм, v. pf. 1) хаљину, das Kleid füttern, munio. — 2) капу на главу, aufſetzen, impono. [cf. устаћи (устакнути)]. — 3) стражу, eine Wache wo aufſtellen, excubias pono; поставити војводу, кнеза: На б'јелу их кулу *поставише* — 4) софру, (den Tiſch) decken, sterno mensam: постави да ручамо. cf. ставити [3, намјестити 2]. — 5) einführen, instituo: Чудан Дука зулум *постави* —

пòстављање, n. 1) das Füttern, subsutio. — 2) das Aufſetzen, impositio. [cf. устицање] — 3) das Decken, stratio. — 4) das Anſtellen, Beorderu einer Schildwache, positio excubiarum.

пòстављати, љâм, v. impf. 1) ſtellen, ſetzen, pono. [vide метати 5]. — 2) (den Tiſch) decken, sterno mensam. [cf. намјештати (намјешћати)3, стављати 3]. — 3) füttern, subsuo. — 4) ſtellen, aufſtellen (eine Schildwache), pono excubias.

пòстајање, n. das Entſtehen, ortus.

1. **пòстајати,** јêм, v. impf. entſtehen, eben aufkommen, existo.

2. **постàјати,** стòјим, v. pf. ein wenig ſtehen bleiben, consisto paululum. [cf. потијати].

постајкúвање, n. das Stehenbleiben, constitio.

постајкúвати, стàјкујем, v. impf. ſtehen bleiben, consisto.

пòсталица, f. (ваља да која је дуго *постајала* и није у руке узимана?): И дај мене сабљу *посталицу,*| Невађену тридесет година —

пòстан [посан], сна, сно, н. п. лонац, кашика, јело, Faſten-, jejunii.

пòстанак, стáнка, m. der Beginn, Entſtehung, origo: од *постанка* мога. cf. [настање, постатак,] постање.

пòстанути, нêм, vide **постати.**

постáње, n. vide постанак: Ми смо браћа вјерна од *постања* —

пòстарати, рâм, v. pf. alt machen, facio esse senem: Ништа за то што је млађа мајка,| Ласно ћемо ми њу *постарати* —

пòстарати се, рâм се, v. r. pf. 1) Sorge tragen, curam habeo: *постарај се* да ми то чађем. — 2) alt werden, senesco: Ласно ћемо ми њу постарати:| Ти ми немој шњоме вечерати,| А ја не ћу шњоме беседити,| Ође нам *се постарати* мајка —

пòстат, f. оно што у један пут узму преда се копачи, или жетеоци, кад раде, die Reihe (bei der Ernte), tractus agri demetendi: може се до мрака истјерати још једна *постат*; узели све у једну *постат.*

постáтак, тка, m. vide постанак.

пòстати (cf. постанути), станêм, v. pf. 1) be-

ginnen, entſtehen, orior. — 2) постао рђав човјек, er iſt ein ſchlechter Menſch geworden, fio.

пòстатни̏к, m. који је накрај постати, der Schnitter, der zunächſt am noch zu ſchneidenden Getreide ſchneidet, ab ea parte, in qua nova restat messis.

поствáрати, пòствâрâм, v. pf. nach der Reihe ſchaffen, creo unum ex alio.

пòсте, пóстâ, f. pl. vide пост.

пòстеља, f. das Bettgewand, lectus. [cf. кревет 1, одар 2, лежница].

пòстељица, f. 1) dim. v. постеља. — 2) das menſchliche Ei, germen humanum. cf. ложа [2].

пòстигнути, нêм, vide **постићи.**

пòстúдан, дна, дно, vide стидљив.

постúдети, дúм, (ист.) vide постидјети.

постúдети се, дúм се, (ист.) vide постидјети се.

постúдити, дúм, (зап.) vide постидјети.

постúдити се, дúм се, (зап.) vide постидјети се.

постúдјети, дúм, (југоз.) vide застидјети.

постúдјети се, дúм се, (југоз.) vide застидјети се.

постúћети, стúдúм, (јуж.) vide постидјети.

постúћети се, стúдúм се, (јуж.) vide постидјети се.

пòстити, пòстúм, v. impf. 1) faſten, jejuno: *Пòстû* као пас од кòстû. — 2) faſtenmäßig machen (z. B. den Topf, in dem Fleiſch geweſen, ſorgfältig reinigen), purgo, expurgo.

пòстити се, пòстúм се, v. r. impf. (in der Einſamkeit) faſten, jejuno.

пòстићи [постигнути], стигнêм, v. pf. (у војв.) 1) erreichen, assequor: не ћеш ти то *постићи.* — 2) heimſuchen, urgeo: *постигла* га несрећа, жалост.

пòстúш, cf. [vide] пестиш.

пòстô, пòстола, m. (у Хрв.) vide превља.

пòстојáн, a, o, beſtändig, constans, stabilis.

постојáнство, n. die Beſtändigkeit, constantia, stabilitas.

постојáње, n. cf. [vide] достојање: И у двори своје *постојање* —

пòстôјбина, f. der Geburtsort, locus natalis, solum natale. cf. [1 камен 2; vide] завичај.

пòстола, f. (у Дубр.) vide цревља, пòстô.

пòстôљàк, m. (по југоз. кр.) vide [тријежњак] столњак.

пòстôловина, f. (у Ц. г.) што је пусто, vide пустолина.

пòстôље, n. ножице и сва справа на чему астал стоји, das Tiſchgeſtell, pedes mensae.

пострáвити се, пòстрâвîм се, v. r. pf. кад курјак закоље овцу, или краву, онда кажу *постравила се,* von wilden Thiere gefreſſen werden, a fera pereo.

пострáдати, пòстрâдâм, v. pf. (у војв.) leiden, patior.

пострáжити, пòстрâжîм, v. pf. ein wenig wachen, vigilo.

пострéљати, пòстрéљâм, (ист.) vide постријељати.

пòстрешити, шîм, v. pf. dachen, tego: *Пострешићу* ситнијем бисером —

постријèљати, пòстријељâм, (јуж.) v. pf. nach

пострúљати, пòстрúљâм, (зап.) der Reihe niederſchießen, trajicio unum ex alio: Јера ћу ти све *постријељати* Вране коње и добре јунаке —

пòстрићи, *m. pl. vide* ***подстрићи.***

пòстрнак, пòстрнка, m. (у Грбљу) позни кукуруз који се сије *по стрници* (пошто се *озим* пожње), Herbſtmais, zea mais auctumnalis.

пòступ, m. der Stillſtand der Mühle bei zu hohem Waſſer, constitio molae ob aquae altitudinem nimiam: ударио *пòступ*; сад је *пòступ,* не може воденица да меље.

постýпање, n. 1) das Gehen, Schreiten, gressio. — 2) das Stillſtehen der Mühle, constitio molae. — 3) das Verfahren (gutes oder böſes mit einem), ratio agendi cum aliquo (fr. procédé).

постýпаоница, f. der Gehkuchen, placenta primae itionis. Кад почне дијете ићи, онда умијесе погачу, па скупе сву дјецу (која могу трчати) и момчад из куће, те је изломе дјетету више главе; како које одломи комад, а оно бјежи оданде (да би и оно дијете онако трчало). cf. поступача.

постýпати, пòстýпâм, v. impf. 1) auftreten, gehen, gradior: Кудгод наш домаћин и његова дјеца из дома *поступали,* свуд на срећу наступали! (кад се напија). — 2) ſtill ſtehen (von der Mühle), consisto. — 3) с ким, umgehen, verfahren, ago (bene aut male) cum aliquo: Брат је мио, које вјере био,| Када братски мисли и *поступа.* — 4) поступа дијете, т. ј. почиње ходити, zu gehen anfangen, coepi incedere.

постýпача, f. vide поступаоница.

постýпити, пòстýпîм, v. pf. 1) gehen, gradior: коликогођ обидох, и ногама *поступих,* још не видјех такога чуда (рече Црногорац кад се чему зачуди). — 2) umgehen, verfahren, handeln, ago cum aliquo, me gero erga illum. — 3) ſtill ſtehen, consisto, impedior: *поступила* воденица (кад дође велика вода па коло не може од ње да се окреће)

пòсуда, f. vide наруч.

посýдити, пòсýдîм, v. pf. (особито по зап. кр.) дати или узети у наруч, borgen, commodare, utendum petere [cf. узајмити]: Да имамо масла, како немамо брашна, па бисмо *посудили* у селу теписију, те бисмо начинили питу.

пòсуђе, n. das Geräth, vasa.

посуђúвање, n. das Borgen, commodatio.

посуђúвати, сýђујêм, v. impf. borgen, commodare.

посýкати се, пòсýчêм се, v. r. pf. ſich herausdrängen (haufenweiſe), erumpere catervatim.

посýкљати, љâм, } v. pf. hervorſtrömen, pro-
посýктати, пòсукћêм, } fundi.

по̀сулити,* лӣм, v. pf. vergleichen, comparo, cf. намирити [1], поравнати: То рекоше, па се *посулише* —

посу́мњати, по̀сӯмњам,
посу́мњати, по̀сӯмњам, } v. pf. bezweifeln, dubito.

посу́мњати се, по̀сӯмњам се, v. [r.] pf. zweifeln, dubito.

посумра́чити се, посу́мра̄чӣ се, v. r. pf. es beginnt Abend zu werden, dämmert, advesperascit.

посу́нетити, тӣм, v. pf. nach einander beſchneiden, circumcido.

посу́стати, станӗмо, v. pf. 1) insgeſammt müde werden, defatigari. — 2) müde werden, fatigor, cf. [попустити 1; vide] сустати: Он не тоне што је *посустао* —

по̀сӯти, по̀сӣпӗм, v. pf. 1) beſtreuen, aspergo. — 2) begießen, perfundo, aspergo.

посу́шити се, по̀сӯшӣм се, v. r. pf. verdorren, exareo: *посушиле се* шљиве. cf. посахнути [посанути].

по̀т, по̀та, m. (по југоз. кр.) vide зној.

по̀табати, бӣм, v. pf. vide потапкати.

пота̀ванити, нӣм, v. pf. bödmen, fundo aut lacunari instruo. [cf. подмостити].

пота̀внети, нӣм, (ист.) vide **потамнети.**

пота̀внити, нӣм, vide **потамнити.**

пота̀вњети, внӣм, vide **потамњети.**

по̀таја, f. die Verborgenheit, occultum: Мače Марко ноже из *потаје* —

пота́јати се, јӣм се, v. r. pf. ſich verbergen, ſich verſtecken, abscondi. cf. прикрити се.

пота́јити, јӣм, v. pf. (у Ц. г.) verhehlen, celo: Да му не би коју *потајили* —

по̀та̄јнӣ, нā, нō, heimlich, verborgen, tacitus, absconditus: *Потајни* угљен најгоре ожеже.

по̀та̄јница, f. 1) (у Сријему) die Mola-Geburt, mola. — 2) die geheime Kammer, cammera secreta. — 3) између стражара особита стражара, bei dem dritten Kordons-Grab zu Feſtzeiten, vigiliarium secretum. — 4) сабља, die Verborgene, occulta: Додао му сабљу *потајницу* —

по̀та̄јно, heimlich, occulte: Све *потајно* један од другога —

пота̀кљати, љӣм, v. pf. (у Задру) vide [притаћи 1] потркљати.

пота̀кнути [**потаћи**], по̀такнӗм, v. pf. darunter ſtecken, subdo: *потакни* (ватру) под казан.

пота̀мнети [потавнети], (ист.)
пота̀мнити [потавнити], (зап.)
пота̀мњети [потавњети], (јуж.) } мнӣм [вним], v. pf. dunkel werden (von der Farbe), obfuscor: И свакоме лице *потамњело* —

по̀тамо, weiter dort, (cf. [1] по [14]): Тамо, *потамо,* Јелена —

по̀тан, тна, тно, (у Боци) vide зној: *Потни* коњи, а трудни јунаци —

пота́ња̂ње, n. das Einſenken, Eintauchen, immersatio.

пота́пати, по̀та̄пӣм (по̀та̄пљӗм), v. impf. eintauchen, immerso.

по̀танкати, ка̂м, v. pf. überſtampfen, conculco, subculco. [cf. потабати].

по̀тапсати,* са̂м (по̀тапшӗм), v. pf. n. p. amanet, das Anvertraute ableugnen, depositum abnego. cf. [vide] затајати.

пота̀ћи [потакнути], по̀такнӗм, v. pf. (*пота̀кох* и *пота̀кнух, пдтаче* и *пдтакну, по̀такао* и *пота̀кнуо, пота̀кнӯши, по̀такнӯт*) n. p. ватру, главње, anſchüren, ignem reficio.

по̀твора, f. die Verleumdung, calumnia. cf. [vide] биједа.

по̀твора̂ње, n. vide бијеђење.

по̀творати, ра̂м, на кога, кога, vide биједити.

потво́рити, по̀творӣм, v. pf. кога, на кога, vide обиједити: Ђердан була изгубила,| Калуђера *потворила*:| „Ти ми, кале, ђердан нађе“ —

по̀твӧрштина, f. (у Рисну) кад ко потвори што на кога, па се онај на кога се потвори оправда клетвом, онда му онај који је потворио ваља да плати потворштину, Geldſtrafe wegen Verleumdung, multa in calumniam.

по̀тврда, f. die Beſtätigung, confirmatio. [cf. синџилат].

потвр́дити, по̀твр̄дӣм, v. pf. 1) befeſtigen, firmo. — 2) beſtätigen, confirmo. [cf. синџилатити].

пот·рђе́ње, n. Beſtätigung, confirmatio.

потврђи́ва̂ње, n. das Befeſtigen, Beſtätigen, firmatio, confirmatio.

потврђи́вати, тврђујӗм, v. impf. 1) befeſtigen, firmo. — 2) beſtätigen, confirmo.

по̀тӗг, m.

по̀тега, f. 1) (am Wagen) eine, meiſt eiſerne Stange von den Vorderräbern bis zu der Wage, perticae genus in curru. cf. потежница. — 2) (у горњ. прим.) vide досада: ја сам вам на *потегу.*

по̀тегљити, љӣм, v. pf. 1) anziehen, traho. [vide потегнути 1]. — 2) куд, rennen, ruo: *потегло* кући на ручак. cf. потегнути [5].

поте́гнути [2 **потећи**], по̀тӗгнӗм, (поте́гох, поте́же, по̀тӗгао, поте́гла) v. pf. 1) anziehen, traho. [cf. потегљити 1]. — 2) einen Hieb führen, caedo: потегао га сабљом, батином. — 3) hervorziehen, protraho: потеже нож, сабљу. — 4) einen Zug thun (aus der Flaſche), tractum duco. [cf. притегнути 2]. — 5) rennen, ruo [vide потегљити 2]: потегао на свој завичај; *Потегоше* пустој Комадији — 6) потегнути на кантар, wägen, pendo [vide измјерити 2]: *потегни* овај комад меса, да видимо колико је у њему.

поте́гнути се, по̀тӗгнӗм се, v. r. pf. 1) n. p. каменом, дрветом, werfen, jacio. cf. [vide] бацити се [1]. — 2) клипка, cf. клипак.

по̀тежити, жӣм, v. pf. (у Дубр.) eilen, propero: само *потежи.* [vide похитјети]. cf. поспјешити.

по̀тежити се, жӣм се, v. r. pf. ſich bemühen, contendo: Фала вама, моја браћо драга,| На поштењу и на вашем труду.| Који сте *се* мени *потежили* — Ну силнога Вервелез-

Алила,| На кога *се потежила* курва| На нејака Змај-Огњена Вука —

потéжница, f. *1)* (у Лици) vide потега 1. — 2) *(у Далм.) даска која држи осовине једну за другу (као по другијем мјестима срчаница). Потежнице су двије.*

потéзâње, n. das Ziehen, Schleppen, tractus, volutatio.

потéзати, пòтêжêм, v. impf. 1) ziehen, ſchleppen, traho. [vide вући 1]. — 2) vide [1] бацати [1]: Преко себе у Лаб *потезаше*,| *Потезаше* у Лаб и Ситницу — 3) на кантар, wägen, pendo. [vide мјерити 2].

потéзати се, пòтêжêм се, v. r. impf. 1) ſich ziehen, trahi se invicem: Два *се* ђеда за браду *потежу* (т. ј. гребени). — 2) ſich ſchleppen, trahor, vagor.

потéнчити се, пòтênчîм се, v. r. pf. (по југоз. кр.) постати *тенац*, тенац werden, ſio тенац.

пòтера, f. (ист.) vide потјера.

пòтерати, pâм, (ист.) vide потјерати.

пòтерати се, pâм се, (ист.) vide потјерати се.

потерúвâње, n. (ист.) vide потјеривање.

потерúвати, тèрујêм, (ист.) vide потјеривати.

пòтес, m. (у Србији) више њива или ливада, које кака општина или неколико људи огради. [cf. отес].

1. **потéћи**, тèчêм, v. pf. 1) laufen, curro, zur Wette laufen: Кој' ће узет' лака цефердара,| И *потећи* доље низ планину — Па *потече* доље низ планину — 2) потекла кућа, es ſteht Waſſer im Hauſe (vor Regen), aqua intravit domum. — 3) н. п. потече му крв из носа, fließen, curro.

2. **потéћи**, пòтêгнêм, vide потегнути.

потúјати, jâм, v. pf. währen, duro, cf. [vide 2] постàјати: Кад је мало вриме *потијало* —

пòтиљак, тîљка, m. das Hinterhaupt, sinciput. [cf. затилак, затиљак, заћељак].

пòтира, f. (зап.) vide потјера.

пòтирâње, n. das Zertreten, conculcatio.

1. **пòтирати**, рêм, v. impf. zertreten, conculco: Што је старо коњем *потирао* —

2. **пòтирати**, pâм, (зап.) vide потјерати.

пòтирати се, pâм се, (зап.) vide потјерати се.

потирúвâње, n. (зап.) vide потјеривање.

потирúвати, тîрујêм, (зап.) vide потјеривати.

Пòтисје (Пòтîсје), n. die Gegend um die Theiß, das Theißgebiet, circumtibiscana regio.

пòтиски, кâ, кô, Theiß-, Tibiscanus.

потискúвâње, n. das Andrängen, Drücken, pressio.

потискúвати, тîскујêм, v. impf. drücken gegen etwas, premo, urgeo.

пòтиснути, нêм, v. pf. drücken, andrücken, premo [cf. попријети]: Отисни, *потисни*, воли ти корисни.

пòтицâње, n. 1) das Unterſtecken, subditio. — 2) (зап.) vide потјецање.

пòтицати, тичêм, v. impf. 1) unter etwas ſchieben, subdo, п. п. под казан. — 2) (зап.) vide потјецати.

потúштати, тîм, v. pf. (у Хрв.) по пушци, т. ј. нанишанити, zielen, collineo.

пòтјера, f. (југоз.) die Jagd, Verfolgung, insecutio: отишли у *потјеру*; стигла за њим *потјера*. cf. [погоња 2,] поточ, потрага.

пòтјерати, pâм, v. pf. (југоз.) treiben, ago. [cf. завртнути 6, заjмити 1, захлапити (залапити), погнати, поренути, призаjмити; повиjати 3, појурити].

пòтјерати се, pâм се, v. r. pf. (југоз.) ſich herumtreiben (im Felde, im Prozeſſe), agitor. [cf. погнати се].

потјерúвâње, n. (југоз.) das Antreiben, actio.

потјерúвати, тјèрујêм, v. impf. (јуж.) anfangen zu treiben, agito.

пòтјецâње, n. (јуж.) das Durchlaufen, Durchſtrömen.

пòтјецати, тјечê, v. impf. (јуж.) потјече кућа, es läuft Waſſer hinein, inundatur domus.

пòтка, f. [1) cf.] поутка, поучица, der Eintrag, Einſchlag, subtemen. — 2) (у Ц. г.) грана која се удари у ливаду, да се зна докле је забрањено.

поткáдити, пòткâдîм, v. pf. н. п. кошницу, кад хоће да се подрезује, unterrauchen, subterfumigo.

поткађúвâње, n. das Unterrauchen, subterfumatio.

поткађúвати, кâђујêм, v. impf. unterrauchen, subterfumo.

поткáзати, пòткâжêм, v. pf. heimlich angeben, defero.

потказúвâње, n. das Angeben, delatio.

потказúвати, кâзујêм, v. impf. angeben, defero.

пòткапак, пка, m. die kleinere Unterkappe, mitra interior.

поткáпâње, n. vide поткопавање.

поткáпати, пòткâпâм, v. impf. vide поткопавати: А с четврте беден *поткапају* —

пòткапчић, m. dim. v. поткапак.

пòткати, пòчêм (пòткâм), v. pf. eintragen, subtexo.

поткáшâње, n. das Abſchneiden, subsectio.

поткáшати, пòткâшâм, v. impf. unten abſchneiden (von den Mähern), subseco: добро *поткаша* траву (до земље).

пòтквасница, f.

пòткечак, чка, m. (у Боци) камен колико орах, којијем дјеца у игри погађају у гомилицу новаца. cf. кечити.

поткúвâње, n. 1) das Eintragen, subtextura. — 2) das Beſchlagen (des Pferdes, der Stiefel), firmatio, inductio ferri.

поткúвати, пòткúвâм, v. impf. 1) einſchlagen, subtexo. — 2) beſchlagen, firmo, obduco, ferro.

поткúдâње, n. 1) das Unterſchlagen eines Beins, supplantatio. — 2) das Abbrechen, *τὸ* suffringere.

поткúдати, пòткûдâм, v. impf. 1) кога, einem ein Bein unterſchlagen, supplanto quem. — 2) unten abbrechen, suffringo.

пòткинути, нêм, v. pf. 1) кога, einem ein Bein unterſchlagen, supplanto: За што си ми ноге

поткинула — 2) unten abbrechen, suffringo: Да *поткине* ту гранчицу —

пòткѝсли, f. pl. кад вода опада, па јој се крајеви виде влажни и црни, Streifen die das fallende Waſſer zurückläßt, vestigia undarum recedentium.

пòткита, f. (највише се говори pl. пòтките) (у Хрв.) vide [р е ц а 4] ресе.

пòткитити, тѝм, v. pf. ausſchmücken, exorno. [cf. подресити].

поткѝћење, n. das Ausſchmücken, exornatio.

поткѝћати, пòткѝћам, v. impf. ausſchmücken, exorno.

потклобу́чити се, поткло̀бу́чӣм се, v. r. pf. н. п. кад се човјек опржи, па му се потклобучи, потпришти, cf. [vide] подмјехурити се.

пòтков, m. das Beſchlagen, firmatio, inductio ferri, munitio: Кад се вратим да ти *потков* платим —

пòткова, f. das Hufeiſen, solea, ferrea, [vide потковица] cf. плоча: Од мртва коња *поткове*. Бацио *поткове*.

поткòвати, пòткујēм, v. pf. beſchlagen, munio. [cf. обути 4].

пòтковица, f. (dim. v. поткова) ein Hufeiſen, solea ferrea. [cf. поткова, плоча 2].

пòткожити се, жӣм се, v. r. pf. као угојити се, поправити се у тијелу, gutes Ausſehen bekommen, instaurari.

пòткожњāк, m. чир који под кожом изиде, der Furunkel, furunculus.

потко̀љеница, *f. (у Далм.) vide подвеза (у мушкараца).*

пòткòњāк, m. т. ј. во, von den 6 bis 8 Pflugochſen die zwei hinterſten (под колима), boves postremi ad aratrum. [cf. шестиња].

поткопа́вање, n. das Untergraben, suffossio. [cf. поткапање].

поткопа́вати, кòпāвам, v. impf. untergraben, suffodio, subruo. [cf. поткапати].

поткòпати, пāм, v. pf. untergraben, subruo.

поткòсити, пòткосӣм, v. pf. unten abſchneiden (von Mähren), subseco.

поткра́дање, n. das Veruntreuen, interversio.

поткра́дати, пòткрāдам, v. impf. veruntreuen, interverto, averto.

пòткрасти, поткра́дēм, v. pf. veruntreuen, interverto, averto.

поткра́тити, пòткрāтӣм, v. pf. von unten kürzer machen (einnehmen), brevius reddo ab ima parte.

поткраћи́вање, n. das Verkürzen von unten aus, subbreviatio.

поткраћи́вати, краћујēм, v. impf. von unten abkürzen, subbrevio.

поткре́пити, пòткрēпим, (ист.) vide поткријепити.

поткрепљи́вање, n. [ист. и јуж.] das Kräftigen, roboratio.

поткрепљи́вати, крèпљујēм, v. impf. [ист. и јуж.] kräftigen, roboro.

пòткрèсати, пòткрешēм, v. pf. von unten behauen, abzapfen, subtercido.

поткреси́вање, n. das Behauen von unten, subtercisio.

поткреси́вати, крèсујēм, v. impf. von unten behauen, subtercido.

поткри́вање, n. das Unterſtecken, suboccultatio.

поткри́вати, пòткрӣвам, v. impf. unter etwas verſtecken, occulto aliquid sub aliquid.

поткри́жати, пòткрӣжам, v. pf. н. п. хљеба под каково јело, т. ј. насјећи у суд најприје хљеба, па онда јело усути нањ, ſchneiden, scindo.

поткријèпити, пòткријепӣм, [јуж.] v. pf. bekräftigen, roboro.

поткри́пити, пòткрӣпӣм, (зап.)

поткрпљи́вање, n. (зап.) vide поткрепљивање.

поткрпљи́вати, крпљујēм, (зап.) vide поткрепљивати.

пòткрити, пòткријēм, v. impf. unter etwas verſtecken, abscondo sub aliquid, н. п. кад се игра прстена.

пòткрпа, f. 1) у кошуље на рамењима што се поткрпи. [vide потплата]. cf. подуплата. — 2) der Einſatz der halben Sohle am Schuhe. cf. пенџе.

пòткрпити, пӣм, v. pf. кожу, einen Pelz an den nackten Stellen unkennbar mit wollenen Stücken unterflicken, subsuo pellis parti vellere carenti laciniam vellere pleniorem, ita ut sutura non appareat.

поткрпљање, n. das Unternähen der wolleloſen Pelztheile mit wolligem, subsutio laciniae vellerene magis.

поткрпљати, пòткрпљам, v. impf. unternähen, subsuo. cf. поткрпити.

поткувáвање [**поткухавање**], n. vide подмјешивање.

поткувáвати, кȕвāвам, [**поткухавати**] [v. impf.] vide подмјешивати.

пòткувати, вāм, [**поткухати**] [v. pf.] vide подмијесити.

1. **пòткýпити**, пòткȕпӣм, v. pf. beſtechen, verkaufen,
2. **пòткупити**, пӣм, v. pf. unten wegklauben, subterlego.

поткýпљање, n. das Aufſammeln, subterlectio.

поткýпљати, пòткȕпљам, v. impf. unten wegklauben, colligo sub (arbore poma), н. п. шљиве кад опадају.

пòткупље, n. (у Дубр.) vide [1] тāван [1].

поткупљи́вање, n. das Beſtechen, corruptio.

поткупљи́вати, кȕпљујēм, v. impf. beſtechen, corrumpo. [vide подмићивати].

пòткутњица, **пòткућница**, f. (земља) њива или ливада под кућом, cf. подворница: Талија је моја *поткутњица* —

поткухáвање, n. vide поткувавање.

поткухáвати, кȕхāвам, [v. impf.] vide поткувавати.

пòткухати, хāм, [v. pf.] vide поткувати.

потлáчити, пòтлāчӣм, v. pf. vide погазити: Стару мајку с коњем *потлачио* —

пòтле, **пòтље**, vide **послије**: *Потле* чекић који ватру гради — *Потље* једна на оцаку мајка —

по̀тмоо, мола, моло,
по̀тмуо, мула, муло, } verdunkelt, obscuratus.
по̀тмӯран, рна, рно, н. н. вријеме, тамно, облачно, düſter, tristis.
по̀ток, m. 1) der Bach, rivus. — 2) куһа, село у потоку, im engen Thal zwiſchen zwei Bergen, convallis.
по̀том (по том), hernach, prosthac.
пото́мак, мка, m. (највише pl. пото́мци) der Nachkomme, unus e posteris. [cf. пошљедак (посљедак) 2].
пото́мити, по̀томӣм, v. pf. (у Ц. г.) unterdrücken, verhehlen, supprimo. cf. [vide] сакрити.
пото́нути, по̀тонӗм, v. pf. untergehen, mergi: *потонулс* му шајке.
по̀тоњӣ, њā, њĕ, nachherig, darauffolgend, insequens: Прва вјеро, *потоња* невјеро —
по̀топ, m. 1) die Ueberſchwemmung, inundatio. cf. поводањ. — 2) die Sündfluth, diluvium.
пото́пити, по̀топӣм, v. pf. 1) verſenken, immergo. — 2) eintauchen, mergo (платно, чоху).
пото́пити се, по̀топӣмо се, v. pf. untergehen (im Waſſer), mergi.
по̀тоскати, кā̂м, v. pf. zurückſtoßen, retrudo: кола натраг.
по̀тӧч, f. (у Ц. г.) vide потјера: Ал' Бањани припазише Вука,| Па се за њим *поточ* отиснула — За њима се *поточ* подигнула —
пото́чак, чка, m. (у Хрв.) hyp. v. поток.
пото́чањак, њка, m. hyp. v. поток.
по̀точа̄р, m. н. п. рак, aus dem Bach, e rivo.
пото́чара, f. т. ј. воденица, eine Mühle am Bache, mola in rivo. У воденица поточара нема више до једно коло, и оно стоји усправо. [vide млин]. cf. кашичара.
по̀точић, m. dim. v. поток.
по̀точӣк, m. (у Ц. г.) који иде у *поточ*, der Nachſetzer, insecutor: Тридест и шест друга *поточника* —
по̀тпадā̂ње, n. das Fallen unter etwas, das Unterliegen, succubitio (?), subjectio.
по̀тпадати, да̄м, v. impf. unter etwas fallen, unterliegen, succumbo.
по̀тпазити, зӣм, v. pf. heimlich beobachten, observare in occulto: Калвинска их *потпазила* стража —
по̀тпала, f. Holz zum Unterheizen (z. B. Kienſpan), lignum subjectivum igni exitando.
потпа̀лити, по̀тпа̄лӣм, v. pf. unterheizen, von unten anzünden, succendo.
потпаљи́вā̂ње, n. das Unterzünden, succensio.
потпаљи́вати, па̀љујēм, v. impf. unterzünden, succendo.
по̀тпарити се, рӣ се, v. [r.] pf. н. п. пријесна кожа, von unten in Gährung übergehen, subterputresco. Кад се кожа потпари, онда с ње вуна опадне.
по̀тпасак, ска, m. vide [п а ш њ а ч а] силах.
по̀тпасати, пашēм, v. pf. untergürten, subtercingo, succingo.
по̀тпасати се, пашēм се, v. r. pf. ſich untergürten, subtercingi, succingi.
потпа̀са̄ч, потпаса́ча, m. (у Хрв.) Bruchband, fascia hernialis.
потпаси́вā̂ње, n. das Untergürten, succinctio, subligatio.
потпаси́вати, па̀сујēм, v. impf. untergürten, succingo.
по̀тпасти, паднӗм, v. pf. 1) unter etwas fallen, subjaceo, subjicior, succumbo: *потпала* Србија под Турке. — 2) потпала га ситна дјеца, cf. [vide] подузети.
по̀тпашā̂ј, m. (у Хрв.) vide пашњача.
по̀тпетак, тка, m. у чакшира (Мађарскијех) оно испод ноге у чизми што се запне, да се чакшире боље затегну.
потпе́тити, по̀тпе̄тӣм, v. pf. н. п. јеменлије, das Ferſenleder verbiegen, inflectere.
потпѐћи́вā̂ње, n. das Einbiegen, inflexio.
потпѐћи́вати, пѐћујēм, v. impf. einbiegen das Ferſenleder, inflectere.
потпѐћи се, пѐчē се, v. r. pf. von unten gebacken werden, subtercoquor (de pane).
потпи́рача, f. vide подупорањ.
потпири́вā̂ње, n. das Anblaſen von unten, (ignis) sufflatio.
потпири́вати, пӣрујēм, v. impf. ватру, anblaſen, sufflo.
потпи́рити, по̀тпӣрӣм, v. pf. ватру, anblaſen, sufflo.
по̀тпис, m. die Unterſchrift, subscriptio.
потпи́сати, по̀тпӣшēм, v. pf. unterſchreiben, subscribo.
потпи́сати се, по̀тпӣшēм се, v. r. pf. unterſchreiben, ſich unterſchreiben, subscribo, subscribo nomen.
потписи́вā̂ње, n. das Unterſchreiben, subscriptio.
потписи́вати, пѝсујēм, v. impf. unterſchreiben, subscribo.
потписи́вати се, пѝсујēм се, v. r. impf. unterſchreiben, subscribo.
по̀тплата, f. das Futter (z. B. am Hemde), munimentum indusii. cf. [порамак, поткрпа 1, рамењача, подоплата,] подуплата.
потпла́тити, по̀тпла̄тӣм, v. pf. 1) н. п. кошуљу, füttern, munio. cf. подуплатити. — 2) bezahlen, erkaufen (zu einer Schlechtigkeit), emo.
потплаћи́вā̂ње, n. 1) das Füttern, munitio. — 2) das Erkaufen, emptio.
потплаћи́вати, плаћујēм, v. impf. 1) füttern, munio, subtermunio. — 2) erkaufen, pecunia suborno.
потплеће́вā̂ње, n. das Befeſtigen des Saumſattels um die Vorderfüße des Pferdes, subligatio clitellarum.
потплеће́вати, плēћā̂вам, v. impf. } т. ј. коња,
потплēћати, ћā̂м, v. pf. } den Saumſattel um die Vorderfüße des Pferdes befeſtigen, adligo clitellas.
потпома́гā̂ње, n. das Unterſtützen, sustentatio.
потпома́гати, по̀ма̄жēм, v. impf. unter die Arme greifen, sustento.
потпомо̀ћи, по̀можēм (по̀могнēм), v. pf. unter

die Arme greifen, sustento: Још је Фата од рода богата,| И тебе ће *потпомоћи* благом —

потпомо̀ћи се, пòможе̂м (пòмогнē̂м) се, v. r. pf. ſich beholfen, aufhelfen, erigo me, sublevo me.

пò̄тпор, m.| Stütze, fultura, columen: Без *потпора* и нуђења, мајци леле! —

пò̄тпора, f.|

пò̄тпорањ, рња, m. (у Сријему) vide подупорањ.

потпо̀учити се, чи̏м се, v. r. pf. ein kleines Voreſſen einnehmen, antecoenium sumo.

потпрашѝва̏ње, n. das Beſtreuen der Zündpfanne mit Pulver, adspersio pulveris pyrii in trullam incendiaria m.

потпрашѝвати, прàшујēм, v. impf. пушку, Pulver auf die Zündpfanne ſtreuen, pulverem pyrium adspergo trullae incendiariae. [cf. подасипати 2].

потпра̀шити, пòтпра̀ши̏м, v. pf. т. ј. пушку, Pulver auf die Zündpfanne ſtreuen, trullae incendiariae adspergo pulverem pyrium. [cf. подасути 2, припрашити].

пò̄тпрашља̄ј, m. т. ј. барута, ſo viel Pulver als auf ein Mal auf die Zündpfanne geht, quantum pulveris pyrii semel trullae adspergitur. [cf. напрашник].

пò̄тпр̄д, m. der Spott, ludibrium: узео у *потпрд*.

потпр̄да̂ч, прда́ча, m. der Höhner, irrisor, delusor.

потпрдѝва̏ње, n. das Naſerümpfen, delusio. [cf. прдачење].

потпрдѝвати се, пр̄дујēм се, v. r. impf. коме, чему, die Naſe rümpfen, deludo. [cf. прдачити се].

пò̄тпрдица, f. das Geſpött, ludibrium [cf. прдачина]: Манастири Турске *потпрдице* —

пò̄тпрднути се, нēм се, v. r. pf. коме, чему, einen beſpötteln, deludo, irrideo.

потпре́гнути, пòтпрēгнēм, v. pf. коња, т. ј. коланом седло му свезати: Сваки свога коња *потпрегните* — *Потпрегну* га змијом троплетеном —

потпре́гнути се, пòтпрēгнēм се, v. r. pf. н. п. у кола, vide упрећи се.

пò̄тпр̄г, m. (у Дубр.) vide запршка.

потпри́мити се, пòтпри́ми̏м се, v. r. pf. hinaufſteigen, ascendo: *Потприми се* коњу уз колено —

потпри́штити се, пòтпри́шти̏м се, v. r. pf. н. п. потприштила се кожа, кад се човјек ожеже, vide [подмјехурити се] потклобучити се.

пò̄тпр̄г, m. (у Ц. г.) колан на самару, Saumſattelgurt, cingulum clitellarum. [cf. попруг 1].

пò̄тпунити, ни̏м, v. pf. ergänzen, suppleo.

пò̄тпуниц̄, gerade ſo viel, nihilo minus [cf. потпуно]: *Потпунице* седам мазги блага —

пò̄тпуно, gänzlich, plene. cf. потпунице.

потпуња́ва̄ње, n. vide потпуњање.

потпуња́вати, пу̏ња̄ва̄м, vide потпуњати.

потпу̏ња̄ње, n. das Ergänzen, completio. [cf. потпуњавање].

потпу̏њати, пòтпу̏ња̄м, v. impf. ergänzen, compleo. [cf. потпуњавати].

потпу̏стити, пòтпусти̏м, v. pf. beſtellen, suborno: *потпустио* људе, те га убили. cf. наметнути [4].

потпу̏шта̄ње, n. das Beſtellen, subornatio.

потпу̏штати, пòтпу̏шта̄м, v. impf. beſtellen, suborno.

пò̄тра, f. [cf.] потрица [1], der Getreideſchaden (den das Vieh macht), detrimentum (im eigentlichſten Verſtande).

пòтра̄вница, *f. (у Ц. г.) vide траварина.*

пò̄трага, f. (у Ц. г.) vide потјера: И за њима иђе у *потрагу*,| И стиже их на трећем конаку — И ја одо мало у *потрагу* —

потра̀гљив, а, о, н. п. јуне, т. ј. које не иде у друштву с осталијем говедима, него пристаје за њима назорице као *по трагу*, der zurückzubleiben pflegt, qui vestigiis sequitur.

потра̀гуше, f. pl. 1) оспице, које по болеснику изиђу послије пошто се прве већ стану присушивати, exanthema postumum. [vide котлоноше]. — 2) (у Сријему) свиње које се мећу на жир гдје су већ једне исхрањене.

потра̀жити, пòтра̀жи̏м, v. pf. aufſuchen, quaero.

пò̄трап, m. (у Паштр.) neu angelegter Weinberg, vinea recens. cf. [vide 1] са̏д.

пò̄трапити, пи̏м, v. pf. (у Паштр.) посадити виноград, einen Weinberg anlegen, instituere vineam.

потр̀бушина, f. der Bauchtheil (die Haut), pars pellis sub ventre.

потр̀бушиц̄,| n. п. лежати, auf dem Bauche, pro-

потр̀бушк̄,| nus.

пò̄тргати, га̂м, v. pf. 1) паф einander zerreißen, rumpo aliud ex alio. — 2) паф der Reihe abbrechen, abpflücken, decerpo aliud ex alio: Ђевојкама бостан *потргао* —

пò̄тргати се, га̂мо се, v. r. pf. berſten, rumpi (н. п. од смијеха).

пò̄тргнути, нēм, v. pf. hervorziehen, zücken, protraho, stringo.

пò̄треба, f. [ист. и јуж.] das Bedürfniß, Gebrauch, usus.

пò̄требан, бна, бно, 1) nothwendig, necessarius. — 2) н. п. човјек, hilflos, arm, pauper: ми смо *потребни* људи, истом да се хљебом хранимо, cf. потребит: Који није кадар платит' вина| У механи за *потребна* друга —

потрѐба̑ч, треба́ча, m. у овој загонеци: Прођох пут и распут, нађох прут неђељан, рече Бог: остав' то, то је мој *потребач*.

пò̄требит, а, о, vide потребан 2.

пò̄требња̑к, m. (у Далм.) vide сиромах.

пò̄требовати, бујēм, v. pf. u. impf. brauchen, nöthig haben, opus habeo.

потре́мак, мка, m. (у Сријему и Слав.) мјесто *под трнјемом*.

потрѐптети, (ист.)
потрѐптити, (зап.)
потрѐптјети, (југоз.)
потрѐпћети, (јуж.)

} трѐптӣм, v. pf. erbeben, contremo: У њиоту светац *потрептио* —

по̀трес, m. (у Ц. г.) Erdbeben, terrae motus. [vide 2 трешња 2].

потре́са̂ње, n. 1) das Erschüttern, concussio. — 2) das Trillern (Zittern mit der Stimme) im Gesange, vibratio, crispatio vocis.

потре́сати, по̀трêса̂м, v. impf. 1) erschüttern, concutio. — 2) trillern, crispo vocem. [cf. гроктати 2].

потре́сти, тре́сêм, v. pf. 1) schütteln, quatio. — 2) trillern, vibro vocem.

по̀трза̂ње, n. das Hervorziehen, protractio.

по̀трзати, тржêм, v. impf. hervorreißen, protraho.

по̀триба, f. (зап.) vide потреба mit allen Ableitungen.

по̀трица, f. 1) vide потра. — 2) (у Сријему) vide утрина.

по̀трича̂р, m. који учини потрицу, der einem ins Gehege geht, venator in alieno.

по̀три̂ш, (у Ц. г.) по трипут, dreimal, ter: кумим те Богом *потриш*; *Потриш* ћу их измјерити благом —

по̀тр̂к, m. од њега већ нема *потрка* (т. ј. он већ не може *потрчати*, н. п. кад ко остари), der Lauf, cursus.

потр̀кали̂ште, n. н. п. коњско, или човјечје, die Länge eines Rittes, quantum homo aut equus percurrit. [cf. гон].

потр̀кљати, кља̂м, v. pf. (у Хрв.) vide притаћи [1] (н. п. грах).

потр̀кушица, f. Kleinigkeit, negotium parvum.

потр̀љати, по̀тр̂ља̂м, v. pf. über etwas hinfahren (z. B. mit der Hand), defrico: У комаде књиге учинио,| Па их баци на трави зеленој,| Од коња се јунак одвојио,| Лијевом их ногом *потрљао*| Да их клети не би нашли Турци —

по̀трнути, нêм, v. pf. nach einander löschen, deleo, н. п. ватре, свијеће.

потро̀вати, по̀трујêм, v. pf. nach der Reihe vergiften, veneno interficio alium ex alio.

по̀трошак, шка, m. 1) der Verbrauch, das Verbrauchen, consumptio. — 2): Од тепсије нек *потрошка* нема — т. ј. да нема ни комада од ње.

потро̀шити, по̀троши̂м, v. pf. verbrauchen, absumo. [cf. спенцати, схарчити; спирити].

потро̀шити се, по̀троши̂м се, v. r. pf. sich (seinen Beutel) durch Ausgaben ganz ausleeren, exinaniri sumptibus.

потр̀пати, па̂м, v. pf. nach der Reihe hinein (zusammen) werfen, conjicio aliud ex alio.

потр̀пети, пи̂м, (ист.) vide потрпљети.

потр̀пети се, пи̂м се, (ист.) vide потрпљети се.

потр̀пити, пи̂м, (зап.) vide потрпљети.

потр̀пити се, пи̂м се, (зап.) vide потрпљети се.

потр̀пјети, пи̂м, (југоз.) vide потрпљети.

потр̀пјети се, пи̂м се, (југоз.) vide потрпљети се.

потр̀пљети, пи̂м, v. pf. (јуж.) gedulden, expecto, quiesco.

потр̀пљети се, пи̂м се, v. r. pf. (јуж.) sich gedulden, quiesco, expecto.

по̀трти, по̀трêм, (по̀тр̏о, по̀трла) v. pf. 1) mit Füßen treten, conculco, н. п. виноград, кукурузе. — 2) zu Grunde richten, perdo: *потрли* смо волове.

по̀трти се, по̀трêм се, v. r. pf. 1) zu Grunde gerichtet werden, conculcor. — 2) sich reiben (mit der Hand), perfricor.

потру́дити, по̀тру̂ди̂м, v. pf. кога, bemühen, Mühe machen, laborem creo cui. [cf. замучити 1].

потру́дити се, по̀тру̂ди̂м се, v. r. pf. sich bemühen, operam do.

по̀трулити, ли̂мо, vide **потрухлити.**

потру́нити, по̀тру̂ни̂м, v. pf. bestreuen, conspergo sale (pulvere) [vide попршати]: потрунио снијег.

по̀трунути, нêмо, vide **потрухнути.**

по̀трупачкê, лупајући, stampfend, supplodens pedem: Кад то чуо Бончић Алиле,| Преко куле иде назадачке,| А ђевојка за њим *потрупачке* —

потру́сити, по̀тру̂си̂м, v. pf. verunreinigen, anstreuen, disjiciendo compleo: Да костима цркву *потрусимо* —

по̀трухлити [потрулити], ли̂мо, } v. pf. zerfaulen,
по̀трухнути [потрунути], нêмо, } verfaulen, computresco.

потр̀чати, чи̂м, v. pf. 1) laufen, curro. — 2) unterlaufen, sucurro. cf. [vide 2] поди̂ћи (под нож).

поту́ђити се, по̀ту̂ђи̂м се, v. r. pf. sich entfremden, alienare se.

поту́жити се, по̀ту̂жи̂м се, v. r. pf. sich beklagen, conqueror. [vide пожалити се].

по̀ту̂к, m. дрво као клин, што качар метне на обруч па удара у њега маљицом кад покуцује обруче.

поту̂ка̂ч, потука́ча, m. (у Лици) који се *потуца* којекуда (особито без невоље тражећи што), ein Herumstreicher, erro. cf. потуцња.

поту́лити, по̀ту̂ли̂м, v. pf. као угасити, dämpfen, restinguo [cf. потушити]: потуљен угљен прљи.

[**потура,** f. турска пара или крајцара и по; *види* s. v. грош.]

поту́ра̂ње, n. 1) vide побацивање [1]. — 2) vide [1] подметање [1].

поту́рати, по̀ту̂ра̂м, 1) vide побацивати [1]. — 2) vide [1] подметати [1].

по̀турити, ри̂м, 1) vide побацити [1]. — 2) vide подметнути [1]: Да л' је коме стати те гледати,| Не би рек'о да то коњиц јесте,| По би сваки у себи мислио,| Да су њему крила *потурена* —

по̀турица, f. (verächtlich) unechter Türke, Aftertürke, pseudoturca.

потурчѐни̂к, чени́ка, } m. ein Renegat, apostata:
потурчѐња̂к, чења́ка, } Нема (зла) Турчина без *потурчењака.*

по̀турчити, чи̂м, v. pf. zum Türken machen, facio esse Turcam.

по̀турчити се, чи̂м се, v. r. pf. ein Türke werden, fio Turca.

поту̀тка̂ч, потутка́ча, m. (у Рисну) онај који

кога наговара на што, der Hetzer, stimulator: *Потуткача* глава не боли.

потýћи, тýчēм, v. pf. zuſammenſchlagen, contundo.

потýћи се, тýчēм се, v. r. pf. 1) ſich ſchlagen, confligo. [vide побити се]. — 2) mit den Spitzen der Oſtereier zuſammenſchlagen (ein Oſterſpiel), committere ova paschalia. [cf. 2 потуцати се]. — 3) по свијету, ſich in der Welt herumſchlagen, vagor. [cf. посмуцати се].

потýцање, n. das Umherſchweifen, circumvagatio. [cf. тучење].

потýцати, пòтýцāм, v. impf. herumſchweifen, circumvagor.

1. **потýцати се,** пòтýцāм се, v. r. impf. ſich herumſchlagen (in der Welt), circumvagor. [cf. клатарити се, побијати се, пребијати се, скитати се, тући се 3, тучвати се].

2. **пòтуцати се,** цāм се, [v. r. pf.] vide потући се 2.

потýцња, f. der umherſchweift, Vagabund, erro. cf. [vide] потукач.

потýшити, пòтýшīм, v. pf. vide потулити.

[**потхватати се,** потхватам се, v. r. impf. vide поимати се.]

пòтхватити [подватити] **се,** тīм се, v. r. pf. ſich unterfangen, audeo. [cf. подуфатити се].

пòтхваћање [подваћање], n. das Unterfangen, ausus.

пòтхваћати [подваћати] **се,** ћāм се, v. r. impf. ſich unterfangen, audeo.

потхрáнити, пòтхрāнīм, [подранити] v. pf. durch Pflege aufziehen, educo (den Baum, das Kind, das Thier).

потхрањивање [подрањивање], n. das Großziehen, educatio.

потхрањивати, хрàњујēм, [подрањивати] v. impf. aufziehen, educo.

пòћелица, f. (у Имоск.) женска капа (у њој са добре шаке широк *облук* од дебеле хартије, преко њега крпа, која на перо виси низ леђа). cf. поцелица.

пòћера, f. (јуж.) vide потјера.

пòћерати, рāм, (јуж.) vide потјерати.

пòћерати се, рāм се, (јуж.) vide потјерати се.

пòћеривање, n. (јуж.) vide потјеривање.

пòћеривати, ћèрујēм, (јуж.) vide потјеривати.

пòћèрић, *пòћерића, m. (у Ц. г.) један од пòћере.*

пòћи, пòћēм, [пòјти] v. pf. 1) gehen, eo. [cf. крепути 4, кренути се]. — 2) пòћох да се сагнем, да му кажем, im Begriffe ſein. — 3) пòћи н. п. за стара, vide удати се. — 4) (у Дубр.) vide отићи[1]: Метла *пòшла,* метла дошла; Ага *пòђе* а Рустан-бег дође — 5) (у Боци) vide умријети: А ја знадем биља свакојега,| Па ти не ћу од урока *пòћи* —

пòћудан, дна, дно, по ћуди, angenehm, gratus. cf. [vide] повољан.

пòћýтити, тīм, v. pf. 1) ein wenig ſchweigen, conticesco. — 2) (у Дубр.) помиловати (руком), liebkoſen, demulceo, blandior. [vide помиловати 1].

пòћушнути, нēм, v. pf. wegſtoßen, detrudo: *Пòћушнимо* Секулову мајку —

поугýрсузити се, зīм се, v. r. pf. угурсуз werden, fio угурсуз.

поудáвати, поўдāјēм, v. pf. nach einander heirathen, colloco aliam ex alia. [cf. поудати].

поудáвати се, поўдāјēмо се, v. r. pf. nach einander heirathen, nubimus alia ex alia [cf. поудати се]: Мушкарцима на обрадовање| Девојкама да *се поудају* —

поўдати, поўдāм, [v. pf.] vide поудавати: У младости шћери *поудао,*| У старости сине иженио —

поўдати се, поудáмо се, [v. pf.] vide поудавати се: Врсници се моји поженише| А врснице моје *поудаше* —

поужèљети се, жèлīм се, v. r. pf. [јуж.] vide [ужелити се] ужељети се.

пòуз, } m. од коже или од хартије

пòузак, пòуска, } (с два три прста широко), чим се веже повјесмо на башлуку, eine Binde ſo den Flachs am Rocken feſtſhält, ligamentum. [cf. повез].

пòуздан, а, о, verläßlich, zuverläßlich, haud dubius, certus [cf. уздан, сигуран; јамачно, јурве]: *Поуздан* као врбов клин.

пòуздање, n. das Vertrauen, fiducia [vide узданица]: Ценерале, моје *поуздање* — Ал' је јадно у те *поуздање* —

пòуздати се, дāм се, v. r. pf. у кога, у шта, vertrauen, ſich verlaſſen auf Jemand, confido.

поўзимати, мāм (мљēм), v. pf. nach einander wegnehmen, aufero rem aliam ex alia.

поукúвати, ўкујēм, v. impf. rauſchen, strepo: *Поукује* са златом кошуља —

пòулити, лīм, v. pf. vide **похулити, покудити:** Не ће тебе, Маре, *поулити* —

пòулити се, лīм се, v. r. pf. ſchlecht werden, fio malus, nequam.

пòумити, мīм, v. pf. } vide помислити.

пòумити се, мīм се, v. r. pf. }

поунèјатити, тīм, v. pf. zum unijat (Uniirten) machen, facio esse unitum (fidei ecclesiae latinae).

поунèјатити се, тīм се, v. r. pf. ſich uniren (mit der lat. Kirche), uniri fidei latinae.

поўпити, пòупијēм, v. pf. (у Боци) aufrufen, exclamo, cf. [vide] повикати: Кад то виђе сина наша,| Сватове је *поупила*:| А сватови, кито моја —

поутéгнути, ўтēгнēм, v. pf. 1) anziehen, anſpannen. attraho, tendo. — 2) дјевојка поутегла, т. ј. има јој подоста година, iſt nicht mehr jung, haud juvenis.

поўтицати, тичēмо, (зап.) } v. pf. nach einander

поўтјецати, тјечēмо, [јуж.] } entlaufen, evadit alius ex alio.

пòўтка, f. vide потка.

поучáвање, n. das Belehren, edoctio.

поучáвати, ўчāвām, v. impf. ein wenig belehren, doceo.

поучáвати се, ўчâвâм се, v. r. impf. lernen, disco.

поўчати, чâм, v. pf. (у Рисну) vide поближедјети.

поўчење, n. (die Belehrung) die Predigt, admonitio de rebus divinis, sermo. [cf. предика].

поўчење, ∫

поўчити, пòўчӣм, v. pf. belehren, addoceo.

поўчити се, пòўчӣм се, v. r. pf. lernen, disco, edoceor.

пòўчица, f. vide потка.

пòфала, f. vide **похвала**.

пофáлити, пòфâлӣм, vide **похвалити**.

пофáлити се, пòфâлӣм се, vide **похвалити се**.

пофѐрмати, мâм, v. pf. gutheißen, probo: Све му аге ријеч *пофермаше* —

пòфитати, тâм, v. pf. (по југоз. кр.) vide [похватати] похитати: Тиће ћу ти *пофитати* —

пòхабати [поабати], бâм, v. pf. 1) n. p. хаљину, vide ухабати. — 2) (у Ц. г.) обрљати, оцрнити, befleckt, maculo [vide упрљати]: Све јунаштво наше *похабати* —

похáђâње, n. das Besuchen, visitatio.

похáђати, пòхâђâм, v. impf. besuchen, invisere. [vide походити 1]. cf. посједовати.

похајдýчити, хàјдýчӣм, [поајдучити] v. pf. zum Rauben verführen, facio esse latronem.

похајдýчити се, хàјдýчӣм се, [поајдучити се] v. r. pf. ein Hajduk (Räuber) werden, fio latro.

пòхапсити [поапсити], сӣм, v. pf. nach einander verhaften, in carcerem conjicio unum ex alio.

пòхара, f. vide поара.

пòхарати [поарати], рâм, v. pf. ausplündern, expilo: Кад су Турци Нови *похарали* —

пòхарчити [поарчити], чӣм, v. pf. aufzehren, absumo: Ја сам њега *похарчила*| Све за свилу и за злато,| Док сам јаглук теб' навезла —

пòхарчити се, чӣм се, v. [r.] pf. sich aufzehren, consumsisse omnem pecuniam.

похáсити се[*], пòхâсӣм се, (поасити се) v. [r.] pf. (у Ц. г.) vide [осилити] посилити се, одметнути се: Кад су ми *се* Брда *похасила*,| Не дају ми паре ни дохотке,| И никака царева харача,| Но ми чине зулум по крајини —

пòхвала [пофала], f. das Lob, laus: Рад' *похвале* од Будима краља —

похвáлити, пòхвâлӣм, [повалити 2, пофалити] v. pf. beloben, collaudo.

похвáлити се, пòхвâлӣмо се, [повалити се, пофалити се] v. r. pf. großthun, sich rühmen, glorior: То *се* Турчин тако *похвалио* —

пòхватати [поватати], тâм, v. pf. ergreifen, corripio. [cf. пофитати, похитати 2].

пòхватати се, тâмо се, [поватати се] v. r. pf. sich anfaßen (z. B. zum Kolotanz), se apprehendere invicem.

похи̏жац, пòхишца, m. (у Славон.) vide покућар.

пòхитати, тâм, v. pf. 1) vide похитјети. — 2) vide похватати: Ту је Турчин робље *похитао* —

похи́тети [поитети], (ист.) тӣм, vide **похитити** [поитити], (зап.) тјети.

пòхитити, тӣм, v. pf. werfen, conjicio: Па *похити* очи уза копље,| Ал' на копљу два гаврана врана —

похи́тјети [поитјети], (југоз.) хи́тӣм [итим], v. **похи̏ћети** [поиђети], (јуж.) pf. eilen, sich in Eile setzen, propero. [cf. пожурити се, поспјешити, похитати 1, потежити, прибржати, ускорити].

пòхлâпан [поклапан, полапан], пна, пно, vide лаком: А Турци су *похлапни* на благо —

пòхлеп̂а, f. (у Дубр.) die Begierde, cupido. [vide] пожуда, cf. жеља.

пòхлѐпан, пна, пно, (у Дубр.) begierig, cupidus. [vide лаком]. cf. похлапан.

похлѐпити, пӣм, v. pf. (у Дубр.) vide зажељети.

пòход [поод], m. die Abreise, profectio: дошао баш на *походу*, eben als ich gehen wollte.

похóдати, пòхôдâм, [поодати] v. pf. ein wenig umhergehen, obambulo.

пòходе [пооде], f. pl. кад отац или мати, или други ко од рода, отиде по обичају да походи дјевојку први пут по удадби, онда се каже: отишли (или дошли) у *походе*, der Besuch einer Neuvermählten von Seite ihrer Verwandten, salutatio patris aut consanguineorum ad maritam. [cf. првиче, првичје].

пòходити, пòхôдӣм, [поодити] v. pf. 1) besuchen (z. B. die Neuvermählte), invisere ad maritam. [cf. обилазити 3, посједовати, полазити 2, похађати]. — 2) fortgehen, abeo, cf. [vide] полазити[1]: *Походи*, мили куме, вријеме ти је —

пòходница, f. (у Ц. г.) der Abtritt, latrina, [vide] заход 3, cf. исход, проход: У седму је војски *походница* —

пòхођâни [поођани], m. pl. они што иду у походе, der Besuch (diejenigen, die die Neuvermählte besuchen), salutatores. [cf. погузијељи].

похóлити се, пòхолӣм се, v. r. pf. (по зап. кр.) sich hoch tragen, stolz werden, superbus fio. cf. [vide] понијети се[1].

пòхрана [порана], f. (у Грбљу) die Verwahrung, custodia.

похра́нити, пòхрâнӣм, [1 поранити] v. pf. 1) ein wenig füttern, paululum pabuli praebeo. — 2) (у Грбљу) verwahren, custodio.

похри̏шћанити, нӣм, v. pf. (у Далм.) zum хришћанин machen, facio esse хришћанин 2.

пòхрпина [поӣрпина], f. vide полеђина.

пòхулити [поулити], лӣм, v. pf. (у Ц. г.) lästern, maledicere [vide покудити]: Тако на Хришћанску вјеру не *похулио*!

поцви̏лити [поцмилити], лӣм, v. pf. auf**поцви̏љети** [поцмиљети], [јуж.] jammern, exulo, cf. [vide] процвиљети: Он *поцвили* како змија љута —

пòцелица, f. (у Барањи) женска капица, што

се њом само коса покрије, Art Kopfbedeckung, vittae genus. cf. поњелица.

поцéпати, пòцêпам, (ист.) vide поцијепати.

поцéпати се, пòцêпам се, (ист.) vide поцијепати се.

Пòцерац, цêрца, m. Einer von Поцерје: Весели се, *Поцерац*-Милошу —

Пòцерина, f. die Gegend um den Berg Цер: Да
Пòцêрје, n. осванем у *Поцерју* славном —
У *Поцерју* освануше Турци —

пòцерскӣ, кâ, кô, von Поцерје: Напише се *Поцерске* ракије —

пòциганити, нӣм, v. pf. zum Zigeuner machen, facio esse zingarum.

[**пòциганити се**, нӣм се, v. r. pf. ein Zigeuner werden, fio zingarus. — Из I. издања.]

[**пòцигâнчити**, ӣм, v. pf. zu einer Zigeunerin machen, facio esse zingaram. — Из I. издања.]

пòцигâнчити се, чӣм се, v. r. pf. eine Zigeunerin werden, fio ut zingara.

поцијèпати, пòцијепам, v. pf. (јуж.) zerſpalten, diffindo. — 2) hinabſaufen, epoto. cf. [vide] погулити [2].

поцијèпати се, пòцијепам се, v. r. pf. (јуж.) ſeine Kleider zerreißen, lacerare vestes.

поцикúвање, n. das Geſchrei, vociferatio.

поцикúвати, цúкујем, v. impf. ſchreien, vociferor: Виком подвикује,| Циком *поцикује* —

поцúкнути, пòцúкнем, v. pf. ausſchreien, exclamo: И *поцикне* коњиц под Турчином —

поцúкуша, f. женско које поцикује, die Zíſcherin, sibila.

поцúпати, пòцúпам, (зап.) vide поцијепати.

поцúпати се, пòцúпам се, (зап.) vide поцијепати се.

поцмúлити, цмúлим, (по југоз. кр.) vide
попцмúљети, цвиљети: *Поцмилио* ситан босиоче:| Тиха росо, што не падаш на ме? —

поцрвáти се, вâм се, v. r. pf. wurmſtichig werden, vermiculosum fieri. [cf. поцрвљати се].

поцрвènети, (ист.)
поцрвènити, (зап.)
поцрвèњети, (јуж.)
вènӣм, v. pf. roth werden, erubesco.

поцрвљати се, љâм се, vide поцрвати се.

пòцркати, кâмо, v. pf. nach der Reihe verrecken, intereo alius ex alio: *поцркале* ми овце; мало нијесмо од смијеха *поцркали*.

поцрнèти, (ист.)
поцрнити, (зап.)
поцрњети, (јуж.)
црнӣм, v. pf. ſchwarz werden, fio niger, ater.

пòчадити, дӣм,
пòчађавити, вӣм,
v. pf. rußig werden, fuligine induci.

пòчастити, сӣм, v. pf. verweilen, moror: Вињи књигу, часа не *почаси* —

пòчасница, f. (у Боци) vide почасница.

пòчâст, f. (у Дубр.) die Ehre, honor.

почàстити, пòчастӣм, v. pf. 1) bewirthen, traktiren, convivo excipio. — 2) (у Дубр.) кога, чим, н. п. цревљама, хаљином, коњем, јагњетом и т. д., т. ј. поклонити коме што, verehren, dono. [vide припознати 2].

пòчашница, f. (у Перасту) као пјесница, што се пјева уз *чашу*, das Trinklied, canticum. [cf. почасница].

пòчек, m. Borg, Leih, mutuum: дао ми на *почек*, auf Borg, zu Leih, mutuo. [vide вјера 4]. cf. причек.

[**Почек**, m. име човјеку; *види* s. v. знаја.]

пòчекати, кâм, v. pf. ein wenig warten, exspecto.

пòчелак, пòчеока, m. (у Боци) 1) у говечета кожа с чела, Stirnfleck, pars pellis in fronte. — 2) vide чело: Тако ме стријела уврх *почсока* не удрила!

пòчем, 1) etwa, forte: ако *почем* дође, cf. како [8], какогод [3]: Не би ли га *почем* причестио — 2) (по зап. кр.) nachdem, quum. cf. [vide] пошто [2].

почéтак, тка, m. 1) der Anfang, initium. [cf. започетак, зачетак]. — 2) (im Stricken und Stricken) das Muſter, exemplum. [cf. урнек].

почѐтвòркê, (у Рисну)
почетворòножê, (у Боци)
vide четвороношке: Тако не одно *почетворке*!

пòчѐти, пòчнêм, v. pf. beginnen, anfangen, incipio. [cf. започети, зачети 1, отпочети, причети; стати 6].

пòчѐти се, пòчнêм се, v. r. pf. beginnen, coepi: *почела се* крајина.

почѐшати, пòчешêм, v. pf. kratzen (wo es juckt), frico.

пòчивак, пòчивка, m. die Ruhe, requies [cf. починак 1, одмор, одморак]: Ради без *почивка*, raſtlos.

почивàлúште, n. (у Дубр.) die Ruheſtätte, tranquillus ad quietem locus.

почúвало, n. 1) н. п. по планинама крај пута гдје су клупе намјештене, те путници *почивају*, die Ruhebank, sedile. — 2) der Ruhepunkt, intervallum: Ма га јадни не оставља Иво,| Но га носи једно *почивало*,| И друго га носи *почивало* —

почúвање, n. das Ruhen, quies.

почúвати, пòчúвам, v. impf. ruhen, quiesco.

пòчинак, чӣнка, m. 1) die Ruhe, requies [vide почивак]: Добар *починак* да вам Бог да! — 2) коњски клинац, Hufnagel, clavus quo ferrea solea equo suppingitur: У њег' кажу триста *починака*,| Ни пола их није заковао —

почúнити, пòчинӣм, v. pf. 1) nach der Reihe machen, facio aliud ex alio: починио триста јада. — 2) коњске клинце, т. ј. чекићем на наковњу као заоштрити их, zuſpitzen, exacuo.

пòчинути, нêм, v. pf. 1) ausraſten, conquiesco: И добро сам тебе *починула*| Твом Милану на десници руци — 2) ſterben, morior [vide умријети]: Каде ти је бабо *починуо*| На убаву на пољу Косову —

пòчињ, cf. плојка.

1. **пòчињâње**, n. das Beginnen, orsus.
2. **почúњање**, n. verbal. v. [2] почињати.

1. **пòчињати**, њêм, v. impf. anfangen, beginnen, ordior, incipio. [cf. чињати].

2. **по̀чи̏њати**, по̀чи̏њам, v. impf. коњске клинце, т. ј. чекићем на наковњу као оштрити их, den Hufnagel zuſpitzen, exacuo clavum quo ferrea solea equo suppingitur.

по̀чињати се, њѐм се, v. r. impf. beginnen, incipior, coepi.

по̀чистити, тӣм, 1) vide [1] помѐсти [1; cf. покидати 2]. — 2) коња, т. ј. уштројити га. cf. подметнути [2].

По̀читељ, m. град и варош у Херцеговини к приморју Далматинскоме.

[**по̀читељски**, а, о, (н. п. кадилук) von Почитељ; *види* s. v. Габела.]

по̀чи̏тлучити, чӣм, v. pf. zum читлук machen, vectigali читлук dicto subjicere.

по̀чкати, кӑм, v. pf. (у Ријечкој нахији и у Зети) vide попишати.

по̀чуо, почу́ла, m. (у Боци) vide [студенац] бистијерна, густијерна.

почу̏пати, пӑм, v. pf. н. п. траву, ausrupfen, avello [cf. поскупсти]: Данас ми је драги долазио,| И велики зулум починио:| По башчи ми цвеће *почупао* — Навади се момче пеженено,| Те *почупа* цвеће девојкама —

почу̏пати се, пӑм се, v. r. pf. raufen, rixari: почупао се с њиме иђ почупали се њих двојица.

по̀чути, чујѐм, v. pf. in der Redensart: чуј и *почуј*! чујте и *почујте*, hören, audio.

поцавѐљати се, љӑм се, v. r. impf. као свадити се мало или покарати се с киме, vide спорићи се: ми смо *се* мало *поцавељали*.

по́ша, f. 1) [hyp.] v. попадија. — 2) као црна марама, што се носи на врату (у Србији), ein florneš Halstuch, collaris genus. — 3) поша (или поше), што Турци носе око главе, ein ſchwarzer mit Gold durchwebter Turban, tiara nigra auro intexta. [cf. поше].

по̀шав, шва, m. cf. пошити.

по̀шалина, f. (у Црни.) као врућица, [Bauchtyphus,] typhus abdominalis.

по̀шалити се, лӣм се, v. r. pf. ſcherzen, im Spaß etwas ſagen, jocor.

по̀шалица, f. Spaß, Scherz, jocus. cf. [vide] шала.

пошаљи́вање, n. das Scherzen, jocatio.

пошаљи́вати се, шӑљујѐм се, v. r. impf. ſcherzen, ſpaßen, jocor.

пошапу́лити, љӣм, v. pf. кога, т. ј. лијепијем ријечима као мало погладити га, ſchmeicheln, blandior.

по́ше, шета, n. vide поша 3.

по̀шевница, f. (у Сријему) vide ошијавица.

пошѐнути, по̀шенѐм, v. pf. 1) (у Ц. г.) vide покренути: Ал' не могу Турке *пошенути* — 2) пошенути памећу, разумом, verrückt werden, mente capi. [cf. пошешулати].

по̀шѐтањ, тња, m. у точка, Laufbahn, cursus: у овога је точка добар *пошетањ*.

пошѐтати, по̀шѐтӑм (по̀шѐћем), v. pf. einherwandeln, inambulo.

пошешу́лати, лӑм, v. pf. *пошенути* памећу, verrückt werden, mente capi. [vide пошенути 2].

пошѝвање, n. das Uebernähen, τὸ supersuere.

пошѝвати, по̀шѝвам, v. impf. 1) übernähen, supersuo. — 2) кућу, кад се покрива трском или рогозом.

пошѝвач, пошива́ча, m. die Firſte, culmen domus.

пошија́чити, шија́чӣм, v. pf. einen zum шијак machen, facio esse τὸν шијак.

пошија́чити се, шија́чӣм се, v. r. pf. ein шијак werden, fio шијак.

по̀шӣк, пошӣка, (у Хрв.) коса са стране какве драге, die Anhöhe, acclivitas.

по̀шикати, кӑм, v. pf. mit Knifftergold überziehen, aurum tremulum induco: Што су златом *пошикане* —

по̀шиљати, љѐм, v. [im]pf. vide слати: Краље бану *пошиљаше* —

[**поширок**, а, о, ziemlich breit, sic satis latus; cf. 1 по 14; *види* s. v. тељиг 1].

по̀шити, по̀шијѐм, v. pf. 1) übernähen, supersuo. — 2) кућу, кад се покрива трском или рогозом.

пошкр̀бити, по̀шкр̀бӣм, v. pf. н. п. нож о гвожђе, eine Scharte machen, rimam facere.

пошкрипи́вање, n. 1) das Knarren, stridor. — 2) das Knirſchen, frendor.

пошкрипи́вати, шкр̀пујѐм, v. impf. 1) knarren, strido. — 2) зубима, knirſchen, frendo.

пошкро̀пити, по̀шкропим, vide покропити.

по̀шље, (јуж.) vide послије.

по̀шљедак, шљетка, m. [посљедак] (јуж.) 1) das Ende, was am Ende herauß kommt, finis. — 2) у Боци каже отац сину: ти си мој *пошљедак*, der Nachkomme (die Nachfolge), successor. [cf. потомак].

по̀шљедњи [посљедњи], њӑ, њѐ, der letzte, ultimus, postremus.

по̀шљедњи дӑн о̀д покла́да, (у Дубр.) vide покладе.

пошо̀кчити, по̀шокчӣм, v. pf. zum шокац machen, facio esse τὸν шокац.

пошо̀кчити се, по̀шокчӣм се, v. r. pf. ein шокац werden, fio шокац.

пошо́рати се, по̀шо́рӑм се, v. r. pf. vide попишати се.

по̀шта, f. 1) die Ehrerbietung, reverentia [cf. стима]: Бог ти *пошту* удржао; Ну доведи Страхинића бана| У дворове и у куће наше| Да ми неку *пошту* учинимо — 2) die Poſt, cursus publicus. — 3) der Bote, tabellarius [vide поштар]: Ал' ето ти *поште* књигоноше,| *Пошта* бјеше танано Латинче —

По̀шта̑к, Пошта́ка, m. 1) каменито брдо у Хрватској близу Тромеђе. — 2) планина у Хрватској.

по̀штански, ка̑, ко̑, n. п. коњи, Poſt-, cursus publici.

поштапање, n. das Stützen auf den Stab im Gehen, innisio baculo.

поштáпати се, пòштâпâм (пљêм) се, v. r. impf. sich auf den Stab stützen, innitor baculo.

поштáпити се, пòштâпи̂м се, [v. r. pf.] cf. мора.

пòштâр, m. der Postmeister, cursui publico praepositus. cf. пошта [3].

[**пòштâрев,** a, o,] des Postmeisters. — Из I. из-
[**пòштâров,** a, o,] дања.]

поштéдети, (ист.)
поштéдити, (зап.)
поштéдјети, (југоз.)
поштéђети, (јуж.)
штéди̂м, v. pf. sparen, parco: немој *поштедити* труда.

пòштен, поштèна, штèно, (пòштени̂, нâ, нô) 1) redlich, probus. — 2) (у Србији) auch, und zwar meistentheils, enthaltsam im Genuß der Liebe, castus: добар човјек, али није *поштен.* — 3) да си поштен! sagt man, wenn einer seinen Namen gesagt hat: А. Како ти је име?| Б. Обрен.| А. Да си *поштен*!| Б. И ти да си жив и здрав! (also wohl in der alten Bedeutung: geehrt, honoratus).

поштéње, n. die Redlichkeit, Ehrlichkeit, honestas, probitas.

пòштетити, ти̂м, v. pf. (у Котору) vide покварити.

пòштетити се, ти̂м се, v. r. pf. vide покварити се: Њима су се кола *поштетила* —

пòштин, a, o, Post-, cursus publici.

поштѝпâч, поштипáча, m. који поштипује, der Zwicker, qui vellicat: Многи су ме сватови водили, али оваки *поштипачи* никад.

поштипи̂вâње, n. das Kneipen, Zwicken, vellicatio: И досад се ђеверивало, али није тога *поштипивања* било.

поштипи̂вати, штѝпујêм, v. impf. zwicken, kneipen, vellico.

пòштити, ти̂м, v. impf. (у Грбљу) vide поштовати.

пòшто, 1) wie theuer, quanti. — 2) nachdem, posteaquam. [cf. поклем, почем 2].

пòштовâње, n. das Achten, cultus, observantia, cum quis magnifit ab omnibus. [cf. стимање].

пòштовати, тујêм, v. impf. achten, magni facio, colo [cf. поштити, штовати, стимати (штимати), хесапити (есапити, есабити) 3]: Не *поштује* млађи старијега —

пòштовати се, штујêм се, v. r. impf. поштуј се, schäme dich (hab' Achtung vor dir selbst, und vor andern).

поштр̀кати се, кâм се, v. r. pf. vide разобадати се.

поштр̀куша, f. крава која се музе, али с натегом (нема млијека или не ће да га даје), а рекне се и жени, die sich sträubt, retractatrix.

пошу̀њити се, пòшу̂њи̂м се, v. r. pf. vide поклóпити се.

пòшурице,
пошу̀рлије, f. pl. Kleinigkeit, minutiae, nugae.

пошушти̂вâње, n. das Sausen, stridor.

пошушти̂вати, шу̀штујêм, v. impf. sausen, strido: *Пошуштују* редом перишани —

прâ, прâа (прâ), m. vide **прах.**

прâа, m. у пјесми мјесто *прâ* [**прах**]: На се диг'о *праа* од копита —

прââње, n. vide **прахање.**

прâати, ââм, vide **прахати.**

прâача, f. vide **прахача.**

прâбаба, f. die Urgroßmutter, abavia.

прâбабин, a, o, der Urgroßmutter, abaviae.

прâв, a, o, 1) unschuldig, insons: на *права* Бога; за *права* Бога. — 2) штап, дрво, gerade, rectus. — 3) праве руке, који може погодити, н. п. каменом у што.

1. **прáвац,** вца, m. der Gerechte, Unschuldige, justus.

2. **прàвац,** вца, m. 1) на прàвац, gerade aus, recta: држи се *правца.* — 2) (у Рисну) прав велики нож.

прâвда, f. 1) das Recht, die Gerechtigkeit, justitia, justum [cf. правица]: Ако *правда* не поможе, кривда не ће помоћи; На *правди* Божјој, unschuldig. — 2) die Wahrheit, veritas [vide истина]: Већ је Марко остави за *правду* — 3) Streit, lis, [vide парба] cf. распра, парница: Боља је мршава погодба него претила *правда*; Ђевојка ме на *правду* позвала| У онога од Трогира краља —

прâвдâње, n. 1) das Rechtfertigen, excusatio, purgatio. — 2) das Streiten, lis. [cf. давијање].

прâвдати, дâм, v. impf. rechtfertigen, purgo.

прâвдати се, дâм се, v. [r.] impf. 1) sich rechtfertigen, purgo me. — 2) (у Хрв.) с ким, streiten, rixo. cf. [vide] прети се.

прâведан, дна, дно, gerecht, justus. [cf. правичан].

прâведни̂к, m. der Gerechte (biblisch), justus: О човече *праведниче*! —

прâведни̂чки̂, кâ, кô, eines Gerechten, justi.

прâведно, adv. 1) billig, jure, merito. — 2) (у Дубр.) vide право: *праведно* да ти кажем.

прâведнôст, прâведности, f. (у Дубр.) 1) die Gerechtigkeit, justitia. — 2) die Unschuld, innocentia.

прâви̂, вâ, вô, recht, echt, verus: *прави* Србин, *прави* Турчин, *прави* Хришћанин и т. д.

прави̂леђа, n. pl. старе књиге, као на другим мјестима књиге староставне (privilegium): Али право *правилеђа* кажу —

прâвило, n. н. п. црквено, die Regel, directorium: не зна *правила* (Kirchenregel).

прâвити, ви̂м. (у војв.) vide градити.

прâвити се, ви̂м се, vide градити се.

прàвица, f. vide правда 1: Ко се држи *правице*| Тај не музе кравице.

прàвичан, чна, чно, gerecht, justus. [vide праведан].

прâвљêње, n. (у војв.) vide грађење.

прâво, recht, recte [cf. праведно 2]: *Право* реци па гледај те утеци; И криво сједи а *право* реци.

Прâвоје, m. Mannsname, nomen viri.

пра̑в пра̏вцӣт, пра̑ва пра̏вцӣта, пра̑во пра̏вцӣто, 1) ganz gerade, aequissimus. — 2) ganz gerecht, justissimus, innocentissimus: на права правцита *Бога (н. и. глобиште ме)*.

пра̏вцӣ, vide управо.

пра̑г, m. 1) die Schwelle, limen. — 2) (у Ц. г.) die Thürpfoſte, postis: праг доњи, горњи. [vide довратник]. cf. вратница.

пра̏дед, m. (ист.) vide прадјед.

пра̏дедов, a, o, (ист.) vide прадједов.

пра̏дид, m. (зап.) vide прадјед.

пра̏дидов, a, o, (зап.) vide прадједов.

пра̏дје̏д, m. (југо з.) der Urgroßvater, abavus.

пра̏дје̏дов, a, o, (југо з.) urgroßväterlich, abavitus.

пра̏ђед, m. (јуж.) vide прадјед.

пра̏ђедов, a, o, (јуж.) (зап.) vide прадједов.

пра̏жӣње, n. das Geräuſch des verbrennenden Pulvers, sonus pulveris pyrii adusti.

пра̏жити, жӣм, v. impf. verpuffen, sonum edo pulveris pyrii adusti.

1. **пра̑з**, m. ован неујаловљен, der Widder, aries.

2. ***пра̑з***, *m. cf.* [vide] *прас.*

пра̑зан, зна, зно, (пра̑знӣ, нӣ, нӧ, comp. пра̀знији) 1) leer, vacuus [cf. ташт]: *Празна* рука мртвој друга; *Празној* чаши молитве нема. — 2) (у Ц. г.) [vide сиромашан] сиромах, arm, pauper.

1. **пра̑знӣк**, празни́ка, m. 1) vide празница. — 2) (у Ц. г) vide [гологузан] сиромах.

2. **пра̑знӣк**, m. der Feiertag, dies festus.

празни́на, f. die Leere, Leerheit, vacuitas [cf. таштина 1]: Пуно *празнине*.

пра̀зница, f. празна кошница, leerer Bienenſtock, alvus vacuus. cf. [1] празник [1].

пра̀знӧв, празно̀ва, m. (у Ц. г.) човјек који нема ништа, ein armer unbemittelter Menſch, inanis. [vide гологузан]. cf. празник.

пра̑зновӣње (пра̑зновање), n. das Feiern, diei festi actio, celebratio. [vide светковање].

пра̑знова̏ти (пра̑зновати), нујӗм, v. impf. feiern, diem festum ago. [vide светковати 1].

празно̀рук, a, o, mit leeren Händen, inanis.

празно̀слов, m. који изоставља слова кад пише, ein Schreiber, der Buchſtaben ausläßt, qui literam omittit.

празно̀словити, вӣм, v. impf. Buchſtaben auslaſſen im Schreiben, omitto elementum in scribendo.

празно̀словље̑ње, n. das Auslaſſen von Buchſtaben im Schreiben, omissio literae in scriptura.

празо̀вит, a, o, т. ј. ован неујаловљен, der Widder, aries. cf. [1] праз.

пра̀ља, f. die Wäſcherin, lotrix. cf. периља.

пра̀љак, љка, m. (у Далм.) гвозден шиљак којим се граде опанци, и који готово у сваке жене виси о припашњачи, die Pfrieme, subulae genus. [cf. дервиш 3, прљак].

пра̀љин, a, o, der Waſchfrau, der Wäſcherin, lotricis.

пра̑м, m. 1) ein Schiff, größer als ein Kahn (чун), navis genus. — 2) (по југо з. кр.) vide прамен: Бено синоћ вечерасмо,| Осташе ми в'јенцу ресе,| В'јенцу ресе и узресе,| Двије грање од бисера,| И два *прама* сува злата —

прам, } vide према.
прама, }

пра̀мак, мка, m. hyp. v. прам [2; cf. прамичак]: И долеће један *прамак* магле —

пра̀мӣње, n. das Fliehen, fuga.

пра̀мати, мӣм, v. impf. fliehen, fugio, cf. [vide] перјати [2]: Како *прама* кучка у планину —

пра̀мӗн, пра̀мена, m. das Büſchel, der Schopf, cirrus, n. p. косе, вуне, ауф магле. [cf. прам 2, прандус].

пра̀мӗње, n. (coll.) die Büſchel, cirri.

прами́чак, чка, m. hyp. v. прамен. [cf. прамак].

пра̀мче, чета, n. ein kleiner pram 1, lintris genus.

пра̀на, f. (у Барањи) брестова прњад што се ноћу свијетли, faules Ulmenholz, lignum ulmeum putre.

пра̀нгија, f. (pl. gen. пра̀нгӣја̑) der Böller, mortarium bellicum [cf. тарацка]: Са ње вире четири *прангије* —

пра̀ндӯс, m. vide прамен.

пра̀ница, f. (у Слав.) 1) die monatliche Reinigung, menstruum. cf. [vide] вријеме [3]. — 2) бӣјела̑, weißer Fluß, fluor albus.

пра̀нцика, f. (у Херц.) vide **франциска**.

пра̀ње, n. 1) das Waſchen, loctio. — 2) женско, vide [вријеме 3] праница.

Пра̑ово, n. vide **Прахово**.

пра̀норац, о̑рца, m. die Schelle, tintinnabulum.

прапо̀рчић, m. dim. v. прапорац.

пра̀прађед, m. (у Ц. г.) Urgroßvater, abavus. cf. [vide] чукундјед.

пра̑с, m. (eine Art Lauch) die Porre, allium porrum Linn. cf. prasius im lat. und Griechiſchen. [cf. пор, 2 праз, чапљан 1, чапљани лук].

пра̑са̑д, f. (coll.) die Ferkel, porcelli.

пра̀сац, сца, m. 1) ein ſchon erwachſenes Schwein, porcus (у нас се амо слабо говори, али по јужнијем крајевима н. п. у Боци друкчије се и не говори): Поручује Варица Божићу| Да јој пошље од *прасца* ножицу — 2) (у Дубр.) некаква морска риба, Art Seefiſch [Stachelhai], piscis quidam marinus [centrina salviani Risso].

пра̑се, пра̑сета, n. ein Ferkel, porcellus. [cf. прашчић (прачић), гудин].

пра̀сетина, f. Ferkelfleiſch, porcellina.

пра̀сећӣ, ћа̑, ћӗ, Ferkel-, porcellinus.

пра̀сити, пра̑сӣм, v. impf. ferkeln, (porcos) pario.

пра̀сити се, пра̑сӣм се, v. r. impf. ferkeln, pario (porcos).

пра̀сица, f. 1) (у нашијем крајевима) млада крмача, које се ријетко говори као и прасац. — 2) (по југо з. кр.) vide крмача [1].

пра̑ска, f. 1) das Krachen, crepitus [cf. трубња]: стоји *праска*, н. п. пушака; ука и *праска*. — 2) (по југо з. кр.) vide **прасква**.

пра̑скӣње, n. das Krachen, crepitus.

пра̑скати, кӣм, v. impf. krachen, crepo.

пра̑скава [праска], f. vide бресква.

Пра̀сквица, f. 1) намастир у Паштровићима.

— 2) Турско раселье пред Спужем: До *Праскв̀ице* и воде Сушице —

прасковòрје, n. (у Рисну) кад зора почиње, die Morgendämmerung, diluculum [vide прозорје]: дигао сам се у *праскозорје*.

прàскôч, m. некаква трава за чеде добра, Art Pflanze [Sternkopf, Knopfblume], scabiosa transilvanica [cephalaria transilvanica Schr.].

прàснути, нêм, (прàснух и прàскох, прàсну и прàште) v. pf. 1) entſchloſſen, hurtig aufbrechen, erumpo: прасну му ћеф. — 2) anbrechen (vom Tage), illucescere, cf. забијељети: Докле *прасну* зора од истока — Кад у јутру *праште* зора б'јела —

прàсци, сâцâ, m. pl. (coll.) die Ferkel, porculi.

прàти, пèрêм, v. impf. waſchen, lavo.

прàтилац, тиоца, m. der Begleiter, comes.

прàтилица, f. die Begleiterin, comes.

прàтити, тîм, v. impf. 1) begleiten, comitor. — 2) [v. pf.] vide послати: Но ти *прати* мојој старој мајци — *Пратићу* ти Мемед-пашу стара —

прàтљача, f. дрво (као мала лопатица), што жене лупају њим кошуље кад перу. [cf. маљуга 1, праћак].

прàтња, f. die Begleitung, comitatio.

[**пратор**, m. vide **вратор**.]

прàћа, f. 1) die Schleuder, funda. cf. [праћка,] пударка. — 2) vide праћица [2].

прàћàн, m. *(у Слав.) vide* *прaтљача*.

праћàкање, n. das Zappeln, palpitatio. [cf. праћкање].

праћàкати се, кâм се, v. r. impf. ſich herumwerfen (wie der Fiſch im Trockenen), zappeln, palpito. [cf. праћкати се],

праћàкнути се, прàћакнêм се, v. r. pf. vide праћнути се.

1. **прàћâње**, n. das Zappeln, palpitatio.

2. **прàћâње**, n. das Senden, missio. [cf. прућање].

прàћати, ћâм, v. impf. vide слати: Брже *праћа* две добре делије —

прàћати се, ћâм се, v. r. impf. zappeln, palpito. [cf. прућати се].

прàћênье, n. 1) das Begleiten, comitatio. — 2) das Senden, missio.

прàћица, f. 1) dim. v. праћа [1]. — 2) на самару она узица (мјесто узенђије) на којој се држи нога кад се јаше, der Steigbügel am Saumroſſe, stapia jumenti clitellarii. [cf. праћа 2].

Прàћиште, n. брдо више Котора попав на Његуше.

прàћка, f. vide праћа 1.

прàћкâње, n. vide праћакање.

прàћкати се, кâм се, vide праћакати се.

прàћнути се, нêм се, v. r. pf. zappeln, palpito. [cf. праћакнути се].

прàунук, m. der Urenkel, pronepos.

прàустâвци, m. pl. други дан по крсном имену: Прауставци *устанци (јер онда гости и пријатељи послије обједа иду сваки својој кући).* [cf. преуставци; уставци 2].

прâх, прâха, [пра] m. 1) der Staub, pulvis. — 2) das Pulver (zum Einnehmen, als Medizin), pulvis. — 3) das Pulver (als Schießpulver), pulvis pyrius [cf. барут]: Нестаде им *праха* и олова — *Праха* има, ал' олова нема —

прàхâње [праање], n. das Lockern, pulveratio.

прàхати, хâм, [праати] v. impf. (у Хрв.) die Erde lockern, pulvero. cf. прахача.

прàхача [праача], f. (у Хрв.) као ралица, којом се посијано просо *прахи* (преорава).

Прàхово [Праово], n. Ruinen einer Stadt an der Donau, in der Negotiner Krajina. cf. Крајина Неготинска.

прàцên, m. (у Сријему) vide процен.

прàцијен, m. (у Барањи) *1)* vide процијен. — *2) (у Далм.)* die Deichſelſtange, *cf.* [vide 1] *руда* [2].

Прàча, f. варош у Босни: А од *Прача* двије Еренлије —

прàчевина, f. (у Дубр.) vide **прашчевина**.

прàчић, m. (у Дубр.) vide **прашчић**.

прàшак, шка, m. 1) dim. v. прах. — 2) (у Сријему) виноградарска копња послије покопице. cf. [vide] прашидба.

прàшан, шна, шно, (прàшнӣ, нâ, нô) ſtaubig, beſtäubt, pulverulentus.

прàшење, n. 1) das Stäuben, Erregen des Staubes, pulveratio. — 2) das Lockern (im Weinberge). pulveratio. — 3) das Werfen (der Sau), das Ferkeln, partus porcae.

прàшидба, f. die Lockerung im Weinberge, pulveratio. cf. прашак [2].

прàшилац, шиоца, m. der Lockerer (im Weinberg), qui pulverat.

прàшина, f. augm. v. прах [1; cf. 1 припор 3].

прàшионица, f. (у војв.) die Sandbüchſe, theca pulveris scriptorii. [cf. песковница].

прàшити, прàшîм, v. impf. 1) ſtäuben, pulvero, pulverem excito. — 2) н. п. виноград, кукурузе, lockern, pulvero. [vide **младити**].

прàшка, f. ein Stäublein, pulvisculus, atomus: нема брашна ни једне *прашке*.

прàшник, прашни́ка, m. (у Паштр.) чанак у пушке, die Zündpfanne, receptaculum pulveris pyrii. [cf. чанак 2, чашица 3].

прàштâње [прашћање], n. [cf. проштавање] 1) das Verzeihen, Vergeben, veniae datio, venia. — 2) das Abſchiednehmen, salutatio discedentis aut decedentis.

прàштати, прàштâм, [прашћати] v. impf. verzeihen, ignosco. [cf. проштавати].

прàштати се, прàштâм се, [прашћати се] v. r. impf. Abſchied nehmen, ſich beurlauben (ſagen: прости, брате!), saluto discedens vel decedens.

прàштênье [прашћење], n. das Krachen (wenn z. B. ein Rind durch ein dichtes Gehölz durchdringt), fragor.

прàштити, штӣ, v. impf. krachen, fragorem edo.

прàшћање, n. vide **прашта̀ње**.

прàшћати, прàшћам, vide **прашта̀ти**.

пра́шћати се, пра̂шћа̂м се, vide **праштати се.**
пра́шћêње, n. vide **праштење.**
пра̀шчевина [прачевина], f. (по југоз. кр.) свињско месо, das Schweinfleisch, suilla. [vide свињетина].
пра̀шчић [прачић], m. (у Дубр.) vide прасе.
пра̀шчићи, m. pl. (coll.) 1) dim. v. прасци. — 2) (у Боци) die Halsdrüsen, scrofulae.
пр̀ва̂ч, (у Сријему) vide [1] пр̀во̂.
пр̀вача, f. (у Вршцу) који што учини *први* пут, der Anfänger, tiro.
прва́чêње, n. das Stürzen, proscissio.
прва́чити, пр̀ва̂чи̂м, v. impf. den Acker stürzen, agrum proscindo.
пр̀вашњи̂, њâ, њê, neulich, nuperus.
пр̏венац, êнца, m. н. п. рој, der Erstling (der erste Schwarm, Vorschwarm), apium examen primum.
пр̂ви̂, вâ, вô, der erste, primus: У недјељу која *прва* дође — nächster.
пр̏вијенац, пр̏вијенца, m. [јуж.] 1) у сватовима: Ајд' из двора, *првијенче*, бријеме ти је — Неве зове *првијенца*,| Да јој скрињу сребром поспе — 2) (у Ц. г.) у војсци, Anführer, primus: *Првијенци* војске Црногорске —
први̂на, f. (у Ц. г.) vide ртница.
пр̏вине, први́нâ, f. pl. die Erstlinge, erste That, primitiae: нијесу то њему *првине* (н. п. кад ко што зло учини).
пр̀виче, n. (у Ц. г.) кад се први пут иде удатој дјевојци у походе, der erste Besuch einer Neuvermählten, von Seite ihrer Verwandten, salutatio patris aus consanguineorum ad maritam. cf. [vide] походе.
пр̀ви̂чје, n. (у Боци) vide [походе] првиче: Дао бих му везену кошуљу,| Што је бегу ташта даровала,| Кад сам шњиме у *првичје* била —
1. **пр̀во̂,** neulich, nuper. [cf. првач, првоч, прије 2, пријед].
2. **пр̂во,** 1) erstens, primo. — 2) (у Хрв.) [vide] прије [1], vor, ante: *прво* мене.
пр̂вобра̏тучед, m. cf. [vide] братучед.
пр̂вобра̏тучеда, f. cf. [vide] братучеда: Мјесечеву *првобратучеду* —
првовјѐнча̂ни̂ (краљ), m. [јуж.] der Erstgekrönte, primo coronatus (Epitheton des ersten Königs der Serben, Stephan): Српског краља *првовјенчанога* —
прво̀женац, êнца, m. der die erste Ehe eingeht, qui primas nuptias facit.
прво̀јагњеница, f. која се први пут ојагњи, ein Schaf das zum erstenmal lammet, ovis primitus pariens: Шћепан узе *првојагњенице* —
прво̀коска, f. (у Ц. г.) која се први пут окози, eine Ziege die zum erstenmal wirft, capra primitus pariens.
пр̂во̂м, zum erstenmal, primitus.
прво̀теока, f. eine Kuh die zum erstenmal kalbt, vacca primitus pariens.
пр̀во̂ч, adv. ehevor, antea. [vide 1] пр̀во̂, cf. прије.

пр̏га, f. јело од попржена сијерка, који се самеље у жрвњевима па се брашно успе у врућу воду те се попари, па се онда прга једе ожицама као пура или каша. Ово се јело данас готови по Херцеговини и по њезинијем околинама, али је ријеч позната и у Србији: Миришу ти уста као да си *пргу* јела (у приповијеци); С туђе њиве и чанак *прге* (заувар је).
пр̏да, f. der Furz, crepitus (ventris): *прда прду* сустиже. [vide прдеж].
пр̏давац, пр̏да̂вца, m. der Wachtelkönig, grallus crex L. [crex pratensis Bechst.].
пр̏дало, n. das Werkzeug zum Farzen, culus ex quo peditur. [vide задњица 1].
прда̀љица, } f. на гадљима она цијев што стоји
пр̀да̂љка, } гадљару на рамену кад свира. Прдаљка је настављена на неколика мјеста, и сва је обљевена коситером.
прда́чêње, n. vide потпрдивање.
прда̀чина, f. vide потпрдица: Стар вук пасја *прдачина.*
прда́чити се, пр̀да̂чи̂м се, v. r. impf. vide потпрдивати се.
пр̏деж, m. der Furz, crepitus (ventris): Смео се као *прдеж* у гаћама. [cf. прда, баздрк].
прде́кнути, пр̀дêкнêм, v. pf. mit einem furzähnlichen Getöse fallen, cadere cum crepitu.
пр̀дељ, m. (у Дубр.) das Blutkraut, polygonum L.
прдѐљуска, f. (у Дубр.) die Ohrfeige, alapa. [vide] прнушак, cf. ћушка.
прдѐљуснути, нêм, v. pf. (у Дубр.) Ohrfeige geben, alapam impingo. [vide ћушити].
прдѐња̂к, дења́ка, m. 1) vide прдало, i. q. гузица [vide задњица 1]: узе кадија гвоздењак, те удари нашега Муја над *прдењак* — cf. оклицнути. — 2) (у Ц. г.) н. п. масла, vide бураг, говњак.
пр̀дети, ди̂м, (ист.) vide прдјети.
пр̀дешко, m. ein scherzhaftes Scheltwort der Mütter gegen Kinder [cf. прцко]: du Farzer! peditor!
пр̀дизвêк, m. vide прдоња 1, прдов, попрдан.
пр̀дина ба̏ра, f. in der Redensart: потрошио новце у *прдину бару*, т. ј. узалуд, у беспослицу.
пр̀дити, ди̂м, (зап.) } v. impf. 1) farzen, pedo.
пр̀дјети, ди̂м, (југоз.) } — 2) за кога, или за што, sich um etwas scheren, curo rem: не ћу и не *прдим* (за то); *Прди* Мара за пудара; Коњ *прди*! пас *прди*! т. ј. не мари за то нико ништа. — 3) прди мртав на равни, liegen, jaceo: Три ардова у подруму *прде* —
пр̀дла̂ње, n. das Schwatzen, nugatio.
пр̀длати, ла̂м, v. impf. dummes Zeug schwatzen, nugor. [vide дрндати 2].
пр̏днути [2 прнути], нêм, v. pf. (пр̏днух и пр̏дох) 1) einen Furz lassen, crepitum (ventris) edo. — 2) прднуло му у памет, ist ihm eingefallen, incidit in mentem.

пр̏дњава, f. 1) das Farzen, crepitus: стоји га *прдњава.* — 2) Schimpfwort für ein schlechtes Pferd, convicium in equum. cf. [vide] курада.
пр̏дȍв, прдо̀ва, m. vide прдоња 1.
пр̏дозвȇк, m. vide прдоња 1.
пр̏доња, m. 1) [cf.] попрдан, [прдизвез, прдозвек,] т. ј. грах онај што је крупан као боб, die größte Gattung Fisolen, phaseoli genus. — 2) der Farzer, qui pedit.
прдо́сија, f. Schimpfwort von altem schlechten Rauchtabak, Schießpulver, res parum valens.
пр̏ђȇње, n. das Farzen, crepitus emissio.
пр̏ђети, пр̏ди̂м, (јуж.) vide прдјети.
1. **прȇ,** (ист.) vide прије.
2. **прȅ,** 1) sehr, über-, per-, in прекрасан, прелијеп, u. s. w. — 2) über-, allzu, zusehr, nimium: прекувано, преслано, преучен.
прѐбајати, јȇм, vide обајати.
пребаци́ва̂ње, n. 1) das Hinüberwerfen, Ueberwerfen, trajectio. [cf. премашање]. — 2) das Vorrücken, Vorwerfen, exprobratio.
пребаци́вати, ба̀цујȇм, v. impf. 1) hinüberwerfen, trajicio. [cf. премашати]. — 2) überwerfen, trajicio. — 3) vorwerfen, exprobro, objicio.
преба́цити, прѐба̂ци̂м, v. pf. 1) преко куће, über das Haus hinüber werfen, trajicio. [cf. преврћи (превргнути) 1, претурити 2, премашити 1]. — 2) кућу, das Haus überwerfen (z. B. mit einem Stein), trajicio. [cf. преврћи (превргнути) 1, претурити 1]. — 3) коме што, vorrücken, vorwerfen, exprobro, objicio.
прѐбег, m. (ист.) vide пребјег.
прѐбегнути, нȇм, } (ист.) vide пребјећи.
прѐбећи, бегнȇм, }
преби́ва̂ње, n. das Wohnen, habitatio.
преби́вати, прѐби̂ва̂м, v. impf. wohnen, habito. cf. [боравити,] живјети [2, наставати, 1] ста̀јати [4].
преби́ја̂ње, n. 1) das Brechen, fractio. — 2) das Berechnen, compensatio.
преби́јати, прѐби̂ја̂м, v. impf. 1) brechen, frango. — 2) berechnen, compenso.
преби́јати се, прѐби̂ја̂м се, v. r. impf. sich herumschlagen, circumvagor [vide 1 потуцати се]: *Пребијај се* од јеле до јеле —
[**пребијели,** ла, ло, sehr weiß, maxime albus; cf. 2 пре 1; *види* s. v. Авала 1.]
преби́ра̂ње, n. das Ueberklauben, Ueberlesen, perpurgatio.
преби́рати, прѐби̂ра̂м, v. impf. überlesen, übeklauben, perpurgo.
прѐбити, прѐбијȇм, v. pf. 1) zerschlagen, zerbrechen, frango [vide сломити]: нож, ногу, дрво, и т. д. — 2) једно за друго, gegen einander berechnen, compenso.
прѐбјег, m. (јуж. ст.) der Flüchtling, der Flüchtige, profugus, cf. [vide] ускок: Два *пребјега* гору пребјегоше — Волим бити *пребјег* у кауре —
прѐбјегнути, нȇм, vide пребјећи.
прѐбјећи [пребјегнути], бјегнȇм, (прѐбјегох, прѐбјеже, прѐбјегао, гла) v. pf. (јуж.) fliehen, sich flüchten, fugio.
преблéдети, ди̂м, (ист.) } vide преблијеdјети.
преблéдити, ди̂м, (у Сријему) }
[**преблеђан,** а, о, sehr bleichlich, nimium pallidulus; cf. 2 пре 1; *види* s. v. блеђан.]
преблеђи́ва̂ње, n. (ист.) vide пребљеђивање.
преблеђи́вати, блѐђујем, (ист.) vide пребљеђивати.
преблијѐдјети, ди̂м, (југоз.) } v. pf. erblassen,
преблијѐђети, блијѐди̂м (јуж.) } expallesco.
пребљеђи́ва̂ње, n. (јуж.) das Blaß-werden, pallor.
пребљеђи́вати, бљѐђујȇм, v. impf. (јуж.) blaß werden, pallesco.
прѐбол, m. die Genesung, convalescentia: Ово п'јесу ране од *пребола* —
преболéва̂ње, n. (ист.) vide преболијевање.
преболéвати, бо̀лȇва̂м, (ист.) vide преболијевати.
пребо̀лети, ли̂м, (ист.) vide пребољети.
преболијѐва̂ње, n. [јуж.] das Genesen, τὸ convalescere.
преболијѐвати, бо̀лијева̂м, [јуж.] v. impf. genesen, convalesco.
пребо̀љети, бо̀ли̂м, v. pf. (јуж.) genesen, convalesco: Ал' још није ране *пребољео* — Ако га глава заболе, Да Бог да да га *преболи* —
прѐбор, m. Art Weberei, textura quaedam. cf. преборски.
пребо̀равити, ви̂м, v. pf. durchleben, durchbringen, exigo (aevum).
прѐборски̂, adv. ткати, cf. пребор.
пребра́ја̂ње, n. das Ueberzählen, dinumeratio.
пребра́јати, прѐбра̂ја̂м, v. impf. überzählen, dinumero: Него мрко *пребраја* господу —
пребра́нац, нца, m. т. ј. пасуљ, eine Art Fisolengericht, cibi genus ex fabis. У Србији по селима кажу (као у шали) *оцин грах* (јер га највише једу калуђери), а по варошима *саганлија.*
прѐбрати, берȇм, v. pf. 1) überklauben, überlesen, perpurgo. [cf. пречистити]. — 2) пасуљ, mit Oel und Zwiebeln kochen, coquo fabas cum oleo et cepis et pipere.
пребро̀дити, прѐбродѝм, v. pf. durchwaten, vado transeo.
пребро̀јити, прѐбројѝм, v. pf. überzählen, pernumero, dinumero.
пребу́јати, ји̂м, v. pf. (у Рисну) vide покипљети.
превази́лажȇње, n. das Uebersteigen, exsuperatio.
превази́лазити, зи̂м, v. impf. übersteigen, übertreffen, exsupero.
превази́ћи, ва̀зи̂ћȇм, v. pf. übersteigen, übertreffen, exsupero. cf. превисити.
прева́лити, прѐва̂ли̂м, v. pf. 1) umwerfen, everto, н. п. превално коњ, кад се товар на њему превали на једну страну. — 2) очима, scheel ansehen, torvo oculo aspicio. — 3) превалило подне, по зиме, vorüber sein, elapsum est:

Већ је пола ноћи *превалило* — 4) *преко брда*, [cf. пријећи 1].

преваљи́ва̂ње, n. das Umwerfen, eversio.

преваљи́вати, ва̀љујêм, v. impf. 1) umwerfen, everto. — 2) очима, scheel ansehen, torvo vultu tueri.

пре́вара, f. (ист.) vide пријевара.

прѐварати, ра̂м, v. pf. vide [1] преварити.

преварѐни̂к, рени́ка, m. преварена јабуковача, übersottener Cider, cidrus coctus.

превари́ва̂ње, n. das Ueberkochen, coctio.

превари́вати, ва̀рујêм, v. impf. überkochen, coquo, percoquo.

1. **прѐварити**, ри̂м, v. pf. betrügen, decipio, fallo. [cf. излудити, излукавити 1, омахнути (оманути) 2, подвалити 3, преварати, преластити, сварати].

2. **прева́рити**, прѐва̂ри̂м, v. pf. übersieden, percoquo.

прѐварити се, ри̂м се, v. r. pf. sich täuschen, decipior, fallor.

прева̀рљив, а, о, betrügerisch, fraudulentus.

пре́вез, m. (у војв.) vide превес.

[**превелики**, а, о, übergroß, permagnus; cf. 2 пре 1; *види* s. v. Гаван.]

прѐвера, f. (ист.) vide превјера.

превера́ва̂ње, n. (ист.) vide превјеравање.

превера́вати, вѐра̂ва̂м, (ист.) vide превјеравати.

прѐверити, ри̂м, (ист.) vide превјерити.

пре́вес, m. (ист.) vide пријевјес. [cf. превез].

прѐвесити, си̂м, (ист.) vide превјесити.

1. **превѐсти**, вѐдêм, v. pf. hinüber führen, traduco: *Превео* би га жедна преко воде (er ist ungemein klug).

2. **превѐсти**, вѐзêм, v. pf. überführen, trajicio.

прѐвећ, vide одвећ.

прѐвеша̂ње, n. (ист.) vide превјешање.

прѐвешати, ша̂м, (ист.) vide превјешати.

преви́ја̂ње, n. 1) das Ueberwickeln, circumvolutio. — 2) das Verändern der Stimme, vocis inflexio.

преви́јати, прѐви̂ја̂м, v. impf. 1) überwickeln, circumvolvo. — 2) die Stimme verändern, inflecto vocem: Закукаћу као кукавица,| *Превијаћу* као ластавица —

преви́јати се, прѐви̂ја̂м се, v. r. impf. sich wenden und drehen, torqueri: Иди, сине, Анђелији мајци,| Увијај се, сине, и *превијај*| Кано свила око ките смиља —

преви̂јача, f. т. ј. колиба, eine Art leichter Hütte, tugurii genus.

прѐвира̂ње, n. vide кипљење.

прѐвирати, рêм, v. impf. (у Ц. г.) vide кипљети.

преви́сити, прѐви̂си̂м, v. pf. übertreffen, supero. [vide превазићи].

прѐвити, прѐвијêм, v. pf. überwickeln, circumvolvo.

прѐвјера, f. [јуж.] die Glaubensänderung, mutata sacrorum formula.

превјера́ва̂ње, n. [јуж.] verbal. v. превјеравати.

превјера́вати, вјѐра̂ва̂м, [јуж.] v. impf. vide превјерити.

прѐвјерити, ри̂м, v. pf. [јуж.] т. ј. 1) вјеру, seinen Glauben ändern, einen andern Glauben annehmen, mutare sacrorum formulam. — 2) кога, zur Glaubensänderung bewegen, ad alia sacra traducere.

прѐвјесити, си̂м, v. pf. (јуж.) 1) überhängen, appendo: *превјеси* тај појас преко лијенке. — 2) behängen, velo, cf. завјесити: И Грујицу млада *превјесише*,| Под пријевјес сабљу припасаше —

прѐвјеша̂ње, n. (јуж.) 1) das Ueberhängen, appensio. — 2) das Behängen, velatio.

прѐвјешати, ша̂м, v. impf. (јуж.) 1) überhängen, appendo. — 2) behängen, velo.

превла́дати, прѐвла̂да̂м, v. pf. vide [свладати] савладати.

Прѐвлака, f. у Боци надно Грбаљскога поља мало острво које је врло мало одвојено од сухе земље. Онамо се приповиједа да је на овоме острву некад био велики наш намастир (од којега се и сад зидине познају), у коме је сједио митрополит са многијем калуђерима, па Которани (Римскога закона) отровали и њега и 72 калуђера, те по том намастир опустио. У наше вријеме једна госпођа из Рисна, по имену Катарина Властелиновића, сазида на онијем развалинама малу црквицу и за себе кућицу, и копајући цркви темељ нађу мајстори једну плочу с натписом у коме се ништа више не може добро прочитати осим ове три ријечи: *унук цара Уроша*. Ова је плоча узидана у црквици иза врата, и ја сам је гледао 1841 године с покојнијем Димитријем Максимовићем Кнежевићем и с Николом Ивановићем Надеждином. По том је госпођа Властелиновића умрла и не имајући никога од порода оставила је ону црквицу и све око ње садашњему Црногорскоме владици Петру Петровићу Његошу II.

превла́чêње, n. 1) das Ueberschleppen, transportatio. — 2) das langsame Fahren mit dem Fidelbogen über die гусле, ductatio arcus per fides.

превла́чити, прѐвла̂чи̂м, v. impf. 1) überschleppen, transporto trahendo. — 2) mit dem Fidelbogen langsam über die гусле fahren, arcum duco per fides.

превла́чити се, прѐвла̂чи̂м се, v. r. impf. sich hin- und herschleppen.

прево̀дити, прѐводи̂м, v. impf. hinüberführen, traduco.

прево̀дичан, чна, чно, } (у Рисну) vide поводљив.
прево̀дљив, а, о, }

прево̀ђêње, n. das Hinüberführen, traductio.

прево̀жêње, n. das Uebersetzen über einen Fluß, trajectio.

пре́воз, m. (ист.) vide пријевоз.

превòзити, прѐвозӣм, v. impf. übersetzen, trajicio.
прѐврата, f. превратуша, ein Gericht von Eiern, placentae genus ex ovis. Кукурузно брашно закуха се јајима (у каквом суду) па се онда онај скроб изасне у тигањ на врућу маст; кад се одоздо потпече, онда се *преврне*, те се и с друге стране испече; по том се једе (највише вруће). cf. превратуша.
превра́тити, прѐврâтӣм, v. pf. umkehren, inverto: Могли б' они вјером *превратити* —
[**превратити се,** превратим се, v. r. pf. vide разбити се 1.]
превра̀туша, f. vide преврата.
прѐвраћâње, n. das Umkehren, inversio. [cf. превртање].
прѐвраћати, ћâм, v. impf. umkehren, inverto. [cf. превртати].
прѐвргнути, нêм, vide **преврћи.**
прѐврети, рӣм, v. pf. 1) abgähren, defervesco. — 2) (у Ц. г.) vide покипљети.
превр̀зâње, n. vide рвање.
превр̀зати се, прѐвр̂зâмо се, v. r. impf. (у Боци) vide рвати се.
превр̀нути, прѐвр̂нêм, v. pf. umwenden, converto.
прѐвртâње, n. vide превраћање.
прѐвртати, врћêм, vide превраћати.
превр̀тача, f. (у Дубр.) in dem Sprichworte: Вељача *превртача*, die Unbeständige, varians; *а рекло би се и за превртљива човјека.*
превр̀тљив (прѐвртљив), а, о, н. п. човјек, т. ј. који није постојан, него често мијења своје мисли, unbeständig, varius. *cf. непостојан.*
превр̀тљивôст, *(превр̀тљивости) f.* [die Unbeständigkeit, inconstantia].
прѐврћи [преврнути], прѐвргнêм, v. pf. 1) vide пребацити [1 и 2]: Не могу је *преврћи* талиром — 2) (у Боци) niederwerfen, prosterno [vide оборити 1]: *преврже* Петар Павла, т. ј. обали га.
превýћи, вýчêм, v. pf. überziehen, traho alio, traho per aliquid.
превýчâр, превучáра, m. (у Дубр.) некака морска риба, Art Seefisch, piscis quidam marinus.
прѐгазити, зӣм, v. pf. 1) überwaten, vado transeo, воду oder преко воде. — 2) darüber treten, zertreten, conculco: *прегазише* Турци земљу.
прѐгалац, прѐгаоца, m. (у Ц. г.) који на што прегне, der Entschlossene, Wager, promptus. cf. прегињач.
прѐгаљ, гља, m. (у Дубр.) некакав црв, који у сиру живи, die Käsemade [Käsemilbe], vermis casearius [acarus siro L.; cf. пјевак]: Скочи као *прегаљ*; Премеће се као *прегаљ* по сиру.
прѐгача, f. eine Art wollener Schürze, praecinctorium laneum. cf. [бошча 2, верта 1, кецеља, прегљача,] опрегача, [опрегљача,] опрежина, прежина.
прѐгибак, гӣпка, m. die Biege, flexus. cf. прегнутина.
прегѝбало, n. (у Сријему) vide прегибао.
прегѝбâње, n. das Beugen, flexio.
прѐгӣбао, бли, f. das Gelenk, articulus. cf. [згиб,] прегибало.
прегѝбати, прѐгӣбљêм (бам), v. impf. beugen, flecto.
прѐгињâње, n. das Wagen, *τὸ* audere.
прѐгињати, њêм, v. impf. (у Ц. г.) sich entschließen, decerno.
прегѝњâч, прегињáча, m. (у Ц. г.) vide прегалац.
прѐглава, f. (прѝглава?) оно дрво о коме виси јарам. cf. поклапуша.
прегле́далица, f. die Vorschrift, das Schreibmuster, exemplum scribendi.
прегле́дâње, n. 1) das Ueberschauen, Uebersehen, Durchsehen, perlustratio. — 2) das Absehen nach einem Muster, imitatio.
1. **прегле́дати,** прѐглêдâм, v. impf. 1) übersehen, perlustro. — 2) nach dem Muster machen, facio ad exemplum.
2. **прѐгледати,** дâм, v. pf. übersehen, überblicken, pervideo.
прегло̀дати, прѐглођêм, v. pf. durchnagen, perrodo.
прѐгљача, f. vide прегача.
прѐгљица, f. (у Ц. г.) vide пређица 2.
прѐгнати, прѐженêм (прѐгнâм), v. pf. vide претјерати.
прѐгнути, прѐгнêм, (прѐгох и прѐгнух, прѐгну и прѐже, прѐгнуо и прѐгао, прѐгла) v. pf. 1) biegen, beugen, inflecto. — 2) sich entschließen, decerno: *прегао* на једну страну.
прегнýтина, f. оно мјесто на којему се што *прегне*, die Biege, flexus. cf. прегибак.
прегнýће, n. die Entschlossenheit, animus certus: Но ће помоћ Бога великога| И јуначко срце и *прегнуће*,| Ту се надај добру и поштењу —
прего̀диштити, тӣм, v. pf. (по зап. кр.) das Jahr zubringen, annum transigo.
пре́гон, m. (ист.) vide пријегон.
прего̀нити, прѐгонӣм, v. impf. hinübertreiben, ago trans —.
прего̀нити се, прѐгонӣм се, v. r. impf. mit Anekdoten gegen einander fechten, einander aufziehen, ludificari, ducere se invicem.
прего̀њêње, n. 1) das Hinübertreiben, transmissio, transjectio. — 2) das Aufziehen, traductio, ludificatio.
прего̀рети, (ист.) } го̀рӣм, v. pf. 1) н. п. дрво,
прего̀рјети, (јуж.) } durchbrennen, peruror. — 2) verschmerzen, tolero, obliviscor, cf. **прежалити**: није могао *прегорјети* да му поклони то и то. — 3) н. п. прегорјела крава, кад је неколика дана теле не сиса и не музе се па млијеко удари натраг.
[**преграда,** f. vide пријебој 1.]
прѐградак, гратка, m. eine Abtheilung, Verschlag im Hause, zotheca, locus assibus separatus. [cf. пријеклет].

прегра́дити, прѐгра̂ди̂м, v. pf. überschlagen, verschlagen, assibus separo. [cf. претинити].

преграђи́ва̂ње, n. das Verschlagen, separatio per asses. [cf. претињивање].

преграђи́вати, гра̀ђујêм, v. impf. verschlagen, assibus separo. [cf. презиђивати, претињивати].

прѐграчић, m. dim. v. преградак.

прегрѐпсти, грѐбêм, v. pf. (у Ц. г.) изгрнути жито из коша да се друго засипа и меље, herausnehmen, promo.

прегри́за̂ње, n. das Durchbeißen, permorsio.

прегри́зати, прѐгри̂за̂м, v. impf. durchbeißen, permordeo, peredo.

прегријѐба̂ње, n. [јуж.] das Herausnehmen, promptio.

прегријѐбати, прѐгријеба̂м, v. impf. (у Ц. г.) изгртати жито из коша, да се друго засипа и меље, herausnehmen, promo.

прѐгристи, прегри́зêм, v. pf. durchbeißen, permordeo.

прегр̀мети, ми̂, (ист.) } vide прегрмјети.
прегр̀мити, ми̂, (у Сријему) }

прегр̀мјети, (југоз.) } прегр̀ми̂, v. pf. док ово
прегр̀мљети, (јуж.) } прегрми, bis dieses Gewitter (fig.) vorbei ist, dum haec tempestas praeterierit.

прѐгр̂шт, f. } beide flache Hände zum Fassen
прѐгр̂шти, f. pl. } hingehalten, ambae volae ad accipiendum quid paratae: пуне *прегршти*; дај ми једне *прегршти* брашна; пије воду *прегрштима*. cf. [грст,] грсти.

пред, } (mit loc. u. acc.) vor, ante: *пред* ку-
преда, } ћом; *пред* Богом; *преда* мном; *пред* кућу; *пред* Бога; *преда* ме; Из кесе па *преда* се, nur Geld her, so hat man's.

прѐда, f. vide преља [1] (у говору ја нијесам никад чуо, до у овој пословици): Сјетила се *преда* кудјеље уочи недјеље, (а у овој пословици слушао [сам] и *преља* мјесто *преда*).

преда́ва̂ње, n. das Uebergabe, deditio.

преда́вати, прѐда̂јêм, v. impf. 1) übergeben, dedo. — 2) zur Uebergabe nöthigen, adigo ad deditionem.

преда́вати се, прѐда̂јêм се, v. r. impf. sich ergeben, dedo me.

прѐдаја, f. die Uebergabe, deditio: изишао (н. п. хајдук) на *предају*.

преда́нити, прѐда̂ни̂м, v. pf. den Tag zubringen, per diem moror: У пеђељу данак *преданити* —

преда̀нути, прѐданêм, vide **предахнути.**

прѐда̂ње, n. die Furcht, trepidatio.

1. **прѐдати,** да̂м, v. pf. 1) übergeben, dedo. — 2) zur Uebergabe nöthigen, adigo ad deditionem.

2. **прѐдати,** да̂м, v. impf. (по зап. кр.) sich fürchten, trepido.

прѐдати се, да̂м се, v. r. pf. sich ergeben, dedo me.

преда̀хнути, прѐдахнêм, [преданути] v. pf. aufathmen, respiro: ко ће избројити стотину, да не *предахне*? cf. [vide] предушити.

предва́ја̂ње, n. 1) das Abtheilen in zwei Theile, divisio in partes duas. — 2) das Unterbrechen, intermissio.

предва́јати, прѐдва̂ја̂м, v. impf. 1) in zwei Theile theilen, dimidio. — 2) unterbrechen, intermitto, cf. [vide 1] престајати: Пушка пуца, никад не *предваја* —

предво̀јити, прѐдвоји̂м, v. pf. halbiren, dimidio: И пусте му *предвојише* овце,| Заврнуше преко Зете равне —

предвостру́ча̂ње, n. das Verzweifachen, Verdoppeln, duplicatio.

предвостру́чати, дво̀стру̂ча̂м, v. impf. doppelt falten, duplico.

предво̀стручити, чи̂м, v. pf. doppelt falten, duplico.

преде́ва̂ње, n. (ист.) vide предијевање.

преде́вати, прѐдêва̂м, (ист.) vide предијевати.

прѐденути, нêм, vide предести.

преде́нце, n. (у Дубр.) Art Pflanze [Seide, Flachsseide,] herbae genus [cuscuta L.; vide вилина коса].

пре́дêње, n. das Spinnen, netio.

предѐрати, прѐдерêм, v. pf. vide предријети.

прѐдести [преденути], денêм (дедêм), (ист.) vide предјести. [cf. предети].

прѐдети, денêм, vide предести.

прѐди̂во, n. der Flachs, die Wolle (österr. das Spinnhaar), pensum lini, lanae.

предијѐва̂ње, n. (јуж.) Namenwechsel, nominis mutatio.

предијѐвати, прѐдијева̂м, v. impf. (јуж.) т. ј. име, einen andern Namen annehmen, nomen mutare.

прѐдика, f. (у војв.) die Predigt, sermo. cf. [vide] поученије.

преди̂каоница, f. die Kanzel, cathedra, suggestum.

преди̂ка̂тор, m. der Prediger, praedicator.

преди̂ка̂торов, а, о, des Predigers, praedicatoris.

преди̂ка̂торски̂, ка̂, ко̂, Prediger-, praedicatorius.

прѐдикова̂ње, n. das Predigen, praedicatio.

прѐдиковати, кујêм, v. impf. predigen, praedico (sacra).

прѐдира̂ње, n. das Durchreißen, dilaceratio.

прѐдирати, рêм, v. impf. entzweireißen, dilacero.

прѐдиса̂ње, n. der Athem, respiratio.

прѐдисати, дишêм, v. impf. Athem holen, respiro. cf. [предушивати;] предахнути.

прѐдјести, дјенêм (дједêм), v. pf. (југоз.) име, den Namen ändern, muto nomen. [cf. предјети]. Највише жене дјеци својој предијевају имена и то или од милости или кад што врачају, н. п. данашњему војводи у Србији крштено је име *Тома*, па га мати још кад је био мали прозвала *Вучићем*, и тако остао Вучић. Један мој братучед коме је било име *Обрен*, отиде у Сарајево на занат, па опамо његовом мајстору и мајсторици учини се то име непознато, за то га прозову *Обрадом*

(јер су Обрада онђе имали), и тако он остане Обрад. Као̀што и човјек сам своје име промијени кад отиде куд у другу земљу па је рад да остане непознат. [Види још у I. издању s. v. пређести].

прѐдјети, дјенѐм, vide предјести.

прѐдњāк, m. 1) н. п. во у плугу, der vordere (Ochs) am Pfluge, bos anterior. — 2) не даду предњаци (кад човјек што једе прије ручка на не може да руча).

предња́чѣње, n. das Vorangehen, anteitio.

предња́чити, прѐдњāчīм, v. impf. vorangehen, praeco.

прѐдњй, њā, њē, der vordere, anterior.

прѐдњица, f. *1)* vide лепиња. — *2) (у Бачк.) предња половина у саре или усмине.*

предо́мислити се, лѝм се, v. r. pf. (у Сријему) vide премислити се.

предоми́шљāње, n. vide премишљање.

предоми́шљати се, до̀мишљāм се, v. r. impf. (у Сријему) vide премишљати се.

Прѐдрāг, m. Mannsname, nomen viri.

прѐдрēти, прѐдрēм, (прѐдрò, прѐдрла) (ист.) vide предријети.

прѐдријети, прѐдрēм, (прѐдрò, прѐдрла) v. pf. (јуж.) [cf. предерати] 1) zerreißen, lacero, perrumpo. — 2) предрò преко потока, er ist durchgedrungen durch das Thal, perrupit.

предругоја́чити, ròjāчīм, v. pf. ändern, immuto. [vide измијенити 1].

прѐдручак, чка, m. (у Рисну) vide доручак.

предўрати, рāм, v. pf. vide претрпљети.

прѐдушак, шка, m. das Aufathmen, respiratus [cf. душак]: попити чашу без *предушка*, ohne aufzuathmen, uno spiritu.

предуши́вāње, n. das Aufathmen, respiratio.

предуши́вати, предўшујēм, v. impf. aufathmen, respiro. cf. предисати.

предўшити, прѐдўшīм, v. pf. aufathmen, respiro: можеш ли попити ову чашу да не *предушиш*. cf. душак, предахнути [преданути].

прѐђа, f. 1) das Garn, fila. — 2) das Garn, Netz, rete. [cf. метница, мрежа].

[**прећāшњи**, а, о, (ист. и јуж.) vide пријешњи.]

прѐђе, vide прије.

пређѐтина, f. augm. v. пређа. [cf. пређурина].

прѐђица, f. 1) dim. v. пређа. — 2) eine Schnalle, fibula. cf. прегљица, гвоздац.

пређўрина, f. vide пређетина.

прѐжалити, лѝм, v. pf. verschmerzen, obliviscor. [cf. прегорјети 2].

прѐжāње, n. vide вребање.

прѐжати, прѐжēм, vide вребати.

прѐжēње, n. vide [вребање] прежање.

прежѐстити се, прѐжēстīм се, v. r. pf. entbrennen (vor Zorn), excandesco.

прѐжēти, прѐжмēм, v. pf. по други пут ожети, nochmals pressen, secundo comprimere.

прежи́вāње, n. das Wiederkäuen, ruminatio. [cf. прижимање].

прежи́вати, прѐжīвāм, v. impf. wiederkäuen, rumino. cf. прежимати [2, прижимати].

прежи́вети, (ист.) **прежи́вити**, (у војв.) **прежи́њети**, (југоз.) **прежи́вљети**, (јуж.) вīм, v. pf. fortleben, vitam duco: Не би л' и ми уз њи *преживљели* —

прѐжимāње, n. das nochmalige Pressen, compressio iterata.

прѐжимати, мљēм, v. impf. [1)] по други пут ожимати, nochmals pressen, secundo comprimere. [— 2) vide преживати].

прѐжина, f. vide прегача.

прѐжити, жѝм, v. impf. (у Ц. г.) vide [вребати] прежати.

през, (по југоз. кр.) in der Redensart: на през руку ми је, т. ј. као за чудо ми је, није ми мило; *гледа га на през око*; anstößig, auffallend, offendit.

1. **прѐзāње**, n. das Auffahren, aus dem Schlafe, excussio somni, circumspectatio anxia.

2. **прѐзāње**, n. vide упрезање.

1. **прѐзати**, прѐжēм, vide упрезати.

2. **прѐзати**, зāм, v. impf. **прѐзати се**, зāм се, v. r. impf. aus dem Schlafe auffahren und umherblicken, circumspicio ex somno.

прѐзвати, прездвēм, v. pf. rufen über —, voco trans —.

прѐздāн, adv. (у Грбљу) преко дан, други дан, н. п. кокош носи прездан, um den andern Tag, altero quoque die. cf. [преко 2,] напрездан.

прѐздāнка, f. (у Грбљу) кокош која носи прездан, Henne die jeden zweiten Tag legt, gallina altero quoque die ova ponens.

презе́нути, зе́бēм, v. pf. н. п. воће, erfrieren, gelu corrumpi. cf. узенути.

прези́вāње, n. verbal. v. презивати.

прези́вати, прѐзīвāм (вљēм), v. impf. herüberrufen, voco trans —.

[**презиђивати**, презиђујем, v. impf. vide прегађивати; *види* s. v. Вукова међа.]

прѐзиме, мена, n. der Zuname, cognomen. У Црној гори и у Херцеговини народ наш има своја презимена којима се породице позивају од кољена на кољено као и у осталој Европи; у Србији пак тога обичаја до нашега времена није било, него се сваки позивао по своме оцу додавши очиноме крштеном имену *овић* или *евић*, код имена која се свршују на *је* и *о* само *вић*, а код онијех која се свршују на *а* само *ић*, н. п. *Мил[ов]ановић*, *Милошевић*, *Милојевић*, *Ранковић*, *Милетић* (и то је значило: *син Милованов*, *Милошев*, *Милојев*, *Ранков*, *Милетин*); ако ли је коме отац умро̀ прије матере он се је позивао по матери додавши материноме крштеном имену мјесто *а ић*, н. п. *Ружић*, *Смиљанић*, *Перуничић*, *Станић*, *Недић*, *Вишњић*, *Бојанић* (и то је опет значило: *син Ружин*, *Смиљанин* и т. д.). Тако и кад су се који из Херцеговине или из Црне горе саселили у Србију,

они су почевши се звати по овоме доњоземскоме обичају презимена своја мало по мало поизостављали, гдјекоји и позаборављали, а гдјекојима ако се и спомињало старо презиме највише су их као поруге ради њиме називали. Мени је приповиједао знатни поглавица за Карађорђијева времена Младен да је он старином из Дробњака из села Тушимље од *Цёровића*, али се је звао по оцу *Миловановић*. Сад се тек од године 1804 почело и у Србији, особито код знатнијих људи, да се не пишу по очиноме крштеном имену, него или као што су слушали да су им се стари звали или онако како им се отац звао и писао. И у царству Аустријскоме, у данашњему војводству, паши су се људи до скора звали и писали по очиноме или по материноме крштеном имену као и у Србији, докле им земаљске старјешине, особито видећи да у једној кући и у једној породици има по неколико различнијех презимена, нијесу то забраниле, те су она имена којима се ко по оцу или по матери звао остала у напредак презимена. Вршачки оборкнез Арсо, који је умро прије неколико година, звао се по своме оцу *Манојловић*, и кад је за заслуге својега оца *Манојла* постао Мађарски племић, примио је његово крштено име *Емануел* за презиме. Може бити да је у Црној гори и по њезинијем околинама освета највећи узрок што људи држе своја стара презимена, да би онај који би помислио кога да убије одмах знао с ким ће се завадити и коме ће крв дужан постати, и за то кад се онамо о коме говори каже му се не само чиј је син и како се по презимену зове, или — као што они кажу — од кога је братства, него се још дода и из кога је племена, н. п. *Саво Марков Петровић Његуш*; ако је племе раздијељено на каква особита имена, као н. п. што је Цетиње на Бајице и на Доњи крај, онда се дода још и то, н. п. *Вико Милов Мартиновић Бајица Цетињанин*. А у Србији онаке освете није било нити је могла бити; за то тога ради није требало држати се старога презимена, а ако је још ко био од каке знатне и Турцима мрске породице, прије му је ваљало да се крије него по њој да се позива, као што су јамачно у почетку владе Турске многи чинили; за то кад су Турци купили харач, сваки се казивао по имену својега оца или матере, а у другијем догађајима слабо је ко кога и питао а још мање писао како се зове; за то је у нас до данас још обичај да се многи људи познају и зову више по крштеноме имену него и по какоме презимену. И Бошњаци Турскога закона, особито господа, држе своја стара презимена, па још и онака која показују да су њихови стари били Хришћани и да се они по закону само зову Турци а по роду и по језику да су прави Срби, и којијех би они по своме данашњему мишљењу ваљало да се стиде, н. п. *Филиповићи, Ђурђевићи, Тодоровићи* и т. д. Може бити да је код њих узрок што су ова презимена у старијем њиховијем братима на спахилуке и на остала господства. У народу нашему има презимена која се не свршују на *ић* и која нијесу постала од очинијех или материнијех крштенијех имена, него је неко од оне породице најприје овако прозван, н. п. *Кулиза, Бесара, Шакабент, Млатишума, Маленица, Паликућа, Рукавина, Мамула, Сочивица, Копривица, Ватрица, Халиваља, Вурдеља, Памучина, Комадина, Цода, Жежељ, Штуле, Витас, Бједов, Зец, Сламуша, Омчикус*, и т. д. У Србији и овако очино презиме често се на сину окрене на *ић* (да би се показало да је он син онога), н. п. људи има и сад који се зову *Кулиза*, а за Турскога времена у Шапцу је био један трговац Јаков *Кулизић*; тако је за Карађорђијева времена у Црној ријеци био војвода Петар *Цода*, а његов син чини ми се да се зове сад *Цодић*; тако је у Ужичкој нахији скоро био некакав старјешина Павле *Штуле*, а његов син сад зове се *Штуловић*, и т. д. И овако су јамачно постала у народу нашему сва презимена која нијесу од крштенијех имена, н. п. *Шереметовић, Гаговић, Зимоњић, Чарапић, Цукић* и т. д. Од овијех презимена ваља разликовати она која су постала од каке службе или од какога особитога посла по чему су оца или матер звали више него крштенијем именом, н. п. *Војводић, Кнежевић, Властелиновић, Писаровић, Барјактаровић, Протић, Поповић, Ђаковић, Лончаревић, Коларевић, Терзијић, Кујунџијић, Свирчевић, Вођевић, Слијепчевић, Овчаревић, Станаревић, Врачарић, Попадијић*, и т. д. По овоме и Марко син краља Вукашина није се звао Вукашиновић, него *Краљевић*. cf. подријетло, [порекло,] придјевак, [придјевак,] надимак.

прѐзименâк, m. der den nämlichen Zunamen hat, ejusdem cognominis.

презѝмити, прѐзѝмīм, v. pf. überwintern, hiberno, perhiemo.

прѐзирање, n. 1) die Nachsicht, indulgentia. — — 2) die Verachtung, contemptus.

прѐзирати, рêм, v. impf. 1) nachsehen, indulgeo. — 2) verachten, contemno.

прѐзорен, а, о, (по југоз. кр.) vide презрео: Када су за ме ходили,| Зелене вишње садили;| Кад су се са мном враћали,| Зорене вишње тргали,| Зорене и *прѕорене* —

прѐзрео, зрела, зрело, überreif, fracidus. [cf. презорен, кувео].

1. **прѐзрети,** прѐзрѐм, v. pf. 1) nachsehen, indul-

geo: ja то теби могу *презрети* као мати, ако други и не може. — 2) verachten, contemno.

2. прѐзрети, рӣм, v. pf. überreif werden, fracesco.

прекѝдање, n. (јуж.) vide прекидање.

прекѝдати, прекѝдам, (јуж.) vide прекидати.

прекѝдати се, прекѝдам се, (јуж.) vide прекидати се.

прекѝнути, прекѝнем, v. pf. (јуж.) vide прекинути.

прекѝнути се, прекѝнем се, (јуж.) vide прекинути се.

прекѝпети, прекѝпим, v. pf. (јуж.) vide прекипети.

прекѝпети се, прекѝпим се, (јуж.) vide прекипети се.

прекѝпјети, прекѝпјим, v. pf. (јуж.) vide прекипјети.

прекѝпјети се, прекѝпјим се, (јуж.) vide прекипјети се.

прекѝсити, прекѝсим, v. pf. (јуж.) vide прекинути.

прекѝсити се, прекѝсим се, (јуж.) vide прекинути се.

прекѝсјети, прекѝсјим, v. pf. (јуж.) vide прекисјети.

прекѝсјети се, прекѝсјим се, (јуж.) vide прекисјети се.

прекѝсјети, прекѝсјим, v. pf. (јуж.) vide прекисјети.

прекѝсјети се, прекѝсјим се, (јуж.) vide прекисјети се.

прекѝснути, прекѝснем, v. pf. (јуж.) vide прекиснути.

прекѝснути се, прекѝснем се, (јуж.) vide прекиснути се.

прекѝтати, прекѝтам, (јуж.) vide прекитати.

прекѝтати се, прекѝтам се, (јуж.) vide прекитати се.

прекѝтити, прекѝтим, v. pf. (јуж.) vide прекитити.

прекѝтити се, прекѝтим се, (јуж.) vide прекитити се.

прекѝшати, прекѝшам, (јуж.) vide прекишати.

прекѝшати се, прекѝшам се, (јуж.) vide прекишати се.

прекѝшити, прекѝшим, v. pf. (јуж.) vide прекишити.

прекѝшити се, прекѝшим се, (јуж.) vide прекишити се.

прекѝшњети, прекѝшњим, v. pf. (јуж.) vide прекишњети.

прекѝшњети се, прекѝшњим се, (јуж.) vide прекишњети се.

прекѝшњивати, прекѝшњујем, (јуж.) vide прекишњивати.

прекѝшњивати се, прекѝшњујем се, (јуж.) vide прекишњивати се.

прекѝшњивати, прекѝшњујем, v. impf. (јуж.) vide прекишњивати.

прекѝшњивати се, прекѝшњујем се, (јуж.) vide прекишњивати се.

прекѝшњети, прекѝшњим, v. pf. (јуж.) vide прекишњети.

прекѝшњети се, прекѝшњим се, (јуж.) vide прекишњети

2. **прêко,** (ист.) vide пријеко.

прекòвати, прѐкујêм, v. pf. 1) überschmieden, recudo. — 2) наново потковати: Ми његова коња *прековали*,| Сребрне му клинце ударили —

Прекòдринац, ӣнца, m. ein Mensch von jenseits der Drina, transdrinanus.

Прекòдри̂нка, f. Frauenzimmer von jenseits der Drina, transdrinana.

прекòдрински̂, кâ, кô, jenseits der Drina, transdrinanus.

Прекòдри̂ње, n. die Gegend jenseits der Drina, regio transdrinana.

прекòјасити се, си̂м се, v. r. pf. (у Земуну) кад дијете ухвати мали фрас, кажу *прекојасило се*, epileptisch werden, epilepsia corripi.

прекòморац, ôрца, m. der über dem Meere her ist, transmarinus, cf. прекоморлија: Како дође Арап *прекоморац* —

прекòмôрка, f. 1) ein Frauenzimmer von jenseits des Meeres, mulier transmarina. — 2) пушка прекоморка, eine Flinte von jenseits des Meeres (aus Venedig), die Ueberseeische, telum ultramarinum: О рамену дуга *прекоморка* —

прекомòрлија, m. vide прекоморац.

прекòморски̂, кâ, кô, übermeerisch, transmarinus.

прѐконож, н. п. сапети коње у преконож, т. ј. обадва за десну или за лијеву ногу (да једнога једна нога између сапетијех остане проста); тако је коњма много теже ићи него кад би се сапео један за лијеву а други за десну ногу.

прекопа́ва̂ње, n. 1) das Uebergraben, perfossio. — 2) das Graben mitten durch, perfossio.

прекопа́вати, кòпâвâм, v. impf. 1) übergraben, perfodio. — 2) mitten durchgraben, perfodio.

прекòпати, пâм, v. pf. 1) durchgraben, perfodio. — 2) übergraben, perfodio.

прекора́ва̂ње, n. vide корење 2.

прекора́вати, кòрâвâм, [v. impf.] vide корити.

прекòрамица, f. (у Лици) каиш о коме *преко рамена* виси торбак, Achselriemen, lorum perae.

прѐкôран, рна, рно, der Vorwürfe hören muß, qui saepe objurgatur [cf. пријекоран]: свагда је *прекоран*.

прекорачи́ва̂ње, n. das Ueberschreiten, transgressus.

прекорачи́вати, корàчујêм, v. impf. überschreiten, transgredior. [cf. прекрочити].

прекора́чити, кòрâчи̂м, v. pf. überschreiten, transgredior.

прекòречица, f. (у Земуну) Sprichwort, proverbium. cf. пословица [2].

прекòрити, прѐкори̂м, v. pf. кога, einem Vorwürfe machen, exprobo: Еа су те Турци *прекорили* —

прекòруђе, n. о чему висе ждрепчаници, die Wage, jugum. [cf. јармак, јармац].

Прекòрупље, n.: И покупи *Прекорупље* равно —

прекòсити, прѐкоси̂м, v. pf. zerschneiden, durchbohren, disseco: Своје срце Мујо *прекосио* —

прекосрѐд [преосред], mitten, per medium: узе га *прекосред* сриједе.

Прѐкôрница, f. планина између Жупе Никшићке и Бјелопавлића.

прекра́јâње, n. das Zuschneiden auf eine andere Art, sectio ad aliam formulam.

прекра́јати, прѐкрâјâм, v. impf. anders zuschneiden, seco ad aliam formulam.

[**прекрасан,** сна, сно, sehr schön, pulcherimus, vide прелијеп; *види* s. v. 2 пре 1.]

прекра́тити, прѐкрâти̂м, v. pf. vide закратити; Што он рекне, ни цар не *прекрати* —

прекре́нути, прѐкрêнêм, v. pf. 1) überschwenken, desuper inclino. — 2) (у Дубр.) из једнога суда у други, vide преручити.

прѐкрêт, m. (loc. прекре́ту) 1) подвалак (округло дебело дрво) који се подметне под ваг те се ваг по њему помиче, н. п. кад се превлачи читава зграда, Unterlage unter dem Hebel, hypomochlion. [cf. стријела 3]. — 2) (у Рисну и f.) der Umschwung, revolutio: стоји на *прекрету* (прекре́ти). cf. прекретња.

прекрета́ње̂, n. 1) Ueberschwenken, inclinatio. — 2) vide преручивање.

прекре́тати, прѐкрêћêм, v. impf. 1) überschwenken, desuper inclino. — 2) (у Дубр.) vide преручивати.

прекре́тати се, прѐкрêћêм се, v. r. impf. ein Spiel, in Oesterreich hutschen, in asse ex axe mobili sursum et deorsum moveri.

прекре́тња, f. vide прекрет 2.

прекри́вало, n. der Schleier, velum [vide вео]: Од' ми сними танко *прекривало* —

прекри́ва̂ње, n. 1) das Verstecken an einen andern Ort, occultatio mutata. — 2) das neue Decken (des Daches), contectio nova.

прекри́вати, прѐкри̂вâм, v. impf. 1) neu decken, denuo tego. — 2) anders wo verbergen, occulto alio loco.

прекри́вити, прѐкри̂ви̂м, v. pf. seitwärts krümmen, incurvo: Пауниперо *прекривила* —

прекри́лити, прѐкри̂ли̂м, v. pf. bedecken, obtego [cf. закрилити 2, преклопити, притиснути 3]: Све му поље *прекрилиле* овце — А коњи му поље *прекрилили* —

прѐкрити, прѐкријêм, v. pf. 1) н. п. кућу, цркву, neu decken, denuo tego. — 2) anders wo verbergen, alibi celo. — 3) decken, tego: У Милице дуге трепавице,| *Прекриле* јој румен' јагодице — Црн му перчин б'јели врат *прекрио* — *Прекривене* црвеном кадифом — Док сагради дивну грађевину,| *Прекри* кулу тешкијем оловом —

прѐкрмак, прѐкр̂мка, m. мушко јуне од године дана, од прилике као озимче.

прекр̂мити, прѐкр̂ми̂м, v. pf. vide прехранити, cf. крмити.

прѐкрни̂к, m. der ärgste Mörder, cf. крник: Да су Турци *прекрници*, Бог их клео —

прекро̀јити, прѐкројӣм, v. pf. anders zuſchneiden, seco ad aliam formulam.

прекро̀чити, прѐкрочӣм, vide прекорачити.

прекрѝстити, прѐкрстӣм, v. pf. 1) што руком, штапом, bekreuzen, cruce signo: Кад је Ђорђе Србијом завлад'о| И Србију крстом *прекрстио* — 2) руке, ноге, kreuzen, decusso.

прекрѝстити се, прѐкрстӣм се, v. r. pf. ſich bekreuzen, cruce se signare.

прекр̀шити, прѐкршӣм, v. pf. 1) zerbrechen, diffringo. — 2) и то прекршисмо, као прекинусмо, endigen, finio.

прекр̀штâње, n. vide прекршење.

прекр̀штати, прѐкр̀штӑм, vide прекршћати.

прекр̀шћâње [**прекрштање**], n. verbal. v. прекршћати.

прекр̀шћати, прѐкр̀шћӑм, [**прекрштати**] v. impf. 1) bekreuzigen, cruce signo. — 1) н. п. руке, ноге, kreuzen, decusso.

прѐксинотњȃ, њâ, њê, [**прексиноћни**] vom vorgeſtrigen Abend, ante duos dies vesperi.

прѐксинôћ, vorgeſtern Abends, ante duos dies vesperi.

прѐксиноћнӣ, нâ, нô, vide прексинотњи.

[**прекјутра,** übermorgen, perondie; cf. ондан.]

[**прекуван,** а, о, zu ſehr gekocht, percoctus; *види* s. v. 2 пре 2.]

прѐкужити, жӣм, v. pf. (von куга) überſtehen, defungi malo.

прекýндачити, чӣм, v. pf. 1) überſchäften, scapo novo munio. — 2) прекундачио се, von einem, der ſich anders trägt, als ſonſt, vestem mutavit.

прѐкупац, пца, m. der Vorkäufer, emens ante alios, propola: Њојзи ми долазе *прекупци* трговци —

прекýпити, прѐкýпӣм, v. pf. vorkaufen, emo ante alios: ја сам купио па је други *прекупио* од мене.

прекупљи̏вâње, n. das Vorkaufen, emptio ante alios.

прекупљи̏вати, кýпљујēм, v. impf. vorkaufen, emo ante alios.

прéла, f. vide [1] преслица.

прелажѐње, n. 1) das Hinübergehen, transitio. — 2) das Ueberlaufen, exundatio.

прѐлажљив, а, о, н. п. болест, anſteckend, contagiosus.

прéлаз, m. (ист.) vide прилелаз.

прѐлазити, зӣм, v. impf. 1) hinübergehen, transeo: гдје се *прелази* преко Дунава. — 2) überlaufen, exundo: *прелази* вино преко каце. — 3) ова болест прелази, iſt anſteckend.

прела̀мâње, n. das Entzweibrechen, diffractio.

прела̀мати, прѐла̀мӑм, v. impf. entzweibrechen, diffringo.

прела̀стити, прѐла̀стӣм, v. pf. betrügen, decipio. [vide 1 преварити].

прéлац, лца, m. (у Сријему) човјек који преде и више се мијеша са женскињем него с мушкарцима; гдјекоји су такови људи и по говору наличнији на жене него на људе, Weiblich, effeminatus. [vide прело 2].

прелашћи̏вâње, n. das Betrügen, deceptio.

прелашћи̏вати, ла̀шћујēм, v. impf. betrügen, decipio.

прѐлевâње, n. (ист.) vide прељевање.

прѐлевати, вӑм, (ист.) vide прељевати.

прелѐдити се, прѐледӣм се, v. r. pf. zufrieren, congelari: И Турком *се* руке *преледнле* —

прелѐжати, жӣм, v. pf. überliegen, jaceo: прележао читав дан.

прелѐтâње, n. (ист.) vide прелијетање.

прелѐтати, прѐлѐћēм, (ист.) vide прелијетати.

прелѐтети, тӣм, (ист.) vide прелетјети.

1. **прелѐтити,** тӣм, vide прелетети.

2. **прѐлетати,** тӣм, (ист.) vide прељетити.

прелѐтјети, лѐтӣм, v. pf. (југоз.) hinüberfliegen, pervolo, transvolo.

прѐлетнӣ, нâ, нô, (ист.) (једни говоре прѐлетњӣ) vide прељетни.

прелѐтнути, прѐлетнēм, v. pf. dim. v. прелетјети: Да *прелетне* Рисна бијелога —

прелѐћети, лѐтӣм, (јуж.) vide прелетјети.

прелúбати, бӑм, v. impf. (у Ц. г.) vide прељевати.

прелúвâње, n. (у Сријему) vide прељевање.

прелúвати, прѐлúвӑм, (у Сријему) vide прељевати.

прелúвати се, прѐлúвӑм се, (у Сријему) vide прелијевати се.

прелијѐвâње, n. (јуж.) vide прељевање.

прелијѐвати, прѐлијевӑм, [јуж.] vide прељевати.

прелијѐвати се, прѐлијевâ се, v. r. impf. (јуж.) н. п. свила, ſchillern, versicolorem esse. [cf. преливати се, прељевати се].

[**прелијеп,** а, о, überaus ſchön, pulcherrimus; cf. прекрасан; *види* s. v. 2 пре 1.]

прелијѐтâње, n. (јуж.) das Ueberfliegen, pervolatio, transvolatio.

прелијѐтати, прѐлијећēм, v. impf. (јуж.) überfliegen, transvolo, pervolo.

прѐлити, прѐлијēм, v. pf. 1) из једнога суда у други, übergießen, transfundo. — 2) н. п. мртваца, begießen, perfundo.

прéло, n. 1) die Spinnverſammlung, Spinngeſellſchaft, coetus notricum. cf. супредак. — 2) m. als Spitzname für einen Mann, der geſponnen (wie Herkules, der Omphale zu Liebe), vir qui not feminae modo. cf. прелац.

прелóмити, прѐломӣм, v. pf. entzweibrechen, diffringo.

прéља, f. [1)] die Spinnerinn, netrix. [cf. преда]. — 2) vide преслица [1]: На једноме двије *преље* златне,| Ће сиђеле двије миле кћери,| Преле свилу на златно вретено —

прѐљевâње, n. (јуж.) das Uebergießen, transfusio. [cf. преливање, прелијевање].

прѐљевати, вӑм, v. impf. (јуж.) übergießen, transfundo. [cf. прелибати, преливати, прелијевати].

прѐљевати се, вâм се, vide прелијевати се.

прѐљести, љезѐм, (прѐљезох, прѐљезе, прѐљезао, зла) vide [п р и ј е ћ и 1] прељећи.

прѐљетити, тӣм, v. pf. (јуж.) überſommern, aestivo.

прѐљетњӣ, нâ, нô, (јуж.) н. п. сланина, was über einen Sommer lang geblieben, quod aestatem perdurivat.

прѐљећи, прѐљегнѐм, (прѐљегох, прѐљеже, прѐљегао, гла) v. pf. vide пријећи[1]: Кад је био воду *прељегао* —

прељу́бити, прѐљу́бӣм, v. pf. (ст.) wider die Pflicht lieben, lieben den man nicht lieben ſoll, amare quem non oporteret (cf. прељубити): Или ме је са свим оставила, И јелена другог *прељубила* —

прем, (у Дубр.) н. п. *прем* ситно, т. ј. превећ, врло, ſehr, nimis. [vide одвећ].

према, (mit loc.) [cf. прам, прама] 1) gegenüber, ex adverso, e regione. [cf. наспрам, прођу, спрођу, спрам, спрама, спрема]. — 2) тражи дјевојку према себи, die zu ihr paßt, beines Gleichen, parem. — 3) према глави, (es geht) um den Kopf, agitur de capite: *Према* глави и оца по глави.

прѐмазати, мажѐм, v. pf. überſchmieren, perlino: премазали му зубе, ſie haben ihn mit einer Kleinigkeit abgefertigt.

премазѝвање, n. das (nothdürftigſte) Abſpeiſen eines, der um mehr bittet.

премазѝвати, мàзујем, v. impf. einen, der viel verlangt, nothdürftig abſpeiſen. cf. премазати.

прѐмакнути се, прѐмакнѐ се, vide **прећи се**.

[**премален**, а, о, allzu klein, paullulus; cf. 2 пре 1; *види* s. v. малахан.]

прѐмаљетњӣ, нâ, нô, (у Херц.) vide пролетни.

прѐмаљеће (прѐмаљеће), n. vide пролеће.

прѐмамити, прѐмамӣм, v. pf. verlocken, perlicio.

прѐмамљѝвање, n. das Verlocken, pellectus.

прѐмамљивати, мàмљујем, v. impf. verlocken, pellicio.

прѐманкати, прѐманкā, v. pf. abgehen, deficio, [vide] н е с т а т и[1], cf. премаћи се: Блага тебе *преманкати* не ће — Ако би ми *премањкало* дара —

прѐмаћи [премакнути] **се**, прѐмакнѐ се, v. r. pf. н. п. брашна, ausgehen, zu Ende gehen, deficio, cf. [vide] нестати[1]: *премакло* ми се новаца, жита и т. д. (т. ј. нестало ми сад, а добићу опет); *Премакне се* и у цареву двору.

прѐмашање, n. vide пребацивање[1].

прѐмашати, шӣм, v. impf. (у Боци) vide пребацивати[1]: Преко себе пјене *премашаше* —

прѐмашити (прѐмашити), прѐмāшӣм (прѐмашӣм), v. pf. 1) vide пребацити[1]. — 2) über etwas wegreichen, porrigor ultra (z. B. кошуља, колено): Прн му перчин појас *премашио* —

рѐмда, (у војв. по варошима) wenn auch, etsi.

премѐљање, n. das Uebermahlen, τὸ secundo molere.

премѐљати, прѐмѐљām, v. impf. übermahlen, secundo molo. cf. премљети.

прѐмерити, рӣм, (ист.) vide премјерити.

прѐместити, тӣм, (ист.) vide премјестити.

1. **прѐмет**, m. (ист.) vide пријемет.

2. **прѐмѐт**, m. (у Боци) der Burzelbaum, das Burzeln, lapsus praeceps: да се премећемо, па ко на кога у *премет* насрне; у премет *(кад се казује како се ко преметао од каква бола)*.

премѐтање, n. das Ueberwerfen, transjectio.

премѐтати, прѐмећем, v. impf. überwerfen, circumjicio, pervolvo. [cf. цуњати].

премѐтати се, прѐмећем се, v. r. impf. überburzeln, provolvor.

премѐтача, *f. (у Далмацији) марама што жене по острвима носе на глави и од које се крајеви са стране премегну један преко другога па се одозго иглом утврде.*

премета́чина, f. die Durchſuchung, perscrutatio: ударила *премета́чина* (кад потјера тражи хајдуке, па *премећу* по кућама и по зградама).

прѐметнути, нем, v. pf. überwerfen, pervolvo. [cf. претурити].

прѐметнути се, нем се, v. r. pf. 1) überburzeln, provolvor. [cf. претурити се 1]. — 2) ријечима, Worte wechſeln, ſich unterreden, colloquor: Да *се* мало *лафа премегнемо* —

прѐмештање, n. (ист.) vide премјештање.

прѐмештати, тâм, (ист.) vide премјештати.

прѐмештати се, тâм се, (ист.) vide премјештати се.

премизгѝвало, *m.* [који премизгује].

премизгѝвање, n. verbal. v. премизгивати.

премизгѝвати, мѝзгујем, v. impf. јести без воље, хоће ли не ће ли, н. п. кад је човјек сит.

прѐмилак, прѐмиока, m. (у Рисну) уље које се извади кад се комина премеља, das Treberöl, oleum ex recrementis.

премѝнути, прѐмӣнем, v. pf. 1) verſcheiden, obeo: Цароваше па и *премину́ше* — 2) ausgehen, deficio, cf. [vide] нестати[1]: Ево јој је *премину́ла* граља —

[**премио**, премила, о, allzu lieb, carissimus; cf. 2 пре 1; *види* s. v. замјена.]

прѐмислити, лӣм, v. pf. in Gedanken zubringen: цијелу сам ноћ премислио.

прѐмислити се, лӣм се, v. r. pf. ſich anders bedenken, muto sententiam. [cf. предомислити се, омислити се 2, присјетити се 1].

премѝтача, f. (у Рисну) vide џамадан.

прѐмицање, n. das Verrücken (von Geld- u. a. Verlegenheiten), perturbatio.

прѐмицати се, прѐмичē се, v. r. impf. ſich verrücken, deficio. cf. премаћи се.

премѝшљање, n. das Ueberdenken, percogitatio. [cf. предомишљање].

премѝшљати, прѐмѝшљām, v. impf. überdenken, percogito, reputo.

прѐмѝшљати се, прѐмѝшљам се, v. r. impf. ſich bedenken, delibero. [cf. предомишљати се].

прѐмјерити, рѝм, v. pf. [јуж.] abmeſſen, dimetior: А како ли *премјерит* аршином —

прѐмјестити, тѝм, v. pf. (јуж.) übertragen, transfero. [cf. преставити].

прѐмјестити се, тѝм се, v. r. pf. (јуж.) den Ort ändern, locum muto.

прѐмјештање, n. (јуж.) das Ueberſetzen, Uebertragen, translatio.

прѐмјештати, тâм, v. impf. (јуж.) überſetzen, übertragen, transfero.

прѐмјештати се, тâм се, v. r. impf. (јуж.) ſich überſetzen, den Ort ändern, transfero me, transporto me.

прѐмљети, прѐмељѐм, v. pf. übermahlen, secundo molo.

прѐмòстити, прѐмостѝм, v. pf. пријећи воду мостом, überſetzen, trajicere.

прѐмòстити се, прѐмостѝм се, v. r. pf.: Марица *се* вода *премостила* Од добрије коња и јунака —

прѐмòћи, прѐмогнѐм, v. pf. (у Хрв.) н. п. шубу не носи свака, него која може премоћи (т. ј. која је богата, те може купити), erſchwingen, conficio.

прѐмрежен, а, о, part. pass. v. премрежити: Што је златном жицом *премрежена* —

прѐмрежити, жѝм, v. pf. mit einem Netz überziehen, reti obstruo: Чело су му сунце *премрежиле* —

прѐмрсити, прѐмрсѝм, v. pf. Fleiſchſpeiſen eſſen da man ſie nicht eſſen ſollte, utor carnibus.

прѐмршívање, n. verbal. v. премршивати.

прѐмршívати, мр̀шујѐм, v. impf. Fleiſchſpeiſen eſſen da man ſie nicht eſſen ſollte, utor carnibus.

прѐмудрòст, прѐмудрости, f. die Weisheit, sapientia.

пренарéдити, нàрѐдѝм, v. pf. ändern, muto. [cf. предругојачити].

пренарéђивање, n. das Aendern, mutatio.

пренарéђивати, рѐђујѐм, v. impf. ändern, muto.

пренемáгање, n. das Ohnmächtig-werden vor Schmerz, deliquium prae dolore.

пренемáгати се, нѐмâжѐм се, v. r. impf. vor Schmerz in Ohnmacht fallen, deficio prae dolore.

пренемòћи, нѐмогнѐм, } v. r. pf. vor Schmerz

пренемòћи се, нѐмогнѐм се, } in Ohnmacht fallen, deficio prae dolore: А од ранах Јован *пренеможе* — Од јада *се* стара *пренеможе* —

***пренерáзити се**, пренерáзѝм се, v. r. pf. (у Ц. г.) као обезнанити се, [vide] упропастити се (н. и. од чуда).*

прѐнѐти, пренèсѐм, (ист.) vide пренијети.

прениза́ти, прѐнѝжѐм, v. pf. (Perlen) auf eine andere Schnur ziehen, insero filum aliud margaritae.

прениза́вање, n. das Ziehen (z. B. der Perlen) auf eine andere Schnur, insertio margaritarum.

прениза́вати, нѝзујѐм, v. impf. (Perlen) auf eine andere Schnur ziehen, inserum filum margaritae aliud: Базерџани бисер *пренизују* —

прѐнијети, пренèсѐм (прѐнио, прѐнијела) v. pf. (јуж.) hinübertragen, transporto.

прѐнитити, тѝм, v. pf. v. ј. нити, das Trumm erneuern, licia renovo.

прѐнос, т. (ист.) vide пријенос.

пренòсити, прѐносѝм, v. impf. übertragen, transporto.

пренòћити, прѐноћѝм, v. pf. übernachten, pernocto.

пренòшење, n. das Uebertragen, transportario.

прѐнути се, нѐм се, v. r. pf. aus dem Schlafe überraſcht aufbliden, e somno excuti.

прѐо [про], (у Ц. г.) vide [1] **прело**: *прео* брда.

преоблáдати, облáдам, v. pf. die Oberhand bekommen, supero, superior sum, vinco.

прѐоблака, f. vide [рубље] преобука: И опрати танке *преоблаке* —

преоблáчење, n. das Ueberziehen, mutatio vestis. [cf. пресвлачење].

преоблáчило, n. (у Лици) vide [рубље] преобука.

преоблáчити, облáчѝм, v. impf. umkleiden, überziehen, vestem aliam induo.

преоблáчити се, облáчѝм се, v. r. impf. ſich umkleiden, mutare vestes. [cf. пресвлачити се].

преображáвање, n. verbal. v. преображавати се.

преображáвати се, обрàжáвам се, v. [r.] impf. ein anderes Geſicht bekommen, mutare faciem.

преòбраженије, } n. die Verklärung Chriſti (6. Au-

преòбражење, } guſt).

преòбразити, зѝм, v. pf. кога, verklären, transformo.

преòбразити се, зѝм се, v. r. pf. 1) ſich verklären (von Chriſtus), transformari. — 2) ein anderes Geſicht bekommen, mutare faciem. Послије преображења кажу да *се* и на земљи све *преобрази* и гора н. п. почне жутјети.

преобýвање, n. das Wieder-zurechtmachen der Schuhe calceamenti refictio.

преобýвати, обýвам, v. impf. die Schuhe wieder zurecht machen, refingo calceamentum.

преобýвати се, обýвам се, v. r. [im]pf. ſich die obuha wieder zurecht machen, refingo calceamentum.

прѐобука, f. die Kleidung zum Umkleiden, vestimenta alia, recentia, [vide рубље] cf. преоблака, преоблачило: И нађе им танке *преобуке* —

прѐобути, прѐобујѐм, v. pf. einem die Schuhe zurecht machen, refingo calceamentum.

прѐобути се, прѐобујѐм се, v. pf. ſeine Schuhe zurecht machen, refingo calceamentum.

преобýћи, обýчѐм, v. pf. umkleiden, alias vestes induo.

преобýћи се, преобýчѐм се, v. r. pf. ſich umkleiden, vestes muto. [cf. пресвући се, промијенити се 3].

прѐодан, vide данư: Преоноћ је на сну га гледала, *Преодан* је грозница ватала —

прео̀денути, денêм, **прео̀дести**, денêм (дедêм), **прео̀дети**, денêм, (ист). vide **прео̀дјести**.

прео̀дити, прèодîм, vide **преходити**.

прео̀дјенути, нêм, **прео̀дјести**, дједêм (дјенêм), **прео̀дјети**, дјенêм, v. pf. (јуроз.) wieder bekleiden, umkleiden, aliter vestio: Док се гора *преобуче* листом, А рудине травом ђетелином —

прèодни, нâ, нô, vide **преходни**.

прèодник, m. vide **преходник**.

прèодница, f. vide **преходница**.

прèодњâк, m. vide **преходњак**.

прео̀ђенути, нêм, (јуроз.) vide преодјенути.

прèо̀ђење, n. vide **прехођење**.

прео̀ђести, ђедêм (ђенêм), **прео̀ђети**, ђенêм, (уж.) vide **прео̀дјести**.

преокре́нути, òкрênêм, v. pf. 1) eine andere Richtung geben, immutare. — 2) von einer angenommenen Meinung (Entſchluß) abreden, averto.

преокре́нути се, òкрênêм се, v. r. pf. eine andere Richtung nehmen, ſich ändern, immutor.

прео̀кумак, ŷмка, m. vide прикумак.

прèоно̀ћ, i. q. преко ноћ, bei Nacht, noctu, [vide] ноћу, cf. обноћ: *Преконоћ* је на сну га гледала —

прео̀пун, a, o, übervoll, nimis redundans.

преора́вање, n. das Ueberackern, τὸ obarare. [cf. преоривање, двојачење, мијешање 2].

преора́вати, òрâвâм, v. impf. überackern, obaro. [cf. преоривати, двојачити, мијешати 3].

прео̀рати, прèорêм, v. pf. überackern, obaro.

преори́вање, n. vide преоравање.

преори́вати, òрујêм, v. impf. vide преоравати.

прèорица, f. vide [1]угар.

преосрéд, vide **прекосред**: Она провре *преосред* Косова —

преоте́ти, прèотмêм, v. pf. vorwegnehmen, praeripio: Ће ти Турци земљу *преотеше* —

преоти́мање, n. das Vorwegnehmen, praeceptio.

преоти́мати, мâм (мљêм), v. impf. vorwegnehmen, praecipio.

прèпадање, n. das Erſchrecken, trepidatio.

прèпадати се, дâм се, v. impf. erſchrecken, trepido.

прèпаднути, нêм, **прèпанути**, нêм, vide **препасти**: Како си ме данас *препануо* —

прèпасти, паднêм, (cf. препаднути, препанути) v. pf. erſchrecken, exterreo.

прèпасти се, паднêм се, v. r. pf. erſchrecken, expavesco. [cf. жацнути се, убезекнути се].

прèпатити, тîм, v. pf. erdulden, ausſtehen, perpetior.

прèпевати, вâм, (ист.) vide препјевати.

прèпек, m. (ист.) vide пријепек.

прèпека, f. vide препеченица: А замеди *препеке* ракије —

прèпелица, f. 1) die Wachtel, coturnix [perdix dactylisonans Cuv.]. — 2) beim Heumachen ein Gang (die Reihe der Mäher bis ans Ende der Wieſe, wo ſie dann wieder eine neue Reihe vornehmen), (постат bei den Schittern, Kukuruzgräbern), vices (?).

прèпеличâр, m. пас који препелице хвата, der Wachtelhund, canis [familiaris L., var.] avicularius L.

прèпеличић, m. die junge Wachtel, pullus coturnicis.

прèпеличица, f. dim. v. препелица.

прèпеличји, чjâ, чjê, Wachtel-, coturnicis.

прèпѐти, прèпнêм, v. pf. н. п. коња, ein weidendes Pferd an eine andere Stelle binden, alio loco religo equum pascentem.

препѐћи, препѐчêм, v. pf. 1) überbraten (zu viel), nimis asso, н. п. месо, хљеб. — 2) überſieden, recoquo, überbrennen (den Branntwein). cf. пећи [3].

препечèница, f. т. ј. ракија, abermal gebrannter Branntwein, vinum bis ustum. cf. [жганица,] пријепек, препека.

препи́јање, n. das zuviele Trinken, potatio nimia.

препи́јати, прèпијâм, v. impf. zu viel trinken, perpoto, nimium bibo.

[**препилити**, препилим, v. pf. vide престругати; *види* s. v. одшегати.]

прèпињање, n. das Ueberbinden des Pferdes, equi pascentis religatio a loco priori.

прèпињати, њêм, v. impf. н. п. коња, überbinden, alio loco religo.

1. **препи́рање**, n. das Ueberwaſchen, perlotio.

2. **прèпирање**, n. das Zanken, rixae.

препи́рати, прèпирâм, v. impf. [1)] überwaſchen, perluo. [— 2) vide 2 мести 2].

прèпирати се, рêм се, v. r. impf. zanken, rixari.

препи́рач, препирáча, m. der Zänker, Streiter, rixator.

пре́пис, m. (ист.) vide пријепис.

преписа́ти, прèпишêм, v. pf. 1) überſchreiben, transscribo. — 2) beſchreiben, konſkribiren, conscribo. — 3) (у Рисну) красте, т. ј. накаламити, [vide] наврнути [1], die Blattern impfen, variolas insero.

преписи́вање, n. 1) das Umſchreiben, transscriptio. — 2) das Impfen, insertio variolarum.

преписи́вати, препи̏сујêм, v. impf. 1) umſchreiben, transscribo. — 2) beſchreiben, vorzeichnen, conscribo. — 3) (у Рисну) красте, die Blattern impfen, variolas inserere.

прèписни́к, m. (у Далм.) онај што *преписује* десетину. cf. десечар.

прèпити, прèпијêм, v. pf. über das Maß trinken, nimium bibisse: јуче сам *препио*, па ме данас боли глава.

прèпицање, n. (зап.) vide прецјецање.

прèпицати, пичêм, (зап.) vide прецјецати.

препишава́ње, n. das Ueberpiſſen, transminctio.

препишáвати, пи̏шáвâм, v. impf. überpiſſen, transmejo.

препи́шати, шâм, v. pf. überpiſſen, transmejo: *препишала* би жена (тако је близу).

прèпјевати, вâм, v. pf. (јуж.) hindurch ſingen, canto per (totam noctem): Два славуја сву

ноћ *препјеваше* — Сву ноћ ми соко *препјева* —

прèпјецâње, n. (јуж.) das abermalige Brennen, recoctio.

прèпјецати, прèпјечêм, v. impf. (јуж.) ракију, überſieden, abermal ſieden, recoquo.

прèплавити, вîм, v. pf. (у Сријему) н. п. коња преко воде поред чамца или поред брвине превести, hinüberſchwemmen, traduco natantem. cf. [препловити 2,] пловити [2].

прèплакати, плачêм, v. pf. durchweinen (den ganzen Tag), in einem fort weinen, fleo per (totum diem).

преплâнути, прèпланêм, v. pf. н. п. ватра хљеб, überflackern, d. i. wenn das Feuer das backende Brot zu ſchnell umflammt und es dadurch von außen verbrennt, während es nach innen noch roh iſt, panem coquendum praecox ignis adurit.

преплáтити, прèплâтîм, v. pf. много дати за што, überthеuert werden, nimis magno pretio emere.

преплаћúвање, n. verbal. v. преплаћивати.

преплаћúвати, плâћујêм, v. impf. überthеuert werden, pretio nimis magno emere: немој ти то преплаћивати.

преплèсти, плèтêм, v. pf. überflechten, verflechten, innecto, н. п. опанке.

прèплетâње, n. das Verflechten, innexio.

прèплетати, плећêм, v. impf. verflechten, innecto: А бисером гриву *преплетао* —

прèпливати, вâм, } v. pf. durchſchwim-
прèплити, прèплијêм, (у Боци) } men, transnato. [cf. препловити 1].

препловити, прèпловîм, v. pf. 1) vide преплива ти: Да загазе, *преловит'* је не ће — 2) vide преплавити.

прèпона, f. die Leiſten, ilia.

прèпорука, f. die Empfehlung, commendatio.

прèпорýчан, чна, чно, empfohlen, commendatus: да сам ти *препоручан*!

препоручúвање, n. das Empfehlen, commendatio.

препоручúвати, рýчујêм, v. impf. empfehlen, commendo.

[**препорýчити**, препòрýчîм, v. pf. empfehlen, commendo. — Из I. издања.]

прèпостити, прèпостîм, v. pf. hindurchfaſten, jejunare per —: ко ће *препостити* седам недјеља!

прèпочêти, прèпочнêм, v. pf. abbilden, abzeichnen, delineo: Да *прèпочнем* оке на јаглуке —

прèпочињање, n. das Abbilden, delineatio.

прèпочињати, њêм, v. impf. abbilden, delineo.

прèправа, f. die Vorbereitung, adparatus. [cf. приправа].

прèправâн, вна, вно, bereit, paratus. [vide спреман].

прèправити, вîм, v. pf. vorbereiten, praeparo. [cf. приправити].

прèправљање, n. das Vorbereiten, praeparatio. [cf. приправљање].

прèправљати, вљâм, v. impf. vorbereiten, praeparo. [cf. приправљати].

прèпрáвност, прèпрáвности, f. die Bereitſchaft, promptus.

прèпрата, f. (у Сријему кажу *женска црква*) der Theil der Kirche, wo die Frauen ſtehen, locus feminarum in ecclesia. [cf. папрата 2].

прèпрати, прèперêм, v. pf. überwaſchen, lavo iteratis vicibus.

препрèдало, n. (у Имоск.) од гвожђа, на што се *препреда* свила (као на вретено), eine Art Spindel, fusi genus.

препрéдање, n. das Ueberſpinnen (des Zwirns), netum iterum neo.

препрéдати, прèпрêдâм, v. impf. überſpinnen, iterum neo.

прèпрека, f. (у Хрв.) das Hinderniß, impedimentum. cf. [vide] сметња.

прèпрести, препрéдêм, v. pf. überſpinnen, iterum neo.

препречúвање, n. das Vorſteden, praetentio.

препречúвати, препрèчујêм, v. impf. vorſteden, vorſtemmen, praetendo.

препрéчити, прèпрêчîм, (ист.) vide препријечити.

прèпријатељ, m. ein großer Freund, amicus nimius: *Прèпријатељ* непријатељ.

препријèчити, прèпријечîм, v. pf. (јуж.) vorſteden, vorſtemmen, praetendo.

препродávалица, f. (у Дубр.) жена која што купује, па она опет продаје, н. п. воће, Höferin, ſora. cf. пиљарица.

препродáвање, n. das Wiederverkaufen, revenditio.

препродáвати, препрòдâјêм, v. impf. wieder weiter verkaufen, revendo.

препрòдати, дâм, v. pf. wieder weiter verkaufen, revendo: Продаше ме бегу Челебију,| А Челебић мене *препродаде*| Љубовићу из Новог пазара —

препрòсити, прèпросîм, v. pf. т. ј. дјевојку коме, einen überfreien, überwerben, ausſtechen, virginem ab alio expetitam procari.

прèпртити се, тîм се, v. r. pf. ſich überladen, vires opprimere.

прèпýкли, кла, кло, vide пуки [1]: Но су ово *препукли* сираци —

прèпукнути, нêм, v. pf. vide препући: У јунаку срце *препукнуло* —

[**препун**, а, о, übervoll, perplenus; cf. 2 пре 1; *види* s. v. запљускивати.]

прèпунити, нîм, v. pf. н. п. пушку, топ, чашу, überladen, überfüllen, compleo: Но је пушку пусту *препунио* —

препýњање, n. das Ueberladen, Ueberfüllen, completio.

препýњати, прèпýњâм, v. impf. überladen, überfüllen, compleo.

препýстити, прèпустîм, v. pf. überlaſſen, permitto: Ej, Максиме, немала те мајка,| Јер *препусти* перје на другога —

прèпући (cf. препукнути), пукнêм, v. pf. berſten, dirrumpi.

прèпуцати, прèпуцајý, v. pf. н. п. пушке, in

einem fort ſchießen (von Flinten), persono: ваздан пушке препуцате.

Прѐрад, m. Mannsname, nomen viri.

пре́ранак, пре́ранка, m. (ист.) vide **пријеранак**.

прерáнити, прѐрâнӣм, vide **прехранити**.

прерањи́вâње, n. vide **прехрањивање**.

прерањивати, рàњујêм, vide **прехрањивати**.

прѐрâстао, прерáсла, сло, verblüht, praefloratus: *Прерáслој* ђевојци умрли сватови.

прѐрезати, режêм, v. pf. entzweiſchneiden, disseco.

прерези́вâње, n. das Entzweiſchneiden, dissectio.

пререзивати, рèзујêм, v. impf. entzweiſchneiden, disseco.

прѐрити, прѐријêм, v. pf. durchwühlen, perruo.

прѐров, m. (ист.) vide **пријеров**.

прерòвити, прѐровӣм, v. pf. durchgraben, perfodio.

прерòдити се, прѐродӣм се, v. r. pf. [eine überreiche Frucht tragen, nimio frugifer fieri] н. п. преродиле се шљиве.

прерòнути, прѐронêм, vide **прехронути**.

преручи́вâње, n. das Uebergießen, Ueberſchütten, transfusio. [cf. прекретање 2].

преручивати, рȕчујêм, v. impf. übergießen, überſchütten (aus einem Gefäße in ein anderes), transfundo. [cf. прекретати 2, пресипати 1].

преру́чити, прѐрȕчӣм, v. pf. übergießen, überſchütten (aus einem Gefäße in ein anderes), transfundo. [cf. прекренути 2].

прѐрушити, шӣм, v. pf. промијенити рухо, verkleiden, alium vestitum dare.

прѐрушити се, шӣм се, v. r. pf. преодјести се у друге хаљине (*рухо*), die Kleidung verändern, vestes mutare.

пре́сад, m. (ист.) vide **пријесад**.

прѐсада, f. die Pflanzen, die überſetzt werden, plantae quae e seminario transferuntur. [cf. пријесад 1].

преса́дити, прѐсâдӣм, v. pf. 1) überpflanzen, transplanto. — 2) (у Боци) pfropfen, surculum arbori insero. [vide наврнути 3]. cf. накалемити. — 3) (у Ц. г.) красте, impfen, variolas insero. [vide наврнути 3]. cf. преписати.

пресађе́ник, сађени́ка, m. у Боци звао се некакав човјек, који је воће *пресађивао*, т. ј. калемио.

пресађи́вâње, n. 1) das Ueberpflanzen, transplantatio. — 2) (у Боци) vide **каламљење**.

пресађивати, пресàђујêм, v. impf. 1) überſetzen, transplanto. — 2) (у Боци) vide [наврстати 2] калемити. — 3) (у Ц. г.) impfen, variolas inserere.

пресàлдумити[*], мӣм, v. pf. hinüberſchiffen, trajicio.

преса́љâње, n. das Ueberſalzen, τὸ nimio sale condere.

преса́љати, прѐсâљâм, v. impf. überſalzen, nimio sale condere.

пресамари́вâње, n. das Ueberſteigen (eines Berges), transcensus.

пресамаривати, самàрујêм, v. impf. überſteigen, transcendo.

пресама́рити, сàмâрӣм, v. pf. преко брда, (das Gebirge) überſteigen, transcendo.

пресами́тити, сàмӣтӣм, v. pf. doppelt übereinander legen, duplico, gemino. [cf. пресмотати].

пресамићи́вâње, n. das Doppeltfalten, duplicatio.

пресамићивати, самàћујêм, v. impf. doppelt falten, duplico.

пре́сан, сна, сно, (прêснӣ, нâ, нô) (ист.) vide **пријесан**.

пресàнути, прѐсанêм, vide **пресахнути**.

пресàхнути, прѐсахнêм, (пресàхнуо, пресàхнула и пресàхла) [пресанути] v. pf. austrocknen (vom Waſſe), exsicor, exaresco. [cf. прецикнути].

[***пресвлáчење***, [n. vide преоблачење.] — Маргиналија I издања].

[***пресвлáчити се***, [пресвлачим се, v. r. impf. vide преоблачити се]. — Маргиналија I издања.]

пресвòјити, прѐсвојӣм, v. pf. überwältigen, vinco: Када би га воља уфатила,| Ил' јунака жеђа *пресвојила* —

пресвȕћи се, свȕчêм се, v. r. pf. vide **преобући се**.

пресе́вâње, n. (ист.) vide **пресијевање**.

пресе́вати, прѐсêвâм, (ист.) vide **пресијевати**.

прѐсега, f. (у Боци) кад се човјек претргне (од тешкога посла или дижући што тешко), der durch ſchwere Arbeit verurſachte Bruch, hernia gravibus laboribus conscissita. [cf. продер].

пре́сед, m. (ист.) vide **пријесјед**.

прѐседâње, n. (ист.) vide **пресједање**.

прѐседати, дâм, (ист.) vide **пресједати**.

пресѐдети, **пресѐдити**, дӣм, (ист.) vide **пресједити**.

прѐседнути, нêм, vide **пресести**.

прѐсејати, јêм, (ист.) vide **пресијати**.

пресѐкати, кâм, v. pf. (у Боци) н. п. воду из бунара, т. ј. испљускати, ausſchöpfen, exhaurio.

пресѐлити, прѐселӣм, v. pf. überſiedeln, transfero.

пресѐлити се, прѐселӣм се, v. r. pf. überſiedeln, transmigro.

пресељáвање, n. das Ueberſiedeln, translatio, transmigratio.

пресељавати, пресèљâвâм, v. impf. überſiedeln, transfero.

пресељавати се, пресèљâвâм се, v. r. [im]pf. überſiedeln, transmigro.

прѐсести [преседнути], седêм (седнêм), (ист.) vide **пресјести**.

прѐсећи, пресе́чêм, (ист.) vide **пресјећи**.

пресе́цâње, n. (ист.) vide **пресијецање**.

пресе́цати, прѐсêцâм, (ист.) vide **пресијецати**.

пресѝћети, пресјèдӣм, v. pf. vide **пресједити**.

прѐсијати, јêм, v. pf. (још. [и зап.]) 1) durchſieben, percribro: деде ти још један пут *пресиј* то брашно. — 2) hindurchſieben, cribrare

per — tempus: момчад сву ноћ *пресијаше* брашно.

пресијèвâње, n. (јуж.) das Ueberſieben, percribratio.

пресијèвати, прèсијевâм, v. impf. (јуж.) durchſieben, percribro.

пресијèцâње, n. (јуж.) das Entzweihauen, Durchſchneiden, sectio.

пресијèцати, прèсијецâм, v. impf. (јуж.) durchſchneiden, seco.

Прèсијеч, f. [јуж.] планина у Паштројевићима. Приповиједа се да је у овој планини на *Голоме врху* Мађарски краљ Лудовик посјекао 1400 Паштровића.

прèснути, нèм, v. pf. übermüthig werden, superbio: Колико су Турци *пресинули*, Нагони се јунак на јунака —

пресùљáвање, n. das Uebermüthigwerden, insolentia, superbitio.

пресùљáвати, сùљâвâм, v. impf. übermüthig werden, superbio.

прèсипање, n. 1) das Umſchütten (Ueberſchütten), transfusio. — 2) das Ueberfüllen, nimia impletio.

прèсипати, пâм (пљêм), v. impf. 1) umſchütten, transfundo. cf. [vide] преручивати. — 2) überfüllen, nimis impleo.

прèсипати се, пâм (пљêм) се, v. r. pf. überſtrömen, redundo: Не *пресипа се* у мене.

прèсисâње, n. das Vertrocknen, exsiccatio.

прèсисати, сишêм, v. impf. vertrocknen, exaresco: Јордан вода туна *пресисаше* —

пресјáвање, n. das Blinken, Blitzen (z. B. eines Säbels, gegen die Sonne), fulgor, coruscatio.

пресјáвати се, прèсјâвâм се, v. r. impf. blitzen, blinken, corusco.

прèсједање, n. (јуж.) der Hinterhalt, insidiae.

прèсједати, дâм, v. impf. (јуж.) ſich in Hinterhalt legen, insidior.

прèсjèдити, дèм, v. pf. (јуж.) hindurch ſitzen, persideo. [cf. пресиђети].

прèсјека, f. [јуж.] 1) као долина преко каке косе или планине, das Thal, vallis. [vide дубодолина]. cf. увала. — 2) [*Пресјека*] у Мачви мјесто на коме је за Карађорђијева времена био шанац из Битве у Засавицу. Године 1813 Пресјеку је чувао Лука Лазаревић, на кад Турци освоје Равањ, и он с војском својом побјегне оданде к Шапцу.

прèсјести, сједèм (сједнèм), v. pf. (јуж.) ſich in Hinterhalt legen, insidior: *пресјела* га потјера.

прèсјећи, пресијèчем, v. pf. (јуж.) entzwei ſchneiden, hauen, disseco: *пресјекао* језик (да Бог да)! кад ко што рече неповољно.

прескáкање, n. das Ueberſpringen, transsultus, praeteritio.

прескáкати, прèскâчем, v. impf. überſpringen, transilio.

прескòчити, прèскочим, v. pf. 1) überſpringen, transilio. — 2) überſehen (im Leſen), auslaſſen, exmitto. Приповиједа се како су у цркви некакоме рекли да прескочи нешто у књизи, а он разумјевши у првоме смислу метне књигу на земљу па преко ње.

прескáдити, прèскâдим, v. pf. überſüßen, nimio dulco.

прескађивање, n. das Ueberſüßen, dulcatio nimia.

прескађивати, скâђујем, v. impf. überſüßen, nimis dulco.

прèслан, a, o, zuſalzig, salsissimus. [cf. 2 пре 2].

прèслачци, прèслачâкâ, m. pl. die Leckerbiſſen, cibi delicatiores. [cf. пријеслачци].

прèслица, f. 1) der (Spinn-) Rocken, colus. [cf. кудјеља 3, преља 2]. — 2) (у Хрв.) у воденице кашичаре она гредица, која је усађена доље у крај од колибе а горе кроз таван промољена у воденицу, те се помоћу ње воденица (воденични камен) спушта (кад ваља ситније да се меље) и подиже (кад ваља крупније да се меље).

прèсличèтина, } f. augm. v. преслица.
прèсличина, }

1. **прèсличица**, f. dim. v. преслица. [cf. прела].
2. **пресличúца**, f. traubenförmige [Muſkat-] Hyazinthe, hyacinthus botryodes [muscari Tournefort].

прескужúвање, n. das Ueberfüllen, completio.

прескужúвати, служујем, v. impf. } überfüllen ein
прескýжити, прèслýжим, v. pf. } Glas, da man damit aufwartet, compleo, nimis impleo: На све цару чашу *прослужује* —

прèслушати, шâм, v. pf. verhören, ausculto.

пресмáкање, n. vide присмакање.

пресмáкати, прèсмâчем, vide присмакати.

прèсмичав, a, o, groß und hager (als Schimpfwort), longus et macer (per convicium).

пресмòтати, тâм, v. pf. vide пресамитити.

пресмòчити, прèсмочим, vide присмочити.

пресòлити, прèсолим, v. pf. überſalzen, nimio sale condere.

преснáвати, прèснâвâм, v. pf. verſchlafen, perdormo.

прèсрести, сретêм (сретнêм), v. pf. entgegen kommen, obviam prodeo.

прèсретање, n. das Begegnen, obviam itio.

прèсретати, тâм, v. impf. entgegen kommen, obviam prodeo: Кад ће Турци поћерати благо, Да идемо да их *пресретамо* —

прèсрт, f. гдје се превађује преко брда, äußerſte Spitze eines Berges, apex montis.

прèсртан, тна, тно, abſchüßig, deruptus.

прèсртно, као врлетно или на низбрдо, bergab gehende Lage, declivitas.

прèставити, вим, v. pf. (у нах. Рудн.) н. п. кућер или тор, т. ј. премјестити, überſetzen, transfero.

прèставити се, вим се, v. r. pf. hinſcheiden, ſterben, decedo, morior. [vide умријети].

прèстављање, n. das Ueberſetzen, translatio.

прèстављати, љâм, v. impf. (у нах. Рудн.) überſetzen, transfero.

прèстајање, n. das Aufhören, intermissio, finis.

1. **прѐстајати**, јêм, v. impf. aufhören, desino. [cf. предвајати 2].

2. **престàјати**, престòјим, v. pf. 1) hindurch ſtehen, persto. — 2) (у пјесмама) überleben, vita supero, [vide надживјети] cf. престојати: Ако би ме почем *престајао* —

прѐстанак, прѐстанка, m. der Unterlaß, das Aufhören, intermissio [cf. патисак]: без *престанка*.

прѐстарети, (ист.) } рим, v. pf. altern, zu
прѐстарити, (у Сријему) } alt werden, consenesco.
прѐстарјети, (јуж.) }

прѐстати, станêм, v. pf. aufhören, desino [cf. патинути, пријењати]: *престала* киша; *престао* му давати.

прѐсти, прéдêм, v. impf. (прéдијах, прѐо, прѐла) 1) ſpinnen, neo. — 2) мачка преде, knurren, fremo. [cf. 1 врчати 1].

прѐстигнути, нêм, vide **престићи**.

прѐстизање, n. das Ueberholen, superatio, victoria cursus.

прѐстизати, стижêм, v. impf. überholen, cursu supero.

прѐстићи [престигнути], стигнêм, v. pf. zuvorkommen, überholen, supero.

прéстô [престол], прéстола, m. (ист.) vide пријесто.

престòјати, јим, (у Ц. г.) vide [2] престàјати [2]: Шест наша сам досад *престојао*| У бијелу Скадру на Бојану,| Свакојер сам по реду молио —

прéстол, m. (ист.) vide [**престо**] пријестол.

престрáвити, прѐстрâвим, v. pf. erſchrecken, und dadurch krank machen, terrore in morbum conjicio.

престрáвити се, прѐстрâвим се, v. r. pf. vor Schrecken erkranken (von Rindern), terrore in morbum conjici.

престрављívање, n. das Erſchrecken, terror.

престрављívати, стрâвљујêм, v. impf. einen erſchrecken, terrefacio.

престрављívати се, престрâвљујêм се, v. r. impf. vor Schrecken krank werden, terrore conjici in morbum.

престрéлити, прѐстрелим, (ист.) } v. pf. über-
престријèлити, прѐстријелим, (јуж.) } ſchießen, sagittam mitto: *Престријели* шест стотин' аршина —

прѐстрићи, престрижêм, v. pf. mit der Schere entzwei ſchneiden, forfice disseco.

прѐстругати, прѐстружêм, v. pf. entzwei-, durchſchaben, perscabo, perrado. [cf. одшегати, пресилити, претрти, прешегати].

прѐстружити, жим, v. pf. (у Ц. г.) пресјећи једне људе од другијех, abſchneiden, intercludere. [cf. прештунути 2].

прéступ, m. (ист.) vide пријеступ.

прѐступак, пка, m. die Uebertretung, transgressio. [cf. пријеступ 2].

прѐступање, n. das Uebertreten, transgressio.

прѐступати, прѐступâм, v. impf. übertreten, transgredior.

прѐступити, прѐступим, v. pf. übertreten, transgredior.

прѐсуда, f. das Urtheil, Richterſpruch, judicium. [cf. одсуда, осудбина].

пресúдити, прѐсудим, v. pf. aburtheilen, erkennen, dijudico.

пресуђívање, n. das Urteilen, dijudicatio alius, diversa a nostra.

пресуђívати, пресуђујêм, v. impf. aburtheilen, dijudico: немој ти мени ту *пресуђивати*.

прѐсући, прѐспêм, v. pf. 1) überſchütten, transfundo. — 2) zu voll angießen, überfüllen, nimis impleo.

пресушívање, n. 1) das Ueberdörren, nimia exsiccatio. — 2) das Verlieren der Milch (bei der Kuh), intermissio lactis (de vacca).

пресушívати, пресушујêм, v. impf. 1) überdörren, nimis arefacio. — 2) vide засушивати.

пресúшити, прѐсушим, v. pf. 1) н. п. шљиве, überdörren, nimis arefacio: Буд осуши, за што *пресуши* (у приповиједци). — 2) vide засушити.

прѐтаворити, рим, v. pf. kümmerlich verleben, aegre transigere. [vide иставорити].

претáкање, n. das Umgießen (des Weines), transfusio.

претáкати, прѐтâчêм, v. impf. (Wein) umgießen, transfundo.

прѐтање, n. das Scharren, *τὸ* obruere cineribus.

претáпање, n. das Umſchmelzen, refusio.

претáпати, прѐтâпљêм (пâм), v. impf. umſchmelzen, refundo.

прѐтати, прѐћêм, v. impf. 1) verſcharren, mit Aſche zudecken, obruere, tegere cineribus: *Прећи* ватру, вежи мачку (кажу у Србији да у Њемачкој вичe боктер). — 2) хљеб, mit glühender Aſche bedecken damit es backe, sub cineribus coquere: Што ј' у петак мешено,| У суботу *претано* —

претвáрање, n. 1) das Verwandeln, transfiguratio, immutatio. — 2) das Verſtellen, simulatio.

претвáрати, прѐтвâрам, v. impf. verwandeln, immuto.

претвáрати се, прѐтвâрам се, v. r. impf. ſich verſtellen, simulo.

претвòрити, прѐтворим, v. pf. verwandeln, immuto.

претвòрити се, прѐтворим се, v. r. pf. ſich verſtellen, simulo.

прѐтворица, f. човјек који не говори што мисли, него се претвара, der Heuchler, simulator.

прѐтега, f. н. п. на ћерму, das Uebergewicht an einem Brunnenſchwengel, superpondium.

претéгнути, прѐтêгнêм, (претéгох и претéгнух, претéже и претéгну, прѐтêгао, претéгла) v. pf. überwiegen, praepondero.

претèжнијî, нијâ, нијê, од кога, него, bedeutender, wichtiger, majoris momenti.

претéзање, n. das Ueberwiegen, praeponderatio.

претéзати, прèтêжêм, v. impf. überwiegen, praepondero: Теже *претеже.*

прèтек, m. (у Боци) Ueberfluß, abundantia [vide вишак]: дажда и снијега имали смо на *претек.*

прèтека, f. као долина преко пута, куда вода од снијега или од кише *претјече*, der Abfluß, emissarium.

прèтерати, рâм, (ист.) vide претјерати.

претèретити, тîм, v. pf. überladen, nimio pondere onerare

претерúвање, n. (ист.) vide претјеривање.

претерúвати, претèрујêм, (ист.) vide претјеривати.

претèћи, тèчêм, v. pf. 1) кога, zuvorkommen, praeverto. — 2) überbleiben, restare: И од тога што теби *претече,*| Сакуј теби токе на јелеке —

прèтêч, м. п. отишао на претеч да га убије, т. ј. да га претече и дочека, zuvor laufen, praeverto.

прèти, прêм, (прèо, прèла) v. impf. кога, anklagen, accuso. [cf. парбити, 2 тужити].

претицéцати, прèтицéчêм, v. impf. може бити да је само у пјесми мјесто *претјецати: Претиjече* на потоке Турке —

прèтилâ нèђеља, f. (у Ц. г.) vide [себични 2] себична недјеља.

прèтилî четвр̀так, m. (у Ц. г.) vide [себични 2] себични четвртак.

претилúна, f. das Fett, pingue. [vide тустина]. cf. дебљина.

претилúница, f. (у Дубр.) dim. v. претилина.

прèтин, m. (у Хрв.) die Scheidewand, paries intergerinus. [vide пријебој 1]. cf. тин.

прèтинац, тîнца, m. (у Хрв.) das Fach, loculus.

претúнити, прèтîнîм, v. pf. (у Хрв.) verschlagen, assibus separare. cf. преградити.

претињúвање, n. vide прегрaђивање.

претињúвати, тîњујêм, v. impf. (у Хрв.) vide прегрaђивати.

прèтио, тила, ло, (comp. прèтљи) fett, pinguis, [vide туст], cf. дебео: Зар не жалиш *претила* зеленка — На посједе *претила* дората —

прèтирање, n. das Zerreiben, τὸ perterere.

прèтирати, рêм, v. impf. zerreiben, entzwei feilen, pertero.

прèти се, прêм се, v. r. impf. с ким, mit Jemand im Streite sein, prozessiren, litigo. cf. [давијати се,] парбити се, правдати се [2, судити се].

прèтити, прèтîм, (ист.) vide пријетити.

прèтицање, n. vide претјецање.

прèтицати, тичêм, vide претјецати.

претúштати, тîм, v. pf. eine Zeit lang drücken, premere: Сву ноћ ми је на руци лежала,| Русом косом руку *претиштала* —

прèтјерати, рâм, v. pf. (југоз.) [cf. прегнати] 1) über — treiben, ago super —. [cf. прејурити]. — 2) übertreiben, excedo modum. [cf. прекантарити, прекардашити].

претјерúвање, n. (југоз.) das Uebertreiben, modi excessio.

претјерúвати, тјèрујêм, v. impf. (југоз.) übertreiben, nimis ago, modum excedo.

прèтјецање, n. (јуж.) 1) das Zuvorkommen, praeversio. — 2) das Ueberbleiben, τὸ restare.

прèтјецати, тјечêм, v. impf. (јуж.) 1) zuvorkommen, praeverto. — 2) überbleiben, resto.

прèткућница,| f. (у војв.) пјесма коју пјева
прèткућинца,| слијепац *пред кућом* молећи да му се што уданели, ein Bettlerlied, so vor den Häusern gesungen wird, cantilena quam canunt mendici ad alicujus fores.

прèтљи, љâ, љê, comp. v. претио.

прèтња, f. (ист.) vide пријетња.

претовáрање, n. 1) das Umladen, oneratio alia, translatio. — 2) das Ueberladen, nimia oneratio.

претовáрати, претòвáрâм, v. impf. 1) н. п. из једне лађе у другу, umladen, onera transfero. — 2) коња, überladen, nimis onero.

претòварити, рîм, v. pf. 1) umladen, transfero onus. — 2) н. п. коња, überladen, nimis onero.

претòварити се, рîм се, v. r. pf. sich überladen (mit Essen), se ingurgitare. [vide прејести се].

прèтон, m. (ист.) vide пријетон.

претòпити, прèтопîм, v. pf. umschmelzen, refundo.

претòчити, прèточîм, v. pf. umgießen, transfundo.

прèтрага, f. (у Ц. г.) пред стоком што иду те гледају да нијесу гдје сакривене непријатељске војске или чете, die Aufspähung, Recognoszirung, exploratio. Хришћане Турци шаљу у *претрагу.*

претражúвање, n. das Aufspähen, exploratio.

претражúвати, претрàжујêм, v. impf. aufspähen, recognosziren, exploro.

претрáжити, прèтрâжîм, v. pf. (у Ц. г.) гледати да се нијесу гдје сакрили непријатељи, aufspähen, recognosziren, exploro: Ја ћу поћи на воду језеро,| И *претражит'* зелену планину,| И донијет' воде за дружине —

прèтр̀г, m. in der Redensart: без претрга, т. ј. једнако, без престанка, die Unterbrechung intermissio. cf. [vide] прекид.

прèтргнути, нêм, v. pf. entzwei reißen, disrumpo.

прèтргнути се, нêм се, v. r. pf. 1) vide [искилавити се] прекинути се. — 2) н. п. вина претргло се, т. ј. нестало, ausgehen, deficio. [vide нестати 1]. cf. премаћи се.

претрéсање, n. das Durchbeuteln, Ausschütteln, excussio.

претрéсати, прèтрéсâм, v. impf. ausschütteln, excutio.

претрéсати се, прèтрêсâм се, v. [r.] impf. umherziehen, sedes mutare.

претрéсти, трéсêм, v. [pf.] impf. 1) из једнога суда што у други, ausschütteln, excutio. — 2) н. п. кућу: а) покварити је па наново поправити, тако и ограду; b) кад се тражи што

крадено или сакривено, durchsuchen, perscrutari.

претре́сти се, тре́сêм се, v. r. pf. sich zerstreuen (von Flüchtlingen), dispergi. Људи се претресу (т. ј. погубе којешта и осиромаше) кад бјеже из једнога мјеста у друго, као н. п. што су 1813 године бјежали из Србије у Сријем и у Банат, а преклани [1848. г.] из Баната у Сријем и у Србију.

претр̀кати, прѐтр̂чêм, [v. pf.] vide претрчати.

претр̀нути, прѐтр̂нêм, v. pf. (н. п. од страха) vide протрнути.

претр̀пети, (ист.) **претр̀пити,** (зап.) **претр̀пјети,** (југоз.) **претр̀пљети,** (јуж.) } тр̀пи̂м, v. pf. ausstehen, perpati. [cf. предурати].

прѐтрти, прѐтрêм, (прѐтр̈о, трла) v. pf. zerreiben, pertero. [vide престругати]. cf. препилити.

претрча́ва̂ње, n. das Darüberweglaufen, transcursatio.

претрча́вати, тр̀ча̂ва̂м, v. impf. darüber weglaufen, transcurso.

претр̀чати, чи̂м, v. pf. [cf. претркати] 1) hinüber-, darüberlaufen, transcurro, н. п. преко пута, преко поља. — 2) н. п. претрчао сам читав дан, hindurchlaufen, percurro.

прету̀ка̂ч, претука́ча, m. н. п. ован, т. ј. утучен, der Schöps, vervex. cf. шкуљ.

прету́ра̂ње, n. das Ueberwerfen, transjectio, perquisitio, perscrutatio.

прету́рати, прѐту̂ра̂м, v. impf. 1) überwerfen, jactu supero. — 2) überwerfen (im Suchen), perquiro, disjicio.

прѐтурити, ри̂м, v. pf. [vide преметнути] 1) кућу, einen Stein über das Haus werfen, trajicio. [vide пребацити 2]. — 2) камен преко куће, den Stein über das Haus —, lapidem trajicio trans domum. [vide пребацити 1]. — 3) (im Suchen alles) überwerfen, disjicio quaerens. — 4) преко главе, vide преметнути.

прѐтурити се, ри̂м се, v. r. pf. 1) vide преметнути се [1]. — 2) ватром, einen Schuß thun, e sclopeto emittere: По једном *се* ватром *претурише* —

прету́ћи, прету́чêм, v. pf. zu viel stoßen, nimis contundo.

пре́ћêње, n. (ист.) vide пријећење.

прѐћерати, ра̂м, (јуж.) vide претјерати.

прећери́ва̂ње, n. (јуж.) vide претјеривање.

прећери́вати, ћѐрујêм, (јуж.) vide претјеривати.

пре́ћи, прêђêм, (ист.) vide пријећи.

прећу́тети, (ист.) **прећу́тити,** (зап.) **прећу́тјети,** (југоз.) **прећу́ћети,** (јуж.) } ти̂м, v. pf. 1) verschweigen, reticeo. — 2) н. п. прећутио читав дан, hindurch schweigen, taceo.

прѐуба, (у Лици) штогођ, средње руке, etwas, non nihil. cf. уба.

преуда́ва̂ње, n. das Heirathen mit einem andern, *τὸ* alteri nubere.

преуда́вати се, преу̀да̂јêм се, v. r. impf. sich mit einem andern verheirathen, nubere alteri: Вјерној љуби нек' *се преудаје* —

преу̀дати се, да̂м се, v. r. pf. sich mit einem andern verheirathen, nubere alteri.

преу̀зêти, прѐузмêм, v. pf. einnehmen, an sich ziehen, occupare, in se trahere: Хоће Турци царство *преузети* —

преу̀зима̂ње, n. verbal. v. преузимати.

преу̀зимати, ма̂м (мљêм), v. impf. nehmen, an sich reißen, occupare, in se trahere.

прѐумити, ми̂м, v. pf. sich anders bedenken, muto consilium.

прѐуста̂вци, става̂ка̂, m. pl. (у Рисну) први дан по уставцима. cf. [уставци;] прауставци.

[**преучен,** а, о, zu gelehrt, doctissimus; cf. 2 пре 2.]

прехо̀дити, прѐходи̂м, [преодити] v. impf. 1) hinübergehen, von einem Ende bis zum andern hindurchgehen, pervado, percurro. — 2) (у Ц. г.) н. п. овај је ован преходио двије године, leiten, ducem esse gregis. cf. преходни.

прѐходни̂ [преодни], на̂, но̂, (у Ц. г.) т. ј. ован, Leithammel, vervex dux gregis (прве године јагње, друге двизац, треће намљечак, четврте преходник и онда једнако преходи): Још од крда овна *преходнога* —

прѐходни̂к [преодник], m. (у Рисну) н. п. ован, der Leithammel, vervex dux gregis. cf. преходњак [преодњак].

прѐходница [преодница], f. т. ј. звијезда, der Stern der den Himmel durchwandelt, stella percurrens coelum: Од сестрице звезде *преодницe*, Што преходи преко ведра неба — Све звијезде за јетрве, *Преходницу* другарицу —

прѐходња̂к [преодњак], m. (у Ц. г.) vide преходник.

прехо̀ђêње [преођење], n. das Durchgehen, percursio.

прехра́нити, прѐхра̂ни̂м, [преранити] v. pf. durch einige Zeit ernähren, alo, nutrio per tempus (famis, hiemis) [cf. прекрмити]: Ко ће мајку стару *преранити* —

прехрањи́ва̂ње [прерањивање], n. das Ernähren durch einige Zeit, pernutritio.

прехрањи́вати, хра̀њујêм, [прерањивати] v. impf. hindurch ernähren, pernutrio.

прехро̀нути, прѐхронêм, [преронути] v. pf. von der Lähme genesen, ex clauditate convalesco: Ако му коњиц орону, Да Бог да да му *преронe* —

прецвѐтати, та̂м, (ист.) **прецвјѐтати,** та̂м, [јуж.] } v. pf. verblühen, defloresco.

преце́дити, прѐцêди̂м, (ист.) vide прециједити.

прецеђи́ва̂ње, n. (ист.) vide прецјеђивање.

прецеђи́вати, цѐђујêм, (ист.) vide прецјеђивати.

прѐцена, f. (ист.) vide прецјена.

преце́нити, прѐцêни̂м, (ист.) vide прецијенити.

прецијѐдити, прѐциједи̂м, v. pf. (јуж.) übergiessen, transfundo.

прецијѐнити, прѐцијени̂м, v. pf. [јуж.] überschätzen, nimium pretium statuo.

прѐцикнути, нêм, v. pf. vide пресахнути: Увенула жута дуња,| *Прецикнула* жубер вода —

прецјеђи̂ва̂ње, n. (јуж.) das Uebergießen, transfusio.

прецјеђи̂вати, цјѐђујêм, v. impf. [јуж.] übergießen, abgießen, transfundo.

прѐцјена, f. [јуж.] дао на прецјену, т. ј. прецијенио, übertheuern, nimis magno pretio vendere.

прѐчага, f. 1) das Querbret (in der Mühle), assis transversus. — 2) у љестава, die Sprosse, gradus. cf. пречаница, иглица [2, карва].

прѐчажица, f. dim. v. пречага.

прѐчаница, f. (у Ц. г.) vide пречага [2].

прѐча̂ње, n. (ист.) vide пријечање.

прѐчати, прêча̂м, (ист.) vide пријечати.

прѐчати се, прêча̂м се, (ист.) vide пријечати се.

преча̀тити, ти̂м, vide пречитати.

прѐчац, чца, m. cf. напречац.

пречи̂нити, прѐчини̂м, v. pf. н. п. жито, nochmals reitern, percribro.

пречи̂ња̂ње, n. das nochmalige Reitern, cribratio iterata.

пречи̂њати, прѐчи̂ња̂м, v. impf. nochmals reitern, percribro.

прѐчистити, ти̂м, v. pf. nochmals reinigen, perpurgo. cf. [vide] пребрати [1].

пречита̀ва̂ње, n. das Ueberlesen, relectio.

пречита̀вати, чѝта̂ва̂м, v. impf. überlesen, relego.

пречи̂тати, та̂м, v. pf. [cf. пречатити] 1) überlesen, relego. — 2) вас дан је пречитао, lesen den ganzen Tag hindurch, per totam diem legit.

пречи̂шћа̂ње, n. das Reinigen, purgatio.

пречи̂шћати, прѐчи̂шћа̂м, v. impf. reinigen, purgo.

прêчња̂к, m. (ист.) vide пријечњак.

прѐша, f. der Drang, die Eile, die Dringlichkeit, festinatio [cf. спреша; хитња]: ако ти није *преша* (fr. si vous n' êtes point pressé); Кад је *преша*: ђе си Пеша? кад није *преша*: оклен си Пеша?

прешѐгати, га̂м, v. pf. (у Ц. г.) vide [престругати] препилити.

прешѐтати, прѐшêта̂м (шêћêм), v. pf. 1) durchwandeln, durchspazieren, perambulo: Јер је мене поручио Васо делија Да ја пођем *прешетати* његов био двор,| Да ја виђу оно село је ли весело — 2) н. п. читав дан, den ganzen Tag hindurch spazieren, per totam diem ambulo.

преши̂ва̂ње, n. das Zusammennähen, consutio.

преши̂вати, прѐши̂ва̂м, v. impf. übereinander nähen, zusammennähen, consuo.

1. **прѐшити**, прѐшијêм, v. pf. zusammennähen, consuo, adsuo.

2. **прѐшити**, шим, v. impf. (по југоз. кр.) vide [хитати 2] хитјети: Бре не *преши*, моја шћери драга!| Док видимо ко је и од куд је —

прѐшљен, m. 1) der Wertel, verticillus. [vide пршљен]. cf. агршак. — 2) (у Рисну) у трске кољено [3], Absatz, geniculum.

прешти̂нути, прѐшти̂нêм, v. pf. у пјесми као *нажуљати*: Постављене меком лисичином, Када Алка преко куле шета,| Да јој не би ноге *прештинуле* —

прешти̂тити, прѐшти̂ти̂м, v. pf. mit dem Schilde verwehren, scuto cohibeo: Штитом воду *прештитио*,| Златне круне извадио —

прешту̂нути, прѐшту̂нêм, v. pf. (у Ц. г.) 1) палцима и кажипутима обухватити, н. п. танка дјевојка, могао би је човјек прештунути. — 2) војску, т. ј. престружити (пресјећи), abschneiden, intercludo.

пр̏женица, f. 1) gebähtes Stück Brot, panis tostus. — 2) (у Хрв.) као велика гвоздена тава на четири угла, у чему се зоб пржи, Röstpfanne. [cf. пржница 2]. — 3) (у Сријему) чељаде које одмах хоће да се свади, Stänker, homo cupidus litium et rixae. cf. [vide] прзница.

пр̏жêње, n. das Bähen, Backen, tostio.

пр̏жибаба, m. ein niederträchtiger Räuber, der alte Weiber mißhandelt (mit glühenden Ketten brennt) um sie zur Entdeckung ihres Nothpfennigs zu zwingen (dieß ist das größte Schimpfwort für einen Heiduken), latro qui mulierculas igne excruciat: Ти Ћурчија, један *пржибабо*!| Ни стари ти четовали ни'су —

пр̏жина, f. 1) vide поспа. — 2) (по југоз. кр.) der Sand, arena, cf. [vide] пијесак: На *пржину* накрај мора слана —

пр̏жити, жи̂м, v. pf. [1)] н. п. хљеб, рибу, месо, кафу, bähen, rösten, torreo [cf. пригати]: *Пржио* бих господару (одговорио гладан и озебао Циганин, кад су га запитали: или воли јести, или се гријати). cf. грасуљ. [— 2) vide прљити 2.]

пр̏жити се, жи̂м се, v. r. impf. sich verbrennen, aduri.

пр̏жница, f. 1) „опростите ђе сте уљегли као у једну *пржницу*" (изговарајући се домаћин рече). — 2) vide прженица 2.

пр̏жња, f, die Störung, Verderbung der guten Gesellschaft, turbatio societatis.

пр̏жњêње, n. das Verunreinigen, pollutio.

пр̂зни̂, на̂, но̂, zänkisch, rixosus, cf. прзница: Кад *прзнога* Тала погубисмо —

пр̏знити, пр̂зни̂м, v. impf. 1) beim Ausweiden das Eingeweide verletzen, so daß die Exkremente erscheinen, exenterare ita, ut intestinis ruptis excrementa appareant. — 2) die gute Gesellschaft verderben, bonam societatem turbare. — 3) (у Бачкој) собу, beschmutzen, inquino.

пр̏зница, f. der Störenfried, Freudenstörer, Verderber guter Gesellschaft, turbator pacis, societatis, laetitiae. [cf. прженица 3].

при, bei, an, apud: И на њима драги каменови,| *При* њима се види путовати — *При* појасу сабља ожедњела —

прија́ња̂ње, n. 1) das Anfleben, adhaesio. — 2) fig. das Angreifen (bei der Arbeit), aggressio.

прија́њати, прѝња̂њам, v. impf. 1) anfleben, adhaereo: За злато рђа не *прија̂ње*. — 2) fig. angreifen (bei der Arbeit), adgredior.

прѝбавити, ви́м, v. pf. verſchaffen, comparo, cf. [vide] набавити: Ако с' смијеш маленој вечери,| Ти је био већу *прибавити* —

прибада́ње, n. das Anſpießen, Anſtecken, adfixio.

прибада́ти, прѝба̂дам, v. impf. anſpießen, anſtecken, adfigo.

прибега́ва̂ње, n. (ист.) vide прибјегавање.

прибега́вати, бѐга̂ва̂м, (ист.) vide прибјегавати.

прѝбегнути, не́м, (ист.) vide **прибећи**.

прѝбедрица, f. ein Stück der Prieſterkleidung, pars vestimenti archimandritae aut episcopi (periscelis?).

прѝбећи [прибегнути], бегне́м, (ист.) vide прибјећи.

прибига́ва̂ње, n. (зап.) vide прибјегавање.

прибига́вати, би̏га̂ва̂м, (зап.) vide прибјегавати.

прѝбиг̂нути, не́м, vide **прибићи**.

прибија́ње, n. 1) das Anſchlagen, adfixio, applicatio. — 2) das Anſchmiegen, applicatio.

прибија́ти, прѝби̏ја̂м, v. impf. anſchlagen, adfigo, applico.

прибија́ти се, прѝби̏ја̂м се, v. r. impf. ſich anſchmiegen, applicor.

прибира́ње, n. 1) das Abtragen (der Speiſen vom Tiſche), ablatio, sublatio. — 2) die achtungsvolle Aufnahme, cultus, exceptio honorifica.

прибира́ти, прѝби̏ра̂м, v. impf. 1) (vom Tiſche) abtragen, aufero. — 2) mit Achtung empfangen, honorifice excipio, colo: свуда га *прибирају*.

прибира́ти се, прѝби̏ра̂мо се, v. r. impf. 1) nach und nach ſich ſammeln, congregari. — 2) zu Ende gehen, incipio deficere: *прибира се* жита.

прѝбити, прѝбијем, v. pf. an etwas anſchlagen, adfigo, applico.

прѝбити се, прѝбијем се, v. r. pf. код кога, гдје, уза што, ſich feſt anſchmiegen, arcte se applicare: *прибио се* код њега; *прибиле се* овце у крај; шта си *се* ти *прибио* уза зид?

Прѝбић, m. Mannsname, nomen viri.

прѝбићи [прибигнути], бигне́м, (зап.) vide прибјећи.

прибјега́ва̂ње, n. (јуж.) das Flüchten, Zuflucht-nehmen, τὸ profugere.

прибјега́вати, бјѐга̂ва̂м, v. impf. (јуж.) Zuflucht nehmen, profugere soleo.

Прибјѐга̂р, бјега́ра, m. (јуж.) Mannsname, nomen viri.

прѝбјегнути, не́м, vide **прибјећи**.

Прибјѐгор, m. (јуж.) Mannsname, nomen viri.

прѝбјећи [прибјегнути], бјегне́м, v. pf. [јуж.] 1) Zuflucht nehmen, confugio ad quem. — 2) vide [дотркати] дотрчати: У то доба други *прибјегоше* —

приближа́ва̂ње, n. das Annähern, adpropinquatio. [cf. приближивање].

приближа́вати, бли̏жа̂ва̂м, v. impf. annähern, nahe bringen, admotio. [cf. приближивати].

приближа́вати се, бли̏жа̂ва̂м се, v. r. [im]pf. ſich nähern, adpropinquo. [cf. приближивати се].

приближи́ва̂ње, n. vide приближавање.

приближи́вати, бли̏жујем, vide приближавати.

приближи́вати се, бли̏жујем се, vide приближавати се.

прибли́жити, прѝбли̏жим, v. pf. nahe rücken, nahe bringen, admoveo. cf. прикучити, примаћи [1, присуседити].

прибли́жити се, прѝбли̏жим се, v. r. pf. ſich nähern, adpropinquo. cf. прикучити се, примаћи се.

прѝбо̀ј, прѝбоја, m. на води мјесто гдје готово свагда има вјетра, те *прибија* уз крај.

прибоја́ва̂ње, n. Furcht, timor.

прибоја́вати се, прибо̀ја̂ва̂м се, v. r. impf. ſich ein wenig fürchten, metuo: Не бојим се два Јакшића млада,| Ал' *се* мало, побро, *прибојавам*,| *Прибојавам* Змајогњанин-Вука —

прибо̀сти, бо̀де́м, v. pf. anſpießen, anſtecken, adfigo.

прибра́ја̂ње, n. das Zuzählen, annumeratio.

прибра́ја̂ти, прѝбра̂ја̂м, v. impf. zuzählen, annumero.

прѝбрати, бере́м, v. pf. 1) н. п. софру, abtragen, aufero, tollo. — 2) mit Achtung empfangen, colo, honorifice excipio.

прѝбрати се, бере́мо се, v. r. pf. 1) ſich allmälig ſammeln, paulatim convenio. — 2) ausgehen, zu Ende gehen deficio [cf. премаћи се; vide нестати 1]: прибрало се, н. п. жита, дрва.

прѝбратити, тӣм, v. pf. узети кога у кућу мјесто брата, an Bruders Statt annehmen, fratrem adopto.

прѝбрдица, *f. као брдељак или брежуљак.*

прѝбржати, жа̂м, v. pf. [vide] похитјети, zueilen, adcurro.

прибро̀јити, прѝбројим, v. pf. zuzählen, annumero.

прива́лити, прѝва̂ли́м, v. pf. 1) herbeiwälzen, advolvo. — 2) barrikadiren, applico, н. п. велику закрпу.

прива́лити се, прѝва̂ли́ се, v. r. pf. zu Theil werden, obtingo (durch Erbſchaft oder ſonſtiges Glück): њему *се привалило*. [cf. припасти 2].

прива́љива̂ње, n. 1) das Herbeiwälzen, advolutio. — 2) das Zufallen, advolutio, devolutio.

прива́љивати, ва̀љујем, v. impf. 1) herzuwälzen, advolvo. — 2) barrikadiren, applico, н. п. закрпу.

прива́љивати се, ва̀љује се, v. r. impf. zufallen, devolvor.

прѝва̂т, m. (у војв.) учи децу на приват, er iſt Privatlehrer, gibt Privatſtunden, privatim docet.

прѝватање, n. vide **прихватање**.

прѝватати, та̂м, vide **прихватати**.

прѝватити, тӣм, vide **прихватити.**
прѝваћâње, n. vide **прихваћање.**
прѝваћати, ћâм, vide **прихваћати.**
приве́зати, прѝвêжêм, v. pf. 1) anbinden, adligo. — 2) ein wenig binden, leniter ligo. — 3) коме што (скупо продати), anhängen, obtrudo.
привѐзâч, привеза́ча, m. (око Сиња) бијела крпа, што се метне преко фидеља (а у дјевојака преко капе), па се одозго привеже под грлом подвезачом.
привези́вâње, n. das Anbinden, adligatio.
привези́вати, вѐзујêм, v. impf. anbinden, adligo.
при̏венац, ênца, m. (ст.) etwa der Beistand bei der Hochzeit, nuptialium hominum quidam. Ја ове ријечи нијесам чуо никад прије, осим у пјесми како се женио Ђу̏рађ Смедеревац (да није изврнута од *првенац*?): А *привенца* Косанчић-Ивана —
привѐнчати, чâм, (ист.) vide привјенчати.
1. **привѐсти,** вѐдêм, (привѐдох, при̏веде, прѝвео, привѐла) v. pf. herbeiführen, adduco, н. п. коња.
2. **привѐсти,** вѐзêм, (привѐзох, при̏везе, прѝвезао, привѐзла) v. pf. лађу, das Schiff herbeiführen, navim admoveo.
прѝвидети, (ист.) } видӣм, v. pf. 1) sich einbilden, etwas zu sehen, videor mihi videre aliquid. [cf. призрети (приздрети)]. — 2) не ће ништа кући да привиди, Nutzen bringen, prosum. cf. [vide] привриједити.
прѝвидити, (зап.) }
прѝвидјети, (југоз.) }
[**привидјети се,** привиди се, v. r. pf. erscheinen, appareo; cf. призрети (приздрети) се.]
привиђâње, n. das Einbilden, imaginatio. [cf. призирање].
привиђати, прѝвӣђâм, v. impf. 1) sich etwas einbilden, zu sehen glauben, in animum induco, imaginor. [cf. призирати]. — 2) vide привређивати.
[**привиђати се,** привиђа ми се, v. r. impf. vide призирати се.]
привиђе́ње, n. Erscheinung, visum.
прѝвиђети, видӣм, (јуж.) vide привидјети.
приви́јâње, n. das Daranwickeln, circumvolutio.
приви́јати, прѝвӣјâм, v. impf. 1) н. п. што на рану, daranwickeln, circumvolvo. — 2) beiflechten, adnecto: Који вије милом брату, Уњ је здравља *привијала* —
привика́вâње, n. das Angewöhnen, assuefactio.
привика́вати се, вѝкâвâм се, v. r. impf. sich angewöhnen, assuesco.
привики́вâње, n. das Zurufen, acclamatio.
привики́вати, вѝкујêм, v. impf. zurufen, acclamo.
приви́кнути, прѝвӣкнêм, v. pf. zurufen, acclamo: Те *привикну* на катане младе — *Привикну* му из грла бијела —
прѝвикнути се, нêм се, vide **привићи се.**
привири́вâње, n. das Herzublicken, aspectio.
привири́вати, вѝрујêм, v. impf. } herzublicken, aspicio.
приви́рити, рӣм, v. pf. }
прѝвити, при̏вијêм, v. pf. 1) н. п. што на рану, daranwickeln, circumvolvo. — 2) hinbeugen, afflecto: Дочека ме лијепа ђевојка, Пољуби ми руку и кољено, Ја је *привих* под своје пазухо — 3) beiflechten, adnecto.
прѝвићи се (cf. привикнути се), викнêм се, (прѝвикох се, прѝвиче се, прѝвикао се, кла се) v. r. pf. sich gewöhnen, assuesco.
привјѐнчати, чâм, v. pf. (јуж.) antrauen, connubio jungo (sacro ritu adjungo).
привла́чêње, n. das Herbeiziehen, Herbeischleppen, attractio.
привла́чити, прѝвлâчӣм, v. impf. herbeiziehen, herbeischleppen, attraho.
привла́чити се, прѝвлâчӣм се, v. r. impf. herbeischleichen, obrepo: *Привлачи се* од грма до грма —
приво̀дити, прѝводӣм, v. impf. herbeiführen, adducto.
приво̀ђêње, n. das Herbeiführen, adductatio.
приво̀жêње, n. das Herbeiführen (des Schiffes), appulsio navis.
приво̀зити, прѝвозӣм, v. impf. herbeiführen, appello navim.
приво̀лети, лӣм, (ист.) vide привољети.
приво̀лети се, лӣм се, (ист.) vide привољети се.
приво̀лити, лӣм, (зап.) vide привољети.
приво̀лити се, лӣм се, (зап.) vide привољети се.
приво̀љети, во̀лӣм, v. pf. (јуж.) кога на што, einen vermögen zu etwas, persuadeo cui ut faciat.
приво̀љети се, во̀лӣм се, v. r. pf. (јуж.) sich herbeilassen, einwilligen, consentio.
прѝвољати, њâм, v. pf. (у Дубр.) anriechen, odorari. cf. [повољати,] примирисати.
привре́бати, прѝврêбâм, v. pf. erlauern, erschleichen, deprehendo (aucupando).
привре́бати се, прѝврêбâм се, v. r. pf. leise angeschlichen kommen, accedo tacite.
привре́дити, прѝврêдӣм, (ист.) vide привриједити.
привређи́вâње, n. [ист. и јуж.] das Nutzenbringen, τὸ prodesse.
привређи́вати, врѐђујêм, v. impf. [ист. и јуж.] Nutzen bringen, prodesse. cf. привриједити.
привриједити, прѝвриједӣм, v. pf. (јуж.) Nutzen bringen, prosum [cf. привидјети 2]: не ће ништа кући да *привриједи*; није *привриједио* кући ни једне паре.
привр̂нути, прѝвр̂нêм, v. pf. (у Дубр.) einpfropfen, insero. [vide наврнути 3]. cf. накаламити.
прѝвртâње, n. das Pfropfen, insitio.
прѝвртати, прѝврћêм, v. impf. (у Дубр.) pfropfen, insero. [vide навртати 2]. cf. каламити.
прѝврћи, *вргнêм*, v. pf. zugeben, [addo;] cf. [vide] *дометнути* [1].
привру́ћити, прѝврӯћӣм, v. pf. (у Ц. г.) јако ударити, hart zusetzen, urgeo: Момчад љута бојем *приврућила* —
при̏вӯк, m. vide [уљез] припуз.

привуће́ни, ву́чём, v. pf. herbeiſchleppen, adtraho.
привуће́ни се, ву́чём се, v. r. pf. herbeiſchleichen, adrepo.
прига́ђа́ње, n. vide догађање.
прига́ђати, прѝга́ђа́м, v. impf. vide [нагађати] догађати.
прига́ђати се, прѝга́ђа́м се, v. r. impf. vide догађати се.
прѝгазити, зи́м, v. pf. eintreten, conculco.
прѝганица, f. (понајвише се говори pl. *приганице, по југоз. кр.) vide уштипак*: Оприга му шиник *приганица* —
прѝга́ње, n. das Röſten (in Schmalz), frixio.
прѝгати, га́м, v. impf. röſten (in Schmalz, öſterr. baden, lieſ: paden), frigo. [cf. пржити 1]
прѝгиба́ње, n. das Hinneigen, acclinatio.
прѝгиба́ти, бе́м, v. impf. hinneigen, acclino.
прѝглава, f. vide преглава.
прѝглавак, а́вка, m. der Fuß am Strumpfe, tibialis pars inferior. [cf. наглавак 2].
приглавчина, f. augm. v. приглавак.
приглавчић, m. dim. v. приглавак.
пригледа́ње, n. die Aufſicht, cura.
1. **пригледа́ти**, прѝгле́да́м, v. impf. beaufſichtigen, curo.
2. **прѝгледати**, да́м, v. pf. beaufſichtigen, curo, cf. [vide] причувати: *Пригледај* ми два банова сина —
прѝгља, f. морска риба, Art Seefiſch, piscis quidam marinus [mullus L.?].
прѝгнати, прѝже́нём (прѝгна́м), v. pf. herbeitreiben, adigo. [cf. притјерати].
прѝгнути, прѝгнём, v. pf. anſetzen, admoveo: Раде *иригну* из кондира пити —
пригња́вити, прѝгња́ви́м, v. pf. erdrücken, elido.
пригње́чити, прѝгње́чи́м, v. pf. einkneten, manu deprimo, apprimo. [cf. примечити].
[**пригње́чити се**, пригње́чим се, v. r. pf. vide омечити се.]
приговара́ње, n. das Schelten eines Andern, das eigentlich einem Dritten, den man aber ſchonen will, gilt, objurgatio minus nocentis, ut alter, cui parcere aut debemus aut volumus, audiat sibique applicet ipse.
приговара́ти, гòва́ра́м, v. impf. коме, Jemanden mittelbar Vorwürfe machen, objurgo minus nocentem ut alter nocentior audiat et sibi applicet: Мајка ћерку кара, снаши *приговара*.
прѝговор, m. der mittelbare Vorwurf, objurgatio alterius pro altero: Ко не зна што је *приговор*, не зна што је договор.
приговори́ти, гòвори́м, v. pf. коме, Jemand mittelbar Vorwürfe machen, ihn meinen, objurgo alterum pro altero.
прѝгода, f. (по југоз. кр.) die Gelegenheit, occasio [cf. згода 1]: *Пригода* чини лупежа.
прѝгодити, прѝгоди́м, v. pf. treffen, von ungefähr kommen, forte venio.
прѝгодити се, прѝгоди́м се, vide догодити се.
прѝгони́ти, прѝгоним, v. impf. herbeitreiben, adigo.
прѝгоњење, n. das Herbeitreiben, adactio.
пригоспода́рити, *подарим*, *v. pf. (у Слав.) стећи што.*
прѝгото́вити, ви́м, v. pf. bereiten, paro. [cf. приготовити].
приготовља́ва́ње, n. das Vorbereiten, praeparatio.
приготовља́вати, то̀вља́ва́м, v. impf. fertig machen, vorbereiten, praeparo.
прѝгра́ди́ти, прѝгра́ди́м, v. pf. anbauen, adstruo. [vide доградити 3].
прѝграђи́ва́ње, n. das Anbauen, astructio.
прѝграђи́вати, гра̀ђујем, v. impf. anbauen, astruo. [vide дограђивати 2].
пригре́ва́ње, n. (ист.) vide пригријевање.
пригре́вати, прѝгре́ва́м, (ист.) vide пригријевати.
прѝгревица, f. (у Сријему) vide припека.
прѝгрејати, јем, (ист.) vide пригријати.
пригри́ва́ње, n. (зап.) vide пригријевање.
пригри́вати, прѝгри́ва́м, (зап.) vide пригријевати.
прѝгрија́ти, јем, v. pf. (јуж. и зап.) [cf. присвијећети] 1) zum Feuer ſtellen, admoveo igni. — 2) пригријало сунце, die Sonne ſetzte heiß zu, adurebat sol. [vide припећи 2].
пригрија́ње, n. (јуж.) 1) das Nachrücken ans Feuer, admotio ad ignem. — 2) das Schwülbrennen der Sonne, aestus solis (nimius).
пригрија́ти, прѝгријева́м, v. impf. (јуж.) 1) zum Feuer rücken, admoveo igni. — 2) пригријева сунце, биће кише, die Sonne brennt heiß, es iſt ſo ſchwül, adurit.
прѝгрлити, ли́м, v. pf. an den Buſen drücken, adprimo ad pectus, amplector: А сестра је свака милостива,| И на свога брата жалостива,| Она ће га лепше *пригрлити* —
пригрља́ва́ње, n. das Umhalſen, Umarmen, amplexatio.
пригрља́вати, гр̀ља́ва́м, v. impf. umhalſen, umarmen, amplexari.
прѝгрну́ти, прѝгр̀нём, v. pf. 1) herbeiſcharren, corrado. — 2) н. п. кабаницу, umnehmen, umhängen, circumjicio, circumdo (pallium).
прѝгрну́ти се, прѝгр̀нём се, v. r. pf. (den Mantel) umnehmen, circumdor (pallio).
прѝгртање, n. 1) das Herbeiſcharren, corrasio. — 2) das Umhängen, circumdatio.
прѝгртати, грћем, v. impf. 1) herbeiſcharren, corrado. — 2) umnehmen, circumdo.
прѝгртати се, грћем се, v. r. impf. umnehmen, circumdor.
прѝгута, f. (у Грбљу) оно што се може присмочити: Боље је *пригута* наопарна него земља смочана, cf. [vide] смок[1].
прѝд, m. die Daraufgabe bei einem Tauſche, quod superaddituг. [cf. доплата; намотак 1].
прѝдавак, да́вка, m. die Zugabe, additamentum. [vide додатак].

придáвалица, (у Ц. г.) дрво којим со *придаје* жито из коша под камен.
придáвање, n. die Zugabe, additio.
придáвати, прѝдājēм, v. impf. dazugeben, superaddo.
придáвати се, прѝдājē се, v. r. impf. (у Боци) gedeihen, cresco, cf. [vide] напредовати[2]: Стока да им *се придаје*.
придáвити, прѝдāвим, v. pf. erwürgen, suffoco.
придājање, n. das Säugen, praebitio mammae.
придājати, прѝдājām, v. impf. n. p. дијете, ſäugen, uberibus alere.
прѝданак, прѝдāнка, m. cf. [vide] изданак.
прѝдати, дāм, v. pf. dazugeben, superaddo [vide додати 2]: Ни *придај* ни одузми; Нек *придаду* праха и олова, Нек напуне топе па препуне — Ајде, Анто, коње мијењајмо, *Придаћу* ти сјајна џевердана —
прѝдворица, f. 1) vide удворица. — [*Придворица*] 2) у пјесмама некака црква или намастир [у округу ужичком]: А слуга му цркву *Придворицу* — 3) многа се села тако зову.
прѝдевак, дēвка, (ист.) vide придјевак.
придéвање, n. (ист.) vide придијевање.
придéвати, прѝдēвām, v. impf. (ист.) vide придијевати.
прѝденути, нēм, vide придести.
придéсити се, прѝдесīм се, v. r. pf. vide десити се[1 и 3]: Не *придеси* с' доброга јунака, Ком' би своје дерте исказао —
[**придести**, приденем, (ист.) vide придјести; *види* s. v. приденути.]
прѝдигнути, нēм, vide **придићи**.
прѝдигнути се, нēм се, vide **придићи се**.
прѝдизање, n. 1) das Helfen beim Heben, adjutio in levando. — 2) (у Црни.) vide бијељење.
прѝдизати, дижēм, v. impf. 1) heben helfen, adjuvo levantem. — 2) (у Црни.) коме што, vide бијелити га.
придијéвање, n. (јуж.) das Anheften, applicatio.
придијéвати, прѝдијевām, v. impf. (јуж.) anheften, applico.
прѝдићи [придигнути], дигнēм, v. pf. 1) heben helfen, opem fero tollenti. — 2) (у Црни.) коме што, vide обијелити га.
прѝдићи [придигнути] **се**, дигнēм се, v. r. pf. aufſtehen (vom Krankenlager), convalesco.
прѝдјевак, дијевка, m. (у Хрв.) der Zuname, cognomen. Може бити да су се придијевци најприје звала само она презимена која се не свршују на *ић*. cf. презиме.
прѝдјести, дјенēм (дједēм), v. pf. (југоз.) n. **прѝдјети**, дјенēм, } п. мараму, anheften, zuſammenfügen, applico.
придобúјање, n. das Gewinnen, τὸ vincere.
придобúјати, дòбијām, v. impf. gewinnen, vinco.
придòбити, прѝдобијēм, v. pf. gewinnen, vinco: Пет је пута *придобио* Турке —
придòдати, дāм, v. pf. vide додати: Рече Милош, *придода* и Марко —
придòјити, прѝдојīм, v. pf. n. p. дијете, ſäugen, uberibus alo.
придòлажење, n. das Hinzukommen, supervenitus.
придòлазити, зим, v. impf. hinzukommen, supervenio: Ев' Турцима индат *придолази* —
придомáзетити, тīм, v. pf. (у Боци) vide призетити.
придомáзетити се, тīм се, v. r. pf. у кога, или гдје, vide призетити се.
прúдори, *ирúдбрā*, *m. pl. (у Сријему)* Leiſtenbruch. [vide продер].
придòцнити се, прѝдоцнīм се, v. r. pf. (у Ц. г.) ſich verſpäten, sero venire: Што си ми *се придоцнио*, кнеже? —
придóћи, прѝдōћēм, v. pf. hinzukommen, supervenio. [cf. принаћи].
прѝдошлица, f. ein Ankömmling, advena. cf. [vide] дошљак.
придрáжити, прѝдрāжīм, v. pf. aufhetzen, instigo: Мрке им је вашке *придражио*, За вашкама потрчаше Турци —
придржáвање, n. das Halten, sustentio.
придржáвати, држāвām, v. impf. ein wenig halten, sustineo, teneo paullulum.
придржати, жīм, v. pf. ein wenig halten, teneo paullulum.
прѝдруга, f. (у Ц. г.) колац гдје се лесе састављају.
придружúвање, n. das Zugeſellen, τὸ addere socium.
придружúвати, дружујēм, v. impf. кога с ким, zugeſellen, addere quem socium cui.
придружúвати се, дружујēм се, v. r. impf. с ким, ſich zugeſellen, se socium cui adjungere.
придружити, прѝдружīм, v. pf. кога с ким, zugeſellen, quem socium addere cui: Није л' мајка родила јунака, Ал' сестрица брата одгојила На чистоме ћевојачком скуту, Мушкијем га опасала пасом, А са мном га *придружила* оће —
придружити се, прѝдружīм се, v. r. pf. ſich zugeſellen, se socium cui adjungere.
придужити се, прѝдужīм се, v. r. pf. још се задужити, bei vorhandenen Schulden noch neue machen, debitis debita addere.
придушити, прѝдушīм, v. pf. (у Дубр.) dämpfen, sopio, opprimo.
прúје, (по југоз. кр.) vide прије: Све сватове *прије* нежењене, Вране коње *прије* неседлане, Бритке сабље *прије* непасане —
прúјенути, нēм, } (јуж.) vide придјести.
прúјести, једенēм (једенēм), } (јуж.) vide придјести.
прúјети, нēм, }
прижáрити, прѝжāрī, v. pf. (у Дубр.) данас је прижарило, т. ј. врућина, припекло сунце, die Sonne ſetzte heiß zu, adurebat sol. [vide припећи 2].
прúжгати, гāм, v. pf. dringend zuſetzen, vehementer peto.
прúждити, прѝждīм, v. pf. anzünden, accendo,

[vide ужељи] cf. пригалити: Земљи клече, *прижди* девердана —

прижѐнити, прѝжѐнӣм, v. pf. (у Хрв.) узети мужа себи у кућу, Einen heirathen und in ſein Haus führen, ducere virum.

прижи́ва̑ње, n. vide преживање.

прижи́вати, прѝжӣвљем, v. impf. (у Дубр.) vide преживати.

призо́јмити, прѝзо̑јмӣм, v. pf. vor ſich hertreiben, cogo, [vide] потјерати, cf. зајмити: Па цјетице агу *призајмила* —

прѝзвати, призо̀вѐм, v. pf. herbeirufen, advoco.

прѝздрети, дрӣм, (у Боци) vide **призрети**.

прѝздрети се, дрӣ се, (у Боци) vide **призрети се**.

прѝземљаст, a, o, низак, niedrig, humilis.

прѝзетити, тӣм, v. pf. узети зета у кућу. cf. придомазетити.

прѝзетити се, тӣм се, v. r. pf. ући жени у кућу, in das Haus ſeiner Frau einheirathen, nubere uxori. cf. придомазетити се.

призи́ва̑ње, n. das Herbeirufen, advocatio.

призи́вати, прѝзӣва̑м (вљѐм), v. impf. herbeirufen, advoco.

прѝзира̑ње, n. vide привиђање.

прѝзирати, рѐм, v. impf. vide привиђати [1].

прѝзирати се, рѐ ми се, v. impf. erſcheinen, appareo, cf. привиђати се: Кад т' одведем граду Једренету,| Бан ће ти *се* и оније *призират'* —

призо́ва̑ње, n. das Maulaffen-feil-haben, hietatio.

призо́вати, прѝзјава̑м, v. impf. с отвореним устима беспослен гледати у што, особито више себе или према себи, Maulaffen feil haben, hietare.

призна́ва̑ње, n. 1) das Erkennen, agnitio. — 2) das Geſtehen, confessio.

призна́вати, прѝзна̑јѐм, v. impf. 1) als etwas erkennen, agnosco pro —. — 2) geſtehen, confiteor.

призна́ње, n. Geſtändniß, confessio.

прѝзнати, на̑м, v. pf. 1) anerkennen, agnosco. — 2) eingeſtehen, confiteor.

Прѝзрен, m. 1) Stadt in [Alt-] Serbien. — 2) [*призрен*] Призренски пиштољ, Art Piſtolen, cf. [vide] кубуре [2].

Прѝзренац, зрѐнца, m. Einer von Призрен.

Прѝзрѐнка, f. Eine von Призрен.

прѝзренскӣ, кā, кō, von Призрен.

[**призренски пиштољ**, m. vide кубуре 2; cf. Призрен 2.]

прѝзрети [призрети], рӣм, vide привидјети [1].

прѝзрети [призрети] **се**, рӣ се, vide привидјети се.

1. **прѝја**, f. hyp. v. пријатељица.

2. **прѝја**, (по зап. кр.) vide прије: И *прија* су на међану били —

прија́вити, прѝја̑вӣм, v. pf. anmelden, nuncio.

прија̀вљивање, n. das Anmelden, nunciatio.

прија̀вљивати, ја̀вљујѐм, v. impf. anmelden, nuncio.

прѝја̑к, m. (vertraulich) vide пријатељ [1]: *прија̑че*! зовни тог *ирија̑ка*. cf. пријан.

прѝја̑ков, a, o, des пријак, amici, familiaris.

прѝја̑м, m. vide [пријатељ 1] пријак.

прија́рити, прѝја̑рӣм, v. pf. (у Грах.) vide приставити [1]: Она пође на опак од куле,| Па је мрку каву *пријарила* —

прѝјатан, тна, тно, (у Грбљу) angenehm, gratus [cf. приман]: Тако ми *пријатне* биле молитве ка Господу Богу!

прѝјатељ, m. (pl. gen. пријатѐља̑, dat. пријатељима) 1) der Freund, amicus. [cf. пријак, пријан, дост, јаран, јараник, друг 1]. — 2) der Befreundte, proprinquus: отишао у *пријатеље*.

пријатељава̑ње, n. das пријатељ-nennen, appellatio nomine amici aut propinqui. [cf. пријатељашење].

пријатељава̑ти се, љу̑м се, v. r. impf. с ким, ſich пријатељ nennen mit einem, amicum appello aliquem aut propinquum. [cf. пријатељашити се].

пријатеља́шѐње, n. vide пријатељање.

пријатеља́шити се, пријатѐља̑шӣм се, v. r. impf. vide пријатељати се.

прѝјатељев [пријатељов], a, o, 1) des Freundes, amici. — 2) des Befreundten, propinqui.

пријатѐљѐње, n. das Befreundten, junctio affinitatis.

пријатѐљити се, љӣм се, v. r. impf. с ким, ſich befreunden, propinquitate jungi.

пријатѐљица, f. 1) die Freundin, amica. — 2) die Verwandte, propinqua.

пријатѐљичин, a, o, der пријатељица, amicae.

прѝјатељов, a, o, vide **пријатељев**.

пријатељо̀вати, тѐљујѐм, v. impf. Freundſchaft hegen, amicum esse.

пријатѐљскӣ, кā, кō, freundſchaftlich, amicus.

пријатѐљство, n. 1) die Freundſchaft, amicitia. [cf. дослук]. — 2) die Verwandtſchaft, necessitudo, affinitas.

прѝјати, ја̑ ми, v. impf. gedeihen, gut anſchlagen, alo, prosum [cf. пробивати]: не *прија* му што једе.

пријашин, m. hyp. v. пријатељ.

прѝје, (јуж.) [cf. пређе, прије, 2 прија] 1) praep. (mit gen.) vor, ante [cf. 2 прво 2]: *прије* мене; *прије* зоре, и т. д. — 2) ehe vor, antea [vide 1 прво]: како је *прије* било тако је и сад; и *прије* и послије; од *прије*. — 3) ehe, b. i. leichter, prius, potius: *прије* ће дати мени него теби.

прије́бој, m, 1) (у Будви) што дијели једну собу од друге, die Scheidewand, paries intergerinus. cf. [1 перда, тин,] протин, преграда. — 2) (у Хрв.) у води од кољa и прућа ради ловљења рибе, Art Fiſchzaun. — *3) (у Далм.) vide* насаи [1].

прије́вара, f. (јуж.) 1) der Betrug, dolus. [cf. варанција, мунитва, подвала 2, хила (или), химба]. — 2) убио га из пријеваре, meuchelmörderiſch, ex insidiis.

прије́ва̑ран, рна, рно, [јуж.] falſch, falsus [vide

лажан]: Не бој ми се, Карафет-Османе, Оно ми је *пријеварна* стража — Ема Јанко иде *пријеварно* —

пријѐвјес, m. (јуж.) 1) der Schleier, velum [vide вео]: И Грујицу млада превјесише,| Под *пријевјес* сабљу припасаше — Седам снаха седам *пријевјеса* — 2) (у нах. Рудн.) од платна што у жена виси од капе низ леђа.

пријѐвоз, m. [јуж.] die Ueberfuhr, das Fahrgeld, naulum.

пријѐвôрница, f. (јуж.) der Querbalken (z. B. beim Thore), trabs transversa [cf. засовница; заворница?]: у Србији по Турскоме обичају дућани се затворају пријеворницама.

пријѐглавица, f. (у Грбљу) на јарму начињено да се оје може примаћи к јачему волу, да би слабијему било лакше: Погину као во на *пријеглавицу*.

пријѐгон, m. [јуж.] 1) der Kampf, pugna. cf. пријећер. — 2) vide члан [1] (у винограду).

прѝјед, (по јуж. кр.) vide [1 п р в о] прије: Ал' је *пријед* Туре долазило — Врни ликце које *пријед* било —

пријѐдјевак, вка, m. (у Хрв.) vide презиме. cf. придјевак.

Пријѐдор, m. [јуж.] 1) планина у Турској крајини која се наставља од Козаре. — 2) варошица близу те планине. — 3) [*пријeдор*] *vide* [п р о д е р] *придори*.

прѝјек, пријѐка, ко, (прѝјекӣ, кâ, кô) [јуж.] н. п. човјек, schroff, asper.

прѝјекӣ, кâ, кô, [јуж.] gerade, nächste, kürzeste, rectus, proximus, н. п. пут, лијек; *пријека* смрт, plötzlich, repentinus.

пријѐклад, m. (јуж.) der Seitenstein am Herde, damit die Klötze nicht auseinander fallen, saxum continens ligna super foco (in den Bauerküchen), cf. [зглавац,] пријекладник.

пријѐкладни̂к, m. (у Ц. г.) vide пријеклад.

пријѐклет, m. (у Ц. г.) vide преградак.

прѝјеко, [јуж.] 1) hinüber, trans: отишао *пријеко* (н. п. из Сријема у Србију или из Србије у Сријем). — 2) пријеко луд, gar, plane. [cf. сасвијем].

пријѐкор, m. [јуж.] der Vorwurf, opprobrium: *Пријекор* је грђи од смрти.

пријѐкôран, рна, рно, [јуж.] прекорен, beschimpft, opprobriosus, cf. [укоран;] прекоран: *Пријекорна* бити до вијека — Остаћемо вазда *пријекорни* —

пријѐлаз, m. (јуж.) 1) на води, die Furth, vadum. — 2) на плоту, der Uebersteig (österr.) über eine Hecke, die Steige, transcensus in sepe. [cf. ногоступ 2].

пријѐлог, m. (јуж.) њива неугарена, н. п. овас не може на *пријелогу* добар бити. cf. ледина.

пријѐлом, *m (јуж.) н. п. гдје се прелама каква планина па на другу страну иде на ниже.*

пријѐмет, m. (јуж.) вино које се оточи испод леда.

пријѐнос, m. (јуж.) der Umgang, die Umtragung des Kelches und der Patene in der Kirche, circumlatio poculi sacri. cf. ваход.

пријѐнути, прѝјенêм, v. pf. (у Боци) [vide] прионути.

пријѐпек, m. (јуж.) vide препеченица.

пријѐпис, m. (јуж.) [1)] die Konskription, conscriptio. [— 2) vide парија 2].

[**пријеплет,** m. (јуж.) vide шупљика; *види* s. v. грешпа.]

Пријѐпољац, пôљца, m. [јуж.] Einer von Пријепоље.

Пријѐпоље, n. [јуж.] град и варош у Херцеговини (на ријеци Лиму): Па кад дођеш *Пријепољу* твоме —

Пријѐпôљче, чета, n. [јуж.] момче или дијете из Пријепоља: Бјежи јадно момче *Пријепољче* —

пријѐранан, рâнка, m. (јуж.) vide извода.

прѝјеров, m. (јуж.) der Graben, die Furche im Weinberge, fossa vineae.

пријѐсад, m. (јуж.) 1) (у Боци) што се пресађује, н. п. воћка каква, vide пресада. — 2) (у Барањи) vide пријесјед.

пријѐсадница, f. (јуж.) млада воћка која је за пресађивање, der Setzling, taleola. [vide сађеница]. cf. присад.

пријѐсан, сна, сно, (јуж.) н. п. месо, пријесно месо, rohes Fleisch (које није сољено ни сушено), млијеко (које није кисело), хљеб (који није кисео, н. п. погача), рâна (која није стара, него одмах кад се човјек рани), купус (који није кисео, него онако зелен), кожа (која није суха, него онако одмах кад се скине са живинчета), frisch, recens; без (који још није убијељен) ungebleichte Leinwand, linteum non insolatum. [cf. вришак (фришак) 1, тазе].

пријѐсјед, m. (јуж.) die Nachzucht (von den Bienen) zur Fortpflanzung, fetus apium, relictus propaginis ergo [cf. пријесад 2]: И сто суда чела *пријесједа* —

пријѐсјек, m. (јуж.) [vide 1] око [5] у амбару, die Abtheilung, das Fach (im Magazin), loculus.

пријѐслачци, слачâкâ, m. pl. [јуж.] vide преслачци.

пријѐснац, m. (по југоз. кр.) Art Kuchen, placentae genus: Свачем има прилика, а *пријеснацу* лопар.

пријѐсто, тола, m.
пријѐстол, m.
пријѐстôље, n.
} (јуж.) der Thron, thronus.

пријѐступ, m. (јуж.) 1) ове је године пријеступ, heuer ist ein Schaltjahr (weil dadurch die Feiertage um einen Tag weiter hinausrücken), est annus intercalaris. — 2) vide преступак.

прѝјет, m. (у Боци) кад од великога труда заболи иза плећи, der Stich in der Schulter, punctio.

пријѐтити, прѝјетӣм, v. impf. (јуж.) drohen, minor. [cf. грозити се 2].

пријѐтња, m. (јуж.) die Drohung, minae. [cf. грожња].

пријѐтор, m. (јуж.) das Fett, das von einem Schweine (z. B.) beim Braten herausträufelt, adeps qui defluit a carne quae assatur. [cf. маст 1].

пријѐтран, a, o, fett (zu eſſen), widrigfett, pinguis [vide усован 2]: јегуља је *пријѐтрана.*

пријѐћење, n. (јуж.) das Drohen, minatio. [cf. грожење 2].

пријѐћер, m. (у Дубр.) der Kampf, pugna, cf. [vide] пријегон [1]: кад је био некакав *пријѐћер,* онда је овај град изгорео.

пријѐћи, пријѐђе̂м, v. pf. (јуж.) 1) н. п. преко воде, преко брда, hinübergehen, transeo. [cf. прељести, прељећи; превалити 4]. — 2) überlaufen, exundo, н. п. вино преко каце, јело преко лонца.

пријѐход, m. (у Црмн.) лађа која преноси што, das Transportſchiff, navigium vectorium.

пријѐчâње, n. (јуж.) 1) das Binden (der Opanken) in die Quere (über zwerch), consartio transversa. — 2) das Anſehen über zwerch, aspectus torvus.

пријѐчати, пријѐчâм, v. impf. (јуж.) н. п. опанке, über zwerch binden, per transversum ligo.

пријѐчати се, пријѐчâм се, v. r. impf. (јуж.) на кога, einen ſchel anſehen, oblique intueor.

пријѐчац, чца, m. (у Ц. г.) der gerade, nächſte, kürzeſte Weg, proximum, cf. пречац: отишао пријечцем.

пријѐчњâк, m. (јуж.) der abgehauene Fuß eines bratenden Lamms, der als Haken den ausgeweideten Bauch zuſammenhält, pes agni resectus, et fibulae loco ventrem continens. cf. [напрчак, спињатак,] запоњач.

пријѐшњӣ, њâ, њē, (у Дубр.) vide пређашњи.

пријѐштâк, m. некака планинска трава, eine Art Pflanze [geflügelter Geisklee], herbae [genus: genista sagittalis L.].

прӣјин, a, o, der [1] прија, amicae.

Прӣјо, m. Mannsname, nomen viri.

прӣказ, m. } vide дар [1]: Дон'јеше ми од злата

прӣказа, f. } кошуљу,| Теби ћу је на *прӣказе* дати —

прика̀зање, n. das Vorzeichen, ostentum.

прика̀зати, прѝка̀жē̂м, v. pf. 1) darbringen, offero. [vide даровати 1]. cf. поклонити. — 2) част, herzählen, recito, recenseo.

прика̀зати се, прѝка̀жē̂м се, v. r. pf. 1) erſcheinen, appareo: Боље се поштено скрити но срамотно *прикàзати.* — 2) приказало ми се, es ahnt mir, praesagio.

прика̀зи̏вâње, n. 1) das Herzählen, recensio. — 2) das Ahnen, Vorbedeuten, τὸ portendere. — 3) vide поклањање 2.

прика̀зи̏вати, ка̀зујē̂м, v. impf. 1) т. ј. част, herzählen, recito. — 2) vide поклањати.

прика̀зи̏вати се, ка̀зујē̂ се, v. r. impf. ahnen, praesagio.

прѝкала, f. (у Дубр.) der Reif, pruina. cf. [vide] слана.

прика̀ди̏вање, n. das Anſchmieden, adcusio.

прика̀ди̏вати, прѝка̀ди̏вâм, v. impf. anſchmieden, adcudo.

прика̀ди̏вачка, f. (у војв.) комад коже што се метне на петицу, те се утврди клинцима, Abſatzfleck.

1. **прѝкладан,** дна, дно, 1) ſchön, muſterhaft (dem Körper nach), pulcer, formosus. [vide лијеп]. — 2) на кога, ähnlich, similis, [vide сличан 2] cf. налик: Има л' гдегод девојка,| Која ј' на ме *прикладна* — Она ј' на те *прикладна* —

2. **прѝкладан,** дна, дно, н. п. на свашто, geſchickt, aptus. [vide умјетан].

прѝкладова̏ње, n. verbal. v. прикладовати.

прѝкладовати, дујē̂м, v. impf. н. п. *прикладује* му штогођ ради, т. ј. иде му од руке, gelingen, succedo. [cf. 1 рука 4].

прикла̀пало, m. der Plauderer, homo loquax, nugator. cf. [vide] гатало.

прикла̀пање, n. das Plaudern, nugae.

прикла̀пати, прѝкла̀пâм, v. impf. plaudern, in einem fort ſcherzhafte Dinge erzählen, nugor.

прѝклати, кољē̂м, v. pf. anſtechen (ein Thier, das ſterben will), macto.

прѝкли̏нчити, чӣм, v. pf. (у Ц. г.) прибити клинцима, annageln, clavis affigere.

прикло̀нити, прѝклонӣм, v. pf. 1) zubeden, operio. — 2) ein treffendes Wort worauf ſagen, apte excipio dictum, convenienter respondeo.

1. **прѝко,** (зап.) vide [1] преко.

2. **прѝко,** [зап.] vide пријеко.

3. **Прѝко̑,** n. adj. [зап.] према Омишу на десној страни Цетине мјесто гдје су биле Пољичке велике школе за свештенике.

4. **прѝко,** m. hyr. v. пријатељ.

прико̀вати, прѝкујē̂м, v. pf. anſchmieden, adcudo.

прико̀јасити се, сӣ се, v. [r.] pf. vorfallen, accido. cf. [vide] догодити се.

прико̀ризник, m. (особито по зап. кр.) vide покоризник.

прико̀тњети, прико̀тнӣм, v. pf. (у Ц. г.) vide загорети.

прѝкрајак, крâјка, m. н. п. из прикрајка, von der Seite, ex parte.

[**прикрадати се,** прикрадам се, v. r. impf. vide докрадати се.]

прѝкрасти се, прикра̀дē̂м се, v. r. pf. herbeiſchleichen, adrepo [cf. докрасти се]: *Прикраде се* овчар од оваца,| Те украде кошуљу дјевојци —

прикрѐнути, прѝкрē̂нēм, v. pf. zumachen, claudo, cf. [vide] притворити: Ондар Бешо *прикренуо* врата —

прикри̏вâње, n. das Zudecken. opertus.

прикри̏вати, прѝкрӣвâм, v. [im]pf. zudecken, operio.

прѝкрити, прѝкријēм, v. pf. zudecken, operio.

[**прикрити се,** прикријем се, v. r. pf. vide потајати се.]

прикричи̏вâње, n. vide накричивање.

прикричи̏вати, прикрѝчујē̂м, v. impf. vide накричивати.

прикри̏чити, прѝкрӣчӣм, v. pf. vide накричити.

прикр̀мити, прѝкр̀мим, v. pf. 1) н. п. у крај лађу, dahinlenken, appello. — 2) vide набавити.

прѝкрпити, пӣм, v. pf. zuflicken, resarcio.

прикр̏утити, прѝкр̏утим, v. pf. feſter anziehen, attraho, cf. [vide] притегнути[1]: Да *прикрути* на коња колане —

прѝкумак, кӯмка, m. кумов момак, који на крштењу додаје крзницу, а у сватовима (у Србији, у Босни и у Херцеговини) носи барјак; у Сријему кажу: кумовски момак, der Vicekum, cumi vicarius, adjutor. [cf. преокумак].

прѝкумица, f. cf. прикумак: Кума међу крститеља Јована, | *Прикумицу* светодуу Јелену —

прѝкупити, пӣм, v. pf. nach und nach zuſammenbringen, colligo.

прикӯпљање, n. das Zuſammenbringen, collectio successiva.

прикӯпљати, прѝкӯпљам, v. impf. nach und [nach] zuſammenbringen, colligo sigillatim. [cf. пригртљивати].

прикӯцало, m. у колу пошљедњи, vide завршкола: *Прикуцало*, ђе с' остало, | Ђе ли су ти гаће спале —

прикучѝвање, n. das Nähern, admotio.

прикучѝвати, кӯчујем, v. impf. nahebringen, admoveo. [vide примицати].

прикучѝвати се, кӯчујем се, v. r. impf. ſich nähern, accedo. [vide примицати се].

прикӯчити, прѝкӯчим, v. pf. nahebringen, admoveo. [vide приближити].

прикӯчити се, прѝкӯчим се, v. r. pf. ſich nähern, accedo. [vide приближити се].

прила̀гање, n. das Darbringen, oblatio.

1. **прила̀гати**, прѝла̀жем, v. impf. darbringen, offero.

2. **прила̀гати**, прѝлажем, v. pf. hinzulügen, admentior, addo per mendacium.

прѝлажење, n. das Herantreten, accessus.

прѝлазити, зим, v. impf. herantreten, accedo: На *прилази* на воду студену —

прилѐвање, n. (ист.) vide прилијевање.

прилѐвати, прѝлѐвам, (ист.) vide прилијевати.

прилѐгање, n. (ист.) vide прилијегање.

прилѐгати, прѝлѐжем, (ист.) vide прилијегати.

прилѐпити, прѝлѐпим, (ист.) vide прилијепити.

прилѐпити се, прѝлѐпим се, (ист.) vide прилијепити се.

прилепљѝвање, n. (ист.) vide приљепљивање.

прилепљѝвати, лѐпљујем, (ист.) vide приљепљивати.

прилѐтање, n. (ист.) vide прилијетање.

прилѐтати, прѝлѐћем, (ист.) vide прилијетати.

прилѐтети, (ист.) }
прилѐтити, (зап.) }
прилѐтјети, (југоз.) } лѐтим, v. pf. herbeifliegen, advolo.
прилѐћети, (јуж.) }

прилѐћи, прѝлежем (прѝлегнем), v. pf. anliegen, adjaceo.

прилѝвање, n. (зап.) vide прилијевање.

прилѝвати, прѝлѝвам, (зап.) vide прилијевати.

прилијѐвање, n. vide приљевање.

прилијѐвати, прѝлијевам, vide приљевати.

прилијѐгање, n. (јуж.) das Niederlegen, prostratio.

прилијѐгати, прѝлијежем, v. impf. (јуж.) ſich niederbücken, humi procido.

прилијѐпити, прѝлијепим, v. pf. (јуж.) ankleiben, adfigo.

прилијѐпити се, прѝлијепим се, v. r. pf. (јуж.) kleben bleiben, adhaeresco.

прилијѐтање, n. (јуж.) das Herbeifliegen, advolitatio.

прилијѐтати, прѝлијећем, v. impf. (јуж.) herbeifliegen, advolito.

прѝлика, f. 1) Gleichen, ejusdem sortis [cf. слика 1]: није то његова *прилика*, nicht ſeines Gleichen (alt und jung), paßt nicht zu ihm; Нашла слика *прилику*. — 2) Bild, imago (у цркви). cf. [1]лик[1], слика[2]. — 3) Zeichen, signum, omen: Прву свеци вргоше *прилику*: | Гром загрми на светога Саву — 4) по свој прилици, allem Anſcheine nach [cf. 2 радо 2]; није *прилике* да ће он то учинити, Ausſicht. — 5) на прилику, zum Beiſpiel, exempli causa. [vide примјер].

прѝликовати, кујѐ, v. impf. paſſen, convenio. [vide доликовати].

Прѝлип, m. 1) (ант Прѝлип) град у старој Србији, за који се пјева и приповиједа да је у њему живио Марко Краљевић. — 2) [*прилип*] (у Мостару) некака трава (која се у Дубровнику зове *дријенак*[3]), Art Pflanze [Wandkraut], herbae genus [parietaria officinalis L.].

прѝлипски, кӑ, кӧ, von Прилип: Док се вати поља *Прилипског* —

прѝлити, прѝлијем, v. pf. zugießen, affundo.

прѝличан, чна, чно, 1) paſſend, conveniens. — 2) mittelmäßig, mediocris.

прѝлог, m. 1) das Opfer, die Opfergabe, quod offertur monasterio: *Прилог* носе Светој гори славној: | Жута воска и б'јела тамјана — 2) die Beilage, additamentum.

прѝложак, лошка, m. (у Дубр.) Zuwage (у касапници), appendix [cf. 1 радош]: Женски посао *прилошак* од меса.

прилòжити, прѝложим, v. pf. 1) darbringen, offero. — 2) beilegen, adjungo.

прѝложник, m. der Geber einer Opfergabe an ein Kloſter, oblator. [cf. титор].

прѝлӯд, а, о, (у Боци) vide сулудаст.

прѝлупити, пӣм, } v. pf. т. ј. врата, zuſchlagen,
прѝлупнути, нӗм, } cum impetu claudo.

прѝљ, m. (по Бачк.) verkürzt ſtatt пријатељ, und unabänderlich, z. B. Freund Georg, familiaris. [cf. прит].

прѝљевање, n. (јуж.) das Zugießen, adfusio. [cf. прилијевање].

прѝљевати, вам, v. impf. (јуж.) zugießen, adfundo. [cf. прилијевати].

прѝљепак, пка, m. (у Дубр.) Aarſchnecke, lepas [patella L.].

приљепљи̂ва̂ње, n. (јуж.) 1) das Ankleben, adhaesio. — 2) das Ankleiben, applicatio.

приљепљи̂вати, љѐпљујêм, v. impf. (јуж.) ankleiben, applico, adlino.

приљепљи̂вати се, љѐпљујêм се, v. r. impf. (јуж.) ankleben, adhaeresco.

прѝљубак, љупка, m. (у Хрв.) она соха гдје се теле метне (као у јарам) кад се крава музе. [cf. љокач 2, ракач].

приљу̂бити, прѝљу̂би̂м, v. pf. liebgewinnen, adamo (vom Schafe, dem, nach dem Tode seines Lammes, ein anders zu säugen gegeben wird, das es allmählig sich gefallen läßt). [cf. прељубити].

приљу̂бити се, прѝљу̂би̂ се, v. r. pf. passen, schön schließen, congruo.

приљубљи̂ва̂ње, n. 1) das Liebgewinnen, adamatio. — 2) das Passen, congruentia.

приљубљи̂вати, љу̀бљујêм, v. impf. liebgewinnen, adamo.

приљубљи̂вати се, љу̀бљујêм се, v. r. impf. schön worauf passen, congruo, convenio.

прима̀кнути, прѝмакнêм, vide **примаћи.**

прима̀кнути се, прѝмакнêм се, vide **примаћи се.**

прѝма̂ља, f. (у Дубр.) die Hebamme, obstetrix. cf. [vide] бабица [2].

прима̀мити, прѝма̂ми̂м, v. pf. herbeilocken, allicio.

примамљи̂ва̂ње, n. das Herbeilocken, allectatio.

примамљи̂вати, ма̀мљујêм, v. impf. heranlocken, allecto.

при̂ман, мна, мно, (у Боци) angenehm, gratus [cf. пријатан]: Језик диван, Богу *приман*, чуј, о Боже! —

при̂ма̂ње, n. das Nehmen, Empfangen, Bekommen, acceptio.

прѝмарити, ри̂м, v. pf. (у Ц. г.) н. п. восак к огњу, beim Feuer weich machen, igni admoveo. cf. [vide 1] мѐрати.

при̂мати, при̂ма̂м, v. impf. nehmen, empfangen, bekommen, capio [cf. прихватати 2]: По три копља у небеса скаче,| По четири равна поља *прима* —

при̂мати се, при̂ма̂м се, v. r. impf. 1) чега, sich annehmen, suscipio, curam gero. — 2) уз брдо, sich begeben, auf den Weg machen, abiisse. — 3) прима се купус, greifen, Wurzel fassen, radices ago.

прима̀ћи [примакнути], прѝмакнêм, v. pf. 1) herzurücken, admoveo. [vide приближити]. cf. прикучити. — 2) zusetzen, adjicio: *примакни* јоште што (кад се што купује). — 3) zunehmen, incrementum capere: *Примакли* ти коњи на путу! (кад се напија).

прима̀ћи [примакнути] **се,** прѝмакнêм се, v. r. pf. herzurücken, admoveor. [vide приближити се]. cf. прикучити се.

приме̂нити, прѝмêни̂м, (ист.) vide примијенити.

примѐта̂ње, n. das Hinzusetzen, additio.

примѐтати, прѝмећêм, v. impf. hinzufügen, addo.

примѐтача, f. 1) (око Сиња) als Vorhemd, што жене и дјевојке (по селима) носе љети (особито кад се у стајаће хаљине обуку) преко кошуље, а зими преко голијех прсију, јер кошуље онда не носе, већ мјесто ње биљачу или модрину, које су тако тијеснијех рукава да би се на кошуљу тешко и обући могле. — 2) (од Сиња к сјеверу) cf. [vide] шарпељ.

прѝметнути, нêм, v. pf. hinzufügen, addo.

приме̂чити, прѝмêчи̂м, v. pf. (у Дубр.) пригњечити, н. п. кад што тешко падне човјеку на ногу, anquetschen, contundo.

примијѐнити, прѝмијени̂м, v. pf. [јуж.] anmeinen, vorbedeuten, omino, ominor: не буди *примијењено*, absit omen.

[**примирисати,** примиришем, v. pf. vide привоњати; *види* s. v. повоњати.]

прими̂рити, прѝми̂ри̂м, v. pf. 1) einen zur Ruhe bringen, facere ut quis quiescat. — 2) примири, ђаволе! gib Ruhe (sagt die Mutter zum Kinde), quiesce.

прими̂рити се, прѝми̂ри̂м се, v. r. pf. sich zur Ruhe begeben (vom vorigen unstäten Leben), conquiesco.

при̂мити, при̂ми̂м, v. pf. 1) nehmen, bekommen, empfangen, capio, н. п. болест, сијасет, коња. — 2) пјесму, причу, erlernen, condisco. — 3) (у Ц. г.) nehmen, capio, cf. [покорити, vide] узети [2]: Докле мудри мудроваше, лудизи град *примише*; Прије зоре град *примише* —

при̂мити се, при̂ми̂м се, v. r. pf. 1) чега, sich annehmen, curo. — 2) уз брдо, sich aufmachen, dedit se in viam. — 3) н. п. примило се цвијеће, greifen, Wurzel fassen, radicem ago.

прѝмица̂ње, n. das Herbeirücken, Näherkommen, admotio.

прѝмицати, мичêм, v. impf. herbeirücken, admoveo. cf. прикучивати.

прѝмицати се, мичêм се, v. r. impf. herbeirücken, admoveor. [cf. прикучивати се].

при̂мјер, m. [јуж.] Beispiel, exemplum. cf. прилика [5]. Ришњани често додају уз ријеч: *у један примјер.*

примла̂тити, прѝмла̂ти̂м, v. pf. zu Tode prügeln, ad mortem mulcare. cf. [vide] убити [1].

примора̂ва̂ње, n. das Bemüssigen, coactio.

примора̂вати, мо̀ра̂ва̂м, v. impf. bemüssigen, cogo.

примо̂рати, прѝмо̂ра̂м, v. pf. (у војв.) bemüssigen, cogo. [vide нагнати 2]. cf. натјерати.

прѝморац, прѝмо̂рца, m. der Küstenbewohner, maris accola: Служи вино *приморац* Алекса —

прѝмо̂рје, n. die Küste, ora, ora maritima.

прѝмо̂ркиња, f. See-, maritima: Па довати танку *приморкињу* — Те наран'те рибе *приморкиње* —

прѝмо̂рски̂ (прѝморски̂), ка̂, ко̂, See-, Küsten-, maritimus.

прѝмрца̂ње, n. vide замрцање.

прѝмрцати, мрчêм, vide замрцати: Да ранимо, да не *примрчемо*,| Да раније конак ухватимо —

прина̂вља̂ње, n. das Zuneuen, Neu-hinzu-machen, novi additio.

принáвљати, прѝнâвљâм, v. impf. neu hinzu machen, bekommen, novi quid adjungere.
принàлажêње, n. das Hinzukommen, superventus. [cf. принахођење].
принàлазити, зи̂, v. impf. hinzu kommen (von fallendem Schnee), supervenio: сваку ноћ *приналази* снијег. cf. принаходити.
принáћи, прѝнâћê, v. pf. hinzu kommen (von neu gefallenem Schnee), supervenio [vide придоћи]: *принађе* снијег.
принахòдити, принàходи̂, v. impf. (у Ц. г.) н. п. снијег, vide приналазити.
принахòђêње, n. vide приналажење.
принáшâње, n. das Herbeibringen, adlatio.
принáшати, прѝнâшâм, v. pf. herbeibringen, adfero: За њом мајка ужину *принаша* —
прѝнêти, принèсêм, (ист.) vide принијети.
прѝнијети, принèсêм, (прѝнио, прѝнијела, ло) v. pf. (јуж.) herzubringen, adfero.
прѝникнути, нêм, } v. pf. (прѝникох, прѝниче,
прѝнићи, никнêм, } прѝникао, кла) ansetzen, admoveo: И *приниче* да с' напије вина — Жив *приниче* а мртав одниче —
прѝницâње, n. das Ansetzen, admotio.
прѝницати, ничêм, v. impf. ansetzen, admoveo.
прѝновак, прѝнôвка, m. Anbau, accessio.
принòвити, прѝновим, v. pf. neu hinzumachen, novi quid adjungo.
прѝнос, m. 1) die Gabe, donum oblatum [vide дар 1]: Он Кулину често одлажаше, Под чадором *принос* доношаше — 2) pl. прѝноси (у Сријему) die Geburtswehen, dolores ad partum.
[**приноси,** m. pl. vide принос 2.]
принòсити, прѝноси̂м, v. impf. herbeibringen, adfero, fero, porto.
принòшêње, n. das Bringen, adlatio.
прѝнудити, ди̂м, v. pf. nöthigen, cogo. [vide нагнати 2]. cf. патјерати.
принуђáвâње, n. die Nöthigung, vis.
принуђáвати, нỳђâвâм, v. impf. nöthigen, cogo.
прѝнцип, m. der Fürst, Prinz, princeps: Поред мога Ђонлије *принципа* —
прѝнципов, а, о, des Prinzen, Fürsten, principis.
прѝнциповина, f. das Fürstenthum, principatus (terra principis).
прѝњушити (принýшити), прѝњушим (прѝнỳши̂м), v. pf. beschnüffeln, odoror.
приòденути, нêм, }
приòдести, дедêм (денêм), } (ист.) vide приодјести.
приòдети, денêм, }
приòдјенути, нêм, }
приòдјести, дјенêм (дједêм), } v. pf. (југоз.) ein wenig bekleiden, vestire.
приòдјети, дјенêм, }
приòђенути, нêм, }
приòђести, ђедêм (ђенêм), } (јуж.) vide приодјести.
приòђети, ђенêм, }
приòкупити, пи̂м, v. pf. im Haufen vor sich hertreiben, cogo gregem.
приòнути, прѝонêм, v. pf. [cf. пријенути] 1) kleben, adhaereo. [cf. обиснути]. — 2) zugreifen (bei der Arbeit), labori incumbo.
приорáвâње, n. das Hinzupflügen, τὸ adarare.
приорáвати, приòрâвâм, v. impf. hinzupflügen, adaro.
приòрати, прѝорêм, v. pf. hinzupflügen, adaro.
приòрỳј, у пословици: „попо, попуј; ама помало и *приоруј*," мјесто *приоравај*, да би се сложило са *попуј*.
приòшинути, *нêм, v. pf.* [einen Hieb geben, ico; cf. ошинути].
прѝпадâње, n. 1) das Fallen (zur Erde), inclinatio. — 2) das Zufallen (zum Erbtheil), cum quid evenit, obtingit.
прѝпадати, дâм, v. pf. 1) fallen (zur Erde), decido, inclinor. — 2) zufallen, evenit [cf. патрити]: то мени *припада*.
прѝпâдом, in Nebenstunden, tempore subsecivo: то је он начинио *припадом*.
прѝпазити, зи̂м, 1) vide опазити: *Припази* ме Љутица Богдане — 2) vide причувати.
припáјâње, n. vide припојавање.
припáјати, прѝпâјâм, vide припојавати.
припáлити, прѝпâли̂м, v. pf. 1) свијећу, anzünden, accendo. — 2) fig. припалио пјешице чак у —, hat sich zu Fuß aufgemacht bis —, pedes venit usque ad —. cf. [vide] запалити [3].
припаљи̂вâње, n. das Anzünden, accensio.
припаљи̂вати, пàљујêм, v. impf. anzünden, accendo.
прѝпанути, нêм, vide **припасти.**
прѝпасати, пашêм, v. pf. umgürten, circumdo, cingo.
припаси̂вâње, n. das Umgürten, cinctio.
припаси̂вати, пàсујêм, v. impf. umgürten, circumdo, accingo.
прѝпасти, паднêм, [припанути] v. pf. 1) herbeifallen (zur Erde), accido: А *припаде* Облак Радосаве Молити се госпођи Јерини — 2) zufallen, zu Theil werden, obvenit. [cf. допасти 3, привалити се]. — 3) (ст.) на ум [2] beifallen, venit (in mentem): Доцкан Симу на ум *припануло* —
прѝпаша, f. 1) was bei Hause bleibt, nicht feil ist, quod domi servatur (de grege). cf. домазлук. — 2) (у Цет.) vide пашњача.
прѝпашâј, m. (око Имоскога) vide пашњача.
припáшњача, f. (у Далм.) око три прста широк и око једнога аршина дугачак и с пулијама од коситера искићен каиш, који горе има као овењачу, кроз коју се провуче *литар* (каиш којим се опасује), а доље је од половине расјечен на троје или на четворо, те се о једноме објеси бритва, о другоме праљак, о трећему кључ.
прѝпаштити се, ти̂м се, v. r. pf. (у Хрв.) vide попаштити се.
припéвâње, n. (ист.) [vide] припијевање.
1. **припéвати,** прѝпêвâм, (ист.) vide припијевати.
2. **прѝпевати,** вâм, (ист.) vide припјевати.
прѝпêвка, f. (ист.) vide припијевка.
прѝпека, f. die Schwüle, die heiße Sonne, fervor

solis. cf. [жега, запара 1, пригревица, спарина,] омара.

при̏пêти, при̏пнêм (при̏пењêм), v. pf. 1) ein weidendes Pferd anbinden, funi adligo equum pascentem. — 2) in die Höhe heben, tollo.

при̏пêти се, при̏пнêм (при̏пењêм) се, v. r. pf. hinaufsteigen, ascendo.

припе́тити, при̏пêти̂м, v. pf. учинити да се што догоди, machen daß etwas geschehe, herbeiführen, fieri jubeo: Може то ђаво *припетити* (да се то догоди).

припе́тити се, при̏пêти̂ се, v. r. pf. (у Хрв.) vide догодити се.

припѐћи, пѐчêм, v. pf. 1) јагње, прасе, anfangen zu braten, anbraten, igni admoveo assandum. — 2) heiß brennen (von der Sonne), aduro [cf. пригријати 2, прижарити]: *припекло* сунце, биће кише.

припи́вâње, n. (зап.) vide припијевање.

1. **припи́вати**, при̏пи̂вâм, (зап.) vide припијевати.

2. **при̏пивати**, вâм, (зап.) vide припјевати.

при̏пи̂вка, f. (зап.) vide припијевка.

припи́јâње, n. das Zutrinken, *τὸ* adbibere.

припи́јати, при̏пи̂јâм, v. impf. н. п. воду уз јело, zutrinken, adbibo.

припијѐвâње, n. (јуж.) das Hinzusingen, accentio.

припијѐвати, при̏пијевâм, v. impf. (јуж.) mitbesingen, simul canto, celebro.

при̏пијевка, f. [јуж.]: Да ви једну *припијевку* кажем:| Синџир-гвожђе мука је велика,| Да велика мука на јунаке,| Тамница је гора од синџира,| А зла жена гора од обоје, А зла памет горе нег све троје.

при̏пињâње, n. das Anbinden des weidenden Pferdes, adligatio equi pascentis.

при̏пињати, њêм, v. impf. das Pferd an einem langen Stricke anbinden, adligo equum pascentem.

припи́тати, при̏пи̂тâм, v. pf. befragen, requiro.

при̏пити, при̏пијêм, v. pf. zutrinken, adbibo.

припити́вâње, n. das Befragen, quaeritatio. [cf. припитовање].

припити́вати, пи̏тујêм, v. impf. befragen, quaerito [cf. припитовати]: Кад се синовац жењаше, никога не питаше, а кад се ражењаше, и стрину *припитиваше*.

припитòвâње, n. vide припитивање.

припитòвати, пи̏тујêм, (у Грбљу) vide припитивати.

припитòмити, пи̏томи̂м, v. pf. zähmen, cicuro.

припитòмити се, пи̏томи̂м се, v. r. pf. zahm werden, cicurari.

припитомља́вâње, n. das Zahmmachen, Zähmen, cicuratio.

припитомља́вати, тòмљâвâм, v. impf. zahm machen, cicuro.

припиша́вâње, n. das Anpissen, adminctio.

припиша́вати, пи̏шâвâм, v. impf. anpissen, admejo.

припи̏шати, шâм, v. pf. anpissen, admejo.

[**прицјев**, m. (јуж.) Wiederholungsvers, fr. refrain; *види* s. v. добра молитва.]

при̏пјевати, вâм, v. pf. (јуж.) mitbesingen, simul cano.

при̏плодак, при̏плотка, n. (у Дубр.) der Zuwachs, accessio.

приплòдити се, при̏плоди̂м се, v. r. pf. (у Дубр.) zuwachsen, accedere.

приповéдало, m. (ист.) vide приповиједало.

приповéдâње, n. (ист.) vide приповиједање.

приповéдати, пòвêдâм, (ист.) vide приповиједати.

припòведити, ди̂м, (ист.) vide приповједити.

при̏повêст, f. (ист.) vide приповијест.

припòвêтка, f. (ист.) vide приповијетка.

припови́дало, m. (зап.) vide приповиједало.

припови́дâње, n. (зап.) vide приповиједање.

припови́дати, пòви̂дâм, (зап.) vide приповиједати.

припòвидити, ди̂м, (зап.) } vide приповје-
припòвиђети, пòвједи̂м, [јуж.] } дити.

приповијѐдало, m. (јуж.) vide причало.

приповијѐдâње, n. (јуж.) das Erzählen, narratio.

приповијѐдати, пòвиједâм, v. impf. (јуж.) erzählen, narro. cf. причати.

при̏повијест, f. (јуж.) das Sprichwort, proverbium [cf. прича 2]: Благовијест, *приповијест*, mit Mariä Verkündigung (25 März) ist der Winter noch nicht vorbei.

припòвијетка, f. (pl. gen. припòвиједâкâ) (јуж.) die Erzählung, narratio, fabula. cf. прича [1, гатка 2, гатња].

при̏пови̂ст, f. (зап.) vide приповијест.

припòви̂тка, f. (зап.) vide приповијетка.

припòвједити, ди̂м, v. pf. (јуж.) erzählen, narro.

приповр́нути, пòвр̂нêм, v. pf. zurückwenden, reflecto: Максим врана коња *приповрну* —

припозна́вâње, n. die Anerkennung, confessio.

припозна́вати, пòзнâјêм, v. impf. anerkennen, confiteor.

припòзнати, нâм, v. pf. 1) anerkennen, confiteor. — 2) (по зап. кр.) кога чиме, verehren, honoro. cf. почастити [2].

при́пôј, при́поја, m. das Schlagloth, ferrumen.

припоја́вâње, n. das Anlöthen, adglutinatio. [cf. припајање].

припоја́вати, пòјâвâм, v. impf. anlöthen, adglutino. cf. [припајати,] заваривати [2].

[**припојасница**, f. vide припојаснице; *види* s. v. прићесак.]

припòјаснице, f. pl. т. ј. кесе, die Patrontasche (als Gürtel), zona embolorum igniariorum. [cf. вишеклије (фишеклије), вишеклук (фишеклук), вишек-(фишек-)ћесе, кеса 3, фишечница, кулете, палацка 2].

припòјити, при̏појим, v. pf. anlöthen, adglutino ferruminando. cf. заварити [2, сплавити 3].

припома́гâње, n. das Helfen, latio auxilii.

припома́гати, пòмâжêм, v. impf. beistehen, auxilio esse.

припомòћи, пòмогнêм (можêм), v. pf. beistehen, subvenio: Туку Турке како који може,| Моле Бога да им *припоможе* — Да их онде *припомогне* друсто —

при́пон, m. уже којим се коњ припиње, ein

Strick, weidenbes Pferd anzubinden, funus adligando equo pascenti.

прѝправа, f. vide преправа.

прѝправити, вӣм, vide преправити.

прѝправљање, n. vide преправљање.

прѝправљати, љӣм, vide преправљати.

припра́шити, прѝпра́шӣм, v. pf. пушку, Zündpulver auf die Zündpfanne ſchütten, affundere, cf. [vide] потпрашити: Сваки своју пушку *припрашите* —

припр̀дети, дӣм, (ист.) vide припрдјети.

припрдѝвање, n. das Dareinſchwatzen, interfabulatio.

припрдѝвати, пр̀дујēм, v. impf. dareinſchwatzen, in den Kram ſch..ßen, interfabulor.

припр̀дити, дӣм, (зап.) vide припрдјети.

припр̀дјети, дӣм, v. pf. (југоз.) н. п. сабљу, мач. cf. [vide] запрдјети.

припр̀ети, пр̀дӣм, (јуж.) vide припрдјети.

припре́мање, n. das Zurichten, praeparatio.

припре́мати, прѝпрēмӑм, v. impf. zurichten, praeparo.

припре́мити (прѝпремити), прѝпрēмӣм (прѝпремӣм), v. pf. zurichten, praeparo.

прѝпрēти, прѝпрēм, (ист.) vide припријети.

припре́тити, прѝпрēтӣм, (ист.) vide припријетити.

припреће́ивање, n. das Drohen, minatio.

припреће́ивати, прēћујēм, v. impf. drohen, minor: Ђе ме видиш, све ми *припређујеш*, Ђе л' не видиш, све ми поручујеш —

припријѐтити, прѝпријетӣм, v. pf. [јуж.] с пријетњом препоручити да се што учини или не учини, androhen, comminari.

прѝпријети, прѝпрēм, (јуж.)| (прѝпијӗо, прѝпр-

прѝпри́ти, прѝпрēм, (зап.) ſ ла) v. pf. zuſetzen, incumbo.

прѝпртити, тӣм, v. pf. vide упртити: *Припртише* торбе обравнице —

прѝпӯз, m. vide уљез.

прѝпузати, пужēм, v. pf. herbeikriechen, adrepo.

прѝпукнути, нēм, v. pf. vide **припући**: У ђевојку срце *припукну.ло* —

прѝпунити, нӣм, v. pf. auffüllen, compleo: Пак довати једну купу вина,| По ње бјеше, пак је *припунио* —

припӯстити, прѝпустӣм, v. pf. zulaſſen, admitto: Од куд ћу им јагњад *припустити* —

прѝпући [припукнути], пукнēм, v. pf. уз друго пуцање пући, entgegen krachen, assonare: А кад пукну на граду топови,| А *припукну* на мору топови,| Тад ће бити трка на коњи —

прѝпушити, шӣм, v. pf. (у Бачкој) као скркљушити, притиснути[1], niederdrücken, opprimo: Стојша њега обори и *припуши*.

приража́ти, прѝра́дӣм, v. pf. hinzuarbeiten, hinzuerwerben, adquiro.

приражи́вање, n. das Hinzuerwerben, adquisitio.

приражи́вати, ра̀ђујēм, v. impf. hinzuerwerben, adquiro.

прира́нити, прѝра̀нӣм, vide **прихранити**.

прира́нити се, прѝра̀нӣм се, vide **прихранити се**.

прирањи́вање, n. vide **прихрањивање**.

прирањи́вати, ра̀њујēм, vide **прихрањивати**.

прирањи́вати се, ра̀њујēм се, vide **прихрањивати се**.

прира́стање, n. das Heranwachſen, succrementum.

прѝра̀стао, прира́сла, сло, erwachſen, adultus: Све му се то врти по глави као *прирасло*ј ђевојци удаја.

прира́стати, прѝра̀стӑм, v. impf. heranwachſen, succresco.

прира́сти, стēм, v. pf. heranwachſen, succresco.

прѝрез, m. Nebenſteuer, Zuſchuß, accessio.

прѝрезати, режēм, v. pf. у порезу, zu der Steuer ſchlagen, adjicere vectigali.

прирези́вање, n. verbal. v. **прирезивати**.

прирези́вати, рēзујēм, v. impf. zu der Steuer ſchlagen, adjicere vectigali.

прирòдити, прѝродӣм, v. pf. dazu gebären, parere: Што ни брата *прородила* ниси —

прѝсад, m. der Setzling, taleola. [vide сађеница].

приса́дити, прѝса̀дӣм, v. pf. dazu pflanzen, ſetzen, assero.

присађи́вање, n. das Dazupflanzen, *τὸ* asserere.

присађи́вати, са̀ђујēм, v. impf. dazupflanzen, ſetzen, assero.

присва́јање, n. das Zueignen, arrogatio. [cf. присвојавање].

присва́јати, прѝсва̀јӑм, v. impf. zueignen, vindico, arrogo. [cf. присвојавати].

присвѐтлити, лӣм, (ист.) vide присвијетлити.

присвијѐћети, јѐдӣм, v. pf. (у Ц. г.) vide пригријати.

присвијѐтлити, (јуж.)| лӣм, v. pf. dazuleuchten,

присвѝтлити, (зап.) ſ lumen admoveo.

присвојава́ње, n. vide присвајање.

присвојава́ти, свòјава̀м, vide присвајати.

присвòјити, прѝсвојӣм, v. pf. zueignen, vindico, arrogo: А оружје себе *присвојио* —

присе́ва́ње, n. (ист.) vide присијевање.

присе́вати, прѝсēва̀м, (ист.) vide присијевати.

прѝседа́ње, n. (ист.) vide присједање.

прѝседати, да̀, (ист.) vide присједати.

прѝседнути, нē, vide **присести**.

прѝсијати, јēм, (ист.) vide присијати.

прѝсести, седē (седнē), [приседнути] (ист.) vide присјести.

прѝсетити се, тӣм се, (ист.) vide присјетити се.

прѝсећа́ње, n. (ист.) vide присјећање.

прѝсећати се, ћӑм се, (ист.) vide присјећати се.

присе́ћи се, прѝсēгнēм се, v. r. pf. (у Хрв.) vide заклети се.

приси́ва́ње, n. (зап.) vide присијевање.

приси́вати, прѝсѝва̀м, (зап.) vide присијевати.

прѝсидање, n. (зап.) vide присједање.

прѝсидати, да̀м, (зап.) vide присједати.

прѝсиднути, нē, vide **присести**.

прѝсијати, јēм, v. pf. (јуж. и зап.) (у Дубр.) по други пут сијати, н. п. кад прво зрно ријетко никне, nachſäen, dazu ſäen, subsero.

присијèвање, n. verbal. v. присијевати.

присијèвати, прѝсијевам, v. impf. (јуж.) dazu ſäen, subsero. cf. присијати.

присѝнити, прѝсѝнѝм, v. pf. vide посинити.

прѝсипање, n. das Hinzuſchütten, adfusio.

прѝсипати, пâм (пљêм), v. impf. hinzuſchütten, affundo: Налијева вино и ракију, | *Присипље* им шербет медовину —

прѝсести, сидê (сиднê), [присиднути] (зап.) vide присјести.

прѝсетити се, тѝм се, (зап.) vide присјетити се.

прѝсећање, n. (зап.) vide присјећање.

прѝсећати се, ћâм се, (зап.) vide присјећати се.

прѝсједање, n. (јуж.) das Stecfenbleiben im Munde (Rachen), adhaesio in faucibus.

прѝсједати, дâ ми, v. impf. (јуж.) im Munde ſtecken bleiben, adhaereo in faucibus.

прѝсједнути, нêм, } v. pf. (јуж.) 1) н.
прѝсјести, сједêм (днêм), } п. не ће да *присједе* на једном мјесту, него се премјешта тамо амо, ſich nieberlaſſen, consido. — 2) im Munde ſtecken bleiben, adhaereo in faucibus: *присјело* ти да Бог да! mögeſt du daran erſticken!

прѝсјетити се, тѝм се, v. r. pf. (јуж.) 1) ſich anders bedenken, muto consilium. [vide премислити се]. — 2) vide досјетити се: Ласно ти *се* томе *присјетити* —

прѝсјећање, n. (јуж.) andere Entſchließung, mutatio consilii.

прѝсјећати се, ћâм се, [јуж.] v. r. impf. ſich anders bedenken, muto sententiam.

прискáкање, n. das Hinzuſpringen, assultus.

прискáкати, прѝскáчем, v. impf. hinzuſpringen, assilio.

прискóчити, прѝскочѝм, v. pf. herbeiſpringen, adsilio: Па *прискочи*, пос'јече му главу —

прискрбити, прѝскрбѝм, v. pf. (mit Sorgfalt) verſchaffen, acquiro.

прѝслава, f. (у нах. Вал.) кад се носе крста, cf. [vide] завјетина [2].

прѝслављање, n. das Mitfeiern, celebratio simultanea. [cf. прислуживање 2].

прѝслављати, љâм, v. impf. mitfeiern, concelebro. У Србији гдјекоји људи *прослављају* још који дан осим крсногa имена, а у Црној гори, а по свој прилици и у Херцеговини, то чине сви. По онијем јужнијем крајевима сваки човјек слави своје крсно име, а кад које општине слави црква, онда славе сви: једно од овијех дана зове се *крсно име*, а једно у Црној гори *прислужба* или [*прислужбица*,] *послужбица*; које је пак *главно*, које ли је *прислужба*, за то сам ја у Црној гори питао многијех па ми нијесу једнако казивали. Да речемо да је црквена слава прислужба, али кад се узме да онда слави црква и сва општина, и да свакоме онда највише долазе пријатељи из другијех мјеста, као у Србији о завјетинама (кад се крста носе), онда се ласно може рећи да је главна слава, а крсно име да је прислужба, или да се не зна које је које (особито код простијех људи који правога узрока и једној од овијех слава слабо знаду). Кад се који из Херцеговине саселе у *доњу земљу*, они изнајприје славе, као и горе, обадвоје, а послије мало по мало према обичају и стању доњоземскоме, они сами или њихови потомци, једно изоставе по својој вољи, задржавши оно које им се учини лакше и милије славити. Тако су и моји стари саселивши се из Херцеговине изнајприје славили и Ђурђев дан и Аранђелов дан, т. ј. једно славили, а друго прослављали; а послије су мало по мало Аранђелов дан изоставили са свијем, а Ђурђев дан задржали, и ја сам се као дијете чудно гледајући у икону светога Аранђела, а Ђурђев дан се слави, и питао сам оца и стрица како је и за што је то, а они ми друго нијесу знали одговорити, него да смо ми у Херцеговини славили та обадва свеца и ону икону да је покојни дјед донио из Херцеговине и да смо ондје, у доњој земљи, изнајприје Аранђелов дан *прослављали*, а послије, особито како се старији брат мојега оца оженио од Аранђеловштâкâ, да смо га оставили са свијем. У Србији гдјекоји Ђурђевштаци прослављају Ђурђиц (3. Новембрија), а Никољштаци мали Никољ дан (9. Маија); али овоме прослављању нема никаква особитога (новог) узрока. [cf. послуживати 2, прислуживати 2].

прѝслањање, n. das Anlehnen, adclinatio. [cf. прислоњење].

прѝслањати, њâм, v. impf. anlehnen, adclino. [cf. прислоњати].

прислѐћи, прѝслекнêм, (прислѐкох, прѝслече, прѝслекао, прислѐкла) v. pf. [vide] уступити, zurücktreten, recedo: *Прислекоше* од страха грађани —

прислинкívање, n. vide слинкање.

прислинкívати, слѝнкујêм, v. impf. vide слинкати.

прислóнити, прѝслонѝм, v. pf. anlehnen, adclino.

прѝслоњање, n. vide прислањање.

прѝслоњати, њâм, vide прислањати.

прѝслужба, } f. (у Ц. г.) cf. [послужбица;
прѝслужбица, } vide] прослављати.

прислужívање, n. 1) das Anzünden (der Andachtslampe), accensio. — 2) vide прослављање.

прислужívати, слýжујêм, v. impf. 1) т. ј. кандило, die Andachts halber geſtiftete (gewöhnliche) Lampe anzünden, accendo lucernam deo aut sancto dicatam. — 2) vide прослављати.

прислýжити, прѝслýжѝм, v. pf. т. ј. кандило, die Andachtslampe anzünden, accendo lucernam sancto dicatam.

прислушкívање, n. das Horchen, auscultatio clandestina.

прислушкивати, слу̏шкујем, v. impf. horchen, auscultor clam.

прислушник, m. који прислушкује, der Horcher, qui nostro sermoni auceps est.

присмакање, n. das Zubeißen zum Brot, conditio panis ope casei aut carnis, ne solus (siccus) comedatur. [cf. пресмакање].

присмакати, прѝсмачем, v. impf. zubeißen zum Brote, panem quasi humectare caseo. [cf. пресмакати].

присмочити, прѝсмочим, v. pf. zubeißen zum Brote, gleichſam das trockene Brot befeuchten, humecto panem. [cf. пресмочити].

присмр̀дети, (ист.) **присмр̀дити**, (зап.) **присмр̀дјети**, (југоз.) **присмр̀ђети**, (јуж.) смр̀дим, v. pf. не смије он тамо ни присмрдјети, er darf ſich dort gar nicht blicken laſſen, compareo invisus (proprie: adfoeteo).

прѝснити се, ни̏ се, v. r. pf. коме што, es hat ihm geträumt, somniavit.

присно̀вати, прѝснујем, v. pf. anzetteln, ordior (telam): Јесте ли ми *присновали* —

прѝсоје, n. мјесто према сунцу (и *осоје* је наспротив), eine ſonnige Gegend, locus apricus [cf. жупа 1]: Кидисаше вуци уз *присоје* —

прѝсо̀јкиња (гу̏ја), **прѝсо̀јница** (змија), f. die Schlange, die ſich ſonnt, serpens apricans: Већ ме пије змија *присојница* —

приспѐвање, n. (ист.) vide приспијевање.

приспѐвати, прѝспѐвам, (ист.) vide приспијевати.

прѝспети, пе̏м, (ист.) vide приспјети.

приспѝвање, n. (зап.) vide приспијевање.

приспѝвати, прѝспѝвам, (зап.) vide приспијевати.

приспијѐвање, n. (јуж.) 1) das Zurechtkommen, adventus. — 2) das Zeitigwerden, maturatio.

приспијѐвати, прѝспијевам, v. impf. (јуж.) 1) zu rechter Zeit kommen, venio. — 2) zeitig werden, maturesco.

прѝспити, пи̏м, (зап.) **прѝспјети**, пијем, (јуж.) v. pf. 1) zurecht kommen, venio. — 2) zeitig werden, maturesco.

прѝсрести, сретѐм (сретнѐм), v. pf. begegnen, obviam fio: *Присрете* их Новаковић Грујо —

присркѝвање, n. das Schlürfen, sorbitio.

присркѝвати, сркујем, v. impf. dazuſchlürfen, sorbere.

прѝсркнути, прѝсркнем, v. pf. dazuſchlürfen, sorbere.

прѝстав, m. [vide слуга] 1) слуга што ради код куће (у Крајини Неготинској и у Браничеву), der Knecht, Hausknecht, Wirthſchaftsknecht, servus villicus. — 2) (у Ц. г.) најамник који чува стоку, Lohnhirt, pastor mercede conductus.

прѝставити, ви̏м, v. pf. 1) н. п. лонац, zuſetzen, admoveo. [cf. метнути 6, придарити]. — 2) beigeben, beilegen, adjicio, cf. [vide] додати [2]: Што глув не чу, то *приставн*.

прѝстављање, n. 1) das Zuſetzen, admotio. — 2) das Beilegen, adjectio.

прѝстављати, љам, v. impf. 1) н. п. лонац, zuſetzen, admoveo ollam igni. [cf. метати 8]. — 2) zuſetzen, beigeben, adjicio.

прѝстајање, n. 1) das Nachlaufen, insecutio. — 2) das Einwilligen, consensus. — 3) das Kommen zu rechter Zeit. — 4) (у Црмн.) das Landen, appulsus litoris.

прѝстајати, јем, v. impf. 1) за ким, hinter einem herlaufen, insequor. — 2) на што, einwilligen, consentio. — 3) пристаје ми у посао, kommt mir eben recht, accidit in tempore: не *пристај* ми на јаде, vermehren. — 4) (у Црмн.) landen, navem appello.

прѝсталица, f. ко за другим пристаје, die Nachtreterin, pedisequa [cf. приставша]: Свачија сам, мајко, *присталица* —

прѝстан, m. (у Црмн.) мјесто гдје пристају пријеходи, der Hafen, portus. cf. [vide] пристаниште.

прѝстаниште, n. (у Боци) der Hafen, portus, cf. [1 лука 2, порат,] пристан: Ту ти нема *пристаништа* ни коњу тркалишта (приповиједа се у Боци да је казала вила Силноме цару Стефану, кад је мјесто Котора био почео градити град горе у брду на једноме кршу). cf. тркалиште.

прѝстануо, нула, нуло, vide [лијеп] пристао, прикладан: Бре каква је џура *пристанула*! Глас је дала на четири стране —

прѝстао, ла, о, пристао човјек, vide [лијеп] прикладан.

прѝстати, станем, v. pf. 1) за ким, nachlaufen, insequor. — 2) на што, einwilligen in etwas, consentio. — 3) пристало ми у посао, iſt mir eben zu rechter Zeit gekommen, accidit in tempore, gratum: Ето нама не ће *пристат'* благо Ни за здравље, ни за нашу душу — 4) куд сам сам пристао; сиромах човјек није пристао нигдје; куд је пристао са својом памети, ſich anſchicken, accommodo. — 5) (у Црмн.) landen, navem appello.

прѝставша, m. који *пристане* уз кога, der Anhänger, assecla. cf. [vide] присталица.

прѝстигнути [**прѝстићи**], гнем, v. pf. erreichen, einholen, assequi: *Пристигла* ме од Сења поћера — У то доба *пристигнуше* Турци — Да нас не би *пристигли* Ришњани —

прѝстизање, n. das Einholen, assecutio.

прѝстизати, стижем, v. impf. einholen, erreichen, assequi.

прѝстићи, стигнем, v. pf. vide пристигнути: *Пристићемо* кити и сватове —

прѝстојати се, јӣ се, v. [r.] impf. коме што, ſich ſchicken, geziemen, convenire [vide доликовати]: Јер се њему, брате, не *пристоји* Са својим се бити родитељем —

прѝстор, m. (у Славон.) преља што се баци у бару те се затвори да риба не излази на поље, Art Fiſchernetz, retis genus.

при̏странак, стра̂нка, m. der Abhang des Berges, die Anhöhe, locus devexus.
при̏ступ, m. der Zutritt, aditus, accessus.
присту̏па̂ње, n. das Hinzutreten, accessus. [cf. приступљивање].
присту̏пати, при̏сту̂па̂м, v. impf. hinzutreten, accedo, adeo. [cf. приступљивати].
при̏ступачан, чна, чно, der Zutritt hat, qui accessum habet: А пред Богом *приступачнија* —
присту̏пити, при̏сту̂пи̂м, v. pf. hinzutreten, accedo.
при̏ступи̂ште, n. der Zutritt, aditus: Ту ти граду мјеста није,| Ни коњицу поигришта| Ни јунаку *приступишта* —
приступљи̏ва̂ње, *n. vide приступање.*
приступљи̏вати, *присту̏пљујêм, v. impf. vide приступати.*
прису̏сједити, ди̂м, v. pf. (у Ц. г.) vide [приближити] примаћи.
при̏су̂ти, при̏спêм, v. pf. hinzuschütten, affundo.
присуши̏ва̂ње, n. das Austrocknen, resiccatio.
присуши̏вати се, су̏шујê се, v. r. impf. etwas trocken werden, resiccari.
прису̏шити се, при̏су̂ши̂ се, v. r. pf. etwas trocken werden, resiccari.
при̏сци, при̂са̂ца̂, m. pl.
при̏т, vide приљ.
прита̀јати се, ји̂м се, v. r. pf. niederhucken, sich verstecken, humi se abscondere.
прита̀кнути, при̏такнêм, vide **притаћи.**
при̏тапкати, ка̂м, v. pf. zustampfen, conculco.
прита̀ћи [притакнути], при̏такнêм, v. pf. 1) н. п. грах, Pflöcke stecken, für die Fisolen, pflöcken, figere paxillo. [cf. затркљати, отркљати, потакљати, потркљати, заколити 2]. — 2) ватру, anschüren, ignem reficere.
при̏твор, m. (у Хрв.) пред наслоном као мали тор гдје се овце најприје утјерају, па оданде улазе у наслон.
при̏твора̂ње, n. das Anlehnen, Zulehnen der Thüre, portae (januae) adclinatio.
при̏творати, ра̂м, v. impf. zulehnen (die Thüre), accludo januam.
притво̀рити, при̏твори̂м, v. pf. н. п. врата, (die Thüre) zulehnen, accludo portam. [cf. прикренути].
притвр̀дити, при̏твр̂ди̂м, v. pf. befestigen, firmo.
притврђи̏ва̂ње, n. das Befestigen, firmatio.
притврђи̏вати, твр̀ђујêм, v. impf. befestigen, firmo.
прите́гнути, при̏тêгнêм, v. pf. 1) fester anziehen, attraho. [cf. покупити 2, прикупити]. — 2) н. п. притегнути из бардака. cf. [vide] потегнути [4].
прите́за̂ње, n. das festere Anziehen (des Gurts), attractio.
прите́зати, при̏тêжêм, v. impf. fester anziehen, attraho.
при̏терати, ра̂м, v. pf. (ист.) vide притјерати.
притери̏ва̂ње, n. (ист.) vide притјеривање.
притери̏вати, тѐрујêм, (ист.) vide притјеривати.
прите́снити, при̏тêсни̂м, (ист.) vide притијеснити.
притѐћи, тѐчêм, v. pf. 1) [vide] притрчати, herbeilaufen, accurro. — 2) вода, zufließen, affluo.
притијѐснити, при̏тијесни̂м, v. pf. [јуж.] bedrängen, in die Enge treiben, urgeo, premo.
при̏ти̂сак, ска, m. 1) die Dachstange, pertica defendendo a vento tecto stramineo. [cf. љемез]. Притискови се мећу по кровнатијем кућама (и осталијем зградама) да вјетар не однесе кровину: Сламна кућа, гвоздени *притисци* — 2) (у Ц. г.) мрежа на тророгу дрвету, којом се шарани у води *притискују* и хватају, Art Fischernetz, retis genus.
притиски̏ва̂ње, n. das Andrücken, adpressio.
притиски̏вати, ти̏скујêм, v. impf. drücken, adprimo.
при̏тиснути, нêм, v. pf. 1) andrücken, adprimo. [cf. припушити, скркљушити]. — 2) н. п. њиву, ливаду, кућу, in Besitz nehmen, occupo. [— 3) vide прекрилити; *види* s. v. закрилити 2].
при̏тица̂ње, n. das Pflöcken der Faseten (Fisolen), paxillorum infixio.
при̏тицати, тичêм, v. impf. н. п. грах, pflöcken, paxillis figo. cf. тркљати.
при̏тјерати, ра̂м, v. pf. (југоз.) herantreiben, adigo. [vide пригнати].
притјери̏ва̂ње, n. [југоз.] das Herantreiben, adactio.
притјери̏вати, тјѐрујêм, v. impf. (југоз.) herantreiben, adigo.
при̏тјеца̂ње, n. [јуж.] 1) das Herbeilaufen, accursus. — 2) das Zufließen, affluentia.
при̏тјецати, при̏тјечêм, v. impf. [јуж.] 1) herbeilaufen, accurro. — 2) zufließen, affluo.
при̂тка, f. мотка што се удара у кућицу граха причаника, те грах уза њу пушта вријеже, der Pflock, paxillus. cf. [розга, такља,] тачка, тркља.
при̏тка̂ш, притка́ша, m. (у Сријему) vide причаник.
прито̀варити, ри̂м, v. pf. aufladen, impono (jumento).
при̏топ, m. (у Дубр.) свињска маст (cf. пријетоп), das Schmalz, adeps. cf. маст [1].
при̏треснути, нêм, v. pf. erschüttern, quasso: А кад младић *притресне* —
притр̀пети, пи̂м, (ист.) vide притрпљети.
притр̀пети се, пи̂м се, (ист.) vide притрпљети се.
притр̀пити, пи̂м, (зап.) vide притрпљети.
притр̀пити се, пи̂м се, (зап.) vide притрпљети се.
притр̀пјети, пи̂м, (југоз.) vide притрпљети.
притр̀пјети се, тр̀пи̂м се, (југоз.) vide притрпљети се.
притр̀пљети, пи̂м, v. pf. } (јуж.) sich gedulden, quiesco, maneo.
притр̀пљети се, пи̂м се, v. r. pf. }
притр̀чати, чи̂м, v. pf. herbeilaufen, accurro [cf. притећи 1]: А *притрча* Срна од Арада —

при̏туга, f. vide невоља: кад човјеку дође *притуга.*

притужи́ва̂ње, n. verbal. v. притуживати.

притужи́вати, тỳжујê, v. impf. vide досађивати.

притýжити, жи̂, v. pf. н. п. кад ми притужи, т. ј. кад ми буде за невољу, vide [догрдјети] досадити: Што је Митар дори *притужио,*| Из копита живи огањ с'јева —

притýћи, притýчêм, v. pf. vide [убити 1] примлатити.

притỳцало, m. vide заврћкола.

при̏ћакнут, а, о, vide [сулуд] ћакнут.

при̏ћерати, ра̂м, (јуж.) vide притјерати.

прићери́ва̂ње, n. (јуж.) vide притјеривање.

прићери́вати, ћèрујêм, (јуж.) vide притјеривати.

при̏ћесак, ска, m. (у Ц. г.) као мала кесица (припојасница) што виси спријед или мало са стране о каишу; у прићеску се носи кресиво и по који новац, Art Beutel, saculus.

при̏ћи, при̂ђêм, (при̏шао, шла) v. pf. herantreten, accedo: Како *приђе,* Комнена познаде — Кротко оди док до њега *приђе* —

приугòтовити, ви̂м, v. pf. vorbereiten, praeparo. [vide приготовити].

приупи́тати, приỳпи̂та̂м, v. pf. anfragen, quaerito.

приỳставити се, ви̂м се, v. r. pf. stille stehen, subsisto: *Приустав' се,* бане Милутине —

при̏ушак, шка, m. die Ohrfeige, alapa, colaphus. cf. [заклепак, заушница, прдељуска, силне, ћаушак,] заушак, замлатница, ћушка.

при̏ушити, ши̂м, v. pf. ohrfeigen, alapam impingo. [vide ћушити].

при̏фатити, ти̂м, vide **прихватити,** mit allen Ableitungen.

при̏хвата, f. што се н. п. уз њиву или уз виноград прихвати, те се огради.

при̏хвата̂ње [приватање], n. [cf. прихваћање (приваћање), прихитање] 1) das Greifen, captio. — 2) das Empfangen, exceptio.

при̏хватати [приватати], та̂м, v. impf. [cf. прихваћати (приваћати), прихитати] 1) greifen, nehmen, capio: Дочекује млађане трговце,| *Прихвата* им и срму и злато — Трговачку робу *прихватаћу,*| Заођећу себе и дружину — 2) empfangen, excipio [vide примати]: Нити твоје госте *прихватати* —

при̏хватати се, та̂м се, v. r. impf. чега, angreifen, berühren, attingo [vide дохватати се]: немој *се прихватати* за мене.

при̏хватити [приватити, прифатити], ти̂м, v. pf. [cf. прихитити] 1) greifen, capio: *прихвати* га за руку; Неки вели *прихвати* ме, друже — 2) empfangen, excipio: И они му љевше *прихватише* — 3) einnehmen, besetzen, capio [vide узети 2]: Кад Крушевац Срби *прихватише* — Да ми Турци шанац не *прихвате,*| Ако Турци мој шанац *прихвате,*| *Прихватиће* сву нашу Србију — [— 4) vide искрмити].

при̏хватити се, ти̂м се, v. r. pf. кога, чега, за што, greifen, berühren, attingo. cf. [vide] дохватити се [1].

при̏хваћа̂ње [приваћање], n. vide прихватање.

при̏хваћати [приваћати], ћа̂м, vide прихватати.

при̏хита̂ње, n. vide прихватање.

при̏хитати, та̂м, v. impf. vide прихватати.

при̏хитити, ти̂м, v. pf. (у Дубр.) vide прихватити: Своје не пушти, а туђе не *прихити.*

прихра́нити, при̏хра̂ни̂м, [приранити] v. pf. 1) (bis zu einer gewissen Zeit) ernähren, sustento. — 2) vide причувати.

прихра́нити се, при̏хра̂ни̂м се, [приранити се] v. r. pf. sich ernähren bis —, sustentor.

прихрањи́ва̂ње [прирањивање], n. das Ernähren, sustentatio.

прихрањи́вати, хра̀њујêм, [прирањивати] v. impf. ernähren, alo.

прихрањи́вати се, хра̀њујêм се, [прирањивати се] v. r. impf. sich ernähren, sustentor.

при̏ца, m. (у Грбљу) који кога *пре,* der Kläger, accusator: *Прица* и кмет не може бити. cf. [vide] парац.

прицвр̏љити, при̏цвр̂љи̂м, v. pf. heiß aufdrücken (das es saust), imprimo candens quid cum sonitu.

прице́пити, при̏цêпи̂м, (ист.) vide прицијепити.

прицепљи́ва̂ње, n. (ист.) vide прицјепљивање.

прицепљи́вати, цèпљујêм, (ист.) vide прицјепљивати.

прицијèпити, при̏цијепи̂м, v. pf. (јуж.) (у Барањи) einpfropfen, insero arbori surculum. [vide] наврнути [3], cf. приврнути.

прицјепљи́ва̂ње, n. (јуж.) Pfropfen, insertio.

прицјепљи́вати, цјèпљујêм, v. impf. (јуж.) (у Барањи) pfropfen, insero. [vide навртати 2]. cf. привртати.

при̂ча, f. 1) (cf. [vide] приповијетка) Erzählung, narratio. — 2) Sprichwort, proverbium: за *причу,* брате! cf. [vide] приповијест.

при́чало, m. der viel zu erzählen weiß, qui multa narrat. [cf. приповиједало].

причàни̂к, причани́ка, m. т. ј. грах, die Pflockfisole, phaseolus qui paxillis sustentatur. cf. [приткаш,] тачкаш, тркљаш.

при́ча̂ње, n. das Erzählen, narratio.

при́чати, при̂ча̂м, v. impf. erzählen, narro. cf. [vide] приповиједати.

при́чати се, при̂ча̂м се, v. r. impf. (по југоз. кр.) vide изговарати се.

при̏чек, m. (у Рисну) 1) vide [вјера 4] почек: дао му у *причек.* cf. вересија. — 2) vide дочек.

при̏чекати, ка̂м, v. pf. 1) zuwarten, ein wenig warten, expecto. — 2) empfangen, excipio, cf. [vide] дочекати [3]: Тамо су их л'јепо *причекали* —

причеки́ва̂ње, n. 1) das Zuwarten, expectatio. — 2) das Empfangen, exceptio. cf. [vide] дочекивање.

причеки́вати, чèкујêм, v. impf. 1) zuwarten, ex-

pecto. — 2) empfangen, excipio, cf. [vide] дочекивати [1]: То се попу веће досадило| Сваки данак свате *причекиват'* —

прѝчесни, снâ, снô, Kommunions-, ad coenam sacram spectans: И понесе вина *причеснога* —

причѐсник, причесни́ка, m. der Kommunikant, hospes sacrae coenae.

прѝчест, f. vide причешће: Причестише и исповиђеше,| И самртну *причест* узимају —

причéстити, прѝчéстӣм, v. pf. кога, einen kommunizíren, sacram coenam praebeo. cf. средити [3].

причéстити се, прѝчéстӣм се, v. r. pf. kommunizíren, sacram coenam sumo. [cf. средити се].

прѝчéти, прѝчнêм, v. pf. vide почети.

[**причѐшало**, n. in der Anekdote ſtatt причешће. — Из I издања, у ком види и анегдоту.]

прѝчешће, n. die Kommunion, coena sacra. cf. [закон 2, причешћење,] причест.

причешћéње, n. (у Дубр.) vide причешће.

причешћѝвање, n. das Kommunizíren, coenae sacrae praebitio et usus.

причешћѝвати, чèшћујēм, v. impf. kommunizíren, praebeo coenam sacram.

причешћѝвати се, чèшћујēм се, v. r. impf. kommunizíren, sumo coenam sacram.

причу́вати, прѝчу́вам, v. pf. eine Weile hüten, servo, cf. прихранити [(приранити) 2, 2 пригледати, припазити 2]: Но *причувај* двоје ђеце лудо —

прѝчути, чујēм, v. pf. ſich einbilden zu hören, videor audire.

прѝцгати, гâм, v. pf. као навалити, кидисати за што, drängen, urgeo.

пришàбанити, нӣм, v. pf. (einem eine Waare) anhängen, mercem obtudo malam.

пришàбанити се, нӣм се, v. r. pf. коме, или уз кога, прибити се, привући се, ſich zugeſellen, admoveor. [vide пришљунити се].

пришàптати, прѝшапћēм, v. pf. zulíſpeln, zuwiſpeln, adsusurro in aurem.

пришѝвање, n. das Annähen, adsutio.

пришѝвати, прѝшӣвам, v. impf. annähen, adsuo.

прѝшићелдија [приши-ћелдија], m. vide дошљак.

пришѝкати, прѝшӣкам, v. pf. wiegen, agito cunas, cf. шикати: Када госпа синка роди,| Ја сам јој га *пришикала*,' И на руке придржала —

пришикѝвање, n. (у Ц. г.) verbal. v. пришикивати.

пришикѝвати, пришӣкујēм, v. impf. (у Ц. г.) овце, као прикупљати, ſammeln, congrego: Сваки своје овце *пришикује* —

прѝшинути, нēм, v. pf. vide отинути: Та *пришину* помамна кулапа —

прѝшипетља, m. који пристане за ким, der Nachtreter, das Anhängſel, assecla, appendix (verächtlich).

прѝшити, прѝшијēм, v. pf. annähen, adsuo. Кад се на живу човјеку што пришива, ваља му дати што у уста (н. п. зелен лист или конац) да држи док се посао не сврши, а то веле за то да му се памет не би зашила.

прѝшић, m. dim. v. пришо.

пришљу́нити се, прѝшљу́нӣм се, v. r. pf. ſich dazugeſellen (zum Eſſen als ungebetener Gaſt), admoveor. cf. пришумати се, пришабанити се.

прѝшо, m. als hyp. v. пријатељ.

прѝшт, прѝшта, m. eine Beule, tumor, tuber. [cf. вријед, добрић, злић 1, неноменик, поганац, поганица 2].

Прѝштина, f. град у Косову: У Косову у *Приштину* града —

прѝштић, m. dim. v. пришт.

прѝштинути, [пришти́нем,] v. pf. anquetſchen,

пришту́нути, прѝшту́нēм, ſ ſtoßen (an etwas), adprimo.

[**пришту́нути се**, пришту́нем се, v. r. pf. vide омечити се.]

пришу́мати се, прѝшу́мам се, v. r. pf. herbeiſchleichen, aggredo. [vide пришљунити се].

прѝшупак, пка, m. vide уљез.

прка́нце, цета, n. dim. v. пркно: Не испијај свакој чаши данце,| Изврнућеш у небо *пркансе*.

пр̀кнаст, a, o, arſchig, ampli podicis. cf. [vide] гузат.

пр̀кно, n. vide [з а д њ и ц а 1] гузица.

прко́ждија, m. der Trotzer, qui per contumaciam alicui obsistit.

пр̀коњити се, њӣм се, v. r. impf. као срдити се, zürnen, irascor.

пр̀кос, m. der Trotz, contumacia: уз пркос, zum Trotze. cf. инат [2, деспет 2].

пр̀косити, сӣм, v. impf. коме, trotzen, obsisto per contumaciam alicui.

пр̀кошење, n. das Trotzen, contumacia.

пр̀лâд, f. (у Шумадији и у Сријему) vide прљад.

прладо́вит, a, o, vide прљадовит.

пр̀лац, лца, m. (око Смедерева) vide [п р љ у ж а] прлина.

пр̀лӣ, лâ, лô, in der Redensart: у прлу земљу (н. п. побјегоше), in die weite Welt ohne daß man weiß wohin, in diversa (abire), in patulum mundum.

пр̀љерка, f. (у Боци): И лубарду *прљерку*,| Која бије град —

прлѝна, f. vide прљужа.

прлу́тина, f. augm. v. прлад.

пр̀љав, a, o, beſchmutzt, maculatus (usu longo). [cf. гнусан 1, халав].

пр̀љага, f. vide прљужа.

пр̀љак, љка, m. од дрвета као шиљак, Pflöckchen, ligellum. [cf. прањак].

1. **пр̀љање**, n. das Schmutzen, maculatio.

2. **пр̀љање**, n. das Schieben, τὸ trudere.

1. **пр̀љати**, пр̀љам, v. impf. ſchmutzen, maculo. [cf. гнусити 1].

2. **пр̀љати**, љам, v. impf. [vide] турати [2], н. п. дрва у пећ или у клачину, ſchieben, trudo. cf. прљача.

пр̏љача, f. (у Г'рбљу) од гвожђа као жарач, чим се дрва турају у клачину, Art Ofenſtange, rutabuli genus.

пр̏љење, n. 1) das Abſengen mit heißem Waſſer, deustio ope aquae calidae. — 2) das Brennen, ustio.

пр̏љити, пр̏љим, v. impf. 1) mit heißem Waſſer abſengen, aqua fervida aduro. — 2) brennen, uro, cf. пржити [2]: Потуљен угљен *прљи*.

пр̏љкање, n. verbal. v. прљкати.

пр̏љкати, кам, v. impf. mit geringfügiger Arbeit ſich beſchäftigen.

пр̏љужа, f. ein abſchüſſiger Fleck Gebirgserde, locus devexus. cf. [прлац,] прлина, прљага.

прљу̏жање, n. das Wälzen in der прљужа, volutatio per declive.

прљу̏жати се, жам се, v. r. impf. ſich wälzen in der прљужа, volutari per declive.

пр̏љужица, f. dim. v. прљужа.

пр̏љуша, f. vide опрљуша.

пр̏љчић, m. dim. v. прљак.

пр̏ндељ, f. (у Дубр.) дебео лепир малијех крила, Art Schmetterling, papilionis genus. [cf. лепир 2].

1. **пр̏нути**, пр̏нем, v. pf. aufflattern, evolo.

2. **пр̏нути**, нем, vide **прднути**.

пр̏ња, f. (највише pl. пр̏ње) der Fetzen, panniculus. [vide] дроњак, cf. рита. Чивути у Сријему по селима вичу: *„Пр̏ње, ир̏ње* за прстење"; Скину с себе ајдучко ођело | А обуче *ир̏ње* сиромашке —

пр̏њав, а, о, (по зап. кр.) zerfetzt, pannosus. [vide] ритав, cf. дроњав.

пр̏њавац, њавца, m. der Lumpenkerl, homo pannosus. cf. [vide] дроњо.

прњáвор, m. das Kloſterdorf, Weiler, pagus monasterii. cf. намастир.

прњáворац, вора, m. ein Kloſter-Unterthan, homo monasterii.

прњáворка, f. ein Weib vom прњавор, mulier e pago monasterii.

прњáворски, ка, ко, vom прњавор, pagi monasterii.

прњáворчад, f. (coll.) die Jugend aus dem прњавор, juventus e pago monasterii.

прњáворче, чета, n. ein Kind vom прњавор, verna e pago monasterii.

пр̏њад, f. faules Holz, lignum putre. [cf. прлад].

прњадовит, а, о, н. п. пањ, faul, und daher phosphoriſch leuchtend, truncus putris, in tenebris lucens. [cf. прладовит].

пр̏њање, n. vide прњицање.

пр̏њати се, њам се, v. r. impf. (у Боци) vide [бацакати се] прњицати се.

[**пр̏ње**, f. pl. vide прња.]

пр̏њић, m. (у Боци) н. п. кад се мазга расрди па се баца ногама, jactatio: Удрио му *пр̏њић* под реп.

прњи̏цав, а, о, (у Боци) немиран, н. п. коњ, unruhig, jactabundus.

[**прњицање**, n. verb. v. прњицати се; cf. пр̏њање.]

прњи̏цати се, цам се, v. r. impf. (у Боци) vide бацакати се.

про, vide **прео**: И кренули *про* Леђена града —

про́а, f. vide [**проха**] проја.

про́ба, f. (у војв.) die Probe, das Muſter, specimen.

про̀бавити, вим, v. pf. 1) н. п. дан, zubringen, transigo. [cf. провести 3]. — 2) (у Дубр.) храну, т. ј. скухати у желуцу, или подниjети, verdauen, concoquo.

проба́дало, n. ein Werkzeug zum Durchſtechen, instrumentum transfigendo: Када види женски чунак: | Какво ј' ово *пробадало*? —

проба́ђење, n. das Durchſtechen, transfixio.

проба́дати, про̀ба̂дам, v. impf. durchſtechen, transfigo.

про̀ба̂ди, f. pl. (у Србији) vide протисли: стегле ме *пробади*.

про̀бајати, јем, v. pf. ein wenig hexen, incantamentis utor modice, experior incantamentis.

про́бати, про̀ба̂м, [провати] v. pf. (у војв.) vide огледати.

пробѐседити, дим, (ист.) } v. pf. 1) beginnen zu
пробѐспдити, дим, (зап.) } ſprechen, proloquor.
пробѐсједити, дим, (јуж.) } — 2) ein wenig ſprechen, paululum loquor.

проби́ва̂ње, n. das Gedeihen, τὸ prodesse.

проби́вати, про̀би̏ва̂м, v. impf. [vide] пријати, gedeihen, prosum: Доста пива, а вино јестива, | Но Мијату ништа не *пробива* —

проби́јање, n. das Durchſchlagen, penetratio.

проби́јати, про̀би̏ја̂м, v. impf. durchſchlagen, pertundo.

про̀би̏р, m. vide избор: Сада има свата на *пробира*, | Све по избор од добријех кућа —

проби́ра̂ње, n. das Wählen, Ausklauben, delectio.

проби́рати, про̀би̏ра̂м, v. impf. wählen, deligo, muto sententiam de re lecta. [vide **избирати**].

проби́ра̂ч, проби́рача, m. der Wähler, Ausklauber, difficilis delectus [vide **избирач**]: *Пробирач* нађе отирач (кад се који жени).

пробири́вати, би̏рујем, v. impf. у пјесми мјесто *пробирати*: По љепоти свате *пробирује* —

про̀битачан, чна, чно, vortheilhaft, proficuus: *Пробитачно* му као јарцу јуфка.

про̀битачно̂ст, ности, f. die Nützlichkeit, utilitas.

1. **про̀бити**, про̀бијем, v. pf. durchſchlagen, pertundo, penetro. [cf. пропасти 3].

2. **про̀бити**, про̀будем, v. pf. (у примор.) gedeihen, prosum (cf. пробавити): Попиј једну и другу | Да ти обје *пробуду* —

пробјежи́вати, пробјѐжујем, v. impf. (у пјесми) vorbeilaufen, praetercurro: *Пробјежују* на алаје Турци —

про̀бојац, про̀бо̀јца, m. vide зумба.

пробо̀сти, бо̀дем, v. pf. durchſtechen, transfigo.

про̀брати, берем, v. pf. wählen, ausklauben, deligo, seligo.

про̀бријати, јем, v. pf. einen Fleck abſcheren' attondeo.

прòбрцнути се, нê се, v. r. pf. н. п. млијеко, zuſammengehen (von der Milch), coagulor. [vide прогрушати се 1].

пробу́дити, прòбу́ди̂м, v. pf. aufwecken, excito.

пробу́дити се, прòбу́ди̂м се, v. r. pf. erwachen, excitor, expergiscor.

пробура́зити, прòбу́ра̂зи̂м, v. pf. den Bauch durchſtechen, confodio. cf. бураг.

пробу́шити, прòбу́ши̂м, v. pf. durchlöchern, perforo. [cf. прошупљити].

прова́ђање, n. das Umherführen (des Pferdes), circumductio.

прова́ђати, прòва̂ђа̂м, v. impf. н. п. коња, herumführen, circumduco.

прова́лија, f. die Kluft, caverna, hiatus [rupes; cf. алока, валуга, халуга (алуга) 1, јаруга 1, сурдук].

прова́лити, прòва̂ли̂м, v. pf. aufreißen, divello, rumpo [cf. опучити 3]: провалили коњи пут (austreten), говеда градину (durchbrechen), вода брану; провалили Турци, einbrechen.

прова́лити се, прòва̂ли̂м се, v. r. pf. ſich aufreißen, rumpi: провалила се земља; провалио се чир, — облак. [cf. амбисати се, просјести се, пропасти се; опучити се, пући 3].

прова́љати, прòва̂ља̂м, v. pf. 1) ein wenig herumwälzen, paulum voluto. — 2) vorbeiwälzen, volutans transeo: проваља овуда једну кацу.

прова́љати се, прòва̂ља̂м се, v. r. pf. ſich ein wenig herumwälzen, paululum volutare se.

прова́љивање, n. das Aufreißen, Durchbrechen, perruptio.

прова́љивати, ва̀љујềм, v. impf. aufreißen, durchbrechen, perrumpo.

прова́љивати се, ва̀љујềм се, v. r. impf. aufgehen, aufgeriſſen werden, perrumpi.

прова́љивач, прова́љива́ча, m. во који проваљује градину, vide дерач.

прова́љушкати се, ка̂м се, v. r. pf. dim. v. прова́љати се.

прòвара, f. 1) (у Хрв.) млијеко кад се провари. — 2) (у Боци) као сир, који се гради од млаћенице, метнувши је на ватру да се *провари*.

прова́рити се, прòва̂рӣ се, v. r. pf. т. ј. млијеко, gerinnen, cogor. [vide прогрушати се 1].

прòвати, прòва̂м, v. impf. (у примор.) vide **пробати**.

проведра́вање, n. das Aufheitern, serenitas reddita.

проведра́вати се, вèдра̂ва̀ се, v. r. impf. es wird heiter, serenatur coelum.

проведрити се, прòведрӣ се, v. r. pf. es iſt heiter geworden, serenatum est coelum.

прòвејати, јềм, (ист.) vide провијати.

провекòвати, вèкујềм, (ист.) vide провјековати.

прòвенути, нềм, v. pf. ein wenig trocknen, subaresco, н. п. изнеси то на сунце, нека мало *провене*. cf. просушити се.

провесèлити се, вèселӣ̀м се, v. r. pf. ſich erluſtigen, exhilaror.

провèсти, вèдềм, v. pf 1) durchführen, duco per: *Проведоше* Дундару кроз зелену дубраву. — 2) vorbeiführen, praeterduco: прођоше сватови и *проведоше* дјевојку. — 3) zubringen ago, exigo [vide пробавити 1]: провео три године.

прòвешати, ша̂м, (ист.) vide провјешати.

прòвидети се, (ист.) } видӣ̂м се, v. r. impf.
прòвидити се, (зап.) } durchſichtig ſein, pellu-
прòвидјети се, (југоз.) } ceo.

провидȕр, провидȕра, m. [il provveditore]: Од Котора Совру *провидура* —

прòвидјети, видӣ̂м, v. pf. (у Дубр.) beſorgen, anſchaffen, provideo: еда сјутра Бог откуд *провиди*.

прòвидјети се, видӣ̂м се, (јуж.) vide провидјети се.

прòвизȕр, m. der Proviſor, provisor (villicus): Вино служи *провизур* Мијајло —

прòвизȕров, a, o, des Proviſors, provisoris.

прòвизȕровица, f. die Proviſors-Frau, villici uxor.

провȉјање, n. verbal. v. провијати [се].

прòвијати, јềм, v. pf. (јуж. и зап.) durchwehen, perflo.

провȉјати се, прòвӣ̀ја̂м се, v. r. pf. geziert gehen, mollius incedere.

провȉјуша, f. женско које се провија, die Zierpuppe, puella putida.

провȉкати, прòвӣчềм, v. pf. 1) ein wenig aufſchreien, inclamo. — 2) ſchreiend vorbeigehen, praetereo clamans.

провиковати, вȉкујềм, (зап.) vide провјековати.

прòвишати, ша̂м, (зап.) vide провјешати.

провјековати, вјèкујềм, v. pf. (јуж.) ſeine Tage verleben, vitam degere.

прòвјешати, ша̂м, v. pf. (јуж.) ein wenig hängen, paullum suspendo: не ће му ништа учинити, само мало *провјешати* па пустити.

прòвлак, m. 1) eine gezogene Wachskerze, cereus ductus. — 2) (у Шајк. бат.) Art Spiels (als Kotillon), saltationis genus.

провлачȇње, n. das Hindurchziehen, ductio per —.

провлачити, прòвлача̂м, v. impf. hindurchziehen, duco per —.

[**провлачити се**, провлачим се, v. r. impf. vide верати се.]

прòводати, прòвòда̂м, v. pf. ein wenig umherführen, circumduco.

проводàџија, m. der Zubringer, Freiwerber, Eheſtifter, qui procurat uxorem aut maritum. [cf. провођација].

прòводити, прòводӣ̀м, v. impf. 1) hindurchführen, duco per —: Он *проводи* својега кулаша — 2) н. п. младост, zubringen, ago, dego: Над њоме ће јаде *проводити* —

прòвођа̂ч, провођа́ча, m. (у Ц. г.) Art Spiels, ludi genus. Свежу једноме очи, па га друго дирају, а он на питање (ко те тиче), п-,

гађа. Ако рекне на онога који није, онда га он ухвати за нос, те га обведе око свију другијех који сједе у колу, а кад погоди онда вежу очи ономе који је тицао, те он тако погађа.

провођа̀ција, m. (у војв.) vide проводација.

провођѐње, n. 1) das Hindurchführen, ductio per —. — 2) das Zubringen, actio.

прòвор, m. (у Боци) vide протисли.

провр̀вети, (ист.) **провр̀вити**, (зап.) **провр̀јети**, (југоз.) **провр̀вљети**, (јуж.) врвѝмо, v. pf. haufenweiſe gerannt kommen, concurro catervatim.

прòвргнути, нѐм, vide **проврћи**.

прòвргнути се, нѐм се, vide **проврћи се**.

прòврети, врѝ, v. pf. 1) ein wenig ſieden, bullio paululum. — 2) anfangen zu ſieden, coepi bullire. — 3) hervorquellen, probullio: Јер је крвца из земље *провре.ла* —

провријѐдити се, прòвриједим се, ***провријѐднути се***, *прòвриједнӣм се*, v. r. pf. [јуж.] fleißig werden, laborare incipio.

прòврнјети, прòврѐ, v. pf. (у Боци) ſtechen, (in der Seite). dolent latera. cf. провор.

провр̀сло, n. (у Имоск) vide повраз (у котла и у котлуше).

прòвр̀тан, тна, тно, који се промеће радећи свашта, geſchäftig, industrius: *проврtан* и домишљат.

провр̀тач, провртача, m. (у Ц. г.) шупаљ колач, Art Kuchen, placentae genus.

провр̀тети, тӣм, (ист.) vide провртјети.

провр̀тети се, тӣм се, (ист.) vide провртјети се.

провр̀тити, тӣм, (зап.) vide провртјети.

провр̀тити се, тӣм се, (зап.) vide провртјети се.

провр̀тјети, вр̀тӣм, v. pf. (југоз.) durchbohren, perforo.

провр̀тјети се, вр̀тӣм се, v. r. pf. (југоз.) ſich auf einem Beine umdrehen (ſtatt genauerer Beſorgung) und wieder fortgehen, obiter negotium curo.

провр̀ћети, вр̀тӣм, (јуж.) vide провртјети.

провр̀ћети се, вр̀тӣм се, (јуж.) vide провртјети се.

прòврћи [провргнути], прòвргнѐм, vide прометнути.

прòврћи [провргнути] **се**, прòвргнѐм се, v. r. pf. vide прометнути се [2]: *Провр̀же се* црнијем јагњетом —

провр̀шљати, љâм, v. pf. кога, као прогазити, zertreten, conculco. cf. вршљати.

прòвӯнта, f. der Proviant, das Kommißbrot, panis militaris. [cf. профунат, профунта].

провӯћи, вӯчѐм, v. pf. 1) durchziehen, trajicio. — 2) vorbeiziehen, praetertraho.

провӯћи се, вӯчѐм се, v. r. pf. 1) durchſchleichen, pervado: *Провӯче се* паши под шатора — 2) vorbeiſchleichen. praeterrepo.

прогàзити, зӣм, v. pf. ein wenig treten, calcare paululum. [cf. провршљати].

прогàњање, n. 1) das Brüſten, superbitio. — 2) vide [протјеривање] прогоњење.

прогàњати, прògâњам, v. impf. vide [протјеривати] прогонити: Оде Стево Турке *прогаљати* —

прогàњати се, прògâњам се, v. r. impf. ſich brüſten, den großen Herrn machen, superbio. [cf. прогонити се].

прогàтати, прògâтам, v. pf. ein wenig weiſſagen, vaticinor paululum.

прогàтати се, прògâтам се, v. r. pf. Weiſſager, Wahrſager werden, vaticinari incipio.

прогладити, дӣм, v. pf. ſtreicheln, demulceo: Ја бих моје грло *прогладио* —

прогла̀сити, прògла̀сӣм, v. pf. bekannt machen, promulgo. [cf. обзнанити].

прогла̀ти, лâм, vide [2] прògледати.

прогласѝвање, n. die Bekanntmachung, promulgatio.

прогласѝвати, гла̀шујем, v. impf. bekannt machen, promulgo.

прогледало, n. die Durchſicht, transpectus: Остав'те ми мало *прогледала*, | *Прогледала* мјесто огледала, | Да ја гледам ко се друмом шеће —

проглѐдање, n. 1). das Durchſchauen, perspectio. — 2) der Anfang des Sehens, das Oeffnen der Augen, dispectio.

1. **проглѐдати**, прògлѐдам, v. impf. 1) durchſehen, specto per —. [cf. прогледивати]. — 2) die Augen aufſchlagen, dispicio.

2. **прògледати**, дâм, v. pf. [cf. проглати] 1) durchſehen, perspicio. [cf. прозрети]. — 2) die Augen aufſchlagen, ſehend werden, dispicio: штенци још нијесу *прогледали*. — 3) ein wenig anſehen, aspicio paululum.

прогледѝвати, глѐдујем, v. impf. у пјесми мјесто [1] *проглѐдати* [1]: Лијевијем оком *прогледујс* —

прògнати, прògнâм (прòженѐм, прòжденѐм), vide протјерати: Да *прожене.м* зекаља мојера —

прогњѐвити, прògњѐвӣм, v. pf. erzürnen, irritare.

прогова̀рање, n. das Reden, der Anfang des Redens, Sprechens, prolocutio.

прогова̀рати, гòвâрам, v. impf. ſprechen, ausſruſen, proloquor.

прògово̀р, m. die Rede, loquela: Ни у мртва *прогооора* ни у мудра поговора.

прогово̀рити, гòворӣм, v. pf. 1) anfangen zu ſprechen, proloquor. [cf. прословити]. — 2) ein wenig ſprechen, loquor paululum.

прогòнити, прògонӣм, v. impf. vide протјеривати: Земља те *прогонила*, а море те избацивало!

прогòнити се, прògонӣм се, vide прогаљати се.

прогоњѐње, n. vide протјеривање.

прогòрети, (ист.) **прогòрити**, (зап.) **прогòрјети**, (јуж.) гòрӣм, v. pf. durchbrennen, exuror: Дадоше му котле грепсти, | Метну котле на кољено, | *Прогорјеше* пеленгаће —

прòгристи, прогри́зêм, v. pf. durchbeißen, permordeo, perrodo.

прогр̀мети, (ист.) **прогр̀мити,** (зап.) **прогр̀мјети,** (југоз.) **прогр̀мљети,** (јуж.) } гр̀ми̂, v. pf. aufdonnern, intonare: Пукла пушка ка' да *прогрмљело* —

прогру̀шати се, ша̂ се, v. r. pf. 1) т. ј. млијеко, gerinnen, coagulari. [cf. пробрцнути се, проварити се, згрушати се, угрушати се]. — 2) коса, брада, почела сиједјети, т. ј. промијешале се бијеле длаке са црнима.

прогру̀шити, прòгру̂ши̂м, v. pf. лед, н. п. око лађе, т. ј. испробијати, durchbrechen, perrumpo.

прòгунути, нêм, v. pf. dim. v. прогутати.

прогу̀тати, та̂м, v. pf. verschlingen, deglutio. cf. прождријети.

прогу̀шити, прòгу̂ши̂м, v. pf. н. п. кога, ein wenig würgen, paullulum jugulo.

прода́ва̂ње, n. das Verkaufen, venditio.

прода́вати, прòда̂јêм, v. impf. verkaufen, vendo.

прода́вац, вца, m. der Verkäufer, venditor.

прȍдаја, f. der Verkauf, venditio: је ли на *продају*? ist es feil? estne venale?

прȍдајица, *f. u. m. (у Далм.) човјек који радо или ласно продаје своју баштину.*

Прȍда̂н, m. ein Mannsname, nomen viri, daher das Wortspiel: *продан* али није оћеран.

Прòдана, f. Frauenname, nomen feminae.

прòдати, да̂м, v. pf. verkaufen, vendo.

проделѐнгати се, у загонеци, cf. деленгало.

прòдер, m. der Bruch (Leibschaden), hernia. cf. кила [1, придори, приједор 3; пресега].

продѐрати, прòдерêм, vide продријети.

продѐрати се, прòдерêм се, vide продријети се.

прòдира̂ње, n. 1) das Durchbrechen, perruptio. — 2) das Schreien und Lärmen, clamatio, vociferatio.

прòдирати, рêм, v. impf. durchbrechen, einreißen, perrumpo.

прòдирати се, рêм се, v. r. impf. schreien und lärmen, clamito, vociferor.

прȍдô, прȍдôли, f. (у Ц. г.) vide продол.

продòбрити се, прòдобри̂м се, v. r. pf. vide подобрити се.

прȍдôл [продо], f. das Thal, vallis. [cf. просјека, раздоље].

продре́мати, прòдрêма̂м (мљêм), (ист.) vide продријемати.

прòдрêти, прȍдрêм, (прȍдр̈о, прȍдр̂ла) (ист.) vide продријети.

прòдрêти се, прȍдрêм се, (ист.) vide продријети се.

продријѐмати, прòдријема̂м (мљêм), v. pf. (јуж.) ein wenig schlummern, somno leni nutare.

прòдријети, прȍдрêм, (прȍдр̈о, прȍдр̂ла) v. pf. (јуж.) durchbrechen, zerreißen, perrumpo. [cf. продерати].

прòдријети се, прȍдрêм се, v. r. pf. (јуж.) aufschreien und lärmen, exclamo, inclamo. [cf. продерати се].

продри́мати, прòдри̂ма̂м (мљêм), (зап.) vide продријемати.

прòдри̂ти, прȍдрêм, (зап.) vide продријети.

прòдри̂ти се, прȍдрêм се, (зап.) vide продријети се.

прòдрмати, ма̂м, v. pf. einem den Schopf ausbeuteln, pervello comam.

продужи́ва̂ње, n. das Verlängern, prolatatio, productio. [cf. продуљивање].

продужи́вати, ду̀жујêм, v. impf. verlängern, produco. cf. продуљивати.

проду̀жити, прòду̂жи̂м, v. pf. verlängern, produco. [cf. продуљити].

продуљи́ва̂ње, n. vide продуживање.

продуљи́вати, ду̀љујêм, v. impf. vide продуживати.

проду̀љити, прòду̂љи̂м, v. pf. vide продужити.

прȍђа, f. der (gute) Abgang einer Waare, venditio (facilis): каква је *прођа* вину? нема *прође* ничему.

проеса́пити, ѐса̂пи̂м, vide **прохесапити.**

проеса́пити се, ѐса̂пи̂м се, vide **прохесапити се.**

прождѐрати, прòждерêм, vide прождријети.

прòждирало, n. das Fressen, voratio: Ваше је називало, а наше *прождирало* (рече домаћин гостима).

прòждира̂ње, n. das Hineinschlingen, devoratio.

прòждирати, рêм, v. impf. hinunterschlingen, devoro.

прòждрêти, (ист.) **прòждријети,** (јуж.) **прòждри̂ти,** (зап.) } прȍждрêм, (прȍждр̈о, прȍждр̂ла) verschlingen, verschlucken, devoro. [cf. прождерати, прогутати].

прòждрлица, f. vide ждероња.

прòждрличина, f. augm. [v.] прождрлица.

прождр̀љив, а, о, gefräßig, edax. [cf. поједљив, алав; гулозан].

прождр̀љивôст, прождр̀љивости, f. die Gefräßigkeit, edacitas.

прòжêти, прȍжмêм, v. pf. (у Дубр.) durchdringen, penetro, н. п. *прожела* ме зима, т. ј. озебао сам; чувај се да те вјетар не *прожме*.

прожѐћи, жѐжêм, v. pf. durchbrennen, peruro.

прожи́вети, (ист.) **прожи́вити,** (зап.) **прожи́вјети,** (југоз.) **прожи́вљети,** (јуж.) } жи́ви̂м, v. pf. durchleben, vivo.

проз, **проза,** } (у Ц. г.) vide кроз: Пролазити *проз* Дугу крваву —

прозана́тити, за̀на̂ти̂м, v. pf. seine Gewohnheit ein wenig treiben, facio paullulum quod consuevi.

прòзборити, ри̂м, v. pf. ein wenig sprechen, loquor paululum: Поседале пак су *прозбориле* —

прòзвати, прозȍвêм, v. pf. einen Zunamen geben, zubenamen, cognomino.

прòзгавац, прòзга̂вца, m. (у Славонији) vide черенац.

прозе́псти, зе́бêм, v. pf. sich erkühlen, refrigeror.

прози́ва̂ње, n. das Zubenamen, cognominatio.

прозѝвати, прòзивâм (вљём), v. impf. zubenamen, cognomino.
прòзирање, n. das Durchſehen, perspectio.
прòзирати, рём, v. impf. durchſehen, perspicio.
прòзлити се, лим се, v. r. pf. böſe werden, iracundum fieri.
прòзор, m. 1) das Fenſter (Fenſterloch), fenestra, cf. пенцер: Од Божијег *прозора*,, Од сунчаног истока — 2) [*Прозор*] зидине у Хрватској на главици више Оточца.
прòзорје, n. die Morgendämmerung, diluculum. cf. праскозорје.
прòзрети, прòзрём, v. pf. durchſehen, perspicio. cf. [vide 2] прогледати [1].
прозу̀јати, јим, v. pf. 1) müßig vorbeigehen, otiosus praetereo: прозуја туда. — 2) пошто неколико дана *прозуји* беспослен, müßig zubringen, cf. зујати.
прòзукнути, нём, v. pf. n. p. млијеко, ſäuerlich werden, acesco. [vide прокиснути 2].
програ̀ивање, n. 1) das Dahintanzen, incessus saltatorius, laetus. — 2) das Verſpielen, amissio per lusum.
програ̀ивати, ѝгравâм, v. impf. 1) dahintanzen, exulto. — 2) verſpielen, amitto per ludum.
прòиграти, прòиграм, v. pf. 1) dahintanzen, exulto. — 2) eine Zeit lang tanzen: остави га нек *проигра* мало. — 3) anfangen zu tanzen, saltare coepi: *Прогираше* Влање робиње За невољу ка' за добру вољу — 4) verſpielen, amitto per ludum.
прòиграти се, прòиграм се, v. r. pf. 1) ein wenig ſpielen, paululum ludo. — 2) anfangen zu ſpielen, Luſt zum Spielen bekommen: откад си *се* ти *проиграо*.
прòигуман, мна, m. der Ex-Igumen, qui fuit ἡγούμενος. Народ прости мисли да је проигуман старији од игумна.
прòигумнов, а, о, bes проигуман, prohegumeni.
прòин, а, о, vide **прохин**.
проиња̀тити се, ињâтим се, v. r. pf. ſich ein wenig zanken, paululum rixari.
прòйћи, прòйдём (прòйђем), v. pf. vide прòћи [1]: Од како је Дојчин преминуо Није бољи јунак *прошао* — Што је било гн'језда вучијега Све смо данас у Дугој *прошли* —
прòја, f. vide **прохa**.
прòјаати, јашём, vide **прòјахати**.
прòјáвити, прòјâвим, v. pf. овце, vor den Schafen hergehend ſie vorbeiführen, traducere oviculas: Оп *прòјави*, други најавио —
прòјáзити, прòјâзим, v. pf. пут начинити води, ablaſſen, emitto.
прòјаѝвање, n. vide **прòјахивање**.
прòјаѝвати, јàyјём, vide **прòјахивати**.
прòјâти, јашём, vide **прòјахати**.
прòјахати [прòјаати, прòјати], јашём, v. pf. 1) durch-, vorbeireiten, praeterequito. [cf. прòјездити]. — 2) das Pferd ein wenig (über-) reiten, equito paululum. [cf. **изјахати** 2].
прòјахѝвање [прòјанвање], n. das Durch-, Vorbei-, Ueberreiten, equitatio.
прòјахѝвати, јàхујём, [прòјанвати] v. impf. 1) durch-, vorbeireiten, equito per —, praeter —. — 2) das Pferd ein wenig überreiten, equum exercere.
прòјèдрити, прòједрим, v. pf. vorbeiſegeln, praetervehi.
прòјèздити, дим, v. pf. (ст.) vorbeireiten, praeterequito [vide прòјахати 1]: Туда свати *прòјездише* И девојку проведоше —
прòјести се, једе̂ ми се, v. r. pf. Luſt zu eſſen bekommen, appetere: прòјело ми се.
прòјин, а, о, vide **прохин**.
прòјти се, прòјдём се, v. [r.] pf. vide **прòћи се**: *Прòј се*, Јело, Грујичина љубо —
прòјýрити, прòјýрим, v. pf. 1) vorbeijagen, agito per —. — 2) vorbeilaufen, praetercurro. [cf. протрчати].
Прòка, m. (ист.) vide Проко.
прòказа, f. (у Ц. г.) Waſſerſucht, hydrops. cf. дебела.
прòкáзати, прòкâжем, v. pf. angeben, nomen defero [cf. насочити 2, просочити]: Немој мене Турком да *прокажеш* — Тек ме војсци Турској не *прокажи* —
прòказѝвање, n. das Angeben, delatio.
прòказѝвати, кàзујём, v. impf. angeben, defero. [cf. прошивати се].
прòкалпòзанити се, ним се, v. r. pf. ein **калпозан** werden, fio **калпозан**.
прòкаљýжати се, жâм се, v. r. pf. ſich ein wenig in der Pfütze wälzen, volutor paulum in palude.
Прòкāп, m. (ст.) in der Anekdote ein Mannsname, mit Beziehung auf прокапати (durchträufeln).
прòкапати, пљê, v. pf. durchträufeln, stillo per —. [cf. покапати 3].
прòкапљѝвање, n. das Durchträufeln, stillatio per —.
прòкапљѝвати, кàпљујê, v. pf. н. п. киша, träufeln, stillo.
прòкáрати, прòкâрам, v. pf. ein wenig ausſchelten, increpo paululum.
прòкасати, сâм, v. pf. 1) vorbeitraben, equo praetervehi. — 2) ein wenig traben, paululum equo vehi.
прòкасѝвање, n. das Vorbeitraben, praetervectio.
прòкасѝвати, кàсујём, v. impf. vorbeitraben, praetervehi equo.
прòкаскѝвање, n. dim. v. прòкасивање.
прòкаскѝвати, кàскујём, dim. v. прòкасивати.
прòкашљати се, љём се, v. r. pf. ein wenig huſten, tussio paululum.
прòкѝдање, n. das Aufreißen, apertio, diruptio.
прòкѝдати, прòкйдам, v. impf. aufreißen, disrumpo.
прòкинути, нём, v. pf. aufreißen (ein Geſchwür), aperio.
прòкиснути, нём, v. pf. aufreißen (ein Geſchwür), aperio.
прòкисао, сла, сло, н. п. сир, млијеко, ein wenig ſauer geworden, subacidus.

прокисѝвање, n. 1) das Durchregnen, τὸ perpluere. — 2) das Säuerlichwerden, subacidatio.

прокисѝвати, кѝсујē, v. impf. 1) durchregnen, perpluit. — 2) ſäuerlich werden, subacidus reddor.

прòкиснути, нē, v. pf. 1) vom Regen durchnetzt werden, perpluit: прокисла кућа. — 2) ſäuerlich werden, subacesco. [cf. прозукнути].

проклѐство [проклетство], n. der Fluch, exsecratio: проклество је на њему, es liegt ein Fluch auf ihm. [cf. проклетав, проклетиња, харам (арам)].

прòклēт, а, о, verflucht. diris devotus. [cf. клет 2].

проклѐтав, f. vide проклество.

прòклēтā гòмила, f. (у Ц. г.) дигли нањ проклету гомилу, т. ј. убили га камењем, узевши сваки по један камен и бацивши нањ, ſteinigen, lapides in quem conjicere.

прòклēти, прокӯнēм, v. pf. verfluchen, diris devoveo.

Проклѐтија, f. планина између Шаље и Гусиња.

проклѐтиња, f. vide проклество.

проклѐтник, проклетни́ка, m. der Verfluchte, diris devotus [cf. проклетњак]: До два тебе, Боже, *проклетника* —

проклѐтница, f. die Verfluchte, diris devota.

проклѐтњāк, проклетња́ка, m. (у Ц. г.) vide проклетник.

проклѐтство, n. vide **проклество**.

проклѝјати, јāм, v. pf. hervorkeimen, progermino.

прòклињање, n. das Verfluchen, exsecratio.

прòклињати, њēм, v. impf. verfluchen, exsecror.

прòклињ, **кликнēм**, v. pf. aufrufen, exclamo: Не пониче, већ јунак *прокличе* —

Прòкљан, m. морски конао између Скрадина и Шибеника.

прокљу́вање, n. das Durchpicken, perruptio ope rostri.

1. **прокљу́вати**, прòкљу́вām, v. impf.
2. **прокљу́вати**, прòкљу́јēм, v. pf.

durchpicken, rostro pertundo: Кокоши му прозор *прокљувале* —

1. **прокљу́вати се**, прòкљу́вām се, v. r. impf.
2. **прокљу́вати се**, прòкљу́јēм се, v. r. pf.

ſich durchpicken, aperire sibi rostro exitum (ut faciunt pulli).

Прóко, m. (јуж.) ein Mannsname (als hyp. von Продан), nomen viri. [cf. Прока].

прòкола, f. ein größerer Theil eines zerſpaltenen Ganzen, portio majuscula rei diffissae, z. B. vom Kohlkopf (broccoli), vom Baumklotze.

прокóлање, n. das Theilen in проколе, dissectio in segmenta majora.

прокóлати, лāм, v. impf. in проколе theilen, disseco in majora segmenta.

прокопѐшати, шāм, v. pf. durchbeuteln, excutio.

прòкоп, m. 1) der Kanal, Graben, fossa. [cf. јалак, 1 јарак 1, хендек (ендек, јендек 1)]. — 2) [*Прокоп*] vide Прокопље.

прокопа́вање, n. das Durchgraben, perfossio.

прокопа́вати, кòпāвām, v. impf. durchgraben, perfodio.

прокóпати, пāм, v. pf. 1) durchgraben, perfodio. — 2) erkundſchaften, exploro.

Прòкопље, n. (у Шапцу) das Feſt des h. Prokopius, dies S. Procopio festus. [cf. Прокоп 2]. Приповиједа се да је некакав Турчин хулио на овога свеца, па му сва дјеца помрла, па онда казао некакоме Србину: „оно ваше Прокопа сва моја дјеца покопа.“ За то кажу да и Турци празнују овај дан.

прокóпнети, (ист.) **прокóпнити**, (зап.) **прокóпњети**, (јуж.)

кòпнēм, v. pf. abſchmelzen (vom Abliegen der reifen Waſſermelone), liquescere.

прòкопсати, пшēм, v. pf. (у војв.) (*προκοπή*, Fortgang) gut fortkommen, reuſſiren, succedit mihi ex animo: *Прокопсао* као Турски цар на Сенти.

прокóсити, прòкосīм, v. pf. einen Fleck abmähen, demeto locum.

прокрчити, прòкрчīм, v. pf. n. p. put, die Bahn brechen, viam aperio, facio: хајде ти најприје те *прокрчи* пут.

прòктети се, тē се, v. r. pf. коме шта (у Сријему) gelüſten, collibet.

прòкувати, вāм, vide **прокухати**.

прòкукати, кāм, v. pf. 1) anfangen zu klagen, exululo. — 2) ein wenig klagen, paulum lamentor. — 3) klagend vorbeigehen, ululans praetereo.

прòкуле [брокуле], [f. pl.] (у Дубр.) vide каулин.

прокӯљати, љā, v. pf. vide покуљати.

прокӯњати, прòкӯњām, v. pf. ein wenig nicken (vor Schläfrigkeit), paululum nuto.

прокӯпати се, прòкӯпām (пљēм) се, v. r. pf. ſich ein wenig baden, lavor paululum.

Прòкупље, n. [окружна варош у округу топличком у Србији]: У *Прокупљу* граду бијеломе,| Онђе бјеше стари Југ-Богдане —

прокӯрвати се, вāм се, v. [r.] pf. zur Hure. zum Hurer werden, evado moechus aut moecha.

прòкухати, хāм, [прокувати] v. pf. ein wenig kochen, paululum coquo.

прòкушати, шāм, v. pf. ausholen, ſondiren, experiri.

пролàгати, прòлажēм, v. pf. eine Weile lügen, mentior.

пролàгати се, прòлажēм се, v. r. pf. ein Lügner werden, fio mendax.

пролађи́вање, n. vide **прохлађивање**.

пролађи́вати се, лāђујēм се, vide **прохлађивати се**.

прòлажење, n. 1) das Vorbeigehen, praeteritio. [cf. пасавање]. — 2) das Vergehen, Aufhören, finis. — 3) der (gute) Abgang der Waare, venditio facilis.

прòлазак, ласка, m. 1) der Durchgang, transitus. — 2) vide прође.

прòлазити, зīм, v. impf. 1) vorbeigehen, praetereo. [cf. пасавати]. — 2) vergehen, desino,

при̏туга, f. vide невоља: кад човјеку дође *притуга.*

притужи́ва̂ње, n. verbal. v. притуживати.

притужи́вати, ту̏жујê, v. impf. vide досађивати.

приту́жити, жи̂, v. pf. н. п. кад ми притужи, т. ј. кад ми буде за невољу, vide [догрдјети] досадити: Што је Митар дори *притужио,*| Из копита живи огањ с'јева —

приту̏ћи, приту̏чêм, v. pf. vide [убити 1] примлатити.

приту̏цало, m. vide заврћкола.

при̏ћакну̏т, а, о, vide [сулуд] ћакнут.

при̏ћерати, ра̂м, (јуж.) vide притјерати.

прићери́ва̂ње, n. (јуж.) vide притјеривање.

прићери́вати, ћèрујêм, (јуж.) vide притјеривати.

при̏ћесак, ска, m. (у Ц. г.) као мала кесица (припојасница) што виси спријед или мало са стране о каишу; у прићеску се носи кресиво и по који новац, Art Beutel, saculus.

при̏ћи, при̂ђêм, (при̏шао, шла) v. pf. herantreten, accedo: Како *приђе*, Комнена познаде — Кротко оди док до њега *приђе* —

приуго̀товити, ви̂м, v. pf. vorbereiten, praeparo. [vide приготовити].

приупи́тати, приу̏пи̂та̂м, v. pf. anfragen, quaerito.

приу̏ставити се, ви̂м се, v. r. pf. stille stehen, subsisto: *Приустав' се,* бане Милутине —

при̏ушак, шка, m. die Ohrfeige, alapa, colaphus. cf. [заклепак, заушница, прдељуска, силне, ћаушак,] заушак, замлатница, ћушка.

при̏ушити, ши̂м, v. pf. ohrfeigen, alapam impingo. [vide ћушити].

при̏фатити, ти̂м, vide **прихватити,** mit allen Ableitungen.

при̏хвата, f. што се н. п. уз њиву или уз виноград прихвати, те се огради.

при̏хвата̂ње [приватање], n. [cf. прихваћање (приваћање), прихитање] 1) das Greifen, captio. — 2) das Empfangen, exceptio.

при̏хватати [приватати], та̂м, v. impf. [cf. прихваћати (приваћати), прихитати] 1) greifen, nehmen, capio: Дочекује млађане трговце,| *Прихвата* им и срму и злато — Трговачку робу *прихватаћу,*| Заођећу себе и дружину — 2) empfangen, excipio [vide примати]: Нити твоје госте *прихватати* —

при̏хватати се, та̂м се, v. r. impf. чега, angreifen, berühren, attingo [vide дохватати се]: немој *се прихватати* за мене.

при̏хватити [приватити, прифатити], ти̂м, v. pf. [cf. прихитити] 1) greifen, capio: *прихвати* га за руку; Неки вели *прихвати* ме, друже — 2) empfangen, excipio: И они му љевше *прихватише* — 3) einnehmen, besetzen, capio [vide узети 2]: Кад Крушевац Срби *прихватише* — Да ми Турци шанац не *прихвате,*| Ако Турци мој шанац *прихвате,*| *Прихватиће* сву нашу Србију — [— 4) vide искрмити].

при̏хватити се, ти̂м се, v. r. pf. кога, чега. за што, greifen, berühren, attingo. cf. [vide] дохватити се [1].

при̏хваћа̂ње [приваћање], n. vide прихватање.

при̏хваћати [приваћати], ћа̂м, vide прихватати.

при̏хита̂ње, n. vide прихватање.

при̏хитати, та̂м, v. impf. vide прихватати.

при̏хитити, ти̂м, v. pf. (у Дубр.) vide прихватити: Своје не пушти, а туђе не *прихити.*

прихра́нити, при̏хра̂ни̂м, [приранити] v. pf. 1) (bis zu einer gewissen Zeit) ernähren, sustento. — 2) vide причувати.

прихра́нити се, при̏хра̂ни̂м се, [приранити се] v. r. pf. sich ernähren bis —, sustentor.

прихрањи́ва̂ње [прирањивање], n. das Ernähren, sustentatio.

прихрањи́вати, хра̀њујêм, [прирањивати] v. impf. ernähren, alo.

прихрањи́вати се, хра̀њујêм се, [прирањивати се] v. r. impf. sich ernähren, sustentor.

при̏ца, m. (у Грбљу) који кога *пре,* der Kläger, accusator: *Прица* и кмет не може бити. cf. [vide] парац.

прицвр̏љити, при̏цвр̂љи̂м, v. pf. heiß aufdrücken (das es saust), imprimo candens quid cum sonitu.

прице́пити, при̏цêпи̂м, (ист.) vide прицијепити.

прицепљи́ва̂ње, n. (ист.) vide прицјепљивање.

прицепљи́вати, цèпљујêм, (ист.) vide прицјепљивати.

прицијèпити, при̏цијепи̂м, v. pf. (јуж.) (у Барањи) einpfropfen, insero arbori surculum. [vide] наврнути [3], cf. приврнути.

прицјепљи́ва̂ње, n. (јуж.) Pfropfen, insertio.

прицјепљи́вати, цјèпљујêм, v. impf. (јуж.) (у Барањи) pfropfen, insero. [vide навртати 2]. cf. привртати.

при̂ча, f. 1) (cf. [vide] приповијетка) Erzählung, narratio. — 2) Sprichwort, proverbium: за *причу,* брате! cf. [vide] приповијест.

при́чало, m. der viel zu erzählen weiß, qui multa narrat. [cf. приповиједало].

причàни̂к, причани́ка, m. т. ј. грах, die Pflockfisole, phaseolus qui paxillis sustentatur. cf. [приткаш,] тачкаш, тркљаш.

при̂ча̂ње, n. das Erzählen, narratio.

при́чати, при̂ча̂м, v. impf. erzählen, narro. cf. [vide] приповиједати.

при́чати се, при̂ча̂м се, v. r. impf. (по југоз. кр.) vide изговарати се.

при̏чек, m. (у Рисну) 1) vide [вјера 4] почек: дао му у *причек.* cf. вересија. — 2) vide дочек.

при̏чекати, ка̂м, v. pf. 1) zuwarten, ein wenig warten, expecto. — 2) empfangen, excipio, cf. [vide] дочекати [3]: Тамо су их л'јепо *причекали* —

причеки́ва̂ње, n. 1) das Zuwarten, expectatio. — 2) das Empfangen, exceptio. cf. [vide] дочекивање.

причеки́вати, чèкујêм, v. impf. 1) zuwarten, ex-

pecto. — 2) empfangen, excipio, cf. [vide] дочекивати [1]: То се попу веће досадило| Сваки данак свате *причекиват'* —

прѝчесни̑, сна̑, сно̑, Kommunion-, ad coenam sacram spectans: И понесе вина *причесног* —

причѐсни̑к, причесни́ка, m. der Kommunikant, hospes sacrae coenae.

прѝчест, f. vide причешће: Причестише и исповиђеше,| И самртну *причест* узимају —

причѐстити, прѝчѐстѝм, v. pf. кога, einen kommunizieren, sacram coenam praebeo. cf. средити [3].

причѐстити се, прѝчѐстѝм се, v. r. pf. kommunizieren, sacram coenam sumo. [cf. средити се].

прѝчѐти, прѝчнѐм, v. pf. vide почети.

[**причѐшало**, n. in der Anekdote ſtatt причешће. — Из I издања, у ком види и анегдоту.]

прѝчешће, n. die Kommunion, coena sacra. cf. [закон 2, причешћење,] причест.

причешћѐње, n. (у Дубр.) vide причешће.

причешћѝвање, n. das Kommunizieren, coenae sacrae praebitio et usus.

причешћѝвати, чѐшћујѐм, v. impf. kommunizieren, praebeo coenam sacram.

причешћѝвати се, чѐшћујѐм се, v. r. impf. kommunizieren, sumo coenam sacram.

причу́вати, прѝчу́ва̑м, v. pf. eine Weile hüten, servo, cf. прихранити [(приранити) 2, 2 пригледати, припазити 2]: Но *причувај* двоје ђеце лудо —

прѝчути, чујѐм, v. pf. ſich einbilden zu hören, videor audire.

прѝцгати, га̑м, v. pf. као навалити, кидисати за што, drängen, urgeo.

пришáбанити, нѝм, v. pf. (einem eine Waare) anhängen, mercem obtudo malam.

пришáбанити се, нѝм се, v. r. pf. коме, или уз кога, прибити се, привући се, ſich zugeſellen, admoveor. [vide пришљунити се].

пришáптати, прѝшапћѐм, v. pf. zuliſpeln, zuwiſpeln, adsusurro in aurem.

пришѝвање, n. das Anhängen, adsutio.

пришѝвати, прѝшѝва̑м, v. impf. anhängen, adsuo.

прѝшиљелдија [приши-ђелдија], m. vide дошљак.

пришѝкати, прѝшѝка̑м, v. pf. wiegen, agito cunas, cf. шикати: Када госпа синка роди,| Ја сам јој га *пришикала*,| И на руке придржала —

пришикѝвање, n. (у Ц. г.) verbal. v. пришикивати.

пришикѝвати, пришѝкујѐм, v. impf. (у Ц. г.) овце, као прикупљати, ſammeln, congrego: Сваки своје овце *пришикује* —

прѝшинути, нѐм, v. pf. vide отпинути: Та *пришину* помамна кулаша —

прѝшипетља, m. који пристане за ким, der Nachtreter, das Anhängſel, assecla, appendix (verächtlich).

прѝшити, прѝшијѐм, v. pf. annähen, adsuo. Кад се на живу човјеку што пришива, ваља му дати што у уста (н. п. зелен лист или конац) да држи док се посао не сврши, а то веле за то да му се памет не би зашила.

прѝшић, m. dim. v. пришо.

пришљу́нити се, прѝшљу́нѝм се, v. r. pf. ſich dazugeſellen (zum Eſſen als ungebetener Gaſt), admoveor. cf. пришумати се, пришабанити се.

прѝшо, m. als hyp. v. пријатељ.

прѝшт, прѝшта, m. eine Beule, tumor, tuber. [cf. вријед, добрић, злић 1, непомоћник, поганац, поганица 2].

Прѝштина, f. град у Косову: У Косову у *Приштину* града —

прѝштић, m. dim. v. пришт.

прѝштинути, [пришти̑нем,] v. pf. anquetſchen,

пришту́нути, прѝшту́нѐм, ſ kneipen (an etwas), adprimo.

[**пришту́нути се**, пришту́нем се, v. r. pf. vide омечити се.]

пришу́мати се, прѝшу́ма̑м се, v. r. pf. herbeiſchleichen, arrepo. [vide пришљунити се].

прѝшупак, пка, m. vide уљез.

прка̀нце, цета, n. dim. v. пркно: Не испијај свакој чаши данце,| Изврнућеш у небо *пркансе*.

пр̀кнаст, a, o, arſchig, ampli podicis. cf. [vide] гузат.

пр̀кно, n. vide [з а д њ и ц а 1] гузица.

прко̀жџија, m. der Trotzer, qui per contumaciam alicui obsistit.

пр̀коњити се, њѝм се, v. r. impf. као срдити се, zürnen, irascor.

пр̀кос, m. der Trotz, contumacia: уз пркос, zum Trotze. cf. инат [2, деспет 2].

пр̀косити, сѝм, v. impf. коме, trotzen, obsisto per contumaciam alicui.

пр̀кошење, n. das Trotzen, contumacia.

пр̀лад, f. (у Шумадији и у Сријему) vide прњад.

прладо́вит, a, o, vide прњадовит.

пр̀лац, лца, m. (око Смедерева) vide [п р љ у ж а] прлина.

пр̀ли̑, ла̑, ло̑, in der Redensart: у прлу земљу (н. п. побјеговше), in die weite Welt ohne daß man weiß wohin, in diversa (abire), in patulum mundum.

пр̀лијерка, f. (у Боци): И лубарду *прлијерку*,| Која бије град —

прли̑на, f. vide прљужа.

прлу́тина, f. augm. v. прлад.

пр̀љав, a, o, befleckt, maculatus (usu longo). [cf. гнусан 1, халав].

пр̀љага, f. vide прљужа.

пр̀љак, љка, m. од дрвета као шиљак, Pflock, ligellum. [cf. праљак].

1. **пр̀љање**, n. das Schmutzen, maculatio.

2. **пр̀љање**, n. das Schieben, τὸ trudere.

1. **пр̀љати**, прљам, v. impf. ſchmutzen, maculo. [cf. гнусити 1].

2. **пр̀љати**, љам, v. impf. [vide] турати [2], н. п. дрва у пећ или у клачину, ſchieben, trudo. cf. прљача.

пр̏љача, f. (у Г'рбљу) од гвожђа као жарач, чим се дрва турају у клачину, Art Ofenſtange, rutabuli genus.

пр̏љење, n. 1) das Abſengen mit heißem Waſſer, deustio ope aquae calidae. — 2) das Brennen, ustio.

пр̏љити, пр̏љи̑м, v. impf. 1) mit heißem Waſſer abſengen, aqua fervida aduro. — 2) brennen, uro, cf. пржити [2]: Потуљен угљен *пржи*.

пр̏љкање, n. verbal. v. прљкати.

пр̏љкати, ка̑м, v. impf. mit geringfügiger Arbeit ſich beſchäftigen.

пр̏љужа, f. ein abſchüſſiger Fleck Gebirgserde, locus devexus. cf. [прлац,] прлина, прљага.

пр̏љужа̑ње, n. das Wälzen in der прљужа, volutatio per declive.

пр̏љужати се, жа̑м се, v. r. impf. ſich wälzen in der прљужа, volutari per declive.

пр̏љужица, f. dim. v. прљужа.

пр̏љуша, f. vide опрљуша.

пр̏љчић, m. dim. v. прљак.

пр̏ндељ, f. (у Дубр.) дебео лепир малијех крила, Art Schmetterling, papilionis genus. [cf. лепир 2].

1. **пр̏нути**, пр̏не̑м, v. pf. aufflattern, evolo.

2. **пр̏нути**, не̑м, vide **прднути**.

пр̏ња, f. (највише pl. пр̏ње) der Fetzen, panniculus. [vide] дроњак, cf. рита. Чивути у Сријему по селима вичу: *„Пр̏ње, пр̏ње* за прстење"; Скину с себе ајдучко оћело А обуче *пр̏ње* сиромашке —

пр̏њав, а, о, (по зап. кр.) zerfetzt, pannosus. [vide] ритав, cf. дроњав.

пр̏њавац, њавца, m. der Lumpenkerl, homo pannosus. cf. [vide] дроњо.

пр̏ња́вор, m. das Kloſterdorf, Weiler, pagus monasterii. cf. намастир.

пр̏ња́ворац, во̑рца, m. ein Kloſter-Unterthan, homo monasterii.

пр̏њавор̏ка, f. ein Weib vom пр̏њавор, mulier e pago monasterii.

пр̏ња́ворски, ка̑, ко̑, vom пр̏њавор, pagi monasterii.

пр̏ња́ворча̑д, f. (coll.) die Jugend aus dem пр̏њавор, juventus e pago monasterii.

пр̏њавор̏че, чета, n. ein Kind vom пр̏њавор, verna e pago monasterii.

пр̏њад, f. faules Holz, lignum putre. [cf. прлад].

пр̏њадовит, а, о, н. п. пањ, faul, und daher phosphoriſch leuchtend, truncus putris, in tenebris lucens. [cf. прладовит].

пр̏њање, n. vide пр̏њицање.

пр̏њати се, ња̑м се, v. r. impf. (у Боци) vide [бацакати се] пр̏њицати се.

[**пр̏ње**, f. pl. vide пр̏ња.]

пр̏њић, m. (у Боци) н. п. кад се мазга расрди па се баца ногама, jactatio: Удрио му *пр̏њић* под реп.

пр̏њићав, а, о, (у Боци) немиран, н. п. коњ, unruhig, jactabundus.

[**пр̏њицање**, n. verb. v. пр̏њицати се; cf. пр̏њање.]

пр̏њицати се, ца̑м се, v. r. impf. (у Боци) vide бацакати се.

про, vide **прео**: И кренули *про* Леђена града —

про́а, f. vide [**проха**] проја.

про́ба, f. (у војв.) die Probe, das Muſter, specimen.

про̀бавити, ви̑м, v. pf. 1) н. п. дан, zubringen, transigo. [cf. провести 3]. — 2) (у Дубр.) храну, т. ј. скухати у желуцу, или поднијети, verdauen, concoquo.

пробада́ло, n. ein Werkzeug zum Durchſtechen, instrumentum transfigendo: Када види женски чунак: Какво ј' ово *пробадало*? —

проба́да̑ње, n. das Durchſtechen, transfixio.

проба́дати, про̀ба̑да̑м, v. impf. durchſtechen, transfigo.

про̀ба̑ди, f. pl. (у Србији) vide протисли: стегле ме *пробади*.

про̀бајати, је̑м, v. pf. ein wenig hexen, incantamentis utor modice, experior incantamentis.

про́бати, про̀ба̑м, [провати] v. pf. (у војв.) vide огледати.

пробѐседити, ди̑м, (ист.) } v. pf. 1) beginnen zu
пробѐспдити, ди̑м, (зап.) } ſprechen, proloquor.
пробѐсједити, ди̑м, (јуж.) } — 2) ein wenig ſprechen, paululum loquor.

проби́ва̑ње, n. das Gedeihen, τὸ prodesse.

проби́вати, про̀бљива̑м, v. impf. [vide] пријати, gedeihen, prosum: Доста пива, а више јестива, Но Мијату ништа не *пробива* —

проби́ја̑ње, n. das Durchſchlagen, penetratio.

проби́јати, про̀бија̑м, v. impf. durchſchlagen, pertundo.

про̀бӣр, m. vide избор: Сада има свата на *пробира*, Све по избор од добријех кућа —

проби́ра̑ње, n. das Wählen, Ausklauben, delectio.

проби́рати, про̀бира̑м, v. impf. wählen, deligo, muto sententiam de re lecta. [vide **избирати**].

проби́ра̑ч, проби́ра̑ча, m. der Wähler, Ausklauber, difficilis delectus [vide **избирач**]: *Пробирач* нађе отирач (кад се који жени).

проби́ри́вати, би́рујем, v. impf. у пјесми мјесто *пробирати*: По љепоти свате *пробирује* —

про̀битачан, чна, чно, vortheilhaft, proficuus: *Пробитачно* му као јарцу јуфка.

про̀битачно̑ст, ности, f. die Nützlichkeit, utilitas.

1. **про̀бити**, про̀бијем, v. pf. durchſchlagen, pertundo, penetro. [cf. пропасти 3].

2. **про̀бити**, про̀будем, v. pf. (у примор.) gedeihen, prosum (cf. пробавити): Попиј једну и другу| Да ти обје *пробуду* —

пробјежи́вати, пробјѐжујем, v. impf. (у пјесми) vorbeilaufen, praetercurro: *Пробјежују* на алаје Турци —

про̀бојац, про̀бо̑јца, m. vide зумба.

пробо̀сти, бо̀дем, v. pf. durchſtechen, transfigo.

про̀брати, берем, v. pf. wählen, ausklauben, deligo, seligo.

про̀бријати, је̑м, v. pf. einen Flecken abſcheren' attondeo.

пробрцнути се, нѐ се, v. r. pf. н. п. млијеко, zuſammengehen (von der Milch), coagulor. [vide прогрушати се 1].

пробу́дити, про̀бу́ди̂м, v. pf. aufwecken, excito.

пробу́дити се, про̀бу́ди̂м се, v. r. pf. erwachen, excitor, expergiscor.

пробура́зити, пробу́ра̂зи̂м, v. pf. den Bauch durchſtechen, confodio. cf. бураг.

проду́шити, про̀бу́ши̂м, v. pf. durchlöchern, perforo. [cf. прошупљити].

прова́ђа̂ње, n. das Umherführen (des Pferdes), circumductio.

прова́ђати, про̀ва̂ђа̂м, v. impf. н. п. коња, herumführen, circumduco.

прова́лија, f. die Kluft, caverna, hiatus [rupes; cf. алока, валуга, халуга (алуга) 1, јаруга 1, сурдук].

прова́лити, про̀ва̂ли̂м, v. pf. aufreißen, divello, rumpo [cf. опучити 3]: провалили коњи пут (austreten), говеда градину (durchbrechen), вода брану; провалили Турци, einbrechen.

прова́лити се, про̀ва̂ли̂м се, v. r. pf. ſich aufreißen, rumpi: провалила се земља; провалило се чир, — облак. [cf. амбисати се, просјести се, пропасти се; опучити се, пући 3].

прова́љати, про̀ва̂ља̂м, v. pf. 1) ein wenig herumwälzen, paulum voluto. — 2) vorbeiwälzen, volutans transeo: проваља овуда једну кацу.

прова́љати се, про̀ва̂ља̂м се, v. r. pf. ſich ein wenig herumwälzen, paululum volutare se.

прова́љивање, n. das Aufreißen, Durchbrechen, perruptio.

прова́љивати, ва̀љујѐм, v. impf. aufreißen, durchbrechen, perrumpo.

прова́љивати се, ва̀љујѐм се, v. r. impf. aufgehen, aufgeriſſen werden, perrumpi.

прова́љивач, прова́љнва́ча, m. во који провађује градину, vide дерач.

прова́љушкати се, ка̂м се, v. r. pf. dim. v. прова́љати се.

про̀вара, f. 1) (у Хрв.) млијеко кад се провари. — 2) (у Боци) као сир, који се гради од млаћенице, метнувши је на ватру да се *провари*.

прова́рити се, про̀ва̂ри̂ се, v. r. pf. т. ј. млијеко, gerinnen. cogor. [vide прогрушати се 1].

про́вати, про̀ва̂м, v. impf. (у примор.) vide **пробати**.

проведра́вање, n. das Aufheitern, serenitas reddita.

проведра́вати се, вѐдра̂ва̂ се, v. r. impf. es wird heiter, serenatur coelum.

проведрити се, про̀ведри̂ се, v. r. pf. es iſt heiter geworden, serenatum est coelum.

про̀вејати, је̂м, (ист.) vide провијати.

провеко̀вати, вѐкује̂м, (ист.) vide провјековати.

про̀венути, не̂м, v. pf. ein wenig trocknen, subaresco, н. п. изнеси то на сунце, нека мало *провене*. cf. просушити се.

провесѐлити се, вѐселѝ̂м се, v. r. pf. ſich erluſtigen, exhilaror.

провести, вѐде̂м, v. pf 1) durchführen, duco per: *Проведоше* Дундару кроз зелену дубраву. — 2) vorbeiführen, praeterduco: проћоше сватови и *проведоше* дјевојку. — 3) zubringen ago, exigo [vide пробавити 1]: провео три године.

про̀вешати, ша̂м, (ист.) vide провјешати.

про̀видети се, (ист.) } видѝ̂м се, v. r. impf.
про̀видити се, (зап.) } durchſichtig ſein, pellu-
про̀видјети се, (југоз.) } ceo.

провидур, провиду́ра, m. [il provveditore]: Од Котора Совру *провидура* —

про̀вињети, видѝ̂м, v. pf. (у Дубр.) beſorgen, anſchaffen, provideo: еда сјутра Бог откуд *провиди*.

про̀вињети се, видѝ̂м се, (јуж.) vide провидјети се.

про̀визу́р, m. der Proviſor, provisor (villicus): Вино служи *провизур* Мијајло —

про̀визу́ров, a, o, des Proviſors, provisoris.

про̀визу́ровица, f. die Proviſors-Frau, villici uxor.

прови́ја̂ње, n. verbal. v. провијати [се].

про̀вијати, је̂м, v. pf. (јуж. и зап.) durchwehen, perflo.

прови́јати се, про̀ви̂ја̂м се, v. r. pf. geziert gehen, mollius incedere.

прови́јуша, f. женско које се провија, die Zierpuppe, puella putida.

прови́кати, про̀ви̂ча̂м, v. pf. 1) ein wenig aufſchreien, inclamo. — 2) ſchreiend vorbeigehen, praetereo clamans.

провико̀вати, ви̂кује̂м, (зап.) vide провјековати.

про̀вишати, ша̂м, (зап.) vide провјешати.

провјеко̀вати, вјѐкује̂м, v. pf. (јуж.) ſeine Tage verleben, vitam degere.

про̀вјешати, ша̂м, v. pf. (јуж.) ein wenig hängen, paullum suspendo: не ће му ништа учинити, само мало *провјешати* па пустити.

про̀вла̂к, m. 1) eine gezogene Wachskerze, cereus ductus. — 2) (у Шајк. бат.) Art Spiels (als Kotillon), saltationis genus.

провла́чење, n. das Hindurchziehen, ductio per —.

провла́чити, про̀вла́чи̂м, v. impf. hindurchziehen, duco per —.

[**провлачити се**, провлачи̂м се, v. r. impf. vide вирати се.]

прово́дати, про̀во̂да̂м, v. pf. ein wenig umherführen, circumduco.

проводаџија, m. der Zubringer, Freiwerber. Eheſtifter, qui procurat uxorem aut maritum. [cf. провођација].

прово́дити, про̀водѝ̂м, v. impf. 1) hindurchführen, duco per —: Он *проводи* својега кулаша — 2) н. п. младост, zubringen, ago, dego: Над њоме ће јаде *проводити* —

провођа́ч, провођа́ча, m. (у Ц. г.) Art Spiels, ludi genus. Свежу једноме очи, па га друго дирају, а он на питање (ко те тиче), п-,

гађа. Ако рекне на онога који није, онда га он ухвати за нос, те га обведе око свију другијех који сједе у колу, а кад погоди онда вежу очи ономе који је тицао, те он тако погађа.

провођа̀ција, m. (у војв.) vide проводација.

прово̀ђење, n. 1) das Hindurchführen, ductio per —. — 2) das Zubringen, actio.

про̀вор, m. (у Боци) vide протисли.

провр̀вети, (ист.) } врви́мо, v. pf. haufenweise gerannt kommen, concurro catervatim.
провр̀вити, (зап.)
провр̀вјети, (југоз.)
провр̀вљети, (јуж.)

про̀вргнути, нêм, vide **проврћи.**

про̀вргнути се, нêм се, vide **проврћи се.**

про̀врети, врй, v. pf. 1) ein wenig sieden, bullio paululum. — 2) anfangen zu sieden, coepi bullire. — 3) hervorquellen, probullio: Јер је крвца из земље *проврела* —

провриjѐдити се, про̀вриједи̂м се, } v. r. pf. [јуж.]
провриjѐднити се, *про̀вриједни̂м се,*
fleißig werden, laborare incipio.

про̀вријети, про̀врê, v. pf. (у Боци) stechen, (in der Seite), dolent latera. cf. провор.

проври́сло, n. (у Имоск) vide повраз (у котла и у котлуше).

про̏вр̂тан, тна, тно, који се промеће радећи свашта, geschäftig, industrius: *провртан* и домишљат.

провр̀та̂ч, провртáча, m. (у Ц. г.) шупаљ колач, Art Kuchen, placentae genus.

провр̀тети, ти̂м, (ист.) vide провртјети.

провр̀тети се, ти̂м се, (ист.) vide провртјети се.

провр̀тити, ти̂м, (зап.) vide провртјети.

провр̀тити се, ти̂м се, (зап.) vide провртјети се.

провр̀тјети, вр̀ти̂м, v. pf. (југоз.) durchbohren, perforo.

провр̀тјети се, вр̀ти̂м се, v. r. pf. (југоз.) sich auf einem Beine umdrehen (statt genauerer Besorgung) und wieder fortgehen, obiter negotium curo.

провр̀ћети, вр̀ти̂м, (јуж.) vide провртјети.

провр̀ћети се, вр̀ти̂м се, (јуж.) vide провртјети се.

про̀врћи [провргнути], про̀вргнêм, vide прометнути.

про̀врћи [провргнути] **се,** про̀вргнêм се, v. r. pf. vide прометнути се [2]: *Проврже се* црнијем јагњетом —

провр̀шљати, ља̂м, v. pf. кога, као прогазити, zertreten, conculco. cf. вршљати.

про̀ву̂нта, f. der Proviant, das Kommißbrot, panis militaris. [cf. профунат, профунта].

прову̀ћи, ву̀чêм, v. pf. 1) durchziehen, trajicio. — 2) vorbeiziehen, praetertraho.

прову̀ћи се, ву̀чêм се, v. r. pf. 1) durchschleichen, pervado: *Провуче се* паши под шатора — 2) vorbeischleichen, praeterrepo.

про̀газити, зи̂м, v. pf. ein wenig treten, calcare paululum. [cf. провршљати].

прога́њâње, n. 1) das Brüsten, superbitio. — 2) vide [протјеривање] прогоњење.

прога́њати, про̀га̂њâм, v. impf. vide [протјеривати] прогонити: Оде Стево Турке *прогањати* —

прога́њати се, про̀га̂њâм се, v. r. impf. sich brüsten, den großen Herrn machen, superbio. [cf. прогонити се].

прога́тати, про̀га̂тâм, v. pf. ein wenig weissagen, vaticinor paululum.

прога́тати се, про̀га̂тâм се, v. r. pf. Weissager, Wahrsager werden, vaticinari incipio.

про̀гладити, ди̂м, v. pf. streicheln, demulceo: Ја бих моје грло *прогладио* —

прогла́сити, про̀гла̂си̂м, v. pf. bekannt machen, promulgo. [cf. обзнанити].

про̀гла̂ти, ла̂м, vide [2] про̀гледати.

проглаши́ва̂ње, n. die Bekanntmachung, promulgatio.

проглаши́вати, гла̀шујêм, v. impf. bekannt machen, promulgo.

проглѐдало, n. die Durchsicht, transpectus: Остав'те ми мало *прогледала,*| *Прогледала* мјесто огледала,| Да ја гледам ко се друмом шеће —

прогле́да̂ње, n. 1). das Durchschauen, perspectio. — 2) der Anfang des Sehens, das Oeffnen der Augen, dispectio.

1. **прогле́дати,** про̀глêда̂м, v. impf. 1) durchsehen, specto per —. [cf. прогледивати]. — 2) die Augen aufschlagen, dispicio.

2. **про̀гледати,** да̂м, v. pf. [cf. проглати] 1) durchsehen, perspicio. [cf. прозрети]. — 2) die Augen aufschlagen, sehend werden, dispicio: штенци још нијесу *прогледали.* — 3) ein wenig ansehen, aspicio paululum.

прогледи́вати, глѐдујêм, v. impf. у пјесми мјесто [1] *прогле́дати* [1]: Лијевијем оком *прогледује* —

про̀гнати, про̀гна̂м (про̀женêм, про̀жденêм), vide протјерати: Да *проженем* зекаља мојега —

прогњѐвити, про̀гњêви̂м, v. pf. erzürnen, irritare.

прогова́ра̂ње, n. das Reden, der Anfang des Redens, Sprechens, prolocutio.

прогова́рати, го̀ва̂ра̂м, v. impf. sprechen, ausrufen, proloquor.

про̏гово̂р, m. die Rede, loquela: Ни у мртва *проговора* ни у мудра поговора.

прогово̀рити, го̀вори̂м, v. pf. 1) anfangen zu sprechen, proloquor. [cf. прословити]. — 2) ein wenig sprechen, loquor paululum.

прого̀нити, про̀гони̂м, v. impf. vide протјеривати: Земља те *прогонила,* а море те избацивало!

прого̀нити се, про̀гони̂м се, vide прогањати се.

прого̀њêње, n. vide протјеривање.

прого̀рети, (ист.) } го̀ри̂м, v. pf. durchbrennen, exuror: Дадоше му котле грепсти,| Метну котле на кољено,| *Прогорјеше* пеленгаће —
прого̀рити, (зап.)
прого̀рјети, (јуж.)

прòгристи, прогри́зêм, v. pf. durchbeißen, permordeo, perrodo.

прогр̀мети, (ист.) **прогр̀мити,** (зап.) **прогр̀мјети,** (југоз.) **прогр̀мљети,** (јуж.) гр̀мӣ, v. pf. aufdonnern, intonare: Пукла пушка ка' да *прогрмљело* —

прогру̀шати се, шâ се, v. r. pf. 1) т. ј. млијеко, gerinnen, coagulari. [cf. пробрцнути се, проварити се, згрушати се, угрушати се]. — 2) коса, брада, почела сиједјети, т. ј. промијешале се бијеле длаке са црнима.

прогру̀шити, прòгру̀шӣм, v. pf. лед, н. п. око лађе, т. ј. испробијати, durchbrechen, perrumpo.

прòгунути, нêм, v. pf. dim. v. прогутати.

прогу̀тати, тâм, v. pf. verschlingen, deglutio. cf. прождријети.

прогу̀шити, прòгу̀шӣм, v. pf. н. п. кога, ein wenig würgen, paullulum jugulo.

прода́ва̂ње, n. das Verkaufen, venditio.

прода́вати, прòда̂јêм, v. impf. verkaufen, vendo.

прода́вац, вца, m. der Verkäufer, venditor.

прȍдаја, f. der Verkauf, venditio: је ли на *продају?* ist es feil? estne venale?

прȍдајица, *f. u. m. (у Далм.) човјек који радо или ласно продаје своју баштину.*

Прȍда̂н, m. ein Mannsname, nomen viri, daher das Wortspiel: *продан* али није оћеран.

Прòдана, f. Frauenname, nomen feminae.

прòдати, да̂м, v. pf. verkaufen, vendo.

проделѐнгати се, у загонеци, cf. деленгало.

прòдер, m. der Bruch (Leibschaden), hernia. cf. кила [1, придори, приједор 3; пресега].

продѐрати, прòдерêм, vide продријети.

продѐрати се, прòдерêм се, vide продријети се.

прòдира̂ње, n. 1) das Durchbrechen, perruptio. — 2) das Schreien und Lärmen, clamatio, vociferatio.

прòдирати, рêм, v. impf. durchbrechen, einreißen, perrumpo.

прòдирати се, рêм се, v. r. impf. schreien und lärmen, clamito, vociferor.

прȍдô, прȍдôли, f. (у Ц. г.) vide продол.

продòбрити се, прòдобрӣм се, v. r. pf. vide подобрити се.

прȍдôл [продо], f. das Thal, vallis. [cf. просјека, раздоље].

продре́мати, прòдрêма̂м (мљêм), (ист.) vide продријемати.

прòдрêти, прȍдрêм, (прȍдр̈о, прȍдр̂ла) (ист.) vide продријети.

прòдрêти се, прȍдрêм се, (ист.) vide продријети се.

продријѐмати, прòдријема̂м (мљêм), v. pf. (јуж.) ein wenig schlummern, somno leni nutare.

прòдријети, прȍдрêм, (прȍдр̈о, прȍдр̂ла) v. pf. (јуж.) durchbrechen, zerreißen, perrumpo. [cf. продерати].

прòдријети се, прȍдрêм се, v. r. pf. (јуж.) aufschreien und lärmen, exclamo, inclamo. [cf. продерати се].

продри́мати, прòдрӣма̂м (мљêм), (зап.) vide продријемати.

прòдрӣти, прȍдрêм, (зап.) vide продријети.

прòдрӣти се, прȍдрêм се, (зап.) vide продријети се.

прòдрмати, ма̂м, v. pf. einem den Schopf ausbeuteln, pervello comam.

продужи́ва̂ње, n. das Verlängern, prolatatio, productio. [cf. продуљивање].

продужи́вати, ду̀жујêм, v. impf. verlängern, produco. cf. продуљивати.

проду̀жити, прòду̀жӣм, v. pf. verlängern, produco. [cf. продуљити].

продуљи́ва̂ње, n. vide продуживање.

продуљи́вати, ду̀љујêм, v. impf. vide продуживати.

проду̀љити, прòду̀љӣм, v. pf. vide продужити.

прȍђа, f. der (gute) Abgang einer Waare, venditio (facilis): каква је *прођа* вину? нема *прође* ничему.

проеса́пити, ѐса̂пӣм, vide **прохесапити.**

проеса́пити се, ѐса̂пӣм се, vide **прохесапити се.**

прождѐрати, прòждерêм, vide прождријети.

прòждирало, n. das Fressen, voratio: Ваше је називало, а наше *прождирало* (рече домаћин гостима).

прòждира̂ње, n. das Hineinschlingen, devoratio.

прòждирати, рêм, v. impf. hinunterschlingen, devoro.

прòждрêти, (ист.) **прòждријети,** (јуж.) **прòждрӣти,** (зап.) прȍждрêм, (прȍждр̈о, прȍждр̂ла) verschlingen, verschlucken, devoro. [cf. прождерати, прогутати].

прòждрлица, f. vide ждероња.

прòждрличина, f. augm. [v.] прождрлица.

прождр̀љив, а, о, gefräßig, edax. [cf. поједљив, алав; гулозан].

прождр̀љивôст, прождр̀љивости, f. die Gefräßigkeit, edacitas.

прòжêти, прȍжмêм, v. pf. (у Дубр.) durchdringen, penetro, н. п. *прожела* ме зима, т. ј. озебао сам; чувај се да те вјетар не *прожме.*

прожѐћи, жѐжêм, v. pf. durchbrennen, peruro.

прожи́вети, (ист.) **прожи́вити,** (зап.) **прожи́вјети,** (југоз.) **прожи́вљети,** (јуж.) жи́вӣм, v. pf. durchleben, vivo.

проз, **проза,** (у Ц. г.) vide кроз: Пролазити *проз* Дугу крваву —

прозана́тити, за̀на̂тӣм, v. pf. seine Gewohnheit ein wenig treiben, facio paullulum quod consuevi.

прòзборити, рӣм, v. pf. ein wenig sprechen, loquor paululum: Поседале пак су *прозбориле* —

прòзвати, прозȍвêм, v. pf. einen Zunamen geben, zubenamen, cognomino.

прòзгавац, прòзга̂вца, m. (у Славонији) vide черенац.

прозе́псти, зе́бêм, v. pf. sich erkühlen, refrigeror.

прози́ва̂ње, n. das Zubenamen, cognominatio.

прòтив, gegen, contra. [vide супрот].
прòтивак, йвка, m. (у Сријему) die Lyſimachie [gemeiner Friedlos], lysimachia vulgaris [L.].
прòтйван, вна, вно, zuwider, contrarius.
протйвити се, прòтйвйм се, v. r. impf. коме, ſich widerſetzen, ſtreiten, obsisto. cf. супротити се.
протйвљење, n. das Widerſetzen, repugnatio.
прòтйвник, m. der Gegner, adversarius.
прòтин, a, o, des Prota, protopresbyteri.
прòтиница, f. die Frau des [1] прото, uxor protopresbyteri.
протира́ница, f. (зап.) vide протјераница.
прòтирати, рâм, (зап.) vide протјерати.
протирйвање, n. (зап.) vide протјеривање.
протирйвати, тйрујêм, (зап.) vide протјеривати.
прòтискати, скâм, v. pf. wegſtoßen, detrudo: А стару му мајку *протискаше* —
протискйвање, n. 1) das Durchdrängen, pressio per —. — 2) das Stechen in der Seite, dolor laterum, pleuritis. [vide протисли].
протискívати, тйскујêм, v. impf. 1) hindurchdrängen, premo per —. — 2) протискује ме, ich habe Seitenſtechen, dolent mihi latera.
прòтйсли, f. pl. das Seitenſtechen, pleuritis. cf. [бодеж,] пробади, провор, [протискивање 2,] протисци [тишња, санције].
прòтиснути, нêм, v. pf. 1) durchdrängen, premo per —. — 2) ſtechen (in der Seite), dolent latera.
прòтйсци, прòтисâкâ, m. pl. (у Сријему) vide протисли.
прòтицање, n. (зап.) vide протјецање.
прòтицати, тичê, (зап.) vide протјецати.
протјера́ница, f. (југоз.) eine verjagte Perſon, ejectus, ejecta. [cf. сургун].
прòтјерати, рâм, v. pf. (југоз.) [cf. прогнати] 1) treiben durch —, vorbei —, ago per —, praeter —. — 2) verjagen, ejicio [cf. сургунисати]: Поштен као и *иротјеран*.
протјерйвање, n. (југоз.) das Treiben durch —, das Vertreiben, actio per —, ejectio. [cf. прогањање 2, прогоњење].
протјерívати, тјêрујêм, v. impf. (југоз.) [cf. прогањати, прогонити] 1) treiben durch —, vorbei —, ago per —, praeter —. — 2) verjagen, ejicio.
прòтјецање, n. (јуж.) das Anfangen zu fließen, initium fluxionis.
прòтјецати, тјечê, v. impf. (јуж.) anfangen zu fließen, coepi fluere.
1. **прóто**, m. (јуж.) der Protopresbyter, Erzprieſter, protopresbyter. cf. [прота, протопопа,] протопоп.
2. **прòто**, m. (у Дубр.) vide неимар.
прòтопоп, **прòтопопа**, } m. vide [1] прóто.
прòтопопин, a, o, des протопопа, protopresbyteri.
протòсйнђел, m. Да ни господини Бог поможе ар[х]имандрите, проигумне, *протосинђеле*, калуђере, попове, протопопе и свакога црковног чоека (кад се наздравља).
прòтôч, f. (у Рисну) der Durchfall, laxa alvus. [vide пролевање 2].
протòчити, прòточйм, v. pf. 1) durchſieben, reitern, cribro. — 2) крвљу проточити, laxiren, dejicio.
протрéсâње, n. das Ausſchütteln, excussio.
протрéсати, прòтрêсâм, v. impf. ausſchütteln, excutio.
протрéсти, трéсêм, v. pf. ausſchütteln, excutio.
протрљати, прòтрљâм, v. pf. ein wenig reiben, perfrico: Ал' бијеле *протрљао* дојке —
протрљати се, прòтрљâм се, v. r. pf. einander ausbeuteln, perfricare se invicem.
протрнути, прòтрнêм, v. pf. erſtarren, extorpesco, n. p. од страха, од зиме. [cf. претрнути].
прòтрти, прòтрêм, (прòтрò, прòтрла) v. pf. 1) durchreiben, reiben, tero. — 2) ein wenig reiben, tero paullulum.
протрчати, чйм, v. pf. zwiſchen, durch, vorbeilaufen, praetercurro.
прòтуа, **прòтува**, } f. vide **протуха**.
протýжити, жйм, v. pf. beginnen zu klagen, coepi conqueri.
протýрање, n. 1) das Werfen durch —, jactatio per —. — 2) das Losbringen, an den Mann bringen, divenditio.
протýрати, прòтýрâм, v. impf. 1) durchwerfen, jacto per —. — 2) losſchlagen, vendo.
протýрати се, прòтýрâм се, vide прометати се.
прòтурити, рйм, v. pf. 1) werfen durch —, jacto per —. — 2) loswerden, anbringen, vendo, liberor.
прòтурити се, рйм се, v. [r.] pf. 1) durchkommen, pervado. — 2) ſich verwandeln, mutor, [vide прометнути се 2] cf. претворити се: Која се је рђом *протурила*, Те с' из кора извадит' не може —
протýхи, тýчêм, v. pf. ein wenig zerſchlagen, verberibus adficio modice.
прòтуха [протуа, протува], f. ein Schwärmer, Abenteurer, grassator [cf. тучница]: Свјетска протуха.
проћера́ница, f. (јуж.) vide протјераница.
прòћерати, рâм, (јуж.) vide протјерати.
проћерéтати, ћèрêтâм, v. pf. ein wenig ſchwatzen, garrire parum.
проћерйвање, n. (јуж.) vide протјеривање.
проћерívати, ћèрујêм, (јуж.) vide протјеривати.
прòћетао, тâла, ло, partic. praet. act. v. проћетати: Скубе Перо *проћеталу* браду —
проћетати, тâм, vide **процвјетати**: Није љевши цвијет *проћетао* —
прòћи, прòђêм, v. pf. 1) durch —, vorbeigehen, eo per —, praetereo. [cf. проћи, заминути 2, мимоћи, минути 1, 2 пасати, проминути, суминути, уминути 2]. — 2) vergehen, vorbeiſein,

praetereo: прође љето, зима, година; проћи ће бол; прође ме глава; прошло је мене господство; прође ми година у залуд. [cf. битисати, заљећи 2, заминути 3, минути 2, 2 пасати]. — 3) abgehen (von der Waare), divendi. — 4) и. п. зло ћеш проћи, ein schlechtes Ende nehmen, foede finire: *Прошао* као Јанко на Косову.

про́ћи [пројти] се, прôђêм [пројдем] се, v. r. pf. 1) sich ergehen, obambulo. [vide проходати се]. — 2) чега, etwas gehen lassen, meiden, mitto. cf. [vide] оканити се.

прòћохати се, *âм се, v. r. pf.*

проћу, vide према [1]: *Проћу* пусте куле карауле —

проћу́кати се, прòћу̂кâ се, v. r. pf. laut werden, inaudiri.

проу́јати, јûм, } v. pf. vorbeiheulen (vom Winde),
проу́чати, чûм, } praeterstrido.

прòуља, f. некака трава, може бити да је дивља проха. cf. [vide] проха 2.

проурли́кати, у̀рлûчêм, v. pf. ein wenig heulen, ululare aliquantum.

проу́чити, прòучûм, v. pf. durchlesen, perlego.

прòфунат, фу̂нта, m. (у Грбљу) der Proviant, das Kommißbrot, panis militaris. cf. [vide] провунта.

прòфу̂нта, f. vide **провунта.**

прòфуљкати, кâм, vide **пропуљкати.**

про́ха (cf. проја) [проа], f. 1) vide просо. cf. врабац. — 2) der Ackersteinsame, lithospermum arvense [L.; cf. проуља, дивља проха, врапчје сјеме]. — 3) mit und ohne dem Beisatz: кукурузна, vide кукурузница: Жива жељо, кукурузна *прохо*! Држ' се, *прохо*, на свадби сам била. — 4) [*слатка проја*] у Крагујевцу и по другима мјестима код велике господе зове се тако [*патишпањ* = pain d' Espagne] *торта*, die Torte, panis dulcioris genus.

прохеса́пити, хèсâпûм, [проесапити] vide [п р о р а ч у н и т и] прорачунати.

прохеса́пити се, хèсâпûм се, [проесапити се] vide [п р о р а ч у н и т и с е] прорачунати се.

про́хин [проин, пројин], а, о, vide просен: о прохиној жетви, i. e. nie, ad calendas graecas (јер се проха не жање, већ коси).

[**прохлађивање,** n. verb. v. **прохлађивати** се. cf. пролађивање].

прохлађи́вати се, хлàђујêм се, [пролађивати се] v. r. impf. sich abkühlen, refrigerari: Од врућине себе *пролађује* —

прòход, m. (у Ц. г.) Spazirgang, ambulatio [vide шетња]: Како ћу се, селе, проћи, при ми *проход*! — 2) (у војв. по варошима) vide заход 3.

прохо́дати, прòхôдâм, [проодати] v. pf. vide проходати се.

прохо́дати се, прòхôдâм се, [проодати се] v. r. pf. spaziren, umhergehen, circumeo. [cf. проходати (проодати), проћи се 1, прошетати, прошетати се].

прохòдити, прòходûм, [проодити] v. pf. wo herum, durch, vorbeigehen, eo circum, per, praeter.

прохòдити се, прòходûм се, v. r. impf. чега, etwas gehen lassen, meiden, mitto: Још *се* Нико не *проходи* врага —

процàвтети, (ист.) }
процàвтити, (зап.) } **цàвтûм,** v. pf. vide процвјетати: Рано ти си *процавћела* —
процàвтјети, (југоз.) }
процàвћети, (јуж.) }

процàптети, (ист.) } цàптûм, v. pf. vide процавтјети: Није љепши цвијет *процаптио* — Нит' је љепша ружа *процапћела* —
процàптити, (зап.) }
процàптјети, (југоз.) }
процàпћети (јуж.) }

процвàсти, }
процвàтити, } **цвàтûм,** vide процвјетати.

процвèтати, тâм, (ист.) vide процвјетати.

процви́лети, (ист.) } цви́лûм, v. pf. einen Klageton von sich geben, strido, ejulo. [cf. поцвиљети (поцмиљети), пропиштати 1].
процви́лити, (зап.) }
процви́љети, (јуж.) }

процвѝтати, тâм, (зап.) vide процвјетати.

процвјèтати [проћетати], тâм, v. pf. (јуж.) erblühen, effloresco. [cf. процавтјети (процаптјети), процвасти, процватити].

проце́дити, прòцêдûм, (ист.) vide проциједити.

процеђи́вање, n. (ист.) vide процјеђивање.

процеђи́вати, цèђујêм, (ист.) vide процјеђивати.

проце́нити, прòцêнûм, (ист.) vide процијенити.

прòцêп, m. (ист.) vide процијеп. [cf. працеп].

проце́пак, пка, m. (у Сријему) трава плаветнога цвијета (налик на зумбул), [zweiblätterige Meerzwiebel,] scylla bifolia Linn.

проци́дити, прòцûдûм, (зап.) vide проциједити.

процић̂и́вање, n. (зап.) vide процјеђивање.

процић̂и́вати, цѝђујêм, (зап.) vide процјеђивати.

процијèдити, прòциједûм, v. pf. (јуж.) durchseihen, percolo.

процијèнити, прòцијенûм, v. pf. (јуж.) abschätzen, schätzen, aestimo.

прòцијен, m. (loc. процијèну) (јуж.) der Kloben, lignum ex parte fissum, forceps ligneus: Пишти као гуја у *процијену*. cf. працијен [1, шкрип, шкрипац 1].

проци́нити, прòцûнûм, (зап.) vide процијенити.

прòцûн, m. (зап.) vide процијеп.

процјеђи́вање, n. (јуж.) das Durchseihen, percolatio.

процјеђи́вати, цјèђујêм, v. impf. (јуж.) durchseihen, percolo.

процјењи́вање, n. das Schätzen, aestimatio.

процјењи́вати, цјèњујêм, v. impf. (јуж.) abschätzen, schätzen, aestimo.

процу́рити, рûм, v. pf. vide протећи: казан *процурио*.

прочàтити, тûм, v. pf. durchlesen, perlego. [cf. прочитати].

прòчачкати, кâм, v. pf. durchſtöbern, durchſtochern, perfodio. [cf. прочкати].

прòчêље, n. vide зачеље: У *прочељe* Ковачина Рамо —

прочèшљати, прòчешљâм, v. pf. кога, (fig.) einen durchkämmen, pectino.

прòчи, чâ, чê, ander, alter, cf. [vide] други [1]: Ни у здравље цара ни ћесара,| Ни у каква *проча* господара —

прочистити, тîм, v. pf. ein wenig ſäubern, perpurgo.

прочѝтати, тâм, vide прочатити.

прòчка, f. „Сад је *прочка*, а други ће пут бити квочка," diesmal mag es bir hingehen, (проћи), hac vice fero, in posterum non sic abibis.

прòчкати, кâм, vide прочачкати.

прочу̀пати, пâм, v. pf. ein wenig raufen, vellico.

прòчути, чујêм, v. pf. hören, erfahren, inaudio.

прòчути се, чујê се, v. r. pf. laut werden, inaudior.

прòшалити се, лѝм се, v. r. pf. ein wenig ſcherzen, jocor aliquantum, subjocor.

прошáрати, прòшâрâм, v. pf. ein wenig buntſcheckig färben, aliquantum variego.

прошáрати се, прòшâрâм се, v. r. pf. ſich bunt färben, variegari: прошарало се грожђе, снијег по планини (wenn einzelne Stellen aufgethaut ſind); вратило на разбоју (кад се доткива, па се кроз пређу дрво угледа).

прòшâстî, тâ, тô, (понајвише у војв. по варошима) vergangen, superior, prior.

прòшевина, f. das Erbetene, quod expetitum est [cf. прошњевина]: Залуд, Јанко, твоја *прошевина*,| Кад ти други препроси девојку —

прòшена дјèвòјка, f. (ст.) die Verlobte, desponsata: Разбоље се *прошена ђевојка* —

прòшење, n. 1) das Werben um eine Braut, procatio. — 2) das Betteln, mendicatio. [cf. дебрање].

прошéтати, прòшêтâм (шêћêм), v. pf. vide [проходати се] прошетати се.

прошéтати се, прòшêтâм (шêћêм) се, v. r. pf. ſich ein wenig ergehen, obambulasse. [vide проходати се].

прошетѝвање, n. das Spaziren, ambulatio.

прошетѝвати се, шèтујêм се, v. r. impf. (у Боци) ſich ein wenig ergehen, obambulo: Па се њима *прошетује*| До студенца ладне воде —

прошéтња, f. vide шетња: Када нојца од вечере дође,| Али Туре у *прошетњу* пође —

прòшибати, бâм, v. pf. ein wenig mit der Ruthe peitſchen, virga plecto.

прошѝвâљка (игла), f. eine Art große Nadel, acus major.

прошѝвање, n. das Durchnähen, persutio, transsutio.

прошѝвати, прòшѝвâм, v. impf. 1) durchnähen (wie die Matratzen), persuo. — 2) мајстори (н. п. терзије и абаџије) дају шегртима најприје каку крпу, те *прошивају*, да се уче иглу држати.

прошѝвати се, прòшѝвâм се, v. r. impf. (у Ц. г.) проказивати којешта један на другога, ſich gegenſeitig angeben, deferre se invicem. [cf. проказивати].

прòшити, прòшијêм, v. pf. durchnähen, persuo.

прòшлица, f. vide редња.

прòшња, f. das Betteln, mendicatio: отишао у *прошњу*. cf. просјачина [2].

прòшњевина, f. das Almoſen, stips, cf. прошевина: Те он проси *прошњевину* љуту — Узели му *прошњевину* љуту —

прошта́ва̂ње, n. vide праштање.

прошта́вати, прòшта̂вâм, v. impf. vide праштати.

прòштац, шца, m. 1) die Planke, tabula; прошће се цијепа од растовине или церовине, пак се више не теше, него се онако њиме заграђује: у малијем оградама прошће се подоштрава, а у великима се уравља, а одозго се свагда поплете прућем. — 2) дизати се прошца, ein Spiel, da einer den andern, der auf dem Boden liegt und ſich ſtarr macht wie ein Bret, bei den Beinen aufhebt, ludi genus.

проштéње, n. Verzeihung, remissio: И *проштење* сваки му искаже —

прòшће, n. (coll.) die Planken, tabulae.

прошу̀пљити, прòшу̀пљîм, v. pf. шилом, vide пробушити.

пр̀па, f. glühende Aſche mit Waſſer vermiſcht (als Umſchlag), cineres aqua diluti. cf. [1] пр̂пор [1].

пр̀пац, пца, m. (у Далм.) cf. прпоруше.

пр̀пољ, m. (у Дубр.) die [Gartenſchnecke] Wegſchnecke, limax [agrestis L.].

пр̀пољак, пр̀пôљка, m. одрезана винова лоза која се одоздо закопа у земљу те прегодити и пусти жиле пак се на друго прољеће сади. Гдјекоји оставе загрнуто чокоће до другога прољећа те лозе пусте жиле па их онда сијеку и саде. Прпољцима посађен виноград роди прве године, а кад се лозом сади онда тек треће. cf. прпорак.

1. **пр̂пор,** m. 1) vide прпа. — 2) vide супрашица. — 3) (у Ц. г.) прашина, н. п. гдје леже брави, Sand, arena.

2. **пр̂пор,** m. (у Ц. г.) кад се риба бије, die Begattung der Fiſche, coitus piscium.

пр̀порак, ôрка, m. vide прпољак.

пр̀порêње, n. die Begattung der Fiſche, piscium coitus.

пр̀порити се, рî се, v. r. impf. т. ј. риба, ſich begatten (von Fiſchen), coeo (de piscibus). cf. [vide] бити се [2].

пр̀поруша, f. једно од оне момчади што иду у прпорушама, cf. прпоруше.

пр̀поруше, f. pl. [cf. прпоруша]. Неколико нежењенијех момака, који у Далмацији у Котару кад је суша иду (од Ђурђева дне до Петрова дне) од куће до куће са зеленијем гранама и са цвијећем те играју и пјевају да би ударила киша (као по другијем мје-

стима *додоле*). Старјешина или коловођа од прпоруша зове се *приац*, и њега увију навитином и драчом. У пјевању и игрању жене их пред сваком кућом пољевају водом гледајући да би највећма полиле прпца; а пошто сврше пјесму и играње, домаћица ваља да их дарује: вуном, сољу, сиром, скорупом, маслом, јајима и т. д., па овако што скупе онијем се у вече часте, а што им претече оно подијеле. Прпоруше пјевају пред кућама ову пјесму: Прпоруше ходиле,| Терем Бога молиле| Да нам даде кишицу,| Да нам роди година,| И шеница бјелица,| И винова лозица,| И невјеста ђетића| До првога Божића. Даруј нама, стрико наша,[1]| Оку брашна, стрико наша,| Бублу масла, стрико наша,| Рунце вуне, стрико наша, Један сирчић, стрико наша,| Шаку соли, стрико наша,| Два три јајца, стрико наша.| Остај с Богом, стрико наша,| Која си нас даровала.

пр̏пошка, f. (у Сријему) кад се врело млијеко или вода проспе у жератак или врућ пепео, пак са паром и пепео тако у вис сукне да ономе ко се близу деси руке или образ опари, то се вели: опарила га *прпошка*.

пр̀пушкâње, n. vide лепршање.

пр̀пушкати се, кâм се, v. r. impf. sich im Sande wälzen (von Hühnern), volutari in arena. [vide лепршати се].

пр̏са, n. pl. vide прси.

пр̂сак, ска, m. оде у прсак, т. ј. распаде [се], bersten, disrumpi.

пр̀сат, a, o, starkbrüstig, pectorosus.

пр̏си, f. pl. (gen. пр̀сй и пр̀сијӯ) die Brust, pectus. [cf. прса, груди].

пр̀сина, f. (у Далм.) der Brustriemen am Reitpferde, lorum in equi pectore. cf. [прсине,] силембе.

[**прсине,** f. pl. cf. прсина; *види* s. v. пусат 2.]

пр̀скâње, n. das Spritzen, conspersio.

пр̀скати, пр̂скâм, v. impf. н. п. водом, spritzen, spargo, conspergo.

пр̏слук, m. das Brusttuch, das Brustleibchen, subuculae genus. cf. пруслук; [пршњак 2].

пр̏случић, m. dim. v. прслук.

1. **пр̏снути,** нêм, v. pf. (пр̏снух и пр̏скох, пр̏сну и пр̏ште, пр̏снуо и пр̏скао, пр̏снула и пр̏сла) bersten, springen, disrumpor: *Пр̏ште* чедо ка' бијело јајце —

2. **пр̀снути,** пр̂снê, v. pf. spritzen, emico.

пр̏ст, m. (pl. gen. пр̂стâ) der Finger, digitus.

пр̏стêн, пр̏стена, m. 1) der Ring, Fingerring, annulus. — 2) отишли на прстен. cf. колачи. — 3) eine Art Spiels, ludi genus. [cf. гонеталица 2]. Прстена се играју уз месојеђе ноћу; и то је најобичнија игра у Србији и у Босни. Играчи се подијеле на двије стране, па онда један узме прстен и натакне (кријући од онијех осталијех) на један рогаљ од мараме, па онда помоли из руке сва четири рогља те један од оне друге стране узме два, а два остану њима; којима допадне прстен, они почну играти, т. ј. крити прстен. Метне се на земљу девет капа (или чарапа, ако нема толико капа), и десета марама, па онда један узме прстен у руку и поткрије под све капе редом (а под једном остави прстен) и најпослије у мараму (марама та зове се *алва* или *завитак*). Кад онај тако све поткрије, онда они други питају један другога: „ђе је твој *ишћил?*“ (т. ј. гдје мисли да је прстен) па један, који је као старјешина међу њима, почне дизати капе и тражити прстен. Кад прву капу дигне, онда рече *амбар*! [cf. амбарање, амбарати, амбарнути 1;] ако буде прстен у *амбару*, онда га они узму и крију; ако ли не буде, а он диже остале капе гдје мисли да нема прстена, док не сатјера на двије, па онда дигне ону гдје мисли да је прстен, и рече: *ова наша* (или *нек да ова*): ако ондје буде прстен, он га узме и крије као да га је нашао у амбару; ако ли не буде, онај што крије одговори му: *а ова наша* (или *не да ова*), па узме прстен и броји два *коња* (т. ј. амбар и ону капу гдје је био прстен), па крије опет на ново. Кад онај нађе прстен послије амбара, онда му онај што крије броји све оне капе што нијесу дигнуте и амбар и ону под којом је био прстен; ако ли нађе у првој послије амбара, онда кажу да је *убио патку* [cf. убити 7], и броје му сви[х] десет коња. Кад онај *амбарне* па не нађе прстена, одмах му овај што крије метне завитак (а дотле га држи у руци) на оно мјесто гдје је био амбар; кад који одмах однесе прстен у завитак, онда кажу *посрао се* (у завитак). [cf. посрати се 3]. Мјесто амбара може се казати *бош* (т. ј. празно), али кад се *бошка* [cf. бошкање, бошнути], онда се дижу оне капе, гдје се мисли да нема прстена; па кад онај што тражи сатјера на двије капе бошкајући, онда су обје његове: ако ли нађе прстен бошкајући, онда се броје сви коњи, као и кад се убије патка. Под коју се капу један пут сакрије прстен, она се други пут зове *погорелица* [*изгорелица*] или *пожеглица*, и за то није слободно два пут засопце под једну капу сакрити: јер *погоре* сви коњи што су дотле били изиграни. Кад изиграју онолико коња у колико су погодили да се играју (највише се играју у 100), онда се *карете* различно: једне (оне што су надиграни) гаре, једне брију (ивером или каквим дрветом), једни траже устима прстен по мекињама или по пепелу, једни лају око куће или вичу што им се заповједи, од једнијех граде ћуприју, од једнијех крижају дуван и т. д. По ва-

[1]) Ако је домаћица врло стара, говоре јој *мајко* мјесто *стрико*, а врло младој може бити да би казали *снашо* и *нево*.

рошима гдјешто крију прстен под филџане мјесто капа, и онда је много теже *уишћилити* (т. ј. погодити гдје је); а по неким мјестима, особито по Сријему, по Бачкој и по Банату, крију прстен у руке (и то кажу: да се играмо *прстенка*), али се то највише игра са женама, и ту нема *карета* никаквога, него само да мушкарци мијешају своје руке са женскима. [cf. прстенак 2].

прсте́нак, нка, m. 1) hyp. v. прстен: *Прстенци* звоне на нова брда — 2) (у војв.) по варошима soviel als прстен 3. — 3) die Kamille, chamaemelum vulgare [a) die Hundskamille, anthemis L.;] cf. *жабљак* [2, раман 1], *раменак* [1; искрица? — б) vide титрица]; cf. царев цвијет. — 4) [*Прстенак*] поље код Сарајева, ein Feld bei Сарајево, nomen campi.

пр̏стеновâње, n. das Anstecken des Ringes (beim Freien), donum annuli, cum puella cui desponsatur.

пр̏стеновати, нујêм, v. pf. und impf. т. ј. дјевојку, der Verlobten den Ring anstecken, dare annulum desponsatae: Да је видиш и да *прстенујеш* —

прстѐнџија, *m. највише pl.* прстенџије, *они што иду на прстен* [2], *cf.* [vide] *јабучар* [3].

пр̀стêње, n. (coll.) die Ringe, annuli.

пр̏стић, m. dim. v. прст.

пр̀сци, прстаца, m. pl. (у Дубр.) eine Muschelart, dactyli.

пр̂т, f. vide пртина: Има *прти* преко поља,| Може ујо путовати —

пр̀тача, f. само у овој загонеци: Упртим те у *пртачу*, однесем те у вртачу, справим ти справу, зачепим ти јаму.

пр̏тен, а, о, 1) linnen oder hanfen, linteus, cannabinus. — 2) [vide] рђав [1], schlecht, malus: Све ми је *пртено* без ње (без жене); Хеј старости, *пртено* оружје!

пртѐњача, f. т. ј. торба, eine торба von Leinwand, sacculus linteus.

пр̏тилица, f. (у Лици) вунена узица у којој жене носе дрва и бременице с водом. Дјевојка кад се уда ваља да понесе шарену пртилицу са собом.

прти̏на (пр̀тина), f. Schneebahn, via per nives. [cf. прт].

прти̏ница, f. dim. v. пртина.

1. **пр̀тити**, ти̂м, v. impf. Bahn machen durch den Schnee, viam aperio per nives.

2. **пр̏тити**, ти̂м, v. impf. *1)* auf den Rücken heben, tollo: Штагођ носиш, *прти*, а што једеш, дроби. — *2) (у Бан.)* расти, *напредовати*, *н. п. прти жито; тако се каже за свашто што је у земљу усијано или расте из ње.*

пр̀ти̂ште, n. Linnenzeug, lintea.

пр̀тљâг, пртљáга, m. } das Gepäck, impedimenta.
пр̀тљага, f. }

пртљáжина, f. augm. v. пртљаг.

пр̀тљâње, n. 1) das Schwatzen eines Kindes, blateratio. — 2) das Fortpacken, abitus, ablatio.

пр̀тљати, љâм, v. impf. 1) што пртљаш? was schwatzest du da? quid blateras? — 2) пртљај, пртљај, mache daß du damit fortkommst, bring's weg. — 3) (у Далм.) носити [3] што, tragen, fero.

пр̀тљâш, пртљáша, m. (у Рисну) који пртља којешта, der Schwätzer, blatero.

1. **пр̀ћêње**, n. das Nasenrümpfen (eig. Verziehen der Lippen), das Maulrümpfen, contorsio oris.

2. **пр̀ћêње**, n. das Bahnbrechen durch den Schnee, viae per nives apertio.

3. **пр̏ћêње**, n. das Aufladen auf den Rücken, sublatio in dorsum.

прћѐуспат, а, о, mit aufgeworfenen Lippen, labiis crassis.

пр̀ћија, f. 1) (у Ц. г.) што се да уз дјевојку, die Mitgift, Heirathsgut, dos [vide женинство]: Удаји је, с јадом је удала,| Све јој млада у *прћију* дала| Све Ђурђево и Смедерево| А најпотле и два своја сина — 2) (по зап. кр.) vide особина.

прћи̏јâш, прћијáша, m. (по зап. кр.) калуђер *или други човјек* који има прћију 2.

пр̀ћије, f. pl. „Јами мртве *прћије*, већ држи за моћ," у Сријему приповиједа се у шали да је казао Хрват своме другу који је вукао за уздице кад им се поплашио коњ у таљигама на којима су сједили. Мјесто *прћије* (као да су уздице биле од *пртенијех* узица?) једни веле *кожетине*, а *моћ* овдје значи реп.

пр̀ћити, пр̂ћи̂м, v. impf. } die Lippen
пр̀ћити се, пр̂ћи̂м се, v. r. impf. } aufwerfen, das Maul rümpfen, labia contorqueo.

пру̏г, а, о, (у Сријему) н. п. коњ, gestreckt, protentus. [vide 1 дуг]. cf. дугачак.

пру̀га, f. ein Streif, linea, taenia. [cf. жиљ].

пру̀гао, пру̀гла, m.: Кад се скупи кулаш у *пругао*, Па из *пругла* започе да скаче —

Пру̀гиња, f. Frauenname, nomen muliebrae.

пру̀гла, n. pl. (у Сињу) оно гвожђе што се њиме растеже платно кад се тка, vide чимбари.

пру̀гло, n. Art Schlinge (der Vogelfänger), laqueus. cf. пружало.

пру̂д, пру̀да, m. die Sandbank, Düne, syrtis. [vide греда 2].

пру̀дика, f. (у Барањи) шибљика која из пруда изникне.

1. **пру̀дити**, ди̂м, v. impf. (у Сријему) први род родити, н. п. виноград, шљива, zum ersten Mal Frucht bringen, primos fructus ferre.

2. **пру̀дити**, ди̂, v. impf. (у прим.) nützen, prosum [cf. користовати]: пруди ми ово.

прудо̀вит, а, о, reich an Sandbänken, syrtosus.

1. **пру̀ђêње**, n. das Bringen der ersten Frucht, fructus primi.

2. **пру̀ђêње**, n. das Nützen, τὸ prodesse.

пру̀жало, n. (у Рисну) vide пругло.

пру̀жâње, n. das Ausstrecken, porrectio.

пру̀жати, пру̂жâм, v. impf. 1) ausstrecken, ex-

tendo, н. п. руку, ногу. — 2) чашу, reichen, porrigo.

пру̏жати се, пру̏жа̂м се, v. r. impf. sich ausstrecken, extendo corpus.

пру̏жити, жи̂м, v. pf. 1) н. п. чашу, reichen, porrigo. [cf. покучити]. — 2) н. п. руку, ausstrecken, herreichen, extendo, porrigo.

пру̏жити се, жи̂м се, v. r. pf. sich ausstrecken, extendere corpus.

пру̏слук, m. vide прслук.

пру̂т, m. (loc. пру́ту, pl. пру́тови) die Ruthe, virga.

1. **пру́так,** тка, m. 1) hyp. v. прут. — 2) ein Streif am Kleide, virgula, clavus.

2. **пру̏так,** тка, тко, biegsam, flexibilis. cf. [vide] гибак.

пру̏тараст, } **пру̏таст,** } a, o, gestreift, virgatus.

пру̀тило, n. (у Сријему) на што се канап с удицом веже, die Angelruthe, arundo piscatoria.

пру̀тић, m. dim. v. прут.

пру̀товача, } **пру̀туља,** } f. eine Art rothgestreifter Aepfel, mali genus [pirus malus L. var.].

пру̀ћа̂ње, n. vide [1] праћање.

пру̀ћати се, ћа̂м се, v. r. impf. vide праћати се.

пру̂ће, n. (coll.) die Ruthen, virgultum.

пру̏ћити се, ћи̂м се, v. r. pf. sich niederwerfen, se abjicere: Бешо рече а *прући се* Раде,| Рекао би, испаде му душа —

пру̂ћи̂це, n. dim. v. пруће.

пр̏ху̂т, f. (у Ц. г.) vide перут 2.

пр̏ц! прц Милојка!

пр̀ца, m. 1) dim. v. прт. — 2) (у Ријеци Сењској) vide задњица [1]: Немам страха, ка' ни *прца* праха. Гдјекоји саставе ова обадва значења, казујући како су на свадби пјевали куму: да полази уз Милај планину и да му лијепа пртина има: Уз Милај, мили куме, уз Милај!| Лепа ти се *прца* види.| И *уз Милај* у пјевању се може мислити *узми лај*.

пр̏ца̂ње, n. das Begatten der Ziegen, coitus caprarum.

пр̏цати се, ца̂ се, v. r. [im]pf. т. ј. коза, sich begatten (von Ziegen), coëo (de capris). cf. [vide] тећи се.

прцва̀ре̂ње, n. das Kochen (Sieden, Braten) mit Geräusch, frixio.

прцва̀рити, пр̀цва̂ри̂м, v. impf. rösten, torreo, frigo.

пр̀цва̂рница, f. der Laden, wo Würste und dgl. gebraten verkauft werden, taberna coqui. [cf. тандара 1].

пр̏цка̂ње, n. dim. v. прђење. [cf. прцукање].

пр̀цкати, ка̂м, n. dim. v. прдјети. [cf. прцукати].

пр̀цио, m. vide прдешко.

прцу̀ка̂ње, n. vide прцкање.

прцу̀кати, ка̂м, vide прцкати.

пр̏ч, *m. (gen. пр̀ча)* [vide стармали].

Пр̀чањ, m. мјесто у Боци поред залива према Доброти: Од *Прчања* до два Лукчевића —

пр̀чевина, f. der Bocksgestank, hircus: удара на пр̀чевину.

прчѐвит, а, о, јарац, nach Begattung riechend, olens coitum.

пр̏чица, f. (у Боци) мали човјек који се ласно расрди, ein kleiner jäher Mensch, homullus iracundus.

пр̀чор, m. каже се у шали за укухан дроб. Дроб се са цигерицом обари пак се послије ситно исјеца и попржи с луком црнијем, пак се онако врућ саспе у чабрицу, и одозго се још затопи машћу, па уз месојеђе кад хоће да се једе извади се колико треба у таву те се погрије. Од овакога се масна јела мала дјеца ласно озлотрбе, и онда реку: најело се дијете *прчора*, па га тјера напоље. cf. [vide] затоп.

пр̏шка̂ње, *n. vide чеаркање.*

пр̏шкати, *а̂м, v. impf. (у Ц. г.) vide чеаркати.*

пр̏шљѐн, пр̏шљена, m. der Spinnwirbel, verticillus. cf. [прешљен 1,] агршак.

пршљѐња̂к, њка, m. у приповијеци као дрвен тањир. cf. пршљен.

пр̀шљив, а, о, (у Хрв.) који се одмах расрди, jähzornig, iracundus. [vide осорљив].

пр̀шљивац, и̂вца, m. ein jähzorniger Mensch, iracundus. [vide срдитко].

пр̏шња̂к, m. 1) ам који коњу стоји преко *прсију*, der Brustriemen. — 2) кожух као *прслук*, Brustleibchen von Pelz, subuculae genus.

пр̀шта̂ње, n. das Knistern, stridor.

пр̀штати, шти̂м, v. impf. н. п. пршти вода, пршти маст (у шерпењи, кад се што пржи), rauschen, knistern, strido.

пр̏штѐње, n. das Zertreten, τὸ conculcare.

пр̏штити, шти̂м, v. impf. (у Ц. г.) treten, conculco: И да *пршти́ш* рају сиротињу — Немојте ми *пршти́т'* сиротиње —

пр̀шут, m. } **пр̀шута,** f. } Art Schinken, pernae genus (ital. persciutto). [vide шунка].

пс! 1) stille, siste! [cf. пст]. — 2) кад се псето ваби: пс!

псàлти̂р, псалти́ра, m. (сељаци говоре *салтир*) der Psalter, psalterium.

псалти́рац, рца, m. der Psalterschüler, tiro discens psalterium, id est tiro tertii anni.

псѐта̂шце, n. dim. v. псето.

псѐто, псѐтета (псѐта), [всето] n. der Hund, canis. cf. [пашче,] вашка.

псѐћи̂, ћа̂, ћê, Hunds-, caninus. [cf. кучји].

псѝна, f. augm. v. [1] па̏с.

псо̀ва̂ње, n. das Schelten und Schimpfen, convicium. [cf. ријечање].

псо̀вати, псу̏јêм, v. impf. schimpfen, convicior. [vide грдити 2].

псо̀ва̂ч, псова́ча, m. der Schimpfer, conviciator.

псова́чев, а, о, des псовач, conviciatoris.

псова̀чица, f. die Schimpferin, conviciatrix. [cf. псовкиња].

псо̂вка, f. der Schimpf, ignominia.
псо̏вкиња, f. vide исовачица.
псо̀глав, m. (in der Volksgeographie) ein Mensch mit einem Hundskopf, homo capite canino: И *псоглава* који дома нема —
пст! interj. pst, pst. [cf. пс 1].
пти̏ца, f. (у војв. по варошима) vide тица mit allen Ableitungen.
птр̏ше! каже се кљусету, кад се хоће да одбије; а говори се и у пословици: „Ласно је рећи *птрше*, али се усне тресу" (т. ј. свашто је ласно рећи, али је тешко учинити). Али је ово ријеч која се управо не може записати нити ја знам како би се за њу слова могла измислити. Оваковијех ријечи има у језику нашему још неколико, као н. п. 1) онај глас који се учини кад се више предњијех горњијех зуба језик метне на подигне, које кад се учини један пут, значи: није; а кад се више пута узасопце учини, онда показује да се човјек чему чуди; 2) онај глас који се учини стиснутијем уснама, које обично чине жене кад се мало дијете протегне, или кад ко пред дјететом спомене жабу или какву болест, а оне дијете повуку за ухо; 3) онај глас — као два *с* —, којим се псету показује као да га виде, него да сједи с миром, или да иде оданде, које се у таком догађају рекне и човјеку — узевши га за псето.
1. **пу̏,** пу̂а, vide **пух.**
2. **пу!** vide пи.
пу́ало, m. vide **пухало.**
пу̂аљка, f. vide **пухаљка.**
пу̂ање, n. vide **пухање.**
пу̀ара, f. vide **пухара.**
пу̀аре, f. pl. vide **пухаре.**
пу́ати, пу̂ам (пу̂шêм), vide **пухати.**
пу̂аћ, пуа́ћа, m. vide **пухаћ.**
пу̏в, m. (у Сријему) vide **пух.**
пу̏ва, f. (у Боци) vide **пуха.**
пу̏ва̂р, m. (у Сријему) vide пухор.
пу̀варе, f. pl. (у Сријему) оно кукурузно зрневље, које у кокању не испуца, него се онако испече, geröstete Kukuruzkörner, grana zeae mais tosta.
пу́вати, пу̂ва̂м, v. impf. vide **пухати**: Од горе вјетриц *пувао* —
пу̏вица [**пухица**], f. (у Боци) vide [бубуљица] чибуљица.
пу̀да̂р, пуда́ра, m. der Wächter des Weinbergs, custos vineae.
пуда́рêње, n. das Bewachen des Weinberges, custodia vineae.
пуда̀рина, f. der Lohn für die Hütung des Weinbergs, merces custodiae vineae: платио пударину; отишао у пударину.
пуда́рити, пу̀да̂ри̂м, v. impf. ein пудар sein, sum custos vineae.
пуда̀рица, f. 1) die Hüterin des Weingartens, femina custodiens vineam: здрава као *пударица.* — 2) пударска колиба, casa custodis vineae.
пу̀да̂рка, f. vide праћа [1].
пу̀да̂рски̂, ка̂, ко̂, der Hüter der Weinberge, custodum vineae.
пу́дити, пу̂ди̂м, v. impf. 1) [vide] плашити, scheuchen, schrecken, terreo — 2) (у Хрв.) тјерати, scheuchen, verjagen, fugo. [vide гонити 1].
пу̀дљив, а, о, (особито по ист. кр.) furchtsam, pavidus, cf. [vide] страшљив: Женска страна од паса *пудљива* —
пу̀дљивац, и̂вца, m. човјек пудљив, der Furchtsame, timidus. cf. [vide] страшивац.
пу̀дљивица, f. пудљива жена или дјевојка, die Furchtsame, timida.
пу̀ђêње, n. das Scheuchen, terror, fugatio.
пу̂ж, m, die Schnecke, cochlea. cf. спуж [1, шпуг].
пу̏ждра, f. vide **пуздра.**
пужѐвљи̂, љâ, љê, Schnecken-, cochleae.
пу̏завац, за̂вца, m. der Blauspecht, [die Spechtmeise], sitta europaea [L.; cf. тоцокљун].
пу̏за̂ње, n. das Klettern, Kriechen, nisus, reptatio.
пу̏зати, пу̏жêм, v. impf. 1) kriechen, repto. [cf. пузити 1]. — 2) klettern, enitor.
пу̏здра [пуждра], f. } (bei den vierfüßigen Thieren) die Ruthe, penis quadrupedum (vox honesta).
пу̏здро, n. (у Рисну) }
пузѐћкê, } kriechend, repens.
пузѐћки̂, }
пу̀зија, f. (у Јасеници) некаква риба налик на бркицу, али бива већа и налази се по шкаљама [Aalrauppe, Quappe, lota vulgaris Cuv.; vide манић].
пу́зити, зи̂м, v. impf. 1) klettern, kriechen, repto. [vide пузати 1]. — 2) ausgleiten, labor: Киша музе, Ноге *пузе* —
пу̏ица [**пухица**], f. (у Ц. г.) vide [бубуљица] пувица.
пу̂јка, f. vide будија.
пу̏јка̂ње, n. vide дршкање.
пу̏јкати, ка̂м, (у Бачкој) vide дршкати.
пу̂к, m. 1) (по зап. кр.) Volk, populus. cf. [вилает 2,] народ, свијет [2], свјетина [2]. — 2) по пу́ку, der Krach, fragor [vide пуцањ]: Пушку чуо, по *пуку* познао —
пу̂ки̂, ка̂, ко̂, 1) н. п. пуки сиромах, blutarm, pauperrimus. [cf. препукли]. — 2) (у Дубр.) *пуки* отац, *пука* мати, т. ј. исти, чити, ipsissimus. [vide 2 исти].
пу̀кла̂ш, пукла́ша, m. (у примор.) шипак [1] који се обично распукне како почне зрети, Art Granatapfel, mali granati genus [punica granatum L. var.].
пукли̂на, f. (у пјесми) vide пукотина.
пу̏кнути, нêм, vide **нући.**
пу̀котина, f. die Spalte, Ritze, der Riß, fissura [cf. пуклина]: Сав је од *пукотина* (који не може никаке тајне да сачува).
пу̀кта̂ње, n. das Puffen kochender Bohnen, sonitus pisi cocti.
пу̀ктати, пу̏кћêм, v. impf. puffen, sono, subcre-

pito: Гуштер *пукће* навр куће,| Гаће плете, на војску ће —

пу̏ла̂к, пула́ка, m. (у Барањи) мало магаре, das Eſellein, asellus. [vide магаре]. cf. пуле.

пу̏ле, ета, n. vide магаре.

пу̏ли[*], adj. indecl. шарен на пулије(?) [cf. пурли]: И по њему *пули* рисовина — Диже цура *пули* дувак с лица —

пу̏лија[*], f. 1) ein Knopf, ſchnallenartiger Knopf. [cf. цело]. — 2) као пређица на шеширу што пастири од коситера салијевају.

пу̏лијешки̂, ка̂, ко̂, appuliſch, Appulus: Познају се као *Пулијешки* лупежи.

пу̏лча̂з[*], пулча́за, m. (у Далм.) велика плоча што стоји на ђечерми на врх прсију више тока, а са стране мање плочице, под којима су ковче (за спучање), зову се *пулча́зи*. cf. [vide] токе[2].

Пу̏ља, f. 1) Appulien, Appulia. — 2) [*пуља*] (у Србији) и у Босни) новац или број новаца од шесет пара. cf. вижлин.

пу̏љат, *а, о, н. п. коњ, т. ј. шарен као да су пуље по њему* [vide грошаст]: [И под њиме] *пуљата богата* —

пу̏ље̂ње, [n. verbale von пуљити].

Пу̏љи̂з, Пуљи́за, m. који је из Пуље[1], der Appulier, Appulus.

пу̏љити, *пу̏љи̂м*, *v. impf.* [vide помаљати]: *пуљи коњ пуздру (н. п. кад хоће да мокри).*

Пу̏љо, m. мушки надимак.

пу̏н, а, о, voll, plenus: пун ријечи; пун пунцат (пунцит), ganz und gar voll.

пу̏нан, а, о, 1) dim. v. пун [cf. пунахан, пуначак]: У висину по триест лаката,| У напријед по триест *пунане* — У ширину педесет *пунано* — Кад нећеља на *пунано* дође — 2) ſchwanger, gravidus. cf. [vide] трудан[2].

пу̏нахан, хна, хно, (по југоз. кр.) vide [пунан 1] пуначак.

пу̏нац, нца, m. vide таст.

пу̏начак, чка, чко, dim. v. пун. [vide пунан 1].

пу̏нгуз, m. erdichtete Speiſe, nomen fictum cibi, q. d. qui replet culum: А. Како је то јело?| Б. *Пунгуз*. — Не може од *пунгуза* да једе.

пу̏ндра̂в, m. црв који се код мршавијех коња под репом налази.

пу̏нити, ни̂м, v. impf. [cf. напуњати] 1) füllen, impleo: Везе бану свилене рукаве,| Навезла их, па их *пуни* златом — *Пуни* злато по бијелу платну — 2) пушку, laden, impleo. [cf. набијати 5].

пу̏нити се, ни̂м се, v. r. impf. voll werden, impleri: пуни се мјесец, човјек у лицу.

пу̏ница, f. 1) женина мати, die Schwiegermutter (die Mutter der Frau), mater sponsae. [cf. ташта, баба 5]. — 2) die Verwandte der Frau, affinis ex parte uxoris: отишао у пунице.

пу̏ничин, а, о, der пуница[1], socrus.

пу̏ни̂ш, пуни́ша, m. у пословици, cf. нашиш.

пу̏нишаке, f. pl. ein Kartenſpiel, ludi chartharum genus (öſterr. Saunikel).

пу̏но, 1) voll, plene. — 2) (по југоз. кр.) viel, multum, cf. [vide] много: иште *пуно*;| *Пуно* свата дароват' не могу — 3) пуно мени! wohl mir! beatum me! cf. [vide] бла̂го [мени]. — 4) ſehr, valde, cf. [vide] веома: *пуно* добра, *пуно* складан.

пу̏ноглавац, гла̂вца, m. ein Art Waſſerthiers [Kaulquappe], bestiae aquaticae genus [larva ranae; cf. буђара, дивљи сомић, црноглавак; жабић].

пу̏нтвани, m. ungegorner Wein, um damit den Wermuthwein zu verſüßen, vini (musti) genus.

пу̏нути, пу̏не̂м, vide **пухнути**.

пу̏нца̂т, **пу̏нци̂т**, } а, о, cf. пун.

пу̏ње, n. (у Ц. г. и у Лици) вино што се (о крсном имену) даје у цркву, и с којим се у славу устаје: Изнесоше *пуње* и свијеће —

пу̏ње̂ње, n. das Füllen, impletio. [cf. напуњање].

пу̏њка, f. (у Сињу) оно за што се запиње *пуце*, die Schlinge, vinculum. cf. [vide] петља.

пу̏ор, m. vide **пухор**.

1. **пу́па**, f. 1) hyp. v. [2] пу̏пак[1]. — 2) (у Боци) некака трава у које је коријен отишао у земљу доље управо; дјеца огледају ову траву које ће ишчупати управо с коријеном и вукући је горе говоре: „испупи се, пупо, на мајчино млијеко.“ [vide балучка]. — 3) vide [пухара] пуша.

2. **пу̂па**, f. (у Дубр.) vide лутка.

пу̏пав, а, о, großbäuchig, ventriosus. [vide трбушат].

пу̏павац, а̂вца, m. der Wiedehopf, upupa [epops L.; cf. бабин кокот, божјак 2, кукавичји коњиц, кукавички коњиц].

1. **пу́пак**, пка, m. die Knospe, calyx. [cf. пупољак].

2. **пу̏пак**, пка, m. 1) der Nabel, umbilicus. Гдјекоје врачаре кажу да ће жена онолико мушке дјеце родити колико на вјенчању узима уза се пупака од мушке дјеце, за то многе остављају такове пупке за вјенчање својијех кћери. — 2) развио му се или спао му пупак, vide струнити се[1].

пу̏паквица, f. (у Дубр.) Nabelkraut, umbilicus Veneris [umbil. erectus DC.].

пу̏па̂тор, m. (у Дубр.) eine Pflanze, der Nachtſchatten, solanum [L. spec.].

пу́пити, пи̂м, v. impf. es treibt Knospen, gemmas emitto. cf. пупчити.

пу́пље̂ње, n. das Knospen-treiben, emissio gemmarum. [cf. пупчење].

пу̏пољак, по̂љка, m. vide [1] пу́пак.

пу̏пуљица, f. (у Ц. г.) die Wachholderbeere, bacca juniperi. cf. [vide] вења[2].

пу̏пу̂шка, f. (у Вуковару) на хљебу гука (као на дрвету чворуга), die Scharte am Brote, fissura panis.

пу̏пчаст, а, о, gewölbt, konvex, convexus, gibbus.

пу̏нчӗње, n. vide пупљење.
пу̏нчити, чӣм, v. impf. (у Дубр.) vide пупити.
1. **пу̏нчић**, m. dim. v. [1] пу̏пак.
2. **пу̏нчић**, m. dim. v. [2] пу̏пак [1].
1. **пу̏ра**, f. (pl. gen. пу̏рā) vide будија.
2. **пу́ра**, f. 1) (у Имоск.) vide качамак, мамаљуга. — 2) (у Лозници) таково јело с водом размућеном с пекмезом.
пу̏рак, рка, m. 1) die Flintenkugel, globulus igneus. [vide зрно 2]. — 2) hart gekochte Fisolen, phaseolus semicrudus.
пу̏рāн, пура́на, m. vide будац.
пу̏рењак, ӗњка, m. ein halbreifes Stück Kukuruz zum Rösten, zea tostilis. cf. [печењак,] зеленьак.
пу̏рӗње, n. das Braten von (grünem) Kukuruz, tostio zeae semimaturae: има ли већ кукуруза за *пурење*?
Пу̏реш, m. Mannsname, nomen viri.
пу̏рити, рӣм, v. impf. t. j. кукуруз, rösten, braten, torreo.
пу̏рјāк, m. (у Славонији) некаква трава која се пурама даје у мекињама, Art Pflanze, herbae genus.
пу̏рјан, m. (у Подг.) као прас, Art Lauch, allii genus. [vide прас].
[**пурка**, f. vide будија.]
Пу̏рко, m. Mannsname, nomen viri.
пу̏рли,* indecl. cf. [vide] пули: По нанулам' *пурли* гаће пануле —
Пу̏ро, m. Mannsname, nomen viri.
пу̏сат,* m. 1) vide оружје. — 2) (у Сињу) коњска одора (узда и прсине), Pferdegeschirr, arma equestria. [cf. такум].
пу̏сић, пусића, m. der Verdammte: Но се *пусник* к земьи увијаше —
пу́сница, f. die Verdammte: А *пусница* пушка арчалија —
1. **пу̏ст**, пу́ста, о, (пу̏стӣ, тā, тō) 1) verlassen, herrenlos, desertus: *Пусто* масло и пси лочу. — 2) öde, desertus. [cf. пустошан]. — 3) пуста батина! *(т. j. хеј да је сад батина! н. п. кад се мисли да би ваљало кога бити)* трчи *пуст* као бијесан! ала је *пуст* лаком! лијепа је *пуста* као вила!
2. **пу̏ст**, m. (у Ц. г.) простирач свальан од вуне, der Filz. coacta. cf. [vide] пустина.
пустàња, m. (понајвише у војв.) ein Räuber, latro. cf. [vide] хајдук [1].
пустàњин, a, o, des Straßenräubers, latronis.
пустàњски, } kā, kō, räuberisch, praedatorius.
пустàјски, }
пустàлук, m. die Räuberei, rapina.
пу̏стара, f. (у војв.) die Puste (in Ungern), terra non arata, sed gregibus permissa.
пустàрāш, пустараша, m. који држи пустару.
пу̏старскӣ, kā, kō, n. п. теле, von пустара.
пу̏сти, ба̏ба, ко̀њу кр̀в, vide троскот.
пу̏стимица, f. ein Wurfprügel, lignum missile, z. B. um Obst herabzuschlagen.
пу̏стимичкē, бацити дрво, prügelartig geworfen, so daß es in der Luft sich umdreht, ita jactum, ut torqueatur cum volat. [vide врзимице].
пу̏стина, f. (по југоз. кр.) од вуне свальано као дебело ћебе, те се на њему спава, die Filzdecke, stragulum ex coactis factum. cf. [2] пуст.
пу̏стиње, f. pl. (у Ц. г.) као јастучићи, што се меће на јарам, да не убије вола у врат.
пу̏стињāк, m. der Einsiedler, anachoreta.
пу̏стиња, f. die Einöde, desertum.
пу̏стити, пу̏стӣм, [пуштити] v. pf. 1) lassen, mitto, dimitto [cf. 1 пуштати]; жену, sein Weib (gerichtlich) entlassen, divortium facere cum uxore (у Србији за владања Турског кад је ко хтио жену пустити, није му требало ни поп ни владика, него кадија и муселиму. Доста пута је онај који је хтио жену пустити осјекао јој перо од шамије на глави или рогаљ од скута на хаљини какој, па је од себе отјерао и на суду распустио се с њоме. *У Боци жена мужу прекиме гатьик а он њој ресу од прегьаче, па престригу шару и узевши свако по једну половину и пошавши једно на једну друго на другу страну повичу: „Бог дао и богородица да се више никад не видимо и не састанемо!“* А и за владања Милоша Обреновића свештенство се готово ништа није мијешало у пуштање жена, а готово је тако било и за времена Карађорђијева); браду, шафсен lassen, promitto; пустило масло (т. j. цицвара) маст. — 2) пустити кога у кућу, einziehen, lassen, immitto: пустила себи у кућу мужа. — 3) fallen lassen: Од жалости и сузе *пустио* — 4) пустити воду, sein Wasser lassen, urinam reddo. [vide пишати].
пу̏стоӈāк, m. дијете које не иде у школу, ein Knabe der nicht in die Schule geht, puer scholam non frequentans (oppositum ђāк).
пу̏столина, } f. (als Scheltwort) verlassen, herren-
пустòловина, } los, deserta res, homo bestia. [cf. постоловина].
пу̏стопāш, f. где је сваком слободно пасти, eine freie (unversperrte) Weide, pascuum cuique patens: није то пустопаш.
пустòпашицē, cf. пустопаш.
Пустòпоље, n. поље у Поцерини, cf. [1] двориште.
пустòпољина, f. пусто поље, Heide, desertum. [cf. пустош].
пустòрук, а, о, празнијех руку, н. п. дошао пусторук, т. j. с голијем рукама, leer, inanis.
пустòсват, m. (у Пиштр.) } ein Hochzeitgast ohne
пустòсватица, f. } Amt, conviva nuptialis sine munere. [vide набигузица].
пу̏стош, f. eine Heide, loca deserta. [cf. пустопољина].
пу̏стошан, шна, шно, öde, desertus. cf. [vide] пуст [2].
пу̏т, пу́та, m. 1) der Weg, via [cf. цеста]: иде путем; стоји под путом. — 2) die Reise, iter.

— 3) сад овога пута, један пут, два пута, einmal, zweimal, semel, bis. [cf. ред 2]. — 4) (по југоз. кр.) нач, gegen, ad —: Отишао *иут* Беча, т. ј. у Беч; А отолен *иут* Будима поће — *Пут* Мемета загон учинила — *Пут* бијеле куле Карапића — 5) није било пута то чинити, т. ј. није било право. cf. путан. — *6) (по југоз. кр.) по пут* [vide попут].

пу̏так, тка, m. hyp. v. пут[1 и 2]: Јеленак ми гору ломи,| *Путак* да му је —

пу̏та̑љ, m. коњ путоноrаст, ein Pferd, das eine Bläſſe am Fuße hat, equus habens maculam in pede.

пу̏тан, тна, тно, recht, rectus, justus. [cf. пут 5].

пута̀ња, f. der Fußſteig, semita. [vide стаза].

пута̀њица, f. dim. v. путања.

пу̏таст, a, o, vide путоноrаст[1]: *Путасти* су у ноге лијеве —

пу̏та̑шце, n. dim. v. пуце: Ој Миљо, Милице!| Сребрно *путашце* —

пу̏тијер, m. (у Црн.) vide чаша (а што је у нас путир они зову *калиж*).

пу̏тило, n. vide путо. cf. сапон.

пу̏тина, f. (у Дубр.) рутина и *путина*, Tändelei, nugae.

пу̏тиница, f. (у Дубр.) dim. v. путина.

пу̏тӣр, пути́ра, m. Kelch, calix. (cf. путијер). cf. [калеж,] калиж.

пу̏тити, тӣм, v. impf. (у Дубр.) vide мрдати: *пути* (кад ко не умије што да каже управо него говори којешта).

пу̏тӣник, m. 1) ein Reiſender, viator. — 2) [*Путник*] Mannsname, nomen viri.

пу̏тӣников, a, o, des путник, viatoris.

пу̏тнина, f. das Reiſegeld, viaticum, cf. попутнина: Те путнику *путнину* платише —

пу̏тничкӣ, ка̄, ко̄, der путници, viatorum.

пу̏тно, adv. recht, recte, juste.

пу̏тњица, f. (у Срнјему и у Бачк.) der Schmutz am Leibe, squalor.

пу̏тњичав, a, o, ſchmutzig, squalidus.

пу̏то, n. das Fußeiſen, pedica: Лупа као *пуго* о лотру. cf. букагије, [негве (његве), путило, сапон 1, ђенђер, ћустек].

путо̀ва̑ње, n. das Reiſen, peregrinatio.

путо̀вати, пу̏тујӗм, v. impf. reiſen, peregrinor.

пу̏тоног, a, o, (ст.) vide путоноrаст[1]: Све коњице *путоноге* —

пу̏тоноrаст, a, o, 1) eine Bläſſe am Fuße habend, macula praeditus in pede, [cf. путаст, путоног, чарапаст,] н. п. коњ, пас. — 2) човјек путоноrаст (auch mit dem Beiſatze: у све четири), ein verteufelter Kerl (in gutem Sinne), versutus, insignis.

пу̏ћ! interj. plumpf, sonus rei cadentis in aquam. [cf. пуњкац].

пу̏ћак, ћка, m. vide [будак] пуран.

пу̏ће, n. у овој загонеци: пођох *пућем* распућем, нађох ризе и паризе; нит' су ризе ни паризе, него Турске рукавице (ножице).

1. пу̏ће̑ње, n. das Grollen, Aufwerfen der Lippen vor Verdruß, vultus iratus, buccarum inflatio.

2. пу̏ће̑ње, n. verbal. v. путити.

пућѐрица, f. (у Ц. г.) мали суд од дуга, Art Gefäß, vasis genus. [vide ведро 1]. cf. каблић.

пу̏ћи [пукнути], пу̏кнӗм, (пу̏кох, пу̏че, пу̏као, пу̏кла) v. pf. 1) berſten, ſpringen, rumpi, n. p. пукао лонац, пуче му срце. — 2) пуче жица (на тамбури), уже, конац, reißen, dirrumpi. — 3) (у Дубр.) пукао чир, т. ј. провалио се. — 4) земља, гроб: ту ће му и гроб *пући*, т. ј. ту ће и умријети. — 5) krachen (wie die Flinte, Kanone), edo sonitum. [cf. цићи (2 цикнути)]. — 6) пукло поље, пукле равнине, erſtreckt ſich unabſehbar hin, patet late. — 7) пуче глас, verlauten, inaudior. — 8) пуче ми десет гроша. — 9) што коме пукне више репа (кад кога истуку или му се друго како зло догоди, не може се повратити). — 10) куд пукло да пукло (било како му драго).

пу̏ћити се, пу̏ћӣм се, v. r. impf. die Lippen vor Groll aufwerfen, buccas inflo: *Пући се* као ћурак.

пу̏ћка, f. vide [будија] пура.

пу̏ћка̑ње, n. das Tabakrauchen in kleinen Zügen, emissio fumi nicotianae intervallis brevibus.

пу̏ћкати, ка̑м, v. impf. Tabak puffen, nicotianae fumum emitto brevi intervallo.

пу̏ћкац! vide пућ.

пу̏флак, } m. као малиш, изметак, Zwerg, pu-
пу̏флачић, } milus. [cf. стармали].

пу̏х [1 пу, пув], m. die Bilchmaus, Haſelmaus [Siebenſchläfer, myoxus glis Schreb.], glis (trainiſch полх, повх). [cf. пухаћ (пуаћ)].

пу̏ха [пува], f. (у Боци) vide [бубуљица] чибуљица.

пу̏халица, f. (у Прмн.) vide пухаљка.

пу̏хало [пуало], m. der ſtill farzt, qui tacite pedit.

пу̏ха̑љка [пуаљка], f. das Blaſerohr, tubulus flatorius. cf. пухалица.

пу̏ха̑ње [пуање], n. 1) das Blaſen, flatio. — 2) venti emissio sine crepitu.

пу̏хара [пуара], f. гљива, eine Schwamm-Art, genus fungi [lycoperdon bovista Balb.; cf. 1 пупа 3, пуша].

пу̏харе [пуаре], f. pl. (im Scherze: die Farzhoſen) die weiten türkiſchen Hoſen, caligae latae turcarum.

пу̏хати [пуати, пувати], v. impf. 1) пу̏ха̑м (пу̏шӗм), blaſen, flo, cf. [vide] духати[1]: Те казује који вјетар *пуше* — 2) пу̏ха̑м, feiſten, ventum emitto sine crepitu.

пу̏ха̑ћ, пуха́ћа, [пуаћ] m. vide пух.

пу̏хица [пувица, пуица], f. (у Дубр.) vide [бубуљица] чибуљица.

пу̏хнути, пу̏хнӗм, [пунути] v. pf. 1) feiſten, ventum emitto sine crepitu. — 2) пухну вјетар, blaſen, flo. [vide дунути].

пу̏хор [пуор], m. die Floßaſche, Loberaſche, favilla. [cf. пувар].

пу̏цавац, а̑вца, m. (у Срнјему) некакво грожђе,

које ласно *испуца*, Art Weintraube, uvae genus [vitis vinifera L. var.].

пу̏цањ, цња, m. das Gekrach, fragor, cf. пук[2], пуцњава: по *пуцњу* сам ти познао пушку; Стаде, Мујо, *пуцањ* од пушака —

пу̏цање, n. 1) das Springen, ruptio, ruptura. — 2) das Krachen, fragor.

пу̏цар, m. vide дрндар, тресач.

пуцара̀ње, n. dim. v. пуцање 2.

пуцара̀ти, ра̑м, dim. v. пуцати 2.

пуцара̀ти се, ра̑м се, dim. v. пуцати се.

пу̏царев, **пу̏царов**, a, o, vide дрндаров.

пу̏цати, ца̑м, v. impf. 1) berſten, ſpringen, rumpor. — 2) krachen, sonitum edo. — 3) бичем, klatſchen, flagello insono.

пу̏цати се, ца̑мо се, v. r. impf. auf einander ſchießen, telis se mutuo petere.

пу̏це, цета (пу̏ца), n. (pl. пу̏ца, gen. пу̏та̑ца̑) 1) n. п. виново, eine Weinbeere, acinus. — 2) der Knopf, globulus (fibulatorius). [cf. дугме]. — 3) горњи нишан на пушци, Korn, bulla, cf. нишан[2]: Ја не виђу *пуце* цевердару —

пу̏цкање, n. dim. v. пуцање.

пуцка̀ра̑ње, n. dim. v. пуцкање.

пуцка̀рати, ра̑м, v. impf. dim. v. пуцкати.

пу̏цкати, ка̑м, v. impf. dim. v. пуцати.

пу̏цњава, f. das Krachen (der Kanonen), fragor. cf. [vide] пуцањ.

пу̏ч, m. (у Дубр.) јама гдје се држи вода, Ciſterne, cisterna. [vide студенац]. cf. бистијерна.

пу́чанин, m. (у Дубр.) Bürger, civis.

пу́ча̑нка, f. die Bürgerin, civis. cf. пучка.

пу́чанскӣ, ка̑, ко̑, (у Дубр.) bürgerlich, civilis.

пу́чанство, n. (у Дубр.) der Bürgerſtand, ordo civium: Боље је моје *пучанство* него твоје властеоство (рекне пучанка владици кад се сваде).

пу́чење, n. (у Хрв.) das Spalten, fissio.

пу́чина, f. n. p. морска, die unabſehbare (Meers-) Fläche, (aequor) latum, patens: Кад су пољу у *пучину* били,| Виђе шатор Мушкет-капетана —

пу́чити, пу́чи̑м, v. impf. (по зап. кр.) n. p. шљиве, t. j. цијепати[1] за сушење, ſpalten, findo.

пу́чица, f. (у Дубр.) die Miesmuſchel, mytilus [edulis L.].

пу́чка, f. (у Дубр.) vide пучанка.

пу́ша, f. мала округла гљива, која се осуши на мјесту, па кад се притисне, прах се из ње пуши. cf. [vide] пухара.

пу̏шење, n. 1) das Rauchen des Tabaks, fumigatio. [cf. фумање]. — 2) das Rauchen, fumus.

пу̏шити, ши̑м, v. impf. 1) Tabak rauchen, fumum nicotianae emitto. [cf. пити 2, фумати]. — 2) ſtauben, excito pulverem.

пу̏шити се, ши̑ се, v. r. impf. 1) rauchen, fumus est: у овој се кући пуши. cf. димити се. — 2) пуши се јело, печено јагње, dampfen, vaporare.

пу̏шка, f. (pl. gen. пу̏шака̑) 1) das Schießgewehr, telum jaculatorium: мала, Piſtole; дуга, Flinte; ако die в ј е т р е њ а ч а [3] (Windbüchſe) ист eine пушка. — 2) без пушке н. п. дао или узео град, т. ј. да није ни једна пушка пукла, ohne einen Schuß, oppidum traditum recipere.

пу̏шка̑р, m. 1) који добро може убити из пушке, der Schütz, Scharfſchütz, qui excellit jaculando. [vide гађач]. — 2) der Gewehrfabrikant, telorum igniferorum confector, faber. cf. [туфек,] туфекчија [туфеџија].

пушкара̀ње, n. das Plänkeln, jaculatio mutua e telis igniferis.

пушка̀рати, ра̑м, v. impf. бацати пушке, ſchießen, jaculor: Ни њевају, нити *пушкарају* —

пушка̀рати се, ра̑м се, v. r. impf. plänkeln, jaculari mutuo.

пу̏шкарев, a, o, vide пушкаров.

1. **пу̏шкарица**, f. die Pumpflinte (der Kinder), teli puerilis genus.

2. **пушка̀рица**, f. (у Далм.) vide пушкомет.

пу̏шкарница, f. das Schießloch, die Schießſcharte, foramen jaculatorium. [cf. мазгал 1, мазгала 1].

пу̏шкаров [**пушкарев**], a, o, des Pulver, jaculatoris.

пушко̀мет, m. die Weite eines Flintenſchuſſes, distantia jactus teli jaculatorii. cf. [2] пушкарица.

пу̏шљив, a, o, (у Славонији) vide црвљив (н. п. орах, кестен, жир, јабука, шљива).

пу̏шница, f. зграда гдје се суши воће, die Obſtdarre, aedificium (furnus) pomis torrendis.

пу̏шо, m. у Црној гори и онуда по приморју зову тако свако мушко дијете до 5—6 година.

пу̏шт[*], m. (у Босни по варошима) (als Scheltwort) der Lump, juvenis nihili. cf. [vide] нитков.

пуштава̀ње, n. vide пуштање.

пуштава̀ти, пу̏штава̑м, vide [2] пу́штати: Не *пуштавам* Задранин-Тодора| И да дође паша господаре —

пу̏штање, n. das Laſſen, desertio, missio. [cf. пуштавање].

1. **пу̏штати**, та̑м, v. pf. laſſen, mitto. cf. [vide] пустити[1].

2. **пу́штати**, пу̏шта̑м, v. impf. laſſen, mitto. [cf. пуштавати].

пуштѐница, f. 1) die Geſchiedene, mulier dimissa a marito. — 2) der Zweig, den der Reiter im unwegſamen Walde zurückbeugen muß (um nicht davon im Geſichte verwundet zu werden) und dann ausläßt, frons arboris reclinata ab iter faciente per silvam.

пу̏штити, пу̏шти̑м, v. pf. vide **пустити**: *Пушти* мене из ледне тавнице —

пушча̀нӣ, ка̑, ко̑, n. p. прах, зрно, калуп, шипка, Gewehr-, jaculatorius.

пу̏шче, чета, m. (verächtlich) kleiner, parvulus. cf. пушт.
пушчѐтина, } f. augm. v. пушка.
пу̏шчина, }
пу̏шчица, f. dim. v. пушка.
пчѐла, f. vide чела, mit allen Ableitungen.
пчѐница [**пшеница**], f. (у Подг.) vide шеница.
пшéна, f. vide шéна [2] (цвијеће) [blaublumiger Steinklee, Käseklee, melilotus caerulea Lamk.].
пшѐница [пченица, вшеница], f. vide шеница mit allen Ableitungen: Расте ли ти у пољу *пшеница* —

Р

р, додаје се на крају гдјекојијем ријечима, н. п. *ништар*, *свагдар*, *ондар*, *менекар*, *садекар*.
1. **рâбар** [робар], бра, (cf. [1] **храбар**) m. (ст.) vide војно: Освану звезда на ведром небу,| *Рабар* девојци пред белим двором —
2. **рáбар**, бра, бро, vide [2] **храбар**.
Рàбас, m. вода која ниже Ваљева с лијеве стране утјече у Колубару, Name eines Flusses, fluvii nomen.
рȁбаџија[*], m. vide [возач] **тѐжâк**[?].
рáбити, рâбӣм, v. impf. (у Лици) радити од робије, fröhnen, operam servam praestare. [vide кулуковати].
рáбљêње, n. das Fröhnen, praestatio operae servae.
Рáбо, m. у овој пословици: „Ко о чему, *Рабо* о уштипцима."
рàбота, f. [vide посао] 1) die Arbeit, opus. — 2) das Geschäft, negotium.
рàботан, тна, тно, (у Ц. г.) н. п. човјек, arbeitsam, laboriosus. cf. [vide] радљив.
рабòтâње, n. das Arbeiten, operis factio.
рàботâр, m. (у Славон.) der Frohnarbeiter, operarius servus. cf. робијаш [1, работаш].
рабòтати, тâм, v. impf. arbeiten, opus facio. [vide радити 1].
рабòтâш, работáша, m. (у Хрв.) vide работар.
рàботнӣ, нâ, нô, (у Боци) н. п. дан, vide радни.
рàботнӣк, m. der Arbeiter, operae. cf. [vide] посленик.
рàботница, f. die Arbeiterin, operaria. [vide посленица].
рâбош, m. das Kerbholz, talea. cf. [роваш 2,] рабуш.
1. **рȁбрен**, а, о, vide **храбрен**.
2. ***Рȁбрен***, *m.* Mannsname, *nomen viri*.
рáбрêње, n. vide **храбрење**.
рáбрити, рâбрӣм, vide **храбрити**.
рáбрôст, рáбрости, f. vide **храброст**.
рàбу̏ш, рабу́ша, m. (у Ц. г.) vide рабош.
рȁв[*], m. vide **раф**.
рȁвак[*], вка, m. der Honigfladen, favus. [vide сат 1].
1. **рâван**, вни, f. (loc. рáвни) die Ebene, planities. [vide равнина].
2. **Рàвâн**, Равáна, m. (у пјесми) ријека у Ресави, vide Раваница 1: У Ресави крај воде *Равана* —
3. **рáван**, вна, вно, (рâвнӣ, нâ, нô) eben, planus.
Равàница, f. 1) ријека у Ресави. cf. [2] Раван. — 2) намастир на тој ријеци. — 3) намастир у Фрушкој гори. cf. Врдник [2].
равàничкӣ, кâ, кô, von Раваница.
равàнца, f. dim. v. [1] рâван: Изићи ћеш на *раванцу* малу,| Ту ћеш виђет' пет стотин' гробова| А по равни с обадвије стране —
Рȁвањ, вња, m. мјесто између Саве и Засавице (у Мачви више Митровачке скеле). За времена Карађорђијева на Равњу је био Српски шанац: И док ми је на *Равњу* Милоша —
Рâвнâ, f. [adj.] ваља да је некака планина у Херцеговини: Отоле се Турчин подигнуо,| Здраво пређе *Равну* и Голију —
рàвнâње, n. das Ausgleichen (zweier Streitender), reconciliatio.
рàвнати, нâм, v. impf. ausgleichen, vergleichen (Streitende), compono.
рàвнӣк, равни́ка, m. (у Вуковару) платно које није узведено ни мало, него *равно*. cf. [1] саде.
Рâвнӣ Кòтâр, m. vide Котари.
равни́на, f. die Ebene, planities. cf. [равница, 1] рâван.
рáвнити, рâвнӣм, v. impf. ebnen, aequo.
равни́ца, f. vide равнина.
1. **рáвно**, gerade, ipse [cf. год 4]: дао му *равно* сто гроша.
2. **Рâвнô**, n. [adj.] планина у Херцеговини: Око њег' су велике планине:| Једно *Равно* а друго Чемерно — Док дођоше на *Равно* планину —
рàвњача, f. (у Имоск.) капа, која је одозго *равна*, као фес, eine Art Kopfbedeckung, vittae genus.
рȁга, f. (у војв.) vide курада.
1. **рâд**, m. (loc. рáду) die Arbeit, labor.
2. **рȁд**, а, о, gern, lubens [cf. каил (каио)]: ја сам *рад* то учинити, ich thue es gern, facio lubens; *рад* сам отићи кући; она је *рада* за њега поћи.
Рáда, 1) f. Frauenname, nomen feminae. — 2) m. (ист.) vide [1] Радо.
Рȁдâк, m. Mannsname, nomen viri.
Рàдан, m. Mannsname, nomen viri.
Рàдана, f. Frauenname, nomen feminae.
Рàдас, m. Mannsname, nomen viri.
Рáде, m. (voc. Рâде) hyp. v. Радоица. [vide 1 Радо].
Рȁден, m. Mannsname, nomen viri.

Ра̀де̂нко, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̏дета, m. Mannsname, nomen viri.
ра̂ди, (mit gen.) wegen, ob —, um Willen, propter [cf. заради, поради, цијеħ, цјеħ]: Бога ради, um Gottes Willen; Сењани се у лов подигнули| Среħе *ради* на Божић у јутру —
Ра̏дивоје, m. Mannsname, nomen viri.
ра̀ди̂ј, jâ, jê, compar. von рад (statt ра̀дији): *Радиј* бих те убити, но се посветити; Ја бих *радиј* да си ми слијепа, Но е си ми тако прелијепа —
ра̀дилица, f. чела, die Arbeitsbiene, apis mellificans.
1. **ра̂дин,** m. 1) ein arbeitsamer Mensch, homo laboriosus. [cf. радиша 2; посленик]. — 2) који си радин? т. ј. како си? шта радиш? wie geht's dir? quid agis? [vide радити 3].
2. **Ра̀дин,** m. Mannsname, nomen viri.
Ра̀ди̂нко (Ради́нко), m. Mannsname, nomen viri.
Ра̀дисав, m. Mannsname, nomen viri.
ра́дити, ра̂ди̂м, v. impf. 1) arbeiten, laboro. [cf. пословати, работати, трудити 2]. — 2) trachten (aber auch ohne zu wollen: радиш да будеш бијен, du handelst so, daß du Schläge bekommst), ago: *ради* да ми сјутра доħеш; Он све *ради* да кога превари; Ђегоħ сједне, свуħе пије вино,| А све *ради* кавгу да огради — 3) што радиш? was machst du? wie geht's dir? quid agis? [cf. 1 радин 2].
Ра̀дич, m. Mannsname, nomen viri.
ра̏ди̂ш, m. 1) (krain. вртавка, österreich. Dradibaberl, d. i. dreh dich Bärbchen) [vide зврчак]. — 2) (у Барањи) од љешника ħердан. [vide гротуља].
Ра̀диша, m. 1) Mannsname, nomen viri. — 2) [*радиша*] човјек, који добро *ради* (cf. [1] радин [1]): *Радиши* Бог помаже; У *радише* свашта бише,| У штедише јоште више.
ра̀дљив, a, o, (у Рисну) arbeitsam, fleißig, laboriosus, cf. работан: Ако сам гадљива, а оно сам *радљива; Радљивој* ħевојци у брзо сватови.
Ра̏дман, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̀дмил, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̏дми̂р, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̏дна, f. Frauenname, nomen feminae.
ра̂дни̂, нâ, нô, н. п. дан, Arbeits-, Werk-, profestus. cf. [работни,] послени.
ра̂дни̂к, m. (у Србији) човјек који ради пољски рад, der Feldbauer, agricola. cf. [vide 1] тежак.
ра́дња, f. die Arbeit, opera, cf. [1] ра́ħа: Боља је штедња него и добра *радња*.
1. **Ра́до,** m. (voc. Ра̂до) hyp. v. Радоица. [cf. Раде, Рада 2].
2. **ра̏до,** 1) gern, lubenter: *радо* иду на војску. — 2) (у горњој Славонији) wahrscheinlich, haud dubie [cf. прилика 4]: он ħе *радо* сад тамо бити.
Ра̀доба, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̀добуд, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̏дова̂н, m. Mannsname, nomen viri.
Радова́нац, нца, m. hyp. v. Радован, cf. пипавица.
ра̏дова̂ње, n. 1) das Freuen, gaudium. [cf. рајдање]. — 2) vide уживање.
ра̏довати, дујêм, v. impf. (у Боци) 1) genießen, frui, cf. [vide] уживати: имам свега доста, а Бог зна колико ħу *радоват'*. — 2) као посвојити, обладати, н. п. тако ме земља не *радовала*! т. ј. тако ме одмах не укопали; тако се каже и: тако ме злоба не *радовала*! тако ме завист не *радовала*! тако ми све штета не *радовала*! hinnehmen, auferre.
ра̏довати се, дујêм се, v. r. impf. sich freuen, gaudeo, laetor. [cf. рајдати се].
Ра̏довац, ôвца, m. Mannsname, nomen viri.
Радо̀ва̂шница, f. намастир под Цером.
Радо̀ва̂шничанин, m. (pl. Радо̀ва̂шничâни) калуħер из Радовашнице.
радо̀ва̂шнички̂, кâ, кô, von Радовашница.
радо̀ви̂нка, f. (у Сријему) Art Weinrebe, vitis [vinifera L. var.] genus: црна, Zwetschkentraube; бијела, Liebweiner.
Ра̀до̂вче, n. поље у Пиперима: Хајде с њима на равно *Радовче* —
Ра̏доина, f. село са зидинама и у Староме Влаху на лијевој страни Увца. cf. Радоиња.
Радо̀и̂ња, f. (у пјесми) vide Радоина: Равну Бању иза *Радоиње* —
Радо̀ица, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̏доје, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̀до̂јка, f. Frauenname, nomen feminae.
Радо́јко, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̏доми̂р, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̏доња, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̏досав, m. Mannsname, nomen viri.
ра̏досан, сна, сно, vide **радостан.**
ра̏до̂ст, ра̏дости, f. (loc. радо̀сти) die Freude, gaudium, laetitia. [cf. обрадовање; милина].
ра̏достан [радосан], сна, сно, freudig, laetus.
Ра̏дота, m. Mannsname, nomen viri.
1. **ра̂дош,** m. (у војв.) die Aufgabe, res gratis addita rei bene venditae. cf. [vide] приложак.
2. **Ра̀дош,** Радо̀ша, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̀дука, f. Frauenname, nomen feminae.
Раду̀ка̂н, дука́на, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̏дул, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̏дула, f. Frauenname, nomen feminae.
Раду̀ли̂н, дула́на, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̏ду̂н, m. Mannsname, nomen viri.
Раду̀си̂н, уси́на, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̀душа, [f. Frauenname,] *nomen feminae.*
1. **ра́ħа,** f. (у Сињу) vide радња.
2. **ра̀ħа,** f. (у Дубр.) морска риба, der Roche, raja [clavata L.] (ital. razza).
ра́ħа̂ње, n. 1) Gebären, partus. — 2) das Fruchtbringen, fertilitas.
ра́ħати, ра̂ħа̂м, v. impf. 1) gebären, pario. [cf.

повијати 2]. — 2) Frucht bringen, fero fructum: рађа виноград, воће.

ра̏ђати се, ра̏ђам се, v. r. impf. 1) geboren werden, nasci. — 2) aufgehen, orior: рађа се сунце.

Ра̏ђевац, е̑вца, m. Einer von Рађевина.

1. **Ра̏ђевина**, f. кнежина на десној страни Дрине између Лознице и Сокола. У Рађевини има једно поље које се зове *Рађево поље* и у томе пољу камен (око дванаест педи у висину и око аршина и по у ширину) ударен у земљу који се зове *Рађев камен*. Све ово доказује да је у Рађевини негда био некакав старјешина или господар *Рађ*, по коме се она тако прозвала, али ја за њега ништа више нијесам могао дознати осим ова три имена. У Рађевини (која се сад од неколико година пише и по писању зове *Рађевски срез*) има 34 села и варошица Крупањ. Рађевина је под владом Турском, по свој прилици од мира Пожаревачкога, кад су Нијемци узели оздо до Цера, припадала нахији Зворничкој и тако к Босни. Ја сам чуо у Јадру гдје се приповиједа да су Мачвани у оно доба кад су Нијемци држали онај крај Србије до Цера, молили се Њемачкијем властима да би им слободно било Турцима у Зворник харач давати да их Турци онако на граници не би харали и узнемирнвали; и то да им је допуштено, и од тога времена да је остало те су харачлије из Зворника купиле хараче по Мачви до нашега времена.

2. **ра̏ђевина**, f. das Gearbeitete, die Arbeit, opus: ова жена има много *рађевине*.

Ра̏ђе̑вка, f. Eine von Рађевина.

Ра̏ђев ка̑ме̑н, m. cf. Рађевина.

Ра̏ђево По̑ље, n. cf. Рађевина.

ра̏ђевски̑, ка̑, ко̑, von Рађевина.

Ра̏ђен, m. Mannsname, nomen viri.

ра̏ђе̑ње, n. verbal. v. радити.

ра̑ж, ра̀жи, (cf. рж) f. (loc. ра̀жи) der Roggen, secale cereale Linn.

ра̀жалити се, ли̏ ми се, v. [r.] pf. leid thun, doleo: ражалило му се.

ра̀жан (cf. ржан), а, о, н. п. хљеб, слама, Roggen-, secalinus.

ра̏жањ, жња, m. 1) der Bratſpieß, veru. — 2) некака црна повелика водена тица, Schwarzſchnepfe [der Ibis], avis genus [ibis falcinellus L.].

ражари̏ти, ра̀жа̑рӣм, v. pf. жарилом разгрнути ватру по свој пећи, aufſchüren, ignem excitare.

ражѐнити се, ра̀жењӣм се, v. r. pf. q. d. ſich entweiben, ſich ſcheiden, repudiare uxorem: Лако се оженити, али се мучно *раженити*.

ражѐњати се, ра̀жѐња̑м се, v. r. impf. у овој пословици: Кад се синовац жењаше никога не питаше, а кад *се ражѐњаше* и стрину припитиваше, ſich ſcheiden, repudiare uxorem.

ражѐћи, жѐжѐм, v. pf. vide распалити 1.

ра̀жљевање, n. (јуж.) das Ausgießen, effusio. [cf. разлијевање].

ра̀жљевати, ва̑м, v. impf. (јуж.) ausgießen, effundo. [cf. разлијевати].

ражљу̏тити, ра̀жљу̏тӣм, [разљутити] v. pf. erzürnen, irrito.

ражљу̏тити се, ра̀жљу̏тӣм се, v. r. pf. ſich erzürnen, irascor [vide расрдити се]: А када је мене забољело, | И ја сам *се* врло *ражљутио* — *Ражљути се* Мерима дјевојка —

ра̀жњање, n. das Herumlaufen, pervagatio.

ра̀жњати, ња̑м, v. impf. herumlaufen, pervagari. [vide] успропадати се, cf. пропадати.

ра̀жњић, m. dim. v. ражањ.

ражо̀вит, а, о, пшеница, т. ј. у којој има много ражи, Roggen enthaltend, triticum secali mistum. cf. наполица [2].

ражо̀вница, f. Roggenbrot, panis secalinus. [vide ржаница].

ра̀жуља, **ра̀жу̏љица**, f. (у Сријему) најгора врста од ражи, Art Roggen, secale [cereale L. var.].

ра̑з, m. (у Сријему) 1) у плуга даска приковања споља за десну ручицу да одбија бразду. — 2) као мала дашчица, која се кад се жито мјери превуче преко мјерице те се скине оно што је више мјерице увршено, das Streichholz, hostorium; трговац продаје разом, а купује увршено. cf. силицик.

разабира̑ње, n. vide **разбирање**.

разабира̑ти, разàбира̑м, v. impf. vide **разбирати**.

разабира̑ти се, разàбира̑м се, vide **разбирати се**: У невољи да *се разабира* —

разабра̑ње, n. Erheiterung, oblectatio. У Будви кад понуде стару жену хоће ли пити ракије, гдјекоја одговори: Хоћу, синко, како не бих, то је моје *разабрање*.

разàбрати [разбрати], берѐм, v. pf. 1) in Erfahrung bringen, rescio, exploro. [cf. проштати]. — 2) unterſcheiden, verſtehen, intelligo. — 3) (у Сријему) сукњу кад се добро не сабере вања *разабрати* па наново сабирати, auseinander falten, replico.

разàбрати [разбрати] **се**, берѐм се, v. r. pf. 1) zu ſich kommen (vom Rauſche, vom Phantaſiren), redeo ad mentem. — 2) разабрао се хљеб, ист ſchön aufgegangen, nicht talkig, panis bene coctus, rarus.

разàвити, ра̑завијѐм, vide **развити**.

разàгнати, гна̑м (женѐм), vide растјерати.

разàгњити се, гњӣм (гњијѐм?) се, v. r. pf. verfaulen, putresco.

разагò̀нити, разàгонӣм, v. impf. vide **разгонити**: Бјелопавлић *разагони* Турке —

разагò̀њѐње, n. vide **разгоњење**.

разàклија, f. (у Ц. г.) vide диња.

ра̑зање, n. verbal. v. разати.

разàпѐти, ра̀запнѐм, [распети] v. pf. 1) ausſpannen, extendo: чадор, кожу, човјека, и т. д. — 2) н. п. пуце, losheften, refibulo. —

3) коња, т. ј. запету коњу одријешити сапон, losbinden, religo.

разàпêти се, pàзапнêм се, v. r. pf. ſich aufſtellen daß Niemand vorbei kann, impedire transitum.

разàпињање [**распињање**], n. das Ausſpannen, extensio.

разàпињати [**распињати**], њêм, v. impf. 1) ausſpannen, extendo. — 2) losheften, refibulo. — 3) losbinden, religo.

разàпињати [**распињати**] **се,** њêм се, v. r. impf. ſich geſpannt aufſtellen, extendi, ne quis transeat.

разàсипање [**расипање**], n. das Zerſtreuen, sparsio.

разàсипати [**расипати**], пâм (пљêм), v. impf. zerſtreuen, dissipo.

разàсјати се, сјâм се, v. r. pf. erglänzen, effulgeo: Шјан катана под јеликом спава,| Вас у срми и у чисту злату,| Од њега *се разасјале* гране — *Разасја се* соба од камења —

разàслати, pàзашљêм, v. pf. verſchicken, ausſenden, dimitto (in diversas partes).

разàстирање, n. das Ausbreiten, extensio.

разàстирати, рêм, v. impf. ausbreiten, extendo.

разàстрêти, (ист.) | **разàстријети,** (јуж.) | **разàстрити,** (зап.) | pàзастрêм, (pàзастрîо, стрла) v. pf. ausbreiten, extendo, explico.

разàсўти, pàзаспêм, [**расути**] v. pf. 1) auseinander ſtreuen, spargo. [cf. распросути]. — 2) н. п. кућу, очевину, verthun, dissipo.

разàсўти се, pàзаспêм се, v. [r.] pf. 1) ſich zerſtreuen, dissipari. — 2) разасуло се буре, каца, verlecken, dilabi.

рàзати, pâзам, v. impf. разом скидати храну с мјерице, gerade ſtreichen, hostorio modium aequare. cf. раз[2].

разàтрти, pàзатрêм, vide **растрти.**

разбарýсити, бàрýсим, v. pf. т. ј. косу, das Haar zerraufen, conturbo.

разбарýсити се, бàрýсим се, v. r. pf. mit zerrauften Haaren da ſein, crinibus impexis sum.

разбàцати, цâм, vide разбацити.

разбацúвање, n. das Auseinanderwerfen, disjectio.

разбацúвати, бàцујêм, v. impf. auseinander werfen, disjicio.

разбацúвати се, бàцујêм се, v. [r.] impf. prahlen, jactare se. cf. [vide] разметати се.

разбáцити, pàзбâцим, v. pf. zerwerfen, disjicio. [cf. разбацати].

разбáшити се, pàзбâшим се, v. r. pf. ſich breit machen.

рàзбећи се, бегнêм се, (ист.) vide разбјећи се.

рàзбигýз, m. (halb im Scherze) das Glatteis (worauf man ſich den Hintern zerſchlägt), glacies lubrica. [vide поледица].

разбúјање, n. 1) das Zerſchlagen, disjectio. — 2) das Schlagen, Beſiegen, fugatio. — 3) das Auswechſeln in kleine Münze, permutatio. — 4) das Verhindern, impeditio, aversio.

разбúјати, pàзбијâм, v. impf. 1) zerſchlagen, disjicio. — 2) памук, вуну, vide дрндати[1]. — 3) den Feind ſchlagen, fugo. — 4) дукат, талијер, банку, Geld wechſeln (in kleinere Münze), permuto. — 5) verhindern, impedio, retineo, distineo.

разбúрање [разабирање], n. 1) das ſchön- und locker-Aufgehen des Brotes, raritas panis. — 2) das Verſtehen, intelligentia. — 3) Erkundſchaften, exploratio.

разбúрати, pàзбúрам, [разабирати] v. impf. 1) ausklauben, seligo. — 2) erkundſchaften. exploro. — 3) verſtehen, intelligo.

разбúрати се, pàзбúрам се, [разабирати се] v. r. impf. 1) zu ſich kommen. ad mentem redeo. — 2) ſich in Kummer den Muth einſprechen, animum addo. — 3) хљеб, ſchön und locker aufgehen, raresco.

рàзбити, рâзбијêм, v. pf. 1) н. п. лонац, чашу, орах, главу, zerſchlagen, disjicio. — 2) памук, вуну, vide [cf.] дрндати[1]. — 3) дрво, т. ј. расцијепити сјекиром, ſpalten, findo: разбијде које дрво. — 4) војску, ſchlagen, fugo, vinco. — 5) дукат, in kleine Münze wechſeln, commuto. — 6) verhindern, impedio: ћео сам да идем у лов, па ме *разби* Ранко; ћели смо да копамо кукурузе, па нас *разби* киша; А кад виђе Карапићу Шујо| Бе Новицу *разбити* не може —

рàзбити се, рâзбијêм се, v. r. pf. 1) разбило се вино (у бурету на путу), hat ſich gebrochen (?). cf. превратити се. — 2) разбила се лађа, ſcheitern, frangi. — *3) разбио ми се сан (иак нијесам могао да заспим).*

рàзбићи се, бигнêм се, (зап.) | **рàзбјећи се,** бјегнêм се, (јуж.) | v. r. pf. ausеinander fliehen, diffugio.

разблажúвање, n. das Verſüßen, dulcoratio.

разблажúвати, блàжујêм, v. impf. н. п. млијеко, verſüßen, dulcoro.

разблáжити, pàзблâжим, v. pf. 1) verſüßen, dulcoro. — 2) вино водом, verdünnen, diluo. [cf. разводнити].

разблýдити, pàзблýдим, v. pf. 1) н. п. овцу, angewöhnen, daß es uns nachfolgt, mansuefacio. — 2) (у Дубр.) vide размазити.

разблýдњак, разблудњáка, m. н. п. мачак, ован, der Zahme, mansuetus.

разблýдница, f. т. ј. овца, (ст.) ein Schaf, das uns nachfolgt, aus der Hand frißt u. ſ. w., ovis mansueta: Ти помузи овцу *разблудницу*,| Залиј цвијет кроз танку свиралу —

рáзбој, рáзбоја, m. 1) der Weberſtuhl, machina textoria. cf. натра[1], кросна, [стан 1, стативе,] тара[2]. — 2) (ст.) vide разбојиште: Она иде на Косово равно,| Па се шеће по *разбоју* млада,| По *разбоју* честитога кнеза — 3) (у Ц. г.) кад се разбије каква зграда, те се на силу уђе у њу, Einbruch, τὸ domum perfringere: платићеш за кућни *разбој*.

рáзбојац, рáзбôјца, m. dim. v. разбој 1.

рáзбојиште (pàзбојиште), n. Ort, wo eine Schlacht geweſen, locus ubi praelium fuit. [cf. разбој 2].

разбокòрити се, бòкорӣм се, v. r. pf. buſchig werden, ſich beſtauden, frutico, n. п. разбокорила се шеница.

разбòлети се, (ист.) } бòлӣм се, v. r. pf. er-
разбòлити се, (зап.) } kranken, morbo corripior.
разбòљети се, (јуж.) } cf. [занемоћи, оболестити се, обољети, полошити се, убољети,] побољети се.

рàзбор, m. н. п. без разбора, ohne Unterſchied, discrimen. cf. разлика.

рàзборит, а, о, 1) verſtändig, leicht begreifend, intelligens, н. п. човјек. — 2) (ст.) weit (vom Kleide), amplus: Ко ти реза борну сукњу,| У појасу сабориту,| У скутови *разборитy* —

рàзборитôст, рàзборитости, f. die Einſicht, das Verſtändniß, intelligentia.

разбрàјање, n. das Auseinanderzählen, dinumeratio.

разбрàјати, рàзбрājам, v. impf. abzählen, dinumero.

рàзбрати, берêм, vide **разабрати**.

рàзбрати се, берêм се, vide **разабрати се**.

рàзбратити, тӣм, v. pf. entbrüdern, disjungo fratres.

рàзбратити се, тӣм се, v. [r.] pf. ми смо се разбратили, wir nennen uns nicht mehr Brüder, rupimus fraternitatem.

разбр̏кати, рàзбр̏кам, v. pf. 1) н. п. јаје с брашном (н. п. кад хоће што да се мијеси, или да се зачини чорба), vermiſchen, permiſceo. — 2) н. п. ватру, auseinanderwerfen, disjicio.

разбро̀јити, рàзбројӣм, v. pf. abzählen, dinumero.

разбу̏дити, рàзбȗдӣм, v. pf. aufwecken, excito (e somno), expergefacio.

разбу̏дити се, рàзбȗдӣм се, v. r. pf. erwachen, expergiscor.

разбу̏кати, рàзбȗчêм, v. pf. н. п. разбукала говеда сијено, mit Hörnern auseinanderwerfen (z. B. die Rinder einen Heuſchober), cornibus disjicere.

разбу̏цити, рàзбȗцӣм, [разбучити] v. pf. vide [раздерати] раздријети.

разбу̏чити, рàзбȗчӣм, (cf. **разбуцити**) v. pf. (у Ц. г.) 1) aufreißen, divello [vide раздерати]: А ђевојка дувак *разбучила* — Па потеже сабљу оковану| Те *разбучи* Вукова чадора — 2) vide распорити: Не ће ли га јелен *разбучити* — Сабљу трже и да га *разбучи* —

рàзвадити, дӣм, v. pf. Streitende auseinander bringen, pugnantes separo.

рàзвађа, f. (у Боци) das Auseinanderbringen (von Streitenden), separatio pugnantium.

рàзвађање, n. das Auseinanderbringen (von Streitenden), separatio pugnantium.

рàзвађати, ђâм, v. impf. Streitende auseinanderbringen, separo pugnantes.

развàђач, развађача, m. који кога развађа, der die Streitenden auseinanderbringt, separans pugnantes.

рàзвалине, f. pl. die Ruinen, Trümmer, rudera.

развàлити, рàзвāлӣм, v. pf. 1) zertrümmern, zerſtören, everto. *cf. раскопати* [1; разорити]. — 2) уста, das Maul weit aufſtun, diduco os.

развàлити се, рàзвāлӣм се, v. r. pf. ſich ausbreiten, se effundere: овце *се развалиле* око језера те пасу.

разваљивање, n. das Zerſtören, destructio.

разваљивати, вàљујêм, v. impf. zerſtören, destruo, everto.

развàруша, f. Art Kuchen, placentae genus. Кукурузно и шенично брашно закуха се цијеђем, па пошто се у тепсији испече, залије се пекмезом размућенијем водом и узваренијем.

развéвање, n. (ист.) vide развијевање.

развéвати, рàзвêвām, (ист.) vide развијевати.

разведрàвање, n. das Aufheitern (des Himmels), rediens serenitas coeli.

разведрàвати, вèдрāвām, v. impf. aufheitern, exhilaro, sereno.

разведрàвати се, вèдрāвām се, v. r. impf. heiter werden, serenor.

развèдрити, рàзведрӣм, v. pf. aufheitern, sereno: овај ће вјетар *разведрити*.

развèдрити се, рàзведрӣ се, v. r. pf. ſich aufheitern, serenor. [cf. разгалити се, рашчинити се 2].

развијàвање, n. (ист.) vide развијавање.

развејàвати, вèјāвām, (ист.) vide развијавати.

рàзвејати, јêм, (ист.) vide развијати.

развенчàвање, n. (ист.) vide развјенчавање.

развенчàвати, вènчāвām, (ист.) vide развјенчавати.

развènчати, чâм, (ист.) vide развјенчати.

развесèлити, вèселӣм, v. pf. erfreuen, gaudio afficio. [cf. овеселити].

развеселàвање, n. das Erfreuen, Aufheitern, exhilaratio.

развеселàвати, сèљāвām, v. impf. aufheitern, exhilaro.

1. **развèсти**, вèдêм, v. pf. 1) auseinander führen, in diversa duco. — 2) auseinander treiben (z. B. einen Topf auf der Scheibe), diduco.

2. **развèсти**, вèзêм, v. pf. 1) auseinander führen, diveho. — 2) ſingend oder weinend weit aushohlen, diduco.

3. **развéсти**, вézêм, v. pf. die Stickerei auflöſen, resolvo acu pictum, retexo.

развијање, [n.] (зап.) vide развијевање.

развијати, рàзвијāвām, (зап.) vide развијевати.

рàзвидети, (ист.) }
рàзвидити, (зап.) }
рàзвидјети, (југоз.) } видӣм, v. pf. durchſehen, inspicio: Но сам иди, те Турке *развиди* —
рàзвиђети, (јуж.) }

развијàвање, n. (јуж. и зап.) das Zerworfeln, diventilatio. [cf. развијевање].

развијàвати, вијāвām, v. impf. (јуж. и зап.) zerworfeln, diventilo. [cf. развијевати].

развијање, n. das Entwickeln, explicatio.

1. **ра̀звијати, вијêм**, v. pf. (јуж. и зап.) zerwerfeln, diventilo.
2. **развија̀ти**, ра̀звијам, v. impf. auseinanderwickeln, divolvo, explico.

развијѐвање, n. [јуж.] vide развијање.

развијѐвати, ра̀звијевам, [јуж.] vide развијати.

развика̀ти се, ра̀звичем се, v. r. pf. ins Schreien kommen, inclamo.

развинча̀вање, n. (зап.) vide развенчавање.

развинча̀вати, вѝнчавам, (зап.) vide развенчавати.

развинчати, чам, (зап.) vide развенчати.

ра̀звитати, ра̀звитем, v. pf. (у Барањи) zerstreuen, dissipo: развитао сву дјецу (т. ј. разбацио, н. п. кад се ко по други пут ожени).

ра̀звити, ра̀звијем, [разавити] v. pf. entwickeln, auseinanderwickeln, divolvo, explico.

[**развити се**, развијем се, v. r. v. развити; *види* s. v. 2 пупак 2.]

развенча̀вање, n. (јуж.) das Entkränzen (die Trauung ungeschehen machen), discoronatio.

развенча̀вати, вѝенчавам, v. impf. (јуж.) entkränzen, discorono.

развѐнчати, чам, v. pf. entkränzen (zurücktrauen), demo coronam nuptialem (?): кад се један пут вјенча, не може се *развјенчати*.

развла̀чење, n. 1) das Auseinanderziehen, distractio. — 2) das Verschieben, dilatio. — 3) das Verziehen (des Kindes), mala educatio.

развла̀чити, ра̀звлачим, v. impf. 1) verschleppen, aufero. — 2) verziehen, verschieben, differo. cf. [трговлачити,] одгађати. — 3) das Kind verziehen, corrumpo puerum nimia indulgentia. cf. разблудити, размазити.

разво̀дити, ра̀зводим, v. impf. 1) auseinanderführen, duco in diversa. — 2) ausweiten, diduco (z. B. den Topf).

ра̀зводњак [разодник], m. (у Србији) Bitterfüß, solanum dulcamara Linn. cf. разводњак.

разво̀днити, ра̀зводним, v. pf. н. п. вино, wässern, aqua miscere. [cf. разблажити 2].

ра̀зводњак, m. vide разводник.

разво̀ђење, n. 1) das Auseinanderführen, ductio in diversa. — 2) das Ausweiten, diductio.

разво̀жење, n. das Auseinanderführen, divectio.

разво̀зити, ра̀звозим, v. impf. н. п. на колима ђубре, auseinanderführen, diveho.

ра̀звргнути, нêм, vide **разврћи**.

ра̀звргнута, m. који квари друштво, der Verderber der Gesellschaft, corruptor societatis bonae.

разврѝштати се, тим се, v. r. pf. recht ins Klären kommen, rudere.

разврнути, ра̀зврнем, v. pf. aufwerfen, aufbrechen (die Ruß), disrumpo.

разврѐсти, врзем, v. pf. loswickeln, expedio.

ра̀звртање, n. das Aufbrechen, disruptio.

ра̀звртати, врћем, v. impf. н. п. орахе, aufbrechen, disrumpo.

ра̀зврћи [разврнути], вргнем, vide разметнути.

развршѝва̀ње, n. das Abgipfeln, demtio a summitate.

развршѝвати, вр̀шујем, v. impf. н. п. сијено, abgipfeln, vom Gipfel nehmen, demo de summitate.

развршѝти, ра̀звршим, v. pf. н. п. сијено, abgipfeln, demo de cacumine.

развући, вучем, v. pf. 1) verschleppen, aufero. — 2) посао какав, verschieben, differo. — 3) verziehen (ein Kind), indulgentia corrumpo. [vide размазити].

разга̀ђање, n. 1) das Zertheilen, distributio. — 2) das Verschieben, dilatio.

разга̀ђати, ра̀згађам, v. impf. 1) zertheilen, distribuo. — 2) verschieben, differo.

ра̀згазити, зим, v. pf. auseinander treten, disculco.

разга̀лити, ра̀згалим, v. pf. das Unbehagen vertreiben, exhilaro.

разга̀лити се, ра̀згалй се, v. r. pf. н. п. вријеме, heitert sich auf, wird schön, disserenascit. [vide разведрити се].

разгаљѝва̀ње, n. das Aufheitern, exhilaratio.

разгаљѝвати, гàљујем, v. impf. das Unbehagen vertreiben, exhilaro.

разгаљѝвати се, гàљујē се, v. r. impf. sich aufheitern (vom Wetter), serenor.

ра̀згаћити се, ћим се, v. r. pf. sich auskleiden bis an die Unterhosen, deponere vestes exceptis tegumentis interioribus.

разгла̀ба̀ње, n. das Auseinanderfügen, disjunctio.

разгла̀бати, ра̀згла̀бам, v. impf. auseinanderfügen, auseinander thun, disjungo.

разгла̀вити, ра̀згла̀вим, v. pf. 1) auseinanderfügen, disjungo. — 2) **разглавно вилице**, das Maul aufreißen, diducere rictum.

разглављѝва̀ње, n. das Auseinanderfügen, disjunctio.

разглављѝвати, гла̀вљујем, v. impf. auseinanderfügen, disjungo.

разгла̀сити, ра̀згла̀сим, v. pf. bekannt machen, divulgo.

разглашѝва̀ње, n. das Bekanntmachen, divulgatio.

разглашѝвати, гла̀шујем, v. impf. bekannt machen, divulgo.

разгледа̀ње, n. das Beschauen, dispectio.

1. **разгледа̀ти**, ра̀згледам, v. impf. betrachten, dispicio. [cf. разматрати].
2. **ра̀згледати**, дам, v. pf. ansehen, dispicio. [cf. размотрити].

ра̀зглибати се, ра̀зглибам се, } [v. r. pf.] *(у Ц. г.)* *vide* ***раскаљати се.***
разглѝбити се, ра̀зглѝбим се, }

разглобити, ра̀зглобим, v. pf. н. п. лијес, auseinanderfügen, auseinander thun, disjungo.

разгњѐвити, ра̀згњевим, v. pf. erzürnen, irrito. [cf. разиједити].

разгњѐчити, ра̀згњечим, v. pf. zerkneten, condepso.

разгова̀рање, n. 1) das Besprechen, confabulatio.

[cf. дивањење 1, јегленисање]. — 2) das Ermuthigen, animi additio.

разговáрати, гòвáрâм, v. impf. einem Bekümmerten Muth einſprechen, animum addo: Кукај, мајко, те ме *разговарај* —

разговáрати се, гòвáрâм се, v. r. impf. ſich beſprechen, colloqui. [cf. диванити 1, јегленисати].

рàзговêтан, тна, тно, (ист.) vide разговијетан.

рàзговêтно, (ист.) vide разговијетно.

рàзговијетан, тна, тно, (јуж.) deutlich, nicht untereinander, distinctus: *разговијетно* писмо, говор.

рàзговијетно, adv. [јуж.] deutlich, distincte: *разговијетно* говори, пише; кад ко *разговијетно* говори Њемачки, ја све разумијем.

рàзговîтан, тна, тно, (зап.) vide разговијетан.

рàзговîтно, (зап.) vide разговијетно.

рàзговôр, m. (loc. разговòру) 1) das Geſpräch, colloquium. [cf. 2 диван 2, јеглен, јегленце, лаф]. — 2) Troſt (das Ausreden von traurigen Gedanken), consolatio [cf. утјеха]: Моја мати, јадна *разговора* —

рàзговôран, рна, рно, човјек, geſprächig, affabilis.

разговòрити, гòворîм, v. pf. einem wieder Muth einſprechen, animum recreo. [cf. разговор 2].

разговòрити се, гòворîм се, v. r. pf. 1) ſich beſprechen, colloqui. — 2) ſich wieder Muth einſprechen, aufheitern, diffundi.

рàзговôрци, m. pl. (ст.) dim. v. разговор 2: Ту су мајци танки *разговорци* —

разгòдити, рàзгодîм, v. pf. 1) vertheilen, distribuo. — 2) као одгодити, verſchieben, differo.

разгòјити, рàзгојîм, v. pf. gut auferziehen (körperlich), bene educare: Племениту љуби води| *Разгојену* као јелу —

рáзгон, m. eine Art Pflanze [Bachbunge, Queken-Ehrenpreis], herbae genus [veronica beccabunga L.].

разгòнити, рàзгонîм, [разагонити] v. impf. auseinander treiben, dispello.

разгòњење [разагоњење], n. das Auseinanderjagen, dispulsio.

разгòрети се, (ист.) } гòрîм се, v. r. pf. т. j.
разгòрити се, (зап.) } ватра, за Gluth brennen,
разгòрјети се, (јуж.) } candeo (de igne).

разгоропáдити се, гòпâдîм се, v. r. pf. in Wuth gerathen (vor Zorn), in furorem agi. [cf. размахнитати се, распомамити се].

рàзграбити, бîм, v. pf. zerraffen, diripio. [cf. појагмити].

разградáти, рàзградîм, v. pf. 1) entzäunen, demo sepem. — 2) von einander reißen, zerſtören, destruo: Вријеме град гради па га и *разгради*. — 3) н. п. разбој, auseinanderthun, dissolvo.

разграђивање, n. 1) das Entzäunen, disseptio. — 2) das Zerſtören, destructio. — 3) das Auseinanderthun, solutio.

разграђивати, грàђујêм, v. impf. 1) entzäunen, diruo sepem. — 2) zerſtören, destruo: Време гради низ Котаре куле,| Време гради, време *разграђује* — 3) н. п. разбој, auseinanderthun, dissolvo.

разгрàнати се, нâ се, v. r. pf. н. п. дрво, Zweige treiben, diffrondesco.

разгрéвање, n. (ист.) vide разгријевање.

разгрéвати, рàзгрêвâм, (ист.) vide разгријевати.

разгрејáвање, n. (ист.) vide разгријавање.

разгрејáвати, грèјâвâм, (ист.) vide разгријавати.

[**рàзгрејати**, јем, (Рес. и Срем.) vide разгријати. — Из I. издања.]

разгрèпсти, грèбêм, v. pf. zerkratzen, unguibus dilacero.

разгрúвање, n. (зап.) vide разгријевање.

разгрúвати, рàзгрîвâм, (зап.) vide разгријевати.

разгрúзање, n. das Zerbeißen, dimorsio.

разгрúзати, рàзгрîзâм, v. impf. zerbeißen, dimordeo.

разгријáвање, n. (јуж. и зап.) vide разгријевање.

разгријáвати, грèјâвâм, (јуж. и зап.) vide разгријевати.

рàзгријати, јêм, v. pf. (јуж. и зап.) erwärmen, concalefacio.

разгријèвање, n. (јуж.) das Erwärmen, concalefactio. [cf. разгријавање].

разгријèвати, рàзгријевâм, v. impf. (јуж.) erwärmen, concalefacio. [cf. разгријавати].

рàзгристи, разгрúзêм, v. impf. zerbeißen, dimordeo.

разгрнути, рàзгрнêм, v. pf. 1) auseinander thun, disjicio, н. п. снијег, земљу, ватру, пепео, жито. — 2) да разгрнемо, да видимо ко је јачи, entſcheiden, decerno.

рàзгртање, n. das Auseinanderthun, disjectio, discretio.

рàзгртати, грћêм, v. impf. auseinander thun, disjecto.

разгрýвати, рàзгрýвâм, } v. pf. zerſchlagen, con-
разгрýхати, рàзгрýхâм, } tundo.

рàзгубати, бâм, v. pf. (у Ц. г.) wie der Aussatz verzehren, ut lepra absumere: Тако ме не *разгубао* твој хљеб!

рàзгубати се, бâм се, v. r. pf. (у Ц. г.) von Aussatz verzehrt werden, lepra consumi.

раздáвање, n. das Zergeben, distributio.

раздáвати, рàздâјêм, v. impf. zergeben, distribuo.

рàздалеко, weit auseinander, distant ab invicem.

рàздати, дâм, v. pf. auseinander geben, dido.

раздвáјање, n. 1) das Halbiren, dimidiatio. — 2) das Trennen, separatio. [cf. разлучивање].

раздвáјати, рàздвâјâм, v. impf. halbiren, dimidio.

раздвáјати се, рàздвâјâм се, v. r. impf. ſich trennen, separor.

рáздвōј, рáздвоја, m. 1) (у Боци) камен или други какав знак који *раздваја* н. п. двије

њиве, die Markſcheide, confinium. [vide раздио]. — 2) die Trennung, digressus. cf. [vide] растанак.

раздво̀јити, ра̀здвојӣм, v. pf. 1) halbiren, dimidio. [vide расположити]. — 2) (у Ц. г.) као прекинути, свршити, entſcheiden, decerno: И у томе боја *раздвојише* —

раздво̀јити се, ра̀здвојӣм се, v. r. pf. ſich abſondern, trennen, separor. [cf. растати се].

раздевѐтити, у загонеци, cf. закукуљити.

раздѐлити, ра̀здѐлӣм, (ист.) vide раздијелити.

раздѐлити се, ра̀здѐлӣм се, (ист.) vide раздијелити се.

ра́здељак, ра́здељка, m. (ист.) vide раздјељак.

раздељи́ва̑ње, n. (ист.) vide раздјељивање.

раздељи́вати, дѐљујēм, (ист.) vide раздјељивати.

раздѐрати, ра̀здерēм, v. pf. zerreißen, dilacero. [cf. раздријети, разбуцити, разбучити 1].

ра̀здертити се, тӣм се, v. r. pf. vide забринути се: Колико *се* јунак *раздертио* —

раздесѐтити, у загонеци, cf. закукуљити.

раздијѐлити, ра̀здијелӣм, v. pf. (јуж.) zertheilen, divido.

[**раздијелити се**, раздијелим се, v. r. v. раздијелити; cf. разделити се.]

раздѝлити, ра̀здӣлӣм, (зап.) vide раздијелити.

ра́здиљак, ра́здиљка, m. (зап.) vide раздјељак.

раздиљи́ва̑ње, n. (зап.) vide раздјељивање.

раздиљи́вати, дӣљујēм, (зап.) vide раздјељивати.

ра́здио, ра̀здјела (ра́жњела), m. (pl. ра́жњели) (у Црни.) граница између њива, die Markſcheide, confinium. cf. раздвој[1].

ра́здјељак, ра́здијељка, m. die Haarſcheide, die Abtheilung (der Haare bei der Friſur), *discrimen*, diremptus.

раздјељи́ва̑ње, n. (јуж.) das Vertheilen, distributio.

раздјељи́вати, дјѐљујēм, v. impf. (јуж.) vertheilen, zertheilen, distribuo.

ра̀здо̄ље, n. као долина, Thal, vallis. [vide продо.]. cf. продо.

ра́здор, m. vide неслога.

раздра̀гати, гӣм, v. pf. н. п. дјевојку, erluſtigen, delecto.

раздра̀гати се, гӣм се, v. r. pf. luſtig werden, exhilaror.

раздражи́ва̑ње, n. das Erluſtigen, delectatio.

раздражи́вати, дра̀жујēм, v. impf. [1)] erluſtigen, delecto; [— 2)] reizen, irrito.

ра̀здра́жити, ра̀здра̑жӣм, v. pf. reizen, irrito.

раздре́мати, ра̀здрēмам (мљēм), (ист.) vide раздријемати.

ра̀здрѐти, ра̑здрēм, (ра̑здрӣо, дрла) (ист.) vide раздријети.

раздреши́ва̑ње, n. [ист. и јуж.] das Auflöſen, solutio.

раздреши́вати, дрèшујēм, v. impf. [ист. и јуж.] auflöſen, solvo: Што манити свеже сто мудријех не *раздрешујy*.

раздре́шити, ра̀здрēшӣм, (ист.) vide раздријешити.

раздријѐмати, ра̀здријемам (мљēм), v. pf. (јуж.) ermuntern (vom Schlummer), excito.

ра̀здријети, ра̑здрēм, (ра̑здрӣо, дрла) v. pf. (јуж.) vide раздерати.

раздријѐшити, ра̀здријешӣм, v. pf. (јуж.) loslnüpfen, solvo.

раздри́мати, ра̀здримам (мљēм), (зап.) vide раздријемати.

ра̀здрӣти, ра̑здрēм, (ра̑здрӣо, дрла) (зап.) vide раздријети.

раздри́шити, ра̀здрӣшӣм, (зап.) vide раздријешити.

раздрљи́ва̑ње, n. das Entblößen, denudatio.

раздрљи́вати, дрљујēм, v. impf. т. ј. прси, entblößen, denudo.

раздрљити, ра̀здрљӣм, v. pf. т. ј. прси, entblößen, aufreißen, denudo.

ра̀здрмати, мам, v. pf. erſchüttern, concutio.

ра̀здрмати се, мам се, v. r. pf. erſchüttert werden, erbeben, concutior.

раздро̀бити, ра̀здробӣм, v. pf. zerbröckeln, frio.

раздро́згати, ра̀здро̑згам, v. pf. zerſchmettern, contero, comminuo. [cf. раздрузгати, размрскати].

раздружи́ва̑ње, n. 1) das Trennen (der Geſellſchaft), dissociatio. — 2) das Entpaaren, disparatio.

раздружи́вати, дружујēм, v. impf. 1) trennen, dissocio. — 2) entpaaren, disparo.

раздружи́ти, ра̀здружӣм, v. pf. 1) trennen, dissocio. — 2) entpaaren, disparo (z. B. von zwei gepaarten Dingen). [cf. распарити].

раздру́згати, ра̀здру́згам, v. pf. vide раздрозгати.

раздува́ти, ра̀здува̑м, } v. pf. aufeinan-
раздухати, ра̀здухам (дӯшēм), } der blaſen, diffio.

разигра́ва̑ње, n. das Tanzen-machen (des Pferdes), concitatio equi, ut saltet.

разигра́вати, ѝгра̑вам, v. impf. н. п. коња, tanzen machen, facio ut saltet equus.

разигра́вати се, ѝгра̑вам се, v. r. impf. in tanzende Bewegung gerathen, exsulto.

разѝграти, ра̀зиграм, v. pf. н. п. коња, tanzen machen, facio ut saltet equus.

разѝграти се, ра̀зигра̑м се, v. r. pf. dahintanzen, exsulto.

разѝгуманити, нӣм, v. pf. von der Würde eines игуман abſetzen, submovere a hegumeni munere.

разијѐдање, n. [јуж.] das Zerfreſſen, corrosio.

разијѐдати, ра̀зиједам, v. impf. [јуж.] zerfreſſen, corrodo (carcinoma).

разијѐдити, ра̀зиједӣм, v. pf. [јуж.] vide разгњевити.

разѝлажѐње, n. das Auseinandergehen, discessio. [cf. разлажење].

разѝлазити се, зӣмо се, v. r. impf. auseinandergehen, solvitur concio. [cf. разлазити се].

разѝћи се, ра̀зӣђēм (ра̀зӣдēм) се, v. r. pf. auseinandergehen, discedo. [cf. разметнути се,

распршати се 1, растурити се, сманишкати 1]: разишли се људи; разишло се уље по води.
разјàглити се, лӣм се, v. pf. berſten, disrumpi: *разјаглила се* земичка у млијеку.
рàзјанути, нêм, v. pf. vide [сјахати 1] разјахати: На јандал су коње *разјанули* —
разјáрити се, рàзјâрӣм се, v. r. pf. (понајвише у војв. по варошима) vide расрдити се, ражљутити се.
рàзјахати, јашêм, v. pf. коња, vom Pferde absteigen, equum descendo [vide сјахати 1]: *Разјахаше* коње оседлане — Пред кулом је коња *разјахао* —
разјéдâње, n. (ист.) vide разиједање.
разјéдати, рàзјêдâм, (ист.) vide разиједати.
разјéдити, рàзјêдӣм, (ист.) vide разиједити.
рàзјести, једêм (ијем), v. pf. zerfreſſen, corrodo (carcinoma).
рàзјести се, једêм се, v. r. pf. н. п. разјела се главчина, abgerieben werden, atteri.
разјӣдâње, n. (зап.) vide разиједање.
разјӣдати, рàзјӣдâм, (зап.) vide разиједати.
разјӣдити, рàзјӣдӣм, (зап.) vide разиједити.
разлáгâње, n. das Auseinanderlegen, dispositio.
разлáгати, рàзлâжêм, v. impf. auseinanderlegen, dispono: Ђе *разлаже* сватовске дарове —
разлáдити, рàзлâдӣм, vide **расхладити.**
разлáдити се, рàзлâдӣм се, vide **расхладити се.**
разлађӣвâње, n. vide **расхлађивање.**
разлађӣвати, лàђујêм, vide **расхлађивати.**
разлађӣвати се, лàђујêм се, vide **расхлађивати се.**
рàзлажêње, n. vide разилажење.
рáзлаз, m. das Auseinandergehen, discessus: да се играмо *разлаза* (im Scherze: ſpielen wir Auseinander, d. h. jeder geht an ſein Geſchäft).
рàзлазити се, зӣмо се, vide разилазити се.
рàзлајати се, јêм се, v. r. pf. ins Bellen hinein gerathen, illatro.
разлáмâње, n. das Zerbrechen, diffractio.
разлáмати, рàзлâмâм, v. impf. brechen, diffringo.
разлéгâње, n. (ист.) vide разлијегање.
разлéгати се, рàзлêжê се, (ист.) vide разлијегати се.
разлèжати се, жӣ се, v. r. pf. н. п. кокош, anfangen zu brüten, incubo. [cf. 2 разлећи се].
разлéтâње, n. (ист.) vide разлијетање.
разлéтати се, рàзлêћêм се, (ист.) vide разлијетати се.
разлèтети се, (ист.) } лèтӣм се, v. r. pf. 1)
разлèтити се, (зап.) } auseinanderfliegen, divolo.
разлèтјети се, (југоз.) } — 2) (као разиграти
разлèћети се, (јуж.) } се), recht ins Fliegen kommen. — 3) in Stücken fliegen, dissilio, н. п. лонац, пушка, и т. д.
1. **разлèћи се,** рàзлежê (легнê) се, v. r. pf. wiedehallen, resono. [vide одлећи се].
2. **разлéћи се,** лéжê се, vide разлежати се.
разлӣвâње, n. (зап.) vide разлијевање.
разлӣвати, рàзлӣвâм, (зап.) vide разлијевати.
разлӣгâње, n. (зап.) vide разлијегање.
разлӣгати се, рàзлӣжê се, (зап.) vide разлијегати се.
разлӣзати, рàзлӣжêм, v. pf. zerlecken, lambendo consumere: Ни буди мед да те *разлижу*, ни јед да те распљују.
разлијèвâње, n. vide ражљевање.
разлијèвати, рàзлијевâм, v. impf. vide ражљевати: Тако ми се тијело не *разлијевало* као пјена морска.
разлијèгâње, n. (јуж.) das Wiederhallen, resonantia.
разлијèгати се, рàзлијежê се, v. r. impf. (јуж.) wiedehallen, resono.
разлијèтâње, n. (јуж.) das Auseinanderfliegen, divolatio.
разлијèтати се, рàзлијећêм се, v. r. impf. (јуж.) auseinanderfliegen, divolito.
рáзлика, f. der Unterſchied, discrimen. [cf. разбор].
рáзликовати, кујêм, v. [im]pf. unterſcheiden, discerno.
рáзликовати се, кујêм се, v. r. [im]pf. ſich unterſcheiden, verſchieden ſein, differo.
рàзлит, а, о, (у Тијесноме) vide различан.
разлӣтâње, n. (зап.) vide разлијетање.
разлӣтати се, рàзлӣћêм се, (зап.) vide разлијетати се.
рàзлити, рȁзлијêм, v. pf. н. п. млијеко, hingießen, ergießen, diffundo.
рàзлити се, рȁзлијêм се, v. r. pf. ſich ergießen, diffundor.
разлӣчâк, чка, m. (у Сријему) blaue Kornblume, [Ziegenbein], centaurea cyanus [L.].
рáзличан, чна, чно, } verſchieden, varius. cf. раз-
рáзличит, а, о, } лит.
рáзлог, m. 1) die Ueberlegung. consilium, perpensio: пије, говори без *разлога.* — 2) као џевап.
рáзложêње, n. das Urtheilen, judicatio.
рáзложит, а, о, н. п. говор, gründlich, sanus.
1. **разлòжити,** рàзложӣм, v. pf. auseinanderlegen, dispono.
2. **рáзложити, жӣм,** v. impf. (у Дубр.) urtheilen, judico [vide расуђивати]: добро *разложи.*
рáзложито, adv. gründlich, acute.
рáзложница, f. die Verfügerin, quae disponit: Да ми будеш млада за снашицу,| А у кућу кућна укућница| И мојему благу *разложница* —
разлòкати, рàзлочêм, v. pf. auslecken, abſpülen, [diluo:] *разлокала* вода пут.
разлòмити, рàзломӣм, v. pf. zerbrechen, diffringo.
разлýпати, рàзлӯпâм, v. pf. zerſchlagen, contundo.
разлучӣвâње, n. das Trennen, separatio. [vide раздвајање 2].
разлучӣвати, лӯчујêм, v. impf. trennen, abſondern, separo.
разлýчити, рàзлӯчӣм, v. pf. abſondern, separo, disparo.

разљу́тити, ра̀зљу̂тӣм, vide **ражљутити.**
ра̀зма, außer, praeter, excepto —, [vide] осим, cf. до: Јер се Марко не боји никога, *Разма* једног Бога истинога — *Разма* један калуђере стари —
ра̀змазати, мажêм, v. pf. zerschmieren, dilino.
размази́ва̂ње, n. das Zerschmieren, dilitus.
размази́вати, ма̀зујêм, v. impf. zerschmieren, dilino.
разма́зити, ра̀зма̂зӣм, v. pf. дијете, verhätscheln, indulgentia corrumpo. cf. [развући 3, обечити,] разблудити [2], распечити.
ра̀змак, m. die Trennung, discessus: У облаку на *размаку* —
разма̀кнути, ра̀змакнêм, vide **размаћи.**
разма̀кнути се, ра̀змакнêм се, vide **размаћи се.**
ра̀змарити, рӣм, v. pf. (у Ц. г.) раскравити према ватри, bei Feuer aufgehen lassen (z. B. Wachs), ad ignem solvere.
разма́тра̂ње, n. das Besehen, inspectio.
разма́трати, ра̀зма̂тра̂м, v. impf. besehen, inspicio. [cf. 1 разгледати].
разма̀ћи [размакнути], ра̀змакнêм, v. pf. (ра̀змакао, разма̀кла) auseinanderrücken, dimoveo.
разма̀ћи [размакнути] **се,** ра̀змакнêм се, v. r. pf. auseinanderrücken, discedo, dimoveor.
размахни́тати се, та̂м се, v. r. pf. (у Дубр.) vide разгоропадити се.
размеђа́ва̂ње, n. das Abgrenzen, terminatio.
размеђа́вати, мѐђа̂ва̂м, v. impf. abgrenzen, termino.
размѐђити, ра̀змеђӣм, v. pf. abgrenzen, definio.
ра̏змена, f. (ист.) vide размјена.
разме́нити, ра̀змêнӣм, [ист.] vide размијенити.
разме́нити се, ра̀змêнӣм се, (ист.) vide размијенити се.
размењи́ва̂ње, n. (ист.) vide размјењивање.
размењи́вати, мѐњујêм, (ист.) vide размјењивати.
размењи́вати се, мѐњујêм се, (ист.) vide размјењивати се.
размера́ва̂ње, n. (ист.) vide размјеравање.
размера́вати, мѐра̂ва̂м, (ист.) vide размјеравати.
ра́змерак, êрка, m. (ист.) vide размјерак.
ра̀змерити, рӣм, (ист.) vide размјерити.
разме́сити, ра̀змêсӣм, (ист.) vide размијесити.
1. **размѐсти,** мѐтêм, v. pf. auseinanderkehren, diverro.
2. **разме́сти,** ме́тêм, v. pf. zerrühren (z. B. ein Ei), dissolvo versando. [vide размутити].
ра̀змет (ра́змет), m. das Zerwerfen, disjectio, diffusio: није то на *размет.*
размѐта̂ње, n. 1) das Auseinanderwerfen, disjectio. — 2) das Großthun, jactatio.
размѐтати, ра̀змећêм, v. impf. 1) zerwerfen, disjicio: *размеће* ноге у ходу. — 2) карте (кад се врача), Karten aufschlagen, e chartis lusoriis vaticinor. — 3) пређу, т. ј. у навијању намјештати памук или гириплик за узвод или усновке.
размѐтати се, ра̀змећêм се, v. r. impf. prahlen, sich brüsten, jactare se. [cf. разбацивати се, тићити се 2].
ра̀зметкиња, f. die Verschwenderin, mulier prodiga: Наметкиња кућна *разметкиња* —
ра̀зметнути, нêм, v. pf. [cf. разврћи (развргнути)] 1) zerwerfen, disjicio. — 2) игру, abbrechen, stören, rumpo. [cf. раскинути 2].
ра̀зметнути се, нêм се, v. r. pf. auseinandergehen, discedo [cf. разићи се]: Отолен *се* свати *разметнули* —
размеши́ва̂ње, n. (ист.) vide размјешивање.
размеши́вати, мѐшујêм, (ист.) vide размјешивати.
размијѐнити, ра̀змијенӣм, v. pf. (јуж.) verwechseln, austauschen, permuto. [cf. промијенити 1, трампити].
размијѐнити се, ра̀змијенӣм се, v. r. pf. (јуж.) tauschen (untereinander), permuto.
размијѐсити, ра̀змијесӣм, v. pf. (јуж.) т. ј. хљеб, vertheilen, divido (ut videas quot sint futuri panes). [cf. раскухати (раскувати) 1].
ра̏змина, f. (зап.) vide размјена.
разми́нити, ра̀змӣнӣм, (зап.) vide размијенити.
разми́нити се, ра̀змӣнӣм се, (зап.) vide размијенити се.
[**разминути се,** разминем се, v. r. pf. vide мимоићи се.]
размињи́ва̂ње, n. (зап.) vide размјењивање.
размињи́вати, мѝњујêм, (зап.) vide размјењивати.
размињи́вати се, мѝњујêм се, (зап.) vide размјењивати се.
размира́ва̂ње, n. (зап.) vide размјеравање.
размира́вати, мѝра̂ва̂м, (зап.) vide размјеравати.
ра́змирак, мӣрка, m. (зап.) vide размјерак.
ра̀змирити, рӣм, (зап.) vide размјерити.
ра̀змирица, f. (у Крајини Неготинској) der Unfriede, Krieg, bellum. [vide 1] рат, cf. крајина.
разми́сити, ра̀змӣсӣм, (зап.) vide размијесити.
ра̀змислити, лӣм, v. pf. } überlegen, ex-
ра̀змислити се, лӣм се, v. r. pf. } pendo. [cf. промислити се].
ра̀змица̂ње, n. Auseinanderrücken, dimotio.
ра̀змицати, мичêм, v. impf. auseinanderrücken, dimoveo.
ра̀змицати се, мичêм се, v. r. impf. auseinanderrücken, dimoveor.
размиши́ва̂ње, n. (зап.) vide размјешивање.
размиши́вати, мѝшујêм, (зап.) vide размјешивати.
размишља́ва̂ње, n. vide размишљање.
размишља́вати, мѝшља̂ва̂м, vide размишљати.
разми́шља̂ње, n. Ueberlegen, perpensio. [cf. размишљавање].
разми́шљати, ра̀змӣшља̂м, v. impf. nachsinnen, überlegen, perpendo. [cf. размишљавати].
ра̏змјена, f. (јуж.) der Tausch, permutatio [cf. промјена 1, трампа]: Оћеш дати коња на *размјену?* —
размјењи́ва̂ње, n. (јуж.) das Verwechseln, permutatio.

разме̏њивати, ме̏њујем, v. impf. (јуж.) verwechſeln, permuto.

разме̏њивати се, ме̏њујем се, v. r. impf. (јуж.) tauſchen, permuto.

размје̏равање, n. (јуж.) das Abmeſſen, Abwägen, dimensio.

размје̏равати, мје̏рава̑м, v. impf. (јуж.) abwägen, abmeſſen, dimetior.

ра̏змјерак, је̏рка, m. (јуж.) der Verluſt beim Abwägen im Kleinen, die Einwage, detrimentum ponderis aut mensurae: отишло на *размјерке*.

ра̏змјерити, рӣм, v. pf. (јуж.) abwägen. pendo, exigo ad libram, dimetior.

разми̏шљање, n. (јуж.) das Abtheilen, decretio. [cf. раскухавање (раскуравање) 1].

размишљивати, мје̏шујем, v. impf. (јуж.) т. ј. хљеб, abtheilen, decerno, distribuo. [cf. раскухавати (раскуравати) 1].

размота̏вање, n. das Abwickeln, divolutio.

размота̏вати, мо̀та̑вам, v. impf. auseinanderwickeln, expedio.

размо̀тати, та̑м, v. pf. auseinanderwickeln, explico.

размо̀трити, ра̀змотрӣм, v. pf. beſehen, dispicio. [cf. 2 разгледати].

ра̀змрзнути се, не̑м се, v. r. pf. aufthauen, regelari.

размр̏сити, ра̀змр̏сӣм, v. pf. entwirren, expedio. [vide одмрсити].

размр̏скати, ра̀змр̏скам, v. pf. vide раздрозгати.

размршивање, n. das Entwirren, expeditio.

размршивати, мр̏шујем, v. impf. entwirren, expedio.

размуму̏љити, у загонеци, cf. закукуљити.

размути̏, ра̀змӯтӣм, v. pf. zerrühren, zertrüben, solvo versando, conturbo [cf. 2 размести]: узми мало меда, па *размути* с водом.

размуљивање, n. das Zerrühren, dissolutio.

размуљивати, мӯљујем, v. impf. zerrühren, dissolvo.

ра̀знати се, зна̑ се, v. r. pf. erhellen, ſich finden, agnosci: Да *се* Марку за гроб не *разнаде* —

ра̀знети, не̑сем, (ист.) vide разнијети.

разни̏зати, ра̀зни̏жем, v. pf. (Perlen) von der Schnur ziehen, extraho filum e margarita: Сиђан ће ти бисер *разнизати* — Са цркве ће бисер *разнизати* —

разнизи̏вање, n. das Ziehen, z. B. der Perlen von der Schnur, extractio fili e margarita.

разнизи̏вати, нӣзујем, v. impf. (Perlen) von der Schnur ziehen, extraho filum e margarita.

ра̀знијети, разне̑сем, (ра̀знио, ра̀знијела, ло) v. pf. (јуж.) zertragen, differo.

ра̀зни̏ти, разне̑сем, (ра̀знио, ра̀зни̏ла) (зап.) vide разнијети.

разно̀сити, ра̀зносӣм, v. impf. zertragen, differo.

разно̀шење, n. das Zertragen, dilatio.

[**разобадати се**, разобадам се, v. r. pf. vor Bremſen fliehen, fugere ab oestris; cf. поштркати се.]

ра̀зодни̏к, m. (у Сријему) vide **разводник**.

разо̀нодити, дӣм, v. pf. (понајвише у војв. по варошима) zerſtücken, zerſtückeln, divido. cf. раставити [2].

1. **ра̀зор**, (*у Сријему и* ра̀зор) m. die Furche, Grenzfurche, Waſſerfurche, sulcus.

2. **ра̀зор**, m. (у Паштр.) die Zerſtörung, eversio, demolitio.

разора̏вање, n. das Durchackern, peraratio.

разора̏вати, ора̑вам, v. impf. durchackern, peraro.

разо̀рати, ра̀зорем, v. pf. durchackern, exaro.

разо̀рити, ра̀зорӣм, v. pf. zerſtören, diruo. [cf. разурити, разрушити; развалити 1, раскопати 1; сорити].

разо̀рити се, рӣм се, v. r. pf. ſich zu Grunde richten, confici. [vide пропасти 2].

разортача̏вање, n. die Auflöſung der (Handlungs-) Geſellſchaft, dissociatio.

разортача̏вати, та̀ча̑вам, v. impf. entgeſellſchaften, dissocio.

разортача̏вати се, та̀ча̑вам се, v. r. impf. die Geſellſchaft auflöſen, solvo societatem.

разо̀ртачити, чӣм, v. pf. die Geſellſchaft auflöſen, dissocio.

разо̀ртачити се, чӣм се, v. [r.] pf. ſich trennen (von Handlungsgeſellſchaftern), solvo societatem.

ра̀зрадовати се, дујем се, v. r. pf. ſich erfreuen, laetitia perfundi: По поли му сабљу пресјекао,| Виђе бане, па *се разрадова* —

разра̏колити се, лӣм се, v. r. pf. ins Gackern hinein gerathen, clango laeta (de gallina et metaph. de femina laeta).

разра̏стање, n. das Auseinanderwachſen, crassatio.

разра̏стати се, ра̀зра̑стам се, v. r. impf. in die Breite wachſen, crassesco.

разра̏сти се, ра̏стем се, v. r. pf. auseinanderwachſen, crassesco. [vide раскрупнати се].

разра̏чити се, ра̀зра̑чӣ се, v. r. pf. (у Хрв.) коме што, n. p. разрачило ми се јести, Luſt bekommen, appeto.

разрѐвати се, ве̑м се, v. r. pf. (у Дубр.) [vide] расплакати се, recht ins Weinen kommen, illacrimo. cf. ревати.

ра̏зредба, f. (у Лици) n. p. кад се разређују људи на стражу или на какав посао, die Vertheilung, dispositio.

разре̏дити, ра̀зре̑дӣм, v. pf. 1) abtheilen, beſtimmen, ordino, dispono. — 2) (ист.) vide разриједити.

разређивање, n. das Abtheilen, dispositio.

разређивати, рѐђујем, v. impf. beſtimmen, constituo.

ра̀зрез, m. n. p. на кошуљи, der Schlitz, fissura.

ра̀зрезати, режем, v. pf. 1) zerſchneiden, discindo. [cf. раскројити; расјећи 1]. — 2) порезу, die Auflage unter die Pflichtigen vertheilen, dispertio, describo. [cf. расјећи 2].

разреза̏вање, n. 1) das Zerſchneiden, discissio. — 2) das Vertheilen, dispertitio.

разрезѝвати, рѐзујēм, v. impf. 1) zerſchneiden, discindo. — 2) vertheilen, dispertio.

разрѐћи, рѐчēм, v. pf. widerrufen, revoco [vide пореħи]: Срамота је реħи, па *разрећи* —

разрѝдити, рàзрīдīм, (зап.) vide разриједити.

разриједити, рàзриједīм, v. pf. (јуж.) н. п. шуму или како поврħе, т. ј. гдјекоје исјећи или почупати, да оно што остане буде ређе, а тако би кака болест или друга кака сила могла и људе разриједити, auslichten, interluco, rarefacio [cf. прориједити]: Ако Бог да те с' одовуд вратим,| Хоħу, море, Србе *разредити* —

рàзрити, рàзријēм, v. pf. zerwühlen, diruo.

разрогáчити, разрòгāчīм, v. pf. т. ј. очи, die Augen aufreißen, oculis rigidis tueor. cf. [vide] избечити.

разрогáчити се, разрòгāчīм се, v. r. pf. ſich muthig entgegen ſtemmen, forti animo se opponere. cf. испријечити се.

рàзрок, а, о, ſchielend, strabo. [cf. зракав, хероглав (ероглав)].

рàзрушити, шīм, v. pf. vide разорити.

разўдати, дāм, v. pf. н. п. ħери, сестре, nacheinander ausheirathen, maritare aliam alio.

разўдати се, удáмо се, v. r. pf. 1) разудале се ħери, die Töchter ħaben eine daħin, die andere dorthin weggeheirathet, collocatae sunt filiae. — 2) (у Дубр.) многа би се разудала, ſich vom Manne ſcheiden, repudiare virum.

разуздáвање, n. das Entzäumen, effrenatio.

разуздáвати, ўздāвām, v. impf. entzäumen, effreno.

разўздати, дāм, v. pf. entzäumen, effreno.

разузўрити се, ўзўрīм се, v. r. pf. es ſich bequem machen, deponere (amiculum).

рàзўм, m. (loc. разýму) die Vernunft, ratio. [cf. памет 1].

рàзўман, мна, мно, verſtändig, vernünftig, prudens. cf. [свијесан, уман,] паметан.

разумévање, n. (ист.) vide разумијевање.

разумévати, ўмēвām, (ист.) vide разумијевати.

разўмети, мēм, (ист.) vide разумјети.

разумúвање, n. (зап.) vide разумијевање.

разумúвати, ўмúвām, (зап.) vide разумијевати.

разумијèвање, n. (јуж.) das Verſtehen, intellectus.

разумијèвати, ўмијевāм, v. impf. (јуж.) verſtehen, intelligo.

1. **разўмити**, рàзўмīм, v. pf. кога, einem begreiflich machen, aufklären, illustro [vide разумљивати]: И л'јепо је у томе *разуми* —

2. **разўмити**, мīм, (зап.) vide разумјети.

разўмјети, мијем, v. impf. (јуж.) verſtehen, intelligo.

разумљúвање, n. das Begreiflich-machen, explicatio.

разумљúвати, ўмљујēм, v. impf. begreiflich machen, explico [cf. 1 разумити]: Он ти сестру *разумљује* своју —

разўмрēти се, рàзумрēм се, (ист.) vide разумријети се.

разўмријети се, рàзумрēм се, v. r. pf. [јуж.] ми ħемо се разумријети, и: ја ħу се с њим разумријети, т. ј. до смрти заједно бити, der Tod wird uns trennen, mors separabit nos.

разўмрīти се, рàзумрēм се, (зап.) vide разумријети се.

разўрање, n. das Zerſtören, eversio.

разўрати, рāм, v. impf. (у Ц. г.) zerſtören, everto [cf. рушити]: *Разурају* цареве крајине —

разўрити, рàзурīм, v. pf. zerſtören, everto, cf. [vide] разорити: Ја ħу пуштит' свата сто хиљада,| Сарајево хоħу *разурити* — Али пусти двори *разурени* — Како је се таде *разурила* —

рàзурнūн, *m.* der Zerſtörer, [eversor].

Рàнн, m. Mannsname, nomen viri.

Рàнца, m. Mannsname, nomen viri.

Рàнч, m. Mannsname, nomen viri.

рāј, рāја, m. (loc. рàју) das Paradies, paradisus. [cf. џенет].

1. **рáја**,* f. (coll.) die Unterthanen, subditi. У Турскоме царству раја се зову сви људи који не вјерују Турске вјере.

2. **Рáја**, m. (ист.) vide Рајо.

Рàјāн, m. Mannsname, nomen viri.

рāј-бòсиље, n. (у Боци) може бити само у пјесми мјесто *рано босиље*: Ма се снаа обзираше| На бабове б'јеле дворе,| На братино пеливоје,| На мајчино сјетовање,| На сестрино *рај-босиље* —

рāјдāње, n. vide радовање[1].

рāјдати се, дāм се, v. r. impf. (у Дубр.) vide радовати се.

рáјетин, m. Einer aus der [1]рáја, Unterthan, subditus (turcarum).

Рāјка, f. Frauenname, nomen feminae.

Рāјко (Рáјко), m. Mannsname, nomen viri: Што не може болан *Рајко*, то ħе жалосница мајка.

Рāјна, f. Frauenname, nomen feminae.

Рáјо, m. (јуж.) dim. v. Рајак. [cf. 2 Раја].

рāјом, у пјесми кад се пије: *Рајом рајом*, Раице! —

рāјскй, кā, кō, 1) paradieſiſch, paradisiacus. — 2) der [1]раја, *τῆς* раја: Да ли није књига од мејдана,| Али, бабо, од *рајског* арача — И волове, *рајске* ранитеље —

Рāјчета, m. Mannsname, nomen viri.

рàк, m. (pl. gen. рāкā) der [Fluß-]Krebs, cancer [astacus fluviatilis Rond.; cf. нагузљез, натрагоња]: Нема *рака* без мокриje гаħа.

1. **рàка**, f. vide гробница.

2. **Рáка**, m. (ист.) vide Рако.

рàкам,* рака́ма, m. die Rechnung, ratio. cf. [vide] рачун[1].

рàкāмица, f. das Rechenbüchlein (in der Schule), libellus arithmeticus.

ра́ка̂ње, n. vide **хракање.**
ра́кати, ра̂че̂м, v. impf. vide **хракати.**
ра̀ка̂ч, рака́ча, m. (у Хрв.) vide приљубак.
раке́тла, f. die Rakette, rageta (?).
ра̀кија[*], f. der Branntwein, sicera.
ракијѐтина, } f. augm. v. ракија.
ракијѐшина, }
ра̀ки̂јнски̂, } ка̂, ко̂, н. п. суд, Branntwein-, si-
ра̀ки̂јски̂, } cerarius.
ра̀ки̂јца, f. dim. v. ракија.
ра̀ки-са̀пу̂н[*], m. parfümirte Seife, sapo odoribus imbutus: *Раки-сапун* поскупно,| Ладна вода пресанула — *Раки-сапун* руке твоје,| Ладна вода сузе твоје —
ра̀кита, f. 1) [Purpur- oder Rothweiden,] salix caprea [salix purpurea] Linn. — [*Ракита*] 2) Frauenname, nomen feminae. — 3) Name eines Flusses: Ми смо силну војску угледале| Угледале на воду *Ракиту* —
Ра̀китно̂, n. adj.: Да је паша шатор разапео,| Разапео на *Ракитно* равно —
ра̀китов, a, o, von ракита [1], e salice caprea.
ра̀китовина, f. das Holz der salix caprea.
раки̂џија,* m. der Branntweinbrenner, sicerarius.
[**раки̂џијин,** на, но, des ракиџија, sicerarii. — Из I. издања.]
раки̂џи̂јница, f. die Branntweinbrennerei, sicerae coctio, taberna siceraria. [cf. пецара].
ра̏кљаст, a, o, vide рачваст.
ра̏кље, f. pl. vide рачве.
ра̏кљице, f. pl. dim. v. ракље.
ра́кно, n. (у Кастелима) од плаветна сукна као кратак шал што жене на зими носе око врата и доље низ прси. Кад је ко у жалости он ракно оврани, па га превјеси преко главе.
ра́кнути, ра̂кне̂м, v. pf. vide **хракнути.**
Ра́ко, m. (јуж.) hyp. v. Радован, Радоица, Радисав. [cf. 2 Рака].
ра̏ков, a, o, Krebs-, cancri.
Ра̏ковни̂к, m. зидине од градића у Хрватској на десном бријегу ријеке Зрмање.
ра̏ковница, f. (у Дубр.) велики морски рак [der gemeine Krabbe, carcinus maenas L.?].
ра́колити се, ли̂м се, v. r. impf. gackern, gracillare [cf. какодакати]: кокош кад хоће да снесе онда *се раколи.*
ра́кољѐње, n. das Gackern, gracillatio. [cf. какодакање].
Ра̀котина, f. кажу да се тако звао стари град гдје је сад Славонска Пожега.
ра̏л, m. (у Хрв.) 1600 □ хвати земље или 2 дана орања (од толико се земље даје 2 оке бира).
Ра̏лен, m. Mannsname, nomen viri.
Ра̏лета, m. Mannsname, nomen viri.
ра̏лица, f. 1) мали плуг којијем се оре само на два вола по стрменитијем њивама, eine Art Pflug, aratri genus. [cf. рало 1]. — 2) (у Хрв.) као велике напријед са свијем састављене, а остраг врло раширене саонице, које се вуку по путу, да се снијег њима разгрће, der Schneepflug, machina nivi discindendae. — 3) (у горњ. прим.) die Pflugsterze, stiva. [vide ручица 2]. cf. рукодрж.
ра̏ло, n. 1) vide ралица 1. — 2) (по југоз. кр.) рало земље, vide дан [2] орања.
Ра̏м, m. Name eines Städchens mit Ruinen, an der Donau, östlich von Smederewo.
рама̀за̂н,* маза́на, m. Турски пост, die Faste der Mohamedaner, jejunium Mohamedanorum.
ра̀ман, m. (у Дубр.) vide [прстенак 3] раменак.
ра́ма̂ње, n. vide **храмање.**
ра́мати, ра̂мље̂м, vide **храмати.**
ра̏ме, мена, n. (pl. рамѐна, gen. раме́на̂) die Schulter, humerus. cf. рамо.
ра̏менак (раме́нак), ра̏ме̂нка (раме́нка), m. (у Ц. г.) die Kamille, chamaemelon. *cf.* [vide] *прстенак* [3].
рамѐњача, f. у кошуље на рамену, der Achselfleck: сад шијем рамењачу. [vide потплата]. cf. порамак.
ра̏мо, мена, n. (у Херц.) vide раме: рамо меса, т. ј. предњи черег.
ра̏мски̂, ка̂, ко̂, von Рам.
1. **ра̏на,** f. (pl. gen. ра̂на̂), die Wunde, vulnus.
2. **ра́на,** f. vide **храна** [1].
ра̂ни̂, на̂, но̂, 1) früh, matutinus. — 2) frühzeitig, maturus, praecox.
ра̀ни̂к, рани́ка, m.
ра̏нилац, ниоца, m. der früh aufsteht, mane surgens [cf. ранoранилац]: Не боји се лисица вечерњега хвалиоца, него јутрењега *раниоца.*
ра̏нило, n. На Цвијети (а гдјешто и на Благовијест) у јутру поране дјевојке прије сунца на *ранило* на воду, па ондје ухвате коло те играју и пјевају различне пјесме, н. п. Пораниле девојке:| Јело ле, Јело, добра девојко,| Пораниле на воду,| Јело ле, Јело, добра девојко,| Ал' на води јеленче,| Јело ле, Јело, добра девојко,| Рогом воду мућаше,| Јело ле, Јело, добра девојко,| А очима бистраше,| Јело ле, Јело, добра девојко — Рани коња, Радивоје:| Девојке те претекоше,| Ведром воду замутише.| А што ће им рано вода?| Да оперу брату руо,| Да га пошљу у сватове, и т. д.
Ра̀нисав (cf. **Хранисав**), m. Mannsname, nomen viri.
ра̂ни̂ сва̏т, m. (у Сријему) vide [крцап] су́кало.
ра̀нитељ, m. vide **хранитељ.**
1. **ра̏нити,** ни̂м, 1) v. pf. кога, verwunden, vulnero. [cf. 1 обранити, оранити]. — 2) v. impf. früh aufstehen, mane surgo.
2. **ра́нити,** ра̂ни̂м, vide **хранити.**
1. **ра̏нити се,** ни̂м се, v. r. pf. verwundet werden, vulneror.
2. **ра́нити се,** ра̂ни̂м се, vide **хранити се.**
Ра̀нитовача, f. Wald am Einfluß des Jadar in die Drina.

рани̂ца, f. (у Сријему) рана трешња, die Frühkirsche, cerasum praecox [prunus avium L. var.]. cf. аршлама [(арашлама, ршлама) 1].
ра̂нка, f. vide рањка.
Ра́нко, m. Mannsname, nomen viri.
ра̏но, 1) früh, des Morgens, mane: Ко *рано* устаје никад се не каје. — 2) früh, frühzeitig, mature.
ранора̏нилац, пиоца, m. (у Боци) vide ранилац: *Ранораниlац* и доцнолегалац кућу тече.
ра̏њ, m. 1) (у Ц. г.) некакво дрво као цер или граница. — 2) [*Рањ*] Цеклинско око у језеру Скадарскоме.
ра̏њав, a, o, wund, saucius, ulceratus.
рањава̂ње, n. das Verwunden, vulneratio.
рања́вати, ра̀њâвâм, v. impf. verwunden, vulnero.
рања́вати се, ра̀њâвâм се, v. r. impf. verwundet werden, vulneror.
Ра̏њен, m. планина у Босни. Кириције говоре: Рани коња за Рањена.
1. **ра̏њени̂к,** m. 1) der Verwundete, vulneratus. — 2) das Wundkraut [gebräuchliche Betonie], herba vulneraria [betonica officinalis L.].
2. **рањѐни̂к,** њени́ка, m. vide **храњеник.**
рањѐница, f. vide **храњеница.**
рањени́че, чета, n. vide **храњениче.**
1. **ра̏њење,** n. das Frühaufstehen, surrectio matutina, matura.
2. **ра́њêње,** n. vide **храњење.**
ра̂њка, f. eine Art Weinrebe, die am frühesten Frucht trägt, vitis genus. cf. ранка.
Ра̏овина, f.: Да донесе ладне воде са *Раовине* —
ра̏они̂к, m. das Pflugeisen, [vomer] culter aratri. cf. орало, лемеш [1, јемјеш, јемљеш, љемеш].
Ра̏осав, m. Mannsname, nomen viri.
ра̏пав (cf. **храпав**), a, o, 1) rauh, uneben, asper. — 2) (у Грбљу) vide ритав, прњав.
ра̏пе, рâпâ, (cf. **храпе**) f. pl. Unebenheiten, asperitas.
ра́поња (cf. **храпоња**), m. der eine rauhe Haut hat, asper.
ра̏са, f. das Oberkleid der Mönche, *τὸ ῥάσον*.
ра́сад, m. } н. п. купусни, блитвени, дувански,
ра̏сада, f. } die Pflanzen aus der Pflanzschule, seminarium, plantae seminarii.
раса́дити, ра̀сâди̂м, v. pf. übersetzen (Pflanzen aus der Pflanzschule), transfero.
ра̀садни̂к, m. die Pflanzschule, seminarium (für den Krautgarten). [cf. растило].
расаћи́ва̂ње, n. das Uebersetzen (der Pflanzen aus der Pflanzschule), translatio.
расаћи́вати, са̀ћујêм, v. impf. übersetzen, transfero.
раса̀нути се, ра̀санê се, vide **расахнути се.**
ра́сап, спа, m. die Zerstreuung (Revolution), rerum subversio: Кад се овај учинио *расап* —
раса̀хнути се, ра̀сахнê се, (раса̀хнуло се и раса̀хло се) [расанути се] v. r. pf. н. п. буре се расахло, das Faß ist verlechzet, exaresco. [cf. расушити се].
расва̀нути се, ра̀сванê се, v. r. pf. es wird Tag, dilucescit.
ра̏сви̂т, m. (у Ц. г.) Anbruch des Tages, diluculum, [vide расвитак] cf. свануће: Баш у *расвит* зоре на истоку —
расви́так, тка, m. der Anbruch des Tages, diluculum. [cf. расвит, свануће (савнуће)].
ра̀свита̂ње, n. das Tagen, diluculum.
ра̀свитати се, свићê се, v. r. impf. tagen, dilucescit.
раседла́ва̂ње, n. das Absatteln, demtio ephippiorum.
раседла́вати, сѐдла̂ва̂м, v. impf. absatteln, demo ephippia.
расѐдлати, ла̂м, v. pf. absatteln, demo ephippia.
ра̀сејати, јêм, (ист.) vide расијати.
ра̀сејати се, сејêмо се, (ист.) vide расијати се.
расѐлити, ра̀сели̂м, v. pf. auseinander siedeln, zum Auswandern nöthigen, facio ut migret quis: И то, пашо, Сријем не *расели*, А ти ћеш га, пашо, *раселити* —
расѐлити се, ра̀сели̂мо се, v. r. pf. auswandern, sich zerstreuen, dimigro.
расељава̂ње, n. 1) das Entvölkern (durch Auswanderung), caussae emigrationis. — 2) das Auswandern, migratio.
расеља́вати, сѐља̂ва̂м, v. impf. entvölkern, indem man auswandern macht, desolo.
расеља́вати се, сѐља̂ва̂мо се, v. r. impf. auswandern, migro.
ра́сеље, n. die Auswanderung, emigratio.
ра̀сећи, расе́чêм, (ист.) vide расјећи.
расе́ца̂ње, n. (ист.) vide расијецање.
расе́цати, ра̀сêца̂м, (ист.) vide расијецати.
ра̀сијати, јêм, v. pf. (јуж. и зап.) н. п. какав глас, ausstreuen, spargo, dissemino.
ра̀сијати се, сијêмо се, v. r. pf. (јуж. и зап.) sich zerstreuen, spargor, diffundor.
расијѐца̂ње, n. (јуж.) das Zerhauen, dissectio.
расијѐцати, ра̀сијеца̂м, v. impf. (јуж.) zerhauen, disseco.
ра̀сипа̂ње, n. vide разасипање.
ра̀сипати, па̂м (пљêм), vide разасипати.
раси̂па̂ч, расипа́ча, m. der Verschwender, homo prodigus. [cf. распикућа; трошаџија].
раси́ца̂ње, n. (зап.) vide расијецање.
раси́цати, ра̀си̂ца̂м, (зап.) vide расијецати.
ра̀сићи, раси́чêм, (зап.) vide расјећи.
ра̏сјелина, f. [јуж.] гдје се земља расјела, die Kluft, der Schlund, hiatus.
ра̀сјести се, сједêм се, v. r. pf. [јуж.] н. п. расјела се земља, sich aufthun, dehisco.
ра̀сјећи, расијѐчêм, v. pf. (јуж.) 1) zerhauen, disseco. [cf. окинути 3, прекинути 2, раскомардити, раскрижити; разрезати 1]. — 2) vide разрезати [2]: Па Арапу таин *расјекао*| На нећељу лијепу ћевојку| И барјело вина из Видина —

рàскајати се, јêм се, v. r. pf. eß bereuen, poenitet.

раскáкати се, рàскâчêм се, v. r. pf. recht inß Springen kommen, exsilire: *Раскака се шљиве низ планину* —

раскáкотати се, коћêм се, v. r. pf. recht inß Gackern kommen, gracillo. [cf. раскокотати се].

рàскалâшан, шна, шно, (у Бачк.) außgelaſſen, dissolutus.

раскалáшити се, кàлâшîм се, v. r. pf. ein Haſunke werden, fio nebulo.

раскàлуђерити, рîм, v. pf. entmönchen, decucullare.

раскàлуђерити се, рîм се, v. r. pf. die Kutte außziehen, monachum exuo.

раскáљати се, рàскâљâ се, v. r. pf. kothig werden, fit coenum. [cf. разглибати се, разглибити се].

рàскарити се, рîм се, v. r. pf. vide забринути се: Те *се* Иво био *раскарио* —

рàскачкати, кâм, v. pf. н. п. раскачкале свиње блато испред куће, т. ј. начиниле га житко, zertreten, conculcare.

рàсквоцати се, вочêм се, v. r. pf. т. ј. кокош, anfangen zu glucken, coepi glocire.

раскúвање, n. das Zerſchmieben, recusio, refictio. [cf. раскуивање].

раскúвати, рàскúвâм, v. impf. zerſchmieden, recudo. [cf. раскуивати].

рáскида, f. ja nijesam s raskide, ich bin von der Partie, halte mit, socius sum, me habetis socium.

раскúдање, n. 1) das Zerreißen, ruptio. — 2) das Stören, turbatio.

1. **раскúдати,** рàскúдâм, v. impf. 1) zerreißen, rumpo. — 2) ſtören, vertreiben, turbo, н. п. игру.

2. **рàскидати,** дâм, v. pf. außeinander werfen (den Dünger), disjicio.

рàскинути, нêм, v. pf. 1) zerreißen, rumpo. — 2) ſtören, turbo. [vide разметнути 2].

рàскиселити, лîм, v. pf. erweichen, aqua mollio.

раскúшати се, шâ се, v. r. pf. regneriſch werden, continui imbres effundi coepere.

рàскламати, мâм, v. pf. erſchüttern, locker machen, laxo. [cf. раскламитати, расклимати].

раскламúтати, клàмúћêм, vide раскламати.

расклáпање, n. das Oeffnen (z. B. des Mundes) mit Gewalt, reclusio.

расклáпати, рàсклâпâм, v. impf. mit Gewalt öffnen, recludo.

рàскласти, расклáдêм, v. pf. ſchlichten, dirimo: Сасма је много скалабурио, не знам како ће *раскласти*.

расклèпати, рàсклепљêм, v. pf. zubengeln, acuo tundendo.

рàсклимати, мâм, vide раскламати.

рàсклињање, n. das Löſen vom Fluche, exsecrationis solutio.

рàсклињати, њêм, v. impf. (у Грбљу) vom Fluche löſen, exsecrationem tollere: *расклиње* онога кога је приље клео.

расклòпити, рàсклопîм, v. pf. aufthun (mit Gewalt), recludo [cf. растворити 3]: Но анђели небо *расклопише* —

рàскметити, тîм, v. pf. von der кмет-Würde abſetzen, movere quem a кмет-i munere.

раскнéжити, рàскнêжîм, v. pf. von der кнез-Würde abſetzen, movere quem a кнез-i munere.

раскòвати, рàскујêм, v. pf. zerſchmieden, recudo.

рáскòвнйк, m. некаква (може бити измишљена) трава [Roßkümmel, siler trilobum Scop.] за коју се мисли да се од ње (кад се њоме дохвати) свака брава и сваки други заклоп отвори сам од себе. Ову траву желе особито они који траже у земљи новаца, јер кажу да су они, особито гдје их је много, тако затворени да се без ње не могу отворити и извадити. Приповиједа се у Земуну да је ондашњи један трговац, желећи такову траву наћи, некакву бабу метнуо у букагије, па је пустио ноћу да иде по ливади: па као гдје би се букагије саме од себе отвориле, ондје мора бити расковник.

расковчáвање [**раскопчавање**], n. das Loshefteln, diffibulatio.

расковчáвати, ковчâвâм, [**раскопчавати**] v. impf. loshefteln, diffibulo.

расковчати [**раскопчати**], чâм, v. pf. loshefteln, diffibulo. [vide распучити 1].

раскóкати се, рàскôкâм се, v. r. pf. berſten, rimas agere, dirumpi.

раскокòтати се, кòкоћêм се, v. r. pf. vide раскакотати се.

раскòлити, рàсколîм, v. pf. (у Сријему) vide расцијепити.

раскомáдати се, дâм се, v. [r.] pf. ſich erzürnen, daß man alles in Stücken hauen möchte, excandesco.

раскòмáрдити, дîм, v. pf. (у Дубр.) außeinanderſchneiden, discindo. cf. [vide] расјећи [1].

раскопáвање, n. das Zerſtören, destructio, eversio.

раскопáвати, ковâвâм, v. impf. zerſtören, everto.

раскòпати, пâм, v. pf. *1)* zerſtören, everto. [cf. развалити 1; разорити]. — 2) *н. п. бријег, земљу,* außeinandergraben, [effodio].

раскопчáвање, n. vide расковчавање.

раскопчáвати, ковчâвâм, vide расковчавати.

раскòпчати, чâм, vide расковчати.

рàскорâк, m. иде у раскорак, er geht breit wie einer, der einen Bruch u. dgl. hat, incedit ut herniosus.

раскòрачити се, коврâчîм се, v. r. pf. breit außeinanderſtehen, cruribus diversis sto.

раскòсити, рàскосîм, v. pf. außeinander mähen, reseco gramina (e. g. tentorii figendi causa).

рáскош, m. (по зап. кр.) die Wonne, deliciae. [cf. раскоше; наслада].

рáскошит, а, о, (у Дубр.) који се показује да је богат а није, ſchwelgeriſch, luxuriosus.

рáскошити, шîм, v. impf. (по зап. кр.) ſich ergötzen, oblector. [cf. раскошити се].

рáскошити се, шîм се, [v. r. impf.] vide раскошити.

ра́скошје, n. (у Далм.) die Wonne, deliciae. [cf. раскош; наслада].
раскра́вити, ра̀скрâвӣм, v. pf. aufthauen, regelo. [cf. откравити].
раскра́вити се, ра̀скрâвӣм се, v. r. pf. aufthauen, regelari. [cf. откравити се].
раскрављи́вâње, n. das Aufthauen, regelatio. [cf. открављивање].
раскрављи́вати, кра̀вљујêм, v. impf. aufthauen, regelo. [cf. открављивати].
раскрављи́вати се, кра̀вљујêм се, v. r. impf. aufthauen, regelari. [cf. открављивати се].
раскра́јâње, n. das Zerschneiden (des Tuches zu Röcken), discissio. [cf. раскројавање].
раскра́јати, ра̀скрâјâм, v. impf. zerschneiden, discindo. [cf. раскројавати].
раскрва́вити, кр̀вâвӣм, v. pf. blutig machen, cruento.
раскречи́вâње, n. das Voneinanderbreiten, distentio.
раскречи́вати, крѐчујêм, v. impf. von einander breiten (die Füße), distendo.
раскре́чити, ра̀скрêчӣм, v. pf. н. п. ноге, перо (од многога писања), von einander breiten, sperren, ausspreitzen, distendo.
раскри́вити се, ра̀скрӣвӣм се, v. r. pf. recht ins Schreien kommen, clamo.
раскри́жити, ра̀скрӣжӣм, v. pf. zerschneiden (z. B. den Apfel), disseco. [vide расјећи 1].
раскри́лити, ра̀скрӣлӣм, v. pf. aufthun (z. B. den Beutel), explico.
раскрили́вâње, n. das Oeffnen, explicatio, retectio.
раскрили́вати, крӣљујêм, v. impf. öffnen, explico.
раскроја́вâње, n vide раскрајање.
раскроја́вати, крòјâвâм, vide раскрајати.
раскрòјити, ра̀скројӣм, v. pf. zerschneiden, discindo. [vide разрезати 1].
ра̀скрпити, пӣм, v. pf. ein unangenehmes, verwickeltes Geschäft abthun, negotium expedio.
раскрпља́вâње, n. das Beendigen eines verdrießlichen Geschäftes, expeditio negotii molesti. [cf. раскрпљање].
раскрпља́вати, кр̀пљâвâм, v. impf. ein lästiges Geschäft abthun, expedio molestum negotium. [cf. раскрпљати].
раскр̀пљâње, n. vide раскрпљавање.
раскр̀пљати, ра̀скр̂пљâм, vide раскрпљавати.
ра̀скрсница, f. der Kreuzweg, trivium, cf. [vide] раскршће: Доклен Ђоко *раскрсници* дође — Кад дођоше честој *раскрсници* —
раскр̀стити, ра̀скрстӣм, v. pf. с ким, keine Rechnung mehr mit Jemand haben, societatem dirimo: ми смо раскрстили ипд ја сам с њим раскрстио.
раскру̀пнати се, нâм се, v. r. pf. dick, stark werden, crassesco. cf. разрасти се.
раскр̀хати, хâм, v. pf. (у Ц. г.) zerbrechen, frango.
раскрчи́вâње, n. das Ausroden, exstirpatio.
раскрчи́вати, кр̀чујêм, v. impf. ausroden, exstirpo.
раскр̀чити, ра̀скр̂чӣм, v. [pf.] impf. ausroden, exstirpo.
раскршћа́вâње, n. vide раскршћање.
раскршћа́вати, кр̀шћâвâм, vide раскршћати.
раскр̀шћâње, n. das Abrechnen, rationum exaequatio. [cf. раскршћавање].
раскр̀шћати, ра̀скр̂шћâм, v. impf. abrechnen, rationes exaequo et dirimo societatem. [cf. раскршћавати].
ра́скр̂шће (ра́скршће), n. der Kreuzweg, bivium, trivium. [cf. крижопуће, раскрсница, крстат пут]. Многи приповиједају да су ноћу привидјели штогођ на раскршћу.
раскува́вâње, n. vide **раскухавање.**
раскува́вати, ку̀вâвâм, vide **раскухавати.**
ра̀скувати, вâм, vide **раскухати.**
раскуи́вâње, n. vide раскивање.
раскуи́вати, раску̀ӣвâм, v. impf. (у Ц. г.) vide раскивати: Мртви се коњи не кују, но *раскуивају.*
ра̀скукати, ра̀скукâм, v. pf. кога, jammern machen, facio ut ejulet quis: Без заклетве сестре *раскукао* —
раску̀корен, а, о, (у Будви) човјек чупав[1], неочешљан, mit ungekämmtem Haare, crinibus impexis.
раскуку́љити, у загонеци, cf. закукуљити.
раску́мити, ра̀ску̂мӣм, v. pf. entkumen (machen, daß man nicht mehr кум ist), dissociare τὸς кум.
раску́мити се, ра̀ску̂мӣм се, v. r. pf. sich entkumen, dissociari (de кум-is).
ра̀скућа, *f.*: *жена је и кућа и раскућа.*
раскући́вâње, n. das Verthun, dissipatio.
раскући́вати, ку̀ћујêм, v. impf. просипати кућу, verthun, domum dissipare: Туђа кућо, — — Не кућим те, већ те *раскућујем* —
ра̀скућити, ћӣм, v. pf. кућу, т. ј. просути је, осиромашити, verthun, dissipare domum. [cf. просути 2, растећи].
раскуха́вâње [раскувавање], n. 1) das Zertheilen des Brotteigs in Laibe, vide размјешивање. — 2) das Zerkochen, discoctio, nimia coctio.
раскуха́вати, ку̀хâвâм, [раскувавати] v. impf. 1) den Brotteig in Laibe abtheilen, divido. [vide размјешивати]. — 2) zerkochen, discoquo.
ра̀скухати, хâм, [раскувати] v. pf. 1) den Brotteig zertheilen, massam dividere in panes. cf. [vide] размијесити. — 2) zerkochen, discoquo.
[**раскухати се,** раскухам се, v. r. pf. vide шћухати се.]
раскучи́вâње, n. das Auseinanderrecken, distentio.
раскучи́вати, ку̀чујêм, v. impf. } auseinander recken, distendo,
раску́чити, ра̀ску̂чӣм, v. pf. }
ра̀слабити, бӣм, v. pf. schwächen, debilito.
ра̏слица, *f. (у Далм.) vide трнокоп*[1], *а трнокоп се онамо зове кљуна или кука.*

ра́сō, ра́сола, m. die Lache vom Sauerkraut, muria. [cf. бадњева вода].

ра̏совац, а, о, (у Боци) vide рачваст. cf. расохе.

Ра̏совац, ваца, m. каменита планина више Црнице од стране Паштровске.

ра̏сове, f. pl. 1) (у Ц. г.) vide **расохе**: Те се пење јели у *расове* — 2) (око Вараждина) vide виле (а у Загорју иза Загреба *расухе*). cf. расохе.

ра̏соје, f. pl. (у Славонији) ручице у плуга, die Pflugſterze, stiva. [vide ручица 2]. cf. расохе.

ра̏сохе [расове 1], f. pl. vide рачве (cf. соха): И баци га јели у *расохе* —

распа́вати се, ра̀спа̑ва̑м се, v. r. pf. recht ins Schlafen hineinkommen, somno obrui.

ра̀спадање, n. das Zerfallen, dilapsus.

ра̀спадати се, да̑м се, v. r. pf. zerfallen, dilabor.

распадѐница, *f. н. а. књига, која се већ готово распала.*

ра̀спаднути се, не̑м се, vide **распасти се**.

распаза́рити, па̀за̑рӣм, v. pf. (у Рисну) den Kauf ungeſchehen machen, emptionem (venditionem) infectam reddo: Што недјеља пазари, да *може* понедјељник *распазарит'*, свак' би трговао.

распаза́рити се, па̀за̑рӣм се, v. r. pf. nicht übereinkommen (im Handeln), non pacisci.

распа́лити, ра̀спа̑лӣм, v. pf. 1) entzünden, succendo [cf. ражећи], н. п. лулу. — 2) распалио га (батином) поврх главе, mit einem Stocke über den Kopf ſchlagen, percutio. [cf. распрећи (распрегнути) 2].

распаљи́вање, n. das Entzünden, succensio.

распаљи́вати, па̀љујē̑м, v. impf. entzünden, succendo.

ра̏спара, f. (у Хрв.) јело које се начини кад се јаја разбију на врело млијеко, Art Eierſpeiſe, cibi ex ovis genus.

распара́вање, n. das Durchwärmen, fotus, percalefactio, vaporatio.

распара́вати, па̀ра̑ва̑м, v. impf. durchwärmen, vaporo.

распаракли́сати, ра̀кли́са̑м, v. pf. zerfetzen, dilacero.

распаракли́сати се, ра̀кли́са̑м се, v. r. pf. zerfetzt werden, dilacerari.

распа́рати, ра̀спа̑ра̑м, vide распорити.

1. **ра̀спарити**, рӣм, v. pf. durchwärmen, vaporo (z. B. eine rheumatiſche Stelle des Leibes, am Feuer, oder im Bade).

2. **распа́рити**, ра̀спа̑рӣм, v. pf. entpaaren, disparo. cf. [vide] раздружити [2].

ра̀спасати, пашē̑м, v. pf. entgürten, discingo.

ра̀спасати се, пашē̑м се, v. r. pf. 1) ſich entgürten, discingor. — 2) распасало се буре, т. ј. спали му обручи, па се разасуло.

распаси́вање, n. das Entgürten, discinctio.

распаси́вати, па̀сујē̑м, v. impf. entgürten, discingo.

ра̀спасти [распаднути] **се**, паднē̑м се, v. r. pf. zerfallen, dilabor. [cf. распршати се 2, рашчинити се 1; прсак].

распа́чати, ча̑м, v. pf. zertragen, distraho: *распачао* као алву (кад се што у брзо прода).

ра̀спевати, ва̑м, (ист.) vide распјевати.

ра̀спевати се, ва̑м се, (ист.) vide распјевати се.

ра̀спе̑ти, ра̀спењē̑м (ра̀спнē̑м), vide разапети.

распетљава́ње, n. das Aufheften, diffibulatio.

распетљава́ти, пѐтља̑ва̑м, v. impf. } aufheften,
распѐтљати, љ̑а̑м, v. pf. } diffibulo.

распе́чатити, тӣм, v. pf. entſiegeln, aufbrechen, resigno, solvo.

распечаћава́ње, n. das Erbrechen (des Briefes), resignatio.

распечаћава́ти, ча̀ћа̑ва̑м, v. impf. entſiegeln, resigno.

распе́чити, ра̀спе̑чӣм, v. pf. vide размазити.

ра̀спивати, ва̑м, (зап.) vide распјевати.

ра̀спивати се, ва̑м се, (зап.) vide распјевати се.

ра̀спик, Antwort auf die Frage: пик? gleichſam: ſteht frei, licet.

ра̀спикуља, m. u. f. der Verſchwender, prodigus. [vide расипач].

ра̀спињање, n. vide разапињање.

ра̀спињати, њē̑м, vide разапињати.

ра̀спињати се, њē̑м се, vide разапињати се.

ра̀спирати, рē̑м, v. impf. (у пјесми) aufſchlitzen, discindo, cf. [vide] парати [2]: С црном га је земљом саставио,| Од јада га Марко *распираше* —

распири́вање, n. das Anfachen, ventilatio, accensio.

распири́вати, па̀ру јē̑м, v. impf. anfachen, accendo, ventilo.

распи́рити, ра̀спи́рӣм, v. pf. n. п. ватру, anfachen, succendo.

ра́спис, m. das Umlaufſchreiben, der Umlauf, literae circulatoriae: кад је био распис.

распи́сати, ра̀спи́шē̑м, v. pf. rund umherſchreiben, entbieten, circummitto literas jubentes aliquid fieri: *расписао* цар по свему царству.

распи́сати се, ра̀спи́шē̑м се, v. r. pf. ins Schreiben hineinkommen, scribendo esse occupatissimum.

расписи́вање, n. das Schreiben rund umher, literarum circummissio.

расписи́вати, па̀сујē̑м, v. impf. rund umher ſchreiben, literas circummissito.

распи́тати, ра̀спи́та̑м, v. pf. erfragen, exploro, percontando invenio.

распити́вање, n. das Erfragen, percontatio.

распити́вати, па̀тујē̑м, v. impf. forſchen, exquiro.

ра̀спјевати, ва̑м, v. pf. (луж.) ins Singen bringen, facio ut quis cantet.

ра̀спјевати се, ва̑м се, v. r. pf. (луж.) ins Singen kommen, coepi vehementer cantare.

ра̀сплакати, плачē̑м, v. pf. weinen machen, facio ut quis ploret.

ра̀сплакати се, плачē̑м се, v. r. pf. recht ins

Weinen hinein kommen, illacrimo. [cf. разревати се].

распла̀мтети се, (ист.) } **пла̀мтӣм се**, v. r. pf.
распла̀мтити се, (зап.) } entflammen, in Flamme kommen, inflammor, exardesco.
распла̀мтјети се, (југоз.) }
распла̀мљети се, (јуж.) }

распла́стити, пàспла́стӣм, v. pf. (у Далм.) рибу, т. ј. расјећи је низ леђа по поле, као да се расцијепи, zerſpalten, diffindo. cf. калати.

пàсплашити, шӣм, v. pf. verſcheuchen, terrendo fugo, abigo. [cf. распудити].

расплѐсти, плèтēм, v. pf. losflechten, auseinanderſtricken, solvo plexum, н. п. градину, косу, чарапу.

рáсплет, m. као ћесма, Alt Hembnath, suturae genus. [cf. шупљика].

пàсплетање, n. das Losflechten, dissolutio nexus.

пàсплетати, плећēм, v. impf. losflechten, dissolvo plexum.

распли́нути се, пàспли̏нē се, v. r. pf. verſchwimmen, veſchwemmt werden, diffluo (з. В. земтин по води; али се каже и: расплинуо се хљеб, кад прекисне, па прије̏е преко сађурица или се у пећи врло распљошти).

распло̀дити се, пàспло̀дӣм се, v. r. pf. (у Дубр.) ſich vermehren, augeri.

пàспљескати, кā̀м (пàспљештēм), v. pf. zerklitſchen, displodo.

распљо̀штити, пàспљо̀штӣм, v. pf. platt machen, complano, tundendo extenuo.

распљу̀вати, пàспљујēм, v. pf. ausſpeien, spuere: Ни буди мед да те разлижу, ни јед да те *распљују*.

распознава̀ње, n. das Unterſcheiden, das Voneinanderkennen, dignotio.

распознава̀ти, пòзнājēм, v. impf. unterſcheiden, dignosco.

распо̀знати, знā̀м, v. pf. unterſcheiden, dignosco.

распо̀јас, a, o, entgürtet, ohne Gürtel, discinctus.

распо̀јити се, пàспојӣм се, v. r. pf. abgelöthet werden, dirumpi: Бурма ће *се распојити* —

распо̀ловити, пòловӣм, v. pf. halbiren, dimidio: као да си јабуку *располовио*. [cf. раздвојити 1].

распома́мити се, пòмā̀мӣм се, v. r. pf. vide разгоропадити се.

распомамљи́вање, n. vide помамљивање.

распомамљи́вати се, помà̄мљујēм се, v. r. impf. vide помамљивати се.

рáспон, m. у плуга она пречага изнутра више плаза, што као распиње ручицу од ручице. [cf. распор].

рáспоп, m. der Ex-Prieſter, qui olim fuit sacerdos.

распо̀пити, пàспопӣм, v. pf. einen entprieſtern, ihm die Weihe nehmen, sacerdotem profano.

распо̀пити се, пàспопӣм се, v. r. pf. aufhören Prieſter zu ſein, sacerdotium abdico.

распопља́вање, n. das Entweihen des Prieſters, profanatio sacerdotis.

распопља́вати, пòпљā̀вām, v. impf. einen Prieſter entweihen, profano sacerdotem.

распопља́вати се, пòпљā̀вām се, v. r. impf. das Prieſterthum aufgeben, abdico sacerdotium.

рáспопов, a, o, des Raspon, illius qui olim sacerdos fuit.

рáспор, m. vide распон.

распо̀рити, пàспорӣм, v. pf. aufſchlitzen, diffindo. [cf. распарати, разбучити 2].

пà̀спра, f. der Streit, Zank, lis. [cf. свађа; завада].

пâсправа (пā̀справа), f. Auseinanderſetzung, Erledigung, dispositio, expeditio.

пàсправити, вӣм, v. pf. 1) berichtigen, in Ordnung bringen, ordino, dispono. [cf. распрти 2]. — 2) косу, das verwirrte Haar ordnen (beim Kämmen), dispono capillos.

пàсправљање, n. das Ordnen, ordinatio, expeditio, dispositio.

пàсправљати, љā̀м, v. impf. ordnen, expedio, ordino.

распра́шити се, пàспрā̀шӣм се, v. r. pf. у загонеци, cf. дворог.

распр̀дети, (ист.) } дӣм, v. pf. zerſtäuben, dis-
распр̀дити, (зап.) } jicio (eigentlich dispedo), з.
распр̀дјети, (југоз.) } В. die Feinde.

пàспрднути, нēм, v. pf. (etwas obſcön) verderben, corrumpo: *расирде* нам игру.

распр̏ети, пр̀дӣм, (јуж.) vide распрдјети.

распре́гнути, пàспрēгнēм, vide **распрећи**.

распре́дање, n. das Auseinanderdrehen, retorsio.

распре́дати, пàспрēдā̀м, v. impf. den Strick auseinanderdrehen, retorqueo (funem).

распре́зање, n. verbal. v. распрезати.

распре́зати, пàспрēжēм, v. impf. [von] vide распрећи.

распре́мање, n. das Aufräumen, dispositio.

распре́мати, пàспрēмā̀м, v. impf. aufräumen, dispono.

распре́мити, пàспрēмӣм, v. [pf.] impf. aufräumen, dispono.

пàспрести, распрēдēм, v. pf. auseinanderdrehen, retorqueo, rotexo.

распрета́вање, n. das Auseinanderſchüren, retectio.

распрета́вати, прèтāвā̀м, v. impf. (das zugedeckte Feuer) auseinander ſchüren, retego ignem.

распрѐтати, пàспрећēм, v. pf. auseinander ſchüren, retego.

распре́ћи [распрегнути], пàспрēгнēм, (пàспрēгао, распре́гла) v. pf. 1) nicht mehr mit einander ausſpannen (die Ochſen zum Pfluge), societatem abdico boum meorum cum vicini bobus aratro jungendorum. cf. спрега. — 2) поврх главе, mit dem Stocke ſchlagen, percutio. [vide распалити 2].

распријатељити, љӣм, v. pf. entfreunden, facio ut non sit amplius amicus.

распри̏чати се, пàспри̏чā̀м се, v. r. pf. ins Erzählen hineinkommen, ferveo narrando.

распрода̀вање, n. das Anbringen, Verkaufen, divenditio.

распрода̀вати, прòдājēм, v. impf. ganz verkaufen, divendo.

распро̀дати, да̑м, v. pf. verkaufen, divendo.
распро̀странити, ни̑м, v. pf. ausbreiten, propago.
распростирање, n. das Ausbreiten, extensio.
распростирáти, стирем, v. impf. ausbreiten, explico, extendo.
распро̀сути, распросе̑м, v. pf. vide разасути [1]: Пак низ плећи косу *распросула* —
ра̀спренути, не̑м, v. pf. zerſprengen, disjicio, n. n. орах, јаје.
ра̀спртити, тӣм, v. pf. 1) von ſich abladen, onus deponere. — 2) ordnen, expedio: Не ће моћи ни вења сјекира *распртит'* (кад је какав сметен посао међу ким). cf. [vide] расправити [1].
ра̀спртити се, тӣм се, v. r. pf. ſich bei Jemand einquartiren (ohne viel zu fragen), deverto.
распрља̑ње, n. das Abladen, deoneratio.
распрља̑ти, ра̀спрља̑м, v. impf. von ſich abladen, onus deponere.
распр̏шати, ра̀спр̏ша̑м, v. pf. (у Ц. г.) н. п. рукама жито, т. ј. растурити, auseinander thun, disjicio.
распр̏шати се, ра̀спр̏ша̑мо се, v. r. pf. 1) [cf.] разићи се, растурити се: распршасмо се, zerſprengt werden, dissipari. — 2) [vide] распасти се, zerſpringen, disrumpi: Витора крава, из висока пала, сва *се* крава *распрша*, а теле се уздржа.
ра̀спршкати, ка̑м, v. pf. vide [dim. v.] распршати.
распр̏штати се, шта̑ се, (распр̏штӣмо се) v. r. pf. све се распршта; ми се онда распрштасмо куд који, zerſtieben, dissipari.
распу̏дити, ра̀спу̏ди̑м, vide расплашити.
ра̀спукнути се, не̑м се, vide **распући се**.
ра̀спусна̑ (књига), f. der Scheidebrief, libellus repudii.
ра̀спуст, m. die Eheſcheidung, divortium: дошла жена на *расиуст*.
распу̏стити, ра̀спуста̑м, v. pf. entlaſſen, dimitto.
[**распустити се**, распустим се, v. r. pf. cf. пустити 1.]
ра̀спу̏т, m. у загонеци, cf. потребач.
ра̀спутица, f. } der Seitenweg, die Theilung der
ра̀спуће, n. } Straße in Seitenwege, semita.
ра̀спући [распукнути] **се**, пукне̑м се, v. r. pf. zerſpringen, dissilio.
распуча̑ва̑ње, n. vide распучање.
распуча̑вати, пу̏ча̑ва̑м, v. impf. vide распучати: Отидоше токе *расиучават'* —
распу̏ча̑ње, n. [cf. распучавање] 1) das Losheften, diffibulatio. — 2) das Aufreißen, divulsio.
распу̏чати, ра̀спу̏ча̑м, v. impf. [cf. распучавати] 1) losheften, diffibulo. — 2) (особито по југоз. кр.) aufreißen, divello.
ра̀спучити, чӣм, v. pf. 1) losheften, diffibulo [cf. раскопчати (расковчати)]: Кад *расиучи* дувак на ћевојци — 2) (у Ц. г.) aufreißen, auseinander reißen, divello: Је ли тестир коло *расиучити* —
распу̏штање [распуштање], n. das Entlaſſen, dimissio.
распу̏штати, ра̀спу̏шта̑м, [распуштати] v. impf. entlaſſen, dimitto.
распу̏шта̑ње, n. vide **распуштање**.
распу̏шта̑ти, ра̀спу̏шта̑м, vide **распуштати**.
расрдити, ра̀срди̑м, v. pf. erzürnen, irrito. [cf. насрдити].
расрдити се, ра̀срди̑м се, } v. r. pf. ſich erzür-
ра̀срднути се, не̑м се, } nen, irascor [cf. набрусити се, наљутити се, напухати се 2, напркошити се, напрчити се, напучити се, насрдити се, насрчити се, ражљутити се, разјарити се, расрчити се, ужљутити (узљутити) се, уострити се]: На њега *се* була *расрднула* —
расрчити се, ра̀срчи̑м се, v. [r.] pf. (по југоз. кр.) vide расрдити се: А.л' *се* Аиђе *расрчила* —
1. **ра̑ст**, ра́ста, m. der Wuchs, statura [cf. нораст, стас, струк 2, узраст]: човјек лијепа *раста*.
2. **ра̑ст**, ра́ста, (cf. **храст**) m. die Eiche, quercus [L.]. cf. [дуб, 1] срч.
ра̀ставити, ви̑м, v. pf. [1)] кога с ким, trennen, separo. [— 2) vide разонодити].
ра̀стављање [растаљање], n. das Trennen, separatio.
ра̀стављати, љам, [растаљати] v. impf. trennen, separo.
ра̀стајање, n. das Scheiden, separatio.
ра̀стајати се, је̑м се, v. r. impf. ſich trennen, separor.
раста́кање, n. verbal. v. растакати.
раста́кати, ра̀ста̑ћем, v. impf. 1) н. п. вино из већега суда у мање, abgießen, auseinander ſchenken, diffundo. — 2) кола, zerlegen, dissolvo. — 2) auseinandertragen, verzehren, differo ut consumam.
раста̀кнути, ра̀стакне̑м, vide **растаћи**.
ра̀стаљање, n. vide **растављање**.
ра̀стаљати, љам, vide **растављати**.
ра̀станак, ста̑нка, m. die Trennung, separatio. [cf. раздвој 2].
[**растањивати**, растањујем, v. impf. v. растањити; *види* s. v. мерати.]
раста́њити, ра̀ста̑њи̑м, v. pf. verdünnen, extenuo.
раста́пање, n. das Schmelzen, liquatio, liquefactio.
раста́пати, ра̀ста̑пам (пљем), v. impf. ſchmelzen, liquefacio.
ра̀стати се, станем се, v. r. pf. с ким, ſich trennen, discedo, separor. [cf. раздвојити се].
растаћи [растакнути], ра̀стакне̑м, v. pf. n. п. угарке (или дрва), auseinander werfen (die Feuerbrände, damit es nicht mehr brenne), dimoveo.
раствара̑ње, n. 1) das Auflöſen, solutio. — 2) das Verdünnen, dilutio. — 3) das Aufthun, apertio.
раствара̑ти, ра̀ствара̑м, v. impf. 1) auflöſen, solvo. [cf. рашчињати 1]. — 2) verdünnen, dilutio. — 3) aufthun, aperio.
раствори̑ти, ра̀створи̑м, v. pf. 1) auflöſen, solvo:

Тако ми онога који ме створио и који ће ме *растворити*. cf. рашчинити [1]. — 2) н. п. вино водом, ракију медом (да је слађа), verdünnen, diluo. — 3) (у прим.) прозоре, aufthun, aperio. [cf. расклопити].

раство́рити се, ràстворȋм се, v. r. pf. н. п. растворило се небо, ſich aufthun, discedere. [cf. растубити се; рашчинити се 1].

ра́стё, н. п. [1] стàјати [1], vide чловити.

рàстегљâј, m. die Länge der ausgeſpannten Arme, distantia ab uno brachio extenso ad alterum: дај ми један *растегљај* конца.

растéгнути, рàстêгнêм, v. pf. (рàстêгао, растéгла) ſpannen, ausſpannen, distendo.

растéзâње, n. 1) das Spannen, distentio. — 2) das Ziehen in die Länge, protractio.

растéзати, рàстêжêм, v. impf. 1) ſpannen, distendo. — 2) in die Länge ziehen, protraho.

рàстељ, m. (у Дубр.)

ра́стёње, n. das Wachſen, incrementum. [cf. растење].

рàстерати, рâм, (ист.) vide растјерати.

растерúвâње, n. (ист.) vide растјеривање.

растерúвати, тèрујêм, (ист.) vide растјеривати.

растѐћи, тèчêм, v. pf. н. п. кућу, verthun, verwirthſchaften, profundo. [cf. просути 2, раскућити].

ра́сти, ра́стêм, v. impf. (рàстао, ра́сла) wachſen, cresco. [cf. рести, пртити 2, рашћети].

рàстило, n. die Baumſchule, seminarium. [cf. расадник].

рàстирâње, n. das Zerreiben, distritio.

1. **рàстирати,** рêм, v. impf. н. п. тарану, zerreiben distero.

2. **рàстирати,** рâм, (зап.) vide растјерати.

растирúвâње, n. (зап.) vide растјеривање.

растирúвати, тàрујêм, (зап.) vide растјеривати.

растискúвâње, n. das Auseinanderdrücken, Zerſprengen, disjectio.

растискúвати, тàскујêм, v. impf. zerſprengen, disjicio.

рàстиснути, нêм, (рàстиснух и рàстисков, рàстиснȗ и рàстиште) v. pf. zerſprengen, disjicio: *Растиснуше* на четири стране, Као вуци бијеле јагањце —

ра́стити, тȋм, v. impf. betreten (ſich begatten), ineo.

ра́стити се, тȋм се, v. [r.] impf. ſich begatten (vom Geflügel), ineor.

рàстић, m. dim. v. [2] раст (ра́ста).

рàстићити се, ћȋм се, v. r. pf. Räuber treiben (vom Gewächs), stolones agere: растићили се кукурузи.

рàстицâње, n. (зап.) vide растјецање.

рàстицати, тичêм, (зап.) vide растјецати.

рàстјерати, рâм, v. pf. (југоз.) auseinander jagen, dispello. cf. разагнати.

растјерúвâње, n. (југоз.) das Verjagen, dispulsio.

растјерúвати, тјèрујêм, v. impf. (југоз.) auseinander jagen, dispello.

рàстјецâње, n. (јуж.) 1) das Fließen eines Geſäßes, permissio liquidi. — 2) das Verwirthſchaften, τὸ profundere.

рàстјецати, тјечêм, v. impf. (јуж.) 1) durchfließen, die Flüſſigkeit durchlaſſen, perfluo: растјече буре. — 2) verwirthſchaften, profundo. [cf. просипати 2].

рàстов, а, о, Eichen-, querceus. [cf. дубов, срчев].

растòварити, рȋм, v. pf. 1) abladen, deonerare, н. п. дрва. — 2) коња, abladen (das Gepäck vom Pferde), jumentum sarcinis levare.

рàстовац, о̑вца, m. т. ј. колац или штап, eichener Stock, baculus quercinus.

рàстовача, f. 1) ein Eichenſtock, baculus quercinus. — 2) лађа, ein Schiff von Eichenholz, navis e ligno querno. — 3) [*Растовача*] брдо у Велебиту, Name eines Berges, nomen montis.

рàстовина, f. Eichenholz, lignum quercinum. [cf. срчевина].

рàсток, m. Spießglas, antimonium. У Турској жене узимају расток кад граде боју за обрве и за косу: Метни мени *расток* на обрве —

растòпити, рàстопȋм, v. pf. zerſchmelzen, liquefacio.

расторòкати се, тòрочêм се, v. [r.] pf. recht ins Lärmen kommen, clamare.

растòчити, рàсточȋм, v. pf. 1) н. п. вино, ausſchenken, diffundo. — 2) кола, zerlegen, dissolvo. — 3) auseinandertragen, verzehren, differo ut consumam: Црви га *расточили*!

рàстрапити, пȋм, v. pf. (у Боци) [необрађено земљиште раскрчити и засадити лозом; cf. трапити 1].

растр̀вити, рàстр̀вȋм, v. pf. без реда што разбацати, н. п. хаљине по соби, zerwerfen, disjicio.

растр̀вити се, [рàстр̀вȋм се, v. r. v. растрвити].

рàстргнути, нêм, (рàстргох, рàстрже, рàстргао, гла) v. pf. zerreißen, rumpo.

растре́бити, рàстрêбȋм, (ист.) vide растријебити.

растребљúвâње, n. (јуж. и ист.) das Auseinanderräumen um Platz zu machen, dispositio.

растребљúвати, трèбљујêм, v. impf. (јуж. и ист.) auseinanderräumen um Platz zu machen, dispono.

растре́знити, рàстрêзнȋм, (ист.) vide растријезнити.

растре́знити се, рàстрêзнȋм се, (ист.) vide растријезнити се.

растре́сâње, n. das Zerſchütteln, concussio, excussio.

растре́сати, рàстрêсâм, v. impf. ausſchütteln, excutio: немој ти *растресати* раја нада мном (was haſt du mich zu hofmeiſtern?).

растре́сти, трéсêм, v. pf. ausſchütteln, excutio.

растре́сти се, трéсêм се, v. r. pf. н. п. на коњу, ſich ausſchütteln im Reiten, discuti.

рàстрâње, n. das Zerreißen, ruptio.

рàстрзати, тржêм, v. impf. zerreißen, discerpo. Курва нисам, да ме *растрже* —

растри́бити, рàстрӣбӣм, (зап.) vide растријебити.
растрибљи́ва̂ње, n. (зап.) vide растребљивање.
растрибљи́вати, трӣбљујём, (зап.) vide растребљивати.
рàстрӣж, f. у сукње, у хаљине, Schlitz, fissura.
растри́знити, рàстрӣзнӣм, (зап.) vide растријезнити.
растри́знити се, рàстрӣзнӣм се, (зап.) vide растријезнити се.
растријѐбити, рàстријебӣм, v. pf. (јуж.) u. u. кућу, auseinanderräumen, damit Platz sei, dispono.
растријѐзнити, рàстријезнӣм, v. pf. [јуж.] nüchtern machen, expello crapulam.
растријѐзнити се, рàстријезнӣм се, v. r. pf. [јуж.] nüchtern werden, exhalare crapulam.
рàстрињи, растри́жём, v. pf. auseinander schneiden (mit der Scheere), disseco forfice.
рàстркан, a, o, zerstreut, sparsus.
растрка́ти, рàстрчём, v. pf. u. u. коња, recht ins Laufen bringen, in cursum egisse.
растрка́ти се, рàстрчём се, v. r. pf. 1) сић zerstreuen, auseinander laufen, discurro. — 2) ins Laufen kommen, in medio cursu esse.
растрља́ти, рàстрљам, v. pf. zerreiben, contero.
рàстрти, рàстрём, (рàстрӣо, трла) [разатрти] v. pf. zerreiben, tero, frio.
рàструлити се, лӣм се, **рàструнути се**, нём се, **рàструхлити се**, лӣм се, **рàструхнути се**, нём се, } v. r. pf. verfaulen, putrefio.
растýбити се, рàстýбӣм се, v. r. pf. сић aufthun, auseinanderklaffen, pandi, cf. [vide] растворити се: Пред царем *се* камен *растубио* —
растýпање, n. das Auseinandertreten, digressio.
растýпати се, рàстýпам се, v. r. impf. auseinander treten, divergo.
растýпити се, рàстýпӣм се, v. r. pf. auseinander-, voneinandertreten, divergo, discedo.
растýрање, n. das Zerwerfen, disjectio.
растýрати, рàстýрам, v. impf. auseinander werfen, disjicio.
рàстурити, рӣм, v. pf. auseinander werfen, disjicio [cf. распршати]: Кад се тако књиге *растурише* — *Растурићу* војску у Србију — Силне су се књиге *растуриле* —
[**растурити се**, растурим се, v. r. v. растурити, vide распршати се 1.]
растýћи, тýчём, v. pf. zerschlagen (z. B. Salz, Zucker), distundo.
расýдити, рàсýдӣм, v. pf. 1) entscheiden, beurtheilen, dijudico. — 2) (у пјесми) пореći први суд, ein Urtheil umstoßen, rem judicatam labefactare: Деспот суди, а деспот *расуди* —
расýдљив, a, o, bedächtig, prudens.
расуђи́ва̂ње, n. das Beurtheilen, Entscheiden, dijudicatio.
расуђи́вати, сýђујём, v. impf. beurtheilen, dijudico. [cf. 2 разложити].
расýло, n. die Zerstreuung, dissipatio: биће од њих *расула*.
рàсýти, рàспём, vide разасути.
[**расухе**, f. pl. vide виле; *види* s. v. расове 2.]
расуши́ва̂ње, n. verbal. v. расушивати се.
расуши́вати се, сýшујём се, v. r. impf. [von] vide расушити се.
расýшити се, рàсýшӣм се, v. r. pf. vide расахнути се.
расхла́дити, рàсхлâдӣм, [разладити] v. pf. abkühlen, refrigero.
расхла́дити се, рàсхлâдӣм се, [разладити се] v. r. pf. sich abkühlen, refrigeror.
расхлађи́ва̂ње [разлађивање], n. das Kühlen, refrigeratio.
расхлађи́вати, хлâђујём, [разлађивати] v. impf. abkühlen, refrigero.
расхлађи́вати се, хлâђујём се, [разлађивати се] v. r. impf. sich abkühlen, refrigeror.
расцвàстити [расцватити] се, тӣм се, vide расцвјетати се.
расцвàсти се, цвàтӣм се, vide [расцвјетати се] расцватити се.
расцвàтио, тила, тило, blühend, floreſcens: Да не бију слане ни шњегови По ливади цвијет *расцватио* —
расцвàтити [расцавтити] **се**, цвàтӣм се, v. r. pf. vide расцвјетати се.
расцвѐлити, рàсцвѐлӣм, (ист.) vide расцвијелити: Кад ћу многе *расцвелити* мајке —
расцвѐтати се, тâм се, (ист.) vide расцвјетати се.
расцвијѐлити, рàсцвијелӣм, v. pf. (јуж.) weinen machen, cogo in lacrimas: Жалосна и невољна ласно је *расцвијелити*.
расцвѝлити, рàсцвӣлӣм, (зап.) vide расцвијелити.
расцвѝтати се, тâм се, (зап.) vide расцвјетати се.
расцвијѐсти се, цвијѐтём се, v. r. pf. (у Рисну) vide расцвјетати се.
расцвјѐтати [рашћетати] **се**, тâм се, v. r. pf. (јуж.) blühen, floreo, floresco. [cf. расцватити (расцавтити) се, расцвасти се, расцвјести се;] fig.: *расцвјетао* му *се* тур, т. ј. подерао се.
расцѐпити, рàсцѐпӣм, (ист.) vide расцијепити.
расцепљи́ва̂ње, n. (ист.) vide расцјепљивање.
расцепљи́вати, цѐпљујём (ист.) vide расцјепљивати.
расцијѐпити, рàсцијепӣм, v. pf. (јуж.) zerſpalten, diffindo. [cf. разбити 3, расколити].
расци́пити, рàсцӣпӣм, (зап.) vide расцијепити.
расципљи́ва̂ње, n. (зап.) vide расцјепљивање.
расципљи́вати, цӣпљујём, (зап.) vide расцјепљивати.
расцјепљи́ва̂ње, n. (јуж.) das Zerſpalten, diffiſſio.
расцјепљи́вати, цјѐпљујём, v. impf. (јуж.) zerſpalten, diffindo.

расцо́пати, ра̀сцо̂па̂м, v. pf. zerschlagen, contundo.

1. **ра̏т,** m. u. f. der Krieg, bellum. cf. крајина [5, размирица].

2. **ра̏т*** (cf. **рахт**), m. накит коњски, der Pferdeschmuck, phalerae: И добријем коњма на *ратове* —

3. **Ра̂т,** Ра́та, m. полуострво ниже Дубровника, које се Талијански онуда зове peninsula Ponta и Punta. cf. Рћанин, Рћански.

ра̀тај, m. (у Ц. г.) vide [1] тѐжа̂к, ратар.

ра̏та̂р, m. der Ackerer, arator. [vide 1 тежак].

ра̏та̂рев, } **ра̏та̂ров,** } a, o, des Ackerers, aratoris.

ра̏тарски̂, ка̂, ко̂, der Ackerer, aratorum.

Ра̏тко, m. Mannsname, nomen viri.

ра̏тни̂, на̂, но̂, н. п. доба, Kriegs-, bellicus.

Ра̂тња, f. село и вода у Морачи горњој: И на *Ратњу* воду ударио —

ра̏това̂ње, n. das Kriegen, bellatio.

ра̏товати, тујѐм, v. impf. kriegen, bello. [vide војевати].

ратоси́ља̂ње, n. vide **аратосиљање.**

ратоси́љати се, ратòси̂ља̂м се, vide **аратосиљати се.**

ра̏уш, m. (у Сријему) vide маказар.

ра̏ф [рав], m. (у Србији и у Босни по варошима) die Wandleiste, cf. [vide 1] полица.

ра̏хт,* m. (по варошима) vide [2] рат*.

Ра̂ц, Ра́ца, m. der Raize, Rascianus, (eine für Spott genommene und gegebene Benennung von Seite der Ungern für Serbe, Serbus).

ра̏ца, f. (pl. gen. ра̂ца̂) vide патка.

Ра̀цика, f. (vertraulich) i. q. Рац.

ра̂цки̂, ка̂, ко̂, raizisch. Rascianus.

Ра̂цкиња, f. die Raizin, Rasciana.

Ра̏цко, m. Mannsname, nomen viri.

Ра̏ча, f. 1) ријека у Сокоској нахији. — 2) намастир на тој ријеци. — 3) Њемачки град на лијевом бријегу Саве (према утоку Дрине у Саву). — 4) село код овог града. — 5) село, као мала варошица у Шумадији у нахији Крагујевачкој.

Ра̏чанин, m. (pl. Ра̂ча̂ни) Einer von Рача.

ра̏ча̂р, m. 1) der Krebsenfänger, qui cancros captat. — 2) der gerne Krebse ißt, amans cancrorum.

ра̏ча̂рев, a, o, vide рачаров.

ра̏чарица, f. 1) die Krebsenfängerin, quae captat cancros. — 2) die Krebsenesserin, quae amat cancros. — 3) торба, der Krebssack, pera cancris captis auferendis.

ра̏ча̂ров [**рачарев**], a, o, des рачар.

ра̏чваст, a, o, gabelförmig, bifurcus [cf. ракљаст, расоваст, рашљаст]: *Рачваст* колац (*рачвасто* дрво) не иде (не може да иде) у земљу.

ра̏чве, ра̏ча̂ва̂, f. pl. die Zacken, furcae. cf. [ракље,] расохе [расове 1], рашље.

ра̏чвице, f. pl. dim. v. рачве.

ра̏че, чета, n. (у крајини Негот. и у Лици) vide паче.

ра́чѐње, n. der Appetit, appetitus.

Ра̏чета, m. Mannsname, nomen viri.

ра̏чило, n. (у Славонији) као пређа на дрвету ради хватања рака, Art Netz Krebse zu fangen, retis genus capiendis cancris.

ра́чити се, ра̂чи̂ се, v. r. impf. (у Хрв.) н. п. не рачи ми се јести, т. ј. немам воље; сад ми се рачи пити, јести и т. д., Lust haben, appeto.

ра̏чић, m. dim. v. рак.

ра̏чићи, m. pl. (у крајини Негот. и у Лици) vide пачићи.

ра̏чица, f. dim. v. раца.

ра̏чји̂, чја̂, чје̂, 1) Krebs-, cancrinus. — 2) (у крајини Негот. и у Лици) vide пачји.

ра̀чу̂н, рачу́на, m. 1) Rechnung, ratio. cf. [конат, хесап (есап),] ракам. — 2) отишли на рачун (у Јадру), zur Versammlung, Besprechung, colloquium.

рачу̀на̂ње, n. vide рачуњење.

рачу́нати, на̂м, } **рачу́нити,** ра̀чу̂ним, } v. impf. rechnen, computo. [cf. хесапити (есапити, есабити) 1].

рачу́нити се, ра̀чу̂ни̂м се, v. [r.] impf. sich berechnen, rationes computare mutuo. [cf. хесапити (есапити) се].

рачу̀нџија, m. der Rechner, ratiocinator.

рачу́њѐње, n. das Rechnen, Berechnen, computatio. [cf. рачунање, хесапљење (есапљење, есабљење)].

1. **Ра́ша,** m. (ист.) vide Рашо.

2. **Ра́ша,** f. Frauenname, nomen feminae.

3. **ра̏ша,** f. као ријетко сукно у четири нита, којега се много че у Дубровнику, па се највише плаветно продаје сељацима за чактире или (као што се онамо говори) гаће, Art Tuch, panni genus.

1. **ра́шак,** шка, m. 1) [Wassernuß, trapa natans L.; cf. враголић] (у Сријему) расте по барама, округао је од прилике као орах, и има кору са тврдијем бодљикама; може се јести, а особито га свиње радо једу. Рашак се куха, а највише пече, кад хоће да се једе, и за то се рече за добро испечену н. п. проху, погачу, бундеву и т. д.: печено као рашак. — 2) (у Босни) vide [кртола] кромпир.

2. **ра̀шак,** шка, m. vide мотовило [1]: Ко *ра̀шак* сијече, курјак ће га појести.

рашепи́рити се, шѐпи̂ри̂м се, v. r. pf. im Anzuge stolziren, superbio vestitu [cf. рашепурити се]: *Рашепирила се* као пауница.

рашепу́рити се, шѐпу̂ри̂м се, v. r. pf. (у Сријему) vide рашепирити се

раши́ва̂ње, n. das Auseinandernähen, resutio.

раши́вати, ра̀ши̂ва̂м, v. impf. auseinander nähen, trennen, suturam retexo, resuo.

рашири́ва̂ње, n. das Ausbreiten, dilatatio.

рашири́вати, ши̂рујѐм, v. impf. 1) breiter machen, dilato. — 2) ausbreiten, dilato.

раши́рити, ра̀ши̂ри̂м, v. pf. 1) breiter machen, dilato. — 2) ausbreiten, dilato.
ра̀шити, ра̂шијêм, v. pf. losnähen, resuo, retexo.
Ра̏шка, f. Fluß bei Нови пазар, nomen fluvii.
ра̏шљаст, a, o, vide рачваст.
ра̏шље, f. pl. vide рачве.
Ра́шо, m. (јуж.) Mannsname, nomen viri. [cf. 1 Раша].
ра̂шта (ради шта), weßwegen, quamobrem. cf. [vide] зашто [1].
ра̀штан, m. (у прим.) купус који се не завија у главице, него расте у висину, па му се лишће креше и куха, и кад се један пут посади, траје по неколике године, Art Kohl [Blätterkohl], brassicae genus [brassica oleracea L. var. acephala]. cf. раштика.
ра̀штика, f. (у Далм. и Хрв.) vide раштан.
ра̀шћерати, ра̂м, (јуж.) vide растјерати.
ра̀шћерда́ва̂ње, n. das Verthun, pessumdatio.
рашћерда́вати, ћѐрда̂ва̂м, v. impf. verthun, pessumdo.
рашћѐрдати, да̂м, v. pf. verthun, pessumdo.
рашћере́тати се, ћѐрêта̂м се, v. r. pf. lustige Dinge erzählen, nugas narrare.
рашћери́ва̂ње, n. (јуж.) vide растјеривање.
рашћери́вати, ћѐрујêм, (јуж.) vide растјеривати.
рашћѐтати се, та̂м се, v. r. pf. (по јуж. кр.) vide расцвјетати се.
ра́шћети, ра́сти̂м, v. impf. (у Дубр.) vide расти.
ра̀шчварити се, ри̂м се, v. r. pf. zerlaufen, liquescere: *рашчварио се* на сунцу.
рашчѐнути, ра̀шченêм, v. pf. auseinanderreißen, divello: рашчени вилице.
рашче́пити се, ра̀шчêпи̂м се, v. r. pf. die Füße spreizen, varicare: *рашчепило се* говече на леду.
рашчѐшати, ра̀шчешêм, v. pf. aufkratzen, cutem exulcero, vulnus refrico.
рашчи̇нити, ра̀шчини̂м, v. pf. 1) auflösen, solvo. [vide растворити 1]. — 2) н. п. међу, т. ј. у међу, која је густа као качамак, усути воде, па је рукама стискивати и мијешати док не постане житка, verdünnen, diluo.
рашчи̇нити се, ра̀шчини̂м се, v. r. pf. 1) (у Дубр.) распасти се, н. п. шљиве, кад се кухају, тако и риба, zerfallen, solvi. cf. растворити се. — 2) рашчинило се вријеме, sich aufheitern (vom Wetter), disserenascit. [vide разведрити се].
рашчи́ња̂ње, n. 1) das Auflösen, solutio. — 2) das Aufheitern, serenatio.
рашчи́њати, ра̀шчи̂ња̂м, v. impf. 1) auflösen, solvo: Грјехота је да те *рашчиња* црна земља! (у Кастелима кад наричу за мртвијем) cf. [vide] растварати [1]. — 2) н. п. међу, verdünnen, diluo.
рашчи́њати се, ра̀шчи̂ња̂м се, v. r. impf. 1) zerfallen, dilabi. — 2) вријеме се рашчиња, sich aufheitern, disserenascit.
ра̀шчистити, ти̂м, v. pf. wegschaffen, um reinen Platz zu machen, expurgo.
ра̏шчоек, m. (у Пипер.) der aufgehört hat ein Mensch zu sein, Unmensch, qui omnem humanitatem exuit.
рашчупа́ва̂ње, n. das Zerraufen, divellicatio.
рашчупа́вати, чу̀па̂ва̂м, v. impf. zerraufen, divellico.
рашчу̀пати, па̂м, v. pf. zerraufen, divellico.
р̀бат, р̀пта (р̀бата), m. vide **хрбат**.
р̀бина, f. der Scherben, die Scherbe, testa. [cf. крњага].
р̀боч, *рбо̀ча, m. (у Далм.) од коже чиме се вади вода из бунара. cf. чапра* [2].
р̀вали̂ште, n. der Ringplatz, locus luctae, circus.
р̀ва̂ње, n. das Ringen, luctatio. [cf. преврзање].
Р̀ва̂т, Рва́та, m. vide **Хрват**.
Рва́ти, m. pl. vide **Хрвати**.
р̀вати, р̀вêм, v. impf. (у Ц. г.) око шта радити, sich anstrengen, enitor: Био *рват'* на Косово (рекне Турчин Србину у Подгорици).
р̀вати се, вêм се, v. r. impf. ringen, luctor. [cf. јачати се, преврзати се].
Рва̀тица, f. vide **Хрватица**.
Р̀ва̂тска̂, f. adj. vide **Хрватска**.
р̀ва̂тски̂, ка̂, ко̂, vide **Хрватски**.
р̀ва̂ч, рва́ча, m. der Ringer, luctator.
рва́чев, a, o, des Ringers, luctatoris.
Р̀ва̂штина, *f. vide Хрваштина.*
[**Рвеник**, m. село у Далмацији; *види* s. v. Зрмања.]
р̏га̂ње, n. das Abreiben, Abnützen, detritio.
р̏гати, га̂м, v. impf. abreiben, abnutzen, detero.
р̀даква, f. vide ротква.
р̏да̂ње, n. vide [цуњање] орвање.
р̏дати, да̂м, v. impf. vide [цуњати] преметати, орвати: *рда* као крмача по кући.
р̏дорога, f. Schimpfwort gegen ein bejahrtes Weib, convicium in feminam. [cf. рогоша 2].
р̀ду̂т, рду́та, m. (у Шумад.) некака трешња, која се рска, Art Kirsche, cerasi genus [prunus avium L. var.].
р̀ђа, f. (acc. р̏ђу, voc. р̏ђо) 1) der Rost, aerugo, rubigo, ferrugo. — 2) рђа те убила! mögest du elend werden, dii te perdant: Пасја те *рђа* не убила! — 3) рђо једна! du Nichtswürdiger! *рђо* и чађо: Немој пуштат' *рђу* под барјака —
р̀ђав, a, o, 1) elend, schlecht, miser. [cf. абен 2, 2 зло, злочест, лош, пртен 2]. — 2) (у Дубр.) [vide] слаб, болестан, unpaß, morbo tentatus: нешто сам *рђав*.
р̀ђава̂, f. [adj.] (у Дубр.) vide суха болест.
р̏ђа̂ковић, m. ein Schimpfwort, convicium: Да ти ниси племић од племића, Него рђа од *рђаковића* —
р̀ђа̂ње, n. das Rosten, inductio rubiginis, rubigo.
р̀ђати, ђа̂м, v. impf. rosten, rubigine obduci.
р̀ђица, *f. dim.* von *рђа*.
рђо̀битина, f. (у Ц. г.) кога је рђа убила, nichtsnutziger Mensch, nebulo.

рђогри́за̂ње, n. verbal. v. рђогризати.

рђогри́зати, ȍгри̂за̂м, v. impf. (у Ц. г.) говорити којешта, понајвише рђаво, Albernheiten reden, ineptio: не рђогризај!

ре, додаје се гдјекојим ријечима, н. п. *ништаре.*

рѐа, f. vide **реха.**

рѐав, a, o, vide **рехав.**

реба̀рце, n. dim. v. ребро[1], das Rippchen, costula. Приповиједа се да је некакав калуђер у невољи донио трговцу од некаква свеца ребро оковано у сребро, и искао да му нањ позајми новаца (т. ј. да му га да у залогу), а трговац му рекао: ја ћу, духовниче, узети сребарце, а ти носи ребарце куд ти драго.

рѐбе̂лија, f. Rebellion, seditio, rebellio.

ребели̇јант, } m. der Rebell, homo se-
ребели̇ја̂ш, ребелија́ша, } ditiosus, rebellis. [vide букавац 2]. cf. бунтовник.

Рѐбић, m. у пјесми име некаквога града (*cf. Оребић*): Од како је постала крајина| Није љевша узрасла Влаиња| Што је, побре, у *Ребићу* граду,| Дивна сека у Ребићког бана —

рѐбићки̂, ка̂, ко̂, von Ребић: Дивна сека у *Ребићког* бана —

Рѐбљани̂к, m.: Баш од Србља па до *Ребљаника* —

ребра̀ни̂, на̂, но̂, н. п. пенџер, т. ј. са стране, *изребра,* Seiten-, a latere, laterarius.

ре́брѐње, n. das Gehen auf Seitenwegen, deviatio.

ре́брити, рѐбри̂м, v. impf. auf Seitenwegen wandeln, devio.

рѐбро, n. (pl. рѐбра, gen. рѐба̂ра̂) 1) die Rippe, costa. — 2) он је танких ребара, т. ј. потребит (с и р о м а х) човјек, arm, pauper. — 3) (у Ц. г.) die Wand, costa (navis): И за *ребро* лађу уграбио —

рѐва̂ње, n. verbal. v. ревати.

рѐвати, вѐм, v. impf. 1) (по југоз. кр.) schießen, effundi: почеше *ревати* из камена цекини на гомиле (у приповијеци). cf. поревати. — 2) schreien (vom Esel), clamo (ut asinus). — 3) seitwärts gehen, eo oblique: *Реве* на страну као Марково рало. Пјева се како је мајка била намолила Краљевића Марка да се окани четовања, него да оре и тако да храни себе и њу; али он опет није хтио да оре брда и долине — куд други људи ору, — него орао цареве друмове. Отуд ваља да је ова пословица постала.

рѐвед[*], m. (у Дубр.) der Rhabarber, rheum rhaponticum L.

ревѐна[*] (cf. рефена), f. gemeinschaftliche Bestreitung der Kosten, communis contributio: *Ревена* куће не обара (али будући да се у ревени највише *једе* и *пије,* за то се кашто уз ову пословицу дода: Али и не подиже).

Ревѐница, f. у Мачви као поток који тече из Бара и код Дреновца утјече у Саву.

ре́вка, f. (у Бачкој) име волу, Ochsenname, nomen bovi indi solitum.

рѐвкаст, a, o, н. п. во, крава, vide **црвенкаст.**

рѐга, f. das Knurren und Zahnfletschen des Hundes, murmuratio canis: стоји *рега* псетета.

регѐме̂нта, f. das Regiment, legio, oder regimentum quod dicunt.

регѐме̂нтски̂, ка̂, ко̂, н. п. заповијест, Regiments-, regimenti.

ре́гнути, рѐгнѐм, v. pf. einmal knurren, immurmuro.

рѐгра̂ција, f. (у војв.) die Rekreation, studiorum intermissio. cf. играција.

рѐгула, f. (у војв. mit allen Ableitungen) die Regel, regula.

регу̀ла̂ш, гула́ша, m. т. ј. солдат, der Linien-soldat, miles ordinarius.

регу̀ла̂шки̂, ка̂, ко̂, der Linientruppen, militum ordinariorum.

рѐд, m. (loc. ре́ду) 1) die Reihe, ordo; [cf. врста 1, реда, чреда; ободња, опхођа;] с *реда,* н. п. узети што, т. ј. без избора. — 2) (у војв.) in једаред, дваред, триред, einmal, semel, bis. cf. [једанпут,] једном, пут[3]. — 3) у ред, у ред! geschwind hierher, ades. — 4) (у Хрв.) дан и ноћ (24 сахата). [cf. чело 4].

рѐда, f. (ст.) vide ред 1: Чија ј' *реда* за гору на воду — Чија *реда* по говеда —

1. **ре́дак,** ре́тка, тко, (ист.) vide риједак.

2. **ре́дак,** ре́тка, m. 1) hyp. v. ред[1]: А *редак* је госпођи краљици — 2) у чохе оне жице што се виде пошто спадне аф. У слабе чохе виде се реци одмах како се мало поноси.

рѐдара, f. die Frau, die die Reihe der Haushaltung trifft, materfamilias ordinatrix. Гдје је много жена у кући, ондје једна редује (т. ј. готови јело, пере судове и мијеси хљеб) једну недјељу дана (и та се зове онда редара), а друга другу и т. д. cf. редуша, [2] маја[2].

рѐдарин, a, o, der Anordnerin, ordinatricis. [cf. редушин].

рѐдена, додаје се у прицјеву: О јабуко, тедена, зеленико, *редена!* —

рѐди̂ља, f. која реди лан или кудјељу.

рѐдина, f. (у Далм.) жива обала, ein lebendiger Zaun, viva sepes. [vide живица 3].

реди́нче, чета, n. прасе које свињари у жиру сваки своје редом кољу и у друштву једу.

ре́дити, рѐди̂м, v. impf. 1) н. п. кудјељу, лан, den Flachs bereiten (durch alle Operationen, bis er gesponnen werden kann), linum praeparo. [vide гребенати]. Пошто се кудјеља (или лан) извади из мочила и осуши, онда се *набија* ступом (а лан тре трлицом); па се по том почне редити: најприје се *маха на махаљци,* па се онда *огребље на огребло,* послије огребла *перја се на гвозденој перајици,* послије тога *перјају се повјесма малом перајицом,* па су већ онда повјесма уређена. А оно што остане на огреблу и на перајици, зове се *свлак* и послије се

гребена гребенима, и од њега бива *влас* (мали и велики); а што остане на гребенима оно су већ *кучине*. — 2) (у кршћ.) попа, ordiniren, ordino.

ре́дња, f. eine epidemische Krankheit, morbus grassans. cf. прошлица.

рѐдњи̂, њâ, њê, 1) ја сам редњу (т. ј. чашу) попио, den Becher, der der Reihe nach mich getroffen hatte, circuiens. — 2) (у Боци) редња летурђија, за коју плаћа попу онај на кога ред падне, Reihen-, quae fit ex ordine.

редо̀вâње, n. die Umreihe, ordo domus administrandae.

редо̀вати, рѐдујêм, v. impf. der Reihe nach haushalten, rem familiarem administro ex ordine.

редо̀вни̂к, редовни́ка, m. (код кршћана) [vide] свештеник, der Geistliche, sacerdos.

[**редом,** adv. vide наизред.]

рѐдуша, f. vide редара.

рѐдушин, а, о, vide редарин.

ре́ђâње, n. 1) das Reihen, ordinatio. — 2) vide обређивање.

ре́ђати, рêђâм, v. impf. reihen, ordino.

ре́ђати се, рêђâмо се, v. r. impf. vide обређивати се.

ре́ђêње, n. das Bereiten des Flachses, lini praeparatio.

рѐжањ, жња, m. der Schnitz, segmentum. [cf. нарезница].

ре́жâње, n. das Zähnefletschen, dentium ostensio, nudatio, rictatio.

ре́жати, жи̂м, v. impf. die Zähne fletschen (vom Hunde), ringi, rictare.

рѐза,* f. vide **ереза.**

реза́нци, рѐзâнâцâ, m. pl. die Nudeln, turundae (farinaceae).

рѐзâње, n. (јуж. и ист.) das Schneiden, scissio.

рѐзати, рѐжêм, v. impf. (јуж. и ист.) [cf. порезивати] 1) schneiden, scindo. — 2) виноград, beschneiden, vites putare.

рѐзâч, реза́ча, m. Rebenschneider, vitis putator.

резѐна, f. (у Хрв.) der Riegel, pessulus. cf. [vide] ереза.

рѐзидба, f. кад се реже виноград, das Beschneiden der Reben, putatio vitium.

рѐзи̂л,* adj. indecl. vide срамотан: Наше каде *резил* починише —

ре́зити, зи̂, v. impf. н. п. вино, јабуковача, ein wenig (angenehm) beißen (von Getränken), admordeo. [cf. урезивати 2].

рѐзница (*и* ре́зница), f. (*у Сријему*) *на чокоту оно што остане кад се одреже (кад се реже виноград)*, junge Rebe, resex.

рѐја, f. (у војв.) vide **реха.**

рѐјав, а, о, (у војв.) vide **рехав.**

рêк, m. (ист.) vide ријек.

1. **ре́ка,** f. (ист.) vide ријека.

2. **Рѐка,** f. *подводна* кнежина у нахији Ђаковичкој између Ђаковице и Дечана. Кад је година сушна онда у Реци најбоље роде кукурузи. У тој кнежини сад мало има Срба, до само Арнаути закона Турскога. Села у Реци зову се: Бо̀туша, Ју̀ник, Во̀кш, Ло̀ћâни, Црвени брег, Дечани[2]: И покупи *Реку* и Јуника —

рѐкавица, f. (у Бачкој и у Банату) воденица поточара, Bachmühle, mola aquaria. [vide млин].

Рѐкалија, f. у Биограду Рекалије зову се људи који у говору заносе много на Бугарски, али не говоре чисто ни Бугарски као ни Српски. cf. [2] Рѐка.

рѐкеш, m. (у Дубр.) die Brakendistel [Männer- oder Mannstreu], eryngium [L.].

ре́кла, f. (у војв.) der Weiberrock (Röckel), tunicae genus. [cf. рокља].

Рѐкула, m. Mannsname, nomen viri.

Рѐља, m. Mannsname, nomen viri.

Рѐљица, f. dim. v. Реља: А *Рељица*, Босанско копиле —

реме́жêње, n. vide костријешење.

реме́жити се, рѐмêжи̂м се, v. r. impf. vide костријешити се.

рѐмек, m. (у војв.) das Meisterstück, artis specimen.

рѐмêн, рѐмена, m. (у Лици) der Riemen, lorum. cf. каиш[1], ремик.

рѐмêње, n. (у Лици) у солдата о чему виси фишеклук и панганет (а остали сваки ремен зову *каиш*), die Riemen, lora.

рѐмик, m. (у Ц. г.) vide ремен: По *ремику* пушку дофатио —

ре́мов, in dem Sprichworte: Некад је шемова а некад *ремова*, т. ј. данас једнога сјутра другога.

рѐн, рѐна, (cf. **хрен**) m. [1)] der Meerrettig (krainisch хрен, österr. der Kren), armoracia Linn. [armoracia rusticana Lam. — 2) Löffelkraut, cochlearia macrocarpa W. K.].

рѐнга, f. (у Дубр.) der Häring, clupea harengus Linn.

рендѐисâње, n. vide рендисање.

рендѐисати, дѐишêм, vide рендисати.

рѐндисало, m. у загонеци, cf. бендеш.

рѐндисâње [рендеисање], n. vide **ерендисање.**

рѐндисати, дишêм, [рендеисати] v. impf. vide **ерендисати.**

рêп, m. (loc. ре́пу, pl. рѐпови, репо́вâ) der Schwanz, cauda [cf. курјук 1; моћ 2]: Плаши се од *репа*. У *репу* нож сломити. Подавиј *реп* пода се. Привезати коме *реп*. За њим се вуче *реп*! Бржи од *репа*. Оглобио их на пасји *реп*.

рѐпа, f. die Rübe [Rübenkohl, brassica] rapa [L.].

ре́пак, пка, m. hyp. v. реп: Пољуби мацу под *репак* (реку дјеца кашто ономе који рече: пе́так).

рѐпат, а, о, geschwänzt, caudatus.

рѐпатâ звијѐзда, f. der Komet, cometes, stella crinita.

рѐпâч, репа́ча, m. (у Боци) човјек који се роди у крвавој кошуљици и с малијем репом. Кажу да је репач много јачи од дру-

гијех људи, особито кад се наиједи; у онај мах (веле) још да му се реп напне, могао би надвладати десет људи као десетеро мале дјеце.

репѐтина, f. augm. v. реп [vide репина]: Курјак вуче дугу *репетину* —

Рѐпешки̂ Дô, m. до у Цуцама у Црној гори: Док дођоше *долу Репешкому* —

рѐпина, f. augm. v. реп. [cf. репетина].

рѐпић, m. dim. v. реп.

рѐпица, f. 1) dim. v. репа [Rübsen, brassica rapa L. var. campestris]. — 2) (у војв.) der Rübsamen [Kohlraps], brassica napus [L. var. oleifera].

рѐпи̂ште, n. Acker auf dem einst Rüben angebaut waren, locus olim rapis consitus.

1. **рѐпни̂,** нâ, нô, н. п. лист, Rüben-, rapinus.

2. **ре́пни̂,** нâ, нô, Schweif-, caudae: Од тртице до врх ртенице,| *Репну* му је вашу садерао —

рѐпу̂, репу́а, m. vide **репух.**

репу̀рина, f. augm. v. репа.

рѐпу̂х, репу́ха, [репу] m. [1)] Pestilenzwurz, tussilago petasites [Gaertn. — 2) Eseldistel, onopordon L. — 3) Klette, lappa L.].

репу̀шина, f. augm. v. репух.

рѐпушти̂, у приповијеци: Реп *репушти.*

ре́са, f. (pl. рêсе) 1) на дрвету, das Kätzchen (z. B. am Nußbaum), iulus, nucamentum. — 2) реса у козе под грлом, Lappen, Wamme, lacinia. [cf. језичак]. — 3) das Zäpfchen (am Gaumen), uvula. [cf. ресица 2]. — 4) р е с е, Fransen, fimbriae. [cf. поткита, ројте]. — 5) (по југоз. кр.): Ту сам млада оставила| В'јенцу *ресе* и обоце — Биће тебе в'јенцу *ресе*| И прстену позлаћење — Ђено синоћ вечерасмо,| Заборавих в'јенцу *ресе*| В'јенцу *ресе* и узресе — Ђено синоћ вечерасмо,| Осташе ми в'јенцу *ресе*,| В'јенцу *ресе* и узресе —

Рѐсава, f. 1) у Србији вода која тече кроз нахију Ћупријску и ниже С в и л а ј н и ц е утјече у Мораву с десне стране. — 2) тако се зове [срез ресавски окр. моравског] нахија Ћупријска.

Реса́вац, вца, m. (pl. gen. Рѐсâвâцâ) Einer von Ресава.

Рѐсâвкиња, f. Eine von Ресава.

рѐсâвски̂ (Рѐсавски̂), кâ, кô, von Ресава.

Рѐсан, m. Mannsname, nomen viri.

рѐсâње, n. das Bekommen der Kätzchen, nucatio (?).

рѐсаст, а, о, н. п. коза, Fleischlappen habend, lacinias habens a cervice pendentes.

рѐсати, сâм, v. impf. Kätzchen bekommen, nucari. [**ресе,** f. pl. 1) vide реса 4. — 2) vide реса 5.]

ре́сити, рêси̂м, v. impf. (у Дубр.) vide китити.

рѐсица, f. 1) dim. v. реса [1 и 2]. — 2) vide реса 3: спала му ресица (једни кажу: спао му врат; говори се за дјецу кад их боли у грлу па је жене подижу прстом).

рѐскâње, n. dim. v. резање.

рѐскати, кâм, dim. v. резати.

рѐснат, а, о, н. п. грана, Kätzchen tragend, iulatus.

ре́стêње, n. (у Дубр.) vide растење.

ре́сти, ре́стêм, v. impf. (у Дубр.) vide расти.

рѐћи [ријети, ријећи], рѐчêм (рѐкнêм), (рѐкох, рѐче; рѐкао, рѐкла) v. pf. sagen, dico. [vide казати].

рѐуља, f. vide **рехуља.**

рѐушити, ши̂м, v. impf. (у Паштр.) gedeihen, cresco, cf. [vide] напредовати [2]: Да ти креши и *реуши* свака твоја работа, како вода о божићу, а лист и трава о Ђурђеву дне!

рефѐна,* f. vide **ревена.**

рѐха [реа, реја], f. dünn stehende Wolle, lana rara.

рѐхав [реав, рејав], а, о, 1) н. п. овца (или кожа од рехаве овце) die eine dünn stehende Wolle hat, rarae lanae. — 2) грожђе, кад су ријетка пуца, nicht dichte Beeren habend, schütt, rarorum acinorum.

рѐхуља [реуља], f. (у Сријему) рехава овца.

рêч, m. (ист.) vide ријеч.

рѐчêћ, а, е, } beredt, eloquens.
рѐчит, а, о, (ист.) }

рѐчица, f. dim. v. [1] ре́ка.

ре́чца, f. dim. v. реч.

решѐтâње, n. das Reitern, cribratio.

решѐтâр, решета́ра, m. који гради решета, Reitermacher, cribrarius.

решѐтати, тâм, v. impf. reitern, sieben, cribro.

рѐшêтка, f. ein Gitterwerk, cancelli.

решѐто, n. der Reiter (Sieb), cribrum [cf. протак]: Био и на ситу и на *решету.*

р̏ж, р̏жи, f. (у Ц. г.) vide раж.

р̏жан, а, о, (у Ц. г.) vide ражан: Удри, Мујо, по *ржаној* слами.

ржа̀ница, f. (у Ц. г.) Roggenbrot, panis secalinus. cf. ражовница.

р̏з,* m. vide образ 2: *рз* и поштење.

Р̏зâв, Рза́ва, m. вода у Србији [у округу ужичком], Name eines Flusses, nomen fluvii.

р̀зâн, m. пјевачица ми каза да је то смијешан *лој* и *восак* заједно: Па ужеже *рзан* јасну свећу —

р̏зâње, n. das Wiehern, hinnitus.

р̏зати, р̏жêм, v. impf. wiehern, hinnio.

Р̀зача, f. страна у Морачи, Name eines Berges: Лако је удрит' на Морачу,| Но је мука изаћ' уз *Рзачу.*

ри̏ба, f. (pl. gen. ри̂бâ) der Fisch, piscis: Двије се *рибе* на једној ватри пеку, па једна другој не вјерује. *Риба* по дубоку плива.

ри̏бан, бна, бно, fischreich, plenus piscium.

ри̏баоница, f. (у Сријему) vide [п о ж 2] рибеж.

1. **ри́бâње,** n. (у војв.) das Reiben (des Krauts), sectio ope ferri rasorii.

2. **ри̏бâње,** n. (у примор.) das Fischen, piscatio [cf. ловљење 2]: Отимљу нам рибу и *рибање* —

ри̏бâр, m. der Fischer, piscator. [cf. алас].

ри̏бâрев [рибаров], а, о, des Fischers, piscatoris. [cf. аласов].

риба́рêње, n. das Handeln mit Fischen, quaestus piscium.

рибàрина, *f. (у прим.)* [такса за право да ко може јавно продавати рибу].

рибáрити, рȉбāрȉм, v. impf. носити рибу по селима те продавати, као што у Сријему и у Бачкој чине многи, Fiſche verkaufen, vendito pisces.

рȉбарица, f. (у приморју) лађица с које се риба хвата, Fiſcherſchiff, navis piscatorum.

рȉбāров, a, o, vide **рибарев.**

рȉбāрскӣ (рȉбарскӣ), кā, кō, der Fiſcher, piscatorum. [cf. аласки].

1. **рȉбати,** рȉбāм, v. impf. т. ј. купус, собу, (Kraut) reiben, (brassicam) contero.

2. **рȉбати,** бāм, v. impf. (у приморју) ловити рибу, fiſchen, piscari. [cf. ловити 2].

рȉбеж, m. der Krautḥobel, machina consecandae brassicae. [vide нож 2].

рибèтина, f. augm. v. риба. [cf. рибурина].

рȉбӣзле, f. pl. (у војв.) [die rothe Johannisbeere] die Ribesbeeren, ribes rubrum Linn.

рȉбић, m. 1) das Kleine vom Fiſch, der junge Fiſch, pullus piscis, pisciculus. — 2) (у Сријему) Muskel, lacertus [cf. гуштер 3]: играју у коња *рибићи.*

рȉбица, f. 1) dim. v. риба. — 2) (у Дубр.) у говечета изнутра од бубрега доље, као сполља што је печеница.

[**рибља трава,** f. vide балук.]

рȉбљӣ, љā, љē, Fiſch-, piscarius.

Рȉбница, f. 1) поток који утиче у Колубару с десне стране. — 2) као мала варошица [?] на Дунаву ниже Пореча.

Рȉбничанин, m. (pl. Рȉбничāни) Einer von Рибница [2].

рȉбничкӣ, кā, кō, von Рибница.

рȉбњāк, m. der Fiſchteich, piscina.

[**риболов,** m. vide ловиште.]

рибýрина, f. vide рибетина.

рȉвање, n. das Stoßen, τὸ trudere. cf. [vide] турање [2].

рȉвати, вāм, v. impf. (у Хрв.) ſtoßen, trudo. [vide гурати]. cf. турати.

рȉвача, f. н. п. јама, што свиње изрије, Grube, fovea.

рȉгавица, f. (у Боци) vide штукавица.

рȉгање, n. das Rülpſen, ructatio.

рȉгати, гāм, v impf. aufſtoßen, rülpſen, ructo: *рига* и бљује.

рȉд, m. (у Дубр.) vide **хрид:** Сиђеле су три ђевојке| На *риду,* на камену —

рȉда, f. 1) vide [хрид] рид: Одвали се *рида* од Орида,| И убила сва три побратима — 2) (у Сињу, а у Хрв. *рȉда*) das Tuch, Tüchel, pannus [cf. убрус]: Навези ми *риду* племениту| Што јунаци носе око врата —

рȉдак, рȉтка, рȉтко, (зап.) vide риједак

рȉдање, n. das Wehklagen, ululatus.

рȉдати, дāм, v. impf. wehklagen, ululo.

рȉдовка, f. (у Србији у Голуппу) шарена змија око једнога аршина дугачка, Art Schlange [die Kreuzotter], serpentis genus [pelias berus L.; cf. шарка 1].

рȉђ, рȉђа, ђе, (рȉђӣ, ђā, ђē, comp. рȉђӣ) fuchsroth, rufus. [cf. риђаст; руд].

1. **рȉђа,** f. т. ј. коза, eine rothe Ziege, rufa capra.

2. **рȉђа,** m. (ист.) vide риђо.

рȉђан, m. vide риђо: Доведоше Мару на *рȉђану* —

Рȉђани, Рȉђānā, m. pl. некакво племе негдје око Црне горе.

рȉђаст, a, o, vide риђ.

рȉђеша, f. (у Грбљу) име кози, ein Ziegenname, nomen capraе indi solitum.

Рȉђица, f. вода у Стоспуду: Па ми поје овце на *Рȉђицу* —

рȉђо, m. (јуж.) der Fuchs (Pferd), equus rufus. [cf. 2 риђа, риђан].

рȉђуша, f. риђа кобила, eine fuchsrothe Stute, equa rufa.

Рȉжна, f. (у Ц. г.) vide **Ризна.**

рȉза, f. 1) (у Рисну) das Kleid, vestis [vide хаљина 2]: Гола *ризом* приодио! (кад се напија). — 2) (у Хрв. у Оточк. регем.) vide [свита 2] стриза 2.

рȉзāње, n. (зап.) vide резање.

рȉзати, рȉжēм, (зап.) vide резати.

ризȉкати, кāм, v. impf. riskiren, in aleam dare: Да ја виђу лијепу ђевојку| Око што ћу *ризикати* главом —

Рȉзна [Ржна], f. име женско, Frauenname, nomen feminae.

рȉзница, f. (у пјесмама и по намастирима) die Kammer (Schatz-, und Kleiderkammer), conclave [cf. хазна-(азна)-одаја]: Ти отиди у *ризницу б'*јелу,| Те ти узми жутије дуката — Од Стојана узима оружје,| Па оружје носи у *ризницу* —

Рȉја, m. (ист.) vide Ријо.

ријèдак, ријèтка, ријèтко, (рȉјеткӣ, кā, кō, comp. рјȅђӣ) (јуж.) 1) dünn, nicht dicht, rarus. — 2) ſelten, rarus. [cf. обриједак, омашит].

рȉјек, (јуж.) штоно ријек (т. ј. штоно ријеч), wie man zu ſagen pflegt, ut ajunt.

ријèка, f. (pl. рȉјеке) (јуж.) 1) der Bach, kleiner Fluß, amnis. [cf. вода 2]. — [*Ријека*] 2) у Лици вода која утиче у Баницу. — 3) Stadt Fiume (понајвише *Сењска Ријека*).

Ријèка Црнојевића, *f.* [варош у Црној Гори].

рȉјȅње, n. das Wühlen, rutio. [cf. риљање].

ријèсло, n. (у Гружи) повраз на котлу, der Henkel an einem Keſſel. ansa. [vide повраз]. cf. повријесло.

рȉјети, (особито у Дубр.)| рȅчēм, v. pf. vide **рȉјећи,** (у Боци) ſ **рећи.**

рȉјеч, f. (јуж.) (loc. ријèчи, pl. gen. ријèчӣ) das Wort, vox, verbum: Док су они у *ријечи* били — Мој сестрићу, док си у *ријечи* — (т. ј. још док можеш говорити).

рȉјечан, чна, чно, (у Ц. г.) vide рјечит.

ријèчање, n. [јуж.] vide псовање.

ријèчати се, рȉјечāм се, v. r. impf. (у Рисну) Wortwechſel haben, altercari: *ријечају се* међу собом, оп *се ријечa* с њиме.

ри̏јечца, f. dim. v. ријеч.
Ри́јо, m. (јуж.) hyp. v. Ристивоје (?). [cf. Рија].
ри̏к, (зап.) vide ријек.
1. **ри̏ка,** f. das Gebrüll, mugitus.
2. **ри́ка,** f. (зап.) vide ријека.
ри́кавац, а̑вца, m. 1) т. ј. кашаљ, der Keuchhuſten, tussis clangosa. cf. магарећи кашаљ, хрипавац [рипавац]. — 2) [*Рикавац*] некака планина: Полећела два голића врана| Од *Рикавца* зелене планине —
ри́ка̑ње, n. das Brüllen, mugitus.
ри́кати, ри̏чем, v. impf. brüllen, mugio: Мушкет виче а кобила *риче*,| Пустога му коња уплашише —
ри́кнути, ри̏кнем, v. pf. brüllen, mugitum edo.
Ри̏кочица, f.: Изљегоше *Рикочици* малој —
ри̏ласт, а, о, (у Ц. г.) који има велике усне (рило), große Lippen habend, labiosus.
ри̏лица, f. 1) (у Дубр.) der Mund, os. [vide уста 1]. — 2) (у Ц. г.) vide губица.
ри̏ло, n. der Mund, os [vide губица]: Какво *рило*, такво дило; Погледај му на *рило*| Пак му реци Гаврило.
ри̏ља̑ње, n. vide ријење.
ри̏љати, љам̑, v. impf. (у Паштр.) vide рити.
Ри̏м, Ри́ма, m. Rom, Roma. cf. благочастиви.
Ри́мљанин, m. 1) der Römer, Romanus. — 2) der Römer (Lateiner, dem Ritus nach), homo ritus romani: Тако моја вјера не подноси,| Да ја копам — —| Ришћанина поред *Римљанина* —
ри̏мска̑, m, der Papſt von Rom, Papa romanus.
ри̏мски̑, ка̑, ко̑, römiſch, romanus.
ри̏нта̑ње, n. das Arbeiten, labor.
ри̏нтати, та̑м, v. impf. arbeiten (von ſchweren Arbeiten), laboro.
ри̏нути, не̑м, v. pf. 1) (у Ц. г.) ſtoßen, trudo. cf. [бацити 1,] турити [1]. — 2) н. п. рину на огањ, т. ј. нађе, удари, ſtürzen, irrumpo. [cf. ударити 3].
ри́павац, а̑вца, m. vide **хрипавац.**
ри́па̑ње, n. vide **хрипање.**
ри́пати, ри̏па̑м (пљем̑), vide **хрипати.**
ри̏пида, f. (у цркви) *δίπλς.*
ри̏с, m. der Luchs, [felis] lynx [L.].
Ри̏сан, сна, m. Stadt Risano in Bocche di Cattaro: Па ти трчи *Рисну* на крајину —
ри̏сански̑, ка̑, ко̑, von Рисан.
ри́са̑р, риса́ра, m. (у војв.) vide жетелац: Није за Вла', није за Мађара,| Већ за оног Стојана *рисара* —
ри̏сићи, m. pl. die Jungen von Luchs, pulli lyncis: Наврани се рисо с *рисићима* —
ри́со, m. hyp. v. рис: Наврани се *рисо* с рисићима —
ри̏совина, f. die Luchshaut, das Luchsfell, pellis lyncis: *Рисовина* и самуровина —
1. **Ри́ста,** m. vide [1] **Христа.**
2. **Ри́ста,** f. vide [2] **Христа.**
Ри̏стан, m. vide **Христан.**
Ри̏стивоје, m. vide **Христивоје.**
Ри́сто, m. vide **Христо.**
Ри̏стов, а, о, vide **Христов.**
Ри̏стос, Ри̏ста (Ристо̀са), m. vide **Христос.**
ри̏суља, f. ein Kuhname, nomen vaccae indi solitum.
ри̏т, ри́та, m. das Rohr, Röhrig, arundinetum: Ласно је ђаволу у *риту* свирати (у карабље). cf. [1] луг [2, жалица, тршчак].
ри̏та, f. (pl. gen. ри́та̑) 1) ритава кошуља, zerfetztes Hemd, indusium lacerum. — 2) **р и т е,** т. ј. дроњци, die Fetzen, laciniae. [vide дроњак]. cf. прње.
ри̏тав, а, о, дроњав, zerfetzt, lacerus, laciniosus. cf. [драпав, дроњав, храпав (рапав) 2, труљав,] прњав.
ри́та̑ње, m. das Ausſchlagen (mit den Füßen), calcitratio.
ри́тати се, ри́та̑м се, v. r. impf. ausſchlagen (mit den Füßen), calcitro.
[**рите,** f. pl. vide рита 2.]
ри̏ти, ри̏јем̑, v. impf. wühlen, ruo. [cf. риљати].
ри̏тинар, m. vide дроњо.
ри̏тити се, ти̑м се, } v. r. pf. ausſchlagen (mit
ри̏тнути се, не̑м се,} den Füßen), calcitro.
ри́то, m. vide [**д р о њ о**] ритинар.
ри̑ф, ри́фа, m. (у војв.) die Elle, ulna, cubitus. [vide лакат 2]. cf. аршин.
ри̏ч, f. (зап.) vide ријеч.
ри̏чит, а, о, (зап.) vide рјечит.
ри̏чица, f. dim. v. [2] ри́ка.
ри́чца, f. [dim.] v. рич.
Ри̏шњанин, m. (Ри̏шњани) Einer von Рисан: Поклонио *Ришњанин'* Ивану;| *Ришњани* су на гласу јунаци —
ри̏шњански̑, ка̑, ко̑, von Рисан: Што ће мени *Ришњански* мачеви —
Ри̏шћанин, m. vide **Хришћанин.**
Ри̏шћанинов, а, о, vide **Хришћанинов.**
Ри̏шћаница, f. vide **Хришћаница.**
Ри̏шћа̑нка, f. vide **Хришћанка.**
Ришћа́нлук, m. vide **Хришћанлук.**
ри̏шћа̑нски̑, ка̑, ко̑, vide **Хришћански.**
рје̏чит, а, о, (јуж.) beredt, eloquens. [cf. речеђ, ријечан].
рје̏чица, f. dim. v. ријека.
ри̏ка, f. 1) das Schnarchen, rhonchus. — 2) (ſcherghaftes Schimpfwort auf ein grobes großes Kleid), convicium in vestem rudem.
ри́ка̑ње, n. das Schnarchen, rhonchus, τὸ stertere.
1. **ри̏кати,** ри̑чем̑, v. impf, ſchnarchen, sterto.
[2. *рѝкати,* ам, v. impf.: Удри Грка да не *рка*. — Маргиналија I. издања].
ри̏ка̑ћ, рка́ћа, m. тако кршћани у Далмацији зову хришћане. [vide Хришћанин 2].
ри̏кнути, ри̑кнем̑, v. impf. ſchnarchen, rhonchum emitto.
ри̏ја [ари̏ја], f. (у Ц. г.) коњска болест у у грлу (најприје жлијезда, као орах, па по-

слије отече све грло; гдјекоји ваде оне жлијезде младијем мазгама), eine Pferdekrankheit, morbus quidam equorum. [cf. сакагија?].

р̏њав, а, о, mit aufgeschlitzten Lippen, labiis diffissis.

Р̏њавина, m. cf. Рњетина: А на име *Рњавини* Мују —

р̀њага, f. велика гомила, ein großer Haufe, magnus acervus. [vide гомила].

Р̏њâк, m. Mannsname, nomen viri.

р̀њâње, n. das Reiben (z. B. des Ochsen am Baume), attritio, frictio.

р̀њати се, њâм се, v. r. impf. sich reiben, adteri.

Р̀њетина Му́јо, cf. [Рњавина; vide] **Хрњетина** —

Р̀њеш, *m. пуст намастир између Ѝнца и Уне.*

р̏њица, m. vide рњо.

рњко̀вит, а, о, н. п. коњ, који није добро подметнут, него остао ајгировит, nicht ganz kastrirt, non penitus castratus.

р́њо, m. einer, der eine aufgeschlitzte Lippe hat, labiis diffissis. [cf. рњица].

рȍб, рȍба, m. der Sklave, servus (bello captus): *Робом* икад, а гробом никад; Ваља *роба* (н. п. крава). Турци су до сад кад су с киме ратовали, водили у ропство дјецу и жене гдје су год које могли ухватити, а и људе које нијесу сјекли. Гдјекоји су ове робове држали те су их служили, а највише их је продавано и препродавано; за то је свагда уз војску ишло људи не само из Цариграда него и испреко мора (из Азије и из Африке) који су робље куповали и у своје земље водили. Рајетин није могао роба купити и држати, него га је могао откупити и пустити да иде куд хоће. Сви господари од робова навраћали су и нагонили робље да се турчи, особито дјецу и младе жене и дјевојке, и многи су се женили робињама, и тако је од робиња било (и сад још има) највећијех Турскијех госпођа. Гдјекојијем су људима Турци осијецали откуп, па их на јемце или залогу пуштали да просе и откуп да састављају. Овакови је роб имао око врата гвоздену халку с катанцем под грлом, и понајвише се у народу нашему зове *туцак*. Послије пошљедњега мира између Нијемаца и Турака у Србију је долазило сила овакијех робова Грка из Морије, који су казивали да су им жене и дјеца остале у Турака у залози; говорило се да је међу овијем робовима било и такијех који нити су били робови нити су имали кога у ропству, него су сами себи метнули халку око врата и ишли те варали народ да би стекли новаца. И *сужањ* је налик на роба, али се сужњеви не продају, него се држе у тамници док се не откупе; кашто се и они као и робови пуштају да састављају откуп, као што се пјева да је Јанковић Стојан варао Синан-агу: Тавнов'о сам у Задру бијелу| У онога Задранина бана,| Осјек'о се хиљаду дуката,| Девет стотин' јесам сакупио,| Још ми ваља купити стотину,| Да нијесам каурину дужан —

рȍба, f. (ital. roba) die Waare, merx. cf. руба, [1 стока 2, трг, хеспап (еспап)].

рȍбак, рȍпка, m. hyp. v. роб: Камо тебе *робак* ја робиња —

рȍбар, (у Ц. г.) vide [1] **рабар**: Ту је кмество и дивор,| У кместву је *робар* мој;| Милиј' ми је *робар* мој| Но све село и вас род —

рȍбија, f. 1) die Robot, Frohnarbeit, opera servilis [vide кулук]: отишао на *робију*. — 2) осудили га на робију, zur Karre, opus publicum. [cf. граба].

робѝјâш, бијáша, m. 1) der Frohnarbeiter, operarius servus. [vide работар]. — 2) der Karrengefangene, in opus publicum damnatus.

рȍбиња, f. die Sklavin, serva. [cf. ропкиња, орфана].

рȍбињин, а, о, der Sklavin, servae.

рȍбињица, f. dim. v. робиња.

рȍбити, бѝм, v. impf. zu Sklaven machen, in servitutem abduco.

рȍбље, n. (coll.) 1) die Sklaven, servi bello capti. — 2) жене и дјеца, Familie, familia [cf. фамилија]: А како ли *робље* остависте! — *Робље* ваше све Турско подножје —

рȍбљêње, n. das Schleppen in die Sklaverei, abductio in servitutem.

рȍбов, а, о, des Sklaven, servi, mancipii.

робȍвâње, n. das Sklavenleben, servitus.

робȍвати, рȍбујêм, v. impf. Sklave sein, servio.

рȍв, рȍва, m. (loc. рȍву) die Aufgrabung (unter dem Schnee, oder der gefrornen Erde) damit die Schweine dann weiter nach Wurzeln wühlen, perfossio. [cf. ровине].

рȍвац, вца, m. vide ронац [3].

рȍвачкѝ, кâ, кô, von Ровци: Да *Ровачке* овце плијенимо —

рȍвâш, ровáша, m. 1) der Einschnitt am Ohr z. B. des Schweins als Kennzeichen, incisura, nota. — 2) das Kerbholz, talea. cf. [vide] рабош.

ровáшити, рȍвâшѝм, v. pf. zeichnen, markiren, noto, н. п. крме.

рȍвечан, чна, чно, (у Боци) н. п. платно, кошуља, ungebleicht, non insolatus.

рȍвине, f. pl. vide ров.

рȍвити, вѝм, v. impf. einen ров graben, perfodio: отишао да *рови* свињама.

рȍвито јáје, n. ein weiches Ei, ovum sorbile. [cf. рофитано јаје, умак; огрушан].

рȍвљêње, n. das Graben eines ров, perfossio.

рóво, m. (у Србији) *рохав* (богињав) човјек, ein blatternarbiger Mensch, homo variolarum vestigiis deformis.

Рȍвци, Рȍвâцâ, m. pl. Gegend an der Grenze von Montenegro: Равна Брда и камене *Ровце* —

Рóвчанин, m. Einer von Ровци: *Ровчани* су пушка напрешита —

рȍг, рȍга, m. 1) das Horn, cornu. — 2) на

кући, der ſchiefe Dachbalken, trabs tecti obliqua. [cf. кључ 3]. — 3) гадљарски, cf. рожити.

рогàдија, *f. (у Боци) што путник с пута пошље својој кући.*

рòгаљ, гља, m. die Ecke, angulus. [cf. ћошак, ћоше].

рòгат, a, o, gehörnt, corniger.

рòгâч, рогáча, m. 1) врло ситан бијели грах чучавац, којега су зрна на сриједи мало црна (може бити да је ово онај грах што се у Сријему зове *пасуљица*), eine Art kleiner Fiſolen [Zwerg- oder Krupbohne], faseoli genus [phas. vulg. L. var. nanus]. — 2) (у Боци) понајвише pl. рогачи, Johannisbrot [Narrenſchoten der Pflanzen, Hungerzwetſchen, exoascus pruni Fuckel]. cf. [vide] рошчић [2].

[**рогачи,** m. pl. cf. рогач 2.]

рогàчић, m. (у Дубр.) грах рогачић, т. ј. грах (пасуљ) зелен у махунама, die Schotenfaſelen, faselus cum siliqua. cf. [vide] бораније.

рòгâчица, f. (у Сријему) Kicher, cicer [arietinum L.; vide сочиво 1].

рòгљац, у загонеци, cf. пипавица.

рòгобâтан, тна, тно, häkelig, anceps.

рòгôв, рогòва, m. (voc. рòгове) in dem Sprichworte: Стан' полако, *рогове*! cf. рогоња.

рòгожина, f. die Schilfmatte, teges. [cf. асура, стура].

рòгожêње, n. verbal. v. рогозити.

рòгоз, m. das Rietgras [Rohr- oder Teichkolbe], typha latifolia [L.].

рòгозан, зна, зно, von рогоз, typhae latifoliae.

рòгозити, зîм, v. impf. 1) буре, verrohren, cana obturo. — 2) грчева, т. ј. набости му рогоза на леђа да не може потонути (као што се дјеца у Сријему тијем играју).

рогòљача, f. у загонеци, cf. бендеш.

рòгоња, m. ein Ochs mit großen Hörnern, bos cornutus, cornibus grandibus praeditus. [cf. рогов].

рòгоша, f. (у Рисну) 1) Schafs- und Ziegenname, nomen ovi et caprae indi solitum. — 2) Schimpfwort gegen ein böſes Weib, convicium in feminam saevam. cf. [vide] рдорога.

рòгуља, f. 1) крава великијех рогова, eine Kuh mit großen Hörnern, cornuta vacca: Не дају (т. ј. много млијека) *рогуље*, већ многуље. [cf. рогуша; добруља]. — 2) (у Грбљу) рече се пред дјецом за вјештицу, као да јој се право име не би споменуло, Eurhemismus für вјештица. cf. крстача.

рòгуље, рòгу̏љâ, f. pl. Art Heugabel (mit zwei Zaken), furcae genus.

рòгуљице, f. pl. dim. v. рогуље.

рòгуша, f. vide рогуља [1]: Изагнала чула *рогушу*.

рогу̏шêње, n. das Stutzen, stupor, arrectio aurium.

рогу̏шити, рòгу̏шîм, v. impf. т. ј. уши, ſtutzen, stupeo, aures arrigo.

рогу̏шити се, рòгу̏шîм се, v. r. impf. die Ohren ſpitzen, aures arrigo.

рогу̏шица, f. (у Хрв.) vide чеперак.

рòд, рòда, m. (loc. рòду) 1) н. п. људски род, Geſchlecht, genus. [cf. спол]. — 2) н. п. госпоскога рода, Geſchlecht, Stamm, genus. [cf. соj]. — 3) Verwandtſchaft, verwandt, propinquus [cf. родбина, 1 свој 2, својат, својбина, својта; сродство; отражина, траг 3]: имаш ли кога од *рода*? отишла жена у *род*; он ми је *род*: Много ли си мајке ојадила!| Много сестре у црно завила!| Удовице у *род* оправила — 4) die Frucht, fructus, cf. [vide] плод: купио виноград под *родом*, cf. руно [2]: Вишњичица *рода* родила,| Од *рода* се подломила —

рòда, f. (voc. рòдо) der Storch, ciconia [Bechst.]. cf. [2 лелек,] штрк [1].

рòдаква, f. vide ротква.

рòдан, дна, дно, н. п. 1) година, дрво, fruchtbar, frugifer. [cf. родљив, плодан]. — 2) vide рођени [1]: Него моју *родну* браћу —

родбѝна, f. die Verwandten, propinqui. [vide род 3].

рòдилица, (у Рисну)\
рòдиља, (у Дубр.) } f. vide породиља.

рòдин, a, o, des Storchs, ciconiae.

родѝна, f. das Fruchtreichthum, copia fructuum: Од *родине* вине лозе —

рòдинци и ластѝнци, *m. pl. у пролеће кад пада крупан снијег (кад долијећу роде и ласте).*

рòдитељ, m. der Erzeuger, Vater, parens; pl. родитељи, die Eltern: Не слушају ђеца *родитеља* —

рòдитêљка, f. die Zeugerin, Mutter, genitrix: Од швалера бољег рода нема,| Од швалерке боље *родитељке* —

рòдити, рòдîм, v. pf. [cf. уродити 2] 1) gebähren, pario. [cf. повити 2, помашити, породити]. Кад жена не може ласно да роди (у Боци кажу да) ваља ко да узме пун сић воде па да проспе преко ње говорећи: „вода из сића, а ти ђетића!“ cf. розга. — 2) Frucht bringen, gerathen, gedeihen, provenio, respondeo spei: *родила* година, *родио* жир; *родиле* јабуке и т. д.

рòдити се, рòдîм се, v. r. pf. родило се дијете, geboren worden, natus est [cf. имати се 2, одродити се 2]; aber auch родило се сунце, iſt aufgegangen, ortus est sol: Устан', срце, *родило се* сунце —

рòдица, f. die Verwandte, cognata: Ој ђевојко, ти си ми *родица*,| Кад те видим, вата ме грозница —

рòдичâд, f. coll. младе роде, iunge Störche, pulli ciconiae.

рòдјâк, m. (у Лици и по оближњијем крајевима Босне) vide **рођак.** cf. младјак. По свој прилици је ова ријеч, као и *нетјак* мјесто *нећак*, дошла у Лику од Чакаваца, јер народ наш у Лици говори н. п. *рођен*, *међа*, *грађа*, *свађа*, тако и *вариćак*, и т. д.

ро̀дљив, а, о, (у Боци) fruchtbar, frugifer. cf. [vide] родан [1].

ро́ђа, 1) f. hyp. v. рођака. — 2) m. (ист.) vide рођо.

ро̀ђâј, m. т. j. сунчани, der Sonnenaufgang, ortus: око сунчаног *рођаја*.

ро̀ђâк [родјак], m. 1) ујаков и теткин син, der Vetter (Sohn der Tante oder des Oheims), matruelis, consobrinus. — 2) ein weitläufiger Verwandter, subcognatus.

ро̀ђака, f. теткина или ујакова кћи, die Muhme, consobrina.

рођа́кâње, n. das Vettern (Begrüßen als Vetter), salutatio nomine consobrini.

рођа́кати се, ро̀ђâкâм се, v. r. impf. sich vettern, salutare se invicem nomine consobrini.

ро̀ђâков, а, о, des Vetters, consobrini.

рођа́чêње, n. das Vettern, adoptatio mutua in cognationem

рођа́чити се, ро̀ђâчîм се, v. [r.] impf. с ким, mit Jemand Vetter werden, necessitudinem ineo.

ро̀ђени̂, на̂, но̂, 1) н. п. брат, сестра, син, leiblich, germanus. [cf. родан 2]. — 2) рођени мој! mein lieber, care!

рође́ње, n. die Geburt, ortus.

ро́ђо, m. (јуж.) [cf. рођа 2] 1) vertraulich für рођак. — 2) у Биограду и у Крагујевцу сад [1850. г.] значи луд човјек, и мислим да је то значење постало од некога као сулудаста Бошњака, који је ондје у двору служио и којега су тако прозвали може бити за то што је и он често ту ријеч говорио.

Ро̀жâј, Ро̀жаја, m. eine Gegend [in Alt-Serbien] im Süden Serbiens: И покупи — и *Рожаја* —

ро̀жан, а, о, hörnern, corneus.

рожа̀ство, n. das Fest der Geburt Christi. cf. Божић.

ро̀жац, ро̀шца, m. 1) (у Ц. г.) н. п. ухватио га *рожац*, кад човјек у бољу од жеље и врућине сустане да не може макнути, die Schmacht, sitis enecans? — 2) (у Сријему) некака гусјеница [од лептира мртвоглавца (Todtenkopf, acherontia atropos L.)], eine Art Raupe, erucae genus: Љут као *рожац*.

ро́жêње, n. Hervorbringung eines Tons am Dudelsack, genus soni utriculi musici.

ро̀жина, f. 1) augm. v. рог. — 2) die Hornmasse, materia cornu.

ро́жити, ро̀жîм, v. impf. einen gewissen Laut des Dudelsacks hervorbringen, elicio soni genus ex utriculo musico. cf. [рог 3,] рожњак.

ро̀жица, f. (у Лици) сваки *цвијет*, die Blume, flos. [vide цвијет 2].

ро̀жни̂, на̂, но̂, н. п. зит schiefen Dachbalken gehörig, ad trabem tecti obliquam spectans.

ро́жњак, m. прст (највише мали) што се њим *рожи*, т. j. удара у пошљедњу рупицу на карабљама гадљарскима.

ро̀зга, f. 1) der Pflock, die Stange, an der z. B. die Kürbisse hinanranken, pertica. [vide притка]. — 2) (у Паштровићима, а у осталој Боци *трклја* [1], а у Црној гори *острога* [1]) у врху граната притка по којој се лозе разилазе (као чардаклије). — 3) vide стуба.

ро̀згва, f. двије врљике од којијех се једна на врху мало расцијепи а друга са страна засијече и у ону расцијепљену уметне, па се још клином утврди, и по том се мјесто рогова неће преко шљемена, н. п. у кошара и у наслона. Које се зграде розгвају оне понајвише немају ни правога шљемена, него се са стране удари по једна велика соха, па се одозго на њих мјесто шљемена метне велика врљика. Мјесто розгава у Србији се вјешају са стране куке.

ро̀згвâње, n. verbal. v. **розгвати**.

ро̀згвати, вâм, v. impf. метати *розгве*.

ро̀зо̀лија, f. Liqueur, vinum ustum. [cf. амберија].

розо̀лџија, m. der розолија verkauft.

ро̀ј, ро̀ја, m. der Bienenschwarm, examen.

ро́ја, *f. (у Нег.) vide* [p o p a] *poja*.

ро̀јêње, n. das Schwärmen, emissio fetus.

ро̀јити се, ро̀јê се, v. r. impf. н. п. чеде, schwärmen, fetum emitto.

ро̀јте, f. pl. (у војв.) Fransen, fimbriae. cf. [vide] реса [4].

ро̀јчина, *f. (у Нег.) vide* [p o p a] *poja*.

ро̀к, ро̀ка, m. der Termin, die Zeit, tempus constitutum [cf. вада 1]: сад му је *рок* да дође; Закукала сиња кукавица| Прије *рока* и прије земана —

ро̀ква, f. vide **ротква**.

ро̀кља, f. (у крајини Неготинској) (das Röckel) die Joppe, tunica. [cf. рекла].

ро̀кљица, f. dim. v. рокља.

ро̀нôт, [m. vide роктање:] *стаде рокот свиња*.

Ро́кса, f. Frauenname, nomen feminae.

Ро̀ксанда [Росанда], f. Frauenname, nomen feminae.

ро̀ктâње, n. das Grunzen, grunnitus. [cf. рокот].

ро̀ктати, ро̀кћê, v. impf. рокћу свиње, grunzen, grunnio.

ро́ља, f. (у војв. mit allen Ableitungen) die Rolle (Mange), torcular lintearium.

ро́љâње, n. das Rollen, Mangen, laevigatio.

ро́љати, ро́љâм, v. impf. rollen, laevigare.

ро̀м, а, о, vide **хром**.

Рома̀нија, f. Berg in Bosnien: Весели се, горо *Романијо*! —

ро̀мац, мца, m. vide **хромац**.

ро̀мијенча, f. (у Дубр.) бакрен суд за воду, ein kupfernes Wassergefäß, situlus cupreus. cf. руменца, [сић].

ро̀мијенчица, f. dim. v. ромијенча.

ромињâње, n. das Rieseln (des Regens), pluviae lenes.

ромињати, ња̂, v. impf. т. j. киша, сафте, fein regnen, rieseln, pluvia leniter cadit.

ромо̀рити, ро̀морîм, v. impf. нити ромори ни говори, er ist mäuschenstill, silet plane.

ромо̀тиња, f. vide **хромотиња**.

ромо̀ћа, f. vide **хромоћа**.

ро̀нац, нца, m. 1) der Taucher, urinator [vide гњурац 1]: Дај ти мене два *ронца* јунака — 2) (у Ц. г.) Taucherite [Sägetaucher], mergus [colymbus species L.?]. cf. гњурац [2]. — 3) der Miſtkäfer [Maulwurfsgrille], scarabaeus fimetarius [gryllotalpa vulgaris Latr.; cf. ровац].

ро̀нити, ни̑м, v. impf. 1) tauchen, urinor. [vide **норити**]. — 2) abrollen, devolvo: Тиха вода бријег *рони*. — 3) (ст.) — сузе, Thränen vergießen, lacrimas fundo: *Рони* сузе низ бијело лице —

ро̀нити се, ни̑м се, v. r. impf. н. п. бријег, hinabrollen, delabor.

ро̀њење, n. 1) das Tauchen, urinatio. [vide **норење**]. — 2) das Vergießen der Thränen, lacrimatio. — 3) das Hinabrollen, devolutio.

ро̀пац, пца, m. vide **хропац**.

ропи̏тање, n. vide **хропитање**.

ропи̏тати, ро̀пи̏ћем, vide **хропитати**.

ро̀нити, пи̑м, vide **хропити**.

ро̀пкиња, f. vide робиња: Док завика *ропкиња* ђевојка —

ро̀пљење, n. vide **хропљење**.

ро̀пња, f. vide **хропња**.

ропо̀тиња, f. vide **хропотиња**.

ро̀пчад, f. (coll.) junge Sklaven, vernae.

ро̀пче, чета, n. ein junger Sklave, verna, servulus.

ро́ра, **ро̑рина**, f. (у Херц.) кихавица кад удари у људе као редња, der Schnupfen [die Grippe], gravedo [influentia, catarrhus epidemicus; cf. роја, ројчина, врлесина, фрлесија].

1. **ро̀са**, f. (acc. ро̑су) 1) der Thau, ros, cf. росата: Пред њима Радиша| Бичем *росу* тресе — 2) (у Дубр.) мали дажд, Thauregen, pluvia roscida.

2. **Ро́са**, f. Frauenname, nomen feminae.

3. **ро̑са**, f. (у Боци) vide ружа.

ро̀са̑да, f. (у Рисну) vide слана. (cf. роса).

Ро̀са̑лија, f. у пјесмама некака црква: И потурчи цркву *Росалију* — И нек ноје црква *Росалија*| У држави цара Отманскога —

ро̑сан, сна, сно, Thau-, thauig. roscidus. cf. роснат.

Ро̀са̑нда, f. vide **Роксанда**.

ро̀са̑та, f. (у Дубр.) јутрења роса (а *роса* онђе се каже за мали дажд), der Thau, ros. [vide 1 роса 1].

ро̀сити, си̑м, v. impf. bethauen, irroro [cf. росјети]: *роси* киша.

ро̀сити се, си̑м се, v. r. impf. im Thau herumgehen, irroror.

ро̀сица, f. dim. v. [1] роса.

ро̀сјети, ро̀си̑м, v. impf. [јуж.] vide росити: Од неба му *росјело*, те му добро и лијепо родило! (у здравици).

ро̑снат, а, о, vide росан: Пушта коња на *роснату* траву —

ро̀сница, f. (у Дубр.) [Feldraute,] der [gemeine] Erdrauch, fumaria officinalis [L.; cf. росопас, димњача].

ро̀сопа̑с, f. [vide росница] das Schellkraut, chelidonium majus [?].

росу́ка̑ње, n. dim. v. рошење.

росу́кати, ро̀су́ка̑м, v. impf. dim. v. росити.

ро̀суља, f. 1) (у Ц. г.) некаква трава танка и дугачка, као свила. — 2) (ст.) der Thauregen, pluvia roscida: Удри, киша *росуља*,| На ђевојци кошуља —

ро̀тити се, ти̑м се, v. [г.] impf. (у Лици) ſchwören, juro. cf. [vide] заклињати се.

ро̀тква (cf. ровка), f. der Rettig, raphanus sativus Linn. cf. [андрква,] рдаква, родаква.

ротквѐни, на̑, но̑, n. п. лист, Rettig-, raphani sativi.

ро̀ткви̏ште, n. ein ehemaliges Rettigbeet, locus olim raphano consitus.

ро̀ћење, n. vide заклињање.

ро̀фитано ја̏је, n. vide ровито јаје.

ро̀хав, а, о, (у Србији) vide оспичав.

ро̀чити, чи̑м, v. pf. u. impf. кога, т. ј. одредити му дан и мјесто, beſtellen, quem adesse aut venire jubere.

ро̀чити се, чи̑м се, v. r. [im]pf. ſich beſtellen, Rendezvous geben, constituo tempus et locum.

ро̀чи̏ште, n. мјесто, гдје смо се договорили с ким да се састанемо, der Ort der Beſtellung, locus constitutus.

ро̀шење, n. das Bethauen, irroratio.

ро̀шти̏љ, рошти̏ља, m. (у војв.) der Roſt, crates.

ро̀шчић, m. 1) dim. v. рог. — 2) **рошчић**, die Bockshörner, das Johannisbrot[baum], ceratium, [ceratonia] siliqua [L.] graeca. cf. рогач [2].

[**рошчић**, m. pl. vide рошчић 2.]

ро̀ша, f. der Haufe, cumulus, acervus. [vide] гомила, cf. рњага.

ро̀шица, f. dim. v. рша.

ро̀ши̏ште, n. Ort, wo ein Haufe (Kukuruz) geſtanden, locus ubi acervus fuit.

ро̀шка̑к, m. eine Art Getreidemaß, modii genus.

ро̑с[*], m. (у Боци) die Stärke eines Mannes, robur: чудна рса људскога! Ђе је твоја крута снага? крути синко!| *Рсом* срзни, руком врзи, људи *рсу*! —

ро̑сак, ска, m. кад се што у једењу рска.

ро̀скавац, ро̀ска̑вца, m. die Knorpelkirſche, cerasi genus [prunus avium L. var. duracina De Cand.]. cf. [бабаје, врушкиња, рскавице,] рушт.

ро̀скавица, f. vide мрштalица.

ро̀скавице, f. pl. (у Мостару) vide [рскавац] бабаје.

ро̀скање, n. das Krachen (einiger Speiſen) zwiſchen den Zähnen, stridor cibi inter dentes. [cf. рускање].

ро̀скати, ка̑м, v. impf. mit Krachen zerbeißen, knorpeln, cum fragore comedo. [cf. рускати].

ро̀скати се, ка̑ се, v. r. impf. zwiſchen den Zähnen krachen, fragorem edo inter dentes.

р̀суз,* } m. der Dieb, fur. [vide] лупеж, cf.
р̀сузин, } крадљивац.
рсу̀злук,* m. der Diebstahl, furtum. cf. [vide] крађа.
р̀суски̂, ка̂, ко̂, diebs-, furum.
1. **р̏т,** m. vide **хрт**: Пушта *рте* и огаре,| Пушта *рте* низ ливаде —
2. **р̂т,** m. врх од каквога брда, а у Хрватској и од ножа, Spitze, cacumen, mucro.
Р̂тањ, тња, m. großer kegelförmiger Berg in der Црна ријека, saltus in Serbia.
ртѐница, } f. der Rückgrat, spina dorsi. cf. [vide]
ртѐњача, } кичменица.
р̏тина, f. augm. v. [1] р̏т.
р̀тица, f. vide **хртица.**
р̀тичин [**хртичин**], а, о, der ртица, vertagae.
р̀тмача, f. der Hosenlatz, apertura tegumenti braccalis.
р̀тни̂к, ртни́ка, m. einer der ersten Angreifer im Heere, veles: изгинули *ртници*; ударише *ртници*.
р̀тница, f. der erste (stärkste) Branntwein, Vorlauf, vinum ustum primum. cf. [првина,] батица.
р̏тов, а, о, vide **хртов.**
ртòвођа [**хртовођа**], m. der Windhunde führt, vertagi ductor (als Vorwurf für einen Edelmann, der immer nur jagt).
Р̀ћанин, m. Einer von Рат.
рћа̀нски̂, ка̂, ко̂, von Рат.
ру̂б, m. 1) (у Хрв.) као бијела повезача, што кршћанке носе на глави. — 2) (у Ц. г.) vide шав.
ру̏ба, f. vide роба.
ру̀бац, ру́пца, m. (у Хрв.) das Tuch, Tüchel, sudarium. cf. [vide] махрама.
ру̀бача, f. (у Хрв.) vide [кошуља 1] рубина.
ру̀бачина, f. (у Врљици) die Exekution, exsecutio. cf. [vide] пороб.
рубѐтина, f. 1) augm. v. руба. — 2) augm. v. рубина.
ру̀бина, f. vide кошуља [1].
ру̀биница, f. dim. v. рубина.
ру̀бити, ру̂би̂м, v. impf. 1) einsäumen, limbo circumdo. — 2) штап, einen Stab oben zuglätten, zuründen, rotundo. — 3) Ноћас *руби*, сјутра труби (рече се у Црној гори на покладе вече, и значи: ноћас једи и сувише а сјутра јаучи од глади).
ру̀биште, n. (у Хрв.) die Wäsche, lintea. cf. [vide] рубље.
ру̂бље, n. (coll.) (у Хрв.) die Wäsche, lintea. cf. кошуља [2, преоблака, преоблачило], преобука, [промјена 3,] рубиште.
ру̀бљѐње, n. 1) das Einsäumen, circumjectio limbi. — 2) das Abplatten, laevigatio.
ру̀вет,* m. vide **руфет.**
рувѐтлија[*], m. vide **руфетлија.**
ру̏во, n. vide **рухо**: *Руво* носим као и невеста —

ру̂г, m. } der Spott, ludibrium: не смије од *руга*
ру̀га, f. } да изиђе на поље; Ругала се *руга*, па јој била друга.
ру̀га̂ње, n. das Spotten, illusio.
ру̀гати се, ру̂га̂м се, v. [г.] impf. коме, чему, spotten, illudo, ludibrio habeo.
ру̀га̂ч, руга́ча, m. der Spötter, illusor.
ру̂го, adv. (у Спљету) schlecht, male. cf. [vide] ружно.
ругòба, f. die Häßlichkeit, turpitudo (das Gegentheil von љепота). [cf. ружност].
Ру̀гова, f.: И *Ругову* више Пећи равне —
ру̂д, ру́да, ру́до, (ру̂ди̂, да̂, до̂) röthlich, subruber, [vide] црвенкаст, cf. риђ: *Руд* му перчин био врат прекрио —
1. **ру̀да,** f. 1) das Erz, aes, minera. У Јадру се руда зове и земља од које се лонци граде, а и друга свака која је друкчије боје него обична земља. — 2) die Deichselstange am Pferdewagen, temo. [cf. працијен 2].
2. **ру̏да,** f. 1) dichte zusammenhängende Wolle, lana spissa et crispa. — 2) (у Ц. г.) некака планинска трава, Art Pflanze, herbae genus.
Ру̂да̂ Гла̀вица, f. главица у нахији Рудничкој више Бруснице, Name eines Berges.
Руда̀ица, f. поље у Лици.
ру̏даст, а, о, н. п. овца, dichtwollig, lanae spissae.
ру̀дача, f. (у Ц. г.) трава ситна по утринама, eine Art Pflanze [Windhalm, Straußgras], herbae genus [agrostis vulgaris Wither].
Ру̀да̂шница, f. ријека која у Босанској посавини утјече у Босну с лијеве стране.
ру̀дети, ди̂м, (ист.) vide рудјети.
руди̂на, f. (acc. ру̏дину, pl. ру̏дине, руди́на̂) die Flur, pratum [cf. тратина; утрина]: Док се гора преођене листом,| А *рудине* травом ђетелином —
Ру̏дине, Руди́на̂, f. pl. Gegend in der Herzegowina an der Grenze von Montenegro.
руди̂ница, f. dim. v. рудина: Пале су патке у слано море,| А препелице у равно поље,| А јаребице у *рудинице* —
ру̀дити, ди̂м, v. impf. 1) (зап.) vide рудјети. — 2) (у Ц. г.) млијеко горуждом, т. ј. сурутку, пошто се превари као пресипати, да се не поквари.
1. **ру̏дица,** f. 1) dim. v. [2] ру̏да. — 2) у чохе, die Haare, coma. cf. аф. — 3) gefärbte Wolle, lana fucata; рудица се (у Сријему) купује по дућанима па је жене послије саме преду како хоће. cf. [3] руди̂ца.
2. **ру̀дица,** f. dim. v. [1] ру̀да.
3. **руди̂ца,** f. (у Сријему) vide [1] ру̏дица [3].
ру̀дјети, ди̂м, v. impf. (југо з.) erröthen, subrubesco: руди грожђе, т. ј. заруђује.
ру̀дни̂, на̂, но̂, н. п. коњи, Deichsel-, ad temonem constitus, z. B. wenn man mit Vieren oder Sechsen fährt.
Ру̂дни̂к, m. Stadt in Serbien, urbs Serbiae [сада село у срезу качерском окр. рудничког].

Рȳдничанин, m. (pl. Рȳдничâни) Einer von Рудник.

Рȳдничȋште, n. у Рудничкијем планинама у Србији некако мјесто зове се Деспотово *Рудничиште*, а мислим да би се сад казало и за оно мјесто гдје је до нашега времена био Рудник.

рȳдничкȋ, кâ, кô, von Рудник.

1. **рȕдњāк**, m. код кола гдје се четири коња хватају, два се стражња зову *рудњаци*, die Deichſelpferde, equi ad temonem juncti.

2. **рȕдњāк**, рудња́ка, m. (у Хрв.) vide [котарица] сепет.

рȕдњача, f. (у Шум.) [agaricus campestris L.] vide печурка (што расте по *рудини?*). cf. виловњача.

рȕдоња, m. во рудаст, ein dickwolliger Ochs, bos lanae spissae.

рȕђêње, n. das Erröthen, rubor.

рȕђети, рȕдȋм, (јуж.) vide рудјети.

1. **рȕжа**, f. (voc. рȕжо) 1) die Roſe, rosa [L.]. cf. [ђул 1, 3 роса, 2 ружа 1, 2] руса. — 2) [*Ружа*] Frauenname, nomen feminae.

2. **рȳжа**, f. (у Ц. г.) 1) vide [1] рȕжа (и у Бачкој има женско име *Рȳжа*, које се разликује од *Рȕжа*). — 2) vide дријенак [4].

рȕжан, жна, жно, (рȕжнȋ, нâ, нô) häßlich, turpis. [cf. груб 2].

Ружа̀рица, f. (у пјесми) црква на Косову: Вино пију у Косово равно| Под Кукупом зеленом планином| Код бијеле *Ружарице* цркве —

рȳжа̂тȋ о̀цат, m. (у Ц. г.) оцат од руже, Roſeneſſig, acetum rosarum.

рȕжêње, n. das Spotten, ludificatio.

рȕжин, а, о, der [1] ружа, roseus et Rosae.

рȕжити, рȕжȋм, v. impf. коga, verſpotten, illudo cui. [vide грдити 2].

рȕжити се, рȕжȋм се, v. r. impf. ſpotten, ludifico.

рȳжица, f. 1) dim. v. [1] рȕжа. — 2) [*Ружица*] црква у Биограду у доњему граду (сад [1850. г.] се у њој не служи): И *Ружицу* цркву насред града — у пјесмама многе се цркве тако зову, н. п. у Сењу, код Беча. — 3) (у Славон.) црвено грожђе које мирише, Art Weinrebe, vitis [vinifera L. var.] genus.

ружи̏чало, n. vide дружичало.

рȳжичаст, а, о, roſenfarben, roseus. [cf. 2 ал, алали, аласт, лал, ђувез].

рȳжичица, f. dim. v. ружица [1].

рȳжичнȋ, нâ, нô, Roſen-, roseus.

рȳжичњāк, m. Roſengarten, hortus rosarum.

рȳжно, adv. ſchlecht, übel, male. [cf. руго].

рȕжнӧст, рȕжности, f. die Häßlichkeit, turpitudo. [cf. ругоба].

рȳзмарин, m. (у војв.) Rosmarin, rosmarinus [officinalis L.].

рȳј, рȳја, m. das Gelbholz, [Perückenbaum,] rhus cotynus Linn.

рȕја, f. (у Хрв.) vide рукачица.

рȳјан, јна, m. (у Дубр.) Monat September, mensis September.

рујàнскȋ, а, б, [von Рујно].

рȳјба, f. (у Дубр.) у жена зими оток и бол доље на ногама, од прилике као ваши ца, само што је веће и више досађује, eine Froſtbeule, pernio.

рȳјев, а, о, von ruj.

рȳјевина, f. das Holz von rhus cotynus.

рȳјевно (вино), n. (ст.) vide рујно [вино]: Сува љеба и *рујевна* вина —

рȳјница, f. т. ј. гљива, ein eßbarer gelber Schwamm [Rietſchling], fungi galbini genus [lactarius deliciosus Fr.]. Рујнице се могу јести и пријесне (ни кухане ни печене). cf. сирњаја.

Рȳјно, *n. кнежина у нахији ужичкој* [сада срезови ариљски и златиборски и нека села среза ужичког у окр. ужичком].

рȳјно ви̏но, n. (ст.) gelblicher Wein, vinum fulvum [cf. рујевно (вино)]: Ђе јунаци *рујно* вино пију — Јес' видео *рујно* вино —

1. **рȕка**, f. (dat. рȕци, acc. рȕку, pl. рȕке, gen. рȕкā и. рȕкȳ, рȕкама) 1) die Hand, manus: поћи (или приступити) коме к *руци*, т. ј. машити се да пољуби у руку. — 2) има лијепу руку (који лијепо пише), Schrift, scriptura. [vide рукопис 1]. — 3) од сваке руке (н. п. говорио сам), allerhand, varie: има воћа од сваке руке [vide струка 3]; од старе *руке*, (у Боци) т. ј. Грчкога закона. — 4) не иде ми од руке, т. ј. не да ми се, gelingen, succedere. [vide прикладовати]. — 5) није ми на руку, на през руку ми је, т. ј. с неруке ми је, es iſt mir unbequem, alienum. [cf. наручан, палок]. — 6) чинити коме што на руку, an die Hand gehen. — 7) дошло му испод руке, unter der Hand, geheim, occulte. — 8) der Arm, brachium: носи дијете на *руци*; боли ме *рука* у лакту; осијече му *руку* до рамена. — *9) гађати из (дуге) пушке с* руке, *т. ј. не наслонивши је ни на што.* — 10) дугијех руку, т. ј. хоће да украде. — 11) у бројењу новаца нешто се зове рука, чини ми се кад се у један пут баци више [пет] комада, пак се броји један, и т. д. — 12) (у Ц. г.) das Glück, fortuna [vide 1 срећа]: Немојте се, браћо, препанути,| Имам добар биљег од јунаштва:| На мене је устресло тијело,| Биће наша, ако Бог да, *рука* — Бог ће дати, биће наша *рука* — 13) човјек добре *руке*, н. п. кад коме што да или учини, па одонда она ствар пође у напредак; тако се каже: зла ме *рука* ручила, т. ј. човјек зле руке украо ми и одонда ми је пошло у назадак. [cf. ручити 2]. — 14) учинити што на брзу *руку*, kurzweg, simpliciter. — 15) у једну *руку* има право, einerſeits, partim.

2. **рȕка**, f. das Brummen des Bären, verwundeten Ochſen, mugitus.

рȕкāв, рукáва, m. der Ermel, manica.

рукáвац, вца, m. 1) am Weinbrennkeſſel die Röhre

die in die Kühlwanne führt, fistulae genus. — 2) das Ende einer Achse um welches sich das Rad bewegt, axis rotae. — 3) dim. v. рукав [cf. рукавић]: Идући' с воде цвијеће сам брала,| Набрала сам скуце и *рукавце* — Сави скуце и *рукавце*, мајци побјеже —

рукàвина, f. augm. v. рукав.

рукàвић, m. dim. v. рукав. [vide рукавац 3].

рукàвица, f. der Handschuh, chirotheca.

рȕкāње, n. das Brüllen des Bären, Ochsen, mugitus ursi, bovis vulnerati.

рȕкати, рȕчēм, v. impf. brüllen, mugio.

рȕкатка, f. (у Сријему) за грабљење пива, Biergelte, alveoli genus.

рȕкачица, f. (у Хрв.) лонац с рукуницом, der Henkeltopf, olla ansata. cf. руја.

рȕкнути, рȕкнēм, v. pf. aufbrüllen, mugitum edo.

рукòбојина, f. оно што остане каквом занацији од ствари коју начини, das Ueberbleibsel, reliquum.

рукòвāње, n. 1) das Verwalten, administratio. — 2) das Handgeben, porrectio manus.

рукòвати, рȕкујēм, v. impf. чиме, verwalten, administro.

рукòвати се, рȕкујēм се, v. [r.] pf. u. impf. einander die Hände geben (als Kollegen in einem Fehler, Unfall), manus jungere. cf. ручити се [1].

рȕковēд, f. (у Сријему и у Бачкој) vide **руковет** (онамо се *руковед* зове оно жита што жетелац у један пут узме руком и српом осијече. Те руководи жетеоци бацају на земљу па их везноци послије купе и вежу у сноп̂ље.

руковèдāње, n. verbal. v. руководати.

руковèдати, дāм, v. impf. (у Бачкој и Сријему) n. p. жито кад се жање, Handvollweise legen, manipulos legere, *δραγμευω*. cf. руковед.

рȕковēт [руковед], f. die Handvoll, der Sichelling, manipulus.

рукодāвалац, ваоца, m. (у Боци) vide рукодавник.

рукодāвāње, n. vide рукодање.

рукодāвац, вца, m. **рукодāвнīк**, m. (у Боци) der Gläubiger, creditor. cf. [дужник 2,] рукодавалац.

рукодāње, n. (у Ц. г.) das Darleihn, res creditae. cf. зајам.

рȕкодрж, f. (у горњ. прим.) накрај ралице оно што се зањ држи руком, die Pflugsterze, stiva. cf. [vide] ручица [2].

рȕкопис, m. 1) die Handschrift, scriptura. [cf. рука 2, шакопис]. — 2) codex manu exaratus.

рȕнопомоћ, [f. Hilfeleistung, auxilium].

рȕкосāд, m. ein von mir selbst angelegter Weingarten, vinea manu mea primum consita (non emta).

рукòстāвнīк, m. (у Боци) кривац који је руку ставио на што, der Thäter, auctor delicti.

рукòтворина, f. das Werk (meiner) Hände, opus manuum mearum.

рукȕница, f. 1) die Handhabe, der Griff, ansa. [vide држак]. — 2) рукунице, die Deichselstange eines einspännigen Wagens, temones currus unijugi.

[**рукунице**, f. pl. vide рукуница 2.]

рукȕничāр, m. коњ који вуче у *рукуницама*.

рȕља, f. (у Лици) n. p. *љȕди*, т. j. гомила, Haufen, turba: одоше *руљом*.

рȕљāње, n. das Brüllen (eines unartigen Rindes), mugitus.

рȕљати, љāм, v. impf. brüllen (vom Rinde), ploro.

Рȕма, f. варош у Сријему.

рȕмеђдавац, âвца, m. (у Боци) vide мршталица.

Рȕмелија, f. Rum-Ili, Romania, cf. Урумелија [Урумелија]: Преко равне *Румелије* — Пространа је *Румелија*,| А дубока Дунај вода —

рȕмен, румèна, но, (рȕменӣ, нā, нô), roth, ruber. cf. руменит.

румènило, n. das Roth, die rothe Schminke, purpurissum.

румènит, а, о, vide румен: Од ружице *румените* —

румènити, нӣм, v. impf. roth schminken, purpurisso fuco.

румènити се, нӣм се, v. r. impf. 1) sich roth schminken, purpurisso fucari. — 2) roth aussehen, rubeo.

рȕменкаст, а, о, röthlich, subruber.

рȕмēнца, f. vide ромијенца: Друга узе лијепе *руменце*,| Па одлази на воду студену —

румèтӣн, румети́на, m. (по југоз. кр.) vide [кукуруз] фурметин.

Рȕмија, f. 1) планина између Бара и језера Скадарскога. Наврх ове планине има пуста црква, којој на Тројице долази на летурђију оближњи народ Српски и Турскога и Хришћанског закона, и послије летурђије носе крста око цркве и сви се веселе пуцајући из пушака. Тако народ из племена Мȑковића чини код своје цркве на Илијн дан. — 2) Frauenname, nomen feminae.

Рȕмљанин, m. (pl. Рȕмљани) човјек из Руме.

рȕмски, кā, кō, von Rum.

рȕнити, рȕнӣм, v. impf. vide крунити: Ђевер спава, а снаха не спава,' Него *руни* цвијет од наранџе —

рȕнити се, рȕнӣм се, v. r. impf. (у Боци) vide крунити се: Сребрна чаша, бисерна брада,| Бисер *се руни*, у чашу пада —

рȕника, f. (у Сријему) der Feldbeifuß, artemisia campestris [L.].

рȕно, n. 1) das Vließ, vellus. — 2) (у Ц. г.) продао њиву под *руном*, т. j. под родом. [vide род 4].

рȕнце, n. dim. v. руно [1]: Овчје *рунце*, вучје срце.

рȕњав, а, о, vide рутав [1].

рӯњат, а, о, vide [рутав 1] руњав, у загонеци: У нашега татице *руњате* гаћице (чаћ).
рӯње, рӯњâ, f. pl. vide руте.
рӯо, n. vide **рухо.**
рӯпа, f. (pl. gen. рӯпâ) 1) das Loch, foramen. cf. јама. — 2) житна рупа (у Бачкој), Grube, fovea. [vide јама].
рупѐтина, f. augm. v. рупа. [cf. рупчага].
рӯпити, пӣм, vide бахнути: [Кад ће *рупит'* до три капетана — Маргиналија I. издања].
рӯпица, f. dim. v. рупа.
рӯпњâк, m. (у Бачкој) житна мјера, које двије иду у мјерицу, а мјерице три у Пештански меров; рупњаком се вади жито из рупе, Art Getreidemaß, modii genus.
рӯпчага, f. (pl. gen. рӯпчâгâ) vide рупетина.
Рӯс, m. (pl. gen. Рӯсâ) vide Москов.
1. **рӯса,** f. [Schällkraut, Schwalbenwurz, chelidonium majus L.] vide росопас [?].
2. **рӯса,** f. (у Дубр.) vide [1] ружа [1]: Ко панаду често куса,| Образ му је као *руса.*
рӯса бо̀лêст, f. (у Ц. г.) некаке водене красте, које изиђу особито по образу [die nässende Flachte, eczema bullosum; cf. уљезина]. Ове красте мажу се соком од траве русе.
рӯса глáва, f. (ст.) als beständiges Beiwort des Kopfes, wie im Homer das purpurne Meer u. s. w.: И *русу* му осијече главу — А ја волим моју *русу* главу| Нег' све благо цара честитога —
рӯсâље, n. (у Дубр.) } vide духови, тро-
рӯсаљи, m. pl. (у Боци) } јице.
рӯсвâј,* русвáја, m. Art чудо, rei mirae genus.
Рӯсија, f. vide Московска.
рӯсӣјскӣ, кâ, кô, vide Московски.
рӯсица, f. (у Дубр.) dim. v. [2] рӯса.
рӯскâње, n. vide рскање.
рӯскати, кâм, v. impf. vide рскати.
Рӯсмӣр, m. Mannsname, nomen viri.
Рӯсмира, f. Frauenname, nomen feminae.
рӯта, f. die Raute, ruta graveolens Linn. [cf. рутвица?].
рӯтав, а, о, 1) zottelig, villosus. [cf. руњав, руњат]. — 2) човјек рутава носа, cui non impune illudas.
рӯтвица, f. vide [божје дрвце] рута.
рӯте, рӯтâ, f. pl. die Haartzotteln, villi. [cf. руње].
рӯтина, f. (у Боци) vide [дроњак] рита, auch unnützes Ding, nugae: *рутина* и путина.
рӯфет [рувет],* } m. der Zunftge-
руфѐтлија (cf. руветлија)[*], } noß, socius collegii: И терзије своје *руветлије* —
рӯхо [руво, руо], n. das Gewand, die Kleider, vestitus: Што је *руха* на мени је, што је круха у мени је. cf. [vide] одијело.
рӯцељ, m. (у Сријему) vide бабак.
ручáвâње, n. das Speisen, coenatio.
ручáвати, рӯчâвâм, v. impf. Mahlzeit halten, coeno.
рӯчак, чка, m. 1) die Mahlzeit, coena. cf. објед. — 2) (по југоз. кр.) vide доручак.
рӯчаница, f. } die Essezeit, tempus coenandi.
рӯчанô до̀ба, n. }
рӯчати, рӯчâм, v. impf. u. pf. 1) speisen, Mahlzeit halten, coeno. cf. обједовати. — 2) (по југоз. кр.) vide доручковати.
ручѐтина, } f. augm. v. [1] рука. cf. ручурина.
рӯчина, }
ручи̇ни̇к, ручини́ка, m. (у Хрв.) vide [убрус; cf.] ручник.
рӯчити, рӯчӣм, v. impf. (ст.) 1) т. ј. руке, die Hände reichen, jungere dextras: Руке *руче,* у лица се љубе — 2) Зла ме рука *ручила.* cf. [1] рука [13].
рӯчити се, рӯчӣм се, v. r. pf. 1) vide руковати се: Јунаци *се* рукама *ручише* — 2) (у Рисну) учинити сефте. Кад у кога дућанџије ујутру иште ко што на вересију, а он донде није ништа пазарио, одговори му: „нијесам се ручно" т. ј. нијесам ништа пазарио за готове новце, и не да му, јер кажу да је то назадно. cf. [сефтелеисати, сефтеисати;] сефте.
рӯчица, f. 1) dim. v. [1] рука. — 2) ручице на плугу, die Pflugsterze, stiva. [cf. ралица 3, расоје, рукодрж]. — 3) die Handhabe, manubrium, ansa, cf. [vide] држак: Од шта је котао од тог и *ручица.* — 4) куђеље или лана, ein Bund Flachs, fasciculus cannabis aut lini.
[**ручице,** f. pl. vide ручица 2.]
ручко̀ноша, f. die den Schnittern u. s. w. das Essen vom Hause bringt, quae adfert coenam.
рӯчни̇, нâ, нô, н. п. дјевер, der Brautführer, paranymphus.
рӯчни̇к, ручни́ка, m. (по југоз. кр.) das Handtuch, mantele. [cf. ручиник; vide убрус].
ручӯрина, f. augm. v. [1] рука. [vide ручетина].
рӯшêње, n. das Zerstören, τὸ diruere.
рӯшити, шӣм, v. impf. zerstören, einreißen, diruo. [cf. разурати].
рӯшити се, *ӣм се (у Слав.) за ким, носити црнину. cf. порушити се.*
рӯшпа[*], f. (pl. gen. рӯшпâ) } ein venetiani-
рӯшпија[*], f. (pl. gen. рӯшпӣјâ) } scher Dukaten, (zecchino) ducatus Venetus. [cf. цекин, шљивак 2].
рӯшт, рӯшта, m. (pl. рӯштеви) vide рскавац.
Рӯшчук, m. варош на десној страни Дунава.
р̀чак (cf. **хрчак**), чка, m. der [gemeine] Hamster, mus cricetus [cric. frumentarius Pall.]
р̏че, р̏чета, n. vide **хрче.**
р̀чманица, f. (у Ц. г.) vide врнчаница.
р̀чмâње, n. (у Ц. г.) vide врнчање [1].
р̀чмати, мâм, (у Ц. г.) vide врнчати [1].
Р̀шава, f. Alt-Orschowa, nomen urbis.
р̀шавскӣ, кâ, кô, von Ршава.
р̏шке дê! говоре чобани кад хоће да пободу волове.
ршлàма[*], f. (у Шумад.) vide аршлама.
р̏шум[*], m. 1) здрав момак као ршум. — 2) учинити на кога ршум, или ударити га ршумом, т. ј. повикати нањ с пријетњом [vide бах 2]: На Алила *ршум* учинио — Удари га бахом и *ршумом* — 3) (у Рисну) плаха киша с вјетром —

С

с, } mit instr. u. gen. 1) mit, cum [cf. су]: *с*
са, } тобом, *са* мном, ко ће *с* њим! — 2) von, de: *с* брда, *с* коња, *с* Косова, *са* земље, *с* пута. — 3) [cf. због] *с* тебе сам пропао, durch dich, per te; *с* тога не смијем да —, deswegen, ob hoc: *Са* шта, брате, оде у хајдуке — 4) одскочило сунце *с* копља; дебела сланина *с* подланице, so groß als —, *Са* два прста пупак премашила — 5) *с* вечера, Abends, vesperi. — 6) ја нијесам *с* раскиде; није (не ће бити) *с* горега. — 7) *с* ове или *с* оне стране н. п. Саве (а и: *с* ову или *с* ону страну), diesseits, jenseit, cis, trans.

са̏ат,* m. vide **сахат**: Па он сједе полу од *саата* —

са̀ба,* indecl. у јутру кад забијели зора и почне се дијелити дан и ноћ, онда се попне хоџа на џамију те *учи саба* (т. ј. виче да иду Турци у џамију да се моле Богу): Устај горе, наша неве, *саба* зора је! — *Саба* зора, ајде, драги, дома —

са̏бавле,* рано у јутру. cf. [vide] зором.

саби̏јање [збијање], n. das Stopfen, Drängen, densatio.

саби̏јати, са̀би̏ја̂, [збијати] v. impf. 1) н. п. брашно у врећи, или друге каке ствари да би лакше у што стале, stopfen, confercio. — 2) н. п. овце, говеда, zusammendrängen, confercio, comprimo.

саби̏јати се, са̀би̏ја̂м се, [збијати се] v. r. impf. sich dicht zusammendrängen, denseor.

саби̏рање [збирање], n. 1) das Sammeln, collectio. — 2) das Falten, plicatura.

саби̏рати, са̀би̏ра̂м, [збирати] v. impf. 1) sammeln, colligo. — 2) falten, in Falten legen, artare in rugas.

саби̏рати се, са̀би̏ра̂м се, v. [r. im]pf. 1) sich sammeln, confluo. — 2) sich falten, replicari in rugas.

саби̏рача, f. т. ј. пита (у које се листови саберу), Art Kuchen, placentae genus.

са̀бити, са̏бијêм, [збити] v. pf. 1) stopfen, confercio, н. п. брашно, сукију у пушку. — 2) н. п. овце, говеда, zusammentreiben, zusammendrängen, confercio, comprimo, cogo.

са̀бити се, са̏бијêм се, [1 збити се] v. r. pf. sich drängen, densor: сабили се људи.

саблажња̀ва̂ње, n. das Aergern, scandalum.

саблажња̀вати, бла̀жња̂ва̂м, v. impf. ärgern, scandalum praebeo.

са̏бла̂зан, зни, f. das Aergerniß, scandalum: иди, *саблазни* једна!

са̏бља, f. (pl. gen. са̏ба̂ља̂) 1) der Säbel, acinaces. [cf. ђорда, ћорда, корда; ласа 3]. — 2) рече се и за човјека ваљана: Оно зачу *сабља* попе Раде — 3) (у Ц. г.) vide перуника [1], мачиц.

са̏бља̂р, m. } vide сабљарка 2.
са̏бља̂ра, f. }

са̏бља̂рка, f. 1) коза, q. d. Säbelziege, a forma cornuum. — 2) риба, der Schneider [Sichling, pelecus cultratus Agass.; cf. сабљар, сабљара].

сабљѐтина, f. augm. v. сабља.

са̏бљица, f. dim. v. сабља.

са̀бо̂в, сабо̀ва, m. (у војв.) Schneider für gröbere Arbeit, sartor rusticus. cf. [vide] абаџија.

сабо̀вљев, а, о, des сабов, sartoris.

сабо̀вски̂, ка̂, ко̂, Schneider-, sartorius.

са̀бо̂ј, са̀боја, m. Zusammenlauf, das Gedränge, concursus: Но му не да *сабој* од оваца —

са̀бор, m. 1) die Kirchenversammlung, das Concilium, synodus: *сабор* саборисаше и Арију проклеше. [cf. вијеће; куп; збор]. — 2) der Zusammenlauf des Volkes (der Wallfahrter) an Wallfahrtsörtern, confluxus populi, populus congregatus, concio: је ли било много *сабора* данас код намастира? [cf. сајам 1, дернек]. — 3) н. п. на сукњи, die Falten, sinus.

са̀борêње, } n. die Haltung eines Conciliums, con-
сабо̀рисâње, } gregatio concilii.

сабо̀рисати, ришêм, v. impf. сабор halten, concilium habeo [cf. саборити]: Да с господом *саборишеш*, мудра главо —

са̀борит, а, о, (ст.) zusammengefaltet, in plicas collectus, cf. сабрати [2]: Те ми реза борну сукњу:| У скутови разбориту,| У појасу сабориту —

са̀борити, ри̂м, vide саборисати.

са̀борна̂ цр̂ква, f. (н. п. у Карловцима, а у Дубровнику *матица* [4]) Domkirche, aedes cathedralis.

са̀борни̂, на̂, но̂, н. п. оци, црква (у Карловцима) Synodal-, synodalis.

сабра̀ње, n. die Versammlung, conventus: Сретно *сабрање*! (кад се напија).

са̀брати, берêм, [збрати] v. pf. 1) versammeln, colligo. — 2) сукњу, in Falten legen, rugas locare. [cf. саборит].

са̀брати се, берêм се, v. r. pf. 1) sich versammeln, confluo. — 2) sich falten, replicari in rugas.

са̏в (cf. вас), сва̂, свѐ, 1) aller, omnis. — 2) ganz, totus.

1. **Са̏ва,** m. Sabbas, Sabba. [cf. 3 Сава, Саво].
2. **Са̀ва,** f. (voc. Са̂во) 1) der Sawestrom, Savus. — 2) Frauenname, nomen feminae.
3. **Са̀ва,** m. (ист.) vide [1 Сава] Саво.

са̀вак, m. (у Славонији) vide јаз [1].

са̀ват,* m. die Schmelzarbeit, vitrum metallicum.

саватлѐисâње, n. das Emailliren, colorum metallicorum obductio.

саватлѐисати[*], лѐишêм, v. pf. u. impf. emailliren, vitrum metallicum inducere.

савѐзати, са̀вêжêм, v. pf. vide **свезати**: И би-

јеле *савеза* им руке — Обојици *савезао* руке — Ал' девојче *савезано* —

савѐсти, савѐзêм, vide [1] **свести**: Ој на д'јелу на голему| Многа грађа *савезена* —

са́вет, m. (ист.) vide савјет.

са́ветова̂ње, n. (ист.) vide савјетовање.

са́ветовати, тујêм, (ист.) vide савјетовати.

сави́ја̂ње [свијање], n. 1) das Beugen, flexio. — 2) Zusammenlegen, complicatio.

сави́јати, са̀ви̂јâм, [свијати] v. impf. 1) н. п. дрво, грану, beugen, inflecto. — 2) н. п. хаљину, zusammenlegen, complico. — 3) као враћати у гомилу, zusammendrängen, bedrängen, cogo, urgeo: Силни коњи да не *савијају*| А пјешаци да нам грабе главе —

сави́јати се, са̀ви̂јâм се, [свијати се] v. [r.] impf. [v. савијати 1; —] савија се око куће, vide [клинчити; cf.] врзати се, опстрзати се.

сави̇јача, f. 1) eine Art Speise, die strudelartig gewickelt ist, cibi genus, placentae genus. [vide гужвача]. — 2) колиба, eine zeltartige Hütte, tugurii genus. — 3) (у Боци) дрво на које се фишеци савијају.

Са̏вина, f. намастир у Боци код Новога.

Са̏вина Тр̀пеза, f. планина у Србији у нахији Крушевачкој.

[**Савинац,** Савинца, m. врућа вода што извире из камена у кориту ријеке Дичине; *види* s. v. Дичина.]

са̀вира̂ње, n. 1) das Abfließen, defluxus. — 2) das Verkriechen, τὸ abdere se. — 3) das Einkochen, decoctio.

са̀вирати, рêм, v. impf. 1) abfließen, defluo: *савире* вода низ планину. — 2) einkochen, decoqui. cf. [vide] увирати [1].

са̀вирати се, рêм се, v. r. impf. sich verkriechen, abdere se. [cf. увирати се].

сави́так, тка, m. 1) das Gerollte, Gewundene, volumen. — 2) гдје је пут савијен, die Krümmung, flexio: поломио кола на савитку.

са̀вити, са̏вијêм, [свити 1] v. pf. 1) н. п. дрво, грану, beugen, biegen, flecto. — 2) zusammenlegen (Brief, Tuch), complico. — 3) bedrängen, urgeo. [vide салетјети 1]. cf. савитлати.

са̀вити се, са̏вијêм се, v. [r.] pf. 1) sich zusammenrollen, (in semet) convolvi: Насред пута *савила се* гуја — 2) herabrollen, devolvi: *Сави се* соко са града —

сави̇тлати (cf. **свитлати**), лâм, v. pf. заокупити, дотјерати у тијесно, bedrängen, urgeo. [vide салетјети 1].

Са̏вић, m. (у Ц. г.) Mannsname, nomen viri: О мој брате, Радојев *Савићу* — Тадер Паун говори *Савићу* —

1. **Са̏вица,** m. dim. v. [1] Са̏ва.

2. **Са̏вица,** f. die Sabbasfaste, jejunium S. Sabbae.

са̏вишê, vide сувише.

са́вјет, m. [(јуж.) 1)] der Rath, consilium, cf. свјет [сјет]: То је курва за *савјет* примио — [— 2) vide] вијеће.

са́вјетни̂к, m. [јуж.] der Rathsherr, senator. cf. вијећник, [сенатор, сенатур, шенат 2].

са́вјетова̂ње, n. [јуж.] das Rathen, consilium.

са́вјетовати, тујêм, v. impf. [јуж.] rathen, consilium do [vide свјетовати]: Књигу штије, дјецу *савјетује* —

са̏вколик (cf. **васколик**), **сва̏колика, свѐколико,** (у Ц. г.) ganz, totus quantus, aller, omnis: Угасите свирке *свеколике* — *Свиколици* мито прифатише —

савла́дати, са̀вла̂да̂м, vide свладати.

[**савнути** (самнути), савне (самне), v. pf. vide **свануги.**]

Са́во, m. vide [1] Са̏ва.

савр̏, vide **саврх**: *Саврх* главе до зелене траве —

са̀врêти се, са̏врêм се, (ист.) vide савријети се.

са̀вријети се, са̏врêм се, (са̏вр̈о се, са̏вр̂ла се) v. r. pf. (јуж.) sich verkriechen, abdere se [cf. сакрити (скрити) се; шћућурити се, шчучуњити се]: савр̈о се у буџак.

савр̀ида̂к, саврида́ка, m. (у Херц.) vide кулача.

савр̏х [савр], vide **сврх**: *Саврх* Бишћа Османбеговића —

саврши́ва̂ње, n. vide **свршивање.**

саврши́вати, вр̀шујêм, vide **свршивати.**

савр́шити, са̀вр̂ши̂м, vide **свршити**: И Ришћански закон *савршимо* —

са̂вски̂, ка̂, ко̂, н. п. вода, der Save, Savi.

Са̀вуља, m. некака бара ниже Осијека.

1. **са̂г,** m. (ст.) die Beugung, inclinatio: Сагох се *сагом* до земље —

2. **са̂г,** m. (pl. са̏гови) (у Боци и у Барањи) der Teppich, tapes, [vide шареница] cf. ћилим: На столима свилени *сагови* — На столове *саге* и мараме —

са̀гадити се, ди̂м се, vide **згадити се**: Па ће *с'* на те свати *сагадити* —

сага̀нак, нка, m. die Unterbrechung, intermissio: вјетар дува на *саганак*; cf. [vide] махови.

са̏ганлија,* f. (у Србији и у Босни по варошима) vide пребранац.

саги́ба̂ње, n. das Niederbeugen, inclinatio.

саги́бати, са̀ги̂ба̂м (бљêм), v. impf. niederbeugen, inclino.

саги́бати се, са̀ги̂ба̂м (бљêм) се, v. r. impf. sich beugen, inclinor.

са̀гледати, да̂м, (cf. згледати) v. pf. erblicken, conspicor [vide угледати]: Кад *сагледа* црне очи Марку —

сагледи́ва̂ње, n. die Betrachtung, spectatio.

сагледи́вати, глѐдујêм, v. impf. betrachten, conspicor: Стаде везир роба *сагледиват'* —

са̀гнати, гна̂м (са̀женêм), [згнати] v. pf. 1) н. п. овце у кошару, hineintreiben, ago in —. — 2) у гомилу, zusammentreiben, cogo. — 3) herabjagen, depello: Гони тице са бијеле куле,| Врани летни, па опет долетни,| Никако их *сагнат'* не могаше —

са̀гнути, са̏гнêм, v. pf. niederbeugen, inclino, н. п. главу.

сàгнути се, сàгнêм се, v. r. pf. ſich beugen, inclinor.

сагњѝвâње, n. das Faulen, putrefactio.

сагњѝвати, сàгњѝвâм, v. impf. faulen, putrefio. [vide трухлити].

сàгњилӣ, *лâ*, *лӧ*, verfault, putrefactus.

сàгњити, њѝм (сàгњијêм?), v. pf. verfaulen, putrefio.

сагòдити, сàгодѝм, vide **згодити** [1]: На опали бистра џевердана,| Да би како пашу *сагодио* —

[**сагом**, adv. cf. 1 саг.]

сагòнити, сàгонѝм, [згонити] v. impf. 1) hineintreiben, ago in —. — 2) zuſammentreiben, cogo. — 3) herabjagen, depello: На покуни дрвље и камење,| На но прне тице *сагоњаше* —

сагòњење, n. 1) das Hineintreiben, actio (bovis in stabulum). — 2) Zuſammentreiben, coactio. — 3) Herabjagen, depulsio.

сагòрети [згорети], (ист.) } **сагòрити** [згорити], (зап.) } **сагòрјети** [згорјети], (јуж.) } gòрѝм, v. pf. verbrennen, comburo [vide спалити]: Тек му један рукав *сагорсо* —

сагра́дити, сàгрâдѝм, [зградити] v. pf. bauen, construo, cf. [направити 1, оградити 2,] начинити: Једну бабо *саградио* цркву — *Саградише* високе Дечане —

сагре́шити, сàгрêшѝм, (ист.) vide сагријешити.

сагријѐшити, сàгријешѝм, [згријешити] v. pf. (јуж.) ſündigen, pecco.

сагрѝњати, њâм, v. pf. (у Боци) вуна сагрињала, т. ј. изјеле је гриње, von Motten benagt werden, tineis corrodi.

сагрѝшити, сàгрѝшѝм, (зап.) vide сагријешити.

сагрнути, сàгрнêм, v. pf. zurückſchlagen, revolvo: *Сагрну* му јорган са образа —

сагу̀бити, сàгубѝм, (cf. згубити) v. pf. umbringen, interficio. cf. [vide] погубити [1].

сàгучити, чѝм, v. pf. vide **згучити**: Неко чудо бјеше *сагучио*,| *Сагучио* под пазуво л'јево —

1. **сâд**, m. (loc. сáду) neue Pflanzung (beſonders neu angelegter Weinberg), vinea recens. [cf. млађ, потрап, 1 трап 3].

2. **сâд**, } [1)] ißt, nunc. cf. [3 саде, садека, садекар,
сàда, } садекарена, 1] јако. [— 2) vide одмах].

сàдак, m. (у Далм.) женски зубун плаветан (а у Петрову пољу женски *плаветан* и дјевојачки *црвен*).

сàдâлка, f. der Krautſtichel, Pflanzer, Pflanzſtock, rutri genus. cf. садилица.

сàданӣ, } њâ, њê, ißig, qui nunc est. [cf. ја-
сàдашњӣ, } кошњи].

1. **сáде**,* indecl. саде без, vide равник.

2. **сáде**,* bloß, allein, nur, saltim, cf. [vide] само [1]: *Сад'* осташе у руке балчаци —

3. **сáде**, (једни говоре као у шали и *садéка*, *садéкар* и *садекáрена*) vide [2] сâд [1].

садéвâње, n. (ист.) vide садијевање.

садéвати, сàдêвâм, (ист.) vide садијевати.

садéка, (*садéкар*, *садекáрена*) [vide 2 сад 1]. cf. сàде.

сàдељати, љâм, (ист.) vide садјељати: *Сиделајте* гуслице| Од сувога јавора —

сàденути, нêм, vide **садести**.

садèрати, сàдерêм, v. pf. abreißen, deripio.

сàдести, дедêм (денêм), [садети, саденути] (ист.) vide садјести.

сàдети, денêм, vide садести.

садѝвâње, n. (зап.) vide садијевање.

садѝвати, сàдѝвâм, (зап.) vide садијевати.

садијѐвâње, n. (јуж.) das Aufſchobern, foeni compositio.

садијѐвати, сàдијевâм, v. impf. (јуж.) (das Heu) aufſchobern, foenum in metas exstruere.

сàдилица, f. (у Рисну) vide садаљка.

сàдиљати, љâм, (зап.) vide садјељати.

сàдинути, нêм, } **сàдисти**, дидêм (динêм), } (зап.) vide садјести.
1. **сàдити**, динêм, }

2. **сáдити**, сâдѝм, v. impf. 1) n. p. купус, шљиве, виноград, pflanzen, ſetzen, sero. [cf. трапити 1]. — 2) [vide сједати 3] у пјесми мјесто *посађивати*: *Сади* кума једног до другога —

сàдјељати, љâм, v. pf. (јуж.) zuſchneiden, abscindo.

сàдјенути, нêм, vide садјести.

сàдјести, дједêм (дјенêм), (сàдно, сàдјела, part. pass. садјèвен) (cf. садјенути) [садјети, здјести] v. pf. (југоз.) н. п. сијено, aufſchobern (Heu), foenum in metas exstruo.

сàдјети, дјенêм, vide садјести.

сáдница, f. *1)* н. п. шљива, која је *сађена* (а није ондје сама никла), ein geſetzter Baum, arbor plantata. — *2) винова лоза која се одреже за сађење.*

1. **сáдно**, n. рана (од седла или од самара) у коња на леђима, die Sattel- oder Saumwunde bei Pferden, vulnus equi a sella aut a clitellis.

2. **сàдно**, von unten her, ab imo: Вика стража *садно* поља — *Садно* Бишћа Огојеновића —

сàдрêти, сàдрêм, (сàдрӧ, сàдрла), (ист.) [vide] садријети.

садржати, жѝм, v. pf. н. п. рекао па није своје ријечи садржао, ſein Wort halten, fidem servare. [vide одржати 4].

сàдријети, сàдрêм, (сàдрӧ, сàдрла) [јуж.] vide садрети.

сàдрѝти, сàдрêм, (сàдрӧ, сàдрла), (зап.) vide садријети.

садрӯжити, сàдрӯжѝм, v. pf. vide **здружити**.

садрӯжити се, сàдрӯжѝм се, v. r. pf. vide **здружити се**: Са злијем *се* немој *садружити*,| Јера ти се хоће сатужити.

[**Сађавац**, вца, m. Berg in Montenegro, nomen montis; *види* s. v. Ситница 2.]

сàђâње, n. das Setzen, collocatio.

сàђати, сàђâм, v. impf. [vide сједати 3] у пјесми мјесто *посађивати*: Још их љепше за трпезу *сађа* —

сађѐница, f. н. п. шљива, Setzling, taleola. cf. [пријесадница,] присад.

сàђенути, нêм, [јуж.] vide садјенути.

сàђѐње, n. das Setzen, satio.

са̀ђести, ђедêм (ђенêм), } (јуж.) vide садјести.
са̀ђети, ђенêм, }
са̀жалити, лӣм, v. pf. кога, bedauern, misereor. cf. смиловати се.
са̀жалити се, лӣ ми се, v. r. pf. es jammert, miseret. [cf. дожалити се].
са̀жаловати, лујêм, v. pf. bedauern, misereor [cf. смиловати се]: Ако ли га *сажалују* што је млад —
сажаља̂ва̂ње, n. das Bedauern, miseratio.
сажаља̂вати, сажа̀ља̂ва̂м, v. impf. bedauern, misereor.
сажва̂тати, са̀жва̂ћêм, v. pf. zerkauen, mandere.
са̀ждити, ждӣм, v. pf. vide [спалити] сажећи.
са̀жêти, са̏жмêм, v. pf. раменима, die Achseln zucken, nihil certi respondere. [vide слећи 2].
сажѐћи, жѐжêм, v. pf. verbrennen, comburo. cf. [vide] спалити.
сажи̂ва̂ње, n. vide **сажимање**.
сажи̂вати, са̀жӣва̂м, vide **сажимати**.
са̀жиза̂ње, n. das Verbrennen, crematio, combustio.
са̀жизати, жижêм, v. impf. verbrennen, cremo. [vide спаљивати].
сажи̂ма̂ње [саживање], n. das Achselzucken, incerta responsio.
сажи̂мати, са̀жӣма̂м (мљêм), [саживати] v. impf. раменима, die Achseln zucken, nihil certi respondere.
са̀жњети, са̏жњêм, v. pf. (у Црмн.) пошто кукурузи осијеку сасјећи им врхове. У Грбљу сасијецају кукурузе пошто већ буде на њима пурењака. Овако сасјеченијех кукуруза ја сам гледао и око Беча.
са̀звати, сазо̀вêм, v. pf. zusammenberufen, convoco.
Са̀здана, f. Frauenname, nomen feminae.
сазда̂ње, n. das Geschöpf, creatura: Божје *саздање*, људско створење, змија оседлана? (мост преко воде).
са̀здати, да̂м, v. pf. erschaffen, creo. [cf. створити].
са̀здренути, нêм, (у горњ. прим.) vide сазрети: Кад мој пардин *саздрене* —
сази̂ва̂ње, n. das Zusammenrufen, convocatio.
сази̂вати, са̀зӣвљêм (ва̂м), v. impf. zusammenrufen, convoco: А друг друга на име *сазива* —
сази̂дати, са̀зӣда̂м (са̀зӣђêм), v. pf. aufbauen, exstruo.
Са̀злија[*], f. ћуприја у Косову близу Вучитрна: Од Мрамора до сува Јавора,| Од Јавора, сине, до *Сазлије* —
са̀знати, на̂м, v. pf. erfahren, rescio. [vide дознати].
са̀зрети, рӣм, v. pf. reif werden, maturesco. cf. саздренути.
саи̂бија,* m. vide **сахибија**.
саи̂бијин, a, o, vide **сахибијин**.
са̂ија,* m. vide **сахија**.

са̀ја, } f. eine Art feinen rothen Tuchs, die
са̏јалија, } Sarsche, panni purpurei genus: И црвену чоху *сајалију*,| Што од воде чоха црвенија,| А од сунца чоха руменија —
са̂јам, јма, m. (у Хрв. и по прим.) 1) vide сабор [2] (н. п. код цркве). — 2) Markt, Messe, nundinae. cf. панађур, вашар.
са̀јми̂ште, m. (у Хрв.) мјесто гдје бива *сајам*, Ort wo сајам gehalten wird. cf. вашариште.
са̏к, m. (у Ц. г.) vide крошње.
сака̀га,* } f. eine Pferdekrankheit [die Rotzkrank-
сака̀гија[*], } heit], genus morbi equorum [malleus; cf. гунтураћ, армија (рмија), сарапа 2].
сака̀гљив, a, o, н. п. коњ, mit der сакагија behaftet, equus morbo сакага dicto laborans.
сака̀луда, f. der Dummkopf, stultus. [vide лудак].
сака̀лудаст, a, o, (у Сријему) vide сулудаст.
са̀кат,* a, o, lahm, verkrüppelt, saucius, debilis. cf. [vide] богаљаст.
са̀катити, тӣм, v. impf. lähmen, saucio.
са̀каћêње, n. das Lähmen, sauciatio.
са̀кија[*], f. (у Ц. г.) vide сукија. cf. ступа.
са̀клати се, са̀кољêм се, vide **склати се**.
са̀клет,* m. Befehl, praeceptum: Он издаде *саклет* на чауше — *Саклет* чини на своје војводе —
сакло̀нити, са̀клонӣм, v. pf. behüten, protego [cf. сачувати]: Боже, *саклони*! Од душманске руке *саклонио* —
сакло̀пити, са̀клопӣм, vide **склопити**.
Са̀ко, m. hyp. v. [1] Са̏ва.
сако̀вати, са̀кујêм, vide **сковати**.
сакри̂ва̂ње, n. das Verbergen, τὸ abscondere.
сакри̂вати, са̀крӣва̂м, v. impf. verbergen, occulto.
са̀крити, са̏кријêм, (part pass. сакри̂вен) [скрити] v. pf. verbergen, abscondo. [cf. завријети, затомити, потомити, скутати, учурисати].
[**сакрити се**, сакријем се, v. r. v. **сакрити**; cf. скрити се, укрити се 2; **савријети се**.]
сакро̀јити, са̀кројӣм, vide **скројити**.
сакру̂шити, са̀крӯшӣм, vide **скрушити**.
са̀ксија,* f. vide [1] пѐка [1].
саксијѐтина, f. augm. v. саксија.
са̀ксӣјца, f. dim. v. саксија.
са̏ктија̂н[*], m. der Saffian, corium saphianum.
са̀ктисати,* ишêм, v. pf. verderben, vernichten, destruo, pessum do: Када Марко *сактиса* оружје —
са̀куп, m. die Versammlung, conventus [cf. 1 скуп]: Њему бјеху на *сакуп* сватови —
са̀купити, пӣм, vide **скупити**: *Сакупио* Сијењанин Ива,| *Сакупио* Сијењске јунаке —
саку̂пља̂ње, n. vide **скупљање**.
саку̂пљати, са̀кӯпља̂м, v. impf. vide **скупљати**: Него брже *сакупљај* сватове —
са̀лажêње, n. vide силажење.
са̀лазити, зӣм, v. impf. vide силазити.
сала̀мура, f. die Salzlake, salsura, muria: метнуо рибу у саламуру.
сала̀нда̂р, ланда̂ра, m. das Almosen an die Ka-

lugier auf 40 (von σαράντα) Tage Todtengebet, zwiſchen Oſtern und Himmelfahrt, inferiarum genus.

сала̀та, f. der [Kopfſalat, Garten-] Salat, lactuca [sativa L.] oleracea.

салàуковина, f. vide **мешава.**

сàлаш[*], m. (loc. салáшу) (у војв.) [1)] der Meierhof, villa. cf. мајур. [— 2) cf. 1 чула].

сàлевање, n. (ист.) vide **сађевање.**

сàлевати, вâм, (ист.) vide **сађевати.**

сáлеп,* m. der Salep (ein warmes Getränk mit Honig) [aus dem Wurzel von Knabenkraut], potio mellita [ex radice plantae orchis L.].

салéтање, n. (ист.) vide **салијетање.**

салéтати, сàлéћем, (ист.) vide **салијетати.**

салèтети, (ист.) **салèтити,** (зап.) **салèтјети,** (југоз.) **салèћети,** (јуж.) лèтим, v. pf. 1) anrennen, anfallen, drängen, urgeo, invado. cf. савитлати [(свитлати), заокупити 2, објеколити, обрлатити, савити 3, сврзлати, слетјети 2, узлетјети 2, устисати 2]. — 2) vide **слетјети** [1].

сàливање, n. (зап.) vide **сађевање.**

салúвање звóна, (у Бачкој) Art Spiels, ludi genus.

сàливати, вâм, (зап.) vide **сађевати.**

салијèвање [**слијевање**], n. vide **сађевање.**

салијèвати, сàлијевâм, [**слијевати**] v. impf. vide **сађевати.**

салијèтање, n. (јуж.) 1) das Anfallen, invasio. — 2) vide **слијетање.**

салијèтати, сàлијећем, v. impf. (јуж.) 1) anfallen, invado. — 2) vide **слијетати.**

салúнац, нца, m. у саоница оно што иде по снијегу, die Schlittenkufe, pes trahae. [cf. саоник 2]. *Салинца* су два; у њих су одозго ударени *ступци* или *чешљеви* (у сваки по један спријед, а по један остраг), а на ступцима одозго стоје *оплени* или *гредице*, те држе салинце један за други; у оплене је ударен на свакоме крају по један кочић, који се зове *ручица*.

салúтање, n. (зап.) vide **салијетање.**

салúтати, сàлúћем, (зап.) vide **салијетати.**

сàлити, сàлијем, [**слити**] v. pf. 1) gießen (z. B. eine Kanone), fundo. — 2) н. п. вино у чутуру, hineingießen, fundo in —.

сàлитра, f. vide **шалитра.**

сàлиш, f. (у Рисну) vide **калдрма.**

сàлма,* f. 1) vide [**буздован**] топуз. — 2) (у Далм.) као топуз на подугачкоме дршку.

сàло, n. 1) das Fett, Schmer (von Schweinen), adeps. У свиња и у многијех животиња н. п. у зеца, а и у човјека зове се *сало*, а у говечета, у козе и у овце *лој*. — 2) из бундеве, das Gekröse, intestina cucurbitae. — 3) (у Дубр., а може бити да би се рекло и у Србији) свињска маст, Schmalz, adeps suillus.

сàложити, сàложим, v. pf. vide **сложити** [1]: Да *саложи* везене дарове —

сàломити, сàломим, vide **сломити.**

сàм,* indecl. 1) allein, solus. [vide сам 1]. — 2) adv. nur, saltem [vide само 1]: *Сам* говори вила најстарија —

сàмтаџија,* m. (у Бачкој) der Fuhrmann, der Menſchen (ohne Waaren) führt, qui solos vehit. [cf. возач].

[**салтир, салтира,** m. vide **псалтир.**]

салýтак, тка, m. (у Вршцу) повелики шљунак.

сàљевање, n. (јуж.) das Gießen, fusio. [cf. салијевање (слијевање)].

сàљевати, вâм, v. impf. (јуж.) н. п. звона, топове, свијеће, gießen, fundo. [cf. салијевати (слијевати)].

сâм, сáма, сáмо, 1) allein, solus [cf. сам 1]: сам самцит (самцат), ganz und gar allein, plane solus. — 2) ſelbſt, ipse. [cf. глава 3]. — 3) in den Zuſammenſetzungen: *сàмдруги, сàмтрећи*, u. ſ. w. ſelbander, ſelbdritte, *δεύτερος αὐτός* etc.

самáнути, сàмâнêм, v. pf. vide **самахнути:** Ману сабљом, *саману* му главу —

сàмâр[*], **самáра,** m. 1) der Saumſattel, sagma, clitellae. На самару има дрвеница и стеља. Стеља, која је од клашња и наложена уздуж читавом сламом, стоји по коњу; по стељи је дрвеница, на којој је спријед *главина*, а остраг *крстина*, а ово двоје састављају и држе *штице*. [cf. самарица 1]. — 2) у рака, die Krebsſchale, testa cancri.

самáрење, n. das Aufſäumen, clitellarum impositio.

самàрина, f. augm. v. самар.

самáрити, сàмâрим, v. impf. aufſäumen, ſatteln, clitellas impono equo.

самàрић, m. dim. v. самар.

самàрица, f. 1) (као у шали) vide самар [1]. — 2) у врху састављена а доље растављена два притиска (као розгва), који се мећу на кровове по пошву.

сàмâрни, нâ, нô, Saumſattel-, clitellarum.

самàруша, f. т. ј. игла (врло велика), којом се самари шију, die Packnadel, acus consuendis fasciculis. cf. чувалдуз.

сàмарџија[*], m. der Saumſattelmacher, confector clitellarum.

сàмарџијин, а, о, без самарџија, clitellarum confectoris.

сáма сàздâна кôст, каже се за болесника, који се од болести осушио и окорео, lauter Bein und Knochen, ossa atque pellis totus est.

самáхнути, сàмâхнêм, (cf. саманути) vide **смахнути.**

сáмац, мца, m. der allein lebt, solitarius, caelebs. cf. јединац [2].

сàмача, f. у овој загонеци: сама гита гита, сама кућу чува, док *самачи* дође.

самдòкас, m. (ст.) ein erdichtetes Kraut (zu Hexereien), q. d. herba quae cogit ut ipse accurat amicus amicae: *Самдокаса* и околочепа —

сàмдруги, гâ, гô, cf. сам [3].

сàмица, f. жена која живи сама без дјеце и без мужа, die Einſame, solitaria.

сàмљети, мељêм, v. pf. (сàмљео и. сàмлио) mahlen, molo. [cf. умљети].

сàмнути, сàмнêм, v. pf. vide **сванути** (cf *савнути*): Кад *самнуло* и грануло сунце —

самнуће, n. vide **свануће**.

сàмо, [1)] nur, solum, nonnisi; [cf. 2 саде, салт 2. — 2) vide осим].

Сàмобор, m. варошица у Хрватској близу Загреба, ein Städtchen in Kroatien, oppidum Croatiae.

самовласнйк, m. (у Дубр.) der Selbſtändige, potens sui.

самовластан, сна, сно, (у Ц. г.) ſelbſtändig, suae potestatis, sui potens. [vide самосталан].

сàмовòљан, љна, љно, der nach ſeinem Willen handelt, eigenſinnig, pertinax, suae voluntati indulgens [cf. самоснони]: Удовица свака *самовољна* — Оштра сабља, рука *самовољна* —

самовољац, вòљца, m. der Freiwillige (Soldat), volo.

самодàвити се, мòдàвйм се, v. r. impf. (у Ц. г.) ſich entleiben, manus sibi inferre. [cf. убити се 3].

самодàвљење, n. der Selbſtmord, mors voluntaria.

самодòшла, } f. (у Барањи) дјевојка која *сама*
самодòшлица, } *дође*. [vide] добјеглица, cf. ускочница.

Самòдрежа (црква), f. (ст.): *Самодрежи* цркви на рочиште —

1. **самòжив**, m. der Egoiſt, Selbſtling, qui nonnisi se amat. [cf. саможивилица].

2. **самòжив**, a, o, egoiſtiſch, ſelbſtiſch, nonnisi sui amans: Иди, погани *саможива!*

саможйвилица, m. (у војв.) der Egoiſt, qui nonnisi se amat. [vide 1 саможив].

самòкиселина, f. сама јомужа кисела.

Сàмоков, m. eine Stadt in der Bulgarei, nomen oppidi in Bulgaris.

сàмоковскй, кà, кô, von Самоков.

самòкрес, m. 1) (ст.) Piſtole die von ſelbſt ſchießt, telum spontaneum (може бити да је ова ријеч постала кад су се на пушке начинили табани с кремењем, јер су их из почетка палили фитиљима): За појасом девет *самокреса*, Све их девет једна ватра пали — 2) (у Ц. г.) труд из дрвета, der Feuerſchwamm, fungus aridus. [cf. 2 труд].

сàмоникъ, m. што само никне, was von ſelbſt hervorkeimt. cf. самораст.

самòниклица, f. Art weißer ſüßer Aepfel, pomi genus [pirus malus L. var.].

самòран, a, o, vide **самохран**.

самòраница, f. vide **самохраница**.

сàморâст, m. was auf dem Acker, wo eine Getreideart angebaut war, nach der Ernte aus verſtreutem Samen von ſelbſt nachwächſt. [cf. самоник].

самòрити, сàморîм, v. pf. ermüden, lasso, cf. [vide] уморити [2]: Ту ћу свога ђога *саморити*, Па ћу с њиме ја срамотан бити —

самòродица, f. (у Дубр.) црна раша, која није бојена него од црне вуне — како је овца *рођена*, Art Tuch von der von Natur ſchwarzen Wolle, panni genus e lana per se nigra.

самосàдâнй Бòже! ſelbſt erſchaffener Gott, qui se ipse creavit.

самòсèдмй, мâ, мô, cf. сам [3]: *Самоседми* уз планину поће —

самòсионй, нâ, нô, eigenſinnig, pertinax. cf. [vide] самовољан.

сàмòсмй, мâ, мô, cf. сам [3].

сàмостâлан, лна, лно, ſelbſtändig, sui juris. cf. самовластан.

самоствòритељ, m. Selbſterſchaffener, qui se ipse creavit: Јаки Боже, *самостворитељу* —

самòтвор, a, o, aus einem Stück, ex una, continuus. [vide једноставан].

самòтворан, òрна, рно, n. p. самотворна кост, самотворно блато, lauter, merus.

сàмотêr, m. (у Шумад.) ова воденица љети меље на уставу, а зими *самотегом*, bei geöffneter Schleuſe, quin claudatur canalis.

самòтежење, n. das Mahlen bei geöffneter Schleuſe, motus molae canali non clauso.

самòтежити, жйм, v. impf. воденица, bei geöffneter Schleuſe mahlen (von der Bachmühle), mola movetur canali non clauso.

самòтиња, f. Einſamkeit, solitudo. [vide самоћа].

самòток (сàмотòк), m. 1) мед који *сам* из сата *истече* (без и каквога гњечења и притискивања), feinſter Honig der aus der Honigſcheibe von ſelbſt (ohne Preſſe) fließt, mel sponte fluens. cf. [2] сита [2]. — 2) (у Далм.) уље које *само* из маслина *истече*, прије него се метну под тијесак, feinſtes Oel, das aus den Oliven von ſelbſt (ohne Preſſe) fließt, oleum sponte fluens.

самòћа, f. die Einſamkeit, solitudo. cf. [осама,] самотиња.

самоћòвање, n. das einſame Leben, vita solitaria.

самоћòвати, мòћујем, v. impf. allein leben, solitariam vitam agere: Боље је *самоћовати* него срамотовати.

самòук, m. der Selbſtlernende, autodidactus.

самòуче, чета, n. т. ј. ђаче, ein Kind, das ohne Meiſter von ſelbſt lernt, puer autodidactus.

самòхран [саморан], a, o, der ſich ſelbſt nähren muß, qui se ipse alit: Па што ће ти *самохрана* мајка —

самòхраница [самораница], f. жена која никога нема (него сама ради те се *храни*), ein Frauenzimmer, das ſich ſelbſt nähren muß, die Hülfloſe, mulier se ipsa alens.

Сàмош, Самòша, m. у пјесми: Од *Самоша* шора Луторанског —

сàмпас, m. 1) (у Ц. г.) кад стока иде без чобана, das Weiden ohne Hirten, pastio sine pastoribus: одбио говеда у *сампас*. — 2) (у Сријему) отишао у *сампас*, т. ј. у скитњу, без и каква посла, das Herumſchweifen, vagatio. [vide скитња].

сàмрнјети, сàмрêм, v. pf. vide помрнјети: Да нам није Маленице било,| Давно бисмо од глади *самрли* —

сàмрт, f. vide **смрт**: На *самрти* царство наручио — На *самрти* кад је почињуо — Кад човека *самрт* нађе,| Ништа собом не понесе —

сàмртан, тна, тно, (ст.) der Geſtorbene, defunctus: Чати Марку што *самртну* треба —

сàмртнӣ [смртни], нâ, нô, n. p. час, свијећа, гријех, Sterbe-, Todes-, mortis, extremus: Ни до часа умрлога| И до конца *самртнога* — Нем'о среће ни *самртне* свеће —

сàмртнӣк, m. der Todte, mortuus, cf. [vide] мртац: *Самртника* испратио —

сàмрштина, f. (у Срнјему) новци што се дају свештенику за опијело и погреб мртваца, die dem Prieſter zu entrichtenden Leichengebühren, merces funeris sacerdoti debitae. cf. [vide] укопнина.

сàмсâр[*], самсáра, m. der Senſal, proxeneta.

самсàрина, f. Lohn eines самсар, merces proxenetae: Узе мене силну *самсарину* —

сàмсâрскӣ, кâ, кô, Senſal-, proxenetae.

сàмсôв, самсòва, m. der Fleiſchershund [Bullenbeißer], molossi genus [canis familiaris L. var. mastivus]: Беле руке трудите| Од *самсова* бранећи с' —

самсòвљев, a, o, des Fleiſchershundes, canis molossi.

сàмтрећӣ, ћâ, ћê, cf. сам[3].

самӯн[*], самýна, m. (у Рисну) vide **сомун**; крсни самун, т. ј. колач.

сàмур,* m. der Zobel, mustela zibellina Linn. [cf. зердав 1]: Скиде с главе *самур* и челенке —

сàмур-кàлпак, m. т. ј. од самуровине калпак: *Самур-калпак* на очи намиче —

самӯрли,* adj. indecl. од самура, Zobel-, e pelle zibellinae: А на главу *самурли* калпака —

самӯрлија[*], f. т. ј. капа, die Zobelmütze, mitra e pellibus zibellinis: А на главу капу *самурлију* —

сàмуровина, f. das Zobelfell, pellis zibellinae.

сàмцâт, сàмцӣт, a, o, cf. сам[1].

сàмшêћӣ, tâ, tô, cf. сам[3]: Салт *самшести* био осавнуо —

1. **сàн**, снâ, m. 1) der Schlaf, somnus. — 2) der Traum, somnium.

2. **сàн**, a, o, vide **санан**.

3. **сàн** [**сахан** 1]*, m. eine kupferne Schüſſel, scutella aenea.

Сáна, f. вода у Турској Хрватској, која утјече у Уну под градом Новијем.

сàнак, сâнка, m. 1) hyp. v. [1] сàн. — 2) [*Санак*] Mannsname, nomen viri.

сàнан [2 сан], a, o, ſchläfrig, noch voll Schlaf (beim Aufſtehen), somni plenus.

Сáнда, f. Frauenname, nomen feminae.

сàндал,* m. Art Zeug, texti genus: Стоји шкрипа скута од *сандала* —

сàндал-гаће, f. pl. (ст.) Beinkleider (für Frauen)

сандàлије[*], von сандал, braccarum muliebrium genus: Украшћу јој *сандал-гаће* — На ногама гаће *сандалије* —

Сандàљија, f. Frauenname, nomen feminae: *Сандаљија*, моја мила мајко —

сàндук,* m. vide **ковчег**.

сàндучина, f. augm. v. сандук.

сàндучић, m. dim. v. сандук.

сàњив, а, о, der den Schlaf liebt, die Schlafmütze, somniculosus: Једни веле *сањива*, дремљива —

сàнсер, m. (у Дубр.) Majoran, origanum majorana L.

сâнта, f. n. p. леда, die Eisſcholle, fragmentum glaciei.

сàнтрâч[*], сантрáча, m. Art Faſchine, cratis genus.

сáнчић, m. dim. v. [3] сâн.

сàнџак,* m. (pl. gen. сàнџâкâ) das Sandſchakat, praefectura: Седам паша са седам *санџака* —

сàнџак-àлâјбег[*], m. (ст.): И четири *санџак-алајбега* —

сàнџије,* сàнџӣjâ, f. pl. vide протисли.

сáњâње, n. das Träumen, somniatio. [cf. снивање, снијевање].

сáњати, сâњâм, v. impf. träumen, somnio. [cf. снивати, снијевати].

сâњкâње, n. das Fahren auf Schlitten, vectio in traha.

сâњкати се, кâм се, v. r. impf. Schlitten fahren, vehi traha.

сàони, саòнӣ, f. pl. der Schlitten, traha.

саòнӣк, саониκа, m. 1) die Schlittenbahn, via aperta trahis. — 2) (у Срем. подунављу) vide салинац.

саòнице, f. pl. dim. v. саони.

сâп[*], сáпа, m. vide држаље: Довати ме по свилену пасу,| Побратиме, *сапом* од топуза —

сапàлити, сàпâлîм, vide **спалити**: Да јој сунце не *сапали* лице —

сапаљúвање, n. vide **спаљивање**.

сапаљúвати, пàљујêм, vide **спаљивати**.

сàпêти, сâпнêм (сàпењêм), v. pf. 1) zuknöpfen, claudo. — 2) коња, anknüpfen (einem Pferde auf der Wieſe die Vorderfüße), adligo pedes [vide спутити 1]: скаче као *сапет*.

сапетљáвање [спетљавање], n. das Zuheften, fibulatio.

сапетљáвати [спетљавати], пèтљâвâм, v. impf. zuheften, fibulo.

сапèтљати [спетљати], љâм, v. pf. zuheften, fibulo.

сâпи, сáпӣ, f. pl. das Kreuz des Pferdes, clunes equi.

сàпињâње, n. 1) das Zuknöpfen, clausio. — 2) das Anknüpfen, alligatio.

сàпињати, њêм, v. impf. 1) zuknöpfen, claudo. — 2) коња, anknüpfen, adligo.

сапúњача, f. das Knüpfband, der Knüpffaden (bei den Bauernhemden ſtatt des Knopfes), funiculus fibulae loco.

1. **сàпирање**, n. das Beſchuldigen, accusatio.

2. **сапúрање**, n. das Abwaſchen, τὸ proluere.

1. **сàпирати**, pêм, v. impf. beſchuldigen, accuso

[cf. 2 тужити]: Јутрос бабе устадоше! И менека *сапираше* —

2. сапи́рати, сàпи̏рâм, [**спирати**] v. impf. abſpülen, proluo.

сàпи̏ште, n. vide [**држалица**] сап.

саплàати, âм, vide **саплахати**.

саплàисати, ишем, vide саплахати.

саплàјати, јâм, (у Банату) vide **саплахати**.

сàплâк, m. die mettallene Trinkſchale der Reiter, phiala equitum. cf. тас[1].

саплàхати[*], хâм, [саплаати, саплајати] v. pf. übermältigen, vinco. cf. [саплаисати; vide] савладати [свладати].

саплѐсти, плѐтём, vide **сплести**: *Саплетоше* мрежу племениту —

Сàплет, m. у пјесми (Спљет?): У *Сплету* граду бијеломе —

сàплу̏н, саплу́на, m. (у Дубр.) vide сапун.

сапо̀јити, сàпојîм, v. pf. vide **спојити**.

сáпон, m. 1) das Bindſeil, funis. [vide путо]. — 2) (у Лици) каиш[1] и гвоздац.

сàпо̂ни, m. pl. (*први* и *стражњи*) (у Хрв. у крштьана) она два ваљка на којима стоје стативице.

сàпрати, сапѐрём, v. pf. abſpülen, proluere. cf. [vide] **спрати**.

сàпрети, сàпрём, v. pf. 1) кога на суду, gegen jemand vor Gericht gewinnen, vinco causam. — 2) сапрела га со и хљеб, er iſt für ſeine Unbankbarkeit geſtraft, penas dedit ingrati animi.

сàпу̏н, сапу́на, (cf. саплун) m. die Seife, sapo.

сапу̏нâње, n. das Seifen, illitus saponis. [cf. сапуњење].

сапу̏нати, нâм, } v. impf. ſeifen, illino sa-
сапу́нити, сàпу̏нîм, } ponem.

сапу̏нити се, сàпу̏нîм се, v. r. impf. ſchäumen wie Seife, saponis more spumare.

сапу̏нџија,* m. der Seifenſieder, saponarius.

сапу̏нџијин, а, о, des Seifenſieders, saponarii.

сапу̏нџијица, f. 1) die Seifenſiederin, saponarii uxor. — 2) die Seifenſiederei, saponaria taberna.

сапу̏нџијски, } kâ, kô, ſeifenſiederiſch, sapona-
сапу̏нџијски, } rius.

сапу̏њав, а, о, [ſeifig, saponem habens,] н. и. *земља, а може бити и вода*.

сапу̏њење, n. vide сапунање.

Сáра, f. 1) Frauenname, nomen feminae. — 2) [*сара*] (у војв.) der Stiefelſchaft, ocrea. cf. усмина.

сàрâј,* сàраја, m. das Serail (der Hof), aula.

Сарајéвац, вца, m. vide Сарајлија.

Сáрајевка, f. Eine von Sarajevo.

Сàрајево, n. Stadt in Bosnien, urbs Bosnae.

сàрајевски, kâ, kô, von Sarajevo.

Сàрајевче, чета, n. ein Jüngling von Sarajevo: Што ће мене момче Биограче,| Кад ми може запаст' *Сарајевче* —

Сарáлија, m. Einer von Sarajevo. [cf. Сарајевац].

сарáлика, f. (у **Ужу** н.) некака јабука, Art Apfel, pomi genus [pirus malus L. var.].

сарáнити, сàрâнîм, vide **сахранити**.

сарањи́вâње, n. vide **сахрањивање**.

сарањи́вати, рàњујём, vide **сахрањивати**.

сарàори[*], m. pl. die Arbeiter (z. B. beim Straſſenbau), operae.

сàрâч,* сарáча, m. der Sattler, sellarius.

сарáчев, а, о, des Sattlers, sellarii.

сàрâчки, kâ, kô, Sattler-, sellariorum.

сарàца,* f. (у Сријему) 1) vide срдобоља. — 2) некаква коњска болест (ране), eine Art Pferdekrankheit, morbus quidam equorum. [vide сакагија].

сарàчица[*], f. некака трава, којом се *сарача* лијечи, eine Art Pflanze [vielblumige Maiblume], herbae genus [convallaria multiflora L.].

сàрезати, режём, v. pf. vide **срезати**.

сарези́вâње, n. vide **срезивање**.

сарезѝвати, рèзујём, v. impf. vide **срезивати**: И погане нокте *сарезује* —

саријèзâње, n. verbal. v. саријезати.

саријèзати, сàријежём, v. impf. (у Боци) vide срезивати: А трећи му нокте *саријѐже* —

сâрка, f. eine Art Wildente (die Tauchente?), mergus(?) [fulica atra L.]. Гдјекоји кажу да се сарке могу јести и на велики петак.

сàрма,* f. eine Art Paſtete, mit Weinlaub oder Krautblatt umwickelt, artocreatis genus.

сàрук[*], m. (pl. gen. **сâрȕкâ**) der Turban, tiara, cf. [vide] чалма[1]: И дигнути цару *сарук* с главе — Од *сарука* и од јатагана —

сàрум[*], у приједеву: Ај ћиди *сарум* де —

сàручина, f. augm. v. сарук.

сáса, f. (voc. **сâсо**) Anemone, anemona pulsatilla pratensis Linn. [pulsatilla vulgaris Mill.; cf. чукундеда, шукундека].

сасàнути, сàсанêм, } v. pf. verdorren, exare-
сасàхнути, сàсахнêм, } sco: ала је ово дрво *сасахнуло*!

сàсвијем, } (са свијем) gänzlich, penitus. [cf. по-
сàсвîм, } све, згоља; пријѐко 2].

сàсећи, сасéчем, (ист.) vide сасјећи.

сасéцање, n. (ист.) vide сасијецање.

1. сасéцати, сàсêцâм, (ист.) vide сасијецати.

2. сàсецати, цâм (ист.) vide сасјецати.

сасијèцање, n. (јуж.) 1) das Herunterhauen, decisio. — 2) Zuſammenhauen, concisio.

сасијèцати, сàсијецâм, (јуж.) das v. impf. zu сасјећи.

сàсипање, n. das Hineinſchütten, infusio.

сàсипати, пâм (пљём), v. impf. hineinſchütten, hineingießen, infundo.

сасúцање, n. (зап.) vide сасијецање.

1. сасúцати, сàсîцâм, (зап.) vide сасијецати.

2. сàсицати, цâм, (зап.) vide сасјецати.

сàсјећи, сасијèчём, v. pf. (јуж.) 1) н. и. дрво, грање, abhauen, herunterhauen, decido. — 2) н. п. главицу купуса у лонац, zuſammen-, hineinſchneiden, concido. — 3) кућу, т. ј. начичинити је на *сјек*.

сàсјецати, цâм, v. pf. (јуж.) hineinſchneiden, incido.

сàслушати, шâм, v. pf. hören, audio. [cf. сачути].

сàсма, ſehr, valde, nimis. [vide] веома, cf. врло.

сàснити, нӣм, v. pf. vide уснити: Рђав сам ти санак ја *сàснила* — Сан *сàснила* војводина Стана —

сасрѐд, [ист. и јуж.] (mit gen.) von der Mitte her, e medio: Каква стража *сасред* поља — *Сасред* Бишћа Попрженовића —

сасрѝд, (зап.) vide сасред.

сàставак, сàставка, m. 1) die Verbindung, junctura, н. п. кад се хљебови у пећи саставе. — 2) vide саставци [1]: На *саставак* Саве и Коране —

сàставити, вӣм, v. pf. 1) zuſammenbringen, facere ut sint simul. — 2) кад барут у пушке на чанку плане, па се онај у цијеви не упали и пушка не пукне, онда се каже да је пушка планула, а није саставила: Ал' им пушке не ће да *саставе*:| Свака плану али не саставља — 3) н. п. не саставише двије године дана заједно, т. ј. растали су се прије него су се двије године навршиле.

сàстављање, n. das Zuſammenbringen, collectio, congregatio, junctio.

сàстављати, љâм, v. impf. 1) zuſammenbringen, jungo. — 2) vide [v. impf. von] саставити 2: Свака плану, али не *саставља* —

сàставци, сàставака, m. pl. 1) der Ort, wo z. B. zwei Flüſſe zuſammenfließen, Zuſammenfluß, confluentes, junctura. [cf. саставак 2]. — 2) у кошу воденичноме доље гдје је кош као настављен: има ли још колико жита у кошу? — до *саставака*.

сàстајање, n. das Zuſammentreffen, conventio.

сàстајати се, јêм се, v. r. impf. zuſammentreffen, convenio. [cf. стајати се].

сàстанак, стâнка, m. die Zuſammenkunft, der Kongreß, conventus. cf. [2] станак.

сàстанути се, нêм се, vide **састати се**.

сàстарати се, рâм се, v. r. pf. ſich um etwas bemühen, Sorge tragen, curam habeo.

сàстати [састанути] **се**, станêм се, v. r. pf. zuſammenkommen, convenio. cf. стати се.

сàстигнути, нêм, v. pf. vide **састићи**: Ако ли ми не *састигнеш* вилу — До поноћи брању *састигнула* —

сàстићи [састигнути], сàстигнêм, (сàстигао, гла) [v. pf.] vide сустићи: Данас би те Новак *састигао* —

сàстрâг (са страг), von hinten, a tergo.

сàстрићи, састри́жêм, v. pf. abſcheren, detondeo.

сàстрица, f. die eßbare [rothe] Platterbſe, lathyrus cicera [L.].

састру́гати, сàстру́жêм, v. pf. abſchaben, abrado, derado.

сасу́кати, сàсу́чêм, v. pf. abſpulen, devolvo.

сàсу́ти, сàсипêм, v. pf. hineingießen, ſchütten, infundo.

сасу́шак, шка, m. (у Сријему) оно што се сасуши те буде послије мање на мјеру (н. п. жито) или у суду (н. п. вино или ракија у бурету).

сасу́шити се, сàсу́шӣм се, v. r. pf. verdorren, exaresco.

сâт, m. (loc. сáту) 1) die Honigſcheibe, favus. [cf. равак]. — 2)* vide **сахат**.

сàтара,* f. die Fleiſchhacke, securis lanionis.

сатари́вање, n. das Verlieren, perditio, amissio.

сатари́вати, тàрујêм, v. impf. verlieren, perdo, amitto.

сатàрити, сàтâрӣм, v. pf. verlieren, amitto. cf. [vide] изгубити [1].

сàтвар, f. (у Боци) vide **ствар** [1].

сатво́рити, сàтворӣм, vide **створити**.

сатво́рити се, сàтворӣм се, vide **створити се**.

сàтерати [2 стерати], рâм, (ист.) vide сатјерати.

сатери́вање [стеривање], n. (ист.) vide сатјеривање.

сатери́вати [стеривати], тèрујêм, (ист.) vide сатјеривати.

сàти, сêм, [v. impf.] vide сисати.

сàтирање, n. das Abreiben, detritio.

1. **сàтирати**, рêм, v. impf. abreiben, detero.

2. **сàтирати** [стирати], рâм, (зап.) vide сатјерати.

сатири́вање [стиривање], n. (зап.) vide сатјеривање.

сатири́вати [стиривати], тàрујêм, (зап.) vide сатјеривати.

сàтић, m. dim. v. сат.

сàтјерати, рâм, v. pf. (јуроз.) 1) н. п. клин, овце, hineintreiben, ago in —. — 2) одакле, или са шта (с чега), herabjagen, depello. [vide стјерати 1].

сатјери́вање, n. (јуроз.) 1) das Hineintreiben, adactio, immissio. — 2) Herabjagen, depulsio. [vide стјеривање].

сатјери́вати, тјèрујêм, v. impf. (јуроз.) 1) hineintreiben, adigo. — 2) herabjagen, depello.

сàткати, сâчêм (сàткâм), v. pf. fertig weben, pertexo. cf. [vide] откати.

сáтљик, m. (öſterr. das Seitel) der vierte Theil der Maß, quadrans, quarta pars mensurae. [cf. месељ].

сàтри на́чка и булума́ћа, antwortet man (im Scherze) auf die Frage was man geſpeiſet habe. Es ſcheint auf die сатрица anzuſpielen. cf. булумаћ.

сàтрица, f. eine Art Mehlſpeiſe der Landleute, cibi genus. [cf. јериште]. Усне се мало воде у шенично брашно, па се онда добро сатре рукама, те се начини готово као тарана.

сатро́шити, сàтрошӣм, v. pf. vide **строшити**.

сàтрти, сàтрêм, (сàтро, сàтрла) v. pf. 1) abreiben, detero, zerreiben, contero. — 2) коња, zu Grunde richten, eneco.

сàтрти се, сàтрêм се, v. r. pf. zu Grunde gehen, enecor.

сатýжити се, сàтýжи̂ се, vide **стужити се**: Са злијем се немој садружити,| Јера ти *се* хоће *сатужити*.

Сáња, f. Frauenname, nomen feminae: На њој *Сања* гаће прала —

сâње, n. (coll.) die Honigſcheiben, favi.

сàњерати [шњерати], рâм, (јуж.) vide сатјерати.

сàњèрдати, дâм, v. pf. vide **шњердати**.

сàњерúвање [шњеривање], n. (јуж.) vide сатјеривање.

сàњерúвати [шњеривати], њèрујêм, (јуж.) vide сатјеривати.

сáња, сâњêм, v. pf. vide сиња: Анђелија *сање* у Тушину —

сàња̀ура[*], f. der ſtröherne Korb, worin die Laibe Brot ſtehen, bis man ſie in den Backofen ſchießt, Brotförbchen, panariolum. cf. сањурица.

сањýрица, f. dim. v. сањура.

сàхан[*], f. (у Дубр.) 1) eine kupferne Schüſſel, scutella aenea. [cf. 3 сан]. — 2) (у Дубр.) kupfernes Waſchbecken, pelvis aqualis. cf. [vide] лењен.

сàхарати, рâм, v. pf. ermatten, erſchöpfen, defatigo, cf. [vide] уморити[2]: Простри мене мекане душеке,| Е ме љуто ноћца *сахарала* —

сâхат [саат, сат 2],* m. 1) die Stunde, hora. [cf. ура 1]. — 2) die Uhr, horologium. [cf. урица 2].

сахúбија [сапбија],* m. Herr, Eigenthümer, dominus. cf. [vide] господар.

сахúбијин [сапбијин], а, о, des Eigenthümers, domini.

сáхија [сапја],* m. der Fußbote, tabellarius, cf. [vide] књигоноша: А *сахију* посла у Косово —

сâхрана, f. (у Ц. г.) der Schutz, tutela: утекао њему на *сахрану*; дао му на *сахрану*. cf. остава.

сахрáнити, сàхрâнîм [саранити], v. pf. 1) begraben, sepelio, tumulo condo. — 2) [схранити (сранити)] vide сачувати.

сахрањúвање [сарањивање], n. 1) das Begraben, sepultura. — 2) das Bewahren, sepositio.

сахрањúвати, хрàњујêм, [сарањивати] v. impf. 1) begraben, sepelio. — 2) bewahren, condo, sepono, servo.

сàч,* сàча, m. 1) der metallene Deckel, worin z. B. die пита gebacken wird, operculum ferreum. [vide 1 пека 1]. — 2) (у Сријему) од земље запушач на пећ.

сàчекати, кâм, v. pf. auffangen, excipio.

сачекúвање, n. das Auffangen, exceptio.

сачекúвати, сачèкујêм, v. impf. auffangen, excipio: Ал' Анђелко копље *сачекује* —

сачèлити се, сàчелîм се, [шчелити се] v. r. pf. vide сучелити се.

сачељáвање [шчељавање], n. vide сучељавање.

сачељáвати се, чèљâвâм се, vide [**шчељавати се**] сучељавати се.

[**Сачки поток**, m. cf. Јерез.]

сàчма,* f. (pl. gen. сачáмâ) 1) der Schrot, grando plumbea. [cf. менецал, 2 сита 3]. — 2) сије сачмом (н. п. кукурузе), wie Schrot, während andere ökonomiſcher damit umgehen.

сачмàрица, *f. (у Осијеку) некака мрежа.*

сачýвати, сачýвâм, v. f. behüten, bewahren, praeservo, caveo. cf. сахранити [2 схранити (сранити), учувати; саклонити].

сàчути, чујêм, vide саслушати.

сàџâк,* m. Dreifuß, tripus.

сàџбаг,* m. vide уплетњак: Задје јој се *сацбак* за мушебак —

сàџгати, гâм, v. pf. abnützen, usu conterere.

сáџија,* m. der Uhrmacher, horologiarius.

сáџијин, а, о, des Uhrmachers, horologiarii.

сашéтати, сàшêтâм (сашêћêм), v. pf. herabſpazieren, descendo: Па *сашета* низ бијелу кулу —

сàшити, сâшијêм, v. pf. zuſammennähen, consuo. [cf. чатисати].

сàшњети, сàснîм, v. pf. (у приморју) vide [уснити] саснити: Ноћас ми се у санку *сашњело* —

свâ, cf. сав.

свáбити, свâбîм, v. pf. 1) zuſammenlocken, alliciens convoco. — 2) herablocken, alliciens devoco. — 3) свабио шеве, т. ј. хоће да умре, er iſt ſchon in letzten Zügen, morti proximus.

свàгда, } immer, semper. cf. свеђ, свеђе, [све-
свàгдар,} ђер, свакад, сведни, ваздан, узаман, мир 4].

свàгдашњй, њâ, њê, immerwährend, sempiternus. [cf. ваздашњи, ваздакадњи].

свàгде, (ист.)
свàгди, (зап.)
свàгдје, (југоз.)
свàгђе [свађе], (јуж.)
} überall, ubique. [vide свуда].

свàдба, f. die Hochzeit, nuptiae. [cf. весеље 2, пилав 1, 1 пир 2].

свàдбарина, f. (ст.) die Hochzeitsgebühr, pecunia nuptiaria: Ваља да је ђе нам'о ђевојку,| Па нам иде, носи *свадбарину* —

свàдбенй, нâ, нô, hochzeitlich, nuptialis.

свàдбовâње, n. das Hochzeithalten, nuptiarum actio.

свàдбовати, бујêм, v. impf. auf einer Hochzeit ſein, interesse nuptiis [cf. пировати 1]: Ту вјенчасмо Јанка за ђевојку,| *Свадбовали* за неђељу дана —

свàдити, дîм, v. pf. кога с ким, entzweien, inimico, discordes reddo.

свàдити се, дîм се, v. r. pf. с ким, ſich entzweien rixari [cf. завадити се, позубати се, поправдати се, посвадити се, посваћати се].

свàдљив, а, о, zänkiſch, rixosus. cf. покарљив.

свàдња, f. (у Дубр.) vide свађа.

свâђа, f. der Zank, discordia, dissidium. cf. [задорица, заћевица 2, инат (инад) 1, кавга, склонза, завада,] свадња. [cf. распра].

свађа̑ње, n. das Entzweien, discordia. [cf. зубање 3, кавжење].
свађа̑ти, ђа̑м, v. impf. кога с ким, entzweien, facio ut dissideant.
свађа̑ти се, ђа̑м се, v. r. impf. ſich entzweien, discordes fimus. [cf. гложити се, зубати се, инатити се, кавжити се].
свађе, vide **свагђе**.
свађер, (по јуроз. кр.) vide [свуда] свађе.
сва́ја, f. hyp. v. сваст.
1. **сва̑к**, сва́ка, m. vide **својак**.
2. **сва̑к**, сва̑кога, vide сватко.
сва̑кад, vide свагда.
сва̑ка̑ко, vide **свакојако**: Драги ће ми ђердан купит',| А *свакако* брата имам —
сва̑кӣ, ка̑, ко̀, ein jeder, omnis, quisque. [cf. свакоји].
сва̑ко̀ја̑к, a, o, allerlei, omnis generis. [cf. свачесов].
сва̑ко̀ја̑ко [свакако], 1) allerlei, varie: како је тамо? свакојако. — 2) n. n. зло свакојако, ја ћу свакојако доћи, jedenfalls, certe.
сва̑ко̀јӣ, ја̑, је̑, (у Ц. г.) vide сваки: Опасаше са *свакоје* стране — Узеше им пуње и пшеницу| И од земље *свакоји* беришет — Сакупи трга свакога,| И метну свиле *свакоје* —
сва̑куд, **сва̑куда̑**, überall hin, quaqua versus.
сва́лити, сва̑ли́м, v. pf. herabwälzen, devolvo.
сва́лити се, сва̑ли́м се, v. r. pf. ſich hinwälzen, provolvor.
сва́љати, сва̑ља̑м, v. pf. 1) herunterwälzen, devolvo. — 2) (das Tuch) walken, subigo.
ваљи́ва̑ње, n. das Herab-, Hinwälzen, devolutio, pervolutio.
ваљи́вати, ваљујем, v. impf. herabwälzen, devolvo.
ваљи́вати се, ваљујем се, v. r. impf. ſich hinwälzen, provolvi.
сва̑нути, сва̑не̑, [савнути (самнути)] v. pf. tagen, dilucescit.
сванӯће [самнуће], n. der Tagesanbruch, diluculum. [vide расвитак].
вања́ва̑ње, n. das Tagen, diluculum.
вања́вати, вањујем, v. r. impf. (у Дубр.) tagen, dilucescit. cf. [vide] свитати.
сва̑р, *m. (у Боци) оно што се једном свари или може сварити, н. п. дај ми један свар зеља.*
сва̑рати, ра̑м, vide [1] преварити.
сва̑рити, сва̑ри̑м, vide скухати.
сва̑ст, сва̀сти, f. (pl. gen. сва̀стӣ) женина сестра, der Frau Schweſter, die Schwägerin, soror uxoris. [cf. свастика, шогорица].
сва̀стика, f. vide сваст.
сва̀стика̑ње, n. verbal. v. свастикати се.
сва̀стика̑ти се, ка̑м се, v. [r.] impf. свастика пеппеп, saluto nomine свастика.
сва̑стин, a, o, der сваст, sororis uxoris.
сва̑стинић, m. (у Боци) свастичин син.
сва̑т, m. (pl. gen. сва̑та̄, и. сва̑то̀ва̑) 1) einer der Begleiter des Bräutigams bei Abholung der Braut, sponsi comes, e sponsi cohorte. — 2) прави сват: *Права свата* светог Пантелију — *Правом свату* три сјајне свијеће —
сва̑тити, тӣм, vide **схватити**.
сва̑тко, сва̑кога, jeder, omnis, quisque. [cf. 2 свак].
сва̑то̀ва̑ње, n. das Sват-ſein, comitatio sponsorum.
сва̑то̀вати, тујем, v. impf. сват ſein, comitor sponsum.
сватова́ц, вца, m. eine Art Hochzeitsmelodie, carminis nuptialis genus: свира *сватовца*.
сва̑тови с мла̑до̀м, (у Риспу) на бијеле покладе обуче се неколико момака у најљепше хаљине, а један се обуче у женске: они се зову *сватови*, а ово је *невјеста*. Један од њих узме невјесту за руку као дјевер, па онако иду од куће до куће и просе јаја, а пред вече дођу на пијацу гдје се готово сви варошани искупе. Дјевер се ондје с невјестом поклања пред старјешинама и с њоме поигра, па онда невјеста дохвати чешљем људе до косе а попа до браде, те је дарују новцима, и од овога свега они послије готове вечеру и часте се. cf. машкаре.
сватовскӣ, ка̑, ко̀, der сватови, comitum sponsi: *Сватовски* те коњи позобали —
сва̑ћа, f. снахина сестра: *Свађа свађи* говораше:| Дај ми, *свађа*, једну тикву —
сва̑ћа̑ње, n. vide **схваћање**.
сва̑ћа̑ти, ћа̑м, vide **схваћати**.
сва̑чесов, a, o, (у Ц. г.) vide свакојак.
сва̑чӣј, чија̑, чије̑, eines jeden, cujusque.
сва̑шта, **сва̑што**, свачега (свашта, свега чеса), alles, omnia, quaecumque: *Свега чеса* по залогај, а зеља се набалај.
сваштозна́нац, зна̑нца, m. Allwiſſer, qui omnia scit: Уздапице на границе, наш соколе!| *Сваштознанче*, наш јуначе, аох попе! —
све̑, 1) neutr. v. сав. — 2) immer, continenter [cf. увијек]: *све* сам мислио; *све* једно, те једно; *све* велиш, па не ћеш, и т. д. — 3) lauter, merus: *све* сухо злато; *Све* крвнике и бескућанике —
[**сведба**, f. cf. вазмена сведба.]
свѐдни, vide свагда: *Сведни* је се Ђуро научио —
свѐдок, сведо̀ка, m. (ист.) vide свједок.
сведочанство, n. (ист.) vide свједочанство.
сведо̀чење, n. (ист.) vide свједочење.
сведо̀чити, чӣм, (ист.) vide свједочити.
свѐдоџба, f. (ист.) vide свједоџба.
свеђ, (у Дубр.) **свеће**, (у Ц. г.) **свеђер**, (по јуроз. кр.) vide свагда: *Свеђе* теже претеже.
свежањ, жња, m. ein Bündel, fasciculus, n. n. траве, сијена. [vide дењак].
свеж, m. (у Ц. г.) на глави, die Naht an der Hirnſchale, sutura.
свеза, f. das Band, ligamen. [cf. веза].

свéзати, свêжêм, [савезати] v. pf. binden, colligo. [cf. спутити 3].
свéзати се, свêжêм се, v. r. pf. in Verbindung kommen, necessitudine jungi.
свèзнали̂, лâ, лô, allwisserisch, omniscius: ћути, ти *свезнали!*
свèзналица, m. u. f. der Allwisser, qui se omnia profitetur scire.
свѐкар, свѐкра, m. der Schwiegervater (des Mannes Vater), socer, mariti pater. [cf. бача, 2 баша, тале 2, ћале].
свѐколико, alles, quodcumque.
свѐкрва, f. die Schwiegermutter (des Mannes Mutter), socrus, mariti mater.
свѐкрвин, а, о, der Schwiegermutter, socrus.
свѐкрвица, f. dim. v. свекрва.
свѐкров, а, о, des Schwiegervaters, soceri.
свемòгу̂ћи̂, ћâ, ћê, allmächtig, omnipotens.
свèнтрати, рâм, v. pf. (у Боци) vide онесвјеснути.
свѐровати, свѐрујêм, (ист.) vide свјеровати.
свèсрдно, } von Herzen gern, ex animo. [cf. ве-
свèсрдо, } лесрдно].
свêст, f. (ист.) vide свијест.
1. **свèсти** [савести], вèзêм, v. pf. zusammen-, wegführen, deveho.
2. **свèсти,** вèдêм, v. pf. 1) herabführen, deduco. — 2) zusammenführen (Braut und Braütigam), committo conjuges [cf. слећи 1]; daher — 3) kuppeln, committo. — 4) wölben, fornicem duco. — 5) свести очи, т. ј. склопити их, zudrücken, conniveo. [cf. склопити 2].
1. **свêт,** m. (ист.) vide свијет.
2. **свѐт** [сет], m. (ист.) vide свјет.
3. **свêт,** свéта, то, (свèти̂, тâ, тô) heilig, sanctus.
Свèтâ Гòра, f. (Heiligenberg) mons Athos.
свêтао, свéтла, тло, (свêтли̂, лâ, лô) (ист.) vide свијетао.
свéтац, свéца, m. 1) der Heilige, sanctus. [cf. светињак, светитељ]. — 2) данас је светац, der Feiertag, dies festus. [cf. свечаник 1].
светàчац, чца, m. dim. v. светац 2.
свèтачки̂, кâ, кô, der Heiligen, sanctorum: И покупи *светачке* барјаке —
свèти̂, тôга, m. adj. vide крсно име: Сву господу зове на *светога* —
свèтина, f. augm. v. [1] свет, vide свјетина.
свéтиња, f. die Reliquie, das Heiligthum, sanctorum reliquiae.
свéтињâк, m. (у Ц. г.) der Heilige, sanctus. [vide светац 1]. cf. светитељ.
свéтињица, f. dim. v. светиња: Те саломих сандук од камена,| До у њему двије *светињице*:| Света Петка и света Нећеља —
свèтитељ, m. vide светац [1]: Већ дијеле благо *светитељи* — И два стуба *светитеља* Ђурђа —
свéтити, свêти̂м, v. impf. 1) н. п. водицу, weihen, consecro. [vide закршћавати 2]. — 2) vide светковати [1]: господине четвртине! пусти мене, тебе ће бака *светити*. cf. четвртин. — 3) rächen, ulciscor: Да *светимо* два Вонновића — *Свети* брата Јакшу капетана — Да *светимо* јаде од Турака —
свéтити се, свêти̂м се, v. r. impf. 1) не свете се сад, itzt lebt man nicht so, daß man heilig würde, non sunt tempora sancta. — 2) н. п. свети ми се, er hat Schadenfreude an meinem Unfall, laetatur de injuria mea.
свѐтковâње, n. das Feiern, celebratio, feriatio. [cf. годовање, празновање].
свѐтковати, кујêм, v. impf. 1) feiern, celebro. [cf. годовати, празновати, светити 2]. — 2) feiern, ferior.
свѐтковина, f. das Feiern, feriae, diei festi celebratio.
свèтлац, светлàца, m. (ист.) vide свјетлац.
свéтлити, ли̂м, (ист.) vide свијетлити.
свéтлити се, ли̂ се, (ист.) vide свијетлити се.
свèтлица, f. (ист.) [vide] свјетлица.
светломр̂цâње, n. (ист.) vide свјетломрцање.
светломр̂цати, светлòмр̂цâм, (ист.) vide свјетломрцати.
свèтлôст, свѐтлости, f. (ист.) vide свјетлост.
светлу̀цâње, n. (ист.) vide свјетлуцање.
светлу̀цати се, цâм се, (ист.) vide свјетлуцати се.
свéтљêње, n. (ист.) vide свијетљење.
свêтњâк, m. (ист.) vide свијетњак.
[**свèтô,** n. adj. vide крсно име.]
свѐтовâње, n. (ист.) vide свјетовање.
свѐтовати, тујêм (ист.) vide свјетовати.
Светòгорац, гôрца, m. der Heiligenberger, Mönch vom heiligen Berge, monachus montis sancti (Atho).
светòгорски̂, кâ, кô, vom heiligen Berge, de monte sancto.
светòдух, а, о, (ст.) heiligen Geist habend, spiritus sancti: Кума мећу крститеља Јована,| Прикумицу *светодуху* Јелену — Ма говори крститељу Јоване:| Муч' не бој се, *светодуха* Јелена —
свéтôст, свéтости, f. die Heiligkeit, sanctitas.
свèтски̂, кâ, кô, (ист.) vide свјетски.
свéћа, f. (ист.) vide свијећа.
свéћêње, n. 1) das Weihen, consecratio. — 2) das Heiligwerden, apotheosis, inter coelites adnumeratio. — 3) die Schadenfreude, gaudium de malo alterius.
свèћица, f. dim. v. свећа.
свèчани̂, нâ, нô, н. п. дан, Feiertag, festus.
свèчани̂к, m. 1) der Feiertag, dies festus. cf. светац [2]. — 2) vide свечаница.
свèчаница, f. (у Херц.) der Kalender, fasti. [cf. свечаник 2].
свèчâр, свечáра, m. der seinen Familienheiligen feiert, qui diem festum sancto gentilitio celebrat [cf. кршњак 1]: ја сам данас *свечар*. cf. крсно име.
свечáрев, } а, о, des свечар.
свечáров, }

свѐчâрски̂, кâ, кô, der свечари.
свѐчâрско̂, кôга n. [adj.] они новци што свечари дају попу, што прекади и очати кољиво. cf. крсно име.
свѐџбати, бâм, [ист.] vide свјеџбати.
свештáвâње, n. vide свјештавање.
свештáвати, свѐштâвâм, vide свјештавати.
свѐштати, тâм, vide свјештати: Да би доша', да ни *свешта* цркву —
свѐштени̂к, m. der Geistliche, sacerdos. [cf. поп, редовник, мисник; законоша; парок, жупник, плован; звижденик; папаз].
свѐштенички̂, кâ, кô, } Priester-, sacerdotalis:
свѐштенски̂, кâ, кô, } Те су града окитили| Ах лијепом главом твојом| И *свештенском* златном брадом —
свѐштило, n. (ист.) vide свјештило.
сви̂бањ, сви̂бња, m. (у Дубр.) Monat Mai, mensis Maius.
сви̂бовина, f. vide сибовина.
сви̂дети се, (ист.) } сви̂ди̂ се, v. r. pf. ако
сви̂дити се, (зап.) } ми се не свиди, ако ти
сви̂дјети се, (југоз.) } се свиди, behagen, gut gefallen, arrideo, probor, videor. [cf. допасти се].
сви̂док, свидòка, m. (зап.) vide свједок.
сводочáнство, n. (зап.) vide свједочанство.
свидòчêње, n. (зап.) vide свједочење.
свидòчити, чи̂м, (зап.) vide свједочити.
сви̂доџба, f. (зап.) [vide] свједоџба.
сви̂ђâње, n. das Bestellen, cura.
сви̂ђати, сви̂ђâм, v. impf. besorgen, bestellen, facio: Свачију слушај, а своју *свиђај*; Теке своју не *свиђам* работу —
сви̂ђети се, сви̂ди̂ се, (јуж.) vide свидјети се.
сви̂јâње, n. vide **савијање.**
сви̂јара, f. (у Ц. г.) vide свирала: Али Митар у *свијару* свири —
сви̂јати, сви̂јâм, vide **савијати.**
сви̂јати се, сви̂јâм се, vide **савијати се**: Капу скида, до земље *се свија* —
сви̂јесан, сна, сно, [јуж.] (н. п. човјек, жена) vernünftig, prudens. cf. [vide] разуман.
сви̂јест, f. (јуж.) (loc. свијѐсти) das Bewußtsein, die Besinnung, mens: није у *свијести*; изгубио *свијест*.
сви̂јет, m. (loc. свијѐту) (јуж.) 1) die Welt, mundus [cf. мир 6]: оде у бијели *свијет*; из бијелог *свијета*. — 2) Leute (franz. du monde), Menge, multitudo [vide пук 1]: навалио *свијет*; бјеше ли много *свијета* код намастира? од *свијета* нијесам могао да приступим. — 3) опај или они свијет, jene Welt, alia vita (post mortem): Нуто, мајко, аспе по рукама,| Гле цвијета од оног *свијета* — 4) das Tageslicht, dies, [vide 1 вид 2] cf. [1] свêт: Од вечера до *света*,| А од *света* до века —
сви̂јетао, свијѐтла, свијѐтло, (сви̂јетли̂, лâ, лô) (јуж.) [1)] glänzend, fulgens: *свијетао* ти образ! *свијетли* царе! durchlauchtiger Kaiser! [— 2) vide ваљан; *види* s. v. опран].
[**свијетла недјеља,** f. (јуж.) vide водена недјеља.]
[**свијетли понедјељник,** m. (јуж.) vide вазменац.]
свијѐтлити, ли̂м, v. impf. (јуж.) 1) leuchten, lumen praefero, admoveo, ministro. — 2) (у Ц. г.) vide [1] мести [1], чистити, н. п. кућу, двор.
свијѐтлити се, ли̂ се, v. r. impf. (јуж.) 1) leuchten, glänzen, fulgeo, luceo.
свијѐтљêње, n. (јуж.) 1) das Leuchten, luminis praelatio. — 2) das Leuchten, fulgor.
сви̂јетњâк, m. (јуж.) 1) der Leuchter, candelabrum [cf. керостац, чирак 1]: Да ми живу ватру наложимо| Од столова и од *свијетњака* — 2) (у Ц. г.) vide блијешњак: полећеше му *свијетњаци*. [— 3) vide свитац 1].
свијѐћа, f. (јуж.) die Kerze, candela.
свијѐћати, сви̂јећâм, v. pf. [јуж.] beschließen, consilium capio.
сви̂кати, сви̂чêм, v. pf. zusammenrufen, convoco: Који на нас сву Турћију *свика* — Закла вола бика,| Све село *свика*,| А кад пође да слави| Нема шта да стави.
сви̂кнути, нêм, vide **свићи.**
сви̂ла, f. 1) die Seide, sericum. — 2) оно што у јесен на лијепу времену лети као паучина. — 3) у кукуруза, vide брада 3.
свилáица (cf. свилајца), f. (у Уж. н.) Art Birnen, piri genus [pirus comm. L. var.].
Сви̂лаја, f. планина у Далмацији на десној страни Цетине (између Сиња и Врљике).
свилáји, m. pl. (у Хрв.) vide силај: двије пушке у *свилајима*.
[**Свилајница,** f. варош у округу моравском; *види* s. v. Ресава.]
сви̂лâјца, f. vide **свилаица.**
свилáна, f. (у Хрв.) vide свилара.
сви̂лâње, n. vide брадање.
сви̂лâр, свилáра, m. der Seidenhändler, negotiator sericarius: Шта се оно у планини сјаше?| Је ли свила међу *свиларима*?| Али злато међу златарима? —
сви̂лара, f. Seidenfabrik, officina sericorum. [cf. свилана].
свилáрица, f. (у Ц. г.) некака чибуљица, eine Art Pustel, pustulae genus.
сви̂лати, лâм, v. impf. vide брадати: свилали кукурузи.
сви̂лац, лца, m. (у Дубр.) ишчупана крпа што се меће у рану, die Charpie, linteola carpta.
сви̂лен (сви̂лен), сви̂лена (свилѐна), о, seiden, sericus. [cf. свиони].
[**свилена буба,** f. vide бубица 2.]
свилѐнгаћа, m. (ст.) ein Mensch mit seidenen Hosen, caligis sericis indutus: Држи, Вуче, тога *свиленгаћу*,| Док ја идем цара да потражим —
свилница,
свилòкос, а, о, seidenes Haar habend, capillis sericis (delicatis, mollibus).
свилòрун, а, о, seidenwollig, lanam sericam gestans (ovis): Те побила *свилоруне* овце —

свѝњ, свúња, m. vide свињац.

свúња, f. (pl. свúње, свúњама) 1) das Schwein, sus [L.]. — 2) свиња морска (у Дубр.) Delphin, Tümmler, delphinus. [vide морска свиња].

свѝњак, свињáка, *m. (у Сријему) vide* **свињац.**

свѝњāр, свињáра, m. 1) der Schweinhirt, subulcus. — 2) der Schweinhändler, porcarius. [— 3) cf. 1 чула].

свињáрев, a, o, vide свињаров.

свињáрина, f. das Hutgeld an den Schweinhirten, merces subulci.

свињáрица, f. *1)* Schweinhüterin, porcaria: Ја не могу тебе оженити| *Свињарицом* ни говедарицом — *2) лађа на којој се возе свиње.*

свињáров [свињарев], a, o, des свињар, porcarii, subulci.

свињáрскӣ, кā, кō, der свињари, porcariorum, subulcorum.

свињáрче, чета, n. junger Schweinhirt, puer subulcus.

свúњац, њца, m. der Schweinſtall, hara. cf. [свињак,] свињ.

свúњетина, f. Schweinefleiſch, caro suilla. cf. прашчевина.

свúњећӣ, ћā, ћē,) Schweine-, suillus. [cf. бугар-

свúњскӣ, кā, кō,) ски 2, крмски, крмећи].

свúњскӣ, ſchweiniſch, suis more: На свињама се *свињски* добије, али се *свињски* и изгуби.

свúње, чета, n. ein Stück Schwein, Borſtenvieh, una sus. [cf. крме, бугар 2].

свѝоњӣ, нā, нō, vide свилен.

свúрала, f. (cf. свијара) 1) die Flöte, fistula. [cf. дудук]. — 2) [f. pl.] свирале, vide двојнице und гадље.

свúралица, f. dim. v. свирала.

свúрāлка, f. vide свирка.

свúрāње, n. das Flöten, cantus fistulae. [cf. свирење].

свúрати, свúрāм, v. impf. (cf. [свирити,] свирјети) 1) flöten, fistula cano. — 2) (die Saugloche leuten), немој свирати; хајд не свирај ту! rede nicht ſo unanſtändig, noli obscoene loqui.

свúрац, рца, m. der Dudelſackpfeifer, qui utriculo canit. [vide гадљар].

свúрāч, свирáча, m. der Flötenſpieler, tibicen.

свирáчев, a, o, des свирач, tibicinis.

свúрēње, n. vide свирање.

свúрити, рӣм, vide свирати.

свúрјети, рӣм, (у горњ. прим.) [vide] свирати.

свúрка, f. das Blaſe-Inſtrument, fistula in genere. cf. свиралка.

свúрнути, нēм, v. pf. einen Pfiff (an der Flöte) thun, sibilare.

свúрчев, a, o, des свирац, utricularii: Устани, попе, нека седне *свирчева* мати (у Сријему).

свúснути, нēм, (свúскох, свúште, свúскао, свúсла) berſten, rumpor, n. p. од жалости, дијете од зиме, од плача.

свúст, f. (зап.) vide свијест.

1. свúт, m. (зап.) vide свијет.

2. свúт [2 сит], m. (зап.) vide свјет.

свúта, f. 1) (у Ц. г.) Tuch, pannus, cf. [vide] чоха: Неком дукат, неком *свите* лакат — И на њима *свите* три аршина — 2) blaue und rothe Streifen Tuch zur Verzierung der weißen Bauernröcke vorn an der Bruſt, clavus coeruleus aut ruber. cf. стриза [2, риза 2].

свúтак, тка, m. (у Сријему) уредба по којој се поповима плаћа, Stola-Taxe.

свúтāљка, f. (у Славон.) vide свитац 1.

свúтан, тна, тно, (у Боци) vide чохан: Јатагане и *свитне* доламе —

свúтање, n. das Anbrechen des Tages, diluculum.

свúтао, свúтла, тло, (зап.) vide свијетао.

свúтати, свúњē, v. impf. anbrechen (vom Tage), dilucescit. [cf. свањивати].

свúтац, свúца, m. 1) das Johanniswürmchen, cicindela [lampyris L.]. cf. свијетњак [3, златна бубица,] кријесница, свитаљка. — 2) der Wachsſtock, glomus cereum.

свúти, свúјēм, [v. pf.] 1) vide **савити**: Није ријеч свилена марама| Да је *свијеш* па у њедра метнеш — 2) heulend zuſammenrufen, ululans convoco: Вук не вије што је меса гладан,| Него вије да дружину *свије* —

свúтина, f. (зап.) vide свјетина.

свúти се, свúјēм се, v. r. pf.: ово било, оно *се свило* [er erſchlte dies und das].

свúтце, f. pl. (у Сењу) vide [чакшире 1] гаће.

свúтлати, свúтлāм, [савитлати] v. pf. [vide салетјети 1] 1) herabjagen, depelo. — 2) zuſammenjagen, cogo.

свúтлити, лӣм, (зап.) vide свијетлити.

свúтлити се, лӣм се, (зап.) vide свијетлити се.

свúтлица, f. (зап.) vide свјетлица.

свитломр̀цāње, n. (зап.) vide свјетломрцање.

свитломр̀цати, тлӯмр̀цāм, (зап.) vide свјетломрцати.

свитломр̀цнути, тлӯмр̀цнēм, (зап.) vide свјетломрцнути.

свúтлōст, свúтлости, f. (зап.) vide свјетлост.

свитлӯцāње, n. (зап.) vide свјетлуцање.

свитлӯцати се, цāм се, (зап.) vide свјетлуцати се.

свúтљēње, n. (зап.) vide свијетљење.

1. свúтњāк, m. (зап.) vide свијетњак.

2. свúтњāк, m. vide гатњик.

свúтовāње, n. (зап.) vide свјетовање.

свúтовати, тујēм, (зап.) [vide] свјетовати.

свúња, f. (зап.) vide свијеча.

свúњи [свикнути], свúкнēм, (свúкох, свúче, свúкао, кла) v. pf. ſich darein finden, intelligo, accommodo me, assuesco [cf. свјецбати]: не могу да *свикнем* ове путове.

свúњица, f. dim. v. свиња.

свúци, свúтāкā, m. pl. die Sehnen des Hauſen (die als Faſtenſpeiſe gelten), nervi husonis.

свúчка, f. (у Ц. г.) 1) die Röhre, tubus. cf. [vide] цијев [1]. — 2) vide [1] писак.

свѝцбати, бâм, (зап.) vide свјецбати.
свѝштило, n. (зап.) vide свјештило.
свјѐдок, свједо̀ка, [сједок] m. (јуж.) der Zeuge, testis. [cf. 2 сок 2].
свједочàнство, n. (јуж.) vide свједоџба.
свједо̀чење, n. (јуж.) das Zeugen, testificatio.
свједо̀чити, чîм, v. impf. (јуж.) zeugen, testor, testificor.
свјѐдоџба, f. (јуж.) das Zeugniß, testimonium. cf. свједочанство.
свје̏ровати, рујêм, v. pf. [јуж.] Wort halten, fidem servare: Не *свјерова*, ели нема откуд — Што је рекла баба Ђурисава| То је баба после *свјеровала* —
свјѐт (cf. сјет), m. (јуж.) der Rath, consilium. [vide савјет 1].
свјѐтина, f. 1) augm. v. свијет[1]: Отле оде земљом и *свјетином* — 2) eine Menge Leute, multitudo [vide пук 1]: навалила *свјетина*.
свјѐтлац, свјетлàца, m. [јуж.] vide блијешњак.
свјѐтлика, *f. (у Ц. г.) комад сува дрвета, којијем се свијетли као лучем. Свјетлика је понајвише од зановијети.* [vide зубља]. *cf. лучка.*
свјѐтлица, f. (јуж.) der Blitz, fulgur: меће (сијева) *свјетлица*. cf. [сијавица 2;] муња.
свјетломр̀цâње, n. [јуж.] das Blinken, micatio.
свјетломр̀цати, свјетлòмр̀цам, v. impf. [јуж.] blinken machen, schnell bewegen (das Licht), mico.
свјетломр̀цнути, тлòмр̀цнêм, v. pf. [јуж.] einmal blinken machen, mico.
свје̏тлôст, свје̏тлости, f. (јуж.) der Glanz, fulgor.
свјетлу̀цâње, n. [јуж.] das Blinken, micatio.
свјетлу̀цати се, цâм се, v. r. impf. (јуж.) dim. v. свијетлити се, blinken, mico: Он се сјаје и *свјетлуца* мајци —
свје̏товâње [сјетовање 1], n. (јуж.) das Rathen, consiliatio.
свје̏товати, тујêм, v. impf. [u. pf.] rathen, consilior. cf. сјетовати[1, савјетовати, артовати].
свјетòвнӣ, нâ, нô, (у Хрв.) weltlich, humanus, a rebus divinis alienus.
свјѐтскӣ, кâ, кô, [јуж.] n. п. лажа, скитница, von der Welt, nequissimus.
свјѐћица, f. dim. v. свијећа.
свје̏цбати, бâм, (јуж.) vide [с в и ћ и] свикнути.
свјештàвâње, n. (јуж.) die Ertheilung der letzten Oelung, extrema unctio.
свјештàвати, свјѐштâвам, v. impf.} (јуж.) 1)
свјѐштати, тâм, v. pf. } т. ј. масла, die letzte Oelung ertheilen, extremam unctionem impertiri. — 2) н. п. цркву, weihen, consecro. cf. [vide] осветити[1].
свјѐштенӣк, m. (јуж.) vide свештеник.
свјѐштило, n. [јуж.] der Docht, ellychnium. [vide витиљ 2]. cf. стијење, фитиљ.
свла̏дати, свла̏дам, [**савладати**] v. pf. bemeistern, die Oberhand bekommen, supero, superior discedo. [cf. превладати, саплахати (саплаати, са̏плајати), сплахати (сплавати), саплансати].
свлâк, m. 1) die abgelegte Haut der Schlange, exuviae serpentis. — 2) оно што остаје на огреблу кад се реди лан и кудјеља. — 3) некакав велики струг, којијем се даске стружу. [vide струг].
свлачѐње, n. [cf. свукивање] 1) das Herunterschleppen, tractio de —. — 2) das Ausziehen, exutio. — 3) das Zusammenschleppen, contractio, comportatio.
свла̏чити, свлâчîм, v. impf. [cf. свукивати] 1) herabschleppen, traho de —. -- 2) zusammenschleppen, contraho. — 3) ausziehen, exuo. [cf. скидати 2].
свòд, свòда, m. das Gewölbe, die Wölbung, fornix. [cf. ћемер 1].
свòдити, свòдîм, v. impf. 1) wölben, concamero. — 2) herabführen, deduco. — 3) zusammenführen (Brautleute), committo. — 4) kuppeln, lenocinium facere. [vide подводити 2].
свòдница, f. Kupplerin, lena. [vide подводница 1].
свòђênje, n. 1) das Herabführen, deductio. — 2) das Wölben, concameratio. — 3) Zusammenführen, commissio. — 4) das Kuppeln, lenocinium.
свòжênje, 1) das Herunterführen, devectio. — 2) das Zusammenführen, convectio.
свòзити, свòзîм, v. impf. 1) herunterführen, deveho. — 2) zusammenführen, conveho.
1. **свòј,** свòја, свòје, 1) sein (mein, dein), suus. — 2) он ми је *свој*, verwandt, cognatus. [cf. род 3]. — 3) узети дијете под своје, т. ј. мјесто сина или кћери.
2. **свôј,** свòја, m. где се вода која стоји удара с брзином, те се вртлог прави, die Wendung, conversio.
свòја, f. (у Дубр.) der Zungenfisch [Goldbutt], pleuronectes solea L. [pleur. platessa L.].
свòјâк (cf. [1]свâк), m. Schwager (in Rücksicht der Schwester meiner Frau), sum својак sorori uxoris meae.
својáкâње, n. verbal. v. својакати. [cf. својачење].
својáкати, свòјâкам, v. impf. кога, jemand својак nennen, *τὸν* својак apello. [cf. својачити].
свòјâков, a, o, без својак, adfinis.
свòјâт, f. (coll.) die Verwandten, propinqui. [vide род 3].
својáчênje, n. vide својакање.
својáчити, свòјâчîм, v. impf. vide својакати.
свôјбина, f. (у Хрв.) vide [р о д 3] својта.
свôјдба, f. (у Боци) пријатељство по женидби или удадби, die Schwägerschaft, affinitas.
својевòљно, freiwillig, sponte.
свòјênje, n. das Zueignen, arrogatio.
свòјити, јîм, v. impf. sich zueignen, arrogo.
свòјко, m. (ст.) der Liebesverwandte (?), tuus (?): Дај, ђевојко, да пољуби *својко* —
свòјскӣ, adv. wie einer der Seinigen, ut suum: ударио га *својски* (tüchtig), частио га *својски* (wie seinen recht guten Freund).
свôјта, f. der Verwandte, propinquus. [vide род 3].
свôјтљив, a, o, који мари за своје, der seine Verwandten liebt, suis amicus.

сво̀рница, f. (у Граници) нешто код плуга.
свр, vide **сврх.**
свра̂б [сраб], m. 1) die Krätze, scabies. cf. [vide] шуга. — 2) das Jucken, prurigo.
свра̀ба̂ње, n. das Anstecken mit Krätze, infectio scabiosa.
свра̀бати, ба̂м, v. [im]pf. mit Krätze anstecken, inficio scabie.
свра̀бати се, ба̂м се, v. r. impf. Krätze bekommen, infici scabie.
свра̀бљив, a, o, krätzig, scabiosus.
свра̏ка, f. (pl. gen. свра̂ка̂) die Elster, pica [caudata L.]. cf. шврака [1].
свра́тити, свра̂ти̂м, v. pf. ablenken, deverto. [vide свpнути 1].
свра́тити се, свра̂ти̂м се, v. r. pf. einen Abstecher machen, ablenken, devertor.
свра̏ћа̂ње, n. das Ablenken, deversio.
свра̏ћати, ћа̂м, v. impf. ablenken, deverto.
свра̏ћати се, ћа̂м се, v. r. impf. ablenken, abschweifen, devertor.
свра́чак, чка, m. 1) Ortolan, Gartenammer, [der Neuntöter, lanius excubitor L.] emberiza hortulana [Linn.] — 2) vide шврака [2] у вратилу.
свра̀чине, свра̂чи̂на̂, f. pl. у руде стражњи крај који је рачваст. [cf. шврачице].
свра̏чић, m. die junge сврака, pullus picae.
свра̏чји̂, чја̂, чје̂, der Elster, picae: слабо као *сврачји* мозак.
свр́бети, би̂, (ист.) vide сврбљети.
свр̀бигу̂з, m. die Hagebutte, fructus rosae [L.] caninae. cf. [vide] шипак [3].
свр́бити, (зап.) } свр́би̂, v. impf. jucken, prurio. [cf. 2 србити].
свр́бјети, (југоз.) }
свр́бљети, (јуж.) }
свр̏богу̂з, m. erdichteter Name einer Eßwaare, q. d. pruriet anus.
свр̏гнути, нêм, vide **свр̏ћи.**
свр̏дао, дла, m. 1) der Bohrer, terebra. [cf. сврдло, паличњак, бургија 1]. — 2) (у Ц. г.) vide [орлић 2] ороз 2.
свр̏длина, f. augm. v. сврдао.
свр̏длић, m. dim. v сврдао.
свр̏дло, n. (у Боци) vide сврдао [1].
свр̏зибра́да, m. човјек који један пут остави браду, па је опет обрије.
свр̏зима̀нтија, f. (у Дубр.) *дјак* који збаци мантију, der den Mönchsmantel abgelegt hat, qui pallio monachi valedixit. Онамо још малу дјецу која су намијењена за свештенство, обуку у свештеничке хаљине, па послије кад одрасту и науче се, гдјекоје не ће да буде свештеник, него скине оне хаљине и тражи друкчије како ће живљети.
свр̀зислово, m. онај који почне учити књигу па остави, der die Studien an den Nagel gehängt hat, literarum desertor.
свр̀злати, ла̂м, v. pf. einen nicht auslassen (mit Bitten), non mitto, circumvenio, ligo. [vide салетјети 1].
свр́нути, свр̂нêм, v. pf. 1) ablenken, deverto [cf. свратити, шенути 1]: свpнути коме с пута; Ево сада вјером *сврну* — 2) н. п. папак с ноге, herabdrehen, detorqueo.
свр́нути се, свр̂нêм се, v. r. pf. 1) einkehren, devertor. — 2) свpнули му се нокти од зиме (кад коме јако руке озебу).
свр̏ствовати, вујêм, v. pf. дочекати оно што човјек жели, erlangen, adipiscor.
свр̏стовати, *тујêм, v. pf. остати, примирити се,* [vide] *скрасити.*
свр́так, тка, m. vide витлић [2] (злата).
свр̏та̂ње, n. 1) das Ablenken, deversio. — 2) Abdrehen, detorsio.
свр̏тати, свр̏ћêм, v. impf. 1) ablenken, deverto. — 2) abdrehen, detorqueo.
свр̏тати се, свр̏ћêм се, v. r. impf. einkehren, devertor.
свр̏ћи [свргнути], свр̏гнêм, v. pf. 1) herabwerfen, stürzen, dejicio [cf. збацити]: с пријестола. — 2) с ума, vergessen, negligo, excidit ex animo. [vide сметнути 2]. — 3) свргао дроб, (у Боци) т. ј. струнио се. [vide струнити се 1].
свру̀ћити се, *свру̂ћи̂м се, v. r. pf. (у Ц. г.)* in die Hitze kommen.
сврх [свр, саврх (савр)] (југоз.) [cf. сврху] 1) über, super, supra: једно *сврх* другога, über's andere, sus deque. — 2) (у Ц. г.) убио га *сврх* себе (т. ј. лежећи рањен па кад му ко дође да осијече главу), über, supra. — 3) ја hoch als —, altitudine —: Чемерика *сврх* човјека —
свр̏ха, f. (по зап. кр.) das Ende, finis. cf. [vide] свршетак.
сврху, vide сврх.
свр́чак, чка, m. 1) die Teignudel, turundula. — 2) das Stängelchen (Seide, Gold), tubulus. [vide] витлић [2], cf. свртак.
свршéтак, тка, m. das Ende, die Vollendung, finis. cf. [доспијетак, доспјетак, исходак (изодак),] сврха.
свршива̂ње [савршивање], n. das Vollenden, absolutio, perfectio.
свршивати, свр̏шујêм, [савршивати] v. impf. vollenden, perficio.
свр́шити, свр̂ши̂м, [савршити] v. pf. vollenden, absolvo. [cf. довршити, доконати, докончати, докрајчити, доспјети 4, дочети; завршити 1; отарасити, отрсити 1, смирити 2, трсити].
сву̏д, } überall, ubique [cf. свуђ, свуђе, сва-
свуда̂, } гдје, свађе, свађер, свукуд]: Нек глас носе *свуда* по свијету —
сву̏ђ, [јуж.] vide свуд.
сву̏ђе, (по југоз. кр.) vide свуда: На јунаштво *свуђе* од освете — А добар јунак *свуђе* требује —
свуки́ва̂ње, n. vide свлачење.
свуки́вати, сву̀кујêм, (у Ц. г.) vide свлачити.
сву̏куд, (у Ц. г.) vide свуда.
сву́ћи, сву́чем, v. pf. 1) ausziehen, exuo. [cf. скинути 2]. — 2) herabziehen, detraho.
сву́ћи се, сву́чêм се, v. r. pf. 1) sich (die Klei-

ber) ausziehen, se exuere vestibus. — 2) herbeischleichen, hinterschleichen, obrepo, circumvenio: Дође Вуче на Мустафагиња,| Кад *се* Усу за колибу *свуче*,| Тад удрише у крила пијевци —

се, acc. 1) сиф, se (verhält ſich zu ſebe wie me zu mene, und te zu tebe). [cf. себе 1]. — 2) може се додати и средњијем глаголима, н. п. данас ми *се* нешто *спава*; не *једе* ми *се*. — 3) на се, (у Дубр.) т. ј. натраг, zurück, retro: пошао *на се; На се* као рак (кад ко побјегне натраг). — 4) in einem Liede ſtatt ſobom: Међу *се* се хоће да поморе,| Злаћенима да пободу ножи —

сёбар, бра, m. (у Дубр.) vide [1] тёжак.

сёбе, (acc. auch dat. cf. себи) 1) vide се [1]. — 2) (у Дубр.) н. п. отишао у себе, т. ј. дома [2]. — 3) н. п. научио сам од себе, von ſelbſt, ipse, sine magistro. — 4) куд *себе* оде! [wie weit iſt er ſchon!] кад је *себе* то било! [ſeit wann noch geſchah es!].

себёзнао, нала, нало, ſelbſtiſch, egoiſtiſch, der nur um ſich weiß, sibi soli amicus.

сёби, (dat. u. loc.) cf. себе: по себи (у Дубр.) н. п. научити што, т. ј. од себе.

сёбица, f. 1) носи кошуљу (или хаљину какву] ў себицу, alle Tage nacheinander, continuo. — 2) све себице, alles ohne Unterſchied, ſammt und ſonders: изјео све себице, sine discrimine. — 3) vide покопица. — 4) (у Боци) као кучине од лана.

сёбичан, чна, чно, н. п. човјек, der nicht heikel iſt, facilis, non difficilis.

сёбичёње, n. verbal. v. себичити.

сёбичити, чим, v. impf. виноград. cf. [покопица] себица 3.

сёбичний, на, но, 1) кошуља (или хаљина каква), alle-Tags-, Werkeltags-, profestus. — 2) недјеља, die drittletzte Woche vor der Faſte, da man alle Tage, ſelbſt Mittwoch und Freitag, Fleiſchſpeiſen eſſen darf, hebdomas antepenultima ante quadragesimam. Послије себичне недјеље настане *задушна*, а послије задушне *бијела*. cf. трапава [недјеља, трапавица,] претила недјеља, [урсна недјеља, уршна недјеља, уша недјеља, ушибушина нећеља], урши бурши. [— cf. претили четвртак].

сёвâљка, f. (у Сријему) дрво што се метне уздуж преко наћава кад се брашно сије.

сёвâње, n. (ист.) vide сијевање.

сёвâн,* севáпа, m. vide задужбина: учинио *севаи; севаи* је удијелити сиромаху.

сёвати, сёвâм, (ист.) vide сијевати.

севдёлија,* f.: На гранчици тица *севделија* —

сёвдисâње,* n. der Gegenſtand der Liebe, amor, deliciae: Севди, бего, твоје *севдисање*,| Убило те моје уздисање! —

сёвдисати[*], дишём, v. pf. кога, Liebe faſſen, adamo: *Севдис'о* је и бегенис'о је —

сёвдити,* дîм, v. [im]pf. lieben, amo, [vide] љубити [3], cf. миловати: *Севди*, бего, твоје севдисање —

сёвёр, сёвера, m. (ист.) vide сјевер.

севёрйи, северйна, m. дукат, der Souverainb'or, aureus.

сёвёрний (сёверний), на, но, (ист.) vide сјеверни.

сёвнути, сёвнём, (ист.) vide сијевнути.

сёгменин[*], m. vide **сеjменин**: *Сегменима* спензу небројену —

сёгнути се, гнём се, (сёгох, сёже, сёгао, сёгла) v. r. pf. langen nach (etwas), extendo manum. [cf. појмити се].

сёд, сёда, до, (ист.) vide сиjед.

сёда, f. (ист.) vide сjеда.

сёдак, сётка, m. (у Шумад.) некака крушка која се једе само гњила, Art Birn, piri genus [pirus communis L. var.].

сёдало, n. (ист.) vide сjедало.

сёдам, ſieben, septem.

седамдёсёт, ſiebzig, septuaginta.

седамдёсётй, та, то, der ſiebzigſte, septuagesimus.

седáмнаест, ſiebzehn, septemdecim. [cf. седморонаест].

седáмнаестеро, vide **седамнаесторо**.

седáмнаестй, та, то, der ſiebzehnte, decimus septimus.

седáмнаесторо [седамнаестеро], Anzahl von ſiebzehn, septemdecim (franz. une dix-septaine). [cf. седморонаестеро].

сёдâње, n. (ист.) vide сjедање.

сёдати, дâм, (ист.) vide сjедати.

седёпли[*], vide **седефли**: Даше њему *седепли* тамбуре —

1. **сёдети**, дîм, (ист.) vide сиjедjети.

2. **сёдети**, дîм, (ист.) vide сjедити.

сёдеф,* m. die Perlmutter, testa conchae margaritiferae.

седёфли* (cf. седепли), adj. indecl. perlmuttern, e testa conchae margaritiferae: Омер узе *седефли* тамбуру — Под аздиjу *седефли* тамбуру —

седёфлиjа,* f. пушка нашарана седефом: *Седефлиjу* пушку загрлио —

сёдин, а, о, (ист.) vide сjедин.

1. **сёдити**, дîм, (у Сријему) vide [1] сёдети.

2. **сёдити**, дîм, (у Сријему) vide [2] сёдети.

сёдîште, n. (ист.) vide сjедиште.

сёдлâње [селдање], n. das Satteln, impositio sellae.

сёдлâр, седлáра, m. der Sattler, sellarius.

седлáрев, } a, o, des Sattlers, sellarii.
седлáров, }

сёдласт, а, о, н. п. коњ, ſattelrückig, hohlrückig, mit vertieftem Rücken, dorso depresso.

сёдлати, лâм, [селдати] v. impf. ſatteln, sterno equum.

седлâшце, n. dim. v. седло: Стрелица те устрелила| Кроз *седлашце* у срдашце —

седлёнйк, седленйка, m. (у Ц. г.) коњ, das Reitpferd, equus ad equitandum idoneus: И узе му коња *седленика* — Неки јашу коње *седленике* —

сѐдлица, f. само у овој загонеци: Туре иде гредицом, завргло се *седлицом*? (пуж).
сѐдло, n. (pl. сѐдла, седáлâ) (cf. селдо) der Sattel, sella.
сѐдмâк, седмáка, m. 1) der Siebner (Münze), moneta septenaria. — 2) ein Pferd von 7 Jahren, equus septennis. — 3) (у Биограду) Art Teppich, straguli genus.
седмàкиња, f. 1) Stute von sieben Jahren, equa septennis. — 2) ein siebeneimeriges Faß, dolium septem amphoras capiens. [— 3) дјевојка од седам година; *види* s. v. вршњакиња].
седмѐрица, f. vide **седморица**.
сѐдмеро, n. vide **седморо**.
сêдми̂, мâ, мô, der siebente, septimus.
сѐдмина, f. 1) das Siebentheil, pars septima. — 2) Anzahl von sieben, septem. — 3) (у Сињу) vide [1] даћа (која је ријеч и ондје позната). Јело за ову седмину доноси родбина и пријатељи кући покојниковој.
сѐдмица, f. 1) die Sieben (Karte), numerus septenarius. — 2) недјеља дана која се једноуди, н. п. кад хоће човјек да се причести: не може ми изићи *седмица* (кад почне једноудити у уторник, па хоће у недјељу да се причести). [cf. недјеља 2].
седмòкрак, m. der Siebenbeinige, septipes: раче *седмокраче*! (говорила жаба раку кад су се псовали)!
седмòрица [седмерица], f. Anzahl von sieben, septem. *cf. двојица*.
сѐдморо [седмеро], Anzahl von sieben, septem. cf. двоје.
седморòнаест, (у Ц. г.) vide седамнаест.
седморòнаестеро, (у Лици) vide седамнаестеро.
седморòструк, a, o, siebenfach, septiplex.
сѐдница, f. (ист.) vide сједница.
сѐднути, нêм, vide **сести**.
сѐдњâк, *m. (у Даљу) некаква мрежа на дрвету.*
1. **сѐђêње**, n. (ист.) vide сјеђење.
2. **сѐђêње**, n. (ист.) vide сијеђење.
сѐдра, f. (у Хрв. у Уни) [Kalktuff] vide сига [?].
сѐђа, f. (ист.) vide сјеђа.
[**сежањ**, m. vide шежањ.]
сѐзâње, n. Langen (nach etwas), extensio manus.
сѐзати се, сѐжêм се, v. r. impf. langen, extendo manum.
сѐиз,* m. der Stallknecht, servus stabularius.
Сѐинскâ Гòра, f. у приповијеци.
сѐир,* m. vide **сехир**: Кажу људи четири *сеира* — Чини *сеир* бијела Новина —
сѐирити,* ри̂м, v. impf. vide **сехирити**: Те *сеири* Гацко свеколико —
сеисàна [сејсана, сисана],* f. das Bagagepferd, Packpferd, equus sarcinarius.
сеи̇сâнка, f. кеса у којој има свашта као и у товару на сеисани: И што носи ћесу *сеисанку* —
сéја, f. (voc. сêјо) hyp. v. сестра. [cf. 1 сека 1, секуна, села, селе, сеша, сешка].
сејáнац, нца, n. (ист.) vide сијанац.
сѐјâње, n. (ист.) vide [1] си̂јâње.
сѐјати, јêм, (ист.) vide [1] си̂јати.
сéјин, a, o, der сеја, sororis.
сѐјменин [сегменин],* m. der Sejmen, militis turcici genus.
сѐјменски̂, кâ, кô, Sejmen-, certi militis turcici.
сејсàна,* f. vide **сеисана**: Но товари мазге и *сејсане* —
сêк, m. (у Бачк.) [vide] опсјек [2].
1. **сéка**, f. (voc. сêко) hyp. v. сестра. [1) vide сеја. — 2) cf. златоје].
2. **сѐка**, f. (у примор.) die Untiefe, brevia.
Сѐкана, f. Frauenname, nomen feminae.
сѐкâње, n. verbal. v. секати.
сѐкати, кâм, v. impf. (у Боци) н. п. барку, т. ј. пљускати воду из ње, das Wasser hinauswerfen, aquam projicere e navi.
сѐкеш, m. (у Бачк.) Schimpfwort für einen alten Mann, convicium.
сéкин, a, o, der [1] сéка, sororculae.
сѐкира, f. (ист.) vide сјекира.
секирѐтина, f. augm. v. секира.
сѐкирица, f. dim. v. секира.
сѐкирни̂, нâ, нô, (ист.) vide сјекирни.
Сѐкула, m. Mannsname, nomen viri.
сѐкуна, f. (ст.) vide [сеја] сéка.
сѐкутићи, m. pl. (ист.) vide сјекутићи.
сéла, f. (у Конављу) hyp. v. сестра [vide сеја], cf. сéка, селе: И твој рабро *селу* има — Ал' до моје миле браће,| Ал' до моје драге *селе* —
Сѐлâк, m. Mannsname, nomen viri.
сѐлâм,* селáма, m. der türkische Gruß, pax! *селам* алеким (или као што Бошњаци говоре: селамалеħ), а на ово се одговори: алеħиму селам. Селам само Турци називају један другоме, а Хришћанину нити ће Турчин селама назвати нити га Хришћанин (под владом Турском) смије Турчину назвати, а кад би који то учинио би га погубили ако се не би хтио потурчити: Како дође Облачићу Раде,| Тако Турком Турски *селам* даде —
селамàлêħ, **сѐлâм алѐħим!** [*] cf. селам: *Селамалеħ*, пашо господине — Ни помози Бог, ни *селам алеħим*.
сѐлвија[*], f. [vide чемпрес]: Везах коња за *селвију* —
сѐлдâње, n. vide **седлање**.
сѐлдати, дâм, v. impf. (у Боци) vide **седлати**: *Селдан* га коњиц при бр'јегу чека —
сѐлдо, n. (у Рисну) vide **седло**.
сêле! Schwester, soror! [vide сеја] cf. брале, мале: Братац сестру с нова града зове:| Ајде, *селе*, оседлај ми коња —
сѐлен, m. fremde Liebstöckel, ligusticum levisticum Linn. [levist. officinale Koch.]. cf. [vide] милодух.
сéлин, a, o, der села, sororis: На *селино* миловање —
сѐлити, сѐли̂м, v. impf. wegsiedeln, transfero.

сѐлити се, сѐлӣм се, v. r. [im]pf. ſiedeln, commigro.

сѐлиште, n. Ort wo ehevor ein Dorf geweſen, locus olim habitatus: [Коренита! село и ти ли си?| Да ти није руде од лонаца,| Испод кућа чести воденица,| Не б' се звала село, већ *селиште*. — Из I. издања].

1. **сѐло**, n. (pl. сѐла, gen. сѐлâ, dat. сѐлима) das Dorf, pagus. У Србији су велика села која имају око 100 кућа, а има села и од 15 кућа; али их највише има од 30 до 50 кућа. По брдовитијем мјестима тако су куће раздалеко да је село од 40 кућа веће од Беча, н. п. у једном потоку стоје неколике куће, па онда (гдјешто по сахата, или читав сахат далеко) у другом неколике и т. д. па се све зове једно село (доклегод његова земља држи, које се врло добро зна; тако људи из два села могу бити сусједи). А по равни (као н. п. по Мачви и по Браничеву) доста су честе куће по селима, али опет нијесу у реду, као н. п. по Сријему и овуда по Њемачкој, него растркане (као и по варошима по Турској) по пољу. За владања кнеза Милоша у Србији брат његов Јефрем нагонио је Мачване, особито по селима око путова, да граде куће у ред, а то се по том почињало и у Шумадији, али сад о том већ не мисли нико више. Онамо се човјек под владом Турском могао преселити из једнога села у друго кад му је драго било, нити му се требало јавити ономе спахији из чијега је села полазио, ни ономе у чије је долазио; кућу своју могао је продати или раскопати, а воћњаке и винограде могао је долазити те брати сваке године, а спахији давати десето; а у оном селу гдје је долазио, могао је начинити кућу на пустој земљи гдје му је драго било, и себи крчити њиве и ливаде, и садити воћњаке и винограде колико му је драго било. Кад би спахија дошао у село да купи главницу, и стао из тефтера звати све сељаке редом по имену, онда би му сељаци казали: „тај се оселио," или: „овај се доселио." По равни, особито по голетнијем мјестима, врло су куће рђаве: понајвише покривене су кровином или лубом; али по бреговитијем мјестима има кућа врло лијепијех и тврдијех: многе су подзидане каменом, а понајвише су покривено даском (шиндром); соба нема свуда, него се зими понајвише гријају код ватре, а спавају по вајатима (cf. клијет) и онако у кући; димњака нема готово нигдје по селима (осим у Мачви поред Саве, и у Браничеву гдјешто око Дунава, и на Влашкијем земуницама), за то се кашто пуни у гдјекојијем кућама да хоће очи да испадну од дима. У Србији само око Сокола сједили су Турци у неколико села, а по осталој земљи сједили су по селима сами Срби а Турци по варошима; а у Босни има и Турскијех и Кршћанскијех села.

2. **сѐло**, n. (ист.) vide сијело.

сѐлскӣ, кâ, кô, (ст.) vide **сеоски**: На кмотове *селске* поглаваре —

сѐљāк, сељáка, m. 1) der aus dem nämlichen Dorfe iſt, ejusdem pagi. — 2) Dorfbewohner, Bauer, rusticus. cf. [вилан, паор, парасник,] сељанин.

сељáкāње, n. das öftere Ueberſiedeln, mutatio sedis frequentior.

сељáкати се, сѐљākâм се, v. r. impf. öfters überſiedeln, crebro sedem mutare.

сељáкуша, f. die Bäuerin, rustica. [cf. паоркиња].

сѐљанин, m. vide сељак 2.

сѐљāнка, f. 1) die aus dem nämlichen Dorfe iſt, femina ejusdem pagi. — 2) [*Сељанка*] Frauenname, nomen feminae.

Сѐмбер, m. Einer von Семберија.

Сѐмберија, f. ein Theil der Zvornička nahija, am linken Ufer der Drina (cf. себар): Валовиту Дрину пребродише,| Машише се пусте *Семберије* —

сѐмберскӣ, кâ, кô, von Семберија.

сѐме, мена, n. (ист.) vide сјеме.

сѐмēнка, f. (ист.) [vide] сјеменка.

сѐмењāк, m. [ист.] vide сјеменјак.

сѐмењача, f. (ист.) vide сјеменјача.

сѐн, m. 1) оно гвожђе што на њему стоји паприца (у воденици). [cf. синь 2]. — 2) (ист.) vide сјен.

сенáбија, f. vide **синабија**.

сѐнара, f. (ист.) vide сјенара.

сѐнāт, сенáта, [шенат 1] m. der Rath, senatus, cf. [vide] вијеће: У *сенату* Млетачкоме —

сѐнāтор, m. (у војв.) der Senator, Rathsherr, senator. [vide савјетник]. cf. синатор, сенатур.

сѐнāторов, а, о, des Senators. senatoris.

сѐнāторскӣ, кâ, кô, Senators, senatorius.

сенāтӯр, сенатýра, m. der Senator, senator [vide савјетник]: Да ни господин Бог поможе њега, и његове принципе, и његове *сенатуре*! (кад се наздравља).

сендѐрика, f. у овој загонеци: Ја отидох у *сендерике*, да ми зајми мисли-гусле, дошли су ми стидни гости.

сѐнина, f. augm. v. сено.

1. **сѐница**, f. (ист.) vide [1] сјѐница.

2. **сѐница**, f. (ист.) vide [2] сјѐница.

сѐничāр, m. [ист.] vide сјеничар.

сѐничāрка, f. [ист.] vide сјеничарка.

сѐничић (сенйчић), m. (ист.) vide сјеничић.

сѐничји, чјâ, чјѐ, (ист.) vide сјеничји.

сѐнка, f. (ист.) vide сјенка.

сѐно, n. [ист.] vide сијено.

сѐнт,* m. vide завичај.

Сѐнта, f. варош у Бачкој: Прокопсао као Турски цар на *Сенти*.

Сентàндрија, f. St. Andre (bei Ofen), colonia Serborum St. Andreae.
Сентандри̏јац, нца, m. Einer v. Сентандрија.
Сентàндри̏јка, f. Eine von Сентандрија.
сентàндри̏јски̑, } kâ, kô, von Сентандрија.
сентàндри̏јскӣ, }
сѐнце, n. dim. v. сено.
Сѐњ, Сѐња, m. die Stadt Zeng, Segnia. [cf. Сење 1, Сијење].
сѐњак, сењáка, m. (ист.) vide сјењак.
Сѐњанин, m. Einer von Сењ: *Сењани* се у лов подигнули —
Сѐњанка, f. Eine von Сењ. [cf. Сењка].
Сѐње, n. 1) у пјесми мјесто *Сењ*, cf. Сијење: Ђе је *Сење* тама попанула — 2) [*ссње*] у загонеци, cf. чаре.
Сѐњка, f. vide Сењанка.
Сѐњскā Дрàга, f. велика долина више Сења.
сѐњскӣ, кâ, кô, von Сењ: О Јуриша, *Сењски* барјактаре —
[**Сењско Било**, n. cf. било 1.]
сеòба, f. die Sieblung, Anſieblung, migratio, translatio.
сѐоскӣ (cf. селски), кâ, кô, Dorf-, pagi.
сеòце, n. dim. v. село.
сèошти̏на, f. (у Сријему) сеоски посао, Gemeinde-Frohne, opera serva communitati praestanda.
сèпет,* m. vide котарица. У Србији има сепета великијех који се по два са стране товаре на коња, н. п. кад се грожђе носи из винограда кући.
сèпетина, f. augm. v. сепет.
сèпетић, m. dim. v. сепет.
сèпетка, f. vide котарица.
сепѐтли сàндук:* Отвор', Кумро, *сепетли* сандуке —
сèпија,* f. die Gerberlufe der Kürſchner, vas pellionum.
сѐра, f. (ист.) vide сјера.
сѐрат,* m. vide [међа 1] крајина.
серàтлија,* m. vide крајишник: *Сератлије* добре коње ране —
серàтли̏јски̑,} kâ, kô, vide крајишнички: Са-
сераàтли̏јски̑, } кроj мене руо *сератлијнско*,| Ка' што носе цареве делије —
серàшћер,* m. der Seraskier (Commendant), dux, [vide поглавар] cf. поглавица: И пред војском до два *серашћера* —
сèрбес,* frei, ſorgloſ, sine cura: Ја не могу *сербес* вечерати| Све од страа малог Радоице —
Сèрвана, f.: Кад је био на води *Сервани* —
сèрдāр,* сердáра, m. 1) (у Ц. г.) нахијски старјешина. — 2) der Serdar (Großtroſoß, Generalgewaltiger), vindex criminum militarium generalis. У Србији су од прије под владом Турском сердари (по варошима) затворали Турке, као муселими Хришћане, а тако је по свој прилици до сад било и у Босни.
сордáрев [сердаров], a, o, des Serdar, serdari.
сердàрија, f. Gebiet eines сердар, provincia *тоӣ* сердар: Но на ноге, море, три сердара,| Покупите своје *сердарије* —
сердàрина, f. augm. v. сердар: Међу њима *сердарина* Марко —
сердáров, a, o, vide **сердарев**.
сèрдāрскӣ, кâ, кô, Serdar-, serdari.
сердáрство, n. die Würde eines сердар, dignitas *тоӣ* сердар: Дадоше му у граду *сердарство*| Над четири стотине јунака —
Сèривуна, m. Серивуна је био (као што се приповиједа) некакав поглавар кад и Млатишума.
сèрмија,* f. das Vermögen, facultates. [vide 2] имање [1], имовина.
сèрница, f. (sensu proprio) der Abtritt, latrina. [vide заход 3]. cf. походница.
сèрсāн,* серсáна, m. das Pferdegeſchirr, ornamenta equi. cf. [vide] такум.
серџáда,*} f. eine Art feiner Sitzteppiche, stragu-
серџáза,*} genus: И на трави ибришима *серџаза* —
сѐсти, сѐдēм (сѐднēм), [седнути] (ист.) vide сјести.
сèстра, f. (voc. сèстро, pl. gen. сестáрā) die Schweſter, soror.
сèстринце, f. pl. Geſchwiſter, sorores.
сèстрињe, n. das Schwiſtern, apellatio sororis nomine. [cf. сестримљење].
сестрѐшина, f. augm. v. сестра.
сèстримити, мӣм, vide сестрити.
сèстримљѐње, n. vide сестрење.
сèстрин, a, o, der Schweſter, sororis.
сèстрѝнство, n. die Schweſterſchaft, necessitas sororia: Мог братимства, а твога *сестринства* —
сèстрити, рӣм, v. impf. Schweſter nennen, ſchweſtern, sororem appello. [cf. сестримити].
сèстрић, m. der Schweſterſohn, sororis filius. cf. [сестричић,] нећак.
сèстрица, f. dim. v. сестра, Schweſterchen, sororcula.
сèстричина, f. die Schweſtertochter, filia sororis. cf. [небуча,] сестрична.
сèстричић, m. der Schweſterſohn, sororis filius, cf. нећак, сестрић: Него има свога *сестричића* — Леле мене, мио *сестричићу* —
сèстрична, f. vide сестричина.
сѐт [2 свет], m. (ист.) vide сјет.
сѐта, f. (ист.) vide сјета.
сѐтан, тна, тно, (ист.) vide сјетан.
сѐтити се, тӣм се, (ист.) vide сјетити се.
сеткáрење, n. (ист.) vide сјеткарење.
сеткáрити, сѐткāрӣм, (ист.) vide сјеткарити.
сѐтно, (ист.) vide сјетно.
сѐтовање, n. (ист.) vide сјетовање.
сѐтовати, сѐтујēм, (ист.) vide сјетовати.
сѐћање, n. (ист.) vide сјећање.
сѐћати се, ћӣм се, (ист.) vide сјећати се.

сѐћи, сéчêм, (ист.) vide сјећи.
сѐћи се, сéчêм се, (ист.) vide сјећи се.
сѐфте,* тета, n. 1) der erste Verkauf des Kaufmanns, nachdem er sein Gewölb aufgethan, res prima vendita: данас нијесам учинио ни *сефтета.* — 2) jeder andere erste Gebrauch von einer Sache, usus rei primus.
сефтелѐисати, лѐишêм, } v. pf. учинити сефте.
сефтѐисати, ишêм, } cf. [vide] ручити се[2].
сефтѐџија,* m. die erste Kundschaft, primus emtor.
сѐхир* (cf. сеир), m. 1) vide чудо[1]. — 2) чинити што сехир, vide сехирити.
сѐхирити (cf. сеирити), рӣм, v. impf. чинити сехир, betrachten, comtemplor. [cf. сехир 2].
сѐцавац, âвца, m. (ист.) vide сјецавац.
сѐцалица, f. (ист.) vide сјецалица.
сѐцало, n. (ист.) vide сјецало.
сѐцâње, n. (ист.) vide сјецање.
сѐцати, цâм, (ист.) vide сјецати.
сѐцкâње, n. dim. v. сецање.
сѐцкати, кâм, dim. v. сецати.
сѐча, f. (ист.) vide сјеча.
сечи́ва, n. pl. (ист.) vide сјечива.
сечи̏вица, f. (ист.) vide сјечивица.
сѐчимицê, (ист.) vide сјечимице.
сѐчка, f. (ист.) vide сјечка.
сéша, f. vide [с е ј а] сéка.
сѐшка, f. (у Бачк. особито у поскочицама) vide [с е ј а] сеша.
си, 1) verhält sich zu jeси wie сам zu jесам. — 2) [enklit. Dativ v. persönl. pron. reflex.] гдјешто, као н. п. у Сријему и у Славонији, говори се н. п. узми *си,* осијеци *си* хљеба.
си̏ба, f. der rothe Hartriegel, cornus sanguinea [L.].
Си̏бињ, m. Hermannstadt, Cibinium.
Си̏бињанин, m. (pl. Си̏бињâни) Einer von Hermannstadt, Cibiniensis.
Си̏бињанин Jâнко, m. Осим онога што се у нашијем народнијем пјесмама пјева о Сибињанину Јанку и о његову нећаку Секули, ја ћу овдје да кажем само шта се о њима приповиједа. Високи Стефан идући с војском из Московске у Србију дође у Будим на конак, и ондје Маџарска господа видећи га онако висока и лијепа зажеле имати од њега порода, и у разговору запитају га да ли би се у војсци његовој могао наћи добар ждријебац да опасе њихову кобилу да би и они запатили тако лијепијех и добријех коња, а он им одговори: „би, за што не би?“ Кад буде у вече они му пошаљу лијепу дјевојку да ноћи с њиме. Кад се он стане изговарати, каже му се да је он то обрекао учинити; тако он дјевојку прими и преноћи с њоме, и сјутрадан ујутру на растанку даде јој прстен и рече јој: ако роди мушко да му надјене име *Јанко,* ако ли роди женско, *Јања,* и пошто дијете одрасте да му да онај прстен. Одатле се он крене и отиде у Србију, а дјевојка послије девет мјесеци роди двоје, и мушко и женско, и по његовој наредби надјену мушкоме име Јанко а женскоме Јања. Пошто Јанко мало поодрасте и стане се с дјецом играти, гдје се скаче он одскаче, гдје се рве он обара, гдје се камена меће он одмеће, гдје се трчи он утјече: за то му стану дјеца завидјети и као подсмијевајући му се говорити да он нема оца него да је копиле. Кад се то Јанку досади он једном навали на своју матер да му каже ко је његов отац; на то му мати даде онај прстен, а кад он уњ загледа и проучи шта се на њему пише, он рече: „међер сам ја једнога цара син!“ и за то је послије ишао у Србију и био се с Турцима као тражећи своју очевину. Јања се уда и роди сина *Секулу,* који је у народнијем пјесмама понајвише са својијем ујаком. Приповиједа се да су их Турци један пут тако разбили да се нијесу могли вратити правијем путем у Маџарску, него да су некуда преко Србије и преко Херцеговине само са дванаест људи побјегли у Дубровник, и да су их Дубровчани ондје обојицу измоловали и да се је говорило да два љепша човјека ондје нијесу дошла. [cf. Високи Стефан].
си̏бӣњскӣ (Си̏бињскӣ), кâ, кô, Hermannstädter, Cibiniensis: Да ти да Бог, *Сибињска* војводо!| Да добијеш цара на Косову —
си̏бов, а, о, von Hartriegel, corneus.
си̏бовина [свибовина], f. Hartriegelholz, lignum corneum.
си̏в, а, о, grau, canus. [cf. сиваст].
си̏вâљ, m. der Grauschimmel, equus canus, cf. [vide] сивац: Најпрвога на коњу *сиваљу* —
си̏вâње, n. (зап.) vide сијевање.
си̏васт, а, о, vide сив.
си̏вати, сӣвâм, (зап.) vide сијевати.
си̏вац, сӣвца, m. сив коњ, der Grauschimmel, equus canus [cf. сиваљ]: прође *сивац* Крушевац, das ist vorbei!
си̏вêр, си̏вера, m. (зап.) vide сјевер.
си̏вêрнӣ (си̏вернӣ), нâ, нô, (зап.) vide сјеверни.
си̏внути, сӣвнêм, (зап.) vide сијевнути.
си̏вања, m. сив во, ein grauer Ochs, bos canus.
си̏воњин, а, о, des сивоња, bovis cani.
си̏вуља, f. сива крава, graue Kuh, vacca cana.
си̏вуљин, а, о, der сивуља, vaccae canae.
си̏вчев, а, о, des сивац, equi cani.
си̏га, f. der Kalksinter, stalactites. cf. седра[?].
Си̏гет, m. [варош у Угарској]: Ето браца од *Сигета,*| Носи сукњу од скерлета —
си̏гло, n. (у Дубр.) vide **сидло.**
си̏грати, си̏грâм, v. pf. herabtanzen, saltans descendo.
си̏грати се, си̏грâм се, (у војв.) vide играти се: А четврти, не *сиграм се* шњиме —
си̏гӯран, рна, рно, (највише по зап. кр.) sicher, securus. [vide] п о у з д а н, cf. јамачно.
сигӯрâње, n. vide готовљење.

сигу̀рати, рâм, v. impf. (по југоз. кр.) vide [спремати] готовити: Кад му станем *сигурати* ручак —

сигу̀рати се, рâм се, v. r. impf. vide спремати се, оправљати се.

сигу̀рнôст, сигу̀рности, f. die Sicherheit, securitas.

си̂д, си́да, си́до, (зап.) vide сијед.

си́да, f. (зап.) vide сједа.

си̏дало, n. (зап.) vide сједало.

си̏дâње, n. (зап.) vide сједање.

си̏дати, дâм, (зап.) vide сједати.

си́дин, а, о, (зап.) vide сједин.

1. **си̏дити**, ди̂м, (зап.) vide сједити.

2. **си́дити**, ди̂м, (зап.) vide сиједјети.

си̏дло [сигло], n. (у Дубр.) ein Wassergefäß, situlus. vide шавољ.

си̏дница, f. (зап.) vide сједница.

си̏днути, нêм, vide **систи**.

си̏дро, n. (у Дубр., а у Србији и по осталијем околинама *ленгер*) der Anker, ancora. cf. мачка [5].

1. **си̏ђêње**, n. [зап.] vide сијеђење.

2. **си̏ђêње**, n. (зап.) vide сјеђење.

си̏ђети, сјѐди̂м, vide сједити.

си̏жа, f. (у Паштр.) Art, Gattung, Sorte, species. [vide струка 3]. cf. врста.

си̏јавица, f. (у Рисну) 1) кад сијева у зубу, оку, уху, das Reißen, dolor oculorum etc. [cf. сијевање 2]. — 2) кад сијева муња а гром се не чује, das Wetterleuchten, fulguratio. cf. [vide] свјетлица.

си̏ја-јѐлек[*], m. [црни јелек?]: По кошуљи *сија-јелек* до бедре —

сија̀лук,* m. некака мала јагњећа особито црна кожица од које се граде капе. [cf. багана].

сија́нац, нца, m. (јуж. и зап.) црни лук који се сије па послије расађује. [cf. арпаџик?].

1. **си̏јâње**, n. (јуж. и зап.) 1) das Säen, seminatio. — 2) das Sieben, cribratio.

2. **си̏јâње**, n. das Glänzen, fulgor. [cf. блистање, сјајање].

сија́сет,* m. *1)* Ungelegenheit, molestia. [vide] биједа, cf. напаст. — *2)* [много, врло много] *н. п. сијасет Божиј.*

1. **си̏јати**, јêм, v. impf. (јуж. и зап.) 1) säen, sero. — 2) sieben, cribro.

2. **си̏јати**, јâм, v. impf. н. п. сунце, glänzen, leuchten, fulgeo. [cf. блистати, блистати се, сјати, сјати се, сјајати се, сјахтити се].

си̏јати се, јâм се, v. r. impf. schimmern, mico.

си̏јâч, сија́ча, m. (јуж. и зап.) der Säemann, sator.

сијѐвак, вка, m. [јуж.] der blitzende Schein, fulgor: Разасја се гора и планина,| *С'јевак* дође пред бијелу цркву —

сијѐвâње, n. (јуж.) 1) das Leuchten (des Blitzes), micatio. — 2) у уху, зубу, vide сијавица 1.

сијѐвати, си̏јевâм, v. impf. (јуж.) 1) leuchten (vom Blitze), micat; fig. сијева од куће до куће, т. ј. скита се. — 2) сијева у нози, зубу, es reißt mich im Fuße, torquetur mihi pes.

сијѐвнути, си̏јевнêм, v. pf. (јуж.) 1) leuchten, emico: кад те ударим, *сијевнуће* ти варнице испред очију; А пламени ножи *сијевнуше* — 2) reißen, torqueo.

си̏јед, сијѐда, сијѐдо, (си̏једи̂, дâ, дô, comp. сјѐђи̂) (јуж.) grau, canus.

си̏једе, f. pl. (по југоз. кр.) das Sitzen, sessio: Добро ви *сиједе*! Gruß an die Sitzenden, salutantur sedentes.

сијѐдити, ди̂м, } v. impf. (југоз.) ergrauen, ca-
сијѐдјети, јѐди̂м, } nesco.

сијѐђêње, n. (јуж.) das Grauwerden, canescentia.

сијѐђети, јѐди̂м, (јуж.) vide сиједјети.

сијѐлити, си̏јели̂м, v. impf. (у Дубр.) ићи по сијелима, Sitzgesellschaften beiwohnen, consessus frequentare.

сијѐло, n. (јуж.) die Sitzgesellschaft, Besuch, invisio, consessus. cf. [посијело, посједак, посједник, посједница,] посјед.

сијѐљêње, n. [јуж.] verbal. v. сијелити.

си̏јено, n. (јуж.) (pl. сијѐна) 1) das Heu, foenum. — 2) ein Heuschober, meta foeni. [vide пласт 1].

[**сијенски**, ка, ко, (јуж.) Heu-, feneus; *види* s. v. навиљак.]

[**сијенско коље**, n. (јуж.) vide подворе.]

сијѐнце, n. dim. v. сијено.

Сијѐњанин, m. vide Сењанин: Баш, истина, *Сијењанин* Иво —

Си̏јење, n. vide Сењ: И дођемо здраво у *Сијење* —

си̏јер, m. (у Ц. г.) [Mehlthaupilze, erysiphe Lev.?] као *медљика*, што пада у прољеће на липу, а у јесен на вријес. Сијер је врло добар за челе.

сијѐрак, рка, m. (јуж.) Name einer Hirseart, Mohrhirse, milium indicum(?) [sorghum sacharatum Pers.]. cf. метлаш.

си̏јери, сијѐри̂, f. pl. (јуж.) die Spiegelfechterei, Taschenspielerei, praestigiae. [cf. маштаније, опсјена].

си̏јечањ, чња, m. (у Дубр.) Monat Januar, mensis Januarius.

сијѐчêње, n. (јуж.) das Schneiden, sectio.

си́ка, f. hyp. v. сиса.

си̏кира, f. (зап.) vide сјекира.

сикирѐтина, f. augm. v. сикира.

Си̏кирић Скѐла, f. Name einer Ueberfuhr über die Drina bei Соко, nomen trajectus.

си̏кирица, f. dim. v. сикира.

си̏кирни̂, нâ, нô, (зап.) vide сјекирни.

си̏кутићи, m. pl. (зап.) vide сјекутићи.

си̏ла, f. 1) die Gewalt, Macht, vis, potentia [cf. зор; страхота]: Свака *сила* за времена, а невоља редом иде; *Сила* Бога не моли; *Сила* отме земљу и градове; Или је *сила*, или драга воља? *Силом* иде, *силом* једе; *Силе* те убиле! (у Сријему, и у Бачк.); Он је проси, а брат сестре не да,| Сестра брату

и у *силу* пошла — 2) adv. сила пута, ſehr oft, saepissime [vide много]: сила Божја, ſehr viel, mirum quantum, сила сам изгубио, сила је изгубио и т. д.

сѝлажѐње, n. das Herabgehen, descensio. [cf. салажење, калавање].

сѝлазити, зѝм, v. impf. herabſteigen, descendo. [cf. салазити, слазити, снимати се, калавати].

сѝлāј,* силáја, [силах] m. Art Waffenſchärpe, zona armis condendis. [vide пашњача]. Силај је двојак: један се опаше па се пиштољи и ножеви уњ задијевају, а у други се пиштољи метну па се објеси преко рамена као јаничк (и ово се у Хрватској зову *свилаји*).

сѝлан, лна, лно, 1) gewaltig, mächtig, potens. [cf. зоран, осион, силени, силован, силовит; чил, снажан]. — 2) ſehr viel, ingens [cf. силновит]: *силно* благо задобиште; *силни* људи.

сѝлати, (у Ц. г.) [v. impf.] vide слати.

[**силах**,* m. vide силај: *види* s. v. потпасак.]

силàцāње, n. vide скитање.

силàцати се, цāм се, (у Бачк.) vide скитати се.

силѐмбе,* бета, n. der Bruſtriemen am Reitpferde, lorum in equi pectore. cf. [vide] прсина.

сѝленī, нā, нō, (ст.) vide силан 1: Ја с' не бојим цара *силенога* —

силѐсија, f. што врло велико или врло много чега, Ungeheuer, immanis.

сѝлеција, m. der Gewaltthäter, homo violentus.

сѝлимицē, n. п. учинити што на силу, mit Gewalt, vi.

Сѝлистра, m. Stadt Siliſtria in Bulgarien: И *Силистре* оштрога кремења —

сѝлити се, лѝм се, v. r. impf. gewaltig werden. polleo, praepolleo.

силѝцик[*], m. (у Бачк.) дашчица којом се жито скида с мјерице кад се мјери. vide раз [2].

сѝлне,* нета, n. vide приушак.

[**силно**, adv. vide веома; *види* s. v. зорли, зорно.]

силнòвит, а, о, vide силан [2]: Но сакупи *силновиту* војску — дошла ти је раја из тимара,| Донијела *силновито* благо —

сѝло, n. (зап.) vide сијело.

сѝлован, вна, вно, n. п. човјек, вино, мирис, vide силан [1].

сѝловање, n. die Gewaltthätigkeit, Nothzucht, vis illata virgini.

сѝловати, лујēм, v. impf. u. pf. Gewalt anthun, violo. [vide злоставити 1].

силòвит, а, о, vide силан [1]: Оj Француzу, царе *силовити*!| Пуштај момке, осташе девојке —

сѝлодр̄ћан, цна, цно, ſchwer zu behandeln, intractabilis, ferox.

сѝље, n. die Gewalt, Gewaltthätigkeit, vis: Те отимље под *силе* девојке —

сѝљење, n. das Mächtigwerden, potentiae incrementum.

сѝм[*], m. риба некака, Art Fiſch [Glattbick], piscis genus [acipenser glaber Heck.].

Сѝма, m. (ист.) vide Симо.

Сѝмана, f. Frauenname, nomen feminae.

сѝме, мена, n. (зап.) vide сјеме.

сѝмēнка, f. (зап.) vide сјеменка.

сѝмењāк, m. (зап.) vide сјеменjак.

сѝмењача, f. (зап.) vide сјеменjача.

Симѐун, m. Symeon, Symeon.

Симѐуна, f. Frauenname, nomen feminae.

Симеу̀нац, нца, m. dim. v. Симеун.

сѝмит,* m. } das feinſte Weizenbrot, panis triticei
симѝта[*], f. } genus.

сѝмитић, m. dim. v. симит.

Сѝмица, m. dim. v. Сима.

симѝџија,* m. der Simitbäcker, pistor.

симѝџијин, а, о, без симиџија, pistoris.

симѝџијница, f. 1) der Bäckerladen des симиџија, taberna pistoris. — 2) die Frau des симиџија, uxor pistoris.

Сѝмка, f. Frauenname, nomen feminae.

Сѝмо, m. (јуж.) hyp. v. Симеун. [cf. Сима].

сѝмсија [(списија)*], f. (у Ц. г.) vide лула [1].

Сѝмуна, f. Frauenname, nomen feminae.

Сѝмуња, f. планина у Црној гори.

Сѝмша, m. hyp. v. Симеун.

1. **сѝн**, m. (pl. сѝни, сѝнови, сѝнā, синòвā, синòвима) der Sohn. filius.

2. **сѝн**, m. (зап.) vide сјен.

синáбија [(сенабија)*], f. Art Apfel, mali genus [pirus malus L. var.].

сѝнак, сѝнка, m. hyp. v. сѝн. cf. синко.

сѝнāтор, m. (доље преко Мораве) der Unterknes (Senator), pro kneso: камо *синатор*, нека донесе коњма сена. cf. [vide] биров.

сѝнāторов, а, о, без синатор, proknesi.

сѝнāторскī, кā, кō, Senators-, proknesorum.

Сѝнац, Сѝнца, m. врело гдје извире Гашчица (под брдом Кореном).

Сѝња, f. Frauenname, nomen feminae.

Синьѐлија, f. Frauenname, nomen feminae.

сѝнигле, f. pl. (у Дубр., а у Срijему и по околини *шуљеви*) die goldene Ader, haemorrhoides.

сѝниција[*], f. 1) der (niedere) Speiſetiſch, mensa. [vide] сто [2], cf. софра, трпеза, астал. — 2) (у Грбљу) велики дрвени плитак пjат (у Далм. *плитица*).

сѝнијца, f. dim. v. синија.

сѝнина, m. augm. v. сино.

сѝнити, сѝнīм, v. impf. zum Sohn annehmen, adopto.

1. **сѝница**, f. (зап.) vide [1] сjѐница.

2. **сѝница**, f. (зап.) vide [2] сjѐница.

сѝничāр, m. (зап.) vide сjеничар.

сѝничић (синѝчић), m. (зап.) vide сjеничић.

сѝничjī, чjā, чjē, (зап.) vide сjеничjи.

сѝнка, f. (зап.) vide сjенка.

сѝнко (сѝнко)! (als voc. v. *синак*) 1) говори старији млађему. — 2) Турчин и млађи рекне најстаријему Хришћанину, али Хришћа-

нин и Турскоме дјетету да рекне, могао би бити крив.

сѝно, n. (зап.) vide сијено.

сѝнов, а, о, beз Sohnз, filii.

синòвац, нóвца, m. *брату братов син (а сестри је братић и братанић)* beз Bruderз Sohn, fratris filius.

синòвица, f. Bruderstochter, fratris filia. [cf. 1 братичина].

синòвичин, а, о, der синовица, fratris filiae.

синòвљи, љâ, љê, der Söhne, filiorum.

синóвче, чета, n. kleineз Bruderзkind, filiolus aut filiola.

синóвчев, а, о, beз синовац, fratris filii.

сѝнор[*], синòра, m. die Grenze, terminus. [vide] **мeђa**[1], cf. граница.

синòрêње, n. daз Begrenzen, terminatio.

синòрити, рѝм, v. impf. begrenzen, termino. [vide мeђити 2].

сѝнотњи, њâ, њê, [**синоћни**] von geſtern Nachtз, de hesterna vespera.

сѝнотњица [**синоћница**], f. т. ј. вода, Waſſer von geſtern Abendз, aqua hesterna: А твоја би мајка| *Синотњицу* пила —

сѝнôћ, **сѝнôћке**, } geſtern Abendз, heri vesperi.

сѝноћни, нâ, нô, vide синотњи.

сѝноћница, f. vide синотњица.

сѝнсија[*], f. (у Ц. г.) vide **симсија**: А у руке чибук и *синсију* —

сѝнути, сѝнêм, v. pf. erglänzen, mico, effulgeo. [cf. бљеснути].

сѝнце, n. dim. v. сино.

сѝнчић, m. dim. v. син.

сѝнцеф[*], m. vide кислица.

синцѝлāт[*], синцилáта, m. Beſtätigung, confirmatio, cf. [vide] потврда: Не дај Марку правог *синцилата* —

синцилáтити, цѝлâтīм, v. impf. beſtätigen, confirmo, cf. [vide] потврдити[2]: На мешћеми да нам *синцилати* — *Синцилати* а дркћу му руке —

сѝнцѝр,* синцѝра, m. vide **верига**, ланац.

синцѝрић, m. dim. v. синцир.

синцѝрли[*] **вр̀но**, n.| die Kettenkugel, globus ca-
синцѝрлија[*], f. ſ tena junctus globo [cf. близнак 2]: *Синцирли* га зрна ударила —

Сѝњ, Сѝња, m. 1) у Далмацији варошица и више ње пуст градић. — 2) [*сиљ*] (у Оточцу) шиљак на коме стоји паприца. cf. [vide] сен[1].

сѝњав, а, о, п. п. сукно, aſchengrau, canus. cf. [сињаст, сињгав;] сињи.

сѝњавити, вѝм, v. impf. почело сињавити, verſchießen, pallidiorem fieri.

сѝњављење, n. daз Verſchießen, τὸ pallidiorem fieri.

Сѝњаевина, f. голетна и безводна велика планина у Херцеговини између Колашина, Дробњака и Мораче.

Сѝњанин, m. Einer von Сињ[1].

сѝњаст, а, о, vide сињав.

Сѝњац, Сѝња, m. владичанско поље у Љешанској нахији: Да доведем преко *Сиња* Турке —

сѝњгав, а, о, vide сињав. У Брдима су струке *сињгаве*, а у Црној гори мушке црне а женске црвене и шарене.

сѝњгавица (струка), f. die graue, cana: И на рамо струку *сињгавицу* —

сѝњêње, n. die Annahme an Sohnes Statt, adoptio.

сѝњи, њâ, њê, graulich, blau, coeruleus [cf. сињав]: кукавица, море, гром (пуче као *сињи* гром); што ћу, кукавац *сињи*! Закукала *сиња* кукавица — У *сиње* се море завезоше —

сѝњски, кâ, кô, von Сињ[1].

сѝоница, *f. (у Ц. г.) vide сјенара.*

сѝпа, f. (у Дубр.) der Tintenfiſch, sepia [officinalis L.].

сѝпâње, n. daз Schütten, Streuen, Gießen, fusio, sparsio.

сѝпати, пâм (пљêм), v. impf. н. п. брашно, воду, ſchütten, spargo, fundo.

сѝпити, пѝ, v. impf. н. п. киша, fein regnen, nebeln (öſterr. Nebelreißen), pluit lenissime.

сипљàив, а, о, vide сипљив.

сѝпљење, n. verbal. v. сипити.

сѝпљив, а, о, engbrüſtig, asthmaticus. [cf. сипљаив].

сѝпља, f. daз Aſthma, die Engbrüſtigkeit, asthma, angustia spiritus. [cf. задуха, пијехња, хропња (ропња) 1, хропотиња (ропотиња)].

сѝр, m. 1) der Käſe, caseus. [cf. сиреље 2]. — 2) vide сирац[1].

сѝра, f. (зап.) vide сјера.

сѝрада[*], f. eine blaue Schnur zur Einfaſſung der Bauernröcke, funiculi genus.

сѝрадити, дѝм, v. impf. mit сирада verbrämen, praetexo. [cf. первазити].

сѝрађење, n. daз Verbrämen mit сирада, praetextio.

1. **сѝрâк**, сирáка, m. (у Ц. г.) који нема никога свога, ein Verweiſter, orbus, cf. [vide 1] *сиротан: Сирака* је ласно уцвијелити; Ти ћеш имат' сина големога,| А ја, *сирак*, брата јединога — Мајка рани два сина *сирака* —

2. **сѝрак**, рка, m. (зап.) vide сијерак.

сѝрац, сѝрца, m. 1) ein Leib Käſe, forma casei, caseus. [cf. сир 2; груда 1]. — 2) сирац воска, лоја, forma ut casei.

сирàчић, f. dim. v. [1] сирак: Краљица ти удовица!| А краљићи *сирачићи*!

сѝрење, n. 1) daз Käſen, coagulatio. — 2) (по неким мјестима као н. п. по Ваљевској нахији) vide сир[1]. — 3) daз träge Arbeiten, labor piger. — 4) какво је то сирење? (ſcherghaft) waз iſt daз? quid rei est hoc?

сирзбѝјало, m. (у Хрв.) човјек који *збија сир* у мјешинама или у чабрицама. Ријеч је ова

посмијешно састављена, али јој је и значење смијешно; јер је *сирзбијало* готово као и *Кокан*: Шетао је *сирзбијало* | Од планинке до планинке, | За пасом му паљ батина, | О рамену торбетина —

Сѝриниħ, m.: И покупи Гору и *Сириниħ* —

сѝрити, рӣм, v. impf. 1) ſäſen, zu Käſe machen, coagulo. — 2) langſam und träge arbeiten: шта ти сириш? quid cessas?

сирѝшник[*], m. weiße Schminde, derem wichtigſter Beſtandtheil arsenicum album.

сѝрѝште, n. das Käſelab, der Labmagen, coagulum.

сѝрнӣ, нâ, нô, a. p. недјеља, каца, Käſe-, casei.

сѝрница, f. крух који се у Кастелима мијеси о вазму (као о божићу бураница); име му је тако за то што по њему метну млад *сир*, те се тако заједно испече, Art Weihnachtsbrot mit Käſe, cibi genus cum caseo.

сирњаја, f. (у Сријему) vide рујница.

сѝров, a, o, 1) roh, friſch, crudus, n. p. дрво, месо. — 2) (у Зети) *сѝровâ* ти! рече се раднику, а он одговори: Здрав *био*! или: *сирово* ти рамо! [cf. колаħер].

сирòвина, f. friſches Holz, ligna viridia, cruda.

сирòвица, f. ein Stück friſches Holz, lignum recens.

сирòма, маа, m. der Arme, pauper, miser.

сирòмах, / [cf. убогац, убожар, потребњак, 1 празник 2; гологузан; ребро 2].

сѝромâш, f. (coll.) die Armen, pauperes. [cf. глота 1].

сиромáшак, шка, m. hyp. v. сиромах.

сирòмашан, шна, шно, arm, pauper. [cf. небог, ништ, празан 2, убог, убожак, убожан, зуħур].

сирòмашица, f. eine Arme, pauper.

сирòмашкӣ, кâ, кô, der Armen, pauperum.

сирòмаштво, n. die Armuth, paupertas. cf. [vide] сиротиња [1].

сирòмаштина, f. die Armuth, paupertas. cf. [vide] сиротиња [1].

сирòта, f. (pl. сѝроте, сирóтâ) die Waiſe, orbatus parente.

1. **сирòтâн**, сиротáна, m. die Waiſe (auch von Thieren), orbus. cf. [1] сирак.

2. **сѝротан**, тна, тно, verwaiſet, orbus.

сиротáнов, a, o, beš [1] сиротан, orbi.

сирòтиња, f. 1) die Armuth, das Elend, miseria [cf. злопата, сиромаштво, сиромаштина]: *Сиротињо*! и селу си тешка, | А камо ли кући у којој си! — 2) die Armen, miseri: Ал' је срада *сиротиња* раја —

сирòтињскâ мâјка, f. (Waiſen-Mutter) Benennung eines vornehmen Herrn, der die Armen beſchützt.

сирòтињскӣ, кâ, кô, der сиротиња, miserorum.

сирòтињскӣ òтац, m. (n. p. у Новом Саду) Waiſenvater, orphanotrophus.

сирòтица, f. dim. v. сирота.

сиротòвање, n. das сирота-ſein, orbitas.

сиротòвати, рòтујêм, v. impf. Waiſe ſein, orbus sum: *Сиротује* сирота девојка —

сѝрочâд, f. (coll.) die Waiſen, orbi, orphani.

сирòче, чета, n. das Waislein, orbus.

сѝрће,* n. der Eſſig, acetum. [vide] квасина, cf. оцат.

сѝрћетити, тӣм, v. impf. mit Eſſig würzen, ſäuern, aceto condio.

сѝрћењење, n. das Säuern mit Eſſig, adfusio aceti.

сѝрчић, m. dim. v. сирац.

сѝса, f. (pl. gen. сѝсâ) die Bruſt, mamma. [cf. дојка].

сѝсак, ска, m. 1) vide носац [1]. — 2) [*Сисак*] варош у Хрватској, Siſſek, Siscia.

сѝсаљка, f. што се да дјетету да сиса мјесто сисе.

сѝсана[*], f. (у Боци) vide **сенсана**.

сѝсање, n. das Saugen, suctus.

сѝсати, сâм (сѝшêм), v. impf. ſaugen, sugo. cf. [дојити 2,] сати.

сисèтина, f. augm. v. сиса. [cf. сисурина].

сѝсица, f. dim. v. сиса.

сѝсти, сѝдêм (сѝднêм), [сиднути] (зап.) vide сјести.

сѝсун бѝсун, у овој загонетци: *Сисун бисун*, пун бисера посут, а бесједом покривен.

сисȕрина, f. vide сисетина.

1. **сѝт**, a, o, 1) ſatt, satur [cf. 1 ситан 2]: *Сит* гладну не разбира. — 2) сита година, fruchtbar, fertilis. cf. гладан [2].

2. **сѝт** [2 свит], m. (зап.) vide сјет.

1. **сѝта**, f. (зап.) vide сјета.

2. **сѝта**, f. 1) [Simſe, Binſengras] das Sumpf-, oder See-Binſenkraut, [juncus L.] scirpus palustris Linn. — 2) eine Art Honig, mel sponte fluens. cf. самоток [1]. — 3) der Schrot, grando plumbea. cf. [vide] сачма [1].

1. **сѝтан**, тна, тно, 1) klein, minutus (kleinförmig, fein) [cf. дробан]: *ситан* бисер; *ситна* со, риба, дјевојка; *ситно* брашно; *ситни* новци и т. д. — 2) (у Грбљу) ſatt. satur. cf. [vide 1] *сит* [1]. — 3) ситно жито (у Лици), т. ј. шеница, кукуруз, раж, јечам и просо. [cf. меко жито]. — 4) ситно грожђе, Roſine, acinus passus.

2. **сѝтан**, тна, тно, (зап.) vide сјетан.

сѝтâр, m. der Siebmacher, cribrarius.

сѝтити се, тӣм се, (зап.) vide сјетити се.

сѝтка, f. das Sieb, cribrum. cf. сито.

ситкáрење, n. (зап.) vide сјеткарење.

ситкáрити, сѝткáрӣм, (зап.) vide сјеткарити.

ситнàрија, *f. (понајвише се говори pl.* ситнарије) *vide* ситнице.

сѝтнеж, m. vide ситниж.

[**ситни босиљак**, m. Baſilienkraut, ocimum minimum L.; *види* s. v. меслињен.]

сѝтниж, ситнижа, m. (coll.) die Kleinigkeiten, quisquiliae (auch von Kindern). [cf. ситнеж].

ситнѝна, f. die Kleinigkeiten, scruta.

сѝтнити, нӣм, v. impf. zerkleinern, minuo.

1. **ситнѝца**, f. 1) die Waldkirſche, cerasus silve-

stris [prunus avium L.]. — 2) die Frucht davon, cerasum silvestre.

2. **Сѝтница**, f. 1) вода у [Старој] Србији (у Косову): Уватио и Лаб и *Ситницу* — 2) вода која извире испод Сарьавца и утјече у Морачу: Па *Ситницу* воду прегазише — 3) ријека више Подгорице (у Турској). — 4) у пјесми некаква планина: Да ће чекат' бан-војводу Јанка| И његово свата пет стотина| У *Ситницу* зелену планину — А кад бисмо *Ситницом* планином —

ситни̏ће, *f. pl.* [Kleinigkeiten, minutiae; cf. ситнарија].

сѝтно, (зап.) vide [сјетно] сетно.

ситнòгорица, f. (у Хрв.) ситна шума, das Gehölz, nemus.

[**ситно грожђе**, n. Rosine, passulae minores; cf. 1 ситан 4.]

[**ситно жито**, n. vide 1 ситан 3.]

сѝтњѐње, n. das Zerkleinern, minutio.

сѝто, n. vide ситка.

сѝтовâње, n. (зап.) vide сјетовање.

сѝтовати, тујѐм, (зап.) [vide] сјетовати.

сѝћ, m. (у Грбљу) vide ромијенча.

сѝћан, а, о, hyp. v. [1] ситан [1]: Твоји су зуби бисер *сићани* —

сѝћâње, n. (зап.) vide сјећање.

сѝћати се, ћâм се, (зап.) vide сјећати се.

1. **сѝћи**, сѝђѐм (сѝђдѐм), (сѐшао, шла) v. pf. herabkommen, descendo. [cf. саћи, сљести, спустити се].

2. **сѝћи**, сѝчѐм, (зап.) vide сјећи.

сѝћи се, сѝчѐм се, (зап.) vide сјећи се.

сѝцавац, âвца, m. (зап.) vide сјецавац.

сѝцалица, f. (зап.) vide сјецалица.

сѝцало, n. (зап.) vide сјецало.

сѝцâње, n. (зап.) vide сјецање.

сѝцати, цâм, (зап.) vide сјецати.

сѝцкâње, n. dim. v. сицање.

сѝцкати, кâм, dim. v. сицати.

сѝча, f. (зап.) vide сјеча.

сѝчан,* m. vide мишомор.

сѝчѝва, n. pl. (зап.) vide сјечива.

сѝчѝвица, f. (зап.) vide сјечивица.

сѝчија,* f. (у Сријему и у Дубровнику) vide сува [суха] болест.

сѝчимицѐ, (зап.) vide сјечимице.

сѝчка, f. (зап.) vide сјечка.

сѝшче, чета, n. (у Сријему) прасе које још *сиса*, Säugling, lactens. cf. [vide] одојче.

сја́јан, сја́јна, по, (сја́јнӣ, нâ, нӧ, comp. сја̀јнији) glänzend, fulgidus.

сја́јање, n. das Glänzen, fulgor. [vide 2 сијање].

сја́јати се, јӣм се, v. r. impf. glänzen, fulgeo. [vide 2 сијати].

сја́јнӧст, сја́јности, f. der Glanz, splendor.

сја́кање, n. cf. Божић.

сја́кати, сја́чѐм, v. impf. cf. Божић.

сја̀карити[*], рӣм, v. pf. (у Сријему) 1) ausziehen, exuo. — 2) ући, prehendo, [vide] шчепати, cf. ухватити: сјакарише га у солдате.

сја́кнути, сја̂кнѐм, v. pf. cjaj ſagen, cf. Божић.

сја̏њан, њна, њно, овца, trächtig (vom Schafe), praegnans (ovis).

сјара́нити се, сјара̂нӣм се, v. r. pf. с ким, ſich befreunden, necessitudinem jungere [vide уjаранити се]: Шњиме си *се*, кучко, *сјаранила* —

сјарѝва́ње, n. das Anſchüren, ignis refectio.

сјарѝвати, сјàрујѐм, v. impf. (у Хрв.) главње, т. j. потицати их у напредак, anſchüren, ignem reficio.

сја́рити, јâрӣм, v. pf. (у Хрв.) главње, т. j. потаћи их у напредак, anſchüren, ignem reficio.

сја̏ти, сја̂м (сја̏јѐм), v. impf. glänzen, leuchten, fulgeo. cf. [vide 2] сијати.

сја̏ти се, сја̂м (сја̏јѐм) се, [v. r. impf.] vide [2 сијати] сјати.

сја̏хати, сја̏шѐм, v. pf. 1) с коња, abſteigen, ex equo descendo. [cf. разјанути, разјахати]. — 2) н. п. низ брдо, herabreiten, equo vectus descendo.

сјахѝва́ње, n. verbal. v. сјахивати.

сјахѝвати, сјàхујѐм, v. impf. 1) с коња, abſteigen, ex equo descendo. — 2) н. п. низ брдо, hinab reiten, equo vectus descendo.

сја̀хтити се, тӣм се, v. r. impf. (у Ц. г.) vide [2 сијати] сјајати се: Нек *се сјахти* Нијања планина —

сјѐвѐр, сјѐвера, m. (јуж.) 1) der Nordwind, aquilo. [cf. сјеверин]. — 2) Norden, aquilo, septentrio.

сјевѐрӣн, сјевера́на, m. (у Боци) Nordwind, aquilo. [vide сјевер 1].

сјѐверина, f. (у Барањи) vide ниже.

сјевѐрљив, а, о, [јуж.] 1) вријеме, nordwindig, cum aquilo saevit. — 2) мјесто, dem Nordwinde ausgeſetzt, ubi aquilo saevit.

сјѐвѐрнӣ (сјѐверни̏), нâ, нӧ, (јуж.) nördlich, aquilonarius.

сје́да, f. (јуж.) само у овој загонетци: *Сједа* сједи у сједину граду, цар је проси, Окован је не да? (овца у тору, курјак и пас).

сје̏дало, n. (јуж.) мјесто гдје сједају кокоши, der Hühner Schlafort, sedes gallinaria.

сје̏дâње, n. (јуж.) 1) das Niederſetzen, consessio. — 2) das Sitzen der Hühner auf der Steige, sessio gallinarum.

сје̏дати, дâм, v. impf. (јуж.) 1) ſich ſetzen, considō. — 2) ſich ſchlafen ſetzen (von Hühnern), considō. — 3) einem Sitz anweiſen, colloco. [cf. посаћивати, 2 садити 2, сађати].

сје̏дба, f. (у Дубр.) die Saat, satio: у нас није никакве *сједбе*, т. j. не сије се ништа.

сје̏дилац, сје̏диоца, m. [јуж.] der Sitzer, sessor: Не фали ми вечерњега *сједиоца*,| Већ ми фали јутрењега раниоца.

сје́дин, а, о, cf. сједа.

сје̏дити, дӣм, v. impf. (јуж.) 1) ſitzen, sedeo. — 2) wohnen, habito, sedeo. [vide пребивати; cf. становати].

сјѐдиште, n. (јуж.) } der Sitz, se-
сјѐдни̂к, сједни́ка, m. (у Ц. г.) } dile.
сјѐдница, f. (јуж.) das Sitzen, sessio: прођи се *сједнице*; нема од *сједнице* ништа.
сјѐднути, нêм, vide **сјести.**
сјѐдок, сједо̀ка, m. vide **свједок**: Не утече ока за *сједока* —
сјѐђа, f. (у Барањи) као одар или колибица над водом, одакле се риба хвата и бије оствама.
сјѐђêње, n. (јуж.) das Sitzen, sessio.
сјѐк, m. (у Хрв.) кућа од *сјека*, т. ј. од дугачкијех и дебелијех брвана, која су на крајевима (и на углима од куће) *усјечена* једно у друго; ако је ово тако сасјечено да крајеви од брвана не стоје на пољу, онда се зове *слијепи сјек*. Овакова кућа или зграда у Јадру се зове *на ћертове*.
сјѐкавац, âвца, m. [јуж.] vide [1] бâдаљ [1].
сјѐкавица, f. 1) (у Ц. г.) vide сјецавац. — 2) (у Дубр.) eine Art Distel, cardui genus [carduus species].
сјѐкâч, сјека́ча, m. [јуж.] ein Werkzeug Metalle zu schneiden, instrumentum secando metallo.
сјѐкира, f. (јуж.) das Beil, securis. [cf. балта, намарица].
сјекирѐтина, f. augm. v. сјекира.
сјѐкирица, f. 1) dim. v. сјекира. — 2) (у Херц. и у Ц. г.) Art Hülsenfrucht, ligumenti genus.
сјѐкири̂ште, n. (јуж.) die Handhabe eines Beils, ansa securis, cf. држало: Од сјекире *сјекириште*.
сјѐкирни̂, нâ, нô, (јуж.) н. п. држалица, уши, Hacken-, Axt-, Beil-, securis.
сјѐкнути, нêм, v. pf. (јуж.) 1) (у Ц. г.) stechen (von der Schlange), pungere: *сјекни* ка' змија из круга; cf. [vide] ујести. — 2) сјекну ме (н. п.) у крстима, т. ј. забоље ме у један пут, stechen, pungo. — 3) сјекну куга, т. ј. удари, појави се, ausbrechen (von der Pest), erumpere. — 4) (у Дубр., и у Ц. г.) vide креснути. — 5) anstrengen, intendere: Него *сјекни* снагом и животом| И прекини синџир гвожђе љуто —
сјѐкотићи, m. pl. (у горњ. прим.) vide сјекутићи: Вукотићи вуку, *сјекотићи* сијеку, сам баћа превраћа, низ крив поток обраћа.
сјѐкутићи, m. pl. (јуж.) само у овој загонеци: *Сјекутићи* сијеку, вукотићи вуку, сам баћа превраћа? (сјекутићи су зуби, а баћа језик, него не знам шта су вукотићи). [cf. сјекотићи].
сјѐм, (у Ц. г.) vide **осим.**
сјѐме, мена, n. (pl. сјемѐна, gen. сјеме́нâ) (јуж.) der Same, semen.
сјѐменити се, ни̂м се, v. r. impf. [јуж.] н. п. лук, т. ј. прораста горе и цвати, in den Samen gehen, in semen ire.
сјѐмêнка, f. (јуж.) ein Samenkorn, granum, semen, н. п. од бундеве, од тикве, од лубенице, од диње, од краставца, од јабуке, од крушке, и т. д. [cf. шпица 2].
сјѐмењâк, m. (јуж.) das Stück das zum Samen zurückbehalten wird, semen.
сјѐмењача, f. (јуж.) das Stück zum Samen (von weiblichen Pflanzen), semen.
сјѐн, m. (јуж.) der Schatten, umbra [cf. осин, сјенка]: Клоним се и његова *сјена*.
сјѐнâр, *сјена́ра, m.* [јуж.] *који тргује сијеном.*
сјѐнара, f. (јуж.) гдје сијено стоји, der Heuboden, fenile. *cf.* [сјењак,] *сионица.*
сјѐнина, f. augm. v. сијено.
сјѐнит, а, о, (у Босни) н. п. човјек, т. ј. крупан, велики, kräftig, robustus.
сјѐнити се, ни̂м се, v. r. impf. [јуж.] н. п. сјене ми се очи (према свијећи), das Licht blendet die Augen, lux praestringit visum.
1. **сјѐница,** f. (јуж.) 1) eine Meise, parus [L.]; сјенице имају бијеле и жуте. — 2) [*Сјеница*] варош [у Старој Србији] у староме Влаху.
2. **сјѐница,** f. (јуж.) die Laube, umbraculum, casa frondea.
Сјѐничанин, m. (pl. Сјѐничâни) човјек из Сјѐнице.
[**сјеничар,** m. (јуж.) cf. сеничар.]
[**сјеничарка,** f. (јуж.) cf. сеничарка.]
сјѐничић, (сјени̂чић), m. (јуж.) eine junge Meise, pullus pari.
сјѐничји̂, чјâ, чјê, (јуж.) Meisen-, pari et parorum.
сјѐнички̂, кâ, кô, von Сјеница.
сјêнка, f. (јуж.) vide сјен.
сјено̀вит, а, о, [јуж.] 1) у Грбљу се приповиједа да између великијех дрвета (букава, растова и т. д.) имају гдјекоја *сјеновита*, која у себи имају такову силу да онај који их посијече одмах умре или дуго година до смрти остане болестан; кад се ко боји да није сјеновито оно дрво које је посјекао, ваља да на пању негову живој кокоши осијече главу оном сјекиром којом је дрво сјекао, па му не ће ништа бити, ако би дрво и било сјеновито. — 2) (у Боци) човјек сјеновит зове се онај који изгуби свој сјен па као луд тумара по свијету без сјена као и сјен без њега. С овијем се слаже и оно што се приповиједа и мисли да се при великијем грађевинама може сјен човјеку узидати па човјек послије да умре. На ово је налик и оно како су Мрљавчевићи Гојковицу живу узидали кад су Скадар градили.
сјено̀кос, m. [јуж.] 1) die Heuwiese, die Heumad, pratum fenarium. [vide] ливада, cf. сјенокоша. — 2) вријеме кад се сијено коси, die Heuzeit, Heuernte, fenisicium.
сјено̀коша, f. (у Хрв.) vide [ливада] сјенокос.
сјѐњâј, m. (у Ц. г.) *доњи* и *горњи*, т. ј. нишан на пушци, das Korn, Richtkorn, bulla. [vide нишан 2].

сјѐњâк, сјењáка, m. (у Сријему) више сијена свучено на једно мјесто, гдје се обично стока зими храни. cf. [vide] сјенара.

сјѐра, f. (јуж.) das Wasser, worin Wolle gewaschen worden, aqua in qua lana abluta fuit.

сјѐрчани̂ (сјерчàни̂), нâ, нô, [јуж.] von сијерак: Моја *сјерчана* тојаго!

сјѐрчаница, f. [јуж.] хљеб од сијерка, das Brot von сијерак.

сјѐсти, сјѐдêм (сјѐднêм), (сйо, u. сјѐо, сјѐла) [сједнути] v. pf. (јуж.) 1) sich setzen, adsido. — 2) sich schlafen setzen (von den Hühnern), eo cubitum (de gallinis). — 3) untergehen, occido: *сјело* сунце. cf. заћи [1б, засјести 3], смирити се. — 4) посадити, jemand sitzen heißen, colloco, locum assigno, cf. [vide] посадити [2]: А уз Баја *сједоше* ђевојку — *Сједе* њега паша уз кољено — С десне стране уза рамô своје| *Сједе* зета Страинића бана —

сјѐт, m. vide **свјет**: Научи нас ти| Мудру *сјету* и науку — Да им мудре *сјете* даваш —

сјѐта, f. (у Перасту) die Wehmuth, maeror: *Сјета* га убила! cf. жалост.

сјѐтан, тна, тно, [јуж.] schwermüthig, maestus.

сјѐтити се, ти̂м се, v. r. pf. [јуж.] sich erinnern, reminiscor. [cf. ставити се].

сјеткáрêње, n. [јуж.] das Sitzen, sessio.

сјеткáрити, сјѐткâри̂м, v. impf. [јуж.] dim. v. сједити, sitzen, sedeo.

сјѐтно, (ст.) [јуж.] wehmüthig, maeste: И пошета *сјетно* невесело —

сјѐтовâње, n. [јуж.] 1) vide **свјетовање**: Ја се млада бољем добру надам:| Од свекрова мудрој запов'једи,| Од свекрва мудру *сјетовању* — 2) die Wehmuth, maestitia.

сјѐтовати, тујêм, v. impf. u. pf. [јуж.] 1) [vide] **свјетовати**: Мајка сина свога *сјетовала*| Да се чува и да се сачува| Од ујамка и од урезника — 2) betrauern, maereo: Тако тужан Мићо *сјетоваше* —

сјѐћâње, n. (јуж.) das Erinnern, reminiscentia.

сјѐћати се, ћâм се, v. r. impf. (јуж.) sich erinnern, reminisci.

сјѐћи, сијѐчêм, v. impf. (јуж.) 1) hauen, schneiden, seco. — 2) воденицу, behauen, compungo.

сјѐћи се, сијѐчêм се, v. r. impf. (јуж.) sich schlagen, pugno: Па *се* бише и *сјекоше* с Турци —

сјѐцавац, âвца, m. (јуж.) т. ј. купус, geschnittenes Kraut, olus dissectum. [cf. сјекавица 1].

сјѐцалица, f. (јуж.) 1) eine Art Messer, um Fleisch, Gemüse klein zu hacken, cultri genus. — 2) чим се лан ситно пребија.

сјѐцало, n. (у Дубр.) vide кресиво.

сјѐцâње, n. (јуж.) das Hauen, Schneiden, scissio, sectio.

сјѐцати, цâм, v. impf. (јуж.) н. п. купус, hauen, schneiden, disseco.

сјѐцкâње, n. dim. v. сјецање.

сјѐцкати, кâм, dim. v. сјецати.

сјѐча, f. (јуж.) 1) abgehauene Zweige als Winterfutter, frondes desectae pro pabulo hiberno: остале козе на *сјечи* (der Ort). — 2) das Niederhauen, caedes: Што би Турак' за *сјече* ис'јече,| За предаје што би то предаде —

сјечи̂ва, n. pl. (јуж.) Schneide-Instrumente, instrumenta sectoria.

сјечи̂вица, f. (јуж.) оно гвожђе што се њим сијече воденица, der Meißel zum Behauen des Mühlsteines, scalprum. [cf. кљепац, ошкрт].

сјѐчимицê, adv. (јуж.) mit der Schneide, secundum aciem. [cf. оштримице].

сјѐчка, f. (јуж.) der Häckerling, stramentum concisum.

сју̀тра, (јуж.) morgen, cras [cf. сутра]: *сјутра на вече (по јуж кр. и: сјутра вече).*

сју̀традâн, (јуж.) den Tag darauf, postridie (fr. le lendemain). [cf. сутрадан, сјутредан, сјутридан].

сју̀трашњи̂, њâ, њê, (јуж.) [cf. сутрашњи, сутарњи] 1) morgend, crastinus. — 2) н. п. сјутра је недјеља, кад по сјутра дође прва недјеља, онда ће бити *сјутрашњи дан*: сјутра мени а у *сјутрашњи дан* теби.

сју̀тредâн, } vide сјутрадан.
сју̀три̂дâн, }

скàблица, f. (у Рисну) у женске кошуље горњи крај (половина до појаса), који је од љепшега платна него доњи (који се не види). cf. [vide] кошуљац [1].

Скàдар, дра, m. Skutari, Scodra: Град градила *Скадар* на Бојани — У бијелу *Скадру* на Бојани —

Скàдâрка, f. 1) жена из Скадра. — 2) [*скадарка*] Art Rebe und Traube, vitis [vinifera L. var.] genus.

скàдарски̂, кâ, кô, von Скадар.

[**Скадарско Језеро,** n. See von Skutari, lacus Scodrensis; *види* s. v. Базагур].

Скàдранин, m. (pl. Скàдрâни) Einer von Скадар: Што је сестра паше *Скадранина* —

скàзâљка, f. der Zeiger an der Uhr, index horologii, gnomon.

скàкавац, âвца, m. 1) die Heuschrecke, locusta [pachytylus migratorius L.]. cf. шашка. — 2) [*Скакавац*] у нахији Сокоској у селу Кошљу једно мјесто гдје вода *скаче* с велике висине. cf. Скоковац.

скàкавица, f. 1) der Schloßriegel, obex serae. [cf. скачатур, штекавица]. — 2) игра у којој се скаче ко може даље или више прескочити. [cf. скок 1]. — 3) у блату Скадарскоме некаква риба, из које се вади авгутар. [vide ћефола?].

[**скакала,** n. pl. vide скакало 2.]

скàкали̂ште, n. Ort wo gesprungen worden, locus ubi olim saltatum est: Милошево *скакалиште* (у Јадру ниже Гњиле).

скàкало, n. 1) (у Ц. г.) пријелаз на води гдје се прелази с камена на камен [cf. кракало]: На *скакало* више Подгорице — 2) pl. скакала, cf. Краљевића скакала.

скáкâње, n. 1) das Springen, saltatio. — 2) das Steigen, pretii augmentum.

скáкати, скâчēм, v. impf. 1) ſpringen, salto. [cf. ђипати]. — 2) н. п. цијена, вино, ſteigen, cresco.

скàкâч, скакáча, m. der gute Springer, saltator.

скакýтâње, n. dim. v. скакање.

скакýтати, скàкуђēм, dim. v. скакати.

скâла, f. (у Ц. г.) 1) vide [1 каменак 1] стијена. — 2) vide скела [1]: Све су наше *скале* затиснули — 3) pl. скале, die Stiege, scalae, cf. [vide] скалини: Кад погледа води у скалине,| Ал' су води *скале* поквашене — 4) (у Славон.) vide кришка: сијеци ту јабуку **на** *скале*.

скалабýрити, скалàбýрим, v. pf. смијешати ствари које и не иду заједно, Sachen, die nicht zuſammen paſſen, unter einander miſchen, verwirren, res discrepantes permiscere: сасма је много *скалабурио*, не знам како ће расклaсти.

[**скале**, f. pl. vide скала 3.]

скалúни, скалúнâ, m. pl. (по зап. кр.) die Treppe, scalae, cf. скала [3], басамак: И отиде уз *скалине*,| Пак изађе на чардаку —

скâље, скâљâ, f. pl. (у Слав.) комади од иверја, Holzabfälle, sarmenta. [cf. иверје].

скâменити, нĩм, v. pf. кога, verſteinern, zu Stein machen, lapio.

скâменити се, нĩм се, v. r. pf. verſteinern, zu Stein werden, lapidesco [cf. смаморити се]: Усејину срце *скамени се* —

скáмија, f. (pl. gen. скáмијâ) (у војв.) die Bank in der Schule, scamnum. cf. клупа [1].

скáнити се, скáнĩм се, vide наканити се.

скањúвâње, n. das Zaudern, cunctatio.

скањúвати се, скàњујēм се, v. r. impf. zaudern, cunctor.

скапáвâње, n. das Umkommen, mors.

скапáвати, скàпâвām, v. impf. umkommen, pereo, morior. [cf. цикати].

скàпати, пљēм, v. pf. н. п. од глади, од зиме, umkommen, pereo. [vide црћи 1].

скацýлати, лâм, v. pf. erhalten, retten, salvo, [vide 2] спасти, cf. сачувати: Авизан на пола *скацулан*.

скàсати, сâм, v. pf. herabtraben, gradu tolutili descendo: Не да *скасат'* Турку низ Котаре —

Скàтар, m. у пјесми (ваља да не ће бити *Скадар*, него *Котор*, Cattaro): Друго добро био град *Скатира* — Oj *Скатаре*, мој бијели граде —

скáчатýр, m. (у Дубр., а по осталијем крајевима *скакавица*) der Schloßriegel, obex serae. [vide скакавица 1].

скáчити, чĩм, v. pf. н. п. пушку с клина, herabhaken, herabheben, demo.

сквàра, f. vide цквара.

сквàсити, сĩм, v. pf. 1) befeuchten, humecto: подај му јабуку, нека *скваси* уста. — 2) (у Дубр.) vide умочити.

скворáц, рца, m. (у Дубр.) vide чворак.

[**скврнити**, скврним, v. impf. beſudeln, entehren, maculo; cf. скрнавити.]

[**скврњење**, n. verbal. v. скврнити; cf. скрнављење.]

скврчити, чĩм, v. pf. (у Сријему) vide згрчити.

скѐла,* f. 1) die Ueberfahrt, der Ort der Ueberfuhr, trajectus. [cf. скала 2]. — 2) das Schiff auf dem man überfährt, navis qua trajicio. cf. [сплата 1,] шћела. — 3) [f. pl.] скеле, das Baugerüſt. machina aedificationis. cf. [коза 2, козе, макаре,] лазила.

скѐларина, f. das Ueberfahrtgeld, das Fuhrgeld, naulum. [vide бродарина 1].

[**скеле**,* f. pl. vide скела 3.]

скѐлеција[*], m. der Fährmann, portitor.

скѐлецијин, a, o, des Fährmanns, portitoris.

скѐлецијскй, } kâ, kô, Fährmanns, portitoris.
скѐлецијскй, }

Скѐндерија[*], f. das Gebiet von Skutari: Дању тебе земљу *Скендерију* —

скѐрепити, пĩм, v. pf. н. п. двије лађе, cf. кереп.

скѐрлет,* m. der Scharlach, coccum, coccinum.

скѐрлетан, тна, тно, von Scharlach, coccineus, coccinus: Огрнули *скерлетне* бињише —

скúдање, n. das Abnehmen, demtio. [cf. снимање].

скúдати, скĩдам, v. impf. 1) herabnehmen, demo. [cf. снимати]. — 2) н. п. хаљину, кошуљу, ausziehen, exuo [vide свлачити 3]: Те ти *скидај* Његошевић-Мата —

скúка, f. das Schreien der Schweine, suum clamor.

скúкнути, скĩкнēм, v. [pf.] impf. aufſchreien (vom Schweine), clamorem tollo.

скúнути, нēм, v. pf. 1) herabnehmen, demo. [cf. смаћи 1, сметнути 1, снимити]. — 2) ausziehen, exuo [vide свући 1]: Те он *скиде* Његошевић-Мата — Бајо *скиде* бега Љубовића —

скúнути се, нēм се, v. r. [pf.] impf. herabſteigen, descendo [cf. снимити се]: Па *се скиде* низ бијелу кулу —

скúтање, n. das Umherſtreifen, die Landſtreicherei, vagatio. [cf. лолање, силацање].

скúтати се, скĩтâм (скĩћēм) се, v. r. impf. herumſtreifen, vagor. [cf. лолати се, силацати се, смуцати се; 1 потуцати се].

скúтач, скитáча, m. der Landſtreicher, erro. [cf. битанга 1, блудник, лонција, љенивац, скитница].

скитàчина, f. 1) augm. v. скитач. — 2) vide скитња: отишао у *скитачину*.

скитàчица, f. die Landſtreicherin, vaga, errans.

скитâчкй, kâ, kô, Landſtreicher-, erronum.

скúтница, f. vide скитач.

скúтња, f. das Herumſtreifen, vagatio. cf. [сампас 2,] скитачина [2].

ски́чâње, n. das Schreien des Schweines, suis clamor.
ски́чати, чи̂м, v. impf. schreien wie ein Schwein, clamo (de sue).
склȁд, m. 1) vide [крстина 2] складња. — 2) међа између двије њиве, Feldmark, confinium.
склȁдан, дна, дно, (у Дубр.) artig, humanus, decorus.
склȁднôст, склȁдности, } f. die Artigkeit, humanitas, decor.
складнòћа, (у Дубр.) }
склȁдња, f. vide [крстина 2] кладња.
склȁњâње, n. 1) das Zusammenziehen, contractio. — 2) das Bewegen zu etwas, permotio.
склȁњати, њâм, v. impf. 1) beugen, flecto: Руке *склања* на му се поклања — 2) bewegen, permoveo. — 3) као остављати, unterbringen, colloco.
склáпâње, n. das Zusammenfügen, conjunctio.
склáпати, склâпâм, v. impf. zusammenfügen, consero.
склȁт, m. (у Дубр.) der Engelfisch [Meerengel], squatina [angelus Dum.; cf. склаћ].
склȁта, f. (у Сријему) Dummkopf, stultus: иди, *склато*, једна! cf. [vide] суклата.
склȁти се, скȍљêм се, [саклати се] v. r. pf. raufen, rixari.
склȁћ, m. (у Дубр.) vide склат.
склȅнза, f. (у Паштровићима) vide свађа: Нестаде спенза, настаде *склєнза*.
склѐница [цкленица], f. das Trinkglas, poculum vitreum.
склѐптати, склȅпћêм (склѐптâм), v. pf. bedrängen, urgeo. [cf. сплахтати].
склѐптати се, склȅпћу (склѐптају̂) се, v. [r.] pf. око кога, bedrängen, urgeo [cf. слаптати се]: склептала се око њега два три дужника.
скли́бити се, скли̂би̂м се, v. r. impf. grinsend lachen, rideo ringens.
скли́бљêње, n. das Grinsen, rictio ridentis.
скли̏завица, f. vide клизавица.
скли̏зак, ска, ско, schlüpfrig, lubricus. [vide клизав].
скли̏ти се, скли̂м се, vide [цклити се] стаклити се.
склȍ, n. (у Дубр.) vide [цкло] стакло.
склȍнит, а, о, seitwärts, abgelegen, devius.
склòнити, склȍни̂м, v. pf. 1) beugen, flecto. — 2) кога на што, bewegen, permoveo. — 3) unterbringen, colloco: Која ће нас у гори *склонити* —
склòнити се, склȍни̂м се, v. r. pf. као сакрити се: склони се ти гдјегод за неко вријеме.
склȍп, *склòпа*, m. der Zusammenstoß mehrerer Berge, concursus montium, commissura.
склòпити, склȍпи̂м, [саклопити] v. pf. [1)] zusammenfügen, committo. [— 2) vide 2 свести 5].
склȍпнице, f. pl. двије кашике (посна и мрсна), које се склопе једна у другу и носе се о појасу, das Paar Reiselöffel, cochlearium par.
скљу̏кати, кâм, v. pf. hineinthun, indere. cf. [vide] укљукати.
скљу́нити, скљу̂ни̂м, v. pf. н. п. нос, die Nase hangen lassen, demitto.
скљу́нити се, скљу̂ни̂м се, v. r. pf. кад се н. п. скува зеље какво, па се слегне, niedersinken, cadere.
скнȁдити, ди̂м, v. pf. 1) verschaffen, acquiro. cf. [vide] скунаторити. — 2) начинити, саставити, н. п. пјесму, zusammensetzen, compono.
скȍба, f. die Klammer (im Schiffbau), fibula, retinaculum. cf. [енгеча, мачка 4, пијавица 3,] скобла.
скòбâљ, скобáља, m. риба некака, eine Art Fisch [Näsling], piscis genus [chondrostoma nasus Agass.].
скòбити, скȍби̂м, vide срести.
скòбити се, скȍби̂м се, vide срести се.
скȍбла, f. vide скоба.
скȍбôј, m (у Дубр.) eine Art Meerfisch, piscis genus.
скòвати, скȕјêм, [саковати] v. pf. schmieden, cudo.
скòвија (cf. скувија), f. у пјесми, vide капа [1]: У *сковију* међу очи црне —
сковр̀љати се, љâм се, v. r. pf. herabrollen, devolvi. [vide скотрљати се].
сковчáвâње [скончавање], n. das Zusammenhefteln, confibulatio.
сковчáвати, скòвчâвâм, [скончавати] v. impf. hefteln, fibulo.
скòвчати [скончати], чâм, v. pf. zuhefteln, fibulo.
скȍзан, зна, зно, trächtig (von der Ziege), praegnans (capra).
скȍк, скȍка, m. 1) der Sprung, saltus: Ја оком а он *скоком*, er sieht mir's an den Augen ab, cf. скакавица [2]: Скачу *скока*, међу се камена — 2) der Fall (im Mühlbau), casus aquae.
скȍкнути, нêм, dim. v. скочити.
Скóковац, ôвца, m. Name eines Wasserfalles in dem Bache Жеравија in der Gegend Јадар, Dorf Тршић. [vide Скакавац 2].
сколијѐрити, скòлијери̂м, v. pf. [(јуж.) vide] опколити, umzingeln, circumsisto.
скòлити, скȍли̂м, v. pf. 1) бијес те сколио! schielt man den Hund (daß dich die Wuth!) rabiem tibi! — 2) vide опколити: *Сколи* Марка са четири стране —
скòмрачêње, n. das Kargen, Filzen, tenacitas.
скòмрачити, чи̂м, v. impf. filzen, kargen, tenax sum.
скòнобити, би̂м, v. pf. vide скунаторити.
скончáње, n. das Ende, finis: доћи ће и њему *скончање*.
скȍпак, пка, m. eine durch Hacken abgenützte Haue, ligo usu corruptus.
[**скопаљски**, ка, ко, von Скопље 1; *види* s. v. Крчава.]
скòпати, пâм, v. pf. (у Боци) packen, prehendo. [vide] шчопати, cf. докопати.

скòпати се, пâ се, v. r. pf. н. п. мотика, durch Hacken sich abnützen, fodiendo corrumpor.
Скòпљâк, Скопљáка, m. човјек из Скопља.
Скòпље, n. nom. propr. einer Stadt 1) (Skupi) in Macedonien. — 2) у Босни близу Травника.
скòпôст, скòпости, f. (у Ц. г.) die Laune, ingenium: не знаш му *скопости*. cf. [vide] ћуд [1].
скопчáвâње, n. vide сковчавање.
скопчáвати, скòпчâвâм, vide сковчавати.
скòнчати, чâм, vide сковчати.
скôр, m. (у Ц. г.) некака змија, eine Art Schlange, serpentis genus. cf. беча.
скòрак, рка, m. шарена (по пепељавом црне пјеге) и брката бубина, мало тања од сршљена, али је дугачка колико и он, ако није и дуља, insecti genus [Scolopender, scolopendra morsitans L.].
скòрашњи̂, њâ, њê, neulich, unlängst, nuperus.
[**скорашњица,** f. vide малопрешњица.]
скòрети се, ри̂ се, vide окорети се.
скòрицê, (у Боци) unlängst, nuper: ту *скорице* био је код мене; cf. [vide] скоро.
скòро, unlängst, nuper, haud ita pridem [cf. отпрво, скорице]: од скора.
скоровèчêрњâк, m. (у Ц. г.) укор ономе који није ништа имао па послије стекавши понио се, и значи: који је скоро стекао вечеру и наједавши се понио се.
Скòросав, m. Mannsname, nomen viri.
Скòросава, f. Frauenname, nomen feminae.
скòрпија, f. der [Haus-]Skorpion, scorpio, scorpius [euscorpius europaeus Schr.]. cf. [шпурак;] јакреп.
скòрŷп, m. die Sahne, flos lactis. cf. кајмак.
скорýшити се, скòрŷши̂ се, v. [r.] pf. н. п. кад се мало смрзне, sich überrinden, concrustari.
скôсје, n. (у Боци) дрвље што се косијером поткреше те падне на тле, die Abfälle beim Abästen, frondes desectae.
скòт, m. 1) das Vieh, pecus. — 2) пасји скоте! du Hundsrace! canis! [vide 1 кот 1].
скòтан, тна, тно, trächtig (von der Hündin, dem Fuchse, und andern verachteten Quadrupeden), praegnans. [cf. суштен].
скòтина, f. augm. v. скот.
скотр̀љати се, љâм се, v. r. pf. herabrollen, devolvi. cf. сковрљати се.
скòтски̂, adv. viehisch, pecudis more.
скóцати се, скôцâм се, v. r. pf. hart werden, duresco. cf. [скочањити се;] смрзнути се (као *кост*).
скочáњити се, скòчâњи̂м се, v. r. pf. смрзнути се или онако отврднути као кочањ, cf. [vide] скоцати се, erharten, duresco.
скòчац, скòчца, m. (у приповијеци) који скаче, Springer, saltator.
скòче, скòчета, n. das Junge von скот.
Скòчивŷк, m. брдо између Црмнице и Паштровића.
Скòчи-ђевôјка, f. стрменита и висока стијена крај мора у Паштровићима између Будве и Кастел-ластве. Приповиједа се да је оданде скочила дјевојка у море да је Турци не би заробили.
скòчити, скòчи̂м, v. pf. 1) springen, salio. [cf. 1 ђикнути 2, ђипити, ускочити 2]. — 2) steigen, cresco.
Скòчић, m. ein Schloß und Dorf am linken Drina-Ufer unterhalb Зворник, nomen arcis et pagi: Сјај, Боже и Божићу, и нашему бегу на *Скочићу*. cf. Божић.
скóчки, скôчâкâ, m. pl. (у Дубр.) vide колотуре.
Скрàди̂н, Скради́на, m. у Далмацији близу утока ријеке Крке у море, мала варошица и више ње на бријегу зидине од старога градића, Scardona.
скрàди̂нски̂, кâ, кô, von Скрадин.
Скради́њанин, m. Einer von Скрадин.
скрȁј, von, ab: То зачуо чобан *скрај* оваца —
скрȁја, (d. i. с краја) vom Rande weg, a margine.
скрâјни̂, нâ, нô, } Rand-, qui in margine est.
скрâјњи̂, њâ, њê, }
Скрáпеж, m. ријека у Србији [у окр. ужичком] (у Рудничкој нахији).
скрáсити, скрâси̂м, v. pf. не ће он тамо скрасити, er wird dort nicht lange bleiben, non ibi manebit diu. [cf. сврстовати].
скр̀ати, âм, vide **скрхати.**
скр̀ати се, âм се, vide **скрхати се.**
скрáтити, скрâти̂м, v. pf. vide укратити.
скрàчати се, чâ ми се, v. [r.] pf. *скрачало* му се да Бог да! као присјело му!
скр̂б (cf. шкрб), f. (особито по зап. кр.) die Sorge, cura, cf. [vide] брига: није га *скрб*.
скр̂бан [шкрбан], бна, бно, sorgfältig, qui curam adhibet.
скр́бити (cf. шкрбити), би̂м, v. impf. vide бринути се: не *скрбите* ви за то!
скр́бити се, скр̂би̂м се, [шкрбити се] v. r. impf. (у Лици) Sorge haben, solicitum esse. cf. [vide] бринути се.
скр́бљêње [шкрбљење], n. das Sorgen, cura.
скр̂бни̂к, m. ein sorgfältiger Mensch, der Besorger, curator.
скрбóтати, скр̀бôћêм, v. impf. у загонеци: Што златни голубићи испод земље *скрбоћу?*
скрвáвити, скр̀вâви̂м, v. pf. у пјесми мјесто *окрвавити*: Који би ти ваљ'о у невољи| И за тебе пушку опалио| Или своје сабље *скрвавио* —
скр́вити, скр̂ви̂м, v. pf. blutig machen, cruento: Не *скрви* ми моје име красно —
скрéнути, скрêнêм, v. pf. fort-, wegrücken, amoveo, removeo.
скресáвâње, n. das Abästen, frondium desectio.
скресáвати, скрèсâвâм, v. impf. abästen, frondes deseco.
скрèсати, скрêшêм, v. pf. 1) дрво, die Zweige abhauen, decido frondes: попни се на то дрво, те га *скреши* говедима. — 2) гумно, behacken,

sarrio. — 3) пушку, Feuer geben, abfeuern, emitto telum. [cf. окресати 2, спретати].

скрѐтањ, тња, m. (у Слав.) неколика усукана листа дувана, einige in einander gedrehte Blätter Tabak, folia herbae nicotianae intorta: од скретња дуванџија реже (на каку дрвету или у шаку) кад хоће да пуши само онолико колико му ваља да напуни лулу. Скретањ дуванџије имају и у Србији, али онамо нијесам чуо да се тако (или како друкчије) зове.

скрѐтање, n. das Beſeitigen, auf die Seite Schaffen, amotio.

скрѐтати, скрѐћем, v. impf. wegrücken, removeo.

скри́вити, скри́вим, v. pf. verbrechen, delinquo, admitto. [cf. закривити].

скри́жалина, f. (у Дубр.) [пужевља кућица ?].

скри́ња [шкриња], f. (у зап. кр.) vide ковчег, сандук: Ми играмо и пјевамо| Око *скриње* невјестине —

скри́њица, f. dim. v. скриња.

скри́ти, скри́јем, v. pf. vide **сакрити**: Па их *скрио* насред друма пута —

скри́ти се, скри́јем се, v. r. pf. vide **сакрити се**: Боље *се* поштено *скрити* но срамотно приказати.

скри́шка, f. n. п. сира, vide кришка.

скрљу́шити, скрљу́шим, v. pf. као притиснути[1] кога, niederdrücken, opprimo. cf. припушити.

скрѐкнути се, нѐ се, v. r. pf. 1) ſich verdichten, conspissari: *скрхла се* тарана у лонцу. — 2) dunkel werden (in einem neu belaubten Walde), obscuror.

скрѐлетити се, тѝм се, v. r. impf. glühend (ſtarlafroth) werden, candescere: Те *се* љуто гвожђе *скрлетило* —

скрмити, скрмим, v. pf. beim Steuern. [cf. крмити 2].

скрнаван, вна, вно, beſudelt, pollutus: Сабља ти је од свашта *скрнавна* —

скрна́вити, скрна́вим, v. impf. vide скврнити: Не ћу о њи сабље *скрнавити* —

скрна́вљење, n. vide скврњење.

скрња́вање, n. das Ranken, pampinatio.

скрња́вати, скрњујем, v. impf. виноград, ranken, pampino. cf. [vide] заламати[1].

скро̀б, скро̀ба, (cf. шкроб) m. 1) eine Art dünnen Mehlmuß, puls farinacea. — 2) (у Срије му) од брашна и од масти, чиме се *скроби* пређа, да се боље тка, Stärkmehl, amylum. cf. помаз[2].

скро̀бити, бим, v. impf. t. j. пређу, ſtärken, вунена се пређа метне (као) у киселицу од мекиња, па се осуши и протре се; а пртена се скроби на разбоју скробом од шеничнa брашна и масти.

скро̀бут, m. } (у Боци) бијела лоза, die Waldrebe, clematis vitalba. [vide] павитина, cf. скромут.

скробу́тина, f. }

Скробу́тача, f.: Сагнаше их ломној *Скробутачи* —

скро̀вит, a, o, verſteckt, abgelegen, reconditus: У Крушевцу мјесту *скровитоме* —

скро̀виште, n. der Schutzort, asylum.

скро̀з, adv. пробио га скроз, прошло тане скроз, durch und durch, per omnes partes.

скро̀јити, скро̀јим, [сакројити] v. pf. zuſchneiden (das Kleid), seco (pannum ad formulam).

скро̀јка, f. n. п. лопта од четири скројке, der Schnitt, segmentum.

скро̀мут, m. } vide [павитина]

скромутина, f. (у Ц. г.)}

скрпити, пим, v. pf. zuſammenflicken, consarcino.

скрпљавање, n. das Zuſammenflicken, sartura. [cf. скрпљање].

скрпљавати, скрпљавам, v. impf. zuſammenflicken, consarcino. [cf. скрпљати].

скрпљање, n. vide скрпљавање.

скрпљати, скрпљам, v. impf. vide скрпљавати.

скрстити, скрстим, v. pf. n. п. руке, über's Kreuz legen, decusso.

скружáвати се, скружавам се, v. r. impf. (у Барањи) ſich zurückziehen, se cohibere, cf. [vide] устручавати се: што *се* већма *скружава*, то на њега већма вичу.

скру́жак, скру́шка, m. оно што се скупи на врху кад се жито скружује.

скружи́вање, n. das Abſchütteln, excussio.

скружи́вати, скружујем, v. impf. жито у решету кад се чини, да пљева изађе на сриједу, да се може узети руком и бацити, abſchütteln, excutere.

скру́жити, скружим, v. pf. жито у решету, abſchütteln, excutio. У Хрватској даду дјевојци на коња решето жита, те скружује; по том узме из њедара јабуку те пребаци преко куће; у кући обведу је три пут око огњишта, по том *сјарује* главње (потиче); а кад сјари главње, онда метанише и пољуби земљу код огњишта.

скру́шити, скружим, [сакрушити] v. pf. zermalmen, comminuo: скруши мало соли.

скрхати, хам, (скрхао) [скрати] v. pf. 1) brechen, frango, n. п. нож, кола, врат, ногу. — 2) n. п. *скрхај* све у лонац, *скрхали* их све у апс, hineinwerfen, conjicio.

скрхати се, хам се, [скрати се] v. [r.] pf. 1) herabſtürzen, praeciptior [cf. стрмекнути]: скрхао се е коња; скрхао се низ басамаке. — 2) *скрхали се* сви у једну собу, hineinfallen, se conjicere.

скршити, скршим, v. pf. brechen, frango. [vide сломити].

скршћавање, n. vide скршћање.

скршћавати, скршћавам, vide скршћати.

скршћање, n. das Legen überzwerch, decussatio. [cf. скршћавање].

скршћати, скршћам, v. impf. überzwerch legen, decusso. [cf. скршћавати].

скувати, ам, v. pf. vide **скухати**.

скува, f. (у Ц. г.) vide [домаћица] стопаница.

скувати, вам, vide **скухати**.

скȕвија, f. (ст.) cf. [vide] **сковија**: За калпаком од злата *скувија*,| У *скувији* алем драги камен —

скȕдити, дȉм, v. pf. н. п. дјевојку, abtadeln, calumnior.

скȕдла, f. (у Ц. г.) даска што се њом кућа покрива, eine Art Schindel, scandula: скудла је краћа и ужа од шиндрике и шашоља.

скȕжа, f. (у приморју): Свака *скужа* има мужа, т. ј. свашта има свој узрок.

скужȁница, f. vide побравица.

скȕжати, жȃм, v. pf. (у Ц. г.) vide намирити.

скȕла, f. (у Дубр.) vide школа.

скȕлȁр, m. (у Дубр.) der Schüler, discipulus. [vide ђак]. cf. ђак.

скунáбити, скȕнȁбȉм, v. pf. anſchaffen, acquiro, cf. скунаторити: ја сам са свачим *скунабљен*, verſehen.

скунáторити, рȉм, v. pf. kleinweiſe zuſammenbringen, minutim conquiro. [cf. сконобити, скунабити, скнадити 1, скупати 2].

скȕњити се, скȕњȉм се, v. r. pf. niedergeſchlagen werden, dejici, affligi.

1. **скȕп**, m. (loc. скȕпу) јесу ли сви у скупу? beiſammen, simul [cf. сакуп]: Батрић ето на *скуи* на Цетиње —

[2. **скȕп**, [скȕ]па, по, (comp. скȕпљӣ), theuer, carus. — Из I. издања. — cf. драг 1.]

скȕпа, zuſammen, una [vide заједно]: сви скупа.

скȕпац, пца, m. der Geizhals, avarus, cf. [vide] тврдица: Лажац и *скупац* ласно се погоде.

скȕпити [сакупити], пȉм, v. pf. [1)] verſammeln, cogo, congrego. [cf. окупити 2. — 2) vide спучити 2].

скȕпити се, пȉм се, v. r. pf. 1) ſich verſammeln, convenio. — 2) ſich zuſammenziehen, contrahi: скупила се чоха.

скȕпљȁње [сакупљање], n. das Verſammeln, congregatio.

скȕпљати, скȕпљȃм, [сакупљати] v. impf. verſammeln, congrego. [cf. окупљати].

скȕпљати се, скȕпљȃм се, v. r. impf. 1) ſich verſammeln, congregor. [cf. окупљати се]. — 2) ſich zuſammenziehen, contrahi.

скупо̀тиња,| f. die Theurung, caritas (annonae).

скупо̀ћа, ſ [cf. драгоћа].

скупо̀ћен, а, о, [јуж.] koſtbar, pretiosus. [cf. драгоцјен].

скȕпсти, скȕбȅм, v. impf. raufen, rupfen, vello: Повио се по коњу ђогату,| Од муке му зубма гриву *скубе* —

скȕпштина, f. die Verſammlung, der Landtag, comitia, concilium.

скȕт, скȕта, m. 1) der Saum, ora, limbus [cf. пеш 3]: Пољуби га у *скут* и у руку — Немојте му *скуту* обискивat' — У *скут* свилен коласте аздије — 2) pl. скȕти, доњи крај кошуље особито женске: везе *скуте*. У Сријему и у Бачкој мало жена носе дугачке кошуље, него кошуљце, који су мало дужи доље од појаса, па преко њих доље свежу *скуте*, који су начињени као сукња, само што су на овећачи. И будући да се *скути* не виде, за то су они свагда од дебљега платна него кошуљац.

скȕтати, тȃм, vide сакрити.

скȕтац, скȕца, m. dim. v. скут (понајвише у пјесмама pl. скȕци): Набрала сам *скуце* и рукавце — Сави *скуце* и рукавце, мајци побјеже —

[**скути**, m. pl. vide скут 2.]

скȕхати, хȃм, [скуати, скуватн] v. pf. kochen, ſieden, coquo [cf. сварити]: *Скухати* коме попару, т. ј. досадити му.

скȕцати, цȃм, v. pf. 1) n. п. обруч с каце, herabklopfen, decutio. — 2) kleinweiſe aufbringen (н. п. 20, 30 гроша), minutim colligo. cf. [vide] скунаторити.

скȕцати се, скȕцȃм се, v. r. pf. ſchwach und mager werden (beſonders durch ausſchweifendes Leben, daher auch verächtlich), enervari.

скȕцкати, кȃм, dim. v. скуцати.

скȕчити, скȕчȉм, v. pf. in die Enge treiben, in angustias compellere.

слȁб, а, о, ſchwach, imbecillus [cf. слабомоћан]; од зиме, од врућине, kann ſie nicht ertragen, impatiens frigoris, famis; слаб на срцу (т. ј. гони га на поље). cf. [рђав 2, болешљив,] муанат.

слȁбā, f. adj. (у Ваљеву) vide срдобоља.

слȁбачак, чка, чко, dim. v. слаб.

слабѝна (слàбина), f. die Weichen, ilia, hypochondria, inguina. cf. слабобочина.

слȁбити, бȉм, v. impf. ſchwach machen; ſchwächen, debilito.

слȁбљȅње, n. das Schwächen, debilitatio.

слȁбо, nicht gar viel, — oft, — gut (das franz. guère), haud ita —: *слабо* једе, спава, долази к мени.

слабо̀бочина, f. vide слабина: ударио га у слабобочину.

слабо̀духаст, а, о, који тешко дише, engbrüſtig, spiritus angustioris.

слабо̀моћан, ћна, ћно, ſchwach, debilis. [cf. слаб].

слȁбо̀ст, слȁбости, f. die Schwachheit, imbecillitas.

слабо̀тиња, f. ein ſchwacher Menſch, debilis.

слȁва, f. 1) der Ruhm, gloria. [cf. прослава]. — 2) устати у славу, cf. крсно име; даher: Устали у славу без вина, ſie ſind ſich in die Haare gerathen. — 3) слава и васлава, das Gebet bei der слава 2. Ја нијесам славе штампане видио ни у каквој књизи, него је прости људи (особито Херцеговци и Босањаци) знаду на изуст, и чате је сами кад устају у славу без попа. У тој се слави помињу готово сви свеци, и послије неколике ријечи све се говори: *ва славу и част*. Она свијећа с којом се устаје у славу не гаси се устима, него се залије вином, или (у Грбљу) домаћин узме комадић круха па га умочи у вино и њиме свијећу угаси, па крух опај изједе. Кад буде вријеме да се свијећа

угаси, у Грбљу ни по што не ће нико рећи: „угаси свијећу," него „обесели" или „уђеши свијећу."

слâван, вна, вно, berühmt, celeber.

слâвина, f. der Zapfen, epistomium, embolus. [cf. шипа 2].

слâвити, вîм, v. impf. 1) т. ј. крсно име, feiern, gaſtiren, epulor [cf. служити 5]: Славу *слави* Краљевићу Марко — 2) (по зап. кр.) vide звонити.

слâвити се, вîм се, v. r. impf. berühmt ſein, celebror.

1. **слâвић**, m. (у Ц. г.) vide славуј [1]: Зв'језда ће ти свијетлити куд ћеш путовat',| А *славић* ти поп'јевати, те те веселит' —

2. **слâвић**, славића, m. (у Омишу) 1) vide славуј [1]. — 2) [*Славић*] ондје један извор.

Слâвица, f. Frauenname, nomen feminae.

слâвља [**славља**], f. (у Ц. г.) vide славуј [1]: Пропјевала у планину *славја* —

слâвје, m. vide славуј [1]: Узми зв'језду пред собоме,| *славја* на руци —

Слâвко, m. Mannsname, nomen viri.

слâвља, f. (у Ц. г.) vide славја: Тек удриле *славље* у лугове —

слâвљење, n. 1) das Feiern des Hauſeſtes, celebratio diei feſti. — 2) das Feiern (des Helden), concelebratio. — 3) das Läuten, pulsatio campanarum.

Слâвна, f. Frauenname, nomen feminae: Слатка *Славна* под ораом везла —

Слâволуб (Славољуб), m. Mannsname, nomen viri.

слâвуј, славуја, m. 1) die Nachtigall, luscinia [Linn.] cf. [бумбул, 1] славић, [2 славић 1,] славје, славја, славља. — 2) [*Славуј*] Mannsname, nomen viri.

славу́јак, у́јка, m. hyp. v. славуј.

славу́јев, a, o, der Nachtigall, lusciniae.

слáгање, n. 1) das Legen, dispositio. — 2) das Vergleichen, Vertragen, concordia. — 3) das Zuſammenſtimmen, concentus.

1. **слâгати**, слâжем, v. pf. [1)] lügen, mentior. [— 2) vide штроцнути].

2. **слáгати**, слâжем, v. impf. 1) in Ordnung legen, dispono. — 2) vergleichen, compono: ја сам их *слагао* неколико пута. — 3) zuſammenſtimmen, concino.

слáгати се, слâжем се, v. r. impf. с ким, ſich gut vertragen, concordo.

слâдак, слâтка, слâтко, (слâткӣ, ткâ, ткô, comp. слâђӣ) ſüß, dulcis.

1. **слáдити**, слâдим, v. impf. verſüßen, dulcoro.

2. **слáдити**, слáдӣ, v. impf. ſüß ſchmecken, dulcesco.

Слâдоје, m. Mannsname, nomen viri.

слâдôст, слâдости, f. die Süßigkeit, dulcedo. cf. [vide] сласт.

1. **слâдуњ**, m. 1) (у Дубр.) сладак шипак [1], ſüßer Granatapfel, malum granatum dulce [punica granatum L. var.]. — 2) приповиједа се да су некака човјека у ропству упрезали у плуг те орао, па послије некога времена који га је гонио и ваља да плужно каже у вече господару да је већ сустао, онда господар рекне: „ваља му сјутра дати мало *сладуња*." Роб чувши то обрадује се мислећи да ће му дати нешто слатко, али слуга понесе у штапу гвозден клин (као б а д а љ) и стане га остраг њиме бости. [vide остан].

2. **слâдуњ**, сладýна, m. Art Eiche, quercus genus [qu. conferta Kit.; cf. граница 1].

сладýнов, a, o, von [2] слâдуњ.

слáђење, n. das Süßen, dulcoratio.

слâжење, n. das Herabſteigen, descensio.

слâзак, слâска, m. das Herabſteigen, descensus.

слâзити, зîм, v. impf. herabſteigen, descendo. [vide силазити].

слâк, m. (у Дубр.) der Knöterich. [vide троскот].

слâкомити се, мîм се, v. r. pf. vide полакомити се: Мудра Ађа, ал' се преварила,| На злато *се* лудо *слакомила* —

слáма, f. 1) das Stroh, stramen. — 2) (у Бачк.) кукурузна слама, vide комушина [1].

слáман, мна, мно, Stroh-, stramineus. [cf. слâмен].

слáмање, n. das Zerbrechen, fractio.

слáмати, слâмам, v. impf. (у Ц. г.) zerbrechen, frango.

слâмен, a, o, (у Ц. г.) н. п. кућа, Stroh-, stramineus. cf. [vide] слâман.

слâмка, f. der Halm, calamus.

слâмнӣ, нâ, нô, Stroh-, stramineus: с л а м н а т р п е з а, cf. [vide] слâмница 2.

слâмница, f. (у Боци) 1) vide слâмњача. — 2) од прилике као вреће напуњена сламом, с које се једе од бадњега дне до малога божића. [cf. слâмна трпеза].

слâмњâк, m. од сламе што се меће на сто по чаршаву.

слâмњача, f. der Strohſack, saccus stramento refertus. cf. слâмница [1].

слâмчица, f. dim. v. слâмка.

слâн, слáна, но, (слâнӣ, нâ, нô) geſalzen, sallitus, salsus: пружити коме *слану* руку, (у Ц. г.) као ласкати (као марвинчету кад се пружи соли).

слáна, f. (acc. слâну, pl. слâне) der Reif, pruina [cf. прикала, росада]: Да не бију *слане* и шњегови| По ливади цвијет расцватио —

слáнац, нца, m. 1) тако кажу у Буковику да се ондашња кисела вода звала отприје. — — 2) (у Славон.) vide стипса.

слâнача, f. vide слатина [1].

слâндарити, рîм, v. pf. н. п. гаће, vide [с л и п а р и т и] слиндарити.

слâнӣ грâх, m. (у Босни)

слâнӣк, слáника, m. 1) das Salzfaß, salinum. cf. слâница [1]. — 2) die weißeſte Art Steinſalz, salis gemmei genus optimum.

слâнина (слâнӣна), f. der Speck, lardum.

сла̀ниница (сланѝница), f. dim. v. сланина: *Сланинице* сласти,| Пуна ти си масти —

сланѝћача, *f. (у Рисну) као кобасица надјевена месом и* сланином.

сла̀ница, f. 1) vide сланик 1. — 2) (у Боци) vide солара. — 3) (у Дубр.) *сољена* кожа, која се послије не може добро осушити, и тежа је.

Сла̀нкамен, m. у Сријему село и у њему слан извор, а више њега зидина од старога градња: Нагао као зец на *Сланкамен*. Код Сланкамена има мала црквица за коју се приповиједа да ју је зидао Змајогњени Вук, који је ондје сједио.

Сланкамѐнац, нца, m. Einer von Сланкамен.

Сла̀нкамѐнка, f. 1) ein Frauenzimmer von Сланкамен. — 2) [*сла̀нкамѐнка*] (*и* *сланкàмѐнка*) грожђе [vitis vinifera L. var.]: бијела сланкаменка, weiße Lägbeere, црна, ſchwarze Zapfner.

[**слап**, m. vide брзица.]

сла̀пити, пӣм, v. pf. vide шчепати, зграбити.

сла̀птати се, сла̀пћем се, v. r. pf. cf. [vide] склептати се.

сла̀ст, f. die Süßigkeit, Wolluſt, dulcedo, voluptas. cf. сладост.

сла̀ти, шљем (шаљем), v. impf. ſchicken, mitto. cf. [одашиљати, пошиљати, слати, шиљати, праћати;] пратити.

сла̀тина, f. 1) гдје извире или пишти вода *слана* или накисела, те долази стока и лиже, и по томе се [— 2)] многа села тако [*Слатина*] зову, а [— 3)] у Бјелопавлићима и некака вода: Трећи вјетар од воде *Слатине* —

сла̀ткӣш, слаткѝша, m. Süßigkeiten, Leckerbiſſen, deliciae, scitamenta.

сла̀тковина, f. vide попонац.

слаткòгрм, m. (у Ц. г.) мало дрво, које има црвен цвијет лијепога мириса, eine Art Strauch, fruticis genus.

слаткòран, } a, o, (у Ц. г.) који слатко једе,
слаткòхран,} bem die Speiſen gut ſchmecken, ciborum appetens. cf. злохран.

сла̀хак, хка, хко, (comp. **сла̀кшӣ** и **сла̀гљи**) (у Хрв.) vide јефтин, цијене.

сла̀чица, f. ber [ſchwarze] Senf, sinapi [brassica nigra Koch.]. cf. горушица.

слѐва̑ње, n. (ист.) vide слијевање.

слѐвати, слѐва̑м, (ист.) vide слијевати.

слѐгнути, слѐгнӗм, vide **слећи**.

слѐд, m. (ист.) vide слијед.

1. **слѐдити**, дӣм, (ист.) vide слиједити.

2. **слѐдити**, слѐдӣм, v. pf. zu Eiſe machen, glacio.

слѐдити се, слѐдӣм се, v. r. pf. zu Eiſe werden, glaciari.

сле̑з, m. (ист.) vide шљез.

слезѝна, f. die Milz, splen. [cf. шљезина, пјаштаница].

слѐзовача, f. (у Сријему) велика, Waldmalve [Roſenpappel], malva silvestris Linn. [althea rosea L.].

слѐзовина, f. (ист.) vide шљезовина.

сле̑ка, f. (у Боци) Flutz, aestuum marinorum accessus: *слека* и одслека. [vide] плима[2], cf. ослед.

сле̑ме, n. (ист.) vide шљеме.

сле̑п, сле́па, по, (ист.) vide слијеп.

сле́пац, пца, m. (ист.) vide слијепац.

слѐпачкӣ, ка̑, ко̑, (ист.) vide шљепачки.

сле́пети, пӣм, (ист.) [vide] слијепљети.

1. **сле́пити**, сле̑пӣм, (ист.) vide слијепити.

2. **сле́пити**, пӣм, (у Сријему) vide [слијепљети] слепети.

слѐпӣћ, слепѝћа, m. (у Сријему) 1) vide слијепац 2. — 2) слепићи у шљивику, т. ј. мали шљивићи, који из земље око шљива изникну, die Rebenſproſſe, Räuber, stolo.

слѐпица, f. (ист.) vide шљепица.

сле́пље̑ње, n. (ист.) vide слијепљење.

слепо̀та, f. (ист.) vide шљепота.

слепо̀ћа, f. (ист.) vide шљепоћа.

слепчо̀воћа, m. (ист.) vide шљепчовоћа.

сле̑сти, сле̑зе̑м, (ист.) vide сљести.

сле́та̑ње, n. (ист.) vide слијетање.

сле́тати, сле̑ћем, (ист.) vide слијетати,

слѐтети, (ист.) } слѐтӣм, v. pf. 1) herabfliegen,
слѐтити, (зап.) } devolo. [cf. салетјети 2]. —

слѐтјети, (југоз.)} 2) vide салетјети [1]: Па је *слећe* са четири стране.

слѐтнути, слѐтнӗм, v. pf. dim. v. слетјети.

слѐћети, слѐтӣм, (јуж.) vide слетјети.

слѐћи, сле̑жем (сле̑гнӗм), [слегнути] v. pf. 1) (око Имоскога) момка и дјевојку, zuſammenführen (Braut und Bräutigam), committo conjuges. cf. [vide 2] свести [2]. Кад (кум и дјевер) слегу момка и дјевојку, једно другоме одријеши (пред њима) крајеве од хаљина које ће се скидати. — 2) слећи раменима, die Achſeln zucken, nihil certi respondere. [cf. сажети].

слѐћи се, сле̑жем (сле̑гнӗм) се, v. r. pf. 1) ſich zuſammenlegen, componi; fig.: Кад *се* његово *слеже* по земљици — 2) zuſammenſtrömen, confluo [cf. згрнути се, сломити се 2, сплити се, сргати се]: *слеже се* свијет.

сли́ва, f. vide **шљива**.

сли́ва̑ње, n. (зап.) [vide] сливање.

сли́вати, сли́ва̑м, (зап.) vide сливати.

Сли́вље,} n. 1) поље у Херцеговини: Они иду
Сли́вње,} *Сливљем* зеленијем — Сведи војску низа *Сливље* равно — 2) варош [*Сливен*, у Источној Румелији] некаква (ваља да је у Маћедонији?): отишао на *Сливље* (на панаћур).

сли́д, m. (зап.) vide слијед.

сли́дити, дӣм, (зап.) vide слиједити.

сли́за, m. (зап.) vide шљез.

сли́зати се, сли́жем се, v. r. pf. с ким, (tabelnd) in Verbindung kommen, consortio jungi [cf. спанћати се]: слизао се с њом.

сли́зовина, f. (зап.) vide шљезовина.

слијѐва̑ње [салијевање], n. vide сљевање.

слијѐвати, слӣјевâм, [салијевати] v. impf. vide саљевати: За појасом двије пушке мале,| Ни су вите ни чекићем бите,| Но у златни калуп *слијеване* — *Слијеваћу* у топе ђулове —

слӣјед, m. (у Ц. г.) н. п. чела остави слијед (од воска и меда), die Spur, vestigium. [vide траг 1].

слијѐдити, дӣм, v. impf. (у Дубр.) folgen, sequor.

слијѐђêње, n. [јуж.] das Folgen, secutio.

слӣјез, m. (у Дубр.) vide шљез.

слӣјеп, слијѐпа, по, (слӣјепӣ, пâ, пô) (јуж.) blind, coecus: Не плаче *слијеп* што није лијеп, него што не види бијели свијет.

[**слијепа свирала,** f. свирала с писком; *види* s. v. дудук.]

слијѐпац, пца, m. (јуж.) 1) der Blinde, coecus. [cf. гегавац 1]. — 2) die Blindschleiche, caecilia [anguis fragilis L.]. cf. слепић [1].

слӣјепӣ мӣш, m. 1) [а)] die [Speck-]Fledermaus, vespertilio [murinus Schreb.; cf. љиљак, шишмиш. — б) die Zwergfledermaus, vesperugo pipistellus Blas.] — 2) die Blindekuh, Blindemaus (ein Spiel), myinda, lusus vaccae [vide жмура]: да се играмо *слијепога миша*. cf. тутумиш.

[**слијепи сјек,** m. cf. сјек.]

1. **слијѐпити,** слӣјепӣм, v. pf. (јуж.) zusammenkleiben, conglutino.

2. **слијѐпити,** пӣм, vide слијепљети.

слијѐпјети, пӣм, (југоз.) vide слијепљети.

слијѐпљêње, n. (јуж.) das Blindwerden, Erblinden, oculorum amissio.

слијѐпљети [**слијепјети**], пӣм, v. impf. (јуж.) blind werden, oculis capior [cf. 2 слијепити]: Како који *слијепи*, све горе гуди.

слӣјепô ȍко, n. cf. [vide] око [2].

слијѐтâње [салијетање 2], n. (јуж.) das Herabfliegen, devolatio.

слијѐтати, слӣјеħêм, [салијетати 2] v. impf. (јуж.) herabfliegen, devolo.

слӣка, f. [1)] was zusammenpaßt, par, simile [cf. прилика 1]: *слика* и прилика; нашла *слика* прилику. [— 2) vide прилика 2.]

слӣме, мена, n. (зап.) vide шљеме.

слӣнав, а, о, rotzig, mucidus.

слӣнац, слӣнца, m. der Rotzzapfen, muci conus.

слӣндарити, рӣм, v. pf. н. п. гаће, vide слипарити.

слӣне, слӣнâ, f. pl. der Rotz, mucus. [cf. бале].

слӣнити, нӣм, v. impf. rotzen (weinen), mucum edo plorando. [vide балити 2].

слӣнкâње, n. dim. v. слињење. [cf. прислинкивање].

слӣнкати, кâм, v. impf. dim. v. слинити. [cf. прислинкивати].

слӣно, m. du Rotzkind, mucide! [vide бало].

слӣњêње, n. das Rotzen, pueri mucidi fletus.

слӣп, слӣпа, по, (зап.) vide слијеп.

слӣпарити, рӣм, v. pf. н. п. гаће, von sich werfen, ausziehen, detraho. [cf. сландарити, слиндарити, слипити].

слӣпац, пца, m. (зап.) vide слијепац.

слӣпачкӣ, кâ, кô, (зап.) vide шљепачки.

1. **слӣпити,** пӣм, vide слипарити.

2. **слӣпити,** слӣпӣм, (зап.) vide [1] слијепити.

3. **слӣпити,** пӣм, (зап.) vide слијепљети.

слӣпица, f. (зап.) vide шљепица.

слӣпљêње, n. (зап.) vide слијепљење.

слипòта, f. (зап.) vide шљепота.

слипчòвођа, m. (зап.) vide шљепчовођа.

слӣсти, слӣзêм, (зап.) vide сљести.

слӣтâње, n. (зап.) vide слијетање.

слӣтати, слӣħêм, (зап.) vide слијетати.

слӣти, слӣјêм, (слӣт и слӣвен) vide **салити**: Ни су вите ни чекићем бите,|. Но у Млетке у калупу *слите* —

слӣчан, чна, чно, 1) passend, angemessen, congruens: Док не нађеш два *слична* имена,| Док не нађеш Стоју и Стојана — 2) чему, н. п. лопати, т. ј. као лопата, ähnlich, similis. cf. [1 прикладан 2; попут,] налик.

слӣшати, шâм, v. pf. (по школама) prüfen, examino.

слобòда, f. 1) der Muth, animus. [cf. кураж]. — 2) Моја кућа, моја *слобода*, Freiheit, libertas.

слȍбодан, дна, дно, 1) н. п. човјек, muthig, beherzt, animosus. [cf. куражан]. — 2) је ли слободно? ist es erlaubt? licetne? [cf. дети, тестир 2].

слобòдити, дӣм, v. impf. кога, Muth einsprechen, addo animum. [cf. јуначити, соколити, куражити].

слобòдица, f. dim. v. слобода: Моја кућица, моја *слободица*.

слобòдичица, f. dim. v. слободица: Своја кућица, своја *слободичица*.

слобòдњâк, слободњáка, m. н. п. банов слободњак, der Freisaß, libertus.

слобòђêње, n. das Ermuthigen, animi additio.

Слóвац, вца, m. планина у Србији [у округу ваљевском].

слȍво, n. (pl. gen. слôвâ) 1) der Buchstabe, litera. — 2) das слово, der Buchstab c, litera s.

слóвце, n. 1) dim. v. слово. — 2) (у Сријему) vide поскурњак.

слȍг, слòга, m. 1) у њиви оно између два разора, das Ackerbeet, lira. — 2) vide лијеха: два *слога* лука.

слȍга, f. die Eintracht, concordia.

слȍжан, жна, жно, einträchtig, einig, concors: *Сложна* браћа и у петак месо једу.

слòжити, слȍжӣм, v. pf. 1) zusammenlegen, dispono. [cf. саложити]. — 2) vergleichen (Streitende), compono. — 3) anlegen, appono: *Сложи* пушку низ лијеву руку — 4) што на ватру, vide наложити [1]: Оћу Рада на колац набити,| А Васиља на ватру *сложити* — 5) н. п. у пјевању кад пјева двоје заједно па сложе да се глас ниједнога особито не чује,

zusammenstimmen, concino [cf. срочити]: *Сложили* као гуска и прасе.

сло̀жити се, сло̀жи̂м се, v. r. pf. с ким, einig werden, concordem fieri.

сло̏м, сло̀ма, m. (у Рисну) der Untergang, interitus: Тако ми *слом* не пукнуо! т. j. не отворио се, тако се не *сломио* (тако не пао и мртав остао).

сло̀мити, сло̀ми̂м, [саломити] v. pf. zerbrechen, frango. [cf. опучити 2, пребити 1, скршити, уломити].

сло̀мити се, сло̀ми̂м се, v. r. pf. 1) brechen, frangi. — 2) aufbrechen (von einer Menge), zusammenströmen, confluere, cf. [vide] слећи се [2]: Е смо нашу земљу опустили,| *Сломила се* земља у сватове — Све *се* на јад *сломи* у сватове —

1. **сло̏та,** f. (у Бан.) ситна киша са снијегом. [vide] лапавица, cf. сусњежица.

2. **сло̀та,** f. (у Србији) штогод врло велико, Ungeheuer, res immensae magnitudinis.

слу́га, f. (pl. слу̂ге, gen. слу́га̂, u. слу̂гу̂, слу̂гама [1])] der Diener, minister, servus; [cf. дјетић 5, измећар, јунак 3, момак 2, пристав, службеник, служитељ, чирак 2] (у пјесмама је свуда женског рода, н. п. Голубане, моја вјерна *слуго* — *Слуго* моја, Облачићу Раде — У Стојана нема млого друга,| Разма цигле двије вјерне *слуге* — А у говору је у једин. броју мушкога рода, а у множ. опет женскога, н. п. мој слуга, моје слуге, и т. д.) — 2) (у Дубр.) говоре и жене и дјевојке, н. п. *слуга* ваша!

слу́гин, a, o, des Dieners, servi.

слу̀жа̂вка, f. vide слушкиња [1].

слу̀жа̂вни̂к, m. (у Сријему) Kaffeebrett, Präsentirteller, Kredenzteller, repositorium. cf. поднос.

слу̀жа̂р, служа́ра, m. (у Грбљу) служари се ондје зову они људи који на каком сабору, н. п. код цркве кад је слава, готове јело и *послужују*.

слу̀жба, f. 1) der Dienst, ministerium: *Служба* није дружба. — 2) der Gottesdienst, sacra. cf. [vide] летурђија [1]. — 3) у пјесмама има и мјесто *крсно име*: *Службу* служи светог Амосија — 4) (у Дубр.) die Dienerschaft, Dienstleute: моја *служба*; има много *службе* у кући.

слу̀жбени̂к, m. (у Дубр. и у Хрв.) vide слуга [1].

слу̀жбеница, f. vide слушкиња [1].

1. **слу̀же̂ње,** n. verbal. v. служити.

2. **слу̏же̂ње,** n. verbal. v. слузити.

слу̀жити, слу̀жи̂м, v. impf. 1) кога, коме, dienen, ministro. — 2) вино или ракију, schenken, kredenzen, ministro. — 3) летурђију, мису, Gottesdienst halten, sacra celebro: И наши ће задужбине *служит'*,| Од вијека до суда Божјега — 4) служи ли та црква? ist Gottesdienst in dieser Kirche? (d. i. wird er darin je gehalten), celebraturne templum, an desertum est? — 5) vide славити [1]: А. Кога ти свеца служиш?| Б. Светога Николу (или Никољ дан). — Службу *служи* славни кнез Лазаре,| Службу *служи* светог Амосија —

[**служитељ,** m. vide слуга 1; *види* s. v. 2 лук 2.]

слу̀жица, f. (у Боци) dim. v. слуга: Ваша *служица*! (у Рисну, као још мање него слуга).

слу̂з, f. Schleim, pituita.

слу̏зав, a, o, schleimig, pituitosus.

слу̏зити, зи̂м, v. impf. triefen, rinnen, manare, н. п. *слузи* крава, скоро ће се отелити.

слу̀ктити, ти̂м, v. impf. vide **слухтити.**

слу̀кће̂ње, n. verbal. v. слуктити.

слу̀пати, слу̂па̂м, v. pf. 1) zusammenschlagen, confringo. — 2) начинити којекако, zusammenschustern, imperite conficere.

1. **слу̏та,** f. (у Сријему и у Бачк.) ein Dummkopf, stupidus, stipes. [vide лудак].

2. **слу̀та,** f. (voc. слу̂то) ein Ahner(?), ominator: Слути, *слуто*, наслутићеш.

слу̀тити, слу̂ти̂м, v. impf. ahnen, durch Vorwürfe, oder überhaupt durch Reden, gleichsam herbeiführen, ominor.

слу̀тња, f. die Ahnung, Herbeiführung durch Vorhersagen, omen.

слу̀то̂в, слуто̀ва, [m.] (у Ц. г.) који слути особито што зло, од прилике као *злослут*, der Unglücksprophet, vates mali. [vide злогук].

слу̀ће̂ње, n. das Ahnen, ominatio.

слу̀хтити [слуктити], ти̂м, v. impf. als dim. v. слушати.

слу̀ца̂ње, n. das Auslesen, selectio.

слу̀цати, слу̂ца̂м, v. impf. (у Бан.) н. п. трску, т. j. [vide] избирати, одбирати, auslesen, seligo.

случа́ва̂ње, n. das Ereignen, casus.

случа́вати се, слу̂ча̂ва̂ се, v. r. impf. sich ereignen, accidit saepius. cf. [vide] догађати се.

слу̏ча̂ј, m. (loc. случа́ју) vide догађај.

слу̏ча̂јно, zufällig, casu.

слу̀чити се, слу̂чи̂ се, vide догодити се.

слу̏шалац, *аоца, m. vide слушач.*

слу̏ша̂ње, n. 1) das Hören, auscultatio. — 2) das Gehorchen, auscultatio.

слу̏шати, ша̂м, v. impf. 1) zuhören, horchen, auscultor. [cf. чујати]. — 2) gehorchen, ausculto.

слу̏шати се, ша̂мо се, v. r. impf. einander hören, obtempero alius alio: Кад смо се састали, да *се слушамо*.

слу̀ша̂ч, слуша́ча, m. der Hörer, auditor. [cf. слушалац].

слу̏шкиња, f. 1) die Magd, ancilla. cf. [дјевојка 2, измећарка, момица 3,] момкиња, [службеница,] служавка. — 2) der Stiefelknecht, furcula caligaria.

слу̏шкињин, a, o, der Magd, ancillae.

слу̏шкињица, f. dim. v. слушкиња: Кад ћу бити Анђи *слушкињица*,| Волим бити Вуку госпођица —

слу̀шче, чета, n. ein junger Diener, servulus.

сљёз, m. vide **шљез.**

сљѐсти, сљѐзём, v. pf. (јуж.) vide шљести: На он *сљезе* низ кулу високу —

сљу́бити се, сљу́бим се, [шљубити се] v. [r.] pf. ſich verbinden, conjungi.

сма́гање, n. verbal. v. смагати.

сма́гати, сма̑жем, v. impf. 1) bändigen, domo. — 2) hinreichen, sufficio. cf. смоћи [2].

сма́гнути, сма̑гнем, v. pf. dunkel werden, obfuscari [cf. осмагнути]: Да му лице не *смагне* од сунца —

сма̀зати, ма̑жем, v. pf. hinabeſſen, comedo [vide опуцкати; cf. смандрљати 1]: *смазао* читаво јагње.

сма́ивање, n. vide **смахивање**.

сма́ивати, сма̀ујем, vide **смахивати**.

смак, m. смак свијета, Ende der Welt, finis, interitus. cf. кијамет.

сма̀кнути, сма̑кнем, vide **смаћи**.

сма́мити, сма̑мим, v. pf. 1) zuſammenlocken, collicio, convoco, cogo. — 2) herablocken, alliciens devoco.

смамљи́вање, n. das Zuſammenlocken, convocatio (suum, gallinarum).

смамљи́вати, сма̀мљујем, v. impf. zuſammenlocken, convoco, cogo.

смандрљати, љам, v. pf. 1) н. п. литру ракије, т. ј. попити, vide смазати. — 2) кога, aus der Welt ſchaffen, e medio tollere.

смањи́шкати, кам, v. pf. (у Дубр.) 1) н. п. оток, abnehmen, decresco. cf. [vide] разићи се. — 2) н. п. бол, vide утолити, **умињути** [1].

сма́нути, сма̑нем, vide **смахнути**.

сма̀њати се, њам се, v. r. pf. kleiner werden, ſich vermindern, minui.

сма̏рлама,* f. vide наруџбина.

смарла̀исати,* ла̀ишем, vide наручити.

сма́трање, n. die Betrachtung, contemplatio.

сма́трати, сма̑трам, v. impf. betrachten, contemplor.

[**сматрати се**, сматрам се, v. r. v. сматрати, dafür halten, puto, arbitror; *види* s. v. крсно име.]

сма̀ћи [смакнути], сма̑кнем, v. pf. 1) herabnehmen, demo [vide скинути 1], каже се (у Ц. г.) и: *смаћи* пециво с ражња. — 2) aus dem Wege räumen, umbringen, interficio. cf. [vide] погубити [1].

смахи́вање [смаивање], n. verbal. v. смахивати.

смахи́вати, сма̀хујем, [смаивати] v. pf. 1) wegblaſen, deflo. — 2) weghauen, praecido.

сма́хнути, сма̑хнем, [(сманути), самахнути (саманути)] v. pf. 1) wegblaſen, deflo: смахнуо вјетар цвијет с дрвета. — 2) weghauen, praecido: Сабљом махну па му главу *смахну* —

сма́хнути се, сма̑хнем се, v. r. pf. (у Ц. г.) vide полудјети.

сма̑цан, цна, цно, т. ј. мачка, vide сумацан.

сме̑, сме̏а, m. vide **смех**.

Смедере́вац (Сме̏деревац), Смедере́вца (Сме̏дерѐвца), m. човјек из Смедерева.

сме̏деревачки, ка̑, ко̑, Smederewer, Semendriensium.

Сме̏деревина, f. (ст.) оно што припада *Смедереву*, das Gebiet von Smederewo: Који ми је све моје узео:| Ђурђевину и *Смедеревину* —

Смедѐре̑вка (Сме̏дерѐвка), f. 1) Eine von Smederewo. — 2) [*смедеревка*] Art Weinrebe, vitis [vinifera L. var.] genus.

Сме̏дерево, n. Semendria (an der Donau) in Serbien.

сме̏деревски, ка̑, ко̑, von Smederewo.

сме̏ђ, а, о, brünett, subfuscus.

смежу́рати се, ра̑м се, v. r. pf. runzelig werden, corrugari.

сме̑ј, сме̏ја, m. vide **смех**.

смѐја̑ње, n. (ист.) vide смијање.

смѐјати се, је̑м се, (ист.) vide смијати се.

сме̏ран, рна, рно, (ист.) vide смјеран.

сме̏рање, n. (ист.) vide смјерање.

сме̏рати, ра̑м, (ист.) vide смјерати.

сме̏рено, (ист.) vide смјерено.

сме̏рити, ри̑м, (ист.) vide смјерити.

сме̏са, f. (ист.) vide смјеса.

1. **сме́сти**, сме́тем, (сме̏о, сме́ла) v. pf. verhindern, impedio. [cf. 2 омести 1].

2. **смѐсти**, смѐтем, (сме̏о, смѐла) v. pf. zuſammenkehren, converro.

смѐстити, сти̑м, (ист.) vide смјестити.

смѐт, смѐта, m. *1)* vom Winde zuſammengewehter Schnee, nives conflatae in unum locum. [cf. намет 4]. — *2) vide смеглиште.*

смѐтак, тка, m. штогод што није већ за потребу, н. п. воденични камен, точак, Abwurf, res rejicula.

1. **сме́тање**, n. das Hindern, impeditio.

2. **смѐтање**, n. das Herabräumen, demotio.

1. **сме́тати**, сме̑там, v. impf. hindern, impedio.

2. **смѐтати**, смѐћем, v. impf. herabthun, demo.

сме́тен, а, о, verwirrt, turbatus.

сме́тењак, m. ein verwirrter Kopf, homo mentis perturbatae. cf. сметењак [1].

сме́теница, f. eine verwirrte Frauensperſon, femina turbata.

сме́тењак, m. 1) vide сметењак. — 2) (у Рисну) Бабурски талијер. — 3) (у Биограду, ауф сметѐњак) Art Teppich, straguli genus.

смѐти, сме̑м, (pl. сме́мо, сме́те, сме̑ју) (ист.) vide смјети.

смѐтлиште, n. das Kehricht, quisquiliae. cf. [бунина, буњак, буњиште (буниште) 2, гној (гњој) 2, смет 2, ђубриш,] ђубре.

смѐтљика, f. на кукурузовини мјесто кукуруза као кила с прнијем прахом, Anzündſatz, stolo.

смѐтнути, смѐтнем, v. pf. 1) herabnehmen, herabthun, demo [vide скинути 1], н. п. сметнуло воће цвијет. — 2) с ума, vergeſſen, obliviscor. [cf. сврћи (свргнути) 2]. — 3) гледа, ока не *смеће* (с њега), abwenden, oculos dejicere. — *4) сметнуо коње, овце, чеде, т. ј. не држи их више.*

сме́тња, f. die Verwirrung, das Hinderniß, impeditio. [cf. задјева, препрека, спречица].

смѐх, смѐха, [сме, смеј] m. (ист.) vide смијех.
смѐчити, смѐчӣм, v. pf. zerbrücken, elido.
смѐшан, шна, шно, (ист.) vide смијешан.
смѐшати, смѐшӑм, (ист.) vide смијешати.
смѐшење, n. (ист.) vide смијешење.
смѐшити се, шӣм се, (ист.) vide смијешити се.
смѐшљив, а, о, (ист.) vide смјешљив.
смӣјање, n. (јуж. и зап.) das Lachen, risus.
смӣјати се, јӗм се, v. r. impf. (јуж. и зап.) lachen, rideo.
смӣје, смӣја, } m. (јуж.) das Lachen, risus.
смӣјех, смӣјеха, }
смијѐшан, шна, шно, (јуж.) ſcherzhaft, ſpaßhaft, lächerlich, ridiculus. [cf. смјешљив 2].
смијѐшати, смӣјешӑм, v. pf. (јуж.) vermiſchen, commisceo. [cf. помијешати].
смијѐшати се, смӣјешӑм се, v. r. pf. [јуж.] ſich vermiſchen, commisceri, cf. помијешати се: Док *се* ваше *смијешају* војске —
смијѐшење, n. (јуж.) das Zulächeln, arrisio.
смијѐшити се, шӣм се, v. r. impf. [јуж.] lächeln, arrideo.
смијѐшљиво, у пјесми мјесто *смјешљиво* [vide смијешан]: Од куд књига — — Шта се у њој *смијешљиво* пише —
смӣлети, лӣм, v. pf. (ист.) vide смиљети.
смӣлети се, лӣм се, vide [v. r. v.] смилети: Тад *се смиле* змија низ дувара —
смӣлити, лӣм, v. pf. (зап.) vide смиљети.
смӣлити се, смӣлӣ се, v. r. pf. komc што, lieb werden, gefallen, placere, cf. [vide] омиљети: Кол'ко му *се смилила* ђевојка —
смӣловати, лујӗм, v. pf. liebgewinnen, adamo: Шта с' видио, шта си *смиловао*| А на томе војводи Милоту —
смӣловати се, лујӗм се, v. r. pf. ſich erbarmen, misereor. [cf. сажалити, сажаловати].
смӣљ, смӣља, m. Sandruhrkraut [Sand-Immortelle, Strohblume], gnapharium arenarium Linn. [helychrysum arenarium L.; cf. миље]: *Смиљ* Смиљана покрај воде брала —
Смӣља, f. hyp. v. Смиљана.
Смиљана, f. Frauenname, nomen feminae.
смиље, n. vide смиљ: То је *смиље* и босиље.
смӣљев, а, о, von смиљ: Девојко, кито *смиљева* — Ајдемо там' доле| У *смиљево* поље —
смӣљевац, ѐвца, m. eine mit смиљ geſchmückte Mädchenmütze (у Лијевчу и у Темнићу), bei feierlichen Gelegenheiten.
смӣљети, смӣлӣм, v. pf. [јуж.] herabfriechen, decrepo.
Смӣљка, f. Frauenname, nomen feminae.
смӣран, рна, рно, (зап.) vide смјеран.
смӣрање, n. (зап.) vide смјерање.
смӣрати, рӑм, (зап.) vide смјерати.
смӣрено, (зап.) vide смјерено.
смирӣвање, n. 1) das Beruhigen, pacatio. — 2) das Beendigen, absolutio. — 3) das Untergehen, Scheiden der Sonne, occasus solis.
смирӣвати, смӣрујӗм, v. impf. 1) zur Ruhe bringen, paco. — 2) zu Ende bringen, absolvo.
смирӣвати се, смӣрујӗм се, v. r. impf. ſich zur Ruhe legen, conquiesco, н. п. смирује се сунце.
1. **смӣрити,** смӣрӣм, v. pf. 1) zur Ruhe bringen, paco. — 2) beendigen, absolvo. [vide свршити]. — 3) (у Боци) н. п. свијећу, vide угасити (каже се за крсну свијећу, с којом се устаје у славу).
2. **смӣрити,** рӣм, (зап.) vide смјерити.

смӣрити се, смӣрӣм, v. r. pf. ſich zur Ruhe legen, conquiesco; daher auch von der Sonne [vide сјести 3]: смирило се сунце. Срби кажу да сунцу не ваља рећи *зађе*, нити *сједе*, него *смири се*, јер кад му се рече *зађе*, онда оно (сунце) рече: *зашао па не изишао*! а кад му се рече *сједе*, онда оно рече: *сјео па не устао*! а кад му се рече *смири се*, онда оно рече: *смирио се и ти*!
смӣром *(т. ј. с мӣром),* ruhig, [pacifice].
смӣса, f. (зап.) vide смјеса.
смӣсао, сла, m. der Sinn, die Bedeutung, sensus.
смӣслити, лӣм, v. pf. beſchließen, decerno, statuo [cf. сумати, сумити]: Све мислио, на једно *смислио* —
смӣстити, тӣм, (зап.) vide смјестити.
смӣти, смӣм, (зап.) vide смјети.
смӣх, m. (зап.) vide смијех.
смӣцаљка, f. кад се у мицама зрна тако намјесте да се једна воденица отвори кад се друга затвори.
смӣцање, n. 1) das Herabnehmen, demtio. — 2) das Umbringen, interfectio.
смӣцати, смӣчӗм, v. impf. 1) herabnehmen, demo. — 2) umbringen, interimo. — *3) до сад сам намицао, а сад смичем.*
смӣцати се, смӣчӗм се, v. r. impf. 1) herabfallen, decido. — 2) zuſammenrücken, se condensare: копривице, по Богу сестрице! у дну *се смичите*, а у врху размичите (у приповијеци казао некакав који је бјежећи од „Турка мале паре некрштене вјере“ скочио бос и голокрак у коприве).
смӣшан, шна, шно, (зап.) vide смијешан.
смӣшати, смӣшӑм, (зап.) vide смијешати.
смӣшење, n. (зап.) vide смијешење.
смӣшити се, шӣм се, (зап.) vide смијешити се.
смӣшљање, n. das Erſinnen, excogitatio.
смӣшљати, смӣшљӑм, v. impf. erſinnen, excogito.
смӣшљив, а, о, (зап.) vide смјешљив.
смјѐран, рна, рно, (јуж.) demüthig, submissus: Чауши се *смјерно* поклонише —
смјѐрање, n. [јуж.] 1) das Vorhaben, propositum. — 2) das Zielen, collineatio.
смјѐрати, рӑм, v. [im]pf. (у Хрв.) 1) када смјераш ићи? т. ј. кад си наумио ићи? gedenken, vorhaben, cogito, proposui mihi. — 2) zielen, collineo [vide гађати]: смјера баш у чело.
смјѐрено, adv. [јуж.] demüthig, demisse, cf. смјерно: А Мара му одговара тио *смјерено* —
смјѐрити, рӣм, v. pf. [јуж.] 1) ſich vornehmen,

decerno. [vide] наумити, cf. намјерити. — 2) zielen, collineo, cf. [замјерити 1a, омјерити 2,] загледати: Ђе га *смјери*, ту га погодио —

смјѐрно, adv. [јуж.] bemüthig, demisse, cf. смјерено: Чауши се *смјерно* поклонише —

смјѐрнōст, смјѐрности, f. [јуж.] die Demuth, animus submissus.

смјѐса, f. (јуж.) das Gemengſel, mixtura. [cf. сумјеса].

смјѐстити, тӣм, v. pf. [јуж.] unterbringen, colloco.

смјѐти, смӣјем, v. impf. (јуж.) wagen, ſich trauen, audeo.

смјѐшљив, a, o, (јуж.) [1)] der gern lacht, risus amans, ad risum facilis. [— 2) vide смијешљиво; cf. смијешљиво.]

смлâвити, вӣм, v. pf. vide сможђити.

смла́тити, смлâтӣм, v. pf. todt dreſchen, conflagello. [vide умлатити 1].

смла́чити, смлâчӣм, v. pf. lau wärmen, tepefacio.

смлѐдњети, дӣм, v. pf. (у Дубр.) mager werden, emacesco. cf. [омледњети, омршавити,] омршати.

смо̀ждити, смо̀ждӣм, v. pf. zermalmen, comminuo. [cf. смлавити, 2 смрскати].

смо̀к, смо̀ка, m. (loc. смо̀ку) 1) die Zukoſt, opsonium [cf. пригута]; смок бијели, т. ј. сир, скоруп, масло; Све *смокове* зове у сватове:| Кума куми граха бијелога,| Старосвати боба главатога,| А дјевери купус и сланину — 2) (у Боци) сало и лој истопљено заједно, па се тијем послије зачиња јело: Тешко купусу из села *смок* чекајући.

смо̀ква, f. (gen. pl. смо̀кāвā) 1) [gemeiner Feigenbaum] die Feige, ficus [carica L.] (der Baum und die Frucht). — 2) (у Дубр.) некака морска риба, Art Fiſch [Dreckfiſch], piscis genus [stromateus fiatola L.]. — 3) Dreck, stercus [vide говно]: Ја с' не бојим Влаха ни *смокава* —

смо̀квара, f. (у Ц. г.) некаква пита с медом, eine Art Kuchen, placentae genus.

смо̀квица, f. dim. v. смоква.

смо̀крити се, смо̀крӣм се, v. r. pf. (у Паштр.) покваситисе, н. п. од кише, naß werden, madefio.

смо̀ла, f. das Pech, pix. [cf. пакао 2].

смо̀лав, a, o, pechig, piceus, picatus: *Смолаве* руке не ваљају нигђе.

смолѐница, f. (у Хрв.) die Alarmſtange, signum quo milites ad arma conclamantur. [vide витиљача]. cf. фитиљача.

смо̀лити, лӣм, v. impf. pichen, pico.

Смо̀ља, f. hyp. v. Смољана.

Смо̀љан, m. Mannsname, nomen viri.

Смо̀љана, f. Frauenname, nomen feminae.

смо̀љење, n. das Pichen, picatio.

Смо̀лка, f. Frauenname, nomen feminae.

смо́љо, m. [јуж.] који као покуњи нос, Einer mit hangender Naſe, naso demisso.

смо̀ница, f. eine Erdart (für Weinberge) [Pecherde], terrae genus [terra bituminosa].

смо̀рити, смо̀рӣм, v. pf. ermüden, defatigo, cf. [vide] уморити [2]: Ти ме сломи, море, и превари| На далеко Бишћу на крајину,| *Смори* мене и дружину моју —

смота́ва̄ње, n. 1) das Zuſammenwickeln, implicatio. — 2) das zu-Ende-hafpeln, perductio filorum in rhombum.

смота́вати, смо̀та̄вӣм, v. impf. [von смотати] vide смотати.

смо̀так, тка, m. n. п. пређе, Knauel, glomus.

смо̀тати, тӣм, v. pf. 1) zuſammenwickeln, implico. — 2) zu Ende haſpeln, perduco in rhombum. — 3) ſich eilends davon machen, aufugio: *смота* изнад куће.

смо̀трити, смо̀трӣм, v. pf. erblicken, conspicor. [vide угледати].

смоту́љак, љка, m. (у Ц. г.) vide замотуљак.

смо̀ћи, смо̀гнēм, v. pf. (у Сријему) 1) bändigen, frango: ко ће га *смоћи*! — 2) hinreichen, ſufficio: хоће ли ти храна *смоћи* до нове?

смо̀чан, a, o, сир, зеље, fett, gewürzt, pinguis, conditus: Боље је и пригута наопарна него земља *смочана*.

смо̀чац, смо̀чца, m. hyp. [dim.] v. смок.

смо̀чење, n. das Zukoſten des Brots zum Gemüſe, opsonatio.

смо̀чити, чӣм, v. impf. zukoſten, opsonor.

смра̀д, m. (loc. смра́ду) der Geſtank, foetor.

смра̀дити, дӣм, v. impf. Geſtank machen, foetorem creo.

смра̀ћење, n. das Anſtänkern, foetoris excitatio.

смра̀зити, зӣм, v. pf. vide омразити: Први грijех *смразити* ћевојку —

смра̀морити се, рӣм се, v. r. pf. [vide] скаменити се, постати *мрамор*, zu Stein werden, lapidesco.

смра́чити се, смра̀чӣ се, v. r. pf. dunkel werden, vesperascit. [vide смрћи се].

смр̀вити, вӣм, v. pf. bröſeln, frio.

Смр̀дан, m. 1) Name einer Drina-Ueberfuhr bei Лозница, trajectus nomen. Код Смрдана близу има једна бара, која смрди на сумпор, и зове се *Смрдљива бара*. cf. Ковиљача. — 2) ријека у Бјелопавлићима (зла за пиће).

смрдѐљав, a, o, vide смрдљив.

смр̀дети, дӣм, (ист.) vide смрдјети.

смр̀дӣв, a, e, (у Дубр.) vide смрдљив.

смр̀дибаба, f. некаква тица, велика као голуб, али по перју љепша од њега, него кажу да *смрди*, eine Art Vogel, avis genus. [vide смрдиврана].

смр̀дибуба, f. Waſſerwanze [Baumwanze], [pentatoma baccarum L.].

смр̀диврана, f. некаква тица, чини ми се да је плаветна (може бити да је смрдибаба), eine Art Vogel [Blauracke], avis genus [coracias garrulla L.].

Смр̀дипоток, m. код Голупца у нахији Пожаревачкој поток, који се, као што се онуда приповиједа, тако прозвао од многијех мрт-

ваца који су ондје још прије Христа негда изгинули.

смр̏дити, (зап.) } дӣм, v. impf. ſtinken, foeteo.
смр̏дјети, (југоз.)} [cf. баздјети, тоњати].

смр̏дљив, а, о, ſtinkend, foetens. [cf. смрдељав, смрдећ].

Смр̏дљивӑ Ба̏ра, f. cf. Смрдан [1].

смр̏дљивац, ӣвца, m. der ſtinkt, homo foetens.

смр̏дљивица, f. die ſtinkt, foetens mulier.

смр̏дљика, f. (у Ц. г.) дрво [gemeine Ebereſche, Maasbeerbaum, sorbus aucuparia L.] за које се приповиједа да је уље на њему расло док није некакав цар некад објесио о њему права човјека. cf. шмрљика.

смр̏ђење, n. das Stinken, foetor.

смр̏ђети, смр̏дӣм, (јуж.) vide смрдјети.

смрѐка, f. der Wachholder, juniperus communis Linn. cf. *вења*, клека.

смрѐкиња, f. die Wachholderbeere, bacca juniperi [vide вења 2]: И *смрекиње* вријеме продаје.

смрѐков, а, о, von смрека, juniperi.

смрѐковача, f. 1) смрекова батина, Stock von Wachholder, fustis juniperi. — 2) смрекова вода (кад се успе на смрекове бобе те ускисне), der Wachholderwein, vinum e baccis juniperi.

смрѐковина, f. Wachholder-Holz, lignum juniperi.

смре́скати, смрѐскӑм, v. pf. quetſchen, zerſtoſſen, contundo, offendo, н. п. главу, нос. [cf. смуљати, спрштити].

смрѐчӑк, [смре]чака, *m. (у Херц.)* Wachholderwald, [silva juniperi].

смрзава̏ње, n. das Frieren, congelatio.

смрзава̏ти се, смр̏зава̏м се, v. [r.] impf. frieren, congelari.

1. **смр̏зао,** зли, f. (loc. смр̏зли) der Froſt, gelu [cf. помрзао]: дошао по овој *смрзли*.
2. **смр̏зао,** зла, зло, gefroren, gelatus.

смр̏зла, m. (у Сријему) vide [смрзлица] смрзло.

смр̏залица, f. (verächtlich) der die Kälte nicht ertragen kann, impatiens frigoris. cf. [смрзла, смрзло,] зимоморница, озеблинча.

смр̏зло, m. (јуж.) vide смрзлица. [cf. смрзла].

смралу́так, тка, m. gefrorne Erdſcholle, gleba gelata.

смр̏знути, нӗм, *(смрзох и смрзнух, смрзао — смрзла — и смрзнуо)* v. pf. gefrieren machen, congelo.

смр̏знути се, нӗм се, v. r. pf. gefrieren, congelari. [cf. скоцати се, скочањити се].

смрка̏ва̏ње, n. das Dunkel-werden, obscuratio. [cf. смркивање, смрцање].

смрка̏ва̏ти се, смрка̏ва̑ се, v. r. impf. dunkel werden, tenebrae oboriuntur. [cf. смркњивати се, смрцати се].

смр̏кнути се, нӗ се, vide **смрћи се.**

смркњи́ва̏ње, n vide смркавање.

смркњи́ва̏ти се, смр̏књива̑ се, v. r. impf. (у Дубр.) vide смркавати се.

смр̏млати, лӑм, } v. pf. dahermurmeln, commur-
смр̏мљати, љӑм, } muro, mussito, obmurmuro.
смр̏нцати, цӑм, } [cf. смумлати, смумљати].

1. **смр̏скати, кӑм,** v. pf. zuſammenſchnüren, constringo (vom Beutel).
2. **смр̏скати, смр̏скӑм,** v. pf. zermalmen, contero. [cf. смождити].

смр̏т [самрт], f. der Tod, mors: то ми је смрт.

смр̏тан, тна, тно, 1) ſterbend, moribundus: Јадан синко, сабљо Краљић-Марко,| Ће погибе, куку твојој мајци!| А Марко му *смртан* бесидио — *Смртан* вади ножић трговачки — 2) н. п. човјек је смртан, ſterblich, mortalis. cf. самртан.

смр̏тни, нӑ, нӧ, vide самртни.

смр̏тњӑк, m. (у Србији) каже се у шали за чун[1] (јер је човјек у њему на великој води близу *смрти*), Kahn, linter.

смр̏ћи се, смр̏кнӗ се, (смр̏кло се) (cf. смркнути се) v. r. pf. dunkel werden, tenebrae oboriuntur. [cf. смрачити се, мркнути (мрћи)1].

смр̏ца, f. dim. v. смрт: Доклем га је *смрца* уморила —

смр̏цање, n. vide смркавање.

смр̏цати се, смр̏чӗ се, vide смркавати се.

смр̏ч, m. [Cedern Wachholder, juniperus oxycedrus L.] vide смрека.

смр̏чак, чка, m. (pl. gen. смр̏чӑка̑) die Morchel, [Speiſemorchel, morschella esculenta Pers.] phallus esculentus Linn.

смр̏чев, а, о, н. п. качица, vom Wachholderbaum, juniperinus.

смр̏чевина, f. Wachholder-Holz, lignum juniperi.

сму́дити, сму́дӣм, v. impf. (у Ц. г.) 1) ſengen, amburo. — 2) [vide] глобити, гулити, дерати, durch Erpreſſungen ſchinden, exhaurio: Оде градит' града на Медуну| Да узапти Брдску сиротињу,| Да их гули и без мила *смуди* —

сму́дут, m. (у Дубр.) некака морска риба, eine Art Meerfiſch [Seebarſch], piscis genus [labrax lupus C. V.].

сму́ђ, сму́ђа, m. der Schiel, perca lucioperca [sandra Cuv.].

сму́ждити, сму́ждӣм, v. pf. н. п. шумнат прут, грозд, abſtreifen (Beeren und Blätter), destringo.

сму́к, m. eine Art Schlange [die Aeſculapſchlange], serpentis genus [coluber flavescens L.; cf. коњушарица, коњуштица, смукуља]: Смук је одозго прн а по трбуху жућкаст.

сму́кнути, сму́кнӗм, v. pf. 1) нож, зuden, stringo. [vide сукнути 1]. — 2) daherſchießen, ruo.

сму́куља, f. vide смук.

сму́љати, љӑм, v. pf. zerquetſchen, contundo. [vide смрескати].

сму́млати, лӑм, } vide смрмлати.
сму́мљати, љӑм, }

сму́та, f. (у Грбљу) сјевер са снијегом, Schneewetter, ningor.

сму́тити, сму́тӣм, v. pf. 1) verwirren, turbo. [vide побунити]. — 2) н. п. воду, trüben, turbo. [vide помутити 1].

сму́тљивац, ӣвца, m. der Ränkeſchmied, doli machinator.

сму́тња, f. die Verlegenheit, angustiae.

сму̏ћкати, ка̂м, v. pf. ausschwenken, eluo: *смућкај* па пролиј.
сму̀ца̂љка, f. (у Хрв.) vide тоциљајка.
сму̀ца̂ње, n. 1) das Umherziehen, vagabunda vita. — 2) (у Хрв.) vide тоциљање.
сму̀цати се, сму̀ца̂м се, v. r. impf 1) herumstreichen, vagor. [vide скитати се]. — 2) (у Хрв.) vide тоциљати се.
сму̏шен, а, о, н. п. лети као смушен, wie ein Rasender, rabidus, rabiosus. [cf. бијесан, горопадан].
сму̏шени̂к, m. vide горопадник.
сму̏шити се, ши̂м се, v. r. pf. vide [помамити се] згранути се.
сна̀а, f. vide **снаха.**
сна̀га, f. (acc. сна̂гу) 1) die Stärke, Kraft, vires [cf. крепост]: опасао се снагом, стао на снагу, der Jüngling ist in der Blüthe seiner Mannskraft. — 2) der Leib, Körper, corpus, н. п. боли ме сва *снага.* cf. [vide] тијело[1]. — 3) (у Хрв.) vide чистота[1].
сна̀жан, жна, жно, (сна̂жни̂, на̂, но̂) stark, fortis. [cf. силан 1; чил (чио)].
сна̀жêње, n. (у Хрв.) vide чишћење.
сна̀жити, сна̂жи̂м, (у Хрв.) vide [1 мести 1] чистити.
сна̀ин, а, о, vide **снахин.**
снао̀дити, сна̀оди̂, vide **снаходити.**
снао̀ђêње, n. vide **снахођење.**
сна̀ћи, сна̂ђê, v. pf. 1) finden, heimsuchen, invenio: *снашло* га чудо; *снашла* га биједа. — 2) снашло га, er hat das Hinfallende, epilepticus est.
сна̀ха [снаа], f. (voc. сна̂хо) 1) des Bruders Frau, Schwägerin, fratris uxor. [cf. невјеста 2]. — 2) zu der ich дјевер bin. — 3) die Schwiegertochter, Schnur, nurus. cf. невјеста[2].
сна̀хин [снаин], а, о, der снаха, τῆς снаха.
снахо̀вати, сна̀хујêм, v. impf. ко *снахује,* та војује.
снахо̀дити, сна̀ходи̂, [снаодити], v. impf. 1) finden, heimsuchen, invenio, н. п. биједа. — 2) das Hinfallende bekommen, corripi: снаходи га свакога мјесеца.
снахо̀ђêње [снаођење], n. das Auffinden, Heimsuchen, correptio.
сна̀ша, f. (voc. сна̂шо) 1) vide [hyp. v.] снаха. — 2) jede (jüngere) Frauensperson, deren Namen man nicht weiß: Schwägerin, nurus. [— 3) cf. златоје].
сна̀шин, а, о, der снаша, nurus.
сна̀шица, f. dim. v. снаша: Пијаној *снашици* мили ђеверци.
снеби̂ва̂ње, n. 1) das Schüchternsein, Verlegensein (in fremdem Hause), verecundia. — 2) das Leugnen mit Verwunderung, infitiatio mirabundi.
снеби̂вати се, снѐби̂ва̂м се, v. r. impf. 1) verlegen sein, verecundus sum. cf. [vide] устручавати се. — 2) чега, etwas mit Verwunderung leugnen, mirabundus infitior.
снѐбити се, снѐбијêм се, v. r. [pf.] impf. 1) schüchtern, verlegen werden, verecundus sum. — 2) чега, etwas mit Verwunderung leugnen, mirabundus infitior.
сневесѐлити се, сневѐсели̂м се, v. r. pf. sich betrüben, contristari.
снêг, m. [ист.] vide снијег.
снѐжан, а. о, [ист.] vide **сњежан.**
снежа̀ни̂к, снежани̂ка, m. (ист.) vide **сњежаник.**
снеру̀кê, unbequem, importunum. cf. **рука**[5].
снêт, f. (ист.) vide снијет.
снéти, снѐсêм, (ист.) vide снијети.
снѐтљив, а, о, (ист.) vide сњетљив.
сни̂ва̂ње, n. vide сањање.
сни̂вати, сни̂ва̂м, vide сањати.
сни̂г, m. (зап.) vide снијег.
сни̏жан, а, о, [зап.] vide сњежан.
сни̏жê, vide [2] ниже.
сни̏зак, сни̏ска, ско, (comp. сни̏жи̂) nieder, humilis. cf. [vide] низак.
сни̂зати, сни̂жêм, v. pf. herabreihen (Perlen), demo de filo.
снизи̂ва̂ње, n. das Herabnehmen, demtio.
снизи̂вати, сни̏зујêм, v. impf. herabnehmen, demo.
снијѐвање, n. [јуж.] vide [сањање] снивање.
снијѐвати, сни̏јева̂м, v. impf. (у Ц. г.) vide [сањати] снивати.
снијѐвати се, сни̏јева̂ ми се, v. [г.] impf. [јуж.] снијеваће ми се ноћас, träumen, somnio.
сни̏јег, m. (loc. снијѐгу) (јуж.) der Schnee, nix: Не пада *снијег* да помори свијет, него да свака звјерка свој траг покаже.
снијѐжêње, n. [јуж.] das Schneien, ningor.
снијѐжити, жи̂, v. impf. (у Дубр.) снијѐжи̂, т. ј. иде снијег, schneien, ningere.
снијѐжница, f. (у Ц. г.) јама гдје љети има снијега (у Херцеговини и у Црној гори на таковијем се мјестима љети снијег топи у котловима и у коритима, те се стока поји), Schneegrube, fovea, in qua nives conservantur.
сни̏јет, f. u. m. (јуж.) der Brand im Getreide, uredo, cf. [vide 2] гла̀вница[1]: Од шенице се може *снијет* претворити, а од *снијета* шеница.
снијѐти, снѐсêм, (сни̏о, снијѐла, ло) v. pf. (јуж.) 1) herabtragen, defero. — 2) zusammentragen, congero. — 3) tragen, legen (von der Henne), pono.
сни̂ма̂ње, n. das Herabnehmen, demtio. cf. [vide] скидање.
сни̂мати, сни̂ма̂м, v. impf. herabnehmen, demo. [vide скидати 1].
сни̂мати се, сни̂ма̂м се, v. r. impf. herabsteigen, descendo. [vide силазити].
сни̂мити, сни̂ми̂м, v. pf. herabnehmen, demo, cf. [vide] скинути[1]: капу с главе, кукурузе с тавана и т. д.; Она *сними* свилена јаглука —
сни̂мити се, сни̂ми̂м се, v. r. pf. herabsteigen, descendo [vide скинути се]: Он *се сними* са коња Шарина —
сни̂т, f. (зап.) vide снијет.

1. сни́ти, сни́м, v. pf. träumen, somnio. [cf. сњети (шњети)].
2. сни́ти, снѐсе́м, (зап.) vide снијети.
сни́тљив, a, o, (зап.) vide сњетљив.
сно̀ва̂лька, f. справа за сновање (пређе).
сно̀ва̂ње, n. das Anzetteln, exordium telae.
сно̀вати, сну̏је́м, v. impf. anzetteln, ordior (telam).
сно̀ватни̂к, *m. (у Боци) vide витао* 1.
сно̀п, сно̀па, m. die Garbe, merges, fasciculus.
сно̀пак, пка, m. hyp. v. сноп.
сно̀пит, a, o, (у Сријему) n. p. човјек, ſtämmig, robustus. cf. [vide] трснат.
сно̀пић, m. dim. v. сноп.
сно̀пље, n. (coll.) die Garben, mergites.
сно̀с, m. 1) што *снесе* вода на једно мјесто, die Anſchwemmung, aggestio. cf. [vide] нанос. — 2) (у Ц. г.) занијели све у снос (кад се сакрије од војске), die Niederlage, receptaculum: А грабе им на *сносове* благо —
сно̀сити, сно̀си́м, v. impf. 1) zuſammentragen, comporto: „гдје вам кокоши сносе?“ пита у Црмници онај који најприје на божић у јутру донесе воде; а из куће му ко одговори: „у пањеге око огња“ (да не би кокоши носиле изван куће). — 2) herabtragen, defero. — 3) ertragen, fero, tolero, sustineo. cf. подносити [2].
сно̀шење, n. 1) das Zuſammentragen, comportatio. — 2) das Herabtragen, delatio. — 3) das Ertragen, toleratio.
сњегопа̀дан, дна, дно, [јуж.] n. p. земља, ſchneereich, nivosus.
сњѐжан, a, o, [јуж.] 1) beſchneit, nivibus plenus, n. p. ноге, дрво. — 2) од снијега, n. p. груда, Schnee-, nivalis: И у чаши једна груда *сњежана* —
сњежа̀ни̂к, сњежани́ка, m (у Ц. г.) по врху згуснут (као усирен) *снијег* по коме се може ићи.
сњежа̀ница, f. (јуж.) вода од снијега, Schneewaſſer, aqua nivalis. У Херцеговини на гдјекојијем мјестима посленици пију све љето сњежаницу, која тече из планина (и за то, може бити, онамо има много сиромашнијех људи?).
сњѐти [шњети], сни́м, v. pf. (по југоз. кр.) vide [1] снити.
сњѐтљив, a, o, (јуж.) vide главничав.
со̏, со̀ли, f. das Salz, sal.
со̀а, f. vide **соха.**
со̏ба,* f. (pl. gen. со̏ба̂) das Zimmer, cubile, conclave, diaeta, thalamus. [vide клијет1]. cf. изба.
со́бет,* m. das Gaſtmahl, convivium [vide гозба]: *Собет* чини Српски кнез Лазаре —
собѐтина, f. augm. v. соба.
со̏бица, f. dim. v. соба.
со̏бни̂, на̂, но̂, n. p. врата, des Zimmers, Zimmer-, conclavis.
Со̀бовица, f. планина у Шумадији од Баничине до Крагујевца.
со̀ва, f. (pl. gen. со̏ва̂) die Eule [der Waldkauz], noctua, ulula [syrnium aluco L.]. cf. [буљина, бучок, 1 еја,] јеина, утина, ушара.
со̀виља, f. (у горњ. прим.) vide [чунак1] совјело.
со̀вин, a, o, der Eule, noctuae.
со̀вић, m. das Junge der сова, pullus noctuae.
со̀вица, f. dim. v. сова.
со̀вјело, n. (у Дубр.) vide чунак [1] (у разбоју). cf. совиља.
со̀вра[*], f. vide **софра.**
со̀врња, f. 1) (у Боци) ситно камење што се у зидању меће између великог камења. — — 2) (у Ц. г.) поврх зидова настављена међа од ситнога камења.
совӯљага, f. augm. v. сова.
со́дат, m. (у Дубр.) 1) vide **солдат.** — 2) der Träger, bajulator. [vide носилац].
со̏дорина, f. (у Ц. г.) некака трава, eine Art Pflanze, herbae genus.
Со̀зина, f. планина између Црне горе и нахије Барске.
соӣљебни̂к, m. (у Боци) пријатељ који с киме *со и хљеб* једе. cf. [vide] солоједник.
со̏ј,* со̀ја, m. der Stand, Rang, ordo, conditio (civilis), cf. род [vide пасмина]: Млади Урош *соја* господскога —
со̏јка, f. (у Сријему) vide [крештелица] креја.
со̏ј-срма̀ли,* indecl.: А по диби *сој-срмали* тканица,| При тканици *сој-срмали* ножеви —
1. со̏к, со̀ка, m. (loc. со̀ку) 1) Saft, succus. — 2) die Käſelafe, muria casei.
2. со̏к, m. 1) (у Ц. г.) онај који пронађе лупежа који је што украо или друго како зло учинио, Ausfinder. [cf. зог]. Кад се онамо коме што украде, он објави шта ће дати ономе који му лупежа пронађе (и ово што му се даје зове се *соџбина*). Сок да се не би с лупежом без невоље омразио и да би се ствар тајно свршила, пошаље какога човјека те му каже да неко зна да је он то и то украо, већ нека иде те се мири на лијепо с покрадењијем. Овај човјек којега сок шаље лупежу зове се *сокоџржица*. Ако се лупеж поплаши, он иде те се с покрадењијем намири, и тако се то сврши тајно да ни покрадени ни лупеж не знаду ко је сок, јер му соџбину од покраденога узме и однесе сокоџржица. Ако ли лупеж мисли да се не може доказати да је он то украо или се узда у се и у своје јако братство, он не ће ни да чује што му сокоџржица каже; онда покрадени повиси соџбину, а сок ако је за цијело увјерен да је оно прави лупеж украдене ствари, он му опет пошаље сокоџржицу. Ако ли лупеж и опет не призна, онда покрадени још повиси соџбину, и тако је повишује три четири пута, да кашто соџбина изиде већа него што украдена ствар вриједи. Најпослије сок ваља да изиде и пред кметовима да докаже да је онај на кога он говори заиста оно украо; ако он то докаже, онда лупеж ваља да плати осим

покраће и остале све трошкове, ако ли не докаже онда трошкове сок ваља да плати. — 2) (у нах. Сок.) vide свједок.

сокòдржица, f. (у Ц. г.) der сок-hâlter. [cf. 2 сок 1].

Сóка, f. Frauenname, nomen feminae (*Σοφία*).

сòкāк,* сокáка, m. die Gaſſe, platea. cf. [vide] улица [2].

сокàчић, m. dim. v. сокак.

Сòкна, f. Frauenname, nomen feminae.

сòко, сокòла, m. (voc. сòколе, pl. gen. сокóлâ u. сокòлôвâ) 1) der Falke [der Taubenfalk], falco [f. peregrinus Tunst.]. — [*Соко*] 2) град у Србији (близу Дрине). — 3) вода и брдо у Ловћену. — 4) зидине од старога града у Црној гори. — 5) [*соко*] cf. [vide] златоје.

сокòлак, лка, m. hyp. v. соко [1]: иди, мој *соколак* (говоре дјеци кад их куда шаљу).

сокòлāрина, f. Студеница је плаћала Турцима некакав данак који се овако звао и мјесто којега кажу да су се негда давали соколови.

сокòлити, лîм, v. impf. (у Ц. г.) anfeuern, ermuntern, cohortor, cf. [vide] слободити: *Соколи* их Мрђен поглавица —

сокòлић, m. 1) der junge Falke, pullus falconis. — 2) (у Ц. г.) vide јастријеб.

сокòлица, f. das Weibchen des Falken, falco femina: Иде соко, води *соколицу* —

сокòлов, a, o, Falken-, falconis. [cf. шанинов].

Сòкољанин, m. (pl. Сòкољани) Einer von Соко [2].

сòкôски, кā, кô, von Соко.

сòлад, сòлда, m. (у Боци) vide солдин.

солàни, нā, нô, Salz-, salinus, salarius. cf. сони.

сòлāр, солáра, m. der Salzhändler, negotiator salarius.

сòлара, f. das Salzamt, praefectura annonae, salariae. cf. сланица [2].

солáрев, **солáров**, a, o, des солар, salarii.

сòлдāт [содат 1], m. der Soldat, miles.

солдàтија, f. 1) die Miliz, die Militärgrenze, im Gegenſatz der паорија, des Bauernlands, des Provinziale, regio militaris. — 2) das Soldatenvolk, die Soldateſque, milites.

солдàтина, f. augm. v. солдат.

сòлдāтов, a, o, des Soldaten, militis.

сòлдатски, кā, кô, ſoldatiſch, militaris.

солдàтуша, f. das Soldatenweib, mulier militaris.

солдàчина, f. das Soldatenleben, militia.

сòлдин, солди́на, m. (у Рисну) четврт крајцаре, das Viertel eines öſterr. Kreuzers, quadrans cruciferi. [cf. солад].

сòлика, f. (у Хрв.) vide [цигани] соља 2.

сòлило, n. 1) die Salzlecke, locus ubi sal sparsum lingitur ab ovibus: Трчи као овца на *солило*. — 2) у пјесми (Saline?): Прво добро на мору *солило* — [— 3)] Ој *Солило*, мој бијели граде —

Сòлин, Соли́на, m. стари град у Далмацији од којега се и сад познају зидине, Salona, Salona.

Соли́њанин, m. Einer von Солин.

Сòлиоскô Пòље, n. поље крај мора у Грбљу иза Тројице, гдје се негда со морска градила.

сòлити, лîм, v. impf. ſalzen, sale condio.

сòлити се, лîм се, v. r. impf. ſich mit Salz verſehen, sal comparo.

солòједник, m. der mit uns Brot und Salz gegeſſen, qui nobiscum salem comedit. cf. сољебник.

Соломун, m. Salomon, Salomo: премудри Соломун.

Соломунов, a, o, Salomons, Salomonis.

Соломуново слòво, n. Drudenfuß, кад жене бају око какве гуте (особито око врата), онда пишу као чивитом и Соломуново слово ✡.

сòлотук, m. (komiſch) der Salzſtöſſel, pistillum sali comminuendo. cf. [vide] тучак [1].

Сòлун, Солу́на, m. Theſſalonich, Thessalonica: До *Солуна* сто сомуна, а од *Солуна* сто сомуна (ваља), а у *Солуну* су чакшире за марјаш.

сòлуфе,* сòлу́фâ, f. pl. vide зулови: Пом'јешасмо брке и *солуфе* —

сóља, f. (у војв.) 1) vide бјелутак. — 2) die Rieſel, Graupeln. cf. [vide] цигани.

сòљênье, n. das Salzen, sallitio.

сòм, сòма, m. der [Donau-] Wels, silurus glanis [L.].

Сòмина, f. планина у Херцеговини: Бјеше пошa' у лов у *Сомину* —

1. **сòмић**, m. dim. v. сом.

2. **сòмић**, m. das Rauchloch an den zwei Dachſeiten, fumarii genus.

сòмли,* adj. indecl. н. п. сомли нож, т. ј. у којега су коре (камзе) од сомова зуба (?): Па је *сомли* ножа повадио —

сòмљи, љā, љê, Wels-, siluri.

сòмов, a, o, Wels-, siluri.

сòмовина, f. Welsfleiſch, caro siluri.

Сòмоша, Сомòша, m.: Од *Сомоша* шора Луторанског —

сòмун[*], сому́на, (cf. самун) m. der Laib (feinern Weizenbrots), panis delicatior. Сомун је свагда у кисело умијешен. У Србији се сомуни највише зове овакi куповни хљеб.

сому́нина, f. augm. v. сомун.

сому́нић, m. dim. v. сомун.

сому́нџија[*], m. der Verkäufer von Laiben Weizenbrots, panarius negotiator.

сòмчāд, f. (coll.) kleine Welſe, siluri parvuli.

сòмче, чета, n. ein kleiner Wels, silurus parvulus.

сóни, нā, нô, vide солани.

сòпа, f. 1) [*] ein Prügel, Knüttel, fustis. [vide] батина [1], cf. кијача. — 2) (у Дубр.) некака морска риба, [box] salpa [C. V.].

сòпи́лка, f. (у Ц. г.) велика свирала, Art großer Flöte, fistulae majoris genus.

сòпити, пîм, v. impf. keuchen, anhelo.

сòпљênье, n. das Keuchen, anhelatio.

Сòпōт, m. 1) извор и село у нахији Биоград-

ској на путу из Биограда у Крагујевац. — 2) извор у равноме Котару у Бенковцу. [cf. Шопот]. — 3) извор код намастира под Острогом. — 4) према Рисну више мора пећина, из које кашто, особито у прољеће, у један пут удари силна вода да би човјек рекао сав ће свијет потопити (а љети иду у њу с лучем за воду). — 5) више Пожаревца брдо (испод којега такође има извора). [— 6) (*сопот*) у загонеци, cf. *вазлитраве*.]

Сȍпоћâни, m. pl. намастир у [Старој] Србији, од којега сад зидине стоје: *Сопоћане* наврх Рашке ладне —

сȍпра[*], f. vide **софра**: Гди је *сопра*, ту је долибаша —

сȍрити, сȍрӣм, v. pf. (у Дубр.) оборити да се ваља и лупа, herabkollern, devolvo: сорила нешто мачка. [vide] оборити[1], cf. разорити.

сȍрити се, сȍрӣм се, v. r. pf. (у Дубр.) 1) herabkollern, devolvi. — 2) wiederhallen, wiederschallen (von Gebirgen, als wenn sie zusammenstürzten), resono: *Сорише се* брда и долине —

сȍрта, f. die Sorte, Gattung, genus: сваке *сорте*, allerlei. [vide] струка[3], cf. врста, рука.

сȍрцати се, цâм се, v. r. pf. (у Сријему) vide [1]пасти, стровалити се.

Сóса, f. Frauenname, nomen feminae.

сотòна, f. (voc. сȍтоно) der Satan, satanas.

сотòнин, a, o, des Satans, satanae.

Сотòнићи, *m.* [pl.] *племе у Црмници.* [cf. Мртвица 2].

сотòњâк, тоњáка, m. ein rechter Satan (scherzhaft), homo procax.

сȍфа[*], f. (у горњ. примор.) vide лијеха: У бостању три *софе* садиле:| Једну *софу* црвен' гарофиља — На сриједи *софа* од мерџана,| И на *софи* дрвце бадемово —

Софѝјана, f. ein Frauenname, nomen feminae.

сȍфра [совра, сопра],* f. der Speisetisch, mensa. cf. трпеза, синија[1, столица3]; астал, [2]сто[2].

сòха, f. (acc. сȍху, pl. сȍхе, сóхâ) [соа] ein gabelförmiges Holz, pertica bifurca; — соха кирицијнска, *велика батина на врху мало рачваста, коју кириције носе на рамену те њоме подупиру једну страну док другу притоваре.*

сȍчан, чна, чно, saftig, succosus.

сòчêње, n. 1) das Kuppeln (im ehrlichen Verstande), comparatio conjugis. — 2) (у Ц. г.) cf. [2]сок[1].

сочѝвица, f. водена, die Wasserlinse, lemna palustris Linn. [lemna L.; cf. лечице].

сȍчӣво, n. 1) die Linse, cicer lens Linn. [cf. леħа, 1 леħе, рогачица]. — 2) (у Дубр.) Hülsenfrüchte, legumina. cf. [vide] вариво.

сòчити, чӣм, v. impf. 1) ausfindig machen, kuppeln (eine Braut), concilio. — 2) (у Ц. г.) cf. [2]сок[1], angeben, deferre.

сóчица, f. 1) dim. v. со. — 2) (у Хрв.) vide [цигани] солика.

сȍцбина, f. (у Ц. г.) што се да *соку*, Lohn für den сок. [cf. наљеже].

сòшица, f. dim. v. соха.

спáвâње, n. das Schlafen, dormitio.

спáвати, спâвâм, v. impf. schlafen, dormio. [cf. спати].

спàваћӣ, ћâ, ћê, н. п. капа, хаљине, Schlaf-, dormitorius.

спавàћив, a, o, (ст.) schlafend, dormiens: Ко ће љута змаја преварити,| Ко ли њега *спаваћива* наћи —

спàвâч, спавáча, m. der Schläfer, dormitor.

спавáчев, a, o, des Schläfers, dormitoris.

спавàчица, f. die Schläferin, dormitrix.

спàвâчкӣ, кâ, кô, der Schläfer, dormitorum.

спȁвнути, нêм, v. pf. als dim. v. спавати, ein wenig schlafen, paululum dormito: Мало *спавну*, поскочи на ноге —

спȁдâње, n. 1) das Herabfallen, delapsus. — 2) das Fallen im Preise, pretii diminutio.

спȁдати, дâм, v. impf. 1) herabfallen, delabor, decido. — 2) fallen (im Preise), viliori pretio vendi. — 3) (у Боци) зна у који дан преко године *спадају* сви свеци. cf. падати[1].

спàдљив, a, o, коњ, који ласно мрша, т. ј. *спадне* у месу, leicht magernd, macrescens.

спȁзити, зӣм, v. pf. wahrnehmen, animadverto, bemerken, observo. cf. [vide] опазити.

спȁзити се, зӣм се, v. r. pf. vide осјетити се[1].

спàзмати, мâм, v. pf. н. п. с памети, kindeln, kindisch werden, ineptio. [cf. пазмати].

спàија,* m. vide **спахија.**

спàијин, a, o, vide **спахијин.**

спàӣјница, f. vide **спахијница.**

спàӣјнскӣ, кâ, кô, vide **спахијнски.**

спàӣјскӣ, кâ, кô, vide **спахијски.**

спàилук,* m. vide **спахилук.**

спáлити, спâлӣм, [сапалити] v. pf. verbrennen, comburo, aduro. cf. [сагорети (згорети 2), саждити, спржити,] сажећи.

спаљѝвâње [сапаљивање], n. das Verbrennen, combustio.

спаљѝвати [сапаљивати], пàљујêм, v. impf. verbrennen, comburo. [cf. сажизати].

спàнâћ, спанáћа, m. der Spinat, spinacia oleracea Linn.

спàнђати се, ђâм се, v. r. pf. с ким, sich bekannt machen, sich abgeben mit jemand, in familiaritatem alicujus venire. cf. [vide] слизати се.

спапу̀љати, љâм, v. pf. (у Сријему) vide згњечити (cf. папула).

спȁра, f. (у Спљету) као гужва од крпе, што се меће на главу кад се што носи на глави. [cf. котуљач].

спáрак, рка, m. durch Luftmangel verdorbener Kukuruz, frumentum malo aëre corruptum.

спâран, рна, рно, (у Хрв.) schwül, fervidus, aestuosus.

спарѝвâње, n. das Paaren, conjunctio.

спарѝвати, спàрујêм, v. impf. н. п. голубове, paaren, conjungo.

спарѝна, f. (у Хрв.) vide [припека] запара.

спáрити, спâрӣм, v. pf. н. п. коња с коњем,

да су једнаки, или голуба и голубицу, paaren, conjungo.

спа̏рити се, рӣм се, v. r. pf. и. и. кукурузи, in Gährung kommen, corrumpi.

спа̏с, m. der Erlöſer, Heiland, servator [vide спаситељ]: Свети *Спасе* житњега цвијета —

спасáвање, n. das Retten, servatio.

спасáвати, спа̀сáвам, v. impf. retten, servo.

спасáвати се, спа̀сáвам се, v. r. impf. ſich retten, servari.

Спасѐнија, f. Frauenname, nomen feminae.

спа̏сење, n. само кад се наздравља: Спасуј се! — На *спасење*! Errettung, Heil, salus. cf. напијати, наздравити.

спáсење, n. das Heil, salus: Покојнијем душевно *спасење*,| А живијем здравље и весеље —

спа̀ситељ, m. der Heiland, servator. cf. спас.

спа̏совање, n. das Feiern der Kirchweih am Himmelfahrtstage, paganalium celebratio die ascensionis domini.

спа̏совати, сујēм, v. impf. am Himmelfahrtstage Kirchweih halten (носити крста), paganalia ago die ascensionis domini. cf. завјетина[2].

Спа̏сов да̑н, ва дне, m. Chriſti Himmelfahrt, ascensio Christi. [cf. Спасово].

спа̏совиште, n. der Ort der Kirchweih am Himmelfahrtstage, locus paganalibus celebrandis die ascensionis domini.

Спа̏сово, n. (у кршћана) vide Спасов дан.

Спа̏соје, m. Mannsname, nomen viri.

спа̏ст, f. (у Ц. г.) н. п. сњежана (кад падне многи снијег), der Fall, casus, lapsus.

1. **спа̏сти**, спа̏днēм, v. pf. 1) herabfallen, decido: [а)] *спасти* низ кулу значи и *брзо сиђи*. cf. испасти[2; — б)] спао му врат (кад боли у грлу око ресице, па жене прстом подижу). cf. крајници; [— в)] спао му желудац, vide струнити се[1]. — 2) на што, herunterkommen (arm werden), devenio eo ut —: *Спала* књига на два слова. — 3) у месу, у лицу, т. ј. [vide 1] опасти[2], mager werden, macesco. — 4) fallen (im Preiſe), minori pretio venditur: спала цијена вину und спало вино. — 5) спадох с ногу, н. п. од многога хода.

2. **спа̏сти**, спáсēм, v. pf. retten, servo [cf. скапулати]: *Спа̀си* Бог! (кад се наздравља). cf. спасуј се.

спа̏сти се, спáсēм се, v. r. pf. ſich retten, servari.

спа̀суј се! само кад се наздравља. cf. [2 спасти;] напијати, наздравити.

спа̀ти, спӣм, vide спавати (али се слабо говори него се чује у пјесмама, н. п.): А под барјак црни змају *спаше* — Лего *спати*, Бога звати,| Бог се деси на небеси — Мајка ми је драга,| Сису ми је дала,| Другу рекла дати| Кад пођемо *спати*.

спáхија [(спанија)*], m. (pl. gen. спáхијā) 1) der Grundherr, dominus fundi. У Србији су били а у Босни и у Херцеговини ваља да су и сад спахије најбољи људи за народ. Босански су бегови готово сами спахије од свијех оних земаља; и готово сви имају своје куле и дворове по селима у Босни и у Херцеговини, и тамо сједе. Гдјекоји још имају стара Српска подријетла, н. п. Љубовићи, Видаићи, Бранковићи, Вилиповићи, Тодоровићи и т. д., али опет не спомињу радо да су кад Срби били, премда ни данас не зна Турски ни од стотине један, него говоре Српски као и остали Срби. Спахије узимају *десетак* од жита и у новцима од ожењенијех глава (око два гроша) *главницу* (у име десетка од поврћа и од осталијех усјева и другијех ситница). Спахије обично иду у јесен и зими по својим селима, те купе главницу и десетак. Они немају нигдје својијех намјесника по селима, нити је обичај да им се што ради. Кад спахија дође у село, он одјаше код каквога газде, гдје је пространа и лијепа кућа, па му сви сељаци дају за јело што треба. Слабо који спахија иде по селу да гледа колико је који набрао, него пита н. п. „Е Радоица! колико си ти ове године набрао кукуруза?“ Ако Радоица рече да је набрао 20 товара, а он пита његова сусједа је ли то истина; ако сусјед каже да јест, а он онда рече: „Е, море, на твоју душу.“ Ако ли Радоица одговори да је посијао доцкан, па убила слана кукурузе, или да је поплавила вода, или побила туча, па није набрао ништа, онда спахија (тјешећи и себе и њега) каже; „Даће Бог до године.“ Осим поменутога десетка и главнице давала се спахијама на винограде *тулумина*, на свиње *жировница* (по коју пару од сваког свињчета по колико му се каже да их ко има), на кошнице ко их је држао од сваке по онолико по што је онда ока меда или десету кошницу ко их много има, по нешто на воденице и на казане; али се на многијем мјестима и од овога по нешто узимало у главницу, која за то није била свагда и свуда једнака. Многи се сељаци погоде са спахијама, па им плаћају осјеком на годину; тако су н. п. Тршићани (гдје сам се ја родно) плаћали своме спахији на годину 10 гроша од ожењене главе, па више ништа (ту му је и главница и десетак за све). cf. читлук, читлуксахибија. — 2) (у Боци) мужевљи стриц.

спа̀хијин [спанијин], а, о, без спахија, domini.

спа̀хи̑јница [спанијница], f. die Gutsfrau, uxor *τοῦ* спахија.

спа̀хи̑јскӣ [спанијски], кā, кō, herrſchaftlich, **спа̀хи̑јскӣ** [спанијски], dominorum.

спахѝлук [спанилук],* m. das Gut, die Herrſchaft, latifundium.

спáхо, m. (у Рисну) жене зову дјевера.

Спа̀чва, f. vide Студба.

спева́ва̂ње, n. (ист.) vide спјевавање.
спева́вати, спѐва̂ва̂м, (ист.) vide спјевавати.
спѐвати, ва̂м, (ист.) vide спјевати.
спѐнђе, f. pl.} (по југоз. кр.) das Geld, pecu-
спѐнза, f. } niae, [vide новац 3] cf. новци, благо, трошак: *Спенђе* су му помањкале — Али ти бабо не даде,| Али ти *спензе* нестаде — Сегменима *спензу* небројену —
спѐнџати, џа̂м, v. pf. (у примор.) vide потрошити: Ми и остали што *спенџали*, то Бог намирио! (кад се наздравља).
спѐти, (с педи(?), т. ј. да буде зијев велики) обичај је по Бачкој рећи кад се уђе жени гдје снује.
спетља́ва̂ње [сапетљавање], n. das Zusammenknüpfen (mit Zwirn), confibulatio.
спетља́вати, спѐтља̂ва̂м, [сапетљавати] v. impf. zusammenbinden (mit Zwirn), confibulo.
спѐтљати [сапетљати], ља̂м, v. pf. zuhäkeln, zuknöpfen, fibulo.
спеча́лити, спѐча̂ли̂м, v. pf. mühsam erwerben, zusammenbringen, operose comparo.
спѐшати, ша̂м, (ист.) vide спјешати.
спива́ва̂ње, n. (зап.) vide спјевавање.
спива́вати, спѝва̂ва̂м, (зап.) vide спјевавати.
спѝвати, ва̂м, (зап.) vide спјевати.
спѝла [спиља], f. 1) (у Дубр.) die Höhle, caverna. cf. [vide] пећина. — 2) [*Спила*] планина Граховска: Од Трубјеле до *Спиле* камене —
спѝља, f. vide **спила** 1: И полетну с ђевојчицом У те *спиље* камените —
спѝњатак, тка, m. (у Книњу) vide пријечњак.
Спи́ра, m. (ист.) vide Спиро.
спи́ра̂ње, n. das Abspülen, delutio.
спи́рати, спи̂ра̂м, [2 сапирати] v. impf. abspülen, deluo.
Спири́дон, m. Spiridion, Spiridion.
спи̂рине, f. pl. (у Сријему) vide сплачине.
спи́рити, спи̂ри̂м, v. pf. anfachen, succendo: спирио све, т. ј. потрошио.
Спи́ро, m. (јуж.) hyp. v. Спиридон. [cf. Спира].
спи́сати, спи̂ше̂м, v. pf. verfassen, conscribo: списао књигу.
списи́ва̂ње, n. das Schreiben, Verfassen, conscriptio.
списи́вати, спи̂сује̂м, v. impf. schreiben, verfassen, conscribo.
спи̂скати, ка̂м, v. pf. 1) vergeuden, consumere per luxuriam. [cf. спраскати, пропућкати (профућкати)]. — 2) коме за душу, verderben, pessumdo. [vide спјевати 2].
спи̂ца, f. (pl. gen. спи̂ца̂) 1) die Speiche (am Rade), radius. [cf. жбица, запонац, зубац 2, палац 2, шпица 1]. — 2) (у Ц. г.) vide шуљак [1]; daher *спица меса*, т. ј. ћеван, али се говори и за плијен од сто говеди или оваца.
Спи̂ч, m. племе у нахији Барској (до Паштровића).
спјева́ва̂ње, n. (јуж.) das Dichten, excogitatio cantilenae, *ποίησις*.
спјева́вати, спјѐва̂ва̂м, v. impf. (јуж.) dichten, cantilenam facio.
спјѐвати, ва̂м, v. pf. (јуж.) [1)] т. ј. пјесму, ein Lied dichten (verfassen, zuerst singen), facio carmen; [— 2)] спјевати коме за душу, verderben, pessumdo. cf. спискати [2].
спјѐшати, ша̂м, v. pf. [(јуж.) vide] ослабити [1], малаксати, изгубити снагу, schwach werden, debilitor.
сила̂в, m. 1) das Floß, die Flöße, ratis. — 2) (у Сријему) с млијека, die Sahne, flos lactis. cf. [vide] повлака.
Сила̂вањ, вња, m. брдо у Ваљевској нахији на путу Лозничкоме.
сила̀вати, ва̂м, v. pf. vide **сплахати.**
сила̏вити, ви̂м, v. pf. 1) abschöpfen (z. B. die Sahne), demo. — 2) сламу са жита на гумну, wegkehren, deverro. — 3) сјекиру, vide [припојити] заварити.
сила̏ка, f. (у Ц. г.) мала барица н. п. од кише, Pfütze, lacuna.
сила́ка̂ње, n. das Abspülen, ablutio.
сила́кати, сила̂че̂м, v. impf. abspülen, abluo: сплачи судове.
сила́кнути, сила̂кне̂м, v. pf. н. п. судове, abspülen, abluo.
сила̏снути, не̂, v. pf. н. п. оток, (von der Geschwulst) abnehmen, decresco.
сила̏та, f. 1) die Plätte (ein plattes Fahrzeug zum Uebersetzen auf Flüssen), ponto. cf. [vide] скела [2]. — 2) на Лиму као мали сплав од дасака на чему се превози.
сила̀хати, ха̂м, [сплавати] v. pf. као надвладати, н. п. једва га сплахаше и ухватише, vide **саплахати.**
сила̀хтати, та̂м, v. pf. vide склептати: Тада скоче пашине делије, Сви *силахташе* те га ухватише —
сила̏чине, сила̏чи̂на̂, f. pl. das Spülicht, eluvies. cf. [оплачина, спирине,] помије.
сплѐсти, сплѐте̂м, [саплести], v. pf. zusammenflechten, contexo.
сплѐсти се, сплѐте̂м се, v. r. pf. sich verwickeln, se impedire [cf. спутити се]: *силете се* те паде.
сплѐт, m. (loc. сплѐту) 1) die Haarflechte, gradus: И у тој руци *силет* девојачки — *Силет* девојачки сестре Јелице — 2) сплет зми́ја̂, mehrere untereinander verflochtene Schlangen, glomus. — 3) der Rist, cf. грана [2, љесица 2]: боли ме нога у *силету*. — 4) vide [шупљика] ћесма.
сплета́ва̂ње, n. das Flechten, nexio.
сплета́вати, сплѐта̂ва̂м, v. impf. (ст.) flechten, necto: А девојке венце *сплетавају* —
сплѐтати, сплѐћем, v. impf. правити *силет*, н. п. на кошуљи или на скутима, vide ћесмати.
сплѝти се, сплѝм се, v. r. pf. zusammenströmen,

confluo [vide слећи се 2]: Сва *се* сила у Грахово *сплила* —

Спљѐт, m. Spalatro, Spalatro. [cf. Саплет?].

спљо̀штити, спљо̂штӣм, v. pf. platt drücken, abplatten, complano, comprimo.

спо̀дбити, спо̀дбијêм, v. pf. ergreifen, arripio, cf. [vide] шчепати: И *сподбила* полугу, Растјерала куд које — Те *сподбише* перне буздоване —

спо̀знати, знâм, v. pf. (у Боци) vide познати.

спо̀јити, спо̀јӣм, [сапојити] v. pf. zusammenlöthen, conferrumino.

спо̏л, m. (у Хрв.) das Geschlecht, sexus. cf. [vide] род [1].

спо̏ља, adv. von außen, extrinsecus. [vide изванка].

[**спољашњи,** ња, ње, vide извањи.]

спо̏мêн, m. 1) das Andenken, memoria. [cf. успомена]. — 2) das Gedenken in Gebete, commemoratio. [— 3) vide помен 2].

споме́нак, нка, m. hyp. v. спомен: Ни *споменка* није било.

споменѝвати се, мѐнујêм се, v. r. impf. (у Ц. г.) vide спомињати се: Тај *се* хоће вјечно *споменивать'* —

споме́нути, спо̀мêнêм, v. pf. erwähnen, commemoro.

спомењѝвати, мѐњујêм, v. impf. vide [помињати] спомињати: Да ти славу Божу *спомењујеш* —

спо̀мињâње, n. vide помињање.

спо̀мињати, њêм, vide помињати.

спо̀мињати се, њêм се, v. r. [im]pf. im Andenken bleiben, hominum mentibus haerere [cf. споменивати се, побрајати се]: Дуго ти се име спомињало —

спо̏на, f. 1) н. п. на кошуљи, die Schlinge (zum Heftel), retinaculum e filo. [cf. запонка, спонка]. — 2) Fußschlinge, Fußstrick (für Pferde), pedica. [cf. сапон 1]. — 3) (у Хрв. и Далм.) vide [ковча] копча.

спо̂нка, f. vide спона 1.

спо̂нтати, тâм, v. pf. (у Рисну) *спонтало* те! т. ј. да умре на пречац (клетва женска).

спо̀пасти, паднêм, v. pf. anpacken, anfallen, invado. [vide шчепати].

1. **спо̏р,** а, о, 1) н. п. хљеб, lange dauernd, durans. — 2) споро иде, es geht langsam von Statten, lente.

2. **спо̏р,** m. vide [папрац] спориш.

спо̏ред, vide поред: Међу њима тица ластовица,| *Според* ње су два сокола сива —

спорѐднӣк, споредни́ка, m. (у Ц. г.) vide поредник: Јеси *л'* како Никца уводио,| Јели друга али *споредника* —

спо̀рêње, n. das Fördern, auctio.

споре́чити се, спо̀рêчӣм се, (ист.) vide споријечити се.

спо̀речкати се, кâм се, [ист.] dim. v. споријечити се.

споријѐчити се, спо̀ријечӣм се, v. r. pf. (јуж.) in Wortwechsel gerathen, altercari. [cf. покошкати се, поцавељати се].

спо̀рити, рӣм, v. pf. gedeihen machen, befördern, augeo: Туђа рука не *спори*.

спори́чити се, спо̀рӣчӣм се, (зап.) vide споријечити се.

спо̀ричкати се, кâм се, dim. v. споричити [се].

спо̀рӣш, спори́ша, m. vide папрац. Ова се трава (у Сријему) меће у краставце (кад се киселе) да су зелени, у амбар и у брашно и тијесто, да је *спорије*; на свадби гдјешто је држе под столом, да младенци остану млади и зелени. cf. спор, хајдучка трава.

спота̀кнути се, } спо̀такнêм се, v. r. pf. stolpern,
спота̀ћи се, } offendo.

спо̀тицâње, n. das Stolpern, offensio.

спо̀тицати се, тичêм се, v. r. impf. stolpern, offendo.

спра̏ва, f. (pl. gen. спрâвâ) 1) Machwerk, Zeug, apparatus: каква је то *справа?* — 2) (у Дубр.) Док су Дубровачка властела сама себе управљала (или, као што они сад говоре, за времена републике) ниједна дјевојка њиховијех кмета није могла отићи у службу другоме осим својега господара (на чијој јој је земљи отац сједио); ако ли би која отишла, господар је имао власт на силу је одонуд кренути и к себи дотјерати. Тако су гдјекоји имали по пуну кућу дјевојака, између којијех су најприје били раздијељени кућевни послови, н. п. једна је само отворала врата (која су ондје и сад и дању затворена, па кад ко спољa куцне у њих, дјевојка погледа кроз прозор ко је, па повуче за узицу скакавицу те се врата отворе), друга мела собе, и т. д., а којима кућевни посао не би запао, оне су преле и спремале рухо за све њих. Ове дјевојке нијесу имале више плате до по три Дубровачка дуката (које у данашњијем новцима није износило пунијех пет цванцика) на годину, али је госпођа била дужна послије неколико година сваку *справити*, и кад би која у службу дошла свагда јој се казало до колико ће је година справити, али прије 10—12 година није то бивало никад, а које су врло младе у службу долазиле, оне су се справљале тек и послије 15 година. Ако би дјевојка која макар један дан прије одређенога рока за справу госпођу своју оставила или би је госпођа за какову велику кривицу отјерала, није имала право ништа више тражити до поменута три дуката на годину, и госпођа је још имала власт свући с ње своје хаљине, а дати јој њезине, које су у почетку кад би која дошла свагда остављане. Ни она одређена три дуката на годину нијесу дјевојкама прије справе давана, а ако би дјевојци ко поклонио што у новцу, она није смјела себи за оно ништа купити, него је новце давала госпођи да јој остави; ако

ли би јој ко поклонио што од хаљина, она ни то није смјела обући, него је давала госпођи да јој остави до справе, а она је ишла само у онијем хаљинама што јој да госпођа. Справа је свагда бивала у суботу, а у четвртак би госпођа послала *справљеницу* (дјевојку која се справља) свој својој родбини и пријатељицама и другарицама те би их позвала на справу. Дошла позвана госпођа или не дошла, ваљало је по својој слузи да пошаље на тањиру или на какоме већему суду најмање једну форинту у сребру, поред које се метне и неранча или барем јабука, а кашто и по марама, бијелијех конаца, платна и што за хаљину. Ствари ове слале су се у суботу испред подне и добро је госпођа пазила шта од које званице долази, јер је ваљало да јој она оно све врати кад она стане дјевојку справљати. И од куће дјевојачке, макар како да је сиромашна, ваљало је да јој се пошаље на справу барем један или два *коша*, гранама од маслине лијепо искићена, с различнијем даровима, н. п. пантљикама, марамама, платном, колачима, пршутама, кашто и живијем јагњетом. Кошеве оне носиле су по двије лијепо обучене дјевојке; пред њима је ишао један мушкарац ударајући у лијерицу или у мијешнице, а за њима дјевојачки најближи род. С овијем кошевима ударало се преко пијаце, баш ако им прави пут онуда не би ни био, и то испред подне кад је највише људи на пијаци; ако је справа у предграђу, ови што иду с кошевима метали су и пушке кад дођу пред кућу. Кад су званице долазиле у кућу, најприје су се поздрављале с госпођом, по том су справљеници честитале справу захваљујући Богу што је она дочекала тај сретни и весели дан (који је ондје био готово већи од удаје). Што је год ко доносио на справу као и дјевојачку плату и оно што јој је ко кад поклонио, те је дала госпођи на оставу, и што јој је госпођа онда поклањала, поређало би се по столовима, и кад би званице долазиле показивала би им госпођина кћи или сестра или кака пријатељица говорећи н. п. „ово јој је дошло из њезина дома, ово јој је плата, ово су јој дарови, ово јој је даровала госпођа, ово њезина сестра“ и т. д. На гдјекојијем справама метала се на сто глава од воска, те се у њу новци забадали. Слугама и слушкињама што дарове доносе давало се што да пију, н. п. мушкарцима розолије а женскињу лимунаде, и штогод слатко да заложе, па су онда ишли у другу собу гдје се свирало и играло, и поигравши мало ишло је свако својим путем, а званице су се частиле и кафом. Послије подне кад се већ мислило да су дарови са свију страна присијели, дозвали би справљеницу из друге собе, па би један за то одређени човјек пред госпођом од дома и пред званицама избројио све новце и остале ствари и казао би справљеници да је то њезино, онда би она клекла пред госпођу која је сједила на столици, и молила би је за опроштење и за благослов, и она би благословила и покропила водицом и њу и новце и све ствари; по том би дјевојка устала и пољубивши у руку и своју госпођу и остале све отишла опет у другу собу гдје се игра, и с тијем је справа већ свршена, само би младеж остала још да се провесели. Они што су дошли с кошевима од дјевојачке куће остали би те ноћили, и справљеница је била дужна купити им за јело какога смока, н. п. рибе или меса, а остало се давало из куће. Кад би било у недјељу ујутру, они би се вратили опет онако као што су и дошли. На овијем справама кажу да је се могло скупити за дјевојку од 150 до 200 форинти у новцу осим осталијех ствари. Справљеница послије справе могла је ићи у службу коме јој је воља, а могла се погодити да служи и у напредак ондје гдје је и била, а гдјекоје су остале те служиле опет на справу, али се до ове није служило дуго као до прве, него највише 5—6 година, а поред тога имала је и плате по 10—15 форинти на годину, али од тога ваљало је да се и одијева. Овако су на справу највише служиле кметице код властеле, али су служиле и друге дјевојке како код властеле тако и код пучана. Ондје су кашто и момци служили на справу, али они нијесу онолико добијали колико дјевојке, него су им само давали лијепе хаљине и благослов. И занатлије су справљале своје шегрте, којима су осим новијех хаљина и благослова давали и сав алат од свога заната. cf. тестир [1, колач 6, кош 6, кошић 2].

спра̂ван, вна, вно, bereit, paratus, cf. [vide] спреман: На три *справни* коња усједоше — Да будемо *справни* и готови —

спра̏вити, ви̂м, v. pf. 1) rüsten, bereit machen, paro, cf. [vide] спремити: Нег' ми *справи* коња големога — 2) (у Дубр.) дјевојку, cf. справа [2]. — 3) у пјесми, abfertigen, expedio, [vide] послати, cf. оправити: Бурунтију на кољену пише, И *справи* је Стојну Биограду —

спра̏вљâње, n. das Bereiten, apparatio.

спра̏вљати, ља̂м, v. impf. 1) bereiten, apparo. — 2) (у Дубр.) дјевојку, cf. справа [2].

спра̏вљеница, f. (у Дубр.) дјевојка коју справљају, cf. справа [2].

спрам, } vide [према 1] спроћу.
спрама, }

спра̏скати, ка̂м, v. pf. verprassen, dissipo. cf. [vide] спискати [1].

спра̏ти, спе̏ре̂м, [сапрати] v. pf. abwaschen, abluo.

спра̏тити, тӣм, v. pf. н. п. овце, говеда, in den Stall treiben (und damit abfertigen für den Tag), cogo in stabulum. [cf. спрцати].

спра̏ћа̂ње, n. das Eintreiben, coactio.

спра̏ћати, ћа̑м, v. impf. eintreiben, cogo.

спр̏ва, **спр̏вице**, } vide испрва.

спр̀дало, m. човјек који спрда, Schwätzer, nugator. [cf. спрдаш, траскало].

спр̀да̑ница, f. (у Дубр.) vide спрдња.

спр̀да̑ње, n. das Reden von ungereimtem Zeuge, nugae, ineptiae. [cf. траскање].

спр̀дати, спр̂да̑м, v. impf. ungereimtes Zeug schwätzen, nugor, ineptio [cf. траскати]: Уста *спрдају*, а новци говоре.

спр̀да̑ш, спрда́ша, m. vide спрдало.

спр̀дња, f. das ungereimte Zeug, nugae. [cf. спрданца, тричарија].

спрѐга, f. das Zusammenspannen, conjunctio boum meorum cum vicini bobus in opem mutuam. [cf. спрезање]. У Србији људи који немају читавог плуга волова, спрегну по два и по три, а сиромаси и по четири (јер се обично оре на 8 или 6 волова) заједно, па тако ору и преко читаве године раде којешта и вуку на воловима. Гдјекоји буду у спрези по неколико година. Који спрежник има више волова у спрези, ономе више и раде.

спре́гнути, спрѐгнӗм, vide спрећи.

спрѐд, (ист.) vide спријед.

спрѐжни̏к, m. der Zuſpanner(?), adjunctor. cf. [сувезник, сузник;] спрега.

спрѐжни̏ков, а, о, des спрежник.

спрѐа, m. eine Art Pflanze [ſchwarze Nieswurz, Schneeroſe?], herbae genus [helleborus niger L.?].

спре́за̑ње, n. das Zuſpannen, conjunctio. cf. [vide] спрега.

спре́зати, спрѐжӗм, v. impf. zuſpannen, conjungo. cf. спрега.

1. **спрема**, vide [п р е м а 1] спрам.

2. **спрѐма**, f. (у Дубр.) eine Vorrathskammer, cella. [vide] к л и ј е т [2]; cf. комора, кућер, ћилер, вајат, стасина (вајат, клијет и стасина особите су зграде за себе, а комора, ћилер и спрема понајвише су у кући).

спрѐман, мна, мно, bereit, paratus. [cf. готов 1, наредан, оправан, преправан, справан, хазур (азур)].

спре́ма̑ње, n. das Bereiten, paratio.

спре́мати, спрѐма̑м, v. impf. rüſten, bereit machen, paro. [cf. готовити, парићати, сигурати].

спре́мати се, спрѐма̑м се, v. r. impf. ſich anſchicken, parare se. [cf. готовити се, оправљати се 2, сигурати се].

спре́мити, спрѐмӣм, v. pf. bereit machen, bereiten, paro, facio [cf. справити 1]: *спремила* му мати кошуљу, може се разумјети двојако: 1) начинила му нову кошуљу; — 2) спремила му н. п. у торбу да понесе на пут.

спре́мити се, спрѐмӣм се, v. r. pf. ſich bereiten, se parare. [cf. оправити се 2].

спрѐмица, f. 1) dim. v. [2] спрема. — 2) (у Грбљу) суд н. п. за уље или ракију, das Gefäß, vas: немам *спремице*.

спре́мо, m. (ſcherzhaft) der Aufräumer, qui tollit: *Спремо* за дизала.

спрѐтан (спрѐтан), тна, тно, was keinen großen Raum einnimmt (das Gegentheil von кабаст), exiguum spatium requirens.

спрѐтати, спрѐћӗм, v. pf. н. п. пушку, abfeuern, emitto telum [vide скресати 3]: Па на њега *спрета* џевердара —

спре́ћи [спрегнути], спрѐгнӗм, (спрѐгао, спре́гла, спре́гох, спре́же) v. pf. zuſammenſpannen, jungo socios boves. cf. спрега.

Спрѐча, f. 1) вода у Босни. — 2) земља око те воде: отишао у *Спречу* (у Спречи има врло много људи Турскога закона): Равну *Спречу* до града Зворника —

Спрѐча̑к, Спрећа́ка, m. Einer von Спреча [2].

спрѐчица, f. Hinderniß, impedimentum. cf. [vide] сметња.

спрѐшна, f. Drang, Dringlichkeit, urgens necessitas. cf. [vide] пресна.

спрѐшно, (по југовз. кр.) ſchnell, cito, [vide] б р з о [1], cf. хитно: *Спрешно* була на ноге скочила — *Спрешно* краљу пише књигу танку — Да си *спрешно* мене у дворове —

спр̏жити, жӣм, v. pf. verbrennen, anbrennen, aduro. [vide] с п а л и т и, cf. сагорјети.

спр̀ћати, ћа̑м, v. pf. aus dem Wege räumen, tollo. [vide погубити 1].

спр̀ћд, (зап.) vide спријед.

спријатељити се, љӣм се, v. r. pf. vide опријатељити се.

спр̏ћед, (јуж.) voran, vorne, ante.

спр̀љити, спр̀љӣм, v. pf. abſengen, amburo. [cf. спурити].

спр̀ћу, gegenüber, in Vergleich, si compares cum —. [vide према 1].

спр̏тва, f. (у Котор.) vide котарица.

спр̏тити, тӣм, v. [pf.] impf. (vom Rücken) abladen, abbürden, depono ex humeris.

спр̀цати, спр̀ца̑м, v. pf. н. п. говеда у тор, den ganzen Haufen Vieh̓s hinein treiben, agmen cogo. [cf. спратити].

спр̏чити, чӣм, v. pf. verpfuſchen, verkrüppeln, depravo. Кад се што тјешње, уже или мање начини него што треба; тако се каже: „спрчио хаљину“ кад је тијесно начињена.

спр̏штити, тӣм, v. pf. zerſchmettern, contundo. [vide смрскати].

спу́ж, m. (pl. спу́жи и. спу́жеви) 1) die Schnecke, cochlea. [vide] п у ж, cf. *шпуг*. — 2) [*Спуж*] градић у Зети близу Црне горе.

Спу́жанин, m. Einer von Спуж.

спу́зити се, зӣм се, v. r. pf. herabgleiten, delabi.

спу̏рити, рӣм, v. pf. као изгорети или испећи: сад ће ово сунце послије оно мало кише све спурити, verſengen, amburo. [vide спрљити].

спу̏рити се, рӣм се, v. r. pf. н. п. спурило се лишће од врућине, versengt werden, amburi.

спу̀рјанин, f. (у Дубр.) ein unehlicher Sohn, filius spurius. cf. [vide] копилан [1].

спу̀рјâнче, чета, n. (у Дубр.) ein unehliches Kind, spurius, spuria. cf. [vide] копиле.

спу̀стити, спу̏стӣм, [спуштити] v. pf. 1) herablassen, demitto. — 2) (d. i. цијену) wohlfeiler geben, herabsetzen, remitto.

спу̀стити се, спу̏стӣм се, v. r. pf. sich hinab begeben (daher auch vom fallenden Landregen), descendo, proficiscor in locum demissum [vide 1 сићи]: Да *се спустим* до под твоју кулу — Па *се спусти* покрај воде Дрине —

спу̏тити, тӣм, v. pf. 1) н. п. коња, anknüpfen, adligo. cf. сапети [2, 2 упутити]. — 2) (у Дубр.) замрсити што, verwirren, intrico. [vide замрсити]. — 3) binden, colligo, cf. [vide] свезати: Но му *спути* наопако руке —

спу̏тити се, тӣм се, v. [r.] pf. (у Дубр.) sich verwickeln, implicari [cf. сплести се]: *спутила се* кокош, кад јој се ноге у што сплету.

спу̀хати се, спу̏хам се, v. r. [pf.] impf. einsinken, verfallen, labi, laxari: спухала се бешика.

спуча̀вâње, n. vide спучање.

спуча̀вати, спу̏чâвâм, vide спучати.

спу̀чâње, n. das Zuhäkeln, confibulatio. [cf. спучавање].

спу̀чати, спу̏чâм, v. impf. zuhäkeln, confibulo [cf. спучавати]: И Турчина дивно погодише| Међу пуца ђе доламу *спуча* —

спу̏чити, чӣм, v. pf. 1) н. п. прслук, zuhäkeln, confibulo. [vide запучити]. — 2) [cf.] скупити [2], zusammenziehen, contraho: *Спучи* крила док долетиш, вране —

спу̏шкӣ, кâ, кô, von Спуж: Књигу пише *Спушки* капетане —

спу̏шталица, f. vide спуштењача.

спу̀штâње, n. 1) das Herablassen, demissio. — 2) das Ablassen im Preise, pretii deminutio.

спу̀штати, спу̏штâм, v. impf. 1) herablassen, demitto. — 2) im Preise ablassen, remitto.

спу̀штати се, спу̏штâм се, v. r. impf. z. B. киша, es wird ein anhaltender Landregen, pluvia lenta et duratura adventat.

спу̏штењача, f. узица с којом се пређа са стражњега вратила *спушта*, кад се доткива (као што се с *награђушом*. почиње). [cf. спушталица].

спу̀штити, спу̏штӣм, vide **спустити.**

срâб, m. (у Боци) vide **свраб.**

сра̀бац, сра̀пца, m. (у Ц. г.) vide врабац [1].

сра̀внити, срâвнӣм, v. pf. gleich machen, aequo. cf. поравнити.

сра̀ђâње, n. vide срођавање.

сра̀ђати се, срâђâм се, vide срођавати се.

срâм, m. die Scham, pudor, [vide стид] cf. срамота [1]: *срам* те било! pudeat te, du solltest dich schämen.

срâман, мна, мно, 1) schändlich, garstig, turpis. [cf. резил, срамотан]. — 2) (у Боци) vide стидан.

сра̀меж, m. (по ист. кр. Србије) die Scham, pudor. [vide] стид, cf. срам.

срамѐжљив, а, о, } schamhaft, pudicus, cf. [vide]
сра̀мêћ, а, е, } стидљив: Колико је стидна и *срамећа* —

сра̀мити се, срâмӣм се, v. r. impf. sich schämen, pudet me. [vide стидјети се].

сра̀мљêње, }
срамо̀вâње, } n. das Schämen, pudor.

срамо̀вати се, сра̀мујêм се, v. r. impf. sich schämen, pudet. cf. [vide] стидјети се.

срамо̀та, f. (acc. срâмоту) [страмота] 1) die Schande, dedecus. [cf. срам]. — 2) (у Ц. г.) на срамоту, т. ј. на силу, н. п. утјерати клин у што; И отет' му Будимку ђевојку| И дарове у пет стотин' свата| На *срамоту* а не воље драге —

срâмотан, тна, тно, vide сраман [1].

срамо̀тити, тӣм, v. impf. 1) кога, Schande machen, dedecori esse. [cf. погрђивати]. — 2) beschämen, pudorem incutio.

срâмотњâк, m. (у Ц. г.) der Schändliche, turpis et inhonestus.

срамото̀вâње, n. das schändliche Leben, vita ignominiosa.

срамото̀вати, мо̀тујêм, v. impf. бити под срамотом, in Schande leben, ignominiosam vitam agere: Боље је самоћовати него *срамотовати.*

срамо̀ћêње, n. 1) das Beschämen, pudoris incussio. — 2) das Schandemachen, dedecus.

сра̀нити, срâнӣм, vide **схранити.**

сра̀ње, n. das Scheißen, cacatio.

сра̀слица, f. zwei zusammengewachsene Nüsse, Pflaumen u. s. v., concreta, gemina (poma). Жене кажу да њима не ваља јести сраслице, јер ће родити близнове. cf. срашљика [1, двоњак 2].

сра̀стâње, n. das Zusammenwachsen, concretio.

сра̀стати се, срâстâм се, v. r. impf. } zusammen-
сра̀сти се, сра̀стêм се, v. r. pf. } wachsen, concresco.

срâти, сêрêм, v. impf. scheißen, caco.

срâти се, сêрêм се, v. r. impf. scheißen, caco.

срâћка, f. Durchfall, alvus soluta. [vide прољевање].

сра̀чак, чка, m. }
срâчка, f. (у Ц. г.) } vide крвави залогај [1].

сра̀шљика, f. 1) vide сраслица. — 2) vide страшљика.

Срб, m. [cf.] Србаљ [1], Србин [1], Србиљ, Србљин, [Србљак, Србљанин, Србо,] der Serbe, Serbus.

Срба̀дија, f. (coll.) das Serbenvolk, Serborum natio, gens Serbi: *Србадију* око себе рабри —

Србаљ, бља, m. 1) vide Срб. — 2) (у пјесми) може бити да је мјесто *Грбаљ* (?): Баш од *Србља* па до Ребљаника —

Србѐкања, } m. augm. v. Срб.
Ср̀бѐнда, }

Ср̀бија, f. Serbien, Serbia. [cf. Српска].

Србија́нац, нца, m. (у војв.) Einer von Serbien, Serbianus.

Србѝјâнка, f. (у војв.) ein Frauenzimmer von Serbien, Serbiana.

србѝјâнскӣ, кâ, кô, von Serbien, Serbiae.

Ср̏бин, m. (pl. gen. Ср̂бâ) 1) vide Срб. — 2) (око Скопља) Mannsname, nomen viri.

Ср̏бињ, m. (ст.) vide [Срб] Србин: Ђе *Србиње* јунак причешћује —

ср̏бињскӣ, кâ, кô, (ст.) vide Српски: И *Србињске* избављати душе —

1. **ср̏бити,** бӣм, v. impf. zum Serben machen, facio esse Serbum. [cf. посрбљавати].

2. **ср̀бити,** бӣм, v. impf. (у Рисну) vide **сврбити.**

ср̏бити се, бӣм се, v. r. impf. sich zum Serben machen, sich dafür ausgeben, Serbum se facere, venditare se pro Serbo.

Ср̏бица, f. у Скопаљскоме пашалуку село од неко триста кућа, између којијех су око 40 Хришћанске, а остале су људи закона Турскога, али сви говоре Српски.

Ср̀бљâк, Србљáка, m. (ст.) vide Срб: Оваки је адет у *Србљака,*| У *Србљака* добрије јунака —

Ср̏бљанин, m. (ст.) der Serbe, Serbus [vide Срб]: Ајде сада, царе *Србљанине*! —

ср̏бљêње, n. das Serbisiren, mutatio in Serbum. [cf. посрбљавање].

Ср̏бљин, m. vide Срб.

Ср̀бо, m. (vertraulich) der Serbe, Serbus [vide Срб]: хоће *Србо,* Бога ми!

србо̀вâње, n. das Leben nach serbischer Art, mores Serborum.

србо̀вати, ср̀бујêм, v. impf. nach serbischer Art leben, more Serborum vivere: Србљи *србују,* а Турци туркују.

ср̀буља, f. ein altes Kirchenbuch (handschriftlich oder gedruckt), das dem serbischen Dialekt näher ist, als die neuen russisirten Auflagen. У Србуљама не стоји нигдје крестъ, перстъ, перво, клѧтва, кнѧзь, девѧть, молити сѧ, мѧ, тѧ, во, солнце; него крьсть, прьсть, прьво, клетва, кнезь, деветь, десеть, молити се, ме, те, вь (попови и калуђери чате ва), сльньце, и т. д.

ср̂г, m. eine Stange, um daran Wäsche, Kleider, Bettzeug zu lüften, pertica sustentata furculis. cf. лијенка.

ср̀гати се, гâм се, v. r. pf. zusammenlaufen, concurro, cf. [vide] слећи се[2]: Абер пошљи низ Турске крајине,| Зачуће га све седам крајина,| *Сргаће се* серат и крајина —

ср̀да, f. (als Schmeichelwort) die Erzürnte, Grollerin, iracunda: *Срдо* моја, не срди се на ме —

ср̏дâкце, n. (у горњ. прим.) vide **срдахце**: Једну киту невена цвијећа| Да он вене из *срдакца* свога — Једна ми је туга на *срдакцу* моме —

Ср̀дан, m. Mannsname, nomen viri.

ср̏дахце (ср̏дâхце), [срдакце] n. (у горњ. прим.) vide срдашце[1]: Ко не љуби црне очи,| Пада ли му сан на очи,| Ол' му јади на *срдахцу* —

ср̀дачка, f. у чунку она шипчица што на њој стоји цијев, das Stängelchen im Weberschiffchen. cf. срдашце[2, срце 3, жица 3].

ср̏дâшце (ср̏дашце), n. 1) dim. v. срце. [cf. срдахце (срдакце)]. — 2) (у Барањи) vide срдачка.

ср̀дит, а, о, erzürnt, iratus. [vide иједак].

ср̀дити, ср̂дӣм, v. impf. zürnen, irrito. [cf. срчити].

ср̀дити се, ср̂дӣм се, v. r. impf. zürnen, sich zürnen, irascor. [cf. бурити се, бућити се, дурити се, иједити се, једити се, напучати се, срчити се].

ср̀дитко, m. der Jähzornige, iracundus [cf. срчко, буро 2, пршљивац]: Ласно је *срдитка* расрдити.

ср̀дња, f. das Zürnen, ira. [cf. срдост, сржба (срџба)].

срдо̀боља, f. die rothe Ruhr, dysenteria. cf. [сараџа 1,] слаба, срчана.

срдо̀бôнӣ, нâ, нô, н. п. штета, т. ј. тако велика да *срце боли* за њом, herzzerreißend, acerbissimus.

срдо̀маси, m. pl. у мале дјеце некака болест у глави (кажу да су црви некаки), eine Art Kinderkrankheit [die Gehirnentzündung; der Sonnenstich], morbus quidam infantum [meningitis; insolatio].

ср̀дôст, ср̀дости, f. (у Боци) vide срдња: Чуо сам да си срдита,| Срдита и огњевита;| Остави *срдост* у баба,| Не нос' је мене у дворе —

Ср̏ђ, m. град на брду више Дубровника, гдје је био манастир свети *Срђ.*

Ср̏ђа, m. cf. Злопоглеђа.

Ср̏ђев дâн, ва дне, m. St. Sergius, festum S. Sergii (7. Okt.).

ср̀ђеља, f. (у приморју) die Sardelle, clupea encrasicolus L. [clupea pilchardus Walb.].

ср̀ђêње, n. das Zürnen, ira. [cf. бурење 2, бућење, дурење, ијеђење, јеђење, напучање, срчење].

сребáрце, n. dim. v. сребро. cf. ребарце.

срѐбрêње, n. das Versilbern, inductio argenti.

срѐбрити, рим, v. impf. versilbern, argento obduco.

срѐбри, а, о, silbern, argenteus. [cf. ђумишли, срмајли, срмали (срмари)].

Срѐбрница, f. Stadt in Bosnien, an der Drina, zwischen Зворник und Вишеград.

Срѐбрнӣ цâр, m. за Сребрнога цара у Србији приповиједају људи који су копали руде.

Срѐбрничанин, m. (pl. Срѐбрничâни) Einer von Сребрница.

сребр̀њâк, сребрњáка, m. пиштољ окован сребром, eine mit Silber beschlagene Pistole, sclopetum minoris modi argentatum. cf. сребрњача.

сребр̀њача, f. [пушка сребром окована; cf. срмајлија, срмалија] vide сребрњак: Па привати двоје *сребрњаче,*| Па је обје пушке истурио —

срѐбро, n. das Silber, argentum. [cf. срма].

сребрòкос, а, о, (ст.) silberhaarig, capillis argenteis: Ој ђевојко *среброкоса*!| Твоје косе сребро носе —

сребрỳштина, f. augm. v. сребро.

сред, vide усред, насред: А када боше *сред* горе —

срéда, f. (ист.) vide сриједа.

срéди, (ст.) vide насред: Кад су били *среди* горе чарне — Чекаћу те *среди* горе чарне —

срѐдина (средѝна), f. 1) die Mitte, medium: узео га по *средини.* [cf. сриједа 1]. — 2) у хљеба, die Schmolle, Krume, panis mollia.

срéдити, срêдѝм, v. pf. 1) vide уредити[1], учинити, свршити. — 2) н. п. стоку, т. ј. [1]намирити[1], befriedigen, facio satis. — 3) (у Дубр.) vide причестити.

срéдити се, срêдѝм се, v. r. [pf.] impf. (у Дубр.) vide причестити се.

срѐдица, f. (у Дубр.) н. п. у салате оно из *сриједе,* Herzblätter, medulla. cf. срце[2].

срѐдњи̂, њâ, њê, [ист. и јуж.] 1) der mittere, mittlere, medius. — 2) средње руке, mittelmäßig, mediocriter.

срѐдовêчан, чна, чно, (ист.) } im mittlern (Le-
срѐдовијечан, чна, чно, (јуж.)} bens-) Alter, mediae aetatis. [cf. старовремешан].

средòзи̂мни̂, нâ, нô, н. п. мјесец, Mittwinter-, mediae hiemis.

средòзи̂мци̂, òзимâцâ, m. pl. (свеци 1-га и 3-га Февруарија) der Mittwinter, media hiems.

Срѐдоје, m. Mannsname, nomen viri.

средòкраћа, f. Mittelpunkt, centrum.

средòпосни̂, нâ, нô, н. п. недјеља, in der Mittfaste, medii jejunii. cf. безимена недјеља.

средòношће, n. (у Ц. г.) сриједа поста, die Mittfasten, medium jejunium.

средòруса, f. по васкрсенију четврта сриједа, коју жене (у Земуну) светкују због различнијех краста, а особито због *русе.*

срѐдỳштâ, у приповијеци: сриједа *средушта.*

срêђ, срéђа, m. (ист.) vide сријеђ.

срeђи̂вâње, n. verbal. v. срeђивати.

срeђи̂вати, срѐђујêм, v. impf. [von] vide средити.

срѐз, m. der Bezirk, regio. Од прије су се кнежине у Србији дијелиле на срезове; тако се н. п. за времена Карађорђијева срез звао оно што је имао под собом један велики буљубаша. Сад пак како се за владе кнеза Милоша Обреновића кнезови укинуше, и мјесто кнежине узе се име *срез.* Тако онамо сад нити се чује име *кнежина* нити име кнежине које, него се н. п. мјесто *кнежина Мачва* пише и по том говори *Мачвански срез.* [cf. племе 2].

срѐзати [сарезати], рѐжêм, v. pf. [ист. и јуж.] 1) н. п. кошуљу, zuschneiden, ad formam scindo. — 2) н. п. нокте, die Nägel abschneiden, beschneiden, ungues reseco.

срези̂вâње [сарезивање], n. [ист. и јуж.] das Schneiden, resectio.

срези̂вати [сарезивати], рѐзујêм, v. impf. [ист. и јуж.] abschneiden, reseco. [cf. сарijезати].

Срêм, Срéма, m. (ист.) vide Сријем.

Срéмац, мца, m. (ист.) vide Сријемац.

срѐмачки̂, кâ, кô, [ист. и јуж.] sirmisch, sirmicus, sirmiensis.

Срѐмица, f. (ист. и јуж.) die Sirmierin, femina sirmiensis. [cf. Сријемка].

Срѐмичица, f. dim. v. Сремица.

Срѐмкиња, f. [ист. и јуж.] vide Сремица.

срѐмски̂, кâ, кô, [ист.] vide Сријемски.

срêмуж, m. (ист.) vide сријемуж.

срêмужа, f. (ист.) vide сријемужа.

срêмуш, m. (ист.) vide сријемуш.

срêмуша, f. (ист.) vide сријемуша.

срѐсти, срѐтêм (срѐтнêм), (срѐо и. срйо, срѐла) v. pf. begegnen (einem), obviam fio cui. [cf. скобити, сукобити, укобити]. Кад ко у јутру најприје сретне мачку, или стару жену, врло му је то неповољно, јер се мисли да ће онај дан бити несрећан. А путницима је најнеповољније кад сретну попа или калуђера, и многи, н. п. у Бачкој, кад сједе на колима, узму испод себе сијена, те баце за њима.

срѐсти се, срѐтêм (срѐтнêм) се, v. r. pf. einander begegnen, obviam fio. [cf. десити се 2, скобити се, удесити се, укобити се].

Срéта, m. vide Срето.

срѐталац, таоца, m. der an Andere herangeht um sie zu grüssen, occursator. [cf. сретилац].

срѐтан, тна, тно, vide [1]**срећан.**

срѐтâње, n. das Begegnen, obviam itio.

срѐтаоштина, f. das Entgegenkommen, occursatio: Угледаше у мору ђемије,| Пријатеље у *сретаоштину* —

срѐтати, тâм, v. impf. begegnen, obviam fio. [cf. кобити 2].

срѐтати се, тâм се, v. r. impf. sich begegnen, obviam fio.

Срѐтен, m. Mannsname, nomen viri.

Срѐтеније, n. Mariä Heimsuchung, visitatio Mariae (2. Febr.). Србљи кажу да се тада *срете* љето и зима.

срѐтилац, срѐтиоца, m. vide среталац: Оно није од Пераста Бајо,| Него наши брзи *сретиоци* —

срѐтњи̂, њâ, њê, vide [1срећан] сретан: Вод' је, води, млади Јово,| *сретња* ти била!

Срéто, m. Mannsname, nomen viri. [cf. Срета].

1. **срѐћа,** f. das Glück, fortuna. [cf. 1 бат, нарок, 1 рука 11, 1 талија, талих, честитост].

2. **Срéћа,** m. (ист.) vide Срећо.

1. **срѐћан**, ћна, ћно, [сретан, сретњи] glücklich, fortunatus. [cf. бат.ли, батлија].
2. **Срѐћан**, m. Mannsname, nomen viri.
срѐћи, срèчём (срѐкнём), v. pf. buchſtabiren, syllabatim effero.
Срѐћко, m. Mannsname, nomen viri.
[**срећно!** vide хаирли!]
Срéћо, m. (јуж.) hyp. v. Срећко. [cf. 2 Срећа].
срêш, срéша, [стреш] m. (ист.) vide сријеш.
срж, f. [cf. 2срч] 1) н. п. у дрвета, у зове, das Mark, medulla. [cf. срчика 1, срш]. — 2) у чиру, der Eiter, pus.
сржба [срдба], f. (у Дубр.) vide срдња: Постеља и трпеза нема *сржбе*.
срзнути, нêм, v. pf. ſpannen, anſtrengen, intendo: Рсом *срзни*, руком врзи, људски рсу —
срúда, f. (зап.) vide сриједа.
срúдина (срúдња), f. (зап.) vide средина.
срúдњи, њâ, њê, (зап.) vide средњи.
срúдовúчан, чна, чно, (зап.) vide средовијечан.
срúњ, срúња, m. (зап.) vide сријеч.
срúзати, рúжём, (зап.) vide срезати.
срузúвање, n. (зап.) vide срезивање.
срузúвати, срúзујём, (зап.) vide срезивати.
сријèда, f. (acc. срúједу) (јуж.) 1) die Mitte, medium. [vide средина 1]. — 2) der Mittwoch, die Mittwoche, dies Mercurii.
срúјеч, сријèча, m. (јуж.) mittlere Boden-Daube am Faße, tabula fundi dolii.
Срúјем, Сријèма, (јуж.) Sirmien, Sirmiensis ager.
Сријèмац, мца, m. (јуж.) der Sirmier, Sirmiensis.
Срúјемка, f. [јуж.] vide Сремица: Тако пјева *Сријемка* ћевојка —
срúјемскй, кâ, кô, (јуж.) ſirmiſch, sirmiensis.
срúјемуж, m. } (јуж.) Art wildwachſendes Zugemüſe
срúјемужа, f. } [Bärenlauch, Waldlauch], opsonii
срúјемуш, m. } genus [allium ursinum L.]. Сри-
срúјемуша, f. } јемуш расте по шуми и лишће му је у устима као бијели лук, за то га многи у прољеће беру и са соли и хљебом једу: Још се хвале да се добро хране| У прољеће *сријемужом* травом —
сријèтати, срúјетâм (срúјећём), v. impf. [јуж.] у пјесми мјесто *сретати*: Далеко га царе угледао,| На ближе га јунак *сријетао* — Но *сријеће* на буљуке Турке| А ће носе мртве и рањене —
срúјеш, сријèша, [стријеш] m. (јуж.) der Weinſtein, tartarus.
срúкати се, у загонеци: Убих вола бика, све *се* село *срика* око вола бика наврх јасеника (бачва вина).
Срúм, Срúма, m. (зап.) vide Сријем.
Срúмац, мца, m. (зап.) vide Сријемац.
срúмачкй, кâ, кô, (зап.) vide Сремачки.
Срúмица, f. (зап.) vide Сремица.
Срúмичица, f. dim. v. Срмица.
Срúмкиња, f. (зап.) vide Сремкиња.
срúмскй (Срúмскй), кâ, кô, (зап.) vide Сријемски.
срúнути се, нêм се, v. r. pf. (у Ц. г.) abmagern, macresco, [vide 1 опасти 2] cf. спасти: Да се нијеси бринуо, не би *се* тако *срунуо*.
срúћи, срèчём (срѐкнём), (зап.) vide срећи.
срúцâње, n. das Buchſtabiren, syllabarum distincta prolatio. [cf. бекавица].
срúцати, срúчём, v. impf. buchſtabiren, syllabatim effero.
срúш, срúша, m. (зап.) vide сријеш.
срúкâње, n. das Schlürfen, sorbitio.
срúкати, срúчём, v. impf. ſchlürfen, sorbeo.
срúклет* [црклет], m. ein drohender Befehl, jussus [vide саклет]: Па од земље на ноге скочио,| А на млађе *срклет* учинио —
срúкнути, срúкнём, v. pf. ſchlürfen, sorbeo.
сркýтâње, n. dim. v. сркање.
сркýтати, сркућём, dim. v. сркати.
срљати, љâм, v. impf. rennen, ruo. cf. насртати.
срма,* f. vide сребро (срма је најчистије сребро).
срмáјлн[*], adj. indecl. vide [с р е б р н] срмалн: Уз кошуљу *срмајли* мараму —
срмáјлија[*] (пушка), f. vide [с р е б р њ а ч а] срмалија.
срмàлн [(срмари)*], adj. indecl. vide сребрн: Па га покри *срмали* кошуљом —
срмàлија[*] (пушка), f. vide сребрњача.
срмàри,* adj. indecl. (у Далм.) vide **срмалн**: Кад вам манем *срмари* марамом — И ману им *срмари* марамом —
срма-цýздан[*], m. као кесица од сребра, и овдје се мисли у чему се запис носи: Ја се драгом у њедра савила,| У њедрима *срма-цуздан* била —
срна, f. (pl. срне) das Reh, capreа [cervus capreolus L.].
срнава, f. име крави, ein Kuhname, nomen vaccae indi solitum.
срнàдица, f. (у Хрв.) vide **стрнадица**.
срндâћ, срндáћа, m. der Rehbock, capreolus.
срнетина, f. das Rehfleiſch, caro capreae.
срнећй, ћâ, ћé, Reh-, capreae, caprearum.
срнче, чета, n. vide [1] лане.
сродан, дна, дно, unter einander verwandt, cognatus: Ка'но *сродно* јато голубова —
сродити се, сродйм се, v. r. pf. einander als Verwandte erkennen, propinquos se appellant.
сродник, m. der Verwandte, propinquus.
сродство, n. die Verwandtſchaft, propinquitas. cf. род [3].
сроћáње, n. das Vettern, appellatio titulo consobrini. [cf. сраћање].
сроћáвати се, сроћâвам се, v. r. impf. Vetter werden, appellare se consobrinos. [cf. сраћати се].
сróзати, сróзâм, v. pf. z. B. die Strümpfe vom Beine herabrollen, devolvo.
срóк, срóка, m. (у Ц. г.) das Zeichen, signum, cf. [vide] знак: *Срок* је оно у нашу крајину —
срóктати се, срóкћý се, v. r. pf. т. ј. свиње, ſich in einen Haufen zuſammengrunzen, cum grunnitu concurro.

срȍчан, чна, чно, } übereinstimmend, conveniens:
срȍчит, а, о, } О свачему *срочно* прозборити —
срȍчити, срȍчи̂м, v. pf. vide сложити [5].
срп, m. die Sichel, falx.
српак, пка, m. 1) hyp. v. срп. — 2) некаква трава, Art Pflanze [Färber-Scharte, Färberdistel], herbae genus [serratula tinctoria L.].
српањ, пња, m. (у Дубр.) Monat Juli, mensis Julius.
српац, пца, m. (у Дубр.) die Betonie, vettonica [betonica officinalis L.].
српић, [m.] dim. v. срп.
Српка, } f. die Serbin, Serba.
Српкиња, }
Српска̂, f. adj. Serbien, Serbia. cf. [vide] Србија.
српски̂, ка̂, ко̂, serbisch, serbicus. [cf. србињски].
Српча̂д, f. (coll.) junge Serben, serbica juventus. [cf. Српчићи].
Српче, чета, n. ein junger Serbe, puer serbus.
Српчићи, m. pl. (coll.) vide Српчад.
срт, m. vide орепина.
срушити, ши̂м, v. pf. н. п. кућу, niederreißen, demolior.
срце, n. 1) das Herz, cor: чинити што преко *срца*, gegen seinen Willen; слаб на срцу (кога тјера па поље); дошло му срце на мјеру, sich befriedigen. — 2) die Herzblätter, medulla. [vide средица]. — 3) (у Хрв. у кршћ.) vide срдачка.
1. **срч,** m. die Eiche, quercus. cf. храст.
2. **срч,** f. vide срж.
срча[*], f. das Glas, vitrum. cf. [vide] стакло.
срча̀ли[*], adj. indecl. gläsern, vitreus. cf. [vide] стаклен.
1. **срчан,** а, о, н. п. момак, дијете, коњ, herzhaft, feurig, animosus [cf. жустар]: Од *срчана* срца твога, била јадна —
2. **срчан,** чна, чно, (по југоз. кр.) vide [и ј е д а к] срдит: *Срчну* попу празни бисази.
срчана̂, f. adj. (у Боци) vide срдобоља.
срчани̂к, срчани̂ка, m. 1) трава од срдобоље, (у Лици *срчењак*, у Далм. *срчењача*, а гдјешто *кошутина брада*) gentiana lutea. [vide срчењак]. — 2) клин гвоздени у срчаници код стражњијех точкова. — 3) болест код мале дјеце у грлу: стегли дијете *срчаници*. — 4) (у Ц. г.) велика жила која држи срце за гркљан.
срча̀ница, f. der [Langbaum, der] Langwagen.
срчано̂ зе̂ље, n. (у Дубр.) Stabwurz, artemisia abrotonum L. [cf. божје дрвце].
срче[*], чета, n. eine Glaßflasche, lagena vitrea. [vide 1 боца].
срчев, а, о, Eichen-, quercinus. cf. растов.
срчевина, f. (у Ц. г.) das Eichenholz, lignum quernum. cf. растовина.
срчѐња̂к, срчења̂ка, m. } [1) Wiesenknöterich, ро-
срчѐњача, f. (у Далм.) } lygonum bistorta L.; — 2) Ruhrwurz, potentilla tormenilla L.] vide [cf. кошутина брада,] срчаник 1.
срчѐње, n. vide срђење.
срчика, f. 1) das Mark des Hollunders, medulla sambuci. [vide срж 1]. — 2) срчика јабука, eine Art bester Gattung Aepfel in Slavonien [pirus malus L. var.].
срчити, срчи̂м, v. impf. (у Ц. г.) vide срдити: Немој таке зборити ријечи,| Немој *срчит'* наша три сердара —
срчити се, срчи̂м се, v. r. impf. vide срдити се: За кадију што *се срче* Турци —
срчко, m. (у Ц. г.) der Zürner, qui irascitur. cf. [vide] срдитко.
срџба [сржба], f. (у Ц. г.) vide срдња.
срш, f. das Mark (der Pflanzen), medulla. [vide срж 1]. cf. срчика.
сршљѐн, сршљена, (cf. стршљен) m. die Horniß, [vespa] crabro [L.].
стаба̀дљика, } f. vide стабљика.
стаба̀љика, }
ста̀ба̂љка, f. vide [с т а б љ и к а] баздрљица.
ста̀бар, бра, m. (у Ц. г.) der Stamm, caudex, [vide дебло] cf. стабло: Какове су ноге у ђевојке,| Је л' в' оваки *стабар* у лемуна —
ста̀ба̂рка, f. (у Сријему) 1) vide [1] ста̂п. — 2) vide табарка.
ста̀блина, f. (у Боци) vide шешаровина. [cf. папрчина, трмуњина].
ста̀бло, n. der Stängel, caulis. [vide дебло].
ста̀бљика, f. (у Сријему) der Stängel, caulis (н. п. у дувана, кукуруза и т. д.). cf. [бадрљица 1, баздрљика, баздрљица; стапка, стабаљка, стабаљика,] стабадљика.
ста̀вити, ви̂м, v. pf. 1) stellen, statuo. [vide метнути 1]. — 2) (у Дубр.) legen, pono, cf. [vide] оставити [1]: Дурбин сави, у њедра га *стави* — 3) н. п. софру, јело, decken, sterno, cf. [vide] поставити [4]: закла вола бика, све село свика, а кад пође да слави нема што да *стави*.
ста̀вити се, ви̂м се, v. r. pf. (у Ц. г. и у Дубр.) sich erinnern, memini, cf. [vide] сјетити се: не могу *се ставити* шта је то било.
ста̀вља̂ње, n. das Stellen, Legen, positio, statutio.
ста̀вљати, ља̂м, v. impf. 1) stellen, statuo. — 2) legen, pono. [vide метати 1]. — 3) н. п. трпезу, јело, decken, sterno. [vide постављати 2]. cf. ставити [3].
ста̀вљати се, ља̂м се, v. r. impf. (у Ц. г. и у Дубр.) sich erinnern, memini. cf. [vide] осјећати се.
ста̂д, m. (ст.) der Stand, status: Ђе се нађе, онђе стаде *стадом* —
ста̀до (ста̂до), n. (ст.) (pl. gen. ста̂да̂) die Herde, grex [vide крд]: Ако ме наджањеш, даћу ти ја *стадо* — Што ће теби *стадо*| с премлогим овцама,| Кад ти траве немаш,| *стадо* да напасеш —
[**стадом,** adv. cf. стад.]
ста̀за, f. der Fußsteig, semita. cf. [тражина,] путања.
ста̀зица, f. dim. v. стаза.

стàја, f. 1) der Stall, stabulum. [cf. коњушница 1, стајница, ахар (аар, ар) 1, хар 1, штала]. — 2) vide зграда [1].

1. **стàјâње**, n. das Stehen, statio.

2. **стàјâње**, n. verbal. v. [2] стàјати.

1. **стàјати**, стòјӣм, v. impf. 1) ſtehen bleiben, consisto, sto. — 2) стоји вика (људи), лавеж паса, рика волова, beginnt, coepit, existit. — 3) ово ме *стоји* десет гроша, koſten, consto. [vide вриједити. — 4) vide пребивати].

2. **стàјати**, jêм, v. impf. von стати.

стàјати се, jêм се, v. r. impf. (у Ц. г.) vide састајати се.

стàјаћӣ, ћâ, ћê, n. n. хаљина, feierlich, ſonntäglich, solemnis.

стајàћица, f. стајаћа кошуља, das Feiertagshemde, solemne indusium.

Стâјка, f. Frauenname, nomen feminae.

стâјница, f. (у Ц. г.) vide стаја [1]: Попалила чобанске *стајнице* —

Стáка, f. Frauenname, nomen feminae (von Стана).

стакàлце, цета, n. dim. v. стакло. [cf. стакленце].

стáкâње, n. das Herabfließen, defluxus.

стáкати се, стâчêм се (у пјесми и *стâкâм се*), v. r. impf. herabfließen, defluo: Све мараме сузом покваси́ла,| *Стакају се* ђогу низ копита.

стàклâр, стаклáра, m. der Glaſer, vitriarius.

стàклен, a, o, gläſern, von Glas, vitreus. (cf. срчали].

стаклéнце, цета, n. vide стакалце.

стàклити се, лӣм се, v. r. impf. glänzen, wie Glas, splendeo ut vitrum. cf. цклити [склити] се.

стàкло [стло, цкло (скло)], n. (pl. gen. стакáлâ) das Glas, vitrum. [cf. срча, цам].

Стàкна, f. (у Ц. г.) женски надимак.

стàкнути (cf. **стаћи**), стàкнêм, v. pf. zuſammenrücken, propius admoveo [cf. старнути]: угарке, ватру.

Стáко, m. hyp. v. Станоје.

стâлан, стâлна (стâона), но, (у Дубр.) ſtandhaft, stabilis.

Стàлâћ, Сталáћа, m. Ruinen einer alten Burg an der Morava, ober Ћуприја: Вино није Тодор од *Сталаћа*| У *Сталаћу* на Морави граду —

Сталáћанин, m. Einer von Сталаћ.

стáлац, лца, m. der Gängelwagen, machina qua stare et incedere discunt parvuli. [vide] дубак [1], cf. стојача.

стáлеж, m. (у Хрв.) Stand, status.

стâман, мна, мно, (у Дубр.) vide [1] стар [1]: *стамна* чељад, т. ј. стари људи.

Стàмбол,* m. vide Цариград [1].

стамбóлац, лца, m. (у Бачк.) пијетао великијех ногу, Art Hahn, galli genus.

Стамбóлија,* 1) m. vide Цариградanин. — 2) f. [*стамболија*] Стамболска зобница: На главу му маха *Стамболија* —

Стамбóлӣн, болúна, m. Konſtantinopolitaner, Constantinopolitanus: Ага јаше ата *Стамболина* —

стàмбóлка, f. Konſtantinopolitanerin (Art Henne), Constantinopolitana (gallina). cf. стамболац.

стàмболскӣ, кâ, кô, vide Цариградски.

стàмен, a, o, (у Паштр.) ſicher, feſt, certus, firmus: споро иде, али *стамено*.

Стàмена, f. Frauenname, nomen feminae.

Стàмêнка, f. Frauenname, nomen feminae.

Стаменко, m. Mannsname, nomen viri.

стàн, m. (loc. стáну) 1) der Weberſtuhl, machina textoria. [vide разбој 1]. — 2) die Sennerei, locus et casa mulgendis aestate ovibus. [vide бачија]. — 3) der Leib (als Theil des Hemdes), indusii corpus. — 4) Wohnung, domicilium: Ће му бан ту и *стан*; Буди мирна и послушна| тамо у твој *стан* — Већ ме копај, нено,| Код Мујина *стана*,| Гдјено Мујо спава —

Стáна,} f. Frauenname, nomen feminae. Многи
Стàна,} ово име надјену кад им се женска дјеца узасопце рађају, као да би *стало*, и мушка да би се почела рађати. Бајалице састављају биљеге од девет Стана и седам Марија те дају болесноме човјеку да их поси ушивене у што уза се. Од Стана јамачно ће бити за то као да би стала болест, а од Марија ваља да што се тако звала мати Христова.

Стàнана, f. Frauenname, nomen feminae.

1. **стáнак**, нка, m. 1) нема ти ту станка, hier iſt kein Bleiben für biſ, vix hic remanere poteris: abi, si me audis. — 2) hyp. v. стан: Доведоше сиве наше мироноснице,| Смирн, снао, ови *станак*, смирио те Бог —

2. **стàнак**, стâнка, m. (у Ц. г.) vide састанак: Ја на *станак* у Косово пођох —

стàнâр, станáра, m. der Sennер, pecoris custos. [cf. бач, планинар].

станáров, a, o, vide станаров.

станáрица, f. die Sennerin, ovium curatrix. cf. [бачица, 2 маја 2,] планинка.

станáрични, a, o, der станарица, curatricis ovium.

стàнâрна, f. die Sennerei. [vide бачија]. cf. стан 2.

станáров [станарев], a, o, beſ станар, curatoris ovium.

стáнац (кáмêн), нца, m. (у Ц. г.) који је из земље као изникао, ein feſt gegründeter Stein, immotum saxum, cf. [гвозд, живац 2,] становњак: Нако ови два *станца* камена —

Стàнача, f. Frauenname, nomen feminae.

Стàнимӣр, m. Mannsname, nomen viri.

Стàнисав, m. Mannsname, nomen viri.

Стàнисава, f. Frauenname, nomen feminae.

стàнити се, стàнӣм се, v. r. pf. ſtehen bleiben, ſtill bleiben, sisto: не *станио се* до мора!

1. **Стàница**, f. Frauenname, nomen feminae.

2. **стáница**, f. (у Сињу) vide [с т а т в а] статвица.

Ста̀ниша, m. Mannsname, nomen viri.
Ста̂нка, f. Frauenname, nomen feminae.
Ста́нко, m. Mannsname, nomen viri.
ста̏но̂ван, вна, вно, (ст.) festgegründet, firmus, cf. [становит;] станац: Да од њега сва гора мирише,| И по гори *становно* камење —
стано̀ви̂ње, n. [das Wohnen, habitatio].
стано̀вати, *ста̀нујêм, v. impf. (особито по југоз. кр.)* wohnen, [habito; vide пребивати; cf. сједити 2].
стано̀вит, а, о, vide станован: Текла вода валовита| Из камена *становита* —
ста̀но̂вни̂к, m. (особито по зап. кр.) der Bewohner, incola.
стано̀вња̂к, m. vide станац.
Ста̏ноје, m. Mannsname, nomen viri.
Ста̀но̂јка, f. Frauenname, nomen feminae.
ста̏нути, нêм, vide **стати.**
[**стање,** n. Ansiedelung (?), cf. настанити.]
ста̏ор, m. vide **стахор.**
1. **ста̏н,** m. die Butterrolle, vas ligneum butyro conficiendo. [cf. стабарка 1, буђка (бучка)].
2. **ста̂н,** ста́на, m. (у Зети) vide **штап,** mit allen Ableitungen.
стапа̀нца, f. онај штап с колом, чим се препира скоруп, der Butterstempel.
ста̏нка, f. (у Славонији) н. п. у грожђа, der Stengel, stilus. [vide стабљика]. cf. стабаљика.
стапо̀сер, m. (у Ц. г.) као велики млитоња, Schimpfwort gegen einen trägen Menschen, convicium in hominem segnem.
1. **ста̏р,** а, о, (ста̂рй, â, ô), 1) alt, senex. [cf. матор, стаман 1]. — 2) alt, vetus. [cf. вет (вегд), фетак].
2. **ста̂р,** m. (у примор.) житна мјера од 120 Млетачкијех литара, eine Art Getreidemaß, modii genus, cf. багаш: Шта је мање од зрна проса а теже од *стара* соли?
ста̂ра̂, f. adj. (у Дубр.) die Alte, vetula, [vide баба 2] cf. старица: нашао сам једну *стару.* — 2) die Großmutter, avia, cf. [vide] баба [1]: У сироте мила *стара* има —
ста̏ра̂ње, n. das Sorgen, sollicitudo.
Ста̂ра̂ Плани̇на, f. Balkan, mons Haemus: А на оној на *планини Старој,*| Онђе бјеше Старина Новаче —
Ста̂ра̂ Ср̀бија, f. земља народа нашега с ону страну Старе планине. У гдјекојијем мјестима Старе Србије, као н. п. у Метохији говори се и данас чисто Српски, а у многима се заноси мало на Бугарски.
ста̏рати се, ра̂м се, v. r. impf. besorgt sein, curam habeo, sollicitus sum. [vide бринути се].
1. **ста̏рац,** ста̂рца, m. 1) der Greis, senex. [cf. ихтијар, 1 стари]. — 2) der Schwiegervater, socer. cf. [vide] таст.
2. **ста́рац,** рца, m. ein alter Weinberg, vinea vetus.
стара̀чац, m. 1) als dim. v. [1] старац [1]: Отуд иде *старачац* — 2) некако дивље цвијеће, палик на босиљак, eine Art Pflanze [Minze?], herbae genus [mentha L.?].
ста̏рачки̂, adv. wie ein Greis, senis more.
ста́реж, f. alte Ueberbleibsel von etwas, res obsoletae.
старѐни̂к, старени́ка, m. стари пут који је зарастао, alter verwahrloster Weg, via neglecta, cf. старопутине: Ићи ћемо једним *стареником* —
ста̏ре̂ње, n. das Altern, τὸ senescere.
ста̏рети, ри̂м, (ист.) vide старјети.
старѐшина, m. (ист.) vide старјешина.
старѐшинин, а, о, (ист.) vide старјешинин.
старѐши̂нство, n. (ист.) vide старјешинство.
старешо̀ва̂ње, n. (ист.) vide старјешовање.
старешо̀вати, рѐшујêм, (ист.) vide старјешовати.
старе́штво, n. (ист.) vide старјештво.
1. **ста̂ри̂,** m. adj. (у Дубр.) der Alte, senex, cf. [vide 1] старац [1]: нашао га један *стари.*
2. **ста̂ри̂,** m. pl. adj. die Vorfahren, majores: наши *стари,* моји *стари,* његови *стари.*
Ста̂ри̂ Вла̏х, m. Theil des südlichen Serbiens.
ста̀рији̂, jâ, jê, н. п. моји старији, die Ältern, Vorgesetzten, magister.
Ста̂ри̂ Ма́јдан, m. у Турској крајини град, кроз који тече Уна.
стари̇на, 1) f. од старине, von Alters her, antiquitus. [cf. давнина, маторина]. — 2) m. мој старино! mein lieber Alter, senex [cf. стариш]: Старина Новак, ein berühmter Haiduk.
стари̇нски̂, ка̂, ко̂, alterthümlich, antiquus. [cf. стародреван].
ста̂ри̂ сва̏т, m. der Oberswat. [cf. старојко].
ста̏рити, ри̂м, (зап.) vide старјети.
ста̏рити се, ри̂м се, v. r. [im]pf. sich alt stellen, senectutem simulo.
ста̏рица, f. die Alte, senex mulier [vide баба 2]: Ој *старице,* Османова нено!| Узми мене за Османа твога —
ста̀ри̂ш, стари́ша, m. (voc. ста̏ри̂шу) der Alte, senex [vide старина 2]: О мој брате, *старишу* дервишу! —
стари̇шина, m. (зап.) vide старјешина.
стари̇шинин, а, о, (зап.) vide старјешинин.
стари̇ши̂нство, n. (зап.) vide старјешинство.
старишо̀ва̂ње, n. (зап.) vide старјешовање.
старишо̀вати, ри̇шујêм, (зап.) vide старјешовати.
стари́штво, n. [зап.] vide старјештво.
ста̏рјети, ри̂м, v. impf. (јуж.) alt werden, altern, senesco.
старјѐшина, m. (јуж.) 1) *кутњи старјешина,* das Oberhaupt der Familie, im Hause, caput familias, patriarcha. Кутњи старјешина влада и управља кућом и свим имањем; он наређује дјетиће и момчад куда ће који ићи и шта ће који радити; он продаје (с договором кућана) што је за продају, и купује што треба купити; он држи кесу од новаца, и брине се како ће платити харач, порезу

и остале дације. Кад се моле Богу, он почиње и свршује. Кад има каквијех гостију у кући, старјешина се сам с њима разговара, и он с њима руча и вечера (у великијем кућама, гдје има много чељади, најприје поставе на једној софри старјешини и гостима (којијех у таковијем кућама има готово сваки дан), а на другој дјетићима и момчадма која раде у пољу, па онда вечерају жене и дјеца). Старјешина није свагда најстарији годинама у кући: кад отац остари, он преда старјешинство најпаметнијему своме сину (или брату или синовцу), ако ће бити и најмлађи; ако се догоди да који старјешина не управља добро кућом, онда кућани изберу другога. — 2) старјешина се зове који управља једним селом (*сеоски старјешина*, т. ј. кнез или кмет какав), или читавом нахијом. У вријеме Црнога Ђорђија сваки је војвода био старјешина у својој кнежини, а Ђорђије је био старјешина у свој Србији.

старјѐшинин, а, о, (јуж.) des старјешина, illius qui est старјешина.

старјѐшински̂, ка̂, ко̂, [јуж.] dem старјешина gehörig, *τοῦ* старјешина: Нек се знаду свати *старјешински* —

старјѐши̂нство, n. [јуж.] 1) Amt und Würde des старјешина, dignitas *τοῦ* старјешина. cf. старјештво. — 2) што се да старјешини више него другима кад се што дијели, Vorrang, principatus, primae partes: Дмитар иште коња *старјешинство*,| Врана коња и сива сокола —

старјешо̀ва̂ње, n. (јуж.) das Befehlen als старјешина, imperium more старјешина.

старјешо̀вати, рјѐшујѐм, v. impf. [јуж.] старјешина sein, sum старјешина.

старјѐштво, n. (јуж.) vide старјешинство [1]: Ако ћу је напит' по *старјештву*,| Напићу је старом Југ' Богдану —

ста̀ркеља, m. ein altes Männchen, seniculus.

ста̀рма̂ли̂, m. adj. der Zwerg, nanus. cf. [маљеница, маљо,] мањо; [кепец, прч, пуфлак, пуфлачић].

ста̀рнути, ста̀рнêм, v. pf. vide стакнути.

[**старовирски**, а, о, (зап.) altgläubig, veteris religionis; *види* s. v. Загвозд *и* стећак.]

Старо̀влашанин, m. (pl. Старо̀влаша̂ни) Bewohner des Стари Влах, regionis Стари Влах dictae incola.

Старо̀влаше, шета, n. ein Jüngling von Стари Влах: Друго ми је *Старовлаше* Павле —

старо̀влашки̂, ка̂, ко̂, von der Gegend Стари Влах.

староврѐмешан, шна, шно, [ист. и јуж.] bejahrt, aetate gravis. cf. средовијечан.

старо̀дрêван, вна, вно, alterthümlich, antiquus. cf. [vide] старински.

старо̀дужина, f. стари дуг, alte Schulden, aes alienum vetus.

старо́јко, m. vide стари сват.

старо̀ков, а, о, н. п. коњ који је давно поткован, altbeschlagen (z. B. Pferd), soleas ferreas antiquas habens. [cf. старокован].

старо̀кован (ста̀рокôван), вна, вно, vide староков.

старо̀кôвка, f. т. ј. сабља, altgeschmiedeter Säbel, gladius antiquus: И он носи сабљу *староковку* —

старо̀лик, } a, o, altes Gesicht habend, alt aus-
старо̀ликаст, } sehend, faciei senescentis.

старо̀путине, f. pl. знаци од *старога пута*, die Spuren eines alten Weges, antiquae viae vestigia. cf. стареник.

старо̀сватити, ти̂м, v. impf. zum стари сват bitten, advocare pro стари сват: *Старосвати* Пивљанина Баја —

старо̀сватица, f. жена старога свата.

старо̀сватски̂, ка̂, ко̂, staroswatisch.

старо̀сватство, n. das Amt und die Würde des стари сват, dignitas *τοῦ* стари сват.

старо̀сваћêње, n. verbal. v. старосватити.

старосѐдилац, диоца, (ист.) }
старосѝдилац, диоца, (зап.) }
старосѝђелац, сједиоца, } (јуж.) } m. der Altsasse, qui diu jam alicubi sedet.
старосјѐдилац, диоца, }
старо̀сјелац, старо̀сиоца, (у Ц. г.) }

старо̀сла̂внê књѝге, (ст.) vide староставне [књиге].

ста̏ро̂ст, ста̏рости, f. (loc. старо̀сти) 1) das Alter, senectus. — 2) die Sorge, sollicitudo [vide брига]: да Бог окрене *старост* на радост! (кад се напија).

старо̀ста̂внê књѝге, f. pl. (ст.) altverfasste Bücher, libri antiqui (oder wäre es statt царостав не?) [cf. старославне књиге]: У Марка су књиге *староставне*: Марко знаде на коме је царство —

ста̂рчев, а, о, des [1] старац, senis aut soceri.

старчѐкања, } f. augm. v. [1] ста̏рац.
ста̀рчина, }

ста̀рчић, m. dim. v. [1] ста̏рац.

ста̂с, m. (loc. ста́су) der Wuchs, die Statur, statura. cf. [vide 1] раст.

ста̏сати, са̂м (ста̏шêм), vide [стићи 2; cf.] присијети [1]: У том *стаса* и остало друштво —

ста̏сина, f. (око Мораве) vide клијет [3 и 4].

ста̀сит, а, о, stämmig, robustus [vide трснат]: Да му је шљеме тврдо, од земље високо, на зиду *стасито*! (кад се напија).

ста̏тва, f. einer der zwei aufrecht stehenden Balken, in denen der Weberbaum liegt. cf. [клупа 2, 2 станица, статива,] стативица.

ста̏ти [станути], ста̏нêм, 1) stehen bleiben, consisto. — 2) на што, treten, insisto. — 3) коме на пут, in den Weg treten, impedio. — 4) hinein gehen, introire: не може све да *стане* у врећу; у ову кесу може *стати* хиљаду дуката. — 5) није ми стало, daran liegen, interest. — 6) стаде га вика и т. д., es entstand, begann, coepi. [cf. заокупити 3,

окренути 3, отиснути 5, отићи 2, отргнути 6, узети 5; vide почети]. — 7) стао виноград на род, момак на снагу, begann, coepi. — 8) kosten, consto: *стало* ме десет гроша.

ста̀тива, f. (у Хрв.) vide [статва] стативица.

ста̀тиве, f. pl. (у горњ. пр.) vide разбој 1.

стати̏вица, f. vide статва.

ста̏ти се, нêм се, (ста̏о се, ста̏ла се) (у Ц. г.) vide састати се.

ста̀ћи, ста̏кнêм, (ста̀кох, ста̀че, ста̏као, ста̀кла) vide стакнути.

[**стахор** (стаор), m. vide пацов.]

ства̑р, f. (loc. ства́ри, pl. ства̑ри, ства́рӣ) 1) das Ding, res. (cf. сатвар). [cf. твар]. — 2) није ства́ри, nichts besonderes, non est quod admirare.

ства́рâње, n. das Erschaffen, creatio.

ства́рати, ства̑рâм, v. impf. erschaffen, creo. [cf. творити 1].

ства́рца, f. dim. v. ствар [1].

ство̑р, ство̏ра, m. das Machwerk, Arbeit, Werk, opus.

ство̏ре, ство̏рета, n. као мало створење, das Geschöpfchen, creatura: Мањега звјерета а поганијега *створета* није било од како је свети Василије низа стубе калавао (приповиједа се у Боци да је казао Црногорац кад га је ујио рак, којега он прије није био видио. Ваља да се мисли: од онога времена кад је свети Василије био жив и силазио из своје испоснице под Острогом, гдје му је сад ћивот).

створе́ње, n. das Geschöpf, creatura: какво је то *створење!*

ство̀ритељ, m, der Schöpfer, creator. cf. [vide 1] творац.

ство̀ритељев, a, o, des Schöpfers, creatoris.

ство̀рити, ство̏рӣм, [сатворити] v. pf. schaffen, creo. [cf. саздати].

ство̀рити се, ство̏рӣм се, [сатворити се] v. r. pf. sich verwandeln, verwandelt werden, mutor. [vide прометнути се 2].

ствр̏днути се, нêм се, (ствр̏днуло и. ствр̏дло се) v. r. pf. 1) hart werden, duresco. — 2) hart, karg werden, avarus, tenax fio.

Стѐва̑н, m. vide Стјепан.

стѐвен,* (у Ц. г.): *Стевен* ћу ти други направити — т. ј. држаћу те друкчије.

стѐга, f. verschärfte Polizei, Cordon (gegen Räuber, Pest), circumventio. [cf. стуж].

стѐгно, n. (pl. стѐгна) der Schenkel, crus. [vide бедро].

сте́гнути, стêгнêм, v. pf. (сте́гох, сте́же, стêгао, сте́гла) 1) anziehen (straff), attraho. — 2) н. п. село, eng umringen, circumdo, cingo; *стегли* га дужници. — 3) стегло ме у носу (кад ко има кихавицу), у грлу (кад коме промукне грло).

сте́гнути се, стêгнêм се, vide стиснути се [1].

стѐжа, f. некака трава, која се од срдобоље једе (те *стеже*), das Fingerkraut [Silberkraut], potentilla anserina [L.; cf. прострео 2?].

стежа̀ница, f. (у Хрв.) vide [стопица 2] петица 2.

стѐжêр, m. (у Паштр.) der Stamm, stirps [cf. племе 1]: ископао му се *стежер* (т. ј. траг, затрло му се племе); дјевојкама се даде дијел од покретнога имања, а непокретно остаје *стежеру*. cf. стожер.

сте́зâње, n. das Anziehen, attractio.

сте́зати, стêжêм, v. impf. anziehen, attraho, contraho.

сте́зати се, стêжêм се, v. r. [im]pf. kein Freund sein von Ausgaben, knapp thun, parco sumptibus. [cf. стискивати се].

стѐља, f. 1) die Fütterung des Saumsattels, munimentum interius clitellarum. — 2) die Hefen, faex. cf. [vide] талог.

стêљка, f. онај кочић што на њему стоји витао кад жене сучу пређу, das Fußgestell des Haspels.

сте́на, f. (ист.) vide стијена.

стѐница, f. (ист.) vide стјеница.

сте́ња, f.: Од сунца се штитом заштитила| Да јој сунце не сапали лице| И не бије *стења* од камења —

сте́њак, њка, m. (у Сријему) vide стијењак.

стѐњâње, n. das Stöhnen, gemitus, suspiratio.

стѐњати, стѐњêм, v. impf. stöhnen, suspiro.

1. **стêње**, n. (ист.) vide [1] стӣјење.

2. **сте́ње**, n. (ист.) vide [2] стијѐње.

стѐон, a, o, т. ј. крава, trächtig (von der Kuh), praegnans (vacca). [cf. бређ 2].

стѐпен, степѐна, но, н. п. степен човјек, т. ј. као сметен, unbeholfen, inhabilis.

стѐпсти се, пêм се, v. r. pf. sich verschlagen, verkommen, nescio quo abiit: *степе се* некуд у свијет.

стѐрâње, n. das Breiten, τὸ sternere.

1. **стѐрати**, стѐрêм, v. impf. breiten, decken, sterno.

2. **стѐрати** [сатерати], рâм, (ист.) vide стјерати.

стери́вâње [сатеривање], n. (ист.) vide стјеривање.

стери́вати, стѐрујêм, [сатеривати] (ист.) vide стјеривати.

стѐсати, стѐшêм, v. pf. 1) abzimmern, behauen, exascio. — 2) zusammenzimmern, edolo: Дотле сандук Омери *стесаше* —

сте́ћак, ћка, m. (у Имоск.) отесан камен који се меће на гроб или за каку другу биљегу. Онамо на старинскијем гробовима има великијех стêћâкâ, који нијесу у земљу закопани, него онако стоје на плочама које су по гробовима. Оваки је стећак око два аршина дугачак и мало што мање висок, а око једног аршина дебео. У врху је срезан као кров на дугачкој кући. На највише овијех стећака имају с обадвије стране (на ширини) изрезани врло ружно различни ликови, н. п. с лица људи на коњма с мачевима и с копљима у руци, гдјекоји тјерају јелена и већ га стигли и копљем ударили, а више овијех ликова гдјешто има по звијезда и мје-

сец; а с наличја стоје три човјека пјешице напоредо, па двојица држе међу собом крст, а трећи се ухватио за њих као да играју. Оваковијех стећака ја сам видио много око пута из Сиња у Имоски, особито иза села Цисте близу Мрњавчеве градине и према Имоскоме на брду које се зове Побој; а видио сам их неколико и у селу Загвозду (враћајући се из Имоскога другијем путем) близу сеоске цркве, али изван порте, и запитавши сељаке који се ондје у крчми десе, какво је оно камење, одговоре ми: *„старовирско“* (а они су сви крштани). Неки Каргл, који је као чиновник над шумама прије мене путовао по онијем крајевима, казивао ми је да је на једном стећку код Цисте нашао одозго (као на крову) натпис (нашијем словима), који ми је и дао преписан како га је он преписао не пазећи ни на слова ни на ријечи. Ја сам послије пролазећи онуда завиривао око стећака, и натписа никако нијесам могао наћи, него оданде много даље видио сам на једноме с лијеве стране пута гдје се познаје да је натпис на њему био, па ваљада од кише и праха тако зарастао у камен да се ништа не може разликовати ни прочитати. У првој врсти онога натписа што ми је Каргл дао, ја бих рекао да стоји: *„овди лежи добра жена,“* пошљедња ријеч могла би се читати: *„братиомь.“* Читао сам негдје у Биоградскијем новинама да је неко и у Србији налазио оваковога камења, и чини ми се у Рађевини у селу Дворској и негдје у Шумадији.

стѐћи, стѐчѐм, v. pf. erwerben, comparo, n. п. новаца, кућу, непријатеља.

стѐћи се, стѐчѐм се, v. r. pf. 1) zuſammenlaufen, concurro. — 2) werden, in Erfüllung gehen, fio: Штогођ рекли, код Бога *се стекло* — Што су рекли, тако му *се стекло* —

стѐчѝник, m. der Erwerber, qui acquirit: Мој *стечниче* и доноштче, пунац доме! —

стѐштати се, тâ ми се, v. [r.] pf. von Wehmuth ergriffen werden, dolorem capere. [vide дотештати]. cf. дотежати.

Стѝг, Стѝга, m. била је од прије кнежина у нахији Пожаревачкој (као н. п. Мачва у нахији Шабачкој или Гружа у Крагујевачкој) а сад јој нема спомена ни под именом Стишкога среза, него су јој села раздијељена између другијех срезова. У Даници за годину 1827 ја сам по харачком тефтеру који се онда налазио у канцеларији Њ. Св. Господара Милоша Обреновића, назначио поименце Стишка села. cf. Голубачка муха.

стѝгнути, нѐм, vide **стећи**.

стѝд, m. (loc. стѝду) die Scham, pudor. [cf. срам, срамеж, стидноћа].

стѝдак, стѝтка, m. 1) [a) Mohrrübe, Carotte, daucus carota L.; — б) Breitſame, orlaya grandiflora L.] großblüthige Haftdolde, caucalis grandiflora Linn. Ова трава има бијел цвијет у сриједи мало црвен; Срби приповиједају да је оно црвено од прије веће било, на сад сваки дан бива мање: јер већ нестаје *стида* међу људма. — 2) das letzte Stück in der Schüſſel, das jeder ſich ſchämt zu nehmen, cibi ultimum frustum.

стѝдан, дна, дно, (стѝдни, нâ, нô) ſchamhaft, pudens [cf. сраман 2]: Мало живљет' *стидан* на свијету —

стѝдѣти се, (ист.) **стѝдѣти се**, (зап.) **стѝдјети се**, (југоз.) } стѝдѝм се, v. r. impf. ſich ſchämen, pudet, erubesco. [cf. срамовати се, срамити се, либити се; калижити се].

стѝдљив, а, о, ſchamhaft, geſchämig, pudibundus. [cf. постидан, срамежљив, срамећ].

стидноћа, f. (acc. стѝдноћу) die Scham, pudor [vide стид]: На љепоту као и ђевојка, | На *стидноћу* као и невјеста —

стѝђѣње, n. das Schämen, pudor, die Scham, pudor. [cf. либљење].

стѝђети се, стѝдѝм се, (јуж.) vide стидјети се.

стѝж, f. добра стиж! (рече се, кад ко стигне кога, као кад га срете: добра коб) Einholung, consecutio.

Стѝжанин, m. човјек из Стига.

стѝзање, n. das Erreichen, Einholen, consecutio.

стѝзати, стѝжѐм, v. impf. erreichen, assequi.

стѝја! } (у Барањи) Laut um den Ochſen rechts zu **стѝјо!** } kommandiren, vox ad bovem ut dextrorsum flectat.

стѝјати се, јâм се, v. r. pf. vide стишати се.

стѝјег, m. (у Боци и у Дубр.) die Fahne, vexillum. [vide 1]застава[3], cf. барјак.

стијѐна, f. (јуж.) 1) die Felſenwand, der Fels, saxum. [vide 1 каменак 1]. — 2) [*Стијена*] некако мјесто у Турској крајини: Те је шаље ка пећини *Ст'јени* — И до њега од *Ст'јене* издару — 3) (у Дубр.) камен ма и мали, Stein, lapis [vide 1 камен 1]: удрио ме *стијеном*.

стијѐњак, њка, m. (јуж.) vide [в и т и љ 2] стијење.

1. **стѝјење**, n. (coll. јуж.) die Felſen, saxa.

2. **стијѐње**, n. (јуж.) der Docht (beſonders die einfachſte und ärmſte Art davon), ellychnium (*стијење* се зове у жишка, а у свијеће се каже *свјештило*). [vide витиљ 2].

Стијѐпо, m. (у Ц. г.) hyp. v. Стјепан.

стијѐснити, стѝјеснѝм, v. pf. [јуж.] bedrängen, urgeo.

стѝма, f. (по југоз. кр.) die Ehre, honor, cf. [vide] пошта[1]: Ради *стиме* цара честитога — Е си куму на *стиму* водио —

стѝмање, n. vide поштовање.

стѝмати, мâм, v. impf. (особито по зап. кр.) vide поштовати: Треће ћу ти биље казат', | Да си *стиман* у дружину —

стѝна, f. (зап.) vide стијена.

стѝница, f. (зап.) vide стјеница.

стѝнути се, нѐ се, v. r. pf. n. п. лој, gerinnen, congelasco.

стѝњак, стињáка, m. (зап.) vide стјењак.

стѝњати се, њâ се, v. r. pf. н. п. ватра, verglimmen, extingui.
стѝње, n. (зап.) vide [1] стијење.
стѝње, n. (зап.) vide [2] стијење.
стѝо, (по јуж. кр.) part. act. v. хтјети: Ко ви *стио* наудити, не дао му Бог! —
стѝпса [типса], f. der Alaun, alumen. cf. [сланац 2, шап 1,] коцељ.
стѝпсâње [типсање], n. das Sieden in Alaun, coctio in alumine.
стѝпсати, стѝпшêм (стѝпсâм), [типсати] v. impf. in Alaun ſieden, coquo in alumine.
стѝрати [2 сатирати], рâм, (зап.) vide стјерати.
стирѝвање [сатиривање], n. (зап.) vide стјеривање.
стирѝвати, стѝрујêм, [сатиривати] (зап.) vide стјеривати.
стѝсак, ска, m. die zuſammengedrückte Fauſt, pugnus compressus: хоћеш *стисак!*
стискѝвање, n. das Zuſammendrücken, compressio.
стискѝвати, стѝскујêм, v. impf. zuſammendrücken, comprimo.
стискѝвати се, стѝскујêм се, vide стезати се.
стѝснути, нêм, (стѝснух u. стѝскох, стѝсну u. стѝште) v. pf. zuſammendrücken, comprimo.
стѝснути се, нêм се, v. r. pf. 1) ſich einſchränken (in Ausgaben), contraho velo (quoad sumtus). [cf. стегнути се]. — 2) стиште се за њим, т. ј. потрча, ſtürzen, ruo.
стѝћи [стигнути], стѝгнêм, (стѝгох, стѝже, стѝгао, гла) v. pf. 1) erreichen, einholen, assequor. — 2) кад си ти стигао, ankommen, advenio. [cf. приспјети 1, стасати].
стѝцâње, n. das Zuſammenſchüren (der Feuerbrände), admotio.
стѝцати, стѝчêм, v. impf. zuſammenſchüren, admoveo.
стѝшати се, шâм се, v. r. pf. ſich legen, considere. [cf. стијати се].
[**стишки, ка, ко**, n. p. cres, von *Стиг.*]
стјѐница, f. (јуж.) die [Bett-]Wanze, cimex [acanthia lectularia L.; cf. **кинак**].
стјѐњâк, стјењáка, m. (јуж.) die Felswand, saxa, series saxorum. [vide 1 **камењак** 1].
Стјéпа, f. hyp. v. Стјепанија.
Стјѐпан, m. [југоз.] Stephan, Stephanus. [cf. Стеван].
Стјепáнија, f. [југоз.] Frauenname, nomen feminae.
Стјѐпањ дân, m. [југоз.] das Feſt des heil. Stephan, festum S. Stephani (27. Dec.).
стјѐрати [сатјерати], рâм, v. pf. (југоз.) [vide **угнати**] 1) zuſammen-, hineinjagen, cogo. — 2) davonjagen, herabjagen, depello.
стјеривâње [сатјеривање], n. (југоз.) 1) das Zuſammentreiben, coactio. — 2) das Herabjagen, depulsio.
стјеривати, стјèрујêм, [сатјеривати] v. impf. (југоз.) 1) zuſammentreiben, cogo. — 2) herabjagen, depello.
стјѐцâње, n. [југоз.] 1) das Zuſammenlaufen, concursus. — 2) die Erfüllung, τὸ fieri.
стјѐцати се, стјèчêм се, v. r. impf. (југоз.) 1) zuſammenlaufen, concurro. — 2) werden, in Erfüllung gehen, fio.
стклò, n. (у Дубр.) vide **стакло**.
1. **стô**, hundert, centum.
2. **стô, стòла**, 1) der Stuhl, Seſſel, sella. [vide столица 1]. — 2) (ст.) der Tiſch, mensa [cf. астал, столица 3; синија 1, софра (совра, сопра), трпеза 1]: У Павлову светом намастиру| Постављени од злата *столови* —
стòбор (стòбор), m. (у Ц. г., у Србији *улица*, а по варошима *авлија*) мјесто испред куће, der Hof, aula [vide 2 **двориште**]: Провађује дворе и *стоборе* —
стòбòрје, n. } тараба око куће, der Zaun um
стобóрница, f. } den Hof, sepes: О *стоборје*, ти се обломило! —
стòбòрнӣ, нâ, нô, Hof-, aulae. cf. [авлијски] авлијски.
стôг, стòга, m. 1) der Getreideſchober, acervus frugum [cf. **коша**]: Баво растовара на вељи *стог*. — 2) велико сијено, Heuſchober, meta foeni. [cf. **остожје** 2].
стòжер, стòжера, m. 1) der Baum in der Mitte der Tenne, um die dreſchenden Pferde daran zu binden, cardo. cf. **стожина**. — 2) (у Барањи) чеп у врата, Thürangel, cardo. [cf. **чеп** 2].
стòжина, f. vide **стожер** 1.
Стòин, m. Mannsname, nomen viri.
Стòисава, f. Frauenname, nomen feminae.
Стòић, m. Mannsname, nomen viri.
1. **Стóја**, f. hyp. v. Стојана.
2. **Стóја**, m. (ист.) vide Стојо.
Стојàдин, m. Mannsname, nomen viri.
1. **Стòјан**, m. Mannsname, nomen viri.
2. **стòјак, јка**, m. (у Црни.)| мотка за коју је
стòјало, n. (у Ц. г.) | матузицом привезан цијеп, те се њиме жито млати (стојак се држи у руци, а цијепом се млати жито), der Stiel eines Dreſchflegels, manubrium.
Стòјан, m. Mannsname, nomen viri.
Стòјана, f. Frauenname, nomen feminae.
Стòјâнка, f. Frauenname, nomen feminae.
стòјача, f. (у Херц.) vide [**дубак** 1] сталац.
стојèћкē, ſtehend, stans. cf. стојке.
Стôјка, f. Frauenname, nomen feminae.
стôјкē, (у Рисну) vide стојећке.
Стóјко, m. Mannsname, nomen viri.
Стôјна, f. Frauenname, nomen feminae.
Стôјнӣ Биòград, m. 1) у пјесмама vide Биоград. — 2) Stuhlweißenburg, Alba regia.
стôјница, f. 1) das Stehen, statio: прођи се *стојнице*, was ſtehſt du immer da? geh doch fort. — 2) (у Ц. г. и *стòјница*) vide **дубак** 1. — 3) [*Стојница*] dim. v. Стојна.
Стóјо, m. (јуж.) hyp. v. Стојан. [cf. 2 Стоја].
[***стójсер***, m. т. ј. синџер, тако велики, да се не може чучнути, него се мора *стојећи срати*. — Маргиналија I. издања.]

Стȏјша, m. Mannsname, nomen viri.

1. **стȍка,** f. 1) der Herdenreichthum, copia armentorum et pecorum, cf. [vide] благо [2]: *Стока* без репа. — 2) Waarenreichthum, merces. cf. [vide] роба.

2. **Сто́ка,** m. (ист.) vide Стоко.

сто̀класа, f. некака трава која расте по баровитијем мјестима, и налик је на овсик, eine Art Pflanze, herbae genus.

Сто́ко, m. (јуж.) hyp. v. Стојан. [cf. 2 Стока].

сто̀кожа, f. (у Ц. г.) некако дрво, eine Art Baum, arboris genus.

сто̀кућа, f. vide стокућанка.

сто̀кућанин, m. der Postenträger, Klätscher, garrulus, qui comissa prodit, hocque modo vicinos inimicat. [cf. хаброноша (аброноша)].

сто̀кућа̂нка, f. die Postenträgerin, delatrix. cf. стокућа.

сто́ла, f. hyp. v. столица.

сто̀лац, сто́ца, m. 1) vide дубак 1. — 2) (у Хрв.) vide столица 1. — 3) [*Столац*] град у Херцеговини (између Мостара и Требиња), eine Festung in der Herzegowina.

Сто̀лив, m. (доњи и горњи) у заливу Которскоме улазећи од мора на десној страни око 120 кућа, у њима три Грчкога закона. Доњи је Столив на заливу а горњи (у којему има много више кућа) горе високо у брду.

сто̀лица, f. (pl. gen. стȍлйца̂) 1) der Sessel, Stuhl, sella. [cf. 2 сто 1, столац 2, сточић, шкањ]. — 2) *(у Ц. г.) у дуге пушке од табана оно доље. cf. јалман.* — 3) (у Хрв.) vide [софра] синија (cf. сто): Још к отоме од злата *столицу*,| На *столици* алин камен драги,| Да се види сестри вечерати| Усред ноћи као усред подне —

сто̀личица, f. dim. v. столица.

стȍлња̂к, m. (по југоз. кр.) das Tischtuch, mensae linteum. [vide трпежњак]. cf. постолњак.

столо̀вата̂ ча̏ша, f. das Kelchglas, calix vitreus.

Столо̀глав, m. планина у нахији Катунској: С *Стологлава* извише Сушице —

Стȍн, Сто̀на, m. die Stadt Stagno in Dalmatien, Stagnum.

сто̀нога, f. die Scolopendra (ein vielfüßiges Insekt) [Tausendfüßer, myriapoda L.].

сто̀па, f. (pl. стȍпе, сто́па̂) 1) der Tritt, Länge eines Fußes, pes [cf. табан 1]: сад с ове *стопе*, auch: из ове *стопе*, т. ј. овај час, auf der Stelle, e vestigio. — 2) die Winde, artemo. [vide чекрк 2].

сто̀пало, n. der Fuß (im engsten Verstande), pes.

сто̀панин, m. (по југоз. кр.) vide домаћин.

стопа̀ница, f. (по југоз. кр.) vide домаћица, скуба.

сто̀парац, стȍпа̂рца, m. Турски новац од сто пара, Art Münze, numi genus.

сто̀пити, стȍпи̂м, v. pf. 1) schmelzen, liquefacio. — 2) човјека, vernichten, ad nihilum redigo, tollo [cf. уништити 1]: Брата Вука *стопише* ти Турци —

сто̀пити се, стȍпим се, v. r. pf. schmelzen, liquesco.

сто̀пица, f. 1) dim. v. стопа. — 2) доље мјесто гдје стоје врата која не држе шарке ни багламе. [cf. жујица, петица 2, стежаница].

стопу̀рина, f. augm. v. стопа.

Сто̀спуд, m. долови између Цуца и Грахова: Издигнули овце у *Стоспуде* —

сто̀струк, a, o, hundertfältig, centuplex.

стȍтина, f. (pl. gen. стȍти̂на̂) das Hundert, centum (fr. la centaine).

сто̀тиница, f. } dim. v. стотина: има је-
стоти́њак, њка, m. } дан стотињак дуката.

стоци́љати се, стȍци̂ља̂м се, v. [r. pf.] impf. herabglitschen, delabi.

стȍчан, чна, чно, 1) н. п. земља, т. ј. гдје има доста *стоке*, reich an Vieh, pecorosus. [cf. марвен]. — 2) млијеко, т. ј. од коза и оваца.

стȍча̂р, *m. човјек који држи стоку и само од ње живи. Тако су у Србији отприје звали Арнауте и Србе из јужнијех крајева Србије који су пред зиму силазили с овцама на зимовник у доње крајеве Србије. Ови су сточари до године 1804. сваке јесени сагонили оваца на хиљаде у доњу земљу, па у прољеће пошто би се овце изјагњиле онда су се враћали натраг. Кад су се догађале зле зиме, те би велики снијег дуго лежао на земљи, давали су овце сељацима да их исхрањују на пола, и опет би им кашто готово све поцркале, па се онда говорило да им ваља, кад се врате натраг, звона на псе повезати.*

стȍчић, m. (по сјевероист. кр. рекли би *сто́чић*) (у Дубр.) der Stuhl, sella. cf. [vide] столица [1].

стра̂, стра̏а (стра̂), m. vide **страх.**

стра̏ва, f. der Schreck (eine Krankheit), das Auffahren vor Schrecken, terror: Да не тура *страве* у дружину —

стра́вити се, стра̂ви̂м се, v. r. pf. (у Ц. г.) vide поплашити се.

стра̀вичан, чна, чно, (у Боци) fürchterlich, terribilis. cf. [vide] страшан.

стра̂га, hinten, post, cf. [vide] остраг: Кад идемо на ударац Турцим'| Све ти идеш за дружином *страга* — Стан' де, кадо, ал' су јади *страга* —

страда́лац, стра́даоца, m. der Leidende, von einem Uebel Betroffene, male affectus.

стра́да̂ње, n. das Leiden, perpessio.

стра́дати, стра̂да̂м, v. impf. leiden, pati. [vide трпљети].

стра̂жа, f. 1) die Wache, excubiae, vigiliae. — 2) [*Стража*] извор и село близу Љешнице. — 3) (у Ц. г.) vide браник 1.

стра̀жанин, } m. der Wächter, excubitor.
стра̀жа̂р, стража́ра, }

стра̀жара, f. die Wachthütte, das Wachthaus, vi-

giliarium. cf. стражница, [шиљбокана; пандурница].

стража́рев [стражаров], а, о, bes Wächters, vigilis.

стража́рење, *n.* [vide стражење].

стража́рити, *стра̀жа́рӣм, v. impf.* [vide стражити].

стража́ров, а, о, vide **стражарев.**

стра̀жа́рски, ка́, ко́, Wächter-, vigilum.

стража́рче, чета, n. das Wächterlein, parvulus vigil: А *стражарче* долеће са страже —

стра̀жа́ш, стража́ша, m. човјек који носи књиге (писма) (у *процијепу* подугачку, заметнувши их на раме), der Briefträger, tabellarius.

Стра̀жевица, f. у нахији Рудничкој голо високо брдо са зидинама на врху своме.

стра́жење, n. das Wachen, vigiliae, vigilatio. [cf. стражарење].

стра́жити, стра̀жӣм, v. impf. wachen, vigilare, excubare [cf. стражарити]: Да он добро на капији *стражи*| Да нас како сила не превари —

стра̀жица, f. dim. v. стража: Без свећице, без *стражице,*| Без дружине изабране —

стра́жница, f. (у Боци) vide стражара.

стра̀жњак, m. н. п. во, који остраг вуче, der Hinterste, posterior.

стра̀жњи, ња́, ње́, der Hintere, posterior; најстражњи (н. п. човјек, посао), der Letzte, schlechteste, postremus.

стра̀жњица, f. der Hintere, podex. cf. [vide] задњица[1].

Стра̀њча, m. vide **Страхиња.**

стра̀мица, *f. (у Далм.)* die Leiter am Wagen, *scala vehiculi. cf. лотра.*

страмо́та, f. (у Ц. г.) vide **срамота.**

стра̀мпутица, f. der Seitenweg, semita.

стра̀мпутице́, adv. auf einem Seitenwege, extra viam.

стра̀мпутичење, n. das Gehen auf Seitenwegen, deviatio.

стра̀мпутичити, чӣм, v. impf. auf Seitenwegen, Abwegen gehen, devio.

стра̀н, а, о, fremd, peregrinus. [vide туђ].

стра́на, f. (acc. стра̀ну, pl. стра̀не, стра́на̄) 1) die Seite, latus [cf. банда; плећ]; с ове стране Дунава; fogar с ове стране Божића, d. i. vor — 2) једна страна брашна, вуне, d. i. die eine Seite der Pferdlast (50 ока): Набра њему *страну* смиља,| *Страну* смиља и босиља,| Привали му уз леђине — 3) die Seite, d. i. Partei, partes: он је с моје стране. — 4) so viel als брдо[1], Berg, mons: уза страну, преко стране, велика страна, и т. д. — 5) мушка, женска страна, so viel als глава[3], Geschlecht, sexus: Пером пише како мушка *страна* —

страно́вит, а, о, steil, praeruptus. cf. страна[4].

стра̀нчица, f. dim. v. страна: Момчић иде *странчицом,*| Закићен је гранчицом —

стра̀ња, f. (у Дубр.) *крчма за просте људе,* das Gasthaus, deversorium, caupona. [vide] гостионица, cf. крчма, механа.

стра̀њски, ка́, ко́, fremd, peregrinus. cf. [vide] туђ.

страо̀виња, f. vide **страховиња.**

страо̀вит, а, о, vide **страховит.**

стра̀ор, m.: Ој *страоре, страоре*! — Ој Јаворе *страоре*:| Чујем, чујем, неборе! (у шајкашком баталијуну уз часне посте пјевају дјеца у вече; а бабе их карају да не слуте на рат). А и у Сријему пјевају дјеца у игри: Ој *страоре, страоре*!| Умре, умре *страоре*!| Дозов'те му тетицу| И очину сестрицу,| Нек донесе тамњана| И струк бела босиљка,| Да окадим *страора.*| Устај, устај, *страоре.*

страо́та, f. vide **страхота.**

страо́тиња, f. vide **страхотиња.**

Стра̀тимӣр, m. Mannsname, nomen viri.

стра̀тор, m. (ст.) Art Kraut [Amarant, Sammetblume], herbae genus [amaranthus peniculatus L.; cf. тратор 1].

стра̀торов, а, о, (ст.): Стари свате, *страторова* грано! — Једна врста босиљкова,| Друга врста невенова — Трећа врста *страторова* — Која врста *страторова,*| Та је врста крајобера —

стра̀ћ, m. } врло рђава кућа или колиба,
стра̀ћара, f. } Schimpfwort für ein Haus. [cf. џепера].

стра̀ћити, ћӣм, v. pf. verlieren, amitto. [cf. шћердати].

стра̀х, стра̀ха, [стра] m. 1) der Schrecken, terror. — 2) die Furcht, timor. [cf. сујма].

Стра̀хиња [Страњча], m. Mannsname, nomen viri.

стра̀хић, m. (у Грбљу) онај који се боји или страши, der sich fürchtet, timens: *Страхић* козе пасе.

страхо̀виња [страовиња] f. vide страшило.

страхо̀вит [страовит], а, о, vide страшан.

страхо̀та [страота], f. fürchterlich (zu sehen), terribile visu, dictu [cf. страхоћа]: *страхота* Божија; добио *страхота,* изгубио *страхота,* т. ј. врло много, [cf.] сила[2].

стра̀хотан, тна, тно, vide страшан.

страхо̀тиња [страотиња], f. das Schreckbild, formido: Ал' мож'да је Божја *страотиња* —

страхо̀ћа, f. (у Дубр.) vide страхота.

стра́шан, шна, шно, (стра́шнӣ, на́, но́) schrecklich, fürchterlich, terribilis. [cf. стравичан, страховит (страовит), страхотан].

стра̀шење, n. das Schrecken, territio.

стра̀шив, а, о, vide страшљив.

стра̀шивац, ӣвца, m. der Hasenfuß, die Memme, ignavus [cf. страшивица, страшљивац, страшљивица, плашивица, пудљивац]: Да ми рече дружина остала:| Гле *страшивца* Бошка Југовића! —

стра̀шивица, f. der Hasenfuß, ignavus [vide страшивац]: Топал-паша љута *страшивица,*| Он

Кулаша не смје погубити| Од Кокора и од Јездимира —

стра̏шило, n. das Schreckbild, Schreckmännchen, die Vogelscheuche, terriculamentum. [cf. страховиња (страовиња)].

стра̏шити, ши̂м, v. impf. schrecken, terreo. [vide плашити].

стра̀шљив, а, о, schreckhaft, formidolosus. [cf. страшив, пудљив, плашљив, плашив].

стра̀шљивац, и̂вца, m. } vide страшивац.
стра̀шљивица, f. }

стра̀шљивôст, стра̀шљивости, f. die Furchtsamkeit, timiditas.

стра̀шљика, f. (у Барањи) два повјесма на једној страни свезана заједно (може бити да је *срашљика* — *сраслица?*).

стра̂шна̂ ӯра, (у Ц. г.) [f.] } das jüngste Gericht,
стра̀шни̂ (стра̂шни̂) сӯд, m. } judicium novissimum: Од данаске до *суда страшнога* —

стр̂в, m. Reste eines vom Wolfe gefressenen Viehes, reliquiae cadaveris: нема му *стрва*; не нађе му се *стрв*; нема му ни трага ни *стрва*; хајде без *стрва*.

стр̂ван, вна, вно, н. п. пас, Hund der vom Aas gekostet, canis qui cadaver gustavit, ferox.

стр̀вина, f. das Aas, cadaver. [cf. леш, мрцина, 1 мрша 2, црканица 1].

стр̀вити, стр̂ви̂м, v. impf. (у Сријему) н. п. собу, vide кртожити.

стр̀вљêње, n. verbal. v. стрвити.

стр̀вни̂, на̂, но̂, (у Бачкој) н. п. слама, vide **стрни.**

стр̀вно̂ [стрно] жи̏то, m. (у Лици) тако се зове зоб и пи̏р (каришик) [cf. стрнина]; а шеница, кукуруз, раж, јечам и просо зове се *ситно* или *меко* жито.

стрѐа, f. vide **стреха.**

стрѐва, f. (у Боци) што капље са стрехе кад дажди, die Dachtraufe, Dachrinne, stillicidium.

стре́ка, f. [ист.] пруга на женским кецељама, der Streif, virga, [vide жиљ] cf. стријека: Кецељице, лепе ти си *стреке* —

Стрѐканица, f.: Фатише се тврде *Стреканице*,| У коју је камен до камена| А крвави мрамор до мрамора —

стре́ла, f. (ист.) vide стријела.

стрели̏мкê, [ист. и јуж.] н. п. лети тица, wie ein Pfeil (z. B. vom schnellen und geraden Fluge eines Vogels), ut sagitta: полеће голуб *стрелимке* к земљи.

стрѐлица, f. (ист.) vide стрјелица: *Стрелица* те устрелила| Кроз седлашце у срдашце —

стре́љâње, n. (ист.) vide стријељање.

стре́љати, стрêљâм, (ист.) vide стријељати.

стрѐљâч, стрељáча, m. (ист.) vide стрјељач.

стрѐмêн, стрѐмена, m. (ст.) der Steigriemen, lorum stapiae, cf. узенђија, [бакарлија, бакрачлија, 2] стрмен: Онђе ј' пала крвца од јунака,| Та доброме коњу до *стремена*,| До *стремена*, и до узенђије,| А јунаку до свилена паса — Па он вади ногу из *стремена* —

стре́пити, пи̂м, v. impf. erzittern, erbeben, contremisco.

стре́пљêње, n. das Erzittern, tremor.

стре́сâње, n. das Ausschütteln, decussio, excussio.

стре́сати, стрêсâм, v. impf. н. п. poj, herabschütteln, decutio.

стре́сати се, стрêсâм се, v. r. impf. sich schütteln, excuti, schaudern, cohorrescere: Он *се* кршан *стреса* и растреса —

стре́сти, сêм, v. pf. herabschütteln, decutio.

стре́сти се, сêм се, v. r. pf. sich schütteln, schaudern, excuti, cohorrescere.

стрѐха [стреа], f. der Dachvorsprung, pars tecti prominens: шта ти стојиш под *стрехом*, те не идеш у кућу? — Сниска *стреха*, висок ђувегија —

стрѐцâње, n. verbal. v. стрецати.

стрѐцати, цâм, v. impf. н. п. чир кад расте и гноји се, па као боцка.

стрêш, m. (ист.) vide **сријеш.**

1. **стр̂ж,** m. (у Имоск.) Art Eiche, quercus genus.

2. **стр̏ж,** f. (у Ц. г.) [vide **срж** 1] у дрвета под бјеликом или бакуљом.

стржа́ја, f. (у Хрватској) накрај лозе (винове) они кончићи, die Ranke, clavicula.

Стр̀жâњ, *Стржáња, m. зидине од старога града испод којијех извире вода Шуица.*

стр̀жев, а, о, (у Ц. г.) н. п. колац, von [1] стрж.

стри̏га, f. (у пјесми) Beiwort des Schafs, epitheton ovis: Ој ти, овцо, *стриго* моја! —

стри̏жêње, n. das Scheren, tonsio.

стри̏за, f. 1) das Tuchschnitzel, segmentum panni. — 2) vide свита [2].

стри̏зица, f. dim. v. стриза.

стријѐка, f. (јуж.) der Riß, die Ritze, rima. [vide жиљ]. cf. стрека, пруга.

стријѐла, f. (pl. стри̏јеле) [јуж.] 1) der Pfeil, sagitta. — 2) громовна, Donnerkeil, fulmen. — 3) понајвише pl. стријеле, греде које се изнутра исприкивају унакрст (од балвана на греде) кад се превлачи читава зграда. Овако утврђена Јаребичка црква у Јадру, која је сасјечена од дебелијех греда и 73 стопе у опанцима дугачка, 32 стопе широка, с кровом од једанаест редова шиндре високијем, превучена је читава на прекретима и ваговима 35 стопа, и сад још стоји као и прије што је стајала, а на пређашњему њезину мјесту сазидана је нова од камена. cf. прекрет [1], ваг.

стријѐљâње, n. (јуж.) das Schießen mit Pfeil und Bogen, jactus sagittae.

стријѐљати, стри̏јељâм, v. impf. (јуж.) 1) mit Pfeilen schießen, jaculor. — 2) очима, er blickt umher, oculis configo.

стри̏јеш, m. (у Ц. г.) vide **сријеш.**

стри́ка, f. 1) hyp. v. стрина. — 2) (зап.) vide стријека.

стри́ко, m. hyp. v. стриц.

стри́ков, а, о, vide стричев.

стри́ла, f. (зап.) vide стријела.

стри̏лица, f. (зап.) vide стрјелица.
стри̏љâње, n. (зап.) vide стријељање.
стри̏љати, стри̏љâм, (зап.) vide стријељати.
стри̏љâч, стриљáча, m. (зап.) vide стрјељач.
стри̏на, f. 1) очина брата жена, des Vetters Frau, uxor patrui (fratris patris mei). — 2) рече се средовијечној жени којој човјек не зна имена (као младој *снаша* и старој *бака*), ако ли ко рекне *стрина* какој жени која мисли да још није за то име, она му одговори: *Стригли* те ђаволи, нијесам ја још стрина.
стри̏нин, a, o, der стрина, uxoris patrui.
стри̏ћи, стри̏жêм, (стри̏гох, стри̏же, стри̏зијâх, стри̏гао, гла, imperat. стри̏зи) v. impf. scheren, tondeo.
стри̏ц, стри̏ца, m. (cf. чича) 1) Vetter (Vaters Bruder), patruus. [cf. дундо]. — 2) Anrede an einen ältern Mann, patruus.
стри̏цкâње, n. dim. v. стрижење.
стри̏цкати, кâм, dim. v. стрићи.
стри̏чак, чка, m. vide цврчак.
стри̏чан, m. (у Боци) очин рођак.
стри̏чев, a, o, des стриц, patrui.
стри̏чевић, m. vide братучед: *Стричевићем* капе позлаћене —
стри̏чић, m. vide цврчак.
стрјѐлица, f. [јуж.] 1) dim. v. стријела. — 2) der Donnerkeil (ein vermeinter Stein), fulmen. cf. грмљети.
стрјѐљâч, стрјељáча, m. [јуж.] der Schütze, jaculator: Здрав *стрјељач* кад на банак сједне, у пећ погоди.
стр̏кати, стр̏чêм, v. pf. herablaufen, decurro.
стр̏кâч, стркáча, m. (у Грбљу) vide [кукурузовина] шашаровина.
стр̏м, a, o, vide стрменит.
стр̏мац, мца, m. (у Славонији) 1) стрменито мјесто, steiler Ort, locus arduus et deruptus. cf. [vide 1] стр̏мêн. — 2) vide бàдањ [1] (воденични). — 3) [*Стрмац*] nom. propr. у Пиперима: Ал' у *Стрмац* имаш шта виђети —
стр̏машце, n. (dim.) der Steigbügel, stapia: Паде крвца коњу до *стрмашца* —
стрмéкнути, стр̏мêкнêм, v. pf. herabstürzen, praecipitari. [vide скрхати се 1].
1. **стр̏мêн,** f. (loc. стрмéни) die Steile, locus arduus et praeceps. cf. [брина, комац,] стрмац [1, стрменица, 2 стрмо].
2. **стр̏мен** (стр̏мêн), m. der Steigbügel, stapia, [vide] стремен, cf. узенђија: Вранцу коњу до *стрмена* — Старом свату до *стрмена* —
3. **стр̏мем,** } a, o, steil, arduus, praeruptus. [cf.
стр̏менит, } омчит, стрм].
стр̏меница, f. (у Ц. г.) стрмено мјесто, ein steiler Ort, locus arduus et deruptus. [vide 1 стрмен].
стр̏мке, f. pl. die Beutelschnur, funiculus crumenae.
1. **стр̏мо,** auf die Erde, thalwärts, deorsum: Кад погледаш *стрмо* испод града —
2. **стр̏мо,** n. (у Ц. г.) die Steile, locus arduus [vide 1 стрмен]: тамо, амо, *стрму*, брду, bergan, bergab, deorsum, sursum: И поскочи *стрмом* низ планину — Кад погледаш *стрму* испод града —
стр̏моглâв, } adv. mit dem Kopf voran, prae-
стрмòглавицê, } ceps: Лијепе се игре наиграли,|
стрмоглàвцê, } И ничице и *стрмоглавице* —
стр̏моглêд, m. (у Ц. г.) vide стрмогред.
стр̏моглêђа, m. der vor sich hinsieht, deorsum tuens.
стр̏могрêд, m. (у Ц. г.) Trauerweide, salix babylonica [L.]. cf. [јадиковина,] стрмоглед.
стрмòгуз, a, o, н. п. коњ, ein Pferd von steilen Hinterbacken, equus praeruptis natibus.
стрмòром, [adv.] (у Сријему) стрмором кога окренути, Jemand zu Grunde richten, perdere.
стрму̀љика, f. (у Хрв.) vide кукурузовина.
стрнàдица [срнадица], f. Goldammer, emberiza citrinella L.
стр̀ни̂ [стрвни], нâ, нô, н. п. хљеб, жито, von Halmgetreide, frugum. cf. стрвно [жито].
стрни̏на, f. стрно [стрвно] жито, hartes Getreide.
стр̀ни̂ште, n. das Stoppelfeld, ager stipulatus.
[**стрно** (стрвно) **жито,** n. vide стрнина.]
стр̀њика, f. die Stoppeln, stipulae: Ако си ми снопље повезао,| Твоје овце по *стрњики* пасу —
стрњи̏на, f. (у Грбљу) vide [кукурузовина] стркач.
стровáлити, стрòвâли̂м, v. pf. über den Haufen werfen, everto.
[**стровалити се,** стровалим се, v. r. pf. vide 1 пасти; *види* s. v. сорцати се.]
строваљи̏вâње, n. das Umwerfen, eversio.
строваљи̏вати, вàљујêм, v. impf. über den Haufen werfen, everto.
стрòво, n. der Haufen vom Sturme abgeschüttelter Früchte, pomorum decussorum acervus: лежи *строво* (испод јабука, испод шљива и т. д.)
стрòјити, ји̂м, v. impf. 1) vide **штројити.** — 2) кожу, gerben, perficio corium. cf. [vide] чинити [3].
стрòка (cf. штрока 1), f. некакве овчије красте, које овце тако поморе као људе куга, eine Art Schafblattern, morbus quidam ovinus. Кажу да строка слабо удара у овце по брдовитијем мјестима, него највише по равни, н. п. у Бачкој, у Сријему и у Србији око Саве и око Дунава.
стрòкав, a, o, строкава овца, т. ј. болесна од строке, mit строка behaftet, morbo строка dicto laborans.
стр̏оница, f. (у Рисну) слама којом се пошивају куће, das Strohseil, funis stramineus.
стропòштати се, тâм се, v. [r.] pf. zusammenstürzen, corruo.
стрòшити, стрòши̂м, [сатрошити] v. pf. 1) zer-

bröſeln, contero. — 2) ausgeben, erogo: *Строши* ако иљаду дуката —

стр̏пати, пâм, v. pf. zuſammenwerfen, conjicio.

стр̏пети, (ист.) **стр̏пити**, (зап.) **стр̏пјети**, (југоз.) **стр̏пљети**, (јуж.) пӣм, v. pf. aushalten, über ſich gewinnen, sustineo: не могу *стрпљети* да му не кажем.

стр̏пљив, а, о, geduldig, patiens.

стр̏пљивост, *(стрпљивости)* *f.* [das Geduld, patientia].

стр̏г, m. der Hobel, runcina. cf. свлак[3, еренде].

стр̏га, f. 1) (у Србији) Riß in einem Zaune, diruptio sepis. [cf. дера]. — 2) (у Бачкој) на вратима од тора мали торић у коме се овце, кад се из тора изгоне, дочекују и музу. — 3) (у Ц. г.) велики тор у којему је по 3—400 оваца.

стр̏гање, n. das Schaben, rasio.

стр̏гати, стр̏жӗм, v. impf. [1)] ſchaben, rado: Неки друже уз долину *стружс* — [2) vide ерендисати].

стр̏гач, стругача, m. 1) der Schaber, rasor. — 2) jedes Inſtrument zum Schaben, instrumentum rasorium: У ковача ни *стругача*.

стр̏гнути, стр̏гнӗм, v. pf. 1) ſchaben, paulum rado. — 2) Reißaus nehmen, fugam petere. [cf. загрепсти 2].

стр̏готина, f. оно ситно иверје што се са дасака остружс, die Hobelſpäne, ramentorum crines.

стр̏жица, f. dim. v. струга.

стр̏жница, f. die Hobelbank, scamnum runcinatorium. [cf. тезга].

стр̏жњâк, m. кабао у који се овце на *струзи* музу, eine Art Melkkübel, mulctrae genus.

Стр̏ја, f. Frauenname, nomen feminae.

стр̏јâње, n. verbal. v. струјати.

стр̏јати, јӣ, v. impf. н. п. вода у котлу, или струји котао (кад хоће да узаври; најприје струји, па ври, па онда кључа), von der Bewegung des Waſſers vor dem Sieden, de motu aquae ante quam effervescat.

стр̏к, m. (loc. стр̏ку) 1) der Stängel, caulis. — 2) лијепа струка, von ſchönem Wuchſe, staturae pulcrae. [vide 1]раст, cf. стас. — 3) (понајвише pl. стр̏кови) на уже навезано много гвозденијех кука (као удица) што се запне преко Дунава или Саве те се хватају велике рибе.

стр̏ка, f. 1) ein grober Mantel der Montenegriner und Herzegowiner (wie ein Shawl), pallii genus. — 2) камџија од три струке, eine dreifache Karbatſche, triplex. — 3) Art, Gattung, свака струке, allerhand, omnifarius. cf. врста[3, вела (фела), 1 рука 3, сижа, сорта].

стр̏н, а, о, vide струњав: Те се маши у *струне* зобнице —

стр̏нар, m. der Verarbeiter von Ziegenwolle, qui e lana caprina ephippia, saccos etc. conficit. cf. [струња,] мутавџија.

стр̏нути се, стр̏нӗм се, v. r. pf. 1) Art Bauchgrimmen bekommen, certis ventris doloribus laborare. Кад се човјек струни, онда каку да *спадне желудац*; за то зову каку бабу, која је у том послу вјешта, те га намјести; а једни веле: *развио се шупак*. [cf. дроб 2, пупак 2, сврһи 3, 1 спасти 1в]. — 3) (у Боци) vide побјешњети (од болести): струњена жена.

стр̏ња, m. vide струнар.

стр̏њав, а, о, von Ziegenhaaren, e lana caprina [cf. струн]: О рамену *струњаве* бисаге —

стр̏њара, f. т. ј. торба од костријети, vide струњица.

стр̏њи́вање, n. das Bekommen von einer Art Bauchgrimmens, ventris perversio et dolor.

стр̏њи́вати се, стр̏њујӗм се, v. r. impf. eine Art Bauchgrimmens bekommen, ventre laborare.

стр̏њица, f. eine große Taſche (Torniſter) von Ziegenhaaren, pera e lana caprina. cf. струњара.

стр̏њичâр, m. који прави струњице, der die Torniſter von Ziegenhaaren verfertigt, qui peras e lana caprina conficit.

стр̏н, m. (у Ц. г.) красте у дјеце по глави, Art Kinderausſchlag [der Grind], pustularum genus [eczema chronicum capitis].

стр̏ук, чка, m. hyp. v. струк.

стр̏учâње, n. das Treten der Weintrauben, calcatura.

стр̏учати, чâм, v. impf. (у Боци) у кади газити грожђе, Weintrauben treten, calco.

стр̏учина, f. augm. v. струка.

стр̏учић, m. dim. v. струк.

стр̏учица, f. dim. v. струка.

стр̏цâљица, **стр̏цâлька**, f. die Spritze, das Spritzchen, siphunculus. [cf. штрцалица, штрцаљка].

стр̏цање, n. das Spritzen, sparsio.

стр̏цати, цâм, v. impf. ſpritzen, spargo, spargor, emico.

стр̏цати се, цâм се, v. r. impf. ſpritzen (ſpielen), spargo invicem.

стр̏цкање, n. dim. v. стрцање.

стр̏цкати, кâм, dim. v. стрцати.

стр̏цнути, нӗм, v. pf. ſpritzen, spargo semel, emico.

стр̏чати, чӣм, v. pf. herablaufen, decurro.

стр̏чати се, стрчи́мо се, v. r. pf. zuſammenlaufen, concurro.

стр̏шӗње, n. das Emporſträuben (des Haars), erectio comae.

стр̏шити, шӣ, v. impf. ſträuben (das Haar), erigo (comam): стрши коса.

стр̏шљӗн, стр̏шљена, m. vide **сршљен**.

стӯ! Laut, um den Ochſen zurück zu kommandiren, vox ad bovem ut regrediatur.

стȕâк, стуáка, m. vide **стухак**.

стȕб, стȕба, m. vide ступ[2].

стȕба, f. die Baumleiter (aus einem nicht knapp behauenen Baumſtamm), scala ex arbore. [cf. остропка, розга 3].

стȳбе, f. pl. (у јужној Србији) die Leiter, scala. cf. [љество, мердивен,] мердивене.

стȳбица, f. dim. v. стуба.

стȳблина, f. 1) ein hohler aufrechter Stamm als Waſſerbehälter, truncus cavus aquae colligendae. Гдје вода из земље слабо извире ондје се одозго метне стублина и у земљу се око извора укопа, пак се из ње послије вода захвата. cf. [дубило;] убао. — 2) (у Рисну) шупље велико дрво, од којега би се споменута стублина могла начинити. [cf. стуглина].

стубо̀ком, [adv.] von Grund aus, funditus: пропао *стубоком.*

стȳга, f. (у Рисну) од шупља дрвета суд, као каца, н. п. за жито, ein hohler Baumſtamm (als Behälter für Getreide), labri genus.

стȳглина, f. (у Рисну) дебело шупље дрво. cf. [vide] стублина [2].

стȳд, f. die Kälte, frigus. cf. [1] стȳдȇн.

стȳдан, дна, дно, (у Боци) vide [2] стȳден: Па излеће пред пећину *студну* — Из другога *студни* вјетар ћури —

Стȳдба, f. (у Сријему) вода која утјече у Босут под зидинама старога градића Моровића. Кажу да се ова вода на мапама зове *Сиачва.*

1. **стȳдȇн,** f. (loc. студе́ни) die Kälte, frigus. [vide студ].

2. **стȳден,** студѐна, но, (стȳденӣ, нâ, нô) kalt, frigidus. [cf. студан].

студе́нац, нца, m. извор из којега се вода захвата, die Quelle, fons. [cf. бунар, кладенац, хладенац; убао; бистијерна, густијерна, почуо, пуч, чатрња].

стȳденӣ, m. adj. (у Дубр.) Monat November, mensis November.

Студѐница, f. 1) вода у јужној Србији која утјече у Ибар с лијеве стране. — 2) славни Српски намастир близу те воде. — 3) [*студеница*] die Kalte, frigida: Те се напи воде *студенице* —

Студѐничанин, m. (pl. Студѐничâни) Einer von Студеница.

студѐнички, кâ, кô, von Студеница. Села она око воде и намастира Студенице за Карађорђијева времена звала су се *нахија Студеничка,* а и сад се зову *Студенички срез.*

студѐнклеп, m. vide хладноков.

стȳдети, (ист.)
стȳдити, (зап.)
стȳдјети, (југоз.)
стȳђети, (јуж.)
} стȳдӣ, v. impf. kalt ſein, frigeo: студи вријеме.

стȳж, f. (у горњ. прим.) vide стега.

стужи́вање, n. das Uebelſein, die Uebligkeit, Uebelkeit, nausea.

стужи́вати се, стȕжујȇ ми се, v. r. impf. übel ſein, ekeln, fastidio. [cf. грстити (грштити) се, гувити се, гадити се].

стȳжити се, стȳжӣ ми се, [сатужити се] v. r. pf. übel ſein, ekeln, fastidio.

стȳкање (стȳкање), n. das сту-Sagen, usus vocis сту!

1. **стȳкати,** ȳчēм,
2. **стȳкати,** кâм,
} v. impf. т. ј. вола, сту-ſагen, dico сту.

1. **стȳкнути,** стȳкнēм,
2. **стȳкнути,** нēм,
} v. pf. т. ј. вола, bem Ochſen сту zurufen, bovi imperо voce сту.

стȳп, сту́па, m. 1) der Hauptaſt, ramus. — 2) die Säule, columna, н. п. ступови од камена по црквама намастирским. cf. стуб.

стȳпа, f. 1) ein hölzerner Mörſer, die Stampfe, mortarium ligneum, tudicula. [cf. хаван (аван)]. — 2) eine Maſchine zum Hanfbrechen, machina cannabi frangendae. [cf. ваљарица]. — 3) у воштари, die Preſſe, torcular. cf. [vide] тијесак. — 4) (у Ц. г.) vide сукија (а онамо *сакија*). — 5) (у Дубр.) vide кучине.

1. **стȳпање,** n. das Stampfen, Stoßen, tusio.

2. **стȳпање,** n. das Treten (in das Haus), ingressio.

1. **стȳпати,** пâм, v. impf. н. п. јечам, ſtampfen, tundo.

2. **стȳпати,** стȳпâм, v. impf. treten, calco.

стȳпац (стȳпац), пца, m. 1) das Stützſäulchen am Schlitten, columellae trahae. [cf. чешаљ 2]. — 2) (у Лици) vide дирек.

стȳпина, f. augm. v. ступа.

стȳпити, стȳпӣм, v. pf. treten, calco.

стȳпица, f. 1) dim. v. ступа. — 2) vide [к њ у с а] мишоловка.

Ступчȁница (гора), f.: Пријеђоше гору *Ступчаницу* —

стȳра, f. (у Ц. г.) vide рогожина.

стȳрање, n. das Herabwerfen, dejectio.

стȳрати, стȳрâм, v. impf. herabwerfen, dejicio.

стȳрац, рца, m. (у Грбљу) кукуруз у комини (а кад се ољушти онда је *клас*), die Kolbe des türkiſchen Weizens ſammt Hülle, spica zeae.

стȳрити, рӣм, v. pf. herabwerfen, dejicio.

стȳћи, стȳчēм, v. pf. zerſtoßen, contundo, comminuo.

стȳхāћ, стухáћа, [стуаћ] m. По Херцеговини приповиједају да се стухаћи (као виле или ђаволи) налазе по великијем планинама и по камењацима, и имају на ногама гужве од људскијех жила, да им се ноге не клизају по страни и по камењу; кад се коме прекине гужва, а он ухвати човјека и извуче му жиле из ногу, те начини другу. [cf. једогоња].

стȳштити се, тӣ се, v. r. pf. као наоблачити се, смрћи се, vide [н а с у м о р и т и с е] натуштити се.

су, (по југоз. кр.) vide са [1], н. п. *су* два, *су* три друга.

сȳбаша, m. 1) vide пољар. — 2) der Unterbaſcha, vicarius bassae, pro баша. За времена дахијнскога готово у свакоме селу у Биоградскоме пашалуку био је начињен хан у коме је сједио субаша, који је чинио са сељацима шта му је воља. Овај је обичај

у Србију дошао од Пасманџије, али управо не знам је ли од њега постао.

сȕбашин, а, о, beš субаша, probassae.

сȕбашовање, n. das субаша-ſein, status τοῦ субаша.

сȕбашовати, шујêм, v. impf. субаша ſein, sum субаша.

сȕбел, а, о, (ист.) vide субјел.

сȕбеласт, а, о, (ист.) vide субјеласт.

сȕбил, а, о, (зап.) vide субјел.

сȕбиласт, а, о, (зап.) vide субјеласт.

Сȕбић, m. у Хрватској приповиједају да се тако звао Зриновић: Да, мој побре, од *Субића* бане! —

сȕбичина, m. бик који није добро уврнут, niſht vollkommen verſchnittener Ochs.

сȕбјел, **сȕбјеласт**, } а, о, weißlich, subalbus. [vide бјеличаст].

сȕбота, f. der Samſtag, Sonnabend, dies Saturni, dies sabbathi.

Сȕботица, f. Maria-Thereſiopel, Theresiopolis.

Сȕботичанин, m. (pl. Сȕботичâни) Einer von Суботица.

сȕботичкӣ, кâ, кô, von Суботица.

сȕв, сȕва, во, (comp. сȕвљӣ) vide сух.

сȕвâд, f. (coll.) dürres Holz, Fallholz, ligna arida.

сȕваја, f. (у Бачк. и у Бан.) [cf. млин] vide сувача.

сувáјџија, m. (у Сријему и у Бачк.) der Müller (von der Roßmühle), molitor, qui molam equariam exercet. *cf.* *сувачар*.

сȕвâ мȕња, f. (у Рисну) муља из ведра неба, као што се говори и пјева да бити може (Сину муља из неба ведрога): Тако ме *сува муља* не осмудила!

сувáрак, рка, m. ein Stück dürres Holz, lignum aridum. [cf. суватка].

сȕват[*], m. мјесто гдје се љети гоје говеда. cf. суватовати.

сȕватка, f. ein dürres Holz, lignum aridum. [vide суварак].

сȕватовâње, n. das Mäſten der Rinder, saginatio boum.

сȕватовати, тујêм, v. impf. с говедима бити гдје на планини и гојити их, Rinder mäſten im Gebirge, saginare boves in silva.

сȕвача, f. die Roßmühle, mola equaria [cf. сувајџија; vide млин]: Пуца му срце (за ким, или за чим) као кобили за *сувачом*.

сȕвачак, чка, чко, dim. v. сув.

сувачáр, m. vide *сувајџија*.

сȕвезнӣк, m. (у Далм.) vide спрежник.

сȕверица, (ист.) }
сȕвирица, (зап.) } f. vide сувјерица.

сȕвица, f. (у Рисну) грожђе које се кува у морској води, па се *осуши* послије, gedörrte Weintrauben, uvae tostae.

сувúшак, шка, m. der Ueberſchuß, quod reliquum restat. [vide вишак].

сȕвишê, zuviel, nimis. [cf. савише].

сȕвишњӣ, њâ, њê, übermäßig, nimius: *Сувишња* преша миша не лови.

сȕвјерица, f. (у Ц. г.) 1) као мала вјера (с Турцима) ein kleiner Waffenſtillſtand, exiguae induciae. — 2) за кога се мисли да је и вјера и невјера, ein Menſch von zweifelhafter Treue, homo ambigua fide.

Сȕвобор, m. планина у Србији [у окр. ваљевском].

сувòвица, f. vide суховица.

сувòвр, а, о, vide суховрх.

сувòвраст, а, о, vide суховрхаст.

Сувòдол, m.: *Суводола* и Биора равна —

сȕвозвӣд, m. (у Шибенику) vide сухозид.

сувòјединца, f. vide сухојединца.

сувòмеђина, f. vide сухомеђина.

сувòњав, а, о, vide сухоњав.

сȕвопâран, рна, рно, vide сухопаран.

сувòта, f. vide сухота.

сȕвотан, тна, тно, vide сухотан.

сувòтиња, f. vide сухотиња.

сувотòвање, n. vide сухотовање.

сувотòвати, сувòтујêм, vide сухотовати.

сувра́тити, сȕвра́тӣм, v. pf. zurückſchlagen, rejicio: Скочила је с коња големога, | *Сувратила* скуте и рукаве —

сувр̀лав, а, о: Ће ће наћи *сувр̀лаву* јелу — Када нађе *сувр̀лаву* јелу, | Веже Рњу јели у расове —

сȕврсник, m. vide врсник.

сȕврст, f. (у Дубр.) н. п. није он његова *сȕврст*, т. ј. нијесу један према другоме (годинама или госпоством), gleich, par [vide врста 2]: А све *сȕврст* од двадест година —

сȕгаре, рета, n. црно јагње, ſchwarzes Lamm, agnus niger.

сȕградица, f. (у Дубр.) ситан град, die Graupeln, grandines. [vide] цигани, cf. крупа.

сȕгреб, m. [1)] von Hunden oder Füchſen aufgeſcharrte Erde, terra effossa a cane aut vulpe: Нагазио на *сугреб*. Кад дјеца нађу сугреб у пољу, онда пљуну у њега; јер кажу да могу изићи по човјеку некакви шклопци кад нагази на сугреб па не пљуне уњ. [— 2) cf. загрепсти 2:] Узео сугреб, т. ј. утекао.

сȕгуњица, f. (у Хрв.) некаки гуњ, Art Gun, pallii genus.

1. **сȕд**, сȕда, m. (pl. сȕдови) das Gericht, judicium, jus.

2. **сȕд**, m. (pl. сȕди и. сȕдови) 1) das Gefäß, Geſchirr, vas. — 2) (у Ц. г.) vide кошница: И сто *суда* чела пријесједа —

сȕдарити се, рȉм се, v. r. pf. vide подударити се.

сȕдац, сȕца, m. der Richter, judex. cf. судија [1, судник, суђаја], суђа.

судбúна, f. (код књижевника) Schickſal, fatum. cf. усуд, судиште, [судња, 1] суђење.

сȕдија, 1) m. der Richter, judex. [vide] судац, cf. судник. — 2) f. das Gerichtsweſen, res judiciaria: И да друга постане *судија* —

сȕдијин, а, о, beš Richters, judicis.

су̏дити, су̏ди̂м, v. impf. 1) (коме шта) richten, urtheilen, judico. — 2) ту памет суди, ту снага суди, entscheiden, decerno.

су̏дити се, су̏ди̂м се, v. [r.] impf. vor Gericht stehen, in judicio constitisse [vide прети се]: суди се с њим und суде се.

су̏дић, m. dim. v. [2] суд (су̏да).

су̏диште, n. (у Боци) das Schicksal, fatum [vide судбина]; cf. усуд: *триста без судишта ништа.*

су̏дни̂, на̂, но̂, н. п. дан, der Tag des Gerichts, dies judicii [cf. судњи дан]: Већ кад мени *судни* часак дође —

су̏дни̂к (су̏дни̂к), m. der Richter, judex. [vide] судац, cf. судија, суђа.

су̏дница, f. (у Србији) das Gerichtshaus, domus in qua jus agitur.

су̏дња, f. (у Ц. г.) das Schicksal, fatum. [vide судбина]. cf судиште, суђење.

су̏дњи̂ да̂н, m. (у Ц. г.) der jüngste Tag, dies extremi judicii [vide судни]: Није санак, него *судњи данак* —

су̏до̂ван, вна, вно, н. п. вино, nach dem Faß riechend, redolens dolium.

судо̀пера, f. 1) крпа којом се судови перу, der Waschlappen, lacinia abstergendo serviens. cf. беспара, опирњача, [попирача,] пачаура. — 2) женско које пере судове, Abwaschweib, mulier abluens. [cf. лонцопера]. — 3) Schimpfwort für ein schmutziges Frauenzimmer, convicium in mulierem squalidam. cf. лонцопера.

су̏др̂нут, а, о, vide обијесан.

су̏дружан, жна, жно, (у Славонији) т. ј. жена, schwanger, gravida. cf. [vide] трудан [2].

су̏ђа, m. (по југоз. кр.) vide судац.

суђа́ја, m. vide судац.

су̏ђе, n. (coll.) das Geräth, vasa [vide посуђе]: *суђе* свакојако.

су̏ђен, а, о, bestimmt, destinatus: ако буде *суђено*: Ја те гледам, *суђен* господару —

суђѐни̂к, ђени́ка, m. der Bestimmte, destinatus (den das Schicksal einem Mädchen als Mann bestimmt hat): Злату ће се кујунџија наћи,| А мени ће мој *суђеник* доћи —

суђѐница, f. die Bestimmte, destinata: Милица је Лазу *суђеница* —

1. **су̏ђење,** n. das Schicksal, sors, [vide судбина] cf. судња, судиште: Од *суђења* се не може утећи. Народ наш мисли да је свакоме човјеку суђено шта ће му се у вијеку догодити и каком ће смрти умријети, и да се човјек од суђења не може сачувати. Тако се приповиједа да је некакав цар имао кћер за коју му некакав гатар или пророк каже да ће је ујести змија и да ће јој од тога бити смрт. Цар чувши то начини кћери својој двор од стакла у који се ни мрав није могао увући а камо ли змија, и из њега је никуд није пуштао на поље. Кад царевој кћери дође суђен дан, она здрава читава заиште грожђа да једе. Слуге јој одмах донесу велики грозд, у којему је унутра била сакривена мала змијица која је уједе и зада јој суђену смрт: Нема смрти без *суђена* дана — Када мени *суђен* данак дође —

2. **су̏ђе̂ње,** n. das Richten, Urtheilen, judicium, judicatio.

су̏жањ, жња, m. (ст. pl. су̏жњи и. су̏жњеви) der Gefangene, qui est in vinculis, cf. [сужњичар,] роб: Процвиљео *сужањ* Милутине| У тавници бана Задранина — Да дарује *сужње* по тамници —

су̏жањски̂, ка̂, ко̂, der Gefangenen, captivorum: Да т' опростим *сужањске* тавнице —

су̏жа̂њство (су̏жањство), n. die Gefangenschaft, captivitas.

су̏жба̂ње, n. (у Ц. г.) vide [комљење 1] корубање.

су̏жбати, ба̂м, v. impf. (у Ц. г.) vide [комити 1] корубати.

су̏жбина, f. (у Ц. г.) vide [комушина 1] ољвина.

су̏ждребан, бна, бно, [ист. и јуж.] т. ј. кобила, trächtig (von der Stute), praegnans (equa). [cf. ждребан].

су̏же̂ње, n. das Thränen, lacrimatio.

сужи́ва̂ње, n. das Einengen, coartatio.

сужи́вати, су̏жује̂м, v. impf. verengen, coarto.

сужњѐва̂ње, n. das Liegen im Gefängnisse, vincula, captivitas.

сужњѐвати, су̏жњује̂м, v. impf. бити сужањ, im Gefängnisse liegen, schmachten, in vinculis esse. cf. [vide] тамновати.

су̏жњича̂р, m. vide сужањ: Видиш, брате, *сужњичара,*| *Сужњичара,* тамничара,| Јер не видим бела дана —

су̏за, f. (pl. су̏зе, су́за̂) die Thräne, Zähre, lacrima.

су̏зан, зна, зно, thränenvoll, lacrimans: Сузне и невољне! (кад се напија): Нађе *сузна* и крвава Марка — Нијесмо их *сузне* попраћали —

сузби́ја̂ње, n. vide узбијање.

сузби́јати, су̏зби̂ја̂м, v. impf. vide узбијати.

су̏збити, су̏збије̂м, v. pf. vide узбити.

су̏зетица, f. као зет, за којијем није кћи или сестра, него онако каква (назови-) родица, etwa Halb-зет, quasi-зет.

1. **су̏зити,** зи̂м, v. impf. thränen, lacrimo.

2. **су̏зити,** су̏зи̂м, v. pf. н. п. кад се што плете или зида, па горе ваља да *се сузи,* verengen, coarto.

су̏зица, f. dim. v. суза.

су̏зни̂к, m. (у Хрв.) vide спрежник.

су̏јма, f. (по југоз. кр.) као страх [2], die Angst, angor: *сујма* ме је сама ноћу спавати; Узела га *сујма* од Турака —

1. **су̏кало,** n. (у Хрв. у кршћана) vide чекрк [1].

2. **су̏кало,** m. (у Сријему) vide крцан.

су̏ка̂ње, n. das Drehen, torsio.

су̏кати, су̏че̂м, v. impf. 1) drehen, torqueo. —

2) hervorwallen, emico, [vide] сукљати, cf. сукнути: Из носа му модар пламен *суче* —

сȕкија[*], f. der Lappen mit dem die Ladung in der Flinte feſtgeſtopft wird. cf. сакија, ступа [4].

сȕклата, f. groß und ungeſchickt und träg. convicium in hominem longum et pigrum. [cf. склата, сулитња].

сȕкљање, n. das Hervorwallen (des Rauches, der Bienen), provolutio. [cf. суктање, суљање].

сȕкљати, љȃм, v. impf. herauswallen, ſchießen, provolvi [cf. сукати 2, суктати, суљати]: сукља дим из пећи; сукљају чеље из кошнице.

сȕкнежица, m. који се као зове кнез а није прави.

сȕкнен, a, o, von Haustuch, e panno domi facto.

сукнењача, f. (у Црмн.) кошуља вунена, ein ſchafwollenes Frauenhemde, tunica lanea. cf. џупа, [џупелета].

сȕкниште, n. Wollenzeug, pannus laneus.

сȕкно, n. das Tuch (das die Frauen zu Hauſe weben), pannus domesticus, vilior.

сȕкнути, сȕкнēм, v. pf. 1) н. п. мач, сабљу, ziehen, stringo. [cf. смукнути 1]. — 2) herausſtrömen, provolvor: *сукнуше* чеље из кошнице.

сȕкња, f. der Unterrock (der Frauen), tunica.

сукњȅтина, f. augm. v. сукња.

сȕкњица, f. dim. v. сукња.

сукȍбити, сȕкобīм, vide [срести] скобити: Добра конца *сукобила* Марка,| *Сукоби* га царев Алил-ага —

сȕкобица, f. (у Лици) округла мала [2] кȍба.

сукра́тити, сȕкрāтīм, v. pf. (у Рисну) vide [укратити] скратити.

сȕкрвица, f. die Materie, das Eiter mit Blut, sanguine mixtum pus.

сȕктање, n. vide сукљање.

сȕктати, сȕкћēм, v. impf. vide сукљати: *сукће* зима у собу кроз врата.

сулȁнсати, ншēм, v. pf. угладити н. п. пећ, зид.

сули́тња, f. каже се лијену човјеку (као да се *улитао*), Schimpfwort gegen einen trägen Menſchen, convicium in hominem pigrum. cf. [vide] суклата.

сȕложњак, m. der Beiſchläfer. concubinus.

сȕложница, f. die Beiſchläferin, concubina.

Сȕлта, f. hyp. v. Султана.

сȕлта̑н[*], султа́на, m. der Sultan, sultanus.

Сȕлтана, f. Frauenname, nomen feminae.

султа́нија[*], f. die Sultanin (Princeſſe), regia virgo: Молиле се двије *султаније*| Своме брату султан' Ибрахиму —

султа́нијин, a, o, der Sultanin, regiae virginis.

султа́нов, a, o, des Sultans, sultani.

сȕлта̑нскī, kā, kō, ſultaniſch, sultanicus.

сȕлтипита,* f. eine Art Kuchen, placentae genus: *Султипите* на гужву савите —

сȕлуд, **сȕлудан**, **сȕлудаст**, } a, o, etwas geſchoſſen, mit dem geſunden Verſtande etwas zerkriegt, substultus. [cf. алосан, бенав, бенаст, бестијски, блесаст, будаласт, луд 2, луцкаст, махнијаст, махнит (манит) 1, прилуд, прињакнут, сакалудаст, сумахнит (суманит), ћабласт, ћакнут, ћанут, ћушнут, утукнут, шуртан].

сȕлудњȁк, m. (у Боци) der Thor, stultus. [vide лудак]. cf. сулудњак.

сȕлудница, f. сулуда жена или дјевојка, die Thörin, stulta.

сȕлудњȁк, m. der Thor, stultus, [vide лудак] cf. сулудник: О јуначе, Божњ *сулудњаче* —

сулȕндā̑р,* сулундā́ра, m. die Rauchröhre am Ofen.

сȕљање, n. vide сукљање.

сȕљати, љȃм, vide сукљати.

сума́вање, n. das Erſinnen, excogitatio.

сума́вати, сȕмāвām, v. impf. (у Ц. г.) erſinnen, excogito. cf. сумати.

сумȁкнути се, сȕмакнēм се, v. r. pf. [cf. умаћи (умакнути)]: Утекоше три Кајова сина,| И стари *се* Кајо *сумакнуо* —

сȕманит, a, o, vide **сумахнит**.

сумȁнкати, кȃм, v. pf. entziehen, subtraho: Ни-**сумањкати**, јесам му зоби *суманкала* —

сума́рак, рка, m. (у Барањи) vide **сумрак**.

сȕмати, мȃм, v. pf. (у Ц. г.) beſchließen, decerno. [vide] смислити, cf. помислити.

сȕмахнит [суманит], a, o, (у Дубр.) vide сулуд.

сȕмацан, цна, цно, f. (у Хрв.) т. ј. мачка, trächtig (von der Katze), praegnans (felis). [cf. смацан].

сȕмеђа, f. Grenzſcheide, confinium [vide међа 1]: А док јунак на *сумеђи* викну| На *сумеђи* Турској и каурској —

сумȉнути, сȕмȉнēм, v. pf. vide проћи [1]: Јере бјеше *суминуо* Баја —

Сȕминја, f. Frauenname, nomen feminae.

сȕмит, in der Rebenzart: у сумит, vide сумитнце.

сȕмити, мȃм, v. impf. (у Ц. г.) vide [смислити] сумати.

сȕмитнцē, (у Рисну) кад би два човјека легла један до другога, али гдје су једнога ноге ондје другога да буде глава, онда би се казало: леже *сумитнце*. [cf. усумит]. cf. сумит.

сȕмнцē, vide насумце: *Сумнце* га по планини тражи —

сȕмјеса, f. (у Боци) различне ствари измијешане заједно, тако и људи кад их је заједно из различнијех мјеста, das Gemenge, mixtura. [cf. смјеса].

сȕмлата, f. vide суклата.

сȕмља, f. vide **сумња**.

сȕмљати, сȕмљām, vide **сумњати**.

сȕмљати се, сȕмљām се, vide **сумњати се**.

сȕмња [сумља], f. der Zweifel, dubitatio. cf. двојба.

сȕмњати, сȕмњām, [сумљати] v. impf. zweifeln, dubito. [cf. двоумити].

сȕмњати се, сȕмњām се, [сумљати се] v. r impf. zweifeln, dubito.

сумо̑ран, рна, рно, (у Срнјему и у Бачк.) н. п. човјек, врнјеме, büſter, tristis.
сумпор, m. der Schwefel, sulphur.
сумпо̀рача, f. geſchwefelter Lappen, pannus (lacinia) sulphuratus (-ta). [cf. њибрет].
сумра̑к [сумарак], m. vide сумрачје.
сумрачава̑ње, n. das Dämmern, crepusculum.
сумрача́вати се, сумрàчава̑ се, v. r. impf. dämmern, advesperascit.
сумра́чак, чка, m. vide сумрачје.
сумрачина, f. (у Боци) vide мрклица.
сумра́чити се, сумра́чи̑ се, v. r. pf. vide [смрњи се] смрачити се.
сумра̑чје, n. die Abenddämmerung, crepusculum [cf. сумрак (сумарак), сумрачак]: Сунце зађе, *сумрачје* се вата —
сумузга, f. (у Ц. г.) кад се снијег и град и киша угруша: не може се да иде од *сумузге*.
сунахце, n. (у Боци) vide сунашце: Устани, мало *сунахце* —
сунча̀ни̑, на̑, но̑, (у Паштр.) н. п. заход, исток, vide сунчани.
сунашце, n. dim. v. сунце. [cf. сунахце].
сунет,* m. die Beſchneidung, circumcisio.
сунетити, тӣм, v. impf. beſchneiden, circumcido: Цар *сунети* до два своја сина —
сунѐтлија,* m. vide сунеција: А за њима Туре *сунетлију* —
сунећѐње, n. das Beſchneiden, circumcisio.
сунѐција,* m. der Beſchneider, circumcisor. [cf. сунетлија].
сунѣер,* m. der Schwamm, spongia.
сунница, f. (у Боци) die Himbeere, morum idaeum [rubus idaeus L.]. cf. [vide 2] малина [1].
1. **сунова̑т**, m. (у Дубр.) die Narziſſe, narcissus [poëticus L.?].
2. **сунова̑т**, **сунова̑тица**, über Hals und Kopf, praeceps.
сунути, сунѐм, v. pf. ein wenig gießen, ſchütten, fundo.
сунце, n. die Sonne, sol. Кога сунце види у јутру неумивена, осам му је дана назатка.
сунцокре̑т, m. die [jährige] Sonnenblume, helianthus annuus Linn. cf. сунчаник [2].
сунча̀ни̑, на̑, но̑, Sonnen-, solis. cf. суначни.
сунча̀ни̑к, сунчани́ка, m. 1) die Sonnenuhr, horologium solarium. — 2) (у Паштр.) vide сунцокрет.
1. **сунчаница**, f. der Sonnenſtrahl (im Zimmer), solis radius (cubile illustrans).
2. **сунча̀ница**, f. (у Боци) vide сунчарица.
сунча̀ње, n. das Sonnen, apricatio.
сунча̀рица, f. (у Рисну) вртеж у глави од сунца, der Sonnenſtich, solstitialis morbus. cf. [2] сунча̀ница.
сунчати се, ча̑м се, v. r. [im]pf. ſich ſonnen, apricor.
сунчев, а, о, der Sonne, solis: Да он узме *сунчеву* сестрицу —
сунчевић, m. (ст.) Sonnenſohn, solis filius: Проси сунце за свог *сунчевића* —
суо̀чити, сӯочи̑м, v. pf. саставити кога с ким да говори један другом у очи, gegenüberſtellen (zwei Ausſagende), konfrontiren, compono.
[**суочити се**, суочим се, v. r. v. суочити; cf. уочити се.]
сӯп, m. Art Fiſchzaun, aggeris genus. [cf. гарда, даљан, јаз 2].
сӯпа̑рник, m. der Widerſacher, adversarius.
сӯпа̑рница, f. die Widerſacherin, adversaria.
сӯпа̑ште, n. гдје је суп био, Ort wo einſt ein Sup geweſen.
Супо̀дерица, f. код Вуковара долина, гдје је негда бара била, и око ње виногради.
супо̀знати, зна̑м, v. pf. vide познати: Таде Раде *супознаде* љубу —
сӯпо̑јник, m. (у Боци) који с киме заједно стоку пасе и *поји* (у Црној гори и околинама велика је невоља љети за појење стоке: каштo тјерају стоку на воде на Турској земљи, па се једни с Турцима бију док други за њима стоку поје).
сӯпражица, *f.* glühende Aſche, [cinis calidus; cf. супрашица, супрашка, 1 прпор 2].
сӯпрасан, сна, сно, т. ј. крмача, trächtig von der Sau), praegnans (porca).
сӯпрашица, f. (у Ц. г.) vide [1] прпор [2].
сӯпрашка, *f. vide* [супражица] *супрашица*.
сӯпредак, сӯпретка, m. vide прело [1].
сӯпрет, m. (у Ц. г.) vide попрет.
супрот, gegen, contra. cf. [против,] супроћ.
супроти̑вштина, f. (у Славон.) die Widerſpenſtigkeit, contumacia: код њега је сама супротивштина.
сӯпротити се, тӣм се, v. r. impf. коме, ſich widerſetzen, obsisto. [vide противити се].
супроћ, vide супрот: Ако буде *супроћ* мача — *Супроћ* јеле жуту дуњу —
сӯпроћење, n. das Widerſetzen, der Widerſtand, repugnatio.
сӯпруга, f. vide [батина 1] тојага.
сӯр, су́ра, ро, (сӯрӣ, ра̑, ро̑) blaß (von Farbe), coloris pallidi [cf. сурли]: Отуд дође *сура* тица, те га удари — *Сура* сукња, модри конци —
сӯражица, f. жито у којему има више ражи него шенице, mit Roggen vermiſchter Weizen, triticum mixtum secali. cf. наполица [2, половница 1], сурјжица.
сӯрац, рца, m. (у Боци) Art Rebe und Traube, vitis et uvae genus [vitis vinifera L. var.].
сӯрвати се, ва̑м се, v. r. pf. zuſammenſtürzen, corruo. [cf. стропоштати се].
сӯргун[*], m. vide протјераница: учинили га сургун, т. ј. протјерали га.
сургӯнисати, ишѐм, vide протјерати [2].
сурдо́ма, f. (у Бачкој) vide сурдума.
[**сурдомар**, m. vide абаџија; *види* s. v. закрцка.]
сӯрдук[*], m. (у Срнјему) vide провалија, јаруга (гдје је н. п. пут између два брда).
сурду́ма [**сурдома**], f. (у војв.) од абаџијског

сукна с рукавима до сниже појаса хаљина као гуњац, Art Bauernrock, pallii genus.

сȕржица, f. vide суражица.

сȕрина, f. (у Лици) од црнога сукна мушка хаљина с рукавима (као у Србији гуњ), eine Art Mantel, pallii genus.

сȕркаст, a, o, graulich, albidus. cf. сур.

сȕрла[*], f. der Rüſſel, rostrum (suis). [vide губица]. cf. киша, њуша.

сȕрлӣ, у пјесми мјесто *сури*: А ја старац, *сурли* орле,| Уфатићу препелицу —

сȕродица, f. ein wenig verwandt, quodammodo propinquus.

сȕрсабȏн, m. (у војв.) der Grobſchneider, sartor vulgaris. [vide абаџија].

сȕрутка, f. das Käſewaſſer, die Molken, serum lactis.

суручи́ца, f. [knollentragende] Spierſtaude, spiraea filipendula [L.].

сȕсâк, суса́ка, m. (у Сријему) vide крбањ.

сȕсед, m. (ист.) vide сусјед.

сȕседа, f. (ист.) vide сусједа.

сȕседство, n. (ист.) vide сусједство.

сȕсид, m. (зап.) vide сусјед.

сȕсида, f. (зап.) vide сусједа.

сȕсидство, n. (зап.) vide сусједство.

сȕсјед (сȕсјед), m. (по југоз. кр.) der Nachbar, vicinus. cf. [комшија] коншија.

сȕсједа, f. (по југоз. кр.) die Nachbarin, vicina [cf. комшиница (коншиница)]: Шћерца удата *сусједа* назвата; *Сусједа* ме сваки данак кара —

сȕсједин, a, o, [јуж.] der Nachbarin, vicinae: И тадар сам сукњу изгубила,| Да је моја не бих ни жалила,| Него ми је *сусједина* била —

сȕсједство, n. [јуж.] die Nachbarſchaft, vicinia [cf. комшилук (коншилук)]: Уз кољена ђеца јањичари,| У *сусједство* вуци и бауци —

сȕснежица, (ист.) } f. Schneegeſtöber mit Regen,
сȕснижица, (зап.) } Glatteis, nives mixtae pluviis. [vide лапавица].
сȕсњежица, (јуж.) }

сȕсрȅмчина, f. (у Бачк.) пас који није ни за лов ни за овце (Ни торни ни ловни).

сȕсрести, сретȇм (сретнȇм), v. pf. begegnen, obviam fio, occurro.

сȕсрет, m. [cf. насусрет] 1) отишао му на сусрет, entgegen, obviam. [cf. коб 1, сусрећа]. — 2) бити кога на сусрет, zuerſt auf den Rücken, dann entgegen auf die Bruſt. verbero in tergo et vice versa.

сȕсретâње, n. das Begegnen, occursus.

сȕсретати, тâм, v. pf. begegnen, obviam fio.

сȕсрећа, f. die Begegnung, occursus [cf. сусрет 1]: Дај ми, Боже, данас у *сусрећу*,| У *сусрећу* из горе ајдуке — Кога годе сретем у *сусрећи* —

сȕставити, вȋм, v. pf. 1) н. п. од плате, abziehen, detraho. — 2) н. п. крв, vide уставити.

сȕсталица, f. живинче које одмах *устане*, der leicht ermüdet, debilis.

сȕсталичина, f. augm. v. сусталица.

сȕстао, ала, ало, (part. praet. v. сустати) müde, fatigatus [cf. уморан трудан 1]: На *сустала* коња одјахао —

сȕстати, станȇм, v. pf. ermüden, defatigor. [cf. посустати 2; попустити 1].

сȕстигнути, нȇм, vide **сустићи**.

сȕстигнути се, нȇм се, v. r. pf. vide **сустићи се**: Док *се* силна *сустигнула* војска —

сȕстизâње, n. das Einholen, assecutio.

сȕстизати, стижȇм, v. impf. einholen, assequor.

сȕстизати се, стижȇм се, v. r. impf. (von dem Pferde) mit dem hintern Fuße an den vorderen anſtoßen, offendere pede posteriori anteriorem.

сȕстићи [сустигнути], стигнȇм, v. pf. einholen, assequi. [cf. састићи (састигнути)].

сȕстићи [сустигнути] **се**, стигнȇм се, v. r. pf. (von dem Pferde) mit dem Hinterfuße an den Vorderfuß anſtoßen, offendo pedem anteriorem posteriore.

сȕстопицȇ, (у Ц. г.) vide устопице.

сȕстремина, f. (у Сријему) стоји хаљина на њој као сустремина.

сȕстрмак, ȋмка, m. (у Ц. г.) } der Zwitter (Mu-
сȕстрмица, *f. (у Срб.)* } latte), hibrida (meiſtens von Thieren). cf. мелез [2].

сȕтарњȃ, њȃ, њȇ, vide [сјутрашњи] сутрашњи.

Сȕтвара, f. у Боци у селу Морињу вода, за коју се приповиједа да сваке године око Петрова дне протече много јача и субјеласта, и тако тече око двије недјеље дана.

сȕтика, f. (у Боци) [cf.] догађај, пригода, das Ereigniß, casus: зла *сутика*.

Сȕтина, f. брдо у Далмацији од Сиња к западу. Села западне стране овога брда зову се *Загорје*, а с источне *Огорје*.

Сȕтјеска, f. [југоз.] 1) крпћански манастир у Босни. — 2) тијесно мјесто на путу крај Лима између Плава и Ђурђевијех ступова. cf. Суђеска.

сȕтлија,* f. ein Gericht von Reis und Milch, kühl zu eſſen, cibi genus.

сȕтон, m. tiefe Dämmerung, crepusculum obscurius.

Сȕторина, f. 1) узак комад Турске земље из Херцеговине у море, који раздваја Дубровачку државу од Боке као што је са сјеверне стране раздваја Клек од Далмације. — 2) [*суторина*] у пјесми некака со (може бити да је морска): И имаше соли *суторине* —

Сутóрман, m. планина која граничи с Црном гором, Турском, Арбанијом и Аустријом. На овој планини приповиједају да је највећи сабор вилама, и кажу да је ондје вила видјела човјека гдје броји воде по планини, па му казала да ће их мучно све избројити, јер их има више него ли у години дана, и тако се не зна колико у њој има вода, него обично кажу да их има преко 370.

сȕтра, vide сјутра.

сȗтравече, den Abend darauf, altero vespere: Ја не пођох оно вече,| Него пођох *сутравече* —
сȗтрадāн, vide сјутрадан.
сȗтрашњӣ, њā, њē, vide сјутрашњи.
сȗтредāн, vide сјутредан.
сȗтридāн, vide сјутридан.
сȗтрȗсан, сна, сно, као пијан, benebelt, temulentus.
сȗтука (сȗтука), f. (у Боци) н. п. не ваља чинити то и то, *сутука* је, може ти се догодити то и то, unheilbringend, infaustum.
сȗтурица, f. као пола Турчин: тако у Србији зову оне људе закона нашега, који не говоре чисто Српски, него заносе на Бугарски или на Арнаутски, а готово сви знаду Турски.
Сȗћеска, f. [јуж.] кланац између Жупе и Никшића. cf. Сутјеска.
сȗх, сȕха, хо, [сув] (**сȗхӣ, хā, хō**, comp. **сȗшӣ**) trocken, dürr, siccus, aridus.
сȗхā бо̄лēст, f. die Dörrſucht, Auszehrung, tabes [phtisis pulmonalis]. cf. [зла, јектика, рђава, сичија,] сушица[3, тижика, чичња].
Сȗхара, f. планина.
сȗхӣ бо̄ј, m. (у Ц. г.) кад није око пуњена, него онако, leer, inanis.
сȗхӣ кā̀шаљ, m. der trockne Huſten, tussis sicca.
сухо̀вица [сувовица], f. сухо вријеме кад нема кише ни снијега, die Dürre, siccitas.
сухо̀врх [сувȍвр],) a, o, dürren Wipfels,
сухо̀врхаст [сувȍвр̄аст],) verticis aridi: У Бишћанску високу планину,| Вено има *суховрха* јела —
сȗхō грȏжђе, n. 1) Roſinen (große und kleine), accini passi. — 2) отишао у сухо грожђе, er iſt zu Grund gerichtet, periit: опремио га у сухо грожђе. — 3) cf. банати се.
сȗхозӣд [сувозид], m. vide сухомеђина.
сухо̀јединца [сувојединца], f. vide сухотиња.
сухо̀међина [сувомеђина], f. зид без креча и земље, Mauer als Befriedigung ohne Mörtel, maceria. [cf. сухозид (сувозид)].
сухо̀њав [сувоњав], a, o, etwas dürr, subaridus, macilentus.
сȗхопāран [сувопаран], рна, рно, unvermacht, ungewürzt, condimento carens. [cf. **наопаран**].
сухо̀та [сувота], f. der trockne Ort, das Trockne, aridum: сједи у *сухоти*; унеси то амо у *сухоту* да не кисне; хоћете нам дати мало *сухоте* (питају путници (у Ц. г.) кад на кући доћу пред чију кућу); Он не чека да ђемија дође| Баш да дође брегу и *сухоти* —
сȗхотан [сувотан], тна, тно, der nichts hat als Faſtenſpeiſen, cibis pinguioribus destitutus.
сухо̀тиња [сувотиња], f. die Nothfaſte, jejunium ex egestate.
сухото̀вāње [сувотовање], n. das сухотан-ſein, τὸ carere cibis pinguioribus.
сухото̀вати, хо̀тујēм, [сувотовати] v. impf. aus Noth faſten, prae miseria jejuno.
сучедā̀вāње, n. vide догађање.
сучедā̀вати се, сучèдāвā се, v. r. impf. (у Дубр.) vide догађати се.
сучѐдити се, сȗчедӣ се, v. r. pf. (у Дубр.) vide догодити се.
сучѐлити се, сȗчелӣ се, v. r. pf. кад су двије ствари (н. п. куће) окренуте лицем (*челом*) једна другој, mit der Vorderſeite einander gekehrt ſein. *cf. шчелити се* [сачелити се].
сучељā̀вање, n. verbal. v. сучељавати се. [cf. шчељавање (сачељавање)].
сучељā̀вати се, сучѐљāвām се, vide шчељавати се.
сȗџук[*], m. (pl. gen. сȗџȕкā) 1) vide [дјевеница] кобасица. — 2) (у војв.) Moſtwurſt.
сȗша, f. die Dürre, ariditas, siccitas.
сȗшан, шна, шно, н. п. година, dürr, siccus, aridus.
сȗшāр, сушāра, m. који што суши, н. п. рибу, der z. B. Fiſche dörrt, qui torret pisces.
сȗшац, шца, m. (у Боци) снијег који је са свијем сух на великој зими, der Trockne, siccus.
сушѐница, f. (у Дубр.) смоква која се суши, Feige die gedörrt wird, ficus torrenda.
сȗшēње, n. das Trocknen, Dörren, siccatio, arefactio. [cf. сушило].
сȗшило, n. (у Дубр.) das Trocknen, siccatio, cf. сушење: прање и *сушило* кошуља.
сȗшити, сȗшīм, v. impf. 1) trocknen, sicco. — 2) dörren, arefacio. — 3) чаше, т. ј. пити врло, ausſtechen, exsiccare. [cf. напијати се].
сȗшница, f. 1) (у Дубр.) *суха* кожа, getrocknetes Fell, pellis siccata. — 2) [*Сушница*] ријека која извире испод планине Гарча, и више Спужа утјече у Зету (сушнијех година стане у вирове). — 3) vide суха болест.
сȗшнӣк, сушни́ка, m. der Trockne, siccus: Е се облак подигнуо *сушник* —
сȗшница, f. die Trockne, sicca: А *сушница* те сијева муња —
сȗштен, а, о, т. ј. кучка, trächtig (von der Hündinn), praegnans (canis). [vide скотан].
сȗштӣ, тā, тē, н. п сушти ђаво, сушти отац, cf. чити, ipsissimus. [vide 2 исти].
сȗшци, сȗшāкā, m. pl. die dürren Weinbeeren, die man beſonders liefert, um daraus Liqueur zu machen, uvae sicciores.
сфā̀тити, тӣм, vide **схватити**: Ма да видиш Вуксановић-Куна| Како *сфати* сјајна џефердана —
схā̀рчити, чӣм, v. pf. vide потрошити: Све сам, царе, за ђога *схарчио* —
схва̀тити [сватити, сфатити], тӣм, v. pf. 1) faſſen, prehendo. — 2) hinreichen, sufficio, pertineo.
схва̀ћā̀ње [сваћање], n. das Hinlangen, extensio justa.
схва̀ћати [сваћати], ћӣм, v. impf. 1) faſſen, prehendo. — 2) hinreichen, attingo, sufficio.
[**схорити**, схорим, v. pf. vide орити се 2.]
схра́нити, схрā̀нīм, [сранити, сахранити 2] v. pf. vide сачувати: Алал њему злаћени дукати| Ако д'јете *срани* и подрани —
сцӣпати се, сцӣпā се, v. r. pf. н. п. вода, ſehr feſt zufrieren, congelari.

Т

1. **тâ**, 1) interj. boф. sane: *та* не ћеш ти то учинити, већ ако ја умрем; *та* немој, човјече; *та* помози ако си човјек! А. Ће си био?| Б. *Та* ишао сам да зовнем Мирка, на га нема код куће. — А. Јеси ли ручао?| Б. *Та* јесам (али —). — 2) conj. et —, et —, ſowohl — als auch — [vide или 2]: *та* по шији, *та* по врату, das iſt ja (im Grunde) alles eins. — 3) на неким мјестима (у пјесмама) не значи ништа, него се само дода да је пуна врста, н. п. На руци му три златна прстена,| *Та* сва три му пркла на прстима — Кад погледа војвода Груица| *Та* ће Чупић грозне сузе лије — Чупић слуша па сузе прољева| *Та* од јада гледајућ' очима —

2. **тâ**, тôга, (у Ц. г.) vide тај.

3. **тâ**, dieſe ſhier, dieſe da, ista, fem. von тај.

1. **тâбак**[*], m. 1) ein Bogen (Papier), plagula. — 2) der Lederbereiter, Gerber, cerdo, coriarius. cf. [vide] кожар.

2. **тâбак**, табáка, m. (у Дубр.) vide духан[2].

табакàна,* f. die Gerberei, officina coriaria. [cf. табачина].

тàбан[*], m. 1) die Sohle, solea, cf. [vide] стопа[1]: У ширину од триста *табана* — 2) (у Боци) ударац по табану (а наш *табан* онамо се зове *поплат*): Сто *табана* по туђу поплату не боле; Одбили му 12 *табана* по поплату. — 3) ein Theil des Pfluges, pars aratri. — 4) vide табанце. — 5) у бразди дно.

табàнце,* цета, n. das Schloß an der Flinte, claustrum. cf. гвожђа[2, огањ 3, табан 4].

тàбâње, n. das Treten, Stampfen, calcatio.

тàбâрка, f. die Kühlwanne (beim Branntweinbrennen), lacus. [cf. стабарка 2].

тàбати, бâм, v. impf. treten, ſtampfen, calco. [cf. топтати].

тàбачина, f. (у Боци) vide табакана.

тàбиња, f. (у Дубр.) некака морска риба, der Zungenfiſch, [Zunge,] solea [vulgaris Quensel.].

тáбла, f. (у војв.) 1) die Tafel, tabula, н. п. у школи. — 2) у шуми; на њивама.

тàблица, f. dim. v. табла.

тàбља, f. Gehäuſe für die Kanone, casa tormenti.

тâбор, m. 1) das Lager, castra [cf. тамбор] (cf. таобор): Да разбијем *табор* на Мишару — 2) (у Дубр.) vide парлаторија.

тàва,* f. Pfanne, trulla. [vide] тигањ, cf. просуља.

1. **тàван**,* m. (pl. gen. тàвâнâ) 1) der Boden, Plafond, die Felderdecke, lacunar [cf. поткуље, таванице]: ударио главом у *таван*. — 2) der Boden, tabulatum supremum: на тавану. — 3) Schicht, Lage, tabulatum: један *таван* купуса, један *таван* меса. — 4) Stockwerk, tabulatum [vide под 1]: Кулу гради од двадест *тавана* — 5) der Fußboden, coassatio, [vide тле] cf. под[3]: Од *тавана* на ноге скочно —

2. **тáван** (тâван), вна, вно, vide [2] **таман**.

тавáнац, нца, *m. мали* [1] *таван*.

тàвањити, њîм, v. impf. bödmen, fundo aut lacunari instruo. [cf. подмоштавати].

тавàњице, f. pl. (у Сријему) die Zimmerdecke, lacunar. cf. [vide 1] **тàван**[1].

тàвањски, кâ, кô, n. п. врата, Boden-, ad tabulatum pertinens.

тàвањача, f. т. ј. даска, којом се тавани, ein Bret, ſo zum Bödmen gebraucht wird, tabula.

тàвањење, n. das Bödmen, fundi aut tabulati adstructio. [cf. подмоштавање].

тàвица, f. dim. v. тава.

тàвлија[*], f. (ст.) т. ј. свила [врста свиле]: Нестало ми је свиле *тавлије*,| Свиле *тавлије* и ђулвезије —

Тàвна, f. 1) ријека у Босни у Зворничкој нахији. — 2) намастир на тој ријеци (тај се намастир зове и Тројица). [vide Тројица 3].

Тàвнава, f. vide **Таванава**.

Тавнáвац, вца, [Таванавац] m. Einer von Тавнава.

тàвнавски [таванавски], кâ, кô, von Таванава.

тàвнети, нîм, vide **таманети**.

тàвнîк, тавнúка, m. 1) (у Сријему) округла котарица, на којој је одозго мала рупа на четири угла, у коју једва орах уђи може; у овакијем се котарицама остављају ораси за божић. — 2) прокоп испод земље, die Mine, cuniculus. [cf. лагум 2]. Овакови је прокоп био 1813 године у Лозници у шанцу, кроз који се ишло на воду.

тàвнило, n. vide **таманило**: И о њима три камена драга,| Који сјају ноћци на *тавнилу* —

тавнúна, f. vide **таманина**.

тàвнити, нîм, vide **таманити**.

тàвница, f. vide **таманица**.

тàвничâр, m. vide **таманичар**.

тàвничâрка, f. vide **таманичарка**.

тàвнички, кâ, кô, vide **таманички**.

тàвнички, кâ, кô, vide **таманични**.

тавнòвâње, n. vide **тамновање**.

тавнòвати, тàвнујêм, vide **тамновати**.

тàвњети, вњîм, vide **тамњети**.

тàворêње, n. das kümmerliche Leben, vita misera.

тàворити, рîм, v. impf. kümmerlich leben, miseram vitam vivo.

тàд, in der Redensart: кад *тад*, cf. [vide] тада.

тàдâ, **тàдâј**, **тàдâр**, dann, damals, tum, cf. тад, [1 таде, тадер, тадијер;] онда: И *тадар* сам сукњу изгубила —

тàдашњî, њâ, њê, damalig, illius temporis.

тàдбина, f. (у Хрв.) vide крађа.

1. **тàде**, vide тада.

2. **Тâде**, m. hyp. v. Тадија: Богме нам је *Таде* погинуо —

[**тадеи**, vide тада; *види* s. v. упловити.]
тàдēр, vide тада: Како *тадер* тако и досадер —
Тàдија, m. Mannsname, nomen viri (Thaddaeus).
тàдијер, (у Ц. г.) vide тада.
Тàдијца, m. dim. v. Тадија.
тазбúна, f. *(acc. тàзбину)* die Schwiegereltern, das Haus (die Familie) der Schwiegereltern, domus soceri: отишао у *тазбину* (ad soceros).
тáзе,* frisch, recens. cf. [vide] пријесан.
тáин,* m. die Ration, demensum cibariorum. cf. оброк [2].
таúнџија[*], m. der Proviantkommiſſär, cibariorum praefectus.
тâј, тâ, тô, der da, iste. [cf. 2 та].
1. **тáјâње**, n. das Geheimhalten, celatio. [cf. тајење].
2. **тàјâње**, n. das Sintern, stillatio.
1. **тáјати**, јâм, v. impf. geheim halten, celo. [cf. тајити].
2. **тàјати**, тàјê, v. impf. ſintern, stillo. [cf. капати 1].
тáјêње, n. vide [1] тáјâње.
тáјити, јâм, vide [1] тáјати.
тáјко (тâјко), m. (у Пашtр.) hyp. v. отац [vide бабајко]: Имам *тајка*, имам милу мајку —
тâјков, а, о, (у Боци) der Vaterś, patris [vide бабов]: Ма се често обрташе| На *тајкове* б'јеле дворе —
тâјна, f. das Geheimniß, secretum.
тâјнā, нâ, нô, geheim, secretus.
тáјнôст, тáјности, f. das Geheime, die Verborgenheit, absconditum.
тâјом, heimlich, secreto, clam. [cf. тевдил].
1. **тâк**, (у Боци) vide [2] тâко.
2. **тàк**, m. (у Ц. г.) дирек, што држи греду, Balken, trabs.
тàкав, **ква**, **кво**, ſolcher, talis. [cf. такови, 2 таки].
тáкâње, n. verbal. v. такати се.
тáкати се, тâкâм се, v. r. impf. играти се: тако или лихо? ungleich oder gleich ſpielen, ludi genus.
тàквица, f. (у Боци) кад се казује како је ко псовао какво женско. cf. онаквица.
1. **тàкā**, (у војв.) vide одмах. cf. сад.
2. **тàкā**, кâ, кô, ſolcher, talis. [vide такав]. cf. такови.
тàкиша, f. (гдјешто и *тàкуша*) Art Birnen, piri genus [pirus communis L. var.]. Такише су мале (мало веће од ораха) и округле; док не угњиле опоре су за јело, а гњиле су врло слатке; особито су добре за сушење и за туршију; а и пекмез је од њих врло добар.
тàкља, f. (у Задру) vide [притка] тркља.
тàкнути [таћи], тàкнêм, v. pf. berühren, hineinfahren (mit der Hand), tango [vide дарнути]: *Такни* у огањ и у зуб, једнако је.
[1 **тáко**, m. vide златоје.]
2. **тâко**, лијо или *тако*? ungleich oder gleich, par. cf. [1] тâк.
3. **тàкô**, ſo, sic: како тако, т. ј. којекако, свакојако.
4. **тàко**, ſo (wahr ich lebe, u. dgl.), ita (ita me dii ament): *тако* ми вјере! *тако* ми живa брат! *тако* ми Бога! *Тако* ме не клело мало и веље! Вјера моја *тако* ми помогла! — Ој *тако* ме не родила мајка,| Већ кобила која ђогу мога — *Тако* т', коњу, здраво путовати! — О *тако* ми, млади Павле! — Кујунџија, *тако* ти заната!| Сакуј мени од злата јунака — *Тако* ми неба и земље!| Не љубни никог' до тебе —
тàковā, вâ, вô, vide такав.
тàкôђер, (највише у војв.) ebenfalls, aeque.
тàкса, f. (одређена цијена), die Taxe, taxatio, pretium.
тàкум,* m. das Geſchirr, Gerāth, armamenta, cf. оправа [4, серсан, тимар 2; пусат 2], н. п. такум коњски, т. ј. оправа (седло, узда и остало); дао му коња под свим *такумом*, т. ј. под свом оправом.
тàкуша, f. vide такиша.
тâл, m. der Theil, Antheil, pars, portio [vide дијел 1]: на мој *тал* дошло толико.
талàбука, f. vide **тарлабука**.
талабýкâње, n. vide **тарлабукање**.
талабýкати, *лàбýчêм*, vide **тарлабукати**.
талàган[*], m. (у Ц. г.) Art Oberkleid der Männer, palii genus: Извадио јатагана ножа,| Јатагана испод *талагана* —
талàмбас,* m. die Pauke, tympanum; таламбас је од туча као мали чанак, па се подапне кожом и у Турскога чауша на војсци виси о ункашу, те удара по њему дебелијем каншем кад војска ваља да се спрема, а и кад путује. Изио пас *таламбас*, рђава част а голем глас.
талàндара, f. (у Сријему) женско које свашта говори, Plaudermaul, garrula.
тàлāс, m. (*θάλασσα*) die Welle, Woge, fluctus, cf. [vide] вал: Погнаше се по небу облаци,| А по земљи проклети вјетрови,| Подигоше на мору *таласе* —
талàсати се, сâ се, v. r. impf. 1) н. п. вода, жито, wallen, fluctuare. — 2) (von gewäſſertem Seidenzeug) moirirt, undatum esse.
тàлац, тàоца, m. Geißel, obses: Уз њевојке дванаест *талаца* —
тâле, m. 1) (у Дубр. и Прчању) hyp. v. отац. [vide бабајко]. cf. тајко. — 2) (у Дубр.) vide свекар: Ово ми је талов чешаљ,| Чим ми *тале* браду чешља — 3) [*Тале**] Турско име. У пјесмама се много спомиње међу Турскијем јунацима и четобашама *Тале од Орашца*, или *Тале будалина*, а онако само *Тале*.
1. **тáлија**[*], f. vide сређа [cf. талих]: рђаве сам *талије*.
2. **Тâлија**, f. Italien, Italia: Из *Талије* земље преко мора — Дневи даје у земљу *Талију* —

Талијâн, лијáна, } m. der Italiener, Italus.
Талијáнац, нца, }
Талијâнка, f. die Italienerin, Itala.
талијâнски̂, кâ, кô, italienisch, italus, italicus.
тàлијер, талијèра, (јуж.) } m. der Thaler, tha-
тàли̂р, тали́ра, } lerus.
тáлих,* m. (у Ц. г.) vide [срећа; cf. 1] талија: И у стари *талих* Црногорски —
тâлов, а, о, des тале, *τοῦ* тале: Ово ми је *талов* чешаљ,| Чим ми тале браду чешља —
тáлог, m. der Niederschlag, Bodensatz, sedimentum. [cf. буза 3, стеља 2].
тáложина, f. (у Боци) мјесто гдје не грије сунце, ein schattiger Ort, locus opacus. cf. [vide] јапад.
тâлпа[*], } f. као дебела велика даска, н. п.
тàлпина, } што се меће попријеко кад се ћуприја гради, die Planke, tabula.
таљи̂гâш, љигáша, m. т. ј. коњ, der Einspänner (Pferd, das allein eingespannt ist), equus solitarius, currui таљиге dicto junctus.
тàљиге, тâљи̂гâ, f. pl. ein einspänniger Wagen, currus unijugus.
тàљижице, f. pl. dim. v. таљиге. [cf. таљишке].
таљи́згало, m. који таљизга.
таљи́згање, n. verbal. v. таљизгати.
таљи́згати, тàљи̂згâм, v. impf. полако говорити којешта, (schimpflich) langsam reden.
тàљишке, f. pl. dim. v. таљиге. [vide таљижице].
тáма, f. 1) die Finsterniß, tenebrae. [vide тмуша]. — 2) Nebel, nebula [vide магла]: Сву је Мачву *тама* притиснула:| Није *тама* ода зла времена,| Ни година што родити не ће;| Већ је *тама* од пра' пушчанога — 3) и *тамни вилает*. Приповиједа се како је некакав цар дошавши с војском на крај свијета, пошао у *тамни вилает*, гдје се никад ништа не види; не знајући како ће се натраг вратити, оставе ондје ждребад од кобила да би их кобиле из оне помрчине изволе. Кад су ушли у тамни вилает и ишли по њему, све су под ногама осјећали некако п о с и т н о камење, а из мрака нешто повиче: „Ко овога камења понесе, кајаће се, а ко не понесе кајаће се". Гдјекоји помисли: „кад ћу се кајати зашто да га носим?" а гдјекоји: „дај барем један да понесем?" Кад се врате из таме на свијет, а то оно све било драго камење; онда они који нијесу понијели стану се кајати што нијесу, а они што су понијели, што нијесу више. — Ваљада се на ову таму и оно мисли гдје се пјева: Па се носе по Косову равном| Док на *таму* починуло сунце — 4) тушта и тама, т. ј. врло много.
1. **тàмâн,*** gerade, eben, just, commode, recte, nec justo minus, nec plus [cf. угод]: *таман* до кољена; *таман* си дошао кад треба; А. Је ли ти дугачка та хаљина?| Б. Није, него *таман*.
2. **тáман** (тâман), мна, мно, (тâмни̂, нâ, нô), [2 таван] finster, obscurus: *Тамној* ноћи нема свједока; За три дана и три ноћи *тамне* —
тамáнити, *тàмâни̂м*, v. impf. vertilgen, ausrotten, [deleo].
тамбàрина, f. (у Ц. г.) као гуњ велики, постављен јагњетином, eine Art Mantel, pallii genus: А нањ бјеше црна *тамбарина* —
тâмбор, m. (у Ц. г.) vide **табор** [1]: Довео је три *тамбора* војске —
тàмбура[*], f. die Tamburine, citharae genus: Лулу пије, у *тамбуру* бије —
тамбу̀рâње, n. Tamburinspielen, citharae lusus.
тамбу̀рати, рâм, v. impf. die Tamburine spielen, cithara cano.
тамбу̀рâш, тамбурáша, m. vide тамбурџија.
тàмбурица, f. dim. v. тамбура: *Тамбурице*, моја дангубице —
тàмбуров, а, о,: А слеме ћу дрво *тамбурово* —
тàмбурски̂, кâ, кô, н. п. жица, Tamburin-, citharарum.
тамбу̀рџија[*], m. der Tamburinspieler, qui cithara canit. cf. тамбураш.
[**тамин,*** cf. теминити.]
Тàмиш, m. [Fluß in Ungarn] Temesch, Temesis.
тàмјан [тамљан, тамњан], m. der Weihrauch, thus (*θυμίαμα*) [cf. тимјан]: Не би дао ни Богу *тамјана* (који је тврд).
тамјàника [тамљаника, тамњаника], f. Art wohlriechender Trauben, Muskateller, uvae odoratae genus. cf. тамјанка [1, мирисавка 1].
тàмјâнка, f. 1) vide тамјаника. — 2) (у Уж. н.) Art Aepfel, pomi genus [pirus malus L. var.].
Тàмлава, f. vide **Тамнава.**
тàмљан, m. vide **тамјан.**
тамљàника, f. vide **тамјаника.**
Тàмнава [Тавнава, Тамлава], f. 1) у Србији вода која извире под планином Влашићем и утјече у Саву између Забрежја и Палежа, ein Fluß in Serbien. — 2) кнежина око те воде, Gegend an dem Flusse gleiches Namens.
Тамнáвац [Тавнавац], вца, m. Einer von Тамнава.
тàмнавски̂ [тавнавски], кâ, кô, von Тамнава.
тàмнети [тавнети], ни̂м, (ист.) vide тамњети.
тâмни̂ вилáет, m. vide тама 3.
тàмнило [тавнило], m. } die Dunkelheit, Finster-
тамни̂на [тавнина], f. } niß, tenebrae: Момче ми промче кроз село,| *Тамнина* бјеше, не виђе —
тàмнити [тавнити], ни̂м, (зап.) vide тамњети.
тàмница [тавница], f. das (finstere) Gefängniß, vincula, carcer: *Тамница* је кућа необична —
тàмничâр [тавничар], m. 1) Kerkermeister, carcerum custos. — 2) ein Gefangener, captivus: Ми имасмо много *тамничара* —
тàмничâрка [тавничарка], f. [cf. тамничар?].
тàмнички̂ [тавнички], кâ, кô, } н. п. врата, Ker-
тàмнични̂ [тавнични], нâ, нô, } ker-, carceris.
тамнòвâње [тавновање], f. das Liegen im Gefängnisse, vincula, captivitas.

тамно̀вати, та̀мнујêм, [тавновати] v. impf. im Gefängnisse liegen, schmachten, in vinculis esse. [cf. тамњети 2, сужњевати].

та̀мњан, m. vide **тамјан.**

[**тамњаника,** f. vide **тамјаника**; *види* s. v. мирисавка 1.]

та̀мњети, мни̂м, [тавњети] v. impf. (јуж.) 1) dunkel werden, obscuror. — 2) vide тамновати: Веће *тамни* у тамници тамној,| *Тамни* јунак за девет година —

та̏мо, 1) dort, ibi; dorthin, eo. — 2) тамо њему und тамо њој (рекавши), eine Art Euphemismus, wenn man erzählen will, wie der oder die geschimpft habe, um zu verhüten, damit der Zuhörer dieses nicht auf sich beziehe: *тамо* њему рекавши једи г...а; *тамо* њега ујела гуја; *тамо* њу и т. д.

та̏мошњи̂, њâ, њê, dortig, qui isthic est.

та̏нак, нка, нко, (та̀нки̂, кâ, кô, comp. та̏њи̂) 1) fein, dünn, subtilis. [cf. танковит, танковијаст]. — 2) слаб, н. п. разговор, schwach, exilis: Ту су мајци *танки* разговорци — 3) танкијех ребара, т. ј. сиромашан, нема ништа у њедрима (око *ребара*).

та̏нан, а, о, als dim. v. танак, fein, dünn, nuis, exilis. [cf. танушан].

тананана, у прицјеву: У ковача густа башча| *Тананана*, густа башча,| Тининини, густа башча,| Ето вељу, густа башча —

Тана̀сија, } m. Athanasius, Athanasius.
Тана̀сије, }

та̏нац, та̂нца, m. die Weise, Melodie (Tanz), modi, moduli: Она цупа *танца* —

Та̀нацко, m. Mannsname, nomen viri (von Танасија).

та̏ндара[*], f. 1) (у Сријему) vide прцварница. — 2) тандара мандара, durcheinander, sus deque.

та̏ндр̂к, m. das Gepolter, strepitus: стоји *тандрк*.

тандр̀кâње, n. das Poltern, strepitus.

тандр̀кати, та̀ндр̂чêм, v. impf. poltern, strepo.

тандр̀кнути, та̀ндр̂кнêм, v. pf. einmal poltern, strepo.

та́не,* нета, n. т. ј. пушчано или тоновско, die Kugel, globus (plumbeus). cf. [vide] зрно [2].

танѐће[*], n. Blech, lamina; танеће је највише жуто, а што је бијело зове се лим н. п. што цркве покривају њиме.

та̂нка, f. ein танак хљеб, panis subtilis.

та̀нкâ кôст, f. (у Дубр. код меса́рâ) гузна кост, Steißbein, os coccygis.

танко̀вија (кудјеља), f. (ст.) fein, subtilis: И кудељу *танковију* —

танко̀вијаст, а, о, schlank, gracilis. [cf. танковит; танак 1].

танко̀вит, а, о, у пјесми мјесто *танак* [1], schlank, gracilis [cf. танковијаст]: И у пасу *танковита* —

танко̀вр, } а, о, schlanken Wipfels, verticis tenuis et gracilis: Међу њима *танковрха* јела —
танко̀врх, }

та̏нкопрêља, f. (ст.) die Feinspinnerin, quae subtile net: Ја сам чуо да си *танкопреља* —

Та̀нкоса, f. Frauenname, nomen feminae (q. d. subtilis comae).

Та̀нкосава, f. Frauenname, nomen feminae.

та̏нкôст, та̏нкости, } f. die Dünne, subtilitas.
танко̀ћа, }

тану́шан, шна, шно, dim. v. танак. [vide танан].

та̀нцâње, n. das Aufspielen, cantatio (fistulae).

та̀нцати, цâм, v. impf. aufspielen, cano ad modulos.

танцо̀вођа, m. Vortänzer, qui choream ducit [vide коловођа 1]: Већ сам кокин *танцовођа* —

та̂нчêње, n. vide тентање [1].

та̂нчити, чи̂м, (у Дубр.) vide тентати [1].

та̂нчица, f. 1) dim. v. танка. — 2) танка пушка: Па *танчицу* пушку доватио —

та̏ња, f. (у Сријему) мјесто гдје се риба суши, Ort wo die Fische gedörrt werden, locus piscibus torrendis.

та̀њâр, тања́ра, m. рибар који је на тањи.

та́њêње, n. das Dünnen, extenuatio.

та̀њи̂р, тањи́ра, (cf. тањур) m. der Teller, orbis. [cf. пјат].

тањи̂рача, f. Art Apfel, pomi genus [pirus malus L. var.].

та́њити, та̂њи̂м, v. impf. н. п. хљеб, дрво, dünn machen, extenuo.

та̀њу̂р, тању́ра, m. vide **тањир.**

та̏обор, m. vide **табор** [1]: Ђе је чадор силног цар' Мурата,| Усред Турског силна *таобора* —

та̏ондâн, (у Ц. г.) cf. ондан.

та̏оство, n. die Geißelschaft, obsidium.

та́пија,* f. Grundbrief, literae possessoriae.

та̏пкâње, n. dim. v. табање.

та̏пкати, кâм, v. impf. dim. v. табати.

та̂р, m. (у Барањи) на вршају ситна искршена слама као пљева, zertretenes Stroh, stramentum comminutum.

Та̏ра, f. 1) eine der beiden Flüsse, die nach ihrer Vereinigung die Drina ausmachen: Наша *Тара* не боји се Турскога цара; Мутна тече *Тара* валовита — [*тара*] 2) (у Хрв. у хришћ., а кршћани зову *кросна*) vide разбој [1], натра. — 3) (у Ц. г.) [vide] троска (што остане кад се каква руда истопи), Schlacke, scoria. cf. шлакња.

та̀раба,* f. die Verplankung, septum tabulinum.

та̏рак, рка, m. као велика перајица (али нијесу зупци у гомили, него попријеко, као у гребена), што жене лан реде, Art Flachsraufe, pectinis linarii genus.

тара̀на[*], f. Art Mehlspeise, cibi genus.

та̏рањ, рња, m. das Instrument der Böttcher, um die Vertiefung für den Boden in die Dauben zu schneiden, scalpri genus (vietorum).

та̀раца, f. (у примор.) das Pflaster, via strata,

cf. [vide] калдрма: Играло је дивно хоро На *тарацу* пред Котором —

та̀рацка, f. (у Барањи) мали топ, као што у Сријему многе општине код цркве имају, der Pöller, mortarium. cf. [vide] прангија.

Та̏рза, f. име женско, Frauenname, nomen feminae.

та̀ригора, f. (у приповијеци) који гору таре.

та̀рикамен, m. (у приповијеци) који таре камен. cf. таригора.

та̏ркâње, n. das Schüren (des Feuers), irritatio ignis.

та̏ркати, кâм, v. impf. (Feuer) schüren, ruo. [cf. чаркати].

тарла̀бука [талабука, трлабука], f. das Geräusch, strepitus.

тарлабу́кâње [талабукање], n. das Geräusch, strepitus.

тарлабу́кати [талабукати], ла̀бу̂чêм, v. impf. Geräusch machen, strepo.

та́рни̂ (тâрни̂), нâ, нô, н. п. кола, Frachtwagen, plaustrum; коњи. cf. [vide] тарнични.

та́рнице, f. [pl.] beschlagener Meierwagen, plaustrum.

та́рнични̂, нâ, нô, н. п. коњи, die Wagenpferde, equi vectarii. [cf. тарни].

та̀рнути, та̏рнêм, v. pf. (Feuer) schüren, ruo. [cf. чарнути].

та̀рпош[*], тарпо̀ша, m. eine Art Frauenmütze, vittae genus. Тарпоше су носиле жене од прије у Јадру и у Рађевини, и то је може бити у свему свијету највећа женска капа; она је округла као погача, и гдјекоја је шира од аршина, па се не носи одозго на глави, него састраг те стоји од главе готово усправо, а испод грла је држи подбрадњик да не спадне натраг. Кад састраг духа вјетар, или кад хоће жена да се сагне, онда треба да држи спријед тарпош руком да не спадне преда њу; а кад вјетар духа спријед, онда треба да га држи руком састраг, јер хоће вјетар подбрадњиком да откине главу, или да завали жену натраг; кад хоће жена да уђе на каква врата, онда треба да се сагне и да укоси главу. Тарпош је оплетен од бијеле лозе, па је на лозу навучена велика капа од црвене чохе; по чоси је пришивена шамија (тако да се чоха и не види), а преко шамије прибодена иглама (трепчанима и колачарама) бијела марамица, која је спријед сва искићена парама, трепчанијем иглама, смиљем и ружама (начињеним): гдјекоје газдинске жене носе и *каицу* [1] спријед; а млâде начине наоколо око свега тарпоша као вијенац од руже и од смиља; остраг виси низ леђа један крај од шамије (накићен парама и осталијем бијелијем новцима) и зове се [1] *перо* [7]. Прошавшијех година (од 1803—1814) тарпоши су готово са свијем укинути, и постале су мјесто њих мање капе, с којима је лакше бјежати по шуми: На глави јој *тарпош* од бисера —

та̀ртâњ, m. (у Сријему) говори као у *тартањ*, in den Tag hineinsprechen, incomposite.

та̀рчу̂г[*], тарчу́га, m. eine größere Riementasche, perae genus e corio: Мрка капа зла биљега: масан *тарчуг*, а јарета нема. cf. јанџик.

та̏с,* та̀са, m. 1) eine Tasse, patella; тасом се на путу пије вода, а код куће и вино. Тасови су понајвише од бакра па калаисани а код господе (за вино) и сребрни па и позлаћени. cf. саплак. — 2) die Tasse, der Teller zur Kirchenkollekte, patella.

та̀сић, m. dim. v. тас.

тасла̀исâње, n. das Stolziren, superbitio.

тасла̀исати[*], ишêм, v. impf. stolziren, superbio, cf. [керебечити се,] јордамити: А субаше *таслаишу* —

та̀слак[*], m. das unbearbeitete Stück Holz (um daraus Schäfte, Wagenachsen u. s. w. zu machen), der Block, codex, lignum.

та̀слачина, f. augm. v. таслак.

Та̏слиџа,* f. vide Пљевља: Па и трећу књигу оправно, У *Таслиџу* и у Фочу равну —

та̂ст, та̏ста, m. der Schwiegervater, socer. cf. пунац, [1] старац [2].

та̏стов, а, о, des Schwiegervaters, soceri.

та̏та (та́та), m. vide отац.

Та̀тар[*], m. vide Татарин.

Тата̀рâн[*], тара́на, m. (ст.) der Tatar-Chan, Tatarorum rex: *Татарана* од Татарбуџака —

тата̀рâнка, f. (стријела) (ст.) der Tatarenpfeil, sagitta tatarica: Донеси ми стрелу *Татаранку* —

Та̀тарбуџâк,* m. (der Tatarwinkel) ein Landesname, nomen terrae: Татарана од *Татарбуџака* —

Та̀тарин, m. [cf. Татар] 1) der Tatar, Tatarus. — 2) [*татарин*] der Tatar (Courier), tabellarius, eques tatarus.

та̀тâрка, f. т. ј. татарканџија.

та̀таркàнџија[*], f. der Tataren-Kandschu, flagellum tataricum. [cf. татарка].

та̀тарски̂, кâ, кô, tatarisch, tataricus.

та̏тин (та́тин), а, о, des тата, tatae.

та̏тица, m. dim. v. тата.

та́то, m. cf. [vide] златоје.

Та̏томи̂р, m. Mannsname, nomen viri.

та̏тула, f. der [gemeine] Stechapfel, datura stramonium Linn.

та̏ћаџија,* m. који прави капе од коже.

[**таћи,** такнем, v. pf. vide такнути; *види* s. v. тикнути.]

та́цлије, f. pl. (у војв.) (österr. die Tazeln), die Manschetten, manicae linteae.

та̏чка, f. die Stütze (z. B. der Fisole, Rebe), fulcrum, statumen. [vide] притка, cf. тркља.

та̀чкâш, тачка́ша, m. vide причаник.

Та́ша, (ист.) } m. Mannsname, nomen viri.
Та́шо, (јуж.) }

та̏шт, а, о, leer, vacuus, н. п. коњ, во и т. д. (т. ј. празна трбуха — гладан). cf. [vide] празан [1].

та̏шта, f. vide пуница [1].

та̏штин, а, о, der ташта, τῆς ташта: Када будеш у *таштине* дворе —

та̏штина, f. (у Дубр.) 1) die Leere, inanitas. cf. [vide] празнина. — 2) на таштину (н. п. попити што), auf den nüchternen Magen, jejunus. cf. наште срца.

та̏шће, (у Хрв.) in der Redensart: ја сам јоште на ташће, т. ј. нијесам ништа јео. cf. наште срца.

та̀шун, н. п. кад забављају дјецу говоре (ударајући дјетиње длане један о други): *Ташун, ташун* танана,| Ко *ташуну* љеба да,| Родила му шеница| И винова лозица —

ташу̀нâње, n. verbal. v. ташунати.

ташу̀нати, нâм, v. impf. lullen, sopire infantem. cf. ташун.

та́шци, тâшâкâ, m. pl. (у војв.) eine Mehlspeise (etwa österr. Brotstrudel), placentae genus: Уредио као Наста *ташке*.

твâр, f. das Geschöpf, creatura. cf. ствар [1].

твари́зâње, n. das oftmalige Auf- und Zumachen, apertio frequens.

твари́зати, твàри̂жêм (твàри̂зâм), v. impf. öfter auf- und zumachen, saepe aperire.

тва́рца, f. dim. v. твар.

твôј, твòја, твòје, dein, deine, dein, tuus.

твȍр (твôр), m. 1) Iltis, mustela putorius Linn. — 2) (у Паштр.) бјеланце размућено што се меће на пријесну рану, Pflaster, emplastrum. cf. [2] твòрац.

1. **твóрац,** рца, m. (voc. твôрче) Schöpfer, creator. [cf. створитељ].

2. **твòрац,** рца, m. vide твор 2.

твòрêње, n. das Schaffen, creatio.

твòрило, n. die Einfassung des Käselaibs, ambitus (casei e cortice tiliae). [cf. калуп 1]. Обично је да станарица чобанима усири по сирац уз Петрове посте, па га метне у творило те стоји до Петрова дне. Творило начине чобани од липове коре: огуле кору (с два или три прста широку) с липића, па савију и свежу те начине онолики колут колики ће сирац бити.

твòрити, ри̂м, v. impf. 1) schaffen, creo. [vide стварати]. — 2) schaffen, thun, facio. [vide чинити 1].

твòров, а, о, des Iltisses, mustelae putorii L.

твр̂д, твр́да, твр́до, (твр̂ди̂, дâ, дô, comp. твр̏ђи̂) 1) hart, durus. — 2) н. п. град, конац, fest, firmus. — 3) тврд од зиме, der die Kälte ertragen kann. — 4) (у Дубр.) н. п. јело, јуха, dicht, densus. cf. [vide] густ [1]. — 5) knickerisch, karg, parcus.

твр̀дац, твр̀ца, m. der Knicker, parcus. cf. [vide] тврдица.

твр̀дија, f. (у Уж. н.) Art Birnen, piri genus. cf. [vide] тврдокорка [1].

тврди̂на, f. die Härte, durities: дајде мало оне тврдине.

твр́дити, твр̂ди̂м, v. impf. 1) hart, fest machen, befestigen, firmo [vide утврђивати]: Добро *тврди* Клобучкога града — 2) (по југоз. кр.) behaupten, ajo, affirmo. cf. доказивати [3].

твр̀дица, f. der Knicker, parcus. [cf. тврдац, скупац; гагрица 2, џимрија].

тврдòвâње, n. das Knickern, illiberalitas.

тврдòвати, твр̀дујêм, v. impf. knickern, illiberalem esse: што *тврдујеш* код толиког блага?

тврдòглав, а, о, starrköpfig, hartnäckig, pertinax. cf. јогунаст.

тврдòглâвство, n. die Hartnäckigkeit, pertinacia.

тврдòкôрка, f. 1) крушка, Art Birne, piri genus [pirus communis L. var.; cf. тврдија]. — 2) [vide] бундева [1], Art Kürbiß, cucurbitae genus.

тврдòсан, а, о, (у Рисну) који тврдо спава, einen festen Schlaf habend, qui arte et graviter dormit.

тврдòћа, f. der Geiz, avaritia. cf. тврђа [2].

тврдòуст, а, о, т. ј. коњ, hartmäulig, duri oris.

Твр̀дош, Тврдòша, m. *1)* пуст велики манастир код Требиња на Требишници. *У Тврдошу је сједио (као Херцеговачки владика) свети Василије који је сад под Острогом. — 2) планина у Бјелопавлићима.*

твр̂ђа, f. 1) die Festigkeit, firmitas. — 2) der Geiz, avaritia. cf. [vide] тврдоћа.

твр̀ђава, f. (у Хрв.) Festung, locus munitus. cf. [vide 1] град [1].

твр̀ђêње, n. 1) das Härten, Festmachen, firmatio. — 2) das Behaupten, affirmatio.

1. **те,** 1) acc. von ти (verhält sich zu тебе wie сам zu јесам) dich, te. — 2) und, et (bei Verbis, die zum nämlichen Subjekt gehören [cf. тер, тере, терем, терно]: отишао *те* донио воде; иди *те* га зовни; узми *те* једи. — 3) (у Ц. г.) wie das deutsche so für welcher, welche, welches, cf. [vide] што [4]: Гледај, брате, Кандићу Васиљу,| На дорату онога јунака,| *Те* је на нас загон учинио — 4) Suffix der zweiten Person plur.: *јелте, дете, нете*; Овамо *те*, Сијењска потеро —

2. **те,** dritte [enklit.] Person plur. Präs. von [хтјети] бити, cf. ће: они *те* доћи; Шљедници *те* чету опазити —

тèбе, [gen.,] dat. und acc. von [1] ти, tibi, te. Народ готово свуда говори *тебе* у обадва падежа, н. п. *даћу тебе*, и *виђео сам тебе* и т. д., а књижевници почели су да разликују дателни од винителнога, па пишу дат. *теби*, и по њима тако гдјекоји (особито по варошима с ове стране Саве и Дунава) говоре сад. По неким мјестима (као по Бачкој, по Банату и по Сријему, а може се чути и по Србији) народ додаје (у обадва падежа) још *ка*, а кашто и *кар*, и (у шали) *карена*, н. п. *тебека, тебекар* и *тебекарена*. [cf. теби, тебика, тебикар, тебикарена].

тебéка,
тебéкар, } cf. [vide] тебе.
тебекáрена,

тèби, cf. тебе.

тебúка, тебúкар, тебикáрена, } cf. тебе.

тèбисêрка, f. erdichteter Name eines Vogels, avis ficta. cf. јатисерка.

тевáбија,* f. das Gefolge, Suite, comitatus: Арам вама, моје *тевабије* —

тéвати, тêвâм, v. impf. и. п. *тева* тако бити, т. ј. ваља тако да буде, тако ће бити; *тевају* доћи, т. ј. ваља да дођу, доћи ће, dürfen, fortasse (venient): *Тева* м' која сукобити беда,| Те ме *тева* на међан зазвати —

тèвдúл,* heimlich, clam [vide тајом]: Да ја идем *тевдил* у Удбину —

тêг, m. (loc. тéгу) 1) der Zug, tractus: Примакли ти коњи на путу, а волови кад били на *тегу* (кад се напија); коњи једнаки (или неједнаки) на *тегу*. — 2) (у Хрв.) das Gewicht, pondus: десет вагана тешкога *тега*; крух лакога *тега* (т. ј. овас, ситна проха, и т. д.). — 3) (у Хрв.) die Saat, sementis, [vide] љетина, cf. усјев: какви су *тези* у вас. — 4) (у Ц. г.) vide повјесмо (cf. тежина).

тèглêћ, ћâ, ћê, н. п. во, Zug-Ochs, vectarius.

тèглити, лúм, v. impf. 1) vide вући. — 2) wiegen, valeo [vide 1 тежити 2]: Сваки носи једну купу вина| Свака *тегли* по дванаест ока — Што је пуце под грлом бијелим,| Оно *тегли* шест литара злата — На пушци је тридесет карика,| Свака *тегли* по три литре злата — 3) (у Рисну) wägen, pendo, cf. [vide] мјерити [2], н. п. тегли ми то.

тèглити се, лúм се, v. r. impf. н. п. клипка, ziehen (ein Spiel), attraho. cf. клипак [1], вући се [4].

тèглица, f. [1)] (у Слав.) vide [2] нàтега [1. — 2) cf. пипавица].

тèгљење, n. das Ziehen, Streben, tractus.

тегòба, } f. die Schwere, schwere Arbeit,
тегòта, (у Ц. г.)} ardua res.

тедáруљ[*], m. н. п. живи на тедаруњу, bequem, bene, commode.

тèдена, у пријеву: О јабуко, *тедена*, зеленико редена —

тéжа, f. die Schwere, gravitas, pondus. cf. [1 тежина;] тегоба.

1. **тèжàк, тежáка,** m. der Ackersmann, Ackermann, Feldbauer, agricola. [cf. радник, ратај, ратар, себар].

2. **тéжак,** тéшка, тéшко, (тêшкӣ и. тèшкӣ, кâ, кô, comp. тèжӣ) 1) schwer, gravis. — 2) тешка жена, schwanger, gravidus. cf. [vide] трудан [2]. — 3) врло велики, zu groß, nimius: У пићу је љута пијаница,| А у кавги *тешка* кавгација — 4) zu viel, nimius: набуо од *тешког* спавања; од *тешке* врућине не зна шта да ради. — 5) *Тежи* хатер од силе, т. ј. човјек кашто учини коме што за љубав на што би га ко тешко натјерао.

тежáтак, тка, m. (ст.) vide тежатник: Јер Власима Турци не вјерују,| А шеница *тежатка* не чека —

тèжатнӣ, нâ, нô, т. ј. дан, Werk-, operarius, profestus. [vide радни].

тèжатнӣк, m. der Werkeltag, dies profestus. cf. тежатак.

тежáче, чета, n. der Ackerbursch, agricola adolescentulus.

тèжâчкӣ, кâ, кô, der Ackersleute, agricolarum.

1. **тéжење,** n. das Sehnen, desiderium loci.

2. **тèжênje,** n. das (Feld-) Bauen, cultus (agri).

1. **тежúна,** f. vide тежа.

2. **тèжúна,** f. nabijena kudjelja, gebrochener Hanf, cannabis decorticata. [cf. канава].

1. **тéжити, жúм,** v. impf. 1) sich sehnen, hingezogen werden nach einem Orte (z. B. der Heimat), desiderio duci: Све *тежи* на свој завичај; Кол'ко Марко *тежио* на правду — 2) (у Дубр.) тежи једну оку, wiegen, pondo valere. cf. теглити [2, мицати 2, вагнути 2].

2. **тèжити, жúм,** v. impf. земљу, (Feld) bauen, colere (agrum).

тèзга,* f. 1) die Werkbank des Tischlers (cf. стружница), Schneiders, u. a. [cf. тезјај]. — 2) (у Вуковару) код воде оно мјесто гдје се граде лађе и воденице.

тèзгере,* f. pl. die Trage, feretrum. [cf. трања, цивијере].

тèзјâј[*], m. vide тезга [1].

тèзнâње, n. das Ziehen, tractio.

тèзмати, мâм, v. impf. (у Сријему) као вући, н. п. не тезмај то дете, ziehen, traho.

тèзмати се, мâм се, v. r. impf. (у Сријему) као вући се, sich schleppen, trahi.

тèк, [cf. теке 1, текер] 1) kaum, vixdum [cf. истом 2, јаком, нетом]: *тек* се сунце родило, а —. — 2) тек да видим, nur um zu sehen, solum. cf. истом [1].

тèкâр, [vide наново] cf. истекар.

тèке, 1) само, истом, cf. [vide] тек. — 2) додају Херцеговци и Арнаути кад говоре, н. п. *теке* Божја вјера; *Теке* немој да заденеш кавгу — *Теке* ми је ћогат непотковат —

текèлија, f.: Текла вода *текелија* — Није ли се *текелија* —

тèкер, vide тек: Па још боја *текер* заметнусмо —

тèкне[*], нета, n. vide корито. Текнета граде Каравлашки Цигани, па их варошани у њих купују (н. п. за прање кошуља, мијешење хљеба и т. д.), а проста корита (н. п. за појење стоке, за лужење кошуља по солима и т. д.) граде сељаци сваки себи.

тéкнути, тêкнê, v. pf. 1) einfallen, venit (redit) in mentem: текну ме ум (und das nämliche komisch: текну ме за врат). — 2) (у Дубр. и *тèкнути*, тêкнêм) vide дарнути, такнути, прихватити, berühren, tango: макар шта да оставиш, не ће *текнути*.

тèковина, f. vide течевина.

тѐкӯн, теку́на, m. (у Ц. г. и у Зети) das Rad, rota. [vide] точак[1], cf. коло.

тѐкӯница, f. das Erdzeiſlein, [die Zieſel,] mus noricus citellus Linn. [spermophilus cittillus L.].

тѐкӯћа̑ вода, f. fließendes Waſſer, aqua viva.

тѐла̑д, f. (coll.) Kälber, vituli.

тѐла̑л,* тела́ла, (cf. телар) m. der Herold, Ausrufer, praeco: телали по Биограду и сад носе различне хаљине и друге ствари те продају, cf. здур: Те он пушта лакога *телала* — *Телал* вика града Вучитрна —

телаа̀лина, f. die Ausrufs-Gebühr, praeconis mercedes.

телаа́лити, тѐла̑лӣм, [теларити] v. impf. ausrufen. pronuntio.

телаа́лов, a, o, des телал, praeconis.

тѐла̑лскӣ, ка́, ко́, Ausrufer-, praeconum.

телаа̀ље̑ње [теларење], n. das Ausrufen, pronuntiatio.

тѐла̑р[*], тела́ра, m. (у Ц. г.) vide **телал**: Три *телара* млада поставио, *Телар* више од јутра до мрака — Он у војску избаци *телара* —

телаа́ре̑ње, n. vide **телаљење.**

телаа́рити, тѐла̑рӣм, v. impf. vide **телалити.**

тѐлац, лца, m. рече се у шали за кога: *телац* Божји.

тѐлбӣз,* телби́за, m. vide калпозан.

тѐле, лета, n. das Kalb, vitulus.

тѐлеј[*], m. (у Сријему) vide [1] варак.

телѐнце, цета, n. dim. v. теле. [cf. телешце].

телѐсина, f. [ист.] augm. v. тело.

тѐлесни̑, на̑, но̑, (ист.) vide тјелесни.

тѐлетнина, f. 1) Kalbfleiſch, caro vitulina. — 2) Kalbfell, pellis vitulina.

телѐћа̑к, лећа́ка, m. der Ranzen, sarcina.

тѐлећӣ, ћа̑, ће̑, Kalbs-, kälbern, vitulinus.

тѐлешце, цета, n. vide теленце.

тѐлити, тѐлӣ, v. impf. werfen (von der Kuh), pario: ова крава *тели* све вочиње.

тѐлити се, тѐлӣ се, v. r. impf. kalben, pario.

тѐло, n. (ист.) vide тијело.

тѐлӯће,* f. der Rücken des Meſſers, dorsum cultri. cf. тилут.

тѐлфа,* f. (у војв.) der Kaffeeſatz, sedimentum coffeae.

тѐљење, n. das Kalben, partus vaccae.

тѐљиг, m. 1) (у Србији) око два добра прста *пошироко* дрво које се савије кози или овци око врата те о њему доље виси звоно. — 2) (у Хрв.) савијен прут, којега се крајеви доље забоду у јарам волу око врата. cf. тељига[1].

тѐљига, f. 1) (у Црмн.) vide тељиг 2. — 2) [*Тељига*] некака планина: Газе Турци *Тељигу* планину —

тѐме, мена, n. (ист.) vide тјеме.

тѐмељ, m. (*Θεμέλιον*) der Grund, fundamentum. [cf. подумента, подумијента].

темѐља̑к, темеља́ка, m. темељан човјек, ein kernfeſter Menſch, robustus. cf. [темељник,] темељњак.

тѐмѐљан, љна, љно, } н. п. човјек, kerngeſund,
темѐљит, а, о, } ſtark, valens.

темѐљнӣк, мељни́ка, }
темѐљња̑к, темељња́ка, } m. vide темељак.

тѐмењача, f. (ист.) vide тјемењача.

тѐмешце, n. dim. v. теме.

темѝнити[*], тѐмѝнӣм, v. impf. (у Рисну) vide мислити. cf. тамин.

темѝњѐ̑ње, n. vide мишљење.

Темѝшва̑р, мишва́ра, m. Temeswar, Temesvarinum.

Темѝшва̑рац, рца, m. Einer von Temiſchwar.

Темѝшва̑рка, f. Eine von Temiſchwar.

темѝшва̑рскӣ, ка̑, ко̑, von Temiſchwar.

Тѐмнић, m. ein Theil der Jagodiner нахија, nomen regionis.

тѐмпло, n. (у војв.) der Ikonoſtas in der Kirche, iconostasis templi graeci.

тѐна̑н[*], m. u. f. in der Redensart: на тена́ну (на тена́ни), bei Muße, bequem, commode, per otium.

тѐнац, нца, [тењац] m. (у Боци) vide [вукодлак] једогоња: Дебео као *тенац.*

тѐнеф,* m. vide врвца, узица.

тѐнта̑ње, n. 1) das Schlendern ohne zu wiſſen wohin, deambulatio. [cf. танчење]. — 2) vide навраћање[2].

тѐнтати, та̑м, v. impf. 1) ſchlendern ohne recht zu wiſſen wohin, deambulo otiosus. [cf. танчити]. — 2) кога, vide навраћати[2].

тѐнути, нѐ̑м, (по ист. кр. Србије) vide [тети] хтјети: Сад ако се, курво, *тенеш* везат' —

тѐнџера,* f. eine Art tiefer kupferner Pfanne, scitellae genus: Ругао се лонац *тенџери* (што је црна).

тѐнџерица (тенџѐрица), f. dim. v. тенџера.

тѐнчина, m. augm. v. тенац.

тѐњац, њца, m. vide **тенац.**

Тѐодор, m. Theodor, Theodorus. [cf. Тодор].

Тѐодорова су́бота, f. der Theodors-Samſtag (der erſte in der großen Faſte, das Feſt der Bäckerzunft), sabbathus S. Theodori, pistorum patroni. cf. Теодоровица[2].

Тѐодоровица, f. 1) Теодорова жена. — 2) vide Теодорова субота.

тѐоци, тѐла̑ца̑, m. pl. (coll.) Kälber, vituli.

тѐпав, a, o, ſtammelnd, blaesus.

тѐпавац, а̑вца, m. der Stammler, blaesus.

тѐпавица, f. die Stammlerin, blaesa.

Тѐпан, m. Mannsname, nomen viri.

тѐпа̑ње, n. das Stammeln, os blaesum.

тѐпати, па̑м, v. impf. ſtammeln, balbutio, blaesus sum. Неки који тепају, промијене *р* на *и*, н. п. *дрво* кажу *диво*, *крст кист*, *врст вист*, *стрина стина* (пред *и* изоставе *р*) и т. д. А неки га *(р)* промијене на *л*, н. п. *дрво*, *клст*, *плст*, *стлина* и т. д., тако мијењају и друга слова, н. п. *лсто* кажу *цура туја*, *чаша таса* или *часа*, *зсна* и т. д.

тѐпе[*], пета, n. (у Срнјему) котрљ сврх тјемена у пега. cf. [vide] тепелук[1].

тѐпелак[*], **тѐпеока**, m. (у Боци) vide тепелук[1]: Дивно ти је Туре погодило| Под *тепелак* у чело јуначко —

Тепѐлен, m.: Опреми је к *Тепелену* граду —

тѐпелук[*], m. 1) ſilberne oder goldene geſtickte Platte auf den (meiſt rothen) Frauenmützen, ornatus tiarae muliebris. cf. тјемењача[2, тепе, тепелак]. — 2) (у дуге пушке крај доље од кундака, а у пјесмама и јабука у мале пушке, der Flinten- und Piſtolenkolben, manubrium flintae (fistulae igniferae): И покрили пушкам' *тепелуке* —

тѐпѐње, n. das Herumſchweifen, vagatio.

тѐпка, f. (у Лици) дивља или каква друга крушка, која се не може јести док не угњили, eine Art Birne, piri genus [pirus communis L. var.].

тѐпсија,* f. (pl. gen. тѐпсијâ) ein kupfernes Becken, pelvis aenea: у тепсијама се пеку највише пите, а и риба и месо.

тѐпсијца, f. dim. v. тепсија.

тѐпсти се, тѐпём се, v. r. impf. herumſchweifen, vagor.

тѐр, vide [1]те 2.

терáзије,* f. pl. 1) (у војв.) vide **теревије**. — 2) [*Теразије*] in Belgrad ein Stadtviertel.

терáзијце, f. pl. dim. v. теразије[1].

1. **тѐрак**[*], рка, m. n. п. од хаљине или од цревања, das Muſter, forma.

2. ***терàк***, *(у Ц. г.) vide* [тешто] *акоће*.

тѐрâнка, **тѐрâнција**, } f. Streit, lis. [vide парба]. cf. растѐрâнцијa, } пра.

тѐрâње, n. (ист.) vide тјерање.

тѐрати, рâм, (ист.) vide тјерати.

тѐрати се, рâм се, (ист.) vide тјерати се.

тѐрба, f. Streit, Prozeß, lis. [vide парба].

тѐре, (ст.) vide [1]те 2: *Тере* нама садо ндат стигне — Од лаката *тере* до ноката — Они сједе *тере* пију вино —

терѐзије[*], терѐзијâ, f. pl. die Schalwage, libra. cf. [теразије 1; vide] мјерила.

терѐзијце, f. pl. dim. v. терезије.

тѐрем, vide [1 т е 2] тере: *Терем* Бога молила —

тѐрет, m. (у војв.) die Laſt, Fracht, onus vehiculi, navis. cf. товар[1].

тѐретан, тна, тно, н. п. кола, beladen, befrachtet, oneratus.

тѐрезе[*], f. pl. das Modell (der Goldarbeiter), proplasma (aurifabrorum). cf. калуп[1].

тѐрзибаша,* m. der Zechmeiſter der Schneider, sartorum collegii praefectus.

тѐрзибашин, a, o, des терзибаша, sartorum collegii praefecti.

тѐрзибашиница, f. die Frau des терзибаша, uxor *тоū* терзибаша.

тѐрзија,* m. (pl. gen. тѐрзијâ) der Schneider, sartor. cf. [vide] кројач[1]. У Србији по селима терзије су сељаци као и остали људи, па кад коме треба што да му шије (н. п. гуњ, чакшире, зубун), он га зове својој кући, те ондје ради.

тѐрзијан,* m. der Schlägel, der Kiel des Citherſpielers u. ſ. w., plectrum: Тамбурице, моја дангубице!| *Терзијане*, мој голем зијане —

тѐрзијин, a, o, des Schneiders, sartoris.

тѐрзијински, **тѐрзијски**, } kâ, kô, Schneider-, sartorum.

тѐрзилица, f. die Schneiderin, vestifica.

терзѝлук,* m. das Schneiderhandwerk, ars sartoria, vestificina.

тѐркија (cf. терњија),* f. 1) der Mantelſack des Reiters, mantica equitis. — 2) der Riemen am Sattel, woran der Mantelſack befeſtigt wird, lora manticae.

терлидѝба, **терлидѝва**, }* f. (ст.) Art Zeug zu Kleidungen, texti genus: По јелеку *терлидиба* до земље — Казаћу ти што су дара дали:| Два пашића двије *терлидиве* —

тѐрлуци,* **тѐрлу̑кâ**, m. pl. weichlederne Unterſchuhe der Frauen, calcei interiores feminarum.

тѐрно, vide [1]т е[2], тер: Соко сједи, *терно* гледи —

тѐрњија,* f. vide **теркија**.

тѐсан, сна, сно, (ист.) vide тијесан.

тѐсâње, n. das Zimmern, Behauen, exasciatio.

тѐсати, тѐшём, v. impf. behauen, zimmern, exascio.

тѐскера,* f. der Zettel, Schein, scheda, tessera.

тескòба, f. (ист.) vide тјескоба.

тѐсла, f. eine Art Hacke (der Trogmacher), asciae genus ad excavandum.

тѐслâр, тесла́ра, m. (у Срнјему) бијела водена тица већа од патке, Art Waſſervogel, avis aquaticae genus.

тѐслица, f. dim. v. тесла.

тѐснити, тѐснём, (ист.) vide тијеснити.

тѐстâван, вна, вно, (ист.) vide тјеставан: *Теставне* јој обадвије руке,| Месила је болс летурђије —

тѐсте,* ета, n. das Dutzend, duodecim.

тѐстебаша,* m. das Muſterſtück eines Dutzends (das nicht mit eingewickelt iſt), exemplum, ſpecimen duodecim ejusdem generis rerum.

тестѐра[*], f. (у војв.) vide тестере.

тестѐрâње, n. das Sägen, serratura. [cf. тестерисање].

тестѐрати, рâм, v. impf. ſägen, serro, serram duco. cf. тестерисати.

тестѐре[*], рета, n. die Säge, serra. cf. пила[3, тестера], шега.

тестѐрисâње, n. [vide] тестерање.

тестѐрисати, ришём, v. impf. vide тестерати.

тѐстија,* f. ein Waſſerkrug, urceus. cf. [vide] крчаг.

тестијѐтина, f. augm. v. тестија.

тѐстијца, f. dim. v. тестија.

тѐстѝр,* тестѝра, m. 1) die Freiſprechung (eines Lehrburſchen), emancipatio(?): је ли узео *тестир*? дао му је *тестир*. cf. справа[2]. —

2) Erlaubniß, venia, licentia [vide допуштење; cf. слободан 2]: Не могу ти дати Биограда| Без *тестира* царева везира — Је ли *тестир* мало поиграти —

тêсто, n. (ист.) vide тијесто.

тéта, f. hyp. v. тетка.

тéтак, тка, m. 1) очине или материне сестре муж, der Tante Mann, maritus amitae aut materterae. — 2) стао као тетак, wie ein Lümmel: прави тетак. cf. [vide] дедак.

тѐти [тенути], ȍћу, vide **хтети**: Не *те* га Тода љубити —

тети́ва, f. 1) die Sehne des Bogens, nervus: Запе стрелу за златну *тетиву* — 2) die Saite von Sehnen, chorda, nervus. [cf. тетиво, жица 4]. — 3) (у Бјелопавл.) греда преко осталијех греда одоздо на тавану. У Тршићу у кући нашој овака се греда звала *окагача*.

тети̏вика, f. (у Дубр.) die [italienische] Stechwinde, smilax aspera L.

тѐти̂во, n. vide тетива [2]: Ја бих свашто, мајко, раскинуо| До проклето дрндарско *тетиво* — Пожикао жицом од *тетива* —

тѐтик [тефтик],* m. vide [2] лу̂к [1].

тéтин, a, o, der Tante, amitae aut materterae.

тѐтица, f. dim. v. тета.

тѐтка, f. очина или материна сестра, die Tante, amita seu matertera. [cf. љеља].

тѐткин, a, o, der тетка, amitae et materterae.

тéтков, a, o, des тетак [1], mariti amitae aut materterae.

Тѐтово, n. мјесто у старој Србији к југоистоку. Турци у Тетову говоре Турски и Арнаутски, а Хришћани Српски, и то боље него и у Крчави и у Гостивару. Око Тетова има села у којима су људи закона Турскога а говоре Српски.

тѐтошêње, n. das Pflegen, curatio.

тѐтошити, ши̂м, v. impf. (у Сријему) pflegen, foveo: како јој не би здраво дијете било, кад све око њега *тетоши*. cf. његовати, снажити, блажити [2; гајити].

тѐтрêб, (ист.) } m. vide тетријеб.
тѐтри̂б, (зап.) }

тетри̏ва̂н,* трива́на, m. der Palankin, sella gestatoria, lectica. Турски везири особито путују у тетриванима.

тѐтријеб, m. (јуж.) der Auerhahn, tetrao [uragallus L.].

тетр̀љан, m. [cf. тотрљан] 1) бијели, [gemeiner Andorn,] mambrium vulgare L. — 2) модри, [Ballote,] ballota nigra Linn. — 3) водени, [Sumpf-Ziest,] stachys aquatica Linn. [stachys pallustris L.].

тету̀ра̂ње, n. 1) das kümmerliche Leben, vita inops. — 2) das Taumeln, titubatio.

тету̀рати, ра̂м, v. impf. 1) kümmerlich leben, parce ac duriter se habere. — 2) taumeln, titubo: *тетура* као пијан.

тѐћи, тѐчêм, v. impf. 1) fließen, fluo. [cf. ислеисати]. — 2) кућу, новце, erwerben, gewinnen, lucror. — 3) dauern, duro [vide трајати 1]: Дуго ти се име спомињало| Докле *текло* сунца и мјесеца —

тѐћи се, [v. r. impf. vide прцати се:] *тече се коза.*

тефѐрич,* m. 1) die Landfahrt, Landpartie, epulum rusticum: отишли на теферич. — 2) das Landhaus, villa: Па попали Турске карауле| И обори Турске *тефериче* —

тефтѐда̂р[*], теда́ра, m. der Rechnungsführer, quaestor: Везак везла сеја *тефтедара* —

тефтеда́рев, a, o, vide тефтедаров.

тефтеда́ревица, f. vide тефтедаровица.

тефтеда́ров [**тефтедарев**], a, o, des тефтедар, quaestoris.

тефтеда́ровица [**тефтедаревица**], f. die Frau des тефтедар, uxor quaestoris.

тефтѐда̂рски̂, ка̂, ко̂, Testedars-, quaestorius.

тѐфтер[*], m. (διφθέρα) das Rechnungsbuch, rationarium, codex accepti et expensi.

тѐфтерêње, n. das Aufschreiben der Rechnung, rationum adnotatio.

тѐфтерити, ри̂м, v. impf. buchhalten, rationes curo.

тѐфтик[*], m. (у Ц. г.) vide **тетик.**

тѐфти̂ш,* тефти́ша, m. die Untersuchungskommission, das Untersuchungs- Kommando an Ort und Stelle, quaestio (de latronibus). Тефтиши су од прије бивали особито послије ратова кад се појаве многи хајдуци: на то одређени Турци изиђу у народ пак се намјесте на једноме мјесту и ондје сабију сав народ у оборе (као стоку) и мучећи га и уцјењујући ишту да им се издаду хајдуци, па ако им се ко изда, набију га на колац. На тефтишима се губе и други људи осим хајдука који се нађу да су криви, а глобљавају се готово сви.

тефти́шêње, n. das тефтиш-halten, quaestio.

тефти́шити, тѐфти̂ши̂м, v. impf. тефтиш-halten, quaestionem habeo.

тѐхарица, f. (у Дубр.) колач с бијелијем јајетом у сриједи за ускрс као *лук* за божић, eine Art Osterkuchen, spirae genus.

тѐци̂во, n. vide течевина: Неправедно *тециво* на треће кољено не слази.

тѐцикућа, f. u. m. der Haushälter, die Haushälterin, pater et mater familias.

тéча, m. (у војв.) hyp. v. тетак.

тéчан, чна, чно, (у Барањи) schmackhaft, jucundi saporis: тако је данас било *течно* јело, да већ не може боље бити.

тѐчевина, f. das Erworbene, res quaesita meo labore. cf. [тековина,] тециво, теџбина.

тѐчêње, n. 1) das Fließen, flumen. — 2) das Erwerben, lucratio. — 3) das Dauern, duratio.

тѐчић, m. der тетка Sohn, filius amitae aut materterae.

тѐџбина, f. vide течевина.

Тéша, m. (ист.) vide Тешо.

Тѐшан, m. Mannsname, nomen viri (von Теодор).
тѐшѐње, n. (ист.) vide тјешење.
тѐшити, шѝм, (ист.) vide тјешити.
тѐшкàње, n. das Bereuen, poenitentia.
тѐшкати се, кâм се, v. r. impf. говорити: *тешко* мени! bereuen (mit dem Worte тешко!), poenitet.
тѐшко, 1) weh, vae, male sit: *тешко* мени! *тешко* њему! *Тешко* лонцу из села зачине чекајући. — 2) ſtark, ſehr, valde [vide веома]: И *тешко* се кнеже додворио,| За сваштo се умолит' могаше — 3) vide једва: Стара мати *тешко* дочекала —
тешкòћа, f. das Trübſal, res afflictae: Од тешке *тешкоће* не може човјек да живи.
тѐшњâк, тешњáка, m. (у Хрв.) дрво од кога се лучка *теше*.
Тéшо, m. (јуж.) hyp. v. Теодор. [cf. Теша].
тѐштан, а, о, (ист.) vide тјештан.
тѐшто (те што), was iſt's darnach? quid tum? nil inde mali. [cf. акоће, 2 терак, тотњему].
1. **тѝ**, du, tu.
2. **ти**, dat. v. тѝ (verhält ſich zu теби wie те zu тебе) 1) dir, tibi (als enclitica). — 2) дао сам *ти* сину, deinem Sohn, tuo filio: био сам *ти* код куће; видио сам *ти* брата. — 3) ſcheinbar pleonaſtiſch (das griech. τοι): Бено синоћ на конаку бјесмо,| Господску *ти* вечер' вочерасмо,| Лијепу *ти* ђевојку виђесмо! — Добро *ти* је рано поранити! — Чарна горо, пуна *ти* си лада! —
тѝгâн, тигáна, m. (у Дубр.) vide шерпиња. cf. тигањ.
тѝгâњ, тигáња, m. [cf. просуља,] тава, der Tiegel, catillus figlinus.
тигàњић m. } dim. v. тигањ.
тигàњица, f. }
[**тигар**, тигра, m. felis tigris L.; cf. тигро.]
[**тигла**, f. vide цријеп 2; *види* s. v. баба коризма.]
тѝгрић, m. pl. junge Tiger, pulli tigridis: Наврани се тигро с *тигрићима* —
тѝгро, m. hyp. v. тигар: Наврани се *тигро* с тигрићима —
тѝжика, f. (у Сријему) Lungenſucht, phthisis pulmonalis. [vide суха болест].
тѝј, тѝја, тѝјо, vide тих.
тѝја, (у Хрв.) vide [ђа 3] тја.
Тѝјана, f. планина: У *Тијани* високој планини —
тѝјек, m. [јуж.] у пјесми, der Lauf (des Waſſers), lapsus: Занесе га *тијек* воде ладне —
тѝјело, n. (јуж.) 1) der Leib, Körper, corpus [cf. снага 2]: Тако ми се *тијело* не разлијевало као пјена морска. — 2) Geſchlechtsglied, membrum gentile.
тѝјѐње, n. das Fettwerden, pinguefactio.
тѝјесак, ска, m. (по југо3. кр.) die Preſſe (z. B. Oel-), torcular. [cf. менђеле (менгеле), ступа 3, тијест, трепача, трлица 1].
тѝјѐсан, сна, сно, (тѝјесни, нâ, нô, comp. тјешњи) (јуж.) 1) enge, knapp, angustus. [cf. тјескобан, тјескотан]. — 2) (у Ц. г.) човјек, који не може да отрпи кад му се што неповољно рекне, gallenſüchtig, stomachosus.
тѝјѐснити, тѝјесним, v. impf. [јуж.] enge machen, angusto.
Тѝјеснô, n. adj. [јуж.] варошица на острву између Задра и Шибеника; ту је мост на отоци морској.
тѝјест, m. (у Боци) vide тијесак.
тѝјесто, n. (јуж.) der Teig, massa (farinacea).
тѝјѐштѐње, n. [јуж.] das Preſſen, pressio.
тѝјѐштити, тѝјештим, v. impf. (у примор.) н. п. грожђе, маслине, preſſen, keltern, prelo premere.
тѝјом, adv. vide тихо: Па је вили *тијом* бесједио — А вук врану *тијом* бесидио —
тѝк, (у Хрв.) н. п. моја је кућа *тик* до његове, ganz, prope. cf. [2] баш [2].
тѝкâч, тикáча, m. (у Сријему) vide ткалац.
тѝква, f. (pl. gen. тѝкâвâ) 1) der (Flaſchen-) Kürbis, cucurbita lagenaria Linn. Тикава има од много руку [cf. шуњур, шуњурица]: а) тиква *водѐнâ* [cf. загрљача], која је у дну широка, по том горе сужена па опет мало у дугуљ раширена; одоздо је затубаста да може управо стајати на земљи; пошто се осуши, пробуши се одозго и извади се из ње сјеме и сало, па се онда у њој носи вода свезавши је узицом ондје гдје је сужена. Овијех тикава има врло великијех, да може пет шест и више ока воде у једну стати; али је једна врста од њих тако мала да не може ни литру воде узети, и ово се зове *барутна тиквица*, јер су у Србији од прије људи у њима носили барут о појасу. — б) [1] *врг* или *крбањ* [1], који је у дну такођер широк, али има држак танак и једнак: овом се тиквом, пробушивши је са стране, захвата и пије вода, а кашто и вино. — в) [2] *натега* [1] или *натегача*; она је доље округла и дугуљаста, али има врло дугачак држак. — г) *илòснâ*, која је плосна готово као плоска; она се пробуши са стране па се у њој носи ракија и друго пиће. — д) *јургета* [vide бундева 3] (Trompeten-Kürbis), она је врло дугуљаста и на земљи не може дуквчије стајати до полошке; јургете зелене по варошима вадијевају се месом и кухају за јело, а у Србији по селима ја сам гледао и овијех тикава сухијех гдје су мало више од сриједе пробушене и обješене те се у њима што држи н. п. со и т. д. Тиквс се највише сију око плотова или се уза њих ударају розге, да би им вријежа ишла у висину те тако да би им род висио и право растао. — 2) гдјекоји зову и бундеве тикве. [vide бундева]. — 3) **дивља тиква**, у Дубр.) Giftrübe, bryonia [dioïca L.] — 4) [**дебела тиква**, bryonia alba L. — 5)] der Schädel, calva.

тиквѐни̂, на̂, но̂, н. п. сјеме, Kürbis-, cucurbitae, cucurbitinus.

тиквѐтина, } f. augm. v. тиква. [cf. тиквурина].
ти̏квина, }

ти̏квић, m. ein kleiner Kürbiß, cucurbitula: Дај ми, пријо, једну тикву.| Не дам, богме, ни *тиквића* —

ти̏квица, f. dim. v. тиква.

тиквýрина, f. augm. v. тиква. [vide тикветина].

ти̏кнути, нêм, v. pf. vide таћи: Момак викну, а ђогата *тикну* —

ти̏ла, f. Art Baum [Geisklee], arboris genus [cytisus Weldeni Vis.].

тилѐсина, f. [зап.] augm. v. тило.

тѝлесни̂, на̂, но̂, (зап.) vide тјелесни.

тилѝсум,* m. der Talisman, signum magicum, [vide запис 1] cf. хамајлија: Она бије сваке *тилисуме* —

ти̂ло, n. (зап.) vide тијело.

тѝловина, f. Holz von тила.

тѝлу̂т[*], тилу́та, m. (у Ц. г.) vide телуће.

ти̏лутицê, (у Боци) vide насатице.

Ти́ма, m. (ист.) vide Тимо.

тѝма̂р,* тима́ра, m. 1) das Striegeln, usus strigilis in equis, labor strigilis. — 2) (у Ц. г.) vide такум: А војводи коња под *тимаром* — 3) [*Тимар*] кнежина нахије Требињске, eine Gegend in der Herzegowina, nomen regionis. — 4) Art Lehngut, praedii beneficiarii genus, cf. зијамет: Одуз'о ми земљу и *тимаре* —

тима́рêње, n. das Striegeln, strigilis usus.

тима́рити, тѝма̂ри̂м, v. impf. striegeln, strigili rado.

тимарòвати се, ма̀рујêм се, v. [г.] impf. (ст.) sich putzen, componere pennas: Паун нам *се тимарује* —

ти̏ме, мена, n. (зап.) vide тјеме.

ти̏мењача, f. (зап.) vide тјемењача.

ти̏мешце, n. dim. v. тиме.

тѝмјан, m. vide тамјан.

Ти́мо, m. (јуж.) hyp. v. Тимотије. [cf. Тима].

Тѝмок, Тимо̀ка, m. 1) Name des Grenzflusses zwischen Serbien und der Bulgarei: На *Тимоку* златноме потоку — 2) die Gegend am Timok.

ти̏мор, m. (у Далм.) der Felsen, rupes. [vide 1] камењак[1], cf. стјењак.

Тимо̀тија, }
Тимо̀тије, } m. Timotheus, Timotheus.

Тѝмочанин, m. (pl. Тѝмочâни) човјек из Тимока[2].

Тѝмочâнка, f. vide Тимочкиња.

тѝмочки̂, ка̂, ко̂, von Тимок.

Тѝмочкиња, f. жена из Тимока[2; cf. Тимочанка].

ти̏н, m. (у Хрв.) die Scheidewand, paries. [vide пријебој 1]. cf. претин.

тинди̇рик, m. некаке трепетљике: Међу ноге великог везира,| До везира триста *тиндирика*,| Везир држи тешка дегенека:| Ко помрси триста *тиндирика*| Да му удри триста дегенека —

тининини, у припјеву, cf. тананана.

ти̇нити, ти̂ни̂м, v. impf. (у Хрв.) кућу преграђивати, verschlagen, parietem duco per —. cf. претинити.

ти̂њ, m. (у Сријему) сијено или папрат или слама, што се меће између два плота кад се што оптињује. cf. оптињивати.

ти̇њâње, n. das Glimmen, ignis gliscens.

ти̇њати, њâ, v. impf. glimmen, glisco: тиња ватра.

ти̇њêње, n. vide оптињивање.

ти̂њи̂, њâ, њê, н. п. за тињи час, bald, hurtig, in kurzer Zeit, brevi, impigre.

ти̇њити, ти̂њи̂м, v. impf. (у Сријему) vide оптињивати.

ти̇њичица, f. у овој загонеци: *Тињичица* вињичица у њу поје витикос (дијете у колијевци).

ти̏па, f. у загонеци: *Типа* на *типи*, а нигђе крпљена није? или: *Типа* на *типу*, крпа на крпу, ни концем швено, ни иглом бодено? (кокош).

ти̏пав, a, o, langsam und ungeschickt (bei der Arbeit), tardus et ineptus.

ти̇па̂р, типа́ра, m. in der Redensart: по типару, н. п. говори, т. ј. полако, господски (као из књиге, по *типику*?), langsam, lente.

ти̏пса, f. vide **стипса**.

ти̏псâње, n. vide **стипсање**.

ти̏псати, сâм (ти̏пшêм), vide **стипсати**.

1. **ти̏р**, sagt man zur Ziege, damit sie beim Melken still halte, vox sistentis capram ad mulgendum. cf. тири.

2. **ти̂р**, m. (у Дубр.) [cf.] мах[1], Stoß, pulsus: Од првога *тира*, доброга сина, — тако честитају младенцима послије вјенчања без и какога устручавања — и сам свештеник у цркви.

Ти̏ран, *m. град у Арбанији: Из Тирана града бијелога* —

ти̇ранин, m. vide тирјанин: И то зачу паша *тиранине* — Трећи тражи паша *тиранине* —

ти̏рâње, n. (зап.) vide тјерање.

ти̏рати, рâм, (зап.) vide тјерати.

ти̏рати се, рâм се, (зап.) vide тјерати се.

ти̏ри! cf. [1] ти̏р!

ти̏риплик[*], m. бијели конци, што се продају по дућанима, Ladenzwirn, fila emta (non domi facta): И бијела *тириплика* —

тири̇ти̂нгуске, f. pl. cf. опеченчело (само у оној загонеци). [vide титирингуске].

ти̏рјанин [**тиранин**], m. der Tyrann, tyrannus: Бре тавнице цара *тирјанина* —

ти̏рјâнски̂, a, o, tyrannisch, tyranicus: *Тирјанскога* цара Сулејмана —

ти̏рше[*], шета, n. у ћурчија танка кожица која се сијече на врло уске каишиће те се њима шарају хаљине.

тӣс, m. Lerchenbaum, [gemeiner Taxbaum, Rothei-ben,] pinus larix Linn. [taxus baccata L.].

Тӣса, f. 1) die Teiß, Tibiscus. — 2) планина: Да идемо у *Тису* планину! И ту ћемо да-новати — Па пођемо у *Тису* планину — 3) [*тиса*] (у Ц. г.) н. п. „нијесам, *тиса* и вијек!“ т. ј. никад.

тӣсан, сна, сно, (зап.) vide тијесан.

тӣсић, m. младо тисово дрво.

тӣскање, n. das Drücken, pressio.

тӣскати, кӑм, v. impf. 1) drücken, premo. — 2) ſtoſſen, trudo. [vide гурати]. cf. турати.

тӣснути, нӗм, (тӣснух и тӣскох, тӣсну и тӣште) v. [pf.] impf. 1) drücken, premo. — 2) ſtecken, immitto: Пак је *тиште* у шпаг од доламе — 2) verſtoßen, detrudo: Стару мајку у свијет *тиснуо* —

тӣснути се, нӗм се, v. [r.] pf. ſich werfen, se conjicere: Дорину *се тиште* у рамена — *Тискоше се* управ к планинама —

тӣсов, a, o, Lerchenbaum-, larignus.

Тӣсовац, Тӣсо̀вца, m. планина у Цуцама: У *Тисовац* тврди осванула —

тӣсовина, f. Lerchenholz, lignum larignum.

тӣсово дрво, n. der Lerchenbaum, pinus larix L.

тӣсто, n. (зап.) vide тијесто.

тӣсутњӣк, m. vide хиљадар.

тӣсућа, f. (по јуроз. кр.) Tauſend, mille, cf. [vide] хиљада: Једна смрт *тисућа* узрока.

тӣта! weg da (zu Kindern, daß ſie etwas nicht angreifen ſollen), vox impedientis infantem ne quid tangat.

1. **тӣти**, тӣјӗм, v. impf. fett werden, pinguesco. [vide гојити се].

2. **тӣти**, дӗу, vide **хтити**: Одбигла га мајка и љубовца,| А не *тила* сестра Доротија —

титӣрӣнгуске, [f. pl.] у овој загонеци: Полећеле *титирингуске*, тамо горјен по молиш Бога, сусрете их опеченчело, ђе идете *титирингуске*? Ђе идемо да идемо, тебе не питамо (варнице од огња и вериге). [cf. тиритингуске].

тӣтњање, n. verbal. v. титњати.

тӣтњати, њӑм, v. impf. кад мало дијете спава, рече се: *титња*, т. ј. гојн се, расте, zunehmen, crescere.

тӣтор, m. (*κτίτωρ*) der Wohlthäter eines Kloſters, benefactor monasterii aut ecclesiae. cf. [vide] приложник.

тито̀рија, f. (у Боци) vide нурија.

тӣторин, m. der Verwalter, curator: Ал' ја немам благу *титорина* —

тӣторити, рӑм, v. impf. pflegen, colo, у овој пјесми: Сву ноћ свога коња *титорио* —

тӣто̀рка, f. die Wohlthäterin des Kloſters, der Kirche, benefactrix.

тӣтра, f. 1) игра у којој се округли каминчи бацају из руке у висину и дочекују опет на руку и хватају у руку. У Врпцу ову игру играју женска дјеца са пет каминчака, а у Црној гори играју је мушкарци с једанаест камена и дванаестим коњем. [cf. титралица 2; пиљак]. — 2) pl. **тӣтре** (у шали) die Hoden, testiculi. — 3) (у Хрв. око Перушића) vide кукурјак.

тӣтралица, f. 1) јабука што се њом титра, der Wurfapfel, pomum jaculum. — 2) vide титра 1.

тӣтрање, n. das Werfen der Aepfel in die Höhe um ſie wieder in die Hand aufzufangen, projectio pomorum in altum, eorumque exceptio.

тӣтрати се, рӑм се, v. r. impf. 1) im Falle aus der Höhe auffangen, excipio projectum quid manibus. Дјевојке се титрају јабукама: узме дјевојка двије јабуке, па их брзо једну за другом баца у небо и дочекује у руке: Па *се титра* златним буздованом| К'о ђевојка зеленом јабуком — 2) кин, einen zum Beſten haben, ludifico quem.

[**титре**, f. pl. vide титра 2.]

титрѐнке[*], f. pl. das Flitterwerk, die Quincaille, bracteae tremulae: На синџирим' ситне *титреике*| Што ђевојке носе о грлу —

тӣтрица, f. (у Барањи) die gemeine Kamille, matricaria chamomilla [L.; cf. прстенак 3б, раман 2, раменак 2, царев цвијет].

тӣћ, m̐. (pl. gen. тӣћӑ) 1) ein junger Vogel, pullus, avicula [cf. тиче]: Рани *тићи* одлијећу. — 2) (н. п. у кукуруза) онај мали струк који поред главнога струка израсте, Räuber, stolo. cf. тићити се.

тӣћѐње, n. verbal. v. тићити се.

тӣћити се, ћӑм се, v. r. impf. 1) н. п. тиче се кукурузи, т. ј. поред главнога струка расту мањи (*тићи*), који се обично чупају, Nebenſproſſen treiben, stolones agere. — 2) vide разметати се, поносити се.

тӣфтик[*], m. (у војв.) vide мавез.

тӣх [тиј], a, o, ſtill, tacitus: *Тиха* вода брије-гом рони.

[**тихо**, adv. v. тих; cf. тијом.]

тӣца [**птица** (втица)], f. (pl. gen. тӣцӑ) der Vogel, avis. cf. тјеца.

тӣцање, n. das Rühren, Anrühren, tactus.

тӣцати, тӣчӗм, v. impf. rühren, anrühren, attingo. [vide дирати].

Тӣчӑр, m. eine Ebene unter Лозница: С војском сиђи до поља *Тичара*,| На *Тичару* с војском Дрину прећи —

тӣче, ета, n. vide тић[1].

тичѐтина, } f. vide тичурина.
тӣчина, }

тӣчица, f. dim. v. тица.

[**тичја трава**, f. vide трава 7.]

тӣчји, чјӑ, чјӗ, Vogel-, avis, avium.

тӣчји нокти, m. pl. Art Pflanze, herbae genus.

тичу̀рина, f. augm. v. тица. [vide тичетина].

тӣшӗ, [adv.] comp. v. тихо: *Тише*, *тише*,| Биће кише.

тӣшѐње, n. (зап.) vide тјешење.

тишӣна, f. 1) die Stille, silentium. — 2) die Windſtille auf Flüſſen, silentium venti.

тӣшити, шӣм. (зап.) vide тјешити.

тѝшкање, n. das Beſchwichtigen, *to* sopire.
тѝшкати, кâм, v. impf. beſchwichtigen, sopio.
тѝшина, f. (у Сријему) vide [навала 1] налога.
тѝшња, f. vide протисли.
тѝштан, а, о, (зап.) vide тјештан.
тѝштање, n. das Drücken, pressio.
тѝштати, штѝ ме, v. impf. 1) drücken, premo. — 2) ängſtigen, kümmern, ango: то ме *тишти*.
тѝштати се, тѝм се, v. r. impf. einander drücken, premere se invicem. Два *се* ђеда *тиште*, а између њих бијела пјена пиштн (воденично камење и брашно).
тја [cf. тија], (у Хрв.) vide ћа[3].
тјелèсина, f. augm. v. тијело.
тјелèсни, нâ, нô, [јуж.] körperlich, corporis.
тјѐме, мена, n. (јуж.) der Scheitel, vertex.
тјѐменача, f. (јуж.) 1) у дјеце на глави као пупњица или красте, eine Art Ausſchlag am Kopfe der Kinder [der Schmeerfluß, der Gneis], pustularum genus [eczema seborrhoicum (neonatorum)]. — 2) vide тепелук 1.
тјѐменце, n. dim. v. тјеме.
тјѐна, f. (у Босни и у Херц.) н. п. на јајету, die Membrane, das Häutchen, membrana. cf. тјеница [тљеница], опна.
тјѐница [тљеница], f. dim. v. тјена, н. п. у јајета, површ млијека.
тјѐрање, n. (југоз.) das Treiben, agitatio.
тјѐрати, рâм, v. impf. (југоз.) treiben, agito. [vide гонити 1].
тјѐрати се, рâм се, v. r. impf. (југоз.) (cf. гонити се) 1) rammeln (von Haſen), coëo. — 2) ſich verfolgen (mit Prozeſſen), persequi se in foro.
тјескòба, f. [југоз.] die Enge, angustiae. [cf. тјескота, тјесноћа].
тјѐскобан, бна, бно, [југоз.] vide [тијесан] тјескотан.
тјескòта, f. (у Ц. г.) vide тјескоба.
тјѐскотан, тна, тно, [југоз.] enge, angustus. cf. [vide] тијесан.
тјеснац, тјесна̀ца, m. [југоз.] der Engpaß, angustiae. [vide ждријело]. cf. кланац.
тјеснòћа, f. [југоз.] die Enge, angustiae. [vide тјескоба].
тјѐстâван, вна, вно, (југоз.) vide тјештан.
тјѐти, òћу, vide **хтјети**.
тјѐца, f. (у Омишу и у Дубр.) vide тица.
тјѐшење, n. (јуж.) 1) das Beruhigen, pacatio. — 2) das Tröſten, consolatio.
тјѐшити, шѝм, v. impf. (јуж.) [cf. утјешавати] 1) beruhigen, paco, н. п. дијете. — 2) tröſten, consolor.
тјѐштан, а, о, (јуж.) н. п. руке, beteigt, massa illitus. [cf. тјеставан].
ткáлац, лца, m. der Weber, textor. [cf. ткач].
ткâља, f. die Weberin, textrix.
ткâница [каница 1], f. ein gewebter Gürtel, Schärpe, cingulum textum.
ткâнице, f. pl. Art Frauengürtel, cinguli genus. cf. пафте [(павте), пафта (павта, папта) 2, колан 2].
ткáничица, f. dim. v. тканица.
ткáње, n. 1) das Weben, textus. — 2) das Gewebe, textura.
ткáти, чêм (ткâм, у Сарајеву и ткêм), v. impf. weben, texo.
ткò, кòга, vide ко.
ткòгод, когагòд, vide когод.
ткòгођ, когагòђ, vide когођ.
тлáка, f. (у Хрв.) vide [кулук] робија 1.
тлáпити, пѝм, v. impf. сву ноћ сам тлапио којешта, durcheinander träumen, somnio susdeque. cf. [2] клапити.
тлáпљење, n. das Durcheinanderträumen, somnia promiscua.
тлáпња, f. das Durcheinanderträumen, somnia promiscua. cf. клапа.
тлáчење, n. 1) das Treten, conculcatio. — 2) (у Хрв.) das Fröhnen, praestatio operae servae.
тлáчити, тлâчим, v. impf. 1) worauf treten, calco: Јелен попасе смиљ по загорју,| Више га *тлачи* нег' што га пасе — 2) (у Хрв.) fröhnen, praesto operam servam. [vide кулуковати].
тлè, тáлâ, } f. pl. (по југоз. кр.) der Boden, so-
тлѝ, } lum [cf. под 3, 1 таван 5; патос]: на *тлима*; паде на *тле*; Паде тама од неба до *тала* — На *тле* паде, и чашу испусти — Скројио јој жути кавад до самијех тли — И све их је с *тлима* поравнио —
тљѐница, f. (у Грбљу) vide тјеница.
тмѝна, f. augm. v. тама [cf. тмица]: На њима се *тмина* уфатила — А у *тмину* пушке сијевају —
тмѝца, f. (у Дубр.) vide тмина: куд ћеш тамо у *тмицу*?
тмòра, f. не иде киша, већ онако некака *тмора*, cf. натмурити се.
тмýша, f. Finſterniß, caligo. cf. тама[1], невиђелица.
1. **тò**, n. 1) von taj, та, то, das, istud. [cf. ото]. — 2) als conj. im Nachſatz (ſelten), ſo, —: ако ти дођеш, *то* ће и он доћи, ſo wird auch er kommen, veniet et ille; ако тако буде, *то* смо ми пропали (ако тако буде, пропали смо).
2. ***тò***, *састављено с ријечима*, н. п. тòболѣ, тòгорѣ, тòмањѣ, тòвишѣ, *и т. д.* [beſto beſſer u. ſ. w., eo melius etc.].
тòбалица, f. (у Хрв.) vide водијер.
тòбе,* n. н. п. учинио *тобе* да не пије вина, т. ј. зарекао се, er hat ein Gelübde gethan, spopondit. cf. [vide] завјетовати се.
тòбоже, vorgeblich, ſein ſollend, simulate, non ita ut oporteret; dem Namen nach, nomine, non re. cf. [1 као 2, бојаги, ђоја, корсем,] токорсе.
тòбожњи, њâ, њê, vide токоршњи.
тòболац, блца (у Боци *тòббца*) m. 1) der lederne Beutel, Schnurbeutel (aus einem Stücke), crumena. — 2) (по југоз. кр.) свака кеса [vide кеса 1]: У лакомца три *тобоца*.
тòбочић, m. dim. v. тоболац.

то̀бџибаша,* m. der Oberkanonier, tormentariorum praefectus.
то̀бџија,* m. der Kanonier, emittens tormenta, miles tormentarius.
то̀бџијин, а, о, des Kanoniers, tormentarii militis.
то̀бџијица, f. des Kanoniers Frau, uxor militis tormentarii.
то̀бџијскӣ, } kâ, kô, Kanonier-, tormentariorum.
то̀бџијскӣ, }
тобџѝлук,* m. der Kanonierdienſt, ars militis tormentarii.
то̑в, то̀ва, m. die Fettigkeit, pinguitia: широк од *това*.
то̑ван, вна, вно, wohlbeleibt, carnosus: *Товни* коњи, а бијесни Турци —
то̀вар, m. 1) die Saumlaſt, onus jumenti (macht 100 Okа). [cf. терет]. — 2) (у Дубр.) vide магарац [1]: Не зна *товар* што је мајдонос. Не зна *товар* што је петрусин. — 3) (у Дубр.) некака морска риба, Art Fiſch [Kummel], piscis genus [merlucius vulgaris Flem.].
то̀варац, то̀вâрца, m. dim. v. товар 1: Шта је теби, баба, у *товарцу*,| У *товарцу* на малом магарцу —
то̀варе̑ње, n. das Aufladen, Belaſten, oneratio. [cf. 1 крцање].
товàрија, f. (у Лици) водени суд, налик на плоску, eine Art Waſſergefäß, vasis aquarii genus.
то̀варити, рӣм, v. impf. н. п. коња, кола, лађу, beladen, belaſten, onero. [cf. 1 крцати].
[**товàрић,** m. vide магарчић; *види* s. v. товарчић.]
то̀варица, f. (у Дубр.) vide магарица.
то̀вâрнӣ, nâ, nô, n. п. кола, уже, Laſt-, onerarius: Ошибују два коња *товарна* —
то̀вâрнина, f. die Stricke zur Befeſtigung der Saumlaſt, funes firmando jumenti oneri.
то̀вâрскӣ, adv. (у Дубр.) vide магарећи.
то̀вâрче, чета, n. (у Дубр.) vide магаре.
то̀вâрчић (товàрић), m. dim. v. товар 2. [vide магарчић].
то̀вити, вӣм, v. impf. н. п. коња, вола, gut füttern, fett machen, pabulum amplum praebeo. [vide гојити 2].
то̀вјелица, f. (у Дубр.) ein Stuhl ohne Lehne, sediculae genus.
то̀вље̑ње, n. das Mäſten, pabuli ampli praebitio.
то̀говић, (у Ц. г.) in der Redensart: није *тоговић*, т. ј. није за тај посао, er taugt nicht dazu, non est ad id idoneus.
То́да, f. (hyp. v. Тодора) Frauenname, nomen feminae.
То̀дица (То́дица), f. dim. v. Тода: Љуби ме, Тодо, *Тодице*,| Љуби ме, душо и срце —
То̀дор, m. vide Теодор: Жив ми *Тодор* да се чини говор (кад се што само говори узалуд).
То̀дора, f. Frauenname, nomen feminae.
То̀дорова Ӯлица, f. брдо између Црнице и Паштројевића.
Тодо̀рчић, m. dim. v. Тодор.
то̀жӣ, jâ, je, (у Дал. особито код кршћана) у заклињању мјесто *Божји* (као да се не би гријешило спомињући име *Божје*), н. п. по лице *тожје*! имена ми *тожјега*! cf. брод, бор.
то̑с! sagt man zum Pferd um es zurückzukommandiren, vox ad equum ut regrediatur. cf. тос.
то̑шење, n. vide тоскање.
то̑шати, шâм, v. [im]pf. vide тоскати.
то̀злуке,* f. pl. } vide [докољеница] доко-
то̀злуци,* m. pl. } љенице.
то̀злучине, f. pl. augm. v. тозлуке.
то̀јага [тољага], f. vide батина 1.
то̀јашкӣ, vide тољашке.
то̀јашкӣ, adv. vide тољашки.
то̀калија,* m. der die токе trägt, qui ornatum токе dictum habet: Све атлије и све *токалије* —
то̀ке,* то̀кâ, f. pl. [cf. кабаре] 1) eine Art ſilbernen (auch meſſingenen) Küraſſes, der zur Zierde vorne angeſchnallt wird, ornatus loricae argenteae. — 2) eine Art knopfartiger, länglicher Platten, die vorne an die Dolama genähet werden, laminae festi adsutae splendoris caussa. — 3) (у Хрв. и Дал.) седам до девет сребрнијех колутова, као гужве око ¼ аршина широке, које о пулчазима висе на ђечерми с лијеве стране низ прси, а кад се ђечерма спучи, онда стоје посред прсију. cf. пулчаз.
то̀кмак,* m. vide ћулумак.
то̀кмачић, m. dim. v. токмак.
то̀кнути, нём, v. pf. dim. v. уточити.
то̀корде, vide тобоже.
то̀коршњӣ, њâ, њê, ſo genannt, ſein ſollend, qui immerito nomen hoc gerit: камо тај наш *токоршњи* господар? cf. тобожњи.
то̀лава, f. код куће у Тршићу звали су тако једну кокош, а и једну жену у селу, којој је право име било Аница.
то̀ла̑ш, тола́ша, m. у загонеци: Заћерах *толаша*, а *толаш* грбошу, а грбоша бјелошу, а бјелоша бјеж' те дома.
то̀лдос, само у овој загонеци: Оздо *толдос*, озго *толдос*, а у среди мињволдос *толдос*? (т. ј. корњача).
то̑лм, vide акамоли: Од свакога, *толи* од Турчина —
толи̑кӣ, kâ, kô, 1) ſo viel, tantus. — 2) ſo groß, tantus.
толи̑кô (то̀лико), ſo viel, tantum: *толико* и чини, gleichviel, nihil interest.
толѝца (у Рисну) } f. ſo viele, tanti.
то̀лица (толѝца), (у Боци) }
то̀лич, (у Дал.) vide [отолич] отолич.
толи̑шнӣ (то̀лишнӣ) nâ, nô, dim. v. толики.
то̀лковати, кујê̑м, v. impf. auslegen, interpretor, cf. [толмачити] тумачити: Он јој оде

санак *толковати* — Сан *толкује* Кружићева Јела —

то̀лма̑ч, толма́ча, m. der Dolmetſch, interpres.

толма́чев, a, o, des Dolmetſch, interpretis.

толма́че̑ње, n. das Dolmetſchen, interpretatio.

толма́чити, то̀лма̑чи̑м, (cf. тумачити) v. impf. dolmetſchen, interpretor. [vide толковати].

то̀ља, f. (у Срнјему) дрво што се привеже уз косиште кад се жито коси, да обара жито управо.

то̀љага, f. (у Ц. г.) vide **тојага**.

то̀ља̑ње, n. verbal. v. то̀љати.

то̀љати, то̀ља̑м, v. impf. жито, т. ј. косити, да управо пада. cf. то̀ља.

то̀љашкē [тојашке], (у Ц. г.) н. п. ударио га **то̀љашкӣ** [тојашки], пушком *то̀љашки*, т. ј. као то̀љагом, wie mit einem Knüttel, ut fusti.

1. **То̀ма**, m. Thomas, Thomas: Свети *Тома* њера планинке дома.

2. **То́ма**, m. (ист.) vide Томо.

Тома̀нија, f. Frauenname, nomen feminae.

то̀мачē̑ње, das Auslegen (der heiligen Schrift), interpretatio.

то̀мачитељ, m. (у Дубр.) који учи дјецу Бога молити, der Ausleger (der heil. Schrift), interpres.

то̀мачити, чӣм, v. impf. (у Дубр.) auslegen (die heilige Schrift), interpretor. [cf. толмачити].

То̀ма̑ш, m. Mannsname, nomen viri (von Тома).

То̀метино По̀ље, n. равнина наврх Маљена.

То̀ница (То́мица), m. dim. v. [1 и 2] Тома.

То́мо, m. (јуж.) hyp. v. [1] То̀ма. [cf. 2 Тома].

то̀мруци,* то̀мрӯка̑, m. pl. vide **кладе**.

то̀н, m. (ст.) das Verſinken, submersus: *Тоном* тоне, тонући бесједи —

То̀нка, f. Frauenname, nomen feminae.

[**тонон**, adv. cf. тон.]

то̀нути, то̀нē̑м, v. impf. 1) zu Grunde gehen, verſinken, mergor. — 2) fig.: Кудиље га бичем удараше, Копуља му у месо *тоњаше* —

то̀њ, m. (у Грбљу) Geruch, odor: Каква бачва таки и *тоњ* дава. cf. тоња [2].

то̀ња, f. 1) Art Wetters, tempestatis genus: попала га *тоња*. — 2) (у Ц. г.) рђав мирис, der Geſtank, foetor. [vide тоњ].

то̀ња̑ње, n. das Stinken, foetor.

то̀ња̑ти, ња̑м, v. impf. (у Боци) ſtinken, foeteo. cf. [vide] смрдјети.

то̀п,* то̀па, m. (pl. gen. то̀пō̑ва̑) die Kanone, tormentum (bellicum) [cf. лубарда 2]: мало га није у *топ* бацио, т. ј. врло га искарао и испсовао.

1. **то̀пао**, пла, пло, lauwarm, tepidus.

2. **то̀па̑о**,* топа́ла, m. der Lahme, claudus. cf. хромо.

топа̀ласт, a, o, vide хром.

то̀пити, пӣм, v. impf. 1) ſchmelzen, liquefacio. — 2) ову њиву *топи* вода, überſchwemmen, inundo. [vide плавити 1].

то̀пити се, пӣм се, v. r. [im]pf. н. п. топи се снијег, auſthauen, ſchmelzen, liquesco.

то̀пић, m. dim. v. топ.

то̀плӣк, топли́ка, m. т. ј. вјетар, (ст.) der Südwind, warmer Wind, ventus tepidus: *Топлик* вјетар у стре' ударио, А бијели снијег окопнио —

топлѝна, f. die laue Wärme, tepor.

то̀плити, лӣм, v. impf. н. п. ногу, руку, главу, warm machen, tepefacio.

то̀плица, f. 1) warmes Bad, thermae. [vide бања 1]. — [*Топлица*] 2) поток који утјече у Колубару с десне стране. — 3) Dorf in Serbien, und daher: — 4) презиме или надимак оцу Милана Топличанина, но коме се у пјесмама и он тако зове: И пусти ми старога *Топлицу* — Друго јесте *Топлица* Милане —

То̀пличанин, m. (pl. То̀плича̑ни) Einer von Топлица.

топљѐ̑ница, f. кришка хљеба што се натопи у врелој масти, Schmalzbrot, frustum panis adipe imbutum.

то̀пљē̑ње, n. 1) das Schmelzen, liquatio. — 2) das Wärmen, tepefactio. — 3) das Ueberſchwemmen, inundatio.

то̀новски, ка̑, ко̑, н. п. кола, тане, Kanonen-, tormentarius.

топола, f. 1) die [Pappel,] weiße Pappel, populus alba [populus L.]. cf. јаблан [1]. — [*Тополa*] 2) село у Србији (у нахији Крагујевачкој), гдје је сједно Црни Ђорђије. — 3) некако мјесто негдје у јужној Србији: И покупи Љуму и *Тополу* —

тополӣк, полика, m. der Pappelwald, populetum. cf. тополак.

тополов, a, o, Pappel-, populeus.

тополовина, f. Pappelholz, lignum populeum.

тополя̑к, поља́ка, m. vide тополик.

то̀пот, m. der Schall, sonitus pedum. cf. бахат [бакат, бат].

топо̀та̑ње, n. das Schallen, incessus cum sonitu.

топо̀тати, то̀поћē̑м, v. impf. mit dem Fuße ſtampfen, incedo cum sonitu.

то̀прв, erſt, vixdum. cf. [vide] тек [1].

то̀птā̑ње, n. vide табање.

То̀птан, m.: У *Тоштана* покрај мора града —

то̀птански, a, o, von Топтан: На онога бега *Тоштанскога* —

то̀птати, то̀пћē̑м, v. impf. vide табати.

то̀пуз,* m. der Streitkolben, vide буздован.

то̀пузина, f. augm. v. топуз.

топу̀зија[*], f. 1) који носи топуз, Keulenträger, claviger. — 2) (у Уж. н.) Art Birnen, piri genus [pirus communis L. var.].

то̀пук[*], m. [врста обуће]: Кад му видим ногу у *топуку* —

То̀пчидер[*], m. [мјесто до Београда и] ријека у Београдској нахији (утјече у Саву више Београда).

то̀р, то̀ра, (loc. то̀ру) m. die Hürde (für das Hornvieh), crates.

то́рањ, рња, m. (у војв.) der Kirchthurm, turris aedis (sacrae).

то́рба (то̀рба)[*], f. der Torniſter, pera. [vide] врећа, cf. [торбак, торбаџа, торбица 2; питенара].

то̀рбак, торба́ка, m. (у Хрв.) вунена шарена торба коју људи носе о врату, eine Art Torniſter, pera. Торбак онамо носи готово сваки човјек, и у многијем мјестима по торбацима познају се људи кога су закона: (чини ми се) хришћани имају плаветне торбаке а хришћани црвене. [cf. торбаџа; торба].

то̀рбар, торба́ра, m. 1) der Torbe-Macher, confector peragrum. — 2) који у торби на леђима носи рубу по селима те продаје, Krämer, Hauſirer, institor. [vide торбичар]. cf. калајџија.

то̀рбаџа[*], f. (у Хрв.) vide торбак.

торбе́тина, f. augm. v. торба. [cf. торбичина, торбурина].

то̀рбица, f. 1) dim. v. торба. — 2) у Црној гори говори се мјесто *торба*, и за то се онамо говори и *торбичина*.

то̀рбице, *f. pl. (у Ц. г.) 1) дарови које по испросу младожењина кућа шаље дјевојачкој и дјевојачка младожењиној. — 2) дарови које шуница носи кад иде у походе и кад јој кћи роди прво дијете.*

то̀рбичар, m. der Hauſirer, institor. cf. калајџија [2], торбар [2].

то̀рбичина, f. (у Ц. г.) cf. торбица [2; vide торбетина].

торбо̀но́ша, m. 1) der Sackträger (z. B. bei den Räubern), perae portator: Арамбаше земљу поараше, | *Торбоноше* благо однијеше — 2) (у Сријему) на плугу у осовини усађен као рачваст колац, о коме се вјеша торба и остало којешта. cf. магарац [2].

торбу́рина, f. vide торбетина.

то̀ргуња, f. (у Славон.) vide **тургуња**.

то̀рђење, n. das Miſten des Viehes, stercoris positio.

то̀рина, f. Boden, wo ehevor das Vieh geſtanden, und ihn dadurch gedüngt hat, locus stercore fecundatus.

то̀рити, рӣм, v. impf. miſten, stercus facio: Рђава је тица која у своје гнијездо *тори*.

1. **то̀рлак**[*], m. ein Großſprecher, gloriosus.

2. **То̀рлак**[*], Торла́ка, m. човјек који нити говори чисто Српски ни Бугарски.

то̀рлање, n. das Großſprechen, jactatio, clamitatio. [cf. трлачење].

то̀рлати, лӣм, v. impf. großſchreien, clamito, glorior. [cf. трлачити; 1 торлак].

то̀рма, f. (у Ц. г.) vide [2 огњиште] курјук 3.

то̀рњи, нӣ, нӧ, n. p. маљ, пас, zur Hürde gehörig, Hürden-, ad crates pastorales spectans: Ни *торњи* ни ловни.

то̀рњање, n. das Machen, daß man fortkommt, maturatio.

то̀рњати се, њӣм се, v. r. impf. ſich fortmachen, maturo: *торњај се* одатле.

торо̀гоња, f. u. m. vide торокуша.

торо̀кање, n. das Lärmen, Schreien, clamitatio.

торо̀кати, то̀рочӣм, v. impf. ſchreien, lärmen, clamito. [vide лармати].

торо̀куша, f. die Lärmgloke (als Scheltwort von einem Weibe), femina clamitans. [cf. торогоња].

то̀с, vide тоз.

То̀ска, 1) m. Арнаути из југоисточнијех крајева (cf. Геге): И поведи *Тоску* љуту војску — 2) f. дуга пушка, какову носе Тоске.

то̀скање, n. das Zurückſtoßen, τὸ retrudere. | cf. тозање].

то̀скати, кӣм, v. impf. zurückſtoßen (das Pferd oder den Wagen), retrudo. [cf. тозати].

то̀снути, нӣм, v. pf. zurückſtoßen, retrudo.

то̀тњему, (у Рисну) ако ће, ништа за то, es thut nichts, meinetwegen, quid tum, per me licet. cf. [vide] тешто.

тотр̀кање, n. das Klopfen des Baumſpechts, pulsatio ut picus facit in arbore.

тотр̀кати, то̀тр̂чӣм, v. impf. klopfen wie ein **тотр̀кнути**, то̀тр̂кнӣм, v. pf. Baumſpecht, pulso (de pico).

тотр̀љан, m. vide тетрљан.

то̀цӣљ, m. der Schleifſtein, cos. cf. [vide] брус.

тоцӣља́вка, f. die Eisbahn, Gleitbahn, planities **тоцӣља́јка**, glaciata. [cf. смуцаљка].

тоцӣља́ње, n. verbal. v. тоциљати се. [cf. смуцање 2].

тоцӣљати се, љӣм се, v. r. impf. ſchleifen (auf dem Eiſe). in glacie decurro, feror. [cf. смуцати се 2].

тоцӣљити, то̀цӣљӣм, v. impf. wetzen, ſchleifen, exacuo: [Нит' га шиљи, нити га тоциљи. — Маргиналија I. издања.] cf. [vide] точити [2].

то̀цило, ӣла, m. vide [брус] тоциљ.

то̀цоки́ћун, m. (у Хрв.) vide пузаван.

точа́јлија, m. (у Барањи) на свадби или на каквој части који точи вино, der Schenk, pocillator, minister vini. cf. [vide] точац.

то̀чак, чка, m. 1) das Rad, rota. cf. **коло** [1, котач, текун]. — 2) die Röhre am Brunnen, fistula putei. — 3) ein Rohrbrunnen ſelbſt, puteus fistularis. [vide чесма].

то̀чац, то̀чца, m. (у приповиједи) који точи, der Schenk, pocillator. cf. точајлија.

то̀чење, n. 1) das Schenken (Schütten), infusio. — 2) das Wetzen, Schleifen, exacutio. — 3) (у Боци) das Laxiren, frequens dejiciendi cupiditas.

то̀чило, n. (у Лици и у Ц. г.) гдје се дрва отискују низ брдо, die Holzrutſche, locus dejiciendis lignis ex monte. [cf. плазаница].

то̀чити, чӣм, v. impf. 1) ſchenken, ſchütten, fundo. — 2) н. п. сјекиру, wetzen, ſchleifen, exacuo. [cf. тоциљити]. — 3) laxiren, dejicio: крвљу точио! — 4) zehren, absumo: живина га точила! црви!

то̀чити се, чӣм се, v. r. impf. (у Боци) laxiren, alvum dejicio.

То́ша, m. (ист.) vide Тошо.

То̀шо, m. (јуж.) hyp. v. Тодор. [cf. Тоша.]
трабо̀зан[*], m. Vorhaus, prior domus pars. cf. доксат.
трабу̀н, f. in der Redensart: у трабу́ни н. п. говори, die Faſelei, Träumerei, alucinatio.
трабу́нити, тра̀бу́ним, v. impf. faſeln, alucinor. cf. [vide] бунцати.
трабу́њање, n. das Faſeln, alucinatio. [vide бунцање].
трабу́њати, њам, v. impf. vide [бунцати] трабунити: *трабуњи* по цијелу ноћ.
трабу́њење, n. das Faſeln, alucinatio. [vide бунцање].
тра̀ва, f. (pl. тра̂ве) 1) das Gras, gramen. — 2) ein Kraut, eine Pflanze, herba. — 3) од грозниде трава, vide маслачак[2]. — 4) трава од урока, vide гушавица. — 5) од зуба трава, Bertramswurz [römiſcher Bertram], anthemis [anacyclus] pyrethrum [DC.]. — 6) од бува трава, (у Сријему) [a)] Kamille, matricaria chamomilla. [vide титрица; — б) Floҳkraut, pulicaria vulgaris Gaertn.]. — 7) тичја трава, (у Сријему) [kнäuelblütiges] Hornkraut, cerastium vulgatum [cerastium glomeratum Thuil.].
тра̂вањ, вња, m. (у Дубр.) Monat April, mensis Aprilis.
тра̀вара, f. т. ј. жена која даје траве, die Kräutlerin, Kräuterfrau, herbaria.
трава̀рина, f. (у Далм.) што се држави плаћа од стоке (на козу $3^1/_2$ кр., на овцу $1^1/_2$ кр., на говече три кр., на крме три кр., а на кљусе ништа), die Weideſteuer, das Weidegeld, tributum pastus causa. cf. [потравнина,] травнина.
травӣња̂ње, n. das übermäßige Eſſen, manducatio immoderata.
травӣњати, њам, v. impf. immer nichts als eſſen, nil nisi manduco.
тра́вити, тра̂вӣм, v. impf. н. п. коња, mit Gras füttern, graminibus alere.
1. **тра̀вица,** f. 1) dim. v. трава. — 2) [*Травица*] бунар пред Сењскијем вратима, за који се приповиједа да су *стари* Сењани сребрнијем веригама у сребрном котлу воду из њега вадили, и ондје на лонци разговарајући се пили. Од дугога вађења воде камен је горе на бунару исјечен ужетима или веригама.
2. **Тра̀вица,** f. Frauenname, nomen feminae.
тра̂вка, f. ein Stück Gras, gramen.
тра̀вљача, f. (у Имоск.) некакав зли прист [das Brandgeſchwür, ulcus gangraenosum], за који се говори да је кугина сестра: има црн врх. Гдјекоји привијају њан кожу од бијеле ласице метнувши на њу мало катрана и нишадора (док се не провали), а сад га највише жегу (у врх) усјалијем шиљатијем гвожђем (н. п. шипком од пушке).
тра̀вљење, n. das Füttern mit Gras, τὸ graminibus alere.
тра̂вни, нӣ, нӧ, Gras-, graminis.
Тра̂вник, m. 1) Stadt in Bosnien, urbs Bosnae. — 2) [*травник*] заграђено мјесто, н. п. гдје се теоци затворају те пасу.
тра̂вница, f. (у Ц. г.) vide траварина.
Тра̂вничанин, m. (pl. Тра̂вничӣни) Einer von Travnik[1].
тра̂вничкӣ, кӣ, кӧ, von Travnik[1].
трави́ља, } f. augm. v. трава. [vide коров].
трави́рина, }
тра̂вчица, f. dim. v. травка.
тра́г, m. (loc. тра́гу) 1) Fußſtapfe, Spur, vestigium, н. п. зечји, коњски [cf. слијед; траканац 2]: отишао *трагом* за њим; хајде без *трага*! (кад ко тјера кога); отиде без *трага*, spurlos; ући коме или чему у *траг*; потјерати коме *траг*; на *траг*! zurück! recede; Па се с друштвом враћа на *трагове* — 2) н. п. скупо без трага, übermäßen, ungeheuer, immensum quantum: далеко без *трага*. — 3) Nachkommen, genus, [vide] р о д[3], cf. породица: Све су, царе, од *трага* мојега —
тра̂га, f. (у Ц. г.) die (Thier-)Race, genus [vide пасмина]: Да му вучју *трагу* ископамо —
тра́жење, n. das Suchen, indagatio. [cf. 1 искање 2].
тра̀жина, f. (у Ц. г.) мали пут, der Steig, semita. [vide стаза].
тра́жити, тра̂жӣм, v. impf. ſuchen, quaero. [cf. 1 искати 2, мукаетисати].
тра́жити се, тра̂жӣм се, v. r. impf. Spur zurücklaſſen, vestigia facio: сад су се већ тражили зецови (рекне се неколика дана пошто падне велики снијег).
тра̀јање, n. das Dauern, duratio.
тра̀јати, јӗм, v. impf. 1) dauern, duro. [cf. дурати, тећи 3]. — 2) (у Ц. г.) verweilen, maneo: Доље војска у Морачу тврду,| И тр*и* дана *траја* у Морачу —
1. **тра̀к!** (у Ц. г.) ein Schallwort, den Knall des verſagenden Feuergewehr zu bezeichnen, sonus sclopeti fallentis.
2. **тра̂к,** m. (у Дубр.) der Streif, das Band, die Binde, taenia; тракови су и оно црвено што дјевојке носе у косама. [cf. пантљика].
тра̀калица, f. (у Ц. г.) од кукурузовине играчка за дјецу, Art Spielwerk, crepundia.
тракáнац, нца, m. [1)] (у Осијеку) сух шаран исјечен у каише. — 2) н. п. ради да је за њим *траканац*, die Spur, vestigium. [vide траг 1].
тра̀катница, f. (у Лици) vide ободница.
тра̀љав, а, о, 1) н. п. обућа, liederlicher Anzug, dissolutus, neglectus. — 2) (im Scherze) посао, liederliche Arbeit, opus male factum.
[**тракули,** cf. мора.]
тра̀ље, тра̀ља̂, f. pl. 1) vide кропиње. — 2) die Fetzen, Lumpen, laciniae. [vide дроњак]. cf. шукаре.
тра̂мпа, f. der Tauſch, mutatio. [vide размјена]. cf. промјена.
тра̂мпити, пӣм, (у Бачкој, а у Србији трам-

пити) v. pf. tauschen, muto, [vide размијенити] cf. промијенити [1]: да трампимо коње, т. ј. дај ти мени твога а ја ћу теби дати мога.

трандо̀ви̂ље, n. (τριανταφύλλον) Stockrose, althaea rosea Linn. [cf. тренда 2, трендофио].

тра̏ња, f. (у Ц. г.) vide тезгере.

тра̏њав, a, o, (у Боци) н. п. човјек, лијен, спор у своме послу, träg, segnis.

1. **тра̏п,** тра̀па, m. 1) die Rübengrube, fovea adservandis rapis. — 2) (у Конављу) vide бостан. — 3) (у Паштр.) млад виноград, neu angelegter Weinberg, vinea recens. cf. [vide 1] сад.

2. **тра̂п,** m. (у Сријему) кола на широки или узани трап, das breite oder schmale Gleis eines Wagens, кола на дугачки трап, ein ausgezogener Wagen.

тра̏нава̂ не̏дјеља, } f. vide [себични 2] се-
тра̏павица, (у Далм.) } бична недјеља.

трапа̀нати, на̂м, v. pf. (у Боци и у Ц. г.) главу болеснику (отворити је), trepaniren, calvariam modiolo perforare.

тра̀на̂ње, n. das Daherschlendern, incessus inconsultus.

тра̀пати, па̂м, v. impf. ићи не гледајући куд, daherschlendern, incedo temere. cf. [2 трљати,] басати.

тра̏пити, пи̂м, v. impf. 1) (у Ц. г.) виноград, т. ј. [2] садити [1], setzen, sero: Него вино кратошију куком *трапљену* — 2) н. п. сриједу, петак, т. ј. мрсити [1]. cf. трапава недјеља.

тра̏пљêње, n. verbal. v. трапити.

тра̏повијесан, сна, сно, [јуж.] иза сна, док се човјек још није добро разабрао, бунован, schlaftrunken, somno gravis.

тра́скало, m. vide спрдало.

тра́скање, n. vide спрдање.

тра́скати, тра̂ска̂м, v. impf. vide спрдати.

тра̏тина, f. (у Хрв.) земља, куд је порасла ситна трава, der Rasen, herba. [vide] рудина, cf. утрина.

тра̏тити, ти̂м, v. impf. (особито по југоз. кр.) verlieren, perdo, cf. [vide] губити [1]: Ко старо крпи, конце *трати*.

тра̏тор, m. 1) das Tausendschönchen, [Amarant, Sammetblume], amarantus [paniculatus] Linn. [cf. стратор]: Другу киту *тратора* цвијећа — 2) [*Тратор*] у пјесми некако мјесто: Пију вино Турци Траторани, Шњима пије од *Тратора* Радо —

тра̏торак, ôрка, m. der [echte] Bärenklau, acanthus [mollis L.]. cf. креста ћуранова.

Тра̏торанин, m. (pl. Тра̏торâни) Einer von Тратор.

тра̏ћêње, n. vide губљење [1].

тра́чак, чка, } m. dim. v. трак.
тра̀чић, }

тра̏шêње, *n.* [verbal. v. трашити].

тра̏шити, *ûм, v. impf. (у Бачк.) уштвом тањити кожу на крају.*

тр̏ба, f. hyp. v. трбух.

трбо̀боља, f. das Bauchweh, der Bauchschmerz, das Bauchgrimmen, tormina, dolor alvi.

тр̏бок [трбук], m. (у Вуковару) пређа на дрвету (за хватање рибе), eine Art Fischgarn, retis genus.

тр̏боња, m. der Dickbauch, homo abdomine magno.

тр̏бу, буа, m. vide **трбух.**

тр̏бук, m. vide **трбок.**

тр̏буља, } f. vide кукута.
трбу̀љика, }

тр̏бух [трбу], m. der Bauch, alvus, venter. [cf. куље].

[**трбушаст,** a, o,] } dickbäuchig, ventriosus. [cf.
тр̏бушат, a, o, } бушав, куљав, пупав, тробок].

тр̏бушина, f. augm. v. трбух.

тр̏бушчић, m dim. v. трбух.

трвени̂к, трвени́ка, m. vide утреник.

тр̏г, m. die Waare, das Kaufmannsgut, merx [vide роба]: И у лађу *трга* свакојака, Понајвише сјајни огледала —

тр̏галац, аоца, m. (у Дубр.) der Weinleser, vindemiator. cf. [vide] берач.

трга́нци, тр̏га̂на̂ца̂, m. pl. (österr. der Sterz) eine Art Polenta, polentae genus.

тр̏га̂ње, n. 1) das Reißen, ruptio, abruptio. — 2) (у Дубр.) пошао на *тргање*, vide берба.

тр̏гати, га̂м, v. impf. 1) reißen, abreißen, rumpo [cf. кидати 1]: тргају се конци, der Zwirn reißt, rumpitur filum. — 2) (у Дубр.) (Wein) lesen, vindemio: пошао *тргат'*. cf. [vide] брати.

тр̏гља, f. vide барбун.

тр̏гнути, нêм, v. pf. (тр̏гох, тр̏же, тр̏гао, тр̏гла) 1) reißen (einen bei der Hand, die Pistole aus dem Gürtel), rapio, arripio. — 2) zurückziehen, retraho: трже руку к себи, тргао. — 3) трже му вода на зад, крв на нос, и т. д., brechen, prorumpo: Бог т' убио, од Удбине Мујо! Ако пијеш црвенику вино, Вино тебе на ране *тргнуло* —

тр̏гнути се, нêм се, v. r. pf. reißen (z. B. пушка), auffahren (im Schlafe), excutior. [cf. батити се].

трго̀ва̂ње, n. das Handeln, mercatus.

трго̀вати, тр̏гујêм, v. impf. *чим, у Ц. г. у што,* handeln, mercaturam exerceo. [cf. ћарити].

тр̏говац, ôвца, m. der Handelsmann, mercator [cf. базерђан, ћарџија]: *Трговац* је ловац.

тр̏говачки̂, ка̂, ко̂, Handels-, mercatorius.

тр̏говина, f. der Handel, mercatura. [cf. ћар].

тр̏го̂вка, } f. die Handelsfrau, mulier merca-
тр̏го̂вкиња, } turam faciens: Имам ујну на мору *трговку* —

трговла́чêње, n. das Verschieben, dilatio.

трговла́чити, го̀вла̂чи̂м, v. impf. развлачити какав посао, verschieben, differo. [vide развлачити 2].

трго̀вчић, m. dim. v. трговац.

тре́ба, f. (ист.) vide тријеба.

трѐбати, ба̂и, v. impf. [(ист. и јуж.) cf. требовати)] 1) vonnöthen sein, opus est: не треба ми он und не требам њега. — 2) треба ићи, man muß gehen, oportet ire.

Трѐбачни̂к, m. планина у Далмацији између Жегара и манастира Крупе.

Требѐвић, m. планина у Босни близу Сарајева: *Требевићу*, висока планино!| С тебе ми се види Сарајево —

трѐбежина, f. vide крчевина.

трѐбежни̂к, m. vide крчилац.

Трѐбијеш, m. [јуж.] планина Ровачка до Лукавице (к истоку); на врх Требијеша је *Капетаново језеро*, које не може пушка пребацити; пола га је Пиперско, а пола Ровачко.

Трѐбињанин, m. (pl. Трѐбињани) Einer von Требиње.

трѐбињски̂, ка̂, ко̂, von Требиње.

Трѐбиње, n. Stadt in der Herzegowina.

трѐбити, трѐби̂м, (ист.) vide тријебити.

трѐбити се, трѐби̂м се, (ист.) vide тријебити се.

Трѐбишњица, f. ријека у Херцеговини.

Трѐбјеса, f. [јуж.] некако мјесто на граници Црногорској: Е је момак скоро ускочио,| Од *Требјесе*, од градске крајине —

трѐбљѐње, n. (ист.) vide тријебљење.

трѐбни̂к, m. das Ritual, liber ritualis.

трѐбова̂ње, [ист. и јуж.] n. das Brauchen, Vonnöthen-haben, indigentia, usus.

трѐбовати, бујѐм, v. impf. [ист. и јуж.] (cf. требати) 1) vonnöthen haben, egeo. — 2) vonnöthen sein, opus est.

трѐзан, зна, зно, (ист.) vide тријезан.

трѐзнити се, трѐзни̂м се, (ист.) vide тријезнити се.

трегòдишњи̂, њâ, њê, dreijährig, trimus: Износићу *трегодишње* вино —

1. **трѐм**, m. (ист.) vide тријем: Ако је (куга) у Срему, биће у *трему*.

2. **трѐм**, m. (у Боци) vide трен: у они *трем*, т. ј. у онај мах.

трѐн [2 трем], m. (у Далм.) der Augenblick, momentum, cf. тренуће ока: за *трен*; у онај *трен*.

Трѐнда, f. 1) Frauenname, nomen feminae. — 2) [*тренда*] (у Слав.) vide трандовиље.

трѐндофио, фила, m. (у Дубр.) vide трандовиље.

трѐница, f. 1) das Reibeisen (österr. Riebeisen), radula serviens tritui. [cf. еренде 1]. — 2) даска тестером начињена, ein gesägtes Brett (österr. Pfosten), tabula.

трѐнути, нêм, v. pf. das Auge zuthun, claudo oculum: цијелу ноћ нијесам *тренуо*.

трѐну̂ће (трену̂ће) о̀ка, n. der Augenblick, momentum: за тренуће ока. cf. [vide] трен.

трѐње, n. (у Сријему) das Reiben, frictio.

трѐпавица, f. die Augenwimper, cilium.

трѐпача, f. (у Бачк.) справа којом се набија кудјеља (у Сријему се зове *трлица*). vide [тијесак] ступа 3.

трѐпѐљка, f. (у Вршцу) vide петељка.

трепѐрѐње, n. verbal. v. треперити.

трепѐрити, ри̂м, v. impf. dim. v. трептити.

трѐпѐт, m. das Beben, tremitus.

трепѐта̂ње, n. das Zittern (des Laubes), trepidatio.

трепѐтати, трѐпећêм, v. impf. zittern (vom Laube), trepidat (folium).

трепѐтљика, f. 1) das, was an der Zitternadel zittert, argentum tremulum de acu: На челенки триста трепетљика — 2) (у Боци) vide јасика [1].

трѐпта̂ње, n. das Zittern, trepidatio, motus tremulus.

трѐптати, трѐпћêм, v. impf. (mit den Augen) blinzeln, nicto.

трѐптети, (ист.) / **трѐптити**, (зап.) / **трѐптјети**, (југоз.) / **трѐпћети**, (јуж.) } трѐпти̂м, v. impf. flattern, volito, moveo alas; flimmern, mico, tremo: *трепти* злато на њему; Паун *трепти* да полети —

Трѐпча, Трѐпа̂ча̂, n. pl. планина у Рудинама: Сврх *Трепача* до дно Ријечана — Доклен дођеш у *Трепча* широка —

трѐпча̂на̂ ѝгла, / **трепча́ница**, } f. die Zitternadel, acus tremula.

трêс, m. (око Омиша) das Zittern, tremor [cf. трешња 1]: ухватио га *трес*.

трѐсавица, f. (у Рисну) болест, кад коме дршћу руке или глава, das Zittern, tremor.

трêсак, ска, m. (ист.) vide тријесак.

трѐса̂ч, треса́ча, m. (у Ц. г.) vide [дридар] пуцар.

трѐсêње, n. das Schütteln, quassatio.

трѐсêт, m. 1) у риту или онако на подводну мјесту земља која се као улијеже кад човјек иде по њој. [cf. трескавица 2.] — 2) [*Тресет*] велика бара и рит код Неготина. — 3) (у Славонији) vide блато 1.

трѐсигаћа, f. der Mäusefalk, falco buteo. [vide мишар 3]. cf. мишоловка.

трѐсилац, сиоца, m. човјек који шљиве тресе.

трѐска, f. 1) (ист. и јуж.) der Splitter, assula. [vide] ивер, cf. трештина. — 2) (у Дубр.) das Geräusch, strepitus.

трѐскавац,

трѐскавица, f. 1) Art Tanzes in Slawonien, saltatio quaedam. — 2) vide тресет [1].

трѐслов, а, о, [ист. и јуж.] von тријесла.

трѐсловина, f. [ист. и јуж.] das Holz von тријесла.

трѐснути, нêм, v. pf. 1) erschüttern, concutio. — 2) н. п. тресни га о земљу, niederwerfen, prosterno. [cf. бречити].

трѐсти, сêм, v. impf. schütteln, quasso. [cf. дрмати, цимати].

трѐсти се, сêм се, v. r. impf. zittern, beben, concutior, tremo.

трѐћа̂к, трећа́ка, m. н. п. коњ, dreijährig, trimus. [cf. козле].

трећа̀киња, f. н. п. кобила, dreijährige, trima.

трѐћи̂, ћâ, ћê, der dritte, tertius.

трећина, f. ein Drittel, triens, pars tertia.
трећојагњеница, f. ein Schaf, das zum dritten Male lammet, ovis tertium parens.
трећом, zum dritten Male, tertium.
трешљен, m. (у Боци) колено у трске, зове, лозе и т. д., Absatz, geniculum. [vide прешљен].
1. **трешња**, f. (pl. gen. трешâња) [cf. кријешва] 1) der Kirſchbaum [Süßkirſche], cerasus [prunus avium L.]. — 2) die Kirſche, cerasum.
2. **трешња**, f. (у Дубр.) das Zittern, tremor. cf. [vide] трес. — 2) das Erdbeben, terrae motus. cf. потрес.
Трешњево, n. поље и село у Црној гори: Кад дођоше у поље *Трешњево* —
трешњица, f. dim. v. [1] трешња.
трешњов, a, o, Kirſchen-, cerasinus.
трешњован, ôвца, m. Kirſchenſtab, baculus cerasinus.
трешњовача, f. 1) Stock von Kirſchholz, baculus cerasinus. — 2) vide трешњовица.
трешњовина, f. Kirſchholz, lignum cerasinum.
трешњовица, f. Kirſchbranntwein, vinum ustum e cerasis. cf. трешњовача [2].
трештен, a, o, in der Redensart: нијан трештен, tüchtig benebelt, vino obrutus. [cf. отријескати се. — Маргин. I. издања.]
Трештеник, Трештеника, m. вода на Ловћену, к југу од Иванових корита, око три сахата од Цетиња.
трештина, f. (ист. и јуж.) ein Splitter, assula. [vide ивер]. cf. треска.
трешће, n. (ист.) vide тријешће [1].
тржарење, n. das Kramen, mercatura tenuis. [cf. тргење].
тржарити, тржарîм, v. impf. kramen, mercaturam tenuem facere. [cf. тржити].
тржење, n. vide тржарење.
тржити, жîм, v. impf. помало трговати, vide тржарити.
тржница, f. (у Дубр.) das Rudelholz, lignum cylindratum turundarium. cf. [трлица 3,] оклагија.
тржнице, f. pl. (у Дубр.) тржнице су биле жене које су — за времена републике — пећарима помагале за плаћу властеоски крух мијесити и пећи. Оне су на св. Влаха обучене лијепо излазиле, те играле пред кнезом.
трзање, n. das Reißen (ſchnelle Ziehen), raptio, arreptio.
трзати, тржем, v. impf. reißen an etwas, rapio.
трзати се, тржем се, v. r. impf. reißen (z. B. пушка), auffahren (im Schlafe), excutior.
трзмање, n. das Reißen um etwas, raptus.
трзмати се, мâм се, v. [r.] impf. отимати се око шта, ſich reißen um etwas, rapio.
три, drei, tres.
трîба, f. (зап.) vide тријеба.
трîбати, бâм, (зап.) vide требати.
трîбити, трîбîм, (зап.) vide тријебити.
трîбити се, трîбîм се, (зап.) vide тријебити се.
трîбљење, n. (зап.) vide тријебљење.
трîбовање, n. (зап.) vide требовање.
трîбовати, бујем, (зап.) vide требовати.
Трîвун, m. vide Трипун.
Тривунак, нца, m. dim. v. Тривун.
трîдесет, dreißig, triginta. [cf. тридест, трист].
трîдесетî, тâ, тô, der dreißigſte, tricesimus.
трîдест, vide тридесет.
трîдестеро, vide **тридесторо**.
трîдестî, тâ, тô, vide тридесети.
трîдесторо [тридестеро], Anzahl von dreißig, triginta. cf. двоје.
трîест, vide тридесет (mit allen Ableitungen).
трîж [триш], (у Ц. г.) dreimal, ter. cf. [vide] трипут.
трîжди, vide [трипут] триж: Од радости *трижди* млада поскочи —
трîзан, зна, зно, (зап.) vide тријезан.
трîзнити се, трîзнîм се, (зап.) vide тријезнити се.
тријеба, f. (јуж.) in der Redensart: није *тријебе* (н. п. говорити о том), es iſt nicht nöthig, non est opus.
тријебити, трîјебîм, v. impf. (јуж.) ſäubern, expurgo: пасуљ, сочиво, пиринач; *Тријебите* града бијелога —
тријебити се, трîјебîм се, v. r. impf. (јуж.) 1) z. B. од вашију, ſich ſäubern, purgari. — 2) тријебе се шљиве од цвијета, die Blüte abwerfen, decussisse folliculos calycis.
тријебљење, n. (јуж.) das Säubern, expurgatio.
тријезан, зна, зно, (трîјезнî, нâ, нô) [јуж.] nüchtern (unberauſcht), crapula solutus, sobrius.
тријезнити се, трîјезнîм се, v. r. impf. (јуж.) никад се не тријезни, et wird nie nüchtern, ſchläft den Rauſch nie aus, crapulam edormio.
трîјем, тријема, m. (јуж.) die Halle, porticus.
трîјес,) m. (јуж.) vide гром: Пуче пу-
трîјесак, ска,) шка ка' *тријес* од неба — пуче као *тријесак*; здрав момак као *тријесак*.
Тријеска, f. [јуж.] главица са зидинама у Рудничкој нахији.
трîјесла, f. (у Боци) wilde Weichſel, arboris genus [prunus austera Ehrh.].
Трîјест, m. Trieſt, Tergestum. cf. [Тријешће 2, 2] Трст.
трîјешће, n. (coll.) (јуж.) 1) die Splitter, assulae, festucae. [cf. иверје; треска 1, трештина]. — 2) *vide Тријест*.
трîна, f. das Bischen, mica, frustulum [vide мрва 2]: нема ни *трине*.
трînаест, dreizehn, tredecim. [cf. тројенаест].
трînаестеро, vide **тринаесторо**.
трînаестî, тâ, тô, der dreizehnte, decimus tertius.
трînаесторо [тринаестеро], Anzahl von dreizehn, tredecim.
трîне, трînâ, f. pl. die Abfälle von Heu in der Krippe, frustula foeni.

трѝнити, нѝм, v. impf. brö∫eln, frio. [vide мрвити].
трѝница, f. dim. v. трина.
[**тринка**, cf. мора.]
[**тринья**, cf. трунья.]
трѝньѐње, n. das Brö∫eln, friatio.
Трѝпко, m. Mannsname (von Трипун), nomen viri.
Трѝпо, m. hyp. v. Трипун.
Трѝпӯн [**Тривун**], m. Thryphon, Thryphon.
Трѝпӯњ дâн, ња дне, m. Feſttag des heil. Thryphon, dies festus St. Thyphonis (den 1. Febr.).
трипуњѝца, f. (у Боци) у овој пословици: Није зиме ни зимице до Которске *трипуњице* (т. ј. до *Трипуња* дне, кад слави главна црква Которска).
трѝпут (три пута), dreimal, ter. cf. триш [триж], трижди.
трѝпутац, трѝпуца, m. (у Дубр.) vide бокавица [1].
трѝсак, ска, m. (зап.) vide тријесак.
трѝска, f. (зап.) vide треска.
трѝста, dreihundert, tercenti.
трѝћида, f. (мени се чини као да у Србији говоре *трићела*) der breiarmige Leuchter mit dem der Biſchof den Segen gibt.
трѝца, f. (у Дубр.) тројка у картама, die Drei, ternio. [vide тројка 1].
трѝце, трѝцā, f. pl. 1) vide мекиње. — 2) die Extremente, recrementa: *трице* и кучине.
трѝчав, а, о, Dreck-, stercoreus.
трѝчан, чна, чно, n. p. киселица, Kleien-, furfureus.
трича̀рија, f. dummes Zeug, nugae. [cf. спрдња].
трѝш, (у Ц. г.) vide **триж**: *Триш* ћу ви га премјерити златом — Пак притрча брже к мене,| *Триш* ме цјелова —
Трѝша, m. (ист.) vide Тришо.
трѝшља, f. (у Дубр.) der Maſtixbaum [Maſtix-Piſtazie], pistacea lentiscus L.
Трѝшо, m. (јуж.) hyp. v. Тривун. [cf. Триша].
трѝштина, f. (зап.) vide трештина.
трѝшће, n. (зап.) vide тријешће [1].
трјѐстанскӣ, кā, кō, von Тријест.
1. **трк**, m. (loc. тр̀ку) der Lauf, cursus [cf. трка 1]: Тако ми мога брка, биће око куће *трка*; убино зеца у *трку*; *Трком* трчи низ бијелу *кулу* —
2. **трк**, in der Redensart: *трк* на поље, шет у кућу. cf. трч.
тр̀ка, f. 1) das Laufen, cursus: стоји *тржа* око куће [cf. 1 трк]; отишла у *трку* (у Бродској регементи иду дјевојке и момчад у вече насред села, па потрчавши свако на своју страну гледају ко ће кога ухватити). — 2) der Wettlauf, das Wettrennen, curriculum. [cf кошија]. — 3) (ст.): Ој ти коњу, *тржо* моја — [— 4) vide обдуља].
тр̀калѝште, n. (у Рисну) die Rennbahn, curriculum: Ту ти нема броду пристаништа ни коњу *тркалишта* (приповиједа се у Боци да је казала вила Силноме цару Стефану, кад је био почео, мјесто Котора, да гради град горе на једноме кршу).
тр̀кало, n. in dem Sprichworte: Изиђи ће коло на *тркало*.
тр̀кање, n. das Herumlaufen, circumcursatio.
тр̀кати, тр̀чē̂м, v. impf. umherlaufen, circumcurso.
тр̀кља, f. (у Хрв.) [1)] vide притка: И сребрном *тркљом* затркљао — [2) vide розга 2].
тр̀кљā̂ње, n. das Pflöcken, palatio.
тр̀кљати, љā̂м, v. impf. (у Хрв.) pflöcken, pfählen, palo. cf. [vide] притицати.
тр̀кљāш, тркљā̀ша, m. vide причаник, тачкаш.
тр̀кӯљ, m. die Treſter, vinacea. [vide] кљук [1], cf. масуљ.
трла̀бука, f. vide **тарлабука**.
тр̀ла вр̀ла, (у Боци) vide аврљ баврљ: Поднже се стара баба| Да под старост јашикује,| Гребеном се очешљала| А мазањем намазала,| *Трла врла* те у коло.
тр̀лачѐње, n. vide торлање.
тр̀лачити, чӣм, v. impf. (у Ц. г.) vide торлати. [cf. 1 торлак].
тр̀лити, лӣм, v. impf. 1) aufpaſſen (z. B. im клис-Spiel), auffangen, capto. [cf. шудљити]. — 2) (у горњ. прим.) лан, т. ј. трти га (као кудјеља што се набија), brechen, frango. [vide трти 3]. И за жуку онамо се каже *трлити* је, премда се она не трли трлицом, него друкчије као што је казано код ње.
тр̀лица, f. 1) die (Flachs-) Breche, frangibulum. [vide тријесак]. — 2) der Aſt, womit der Auffangende auf den [1] клис [1] aufpaßt, ramus captantis τὸν клис. — 3) (у Дубр.) vide тржница.
трли̏чā̂ње, n. verbal. v. трличати.
трли̏чати, чā̂м, v. impf. (у Далм.) [трлицом набијати конопље].
тр̀ло, n. (доље преко Мораве) мјесто гдје се стока зими држи.
тр̀ља, f. 1) онај што трли у банању и у другој какој игри, der Aufpaſſer im банати се Spiel, captator. cf. [шудљар;] банати се. — 2) das Aufpaſſen im клис-Spiel, captatio, cf. трљење: иди на *трљу*.
1. **тр̀љā̂ње**, n. das Reiben, friatio, tritus.
2. **тр̀љā̂ње**, n. das Daherſchlendern, incessus inconsultus.
1. **тр̀љати**, тр̀љā̂м, v. impf. reiben, attero. [cf. трти 1].
2. **тр̀љати**, љā̂м, v. impf. ићи не гледајући куда, daherſchlendern, incedo temere. [vide трапати]. cf. басати.
тр̀љѐње, n. verbal. v. трлити. [cf. трља 2; шудљење].
тр̀љин, а, о, des трља [1], captatoris.
Тр̀мбас, m. извор [и село] *у брду више Крагујевца од* [јужне] *југоисточне стране*.
трмизā̂ње, n. das Rühren, motus.
трмизати, трмижē̂м, v. impf. (у Ц. г.) поми-

цати се с мјеста: не трмиже, т. ј. не креће се с мјеста, ſich rühren, se movere.

трмка, f. vide кошница.

трмуњина, f. (у Боци) vide стаблина.

тр̏н, m. Dorn, spina: 1) глогов, vide глог[1]. — 2) црни, der Schlehdorn [Schlehenpflaume], prunus spinosa [L.]. У Грбљу кажу да је од вјештице добро имати чибук од црнога трна.

Тр̏нава, f. 1) вода у Славонији код Нове Градишке. — 2) многа се села тако зову.

тр̏нити, тр̏ним, v. impf. 1) т. ј. жито на гумну, das ausgetretene Getreide (z. B. von Vieh koth) reinigen, everro recrementa ex area. [cf. утрњивати]. — 2) трњем ограђивати, verdornen, vepribus munio.

тр̏нић, m. dim. v. трн.

тр̏ница, f. (у Уж. н.) чобанска колиба, Hirtenhütte, casa pastorum.

тр̏нов, a, o, Dorn-, spinae.

тр̏новача, f. (у Уж. н.) Art Pflaumen, pruni genus [prunus domestica L. var.].

Тр̏новица, f. село у Морачи: На малену селу *Трновици* —

трно̀кон, m. [1)] die Reute, Rodehacke, rallum. cf. будак, [замичак, мошљин, раслица,] цапун. [— 2) (у Дални.) vide кука 2; *види* s. v. раслица].

трно̀мет, m. (у Бачкој) велика метла, што се њом скида слама и балега са жита на гумну кад се вије, der Besen (von Dornen?) um (den Vieh koth) von der Dreschtenne hinweg zu kehren, scoparum genus.

трно̀метити, тр̂ам, v. impf. трнометом скидати сламу и балегу са жита на гумну, кад се вије.

1. **тр̏нути**, нём, v. impf. 1) ватру, свијећу, auslöschen, exstinguo. — 2) трни мало (н. п. бријачицу на камп), ein wenig reiben, tero paulum.

2. **тр̏нути**, тр̏нем, v. impf. erstarren, torpeo.

тр̀њак, трња́ка, m. ein Dornbusch, dumetum.

тр̀њан, a, o, (ст.): Оj шумица *трњана* —

тр̀ње, n. (coll.) die Dornen, spinae.

тр̏њење, n. das Wegkehren des Unraths von der Tenne, eversio stercoris ab area. [cf. утрњивање].

тр̏њина, f. 1) die Schlehe [Frucht von der Schlehe], bacca pruni spinosae Linn. [cf. кукиња 1]. — 2) [*Трњина*] Frauenname, nomen feminae.

тр̏њиница, f. dim. v. трњина: Оj девојко, морска *трњинице* —

тро̀бок, a, o, (у Сријему) vide трбушат (каже се и за стеону краву, суждребну кобилу и т. д.).

тро̂в, трова, m. ein betäubender und berauschender Fischköder, esca piscaria inebrians.

тро̀вање, n. das Vergiften (der Fische), venenatio.

тро̀вати, тру̏јем, v. impf. vergiften, veneno.

Тро̀гир, Трогира, m. die Stadt Trau in Dalmatien, Tragurium: Од *Трогира* те до Шибеника — У онога од *Трогира* краља —

1. **тро̀глав**, a, o, dreiköpfig, triceps.

2. **Тро̀глав**, m. планина у Србији између Чачка и Студенице.

тро̀гоче, чета, n. н. п. ждријебе, dreijähriges Thier, trimus (equus): Рђаво говече све *трогоче*.

тро̀драмица, f. пушка од три драма (т. ј. која прима зрно од три драма).

1. **тро̀ја̑к**, a, o, dreierlei, trifarius.

2. **тро̀ја̑к**, троја́ка, m. (у Сријему) у лончарској трговини лонац, у који иду три лонца мања, кад се и они помешу један у други.

Тро̀јан, m. зидине на Церу (више Дворишта). Онуда се приповиједа да је у оном граду био некакав краљ *Тројан*, који је сваку ноћ ишао у Сријем те љубио некаку жену или дјевојку; за то је ишао ноћу што дању није смио од сунца да га не растопи. Кад би дошао к својој љубазници, натакли би коњма зоб, па кад би коњи зоб позобали и пијетли запјевали, он би пошао натраг и до сунца би дошао у свој град. Једном муж или брат његове љубазнице повади свијем пијетлима језике да не могу пјевати а коњма у зобнице мјесто зоби наспе пијесак. Кад се краљу учини да би већ било вријеме ићи, а пијетли још не пјевају, он запита својега слугу јесу ли коњи позобали зоб, а слуга му одговори да нијесу још (јер је само пипао рукама одоздо), и тако се задоцни; кад већ види шта је, он узјаше на коња па побјегне к својему граду, али га у путу стигне сунце; онда он брже боље сјаше с коња, па утече под пласт, и сакрије се од сунца, али (његовом несрећом) нађу говеда те разбучу пласт, и ондје га сунце растопи. cf. Тројанов град.

Тро̀јанов гра̑д, m. vide Тројан.

тројачење, n. das dritte Pflügen, tertiatio.

тројачити, тро̀ја̑чим, v. impf. њиву, т. ј. трећи пут преоравати, einen Acker zum dritten Male pflügen, tertiare.

тројѐнаест, (у Ц. г.) vide тринаест mit allen Ableitungen.

тро̏је, drei, tres, cf. двоје: Убило ме *троје* синџирлија —

[**тро̏ји**, троја, троје, drey, tres: троји јади, троје гаће, троја врата. — Из I. издања.]

тројѝно̂м, dreimal so viel, trifariam: Ја ћу тебе за *тројином* блага —

1. **тро̏јица**, f. Anzahl von drei, tres. *cf. двојица*.

2. **тро̏јица**, f. 1) die Dreieinigkeit, trinitas [cf. тројство]: помози, света *тројице*. [А. Бојиш ли се свете тројице? Б. Бојим зле и двојице. — Из I. издања]. — [*Тројица*] 2) намастир у Херцеговини. — 3) намастир у Босни (у Зворничкој нахији). cf. Тавна[2]. — 4) брдо између Црнице и Паштровића.

тро̏јице, f. pl. Pfingsten, pentecoste. cf. [vide] духови.

тро̏јичин да̑н, на дне, m.

трȍјичинскâ нèдјеља, f. (у горњ. прим.) Pfingstwoche, hebdomas pentecostalis.

трôјка, f. 1) die Drei (in Karten), numerus ternarius. [cf. трица]. — 2) ein Faß von drei Eimern, dolium trium amphorarum. — 3) (у Боци у Новоме) винова лоза која више пута преко љета цвати и рађа.

трóјство, f. die Dreifaltigkeit, trinitas [vide 2 тројица 1]: тако ми *тројства.*

трòкоска, f. (у Ц. г.) коза која се трећи пут кози, Ziege die zum dritten Male wirft, capra tertium parens.

трòкрак, а, о, (у Ц. г.) н. п. виљушке, виле, dreizackig, tridens. [cf. тророг].

трòлетни̂, нâ, нô, (ист.) vide трољетни.

трòлетница, f. (ист.) vide трољетница.

трȍлијеска, [f. јуж.] само у овој загонеци [cf. тролипа]: Лијеска *тролијеска*, у лијесци огањ гори, и у огњу човјек стоји (т. ј. огледало).

трòлипа, f. (у Сријему) у овој загонеци: Липа *тролипа*, у липи огањ гори (огледало). [cf. тролијеска].

трòлитни̂, нâ, нô, (зап.) vide трољетни.

трòлитница, f. (зап.) vide трољетница.

трóљâње, n. verbal. v. трољати.

трóљати, трôљâм, v. impf. (scherzhaft) dünn und hörbar scheißen, caco tenue et cum strepitu.

трòљетни̂, нâ, нô, [јуж.] н. п. грозница, drei Jahre dauernd, triennis.

трòљетница, f. [јуж.] т. ј. трољетна грозница: Мучи, мајко, замукла се, Од грознице *трољетнице* —

трȍм, а, о, schwerfällig, tardus, gravis. [cf. лотар; дрењо].

трòмеђа, f. мјесто гдје се састаје међа од три државе, као н. п. што се отприје у Далмацији састајала међа Аустријска, Турска и Млетачка, Ort wo drei Grenzen zusammentreffen, die Dreimark, trifinium.

трòмирêње, n. verbal. v. тромирити.

трòмирити, рӣм, v. impf. (τριημερίζω) јести *трећи дан*, као што чине гдјекоји стари људи и жене, који у почетку часнога поста не једу ништа до сриједе.

трòносати, ношêм, v. impf. u. pf. т. ј. цркву, die Kirche einweihen, consecro ecclesiam: *Троносаше* царску Манасију —

Трòноша, f. Kloster und Fluß im Јадар.

Трòношанин, m. (pl. Трòношâни) Einer von Троноша.

трòношки̂, кâ, кô, von Троноша.

трȍп, трòпа, m. 1) die Schmalztreber, recrementa butyri liquati. [vide дрождина]. — 2) (у Боци) н. п. винова комина, Weintreber, vinacea. [vide комина 1].

тропáрêње, n. verbal. v. тропарити.

тропáрити, трòпâрӣм, v. impf. (у Грбљу) „не тропари," рече се ономе који много говори.

трòпина, f. augm. v. троп.

трòпине, f. pl. (у Боци) Treber, recrementum. [vide комина 1]. cf. џибра.

[**троплетен,** а, о, dreimal geflochten; *види* s. v. потпрегнути.]

трòпол, а, о, von drei Stücken (Tuches), latus tres panni latitudines: И откала *трополу* поњаву —

трòпôни̂, нâ, нô, н. п. губер, т. ј. од *три поле*, vide тропол.

тропрòјан, m. (у приповијеци) који три проје изједе или може изјести, in der Anekdote Name eines Mannes der drei Kukuruzbrote aß.

трòрог, *а, о, н. п. камен,* dreizackig, [tridens; vide трокрак].

трȍска, f. Schlacke, scoria. cf. [тара 3,] шлакња.

трȍскôт, f. Vogelknöterig, polygonum aviculare [L.; cf. подворница 2, пусти-баба-коњу-крв, слак].

трòснопица, f. као мала крстина од три снопа.

трòструк, а, о, н. п. канџија, dreifach, triplex.

трȍха, f. vide мрва [1].

трȍшак, шка, m. (у војв.) 1) die Kosten, sumptus. — 2) он иде о свом трошку, т. ј. чини по својој вољи). cf. [2] хâрач [(арач), ашлук].

трȍшан, шна, шно, zerbrechlich, fragilis.

трȍшаџија, m. који много троши, Verschwender, sumptuosus. [cf. расипач].

трòшêње, n. 1) das Zehren, expensatio. [cf. ашлучење]. — 2) das Bröckeln, friatio. — 3) das Brechen, fractio.

трòшити, шӣм, v. impf. 1) ausgeben, zehren, expendo. [cf. ашлучити]. — 2) н. п. хљеб, krümeln, bröckeln, frio. [vide] мрвити, cf. тринити. — 3) [vide] ломити [1], brechen, frango: *Троши* врата тешком топузином —

трòшити се, шӣм се, v. r. impf. 1) sich in Unkosten setzen, expendo. — 2) [cf.] мрвити се, zerfallen, dilabi, н. п. троши се камен.

трȍшица, f. dim. v. троха.

трȍшицê, мало, мрвице: само је узео *трошице* воде (н. п. болесник), wenig, paululum. [vide мрвице].

тр̣панац, âнца, m. трпанац у соби, не може се човјек окренути, es ist alles voll gehäuft im Zimmer, man kann sich kaum umdrehen, vix te moveas, ita plenum est cubile.

трпàнџук,* m. eine Reisesense, falx foenaria plicatilis.

тр̣пâње, n. das Uebereinanderhäufen, accumulatio.

тр̣пати, пâм, v. impf. übereinanderwerfen, accumulo.

тр̣пати се, пâм се, v. r. impf. sich wohin drängen, intrudor.

тр̣пеж, m. die Geduld, tolerantia: Крпеж и *трпеж* по свијета држе.

тр̣пежњâк, m. (у Перасту) das Tischtuch, mensae linteum. [cf. крпета, плахта (плата) 1, столњак,] постолњак.

тр̣неза, f. 1) der Tisch, mensa. [vide софра]. cf. сто, астал, синија. — 2) Mahl, epulum. [vide

1 даћа]: дао му трпезу (т. ј. даћу); скупили се на *трпезу*. — [3) трпеза од вражде, cf. вражда. — Маргиналија I. издања].

трпѐзâр, трпезáра, m. der Tafeldecker (in den Klöstern), monachis a triclinio.

трпезáрев, а, о, vide трпезаров.

трпезàрија, f. der Speisesaal (in den Klöstern), coenaculum (refectorium).

трпезáров [**трпезарев**], а, о, des трпезар, tricliniarii.

трпѐзâрски̂, кâ, кô, Tafeldecker-, tricliniarii.

тр̀пети, пи̂м, (ист.) vide трпљети.

тр̀пија, f. (у Ц. г. и у Сријему) дуга болест, у којој се много једе: појела га *трпија*! Art Krankheit, morbus quidam.

тр̀пити, пи̂м, (зап.) } vide трпљети.
тр̀пјети, пи̂м, (југоз.) }

тр̀пљêње, n. das Ertragen, toleratio. [cf. дурање].

тр̀пљети, пи̂м, v. impf. (јуж.) leiden, ertragen, perpetior. [cf. дурати, патити 1, страдати].

трпу̀љина, f. (у Ц. г.) Schimpfwort für einen Menschen, convicium in hominem: трпуљино једна! cf. трпија.

тр̀сати се, сâм се, v. r. impf. fest werden, solidesco: У дну му се бусало, у сриједи *трсало* (кад се напија).

тр̏сити, си̂м, v. pf. (у Ц. г.) vide свршити. cf. отрсити.

тр̏сити се, си̂м се, v. r. [im]pf. sorgen, curo. [vide] б р и н у т и с е, cf. старати се.

тр̂сје, n. (око Петриње) vide виноград.

тр̀ска, f. [1)] Rohr[schilf, Rieth, phragmites communis L.; — 2) Pfeilrohr,] arundo [donax L.]. cf. [трстика, тршљика (трсљика), 1] трст.

тр̀сковац, кôвца, m. das Bambusrohr (als Spazirstock), baculus ex arundine Indica.

тр̀сковача, f. das [gemeine] Bambusrohr, arundo Bambos L. [bambusa arundinacea Willd.].

тр̀сљика, f. vide **тршљика.**

тр̏снат [тршнат], а, о, (у Боци) н. п. чељаде, stämmig, robustus. cf. [здендаст, снопит, стасит;] крупан [2], крут.

1. **тр̂ст,** f. (у Дубр.) vide трска: танак као *трст*.

2. **Тр̏ст,** Тр̀ста, m. vide Тријест.

Трстѐни̂к, Трстени̂ка, m. многа се мјеста тако зову, као н. п. у Србији (код Мораве ниже Карановца), у п о л у о с т р в у Рату ниже Дубровника.

Трстѐница, f. поток који утјече у Колубару с лијеве стране.

тр̀стика, f. (у Дубр.) vide трска.

тр̏т мр̏т, in der Erzählung, um das verlegene Stammeln des überwiesenen (z. B. Diebs u. dgl.) anzudeuten, interjectio de confusione criminis convicti. [cf. трц врц; туц муц, шуђ муђ].

тр̏ти, трêм (тäрêм), (тр̏о, тр̏ла, part. pass. тр̀вен и. трêн) v. impf. 1) reiben, tero. [cf. 1 трљати]. — 2) кога точком или колом, rädern, illido, rota. — 3) лан, brechen, frango. [cf. трлити 2]. — 4) какав усјев, т. ј. газити, treten, calco. — 5): Напушћајте рте и загаре,| Нека *тару* срне и кошуте —

тр̀тица, f. das Schweifstück vom gebratenen Geflügel.

тр̀то, m. (voc. тр̂то) Schimpfwort.

тр̀тосити, си̂м, v. impf. schnell daherplappern, blatero indistincte.

тр̀тошêње, n. das Schnellplappern, blateratio.

тр̀ћêње, n. das Recken des Hintern in die Höhe, arrectio natium.

тр̀ћити се, тр̂ћи̂м се, v. r. impf. den Hintern in die Höhe recken, arrigo nates.

тр̏ћка, f. (у Сријему) Teichhuhn, gallinula chloropus [L.; cf. лиска 2].

тру̀ба, f. 1) die Trompete, tuba, buccina. [cf. трубља]. — 2) труба платна, ein Stück fest zusammengewickelte Leinwand, massa lintea. [cf. трубла]. — 3) eine Rolle überhaupt, volumen. — 4) das fest ausgezogene Garn am Weberbaum, massa telae: Доведи ми дугонокту другу,| Да прокопа на вратилу *трубу* —

тру̀бâч, трубáча, m. der Trompeter, tubicen.

тру̀бити, би̂м, v. impf. trompeten, buccina cano.

тру̀бица, f. dim. v. труба: Савићу се у *трубицу*,| Убошћу те у гузицу.

Тру̀бјела, f. [јуж.] пандурница у Рудинама.

тру̏бла, f. (у Рисну) н. п. платна, vide труба [2].

тру̏бља, f. (у Дубр.) vide труба [1].

тру̀бљêње, n. das Trompeten, cantus buccinae.

тру̀бња, f. vide праска [1].

1. **тру̂д,** тру̀да, m. die Mühe, opera, labor. [cf. трудба].

2. **тру̂д,** тру̂да, m. (у Бачкој и у Сријему f.) der Feuerschwamm, boletus igniarius Linn. [1) Weidenschwamm, polyporus igniarius Fries. — 2) Buchenschwamm, polyporus fomentarius Fries.; cf. самокрес 2, усјека]: труд буков, церов, или од гљиве.

тру̂дан, дна, дно, 1) ermüdet, lassus [vide уморан]: *трудан* и уморан. — 2) тру̀дна жена, schwanger, gravida. cf. бређ [1, бременит, дјетињ, збабан], здјетан [(жђетан), куљав 2, нејак 2, носећ, пунан 2, судружан, 2 тежак 2], труо [2].

тру̀дба, f. die Bemühung, Mühe, opera impensa. [cf. 1 труд].

тру̀дбени̂к, m. der sich bei etwas Mühe gibt, der Eiferer, qui enititur.

тру̀дити, тру̂ди̂м, v. impf. 1) einen bemühen, ihm Mühe machen, fatigo. — 2) (у Боци) [cf.] радити [1], трудити се [1], arbeiten, laboro: не ће да *труди*; *труди* па ћеш имати.

тру̀дити се, тру̂ди̂м се, v. r. impf. 1) sich Mühe geben, fatigor circa rem, desudo in re. [vide трудити 2]. — 2) труди се жена, т. ј. п о р а ђ а с е, in Geburtsschmerzen liegen, kreißen, parturio.

тру̀ђêње, n. das Bemühen, defatigatio.

трулáдак, лáтка, m. vide **трухладак.**

тру̏лâ кóбила, f. у игри ускуч-кобиле.

тру̀леж, m. vide **трухлеж.**

трули̂на, f. vide **трухлина.**

тру̏лити, ли̂м, vide **трухлити.**

трȕло, n. (у Сријему) die Kuppel in der Kirche, tholus. cf. [куба 1,] кубе.

трȕлост, трȕлости, f. vide **трухлост**.

трȕља, f. (у Барањи) vide [дроњак] рита, прња.

трȕљав, а, о, vide ритав.

трȕљар, труљара, m. који труље купује, der Lumpenmann, qui panniculos ostiatim colligit.

трȕљење, n. vide **трухљење**.

трȕмбета, у загонеци.

трȕница, f. der Torf, Haufe, turba, cf. [vide] гомила: Кој' с малијем боја бити не ће,| Веће жели да на *трумиу* уд'ри —

трȕн, m. der Splitter (im Auge), festucula [cf. трунка]: нема ни *труна*, т. ј. ни мало.

трȕнак, нка, m. hyp. v. трун.

трȕнити, трȕним, v. impf. 1) anſtäuben, verunreinigen, sordibus conspergo. — 2) труни снијег, es ſtöbert, nives circumvolitant. — 3) н. п. уши из главе, herausſtöbern (mit dem Kamm), expurgo.

трȕнка, f. vide трун.

трȕнташ, трунтáша, m. der Faulenzer, homo deses.

трȕнтељаст, а, о, unterſetzt, habitu corporis brevis et obesus.

трȕнути, нȇм, vide **трухнути**.

трȕничица, f. dim. v. трунка.

трȕња, f. (у Ц. г.) vide триња.

трȕњав, а, о, mit Splittern verunreinigt, aqua festuculis turbida; трњава вода, т. ј. није чиста, већ има у њој којешта.

трȕње, n. (coll.) Staub, Splitter, pulvis.

трȕњење, n. das Anſtäuben, adspersio pulveris.

трȕњица, f. dim. v. трња.

трȕо, трȕла (трȕхла), ло, (трȕхлӣ, лā, лȏ) 1) morſch, verfault, putris [cf. гњио 1]: Не стаје он на трухлу даску. — 2) (у Далм.) трухла жена, т. ј. трудна, ſchwanger, gravida. [vide трудан 2].

трȕп, m. 1) der Rumpf, truncus. — 2) (у Дубр.) некака морска риба, Art Fiſch [gemeiner Thunfiſch], piscis genus [scomber thynnus L].

трȕпац, пца, m. (у Грбљу) некака чибуљица [1) pustula in labiis; — 2) Fieberausſchlag, herpes labialis] особито око уста, за коју се мисли да се за то испење што је онај човјек нешто јео што је прије мачка јела; за то се и лијечи овако: узме болесник комадић врућега круха како се извади из пећи, па њиме дотакнувши трупац пружи га мачки говорећи: „Мачки трупац мени крушац.“ Кад тако учини двапут, трећом рече: „Мачки и трупац и крушац,“ па онај комадић да мачки те га изије, и по том кажу да трупац прође, а веле да и онако не траје више од три четири дана.

трȕпачкē, } (у Ц. г.) н. п. скочити, т. ј. с мје-
трȕпачкӣ, } ста, aus dem Stande, ohne Anlauf. [cf. усконке].

трȕпина, f. 1) augm. v. труп. — 2) der Klotz, caudex. [cf. трупица]. — *3) (у Далм.) vide главчина.*

трȕпица, f. (у Ц. г. и у Дубр.) vide трупина [2]: Засјекао брке као на *трупици* (у Ц. г.). У Дубровнику стоји витао на *трупици*.

трȕпка, f. der Paß, gradus tolutilis: Да с' наслушам *трупке* од коњица —

трȕпкалица, f. (у Сријему) мали кас коњски, der Paßgang, gradus tolutilis: Шваба вози трупкалицом.

трȕпље, n. coll. v. труп [1].

Трȕсина, f. Berg in der Herzegowina: Други међан под гором *Трусином* —

трȕсовина, f. вода: Под пазухо боцу *трусовине*,| У коју су биља од планине;| Ē сам чуо, казивали су ми,| Да то јесте вода заборавна:| Ко с' умије и ко се напије,| Своја ће му вјера омрзнути,| Заборавит' своју породицу —

трȕт, m. 1) die Drohne, fucus. — 2) (у Сријему) трутови, ein bösartiges Fingergeſchwür [der Nagelwurm], ulcus [panaritium; cf. злић].

трȕта, *f. (у Боци) младица риба, какове се н. п. хватају у језеру Скадарскоме.* [vide младица 3].

трȕтина, f. augm. [von трут].

трȕтица, *f. dim. v. трута.*

трȕћење, n. vide [2] бацање.

трȕћати, ћȃм, v. impf. vide [2] бацати [1].

трȕћити, ћȋм, v. pf. ſchmeißen, projicio. cf. [vide] бацити [1].

трухла́дак [труладак], а́тка, m. ein Stück faules Holz, fauler Apfel, putre lignum, malum.

трȕхлеж [трулеж], m verfaultes Zeug, res putres.

трȕхлӣ, лā, лȏ, cf. [vide] труо.

трухли́на [трулина], f. der Moder, das morſche Stück, pars putrida. [cf. гњилина 1].

трȕхлити [трулити], лȋм, v. impf. faulen, putresco. [cf. гњилити].

трȕхлȏст, трȕхлости, [трулост] f. die Fäulniß, putredo.

трȕхљење [труљење], n. das Modern, putor.

трȕхнути [трунути], нȇм, vide **трухлити**.

трȕцкавица, f. } кад се кола врло трцкају, н.
трȕцкање, n. } п. по смрзлу путу, das Schütteln (im Wagen), quassatio.

трȕцкати се, кȃм се, v. r. impf. geſchüttelt werden, quassor.

трȕшӣ, нā, нȏ, n. п. хљеб, Kleien-, furfureus.

трȕшница, f. (у Барањи) *трушни* хљеб за псе чобанске, Kleienbrot, panis furfureus. cf. [vide] отрушница.

тр̏цало, n. (у Боци) vide **цртало**.

тр̏ц вр̏ц, interj. von der Verlegenheit eines durch Einwürfe und Fragen Ueberwieſenen, de tergiversatione convicti. cf. трт мрт.

тр̏ч на поље, шет у кућу (биће нохас), ſcherzhaft für Laziren, alvus fluet. [cf. 2 трк].

тр̏чање, n. das Laufen, cursus.

тр̏чати, чȋм, v. impf. laufen, curro.

тр̀чилажа, f. u. m. das Lügenmaul, homo mendax.
тр̏чкâње, n. dim. v. трчање.
трчкàрâње, n. vide трчкарење.
трчкàрати, рâм, v. impf. vide трчкарити.
трчкáрêње, n. dim. v. трчање. [cf. трчкарање].
трчкáрити, тр̀чкâрӣм, [v. impf.] dim. v. трчати. [cf. трчкарати, трчкати].
тр̏чкати, кâм, v. impf. dim. v. трчати. [vide трчкарити].
тр̀чкê, (у Рисну) трчећи, laufend, currens.
трчу̀љак, љка, m. cf. висуљак (само у оној загонеци).
[**тршићки,** ка, ко, von Тршић (село у срезу јадранском округа подринског); *види* s. v. Батаљуше.]
[**тршљака,** f. vide жар 3.]
тр̀шљика [трсљика], f. (у примор.) vide трска.
тр̀шнат, а, о, (у Паштр.) vide **трснат.**
тр̀шчâк, тршчáка, m. Rohrgebüsch, arundinetum. cf. [vide] рит.
тӯ, dort, da, istic. [cf. туј, тујке, 2 тука, 1 туна, туне, туте, тутена].
тӯбити, бӣм, v. impf. vide **тувити.**
тӯбљêње, n. vide **тувљење.**
тӯбôк, m. (у Ц. г.) мали сирчић, што се даје дјеци, ein Laibchen Käse, ein Käschen, caseolus.
тӯвити, вӣм, [тубити] v. impf. [vide] памтити.
тӯвљêње [тубљење], n. vide памћење.
тӯг,* m. der Roßschweif (als Ehrenstandarte der türkischen Paschen), insigne caudae equinae: паша од два *туга.*
ту̀га, f. 1) туга ме је, es schaudert mich, cohorresco: Ђе је сама, а не има друга, Да је није од горице *туга* — 2) туго и невољо! sagt die unwillige, aber immer liebende Mutter zum Kinde, das ihr Kummer und Noth macht, convicium matris amantis in infantem. — 3) нема ни *туге,* т. ј. ништа.
тугàљив, а, о, kitzelich, titillationem aegre sustinens. cf. [vide] чкакљив [шкакљив].
тугòвâње, n. das Klagen, Wehklagen, lamentatio. [cf. туговина].
тугòвати, ту̀гујêм, v. impf. wehklagen, lamentor.
тугòвати се, ту̀гујêм се, v. r. impf. klagen, lamentor [vide тужити се]: Поче им *се* Чупић *туговати* —
ту̀говина, f. (у Боци) као туга, туговање, der Schmerz, dolor, у овој пословици: Трговина неком буде *туговина.*
[**туд,** vide буд.]
ту̀дâ, } hierdurch, hac [cf. тудијер, туђер]: Не
ту̀дâр, } пењи ми шатор *тудар* — *Тудар* паса челебија Мујо — *Тудар* паса Биглић Усеине —
Ту̀дешак, шка, m. (по југоз. кр.) vide Нијемац [2]: Пије као *Тудешак.*
ту̀дешкӣ, кâ, кô, vide Њемачки.
Ту̀дешкиња, f. vide Њемица.
ту̀дијер, [јуж.] vide туда: *Тудијер* ми мину Млад јунак на коња —
тӯђ, ту̀ђа, ђе, (тӯђӣ, ђâ, ђê) fremd, alienus. [cf. јабански, стран, страњски].
тӯђâ, f. die Fremde, aliena: Иш, туђа!
ту̀ђêње, n. das Schämen, Verlegen-sein in einem fremden Hause, verecundia in domo aliena.
ту̀ђер, [јуж.] vide [туда] тудијер: Еда би се *туђер* одбранила —
тӯђин, } m. der Fremdling, peregrinus.
туђи̇нац, нца, } [cf. туђоземац, јабанац, јабанлија]: Ђевојка је *туђина* братила —
тӯђӣнка, f. die Fremde, peregrina [cf. туђоземка]: Али ми не да *туђинка, Туђинка* добра ђевојка: Ја добра коња оседлам, *Туђинка* ми га раседла —
тӯђӣнство, n. das Fremde, res aliena.
ту̀ђити се, тӯђӣм се, v. r. impf. sich fremd betragen, verlegen sein wie ein Fremder, verecundor.
ту̀ђица, f. чела из друге кошнице, die fremde Biene (aus einem andern Bienenstock), apis ex alieno alveario.
ту̀ђӣш, туђи̇ша, m. у пословици, cf. нашиш.
туђозéмац, мца, m. der Fremde, peregrinus. [vide туђин].
туђòзêмка, f. die Fremde, peregrina. [vide туђинка].
туђòземскӣ, кâ, кô, fremd, exterus.
ту̀жâљка, f. das Klagelied, nenia, cf. тужбалица: Окренуше пјесме на *тужаљке* —
тӯжан, жна, жно, betrübt, arm, unselig, miser [vide јадан]: *Тужна,* јадна, да сам вода ладна —
ту̀жба, f. die Klage, accusatio. [cf. жалба, жаловање, пожала, дава, давија].
ту̀жбалица, f. (у Боци) Klagelied, nenia. cf. [vide] тужаљка.
ту̀жêње, n. 1) das Klagen (vor Gericht), accusatio. — 2) das Klagen nach einem Todten, ululatus de mortuo.
1. **ту̀жити,** жӣм, [cf. тужјети] v. impf. *(за ким)* плакати иза гласа (особито за мрцем) и нарицати [2], т. ј. говорити: јаој, Божо (или како му буде име), моје грдне ране; јаој, ко ће твога пуста коња јахати? јаој, ко ће твоје хаљине носити? јаој, ко ће твоје оружје пасати! и т. д. einen Todten beweinen, plango. Мати за сином и сестра за братом тужи кашто по двије и по три године; кад је сама код куће, или кад изиђе куд у поље, а она тужи и нариче као да пјева. Доста пута би суза из камена ударила, како жалостиво мати нариче за сином, или сестра за братом. У Кастелима пријатељи онога који умре, најме нарикачу и пошаљу му кући, те га жали и за њим нариче. У Паштровићима и у Боци а и у Црној гори има нарицања на стихове као пјесме. У садашње вријеме срамота је жени тужити за мужем, а још већа испрошеној дјевојци за момком; али се у пјесмама пјева да су и жене тужиле за мужевима и дјевојке за момцима, н. п.: Пуче пушка из кола другога Те удари у колу

Дамљана,| Дамљан паде, а љуба допаде:| Мој Дамљане, моје јарко сунце!| Л'јепо ти ме бјеше обасјало!| Ал' ми о́рже за гориду зађе — Марка жали и отац и мајка,| А Андрију ни отац ни мајка,| Него једна из села девојка,| Жалила га, па је говорила:| Јаој, Андро, моје чисто злато!| Ако би те у рукаве везла,| Рукав ће се одма издерати,| Па ће твоје име погинути;| Ако би те у песму певала,| Песма иде од уста до уста,| Па ће доћи у погана уста;| Ако би те у књигу писала,| Књига иде од руке до руке,| Па ће доћи у погане руке — Боже мили, чуда великога! Ко л' је ово кога ожалио?| Ил' је мајка јединога сина?| Ил' сестрица брата рођенога?| Ил' је снаа ручнога ђевера?| Ил' ђевојка првог заручника? — cf. нарикача, покајнице, тушкиња; тужбалица.

2 **ту́жити**, ту́жи́м, v. impf. кога, klagen vor (Gericht), accuso. [cf. прети].

ту́жити се, ту́жи́м се, v. r. impf. коме на кога, ſich beklagen, klagen, conqueror. [cf. туговати се].

ту́жица, f. in dem Sprichworte: На путу ружица, а код куће *тужица*.

[**тужјети**, тужим, (јуж.) vide 1 тужити; *види* s. v. јединити.]

ту́жљив, а, о, (у Боци) ekelhaft, fastidium creans: кад се у како јело утопи миш или што друго *тужљиво*. cf. [2] поган.

ту́жњава, f. die Wehklage, ululatus: стоји *тужњава*.

ту́зла,* f. 1) das geſottene Salz, sal excoctum ex aqua salifera. — 2) [*Тузла*] (доња и горња) Name einer Stadt in Bosnien, wo ſo eine Sieberei beſteht, nomen oppidi.

Ту́зланин, m. (pl. Ту́зла́ни) човјек из Тузле.

ту́зла́нски, ка́, ко́, von Тузла.

ту́ј, vide ту.

ту́јке, (у Хрв.) vide ту.

ту́к, ту́ка, m. 1) der Winkel, angulus. cf. [vide] кут. — 2) ударно тук на лук, zwei harte Steine ſind aneinander gerathen, dignus dignum reperit.

1. **ту́ка**, f. (pl. gen. ту́ка́) vide будија.

2. **ту́ка**, (у Ријеци) [vide] ту.

ту́кац, кца, m. vide будац.

ту́ква́ч, ту́ква́ча, m. (у Славон.) vide [к р б а њ] сусак.

ту́кнути, не́м, 1) v. pf. ein wenig (Knoblauch) ſtoßen, contundo: *тукни* мало соли. — 2) v. impf. ſchlagen (dem Gerichte nach), oleo, suboleo: ово месо *тукне* мало. [vide задисати 2]. cf. ударати, пашити.

ту́колук, m. (у Ц. г.) тучак, којим се лук туче, der Knoblauchſtößel, pistillum ad tundendum alium: „Спомени се, снахо моја, да сам ја тебе лук“ — рекла свекрва невјести, а невјеста јој одговорила: „И ти, моја свекрво, спомени се да сам и ја тебе лук и *туколук*.“

тула́ница, f. (у Сријему) 1) у гајди оно што је свезано у мјешину, те се уњ задјену карабље и прдаљка. — 2) на лијевку, die Einſteckröhre, infundibuli pars vasi inserenda.

ту́лац, (у Боци) in der Redensart: дошло ми на *тулац*, т. ј. на згоду, на руку.

ту́лбе́нта,* f. Art Kopfbedeckung der Frauen, mitrae genus.

ту́лесде, у загонеци, cf. вазли-траве.

ту́лија, f. (у Сријему) 1) оно гвожђе на шипци од ђерме о коме је објешен кабао. — 2) vide шепутка.

тулипа́н, тулипа́на, m. (у Сријему) die Tulpe, tulipa. cf. [vide 1] лале.

ту́лити, ту́ли́м, v. impf. (у Ц. г.) löſchen, exstinguo [vide гасити 1]: Ватра се уљем не *тули*.

ту́луз, m.
ту́лузина, f. } (у Банату) vide окомак.

ту́лум,* m. vide мјешина.

ту́лумбаша[*], m. у пјесми (ваља да је онај који точи): Рајом рајом, Ранце,| *Тулумбаша* чашице —

ту́лумина, f. 1) augm. v. тулум. — 2) што спахије узимају од винограда, Weinſteuer, vectigal in vinum impositum.

ту́љак, љка, } m. 1) die Einſteckröhre in der ка-
ту́љац, љца, } блина, fistula minor inserta majori (in mola). cf. ципун; cf. бадањ [1]. — 2) eine Art Falle für Füchſe u. dgl., genus decipulae, laquei; овај је туљац шупље дрво кроз које се лисица или јазавац провући може, па се полошке утврди на вратима од јаме гдје се мисли да је која од овијех звјерки унутра, а на сриједи се одозго просијече, и под ону јаму метне се доље рачвасто дрво кроз које звјерка не може проћи докле га не обори, а на горњи крај његов намјести се велико тешко дрво као маљ, које, кад звјерка рачве обори, удари је за врат и тако је или убије или задржи докле ујутру ловац не дође.

ту́љење, n. das Löſchen, exstinctio.

ту́љити се, [ту́]љи́м се, v. r. impf. (у Барањи) ſich geniren, verecundor. [vide устручавати се].

тума̀нлије[*], f. pl. простране турске шалваре: И велике гаће *туманлије* —

ту̀мара,
тума̀рало, } m. Irrgeiſt, homo vagus.

тума̀рање, n. das vorwitzige Umhergehen, vagatio curiosa. [cf. 1 вардање 2].

тума̀рати, ра̀м, v. impf. vorwitzig umherſchlendern, vagor curiosus. [cf. 1 вардати 2].

тума́рити, ту̀ма́ри́м, v. pf. hineinplumpen (in ein Haus, ohne anzuklopfen), intro improvisus.

тума̀рача, f. 1) женско које тумара, Herumläuferin, mulier vaga. — 2) свијећа, Küchenlicht.

тума́чење, n. [verb. v. тумачити].

тума́чити, ту̀ма́чи́м, [толмачити] v. *impf. (по зап. кр.)* [vide толковати].

ту̀мба, adv. vom Faß, wenn es aufrecht ſteht, de dolio erecto.

ту̏мбак, m. Messing, orichalcum. [vide мјед 2]. cf. пиринач.

ту̏мба̂ње, n. das Umlegen (eines Fasses), inversio.

ту̏мба̂с,* m. der Ponton (Schiff zur Schiffbrücke), ponto.

ту̏мбати, ба̂м, v. impf. н. п. буре, umlegen, umdrehen, everto: *Тумба* као пивар бечку.

1. **ту́на,** vide ту: *Туна* ко је над војском везире —

2. **Ту́на,** f. [*= Дунав?] у пјесми некака вода: *Туна* јесте мутна и крвава —

ту̀ндјела, f. (у Дубр.) das Kissen, das Polster, pulvinum. [vide узглавље]. cf. блазина, јастук.

ту́не, vide ту: Лези *туне*, драга душо моја —

тунијѐска̂ње, n. (у Ц. г.) verbal. v. тунијескати се.

тунијѐскати се, ту̀нијеска̂ се, v. r. impf. (у Ц. г.) нешто ми *се тунијеска*, т. ј. чини ми се, es scheint, videtur. [vide чинити се 2].

ту̀нтурово ја́је, у овој загонеци: „Насред мора *тунтурово јаје.*“ Од другијех слушао сам *шуђурово* мјесто *тунтурово*.

Ту̏нџа, f. [ријека у Тракији]: Међу водом *Тунџом* и Марицом —

ту̏ња, f. vide гуња.

ту̏њав, a, o, stumpfsinnig, hebes.

ту̏њаво̂ст, f. Stumpfsinn, ingenium hebes.

ту̏ња̂ње, n. das Schnobern, Herumschnüffeln, quaeritatio.

ту̏њати, ња̂м, v. impf. herumschnobern, quaerito. cf. [vide] цуњати.

ту̏њга, f. (у Барањи) женски поткапак од крпа, око којега се веже убрадач, Art Frauenhaube, mitrae genus. [vide конђа]. cf. џега.

ту̂п, ту́па, ту́по, (ту̂пи̂, па̂, по̂, comp. ту̂пљи̂) stumpf, hebes.

ту̀пан, m. der Stumpfsinnige, hebes homo: Ао мој тупи *тупане*, с тобом зло, а без тебе још горе!

Ту̀пани, Ту̂па̂на̂, m. pf. село у Херцеговини: Враг донесе од *Тупана* Панта —

ту̀пара, f. тупа сјекира, eine Art stumpfer Hacken, securis obtusior.

ту́пити, ту̂пи̂м, v. impf. abstumpfen, obtundo, hebeto.

ту̏пка̂ње, n. das Stampfen (der Ziegen), tundo, supplodo.

ту̏пкати, ка̂м, v. impf. mit Füßen stampfen, supplodo.

ту́пљѐње, n. das Abstumpfen, hebetatio.

тупо̀глав, a, o, stumpfen Kopfes, capitis obtusi: иди, погани *тупоглава*! (кажу дјетету н. п. кад не може што да упамти).

тупо̀ћа, f. die Stumpfheit, hebetudo.

ту̂р[*], m. (loc. ту́ру) у гаћа (и у чакшира и шалвара) оно у сриједи што стоји између ногу, der Hosenlatz, tegumentum braccarum [cf. ђотлук]: Да не праши *тура* од шалвара —

ту̀ра,* f. 1) н. п. кордована или ибритима, ein Bündel, fasciculus. — 2) auf der Münze die Kopfseite, pars adversa numi.

Ту̏ра̂д, f. (coll.) junge Türken, juventus Turcica.

Тура̀дија, f. (coll.) die Türken, Turcae.

Ту́рак, рка, m. der Türke (besonders wenn man die Deutschen redend einführt; denn gut serbisch heißt er Турчин, cf. Турци), Turca. [cf. Турко].

ту́ра̂ње, n. 1) das Werfen, jactus. — 2) der Schub, pulsus. [cf. поривање, ривање].

ту́рати, ту̂ра̂м, v. impf. 1) werfen, jacio. [vide 2 бацати 1]. — 2) schieben, stoßen, trudo. [cf. гурати; 2 прљати].

ту́рати се, ту̂ра̂м се, v. r. impf. werfen, jacio, jaculor.

ту̀рачки̂, ка̂, ко̂, vide Турски: Обривала косу на ајдучку, Оставила перчин на *Турачку* —

ту̀ргуља, } f. т. ј. шљива, Art frühzeitiger Pflaumen, pruni genus [prunus domestica L. var., одлика с округлим црним и код петељке улубљеним плодом]; cf. [бјелошљива: одлика с округластим жутим плодом;] црвењача [одлика са црвенкастим дугуљастим и с оба краја суженим плодом]. Тургуље су и зреле накиселе и не љуште се од кошчице.

ту̀ргуња [торгуња], }

[**Туре,** Турета, n. ein junger Türke, parvulus Turca; cf. Турче.]

ту̀ри̂н, тури́на, m. (у Ц. г.) vide [губица] њушка: Ја послах сина у Рим, да промијени *турин*, а он кад дође из Рима, донесе два *турина*. — Што *турином* риља а репом жиле вади? (игла)

ту̏рити, ри̂м, v. pf. 1) werfen, stürzen, jacio, detrudo. [vide бацити 1]. — 2) stellen, pono [vide метнути 1]: Цар је *тури* над војском везиром — Петар *тури* момке у параду — 3) stecken, immitto: Од светога Луке *тур'* у њедра руке.

ту̏рити се, ри̂м се, v. r. pf. 1) каменом, werfen, jaculor. [vide бацити се 1]. — 2) vide врћи се, метнути се: Пак *се* Марко *тури* на ујака —

ту̀рица, f. 1) (у Дубр.) cf. чороје. — 2) (у Боци) vide клип [1]. — 3) (у Сријему) vide воштина 1; трговци турицу купују по селима па је они наново циједе у ступама.

ту̀рича̂р, m. човјек који турицу (3) купује и наново циједи. [vide восковарџија].

ту̏рка̂ње, n. (dim. v. турање) das Fortstoßen, promotio.

ту̏ркати, ка̂м, v. impf. (dim. v. турати) fortstoßen, promoveo (z. B. wenn viele beisammen sitzen, und einer den andern zum Weiterrücken stößt).

Туркѐшања, f. augm. v. Турчин.

Ту̏ркиња, f. 1) die Türkin, Turca, femina Turcica. [cf. була 1]. — 2) [*туркиња*] лубеница, Art Wassermellone [citrullus vulgaris L. var.].

Ту̏ркињин, a, o, der Türkin, Turcae.

Ту̏ркињица, f. dim. v. Туркиња [1].

Ту́рко, m. vide Турак: *Турко* мала пара некрштена вјера (у приповијеци).
турко̀ва̂ње, n. das Leben nach türkischer Art, mores turcici.
турко̀вати, ту̏ркујêм, v. impf. nach türkischer Art leben, vivere more turcico.
Турко̀влах, m. (особито у Далмацији) Влах (2, 3) из Турске, за разлику од онијех из ћесарске, ein Влах aus der Türkei. cf. Влах.
Ту̀ркуша, m. *(особито код Бошњака закона Турскога)* прави Турчин који не зна Српски, Stocktürke, Turca offirmatus.
ту̀рма, f. (у Ц. г.) der Zug, Karavane, commeatus.
ту̀рма̂р, турма́ра, m. (у Хрв.) онај који носи што под кирију, Frachtfuhrmann, Träger, mercium vector, bajulus. [vide кириџија].
турна̀џија,* m.: Но с' казује један *турнаџија* —
ту̏рнути, нêм, v. pf. (z. B. mit dem Ellbogen) stoßen, impello.
Ту́ро, m. (voc. Ту̂ро) (у Ц. г.) мушки надимак: А дозива Вујачића *Тура*:| А мој синко, Вујачића *Туро* —
ту̏ро̂ван, вна, вно, bei übler Laune, male affectus.
ту̏ровêт, f. (у Ц. г.) некака трава коју дјеца једу, Bocksbart, tragopogon [L.].
турпѐнса̂ње, n. vide турпијање.
турпѐнсати, турпѐншêм, vide турпијати.
ту̀рпија,* f. die Holzfeile, lima lignaria.
турпи̏ја̂ње, n. das Feilen (des Holzes), limitatio ligni. [cf. турпенсање].
турпи̏јати, ја̂м, v. impf. feilen, limo. [cf. турпенсати].
ту̀рпи̏јца, f. dim. v. турпија.
Ту̏рска̂, f. adj. die Türkei, Turcia. [cf. Турћија].
ту̏рски̂, ка̂, ко̂, türkisch, turcicus. [cf. турачки].
ту̀рћија[*], f. 1) eine türkische Arie, modus cantilenae turcicus. — 2) [*Турћија*] die Türkei, Turcia [vide Турска]: Мало јада по *Турћији* радиш,| Ја што тражиш по земљи Њемачкој —
ту̀рчало, m. der gewöhnlich türkisch spricht, singt, Turcicus.
ту̀рчалов, a, o, des Турчало, Turcici.
ту̀рча̂ње, n. das Türkischsprechen, Turcismus.
ту̀рчати, ча̂м, v. impf. türkisch sprechen, loqui turcice.
Ту̏рче, чета, n. vide Туре: А *Турче* је силно и бијесно —
ту̏рчêње, n. das Vertürken, turcisatio.
Ту̀рчин, m. (pl. Ту̂рци, Ту̂ра̂ка̂) der Türke, Turca. [cf. Турак, Турко].
турчи́нак, нка, m. Feldmohn, papaver rhoeas Linn. [cf. чанибула].
Ту̀рчинов, a, o, des Türken, Turcae.
ту̀рчин-цви̏јет, m. (у Брдима) бијели цвијет планински, који лијепо мирише, Art Pflanze, herbae genus. [vide горска ружа].
ту̏рчити, чи̂м, v. impf. zum Türken machen, facio esse Turcam.
ту̏рчити се, чи̂м се, v. r. impf. 1) ein Türke werden, Turca fio. — 2) als ein Türke sich betragen, Turcam simulo.
ту̀ршија,* f. Aufbewahrung der Früchte in Wasser, Essig, Wein, adservatio pomorum, uvarum in aqua, vino. У туршију се меће грожђе, крушке, јабуке, краставци, и т. д.
ту̏ска, f. (у Боци) талог што остане кад се што топи, н. п. масло, олово, скоруп, die Schlacke, die Treber, scoria, recrementum. [vide дрождина]. cf. троп.
ту̏ст, a, o, (у Дубр.) fett, pinguis. cf. претио, дебео [2].
тусти̏на, f. (cf. дебљина [2], претилина) 1) das Fett, pingue, adeps. — 2) die Fettigkeit, pinguitudo.
ту̏та, 1) тута вура, т. ј. држи, удри; или потегни, повуци. — 2) у пословици: *Тута*, смрче, на унуче. — 3) у загонеци: *Тута* тамо, тут' овамо, *тута* те за врата? (т. ј. жена кад чисти собу или кућу па сметлиште смете за врата). — 4) у другој загонеци: Јаше *тута* на баури? (т. ј. сврака на крмачи).
ту̏тањ, тња, m. das Dröhnen, fremitus [cf. тутњава, тутњавина]: стоји *тутањ*.
ту̀те, (у Далм.) } vide ту.
ту̀тена, }
ту̀тило, in der Redensart: ту и тутило, und dabei ist's geblieben, nec praeterea quid factum. cf. лани (како онда, и лани).
ту̀ткал,* m. der Tischlerleim, gluten.
тутка̀лиса̂ње, n. vide туткаљење.
тутка̀лисати, лишêм, } v. impf. leimen, glutino.
ту̀ткалити, ли̂м, }
ту̀ткаљêње, n. das Leimen, glutinatio. [cf. туткалисање].
ту̏тка̂ње, n. verbal. v. туткати.
ту̏ткати, ка̂м, v. impf. 1) vide дршкати. — 2) stecken, condo.
ту̀ткун,* adj. indecl. као невјешт, unkundig, imperitus: Или си зуђур кесом или *туткун* собом.
ту̏тлић, m. eine Art eiförmiger Kürbisse, cucurbitarum genus [cucurbita ovifera L.; vide бундева 4].
ту̏тљав, a, o, (у Сријему) н. п. човјек, ein träger Mensch, ignavus.
ту̀тмиш, *m. (у Шум.) vide* [жмура] *слијепи миш.*
ту̏тнути, нêм, v. pf. 1) псето, н. п. на свиње, anhetzen, incito. — 2) тутнути н. п. коме што у руку, stecken, insero, condo. [cf. тушнути].
ту̀тњава, } f. das Dröhnen, fremitus [vide тутањ]: Кад потече коња пет стотина,| Стаде црне земље *тутњавина* —
ту̀тњавина, }
ту̀тњити, њи̂м, v. impf. dröhnen, fremo.
ту̏тољêње, n. verbal. v. тутољити.
ту̏тољити, љи̂м, v. impf. радити што као кријући, н. п. кад мати у задружној кући даје своме дјетету што за јело кријући од остале дјеце, stecken, condo.

тýтумиш, m. (у Шум.) vide [жмура] слијепи миш 2.

тýтун,* m. (ријетко се говори, и понајвише у Србији и у Босни по варошима) vide духан [2]: Кафу пише, *тутун* запалише —

тýтун-кеса[*], f. vide дуванкеса: Баба смо ти жива одерали, На *тутун* га *кесе* изрезали —

тутýнџија,* m. vide чибукчија 1: *Тутунџија* кесе и камише —

тýћи, тýчêм, v. impf. 1) schlagen, tundo. [cf. 1 бити 1, воштити 2, деветати, дерати (дријети) 3, лијемати, лињати 1, мазати 3, макљати 2, млавити, млатити 3]. — 2) свиње, schlachten, macto. [vide 1 бити 2]. — 3) челе, abtödten, melationem perago. [vide 1 бити 2]. — 4) stoßen (Salz, Kaffee), tundo. — 5) волове, бикове, contundo tauri testiculos. [cf. штројити].

тýћи се, тýчêм се, v. r. impf. 1) sich schlagen, pugno. [cf. бити се]. — 2) јајима, (zu Ostern). [cf. ломити 2, туцати се]. — 3) *тући* се по свијету, по мраку, vide [1] потуцати се.

туфèгџија,* m. vide **туфекчија** (mit allen Ableitungen).

тýфек,* m. vide [пушкар 2] туфекчија (cf. пушкар): Три *туфека* за петнаест дана —

туфèкчибаша,* m. der Zechmeister der Büchsenmacher, praefectus collegii tormentariorum.

туфèкчија [туфегџија],* m. der Büchsenmacher, tormentarius. cf. [vide] пушкар [2].

туфèкчијин, а, о, des туфекчија.

туфèкчи̂јски̂, } кâ, кô, Büchsenmacher-, tormen-
туфèкчи̂јски̂, } tariorum.

тȳц мȳц, cf. [шућ мућ;] трт мрт.

тýцак[*], m. der Bettler, mendicus, [vide] просјак, cf. роб: Удијели *туцаку* јунаку —

тȳцало, n. } vide тучак [1].
тȳцањ, цња, m. }

тȳцâње, n. dim. v. тучење.

тȳцати, цâм, dim. v. тући.

тȳцати се, цâм се, dim. v. тући се.

тýцачки̂, кâ, кô, Bettler-, mendici.

тýцин дâн, на дне, m. vide тучин дан.

тȳцкâње, n. dim. v. туцање.

тȳцкати, кâм, dim. v. туцати.

тȳч[*], тýча, m. die Glockenspeise, Bronze, aes (campanarium, tormentarium).

тȳча, f. vide [2] грâд.

тȳчак, чка, m. 1) die Mörserkeule, pistillum, cf. [солотук;] туцањ, туцало. — 2) das Osterei, das die andern zusammenschlägt, ovum paschale forte. [vide натуцак].

тȳчâр, m. 1) који чува туке, der Truthühnerhirt, pastor gallinarum indicarum. — 2) који тргује тукама, der Truthühnerhändler, qui gallinas indicas venditat.

тýчвâње, n. vide потуцање.

тýчвати се, вâм се, vide [1] потуцати се, пребијати се: *тучва се* по свијету као повац.

тȳче, чета, n. junges Truthuhn, pullus gallinae indicae. [vide буче]. cf. ћуре.

тучèни̂к, тучени̂ка, m. Art Schießpulver, pulveris pyrii genus: Те обори до два веденика, Који ждеру литру *тученика* —

тучèњâк, тучењáка, m. (у Хрв.) сир који се *туче* у качици и оставља се за зиму, eine Art Käse, casei genus.

тýчêње, n. verbal. v. тући.

тýчин [туцин] **дâн**, на дне, m. der Tag vor dem бадњи дан, der Schlachttag, dies mactationis. cf. бабине руби. cf. печеница.

тȳчити се, чи̂м се, v. r. pf. auf einander stoßen (von Armeen), concurro.

тýчница, f. као скитница (ко се *туче* или потуца по свијету), der Herumschweifer, erro. cf. [vide] протуха.

тȳчњâк, m. der Truthühnerstall, stabulum gallinarum indicarum.

тýшац, шца, m. (у Боци) некаква салата, која је сама од себе кисела, Art Salatkraut, lactucae genus. cf. [vide] тушт.

тýшêње, n. verbal. v. тушити.

тýшика, f. (у Сријему) у јајета затубастија страна која се зове и *гузица* [2], stumpfere Spitze eines Eis.

тýшити, тȳши̂м, v. impf. 1) (по зап. кр.) dämpfen, schmoren, in olla clausa coquere. [vide нирјанити]. — 2) (у Сријему) н. п. чауре од свиленијех буба т. ј. морити (у врућој пећи), tödten, interimo (nymphas calore).

тȳшица, *вуна, f. (у Боци) што се брије с кожа (н. п. с опуте).*

тȳшкиња, f. (у Боци) vide нарикача.

тȳшнути, нêм, v. pf. (у Сријему) stecken, condo [vide тутнути 2]: *тушни* то под кревет.

тȳшт, m. (у Херц.) [gemeines] Portulak, portulaca oleracea [L.; cf. тушац].

тȳшта, unzählig viel, innumerus [cf. туште]: А. Има ли рака у том потоку? Б. Има *тушта*. *Тушта* и тама, т. ј. врло много.

тȳште, (у Ц. г.) vide тушта.

Ћ

ћâ, 1) ein Ruf an den Ochsen, daß er fortgehe, vox impellentis bovem: *ћа* шарања, *ћа*! — 2) (по зап. кр. и у Ц. г.) weg, procul: *ћа*, gehe weg, abi, пошао *ћа*, er ist weggegangen, abivit. — 3) (cf. тја, тија) weithin, longe: отишао *ћа* у Дубровник; *ћа* до сад; *ћа* до Божића, cf. чак, дори: Истекло је жарко сунце *ћа* иза горе —

ћáба,* f. die heil'ge Stätte (Mekka bei den Türken, Jerusalem bei den Christen), locus desiderii:

отишао на *ћабу*; Док запалим Рачу украј Дрине,| И погубим Хаџи-Мелентија,| Кој' је иш'о преко мора сињег| Те је Влашку *ћабу* полазио — Кад хаџије на *ћабу* полазе,| Тад' у нама живо срце пуца —

ћа̏бласт[*], а, о, vide [сулуд] ћанут.

ћа̏ге,* гета, n. vide хартија: Дадох мајци диву у *ћагету* —

ћа́ија,* f. eine Art gefüllter Kuchen, placentae genus.

ћаи̏џија,* m. der Kuchenbäcker, placentarius.

ћаи̏џијин, а, о, des Kuchenbäckers, placentarii.

ћа́ја,* f. (voc. ћâјо) 1) Stellvertreter, vicarius [cf. већил]: Њу ми проси *ћаја* из Будима — Не ћу за те полазити, *ћајо* — 2) чобан-баша (у Арнаутскијех чобана, који догоне овце у Србију на зимовник).

ћа́кâње, n. verbal. v. ћакати.

ћа́кати, ћâкâм, v. impf. т. ј. вола, dem ziehenden Ochsen ћа zurufen, exclamo ћа.

ћа́киница, f. die Frau des ћако (in der Anekdote).

ћа̏кну̂т, а, о, (у Сријему) vide [сулуд] ћанут.

ћа̏кнути, нêм, v. pf. ћа! zurufen, exclamo ћа!

ћа́ко, m. Väterchen, tata. [vide бабајко].

ћа́ле, m. (voc. ћâле) (у Хрв.) зову Буњевци *свекра*. [cf. ћаћа?].

ћа̀ло̂в, ћало̀ва, m. vide [лудак] будала.

ћа̏ну̂т, а, о, (im Gehirne) angebrannt, Pedant, angeschossen, non sanissimae mentis. cf. [vide] сулудаст.

ћа̏ондâн, (у Ц. г.) иза прексјутра, cf. ондан.

ћа̏п! кад се казује како је кога н. п. псето ујело, Schnapp! labrorum crepitus.

ћа́па, у овој загонеци: *Ћапа* коза ћапораста, ћа на боку бијела.

ћа̏пити, ни̂м, v. pf. vide шћапити.

ћа̏порак, о̂рка, m. die Haarflechte, gradus. [vide витица 1].

ћа̏пораст, а, о, у загонеци, cf. ћап[а].

ћапр́дало, m. der Plauderer, fabulator. [cf. ћаскало].

ћапр́дâње, n. das Plaudern, confabulatio. [cf. ћаскање].

ћапр́дати, ћа̀пр̂дâм, v. impf. daherplaudern, fabulor. [vide] наклапати, cf. ћаскати.

ћâр,* ћа́ра, m. der Handel, commercium. cf. [vide] трговина.

ћа́рêње, n. das Handeln, commercium.

ћа́рити, ћâри̂м, v. impf. handeln, commercium facio, exerceo. [vide трговати].

ћа̏ркâње, n. 1) dim. v. ћарење. — 2) vide ћарлијање.

ћа̏ркати, кâм, v. impf. 1) dim. v. ћарити. — 2) ћарка вјетар, т. ј. пирка. cf. [vide] ћарлијати.

ћарли́јâње, n. das sanfte Wehen des Windes, ventus lenis et mitis. [cf. ћаркање 2].

ћарли́јати, ћа̀рли̂јâм, v. impf. н. п. вјетар ћарлија, der Wind weht sanft, ventus est lenis et mitis. [cf. ћаркати 2].

ћа́рџија,* m. der Handelsmann, mercator. cf. [vide] трговац.

ћа́са,* f. eine Art tiefer (irdenen oder metallenen) Schüssel, lanx profundior. [vide бљуда].

ћа̀сица, f. dim. v. ћаса.

ћа́скало, m. vide ћапрдало.

ћа́скâње, n. vide ћапрдање.

ћа́скати, ћâскâм, v. impf. vide [наклапати] ћапрдати.

ћа́та[*], m. (ист.) vide [писар] ћато.

ћа́тин, а, о, des ћата, scribae. [cf. ћатов].

ћа́тиница, f. des ћата Frau, uxor scribae.

ћа́то,* m. (јуж.) der Schreiber, scriba. cf. [vide] писар.

ћа́тов, а, о, des ћато, scribae. [cf. ћатин].

ћа̏ћа, m. (у Дубр. и *ћа́ћа*) der Vater, tata. [vide отац]. cf. ћале.

ћа̏ћин, а, о, des Vaters, patris.

ћа̏ћко (ћа́ћко), m. (по југоз. кр.) vide [hyp. v.] отац, [vide бабајко;] cf. ћаћа.

ћâ ћу̂! Lari fari! nugae! то је ћа ћу!

ћа̀ушак, шка, m. vide [приушак] ћушка.

[**ће,** vide 2 те.]

ћѐбâп[*], ћеба́па, m. vide ћевап.

ћѐбе,* ета, n. die Kotze, wollene Decke, gausape, amphitapa. [vide] бијељ, cf. губер.

ћѐбеџија,* m. der Kotzenmacher, gausaparius. [vide бјељар].

ћѐвâп,* ћева́па, [ћебап] m. месо исјечено на комадиће и испечено на ражњу, eine Art Braten, frusta carnis simul assata (sine ossibus).

ћѐвкâње, n. vide жевкање.

ћѐвкати, кâм, vide жевкати.

ћѐвњâк, m. (по југоз. кр.) vide цјевњак.

ћѐдило, n. (по југоз. кр.) vide цједило.

ћѐип,* } m. vide ћеф.
ћѐиф,* }

ћѐја, interj. sagt man zum Rinde, wenn man es von etwas entfernen will, vox rejicientis bovem. [vide воч].

Ћѐклић, m. Einer von Ћеклићи.

Ћѐклићи, m. pl. племе нахије Катунске (у Црној гори).

ћѐклићки̂, кâ, кô, von Ћеклићи.

1. **ћѐла,*** f. die Glatze, calvities.

2. **ћѐла**[*], m. (ист.) vide ћело.

ћѐлав[*], а, о, kahl, glatzig, calvus.

ћѐлавац, âвца, m. der Glatzkopf, calvus.

ћѐлавити, ви̂м, v. impf. kahl werden, calvus fio.

ћѐлавица, f. 1) kahlköpfige Frau, femina calva. — 2) Schimpfwort für die Ziege, convicium in capram.

ћѐлављêње, n. das Kahlwerden, calvities.

ћелѐпи̂р,* лепи́ра, m. die Beute, praeda. [vide] плијен[1], cf. добит.

ћелепи́рêње, n. das Beutemachen, praedatio.

ћелепи́рити, лѐпи̂ри̂м, v. impf. u. pf. Beute machen, praedor.

ћелѐпо̂ш[*], ћелепо́ша, m. eine kegelartige Kappe, Mütze, galeri genus. Ћелепоши су били од лијепе црвене чохе, и у Србији за владања

Турскога носили су их и људи и дјевојке, а сад их је готово са свијем нестало и мјесто њих носе се фесови.

ћелѐпу̂ш[*], ћелепу́ша, m. (у војв.) die Mütze der Geistlichen unter dem Hute, mitra sub pileo.

ћели̂бâр,* ћелибáра, [ћирибар] m. der Bernstein, succinum.

ћѐлија, f. (κελλίον) die Zelle, cellula monachi.

Ћѐлије, Ћѐли̂јâ, f. pl. намастир у Србији (у Ваљевској нахији), ein Kloster in Serbien, nomen monasterii in Serbia.

ћѐли̂јца, f. dim. v. ћелија, cellula.

ћéло, m. (јуж.) der Kahlkopf, Glatzkopf, calvus. [cf. 2 ћела, ћелоња].

ћелòкуп, а, о, (у Ц. г.) vide [цјелокуп] цјелокупан.

ћéлоња, m. vide ћело.

ћелу̀пача, f. (ст.) ein Schimpfwort von ћелав gebildet: А јетрве *ћелупаче* —

ћѐмер,* m. 1) vide свод. — 2) der Geldgürtel, die Geldkatze, zona.

ћемѐрли,* adj. indecl. н. п. кула (т. ј. на свод), gewölbt. fornicatus: Већ он ода по *ћемерли* кули —

Ћѐмовскô, n. adj. поље код Жабљака: У широку пољу *Ћемовскоме* —

ћѐна, f. (јуж.) vide тјена.

ћѐнâр,* ћенáра, m. 1) vide [1]крај[1]: Ал' су Турци брижни и срдити,| Отишли су земљи по *ћенару* — Ђе ће стајат' стража и солдати,| Да му кулу на *ћенару* бране — 2) vide крајац. — 3) Art Leinwand, lintei genus: У бећара гаће од *ћенара* —

ћѐница, f. dim. v. ћена.

ћéно, m. Hundsname, nomen canis.

ћепàни̂к, ћепани́ка, m. (у Грбљу) vide цјепаник.

ћѐпаница, f. (по југоз. кр.) vide цјепаница.

ћепàриз, m. (у Боци) die Cypresse, cupressus. [vide чемпрес].

ћѐпенак [ћефенак],* ê нка, m. der Ladenflügel (nach türkischer Art). valva tabernae.

ћéпица, f. das Käppchen, mitra parva. [cf. шепица].

ћѐпу̂ркâње, n. das Plappern, blateratio.

ћѐпу̂ркати, кâм, v. impf. (у Сријему) plappern, blatero.

ћѐпчица, f. (по југоз. кр.) vide цјепчица.

ћêр, ћѐри, f. die Tochter, filia. cf. [vide] кћи.

ћéра, f. vide ћерка: Милу *ћеру* дужда од Млетака —

ћѐралица, f. (у Ц. г.) игра, као у Србији клис, само се баца с коња[2], који се зове *ћералица*, палица[4] *лакат*, а [1] клис[1] *штичица* [2].

ћерàмида, f. vide ћеремида.

1. **Ћѐрана,** f. Frauenname, nomen muliebre.

2. **ћерàна,** f. стаја гдје сапунџије свијеће и сапун граде, die Seifensiederei, officina saponis.

ћѐрâње, n. (јуж.) vide тјерање.

ћѐрати, рâм, (јуж.) vide тјерати.

ћѐрати се, рâм се, (јуж.) vide тјерати се.

[**ћердисати,** ћердишем, v. pf. vide ћордисати.]

ћѐрдосати, дошêм, v. pf. verderben, pesumdo [cf. ћердисати, ћордисати]: Која им је т'јела *ћердосала* —

ћерѐнида [ћеранида], f. (κεραμίς) der Dachziegel, tegula. cf. [vide] цријеп[2].

ћѐрêње, n. vide церење.

ћерéтâње, n. das Schwatzen, garritus.

ћерéтати, ћѐрêтâм, v. impf. schwatzen, garrio.

ћерећѐлија,* f. vide узвод.

ћерѐшина, f. augm. v. ћер. cf. матерешина.

ћѐрин, а, о, der Tochter, filiae.

ћѐрити се, рѝм се, vide церити се.

ћéрка, f. das Töchterchen, filiola [cf. ћера]: Мајка *ћерку* кара, снаши приговара.

ћéркин, а, о, der ћерка, filiolae.

ћѐрнич [(черпић)*], m. der ungebrannte Ziegel, later crudus.

ћѐртови,* m. pl. die Balken zum Häuserbau, trabes, tigna. cf. сјек.

ћéрца, f. dim. v. ћер. [vide ћерчица].

ћѐрчи̂во,* n. der Fensterrahm, margo ligneus fenestralis. [vide] оквир, cf. оплата.

ћéрчица, f. dim. v. ћерка. [cf. ћерца, шћера].

ћѐса[*], f. vide кеса: Један душом, други *ћесом*.

ћѐсам[*], сма, m. (у Ц. г.) ку́пити што на *ћесам*, т. ј. на срећу.

ћѐсâр, m. т. ј. Њемачки или Бечки, der (deutsche) Kaiser, der Wiener Kaiser, Caesar (der türkische und russische sind цареви): Цар и *ћесар* кад се завадише,| Код *ћесара* обрштери бише — Св'јетла круно, од Беча *ћесаре* —

ћѐсâрев, а, о, vide ћесаров.

ћѐсаревина [ћесаровина], f. 1) das Kaiserland, terra Caesaris. [cf. ћесарска]. — 2) das Kaisergut, res Caesaris.

ћѐсарица, f. die Kaiserin, imperatrix.

ћѐсаричин, а, о, der Kaiserin, imperatricis.

ћѐсâров [ћесарев], а, о, des Kaisers, Caesaris.

ћѐсâровац, сâрôвца, m. (у Ц. г.) 1) човјек из ћесаревине. — 2) vide орлаш.

ћѐсаровина, f. vide ћесаревина.

ћѐсарскâ, f. adj. vide ћесаревина 1.

ћѐсарски̂, кâ, кô, kaiserlich, caesareus.

ћѐсâрство, n. (у Дубр.) vide царство.

ћѐсерчија,* m. (по југоз. кр.) vide кесеџија: Како бије *ћесерчије* Турке —

ћѐскин,* adj. indecl. feurig, ardens, igneus, н. п. коњ, дуван. [vide] љут[1], cf. ватрен.

ћескòба, f. (јуж.) vide тјескоба.

ћѐскобан, бна, бно, (јуж.) vide тјескобан.

ћескòта, f. (у Ц. г.) vide тјескота.

ћѐскотан, тна, тно, (јуж.) vide тјескотан.

ћѐсма[*], f. vide шупљика.

ћѐсмâње, das Durchlöchern der Aermel-Enden, u. dgl. mit Stickerei. cf. [гласање 2, кубрузање,] шупљика.

ћѐсмати, мâм, v. impf. durchlöchern sticken, acu

pingo perforatu. [cf. гласати 2, кубрузати, сплетати].

ћѐтати, тâм, (по јуж. кр.) vide цвјетати: Ти пуно цв'јета *ћетала* —

ћѐтен* [кетен], m. vide лан.

ћѐтеньиште, n. vide ланиште.

ћѐтенов, a, o, vide ланен.

ћѐти, ѝћу, (јуж.) vide хтјети.

Ћѐтко, m. (по југоз. кр.) vide Цвјетко: Мирковиња *Ћетка* из Ваљевах —

Ћѐтна, f. (у Ц. г.) име женско, које се највише надијева онима који се роде на Цвијети, Frauenname, nomen feminae.

ћѐтоња, m. vide цвјетоња.

[**ћетрица**, f. cf. кетрица.]

ћѐф [ћеип, ћеиф],* m. das Belieben, die Luſt, lubitus, libido: Да не квари *ћефа* војводама —

ћѐфенак[*], ѐнка, m. vide ћепенак: Ешко Мехо на *ћефенку* —

ћѐфола, f. [rother Bandfiſch?, cepola rubescens L.?] vide скакавица 3.

ћѐш,* m. die Beſichtigung eines gewaltſam Geſtorbenen, inspectio occisi. cf. крвнина.

ћѐшѐње, n. 1) (јуж.) vide тјешење. — 2) das Beſchauen eines Ermordeten, inspectio occisi. [cf. ћеш].

ћѐшити, шѝм, v. impf. 1) (јуж.) vide тјешити: Заплака се ђевојка,| *Ћешио* је светитељ — Она *ћеши* своју милу снау — *Ћешио* је Мирко војевода — 2) den gewaltſam Geſtorbenen beſchauen, inspicio occisum. [cf. ћеш].

ћѐшке,* кета, n. vide кешке.

1. **ћѝ**, ћѐри, f. vide кћи.

[2. **ћи**, у загонеци, cf. ћиверица.]

ћѝбрет,* m. der Schwefelfaden, das Schwefelhölzchen, filum sulfuratum, assula sulfurata. cf. [vide] сумпорача.

ћѝверица, f. у овој загонеци: У нас коза *ћиверица*, ћи на боку шарена! [*милојка*].

ћѝвер-коза, f. у овој загонеци: *Ћивер-коза* ћиверица| Ћивер сина породила,| А унука суманита! [*лоза, вино* и *ракија*].

ћѝвот, m. (*κιβωτός*) die Reliquientruhe, cista in qua servantur sanctorum ossa.

ћиглићати, у загонеци: *Ћиглићала* јаретина, *ћиглићала* дрветина, *ћиглићала* ти душа докле ми не угонеташ (дипли).

ћѝкавац, кавца, m. (у Ц. г.) ован који се научи те води овце кад удари непријатељска чета. Кад чобанин опази чету, он избацивши пушку побјегне куд хоће, а ћикавац, на коме је и звоно, одмах за чобанином а овце за њим; ако чобанин није рад метати пушке, он се само каменом или чиме другијем баци на ћикавца, и он одмах потрчи за њим као и пушку кад чује.

ћѝла, f. 1) der Pulverbeutel, crumena pulveris igniferi. — 2) das Blech an deſſen Mündung, lamina orificii crumenae illius.

ћѝлаш[*], ћилáша, m. (voc. ћѝлашу) vide чилаш: Ха *ћилашу*, пуст му остануо —

ћѝле[*], m. vide чиле.

ћѝлер* [киљер], m. die Speiſekammer, penus. [vide клијет 2]. cf. кућерак.

ћѝлим,* m. 1) der Teppich, tapes. cf. шареница. — 2) (у Ц. г.) некаква врло везена опрегача, Art Schürze, praecinctorii genus.

ћѝлит,* m. vide катанац [1].

ћиманѐ,* нета, n. vide егеде: Погубише ситна *ћиманета* —

ћѝмље[*], f. pl.: По ножевим' ситне игле *ћимље* —

ћѝнтер, m. (у Ц. г.) vide ћурче.

ћѝнтерац, ћѝнтерца, m. (у Ц. г.) vide [ћурче] ћинтер.

Ћѝотина, f. вода у Херцеговини: И Тројицу надомак Таслиће,| Украј воде украј *Ћиотине* —

Ћѝпрана, f. (у Ц. г.) име женско, Frauenname, nomen feminae.

ћѝпўр, m. (у Ц. г.) као лијепа њива или градина (врт).

1. **ћѝпурак**, ћѝпўрка, } m. (у Ц. г.) ћур. v. ћи-
2. **ћипўрак**, ћипўрка, } пур.

1. **Ћѝра**, m. (ист.) vide Ћиро.

2. **Ћѝра**, f. Frauenname, nomen feminae.

ћирѝбăр[*], ибáра, m. (у војв.) vide ћелибар.

ћѝриш[*], m. der Schuſterkleiſter, gluten. cf. [vide] ћириш [2].

Ћѝрилов дăн, } m. der Slawen Apoſtel Kyrill
Ћѝрил филóсоф,} [14. фебр.]. Срби приповиједају да тице на Ћирилов дан траже друга свака себи да граде гнијездо и да носе јаја; па која га не нађе, она се објеси.

ћѝрица, m. (у Биограду) момче које је у служби код кака господина, der Bediente, famulus.

ћирѝџија[*], m. (по југоз. кр.) vide кириџија: Из свијета срете *ћирџије* —

ћѝриш[*], m. 1) eine Art Bauholz, materiae genus. — 2) der Schuſterkleiſter, gluten. [cf. ћириз].

Ћѝрјак, m. Mannsname, nomen viri (von Cyriacus?).

Ћѝрко, m. Mannsname, nomen viri (von Ћирјак).

Ћѝро, m. (јуж.) Mannsname, nomen viri (von Cyrillus). [cf. 1 Ћира].

ћѝтāп,* ћитáпа, m. das Buch, die Bibel (der Koran), biblia: На *ћитапу* своме алкурану — А *ћитапе* носе под пазуом —

ћѝћ, m. (у Ц. г.) vide ниђе.

ћѝћер, m. у овој загонеци: *Ћићер* пањићер, на глави му коситер; кад *ћићер* кликне, све мртве дигне! [*кокот у зору кад зајева*].

ћѝфта, m. der Krämer (verächtlich), tabernarius. [cf. бакалаћ].

ћѝфтин, a, o, без ћифта, tabernarii.

ћѝфтинскӣ, кā, кō, Krämer-, tabernariorum.

ћѝфтица, f. dim. v. ћифта.

ћо̀пнути, пнѐм, v. pf. ſchlagen, werfen, percutere. [vide ударити 1].

ћо̀р,* adj. indecl. vide ћорав. *Ћор* се додаје имену спријед, н. п. *Ћор-Божо*, *Ћор-Спасоје*; а у пјесми стоји и само без имена:

Ћор-Сиасоју по Тршића дају, *Ћор* се меће, ни гледати не ће —

1. **ћо́ра,** m. (ист.) vide ћоро.

2. **ћо̏ра,** f. н. п. кобила, einäugig, altero oculo captus.

ћо̏рав, a, o, einäugig, altero oculo captus. [cf. ћор, ћори].

ћо̏равâ Анђе̏лија, f. (у Сријему) vide мећава: Кад дуне ћорава Анђелија.

ћо̏равац, âвца, m. der Einäugige, altero oculo captus. [vide ћоро].

ћо̏равити, вîм, v. impf. einäugig werden, oculo capi.

ћо̏равица, f. die Einäugige, unocula.

ћо̏рављêње, n. das Einäugig-werden, oculi amissio.

ћо̏р-баџа[*], f. некака јама на крову (на кући).

[**ћорда,*** f. vide сабља 1; *види* s. v. ђорда.]

ћо̀рдисâње, n. das Verderben, interitus.

ћо̀рдисати, дишêм, v. pf. verderben, pessumdo: Тако ме море не ћордисало! cf. [vide] ћердисати.

ћо̀рî, рâ, рô, vide ћорав: И *ћорога* коња Роганова —

1. **ћо́рин,** a, o, des [1] ћо́ра, unoculi.

2. **ћо̏рин,** a, o, der [2] ћо̏ра, unoculae.

ћо́риница, f. die Frau des [1] ћо́ра, uxor unoculi.

ћорла̀исати,* ла̀ишêм, v. pf. mit geschlossenen Augen hineinrennen, clausis oculis peto, impetum facio.

ћо́ро, m. (јуж.) der Einäugige, unoculus. [cf. 1 ћора, ћоравац].

ћо́ров, a, o, des ћоро, unoculi.

ћо̏рпазâр,* m. der Handel ungesehens, mercatus quin videas. [vide негледуша]. По панађурима кашто пазарују тако ноћу коње. Приповиједају да је некакав човјек одвео на панађур ћорава коња, па га пазарио за једну ноћ девет пута; кад у јутру свануло, а то у њега коњ слијеп у оба ока. А у другога опет тако исто освануо његов коњ у рукама.

ћо́са,* m. (ист.) vide ћоco.

ћо̏сав, } a, o, bartlos, imberbis, der keine Bart-
ћо̏саст, } haare hat, cui non crescit barba.

ћо̏се, ћôсâ, f. pl. Art Schachspiel (englisch chess), lusus latrunculorum.

ћо́син, a, o, des ћоса, hominis depilis.

ћо́синица, f. die Frau eines ћоса, uxor hominis depilis.

ћо́со[*], m. (јуж.) der Bartlose, depilis. [cf. ћоса].

ћо́сов, a, o, des ћоco, hominis depilis.

ћо̀тек[*], m. (у Ц. г.) vide ударац[1]: омео је ћотек добар, т. ј. добио.

ћо̏хâње, *n.* [verb. v. ћохати се].

ћо̏хати се, *âм се, v. r. impf. (у Ц. г.) бити се мало, пушкарати се.*

ћо̏хнути се, *нêм се, v. r. pf.* [dim. v. ћохати се].

1. **ћо̏шак,*** шка, m. Altan, solarium [vide доксат]: Кад изиђе на *ћошка* првога —

2. **ћо̀шак,*** шка, m. } das Eck, die Ecke, angulus,
ћо́ше,* ета, n. } [vide] рогаљ, cf. угал: На *ћошета* сићани чардаци —

ћошѐли,* adj. indecl. eckicht, angulosus.

ћу̂, ћу̂а, m. vide ћух.

1. **ћу̏ба,** f. der Schopf (der Henne), cirrus. [cf. кукма].

2. **ћу́ба,** f. die Schopfhenne, gallina cristata. [cf. капорка, капура, ћубача].

ћу̏баст, a, o, н. п. кокош, behaubt, cristatus. [cf. капораст, крунаст, кукмаст].

ћу̀бача, f. (у Грбљу) vide [2] ћу́ба.

ћу̏бица, f. dim. v. [1] ћу̏ба.

ћу̂д, f. (loc. ћу́ди) 1) das Naturell, indoles [cf. нарав, натура, скопост]: добре ћуди; Ој ђевојко и зла *ћуди* твоја — 2) није ми по *ћуди*, es ist mir nicht recht, non placet.

ћу̏дâње, n. das Scheuwerden (des Pferdes), consternatio.

ћу̏дати се, дâм се, v. r. impf. scheu werden, consternor.

ћу̀дљив, } a, o, н. п. коњ, scheu, pavidus, fa-
ћудо̀вит, } cile expavescens.

1. **ћу̂к,** m. 1) Name einer Art Nachteule [Zwergohreule] (vom Laute ћу!), ululae genus [pisorhina scops L.; cf. утина]. — 2) (у Бјелопавл.) женска капа, висока од главе око једнога педља, искићена и наврх ње пуце, готово колико јаје кокошиње, о којему висе паре и различне трепетљике. Дјевојка се доведе под ћуком и носи га око по године. Читаву недјељу дана висе о ћуку јаглаци од којијех се млада горе не види; а кад јој по том дође мати и донесе хаљине, онда се јаглаци скину и мјесто њих привеже се црвена струка, која јој низ леђа виси докле год ћук носи. Гдјекоје младе и послије кашто метну ћук на главу, као стајаћу капу. — 3) [*Ћук*] (у Ц. г.) надимак мушки.

2. **ћу̏к! ћу̏к!** interj. so ruft man die Hühner herbei, vox gallinas vocantis.

1. **ћу́кâње,** n. das Schreien wie ein [1] ћук[1], clamor bubonis (ћук).

2. **ћу̏кâње,** n. das Herbeirufen der Hühner, advocatio gallinarum.

1. **ћу́кати,** ћу̂чêм, v. impf. schreien wie der ћук, clamo ut [1] ћук[1].

2. **ћу̏кати,** кâм, v. impf. die Hühner herbeirufen, allicio gallinas.

ћу́кати се, *ћу̂кâ се, v. r. impf. говори се, гласа се.* [vide гласати се].

1. **ћу́кнути,** ћу̂кнêм, v. pf. einmal wie der ћук schreien, exclamo ut [1] ћук[1].

2 **ћу̏кнути,** нêм, v. pf. einmal ћук rufen, dico [2] ћу̏к.

ћу̂ков, des [1] ћук[1], bubonis.

ћу̏кôс, m. (у Ц. г.) некака тица колико кос, eine Art Vogel, avis genus.

ћу́ла, f. (у Бачкој) vide [батина 1] кијача.

ћу̏лав[*], a, o, vide чулав.

ћу́лâње, n. (у Лици) игра која се у Црној гори зове *грабикапа*. Играчи назначе на земљи

једно мало коло, па око онога подалеко једно велико. Половина играча уђе у мало коло и сваки се начетвороножи, а од онијех што остану на пољу сваки гледа да би ограбио капу коме од онијех што су у колу, а они то чувају и бране се ногама: ако који из кола удари ногом онога који хоће капу да му ограби, онда онај ваља да дође у коло, а овај иде на поље; кад који коме ограби капу, он с њоме побјегне управо к међи великога кола, а онај га чија је капа тјера: ако га до назначене међе стигне и ухвати онда онај ваља да иде у коло а овај остане на пољу; ако ли га донде не ухвати, онда ваља на леђима да га носи од међе великога кола до малога, па онда опет да иде унутра.

ћу́лати се, ћу́ла̂м се, v. r. impf. (у Лици) играти се ћулања.

ћу́лити, ћу́ли̂м, v. impf. т. ј. уши, ſpitzen (die Ohren), arrigo aures.

ћу́лумак[*], ћу́мка, m. као мали топуз, eine kleine Keule, clavula. [cf. токмак].

ћу́љење, n. das Spitzen (der Ohren), arrectio aurium.

ћу́ма, f. 1) das Büſchel, fasciculus, crista. — 2) (у Дубр) [vide] гомилица.

ћу́мез,* m. vide кокошар 1.

ћу́мица, f. dim. v. ћума.

ћу́мур,* m. vide угаљ.

ћумýрница, } f. јама гдје се ћумур пали, Kohlen-
ћумýрњача, } brennerei, carbonaria.

ћумýрџија,* m. der Kohlenbrenner, carbonarius, coctor carbonum.

ћу́н, m. (у Грбљу) vide кљун[1]: Тица не гине ни с чега, него са свога *ћуна*.

ћу́п,* ћу́па, m. eine Art Topf zu Honig, Rindſchmalz, ollae genus.

ћу́па[*], f. eine Art Krug, urcei genus.

ћу́пина, f. augm. v. ћуп.

ћу́пић, m. dim. v. ћуп.

ћу́прија,* f. 1) vide мост. — 2) [*Ћуприја*] варош у Србији [гл. мјесто у окр. моравском] на десном бријегу Мораве (у Ресави).

ћу́прија́ски, ка́, ко́, von Ћуприја.

ћу́прија́ца, f. dim. v. ћуприја[1].

ћу́ра, m. (pl. gen. ћу́ра̄) vide будија.

ћу́ра̄д, f. (coll.) vide [бучић] бучад.

1. **ћу́рак**, рка, m. vide будац.

2. **ћу́рак**,* рка, m. ein mit Pelz gefütterter und verbrämter Rock (mit Ärmeln), toga pellibus subsuta et praetexta. [cf. бунда, кунтош 1].

ћу́ра́н, ћура́на, m. vide [будац] ћу́рак.

ћу́рдија,* f. 1) (у војв.) der kurze Pelzrock, vestis pellicae genus. — 2) (у Србији) ein langer Frauenrock ohne Aermel. Од прије кад се је ко женио (по селима) ваљало је да купи млади ћурдију (од плаветне чохе) и белнук, и многа жена послије те хаљине облачећи их само као стајаће чува док је жива.

ћурдијѐтина, f. augm. v. ћурдија.

ћу́рди́ца, f. dim. v. ћурдија.

ћу́ре, рета, n. vide буче.

ћу́рѐње, n. das Blaſen, flatus.

ћурми́лица, f. (у Хрв.) Славенска буквица, cyrilliſches Alphabet, alphabetum cyrillicum.

ћу́рити, ћу́ри̂м, v. impf. blaſen, flo: Из другога студни вјетар *ћури* —

ћу́рићи, m. pl. (coll.) vide бучићи.

ћу́рји́, pjā, pjē, vide будићи.

ћу́рка, f. (pl. gen. ћу́ра̄ка̄) vide [будија] ћура.

ћурли́кање, n. das Trillern auf einem Blasinſtrumente, fistulae modulatio.

ћурли́кати, ћу́рли́чē̂м, v. impf. trillern (auf der Flöte), modulor.

ћу́рта, m. hyp. v. ћурчија. Тако су особито звали Ћурчију арамбашу његови момци, који су се звали *Ћуртиновци*.

ћу́рта́ук[*], m. ћурја (будића) болест, eine Art Krankheit der Truthennen zur Zeit der Begattung, desiderium veneris (ſcherzhaft auch von Frauen).

Ћу́ртиновац, о́вца, m. Anhänger von Ћурта.

ћу́рче[*], чета, n. eine Pelzjacke, tunica pellicea. [cf. ћинтер, ћинтерац, ћурчић].

ћу́рчибаша,* m. der Zechmeiſter der Kürſchnermeiſterzunft, magister pellionum.

ћу́рчибашин, а, о, bes ћурчибаша, magistri pellionum.

ћу́рчибашиница, f. die Frau des ћурчибаша, uxor magistri pellionum.

ћу́рчија,* m. (pl. gen. ћу́рчија̄) der Kürſchner, pellio. [vide] кожухар, cf. крзнар.

ћу́рчија́ крѐста, f. (у Сријему) [1) Orientaliſcher Knöterich.] Gartenknöterig, polygonum orientale [L. — 2) Färber-Knöterich, polygonum tinctorium L.].

ћу́рчијин, а, о, Kürſchner-, pellionis.

ћу́рчија́ница, f. die Kürſchnerin, pellionis uxor.

ћу́рчија́нски, } ка́, ко́, Kürſchner-, pellionum.
ћу́рчија́ски, }

ћурчи́лук,* m. das Kürſcherhandwerk, ars pellionis.

ћу́рчић, m. (dim. v. ћу́рак) vide ћурче.

ћу́скија,* f. der Hebel, vectis. [vide озиб]. cf. полуга, ваг.

ћу́стек,* m. die Fußſchelle (für unbändige, feurige Pferde), compes. [vide путо].

ћу́так[*], тка, m. vide шућак 1.

ћу́талица, f. der immer ſchweigt, der Schweigſame, taciturnus.

ћу́тати, тӣм, vide ћутјети[1].

ћу́тети, (ист.) } тӣм, v. impf. 1) ſchweigen, si-
ћу́тати, (зап.) } leo. cf. [шутјети, ћутати,]
ћу́тјети, (југоз.) } мучати. — 2) (у Дубр.) fühlen, empfinden, sentio. cf. [vide] осјећати. — 3) (у Дубр.) кога, н. п. ћути га, lieb haben, diligo.

ћу́тјети се, ћу́тӣм се, v. r. impf. (у Дубр.) ſich fühlen, befinden, se habere: како се ћутиш? **ћу́тка́ње**, n. das Schweigenheißen, impositio silentii.

ћу̏ткати, ка̂м, v. impf. кога, jemand schweigen heißen, silentium impono.

ћу̏ткац! mausestill, obmutuit, obmutuere. [cf. шуткац].

ћу̂ткê, schweigend, tacite [vide мучке]: ја се *ћутке* смијем (т. ј. радујем се у себи).

Ћу̏тко, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

ћу̀тљив, а, о, schweigsam, taciturnus.

ћу̀тук,* m. [vide шуљак 1] der Trupp[?], turma[?].

ћу̀ћêње, n. verbal. v. ћутјети.

ћу̏ћерити, ри̂м, v. impf. у загонеци, cf. ћућерице.

ћу̏ћерице, f. pl. у овој загонеци: *Ћућерице* ћућере под боботи на земљи, *ћућерице* долазе, бабулице односе.

ћу̀ћети, ћу̀ти̂м, v. impf. (јуж.) vide ћутјети.

ћу̀фтета,* n. pl. ein Gericht (von Fleischknödeln), cibi genus. Исјеца се ситно пријесно месо и метне се у њега мало бибера и ситно исјецана црнога лука, па се онда начине као ораси и умељају се у шенично брашно (и то се зову ћуфтета). Послије тога ћуфтета се попрже на маслу, па се поспу бијелим луком и киселим млијеком.

ћу̂х [ћу], m. der Hauch, spiritus [vide 2 дух 1]: нема вјетра ни *ћуха*.

ћу̀ша, f. der Rüssel, rostrum (suis). [vide губица]. cf. сурла.

ћу̀шак, шка, m. hyp. v. ћух: нема вјетра ни *ћушка*.

ћу̏ша̂ње, n. das Ohrfeigen, colaphi impactio. [cf. заљепљивање 2, замлаћивање 2].

ћу̏шати, ша̂м, v. impf. ohrfeigen, colaphum impingo. [cf. заљепљивати 2, замлаћивати 2].

ћу̏ше! interj. sagt man dem Esel, um ihn zu entfernen, vox asinos repellentis.

ћу̏шити, ши̂м, v. pf. ohrfeigen, colaphum impingo. cf. [залијепити 2, замлатити 2, зашачити, прдељуснути, шакосати,] приушити.

ћу̏шка, f. vide приушак.

ћу̏шка̂ње, n. das Fortstoßen, protrusio.

ћу̏шкапа, f. ein Spiel, ludi genus. [cf. шоркапа].

ћу̏шкати, ка̂м, v. impf. н. п. капу ногом, fortstoßen, protrudo. [cf. шорати 1].

ћу̏шкац! кад ко ћуши кога.

ћу̏шну̂т, а, о, vide [с у л у д] ћанут.

ћу̏шнути, нêм, v. pf. einen Stoß geben, trudo.

У

у, 1) (mit dem acc. u. loc.) in, in [cf. ва]: отишао *у* цркву; био сам *у* цркви; сједи *у* Бечу; отишао *у* Беч. — 2) (mit dem gen.) bei, apud: *у* Бога је свашта доста; иште *у* мене; има *у* њега; био сам *у* Јована на пићу. — 3) н. п. *у* недјељу, am Sonntag, die solis. — 4) *у* три дана, binnen drei Tagen, intra tres dies. — 5) um, —: доћи *у* два сахата, um zwei Uhr, secunda hora. — 6) трговаше један човјек *у* магарад, mit. — 7) interj. vide ух.

у̀абати, ба̂м, vide ухабати.

уабо̀носити се, си̂ се, v. r. pf. дрво у води, im Wasser nur noch dauerhafter werden, humore firmari.

уара̀чити, а̀ра̂чи̂м, vide ухарачити.

У̂б, У̀ба, m. Fluß und Stadt in der Ваљевска нахија.

у̏ба, adv. einzeln, hie und da, kaum, vix [cf. једва, преуба]: А. Има ли јабука на јабукама?| Б. Нема, *уба* гдјекоја.

у̏бав, а, о, (ријетко се говори, него се чује у пјесмама) vide лијеп: На *убаву* на пољу Косову —

У̏бавац, а̂вца, m. Name einer Quelle zwischen Remeta und Kruschedol in Sirmien, nomen fontis (Bandusiae) in Sirmio.

убавѐстити, а̀вêсти̂м, (ист.)
убавијѐстити, а̀вијести̂м, (јуж.)
убавѝстити, а̀ви̂сти̂м, (зап.)
} vide обавијестити.

уба̀вица, f. cf. [vide] златоје.

уба̀жђети се, (јуж.)
уба̀здети се, (ист.)
уба̀здити се, (зап.)
уба̀здјети се, (југоз.)
} ба̀зди̂м се, v. r. pf. vide усмрдјети [се].

уба̀јатити се, ти̂м се, v. r. pf. verliegen, situ corrumpi, redolere situm.

у̏бао, у̂бла, m. (у Ц. г.) јама као бунар, из које се вади вода чапром [vide студенац; cf. стублина 1]: На *убле* је Чевске починуо —

у̀барити, ри̂м, v. pf. у дјетињој пјесми: Пис, мачка, преко баре,| Де си ногу *убарила* —

убацѝва̂ње, n. das Hineinwerfen, injectio.

убацѝвати, ба̀цујêм, v. impf.
уба̀цити, у̀ба̂ци̂м, v. pf.
} hineinwerfen, injicio. [cf. утурати 1; утурити].

убеву̀тити се, бѐву̂ти̂м се, v. r. pf. (у Земуну) обезнанити се, н. п. у болести, in Ohnmacht fallen, deficio. cf. бевут.

убѐзекнути се, нêм се, v. r. pf. vide препасти се.

убѐлити, у̀бêли̂м, (ист.) vide убијелити.

у̀бећи, бегнêм, (ист.) vide убјећи.

убѝвалац, убѝваоца, m. vide убилац.

убѝја̂ње, n. 1) das Verletzen, laesio. — 2) das Erschlagen, occisio. [cf. убијење].

убѝјати, у̀би̂ја̂м, v. impf. 1) verletzen, laedo. — 2) tödten, occido. [vide 1 бити 2]. — 3) гумно с коњма, stampfen, calco.

убѝјати се, у̀би̂ја̂м се, v. r. impf. sich anschlagen, illidor.

убијѐлити, ỳбијелӣм, v. pf. (јуж.) н. п. платно, bleichen, insolo.

убијѐње, n. Erschlagen, occisio [cf. убијање 2]: није за учење, већ за *убијење*.

уби́лац, лца, m. der Tödter, occisor. [cf. убивалац].

уби́лити, ỳбӣлӣм, (зап.) vide убијелити.

уби́ство, n. der Mord, nex. [cf. убиће].

ỳбити, ỳбијêм, v. pf. 1) erschlagen, occido. [cf. осмртити, усмртити; примлатити, притући; укинути 4, упрдјети]. — 2) abschlagen, verwunden, verletzen, laedo: уби ме у ногу, у руку. — 3) убила га жалост, несрећа, штета, niederschlagen, affligo; убио град, слана, рђа. — 4) убити из пушке, erschießen, trajicio. — 5) убити кога на мјесто, mausetodt, eneco. — 6) у картама, überstechen, vinco. [— 7) убити патку, cf. прстен 3].

ỳбити се, ỳбијêм се, v. r. pf. 1) sich verletzen, laedi: убих се у ногу. — 2) zusammenstoßen, congredi [cf. ударити (удрити) се 1]: *Убише се* огњем из пушака — Како доше, на Турке удрише,| *Убише се* пољем по низаму — 3) sich entleiben, manus sibi inferre. cf. [осмртити се,] самодавити се.

уби́ће, n. (у Ц. г.) der Mord, caedes. cf. [vide] убиство.

ỳбићи, бигнêм, (зап.) vide убјећи.

ỳбјећи, ỳбјегнêм, v. pf. (у Ц. г.) sich flüchten, confugio. cf. [vide] утећи [1].

убла́жити, ỳблâжӣм, v. pf. besänftigen, mitigo.

ỳбли, ỳбâлâ, m. pl. 1) von убао. — 2) [*Убли*] (доњи и горњи) више Рисна на планини мала кнежиница.

ỳблӣзу (у близу), nahe, prope. [vide близу].

убљу̀вати, ỳбљујêм, v. pf. bespeien, convomo.

ỳбог, а, о, (у Дубр.) arm, miser, cf. [vide] сиромашан: *Убог* муж готова лаж.

ỳбогâ, f. adj. (у Дубр.) die Bettlerin, mendica. cf. [vide] просјакиња.

ỳбогац, ỳбокца, m. ein Armer, miser [vide сиромах]: Шокци *убокци*, Власи сиромаси.

ỳбогӣ, m. adj. (у Дубр.) der Bettler, mendicus. cf. [vide] просјак.

ỳбожак, ошка, шко, (у Лици) } vide [сиромашан] убог.
ỳбожан, жна, жно, (у Имоск.) }

ỳбожар, m. (у Имоск.) der Arme, miser. [vide сиромах].

ỳбој (ỳбôј), ỳбоја (ỳбоја), m. die Schläge, verbera: лежи од *убоја*.

убо̀јати се, јӣм се, v. r. pf. mit der bloßen Furcht davon kommen (en être quitte pour la peur), timore luo: бојао сам се, али *се* нијесам *убојао*.

ỳбојит, а, о, (ст.) vide убојни: Дадоше му копље *убојито* —

ỳбојица, m. der sich gut schlägt, pugnator acer. [cf. убојник, бојац 1, бојник 1, бојаџија].

ỳбôјни̂, нâ, нô, н. п. топови, Kampf-, Schlacht-, zerstörend, praeliaris [cf. убојит]: Гађа њега копљем *убојнијем* —

ỳбôјни̂к, m. (у Ц. г.) који је убојит, der sich gut schlägt, pugnator acer [vide убојица]: Све бећара љути *убојника* —

ỳбôјни̂ ка̀мêн, m. (Contusionsstein) den man den in einer Schlägerei Zerschlagenen zerrieben eingibt, lapis ad contusiones.

ỳбôјница, f. н. п. пушка, Schlacht-, praeliaris: Камо теби пушка *убојница* — Ја градиш ли *убојницу* кулу —

убокѐрити се, рӣм се, v. r. pf. buschig werden, sich bestauden, frutico, н. п. шеница, јечам, раж. [vide убусати се].

убо̀лети, (ист.) }
убо̀лити, (зап.) } бо̀лӣм, v. pf. erkranken, morbo corripi. [vide разбољети се].
убо̀љети, (јуж.) }

ỳборак, ôрка, m. (у Славонији) Art Getreidemaß, modii genus.

убо̀сти, бо̀дêм, v. pf. durch Stechen verwunden, pungo, pungendo laedo: убола га крава.

ỳбоштво, n. (по зап. кр.) } Armuth, paupertas: *убоштина* и сиромаштина.
ỳбоштина, f. (у Ц. г.) }

[**убрадати**, убрадам, v. pf. vide исвилати.]

убра̀дâч, брада́ча, m. eine Art leinenes Kopftuch, vittae genus. [cf. ваћел, ваћов, паћел (паћео), паћело].

убра́дити, ỳбрâдӣм, v. pf. den убрадач umthun, sumere vittam, circumdare: *Убрађена* без игала (т. ј. пијана).

убраћи́ва̂ње, n. das Umthun des убрадач, vittae circumdatio.

убраћи́вати, бра̀ћујêм, v. impf. den убрадач umthun, circumdo vittam.

убражћи́ва̂ње, n. das Unternehmen (eines Geschäfts), molimen.

убражћи́вати, бра̀жћујêм, v. impf. } sich in ein Geschäft einlassen,
убра́здити, ỳбрâздӣм, v. pf. } immittere se in negotium. [cf. уброждити].

ỳбрати, берêм, v. pf. 1) pflücken, decerpo: убери један грозд. cf. [vide] узабрати. — 2) anklauben, anlesen, lego, colligo: *убери* једну котарицу грожђа. cf. [vide] набрати [2].

убр̀зити, ỳбр̂зӣм, v. pf. убрзићу ја тебе! sagt man dem Kinde, dem man mit der Strafe droht, faciam te celerem.

ỳбринути се, нêм се, v. r. pf. vide забринути се.

ỳбрисати, бришêм, v. pf. 1) wischen, tergeo. [cf. утрти 3]. — 2) свијећу (у Дубр.), нос, schnäuzen, emungo. cf. [vide] усекнути.

убриси́ва̂ње, n. das Abwischen, abstersio.

убриси́вати, бри̂сујêм, v. impf. abwischen, abstergeo: *Убрисује* свиленом марамом —

убр̀љати, ỳбр̂љâм, v. pf. beschmutzen, inquino. cf. [vide] упрљати.

убро̀ждити, *ỳброждӣм*, *v. pf. (у Ц. г.) vide убраздити.*

уброжђа́ва̂ње, *n.* [verb. von уброжђавати].

уброжђа́вати, *убро̀жђава̂м*, *v. impf.* [von уброждити].

ỳбрус, m. (у Дубр.) das Tüchel, Tuch, sudarium. cf. [личњак, отарак, отирач,] пешкир, [ручник, ручник; 2] рида.

ỳбрусац, сца, m. (у Дубр.) das Tüchel, sudarium. cf. [vide] махрама.

ỳбрушчић, m. dim. v. убрус.

убу̏сати се, са̑м се, v. r. pf. н. п. убусало се жито, buſchig werden, ſich beſtauben, frutico. cf. убокорити се.

ува́жа̑ње, n. das Einführen, invectio, importatio.

ува́жати, у̀ва̑жа̑м, v. impf. hineinführen, inveho, importo. cf. увозити.

у̏вала, f. као долина или ждријело између два брда, das Thal, vallis. [vide дубодолина].

у̏валина, f. augm. o. увала.

ува́лити, у̀ва̑ли̑м, v. pf. 1) hineinwälzen, involvo; увалити кога у зло, ſtürzen, infero. — 2) (у Славонији) увалио ми вук кљусе, т. ј. заклао.

ува́љати, у̀ва̑ља̑м, v. pf. hineinwälzen, volvo in —.

ува́љати се, у̀ва̑ља̑м се, v. r. pf. 1) ſich durch Wälzen beſchmutzen, volutando maculor. — 2) ſich einwalken, im Walken eingehen, minui subigendo.

ваљи́ва̑ње, n. das Hineinwälzen, involutio.

ваљи́вати, ва̀љујем, v. impf. hineinwälzen, involvo, volvo in —.

у̏вар, vide [ухар] за увар (је).

у̀ва̑рдати, да̑м, v. pf. überlegen, bedenken, reputo: Ну *уварда̀ј* и право ми кажи| Ће су броди на тој ладној води —

ува̀рисати[*], ри̏шем, v. pf. errathen, conjectura assequi. cf. [vide] оварисати.

у̀ватак, тка, m. vide **ухватак**.

у̀ватити, ти̑м, vide **ухватити**.

у̀ватити се, ти̑м се, vide **ухватити се**.

увезати, у̀ве̑жем, v. pf. binden, colligo.

увезива̑ње, n. das Binden, ligatio.

увезивати, вѐзујем, v. impf. binden, colligare.

у̀век, (ист.) vide увијек.

у̀велак, у̀веока, m. (у Боци) воћка која на дрвету свом не сазри, него прије времена увене и опадне.

у̀венути, не̑м, v. pf. verwelken, marcesco. [cf. усахнути (усанути)].

увера́ва̑ње, n. (ист.) vide увјеравање.

увера́вати, вѐра̑ва̑м, (ист.) vide увјеравати.

увера́вати се, вѐра̑ва̑м се, (ист.) vide увјеравати се.

увересија̀ти, ја̑м, v. pf. (у Рисну) кога, т. ј. дати му на вересију, creditiren, auf Kredit geben, credo. [vide задужити]. cf. удужити.

у̀верити, ри̑м, (ист.) vide увјерити.

у̀верити се, ри̑м се, (ист.) vide увјерити се.

1. **увести**, вѐде̑м, v. pf. 1) hineinführen, duco in —. — 2) preču у брдо, anzetteln, ordior. — 3) mit jemand davon laufen, ihn wegführen, abduco, cf. [vide 1] одвести[1]: И *уведе* три четири друга — Ће Алија *уведе* ђевојку —

2. **увести**, вѐзе̑м, v. pf. hineinfahren, inveho; увести жито, сијено.

3. **увести**, ве́зе̑м, v. pf. hineinſtiden, includo picturae acus: *Увезла* сам три дуката злата —

увести се, вѐзе̑м се, v. r. pf. vide [1] навести се: *Увезе се* блату широкоме —

увечадити, да̑м, v. pf. (у Бачкој) vide утепртљити.

у̀вече (у вече), Abends, vesperi.

у̀вецбати, ба̑м, (ист.) vide увјецбати.

у̀вештити се, ти̑м се, (ист.) vide увјештити се.

ува́ђати, у̀ва̑ђа̑м, v. pf. zubereiten, apparo, н. п. јело. cf. [vide] заготовити.

ува́ја̑ње, n. das Umwinden, involutio.

ува́јати, у̀ва̑ја̑м, v. impf. 1) н. п. појас, umwinden, involvo. — 2) einwickeln, involvo: У свилена њедра *увијао* —

ува́јати се, у̀ва̑ја̑м се, v. r. impf. ſich ſchmiegen, se inflectere, applicare: Дивно ли *се* Михат *увијаше* — Но *се* пусник к земљи *увијаше* — Иди, сине, Анђелији мајци,| *Увијај се*, сине, и превијај| Ка'но свила око ките смиља —

ува́ја̑ч, увија́ча, m. (у Ц. г.) Zigarre, herba nicotiana contorta.

ува̀јача, f. vide оловница.

увија̀дање, n. vide **увијадање**.

увија̀дати, у̀вијада̑м, v. impf. (у Боци) vide **увијадати**.

у̀вијек (у вијек), (јуж.) immer, semper. [cf. удаљ; све 2].

у̀ви̑к, (зап.) vide увијек.

увира́ва̑ње, n. (зап.) vide увјеравање.

увира́вати, вѝра̑ва̑м, (зап.) vide увјеравати.

увира́вати се, вѝра̑ва̑м се, (зап.) vide увјеравати се.

у̀вирање, n. 1) das Einſieden, Einkochen, decoctio. — 2) vide понирање. — 3) das Durchſchmiegen, τὸ abdere se.

у̀вирати, ре̑, v. impf. 1) einkochen, decoqui, coquendo evaporari. [cf. савирати 2]. — 2) vide понирати.

у̀вирати се, ре̑м се, v. r. impf. ſich wohin durchſchmiegen, arcte perlabi. [vide савирати се].

у̀вирити, ри̑м, (зап.) vide увјерити.

у̀вирити се, ри̑м се, (зап.) vide увјерити се.

у̀ви̑с, cf. вис[1].

ува́так, тка, m. das Eingewickelte, volumen.

у̀вити, у̀вијем, v. pf. umwinden, circumvolvo.

у̀витлити, ли̑м, v. pf. н. п. даске, übereinanderlegen, ponere aliud super aliud.

у̀вицбати, ба̑м, (зап.) vide увјецбати.

у̀вишти се, ти̑м се, (зап.) vide увјештити се.

увјера́ва̑ње, n. (јуж.) das Bereden, Ueberzeugen, persuasio, convictio.

увјера́вати, вјѐра̑ва̑м, v. impf. (јуж.) glauben machen, persuadeo.

увјера́вати се, вјѐра̑ва̑м се, v. r. impf. (јуж.) ſich überreden, persuadeo mihi.

у̀вјерити, ри̑м, v. pf. (јуж.) glauben machen, persuadeo.

у̀вјерити се, ри̑м се, v. r. pf. (јуж.) 1) ſich überreden, persuadeo mihi. — 2) (у Ц. г.) задати, ухватити вјеру, Waffenſtillſtand ſchließen, inducias facere.

у̀вјерица, f. (у Ц. г.) Waffenſtillſtand, inducia [cf. умир 1]: онда је била *увјерица*, т. ј. били задали вјеру једни другима.

у̀вјерни̑к, m. (у Ц. г.) један од онијех који

су ухватили вјеру међу собом, einer von denen, die den Waffenſtillſtand geſchloſſen haben, qui inducias fecit.

ȕвјести, ȕвједе̑м, v. pf. (у Боци) vide **ȕјести**: Превари се, *ȕзједе* је гуја —

ȕвјести се, *ȕвједе̑м се (и ȕвијем се), v. r. pf. с ким, vide* [завадити се] *заујести се.*

ȕвјет, m. (у Дубр.) vide уговор.

ȕвјежбати, ба̑м, v. pf. (јуж.) einlernen, ſich einüben, condisco, expertus fio in re: Добар ђого путе *ȕвјежбао* —

ȕвјештити се, ти̑м се, v. r. pf. (јуж.) geſchickt werden (in einer Arbeit), expertus fio.

увла́че̑ње, n. das Einziehen, retractio.

увла́чити, ȕвла́чи̑м, v. impf. hineinziehen, retraho, contraho.

ȕво, n. vide **ухо**.

ȕвода, f. vide **ухода**.

увóдити, ȕводи̑м, v. impf. 1) hineinführen, induco. — 2) пређу у брдо, anzetteln, ordior: Купићу ти нове нити| И помоћи *уводити* — 3) vide **уходити** [2].

увóдити се, ȕводи̑м се, v. r. impf. коме, ſchmeicheln, blanditiis et assentationibus cujus amicitiam colligere. [vide улагивати се].

ȕводни̑к, m. (у Барањи): А ви два свата,| Два *уводника*,| Отвор'те врата.

ȕводница, f. чела, која пред што ће се чеде рођити, изиђе из кошнице, те тражи мјесто гдје ће се населити.

увође̑ње, n. 1) das Hineinführen, inductio. — 2) das Anzetteln, orsus. — 3) vide **ухођење** [2].

увоже̑ње, n. das Einführen, invectio, importatio.

увóзити, ȕвози̑м, v. impf. einführen, inveho, importo.

ȕвојак, ȏјка, m. (ст.) Lode (?), cincinus [cf. завојак]: Како расте трава на *ȕвојке* —

ȕволажа, f. vide **ухолажа**.

ȕволеж, m. (у Срему) vide ухолажа.

ȕвољȅ̑з, m. vide ухолажа.

увóњати се, ња̑м се, v. r. pf. vide усмрдјети се.

ȕвор, m. vide **ухор**.

ȕвотка, f. vide **ухотка**.

увра́же̑ње, n. das Einfädeln, immissio fili in acum.

увра́зити, ȕвра̑зи̑м, v. [pf.] impf. н. п. конац у иглу, einfädeln, insero filum in foramen acus. [vide удјести].

увра́тине, f. pl. die Pflugwende, versura [cf. 1 окрајак 2]: Боље се наврх њиве договарати, него се на *увратинама* карати.

увра́тити се, ȕвра̑ти̑м се, v. r. pf. einſprechen, einkehren, deverto ad aliquem. [cf. навратити се, наврнути се, уврнути се].

ȕвраћа̑ње, n. das Einſprechen, ingressio. [cf. навраћање 3].

ȕвраћати се, ћа̑м се, v. r. impf. einſprechen, deversor. [cf. навраћати се].

увра́чати, ȕвра̑ча̑м, v. pf. treffen (durch Wahrſagung), divino.

увре́бати, ȕвре̑ба̑м, v. pf. erlauern, deprehendo aucupando. [cf. укебати, упрежати].

увре́дити, ȕвре̑ди̑м, (ист.) vide увриједити.

увремѐнити се, увремѐни̑ се, v. r. pf. [јуж. и ист.] ſich aufheitern (vom Wetter), coeli serenitas redditur.

ȕвретȅ̑н [у вретен] (скочити), auf der nämlichen Stelle in die Höhe, adsilio in altum: Трипут дорат *ȕвретен* скочио —

ȕврети, ȕпи̑, v. pf. einkochen, verdampfen, decoqui.

ȕврȅ̑ти се, ȕврȅ̑м се (ȕврȍ̈ се, ȕврла се) (ист.) vide уврнјети се.

уври́дити, ȕври̑ди̑м, (зап.) vide увриједити.

увриједи̑ти, ȕвриједи̑м, v. pf. (јуж.) an eine Wunde anſtoßen, offendo in vulnus.

ȕврнјети се, ȕврȅ̑м се, (ȕврȍ̈ се, ȕврла се) v. r. pf. (јуж.) ſich hineinſchmiegen, arcte perlabi.

ȕврȉти се, ȕврȅ̑м се, (зап.) vide уврнјети се.

увр̏нути, ȕвр̏нȅ̑м, v. pf. н. п. овна (т. ј. у ја-ловити), abbreßen, durch Dreßen verderben, eneco torquendo (testiculos).

увр̏нути се, ȕвр̏нȅ̑м се, vide увратити се.

увр̏стати се, та̑ се, v. r. pf. уврстао се виноград, т. ј. велики нарастао.

увр̏сти, увр̏зȅ̑м, v. pf. н. п. конац у иглу, einfädeln, insero filum in acum. [vide удјести].

ȕвртање, n. das Einbreßen, retorsio, contorsio.

ȕвртати, ȕврћȅ̑м, v. impf. einbreßen, retorqueo, contorqueo. [vide штројити]. cf. уврнути.

увр̏та̑ч, увр̏та́ча, m. који уврће овнове.

увр̏тети, ти̑м, (ист.) vide увртјети.

увр̏тети се, ти̑ се, (ист.) vide увртјети се.

увр̏тити, ти̑м, (зап.) vide увртјети.

увр̏тити се, ти̑ се, (зап.) vide увртјети се.

увр̏тјети, увр̏ти̑м, v. pf. (југо3.) 1) hineinbohren, terebro. — 2) увртјети што (себи) у главу, in den Kopf ſetzen, in animum induco.

увр̏тјети се, увр̏ти̑ се, v. r. pf. (југо3.) коме у главу, ſich in den Kopf ſetzen, in animum induco.

увр̏ћети, вр̏ти̑м, (јуж.) vide увртјети.

увр̏ћети се, вр̏ти̑ се, (јуж.) vide увртјети се.

ȕвр̏х, ober, supra: *ȕврх* главе, *ȕврх* врха.

ȕвршан, шна, шно, н. п. чанак брашна, ungeſtrichenes Maß, mensura cacuminata.

ȕвршȉва̑ње, n. (österr. das Aufgipfeln des Getreides), demensio exundans.

ȕвршȉвати, вр̏тујȅ̑м, v. impf. } aufgipfeln, ca-
ȕвр̏шити, ȕвр̏ши̑м, v. pf. } cumino.

ȕвȕћи, вȕчȅ̑м, v. pf. hineinziehen, traho in —.

угађа̑ње, n. 1) das Rechtmachen, satisfactio, probatio, accomodatio. — 2) das Richten, Stimmen, correctio, temperatio, constitutio.

угађати, ȕгађа̑м, v. impf. 1) коме, es einem recht machen, probo alicui quid. — 2) што (н. п. гадље), zurecht machen, richten, tempero, constituo.

ȕгазити, зи̑м, v. pf. 1) у што, hineintreten, calco. — 2) zuſammentreten, conculco [cf. утапкати]: *ȕгазиле* свиње испред куће; *ȕгазити* земљу (за пећ и. ј. т.).

уга̀ипити се, пи̂м се, vide гаип учинити се.
ӯгал, гла, m. vide кут.
ӯгаљ, гља, m. die Schmiedekohlen, carbones. cf. [угљен 2,] ћумур.
уга̀нути, ӯганêм, v. pf. руку, ногу, verrenken, luxo. [cf. ганути].
уга́њати, ӯга̂њâм, v. pf. једва сам га угањао, finden, antreffen, invenio.
1. **ӯга̂р,** f. die zum künftigen Anbau aufgerissene (und dem Durchwärmen ausgesetzte) Erde, ager proscissus. [cf. преорица].
2. **Ӯгар,** гра, m. (pl. Угри u. Угреви) vide [Маџар 1] Угрин: Да'ко сретеш од *Угревах* кога —
ӯгарак, га̂рка, m. der Brand, titio [cf. угарица]: Кратке главње готови *угарци.*
уга́рити, ӯга̂ри̂м, v. pf. т. ј. њиву (или земљу), aufreißen (die Erde mit dem Pfluge), proscindo.
ӯгарица, f. vide угарак.
уга́рница, f. aufgerissener Acker, ager proscissus: Падоше тице на *угарнице* —
ӯгарски̂, ка̂, ко̂, vide Маџарски: Вино пију три *Угарска* краља —
уга̀рчић, m. dim. v. угарак.
ӯгасит, а, о, dunkelbraun, fuscus. [cf. загасит].
уга́сити, ӯга̂си̂м, v. pf. löschen, restinguo. [cf. истрнути, иштувати, обеселити 2, 1смирити 3, удунути, утјешити 3, 1 утрнути, утулити, утушити].
уги́ба̂ње, n. vide угињање.
уги́бати се, ӯги̂бљêм (ӯги̂ба̂м) се, vide угињати се.
ӯгинути, нêм, v. pf. umkommen, pereo.
ӯгиња̂ње, n. das Sinken, τὸ sidere. [cf. угибање].
ӯгињати се, њêм се, v. r. [im]pf. sich senken, sido [cf. угибати се]: *угиње се* земља под њим.
ӯгич[*], m. (у Ц. г.) ован десет пута кад преходи, онда је угич; на њему је звоно и он води овце, и обично се не стриже.
ӯглава, f. (по јуж. кр.) vide уговор: Данас му је за свате *углава* —
угла́вити, ӯгла̂ви̂м, v. pf. 1) hineinfügen, insero, befestigen, figo. — 2) festsetzen, statuo [cf. уговорити 2]: Ти си, побро, свадбу *углавио* —
углављи́ва̂ње, n. das Festsetzen, Befestigen, Einstecken, fixio.
углављи́вати, гла̀вљујêм, v. impf. 1) befestigen, figo. — 2) festsetzen, statuo [cf. главити 1]: Прстен даје, свадбу *углављује* —
ӯгладити, ди̂м, v. pf. glätten, polio. cf. [сулаисати,] углачати.
ӯгла̂ти, ла̂м, vide угледати.
угла̀чати, ча̂м, vide угладити.
ӯглêд, m. der Augenschein, conspectus: Изведи, брате, сестру на *углед* —
ӯглêдан, дна, дно, ansehnlich, conspicuus, н. п. човјек, жена. [vide лијеп].
ӯгледати, да̂м, [углати] v. pf. ersehen, conspicor [cf. заздрети, замотрити, намотрити, смотрити, уочити, умотрити, усмотрити]: *Угледај* ме сужна невољника —
ӯгледати се, да̂м се, v. r. pf. на кога, Beispiel nehmen an einem, exemplum capio (bonum aut malum).
ӯглијев, (у Ц. г.) } m. vide угљен.
ӯглијен, (у Дубр.) }
угло̀бити, ӯглоби̂м, v. pf. einfügen, insero (clavum in foramen, ad continendum). [cf. ужлијебити].
углобља́ва̂ње, n. das Einfügen, insertio.
углобља́вати, гло̀бља̂ва̂м, v. impf. einfügen, insero.
ӯгља̂р, угља́ра, m. der Kohlenbrenner, carbonarius.
ӯгљара, f. die Kohlenbrennerei, carbonaria.
ӯгља̂рски̂, ка̂, ко̂, Köhler-, carbonariorum.
ӯгљêвље, n. (coll.) die Kohlen im Ofen, carbones.
ӯгљêн, ӯгљена, m. (loc. угљѐну) [cf. углијев, углијен] 1) eine Kohle, carbo, жив угљен, brennende Kohle, carbo vivus. — 2) (у Дубр.) vide угаљ (ћумур).
угљѐнчић, m. dim. v. угљен. [cf. угљичак].
Ӯгљеша, m. Mannsname, nomen viri.
угљи́чак, чка, m. vide угљенчић.
ӯгнати, гна̂м (женêм), v. pf. 1) hineintreiben, ago in —, adigo: угнати кога у лаж. cf. [сатјерати (стјерати),] утјерати [1]. — 2) (у Ц. г.) wegtreiben, abigo: Утекоше Турци у Бањане,| И *угнаше* овце свеколике — Турска се је војска узвијала,| Узвијала, овце оставила | Не *угнала* брава ђавољега —
угне́здити се, ӯгнêзди̂м се, (ист.) } v. r. pf.
угни́здити се, ӯгни̂зди̂м се, (зап.) } sich ein-
угнијѐздити се, ӯгнијезди̂м се, (јуж.) } nisten, nidum construere, sedem figere. [cf. улећи се].
угну́сити, ӯгну̂си̂м, v. pf. (у Дубр.) beschmutzen, inquino. cf. [vide] упрљати.
ӯгну̂т, а, о, vertieft, depressus.
ӯгнути се, ӯгнêм се, v. r. pf. sich senken, sido. [cf. 2 улећи (улекнути) се].
угња́вити, ӯгња̂ви̂м, v. pf. erdrücken, elido.
угње́чити, ӯгњêчи̂м, v. pf. kneten, subigo.
угњи́вати, ӯгњи̂ва̂м, v. impf. (у Рисну) у пословици: Ја *угњиват'* а неко уживат', т. ј. ја да радим и да се мучим, а други рад мој да ужива.
угњи́лити, ли̂, v. pf. milde, weich werden (vom Obste, z. B. der Mispel), mitesco.
угова́ра̂ње, n. das Verabreden, constitutio, condictio.
угова́рати, уго̀ва̂ра̂м, v. impf. verabreden, constituo, condico.
уго̀вети, вêм, v. pf. (у Сријему и у Бачк.) 1) vide угодити 1. — 2) уговео нешто, т. ј. порђао, abfallen, marcesco.
ӯгово̂р, m. die Verabredung, die Besprechung, colloquium (besonders die Verabredung, wann und wie die erbetene Braut abgeholt werden soll). cf. [увјет;] углава, [јабука 3,] колачи.
уговòрити, го̀вори̂м, v. pf. 1) verabreden, con-

dico. — 2) свадбу, Heirath stiften, nuptias concilio. [vide углавити 2].

уговòрни̂к, уговорни́ка, m. Kontrahent, contrahens.

ỳгôд, *(у Ц. г.)* in der Redensart: *на угод т, ј. таман, као што треба.*

ỳгодан, дна, дно, 1) recht, angenehm, gratus. — 2) bequem, commodus.

ỳгодба, f. die Befriedigung, satisfactio: Свему ми је роду омиљела,| Моме бабу дворбом и *угодбом* —

угòдити, ỳгоди̂м, v. pf. 1) коме, es einem recht machen, facio satis probo rem alicui. [cf. повољити, уговети 1, умостити 1]. — 2) што, richten, zurechtmachen, constituo, н. п. гадље. [vide удесити 1]. — 3) treffen, ferio [vide десити]: А нијесам друма *угодио* —

угòдљив, а, о, gefällig, comis.

ỳгодни̂к, m. н. п. Божји, der es wem recht macht, gratus, qui gratum mihi facit: И ради су Божји *угодници* —

угòјити, ỳгоји̂м, v. pf. füttern, mästen, sagino. [vide утовити].

[**угојити се,** угојим се, v. r. pf. vide одебљати 2.]

ỳгон, m. die Verrenkung, luxatura.

угонéнути, угòнêнêм, (у Перасту) } v. pf. vi-
угонéтати, угòнêтâм, (у Ц. г.) } de одгоненути.

угòнити, ỳгони̂м, v. impf. 1) hineintreiben, ago in —: *угонити* кога у лаж. — 2) wegtreiben, abigo.

угòњêње, n. 1) das Hineintreiben, actio in —. — 2) das Wegtreiben, abactus.

ỳгор, m. јегуља тежа од по оке. Кад се јегуље у Габели хватају и продају, која је мања од по оке, онијех се 300 броји у товар, а угори се продају особито на мјеру.

угòрети се, ри̂ се, v. r. pf. [ист. и јуж.] н. п. земља кад постоји неко вријеме узорана. cf. угар.

угòстити, ỳгости̂м, v. pf. bewirthen, hospitio excipio.

угòтовити, ви̂м, v. pf. н. п. ручак, вечеру, bereiten, adparo. [vide зготовити]. cf. увиђати.

ỳграбити, би̂м, v. pf. 1) erhaschen, arripio, comprehendo. [cf. ујагмити]. — 2) (у Дубр.) коме што, т. ј. отети, entreißen, eripio: Што ти Бог да, нико ти не *уграби.*

угрáдити, ỳгрâди̂м, v. pf. einbauen, instruo [vide узидати]: Поведоше у град да *уграде* —

уграђи́вâње, n. das Einbauen, instructio.

уграђи́вати, грàђујêм, v. impf. einbauen, instruo: Турише је у град *уграђиват'* —

угрéвâње, n. (ист.) vide угријевање.

угрéвати, ỳгрêвâм, (ист.) vide угријевати.

ỳгрезнути, нêм, (ỳгрезнух и. ỳгрезох, ỳгрезну и. ỳгрезе) [v. pf.] stecken, versinken, demergi: *Угрезоше* у крв до кољена —

ỳгрејати, јêм, (ист.) vide угријати.

ỳгрешити, ши̂, v. pf. (у Сријему) почело греш бивати (пошто се грожђе очисти од цвијета и пуца нарасту као у греша), Beeren bekommen, ansetzen, baccae exsistunt. cf. усачмити се.

угри́вâње, n. (зап.) vide угријевање.

угри́вати, ỳгри̂вâм, (зап.) vide угријевати.

ỳгризак, гриска, m. das Angebissene, admorsum quid, e. g. pomum, panis. [cf. загризак]. Свак се чува да туђ угризак нехотице не загризе, јер кажу да ће се свадити с онијем чији је он.

угри́зâње, n. das Anbeißen, admorsio.

угри́зати, ỳгри̂зâм, v. impf. anbeißen, admordeo: Ако је мед и сладак, ма не ваља прст *угризати.*

ỳгријати, јêм, v. pf. (јуж. и зап.) erwärmen, calefacio.

угријèвâње, n. (јуж.) das Wärmen, calefactio.

угријèвати, ỳгријевâм, v. impf. (јуж.) wärmen, calefacio.

Ỳгрин, m. (ст.) vide Мацар [1]: Шатор пење *Угрин* Јанко —

Ỳгриња, f. Frauenname, nomen feminae.

ỳгристи, угри́зêм, v. pf. 1) anbeißen, admordeo. — 2) (у Дубр.) vide ујести.

Ỳгричић, m. ein junger Угрин: Да се тебе погледати| Големога *Угричића* —

ỳгрк, m. црв, што живи љети у говеда испод коже.

ỳгркиња, f. у овој загонеци: *Угркиња* воду носи, угрци је сусретоше, *угркиња* земљи пада, угрцима воде даје [*крмача* и *прасци*].

ỳгрудати се, дâм се, v. r. pf. sich klümpern, sich in Klümper zusammensetzen, klumpig werden, glebosum fieri [cf. улоптати се]: угрудала се земља.

угрỳшати се, шâ се, vide прогрушати се.

угрỳшити, ỳгрỳши̂м, v. pf. zerstoßen, contundo. cf. згрушити.

ỳгрци, m. pl. у загонеци, cf. угркиња.

ỳгужвати, вâм, v. pf. н. п. хаљину, zerknicken, infringo.

угỳрсуз,* m. der Halunke, nebulo.

угурсỳзлук,* m. die Halunkerei, Liederlichkeit, nequitia.

угỳрсуски̂, кâ, кô, halunkisch, nebulonum: угурсузе угурсуски!

угуши́вâње, n. das Ersticken, suffocatio.

угуши́вати, гỳшујêм, v. impf. ersticken, suffoco.

угỳшити, ỳгỳши̂м, v. pf. ersticken, suffoco. [vide загушити].

1. **ỳд,** ỳда, до, vide худ.

2. **ỳд,** m. das Glied, membrum: сваки ме *уд* боли.

удáвâње, n. das Verehlichen (von Mädchen), collocatio puellae.

удáвати, ỳдâјêм, v. impf. verehlichen, colloco filiam.

удáвати се, ỳдâјêм се,. v. r. impf. heirathen, nubo.

удàвача, f. дјевојка која се удаје, die Braut,

sponsa, cf. удадбеница [2]: Све надигра свате и јунаке,| Надиграла *удавача* Ана —

уда́вити, ỳдâвӣм, v. pf. erwürgen, strangulo. [cf. задавити; задушити].

ỳдадба, f. н. п. дјевојка на удадбу, mannbar, nubilis. cf. удаја.

ỳдадбени̂, нâ, нô, н. п. кошуља, Vermählungs-, nuptialis.

ỳдадбеница, f. 1) т. ј. удадбена кошуља, das Vermählungshemde, indusium nuptiale. — 2) дјевојка која се удаје. cf. [vide] удавача.

ỳдаја, f vide удадба.

удаљи́ва̂ње, n. das Entfernen, decessus.

удаљи́вати се, дàљујêм се, v. [r.] impf. sich entfernen, decedere.

уда́љити, ỳдâљӣм, v. pf. (у Ц. г.) } sich entfernen, decedo, longius procedo (e. c. a castris): Он да види је ли *удаљио* —

уда́љити се, ỳдâљӣм се, v. r. pf. }

ỳдан, дна, дно, vide **худан**: Моја змијо, мој *удни* породе —

ỳда̂р, m. der Schlag, ictus [vide ударац 1]: Од једнога *удара* дуб не пада.

ỳдара̂ње, n. 1) das Schlagen auf etwas, percussio. — 2) das Stoßen auf etwas, incursio. — 3) das Lärmen (der Kinder), strepitus. — 4) der Geruch nach etwas, odor. — 5) das Legen auf etwas, impositio.

ỳдарати, рâм, v. impf. 1) у што, auf etwas schlagen, percutio. — 2) на кога, stoßen (auf den Feind), incurro. — 3) ударају дјеца, lärmen, tumultuari. — 4) месо, riecht ein wenig, olet, foetet aliquantum. [vide задисати 2]. — 5) auflegen, impono.

ỳдарати се, рâ се, v. r. impf. zusammenpassen, congruo.

ỳдарац, ỳда̂рца, m. 1) der Schlag, ictus: Од једнога *ударца* ништа му бити не ће; Без старца нема *ударца*. cf. [дупац, ћотек,] удар. — 2) (у Ц. г.) der Angriff, impetus [cf. удорац, загон]: Не ћу, богме, драги побратиме,| Већ ја с тобом више четовати:| Кад идемо на *ударац* Турцим'| Све ти идеш за дружином страга — Когођ са мном на *ударац* не ће| Проклет био на оба свијета —

ỳдарити [удрити], рӣм, v. pf. 1) у што, auf etwas schlagen, percutio. [cf. бубнути, бупити, гарнути, генути, депити, депнути, дернути, дупити; лупити, лупнути; врезнути, одадријети 3, одајачити, одалачити, ћопнути]. — 2) на кога, stoßen, incurro; überfallen, invado. [cf. овлаисати]. — 3) на кога, на што [cf. ринути 2], den Weg einschlagen, viam ingredi versus —. — 4) киша, sich ergießen, effundi; снијег; [cf. обратити 2; — 4*a*)] крв из носа. — 5) legen, thun auf etwas, impono, н. п. обруч на кацу, седло на коња, хаљине на се или на слуге; *Удри* пиће на голиће; *Удри*, браца, пуца низ њедарца — 6) кога на колац, spießen, adigere stipitem per medium hominem: А војводе на коље *удрите* — 7) у што, sich legen, nitor: ударило све у трговину, у писање књига и т. д. — 8) муке ударити коме, auf die Folter bringen, in tormenta dare. [— 8*a*) *ударити кога на муке*, auch *на шибу*. — 8*б*) *ударио сам на муку*. — Маргиналија I. издања]. — 9) ударити нокат, т. ј. побјећи: *Ударише* нокат уз Бањане — 10) удари га гуја, т. ј. уједе: Превари се, *удари* га гуја — *11) ударити печат, жиг.*

ỳдарити [удрити] **се,** рӣм се, v. r. pf. 1) handgemein werden, confligo, congredior. [cf. убити се 2]. — 2) zusammenpassen, congruo [vide подударити се]: Оба добри из двије крајине' И с благом *се* могу *ударити* —

ỳдати, дâм, v. pf. verheirathen, colloco filiam. [cf. удомити].

ỳдати се, дâм се, v. [r.] pf. heirathen, nubo. [cf. удомити се; поћи 3].

Ỳдба̂ри, m. pl.: Оно ти је Дмитар од *Удбара* —

Ỳдбина, } m. Stadt in Kroatien, nomen urbis. Удбиња се у народнијем пјесмама спомиње од стране Турске као Сењ од наше. Сад је Удбиња као мало село.

Ỳдбиња, }

Ỳдбињанин, m. човјек из Удбиње.

Ỳдби̂њка, f. жена или дјевојка из Удбиње.

ỳдби̂њски̂, кâ, кô, von Удбиња.

ỳдвоје (у двоје), ums doppelte, duplo.

удвора́ва̂ње, n. das Einschmeicheln (durch Hofiren), insinuatio.

удвора́вати се, двòра̂ва̂м се, v. r. impf. sich einschmeicheln, se insinuare.

ỳдво̂ран, рна, рно, dienstfertig, officiosus: Ровци су ми брдо најмилије,| Најмилије и *најудворније* —

удво̀рити се, ỳдворӣм се, v. r. pf. код кога, sich bei jemand einschmeicheln, sich beliebt machen, insinuo me apud aliquem. [cf. додворити се 1].

ỳдворица, f. човјек који се удворава код кога, der Höfling, Schmeichler, adulator [cf. мазалица 4, придворица 1, улажица, улизица]: Турска *удворица*.

уде́ва̂ње, n. (ист.) vide удијевање.

уде́вати, ỳдêва̂м, (ист.) vide удијевати.

ỳделати, лâм, v. pf. (у Хрв.) vide учинити [1].

уде́лити, ỳдêлӣм, (ист.) vide удијелити.

ỳденути, нêм, vide [**удети**] удести.

ỳдес, m. (по југоз. кр.) vide несрећа.

ỳдесан, сна, сно, 1) in Ordnung, richtig, ordinatus. — 2) (по југоз. кр.) vide несрећан [1]: *Удесној* ђевојци роми сватови.

удѐсити, ỳдесӣм, v. pf. 1) richten, zurecht machen, corrigo. cf. угодити [2]. — 2) кога, treffen, auf jemand stoßen, offendo, occurro [vide десити]: удесио сам га на путу.

удѐсити се, ỳдесӣм се, v. r. pf. sich begegnen, occurro [vide срести се]: удесили смо се und удесио сам се с њим.

ỳдести, дедêм (денêм), (ист.) vide удјести.

ỳдети [уденути], денêм, vide удести.

удешáвâње, n. 1) das Richten, accomodatio. — 2) das Zusammentreffen, occursus.

удешáвати, дèшâвâм, v. impf. 1) zurecht machen, accomodo. — 2) zusammentreffen, occurro. — 3) *удешава* киша, т. ј. као угађа, почиње ићи полагано.

удешáвати се, дèшâвâм се, v. r. impf. sich begegnen, occurro.

удúвâње, n. (зап.) vide удијевање.

удúвати, ỳдûвâм, (зап.) vide удијевати.

удúвити се, ỳдûвûм се, v. r. pf. sich verwundern, miror rem [vide зачудити се]: *Удивио се* као ружа у чуну.

удивљáвâње, n. die Verwunderung, miratio.

удивљáвати се, удѝвљâвâм се, v. r. impf. sich verwundern, miror.

удијèвâње, n. (јуж.) das Hineinthun, Einfädeln, immissio.

удијèвати, ỳдијевâм, v. impf. (јуж.) н. п. конац у иглу, einfädeln, filum in acum inserere.

удијèлити, ỳдијелûм, v. pf. (јуж.) (Almosen) geben, praebeo. [cf. надијелити 1, подијелити 2].

ỳдика (cf. удљика), f. wolliger Schneeball, [türkische Weide,] viburnum lantana [L.; cf. удиковина].

ỳдиков, а, о, н. п. дрво, von удика.

ỳдиковина, f. vide удика.

удúлити, ỳдûлûм, (зап.) vide удијелити.

ỳдûљ, immer, semper. [vide увијек].

ỳдинути, нêм,
ỳдисти, дидêм (динêм),
1. **ỳдити,** динêм,
} (зап.) vide удјести.

2. **ỳдити,** дûм, v. impf. 1) месо, zerstücken, dispertio. — 2) коме што, übel thun, facio male, noceo [vide шкодити]: *ỳди* ми козје месо; *уди* му море.

3. **ỳдити,** дûм, v. impf. 1) за ким или за чим, sich sehnen, schmachten, desiderare. [vide чезнути 2]. — 2) кад свиње пред вече као циче полако или стењу, каже се да уде.

ỳдица, f. der Fischangel, hamus (piscarius).

ỳдјелак, ỳднока, m. [јуж.] vide подјела.

ỳдјенути, нêм,
ỳдјести, дједêм (дјенêм),
ỳдјети, дјенêм,
} v. pf. (југоз.) н. п. конац у иглу, einfädeln, filum in acum insero. cf. [увразити,] уврсти.

ỳдљика, f. vide **удика,** mit allen Ableitungen.

ỳдно (у дно), удно села, unten, am Ende des Dorfes, in imo pago [cf. подно, подну]: Пут истока *удно* поља — Сједи Милош доље *удно* совре —

ỳдо, n. т. ј. меса, ein Stück Fleisch (zum Räuchern), segmentum carnis (appendendum in fumum); удо је танко а дугачко да се може превјесити преко шта. cf. вјешалица.

удобрáвâње, n. das Gutwerden, Guterscheinen, ostensio bonitatis.

удобрáвати се, дòбрâвâм се, v. r. impf.
удòбрити се, ỳдобрûм се, v. r. pf.
} sich gut zeigen, ostendere se bonum.

ỳдов, а, о, verwitwet, viduus.

[**удован,** вна, вно, cf. мора.]

удòвац (удóвац), вца, m. der Witwer, viduus.

удòвица, f. die Witwe, vidua.

удòвичин, а, о, der Witwe, viduae.

удòвичић, m. der Witwe Sohn, filius viduae.

удòвичица, f. dim. v. удовица.

удòвичкû, кâ, кô, Witwen-, viduarum.

удомáћити се, удòмâћûм се, v. r. pf. heimisch, vertraut werden, familiaresco. [cf. одомаћити се].

удòмити, ỳдомûм, v. pf. н. п. ћер, verheirathen, colloco filiam. [vide удати].

удòмити се, ỳдомûм се, v. r. pf. sich verheirathen, nubere [vide удати се]: Од кад сам *се удомила* —

ỳдорац, ỳдôрца, m. (у Ц. г.) Кад чета хоће да удари на Турске чобане, она се раздијели на двоје, па један дијел, који се зове *удорџије*, иду на *удорац*, т. ј. управо да ударе на чобане, а други остане у *застави*: кад удорџије стоку дотјерају до заставе, они је мимо њу протјерају и даље отјерају, а застава остане за њима бијући се с потјером. Ако су два брата у чети, један иде на удорац а други остане у застави, Angriff, impetus. cf. [vide] ударац [2].

удòрџије, m. pl. (у Ц. г.) Angreifer, aggressores. cf. удорац.

удостòјити, дòстојûм, v. pf. (у војв. по варошима) würdig machen, würdigen, dignor.

удостòјити се, дòстојûм се, v. [r.] pf. würdig sein, dignus habeor.

удр̀жати, жûм, v. pf. erhalten, conservo: што ти Бог дао, Бог ти и *удржао* (кад се напија); доста је, да Бог *удржи*!

Ỳдригово, n. у Босни планина између Саве и планине Маевице.

ỳдрити, ỳдрûм, v. pf. vide **ударити** (meist nur imperat. удри).

ỳдрити се, ỳдрûм се, v. r. pf. (у Дубр.) vide **ударити се** (убити се, sich weh thun, corpus laedere).

удрòбити, ỳдробûм, v. pf. hineinbrocken, infrio. [cf. подробити].

удрỳжити се, ỳдрỳжûм се, v. r. pf. sich zusammengesellen, socior: удружили смо се und удружно сам се с њим.

удуготéжити, удуго̀тêжûм, v. pf. 1) verlängern, prolato. [cf. удуљити]. — 2) удуготежила болест, sich in die Länge ziehen, provehi.

удỳжити, ỳдỳжûм, v. pf. (у Далм.) дати у дуг, т. ј. на вересију, kreditiren, credere cui quid. cf. [vide] задужити.

удỳжити се, ỳдỳжûм се, v. r. pf. (у Боци) vide задужити се.

удỳљити, ỳдỳљûм, v. pf. verlängern, produco [cf. удуготежити 1]: ако Бог *удуљи* живот.

ỳдунути, нêм, v. pf. н. п. свијећу, ausblasen, exstinguo. cf. [vide] угасити.

удурéчити се, удỳрêчûм се, v. r. pf. (у Боци) vide укочити се.

удỳшити, ỳдỳшûм, v. pf. (у Дубр.) ersticken, suffoco. [vide загушити].

уду́шити се, ỳдȳшӣм се, v. r. pf. erſticken, suffocor.

ỳђенути, нêм, vide [**уђети**] уђести.

ỳђêње, n. 1) das Zerſtücken, dispertitio. — 2) das Schaden, Uebelthun, noxietas.

ỳђести, ђедêм (ђенêм), } (јуж.) vide удјести.
ỳђети [уђенути], ђенêм, }

ỳжапнути се, нêм се, v. r. pf. као застидјети се, ſich geniren, verecundor.

ỳжâр, ужáра, m. der Seiler, restio.

ужáрити, ỳжâрӣм, v. pf. 1) пећ, (Backofen) glühend machen, candefacio. — 2) (у Хрв.) погачу, т. ј. посути је врућијем пепелом, па ватраљем потрљати, по том је поклопити пријепњом да се пече.

ỳжба, f. (у Лици) vide уштап.

ỳжбуна, f. (у Далм.) vide **узбуна.**

ужбу́нити, ỳжбȳнӣм, (у Далм.] vide **узбунити.**

ỳжгати, гâм, v. pf. (у Сињу) vide ужећи.

ỳждити, дӣм, v. pf. vide ужећи: Ту Матијаш шемлук учинио,| Он педесет *ужди* лубарада —

ỳждити се, дӣм се, v. r. pf. vide запалити се: *уждиле* ми *се* ноге, т. ј. угријале се.

ỳже, ýжета (ýжа), n. 1) das Seil, funis. cf. конопац, [коноп, једек 1, пајван, паламар, штрањга; литар 1, личина]. Уже се купује, а узицу (пртену или вунену) плету жене саме, а личину усукују људи од лика. — 2) (у приморју) ein Maß, mensura: Од њих Вуко далеко три *ужа* — 3) (у Далм.) [vide врвца:] узица од вуне (велика), а *узица* мала, н. п. на врећи.

ужèлити се, лӣм се, v. r. pf. ſchmachten nach etwas, ſich ſehnen, desidero [cf. ужељети се, поужељети се]: Али си *се* силан *ужелио*,| *Ужелио* младе кауркиње.

[**ужељети се,** ужелим се, v. r. pf. (јуж.) vide ужелити се; *види* s. v. поужељети се.]

ỳжêње, n. das Einengen, coarctatio.

ужéстити се, ỳжêстӣм се, v. r. pf. (у Дубр.) н. п. ужестио се оцат, т. ј. постао љут, *жесток.*

ужèћи, жèжêм, v. pf. anzünden, accendo. [cf. заждити, зажећи, запалити 1, упалити, ужгати, уждити; припалити 1, приждити].

ужèћи се, ужèжê се, v. r. pf. ſich (durch Gährung) entzünden, corrumpor fermentatione.

ужи́вâње, n. das Genießen, usus. [cf. радовање 2].

ужи́вати, ỳжӣвâм, v. impf. genießen, frui [cf. радовати 1]: Ја угњиват' а неко *уживат'.*

ужи̏жљивити се, вӣм се, v. r. pf. brandig werden, uredine corrumpi.

ỳжизâње, n. das Anzünden, Entzünden, accensio, succensio.

ỳжизати, ỳжижêм, v. impf. anzünden, entzünden, accendo, incendo.

ỳжизати се, ỳжижê се, v. r. impf. ſich entzünden, succendi, н. п. ђубре.

ỳжилити, лӣм, v. pf. н. п. свињче, vide **жилити.**

1. **ỳжина,** f. die Jauſen, merenda.

2. **ужи̏на,** f. die Enge, angustia. [vide **узина**].

ужинáвâње, n. das Jauſnen, sumtio merendae.

ужинáвати, жи̏нâвâм, v. impf. jauſnen, sumo merendam.

ỳжинâње, n. das Jauſnen, coenatio meridiana.

ужи̏нара, f. т. ј. торба, die Taſche, worin die Hirten ihre Mahlzeit (Brot und Käſe) tragen, pera merendaria.

ỳжинати, нâм, v. impf. u. pf. mittagmalen (öſterr. jauſnen), prandeo (?).

ужи́рити, ỳжӣрӣм, v. pf. н. п. свиње, mit Eicheln mäſten, glandibus saginare.

ужи́так, тка, m. Unterhalt, victus.

ỳжити, ỳжијêм, v. pf. (у Хрв.) genießen, perfrui.

Ȳжице, n. Stadt und Feſtung in Serbien.

Ȳжичанин, m. (pl. Ȳжичâни) човјек из Ужица.

Ȳжичка, f. жена из Ужица.

ȳжичкӣ, кâ, кô, von Ужице.

[**ужлијебити,** ужлијебим, v. pf. (јуж.) vide углобити; *види* s. v. шипила.]

ужљу́тити, ỳжљȳтӣм, [узљутити] v. pf. vide наљутити: Па дорина добро *ужљутио* —

ужљу́тити се, ỳжљȳтӣм се, [узљутити се] v. r. pf. vide [расрдити се] наљутити се.

ужр̀вњати, њâм, v. pf. an der Handmühle mahlen, molo mola trusatili.

ужу́тети, (ист.) } ужу́тӣм, v. pf. gelb werden,
ужу́тити, (зап.) } flavesco: *Ужућела* како
ужу́тјети, (југоз.) } жуков цвијет,| Устрептала
ужу́ћети, (јуж.) } како трепетљика —

уз, } (mit acc.) 1) auf, in (sursum) [cf. нуз]:
уза, } оде *уз* брдо; *уз* воду; *уз* дрво. — 2) стао *уза* ме, neben, pone [cf. нуз]: отишао *уз* господара. — 3) *уз* крајину, während des Krieges, dum bellum geritur; *уз* кугу. — 4) als Vorſetzſylbe bei den verbis impf. mit futur. Bedeutung: ако узиде; ако уздолази; ако узједем; ако успишем; кад узимам; кад ускосимо и т. д.

узàбрати [узбрати], берêм, v. pf. pflücken, decerpo. [cf. убрати 1, укинути 2, ушчупати].

узàвирâње, n. verbal. v. узавирати.

узàвирати, рêм, v. impf. [von] vide узаврети.

ỳзâвница, f. (ст.) vide званица: У Марка је млого *узавница* —

узàврети, рӣм, v. pf. 1) aufſieden, ebullio: лонац, вода. — 2) узавреше људи, die Leute fingen an zu lärmen, ortus est tumultus.

узагрèпцê, н. п. потрчаше коњи, т. ј. у скок, *загребавши*, ſtürzen, proripere se.

ỳзадњê, (у Ц. г.) zu ſpät, sero: *Узадње се* нема рашта ни у цркву ходити.

узàждити, дӣм, v. pf. узаждио да бјежи, vide запалити [3].

узàимâње, n. das Entlehnen, Borgen, mutuatio. [cf. позаимање].

узàимати, мâм (мљêм), v. impf. [vide **заимати**] 1) entlehnen, mutuo. — 2) borgen, mutuum do.

узàимати се, **мâм** (**мљêм**) се, v. r. impf. sich gegenseitig (bei der Feldarbeit) aushelfen, mutuam operam fero.

ỳзаједно, (ст.) т. j. у једно (заједно), zusammen, zugleich, simul [vide заједно]: *Узаједно* шићар понијеше —

узáјмити, ỳзâјмûм, v. pf. [cf. зајмити 2, позајмити, посудити] 1) у кога што, entlehnen, mutuo. — 2) коме шта, borgen, mutuum do.

ỳзајмицê, gegenseitig, mutuo. [cf. позајмице].

ỳзак, ỳска, ко, (ỳскû, кâ, кô, comp. ỳжû) enge, knapp, angustus. [cf. узан].

ỳзалỳд, umsonst, vergebens, frustra. [cf. назалуд, залуд, залуду, заман, заманице, асли васли, бадава 2, забадава 2, лаћи, напразно 1].

ỳзамâн, vide свагда: Вита јело, *узаман* зелена,| А дружино, *узаман* весела —

узамàнцê, nach einander, deinceps, cf. [vide] засопце: попио је две олбе пива *узаманце*.

ỳзан, а, о, enge, angustus. [vide узак].

ỳзâњ, **ỳзâњга**, (т. j. уз њега), neben ihm, propter eum.

ỳзао, зла, m. der Knoten, nodus. [cf. завежљај 2, завезак 2, чвор 2].

ỳзаптити, тûм, v. pf. mit Beschlag belegen, supprimo, deprehendo: *Узаптио* скеле и друмове —

узàсебицê, (у Сријему), **узасòпцê**, vide засопце.

узастòпцê, vide устопце.

ỳзачак, чка, чко, dim. v. узак.

узбацúвâње, n. das Hinaufwerfen, subjectio, jactatio in —.

узбацúвати, бàцујêм, v. impf. **узбáцити**, ỳзбâцûм, v. pf. hinaufwerfen, subjicio, sursum jacio.

ỳзбегнути, нêм, (ист.) vide [**узбећи**] узбјегнути: Ја ћу јунак с пута *узбегнути* —

узбèзочити се, чûм се, v. r. pf. (у Дубр.) vide обезобразити се.

ỳзбећи [узбегнути], бегнêм, (ист.) vide узбјећи.

ỳзбигнути, нêм, vide **узбићи**.

узбúјâње, n. das Zurückschlagen, rejectio. [cf. обузбијање, сузбијање].

узбúјати, ỳзбûјâм, v. impf. zurückschlagen, rejicio. [cf. обузбијати, сузбијати].

узбùјâч, узбијáча, m. чим се узбија трска кад се кућа покрива.

узбијèсити се, *ỳзбијесûм се, v. r. pf. (у Ц. г.) као прозлити се, побјеснити.* [vide побјешњети].

ỳзбити, ỳзбијêм, v. pf. zurückschlagen, rejicio. [cf. обузбити, сузбити].

ỳзбићи [узбигнути], бигнêм, (зап.) vide узбјећи.

ỳзбјегнути, **ỳзбјећи**, бјегнêм, v. pf. (јуж.) zurückfliehen, refugio: Од њега је јелен *узбјегнуо* — Турска војска натраг *узбјегнула* —

узблýтити се, ỳзблỳтûм се, v. r. pf. (у Рисну) каже се за вино кад се поквари, kahmig werden, mucesco.

ỳзбрати, берêм, vide **узабрати**.

ỳзбрдит, а, о, bergan gehend, acclivis.

ỳзбрдица, f. die Anhöhe, clivus, declivitas [cf. узгорица]: Колико је низбрдица, толико и *узбрдица*.

ỳзбрижити се, жûм се, v. r. pf. (у Ц. г.) vide забринути се: Марина *се узбрижила* мајка| Е је скоро Мару заручила —

узбýјати, јûм, v. pf. auflaufen, aufschwellen, turgesco, intumesco: узбујало тијесто.

ỳзбуна (cf. ужбуна), f. Aufstand, Aufruhr, seditio. [vide буна]. cf. побуна.

узбýнити, ỳзбỳнûм, [ужбунити] v. pf. aufrühren, concito.

узбýнити се, ỳзбỳнûм се, v. r. pf. н. п. свијет се нешто узбунио, gähren, moveri. [cf. узрујати се].

узбỳрљати, љâм, v. pf. измијешати и узмутити што (житко), zerrühren, commisceo.

узбýчати, чû, v. pf. н. п. млијеко, wenn sie sauer wird, acesco (de lacte). [cf. прозукнути, прокиснути 2, узвиштати].

узвáрити, ỳзвâрûм, v. pf. н. п. млијеко, воду, т. j. метнути га на ватру да узаври, kochen, coquo.

ỳзвати, узòвêм, v. pf. herein rufen, introvocare.

ỳзверати се, рâм се, (ист.) vide узвјерати се.

узвèсти, вèдêм, v. pf. 1) hinaufführen, duco sursum: *Узведе* га на бијелу кулу — 2) платно (памуком или тирипликом), einzetteln, stamini insero.

узвúјâње, n. das Hinaufwinden, sublatio.

узвúјати, ỳзвûјâм, v. impf. hinaufwinden, tollo: Б'јело лице умила,| Обрвама *узвија* —

ỳзвирати се, рâм се, (зап.) vide узвјерати се.

узвúсити, ỳзвûсûм, v. pf. erhöhen, erigo, effero: врло си *узвисио* тај кров.

ỳзвити, ỳзвијêм, v. impf. hinaufwinden, tollo.

ỳзвити се, ỳзвијêм се, v. r. pf. sich emporschwingen, sublime ferri.

узвишúвâње, n. das Erhöhen, elatio.

узвишúвати, узвùшујêм, v. impf. erhöhen, effero, errigo.

узвúштати, штû, v. pf. ускиснути само од себе, sauer werden, acesco, н. п. узвиштало млијеко, т. j. узбучало и покварило се; узвиштало вино, т. j. усирћетило се, и т. д.

ỳзвјерати се, рâм се, v. r. pf. (јуж.) scheu um sich schauen, oculos pavidos circumferre.

ỳзвод, m. платно узведено, eine mit z. B. seidenen Streifen durchzogene Leinwand, linteum limitibus editis distinctum. [cf ћерећелија].

узвòдити, ỳзводûм, v. impf. 1) hinaufführen, duco sursum. — 2) einzetteln, intersero stamini.

узвòдлија, f. кошуља од узвода.

узвòђêње, n. 1) das Hinaufführen, ductio super —. — 2) das Einzetteln, intersertio in stamen.

узвòњати се, њâм се, v. r. pf. (у Дубр.) vide усмрдјети се.

узврáтити, ỳзврâтûм, v. pf. 1) н. п. рукаве, zurückschlagen, recingo, succingo. [cf. засу-

кати 1]. — 2) vide повратити [1], обрнути [1]: Таде натраг *узврати* ђогина —

ỳзвраћâње, n. 1) das Hinaufkehren, τὸ succingere, rejicere. — 2) vide повраћање [2].

ỳзвраћати, ћâм, v. impf. 1) hinaufkehren, succingo. — 2) vide повраћати [1].

ỳзврдати се, дâм се, v. r. pf. verlegen werden, tergiversor: *Узврдао се* као ђаво испред грома.

узвр̀нути, ỳзвр̂нêм, v. pf. vide повратити [1].

узвр̀пољити се, љи̂м се, v. r. pf. unruhig werden, moveri. [vide узвртјети се].

ỳзвртâње, n. vide повраћање [2].

ỳзвртати, ỳзврћêм, v. impf. vide повраћати [1]: И с њиме је попадија млада,| Те *узврће* овце по планини —

узвр̀тети се, (ист.)
узвр̀тити се, (зап.)
узвр̀тјети се, (југоз.)
узвр̀ћети се, (јуж.)
} вр̀ти̂м се, v. r. pf. unruhig werden, commoveri. cf. узврпољити се.

ỳзглавак, ỳзглâвка, m. (у Славонији) vide узглавље.

ỳзглâвље, n. das Kopfkissen, pulvinus. [cf. узглавак, узглавница, блазиња, јастук 1, тундјела].

ỳзглâвница, f. (у Рисну) das Kopfkissen, pulvinus, cf. [vide] узглавље: Ако ти дођем на сну, преврати *узглавницу*.

узгòјити, ỳзгоји̂м, v. pf. groß ziehen, educo: Гојила ме, док ме *узгојила*,| *Узгојила*, вама даровала — Ја сам сватом *узгојила* цв'јеће — Је ли мајка родила јунака,| Ал' сестрица брата *узгојила* — Дура, доро, пуст му остануо!| За што сам те залуд *узгојила*,| Него да ми ваљаш у невољу —

ỳзгори, (у Дубр.) bergauf, sursum.

ỳзгорица, f. vide узбрдица: Колико је *узгорица*, толико је низгорица.

узгòтовити, ви̂м, v. pf. (у Боци) vide зготовити.

ỳзгрêд, im Vorbeigehen, da du dort ohnehin vorbeigehst, ob iter, in transitu. [vide гредом].

узгр̀нути, ỳзгр̂нêм, v. pf. hinaufscharren, zurückschieben, rejicio, subjicio. [vide заврнути 4].

ỳзгртâње, n. das Zurückschieben, rejectio.

ỳзгртати, грћêм, v. impf. zurückschieben, rejicio. [vide завртати 3].

узгужвèљати, љâм, v. pf. vide изгужвељати: сва му се хаљина узгужвељала.

ỳзда [фузда], f. der Zaum, frenum, habena.

ỳздâј, m. vide уздах.

ỳздâн, а, о, (у Ц. г.) vide поуздан: Су четрдест другах *узданијех* —

ỳзданица, f. das Vertrauen, die Stütze, fiducia, cf. [узданца,] поуздање: Ђегођ кога има од вјере и од *узданице*, да их поможе господини Бог! (кад се напија); О Алија, наша *узданице* — Собом нема друга ниједнога| Нег' сабљицу, бритку *узданицу* — У Турчина *узданице* није —

уздàнути, ỳзданêм, vide уздахнути.

ỳздâница, f. (у Боци) vide узданица.

1. **ỳздâње**, n. das Zäumen, injectio freni.

2 **ỳздâње**, n. das Hoffen, spes, fiducia.

ỳздâр, уздáра, m. који узде гради, der Riemer, qui habenas conficit.

уздáрев, а, о, vide уздаров.

ỳздâрје, n. das Gegengeschenk, donum mutuum: Кума куму свилену кошуљу,| Кум *уздарја* куми ни динара —

уздáров [уздарев], а, о, des Riemers, ejus qui habenas conficit.

ỳздâрски̂, кâ, кô, Riemer-, eorum qui habenas conficiunt.

ỳздати, дâм, v. impf. zäumen, freno. [vide зауздавати].

ỳздати се, дâм се, v. r. impf. у кога, у што, hoffen, confido.

ỳздâх [уздај], m. Seufzer, gemitus. cf. уздисај.

уздàхнути, ỳздахнêм, [узданути] v. pf. aufseufzen, ingemo, suspiro.

ỳздигнути, нêм, vide уздићи.

ỳздизâње, n. das Aufheben, elevatio.

ỳздизати, дижêм, v. impf. aufheben, allevo.

ỳздисâј, m. Seufzer, gemitus. cf. [vide] уздах.

ỳздисâње, n. das Seufzen, suspiritus.

ỳздисати, дишêм, v. impf. seufzen, suspiro.

ỳздићи [уздигнути], дигнêм, v. pf. aufheben, aufrichten, allevo, tollo, effero: А високо главу *уздигао* —

ỳздица, f. 1) dim. v. узда. — 2) уздице (pl.), die Zügel des Wagenpferdes, frena equi currum trahentis.

[**уздице**, f. pl. vide уздица 2.]

уздрàжати, жâм, v. pf. (у примор.) theurer werden, fio carior, consto majori pretio. cf. [vide] поскупљети.

уздржáње, n. die Mäßigkeit, abstinentia.

уздр̀жати, жи̂м, v. pf. 1) erhalten, conservo, cf. [vide] одржати [3]. — 2) behalten, retineo, cf. задржати [2]: А оружје себе *уздржао* —

уздр̀жати се, жи̂м се, v. r. pf. 1) sich erhalten, conservari: Витора крава из висока пала, сва се крава распрша, а теле *се уздржа!* [орах]. — 2) sich enthalten, se abstinere, continere.

уздрктáвâње, n. vide уздрхтавање.

уздрктáвати се, уздр̀ктâвâм се, vide уздрхтавати се.

уздр̀ктати се, ỳздркћêм се, vide уздрхтати се: Беле му *се уздрктале* руке —

ỳздрмати се, мâм се, v. r. pf. erschüttert werden, convelli.

уздрхтáвâње [уздрктавање], n. verbal. v. уздрхтавати се.

уздрхтáвати се, др̀хтâвâм се, [уздрктавати се] v. r. impf. erzittern, contremisco.

уздр̀хтати се, ỳздршћêм се, [уздрктати се] v. r. pf. erzittern, contremisco. [cf. устрести се].

ỳздỳж (уз дуж), nach der Länge, in longitudinem: *уздуж* и попријеко. cf. дуж.

уздýшити, ỳздỳши̂м, v. pf. anschwellen, intumesco: *Уздушио* ка' и сухи поток.

узѐнги-бѐнги, у овој загонеци: *Узенги-бенги,* у земљи лежи, киша га бије, кишу бегенише.

узѐнђија,* f. der Steigbügel, stapia. cf. [vide] стремен.

узéнсти, узéбê, v. pf. н. п. воће, erfrieren, gelu corrumpi. [vide презепсти].

ỳзести, ỳзмêм, (у Кастелима) vide узети.

ỳзêт, а, о, gichtbrüchig, paralytius. [cf. 2 клијен, клијенит].

ỳзêти, ỳзмêм, v. pf. [cf. узести] 1) nehmen, sumo. — 2) узети град, шанац и т. д., einnehmen, capio. [cf. примити 3, прихватити 3; покорити]. — 3) дјевојку, ein Mädchen, d. i. sie heirathen, ducere uxorem. — 4) kaufen, emo [vide 1 купити]; daher der Scherz, н. п. А. *Узећу* ти капу.| Б. *Узео бих* и ја, да ми ко да, него ти мени купи. — 5) н. п. шта си *узео* ту викати. [vide почети]. cf. стати [6], заокупити. — *6)* узети, *н. п.* кућу на се, *т. ј. заклонити се за њу па отићи од ње управо да се с друге стране не може видјети. Опомињем се да су једном, још у моме дјетињству, дошли кући нашој Турци који су гонили некаквога попа. Ујутру пред што ће поћи заиште се поп да изиђе за вајат на поље. Турци му тò допусте, и један од њих остане с ову страну вајата чекајући док он за вајатом своју потребу сврши и врати се на траг; али он, као што сам онда чуо гдје се говори,* узме вајат на се, *и преко башче побјегне у шуму.*

ỳзêти се, ỳзмêм се, v. r. pf. 1) sich nehmen (bei der Hand), prehendere invicem manus: *Узеше се* за бијеле руке — 2) heirathen, connubio jungi. — 3) узми се у памет, sich in Acht nehmen, caveo. — 4) узела му се н. п. рука, нога, gelähmt werden, torpescere. cf. узет.

узéће, n. Einnahme, occupatio.

узигрáвâње, n. das Aufhüpfen, exultatio.

узигрáвати, ѝгрâвâм, v. impf. aufhüpfen, exulto.

узѝграти, ỳзиграм, v. pf. 1) aufhüpfen, exulto: узиграо око њега. — 2) erzittern, contremisco: Све *узигра* руо и оружје —

узѝдати, ỳзйдâм (ỳзйђêм), v. pf. einmauern, muro includere. [cf. уградити].

узиђѝвâње, n. das Einmauern, *τὸ* muro includere.

узиђѝвати, узѝђујêм, v. impf. einmauern, muro includere.

узѝлажêње, n. das Hinaufsteigen, ascensio.

узѝлазити, зйм, v. impf. hinaufsteigen, ascendo.

ỳзимало, m. der gern wegnimmt, qui solet prehendere. cf. давало.

ỳзимâње, n. 1) das Nehmen, acceptio. — 2) das Kaufen, emtio.

ỳзимати мâм (мљêм), v. impf. 1) nehmen, sumo. [cf. поимати 1]. — 2) kaufen, emo. [vide куповати].

узѝна, f. die Enge, angustiae. cf. [2] ужѝна.

ỳзитати се, тâм се, vide **усхитати се.**

ỳзити, ỳзйм, v. impf. einengen, schmälern, coartare.

узѝћи, ỳзйђêм, v. pf. hinaufsteigen, ascendo.

ỳзица, f. ein Strick, restis. [vide врвца]. cf. уже.

ỳзичица, f. dim. v. узица.

ỳзјаати, јашêм, vide **узјахати**: Да Бог да га *узјаали* Турци —

узјаѝвâње, n. vide **узјахивање.**

узјаѝвати, јàујêм, vide **узјахивати.**

ỳзјанути, нêм, v. pf. vide **узјахнути**: Још *узјану* Призренка девојка —

ỳзјâти, ỳзјашêм, vide **узјахати.**

ỳзјахати (cf. узјати) [узјаати], ỳзјашêм, v. pf. 1) коња, на коња, aufsitzen (aufs Pferd), conscendo equum. [cf. клипити]. — 2) кога на коња, aufsetzen (aufs Pferd), impono (equo): Узеше је два банова сина,| *Узјаше* је на лабуда свога,| Предаше ми коња и ђевојку —

узјахѝвâње [узјаивање], n. das Aufsitzen, conscensio equi.

узјахѝвати, јàхујêм, [узјаивати] v. impf. aufsitzen (aufs Pferd), conscendo equum.

ỳзјахнути [узјанути], нêм, v. pf. vide узјахати.

узјéчати, чйм, v. pf. erhallen, insono.

ỳзлењача, f. (у Барањи) онај цијепац за који се основа привеже кад се почне ткати. [vide награђуша].

узлѐтети, (ист.) / **узлѐтити,** (зап.) / **узлѐтјети,** (југоз.) / **узлѐћети,** (јуж.) — лѐтйм, v. pf. 1) hinauffliegen, subvolo. — 2) узлетио око њега, drängend belästigen, keine Ruhe lassen, urgeo. [vide] салетјети, cf. обрлатити.

ỳзлић, m. dim. v. узао.

ỳ злу дȍбар, (у Боци) / **ỳ злу дȍбра,** (у Дубр.) — vide чувакућа.

узљýтити, ỳзљýтйм, vide **ужљутити.**

узљýтити се, ỳзљýтйм се, vide **ужљутити се.**

ỳзма, f. in der Redensart: *Узма* те узела, да Бог да! cf. узет.

узмаѝвâње, n. vide **узмахивање.**

узмаѝвати, àујêм, vide **узмахивати.**

ỳзмак, m. (у Ц. г.) der Rücktritt, Rückzug, receptus, fuga: кад удари, *узмака* нема; Један другом Божју вјеру дају| На Косову да *узмака* нема — Тај ће јуриш без *узмака* чинит' —

узмàкнути, ỳзмакнêм, vide **узмаћи.**

узмàкнути се, ỳзмакнêм се, vide **узмаћи се**: Тако су *се* они *узмакнули* —

узмáнути, ỳзмâнêм, vide **узмахнути.**

узмàћи [узмакнути], ỳзмакнêм, v. pf. zurückrücken, weichen, recedo. [cf. успрегнути, уступити, узмаћи (узмакнути) се].

узмàћи се (cf. узмакнути се), ỳзмакнêм се, v. r. pf. sich zurückziehen, recedo. cf. [vide] узмаћи.

узмахѝвâње [узмаивање], n. das Winken, Schwingen (des Schwerts), agitatio.

узмахѝвати, мàхујêм, [узмаивати] v. impf. win-

ken, schwingen, agito sursum: Вранац златном уздом *узмахује* —

узма́хнути, ỳзма̂хнêм, [узманути] v. p. winken, innuo.

узмѐта̂ње, n. das Hinaufwerfen, subjectio, jactatio sursum.

узмѐтати, ỳзмеħêм, v. impf. н. п. жито и сламу на гумну кад се врше, aufwerfen, jacio sursum.

ỳзметнути, нêм, v. pf. hinaufwerfen, subjicio.

узме́шати, ỳзмêша̂м, (ист.) vide узмијешати.

узмијѐшати, ỳзмијеша̂м, v. pf. (јуж.) durcheinander mengen, commiscere. cf. измијешати.

ỳзмица̂ње, n. das Zurückweichen, recessio. [cf. успрезање].

ỳзмицати, мичêм, v. impf. zurückrücken, recedo. [cf. успрезати].

узми́шати, ỳзми̂ша̂м, (зап.) vide узмијешати.

узмлачи́ва̂ње, n. das Lauwärmen, tepefactio.

узмлачи́вати, млàчујêм, v. impf. lau wärmen, tepefacio.

узмла́чити, ỳзмла̂чи̂м, v. pf. lau wärmen, tepefacio.

ỳзмуати се, а̂м се, vide **узмухати се.**

узму́тити, ỳзму̂ти̂м, v. pf. trüben, turbo.

узму́тити се, ỳзму̂ти̂м се, v. r. pf. trübe werden, turbor.

ỳзмухати се, ха̂м се, [узмуати се] v. r. pf. sich unruhig bewegen, jactari.

ỳзмучити се, чи̂м се, v. r. pf. unruhig werden, inquietor.

ỳзнати, зна̂м, v. pf. vide дознати.

ỳзнатра̂ге, (ст.) zurück, retro. [vide натраг].

узнемири́ва̂ње, n. das Stören des Friedens, pacis turbatio.

узнемири́вати, мѝрујêм, v. impf. кога, den Frieden stören, beunruhigen, turbo.

узнеми́рити, нѐми̂ри̂м, v. pf. den Frieden stören unter den Leuten, turbo pacem.

ỳзнêти, узнѐсêм, (ист.) vide узнијети.

ỳзнêти се, узнѐсêм се, (ист.) vide узнијети се.

ỳзнијети, узнѐсêм, v. pf. (јуж.) н. п. на таван врећу, hinauftragen, efferre.

ỳзнијети се, узнѐсêм се, v. r. pf. (јуж.) 1) übermüthig werden, efferre se: Дробњаци *се* твоји *узнијели* — 2) као ослободити се, посоколити се, den Muth bekommen, animari: *Узнесе се* јунак уз јунака —

ỳзникнути, нêм, vide **узнићи.**

ỳзни̂ти, узнѐсêм, (зап.) vide узнијети.

ỳзни̂ти се, узнѐсêм се, (зап.) vide узнијети се.

ỳзнићи [узникнути], никнêм, (ỳзникох, ỳзниче) v. pf. (ст.) sich aufrichten, erigere se: Не пониче, већ јунак *узниче* —

узно̀сити, ỳзноси̂м, v. impf. hinauftragen, efferre.

узно̀сити се, ỳзноси̂м се, v. r. impf. übermüthig werden, efferre se: Али ми *се* немој *узносити*,| Без потребе рата заметати —

узно̀шêње, n. 1) das Hinauftragen, elatio. — 2) das Hochmüthig-werden, insolentia.

узно̀шљив, а, о, vide [охол] поносит: А сестрице много *узношљиве* —

узобијѐстити се, узо̀бијести̂м се, v. r. pf. (у Дубр.) посилити се од добра, übermüthig werden, superbire.

узо̀бити, ỳзоби̂м, v. pf. коња, т. ј. угојити га зобљу.

ỳзов, m. ми смо (и ја сам с њиме) *на узову*, т. ј. зовемо један другога на крсно име, Einladung, invitatio.

ỳзо̂вне! (у Рисну) као чудећи се за што, н. п. *узовне*, зар нијеси чуо! ein Wort die Verwunderung zu bezeichnen, vox mirantis.

узо́дати се, ỳзо̂да̂м се, vide **усходати се.**

узо̀рати, ỳзорêм, v. pf. aufackern, exaro.

ỳзорит, а, о, vide [лијеп] угледан.

узрабо̀тати, та̂м, (у Боци) } v. pf. bearbeiten, colo. cf. урадити (као узорати, ускопати).
узра́дити, ỳзра̂ди̂м, }

узра̀жњати се, ња̂м се, v. r. pf. vide успропадати се.

ỳзра̂ст, m. (ст.) der Wuchs, statura, cf. [vide 1] раст: Красна ти си стаса и *узраста* —

узра́сти, ра́стêм, [узрести] v. pf. aufwachsen, excresco. [vide порасти].

ỳзрêсе, f. pl. (ст.) (у Боци) Art Kopfputz, ornatus capitis genus: Ђено синоћ вечерасмо,| Заборавих в'јенцу ресе,| В'јенцу ресе и *узресе* —

узре́сти, ре́стêм, v. pf. (у Дубр.) vide **узрасти.**

ỳзрети, ỳзрêм (ỳзри̂м), v. pf. reif werden, maturesco.

узрогоба́тити се, го̀ба̂ти̂м се, v. r. pf. häkelig werden, anceps fio.

ỳзрок, m. die Ursache, causa, ratio. [cf. зрок].

ỳзрокова̂ње, n. das Verursachen, causa.

ỳзроковати, кујêм, v. impf. u. pf. verursachen, in causa sum.

ỳзрочан, чна, чно, (у Боци) као несрећан [1], unglücklich, infelix.

узру̀јати се, *узру̀ји̂ се v. r. pf. н. п.* узрујали се *људи, кад се народ* узруји. [cf. узбунити се].

ỳзун,* велики, hoch, longus.

ỳзу̂р[*], узу́ра, m. н. п. живи на *узуру*; то је *узур*, die Muße, otium: Цару зевка нема ни *узура* — Који Турци леже на *узуру*,| Њима ради из окола раја —

ỳзу̂ран, рна, рно, н. п. човјек, bequem lebend, müßig, sorgenfrei, curis vacuus, otiosus.

узу́рêње, n. das Mußeleben, otiatio.

узу́рити, ỳзу̂ри̂м, v. impf. Muße haben, otiari [cf. зевкарити]: Нити кисне, нит' га сунце жеже, него *узури*, једе и пије.

узу̀рлија[*], m. bequem lebend, otiosus: Што ми кажеш *узурлије* Турке,| Ласно им је чинити јунаштво —

уијѐда̂ње [увиједање], n. [јуж.] das Beißen, morsus.

уијѐдати, ỳиједа̂м, [увиједати] v. impf. (јуж.) beißen, mordeo.

ỳима̂ње, n. verbal. v. уимати.

ỳимати, ма̂м (мљêм), v. impf. *н. п. кад ко*

није много ракије на реку да му се не може у један пут одбити са свијем него му ваља узимати по једну чашу (т. ј. мање му давати).

уни́штити, у загонеци: *Уништи* га, укладушти га, полего се, заујајти га (стативе).

уми́њити се, ýи̏њи̂м се, v. r. pf. (у Сријему) ſich verſtellen (здрав да је болестан), simulo. [vide улукавити се].

ýмсати[*], ýшӗ, v. impf. gut anſtehen, decet, [vide] доликовати, cf. личити: Дај, Лимуне, двије пушке мале,| Да ја видим би л' ми *уисале* —

ýмтити, ти̂м, vide **ухитити**.

уми́ћи, ýи̏ӵе̂м, [унићи] v. pf. vide уһи: Па *уиће* у авлију Вуче — Па он бегу под шатор *уиће* —

умшћилити[*], ли̂м, v. pf. (im Ringſpiel) errathen, divino. cf. [прстен 3; vide] погодити[1].

ýј! ýј! interj. ſcheit man zu den Krähen, die man verſcheuchen will, vox dispellentis cornices.

1. **ýја**, m. hyp. v. ујак. [vide ујо].

2. **ýја**, у пјесми: Аја, *уја*, пуста луња!

3. **ýја**, f. die Raſt, Erholung, das Ausſchnauben, respiratio, requies.

ујàгмити, ујагми̂м, v. pf. erwiſchen, erhaſchen, apprehendo. cf. [vide] ограбити[1].

ýјâк, m. материн брат, der Oheim, avunculus. [cf. ујац, даица].

ујàкарити[*], ри̂м, v. pf. erfaſſen, apprehendo. [vide шчепати].

ýјâков, a, o, des Onkels, avunculi.

ујаловити, ви̂м, v. pf. verſchneiden, gelten, castro, exseco, sterilem reddo. [cf. уврнути, направити 2].

ýјам, ýјма, m. die Müllergebühr, portio debita molitori. [cf. ушур 1]. Понио човјек жито у воденицу да меље. Кад дође пред воденицу и опази да је његов кум воденичар, онда помисли у себи: „Благо мени! ево мога кума, самљеће ми без *ујма.*“ А кад воденичар угледа свога кума са житом, онда опет он рече у себи: „Благо мени! ево мога кума, даће ми *два ујма.*“

ýјамак, јâмка, [уjемак] m. онај конац којим је што било ујамчено. Жене гатају да ујамком никаквијех хаљина не ваља шити: Мајка свога сина свјетовала:| Да се чува и да се учува| Од *ујамка* и од урезника,| Да га танка пушка не убије.

ýјамчити [уjемчити], чи̂м, v. pf. 1) н. п. село или сељаке, т. ј. да се ујамчи један за другога (а за кога се не нађе јамац, онај је крив или му се у напредак не може вјеровати: прво бива кад се истражује каква кривица, а друго кад се људи јамче да се у напредак што зло учинити не ће), zur Bürgſchaft aufforbern, vador. — 2) кад се што хоће да шије па се најприје у раздалеко прихвати концем (који се послије, кад се извуче, зове ујамак), verſchlagen.

ýјамчити се [уjемчити се], чи̂м се, v. r. pf. ſich verbürgen, vas fio: *Ујамчи се* један за другога—

1. **ýјâње**, n. das Raſten, Ausſchnauben, respiratio, requiens.

2. **ýјâње**, n. das Heulen (der Wogen, des Windes), ululatus.

ујара́нити се[*], ујàра̂ни̂м се, v. r. pf. с ким, ſich befreunden, necessitudinem jungo. cf. сјаранити се.

ујàрачити,* чи̂м, v. pf. т. ј. коња за трку, (ein Pferd) zum Wettrennen vorbereiten, exerceo ad cursum (durch Diät u. ſ. w.).

ујáрмити, ýјâрми̂м, v. pf. einjochen, ins Joch ſpannen, jungere jugo.

ујармљи́ва̂ње, n. das Spannen ins Joch, impositio jugi.

ујармљи́вати, ујàрмљујӗм, v. impf. ins Joch ſpannen, jungo jugo.

1. **ýјати**, ýјâм, v. impf. ausraſten, ausſchnauben, respiro.

2. **ýјати**, ýји̂м, v. impf. heulen (vom Meer, Wind), ululo.

ýјац, ýјца, m. vide ујак.

ýјдо! vide [2 у ш] уше! каже се у шали и ономе коме се подригне.

ујдýрисати,* ришӗм, v. pf. einrichten, ordino, instituo. [vide] уредити[1], cf. оправити, намјестити.

ујéдâње, n. [ист. и јуж.] vide уједање.

ујéдати, ýјêдâм, v. impf. [ист. и јуж.] vide уједати.

ујединити, јèдини̂м, v. pf. einig machen, reddo concordem [cf. изјединити]: не *ујединй*, Боже, Влаха! (кажу да се тако Турци моле Богу сваки дан).

уједнáчити, јèднâчи̂м, v. pf. (у Банату) н. п. лађу, т. ј. натоварити је једнако па обадва краја, да не претеже ни на једну страну.

ујодрити, дри̂м, v. pf. hineinſegeln, navigo in —.

ýјемак, ýјêмка, m. (у Ц. г.) vide **ујамак**.

ýјемчити, чи̂м, v. pf. vide **ујамчити**.

ýјемчити се, чи̂м се, vide **ујамчити се**.

ýјести, ýједӗм (ýјӗм и ýиjӗм), [увјести] v. pf. [ист. и јуж.] beißen, mordeo [cf. угристи 2, сјекнути 1; ударити 10]: Врло си ме за срце *ујео* —

ујйдâње, n. (зап.) vide уједање.

ујйдати, ýјйдâм, (зап.) vide уједати.

ýјни, а, о, des [1] ýја, avunculi.

ýјнсти, јидӗм, (зап.) vide ујести.

ýјкâње, n. das уј! ſchreien, clamor hui!

ýјкати, кâм, v. impf. hui ſchreien, clamo hui.

ýјко, m. (voc. ýјко) hyp. v. ујак [vide ујо]: Ето, *ујко*, лијепе невојке —

ýјков, а, о, des ујко, avunculi.

ýјмити, ýјми̂м, v. pf. *cf. узимати.*

ýјна, f. материна брата жена, des Oheims Frau, uxor avunculi.

ýјнин, а, о, der ујна, avunculi uxoris.

ýјница, f. dim. v. ујна: А *ујнице* ситним везом вести —

ýјнути, нӗм, v. pf. hui ſagen, dico hui.

ýјо, m. hyp. v. ујак. [cf. 1 ýја, ýјко]. У народ-

нијем приповиједткама лисица курјака зове ујом, а он њу тетом.

ȗјутру (у јутру), beš Morgens, mane: рано ујутру, summo mane.

ȗјчевина, f. Ort, wo der Oheim (und sein Anhang) wohnt, terra avunculi.

ȗк, m. н. п. кад свјетина узме ук, Geſchrei, clamor.

ȕка [**хука**], f. daš Geſchrei, clamor. [cf. вика 1].

ука́зати, ȕкāжēм, v. pf. zeigen, ostendo: *Укажи* ми плећи на Турчину —

ука́зати се, ȕкāжēм се, v. r. pf. ſich zeigen, apparео.

указѝва́ње, n. vide показивање.

указѝвати, ȕкàзујēм, v. impf. vide показивати.

указѝвати се, ȕкàзујēм се, v. r. impf. vide показивати се.

ȕкалица, f.

ука́нити се, ȕкāнīм се, vide наканити се.

ука́пити, ȕкāпīм, v. pf. убити на мјесто (да падне као *кап*), tödten, eneco.

[**ука́ње** (**хука́ње**), n. verbal. v. укати; *види* s. v. **хука́ње**.]

ȕкати, ȕчēм, [**хукати**] v. impf. 1) hu! ſchreien, dico hu! (vocati sodalis gratia in saltu): Те не *уче* Петар ни лелече — 2) hu! machen (in die Hände vor Kälte): Свети Лука у нокте *ука*.

ука́хнути се, ȕкахнē ми се, v. r. pf. (у Прчању) vide досадити се: *укахло* ми *се*.

ȕка̄ч, ука́ча, m. н. п. вепар који *учуђи* плаши и разгони друге, der Schreier, clamator.

ука́шање, n. verbal. v. укашати.

ука́шати, ȕкāшām, v. impf. vide [von] укосити.

уке́бати, ȕкēбām, v. pf. erlauern, ex insidiis capio. cf. [vide] увребати.

укѐрепити, пīм, v. pf. cf. кереп.

ȕкечити, чīм, v. pf. erhaſchen, intercipio. cf. [vide] утрлити.

ука́ва́ње, n. 1) daš Anſchmieden, incusio. — 2) daš Verletzen durch Beſchlagen, laesio equi solearum.

ука́вати, ȕкāвām, v. impf. 1) anſchmieden, incudo, concudo. — 2) im Beſchlagen verletzen, laedo dum munio equi soleam.

ука̀ва̄ч, укива́ча, m. у чизмара као кратко и појако шило, чиме се граде јаме за клине одоздо на штиклама.

ука́да́ње, n. daš Aufheben, abolitio.

ука́дати, ȕкāдām, v. impf. aufheben, aboleo.

ȕкинути, нēм, v. pf. 1) aufheben, abſchaffen, aboleo. — 2) abreißen, avello, [vide] узабрати, cf. ушчупати: *Укинула* цвијет од ружице, Па је ружу Васу даровала — 3) н. п. главу, abhauen, praecido [vide осјећи 1]: Неколико глава *укинуо* — 4) кога с гласа, т. ј. убити[1]: Посред паса, *уките* га с гласа —

ука́пити се, ȕкāпīм се, v. r. pf. ſtarr da ſtehen, erſtarren, obstupesco.

ȕкитити, тīм, v. pf. цвијет у киту, einwinden (z. B. in einen Kranz), intexo (coronae): И у киту *укитите* —

ука́ћање, n. daš Hineinflechten, implexio.

ука́ћати, ȕкāћām, v. impf. hineinflechten, implecto: У киту га *укићаше* —

ȕклада, f. (у Боци) vide опклада.

ȕкладити се, дīм се, v. r. pf. (у Боци) vide [опкладити се] окладити се.

ȕкладица, *f. (у Бачк.) онај комадић коже (као узак ремик) што се метне у сриједу кад се шију саре или усмине.*

укладуштити, у загонеци, cf. уништити.

ȕклањање, n. vide уклоњање.

ȕклањати, њām, vide уклоњати: Испод бритке сабље *уклањати* —

укла́пање, n. daš Hineinfügen, insertio.

укла́нати, ȕклāпām, v. impf. hineinfügen, insero.

укла́тити се, ȕклāтīм се, v. r. pf. vide уморити се[2]: *уклатио се,* вазда радећи.

укле́пати, ȕклēпām, v. pf. коме што у руке, vide уклопити.

ȕклетва, f. der Fluch, ecsecratio, cf. [vide] клетва[1]: На тебе ће остати *уклетва* —

ȕклети, укȕнēм, v. pf. verfluchen, diris devoveo: Како се клеле, тако се *уклеле* —

укле́штити, ȕклēштīм, (ист.) vide уклијештити.

ȕклија, f. некака мала рибица, Art Fiſch [a) Laube; б) Uckelei], piscis genus [a) alburnus lucidus Heck.; б) alburn. alborella Heck.]. cf. укљева.

уклијѐштити, ȕклијештīм, v. pf. [још.] очима, vide закрљештити.

ȕклин, m. (у Ц. г.) каква ствар рђава, којом се људи могу *уклињати,* тако им се онако не догодило: Оста за *уклин.*

ȕклињање, n. verbal. v. уклињати се.

ȕклињати се, њēм се, v. r. impf. (у Ц. г.) тако *се* са ином свијет не *уклињао*! cf. уклин.

укло̀нити, ȕклонīм, v. pf. wegräumen, bei Seite bringen, removeo.

укло̀нити се, ȕклонīм се, v. r. pf. коме, испред кога, или одакле, aus dem Wege gehen, decedo de via.

ȕклоњање, n. daš Wegräumen, remotio. [cf. уклањање].

ȕклоњати, њām, v. impf. wegräumen, removeo [cf. уклањати]: Испод бритке сабље *уклоњати* —

ȕклоњати се, њām се, v. r. impf. ausweichen, decedo de via.

укло̀пити, ȕклопīм, v. pf. hineinbrücken (z. B. in die Hand), adprimo in —. [cf. уклепати].

ȕкљата, f. (у Дубр.) некака риба морска, eine Art Meerfiſch, piscis quidam marinus. cf. црнорепа.

ȕкљева, f. (у Ц. г.) мала риба [alburnus scoranza Heck.] (мало већа од срђеле) у језеру Скадарскоме, која се Талијански зове scoranza. [cf. уклија]. Укљеве пред зиму навале крају, особито у она мјеста гдје се вода друкчија види, и која се зову *ока* (cf. 1 око 4). Укљева се суха продаје у Котор и оданде на морске лађе. Црногорци које хва-

тајући и сушећи укљеву које носећи је у Котор заслуже на годину по неколико хиљада дуката.

ȕкљукати, кâм, v. pf. hineinthun, indo. cf. [скљукати;] кљукати.

ȕкљунути, нêм, v. pf. piđen, rostro tundo: Доће кока, *укљуну* га —

ȕкнути, ȕкнêм, v. pf. 1) hu! ſchreien (im Walde), dico hu! — 2) hu! machen (vor Kälte, in die Finger), facio hu!

укòбити, ȕкобîм, vide срести.

укòбити се, ȕкобîм се, vide срести се.

укòвати, ȕкујêм, v. pf. 1) im Beſchlagen verwunden, laedo dum munio equi pedes. — 2) Münzen auf eine Halskette anſchmieden, incudo, concudo, accudo.

ковитлац, burzelnd, praeceps —: скочио ковитлац.

[**укови**, m. pl. cf. бабини укови.]

ȕковица, f. auf Draht angeſchmiedete Münzen als Kopfzierde, ornatus capitis e numis. [cf. ков 3].

укòлênчити, чîм, v. pf. (у Сријему) испод колена коња уларом сапети.

ȕколица, f. ко се радо инати и *коље*, der Stänker, homo litigiosus. vide налетица].

ȕкоп, m. vide погреб.

укопа̀ва̂ње, n. das Eingraben, Vergraben, defossio.

укопа̀вати, кòпа̀вам, v. impf. vergraben, defodio.

укопа̀вати се, кòпа̀вам се, v. r. impf. ſich verſchanzen, circumvallor. [vide опкопавати се].

[**укòпати**, ам, v. pf. 1) eingraben, defodio. Из I. издања. — 2) vide погрепсти.]

[**укòпати се**, ам се, v. r. pf. ſich verſchanzen, circumvallor. — Из I. издања.]

укопи́стити се, укòпи́стîм се, v. [r.] pf. ſich hartnäckig widerſetzen, nicht nachgeben wollen (beſonders im Wortſtreite), restitare.

укòпнети, нîм, (ист.) vide укопњети.

ȕкопни, нâ, нô, Grab-, Begräbniß-, funerarius.

ȕкопњак, m. Todtengräber, vespillo.

ȕкопњина, n. die Leichenkoſten, sumptus funeris. [cf. самрштина].

укòпнити, нîм, (зап.) vide укопњети.

ȕкопница, f. т. ј. укопна кошуља, Leichenhemd, funebris tunica.

укòпњети, кòпнîм, v. pf. (јуж.) zerſchmelzen, liquesco.

укòпцê, entgegen, contra: *укопце* трчи као зоља.

ȕкор, m. die Vorwürfe, exprobratio, criminatio. [cf. корба, укорба].

укора̀ва̂ње, n. 1) das Vorwerfen, criminatio. — 2) das Schalen des Meſſers, cultri incorticatio, munitio.

укора̀вати, кòра̀вам, v. impf. 1) кога, einem Vorwürfe machen, criminari quem: На Богдана сина *укорава* — 2) ein Meſſer ſchalen, manubrium cultelli cortice firmo.

ȕкòран, рна, рно, vide пријекоран: Боље једном поштено умријети,| Но *укоран* на св'јету живјети —

ȕкорба, f. vide укор: Наопак' се од *укорбе* нађе —

укоре́нити се, кòрê̂нîм се, (ист.) vide укоријенити се.

укоре́пити се, укòрêпîм се, (ист.) vide укоријепити се.

укоријѐнити се, кòријенîм се, v. r. pf. (јуж.) einwurzeln, radices ago.

укоријѐпити се, укòријепîм се, v. r. pf. vide окорети се.

укори́нити се, кòрî́нîм се, (зап.) vide укоријенити се.

укори́пити се, кòрî́пîм се, (зап.) vide укоријепити се.

1. **ȕкорити**, рîм, v. pf. ſchalen (das Meſſer), cortice firmo.

2. **укòрити**, укòрîм, v. pf. кога, Vorwürfe machen, criminor quem.

ȕкоричити, чîм, v. pf. књигу, ein Buch binden, compingere (librum).

укòсити, ȕкосîм, v. pf. 1) vide накосити. — 2) чију ливаду, vide закосити. — 3) намјестити што косо, ſeitwärts richten, beugen, obliquo.

ȕкосници, нîка̂, m. pl. Haarkettchen mit Münzen, Perlen, u. dgl. als Kopfputz, catellae crinales.

укóчити, ȕкôчîм, v. pf. н. п. точак кад се иде низ брдо, das Rad ſperren, hemmen, retineo, impedio rotam. cf. упаочити.

укóчити се, ȕкôчîм се, v. r. pf. ſtarr werden, torpesco. [cf. удуречити се].

ȕкрај, (mit gen.) neben, juxta: Трећи ми је *украј* двора — Садих крушку *украј* пута — Купила би *украј* Саве башчу —

укра́сити, ȕкра̂сîм, v. pf. verſchönern, reddo pulcrius.

укра́сити се, ȕкра̂сîм се, v. r. pf. (im Scherze) ſich ſchön machen. i. e. ſich einen mäßigen Rauſch trinken, inebriari.

ȕкрасти, укра́дêм, v. pf. ſtehlen, furor. [cf. 2 ћикнути].

ȕкрасти се, укра́дêм се, v. r. pf. ſich davon ſtehlen, clam abeo.

ȕкратити, ȕкра̂тîм, v. pf. verkürzen, ſchmälern, Abbruch thun, imminuo [cf. скратити, сукратити]: Да Бог не *украти!*

украћи́ва̂ње, n. der Abbruch, imminutio.

украћи́вати, укра̀ћујêм, v. impf. verkürzen, ſchmälern, Abbruch thun, imminuo.

украши́ва̂ње, n. die Verſchönerung, adornatio.

украши́вати, кра̀шујêм, v. impf. verſchönern, adorno.

ȕкрдити, дîм, v. pf. овце, zu einer Herde verſammeln, zuſammentreiben, congrego.

укрèсати, ȕкрешêм, v. pf. 1) (Feuer) ſchlagen, excutio ignem. [cf. усјекнути 1]. — 2) н. п. листа купуснога, луковијех пера, abpflücken, decerpo.

укри́ва̂ње, n. das Zudecken, contectio.

укри́вати се, ỳкрȉвâм се, v. r. impf. ſich zubeden (z. B. um zu ſchwitzen), se contegere.
укри́вити, ỳкрȉвȉм, v. pf. што криво намјестити, krümmen, incurvo.
укривљи́ва̂ње, n. das Krümmen, incurvatio.
укривљи́вати, кр̀вљујȇм, v. impf. krümmen, incurvo.
Ỳкрина, f. у Босни ријека, која више Брода утјече у Саву, Name eines Fluſſes, fluvii nomen.
ỳкрити се, ỳкријȇм се, v. r. pf. 1) покрити се добро, н. п. хаљинама, ſich gut zudecken (z. B. um zu ſchwitzen), se obtegere. — 2) vide сакрити се: Суди право, тако био здраво!| Би л' *се* овђе *укрила* јабука,| А некмоли чедо под појасом —
укро́тити, ỳкротȉм, v. pf. zähmen, domo.
укр̀стити, ỳкрстȉм, v. pf. 1) über's Kreuz legen, decusso. — 2) муње укрстиле, ſich kreuzen, decussor.
укру́тити, ỳкрỳтȉм, v. pf. 1) feſthalten, stringo. — 2) fig.: Ти нијеси кости *укрутио*,| Да се држиш пеливан' дорина —
укр̀хати, хâм, [украти] v. pf. erſchlagen, violenta morte perimo.
укр̀цати, цâм, v. pf. (у приморју) einſchiffen, imponere in navem. cf. [vide] натоварити.
укр̀цати се, цâм се, v. r. pf. (у примор.) ſich einſchiffen, conscendere (navem).
укр̀шити, ỳкршȉм, v. pf. н. п. цвијет, vide ускршити.
укршћа́ва̂ње, n. vide укршћање.
укршћа́вати, кр̀шћâвâм, vide укршћати.
укр́шћа̂ње, n. das Kreuzen, Kreuzweiſelegen, decussatio. [cf. укршћавање].
укр́шћати, ỳкршћâм, v. impf. kreuzen, kreuzweiſe legen, decusso. [cf. укрстиљавати].
укȕбурити, рȉм, v. pf. in Noth und Kummer gerathen, ad miseriam redigi. [vide ушепртљити].
ỳкувати, вâм, v. pf. 1) хљеб, vide умијесити.
ỳкухати, хâм, — 2) kochen (das Eſſen), coquo, paro.
ỳкућанин, m. (pl. ỳкућâни) 1) der Inwohner, Miethwohner, inquilinus. [cf. кирација, жиљер]. — 2) *(у Фрушкој гори) сељак који нема ораће земље.*
ỳкућа̂нка, f. die Miethbewohnerin, inquilina.
ỳкућа̂ство, n. (у Сријему) што сељак плаћа спахији од куће (1 фор. у сребру), die Hausſteuer, inquilinatus.
ỳкућница, f. у пјесми, Haushälterin, quae res domesticas dispensat: Да ми будеш млада за снашицу,| А у кућу кућна *укућница*,| И мојему благу разложница —
ỳкуцати, цâм, v. pf. hineinſchlagen, infigo. [cf. утјерати 2].
ỳла, f. der Halunke, nebulo. [cf. ула].
ỳлав, а, о, уло улава! du hundsſötiſcher Halunk, nebulonum maxime.
ула́га̂ње, n. 1) das Hineinſtecken (des Geldes in eine Unternehmung), collocatio (pecuniae). — 2) das Einrichten (des gebrochenen Fußes), das Einrenken, repositio.
ула́гати, ỳла̂жȇм, v. impf. 1) hineinſtecken, colloco. — 2) einrenken, restituo (membrum fractum). — 3) (у Ц. г.) нико ми није до сад *улагао* у живот, т. ј. није радно да ме убије или друкчије како умори, Hand an jemand legen, manus affere.
ула̀гати се, ỳлажȇм се, v. r. pf. код кога, ſich (durch Lügen) einſchmeicheln, insinuari.
улагѝва̂ње, n. das Einſchmeicheln, insinuatio.
улагѝвати се, ла̀гујȇм се, v. r. impf. ſich einſchmeicheln, blanditiis se insinuare. [cf. уводити се].
ỳлаже̂ње, n. das Hineingehen, initus, ingressus.
ỳлазица, f. онај који се коме улагује, der Schmeichler, adulator. cf. [vide] удворица.
ỳлазак, ỳласка, m. der Eintritt, ingressus.
ỳлазити, зȉм, v. impf. hineingehen, ingredior.
ула̀знути се, ỳлазнȇм се, v. r. pf. ſich meſſen (an einem Baume deſſen Rinde man beleckt), meriti, comparare magnitudinem. [cf. улизнути се].
ỳлак,* m. (ст.) der Kurier, nuncius, tabellarius: Посла Јанко два лака *улака* —
ỳлактити, тȉм, v. pf. кога, т. ј. свезати му по *лактовима* руке наопако.
ула̀кшати, шâм, v. pf. erleichtern, laxo: Своје добре коње *улакшаше*,| Скидоше им седла Шамајлије —
ула̀ма[*], f. (у Сријему) златан вез као лозица, на убрадачима, Art Stickerei, picturae acu factae genus.
ула̀ндати се, да̂м се, v. r. pf. ſich bis ans Knie beſchmutzen (im Thau, Koth), maculor vagando. [cf. улопати се, улоћкати се].
ỳла̂ње, n. das Schleichen, Umherſtreichen, suspensus gradus.
ỳла̂р,* ула́ра, (cf. јулар) m. die Halfter, capistrum. [vide повод]. cf. поводац.
ỳлати се, ỳла̂м се, [фулати се] v. r. impf. herumſchleichen, circumrepto. [vide шуњати се].
ỳлѐва[*], *f.* Sold, [vide] *левер: тако ми улеве краљеве.*
улѐва̂ње, n. (ист.) vide улијевање.
улѐвати, ỳлȅва̂м, (ист.) vide улијевати.
улѐкнути се, ỳлȅкнȇм се, v. r. pf. ſich ſenken, deprimor. vide [2]улећи се.
улѐнити се, ỳлȅнȉм се, (ист.) vide улијенити се.
улѐпити, ỳлȅпȉм, (ист.) vide улијепити.
улепша́ва̂ње, n. (ист.) vide уљепшавање.
улепша́вати, лѐпша̂вâм, (ист.) vide уљепшавати.
улѐпшати, шâм, (ист.) vide уљепшати.
ỳлести, лезȇм, (ист.) vide уљести.
улѐтети, (ист.) / **улѐтити**, (зап.) / **улѐтјети**, (јуроз.) / **улѐћети**, (јуж.) } улѐтȉм, v. pf. 1) hineinfliegen, involo. — 2) (у Ц. г.) davon fliegen, avolo. [vide одлетјети].
ỳлећи, легнȇм, (ист.) vide уљећи.
1. **улѐћи се**, улѐжȇм се, v. r. pf. ſich einniſten, sedem pono, nidifico. [vide угнијездити се].

2. **улéћи** (**улѐћи**) **се** (cf. улекнути се), **ỳлêкнê** се, v. r. pf. sich senken, deprimor. [cf. угнути се].
улúбати се, **ỳлúбâм** се, v. r. impf. (у Ц. г.) 1) од кога, као бојати се, **устручавати се**, sich geniren, verecundor. — 2) пред ким, као увијати се, sich schmiegen, adulor.
ỳливак, **ûвка**, m. нешто на сату у кошници.
улúвсити се, **ỳлúвсûм** се, (у Ц. г.) vide **улипсити се**.
улúгањ, гња, m. (у Боци) риба [?] морска, која се једе и на велики петак, der Blakfisch, Tintenfisch, sepia loligo L.(?) [sepia officinalis *u* loligo vulgaris L. Kalmare].
ỳлизак, ỳлиска, m. das Stück, der Klumpen Salz, den man dem Viehe zu **lecken** gibt, salis frustum linctui expositum.
улúзати, **ỳлûжêм**, v. pf. ablecken, delingo.
улúзати се, **ỳлûжêм** се, v. r. pf. н. п. чоха, sich ablecken, abreiben, deteri.
улизúвâње, n. das Anlecken des Baums, um daran die Größe zu messen, comparatio magnitudinis.
улизúвати се, **лúзујêм** се, v. r. impf. 1) sich messen, wer größer ist, experiri magnitudinem; кажу да се младој момчади која још расте не ваља улизивати у сухо дрво, јер више не би расла. cf. улизати се. — 2) fig. experior uter plus valeat.
ỳлизица, f. der Speichellecker, adulator. cf. [vide] удворица.
улúзнути се, **нêм** се, vide улазнути се.
улијѐвâње, n. [јуж.] das Eingießen, infusio. [cf. уљевање].
улијѐвати, **ỳлијевâм**, [јуж.] v. impf. eingießen, infundo. [cf. уљевати].
улијѐгâње, n. verbal. v. улијегати.
улијѐгати, **ỳлијежêм**, v. impf. (јуж.) nachlassen, intermitto: не *улијежу* чете, једне пођи а друге дођи.
улијѐнити се, **ỳлијенûм** се, v. r. pf. [јуж.] faul werden, pigresco. [cf. облијенити се].
улијѐпити, **ỳлијепûм**, v. pf. (јуж.) bekleiben, illino.
улúнити се, **ỳлûнûм** се, (зап.) vide улијенити се.
улúпити, **ỳлûпûм**, (зап.) vide улијепити.
улúпсити се, **ỳлûпсûм** се, [уливсити се] v. r. pf. sich todt stellen (von Thieren), mortem simulo. cf. [vide] умртвити се.
улипшáвâње, n. (зап.) vide уљепшавање.
улипшáвати, **лúпшâвâм**, (зап.) vide уљепшавати.
улúпшати, **шâм**, (зап.) vide уљепшати.
ỳлисти, **лизêм**, (зап.) vide уљести.
улúстати **тâм**, v. pf. sich belauben, frondesco: И зеленим *улистала* листом —
улúтати, **ỳлûтâм**, v. pf. besudeln (mit weichem Stuhlgang), concaco.
ỳлити, **ỳлијêм**, v. pf. 1) hineingießen, infundo. — 2) (у Ц. г.) као насрати.
ỳлићи, лигнêм, (зап.) vide уљећи.
ỳлица, f. 1) der Hof, die Flur, aula, area. [vide 2 двориште]. — 2) (у Дубр.) die Gasse, platea. cf. [шор,] сокак.
улúчити, **ỳлûчûм**, v. pf. eine Geschichte schön machen, como.
улúчити се, **ỳлûчûм** се, v. r. pf. die Toilette machen, comi.
ỳлûште (**ỳлиште**), n. (по југоз. кр.) vide кошница.
улòвити, **ỳловûм**, v. pf. fangen, erjagen, capio.
ỳлôгорити, **рûм**, v. pf. н. п. војску, lagern, colloco exercitum. [cf. утаборити].
ỳлôгорити се, **рûм** се, v. r. pf. sich lagern, castra pono. [cf. утаборити се].
ỳлож, m. vide [**ухолажа**] уволеж.
улòжити, **ỳложûм**, v. pf. 1) hineinlegen, hineinstecken (Geld auf eine Unternehmung), colloco. — 2) einrenken, restituo. — 3) (у Ц. г.) die Hand anlegen, anfangen, aggredior: Удри, попе, гром те удрио, што не *уложиш*, него све каниш (у приповијеци); *уложе* најприје у зеље, т. ј. почну га јести. — 4) (у Ц. г.) на кога, т. ј. први ударити нањ, Hand an Jemand legen, manus injicere, vim affere [vide наложити 3]: *Уложише* Брда сваколика —
ỳлози, **ỳлôгâ**, m. pl. die Gliedersucht, [die Gicht; Gelenksrheumatismus,] arthritis [rheumatismus articulorum].
ỳлом, m. [der Knochenbruch, fractura ossium:] ова је трава добра од *улома*.
ỳломак, **ôмка**, m. Bruchstück, fragmentum.
улòмити, **ỳломûм**, v. pf. vide сломити: Ил' ћу скочит' са бијеле куле,| Те бијела *уломити* врата — *Уломи* му ногу по кољену —
улóпати се, **ỳлôпâм** се, v. r. pf. vide уландати се.
ỳлоптати се, **тâм** се, v. r. pf. н. п. брашно, sich ballen, conglobari. cf. [vide] угрудати се.
ỳлоћкати се, **кâм** се, vide [**уландати се**] улопати се.
ỳљер, m. у чохе она страна с које се обично почиње сјећи.
Ỳљин, m. vide [2] Оцин: Земље твоје Бара и *Улћина* —
улỳкавити се, **вûм** се, v. r. pf. sich verstellen, simulo. [cf. уњити се].
улỳпити, **ỳлỳпûм**, v. pf. н. п. котао, einbiegen, verbiegen, inflecto.
ỳља, f. (у војв.) vide ула.
уљàни, **нâ**, **нô**, (у Боци) н. п. млин, Oel, olearius.
уљàник, **уљани́ка**, m. (по југоз. кр.) vide кованлук. Обичај је да се на какав колац код уљаника набије суха главуча (кост) од коња или од другога каквог великог живинчета; али за што се то чини ја управо не знам, једни веле да је од урока. cf. [vide] челињак.
уљàрица, f. (у Ц. г.) das Oelgefäß, vas olearium. cf. мазалица [1], зеитиница.
ỳље, n. (у Херц.) das Baumöl, oleum. [cf. зеитин, олај].
ỳљевâње, n. [јуж.] vide улијевање.
ỳљевати, **вâм**, [јуж.] vide улијевати.

у̀љеви, m. pl. (у Сријему) die Bienenbrut, apium fetus.

у̀љез, m. (јуж.) човјек који уђе жени у кућу, der in das Haus seiner Frau eingeheirathet hat, qui nupsit uxori suae, quem quasi uxor duxit. cf. [домазет, домазетовић, доходац (доодац), привук, пришупак, утоскало,] припуз.

у̀љезина, f. (у Боци) у мале дјеце некаке красте по глави и по лицу, eine Art Blattern, pustularum genus. [vide руса болест].

у̀љенâк, m. пита, која се у Кастелима од зеља прави на бадњи дан вечер и *уљем* помаже (јер ако су и кршћани, не једу онај дан *масла*), eine Art Kuchen zu Weinachten, placentae genus.

у̏љêње, n. das Oelen, unctio.

у̀љепак, пка, m. (јуж.) die Schmeerkappe, cucullus pinguedine maculatus.

уљепшáвâње, n. [јуж.] das Verschönern, adornatio.

уљепшáвати, љѐпшâвâм, v. impf. [јуж.] verschönern, exorno, excolo.

уљѐпшати, шâм, v. pf. (јуж.) verschönern, pulcrius reddo.

[**уљепшати се,** уљепшам се, (јуж.) v. r. v. уљепшати; cf. прољепшати се.]

у̀љести, у̀љезêм, v. pf. (јуж.) hineingehen, intro. cf. [vide] ући.

у̀љетница, f. (у Црмн.) што се Циганину даје на годину за ковање: од вола и од кобиле по багаша жита (или према томе вина), а од маске по један багаш, das Jahrgeld, der Jahrlohn, annua.

у̀љећи, у̀љегнêм (у̀љегох), v. pf. [јуж.] vide [ући] уљести: Бјеш' *уљега'* мјесец у облаке —

у̀љика, f. (у Трсту) vide маслина (на чему *уље* роди), Oelbaum, olea.

у̏љити, у̏љи̂м, v. impf. (у Дубр.) посипати уљем н. п. јело, ölen, oleo perfundere, ungere: сад је коризма, па се много *уљи*.

уљу̀бити се, у̀љу̂би̂м се, v. r. pf. (у Грбљу) sich verlieben, cujus amore capi: *уљуби се* була у некаква Арапа (у приповијеци).

у̀људан, дна, дно, leutselig, humanus, comis.

уљу̀дити, у̀љу̂ди̂м, v. pf. schön machen, facio pulcre, ingenue, ut hominem decet.

у̀људнôст, у̀људности, f. die Leutseligkeit, humanitas, comitas.

уљуђи̂вâње, n. das saubere Zurichten, comtio.

уљуђи̂вати, љу̀ђујêм, v. impf. (von људи, wie es Menschen haben) sauber zurichten, humane praeparo.

уљу̀нити се, у̀љу̂ни̂м се, v. r. pf. sich todt stellen, mortem simulo [vide умртвити се]: није мртав, већ *се уљунио*.

1. **у̂м,** у́ма, m. 1) die Vernunft, ratio [cf. умље]: *Ум* царује, а памет имају и све животиње. *Ум* за морем, а смрт за вратом (ars longa, vita brevis). — 2) das Gedächtniß, mens, memoria: паде ми на *ум*; [cf. припасти 3, памет 2;] ни до сто *ума*, ich habe es auf den Tod vergessen, q. d. si centum mentes haberem, non meminissem.

2. **у̂м,** у́ма, m. 1) vide **хум.** — 2) [*Ум*] nom. propr. брдо у Хрватској код Плашкога: Магла на *Уму*, киша на гувну.

у̏мâ, vide **умах**: И *ума* се јаду осјетио — *Ума* га је сестра познавала —

у̀мазати, мажêм, v. pf. beschmutzen, commaculo. [cf. умељати; упрљати].

у̏мâк, m. обари јаје на умак, weiches Ei, ovum sorbile. cf. ровито [јаје].

умáкâње, n. das Eintunken, immersio. [cf. квашење 2].

умáкати, у̀мâчêм, v. impf. eintunken, immergo. cf. квасити [2].

умàкнути, у̀макнêм, vide **умаћи.**

умáлити, у̀мâли̂м, v. pf. н. п. слуги плату, verringern, verkürzen, imminuo. [cf. умањити].

у̀мало, vide мало 2.

у̂ман, мна, мно, 1) vernünftig, intelligens [vide разуман]: Не бој се, мајко, не бој,| Ја сам ти *умна* разумна — 2) нијесам ни *уман* био то и то учинити, vornehmen, decerno. cf. [vide] намјеран.

умáника, f. трава дугачка лишћа, која се даје уочи Ђурђева дне и на Ђурђев дан кравама поради млијека. [vide повратич]. cf. вратич.

умањи̂вâње, n. das Vermindern, imminutio.

умањи̂вати, умàњујêм, v. impf. verringern, imminuo.

умáњити, у̀мâњи̂м, v. pf. verringern, imminuo. [cf. умалити].

умàћи (cf. умакнути), у̀макнêм, (умàкох, умàче) v. pf. entwischen, effugio. [cf. сумакнути се].

умàћи се, у̀макнêм се, v. r. pf. vide помаћи се: *Умаче се* један до другога —

у̏мâх [ума], vide одмах.

умáхати, у̀мâшêм, v. pf. ватру, schwingend die Flamme erregen, vibrans elicio flammam.

у́мац, у́мца, m. 1) vide **хумац.** — 2) [*Умац*] nom. propr. главица у Грахову: Широкијем друмом низ Грахово| А до *Умца* и Мечита старог —

умáцкати, у̀мâцкâм, } v. pf. augm. v. умазати.
умацу̀пати, пâм, }

умàчадити, ди̂м, v. pf. (у Бачк.) vide [ушепртљити] увечадити.

у̀машити, ши̂м, v. pf. fehlen (im банати се Spiel), aberro.

у̀мекнути, нêм, v. pf. milde, weich werden, mitesco.

умекшáвање, n. das Erweichen, emollitio.

умекшáвати, мѐкшâвâм, v. impf. } erweichen,
умѐкшати, шâм, v. pf } emollio.

умéљати, у̀мêљâм, v. pf. beschmieren, illino. [cf. умазати; упрљати].

умерáвâње, n. (ист.) vide умјеравање.

умерáвати, мѐрâвâм, (ист.) vide умјеравати.

у̀мерати, рâм, v. pf. т. ј. восак, weich ziehen, duco ceram.

ỳмерити, рӣм, (ист.) vide умјерити.
умéсити, ỳмêсӣм, (ист.) vide умијесити.
умéсти, мéтēм, vide [2]замéсти.
ỳместити, тӣм, (ист.) vide умјестити.
ỳмета, f. ber Reḫrlappen, ber Ofenwiſch, lacinia ad verrendum fornacem antequam panem immittas. [cf. омело].
ỳметак, тка, m. 1) ber Einſatz, insertum. — 2) (у Паштр.) Blendling, nothus, н. п. коњ. cf. [vide] мелез[1].
ỳметан, тна, тно, (ист.) vide умјетан.
умѐтање, n. das Einſetzen, insertio.
умѐтати, ỳмећēм, v. impf. ḫineinſetzen, insero.
умѐтати се, ỳмећēм се, v. r. impf. 1) vide метати се[1] н. п. камена: А *умећу с'* главом Витковића — 2) на кога, vide уметнути се 2.
ỳмети, ỳмēм, (pl. умéмо, умéте, ỳмеjу̑) (ист.) vide умјети.
ỳмет и Муамед,* (уметн Муамед) Volk Muḫammeds, populus Muhammedis: Турци вичу: *умет и Муамед* —
ỳметнути, нēм, v. pf. ḫineinthun, insero.
ỳметнути се, нēм се, v. r. pf. 1) уметнути се чијом главом, verderben, eneco. — 2) на кога, vide врћи се.
умéцати, ỳмēцām, v. pf. н. п. јабуку, weichklopfen, contundo.
ỳмēшан, шна, шно, (ист.) vide умијешан.
умéшати, ỳмēшām, (ист.) vide умијешати.
ỳмештање, n. (ист.) [vide] умјештање.
ỳмештати, тām, (ист.) vide умјештати.
умѝвање, n. das Waſchen, lotio, lavatio.
умѝваоница, f. das Waſchbecken, pelvis.
умѝвати, ỳмӣвām, v. impf. waſchen, lavo.
умијѐсити, ỳмијесӣм, v. pf. (јуж.) т. ј. хљеб, einteigen, miscere massam farinaceam, et facere panem. [cf. укухати (укувати) 1].
ỳмијешан, шна, шно, [јуж.] geſchickt, erfinderiſch, ingeniosus. [vide умјетан].
умијѐшати, ỳмијешām, v. pf. (јуж.) miſchen, misceo.
умѝлети, лӣм, (ист.) } v. pf. vide умиљети:
умѝлити, лӣм, (зап.) } Да сам гуја, *умилио* не бих —
ỳмилити се, лӣм се, v. r. pf. код кога или коме, ſich beliebt machen, gratiam inire apud aliquem.
ỳмилостивити, вӣм, v. pf. geneigt, gnädig machen, concilio.
умиљавање, n. das Schmeicheln, adulatio. [cf. умиљање].
умиљавати се, умиљавām се, v. [r.] impf. коме или код кога, око кога, ſchmeicheln, adulor. cf. умиљати се.
умѝљање, n. vide умиљавање.
ỳмиљат, а, о, einſchmeichelnd, blandus [cf. 2 умиљен]: *Умиљато* јагње и двије овце посе.
умѝљати се, ỳмӣљām се, vide умиљавати се.
ỳмӣље, n. die Beliebtheit, caritas: И с њом свака добра донесите,| А највише биља од *умиља* —

1. **Ỳмиљен**, m. Mannsname, nomen viri.
2. **ỳмиљен**, а, о, vide умиљат: *Умиљено* јагње двије овце дојн.
умѝљети, умѝлӣм, v. pf. (јуж.) 1) ḫineinkriechen, irrepo. — 2) davonkriechen, se subducere.
ỳмина, f. (у Ц. г.) vide жупа 1.
умѝнути, ỳмӣнēм, v. pf. 1) н. п. мука, бол, пафлаћен, remitto. [cf. одминути, одоминути, одуминути, сманишкати 2]. — 2) [vide] проћи [1], durch-, vorbeigehen, paſſiren, transeo: *Уминуше* пољем Грачачким — И Жупину гору *уминуше*.| У Пипере тврде уђегоше,| Па и Црнце село *уминуше* — Кад напријед мало *уминуше* —
ỳмир, m. (у Ц. г.) 1) der Friede, pax (cf. увјерица): немамо *умира* с Турцима. — 2) cf. крвно коло.
умирáвање, n. (зап.) vide умјеравање.
умирáвати, мӣрāвām, (зап.) vide умјеравати.
ỳмирање, n. das Sterben, mors. [cf. 1 одмирање].
ỳмирати, рēм, v. impf. ſterben, mit dem Tode ringen, mori. [cf. 1 одмирати, помирати].
1. **умѝрити**, ỳмӣрӣм, v. pf. beruḫigen, paco.
2. **ỳмирити**, рӣм, (зап.) vide умјерити.
ỳмирњӣк, m. (у Ц. г.) један од онијех који су у миру, Einer von denen, die den Waffenſtillſtand geſchloſſen haben, qui fecit inducias.
умѝсити, ỳмӣсӣм, (зап.) умијесити.
ỳмистити, тӣм, (зап.) vide умјестити.
ỳмитан, тна, тно, (зап.) vide умјетан.
1. **ỳмити**, ỳмијēм, v. pf. waſchen, lavo. [cf. омити].
2. **ỳмити**, мӣм, v. impf. überlegen, ſinnen, ratiocinor, agito mente: Умом *уми*, а ушима стриже —
3. **ỳмити**, ỳмӣм, (ỳмију̑) (зап.) vide умјети.
ỳмити се, ỳмијēм, v. r. pf. ſich waſchen, lavor. [cf. омити се]. Наши људи кажу да се ујутру свагда ваља умити прије сунца, јер веле да је ономе кога оно види неумивена, осам дана назатка, а осам без напретка.
ỳмицање, n. 1) das Entwiſchen, fuga. — 2) das Reißen, avulsio.
ỳмицати, ỳмичēм, v. impf. 1) entwiſchen, effugio. — 2) reißen, avello: А прекри га суром међедином,| Да му гора свилу не *умиче* —
умѝшати, ỳмӣшām, (зап.) vide умијешати.
ỳмиштање, n. (зап.) vide умјештање.
ỳмиштати, тām, (зап.) vide умјештати.
умјерáвање, n. (јуж.) das Abmeſſen, Bemeſſen, demensio.
умјерáвати, мјѐрāвām, v. impf. (јуж.) bemeſſen, demetior.
ỳмјерити, рӣм, v. pf. (јуж.) abmeſſen, demetior.
ỳмјестити, стӣм, v. pf. (јуж.) н. п. разбој, топ, ſtellen, statuo.
ỳмјетан, тна, тно, (јуж.) н. п. човјек, geſchickt, habilis, aptus. [cf. умијешан, 2 прикладан].
ỳмјети, ỳмијēм, v. pf. (јуж.) wiſſen, verſtehen, intelligo, scio: Боље је *умјети* него имати.

ȕмјештâње, n. (јуж.) das Stellen, instructio, dispositio.

ȕмјештати, тâм, v. impf. (јуж.) ſtellen, statuo.

ȕмјештина, f. (у Ц. г.) das Wiſſen, scientia.

ȕмка [унка, уњка], f. vide **хумка**.

ȕмлáтити, ȕмлâтӣм, v. pf. 1) zu Tode dreſchen, interficio verberibus. [cf. смлатити, упљехати (упљеати)]. — 2) herabſchlagen (Obſt), decutio.

умлéчити, ȕмлéчӣм, (ист.) **умлијéчити**, ȕмлијечӣм, (јуж.) **умлúчити**, ȕмлúчӣм, (зап.) } v. pf. умлијечиле чеде, т. ј. затворише на сату чаурнице одозго, vermachen, obstruxere cellas.

умлóжити, ȕмложӣм, vide **умножити**.

ȕмље, n. (ст.) die Vernunft, mens [vide 1 ум 1]: Немој дати *умље* за безумље —

ȕмљети, ȕмељêм, v. pf. [јуж.] vide самљети.

ȕмљети се, ȕмељêм се, v. r. pf. [јуж.] ſich einmahlen, molendo deteri.

умнóжити, ȕмножӣм, [умложити] v. pf. vermehren, augeo.

Умњáци, Умњáкā, m. pl. некакo племе негдје у Херцеговини (као што једни говоре на западној страни око Дувна). Кажу да Умњака највише има закона Римскога, али их има и Турскога; сви се носе као сељаци у Херцеговини и држе многу стоку (козе и овце), с којом највише, и љети и зими, живе по планинама; жене онијех који су Турскога закона не крију се.

ȕмњâчкӣ, кā, кô, von Умњаци.

ȕмо! interj. *умо*, погани једна! daß dich —! vah!

Ȕмови, m. pl. брда у Ресави. cf. [2] ум (хум).

умóлити, ȕмолӣм, v. pf. кога, von einem erbitten, ехого.

умóлити се, ȕмолӣм се, v. r. pf. коме, код кога, erbitten, ехого. [cf. домолити се].

ȕмор, m. 1) на умору, in den letzten Zügen, moribunda est: Стара ми је на *умору* мајка — Ја сам био цару на *умору* — 2) die Ermüdung, defatigatio: не може од *умора* (н. п. да једе); Од *умора* нек се одмарају —

ȕмôран, рна, рно, müde, lassus. [cf. сустао, трудан 1].

умóрити, ȕморӣм, v. pf. 1) tödten, neco. — 2) ermüden, lasso [cf. заморити, саморити, сахарати, сморити]: Малена је тица препелица,| Ал' *умори* коња и јунака.

[**уморити се**, уморим се, v. r. von уморити 2; cf. уклатити се.]

умóрница, f. чаша ракије, коју *уморан* човјек попије, der Labetrunk, potus vires reficiens.

умóстити, ȕмостӣм, vide угодити [1].

умотáвање, n. das Einwinden, involutio.

умотáвати, мòтâвам, v. impf. **умòтати**, тâм, v. pf. } einwickeln, involvo.

умóтрити, ȕмотрӣм, v. pf. erſehen, conspicor. [vide угледати].

умóчити, ȕмочӣм, v. pf. eintunken, immergo. [cf. оквасити 2, сквасити 2].

умрачúвање, n. das Finſterwerden, obscuratio.

умрачúвати се, мрàчујē се, v. r. impf. **умрáчити се**, ȕмрâчӣ се, v. r. pf. } finſter werden, obscuror.

ȕмрêти, (ист.) **ȕмријети**, (јуж.) **ȕмрúти**, (зап.) } ȕмрêм, (ȕмрӣо, ȕмрла) v. pf. (јуж.) ſterben, morior. [cf. поћи 5, починути 2, престати се].

ȕмрлӣ, лā, лō, n. п. час, Todes-, mortis: тако ми *умрлога* часа!

умрљати, ȕмрљам, v. pf. beſchmieren, inquino [vide упрљати]: Нађе њега у крв *умрљана* — Све се бјеше у крв *умрљало* —

умрτвити се, ȕмрτвӣм се, v. r. pf. ſich todt ſtellen, simulare mortem. [cf. улипсити (улизити) се, уљунити се].

умрће, n. (у Дубр.) das Sterben, obitus: Није та фаца од *умрћа*.

умуасèрити, рӣм, v. pf. belagern, obsideo. cf. [vide] опколити.

[**умудрити**, умудрим, v. pf. vide просвијетлити 2.]

ȕмукнути, нêм, vide **умући**.

ȕмусти, умȕзēм, v. pf. einmelken, mulgere in —.

ȕмући [умукнути], ȕмукнēм, v. pf. (ȕмукох, ȕмуче, ȕмукао, кла) verſtummen, obmutesco. [vide зашутјети].

умучкáвање, n. das Schweigenheißen, impositio silentii.

умучкáвати, умȕчкâвам, v. impf. кога, einen ſchweigen heißen, silere jubeo: Слушала их Божја мајка,| Свако чедо *умучкава*,| И по гори свако дрвце,| А јасике не умучка,| Већ јасика трепетала| Усред љета и без вјетра.

ȕмучкати, кâм, v. pf. кога, einen ſchweigen heißen, silere jubeo [vide ућуткати]: А јасике не *умучка* —

Ȕна, f. die Una (Fluß in Kroatien), Una flumen.

унàвиљчити, чӣм, v. pf. сијено, т. ј. скупити у навиљке.

унàзад, rückwärts, retro [vide натраг]: *Уназад* баби сватови.

унáкрст, ins Kreuz, in formam crucis. [cf. упријекрст].

ȕнаоколо, vide наоколо.

унáточ, zuwider, contra (aliquem facere): Кад смо ћели *унаточ* чинити,| Јера си нас од Зеке искао —

ȕнатрâге, у пјесми мјесто *натраг*: Само не дај Турком *унатраге* —

унáтрч, (у Срнјему) има унатрч, н. п. трешања на пијаци, т. ј. доста.

Ȕнац, нца, m. вода у Хрватској.

Ȕнач, нча, m. село у Херцеговини: Кнеза с *Унча* стотину овнова —

ундȕруља, f. (у Дубр.) [кисела сурутка]: Бог срећу дијели, а Влахиња *ундуруљу*.

ȕнēти, унèсēм, (ист.) vide унијети.

ȕнēти се, унèсēм се, (ист.) vide унијети се.

ȕнизи (у низи) unten, infra, inferius.

ȕнијат, m. der Unirte, homo graeci ritus unitus cum ecclesia romana.

уни̏јатити, тӣм, v. impf. uniren, unire ecclesiae romanae.

уни̏јатити се, тӣм се, v. r. impf. ſich uniren, unire se ecclesiae romanae.

уни̏јатка, **уни̏јаткиња**, f. die Unirte, unita.

уни̏јатскӣ, ка̄, ко̄, n. п. поп, der unirte Pop, unitorum sacerdos.

уни̏јаће̏ње, n. das Uniren, unitio.

уни̏јачад̄, f. (coll.) die Jugend der Unirten, juventus unitorum.

уни̏јаче, чета, n. ein junger Unirter, juvenis unitus.

у̏нијети, унѐсе̄м, (у̏нио, у̏нијела, ло) v. pf. (јуж.) 1) hineintragen, infero. — 2) (у Ц. г.) davon tragen, aufero, cf. [vide] однијети: *Унесе* га на плећи јуначке — 3) (у Ц. г.) унијети пож у стоку, т. ј. почети сјећи заплијењену стоку кад сустигне поточ па хоће да је отме.

у̏нијети се, унѐсе̄м се, v. r. pf. (јуж.) die Naſe in etwas ſtecken, immiscere se.

у̏нирање, n. vide понирање.

у̏нирати, ре̄м, v. impf. (у Хрв.) vide понирати.

у̏нӣти, унѐсе̄м, (зап.) vide унијети.

у̏нӣти се, унѐсе̄м се, (зап.) vide унијети се.

уни̏ћи, у̏нӣђе̄м, vide [уни̏ћи] у̏ћи: Како дође, под чадор *уни̏ђе* —

уништа̏вање, n. 1) die Vernichtung, τὸ tollere. — 2) das Niederſchlagen, afflictio.

уништа̏вати, уни̏штава̄м, v. impf. 1) vernichten, tollo. — 2) niederſchlagen, affligo.

у̏ништити, тӣм, v. pf. 1) zu nichte machen, ad nihilum redigo. [cf. стопити 2]. — 2) niederſchlagen, affligo.

у̏ништити се, тӣм се, v. r. pf. 1) ſich erniedrigen, se demittere. — 2) (у Дубр.) ослабити и омршавити (учинити се *ништа*), verfallen, tabesco.

у̏нка [у̏нка], f. vide **у̏мка**.

у̏нкаш,* m. die Erhöhung am Sattel, vorne und hinten, der Sattelknopf, pila selae, [vide 2] о̀блук[2], cf. облучје, јабука: Он буздован о *у̏нкашу* носи —

уно̀сити, у̏носӣм, v. impf. 1) hineintragen, infero. — 2) davon tragen, aufero: Да нијеси мене *уносио* —

уно̀сити се, у̏носӣм се, v. r. impf. die Naſe hineinſtecken, immisceo me.

уно̀ћати се, ћа̄ се, v. r. pf. кад се уноћа, wenn es tief in der Nacht wird, de multa nocte: Кад *се* тавна ноћца *уноћала* — Кад *се* мало ноћи *уноћало* —

уно̀шење, n. 1) das Hineintragen, illatio. — 2) das Davontragen, ablatio.

у̏нук, m. (pl. gen. у̏ну̏ка̄) der Enkel, nepos, filii filius.

у̏нука, f. (pl. gen. у̏ну̏ка̄) die Enkelin, neptis.

у̏нутар, **у̏нутра**, 1) drinnen, intus. — 2) hinein, intro.

у̏нутрашњӣ, ња̄, ње̄, innerlich, internus. [cf. нутарњи].

у̏нучад̄, f. (coll.) die Enkel, nepotes. [cf. унучићи].

у̏нуче, чета, n. ein Enkelkind, Kindeskind, nepos aut neptis.

у̏нучићи, m. pl. die Enkel, nepotes. cf. [vide] унучад.

у̏нча, f. (по зап. кр.) die Unze, uncia: Боља је *унча* памети него сто литара снаге.

у̏њ, **у̏њега**, т. ј. у њега.

у̏њка, f. (у Хрв. Оточк. рег.) vide **у̏нка**.

у̏њкав, а, о, који говори кроз нос.

у̏њкавица, f. (у Сријему) vide [назеб] балабан.

у̏њка̄ње, n. verbal. v. уњкати.

у̏њкати, ка̄м, v. impf. говорити кроз нос, näſeln, de nare loqui.

у̏о, n. vide **у̏хо**.

[**уобичајити се**, уобичајим се, v. r. pf. vide изобичајити се.]

у̏олажа, f. vide **у̏холажа**.

у̏опће̏но, (у Далм.) im Allgemeinen, in genere.

у̏орити, рӣм, v. pf. rechte Zeit treffen, zur rechten Zeit thun, tempestivus intervenio.

у̏ортачити, чӣм, v. pf. in Handlungsgeſellſchaft verſetzen, aſſoziiren, associo.

у̏ортачити се, чӣм се, v. r. pf. ſich aſſoziiren, eine Handlungsgeſellſchaft eingehen, inire societatem commercii.

у̏остр̄ити се, у̏остр̄ӣм се, v. r. pf. vide [расрдити се] ражљутити се: Колико *се у̏остр̄ио* бане,| Он не тражи ништа од оружја,| Но му б'јелим грлом запињаше| А под грло зубом доваћаше,| Закла њега како вуче јагње —

у̏очи, (b. i. у очи) im Angeſichte, den Tag vorher, pridie [cf. вече (вечер) 2, навечер, наочи]: *уочи* Божића; *уочи* недјеље (т. ј. у суботу).

у̏очити, у̏очӣм, v. pf. кога, merken, erblicken, conspicor, [vide] угледати, cf. замотрити: Од Никшића *уочио* Турке —

у̏очити се, у̏очӣм се, v. r. pf. (у Ц. г.) vide суочити се.

у̏падак, патка, m. као штета или помор, n. п. ове је године велики упадак од богиња (т. ј. умиру многа чељад од њих), der Sterbefall, die Sterblichkeit, mors.

у̏пада̄ње, n. das Hineinfallen, casus in —.

у̏падати, да̄м, v. impf. hineinfallen, incido.

у̏пала, f. die Brunſt, ador.

упа̏лити, у̏па̏лӣм, v. pf. anzünden, accendo. [vide ужећи].

упа̏лити се, у̏па̏лӣм се, v. r. pf. 1) н. п. упалила се кућа, Feuer fangen, ignem concipere. — 2) in Hitze, Brunſt gerathen, exardesco. [cf. успалити се].

упаљѐни̏к, љени̏ка, m. der Brünſtige, ardens desiderio coitus.

упаљѐница, f. die Brünstige, femina ardens desiderio coitus.

упаљи́ва̂ње, m. 1) das Anzünden, incensio. — 2) das Entbrennen, ardor.

упаљи́вати, па̀љујêм, v. impf. anzünden, incendo.

упаљи́вати се, па̀љујêм се, v. r. impf. 1) vom Feuer ergriffen werden, flammis corripi. — 2) in Brunst gerathen, exardesco.

ỳпа̂мтити, ти̂м, v. pf. im Gedächtniß behalten, memoria teneo. [cf. запазити 2, утубити (утувити)].

упа́њити се, ỳпа̂њи̂м се, v. r. pf. стати као пањ, erstarren, obstupesco. [vide упропастити се]. cf. упроштити се.

ỳпаочити, чи̂м, v. pf. коло, den Hemmschuh anlegen, sufflamino. [cf. укочити].

упара́дити, па̀ра̂ди̂м, v. pf. н. п. војску, in Parade (Reih und Glied) stellen, instruo aciem.

упари̇ћати, ћа̂м, v. pf. (у Ц. г.) vide [з г о т о в и т и] уготовити.

упа́рложити, жи̂м, v. pf. т. ј. виноград, verwahrlosen, negligo.

[**упарложити се,** упарложим се, v. r. pf. verwahrlost werden, negligor; cf. залежати се 2.]

упа̀рожити, жи̂м, v. pf.: Кад делија коње *упарожи* —

ỳпасти, паднêм, v. pf. hineinfallen, incido.

упа́шити се, ши̂м се, v. r. pf. (у Сријему и у Бачк.) zu stinken anfangen, situm redolere: *упашило се* месо. cf. [vide] усмрдјети се.

упѐнчити се, чи̂м се, v. r. pf. стати као пеик.

ỳпекнути, нêм, (у Дубр.) vide **упећи.**

упепѐљавити, ви̂м, v. pf. mit Asche beschmutzen, cinere maculo.

ỳперак, êрка, m. у дебела конца или друге какве врвце тањи крај, који се уврази у иглу, das zugespitzte Ende eines Fadens, finis funiculi tenuior. cf. наперити.

ỳпêти се, ỳпнêм се, v. r. pf. sich entschlossen widersetzen, obstinari.

упѐћати, ћа̂м, v. pf. (у Дубр.) крух, т. ј. и с п е ћ и [1], backen, pinso.

упѐћи, упѐчêм (ỳпекнêм), [упекнути] v. pf. (у Дубр.) stechen, impungo: упекла змија, муха, комар; Боље је да те змија *упекне*, него да те сунце Марчано огрије.

упѐћи се, пѐчêм се, v. r. pf. sich einbacken, beim Braten an Inhalt einbüßen, assando deminui: у десет ока меса *упећи* ће *се* двије оке.

упи́ја̂ње, n. das Rufen, clamor.

упи́јати, ỳпи̂ја̂м, v. impf. (у Ц. г.) rufen, clamo. cf. викати [2, звати 1].

ỳпиња̂ње, n. das entschlossene Widerstreben, obstinatio.

ỳпињати се, њêм се, v. r. impf. sich fest widersetzen, obstinare se.

ỳпира̂ње, n. das Anstemmen, Stützen, innisio.

ỳпирати, рêм, v. impf. anstemmen, inclino.

ỳпирати се, рêм се, v. [r.] impf. sich anlehnen, innitor.

упи́рити, ỳпи̂ри̂м, v. pf. 1) н. п. ватру, anfachen, succendo. — 2) (у Ц. г.) vide опалити [3]: Пак *упири* сјајна џефердара —

упирја́нити, упи̇рја̂ни̂м, v. pf. н. п. месо, кокош, dünsten, schmoren, in olla clausa coquo.

упи́сати, ỳпи̂шêм, v. pf. 1) einschreiben, inscribo. — 2) malen, pingo: лијеп као *уписан.*

уписи́ва̂ње, n. das Einschreiben, inscriptio.

уписи́вати, пи̇сујêм, v. impf. einschreiben, inscribo.

ỳписни̂, на̂, но̂, н. п. војник, förmlich, verus (q. d. inscriptus protocollo).

упи́тати, ỳпи̂та̂м, v. pf. befragen, interrogo.

упи́тати се, ỳпи̂та̂м се, v. r. pf. с ким за здравље, sich begrüßen, salutare se invicem, dare reddereque salutem.

ỳпити, ỳпијêм, (cf. вапити) v. pf. (у Ц. г.) aufrufen, inclamo. [vide зовнути]. cf. викнути, покликнути.

ỳпити се, ỳпијêм се, v. r. pf. н. п. упио се крпељ (у месо), sich einsaugen, adhaeresco.

упити́ва̂ње, n. das Befragen, interrogatio.

упити́вати, упи̇тујêм, v. impf. befragen, interrogo [cf. упитовати]: Па ста Драго *упитиват'* Турке —

упити́вати се, упи̇тујêм се, v. r. impf. с ким, sich begrüßen, salutare se invicem: Руке шире, у лице се љубе,| За јуначко здравље *упитују* — Господски *се* с краљем *упитује* —

упито̀вати, пи̇тујêм, v. impf. (у Ц. г.) vide упитивати: Но га Ћирак *упитоват'* пође —

ỳпица̂ње, n. verbal. v. упицати се.

ỳпицати се, ỳпичêм се, v. r. impf. sich einbacken (einbraten), beim Backen (Braten) an Inhalt einbüßen, assando deminui: колико *се упиче* у јагњету од десет ока?

упи̇шати, ша̂м, vide попишати.

уплаи́рити, упла̀и̂ри̂м, vide **уплахирити.**

уплаи́рити се, упла̀и̂ри̂м се, vide **уплахирити се.**

1. **ỳплакати се,** плачêм се, v. r. pf. за ким или за чим, zu weinen beginnen, illacrimari.

2. **упла́кати се,** ỳпла̂чêм се, v. r. pf. као увући се, н. п. у какав посао или међу кога, sich einschleichen, irrepo.

упла́стити, ỳпла̂сти̂м, v. pf. т. ј. сијено, das Heu aufschobern, metam feni construere.

уплахи́рити, упла̀хи̂ри̂м, [уплаирити] vide успаирити.

уплахи́рити се, упла̀хи̂ри̂м се, [уплаирити се] v. r. pf. vide успаирити се.

ỳплашити, ши̂м, v. pf. erschrecken, exterreo.

уплéјати, ỳплêја̂м, (ист.) vide **упљехати.**

ỳплеснивити се, ви̂м се, (ист.) vide **упљеснивити се.**

уплѐсти, плѐтêм, v. pf. einflechten, implecto.

уплѐсти се, плѐтêм се, v. r. pf. sich verflechten, einmengen, immisceor.

ỳплетак, тка, m. (у Хрв. Оточк. рег.) vide уплетњак.

ỳплета̂ње, n. das Einflechten, implexio.

ỳплетати, плећêм, v. impf. einflechten, implecto.

ỳплетати се, плећêм се, v. r. impf. sich einmengen, immisceri. [cf. мијешати се, пачати се].

ўплетни̂к, } m. das Band, das in den Zopf geflochten wird, fascia crinalis. [cf. уплетак, галош, галун, сапбак].
ўплетња̂к, }

ўплиснивити се, ви̂м се, (зап.) vide упљеснивити се.

ўплитке, ўплита̂ка̂, f. pl. (у Спљету) Art Kopfputz der Mädchen, ornamentum quoddam capitis.

уплòвити, ўплови̂м, v. pf. (у Ц. г.) untertauchen, subire aquam, cf. [vide] заронити [1]: Таден опет натраг *уплoвио* —

ўплочити се, чи̂м се, v. r. pf. н. п. уплочиле се прси од новаца, т. j. постале као плоча, wie eine Platte steif werden, starr stehen, rigesco.

ўпљачкати, ка̂м, v. pf. erbeuten, praedor, capio. [vide] заплијенити, cf. добити.

упљéати, ўпљêа̂м, vide **упљехати.**

ўпљевак, êвка, m. (у Рисну) vide упљувак.

ўпљеснивити се, ви̂м се, v. r. pf. [јуж.] н. п. хљеб, verschimmeln, situ obduci.

упљéхати, ўпљêха̂м, [упљеати] v. pf. [јуж.] erschlagen, interimo. [vide умлатити 1].

ўпљувак, ўвка, m. die Fliegenbrut, muscarum fetus [cf. упљевак]: Има ту некакав *упљувак* (fig.).

упљýва̂ње, n. 1) das Hineinspeien, insputio. — 2) das Hineinschmeißen, injectio fetus muscarum.

1. **упљýвати,** ўпљўва̂м, v. impf. die (Fliegen-) Brut hineinschmeißen, injicio fetum.

2. **упљýвати,** ўпљујêм, v. pf. 1) hineinspeien, inspuo. — 2) bespeien, conspuo.

упознáва̂ње, n. das Verkennen (d. h. Ansehen einer Sache für etwas, das sie nicht ist), malus tactus.

упознáвати се, пòзна̂јêм се, v. r. impf. у кога или у што, verkennen, irrig für etwas halten, credere suum quod est alienum.

упòзнати, зна̂м, v. pf. кога с ким, bekannt machen, qnem ad quem deducere.

упòзнати се, зна̂м се, v. r. pf. 1) у кога или у што, irrig für sein halten, credo meum quod non est. — 2) с ким, Bekanntschaft machen, cognosco.

упокòјити се, пòкоји̂м се, v. r. pf. in Frieden dahin fahren, zur Ruhe sich begeben, sterben, emorior, decedo, obeo.

уполежáчити се, уполèжа̂чи̂ се, v. r. pf. т. j. кукурузница у ватри, abliegen, lange liegen, diutius jacuisse.

уполовáчити, лòва̂чи̂м, } v. pf. bis zur Hälfte gut
уполòвити, пòлови̂м, } (fertig) sein, pervenisse ad dimidium.

ýпор, m. вјетар на блату Скадарском, који душе од запада, ein Westwind am Lago di Skutari, ventus quidam.

ўпора, f. (у Хрв.) vide лијевча.

упòравити, ви̂м, v. pf. (по зап. кр.) vide [оварисати] опоравити.

ўпôран, рна, рно, widerspenstig, pertinax.

упòредити, ди̂м, v. pf. gleich stellen, comparo. cf. испоредити.

ўпоредо, vide напоредо.

упóрнôст, упóрности, f. die Widersetzlichkeit, pertinacia.

ўпосмýк, прести (кад се не цмиљи), Art Spinnerei.

ўпотан, тна, тно, (у Рисну) нездравијех ногу и руку, Art Krankheit, morbus quidam.

упòтесити, си̂м, v. pf. abtheilen, das Feld in Aecker, Wiesen u. s. w., dividere agrum in prata, arva. cf. потес.

ўпотица, f. vide упоћак.

ўпотљив, а, о, н. п. платно, кад се у ткању пређа много кида, па се навезује, viele Weberknotten habend, nodis plenus.

употрéбити, пòтрêби̂м, [ист.] v. pf. *(понајвише код књижевника)* gebrauchen, adhibeo.

употребљáва̂ње, n. das Gebrauchen, usus.

употребљáвати, трèбља̂ва̂м, v. impf. gebrauchen, usurpo.

употријèбити, *упòтријеби̂м, v. pf.* [(јуж.) vide употребити].

ўпоћак, ћка, m. (у Дубр. *попрдица*) ein Korn in der Leinwand, granulum in linteo [cf. употица]: Тешко *упоћку* на бабину оплећку.

ўправа, f. die Leitung, regimen: Двори су ти тамом потавњели| Уздишући за *управом* својом —

упрáвитељ, m. der Leiter, Regierer, rector. cf. [комендат,] уредник.

ўправити, ви̂м, v. pf. чим, verfahren, tracto rem, versor in re: *Управио* као ајдук кућом.

ўправицê, (у Паштр.) } vide управо.
ўправичкê, (у Ц. г.) }

ўправља̂ње, n. das Verfahren, Leiten, Lenken, rectio.

ўправљати, ља̂м, v. impf. regieren, leiten, rego. [cf. комендирати, крмити 3].

ўпра̂во, gerade, recte, recta: оде *управо*; да ти кажем *управо*; *управо* рекавши —. cf. [правице,] управице, управичке.

ўпратити, ти̂м, v. pf. (по југоз. кр.) vide пропратити: *упрати* ме од кучка да ме не би увио.

[**упрашити,** упрашим, v. pf. vide испрашити.]

упрдети, (ист.) } пр́ди̂м, v. pf. [vide] убити [1], erschlagen, percutio.
упрдити, (зап.) }
упрдјети, (југоз.) } У Србији се ово говори
упрђети, (јуж.) } као у шали, али у Далмацији и у Хрватској говори се баш од збиље: кад сам ја 1838 године путовао по Хрватској и по Далмацији, дође у Лици у селу Смиљану лаћману Николи Боројевићу један старац да се тужи како је неко хтио да га убије, и извадивши из торбе камен пружи му га говорећи: „Ево, господине, овијем је ћео да ме *упрди.*“

упрéда̂ње, n. 1) das Anspinnen, Andrehen, torsio. — 2) vide напредање.

упрéдати, ўпрêда̂м, v. impf. 1) drehen (Zwirn, Strick), torqueo. — 2) vide напредати.

упрéжати, ўпрêжа̂м, v. pf. erlauern, aucupando deprehendo. cf. [vide] увребати.

[**упрезање,** n. verbal. v. упрезати. cf. 2 презање.]

[**упрезати,** упрежем, v. impf. einspannen, equum jungere currui; cf. 1 презати.]

ўпрêко, (ист.) vide упријеко.

ўпрести, упре́дêм, v. pf. 1) zudrehen, intorqueo (filum). — 2) vide напрести.

ўпрет, m. (у Ц. г.) vide попрет: мичи ми се с *упрета*, т. j. огњишта, од моје куће.

упрѐтати, ўпрећêм, v. pf. vide запретати.

ўпрêти, ўпрêм, (ўпр̏о, ўпр̂ла) (ист.) vide упријети.

[**упрећи се,** упрегнем се, v. r. pf. sich einspannen, currui jungor; cf. потпрегнути се.]

ўпржити, жи̂м, vide попржити.

ўпригати, га̂м, vide попригати.

ўпријеко, adv. [јуж.] quer, per transversum: По три копља *упријеко* скаче — *Упријеко*, али попријеко —

упријѐкрст, (у Ц. г.) vide унакрст.

ўпријети, ўпрêм, (ўпријех, ўприје, ўпр̏о, ўпр̂ла) (јуж.) v. pf. 1) anstemmen, adclino. — 2) очи у кога, die Augen heften, figo.

ўпријети се, ўпрêм се, v. r. pf. (јуж.) sich entgegen stemmen, obnitor.

ўпри̂ко, (зап.) vide упријеко.

ўпри̂ти, ўпрêм, (ўпр̏о), (зап.) vide упријети.

упр̀љати, ўпр̂ља̂м, v. pf. beschmutzen, inquino [cf. обрљати, побрљати, помрљати, похабати 2, убрљати, угнусити, умрљати; измељати, умељати, умазати; огнусити]: Да ја свучем зелену доламу,| Да с' долама крвљу не *упрља* —

[**упрљати се,** упрљам се, v. r. pf. vide обрљати се.]

упропа́стити, прòпа̂сти̂м, v. pf. zu Grunde richten, an den Abgrund führen, everto.

упропа́стити се, прòпа̂сти̂м се, v. r. pf. sich entsetzen, obstupesco. [cf. пренеразити се, упањити се, упроштити се].

упропашћи́ва̂ње, n. die Vernichtung, eversio.

упропашћи́вати, упропа̀шћујêм, v. impf. zu Grunde richten, everto.

ўпропницê, n. п. скочио коњ упропнице, т. j. пропео се на стражње ноге, das Pferd bäumte sich, equus tollit se arrectum. [cf. успропнице].

ўпросни̂к, m. (ст.) der Brautwerber, petitor puellae, cf. [vide] просац: Oj! и два свата и два *упросника* —

упрòштити се, ўпрошти̂м се, v. r. pf. vide упропастити се.

упр̀скати, ўпр̂ска̂м, v. pf. bespritzen, conspergo.

ўпр̂т, in der Redensart, на *упрт* н. п. носити што на леђима, т. j. уптривши, auf den Rücken nehmen, in dorsum tollo.

ўпрта, f. 1) der Riemen (das Band) um die торба, die auf dem Rücken hängt, über die Achseln zu befestigen, lorum perae. — 2) eine solche торба selbst, pera, cf. [vide] упртњача: Донесите тридесет *упрта*,| Ево блага, колико вам драго —

ўпртити, ти̂м, v. pf. auf den Rücken nehmen, accipio in dorsum, tollo. [cf. напртити, припртити].

ўпртити се, ти̂м се, v. r. pf. у какав посао, т. j. примити га се, заплести се уњ, unternehmen, suscipio.

ўпртњача, f. т. j. торба, eine Rücken-торба, pera in dorso. [cf. упрта 2, ваљевица].

упр̀цати, ўпр̂ца̂м, v. pf. vide утећи [1]: у Србији се понајвише каже: *упрца* и утече, а у Далмацији слушао сам само *упрца*: *Упрцаше* здраво и весело —

упу́ати се, ўпу̂а̂м се, } vide **упухати се.**
упу́вати се, ўпу̂ва̂м се, }

ўпузати, ўпужêм, v. pf. hinein kriechen, irrepo.

упу̀стити, ўпусти̂м, [упуштити] v. pf. auslassen, dimitto. [vide пропустити 2; cf. 2 упуштати].

упу̀стити се, ўпусти̂м се, v. r. pf. sich einlassen, immittere se.

ўпу̂т, sogleich, continuo [vide одмах]: Пошљи луда на пут, па ајде за њим *упут*.

1. **упу́тити,** ўпу̂ти̂м, v. pf. кога, anweisen, monstro viam, dirigo. [cf. навијестити 2, напутити, пропутити].

2. **ўпутити,** ти̂м, v. pf. (у Дубр.) vide спутити [1].

[**упутити се,** упутим се, v. r. pf. vide оварисати.]

упући́ва̂ње, n. das Anweisen, directio.

упући́вати, пу̀ћујêм, v. impf. anweisen, anleiten, monstro viam. [cf. напућивати].

упу́хати се, ўпу̂ха̂м се, [упуати (упувати) се] v. r. pf. 1) still farzen, emitto ventum tacite. — 2) in die Hosen scheißen, den Muth verlieren, expavesco.

упу́шта̂ње, n. das Auslassen, dimissio.

1. **упу́штати,** ўпу̂шта̂м, v. impf. auslassen, dimitto.

2. **ўпуштати,** та̂м, v. pf. vide упустити.

упу̀штити, ўпушти̂м, vide **упустити.**

ўра, f. (у Дубр.) [1)] die Uhr, Stunde, hora, cf. [vide] сахат [1]: које су уре? т. j. колико је сахати? [— 2] *Ура* пићу цијени (rechte Zeit, [vide 2] о р а; cf. час).

ура́вља̂ње, n. das Eingraben der Planken, sepimenti genus.

ура́вљати, ўра̂вља̂м, v. impf. т. j. прошће, die Erde aufgraben für die Plankenhecke, sepem plancarum insero terrae utrinque effossae, et postea rejiciendae. cf. проштац.

ура́внити, ўра̂вни̂м, v. pf. gleich machen, aequo: А дворе му са земљом *уравни* —

ура́дити, ўра̂ди̂м, v. pf. machen, perficio. [cf. узработати, узрадити].

уразу́мити, ура̀зу̂ми̂м, v. pf. belehren, moneo.

ўранак, ра̂нка, m. das frühe Aufstehen, surrectio matutina [cf. подранак]: срећан *уранак*, миран данак! (кад се напија); Каж' ујаку јутрос на *уранку* —

1. **ўранити,** ни̂м, v. pf. früh aufstehen, surgo mane.

2. **ура́нити,** ўра̂ни̂м, vide **ухранити.**

ўраскора̂к, vide раскорак.

ўрва̂ње, n. das Schleifen, demolitio.

ȕрвати, вâм, v. impf. ſchleifen, demolior.

ȕрвина, f. 1) der ſteile Abhang, von dem Erde herabrollt, mons praeceps. — 2) [*Урвина*] (ст.) некаква планина: Покрај мора *Урвином* планином —

ȕрда, f. vide грушевина.

урȅвати, вȇм, v. pf. (у Грахову) eindringen, ſtürzen, irruo: Док нарева на Никољску цркву,| У бијелу *уревала* цркву| И од цркве олтар однијела —

ȕрȇд, (у ред) cf. ред [2].

ȕредан, дна, дно, ordentlich, wie ſich's gehört, ut decet.

ȕредба, f. die Einrichtung, institutio.

урéдити, ȕрéдим, v. pf. 1) ordnen, constituo, ordino: *Уредио* као Наста ташке. [cf. намјестити 4, оправити 3, средити 1; уједурисати, учинити 6]. — 2) лан, кудјељу, vorrichten, praeparo. cf. редити.

урéдник, m. који што уређује, Verwalter, Leiter, rector, administrator. [vide управитељ].

уређи́ва̂ње, n. das Einrichten, ordinatio.

уређи́вати, рȅђујȇм, v. impf. einrichten, ordino.

ȕрȇзан, зна, зно, (ист.) vide уријезан.

ȕрезати, режȇм, v. pf. (јуж. и ист.) 1) vide зарезати [1]. — 2) hineinſchneiden (н. п. лука у лонац), addo sectum.

урези́ва̂ње, n. (јуж. и ист.) das Hineinſchneiden, insculptio, additio secti.

урези́вати, рȅзујȇм, v. impf. (јуж. и ист.) 1) hineinſchneiden, insculpo. — 2) ein wenig beißen (angenehm), н. п. јабуковача, admordeo. cf. [vide] резити.

ȕрезник, m. (највише се говори pl. урезници) (bei den Webern das Ende des Zettels, welches nicht mehr gewebt werden kann), das Zettelende, fines texti. Жене гатају да урезницима не ваља шити ништа што се носи на себи: Мајка свога сина свјетовала| Да се чува и да се учува| Од ујамка и од *урезника* —

ȕрȇс, m. (у Дубр.) der Schmuck, ornatus.

урéсити, ȕрȇсим, v. pf. ſchmücken, exorno: Ливаде су *урешене*| Б'јелим цв'јетом и црвеним —

урȅћи, урȅчȇм, v. pf. beſchreien, fascino. [cf. подрећи].

ȕриван, ȕривка, m. (у Ц. г.) уже што жене носе бреме, ein Strick der Laſtträgerinnen.

ȕрȋзан, зна, зно, (зап.) | н. п. нож, ſcharf,
ȕријезан, зна, зно, (јуж.)| acutus.

ȕринути, нȇм, v. pf. (у Ц. г.) ſtürzen, irruo: *уринуо* у бој; *уринуо* снијег.

Ȕрица, f. 1) Frauenname, nomen feminae. — 2) [*урица*] (у Дубр.) die Uhr, horologium. cf. [vide] сахат [2].

ȕрȋш[*], m. (у Ц. г.) vide **јуриш**.

урȉшање, n. vide **јуришање**.

урȉшати, шȃм, v. impf. (у Ц. г.) vide **јуришати**.

урлáка̂ње, n. vide [2 в и ј а њ е 3] урликање.

урлáкати, ȕрлȃчȇм, (у Грбљу) vide [2 в и ј а т и 3] урликати.

ȕрла̂ње, n. das Heulen, ululatus. [vide 2 вијање 3].

ȕрлати, лȃм, v. impf. heulen, ululo. [vide 2 вијати 3].

урли́ка̂ње, n. das Heulen, ululatus (öſterr. das Jodeln). [vide 2 вијање 3].

урли́кати, ȕрлȉчȇм, v. impf. heulen (öſterr. jodeln), ululo. cf. fr. hurler und it. urlare. [vide 2 вијати 3].

ȕрма[*], f. die Dattel, palmula [плод од палме phaenix dactylifera L.].

урмàшица, f. (у Босни и Херц. по варошима) пита која се у Лозници од прије звала *пита на брду*. cf. пита.

урмȅтȋн, урметúна, [фурметин] m. (по југоз. кр.) vide кукуруз: Доста вина, доста *урметина*,| Доста има бијеле вшенице —

ȕрнебȇс, n. das Getöſe, strepitus.

ȕрнек,* m. das Muſter, exemplar. cf. [vide] почетак [2].

ȕровањ, m. (у Ц. г.) подупорањ уровљен у земљу, Pfahl, palus.

урóвити, ȕровȋм, v. pf. т. ј. прошће, Planken, Pflöcke eingraben, infodio sepem plancarum. cf. проштац.

урóдити, ȕродȋм, v. pf. 1) eintreffen, in Erfüllung gehen, exitum habeo: *уродила* моја ријеч. — 2) vide родити: Није л' мајка *уродила* сина — Црна гора листом *уродила* — *Уродиле* боровнице —

ȕродица, f. der Kuhweizen, melampyrum arvense Linn.

ȕрокљив, а, о, н. п. дијете, leicht zu beſchreien, incantabilis, fascinabilis (d. i. ſchön und zart): Није *урокљив* (који не бира много).

урóнити, ȕронȋм, v. pf. ſich ins Waſſer tauchen, subire aquam: Па у сиње море *уронио* —

урóсити, ȕросȋм, v. pf. н. п. кошуљу, скуте, bethauen, irroro. [cf. обросјети].

ȕроци, ȕрóкā, m. pl. die Beſchreiung, fascinatio [cf. зле дуте]: Не буди *урока*! (кад се што похвали).

урóчити, ȕрочȋм, v. pf. feſtſetzen, statuo: Наш састанак ког смо *урочили* —

ȕрочњак, m. der Beſchreier, qui fascinat. cf. варица [1].

ȕрочница, f. die Beſchreierin, fascinans mulier. cf. варица [1].

Ȕрош (cf. Јурош), m. Mannsname, nomen viri.

ȕрсна̂ нèдјеља, f. (у Боци) vide [с е б и ч н и 2] урша.

ȕртија,* f. vide кров (у Сријему се говори само за кров на лађи).

Ȕрумелија, | [*] f. vide Румелија: Скендерију и
Ȕрумелија,| *Урумелију* — Све спање од *Урумелије* —

ȕрша нèдјеља, f. (у Боци) т. ј. себична. [vide себични 2].

ȕршти бȕршти, (у Котору): Урши *бурши* ка' и Турци. [cf. уши буши].

ус, in der Zuſammenſetzung, vide уз [4], н. п. ако *успишем*.

усáветовати се, (ист.) } тујём се, v. r. pf. in
усáвитовати се, (зап.) } ſich gehen, beſſer werden,
усáвјетовати се, (јуж.) } ad frugem redire: ваља да *се* је од толикога страдања *усавјетовао*. cf. усвјетовати се.

усáдити, ўсâдим, v. pf. 1) ſtielen, manubrio insero. — 2) н. п. воћку, лозу, ſetzen, pflanzen, sero.

усáнути, ўсанêм, vide **усахнути**.

ўсáр, усáра, } m. vide [хајдук 1] **гусар**: У
ўсарин, } њој има до дван'ест *усара* — У гори је *усарин* Милета —

усáрит, а, о, Banditen-, ubi latrones versantur: Пред њима је гора *усарита* —

усáхнути, ўсахнêм, (усàхнула и усàхла, усàхнуло и усàхло) [усанути] v. pf. 1) austrocknen, verdorren, exaresco. [cf. осахнути]. — 2) (у Боци) vide увенути.

усáчмити се, ўсачмî се, v. r. pf. н. п. грожђе, т. ј. отријебило се од цвијета и нарасло колико сачма, Körnen, ſeſte Körner (Beeren) bekommen, baccas emitto. cf. [vide] угрешити.

ўсветовати се, тујём се, (ист.) vide [усаветовати се] усвјетовати се.

ўсвиста, f. (у Сињу) као чудо: За *усвисту* ја остах у мајке —

ўсвитовати се, тујём се, (зап.) } v. r. pf. vide
ўсвјетовати се, тујём се, (јуж.) } усавјетовати се: Да *се* други млађи *усвјетује* —

ўсебичити, чîм, v. pf. zum täglichen Gebrauch beſtimmen, incipio uti quotidie.

ўсев, m. (ист.) vide усјев.

ўседâње, n. (ист.) vide усједање.

ўседати, дâм, (ист.) vide усједати.

усèнибеговача, f. (у Јадру) Art Birnen, piri genus [pirus communis L. var.].

ўсејати, јêм, (ист.) vide [1]ўсијати.

усéкâње, n. das Ausſchnäuzen, emunctio.

усéкати се, ўсêчêм се, v. r. impf. ſich ſchnäuzen, emungere se.

усèкâч, усекáча, m. die Lichtputze, emunctorium. cf. [клијеште 2, штипаљка,] мумаказе.

усéкнути, ўсêкнêм, v. pf. 1) н. п. дијете, ſchnäuzen, emungo. [cf. убрисати 2]. — 2) свијећу, ſchnäuzen, emungo. cf. убрисати [2].

усековáније, n. (ист.) vide усјековање.

ўселина, f. (ист.) vide усјелина.

усèлити, ўселîм, v. pf 1) anſiedeln, coloniam deduco. — 2) уселити коме што у главу, in den Kopf ſetzen, in animum induco.

усèлити се, ўселîм се, v. r. pf. ſich anſiedeln, einniſten, nidum ponere.

усељáвâње, n. verbal. v. усељавати.

усељáвати, сèљâвâм, v. impf. 1) anſiedeln, coloniam deduco. — 2) коме што у главу, in den Kopf ſetzen, in animum induco.

ўсеменити се, нîм се, (ист.) vide усјеменити се.

ўсести, седêм (седнêм), (ист.) vide усјести.

ўсетити се, тîм се, v. [r.] pf. (у Вуковару и Барањи) кога н. п. у болести, или у сиромаштву (чим н. п. даром, понудом, походом), gedenken, memini.

ўсећи, усéчем, (ист.) vide усјећи.

ўсецати, цâм, (ист.) vide усјецати.

ўсиј, m. (зап.) vide усјев.

ўсидâње, n. (зап.) vide усједање.

ўсидати, дâм, (зап.) vide усједати.

усйђелица, f. die ſitzen geblieben, keinen Mann bekommen, alte Jungfer, virgo coelebs, a nullo expetita. То се врло ријетко догађа (и то само дјевојкама које имају особиту какуману на тијелу), и код простога народа држи се за велику несрећу. [cf. осиделичина, осијећелица].

усйђеличина, f. augm. v. усйђелица.

1. **ўсијати**, јêм, v. pf. (зап. и јуж.) 1) ſäen, sero. — 2) ſcherzhaft für: verlieren, jocose pro: perdo.

2. **усијати**, јâм, vide усјати.

1. **ўсијати се**, јêм се, v. r. pf. (јуж. и зап.) ſich hineinmengen, non vocatus me infero.

2. **усијати се**, јâм се, vide усјати се.

ўсилина, f. (зап.) vide усјелина.

ўсилити, *îм*, *v. pf. (у Боци) vide осилити.*

ўсименити се, нîм се, (зап.) vide усјеменити се.

ўсиловати, лујём, v. pf. натјерати кога на што, zwingen, cogo. [vide нагнати 2].

ўсирити, рîм, v. pf. н. п. млијеко, сирац, fäſen, cogo, coagulo.

ўсирити се, рîм се, v. r. pf. gerinnen, cogi.

усйрђетити се, тîм се, v. r. pf. н. п. вино, т. ј. узвиштало и постало сирће, ſauer werden, acesco. [vide усјекнути 2].

ўсисâње, n. das Verdorren, Austrocknen, exsiccatio.

ўсисати, сишêм, v. impf. austrocknen, exsiccor, exaresco.

ўсисти, сидêм (сиднêм), (зап.) vide усјести.

усйтнити, ўситнîм, v. pf. klein, zart, delikat thun (im Gehen, Trinken), facio delicate, affecto elegantiam, venustatem.

ўсиљи, усйчêм, (зап.) vide усјећи.

усйљити се[*], ўсйљîм се, v. r. pf. grollen, infensus sum.

ўсицати, цâм, (зап.) vide усјецати.

усјáвâње, n. das Glühendmachen, candefactio.

усјáвати, ўсјâвâм, v. impf. glühend machen, candefacio.

ўсјао, ўсјала, ло, glühend, candens.

ўсјати, јâм, v. pf. glühend machen, candefacio. [cf. 2 усијати].

ўсјати се, јâм се, v. r. pf. erglühen, candefio. [cf. 2 усијати се].

ўсјев, m. (јуж.) die Saat, sementis. [vide љетина].

ўсједâње, n. (јуж.) das Aufſitzen, conscensio equi.

ўсједати, дâм, v. impf. (јуж.) н. п. на коња, aufſitzen, conscendo.

ўсједба, f. (у Ц. г.) vide [љетина] усјев.

ȕсједнути, нêм, vide **усјести**.

ȕсјека, f. (у Ц. г.) der Feuerſchwamm, boletus igniarius Linn. cf. [vide 2] труд.

ȕсјекнути, нêм, v. pf. 1) (у Ц. г.) огањ, Feuer ſchlagen, excutio ignem. cf. [vide] укресати. — 2) (у Рисну) усјекнула беванда, ſauer werden, acesco. [cf. усирћетити се].

усјековáње, n. (јуж.) Johannis Enthauptung, decollatio S. Joannis. [cf. осјечење].

ȕсјелина, f. (јуж.) ein abſchüſſiger Ort, locus praeceps.

ȕсјеменити се, нӣм се, v. r. pf. (јуж.) н. п. лук, Samen ziehen, in den Samen gehen, in semen ire.

ȕсјести, сједêм (сједнêм), [усједнути] v. pf. (јуж.) н. п. коња, на коња, aufſitzen, conscendo: Па царевог *усједну* ђогата —

ȕсјести се, сједêм (сједнêм) се, v. r. pf. [јуж.] остати усиђелица, ſitzen bleiben, maritum non invenire: Која сједи, *усјела се* —

ȕсјећи, усијèчêм, v. pf. (јуж.) 1) fällen, genug anhauen, caedo satis lignorum. — 2) hineinſchneiden, inseco.

ȕсјецати, цâм, v. pf. (јуж.) dim. von усјећи, anſchneiden, indo, inseco.

ускàкáвчити, чӣм, v. pf. т. ј. ноге (легавши на леђа скупити мало ноге да се колена издигну, као у *скакавца* кад стоји), die Stellung einer Heuſchrecke nehmen, contraho crura ut locusta.

ускáкање, n. das Hineinſpringen, transultus.

ускáкати, ȕскáчêм, v. impf. hineinſpringen, salto in —.

ускúдање, n. das Abpflücken, decerptio.

ускúдати, ȕскúдам, v. impf. } abpflücken, abreißen,
ȕскинути, нêм, v. pf. } carpo.

ускúпети, (ист.) }
ускúпити, (зап.) } кúпим, v. pf. aufbrauſen, ef-
ускúјети, (југоз.) } fervesco: све је ускипјело.
ускúпљети, (јуж.) }

ускисúвање, n. das Sauerwerden, acescentia.

ускисúвати, кȉсујê, v. impf. } ſauer werden, ace-
ȕскиснути, нê, v. pf. } sco.

ȕсков, m. (pl. gen. ȕскóвâ) der Entſprungene, Emigrant, exul, fugitivus [cf. пребјег]: Пије вино *усков* Радоица —

усколèбати се, бâм се, } v. r. pf. ſich verrücken,
ускомèшати се, шâм се, } dimoveor: *усколебао* се свијет; Сва *се* Турска земља *усколеба* —

ускóнкê, (у војв.) скочити, т. ј. с мјеста, vide трупачке.

ускопáвање, n. das Aufgraben, fossio.

ускопáвати, кòпâвам, v. impf. aufgraben, fodio.

ускòпати, пâм, v. pf. aufgraben, refodio.

ускòрити, ȕскорӣм, v. pf. ускори! mach' ſchnell, propera! cf. [vide] похитјети.

ȕскос, (у Сријему) уз пркос, zum Trotz, per contumaciam. [cf. пркос].

ускотрљати, љâм, v. pf. zerwühlen, durcheinander werfen, diruo.

ȕскочина, m. augm. v. ускок: Но је оно једна *ускочина* —

ускóчити, ȕскочӣм, v. pf. 1) entſpringen, effugio, aufugio: *ускочио* у Црну гору. — 2) на ноге, vide скочити[1]: Па *ускочи* на ноге витешке,| И окрочи дора дебелога —

ȕскочкиња, f. (у Бачкој) дјевојка што за момком ускочи. vide добјеглица.

ȕскочкобила, f. vide ускучкобила.

[**ускочница**, f. vide добјеглица; *види* s. v. самодошла.]

ȕскошен, а, о, (у Дубр.) рђаве воље, bei mürriſcher Laune, male affectus.

ускрвити се, [ускрвим се, v. r. pf. von крвити се?].

ȕскрс, m. vide васкрсење.

ускрсе́ње (ускрсе́ње), n. vide васкрсење: Ту ће бити многа Србадија| Код бијеле у Косово цркве,| А сјутра је славно *ускрсење* — *Ускрсење* и шарена јаја — Једно јутро *ускрсење* дође —

ȕскрснути, нêм, v. pf. vide васкрснути.

ускрснȕће, n. (у Дубр.) vide [васкрсење] ускрсење.

ȕскрсов, а, о, н. п. јаја, Oſter-, paschalis.

ȕскрсовање, vide васкрсовање.

ȕскрсовати, сујêм, vide васкрсовати.

ускрши́ти, ȕскршӣм, v. pf. abbrechen, defringo. [cf. укршити].

ȕскршњак, m. (у Ц. г.) јаје (обојено или и шарено), које се о *ускрсу* коме даје, Oſterei, ovum paschale.

ȕскршњача, f. н. п. кошуља, т. ј. ускрсна, Oſter-з. В. Hemde, paschalis.

ȕскршњи, њâ, њê, н. п. пост, Oſter-, paschalis. [cf. вазмени].

ускȕбурити, рӣм, v. pf. vide [ушепртљити] укубурити.

ȕскучкобила, f. некака игра, Art Spiel, ludi genus. [cf. ускочкобила].

ȕскушљати се, љâм се, v. r. pf. н. п. ускушљало се жито (кад полегне, па не полегне све на једну страну, него се као замрси), ſich verwirren, conturbari.

ȕслишити, шӣм, v. pf. erhören, exaudio: како ти напио, Бог молитву *услишио*! (кад напијају).

ȕсмина, f. (у Банату) vide сара[2].

усмòтрити, ȕсмотрӣм, v. pf. vide угледати.

[**усмрдјети се**, усмрдим се, v. r. pf. in Stank gerathen, situm redolere; cf. **убаздјети се**, увоњати се, узвоњати се; упашити се, 2 утајати се.]

ȕсмртити, тӣм, v. pf. tödten, occido, cf. [vide] убити[1]: Доклен га је оњеће *усмртио* — Черек ода *усмрти* јунака —

ȕсмртити се, *тӣм се, v. r. pf. vide умријети и убити се: смртан био онај који га је родио, па се и он усмртио.*

ȕсна, f. (pl. gen. ȕснâ) die Lippe, labium. [cf. лабрда, лабрња].

ȕснат, а, о, großlippig, labeo, labiosus.

уснѐтина, f. augm. v. усна.
у̀снити, ни̂м, v. pf. шта, träumen, somnio. [cf. саснити, сашњети].
у̀снити се, ни̂ се, v. r. pf. коме што, mir hat geträumt, somnio.
у̏сница, f. dim. v. усна.
[**усновак,** усновка, m. cf. разметати 3.]
у̀сновица, f. eine Art Weberei, textus genus: усновица је дебља од равника.
у̀снути, v. pf. (у Дубр.) vide заспати.
у̏сôв, у̏сова, m. (pl. у̏сови) (у Ц. г.) die Lavine, nivium moles vento cumulata.
у̏сôван, вна, вно, (у Ц. г.) [cf. опорит] 1) човјек, mürrisch, morosus. [vide] мрзовољаст, cf. осорљив. — 2) јело, ekelhaft, teter. cf. пријетран, отужан.
успа́вати, у̀спâвâм, v. pf. einschläfern, sopio.
успављи́вâње, n. das Einschläfern, sopitio.
успављи́вати, спàвљујêм, v. impf. einschläfern, sopio.
успаи́рити, àи̂ри̂м, v. pf. коґа, in Unruhe versetzen, inquieto. [cf. уплахирити (уплаирити), усплахирити (усплаирити)].
успаи́рити се, àи̂ри̂м се, v. r. pf. unruhig werden, excitari. cf. усплахирити се [(усплаирити се), уплахирити (уплаирити) се].
успа́лити се, у̀спâли̂м се, vide упалити се [2]: *Успалио се* као неслан сир.
у̀сперак, ѐрка, m. der Einsatz (im Beinkleide), pannus insertus in latus caligarum [cf. пропарак]: На *усперку* пашин делибаша —
у̀сперица, } f. (у Славон.) лијеви (дебели) крај
у̀сперница, } у раоника од ушију па горе до нокта, а лијева (оштра) страна његова зове се *перо*. cf. браник 2.
успи́јати, у̀спи̂јâм, v. impf. уснама, vide опијати [2].
усплаи́рити, усплàи̂ри̂м, vide **усплахирити.**
усплаи́рити се, усплàи̂ри̂м се, vide **усплахирити се.**
усплахи́рити, усплàхирим, vide успаирити.
усплахи́рити се, усплàхи̂ри̂м се, vide успаирити се.
успљуски́вати се, успљу̀скујем се, v. r. impf. Wellen werfen, undare: Цетиња *се* вода *успљускује* —
у̏спомена, f. (у Дубр.) vide спомен [1].
у̀спор, m. ударио успор, der kleinere Fluß ist durch das Anschwellen des größern, in den er sich ergießt, zurückgetreten, redundatio fluminis.
у̏споредо, neben einander, simul.
у̀справити, ви̂м, v. pf. aufrichten, erigo, statuo. [cf. издићи 1, поперити].
у̀справљâње, n. das Aufrichten, erectio, allevatio.
у̀справљати, љâм, v. impf. aufrichten, erigo, allevo.
[**усправо,** vide дупке; *види* s. v. жбан.]
у̀спрдежити се, жи̂м се, v. r. pf. (scherzhaft) in Verlegenheit kommen, confundi.
успре́гнути, у̀спрêгнêм, vide узмаћи: Ништа Турци *успрегнути* не ће —
успре́зâње, n. vide узмицање.
успре́зати, у̀спрêжêм, vide узмицати.
у̏спрема, f. Ordnung, dispositio: Зла *успрема* штета готова.
успре́мâње, n. das Aufräumen, dispositio.
успре́мати, у̀спрêмâм, v. impf. aufräumen, in Ordnung bringen, dispono.
успре́мити, у̀спрêми̂м, v. pf. aufräumen, dispono.
успро̀падати се, дâм се, v. r. pf. hin und her laufen, cursito. [cf. пропадати 4, ражњати, узражњати се, устумарати се].
у̀спропнице̂, vide упропнице: Скочи доро горе *успропнице* —
у̀срати, у̀серêм, v. pf. anscheißen, concaco.
у̀срдан, дна, дно, gefällig, eifrig, alacer, officiosus.
у̀срђе, n. Gefälligkeit, Eifer, voluntas officiosa.
усрѐд, mitten, in medio [vide насред]: *усред* села, *усред* куће.
у̀срећити, ћи̂м, v. pf. н. п. кћер, beglücken, felicem reddo.
у̀сро, m. hyp. du kleiner Scheißer, cacator parvulus.
у̀ста, n. pf. 1) der Mund, os. [cf. жвале 2, жвалице, рилица 1, чељуст 2]. — 2) das Maul, die Zunge: има зла *уста*, est dicax. Не говори па сва *уста* (кад ко што зло говори за у напредак). Приповиједа се у шали како је некакоме човјеку син казао да им је вук изио̀ кобилу, а отац му рекне: „не говори на сва уста,“ онда син метнувши на по уста три прста: „Богме и ждријебе.“
у̏става, f. die Schleuse, canalis clausus ad tempus: меље воденица на *уставу*. cf. самотег.
у̀ставити, ви̂м, v. pf. hemmen, aufhalten, retineo. [cf. суставити 2].
у̀ставити се, ви̂м се, v. r. pf. sich aufhalten, stehen bleiben, sistere: Наопако колом окренула, Окренула, пак *се уставила* —
у̀ставица, f. (у Дубр.) der Saugefisch [Schiffshalter], echeneis remora L.
у̀стављâње, n. das Aufhalten, retentio.
у̀стављати, љâм, v. impf. aufhalten, retineo.
у̀стављати се, љâм се, v. r. impf. sich verweilen, remoror.
у̀стâвци, у̀ставâкâ, m. pl. 1) трећи дан по крсном имену. cf. крсно име. — 2) (у Ц. г.) први дан по крсном имену; други дан зове се *прауставци* [и *преуставци*], а трећи *делиуставци*. cf. окриље [2], појутарје.
у̀стајâње, n. das Aufstehen, surrectio.
у̀стајати, јêм, v. impf. aufstehen, surgo.
устàјати се, стòји̂м се, v. r. pf. durch Liegen genießbar werden, mitesco (de pomis): има много крушака и јабука које се не могу јести док се не устоје.
устàкнути, у̀стакнêм, vide **устаћи.**
у̀сталац, стаоца, m. т. ј. човјек, der fleißige Arbeiter, assiduus: Има јадна браца *устаоца* —
у̀станак, стâнка, m. das Aufstand, seditio.

ỳстанути, нêм, v. pf. vide **устати**: Кад је пуста вода *устанула*,| Носи вода јеле и борове,| Камо л' не ће коње и јунаке — Кад ли Тиса вода *устанула* —

ỳстати (cf. **устанути**), станêм, v. pf. 1) aufſtehen, surgo. [cf. дићи (дигнути) се, устати се]. — *2) око кога или око чега* [ſich bemühen um etwas]. — *3)* устала вода, т. ј. дошла, anſchwellen, accresco.

ỳстати се, станêм се, v. r. pf. у пјесми мјесто *устати*: *Устаде се* Але од Новога —

устàћи [устакнути], ỳстакнêм, (устàкох, устàче, ỳстакао, устàкла) vide поставити 2.

устàшца, n. pl. dim. v. уста.

ỳствено, (у горњ. прим.) vide наустице.

устéгнути, ỳстêгнêм, v. pf. н. п. коњу узду, anziehen, adduco.

устéзање, n. das Anziehen (des Zügels), adductio freni.

устéзати, ỳстêжêм, v. impf. anziehen, adduco.

ỳстисати[*], ишêм, v. pf. 1) као устати, скочити, н. п. устисало једно на друго, drängen, premo, insto. — 2) око кога, навалити иштући што или молећи се за што, bedrängen, urgeo. cf. [vide] салетјети [1].

ỳстицање, n. vide постављање.

ỳстицати, тичêм, vide [**метати** 5] постављати 2.

ỳсток, f. der Oſtwind, eurus. [cf. исподсунчаник, источник].

ỳстопицê,} auf dem Fuße (nachfolgen), vestigiis
устòпцê,} insasto [cf. узастопце, сустопце]: отишао за њим *устопице*.

ỳстôчић, m. pl. cf. брадићи (само у оној загонеци).

ỳстра, f. (у Хрв.) vide брњачица.

ỳстргнути, нêм, v. pf. abreißen, decerpo.

устрéлити, ỳстрêлим, (ист.) vide устријелити.

устрéптати, ỳстрепћêм, v. pf. erzittern, contremisco: Ужуњела како жуков цвијет,| *Устрептала* како трепетљика —

устрéсти, устрéсêм, v. pf. (у Ц. г.) erzittern, contremisco, cf. устрести се: На мени је *устресло* тијело —

устрéсти се, устрéсêм се, v. r. pf. (у Дубр.) н. п. од зиме, vide уздрхтати се.

ỳстрижак, стрижка, m. (у Дубр.) стриза што остане иза какве хаљине кад се скроји, das Abſchnitzel, segmen.

устријèлити, ỳстријелим, (јуж.)} v. pf. 1) er-
устрѝлити, ỳстрѝлим, (зап.) } ſchießen (mit dem Pfeil), sagitta trajicio: устријелила га вила. — 2) (у Ц. г.) устријелило га, vom Schlagfluße getroffen werden, apoplexi arripi.

устрòјити, ỳстројим, v. pf. 1) н. п. бравца, vide уштројити. — 2) кожу, zurichten, praeparo. [vide] **учинити** [3], cf. уштавити.

устрпети се, (ист.)
устрпити се, (зап.) } трпим се, vide устрпљети се.
устрпјети се, (југоз.)

устрпљење, n. die Geduld, patientia.

устрпљети се, устрпим се, v. r. pf. (јуж.) ſich gedulden, quiesco, expecto: *устрпи се* до сјутра; нијесам *се* могао *устрпљети* да му не рећем.

устручавање, n. Art gêne, verecundia.

устручавати се, стрỳчавам се, v. r. impf. ſich geniren, non audeo. cf. [снебивати се 1, скружавати се, туљити се, улибати се 1,] жапати се.

устрчавање, n. das Hinauflaufen, excursio in (montem).

устрчавати, трчавам, v. impf. hinauflaufen, curro sursum.

устрчати, чим, v. pf. hinauflaufen, curro sursum.

ỳтук, m. [cf. утук] 1) bei den Bajalice der Spruch, womit ſie das Uebel beſprechen, daß es zurücktrete, formula incantatricis ut malum cedat retro, abeat. — 2) ein Kraut dazu, herbae veneficarum genus. — 3) das Gegenmittel, remedium: Свако зло има свој *устук*.

ỳтукнути, нêм, v. pf. zurückweichen, recedo.

устумáрати се, рâм се, v. r. pf. vide успропадати се: *Устумарао се* као кучка по мљечари.

устýпање, n. das Zurücktreten, recessio.

устýпати, ỳстýпам, v. impf.} zurücktreten, recedo.
устýпити, ỳстýпим, v. pf. } [cf. прилећи, узмаћи (узмакнути), узмаћи (узмакнути) се].

устýрање, n. das Zurückſchlagen, τὸ retorquere.

устýрати, ỳстýрам, v. impf. zurückſchlagen, retorqueo.

ỳстурити, рим, v. pf. zurückſchlagen, retorqueo: *Устурио* копље на рамена —

ỳсуд, m. тако ти је *усуд* усудио (у приповиједи) Schickſal, fatum. [vide судбина].

усýдити, ỳсýдим, v. pf. beſtimmen, beſcheiden, destino: Да Бог не *усуди*!

усýдити се, ỳсýдим се, v. r. pf. (у војв.) wagen, audeo.

усуђивање, n. das Wagniß, ausus.

усуђивати се, усỳђујем се, v. r. impf. wagen, audeo.

усýкати, ỳсýчем, v. pf. drehen, intorqueo.

усýкати се, ỳсýчем се, v. r. pf. кад ко ослаби, abfallen, corpus amitto.

усукивање, n. das Drehen, intorsio.

усукивати, сỳкујем, v. impf. drehen, torqueo.

ỳсумит, vide сумитице.

Ỳсура, f. ријека која утјече у Босну с лијеве стране.

ỳсỳти, ỳсипем, v. pf. hineingießen, ſchütten, infundo.

усỳтонити се, нӣ се, v. r. pf. dämmerig werden, nox appetit.

усỳшити се, [ỳсỳш]*им се, v. r. pf.* eintrocknen.

ỳсхитати се [узитати се], тâм се, v. r. pf. eilen, propero: куд си *се* ти тако *усхитао*?

усхòдати се, ỳсхòдам се, [узодати се] v. r. pf. anfangen zu wandeln, inambulo: што си *се* ти *усходао*?

усцикатати се, ỳсцикћем се, v. r. pf. recht ins

Schreien kommen, clamo: Нешто јој *се* чедо *усцикгало* —

ўтабати, бâм, v. pf. einſtampfen, conculco, inculco.

ўтâборити, рîм, vide улогорити.

ўтâборити се, рîм се, vide улогорити се.

утáјати, јîм, v. pf. 1) vide затајати. — 2) beſchwichtigen, zum Schweigen bringen, comprimo: Па *утаја* тридест девојака, Да ни једна није говорила —

1. **утáјати се,** јîм се, v. r. pf. 1) ſich verbergen, abscondor, н. и. зец. — 2) unterbrochen werden, einige Zeit aufhören, intermitto, intermittor.

2. **утáјати се,** јîм се, v. r. pf. vide [усмрдјети се] упашити се.

ўтакмицê, gegeneinander, alterum pro altero: даје воће за жито *утакмице*, т. ј. мијења једно за друго.

утáложити се, жîм се, v. r. pf. ſich legen (vom Aufſtand, Sturm), remitto, componor. cf. талог.

утамáнити, тàмâнîм, v. pf. vertilgen, tollo, perdo. [vide затрти]. cf. затаманити.

утаманьúвâње, n. die Vertilgung, deletio.

утаманьúвати, мâњујêм, v. impf. vertilgen, tollo, perdo.

утáњити, ўтâњîм, v. pf. dünn werden, extenuor, imminuor, н. и. утањила вода, т. ј. готово пресушила.

ўтапкати, кâм, v. pf. ſtampfen, conculco. [vide угазити 2].

ўтва, f. 1) (ст.) некаква тица водена [eine Wühl-, Erd-Ente, tadorna casarca L.]; кажу да је по трбуху жута као злато: и за то се свагда пјева *утва златокрила*, eine Ente in Volksliedern, anatis genus cantibus celebratum. Ја сам у Бесарабији гледао дивљијех патака у којијех су крила као позлаћена, и то ће јамачно бити наше утве, којијех у нашијем земљама данас нема. — 2) [*Утва*] Frauenname, nomen feminae.

ўтвара, f. das Geſpenſt, spectrum. cf. [утвор, утвора, утворица, аветиња,] авет.

утвáрâње, n. die Erſcheinung, visio.

утвáрати се, ўтвâрâ се, v. r. impf. коме што, erſcheinen, video.

Ўтвица, f. Frauenname, nomen feminae.

ўтвор, m. (у Боци)
ўтвора, f. } vide утвара.

утвòрити се, ўтворî се, v. r. pf. коме што, erſcheinen, video: утворило ми се, ich glaubte zu ſehen, es erſchien mir (als Geſpenſt).

ўтворица, f. vide [утвара] утвора: Најотрагу н'ака *утворица* —

утвр̀дити, ўтвр̀дîм, v. pf. befeſtigen, firmo.

утврђúвâње, n. das Befeſtigen, firmatio.

утврђúвати, тврђујêм, v. impf. befeſtigen, firmo. [cf. тврдити 1].

ўтега, f. оно чиме се утеже: 1) н. п. килав човјек, das Bruchband, fascia hernialis. — 2) die Schnürbruſt, thorax linteus.

утêгнути, ўтêгнêм, v. pf. ſtark anziehen, stringo.

утêзâње, n. das Anziehen, strictio.

утêзати, ўтêжêм, v. impf. anziehen, adduco, stringo.

утемèљити, тèмељîм, v. pf. gründen, fundo.

утемèљити се, тèмељîм се, v. r. pf. ſich etabliren, niederlaſſen, consido.

ўтерати, рâм, (ист.) vide утјерати.

утерúвâње, n. (ист.) vide утјеривање.

утерúвати, тèрујêм, (ист.) vide утјеривати.

утèћи, тèчêм, v. pf. (утèкох, ўтече, ўтекао, утèкла) 1) entlaufen, evado. [cf. убјећи, упрцати]. — 2) einen im Laufe hinter ſich laſſen, cursu supero.

утèћи се, тèчêм се, v. r. pf. 1) ſich hervorthun, exsisto. — 2) коме, vide затећи се.

ўтецúште, n. (у Ц. г.) der Zufluchtsort, refugium, cf. [уток 2,] уточиште: Јер овамо т' *утецишта* нема —

Ўтешен, m. (ист.) vide Утјешен.

ўтешити, шîм, (ист.) vide утјешити.

ўтија,* n. das Bügeleiſen, ferramentum laevigatorium.

ўтина, f. vide [1 ћук; cf.] сова: Трепавице од *утине* крила —

ўтирâње, n. 1) das Abwiſchen, abstersio. — 2) das Abweiden, depastio.

1. **ўтирати, рêм,** v. impf. 1) abwiſchen, abstergeo. — 2) abweiden, depascor.

2. **ўтирати,** рâм, (зап.) vide утјерати.

утирúвâње, n. (зап.) vide утјеривање.

утирúвати, тàрујêм, (зап.) vide утјеривати.

утирúшити[*], **утàрúшîм,** v. pf. vide накитити (ſcherghaft): *утирушила* га жена.

утискúвâње, n. das Hineindrücken, impressio.

утискúвати, тàскујêм, v. impf. hineindrücken, premo in —.

ўтиснути, нêм, v. pf. hineindrücken, imprimo.

ўтити, ўтијêм, v. pf. fett werden, pinguesco. [vide одебљати 2]. cf. [утовити се,] опретљати.

ўтица, vide утјецање.

ўтицати, ўтичêм, vide утјецати.

ўтицати се, ўтичêм се, vide утјецати се.

утѝшати, шâм, v. pf. 1) ſtill werden (z. B. vom Winde), conticesco. — 2) ſtillen, sedo.

ўтишити, шîм, (зап.) vide утјешити.

ўтјерати, рâм, v. pf. (југо з.) 1) н. п. овце у тор, hineintreiben, intro cogere. [vide угнати 1]. cf. сатјерати. — 2) н. п. клин у каку јаму, hineinſchlagen, adigo. [cf. укуцати].

утјерúвâње, n. (југо з.) verbal. v. утјеривати.

утјерúвати, тјèрујêм, v. impf. (југо з.) vide утјерати.

ўтјеха, f. [југо з.] der Troſt, solatium. cf. [разговор 2;] уљеха.

ўтјецâње, n. (јуж.) 1) das Ergießen eines Fluſſes in einen andern, influxus. — 2) das Entlaufen, effugium. — 3) das Beſiegen im Laufe, victoria cursus. — 4) das Vornehmen, Vorhaben, propositum.

ўтјецати, ўтјечêм, v. impf. (јуж.) 1) ſich ergie-

ßen, influo. — 2) entlaufen, effugio. — 3) hinter ſich laſſen, praecurro.

ўтјецати се, ўтјечём се, v. r. impf. (јуж.) ſich hervorthun, exsisto. cf. [vide] затјецати се [2].

утјешáвање, [јуж.] n. das Tröſten, consolatio.

утјешáвати, тјешáвам, [јуж.] v. impf. (cf. [vide] тјешити) 1) дијете, beſchwichtigen, lenio. — 2) tröſten, consolor.

Ўтјешен, m. (јуж.) Mannsname, nomen viri.

ўтјешити, шим, v. pf. (јуж.) 1) н. п. дијете, beſchwichtigen (ein Kind), tranquillo. — 2) tröſten, consolor: На *утјеши* нашу стару мајку — 3) (у Боци) свијећу, т. ј. [vide] угасити. (cf. слава).

ўткати, ўчём (ўткáм), v. pf. einweben, intexo.

уткúвање, n. verbal. v. уткивати.

уткúвати, ўткúвам, v. impf. einweben. intexo.

утлèнсати,* ишêм, v. pf. ausbügeln, laevigo.

утóвити, ўтовим, v. pf. fett machen, wohl füttern, pasco. cf. угојити.

утóвити се, ўтовим се, v. r. pf. vide [одебљати 2] утити.

ўток, m. 1) die Mündung, ostia [cf. ушће]: на *утоку* Саве у Дунаво. — 2) (у Ц. г.) Zufluht, refugium, cf. [vide] утеците: овђе му је *ўток*.

ўтока, f. das Entlaufen, effugium: Ја ћу имат' коња од *утоке*, | Ја ћу имат' браћу од освете, | Ја ћу имат' сабљу од посјеке —

утóлити, ўтолим, v. pf. ſtill werden, conticesco: *утолио* вјетар; *утоли*! (рекне се дјетету, кад скаче и виче по соби).

ўтомâ (утомах?), n. п. ићи, говорити што, т. ј. насумце, не знајући куда и за што, zwecklos, incassum.

утóнути, ўтонêм, v. pf. erlaufen, ertrinken, mergi.

ўтопак, пка, } m. (у Ц. г.) на кашилуку оно
ўтопац, пца, } у што удара кремен, особито у Арнаутскијех или Турскијех пушака.

утóпити се, ўтопим се, v. r. pf. ertrinken, mergi.

утопљènик, пљенúка, } m. der Ertrunkene, mer-
ўтопник, (у Рисну) } sus: Ухватио као *утопљеника*. Тако се *утопник* не звао!

ўтор, m. (у Боци) у дуга оно гдје се дно умеће. cf. [vide] уторе [2].

ўторак (ўторак), ôрка, m. vide уторник [1].

ўторе, f. pl. 1) die Rimme, das Vorſpringende der Faßdauben außerhalb des Bodens, quod procurrit de tabulis extra fundum. — 2) *оно у чему дно стоји. cf. утор.*

ўтóрнӣ, нâ, нô, (у Ц. г.) н. п. уторна пушка, која је јака у курјуку, а у шали рече се и жени кад је темељна, grundfeſt, feſt, firmus, robustus.

ўтóрник, m. 1) der Dienſtag, dies Martis. cf. уторак. — 2) (ſcherzhaft) der Kolbenprügel. vide [батина 1] кијача.

ўторњâк, m. т. ј. обруч, der Reif an den уторе, orbis dolii extra fundum.

ўтоскало (утòскало), m. (у Сријему) vide уљез.

утóчити, ўточим, v. pf. einſchenken, infundo.

ўточиште, n. (у Дубр.) vide утеците.

ўтрапити, пим, v. pf. eingraben, infodio, defodio.

утрвèнӣк, утрвенúка, m. (у Хрв.) vide утренник.

ўтргнути се, нêм се, v. r. pf. (ўтргнух се и ўтргох се, ўтргнуо се и ўтргао се, ўтргнула се и ўтргла се) н. п. од посла, vide [искилавити се] претргнути се.

утрèнӣк, тренúка, m. die Heerſtraße, via trita [cf. трвеник, утрвенник]: узео *утренник* (er iſt davon gelaufen).

ўтрина, f. die Trift, pascua. [cf. потрица 2; рудина, тратина].

утркúвање, n. das Wettlaufen, cursus.

утркúвати се, тркујêм се, v. impf. wettlaufen, curro.

ўгркмити, мим, v. pf. (у Ц. г.) кога с ким, н. п. кад се свађе, vergleichen, compono. cf. [vide 1] помирити.

ўгрлити, лим, v. pf. н. п. клис, erpaſſen, excipio. [cf. укечити].

1. **ўтрнути,** нêм, v. pf. н. п. свијећу, ватру, auslöſchen, exstinguo. [vide угасити].

2. **утрнути,** ўтрнêм, v. pf. ſtarr werden, obtorpesco: *утрнула* ми нога, рука.

утрњúвање, n. vide трњење.

утрњúвати, трњујêм, v. impf. vide трнити 1.

ўтро, n. (у Доброти) vide **ју̏тро** [1].

ўтроба, f. das Eingeweide, intestina.

ўтробица, f. (по југоз. кр.) vide џигерица [1 и 2]: Кад у Мају двије *утробице* —

утројúчити се, чӣ се, v. r. pf. кажу да се од велике Госпође утројичи, јер су од онда три недјеље до мале Госпође, а од мале Госпође до Михоља дне, а од Михоља дне од прилике толико до Лучина дне.

утрóстручити, чим, v. pf. dreifach machen, verdreifachen, triplicare.

ўтрс, m. (у Боци) кад се човјек (н. п. од многога хода на врућини) утре или оједе.

ўтрти, ўтрêм, (ўтрх, ўтр, ўтрӯо, ўтрла) v. pf. 1) einreiben, tero (Rettig). — 2) hart treten, conculco, tero: *утрла* говеда око села. — 3) abwiſchen, abstergeo, cf. [убрисати 1,] отрти: *Утри* сузе од бијела лица —

ўтрти се, ўтрêм се, v. r. pf. [vide отрти се] 1) ſich abwiſchen, abstergere se. — 2) (у Боци) vide ојести се.

утрýдити, ўтрýдим, v. pf. bemühen, defatigo. cf. затрудити.

утрýнити, ўтрýним, v. pf. кога, Splitter in die Augen werfen, festucas injicio in oculum.

утрýнити се, ўтрýним се, v. r. pf. утрунио сам се, es iſt mir etwas ins Auge gefallen, incidit mihi aliquid in oculum.

утрчáвање, n. das Hineinlaufen, incursatio.

утрчáвати, трчáвам, v. impf. hineinlaufen, incurso.

утрчáвати се, трчáвам се, v. r. pf. ſich unberufen in etwas mengen, ingerere se.

утрчати, чим, v. pf. hineinlaufen, curro in —.

утр̏чати се, чӣм се, v. r. pf. ſich unberufen in etwas mengen, ingerere se alicui negotio.

у̀тубити, бӣм, } v. pf. vide упамтити.
у̀тувити, вӣм, }

у̀тук, m. Gegenmittel, remedium. cf. [vide] устук.

у̀тукну̑т, а, о, (у Боци) vide [с у л у д] луд: Нута, нута, глава *утукнута*.

утӯлити, у̀тӯлӣм, v. pf. (у Ц. г.) н. п. свијећу, чеде, жеђ, löſchen, dämpfen, ſtillen, restinguo, extinguo, cf. [vide] угасити: А *утули* лојану свијећу — Пивом жеђу *утулит'* не може —

утӯпити, у̀тӯпӣм, v. pf. abſtumpfen, obtundo, obtusum reddo.

утӯра̑ње, n. das Hineinwerfen, injectio.

утӯрати, у̀тӯра̑м, 1) v. impf. hineinwerfen, injicio. [vide убацивати]. — 2) v. pf. hineinſchießen, immitto.

у̀турити, ру̑ӣм, v. pf. hineinſchleudern, injicio. cf. [vide] убацити.

утӯћи, ту́ће̑м, v. pf. 1) лука, соли, ſtoßen, contundo. — 2) вола, durch Zerſtoßen kaſtriren, testiculos contundo.

утӯшити, у̀тӯшӣм, v. pf. н. п. свијећу, чеде, vide [у г а с и т и] утулити.

у̀ћерати, ра̑м, (јуж.) vide утјерати.

ућери́ва̑ње, n. (јуж.) vide утјеривање.

ућери́вати, ћѐрујем̑, (јуж.) vide утјеривати.

у̀ћеха, f. (у Ц. г. и у Дубр.) vide утјеха: Маћеха зла *ућеха*.

у̀ћешити, шӣм, (јуж.) vide утјешити: Саморану мајку *ућешити* —

у̀ћи, у̀ђе̑м, (ушао, ушла) v. pf. hineingehen, intro. [cf. уићи (унићи), уљести, уљећи].

уђу́дити се, у̀ђу́дӣм се, v. r. pf. ſtutzig werden, obſtupefio, obſtinor.

уђу́тети, тӣм, (ист.) vide уђутјети.

уђу́тети се, тӣм се, (ист.) vide уђутјети се.

уђу́тити, тӣм, (зап.) vide уђутјети.

уђу́тити се, тӣм се, (зап.) vide уђутјети се.

уђу́тјети, ђу́тӣм, v. pf. (југоз.) ſtill werden, verſtummen, obmutesco. [vide зашутјети].

уђу́тјети се, ђу́тӣм се, v. r. pf. (југоз.) verſtummen, conticesco. [cf. ушутјети се].

у̀ћуткати, ка̑м, v. pf. zum Schweigen bringen, silere jubeo. [cf. умучкати, утајати 2].

уђу́ћети, ђу́тӣм, (јуж.) vide уђутјети.

уђу́ћети се, ђу́тӣм се, (јуж.) vide уђутјети се.

уфа̏л, (у Боци) vide нехотице.

у̀фа̑ње, n. (по зап. кр.) das Hoffen, spes.

у̀фати се, у̀фа̑м се, v. r. impf. (по зап. кр.) hoffen, spero. cf. [vide 1] надати се.

у̀фатити, тӣм, vide **ухватити**: И *уфати* на граду капцју —

у̀фитити, тӣм, v. pf. (у Боци) [vide] **ухитити**.

у̀х! interj. uh! ach! ah! cf. у[7].

у̀хабати [уабати], ба̑м, v. pf. (ein neues Kleid) ſtrapaziren, attero (pannum). [cf. похабати (по-абати)1, ухарати].

у̀ха̑р [увар], (у Дубр.) vide заувар.

у̀харати, ра̑м, v. pf. (у Дубр.) н. п. хаљину, abtragen, abnutzen, usu detero. cf. [vide] ухабати.

ухара́чити, ухара̀ча̑м, [уарачити] v. pf. кога, или што, zinsbar machen, tributarium facere: *Ухарачи* мјеста и градове —

у̀хватак [уватак], тка, m. т. ј. јунац, који се хвата у плуг, (junger) Zugochs, jumentum.

у̀хватити [уватити, уфатити], тӣм, v. pf. [cf. ухитити (уитити)] 1) ertappen, fangen, capio, prehendo: Од куле су хабер *ухватили* — 2) кад се ватра креше па труд не ће да се запали, каже се: не ће да *ухвати*, Feuer fangen, scintillas excipere: Не *ухвати*, да је Бог убије —

у̀хватити се [уватити се], тӣм се, v. r. pf. unbeweglich bleiben, nicht bewegt werden, erſtarren, consisto, non moveor, н. п. рука, нога; — мјесец, сунце (кад помрчи). [vide помрчати 1].

ухи́лити[*], у̀хи́лӣм, v. pf. (у Ц. г.) као пренемоћи се, in Ohnmacht fallen, deficio prae dolore.

у̀хитити [уитити, уфитити], тӣм, v. pf. (у Дубр.) vide ухватити.

у̀хо [уво, уо], n. (pl. у̀ши) 1) das Ohr, auris. — 2) н. п. у лонца, der Henkel, ansa. — 3) (у Ц. г.) нема је у *женскоме уху*, т. ј. међу женама.

у̀ходa (cf. увода), f. der Spion, Kundſchafter, explorator [cf. жбир, шпијун]: *Ухода* је уходила дивно —

уходи́ти, у̀ходӣм, v. impf. 1) hineingehen, intro: На литре *уходи*, на драме исходи (болест). — 2) [уводити 3] auskundſchaften, erfahren, exploro [cf. шпијунити]: Да *уходи* ватру код Кусиде — Добар их је хајдук *уходио* — Добар сам ти шићар *уходио* —

ухо̀ђе̑ње, 1) das Hineingehen, introitus. — 2) [увођење 3] das Spioniren, exploratio.

у̀холажа [уволажа, уолажа], f. der Ohrwurm, forficula auricularia Linn. [cf. уволеж, уволез, ухолача, улож].

ухо̀лача, f. (у Дубр.) vide ухолажа.

у̀хор [увор], m. (у Херц.) vide обер.

у̀хотка, f. (у Ц. г.) у прољеће ј а г њ е, у јесен ш и љ е ж е, на друго прољеће д в и з и ц а, а на треће ако се не ојагњи онда је у х о т к а. cf. козле.

ухра́нити, у̀хра̑нӣм, [уранити] v. pf. mäſten, sagino.

уцва̀сти, [цватем] } v. pf. aufblühen, effloresco:
уцва̀тити, цва̀тӣм, } И бијелим *уцватила* цветом —

уцве́лити, у̀цве̑лӣм, (ист.) } v. pf. weinen machen, facio flere, cogo in lacrimas.
уцвијѐлити, у̀цвијелӣм, (јуж.) }
уцви́лити, у̀цвӣлӣм, (зап.) }

уцеди́ти, у̀це̑дӣм, (ист.) vide уциједити.

уцеђи́ва̑ње, n. (ист.) vide уцијеђивање.

уцеђи́вати, цѐђујем̑, (ист.) vide уцијеђивати.

у̀цена, f. (ист.) vide уцјена.

уце́нити, у̀це̑нӣм, (ист.) vide уцијенити.

уци́дити, ỳци̂ди̂м, (зап.) vide уциједити.
уциђи́ва̂ње, n. (зап.) vide уцјеђивање.
уциђи́вати, ци̂ђујêм, (зап.) vide уцјеђивати.
уцијѐдити, ỳциједи̂м, v. pf. (јуж.) hineinseihen, incolare.
уцијѐнити, ỳцијени̂м, v. pf. (јуж.) schätzen, aestimo, н. п. хајдуци кад ухвате човјека (или му дијете одведу) па уцијене; то се догађа и сад по Турској. Кашто хајдуци воде дијете по мјесец дана са собом, док му отац не састави *уцјену* и не да.
ỳцина, f. (зап.) vide уцјена.
уци́нити, ỳци̂ни̂м, (зап.) vide уцијенити.
уцјеђи́ва̂ње, n. (јуж.) das Hineinseihen, incolatio.
уцјеђи́вати, цјѐђујêм, v. impf. (јуж.) hineinseihen, incolo.
ỳцјена, f. (јуж.) die Abschätzung, aestimatio. cf. уцијенити.
уцјењи́ва̂ње, n. [јуж.] das Abschätzen, aestimatio.
уцјењи́вати, цјѐњујêм, v. impf. [јуж.] schätzen, aestimo. cf. [уцијенити;] уцјена.
уцр̀вати се, ва̂м се, } v. r. pf. wurmig werden,
уцр̀вљати се, ља̂м се, } vermino, vermiculor.
ỳча̂јни̂к, m. човјек који пости и једноуди више него остали људи (чини ми се да учајници у почетку часнога поста не једу ништа до сриједе), der Faster, jejunator.
ỳчан, чна, чно, kundig, erfahren, peritus [vide 1 вичан 1]: Којино су *учни* боја бити — Ал' да видиш пусте бедевије.| Колико је *учна* за мејдана —
ỳчац, vide вучац.
ỳчашити, ши̂м, v. pf. (у Барањи) vide ишчашити.
ỳчêван, вна, вно, gelehrt, doctus.
ỳчени̂к, m. Lehrling, Schüler, discipulus. [cf. ђак, дјак, скулар].
ỳченица, f. Schülerin, discipula. [cf. школарица].
ỳчêње, n. 1) das Lehren, τὸ docere. — 2) das Lernen, τὸ discere.
учѐстати, та̂м, v. pf. oft thun, frequento [cf. зачестати]: *учестали* пијевци (скоро ће свануги).
ỳчин, m. 1) (у Ц. г.) стига' га *учин* (што је он или му ко од старијех зло чинио), die That, factum. — 2) (у Сријему) das Gärben, colorium perfectio: узео чаругџија кожу на учин, т. ј. да је учини, па учињену да је врати ономе чија је.
учи̇нити, ỳчини̂м, v. pf. [1)] што, thun, facio [cf. учињети, уделати]: Па *учини* да се натраг врне — Можемо ли боја *учинити* — 2) коме, anthun (verhexen), fascino. — 3) кожу, zurichten, praeparo. [cf. уштавити, устројити 2]. — 4) жито, reitern, cribro. — 5) (у Дубр.) кафу, т. ј. начинити, скухати. [— 6) vide уредити 1; *види* s. v. средити 1].
учи̇нити се, ỳчини̂м се, v. r. pf. 1) mir kommt es vor, videtur mihi. — 2) sich anstellen, simulo: учинио се мртав.
учи̇њети, ỳчини̂м, (у Ц. г.) vide учинити: На рамо му рану *учињела* —
ỳчитељ, m. der Lehrer, docens, magister. cf. [мађистор;] школа.
ỳчитељев, а, о, des Lehrers, magistri. [cf. мађисторов].
ỳчитељова̂ње, n. das Lehrersein. magisterium.
ỳчитељовати, љујêм, v. impf. Lehrer sein, magistrum esse.
ỳчитељски̂, ка̂, кô, Lehrer-, magistrorum. [cf. мађисторски].
ỳчити, чи̂м, v. impf. 1) кога, lehren, doceo. — 2) што, lernen, disco. — 3) lesen, lego. cf. [vide] чатити.
ỳчити се, чи̂м се, v. r. impf. lernen, disco: *учи се* књизи und *учи се* писати, чатити и т. д. Матор се коњ не *учи* играти.
ỳчка, f. вика или мала буна, и понајвише у смијешноме и срамотноме смислу, готово као *кучница*, der Lärm, tumultus.
ỳчкур[*], m. vide гатњик. Гатњик је оплетен као узица (вунена и пртена), а учкур је од платна и на крајевима понајвише извезен златом. Гатњици су у сељака а учкури у варошана.
учкỳрлук,* m. der Theil der (türkischen, ungrischen) Hosen, durch den der Gürtel gezogen ist, caligarum turcicarum pars. cf. [vide] овењача.
учма̀нути, } ỳчманêм (учма̀нуо u. ỳчмао, учма̀ло)
учма̀сти, } v. pf. welk werden, marcesco.
ỳч-тỳглија,* m. т. ј. паша, Pascha von drei Roßschweifen, passa trium caudarum equinarum: И осмога пашу *уч-туглију* —
учỳвати, ỳчỳва̂м, v. pf. vide сачувати: Лајава кучка село *учува*; Ево ћу ти *учувати* главу —
учỳрисати[*], ришêм, v. pf. vide сакрити.
Ỳџба̂р, m.: Кад је била до *Уџбара* града —
ỳџбашлије* (павте), f. pl. Art павте: Зађеше се злаћени пиштољи| За њезине павте *уџбашлије* —
ỳџера[*], f. Schimpfwort auf eine elende Hütte, convicium in casam. [vide страћара].
ỳџума[*], f (у Ц. г.) женски надимак.
1. **ỳш,** ỳши, f. (pl. ỳши, ỳши̂ u. ỳшијỳ) (cf. 2 ваш) 1) die [Kopf-] Laus, pediculus [capitis L.]. — 2) бијела уш, Kleiderlaus, pediculus vestimenti [Retz.].
2. **ỳш!** interj. sagt man zum Schweine, um es wegzujagen, vox pellendi sues. cf. [ујдо,] уше.
ỳшанчити, чи̂м, v. pf. н. п. војску, verschanzen, vallo munire. cf. ушанчити се.
ỳшанчити се, чи̂м се, v. r. pf. sich verschanzen, vallo se munire. [vide опкопати се].
ỳша̂ нѐђеља, (у Ц. г.) vide [себични 2] себична.
ỳшара, f. (у Славонији) vide сова.
уша́рати, ỳша̂ра̂м, v. pf. anfangen zu lügen (es bunt zu treiben), mentiri coepi.
ỳшати, ỳша̂м, v. impf. (у Ц. г.) in der Redensart: слушају, али не *ушају*, sie hören, aber sie achten nicht, audiunt, sed parum curant.
ỳшатка, f. (у Ц. г.) бијела водена тица, ко-

лико вранац, eine Art Waſſervogel, avis quaedam aquatica.

ўше! interj. vide [2] ўш!

ушéњак, њка, m. kleine Laus, pediculus parvus.

ушèпртљити, љим, v. pf. in kümmerliche Lage kommen, in angustias indico. cf. [увечадити, умачадити, ускубурити, ушукутрити,] укубурити.

ушéтати, ўшêтам (ўшêћем), v. pf. hineinſpazieren, intrare: У цареве дворе *ушетати* —

ушèћерити се, рим се, v. r. pf. zu Zucker werden, mit Zucker überzogen werden, in sacharum abire, saccharo obduci.

ўши, ўшӣ (ўшӣјў), f. pl. 1) die Ohren, aures, pl. v. ухо. — 2) das Oehr, ansa, foramen, n. p. у котла, у чабра, у игле, у сјекире, у срца. У нашега чабра гвоздене *уши*. — — 3) pl. v. [1] ўш.

ўши бўши, vide урши бурши. [cf. буша].

ўшибўшина нèђеља, f. (у Боци) т. ј. себична. [cf. себични 2].

ушúвање, n. das Hineinnähen, insutio.

ушúвати, ўшӣвам, v. impf. hineinnähen, insuo.

ўшивац, ўшӣвца, m. (у Дубр.) eine Art Pflanze, herbae genus.

ушúкати, ўшӣкам, v. pf. (по јуроз. кр.) дијете, einlullen, infantem sopire.

ушúкати се, ўшӣкам се, v. r. pf. 1) (у Бачк.) hineinſchleichen, irrepo: Кад *се* дика у дворе *ушика* — 2) (у горњ. прим.) einſchlafen, obdormisco: Сан те љуби и говори: *Ушикај се*, драго моје —

ўшимицê, adv. ударно га сјекиром *ушимице*, т. ј. ушицама.

ушúпљити, лим, v. pf. (у Хрв.) т. ј. брвна, cf. шипила.

ўшити, ўшијêм, v. pf. hineinnähen, insuo.

ўшица, f. dim. v. [1] ўш.

ўшице, f. pl. dim. v. уши.

ушàшкати, кам, } v. pf. 1) ein unruhiges Pferd
ўшишкати, кам, } beſänftigen, beruhigen, mitigo. — 2) überhaupt einen Zornigen beſänftigen, lenio, mitigo.

ушкòпити, ўшкопим, vide уштројити.

ушкопљèњак, ушкопљењка, m. 1) der Schöps, Hammel, vervex. — 2) der Verſchnittene, eunuchus. cf. шкопац.

ўшкрљак, крљка, m. (у Славонији) парче од платна или чохе, das Tuchſchnitzel, segmentum panni.

ўшљив, а, о, lauſig (Läuſe habend), pediculosus. [cf. вашљив].

ўшљивац, йвца, m. der Lauskerl, homo pediculosus. [cf. вашљивац].

ўшљивица, f. die Lauſige, pediculosa. [cf. вашљивица].

ушњáци, ушњáка, m. pl. (у Срему) vide обоци.

ушòрити, ўшорим, v. pf. село, reguliren, ordino.

ўшта [вушта, уштва], f. n. p. и он је нека ушта, ein Schimpfwort, homo nihili.

ўштавити, вим, т. ј. кожу. cf. [vide] учинити 3.

ўштан, m. Vollmond, plenilunium [cf. ужба]: кад ће бити *уштан*? да ако буде кише око *уштана*.

уштáпити се, ўштâпим се, v. r. pf. erſtarren, obrigesco: Лаке ми *се* ноге *уштапиле* —

уштáпнути се, ўштапнê се, v. r. pf. т. ј. мјесец, abnehmen, decresco.

ўштва, f. (у Срему) vide **ушта.**

уштéдети, (ист.)
уштéдити, (зап.)
уштéдјети, (јуроз.)
уштéћети, (јуж.)
} **штéдим,** v. pf. erſparen, comparco. cf. **заштедјети.**

уштеђивање, n. das Erſparen, τὸ comparcere.

уштеђивати, штèђујêм, v. impf. erſparen, comparco.

уштúнути, ўштинêм, v. pf. kneipen, zwicken, vellico.

Ўштипа, m.: Краљ *Уштипа* бијелу Петрову, А слуга му бијелу Павлицу —

ўштипак, пка, m. (öſterr. die Zwickkrapfen), placentulae genus. cf. **колачић** [2, приганица].

ўштипчâр, m. 1) који мијеси и продаје уштипке. — 2) који радо једе уштипке.

уштúпчара, f. 1) која мијеси и продаје уштипке. — 2) која радо једе уштипке.

ўштипчић, m. dim. v. уштипак.

ўштиркати, кâм, v. pf. (у војв.) ſtärken, amylo corroboro (lintea). cf. [vide] заскробити.

ўштркнути, нêм, v. pf. мало умусти, ein wenig melken, parum mulgeo.

уштрòјити, ўштројим, v. pf. verſchneiden, castro. [cf. почистити 2, подметнути 2, устројити 1, ушкопити].

ўшће, m. die Mündung, ostia. [vide уток 1].

ушўнутрити, *им, v. pf. као забунити се. cf.* [vide] *ушеиртљити.*

ўшур[*], m. 1) vide **ујам.** — 2) узео Бог од њега ушур, hat gleichſam die Mühlgebühr von ihm genommen, ihn gezeichnet (durch Beraubung eines Gliedes).

ушýтети, тим, (ист.) vide **ушутјети.**

ушýтети се, тим се, (ист.) vide **ушутјети се.**

ушýтити, тим, (зап.) vide **ушутјети.**

ушýтити се, тим се, (зап.) vide **ушутјети се.**

ушýтјети, шýтим, v. pf. (јуроз.) verſtummen, conticesco. [vide **заштутјети**].

ушýтјети се, тим се, v. r. pf. (јуроз.) verſtummen, conticesco. [vide **ућутјети се**].

ушýћети, шýтим, (јуж.) vide **ушутјети.**

ушýћети се, шýтим се, (јуж.) vide **ушутјети се.**

[**ушчупати,** ушчупам, v. pf. vide **узабрати**; *види* s. v. **укинути 2.**]

фа̀јда[*], f. vide **ваjда**.
фа̀јдисâње, n. vide **ваjдисање**.
фа̀јдисати, дишē̂м, v. impf. [vide] **ваjдисати**.
[**фа̀јта**, f. vide пасмина.]
фа̀кља [**вакља**], f. (ст.) [vide валка]: Један калпак, девет челенака,| И десета *факља* окована,| Из ње су му до три пера златна,| Што јунака бију ио плећима —
фа́ла [вала], f. vide **хвала**, mit allen Ableitungen.
фа̀лаге,* }
фа̀лаке[*], } f. pl. vide **валаке**.
фа̀ли́нка, f. vide **валинка**.
1. **фа̀лити**, лī̂м, vide **валити**.
2. **фа́лити**, фа̀лī̂м, vide **хвалити**, mit allen Ableitungen.
[**фа̀ља**,* f. vide **ваља**.]
фа̀ми́лија [вамилија], f. (у војв.) die Familie, familia. cf. [обитељ, породица; робље 2;] кољено.
фамилѝја̂ш, лија́ша, m. (у војв.) der Famulus in der Schule, scholae famulus.
фамилија̀шина, f. das Famulusgeld, pecunia solvenda scholae famulo.
фа̀ра, f. стражњи крај од лађе, где се думенише, das Hintertheil des Schiffs, puppis. cf. варка[3].
фа̂т, m. vide **хват**.
фа̀тâње, n. vide **хватање**.
фа̀тати, та̂м, vide **хватати**.
Фа̀тима, f. женско име у Турака, türkischer Frauenname, monen muliebre turcicum: Нег' лијепа *Фатима* ђевојка —
фа̀тити, та̂м, vide **хватити**.
фа̀тити се, та̂м се, vide **хватити се**: Па *се фати* ђогу на рамена —
фа̀ца, f. (у Дубр.) das Gesicht, facies, cf. [vide] лице[1]: Није та *фаца* од умрла.
[**фашина**, f. vide вашина.]
фе́ла, f. vide **вела**.
фѐн[*], m. (у Ц. г.) игра, у којој играчи сједнувши унаоколо бију туром једнога који је на сриједи, кријући туру и додајући један другоме испод кољена, и вичући: *фен*! *фен*! код кога онај кога бију туру ухвати, онај ваља да устане и да иде у коло, а он сједе на његово мјесто. Овако се у Бачкој место туре бију папучом, али не знам како се игра зове.
фѐндик, (у Боци)} m. Pfennig, nummus.
фе́нек, (у војв.) }
Фѐнек, m. намастир у Срнјему близу Земуна.
Фѐнечанин, m. (pl. Фѐнечани) Einer von Фѐнек.
фѐнечки, ка̂, ко̂, von Фѐнек.
фѐњер,* m. die Laterne, laterna.
фѐреца [**вереца**],* f. Art Oberkleids türkischer Frauen, pallae turcicae genus.
фѐрма̂н[*], ферма́на, [верман] m. der Ferman, rescriptum imperatoris Turcici.
фѐрмен,* m. } Art männlicher Weste ohne Aer-
фѐрмене, нета, n. } mel, subuculae genus.
фермѐнтӯн, ментӯна, m. (у Боци) [cf. фрмен-тин, фурметин (урметин)] vide **кукуруз**.
фѐс[*], фѐса, m. vide **вес**.
фѐсић [**весић**], m. dim. v. фес.
феслѝген [**веслиген**], m. (у примор.) eine Art Pflanze, herbae genus [vide босиљак]: Нит' је дуњом, нит' нераицом,| Ни горскијем *феслигеном* —
фѐт [*фет** *учинити* = освојити, покорити]: У њој био по године дана,| Док Грахово *фета* учиниште| И по њему харач покупиште — т. ј. докле га покориште.
фѐтак, фѐтка, тко, (у Паштр.) vide [1 стар 2] вет.
Фѐтисла̂м,* Фетисла́ма, m. vide **Кладово**.
фѝга̂н, фига́ња, m. vide **вигањ**.
фѝжлин, m. (у Грбљу) vide **вижле**.
фијо̀ка, f. (у војв.) vide **чекмеце**.
фијӯкати, ка̂м, v. impf. pfeifen (z. B. von Winde), strideo.
фѝла̂р[*], фила́ра, m. (у Лици) женска чревља (фирале?), Art Frauenschuh, soleae genus.
филаре́та, f. (у Срнјему) das Geländer, epimedion.
фѝлдиш,* m. vide **вилдиш**.
[**Филип**, m. vide **Вилип**; *види* s. v. Пилип.]
филѝма̂н[*], филима́на, m. vide **вилиман**.
[**филозоф**, m. cf. Ћирил филозоф.]
фѝлуга, f. некака лађа на мору, eine Art Seeschiff, navis genus: Дарова јој злаћену *филугу* —
фѝлџа̂н,* филџа́на, m. die Schale, phiala.
фѝљен [**вильен**], а, о, Elephanten-, elephanti: Камо ли ти два змајеве главе| И у свакој два *фиљева* зуба —
фѝндељ, m. (око Сиња) од сламе женска капа, као шупаљ тањир, eine Art Kopfbedeckung der Frauen, vittae genus. [cf. хондељ].
фѝндика, f. (у Боци) vide **младица**[1] (што за једну годину избије из дрвета).
фи̂нӣ, нā, нō, vide **вини**.
фѝнофѐсак, [m. vide **виновесак**:] На глави ти фесак *финофесак* —
фѝрале[*], f. pl. (у Боци) [cf. филар] vide јеменије.
фи̏с! Schallwort, den Hieb zu bezeichnen. [cf. фискац].
фи̏ска, f. (у Ц. г.) Freudengeschrei, clamor laetus [cf. хиска]: Како чине *фиску* и весеље — Стоји *фиска* бубња и свирала —
фи̏скање, n. verbal. v. фискати.
фи̏скати, ка̂м, v. impf. н. п. прутом.
фи̏скац! vide фис.
фи̏скнути, нē̂м, v. pf. vide [2] звизнути.
фи̏стан[*], фиста́на, m. Art Frauenrock, chlamidis genus [cf. фуштан]: Једне ноге, а двоје папуче,| Једно тело, три златна *фистана* —

фи̏тати (cf. **хитати**), **та̂м**, v. impf. (у Перасту) greifen, prehendo [vide **хватати**]: А што ме питаш, те ме не *фиташ* —

фи̏ти̂љ[*], **фити́ља**, m. vide **витиљ**.

[**фитиљача**, f. vide **витиљача**; *види* s. v. смоленица.]

фиħфи̏ри̂ħ, *фиħфири́ħа*, *m.* (*у војв.*) [vide **кицош**].

фи̏шек* [**вишек**], m. die Patrone, embolus igniarius.

фишѐклије [(**вишеклије**)*], f. pl. ħece, vide припојаснице.

фишѐклук [**вишеклук**],* m. } die Patron-
фи̏шек-ħѐсе [(**вишек-ħесе**)*], f. pl. } tasche, pera embolorum igniariorum. vide [припојаснице] **фишеклије**.

фи̏шечница, f. vide [припојаснице] **фишекħесе**.

фи́штати, фи́шти̂м, v. impf. (у Ц. г.) vide **вриштати**: Коњи *фиште*, соколови пиште —

фла̂ндра, f. (у војв. особито по варошима) ein Schimpfwort für eine liederliche Weibsperson, vulgivaga.

фландрѐтина, f. augm. v. **фландра**.

фла̀нêр, фране́ра, m. das Flanell, pannus flanella dictus.

Фо̂јница, *f. кршħански манастир у Босни.*

фо̂ра, (у Дубр.) у овој пословици: Канделора зима *фора*.

форѝнта, f. vide **воринта**.

фо̂рма, f. (у војв. особито по варошима) die Form, forma.

фо̀ртеца, f. (по зап. кр.) die Festung, arx [vide град 1]: Гола г....а тврда *фортеца*.

фо̏ршпа̂н, } m. (у војв.) Vorspann, jumenta.
фо̏шпа̂н, }

фо́та, f. (у војв.) vide **вота**.

фра̀јко̂р, фрајко́ра, m. vide **врајкор**.

фрајко́рац, рца, m. vide **врајкорац**.

фрајко̀рија, f. vide **врајкорија**.

фра̀јко̂рски̂, ка̂, ко̂, vide **врајкорски**.

фра̂јла, f. (у војв. по варошима) das Fräulein, domicella: Да су *фрајле* к'о звездице сјајне, Сви би момци кривоврати били —

фра̏јт, m. vide **врајт**.

Фра̀нцêз, Францéза, m. (у Ц. г. а и у Хрватској) vide Француз mit allen Ableitungen: Да чувају Млетке од *Францеза* —

фра̀нцика [**пранцика**], f. (у Ц. г.) vide **цванцика**.

Фра̀нцу̂з, Францу́за, m. der Franzose, Gallus. [cf. Францез].

Фра̀нцу̂ска̂, f. adj. Frankreich, Gallia.

фра̀нцу̂ски̂, ка̂, ко̂, französisch, gallicus.

Фра̀нцу̂скиња, f. die Französin, Galla.

фра̂с, m. vide **врас**.

фра̂тор, m. vide **вратор**.

фра̂торов, а, о, vide **враторов**.

фра̂торски̂, ка̂, ко̂, vide **враторски**.

фрѐнга[*], } f. vide **врењак**. cf. **шкрљево**.
фрѐнка[*], }

фрѐсина, f. (у Ц. г.) augm. v. **фрнјес**.

фри̂ж, m. vide **мерђуо**.

фри̏јес, m. (у Ц. г.) vide **вријес**.

фри̏шак, шка̂, шко̂, vide **вришак**.

фр̏к, adv. (у Боци) sogleich, illico, cf. [vide] **одмах**: *фрк* паре море, т. j. дај новце сад одмах; Како рекли, *фрк* се послушали — *Фрк* је баци на силна лабуда — *Фрк* Илију браħа сусретоше —

фр̏ка, f. das Geschnurre, fremitus.

фр̀ка̂ње, n. das Schnurren, fremitus.

фр̀кати, **фр̂чêм**, v. impf. schnurren, fremo: На нос *фрче*, држати се не да —

фр̀ку̂н, фрку́на, m. (у Боци) мушко дијете од 10—15 година, der Knabe, puer. [vide **дечак**]. cf. **шипар**.

фрку̀нић, m. dim. v. **фркун**.

фрлѐсија, f. (у Ц. г.) назеба велика, die Erkältung, refrigeratio. [vide **рорина**].

фрмѐнти̂н, фрменти́на, m. (у Боци) vide [кукуруз; cf. ферментун, фурметин] **урметин**.

фр̀њо̂ка, } f. (у Боци) vide [1] **звр̂чка**.
фр̀њоока, }

фр̏с! кад се казује како је пушка фрснула.

фр̏снути, нêм, v. pf. (у Ц. г.) н. п. *фрснула* му пушка, т. j. слагала, versagen (von der Flinte), fallere. [vide **штроцнути**].

фр̀та̂љ, фрта́ља, m. vide **врталь**.

фрта́љче, чета, n. vide **врталче**.

фру̏г, а, о, (у Ц. г.): Брз као тица, а *фруг* као штица.

фру̏ла, f. (у војв.) vide **свирала**[1].

фру̂с, (у Ц. г.) } m. чибуљица у дјеце по
фру̂си̂н, (у Паштр.) } лицу, Art Hautausschlag, pustularum genus.

Фру̏шка̂ [**Врушка**] **Го̀ра**, f. das Gebirge, das Sirmien von Westen nach Osten durchschneidet, nom. propr. saltus.

Фрушко̀горац, о̂рца, m. н. п. **калуђер**, Einer von Фрушка гора.

фрушко̀горски̂, ка̂, ко̂, von Фрушка гора.

фр̀фља̂ње, n. vide [блебетање] **брбљање**.

фр̀фљати, ља̂м, v. impf. vide [блебетати] **брбљати**.

фр̏ч, кад се мачке гоне, рече се: пошле или удариле у *фрч* (а рече се и момку и дјевојци кад се проскитају), Begattungstrieb, desiderium naturale.

фр̂чка, f. (у Ц. г.) коло на дршку, којијем се у стапу масло ме́тê, der Butterstempel, bacillum butyro conficiendo.

фу̏га, f. (у Ц. г.) vide **вуга**.

фу̀дљика, f. (у Ц. г.) vide **фуљика**.

фу̀зда, f. (у Боци) vide **узда**.

фу̏к! hops!: *Фук* у рај!

фу̏ка, f. das Gezische, sibillus: Стаде *фука* крсташа барјака —

фу́кати, фу̂ка̂м, v. impf. [vide] јести: Боље је у појату *фукати*, но у полачу хукати.

фу́лати се, фу̂ла̂м се, v. impf. schleichen, repo, [vide **шуњати се**;] cf. **улати се**: Па *се* Порча покрај Саве *фула* —

фу̀љика [**фудљика**], f. (у Ц. г.) дрво од кога се чибук гради, eine Art Baum, arboris genus. [vide **удика**].

фу̏мање, n. das Rauchen, fumatio. cf. [vide] пушење [1].
фу̏мати, мâм, v. impf. (у примор.) rauchen, fumo. cf. [vide] пушити [1].
фу̏нта [**вунта**], f. (у војв.) das Pfund, pondo.
фу̏нтāш, фунтáша, m. 1) лан, Flachs, der pfundweise verkauft (verpacht) wird, linum quod jam pensum venditur. — 2) фунташки кантар, којијем се не мјери на оке него на фунту, die Pfundwage, libra quae pondo exhibet. — 3) лонац у коме се куха фунта меса, Topf so ein Pfund faßt, olla libram capiens.
фу̏нтāшкī, кā, кō, н. п. кантар, die Pfundwage, libra quae pondo exhibet.
фу̏р, m. (у Славонији) vide курдељ.
фу̏рāње, n. vide [2] бацање.
фу̏рати, фу̏рāм, v. impf. vide [2] бацати [1].
фу̏рīр, фурúра, m. (у војв.) der Fourier, scriba militaris: Ил' *фурира* или официра —
фурмèтīн, фурметúна, m. (у Боци) vide [кукуруз; cf. ферментун, фрментин,] урметин.
фу̏руна (фурȕна) [*], f. vide **вуруна**.
фу̏руница (фурȕница) [**вурунца**], f. dim. v. фуруна.
фу̏рунскī, кā, кō, vide **вурунски**.
фурȕнција,* m. vide **вурунција**.
фȕс, m. (у Ц. г.) игра у којој један другоме додајући запаљену сламку говоре „*фусо!*“ — лèпе! — „зови“ — кога? — „омрчена до тебе,“ па у чијој се руци угаси сламка, онај је као надигран и надјену му ружно име.
фȕчија [*], f. vide **вучија**.
фȕштан [*], m. (у Далм.) као сукња од платна, која има леђа и преко рамена као уске рукаве, Art Frauenrock, chlamidis genus. [cf. фистан; брњица 4 ?].

Х

хā, ha! heu!
хā̀бāње [абање], n. das Strapaziren (des Rockes), detritio panni.
хā̀бат, m. (у Дубр.) Attich, ebulum. [vide апта].
хā̀бати [абати], бâм, v. impf. н. п. хаљину, abtragen, strapaziren, detero pannum.
хā̀бер* [абер], m. 1) Nachricht, nuncius, cf. глас [2]: Синоћ мени кара *хабер* дође, | Кара *хабер*, а у кара доба — 2) нема (за то) ни хабера, т. ј. није му ни бриге: А за кулу ни *хабера* нема —
хабèрдāк [абердак], хабердáка, m. } т. ј. топ
хабèрдāр [абердар], ердáра, m. } или пушка (што се мање на глас), die Lärmkanone, tormentum tumultum nuntians [vide гласник 2]: И пушали топа *хабердака* — Па он мење пушку *хабердара* — Те избаци пушку *хаберника* —
хабèрнīк [аберник], хаберни́ка, m. }
хабèрњача [аберњача], f. }
хабро̀ноша [аброноша], m. der Postenträger, famigerator. [vide стокуħанин].
Хā̀вала [*], f. vide Авала.
хā̀ван* [аван], m. der Mörser, mortarium. [cf. ступа 1].
хā̀влија* [авлија 2], f. велика бијела махрама (хавлимахрама) што се завјешају дјевојке кад се удају, der Brautschleier, flammeum.
хā̀вли-мā̀храма* [авли-махрама], f. vide хавлија.
хā̀дум* [адум], } m. ohne Geschlechts-
хā̀думац [адумац], ȕмца, } theile, expers pudendorum.
хā̀думица [адумица], f. Frauenzimmer ohne vollkommene Geschlechtstheile, mulier expers pudendorum.
хā̀зна* [азна], f. 1) die Casse, aerarium, pecunia: Дај ти мене *азну* и ћебану — 2) (у Ц. г.) курјук у пушке, der Boden des Flintenlaufs, fundus sclopeti. [vide 2] огњиште, cf. торна.
хазнā̀дār [*], хазнадáра, [азнадар] m. (voc. хāзнадāре), der Zahlmeister, quaestor.
хазнадáрев [азнадарев], } a, o, des Zahlmeisters,
хазнадáров [азнадаров], } quaestoris.
хазнадáрче [азнадарче], чета, m. ein junger Zahlmeister, quaestor juvenis: И бабино младо *хазнадарче* —
хā̀зна-ōдаја* [азна-одаја], f. die Schatzkammer, aerarium, cf. [vide] ризница: И остави у *азна-одају* —
хā̀зур* [азур], indecl. vide спреман, готов, оправан: *Хазур* кола без точкова. *Хазур* пушка без кремена.
хā̀зурāлā* [азурала]! auf! agite! спремајте се: *Хазурала*, кита и сватови —
хā̀инство, n. [*хаин*,* невјеран човјек, издајица]: Ти не купи свате по *хаинству*, | Но покупи свате по делијнству, | По оџелу и добру оружју, | Оџаклије и оџаковиће, | А све суврст од двадест година —
хā̀ир* [аир], m. 1) vide задужбина: Па ћу њему *хаир* учинити — 2) хаир! nein, non [vide не 1]; daher aus 1 und 2 das Wortspiel: А. (н. п.) Јеси ли га виђео? — Б. *Хаир*. — А. *Хаир* је на Вишеграду ћуприја.
хā̀ирāлā* [аирала]? wie? was ist? quid ita! које добро [vide 1 добро 2]: *Хаирала*, кукавицо сиња? | Што си тако рано долеђела? —
хā̀ирли* [аирли]! glücklich, prospere, cf. [vide] срећно: Да Бог даде, *хаирли* ти било —
хā̀ирџија [(аирџија)*], m. (у Ц. г.) ваља да онај који чини хаир (задужбину): *Хаирџије* нити шићарџије —
1. **Хā̀ј**, m. Паштровски пуст град близу Жежезнице, сад под Турцима. [cf. Нехај].

2. **хâј** [aj]! holla! heus!

хàјâње [ајање], n. das Bekümmern um etwas, cura.

хàјâт[*], хајáта, (cf. ајат, вајат), m. die Kammer, cella. cf. [vide] клијет [3 и 4].

хàјати [ајати], јêм, v. impf. за кога или за што, ſich kümmern, curo, cf. [vide] марити: Ил' не чујеш ил' не *хајси* за ме — И рећи ће да не *хајем* зањга, А ја *хајем* и душицу дајем —

хàјвâн,* хајвáна, [ајван] m. das Thier, animal. [vide] живинче, cf. звјерка.

[**хајвар***, хајвара, (ајвар) m. посољена икра, Kaviar, ova piscium condita.]

хàјдâц [ајдац]! davon! abiit. [cf. 2 алов].

хàјде[*], хајдéмо, хàјдете, [ајде] gehen wir! (fr. allons), eamus: *хајд'* одатле! apage: *хајде* нека буде тако како ти велиш; *хајде* да идемо. [cf. ходи 2].

хàјдȕк, хајдȕка, [ајдук] m. 1) der Straßenräuber, latro (in dieſem Lande weniger abſcheulich, und näher dem Heldenthume); отишао у *хајдуке*, er iſt ein Räuber geworden, inter latrones abiit. [cf. пустања, 2 гуса, гусар 1, усар, усарин]. Народ наш мисли и пјева да су у нас хајдуци постали од Турске силе и неправде. Да речемо да гдјекоји отиде у хајдуке и без невоље, да се наноси хаљина и оружја по својој вољи, или коме да се освети, али је и то цијела истина, да што је год влада Турска боља и човјечнија, то је и хајдука у земљи мање, а што је гора и неправеднија, то их је више, и за то је међу хајдуцима бивало кашто најпоштенијих људи, а у почетку владе Турске јамачно их је било и од прве господе и племића. Истина да многи људи не оду у хајдуке да чине зло, али кад се човјек (особито прост) један пут отпади од људскога друштва и опрости се сваке власти, он почне особито један уз другога и зло чинити; тако и хајдуци чине зло и народу своме, који их према Турцима љуби и жали, али се и данас чини хајдуку највећа срамота и пруга кад му се рече да је лопов и пржибаба. У стара су времена хајдуци, као што се и у пјесмама пјева, најрадије дочекивали Турке кад носе новце од дације, али је то у наше вријеме слабо бивало, него дочекују трговце и друге путнике, а кашто ударе и на кућу коме, за кога мисле да има новаца или лијепа руха и оружја, те га похарају. Кад коме ударе на кућу, па не нађу новаца, а мисле да их има, они га уцијене па му одведу сина или брата, и воде га са собом докле им год он уцјену не однесе. Прави хајдук неће никад убити човјека који му ништа не чини, већ ако да га наговори какав пријатељ или јатак. Макар била и само два хајдука, опет се зна који је од њих двојице харамбаша (старјешина). Хајдуци љети живе по шуми и долазе јатацима те се хране, н. п. дођу коме на вечеру па им онај да што те понесу у торбама што ће јести до сјутра на вече; а кашто их јатак намјести гдје у шуми па им носи и ручак и ужину. Кад дође зима, они се растану и отиду сваки своме каком пријатељу на зимовник, али најприје уговоре кад ће се на прољеће и гдје састати. На зимовницима гдјекоји леже дању по подрумима или по другијем зградама, а ноћу се часте и пјевају уз гусле, а гдјекоји преобучени у просте хаљине чувају стоку као слуге. Ако који у одређено вријеме на рочиште не би дошао, друштво иде те га тражи, па ако би се догодило да јатак хајдука на зимовнику изда или убије, то сваки хајдуци гледају да освете макар и послије педесет година. Хајдуци у наше вријеме у Србији носили су највише чохане плаветне чакшире, доље на погама чарапе и опанке, горе чохане ђечерме и копоран, гдјекоји и доламу зелену или плаветну, а поврх свега куповни гуњ; на глави или ћелепоше или фесове или свилене капе кићенке, од којијех су свилене ките висиле с једне стране низ прси, и које је осим њих слабо ко носио; врло су радо носили на прсима сребрне токе, а који их нијесу могли набавити, они су мјесто њих пришивали сребрне крупне новце; од оружја имали су дугу пушку и по двије мале и велики нож. У Србији је за владе Турске готово у свакој кнежини био по један буљубаша (Турчин) са неколико пандура (међу којима је било и Срба и Турака), који су гонили хајдуке, а кашто кад би се хајдука много појавило и стали би често убијати и отимати, подизали су Турци и народ сав у потјеру, и премда су их гдјекоји људи у друштву тјерали и тражили а код кућа их по зградама и по шумама крили, опет се је кашто догађало да су их хватали и убијали: кога убију ономе пандури осијеку главу и однесу је у град, те се на коцу метне на беден, а кога Турци жива у руке докопају, онога набију на колац. А кад ни потјера не може ништа да им учини, онда Турци изиђу *на тефтиш*, т. ј. какав велики старјешина Турски изиђе с подоста момака у народ, па затвором, бојем и глобама нагони кметове и родбину хајдучку да се траже хајдучки јатаци и да се хватају хајдуци (а осим тефтиша у хајдукову родбину и у жену и дјецу, ако их има, није нико дирао, него су код својијех кућа живјели на миру). Тефтиши су особито бивали послије ратова кад многи људи од страха Турског побјегну у хајдуке. Кад се хајдук насити хајдуковања или га ко намоли и наговори да га се окани, он се преда, т. ј. поручи кметовима те му изваде од паше бурунтију, и онда опет изиђе међу људе, и послије тога нико му не смије споменути за оно што је хајдукујући учинио. Предани хајдуци послије по-

највише бивају пандури, јер су се одучили од рада пољскога; само кнез не може бити онај који је био хајдук. Хајдуци држе свој закон, посте и моле се Богу као и остали људи, и кад кога поведу да набију на колац, па га Турци понуде да се потурчи, да му опросте живот, он псује Мухамеда додајући: „па зар послије не ћу умријети?“ Хајдуци се сви држе за велике јунаке, за то у хајдуке слабо смије и отићи онај који се у се не може поуздати. Кад кога ухвате и поведу да набију на колац, понајвише пјевају иза гласа, показујући да не маре за живот. И предани је хајдук свагда слободнији и отресенији од другијех људи, не да на се никоме, и свак га се прибојава. Кашто по два и по три хајдука повежу и похарају много више људи; али кашто и они ударе на чудо гдје се не надају, н. п. за мога времена био је у Троношком прњавору неки Михаило Шишо, који је као момак ишао кашто уз Троношкога архимандрита Стефана Јовановића, и имао је врло добро и лијепо оружје; неколико хајдука договоре се да му ударе на кућу и оружје узму, али Шишо то дозна и још у који ће дан ударити, те наредивши шешану сакрије се за кућу у грах причаник; кад хајдуци дођу пред кућу, он потегне из шешане те једнога обори на земљу, па повиче: „хај море, удрите отуда!“ хајдуци остали онда прсну куд који и једва се састану послије неколико дана, а Шишо ономе убијеноме осијече главу и однесе Турцима те му даду челенку и бурунтију да може оружје носити свуда (и по варошима). Тако из народнијех пјесама познати Станко Црнобарац кад се 1805 године био одвргао у хајдуке, са шеснаест друга дочека у Троношкој планини уочи велике Госпође два трговца који су из Зворника носили рубу намастиру да продају; кад хајдуци иза грмова повичу: „предајте се! баците оружје! не гините!“ они то не послушају, него се стану бранити; пошто један од њих погине и другога, који дуге пушке већ није могао напунити него је бацио на земљу, погоди хајдук иза грма у малу пушку за појасом, он с другом малом пушком, коју је у руци држао, потрчи управо на хајдука: „на поље, курво, иза грма!“ па њега из пиштоља посред сриједе; хајдук падне, а он нагне у поток и утече; по том хајдуци чујући да изокола црквари гдјешто пуцају из пушака и вичу: „хај, море, шта је то?“ побјегну с рубом, а свога мртва друга оставе; трговац пак онај, коме је било име Илија, врати се из потока, те хајдуку осијече главу, па је однесе Турцима те и њему даду челенку и бурунтију као и Шишу. У Босни и у Херцеговини хајдуци се зову и Црногорци и њихови ускоци, који одонуд излазе те људе (понајвише Турке) харају и убијају, пак се опет враћају к својијем кућама. Тако су се звали и они јунаци нашијех пјесама, који су од прије, особито у XVI и XVII вијеку, излазили из Млетачкога приморја, те четовали по Турској крајини. И Турци имају хајдука, који се зову *кесеџије*, али су они коњици и не крију се онако као Српски, него иду и зло чине јавно. Оваки су хајдуци били и *крџалије*, као што је казано код ријечи ове. — 2) der Gerichtsheiduk in Ungern, Sirmien, haiduco, haiducus, lictor. [cf. пандур 2]. — 3) (у Пожешкој нахији) vide нâтега [1].

хајду́ков, а, о, des хајдук, *τοῦ* хајдук.

хајдукòвâње, n. das Räubersein, latrocinium.

хајдукòвати, дȳкујêм, v. impf. ich bin ein хајдук, latrocinor.

хајду́чêње, n. verbal. v. хајдучити се.

хајду́чија, f. (coll.) die Heiduken, haiduci.

хајду́чина, f. 1) das Räuberhandwerk, latrocinium. — 2) augm. v. [х]ајдук.

хајду́чити се, хàјдȳчи̂м се, v. r. impf. sich als хајдук stellen, simulo *τὸν* хајдук: Он је млађи, за што *се хајдучи* —

хајду́чица, f. die Räuberin, praedatrix.

хàјдȳчкâ тра́ва, f. vide [папрац] спориш. Кад се стрља међу дланима, кажу да је добра на сваку рану; за то се зове и *хајдучка* што се рањени хајдуци највише њоме лијече.

Хàјдȳчкâ Чèсма, f. извор код Топчидера (око једнога сахата од Биограда).

хàјдȳчки̂, кâ, кô, räuberisch, latronum.

хајду́штво, n. die Räuberei, latrocinium: Од ка' смо се дали у *хајдуштво* — Прођите се врага и *хајдуштва* —

хâјђиди [ајђиди]!* herrlich, wunderschön, praeclarus. cf. ђиди.

хâјка [ајка], f. die Treibjagd, venatio, qua excitatae a servis ferae, in biviis triviisque a venatoribus excipiuntur: Ни моја *хајка*, ни моја засједа, т. ј. нијесам започео, не ћу ни расправљати.

хàјкâње [ајкање], n. verbal. v. хајкати.

хàјкати [ајкати], кâм, v. impf. 1) jagen, venor. — 2) н. п. свиње, vor sich hertreiben (вичући хај! хај!), ago. — 3) н. п. чворке, verscheuchen durch den Ruf [h]aj, abigo voce [h]aj!

хàјкâч, хајка́ча, [ајкач] m. 1) der Treiber, actor. — 2) Treiber (auf einer Treibjagd), qui excitat feras.

хàјкача [ајкача], f. (у Сријему) die Ochsenpeitsche, scutica major: Стрпа мене у врећу! Па он узе *хајкачу* —

хàјкнути [ајкнути], нêм, v. impf. auftreiben, excito: Тамо *хајкни* звјерад из планине —

хàјош, хајòша, [ајош] m. (у војв.) der Schiffsknecht, helciarius. cf. лађар.

хàјошки̂ [ајошки], кâ, кô, Schiffsknechts-, helciariorum.

хáјтер [(ајтер)*], m. (у Ц. г.) vide хатер: Рад *хајтера* његовијех слуга —

1. **хâк** [1 ак],* m. 1) der Lohn, die Beſoldung, stipendium, merces. cf. [vide] плата. — 2) хак му је, das hat er verdient! es iſt ihm recht geſchehen, habet, habet sibi. — 3) доћи коме хака главе, zu Grunde richten, perdo: И кад њему *хака* главе дођох —

2. **хâк** [2 ак], m. душак, Hauch, halitus, cf. [2] ак [1]: Пасји *хак* мора не мути.

хâла, f. (у Дубр.) der Schmutz, sordes: воња *халом*.

хâлав, а, о, (у Дубр.) ſchmutzig, sordidus. [vide] прљав, cf. гнусан.

хàлâл,* халáла, [алал] m. vide благослов: дао ми је с *халалом*; што човјек с правдом стече, то му је *халал*; да му је *халал*!

халáлити, хàлâлīм, [алалити] v. pf. vide [cf.] опростити [3], благословити [2]. Кад који што купи од кога, а он каже: „*Халали*, брате.“ А онај му одговори: „Да ти је халал;“ Један другом крвцу *халалише* —

халаљúвање [алаљивање], n. das Segnen, benedictio.

халаљúвати, халâљујēм, [алаљивати] v. impf. ſegnen, benedico

хàлан, у загонеци: *Халан* јаше на *халану*, хам му је кита до копита (ован).

хàлâх,* m. (у Босни у Срба Турског закона) vide Бог: Не изједини, *Халаху*, крста!

хâлва* [алва], f. 1) eine Mehlſpeiſe (von Weizenmehl, Schmalz und Honig), cibi genus. — 2) од ораха, која се продаје. — 3) cf. прстен [3].

халвàлук* [алвалук], m. das Trinkgeld (auf халва), was man Neugekleideten abforbert, cor ollarium, manusculum: дај *халвалук* (ſagt man wie in Oeſterreich: den Schneider auszwicken) [cf. алдумашче]: Здрава била, Ајко Атлагића,| Здрава била и гаће дерала,| А и мени *алвалука* дала —

халвàџија* (хâлвација) [алвација], m. Halwahändler, qui vendit халва.

хàлка [алка],* f. 1) гвозден колут, ein eiſerner Ring, z. B. Thürring, Feſſel, annulus, cf. [звекир 1,] биочуг: Ко то куца *халком* на вратима? — 2) (у Сињу) игра у којој млади момци трчећи на коњима погађају копљем у халку, која је особито за то начињена, и то се каже *трчати халку*. Неколико момака обученијех у народне своје хаљине (чакшире око растрижи везене златом, јечерма с илицима или токама, преко ње црвен појас; а по њој долама (плаветна или од какве друге боје) са сребрнијем пуцима и шемметима и остраг са шеритима и китама, на глави у врху шири калпак од видре или каке друге фине коже с бијелом перјаницом) и са окованом сабљом усједну на добре, и што је могуће љепше накићене коње, на којима спријед и кубуре висе, па носећи сваки копље у десној руци, скупе се на мјесту одакле ће трчати халку, па станувши све по два и два у ред отиду по свога старјешину, који се зове maestro de campo: кад се овако пође, напријед иду халкарски момци, за њима један пјешице са округлијем штитом на прсима, а поред њега са сваке стране по један носећи уз прси у руци буздован, а за овијема се води накићен и с кубурама и сабљом наоружан коњ. Старјешина узјахавши на коња, намјести се са својијем ађутантима, који поред њега јашу с голијем сабљама у рукама, и у ономе истоме реду као што су дошли одведе халкаре на биљегу, одакле они један по један трчећи на коњу погађају копљем у халку. Кажу да је ова игра ондје постала 1717 године, пошто су Турци разбијени и оданде истјерани.

хàлкâр, халкáра, m. cf. халка 2.

хàлкâрскӣ, ка, кō, cf. халка 2.

хàлуга [алуга], f. (у Ц. г. и по околинама) vide провалија: Док уљезе низ *халуге* тврде — 2) (у Бачк. и у Лици) vide коров, травуљина.

хâља, f. 1) (у Хрв. око Оточца) женска *хаљина* кратка и без рукава. — 2) (око Спљета) мушка дугачка плава хаљина, по којој се не опасује, Art Männer- und Frauenrock, chlamidis genus.

хáљак, хáљка, [аљак] m. (у Сињу) кратак гуњ, који није нашаран (а који је нашаран онај се зове *копоран*; дугачки пак гуњ зове се *хаљина*), eine Art kurzen Mantels, pallii genus.

хаљéтак [аљетак], тка, m. ein Kleidungsſtück, vestis.

хаљèтина [аљетина], f. augm. v. хаљина.

хàљина [аљина], f. (pl. gen. **хàљīнâ**) 1) у Србији се од прије звала хаљина од бијела сукна као гуњ, и то била мушка или женска, Art Oberkleid mit Aermeln, chlamidis genus. [vide гуњ]. cf. бјелача. — 2) ein Kleid, vestis. [cf. дреха, риза 1].

хаљúнак [аљинак], нка, m. (у Котору) hyp. v. хаљина 1.

хаљúнац [аљинац], нца, m. (у Лици) vide [гуњ] хаљина 1.

хàљине, хàљīнâ, [аљине] f. pl. 1) das Gewand, vestimenta. — 2) das Bettgewand, stragula.

хàљиница [аљиница], f. dim. v. хаљина.

хâљка [аљка], f. vide [гуњ] хаљина: *Хаљку* на батаљку; *Хаљку* стере на зелену траву —

хам, у загонеци, cf. халан.

хамáјлија [амајлија],* f. 1) запис или чини какве, што се носе уза се, н. п. хамајлија од пушке, од главобоље, од грознице и т. д., der Talisman, signum magicum. [vide запис 1]. — 2) она кесица или кутијца што се у њој носи запис, das Talisman-Käſtchen, capsula servando signo magico: Сарајлије златне *хамајлије*,| Што ђевојке носе у њедрима — 3) (у Ужк. н.) eine Art Apfel, mali genus [pirus malus L. var.].

хамàјлӣјца [амајлијца], f. dim. v. хамајлија.
хàмӑн,* **хама́ма**, [амам] m. das Badhaus, Badezimmer, balneum.
хамàмџик [амамџик],* m. dim. v. хамам. Хамамџик има у свакој Турској соби (гдје спавају људи са женама) за пећи.
хӑн,* **ха́на**, [ан] m. der Chan, deverticulum. [vide гостионица].
хàндрача, f. (у Дубр.) vide шума[1]. cf. андрак.
хӑнскӣ [ански], кӑ, кӧ, н. п. врата, без Chans, deversorii.
хàнџӑр[*], **ханџа́ра**, [анџар] m. велики нож, der Handſchar, cultes major, cf. јатаган: Па потрже злаћена *анџара* —
ха́нџија [(анџија)*], m. der Chanwirth, dominus deversorii.
ха́нџијин [анџијин], a, o, des Chanwirthes, domini deversorii.
ха́нџијскӣ [анџијски], кӑ, кӧ, Wirths-, do-
ха́нџијскӣ [анџијски], mini deversorii.
хӑпс [апс],* m. [1)] der Arreſt, custodia [vide затвор 1]: у *хапсу* човјек; метнули га у *хапс*. [— 2) vide хапсана].
хапса́на [апсана],* f. der Arreſt, das Arreſthaus, custodia. [cf. хапс (апс) 2, ариште, бухара (буара), бутурница].
хӑпсењӑк [апсењак], m. der Arreſtant, captivus, qui in custodia est. [cf ариштанац].
хӑпсењӑчкӣ [апсењачки], кӑ, кӧ, Arreſtanten-, captivorum.
хӑпсити [апсити], сӣм, v. impf. arretiren, verhaften, in custodiam mitto.
хӑпшӗње [апшење], n. das Arretiren, custodia.
хӑр[*], m. (loc. ха́ру) 1) der Pferdeſtall, stabulum equorum, cf. [vide] коњушница[1]: Добре коње у топле подруме,| А сватове на нове *харове* — 2) (у Ц. г.) der Hof, aedes, [vide] двор[1], cf. конак, ахар: Пију вино аге од Никшића| На бијелом *хару* Мушовића —
хӑрӑм,* **хара́ма**, [арам] m. [vide] проклетство (das Gegentheil v. халал), Fluch! male vertat: *харам* ти била со и хљеб, што си изјео код мене!
хàрамбаша [арамбаша],* m. поглавица хајдучки, der Räuberhauptmann, dux latronum.
хàрамбашин [арамбашин], a, o, des Räuberhauptmannes, ducis latronum.
хàрамбашовӑње [арамбашовање], m. das харамбаша-ſein, imperium latronum.
хàрамбашовати [арамбашовати], шујӗм, v. impf. харамбаша-ſein, imperito latronibus.
харӑмија [арамија],* m. der Räuber, Dieb, fur, latro (mit niederträchtigem Nebenbegriff, während der хајдук ihn nicht hat).
харӑмити, хàрӑмӣм, (cf. арамити) v. pf. verfluchen, exsecror. [cf. харам].
харамљи́вӑње [арамљивање], n. das Verfluchen, exsecratio.
харамљи́вати, хàрамљујӗм, [арамљивати] v. impf. verfluchen, exsecror.

1. **хӑрӑн**, a, o, (у Дубр.) abgetragen, abgenutzt, tritus.
2. **ха́ран**, рна, рно, (хӑрнӣ, нӑ, нӧ) (у Дубр.) dankbar, gratus. cf. захвалан.

хӑрӑр,* **харара**, [арар] m. вреће од костријети, ein Sack von Ziegenwolle, saccus e lana caprina. cf. [vide] вреће.
хàрӑрина [арарина], f. augm. v. харар: Погледајде, *харарино* моја,| Што ти чини болесница твоја.
1 **хàрӑч,*** **харача**, [1 арач] m. die Kopfſteuer, tributum, exactio capitum. [vide главарина]. Харач се плаћа (у Турскоме царству) цару од мушкијех глава почевши од седам година па до смрти.
2 **хӑрач,*** **хӑрча**, [2 арач] m. die Auslage, expensa. cf. [vide] трошак.
харӑчлија [арачлија],* m. der Kopfſteuer-Einnehmer, exactor tributi.
харӑчлијин [арачлијин], a, o, des харачлија, exactoris tributi.
харӑчлӣјскӣ [арачлијски], кӑ, кӧ, der Kopf-
харӑчлӣјскӣ [арачлијски], ſteuer-Einnehmer, exactorum tributi.
хӑрбија. [арбија],* f. шипка (дрвена или гвоздена), што се набија њом мала пушка, кад се пуни, der Ladeſtock, bacillus adigendae glandi plumbeae.
Хӑрва́т, Харва́та, m. у пјесми мјесто *Хрват*: Ја њу узет' тридесет *Харватах* —
харѐшли[*] (шишана) [лакат дуга]: И довати *харешли* шишану —
хàрзлак,* m.: Сваки носи по двадест пушака,| Све на један *харзлак* изгоњене —
хàрлина, f. (у Дубр.) eine Art Pflanze, herbae genus [galega L.?].
хӑрнӧст, **хӑрности**, f. (у Дубр.) die Dankbarkeit, gratus animus. cf. захвалност.
хàртија [артија], f. das Papier, charta [cf. књига 4, карта 2, ћаге]: Па узима дивит и *хартију* —
хартијӗтина [артијетина], f. augm. v. хар-
хартијӗшина [артијешина], тија.
хàртӣјца [артијца], f. dim. v. хартија.
харчàлија [(арчалија)*], f. пушка, von großem Kaliber, telum majus: А пушка је моја *харчалија*:| У пушци је дванаест сачама,| Свака сачма од дванаест драма,| А у зрну пуно седамнаест — А пусница пушка *харчалија*,| До рамена откиде му главу,| Не би сабља љевше порубила —
хӑрчӗње [арчење], n. das Verzehren, Verbrauchen, consumtio, absumtio.
хӑрчити [арчити], чӣм, v. impf. verbrauchen, absumo. [cf. 2 харач].
хӑрчити се [арчити се], чӣм се, v. r. impf. ſich in Unkoſten ſetzen, expensas facio.
хàчљив [арчљив], a, o, verſchwenderiſch, prodigus.
Хӑ̀ц [Ac], m. eine Gegend im Süden Serbiens, nom. propr. regionis. Хас је негдје око Гусиња [кнежина низ ријеку Лим близу Бе-

рана]: И покупи *Хасе* и Гусиња — А слуга му цркву Шудикову У ономе *Хасу* гиздаваше —

хасаба[*], f. (у Ц. г.) што женско из очине куће не може наслиједити, као н. п. кућа, гумно, зграда (градина), појата, и т. д. [vide стежер].

хасна [(асна)*], f. (у војв.) der Nutzen, Gewinn, utilitas. [vide] корист, cf. вајда.

хаснити [аснити], ним, v. impf. nutzen, prosum. cf. [vide] помоћи.

хаснити се [аснити се], ним се, v. [r.] pf. gewinnen, lucror. cf. [vide] помоћи се.

хаснòвит [асновит], а, о, nützlich, utilis. cf. [vide] користан.

1. **хâтар** [1 атар], m. (у војв.) das Gebiet, ager, fines.

2. **хáтар** [(2 атар)*], m. vide хатер.

хатàрџија [(атарџија)*], m. који ради по хатеру: *Хатарџија* ће највише бити у паклу (т. ј. који не раде по правди, него по хатару).

хáтер [атер],* m. der Gefallen, gratia, gratificatio [cf. 2 хатар (атар), хајтер (ајтер)]: суди по *хатеру*; не могу му кварити *хатера*.

хáтеров [атеров], а, о, in dem Sprichworte: *Хатерова* кућа у потоку, једва јој се шљеме види.

хâчик* [=ачик*], као отворено, frei, offen, patens: Он изиђе на гору Петрову, Отклено је *хачик* погледати, Погледати у Турску Удбину —

хаџи [аџи],* } m. der Pilger (Christ der in Je-
хаџија [аџија],*} rusalem, oder Türke der in Mekka gewesen ist), peregrinus religionis ergo. [vide поклоник]. Који Хришћанин отиде на Јерусалим а Турчин на Меку, онај се послије зове и пише *хаџија* док је жив: пред крштено име додаје *хаџи*, н. п. *Хаџи-Продан, Хаџи-Осман*; а кад се крштено не говори, онда се каже *хаџија*: Док погубим до два игумана: *Хаџи-Беру* и *Хаџи-Рувима* — Кад *хаџије* полазе на Бабу — Кад се жени Ришћанин *хаџија* —

хаџијин [аџијин], а, о, des Hadschi, peregrini religionis ergo.

хаџијница [аџијница], f. die Frau eines Hadschi, uxor peregrinatoris religiosi.

хаџијнски [аџијски],} kâ, kô, Hadschi-, pere-
хаџијски [аџијски], } grinatoris religiosi.

Хаџијци [Аџијци], m. pl. некако мјесто: Са *Хаџијска* два бега Хаџијца —

хаџикускун[*], *m. који се зове хаџија а није. од прилике као* хаџинедомак.

хаџилук [аџилук],* m. die Pilgerschaft, Pilgerreise, peregrinatio religionis ergo: отишао на *хаџилук*; био на *хаџилуку*.

хаџинедомак [аџинедомак], m. (komisch) ein Pilger, der aber nicht bis an das Ziel seiner Wallfahrt gegangen, peregrinator sacer imperfectus, mendax. [cf. хаџикускун].

хáџо [аџо], m. hyp. v. хаџија.

хâша [аша],* f. 1) vide абајлија. — 2) ударити у хашу, ablaugnen, infitior: Док је *хаша*, дотле кућа наша. cf. [vide] бах[1].

хàшâње [ашање], n. das Ableugnen, infitiatio. [vide 1 башење 3].

хàшати [ашати], шâм, v. impf. ableugnen, infitior. cf. [vide] башити[2].

хàшење [ашење], n. das Leugnen, negatio. [vide 1 башење 3].

хàшити [ашити], шîм, v. impf. vide [башити 2] хашати.

хвáла [вала, фала], f. 1) das Lob, laus. — 2) das Loben, Rühmen, laus. — 3) der Dank, gratiae: *хвала* на конаку! *хвали*, брате! *хвала* ти на части! *Хвала* тебе на твојој здравици, Ал' нехвала на такој бесједи —

хвàлилац, лиоца, m. der Prahler, jactator, cf. [хвалџија (валџија),] хвалиша: Не боји се лисица вечерњега *хвалиоца*, него јутрењега ранноца.

хвáлити, **хвâлîм**, [валити, фалити] v. impf. loben, rühmen, laudo.

хвáлити се, **хвâлîм се**, [валити се] v. r. impf. sich loben, rühmen, prahlen, se laudare: Ко се *хвали*, сам се квари.

хвàлиша, m. der Prahler, jactator: У *хвалише* свашта више. cf. [vide] хвалилац.

хвáлџија [валџија], m. vide хвалиша.

хвâљен Исус! говоре кршћани кад се састану мјесто: *помози Бог*! Gelobt sei Jesus! И на то се одговара у Славонији: *Навик амин*! а у Далмацији: *Вазда и Марија*.

хвáљење [ваљење], n. das Loben, laudatio.

хвàт [ват, фат], m. (loc. хвáту) die Klafter, decempeda.

хватàнија [ватанија], f. (у Барањи) vide везанија.

хвàтâње [ватање, фатање], n. das Fangen, captatio.

хвàтати [ватати, фатати], тâм, v. impf. fangen, capto. [cf. хитати (итати) 3, фитати].

хвàтати [ватати] се, тâм се, v. r. impf. n. u. у коло, fassen, prehendo. cf. ухватити се.

хвàтити [ватити, фатити], тîм, v. pf. ergreifen, prehendo: *Хвати* кују, pejo!

хвàтити [ватити, фатити] се, тîм се, v. r. pf. брда, посла, bezukommen, ingredior, aggredior.

хвàтљика [ватљика], f. ein Scheit Holz, pars ligni secta.

хвóја, f. (у Дубр.) vide грана [1].

[**хеј**, vide ej.]

хèлбетенâ [(елбетена)*], да ако, vide да 7.

хèљда[*], f. cf. [vide] ељда.

[**хем**,* vide ем.]

хèмâн [еман],* m. vide [2] àмâн.

хèмшерија [емшерија],* m. vide земљак.

хèмшеријин [емшеријин], а, о, landsmännisch, popularis.

хéмшо [емшо], m. hyp. v. хемшерија.

хèндек* [ендек, јендек 1], m. der Graben, fossa. [vide прокоп 1].

Хéра [Ера], m. (ист.) vide Херо.

Хѐрâк [Ерак], m. Mannsname, nomen viri: Ни куди *Херака*, ни хвали Петака: оба су брата једнака.

хергѐла [ергела],* f. das Gestüt, equaria.

[**Херин** (Ерин), а, о, des Хера, *τοῦ* Хера.]

Хêркиња [Еркиња], f. vide Херцеговка.

Хéро [Еро], m. vide Херцеговац. [cf. Хера].

херòглав [ероглав], *а, о,* [vide разрок].

херòглавац, *херòглâвца,* [јероглавац] m. [човјек разрок].

хêрски̂ [ерски], кâ, кô, vide Херцеговачки.

Хѐрцеговац [Ерцеговац], ôвца, m. ein Herzegower, hercegoviensis.

хѐрцеговачки̂ [ерцеговачки], кâ, кô, herzegowisch, hercegoviensis.

Хѐрцеговина [Ерцеговина], f. die Herzegowina, Hercegovina, ducatus S. Sabbae: *Херцеговина* сав свијет насели, а себе не расели.

Хѐрцегôвка [Ерцеговка], f. die Herzegowinerin, mulier e ducatu S. Sabbae.

Хѐрцегôвче [Ерцеговче], чета, n. der junge Herzegowiner, puer e ducatu S. Sabbae: Није оно момче *Херцеговче* —

Хѐрцег [Ерцег] **Стјѐпâн**, m. (ст.) Herzog Stephan, Dux Stephanus: Маче војску *Херцеже* Стјепане —

хѐсâп,* хесáпа, [есап] m. vide рачун 1.

хесáпити, хѐсâпи̂м, [есапити, есабити], v. impf. 1) vide рачунити. — 2) meinen, dafür halten, existimo, [vide] цијенити [3], cf. мислити: ја *хесапим* да је тако. — 3) achten, curo [vide поштовати]: Како јунак пушку не *хесапи* —

хесáпити се, хѐсâпи̂м се, [есапити се] vide рачунити се.

хесáпљêње [есапљење, есабљење], n. vide рачуњење.

хѐспâп[*], хеспáпа, [еспап] m. (у војв.) vide роба.

хѐћим [ећим],* m. vide љекар: Да тражимо лагахне *хећиме* —

хећи̂млук [ећимлук],* m. Arzeneikunde, ars medicinalis.

хѐћимов [ећимов], а, о, vide љекаров.

хѐћимски̂ [ећимски], кâ, кô, vide љекарски.

хѐћи̂мштина [ећимштина], f. vide љекарина: Медизима *хећимштину* плати —

хи̂жина [ижина], f. vide клијет [3 и 4].

хи̂ла* (cf. ила), f. Unrecht, injuria [vide пријевара 1]: Да му царе *хилу* не учини —

хи̂љав [иљав], а, о, am Auge beschädigt, laesus oculo.

хи̂љада [иљада], f. (pl. gen. хи̂љâдâ) Tausend, mille. cf. [vide] тисућа.

хи̂љадâр [иљадар], m. einer der Tausende besitzt, homo mille numorum (dives). [vide тисутњик].

хи̂љадити [иљадити] **се,** ди̂мо се, v. r. impf. н. п. овце, vertausendfachen, auf tausend anwachsen, augeri millies: Трипут му *се хиљадиле* овце —

хи̂љадица [иљадица], f. dim. v. хиљада.

хи̂љађење [иљађење], n. das Vermehren zu Tausenden, incrementum miliarium.

хи̂мба, f. (по зап. кр.) vide пријевара [1].

хи̂мбен, а, о, betrügerisch, fraudulentus. [vide] лажан, cf. лажљив, пријеваран.

хи̂ра, f. (у Ц. г.) слатка сурутка, das Käsewasser, serum lactis.

хи̂ска, f. (у Ц. г.) vide фиска: Учинише *хиску* и весеље —

хи̂т, m. (у Хрв.) vide хитац.

хи̂тан [итан], тна, тно, н. п. посао, pressant, dringend, eilig, urgens, necessarius.

хи̂тâње [итање], n. 1) vide [2] бацање. — 2) das Eilen, festinatio. — 3) das Greifen, prehensio.

хи̂тар [итар], тра, тро, schnell, velox. [cf. вришак (фришак) 2, обртан, окретан, хитрен (итрен); жустар].

хи̂тати [итати], хи̂тâм, v. impf. 1) vide [2] бацати [1]. — 2) eilen, festino. [cf. хитјети (итјети); брзати 2, прешити, журити се, наглити]. — 3) (у Дубр.) greifen, prehendo. cf. [vide] хватати.

хи̂тати се, тâм се, v. r. impf. (у Дубр.) greifen, prehendo: Чоек *се* у невољи *хита* дрвља и камења.

хи̂тац, хи̂ца, [(итац) cf. хит] 1) на један хитац, auf einmal, im Nu, repente. — 2) један хитац барута, т. ј. онолико колико се пушка може напунити само један пут, ein Schuß Pulver, portio singula pulveris pyrii. [cf. метањ, набој 3].

хи̂тети [итети], ти̂м, (ист.) vide хитјети.

хи̂тимицê [итимице], 1) schleudernd, jactu, cf. [vide] врзимице: Он се хити добре *хитимице* — 2) хитно, flüchtig, properatim [vide брзо 1]: *Хитимице* књигу проучио —

1. **хи̂тити,** ти̂м, (зап.) vide хитјети.

2. **хи̂тити** [итити], ти̂м, vide бацити [1].

хи̂тјети, хи̂ти̂м, [итјети] v. impf. (југоз.) eilen, festino. [vide хитати 2].

хи̂тлен [итлен], а, о, (у војв.) eilfertig, properus.

[**хитно,** adv. vide брзо 1; *види* s. v. спрешно *и* хитимице 2.]

хи̂тња [итња], **хи̂тôст** [итост], **хи̂тôшт** [итошт], f. die Eile, festinatio [cf. дотуга; наглост; преша]: *Хитња* је ђаволски посао; у хитошти; У *хитошти* мача повадио —

хи̂трен [итрен], а, о, vide хитар.

хитри̂на [итрина], f. die Schnelligkeit, velocitas. [cf. хитрост (итрост)].

хи̂тропрêља, f. Schnellspinnerin, cita netrix: У другоме Јана *хитропреља* —

хи̂трôст, хи̂трости, [итрост] f. vide хитрина

хи̂ћêње [ићење], n. das Eilen, festinatio.

хи̂ћети, хи̂ти̂м, [ићети] (јуж.) vide хитјети.

хлâд [лад], m. (loc. хлáду) der (kühle) Schatten, umbra; fig. сједи у *хладу*, т. ј. у хапсу.

хлáдак, хлáтка, [ладак] m. hyp. v. хлад.

хлáдан [ладан], дна, дно, (хлâдни̂, нâ, нô) 1) kühl, refrigeratus. — 2) kalt, frigidus.

хла̀денац (cf. **кладенац**), ёнца, m. (у Боци) vide студенац, извор: Наведох воду са три *хладенца* —

хла̀дити, хла̀ди̂м, [ладити] v. impf. kühlen, refrigero.

1. **хла̀дни̂к, хладни́ка**, [1 ладник] m. (око Ибра) der Sonnenſchirm, umbella. [vide штит 2].

2. **хла̀дни̂к** [2 ладник], m. Lauberhütte, casa frondea.

хладно̀ков [ладноков], m. (Kaltſchmied) ein Schimpfwort für einen Schmied, convicium in fabrum ferrarium. cf. студенклеп.

хладно̀ћа [ладноћа], f. die Kälte, frigus.

хла̀дњача [ладњача], f. vide луковача.

хла̀днети [ладнети], (ист.) } **дни̂м**, v. impf.
хла̀днити [ладнити], (зап.) } kalt werden, frigesco.
хла̀дњети [ладњети], (јуж.) }

хладо̀ва̂ње [ладовање], n. die Erhohlung, aurae captatio.

хладо̀вати, хла̀дујём, [ладовати] v. impf. (у Дубр.) im Schatten ſich erhohlen, friſche Luft ſchöpfen, auram captare, per umbras incedere: Соко лети преко Сарајева, Тражи хлада гдје ће *хладовати* —

хладо̀вина [ладовина], f. die Kühle, frigus (umbrae, silvae).

хла̀долеж (хладо̀леж), [ладолеж], m. *1)* die Zaunwinde, convolvulus sepium [L.]. — *2) човјек који не ради радо, него хоће да лежи у хладу.*

хла̀ђан [лађан], a, o, dim. v. хладан.

хла̀ђе̂ње [лађење], n. das Kühlen, refrigeratio.

хла̀мина, f. (у Дубр.) der Pantoffel, crepida.

хла̀пимуха [лапимуха], m. каже се човјеку вјетрењаку, који много ланда језиком (и мисли се на пса кад хвата мухе?), das Klatſchmaul, garritor.

хла̀пити [лапити], пи̂м, } v. pf. ſchnappen, capto.
хла̀пнути [лапнути], нё̂м, }

хла̀птање [лаптање], n. das Schlampampen des Hundes, der etwas Flüſſiges iſt, manducatio canina.

хла̀птати, хла̀пћё̂м, [лаптати] v. impf. ſchlampampen, manduco (more canis).

хла̀ча [лача], f. (у Сењу) vide чарапа.

хла̀че, хла̀ча̂, [лаче] f. pl. (у Славонији) vide чакшире [1].

хлѐб [леб], m. (ист.) vide хљеб.

хлѐбан [лебан], бна, бно, (ист.) vide хљебан.

хлѐба̂р [лебар], m. (ист.) vide хљебар.

хлѐбара [лебара], f. (ист.) vide хљебара.

хлѐба̂рев [лебарев], a, o, (ист.) vide хљебарев.

хлѐба̂ров [лебаров], a, o, (ист.) vide хљебаров.

хлѐбац, хлѐпца, [лебац] (ист.) vide хљебац.

хлѐбни̂ [лебни], на̂, но̂, (ист.) vide хљебни.

хлѐбница [хљебница], f. (ист.) vide хљебница.

хлебо̀ждер [лебождер], m. (ист.) vide хљебождер.

хлѐпчић [лепчић], m. (ист.) vide хљепчић.

хлѝб [либ], m. (зап.) vide хљеб.

хлѝба̂р [либар], m. (зап.) vide хљебар.

хлѝба̂рев [либарев], a, o, (зап.) vide хљебарев.

хлѝба̂ров [либаров], a, o, (зап.) vide хљебаров.

хлѝбац, хлѝпца, [либац] m. (зап.) vide хљебац.

хлѝбни̂ [либни], на̂, но̂, (зап.) vide хљебни.

хлѝбница [либница], f. (зап.) vide хљебница.

хлибо̀ждер [либождер], m. (зап.) vide хљебождер.

хлѝпчић [липчић], m. (зап.) vide хљепчић.

хљѐб [љеб], m. (јуж.) 1) das Brot, panis. [cf. крух (кру, крув)]. — 2) *pl. хљебови*, der Laib Brot, panis. [cf. хљебац (лебац) 2, глава 7].

хљѐбан [љебан], бна, бно, [јуж.] n. p. мјесто, т. ј. гдје има доста хљеба, brotreich, pane abundans.

хљѐба̂р [љебар], m. (јуж.) der Brotbäcker, pistor. [cf. вурунџија (фурунџија) 2, пекар, пећар, пиперџија].

хљѐбара [љебара], f. [(јуж.) 1)] die Brotkammer, cella penaria. cf. хљебница [1. — 2) vide комадара].

хљѐба̂рев [љебарев], } a, o, (јуж.) des Bäckers, pi-
хљѐба̂ров [љебаров], } storis: Далеко је *хљебарова* кућа (кажу дјеци кад често ишту хљеба).

хљѐбац, хљѐпца, [љебац] m. (јуж.) 1) (у Србији, у Босни и Херцеговини, dim. v. хљеб, n. p. да ти да мајка *хљепца* (говоре жене дјеци). — 2) (лебац) (у војв.) der Laib Brot, n. p. по што је овај *хљебац*? велики *хљебац* и т. д. (и слабо се говори у коме другом падежу осим именителнога и винителног). [vide хљеб 2].

хљѐбни̂ [љебни], на̂, но̂, (јуж.) Brot-, panis. [cf. крушни].

хљѐбница [љебница], f. (у Ц. г.) 1) гдје хљеб стоји, vide хљебара [1]. — 2) гдје хљеба доста има, n. p. земља, brotreich, pane abundans.

хљебо̀ждер [љебождер], m. (јуж.) der Brotfreſſer, panis consumptor: имам у кући доста *хљебождера*.

хљѐпчић, m. dim. v. хљеб 2.

хмѐљ, хмѐља, [мељ] m. der Hopfen, humulus lupulus Linn.

хмѐљевина [мељевина], f. die Hopfenſtaude, frutex humuli lupuli Linn.

хо̀бе̂р, m. 1) (у Ц. г.) бријег, die Bergkuppe, montis culmen. — 2) der Kamm (des Hahns), crista. cf. [vide] обер.

хо̀д, хо̀да, [1 од] m. (loc. хо̀ду) der Gang, incessus: познајем га по *ходу*. Овај коњ има добар *ход*. Добре *ходе*! (рече се у Црној гори).

хо̀дање [одање], n. das Spaziren, ambulatio.

хо̀дати, хо̀да̂м, [одати] v. impf. ſpaziren, ambulo.

хо̀дац, хо̀ца, [одац] m. n. p. коњ, или човјек, der gut gehen kann, pedibus celer.

хо̀ди, хо̀дите, [оди, одите] 1) komm her, kommt her, veni, venite, adeste. — 2) laßt uns, cf. хајде: Већ *ходите* да ми побјегнемо — А ви *ход'те* да их дијелимо —

хо̀дилица [одилица], f. die Gehſt, quae it (vagula): Ријеч бјеше, брате, *ходилица*, Она оде од уста до уста — Није ријеч свилена

марама,| Да је свијеш па у њедра метнеш,| Већ је ријеч једна *ходилица*,| Отићи ће од уста до уста —

хо̀дитељ, m. у загонеци: Три четири *ходитеља*, пети шести бодитеља, седми осми поклопиш а девети завртиш (во̂).

хо̀дити, хо̀ди̂м, [одити] v. impf. 1) gehen, incedo. [cf. ићи (исти, ити) 1]. — 2) weggehen, abeo [vide одлазити 2]: *Ходи*, ђаволе, од моје душе!

хо̀дуље, хо̀ду̂ља̂, [одуље] f. pl. die Stelzen, grallae. [vide гигаље].

хо̀ђа [ођа], f. das Gehen, itio: рђава *хођа* (н. п. по злу путу, по снијегу без пртине).

хо̀ђе̂ње [ођење], n. das Gehen, incessus.

хо̀ј, (у Ц. г.) vide *ходи*: Секо моја, *хој* да се узмемо —

[**хо̀лба**, f. die Flasche, „Halbe," lagena; cf. ица.]

хо̀ли [оли 3], мјесто *хоћеш ли*: Давран, кикило, *холи* се мити?| *Холи* се мити, *холи* чешљати — *Хол'* ми, душо, вјеру дати — *Хол'* му дати твоје чисто злато,| *Хол'* је њему дати за љубовцу? —

хо̂мо, (у Ц. г.) мјесто *ход'мо* (ходимо).

хо̀мӯт [омут], m. н. п. сијена, Handvoll, manipulus. [cf. омуђ].

хо̀ндељ, m. (у Конављу) Art Frauenhaube, mitrae genus. [cf. финдељ].

хо̀рјатин [орјатин], m. (*χωριάτης*, Bauer) Halunke, Spitzbube, nebulo: *Хорјатине* и хорјатски сине!| Тако ли се коњи провађају —

хо̀рјатка [орјатка], f. (Schimpfwort) das weibliche von хорјатин [cf. хорјаткиња (орјаткиња)]: Да је Имбра *хорјатка* родила —

хо̀рјаткиња [орјаткиња], f. vide хорјатка.

хо̀рјатскӣ [орјатски], ка̂, ко̂, Spitzbuben-, nebulonum: Да је Имбро рода *хорјатскога* —

хо̀ро [оро], n. (у Црној гори, а и у источнијем крајевима Србије, особито по варошима) vide коло 3: Под њом игра дивно *хоро* — Игра *хоро* на брег мора —

Хо̀та̂ш, m. Mannsname, nomen viri.

хо̀тимице̂, } abſichtlich, consulto. cf. [vide] на-
хотӣмце̂, } валице.

хо̀тјети, хо̀ћу, (хо̀тио, хо̀тјела) vide **хтјети**.

хо̀ћак [оћак], ћка, ћко, (у Сријему) willig, promptus: *хоћка* је то жена; коњи су му *хоћки*, добро вуку.

хо́ће, m. derjenige der will, qui vult, у овој пословици: Ако не ће нећо, а оно ће *хоће*.

хо̀ћу [оћу], ich will, volo, cf. хтјети.

хо̀џа* [оџа], m. (pl. gen. хо̂џа̂) Chodſcha (türkiſcher Geiſtlicher), sacerdos turcicus: *Хоџа*, камо вакуп? cf. вакуп. *Хоџа*, не боје те се дјеца; — Вала ни ја дјеце.

хо̀џин [оџин], а, о, des Chodſcha, sacerdotis turcici.

хо̀џиница [оџиница], f. die Frau des Chodſcha, sacerdotis turcici uxor.

хо̀џинскӣ [оџински], ка̂, ко̂, Chodſcha-, sacerdotis turcici.

[**1 храбар**, бра, m. vide 1 рабар.]

2 хра́бар [2 рабар], бра, бро, (хра̂бра̄, ра̂, ро̂) tapfer, fortis. [cf. храбрен (рабрен)].

хра̀брен [1 рабрен], а, о, (у прим.) vide [2] храбар: Јунак поткива коња *храбрена* —

хра́бре̂ње [рабрење], n. das Muthmachen, Ermuthigen, hortatio militum ut bono sint animo.

хра́брити, хра̂бри̂м, [рабрити] v. impf. anfeuern, animum addo [cf. слободити]: Србадију око себе *храбре* —

хра́бро̂ст, хра́брости, [раброст] f. die Tapferkeit, virtus.

хра́ка̂ње [ракање], n. das Räuspern, screatus.

хра́кати, хра̂че̂м, [ракати] v. impf. räuspern, screo.

хра́кнути, хра̂кне̂м, [ракнути] v. pf. räuspern, excreo.

хра̂м, хра́ма, m. у шаљивој приповијеци, die Kirche, aedes sacra. [cf. црква].

хра́ма̂ње [рамање], n. das Hinken, claudicatio.

хра́мати, хра̂мље̂м, [рамати], v. impf. hinken, claudico.

хра́на [2 рана], f. 1) die Nahrung, victus. [cf. занра]. — 2) [*Храна*] Frauenname, nomen feminae. — 3) cf. [vide] златоје.

[**Храниса̀в**, m. vide Раниса̀в.]

хра̀нитељ [ранитељ], m. der Ernährer, nutritor, altor: *хранитељу* мој (кажу волу кад га милују); Кам' волови, моји *хранитељи* —

хра́нити, хра̂ни̂м, [2 ранити] v. impf. 1) nähren, alo. — 2) bewahren, servo. cf. [vide] чувати.

хра́нити се, хра̂ни̂м се, [2 ранити се] v. r. impf. 1) ſich nähren, sustentor. — 2) ſich hüten, caveo.

храњѐни̂к [2 рањеник], њени́ка, m. 1) Zögling, alumnus. — 2) das Maſtſchwein, porcus fartilis.

храњѐница [рањеница], f. (у војв.) das Zuchtmädchen, die Ziehtochter, puella educata in domo mea. [cf. нахранка (наранка), нахранкиња (наранкиња)].

храњени̂че [рањенице], чета, n. т. ј. прасе, das Maſtſchwein, porcellus saginatus.

хра́њѐње [2 рањење], n. 1) das Nähren, altio, nutritio. — 2) das Bewahren, servatio.

хра̀пав, а, о, vide рапав.

хра̀пе, хра̂па̂, f. pl. vide рапе.

хра́поња, m. vide рапоња.

хрӯст, хра́ста, m. vide [2] рӯст (ра́ста) mit allen Ableitungen.

хр̀бат, хр̄пта (хрбата), [рбат] m. der Rücken, dorsum.

Хр̀ва̀т, Хрва́та, [Рват] m. der Kroate, Croata.

Хрва́ти [Рвати], m. pl. Kroatien, Croatia [vide Хрватска]: Па ти зовни у *Хрвате* равне| Побратима од *Хрвата* Мату —

Хрва̀тица [Рватица], f. Kroatin, Croata mulier.

Хр̀ва̀тскӣ [Рватска], f. adj. Kroatien, Croatia. [cf. Хрвати].

хр̀ва̀тскӣ [рватски], ка̂, ко̂, kroatiſch, croaticus.

хр̀ва̀штина [рваштина], f. (у Далм.) вино које

није из приморја него изнутра из земље и које није добро као аримορско, Dalmatiner Wein aus dem Innern des Landes, vinum interioris Dalmatiae a maritimo diversum.

Хр̏гӯд, m. планина у Херцеговини близу града Стоца.

хрѐб, m. (по зап. кр.) vide пањ: Тешко кући без чоека а огњишту без *хреби*.

хрѐк, m. (у Дубр.) Stamm, Strunk, caudex, truncus. [vide] дебло, cf. стабло.

хрѐн, хрѐна, m. [рен] (у Дубр.) der Meerrettig, cochlearia armoracea Linn. [1) armoracia rusticana Lam.; — 2) Löffelkraut, cochlearia macrocarpa W. K.].

хре́чак, чка, m. (у Дубр.) жилица у дрвета, Wurzelchen, radicula.

хри́д (cf. рид), f. u. m. (loc. хри́ду) (у Дубр.) der Felsen, rupes [cf. хрида (рида 1)]: Тер се меће низ високе *хриди* —

хри́да [рида 1], f. vide хрид.

хри́дина, f. augm. v. хрид.

хри́павац [рипавац], âвца, m. vide рикавац 1.

хри́пање [рипање], n. das ſtarke Huſten, tussitio anhela.

хри́пати, хри́пам (пљêм), [рипати] v. impf. keichen, ſtark huſten, tussio.

1. **Хри́ста** [1 Риста], m. (ист.) vide Христо.

2 **Хри́ста** [2 Риста], f. Frauenname, nomen feminae.

Хри́стан [Ристан], m. Mannsname, nomen viri.

Хри́стивоје [Ристивоје], m. Mannsname, nomen viri.

Хри́сто [Ристо], m. (јуж.) hyp. v. Христан. [cf. 1 Христа (Риста)].

Хри́стов [Ристов], a, o, Chriſti, Christi: Ми рецимо три ријечи *Ристове* —

христо́гра̏ње, n.: Пак натргај *христограње* зелено —

Хри́стос, Хра̀ста (Христо̀са), [Ристос] m. Chriſtus, Christus. [cf. Исукрст].

Хри́шћанин [Ришћанин], m. 1) der Chriſt, christianus. Калуђери зову свакога човјека Хришћанином (кад му не знаду имена), као и жену Хришћаницом или Хришћанком. — 2) Срби Грчкога закона. cf. [1 мутлак, ркаљ;] Кршћанин.

Хри́шћанинов [Ришћанинов], a, o, des Chriſten, christiani.

Хри́шћаница [Ришћаница], f. eine Chriſtin, christiana. cf. Хришћанин.

Хри́шћа̑нка [Ришћанка], f. vide Хришћаница.

хришћа́нлук [ришћанлук], m. die Chriſtenheit, populus christianus.

хри́шћа̑нски [ришћански], ка̂, ко̂, chriſtlich, christianus: И *Хришћанску* вјеру да испуњаш —

хр̏ка̑ње, n. verbal. v. хркати се.

хр̏кати се, ка̂м се, v. [г.] impf. (у Ц. г.) као тискати се, чупати се с киме, ſtreiten, rixo.

хр̏ли̑, а̑, о̑, (у приморју) vide [в р̏о] врли: *хрли* момак, т. ј. добар, јак, здрав.

Хр̏мањ, мња, m. манастир пуст на сухој међи гдје се састаје Уна и Унац; близу њега имају зидине од куле истога имена.

[Хрњетина Мујо, m. vide Рњетина Мујо.]

хр̏о, хр̏ла, ло, (у Ц. г.) vide вр̏о. cf. хрли.

хрѐм [ром], a, o, lahm, hinkend, claudus. cf. [багав, бангав, топаласт, шантав,] цотав.

хро̀мац, мца, [ромац] m. крме које охроне на путу, der Hinkende, claudus.

[**хромо**, m. vide 2 топал.]

хромо̀тиња [ромотиња], f. (у Ц. г.) die Lahmheit, clauditas.

хромо̀ћа [ромоћа], f. свињска, die Lahmheit, clauditas. cf. хромотиња.

хро̀пац [ропац], пца, m. das Sterberöcheln, extremus spiritus: дошао му *хропац*.

хропи̏та̑ње [ропитање], n. vide хропљење.

хропи̏тати, хро̀пиħе̑м, [ропитати] v. impf. 1) (у

хро̀пити [ропити], пи̑м, ſ Дубр.) ſchnarchen, sterto. — 2) röcheln (vom Sterbenden), spiritus interclusus arte meat.

хро̀пљење [ропљење], n. verbal. v. хропити. [cf. хропитање].

хро̀пња [ропња], f. 1) (у Дубр.) vide сипња. — 2) Sterberöcheln, spiritus interclusus.

хропо̀тиња [ропотиња], f. vide сипња.

хр̏т [рт], m. Windhund, canis vertagus [can. leporarius; cf. бонца 2].

хр̏тина, m. augm. v. хрт.

хр̏тица [ртица], f Windhündin, vertagа (?).

хр̏тичин [ртичин], a, o, der хртица.

хр̏тов [ртов], a, o, des Windſpiels, vertagi.

хртовоља, m. vide ртовоља.

хр̏чак, чка, m. [der Hamſter, cricetus frumentarius Pall.] vide рчак.

хр̏че [рче], чета, m. ein junger Windhund, catulus vertagi.

[**хтети**, хоħу, (ктети, тети, тенути) (ист.) vide хтјети; *види* s. v. ктети.]

хтѝти, хо̀ħу, [тити] (зап.) vide хтјети.

хтје̏ти, хоħу, [хотјети, кћети (ћети), тјети] v. impf. (јуроз.) 1) wollen, volo. — 2) lieb haben, amo: добро га *хоће* (у Дубр.), добро *се хоће*, т. ј. пазе се; Намамићу кога *хоћу*,| Нек издере јеменије;| Кога не *ћу*, и вељма,| Нек издере и четверо — 3) *хоће се* н. п. за тај посао много труда, man braucht, es iſt nöthig, erforderlich, opus est: Јер сам се скоро вјерила| Па ми *се хоће* дарови — 4) шта *се хоће*? шта *ћеш* де! was iſt zu thun!

хӯд, ху́да, до, (хӯдӣ, да̑, до̑, comp. хӯђа̑) [1 уд] (у Дубр.) ſchlecht, übel, malus [cf. худан (удан)]: Јао јадна, *худе* ти сам среће —

хӯдан [удан], дна, дно, vide худ: Моја змијо, мој *худни* породе —

худо̀ба, f. (у Дубр.) 1) Bosheit, malitia. [vide злоба]. cf. злоћа. — 2) der Böſe, Teufel, diabolus [vide ђаво]: *Худобо* паклена!

хӯка [ука], f. Geſchrei, clamor, cf. [vide] вика [1]: Сва је *хука* на вука, а иза вука и лисица сита.

ху́ка̑ње, n. vide укање.

ху́кати, ху̑чêм, v. impf. vide укати [cf. хуктати]: Боље је у појату фукати, но у полачу *хукати.*
ху̀ктâње, n. vide хукање.
ху̀ктати, ху̏кћêм, v. impf. vide [укати] хукати: Хоце вичу, а дервиши *хукћу* —
ху̏ла, f. (у Дубр.) der Tadel, vituperatio.
ху̏лити, лѝм, v. impf. (у Дубр.) tadeln, vitupero.
ху̏љêње, n. das Tadeln, vituperatio.
ху̑м, ху́ма, [2 ум 1] m. 1) der Hügel, collis. [vide бријег 1]. — 2) [*Хум*] брдо у Ловћену.
ху́мац [умац], мца, m. 1) dim. v. хум. — 2) [*Хумац*] многе се главице тако зову, н. п. у Грахову, у Боци код Новога.
ху́мка [умка (унка, уњка)], f. der Grenzhügel zwischen Besitzungen, tumulus limitaneus.
[**хуњкав** (уњкав), а, о, vide шуњав.]
[**хуп!** cf. вакуп 2.]
ху̏пнути, нêм, v. pf. poltern, intono: *Хупну* сестра, брату говорила —
ху̏тман, m. код рудара у приповијеци о Сребрноме цару.
ху́чац, чца, m. (у Рисну) Art Ohrenkrankheit [Ohrensausen], morbus quidam aurium [sussurus aur.].

Ц

цава̀рика, f. Schimpfwort für einen schlechten Wein, convicium in vinum malum.
ца̀втети, (ист.)
ца̀втити, (зап.)
ца̀втјети, (југоз.)
ца̀вћети, (јуж.)
} ца̀втѝм, v. impf. vide [цвјетати] цватити.
ца̀грије[*], ца̏грѝјâ, f. pl. коре од ножа. [vide ножнице]. cf. коре.
ца̏ка, ца̏ка, in der поскочице (Tanzweisen) Nachahmung des Lautes der Knöpfe, Münzen, u. dgl. beim Tanze, interj. de sonitu conflictorum saltantis.
ца̀ња, *m. u. f. ко је цањаь.*
ца̏њав, а, о, (у Рисну) н. п. човјек, *који се без невоље једнако тужи да нема и да му је мало.* [cf. пињав].
ца̀њâње, n. vide досађивање [2].
ца̀њати, њâм, v. impf. (у Рисну) vide досађивати [2].
ца̏па, f. (у Ц. г.) vide мотика.
ца̏пица, f. dim. v. цапа.
ца̀пћети, ца̀птѝм, v. impf. (по југоз. кр.) vide **цавтјети**: А *цапти* му ружа за калпаком —
ца̀пу̑н, цапу́на, m. (у Ц. г.) vide трнокоп.
ца̏р, m. [1)] der Kaiser, imperator. [cf. ћесар; — 2) у игри, cf. банати се].
цар А́рон, m. у овој пословици: Тако се не згрчио као и *цар Арон* под кош! (у Ц. г.)
ца̏рев, а, о, des Kaisers, imperatoris.
Ца̏рева Го̀мила, f. код Омиша од јужне стране каменити бријег, одакле Турци нијесу даље к Омишу доћи могли.
ца̏ревац, êвца, m. 1) der Anhänger des цар, qui sentit cum цар: *Царевац* је *царевац,* ако не ће имати ни новац; а магарац је магарац, ако ће имати и златан покровац. — 2) [*Царевац*] поток који утјече у Колубару с лијеве стране између Уба и Палежа. — 3) (у Сријему) kreuzblättrige Wolfsmilch, euphorbia lathyris [L.].
ца̏ревина, f. 1) das Kaisergut, res imperatoris. — 2) das Kaiserland, Kaiserthum, imperium. — 3) што се цару плаћа, Steuer, tributum. [vide главарина]. cf. харач.
ца̏ревић, m. 1) der junge Kaiser, imperatoris filius. — 2) (у Дубр.) vide зумбул. — 3) у Грбљу тако зову Латине и господу која је у царској служби.
ца̏ревица, f. т. ј. пара, eine Art Para, numuli genus.
Ца̏рев Ла̏з, m. [мјесто у Црној Гори] cf. лаз [2].
Ца̏рево По̏ље, n. поље у Хрватској у Огулинској регементи. Приповиједа се да се ондје некад био улогорио Турски цар с војском, па га на једноме брежуљку под шатором убио топ са града Модруша, и од тада се назвало *Царево поље.* Модруш је (сад пуст) више овога поља на југозападној страни и око читава два сахата има од њега до онога мјеста гдје се говори да је цар убијен.
ца̏рев цвѝјет, m. (у Староме Влаху) vide [титрица] прстенак *3* [б].
ца̑рза, f. (у Котару) као фуштан од вуне (плаве), Art Oberkleid, chlamidis genus.
Ца̏ригра̑д, m. 1) die Kaiserstadt (Konstantinopel), urbs imperatoria (Constantinopolis). [cf. Стамбол]. Србљи приповиједају да Цариград нијесу људи зидали, него да се сам саздао. Кажу да је некакав цар ловећи нагазио на мртву људску главу и прегазио је с коњем; онда му глава проговорила: „Шта ме газиш, кад ћу ти мртва досадити.“ Кад то чује цар, он сјашè с коња те узме ону главу и однесе кући; па је код куће сажеже, и оно угљевље од ње, пошто се охлади, стуче у прах, па завије у хартију и остави у сандук. Послије некога времена отиде некуда цар, а његова кћи (која је била дјевојка на удају), узме кључеве па отвори сандук и почне по њему нешто преметати; кад нађе онај прах у хартији, види да је некакав прах, али не зна какав је, па онда метне прст на језик те покваси, па умочи у онај прах и лизне мало да би дознала што је; по том га опет завије у хартију као што је и био и остави у сандук, а она од тога часа остане трудна. Кад се послије стане истраживати и испитивати од куд и како, дозна

се да је од оне главе. Кад дјевојка буде на том доба, а она роди сина. Кад узме цар још онако мало дијете у руке, а оно њему одмах рукама те за браду! Онда цар заповједи да донесу један тањир жива угљевља, а један дуката: да огледају чини ли то дијете из лудости, или од своје воље. „Ако (вели) буде дијете лудо, оно ће потрчати с рукама и за угљевље, ако ли не буде оно ће за дукате.“ Кад донесу пред дијете угљевље и дукате, а оно одмах рукама за дукате, а угљевљу ни мукает. Цар већ види да ће оно да се испуни што му је глава казала. Кад буде дијете већ велики момак, онда га цар отјера у свијет, и каже му: „Да се нигдје не станиш, док не нађеш гдје су се два зла ударила.“ — Ходајући тај момак по свијету, кад дође на оно мјесто гдје је сад Цариград, нађе глогов трн гдје се око њега обмотала гуја, па гуја пеца трн, а трн боде гују; онда помисли у себи: „Ево ово су два зла,“ па пође унаоколо разматрати она мјеста; кад дође онако унаоколо идући, опет поблизу онога трна, онда стане, па рече: „Овдје треба стати.“ У који мах то рече, у онај се мах обазре, а то се од онога трна до његовијех леђа (куд је год он ишао) створио зид. И од тога мјеста до онога трна, кажу да ни данас нема зида у Цариграду (а да се он није обазрео и да није рекао: „овдје треба стати,“ зид би за њим нарастао до трна). Послије он ту постане цар, и од свога дједа отме царство. — 2) у Троношкој планини (од намастира к југозападу) бријег и наврх њега зидине од старога градиња.

цѝ̀ригра̀дскӣ, кӑ, кӧ, Konſtantinopolitaniſch, constantinopolitanus. [cf. цариградски, стамболски].

Цѝ̀ригра̏ђанин, m. (pl. Цѝ̀ригра̏ђани) der Konſtantinopolitaner, Constantinopolitanus. [cf. Цариграђанин, Стамболија 1].

Цѝ̀ригра̏ђа̑нка, f. die Konſtantinopolitanerin, Constantinopolitana.

цѝ̀рина, f. 1) der Zoll, vectigal, portorium. [cf. баждарина 1, ћумрук]. — 2) Zollamt, telonium. [cf. ћумрук, ћумрукана]. — 3) [*Царина*] многа се мјеста у народу нашему тако зову, н. п. код намастира Шишатовца, код Смедерева, и т. д.

цѝ̀ринӑ̑р, m. vide царинник.

Цѝ̀рине, f. pl. у Кому мјесто (ливаде и језеро) гдје је (као што се приповиједа) *цар* Стефан излазио у лов и ћети на планину.

цѝ̀ринӣк, m. der Zollbeamte, der Zöllner, portitor, telonarius, publicanus. [cf. царинар, ћумрукчија].

цѝ̀ринӣчкӣ, кӑ, кӧ, Zöllner-, portitorum. [cf. ћумрукчијски, ћумрукчијски].

1. **цѝ̀рић**, m. 1) dim. v. цар. — 2) der Zaunkönig, motacilla regulus Linn. [cf. 1 попић, 2 царић].

2. **цѝ̀рић**, цари́ћа, m. vide [1] цѝ̀рић 2.

цѝ̀рица, f. die Kaiſerin, imperatrix.

цѝ̀рични, а, о, der Kaiſerin, imperatricis.

Цѝ̀рична, f. (Königinbrunn) berühmte Quelle in der Krajina Неготинска, von wo Ueberbleibſel einer Waſſerleitung nach Прахово. cf. крајина [2].

цѝ̀ровӑ̑ње, n. das Zarſein, das Kaiſerthum, imperium: Бевовање, моје *царовање* —

цѝ̀ровати, рујѐм, v. impf. цар ſein, sum imperator, impero.

цѝ̀роградскӣ, кӑ, кӧ, vide Цариградски: Осе дала га седлом *Цароградским* —

Цѝ̀рограђанин, m. vide Цариграђанин: Фазлихода *Царограђанине* —

[**цароставне књиге**, f. pl. vide староставне књиге.]

цѝ̀рскӣ, кӑ, кӧ, kaiſerlich, imperatorius.

цѝ̀рскӧ о̀но, n. цвијет [zweifarbiges Schöngeſicht, coreopsis tintoria DC.] *налик на љубичицу, има пет листића: три плавичаста а два црњаста као кадифа.*

цѝ̀рство, n. das Kaiſerthum, Reich, imperium. [cf. ћесарство].

[**цванцика**, f. Zwanziger, стари аустријски сребрн новац од 20 старијех крајцара (0,80 дин.); cf. ванцика, франциска (пранцика), плета.]

цва̑о, цва̑ла, m. (pl. gen. цвало́ва̑) (у Мостару) некака длакава риба, Art Fiſch, piscis genus [squalius svallizze Heck. et Kn.?].

цва̑т, m. vide цвијет.

цва̀тити, тӣм, vide цвјетати.

Цвӗ̑ја̑н, m. (ист.) vide Цвијан.

Цвӗ́јо, m. (ист.) vide Цвијо.

цвѐк, m. (у Сријему) der Honigthau, melligo.

цвѐкла, f. vide блитва.

цвѐ́ла̑ње, n. vide букарење.

цвѐ́лати се, цвѐ́ла̑ се, v. [г.] impf. т. ј. крнача, vide букарити се.

цвѐ́љӑ̑ње, n. (ист.) vide цвијељање.

цвѐ́љати, цвѐ́љӑ̑м, (ист.) vide цвијељати.

цвѐт, m. (ист.) vide цвијет.

Цвѐ́та, f. (ист.) vide Цвијета.

цвѐ́так, тка, m. hyp. v. цвет.

Цвѐтана, f. (ист.) vide Цвјетана.

цвѐта̑ње, n. (ист.) vide цвјетање.

цвѐтаст, а, о, (ист.) vide цвјетаст.

цвѐтати, та̑м, (ист.) vide цвјетати.

Цветѐ̑шин, m. (ист.) vide Цвјеташин.

цвѐти, цвѐтӣ, f. pl. (ист.) vide цвијети.

Цвѐтин, m. (ист.) vide Цвијетин.

Цвѐтко, m. (ист.) vide Цвјетко.

цвѐтнӣ, нӑ, нӧ, (ист.) vide цвјетни.

Цвѐтоје, m. (ист.) vide Цвјетоје.

цветоно̀сје, n. (ист.) vide цвјетоносје.

цвѐтоња, m. (ист.) vide цвјетоња.

Цвѐтош, Цветѐ̑ша, m. (ист.) vide Цвјетош.

цвѐтоша, f. (ист.) vide цвјетоша.

цвѐтуља, f. (ист.) vide цвјетуља.

цвѐ̑ће, n. (ист.) vide цвијеће.

цвѐ̑ћӣце, n. dim. v. цвеће.

Цвӣ̑ја̑н, m. (јуж. и зап.) Mannsname, nomen viri.

цвијѐлити, цвӣјелӣм, vide цвијељати: Сиротињу нашу *цвијелили* —

цвијѐљање, n. (јуж.) das Weinentmachen, permotio ad fletum. [cf. цвијељење].

цвијѐљати, цвӣјељам, v. impf. (јуж.) weinen machen, facio flere. [cf. цвијелити].

цвијѐљење, n. vide цвијељање.

цвӣјет, m. (loc. цвијѐту) (јуж.) [cf. цват] 1) (coll.) die Blüte, flos [cf. бехар]: узебло воће у *цвијету*. — 2) (pl. цвијѐтови) Blume, flos. [cf. рожница]. — 3) од брашна, das feinſte Mehl, farina subtilissima. [— 4) vide вријеме 3; *види* s. v. видјети се 4].

Цвијѐта, f. (јуж.) Frauenname, nomen feminae.

цвијѐтак, тка, m. hyp. v. цвијет.

цвӣјети, цвијѐтӣ, f. pl. (јуж.) der Palmſonntag, dominica palmarum. [cf. цвјетоносије].

Цвӣјетин, m. (јуж.) Mannsname, nomen viri.

цвӣјеће, n. (coll.) (јуж.) die Blumen, flores.

цвӣјећӣце, n. dim. v. цвијеће.

Цвӣјо, m. (јуж. и зап.) hyp. v. Цвијетин.

цвӣлети, (ист.)
цвӣлити, (зап.) } **цвӣлӣм**, vide цвиљети.

цвӣлован, вна, вно, (н. п. крмача) vide буцован.

цвӣљање, n. (зап.) vide цвијељање.

цвӣљати, цвӣљам, (зап.) vide цвијељати.

цвӣљење, n. Wehklagen, lamentatio. [cf. цмиловање].

цвӣљети, цвӣлӣм, [цмиљети] v. impf. (јуж.) wehklagen, lamentor. [cf. цмиловати].

цвӣт, m. (зап.) vide цвијет.

Цвӣта, f. (зап.) vide Цвијета.

цвӣтак, тка, m. hyp. v. цвит.

Цвӣтана, f. (зап.) vide Цвјетана.

цвӣтање, n. (зап.) vide цвјетање.

цвӣтаст, a, o, (зап.) vide цвјетаст.

цвӣтати, тӑм, (зап.) vide цвјетати.

Цвитàшин, m. (зап.) vide Цвјеташин.

цвӣти, цвӣтӣ, f. pl. (зап.) vide цвијети.

Цвӣтин, m. (зап.) vide Цвијетин.

цвӣтић, m. dim. v. цвит.

Цвӣтко, m. (зап.) vide Цвјетко.

цвӣтнӣ, нӑ, нӧ, (зап.) vide цвјетни.

Цвӣтоје, m. (зап.) vide Цвјетоје.

цвӣтоња, m. (зап.) vide цвјетоња.

Цвӣтош, Цвитòша, m. (зап.) vide Цвјетош.

цвӣтоша, f. (зап.) vide цвјетоша.

цвӣтуља, f. (зап.) vide цвјетуља.

цвӣће, n. (зап.) vide цвијеће.

цвӣћӣце, n. dim. v. цвиће.

Цвјѐтана, f. [јуж.] Frauenname, nomen feminae.

цвјѐтање, n. (јуж.) das Blühen, flos.

цвјѐтаст, a, o, (јуж.) крава, eine Blöße an der Stirne habend, macula alba in fronte praeditus.

цвјѐтати [ћетати], тӑм, v. impf. (јуж.) (cf. цвјетјети [цапћети], цватити) 1) blühen, floreo. — 2) *цвјета* вода, кад у прољеће некаки мали бијели лептирићи поврх воде лете и по њој падају.

Цвјетàшин, m. (јуж.) Mannsname, nomen viri.

цвјѐтић, m. dim. v. цвијет.

Цвјѐтко [Ћетко], m. (јуж.) Mannsname, nomen viri.

цвјѐтнӣ, нӑ, нӧ, (јуж.) n. p. недјеља, die Palmwoche, hebdomas palmarum; цвјетни понедјељник.

Цвјѐтоје, m. (јуж.) Mannsname, nomen viri.

цвјетоно̀сије, n. (јуж.) vide цвијети: Пред Ристово, пред *цвјетоносије* —

цвјѐтоња [ћетоња], m. [јуж.] цвјетаст во, der eine Blöße an der Stirne hat, notam albam in fronte habens.

Цвјѐтош, Цвјетòша, m. (јуж.) Mannsname, nomen viri.

цвјѐтоша, f. (у Грбљу) име кози, која је цвјетаста.

цвјѐтуља, f. (јуж.) Name für eine Kuh die wie eine Blume an der Stirne hat, nomen vaccae quae in fronte habet notam albam.

цво́кање [цмокање], n. das Schmatzen (laute Küſſen), osculatio cum sonitu. [cf. цмакање].

цво́кати, цво̑кӑм, [цмокати] v. impf. ſchmatzen, cum sonitu osculor. [cf. цмакати].

цво́кӗ, genit. in der Redensart: у поке нема ни *цвоке*, mit einer halbe Oka iſt nichts zu machen, nec operae pretium est bibere dimidiam ocam.

цво̀кнути [цмокнути], нӗм, v. pf. ſchmatzen, cum sonitu osculor. [cf. штукнути 3].

цвокòтање, n. vide цокотање.

цвокòтати, цвòкоћӗм, v. impf. (у Сријему) vide цокотати.

цво̀лика, f. (у Сријему *цима*) vide [б и к 2] бачва 2.

цвр̀ка [цврка], f. das Gezwitſcher, clangor.

цвр̀кнути, цвр̀кнӗм, v. pf. 1) zwitſchern, fritinnio. — 2) zwitſchern, ſchwirren (Waſſer auf Feuer gegoſſen), strido.

цвркȕтање, n. das Zwitſchern, garritus (avium).

цвркȕтати, цвр̀кућӗм, v. impf. zwitſchern, garrio.

цвр̀чак [цврчак], чка, m. Art Inſekt [die Grille, cicada orni L.]. cf. [стричак,] стричић.

цвр̀чање [цврчање], n. das Zwitſchern, fritinnitus, stridor.

цвр̀чати [цврчати], чӣм, v. impf. zwitſchern, fritinnio, strideo.

цӗв, f. (ист.) vide цијев.

цевàница, f. (ист.) vide цјеваница.

цѐвчина, f. augm. v. цев.

цѐвчица, f. dim. v. цев.

цѐдило, n. (ист.) vide цједило.

цѐдити, цѐдӣм, (ист.) vide циједити.

цѐдуља, f. (у војв.) der Zettel, scheda.

цѐдуљар, m. der Zettel gibt (z. B. an Zollſtätten, Stadtthoren), schedularius.

цедȕљара, f. vide цедуљарница.

цѐдуљаров, a, o, vide цедуљаров.

цедȕљарница, f. (у Новом саду) кућа гдје се плаћа калдрма, пак се онда добије *цедуља*, das Pflaſterzollamt, telonium. [cf. цедуљара].

цѐдуљâров [цедуљарев], а, о, des Zettelgebers, schedularii.
цѐдуљица, f. dim. v. цедуља.
цѐђ, цéђа, m. (ист.) vide цијеђ.
цéђење, n. (ист.) vide цијеђење.
цѐј [цех], m. (у Сријему) die Zunft, die Zeche, tribus.
цѐкúн, цекúна, m. vide рушпа.
Цѐклúн, Цекли́на, m. племе нахије Ријечке у Црној гори.
Цѐклúнка, f. Eine von Цеклин.
цѐклúнскӣ, â, ô, von Цеклин.
Цеклúњанин, m. Einer von Цеклин.
цéлац, лца, m. (ист.) 1) vide цијелац. — 2) (у Сријему) жир неначет.
цѐлúв, m. (по југо. кр.) der Kuß, osculum, cf. [цјелив; vide] пољубац: Чести пути губе *целиве*; Без *целива* и грљења —
целúвâње, n. (ист.) vide цјеливање.
целúвати, цѐлúвâм (цѐлујēм), (ист.) vide цјеливати: Ал' ми волиш сабљу *целивати* —
целúваћа̂ ӣкона, f. (у војв.) икона која се на дан онога свеца, који је на њој намолован, намјести у јутру насред цркве, те је људи *цјелују*.
цѐлити, лúм, v. impf. (у Боци) Rinderwort für цјеливати: цели, цели.
цéлица, f. (ист.) vide цјелица.
цéлō, n. adj. (у Сријему) некако дугме у игри. cf. клиза, полче, пулија[1].
целокýпан, пна, пно, (ист.) vide цјелокупан.
цѐмпрēш да цркнеш! cf. Цију мију да растеш.
цéна, f. (ист.) vide цијена.
цéнити, цēнúм, (ист.) vide цијенити.
цѐнта, f. (у војв.) der Zentner (österr. der Zenten), pondus centenarium, centipondium. [cf. мажа].
цéњење, n. (ист.) vide цијењење.
цѐњкâње, n. (ист.) vide цјењкање.
цѐњкати се, кâм се, (ист.) vide цјењкати се.
цѐо, цéла, ло, (ист.) vide цијел.
цéпало, n. (ист.) vide цјепало.
цѐпаница, f. (ист.) vide цјепаница.
цѐпаничица, f. dim. v. цепаница.
цéпање, n. (ист.) vide цијепање.
цéпати, цēпâм, (ист.) vide цијепати.
цéпац, пца, m. (ист.) vide цијепац.
цéпачкӣ, (ист.) vide цјепачки.
цѐпка, f. (ист.) vide цјепка.
цѐпчица, f. dim. v. цепка.
цѐр, цѐра, m. 1) die Zerreiche, cerrus [quercus cerris L.]. — 2) [*Цер*] nom. propr. eines Berges, der die нахија von Зворник von der von Шабац trennt, nom. propr. montis: Савр *Цера* високе планине —
цѐрēње [ћерење], n. das Lachen mit Weisung der Zähne, risus ostensis dentibus.
цѐрибâша[*], m. der Zigeunerhauptmann, dux Zingarorum.
цѐрибашин, а, о, des Zigeunerhauptmanns, ducis Zingarorum.
цѐрибашúница, f. die Frau des Zigeunerhauptmanns, uxor ducis Zingarorum.
цѐрúк, церúка, m. Wald von Zerreichen, cerretum.
цѐрити [ћерити] се, рúм се, v. r. impf. Zähne weisend lachen, rideo dentibus ostensis.
цѐрић, m. eine junge Zerreiche, cerrus parva.
Цѐрница, f. варош у Херцеговини: Одатле се свати подиготе,| У *Церници* конак учините —
цѐров, а, о, von der Zerreiche, cerreus, cerrinus.
цѐровац, о̂вца, m. 1) жир, die Eicheln der Zerreiche, glandes cerri. — 2) Stab von der Zerreiche, baculus cerreus.
цѐровача, f. 1) Stock von der Zerreiche, fustis cerreus. — 2) диња, die schönste Art von Zucker-Melonen, peponis genus optimum [cucumis melo L. var.; cf. церовка].
церовúк, церовúка, m. у загонеци: Убих бика на врх *церовика* [лук?].
цѐровина, f. 1) Zerrholz, Zirnholz, lignum cerreum. — 2) im Scherz für царевина: наша *церовина* до вијека.
Цѐровица, f. планина у Бањанима: У планину *Церовицу* тврду —
цѐрō̂вка, f. т. ј. диња, vide церовача 2.
Цѐрō̂вци, Цѐровâца, m. брдо од Велебита к истоку.
цѐста, f. (по зап. кр.) vide д р у м. [cf.] пут[1].
Цѐтина, f. 1) у Далмацији вода, која се даље по народу нашему у пјесмама зове *Цетиња*. Цетина извире близу варошице Врљике и утјече у море код Омиша. cf. Цетиња[1]. — 2) земља око те воде.
цѐтинскӣ, кâ, кō, von Цетина.
Цѐтиња, f. 1) vide Цетина[1]: Ој *Цетињо*, водо поносита — 2) у пјесми мјесто *Цетиње*: Вино пију млади Црногорци| У *Цетињи* усред горе Црне —
Цѐтињанин, m. (pl. Цѐтињâни) Einer von Цетина und Цетиње: Вино пије тридест *Цетињана*| Крај Цетиње тије воде ладне —
Цѐтиње, n. племе нахије Катунске (у Црној гори), које се даље по народу нашему, особито у пјесмама, помијешало са водом Цетињом те се зове и *Цетиња*. cf. Цетиња[2]. На Цетињу има намастир у којему је од прије сједио владика, а садашњи је владика сазидао себи двор код намастира и око њега се начинила као мала варошица.
Цѐтињка, f. Eine von Цетиње: Вино служи *Цетињка* ђевојка —
цѐтињскӣ, кâ, кō, von Цетиње und Цетиња: Оде право врелу *Цетињскоме* —
цѐтка, f. (у Сријему) vide ђевђир[2]. Ђевђир је од лима, а цетка је од земље.
цѐх (cf. цеј), m. (у војв.) die Zeche (der Handwerker), collegium.
цехмâјстор, m. der Zechmeister, magister collegii.
цехмâјсторов, а, о, des Zechmeisters, magistri collegii.

це́цељ, m. [natrium carbonicum crystallisatum:] преслано као *цецељ*.

це̏цка, f. (у Срнјему) као уже од прућа, којим се привезују воденице (на Дунаву и на Сави).

ци̏в, f. (зап.) vide цијев.

цива̀ница, f. (зап.) vide цјеваница.

ци̏вијере, f. pl. (у Боци) vide тезгере.

ци̏вра, m. у загонеци, cf. цигуљин.

ци̏вчина, f. augm. v. див.

ци̏вчица, f. dim. v. див.

Ци̏ганин, m. pl. die Rieſel, Graupeln. cf. соља [2], *солика, сочица* [2, 1] *круна* [1], *суградица*.

Циганија, f. (coll.) die Zigeuner, Zingari.

Ци̏ганин, m. der Zigeuner, Zingarus. [cf. Јеђупак, Мађупак; Аламан 2].

Ци̏ганинов, a, o, des Zigeuners, Zingari.

циганисање, n. verbal. v. циганисати.

циганисати, нишем, v. impf. } zigeu-
цига̀нити се, цѝга̀ним се, v. r. impf. } nen, facio more Zingari.

Ци̏га̀нка, f. die Zigeunerin, Zingara [cf. Јеђупка, Јеђупкиња, Мађупка]: У *Циганке* тражити кисела млијека. У *Циганке* при образ, али пуна торба.

циганлук, m. die Zigeunerei, mos, vagatio Zingarorum.

ци̏ганскӣ, ка̂, ко̀, zigeuneriſch, zingarus. [cf. јеђупачки, мађупачки].

Ци̏ганча̂д, f. (coll.) die Zigeunerkinder, pueri Zingari.

Ци̏га̂нче, чета, n. ein junger Zigeuner, puer Zingarus. [cf. Јеђупче, Мађупче].

ци̏га̂нчење, n. das Beneḧmen einer Zigeunerin, mos Zingarae.

Ци̏га̂нчин, a, o, der Zigeunerin, Zingarae.

Циганчина, f. augm. v. Циганка.

ци̏га̂нчити, чи̂м, v. impf. wie eine Zigeunerin ſich beneḧmen, facio more Zingarae.

Циганчићи, m. pl. die jungen Zigeuner, pueri Zingari: Нестало ми млади *Циганчића* —

Циганчица, f. dim. v. Циганка.

Циганштина, f. augm. v. Циганка и Циганин: И узимље црну *Циганштину* —

ци̏гла, f. der Ziegel, later. cf. [vide] опека.

цигла̀на, f. die Ziegelhütte, der Ziegelofen, officina lateraria, fornax lateraria.

ци̏гла̀р, цигла́ра, m. der Ziegelbrenner, laterarius.

ци̏глӣ, ла̂, ло̀, einzig, nur, nonnisi [cf. цијели]: *цигли* један, *цигла* два и т. д.; У Стојана нема млого друга,| Разна *цигле* двије вјерне слуге —

цигло̀ветӣ, на̂, но̀, n. pl. цигли цигловетни, einzig, nur, nonnisi.

Ци̏го, m. vertraulich für Циганин.

цигу̀љӣн, m. само у овој загонеци: *Цигулин* цичи у лугу; да није *цигулина* у лугу, сви би људи залуду (воденица).

цигу̀љӣн, у овој загонеци: *Цигулин* цин, цивра воду вуче, кекељене друже, камо моје уже [*ћерам*].

ци̏дило, n. (зап.) vide цједило.

ци̏дити, ци̏дим, (зап.) vide циједити.

ци̏ђ, ци́ђа, m. (зап.) vide цијеђ.

ци̏ђе̂ње, n. (зап.) vide цијеђење.

ци̏јев, f. (loc. цијѐви, pl. gen. цијѐвӣ) [јуж.] 1) од зовине или од трске што жене сучу пређу на њу, die Spule, Weberſpule, tubulus, fistula textoria: сукати *цијеви*. cf. свичка [2]. — 2) пушчана, Flintenlauf, sclopeti tubus. — 3) у ноге, Schienbei, tibia. [vide] голијен, cf. цјеваница.

[**Цијевна**, f. у Црној Гори ријека, која утјече у Мораву више Жабљака; *види* в. v. Вукова Међа.]

цијѐдити, ци̏једим, v. impf. (јуж.) ſeihen, colo, percolo. [cf. 2 жети].

ци̏јеђ, цијѐђа, m. (јуж.) die Lauge, cinis lixivia. [cf. ликсија, лушија, 1 мило].

цијѐђе̂ње, n. [јуж.] das Seihen, colatio.

ци̏јел [цио 1], цијѐла, ло, (ци̏јелӣ, ла̂, ло̀) [јуж.] 1) ganz, totus, integer; unverletzt, integer. — 2) (у Дубр.) цијело вино, т. ј. без воде, reiner Wein, merum.

цијѐлац, лца, m. (јуж.) т. ј. снијег, bahnloſer Schnee, nives integrae (non tritae pedibus).

цијѐна, f. (јуж.) der Preis, pretium.

ци̏јене, (comp. цје̏ње) (по југоз. кр.) wohlfeil, vili pretio. [vide јевтин]. cf. јевтино.

цијѐнити, ци̏јеним, v. impf. (јуж.) 1) ſchätzen, aestimo. — 2) погодити, н. п. јеси ли цијењен (кад ко служи у кога), dingen, conduco mercede. — 3) (у Дубр.) мислити, meinen, dafür halten, existimo: ја *цијеним* да ће тако бити. cf. хесапити [(есапити, есабити) 2, мислити 2].

цијѐње̂ње, n. (јуж.) das Schätzen, aestimatio.

ци̏јен, m. (pl. цје̏пови, ће̏пови) (у Црни.) привезано на *стојак*, који се држи у руци те се жито млати, Dreſchflegel, baculus. cf. шибак.

цијѐпа̂ње, n. (јуж.) das Spalten, fissio.

цијѐпати, ци̏јепам, v. impf. (јуж.) 1) н. п. дрво, ſpalten, findo. [cf. пучити]. — 2) zerreißen, lacero [vide дерати 1]: *Цијепаше* кићене дарове,| Завијаше своје ране грдне — 3) н. п. у нози, ſich einen Dorn in die Füßen, laboro ex pedibus. cf. [vide] сијевати [2].

цијѐпац, пца, m. (понајвише pl. цијѐпци, ци̏јепа̂ца̂) (јуж.) они штапци што стоје у прећи између нита и горњега вратила. vide штапац.

ци̏јеч, (у Дубр.) wegen, propter. [vide] ради, cf. заради.

цијӯка̂ње, n. verbal. v. цијукати.

цијӯкати, ци̏јучем, v. impf. цију-ſchreien, clamo цију!

ци̏ју ми̏ју да растем, приповиједа се да је казала некаква жена дајући пасторчету танку кришчицу хљеба, а своме дјетету пруживши велику комадину рекне: Цемпреш да прснеш.

1. **ци̏к**, m. 1) das Geziſch, stridor: Виком подвикује,| *Циком* поцикује — 2) in dem Mundbrude: ударио га по *цику*, auf den Kopf, in caput.

2. **цѝк**, m. (у Боци) in der Redensart: у *цик* од зоре (н. п. подранио), bei Anbruch des Tages, prima luce.
3. **цѝк!** глас пушчани, Knall einer Flinte.
цѝка, f. das Geſchrei (der Schweine, Mäuſe), editus sonus: ци!
цѝкати, кâм, v. impf. vide скапавати: Ту *цикају* тице од грозднице —
1. **цѝкнути, цѝкнêм**, (цѝкнух и. цѝкох, цѝкну и. цѝче) v. pf. ци ſchreien, edo sonum ци: *Цикну* Арап као змија љута — Тада *циче* лијепа ђевојка — *Циче* Мијат како горски вуче —
2. **цѝкнути, нêм**, [**цињи**] v. pf. *(у Ц. г.)* trafen, fragorem dare, cf. [vide] пући[5]: *цичe* пушка; *Циче* кост преко кост, свему свијету даде глас (гром).
цѝкти, тâ, тô, vide цигли.
цѝлац, лца, m. (зап.) vide цијелац.
цилѝвање, n. (зап.) vide цјеливање.
цилѝвати, цѝлѝвам (**цѝлујем**), (зап.) vide цјеливати.
цѝлик, m. (у Боци) das Geklimper, tinnitus: Стоји *цилик* лира и тамбура —
цѝлица (**цилѝца**), f. (зап.) vide цјелица.
цилокупан, пна, пно, (зап.) vide цјелокупан.
цѝљ, m. (у Ц. г.) cf. плојка.
цѝма, f. н. п. у лука, у репе, перје од главице. [vide бик 2]. cf. цимина.
цѝмање, n. das Rütteln, Schütteln, quassatio.
цѝмати, мâм, v. impf. ſchütteln, rütteln, quatio. [vide] дрмати, cf. трести.
цѝмер, m. 1) као гвоздена дашчица, око два прста широка, која је доље на дну дебела а горе на врху на неколика мјеста пробушена, на се одоздо провуче кроз лемеш и горе кроз гредељ и одозго се у њу удари гвозден клин, те тако држи лемеш за гредељ. — 2) (у војв.) н. п. на дућану, das Schild, Aushängeſchild, titulus.
цимѝна, f. augm. v. цима.
Цимѝрота, m. vide Климента: Нека купи стотину Турака,| *Цимирота* као ватре живе —
цѝмнути, нêм, v. pf. erſchüttern, conquasso. cf. [vide] дрмнути.
цѝн, цѝна, m. (у војв.) Zinn, plumbum album. [vide] **коситер**, cf. калај.
цѝнгара, f. (у Црни.) Schlafglocke, tintinnabulum. [vide] **мједеница**, cf. бронза.
цѝнен, a, o, (у Сријему) zinnen, e plumbo albo factus.
цѝнити, цѝнѝм, (зап.) vide цијенити.
Цѝнцар, m. der tracíſche Walach, Valachus Thrax (vielleicht weil ſie цинц u. dgl. ſprechen ſtatt чинч).
Цѝнцарев, a, o, vide Цинцаров.
Цинцàрија, f. (coll.) das Zinzarenvolk, genus Zinzarorum.
Цѝнцарка, f. die Zinzarin, Zinzara.
Цѝнцаров [**Цинцарев**], a, o, des Zinzaren, Zinzari.
цѝнцарски, кâ, кô, zinzariſch, zinzaricus.
Цѝнцарчад, f. (coll.) die jungen Zinzaren, Zinzari juvenes.
Цѝнцарче, чета, n. der junge Zinzar, puer zinzaricus.
цѝнцо, m. vertraulich für цинцар.
цѝњење, n. (зап.) vide цијењење.
цѝњкање, n. (зап.) vide цјењкање.
цѝњкати се, кâм се, (зап.) vide цјењкати [се]·
цѝо, 1) цијѐла, ло, (јуж.) vide **цијел.** — 2) **цѝла, ло**, (зап.) vide цијел.
цѝп, m. (у Сријему) н. п. стаде **ципом**, т. ј. са свим не мичући се ни мало. cf. сципати се.
цѝпало, n. (зап.) vide цјепало.
цѝпаница, f. (зап.) vide цјепаница.
цѝпаничица, f. dim. v. ципаница.
цѝпање, n. 1) das (leichtfertige) Betheuern bei Gott! temera dei testatio. — 2) (зап.) vide цијепање.
цѝпати, цѝпам, (зап.) vide цијепати.
цѝпати се, цѝпам се, v. r. impf. н. п. Богом, (leichtſinnig) bei Gott betheuern, deum testor temere.
цѝпац, пца, m. (зап.) vide цијепац.
цѝпачки, adv. (зап.) vide цјепачки.
цѝпела, f. (pl. gen. **цѝпêлâ**) (у војв.) der Schuh, calceus. cf. [vide] цревља.
цѝпка, f. (зап.) vide цјепка.
цѝпо [ципол], **цѝпола**, m. (у Дубр.) некака морска риба, eine Art Meerfiſch, piscis quidam marinus [mugil cephalus Cuv.].
цѝпова, f. (у војв.) ein kleinerer Laib Brot auf die Reiſe, panis compendiosior.
цѝпол, m. vide **ципо.**
[**ципом**, adv. cf. цип.]
цѝпор, m. vide [**простак**] геак.
цѝпорка, f. vide [**простакиња**] геакуша.
цѝпоров, a, o, des ципор, homuncionis de plebe.
цѝпорски, кâ, кô, vide [**простачки**] геачки.
цѝпун, m. (у Јасеници) vide туљац 1.
цѝпчица, f. dim. v. ципка.
[**Циста**, f. село у Далмацији; cf. стењак.]
цѝч, m. (у Ц. г.) vide **цич.**
цѝчи, цѝкнêм, vide [2]цикнути.
цѝц! du bekommſt es nicht.
1. **цѝца**, f. (у Ц. г.) vide чутура: Свако *цицу* дофати с ракијом — Него имам у *цицу* ракије,| Оди, побре, да се напијемо —
2. **цѝца**, f. Kinderwort für die Katze, felis sermone infantium. cf. маца[1].
цѝцвара, f. ein Gericht, meiſt um Gäſte zu empfangen, cibi genus. cf. масло[2].
цицвàрâш, цварáша, m. (im Scherze) der требник, nomen jocosum libri ecclesiastici (ritualis), weil ſeinem Gebrauche meiſt eine **цицвара** nachfolgt.
цицѝбан, m. само у овој загонетци: Поручује *цицибан* **цицибаници**: пошљи мене шетњу петљу на магарици; покисе ми бела пена на загалици? (т. ј. човјек из воденице поручује жени да му пошље кола да носи брашно).

цицибáница, f. cf. цицибан.
цúцкова, f. eine Art Rinderſpiels in der Бачка.
цúч [цић], m. (у Ц. г.) пукао *цич*, кад је велика зима. vide цича.
цúча, f. grimmige Kälte, Kraftkälte, frigus intensissimum. [cf. цич (цић)].
цúчање, n. das ци, ци-machen, sonus ци.
цúчати, чúм, v. r. impf. ци-machen (wie das junge Schwein, die Maus), edo sonum ци: *Цичи* Арап као змија љута —
цúчина, f. augm. v. цича: А прикумку те зимне *цичине* —
цjевáница, f. (јуж.) vide голијен. cf. цијев.
цjèвњáк, цjевњáка, m. [ћевњак] 1) (у Боци) vide чунак[1]. — 2) (у Хрв. у кршћ.) vide [чекрк1] летњак.
цjèвчина, f. augm. v. цијев.
цjèвчица, f. dim. v. цијев.
цjèдило (cf. ћедило), n. (јуж.) der Seiher, die Seihe, das Seihgefäß, colum. [cf. грудњача].
цjèлúв, [јуж.] m. der Kuß, osculum. [cf. целив; vide пољубац].
цjелúвање, n. (јуж.) das Küſſen, osculatio.
цjелúвати, цjèлúвам (цjèлујēм), v. impf. u. pf. (јуж.) küſſen, osculor, cf. [vide] љубити[1]: *Цјелива* је у бијело лице —
цjèлица (цjелúца), f. (јуж.) н. п. земља, vide ледина.
цjелóкуп [ћелокуп], а, о, vide цјелокупан.
цjелóкупан, пна, пно, (јуж.) unverſehrt (von Leichnamen der Heiligen), corpus (sancti) integrum, incolume. [cf. цјелокуп (ћелокуп)].
цjèлцāт, а, о, Verſtärkung von цијел.
цjенóћа, f. (у Котору) die Wohlfeilheit, vilitas. [vide јевтиноћа]. cf. јефтиноћа.
цjењкáње, n. (јуж.) das Feilſchen, Handeln, licitatio.
цjењкати се, кāм се, v. r. impf. (јуж.) feilſchen, handeln, licitari.
цjèпало, n. (јуж.) мјесто гдје се дрва цијепају, der Spaltplatz, locus findendorum lignorum.
цjепáњак, цjепањúка, [ћепаник] m. (у Грбљу) н. п. учинити што у цјепаник, т. ј. исцијепати, zertrümmern, comminuo.
цjèпаница [ћепаница], f. (јуж.) ein Scheit Holz, pars ligni secta, lignum sectum. cf. [2] бíљa.
цjèпаничица, f. dim. v. цјепаница.
цjèпача, f. (у Уж. н.) шљива мађаруша, која се да *цијепати*, die gemeine blaue Zwetſchke, prunum [prunus domestica L.; vide мађаруша 1].
цjèпачкū, adv. (јуж.) н. п. оплести косу, Art Haarflechten, comtionis genus.
цjèпка, f. (јуж.) das Scheit, ligni pars secta.
цjèпчица [ћепчица], f. dim. v. цјепка.
цjèћ, (у Дубр.) vide ради. cf. цијећ.
цквáра [сквара], f. (у Боци) маст којом жене мажу косу. Узме се лоја, сала, уља и различна цвијећа које мирише, па се ово све помијеша и скуха те постане *цквара*, Art Haarſalbe, capillare.
цклèница, f. vide **скленица**.
цклúти [склити] се, лúм се, vide **стаклити се**: Кад ли вода *цкли се* и свијетли —
цкло̀ [скло], n. vide **стакло**.
цкрли-мèрцāн,* m. [мерцан у ком су чари (чини)]: Трећа гора од *цкрли-мерцана* —
цмáкáње, n. vide цвокање.
цмáкати, цмáкāм, v. impf. vide цвокати.
цмилòвáње, n. vide цвиљење.
цмилòвати, цмúлујēм, v. impf. (у Боци) vide цвиљети: До по ноћи д'јете мировало,| По по ноћи д'јете *цмиловало* — Невјесто, што ми *цмилујеш* — Пак сам, бабо, *цмиловала* —
Цмúлова Ўлица, f. планина до Дубовице између Паштровића и Арбаније (Дубовица удара у море а Цмилова улица се наставља на њу). Говоре да се тако зове од *цмиљети*, што се је вазда било по њој.
цмúљење, n. verbal. v. цмиљети и. цмиљити.
цмúљети, цмúлим, v. impf. (по зап. кр.) vide **цвиљети**: *Цмили* јадан, за невољу му је — Љуто *цмили*, не престаје — Љуто *цмили* лијепа ђевојка — Ту ми *цмили* поне Драговићу —
цмúљити, љим, v. impf. врло танко прести.
цмóкање, n. vide **цвокање**.
цмóкати, цмòкāм, vide **цвокати**.
цмòкнути, нēм, v. pf. vide **цвокнути**.
цòкла, f. (у Хрв.) vide паочаница.
цокòтање [цвокотање], n. das Zittern vor Kälte, tremor prae frigore. [cf. боботање].
цокòтати, цòкоћēм, [цвокотати] v. impf. н. п. од зиме, zittern, tremo. [cf. боботати].
цòкуле, f. pl. 1) die Bundſchuhe (der Soldaten), calceamenti genus. — 2) (у Барањи) die Holzſchuhe, die Holzklumpen, ocreae ligneae.
цóна, f. Schimpfwort gegen ein Frauenzimmer, convicium in mulierem. [cf. лунцупа].
цòпрница, f. (у Хрв.) vide вјештица.
цòтав, а, о, (у Ц. г.) vide хром.
цòф, цòфа, m. (у војв.) der Zopf, cauda capillorum. [vide] кика, cf. плетеница.
цр̀в, m. (pl. gen. цр̀вū) 1) der Wurm, vermis [L.]. — 2) у дрвету, Holzwurm [Inſektenlarve], teredo.
цр̀ва, f. (н. п. у бурету) das Wurmloch, foramen factum a teredine. cf. црвоточ.
цр̀вак, вка, m. hyp. v. црв.
цр̀вање, n. [cf. црвљање] 1) das Wurmigſein, vermiculatio. — 2) das Lauſen, depexio, sublatio pediculorum.
цр̀вати се, вāм се, v. r. impf. [cf. црвљати се] 1) Würmer erzeugen, wurmſtichig ſein, vermiculor. — 2) ſich lauſen, tollo pediculos.
црвèнпèрка (црвенперка), f. 1) eine Art kleinen Vogels, mit rothem Gefieder, avicula rubra [ruticilla Briss.?] — 2) Rothfloſſer [Plötze], cyprinus rutilus [leuciscus rutilus L.].
1. **цр̀вēн**, f. (loc. црвéни) [cf. 1 црљен] 1) die Röthe, rubor, rubedo. — 2) (у Земуну) Scharlachfieber, febris scarlatina. — 3) као црвен чир, Art Geſchwulſt, tumor.

2. **цр̀вен**, црвѐна, но, (цр̀вени̂, на̂, но̂) roth, ruber. [cf. 2 црљен].
црвѐнда̂ћ, венда́ћа, m. (у Сријему) Rothkehlchen [Bachstelze], motacilla rubicola [L.; vide плиска].
[**Црвени Брег**, m. село, cf. 2 Река.]
Цр̀вени̂ Бри̏јег, m. брдо између Црмнице и Паштровића.
[**црвени вјетар**, m. Rothlauf, erysipelas. cf. брнка, пламеник, поганчина; *види* s. v. поганчина.]
црвѐника, f. 1) eine rothe Ziege, sic vocant capram coloris rubei. — 2) (ст.) rother Wein, vinum rubrum [cf. црвењак]: Иван сједи на тананој кули,| Те он пије *црвенику* вино —
црвѐнило, n. 1) die Röthe (Farbe), rubia. — 2) die Röthe, das Rothgefärbte, rubeum.
црвѐнити, ни̂м, v. impf. röthen, rubefacio. [cf црљенити].
црвѐнити се, ни̂м се, v. r. impf. roth sein, rubeo. [cf. црљенити се].
цр̀венкаст, а, о, röthlich, subruber. [cf. ревкаст, руд].
црвѐнпе̂рка, f. vide црвемперка.
црвѐња̂к, црвења́ка, m. vide црвеника 2.
црвѐњача, f. (у Шумад.) 1) vide тургуња. — 2) некака јабука, Art Apfel, mali genus [pirus malus L. var.].
црвѐње̂ње, n. das Röthen, rubefactio, rubor.
цр̀вић, m. dim. v. црв.
цр̀вља̂ње, n. vide црвање.
цр̀вљати се, ља̂м се, vide црвати се.
цр̀вљив, а, о, wurmig, vermiculosus. [cf. пушљив].
Цр̀вљивица, f. (у Далмацији у селу Цисти) једна локва (бара).
цр̏вопи̂сак, ска, m. народ (који пишти као црв), сиротиња, die Bedrängten, miseri: *Црвописак* на душу узео —
цр̏вото̂ч, f. der Wurmfraß, via teredinis. [cf. црва].
црво̀точина, f. 1) der Wurmfraß pulvis e corruptione per vermes. — 2) (у Сријему) Bärlapp, lycopodium clavatum [L.].
црѐва, (у Боци) } f. der Schuh, calceus.
црѐвља, (по југоз. кр.) } cf. [посто, постола,] цинела.
црѐвља̂р, m. (у Дубр.) der Schuhmacher, sutor.
црѐвља̂рски̂, ка̂, ко̂, (у Дубр.) Schuhmacher-, sutorius.
црѐвљица, f. dim. v. цревља.
цре́во, n. (ист.) vide цријево.
цре̂п, (ист.) vide цријеп.
црѐпа̂ње, n. vide црпење.
црѐпара, f. (у Сријему) гдје се цријеп пече, die Ziegelscheune, lateraria.
црѐпати, црѐпљѐм (црѐпа̂м), v. impf. (у Дубр.) vide црпсти.
црѐпић, m. dim. v. креп и. цријеп.
цре́пња, f. (ист.) vide црепуља.
црѐпуља, f. [ист. и јуж.] ein großer irdener Deckel, der erwärmt über das zu backende Brot, u. a. Bäckereien gelegt wird, operculum. [cf. вршник, ожег 3, цријепња].
цри́во, (зап.) } n. der Darm, intestinum.
цри̏јево, (јуж.) }
цри̏јеп, m. (јуж.) (loc. цријѐпу) 1) die Scherbe, testa. — 2) der Dachziegel, tegula. [cf. тигла, ћеремида (ћерамида)].
цријѐпња, f. (у Ц. г.) vide црепуља.
цри̂ква, f. (на Корчули) vide **црква**.
цри̂п, m. (зап.) vide цријеп.
цри̏пић, m. dim. v. црип.
цри̏пуља, f. (зап.) vide црепуља.
црка́ва̂ње, n. das Krepiren, Umkommen, interitus, mors.
црка́вати, цр̀ка̂ва̂м, v. impf. krepiren, umkommen, perire.
цр̏кавица, f. 1) (mitleidig) ein Bißchen Vermögen, facultatula: А. Има ли он што?| Б. Има неку *цркавицу*. — 2) (у Рисну) болест од које стока цркава, Art Thierkrankheit, morbus quidam pecoris: Тако не вечао као брав од *цркавице*! — 3) (у Ц. г.) innerliche Unzufriedenheit und Gram: *Нема горе болести од* цркавице.
цр̏кавичав, а, о, [v. цркавица 2 и. 3].
црка́ница, f. 1) (у Бачк.) vide стрвина. — 2) кожа од живинчета које је цркло, das Fell von verrecktem Viehe, pellis morticini animalis. cf. [црклaнчина,] мрледина.
цр̂ква [приква], f. die Kirche, ecclesia. [vide богомоља]. cf. [храм;] намастир.
црква́ри, m. pl. људи, што иду црквама или намастирима о великим годовима (Kirchgänger). cf. намастир.
црквѐни̂, на̂, но̂, Kirchen-, templi, ecclesiae. [cf. црковни].
црквѐни̂ си̂н, m. (особито у Сријему) der Kirchenvorsteher, rerum ecclesiasticarum curator.
црквѐно̂ ко̀ло, n. vide богородичино коло.
црквѐња̂к, квења́ка, m. der Kirchendiener, aedituus. [cf. полетар 2].
црквења́ков, а, о, des Kirchendieners, aeditui.
цр̀квина, f. (augm. v. црква) 1) Ruinen einer Kirche, templi rudera. — 2) (у Цетини) Art Pflanze, herbae genus [vide дријенак 3].
Цр̀квине, f. pl. у Ловћену брдо, које се зове и *Језерски врх*, јер је под њим негда било *језеро*, у коме сад нема свагда воде, али како се мало закопа изиђе и усред љета. На Црквине Црногорци износе крсте о Тројичину дне, и садашњи је владика (Петар Петровић Његош II.) ондје сазидао округлу црквицу, која се издалека види; по имену рекао би човјек да је ондје и прије била црква.
цр̂квица, f. dim. v. црква.
Цр̀квице, f. pl. у Херцеговини између Таре и Пиве као кнежина, у којој има људи и Турскога и Хришћанскога закона.
цр̀кви̂ште, n. Ort, wo ehemals eine Kirche war, locus, ubi olim fuit ecclesia.

цркла́нчина, *f. (у Бачк.) кожа од* цркла *марвинчета. cf. мрледина.* [vide црканица 2].
цр̀клет, m. vide **срклет**: И на момке *црклет* учинио —
цр̏кнути, нêм, vide **црћи.**
цр̀ковина, f. (у Ц. г.) имање црковно, Kirchengut, bonum ecclesiasticum.
цр̀кôвни̂, нâ, нô, (у Ц. г.) vide црквени: И *црковне* кубе у висину —
цр̀котина, f. оно што цркне, ein verrecktes Vieh, animal morticinum.
1. **цр̏љêн,** f. vide [1] цр̏вêн.
2. **цр̀љен,** црљѐна, но, vide [2] цр̀вен.
црљѐнити, ни̂м, v. impf. vide црвенити.
црљѐнити се, ни̂м се, vide црвенити се.
цр̀љêнка, f. т. j. јабука, die Rothe, rubra: У Богдана девет винограда,| И десета *црљенка* јабука —
Цр̀мница [1 Црница 2], f. 1) вода у Црној гори. — 2) око те воде Црногорска нахија, која граничи с језером Скадарскијем, с нахијом Барском и с Паштровићима. Црмница је жупна готово као и приморје и има доста лијене воде за пиће. cf. [1] Црница [2].
Цр̀мничанин, m. (pl. Цр̀мничâни) [Црничанин] Einer von Црмница.
цр̀мничкӣ [црнички], кâ, кô, von Црмница.
цр̀мпураст (**црнпураст**), а, о, vide црномањаст.
цр̂н, цр̀на, но, (цр̂ни̂, нâ, нô, comp. цр̏њи̂) schwarz, niger, ater: Увалио му *црн* комад у торбу; доћи ће и њему *црн* петак. [cf. чарни, 2 вран, мрк, мркли, мрчан, кара, јагрз, агазли, галичаст].
Цр̂нâ Гòра, f. Montenegro, Mons niger (pars Epiri).
Цр̂нâ Кра̀љица, f. (у Хрватској се приповиједа за некакву Црну краљицу, као што су ми казали да је она и пут градила на Велебиту код *Краљичинијех врата.* У другој Банској регементи у Јамници, близу Турске границе, имају на главици зидине, за које се приповиједа да је ондје сједила Црна краљица. У тијем зидинама кажу да се привиђа којешта. И на Турској страни према овијем зидинама имају зидине у селу Дабрини.
Цр̂на Ре́ка (ријека), f. 1) Name eines Flüßchens, das im Криви вир entspringt, und bei Зајечар in den Timok sich ergießt (heißt auch Мали Тимок). — 2) die Gegend (das Gebiet) dieses Flüßchens.
Цр̂нâ Ријѐка, f. више Новога Пазара крај Ибра манастир, којега је црква у пећини.
цр̀нац, нца, m. црни пришт, Art Geschwulst, tumor quidam. cf. [vide] црњ.
цр̀нељ, m. (у Дубр.) некака морска риба, eine Art Meerfisch [Bartumber], piscis quidam marinus [umbrina cirrhosa C. V.].
Цр̂ни̂ Вр̏х, m. овако се зову многа брда, н. п. између Јагодине и Крагујевца, у Херцеговини код Фоче: А трећи је *Црни врх* планина,| Тер се Фочи приступит' не даду —
цр̀ни̂к, црни́ка, m. (als Scheltwort) du Schwarzer! (moralisch), niger! [cf. црњан, црњо]: шта учини, *цр̀ни̂че* један!
цр̀нило, n. die Schwärze, atramentum.
црни̂на, f. die Schwärze, nigredo.
цр̀нити, цр̂ни̂м, v. impf. schwärzen, nigro.
цр̀нити се, цр̀ни̂м се, v. r. impf. schwarz aussehen, nigreo.
[**црни трн,** m. vide трн 2.]
1. **цр̀ница,** f. 1) Scheltwort für ein Frauenzimmer, convicium in feminam (nigra). — 2) [*Црница*] vide **Црмница.** — 3) [*црница*] црна земља, Gartenerde, terra hortensis.
2. **црни̂ца,** f. т. j. трешња, Art Kirsche (schwarze) [wilde Kirsche,], cerasum nigrum [prunus avium L. var.].
Цр̀ничанин, m. vide **Црмничанин.**
цр̀ничкӣ, кâ, кô, vide **црмнички.**
црнòглавак, âвка, m. (у Сријему) као рибица мала, црне главе. [vide пуноглавац]. cf. буђара.
црнòглавац, âвца, m. некаква трава, Art Pflanze [behaarter Günsel], herbae genus [ajuga genevensis L.]. Кажу да је лист ове траве добар за рану.
црнòглâвка, f. тица, Art Vogel [die Mönch-, Grasmücke], avis quaedam [sylvia atricapilla L.].
Црнòгорац, ôрца, m. (pl. gen. Црнòгорâцâ) Montenegriner, Montis nigri incola.
Црнòгôрка, f. die Montegrinerin, mulier montis nigri.
црнòгорски̂, кâ, кô, Montenegriner-, nigrimontanus.
црнòграб, m. (у Ц. г.) некако дрво, Art Baum [Schwarzbuche], arboris genus [caprinus orientalis Lamk.].
цр̀нôјка, f. cf. пипавица.
црнòкапац, пца, m. die Schwarzmütze (Mensch der eine schwarze Mütze trägt): so nennt man die Branitschewer, qui nigrum cucullum gestat.
црнòкорац, црнòкôрца, m. нож црнијех кора (камзи), Messer mit schwarzem Heft, culter manubrii nigri.
црнòкос, а, о, schwarzhaarig, nigro capillo [cf. каракоса]: Ој девојко *црнокоса*!| Не гледај ме гола, боса —
цр̏нокрŷг, m. (у Ц. г.) Art giftigster Schlangen [die Kreuzotter], serpentis genus [pelias berus L.; cf. шаруница?]. Приповиједа се да ова змија има на глави три рога.
црнòмањаст, а, о, bräunlich im Gesichte, fuscus. [cf. црнпураст (црмпураст)].
цр̀ноок, а, о, schwarzäugig, nigris oculis [cf. чарноок, чарноокаст]: А за једно младо *црнооко*,| Дала б' зањга иљаду дуката —
цр̀ноока, f. die Schwarzäugige, puella nigris oculis. [cf. чарноока 1].
црнòочић, m. der schwarzäugige Jüngling, juvenis oculis nigris: О јуначићу *црноочићу* —
Цр̀нопац, пца, m. брдо у Велебиту.
[**црнпураст,** а, о, vide црмпураст.]
црнòреп, m. (у Дубр.) vide укљата.
црнòрêчки̂, } кâ, кô, von Црна ријека, de flu-
црнòријечки̂, } mine nigro.

Цр̏нци, Цр̂на̂ца̂, m. pl. [село; *види* s. v. уминути 2]: Од *Црнаца* и од Мартинића —

цр̂њ, m. der Wurm (am Finger), paronychium. [cf. црнац].

цр̏њак, *њка, m. (у Дробњ.) некаква трава* [sedum telephium L.] *која има у земљи округло колико пушчано зрно и једе се.*

цр̏њан, m. vide црник: Јоване и *црњане*!

цр̏њêње, n. das Schwärzen, nigratio.

цр̂њка, f. die Braune, fusca: Што ћу плавки боју куповати,| То ћу *црњки* токе саковати —

цр̏њкаст, a, o, schwärzlich, subniger.

цр̏њо, m. vide [ц р н и к] црњан: Божо и *црњо*!

црњу̏шина, f. (у Лици) [Glockenheide, erica carnea L.] vide вриштина.

цр̏па̂ње, n. vide црпење.

цр̏пати, па̂м, vide црпсти: *Црпа,* љева водицу — Хоћу ли ти доћ' помоћи *црпат'* водицу —

цр̏пêње, n. das Schöpfen, haustus. [cf. црепање, црпање].

цр̏пка̂ње, n. dim. v. црпење.

цр̏пкати, ка̂м, dim. v. црпсти.

цр̏псти, пêм, v. impf. schöpfen, haurio. cf. [грабити 3, захватати (заватати) 1, захитати (заитати);] црпати, црепати.

цр̏тало [чртало, трцало], n. das Pflugeisen, culter aratri.

црта̀ра̂ње, n. das Streichen, Herumfahren mit einem Messer, das Reißen, linearum ductio.

црта̀рати, ра̂м, v. impf. reißen, lineas duco.

црта̀рнути, цр̀та̂рнêм, v. impf. einen Streich machen, lineam duco. [vide парнути].

цр̏ћи [црknути], цр̏кнêм, v. pf. (цр̏кох, цр̏че, цр̏као, цр̏кла) 1) umkommen, pereo (von Thieren). [cf. крепати, липсати, мањкати 1, 2 писнути 3, скапати]. — 2) bersten, rumpi [vide 1 прснути]: На руци му три златна прстена,| Та сва три му *цркла* [на] прстима —

цу̀ба̂љка, f. кад се метне даска или балван преко балвана, да клима и на једну и на другу страну, па дјеца постају и на један и на други крај те се *цубају,* die Schaukel, oscillum.

цу̀ба̂ње, n. das Schaukeln, oscillatio.

цу̀бати се, цу̂ба̂м се, v. [r.] impf. sich schaukeln, oscillo. cf. цубаљка.

цу̂јка, f. слаба ракија, Art schwachen Branntwein, sicerae vilioris genus.

цу̏ка̂ње, n. vide [1] **куцање.**

цу̀кар, кра, m. (у Боци) vide шећер.

цу̏кати, ка̂м, v. impf. (у *Ц. г.*) vide **куцати**: Ко то *цука* алком на вратима —

цу̏ки! Ruf zum Hunde, daß er fortgehe, vox propellentis canem.

цу̏кити, ки̂м, v. pf. (у Грбљу) vide **пољубити,** цјеливати.

цу̀ко, m. hyp. vom Hund, canis. [cf. цуцак].

цу̀ља̂јка, f. (у Боци) vide **љуљашка.**

цу̀ља̂ње, n. (у Дубр.) vide **љуљање.**

цу̀љати, цу̂ља̂м, v. impf. (у Дубр.) vide **љуљати** [1].

цу̂љка, f. (у Дубр.) vide **љуљашка.**

цу̀нет, m. (у Ц. г.) тијесно стакло, eine Art Flasche, lagenae angustioris genus.

цу̀нцупа, f. (у Дубр.) vide **депна.**

цу̏ња̂ње, n. das Schnobern, Herumschnüffeln, quaeritatio. [cf. орвање, рдање, шишњање].

цу̏њати, ња̂м, v. impf. herumschnobern, quaerito [cf. туњати, шишњати; орвати, преметати, рдати]: шта ти *цуњаш* тамо?

цу̏п! } beim Tanze, interj. saltantis [cf. цупе]:
цу̏па! } Оп *цуп*! Опа *цупа* цупе —

цу̀пар, цу̀пра, m. (у Дубр.) vide **чубар.**

цу̀пê, cf. [vide] цуп.

цу̏пка̂ње, n. 1) das Hüpfen, saltatio. — 2) vide **цуцање.**

цу̏пкати, ка̂м, v. impf. 1) hüpfen, salire. — 2) дијете, н. п. [на] кољену, vide **цуцати.**

цу̏пнути, цу̏пнêм, v. pf. hüpfen, salire.

цу̏ра, f. vide **дјевојка** [1].

цу̀рêње, n. das Rinnen, manatio.

цурѐтак, тка, m. hyp. v. **цура.**

цурѐтина, f. augm. v. **цура.**

цу̏рин, a, o, Mädchen-, puellae.

цу̀рити, ри̂, v. impf. rinnen, mano.

цу̏рица, f. dim. v. **цура.**

Цу̏рко, m. Mannsname, nomen viri.

Цу̏ца, m. Einer von Цуце.

цу̀цак, цка, m. vide **цуко.**

цу̏ца̂ње, n. das Wiegen auf dem Knie, agitatio in genibus. [cf. **цупкање** 2].

цу̏цати, ца̂м, v. impf. auf dem Knie wiegen, agito in genibus. [cf. **цупкати** 2].

Цу̏це, Цу̂ца̂, m. pl. Stamm der нахија Катунска in Montenegro.

Цу̏цка, f. Eine von Цуце. cf. Цуцкиња.

цу̏цка̂ње, n. dim. v. **цуцање.**

цу̏цкати, ка̂м, dim. v. **цуцати.**

цу̏цки̂, ка̂, ко̂, von Цуце.

Цу̏цкиња, f. Eine von Цуце [vide Цуцка]: Што ти даје *Цуцкињу* робињу —

цу̏цнути нêм, v. pf. einmal auf dem Knie wiegen, sustineo genu (puellum).

[**цуцнути се,** цуцнем се, v. r. pf. у загонеци; *види* s. v. веселица 3.]

цу̏цу, Wort, Kinder einzuschläfern: *Цуцу, цуцу,* на коњу,| Вуци т' мајку закољу —

Ч

ча̏, m. indecl. (у Бачкој) verkürzt statt **чича**: *ча* Паја, *ча* Стева, *ча* Пера и т. д.

ча̀бар, бра, m. der Zober, labrum, vas aquale: У нашега *чабра* гвоздене уши (реку жене кад ко приповиједа у кући за какову болест, или за другу какву несрећу која се гдје догодила).

ча̀брени̂ (чабрѐни̂), на̂, но̂, н. п. уши, Zober-, labri.

ча̀брени̂к, m. die Zoberstange, pertica portando labro. cf. чабрењак.

ча̀бреница, f. vide чабрица: Да помузем иљаду оваца| И намузем двадест *чабреница* —

ча̀брења̂к, m. vide чабреник.

ча̀брић, m. dim. v. чабар.

ча̏брица, f. ein Wännchen, vasculum. [cf. чабреница].

ча̏бричица, f. dim. v. чабрица.

чабро̀ноша, m. der Zoberträger (z. B. in der Weinlese), portans labrum.

Ча́ва, f. Frauenname, nomen feminae.

ча̏вао, ча̂вла, m. (особито по југоз. кр.) гвозден клин, der Nagel, clavus [vide клин 1]: Тако ме рђа не убила, као *чавао* на путу!

чавари̂јање, n. vide бунцање.

чавари̂јати, ја̂м, (у Рисну) vide бунцати.

ча̂вка, f. 1) die Dohle, [corvus] monedula [L.; cf. злогодница]. — 2) eine Art schwarzer Traube, Magdalenentraube, uvae nigrae genus. — 3) [*Чавка*] Frauenname, nomen feminae.

ча̀вкун[*], m. коњ који иде ситно а врло брзо.

ча̀вкунити, ни̂м, v. impf. ићи брзо, Schrittchen machen, parvo procedere gradu.

ча̀вкуњење, n. verbal. v. чавкунити.

чавлѐни̂к, чавлени́ка, m. пут куд (*чавлима*) потковани коњи иду, ein Weg für beschlagene Pferde. [vide клинчаник].

ча̀влен-чо́рба, f. (у Дубр.) vide клин-чорба.

ча̀влина, f. augm. v. чавао.

ча̏вољак, о̂љка, m. eine Art kleiner, süßer, harter Aepfel, pomi genus [pirus malus L. var.].

чавр̀згâње, n. das Vollschreien der Ohren, obtusio.

чавр̀згати, ча̀вр̂згâм, v. impf. einem die Ohren vollmurren, obtundo.

чавр̀љâње, n. das unverständliche Daherplaudern, blateratio, recitatio confusa.

чавр̀љати, љâм, v. impf. undeutlich daherplaudern, recito confuse.

ча̂вче, чета, n. } eine junge Dohle, pullus mone-
ча̂вчић, m. } dulae: Подметнули му *чавче* под голуба.

ча̂вчица, f. dim. v. чавка.

ча̂вчји̂, чја̂, чје̂, der Dohle, monedulae.

ча́гаљ[*], гља, m. gefrorner Koth, lutum congelatum. [cf. чачак 2].

чагр̀љâње, n. das Klappern (auch das Kratzen, z. B. der Maus im Zimmer), strepitus genus.

чагр̀љати, љâм, v. impf. klappern, kratzen, strepitum edo e. g. muris rodentis.

чагр̀тâљка [чегртаљка], f. die Klapper, crepitaculum.

чагр̀тâње, n. das Klappern, Scheppern, z. B. des Säbels, strepitus genus.

чагр̀тати, ча̀гр̂ћêм, v. impf. klappern, strepo.

ча̏дити, ди̂м, v. impf. rußig werden, fuligine induci. [cf. чађити].

ча̀дор[*], чадо̀ра, m. (pl. gen. чадо́рâ) das Zelt, tentorium. cf. шатор.

ча̀дорски̂, ка̂, ко̂, н. п. врата, Zelt-, tentorii.

ча̂ђ, } f. der Ruß, fuligo [cf. гар]: рђо и *чађо*!
ча̏ђа, }

ча̏ђав, а, о, rußig, fuliginosus.

ча̏ђавица, f. н. п. пушка, die Rußige, fuliginosa: Чувај се пушке *чађавице*.

ча̏ђêње, n. das Rußig-werden, inductio fuliginis.

ча̏ђити, ђи̂м, v. impf. vide чадити.

ча̏збен, а, о, (у Боци) н. п. човјек, т. ј. који радо части, gastfreundlich, hospitalis.

ча̏збина, f. (у Дубр.) vide г о з б а, част.

ча́ја, m. (ист.) vide чајо.

ча̏јати, јêм, v. impf. (ст.) [vide чекати] cf. двориште: Не *чај* више, Милошева мајко,| Одбиј овце у то пусто поље:| Милош ти је јуче погинуо —

ча́јин, а, о, vide чајов.

Ча̂јни̂че, n. [варош (сада) у Босни, између Горажда и Пљеваља]: Од *Чајнича* до два Батотића —

ча́јо, m. als hyp. v. чауш. [cf. чаја].

ча́јов, а, о, des чајо, *τοῦ* чајо. [cf. чајин].

ча̏к,* adv. weithin, longe: отишао *чак* далеко; *чак* у Цариград; *чак* у Московску. cf. [vide] ћа [3].

[**Чакавац**, Чакавца, der Kroate der *ча* (statt *шта*) spricht; *види* s. v. Кекавац.]

ча̀канац, а̂нца, m. 1) der Dengelhammer, malleus falci acuendae. — 2) vide чекић [1].

ча́кља, f. 1) vide кљуна. — 2) der Haken, uncus, z. B. auf dem Schiffe, bei Pestkranken. [cf. ганач 2, канџа 2].

ча̀кмак,* m. vide огњило [1]: У њих гвожђа ни дрвета нема| До *чакмака* који огањ дава —

ча̀ктâр, чакта́ра, } m. (у Ц. г.) die Schafglocke,
ча̏ктор, } tintinnabulum [cf. мједеница, цингара]: Те с угича саломи *чактара*,| Па га бачи у њедра јуначка — Да му дигне дебела *чактора* —

ча̀кшире,* ча̏кши̂рâ, f. pl. 1) die Beinkleider, caligae. cf. гаће [2, беневреке, беневреци, хлаче (лаче), свитице]. — 2) чакшире сукна, Stück Zeug auf eine Hose, panni quantum sufficit ad conficiendas caligas: У з'о час се Кокан погодио| За два гроша и *чакшире* сукна —

чакширѐтине, f. pl. augm. v. чакшире.

ча̀кширице, f. pl. dim. v. чакшире.

чàла[*]! rührt die Trommel, pulsate tympana: *Чала* саде, наше мектербаше —

чалабр̏кнути, лàбркнêм, vide чалабрцнути.

чалабр̏цâње, n. das Imbißnehmen, gustatio.

чалабр̏цати, лàбрцâм, v. impf. einen Imbiß zu sich nehmen (vor dem ordentlichen Essen), anbeißen, jento, gusto.

чалабр̏цнути, лàбрцнêм, v. pf. anbeißen, gusto [cf. чалабркнути, лабрцнути]: Иди, Кокане, ено за вратима чабар вина и печена свиња, и шавољ ваљушака покривен сламом да се не натруни, те *чалабрцни* мало док ручак доспије (у приповиједи).

чалабр̏чак, чка, m. (mehr scherzhaft) der Imbiß, gustatio: *Чалабрчак* док приспије ручак —

чалàкâње, n. das Tosen, Lärmen (z. B. der Kinder), strepitus.

чалàкати[*], кâм (чàлâчêм), v. impf. lärmen, strepo. [vide лармати].

чалèкâње, n. das Pariren, ictus pulsatio.

чалèкати се[*], кâм се, v. r. impf. den Hieb pariren, ictum propulsare.

чâлма[*], f. 1) der Turban, tiara. cf. каук 2, сарук. — 2) [*Чалма*] село у Сријему, ein Dorf in Sirmien, nomen oppidi.

1. **чâм**[*], чáма, m. ein Schiff (von weichem Holz), navigium abietinum.

2. **чâм**[*], чàма, m. die Tanne, abies [Tournef.]. *cf.* [vide 1] *јела* [1].

чáма, f. Langweile, taedium: напала ме чама.

чáнак, мка, m. (у Боци) некака мала уш која се једва може видјети, Art Laus, pediculi genus.

чâмâње, n. das langweilige Warten, expectatio taediosa. [cf. чамљење].

чâмати, мâм, v. impf. mit Verdruß warten, expecto cum taedio otiosus. [cf. чамити].

чáмац, мца, m. ein kleines gezimmertes Schiff, navicula abictina.

чамúњати, њâм, v. impf. vide **чамуњати**.

чáмити, мîм, vide чамати.

чáмљêње, n. vide чамање.

чàмов, a, o, Tannen-, abiegnus. cf. јелов.

чàмовина, f. das Tannenholz, lignum abiegnum.

чàмпраге,* f. pl. vide имбрете.

чàмуља, f. (у Босни) т. ј. капа, eine Art tüchener Mütze, mitrae genus virorum.

чамýњање, n. dim. v. чамање.

чамýњати [чамињати], њâм, v. impf. als dim. v. чамати. [cf. ленињати].

чáнџија,* m. der Schießzieher, helciarius. У почетку овога вијека (1800—1804) звали су се чанџије у Србији и у Босни војници Турскога закона који су из Босне на чамовима силазили у Биоград на стотине, и ондје се у дахија и осталијех поглавица Турскијех наимали у војничку службу. Чанџије су на овоме крају готово биле постале оно што су на источној страни биле крџалије, само што су крџалије биле све коњици и врло су се лијепо одијевале, а чанџије су биле пјешаци и слабо су мариле за лијепо одијело, али им је оружје (дуга пушка, два пиштоља и велики нож) било врло добро и чисто.

чáнџијин, a, o, des Schießziehers, helciarii.

чáнџијскî, кâ, кô, der Schießzieher, helciarii-orum.

чáна, f. hyp. v. чанак.

чàнак,* нка, m. 1) eine hölzerne Schüssel, scutula. cf. [vide] здјела. — 2) у пушке, vide прашник. [— 3) vide 2 корице 2].

чангри́залица, m. u. f. ein krittlicher Mensch, **чангри́зало**, m. } ficilis et morosus.

чангри́зâње, n. verbal. v. чангризати.

чангри́зати, чàнгрîзâм, v. impf. krittlich sein, natura esse difficili.

чандр̏љив[*], a, o, vide **џандрљив**.

чàнибула[*], f. (у Барањи) vide турчинак.

чанкòлиз, m. (der Schüsselleder) Schmarotzer, parasitus. [cf. чорболок].

Чàнци Кра́љевића Мâрка, m. pl. у нахији Ужичкој у планини Маљену, на путу из Ваљева у Ужице, у камену као два *чанка* пуна хладне воде, која нити зад прелази, нити се познаје да је мање кад се пије, нити се види откуд извире.

чàнчâр, чанчáра, m. der Schüsselmacher, scutellarius.

чàнчара, f. vide корњача.

чанчáрев, } a, o, des Schüsselmachers, scutellarii.
чанчáров, }

чàнчина, f. augm. v. чанак.

чàнчић, m. dim. v. чанак.

чàп, чàпа, m. 1) комад чатме, Fach eines Flechtwerkes, membrum. — 2) (у Ц. г.) vide **чеп** [1]: Ко не зна *чапом*, он ће вратом.

чàплијез, *m. (у Дробњ.) трава у које је лист као перје у праза лука па из сриједе израсте као трска у висину човјеку до прсију, и наврх ње . . . . . као у трске из кој . . . изиђу цвјетићи различне боје и лијепа мириса. Онамо ове траве има много, и кажу да јој је цвијет врло добар за чеље.*

чàпља, f. der Reiher, ardea [L.].

чàпљан, m. 1) (у Подг.) vide прас. — 2) (у Паштр.) некака трава, Art Pflanze [Aphobil, Asphobil], herbae genus [asphodelus albus Willd.].

чàпљанî лу̏к, m. (у Подг.) vide [прас] чапљан 1.

чàпљин, a, o, des Reihers, ardeae.

чàпљић, m. der junge Reiher, pullus ardeae.

чàпоњак, пôњка, m. (у Србији к истоку) vide папак.

чàпорак, óрка, m. vide чапур.

чàпóрци, чàпóрâкâ, m. pl. (у Ц. г.) die Krallen, ungues. [vide канџа 1].

чàпра[*], f. (у Ц. г.) [cf. жавка] 1) vide кожа: Девет *чапара* има на образу; А режу му *чапру* на ремике — 2) кеса од коже којом се вади вода из бунара. [vide рбоч].

чȁпр̂љ, m. vide чапур.
чапр̀љак, m. hyp. v. чапрљ.
чȁпӯр [чепур], m. der Strunk (eines abgehauenen jungen Baumes), trunculus. [cf. чапорак, чапрљ].
чȁпӯрје, n. (coll.) die Strünke, trunculi.
чáпци, чâпâкâ, m. pl. (у Рисну) нокти у тице, die Krallen, ungues. [vide канџа 1].
чȁрак,* рка, m. ein Bestandtheil des Flintenschlosses, pars flintae, [vide] кашилук, cf. чакмак: У њих гвожђа, ни дрвета нема,| Осим *чарка* који ватру гради —
чáрâње, n. das Hexen, incantatio. [cf. чваровање].
чȁрапа[*] (cf. чорапа), f. (pl. gen. чȁрâпâ), der Strumpf, tibiale. cf. бјечва [(бљечва) 1, клашња 1, хлача (лача)].
чȁрапâр, m. 1) der Strumpfwirker, Strumpfhändler, textor aut negotiator tibialium. — 2) Gamaschenträger, miles braccis decurtatis (mit Verachtung).
чȁрапâрски̂, кâ, кô, н. п. регемента, Gamaschenträger-, braccas decurtatas habentium.
чȁрапаст, а, о, (у Србији) н. п. коњ, у којега је нога одоздо донекле бијела, као да је обуо бијелу *чарапу*. cf. [vide] путоногаст [1].
чарапѐтина, f. augm. v. чарапа.
чȁрапин, а, о, Strumpf-, tibialis: Иде му посао као *чарапин* почетак.
чȁрапина, f. augm. v. чарапа [cf. чарапчина]: И донес' ми женске *чарапине* —
чȁрапица, f. dim. v. чарапа.
чарȁпчина, f. augm. v. чарапа. [vide чарапина].
чарȁтан, m. (у Боци) човјек који се роди у *марчаној свијећи* (луни), па прије него је крштен пријеђе преко њега мачка или друга какова погана животиња; за то послије остане несрећан, те не може имати никакога заната нити постојанога посла, него се смуца којекуда, и својом мајсторијом, игром и шалом људе забавља и вара и новце од њих мами, али му ни ови новци не могу бити пробитачни, него како дођу тако и отиду.
чаратȁнија, f. (у Далм) die Taschenspielerei, artes magicae: они Талијани што чине *чаратанију*.
чáрати, чâрâм, v. impf. hexen, incanto. [vide бајати]. cf. гатати, врачати.
чȁрдâк,* m. 1) die Warte, specula: Везак везла сеја тефтедара| На *чардаку* на дебелу ладу — 2) eine Wachthütte auf Pfählen an der Grenze, casa palis imposita [cf. нагон 3]; daher — 3) das Behältniß für die Kukuruzkolben, horrei genus.
чардȁклија,* f. eine große Weinrebe, die sich an Hütten, Bäumen hinanrankt, vitis suspensa. cf. одрина [1, одриња, логошка (лугошка), ломача 1].
чардȁчић, m. dim. v. чардак.
чȁрдâчки̂, кâ, кô, н. п. соха, des чардак, casae чардак dictae.
чâре, у загонеци: Приспи *чаре* на мигаре, на пање декање, на сење дупоре.
чȁрка,* f. das Scharmützel, pugna levis: По равну се пољу поћераше,| На *чарку* се збиља ишћераше —
чȁркâње, n. 1) das Scharmützeln, pugnatio levis. — 2) das Herumstören im Feuer, dimotio ignis.
чȁркати, кâм, v. impf. н п. у ватру, das Feuer schüren, stören, dimoveo ignem, irrito. [vide таркати].
чȁркати се, кâм се, v. r. impf. scharmützeln, leviter pugno, irritare se invicem.
чȁркаџија,* m. die Vorposten, excubiae extremae.
чâрни̂, нâ, нô, (ст.) vide црн: *Чарна* горо, пуна ти си лада — *Чарне* очи, ви га не гледале —
чȁрноок, а, о, schwarzäugig. nigris oculis. [vide црноок].
чȁрноока, f. 1) die Schwarzäugige, nigris oculis. [vide црноока]. — 2) daher der Name eines Schafes, das einen schwarzen Rand um die Augen hat, nomen ovis nigrae circum oculos.
чȁрноокаст, а, о, vide [црноок] чарноок.
чȁрнути, нêм, v. pf. н. п. ватру или у ватру, einmal schüren, irrito semel ignem. [vide тарнути].
чȁрнути се, нêм се, v. r. pf. scharmützeln, concurro.
чарȍбија, f. (у приморју око Сења) vide чаролије.
чарȍвница, f. некака болест коњска у грлу, eine Art Pferdekrankheit, morbus quidam equinus.
чарȍнце, f. pl. 1) (у Турској Хрв.) као у Србији *додолс*, а у Котару *прпоруше*. — 2) (у Хрв.) као колеђани, који испред божића иду од куће до куће те пјевају и просе којешта.
чарȍлије, f. pl. die Hexereien, incantatio. [cf. чаробија].
чарȕгџија,* m. vide опанчар [1].
чарȕгџијин, а, о, des чаругџија.
чарȕгџи̂јница, f. die Frau des чаругџија.
чарȕгџи̂јски̂, } кâ, кô, der чаругџије.
чарȕгџи̂јски̂, }
чȁршав,* } m. 1) das Tischtuch, mappa. cf. [vide]
чȁршаф,* } трпежњак. — 2) das Bettuch, linteum. [vide плахта 2].
чȁршија,* f. der Marktplatz, forum. [vide пазар 1]. cf. пијаца.
чȁрши̂јски̂, } кâ, кô, н. п. хљеб, Markt-, a
чȁрши̂јски̂, } foro, forensis.
чȁс, m. der Augenblick, punctum temporis [cf. минут]: за *час*, за један *час*; *часом*, *час* прије (н. п. дођи), möglichst bald; мало *час* (н. п. ја ћу доћи).
чáсак, ска, m. dim. v. час.
чȁсити, си̂м, v. impf. verweilen, morari: Андро трчи, часа не *часио* —

1. **часло̀вац**, о̑вца, m. das Horologium (altſlawiſches Leſebuch nach dem Namenbüchlein, und vor dem Pſalter), horologium.
2. **часло̀вац**, вца, m. der часловац-ſchüler, puer discens (legere) horologium.

ча̏сни, на̑, но̑, n. p. пост, крст, geehrt, heilig, sanctus: часни пост, die große Faſte vor Oſtern, jejunium quadragesimale. [cf. коризма 1].

[**часни пост**, m. cf. часни.]

ча̏сно, ehrlich, honeste: *часно* сјели, поштено устали! (кад се напија); Ко хоће *часно* не може ласно; Што је масније то је *часније*; Сва господа на ноге устала| И *часно* се кнезу поклонила — Па је *часно* кнеза подворио —

ча̏сом, adv. den Augenblick, augenblicklich, statim, ad momentum. cf. час.

ча̏ст, ча̏сти, f. (loc. ча̀сти) 1) die Ehre, honor, n. p. на *част* му; Неку на *част*, неку на срамоту — Весело пити, у *части* бити — 2) das Gaſtmahl, convivium. cf. [vide] гозба. — 3) das einzelnelne Gericht, cibus: донио кум *част*.

ча̀стити, ча̑м, v. impf. 1) ehren, honoro. — 2) traktiren, convivio excipio.

[**частити се**, частим се, vide гостити се; *види* s. v. гостовати.]

ча̀тање, } n. vide чаћење: сву ноћ је било
ча̀тање, } *чатаније* у цркви.

ча̀тати, ча̑м, vide чатити.

ча̀тац, ча̀ца, m. der gute Leſer, lector expeditus.

ча̀тисати,* ча̀тишем̑, vide сашити (склопити, n. p. хаљину).

ча̀тити, ча̑м, v. impf. leſen, lego [cf. чатати, читати, штити, учити 3]: *Чати* књигу Задранине бане —

ча̀тло̑в, чатло̀ва, m. die Querſtange beim Leiterwagen, retinaculum scalarum.

ча̀тма,* f. das Flechtwerk (im Gegenſatz der gemauerten Wände), crates: није зид, него *чатма*.

ча̏трња, f. die Ciſterne, cisterna. [vide студенац].

ча̀ћење, n. das Leſen, lectio. [cf. чатаније, чатање, читање].

ча̀ура, f. 1) die Kapſel (der Eichel, u. dgl.), capsula glandis etc. — 2) die Puppe des Seidenwurms, nympha chrysallis. [cf. кожурица 2].

ча̀урица, f. dim. v. чаура.

ча̏ўш,* m. der Tſchauſch bei der Armee, und bei Hochzeiten.

ча̏ўшев, a, o, des чауш.

ча̀фран, m. vide **шафран**.

Ча̏чак, m. 1) eine Stadt in Serbien an der Morawa [главно мјесто у рудничком округу]. — 2) [*чачак*] (у Сријему и у Хрв.) vide чагаљ.

ча̏чкање [чкање], n. das Stochern, fossio. [cf. ргање].

ча̏чкати [чкати], ка̑м, v. impf. н. п. зубе, ſtochern, fodio. [cf. ргати].

чачко̀вит, а, о, н. п. пут, т. ј. пун чачка, klumpig, glebosus. [cf. помбовит].

ча̏ша, f. (pl gen. ча̑ша̄) der Becher, calix, poculum [cf. **жмул** (жмуо), **жмуљ**, 1 купа 1; путијер]: У кога је *чаша*, у тог и молитва.

ча̏шица, f. 1) dim. v. чаша. — 2) die Kniescheibe, patella (genualis). [cf. метвица 2]. — 3) (у Хрв.) vide [прашник] чанак 2.

ча̀шћење, n. verbal. v. частити.

чва̀кање, n. vide чваликање.

чва̀кати, ка̑м, v. impf. vide чваликати.

чва̀кнути, не̑м, v. pf. vide чваликнути.

чва̀ли̑к, m. (у Сријему) n. p. све стоји *чвалик* батина како се туку, Klatſchen, crepitus.

[**чваликање**, n. verbal. v. чваликати; cf. чвакање.]

чвали̑кати, чва̀личе̑м, v. impf. чваличу батине (кад се људи бију), klatſchen, crepo. [cf. чвакати].

[**чваликнути**, чваликнем, v. pf. v. чваликати; cf. чвакнути.]

чва̏рак, рка, m. die Treber des geſchmolzenen Fettes, recrementa adipis. [cf. жмире 1].

чва̏ре̑ње, n. das Geräuſch des ſchmelzenden Fettes, stridor adipis liquati.

чва̏рити, ри̑м, v. impf. mit Geräuſch ſchmelzen, liquefacio adipem.

чваро̀ва̑ње, n. (у Грбљу) vide чарање.

чваро̀вати, чва̀рујем̑, v. impf. (у Грбљу) vide [бајати] чарати.

чво̑р, чво̀ра, m. (loc. чво̀ру) 1) на дрвету, der Knorren, nodus. [cf. врж]. — 2) н. п. на марами, der Knoten, nodus. cf. [vide] узао. — 3) искочио му *чвор* на челу, der Knollen, tuber. [vide гука 2; cf. чворуга].

чво̑рав, а, о, vide чворнат: А у руке *чвораву* тојагу —

чво̀рак, рка, m. (pl. чво̀рци и. чво̑ркови, чво̑ра̑ка и. чворко̀ва̑) der Staar, sturnus [vulgaris L.]. cf. [скворац,] брљак, врљак.

чво̀рина, f. augm. v. чвор.

чво̀рић, m. dim. v. чвор.

чво̀рков, а, о, des Staars, sturni.

чворко̀вић, m. der junge Staar, pullus sturni.

чворко̀вљи̑, љ̑а̄, љ̑е̄, Staar-, sturnorum.

чво̑рнат, } а, о, н. п. дрво, knorrig, nodosus.
чворно̀вит, } [cf. чворав, вржновит].

чво̀руга, f. augm. v. чвор. [vide чврљуга; cf. чвор 3, гука 2].

чвр̑ка, f. vide **цврка**.

чвр̑ка̑ње, n. das ſchallende Klopfen, pulsatio cum sonitu.

чвр̑кати, ка̑м, v. impf. klopfen, pulso.

1. **чвр̑кнути**, не̑м, v. pf. einmal klopfen, pulso semel.
2. **чвр̑кнути**, чвр̑кне̑м, v. pf. von dem Geräuſch, ſo das Waſſer, auf glühendes Eiſen gegoſſen, macht, de sonitu liquidi injecti in ferrum candens.

чврљак, љка, m. (по зап. кр.) vide чворак.

чврљуга, f. п. п. у човјека на глави, у коња на гребену) vide [гука 2] гута. (cf. чворуга).

Чвр̑сница, f. планина у Херцеговини, близу Имоскога.

чвр̏снути, нêм, v. impf. dicht, fest, voll werden (im Gegensatz der Magerkeit), solidesco.
чвр̑ст, чвр́ста, то, (чвр̑стӣ, тâ, тô, comp. чвр̏шћи) voll, fleischig, plenus.
чврсти̇на, f. die Vollheit, plenitudo, soliditas.
чвр́чак, чка, m. vide **цврчак**.
чвр́чâње, n. vide **цврчање**.
чвр́чати, чи̂м, vide **цврчати**.
Чѐво, n. брдо у Црној гори: Кад се прими *Чева* каменога,| У *Чеву* га чета дочекала —
чевр̀љуга [шеврљуга], f. (у Ц. г.) vide шева.
чѐвуља, f. (у Ц. г.) vide **чехуља**.
чѐговић, m. „чеговић је он?“ wer ist er, wie heißt er? cujus est filius? [cf. коговић].
чѐгр̑ст[*], f. (у Ц. г.) мала свађа, der Zwist, altercatio.
чегр̀тâљка, f. vide **чагртаљка**.
чегр̀тâш, чегрта́ша, m. (у Рисну) који много говори којешта, ein Plappermaul, blatero. [vide блебеташ].
чѐдâнце, цета, n. dim. v. чедо.
чѐдија, f. (coll.) die Kinder (verächtlich), suboles. [vide дерчад].
чѐдо, n. (ст.) vide дијете: Мушко сам *чедо* родила — У њега се мушко *чедо* нађе,| Није *чедо* као што су *чеда* —
[**чежњење**, n. verbal. v. чезнути; cf. гаљење.]
че́зе, f. pl. (у Сријему) vide двоколице.
чѐзнути, нêм, v. impf. за ким или за чим [cf. галити] 1) Verlangen, lange Zähne bekommen nach etwas, das man andere genießen sieht, appeto rem, qua alios frui video. — 2) Sehnsucht bekommen, desiderio corripi [cf. гинути 2, удити 1]: *чезне* за својим завичајем.
чѐиз,* m. (у Србији и Босни по варошима) дјевојачки дарови. [vide дар 2].
чѐкало, n. 1) (in der Mühle) der Rührnagel, Rührstock, crepitaculum: Говори као *чекало*. Кад дијете не може одмах (на вријеме) да проговори, онда жене закухају колачић чекалом, па му даду те изједе (да би почело онако брзо говорити као што чекало одскаче од камена и звечи). [cf. чектало]. — 2) (у Хрв.) објешена даска, у коју се удара, као у клепало, п. п. да се купе солдати на какво мјесто.
чѐкâње, n. das Warten, exspectatio.
чѐкати, кâм, v. impf. warten, exspecto. [cf. чајати].
чѐкиња, f. die Borste, seta.
чѐкић,* } m. 1) der Hammer, malleus. [cf. чаканац 2]. — 2) [vide кашилук] cf. чарак: Потле *чекић* који ватру гради —
чѐкљу̂н, чекљу́на, m. 1) (у Барањи) die Klinke, ansa januae. — 2) (у Сријему) кука у кључа, којим се сијено чупа: тако и у обрамнице на крају она кука или зарезотина која чува да се не смакне повраз, der Widerhaken, uncus.
чѐкме[*], f. pl. eine Art токе, wie man sie in der Herzegowina trägt.
че́кмек-ћу̀прија[*], f. у пјесми ћуприја код Биограда: Кад је био на *чекмек-ћуприји* —
чекмѐџе,* џета, n. die Schublade, forulus. cf. [фијока,] шкрабија.
чѐкнути, нêм, v. pf. ein wenig warten, exspectare parumper.
чѐкрк,* m. 1) Spulrad, rhombus. [cf. летњак, лечаник, 1 сукало, цјевњак 2]. — 2) кад се што у висину диже, die Winde, Kloben, Hebezeug, artemon, trochlea [cf. стопа 2]: И тринесто ноја тице крило,| Па се крило на *чекрк* окреће,| Те казује који вјетар пуше —
чекр̀клија,* f. т. ј. преслица, der Spinnrocken (bei einem Spinnrad), coli genus. [cf. 1 зврка].
чѐктало, n. vide чекало [1].
чѐла [**пчела**], f. (pl. чѐле, че́лâ) die [Honig-]Biene, apis [mellifica L.]: Коме је *чела* за клобуком.
че́лац, лца, m. 1) (ст.) (der Bienrich), apis mas, in der Anekdote der Lügenwette, selbst ein erlogenes Wort: Кад једно јутро пребројим челе, а то нема најбољега *челца*; онда ја брже боље оседлам пијевца па узјашем на њега и пођем тражити *челца*; кад пријеђем преко мора, а то човјек ухватио мога *челца* у ралицу па оре за ситну проху и т. д. (у приповијеци). — 2) (у Хрв.) vide кошница.
челѐбија,* m. junger Herr, dominulus: Коња игра *челебија* Јово,| Испред двора таста и пунице —
челеби̇јâње, n. vide кићење.
челеби̇јати се, јâм се, v. r. impf. vide китити се.
челѐбијин пѐрчи̂н, m. (у Сријему) Gartenrittersporn, delphinium Ajacis [L.].
Челѐби̇ј̂ћ, m.: До бијела села *Челебијћа* —
чѐлêнка[*], f. Schmuckfeder von Silber als Soldaten-Auszeichnung für erschlagene Feindesköpfe, penna argentea.
чѐлик,* m. der Stahl, chalybs. cf. [vide] надо [3].
чели̇кли,* adj. indecl. vide челичан: Са мојијем *челикли* нацаком —
Чѐли̂н, Чели́на, m. планина [у Ц. Гори?], Name eines Berges: У *Челину* претекоше Турци —
чѐлина љу̏бица, f. (у Дубр.) vide [матичњак 2] маца 3.
Чѐли̂нка, f. мала главица на Отресу. Онуда се приповиједа да је ондје некако благо закопато, и да су гдјекоји којешта привиђали. У народу се нашему мисли да закопане новце, особито гдје их је много, чува нешто и да се не могу ласно ископати; многи приповиједају како су их у томе послу плашиле различне авети. Гдјекоји кажу да оно мјесто гдје су новци закопани ваља увече посути брашном, па ујутру од какве се животиње по њему траг нађе онаку животињу ваља ондје заклати па ће се онда моћи новци ископати. Приповиједају како је некакав човјек гледао из прикрајка гдје је други новце закопавао у земљу, па кад их закопа, а он преко онога мјеста баци виле рекавши: „Чувајте како сад тако до суда Божјега, већ ако ја да бих дошао по њих.“ Послије тога

дође онај што је гледао из прикрајка, да новце ископа, али се у један пут од некуда обри велики страшан бик и навали на њега да га убоде и он једва утече; по том доведе бика и закоље на оном мјесту и новце онда ископа на миру. cf. расковник.

чѐлињāк, m. (у Славон. и Хрв.) мјесто гдје су чеље и кошнице, der Bienenſtand, alvearium. cf. уљаник, кованлук.

чѐлица, f. dim. v. чела.

чѐличан, чна, чно, ſtählern, chalybeus. [cf. челикли].

чѐло, n. 1) die Stirn, frons. — 2) горње чело, vide зачеље. — 3) чело главе, zu Kopfe, zu Häupten, ad verticem. — 4) (у Рисну) дванаест сахата времена, н. п. дан је („од ждрака до мрака“) једно *чело* а ноћ је једно *чело*, а дан и ноћ су два *чела* (cf. ред[4]): дошао сам из Рисна у Корјенниће за једно *чело*, т. ј. 12 сахата.

чело̀вођа, m. (у Ц. г.) Anführer, dux.

чело̀нек, m. die Sonnenſeite, pars aprica collis aut montis.

чѐло̀чићи, m. pl. cf. брадићи (само у оној загонеци).

чељāд, f. (coll.) 1) die Frauenszperſonen im Hauſe, feminae familias. — 2) die Leute im Hauſe, familia. [cf. војска 4, глота 2, жупа 4]. — 3) (у Дубр.) Leute, homines: у овом су мјесту обична *чељад*. cf. војска [3].

чељáде, дета, n. 1) ein Frauenzimmer aus dem Hauſe, femina familias. — 2) (у Дубр.) ein Menſch, Perſon, Menſchenkind, homo.

чељáце, цета, n. dim. v. чељаде: И *чељаце* своје утјешити —

чѐљена̀ љу̏бица, f. (у Дубр.) vide [матичњак 2] маца 3.

чељуска, f. 1) die Schraube, die den Flintenſtein feſthält, горња и доња. [cf. вук 3, чељуст 3]. — 2) (у Сријему) половина ама (као пршњак 1).

чѐљу̏ст, f. 1) der Kinnbacken, maxilla. [vide вилица]. — 2) pl. чељусти, der Rachen, fauces. [cf. жвало 1, жвале 2; уста]. — 3) (у Ц. г.) vide чељуска 1.

чѐмбер,* m. ein Kopfſchleier der Türkinnen, velum feminarum Turcicarum.

чѐмēр, m. [venenum, ira, aegritudo; cf. отров, јед 2:] грко као *чемер*.

чѐмēран, рна, рно, bitter wie чемер.

чемѐрика, f. die Nieſewurz, helleborus [veratrum nigrum L.].

чемѐрикаст, а, о, (у Грбљу) н. п. жена ми је чемерикаста, böſe, importuna.

чемѐриков, а, о, von чемерика: Под грлом јој пуце јадиково,| Јадиково и *чемериково* —

чемѐриковати, кујēм, v. impf. trauern, lugeo: Кудгод ходи, нека јадикује,| А гди стаје, да *чемерикује* —

Чѐмѐрнō, n. adj. Ebene in der Herzegowina: Одатле се свати подигоше,| И дођоше на равно *Чемерно* —

чѐмѝн[*], чемѝна, m. (у Дубр.) Art Pflanze, herbae genus [vide ђелсамин]: Ђено цавти *чемин* и ружица —

чѐмпрес, m. (у Дубр.) die Cypreſſe, cupressus [L.; cf. селвија, ћепариз].

чѐму, (по јуроз. кр.) за што? warum? cur [vide зашто 1]: *Чему* ми ђегоћ не дође?| Али ти бабо не даде?| Али ти спензе нестаде? — *Чему* си се удавала млада —

чѐнгел,* m. гвоздена кука, der Haken, uncus.

чѐнгија,* *f. у Турскоме језику ова ријеч значи више којешта, а у нас се овако зове жена или дјевојка која игра пред људима. Ченгије су понајвише Циганке. Ужегла очи као ченгија.*

чѐно, n. vide **чесно**.

чѐњача, f. (у Шумад.) некака кисела јабука, Art Apfel, mali genus [pirus malus L. var.].

чѐп, чѐпа, m. (pl. чѐпови) 1) [чап 1] der Stöpſel, embolus. — 2) на ком врата стоје, die Thürangel, cardo.

чѐпāње, n verbal. v. чепати и. чепати се.

чѐпати, чѐпām (чѐпљēм), v. impf. 1) umherſtapfen, circumambulo. — 2) einem auf den Fuß treten, pono pedem meum in alterius pedem: Сва' заову папучицом *чепа*,| Не би ли се она досетила —

чѐпати се, чѐпām (чѐпљēм) се, v. r. impf. einander auf den Fuß treten. Жетеоци се обично чепљу, особито на моби: свако гледа да очепи оно које жање до њега, и за то свако гледа те жањући брже измиче од својега сусједа. Гдјекоји метну у опанак под пету плочицу од камена да би још већма болело онога кога очепе.

чѐпац, пца, m. eine Art Frauenhaube, vittae genus.

чепѐрак, рка, m. die kleine Spanne, spithama minor [cf. рогушица]: Ни од педао ни од *чеперак*, а два дуњапа покрило (т. ј. козји реп).

чѐперан, *рна, о, (у Ц. г.) vide кочоперан.*

чѐпити се, чѐпīм се, v. r. impf. (у Бан.) vide [мазити се] **печити се**.

чѐпкāње, n. dim. v. чепање.

чѐпкати, кā̄м, v. impf. dim. v. чепати.

чѐпкорѐње, n. dim. v. чепкање.

чѐпкорити, рī̄м, v. impf. dim. v. чепкати.

чѐпљѐње, n. vide [мажење] печење.

чепр̀кāње, n. verbal. v. чепркати. [cf. копарање, пршкање, чепрљање].

чепр̀кати, кā̄м, v. impf. kratzen (wie die Henne im Sande), disjicio arenam, fimum. [cf. копарати, пршкати, чепрљати].

чепр̀љāње, n. vide чепркање.

чепр̀љати, љā̄м, vide чепркати.

[**чепр̀љити**, чепр̀љим, v. impf. cf. чупра.]

чепу̀кāње, n. dim. v. чепање.

чепу̀кати, кā̄м, v. impf. als dim. v. чепати.

чѐпу̀р, m. (у Дубр.) vide **чапур**.

чèпчег, m. (у Дубр.) die Saubiſtel, sonchus [L.; cf. чепчијешац; чучег].
чèпчежац, чешца, m. dim. v. чепчег.
чèпчијешац, шца, m. (у Дубр.) vide чепчег.
чêрга[*], f. ein Zigeunerzelt, tentorium Zingari.
чèргâш, чергáша, m. т. j. Циганин, der unter dem Zelte wohnt, Zingarus.
черèвиз[*], m. (у Босни, а у Спљету *селен*) Sellerie, apium [graveolens L.]. У Спљету се куха с месом лист од овога селена за јело.
чéрег,* **чéрек**[*], } m. vide четврт[1].
чèренац, ênца, m. (у Сријему) пређа на дрвету ради хватања рибе, Art Fiſchergarn, retis genus. [cf. прозгавац].
чèрјен, m. 1) (у Ц. г.) више ватре гдје удара сила од ње (као одак?): У нашега ћаће реснате гаће? (*черјен*). Дигоше га *черјен*-бабе (кад кога дигну од земље). — 2) (у Лици у селу Мазину) као плитак кош у којему се суши жито више ватре.
чèрпић [(ћерпић)*], m. ungebrannter (an der Luft getrockneter) Ziegel, later crudus.
черýпање, n. das Rupfen, vulsio.
черýпати, пâм, v. impf. rupfen, vello.
чèсан, сна, m. 1) (у Боци) vide [лук 1] бијели лук. — 2) чесан лука, vide чесно.
чèсање [чешање], n. das Kratzen, Kratzen, fricatio.
чèсати (cf. чешати), чèшêм, v. impf. kratzen, frico.
чèсвина, f. (у Ц. г. и у Дубр.) некако дрво, налик на раст, али је и зими зелено, eine Art Baum [Steineiche, Korkeiche], arboris genus [quercus ilex L. *u* quercus suber L.].
чèсвиница, f. (у Дубр.) некакво црно вино добро из Конавља и Стона, eine Art Wein, vini genus.
чèсма,* f. der Röhrbrunnen, puteus. cf. точак[3].
чèсмало, n. у загонеци.
чèсмица, f. dim. v. чесма.
чéсница, f. das Weihnachtsbrot. [cf. браварица, 2 веселица]. Чесницу понајвише мијеси домаћин на Божић ујутру од пшенична брашна као погачу. Обично је да метну у чесницу по једну пару или какав други новац (сребрн или златан); па кад сједну ручати, онда изломе чесницу, и свакоме даду по један комадић: у чијем комадићу буде онај новац, онај кажу да ће бити најсретнији оне године. У Херцеговини у чесницу метну и коњски клинац (који коња има), па у чијему комаду буде, онај је оне године најсретнији да коње надгледа.
чèсно [чено], n. т. j. бијелога лука, ein Stück Knoblauch, pars allii Linn. [cf. чесан 2, чешањ].
чèсњâк, чесњáка, m. (у Боци) vide [лук 1] чесан 1.
чèсов, а, о, (у Херц.) 1) von was, von welcher Materie, ex qua materia. — 2) vide какав: *Чесовом* те бруком називао —

1. **чêст**, f. 1) (у Дубр.) чим се причешћује, vide честица. — 2) (у Сријему) in der Redensart: од чести, н. п. зна, т. ј. помало, zum Theil, ex parte.
2. **чêст**, чéста, то, (чêстû, тâ, тô, comp. чêшћи) dicht, densus. [cf. густ 2 и 3].

чêста, f. ein Dickicht, densi frutices. [cf. густа, густара, дреча, ломиница; грм 2, грмен].
1. **честúна**, f. die Dichte, densitas.
2. **чêстина**, f. augm. v. честа.
чèстит, а, о, 1) glücklich, felix: *Честита* ћу тебе учинити — 2) говори се великој господи, н. п. *честити* царе, *честити* пашо. — 3) ordentlich, frugi: јели што *честито*.
честúтање, n. das Glückwünſchen, gratulatio. [cf. честитовање].
честúтати, чèстúтâм, v. impf. Glück wünſchen, gratulor. [cf. честитовати].
чèститô, n. adj. дошао му на *честито*, um zu gratuliren, um Glück zu wünſchen, gratulaturus: Свак ми Лалу чедо честитује,| Свак дооди њему на *честито* —
чèститовање, n. vide честитање.
чèститовати, тујêм, v. impf. vide честитати: Свак ми Лалу чедо *честитује* — Да му царе роба *честитује* —
чèститôст, f. Glück, prosperitas. cf. [vide] срећа.
чèстица, f. она мрвица хљеба, којом се у вину *причешћује*. cf. чест[1].
чêсто, häufig, crebro.
Честòбродица, f. ријека [десна притока р. Пека у Звижду] у Поречкијем планинама (weil er furthenreich iſt).
чêта, f. die Truppe, copiae, cohors. [cf. шерег]. — 2) (у Ц. г. и у Херц.) људи који иду да отму или заплијене што од другијех, н. п. Црногорци од Турака или Турци од Црногораца: отишао у *чету*; погинуо у *чети*.
четвèрица, f. vide **четворица**.
чêтверо, vide **четворо**.
четвероно́жêње, n. verbal. v. четвероножити се.
четвероно́жити се, четверòнôжîм се, v. r. impf. ſich auf alle Viere ſtellen, quadrupedem se sistere.
четвероно̀шкê, vide **четвороношке**.
четверòструк, а, о, vide **четворострук**.
четвòрица [четверица], f. Anzahl von vier, quatuor. *cf. двојица*.
чèтвôрка, f. 1) ein Faß von vier Eimern, dolium carax quatuor amphorarum. — 2) (у Београду) Art Tanz, saltationis genus.
чèтвôрни, нâ, нô, n. п. пешкир, т. ј. у четири жице, vide четвороцјепан.
чêтворо [четверо], Anzahl von vier, quatuor.
четворòнаест, (у Ц. г.) vide четрнаест.
четвороно̀шкê [четвероношке], auf vier Füßen, quatuor pedibus. [cf. ножанке, почетворке, почетвороноже].
четворòструк [четверострук], а, о, vierfach, quadruplex.

четворо̀цјепан, пна, пно, пантљика (у четири нита), [јуж.] vierfädig, quaternis filis constans. [cf. четворни].

чѐтвр̀т, f. 1) das Viertheil, Viertel, quadrans, pars quarta. [cf. врталь (фрталь), кварат 1, черег (черек), четвртина]. — 2) (у Дубр.) мјера од 20 ока.

1. **четвр̀так, тка**, m. Donnerſtag, dies Jovis. [cf. четвртин].

2. **четвр̀та̑к**, четврта́ка, m. коњ, vierjähriges Pferd, equus quadrimus.

четвр̀та̑љ, четврта́ља, m. (у Далм.) житна мјера од 18 ока, Art Getreidemaß, modii genus.

чѐтвр̀тӣ, тӑ, тӧ, der vierte, quartus.

четвр̀тин, m. ſoviel als [1] четвр̀так in folgender Anekdote: Прела баба ноћу уочи четврта на пзишла на *поље* и у мраку нагазила и узјахала на јуне; кад јуне скочи и понесе бабу на себи, онда она стане говорити: „Господине четвртине! пусти мене, тебе ће бака светити“ (она је мислила да је носи четвртак: што преде уочи њега). [cf. светити 2].

четвр̀тина, f. vide четврт [1]: Те ти ори Турске поткутњице,| Те агама *четвртину* дај —

чѐтвр̀то̑м, adv. zum vierten Mal, quarta vice: Три пута је опасао пасом,| А *четвртом* од сабље кајасом —

чѐтоџија,* m. der Kondottiere (Truppenführer) und jeder ſeiner ausgezeichneten Leute, dux cohortis, et vel miles ipse.

чѐтина, f. (у Хрв.) die Nadeln an Nadelbäumen, seta, spina, folia pinnata.

чѐтири, vier, quatuor.

четирѝдес, | (у Ц. г.) vide четрдесет: За њим
четирѝдест,| скочи *четиридес* друга —

четѝриста, (у Ц. г.) четири стотине, vier Hundert, quadringenti: *Четириста* главах посјекоше —

чѐтка, f. die Bürſte, auch der Beſen von Borſten, scopae.

чѐтни̑к, m. einer von der чета, turmarius.

чѐтовање, n. das Umherführen von Truppen, cohortis ductatio, das Umherziehen als Abenteurer: Остани се, Мујо, *четовања* —

чѐтовати, тујѐм, v. impf. ausziehen in der Truppe oder mit Truppen auf Abenteuer.

чѐтовођа, f. (у Ц. г.) der Truppenanführer, dux: *Четовође* војску поставите —

чѐтоканк,* m. die bewaffnete Tſchaike, navicula armata.

четрдѐсӑт (четрдѐсӑт), vierzig, quadraginta. [cf. четиридес, четиридест, четрѐст].

четрдѐсӑтӣ (четрдесӑтӣ), тӑ, тӧ, der vierzigſte, quadragesimus. [cf. четрѐсти].

четрдѐсница, f. 1) die Todtenmalzeit, die 40 Tage nach dem Begräbniß von der Familie der Verſtorbenen gegeben wird, convivium funebre die quadragesimo a sepultura. cf. [1] дања. — 2) die Kommemoration für einen Verſtorbenen durch 40 Tage, commemoratio pro defuncto per 40 dies.

чѐтрѐст (четрѐст), vide четрдесет.

чѐтрѐстеро (четрѐстеро), vide **четрѐстеро**.

четрѐстӣ, тӑ, тӧ, vide четрдесети.

чѐтрѐсторо (четрѐсторо), [четрѐстеро] Anzahl von 40, quadraginta.

четрнаест, vierzehn, quatuordecim. [cf. четворонаест].

четрнаестеро, vide **четрнаесторо**.

четрнаести, тӑ, тӧ, der vierzehnte, decimus quartus.

четрнаесторо [четрнаестеро], Anzahl von vierzehn, quatuordecim.

чѐтруна, f. (у прим.) као велики лимун [1]: Жута дуња и *четруна* —

чѐхуља [чевуља], f. (у Ц. г.) неколико зрна с петељкама кад се од грозда очене.

Чѐчан, m. мјесто у Косову: Од Звечана, кажу, до *Чечана* — Од *Чечана* врху у планине —

чѐчӑње, n. verbal. v. чечати.

чѐчати, чӣм, v. impf. hocken, lauern, subsidere, conquiniscere: што *чечиш*, као кер?

чѐчица, f. dim. v. четка.

чешàгиja[*], f. vide кашагиja.

чѐшаљ, чѐшља (чѐшља), m. [1)] der Kamm, pecten. [—2) vide ступац 1; cf. салинац].

чѐшањ, шња, m. vide чесно.

чѐшӑње, n. vide **чесање**.

чѐшати, чѐшӗм, vide **чесати**.

чѐшља, f. Art Pflanze [Kardendiſtel], fruticis genus [dipsacus L.]. cf. [чешљика;] чкаљ.

чѐшљӑње, n. verbal. v. чешљати.

чѐшљӑр, чешља́ра, m. der Kammmacher, pectinarius (opifex).

чешља́ров, а, о, vide чешљаров.

чешља́рица, f. die Haarſchmückerinn, ornatrix: Њу ми чешља седам *чешљарица* —

чешља́ров [**чешљарев**], а, о, des Kammmachers, pectinarii.

чѐшљӑрскӣ, кӑ, кӧ, Kammmacher-, pectinarii.

чѐшљати, чѐшљӑм, v. impf. 1) kämmen, pecto. Пошто сунце зађе, кажу да се не ваља чешљати, да браћа не умиру. — 2) вуну, zupfen, carpo. — 3) перје, ſchleißen, findo.

чѐшљи̑к, чешља́ка, m. cf. [vide 1] коштан.

чѐшљика, f. vide чешља.

чѐшљић, m. dim. v. чешаљ.

чѐшљуга, | f. der Diſtelfink [Stieglitz], fringilla
чешљу̀гӑрка,| carduelis Linn.

чибу̀гџија, m. vide **чибукчија**.

чѝбук,* m. 1) die Röhre der Tabakpfeife, fistula. [vide камиш]. — 2) eine kaiſerliche Abgabe von den Schafen und Ziegen, scripturae (vectigalis) genus.

чибу̀кање, n. verbal. v. чибукати.

чибу̀кати, кӑм, v. impf. ausklopfen, excutio.

чибу̀клук,* m. der Beutel für die Tabakspfeife am Sattel.

чибу̀кчија [чибугџија],* m. 1) der Tabakknabe (der die Tabakpfeife nachträgt u. ſ. w.), fistula-

rius puer. [cf. тутувџија]. — 2) der Einnehmer der Abgabe auf Herden, scripturarius.

чибу̏љица, f. ein kleines Geſchwür, pustula. [vide бубуљица].

Чи́ва, m. (ист.) hyp. v. Чивутин.

чи̏вија,* f. [cf. вида] 1) der Nagel, clavus. — 2) der Schraubnagel, trochlea.

чи̏ви̏ца, f. dim. v. чивија.

чивѝлук,* m. Nagel (Kleider daran zu hängen), clavus.

чи̏вињâк, m. сврдао, што се врте рупе за чивије (код кола волујскијех), der Bohrer für Nagellöcher, terebra minor pro clavorum viis.

чи̏вит[*], m. der Indigo, indicum.

чи̏витâр, m. der Indigkrämer, venditor indici.

чи̏витњâк, m. der Indigtopf, olla coquendo indico.

чи̏влак[*], m. (у Ц. г.) vide читлук: Што понесе с *чивлака* вшеницу —

Чивутàна,* f. das Judenquartier, Judenviertel, regio Judaeorum.

чивутáрênье, n. das Handeln wie ein Jude, vita judaica.

чивутáрити, вȕтâрîм, v. impf. Judenhandel treiben, mercaturam judaicam exerceo.

Чи̏вутин,* m. der Jude, Judaeus. [vide Жид]. cf. Жудио.

Чи̏вутинов, a, o, des Juden, Judaei.

Чи̏вутка, f. Jüdin, Judaea mulier. [cf. Јуткиња].

чи̏вутскӣ, кâ, кô, jüdiſch, judaicus.

Чи̏вучâд, f. junge Juden, pueri Judaei.

Чи̏вуче, чета, n. ein Judenkind, puer Judaeus.

чи̏га, f. (у Хрв.) vide кечига.

чи̏гов, a, o, (у Дубр.) vide чиј: *чигово* је то?

чи́гра, f. 1) (у војв.) der Kreiſel, trochus. — 2) die Taumeltaube [*u* die Seeſchwalbe], columba gyratrix [L. *u* sterna L.].

чи̏зма,* f. (pl. gen. чи̏зâмâ) der Stiefel, caliga.

чи̏змâр, чизмáра, m. der Stiefelmacher, sutor, opifex caligarum. [cf. чизмеџија].

чизмáров, a, o, vide чизмаров.

чизмáрица, **чи̏змâрка**, } f. die Stiefelmacherin, sutoris uxor.

чизмàрлук,* m. das Schuſterhandwerk, ars sutoria.

чизмáров [**чизмарев**], a, o, des Stiefelmachers, caligarii.

чи̏змâрскӣ, кâ, кô, der Stiefelmacher, sutorius, caligarius.

чизмèџија,* m. vide чизмар.

чи̏змица, f. dim. v. чизма.

чи̏ј, чи̏јâ, чи̏јê, weſſen, cujus. [cf. чигов].

чи̏јâње, n. das Federſchleißen, fissio.

чи̏јати, јâм, v. impf. (у Вуковару) перје, Federn ſchleißen, findere.

чи̏јгод, **чи̏јгођ**, } weſſen immer, cujuscunque.

чи̏ј му дрâго, weſſen immer, cujusvis.

чи̏к!* komm heraus! exi.

чи́ка, m. (ист.) vide чико.

чи̏кâње, n. das Herausfordern, provocatio.

чи̏кати, кâм, v. impf. herausfordern, provoco ad pugnam.

чи̏кин, a, o, des чика, patrui. [cf. 2 чиков].

чи̏кнути, нêм, v. pf. herausfordern, provoco.

чи́ко, m. (јуж.) hyp. von чича, Vetter, patruus. [cf. чика].

1. **чи́кôв**, чи́кова, m. der Schlammbeißer, Wetterfiſch, cobitis fossilis [L.].

2. **чи́ков**, a, o, des чико, patrui. [vide чикин].

чи̏кош, чикòша, m. (у Бачкој) der Aſchikoſch (Aufſeher der jungen ungezähmten Pferde auf der пустара), equarii genus.

чи̏л, a, o, [чио] } снажан, силан, kräftig, cor-

чи̏лан, лна, лно, } pore vigens.

чи̏латаст, [a, o,] n. p. коњ, grau, Schimmel, albus equus.

чи̏лâш[*], **чила́ша**, [њилаш] m. der Schimmel, albus [cf. чиле (њиле)].

чи̏ле [(њиле)*], m. vide чилаш: Ти њеш ласно *чилу* вињет' крила — Тад ће *чиле* попуштити крила —

чи̏лети, (ист.) } **чи̏лити**, (зап.) } **чи̏љети**, (јуж.)} чи̏лîм, v. impf. untergehen, absterben, intermori: Ја се бојим е њеш погинути,| Да не *чили* јуначко колено —

чи̏м, ſo bald, simul ac, cf. како[4]: *Чим* зачула, одма се сјетила —

чи̏мбâри[*], m. pl. bei den Weberinnen die eiſernen Stänglein, um die Leinwand anzuſpannen, virgae ferreae ad extendendum linteum. [cf. пругла].

чи̏мбур,* m. eine Eierſpeiſe, cibus ex ovis (etwa öſterr. geſetzte Eier). Настави се вода у тигању па се посоли; кад вода узаври, онда се на њу разбију јаја, те се читава (не мијешају се) скухају; па се онда вода исциједи и метне се мјесто ње скоруна те се јаја као мало зачине, гдјекоји још утуку бијелога лука те залуче.

чи̏мкâње, n. das Ablöſen des Fleiſches von den Beinen, decerptio carnium ab ossibus.

чи̏мкати, кâм, v. impf. н. п. кухано месо, abpflücken, zupfen, decerpo.

чи̏н, m. (у прим.) Geſtalt, Form, forma, species: У њу су ти прве очи соколова *чина* —

чи̏нгер, m. (у војв.) der Lauer, Treſterwein, lora. Успе се вода у комину, па пошто преври, оточи се.

чи̏ни, f. pl. die Hexereien, incantate res [cf. маџије]: нагазно на *чини*; *Чини* чи̏ни сеји Ивановој —

чи̏нија,* f. (pl. gen. чи̏нîјâ) eine Schüſſel, lanx. [vide бљуда]. cf. здјела, каленица.

чи̏ни̏ца, f. dim. v. чинија.

чи̏ни̏мисе (т. ј. чини ми се), mir ſcheint, videtur mihi. [cf. чинити се 2].

чи̏нити, нîм, v. impf. 1) што, machen, thun, ago. [cf. делати, творити 2]. — 2) коме, einem anthun, incanto. — 3) кожу, gerben, perficio corium. [cf. стројити 2, штавити]. — 4) жито, reitern, cribro.

чи̏нити се, ни̑м се, 1) v. r. pf. ſich ſtellen, simulo. — 2) [v. r. impf.] ſcheinen, videor: чини ми се. cf. [годити се 1, 1 клапити се,] тунијескати се.

1. **чи̑ње,** m. (у Ц. г.) биљега (камен или дрво) у што се гађа плојком, das Ziel, scopus. cf. плојка.

2. *чи̑ње, cf. плојка.*

чи̏њање, n. verbal. v. чињати.

чи̏њати, чи̑њам, v. impf. (у Ц. г.) vide [1] почињати (у игрању плојке).

чињени̏ца, f. That, Thatſache, factum.

чи̏њење, n. 1) das Thun, factio. — 2) das Anthun, Beherxen, incantatio. — 3) Gerben, perfectio (corii). — 4) das Reitern, cribratio.

чи̑о, чи̑ла, ло, vide чил.

чи̏ода, f. [vide бочка]. cf. шиода.

чи̏пав, a, o, н. п. коза, овца, die kleine Euter hat, ubera exigua habens: чипава као мачка.

чи̏пка, f. die Spitze, reticulum.

чи̏пка̑р, m. der Spitzenhändler, negotiator reticularius.

чи̏пка̑ров, } **чи̏пка̑ров,** } a, o, des Spitzenkrämers, reticularii.

чи̑р, m. (pl. чи̑рови) das Geſchwür (öſterr. das Ais), apostema, abscessus.

чира̑к,* чира́ка, m. 1) vide свијетњак[1]. — 2) der Bediente, famulus. [vide] с л у г а[1], cf. момак.

чи̏рић, m. dim. v. чир.

чи̏саоница, } f. Anzahl von drei Fäden im Garn, **чи̏со̀ница,** } tria fila. cf. пасмо.

чи̏ст, a, o, rein, purus, castus. [cf. паћ, паћи].

[**чиста недјеља,** f. cf. безимена недјеља.]

чи̏стац (чи̏стац), сца, m. 1) (у Сријему) јаје које под квочком одлежи оно вријеме, за које се пилићи излегу, па нити се из њега што излеже, нити се помути, него остане *чисто*. — 2) (у Сријему) некака трава (бијелога цвијета) коју жене кухају па оном водом умивају дјецу од урока, der Zift, stachys [recta L.], sideritis(?). — 3) чистац! interj. auf und davon, fugam cepit.

чи̏стикућа, f. die das Haus reinigt, purgatrix domi; кад сватови поведу дјевојку (у Сријему), свирац стане свирати, а они пјевају: Јао, наша *чистикуће*! Јао, наша судоперо! и т. д.

чи̏стилица, f. н. п. топовска, der Wiſcher, Wiſchkolben, peniculus perticatus.

чистѝна, f. 1) das freie Feld, Wieſe, campus liber (ab aedibus). — 2) (у Сријему и у Бачк.) сама пшеница, reiner Weizen, triticum purum.

чи̏стити, ти̑м, v. impf. 1) reinigen, purgo. — 2) kehren, purgo scopis. cf. [vide 1] мѐсти[1]. — 3) топ, wiſchen, purgo peniculo perticato.

чи̏сто, 1) rein, pure: говори *чисто* Српски. — 2) ganz und gar, ordentlich, plane: *чисто* ме уплаши; *чисто* ме превари.

чистѝта, } f. 1) die Reinheit, puritas. [cf. снага 3].
чистѝћа, } — 2) Reinlichkeit, munditia.

чи̑тав, a, o, [cf. цијел 1] 1) ganz, integer. — 2) unverletzt, integer: иди док си *читав* (док ти се није што непожељно догодило), migra, si salvus esse vis.

чи̑тање, n. (у војв. особито по варошима) vide чађење.

чи̑тати, ти̑м, vide чатити.

чи̑тӣ, тӑ, тӧ, (особито у Босни) н. п. чити он, ganz, integer, verus, ex asse. cf. [vide 2] исти.

читлу̏гција,* m. ја не знам управо или је читлугција читлук-сахибија или је чифчија. cf. [читлучар;] читлук.

чи̏тлук,* m. читлук се у Србији зове оно село које осим спахије има још једнога господара. Господар од читлука зове се Турском ријечи *читлук-сахибија*, људи који сједе на његову читлуку његове су *чифчије* или (као што се у Босни говори) *кмети*, а он је њихов *ага* или *господар*. Које село нема читлук-сахибије, до само спахију, ондје је земља сељачка, од које су давали спахији десетак на оно што на њој роди; а које је имало читлук-сахибију, он је говорио да је земља његова, али се опет знала баштина свакога сељака, и он по правди није могао ни од једнога узети ништа од ње, већ ако кад би која породица замрла са свијем. Куће пак и остале зграде све су биле сељачке које су они сваки по својој вољи могли градити и премјештати, и ако би се из села иселили, продати, а и саму земљу ако се је ко нашао могли су продати са онијем теретом као што су је они држали. Читлук-сахибија је узимао од жита деветак, а у име деветка од повр̀ња и од сијена Тршићани (гдје сам се ја родио) давали су му на пореску главу по пет ока граха, по једну оку тежине и на кућу по јућгу масла; осим тога беглучили су му љети у пољу, и то од прије највише у недјељу, а послије кад је зулум већи настао, и у друге дане, па не само љети него и зими кад би му што затребало, н. п. сјекли и носили дрва. Док се беглучило само у недјељу, читлук-сахибија је хранио сељаке, и то врло добро, и младеж је на беглук ишла радо као на мобу, а послије су му беглучили о својој храни и аратосиљали су се беглука. За чудо је да читлук-сахибија у Тршићу (а ваља да тако и по другијем мјестима) није узимао ништа од вина ни од жира ни од воденица ни од казана, као да су његове биле само њиве и ливаде. Гдјекоје су читлук-сахибије имале по селима и своје куће, у које су излазиле с породицом љети на теферич и зими у лов; а гдјекоје и онако без својијех кућа често су у село долазиле, и свагда су их сељаци морали хранити. Гдјекоје су најпослије биле почеле своје чифчије и бити и глобљавати. Читлук-сахибије су своје чифчије чувале и колико је који могао бранише од осталијех

Турака; за то у чифчије великога господара није смио нико дарнути, баш и кад би који што скривио. Тако је н. п. у Рађевини у селу Бра̏сини био неки поп Петар (од старине Гаговић из Пиве, али су га ондје због особите хитрине и плахости звали *фишеком* и *фишековићем*), који је једнога Турчина на путу тукао наџаком, а на једнога је код намастира Троноше пуцао из џевердана, па му опет нико ништа није смио учинити, јер је Брасина била читлук Ибрахим-аге Видаића. Приповиједа се да су од прије и Хришћани многи, особито у Староме Влаху, имали своје читлуке, па им Турци на силу поузимали по што за што, и у Херцеговини још се само гдјекоји налазе који су по коју кућу додржали којекако. Ја сам 1838 године био у Сиљету с једнијем Херцеговцем из Мостара по имену Христом Периновићем, који је од своје куће ондје био добјежао што је имао неколико кућа од свога читлука, па Турци хтјели да им прода на силу, а он није хтио, него је вољео оставити своју и кућу и баштину и побјећи у друго царство. Може бити да су гдјекоја села још од старине имала оваке своје господаре, али су их највише Турци на силу и у различнијем невољама почитлучили, н. п. кад какав човјек што скриви или га Турци за што обиједе па хоће да га погубе, он припадне какоме Турскоме главару: „аман ага! не дај ме, твој сам и Божиј до вијека.“ По том ага рекне те га пусте и он остане његов чифчија. Кад се овако у какоме селу почитлуче неколике куће, остале сељаке ага нуди да му се продаду, па ако не ће, он им затвора стоку кад нађе на земљи онијех својијех чифчија, и глобљава их док му се најпослије и они не продаду. Ја сам запамтио како је Али-паша Видаић 1803 године хватао Клупчане те везао и био док му се нијесу продали. Кад дахије у почетку овога вијека по смрти Хаџи-Мустај-пашиној обладају Биоградскијем пашалуком, они се са својијем другарима и помагачима наметну свијем селима и за спахије и за читлук-сахибије не питајући је ли које село имало прије свога читлук-сахибију, већ ако да је био пристао с њима, и по селима пограде ханове и у њих намјесте субаше, које су од сељака чиниле што су хтјеле. За ово све што је овдје напоменуто како су у Србији читлуци постали и постајали, и влада је Турска држала да су они против царске воље; тако кад Јадрани на свршетку 1804 и у почетку 1805 године стану с Турцима уговарати како ће у напредак под владом њиховом живљети, одмах повичу да не ће читлука, и то им се прими, и за оне двије године (1805 и 1806) док је Јадар био под Турцима, ниједан читлук-сахибија није смио ни споменути да му је који пређашњи чифчија дужан што дати; тако и за владе кн. Милоша у Биоградскоме пашалуку од самога почетка ниједан се читлук-сахибија није смио показати, а спахије су узимале своје до године 1832. Читлук-сахибије су и у Србији народу биле горе и теже не само од спахија него и од свију осталијех Турака, али су опет оне према Босанскијем читлук-сахибијама биле смиље и босиље. Онамо сељаци немају ни кућа својијех, него сједе као закупници у кућама својијех ага, као што је казано код ријечи *кмет*: И Србију сву раздијелише| На *читлуке* и на дахилуке — cf. чивлак. [cf. спахија 1].

чи̏тлук-сахи̏бија,* m. cf. читлук.

чи̏тлучâр, m. cf. читлугџија.

чи̏тлучêње, n. verbal. v. читлучити.

чи̏тлучити, чи̂м, v. impf. unter читлук bringen, vectigali читлук dicto subjicere.

чи̏тула, f. der Zettel der Verstorbenen, dergleichen jedes Haus führt, und am задушнице-Fest dem Geistlichen mittheilt, damit er derselben namentlich gedenke, catalogus defunctorum familiae.

чифу̀њâње, n. das Auslösen, excorticatio.

чифу̀њати, њâм, v. impf. (у Рисну) т. ј. кукурузе, auslösen, excortico. cf. [vide] комити [1].

чи̏фчија[*], m. cf. читлук.

чи̏ч, m. vide цича.

чи̏ча, m. vide стриц.

Чи̏чавица, f. *аланина у Старој Србији:* Пријеђоше гору *Чичавицу* — И Дреницу испод *Чичавице* —

чи̏чак, чка, m. [1)] die Klette, lappa [L. — 2) Spitzklette, xanthium strumarium L.].

чи̏чија, f. (у Грбљу) vide [суха болест] сичија.

чи̏чимак, чи̏чи̂мка, m. (у Дубр.) 1) der Brustbeerbaum [*u* gemeiner Jujubendorn], zizyphus [vulgaris Lam. *u*] Rhamnus jujuba L. [zizyphus jujuba Lam.]. — 2) die Frucht davon, zizyphum.

чи̏чин, а, о, des чича, patrui.

чи̏чи̂нке, f. (у Боци) vide жижоле.

чи̏чкâње, n. verbal. v. чичкати.

чи̏чкати, кâм, v. impf. dicht neben einander stellen, statuo densum.

чичо̀глава, f. ваља да главе као у чиче (сиједе?): Свекра зове козјобраде,| А свекрву *чичоглава* —

чи̏шћêње, n. 1) das Reinigen, purgatio. — 2) das Kehren, versio. [cf. снажење]. — 3) das Auswischen, expurgatio.

чка̀кљâње [шкакљање], n. das Kitzeln, titillatio. [cf. шкакљење (чкакљење), галицање (голицање)].

чка̀кљати [шкакљати], љâм, v. impf. kitzeln, titillo. [cf. шкакљити (чкакљити), галицати (голицати)].

чка̀кљêње [шкакљење], n. vide чкакљање.

чка̀кљив [шкакљив], а, о, kitzelich, titillationem aegre sustinens: *чкакљива* ока (н. п. жена

или дјевојка), reitzbar, von viel Temperament. [cf. тугаљив].

чкàкљити [**шкакљити**], љȋм, vide чкачљати.

чкàљ, **чкáља**, m. die weiße Diſtel, onopordon acanthium Linn. [cf. чешља].

чкàља (cf. **шкаља**), f. das Krebsloch, die Krebshöhle, caverna cancri.

чкàљица, f. dim. v. чкаља.

чкáње, n. vide **чачкање**.

чкàти, чкȃм, vide **чачкати**.

чквȃр, m. 1) (у Рисну) vide [штета] квар. — 2) у пјесми мјесто *добит* или *шићар*: Него вране, мој стари јаране,| Ајде лети кроз јелове гране| И ти њуши кроз лужине крвцу,| А ја одох зеленијем лугом,| Не ће ли нам срећа донијети| Да ми каква *чквара* учинимо —

чквр̀љ, m. (у Ц. г.) пекака црна тица, колико кос, eine Art Vogel, avis genus. [cf. чврљак].

чкȍла, f. vide **школа** (mit allen Ableitungen).

чкȍљка, f. vide **школка**.

чкр̀њȃње, n. das Schaben (der Haut), rasio.

чкр̀њати, њȃм, v. impf. т. j. коже, die zu gerbende Haut ſchaben, fleiſchen, scabo. cf. лешити.

члȃн, m. (loc. члáну) 1) der Abſchnitt (die Abtheilung) des Weingartens, segmentum (regio) vineae. [cf. пријегон 2]. — 2) vide чланак: Док т' опану ноге до *чланова* —

члáнак, нка, m. der Knöchel, talus. [cf. члан 2, глежањ].

члȁнкота, f. (у Сријему) ein Weib mit (großen) hervorragenden Gelenken.

члȇн, m. (у Сријему) држаље у косијера, српа, сатаре, па и у сврдла дрво одозго, der Griff, manubrium.

члóвити, вȋм, v. impf. (у Сријему и у Бачкој) [cf. расте] 1) стајати на стражњијем ногама као н. п. што чини кашто текуница, зец. — 2) стајати на глави и на рукама дигнувши ноге управо у висину као што чине кашто дјеца играјући се.

члóвљење, n. verbal. v. члобити.

чмáвȃње, n. das Schlafen und Faulenzen, dormitatio.

чмáвати, чмȃвȃм, v. impf. ſchlafend faulenzen, sterto.

чмȃр, m. (у Дубр.) гузно цријево, der Maſtdarm, intestinum rectum.

чмúчак, чка, (у Боци)| m. vide [јачмен] *јеччмúчац*, чца, ſ *мичак*. Кад чмичак изиђе коме на оку, кажу да му је у роду некаква жена трудна, и још ако је чмичак на горњој трепавици, веле да ће родити мушко, ако ли је на доњој, женско.

чмȗлица, f. (у Дубр.) ein kleiner Krug, urceolus. cf. крчажић.

чòа, f. vide **чоха**.

чȍан, a, o, vide **чохан**.

чòбан, m. vide [пастир] чобанин.

[**чобанбаша**,* m. vide ћаја 2.]

чобàнија, f. das Hirtengeld, merces pastoris.

чòбанин, m. der Hirt, pastor. cf. [vide] пастир'

чòбанина, m. augm. v. чобан: При себ' руке' *чобанино* Влашка! —

чòбанинов, a, o, des Hirten, pastoris. [cf. чобанов].

чòбаница (чобàница), f. 1) die Hirtin, mulier ovium custus. [vide пастирка]. — 2) [*Чобаница*] Name einer Quelle (Hirten-Quelle): Кад дођоше води *Чобаници* —

чòбанов, a, o, des чобан, pastoris. [vide чобанинов].

чòбанскȃ, кȃ, кȏ, Hirten-, pastoricius.

чòбанчȃд, f. (coll.) die jungen Hirten, pastores pueri.

чòбàнче, чета, n. der junge Hirt, pastor juvenis.

чòбàнчица, f. (у Барањи) vide глошчић.

чòбања, f. das Waſſergefäß, vasculum aquaticum. [vide каца 2]. cf. џбан.

1. **Чȍбо**, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

2. **чóбо**, m. (у Дубр.) vide чово.

чòвек, m. (ист.) vide човјек.

чòвество, n. (ист.) vide човјество.

човечàнство, n. (ист.) vide човјечанство.

човèчина, f. augm. v. човек.

човèчић, m. dim. v. човек. [cf. човечуљак].

човèчјȋ, чјȃ, чјȇ, [ист.] vide човјечји.

човечу́љак, љка. m. vide човечић.

чòвик, m. (зап.) vide човјек.

чòвиство, n. (зап.) vide човјество.

човичàнство, n. (зап.) vide човјечанство.

човѝчина, f. augm. v. човик.

човѝчић, m. dim. v. човик. [cf. човичуљак].

човѝчјȋ, чјȃ, чјȇ, (зап.) vide човјечји.

човичу́љак, љка, m. vide човичић.

чòвјек (чȍвјек), **чòвјека** (човјèка), m. (јуж.) [cf. чоек, 1 чок] 1) der Menſch, homo. — 2) der Mann, vir, maritus [vide муж 1]: мој *човјек*; Не може бити *човјек*, докле га жена не крсти (т. ј. док се не ожени).

чòвјество, n. vide човјечанство.

човјечàнство, n. (јуж.) Menſchenthum, humanitas. cf. човјество, човјештво, [чоество,] чојство.

човјèчина, f. augm. v. човјек.

човјèчић, m. dim. v. човјек. [cf. човјечуљак].

човјèчјȋ, чјȃ, чјȇ, [јуж.] Menſchen-, humanus.

чòвјечкȋ, кȃ, кȏ, [јуж.] vide чоечки.

човјечу́љак, љка, m. vide човјечић.

чòвјештво, m. vide човјечанство.

чóво, m. der Menſch (vertraulich), homo. [cf. 2 чобо].

чóга, f. (у Бачк.) кратка кост коју дјеца играјући се гоне штаповима.

чòек, m. vide човјек (mit allen Ableitungen).

чòество, n. (у Рисну) vide [човјечанство] човјештво: Нема женства без *чоества*, т. ј. тешко жени без чоека.

чоечѝште, n. (у Ц. г.) Unmenſch, monstrum hominis: Није то чоек, но *чоечиште*.

чòечкȋ, кȃ, кȏ, (у Боци) н. п. капа, Manns-, viri. [cf. човјечки].

чòја, f. (у војв.) vide **чоха**.

Чо̀јан, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

чо̀јство, n. (у Ц. г.) vide [човјечанство] човјештво: У стиду гине и *чојство* и јунаштво.

1. **чо̀к**, m. (у Пипер.) vide човјек.

2. **чо̀к**,* in dem Sprichworte: чорба *чок*, меса јок, т. ј. много.

чо̀кањ, чока́ња, m. (у Сријему) 1) vide **кочањ** [2]. — 2) стаклење од једне четврти сатљика: дај ми један *чокањ* ракије.

Чо̀кета, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

Чо̀кешина, f. 1) ријека у Поцерини. — 2) намастир близу те ријеке. — 3) село близу тог намастира.

Чокеши́нац, нца, m. човјек из Чокешине.

чо̀кешински, ка̑, ко̑, von Чокешина.

чо́ков, m. (у Сријему) vide окомак.

чо̀кот, чо̀кота, m. der Weinſtock, vitis. [cf. крга 1].

чо̀коње, n. coll. v. чокот.

Чо́лета, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

чо̑м, чо̀ма, m. т. ј. дувана, ein Päckchen Tabak, fasciculus: *Чом* дувана, лула окована —

чо̑пор, чо̀нора, m. т. ј. свињâ, eine Herde Schweine, grex porcorum. [vide крд].

чо̀рапа, f. vide **чарапа** (mit allen Ableitungen).

чо́рба* (чо̀рба), f. die Suppe, jus, jusculum, cf. [vide] јуха: Од јевтина меса *чорба* за плот.

чо̀рбаџија,* m. der Brotherr, dominus. [vide господар *и* богатун]. cf. газда.

чо̀рбаџијин, а, о, des Brotherrn, domini.

чо̀рбаџијница, f. die Brotfrau, domina.

чорбѐтина, **чо̀рбина**, f. augm. v. чорба. [cf. чорбурина].

чо̀рбица, f. dim. v. чорба.

чорбо̀лок, m. der Suppenſchlürfer, parasitus [vide чанколиз]: Док је чорбе, доста *чорболока*.

чорбу́рина, f. vide чорбина.

чо̀рбу̑шта, in einer Anekdote: чорба *чорбушта* попа посипушта.

чо̑рда, f. (у Сријему) die Herde, grex. cf. [vide] крд.

чо̀рдаш, чордáша, m. der Herdehüter, gregarius.

чо̑роје, m. (у Дубр.) *Чороје, вила* и *турица* [1] ишли су за времена републике уз месојеђе као *машкаре*. Чороје је имао хаљину чупаву, по којој су били испришивани којекаки репови, а највише лисичји, на лицу образину, а у руци зелену гранчицу или киту цвијећа. Вила је била обучена у бијелу женску хаљину, по којој је опасана црвеном пантљиком, а таком су јој и рукави више лаката били свезани; на глави је имала бијело покривало и вијенац од цвијећа, а преко лица, на ком је била образина, црвеном пантљиком наоколо опшивен комад суре чохе, који је подизала кад је играла, а кад би пошла, опет би га спуштала. У руци је носила као лу̑к па три угла искићен сав цвијећем. У турице, која је била као најглавнија међу њима, није се људска глава ни видјела, него је више ње на дугачкоме чупавоме врату била коњска глава с велнкијем зубима, која је тако начињена да су се уста одоздо могла ласно отворати и затворати, те је све клоцала; [cf. клоцалица;] а ноге је имала чупаве и на дну као у тице. Уза њих је ишао човјек један с бубњем, те је уњ једнако ударао. Они су излазили први пут на сретеније, и по том свакога свеца до часнога поста; први дан су пролазили и кроз саборну цркву, а на светога *Влаха* (3. Февр.) излазили су и пред кнеза. Идући по улицама гдјешто би се устављали, те су вила и чороје играли, а турица је једнако клоцала својијем зубима. Прости људи по Дубровнику приповиједају да је такова животиња као турица заиста негда била, па је ухватили и убили; књижевници пак њихови кажу да се то чинило за успомену негдашњему ратноме богу *Туру*. Била је ријеч (као пословица): Чороје, вила и турица| Машкарани сва тројица.

чо̀т, m. (loc. чо̀ту) der (runde) Hügel, collis (н. п. виноград у чоту или на чоту). [vide главица 3]. cf. бријег [1].

чо̀ха* [чоа, чоја], f. (acc. чо̀ху) das Tuch, pannus [cf. свита 1]: Дадох бабу *чоху* нерезану —

чохàли,* adj. indecl. vide чошан: Да не каља *чохали* папуча —

чо̀хан [чоан], а, о, **чо̀шан**, шна, шно, н. п. чакшире, tuchen, e pannus [cf. свитан, чохали]: Клону рука низ *чошну* доламу —

чо̀шница, f. dim. v. чоха.

чпа̑г, чпа́га, [**шпаг**] m. die Taſche, Rocktaſche, funda. cf. џеп.

чре́да, f. (по намастирима и по црквама) die Reihe, ordo [vide ред 1]: сад је његова *чреда*.

чрѐз, (у војв.) durch, per (bloß im moraliſchen Verſtande): *чрез* њега сам пропао. cf. с [3].

чр̀тало, n. (у Црмн.) vide **цртало**.

чу́бар, бра, [m.] der Saturei, satureia hortensis Linn. [cf. џупар].

чу̑браст, а, о, (у Ц. г.) без уши̑ју, vide чулав.

чу̑бриле, m. (у Грбљу) име јарцу, ein Bockname, nomen capro indi solitum.

Чу̑брица, f. планина у Далмацији близу Пометеника.

Чу̑бро, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

чувàдâр, чувадáра, m. der Hüter, Beſchützer, custos [vide чувар]: Српски *чувадар*; Има црква добра *чувадара* —

чувàчка [чуварка], f. die Hauswurz, [Hauslauch.] sempervivum tectorum Linn. [cf. у злу добар, у злу добра].

чу́валац, ваоца, m. [vide] чувар.

чувàлдуз,* m. die Packnadel, acus serviens consuendis fasciculis, cf. [vide] самаруша: Ко његову иглу изједе, треба *чувалдуз* да изасере.

чу́вање, n. das Hüten, custodia.

чу́вар, чува́ра, m. der Hüter, custos. cf. [чувач,] чувадар, чувалац.

чу̏ва̂ран, рна, рно, н. п. човјек, жена, wirthschaftlich, haushälterisch, frugalis.
чува́рев, а, о, vide чуваров.
чува̀рина, f. der Hüterlohn, merces custodis.
чува̀рица, f. die Hüterin, custos: Ја поставих дјевојчицу, Дјевојчицу *чуварицу* —
чува̀ркућа, f. (у војв.) vide чувакућа.
чува́ров [чуварев], а, о, des Hüters, custodis.
чу́вати, чу̂ва̂м, v. impf. hüten, custodio. [cf. хранити (ранити) 2; гледати 2; варати 2, варакати, варакати се; гвардити].
чу́вати се, чу̂ва̂м се, v. r. impf. sich hüten, caveo. [cf. хранити [ранити] се 2].
чу̀ва̂ч, чува́ча, m. vide чувар.
чу̀вен, чувѐна, но, weit bekannt, famosus.
чуве́ње, n. das Hörensagen, fama: по чувењу: Већ ако си чула по *чувењу* —
Чу̀вида, f. 1) (у Ц. г.) надимак женски. — 2) [*чувида*] (у Сријему) die Maske, larva, cf. [vide] образина: ево *чувиде*; начинио се *чувида*.
чу̂г, m. vide попик.
чу̏дан, дна, дно, н. п. чудан човјек, 1) wunderlich, morosus. — 2) außerordentlich, admirabilis. — 3) adv. (чудно) wunderlich, wunderbar, außerordentlich, mirum in modum.
чудѐство, n. vide чудо [1].
чу̏дила, n. pl. Wunderdinge, mira, miracula: каква су то *чудила?*
чу̏дити се, ди̂м се, v. r. impf. коме или чему, sich wundern, miror. [cf. ибретити се].
Чу̏дна, f. Frauenname, nomen feminae.
[**чудно,** adv. cf. чудан 3.]
чу̏дноват, а, о, wunderlich, seltsam, singularis.
чу̏до, n. (pl. чу̏да и. чудѐса) 1) das Wunder, miraculum. [cf. чудество, ибрет, сехир (сеир) 1]. — 2) (по југоз. кр.) као биједа или несрећа, чему се људи чудити морају: Не чини добро да те *чудо* не нађе. — 3) als adv. [vide] много, viel, permulti, vis, cf. сила, пуно: *Чудо* паса уједоше вука.
чудо̀тво̂ран, рна, рно, н. п. икона, wunderthätig, thaumaturgus: Љескова је маст *чудотворна*.
чудотво́рац, рца, m. der Wunderthäter, thaumaturgus.
чу̏ђе̂ње, n. das Wundern, miratio. [cf. ибрећење].
чу̏ја̂ње, n. das Hören, auditus.
чу̏јати, чу̂ја̂м, (у Ц. г.) v. impf. hören, audio. cf. [vide] слушати [1].
чу̂каљ, кља, m. 1) у врх бута крај за који се држи стражњи черек кад се носи, die Häkse, der Kniebug. cf. пикаљ. — 2) (у Ц. г.) клин о који се пушке вјешају у кући, der Nagel, hamus. [vide острва].
чукља̀ив, а, о, коњ, у кога кољена ударају једно о друго кад трчи.
чу̀кумбаба [шукунбаба], f. die Urältermutter, atavia. [cf. шакунбаба].
чу̀кумбабин [шукунбабин], а, о, der чукумбаба, ataviae.
чу̀кундед (чуку̀ндед), **[шукундед]** m. (ист.) vide чукундјед.
чукунде́да, f. (у Бачк.) ein Kraut, herbae genus. [vide саса].
чу̀кундедов [шукундедов], а, о, (ист.) vide чукундједов.
чу̀кундид (чуку̀ндид), **[шукундид]** m. (зап.) vide чукундјед.
чу̀кундидов (чуку̀ндидов), **[шукундидов],** а, о, (зап.) vide чукундједов.
чу̀кундјед (чуку̀ндјед), **[шукундјед],** m. (југоз.) прадједов отац der Ururgroßvater. cf. шукундјед [1, шикунђед, шакунђед, прапрађед].
чу̀кундједов (чуку̀ндједов), **[шукундједов]** а, о, (југоз.) des Ururgroßvaters.
чуку̀ндрук, m. (у Сријему) vide окомак. cf. чоков.
чу̀кунђед (чуку̀нђед), **[шукунђед]** m. (јуж.) vide чукундјед.
чу̀кунђедов (чуку̀нђедов), **[шукунђедов],** а, о, (јуж.) vide чукундједов.
чу̀кур, m. } (у Сријему) у сукна. [vide учкур?].
чу̀кура, f. }
чу̏л,* m. vide покровац.
1. **чу́ла,** f. (у Бачк.) игра као у Србији крмача. Код чуле се јаме све зову *кућице*, а велика кућа у сриједи *салаш; трља*, који тјера чулу зове се *свињар* [3].
2. **чу̏ла[*],** f. mit kleinen Ohren, parvis auriculis: Изагнала *чула* рогушу.
чу̏лав [ћулав], а, о, н. п. ован, овца, mit kleinen Ohren, parvis auriculis. [cf. чубраст].
Чу̏лко, m. cf. чулав: Њега пита *Чулко* барјактаре —
чу̀лта̂н* (чу̀лтан), m. vide покровац: А на вранцу *чултан* до кољена —
чу̏ма[*], f. vide куга.
чу̂н, m. (loc. чу́ну) 1) der Kahn, cymbula. cf. [каик, смртњак, чуница, орманица,] ораница. — 2) (у Риспу) vide чунак 1.
чу̂нак, нка, [чуњак] m. 1) das Weberschifflein, radius textorius. cf. чун [2, совиља, совјело, цјевњак 1,] лајдица. — 2) die Röhre bei Wasserleitungen, tubus aquae ducendae.
чу̀ница, f. vide чун.
чу̀њак, њка, m. (у Сињу) vide **чунак.**
чу̏па, f. das Büschel (Haare), fasciculus capillorum.
чу́па, 1) f. ein Weib mit ungekämmten Haaren, mulier impexis capillis. — 2) m. (ист.) vide чупо.
чу̏пав, а, о, [cf. кокорав] 1) mit ungekämmtem Haare, crinibus impexis. [cf. раскукорен]. — 2) zottig, struppig, hirsutus.
чу̏павац, а̂вца, m. (у Сријему) некака шарена поњава, eine Art zottiger Teppich, gausapae genus.
чупа́ница, f. вуна с мрледина очупана.
чу̀па̂ње, n. das Rausen, vulsio. [cf. гуљење 3, жуљење 2].

чу̏пати, пâм, v. impf. rupfen, vello. [cf. гулити 4, жулити, 2 жуљати, љуштити 2].
чу̏пати се, пâм се, v. r. impf. raufen, rixor.
чупе́рак, рка, m. das Büſchel, fasciculus.
чу̏пица, f. (у Боци) vide [ковча] копча [женска).
чу̏пице, f. pl. (у Грбљу) vide ковче (од жице).
чу̏пкање, n. dim. v. чупање.
чу̏пкати, кâм, dim. v. чупати.
[**чупо**, m. (јуж.) vide чупа 2.]
чу̏пра, f. у овој загонеци: *Чупра* сједи на тркљу, то све нешто чепрљи, тешко томе до смрти ко се с њом упрти (змија).
чу̏рук,* adj. indecl. brüchig, fragilis. cf. [мањкав, шанатан;] покварен.
чу̏ти, чу̏јēм, v. pf. u. impf. 1) hören, audio. — 2) (по југо3. кр) fühlen, sentio [vide осјећати]: *чујем* бол за плећом.
чу̏ти се, чу̏јēм се, v. r. pf. [u. impf.] 1) verlauten, auditur: чује се некакав говор на пољу; чују се пушке, топови и т. д. — 2) ſich fühlen, befinden, se habere: како се чујеш? рђаво се чујем.
чу̏тура, f. die Tſchutura, die hölzerne Flaſche auf Reiſen, vasculum vinarium. [cf. буклија]. Чутура има од двије руке: једна је пљосна, која се зове и *плоска* [и *пљоска*], а у Црној гори [1] *цица*, а друга је округла и дугуљаста, која се зове и *босанка* [2].
чутурѐтина, f. augm. v. чутура.
чу̏турица, f. dim. v. чутура.
чутуроспи́лац, лца, m. der Tſchutura-Ausſtrinker, cf. чутуротворац.
чутуротво́рац, рца, m. eine komiſche Verdrehung ſtatt чудотворац, der Tſchuturthäter ſtatt Wunderthäter [cf. чутуроспилац]: Он је велики *чутуротворац*!
чу́ча, f. cf. бјега (само у оној загонеци).
чу́чавац, âвца, m. т. ј. грах који се не пружа, die Grünſiſole, Erdſiſole (die nicht an der Stütze hinaufrankt), phaseolus repens? [vide рогач 1]. cf. лежак [2, пасуљица].
чу́чање, n. verbal. v. чучати.
чу́чати, чи̏м, v. impf. hocken, kauern, conquinisco.
чу́чег, m. (у Ц. г.) некака трава, eine Art Pflanze [Gänſediſtel], herbae genus [sonchus L.; cf. чепчег].
чу̏чнути, нē̏м, v. pf. niederhocken, conquinisco.

Џ

џа̏ба,* f. 1) in der Redensart: *џаба* ти (џаба му) то, т. ј. на част ти то, иђ ſchenke birs. — 2) дати џабу. Код Турака је обичај да гдјекоји кад дођу у кавану заповједи кавеџији те да каву свима који се нађу у кавани, па он сам плати; и то се каже *дао* (или *платио*) *џабу*. Кад који плати џабу, онда кавеџија вичe *џаба*! кад даје људма филџане с кавом, а ономе који је платио да најпослије, и рече му *вала* (а не џаба).
џабанса́ти, а̀ншēм, v. pf. ſchenken, dono. [vide даровати 1]. cf. поклонити.
џа̀гара[*], f. die Schule (in den Klöſtern), das Schulzimmer, schola. cf. [vide] школа.
џа̀гор[*], m. der Lärm, strepitus.
џа̀горе̏ње, n. vide џакање.
џа̀горити, рӣм, v. impf. vide [ларматн] џакати.
џа̀к,* џа́ка, m. 1) пртена врећа, der Sack, saccus. [vide врећа]. — 2) мјера од 40 ока. cf. врећа.
џа̀кање, n. das Lärmen der Kinder, strepitus. [cf. џагорење].
џа̀кати[*], кâм, v. impf. lärmen, strepo. [vide лармати].
џа̀куља, f. augm. v. џак.
џа̏м,* m. vide стакло.
џамада́н,* m. eine Weſte, tunicae genus, praecipue Albanorum. cf. премитача.
џа̀мбас,* џамба́са, m. der Pferdekenner, peritus equorum.
џа́мија,* f. die Moſchee, die Kirche der Türken, templum Turcicum.
џа̀могла̀ни[*], m. pl. in der Redensart: навалише као *џамогланн*.
џа̀нарика [џенарика],* f. Art runder Pflaumen,
џа̀на[*], (у Ц. г.) pruni genus. [vide 1 мигавац].
џандр̀љив[*] (cf. чандрљив), а, о, jähkiſch, rixosus.
џа̀нум,* срце [душо моја!]: С очију сам свему роду драга,| Понајвише *џанум* Осман-аги —
џа̀ра, f. (у Боци) суд земљани за масло, уље, џквару и т. д., eine Art irdenen Gefäßes zu Butter, Oel, vasis fictilis genus butyro etc. servando.
џа̀рдӣн, џардӣна, m. (у прим.) vide врт: У винограду *џардини*,| И у *џардину* постеља —
џа̀снути се, нē̏м се, v. r. pf. erſchrecken, expavesco. [vide жацнути се].
џа̀чић, m. dim. v. џак.
џба́гра̑ње, n. verbal. v. џбагатн.
џба́гатн, га̑м, v. impf.
џба̑н (cf. жбан), m. die Wanne, Kufe, cupa. [vide] каца [2].
џбу̑н [жбун], m. der Strauch, frutex: Много пута зец лежи у онаковом *џбуну* ће не би нико ни помислно.
џе́ба[*], f. [cf. џебе]: Што Момчилу таман *џеба* била,| Краљ се под њом ни дигнут' не може —
џебе́ана,* f. die Munition, Kriegsvorrath, copia bellica. [cf. џебехана].

цѐбе[*], бета, n. (у Цетињи) плоче на јечерми, које стоје изнад илика под грлом. cf. цеба.

цебеха̀на,* f. (у Ц. г.) vide цебана: *Цебехану* вељу уграбише —

цѐбра̑к, m. (у војв.) vide просјак.

цѐбра̑ње, n. vide прошење 2.

цѐбрати, ра̑м, vide просити 2.

цѐва̑н,* цева́на, m. vide одговор[1], Reb' und Antwort.

цева́нити, цѐва̑нӣм, v. impf. verantworten, vide одговарати[1].

цева̀ње̑ње, n. das Verantworten, vide одговарање[1].

цѐвер[*], m. 1) Damaszenerſtahl, ferrum damascenum. — 2) показао цевер, т. ј. показао се какав је (да је рђав).

цевѐрда̑н, цеверда́на, \[*], m. die Da-

цевѐрда̑р, цеверда́ра, [цефердар]/ maszenerflinte, telum damascenum [cf. цеверлија, цеверуша]: Дао би му дуга *цевердана* —

цевѐрлија[*], f. [vide цевердар]: Он примали своју *цеверлију* —

цевѐруша, f. (у Рисну) vide цевердан.

цѐга, f. (у Сријему) женска капа, Art Kopfbedeckung der Frauen, vittae genus. cf. [vide] конђа.

цѐко, m. (у Ц. г.) hyp. v. цевердан: Већ дохвати *цека* по каишу —

цѐла̑т,* цела́та, m. der Scharfrichter, Henker, carnifex (fr. le geôlier).

цела́тов, a, o, des Scharfrichters, carnificis.

целѐбџија [целепчија],* m. der Ochſenhändler, negotiator boarius.

целѐбџијин, a, o, des Ochſenhändlers, negotiatoris boarii.

цѐлеп,* m. eine Herde Ochſen, armentum. [vide брд].

целѐпчија[*], m. vide **целебџија.**

цѐнарика[*], f. [vide] **џанарика.**

ценѐра̑л [генерал], нера́ла, (cf. ценерао) m. der General, imperator, summus belli dux.

ценера́лица, f. die Generalin, uxor summi ducis. [cf. ценераловица].

ценера́лов, a, o, des Generals, summi ducis.

ценера́ловица, f. vide ценералица.

ценѐра̑лскӣ, ка́, ко́, Generals-, summorum ducum.

ценѐрао, ценера́ла, m. vide **ценерал.**

цѐнет,* m. (код онијех који су Турскога закона) vide рај: Три штапа и четврто џитап из *ценета* је изишло.

цѐњак,* њка, m. vide [битка] бој.

цѐп,* цѐпа, m. vide чпаг.

цефѐрда̑р[*], m. vide **цевердар**: Узима им сјајне *цефердаре* —

цѝбра,* f. der Satz (von Branntwein, Wachs), die Trebern, faeces. [vide комина 1].

цѝвар,* цива́ра, m. 1) у Србији под владом Турском особито у најновија времена звао се *цивар* кад крвнину не плаћа само оно мјесто гдје је крв учињена, него (да би више изишло) и сва околна села. — 2) [*Дивар*] кнежина нахије Требињске.

цѝгерица,* f. (cf. утробица) 1) црна, die Leber, jecur. cf. [vide] јетра. — 2) бијела, die Lunge, pulmo. cf. [vide] плућа.

цѝгеричар̑, m. човјек који једе цигерице, а не може меса да купи.

цѝгерӣ, на̑, но̑, n. n. кобасица, Leber-, jecinoris, e jecinore.

цѝгерњача (цигéрњача), f. die Leberwurſt, farcimen hepaticum. [cf. мешњача (месњача)].

цѝда,* f. vide копље[1].

цѝлѝ̑т,* m. der Wurfſtab, baculus missilis.

цилѝтање, n. das Spiel mit dem Wurfſtab, lusus baculi missilis.

цилѝтати се, та̑м се, v. r. impf. den Wurfſtab werfen, ludo baculo missili. Цилит се узме по средини па се баци тако да иде управо као стријела. Турци се обично цилитају с коња, т. ј. узме сваки по један цилит па узјашу на коње, па онда бацају један за другијем и бију се. А дјеца се цилитају пјешице, и гледају које ће даље бацити.

цѝлѝтимичкѐ, т. ј. бацити, pfeilartig, more sagittae.

цилѝтнути се, цѝлнтнѐм се, v. r. pf. einmal den цилит werfen, mitto baculum.

цѝприја,* f. der Geizhals, avarus. cf. [vide] тврдица.

цѝн,* m. der Rieſe, gigas (fr. le géant), cf. [vide] див: А да су ти *цини* калауза —

цинга̀фа,* f. полеђина од лисичје коже (код Турчија), der Rücken am Fuchsbalge, dorsum cutis vulpinae.

цѝнов, a, o, des Rieſen, gigantis.

цѝца[*], f. klingendes Spielzeug (Scherben) für Kinder, crepundia.

цо́га, f. } ein Bein von einem zerfreſſenen Ochſen,
цо̀гања, f. } Pferde, os, nudum carnibus, equi
цо́гов, m. } aut bovis dilaniati. [cf. гоња].

цо̀лан̑, f. (verächtlich) der Fuß, pes [vide нога 1]: пере своје цолани гдје људи воду пију.

цо́мба, f. (у војв.) џбун сите или шаша у бари или у риту, ein Rohrgebüſch, arundinetum.

цомбо̀вит, a, o, н. п. пут, vide чачковит.

цо́мбос, m. (у Рисну) пропаст, понор, der Abgrund, profundum [vide бездана 1]: Тако се од мене *цомбос* не чинио!

цо́њање, n. verbal. v. цоњати.

цо́њати, цо̑ња̑м, v. impf. ſitzend und halb ſchlafend erwarten, expecto dormitans in sella.

цо̀ра[*], f. (Schimpfwort) ein mageres Schwein, sus macra.

цо̀раст, a, o, dürr, macie torridus: цорасте руке. cf. [vide] мршав.

Цу̀ба, f. пољана у Херцеговини код Кореница.

цу̀бе[*], бета, n. ein langes Oberkleid, ohne Aermel, togae genus. [cf. цуп; цупет].

цу̏здâн[*], cf. срма-цуздан.
цу̏кела, f. Schimpfwort auf einen Hund, convicium in canem. cf. калаштура.
цу̏лу̏е,* **цулу́са**, m. лисица (т. ј. лисичја кожа), чарапе и пешто новаца, што су Турци (до 1804) од сваке цркве узимали.
цу̏ц[*], m. (дубе?): На њих црне капе и *цуцове* —
цу̏па[*], f. (у Херцеговини и Црној гори) вунена кошуља женска, wollenes Frauenhemde, subucula. [vide сукњењача].
цупѐлета[*], f. (у нахији Ријечкој и Љешанској) vide [сукњењача] цупа.
цу̏пет[*], m. (у Рисну) Art Frauenkleid, vestis genus. cf. цубе, цупа.
цу̏ра, *f. (у Бан.) некакав кокошињи помор.*

Ш

ша̏ба̑н, m. водена птица, мало већа од дивље патке, а мања од чапље, eine Art Wasservogel, avis aquaticae genus.
Ша̏бац, Ша̏пца, m. варош и град у Србији (на десном брijегу Саве).
ша̏бачки̑, ка̑, ко̑, von Шабац.
ша̏в, шва̑, m. die Naht, sutura. cf. руб [2].
ша́вац, вца, m. (у Дубр.) der Schneider, sartor. cf. [vide] кројач [1].
ша̏вољ, m. (у војв.) vom österr. Schaffel, das Wasserschaff, vas aquarium. [cf. сидло (сигло), шкаф].
ша̀вран [шафран (чафран)], m. 1) der Saffran, crocus sativus Linn. — 2) ein Pferdename, nomen equi: На уседе на коња *шаврана* —
шаврања̀ика [шафрањика], f. der [Garten-]Saflor, carthamus tinctorius Linn.
ша́инов[*], а, о, vide соколов: Какве су им *шаиновс* обрве,| Занијеше моју памет до мрве —
Ша́иновац, о̑вца, m. извор у Јадру у селу Коренити близу Тршића.
ша́ја, f.: *Шајо* моја, око соколово —
ша̏јак, ша̏јка, m. eine Art Tuch (wie Kasimir), panni genus; шајак је у четири пута, и понајвише се купује: А на њега од *шајка* хаљина —
ша̑јка, f. 1) eine Art Schiffe, die Tschaike, navis genus. — 2) Art Vogel, avis quaedam [кроја?]: *Шајку* птицу увијаше — Ој Бога ти, *шајка* тицо —
Ша̀јка̑ш, Шајка́ша, m. der Tschaikenschiffer, nauta qui est in шајка.
ша̀јка̑шки̑, ка̑, ко̑, der Tschaikisten, nautarum.
ша̑јко, m. у овој загонетци: Шарено внжле, *шајко* му име, *шајко* ждракуле те уз ланине [*зец*].
ша̀јто̑в, шајто̀ва, m. die Schraube, cochlea.
ша̀јчан, а, о, н. п. чакшире, зубун, von шајак-Тиф, e panno шајак dicto.
ша̀ка, f. (pl. gen. ша̑ка̑) 1) die offene Hand, palma. — 2) die Handvoll, manus, manipulus [cf. грст]: дај ми једну шаку брашна; па острву Мјету говори се: *шаку* вина, *шаку* круха и т. д., т. ј. мало.
ша̀кање, т. ј. шакама: да једемо *шакање*, cf. [vide] шакачки.
ша̀ка̑ње, n. das Fechten mit den Händen (zum Scherze), pugna palmaris.
шакапе́ре̑, in der Redensart: биће шакапере, т. ј. почупаће се (један другога ша̑кама за перчин).
шака̀та̑ње, n. verbal. v. шакатати.
шака̀тати, та̑м, v. impf. шакама бити, mit der flachen Hand schlagen, palma percutere: На стадоше бабу *шакатати* —
ша̀кати се, ка̑м се, v. r. impf. sich mit der flachen Hand fechten, rixari palmis.
ша̀качки̑, adv. н. п. јести, т. ј. шакама, mit der Hand, vola. cf. шаканле.
ша̀ки̑ћ, *шаки́ћа, m. у руке пет прста до шаке: двије шаке и* шакић.
Ша̀које, m. (у Ц. г.) мушки надимак.
ша̀конӣс, m. (scherzhaft) die Handschrift, manuscriptum. [vide руконис 1].
ша̀косати, кошӣм, v. pf. vide ћушнти.
шакӯнбаба, f. (у Боци) баба бабина, vide [чукумбаба] шукунбаба.
шакӯнђед, m. (у Боци) ђед ђедов, vide [чуђундјед] шукундјед.
ша̀л,* m. der Shawl, panni indici genus.
ша́ла, f. der Scherz, jocus [cf. пошалица, шурка, шуркулија]: Из *шале* проја роди; Пред двором му *шалу* учинисмо —
шалаба́за̑ње, n. (по Срнјему) vide врљање [1].
шалаба́затн[*], ла̀ба̑за̑м, (у Срнјему) vide врљати [1].
шалана̀ондан, (у Ц. г.) из шаондан. cf. ондан.
шалана̀ оном ланих, (у Ц. г.) прије три године. cf. ондан.
ша̀лваре,* ша̀лва̑ра̑, f. pl. die breiten Hosen dieses Namens, caligarum genus.
шалварѐтине, f. pl. augm. v. шалваре.
ша̀лварице, f. pl. dim. v. шалваре.
ша̑ле, adv. scherzweise, per jocum, joculariter: Ако си се тн *шале* женио, ја сам се збиља удавала.
Ша̀лета, m. (у Ц. г.) мушки надимак.
ша̀ли́нтра [шалитра (салитра)], f. der Salniter, Salpeter. nitrum, salnitrum.
ша̀лити се, ли̑м се, v. r. impf. scherzen, jocor [cf. лакрдисати]: немој *се шалити*! или: не *шали се*!
ша̀ли́тра (ша̀литра), f. vide **шалинтра**.
шали́џија, m. ко се радо шали, vide шаљивац.
шалӯка̑тре, f. (у војв.) die Jalousien (österr. Schalu-Gatter), cancelli hispanici.

Ша̏ља, f. *у Косову Арбанаско племе (као кнежина)*: И сву *Шаљу* изнад Дмитровице —

ша̏љење, n. das Scherzen, jocatio. [cf. лакрдисање].

ша̏љив, a, o, ſcherzluſtig, ſpaßhaft. joci amans.

ша̏љивац, ивца, m. der Freund des Scherzes, amans joci. [cf. шалиџија, лакрдијаш, милобрука, милобруковић].

ша̏љивица, f. die Freundin des Scherzes, amans joci.

ша̏љивчина, m. augm. v. шаљивац.

Ша̄м[*], Ша́ма, m. Sirien, Syria: У *Шаму* ће каде проплакати —

шама̀дине (шумадине?) f. pl. (у Сријему) vide шумарица.

шама̀лија[*], (седло), f. von Шам: Скидоше им седла *Шамајлије* —

ша̀малаца,* f. Damaſt, pannus damascenus.

ша́мија,* f. Art Kopftuch der Frauen, veli genus. [cf. ћемелија, јеменија].

ша́мӣјца, f. dim. v. шамија.

ша̀млак,* m. (у Ц. г.) vide шенлук: Велики му *шамлак* учињели —

Ша́млија[*], m. Einer von Шам: Преко мора на *Шамлије* Турке —

шамлӣја̏нка, f. т. ј. сабља, Damaszener Klinge, ensis damascenus [cf. димишћија]: Трже Бајо мача зеленога,| А Љубовић сабљу *шамлијанку* —

ша̄н, *m. (у Бачк.) калуп на коме се чисте чизме.*

ша̄на̏тан, тна, тно, vide чурук.

ша̀нац, m. die Schanze, munimentum, vallum. cf. шарампов.

ша̀ндање, n. (у Ц. г.) vide ландање[2].

шандара̏ње, n. vide блебетање.

шандара̀ти, ра̄м, vide блебетати.

ша̀ндасна, *f. она дашчица што се метне у сриједу кад се чизме набијају на шан.*

ша̀ндати, да̄м, v. impf. (у Ц. г.) vide ландати[2] (језиком).

ша̀нтав, a, o, (у војв.) vide хром.

ша̀нути, ша̄нӗм, v. pf. liſpeln, insusurro: *шани* му на уво.

ша̀ондан, (у Ц. г.) иза таондан. cf. ондан.

ша̄п,* ша̀па, m. 1) vide стипса. — 2) (по пст. кр. Србије) некака болест марвена (на свињама и на говедима) у папоњцима.

ша́па, f. die Pfote, pes (canis, felis, vulpis etc.).

ша̄па̏т, m. das Geliſpel, susurrus: *шапат* у напрат.

ша́пац, пца, m. ein Spiel (in Sirmien) zwiſchen erwachſenen Perſonen beiderlei Geſchlechtes in Städten, ludi genus.

ша̀пица, f. dim. v. шапа.

ша̄пка, *f.* [рус. капа]: *Индија Турска заучила*| *А Латинче билу Задру дође*,| Шапку *скиде, брже под изухо — ово сам ја у дјетињству слушао у Лозници од једнога Турчина од некуда са суве међе.*

ша̀пӧв, шапо̀ва, m. vide [1]па̏с.

ша̀пталица, f. дебела кошуља, grobes Hemd, tunica e panno crassiori.

ша̀пта̄ње, n. das Liſpeln, insusurratio.

ша̀пта̄ти, ша̄пӗ̄м, v. impf. liſpeln, susurro.

ша̀пта̄ч, шапта́ча, m. der Ohrenbläſer, susurro.

шапу̏рина, f. (у Бачк.) vide шипурина.

ша̀пӯт, m. vide шапат.

шапу̏та̄ње, n. dim. v. шаптање.

шапу̏тати, ша̀пуӗ̄м, v. impf. dim. v. шаптати.

Ша̀пчанин, m. (pl. Ша̀пчани) Einer von Шабац.

1. **ша́ра**, f. 1) das Bunte, varietas (picturae). — 2) кад грожђе почне заруђивати, cf. [шарак,] шарац 2: има ли већ *шаре* у винограду?

2. **ша̄ра**, f. 1) die Bunte (z. B. Flinte, Schaf), varia. [cf. шарка 3]. — 2) [*Шара*] планина, Berg in Serbien, (mons Scardus?) [cf. Шарпланина]: Код оваца у *Шари* планини —

ша̀рагље, ша̀ра̄гља̄, f. pl. (у Сријему) der Schragen, clathri: остао у *шарагљима*.

ша́рак, рка, m. vide [1]ша́ра 2.

[**шараљка**, f. vide писаљка; *види* s. v. кишчица.]

шара̀мпӧв, рампо̀ва, m. eine Art Verſchanzung, munimenti genus. cf. шанац.

шарампо̀вић, m. dim. v. шарампов.

ша̀ран, m. 1) der Karpfen, [cyprinus] carpio [L.; cf. крап]. — 2) [*Шаран*] (у Ц. г.) мушки надимак.

шара́нац, нца, m. dim. v. шаран[1].

шара̀нчић, m. dim. v. шаран[ац].

ша́ра̄ње, n. 1) das Buntmachen, variegatio. — 2) das bunte Treiben (Liederlichkeit), vita inconstans.

ша̀рањӣ, ња̄, њӗ̄, Karpfen-, carpionum.

шара̀по̄д, m. (у Боци) vide тријем.

ша́рати, ша̀ра̄м, v. impf. [1)] bunt machen, variego: Зубуне су теразије *шарале* — 2) es bunt treiben, lieberlich ſein, vivo dissolute (quoad matrimonium).

ша́рац, рца, m. 1) шарен коњ, као и. н. шарац Краљевића Марка, der Schecke, equus varius. [cf. шарин]. — 2) bunte Trauben, da einige reif ſind, andere noch halb grün, variae uvae: већ има *шарца*. cf. [vide 1]ша́ра[2]. — 3) [*Шарац*] у пјесми некака вода: И устави *Шарац* воду ладну,| Која тече кроз Стамбола града —

шаргаре́на, f. (у војв.) vide мрква.

ша̀ргизда, f. у овој загонетци: Тица *шаргизда* све село нагизда, а себе не може? (т. ј. пгла).

ша̄ре, f. (у Грбљу) име овци, ein Schafsname, nomen ovi indi solitum.

ша̀рен, шарӗна, но, (ша̀ренӣ, на̄, нӧ) 1) bunt, varius. [cf. шаровит]. — 2) који шара 2, doppelzüngig, der nicht ins Auge blicken kann, duplex. [cf. шаркаст, шарометан].

шарӗнгаља, f. mit bunten Hoſen, varias caligas habens: А но њему *шаренгаћа* шета —

Ша̀ренгра̄д, m. Ruine an der Donau in Sirmien mit gleichnamigem Dorfe.

шарѐника, f. (у Уж. н.) јабука, Art Apfel, mali genus [pirus malus L. var.].

шарѐнити се, ним се, v. r. impf. bunt ausſehen, varius sum.

шарѐница, f. ein (bunter) Teppich, stragulum. [cf. веленац, 2 саг, ћилим 1].

шàрено̄ ко̀ло, m. (у Србији по варошима) кад већ готово на свршетку играња натјерају младожењу и невјесту, те се и они ухвате у коло.

шарѐнтрба, f. der Schedbauch (des Krebſes Schimpf gegen den Froſch), ventre vario: Курвина *шарентрбо*! —

шàрило, n. (у Ц. г.) die Stickerei, das Bunte, varietas: сачувао те Бог од *шарила* Бјелопавлићског и руба Дробњачког, од башине Чевске и дивљине Цуцке (реку Црногорци у шали). *Башина* је као *бах* и *ршум*.

шàрӣн, шарѝна, m. vide шарац 1.

шàрка, f. 1) шарена гуја, eine bunte Schlange, serpens varius. [vide рибовка]. — 2) шарена кокош, bunte Henne, gallina varia: Закољи ми *шарку* коку, која не носи — 3) шарена пушка, bunte Flinte, telum varium, cf. [2] шàра [1]: *Шарке* пушке по средини носе — 4) шарке (pl.), die Thürangeln und das Thürband, cardo et vinculum januae. [cf. баглама 1].

шàркаст, а, о, vide шарен 2.

шàркија[*], f. велика тамбура од двије жице.

шàрко̄, шарко̀ва, m. ein ſchediger Hund, canis varius: повукао шарова за реп (рече се кад ко штетује).

шарко̀вит, а, о, (ст.) vide шарен [1]: Ни су гаће као што су гаће,| Већ су гаће врло *шарковите* — Па му узе књигу *шарковиту*,| Па је танку књигу прочатио —

шарко̀вљев, а, о, без шарков, canis varii.

шарко̀метан, тна, тно, vide шарен 2.

шàроња, m. der ſchedige Ochs, bos varius.

шàроњин, а, о, без шароња, bovis varii.

шарко̀пер, а, о, н. п. тица, buntgefiedert, variarum pennarum: Која ми је *шароперa*,| Оно ми је Божић данак —

шàрпељ, m. die Aſchelſchärpe, die man trägt, damit die Flinte nicht unmittelbar die Kleidung berühre und beſchädige, fasciae genus. [cf. прометача 2].

Шàр-планѝна, f. vide [2] Шара [2]: И високе *Шар-планине* — Почивају *Шар-планином* —

шартӯрина, f. (у Боци) Schneiderei, vestificina: Боље је своја пешњавина но ли туђа *шартурина*.

шàруља, f. die ſchedige Kuh, bos varia.

шàруљин, а, о, der шаруља, bovis variae.

шàруница, f. (у Ц. г.) некака шарена змија, за коју кажу да има два рога, Art Schlange [die Kreuzotter?], serpentis genus [pelias berus L.?; cf. прокруг].

шàрчев, а, о. без Schеđen, equi varii.

шàрчина, f. augm. v. шарац [1]: А Краљевић наћера *шарчину* —

шàрчић, m. dim. v. шарац.

шâт (шâт), (у војв.) да ако, vide да 7.

шàтор[*], шатòра, m. vide чадор.

шатòрӣште, n. Ort, wo einſt ein Zelt geſtanden, locus ubi tentorium fuit: А на своје *шаториште* старо —

шатòрје, n. (у Ц. г.) coll. v. шатор: Уминӯше све Турско *шаторје* — Разапео бијело *шаторје* —

шàтра, f. der Stand, die Markthütte des Kaufmanns, tentorium mercatoris.

шàтрâшче[*], чета, n. што плаћају трговци по вашарима на шатре, Standgeld.

шàфран [чафран], m. vide **шафран**.

шафрàњика, f. vide **шафрањика**.

шàчица, f. dim. v. шака.

шачӯрина, f. augm. v. шака.

шàш, шáша, m. 1) das Rietgras, carex. [cf. таша, шашак]. — 2) (у Србији к југу) vide [комушина 1] ољвина.

шáша, f. vide таш 1: Брала би *шашу*, љубила би Јашу —

шáшак, шáшка, m. (у Ц. г.) vide таш 1: Па се вуче *шашком* зеленијем —

шашàрика, f. 1) der Stengel des Kukuruz, scapus zeae mais Linn. [vide кукурузовина]. — 2) (у Боци) vide клип [1].

шашàрица, f. (у Хрв.) vide окомак.

шашàровина, f. vide кукурузовина.

шàшка, f. vide скакавац [1]: ждере као *шашка*.

шàшкин,* m. der Tangenichts, nebulo.

шàшљика, f. (око Мораве) vide [кукурузовина] шашаровина.

шàшовак, вка, m. букова даска осјечена као шиндра. Шашовцима се таване собе изнутра. cf. шашољак.

шàшовина, f. 1) (у Србији к југу) vide [кукурузовина] шашаровина. — 2) (у Смедереву) vide [комушина 1] ољвина.

шàшољак, ôљка, m. vide шашовак.

шáшољење, n. verbal. v. шашољити.

шáшољити, љӣм, v. impf. којешта радити. cf. шврљати.

Шва̀ба, m. (пст.) 1) vide Швабо. — 2) [*шваба*) (у војв.) die [gemeine] Schabe, blatta [orientalis Lam.].

Шва̀бица, f. die Schwäbin (Deutſche), Sueva, Germana.

Шва̀бичкца, f. dim. v. Швабица.

Шва́бо, m. (јуж.) der Schwabe (etwas verächtlich für Deutſcher), Suevus (per contemptum pro Germano). [cf. Шваба 1].

Швабӯрија, f. тако се сад (као за поругу) у Србији зову Срби из Аустријскијех држава.

шва́гало, m. vide гегаван 2.

шва́гâње, n. verbal. v. швагати се.

шва́гати се, шва́гâм се, v. r. impf. vide регати се.

шва̀лер, швалѐра, m. (у војв.) (chevalier) vide милосник: *Швалер* био, пак се оженио,| А шваперка остала девојка —

шва̀лêрка, f. (у војв.) vide милосница: Од швалера боља рода нема,| Од *швалерке* боље родитељке —

швалѐров, а, о, des швалер: Ој девојко, *швалерово* цвеће —

швалéрче, чета, n. der junge швалер: Шибе, керче, не лај на *швалерче* —

шва̂ља, f. die Nähterin, quae acu victum quaeritat. cf. шавац.

шва́ња, m.

шва́њêње, n. verbal. v. швањити се.

шва́њити се, шва̂њи̂м се, v. r. impf. sich beschämen, pudore affici: Не фали се, не *швањи се* —

шва̏пски̂, ка̂, ко̂, schwäbisch, suevicus.

Шва̏пча̂д, f. (coll.) junge Schwaben, suevi juvenes. [cf. Швапчићи].

Шва́пче, чета, n. das Schwäblein, suevulus.

шва̀пчићи, m. pl. vide швапчад.

шве́ње, n. 1) das Nähen, *τὸ* suere. — 2) die Nähterei, res suenda: кад нема *швења*, онда че.

шви̏га̂р, m. das Stück der Peitsche, das schnalzt (knallt), scutiae appendix quae crepat.

шврâка, f. 1) vide **сврака** (mit allen Ableitungen). — 2) онај клин у првом вратилу, кроз који даска пробушена стоји, те се у њу опет други клинац (клинчић) забоде, да се вратило не одврће. [cf. сврачак 2].

шврàчице, f. pl. Deichselarme, cf. [vide] сврачине.

швр̀љâње, n. verbal. v. шврљати.

швр̀љати, швр̂љâм, v. impf. (у Сријему) по кући којешта радити. [vide шашољити].

швр̀ндати, дâм, v. impf. (у Сријему) по кући којешта преметати и тражити.

швр̀ћа, (ист.)
швр̀ћо, (јуж.) } m. der Weichling, homo mollis.

шѐ[*], шѐа, m. vide **шех**: Он подвикну оце и *шеове* —

шѐбо̂ј[*], шѐбоја, m. 1) жути, Goldlack, cheiranthus cheiri Linn. — 2) црвени, [Sommer-Levkoje,] cheiranthus annuus Linn [matthiola annua L.].

шéва, f. die Lerche, alauda [calandra L.]. cf. [круница 3,] чеврљуга [шеврљуга].

шѐва̂р, шева́ра, m. 1) arundo arenaria Linn. [а) Schilfrohr, phragmites communis Trin.; б) Rohr, Teichkolbe, typha L.]. — 2) die Staude, der Strauch, frutex. [vide шиб]. cf. грм.

шева̀ри̂к, вари́ка, m. das Gesträuch, fruticetum. [vide шиб].

шева̀рић, m. dim. v. шевар 2.

шевѐљâјка, f. у припјеву: О ти гуско *шевељајко*! —

шевѐљêње, n. vide врдање.

шевѐљити, љи̂м, v. impf. vide врдати.

шéвин, а, о, Lerchen-, alaudae.

шевр̀да̂ње, n. 1) das unstäte Bewegen, bald her, bald hin, motus inconstans: Правда не треба многог шеврдања. — 2) die Unbeständigkeit, inconstantia.

шевр̀дати, да̂м, v. impf.
шѐврднути, нêм, v. pf. } 1) unstät sein, sum inconstans. — 2) fig. unbeständig sein, sum inconstans.

шевр̀љуга [чеврљуга], f. vide шева.

шевтѐлија* [шептелија], f. 1) vide бресква. — 2) (у Славонији) vide кајсија.

шêга, f. (по југоз. кр.) vide пила[3].

шѐга̂ње, n. (у Ц. г.) vide пиљење 1.

шѐгати, га̂м, v. impf. (у Ц. г.) vide пилити.

шѐгац, шѐкца, m. (у Ц. г.) тестере с дршком, Handsäge, lupus.

шѐгрт,* m. der Lehrjunge, tiro. Шегрти су у нас, особито у Србији и у Босни, као прави робови. Они носе воду, цијепају дрва (код гдјекојијех мајстора иду с коњем у шуму те и сијеку и доносе кући), ложе ватру, готове јело, перу судове, мијесе хљеб, перу кошуље, носају и забављају дјецу и запирају их кад се које исногани, перу собе и басамаке, чисте харове и кошаре, тимаре и поје коње, и т. д. Кад који овако неколике године послужи, па дође у кућу нов, онда онај нови овога замијени, а овај стане тобоже радити што око заната. Кад мајстор иде куд трговине ради (као н. п. у Сарајеву) замијењени шегрт иде пред њим пјешице (макар било, као што и бива, из Сарајева у Цариград), па кад пред ханом мајстор сјаше с коња, шегрт ваља одмах да га извода, по том намири и надгледа као и код куће, па ујутру кад хоће да полазе, опремљена пред мајстора да га изведе. Кад шегрт дође на занат, мајстор му између осталога наука каже и то да није само занат н. п. код терзија скројити и сашити хаљину, него да је занат и ватру наложити и јело зготовити, и т. д.

шѐгртица, f. das Lehrmädchen, discipula, alumna: Премами га моја *шегртица*,| *Шегртица* дилбер Ајкуница —

шѐгртов, а, о, des Lehrjungen, tironis.

шѐгртова̂ње, n. verbal. v. шегртовати.

шѐгртовати, тујêм, v. impf. шегрт sein, sum шегрт.

шедр̀ва̂н[*], шедрва́на, m. [1)] Springbrunnen, aquae salientes: Нек пресуши воде *шедрване* — [— 2) (*Шедрван*) мјесто у Крајини код Новога; *види* s. v. Новчица].

шѐер,* m. vide **шехер**.

шѐжањ, жња, m. (у Ц. г.) vide **сежањ**.

шездѐсêт, sechzig, sexaginta. cf. шесет.

шездѐсêтеро, vide **шездесеторо**.

шездѐсêти̂, та̂, то̂, der sechzigste, sexagesimus. [cf. шесети].

шездѐсêторо [шездесетеро], eine Anzahl von sechzig, sexaginta. [cf. шесеторо (шесетеро)].

шеи̏шана[*], f. (у Ц. г.) vide **шешана**: Носи Турчин пушку *шеишану* —

Шеку̀ла̂р, Шекула́ра, m. [крај и племе на међи црногорско-турској према Рожају]: А

на оном ломном *Шекулару*, Онђе бјеше Петар Шекуларац —

Шекула́рац, рца, m. Einer von Шекулар.

шема́дина, f. vide [шумарица] шамадине.

шёман, мна, мно, vide весео[1]: Сви сватови *шемни* и весели —

шемишљика, f. (у Ц. г.) некаква трава, eine Art Pflanze [Dicknuß], herbae genus [corylus colurna L.; vide медвјеђа лијеска].

шемишљиков, а, о, von шемишљика: Па ћу ватит' листак *шемишљиков*,| По листу ћу писати јазију —

шѐмлук[*], m. vide **шенлук.**

ше́мов, cf. ремов.

шѐмшета,* шѐмшêтâ, n. pl eine Art Schnüre vorn am Kleide (wie die Freikorps hatten), funiculi adsuti (praetexti) vesti.

шѐн,* а, о, vide весео[1], cf. шеман: Иде Туре *шено* и весело —

ше́на [**пшена**], f. [1)] hyp. v. шеница. [— 2) vide пшена].

шѐнâт, шена́та, [**сенат**] m. (у Ц. г.) 1) Senat, senatus. [vide вијеће]. — 2) Senator, senator [vide савјетник]: Ту скочило дванаес *шената*| Док његову кућу обранише —

шѐнделе бѐнделе, каже се кад ко што полако ради.

шѐница (cf. **пшеница** [пченица], вшеница), f. der Weizen, triticum [vulgare L.; cf. жито 2; варица 2].

шѐничан, чна, чно, н. п. хљеб, Weizen-, triticeus.

шеничи́ца, f. Art Kraut [Schabziegerklee?], herbae genus [melilotus coerulea Lam.?].

шѐничи̂ште, n. Acker wo einmal Weizen gestanden, ager olim tritico consitus.

шѐнковати, кујêм, v. impf. und pf. (у Барањи) vide даровати[1], поклонити: Ко *шенкује*, тај се не светкује.

шѐнлук [**шемлук**],* m. vide весеље 1 [cf. шамлак]: Ђе је *шенлук*, нек и а́ла гори.

ше́нути[*]. шêнêм, v. pf. 1) н. п. с пута, сврнути[1], ablenken, deverto. — 2) [vide] маћи[2], rühren, moveo: Ни петом не *шену*. — 3) (по југоз. кр.) [vide] полудјети (ваља да се мисли: *разумом*), verrückt werden, mente capi.

ше́нути се, шêнêм се, v. r. pf. sich rühren, moveri, cf. [vide] маћи се: Ја *се* јадан ни *шенут'* не могу —

шѐнав, а, о, der den Fuß schleppt, hinkend, claudus. [vide хром].

шепѐљење, n. verbal. v. шепељити.

шепѐљити, љи̂м, v. impf. ићи нагињући се за свакијем кораком и на десно и на лијево (као н. п. што чине они у којијех су ноге криве), watscheln, vacillo.

шепѐљица, f. кокош краткијех ногу, eine kurzfüßige Henne, gallina brevibus pedibus.

шѐпêр, шѐпера, m. дебели крај од прута, што остане кад се суче гужва (а тако и од обруча крај преко онога гдје је обруч састављен).

шепи́рêње [шепурење], n. das Stolziren wie ein Pfau, superbitio ut pavonis, explicatio vestium.

шепи́рити се, шѐпи̂ри̂м се, [шепурити се] v. r. impf. sich brüsten wie ein Pfau, superbio ut pavo.

ше́пица, f. vide ћепица.

шѐпртља, f. 1) das Palliiren, remedium ad tempus: то је *шепртља*; ударио у *шепртљу*. — 2) онај који шепртљи.

шѐпртљêње, n. das Palliiren, remedia temporaria.

шѐпртљити, љи̂м, v. impf. palliiren, malis ad tempus mederi.

шептѐлија[*], f. (у Славонији) vide **шевтелија** 2.

шепу́рика [шипурика], f. (око Сиња и Имоск.) бокор од дивље руже, die Hagerose, frutex rosae caninae. [vide шипак 2].

шепу́рина, f. 1) (у Бан.) vide [озобина] шипурина. — 2) (у Бачк.) vide окомак.

шепу́рêње, n. vide шепирење.

шепу́рити се, шѐпу̂ри̂м се, (у Сријему) vide шепирити се.

шѐпу̂т, m. die Schlinge, laqueus: свежи на *шепут*. cf. [vide] замка[2].

шепу́тић, m. dim. v. шепут.

шѐпутка, f. оно савијено дрво на лијевчи око осовине. [cf. тулија 2].

шêр,* m. vide **шехер.**

шѐрбе,* бета, n. vide медовина.

[**шербет,*** m. vide медовина; *види* s. v. присипати.]

шѐрбетâшче[*], чета, n. ein Geschenk auf шербе. Срете некакав бијесан Турчин калуђера на путу, па притјера к њему коња, и повиче: „*шербеташче*, попе, закон ти!“ Калуђер, као заплашен, одговори: „хоћу, господару, хоћу.“ Па завуче руку за собом у бисаге као да извади нешто да му да; али мјесто чарапа или чега другога извади из бисага буздован на синџиру, па онако изненада потегне Турчина њим у главу, те га онесвијести и обори с коња, па брже боље скочи и он на земљу и стане га газити и бити буздованом по леђима, онда Турчин повиче: „медет,“ а калуђер: „безакониче један! ко ће ти угодити? Сад иштеш шербета, сад меда.“

шербѐтлија[*], f. (у Ц. г.) Art Apfel, mali genus [pirus malus L. var.].

шерва́њêње, n. verbal. v. шервањити.

шерва́њити, шѐрва̂њи̂м, v. impf. клонити се чега, [vide] оклијевати, zaudern, tergiversor.

шѐрег, m. Kompagnie, turma, cf. [vide] чета[1]: Не браним ти, море, ни сав *шерег* —

Шѐрежанин, m. (pl. Шѐрежâни) Serežaner, militis genus. Шережани су као пандури у Хрватској на сухој међи, који чувају да из Турске не би амо прелазили и зло чинили

хајдуци и други рђави људи. Они се одијевају у народне хаљине како који хоће и може, н. п. гдјекоји носе ђечерме с великијем сребрнијем пуцима или и с токама; на глави сви носе велике капе од црвене чохе које на једну страну висе к рамену, а доље поврх свега одијела широке кабанице од црвене абе; оружје (дуге пушке, пиштоље и велике ножеве) носе такођер како је коме воља. Њихове старјешине зову се обербаше. Шережани се кашто воде и на војску понајвише дике ради.

шерѐмет[*], m. у овој загонеци: *Шеремет* мет, краљев зет,| За вратима стоји, ђевојке проси [мачка и миш].

Шерѐметовић, m. (ст.) 1) пјева се како је Московска царица, госпа Јелисавка, писала књигу: Петру зету *Шереметовићу* — 2) у женидби Максима Црнојевића: А четврту у Дрекаловиће| На Милића *Шереметовића* —

шѐрит* [ширит], m. die Borte, limbus. [cf. галош, галун].

ше́рпа, f. hyp. v. шерпиња.

шѐрпâње, n. das Lauern, Herumgehen um etwas, ambitio rei.

шѐрпати, пâм, v. impf. око шта, auf etwas lauern, um etwas herumgehen, ambio rem.

шѐрпења, } f. ein irdener Dreifuß, tripus fictilis.
шѐрпиња, } [cf. тиган].

шѐрпињица, f. dim. v. шерпиња.

ше́сêт, vide шездесет.

ше́сêтеро, vide **шесеторо**.

ше́сêти̂, тâ, тô, vide шездесети.

ше́сêторо [шесетеро], vide шездесеторо.

шѐснаест, sechzehn, sedecim. [cf. шесторонаест].

шѐснаестеро, vide **шеснаесторо**.

шѐснаести̂, тâ, тô, der sechzehnte, decimus sexus.

шѐснаесторо [шеснаестеро], Anzahl von sechzehn (fr. une seizaine), sedecim.

шêст, sechs, sex.

Ше́ста, m. који има шест прста, der Sechsfingerige, sedigitus: Да видимо *Шесту* од Задварја —

шѐстâк, шеста́ка, m. 1) der Sechser, senarius (z. B. Pferd, Münze). — 2) (у Биограду) Art Teppich, straguli genus.

шеста̀киња, f. 1) н. п. кобила, (Stute) von sechs Jahren, (equa) sex annorum. — 2) vide шесторка.

Шѐстани, m. pl. племе у нахији Барској (к Црној гори и блату), у којем братство Вучедабићи, Арбанаси Турскога закона, славе Аранђелов дан, и Хришћани им устају и напијају у славу са воштанијем свијећама.

шѐстâр, m. 1) der Zirkel, circinus. Ја сам ову ријеч најприје чуо у Тршићу од људи који граде каце и осталу бурад. Њихов је шестар (онда био) од рачвасте гране, па ако је широк они га каком свезом поузе, ако ли је узак они га какијем дрветом рашире; па кад једно буре задне, они шестар онај баце па за друго праве други. cf. шестило, шестати. — 2) (у Фрушкој гори) оно шуме (шездесети дијел) што је одређено за једну годину да се сијече.

шеста́рêње, n. das Zirkeln, circinatio.

шеста́рити, шѐстâри̂м, v. impf. zirkeln, circino.

ше́стати, шêстâм, v. impf. приповиједа се да су људи, који су прво буре градили па нијесу знали како ће га заднити, дошли к премудроме Соломуну те га питали шта ће чинити, а он раскречивши кажипут и средњи прст начини од њих као шестар, па наслонивши кажипут на нешто окрене њима као шестаром говорећи: „Доста је *шестао* док је *ошестао*.“ По томе се људи досјете те начине *шестар* па њиме према величини бурета измјере дно и задне буре. cf. шестар.

шестѐрица, f. vide **шесторица**.

шѐстеро, vide **шесторо**.

шêсти̂, тâ, тô, der sechste, sextus.

шѐстило, n. (у Мославини) vide шестар 1.

шѐстина, f. 1) das Sechstel, sextans, pars sexta. — 2) Anzahl von sechs, sex.

шѐстиња, f. (у Сријему) н. п. овај во вози на шестињи, т. ј. напријед кад је шест упрегнуто (прва се два зову *поткоњаци*, друга два *погонаши* и *погањаши*).

шѐстица, f. die Sechs (im Kartenspiel), senarius.

шесто̀крили̂, лâ, лô, sechsgeflügelt, sex alis instructus: свети *шестокрили* Аранђеле! закрили ме крилом твојим.

шесто̀кри̂лка, f. die Sechsgeflügelte, sex alas habens: На катарци змија *шестокрилка* —

1. **шесто̀пер**, а, о, (ст.) von sechs пера, q. v. [cf. шестоперни]: Ти си посејала| *Шестопер* калопер —

2. **шесто̀пер**, m. vide шестоперац: Јер видиш ли *шестопер* позлаћен —

шесто̀перац, пêрца, m. буздован од шест пера [cf. 2 шестопер]: Ал' он скида златна *шестоперца* —

шесто̀пêрни̂, нâ, нô, (ст.) von sechs пера [vide 1 шестопер]: Буздоване *шестоперни* —

шесто̀редица, f. [шеница која има у класу шест редова]: То зачула шеничица *шесторедица* —

шесто̀рица [шестерица], Anzahl von sechs, sex. *cf. двојица*.

шѐстôрка, f. буре од шест акова, ein sechseimeriges Faß, dolium sex amphoras capiens. cf. шестакиња [2].

шѐсторо [шестеро], Anzahl von sechs, sex.

шесторо̀наест, (у Ц. г.) vide шеснаест.

[**шет**, in der Redensart, cf. трк, трч.]

ше́та, f. (ст.) vide шетња: *Шету* шета аго Мема —

ше́талица, f. der Pendel, perpendiculum. [cf. шетаљка].

ше́тали̂ште, n. vide шетница.

ше́тâљка, f. vide шеталица.

ше́тâње, n. das Spaziren, Wandeln, ambulatio.

ше́тати, ше̑та̄м (ше̑ћем), v. impf. wandeln, ambulo.

ше́тати се, ше̑та̄м (ше̑ћем) се, v. r. impf. ſpazieren, wandeln, obambulo.

ше̏тња пе̏тња, f. cf. **цицибан** (само у оној загонетци).

ше́тница, f. (у Дубр.) **мјесто** гдје се шета, der Spazierplatz, ambulacrum. cf. **шеталиште**.

ше́тња, f. der Spazirgang, ambulatio [cf. **проход** 1, **прошетња**, **шета**, **шећа** 2]: отишао у *шетњу*.

ше́ћа, f. 1) ſüßes Kind, mellita: Шећер *шећо*, да се не варамо — 2) der Spazirgang, ambulatio, cf. [vide] **шетња**: *Шећу* шета који нога нема —

шећер,* m. der Zucker, saccharum [cf. **цукар**]; **жути**, Kandelzucker, saccharum crystallinum; **ледени**; **црни**.

[**шећерац, шећерца**, m. vide **вишњица**; *види* s. v. **вишњак**.]

шећерење, n. verbal. v. **шећерити**.

шећерити, рӣм, v. impf. zuckern, saccharo condio.

шећерли,* indecl. gezuckert, saccharo conditus: На *шећерли* каву и ракију — Шећер јела, шербет воду пила,| *Шећерли* се водом умивала —

шећерлија[*], f. (у Уж. н.) некака јабука, Art Apfel, mali genus [pirus malus L. var.].

шећерни, на̑, но̑, зућерсӣ̃ћ, dulcissimus: шећерни и медени мој!

шећеров, а, о, н. п. глава, der Hut Zucker, meta sacchari.

шеће̑рче, чета, n. ſüßes Kind, mellitus: Ја јој рекох: добар вече, дилберче!| Она мене: дођ' довече, *шећерче*! — .

шех* [ше], m.: Он подвикну хоће и *шеховс* —

шехер* [шеер (шер)], m. vide **варош**.

шешана* [шеншана, шишана], f. eine Art Flinte (öſterr. der Stutzen), teli genus. [cf. **шица**, **штуц**, **кантунача**].

шеша̀рица [**шишарица**], } f. der Gallapfel, galla.
шеша̀рка [**шишарка**], } [cf. **шишка**, **бабушка**].

[**шешаровина**, f. vide **стаблина**.]

ше̑ше, f. pl. (у Дубр.) vide **оспице**, богиње.

шешӣр, шеши́ра, m. der Hut, pileus. cf. [2] **клобук** [2].

шешӣрина, f. augm. v. **шешир**.

шешӣрић, m. dim. v. **шешир**.

шешӣрџија, m. der Hutmacher, pilearius (opifex). [cf. **клобучар**].

шешӣрџијин, а, о, des Hutmachers, pilearii.

шӣб, ши́ба, m. das Geſträuch, virgultum. [cf. **шибљак, шибље, шипраг, шевар** 2, **шеварик, грм** 2, **грмен**; **жбун** (**цбун**); **честа**].

шӣба, f. 1) die Ruthe, virga: Двије *шибе* до неба шибају (очи). cf. **шибљика** [**шибика**]. — 2) die Spießruthen, poena virgarum: метнули га (ударили га) на шибу. — 3) Brunnenſtange, harpago. — 4) eine Art langer Kanone (von kleinerm Kaliber), Feldſchlange, tormenti genus: Док ми гледа Крњо на Земуна,| А Маргета на Врачар на поље,| Танка *шиба* на малу Вишњицу —

шӣбак, ши́пка, m. (у Ц. г.) дрво што је привезано за стојало, те се њим жито млати. [vide **цијеп**].

шӣбало, n. die Ruthe des Trommelſchlägers, virga tympani. cf. **шипка** [4].

шӣбалук, m. на ћерми, Brunnenſchwengel, tolleno.

шӣбан, m. у пјесми некака трава: С ону банду Шибеника| *Шибан* трава до кољена —

шӣбање, n. das Streichen mit Ruthen, caesio (virgis). [cf. **ошибивање**].

шӣбати, ба̑м, v. impf. 1) mit Ruthen ſtreichen, virgis caedo. [cf. **ошибивати**]. — 2) куд то шиба, zielen, specto. [cf. **гађати**].

шӣбе! interj. ſo jagt man die jungen Hunde fort, vox pellendi catulos (zu erwachſenen ſagt man **ош**): *Шибе*, керче, не лај на шваперче —

Шӣбеник, ника, m. у Мачви Дринска отока.

Шӣбеник, m. Sebenico, Sebenicum.

шӣбика, f. vide **шибљика**: У руке јој од злата *шибика* —

шӣбица, f. dim. v. **шиба**.

шӣбљак, шибља́ка, m. das Ruthengeſträuch, virgultum cf. [vide] **шиб**.

шӣбље, n. vide [**шиб**] **шибљак**: И утече *шибљу* буковоме —

шӣбљика [**шибика**], f. die Ruthe, virga, cf. [vide] **шиба** [1]: Будила ме тананом *шибљиком* —

шӣбљи̑ће, n. у овој загонетци: Змија шиће кроз *шибљиће*, за њом се меће јуначко плеће [*косач* и *коса*].

шӣбӯт, m.: Па г' остави у *шибуту* жива —

шӣватица, } f. шиваћа игла, die Nähnadel, acus
шӣватка, } sutoria (ad suendum).

шӣваћи̑, ћа̑, ће̑, n. п. игла, Näh-, sutorius, ad suendum.

шӣвета[*], **ши́ве̑та**, n. pl. die vielen Zöpfe der Türkinen, caudulae capillorum apud feminas Turcicas: Једна глава тридесет *шивета* —

шӣго-мӣго, у приједеву: А ти, патко, *шиго-миго* —

шӣја, f. der Hals (der Gänſe, Krebſe), collum [vide **врат** 1]: Та по *шији*, та по врату; Није по *шији*, већ по врату.

Шӣјак, m. Херцеговци зову Шијацима све Србље, који не говоре као они (н. п. *лијепо, бијело, млијеко, кољено*, него *лепо, бело, млеко, колено* и т. д.); а Сријемци и Бачвани зову Шијацима Херцеговце, Далматинце и Хрвате. У Србији се каткад састану у вече Херцеговци и Шијаци (као н. п. на комидби), па се читаву ноћ надговарају, т. ј. Херцеговци приповиједају за Шијаке штогођ човјек луђе и смјешније може измислити, а тако опет Шијаци за Херцеговце; и то се све чини у шали и у смијеху.

Шијàкиња, f. die Schijakin, femina e terra τῶν Шијаци.

ши̏јâчки̂, кâ, кô, ſchijakiſch, *τῶν* Шијаци.
ши̏јêње, n. das Nähen, sutura.
ши̏јӯц, cf. пипавица.
1. **ши̂к**[*], m. vide [1 варак] клободан.
2. **ши̏к!** vide шике.
ши̏ка, f. 1) das Ziſchen z. B. der Gans, sibilus (anseris): стоји га *шика*. — 2) (по зап. кр.) vide колијевка: У малепој *шици* колијевци —
ши̏кало, n. код уздара од дрвета чим кожу гладе. cf. костило.
ши̏кâње, n. 1) das Ziſchen der Gans, sibilatio. — 2) das Wiegen, cunarum actio.
ши̏кара, f. [cf. палучак; жбун?].
ши̏карêње, n. das Keichen beim ſchweren Tragen, anhelatio bajulantis.
ши̏карити, ри̂м, v. impf. keichend tragen, anhelus bajulo.
1. **ши̏кати**, ши̂кâм, v. impf. (по југоз. кр.) 1) дијете, wiegen, cunas ago (infantis): Да ми ђецу у бешику *шика* — Мене је вилу *шикао* — 2) шикала га крв, т. ј. точила га, ишла од њега: Ко је гођ сирац изно, браца Миливоја крв *шикала*.
2. **ши̏кати**, ши̂чêм, v. impf. ziſchen wie die Gans, sibilo ut anser: *шиче* као гусак; Што *шиче* на свеца.
ши̏кати се, ши̂кâм се, v. r. impf. 1) ſich fortpacken, facessere: *Шикајте се*, гости, од куда сте дошли — 2) vide љуљати се, њихати се: *Шикала се* барка| Пут светога Марка —
ши̏ке! interj. ſpricht man zu jungen Schweinen, um ſie fortzujagen, vox pellendi porcellos. cf. [2] шик.
ши̏кли,* adj. indecl. mit Rauſchgold geſchmückt, auro tremulo ornatus: Те уљезе у *шикли* одају — Зборе Турци у *шикли* одаји —
ши̏кља, f. Art ſpitziger Schiffe, navigii genus.
ши̏кљâње, n. das Hervorrauſchen, proruptio. [cf. шиктање].
ши̏кљати, љâм, v. impf. hervorſprudeln, emico, prosilio [cf. шиктати, лопити]: *шикља* крв из ране, вино из бурета.
ши̏кљица, f. dim. v. шикља.
ши̏кнути, ши̂кнêм, v. pf. (у Црмн.) 1) дијете, т. ј. љуљнути. — 2) ziſchen. sibilo.
ши̏ковати, кујêм, v. impf. mit Rauſchgold überziehen, auro tremulo inducere, cf. [vide] шикосати: Двори су му шиком *шиковати* —
ши̏ковати се, кујê се, v. r. impf. (у војв.) ſich ſchicken, decet, [vide] доликовати, cf. личити, одликовати, приликовати.
ши̂ком-бо̀јана, f. vide шипер-пеана.
ши̏косâње, n. verbal. v. шикосати.
ши̏косати, шêм, v. impf. u. pf. mit Rauſchgold überziehen, auro tremulo inducere. [cf. шиковати, пожикати].
ши̏ктâње, n. vide шикљање.
ши̏ктати, ши̂кћêм, v. impf. vide шикљати.
ши̏кунђед, m. (у Ц. г.) vide [чукунђед] шукунђед.
ши̏лер [шиљер], m. (у Сријему) der Schiller (Wein), vinum helvolum. [cf. 2 винош].
ши̏лераст [шиљераст], а, о, н. п. вино, ſchillernd, helvolus.
ши̏ло, n. die Ahle, subula: *Шило* за огњило.
ши̏љак, љка, m. eine hölzerne Ahle, subula lignea.
ши̏љâње, n. das Schicken, missio.
ши̏љаст, } а, о, zugeſpitzt, acutus. [cf. шиљкаст,
ши̏љат, } заошиљаст].
ши̏љати, љêм, v. impf. ſchicken, mitto, cf. [vide] слати: Да ми ситну књигу направимо,| *Шиљимо* је граду у Никшиће — Па је *шиље* Петру вјеренику —
ши̏љбôк, шиљбо̀ка, m. die Schildwache, miles in statione; statio.
шиљбока̀на, f. vide стражара.
шиљбо̀чêње, n. das Schildwache-ſtehen, statio.
шиљбо̀чити, ши̏љбôчи̂м, v. impf. Schildwache ſtehen, sto, sum in statione.
ши̏љег, m. ein junger Widder, aries juvenis.
ши̏љегвица, f. ein junges Schaf, ovis juvenis.
ши̏љêж, f. (coll.) junge Schafe (beiderlei Geſchlechts), oves juvenes.
шиљѐже, жета, n. ein junges Stück Schaf, ovis juvenis. cf. ухотка.
ши̏љер, m. vide шилер.
ши̏љераст, а, о, vide шилераст.
ши̏љкаст, а, о. vide шиљаст.
шиљка̀ши, m. pl. т. ј. опанци, zugeſpitzt, cuspidatus.
ши̏љчић, m. dim. v. шиљак.
ши̏мија, *f. (у Боци) vide мајмун.*
шими̏шир, у овој загонеци: Ја усијах *шимишир*, под ливаду под шимшир, наврани се кордован, изоба ми *шимишир*, под ливаду под шимшир [*снијег*, кад га киша растапа].
ши̂мла, f. (у Хрв.) vide шиндра.
ши̏мшир[*], m. der Buchsbaum, buxus semper virens Linn. [cf. бус 3, зеленика 2, мрчела].
ши̏мшир-ка̀ша, f. шимширова кашика: Кад понесем *шимшир-кашу* ка грлу,| Чини ми се синџир-гвожђе на грлу —
ши̏мширов, а, о, von Buchsbaum, buxinus.
ши̏мшировина, f. Buchsbaumholz, lignum buxi.
ши̏на, f. (у Сријему) die Radſchiene, ferrum quo rotae vinciuntur.
ши̂ндра, f. (coll.) die Schindeln, scandulae. [cf. шимла].
ши̏ндрика, f. die Schindel, scandula.
ши̏ни̂к[*], шини̏ка, m. (у Херц.) ein Getreidemaß, mensurae genus (од десет ока). [cf. багаш, букила; cf. меров, 2 стар].
ши̏нтер, m. (у војв.) der Schinder, qui pecus morticinum deglubit.
ши̏нтеров, а, о, des Schinders, ejus qui pecus morticinum deglubit.
ши̏нтерски̂, кâ, кô, Schinder-, *τῶν* шинтер.
ши̏нути, нêм, v. pf. 1) einen Ruthenſtreich, Peitſchenhieb verſetzen, caedo virga, flagello. — 2) ујести: поганац га шинуо! змија га шинула! А каква је, *шинула* је гуја! —

ши̏нути се, нём се, v. r. pf. н. п. на земљу, ſich hinwerfen, projicere se.

ши̏п, m. (у Шумад.) оно гвожђе што се на њега набије ереза или пријеворница, те се о њему објеси катанац.

ши̏пак, пка, m. 1) (у Ц. г. и у приморју) Granatapfel, malum granatum [punica granatum L.; cf. љутак; медун 1, сладун 1, пуклаш]. — 2) (у Лици) der Roſenſtrauch, rosae frutex [rosa L.; cf. шипурика (шепурика), шипчаница]. — 3) (österr. Hetſchepetſche) die Hagebutte, fructus (bacca) rosae [L.] caninae. [cf. шипурак, сврбигуз]. Искесио зубе као лисица на *шишак*. — 4) хоћеш шипак! eine Feige, wirb nichts daraus, non auferes. [cf. њака]. — 5) у јунца оно на врх рога, што послије спадне: још моме волу ни *шишци* нијесу спали.

Ши̏пан, m. Inſel Giupanna.

ши̏пар, шипа́ра, m. 1) око Дунава доље од Пореча, der männliche Hauſen, huso mas [acipenser huso L. ♂]. — 2) каже се и поодраслу дјетету мушкоме. [vide дечак].

шипа́рац, рца, m. 1) hyr. v. шипар. — 2) (у Јасеници) клен [2] мањи од оке.

шипа́рчић, m. dim. v. шипарац.

ши̏пер-пѐана, f. у пријеву: Пошетало је пет ђевојака:| *Шипер-пеана*, шиком-бојана,| И ђузелана минопроеава,| Пета ђевојка вишпрузана —

ши̏пила, ши̏пи̏ла̂, n. pl. 1) на разбоју оне двије дашчице, што држе брдила за забрдњачу. — 2) (у Хрв.) кад се дрва у жлијебе једно у друго.

ши̏пилити, ли̏м, v. impf. zuſammenfügen, coagmentare. [vide зглобљавати].

ши̏пило, n. die Ausſtöhlung, Hohlkehle, canaliculus. cf. ушипилити.

ши̏пиљење, n. verbal. v. шипилити.

ши̏пка, f. 1) die Ruthe, virga. — 2) н. п. олова, злата, ein Stänglein (Blei), virga plumbi. — 3) пушчана, der Ladeſtock, virga glandi plumbeae adigendae. [— 4) vide шибало.]

Ши̏подер (војвода), m. (ст.) ein poetiſcher Eigenname in einem ſatyriſchen Gedichte mit Anſpielung auf шиб, q. d. der Strauchdurchbrecher (auf der muthigen Flucht): Оно ј' главом *Шиподер* војвода,| Оно ти је суђен ђувегија —

ши̏пра̂г, шипра́га, m. (у Срнјему) vide шиб.

ши̏пра̂ње, n. (у Бачк.) coll. v. шипраг.

ши̏пра̂шка, f. (у Бачк.) као шибљика.

шипу̏рак, рка, m. (у Србији) vide шипак 3.

шипу̏рика [шепурика], f. (у Ц. г.) дрво бодљиво, као ружа, eine Art Strauch, fruticis genus. [vide шипак 2].

шипу̏рина, f. [cf. шапурина, шепурина] 1) der Stängel der Trauben beraubt, scapus uvae. cf. [vide] озобина. — 2) vide окомак, комушина.

ши̏пчалук, m. vide шипчиште.

ши̏пчани̏, на̂, но̂, n. п. зрно, Granatäpfel-, mali granati.

ши̏пчаница, f. (у Лици) die Roſe, rosa. [vide] шипак [2], cf. ружа.

ши̏пчица, f. dim. v. шипка.

ши̏пчи̏ште, n. (у Ц. г.) das Behältniß für den Ladeſtock an der Flinte, locus virgae sclopeti inserendae. cf. шипчалук.

ши̏ра,* f. der Moſt, mustum. cf. [винкот, муст, мастика, 2] ма̏ст.

ши̏ра̂ј, m. (у Срнјему) во који у ширину тјера рогове, ein Ochs mit großen weit auseinander laufenden Hörnern, bos cornua diversa habens. [cf. ширволја].

ши̏рајаст, а, о, н. п. во или крава у којега рогови расту у ширину, mit auseinander laufenden Hörnern, cornua diversa habens.

ши̏рволја, m. vide ширај.

ши̏рење, n. das Breitmachen, dilatatio.

ширѐтлук[*], m. Falſchheit, falsum.

ши̏ромице̂, vide широм.

ширина̀, f. (acc. ши̏рину) die Breite, latitudo.

ши̏рит,* m. vide шерит.

ши̏рити, ши̏ри̂м, v. impf. breiten, dilato.

ши̏рити се, ши̏ри̂м се, v. r. impf. ſich ausbreiten, extendi, großthun, jactare se.

ши̏рок, широ̀ка, ко, (ши̏рока̂, comp. ши̏ра̂) breit, latus.

Ши̏роке̂, f. pl.: Поцмилио Перовић Батрићу| У *Широке* у племе Ваљане —

ши̏роко̂, n. п. отворена врата широм, weit, late; иду људи широм, gedrängt, catervatim. cf. ширимице.

ши̏ру̂н, m. (у Дубр.) некака морска риба, Art Meerfiſch [gemeiner Stöcker], piscis quidam marinus [trachurus trachurus Casteln.].

ши̏ти, ши̏је̂м, v. impf. (part. pass. ши̏вен) nähen, suo.

ши̏ћа̂р,* шићара̀, m. Gewinn, lucrum, Beute, praeda, cf. добит [vide плијен]: У бећара свакога *шићара*,| Понајвише буа и ушију —

шићѐрина, *f. cf.* [vide] *илијен*.

шићѐрити, ши̏ћа̂ри̂м, v. pf. erbeuten, lucror: Ве би с мојом четом *шићарио* —

шићѐрџија,* m. der gern Beute macht, praedator: Гледале га још три *шићарџије* —

ши̏ца, f. eine Art Flinte (der Stutzen), telum accuratius. cf. [vide] шешана.

ши̏цар, m. der Scharfſchütze, jaculator.

ши̏царски̏, ка̂, ко̂, Scharfſchützen-, jaculatorius.

ши̏ши,* m. гвозден ражањ.

ши̏шак, шишака̀, m. 1) das erwachſene Füllen (dem man die Mähne ſtutzt), pulli equini genus. [cf. 2 шиша, шишаче]. — 2) (у Бјелопавл.) Црногорска и Херцеговачка капа, која се у Србији зове **кариклија** [и *карикача*].

шишѐкиња, f. eine junge erwachſene Stute, equa juvenis.

шишѐна, f. vide шешана.

ши̏шано̂ ку̏мство, n. кад се дјетету први пут сијече коса (шиша се): у овакоме кумству може и Турчин бити Хришћанину кум, а по томе каошто и Хришћани Турцима, особито

у Босни и Херцеговини, шишају дјецу. Шишано кумство може бити и без попа.
ши̏шâње, n. das Stutzen, Abscheren, detonsio.
шишàрица, f. vide шешарица.
ши̏шâрка, f. vide шешарка.
ши̏шати, ши̏шâм, v. impf. abscheren, tondeo, cf. шишано кумство: Да му *шишам* сина милоснога —
Ши̏шатовац, тôвца, m. намастир у Фрушкој гори.
ши̏шатовачки̏, кâ, кô, von Шишатовац.
шишáче, чета, n. vide [шишак1] ши̏ше.
1. **ши̏ше**[*], шета, n. eine (Rosoglio-)Flasche, ampullae genus.
2. **ши̏ше,** шета, n. ein junges Füllen, dem man die Mähne geschoren, pulli equini genus. cf. [vide] шишак [1].
ши̏шêње, n. vide дажђење.
ши̏шитељ, m. cf. кум [1], cf. шишано [кумство].
ши̏шити, ши̏ши̏, v. impf. (у Подг.) vide даждјети.
ши̏шка, f. der Gallapfel, galla. [vide шешарка]. cf. шишарица.
ши̏шкâње, n.: Веће иде с диком у *шишкање*,| У *шишкање*, у врашко сиграње —
ши̏шкати, кâм, v. impf. дијете, einschläfern, beschwichtigen, sopire.
ши̏шмиш, m. (у Хрв.) vide слијепи миш [1].
ши̏шњавац, âвца, m. (у Ц. г.) der herumstöbert, qui quaeritat.
ши̏шњâње, n. (у Ц. г.) vide [цуњање] орвање.
ши̏шњати, шњâм, (у Ц. г.) vide [цуњати] орвати.
Ши̏шо, m. мушки надимак.
ши̏шобр̂к, m. (у Ц. г.) који шиша, т. ј. подсијеца бркове, der den Knebelbart stutzt, qui barbam labri superioris tondet.
ши̏шуља, f. vide осипача.
шишу̏љâње, n. vide [дажђење] шишење.
шишу̏љати, љâ, v. impf. (у Подг.) vide [даждјети] шишити.
шкàкљâње, n. vide чкакљање.
шкàкљати, љâм, vide чкакљати.
шкàкљêње, n. vide чкакљење.
шкàкљив, а, о, vide чкакљив.
шкàкљити, љи̏м, vide чкакљити.
шкàлоња, f. (у Боци) vide аљма.
шкàља, f. 1) vide чкаља. — 2) (у Ц. г.) комади од камена, који се у зидању међу у клак између камења великог: И пет стотин' ђеце шегрчади| Што му *шкаљу* и пржину вуку —
Шкàљâри, m. pl. мјесто (село) више Котора.
шкàму̂т, m. das Bäffzen eines jungen Hundes, gannitus: стоји га *шкамут*.
шкаму̂тâње, n. das Bäffzen, gannitio.
шкаму̂тати, шкàмуħêм, v. impf. bäffzen, beffen, gannio.
шкаму̂тнути, шкàму̂тнêм, v. pf. aufbäfzen, gannio.
шкàњ, *шкàња, m. (у Боци) vide столица* [1].
шкáњац, њца, m. (у Хрв.) vide кобац.
шкарàмбеч, m. некака бубина. У којој кући има много шкарамбеча, кажу да неко од кућана има сакривенијех новаца.
шкàре, f. pl. (у Славонији) die Scheere, forfex. [vide] ножице, cf. маказе.
шкàтула, f. (у горњ. прим.) Schatulle, scrinium: И *шкатулу* грожђа од Леванте —
шкàф, шкàфа, m. (у Сријему по варошима) vide шавољ.
шкèмбе,* бета, n. vide бураг.
шки̏љав, а, о, blinzend, connivens.
шки̏љêње, n. verbal. v. шкиљити.
шки̏љити, љи̏м, v. impf. blinzeln, conniveo. [cf. жмирити].
шки̏п, шки̏па, m. 1) (у Херц. и у Ц. г.) vide карлица. — 2) (у Боци) корито у ком се перу кошуље, Waschtrog, alveus lavando inserviens.
шклòпац, пца, m. der Stich (des Flohs, der Wanze), vestigia ictus cinicis, pulicis: изишли *шклопци* по њему.
шклóца, f. бритва дрвенијех кора, ein Taschenmesser mit hölzernen Schalen, cultelli genus.
шклòцâње, n. vide клоцање.
шклòцати, цâм, v. impf. vide клоцати: Матор курјак ако и не може ујести, он опет *шклоца*.
шклòце, шклôцâ, f. pl. (у Хрв.) од дрвета као крпеле, у што се међу коњи, као у букагије, eine Art Fußfessel für Pferde, pedica. [cf. клоце].
шкљàка [шљака], f. vide штака [2].
шкòба, f. (у Боци) који завршује каку игру, Person die ein Spiel schließt, postremus aut postrema ludi.
шкòбâљ, шкобáља, [скобаљ] m. Art Fisch, piscis genus [chondostroma nasus Agass.].
Шкобàљуша, f. планина између Имоскога поља и Биокове.
шкòда, f. (у војв.) der Schaden, damnum. cf. [vide] штета.
шкòдити, ди̏м, v. impf. schaden, noceo. cf. [1] удити [2, пачити].
шкòдљив, а, о, schädlich, noxius.
шкòђêње, n. das Schaden, detrimenti adlatio.
шкòкци, шкокáцâ, m. pl. (у Сињу) vide колотуре.
шкòла [чкола], f. (pl. gen. шкôлâ) die Schule, schola. [cf. скула; мејтеф]. У данашњој Србији од прије до године 1804 ни у сто села није било свуда једне школе, него (који су мислили бити) попови и калуђери учили су по намастирима код калуђера или по селима код попова. Код свакога намастира било је по неколико ђака, па који су мањи они су љети чували козе, овце, јариће, свиње, садили и пљели лук, ишли уз плуг; купили сијено, шљиве и т. д., а већи су ишли с калуђерима по писанији; а зими пошто би сви ујутру донијели дрва, и по том већи напојили калуђерске коње, а мањи почистили собе, скупили би

се у каку собу (која се у Тропоши звала *џагара*) те би им какав калуђер или ђакон показивао да уче *чатити*, или би сваки учио код *свога духовника*. Многи ђети заборave што зими науче: и тако су гдјекоји учили по 4 по 5 година, па још нијесу знали чатити. Попови су обично имали по једнога или два ђака, који су такођер чували стоку, радили све послове домаће и носили водицу по селима. Ако ли би гдје у нахији била (или постала) школа, онда људи из околнијех села воде дјецу *мађистору* и плате му на мјесец те их он учи. У школи су дјеца морала сједити и учити од јутра до мрака (само што отиду те ручају); а кад уче и чате, морала су (сва у глас) тако викати (чатећи свако своје) да се у школи ништа није могло разабрати. У школи се је учило по мало и писати колико је учитељ знао, а остале су све науке биле као и по намастирима. Како по намастирима и код попова тако и по школама дјеца су почињала учити из рукописа (јер буквара није било), н. п. учитељ напише дјетету што ће данас учити, па кад оно научи, а он му напише друго и т. д. Кад који ђак тако из рукописа изучи *бекавицу*, онда узме (Славенски) *часловац*, кад изучи и пречита неколико пута часловац, онда узме *псалтир*; а који изучи и пречита неколико пута псалтир, онај је већ изучио *сву књигу*; онда је могао бити, ако је хтио, поп, калуђер, мађистор, прота, архимандрит, ако је имао доста новаца, и владика. Какогод што је учитељ по својој вољи школу отворао, тако ју је и затворао кад му је била воља, па је ишао на друго мјесто, или се примао какога са свијем другога посла. Као што је ово овако било од прије у Србији тако је и данас у Босни, у Херцеговини и по свему народу нашему под владом Турском, а слабо је боље и у Црној гори и у Далмацији и у Хрватској. За владања Црнога Ђорђија у Србији биле су постављене школе готово по свима варошима и градовима, а и по гдјекојијем селима. У Београду осим мале двије школе (једна за варошку дјецу а друга за Турску која су се била искрстила) била је *велика школа*, какове Срби никад до онда нигдје нијесу имали. Она је постала 1808 године; у њој је први учитељ био покојни Иван Југовић (или Јован Савић), послије њега Миљко Радовић, Лазар Воиновић, Глиша (не знам како се звао) и Симо Милутиновић. У велику су школу примали само момчад која су већ знала чатити и помало писати, па су ондје учила на Српском језику историју свију народа од постања свијета до данас, географију цијелог свијета и статистику свију држава, права (чини ми се Римска), нешто мало из физике, начин како се пишу писма (свакојака), рачун, Њемачки језик и *„правоучителна преподаванија.“* За те све науке била су три учитеља, и раздијељене су биле на три године. Са владом Црнога Ђорђија пропала је 1813 године и ова школа и учење књиге било се повратило са свијем на старо. С почетком владе Милоша Обреновића 1815 године почеле су се школе у земљи опет множити и подизати тако да сад [1850.] које по селима које по варошима има близу 300 малијех школа, осим овијех у Шапцу, у Крагујевцу и у Неготину *иолугимназија*, у Београду *гимназија*, *лицеум* и трговачка и војничка школа и богословија. Трошак на мале школе и на учитеље плаћају општине, а на велике сав народ. За мале школе штампане су којекаке школске књиге, али су међу њима још једнако часловац и псалтир најглавније, и по њима се показује колико је дијете научило, или шта учи, н. п. кад које ко запита: „шта учиш?“ оно одговори: „часловац“ или „псалтир“ или „буквар.“ У Сријему, у Бачкој и у Банату још одавно имају школе не само по варошима него готово и у свакоме селу, и учитељима свуда плаћају општине; али не само што су у њима часловац и псалтир главне науке, него и друге поред њих наштампане школске књиге тако су рђаве, особито што се језика тиче, да се не ваља чудити што књижевници наши свога матерњега језика не знаду и што су га за ово сто година овако искварили, него ваља хвалити Бога што је мало људи у школе ишло те није још много горе постало. У Карловцима је још одавно била богословија, а прије неколико година постала је и у другијем гдјекојијем епархијама, али се у тијем школама уче науке на данашњему Славенском језику како који учитељ зна. Године 1810 постала је у Сентандрији школа за учитеље, која је послије пренесена у Сомбор; у овој се школи науке уче тобоже Српски, опет како који учитељ зна; али ово све још очекује правога уредника и управитеља. У царству Аустријскоме за сад је најбоља Српска школа у Трсту, и то је хвала и дика њезиноме учитељу Димитрију Владисављевићу.

шко̀ларица, f. (у Боци) die Schülerin. discipula [vide ученица]: Иза града Цариграда вода извире,| Покрај воде жубер стоји, те се весеље| *Школарице* све ђевојке, дивне, румене —

шко̀лица, f. dim. v. школа.

шко̀лски, кâ, кô, Schul-, scholasticus.

шко̀љ, m. (по приморју) vide острво.

шко̀љâр, m. vide острвљанин.

шко̀љка [чкољка], f. die Muschel, concha [L.].

шко̀љци, шко̀љâкâ, m. pl. (у Дубр.) vide колотуре.

шко̀љчица, f. dim. v. шкољка.

шко̀пац, пца, m. vide ушкопљеник [2].
шко̀пити, пи̂м, vide штројити.
шко̂пица, f. (у приморју) бритва којом се шкопе свиње, ein Kastrirmesser, scalprum castratorium.
шко̀пљêње, n. vide штројење.
шко̀пчевина, f. (по југоз. кр.) Schöpsenfleisch, caro vervecina.
шко̏рав, } а, о, (у Сријему) н. п. пређа, пла-
шко̏рњав, } тно (као згрчено), runzelig, rugosus.
шкра̀бија, f. (у Босни и у Ц. г.) die Schublade, [forulus; vide чекмеџе]. cf. фиока.
шкра̏мица, f. (у Сријему) нема ни *шкрамице*, т. ј. нимало. cf. мрва [2, мрвице].
шкра́на, f. (у Кастелима) ситан камен, kleine Steine, lapilli.
шкра̀пљив, а, о, н. п. земља, kleine Steine enthaltend, lapidosus.
шкр̂б, f. (по зап. кр.) vide **скрб.**
шкр̏бав, а, о, н. п. нож, schartig, serratim scissus.
шкр̂бан, бна, бно, vide **скрбан.**
шкр̀бина, f. (у Ц. г.) комад н. п. зуба, кад остане у вилици, der Stummel, truncus. [cf. шкрботина; одљусак].
шкр̀бити, би̂м, v. impf. (у Хрв.) vide **скрбити.**
шкр̀бити се, би̂м се, (у Лици) vide **скрбити се.**
шкр̀бљêње, n. vide **скрбљење.**
шкр̀ботина, f. vide шкрбина.
шкр̏га, f. (у Спљету) мала пољска јаребица [Rebhuhn, Feldhuhn, perdix cinerea Briss.] (а велика у које су црвене ноге, кљун и око очију, зове се *јареб*). [vide јеребица].
шкр̏ге, шкр̂га̂, f. pl. у рибе, die Kiemen, Kiefern, branchiae. [cf. креља].
шкр̏гу̂т, m. das Geknirsch, frendor dentium.
шкргу́та̂ње, n. das Knirschen, frendor. [cf. шкркотање].
шкргу́тати, шкр̀гу̂ћêм, v. impf. т. ј. зубима, knirschen, frendo [cf. шкркотати]: Главом маше, зубима *шкргуће* —
шкргу́тнути, шкр̀гу̂тнêм, v. pf. knirschen, frendo: Главом ману, зубима *шкргутну* —
шкри̏ња, f. (по југоз. кр.) vide **скриња.**
шкри̂п, m. vide процијеп [cf. шкрипац 1]: држи га у *шкри́пу.*
шкри̏па, f. 1) das Knarren, crepitus. — 2) das Sausen seidener Kleider, stridor: Стаде *шкрипа* свилени кавада —
шкри́павац, а̂вца, m. eine Art eßbaren Baumschwamms [Korallenschwamm], fungi comestibilis genus [hydnum coralloïdes Scop.; cf. шкрипац 2].
шкри́па̂ње, n. das Knarren, stridor. [cf. шкрипљење].
шкри́пати, шкри̂па̂м (шкри̂пљêм), v. impf. knarren, strido. [cf. шкрипити].
шкри́пац, пца, m. 1) vide [процијеп; cf.] шкрип: он је у *шкрипцу.* — 2) понајвише pl. шкри́пци, vide шкрипавац.
шкри́пити, пи̂м, vide шкрипати.
шкри́пљêње, n. vide шкрипање.
шкри̏пнути, нêм, v. pf. aufknirschen, frendo: *Шкрипну* зубма, а новади сабљу —
шкри́пов да̂н, ва дне, m. in der Redensart: О шкрипову дне, кад се бараци стригу, i. e. nie, ad calendas graecas.
шкрко̀та̂ње, n. vide шкргутање.
шкрко̀тати, шкр̀коћêм, v. impf. vide шкргутати.
шкр̀љево, n. (око Ријеке Сењске) [vide врењак] cf. френга.
шкр̀љêтка, f. (у Славонији) der Käfig, cavea. cf. [vide] крлетка.
Шкр̏ња, f. (у Ц. г.) женски надимак.
Шкр̏њета, m. (у Ц. г.) мушки надимак.
шкр̀њетица, f. (у Земуну код ћурчија) мала јагњећа кожица, Lammsfell, pellis agnina.
Шкр̏њица, f. (у Ц. г.) женски надимак.
Шкр̀њо, m. (у Ц. г.) мушки надимак.
шкро̏б (cf. **скроб**), m. (у Сентандрији) Stärke, Stärkmehl, amylum. [cf. штирак, штирка].
шкро̏к, m. (pl. gen. шкро̂ка̂) (у Рисну) der Schritt, gradus, cf. [vide] корак: Колико *шкрока* поступила од твога рода до твога дома, толико ти Бог дао добријех и сретнијех часа! (у доброј молитви). cf. корак.
шкро̏ка̂ње, *n.* [verbal. v. шкрокати].
шкро̏кати, ка̂м, v. impf. (у Сријему) versagen (von der Flinte), fallo: *шкрока* му пушка. cf. [штроцнути;] слагати, фрснути.
шкро̏кнути, нêм, v. pf. vide [штроцнути; cf.] шкрокати.
шкро̀пац, пца, m. (у Лици) кад вјетар с планине наноси по гдјекоју кап кише, das Benetzen, irrigatio: овдје је свагда *шкропац.*
шкро̀пити, пи̂м, v. impf. vide кропити.
шкро̀пљêње, n. vide кропљење.
шкр̀пина, f. (у Дубр.) некака морска риба, eine Art Seefisch [brauner Drachenkopf], piscis genus [scorpaena porcus L.].
шку́да, f. ein Scudo, numus scutatus.
шку̂љ, m. 1) (у Херц.) ушкопљен ован, der Schöps, vervex. [vide претукач]. — 2) (у Барањи) vide пиљак.
шку́ља̂ње, n. verbal. v. шкуљати се.
шку́љати се, шку̂ља̂м [се], v. [r.] impf. (у Барањи) mit kleinen Steinen spielen, lapillis ludere.
шкуљѐвит, а, о, т. ј. ован, cf. шкуљ [1]: И још до два овна *шкуљевита* —
шла̏кња, f. die Schlacke, scoria. cf. [vide] троска.
шли̏нговати, гујêм, v. impf. (у војв. по варорима) (schlingen) sticken, pingere acu, cf. [vide] вести: Швалери ти кућу прокопали,| И однели *шлинговану* шмизлу —
шли̏с! кад се казује да је ко кога ударио, Schallwort, einen Hieb zu bezeichnen.
шља̏ка [шкљака], f. (по југоз. кр.) vide штака [2]: Нити узе шарца ни оружја,| Но дренову *шљаку* доватио —
шља́па̂ње, n. das Waten, vadatio.
шља́пати, шља̂па̂м, v. impf. н. п. по блату, waten, vado.

шљáпити, пим, v. pf. ſchlagen, percutio. [cf. шопити].

шљéдник, m. (у Ц. г.) der Spürhund, canis vestigator, cf. [vide] кер: Који води хрте и *шљеднике* — *Шљедници* те чету опазити — А толико хрта и *шљедника* —

шљéз [сљез], m. (јуж.) [cf. слијез, шљезовина; а) црни, Malve, Käſepappel, malva L.; — б)] бијели, der Eibiſch, althaea officinalis Linn.

[**шљезина**, f. (јуж.) vide слезина; *види* s. v. пјаштаница.]

шљéзовина, f. (јуж.) [vide шљез] Eibiſchkraut, althaea officinalis.

шљéме, мена, n. (јуж.) der Trambaum auf dem Dache, culmen tecti.

шљéмиште, n.: Па га покри шушњем и *шљемиштем* —

шљепáрија, f. 1) vide шљепота. — 2) у приповијеци мјесто *епархија*. У Хрватској на брду које се зове *Кремен*, била црква и пред њом раст. Под овим растом једном пландовало неколико оваца и код њих сједила баба; у том удари од некуда владика, и дошавши ондје запита каква је то црква, а она му одговори: „Ваше блаженство! што је год ваше *шљепарије*, нигђе народ толико не долази колико овоме *раму*.“ Владика је запита, који је ту рам, а она му одговори: „Свети *кремен*“ (јер је слушала гдје се говори: отишао на *Кремен* и т. д.). Владика онда погледавши преда се рекне: „Ја томе тропара не знам.“

шљепачкй, кâ, кô, (јуж.) Blinder-, caecorum.

шљепúћ, шљепúћа, m. (у Лици) die Blindſchleiche, caecilia. [vide слепић 1]. cf. слијепац [2].

шљéпица, f. (јуж.) die Blinde, caeca.

шљепóта, f. (јуж.) die Blindheit, caecitas. [cf. шљепоћа, шљепарија 1].

[**шљепоћа**, f. (јуж.) vide шљепота; cf. слепоћа.]

шљепчóвоћа, m. (јуж.) der Blindenführer, dux caeci.

шљéсти, шљéзем, [сљести] v. pf. (у Ц. г.) herabſteigen, descendo. [vide 1 сићи].

шљúва, f. (pl. gen. шљúвâ) [слива] 1) der Pflaumenbaum, prunus [domestica L.]. — 2) die Pflaume, prunum. Шљива има од много руку, н. п. *мађарице* или *пожешкиње*, којијех има највише; *ране шљиве*, које нијесу плаветне него зелене или жућкасте и крупније су од пожешкиња; *тургуље*, које такођер доспијевају прије пожешкиња, ни оне нијесу врло плаветне као пожешкиње, него црвене и не могу се цијепати; *трноваче*, које су округле.

шљúвак, шљивáка, m. 1) vide шљивик. — 2) дукат Млетачки. cf. [vide] рушпа.

1. **шљúвар**, m. 1) der Pflaumenhändler, qui pruna venditat. — 2) eine Art Fiſch, piscis genus [vide скобаљ].

2. **шљúвар**, шљивáра, m. vide шљивик.

шљúварка, f. (у Славонији) Maikäfer, scarabaeus melolontha [melol. vulgaris Fabr.].

шљúвик, шљивúка, m. der Pflaumengarten, prunetum. [cf. шљивак 1, 2 шљивар, башта 2].

шљúвић, m. ein kleiner Pflaumenbaum, prunus parva.

шљúвица, f. dim. v. шљива.

шљúвов, а, о, Zwetſchen-, prunorum.

шљúвовац, бвца, m. der Stab von Pflaumenholz, baculus pruneus.

шљúвовача, f. Stock, Knüttel von Pflaumenholz, fustis pruneus.

шљúвовúк, m. Pflaumenwaſſer, aqua prunorum.

шљúвовица, f. Pflaumenbranntwein, vinum ustum e prunis.

шљúг, m. (loc. шљúгу) Erde und Laub zuſammenfaulend, folia humo mixta.

шљóка, f. die Flitter, der Flitter, der Flinder, bractea aurichalci. [cf. јасприца 2].

шљýбити се, шљýбим се, vide сљубити се.

шљýка, f. die Schnepfe, scolopax [L.; cf. ковач 2]: Нашла *шљука* прдавца, nobile par fratrum, dignum patella operculum.

шљýнак, нка, m. (у Сријему и у Бачк.) der Kies, glarea.

шљýчар, m. 1) човјек који шљуке хвата, Schnepfenfänger, qui scolopaces captat. — 2) der die Schnepfen gern ißt. — 3) пас који шљуке гони, der Schnepfenhund.

шмúгнути, нем, v. pf. крадом побјећи, ſich davon ſchleichen, clam se subducere.

шмúзла, f. (у војв. по варошима) Chemiſette: И однели шлинговану *шмизлу* —

шмúтати, шмúтам, v, impf. (у Боци) ſchlendern, gradi lente: *Шмитај*, *шмитај*, једва дошмитах.

шмòкљан, m. der Dummkopf, stupidus, stipes. [vide лудак].

шмр̀к, m. (pl. шмр̀кови) 1) die Spritze, Feuerſpritze, sipho incendiarius. — 2) die Prieſe, mica: дај ми један *шмрк* бурмута.

шмр̀кање, n. das Schnupfen, attractio ad nares.

шмр̀кати, шмр̀чем, v. impf. ſchnupfen, attraho naribus.

шмр̀кнути, шмр̀кнем, v. pf. ſchnupfen, attraho naribus.

шмр̀љика, f. vide смрдљика.

шму̀кнути, шму̀кнем, v. pf. vide мунути.

шму̀рнути, шму̀рнем, v. pf. vide мунути.

шњѐти, снúм, [сњети] v. pf. (у Боци) vide [1] снити.

шњúм (с њим), mit ihm, cum eo.

шобòњити, њим, v. impf. (у Сријему) vide шоботати.

шòбот, m. ein dumpfer Hall, sonitus cavus: стоји *шобот*.

шоботáње, n. das Hohlklingen, Dumpfhallen, sonitus cavus.

шоботати, шòбоћем, v. impf. dumpf hallen, wie eine unterminirte Mauer, resono cavum. [cf. шобоњити].

шòга, f. (у Ц. г.) vide шуга: И њега је *шога* попанула —

шо̀гав, а, о, (у Ц. г.) vide **шугав**: Посилно се као и *шогав* капицом.

шо̀гољ, m. biđe Flüßigkeit, н. н. дибра.

шо̀гоња, m. (у Ц. г.) човјек краставе главе.

шо́гор, m. (у војв.) 1) vide шура. — 2) vide пашеног.

шогò̀рица, f. vide сваст.

Шокà̀дија, f. (coll.) die Menge Schoſzen, multitudo serborum latini ritus (per convicium).

Шо̀кац, кца, m. (vom ital. sciocco?) der Schoſz, serbus latini ritus: Од воље му (је или стоји), као *Шокцу* пост. Како оцу, тако и *Шокцу* (unparteiiſch). cf. крштанин.

шо̀качкӣ, кā, кō, ſchoſziſch, serborum latini ritus.

шокéтāње, n. das Reden des шокац.

шокéтати, шòкéћēм, v. impf. reden wie ein шокац (v. ђ. лино ſtatt лијепо oder лепо uſw.).

Шо̀кица, f. eine Schoſzin, mulier serba latini ritus.

Шо̀кичица, f. dim. v. Шокица.

Шо́ко, m. vertraulich für Шокац.

Шо̀кчā̀д, f. (coll.) vide Шокчићи.

Шо̀кче, чета, n. ein junger Schoſz, serbus juvenis latini ritus.

шо̀кчēње, n. das Machen zum Schoſz, das Schoſz-werden, mutatio in serbum latini ritus.

Шо̀кчина, f. augm. v. Шокац.

шо̀кчити, чӣм, v. impf. zum Schoſz machen, facio esse serbum latini ritus.

шо̀кчити се, чӣм се, v. [r.] impf. ein Schoſz werden, transeo in castra serborum latini ritus.

Шо̀кчићи, m. pl. die jungen Schoſzen, juventus serbica latini ritus. [cf. Шокчад].

шо̀пити, пӣм, v. pf. [cf.] ударити[1; шљапити], ſchlagen, percutio.

Шо̀пōт, m. извор у селу Бенковцу у Далмацији. cf. [vide] Сопот[2].

Шо̀пронь, m. Oedenburg, Sopronium.

шо̀р, шо̀ра, m. (у војв.) die Gaſſe, platea, [vide] улица[2], cf. сокак: Мојим *шором* никад блата нема —

шо̀рав, а, о, vide оспичав.

шо̀рак, рка, m. (у Ц. г.) das Los, sors. [vide] ждријеб, cf. коцка.

шорā̀ње, n. 1) das Fortſtoßen, impulsio, trusio. — 2) [vide] пишање.

шо́рати, шо̀рā̀м, v. impf. 1) т. ј. капу ногом, fortſtoßen, trudo. cf. ћушкати. — 2) brunzen, mejo. cf. [vide] пишати.

шорḕње, n. verbal. v. шорити.

шо̀рити, рӣм, v. impf. н. п. села, vide ушорити.

шо̀ркапа, f. vide ћушкапа.

шо̀тка, f. (у Србији, особито к истоку) vide патка.

шо̀ца, f. die Soldatenflinte, flinta militis gregarii. [cf. мушкет].

шпā̀г, шпа́га, m. vide чпаг: Па се маши у *шпагове* свилне —

шпа́га, f. (la spada) der Degen, gladius. [cf. шпада].

шпа̀гарица, f. (у Рисну) мали пиштољић што се носи у *шпагу*, das Terzerol, sclopetum forma minuta.

шпа́да, f. vide шпага.

шпа̀ле, f. pl. (у Рисну) новци, труд (што човјек сам стече), der Erwerb, quaestus.

Шпањо́лац, лца, m. (мени се чини да прави Срби кажу *Шпањур*) der Spanier, Hispanus.

Шпањо́лскā, f. adj. Spanien, Hispania.

шпањо́лскӣ, скā, скō, ſpaniſch, hispanus.

Шпању̀р, Шпању́ра, m. vide Шпањолац.

шпа́рта, f. играти се шпарте, eine Art Kinder-ſpiel mit Geldſtücken, ludi genus.

шпӣјерлица, f. (у Дубр.) vide [лијевак] шпирлица.

шпӣјӯн, шпијӯна, m. der Spion, explorator. vide уходa.

шпијӯнити, шпӣјӯнӣм, v. impf. ſpioniren, exploro. cf. [vide] уходити[2].

шпијӯнскӣ, кā, кō, Spionen-, exploratorius.

шпијӯњēње, n, das Spioniren, exploratio.

шпӣка, f. (у Ц. г.) das Bajonet, pugio.

шпӣода, f. (у Барањи) vide [бочка] чиода.

шпӣрлица, f. (у Дубр.) vide лијевак.

шпӣтāљ, шпита́ља, m. das Hoſpital, nosocomium, ptochotrophium.

шпита́љац, љца, m. der Spitalbewohner, qui est in nosocomio.

шпӣтāљскӣ, кā, кō, Spital-, nosocomii.

шпӣца, f. (pl. gen. шпӣцā) 1) die Speiche, radius. cf. [vide] спица[1]. — 2) сјеменка од бундеве, лубенице, диње, и од тикве, der Kern (vom Kürbiß, der Melone, u. dgl.), nucleus, semen. [vide сјеменка].

шпрӯља, f. (око Сиња) дугачка мотка којом н. п. дјеца млате са земље воће, eine Stange, pertica.

шпӯг, m. (у Боци) vide [пуж] спуж.

шпӯрак, m. (у Ц. г.) der Skorpion, scorpio. [vide скорпија]. cf. јакреп.

штā, 1) vide што[1]. — 2) *шта* вас је! *шта* је дрва! von einer großen Menge: *шта* је људи ту изгинуло!

штāва, f. das Legen der Haut ins Waſſer, um ſie naſſer zu gerben, immissio pellium subigendarum in aquam: метнуо коже у *штаву*.

штáваљ, вља, } m. vide штавље.
штāвељ, (у Дубр.)}

штāвити, вӣм, v. impf. т. ј. кожу, (ſtauen?), die Haut einweichen, aquae immergo pellem. cf. [vide] чинити[3].

штāвље, n. [cf. штаваљ, штавељ; 1)] der Ampfer, rumex Linn. [— 2) Haſen-, Krauſen-Ampfer, rumex crispus L.].

штāвљēње, n. das Einweichen, maceratio.

штáгаљ, гља, m. (у Лици) die Scheuer, horreum. [vide житница].

штāглац, cf. шипавица.

штāка, f. 1) der Biſchofsſtab, pedum episcopi. — 2) die Krücke, fulcrum. cf. [шкљака] шљака.

шта̀ла, f. (у војв.) der Stall, stabulum. [vide] **коњушница** [1], cf. [стаја 1; шталог,] ахар.

шта̀лара, f. крава која се држи у *штали*, Stallkuh, vacca in stabulo servata.

шта̀лог, m. der Stall, stabulum. [vide коњушница 1].

шта̂мпа, f. der Druck, impressio.

шта̂мпање, n. das Drucken, impressio.

шта̂мпати, ам, v. impf. u. pf. drucken, imprimo.

шта̀мпа̄р, штампа́ра, m. der Buchdrucker, typographus.

штампа̀рија, f. die Buchdruckerei, typographia.

шта̑п, шта́па, (cf. штап) m. der Stab, baculus, cf. [2] стап; хватати се у штап: **кад се хоће да пресуди ко ће што почети или ко ће у чему бити први, онда се хватају у штап: један ухвати шаком доље надно штапа па други горе до његове шаке, па кад се тако ухвате сви који су одређени да се хватају, онда онај најдоњи, који се најприје ухвати, пусти штап па га ухвати горе до најгорње шаке, тако и остали сви чине; коме западне те ухвати за врх од штапа (да други већ немају за што ухватити) онај је добио.**

шта̀пац, пца, m. der Querſtab (bei den Weberinnen), bacillus transversus. cf. штапци [1], цијепац.

шта́пи, m. pl. (у Дубр.) vide штапци.

шта̀пина, f. augm. v. штап.

шта̀пић, m. dim. v. штап.

шта́пови, m. pl. (у Боци) vide штапци 2.

шта̀пци, штапа́ца, m. pl. 1) pl. v. штапац. — 2) [„појас“ у звијезданом јату Ориону] некакве четири звијезде, које стоје једна према другој као штапци у прећи, Name eines Sternbildes. cf. штапови.

шта́ција, f. (у војв.) die Station (bei den Poſten), statio.

шта̀чица, f. dim. v. штака.

ште́дети, (ист.)
ште́дити, (зап.) дим, vide штедјети.

штѐдиша, m. који штеди, der Sparer, parcus: У радише свега бише,| У *штедише* још'те више.

ште́дјети, дим, v. impf. (југоз.) ſparen, zu Rathe halten, parco.

штѐдљив, а, о, ſparſam, parcus.

ште́дња, f. die Sparſamkeit, parsimonia: Боља је *штедња*, него и добра радња.

Штѐдрина, f. село у Рату.

[**ште́ђење**, n. (Ерц. и Срем.) das Sparen, parsimonia. — Из I. издања.]

ште́ћети, ште́ћим, (јуж.) vide штедјети.

штѐкавица, f. (у Мостару) vide скакавица [1].

штѐктање [штехтање], n. vide кевтање.

штѐктати, штѐкћем, [штехтати] v. impf. vide кевтати.

штѐнад, f. (coll.) die jungen Hunde, catuli. [cf. кучад].

штѐнара, f. н. п. **торба**, Schimpfwort für eine торба, convicium in peram.

штѐнац, нца, m. der junge Hund, catulus.

штѐне, цета, n. 1) ein junger Hund, oder Hündinn, catulus. [cf. куче]. — 2) у путу, cf. штенци. [vide 1 перо 5].

штѐнити, штѐним, v. impf. werfen (von der Hündinn), pario.

штѐнити се, штѐним се, v. r. [im]pf. werfen, pario.

штѐнци, штѐна̂ца, m. pl. 1) junge Hunde, catuli. cf. [кучићи, штенад; кучад;] штенац. — 2) die Springfeder beim Schloſſe, momentum, ferrum vi sua recellens. [vide 1 перо 5].

штѐњѐње, n. das Werfen der Hündinn, partus.

штѐта (cf. штета), f. der Schade, damnum. [cf. зарар, зијан, квар, начариз, чквар 1, шкода; јазук].

штѐтан, тна, тно, 1) који је у штети, штету има у чему, Schaden habend, damnum faciens. — 2) vide килав.

штѐтити, тим, v. impf. vide кварити: А два лакта *штети* земља црна —

штѐтити се, тим се, vide кварити се.

штѐтни̑к, m. 1) (у Ц. г.) који чини штету, der Beſchädiger, Schadenmacher, damnificus. cf. [vide] штеточина — 2) *(у Кучима) човјек који се ожени по други пут.*

штѐтовање, n das Schadenbringen oder Leiden, damnum (damni perpessio aut illatio).

штѐтовати, тујем, v. impf. 1) Schaden verurſachen, damnum infero. — 2) Schaden haben, damnum facio.

штѐтовати, тујем, v. pf. 1) Schaden machen, damnum infero: *штетовали* га Турци 100 гроша (т. ј. глобили га). [vide глобити]. — 2) Schaden haben, damnum facio [cf. зијанити]: *штетовао* сам на том (у трговини).

штѐточи̑нац, нца,
штѐто̀чина, } m. der Schadenmacher, damnificus. cf. штетник [1].

штѐто̀чињаст, а, о, који чини штету, den Schaden machend, damnificus.

штѐћење, n. verbal. v. штетити.

штѐхта, f. (у Ц. г.) das Beſſen, gannitus: Стоји *штехта* хрта и шљедника —

штѐхтање, n. (у Ц. г.) das Bäſſen, gannitio.

штѐхтати, штѐшћем, (cf. **штектати**) v. impf. (у Ц. г.) bäſſen (vom Spürhunde), gannio. [vide кевтати].

шти̑кла, f. (у војв.) der Abſatz (am Schuhe), calx: Мојим шором никад блата нема,| Све шваљери на *штикла* разнели —

шти̑клица, f. dim. v. штикла: Папучице црвене *штиклице* —

шти̑ковати, кујем, v. impf. (у војв.) ſtiefen, pingere acu [vide вести]: И цицеле златом *штиковане* —

шти̑ља, (у Ц. г.)
шти̑љега, (у Херц. и у Ц. г.) } f. vide [2] друга.

шти̑љежица, f. dim. v. штиљега.

шти̑љица, f. dim. v. штиља.

шти̑мање, n. vide поштовање.

шти̑мати, мам, v. impf. (по зап. кр.) vide поштовати.

шти̑навица, f. cf. липавица.

штѝпâљка, f. die Lichtputze, emunctorium. [vide] усекач, cf. мумаказе.
штѝпâње, n. das Kneipen, vellicatio.
штѝпати, штѝпâм (штѝпљêм), v. impf. kneipen, vellico.
штѝпкâње, n. dim. v. штипање. [cf. штипутање].
штѝпкати, кâм, dim. v. штипати. [cf. штипутати].
штѝпнути, нêм, v. pf. einmal zwicken, vellere.
штипу̀тâње, n. vide штипкање.
штипу̀тати, штѝпућêм, vide штипкати.
штѝр, m. Amarant [rauhhaariger Fuchsschwanz], amarantus blitum Linn. [amaranthus retroflexus L.] (млад се штир куха и једе као зеље): Ђе *штир* коњу расте до кољена —
Штѝра, f. Fluß der Лозница durchfließt.
штѝрак, рка, m. } (у војв.) die Stärke, amylum.
штѝрка, f. } cf. [vide] шкроб.
штѝрина, f. augm. v. штир.
штѝркâње, n. das Stärken (der Wäsche), roboratio linteorum ope amyli.
штѝркати, кâм, v. impf. (у војв.) stärken (die Wäsche), amylo roboro. cf. зашкробити.
штѝркиња, f. жена нероткиња, die Unfruchtbare, sterilis.
Штѝрни̂к, m. планина у Бјелопавлићима (кажу да је у њој зима усред љета).
Штиро̀вни̂к, Штировни̂ка, m. брдо у Ловћену.
штѝт, шти̂та, m. [1) cf. штито] der Schild, scutum: Од копља ти градили носила,| А од *штита* гробу поклопнице — [— 2) der Regen- oder Sonnenschirm, umbella. cf. шћита, 1 хладник (ладник), амрел].
штѝти, штѝјêм, v. impf. (особито по зап. кр.) lesen, lego, [vide] чатити, cf. читати: Књигу *штије* Омерова мајка — Књигу *штије*, сузе пролијева —
шти̂тити, штѝтѝм, v. impf. (у Дубр.) beschirmen, schützen, tego: *штити* кућа ову лозу од вјетра.
шти̂то, n. (ст.) vide штит [1]: О рамену *штито* објесно,| А по коњу копље положио —
штито̀вит, а, о, н. п. нераст, бик, свињче, што није ујаловљено; тако и *штитовито* месо, т. ј. од неујаловљена живинчета.
Штѝтовица, *f. планина између Бјелопавлића и жупе Никшићке.*
Шти̂тово, n. планина до Лукавице (к југу) *између Роваца и Бјелопавлића.*
шти̂ћêње, n. das Beschirmen, Schützen, tectio.
1. **штѝца,** f. 1) (по југоз. кр.) vide даска, дашчица. — 2) die Fährstange, contus.
2. **шти̂ца,** f. die Abc-Täflein, tabula abecedaria, elementaris (q. d. дашчица).
штѝчêње, n. das Fortstoßen des Schiffes mittelst der Fährstange, navis protrusio.
штѝчити, чѝм, v. impf. (das Schiff) mit der Fährstange fortstoßen, protrudo.
штѝчица, f. (у Ц. г.) 1) dim. v. штица. — 2) [vide 1 клис 1;] cf. ћералица.
што̀, штâ (чèга, чеса), 1) was, quid? quod. [cf. шта 1, ашта, ашто]. — 2) warum, quare: *што* си дошао? *што* су ти руке крваве? cf. [vide] зашто [1]. — 3) je, quo: *Што* је више јаја, то је гушћа чорба. — 4) wie das Deutsche so für welcher, welche, welches, mit eigenthümlicher Syntax. cf. те [3]. — 5) пред *што* ће (н. п. он доћи), bevor, ante. — 6) anstatt, non modo non: *што* би требало да се стиди, то се он још смије. — 7) bis, donec, cf. [vide] док: не ћу пити вина, *што* не ћеш воде усути; *Што* ти не ћу обљубити лице — *Што*, ја ујну оком виђет' не ћу — 8) *што* ти би име (брате)? кад се ко лијепим начином пита како му је име. — 9) ода *шта* не даш то? was ist der letzte Preis?
што̀вâње, n. vide поштовање.
што̀вати, штӯјêм, v. impf. (по зап. кр.) vide поштовати.
што̀год, штâгод (чегагод), } was immer, irgend
што̀годијер, } was, quodcumque
што̀гођ, штâгођ (чегагођ), } demum.
што̀ђе, hier und da, passim. Некаквога попа, који је рђаво читао и прескакао ријечи, запита неко гдје је учио књигу, а он одговори: *„штође, штође;“* онда му онај, који га је питао, рекне: „ва истину и читаш *штође, штође.“*
што̀кад, manchmal, aliquando. cf. [vide] каткад.
[**штока̀кав,** ква, кво, einige, aliquales, manche. — Из I. издања.]
што̀кâње, n. das Klagen што ћу! conquestio (quid faciam?).
што̀кати, што̂чêм, v. impf. klagen што ћу! conqueri: quid agam.
што̀ко, штоко̀га, [штотко] jemand, ein und anderer, unus et alter.
што̀који, којега (што̀ко̂га), einige, aliqui.
што̀ ми ти је зâ што, (у војв.: дашто ми ти дашто, а у Ц. г.: што ми ти се нену гонену?) rath' einmal was ist das (beim Aufwerfen eines Räthsels), divina quid sit —.
што̀но, cf. што u. но: *Штоно* их је у Млетку ковао — Зар нема оне милости,| *Штоно* је била код мајке — И кошуља, и ти у кошуљи,| *Штоно* си је под ораом везла —
што̀пела, f. (у Дубр.) vide папуча; највише се говори *штопелица*; али се чује и овако, н. п. кад ко цревљу потпети, каже се: *ставио цревљу на штопелу*, т. ј. потпетно је.
што̀пелица, f. (у Дубр.) vide папуча, cf. штопела: *штопелица* моја вјереница (у приповијеци); Скиде с ногу жуту *штопелицу* —
што̀тко, штоко̀га, vide штоко.
што̀чиј, чијâ, чијê, einiger (verschiedenen), aliquorum.
што̀шта, шточèга (што̀шта), dieß und das, hoc et illud, varia.
штрâњга [штрањка], f. (у војв.) f. der Strang, restis, laqueus. [vide] уже [1], cf. узица, конопац.
[**штрањка,** f. vide штрањга; *види* s. v. клашња 4.]
штра̀птâње, n. verbal. v. штраптати.
штра̀птати, штрâпћêм, v. impf. (у Грбљу) [vide] кропити.

штрбе́ка̂ње, n. verbal. v. штрбекати.
штрбе́кати, штр̀бе̂ка̂м (штр̀бе̂чем), v. impf. rabbrechen, verba corrupte enunciare.
штрбе́кнути, штр̀бе̂кнем, v. pf. vide штрбекати: не зна ни штрбекнути.
Штр̀бина, f. брдо између Црнице и Паштровића.
штр̀к, m. 1) vide рода: Гледи као *штрк* у јаје. — 2) vide обад.
штр̀ка̂љ, m. (у Бачкој) vide [обад] штрк 2.
штр̀ка̂ње, n. verbal. v. штркљати се.
штр̀кати се, ка̂м се, v. r. impf. н. п. крава, vide [обадати се] штркљати се.
штр̀кља̂ње, n. vide обадање.
штр̀кља̂ст, a, o, дугијех ногу (као штрк?), langbeinig, longis cruribus.
штр̀кљати се, ља̂м се, v. r. impf. vide обадати се. cf. штркаљ.
штр̀ојење, n. das Verſchneiden (des Schweins), castratio porci. [cf. шкопљење].
штр̀ојити [стројити 1], ји̂м, v. impf. verſchneiden, castro (porcum). [cf. 1 подметати 2, шкопити; јаловити 1, направљати 2, туђи 5, уврtати].
штр̀ока, f. 1) vide **строка**. — 2) (у Боци) некака свињска болест.
штр̀окав, a, o, mit штрока behaftet, morbo штрока dicto laborans. Од штрокава свињчета не једе се месо.
штр̀оцање, n. verbal. v. штроцати.
штр̀оцати, ца̂м, v. impf. пушку празну запињати па обарати. [cf. шкрокати].
штр̀оцнути, не̂м, v. pf. штроцнула пушка, оборила се, али није упалила, verſagen, fallo. [cf. 1 слагати 2, фрснути, шкрокнути].
штр̀цаница, } f. die Spritze, sipho. [cf. стрцаница, стрцаљка].
штр̀ца̂љка, }
штудѝрати, штӯдѝра̂м, v. impf. (у војв. по варошима) ſtudiren, meditor: Све *штудирам* кога да избирам —
штӯка, f. (pl. gen. штӯка̂) der Hecht, [esox] lucius [L.].
штӯкавица, f. (у Боци) der Rülps, ructus. [vide] штуцање, cf. ригавица.
штӯкнути, не̂м, v. pf. 1) н. п. штуче некуд, т. ј. нестаде га, verſchwinden, evadere. — 2) штукнуо памећу, т. ј. полудио, verrückt werden, mente capi. — 3) (у Дубр.) vide цвокнути.
штӯкта̂ње, n. (у Рисну) vide штуцање.
штӯктати се, штӯкне̂ се, v. r. impf. коме (у Рисну) vide штуцати се.
штӯла, f. hölzerner Fuß.
штӯле, штӯла̂, f. pl. die Stelzen, grallae. [vide гигаље]. cf. ходуље.
штӯр, штӯ́ра, ро, н. п. жито, butt, verkümmert, marcidus.
Штӯрац, Штӯрца, m. der höchſte Gipfel des Рудник Berges.
штӯц, штӯца, m. der Stutzen (Art Flinte), teli accuratioris genus. cf. [vide] шетана.
штӯца̂ње, n. das Rülpſen, eructatio. [cf. икавка, ицање, љуњавина, ригавица, штукавица, штуктање].
штӯцати се, ца̂ се, v. r. impf. коме, rülpſen, eructo. [cf. ицати се, штуктати се]. Кад се коме штуца, онда кажу да га неко спомиње; и за то гдјекоји погађају ко их спомиње, па ако у погађању штуцање престане, онда мисле да су погодили; у Боци мјесто погађања реку: Бог с добријем (дјелима?)!
штӯчица, f. dim. v. штука.
штӯчји, чја̂, чје̂, Hechten-, lucii et luciorum.
шћа̂п, шћа́па, m. (у Пољицима) vide штап.
шћа̂пити, пӣм, v. pf. руком ограбити, erhaſchen, intercipio. [cf. ћапити].
Шћѐдово, n. острво у мору више Брача, ital. Torcolo.
шћѐла, f. (у Ц. г.) vide **скела** [2].
Шћѐпа̂н, m. (јуж.) vide Стјепан.
Шће́по, m. hyp. v. Шћепан: Па 'но оде *Шћепо* низ рудине —
шће́ра, f. hyp. v. шћи [vide ћерчица]: Љуба моја, ал' је *шћера* твоја — Љуба моја, мила *шћера* твоја —
шћѐрати [саћерати], ра̂м, (јуж.) vide стјерати.
шћѐрдати [саћердати], да̂м, v. pf. verthun, abhanden bringen, pessumdo. cf. сатарити, [страћити;] изгубити.
шћери́ва̂ње [саћеривање], n. (јуж.) vide стјеривање.
шћери́вати, шћѐрујем, [саћеривати] (јуж.) vide стјеривати.
шћѐта, f. (у Пољицима) vide **штета**.
шћѐти, ӧћу, (јуж.) vide хтјети: А она се не *шће* уклонити — Ко ти *шћео* наудити, не дао му Бог —
шћѝ, шћѐри, f. die Tochter, filia, [vide] кћи, cf. ћер: У Илије у ћидије лијепа је *шћи* —
шће́рца, f. dim. v. шћи: У попове *шћерце* —
шћи́та, f. (у Барањи) der Regen- oder Sonnenſchirm, umbraculum contra pluviam muniens, umbella. cf. [vide] штит [2].
шћӯкати, ка̂м, v. pf. н. п. кокоши, zuſammen rufen, convoco gallinas voce ћук!
шћӯћӯрити се, шћӯћӯра̂м се, v. r. pf. ſich duden, delitesco. cf. [vide] саврijети се.
шћӯхати се, ха̂м се, v. r. pf. распасти се, слећи се (особито кад се што кува). cf. раскухати се.
шӯба[*], f. (у Плашкоме у Хрв.) дугачка женска хаљина с рукавима од плаветне чохе и *постављена кожом*, eine Art Frauenrock, chlamidis genus. [cf. џубе].
шӯбара, f. eine Pelzmütze, galerus pelliceus.
шӯбара̂ш, m. der eine Pelzmütze trägt, gestans galerum pelliceum.
шубарѐтина, f. augm. v. шубара.
шӯва̂к, шува́ка, m. der Linkler, qui sinistra manu utitur pro dextra. [vide љеворук]. cf. шуваклија, љевак.
шӯвака, f. die linke Hand, laeva. [vide љевака 2].
шува́клија, m. vide [**љеворук**] шувак.
шӯвр̀тан, тна, тно, vide [**сулуд**] ћанут.

шу̏га [шога], f. die Krätze, Raude, scabies. cf. сврaб [(сраб) 1].

шу̏гав [шогав], a, o, krätzig, raubig, scabiosus.

шу̏гавац, шу̏га̑вца, m. der Krätzige, scabiosus.

шу̏гавица, f. 1) die Krätzige, scabiosa. — 2) [*Шугавица*] ein Donauarm bei Баја.

шу̏га̑ње, n. das Anſteckeu mit Raude, das Bekommen der Raude, scabiei infectio.

шу̏гати, га̑м, v. impf. mit Krätze anſteckeu, scabie inficio.

шу̏гати се, га̑м се, v. r. impf. die Krätze bekommen, scabie adfici.

Шу̏дикова, f. *(у Божидарову зборнику од 1538. године* [пише] *да је манастир* Шудикова *близу* Будимља): А слуга му цркву *Шудикову*| У ономе Хасу гиздавоме —

шу̏дља̑р, шудља́ра, m. vide трља [1].

шу̏дље̑ње, n. vide трљење.

шу̏дљити, љи̑м, v. impf. (у Срнјему) vide трлити 1.

Шу̏ица, f. планина у Босни близу Купреза (приповиједа се да је у овој планини замео спијег Шуичкињу Мару) *(НВ. село и вода, а више Шуице* Малован): Пасла овце Шуичкиња Мара,| У *Шуици* поврх Малована —

Шу̏ичкиња, f. von Шуица: Пасла овце *Шуичкиња* Мара —

Шу̏јо, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

шу̏ка, f. ungehörnte Ziege, capra sine cornibus. cf. шуша [1].

шу̏кав, a, o, vide шушав.

шу̏каре, f. pl. (у Барањи) vide траље [2].

шу̏кумбаба, f. vide чукумбаба.

шу̏кумбабин, a, o, vide чукумбабин.

шу̏кундед (шукȕндед), m. vide чукундед.

шу̏кундедов (шукȕндедов), a, o, vide чукундедов.

шукундéка, f. vide саса.

шу̏кундид (шукȕндид), m. vide чукундид.

шу̏кундидов (шукȕндидов), a, o, vide чукундидов.

шу̏кундјед (шукȕндјед), m. 1) vide чукундјед. — 2) (у Барањи) vide шукундека.

шу̏кундједов (шукȕндједов), a, o, vide чукундједов.

шу̏кунђед (шукȕнђед), m. vide чукунђед.

шу̏кунђедов (шукȕнђедов), a, o, vide чукунђедов.

Шу̏ле, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

шу̏љ, m. 1) (у Црмн.) vide шуљак 1. — 2) (у Барањи) понајвише pl. шуљеви, [vide 1 рашак 2;] као шишарице, које расту у води па се печене или кухане једу (cf. рашак?).

шуља̑ив, a, o, н. п. жито (у кога на врху зрна остану као длачице, па брашно од таковог жита буде плавetничасто), spitzbrandig.

шу́љак, љка, m. 1) ein Block, segmentum caudicis. [cf. шуљ, љутак, спица 2]. — 2) (у Бачкој) [subspecies triticum monococcum L.] das unterſte mit Spreu am meiſten vermengte Getreide beim Worfeln, das den Schweinen gegeben wird, quisquiliae tritici ventilati. — 3) (у Срнјему) пљевна љуска, која се не да да скине са зрна, Spitzbrand. [vide шуљак 2?].

шу́љеви, m pl. die goldene Ader, hemorrhoides. cf. синигле.

шу́љкара, f. (у Бачкој) она рупа гдје стоји шуљак, die Grube für den шуљак 2, fovea servandis quisquiliis tritici.

шу̏ма, f. 1) der Wald, silva: *Шума* ти мати, rette dich, fuge; Дође као у *шуму* (реку Срби кад им ко дође кући, па га ничим не почасте). [cf. гора 2, дубрава 1, љиjес 1, омора, оморина, хандрача; забран; планина]. — 2) (око Имоск.) dürres Holz, lignum aridum: или носи *шуме* или сировине? ја само купим *шуму*; донеси мало *шуме*, да спирим ватру. — 3) [*Шуме?*] княжина нахије Требињске.

шумагéлē, interj. (ſcherzhaft) er rannte dem Walde zu.

Шумàдија, f. der Theil Serbiens zwiſchen der Колубара und der Морава (begreift die нахије: Биоградска, Смедеревска, Крагујевачка, Рудничка und Јагодинска), provincia Serbiae.

Шумадȉјац, ица, m. Einer von der Шумадија.

Шумадȉјка, f. Eine von der Шумадија: Поробише танке *Шумадијке* —

шумàдȉјскī, кā, кō, von der Шумадија.

шу̏мање, n. das Schleichen, gradus suspensus.

шу̏ма̑р, m. der Waldhüter, Förſter, custos silvae. [cf. лугар 2].

шу̏ма̑ров, a, o, vide шумаров.

шумàрица, f. z. B. der Kohl, der oder ſo lange er ſich nicht in Köpfe ſchließet, Flatterkraut, brassica hirta. [cf. шемадина, шамадине (шумадине?)].

шумàричица, f. dim. v. шумарица.

шу̏маров [**шумарев**], a, o, des Waldhüters, custodis silvae.

шу́мати се, шу̏ма̑м се, v. r. impf. ићи полако на прстима, као н. п. ловац какој звјерци, ſich ſchleichen, suspenso gradu placide ire. [cf. шуњати се].

шу̏мица, f. dim. v. шума.

шу̏мкē (шу̏мкē), (у Боци) н. п. ићи, т. ј. наврх прста, да се не би чуло, ſchleichend. gradu suspenso.

шу̏мнат, a, o, н. п. грана, belaubt, frondosus [cf. шушњат]: Мушка глава к'о *шумната* грана:| Удри граном о зелену траву,| Лист опадне а грана остане —

шу̏мњача, f. колиба од шуме или шумом покривена, die Lauberhütte, casa frondea.

Шу̏нда, Шу̏ндо (у Ц. г.) } m. мушки надимак.

шу̏нка, f. der Schinken (öſterr. der Schünken), petaso, perna. cf. [пршут,] пршута.

шу̏нте (брацо)! кад се казује да је што говорио Циганин. cf. мако.

шу̏њав, a, o, (у Боци) који говори кроз нос. cf. [vide] хуњкав.

шу̏њало, m. који се шуња.

1. **шу̏њање**, n. das Müßiggehen, obambulatio otiosa.

2. **шу̏њање**, n. verbal. v. шу̏њати.

шу̏њати, ња̑м, v. impf. umherſchnüffeln, circumodoro: шта ти *шуњаш* тамо?

шу̏њати се, шу̏ња̑м се, v. r. impf. ſchleichen,

геро [cf. вући се 2, улати се, фулати се; шумати се]: Он *се шуња* од јеле до јеле —

шу̏њка, f. (у Хрв. и у Далм.) vide **њушка**.

шу̏па, f. (у војв.) Schoppen, Schuppen, tectum tugurium. cf. [vide] појата [2].

шу̏пак, пка, m. vide [задњица 1] гузица.

шу̏паљ, пља, пље, (шу̏пљӣ, љâ, љȇ) durchbohrt, durchlöchert, perforatus.

шу̏пер, m. der Kalfaterer, qui picat naves.

шу̏перȇње, n. verbal. v. шуперити.

шу̏перити, рӣм, v. impf. н. п. лађу а и кацу, kalfatern, navem picare, obturare.

шу̏пљâк, шупљáка, } m. der Dummkopf, stultus. [vi-
шу̏пљан, } de лудак]. cf. шупљина [2].

шу̏пљача, f. (у Сињу) мала дашчица, која је избушена на много мјеста, па се провуче кроз запињач, а у оне се јаме меће клин, те држи вратило, како се хоће.

шу̏плȇ ко̀ло, n. (у Ц. г.) Quarré, orbis: *Шупље коло* с војском учинио —

шу̏пљика, f. die durchlöcherte Stickarbeit an den Hembärmeln usw., foramina acu picta. [cf. гласак 2, грешпа, кубруз, прњеплет, сплет 4, расплет, ћесма].

шу̏пљикаст, a, o, löcherig, locker (z. B. Brot), rarus.

шупљи̏на, f. 1) Durchlöcherung, foramen. — 2) баш си права *шупљина*, vide [лудак] шупљак.

шу̏пљити се, шу̏пљӣ се, v. r. impf. durchsichtig sein, perlucco.

шу̏пљички̏, n. п. порубити мараму, Art zu säumen, limbum circumdandi modus.

шу̏пчина, f. augm. v. шупак.

шу̏пчић, m. dim. v. шупак.

шу̏ра, m. (pl. *шу̏ре*, а у пјесмама и *шу̏реви*) der Frau Bruder, Schwager, affinis, uxoris frater [cf. шогор 1, шурак (шурјак)]: Погледује девет својих *шура*,| А *шуреви* у земљицу прну —

шу̏рâк, шурáка, [шурјак] m. vide шура.

шурáков [шурјаков], a, o, bes шурак, affinis.

шу̏рȇње, n. verbal. v. шурити.

шу̏рин, a, o, bes шура, affinis.

шу̏рити, шу̏рӣм, n. п. крме у корито, brühen, aqua ferventi perfundere.

[**Шурице**, f. pl. село у срезу јадранском окр. подринског; *види* s. v. градац 2.]

шу̏ричић, m. (у Боци) шурин син.

шу̏рјâк, шурјáка, m. vide **шурак**.

шурјáков, a, o, vide **шураков**.

шу̏рка, f. (у Ц. г.) vide шала.

шуркȕлија, f. Spaß, jocus, [vide шала;] cf. шурка: Није шала, није *шуркулија* —

шу̏рнаја, f. шурина жена, des Schwagers Frau, uxor affinis.

шу̏рнајин, a, o, der шурнаја, uxoris affinis.

шуро̀ва̂ње, n. verbal. v. шуровати.

шуро̀вати, шу̏рујȇм, v. impf. с ким, zusammenstecken, heimlich mit einander sprechen, conspiro.

шу̏ру, му̏ру! interj. in der Verwirrung des Schreckens, in confusione: *Шуру муру* аднаћ за фуруну —

шу̏т, a, o, vide шушав.

шу̏та̂љ, m. (у Рисну) нож у којега су мале камзе, ein Messer mit kurzem Griff, culter manubrio exiguo.

Шу̏тан, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

шу̏тети, шу̏тӣм, (ист.) vide шутјети.

шу̏тиле, m. (у Грбљу) име овну, ein Bocks- [Widders-] name, nomen arieti indi solitum.

Шу̏тина, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

шу̏тити, тӣм, (зап.) } v. impf. schweigen, sileo,
шу̏тјети, тӣм, (југоз.) } taceo. [vide ћутјети 1].

шу̏ткâње, n. Schweigenheißen, impositio silentii.

шу̏ткати, ка̂м, v. impf. кога, einen schweigen heißen, jubeo silere.

шу̏ткац! vide ћуткац.

Шу̏то, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

шу̏тоња, m. во без рогова, ein Ochs ohne Hörner, bos absque cornibus.

шу̏ћ му̏ћ, тамо амо, cf. трт мрт.

шу̏ћȇње, n. das Schweigen, silentium.

шу̏ћети, шу̏тӣм, (јуж.) vide шутјети.

1. **шу̏ћур**[*], m. 1) у овој загонеци: *Шућур* сједи на мору,| У зелену јавору,| Штогођ људи стекоше| Све *шућуру* дадоше (млин). — 2) шућур Богу! (по Босни, понајвише Турци говоре) Gott Lob! grates sint Deo.

2. **шу̏ћу̏р**, m. некаква тиква (може бити тутлић) н. п. у дјетета глава као *шућур* (или шућурица), Eierkürbis. [vide тиква 1].

шу̏ћурица, f. vide [тиква 1] шу̏ћур: Ко је год с ђаволима *шућурице* сијао, све су му се о главу разбијале.

[**шућурово**, cf. тунтурово јаје.]

шу̏ша, f. 1) vide шука: Ја вук не дођи, ја *шуше* не нађи. — 2) Не боји се свака *шуша* Бога, него батине.

шу̏шав, a, o, ohne Hörner, absque cornibus. [cf. шут, шукав].

шу̏шањ, шња, m. das abgefallene Laub, Nebeln, folia quae deciderunt [cf. шушкор, шушље]: Снијела вода *шушањ*, па начинила крш, sprichwörtlich für: sie sind weitläufig verwandt, cousins à la mode de Bretagne.

шу̏шеле, му̏шеле, у дјетињој игри: *Шушеле, мушеле*,| Где ћемо га бацити?| Под полицу, на столицу.

шу̏шица, f. kleiner unbedeutender Mensch, homuncio.

шу̏шкавац, âвца, m. трава у ливади, жута и округла цвијета (с обадвије стране стабла), eine Art Pflanze [Klappertopf, großer Hahnenkamm], herbae genus [rhinanthus major L.].

шу̏шкâње, n. verbal. v. шушкати.

шу̏шкати, ка̂м, v. impf. 1) rauschen (wie die Eidechse im dürren Laube), strepo. — 2) vide шушкетати. — 3) око шта, т. ј. којекаке ситнице радити, н. п. шушка којешта; ваздан сам којешта шушкао, а ништа нијесам свршио.

шушкета̂ње, n. verbal. v. шушкетати. [cf. шушљетање].

шушкéтати, шу̏шкȇта̂м, v. impf. lispeln, blaese loqui. [cf. шушкати 2, шушљетати].

шу̑шкор, м. (у Шумад.) vide шушањ: баци у шушкор.

шушља̀ница, f. (ст.) Art Mütze, galeri genus: Накривио криву *шушљаницу* —

шу̑шље, n. vide шушањ: Унесоше рањен' Радивоја,| Турише га у буково *шушље* — Затрпа га *шушљем* и шљемишљем —

шушље́тало, m. der Stammler, blaesus.

шушље́та̑ње, n. vide шушкетање.

шушље́тати, шу̑шље̑та̑м, vide шушкетати.

шу̑шнути, нѐм, v. pf. rauſchen, strepo, inhorreo.

шу̑шњат, а, о, belaubt, frondosus, cf. [vide] шумнат: Курјак се *шушњатом* граном не плаши; Мушка глава и *шушњата* грана —

Шу̑шо, m. (у Ц. г.) мушки надимак.

шу̑шта̑ње, n. das Rauſchen (des Stroms), strepitus fluminis.

шу̑штати, шта̑м, v. impf. rauſchen, decurro cum strepitu.

шчѐкати, ка̑м, v. pf. erwarten, expecto: Ја не смедо *шчекати* Богдана — Ни земља га жива не *шчекала* —

шчѐлити се, шчѐли̑м се, [сачелити се] vide сучелити се.

шчељава̑ње [сачељавање], n. verbal. v. шчељавати се. [vide сучељавање].

шчељава̑ти се, шчѐља̑ва̑м се, [сачељавати се] v. r. impf. кад су двије ствари (н. п. куће) окренуте лицем (*челом*) једна другој: моја се њива шчељава с његовом; гдје се оне двије њиве шчељавају. [vide сучељавати се].

шчѐнарити, ри̑м, v. pf. vide шчепати.

шчѐпати, па̑м, v. pf. paſſen, arripio, prehendo. [cf. докопати 2, дочепати, шченарити; јамити 3, сјакарити, скопати, спопасти, ујакарити; зграбити, слапити, сподбити].

шчи́ња̑ње, n. das Unſchlüßigſein, cunctatio.

шчи́њати се, шчи́ња̑м се, v. r. impf. unſchlüßig ſein, cunctor.

шчу́њити се, шчу́њи̑м се, v. r. pf. ſich **шчучу́њити се,** шчу̑чу̑њи̑м се, } buſſen, verlieſen, abdere se. [vide] с а в р и ј е т и с е, cf. скрити се.

[Друго издање С р п с к о г а Р ј е ч н и к а (Беч, 1852.) било је штампано на 850 страна овакога слога и мало мањега формата; имало је, по једној белешци Вуковој, 47.427 речи. — Пред самим речником, на прва три непагинована листа, била је српска буквица, латински и српски натпис речника; на 4. и 5. непагинованом листу био је П р е д г о в о р том издању (у овом издању стр. VII.—XI.); на двема странама 6. листа биле су Н а н о в о д о д а т е р и ј е ч и (свега 112 речи), које су сада унете у речник где им је место по азбучном реду. На првој страни 7. (непагинованог) листа биле су С к р а ћ е н е р и ј е ч и (у овом издању стр. XII.), а на другој страни тога листа, на првој страни и на половини друге стране 8. (непагинованог) листа биле су Ш т а м п а р с к е п о г р ј е ш к е (149 исправака разне врсте), а на другој половини друге стране 8. листа био је Д о д а т а к (у овом издању на стр. XI.). — Иза речника, на стр. 851.—862. (другога издања), била су штампана И м е н а г г. п р е т п л а т н и к а (819 претплатника из 73 места у Србији и у иностранству); на 863. (неозначеној) страни био је оглас (позив на претплату) за С р п с к е н а р о д н е п р и п о в и ј е т к е (види стр. 420.—421. државног издања те књиге Вукове).]

Stanford University Libraries
3 6105 004 078 585

650
T69/S2

DATE DUE

STANFORD UNIVERSITY LIBRARIES
STANFORD, CALIFORNIA 94305-6004